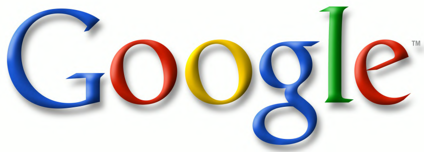
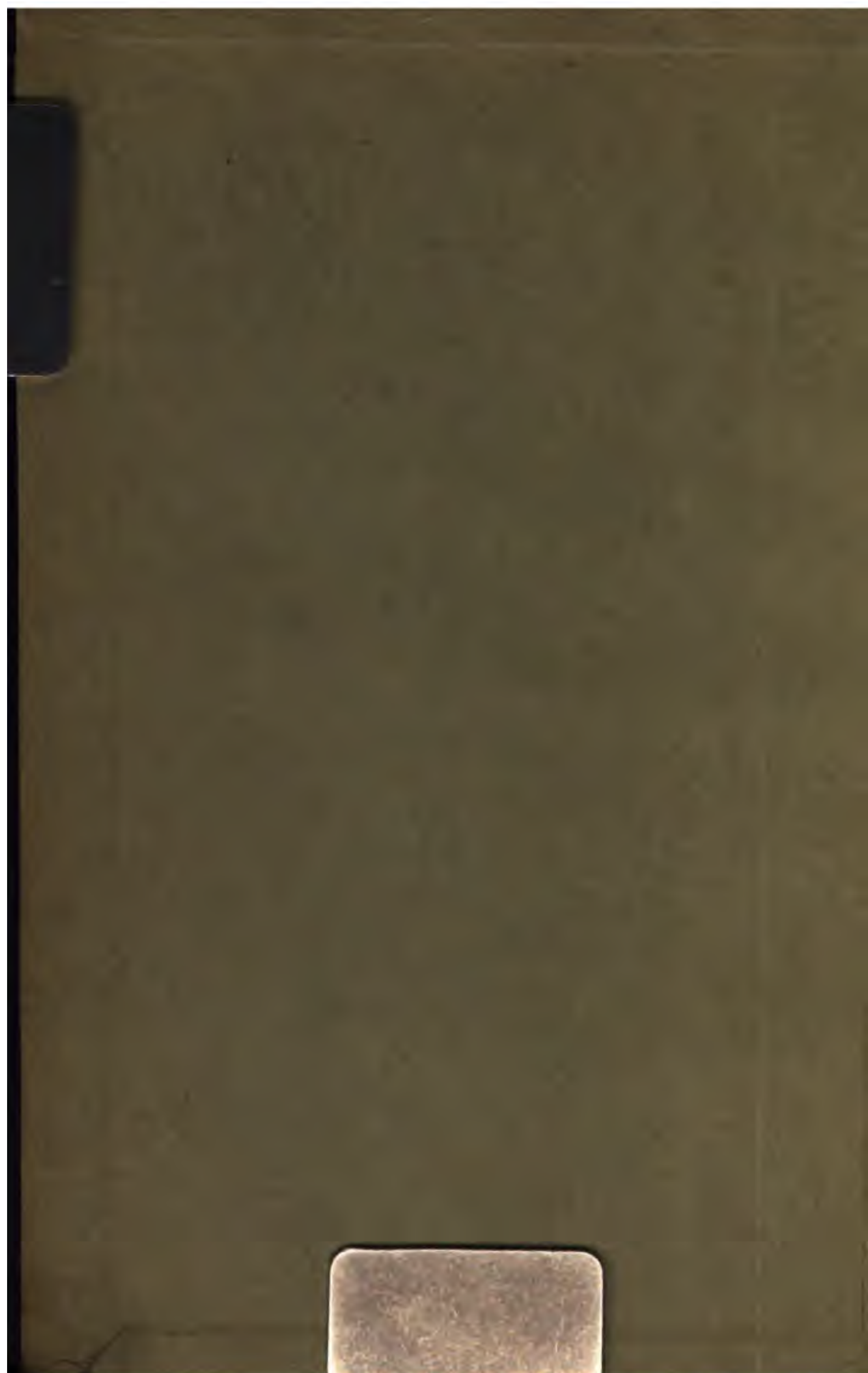
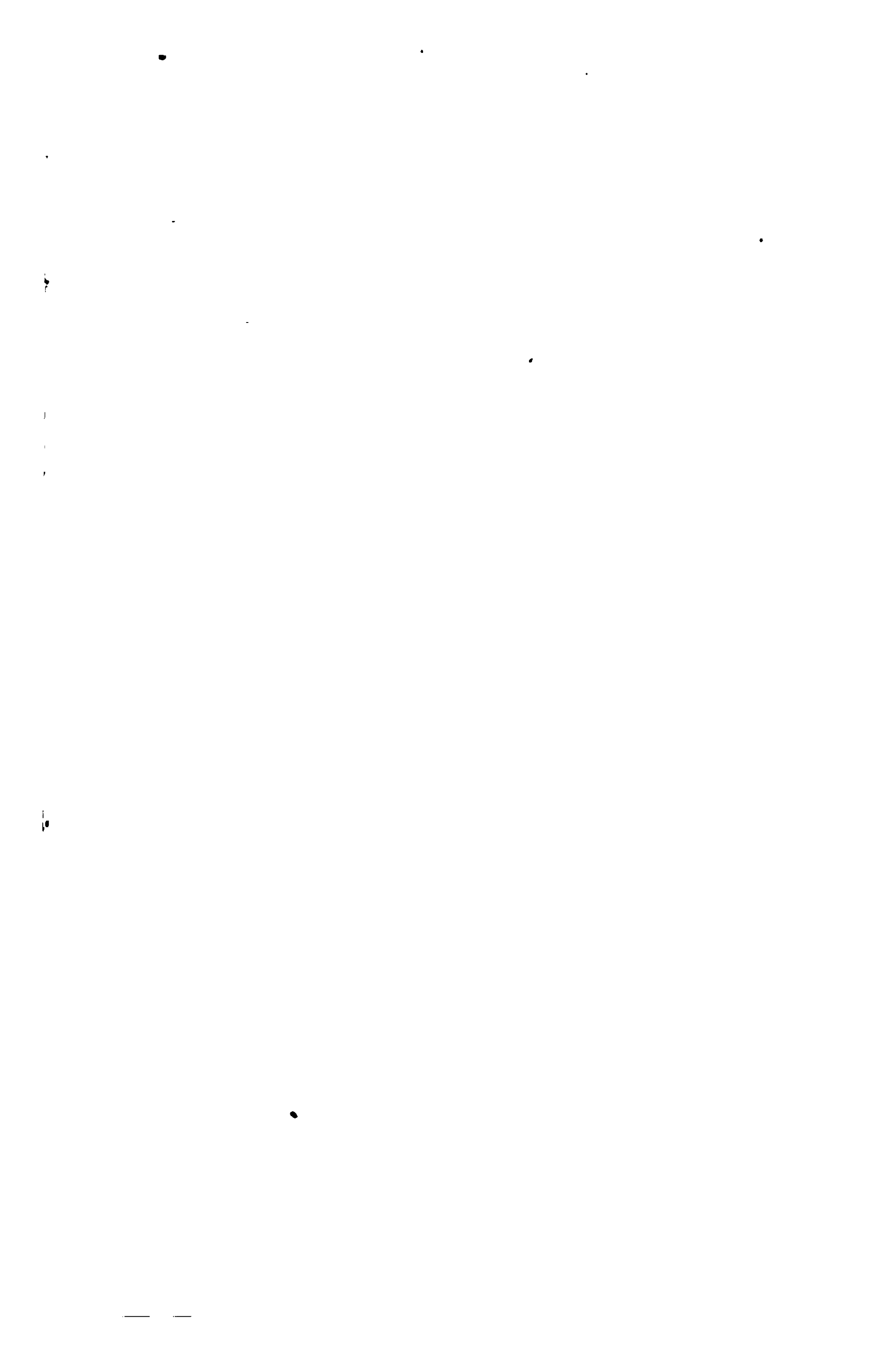

ΠΕΡΙ
ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΣΥΝΤΑΞΕΩΣ.

ΠΕΡΙΟΔΟΣ ΔΕΥΤΕΡΑ.

Μακάριος ο Ανδρεάδης
[illegible] [illegible] το Σπίτι γερμανι-
κής και αγαπητής από την ε-
δια του Πρύτανη απόλαυσαι
Χειρότερος και η ευαγγε-
σχηματίσει δια το Καζάν τον
Ανδρεάδην δεν σκέψιν του [illegible]
και ζητά μας εις την γενικήν [illegible]
Ειρήνη Αγαπών Εγκρίνω

—

Το όνομα αναφέρης
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] αλλά [illegible]
[illegible] [illegible]
[illegible] Προδότης
[illegible] [illegible]
Σπίτι

ΠΕΡΙ
ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΣΥΝΤΑΞΕΩΣ,

ΥΠΟ

Κ. ΑΣΩΠΙΟΥ,

ΚΑΘΗΓΗΤΟΥ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΓΡΑΜΜΑΤΩΝ
ΕΝ ΤΩι ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΩι ΟΘΩΝΟΣ.

ΠΕΡΙΟΔΟΣ ΔΕΥΤΕΡΑ.

ΕΚΔΟΣΙΣ ΔΕΥΤΕΡΑ, ΤΕΛΕΙΟΤΕΡΑ.

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ,

ΤΥΠΟΙΣ ΚΑΙ ΑΝΑΛΩΜΑΣΙ Σ. Κ. ΒΛΑΣΤΟΥ.

ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΟΔΟΝ ΕΡΜΟΥ, ΑΡΙΘ. 212.

1858.

« Ἃ δ' ἂν ἀσύντακτα ᾖ, ἀνάγκη ταῦτα ἀεὶ πράγματα παρέχ
» ἕως ἂν χώραν λάβῃ. »

(Ξ. Κ. Π. Δ', έ, 37).

ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΑΝΑΓΝΩΣΤΑΣ.

Ει αἱ κατὰ μέρος λέξεις τῆς γλώσσης ὁμοιάζουσι πρὸς τοὺς ἀνθρώπους, ἔχουσαι καὶ αὗται ἀρχήν, πρόοδον, περιπετείας ἐκ τοῦ κρείττονος εἰς τὸ χεῖρον καὶ ἀντιστρόφως, ἀκμήν, παρακμὴν καὶ παντελῆ παῦσιν ἐκ τῆς κοινῆς χρήσεως, ἀπαραλλάκτως ὡς οἱ ἄνθρωποι ἔχουσιν ἱστορίαν (Ἴδε *Εἰσαγωγὴν εἰς Πίνδαρον*, σ. 22—23), ὄχι ἀνοικείως βέβαια δυνατὸν εἰπεῖν ὅτι καὶ ἡ πρὸς κατασκευὴν λόγου πλοκὴ τῶν λέξεων ὁμοιάζει τὴν ἐν τῇ κοινωνίᾳ ἕνωσιν τῶν ἀνθρώπων, διότι ἐπὶ ἀμφοτέρων τούτων παρατηροῦνται τὰ αὐτά. Ἡ ἑλληνικὴ γλῶσσα μάλιστα δεικνύει τὴν ὁμοιότητα ταύτην καὶ διὰ τῆς λέξεως, *σύνταξιν* ὀνομάζουσα καὶ τὴν γραμματικὴν πλοκὴν καὶ τὴν σύνθεσιν τῆς πολιτείας (Ἀπολλώνιος *περὶ Συντάξεως* ἐν ἀρχῇ, καὶ Ἰσοκρ. *Βουσίρ*. η. ἔνθα ἴδε Κοραῆν).

Ἐν ταῖς πολιτείαις εἰσὶν οἱ φρονοῦντες ὅτι, ἐπειδὴ ἀρχὴ τῶν πραγμάτων ἦτον ἡ ἀνάγκη καὶ ἡ βία τῆς δεσποτείας, διὰ τοῦτο τὰ πάντα πρέπει νὰ γίνωνται ἐπὶ τῶν υἱῶν καὶ ἐγγόνων ὡς ἐπὶ τῶν πατέρων καὶ πάππων καὶ ὡς ἀνέκαθεν ἦσαν, οὐδεμιᾶς λόγου ἀποδόσεως ἀπαιτουμένης. Ἀπ' ἐναντίας δὲ δοξάζουσιν ἄλλοι ὅτι, ἔστω ἡ ἀρχὴ τῆς κοινωνίας οἱαδήποτε, τὰ πάντα, εἰς ἀκράτως ἐλευθέραν ἐξέτασιν φερόμενα, πρέπει νὰ ἀνάγωνται εἰς ἀρχάς, καὶ κατ' αὐτὰς πρέπει ἕκαστα νὰ διορθῶνται καὶ νὰ ῥυθμίζωνται. Ἔρχονται, τρίτον, οἱ κρίνοντες ὅτι ὑπάρχουσι βέβαια καὶ τὰ εἰς ἀρχὰς ἀνακτέα καὶ κατ' αὐτὰς διορθώσιμα, ἀλλ' ὑπάρχουσι καὶ ἄλλα οὐδὲν ἧττον ἅτινα, ἀνεκτὰ ἤδη ἐν τῇ κοινωνίᾳ γενόμενα, πρέπει νὰ μένωσιν ἀνέπαφα, διότι ἡ ἀπόπειρα τῆς αὐτῶν διορθώσεως ἤθελεν ἐπιφέρει μείζονα βλάβην, ἡ θεραπεία ἤθελεν εἶναι χείρων τοῦ κακοῦ.

Τοιοῦτόν τι συμβαίνει ὡς ἔγγιστα καὶ εἰς τὸ περὶ κατασκευῆς λόγου· διότι τινὲς μὲν τῶν περὶ τοῦτο ἀσχολουμένων, τὰ πάντα εἰς τὴν ἐμπειρίαν ἕλκοντες, νομίζουσιν ὅτι τὰ ἐν ταύτῃ παριστάμενα

φαινόμενα, ἐκ τυχαίας ὄντα συμπλοκῆς, μηχανικῶς πρέπει νὰ μ. θάνωνται, εἰς τάξεις, τῆς εὐκολίας χάριν, διαιρούμενα καὶ οὐ πλέον. Εἰς τὸ ἐκ διαμέτρου δὲ ἀντικείμενον ἄλλοι φθάνοντες φ νοῦσι ὅτι πάντα ταῦτα, ἐκ τοῦ συλλογισμου πηγάζοντα καὶ τοῦ ἀντανάκλασις ὄντα, πρέπει εἰς φιλοσοφικὰς ἀρχὰς νὰ ἀνάγωνται κ κατ' αὐτὰς νὰ ἐξηγῶνται. Ἔρχονται, τρίτον, οἱ φρονοῦντες ὅτι κ τὰ συντακτικὰ φαινόμενα διαιροῦνται εἰς ἐξηγήσιμα καὶ ἀνεξήγητ ὡς καὶ τῶν ἀνθρωπίνων καὶ τῶν τοῦ κόσμου ἐν γένει φαινομένε τινὰ μὲν ἐξηγοῦνται βεβαίως ἢ μᾶλλον καὶ ἧττον πιθανῶς, τινὰ θέλουσι μένει αἰνίγματα αἰωνίως ἄλυτα. Οὕτω λοιπὸν ἐκ τῶν πε τὰ τοιαῦτα ἀσχολουμένων οἱ μὲν ἠρκέσθησαν εἰς ὅσα ἡ ἐκ τῆς πα ρατηρήσεως πεῖρα δεικνύει, οἱ δὲ ὑπερεφιλοτιμήθησαν ἐκ παντὸ τρόπου νὰ ἐξηγήσωσι τὰ πάντα, οἱ δὲ, τελευταῖον, ἐξηγήσαντές τινα ὡμολόγησαν τὸ ἀδύνατον εἰς ἄλλα.

Ὅτι τὸ *ὁρῶ συντάσσεται μετὰ αἰτιατικῆς* εἶναι ἁπλῆ ἐμπειρία ὅτι δὲ *γενικῇ συντάσσονται τὰ κατ' αἴσθησιν ἀναληπτικά, οἷον αἰσθάνομαι, ἀκούω,* κτλ· *τὸ δὲ ὁρῶ αἰτιατικῇ, διὰ τὸ ἐνεργεστάτην εἶναι τὴν ὄψιν καὶ ἐπὶ πλέον διήκειν, καὶ τὰ τούτοις συνωνυμοῦντα, ὁρῶμαι, θεῶμαι* (Θ. Γαζῆς ἐν Βιβλ. Δ', κατὰ τὸν Ἀπολλώνιον, πλατύτερον περὶ τούτου φιλοσοφοῦντα, περὶ Συντάξ. Γ', 287), τοῦτο ῥέπει εἰς φιλοσοφίαν, ὡς καὶ ἡ γνώμη ὅτι τὰ ἀρχικά, *βασιλεύω, δεσπόζω,* κτλ, δυνατὸν νὰ ἐκληφθῶσι καὶ ὡς κτητικά· *εἴη δ' ἂν καὶ ὡς κτητικὰ τὰ τοιαῦτα* (Θ. Γαζῆς, ἔνθα ἀνωτέρω), ὅ ἐστιν ὅτι *βασιλεύειν* καὶ *δεσπόζειν τινός*=βασιλέα καὶ δεσπότην εἶναί τινος.

Ὅτι ποτὲ μὲν ἀπαντᾶται *ξανθὸς τὴν κόμην*, ποτὲ δὲ *ξανθὸς κατὰ τὴν κόμην* καὶ τοῦτο ἐπίσης στηρίζεται εἰς τὴν ἐκ τῆς πείρας ἐμπειρίαν· ὅτι δὲ ἀπανταχοῦ ὑπονοητέα πρόθεσις τοῦτο εἶναι οἷον προσπάθεια θεωρίας, ἐπὶ τῆς ὁποίας στηρίζεται ἡ πάλαι ποτὲ ἐπικρατήσασα καὶ σωζομένη ἐν μέρει μέχρι τῆς σήμερον γνώμη, ὅτι ἄνευ συνεργίας προθέσεως, λεγομένης ἢ ἐννοουμένης, εἶναι ἀδύνατον σχεδὸν νὰ σταθῇ λόγος ἐν τῇ ἑλληνικῇ γλώσσῃ· ὅτι τὸ *ἄρχει νηὸς* =ἄρχει ἐπὶ νηός, τὸ *ὁρῶ τοῖς ὀφθαλμοῖς*=ὁρῶ σὺν τοῖς ὀφθαλμοῖς, τὸ *ἀκούω τοῖς ὠσίν*=ἀκούω σὺν τοῖς ὠσί, τὸ *σεισμοῦ γενομένου* =ὑπὸ σεισμοῦ γενομένου, τὸ *ἠοῖ φαινομένηφι*=σὺν ἠοῖ φαινομένῃ,

τὸ *τυχὸν*=κατὰ τυχόν, κτλ. Κατὰ ταῦτα δὲ καὶ *εὐωδία ῥόδου* ἤθελεν εἶναι=εὐωδία ἀπὸ ῥόδου, καὶ *φύλλον ἐλαίας*=φύλλον ἀπὸ ἐλαίας, καὶ τὸ *θεοῦ θέλοντος*=μετὰ θεοῦ θέλοντος, κτλ.

Εἰς τὴν φιλοσοφικὴν φάσιν ἡ σχολὴν ἀνήκει ἡ ἀναίρεσις τῆς ὄντως ἀφιλοσόφου ταύτης γνώμης, πολλοὺς ἐπιφέρουσαν ἐναντίον καὶ ἰσχυροὺς λόγους. Πρῶτον, παρατηρεῖ ὅτι οὐδεμία, ἐκ τῶν προτέρων ἢ ἐκ τῶν ὑστέρων, ἀπόδειξις ὑπάρχει ὅτι αἱ προθέσεις εἶναι ἐκ τῶν ἀρχαιοτάτων μερῶν τοῦ λόγου. Ἀπ' ἐναντίας παρατηρεῖται ὅτι παρ' Ὁμήρῳ εἶναι ἐν τῷ γίνεσθαι, ἀποχωριζόμεναι τῶν ἐπιῤῥημάτων, τῶν τοπικῶν μάλιστα, ὡς καὶ τὸ ἄρθρον ἐκ τῶν δεικτικῶν ἀντωνυμιῶν (Ἴδε τοῦ παρόντος πονήματος σ. 136, καὶ σ. 641—642). Ἔχομεν λοιπὸν τὸ αὐτὸ δικαίωμα εἰπεῖν ὅτι τὸ *ἠχὴ δ' ἵκετ' αἰθέρα καὶ Διὸς αὐγάς* (Ἰλ. *Ν*. 837) προῆλθεν ἐκ τοῦ *ἵκετο εἰς αἰθέρα*, κτλ, ὡς καὶ ὅτι τὸ *ἄλλοι θεοὶ* (Ἰλ. Β, 1) προῆλθεν ἐκ τοῦ *οἱ ἄλλοι θεοί*.

Παρατηρεῖ, δεύτερον, ὅτι τὸ ἐκ γλώσσης περὶ γλώσσης συμπέρασμα δὲν εἶναι πάντοτε ἀσφαλές, καὶ πολὺ ὀλιγώτερον ἐκ νεωτέρας περὶ ἀρχαίας. Ἐκ τῆς μεγάλης ὁμοιότητος τῆς ῥωμαϊκῆς πρὸς τὴν ἑλληνικὴν ἤθελε κρίνει τις ὀρθῶς βέβαια ὅτι τὸ Italiam venit (Virg. *Aen*. 1, 2) εἶναι κατὰ τὸ *Ἄργος ἱκέσθαι* (Ἰλ. Β, 115), τὸ ibimus Afros (Virg. *Ecl*. 1, 65) κατὰ τὸ *Σκύθας ἀφίξει* (Αἰσχ. *Πρ*. 709. Ἴδε καὶ 717. 724. 731. 737. 808), κτλ· τὰ Romae vivere, Brundusii morari, κτλ, κατὰ τὰ *οὐκ Ἄργεος ἦεν Ἀχαιϊκοῦ* (*Ὀδ*. Γ, 251), *οἵη τις οὐκ ἔστι γυνὴ κατ' Ἀχαιΐδα γαῖαν, οὔτε Πύλου ἱερῆς, οὔτ' Ἄργεος, οὔτε Μυκήνης* (*Ὀδ* Φ, 108), *λαιᾶς χειρός* (Αἰσχ. *Πρ*. 714), κτλ. Ἀλλ' ἤθελεν ἀπατηθῆ ἀπάτην μεγάλην, εἰ ἐκ τῶν ῥωμαϊκῶν vacatio a caussis, reverentia adversus homines, κτλ, ἔκρινεν ὅτι δὲν συγχωρεῖται εἰπεῖν ἑλληνιστὶ *ἡσυχία ἐκείνων* (Πλ. *Πολ*. Η, 566), *τῶν τοιούτων εἰρήνη γίγνεται καὶ ἐλευθερία* (Πλ. *Πολ*. Α, 329), *θεῶν εὐχαὶ καὶ λατρεῖαι* (Πλ. *Φαίδρ*. 244), *καρτερήσεις τῶν ἀλγηδόνων* (Πλ. *Ν*. Α, 633), *φυγὴ δόμων* (Αἰσχ. *Χοηφ*. 251), *ὡς φυγὰς δόμων* (Εὐρ. *Ἀνδρ*. 1056), κτλ.

Καὶ εἰ ἐκ τῆς συγχρόνου καὶ ἀδελφῆς ῥωμαΐδος δὲν συμπεραίνεται ἀσφαλῶς περὶ τῆς ἑλληνικῆς, πολὺ ὀλιγώτερον ἐκ τῆς νεωτέρας, τῆς θυγατρός. Εἰ μὲν ἡ φορὰ τοῦ καιροῦ κατέστησεν ἀναγκαίαν τὴν ἐπὶ τὸ σαφέστερον ἐξήγησιν, τὴν πλατυτέραν ἀνάπτυξιν

πολλῶν ἀρχαίων τρόπων τοῦ λέγειν, οὐδαμῶς ἐκ τούτου **ἕπεται** πρέπει νὰ εἰσδιάζηται τοῦτο καὶ εἰς τὰς μᾶλλον συνεπτυγμένας χαίας γλώσσας. Ἐπειδὴ ἡμεῖς λέγομεν ὄχι μόνον *σοφώτερός* ἀλλὰ καὶ *σοφώτερος ἀπὸ σέ*, δὲν ἕπεται ὅτι καὶ τὸ ἀρχαῖον ἤ· *σοφώτερος ἐκ σοῦ* ἢ *ἀπὸ σοῦ*, ὡς καὶ ἐκ τοῦ *ἀπ' ἐδῶ καὶ ἐμπρ* δὲν ἕπεται ὅτι ἦτον καὶ *ἀπὸ τοὐντεῦθεν*. Παρ' ἡμῖν **λέγεται** κ *ἀπὸ πτωχὸς ἔγινε πλούσιος*, ἀλλὰ δὲν ἕπεται ὅτι τοῦτο **εἶναι** κ παρὰ τοῖς ἀρχαίοις ὀρθόν. Ἡ συνήθεια λέγει *ἀπαιτῶ ἀπὸ* *τὰ χρήματα*, ἀλλὰ μόνον *ἀπαιτῶ σε τὰ χρήματα* δυνατὸν εἰπεῖν τῇ ἀρχαίᾳ γλώσσῃ. Λέγομεν τὰ νῦν *ἐπιθυμῶ τὴν ἀρετήν*, *φθον σε*, κτλ· ἀλλὰ δὲν εἶναι διὰ τοῦτο καὶ ἐν τῇ ἀρχαίᾳ γλώσσῃ ὀρθ τὰ τοιαῦτα. Ἐπειδὴ δὲ ἡ ἰταλικὴ γλῶσσα ἐν πολλοῖς ἔχει τὸν αὐ τὸν λόγον πρὸς τὴν λατινικὴν ὃν ἡ ἡμετέρα σημερινὴ πρὸς τὴν ἀρχαίαν ἑλληνικήν, ἔπρεπε, κατὰ τὴν ἀρχὴν ταύτην, νὰ εἴπωμεν ὅτι κατὰ τὸ dico a voi, εἶναι καὶ τὸ dico vobis προθέσεως ἐλλειπτικόν, καὶ τότε ζητητέον τὴν μετὰ δοτικῆς συντασσομένην πρόθεσιν ἐν τῇ λατινικῇ γλώσσῃ.

Ὡς δὲ καὶ ἐπ' αὐτῆς τῆς σημερινῆς γλώσσης κακῶς ἤθελε συμπεράνει τις ἐκ τοῦ *ἔπαρε τὸ κλειδίον ἀπὸ τὴν θύραν* περὶ ταὐτότητος πρὸς τὸ *ἔπαρε τὸ κλειδίον τῆς θύρας*, οὕτως ἐπίσης κακῶς ἤθελε κρίνει ὅτι τὸ *ἀπὸ τῆς ἐλαίης τοὺς κλάδους* (Ἡρ. Ζ', 19)=τοὺς κλάδους τῆς ἐλαίης, καὶ ὅτι τὸ *Διὸς κεραυνὸς* = ἐκ Διὸς κεραυνός, διότι εὑρίσκεται *ἐκ Διὸς μολεῖν κεραυνόν* (Αἰσχ. *Πρ.* 667). Ἀλλ' οὐδὲ ἐκ τῶν προθετοπτώτων αὐτῆς τῆς ἀρχαίας γλώσσης συγχωρεῖται νὰ συμπεράνωμεν περὶ τῶν ἀπροθέτων ὅτι εἶναι ἐλλειπτικά· καὶ διὰ τί οὐχὶ τὸ ἐναντίον; διὰ τί ἐκ τοῦ *εὐειδεστάτην ἐκ πασέων* καὶ ἐκ τοῦ *καλλίστους ἐκ τῶν πάντων* (Ἡρ. Ά, 196. Γ', 38) νὰ συμπεράνωμεν ὅτι καὶ τὸ *θαῤῥαλεώτεροι ἑαυτῶν* (Πλ. *Πρωτ.* 350) εἶναι *θαῤῥαλεώτεροι ἐξ ἑαυτῶν*, καὶ τὸ *δεινότατος σαυτοῦ ἦσθα* (Ξ. *Ἀπ.* Ά, 6', 46) εἶναι *δεινότατος ἐκ σαυτοῦ*; καὶ διὰ τί οὐχί, πολλῷ μᾶλλον, ἐκ τῶν ἀπροθέτων νὰ συμπεράνωμεν ὅτι ἐν τοῖς προθετοπτώτοις εἶναι πλεοναστικὴ ἡ πρόθεσις; διὰ τί δὲν εἶναι πλεοναστικῶς ἡ πρόθεσις ἐν τῷ *ἡ τυραννὶς πρὸ ἐλευθερίης ἦν ἀσπαστότερον* (Ἡρ. Ά, 62), ὡς εἶναι τὸ *μᾶλλον* ἐν τοῖς *ῥηΐτεροι μᾶλλον* (Ἰλ. Ω, 243), *μᾶλλον ὀλβιώτερος* (Ἡρ. Ά, 32), *μᾶλλον ἐνδικώτε-*

ρος (Αἰσχ. *Επτ.* 673); κτλ. Ἐπειδὴ καὶ ἐν τῇ ἀρχαίᾳ γλώσσῃ λέγεται *ἐξ οὐρανόθεν καὶ ἀπ' οὐρανόθεν* (Ἰλ. Θ, 19. 365), καὶ ἐν τῇ σημερινῇ *ἀπὸ μικροῦθεν, ἀπὸ παιδιόθεν*, κτλ, πρέπει διὰ τοῦτο νὰ εἴπωμεν καὶ *ἐξ Ἀθήνηθεν καὶ ἀπὸ Κολωνῆθεν καὶ ἀπ' ἀνέκαθεν;*

Εὑρίσκει, τρίτον, ἡ φιλοσοφικὴ ἔρευνα ὅτι κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον ἀνατρέπεται πᾶσα δύναμις τῶν πτώσεων, περιττῶν διὰ τούτου γινομένων, διότι αἱ προθέσεις ἤθελαν ἀναπληροῖ πᾶσαν αὐτῶν χρῆσιν, ὡς ἐπὶ τῶν νεωτέρων ἀπτώτων γλωσσῶν, **l' homme, de l' homme, les hommes, des hommes**, κτλ. Καὶ τότε μένει ἀνεξήγητον διὰ τί ἀνέκαθεν ἐπροσπάθησαν νὰ διακρίνωσιν ἀσκόπως τοσαύτας μεταβολὰς τῆς ληγούσης, *ἄνθρωπος, ἀνθρώπου, ἄνθρωπον*, κτλ. Εἶναι δέ, ἀπ' ἐναντίας, τῷ ὀρθῷ λόγῳ σύμφωνον ὅτι, ὡς διὰ πληρεστέρας καταλήξεως ἐπροσπάθησαν ἀπ' ἀρχῆς νὰ διακρίνωσι τὸν ἀριθμόν, *Θυέστα, Θυέσται*, poeta, poetae, οὕτω καὶ διὰ διαφόρων ἄλλων μεταβολῶν, *Θυέσταο, λόγος, λόγοϜο, λόγοιο, λόγου, λόγῳ, λόγον*, κτλ, τὰς διαφόρους σχέσεις τῶν προσώπων καὶ πραγμάτων. Ὡσαύτως σύμφωνον τῷ ὀρθῷ λόγῳ εὑρίσκεται ὅτι, ὡς ἐπὶ τοῦ *ἄρχων ἐστὶ νηὸς* οὐδεμία πρόθεσις λείπει, οὕτω καὶ ἐπὶ τοῦ *ἄρχει νηός*, ὅπερ, συνεπτυγμένος τρόπος τοῦ προηγουμένου ὄν, γίνεται μᾶλλον συνεπτυγμένον ἐν τῷ *ναυαρχεῖ*. Οὕτω καὶ *στρατηγεῖν τῆς Ἑλλάδος*=στρατηγὸν εἶναι τῆς Ἑλλάδος, *ἡμᾶς μετοικεῖν τῆσδε γῆς ἐλευθέρους* (Αἰσχ. *Ἱκ.* 593) = μετοίκους τῆσδε γῆς εἶναι, *προφητεύειν θεοῦ* (Εὐρ. *Ἴωνι*, 413)=προφήτην εἶναι θεοῦ.

Ὑφηγήσει δὲ τῆς ἀναλογίας πολλότατα ἄλλα παρὰ ποιηταῖς καὶ συγγραφεῦσιν ἀπαντώμενα εὐκόλως ἐξηγοῦνται δυνάμει τῆς περιεχομένης ἐννοίας, ἄνευ ἐξωτερικῶν ἐρεισμάτων. Ὡς λέγεται, π. χ. *ἐρᾶν τινος*, οὕτω καὶ *καλεσθαι Ναννοῦς* (*Ἑρμησιάναξ*, 37), καὶ *δαιόμενος νύμφης* (Ὀππ. *Κυνηγ.* Β', 118), ἐν ᾧ τὸ *καλεσθαι ὑπὸ Ναννοῦς* καὶ *δαἱεσθαι ὑπὸ νύμφης* ἤθελαν εἶναι πάντῃ ἀνάρμοστα, καὶ κατὰ χρῆσιν καὶ κατ' ἔννοιαν. Τὸ *δείδιμεν πάντων* (Ἀπολ. Ῥόδ. Γ', 59) εἶναι κατὰ τὸ *κηδόμεθα πάντων*, τὸ *παραμεύσεται ἄλλων* (Πίνδ. *Ν.* ΙΑ, 13) κατὰ τὸ *προτερεῖν* ἢ *προτερεύειν ἄλλων*. Ὡς λέγεται *αἰτεῖν τινός τι*, οὕτω καὶ *τί φῂς ἱκνεῖσθαι τῶνδ' ἀγωνίων θεῶν;* (Αἰσχ. *Ἱκ.* 318) κτλ.

Ὡσαύτως καί, ἐπειδὴ ἡ χρῆσις τῆς γενικῆς ἐπεκτείνεται ἔνθα ἐν-

υπάρχει ἡ ἔννοια τοῦ *αἰσθάνεσθαι* ἐν γένει καὶ *πεῖραν λαμβάνε. τινός*, διὰ τοῦτο, ὡς λέγεται *αἰσθάνομαι ἀγανακτούντων* (Πλ. *Γοργ.* 519), *λεγόντων τε ταῦτα καὶ δοξαζόντων αἰσθανόμεθα* (Πλ. *Φι.* 43), οὕτω καὶ *γνῶ χωομένοιο* (Ἰλ. Δ, 357), *γνωσόμεθ' ἀλλήλω* (Ὀδ. Ψ, 109), *ἕρποντος εἰσορᾷς ἐμοῦ* (Σ. *Τρ.* 394), ὅπερ παρ Ἑρμάννῳ=1. ἕρποντος ἐμοῦ· 2. ἕρποντά με εἰσορᾷς· ἴσως=λαμβάνειν γνῶσίν τινος· παρ' ἡμῖν *γνωρίζει ἀπ' αὐτά·—ἐθεασάμεθα τοῦ εἴδους* (Πλ. *Χαρμ.* 154. Ξ. *'Αν.* Γ', ά, 19). Τοιοῦτον φαίνεται καὶ τὸ τοῦ Θουκυδίδου *τοῦ δὲ οἴκαδε πλοῦ μᾶλλον διεσκόπουν ὅπῃ κομισθήσονται* (Θ. Α', 52)· ἀλλὰ τοῦτο δυνατὸν ἐκλαβεῖν καὶ ὡς *τόδε τοῦ πλοῦ διεσκόπουν τὸ ὅπῃ κομισθήσονται*, πρὸς ὅπερ παραβάλλει ὁ Κρύγερος καὶ τὸ *λεγόντων μᾶλλον ὑπενοεῖτε ὡς ἕνεκα τῶν αὐτοῖς ἰδίᾳ διαφερόντων λέγουσι*, (Θ. Ά, 68). Κατὰ τὸν τελευταῖον τοῦτον τρόπον ἐκφέρονται σαφέστερον τὰ *ἵνα μᾶλλον ὁ δῆμος ἃ κακουργεῖς μὴ καθορᾷ σου* (Ἀρφ. *'Ιππ.* 800), *σκόπει δή μοι τόδε αὐτῶν* (Πλ. *Θεαιτ.* 182), *ταῦτα ἐμοῦ θεωρήσατε* (Λυκοῦργ. ΙΧ. Κορ.), κτλ. Ἀλλὰ καὶ τῶν ἄλλων οὕτως ἀναπληρουμένων (Ἑρμάννος εἰς Βίγερον, σ. 880, γ'ἐκδόσεως), πάλιν ἡ πρόθεσις οὐδεμίαν ἔχει χώραν.

Ἐπειδὴ δὲ πάλιν ἡ χρῆσις τῆς γενικῆς ἐπεκτείνεται ὅπου ἐνυπάρχει ἡ ἔννοια τοῦ χωρισμοῦ, διὰ τοῦτο, ὡς λέγεται *χωρίζειν τινός τι* καὶ *χωρίζεσθαί τινος* (Εὐρ. *'Εκ.* 769. Ἰφ. *Τ.* 1002), οὕτω καὶ *φθείρεσθε τῆςδε* (Εὐρ. *'Ανδρ.* 716), *ἄγειν χθονός* (αὐτόθι, 1062), *ἵστασθε βάθρων* (Σ. *Τ.* 142), *χθονὸς ἀείρας* (Σ. *'Αντ.* 417), *πάλιν κίε θυγατρός* (Ἰλ. Φ, 504), ἔνθα τὸ *πάλιν κίε* σημαίνει χωρισμόν, ὡς καὶ ἀλλαχοῦ (Ἰλ. Υ, 439. Ὀδ. Η, 143). Οὕτω καὶ *ὡς ἂν τὸ δῖον ὄμμα λωφήσῃ πόθου* (Αἰσχ. *Πρ.* 655), *πεφυγμένος ἀέθλων* (Ὀδ. Α, 18), *τῆς νόσου πεφευγέναι* (Σ. *Φ.* 1044), *νόσου μαλαχθῆναι* (Σ *Φ.* 1334), *ἀτιμάζειν τινὰ ὧν δεῖται* (Σ. *Κ.* 49), *βρίζει γὰρ αἷμα καὶ μαραίνεται χερός* (Αἰσχ. *Εὐμ.* 277)=χωρίζεται. Ὡς λέγεται *θεραπεύειν τινά τινος*, οὕτω καὶ *ἰαίνειν ὀδυνάων* (Κόϊντος, Ι, 327), *ἀνεζώγρησεν ὀλέθρου* (Νόννος *Διονυσ.* ΙΓ', 543), *ἀναπλεύσεσθαι ὀλέθρου* (Ὀρφ. *'Αργ.* 1189).

Ὡσαύτως καί, ὡς λέγεται *δοῦλός τινος*, οὕτω καὶ *δουλεία τινός*, ὡς *δοῦλος τῶν κρεισσόνων*, οὕτω καὶ *ὑπέμενον τὴν τῶν κρεισσό-*

των δουλείαν (Θ. Ά, 8) = ὑπέμενον εἶναι δοῦλοι τῶν κρεισσόνων· ἔνθα προσσημειωτέον ὅτι *δουλεία* ἐνταῦθα=ὑποταγή, οὐχὶ=δουλεύειν· *φεύγειν πατρὸς δουλείαν* (Πλ. *Ν.* Γ',701).—*ἰδοὺ τὸ δούλειμ' ἡδύ* (Εὐρ. *'Ορ.* 22). Κατὰ τὴν αὐτὴν ἀναλογίαν ἑρμηνεύει ὁ Οὐαννούτσκης (Syntaxeos Anomalae Graecorum, cet. p. 234) καὶ τὰ *ἱερᾶσθαι 'Αθηνᾶς* (Πλούτ. ἐν *Βίοις τῶν Δέκα 'Ρητόρων, Λυκούργ.*), *Νικίας χορηγήσας 'Αθηναίων* (Πλούτ. *Συμποτ. Προβ.* Ή, δ'), ὡσαύτως καὶ τὸ *ἐκείνων δουλεύεις*, κτλ (Ἀρισταίν. Β', 7), κρίνων περιττὴν πᾶσαν διόρθωσιν ἢ τροπὴν τοῦ *ἐκείνων* εἰς τὸ *ἐκείνοις*, ὡς καὶ τὸ παρὰ Πολυβίῳ (ΙΉ, λή) *πιστευθεὶς τῆς Κύπρου*, κτλ.

Καὶ ὡς ἐν τῷ *Πέλοπος Πελοποννήσου κατάληψις* (Ἰσ. *Παραθ.* κθ') τίθεται ἡ διπλῆ γενικὴ δυνάμει τῆς διπλῆς σχέσεως, ὡς πρὸς τὸ καταλαβὸν πρόσωπον καὶ ὡς πρὸς τὸν καταληφθέντα τόπον, ὡς ἐν τῷ *'Ιστιαῖος ὑπέδυνε τῶν 'Ιώνων τὴν ἡγεμονίην τοῦ πρὸς Δαρεῖον πολέμου* (Ἡρ. ς', 2) τίθεται ὡσαύτως ἡ διπλῆ γενικὴ δυνάμει τῆς διπλῆς σχέσεως, ὡς πρὸς τὸ ἡγεμονευθησόμενον πλῆθος καὶ ὡς πρὸς τὸ ἡγεμονευθησόμενον πρᾶγμα=ὁ Ἱστιαῖος ἐπροσπάθει νὰ γένῃ ἡγεμὼν τῶν Ἰώνων καὶ ἡγεμὼν τοῦ πολέμου, ὅ ἐστιν ἡγεμὼν τοῦ τῶν Ἰώνων πρὸς Δαρεῖον πολέμου. οὕτω καὶ ἐν πολλοῖς ἄλλοις· *κατὰ τὴν τῶν Φαιάκων προενοίκησιν τῆς Κερκύρας* (Θ. Ά, 25), *διὰ τὴν τοῦ ἀνέμου ἄπωσιν αὐτῶν ἐς τὸ πέλαγος* (Θ. Ζ', 34), *διὰ τὸ αὐτῶν δέος τοῦ θανάτου* (Πλ. *Φαίδ.* 85), *καὶ τῶν ἄλλων αὐτοῦ τούτου διδάσκαλος* (Πλ. *Σοφιστ.* 232), *ἀρετῆς ὁ τούτων θάνατος ἦν* (Πλούτ. *'Αλεξ. Τύχ.* Β', ιγ').

Οὕτω λέγεται καὶ *ἡ τῶν 'Ηρακλεωτῶν δουλεία τῆς τῶν Μαριανδυνῶν καταδουλώσεως* (Πλ. *Ν.* ς', 776)· ἔνθα ἡ *δουλεία* εἶναι μὲν τῶν Ἡρακλεωτῶν δουλεία, διότι εἶχαν δούλους τοὺς Μαριανδυνούς, εἶναι δὲ καὶ τῆς καταδουλώσεως τῶν Μαριανδυνῶν ὡς ἀποτέλεσμα ταύτης. Ἐκληφθέντος δὲ τοῦ *δουλεία*=δοῦλοι, ὡς *θεραπεία* = θεράποντες, τὸ ὅλον γίνεται=*οἱ τῆς καταδουλώσεως τῶν Μαριανδυνῶν δοῦλοι τῶν 'Ηρακλεωτῶν*, ἤτοι *οἱ δοῦλοι τῶν 'Ηρακλεωτῶν οἵτινες ἦσαν γενόμενοι τῆς τῶν Μαριανδυνῶν καταδουλώσεως*. Οὕτως ὁ Ῥυγκένιος (εἰς *Τίμαιον*, σ. 215), συναινοῦντος καὶ Βυττεμβαχίου, οὗσπερ ἀκολουθεῖ καὶ ὁ Ἄστης. Οὕτω δὲ

καὶ παρὰ Ῥωμαίοις· pro veteribus Helvetiorum injuriis Popu Romani (Caes. Gall. I, 30).

Τοιαῦτα εἶναι καὶ ἄλλα πάμπολλα, κατὰ τὸν αὐτὸν ἢ κατ' ἄλλον προσόμοιον λόγον γινόμενα, τινὰ δὲ καὶ ἀμφιβαλλόμενα. Τοιοῦτον τὸ τοῦ Θουκυδίδου *τῶν γε ἀκρωτηρίων ἀντίληψις αὐτοῦ ἐπεσήμαινεν* (Θ. Β', 49), εἰ μὲν εἰς τὸ *αὐτοῦ* ἐννοηθῇ τὸ *κακοῦ* κατὰ Βυττεμβάχιον, ἄλλως δέ, ἐὰν τὸ *αὐτοῦ* ἀναφερθῇ, κατὰ Κρύγερον, εἰς τὸ προηγηθὲν *τίς*. Τοιοῦτον τὸ τοῦ αὐτοῦ Θουκυδίδου *τῇ ἀποκλήσει μου τῶν πυλῶν* (Θ. Δ', 85)· ἔνθα ὅμως ὁ Κρύγερος προτείνει νὰ τραπῇ τὸ *μοῦ* εἰς *μοί*, εὑρίσκων ἀσυμβίβαστον τὴν διπλῆν σημασίαν τοῦ *ἀποκλήσει*· ά=κλεῖσις τῶν πυλῶν· ϐ'=ἀπόκλεισις ἐμοῦ. Ἀλλ' ἴσως μᾶλλον θουκυδίδειος ἡ γενική. Τοιοῦτον τὸ τοῦ Δημοσθένους *τούτων οὐχὶ νῦν ὁρῶ τὸν καιρὸν τοῦ λέγειν* (Δ. *'Ολ.* Β', 19)=τὸν καιρὸν τούτων, καὶ τὸν καιρὸν τοῦ λέγειν, ὅ ἐστι τὸν καιρὸν τοῦ τούτων λέγειν = τοῦ τούτων λόγου· ἔνθα οἱ μὲν ἀφαιροῦσι τὸ *τοῦ λέγειν*, οἱ δὲ τὸ *τούτων*. Εἰς ἐμὲ δὲ φαίνεται ὅτι, εἰ μὲν πρέπει νὰ λείψῃ τι, ὀρθότερον νὰ λείψῃ τὸ *λέγειν*, ὡς ὀλιγώτερον ἀναγκαῖον καὶ ὡς προσάρτημα ἐφελκόμενον, οὐχὶ τὸ *τούτων*, ὅπερ δυσκόλως ἤθελε προστεθῇ ἐν ἀρχῇ τοῦ λόγου, καὶ προτασσόμενον δὲ ἐκφέρει τὸ κυριώτερον τῆς ἐννοίας (Ἴδε καὶ περὶ τούτου καὶ περὶ τοῦ διαφόρου τρόπου καθ' ὃν τίθενται πλείονες γενικαὶ ἐν τῷ αὐτῷ λόγῳ τὴν ἐν τῷ ἀνωτέρω χωρίῳ τοῦ Δημοσθένους σημείωσιν Ἡρακλέους Βασιάδου, τοῦ νεωστὶ ἐκδόντος τοὺς Ὀλυνθιακοὺς καὶ τὸν πρῶτον Φιλιππικὸν τοῦ ῥήτορος ἐν Κωνσταντινουπόλει, μετὰ κριτικῶν καὶ ἐξηγητικῶν σημειώσεων, σ. 272). Ἀσαφὲς δὲ τὸ τοῦ Πλάτωνος διὰ *θυσιῶν* καὶ *παιδιᾶς ἡδονῶν* (Πλ. *Πολ.* Β', 364), certains sacrifices accompagnés de fêtes, κατὰ Κουσῖνον, καὶ οὐχὶ ἐκ τῶν σαφεστέρων τὸ τοῦ Θουκυδίδου *διαφορῶν οὐσῶν*, κτλ (Θ. Γ', 82).

Ἐπὶ τῆς χρονικῆς σημασίας ἡ ἀπρόθετος χρῆσις τῆς δοτικῆς εἰς τὰ ὀνόματα τῶν ἑορτῶν, *'Απατουρίοις*, *Βραυρωνίοις*, *Διονυσίοις*, *'Ελευσινίοις*, *Θεσμοφορίοις*, κτλ, εἶναι τοσοῦτον συνήθης ὥστε τὰ παρὰ Πλάτωνι ἐν τοῖς *Βενδιδείοις* (Πλ. *Πολ.* Α', 354), *ἐν ταῖς Γυμνοπαιδιαῖς* (Πλ. *Ν.* Α', 633), *ἐν τοῖς 'Ερμαίοις* (Πλ. *Λύσ.* 223), παρίστανται ὡς ἐξαιρέσεις. Συνηθεστάτη δὲ εἶναι ἡ ὁμοία χρῆσις τῆς

πτώσεως ταύτης εἰς δήλωσιν τοῦ ὀργάνου· *παίειν τοῖς ξύλοις, βάλλειν τοῖς λίθοις, ξίφει, φαρμάκῳ ἀποθνήσκειν*, κτλ. Οὔτε δὲ τὸ *γιγνώσκειν τῇ σκευῇ* (Θ. Ά, 8) ἤθελεν εἶναι παραπολὺ ἑλληνικόν, ἐμπροθέτως ἐκφερομένου τοῦ *σκευῇ*, οὔτε τὸ *κέρδει καὶ πλούτῳ κρίνειν* (Πλ. *Πολ.* Θ', 582), γινόμενον *σὺν κέρδει καὶ σὺν πλούτῳ*, οὔτε λόγον ἔχει τὸ τοῦ σχολιαστοῦ ὅτι ἐν τῷ *τείχεσιν ἐκτίζοντο* (Θ Α', 7) λείπει ἡ *σύν*, ἵνα ᾖ *σὺν τείχεσιν ἐκτίζοντο*. Τὸ δὲ *ἀπόκρισις ποτέρα ὀρθοτέρα, ᾧ ὁρῶμεν τοῦτ' εἶναι ὀφθαλμοὺς ἢ δι' οὗ ὁρῶμεν;* (Πλ. *Θεαιτ.* 184) δεικνύει προφανῶς ὅτι καὶ τὸ προθετόπτωτον διαφέρει τοῦ ἀπροθέτου· διότι, ἐν ᾧ τὸ *δι' οὗ ὁρῶμεν* σημαίνει τὸ ποῤῥωτέρω ὄργανον, τὸ *σὺν ᾧ* ἤθελε σημαίνει τὸ συνοδευτικόν, τὸ δὲ *ᾧ ὁρῶμεν* ἐκφέρει τὸ κυρίως ὀπτικὸν ὄργανον, ὅ ἐστι τὸν νοῦν.

Ὅτι τὸ *Ἕκτορα δ' αἰνὸν ἄχος πύκασε φρένας* ἀνάγεται εἰς τὸ σχῆμα *καθ' ὅλον καὶ μέρος* ἐξηγήσαμεν περὶ Σχημάτων πραγματευόμενοι (σ. 856, §. 98). Τοῦτο, ἐπὶ τὸ σαφέστερον ἐκφερόμενον, δηλοῖ ὅτι ἐκ δύο φράσεων συνετροπήθη μία· ἐκ τοῦ *ἄχος Ἕκτορα πύκασε* καὶ ἐκ τοῦ *ἄχος Ἕκτορος φρένας πύκασε*, προῦκυψε τὸ *Ἕκτορα δ' ἄχος πύκασε φρένας*.

Ὡς δὲ ἡ τοιαύτη ἀνάλυσις τῆς φράσεως ἀπαλλάττει προφανῶς ἡμᾶς τῆς διὰ προθέσεως ἀναπληρώσεως, οὕτω καὶ ἄλλη ἄλλων φράσεων ἀνάλογος καὶ ὀρθὴ ἐξήγησις. Τὸ *ἀρχὴν δὲ θηρᾶν οὐ πρέπει τἀμήχανα* (Σ. *Ἀντ.* 92) ἑρμηνεύει ὁ Ἑρμᾶννος *οὐ πρέπει οὐδὲ ἀρχὴν ποιεῖν θηρῶντα τἀμήχανα*, ὀρθότερον ἴσως ἑρμηνευτέον *οὐ πρέπει ἀρχὴν ποιοῦντα θηρᾶν τἀμήχανα*. Οὕτω βέβαια καὶ τὸ *ὁποῖ' ἄττ' ἂν τὴν ἀρχὴν γένωνται . . . τοιαῦτα διατελεῖν ὄντα αὐτά* (Πλ. *Ἐρυξ.*398)=ὁποῖ' ἂν τὴν ἀρχὴν ποιοῦντα γένωνται· τὸ *Πάτροκλον πρόφασιν* (Ἰλ. Τ, 302)=Πάτροκλον πρόφασιν ποιούμεναι. Οὕτω καὶ *τρόπον, προῖκα, δωρεάν, ὄναρ, ὕπαρ*, κτλ.

Ὡς δὲ τὸ *γνώμην ἐμὴν* (Ἀρφ. *Εἰρ.* 232) προῆλθε, κατ' ἀποσιώπησιν, ἐκ τοῦ *γνώμην ἐμὴν ἐρῶ*, οὕτω καὶ τὸ *τέλος δ' ἐναργὴς βάξις ἦλθεν Ἰνάχῳ* (Αἰσχ. *Πρ.* 664) ἐκ τοῦ *τέλος δὲ πάντων ἦν τοῦτο*. Οὕτω τὸ παρ' ἡμῖν *τώρα ὀλίγον*=ἔκτοτε ὀλίγον χρονικὸν διάστημα εἶναι. Ὡς τὸ *ἤχθετο κῆρ* (Ἰλ. Λ, 274)=ἀχθόμενον εἶχε κῆρ (Ἑρμᾶννος *εἰς Βίγερον*, σ. 882), οὕτως ἴσως καὶ τὸ *μάρναντο δέμας πυρὸς*

(Ιλ. Ν, 673)=μαρνάμενοι ἐδείκνυον πυρὸς δέμας ἤ, κατ' ὀνομαστ κὴν ἐκλαμβανομένου τοῦ *δέμας*=μαρνάμενοι ἦσαν πυρὸς δέμας. Δ φαίνονται διάφορα τούτων τὰ παρ' ἡμῖν *ὁ ἀσθενὴς καίει φωτιά*= καίων ἤτοι κατὰ τὴν καῦσιν εἶναι φωτιά· *τὰ βόλια ἔπιπταν βροχ* =τὰ βόλια πίπτοντα ἦσαν βροχή. Ἡ προσθήκη τοῦ ὡς ἢ τῆς πρς θέσεως *κατὰ* εἰς τὸ *δέμας*, κατ' αἰτιατικὴν ἐννοούμενον, ἐξασθενι τὴν φράσιν καὶ τὴν ἔννοιαν, ὡς καὶ τὸ *εἶναι γλυκὺ ὡς ζάχαρις* εἶ ναι πολὺ ἀσθενέστερον τοῦ εἶναι *γλυκὺ ζάχαρις* (*Εἰσαγωγὴ Ἑλ ληγ. Συντάξεως*, σ. 21).

Πολλὰ τῶν προηγουμένων μετέπεσαν εἰς ἐπιῤῥηματικὴν χρῆσιν ὡς *ἀρχήν*, *τρόπον*, *δωρεάν*, *τέλος*, κτλ, ἢ εἰς προθετικήν, ἀλλ' οὔτ ἀνέκαθεν ἦσαν τοιαῦτα οὔτε κατὰ προθέσεως ἔλλειψιν ἔγιναν, πολλ μᾶλλον τὸ *ἀλεκτρυόνος δίκην* (Πλ. *Θεαιτ.* 164) ἔγινεν ἐκ τοῦ *ἀλεκτρυόνος δίκην* ἤτοι *τρόπον ἔχων* ἢ *δεικνύων*, τὸ *δίκην τοξότου* (Πλ. *Ν.* Δ', 705)=χρείαν ἢ ἔργον ἐκπληρῶν τοξότου. Κατὰ ταῦτα δέ, ἐπεκτεινομένης τῆς χρήσεως, καὶ *πεπληρῶσθαί με δίκην ἀγγείου* (Πλ. *Φαίδρ.* 135) καὶ ἄλλα παρόμοια.

Εἴτε πληρεστέρας ἐκφράσεως, εἴτε σαφηνείας καὶ διακρίσεως χάριν, εἴτε λόγῳ ἁπλῆς χρήσεως, πολλαχοῦ προστίθεται καὶ πρόθεσις· *ἡ παρὰ θεῶν εὔνοια* (Δημ.), *ἐξιέναι ἐκ τῆς Σικελίας* (Θ. Ζ', 3) *ἐπὶ τῆς τοιαύτης γίγνεσθαι γνώμης* (Δ. *Φιλ.* Α, 42), *ἐπὶ τοῦ Δεκελεικοῦ πολέμου* (Δ. *Ἀνδροτ.* 597. Ἴδε καὶ κατωτέρω)· *τῇδε τῇ ἡμέρᾳ* καὶ *ἐν τῇδε τῇ ἡμέρᾳ*, κτλ· *ξανθὸς τὴν κόμην* καὶ *ξανθὸς κατὰ τὴν κόμην*· *εἴργειν τῶν ἐπιθυμιῶν* (Πλ. *Γοργ.* 505), *ἀπὸ τοῦ ὕδατος εἴργειν* (Ξ. *Ἀν.* ϛ', ά, 8), *εἰρξόμεθα ἐκ τῶν ἑλληνίδων πόλεων* (Ξ. *Ἀν.* ϛ', δ', 16), κτλ. Ἐν πολλοῖς ἡ χρῆσις τῆς προθέσεως ἔγινεν ἐπικρατεστέρα· ἄλλως ἦτον δύσκολος ἡ διάκρισις. Τὸ *χρυσὸς Ἀλεξάνδρου*, π. χ. ὅπερ δυνατὸν νὰ σημάνῃ *κτῆμα Ἀλεξάνδρου*, *χρυσὸν παρ' Ἀλεξάνδρου*, *δι' Ἀλεξάνδρου*, *χάριν Ἀλεξάνδρου διδόμενον* (Ἑρμᾶννος εἰς *Βίγερον*, σ. 877), διὰ τῶν καταλλήλων προθέσεων ἐκφερόμενον προσδιορίζεται ἀκριβέστερον ἢ ἀπρόθετον μένον. Πολλὰ τῶν προηγουμένων, καὶ τραχύτερον καὶ ἀσαφέστερον διὰ διπλῆς γενικῆς ἐξηγούμενα, γίνονται σαφέστερα διὰ τῶν προθέσεων· *διὰ τὴν ὑπὸ Πέλοπος Πελοποννήσου κατάληψιν* (Ἴδε Κορ. *Ἰσ.* Β', σ. 188), *ἡ διὰ τῆς καταδουλώσεως τῶν Μαριανδυνῶν δου-*

λεία τῶν Ἡρακλεωτῶν—τὸν περὶ τούτων λέγειν καιρόν (Ἴδε ἀνωτέρω). Οὕτω καὶ *ἧττα ἡδονῶν τε καὶ ἐπιθυμιῶν καὶ φθόνων* (Πλ. *Ν.* θ', 869)=ἡ ὑπὸ τῶν ἡδονῶν ἧττα. Οὕτω βέβαια καὶ τὸ *τὴν ἁπάντων ἧτταν φοβούμενος ἀνθρώπων τοῦ πόματος* (Πλ. *Ν.* Α', 648) σαφέστερον γίνεται προθετοπτώτως ἑρμηνευόμενον, *τὴν ὑπὸ τοῦ πόματος ἧτταν*. Τούτου δὲ ἀληθεύοντος, δὲν φαίνεται ἐπιτυχὴς ἡ μετάφρασις τοῦ Κουσίνου «**par une juste défiance de ce breuvage, capable à la fin de terrasser tous les hommes.**»

Πάντα ταῦτα εἶναι ὀρθά, ἀλλὰ δὲν ἕπεται ἐκ τούτου οὔτε ὅτι τὰ πάντα ἦσαν ἀπ' ἀρχῆς προθετόπτωτα, οὔτε ὅτι πρέπει νὰ ὑπονοῆται πρόθεσις ὅπου δὲν ὑπάρχει. Ἔπειτα ὁ λόγος δὲν εἶναι περὶ σαφηνείας ἀλλὰ περὶ ἀρχῆς καὶ ὀρθότητος (*Εἰσαγωγὴ Ἑλλην. Συντάξ.* σ. 86). Ἀνωτέρω παρετηρήσαμεν (σ. ιγ'.) ὅτι ἐνίοτε ἄλλην ἔννοιαν παριστᾷ τὸ ἀπρόθετον καὶ ἄλλην τὸ ἐμπρόθετον. Οὕτω καὶ τὸ *λέγειν τῷ δήμῳ* εἶναι διάφορον τοῦ *λέγειν ἐν τῷ δήμῳ*. Φθείρεται δὲ καὶ χάρις καὶ ἔννοια, ἐὰν τὸ *ἐν ταῖς ψυχαῖς καὶ τὸ εὐδαιμονεῖν καὶ τὸ κακοδαιμονεῖν τοῖς ἀνθρώποις ἀπόκειται* (Ξ. *Ἱέρ.* Β', 3) γένῃ *ἐν ταῖς ψυχαῖς ..... ἐν τοῖς ἀνθρώποις*· ἐὰν τὸ *βοηθεῖν τῷ θεῷ καὶ τῇ ἱερᾷ τῇ χειρὶ καὶ ποδὶ καὶ πάσῃ δυνάμει* (Αἰσχ. *Κτησ.* λς') ἐκφερθῇ προθετόπτωτον. Ὀλίγον δ' ἑλληνικὴ φράσις ἤθελεν εἶναι ἡ τοιούτοις περιττοῖς καὶ ἀνουσίοις παραγεμισμένη ἀρτύμασιν, ὡς ἡ ἑξῆς· *ὁ πλήρης ἐκ σοφίας καὶ ἀρετῆς ἄνθρωπος οὐχὶ σὺν τῇ αἰσθήσει καὶ σὺν τῇ φαντασίᾳ, ἀλλὰ σὺν τῷ νῷ καὶ σὺν τῷ λογισμῷ κρίνει τὰ πράγματα, κατὰ τὸ οὐ δέον ἄλλως ποιεῖν*. Καὶ διὰ τίνος προθέσεως ἤθελεν ἀναπληρωθῇ *τὸ λέγω σε κακά*, τὸ *εἴργασμαί σε κακά*; κτλ.

Καὶ πρός γε τούτοις ἀδικεῖται οὐχὶ ὀλίγον ἡ παρὰ πᾶσιν ὁμολογουμένη ἑλληνικὴ εὐφυΐα καὶ ζωηρότης, ἀδύνατος ὑποτιθεμένη ἵνα ἐννοήσῃ φράσεις ἐπὶ τὸ φιλοσοφικώτερον ὁπωσοῦν συνειρομένας καὶ οὕτως ἢ ἄλλως συνεπτυγμένας. Ἀφ' οὗ ἡ γενικὴ σημαίνει καθόλου πᾶν ὅ τι καθ' ὁποιονδήποτε τρόπον εἴς τι ἄλλο ἀνήκει ἢ τὸ εἰς ὃ τοῦτο ἀνήκει (σ. 46, §. 32), φαίνεται ὅλως διόλου ἄτοπος καὶ ἡ παραμικρὰ ὑποψία ὅτι ἐνόει μὲν ὁ Ἕλλην ἐν τῷ *ῥόδου εὐωδία* ὡς ἰδιότητα τοῦ ῥόδου τὴν εὐωδίαν, ὡς ἔργον τοῦ τεχνίτου τὴν εἰκόνα ἐν τῷ *ζωγράφου εἰκὼν* καί, ἀντιστρόφως, ὡς τεχνίτην τοῦ ἔργου τὸν

ζωγράφον ἐν τῷ *ζωγράφος τῆς εἰκόνος*, ἀλλά, μέχρι τούτου γ μενος, δὲν ἠδύνατο ὑψηλότερον βαίνων νὰ ἐννοήσῃ ὅτι καὶ τὰ ἐν νῳ καὶ τόπῳ γινόμενα δυνατὸν νὰ θεωρηθῶσιν ὡς τούτων προσό ὅτι ὁ *ἐπὶ Δευκαλίωνος κατακλυσμὸς* δυνατὸν νὰ ὀνομασθῇ καὶ Δ *καλίωνος κατακλυσμός*, ὅτι *ἡ ἡμέρα καθ' ἣν ἐγένετο ἡ μάχη* νατὸν νὰ ὀνομασθῇ *ἡμέρα τῆς μάχης* (Θ. Β', 83), ὅτι *τὰ ἐπὶ μηνὸς Δήλια* δυνατὸν νὰ ἐκληφθῶσιν ὡς *Δήλια τοῦ μηνός* (Ξ. '. Δ', ἡ, 2), ὅτι *αἱ ἐν χειμῶσιν ἀνυποδησίαι* δυνατὸν νὰ λεχθῶσι *μώνων ἀνυποδησίαι* (Πλ. *Ν*. Ά, 633), ὅτι τὸ *Αἰτωλίας συμφ* δυνατὸν νὰ σημάνῃ καὶ τὴν ἐπὶ Αἰτωλίας ἐπισκήψασαν καὶ τὴν αὐτῆς ἄλλοις προξενηθεῖσαν καὶ τὴν ἐν αὐτῇ ἄλλλοις συμβᾶσαν Γ', 114).

Ὡσαύτως καὶ κατὰ παντοίαν ἄλλην σχέσιν· οὕτως ὁ περὶ *πορε τῆς Ἰοῦς λόγος* δυνατὸν νὰ ἐκφρασθῇ ὡς *λόγος τῆς πορείας* (Αἰ *Πρ*. 734), ἡ *ἕνεκα τέκνων ἡδονὴ* ὡς *ἡδονὴ τέκνων* (Εὐρ.*Τρ*.37 τὸ *ἕνεκα τῆς νίκης περιχαρὲς* νὰ ῥηθῇ *περιχαρὲς τῆς νίκης* (Ζ', 73)· οὕτω καὶ *λόγων ἀγῶνες* (Θ. Γ', 67), τὸ *τῶν Μεγαρέ ψήφισμα* (Θ. Ά, 140), *ἀπόστασις Ἀθηναίων* (Θ. Ή, 5), *ἐπικούρημ τῆς χιόνος* (Ξ. *Ἀν*. Δ', ἑ, 13), *ἡ τοῦ πηλοῦ ἐρώτησις* (Πλ. *Θεαι* 147), *ἄδεια γῆς* (Σ. *Κ*. 447), κτλ (Ἴδε σ. 46—51). Ὅτι δὲ κ τὸ *ἡμέρας περιπατεῖν* δυνατὸν νὰ ἀναλυθῇ εἰς τὸ *περίπατον τ ἡμέρας περιπατεῖν*, καὶ περὶ τούτου καὶ ἄλλων ὁμοίων εἴδαμεν ἀ λαχοῦ (*Εἰσαγ. Ἑλλην. Συντάξεως, ἐν Προλόγῳ*). Καὶ τῶν πα ἡμῖν δὲ πολλὰ τοιαῦτα λαμβάνουσιν ὁμοίαν ἀνάλυσιν. Εἰς τὸ *ἔρ χεται τῆς θαλάσσης* περιέχεται ὁ τῆς θαλάσσης δρόμος, τὸ *απο θνήσκει τῆς πείνας*=λαμβάνει τὸν θάνατον τῆς πείνας, τὸ *μυρίζε χωματίλας*=ἔχει ὀσμὴν χωματίλας, κτλ.

Ὡς δὲ μόναι αἱ ὀνοματικαὶ πτώσεις τίθενται εἰς δήλωσιν χρόνου, ὀργάνου καὶ πολλῶν ἄλλων, οὕτω, καὶ μετοχῆς προστιθεμένης, δὲν ἀλλάσσει φύσιν τὸ πρᾶγμα. Ὡς λέγεται *ἡμέρας, νυκτός βαθέος ὄρθρου* (Πλ. *Πρωτ*. 310), *δείλης ἀφίκοντο οἱ Ἕλληνες εἰς τὰς κώμας* (Ξ. *Ἀν*. Γ', γ', 11), οὕτω καὶ *ἡμέρας οὔσης, νυκτὸς γενομένης*, κτλ· *γεγενημένης ἡμέρας ἤδη, ὁ Βρασίδας κήρυγμα ἐποιήσατο* (Θ. Δ', 114), *ἑσπέρας οὔσης καὶ σκότους, ἔρχεται Μειδίας* (Δ. *Μειδ*. 542). Καὶ ὡς ἐκ τῶν *ἐπ' εἰρήνης* (*Ἰλ*. Β,

797), *ἐπὶ προτέρων ἀνθρώπων* (*Ἰλ.* Ε, 637), *ἐπὶ τῶν ἡμετέρων προγόνων* (Ξ. *Π.* Α', ς', 31), δὲν συνάγεται ὅτι καὶ ἐν τῷ *τοῦ αὐτοῦ θέρους* (Θ. Β', 58), *θέρους τε καὶ χειμῶνος* (Ξ. *Ἀπ.* Α, ς', 2), ὑπονοεῖται ἡ πρόθεσις, οὕτως οὐδὲ ἐκ τῶν *ἐπὶ Κύρου ἄρχοντος* (Ἡρ. Γ', 89), *ἐπὶ Κύρου βασιλεύοντος* (Λυκοῦργος, ΧΧ. Κορ.) συνάγεται ὅτι καὶ ἐν τῷ *ἔτι δὲ τῶν Πελοποννησίων ξυλλεγομένων* (Θ. Β', 13), καὶ ἐν τῷ *ἀνδρίας μὲν σφίσιν ὑπαρχούσης, εὐταξίας δὲ προσγενομένης* (Θ. ς', 72), προσθετέα ἢ ὑπονοητέα ἡ πρόθεσις.

Ἐπὶ ἀμφοτέρων τῶν ἀνωτέρω περιστάσεων ἡ πρόθεσις, ἐπὶ μᾶλλον προσδιορίζουσα τὴν ἔννοιαν τοῦ χρόνου, παριστᾷ τὸ πρᾶγμα ψηλαφητότερον. Ἐπὶ μετοχῆς δὲ τίθεται μάλιστα ἡ πρόθεσις, ὅταν ὁ χρόνος προσδιορίζηται διὰ προσώπου ἱστορικοῦ, καὶ τοῦτο πρὸς διάκρισιν, διότι ἡ χρῆσις τῆς ἀπολύτου γενικῆς, ἐκ τῆς χρονικῆς ἐννοίας ὁρμηθεῖσα, ἐπεξετάθη μετέπειτα εἰς πολλά, ὅθεν ἀνάγκη τῆς διακρίσεως· *ἐπράχθη ταῦτα ἐλαφηβολιῶνος μηνὸς ἐπὶ Θεοφίλου ἄρχοντος* (Δημ. *Πρὸς Παντaίνετον*, 968).

Ὡς λέγεται *τρίτῳ μηνὶ* (Ξ. *Ἑλλ.* Α, δ', 21), *δεκάτῳ ἔτει ξυνέβησαν* (Θ. Α, 103), *τῇ προτέρᾳ παρουσίᾳ* (Θ. Α, 128), οὕτω καὶ *περιϊόντι τῷ ἐνιαυτῷ* (Ξ. *Ἑλλ.* Γ', 6', 25). Ὡς λέγεται *ὁ βοῦς κέρατι παίει, ὁ ἵππος ὁπλῇ, ὁ κύων στόματι, ὁ κάπρος ὀδόντι* (Ξ. *Π.* Β', γ', 9), *κυρίττοντες ἀλλήλους σιδηροῖς κέρασι* (Πλ. *Πολ.* Θ'. 586), *τῇ δεξιᾷ ἐπιλαμβάνεσθαι* (Πλ. *Πρωτ.* 335), οὕτω καὶ *δεξιῷ κέρᾳ ἡγουμένῳ* (Θ. Β', 90), *καὶ νῦν τοῖς προγόνοις ὀνομαζομένοις* (Ξ. *Ἀγησ.* Α', 2). Καὶ ὡς ἐκ τοῦ *ἐν τῇ ἀριστερᾷ* (Πλ. *Φαίδρ.* 228) δὲν συνάγεται ὅτι καὶ ἐν τῷ *τῇ ἀριστερᾷ* (Πλ. *Πρωτ.* 335) πρέπει νὰ ὑπονοῆται ἡ πρόθεσις, οὕτως οὐδὲ ἐκ τοῦ *ἐν τῷ καλουμένῳ πολέμῳ* συνάγεται ὅτι πρέπει νὰ ἐννοῆται ἐμπρόθετον καὶ τὸ ἀνωτέρω *τῷ δεξιῷ κέρᾳ ἡγουμένῳ*.

Πολλοὶ θαυμασταὶ τοῦ περικλεοῦς Βεντλεΐου λυποῦνται βλέποντες τὸν ἄνδρα τοῦτον ἀρχηγέτην τῆς περὶ διγάμματος θεωρίας τῶν νεωτέρων (Ἴδε τὴν *Ἐπίκρισιν τῆς ὑπὸ Ἑϋνίου Ἰλιάδος*, Literatur-Zeitung. Jena, 1803, Num. 126. σ. 269). Μετὰ μείζονος λόγου λυποῦνται οἱ θαυμασταὶ τοῦ μακαρίτου Κοραῆ βλέποντες αὐτὸν ἐξάρχοντα τοῦ περὶ ἐλλείψεως προθέσεων συστήματος· διότι τὸ μὲν δίγαμμα, εἰ μὲν δὲν κατορθόνει πάντα τὰ εἰς αὐτὸ ἀπονεμό-

μενα θαυματουργήματα, ἔχει ὅμως πολλοὺς λόγους ὑπὲρ ἑαυτ μάλιστα μετὰ τὰ ὑπὸ Φρ. Θειρσχίου γραφθέντα, παραβαλόντος πρὸς τὴν χρῆσιν ἢ παράλειψιν αὐτοῦ ἐπὶ τῆς αὐτῆς λέξεως ἄλ γράμματα. Ὡς δηλ. εἶναι *κιὼν* καὶ *ἰὼν* (Ἰλ. Α, 35. Ἰλ. Γ, 77), *λ βειν* καὶ *εἴβειν* (Ἰλ. Ζ, 266. Ἰλ. Τ. 323), *ἴα* καὶ *μία*, (Ἴδε πλεί τοιαῦτα, ἐκτὸς τῶν ὁμηρικῶν ποιημάτων, παρὰ Οὐελκκέρῳ ἐν *Αἰσχυλείῳ Τριλογίᾳ Προμηθέως· ἀστὴρ* καὶ *Κάστωρ*, *Ἄβιοι* *Γάβιοι*,κτλ.), οὕτω καὶ *Ἀτρείδης τε* Ϝ*άναξ* (Ἰλ. Α, 7), *κατὰ* Ϝ*άσ* (Ἰλ. Β, 803), καὶ *πρῶτος μὲν ἄναξ* (Ἰλ. Η, 162), *ἕξομεν ἄσ* (Ἰλ. Σ, 274). Ἀλλὰ εἰς τὴν ἁπανταχοῦ ἀδιάλειπτον ἔλλειψιν κ ἀναπλήρωσιν τῶν προθέσεων ὀλίγοι, ἐλπίζω, θέλουσι δώσει πλέ λευκὴν ψῆφον, τοὐλάχιστον εἰς τὰς μέχρι ἀηδίας καταχρήσεις.

Ἐκ τῶν θαυμαστῶν τοῦ μακαρίτου Κοραῆ εἷς εἶμαι καὶ ἐγὼ β βαια, καὶ ὅσον περισσότερον τὸν σέβομαι, τοσοῦτον περισσότερ λυποῦμαι ὅτι τὸ παράδειγμά του παρήγαγεν εἰς κεφαλὰς ἀμαθ ὀπαδῶν καταχρήσεις, ὁποίας οὐδ' αὐτὸς ἤθελεν ἴσως ἐπαινέσει. παθε δηλ. ὁ Κοραῆς ὅ τι πολλοὶ συστημάτων ἀρχηγοὶ ὑπὸ τῶν παδῶν αὐτῶν, ὁ Πλάτων ὑπὸ τῶν Νεοπλατωνικῶν, ὁ Ἀριστοτέλ ὑπὸ τῶν Σχολαστικῶν, κτλ, δὸς δ' εἰπεῖν καὶ ὁ Βεντλέϋος ὑπὸ Ἐ νίου, ὅστις θέλει νὰ ἀφαιρέσῃ μέγα μέρος τοῦ Ὁμήρου μόνον κ μόνον διότι δὲν ἐφαρμόζεται εἰς τοὺς ἐν αὐτῷ στίχους τὸ δίγαμμ Ἴδε **Fr.Spitzneri de Versu Graecorum Heroico Maxime Hom rico.** Ἐκ τοῦ διγάμματος δὲ ὁρμηθέντα διὰ τῆς αὐτῆς παρομοιώ σεως θέλω τελειώσει τὸν ἀνωτέρω λόγον Ἡ ἀκριβὴς δηλ. διὰ πρ θέσεων ἀναπλήρωσις δὲν ἤθελε διαφέρει τῆς διὰ διγάμματος πα ρεμφράξεως τῶν ὁμηρικῶν στίχων, ἁπανταχοῦ μεταξὺ δύο φωνηέ των τῆς φωνῆς *ού* ἢ *βά* παρεντιθεμένης. Ἤθελαν εἶναι τὰ *ἐπὶ πο λλαχοῦ*, *ἐπὶ ποῦ*, *ἐν κομιδῇ*, *κατὰ προῖκα*, *κατὰ χάριν*, *κατὰ λίαι κατὰ ἄγαν*, κτλ, ὡς τὰ ἄϜειδε θεϜά, δῖϜος=δῖος, γλαυκιϜόϜα =γλαυκιόων, κτλ (Ἴδε τὸν ὑπὸ **Payne Knigt** ἐκδοθέντα Ὅμηρο καὶ τὰ παρ' αὐτοῦ *Προλεγόμενα*, μετατυπωθέντα ἐν Λειψίᾳ, 1816 Ὁ ἐπικριτὴς τῆς ὑπὸ Εὐνίου Ἰλιάδος (ἔνθα ἀνωτέρω, *Ἀρ*. 128. 288) λέγει ὅτι, ἐκτὸς τῆς Ἀγγλίας, εἰς οὐδενὸς λογίου κεφαλὴν ἤ θελεν ἐπέλθει ἵνα παραγεμίσῃ τὰς χασμωδίας τοῦ Ὁμήρου διὰ τοι ούτου γράμματος. Εἴ τις ἐν Ἰταλίᾳ ἤθελεν εὑρεῖ εὐαρεστότερον εἰ

τὴν ἀκοὴν τὸ ἀFοιδιFάFει τοῦ ἀοιδιάει ἤθελε καταγελασθῆ οὐχὶ ὀλιγώτερον παρ' εἰ, ἀντὶ τοῦ διγάμματος, ἐπροσπάθει νὰ εἰσαγάγῃ εἰς τὴν ὁμηρικὴν διάλεκτον τὰς κρεκώδεις φωνὰς τῶν Ὀττεντότων. Πικρότεροι δὲ εἶναι οἱ κατὰ διγάμματος σαρκασμοὶ τοῦ ποιητοῦ Πῶπ ἢ Πωπίου καὶ τοῦ φιλολόγου Πόρσωνος (Ἴδε Οὐολφίου *Ἀνάλεκτα* I, σ. 79. III, σ. 160—162).

Κατὰ τὰ ἀνωτέρω ἤθελαν εἶναι καὶ τὰ παρ' ἡμῖν *ἔρχεται ἐπὶ τοῦ χρόνου, σοῦ τὸ δίδω κατὰ χάριν*, κτλ, ἐν ᾧ ἕτερα ταῦτα καὶ ἕτερα τὰ ἀπρόθετα, *ἔρχεται τοῦ χρόνου, σοῦ τὸ δίδω χάριν*, κτλ. Ταῦτα δὲ ἀκριβέστερον ἐρευνώμενα ἤθελαν πείσει, πιθανῶς, τὸν μακαρίτην Κοραῆν νὰ ἀλλάξῃ τὴν περὶ τούτου γνώμην, ὡς συμπεραίνουσιν ὅτι καὶ ὁ Βεντλέϋος ἤθελε παραιτήσει τὰ περὶ διγάμματος, εἰ ἠδύνατο νὰ προΐδῃ τὰς ἐκ τούτου καταχρήσεις (Literatur-Zeitung, ἔνθα ἀνωτέρω, σ. 269). Διὰ τοῦτο ἐλπίζω ὅτι ὄχι μόνον δὲν θέλει ἀγανακτήσει, ἀλλὰ θέλει μειδιάσει πολλῷ μᾶλλον ἡ ψυχὴ τοῦ σοφοῦ καὶ ἐναρέτου ἀνδρὸς, βλέποντος ὅτι τὰ ἔργα του ἐκαρποφόρησαν, καὶ ὅτι διδάσκων, παραινῶν καὶ συμβουλεύων ἔδειξεν εἰς τοὺς μεθ' ἑαυτὸν τὸν τρόπον τῆς ἐρεύνης ἥτις, ἀληθὴς εἴτε μή, θέλει δώσει ἀναντιῤῥήτως νύξιν εἰς τοὺς ἐπερχομένους πρὸς περαιτέρω ζήτησιν τῆς ἀληθείας.

Ἀνακεφαλαιοῦντες τώρα τὰ περὶ τούτου λέγομεν ὅτι, ἐπειδὴ οὔτε ἡ ἀρχαιοτέρα χρῆσις ἀποδεικνύει τὴν ἔλλειψιν τῶν προθέσεων, οὔτε τὸ ἐκ γλώσσης περὶ γλώσσης συμπέρασμα εἶναι πάντοτε ἀσφαλὲς (Κορ. *Προδρ.* σ. νθ'), οὔτε ἡ ἀναλογία ἀλάνθαστος· καὶ ἐπειδὴ ἡ ἑλληνικὴ γλῶσσα οὔτε μόνον προθέσεις μεταχειρίζεται οὔτε διὰ μόνων τῶν πτώσεων ἐπαρκεῖ εἰς ὅλας τὰς χρείας, τὸ σπουδαιότατον πάντων εἶναι ἡ γνῶσις ποῦ ἔχει χώραν τὸ ἕν, ποῦ τὸ ἄλλο, ποῦ ἀμφότερα μετὰ ἢ ἄνευ διαφορᾶς, καὶ τὸ ἀσφαλέστατον ἡ διάκρισις τῆς χρήσεως καὶ θεωρίας (σ. 55, §. 52). Συμβαίνει καὶ ἐν τῇ φιλολογίᾳ ὅ τι καὶ ἐν ταῖς ἄλλαις ἐπιστήμαις. Πάλαι ποτὲ ἐξήγουν τὰς κινήσεις τῶν οὐρανίων σωμάτων κατὰ τὴν ὑπόθεσιν τοῦ Πτολεμαίου, ἔπειτα κατὰ τὴν τοῦ Κοπερνίκου, καὶ οὕτω καθεξῆς· τὴν καῦσιν ἐξήγουν διὰ τοῦ φλογιστοῦ τοῦ Σταλλίου, διὰ τοῦ ὀξυγόνου τοῦ Λαβοϊσιέρου, νῦν δὲ κατὰ τὴν ὑπόθεσιν τοῦ Βερζελίου, κτλ. Οὕτω καὶ ἐνταῦθα ἐξηγοῦσι τὴν σύνταξιν δυνάμει τῶν προθέσεων ἢ

τῶν πτώσεων, τὴν φύσιν τῶν πτώσεων, ἐγκλίσεων, κτλ, κατὰ το την ἢ ἐκείνην τὴν ἀρχήν. Ἀλλ' αἱ μὲν ὡς ὑποθέσεις λαμβανόμε διάφοροι θεωρίαι δυνατὸν νὰ παρέρχωνται, ἡ χρῆσις ὅμως μέ στερεὰ καὶ ἀμετακίνητος. Καὶ εἰ μὲν δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ ὠφ ληθῇ ὁ σπουδαστὴς ἐκ τούτων, τοὐλάχιστον πρέπει νὰ μὴ βλαφθ προσπαθῶν τὴν βιαίαν καὶ ἄτοπον αὐτῶν ἐφαρμογήν.

Τὰ περὶ πτώσεων εἰρημένα ἰσχύουσι καὶ περὶ ἐγκλίσεων. Τὸ «ι πρὸς τὸ μέλλον ἢ ἐνεστὼς τὸ ὑποτακτικόν, οὕτω καὶ τὸ εὐκτικ ἐπὶ παρεληλυθότος, οἷον *παρεγένετο Δίων ἵνα διδάσκοιμι ἢ διδι ξαιμι* » (Θ. Γαζῆς, ἐν Βιβλ. Δ') κτλ, εἶναι μόνον ἐμπειρικόν, οὔ τῆς χρήσεως ταύτης τὸν λόγον ἀποδίδον, οὔτε τὰς ἐναντίας ἐξι γοῦν περιστάσεις, ὅπερ προϋποθέτει τὴν γνῶσιν τῆς τῶν ἐγκλίσεω φύσεως. Εἶναι ἀδύνατον βέβαια νὰ δεχθῶμεν ὅτι ὁ Θουκυδίδης ἄνε λόγου ἔθεσεν ὑποτακτικήν, παρῳχημένου ἡγουμένου· *καὶ ἐτείχισα* (Ἀθηναῖοι ἐν τῇ Λακωνικῇ) *ἰσθμῶδές τι χωρίον, ἵνα οἱ Εἵλωτε αὐτόσε αὐτομολῶσιν* (Θ. Ζ', 26), καὶ ἀντιστρόφως εὐκτικήν, ἐνε στῶτος ἡγουμένου, ὁ Ἀριστοφάνης· *τοῦτον δ' ὀχῶ, ἵνα μὴ ταλαι πωροῖτο* (Ἀρφ. *Β*. 23), καὶ ὅτι ὁ Ἡρόδοτος ἐκ τοῦ αὐτοῦ παρῳχη μένου ἐξαρτᾷ ὑποτακτικὴν καὶ εὐκτικήν· *εἰς τοῦτον δὴ τὸν χῶρο ἐβουλεύσαντο μεταναστῆναι, ἵνα καὶ ὕδατι ἔχωσι χρᾶσθαι ἀφθόνῳ καὶ οἱ ἱππέες σφέας μὴ σινοίατο* (Ἡρ. Θ', 51)· ἔνθα καὶ ἡ ἁπλῆ παρατήρησις δεικνύει ὅτι ἡ μὲν χρῆσις τοῦ ὕδατος διὰ τῆς μετα- στρατοπεδεύσεως ἦτον βεβαιοτάτη, διότι ἦτον ἀδύνατον νὰ ἐκλίπῃ τὸ ῥεῖθρον, τὸ δὲ μὴ ὑπὸ τῶν πολεμίων βλάπτεσθαι ἦτον μᾶλλον εὐκτὸν ἢ βέβαιον. Ὡσαύτως *ἀλλ' ἐρέω μὲν ἐγών, ἵνα εἰδότες ἤ κε θάνωμεν ἤ κεν ἀλευάμενοι θάνατον φύγοιμεν* (Ὀδ. Μ, 156)· ἔνθα τὸ μέτρον δὲν ἐκώλυε τὸν ποιητὴν νὰ μεταχειρισθῇ τὴν ὑποτακτικήν, *φύγωμεν*, εἰ μὴ ἤθελε νὰ παραστήσῃ βεβαιότερον τὸ πρῶτον, τὸ *θανεῖν*, καὶ μόνον δυνατὸν τὸ δεύτερον, τὸ *φυγεῖν* (Ἴδε σ. 401—404).

Ὅτι τὸ *παῖδα ἐν τίκτω* (Εὐρ. *Ἀνδρ*. 9), τὸ *Διόνυσος ὃν τίκτει ποθ' ἡ Κάδμου κόρη* (Εὐρ. *Βάκχ*. 2), μετὰ τῶν ὁμοίων, δυνατὸν ἦτον νὰ ἐκφερθῶσι καὶ δι' ἀορίστου, οὐδεὶς βεβαίως ὁ ἀντερῶν· ἀλλὰ καὶ οὐδεὶς ἐπίσης θέλει τολμήσει νὰ δϊισχυρισθῇ ὅτι ἄνευ λόγου, ἁπλῶς καὶ αὐθαιρέτως, ἐτέθη ἐνεστὼς ἀντὶ ἀορίστου· καὶ ὅτι ἐν τῷ *χρόνῳ μὲν ἀγρεῖ Πριάμου πόλιν* (Αἰσχ. *Ἀγ*. 128) εἶναι ἐνεστὼς

ἀντὶ μέλλοντος· ἐν τῷ *ἄγγελον ἔπεμπον* (Θ. Β', 6) εἶναι παρατατικὸς ἀντὶ ἀορίστου· ὅτι ἐν τῷ οὐκ *ἄρα τις χάρις ἦεν μάρνασθαι* (Ἰλ. Ι, 316) εἶναι παρατατικὸς ἀντὶ ἐνεστῶτος· ὅτι ἐν τῷ *Χρύσην ἀμφιβέβηκας* (Ἰλ. Α, 37) εἶναι παρακείμενος ἀντὶ ἐνεστῶτος, κτλ· διότι κατὰ γράμμα ἐκλαμβανόμενα ταῦτα, ὅτι χρόνος χρόνον, ἄνευ διαφορᾶς, ἀναπληροῖ κατὰ πάντα καὶ διὰ πάντα, ὡς ἀδελφὸς ὑπὲρ ἀδελφοῦ στρατευόμενος, δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ ἀληθεύσωσιν· ἀπ' ἐναντίας τὸ τοιοῦτον γίνεται ἐντὸς ὁρίων καὶ μετὰ λόγου· ἄλλως, ταραχῆς ἐν τῇ χρήσει γεννωμένης, εἶναι ἀδύνατον νὰ ὁρισθῇ κανὼν καὶ γραμματικὸν σύστημα. Ὅτι τὸ *οἶδα*, τὸ *κέκτημαι*, *κεκλήμεθα*, κτλ, μετέπεσαν εἰς ἐνεστωτικὴν σημασίαν, καὶ τοῦτο ἔχει τὸν λόγον του, διότι ὁ νοῦς ἀποβλέπει μᾶλλον εἰς τὸ ἀποτέλεσμα ἢ εἰς τὴν πρώτην ἐνέργειαν· *οἶδα*=j' ai vu, καὶ je connais, *κέκτημαι*=j' ai acquis καὶ je possède, κτλ. Ὅτι δὲ τὸ *οἴχομαι*, τὸ *ἥκω* καὶ εἴ τι ἕτερον μετέπεσαν εἰς παρῳχημένου σημασίαν, καὶ τούτου πρέπει νὰ ὑπάρχῃ λόγος, δυσεξήγητος μὲν ἴσως, ἀλλὰ πάντοτε ζητητέος (Ἴδε **Kritik der bisherigen Grammatik**, κτλ, **von Aug. Fritsch**, σ. 75).

Ὅτι ῥῆμα ἐνεργητικὸν ἐκλαμβάνεται καὶ ἀμεταβάτως, λόγος τούτου εἶναι εἴτε διότι ἀπ' ἀρχῆς εἶχε διπλῆν ἐκδοχήν, ὡς ἐν πάσαις σχεδὸν ταῖς γλώσσαις· εἴτε διότι τὸ ἐν ἠρεμίᾳ, κινούμενον, μεταβαίνει εἰς ἐνέργειαν, τὸ *μαυρίζον* (=ὂν μαῦρον) ἐπὶ λευκῆς ἐπιφανείας διερχόμενον, μαυρίζει ἤτοι ποιεῖ αὐτὴν μαύρην· καὶ ἀντιστρόφως ἡ ἐνέργεια λήγουσα μεταβαίνει εἰς ἠρεμίαν· ὅθεν *πράττειν τὰ κοινά*, *πράττειν τὰ ἑαυτοῦ* καὶ *ταπεινῶς πράττειν*=ταπεινῶς ἔχειν, ἐν ταπεινῇ καταστάσει εἶναι. Οὕτω δὲ καὶ ἐν τῇ συνηθείᾳ ὅταν περὶ ἀσθενοῦς καὶ περὶ ψυχοῤῥαγοῦντος μάλιστα ἐρωτῶμεν *τί κάμνει*, δὲν ἐννοοῦμεν βεβαίως τί ἔργον ἔχει ἀνὰ χεῖρας, ἀλλὰ *πῶς ἔχει*. (Ἴδε *Εἰσαγ. Ἑλλην. Συντάξεως*, σ. 311). Ὅτι ῥῆμα μέσον ἐκλαμβάνεται ἀντὶ ἐνεργητικοῦ, εἰς τοῦτο πρέπει νὰ γένῃ ἡ ἑξῆς παρατήρησις· εἰ μὲν τὸ μέσον κατήντησεν ἐνεργητικόν, τότε τίθεται ἐνεργητικὸν ἀντὶ ἐνεργητικοῦ, εἰ δὲ σώζει μεσότητος ἴχνη, τότε εἶναι μέσον ἀντὶ μέσου, ἕκαστον δηλ· τίθεται ἀνθ' ἑαυτοῦ καὶ οὐχὶ ἀντὶ ἄλλου. Ἐὰν δὲ πολλὰ διαφεύγωσι τὴν γνῶσιν ἡμῶν, τοῦτο δὲν εἶναι πταῖσμα τῆς γλώσσης· τὸ *ἴδωμαι*, π. χ. ἴσως δὲν εἶναι ἁπλῶς ἴδω, ἀλλὰ *μετὰ προσοχῆς καὶ παρατηρήσεως* ἴδω, οὕτως *ἀφαιρῶν* καὶ *ἀφαιρούμενος*, κτλ.

Ὅταν δὲ συλλογισθῶμεν ὅτι καὶ παρ' ἡμῖν λέγεται *ἔκλεισεν θύρα* καὶ τοῦ *ἐκλείσθη ἡ θύρα*, *ἔθρεψεν ἡ πληγὴ* καὶ *ἐτράφη τὸ πα διίον*, *ἐκαθάρισεν ἡ ὄψις του* καὶ *ἐκαθαρίσθησαν οἱ δρόμοι*, *ἡ ζάχαρις γλυκαίνει τὸ ποτόν*, *ἐγλύκανεν ὁ καιρός*, καὶ *ἐγλυκάθη ἡ γρα εἰς τὰ σῦκα*, εὐκόλως ἐννοοῦμεν πόσους σολοικισμοὺς σολοικίζομεν, ι διαφόρως μεταχειριζόμενοι ἐνεργητικὸν ἢ μέσον τύπον, γράφοντ π. χ. *ἐστράτευσεν* ἢ *ἐστρατεύσατο*, *ἐπολίτευσεν* ἢ *ἐπολιτεύσατο*, κτλ.

Καὶ τὸ λεγόμενον ὅτι τίθεται πτῶσις ἀντὶ πτώσεως, ἵνα περιέχ τι λογικόν, πρέπει νὰ σημαίνῃ ὅτι ἡ αὐτὴ ἔνοια δυνατόν, ὑπὸ διά φορόν ἔποψιν θεωρουμένη, διὰ διαφόρου πτώσεως νὰ ἐξηγηθῇ, *ἀδελφός μου* καὶ *ἀδελφός μοι*, *ὑπερβάλλειν τινὰ* καὶ *ὑπερβάλλειν τινό* (Αἰσχ. *Πρ.* 927), καὶ τότε ἑκάστη πτῶσις σώζει τὴν ἑαυτῆς φύσιν Τὸ αὐτὸ ἰσχύει καὶ περὶ τοῦ ὅτι τίθεται πρόθεσις ἀντὶ προθέσεως Καὶ τὸ *ὑπερασπίζω* καὶ τὸ *προασπίζω* τίθενται βέβαια πολλάκι ἐπὶ τῷ αὐτῷ σκοπῷ, ἀλλὰ ἑκατέρα ἡ πρόθεσις φυλάττει τὴν ἑαυτῆ φύσιν. Οὕτω καὶ ἐπειδὴ ἡ *ὑπὲρ* σημαίνει τὸ *ἐπάνω*, διὰ τοῦτο δυνατὸν νὰ σημάνῃ καὶ εἰς *ὑπεράσπισιν τούτου* καὶ *περὶ τούτου*. Ἐπειδὴ πάλιν ἡ *περὶ* σημαίνει καὶ τὸ *περισσῶς* καὶ τὸ *πλέον*, διὰ τοῦτο τὸ *περὶ πλείστου*=ὑπὲρ τὸ πλεῖστον, κτλ (σ. 613, §. 114, καὶ *Εἰσαγωγ. Ἑλλην. Συντάξ.* σ. 652. σ. 738).

Διὰ τῶν σχημάτων καὶ ἰδιωμάτων, ἀλλασσομένης τῆς κανονικῆς καὶ τυπικωτέρας πλοκῆς, συγχωροῦνται εἰς τὸν Ἕλληνα λόγον τοσαῦται παρεκτροπαὶ ἐκ τοῦ συνήθους, τοσαῦται καὶ τηλικαῦται φαινόμεναι ἀνωμαλίαι ὥστε εἰς τὸν μόνον ἐμπειρικῶς διατρέχοντα τὸ πρᾶγμα ἤθελε φανῆ ἢ ὅτι ἡ ἑλληνικὴ γλῶσσα ἔχει δύο διάφορα εἴδη συντάξεως, τὸ *κύριον* ἤτοι *κανονικὸν* καὶ τὸ *σχηματικὸν* καὶ *ἰδιωματικόν*, ἢ ὅτι αἱ ἀνωμαλίαι αὗται, εἰς τοὺς σολοικισμοὺς μεταπίπτουσαι, συγχέουσι τὸ συντακτικὸν μετὰ τοῦ ἀσυντάκτου. Ἀλλ' ὁ φιλοσοφώτερον ἐξετάζων, συλλογιζόμενος ὅτι τάσσομεν εἰς τὴν γλῶσσαν τὰς λέξεις ὅπως ἔρχονται εἰς τὸν νοῦν αἱ ἔννοιαι, ὁ δὲ νοῦς οὔτε πάντοτε ἐν τῇ αὐτῇ διαθέσει εὑρίσκεται, οὔτε πάντοτε τὰς αὐτὰς ἔχει χρείας (σ. 886, §. 84—85), ὅτι, ἑτέροις ῥήμασιν, ἡ γλῶσσα εἶναι ἀντανάκλασις τῆς νοήσεως, καὶ παρατηρῶν ὅτι ἡ χρῆσις τῶν ἀνωμάλων τούτων πλοκῶν εἶναι τοσοῦτον συχνὴ παρὰ τοῖς προέχουσι ποιηταῖς καὶ συγγραφεῦσιν ὥστε οὐδεὶς αὐτῶν ὑπάρχει ὁ μὴ

μεταχειριζόμενος, ἐνίοτε δὲ καὶ μέχρι καταχρήσεως, δυσκόλως θέλει πεισθῆ ὅτι ἄνευ ἰσχυρῶν λόγων οἱ ἔνδοξοι ποιηταὶ καὶ συγγραφεῖς, παραιτήσαντες τὴν συνήθη καὶ τυπικωτέραν σύνταξιν, προὐτίμησαν πολλαχοῦ τὸν *ἰδιωματικὸν λόγον*.

Παρατηρῶν ὅτι καὶ αὐτὰ τὰ μικρὰ καὶ πάντη ἀγράμματα παιδία, ἥσυχα μὲν ὄντα καὶ ἀτάραχα, λέγουσι πρὸς τὴν μητέρα των *δός μοι ἄρτον*, ἀπ' ἐναντίας δέ, πεινασμένα ἢ θυμωμένα ὄντα, ὑφηγήσει φύσεως, προτάσσοντα τὸ κυριώτερον τῆς ἐννοίας, λέγουσιν *ἄρτον δός μοι* ἢ καὶ ἁπλῶς *ἄρτον* μόνον, θέλει πιστεύσει ὅτι διά τινα λόγον οἱ ἀκολουθοῦντες τὰ ἴχνη τῆς φύσεως ποιηταὶ καὶ συγγραφεῖς ποτὲ μὲν λέγουσιν *οἱ Ἀθηναῖοι εἵλοντο στρατηγὸν Ἀντισθένην*, ποτὲ δὲ *Ἀντισθένην Ἀθηναῖοι εἵλοντο στρατηγόν*, κτλ (Ξ. *Ἀπ.* Γ', δ', 1), ποτὲ μὲν γράφουσι *ἐπάγονται μάρτυρας*, ποτὲ δὲ *μάρτυρας ἐπάγονται* (Πλ. *Πολ.* Β', 364), *ἐπηγάγοντο δὲ τοὺς Θηβαίους καὶ ἀνέῳξαν τὰς πύλας Πλαταιέων ἄνδρες*, κτλ (Θ. Β', 2), *παρεσκευάζοντο δὲ καὶ οἱ Λακεδαιμόνιοι* (Θ. Β', 7), κτλ (Ἴδε σ. 170, §. 128 καὶ ἐφεξῆς). Ὡσαύτως ποτὲ μὲν *φεῦγε μάλ', εἴ τοι θυμὸς ἐπέσσυται* (Ἰλ. Α, 173), ποτὲ δὲ μόνον *εἰ μὲν δώσουσιν* (Ἰλ. Α, 135), ἄνευ ἀποδόσεως· οὕτω καὶ *ἥν σε λάβω* (Λουκ.), καὶ quos ego (Virgil. Aen. I, 135), κτλ.

Παρατηρῶν ὅτι καὶ ἐν τῇ μετρικῇ ἐξαίρεται πολλάκις ὁ μετρικὸς τόνος, καταπατουμένου τοῦ λεκτικοῦ, ὅτι ἐν τῇ μουσικῇ, παραμελουμένου τοῦ γραμματικοῦ διὰ τὸν μουσικὸν τόνον, λέγεται, π. χ. *μεθ' ἡμῶν γένου*, ἀντὶ *μεθ' ἡμῶν γενοῦ*· ὅτι ὁ Γάλλος προτιμᾷ βαρβαρισμὸν μᾶλλον ἢ κακοφωνίαν, λέγων son ame, ἀντὶ sa ame, κτλ· παρατηρῶν ὅτι καὶ ἐν τῷ κοινῷ βίῳ πολλάκις διὰ πολλοὺς λόγους ἀναγκαζόμεθα νὰ ἀφήσωμεν τὴν εὐθεῖαν καὶ ὁμαλὴν διὰ τὴν καμπύλην, λοξὴν καὶ τραχυτέραν ὁδόν, δυσκόλως θέλει πεισθῆ ὅτι ὁ ποιητὴς ἄνευ αἰτίας, παραμελήσας τὸν φυσικώτερον εἱρμὸν τοῦ λόγου, εἶπε *θυγάτηρ Ἠετίωνος, Ἠετίων*, κτλ (Ἰλ. Ζ, 395), καὶ ἄνευ λόγου ὁ Ξενοφῶν ἔγραψε *καὶ ἡ οἰμωγὴ ἐκ τοῦ Πειραιῶς διὰ τῶν μακρῶν τειχῶν ἐς ἄστυ διῆκεν, ὁ ἕτερος τῷ ἑτέρῳ παραγγέλλων* (Ξ. *Ἑλλ.* Β', β', 3), καὶ ἄνευ λόγου ὁ Πλάτων *δυστυχοῦντας μὲν ἃ μὴ λύπην τοῖς ἄλλοις παρέχει ἀνιαρὰ ποιεῖ* (Ἔρως) *νομίζειν, εὐτυχοῦντας δὲ καὶ τὰ μὴ ἡδονῆς ἄξια παρ' ἐκείνων ἐπαίνου ἀναγ-*

κάζει τυγχάνειν (Πλ. *Φαίδρ.* 233), ἀντὶ *παρ' εὐτυχούντων*, κτλ

Εἰμὲν ἐχρειάζετο γραμματικὴ θρασύσης ἵνα καταδικάσῃ ὡς σολοίκους τὰς τοσοῦτον συνήθεις παρὰ τοῖς ἐνδόξοις ποιηταῖς καὶ συγγραφεῦσι τοιαύτας πλοκάς (Κορ. *Προδρ.* σ. ξζ' καὶ ἐφεξῆς), ἀπαιτεῖται βεβαίως παραπολὺ πεζὸς νοῦς ἵνα πιστεύσῃ ὅτι ἡ γλῶσσα παντὸς συγγραφέως καὶ ποιητοῦ ἔπρεπε νὰ περιορίζηται ἐντὸς τῶν ὁρίων τῆς ἰσοκρατείου, φέρ' εἰπεῖν, ὁμαλότητος. Ὁ τοιοῦτος ἄνθρωπος, δυνατὸν ἄλλως νὰ ἦναι σοφώτατος, οὔτε ὅμως τὴν φύσιν τῶν γλωσσῶν ἐμελέτησεν, οὔτε τὴν ἱστορίαν τῆς ἑλληνικῆς γλώσσης ἐξήτασεν· ἄλλως ἤθελε πεισθῇ ὅτι, ὡς ἡ ἑλληνικὴ γλῶσσα ἀλλοίαν ἤθελε λάβει μορφήν, εἰ τὸ ἔθνος πεζὸν καὶ ψυχρότερον ὂν ἤθελεν ἔχει κυριώτερον ἔργον τὴν γεωργίαν καὶ τὰς βαναύσους τέχνας, οὕτω νῦν, ποιητικώτατον ὄν, διέπλασε γλῶσσαν ἀπὸ τῶν ποιητῶν λαβοῦσαν πνοὴν καὶ ζωήν, ἥτις ἁπανταχοῦ διαχέεται. Δυνατὸν δὲ εἰπεῖν ὅτι καὶ ἀλλοῖον εἶδος ἐν πολλοῖς ἤθελε λάβει ἡ γλῶσσα, ἀπὸ τοῦ ἰαμβικοῦ μέτρου ἀρξαμένης τῆς ποιήσεως, καὶ οὐχὶ ὡς ἤρξατο ἀπὸ τοῦ δακτυλικοῦ, καὶ ὑψηλοτέρου ὄντος καὶ πλείστας δεχομένου ἐλευθερίας. Ὡς δὲ ἡ ποίησις ἀφανίζεται, εἰ, περὶ τετριμμένας καὶ ταπεινὰς ἐννοίας στρεφομένη, μηδὲν ἔχει τὸ ὑψηλότερον, οὕτω καὶ αἱ ἰδέαι αὐταὶ ἀκρωτηριάζονται καὶ φθείρονται, εἰ μὴ ἔχουσιν ὄχι μόνον γλῶσσαν ὁμοιάζουσαν στολὴν κομψήν, χαρίεσσαν, διάφορον τῆς κοινῆς καὶ συνήθους, ἐκλεκτὴν ἢ élégante, ὡς ἤθελεν εἰπεῖ ὁ Γάλλος, ἀλλὰ καὶ γλῶσσαν νευρώδη καὶ δυνατήν, γλῶσσαν οὐχὶ τὴν δειλὴν πτῆσιν τῆς τρυγόνος καὶ περιστερᾶς παριστῶσαν, μόλις τῶν προσγείων ὑπεριπταμένην, ἀλλὰ τὴν τολμηρὰν τοῦ ὑψιπέτου ἀετοῦ, γλῶσσαν, ἑτέροις ῥήμασιν, οὐχὶ γαλλικήν, «qui se permet à peine quelques légères inversions. Elle ne peut emprunter des expressions à la poésie, puisque notre poésie n' a pas un seul mot, une seule forme qui lui appartienne exclusivement.» et cet. (Levesque, dans la prèface de sa traduction de Thucydide. p. XXV), ἀλλὰ γλῶσσαν ἑλληνικήν, διὰ πολλῶν τολμημάτων δύναμιν ἑαυτῇ ἐμποιοῦσαν. Ὁ τοιοῦτος ἄνθρωπος ἤθελε λησμονήσει καὶ τὸ τοῦ Ἰσοκράτους· *τοῖς μὲν γὰρ ποιηταῖς πολλοὶ δέδονται κόσμοι* . . . *καὶ περὶ τούτων δηλῶσαι* (οἷόν τ' αὐτοῖς ἐστι) *μὴ μόνον τοῖς τεταγμένοις ὀνόμασιν, ἀλλὰ τὰ μὲν ξένοις, τὰ δὲ καινοῖς, τὰ δὲ μεταφο-*

ραῖς, καὶ μηδὲν παραλιπεῖν, ἀλλὰ πᾶσι τοῖς εἴδεσι διαποικίλλει τὴν ποίησιν (Ἰσ. Εὐαγ. Ἐγκώμ. γ'.). Ἀλλὰ τὸ ἔθνος ἦτον καὶ ῥητορικώτατον, ἡ δὲ ῥητορική, τὸ πολιτικὸν αὐτῆς μάλιστα εἶδος, ἀναγκάζεται διὰ πολλοὺς λόγους νὰ παραιτήσῃ τὸν κοινὸν καὶ συνήθη δρόμον. Τοιούτου ἔθνους γλῶσσαν θέλων τις νὰ περιορίσῃ ἐντὸς τῶν ὁπόσα οἱ γραμματικοὶ ὀνομάζουσιν ὁμαλὴν σύνταξιν ἤθελεν ὁμοιάζει τὸν καταναγκάζοντα τὸν ἀετὸν εἰς τὴν πτῆσιν τοῦ στρουθίου.

Ἐκ τοιούτων καὶ παραπλησίων ἀρχῶν ὁρμώμενοι πολλοὶ φιλόλογοι, καὶ μὴ ἀνεχόμενοι, ἐν ᾧ ἡ φιλοσοφία διαχέει τόσον ἀφθόνους καὶ φωτεινὰς ἀκτῖνας εἰς τοὺς ἄλλους κλάδους τῆς ἀνθρωπίνης μαθήσεως, νὰ μένωσι τὰ τῆς ἑλληνικῆς συντάξεως μόνον ἐντὸς τῆς ἐμπειρίας, κατὰ διαφόρους καιρούς, εἴτε εἰς πλήρεις γραμματικὰς τῆς ἑλληνικῆς γλώσσης, εἴτε εἰς ἰδιαιτέρας πραγματείας περὶ *Συντάξεως*, εἴτε καὶ περὶ μερῶν μόνον αὐτῆς, ἐπροσπάθησαν φιλοσοφικῶς νὰ ἐξηγήσωσι τὰ ἐν αὐτῇ. Μετὰ τὸν Ἑρμᾶννον ὅστις ἔδωκε τὴν πρώτην νύξιν εἰς τοιαύτας ἐρεύνας ἐπὶ τῶν νεωτέρων χρόνων, ἕπεται Ματθίας, Βουττμᾶννος, Θείρσχιος, Ῥώστης, Κρύγερος, Σχευερλεῖνος καὶ ἄλλοι, ἐν δὲ ἰδιαιτέροις πονήμασι *Φρ. Οὐϊλνερος, Περὶ ἀρχῆς καὶ πρώτης σημασίας τῶν Πτώσεων* (Münster, 1831), *Ἄρτουγγ, Περὶ πτώσεων*, κτλ (Erlangen, 1831), *Θεόδωρος Ῥούμπελος Περὶ Πτώσεων* (1845), *Σμαλφέλδης, Σύνταξις τοῦ Ἑλληνικοῦ Ῥήματος* (Eisleben, 1846), *Βαουμλεῖνος, Περὶ τῶν Ἑλληνικῶν Ἐγκλίσεων καὶ τῶν Μορίων κὲν καὶ ἄν* (1846), *Ἄρτουγγ Περὶ Μορίων τῆς Ἑλληνικῆς Γλώσσης* (Erlangen, 1832—1833), κτλ.

Ἠθέλαμεν δὲ ἀδικήσει παραπολὺ τοὺς ἡμετέρους ἀρχαίους γραμματικούς, εἴ γε ὑπελαμβάναμεν ὅτι διέτρεξαν ὅλως διόλου ἀφιλοσόφως καὶ τὸ περὶ *Συντάξεως*· διότι, εἰ μὲν ὁ Κ. Λάσκαρις, π. χ. εἶναι πάντη ἐμπειρικός, εἶχεν ὅμως πρὸ αὐτοῦ ἱκανὴν λογικὴν παρὰ Θ. Γαζῇ, μεγίστην δὲ καὶ λεπτοτάτην φιλοσοφίαν παρ' Ἀπολλωνίῳ τῷ Δυσκόλῳ ἐπικληθέντι διὰ τὰ δύσκολα προβλήματα ἅτινα προὔβαλλεν εἰς τοὺς τοῦ Μουσείου τῆς Ἀλεξανδρείας. Ἵνα παραιτήσωμεν τὰ παρὰ τῶν ἀρχαιοτέρων περὶ τούτου φιλοσοφηθέντα, περὶ ὧν ἐν ἰδιαιτέρῳ μαθήματι, *Περὶ Φιλοσοφίας Γλώσσης*, ἐπραγματεύθημεν (Ἴδε Classen de Grammaticae Graecae primordiis. Bonnae, 1829, καὶ Laurenz Lersch die Sprachphilosophie der Alten,

Bonn, 1838—1242. I. II. III). Ἀσθενέστερον δὲ τὸ τοῦ Ἰτα: Καισαροττίου Saggio sulla Filosofia delle lingue e del gust Καὶ εἰ μὲν εἶναι συγχωρημένον νὰ κρίνωμεν ἐκ τούτου, εὑρίσ: ται πιθανὴ ἡ γνώμη ὅτι ἡ ἐπ' ὀνόματι Διονυσίου τοῦ Θρακὸς ε τῶν νεωτέρων χρόνων ἐκδοθεῖσα γραμματικὴ εἶναι πολλῷ μᾶλλ σύγγραμμά τινος τῶν μετέπειτα οἰκουμενικῶν διδασκάλων τῆς Κω σταντινουπόλεως ἢ τοῦ ὁμωνύμου Ἀλεξανδρέως γραμματικοῦ, μ θητοῦ τοῦ Ἀριστάρχου (Ἴδε *Ἱστορίαν τῶν Ἑλλήνων Ποιητῶν*, κτ ἐν ἄρθρῳ *Διονύσιος ὁ Θρᾷξ*), ἐὰν δὲν ἦναι ἐκτενεστέρου συγγράμ ματος ἐπιτομή.

Ἀλλὰ καὶ κατὰ τοὺς νεωτέρους χρόνους δὲν ἔλειψαν ἄνδρες Ἕλ ληνες οἵτινες, τοῦτο μὲν ἀφ' ἑαυτῶν τοῦτο δὲ τὰ τῶν ἀρχαιοτέρω ἀναπτύσσοντες, ἐπροσπάθησαν νὰ ἐπεξεργασθῶσι τὰς ἰδίας αὐτῶ γραμματικὰς πραγματείας ὑπὸ φωτὶ τῆς φιλοσοφίας. Ὡς τοιοῦτο τολμῶ νὰ ὀνομάσω Νεόφυτον τὸν Καυσοκαλυβίτην (Ἴδε σ. 99—100 τοῦ Ὑπομνήματος αὐτοῦ εἰς τὸ τέταρτον τοῦ Γαζῆ καὶ σ. 88 τοῦ παρόντος πονήματος, ἔνθα ἐκ Λογγίνου ἑρμηνεύει τὰ περὶ *Ἀσυνδέτων*, σ. 93 τοῦ Ὑπομνήματος, ἔνθα ὡσαύτως ἐκ Λογγίνου φιλοσοφεῖ περὶ *Ὑπερβατοῦ*, καὶ σελ. 124 τοῦ αὐτοῦ, ἔνθα ἑρμηνεύει τὰ περὶ *Προσῳδίας*). Ὁ γραμματικὸς οὗτος, καίπερ χλευασθεὶς ὑπὸ Κοραῆ ὅστις, πρὸς Κοδρικᾶν ἀντιφερόμενος, ὑπομνήσκει μας τὰς πρὸς Εὐγένιον καὶ Νεόφυτον ἀρχαιοτέρας ἔριδας (Ἴδε *Κριτικὰς Ἐπιστάσεις*, κτλ, μάλιστα δὲ περὶ τὰ τέλη, καὶ τὴν κομψὴν ἐπιστολὴν τοῦ Νεοφύτου, προτασσομένην τοῦ Ὑπομνήματος αὐτοῦ) ὑπερεπαινεῖται ὅμως ὑπὸ τῶν ἀλλοφύλων ἑλληνιστῶν.

Ἐν τῷ ἑπομένῳ χωρίῳ ὁ Βιλλοισὼν (*Προλεγόμενα εἰς Ὅμηρον*, p. XIII), περὶ προσῳδίας φιλοσοφῶν καὶ πολλὰ ἐκ πολλῶν ἀναφέρων, ἐπαινῶν καὶ τὰ τοῦ ὑπομνηματιστοῦ τοῦ Γαζῆ, ἔχει ἐν συντόμῳ καὶ τὴν ἱστορίαν αὐτοῦ, ὀλίγοις ἴσως καὶ τῶν ἡμετέρων γνωστὴν οὖσαν « ille autem Neophytus, recentium Graecorum in Graeca Grammatica facile princeps, primo quidem fuit Καυσοκαλυβίτης, ut ipse suum nomen subscribit in hujusce operis praefatione, id est, fuit Anachoreta in ea solitudine, quae Καυσοκαλύβη vocatur, prope illud montis Athonis Monasterium quod Laura dicitur; deinde Bucaresti, Valachiam regente

Iohanne Gregorio Gika, Alexandri filio, Graecas litteras docuit, ibique obiit.» Εἶτα δὲ «In ejusdem Theodori Gazae Grammatices quartum librum minus prolixum nunc habent Craeci Commentarium Danielis Monachi, in insula Patmo, et quidem prope illam speluncam, in qua suam Apocalypsin composuisse creditur S. Johannes, Iliadem et S. Gregorii Nazianzeni carmina, sexaginta fere discipulis ex tota fere Graecia advolantibus, interpretantis. Hunc in celeberrima ipsius Schola, quae Constantinopolitanam, Smyrnensem, ipsamque τοῦ Βατοπαιδίου in monte Athone Monasterii, fama longe superat, praelegentem audivi, ab eoque accepi hancce Grammaticam inscriptam, *Ἑρμηνεία εἰς τὸ τέταρτον τῆς τοῦ Θεοδώρου τοῦ Γαζῆ γραμματικῆς παρὰ Δανιὴλ μοναχοῦ Πατμίου τοῦ Κεραμέως*, αψπ'. Ἐνετίῃσι, εἰς 8.»

Ὁ δὲ Φρ. Ῥέτζιος (de Prosodiae Craecae Accentus Inclinatione p. XVII), ἐπιθυμῶν νὰ γράψῃ τι τελειότερον περὶ τοῦ προκειμένου θέματός του, ἐζήτησε τὰς ὑπὸ τῶν νεωτέρων συγγεγραμμένας γραμματικάς, πολλὰς δὲ τούτων συμβουλευθεὶς τρεῖς μόνον εὕρηκεν ὁπωσοῦν τελειοτέρας, τοῦ Ἀλεξάνδρου Σκότου καὶ τὴν λεγομένην Μαρκικὴν (Marchica), εἶτα ὑποσυνάπτει « Tertiam Neophyti Peloponnesii, qui Gazae librum quartum introductionis plenissimo et eruditissimo commentario explanatum edidit Bucurestii 1768·» ἔνθα ὁ περιώνυμος Οὐόλφιος, ἐκ δευτέρου ἐκδοὺς τὸ πόνημα τοῦ Ῥετζίου, ὑποσημειοῖ « Opus hoc Neophyti, accuratissima refertum doctrina, vix emissum in aliquot hominum manus venerat, quum iniquo fato quodam prope omnia exempla ejus perierumt (1). Reizius eo ad breve tempus duntaxat

(1) Ἐπὶ τῇ συμφορᾷ ταύτῃ τοῦ Νεοφύτου ὑπάρχουσι διάφοροι τοῦ Εὐγενίου πρὸς αὐτὸν ἐπιστολαί· μεταξὺ δὲ τούτων καὶ μία φιλοσοφικὴ καὶ χριστιανική, διαστέλλουσα τὰ ἐφ' ἡμῖν τῶν οὐκ ἐφ' ἡμῖν, ἀλλὰ εἰς ἄνθρωπον δυστυχοῦντα καὶ λυπούμενον ἐπὶ στερήσει τῶν φιλτάτων ἐκγόνων ὀλίγην, νομίζω, παραμυθίαν ἐμποιοῦσα· ἔχει δὲ ἡ ἐπιστολὴ οὕτως « Ἡ περὶ τὰ βιβλία ἐπισυμβᾶσα συμφορὰ τῇ ὑμετέρᾳ ἱερολογιότητι τοσούτῳ φορητοτέρα πρέπει νὰ φανῇ, ὅσῳ ἐκ πολλοῦ μὲν προσδόκιμος ἦν, καὶ εἰς τὴν τῶν πραγμάτων καὶ τῶν καιρῶν φύσιν ἀκόλουθος. Τί γὰρ θαυμαστόν, εἰ τὸ καυστὸν κέκαυται; εἰ τὸ σηπτὸν σέσηπεν; εἰ τὸ βρωτὸν βέβρωται; μᾶλλον δὲ πῶς οὐκ ἂν ἦν θαυμαστόν, εἰ ἐν τῇ τηλικαύτῃ παθῶν καὶ περιστάσεων καμίνῳ τὰ ὑμέτερα μόνον βιβλία ἀ-

commodato usus fuerat; dolebatque interdum apud me, angustiis pressum se non nisi pauca eorum, quae vellet, e tare potuisse. Tandem mihi, paullo post illius mortem, o studiose quaesitum attulit juvenis natione Graecus, huc nos missus studiorum caussa. Est autem illud sic ins ptum: Θεοδώρου Γραμματικῆς Εἰσαγωγῆς τῶν εἰς τέσσαρα εἰς τέταρτον Ὑπόμνημα, ἐκ πολλῶν συνερανισθὲν ὑπὸ Νεοφύτου Ἱε διακόνου Πελοποννησίου, καὶ νῦν πρῶτον τύποις παρ' αὐτοῦ ἐκ θὲν, κτλ, κτλ. Sed hoc satis esto ad rei litterariae usum. ipso libro, quo doctissimi Grammatici pars difficillima a subtili veterumque ingenio digna illustratur, dicendi a fortasse occasio erit melior. »

Ἐν δὲ τοῖς *ὀψιφανέσιν* (posthumis) αὐτοῦ *περὶ Ἀρχαιομαθεί μαθήμασιν* ὑπὸ τοῦ διακόνου Γυρτλέρου ἐκδοθεῖσιν (ἐν Λειψίᾳ 18 —1832. I. II. III), ἐπαινέσας καὶ συστήσας τὴν γραμματικὴν Γαζῆ (I, σ. 137), λέγει περὶ Νεοφύτου « Σημειώσιμον ὅτι τὸ τέτα τον βιβλίον ὑπεμνημάτισεν Ἕλλην ἐν σπανίῳ συγγράμματι, Νεόφι τος ὁ ἐν τῷ Ἄθωνι διδάξας τὰ Ἑλληνικά. Τὸ σύγγραμμα τοῦτο ἀπο δεικνύει ὅτι ὑπάρχουσιν ἔτι ἄνδρες βαθεῖαν γνῶσιν τῆς ἑλληνικῆ γλώσσης ἔχοντες· ἀλλ' εἶναι εἷς τῶν τελευταίων. Τὸ πόνημα εἶνα ἐν τῇ ἀρχαίᾳ ἑλληνικῇ γεγραμμένον, περιέχον καὶ βαρβαρισμούς.»

Εἰ ὁ Οὐόλφιος ἐννοεῖ παρὰ Νεοφύτῳ βαρβαρισμούς, κατὰ στενω τέραν ἔννοιαν, περὶ μίαν μόνην λέξιν ἁμαρτήματα, ἐπεθύμουν πρὸ ἀπόδειξιν ὀλίγα τινὰ παραδείγματα· διότι περὶ τὰ τοιαῦτα εἶνα ἀκριβεῖς οἱ ἡμέτεροι· εἰ δὲ γενικώτερον ἐννοεῖ κυρίως σολοικισμούς, ἀκυρολογίας, καταχρήσεις διαθέσω; ἀντὶ διαθέσεως, χρόνου ἀντὶ χρόνου, μορίου ἀντὶ μορίου, διαλέκτου ἀντὶ διαλέκτου, καὶ τὰ τοιαῦτα, οὔτε θέλω οὔτε δύναμαι νὰ ἀθωώσω τὸν Νεόφυτον· ἐνθυμοῦμαι ὅμως ὅτι ὁ Οὐόλφιος ἐν πολλαῖς γλωσσικαῖς συζητήσεσιν, ὁσάκις περὶ

παθῆ ἐσώζετο καὶ ἀδιαλώβητα; Ἀλλ' ὁ κὺρ Νεόφυτος εὑρήσει ἔτι ἐπὶ τῷ πάθει μείζονα τὴν παραμυθίαν, ἐὰν διαστείλῃ τὰ ἴδια τῶν ἀλλοτρίων· ἡ Γραμματικὴ ἡ ἐν τῇ ψυχῇ, καὶ καθ' ἕξιν, εἶναι ἴδιόν τι τοῦ κὺρ Νεοφύτου, ἡ ἐν τῷ χάρτῃ, καὶ κατ' ἔκδοσιν τυπογραφικὴν δημοσιευθεῖσα εἶναι ἀλλότριον· ὅθεν τὸ μὲν εἶναι ἀναφαίρετον, καὶ ἔχεις τοῦτο καὶ ἕξεις διὰ βίου, ἕως ἂν περιῇς, καὶ χρείαν ἔχοις τῆς γραφικῆς ἢ λεκτικῆς ἑρμηνείας, τὸ δὲ ἀφαιρετόν, ὡς καὶ πάντα ὅσα ἐκτὸς τοῦ ἀνθρώπου καὶ περὶ τὸν ἄνθρωπον.» κτλ.

σημασίας καὶ χρήσεως ἀρχαίας λέξεως ἐφέρετο μαρτυρία ἐκ τῆς σημερινῆς ἡμῶν γλώσσης, ἀπεκάλει αὐτὴν βάρβαρον· εἰ δὲ αὐτὴ καὶ δι' Ἀριστοτέλους ἐπεκυροῦτο, δὲν ἐδίσταζε νὰ ἀποκαλέσῃ καὶ αὐτόν, ὡς Μακεδόνα, halbbarbar. Ἀλλὰ ταῦτα μὲν ἐπὶ τὸ ἀστειότερον πρὸς ἀποφυγὴν ὁμολογίας εἰλικρινοῦς, τὸ βέβαιον δὲ εἶναι ὅτι τοῖς ἐν ταῖς ἀρχαίαις γλώσσαις συγγράφουσίν εἰσι δυσαπόφευκτα ἤ, μᾶλλον εἰπεῖν, ἄφευκτα τὰ ἁμαρτήματα καὶ τὸ ἀνακριβὲς τῆς φράσεως (Ἴδε Κοραῆν ἐν *Προδρ*. σ. 31 καὶ ἀνωτέρω σ. κϛ'). Ἀλλογενεῖς ἐν Ἑλλάδι καταγηράσαντες, ἄνδρες ἄλλως σοφώτατοι καὶ δεινοὶ ἑλληνισταί, καθ' ἑκάστην ἀκούοντες τὴν σημερινὴν γλῶσσαν εἶναι σχεδὸν ἀδύνατον νὰ ἀποφύγωσι τὸν γλωσσικὸν τοῦτον σκόπελον, διακρίνοντες πότε λεκτέον *νὰ πίνωμεν* καὶ πότε *νὰ πίωμεν*, *νὰ τρώγω* καὶ *νὰ φάγω*, *θὰ σηκόνωμαι* καὶ *θὰ σηκωθῶ*, *θὰ λούωμαι* καὶ *θὰ λουσθῶ*, κτλ. ἄνθρωποι οἵτινες γράφουσι *τὸν κῆπον βοτανικὸν* (l' orto botanico), τὴν *βιβλιοθήκην βασιλικήν*, κτλ, ἤθελεν εἶναι ὅλως ἀπίστευτον ὅτι γράφοντες τὴν ἀρχαίαν ἑλληνικήν, ἣν οὐδέποτε ἤκουσαν, ἀποφεύγουσι τὰ τοιαῦτα. Ἐν τῇ προμνημονευθείσῃ ἐπικρίσει τῆς ὑπὸ Εὐνίου ἐκδοθείσης Ἰλιάδος (Allgemeine Literatur-Zeitunq 1803, Num. 126, σ. 266) καταδικάζεται τὸ παρ' Εὐνίου hiatus in Homero ἀντὶ apud Homerum, διότι hiatus in Homero, ὡς καὶ naevi in Virgilio, κυρίως ἤθελαν σημαίνει, κατὰ τὸν ἐπικριτήν, *χάσματα* καὶ *κηλῖδας* εὑρεθείσας ἐν αὐτοῖς τοῖς σώμασι τῶν ποιητῶν.

Ἐν τοῖς *'Αναλέκτοις* αὐτοῦ τοῦ Οὐολφίου (II, σ. 485) εὑρίσκεται ποιημάτιον ἐπιγραφόμενον « Mala aut inelegans Latinitas in scriptis recentiorum» ἄρχεται δὲ οὕτως· «Ne optimos quidem auctores Latinitatis omnibus vitiis immunes esse, et, si non barbarismos ac soloecismos committere, aliis tamen plurimis modis a recta scribendi norma aberrare, nemo nescit eorum, qui et Latine sciunt et cum judicio legere didicerunt. Ne de antiquis et classicis scriprotibus dicamus, quibus ipsis vel optimis usquequaque multo superior est grammatica omnisque ars scribendi; praestantissimos illos heroas saec. XVI suis naevis et ulcusculis laborare, unius illorum et principis M. A. Mureti exemplo intelligitur. . . . . Ita unus recentiorum, Latine quidem longe doctissimus, et qui ejus linguæ copias

duobus grandibus lexicis recensuerat, I. M Gesnerus, qu rat candore et modestia, sic dicere solebat: *Non multa s psi, sed relegendis, quae scripsi, interdum erubescenda de hendo.* »

Εἰς τὸν μακαρίτην Κοραῆν, ὅς ἐγνώριζε τὴν ἑλληνικὴν γλῶσ εἴπερ τις ἄλλος, ἐξέφυγε *νηῶν ὄντων* ἀντὶ *οὐσῶν*· καὶ ὅτε εὐσεβάσ ἐδεικνύετο αὐτῷ τοῦτο, ἔλεγε μειδιῶν *οὗτος εἶναι φόρος πρὸς κοινὴν ἀπαιδευσίαν*· διὰ δὲ τὸ σπάνιον καὶ δύσχρηστον τῆς θηλυ μετοχῆς παρ' ἡμῖν εἶναι πολὺ εὔκολος ἡ εἰς τὰ τοιαῦτα ἐξολίσθη εὐκόλως π. χ. δύναταί τις νὰ γράψῃ *πολλῶν παρασκευασιῶν ὄντ ἀντὶ οὐσῶν· ἀνετοίμων ὄντων τῶν πόλεων*, κτλ. Προστεθείσθω πᾶσι τούτοις ὅτι καὶ εἰς τὸν δεινότατον καὶ ἐπισημότατον λατινις δυνατὸν ἀντὶ hunc gregem νὰ ἐκφύγῃ hanc gregem, καὶ ὁ λατι στὴς οὗτος εἶναι ὁ Οὐόλφιος, ὁ λατινικώτατος κατὰ τοὺς νεωτέρ χρόνους, ἀπατηθεὶς ἐκ τοῦ γερμανικοῦ die Heerde. Ἐκ πάντων το των καὶ ἐκ μυρίων ἄλλων ἐννοεῖται πόσον εὐκολώτερον εἶναι τὸ πα ἄλλοις ἀνευρίσκειν ἁμαρτήματα ἢ αὐτόν τινα μένειν ἀναμάρτητον.

Ἀλλὰ καὶ τούτων οὕτως ἐχόντων, νομίζω ὅτι ἤθελε δυσκολευθῆ Οὐόλφιος νὰ δείξῃ ἀλλογενοῦς ἑλληνιστοῦ σύνθεσιν ὑπερβαίνουσ ἐπὶ ἑλληνισμῷ καὶ κομψότητι τὴν προμνημονευθεῖσαν προτασσομ νην τοῦ Ὑπομνήματος πρὸς Εὐγένιον ἐπιστολὴν τοῦ Νεοφύτου. «Πα δίσκη Γραμματικὴ Φιλοσόφῳ ξυμφθαρεῖσα δεσπότῃ τέκνα τε αὐτ χαρίεντα τέτοκε, καὶ εἰς δεσποτείαν μικροῦ τὰ τῆς τύχης μετήμειψε περιαλγήσασα δ' ἐπὶ τούτῳ ζηλοτύπως Φιλοσοφία ἡ δέσποινα, τὴ μέν, ἀπεπέμψατο τῶν ἀνακτόρων, αὐτὴ δὲ ἀγεννέσι καὶ ἐκδεδιητη μέναις ἐξυπηρετουμένη, μᾶλλον δὲ ξυνδιαιτωμένη θεραπαινίσιν, εἰς τὴ αὐτῶν μικροῦ δεῖν διαμόχθηρον ἕξιν μετέβαλε, βαρβαρίζουσα τὰ πολ λά, καὶ τὴν πατρῴαν φωνὴν ἐκμελῆ καθιστῶσα καὶ σόλοικον» κτλ.

Ὅτι δὲ ὁ Νεόφυτος εἶναι εἷς τῶν τελευταίων, einer der Letzten, τοῦτο εἶναι ἐπὶ τὸ παραδοξότερον καὶ κατὰ τὰ *εἰς Ὅμηρον Προλεγόμενα*· ἔπρεπε τοὐλάχιστον νὰ σεβασθῇ ὁ Οὐόλφιος τὸν Εὐγένιον ὅστις κατεῖχε τὴν ἑλληνικὴν γλῶσσαν ὡς ὀλίγοι ἄλλοι τῶν τότε, καὶ τὸν Κοραῆν τὸν ὁποῖον ἄλλως ἐτίμα. Μέχρι τῶν μέσων τῆς παρελθούσης ἑκατονταετηρίδος οἱ ἀκριβέστερον περὶ *Ἀναστροφῆς τῶν Προθέσεων* πραγματευθέντες ἦσαν Ἕλληνες· «Nemo ex omnibus

Grammaticis, quos quidem ego legerim, doctrinam hanc de praepositionum inversione diligentius exposuit quam hi duo, Michael Syncellus, Περὶ Συντάξεως Γραμματικῆς, Venet. 1745, et Neophytus Peloponnesius, Ὑπόμνημα, κτλ» (Reizius, ἔνθα ἀνωτέρω, p. 123).

Τὴν Γραμματικὴν τοῦ Συγκέλλου ἀναφέρει καὶ ὁ Οὐόλφιος (ἔνθα ἀνωτέρω) ὡς μόνον *περὶ Συντάξεως* πραγματευομένην. Εἶτα δὲ παλινδρομικῶς καὶ ἐνταῦθα, ὡς καὶ ἀλλαχοῦ, ἀναπηδῶν εἰς τὰ ἀρχαιότερα, λέγει ὅτι καὶ Κωνςαντῖνος ὁ Λάσκαρις ἔγραψε Γραμματικήν, τὴν πρώτην ἐν Μεδιολάνοις τυπωθεῖσαν κατὰ τὸ 1476. Τάσσων δὲ τὸν γραμματικὸν τοῦτον μετὰ τὸν Γαζῆν καὶ διαστέλλων αὐτὸν τοῦ συγχρόνου Ἰάνου Λασκάρεως ἐπιλέγει. *Πολλοὶ τούτων ἐξέδωκαν συγγραφεῖς· παρὰ τούτων τῶν Ἑλλήνων ἐδιδάχθησαν οἱ Δυτικοὶ τὰ Ἑλληνικά, ἀλλὰ μετ' οὐ πολὺ οὗτοι ἐγίνωσκον πλείονα καὶ αὐτῶν τῶν Ἑλλήνων.* Ὅτι ὁ Γαζῆς, καὶ ἄλλοι τῶν προσφύγων Ἑλλήνων ἐγνώριζαν τὰ λατινικὰ πάνυ καλῶς, ὥστε νὰ μεταφράζωσι τὰ ἑλληνικὰ συγγράμματα, τοῦτο εἶναι βέβαιον (1), ὅτι ὅμως οἱ παρ' αὐτῶν διδαχθέντες ἐγνώριζαν πλείονα τῶν διδαξάντων, καὶ τοῦτο παραχρῆμα, τοῦτο ἥρμοζεν εἰς τὸ στόμα τοῦ Ἰησουίτου Ἀνδρεσίου (Ἴδε *Ἱστορίαν τῶν Ἑλλήνων Ποιητῶν καὶ Συγγραφέων* σ. ρμέ), οὐχὶ ὅμως εἰς τὸν κριτικώτατον Οὐόλφιον, ἀναδεχθέντα νὰ ἀποδείξῃ τίνες ἦσαν οἱ καθ' αὐτὸ τοῦ Ὁμήρου στίχοι, καὶ τίνες τῶν ῥαψῳδῶν.

Ἀλλ', ὡς φαίνεται, εἵμαρτο εἰς τὴν ἀνθρωπίνην ἀδυναμίαν, ὥστε καὶ οἱ σοφώτατοι ἐνίοτε νὰ ἐξολισθαίνωσι, καὶ οἱ ἑρμηνευτικώτατοι νὰ παρερμηνεύωσι, καὶ οἱ κριτικώτατοι νὰ παρακρίνωσι, καὶ οἱ ἱ-

---

(1) Τὸ ἑξῆς εἰς Θεόδωρον τὸν Γαζῆν Ἀγγέλου τοῦ Πολιτιανοῦ ἐπίγραμμα, καίπερ ποιητικόν, χαρακτηρίζει ὅμως ἐπ' ἀκριβὲς καὶ ἱστορικῶς τὴν παιδείαν τοῦ ἀνδρός.

«Κεῖτο μέγας ποτ' ἀγὼν Γαζῆ Θεοδώροιο ἀμφὶ
 Μούσαις τ' Αὐσονίαις, ἠδ' Ἑλικωνιάσι.
Ταῖς μὲν γὰρ γενεήν, ταῖς δ' αὖ θρεπτήρι' ὄφειλεν.
 Ἑλλὰς γὰρ τίκε τόν γ', Αὐσονίη δ' ἔτραφεν.
Ἶσον δ' ἀμφοτέρων σοφίῃ γλώττῃ τ' ἐκέκαστο.
 Τόν, οὔτ' αὐτὸς ζῶν, οὔτ' ἄρ' ἔκρινα, θανών·
Ἀλλὰ καὶ Ἰταλίης μεγάλῃ ἔπι Ἑλλάδι κεῖσθαι
 Εἴλετο, ὄφρα κλέος ξυνὸν ᾖ ἀμφοτέραις.

στορικώτατοι νὰ παριστορῶσιν. Οὕτως ὁ αὐτὸς ὁ Οὐόλφιος (ἀνωτέρω) λέγει *νεοελληνικὴν (neugriechische) γραμματικὴν ἀρχαίας ἑλληνικῆς γλώσσης ἔχομεν τοῦ 'Ανανίου*, ἐν Βεν 1770. Εἰ ὁ Οὐόλφιος εἶχε πρὸ ὀφθαλμῶν ἄλλην τινα Γραμματ Ἀνανίου δὲν γνωρίζω, ἐὰν ὅμως ἐννοῇ τὴν παρ' ἡμῖν γνωστὴν Γρ ματικὴν Ἀνανίου τοῦ Ἀντιπαρίου, ἥτις *Σπλάγχνον Γραμματικῆ περὶ Μορίων* ἐπιγράφεται, αὐτὴ εἶναι ἐν τῇ ἀρχαίᾳ ἑλληνικῇ γλώσ ἐκδεδομένη ἐν Βενετίᾳ αψξδ'.

Ἀλλ' ἐχέτωσαν ταῦτα ὁπωσδήποτε. Καὶ Εὐγένιος δὲ καὶ Θεο κης καὶ Νεόφυτος καὶ Ἀνανίας καὶ λοιποὶ προγενέστεροι ὁμογεν λόγιοι, οἵτινες διέσωσαν παρ' ἡμῖν τὸν κρίκον τῆς πρὸς τοὺς χαίους συνδεούσης ἡμᾶς ἁλύσεως, καὶ εἰς τοὺς ὁποίους χρεωστοῦ τὰ ὀλίγα γράμματα, δι' ὧν προητοιμάσθη κρεῖττον εἰς τὴν π τρίδα μέλλον, εἶναι ἄξιοι νὰ γνωρισθῶσι παρ' ἡμῶν καλλιώτερ Οἱ ἄνδρες οὗτοι μετὰ τῶν ὁμοίων, καίπερ ζήσαντες εἰς καιρο ἀτυχεῖς οὕςτινας μετὰ φρίκης θέλομεν ἀναπολεῖ, οὐ καταπιεσθέντ παντελῶς ὑπὸ τῆς βαρείας πολιτικῆς καὶ ἠθικῆς ἀτμοσφαίρας, εἶν φαινόμενα πολλῆς προσοχῆς ἄξια, ὡς παριστῶντα ὑπὸ μίαν μὲν ἔπ ψιν τὰς γηραιὰς δρῦς αἵτινες, ἀντέχουσαι εἰς λαίλαπας, σεισμού πλημμύρας καὶ εἰς ὅλα τὰ δεινὰ τῶν δριμυτάτων χειμώνων, περι μένουσι τὸ ἔαρ ἵνα δώσωσι πάλιν νέα σημεῖα ζωῆς, ἢ καὶ τὰ ἐ μέσῳ τῶν τῆς Ἐλβετίας παγετώνων (glacières) ἀπαντώμενα ἄνθη ὑπὸ ἄλλην δὲ ἔποψιν εἰκονίζοντα ἱερεῖς σεβασμίους οἵτινες, ὡς ἱερὰ παρακαταθήκην φυλάσσοντες καὶ περιποιούμενοι τοὺς σπινθῆρας τῆ προγονικῆς παιδείας, θρησκευτικῶς καὶ οἷον διὰ πιστοκληρίας κα διαπιστεύσεως παρέδιδαν αὐτοὺς εἰς τοὺς διαδόχους των, ἐπ' ἐλπίδ πάντοτε ὅτι θέλουσι γένη, προϊόντος τοῦ χρόνου, ζώπυρον φωτεινοῦ λαμπτῆρος, ἱκανοῦ καὶ τὴν περικυκλοῦσαν ὁμίχλην νὰ διασκεδάση καὶ τὰ ἐπικεκαλυμμένα προγονικὰ πλεονεκτήματα λαμπρότερα νὰ καταστήσῃ.

Ἐὰν δὲ συλλογισθῶμεν τὴν ἔνδειαν καὶ τὰς κακουχίας αὐτῶν, ἔτι μᾶλλον θέλομεν τοὺς τιμήσει· διότι, ἐὰν ἐξαιρεθῇ ὁ Εὐγένιος καὶ ὁ Θεοτόκης, πάντες οἱ λοιποὶ ὑπὸ πενίας καὶ πολλῶν δεινῶν ἐπιέζοντο. Ὁ Εὐγένιος, ὑποσχόμενος βοήθειαν καὶ συνδρομὴν πρὸς τὸν Νεόφυτον, θέλοντα, μετὰ τὴν ἐκ τοῦ Ἄθωνος ἀναχώρησιν καὶ τὴν ἐν

Χίῳ καὶ Βλαχίᾳ διδασκαλίαν του, νὰ μεταβῇ εἰς Ῥωσσίαν, ἔγραφε περὶ ἑαυτοῦ « Ἐγὼ πρὸ ἡμερῶν ὀλίγων ἔλαβον γράμματα ἀπὸ Πετρουπόλεως, δι' ὧν φαίνεται ὅτι δὲν ἀποδέχονται τὴν παραίτησίν μου· ἀπεκρίθησαν εἰς τὴν ἀπολογίαν μου, ἔλυσαν ὅλας μου τὰς δυσκολίας, μὲ ἀφίνουσιν ἐκεῖ νὰ εἶμαι πανελεύθερος, ὅπως θελήσω, καὶ ἐν ὅσῳ θελήσω νὰ διατρίψω. Ἡ Αὐγούστη ἐμεγάλυνε τὸ ἔλεός της (τὸ γήϊνον καὶ κοσμικὸν) ἐπ' ἐμοί, διώρισέ μοι χίλια ῥούβλια εἰς σιτηρέσιον ἐνιαύσιον, καὶ προσέταξε νὰ δοθῇ εἰς τὴν ἐπιστασίαν μου ἡ πατριαρχικὴ καὶ συνοδικὴ βιβλιοθήκη, διὰ νὰ εἶναι πρὸς ἐμὴν χρῆσιν, καὶ νὰ κάμω μετὰ πάσης ἀδείας καὶ ἀνέσεως τὴν οἵαν σπουδὴν ἀγαπῶ· Πολλοὶ μεγάλοι τῶν ἐκεῖ καὶ ἐμοὶ εὐνούστατοι, γράψαντες μὲ ἐσυμβούλευσαν νὰ μὴ φανῶ ἀγνώμων εἰς τὴν βασιλικὴν εὐεργέτησιν· καὶ λοιπὸν ἐδέχθην τέως τὴν πρόσκλησιν, καὶ μετὰ τὸ Πάσχα σὺν Θεῷ ἅψομαι τῆς ὁδοῦ. »

Ὁ δὲ Νεόφυτος, γράφων πρός τινα σεβασμιωτάτην καὶ χαριτόπνουν πανιερότητα, τὴν ὁποίαν δουλικῶς ἅμα καὶ εὐλαβέστατα προσκυνεῖ, ἔλεγε περὶ ἑαυτοῦ. « Καὶ τὰ μὲν τῆς Σχολῆς, ὅσον ἦκαν εἰς τὴν ἐμὴν ἐπιστασίαν, τοιάδε· καὶ γὰρ οὐδὲ διέλειπον τὸ πλεῖστον, ὡς εἰπεῖν, ἑκάστης ἑβδομάδος κἀκεῖσε διαπορευόμενος· ἐμὲ δὲ ἴσθι, πανιερώτατε, κατηναγκασμένον ὥστε καὶ παραιτήσασθαι ἣν ἐνεχειρίσθην ἔν τε τῇ αὐλῇ καὶ τῇ Σχολῇ σχολαρχικὴν ἐπιστασίαν· κατέλαβε γάρ με ὁ χειμὼν ἐν οἰκήματι πάντῃ ἀνευθέτῳ εἰς παραχειμασίαν· ἔκαμον προκαταβάλλων ἔνθεν μὲν εἰς τούςδε τοὺς *μαστόρους* ὑπὲρ τῆς *σόμπας*, ἔνθεν δὲ εἰς τούςδε ὑπὲρ τῶν θυρίδων· καὶ ἔπειτα οὗτοι μὲν ἐκλείπουσιν, οἱ δὲ διαλείπουσιν, κἀγὼ ἀνεμοβροχίζομαι διὰ τῶν πάντῃ ἀναπεπταμένων θυρίδων, καὶ τρόπον κοχλίου καθ' ἑαυτὸν συστρεφόμενος ἐνειλοῦμαι πρὸς τὸ νυκτερινὸν ψύχος καὶ πρὸς τὸ ἐπισυμβαῖνον ἀνεμόβροχον, κἀντεῦθεν μὴ ἔχων ποῦ κλίνω τὴν κεφαλὴν πάσχω τὰ αὐτά, μᾶλλον δὲ καὶ χείρω τῶν ἐν τῇ Πουσκαρίᾳ καθειργμένων, ὁπότε οὐδ' οὗπερ ἐκεῖνοι ἀπολαύουσι ἡμερινοῦ φωτὸς διὰ τῆς θυρίδος μετέχω· ἀλλὰ ταῖς παρατυχούσαις σανίσι καὶ οἷς περιβέβλημαι ῥακίοις καταφράξας ἐν σκότῳ τὴν ἡμέραν οἴκοι διάγω· τὰ γὰρ τῶν πάντῃ ἀσυναρμόστων θυρῶν, αἵτινες εἰς ὥραν χειμέριον οὐδὲν διαφέρουσι κεκλεισμέναι ἢ ἀνεῳγμέναι, παρήσειν με τέως δοκῶ. »

Κατὰ τοῦτο οἱ ἀτυχεῖς οὗτοι ἦσαν ὁμοιοπαθεῖς πρὸς τοὺς ἀρχαιο-

τέρους ὁμογενεῖς λογίους, διότι καὶ ἐκεῖνοι ὑπὸ τῆς πείνης πιεζόμ νοι ἐπώλουν ἐπὶ εὐτελεῖ μισθῷ τὰ πολύπονα ἔργα των (Ἴδε παρ' Ε γενίῳ, *Λογικ.* σελ. 39· τὸ τοῦ Τραπεζουντίου Periere Labores, τοῦ Γαζῆ effugere hinc lubet,κτλ), ἀναγκαζόμενοι προσέτι νὰ κλ νωσι γόνυ καὶ ἐνώπιον εἰδώλου, τὸ ὁποῖον πιθανῶς δὲν ἐσέβοντ καὶ νὰ ὁμολογῶσιν ὅ τι ἐν πεποιθήσει ἴσως δὲ ἐπίστευον,ἀλλὰ τοι λάχιστον ἐκεῖνοι ἀπέφυγον τὴν μάχαιραν τοῦ πορθητοῦ καὶ τὸ δο λιον ἦμαρ, ἐν ᾧ οὗτοι ἐν δουλείᾳ φρικαλέᾳ διαβιώσαντες ὄχι μόνι ἐνθυμοῦντο τὸ τοῦ ποιητοῦ (Ὀδ. *P*, 212).

ἥμισυ γάρ τ' ἀρετῆς ἀποαίνυται εὐρύοπα Ζεὺς
ἀνέρος, εὖτ' ἄν μιν κατὰ δούλιον ἦμαρ ἕλῃσιν,

ἀλλὰ καὶ καθ' ἑκάστην εἶχον ἐπὶ κεφαλῆς τὸ ξίφος τοῦ Δαμοκλέους Καὶ ἐκείνων μὲν τὰ ἔργα, καίπερ καὶ μωμοσκόπους εὑρόντα, δι Βοιρνέρου ὅμως, Ὀδίου καὶ ἄλλων γνωρισθέντα ἐτιμήθησαν. Τούτω δέ, ἐν σκότῳ καὶ παραβύστῳ λανθάνοντα, περιμένουσι τὸν ἀνεδεξό μενον τὸ δίκαιον καὶ ἀξιέπαινον τοῦτο ἔργον τοῦ ἐξιστορῆσαι τὰ κατ αὐτοὺς ἐπαξίως, βίους δηλ. περιστατικὰ καὶ συγγράμματα, ἐκδεδο μένα καὶ ἀνέκδοτα, ὥστε καὶ τούτων ἡ ἀξία νὰ ἀναφανῇ καὶ ἡ πρὸς αὐτοὺς ἡμῶν εὐγνωμοσύνη μείζων νὰ δειχθῇ. Καὶ τοῦτο ἐλπίζομεν ὅτι, ἐπὶ τὸ κρεῖττον βαινόντων τῶν τοῦ γένους πραγμάτων, ἐκτελεσθὲν θέλει ἐκπληρώσει τὴν ἐπιθυμίαν καὶ πρόῤῥησιν τοῦ μακαρίτου Εὐγενίου. Ὁ σοφὸς οὗτος καὶ φιλόπατρις ἀνήρ, ἐξιστορήσας τὰ διάφορα φιλοσοφήματα μέχρις ἁλώσεως Κωνσταντινουπόλεως, ἔνθα καὶ τὰ τῶν προσφύγων Ἑλλήνων εἰς τὴν Ἰταλίαν μεταφυτευσάντων τὰ ἑλληνικὰ γράμματα, ἐπιλέγει ἔπειτα· (*Λογικ.σ.*40) « Τὰ μὲν οὖν ἔςτ' ἐπ' αὐτὴν τὴν τοῦ γένους κάκωσιν, ὅσον γ' εἰς φιλοσοφίαν ἧκει, καὶ τὴν περὶ τὰς ἐπιστήμας ἐπίδοσιν, σχεδόν τι ταῦτα. Τὰ δ' ἀπ' ἐκείνου, θῖνες ἄνυδροι καὶ θηριώδεις· ὅθεν ἂν οὐδεὶς εὖ φρονῶν, μὴ ὅτι γε καρπῶν ἰδεῖν εὐφορίαν τῶν κατὰ τοὺς λόγους, ἀλλ' οὐδὲ τὴν τυχοῦσαν βλάστην ἐλπίσειεν . . .Ὡς εἴπερ, ἐν τοσούτῳ κακῶν, ἐγένοντο καὶ μεταξύ, οἷς λόγων τε καὶ παιδείας ἐμέλησεν, ἐοικέναι μοι δοκοῦσιν οὗτοι ταῖς κατηπειγμέναις τῶν ὀπωρῶν, ἃς τῆς τέχνης ἐκβιαζομένης ἐν ἀήθεσι τοῖς κλίμασιν, ἢ ἐν καιροῖς μηδαμῶς συμπράττουσιν, ἀλλὰ καὶ προσισταμένοις, τοῖς τρυφῶσιν ἡ φύσις οὐχ ἑκοῦσα προβάλλεται.

Τούτων γὰρ ἡδὺ μὲν τὸ σπάνιον, ἀγαστὸν δὲ τὸ ξένον, τό,τε κάλλος, κἂν εἰς ἀκμὴν μὴ φθάνον θαυμάσιον. » Εἶτα δὲ ἐπιλογιζόμενος ὑποσυνάπτει « Τοιούτους δή τινας φιλοσοφίας καρπούς, ἀθλίως καίτοι ἀπὸ τῆς ἁλώσεως ἐκβαρβαρωθεῖσα, ἐκ διαλειμμάτων ἡ Ἑλλὰς ὤφθη φέρουσα. Ἐφ' ὧν μηδεὶς ἡμῖν τῶν Ἀλλογενῶν νεμεσήσειεν ἐπιπαυχωμένοις. Οὐδὲ γὰρ ὥςτινες τῶν ἀρτιπλούτων ἀγροίκως τοῖς παροῦσιν ἡμεῖς ἐπιδεικτιῶμεν, ἀλλ' ὡς ἐκ πλουτούντων ἤδη πενόμενοι, τοῖς περιλειφθεῖσιν ἐπαγαλλόμεθα, ἅμα μὲν τῆς πάλαι ἀφθονίας τὴν μνήμην φέροντες, ἅμα δὲ κἀπὶ τὴν πρώτην ἐπανελεύσεσθαι οὐκ ἀπελπίζοντες εὐετηρίαν, εἴποτε τοῖς καθ' ἡμᾶς εὐμενῶς ἡ πρόνοια ἐπιβλέψειεν. »

Ἵνα ἐπανέλθωμεν δὲ εἰς τὴν περὶ τῶν γραμματικῶν πραγματειῶν σειρὰν τοῦ λόγου, ὄχι μόνον εἰς τὸν προκείμενον σκοπὸν ἀνάρμοστον, ὄχι μόνον ὑπὲρ τὰ ὅρια προλόγου, ἀλλὰ καὶ ἀπροφασίστως ὁμολογητέον, ὑπὲρ τὰς δυνάμεις τοῦ γράφοντος ἔργον ἤθελεν εἶναι ἡ ἀπόπειρα τοῦ ἀκριβῶς ἐπικρῖναι πόσον ἐπέτυχον καὶ πόσον ὄχι τὰ διάφορα ταῦτα συγγράμματα, καὶ μάλιστα τὰ τῶν νεωτέρων, καὶ πιστῶς ἀναδεῖξαι κατὰ τί εὐδοκιμεῖ καὶ κατὰ τί ἐλλείπει ἕκαστον. Ἀλλὰ εἰς γενικώτερα νῦν ἀρκούμενος πράγματα τολμῶ θαῤῥαλέως εἰπεῖν ὅτι ἡ θεωρία καθόλου, καθαρὸν γέννημα τοῦ νοὸς οὖσα, ἐλευθέρα νὰ προσθέσῃ καὶ ἀφαιρέσῃ, ἀποχωρίζουσα πᾶν τὸ ἀντιπίπτον καὶ τὸ φαινόμενον ἑτερογενές, αὐτὴ μὲν καθ' ἑαυτὴν φαίνεται πάντοτε πλῆρές τι καὶ περιεκτικόν, ὁμογενές, ἁπανταχοῦ ἐφαρμόσιμον καὶ ἐν πᾶσιν ἐπαληθεῦον, εἰς τὴν ἐφαρμογὴν ὅμως καταβαινούσης φαίνονται ταύτης τὰ ἐλλείμματα, ἀρχίζουσιν αἱ ἐξαιρέσεις, αἱ ἰδιαίτεραι χρήσεις καὶ τὰ ὅμοια. Καὶ οὕτως ἢ ἡ θεωρία, κακὴν ἐφαρμογὴν λαμβάνουσα, μένει ἄχρηστος, ἢ ἡ ἐφαρμογή, θρασεῖα κατεξανισταμένη, ἐξελέγχει τὰς ἀρχὰς τῆς θεωρίας ὡς ἀνεπιτηδείας καὶ ἀχρήστους. Πολλὰ δὲ ἅτινα ἔπρεπε νὰ ἐξηγηθῶσιν ἐκ μιᾶς κοινῆς ἀρχῆς λαμβάνονται ἐξ ἄλλης, καὶ οὕτως, ἀντὶ συστήματος, ἀναφαίνονται συστήματα, ὑψηλὰ μέν, κεκαλλιεπημένα, ἐπιστημονικὸν εἶδος φέροντα, πολλὰς ἄλλας ἀρετὰς ἐπιδεικνύμενα, ἀλλὰ δυσκόλως εἰς τὴν ἀναγκαίαν χρῆσιν καταβαίνοντα. Δυνατὸν λοιπὸν εἰπεῖν ὅτι ὁ θεωρητικὸς ἐν γένει ὁμοιάζει πρὸς ἐκεῖνον ὅςτις, ἐφ' ὑψηλοῦ ἐποχούμενος ἅρματος, διαβαίνει τὰς ἀγυιὰς καθαρὸς καὶ ἀμόλυντος, ἐν ᾧ καὶ

οὗτος καὶ πᾶς ἄλλος δυσκόλως ἤθελε φυλαχθῆ κηλῖδας καὶ πηλ[ω]ματα, πεζῇ βαίνων.

Οὕτω, π. χ. εἰ μεν ἡ φύσις τῆς γενικῆς ἐξηγεῖται διὰ τοῦ *Ἀθ[η]ναίων πολιτεία*, ἔνθα τὸ μὲν *Ἀθηναίων* δηλοῖ τὴν ὑπόστασιν, [τὸ] δὲ *πολιτεία* τὸ συμβεβηκὸς αὐτῆς (Ἑρμᾶννος **de Emendanda**, κτ[λ]. σ. 139), τότε οὔτε τὸ *ἀρετῆς ἀνὴρ*, οὔτε τὸ *Ἀλκιβιάδου χορηγία* οὔτε τὸ *δωτῆρες ἐάων*, μετὰ πολλῶν ἄλλων, περιέχονται εἰς τ[ὴν] σφαῖραν ταύτην· διότι οὔτε ὁ *ἀνὴρ* δυνατὸν νὰ ἐκληφθῇ ὡς συμβε[βη]κὸς τῆς *ἀρετῆς*, οὔτε ὁ *Ἀλκιβιάδης* τῶν *χορηγιῶν*, οὔτε τῶν *ἐάω[ν]* συμβεβηκὸς οἱ *δωτῆρες*. Τοῦτο συνιδὼν καὶ αὐτὸς ὁ Ἑρμᾶννος κα[ὶ] ὁμολογῶν ὅτι εἰς τὸ *Ἀλέξανδρος Φιλίππου υἱὸς Φίλιππος ὁ πατὴ[ρ]* δυνατὸν μὲν νὰ ἐκληφθῇ ὡς αἰτία, οὐχὶ δὲ ὡς ὑπόστασις τοῦ *υἱο[ῦ] Ἀλεξάνδρου*, προσπαθεῖ νὰ θεραπεύσῃ τὸ πρᾶγμα, λέγων ὅτι ἐν τῷ λόγῳ ἐξεταστέος μᾶλλον ὁ τρόπος καὶ ἡ θέσις τῆς ἐννοίας ἢ ἡ φύσις αὐτοῦ τοῦ πράγματος, καὶ ὅτι ἐν γένει ὁσάκις ὁποιονδήποτε διὰ γενικῆς ἐκφέρεται, αὐτὸ μὲν ἐννοεῖται οἴκοθεν καὶ καθ' ἑαυτό, ἐξ αὐτοῦ δὲ ἄλλο τι ἐξαρτώμενον. Καὶ τούτου ἡ ἐξέτασις ἀφίνεται εἰς τὴν κρίσιν τοῦ ἀναγνώστου.

Εἰ δὲ πάλιν ἡ κυρία τῆς γενικῆς ἔννοια εἶναι ἡ συμπλήρωσις, *φλοῖσβος θαλάσσης*, *μητρὸς ἀδελφός*, κτλ. (Φρ. Θείρσχιος), τότε δυσκόλως διαστέλλεται ἡ φύσις τῆς αἰτιατικῆς, ἥτις ἐπίσης συμπληροῖ τὰ μεθ' ὧν τίθεται *λευκὸς τοὺς ὀδόντας*, *ὠκὺς τοὺς πόδας*, κτλ. Καὶ εἰ μὲν εἰς τὸ *ἐρᾶν τινος* ἐξηγεῖ συμπλήρωσιν ἡ γενική, τί ἐξηγεῖ ἡ αἰτιατικὴ εἰς τὸ *φιλεῖν τινα* καὶ εἰς τὰ ὅμοια;

Εἰ δὲ ἡ γενικὴ *ἐκφράζει μάλιστα τὰ τῆς αἰτίας*, ἔπειτα καὶ τὸ *συμβεβηκός*, κτλ (Φρασικλῆς), πρῶτον τὸ *μάλιστα* ὑπεμφαίνει ὅτι, ἐκτὸς τούτων, καί τι ἄλλο ἐκφέρει· εἶτα ὑπὸ ποῖον κοινὸν ἐπαφῆς σημεῖον ὑπάγονται *αἰτία*, ἡ αὐθύπαρκτος, καὶ συμβεβηκός, ἄλλου παρακολούθημα ὄν; Εἰ μὲν εἰς τὸ *ὁ υἱὸς μείζων ἐστὶ τοῦ πατρὸς* τὸ ἔλαττον μέγεθος τοῦ πατρὸς εἶναι αἴτιον ὅτι ὁ υἱὸς φαίνεται μείζων, ὅθεν ἡ διὰ γενικῆς δήλωσις τοῦ αἰτίου (Φρ. Θείρσχιος *ἐν Γραμμ.* σ. 447), εἰς τὸ *ὁ υἱὸς ἥττων ἐστὶν ἢ ἡττᾶται τοῦ πατρός*, ἢ πρέπει νὰ εἴπωμεν ὡσαύτως ὅτι ἡ ἐλάττων δύναμις τοῦ πατρὸς καθιστᾷ αὐτὸν κρείττονα, ὅπερ ἄτοπον, ἤ, ἀλλάσσοντες κατὰ τὴν ἔννοιαν τοῦ συγκριτικοῦ, νὰ εἴπωμεν ὅτι ἡ ἐλάσσων δύναμις τοῦ υἱοῦ κα-

θιστᾷ τὸν πατέρα κρείττονα. Ποῖον δὲ τὸ αἴτιον εἰς τὸ ἡ *πορεία ὁμοία φυγῆς ἐγίνετο;* (Ἴδε *Εἰσαγωγ. Ἑλληνικ. Συντάξεως*, σ. 94) Ἀλλὰ ἡ ἰσχύρισις τοῦ ἐκ τῶν προτέρων ὁρίσαι τὴν ἰδέαν τῆς τῆς γενικῆς φύσεως καὶ ἐξ αὐτῆς ἔπειτα ἐξάγειν τὰς ἰδιαιτέρας περιστάσεις, εἰς ἃς αὐτὴ ἐφαρμόζεται, εἶναι καὶ εἰς τὴν ἱστορίαν τῆς γλώσσης ἐναντίον, καὶ εἰς τὸν ὀρθὸν λόγον μεχόμενον· ὀρθότερον εἶναι βέβαια εἰπεῖν ὅτι ἡ γενικὴ ἐτέθη ἀπ' ἀρχῆς εἰς δήλωσιν τῆς δεῖνος σχέσεως, εἶτα κατ' ἀμυδράν τινα ἀναλογίαν μετηνέχθη καὶ εἰς ἄλλων ὁμοίων σχέσεων δήλωσιν. Ἐκ τοῦ τόπου, π.χ. εἰς τὸν χρόνον, ἐκ τοῦ χρόνου εἰς τὴν τάξιν, καὶ οὕτω καθεξῆς.

Δὲν ἔχει διαφόρως τὸ πρᾶγμα περὶ τῶν ἐγκλίσεων. Παραλειπομένου, π.χ. παντὸς ἄλλου, τίς ἡ καθ' αὑτὸ ἔννοια τῆς *εὐκτικῆς* ἐξ ἧς πᾶσα χρῆσις αὐτῆς προκύπτει; Εἰ μὲν εἶναι τὸ *δυνατὸν γενέσθαι*, καὶ ἐκ τούτου προκύπτει τὸ *ἐπιθυμητὸν* καὶ *εὐκτὸν* (Ἑρμάννης **de Emendanda**, κτλ, σ. 207), πρῶτον παρατηρητέον ὅτι τὸ *δυνατὸν γενέσθαι* ἐκφέρεται δι' εὐκτικῆς μετὰ τοῦ *ἂν* (*γένοιτ' ἄν*)· δεύτερον ὅτι ἡ δύναμις τῆς εὐκτικῆς εἶναι τοιαύτη ὥστε οὐδὲν κωλύει νὰ εὐχηθῶμεν καὶ τὰ εὐκταῖα μᾶλλον ἢ δυνατά, ὡς *εἴη μοι τὰ μεταξὺ Κορίνθου καὶ Σικυῶνος*, ἢ καὶ αὐτὰ τὰ ἀδύνατα· *εἴη μοι ὄρος χρυσοῦν.—εἴην ἀθάνατος*, καὶ τοῦτο κατὰ παραχώρησιν τῆς θείας προνοίας ἥτις ἐδείχθη ὡς φιλόστοργος μήτηρ πρὸς τὰ ἄστατα καὶ ἄπληστα τέκνα της. Ἀλλ' ἐχέτωσαν ταῦτα ὁπωςδήποτε, ἔστω ἡτιςδήποτε ἡ πρώτη σημασία τῆς εὐκτικῆς, τίς ὁ λόγος ὅτι ἐπὶ συνδέσεως τῶν προτάσεων ἡ εὐκτικὴ τίθεται μετὰ τῶν παρῳχημένων (*παρεγένετο ἵνα ἴδοι*); Ὀλίγον βέβαια εὐχαριστεῖ ἡ παρὰ Βουττμάννου ἐξήγησις ὅτι τοῦτο προῆλθε, διότι εἰς τοὺς σχηματισμοὺς ἡ μὲν εὐκτικὴ ὁμοιάζει τοὺς ἱστορικοὺς χρόνους, *ἔτυπτον*, *ἔτυψε*, *ἐτύπτετο*, *τύπτοιμι*, *τύψαιμι*, *τύπτοιπο*, κτλ, ἡ δὲ ὑποτακτικὴ πρὸς τοὺς ἀρκτικούς, *τύπτομεν*, *τύψομεν*, *τύπτωμεν*, *τύψωμεν*, κτλ· ἐπειδὴ εἰ τοῦτο εἶναι, ἡ ὁμοιότης τῶν σχηματισμῶν προϋποθέτει ὁμοιότητα καὶ σχέσιν χρήσεως.

Προέρχεται τοῦτο ἐξ αὐτῆς τῆς φύσεως τοῦ πράγματος; ὡς δηλ· τὸ δι' ὑποτακτικῆς ἐκφερόμενον, ἀναποφάσιστόν τι δηλοῦν καὶ εἰς τὴν ἐπερχομένην πεῖραν ἀνατιθέμενον, ἀναγκαίως συνδέεται μετὰ τῶν ἀρκτικῶν χρόνων, καὶ τούτων ἀτέλεστόν τι σημαινόντων (*ποιῶ*,

ποιήσω ταῦτα ἵνα πλούσιος γένωμαι), οὕτω τὸ δι' εὐκτικῆς, πρ(ποτιθέμενον καὶ προαποφασισμένον ἤδη ὂν (τὸ *εἰ ἔχοιμι* προϋπο(τει τὸ *οὐκ ἔχω*, ἢ *οὐκ εἶχον*, κτλ), ἀναγκαίως πρέπει νὰ συνδέη(μετὰ τῶν παρῳχημένων (Ἀρτουγγ *περὶ Μορίων* I, 15. Η, 251); ἀλ(τότε δὲν περιέχεται εἰς τὴν σφαῖραν τῆς εὐκτικῆς τὸ *ὑμῖν μὲν θε δοῖεν* (Ἰλ. Α, 18), μετὰ τῶν ὁμοίων· ἢ πρέπει νὰ διασταλθῇ χρ(σις τῆς εὐκτικῆς *ἄμεσος* ἤτοι *θεωρητική*, *ἔμμεσος* ἤτοι *ἱστορικὴ* κ(*ὑποθετική* (Βερνάρδυς *Ἐπιστ. Σύνταξις*, κτλ, σ. 404); ἢ χρῆσ(αὐτῆς ἐν *ὑποκειμένῳ* καὶ *ἀντικειμένῳ* (Σμαλφέλδης); Τὰ πρὸς ἐξήγησ(τούτων παρὰ τῶν διαφόρων φιλολόγων λαμβανόμενα οὔτε εὐφυΐ(ἐλλείπουσιν οὔτε παραδειγμάτων πρὸς ἐπιβεβαίωσιν, ἀλλὰ σαφές (καὶ εἰς γενικήν, ἀναντίῤῥητον, ἀρχὴν στηριζόμενον, ἱκανὸν νὰ πείσ(ἀδιστάκτως, τοιοῦτόν τι δυσκόλως ἐν τούτοις εὑρίσκεται.

Ὡς πρὸς τοῦτο δυνατὸν εἰπεῖν ὅτι τὰ συντακτικὰ φαινόμενα ὁμοιά(ζουσι πρὸς τὰ καλλιλογικά. Ἡ ἀκριβὴς ἐξήγησις τῆς παντοίας χρή(σεως τῶν ἐγκλίσεων καὶ τῶν χρόνων, ἡ ἐκ μιᾶς ἀρχῆς ἐξήγησις τῶ(διαφόρων ποικιλιῶν τῶν πτώσεων καὶ προθέσεων εἶναι ὡς τὰ περ(διαφόρων εἰδῶν τοῦ καλοῦ ἐν τῇ Καλλιλογίᾳ ζητήματα. Ἡ ἐξήγη-σις τοῦ πῶς ὑπάγονται ὑπὸ μίαν κοινὴν ἀρχὴν τὰ *πόλεμος τῶν Πε-λοποννησίων* (Θ. Α', 1), *προσβολὴ τῆς Σικελίας* (Θ. Δ', 1), *τοῦ οὐρανοῦ πέσημα* (Εὐρ. *Ἰφ.* Τ, 1384), *πώλων ἄμβασις* (Σ. *Κ.* 1069), *μαστοὶ γάλακτος* (Εὐρ. *Φ.* 1525), *πρόσωπον τόλμης* (Σ. *Τ.* 533), *στολὶς τρυφᾶς* (Εὐρ. *Φ.* 1498), *πόλεμος ὅπλων* (Θ. Α', 83), *μετά-μελος τῆς στρατιᾶς* (Θ. Ζ', 55)=στρατείας, *ἀκόλουθα ἀλλήλων* (Ξ. *Οἰκ.* ΙΑ', 12), *πολλῶν ἔμπειρος* (Πλ. *Παρμ.* 133), *πότνια θη-ρῶν* (Ἰλ. Φ, 470)=δεσπότις, *μεστὸς ποικιλμάτων* (Πλ. *Εὐθύφρ.* 6), *πεδίον κενὸν δένδρων* (Πλ. *Πολ.* Ι, 621), *ἄρτου ἅψασθαι* (Ξ. *Π.* Α. γ', 5), *πόθου λωφῆσαι* (Αἰσχ. *Πρ.* 655), *χρυσίου πληρούμενον* (Πλ. *Πολ.* Η, 550), *τὸ πνεῦμα τῶν ὀσμῶν ἐρημωθὲν* (Πλ. *Τιμ.* 66), κτλ. κτλ (Ἴδε καὶ ἀνωτέρω, σ. θ'—ιγ'), δὲν εἶναι ὀλιγώτερον ἐργώδης παρὰ τὴν ἐξήγησιν τίνι σημείῳ ἐπαφῆς συνδέονται ὑπὸ τὴν ἔννοιαν τοῦ καλοῦ *τὸ χρῶμα καὶ ἡ εὐωδία τοῦ ἄνθους*, *ἡ συμμε-τρία τοῦ οἰκοδομήματος*, *ἡ ἁρμονία τῆς μουσουργίας*, *ἡ ἐν τῇ ὀρχή-σει εὐκινησία καὶ πρὸς τὴν μουσουργίαν συμφωνία*, *οἱ πολυποί-κιλοι λειμῶνες*, *ἡ ζωηρότης τῆς εἰκόνος*, *ἡ καλλονὴ τοῦ ἀνθρωπί-*

του σώματος, τὸ ἰδανικὸν κάλλος τοῦ ἀνθρωπίνου προσώπου, ἡ μεγαλοπρεπὴς ἐμφάνισις τῆς πανσελήνου, ἡ πομπώδης ἀνατολὴ τοῦ Ἡλίου προαγγελθεῖσα ὑπὸ τῆς ῥοδοδακτύλου Ἠοῦς, τὸ ἐξαίσιον θέαμα τοῦ ἀστερόεντος οὐρανοῦ ἐν γαληνίῳ καὶ ἀνεφέλῳ νυκτί, ἡ παρ' Ὁμήρῳ περιγραφὴ τῶν μαχῶν, ἡ παρὰ Βιργιλίῳ τῆς τριχυμίας, ἡ ὑπὲρ πατρίδος ἀφοσίωσις τοῦ Λεωνίδου (belle action), κτλ, κτλ.

Ἐκ τούτου τὰ πολυπληθῆ συστήματα πρὸς ἐξήγησιν τῆς τοῦ *καλοῦ φύσεως ἐν γένει* (Ἴδε Lectures on Rhetoric and Belles Lettres, by Hugh Blair, κτλ, Lecture V, ἔνθα ὁ συγγραφεὺς κηρύττει δύσκολον καί, πιθανῶς, ματαίαν ἀπόπειραν τὴν εἰς μίαν κοινὴν ἀρχὴν πάντων τῶν προηγουμένων ἀναγωγήν· καὶ Bouterwek, Aesthetik, σ. 86, ἔνθα ἀνάγονται τὰ στοιχεῖα τοῦ καλοῦ εἰς τὴν *ἐνδόμυχον ἁρμονίαν*, εἰς τὴν *ἔκφρασιν* καὶ εἰς τὴν *χάριν*). Δὲν εἶναι δὲ ὀλίγα καὶ τὰ πρὸς ἐξήγησιν τῆς *ἑλληνικῆς συντάξεως* ἐπινοηθέντα συστήματα. Γ. Ἑρμᾶννος ὁ παλαίμαχος ἀγωνιστὴς ἐν τῷ σταδίῳ τῆς Φιλολογίας, ὁ κατ' ἐξοχὴν Μετρικός, ὅστις κατὰ πρῶτον περὶ τὰς ἀρχὰς τῆς ἐνεστώσης ἑκατονταετηρίδος ἐκίνησε διὰ τοῦ συγγράμματός του, de Emendanda, κτλ, (Lipsiae, 1801) τὰς περὶ ἑλληνικῆς γραμματικῆς φιλοσοφικὰς θεωρίας, ἀκολουθεῖ τὸν Κάντιον. Περὶ τῆς ὑπὸ τούτου ἐξηγήσεως τῶν πτώσεων καὶ ἐγκλίσεων εἴδομεν ἐν τοῖς ἔμπροσθεν. Καὶ τὸ περὶ χρόνων δὲ αὐτοῦ σύστημα δυσκόλως γίνεται ἀποδεκτόν. Ὁ Οὐόλφιος ὅστις ὀλίγους ἐτίμα τῶν ὁμογενῶν του ἐπὶ φιλολογίᾳ, ἐπικρίνων τὸ εἰρημένον πόνημα τοῦ Ἑρμάννου λέγει· « Πολλὰ μὲν διασαφεῖ, πολλὰ δὲ καὶ συνταράττει· διότι ὁ Ἑρμᾶννος εἰς παραμεγάλας λεπτολογίας ἔπεσεν » καὶ τὰς ἀσυνήθεις δε καὶ τολμηρὰς διορθώσεις τοῦ Ἑρμάννου ἀπεκάλει von der Leipziger Fabrik. Καὶ ὁ Ἄρτουγγ ἐπὶ τὸ ἐμπαθέστερον ἐπικρίνων, ὡς φαίνεται, τὸν Ἑρμᾶννον εἰς τὸ περὶ τοῦ *οὐ* καὶ *μή*, καὶ εἰς τὸ περὶ τοῦ *ἄν*, εἰς τὰ αὐτὰ σχεδὸν μετέπειτα καταντᾷ, κτλ. Ἀλλ' ἦτον πάντοτε εὐχῆς ἔργον νὰ ἐξεδίδετο καὶ νῦν ἐκ νέου τὸ σύγγραμμα τοῦτο ἐπιδιωρθωμένον καὶ μετὰ τοῦ δευτέρου Μέρους, ὅπερ χειρόγραφον περιφέρεται μεταξὺ τῶν μαθητῶν τῆς Γερμανίας.

Ἄλλοι μετὰ τὸν Ἑρμᾶννον ἐλθόντες βαίνουσι μέσον φιλοσοφίας καὶ ἐμπειρίας, τινὲς δὲ εἶναι ὡς, κατὰ τὸν Στράβωνα, ὁ Ἐρατοσθέ-

νης « μέσος ἦν τοῦ τε βουλομένου φιλοσοφεῖν καὶ τοῦ μὴ θαῤῥοῦ τος ἐγχειρίζειν ἑαυτὸν εἰς τὴν ὑπόθεσιν ταύτην, ἀλλὰ μόνον μέ τοῦ δοκεῖν προϊόντος » (Ά, 15). Αὔγουστος Ματθίας ὅστις ἐξέδω τὴν πληρεστέραν πραγματείαν *περὶ Συντάξεως τῆς Ἑλληνικ Γλώσσης* εἶναι ἀξιοσέβαστος διὰ τὴν πολυμάθειαν, διὰ τὴν φιλ πονίαν, διὰ τὸ πλῆθος τῶν παραδειγμάτων, διὰ τὴν ἐπιτυχῆ πο λῶν χωρίων ἐξήγησιν, διὰ μόνης τῆς πραγματείας ταύτης διαδώσ πλείονας ὀρθοτέρας ἰδέας αὐτὸς ἢ πολλοὶ ἄλλοι τῶν πρὸ αὐτοῦ δι πλειόνων πονημάτων, ἀλλὰ ὀλίγον εὐδοκιμεῖ εἰς τὴν περὶ τούτο φιλοσοφίαν· διότι καὶ πολλὰ ἑτεροειδῆ ὑπάγονται εἰς τὸ αὐτό, κα λογικὴ συνάφεια τῶν τοῦ ὅλου μερῶν λείπει, καὶ κοινὴ ἀρχὴ ἐν πᾶ σιν ἐπικρατοῦσα δὲν διαφαίνεται. Ὁρίσας πρῶτον τὴν *γενικήν*, κατ τὰς ἀρχὰς τοῦ Ἑρμάννου, ἤλλαξε μετέπειτα γνώμην, μετ' ἄλλω φιλολόγων παρατηρήσεις, θέσας τὴν οὐσίαν αὐτῆς ὄχι εἰς τὴν σχέ σιν τῆς *ὑποστάσεως καὶ τοῦ συμβεβηκότος*, ἀλλὰ εἰς τὴν τοῦ *συν ανήκοντος* (des Zusammengehörendes). Ἀλλὰ πάλιν λησμονήσα τὸν ὁρισμὸν τοῦτον διαιρεῖ τὴν χρῆσιν τῆς πτώσεως ταύτης εἰς πέντε διαφόρους κλάσεις. Οὐδὲ εἶναι τόσον πλούσιον καὶ ἐκτεταμένον τὸ σύγγραμμα ἐν τῷ περὶ *Ἐγκλίσεων, Διαθέσεων* καὶ *Χρόνων*, ὡς ἐν τοῖς ἄλλοις.

Φίλιππος Βουττμᾶννος, ὁ καὶ παρ' ἡμῖν γνωστὸς διὰ τῆς πολλάκις ἐκδοθείσης μεταφράσεως τῆς μεσαίας αὐτοῦ γραμματικῆς, ἀναγνωρίσας τὰ σφάλματα τῶν ἀρχαιοτέρων ἐν Γερμανίᾳ γραμματικῶν, τοῦτο μὲν δι' ἰδίας μελέτης, τοῦτο δὲ ἐκ τῶν ἑρμαννείων ὠφελούμενος, ἐπροσπάθησε νὰ δώσῃ ὀρθοτέρας ἰδέας εἰς πολλὰ μέρη τῆς ἑλληνικῆς συντάξεως, οὐ συστελλόμενος νὰ ὁμολογήσῃ ὅτι ἐμάνθανεν αὐτός, σπουδάζων νὰ καταστήσῃ τὸ σύγγραμμά του τελειότερον καὶ ὠφελιμώτερον. Εἰς τὸ θετικὸν καὶ χρηστὸν μέρος τῆς γλώσσης δεικνύει βαθεῖαν γνῶσιν καὶ ἀκρίβειαν, ὡς πρὸς τὸ φιλοσοφικὸν ἐν πολλοῖς ἀκολουθεῖ τὸν Ἑρμᾶννον. Οὕτω, π. χ. ἐν τῷ περὶ *ὑποθετικῶν λόγων*, οὕτως ἐν τῷ περὶ τῶν *ἀποφατικῶν μορίων*, ἔνθα ὅμως ὁμολογεῖ ὅτι δὲν εὐτύχησε νὰ ἐφαρμόσῃ ἁπανταχοῦ ἀνεξαιρέτως τὴν θεωρίαν ταύτην. Ὁ δὲ Ἄρτουγγ λέγει· « Ὁ Βουττμᾶννος παρέλαβε τὴν θεωρίαν ταύτην ἐξ ἀπογνώσεως μᾶλλον ἢ ἐξ ἀληθοῦς πεποιθήσεως. » Εἶναι δὲ κατὰ πάντα λόγον ἀξιολύπητον ὅτι

δὲν προὔλαβε νὰ τελειώσῃ καὶ τὸ δεύτερον μέρος τῆς *Διεξοδικῆς Γραμματικῆς* του, τὸ *περὶ Συντάξεως*, μόνον τὸ *Τεχνολογικὸν* εἰς δύο τόμους ἐκδώσας.

Φιλοσοφώτερος καὶ μᾶλλον ἰδίαις ἀρχαῖς ἢ ἄλλοις ἑπόμενος παρίσταται ὁ ἐπίσης καὶ παρ' ἡμῖν, ὡς ὁ Βουττμᾶννος, γνωστὸς καὶ ἄλλως μὲν καὶ διὰ τῆς ὑπὸ Φωτιάδου προσέτι μεταφρασθείσης μικρᾶς του γραμματικῆς Φρ. Θείρσχιος, ἀνὴρ οὐχ ἧττον ἐν τῇ ἱστορίᾳ τῆς καλλιτεχνίας ἢ ἐν τῇ φιλολογίᾳ διαπρέπων. Εἰς τὴν ἐπίπονον ἀναλογικὴν ζήτησιν καὶ παραδοχὴν τῶν ῥιζῶν ἐν πολλαῖς ἑλληνικαῖς καὶ ῥωμαϊκαῖς λέξεσι καὶ δυσαπόδεικτα μετὰ τῶν βεβαίων παραλαβὼν ἔδωκεν ἀφορμὴν εἰς τὸν Ματθίαν νὰ ὀνομάσῃ τὰ τοιαῦτα *ἄτακτα καὶ ἀνάρμοστα*, πρὸς ὃν ἀπήντησεν ὁ Θείρσχιος ἐπὶ τὸ δηκτικώτερον, ὀνομάσας τὴν παρ' ἐκείνου, κατὰ τοὺς ἀρχαιοτέρους, παραγωγὴν τῶν διαφόρων σχηματισμῶν τοῦ αὐτοῦ ῥήματος *ἱπποκενταυρώδη, γοργόνειον, χιμαιρικὴν* καὶ ὅλως *τερατώδη*. Καὶ τοῦ Οὐολφίου καὶ τοῦ Βουττμάννου διαφωνεῖ ἐν πολλοῖς, οὐχ ἧττον δὲ καὶ τοῦ Ἑρμάννου ἐν τῇ συντάξει πρὸς ὃν διεφιλονείκησεν. Ἐν ἔτει 1826 ἐξεδόθη τὸ τρίτον ἡ μείζων αὐτοῦ γραμματική, ἐπηυξημένη καὶ ἐπιδιωρθωμένη, πλήρης πολυμαθείας, ἐν ᾗ προσπαθεῖ, συνακόλουθος ὤν, νὰ παραγάγῃ τὰ πάντα ἐκ μιᾶς κοινῆς ἀρχῆς, εἰς τὴν ἐξήγησιν τῶν πτώσεων, ἐγκλίσεων, κτλ. Ἀλλ' ἐπειδὴ ἡ γραμματικὴ αὐτοῦ ἐξαιρέτως στρέφεται περὶ τὴν ὁμηρικὴν διάλεκτον, δὲν ἐξετάζει τῇ αὐτῇ ἀκριβολογίᾳ τὰ ἀττικά. Τὸ περὶ ὁμηρικῆς διαλέκτου εἶναι πολύτιμον, καὶ εὐφυέστατον τὸ περὶ διγάμματος, καίπερ καὶ ὑποθετικὰ περιέχον. Ἀλλὰ καὶ ἐν τοῖς λοιποῖς μέρεσιν ὑπάρχουσι τὰ ἀποδείξεως ἢ μείζονος ἀναπτύξεως χρήζοντα. Ἐὰν δὲ ἐν νεωτέρᾳ ἐπεξεργασίᾳ δοθῇ ἡ αὐτὴ ἔκτασις καὶ ἀκρίβεια καὶ εἰς τὰς λοιπὰς διαλέκτους, ἐὰν ἀποδειχθῶσι πολλὰ ἀναπόδεικτα, διακριθῇ τὸ ὑποθετικὸν τοῦ θετικοῦ, κτλ, δὲν ἀμφιβάλλω ὅτι τὸ σύγγραμμα θέλει εἶναι *κτῆμα ἐς ἀεί*.

Φριδερίκος Ῥώστης ἐπαινεῖται μᾶλλον διὰ τὴν ἔρευναν τῶν τύπων καὶ σχηματισμῶν ἢ διὰ τὴν περὶ *συντάξεως* φιλοσοφίαν του, ἥτις οὔτε ἐκ τῶν λαμπροτέρων οὔτε ἐκ τῶν πειστικωτέρων εἶναι. Οὐδὲν ἧττον τὸ σύγγραμμά του καὶ διὰ τὴν σαφήνειαν καὶ διὰ τὰ παραδείγματα εἰς τὸ πρακτικὸν μέρος γίνεται χρησιμώτερον ἢ ἄλλα

φιλοσοφικώτερα μὲν φαινόμενα ἀλλ' ὀλιγώτερον χρήσιμα, ἐξάκ ἐκδοθὲν μέχρι τοῦδε, ὡς ἐμοὶ τοὐλάχιστον γνωστόν.

Ἔρχεται μετὰ τούτους ὁ Κρύγερος, οὗτινος τὸ περὶ *Συντάξεα* μέρος τῆς Ἑλληνικῆς αὐτοῦ Γραμματικῆς, καὶ διὰ τὴν βαθυτάτη γνῶσιν τῆς γλώσσης, καὶ διὰ τὴν σπανίαν πολυμάθειαν, καὶ δι τὰς εὐφυεστάτας παρατηρήσεις, καὶ διὰ τὴν πληθὺν καὶ ἐκλογὴ τῶν παραδειγμάτων, δι' ὧν σκοπεῖ νὰ προσφέρῃ εἰς τοὺς νέους *κα τήγησιν τοῦ ἑλληνικοῦ βίου*, καὶ διὰ πολλὰ ἄλλα πλεονεκτήματα ἤθελεν εἶναι θαυμάσιον τῷ ὄντι φιλοτέχνημα. Ἀλλ' οἱ πολυθρύλλητοι φιλοσοφικοὶ ὅροι *ἐξ ὑποκειμένου* καὶ *ἀντικειμένου*, *ἐξυποκειμενοῦν* καὶ *ἐξαντικειμενοῦν*, κτλ, αἱ συχναὶ παραπομπαί, ἡ ἀνάγκη τῶν ἐπαναλήψεων διὰ τὴν διαίρεσιν τοῦ ὅλου εἰς *Συνθετικὸν* καὶ *Ἀναλυτικὸν Μέρος*, ἡ ἐν τῷ αὐτῷ πολλῶν κανόνων ἐπισώρευσις, εἰς οὓς δυσκόλως ἐφαρμόζει τις ἔπειτα τὰ ἑπόμενα παμαδείγματα, τὸ συνεπτυγμένον καὶ ὄχι πάντοτε σαφὲς τῆς ἑρμηνείας, παρεμϐάλλοντα εἰς τοὺς ἀμυήτους ἐμπόδια οὐχὶ τοσοῦτον εὐνίκητα, καθιστῶσι τὸ σύγγραμμα ὀλιγώτερον εὔχρηστον. Καὶ ἡ τάξις ἣν ἀκολουθεῖ δὲν εἶναι ἀξιοσύστατος, οὐδὲ ἡ διαίρεσις προσδιωρισμένη, οὐδὲ ὁ τρόπος καθ' ὃν μεταϐαίνει ἐκ σημασίας εἰς σημασίαν τῶν πτώσεων εἶναι πάντοτε ἐπιτυχής. Ἐκτὸς δὲ τούτου, ἵνα καταστήσῃ τὰ παραδείγματα σύμφωνα πρὸς τὸν κανόνα, ἀλλάσσει πολλαχοῦ τὸ κείμενον, θέτων ῥῆμα ἀντὶ μετοχῆς, καὶ ἄλλα τοιαῦτα, ἅτινα δὲν εἶναι βέϐαια καὶ θανάσιμα ἁμαρτήματα, ἀλλ' ἦτον κάλλιον εἰ ἔλειπαν. Τινὰ τούτων, εἰς τὰ ὁποῖα καὶ ἐγὼ ἐκ τούτου ἠπατήθην ἐν τῇ πρώτῃ ἐκδόσει, ἐπροσπάθησα νὰ διορθώσω ἐν τῇ παρούσῃ. Ἔλειμμα δ' οὐ μικρὸν αὐτῆς εἶναι τὸ ἀπροσδιόριστον τῶν παραπομπῶν. Οὐδὲν ἧττον ἡ ἀξία τοῦ συγγράμματος μένει πάντοτε μεγάλη. Αἱ δὲ εἰς Διονύσιον τὸν Ἁλικαρνασσέα πολυμαθέσταται καὶ νουνεχέσταται σημειώσεις αὐτοῦ, καὶ αἱ εἰς τὴν Ἀνάϐασιν τοῦ Ξενοφῶντος, ἐσχάτως δὲ ἡ ἔκδοσις τοῦ Θουκυδίδου μετὰ τῶν λοιπῶν αὐτοῦ πονημάτων τάσσουσι τὸν ἄνδρα, κατά γε τὴν ἐμὴν γνώμην, εἰς τοὺς πρώτους φιλολόγους. Ἑτοιμαζόμενος δὲ νὰ ἐκδώσῃ τὴν γραμματικήν του καὶ εἰς γαλλικὴν γλῶσσαν ἥτις εὐκόλως δὲν ἐπιδέχεται φράσεις ἀορίστους καὶ ἀσαφεῖς, καὶ ἀποϐάλλει ἐννοίας νεφελώδεις, θέλει καταστήσει αὐτὴν σαφεστέραν καὶ χρησιμωτέραν.

Μετὰ πλειόνων ἀξιώσεων, μετὰ μείζονος πομπῆς, θυμοῦ καὶ φρονήματος ἔμπλεοι καὶ οἷον μετὰ τυμπάνων καὶ σαλπίγγων προσέρχονται εἰς τὸ στάδιον Κύννερος, Βερνάρδυς καὶ οἱ περὶ αὐτούς, ὁ μὲν ὡς *ἐπιστημονικῶς ἐπεξειργασμένην* ἀποκαλῶν τὴν γραμματικήν του, ὁ δὲ ἀπ᾽ εὐθείας καὶ ἀπερικαλύπτως *Ἐπιστημονικὴν Σύνταξιν* τὴν *περὶ Συντάξεως τῆς Ἑλληνικῆς Γλώσσης* πραγματείαν του (ἐν Βερολίνῳ, 1829). Οὔτε πολυμάθεια, οὔτε φιλοπονία, οὔτε εὐφυΐα, οὔτε ἄλλο τι τῶν ὁπόσα διακρίνουσι τοὺς προέχοντας φιλολόγους λείπει εἰς τοὺς ἄνδρας τούτους, ἀλλ᾽ ἀτυχῶς πως τὰ πάντα γίνονται δύσχρηστα εἰς ἡμᾶς διὰ τῆς ἀσαφοῦς καὶ πολλάκις ἀκαταλήπτου ἐκφράσεως, διὰ τὸ πομπῶδες, τὸ βαρύφθογγον καὶ τὸν στόμφον τῆς ἑρμηνείας ἥτις, ἀκριβῶς βασανιζομένη, δὲν περιέχει ἐνίοτε στερεόν τι, τοὐλάχιστον ἀντάξιον τῆς ἐπιμόχθου σπουδῆς πρὸς κατανόησιν. Οὐδὲ δύναμαι βεβαίως ἐγὼ νὰ εὕρω σαφῆ ἅτινα κριταὶ πλησιέστεροι καὶ ἁρμοδιώτεροι καταδικάζουσιν ὡς πλέον τι ἢ ἀσαφῆ· « ut tamen appareat quam falso tota haec ratio (Κυννέρου) ad linguas antiquas traducta sit, pauca afferam exempla· » cet. —« universa hujus casus (genitivi) ratio non magis speciose quam falso indicatur » (Guil. Lund de Parallelismo Syntaxis Graecae et Latinae, cet. Hauniae, 1845). Ὁ Βερνάρδυς, περὶ πτώσεων ὁμιλῶν, λέγει· « ἡ αἰτιατικὴ παρέχει τὴν προφανεστάτην ἀπόδειξιν τῆς διαλεκτικῆς δεξιότητος τῶν Ἑλλήνων, ὡς ἡ δοτικὴ τῆς ποιητικῆς αὐτῶν εὐκρινείας καὶ ἀταραξίας ἐν τῷ σκέπτεσθαι· » ὁ δὲ ἐπικριτὴς αὐτοῦ λέγει « quid utilitatis ex his percipi possit, alii viderint; mihi semper vertiginem potius quam intelligentiam talia attulerunt » (Lund, ἔνθα ἀνωτέρω). Φαίνεται δὲ ὅτι εἰς τὴν ἐπίκρισιν ταύτην ἐπικρατεῖ οὐχὶ μόνον σχολικὸν ἀλλὰ καὶ ἐθνικόν τι, ἀντιγερμανικὸν πνεῦμα (ἴδε κατωτέρω), ἐπὶ τὸ ἐμπαθέστερον κρῖνον καὶ τὰ σαθρὰ μόνον ἐξαῖρον· διότι ἄλλως τὸ σύγγραμμα εἶναι πολύτιμον. Ἀξιόλογος μάλιστα εἶναι ἡ προτασσομένη Εἰσαγωγὴ περὶ μορφώσεως τῆς *Ἑλληνικῆς Συντάξεως*, περιέχουσα τὴν ἱστορίαν τῆς ἑλληνικῆς γλώσσης ὡς πρὸς τοῦτο τὸ μέρος. Διαιρεῖται δὲ ὑπὸ τοῦ συγγραφέως εἰς τρεῖς περιόδους, ἐξ ὧν ἡ μὲν πρώτη, ἀρχομένη ἐκ τῶν ὁμηρικῶν ἐπῶν, καταβαίνει μέχρι Ἀλεξάνδρου τοῦ μεγάλου. Ἐπὶ ταύτης στηρίζεται ἡ ἐπιστημονικὴ καὶ ἡ ἐθνικὴ βάσις τῆς ὅλης

συντάξεως. Η δευτέρα, ἡ πολυμαθὴς καὶ ὑπερέντεχνος, περιλαμβάνει τὴν ἀλεξανδρινὴν ἐποχήν, ἡ δὲ τρίτη τὰς μετὰ Χριστὸν ἑκατονταετηρίρας.

Προβαίνει, τελευταῖον, εἰς τὸ μέσον ἡ νέα δανικὴ σχολὴ ἥτις, ἐ πολλῶν ἀσαφῶν φιλοσοφημάτων ἀφορμὴν λαμβάνουσα, προσπαθεῖ ἐν γένει τὸν παρὰ Γερμανοῖς τρόπον τοῦ περὶ τούτων φιλοσοφεῖν ἐκ φαυλίζουσα, νὰ δείξῃ, καὶ τοῦτο περιφανῶς, ὅτι ἡ ἀληθὴς ἑλληνικὴ σύνταξις ἀρχίζει ἀπ' αὐτῆς. Εἰς ταύτην ἀνήκει καὶ ὁ προαναφερθεὶ Λούνδης. Μάδβιγ δὲ ὁ ἀρχηγέτης αὐτῆς, ἐν ἐκδόσεσι συγγραμμάτω τοῦ Κικέρωνος, καὶ ἐν ἰδιαιτέρῳ πονήματι (*Παρατηρήσεις περὶ διαφόρων μερῶν τῆς Λατινικῆς Γραμματικῆς*, Braunschweig, 1844 ἔνθα οὐχὶ τοσοῦτον ἐπιεικῶς ἐπικρίνει τοὺς Γερμανοὺς λατινιστάς, εὑρίσκων παρὰ τοῖς πλείστοις ὀλίγην ἀλήθειαν καὶ ἐπιστημονικὴν ὀρθότητα, σ. 44), κατεδίκασε τὴν ἑρμάννειον σχολὴν ὡς συγχέουσαν τὰς περὶ τῶν πραγματικῶν σχέσεων τῶν ὄντων κατηγορίας τοῦ Καντίου μετὰ τῶν γραμματικῶν σχέσεων, κτλ· ἐν δὲ τῇ ἐσχάτως ὑπ' αὐτοῦ ἐκδοθείσῃ *Συντάξει τῆς Ἑλληνικῆς* Γλώσσης (Braunschweig, 1847) ἐπαναλαμβάνει τὰ αὐτά, παραπέμπων εἰς τὰ πρώην καὶ ἐπεκτείνων τὴν κρίσιν του καὶ εἰς Ματθίαν, εἰς Σχευερλεῖνον, Σμαλφέλδην καὶ Κρύγερον.

Ὅτι πάντα τὰ γερμανικὰ φιλοσοφήματα δὲν εἶναι ὀρθά, ὅτι πολλὰ εἶναι δυσνόητα καὶ ὀλίγον ἐπιτήδεια εἰς προαγωγὴν καὶ προκοπὴν τῆς ἑλληνικῆς συντάξεως οὔτε παρὰ Μαδβίγου οὔτε παρ' ἄλλων προσμένομεν νὰ τὸ μάθωμεν, διότι παρ' αὐτῶν τούτων τῶν Γερμανῶν ὁμολογεῖται· « es giebt leider manche Schulgrammatik in unserem Vaterlande, die mehr Raisonnement enthâlt als der Sache fôrderlich ist, der sie dienen soll, » κτλ (Ἴδε κατωτέρω σ. με). Ὅτι ὁ Σμαλφέλδης καὶ ἀλλαχοῦ καὶ εἰς τοὺς ὁρισμοὺς τῶν ἐγκλίσεων παρέχει σπάνιον παράδειγμα ἐπιμόχθων καὶ ἀστόχων δι' ἀσάφειαν ἰσχυρίσεων, ὀλίγους ἕξει βεβαίως ὁ Μάδβιγ τοὺς ἀντεροῦντας· διότι οἱ πλεῖστοι τῶν ἀναγνωστῶν, νομίσαντες ὅτι μετὰ σύντονον προσοχὴν ἐνόησαν εὐκρινῶς τὰ *ἡ ὁριστικὴ ἐξηγεῖ τὴν δήλωσιν τῆς ἰδιότητος τοῦ ὑποκειμένου ὡς ἰδιότητος, ἡ δὲ εὐκτικὴ δίδει εἰς τὸ ὑποκείμενον τὴν ἰδιότητα εἰς πραγματοποίησιν δηλώσεώς τινος, ὅ ἐστι δυνατὸν εἰπεῖν περὶ τοῦ ὑποκειμένου ὅτι ἐ-*

χει τὴν προσαγήκουσαν ἢ προϋποτιθεμένην ἰδιότητα ὥστε δύνασθαι καταφάσκειν περὶ αὐτοῦ τὴν πραγματοποίησιν τῆς δηλώσεως, καὶ ὅτι ἡ εὐκτικὴ εἶναι ἡ ἐν ὑποκειμένῳ ὁριστική, καὶ ἄλλα τοιαῦτα, μετ' ὀλίγον εὑρίσκονται εἰς τὴν προτέραν ἄγνοιαν, τοὐλάχιστον εἰς τὸ ἀδύνατον τῆς εὐκρινοῦς ἀντιλήψεως, τῆς εὐκόλου διατηρήσεως καὶ χρησίμου ἐφαρμογῆς. Καὶ ταῦτα δὲν εἶναι τὰ ἀσαφέστερα. Ἄλλως τὸ σύγγραμμα καὶ διὰ τὴν εὐφυΐαν, καὶ διὰ τὴν πολυμάθειαν, καὶ διὰ τὸ πλῆθος καὶ τὴν ἐκλογὴν τῶν παραδειγμάτων, καὶ μάλιστα εἰς τὰ τῶν ῥημάτων γένη εἶναι ἀξιόλογον.

Ὅτι ὁ Μάδβιγ, πεῖραν, πολυμάθειαν, καὶ ἱκανότητα ἔχων ἀπεδύθη εἰς τὸν ἀγῶνα, καὶ ὅτι ἐπραγματεύθη εὐκρινῶς, ἀκριβῶς καὶ μετ' εὐφυΐας πολλὰ μέρη τῆς ἑλληνικῆς συντάξεως, εἶναι ἀναντίρρητον, καὶ ἡ πρὸς τοῦτο τάσις τοῦ ἀνδρὸς εἶναι λίαν ἀξιέπαινος· ὅτι ὅμως τὸ σύγγραμμά του εἶναι ὁποῖον παρίσταται, οὐδεμιᾶς περαιτέρω τελειοποιήσεως ἐπιδεκτικόν, τοῦτο δυσκόλως θέλει πιστευθῇ. Ἡ κατάχρησις τῶν φιλοσοφικῶν θεωριῶν, καὶ μάλιστα εἰς διδακτικὰ συγγράμματα, εἶναι βέβαια ἐπιβλαβής, ἀλλ', ἀφ' ἑτέρου, καὶ ἡ ἄνευ φιλοσοφίας ἁπλῆ καὶ μηχανικὴ ἐμπειρία εἰς ἣν, παρελθοῦσαν ἤδη ἐν Γερμανίᾳ, κλίνει ὁ Μάδβιγ, οὔτε τὸν λόγον τοῦ πράγματος ἐξηγεῖ, οὔτε πρόοδον εἰς τὴν ἐπιστήμην ὑπόσχεται. Καὶ ἡ ἐν τῷ περὶ οὗ ὁ λόγος πονήματι εἰς τὸ αὐτὸ ἑτεροειδῶν συμφόρησις καὶ ἡ ὁμοειδῶν διάκρισις καὶ ἡ ἔλλειψις τῆς λογικῆς τοῦ ὅλου συναφείας, κτλ, προέρχονται βεβαίως ὑπὸ τοῦ παρὰ Μάδβιγ πρεσβευομένου ἀξιώματος, **ohne Raisonnement.** Τὸ σύγγραμμα τοῦ Μάδβιγ διαιρεῖται εἰς τρία τμήματα, ἐξ ὧν τὸ πρῶτον περιέχει *τὴν Συμπλοκὴν τῶν Λέξεων ἐν τῇ προτάσει*, τὸ δεύτερον *τὰς Σχέσεις τῶν προτάσεων*, κτλ, τὸ τρίτον *τὴν Ἀκολουθίαν καὶ Θέσιν τῶν λέξεων καὶ προτάσεων.* Ἀλλ' οὔτε ἡ διαίρεσις στηρίζεται εἰς λογικὴν ἀρχήν, οὔτε τὰ ἐν ἑκάστῳ τῶν τμημάτων διαλαμβανόμενα λογικῶς καὶ ἀκριβῶς ἀπ' ἀλλήλων διαστέλλονται, οὔτε ἀναλογία ὑπάρχει ὡς πρὸς τὴν ἔκτασιν, μόνον τρεῖς σελίδας ἔχοντος τοῦ τρίτου τμήματος, καὶ διακοσίας πεντήκοντα ἑπτὰ τῶν ἄλλων δύο. Ἀλλ' οὐδὲ ἀξίως τῆς ὑποθέσεως πραγματεύεται ὁ συγγραφεὺς τὸ τοσοῦτον σπουδαῖον θέμα περὶ τῆς τῶν λέξεων θέσεως, παραμελήσας ἴσως τοῦτο ὡς εἰς τὴν ῥητορικὴν μᾶλλον ἁρμόζον (Ἴδε Δ. Ἁλικαρ-

νασσέα *περὶ Συνθέσεως Ὀνομάτων*, Τμῆμα Δ'). Τὸ δὲ θαυμασιώτερον, ὅτι οἱ Γερμανοὶ καταδικάζουσι τὸν ἄνδρα δι' αὐτὸ τοῦτο ὅπερ αὐτὸς μάλιστα τοὺς κατηγορεῖ, δι' ἀσάφειαν, ὁμολογοῦντ ὅτι εἰς μάτην ἐπροσπάθησαν νὰ ἐννοήσωσι πολλά (Ἴδε **Heidelberger Jahrbücher, etc, 1847. N^r. 48.** κτλ).

Δὲν εἶμαι βέβαια ὁ ἁρμοδιώτερος κριτής, ἀλλ' ἴσως δὲν ἁμαρτάνω τολμῶν εἰπεῖν ὅτι ἡ *Ἑλληνικὴ Σύνταξις* τοῦ Μάδβιγ δὲν ἔχει τὴν ἀξίαν τῆς ἀξιολόγου *Λατινικῆς Γραμματικῆς* τοῦ ἀνδρός, καθ' ὅσον ἐδυνήθην νὰ κρίνω, ἐπιπολαίως αὐτὴν διατρέξας. Ὑποσχεθεὶς δὲ νὰ ἐκδώσῃ καὶ τὸ *Τεχνολογικὸν Μέρος* ἤθελε καταστήσει ἐπίσης ἀξιόλογον καὶ τὴν *Ἑλληνικὴν Γραμματικήν του*, μεθαρμόσας αὐτὴν κατὰ τὴν Λατινικήν.

Ἐκ τῶν ἀντιολογιῶν, ἀντιφάσεων καὶ ἐναντιοφανειῶν τούτων ἀπογνωσθεὶς ὁ περὶ τοὺς λόγους ἄπειρος ἤθελεν ἴσως ἀποφασίσει, ἀποπτύσας πάσης φιλοσοφίας περὶ τὰ τοιαῦτα χαλινόν, νὰ προσκολληθῇ εἰς τὴν ἁπλῆν ἐμπειρίαν ὡς τὴν μόνην χρησίμην. Ἀλλ' ἡ ἀπόφασις αὕτη ἤθελεν εἶναι λίαν κατεσπευσμένη. Ὁ τοιοῦτος ἤθελε γένη μισολόγος, διότι εὕρηκεν ὅτι καὶ τῶν ἐμπειροτέρων οἱ λόγοι δὲν εἶναι πάντοτε ἀληθεῖς, ὡς γίνονται οἱ μισάνθρωποι, ἀνακαλύψαντες ἀπίστους καὶ πονηροὺς τοὺς πρῴην πιστοὺς καὶ χρηστοὺς νομισθέντας, καὶ πολλάκις τοῦτο παθόντες (Πλ. *Φαίδ.* 89). Ἤθελε λησμονήσει ὅτι τὸ τοιοῦτον ἤθελε φέρει αὐτόν, κατ' ἔλλογον συμπέρασμα, καὶ εἰς τὴν παραδοχὴν τοῦ μωαμεθανικοῦ νόμου, ἀπαγορεύοντος τὴν χρῆσιν τοῦ οἴνου, διότι ὑπόκειται εἰς κατάχρησιν, καὶ εἰς ἀπάρνησιν τοῦ λογικοῦ, διότι πολλάκις πίπτει εἰς ἀλογίας. Ἤθελε λησμονήσει ὅτι αἱ καταχρήσεις αἵτινες δὲν λείπουσιν εἰς οὐδεμίαν μάθησιν (Ἴδε τὴν ἐπὶ τῆς ἐνάρξεως τῶν ἐμῶν μαθημάτων ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ Ὄθωνος ὁμιλίαν μου ἐν τῇ *Ἀποθήκῃ τῶν Ὠφελίμων Γνώσεων*, κτλ. Ἐν Σύρῳ, 1848, σ. 31 καὶ ἐφεξῆς, ἥτις ὅμως πλήρης ἁμαρτημάτων ἀτυχῶς τυπωθεῖσα γίνεται δυσανάγνωστος) δὲν ἀναιροῦσιν οὐδέποτε τὴν χρῆσιν. Δὲν ἤθελεν ἐνθυμηθῆ ὅτι τὴν ἀλήθειαν ἥτις, κατὰ τὴν σοφὴν παρατήρησιν τοῦ Δημοκρίτου, κεῖται *ἐν βυθῷ* (Διογ. Λαέρτ. Θ', 72), μετὰ κόπους καὶ μόχθους κατὰ μικρὸν καὶ μετὰ πολλὰς ἀποτυχίας εἴμεθα καταδικασμένοι νὰ ἀνασύρωμεν εἰς τὸ φῶς. Ἤθελε παραγνωρίσει καὶ τὸ πνεῦμα τοῦ

αἰῶνος, ὅτι καὶ αἱ περὶ τὰ ἐπιστημονικὰ καὶ φιλολογικὰ δοξασίαι τῶν ἀνθρώπων βαίνουσι παραλλήλως πρὸς τὰς πολιτικάς. Οἱ χθὲς καὶ πρώην πιστῶς ἀκολουθοῦντες τὰ ἴχνη Οὐολφίου, Ἑρμάννου, κτλ, τὴν σήμερον, ἐπὶ τὸ δημοκρατικώτερον ἐλευθεριάζοντες, ζητοῦσιν ἁπανταχοῦ ἀνεξαρτησίαν, ἥτις ὅμως, ὑπερβαίνουσα τὰ ὅρια, καταντᾷ ἐπὶ τὸ ἀναίσχυντον ὀχλοκρατικόν, οὐδενὸς κρείττονος γνώμην σεβομένη· « τὸ γὰρ τὴν τοῦ βελτίονος δόξαν μὴ φοβεῖσθαι διὰ θράσος τοῦτ' αὐτό ἐστι σχεδὸν ἡ πονηρὰ ἀναισχυντία διὰ δή τινος ἐλευθερίας λίαν ἀποτετολμημένης » (Πλ. *Ν*. Γ', 701). Ἤθελε παραγνωρίσει τὴν φύσιν τοῦ πράγματος, ὅτι μόνον ἐκ τῆς τοιαύτης τῶν φιλοσοφούντων πολεμικῆς διαθέσεως καὶ ἐκ τῆς συγκρούσεως τῶν γνωμῶν ἀνακύπτει ἡ ἀλήθεια, ὡς ἐκ τῆς συντριβῆς τῶν πυρείων ἐκλάμπει τὸ πῦρ. Ἤθελε παραγνωρίσει ἐν τέλει καὶ τὴν ἀξιοπρέπειαν τοῦ ἀνθρώπου, εἰς τὴν πνευματικὴν φύσιν τοῦ ὁποίου εἶναι κατὰ πάντα λόγον πρέπουσα ἡ φιλοσοφία, ἔστω ἡ ἐπιτυχία ὁποιαδήποτε· « καὶ τὸ μὲν ἀληθὲς θεῶν τε καὶ θεῶν παισὶν ἐκχωρεῖν· τὸν δὲ εἰκότα λόγον ζητεῖν » (Δ. Λαέρτ. Θ', 72). Ἀντὶ λοιπὸν μετ' ἀγανακτήσεως νὰ ἀποκρούσῃ τὴν φιλοσοφίαν, ὀρθότερον ἤθελε πράξει οὕτω συλλογιζόμενος· *Ἐπειδὴ δὲν ὑπάρχει μέχρι τοῦδε ἀνθρωπίνως τέλειον σύγγραμμα περὶ Ἑλληνικῆς Συντάξεως, καὶ ἐπειδὴ τοῦτο εἶναι ἀδύνατον νὰ γένῃ διὰ μιᾶς, ἂς συντελέσῃ ἕκαστος τὸ κατὰ δύναμιν οὐδὲν προθυμίας ἐλλείπων.*

Ἀνωτέρω παρετηρήσαμεν ὅτι τὰ συντακτικὰ φαινόμενα ὁμοιάζουσι πρὸς τὰ καλλιλογικὰ ὡς πρὸς τὴν δυσκολίαν τῆς ἐξηγήσεως ἀμφοτέρων. Προσθήσομεν ἐνταῦθα ὅτι ὁμοιάζουσι προσέτι ἀλλήλοις καὶ καθότι ἀμφότερα, ὅταν ἦναι καθ' ἑαυτὰ τέλεια καὶ ἐπιτυχῆ, ἔστω ἡ ἐξήγησις σύμφωνος ἢ διάφωνος, εὔκολος ἢ δύσκολος, δυνατὴ ἢ ἀδύνατος, ἀρέσκουσι πάντοτε. Ἡ πρὸ τοῦ μεγάρου ἐμφανεῖσα καὶ ὑπεκκαύσασα τοὺς ἀκολάστους μνηστῆρας Πηνελόπη (Ὀδ. Α, 365)· ἡ ἔξοδος τῆς Ἑλένης ἥτις διὰ τὸ κάλλος ἀναγκάζει τοὺς γεγηρακότας δημογέροντας τῶν Τρώων νὰ ἐκφωνήσωσιν ὅτι δὲν ἔχουσιν ἄδικον Τρῶες καὶ Ἀχαιοὶ νὰ κακοπαθῶσι *τοιῇδ' ἀμφὶ γυναικὶ* (Ἰλ. Γ, 156)· ἡ μεγαλοπρεπὴς ἔναρξις ὅλου τοῦ ἐν Ὀδυσσείᾳ δράματος διὰ τοῦ συμβουλίου τῶν θεῶν περὶ τῆς τύχης τοῦ πολυπλανήτου Ὀδυσσέως (Ὀδ. Α, 22 καὶ ἐφεξῆς)· ἡ ἔναρξις τῆς Ἰλιάδος διὰ τῆς ἀμιμήτου

συνενώσεως ἐν τῷ αὐτῷ πρώτῳ στίχῳ τῆς τοῦ ὅλου ποιήματος πρ θέσεως καὶ τῆς ἐπικλήσεως τῆς θεᾶς, ἀπολείπουσα παραπολὺ ἐξοπίσ τοὺς μετέπειτα ἐπικούς, ἀναγκαζομένους νὰ χωρίσωσι τὰ ἀνωτέρ παρ' Ὁμήρῳ ἡνωμένα, πάντα ταῦτα ἀρέσκουσιν εἰς τοὺς ἔχοντο καλλιλογικὸν αἴσθημα, ἔστω ὁ λόγος ὁποιοςδήποτε. Καὶ οὐδὲν ἧττο ἀρέσκει εἰς τοὺς μὴ ἀναισθήτους ἡ συντακτικὴ θέσις τῶν λέξεων ἐ τῷ πρώτῳ πάλιν στίχῳ τῆς Ἰλιάδος, ἐν ᾧ οὔτε *ἄειδε θεὰ μῆνιν* οὔτε *θεὰ μῆνιν ἄειδε*, ἀλλὰ *μῆνιν ἄειδε θεὰ* λέγεται· ἔνθα κατὰ πρῶτον τιθεμένη ἡ κυριωτέρα ἔννοια, ἡ *μῆνις* τοῦ ἥρωος, περὶ ἣ ὅλον τὸ ποίημα στρέφεται, προσηλόνει τὴν προσοχὴν τοῦ ἀκροατοῦ καὶ ἀναγνώστου, διδασκομένου ὅτι περὶ τῆς *μήνιδος* καὶ περὶ οὐδενὸς ἄλλου ὁ λόγος (Ἴδε τὸ πονημάτιον τοῦ Ἰταλοῦ Μόντη **Sulla Protasi dell' Iliade**). Οὕτω καὶ ἐν Ὀδυσσείᾳ· *ἄνδρα μοι ἔννεπε Μοῦσα*, κτλ· ἐν ᾧ εἰς τὸ **canto l' armi pietose**, καὶ εἰς τὸ **je chante ce heros**, κτλ, συγκρυπτομένου τοῦ ποιήματος, ἀναφαίνεται ὁ ποιητής· μέσον δέ τι παρὰ Βιργιλίῳ· διότι προτάσσεται μὲν ἡ κυριωτέρα ἔννοια, παρακολουθεῖ δὲ ὁ ποιητής· **arma virumque cano**, κτλ. Ἀλλὰ ἐκ προθέσεως περὶ τούτου πραγματευόμεθα ἐν τῷ περὶ τοῦ *Ἑλληνικοῦ Ἔπους*. Ὡσαύτως πρέπει νὰ ἦναι ἀδεκτότατος ὁ μὴ αἰσθανόμενος γλώσσης τελειότητα ἐν τοῖς *ὁ ἵππος ἀπεσείσατο τὸν Φαρνούχεα* (Ἡρ. Ζ', 88), *ἀπεσείοντο Θῆβαι τὴν χαιρωνικὴν κόνιν* (Πλούτ. *Ἀλεξ. Τύχ.* Α', γ'), *ἀπορχήσαο τὸν γάμον* (Ἡρόδ. ς', 129), *Ἀνταλκίδας ἐξωρχήσατο ἐν Πέρσαις τὸν Λεωνίδαν καὶ τὸν Καλλικρατίδαν* (Πλούτ. *Ἀρτοξερξ.* ΚΒ'), *ἐκμοχθεῖν εὔκλειαν* καὶ ἄλλα τοιαῦτα. Ὡσαύτως *ἵνα δὴ ὅλη ἡ πόλις εὐδαιμονῇ* (Πλ. *Πολ.* Δ', 240), *ἵνα τὴν ἀδοξίαν ἀποτριψώμεθα* (Δ. *Ὀλ.* Γ', 12. Ἴδε *Εἰσαγ. Ἑλλην. Συντάξεως*, σ. 217), *ἵνα σῶς οἴκαδε ἔλθοι* (Πλ. *Πολ.*Γ', 393), *ὡς ἂν διδαχθῇ* (Αἰσχ. *Πρ.* 10), *ὅπως ἀπηλλάγην* (Αἰσχ. *Πρ.* 750), κτλ. Καὶ πρέπει νὰ ἔχῃ πάντῃ παγωμένην τὴν φαντασίαν ὅςτις ἀναγινώσκων τὸ *Χρύσην ἀμφιβέβηκας* (Ἰλ. Α, 37. Ἴδε καὶ *Εἰσαγ. Ἑλλην. Συντάξεως*, σ. 505) δὲν δύναται νὰ ἀναπλάσῃ κατὰ νοῦν τὴν εἰκόνα φίλου ὑπερμαχοῦντος ὑπὲρ φίλου πεπτωκότος (Ἰλ. Ξ, 477), ἀετοῦ σκεπάζοντος τοὺς ἀετιδεῖς διὰ τῶν πτερύγων του, ἢ καὶ λεαίνης τοὺς σκύμνους περιφρουρούσης, κτλ, ἀναθέτων εἰς τοὺς καλλιλόγους νὰ ἐξηγήσωσι διὰ τί ταῦτα ἀρέσκουσιν.

ὁ διὰ μόνου *τοῦ νεύματος ἐλελίζων τὸν Ὄλυμπον* Κρονίων (Ἰλ. Α, 525), καὶ ἔτι μᾶλλον ὁ μόνον δι' *ἐπιβλέψεως ποιῶν τὴν γῆν τρέμειν* δημιουργὸς τοῦ παντός (*Ψαλμ.* ργ') πτοοῦσι τὸν ἀναγνώστην, ἀναλογιζόμενον πῶς διὰ τῆς ἐλαχίστης κινήσεως παράγονται τοσοῦτον μεγάλα ἀποτελέσματα. Ὁ μεγαλοπρεπὴς καταῤῥάκτης Νιάγαῤῥα (Ἀμερικανοὶ ἐνταῦθα εὑρισκόμενοι ἐπληροφόρησάν με ὅτι οὕτω προπαροξυτόνως προφέρεται ἡ λέξις), πλήττει τὴν φαντασίαν καὶ καταναγκάζει τὸν ἐκεῖθεν διαβαίνοντα ἄγριον τῆς Ἀμερικῆς νὰ γονατίζῃ ἐνώπιόν του, σεβόμενος τὸ μεγαλεῖον τῆς φύσεως. Ἐκπλήττει δὲ οὐδὲν ἧττον τὸ πομπῶδες θέαμα τῶν ὑπερυψήλων πυραμίδων καὶ καταναγκάζει ὅλην τὴν προφυλακὴν τῆς γαλλικῆς στρατιᾶς νὰ σταματήσῃ ἐν τῷ ἅμα ὡς διὰ μαγικῆς ῥάβδου. Ἐπίσης πλήττουσι τὸν ἀναγνώστην αἱ κολοσσαῖαι συντάξεις τοῦ Πλάτωνος (σ. 927, §. 212. Ἴδε καὶ τὴν λαβυρινθώδη σύνταξιν τοῦ Θουκυδίδου. Α, 9), τοῦ Δημοσθένους καὶ ἄλλων, τὰ διὰ τῶν ἀσυνδέτων, ὑπερβατῶν, καὶ διὰ τῆς πολλῶν σχημάτων εἰς τὸ αὐτὸ συνόδου ἐκφερόμενα (Ἴδε Λογγῖνον, Τμῆμα ιθ'—κγ'). Ἀλλὰ διὰ τί καὶ ταῦτα καὶ ἐκεῖνα ἐκπλήττουσιν; ὁ προχειρότερος λόγος εἶναι βέβαια ὅτι πάντα τὰ μεγάλα, τὰ ὑπερέχοντα καὶ ὑπερβαίνοντα τὸ σύνηθες ἔχουσι τὴν τοιαύτην δύναμιν. Ἀλλ' ἀρκεῖ τοῦτο; ἢ ὁμοιάζει πρὸς τὸ λεγόμενον ὅτι τὸ δεῖνα βότανον κοιμίζει, διότι ἔχει κοιμιστικὴν δύναμιν, ὅ ἐστι κοιμίζει, διότι κοιμίζει; καὶ τότε πρέπει νὰ ζητηθῇ ἄλλη ἀρχὴ ἀνωτέρα, ἐξηγοῦσα τὸν ἀληθῆ λόγον. Τοῦτο ἀνατίθεται εἰς τοὺς περὶ ὕψους φιλοσοφοῦντας.

Ὁμοιάζουσι πρός γε τούτοις τὰ συντακτικὰ πρὸς τὰ καλλιλογικὰ φαινόμενα, καθότι ἡ γενικωτέρα φαινομένη πολλῶν ἐξήγησις μόνον εἰς στενώτερον κύκλον ἐφαρμοζομένη ἀληθεύει. Οὕτω, π. χ. οὔτε τὰ *λευκώλενος*, *ἀργυρόπεζα*, κτλ, ὡς χαρακτηριστικὰ τοῦ κάλλους παρὰ τοῦ ποιητοῦ λαμβανόμενα, δυνατὸν νὰ ἀρέσωσιν εἰς τοὺς Αἰθίοπας, οὔτε τὸ ἐρύθημα ὅπερ ὡς χρῶμα τῆς ἀρετῆς ἐξελάμβανεν ὁ Διογένης ἀληθεύει περὶ ἄλλων εἰ μὴ περὶ τῶν τῆς καυκασίας φυλῆς. Ὡσαύτως βέβαια καὶ πολλὰ τῶν λεγομένων περὶ πτώσεων ἐν γένει, περὶ ἐγκλίσεων, περὶ χρόνων, κτλ, ἀληθεύουσι μόνον περὶ Ἑλλήνων, ἢ περὶ Ῥωμαίων, οὐχὶ περὶ ἀμφοτέρων. Οὕτως ἄλλη ἡ δοτικὴ τῶν Ἑλλήνων, καὶ ἄλλη ἡ τῶν Ῥωμαίων. Οὕτως ὁ Ὁπερμᾶννος διαστέλ-

λει γενικὴν ἑλληνικήν, σημαίνουσαν τὸ *πόθεν ὁρμᾶταί τι*, καὶ γε κὴν λατινικήν, σημαίνουσαν τὸ *ποῦ κεῖταί τι* (Lund, ἔνθα ἀνωτ ρω, σ. 49).

Καὶ πρὸς τὰ ἠθικὰ φαινόμενα δυνατὸν νὰ παρομοιασθῶσι τὰ συ τακτικά, καθότι, καίπερ διαφωνοῦντες οἱ φιλόσοφοι περὶ τὴν τούτ ἐξήγησιν, συμφωνοῦσιν οὐδὲν ἧττον εἰς τὰ συγχωρούμενα ἢ κελευ μενα καὶ εἰς τὰ ἀπαγορευόμενα. Οὕτω, π. χ. πάντες συνιστῶσι τ δικαιοσύνην καὶ ἀπαγορεύουσι τὴν κλοπήν, εἴτε διότι οὕτως ὁ γρ πτὸς νόμος κελεύει, εἴτε διότι ἡ μὲν εἶναι πρέπουσα ἡ δὲ ἀπρεπ εἰς τὴν φύσιν τοῦ ἀνθρώπου, εἴτε διότι σώζεται διὰ τῆς μιᾶς κ καταστρέφεται διὰ τῆς ἄλλης ἡ κοινωνία. Ὄχι διαφόρως ἐν τῇ συν τάξει πολλὰ μὲν συγχωροῦνται, πολλὰ δὲ ἀπαγορεύονται, ἔστω λό γος ὁποιοςδήποτε. Λέγεται μὲν *ἐρᾶν τινος*, ἀλλ' ὄχι *φιλεῖν τινος*. Λέ γεται *ἀπὸ σοῦ*, ἀλλ' οὐχὶ *ἀπὸ σέ*, *σύν τινι*, ἀλλ' οὐχὶ *σύν τινος*, κτλ Οὕτω λοιπὸν ὁ συντακτικός, εἰ μὲν δὲν δύναται νὰ ἐξηγήσῃ φιλοσοφι κῶς πάντα τὰ τῆς συντάξεως, παρηγορεῖται τοὐλάχιστον, βλέπων ὅτ δὲν εἶναι τὰ ἰδικά του μόνον τοιαῦτα, ἀλλὰ τὰ πλεῖστα τῶν ἀνθρωπί νων καὶ τῶν τοῦ κόσμου φαινομένων (Ἴδε ἐν ἀρχῇ τοῦ προλόγου).

Μετὰ ταῦτα πάντα ἀναφύεται τὸ ἐρώτημα· Ποῖόν τι τὸ ἀνὰ χεῖρας πόνημα; ἐμπειρικόν, φιλοσοφικὸν ἤ, κατὰ τὸ γνωστὸν ἐπίγραμμα, οὐδέτερον; Ἡ ἀπόκρισις πρὸς τοῦτο θέλει εἶναι σύντομος. Ἐγὼ μὲν θέλω εἰπεῖ τὰ περὶ τοκετοῦ τοῦ νεογνοῦ τούτου, οἱ δὲ ἁρμόδιοι ἀνάδοχοι ἂς δώσωσι τὸ προσῆκον ὄνομα. Οὐδένα λόγον ἔχων μέχρι τοῦδε νὰ μεταδοξάσω περὶ τῆς εἰς τρία διαιρέσεως τῆς Ἑλληνικῆς Γραμματικῆς, καὶ περὶ τῆς εἰς δύο περιόδους ἑκάστου μέρους (Ἴδε τὸ προοίμιον τῆς πρώτης ἐκδόσεως τῆς πρώτης περιόδου, ἐν Κερκύρᾳ, ͵αωμά), μετὰ τῆς πέμπτης ἐκδόσεως τῆς πρώτης περιόδου ἐκδίδω νῦν τὸ δεύτερον καὶ τὴν δευτέραν περίοδον, κατὰ τὸ αὐτὸ μὲν σχέδιον ἀλλὰ πλατύτερον πραγματευομένην τὴν αὐτὴν ὕλην. Παραπολὺ δὲ καὶ τὸ πᾶν ἀπέχων τῶν μεγάλων ἀξιώσεων καὶ τῶν γιγαντείων σκοπῶν ἵνα ἐξηγήσω ἐγὼ ὅσα οἱ ἄλλοι παρέλιπαν ἀνεξήγητα ἢ νὰ ἐπανορθώσω τὰ παρ' ἄλλοις ἡμαρτημένα, ἐπροσπάθησα νὰ περιλάβω ἐν τῷ πονήματι τούτῳ τὰ κυριώτερα συντακτικὰ φαινόμενα τῆς ἑλληνικῆς γραμματικῆς, μετά τινος λόγου ὅπου ἐνεδέχετο. Ὁρμώμενος ἐκ τοῦ σκοποῦ τῆς συντάξεως, ἐκ τούτου ἐπροσπάθησα νὰ παραγάγω

τὴν εἰς τρία διαίρεσιν τοῦ ὅλου πονήματος. Ἵνα δείξω τὰ ἑκάστῳ εἴδει τῶν λέξεων ἰδιάζοντα καὶ τοὺς κανόνας καθ' οὓς ἡ χρῆσις αὐτῶν ῥυθμίζεται, ἔπρεπε νὰ πραγματευθῶ περὶ ἑνὸς ἑκάστου ἰδιαιτέρως. Λαμβάνων ὡς στοιχεῖον τῶν λόγων τὴν ἁπλῆν πρότασιν ἠκολούθησα βαθμηδὸν τὸν διὰ τῶν καταλλήλων συμπληρωμάτων πλατυσμὸν τῆς προτάσεως, τὴν ἐπαύξησιν τοῦ λόγου καὶ τὴν λόγου πρὸς λόγον σύνδεσιν. Εἰς τὴν σύνταξιν τῶν ὀνομάτων καὶ ῥημάτων ἐπροσπάθησα, κατὰ τὸ δυνατόν, νὰ δώσω ἑνότητα, ἐκ τῆς αὐτῆς ἀρχῆς παράγων τὴν χρῆσιν τῶν πτώσεων· *πλήρης χρυσίου, πληροῦται χρυσίου, ἄπορος χρημάτων* (=οὐ πλήρης χρημάτων), *ἀπορῶ χρημάτων*, ὡσαύτως δὲ καὶ *μετὰ χρημάτων* καὶ *ἄνευ χρημάτων*. Οὕτω καὶ ἐπὶ τῶν ἐγκλίσεων, ἐπὶ τῶν χρόνων,κτλ. Διὰ τὸ σπουδαῖον τοῦ πράγματος ἐπραγματεύθην μέρη τινὰ διεξοδικώτερον τῶν ἄλλων· οὕτω, π. χ. τὸ περὶ *Ἐγκλίσεων*, τὸ περὶ *Χρόνων*, ὡσαύτως τὸ περὶ *Μέσων Ῥημάτων*, παρατηρήσας ὅτι, μετὰ τοσαύτας περὶ τούτου ἐρεύνας, ὄχι μόνον συγγράφονται ὁλόκληροι πραγματεῖαι περὶ *Ἑλληνικῆς Συντάξεως* οὐδὲ συλλαβὴν ἀναφέρουσαι περὶ τῶν ῥημάτων τούτων, ἀλλά, τὸ χειρότερον, ἐπαναλαμβάνονται αἱ πάλαι ποτὲ κατὰ Λ. Κυστέρου ὑπὸ Ι. Κλερίκου γενόμεναι ἐνστάσεις, αἵτινες μετὰ τῶν εἰς Μένανδρον καὶ Φιλήμονα σημειώσεων αὐτοῦ ἐνθυμίζουσι τοὺς ὑπερπίκρους σαρκασμοὺς τοῦ Βεντλεΰου. Ἔχει δὲ ὡς ἔγγιστα τὸ ἱστορικὸν τοῦ πράγματος οὕτω πως.

Οἱ παλαιοὶ γραμματικοὶ ἤτοι οὐδεμίαν ἢ μικρὰν διάκρισιν ἔδειξαν τῶν, κατὰ τὴν σημερινὴν ἔννοιαν, *Μέσων Ῥημάτων* (Περὶ τούτων καὶ περὶ Ἀπολλωνίου τοῦ Δυσκόλου, οἷον ἐξαίρεσιν ποιοῦντος, ἴδε κατωτέρω). Ἐκ δὲ τῶν ἑλληνιστῶν τῆς νεωτέρας Εὐρώπης πρῶτος ὁ Λουδόλφος Κούστερος ἢ Κύστερος πρὸ ἑκατὸν πεντήκοντα περίπου ἐτῶν ἐξήγησε τὴν φύσιν τῶν *Μέσων Ῥημάτων* παρ' Ἕλλησιν, ἐν ἰδιαιτέρῳ πονηματίῳ, **L. Kusteri de vero usu verborum mediorum apud Graecos**, κτλ, ἐν Παρισίοις κατὰ πρῶτον ἐκδοθέντι, **1714**, εἶτα δὲ πολλάκις μετατυπωθέντι καὶ πολλαχοῦ. Ὁ γνωστὸς Ἰωάννης Κλέρχιος ἢ Κλέρικος, πολυαρίθμων καὶ παντοίων φιλοπονημάτων συγγραφεὺς ὤν, ἐν ἰδιαιτέρῳ πονηματίῳ γαλλιστὶ μὲν συνταχθέντι ἀλλὰ καὶ εἰς τὸ λατινικὸν ἐν Γερμανίᾳ μεταφρασθέντι, **Joannis Clerici de verbis Graecorum mediis dissertatio**, ἐπροσ-

πάθησε νὰ ἀνατρέψῃ τὰ τοῦ Κυστέρου, ὃς ὅμως εὕρηκεν οὐκ ὀ γους συνηγόρους, εἴτε κατὰ περίστασιν αὐτὸν ἐπαινέσαντας, ε καὶ ἐκ προθέσεως ἐν ἰδιαιτέροις πονηματίοις τὰ ἐκείνου ὑπερασ σαντας. Ἐν Λειψίᾳ, 1852, εὑρίσκονται ὁμοῦ συνεκδεδομένα τὸ Κυστέρου, τὸ τοῦ Ἰ. Κλερίκου, τὸ τοῦ Σ. Κλαρκίου, καὶ τὸ τοῦ Σ μιδίου, ὑπὸ Οὐόλλου (Wolle), ὃς ἔχει καὶ τὸ ἑαυτοῦ, τὰ πάντα ὑπὲρ Κυστέρου καὶ πρὸς ἀνατροπὴν τοῦ Κλερίκου. Ἐν Λειψίᾳ, 175 εἶναι συνεκδεδομένα τὸ τοῦ Κυστέρου, τὸ τοῦ Ἰ. Κλερίκου καὶ τοῦ **Sigism. Dreisigii Comentarius de Novi Foederis Grae verbis mediis, secundum principia Ludolfi Kusteri,** ἐν παρενείρει καὶ **Disputantiunculam de vero usu verbi** *ποιε* καὶ περὶ διαφορᾶς αὐτοῦ ὡς ἐνεργητικοῦ καὶ ὡς μέσου. Πάντα ταῦ εἶναι μετατυπωμένα καὶ ἐν τῇ ἀγγλικῇ ἐκδόσει τοῦ Θησαυροῦ τοῦ Στ φάνου. Καὶ ἐν ταῖς γραμματικαῖς δὲ τῶν ἐπισήμων ἑλληνιστῶν, (Ματθίου, Κυννέρου, Κρυγέρου, κτλ, εὑρίσκονται οὐκ ὀλίγα περὶ τ *Μέσων Ῥημάτων*, ὡς καὶ ἐν τοῖς περιοδικοῖς φιλολογικοῖς συ γράμμασιν· οἷον ἐν τῷ **Classical Journal, Vol. 22** καὶ **23· De o rigine ac vi verborum, ut vocant, deponentium et mediorum graecae linguae, praesertim latinae,** ὑπὸ **J. H. Kistemaker.**

Παρ' ἡμῖν δὲ πρῶτος ὁ Κοραῆς ἐδίδαξε τὸ περὶ *Μέσων Ῥημά των*, μικρόν τι ἐν Ἡλιοδώρῳ προανακρουσάμενος, πλατύτερον δὲ ἔπειτ ἐξηγηθεὶς ἐν Προδρόμῳ, ἐν Ἰσοκράτει καί, τέλος, ἐν Ἀτάκτοις, ἔνθ πολλὰ καὶ καλὰ περὶ τούτου εὑρίσκονται. Ἔκτοτε δὲ καὶ οἱ γραμμα τικὰς συντάξαντες καὶ ἐκδώσαντες παρ' ἡμῖν ψαύουσι τὸ πρᾶγμα κατ τὸ μᾶλλον καὶ ἧττον. Φαίνεται δὲ παράδοξον ὅτι, καίπερ τοῦ Κορα τοσοῦτον περὶ τῶν τοιούτων λεπτολογήσαντος, ὁ μακαρίτης Βάμβα οὐδὲ λέξιν ἔχει περὶ τῶν *Μέσων Ῥημάτων*, ἐν τῷ αὑτοῦ Συντα κτικῷ, ὁ δὲ Μηνᾶς Μινωΐδης, ἐν πᾶσι καὶ πανταχοῦ ἐκφαυλίζων τὸν Κοραῆν, ἐπροσπάθησε καὶ τὰ περὶ *Μέσων Ῥημάτων* νὰ ἀνασκευάσῃ ἐν τῷ αὑτοῦ πονήματι *Θεωρία περὶ τῆς Ἑλληνικῆς Γραμματικῆς τε καὶ Γλώσσης, ἐν Παρισίῳ*, ͵αωκζ', ἑλληνιστὶ καὶ γαλλιστί, ἀκαίρως καὶ ἀκόσμως ἀναμασσῶν τὰς πάλαι ποτὲ κατὰ Κυστέρου κοσμιώτερον καὶ ἐπιστημονικώτερον γενομένας ἐνστάσεις, παρὰ πολλῶν καὶ πρὸ πολλοῦ διαλυθείσας.

Ἠδύνατο βεβαίως ὁ κύριος Μηνᾶς νὰ πολεμήσῃ τὸ πρᾶγμα, φει-

δόμενος τοῦ οὐχ ἧττον ἐναρέτου ἢ σοφοῦ ἀνδρός, καὶ τοσούτῳ μᾶλλον, ὅσῳ δὲν ἦτον ἴσως ἀδύνατον νὰ εὕρῃ τι ἐπιλήψιμον ἐν τοῖς περὶ ὧν ὁ λόγος. Οὕτω, π. χ. ὁ Κοραῆς (*Προδρ*. κζ'), θέλων νὰ ἀποδείξῃ ὅτι καὶ ὁ Ἀπολλώνιος, καὶ πρὸ αὐτοῦ οἱ Στωϊκοὶ ἐγνώριζαν τὴν τοιαύτην φύσιν τῶν μέσων ῥημάτων, παραπέμπει εἰς τὰ τοῦ Ἀπολλωνίου (*περὶ Συντάξεως*, σελ. 210) καὶ εἰς Διογένην τὸν Λαέρτιον ἐν βίῳ *Ζήνωνος*. Ἀλλὰ σεβόμενοι τὸ δίκαιον καὶ ἀληθὲς πρέπει νὰ ὁμολογήσωμεν ὅτι δυσκόλως ἐκ τῶν λόγων τοῦ Ἀπολλωνίου ἐξάγεται τὸ ζητούμενον. Ὁ Ἀπολλώνιος λέγει «τὰ γὰρ καλούμενα μεσότητος σχήματα συνέμπτωσιν ἀνεδέξατο ἐνεργητικῆς καὶ παθητικῆς διαθέσεως, ὥς γε ἀκριβέστερον ἐπιδείξομεν ἐν τῇ δεούσῃ συντάξει τῶν ῥημάτων, καὶ ἔνθεν οὐ παρὰ τὰς διαθέσεις ἁμαρτάνεται, τὸ γὰρ *ἐλουσάμην*, *ἐποιησάμην* καὶ *ἐτριψάμην* καὶ τὰ τούτοις ὅμοια ἔχει ἐκδηλοτάτην τὴν σύνταξιν ὁτὲ μὲν ἐνεργητικὴν ὁτὲ δὲ παθητικήν.» εἶτα δὲ καταδικάζων ὡς ἁμαρτάνοντας τοὺς νομίζοντας ὅτι παραλαμβάνονται ἐνίοτε παθητικαὶ διαθέσεις ἀντὶ ἐνεργητικῶν, λέγει «τὸ γὰρ ἀντὶ ἐνεργητικοῦ παθητικῷ χρῆσθαι λόγου ἐστὶ τοῦ ἀκαταλλήλου· οὐκ ἄν τις τὸ φύσει ἐνεργητικὸν ἢ τὸ φύσει παθητικὸν εὕροι ἂν ἐν ὑπαλλαγῇ τῶν διαθέσεων, λέγω τὸ *ἐποίησα* ἀντὶ τοῦ *ἐποιήθην* ἢ τὸ *ἐποιήθην* ἀντὶ τοῦ *ἐποίησα*.» Μετά τινα δὲ παραδείγματα ἐκ τῶν δευτέρων παρακειμένων, μέσων παρ' αὐτοῦ ὀνομαζομένων, καὶ ἐκ τοῦ ὁμηρικοῦ *ὁρᾶτο* τελευτῶν λέγει «ὡς διὰ τὸν προειρημένον λόγον τῆς μεσότητος οὐκ ἀνθυπήλλακται κατὰ τὴν διάθεσιν, κατὰ δὲ τὸν δέοντα λόγον τῆς συντάξεως ἐπ ἀμφοτέρας τὰς διαθέσεις ἔφθασαν.» Ἐκ τούτου δὲ πρόδηλον ὅτι ἡ μεσότης ἐνταῦθα δὲν ἐκλαμβάνεται ἐπὶ ἐνεργητικῆς καὶ παθητικῆς ἐν ταὐτῷ σημασίας, ἤτοι ἐπὶ ἐνεργείας εἰς αὐτὸν τὸν ἐνεργοῦντα ἐπιστρεφούσης, ὡς ἀνωτέρω περὶ τῶν *Μέσων ῥημάτων* ἐξηγήσαμεν, ἀλλὰ κατὰ διάφορον ἔννοιαν, ὡς καὶ ἐν ἄλλοις.

Ὡς δηλ· τὰ ἐν μέσῳ κείμενα δυνατὸν νὰ ἕλκωνται πρὸς τὸ ἓν ἢ ἄλλο ἄκρον, οὕτω παρὰ τοῖς ἀρχαίοις φιλοσόφοις *ἀδιάφορα* καὶ *μέσα* ἐκαλοῦντο τὰ οὔτε καλὰ οὔτε κακά, ἀλλὰ μεταξὺ αὐτῶν κείμενα, οὕτω παρὰ τοῖς γραμματικοῖς *μέσαι λέξεις* ἐκαλοῦντο αἱ ἐπὶ καλοῦ καὶ κακοῦ ἐκλαμβανόμεναι· οὕτω παρὰ τῷ Ἐτυμολόγῳ «Ὄνειδος λαμβάνεται καὶ ἐπὶ τοῦ κλέους, ὡς Εὐριπίδης ἐν Φοινίσ-

σαις (στιχ. 828). ἔστι δὲ τῶν μέσων λέξεων, ὡς *τύχη*, καὶ *ζῆ-* καὶ *δόλος*.» Οὕτω λοιπὸν ὀνομάζεται παρ' Ἀπολλωνίου τὸ *ἐλου-μην*, *ἐποιησάμην*, κτλ, μέσον, ὡς δυνάμενον ἐκληφθῆναι ποτὲ ἐνεργητικῶς, ποτὲ δὲ παθητικῶς.

Καὶ οἱ ἄλλοι δὲ ἀρχαῖοι γραμματικοί, προγενέστεροι, σύγχρο ἢ μεταγενέστεροι τοῦ Ἀπολλωνίου οὐδαμῶς διαφέρουσιν αὐτοῦ κα τοῦτο. Οὕτω Διονύσιος ὁ Θρᾷξ, μαθητὴς τοῦ Ἀριστάρχου «Διαθ σεις δέ εἰσι τρεῖς, ἐνέργεια, πάθος, μεσότης· ἐνέργεια μὲν οἷον τ *πτω*, πάθος δὲ οἷον *τύπτομαι*, μεσότης δὲ ἡ ποτὲ μὲν ἐνέργει ποτὲ δὲ πάθος παριστῶσα, οἷον *πέποιθα*, *διέφθορα*, *ἐποιησάμη ἐγραψάμην*.» Ἐκ τῶν ὀνομάτων δὲ *ἐνέργεια*, *πάθος*, ἀντὶ τῶν μ ταγενεστέρων *ἐνεργητική*, *παθητική*, συμπεραίνει ὁ Λέρσχιος (D Sprachphilosophie der Alten. II σελ. 199) ὅτι ἡ ἀριστάρχει σχολὴ δὲν ἀπεῖχε τῶν ἀριστοτελικῶν χρόνων. «Ὡς δὲ ὁ Ἀριστοτέλ ἐδέχετο ἕν τι *μεταξὺ* εἰς τὸ γένος τοῦ ὀνόματος («οἱ δὲ παρὰ τὸ σχῆ μα τῆς λέξεως συμβαίνουσιν, ὅταν τὸ μὴ ταὐτὸ ὡσαύτως ἑρμη νεύηται, οἷον τὸ ἄῤῥεν θῆλυ, ἢ τὸ θῆλυ ἄῤῥεν, ἢ τὸ *μεταξὺ* θάτερ τούτων τι.» Ἀριστ. *Σοφιστ. Ἐλέγχ.* Δ')· οὕτως ἡ σχολὴ αὕτη ἐδέχετ μίαν *μεσότητα*, ἥτις οὐ συμφωνεῖ πρὸς τὸ ἡμέτερον μέσον, περιλαμ βάνουσα καὶ τὸν δεύτερον λεγόμενον παρακείμενον.» Ὡσαύτως ἐν τοῖ Ἀνεκδότοις Βεκκέρου (σ. 885) «.....μέση δέ ἐστιν, ἧς ὁ τύπος κα ἐπὶ ἐνέργειαν καὶ πάθος προάγεται.» Οὕτω παρ' Εὐσταθίῳ (εἰ *Ὀδ.* Σ. σ. 1846) «καὶ εἰκὸς τὸ *οὐλομένη* καὶ ἐνεργητικῶς καὶ πα θητικῶς λέγεσθαι, διὰ τὸ χρόνου εἶναι μέσου ἀορίστου δευτέρου· οἱ δὲ μέσοι ἐπαμφοτερίζουσιν ὡς ἐπὶ πολὺ τῇ ἑρμηνείᾳ» (Ἴδε κατωτέρω καὶ περὶ τοῦ Ἐτυμολόγου).

Ἐκ τοῦ Ἀπολλωνίου λοιπὸν δὲν ἐξάγεται ἡ, κατὰ τὴν σημερινὴν ἔννοιαν, φύσις τῶν *μέσων ῥημάτων*, καὶ πολὺ ὀλιγώτερον ἐκ τῶν ἄλλων γραμματικῶν· οὔτε ὁ Λέρσχιος ἐπείσθη περὶ τούτου, οὔτε ὁ Ἔγγερος· καὶ τοῦ μὲν Λερσχίου τὴν γνώμην εἴδομεν ἀνωτέρω καὶ θέλομεν ἴδει ὡσαύτως παρακατιόντες, ὁ δὲ Ἔγγερος (Apollonius Dyscole, κτλ. σελ. 181) λέγει «... De tous les exemples qu' il analyse, l' auteur ne dégage nettement ni l' idée du verbe réfléchi ni celle du verbe neutre; il ne caractérise pas mieux la voix moyenne.» Παραλείπων δὲ τὸν ἀσαφῆ Ἀπολλώνιον ὁ

Κοραῆς ὀνομάζει ἐπὶ τῷ αὐτῷ σκοπῷ τοὺς *Στωϊκοὺς φιλοσόφους*, οἱ ὁποῖοι *πολλὰς ἑκατονταετηρίδας πρὸ τοῦ Ἀπολλωνίου ἐξήγησαν καθαρὰ τῶν ῥημάτων τὴν μεσότητα*. Παραπέμπει δὲ εἰς Διογένη τὸν Λαέρτιον, ἐν Βίῳ Ζήνωνος, ἄνευ σημειώσεως τοῦ μέρους ἢ τῶν μερῶν. Ὅσον ἐγὼ ἠδυνήθην νὰ παρατηρήσω παρὰ Διογένει ἐν Ζήνωνι, ὅπου ἀναφέρεται *μέσον*, ἐκλαμβάνεται κατὰ τὴν προσημειωθεῖσαν φιλοσοφικὴν ἔννοιαν. Τὸ μόνον δὲ ἴσως χωρίον τὸ ἔχον πρὸς τοῦτο ῥοπὴν εἶναι τὸ ἑξῆς (Δ. *Λ.* Ζήν. XLII, ἤτοι Βιβλ. Ζ', 64) « τῶν δὲ κατηγορημάτων τὰ μέν ἐστι συμβάματα, οἷον τὸ διὰ πέτρας πλεῖν. Καὶ τὰ μέν ἐστι τῶν κατηγορημάτων ὀρθά, ἃ δ' ὕπτια, ἃ δ' οὐδέτερα. Ὀρθὰ μὲν οὖν ἐστι τὰ συντασσόμενα μιᾷ τῶν πλαγίων πτώσεων, πρὸς κατηγορήματος γένεσιν· οἷον *Ἀκούει*, *Ὁρᾷ*, *Διαλέγεται*. Ὕπτια δέ ἐστι τὰ συντασσόμενα τῷ παθητικῷ μορίῳ· οἷον *Ἀκούομαι*, *Ὁρῶμαι*. Οὐδέτερα δ' ἐστὶ τὰ μηδ' ἑτέρως ἔχοντα· οἷον *Φρονεῖν*, *Περιπατεῖν*. *Ἀντιπεπονθότα* δέ ἐστιν ἐν τοῖς ὑπτίοις, *ἀνύπτια ὄντα*. Ἐνεργήματα δέ ἐστιν οἷον *Κείρεται· ἐμπεριέχει γὰρ ἑαυτὸν ὁ κειρόμενος*. Πλάγιαι δὲ πτώσεις γενικὴ καὶ αἰτιατική. » Ἐνταῦθα εἶναι φανερόν· α'. μὲν ὅτι τὰ μὲν ὀνόματα *ὀρθὸν* καὶ *ὕπτιον* εἶναι παρειλημμένα ἐκ τῶν παλαιστῶν, οἵτινες ὑποτίθενται ὀρθοὶ ὅταν ἐνεργῶσι κατὰ τοῦ ἀντιπάλου, ὕπτιοι δὲ ἐν πασχούσῃ ὄντες καταστάσει· β'. δὲ ὅτι διὰ τῶν *ἀντιπεπονθότα*, κτλ, δηλοῦται ἡ, κατὰ τὴν σημερινὴν ἔννοιαν, φύσις τῶν *μέσων ῥημάτων*. Ὡσαύτως καθαρώτατα ἐξηγεῖται ἡ ἐκ τοῦ παθητικοῦ διαφορὰ αὐτοῦ διὰ τοῦ ἐκ Φίλωνος τοῦ Ἰουδαίου φερομένου παραδείγματος τοῦ *κείρεσθαι*. « Ὥσπερ γὰρ τὸ κείρεσθαι διττόν· τὸ μὲν ὡς ἀντιπεπονθός, κατὰ ἀντέρεισιν, τὸ δὲ ὡς ὑπεῖκον καθ' ὑπόπτωσιν· πρόβατον μὲν γὰρ ἢ δέρμα, ἢ τὸ λεγόμενον κώδιον, οὐδὲν ἐνεργοῦν ἐξ αὐτοῦ, πάσχον δὲ μόνον ὑφ' ἑτέρου, κείρεται· ὁ δ' ἄνθρωπος συνδρῶν καὶ σχηματίζων καὶ ἐπιτήδειον παρέχων ἑαυτόν, ἀνακιρνὰς τῷ πάσχειν τὸ ποιεῖν. »

Κατὰ τὸν Κοραῆν καὶ ὁ Βερνάρδυς (*Ἐπιστημον. Γραμματ.* σ. 342—) ἐνόμισεν ὅτι ἐξάγεται ἡ φύσις τῶν μέσων ῥημάτων ἔκ τε τοῦ Ἀπολλωνίου καὶ τῶν Στωϊκῶν. Καὶ πρῶτον μὲν καταδικάζει τοὺς ἀρχαίους γραμματικοὺς ὅτι ὀλίγην προσοχὴν ἔδωκαν εἰς τοῦτο τὸ ἔξοχον ἰδίωμα τῆς ἑλληνικῆς γλώσσης, καὶ ὅτι ἀπατηθέντες ἐκ

τοῦ ὀνόματος μετήνεγκαν εἴς τε τὸ τεχνολογικὸν καὶ συντακτι σχηματισμοὺς λέξεων μεταξὺ ἐνεργητικοῦ καὶ παθητικοῦ δῆθεν ε λεύοντας. Παραπέμπει δὲ περὶ τούτου εἰς τὸν Ἐτυμολόγον ἐν λέ *τέτηκα*. Λέγει δὲ ὁ Ἐτυμολόγος αὐτόθι οὕτω· « *τέτηκα* **μέσος** π ρακείμενος καὶ διάθεσις μέση· καὶ τί ἐστι μέση διάθεσις; ἡ πο μὲν ἐνέργειαν, ποτὲ δὲ πάθος παριστῶσα· καὶ τί παριστᾷ; ἐπει ὁ τῶν μέσων τύπος ἐπ' ἀμφοτέρας φθάνει τὰς διαθέσεις, εἰς ὃν ἡ ἑ μηνεία, ὁ τῶν μέσων τύπος φθάνει καὶ ἐπὶ τοῦ ἐνεργητικοῦ χαρα κτῆρος καὶ ἐπὶ τοῦ παθητικοῦ· καὶ ἐπὶ τοῦ παθητικοῦ μέν, διὰ τ *ἠκροασάμην* καὶ *κατηρξάμην*· παθητικοῦ γὰρ τύπου ταῦτα· ἐπὶ δ τοῦ ἐνεργητικοῦ, ὡς τὸ *κέκοπα* καὶ *πέπνιγα*· ἄλλως· τὸ λέλογα κα πέφραδα, ἐνεργητικὴν ἔχει σημασίαν· τὸ δὲ *τέθηκα* καὶ *διέφθορα* παθητικήν· οἱ αὐτοὶ γὰρ σχηματισμοὶ καὶ ἐπὶ ἐνεργητικοῦ λαμβά νονται, καὶ ἐπὶ παθητικοῦ. » Εἶτα δὲ ἐξαιρῶν ὁ Βερνάρδυς τὸν Ἀ-πολλώνιον λέγει ὅτι οὗτος ἐλάλησεν ὀρθότερον περὶ τῶν μέσων ῥη-μάτων, ἐπιφέρων εἰς τοῦτο ἀπόδειξιν πρῶτον μὲν τὸ προαναφερθὲν (*Ἀπολλώνιος*, Γ', 7 ἢ σελ. 210) « τὰ καλούμενα μεσότητος σχή-ματα συνέμπτωσιν ἀνεδέξατο ἐνεργητικῆς καὶ παθητικῆς διαθέσεως κτλ. » καὶ τὸ (Περὶ *Ἀντωνυμίας*, *ἐκδόσ*. Βεκκέρου σελ. 55) « ταῖς μὲν οὖν τοιαύταις συντάξεσι παρακολουθεῖ διὰ μιᾶς καὶ τῆς αὐτῆς φωνῆς τὸ διαβατικὸν πρόσωπον δηλοῦν καὶ τὸ αὐτοπαθές. » Ἀλλὰ περὶ μὲν τοῦ πρώτου εἴδομεν ἀνωτέρω τίνα ἔννοιαν ἔχει· περὶ τούτου λέγει ὁ προμνημονευθεὶς Λέρσχιος « ἐξ οὗ συγχρόνως μανθάνομεν ὅτι δὲν ἔκρι-νε τοῦτο ὡς ἀνταναχλώμενον ἢ *μέσον*, κατὰ τὴν σημερινὴν γραμμα-τικήν, ἀλλὰ πολλῷ μᾶλλον ὥς τι μεταξὺ ἐνεργείας καὶ πάθους σα-λεῦον. » Δὲν εἶναι διάφορα καὶ ἄλλα χωρία τοῦ Ἀπολλωνίου, ὡς (Γ', 12 ἢ σ. 226) « αἵ τε γὰρ παρεπόμεναι ἐγκλίσεις λόγον ἀπαιτήσουσι τῆς συντάξεως, καὶ οἱ ἐν αὐταῖς ἀναμερισθέντες χρόνοι, καὶ ἡ συμ-παρεπομένη διάθεσις, ἐνεργητικὴ οὖσα ἢ παθητική, καὶ ἡ μεταξὺ τού-των πεπτωκυῖα *μέση*, οὐ προσχωροῦσα οὐδετέρᾳ (Ἴδε καὶ Γ', 31 ἢ σ. 271).

Καὶ ταῦτα μὲν περὶ τοῦ πρώτου τῶν ἐξ Ἀπολλωνίου ὑπὸ Βερ-νάρδυος ἀναφερομένων χωρίων. Οὐδὲ τὸ δεύτερον δὲ εἶναι πολὺ ἰσχυρότερον· διότι ἐνταῦθα τὸ αὐτοπαθὲς δὲν ἀποτελεῖται ὑπὸ τοῦ ῥήματος, ἀλλὰ ὑπὸ τῆς ἀντωνυμίας· οἱ λόγοι τοῦ Ἀπολλωνίου εἶναι

οἱ ἑξῆς « Συμβέβηκε τοίνυν τὰς ἀπὸ τῶν εὐθειῶν δράσεις μετιούσας ἐπὶ τὰς πλαγίους ἢ ἐν μεταβάσει προσώπων νοεῖσθαι ἢ κατὰ τοῦ αὐτοῦ προσώπου τὴν μετάβασιν ποιεῖσθαι· τοῦ μὲν προτέρου *Ἀριστοφάνης Ἀρίσταρχον ἐδίδαξεν, ἐγώ σε ἐτίμησα, σὺ ἐμοὶ διελέξω*· ἢ καὶ διὰ μόνων τῶν ῥημάτων ἡ εὐθεῖα νοουμένη μέτεισι πάλιν ἐπὶ τὰς πλαγίους, *ἔδωκά σοι, ἐτίμησά σε*· τοῦ δὲ δευτέρου *Φήμιος ἑαυτὸν ἐδίδαξεν*· ἡ γὰρ τοῦ διδάσκειν μετάβασις οὐκ ἐφ' ἕτερον πρόσωπον συντείνει ἢ ἐπὶ τὸν Φήμιον· *Αἴας ἑαυτὸν ἐχειρώσατο*· πάλιν γὰρ τὸ ἐχειρώσατο ἐπὶ τὸ Αἴας διαβιβάζεται· ταῖς μὲν οὖν τοιαύταις συντάξεσι παρακολουθεῖ διὰ μιᾶς καὶ τῆς αὐτῆς φωνῆς τὸ διαβατικὸν πρόσωπον δηλοῦν καὶ τὸ αὐτοπαθές. » Ἔνθα εἶναι φανερὸν ὅτι τὸ αὐτοπαθὲς γίνεται οὐχὶ διὰ τοῦ ῥήματος, ὡς ἂν εἴη *ἐλούσατο*, κτλ, ἀλλὰ διὰ τῆς ἀντωνυμίας· διότι τὸ αὐτὸ ῥῆμα ἐν μὲν τῷ *Ἀριστοφάνης Ἀρίσταρχον ἐδίδαξε* ποιεῖ τὸ μεταβατικόν, ἐν δὲ τῷ *Φήμιος ἑαυτὸν ἐδίδαξε* τὸ αὐτοπαθές.

Λέγει δὲ μετὰ ταῦτα περὶ τῶν ἀρχαίων ὁ Βερνάρδυς ὅτι, εἰς τὴν πρώτην ταύτην ἰδέαν ἀρκεσθέντες, δὲν ἐπεξέτειναν τὴν θεωρίαν ὑπὲρ τὰ συνήθη φαινόμενα, ὡς χωρία τοῦ Ἀμμωνίου καὶ λείψανα τῶν Στωϊκῶν θεωρημάτων δεικνύουσιν, ἅτινα ὅμως οὔτε ἀναπτύσσει οὐδ' ἐπιφέρει ὅλως. Ἔπειτα μεταβαίνει εἰς φιλοσοφίαν περὶ τῶν *Μέσων Ῥημάτων* κατὰ τὴν σημερινὴν ἔννοιαν, διαστέλλει ἐν αὐτοῖς ἐνέργειαν *ἄμεσον* καὶ *ἔμμεσον*, θέτει διαφορὰν εἰς τὴν ἀρχαίαν καὶ ὑστέραν χρῆσιν, ζητεῖ νὰ τεθῶσιν ὅρια, ἐξετάζει τὴν παρ' Ἀττικοῖς ἐκτενεστέραν χρῆσιν τῶν *Μέσων Ῥημάτων*, καὶ ἄλλα δὲ τοιαῦτα ἔχει, τὰ ὁποῖα, καὶ διὰ τὸ σπουδαῖον τοῦ πράγματος, καὶ διότι δὲν εἶναι παραπολὺ σαφῆ καὶ ἀνεπτυγμένα, ἀπαιτοῦσιν ἰδιαιτέραν ἐξέτασιν.

Ἀλλ' εἴτε οἱ ἀρχαῖοι γραμματικοὶ καὶ φιλόσοφοι ἀσαφῶς ἐξήγησαν τὴν φύσιν τῶν μέσων ῥημάτων, εἴτε καὶ ὅλως αὐτὴν ἠγνόησαν, οὐδὲν πρὸς ἔπος· διότι οὔτε ὅσα εἶπαν αὐτοὶ εἶναι ἀλάνθαστα, οὔτε δυνατὸν νὰ ἐξαιρεθῶσι τοῦ γενικωτάτου κανόνος, ὅτι οὐδεὶς ἀναμάρτητος. Ὁ Ἀριστοτέλης ἦτον σοφώτερος καὶ τοῦ Ἀπολλωνίου καὶ πάντων τῶν γραμματικῶν, καὶ ὅμως οὐδὲ αὐτοῦ ἀνεξαιρέτως τὰ πάντα δεκτά. Τὴν σήμερον πάντες οἱ λόγιοι τῆς Εὐρώπης, οὐδενὸς ἐξαιρουμένου, οὐδεμίαν προσοχὴν δώσαντες εἰς τοὺς περὶ Κλέρικον, ἀπεδέχθησαν τὰ τοῦ Κυστέρου περὶ *Μέσων Ῥημάτων* τῆς ἑλληνι-

κῆς γλώσσης, ἀναπτύσσοντες, ἐπανορθοῦντες, προστιθέντες ἢ ἀφαιροῦντες, ἀνέπαφον ὅμως τηροῦντες τὴν πρώτην ἰδέαν, τὴν βάσιν τοῦ ὅλου. Εἰ οὗτοι ἀπατῶνται, ἐξέστω καὶ ἡμῖν ἀπατᾶσθαι μετὰ Κοραῆ καὶ πάντων τῶν Γερμανῶν, Ἄγγλων, Ὁλλανδῶν καὶ Γάλλων φιλολόγων.

Ἀκούσωμεν δὲ νῦν καὶ τὸν περικλεέστατον καὶ κριτικώτατον Βεντλέϋον, τοῦ ὁποίου τὸ περὶ νοθείας τῶν *Ἐπιστολῶν τοῦ Φαλάριδο*ς εἶναι μέχρι τοῦδε ἀνυπέρβλητον φιλολογικῆς κριτικῆς μνημεῖον πῶς ἔκρινε Κλέρικον, τὸν ἀναιρέτην δῆθεν τοῦ Κυστέρου, ὡς πρὸς τὴν γνῶσιν τῶν ἑλληνικῶν καὶ λατινικῶν. Ἐν ἔτει 1709 ἐφάνησαν *Μενάνδρου καὶ Φιλήμονος Λείψανα μετὰ σημειώσεων Γροτίου καὶ Ἰ. Κλερίκου*. Ἐν δεκεμβρίῳ τοῦ αὐτοῦ ἔτους ἐπέρανεν ὁ Βεντλέϋος, καὶ τοῦτο ἐξ ὑπογυίου, ὡς αὐτὸς ὑπέγραψεν (opera extemporali) τὰς ἑαυτοῦ *Διορθώσεις εἰς τὰ τοῦ Μενάνδρου καὶ Φιλήμονος Λείψανα ἐκ τῆς νεωτάτης ἐκδόσεως Ἰ. Κλερίκου*, τῷ ὀνόματι *Λειψιακὸς Φιλελεύθερος* ἐκδοθείσας ἐν Ῥηνοπεραίᾳ, 1710. Ὁ δὲ Οὐόλφιος ὃς ὀλίγους ἐπῄνει ἐπὶ φιλολογίᾳ, καὶ μάλιστα τῶν ἰδίων αὐτοῦ ὁμογενῶν, λέγει περὶ τοῦ Βρεταννοῦ· *ἕνεκα τοῦ πανηγυρικοῦ λατινισμοῦ οὐδεὶς φιλόλογος πρέπει νὰ ὑπερπηδήσῃ τὸν πρόλογον· ὁ μήπω αὐτὸν ἀναγνώσας* παρακινηθήτω ἐξ ἑνὸς ἢ δύο χωρίων. Τὸ πρῶτον τῶν ἐπιφερομένων χωρίων ἔχει ταύτην τὴν ἔννοιαν, « Εἰ μέν τινες, λέγει, ὑπάρχουσιν ἔτι πιστεύοντες ὅτι ἐνυπολανθάνει τι παιδείας τῷ Κλερίκῳ, παρακαλοῦνται νὰ παρευρεθῶσιν ἀθρόοι σήμερον μετὰ τῆς τάξεως πάντων τῶν πεπαιδευμένων εἰς τὴν κηδείαν τοῦ ζῶντος καὶ ὁρῶντος Κλερίκου, ἵνα μετὰ τῆς προσηκούσης πομπῆς τιμήσωσι τὴν ἐκφορὰν τοῦ Γαλατίσκου τούτου.» Εὐθὺς δ' ἐν ἀρχῇ ὑπάρχει ἡ βροντώδης περίοδος· «si ullum in rep. litteraria impudentiae et simul inscitiae praemium esset propositum, id omnium suffragatione solus sibi aufferret Clericus; qui cum per omnem juventutem in sordidae et barbarae philosophiae luto volutatus esset, vir factus, nihil facilius aut certe ad rem faciendam accommodatius credidit, quam profiteri Graecas et Latinas litteras quas numquam attigit,» κτλ (Litter. Analecten von Aug. Wolf. I, σ. 25). Τί ἤθελεν εἰπεῖ ὁ μέγας οὗτος ἀνὴρ περὶ τῶν qui numquam viderunt!

Καὶ ταῦτα μὲν περὶ τούτου, ἱκανὰ, νομίζω, πρὸς τὸ σκοπούμενον, καίτοι οὐκ ὀλίγα ἄλλα δυνατὸν εἰπεῖν, ἵνα ἐπιςρέψω δὲ νῦν εἰς τὰ ἐμά, παρὰ τὰ ἐξ ἰδίας μου μελέτης, ὀλίγα βέβαια ὄντα, ἐφρόντισα, παραλαμβάνων τὸ χρήσιμον ἐκ τῶν ἐνδοξοτέρων γραμματικῶν τῆς Γερμανίας, καὶ ἐκ τῶν σημειώσεων τῶν ἐπισήμων ἐκδοτῶν τῶν Ἑλλήνων ποιητῶν καὶ συγγραφέων, νὰ καταστήσω τὸ ἔργον ὅσον τὸ δυνατὸν ὀλιγώτερον ἀτελές, ἑνούμενον μάλιςα μετὰ τῆς πρώτης περιόδου καὶ μετὰ τῆς *Εἰσαγωγῆς εἰς τὴν Ἑλληνικὴν Σύνταξιν* (ἐν Κερκύρᾳ αωμά). Ὑπάρχουσι βέβαια ἐν τῇ Εἰσαγωγῇ ταύτῃ τὰ δευτέρων φροντίδων χρήζοντα καὶ τὰ ἱκανῆς πείρας παρατηρήσεων δεκτικά, τῶν πλείστων ὅμως καὶ τὴν σήμερον ὀλίγα ἤθελα μεταβάλει ἐν δευτέρᾳ ἐπεξεργασίᾳ. Κατὰ τὰς ἐν αὐτῇ δὲ ἀναφερομένας ἐκδόσεις γίνονται πᾶσαι σχεδὸν αἱ ἐνταῦθα παραπομπαί, ἐκτὸς τῶν αἰσχυλείων αἵτινες μεθηρμόσθησαν κατὰ τὴν ἔκδοσιν τοῦ Ἑρμάννου, ἐν Λειψίᾳ 1852. Εἰ δὲ ἦτον συγχωρημένον νὰ κρίνω ἐκ τῆς χρήσεως τοῦ πονήματός μου τούτου ἐν τῇ ἐκδόσει τῶν δημοσθενικῶν λόγων, ὑπὸ τοῦ τοσοῦτον ἀξίως λόγου ἀρχίσαντος τὸ φιλολογικὸν στάδιον καὶ τοσοῦτον χρηστὰς ἐλπίδας παρέχοντος νέου συμπατριώτου μου Κ. Ἡροκλέους Βασιάδου (Ἴδε τὴν ἐφημερίδα Ἀθηνᾶν, 1848 Μαρτίου 18), ἤθελα συμπεράνει ὅτι πάντῃ ἀλυσιτελὲς μέχρι τοῦδε δὲν ἐξηλέγχθη.

Οὔτε ἀλαζονείας, ἐλπίζω, θέλω κατηγορηθῆ κηρύξας τινὰ μὲν τῶν περὶ συντάξεως φιλοσοφημάτων ὄχι ὀρθά, τινὰ δὲ καὶ δυσνόητα, οὔτε ἀγνωμοσύνης, ὅτι δὲν ἐσεβάσθην ἄνδρας τῶν ὁποίων τινὲς μὲν καὶ διὰ ζώσης φωνῆς, οἱ πλεῖστοι δὲ διὰ τῶν σοφῶν αὐτῶν συγγραμμάτων ἐχρημάτισαν σεβαστοί μου διδάσκαλοι· διότι οὔτε τὸ ὀφειλόμενον σέβας ἠλάττωσα, οὔτε τὴν σοφίαν τῶν ἀνδρῶν ἠτίμασα, οὔτε τὴν φιλοπονίαν παρεγνώρισα, οὔτε τὴν ἐκ τούτων ὠφέλειαν ἠρνήθην, τοὐναντίον ἐπαναλαμβάνω καὶ ἐνταῦθα τὸ ἀνωτέρω περὶ Κοραῆ ῥηθέν (σ. ιθ'), ὅτι οἱ εἰς ζήτησιν τῆς ἀληθείας κόποι αὐτῶν, δώσαντες καὶ εἰς ἡμᾶς τὸ παράδειγμα, δὲν ἔμειναν ἄγονοι. Ὁ λόγος μου εἶναι· ά. ὅτι ἡ ἀλήθεια δὲν ἀνεσύρθη ἀκόμη ὁλόκληρος ἐκ τοῦ βυθοῦ ἐν ᾧ τὴν ἀφῆκεν ὁ Δημόκριτος (σ. μϛ')· 6'. ὅτι δὲν ἐπικρατεῖ ἁπανταχοῦ σαφήνεια καθιστῶσα τὰ πράγματα τοῖς πᾶσι προσιτά· καὶ τοῦτο ὅμως πάλιν περιορίζεται εἰς τοὺς μὴ δυναμένους ἐμβατεῦσαι εἰς τὰ μυστήρια, ὧν εἷς καὶ ἐγώ. Ἄλλως δυνατὸν νὰ ὑπάρχωσιν

οἱ καὶ τὰ πάντα ἐννοοῦντες καὶ τὰ πάντα ὀρθὰ εὑρίσκοντες. Ἀλλ' ἐν ᾧ οὗτοι εἶναι τοσοῦτον εὐτυχεῖς ἐπόπται, ἂς ἀνέχωνται καὶ τοὺς ὑποδεεστέρους συναδέλφους· ἐν ᾧ οὗτοι περὶ οὐδενὸς διστάζουσι συγχωρείτωσαν εἰς τοὺς ἄλλους νὰ ἔχωσι τὰς ἐλλόγους ἀμφιβολίας των. Ὁ ἀναγινώσκων παρὰ Ῥώστῃ ὅτι τὸ μόριον *κὲν* σημαίνει *βεβαιότητα τοῦ λόγου, στερεότητα τοῦ καταφασκομένου, θάῤῥος τῆς ἀρνήσεως, τόλμην τῆς εἰκασίας, πεποίθησιν τῆς ἐλπίδος, βεβαιότητα τοῦ φόβου, πικρίαν τῆς εἰρωνείας*, κτλ. κτλ (*Γραμματ.* σ. 581. έ, ἐκδόσ.), δὲν δύναται, θαυμάζων πῶς τόσον μικρὸν μόριον ἔχει τοσαῦτα πλεονεκτήματα, νὰ μὴ ἀμφιβάλῃ περὶ τούτου. Ὁ ἀναγινώσκων ἀλλαχοῦ μὲν ὅτι ὁ μὲν ἀόριστος τίθεται εἰς δήλωσιν τοῦ ἀπολύτως παρῳχημένου, ὁ δὲ παρακείμενος τοῦ σχετικοῦ (Ματθίας, Ά. §. 158), ἀλλαχοῦ δὲ ὅτι ὁ παρακείμενος σημαίνει τὸ ἀπολύτως παρῳχημένον (Ἑρμᾶννος, de Emendanda, κτλ. σ 181), πρέπει ἐλλόγως νὰ κρίνῃ ὅτι μόνον τὸ ἓν δυνατὸν νὰ ἀληθεύῃ. Ὁ παρατηρῶν ὅτι ἐξ αὐτῆς τῆς χορείας τῶν σοφῶν τούτων προβαίνει εἰς τὸ μέσον ὁ μεθ' ὑψηλοῦ τοῦ κηρύγματος κηρύττων ὅτι τὰ μέχρι τοῦδε περὶ Χρόνων, Ἐγκλίσεων, κτλ, φιλοσοφηθέντα εἶναι ψευδῆ (Kritik der bisherigen Grammatik, κτλ. von Aug. Fritsch), πρέπει νὰ ἔλθῃ εἰς ὑποψίαν μήπως ὅσα μέχρι τοῦδε συνῆγε καὶ ἐτίμα ὡς ἀδάμαντας ἐλεγχθῶσιν ἐν τέλει ἀδαμαντοειδεῖς ὕαλοι, καὶ ἡ τιμιότης ἀπαιτεῖ τοὐλάχιστον νὰ νουθετήσῃ τοὺς ἄλλους νὰ ἦναι προσεκτικώτεροι. Ἐπὶ πᾶσι τούτοις παράδοξον ἴσως φανῇ εἰς πολλούς, ἀλλὰ σεβόμενος τὴν ἀλήθειαν πρέπει νὰ τὸ ἐξείπω, ὅτι καὶ σαφέστερος καὶ ὀρθότερος ἴσως ἐν πολλοῖς ἤθελα εἶμαι, εἰ, ὀλιγώτερον εἰς ξένον κῦρος ὑποκείμενος, ἠκολούθουν θαῤῥαλεώτερον τὴν ἰδιαιτέραν μου ὁδόν.

Πρὸς τοὺς πρεσβεύοντας τὸ καλλιμάχειον ἀξίωμα ὅτι *μέγα βιβλίον μέγα κακόν*, ἀντὶ νὰ ἀντιτάξω ἄλλων σοφῶν ἀνδρῶν γνώμας ὅτι οὔτε τὰ διεξοδικὰ πάντοτε φαῦλα, οὔτε τὰ σύντομα πάντοτε καλά, προτιμῶ νὰ εἴπω ὅτι, εἰς ἄλλους παραχωρῶν τὴν ἱκανότητα τοῦ περιλαμβάνειν ἐν ὀλίγοις πολλὰ καὶ καλά, ηὐχόμην τοῦτο νὰ ἦτον τὸ μόνον ἔλλειμμα τοῦ βιβλίου.

Πολλοὶ τῶν ἐνδεχομένων νὰ ἀπορήσωσιν ὅτι περὶ τοσοῦτον σπουδαίων πραγμάτων, κατόπιν ῥήσεων ἐξ Ὁμήρου, Πινδάρου, Αἰσχύλου, Θουκυδίδου, Πλάτωνος, κτλ, τάσσονται καὶ παραδείγματα εὐ-

τελῆ, τετριμμένα, ἐκ τῆς καθομιλουμένης λαμβανόμενα γλώσσης, καὶ ἐπὶ τὸ χυδαϊκώτερον τείνοντα. Ἀντὶ νὰ λύσω τὴν ἀπορίαν ταύτην, θέλω προβάλει ἄλλην ἀπορίαν. Διὰ τί νὰ ἀπορήσωσι· διότι νὰ προσπαθήσωμεν ἵνα καλλύνωμεν τὴν γλῶσσαν, καὶ ἄλλως μὲν καὶ καθαρίζοντες δὲ αὐτὴν τῶν προστριβέντων ῥύπων, τοῦτο εἶναι βέβαια χρέος ἑνὸς ἑκάστου. Ἀλλὰ νὰ αἰσχυνώμεθα διότι παρελάβαμεν τὴν γλῶσσαν εἰς τοιαύτην κατάστασιν, νὰ ἀρνηθῶμεν τὴν δύναμιν τῆς τῶν χρόνων φορᾶς, νὰ κρύψωμεν τὴν ἱστορίαν, καὶ νὰ φοβώμεθα τὴν προσέγγισιν τοῦ ταπεινοτέρου ἀπογόνου πρὸς ἐξήγησιν τοῦ εὐγενικωτέρου ἀρχαίου, ταύτης τῆς εὐγενειομανίας τὸν λόγον δὲν βλέπω. Ἄλλως δὲ ἐγὼ εἶμαι πεπεισμένος περὶ τῆς γνώμης τοῦ μακαρίτου Κοραῆ, ὅτι, ἐν πολλοῖς, δυνατὸν νὰ μάθῃ τις πλείονα διὰ τῆς μελέτης τῆς σημερινῆς γλώσσης ἢ ἐξ ὀγκωδῶν ξένων ὑπομνημάτων. Πάσχω προσέτι καὶ τὴν ἀτυχίαν νὰ πιστεύω ὅτι πολλὰ τῆς σημερινῆς γλώσσης ἔχουσιν ἑλληνικωτέραν φράσιν, ἑλληνικώτερον χαρακτῆρα, ἑλληνικωτέραν φυσιογνωμίαν ἢ ἄλλα διὰ πομπωδεστέρων γεγραμμένα λέξεων.

Πολλοὶ θέλουσι ζητήσει ἄλλην τάξιν εἰς τὸ ὅλον, καλλιωτέραν ἑρμηνείαν, ἄλλο λεκτικόν, ἄλλα παραδείγματα, κτλ. Τῶν πολλῶν τούτων εἷς εἶμαι καὶ ἐγώ, εὑρίσκων τώρα ἐν τέλει, ὅτε οὐκέτι καιρός, ὅσα ἦσαν ἀναγκαιότερα ἐν ἀρχῇ. Ἐνθυμήθην καὶ ἐγὼ τὸ

ὅταν συντελέσῃ ἄνθρωπος, τότε ἄρχεται,
καὶ ὅταν παύσηται, τότε ἀπορηθήσεται.

Καὶ χωρίων ἐσφαλμένας ἑρμηνείας πιθανὸν νὰ εὕρωσιν ἄλλοι, ὡς ἐν τῷ *μαραίνεται χειρός* (σ. ί.), ἐν τῷ *τὴν ὑπὸ τοῦ πόματος ἧτταν* (σ. ιέ.), κτλ· θεωρίας λανθασμένας ἐν τῷ περὶ *ἐγκλίσεων, διαθέσεων, χρόνων, μορίων*, κτλ. Θέλουσιν εὑρεῖ διαφορὰν στίξεως ἐν ταῖς διαφόροις πλοκαῖς τοῦ λόγου· διαφορὰν γραφῆς ἐν τοῖς κεφαλαίοις γράμμασιν, ὡς *Ἕλληνες ποιηταὶ* καὶ *ἑλληνικὴ ποίησις*, ἐν τοῖς ξένοις κυρίοις ὀνόμασιν, ὡς *Βιλλοισὼν* καὶ *Λαβοϊσιέρος*, *Βυττεμβάχιος* καὶ *Οὐαροΐσκης*, *Εὔνιος*, *Ἔγγερος* καὶ *Ἄρτουγγ* καὶ *Μάδβιγ*· χρῆσιν βαρβάρων σχηματισμῶν, *ἔγραφαν*, *ἦλθαν*, κτλ (Ἴδε *Εἰσαγωγὴν εἰς Πίνδαρον*, ἐν Προλόγῳ), ἅτινα ἐνθυμίζουσι καὶ ἀνακαλοῦσι τὰ τῶν Ἀλεξανδρίνων *ἐφάγαμεν*, *ἔλαβαν*, *ἔπεσαν*), κτλ. (Ἴδε **Sturzii le Dialecto Macedonica et Alexandrina, p. 61**),

χρῆσιν λέξεων χυδαϊκῶν, ὡς *κεχανδακωμένος*, *κεχαλασμένος*, *κι καμαρωμένος*, *σεσαμαρωμένος*, κτλ (σ. 531—2), καὶ ἀνυπάρκτω· ὡς *πιστοκληρία*, *διαπίστευσις* καὶ εἴτι ἕτερον. Περὶ πάντων τού των, ἐπειδὴ ὀλίγα μένουσιν ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ ἀναπολόγητα, δὲ ἦτον δύσκολον νὰ εὑρεθῇ ἀπολογία, ἀλλὰ, πᾶσαν παραλείπων ἀπο λογίαν, προτιμῶ εἰπεῖν ὅτι, καὶ ὅλως ἀναπολόγητα ἐὰν ἐλεγχθῶσιν οὔτε διὰ ταῦτα θέλω κακίσει βέβαια, οὔτε μισολόγος διὰ τοῦτ θέλω γένη, « ὡς οὐκ ἔστιν ὅ τι ἄν τις μεῖζον τούτου κακὸν πάθοι ἢ λόγους μισήσας» (Πλ. *Φαίδ.* 89)· φίλος τῶν λόγων θέλω μένει πάντοτε, ἰσχυριζόμενος καὶ βοηθούμενος ὑπὸ τῶν παρατηρήσεων τῶν ἐμφρόνων ἵνα καταστήσω τὰ μετέπειτα ἔργα μου ὀλιγώτερον ἀτελῆ. Δὲν ἐλησμόνησα τὸ τοῦ Νικίου (Πλ. *Λάχ.* 188) *καὶ οὐδὲν οἶμαι κακὸν εἶναι τὸ ὑπομιμνήσκεσθαι ὅτι μὴ καλῶς ἢ πεποιήκαμεν ἢ ποιοῦμεν.*

Μέρος ἐν δέλτοις καὶ μέρος ἐν νῷ ἔχω σχεδιασμένην, ὡς συναγόμενον τῶν ἐν τῇδε τῇ πραγματείᾳ περιεχομένων, τὴν *Θεωρίαν τῆς Ἑλληνικῆς Συντάξεως*, ἔνθα πραγματευόμενος *περὶ φύσεως τῶν πτώσεων*, *τῶν ἐγκλίσεων*, *τῶν χρόνων καὶ τῶν μορίων*, προσπαθῶ νὰ διαστείλω, ὅσον ἔνεστι, τὰ ἐξηγήσιμα τῶν ἀνεξηγήτων. Εἰς ταύτην προστίθενται διάφορα παραρτήματα, περιλαμβάνοντα· ά. *Τὰ κυριώτερα συστήματα τῶν περὶ Ἑλληνικῆς Συντάξεως φιλοσοφημάτων*· ϐ'. *Τὰ κυριώτερα εἴδη τῆς Ἀνωμάλου Συντάξεως παρ' Ἕλλησιν*· γ'. *Ἐξήγησιν δυσκόλων χωρίων ποιητῶν καὶ συγγραφέων, ὅσον ἐκ τῆς συντάξεως κρέμαται*· δ'. *Ἐξέτασιν τῆς σημερινῆς ἡμῶν γλώσσης, μέχρι τίνος δύναται νὰ παρακολουθήσῃ τὴν ἀρχαίαν, τίνων βελτιώσεων ἐπὶ τοῦ παρόντος εἶναι δεκτικὴ ἄνευ βίας*, κτλ· έ. *Παράθεσιν τῆς σημερινῆς ἡμῶν γλώσσης πρὸς τὴν ἰταλικήν, κατὰ τί ἑκατέρα ὑπερτερεῖ, καὶ κατὰ τί ἐλαττοῦται*· ς'. *Συλλογὴν φράσεων αἵτινες, καίπερ νομιζόμεναι γαλλικαί*, οὐδὲν ἧττον εἶναι τὴν ἀρχὴν ἑλληνικαί. Τοῦτο δὲ θέλει φέρει μας εἰς τὴν ἐξέτασιν πῶς ἡμεῖς παρελάβαμέν τινα ἐκ τῶν Γαλλων ἅπερ αὐτοὶ παρ' ἡμῶν εἶχαν λάβει· « car l'idiôme des Français est rempli d'hellénismes (Levesque, Préface de sa traduction de Thucydide, p. III). Ἔλεγε δὲ ταῦτα ὁ Γάλλος ἐννοῶν βεβαίως μόνον τὰ ταπεινότερα καὶ εὐκόλως εἰς τὴν γαλλικὴν γλῶσσαν μεταφερόμενα·

διότι περὶ τῶν τολμηροτέρων(σ.κϐ'—κέ) δὲν ἤθελεν εἰπεῖ τοῦτο· οὕτω, π.χ. λλῶν περὶ τῶν ἀνωμάλων χρήσεων τοῦ Θουκυδίδου λέγει(αὐτόθι,σ.XXV)«Ce seroient pour les Français de vrais solecismes; mais les Grecs, et sur-tout les Attiques, se permettaient ces licences de syntaxe. C'était même chez eux des beautés dont se paraient les sophistes leurs imitateurs.» ζ'. *Δοκίμιον Λεξικοῦ Συντακτικοῦ τῆς Ἑλληνικῆς Γλώσσης*, περιέχον τὰ μοναδικὰ ἢ σπανιώτερα καὶ δυσκόλως μετ' ἄλλων συγκατατασσόμενα· ή. *Δοκίμιον περὶ τῶν Κυριωτέρων Συνωνύμων τῆς Ἑλληνικῆς Γλώσσης*, περιέχον τοὐλάχιστον ὅσα ῥητῶς ὑπὸ τῶν ἀρχαίων ἀναφέρονται, εἴτε κατὰ τὴν ἀκριϐῆ διαίρεσιν τοῦ Προδίκου εἴτε κατ' ἄλλους· *τέρψις, χαρά, εὐφροσύνη· ἰσχυρὸς καὶ δυνατός· ποιεῖν, πράττειν καὶ ἐργάζεσθαι*, ἅπερ μετ' ἄλλων ἀπαντῶνται παρὰ Πλάτωνι, μνημονεύοντι ἢ αἰνιττομένῳ τὸν Πρόδικον· *αἰτία καὶ κατηγορία* (Θ.Ά, 69), *φρόνημα καὶ καταφρόνημα* (Θ. Β', 62), *ἐπανάστασις καὶ ἀπόστασις* (Θ.Γ',39), *λοιδορία καὶ κατηγορία* (Δημ. *Περὶ Στεφ.*268), καὶ ὅσα ἄλλα δυνατὸν νὰ συναχθῶσι μετὰ βεϐαιότητος ἢ πιθανῆς ἀναλογίας (Ἴδε *Συναγωγὴν Τεχνῶν*, ὑπὸ Λ. Σπεγγέλου), κτλ, κτλ.

Τὸ προϊὸν τοῦτο θέλει φανῇ ὅταν ὡριμάσῃ, ἐὰν μὴ κριθῇ ἐν τέλει ὀρθότερον νὰ παραχωρηθῶσι τοιαῦτα ἔργα εἰς τοὺς πρὸς μάθησιν ὀργῶντας νεωτέρους, οἵτινες, καὶ φύσεως δεξιωτέρας τυχόντες καὶ περιστάσεις ἔχοντες κρείττονας, προςιθέντες ὅσα ἡμεῖς οἱ πρεσϐύτεροι ἢ ἀγνοοῦντες παρελίπομεν, ἢ ἀμϐλυωποῦντες παρείδομεν, ἢ καὶ ἀποκνήσαντες ἠμελήσαμεν, θέλουσι φέρει καὶ εἰς τοῦτο τὸ εἶδος τῶν συγγραμμάτων τὴν δυνατὴν τελειότητα.

Καὶ τεθέντος δὲ ὅτι ἦσαν ἤδη τὰ πάντα ἐξηκριϐωμένα, ἡ μεθοδικὴ ἑρμηνεία τῶν παρ' ἄλλων εὑρεθέντων ἤθελεν εἶναι οὐδὲν ἧττον ἐπωφελής. Ἀλλ' ἀρχίσαντες τὸ ἔργον καὶ σπουδαιότερον περὶ αὐτὸ ἀσχοληθέντες θέλουσι πληροφορηθῇ ὅτι καὶ μετὰ τόσα σοφὰ ἔργα τῶν ἀλλογενῶν καὶ νέα οὐχὶ ὀλίγα μένουσιν εὑρετέα. Ἡ ἐξήγησις πότε λέγεται *ἄρχομαί τινος* καὶ πότε *ἄρχομαι ἔκ τινος*· ἡ ἐπὶ τὸ σαφέστερον ἀνάπτυξις ὅτι ὄχι αἱ πτώσεις δυνάμει τῶν προθέσεων, ἀλλ' αἱ προθέσεις τίθενται δυνάμει τῶν πτώσεων αἵτινες τίθενται δυνάμει τῶν ἐννοιῶν· ὅτι, ἂν καὶ ἡ Ἰὼ ἐπλανᾶτο τὰς μανικὰς πλάνας, δυνατὸν ὅμως εἰπεῖν *Ἥρας ἀλατεῖαι* (Αἰσχ. *Πρ.* 902), διότι

ἡ Ἥρα ἦτον τούτων παραίτιος· ἡ ἐξήγησις ὅτι, ἐν ᾧ διὰ τοῦ *ὑ*. *μητρὸς τρέφεσθαι* δηλοῦται τὸ ποιητικὸν αἴτιον, διὰ τοῦ *ὑπὸ μητ* *τρέφεσθαι* προσεπιδηλοῦται ἡ ἐπιμέλεια καὶ ἡ περιποίησις τῆς μ· τρὸς πρὸς τὸν μητροδίδακτον υἱόν, οἷον ἡ μητρικὴ ϛοργὴ καὶ προσο, πρὸς τὸ ὑπομασθίδιον βρέφος (Κοραῆς)· ἡ διασάφησις διὰ τί ἐπὶ τῶ παθητικῶν ῥημάτων δηλωτικὴ τοῦ ἐνεργοῦντος πρωσώπου δοτικ τίθεται μάλιστα ἐπὶ τῶν μελλόντων, *εἰρήσεταί μοι*, οἷον *ἔστι μο προκείμενον*, ἢ ἐπὶ τῶν ἤδη γενομένων, *εἴρηταί μοι* οἷον *ἔστι μο γενόμενον*=τοῦτο ἐϛι μοι συναγόμενον· ἡ παρατήρησις ὅτι τὸ *ὁ ναύκληρος ἤρατο τὴν ἄγκυραν* δὲν εἶναι ἀνάγκη νὰ ἐξηγηθῇ τὴν ἐσήκωσεν ἐπὶ τῶν ὤμων, οὔτε ὅτι τὸ *Ζεὺς ἐξέλετο φρένας* (Ἰλ. Ζ, 434) τὰς ἀφήρεσεν ἀπὸ τοῦ Γλαύκου, ἵνα τὰς ἔχῃ αὐτός, κτλ· πάντα ταῦτα ἤθελαν εἶναι ἔργα ἀξιέπαινα καὶ εὐπρόσδεκτα. Καὶ θέλουσιν ἴσως πεισθῇ εἰς τὴν γνώμην τοῦ Ἑρμάννου ὅτι ἡ ὀρθὴ σπουδὴ τῆς ἑλληνικῆς γραμματικῆς πρὸ ὀλίγων ἐτῶν ἤρχισε, καὶ εἰς τὴν τοῦ Ἄρτουγγ, ὅτι μόλις τώρα ἀρχίζει ἡ σπουδὴ τῶν ἑλληνικῶν μορίων, καὶ ὅτι ἐκ τῶν πολυπληθῶν περὶ τούτων συγγραμμάτων μόλις ἐνίοτε δυνατὸν ἄλλο τι νὰ παραληφθῇ ἢ τὰ παραδείγματα.

Ὡς ἀπαραίτητον δὲ καὶ ἱερώτατον χρέος ἀπαιτεῖ ἀπ᾽ αὐτῶν ἡ ἐθνικὴ φιλοτιμία καὶ ἡ τιμὴ τῆς πατρίδος ἵνα, παντὶ σθένει καὶ ὅλαις δυνάμεσι ψευδῆ ἐλέγξαντες τὴν γνώμην τοῦ Οὐολφίου (σ. λʹ), ἀποδείξωσι καθ᾽ ὅλην τὴν ἔκτασιν ἐπαληθεύουσαν τὴν περὶ τῶν νεωτέρων Ἑλλήνων κρίσιν τοῦ Ἀσίου· « *ἔδειξε* (ὁ Βησσαρίων) *ποῖα τὰ ἐλπιζόμενα ἐκ τῶν ὁμογενῶν αὐτοῦ, ἁρμοδίων καιρῶν τυχόντων* » (Ἴδε Ἱστορίαν τῶν *Ἑλλήνων Ποιητῶν*, κτλ, ἐν ἄρθρῳ *Βησσαρίων*).

Ἐκτὸς ὀλίγων προσθηκῶν, ταῦτα ἔγραφα καὶ πρὸ δέκα ἐτῶν ἐν τῇ πρώτῃ ἐκδόσει, τὸ δεύτερον δὲ νῦν ἐκδίδων τὸ πόνημα τοῦτο σκοπὸν εἶχα, ἐπεκτείνων, ἐπαυξάνων καὶ διορθῶν, νὰ καταϛήσω αὐτὸ διεξοδικώτερον καί, ὅσον τὸ δυνατόν, πληρέστερον, παρέχων ἐν αὐτῷ τὸ ἄλλοτε καὶ ἀλλαχοῦ ὑποσχεθὲν *Διεξοδικὸν Πόνημα*. Ἀλλ᾽ εὐθὺς ἀπ᾽ ἀρχῆς συνεῖδον ὅτι τοῦτο δὲν ἐγίνετο. Εἰς τὰ δύο κεφάλαια τοῦ τρίτου τμήματος καὶ εἰς τὸν Πρόλογον ἐπεθύμουν νὰ ἀναπτύξω τὰ ἀναπτύξεως χρῄζοντα, καὶ εἰς τοῦτο ὅμως οὐ μικρὸν ἐκώλυσεν ἡ ἐν Ἀττικῇ ἀσυνείθιστος ὑπερβολὴ τοῦ ψύχους ἥτις οὐχὶ νάρκην, ἀλλὰ καθ᾽ αὑτὸ νέκρωσιν ἐπέφερεν εἰς σῶμα καὶ εἰς ψυχήν.

Ἀλλὰ καὶ ὡς τὰ νῦν ἐκδίδεται, πολλῶν νέων προστεθέντων παραδειγμάτων, τῶν ἐν τῇ πρώτῃ ἐκδόσει παρεισφρησάντων ἁμαρτημάτων διορθωθέντων, τῶν κυριωτέρων παραπομπῶν ἀκριβῶς προσδιορισθεισῶν, καὶ τοῦ ἐν τῇ πρώτῃ ἐκδόσει ὡς ἰδιαιτέρου παραρτήματος, *τοῦ περὶ Παραθετικῶν*, προαγγελθέντος ἀλλ' οὐκ ἐκδοθέντος, κατ' ἔκτασιν ἐν τῷ κειμένῳ τῆς νῦν ἐκδόσεως παραληφθέντος, πινάκων προστεθέντων, καὶ ἄλλων τινῶν προσγενομένων βελτιώσεων, ἐλπίζω ὅτι δὲν θέλει καταδικασθῇ ὡς ὅλως ἄχρηστον, ἕως οὗ ἄλλα τελειότερα, μεθοδικώτερα καὶ ἐπιτυχέστερον ἐπεξειργασμένα παραῤῥίψωσι καὶ τοῦτο μετ' ἄλλων ὁμοίων εἰς τὴν τάξιν τῶν ἀπηρχαιωμένων.

Γνωρίζω ὅτι τὴν σήμερον νέα τις ἐπιστήμη ἀναφύεται, *ἡ Συγκριτικὴ Φιλολογία*· « Une science nouvelle a pris place de nos jours entre la psychologie et l' ethnologie : cette science est la philologie comparée, que l' on pourrait appeler la physiologie du langage...... En France, on était jusqu' à ces derniers temps demeuré presque étranger à ces découvertes de la linguistique. La philologie comparée n' avait rencontré parmi nous que fort peu d' adeptes..... C' est au-delà du Rhin qu' il faut aller chercher les véritables fondateurs de la science nouvelle... Parmi nós érudits, un seul, Eugène Burnouf, entra en même temps qu' eux dans cette voie d' études et fut conduit aux mêmes doctrines; mais la nature spécial de ses travaux empêcha nos philologues de s' initier aux méthodes et aux idées dont il avait si habilement saisi l' esprit. L' indifférence commence aujourd' hui à se dissiper, et on se montre moins antipathique à des procédés dont le premier tort, aux yeux de certaines personnes, était de venir d' Allemagne. Quelques savans se sont franchement consacrés à cette nouvelle branche de nos connaissances. Une chaire destinée à naturaliser chez nous les fruits de la science exotique a été créée à la Sorbonne. En attendant que l' esprit français se familiarise avec l' étude des langues ainsi comprise, l' Allemagne reste la patrie par excellence de la philologie comparée, qui a pris depuis longtemps place dans le programme de

ses universités » (Revue des Deux Mondes. Livraison du 1 Avril 1857). Ἐκ δὲ τῶν ἐντὸς ὀλίγου μεγάλων προόδων τῆς μαθήσεως ταύτης συμπεραίνει Ἀλφρέδος Μαυρῦς ὁ συντάκτης τοῦ ἄρθρου τὸ ἐν αὐτῇ γόνιμον.

Καὶ τῷ ὄντι ἐν Γερμανίᾳ οἱ περὶ τὴν φιλολογίαν ἀσχολούμενοι, πᾶν ἄλλο δευτέρου λόγου ὑπολαμβάνοντες ἐπὶ τοῦ παρόντος, ἀσχολοῦνται μάλιστα νὰ εὕρωσι τοὺς νόμους, καθ' οὓς γεννῶνται, ἀναπτύσσονται, ἐκπίπτουσιν, ἢ καὶ ὅλως ἐξαφανίζονται αἱ διάφοροι τῶν διαφόρων ἐθνῶν γλῶσσαι· καὶ οὕτω μετὰ τὴν λύσιν τοῦ δεινοῦ τούτου ζητήματος, θέσαντες βάσιν στερεὰν καὶ ἐπ' αὐτῆς οἰκοδομοῦντες, προσπαθοῦσι νὰ ἀνοίξωσι νέαν σχολὴν τῆς ἱστορικῆς φιλολογίας. Ἐὰν μετὰ τὰ ἀρχαιότερα τοῦ Μομβόδου καὶ τὰς νεωτέρας ἐρεύνας Οὑμπόλδου, Βώππου, Γρίμμη, κτλ, δυνηθῶσι νὰ προσεγγίσωσι περισσότερον εἰς τὴν γένεσιν τῶν γλωσσῶν, εἰς τὸν μηχανισμόν, εἰς τὴν ὁμοιότητα καὶ συγγένειαν αὐτῶν, τότε βεβαίως καὶ αἱ διάφοροι γλῶσσαι θέλουσι καταταχθῆ ὀρθότερον, καί, ὅσον ἐκ τῆς συγγενείας τῶν γλωσσῶν δυνατὸν κρῖναι, θέλει γνωρισθῆ καὶ ἡ συγγένεια τῶν ἀνθρωπίνων φυλῶν καὶ τὰ ἴχνη τῆς αὐτῶν μετοικεσίας. « L'histoire des langues indo-européennes est, on le voit, le guide le plus sûr que nous puissions suivre pour reconstruire l'ordre des migrations qui ont peuplé l'Europe. » (Maury, ἔνθα ἀνωτέρω)

Ἄλλο δὲ ζήτημα εἶναι, εἰ ἐκ τῆς περὶ τὴν γλῶσσαν τελειότητος δυνατὸν κρῖναι καὶ περὶ τῶν διανοητικῶν δυνάμεων τῶν λαλούντων, τὸ ὁποῖον δέχονται μὲν ἄλλοι, οὐχὶ δὲ ὁ ἀνωτέρω Μαυρῦς. Ἐπειδὴ δηλ., λέγει οὗτος, αἱ πνευματικαὶ δυνάμεις εἶναι διάφοροι, διὰ τοῦτο οἱ μὲν ὑπερέχουσι κατὰ τὴν μίαν, οἱ δὲ κατὰ τὴν ἄλλην. « Quand nous mettons ces idiomes si riches en formes verbales, et qui distinguent le duel et souvent deux pluriels, en regard des idiomes monosyllabiques parlés par une race pourtant bien autrement intelligente, nous ne pouvons nous empêcher de remarquer combien le génie grammatical est différent de l'aptitude à la civilisation, et nous sommes frappé davantage de cette vérité qu'on ne saurait trop répéter: c'est que les individus, comme les races, sont plus divers

qu'inégaux; nul n'a le droit de se croire absolument supérieur, car la supériorité ne se retrouve jamais sur tous les *points* chez un même individu et chez une même race. » (Maury, ἔνθα ἀνωτέρω).

Εἴτε δὲ οὕτως, εἴτε ἄλλως, βεβαίως ἀνοίγεται νέος κλάδος φιλολογικὸς ὁ γλωσσιστορικός. Ὁ καιρὸς θέλει δείξει ποῖος ἔσται ὁ καρπὸς αὐτοῦ ἐν γένει πρὸς τὰς ἀνθρωπίνας γνώσεις, καὶ ποία ἡ ὠφέλεια ἐν μέρει πρὸς τὸν ἄλλον κλάδον τῆς φιλολογίας, τὸν περὶ τοὺς *λόγους* κυρίως ἀσχολούμενον. Οὔτε ἐγώ, οὔτε οἱ ὁμήλικές μου δυνάμεθα νὰ ὠφεληθῶμεν ἐκ τούτων, τὰ ὁποῖα μένουσιν διὰ παντὸς ἐξαιρετικὸν πλεονέκτημα τῆς νέας γενεᾶς. Νομίζω δὲ ὅτι, εἴτε εὑρεθῶσιν οἱ αὐτοὶ κανόνες τῆς Λογικῆς καὶ τῆς Γραμματικῆς, ὡς ἐδέχετο μέχρι τοῦδε ἡ γαλλικὴ φιλοσοφία, εἴτε διάφοροι, οὔτε οἱ κόποι, οὔτε ὁ καιρὸς θέλουσιν ἀφαιρεθῇ ἐκ τῆς σπουδῆς τοῦ ἄλλου τούτου παλαιοτέρου κλάδου. Τὰ ἑλληνικὰ καὶ λατινικὰ θέλουσι σπουδάζεσθαι μετὰ κόπων καὶ μόχθων πάντοτε, εἴτε ἐπὶ μᾶλλον ἀποδειχθῇ ἡ πρὸς τὴν ἰνδικὴν καὶ ἄλλας γλώσσας αὐτῶν συγγένεια, εἴτε καὶ οὐχί. Οἱ δὲ κόποι οὗτοι καὶ ὁ δαπανώμενος χρόνος, πρὸς τὴν ἐκ τούτων ὠφέλειαν παραβαλλόμενα, ἔπεισαν οὐκ ὀλίγους οὐχὶ νὰ μέμφωνται, οὐχὶ νὰ ψέγωσιν, ἀλλ' ὑπερπίκρως καὶ ἀσυγχωρήτως νὰ καταδικάζωσι τὴν σπουδὴν τῶν δύο τούτων ἀρχαίων γλωσσῶν. Ὁ Αἰμίλιος Γιραρδῖνος, περὶ τῆς *Καθολικῆς Παιδείας*, ἔν τινι τῶν νεωτάτων αὐτοῦ συγγραμμάτων πραγματευόμενος (Émile de Girardin la Politique Universelle Décrets de l'Avenir, troisième édition, Paris, 1855), οἷον μετ' ἀγανακτήσεως συνεφόρησεν οὐκ ὀλίγα τῶν παρὰ διαφόρων κατὰ τῶν ἑλληνικῶν καὶ λατινικῶν γραφέντων.

Μεταξὺ πολλῶν ἄλλων περὶ τούτου ἔχει καὶ τὸ ἑξῆς (σ. 406)· « Que l'étude des lettres grecques et latines soit un complément très désirable pour de certaines éducations spéciales, pour celle des érudits notamment, pour celle encore des hommes qui ont une vocation véritablement littéraire, on ne peut sûrement le nier. Mais qu'elle doive former en général le fond même de l'éducation, et servir de base pour tout le monde à ce-qu'on appelle les humanités; que les peuples modernes les plus cultivés ne puissent faire leurs huma-

nités dans leur propre langue et dans celles des nations le voisines qui méritent le plus d'être étudiées, c'est infinime plus contestable assurément . . . Nous ne pouvons pas fai l'amour en grec ; nous ne parlerons pas d'affaires en lati Dans quelqne pays que nous allions, ces langues ne sont e réalité pour nous d'aucune ressource ; et lorsque nous arr vons parmi des peuples dont nous n'entendons pas l'idiom et chez qui nous sommes, en quelque sorte, frappés immédia tement de mutisme et de surdité, où nous ne pouvons pa échanger deux paroles bienveillantes, où nous pourrions étre sans nous en douter, un objet universel de raillerie, c'est une singulière façon de nous consoler de cette position ridicule e humiliante, que de penser que nous pourrions traduire péniblement une églogue de Virgile, ou scander, que bien que mal, une ode d'Horace.... Au fond, rien ne semble plus stupide et plus fou, au moins de la part du très grand nombre, que de consacrer de longues années, prises sur la partie la plus précieuse de la vie humaine, uniqnement à apprendre deux langues que le très grand uombre n'a pas le moindre intérêt à savoir ; deux langues que l'universalité des personnes qui les étudient apprennent d'ailleurs fort mal, que presque tout le monde se hâte d'oublier des aussitôt et après les avoir apprises, et dont l'étude, que son défaut d'objet, sa durée, et probablement aussi le vice des méthodes employées, tendent à rendre si rebutante, n'a souvent d'autre résultat que de faire prendre en aversion toute espèce de travail intellectuel. Quelle singularité n'est-ce point que de donner à l'étude de ces langues une importance si follement exagérée ! d'en faire, sinon l'objet unique, au moins d'objet le plus fondamental et de beaucoup le plus considérable de toute l'éducation! de vouloir qu'on devienne capable non seulement d'entendre le latin, mais de le parler, de l'écrire en vers aussi bien qu'en prose ! Quoi de plus bizarre encore que de préparer les hommes aux professions les plus diverses par un seul genre de travail, et par un travail qui n'a de rapport bien di-

rect avec aucune de ces professions!» Οὔτε ἔλειψαν βεβαίως οὔτε λείπουσιν οἱ πρὸς ἀνασκευὴν τούτων ἀντιτασσόμενοι, καὶ δι' ἄλλους μὲν ἴσως λόγους, ἀλλὰ καὶ φιλοτιμούμενοι βεβαίως νὰ δείξωσιν ὅτι οὐχὶ ματαίως κατέβαλον κόπους, ἐδαπάνησαν καιρὸν καὶ χρήματα ἐπὶ τοιαύτῃ σπουδῇ. Εἶναι δὲ φανερὸν ὅτι διὰ τούτων ἀναφύεται ζήτημα πολλὰ σπουδαῖον περὶ τοῦ μέχρι τοῦδε ἐπικρατοῦντος συστήματος τῆς τῶν γραμμάτων σπουδῆς. Ἀλλὰ αὐτοὶ μὲν εἶναι οἱ ἁρμοδιώτεροι κριταὶ περὶ ἑαυτῶν, ὡς ἡμεῖς περὶ ἡμῶν αὐτῶν.

Πρὸ τεσσάρων ἐτῶν ἐφάνη τὸ πολλάκις ἐν τῷ κειμένῳ τῆς παρούσης ἐκδόσεως μνημονευθὲν φιλοπόνημα τοῦ Ἐγγέρου, Apollonius Dyscole Essai sur l'Histoire des Théories Grammaticales dans l'Antiquité, ἐν ᾧ μετὰ πολυμαθείας καὶ ἱκανῆς εὐστοχίας πραγματεύεται πολλὰ γραμματικὰ ζητήματα. Ἐν αὐτῷ κατεδέχθη ὁ σοφὸς καθηγητὴς (σ. 267) νὰ μνημονεύσῃ καὶ τὸ εὐτελὲς πόνημά μου, ἀπονέμων τῷ συγγραφεῖ ἐπίθετα, τῶν ὁποίων αὐτὸς δὲν γνωρίζει ἑαυτὸν ἄξιον « Depuis le XVIe siècle, Apollonius est de plus en plus oublié dans les écoles, même dans celles de l'Orient ; et quand, il y a quelques années, un savant professeur à l' université d' Athènes publiait dans cette ville un traité de la Syntaxe grecque en rapport avec les progrès les plus récents des études grammaticales (*K. Ἀσώπιος, περὶ Ἑλληνικῆς Συντάξεως*, κτλ), s' il se souvenait encore d'Apollonius, s'etait moins pour lui emprunter quelques-unes de ses spéculations savantes et subtiles, que pour rendre hommage au vieil hellène, fondateur d' une science aujourd' hui agrandie et renouvelée. » Καὶ περὶ μὲν τοῦ πρώτου εὐγνωμόνως ἀναγνωρίζω τὴν ἐπιείκειαν καὶ τὴν χρηστότητα τοῦ ἀνδρός· περὶ δὲ τοῦ δευτέρου ἐξαιτοῦμαι τὴν ἄδειαν νὰ παρατηρήσω ὅτι ὁ σκοπὸς τοῦ πονήματος δὲν ἦτον νὰ ἐξακριβώσῃ τὰ τοῦ Ἀπολλωνίου, ἀλλὰ μόνον νὰ δώσῃ ὁδηγίαν περὶ ἑλληνικῆς συντάξεως, πανταχόθεν λαμβανομένου τοῦ χρησίμου, κατὰ τὰς μικρὰς δυνάμεις τοῦ γράφοντος· ἔπειτα δὲ καὶ λιτὰ ἐν γένει τὰ ἡμέτερα καὶ μικροῦ λόγου ἄξια. Οὐδεὶς ἡμῶν ἔχει τὴν οἴησιν ὅτι γράφει ἵνα ἐπαινεθῇ, καὶ ἔτι ὀλιγώτερον ἵνα θαυμασθῇ ὑπὸ τῶν λογίων τῆς σοφῆς Εὐρώπης. Τὰ μεγάλα καὶ σοφὰ τοῖς μεγάλοις καὶ σοφοῖς δέδοται. Ἡμεῖς δὲ καὶ πρὸ και-

ροῦ ἐνίοτε ἀναγκαζόμεθα νὰ γράφωμεν καὶ ἐκδίδωμεν, ἵνα ἐπαρκ σωμεν εἰς τὰς χρείας τῆς παρ' ἡμῖν νεότητος. Ὁ Εὐγένιος, ἐκδίδ τὴν Λογικήν του, ἔλεγεν ἐν προοιμίοις. «Ἀλλ' ἡμῖν τοῖς τούτων σχυρῶς ἀπορουμένοις λιτὸν ἄγαν, καὶ ἀφελές, καὶ πενιχρὸν ἐπιεικι παρεσκεύαστο τουτὶ τὸ δειπνάριον, ὡς οὔτοι κοινόν, ἰδιωτικὸν δ καὶ ὀλίγοις, καὶ τούτοις ὀλιγαρκέσιν ἐσόμενον φιλοτήσιον. Παρα θέσθαι γὰρ προήχθημεν αὐτὸ οὐ τοῖς τρυφῶσι, τοῖς δὲ φαγεῖν τι δεο μένοις ἐκ τῶν ἐνόντων ἀποσχεδιάσαντες.» Εἰ λοιπὸν ὁ Εὐγένιο ἐδείκνυε τοσαύτην μετριοφροσύνην, γελοῖοι ὄντως ἠθέλαμεν εἶναι ἡ μεῖς, εἴτι μέγα καὶ ὑψηλὸν περὶ τῶν ἡμετέρων ἐφρονοῦμεν.

Μετὰ τὸν Ἀπολλώνιον τοῦ Ἐγγέρου ἐφάνη τὸ πόνημα **Grammatik der Griechischen Vulgärsprache in Historischer Entwicklung von Prof. Dr. W. A Mullach. Berlin, 1856.** Ὁ σοφὸς οὗτος καθηγητὴς φαίνεται ὅτι κατέβαλεν ἱκανὴν σπουδὴν εἰς τὴν σημερινὴν ἡμῶν γλῶσσαν. Εἶναι δὲ ἀξιολογωτάτη ἡ προτασσομένη τοῦ συγγράμματος εἰσαγωγὴ περὶ τῶν διαφόρων φάσεων τῆς ἑλληνικῆς γλώσσης. Ὅτι τοιοῦτοι ἄνδρες ῥίπτουσι βλέμμα καὶ εἰς τὰ ἡμέτερα, καίπερ εὐτελῆ ὄντα, εἶναι βεβαίως εὐχάριστον, διότι κρίνουσιν αὐτὰ προσοχῆς ἄξια, ἀλλὰ τοιούτων βιβλίων καλῶν ἔκδοσις καὶ σπουδαιότερον ἢ μέχρι τοῦδε ἐξεταζόντων τήν τε γλῶσσαν καὶ τὰ ἄλλα τῶν μερῶν τούτων, θέλει φέρει καὶ ἕτερον καλόν, θέλει ἀπαλλάξει καὶ πολλοὺς σοφοὺς τῆς Εὐρώπης οὐκ ὀλίγων πλανῶν. Δὲν θέλουσι γράφει πλέον ὅτι τὰ Ἰωάννινα κεῖνται ἐν νησίῳ ὑπὸ κλάδου τοῦ Πηνειοῦ σχηματιζομένῳ «**Elle (Janna on Jannina) est située dans une des îles que forme le Salambria**»(***Encyclopédie Méthodique,*** **etc.** ***Géographie.*** **Tome Second, à Paris, 1784.** Ἡ Ἐγκυκλοπαιδεία αὕτη ἐνομίζετο καὶ ὠνομάζετο τότε *ταμεῖον τῶν ἀνθρωπίνων γνώσεων*)· οὔτε θέλουσι μετατρέπει τὸν πλησίον τῶν Ἀθηνῶν ἅγιον Σάββαν εἰς ἅγιον Σάββατον. Δὲν θέλουσι διορθόνει τὸ *ἐδῶ* τῆς σημερινῆς ἡμῶν γλώσσης εἰς *ὃ ἡμῖν ἔδω* (**Inscriptions Grecques et Latines, par Ph. Le Bas. 2. cahier, Laconie, p.156**)· οὔτε θέλουσι προσωποποιεῖ τὸ *ῥουφέτιον*, ἤτοι τὴν συντεχνίαν, καὶ ἐξευγενίζει αὐτὸ εἰς τὸ **de RupheLius**, οὔτε θέλουσιν ἀνυψόνει τὸν ἡγουμενεύοντα Νικηφόρον εἰς **Empereur.** Ἔχει δὲ τὸ πρᾶγμα ὡς ἐφεξῆς, καὶ ἐλπίζω ὅτι οἱ ἀναγνῶσται, περὶ ἐθνικῶν πραγμάτων τοῦ λόγου ὄντος, δὲν θέ-

λουσι δυσαρεστηθῆ διὰ τὴν μικρὰν ταύτην παρέκβασιν, δεικνύουσαν ἱκανῶς πῶς οἱ πλεῖστοι τῶν ξένων πραγματεύονται τὰ ἡμέτερα.

Ἐν ἔτει . . . . . ἀνευρέθη ἑλληνικὴ ἐπιγραφὴ ἐν Μασσαλίᾳ, ὅπου μετὰ πολλῶν ἄλλων ἐξ Ἑλλάδος εἶχε μεταφερθῆ, ἥτις, ἀφαιρουμένων τῶν προφανῶν ἀνορθογραφιῶν καὶ παχυλῶν, ἀσχημιζόντων αὐτὴν, σφαλμάτων, εἶχεν οὕτω·

1. Ἡ παροῦσα οἰκοδομὴ	7. τῶν τῇδε πρωτευόντων
2. γέγονε διὰ δαπάνης καὶ συν-	8. αὐτοῖς, Ἰωάννου Ἀργυροῦ καὶ
3. δρομῆς τοῦ φιλοχρίστου	9. Δημητρίου Μουστάκα, ἐν ἔτει
4. ῥουφετίου τῶν Μπακάλιδων	10. ΙΔΞΩ, δεκεμβρίου κά,
5. εἰς μνημόσυνον αὐτῶν, καὶ ὑπὲρ	11. ἡγουμενεύοντος Νικηφόρου.
6. ψυχικῆς σωτηρίας καὶ εὐτυχίας	

Ἡ ἀρχαιοτέρα γαλλικὴ μετάφρασις τῆς ἐπιγραφῆς ταύτης (*Supplément du Journal de Procence*, 1785) ἦτον « Le présent édifice a été construit aux frais et par les soïns de Philochreste, de Ruphetius, changeant ce lieu humide en un monument protégeant et le commerce de laines et son succès;commandans en cette ville en chef pour eux, Jean, fils d Argyre e Moustaca, fils de Démetrius, en l'année de Jesus—Christe 964, aux calendes de décembre,sous l'empereur de Nicephore.»

Ὁ ἐξηγήσας τὴν ἐπιγραφὴν ταύτην, γράφων πρὸς τὸν ἐκδότην τῆς ἐφημερίδος, ἔλεγε « que la style est clair et *pur*, en grec litteral; qu'elle est de l'année 964, le seconde du règne de l'empereur Grec Nicéphore » κτλ.

Ἡ νεωτέρα, διωρθωμένη δῆθεν, μετάφρασις τῆς ἐπιγραφῆς εἶναι· « Cet édifice a été construit aux frais et aux dépens de Rufetius, personnage très-pieux, de la famille de Bacalides, en mémoire d'eux et pour le salut de l'âme, et pour la prospérité de leurs chefs Argyre et Démetrius Moustaca qui sont ici à leurs tête. L'an 1461, le 21 décembre, sous le gouvernement de Nicéphore» (Histoire et Mémoires de l'Institut Royal de France. Classe d'Histoire et de Litterature Ancienne. Tom. Second. 1815).

Ἀξιοσέβαστος διὰ τὴν εὐφυΐαν καὶ φιλαλήθειαν συγγραφεὺς Γάλλος, χαρακτηρίζων τοὺς λίαν ἐπιπολαίως περὶ τῶν ἀνατολικῶν πραγμάτων γράφοντας, λέγει « Après quelques visites aux ba-

zars et aux mosquées; après quelques promenades sur le Bo phore et à l' île des Princes, touristes et journalistes se d clarent édifiés, et leur *Orient* est fait. Quant à l' Orient véi talle, ils ne l' ont même pas entrevu.» (La Turquie et ses Di férents Peuples par Henri Mathieu. Tome Premier, Pari 1857. p. V.). Ἀναγινώσκων δέ τις τὰ ἀνωτέρω καὶ ἄλλα παρόμοι περὶ τῶν ἑλληνικῶν ἰδίως ἔρχεται εἰς πειρασμὸν νὰ ἐκφωνήσῃ, ἔστ καὶ μὴ γαλλικῶς, il a fait sa Grèce. Εἰ δὲ ἐκ τῆς περὶ τῶν ἀθωοτέ ρων τούτων κρίσεως συμπεράνῃ τις καὶ περὶ τῆς ὀρθότητος ἄλλω σπουδαιοτέρων, τοὺς νεωτέρους ἀποβλεπόντων Ἕλληνας, τὰ ὁποῖ δυσκόλως κρίνονται ἀπαθῶς, δὲν θέλει βεβαίως ἁμαρτήσει. Καὶ τ νὰ εἴπῃ τις, ὅταν ἀκούσῃ ὅτι ἡ διόρθωσις τῆς ἀρχαίας μεταφράσεω εἶναι τοῦ μεγάλου Βιλλοισῶνος! Εἶναι δὲ σημειώσεως ἄξιον ὅτι ὁ μέγας οὗτος ἀνήρ, εἰ μὲν οὐχὶ κατὰ τὴν παιδείαν, ἀφῆκεν ὅμως διαδόχους κατὰ τὴν πρὸς τοὺς νεωτέρους Ἕλληνας διάθεσιν, διὰ τὸν αὐτὸν λόγον, πιστεύω, καὶ διὰ τῶν αὐτῶν ἐντυπώσεων ἐπελθοῦσαν.

Ἔτι δὲ μείζονος προσοχῆς ἀξιώσαντες τὴν σημερινὴν ἡμῶν γλῶσσαν δὲν θέλουσιν ἀποκαλεῖ αὐτὴν βάρβαρον· διότι, εἰ καὶ οὐ διέσωσεν ὅλας τὰς ἀρετὰς τῆς πρεσβύτιδος μητρός, ἔχει ὅμως καὶ πλεονεκτήματα, τῶν ὁποίων ἄλλαι στεροῦνται. Διαστέλλουσα, π. χ. ἰδιαίτερον τύπον τοῦ παρατατικοῦ καὶ ἀορίστου, δὲν συγχέει αὐτούς, ὡς ἡ γερμανικὴ καὶ ἀγγλική, διὰ τοῦ schrieb καὶ writ ἢ wrote ἐκφέρουσαι τὰ *ἔγραφα* καὶ *ἔγραψα*· ἔχουσα ἰδιαίτερον τύπον τοῦ παθητικοῦ, *τύπτομαι*, *ἀγαπῶμαι*, κτλ, δὲν ἀναγκάζεται νὰ λέγῃ io vengo battuto, io son amato. Ἔχουσα ἰδιαίτερον σχηματισμὸν τοῦ μέσου, ὅμοιον ὅμως τῷ παθητικῷ, ὡς καὶ ἡ ἀρχαία ἐν πολλοῖς, *λούομαι*, *κτενίζομαι*, δὲν ἔχει χρείαν τῆς ἀντωνυμίας mi lavo, mi pettino (ἴδε καὶ σελ. 328), ὡς δύναται νὰ εἴπῃ καὶ ἁπλῶς *ἀγαπῶ*, καὶ οὐχὶ πάντοτε ἀναγκαίως *ἐγὼ ἀγαπῶ*, διότι ἕτερον ἑκάτερον. Εἰ καὶ δὲν ἐφύλαξε τὸν ἀρχαῖον τύπον τοῦ μέλλοντος, ὅςπερ ἄλλως εὐκόλως, ἐν πολλοῖς τοὐλάχιστον, παρεισάγεται, ἔχει ὅμως διπλοῦν μέλλοντα, τῆς συνεχείας καὶ συντελείας, *θὰ γράφω* καὶ *θὰ γράψω*, ὅπερ οὐδεμία τῶν γνωστοτέρων γλωσσῶν τῶν νεωτέρων, ἀκριβῶς δὲ εἰπεῖν οὐδ' αὐτὴ ἡ ἀρχαία ἑλληνική, ἔχει, διότι διάφορον τὸ *μέλλω γράφειν* τοῦ *θέλω γράφει* ἢ θὰ γράφω. Ὡσαύτως λέγει διαστέλ-

λουσα *νὰ γράφη*, καὶ *νὰ γράψη*, *νὰ ἔρχεται* καὶ *νὰ ἔλθη*. Περίεργον δὲ ὅτι ἀνωμάλως μετήνεγκε τὸ προστακτικὸν καὶ εἰς τὸ παρελθόν, λέγουσα *ἂς ἔγραφεν*, *ἂς ἤρχετο*, τὸ ὁποῖον μόνον περιφραστικῶς δυνατὸν ἄλλαι νὰ ἐξηγήσωσι, *διὰ τί δὲν ἔγραφε; διὰ τί δὲν ἤρχετο;* ὡσαύτως *ἂς ἦλθεν*, *ἂς ἀνεχώρησεν*, *ἂς ἀπέθανε*. Τοιαύτην γλῶσσαν μόνον βάρβαροι, ὡς ἔλεγεν ὁ μακαρίτης Δισσένιος, γνωρίσας τὰ πλεονεκτήματα ταῦτα ἐκ τῶν μεταξὺ ἡμῶν συνδιαλέξεων, δύνανται νὰ ὀνομάζωσι *βάρβαρον*.

Θέλουσι δὲ πεισθῆ, πιθανῶς, ἐν τέλει ὅτι οὔτε ὁ *Δημήτριο*, οὔτε ὁ *Γεώργιο* λέγομεν, κατὰ τὰ Ἰταλικὰ Demetrio, Georgio, ὡς πολλοί, σοφώτατοι ἄλλως ἄνδρες, ἐφρόνουν καὶ φρονοῦσιν ἴσως ἔτι καὶ νῦν. Οὕτω, π.χ. ὁ μέγας λατινιστὴς τῆς Δανίας, ὁ καὶ πρώην μνημονευθεὶς Μάδβιγ, δοξάζων ὅτι ἡ ὀνομαστικὴ τῶν Ἰταλῶν δὲν προῆλθεν ἐκ τῆς ἀπενεκτικῆς ἤτοι ἀφαιρετικῆς τῶν Λατίνων, ἀλλ' ἐκ τῆς αἰτιατικῆς, ὄχι δηλ. ἐκ τοῦ **domino** τὸ **il domino**, ἀλλὰ ἐκ τοῦ **dominum**, **dominu**, **domino**, ὑποσυνάπτει ἔπειτα ὅτι τοιαῦτα παραδείγματα δυνατὸν παραλαβεῖν καὶ ἐκ τῆς νεοελληνικῆς γλώσσης· δηλοῖ δὲ τοῦτο, ἐπὶ τὸ σαφέστερον ἐκφερόμενον, ὅτι ἐκ τῆς ἀρχαίας αἰτιατικῆς *Δημήτριον* καὶ *Γεώργιον* ἐσχηματίσαμεν τὰς ὀνομαστικὰς *Γεώργιο* καὶ *Δημήτριο*. Περὶ τῆς πλάνης ταύτης ἦτον τῶν ἀδυνάτων νὰ μεταπεισθῇ ὁ ἄλλως πολύγλωσσος καὶ ἀξιοσέβαστος καθηγητὴς τῆς φιλοσοφίας ἐν Γοτίγγῃ Βουτερβέκιος. Τόσον εἶναι ἀληθὲς ὅτι **non omnes possumus omnia**. Ἐκτὸς δὲ τούτων καὶ τοσαῦτα ἄλλα πλεονεκτήματα ἡ σημερινὴ τῶν Ἑλλήνων ἔχει γλῶσσα ὥστε, καλλιεργηθεῖσα καθ' ἃ δεῖ, δὲν εἶναι ἀδύνατον νὰ δειχθῇ ποτε μία τῶν καλλιωτέρων γλωσσῶν τῆς νεωτέρας Εὐρώπης, καὶ μουσικωτέρα ἴσως τινῶν διὰ τῆς μεταβολῆς τῶν τόνων, *ἄνθρωπος*, *ἀνθρώπου*, *ἄνθρωπον*, κτλ, ἅτινα εἶναι ἀναντιῤῥήτως οὐχὶ μονότονα ὡς τὰ τῶν ἀπτώτων γλωσσῶν, **l' homme, de l' homme**, κτλ.

Τίς ὁ τρόπος τῆς καλλιεργίας καὶ ὁ δρόμος πρὸς τοιαύτην τελειότητα, τοῦτο θέλουσιν ἀποφασίσει αἱ ἐπερχόμεναι γενεαί, ἐκλέξασαι εἴ τι καλὸν ἐκ τῶν μέχρι τοῦδε καὶ ἀπαλλαγεῖσαι τοῦ νῦν ἐπικρατοῦντος σάλου. Ἐλπιζόμενον δὲ ἐκ τῆς δεξιότητος καὶ φιλοπονίας τοῦ Κ. Δ. Αἰνιᾶνος ἐν τῷ ὑπ' αὐτοῦ προαγγελθέντι *Λεξικῷ τῆς Σημερινῆς Γλώσσης* (Ἴδε Ἀθηνᾶν, ἀριθ. 2638· Φεβρουαρίου 8, τοῦ ἔτους 1858) νὰ ἴδω-

μεν ὅλον αὐτῆς τὸν πλοῦτον συνηγμένον, τὰ πλεονεκτήματα καὶ τ διορθωσίμους αὐτῆς ἐλλείψεις. Πεποίθαμεν προσέτι ὅτι δὲν θέλει πα ραλείψει λέξεις χυδαϊκάς, ὡς ταπεινὰς καὶ ἀσυνειθίστους ἐν τῇ γρ φῇ καταφρονήσας αὐτάς· διότι ἐπὶ τοῦ παρόντος ἔχομεν χρείαν τ ὅλου, τὸ ὁποῖον ἐπιμελῶς συναθροισθὲν θέλει ἀναδείξει πλοῦτον πο λὺν καὶ θησαυροὺς κεκρυμμένους, ἔπειτα δ' ἔρχεται ἡ ἐκλογή. Δυνα τὸν δὲ αἱ ὡς τοιαῦται νομιζόμεναι νὰ σημειωθῶσι διὰ τοῦ χυδ, ὁ ἄλλαι δι' ἄλλων σημείων τῆς τοιαύτης ἢ τοιαύτης χρήσεως.

Οὔτε δύναμαι, οὔτε θέλω νὰ δώσω συμβουλὴν εἰς ἄνδρα οὔτε ζη τοῦντα οὔτε χρήζοντα, νομίζω ὅμως ὅτι, περὶ πράγματος προκει μένου περὶ ὃ ἅπαντες ἐνδιαφερόμεθα, δὲν εἶναι ἀσυγχώρητον νὰ εἴπ τις τὴν γνώμην του. Ἔχει ἄδικον βέβαια ὃς ἐκ παντὸς τρόπου ἀπαι τεῖ νὰ εἰσακουσθῇ, ἀλλ' εἶναι παντὸς ἐλευθέρου θεσμοῦ ἐναντίον νὰ ἀπαγορευθῇ τινι ὁ λόγος, ἀθωότατος μάλιστα ὤν. Ὑπολαμβάνω οὖ ὅτι, πρὶν ἐπιφερθῇ ἡ ἀναγκαία κρινομένη μεταβολὴ καὶ διόρθωσις, πρέπει, κατὰ τὸ δυνατόν, ἐν τοῖς κυριωτέροις τοὐλάχιστον, νὰ δια τηρηθῇ ἡ νῦν ὑπάρχουσα φυσιογνωμία τῆς γλώσσης, νὰ γραφθῇ π.χ. *ἡ χήνα, ἡ σφήνα, ἡ σφήκα, ἡ κοκκινάδα, ἡ πρασινάδα*, κτλ, καὶ ἔπειτα προταθήτω, εἰ χρεία, τὸ πρὸς διόρθωσιν ἀπαιτούμενον.

Ἀφ' οὗ ταῦτα ἐγράφθησαν, εἶδον εὐχαρίστως τὴν καλὴν πρόθεσιν τῆς νέας ἐφημερίδος *"Ελληνος τοῦ καταχωρίζειν συνήθως βιογραφίας ἀνδρῶν Ἑλλήνων, κατὰ τὸν μέσον μάλιστα αἰῶνα τῆς ἱστορίας ἡμῶν καὶ κατὰ τοὺς νεωτέρους χρόνους διαπρεψάντων*, ἀρχῆς γενομένης ἀπὸ τῶν δύο σοφῶν ἱεραρχῶν, Εὐγενίου καὶ Θεοτόκη, τῶν Κερκυραίων, μεθ' ἃς ἕπονται βεβαίως ἄλλαι, κατὰ τὸ πρόγραμμα τῆς ἐφημερίδος. Διὰ τούτου ἐλπίζεται ἡ ἐκπλήρωσις τῆς δικαίας ἐπιθυμίας ἵνα γνωρισθῶσιν ἐπαξίως οἱ ἀρχαιότεροι διδάσκαλοι ἡμῶν καὶ λόγιοι (σ. λϐ'). Εἰς καλλιωτέρας καὶ δεξιωτέρας χεῖρας τῶν τοῦ συγγράψαντος καὶ μεταφράσαντος τὰ περὶ Εὐγενίου καὶ Θεοτόκη δὲν ἠδύνατο βεβαίως νὰ πέσῃ τὸ τοιοῦτον ἔργον, ὅθεν διὰ τὴν ἐκλογὴν ταύτην εἶναι ἀξιέπαινος ὁ ἐφημεριδογράφος. Καὶ ὅταν μὲν ἀποπερατωθῇ τὸ ὅλον, πρὸς ἰδιαιτέραν μου πληροφορίαν θέλω ἐξετάσει ἄλλα τινά, ἐπὶ δὲ τοῦ παρόντος τολμῶ νὰ παρατηρήσω μόνον ὅτι καὶ ἐκ παραδόσεως καὶ ἐκ τῶν ἀνεκδότων περὶ Εὐγενίου ὑπομνημάτων τοῦ τε μακαρίτου Νικολάου Μαυρομμάτου, Ἀκαρνᾶνος, ἰατροῦ καὶ ἑλληνι-

στοῦ ἀξιολόγου, καὶ τοῦ περικλεοῦς ἱππότου Α. Μουστοξύδου, ἀξίου συμπολίτου τοῦ Εὐγενίου καὶ Θεοτόκη, εἶναι γνωστὸν ὅτι ὁ πρῶτος τῶν δύο τούτων σοφῶν ἱεραρχῶν, πρὶν ἔτι μεταβῇ εἰς Ἄθωνα καὶ Κωνσταντινούπολιν, κτλ, ἐσχολάρχησεν ἐν Ἰωαννίνοις, σταλεὶς ἐκεῖ ὑπὸ τῶν ἐν Βενετίᾳ πλουσιωτάτων τότε Ἰωαννιτῶν Μαρουτσῶν, ὑπὸ τῶν ὁποίων καὶ ἐβοηθήθη ἐν Ἰταλίᾳ σπουδάζων, ἅτινα πάντα λίαν καλῶς καὶ ἀκριβῶς ἐκτίθενται ὑπὸ Α. Παπαδοπούλου Βρετοῦ, ἐν τῷ δευτέρῳ μέρει τοῦ αὐτοῦ *Καταλόγου*, λείπουσιν ὅμως ἐν τῷ *Ἕλληνι*. Ἐν Ἰωαννίνοις ἐσχεδίασε τὸ πρῶτον ὁ Εὐγένιος τὴν ἑαυτοῦ Λογικήν. Θέλουσι μάλιστα ὅτι τὸ πρῶτον σχεδίασμα ἦτον ἐν τῇ καθομιλουμένῃ γλώσσῃ, καὶ τούτου ἀντίγραφον ἐσώζετο, λέγουσιν, ἐν Ἰωαννίνοις μέχρι τοῦ τελευταίου ἐμπρησμοῦ. Διὰ τοῦτο δέ, κατηγορηθεὶς ὑπὸ τῶν ἀντιζήλων ὅτι δὲν ἐγνώριζε τὰ ἑλληνικά, ἐφιλοτιμήθη νὰ συντάξῃ τὴν Λογικὴν ἐκ νέου, ἐπεξεργασθεῖσαν ἐπὶ τὸ ἑλληνικώτερον καὶ δυσκολώτερον, ἐκδοθεῖσαν μετέπειτα ἐν Λειψίᾳ αψζς', δαπάνῃ τοῦ ἐκ Καστορίας Θ. Μανδακάσου.

Περιμένομεν δ' ὡς τάχιστα νὰ ἴδωμεν τοιαῦτα μνημεῖα καὶ εἰς ἄλλους ὁμογενεῖς λογίους, προγενεστέρους, συγχρόνους καὶ μεταγενεστέρους τοῦ Εὐγενίου καὶ Θεοτόκη, ὡς ἡ πρὸς αὐτοὺς ἡμῶν εὐγνωμοσύνη ἀπαιτεῖ. Εὐχῆς δ' ἔργον εἶναι μετ' αὐτῶν νὰ ἐκτεθῶσι καὶ τὰ περὶ διαφόρων κατὰ τοὺς τότε καιροὺς σχολείων, μάλιστα δὲ τῶν πρὸ τῆς ἐπαναστάσεως σωζομένων, καὶ κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἧττον εὐδοκιμούντων, ὡς Κυδωνιῶν, Ἰωαννίνων, Κωνσταντινουπόλεως, Σμύρνης, Χίου, Βουκουρεστίου, Ὀδησσοῦ, κτλ, ὅθεν ἐξῆλθον οὐχὶ μικραὶ δᾷδες ἵνα καύσωσι μέρος τοὐλάχιστον τῶν τῆς πολυκεφάλου Ὕδρας κεφαλῶν. Ταῦτα δὲ διεδέχθη ἡ ἐν Ἑπταννήσῳ Ἰόνιος Ἀκαδημία, οὐ μικρὸν εἰς τὴν παίδευσιν τῆς ἑλληνικῆς νεότητος συντελέσασα καὶ λίαν ἐπωφελῶς προηγηθεῖσα τοῦ Πανεπιστημίου Ὄθωνος, ἐξ οὗ περιμένεται ὁλικὴ τῆς παιδείας μεταῤῥύθμισις.

Οὐδὲ ἀσύμφορον ἤθελεν εἶναι βέβαια εἰ ἐγνωρίζοντο καὶ τὰ αἴτια τῶν τότε διχονοιῶν, ἐξ ὧν προὔκυπτεν ἡ διάλυσις τῶν σχολείων, καὶ τοῦτο πρὸς γνῶσιν καὶ προφύλαξιν εἰς τὸ ἑξῆς. Τοιαῦται ἦσαν π. χ. αἱ ἔριδες μεταξὺ Εὐγενίου καὶ Νεοφύτου· διότι, ἐν ᾧ ὑπάρχουσι τοσαῦται ἐπιστολαὶ φιλικώταται ἀμφοτέρων τούτων πρὸς ἀλλήλους, ἐν τέλει εὑρίσκομεν τὰς *Κριτικὰς Ἐπιστάσεις*, τὰς ὁποίας, καίπερ κατὰ

τὸ 1806 ἐν Βιέννῃ ἐκδοθείσας, ἐγνώριζεν ὅμως ὁ Νεόφυτος (ἐκ χ' ρογράφου ἴσως;), ἔχων τεμάχιον αὐτῶν ἐν ἀρχῇ τοῦ Ὑπομνήματός τ κατὰ τὸ αψξή ἐκδοθέντος, καὶ τὴν προμνημονευθεῖσαν (σ. λ'.) ἐπ στολὴν εἰς ἀπάντησιν.

Ἐπειδὴ δέ, περὶ τῶν ἀρχαίων ἡμῶν διδασκάλων τοῦ λόγου ὄντο οὔτε νέοι ὅδιοι ἢ Βοίρνεροι ἐφάνησαν μέχρι τοῦδε, οὔτε Ζαβείρα ἐκδίδεται,(Ἴδε περὶ Ζαβείρα Biographie Universelle,Tome LII·ὅσ δὲ αὐτόθι περὶ Ἀσωπίου λέγονται μόνον ἐν μέρει ἀληθεύουσιν), οὔτ ἄλλο τι γνωστὸν τοὐλάχιστον παρασκευάζεται, ἐκ τῆς ἐφημερίδο *Ἕλληνος* καὶ ἄλλοθεν περιμένων τι πλῆρες, καὶ οὐ δυνάμενος ἐπὶ το παρόντος νὰ δείξω αὐτοῖς ἄλλο δεῖγμα ὑπολήψεως καὶ εὐγνωμοσύνης ἐκδίδω ἐνταῦθα *ἐπιστολὴν* Λάμπρου Φωτιάδου τῷ Οἰκονόμῳ Ἰωαννίνων Κοσμᾷ, τέσσαρα τοῦ αὐτοῦ *ἐπιγράμματα* εἰς τὸν Νεόφυτον καὶ τοῦ αὐτοῦ εἰς τὸν αὐτὸν *πτερύγιον*, κατὰ τὸ τοῦ Σιμμίου τοῦ Ῥοδίου. Παρελήφθησαν δὲ πάντα, ὡς καὶ ὁ ἐν τῇ *Ἱστορίᾳ τῶν Ἑλλήνων Ποιητῶν*,κτλ, ἐκδοθεὶς βωμός, ἔκ τινος πολλὰ τοιαῦτα περιέχοντος χειρογράφου, εἰς ἰδιοκτησίαν περιελθόντος τοῦ δικηγόρου κυρίου Γ. Βέλλιου,ὃς προθυμότατα ἐσυγχώρησέ μοι τὴν χρῆσιν νῦν τε καὶ εἰς τὸ ἑξῆς. Καὶ εἰ μὲν ταῦτα εἶναι ἀνέκδοτα, νῦν πρῶτον γνωρίζονται, εἰ δὲ προεκδεδομένα, ὅπερ ἀγνοῶ, γίνονται κοινότερα. Εὐχαρίστως δὲ ποιῶ τοῦτο· ά. διότι καὶ δι' αὐτῶν δεικνύεται ὅτι καὶ ἡ πόλις μάλιστα τῶν Ἰωαννίνων καὶ ἄλλα τῆς Ἑλλάδος μέρη ἐν παντὶ καιρῷ ἐξέθρεψαν γενναίους ἄνδρας λογίους· β'. διότι ὡσαύτως διὰ τούτων δεικνύεται ὅτι καὶ ἐξ Ἠπείρου καὶ ἐκ Πελοποννήσου καὶ πανταχόθεν γῆς, ἔρωτι παιδείας φλεγόμενοι, συνήρχοντο οἱ πρὸ ἡμῶν ὅπου φήμη διδασκάλου καὶ ἐλπὶς ἀκινδυνοτέρου βίου ἐκάλει αὐτούς, ἵνα καὶ φωτιζόμενοι γένωσι χρησιμώτεροι καὶ ἐν ταὐτῷ ἐκφύγωσι, κατὰ τὸ δυνατόν, τοὺς αἱμοβόρους καὶ ἀμειλίκτους Φαλάριδας· καὶ οὕτως ὁ πρὸς τὴν παιδείαν ἔρως, τὸ αἴσθημα τῆς οἰκειότητος καὶ τὸ κοινὸν πρὸς τὴν πατρίδα σέβας συνεκράτει παρ' αὐτοῖς ἑστίας ἑνότητα, τῆς ὁποίας τὰ σωτήρια ἀποτελέσματα δὲν ἐβράδυναν νὰ φανῶσιν· γ'. διότι μετὰ ψυχικῆς ἀγαλλιάσεως παρατηρεῖ τις διαλάμπον παρὰ τῷ γράφοντι τὸ αἴσθημα τῆς εὐγνωμοσύνης, ἥπερ, ἱλαρότητα ψυχῆς δεικνύουσα, ἀναπολεῖ καὶ νῦν ἡμῖν τὰ ἀλλαχοῦ περὶ τῆς *Ὀλλανδικῆς Σχολῆς* ῥηθέντα (*Ἱστορ. τῶν Ἑλλην. Ποιητ.* κτλ. σελ. ροβ'), ὅπερ

εὐχῆς ἔργον νὰ διατηρηθῇ καὶ ἐν Ἑλλάδι· δυνατὸν δὲ καὶ ἑ νὰ προστεθῇ, ὅτι ἡ ἐν τούτοις δεικνυομένη περὶ τὸν ἕλληνα λόγον εὐχέρεια καὶ δεξιότης ἀποδεικνύει ὅτι ὁ Νεόφυτος δὲν ἦτον ὁ τελευταῖος μεταξὺ τῶν νεωτέρων Ἑλλήνων (σ.λ'). Διὰ τοὺς λόγους τούτους δὲν ἐδίστασα νὰ ὑπολάβω κόσμημα τοῦ πονήματός μου τὴν ἔκδοσιν τούτων, οὐκ ἀπελπιζόμενος περί τινος κρείττονος ἐν τῷ μέλλοντι.

ΛΑΜΠΡΟΥ ΦΩΤΙΑΔΟΥ ΤΟΥ ΕΞ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ ΕΠΙΣΤΟΛΗ.

Τῷ Σοφολογιωτάτῳ Οἰκονόμῳ Ἰωαννίνων καὶ διδασκάλῳ κυρίῳ Κοσμᾷ.

Ἐμοὶ καὶ βουλομένῳ ἐστὶ, καὶ ἀνάγκη εἴτε ἀπὸ τῶν ἠθικῶν, εἴτε ἀπὸ τῶν γραφικῶν παραγγελμάτων ἐπίκειται πειρᾶσθαι τὸν ἐνόντα τρόπον τὴν κατ' ὀφειλὴν εὐγνωμοσύνην ἐπιδείκνυσθαι τῇ εὐεργετικωτάτῃ μοι ὑμῶν κορυφῇ, παρ' ἧς μοι πᾶν ὁτιοῦν ἀγαθὸν καὶ παρόντι μὲν τὸ τηνικαῦτα ἐπεδαψιλεύετο, καὶ ἀπόντι δ' ὁσῶραι τόγε νῦν εἶναι μνηστεύεται· καὶ ἠλίθιος μὲν τ' ἂν εἴην, οὐχ ὅπως ἀγνώμων, εἰ τοσαῦτα εὖ παθὼν, εἶτ' ἁπάντων ἀμνήμων ἐκείνων γένωμαι. Ἀλλὰ γὰρ κἂν λίαν ἐθέλω, τὸν γοῦν σύνοικον δικαστὴν, τὸ συνειδὸς, διαφυγεῖν οὐκ ἂν ἔχοιμι· νύττον γὰρ τοῦτο, καὶ πρὸς ἀπόδοσιν ὧν ὀφείλω διεγεῖρον οὐ παύεται, οὔτι τῶν σῶν, λέγειν, τὰ δ' ἐκείνου, ἐκ τῶν ἐκείνου ἐκείνῳ προσενεγκεῖν ἀπαιτῇ· εἰδὲ σε τῆς ἀμαθείας ὄκνος κατέχων ἀναχαιτίζει, μέμνησο ἡδέα πατράσιν εἶναι τὰ τῶν παίδων ψελλίσματα. *Οὕτω με, πάτερ μου φιλοστοργότατε καὶ διδάσκαλε, διακείμενον εἰδὼς (μαρτύρομαι καὶ τὸ συνειδὸς καὶ τὸν τοῦτο ἐτάζοντα) καὶ τοῖσδε τοῖς ἐνθυμήμασι καθ' ἑκάστην προσπαλαίοντα τὴν ἡμέραν, καὶ βουλόμενον μὲν, καὶ πάνυ ἱμειρόμενον ὅτι συνεχῶς τῆς εὐγνωμοσύνης παρέχειν τεκμήρια, κατὰ γοῦν τὴν προαίρεσιν, ἀνακοπτόμενον δὲ, καὶ βιαίως ἀποσπώμενον ὑπὸ πολλῶν (ἃ τῶν οὐκ ἐφ' ἡμῖν ὄντα, καὶ τῆς ἄλλως δικαίας κατακρίσεως πολύ τι μέρος ὑποτέμνεται,), καὶ εἰς τὸ πρόθυμον ὁρῶν μόνον, καίτοι σμικρότατον ταύτης δεῖγμα, οἷον τὸ τοῦ συναίτου (?) ἐκείνου ὑδάτιον ὑποδέξαι, εὐχὰς τὰς πατρικὰς καὶ ὑποθήκας τὰς διδασκαλικὰς ἀντιπαρέχων μοι, ὧν οὐδέν μοι εὐκταιότερον, οὐδ' εἰς σέμνωμα καὶ γένος βέλτιον.*

Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὸν ἐν μακαρίᾳ τῇ λήξει ἱεροδιδάσκαλον κύριον Νεόφυτον.

ΕΠΙΤΥΜΒΙΟΝ.

Τίς ποτε κεῖται λᾶαν ὑπαὶ τόνδ' ἔννεπε τύμβε;
Ὡς ἀρίγνωτος ἀνὴρ τοὔνομα Νειόφυτος.
Ἱεροδιήκονος, ἐξ ἀπίης γενεήν, κατ' Ἄθω τε
Δὴν καυσώνυμον ἦν ναιετάων καλύβην.
Γραμματικῆς εἴπέρ τις θευλογίης τ' ἐπιίστωρ,
Ἠδ' ἀρετῆς ἁπάσης ἔμπνοον ἀρχέτυπον.
Παιπαλόεσσα Χίος τόνδ' εὐσεβίης πρόμον ἔσχεν,
Ἠδὲ καθηγητὴν ἐγκυκλίων Δακίη.
Οὐκ ἄρ' ἐϋφρονέων τις θνητὸν τηλίκον εἴποι·
Εὐσεβίην, σοφίην οὔ ποτε πότμος ἕλεν.

ἄλλο.

Ἔγρεο Νειοφύτου δέμας ἐκ νεκύων παλίνορσον,
Καδδὲ σάλον στορέσεις μυρομένων ἑτάρων.

ἄλλο.

Τύμβος ἔχει σκῆνος, πνεῦμ' ἐς πόλον ἄντυγ' ἀπέπτη,
Πείρατα δ' ἐς γαίης Νειοφύτοιο κλέος.

ἄλλο.

Κάτθανες, ὀρφανίην δ' ἧμιν λίπες, ὦ πάτερ ἐσθλέ,
Ἰδμοσύνης, ἀρετῆς, σῆς θ' ὑποθημοσύνης.

Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὸν αὐτὸν

ΠΤΕΡΥΓΙΟΝ.

Νειόφυτος νήγρετον ὕπνον βιότῳ λᾶν ὑπὸ τόνδ' ὀκρυόεντ' ἰαύει·
Τὸν Πελοπόννασος ἔχοισ' ἰθαγενῆ κλύετ', Ἄθως ἒ θρέψε
Θρήϊκιος δὴν ἀρετᾶν οἰοβίων ἀώτῳ,
Ἀμφιρύτα δ' αὖτε Χίος θαητὸν
Εὐσεβίης ἀγῶνας
Ἔθηκεν.
Ὅσον δὲ
Ὤνατο κάρτα κυδρὰ
Ἅδ' ἐριβῶλαξ Δακίη τυχοῖσα!
Τὰν σοφίας πλῆσεν ἐᾶς, τὰν πύκασ' ἧσι βίβλοις,
Ἔκ τ' ἐδίδαξ' Ἑλλάδα φωνάν, ἐσιὼν θευλογίης δ' ἐς ἄκρον
Ἀμπτάμενος, πτανὸς ὅπως, ὑψιμέδοντος χερὶ πνεῦμ' ὡς ποθέεσκ' ἀφῆκε.

Εἶναι δὲ τὸ μέτρον τοῦ πτερυγίου τούτου ὡς καὶ τὸ τοῦ πρωτοτύπου τοῦ Σιμμίου. Εἶναι στίχοι χοριαμβικοὶ (‿‿) εἰς βακχεῖον (‿) ἢ ἀμφίβραχυν (‿‿) τελευτῶντες. Βαίνουσι δὲ ἐλαττούμενοι κατὰ συζυγίαν ἤτοι πόδα, ὥστε ὁ πρῶτος εἶναι ἑξάμετρος, ὁ δεύτερος πεντάμετρος, ὁ τρίτος τετράμετρος, ὁ τέταρτο τρίμετρος, ὁ πέμπτος δίμετρος, ὁ δὲ ἕκτος ἀμφίβραχυς, ἡ μόνη δηλ. κατάληξις τινῶν ἐκ τῶν προηγουμένων. Ἀντιστρόφως δὲ τὸ ἄλλο ἥμισυ ἄρχεται ἀπὸ ἀμφιβράχεος, βαίνει εἰς δίμετρον, τρίμετρον, τετράμετρον, πεντάμετρον καὶ ἑξάμετρον, καὶ οὕτως ἀποτελεῖται τὸ πτερύγιον.

Τοσαῦτα καὶ περὶ τούτου ἐπὶ τοῦ παρόντος, ἄλλοτε δὲ περὶ τῆς ἐν τῷ προλόγῳ τῆς πρώτης περιόδου μνημονευομένης κλεψιτυπίας.

Ἐν Ἀθήναις, τῇ κϐ' τοῦ ὅλως ἀναττίκου Φεϐρουαρίου 1858.

Κ. ΑΣΩΠΙΟΣ.

ΠΡΟΔΙΟΙΚΗΣΙΣ.

ΣΥΝΤΑΞΙΣ ΚΑΙ ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΟΝ,

ΔΙΑΙΡΕΣΙΣ

ΤΟΥ ΠΑΡΟΝΤΟΣ ΠΟΝΗΜΑΤΟΣ.

§. 1. Απολλωνιος ὁ Δύσκολος ἐν ἀρχῇ τοῦ πρώτου τῶν *Περὶ Συντάξεως* τεσσάρων βιβλίων, παραβάλλων τὴν ἕνωσιν τῶν στοιχείων πρὸς σύνθεσιν λέξεως καὶ τὴν τῶν λέξεων πρὸς κατασκευὴν αὐτοτελοῦς λόγου, καὶ εἰπὼν περὶ τῆς πρώτης ὅτι οὐ γίνεται κατὰ τυχαίαν ἐπιπλοκήν, ἀλλὰ κανονικῶς καὶ κατὰ τὸ δέον, ὑποσυνάπτει ἔπειτα « Καὶ σαφὲς ὅτι ἀκόλουθόν ἐστι τὸ καὶ τὰς λέξεις, μέρος οὔσας τοῦ κατὰ σύνταξιν αὐτοτελοῦς λόγου, τὸ κατάλληλον τῆς συντάξεως ἀναδέξασθαι. Τὸ γὰρ ἐξ ἑκάστης λέξεως παρυφιστάμενον νοητόν, τρόπον τινά, στοιχεῖόν ἐστι τοῦ λόγου· καὶ ὡς τὰ στοιχεῖα τὰς συλλαβὰς ἀποτελεῖ κατὰ τὰς ἐπιπλοκάς, οὕτω καὶ ἡ σύνταξις τῶν νοητῶν, τρόπον τινά, συλλαβὰς ἀποτελέσει διὰ τῆς ἐπιπλοκῆς τῶν λέξεων· καὶ ἔτι ὃν τρόπον ἐκ τῶν συλλαβῶν ἡ λέξις, οὕτως ἐκ τῆς καταλληλότητος τῶν νοητῶν ὁ αὐτοτελὴς λόγος. »

§. 2. Οὕτω δὲ μετ' αὐτὸν καὶ κατ' αὐτὸν Θεόδωρος ὁ Γαζῆς, ἀρχόμενος τοῦ περιωνύμου ἐν ταῖς ἀρχαιοτέραις σχολαῖς τῆς Ἑλλάδος τετάρτου *τῆς Γραμματικῆς Εἰσαγωγῆς*, λέγει « Λοιπὸν δὲ περὶ συντάξεως τῶν τοῦ λόγου μερῶν εἰπεῖν· γραμματικοῦ γὰρ καὶ ἡ περὶ ταῦτα θεωρία· καὶ τῆςγε τοιαύτης συντάξεως καὶ τοῦ λόγου ἕνεκα πραγματεύεται ὁ περὶ ἑκάστου τῶν ὀκτὼ τοῦ λόγου μερῶν σκεπτό-

μενος, ὡς ἔχει, ἤτοι κλίσεως, ἢ σχηματισμοῦ, ἢ προσῳδίας, ἢ ὀρ γραφίας, καθάπερ καὶ ὁ διαλεκτικὸς τοῦ συλλογιστικοῦ λόγου ἕνε περὶ ὀνόματος καὶ ῥήματος καὶ προτάσεως θεωρεῖ. »

§. 3. Ἐκ τούτων καταφανὲς γίνεται· ά. ὅτι ἡ σύνταξις ὑποθέ τάξιν, ῥυθμὸν καὶ ἁρμονίαν πρός τι· β'. ὅτι ἡ σύνταξις, ἡ κατὰ ι νόνας δηλ. ἐπιπλοκὴ τῶν λέξεων πρὸς κατασκευὴν λόγου εἶναι τὸ ι ριον ἔργον τῆς γραμματικῆς, πρὸς ὅ, οἷον πρὸς τέρμα καὶ σκοπ ὡς προετοιμασία χρησιμεύουσι τὰ ἄλλα, περὶ τεχνολογίας, ὀρθογρ φίας καὶ εἴτι ἕτερον. Ἐὰν δὲ παραβάλωμεν τὴν κατασκευὴν τοῦ λ γου πρὸς κατασκευὴν οἰκοδομήματος, φανερὸν ὅτι, ὡς οὔτε οἰκοδ μημα γίνεται ἄνευ τῆς ἐπιτηδείας ὕλης, οὔτε ἡ προετοιμασθεῖσα ὕλ ἄνευ τοῦ σκοπουμένου οἰκοδομήματος εἶναί τι τέλειον, οὕτω καὶ ἐν ταῦθα οὔτε κατασκευὴ λόγου ἤτοι σύνταξις ἄνευ τεχνολογίας καὶ ὀρ θογραφίας κατορθοῦται, οὔτε ἡ μόνη τεχνολογία, ὀρθογραφία, κτλ εἶναί τι πλῆρες καὶ καθ' αὑτὸ σκοπούμενον, ἄνευ τῆς συντάξεως. Ἐπί σης δὲ φανερὸν ὅτι καὶ ἐν οἰκοδομήματι καὶ ἐν λόγῳ ὁ ἱκανὸς ἀφ ἑαυτοῦ νὰ κατασκευάσῃ ἔργον ὀρθὸν καὶ κατὰ τοὺς κανόνας τῆς τέ χνης εἶναι ἱκανὸς νὰ ἐπικρίνῃ καὶ τὰ τῶν ἄλλων, εἴγε ἡμαρτημένα ἢ ἀναμάρτητα.

§. 4. Τοιαύτης οὔσης τῆς Συντάξεως, πρόδηλον ὅτι καὶ τὸ περὶ αὐτῆς πραγματευόμενον μέρος τῆς Γραμματικῆς, ὅπερ Συντακτικὸν ἐπεκράτησε νὰ καλῆται, ὡς Τεχνολογικὸν τὸ περὶ τεχνολογίας, καὶ Ὀρθογραφικὸν τὸ περὶ ὀρθογραφίας, εἶναι ὡσαύτως τὸ κυριώτερον καὶ σπουδαιότερον αὐτῆς μέρος. Περὶ τῆς εἰς τρία διαιρέσεως τῆς Γραμματικῆς ἴδε τὸν Πρόλογον τῆς Δ' ἐκδόσεως τῆς Α περιόδου τοῦ Συντακτικοῦ μου.

§. 5. Δυνατὸν βεβαίως καὶ κατ' ἄλλον τρόπον νὰ διαιρεθῇ τὸ περὶ Συντάξεως πραγματευόμενον μέρος τῆς Γραμματικῆς, ἐγὼ ὅμως δὲν εὑρίσκω λόγους ἀποχρῶντας ἵνα ἀλλάξω τὴν ἀπ' ἀρχῆς ληφθεῖσαν εἰς τρία διαίρεσιν αὐτοῦ καὶ τηρηθεῖσαν ἐκ τῆς πρώτης μέχρι τῆς πέμπτης ἐκδόσεως τῆς πρώτης, ὡς καὶ ἐν τῇ πρώτῃ ἐκδόσει τῆς δευτέρας ταύτης Περιόδου.

§. 6. Νομίζω δηλ. ὅτι ὁ σκοπὸς τοῦ Συντακτικοῦ ἐπιτυγχάνεται ἐκ τοῦ τριπλοῦ τούτου ἔργου· πρῶτον ἐκ τῆς γνώσεως τοῦ τί χρησιμεύει ἕκαστον εἶδος τῶν λέξεων εἰς τὴν κατασκευὴν τοῦ λόγου καὶ

κατὰ ποίους κανόνας τίθεται· δεύτερον, ἐκ τῆς γνώσεως τῶν τρόπων καθ' οὓς λόγος πρὸς λόγον συνδέεται, καὶ τρίτον, ἐκ τῆς γνώσεως τινῶν συγχωρητῶν παραβάσεων τοῦ κανονικοῦ καὶ συνήθους, αἵτινες ὀνομάζονται *Σχήματα* καὶ *Ἰδιώματα*. Οὕτως ἀποκτᾶται ἡ πλήρης ἐκμάθησις τῆς ὀρθῆς πλοκῆς τῶν λέξεων εἰς κατασκευὴν λόγου, ὅπερ ἐστὶν ὁ σκοπὸς τῆς συντάξεως.

§. 7. Διὰ τοῦτο καὶ τὸ παρὸν πόνημα εἰς τρία τμήματα διαιρεῖται. Τὸ πρῶτον, πραγματευόμενον περὶ τοῦ πρώτου τῶν προσημειωθέντων τριῶν ἔργων, ἐπιγράφεται *Περὶ τῆς κυρίως λεγομένης Συντάξεως*. Τὸ δεύτερον, πραγματευόμενον περὶ τοῦ δευτέρου ἔργου, ἐπιγράφεται *Περὶ Συνδέσεως τῶν λόγων καὶ τῶν μερῶν αὐτῶν.* Τὸ τρίτον, τελευταῖον, πραγματευόμενον περὶ τῶν συγχωρητῶν παραβάσεων, ἐπιγράφεται *Περὶ Συντακτικῶν Σχημάτων καὶ Ἰδιωμάτων.*

§. 8. Καὶ τέταρτον δὲ μέρος τοῦ συντακτικοῦ νὰ διακριθῇ δὲν ἤθελεν εἶναι ἴσως ἀνοίκειον. Ἀντὶ δηλ. νὰ προτάσσηται ἡ φύσις τῶν πτώσεων, τῶν ἐγκλίσεων, τῶν διαθέσεων, τῶν χρόνων, κτλ, καὶ ἐξ αὐτῆς, οἷον κοινῆς ἀρχῆς, νὰ ἐξάγωνται αἱ διάφοροι κατὰ μέρος ἀπαντώμεναι περιστάσεις, ὡς γίνεται ἐν ταῖς τῶν ἀλλογενῶν ἑλληνιστῶν γραμματικαῖς, καταλληλότερον φαίνεται νὰ ἐκθέτωνται πρῶτον αἱ διάφοροι περιστάσεις τῆς γενικῆς, π. χ. τῆς εὐκτικῆς, τοῦ ἀορίστου, κτλ· καὶ ἐκ τούτων ἔπειτα νὰ ἐξάγηται, εἰ δυνατόν, ὡς πόρισμα ἡ γενικὴ ἀρχή, εἰς ἣν αἱ πρώην ἐκτεθεῖσαι περιστάσεις ἀνάγονται. Τότε γίνεται σαφέστερον εἰ πάντα τὰ τῶν πτώσεων, ἐγκλίσεων, κτλ, συντακτικὰ φαινόμενα ἐκ μιᾶς μόνης ἀρχῆς ἐξηγοῦνται, ἢ πρέπει νὰ προστρέξωμεν εἰς πλείονας. Ἀλλὰ περὶ τούτου ἄλλοτε σκεπτέον· ἐπὶ τοῦ παρόντος νομίζομεν ἱκανὰ ὅσα ἐν τῷ Προλόγῳ περὶ αὐτοῦ πρὸς ἁπλῆν νύξιν εἴπομεν.

§. 9. Ἐπειδὴ δὲ ἡ παροῦσα δευτέρα Περίοδος εἶναι μὲν πλουσιωτέρα καὶ πληρεστέρα τῆς πρώτης, ἀλλὰ κατὰ τὸ αὐτὸ πάντοτε σχέδιον, διὰ τοῦτο πολλαχοῦ παραπέμπεται ὁ ἀναγνώστης ἐκ ταύτης εἰς ἐκείνην. Οὐδὲν ἧττον ὅμως ἐνιαχοῦ καὶ ἐκ τῆς δευτέρας παραπέμπεται εἰς τὴν πρώτην. Ὅσα δηλ. εἴτε διὰ παραδειγμάτων εἴτε ἄλλως ἐκρίθησαν ἱκανῶς ἐν ταύτῃ ἐξηγημένα, πρὸς ἀποφυγὴν παλιλλογίας, δὲν ἐπαναλαμβάνονται ἐνταῦθα, ἐπίσης παραπομπῆς γινομένης.

§. 10. Καὶ εἰς τὴν ἐν Κερκύρᾳ κατὰ τὸ αωμά ἐκδοθεῖσαν *Εἰσαγωγὴν* εἰς τὴν *Ἑλληνικὴν Σύνταξιν*, ἀκριβέστερον πραγματευομένην τινὰ, γίνονται παραπομπαί. Διὰ τούτων ἐτόλμησα νὰ πεισθῶ ὅτι δίδεται ἱκανὴ ἐπὶ τοῦ παρόντος ὁδηγία εἰς τοὺς περὶ τὴν ἑλληνικὴν γλῶσσαν ἀσχολουμένους, ἕως οὗ ἄλλα περὶ τοῦ αὐτοῦ θέματος συγγράμματα, τελειότερα, μεθοδικώτερα καὶ ἄξια τῶν τῆς ἐποχῆς προσδοκιῶν φανέντα, συγκρύψωσι τὰ ἀτελῆ τάδε, παραῤῥιφθέντα ὡς τὰ μηνολόγια τῶν παρερχομένων ἐνιαυτῶν.

ΤΜΗΜΑ ΠΡΩΤΟΝ.

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΚΥΡΙΩΣ ΛΕΓΟΜΕΝΗΣ ΣΥΝΤΑΞΕΩΣ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΠΡΩΤΟΝ.

Περὶ Λόγου.

§. 1. Σκοπὸς τοῦ λόγου, ἐκφωνουμένου ἢ γραπτοῦ, εἶναι νὰ ἐξηγήσῃ τὰ αἰσθήματα ἢ διανοήματα τοῦ λαλοῦντος ἢ γράφοντος. Τὰ πρὸς τοῦτο χρησιμεύοντα εἶναι τὰ διάφορα εἴδη τῶν λέξεων, λαμβανόμενα, κατὰ τὴν χρείαν, ποτὲ μὲν περισσότερα, ποτὲ δὲ ὀλιγώτερα, καὶ διαφόρως συμπλεκόμενα, ὡς λαμβάνονται τὰ γράμματα εἰς τὴν σύνθεσιν τῶν συλλαβῶν καὶ λέξεων· οὕτω, π. χ. *ἴ, ἴς, ῥίς, ἀρίς, χαρίς· πύλη, λύπη, πότος, τόπος*, κτλ· καὶ *εἰμί.* — *ἐγώ εἰμι.* — *ἐγώ εἰμι Ἕλλην.* — *ἐγώ εἰμι Ἕλλην τὸ γένος καὶ οὐχὶ βάρβαρος.* — *ἐντυγχάνειν τινί.* — *ἐπιτυγχάνειν ἀγαθῆς γυναικός.* — *φαίνεται τὸ πρᾶγμα οὕτως ἔχον*, κτλ. Διὰ δὲ τῆς συνδέσεως πολλῶν ἁπλῶν καὶ μικρῶν γίνονται ἄλλοι λόγοι πολυσύνθετοι καὶ μακρότατοι, καὶ ἐκ τούτων πάντων συγκροτοῦνται τὰ κεφάλαια τῶν βιβλίων καὶ τὰ ὁλόκληρα συγγράμματα καὶ ποιήματα.

§. 2. Ὁ λόγος δυνατὸν νὰ ἦναι μικρὸς ἢ μέγας, κατὰ τὴν περίστασιν καὶ τὴν χρείαν, ὡς καὶ τὰ ἀνωτέρω παραδείγματα δεικνύουσι, προσέτι δὲ μέγιστος καὶ πολυμερέστατος. Ὁ μικρότατος δὲ πάντων, καὶ τὸ στοιχεῖον, τρόπον τινά, εἰς ὃ πάντες οἱ λοιποὶ ἀναλύονται, εἶναι ἡ μετά τινος προσώπου, ζώου ἢ πράγματος ταύτης ἢ ἐκείνης τῆς ἰδιότητος σύζευξις, ἢ ἁπλῶς ἡ μόνη ἐξήγησις τῆς τούτου ὑπάρξεως, ὡς ὁ *Ἀριστείδης ἐστὶ δίκαιος, ὁ λαγὼς ἐστιν ὠκύπους, τὸ μῆλόν ἐστι στρογγύλον, ἔστι Θεός*, κτλ· μικρότερος τούτου λόγος δὲν γίνεται. Τοῦτο καλεῖται *ἁπλῆ πρότασις*, σημαίνουσα κρίσιν τῆς ψυχῆς διὰ λέξεων ἐκφερομένην.

§. 3. Ἡ ἁπλῆ πρότασις συνίσταται, ὡς καὶ τὰ παραδείγματα δεικνύουσιν, ἐκ τριῶν μερῶν, *τοῦ ὑποκειμένου, τοῦ κατηγορουμένου*

καὶ τοῦ συνδετικοῦ. Καὶ τὸ μὲν ὑποκείμενον, σημαῖνον τὸ πρόσωπον, ζῶον ἢ πρᾶγμα περὶ οὗ ὁ λόγος, εἶναι ἡ βάσις τῆς ὅλης προτάσεως, τὸ δὲ κατηγορούμενον, σημαῖνον τὴν εἰς αὐτὸ καθ' ἕνα ἢ κατ' ἄλλον τρόπον ἀπονεμομένην ἰδιότητα, δεικνύει τοῦτον ἢ ἐκεῖνον τὸν χαρακτῆρα τοῦ ὑποκειμένου· τὸ δὲ συνδετικόν, τελευταῖον, σημαῖνον τὴν σύνδεσιν αὐτῶν, συμπληροῖ τὸ ὅλον. Οὕτω, π. χ. διὰ τοῦ *ὁ Θεός ἐστι δίκαιος* δηλοῦται ὅτι ἡ ἰδιότης *δικαιοσύνη* συζεύγεται διὰ τοῦ *ἐστὶ* μετὰ τοῦ ὑποκειμένου *Θεός*, ὅτι δηλ. ἡ ἰδιότης αὕτη ἐνυπάρχει εἰς τὸ πρόσωπον τοῦ θεοῦ, καὶ ὅτι ὁ θεὸς χαρακτηρίζεται ὡς δίκαιος· διὰ τοῦ *ἔστι θεός*, δηλοῦται ὅτι ὁ θεὸς χαρακτηρίζεται ὡς ὢν ἤτοι ὑπάρχων, κτλ.

§. 4. Ἡ σύζευξις αὕτη, εἴτε κατὰ διαφόρους χρόνους ὡς ὑπάρξασα, ὑπάρχουσα ἢ ὑπάρξουσα παρισταμένη, οἷον *ὁ ἄνθρωπος ἦν, ἐστίν, ἔσται ἀσθενής*, εἴτε διὰ τῶν ἐγκλίσεων ὡς πραγματική, ὡς εὐκτὴ ἢ ὡς προστασσομένη ἐκφερομένη, οἷον *ἐγώ εἰμι φιλομαθής, εἴην πλούσιος, ἔσο δίκαιος*, εἴτε ἄλλως ποικίλλουσα, φυλάττει πάντοτε τὸν χαρακτῆρα τῆς ἁπλῆς προτάσεως.

§. 5. Ἀναιρεῖται δὲ ἡ σύζευξις τῶν δύο ἐννοιῶν καὶ γίνεται διάζευξις, προστιθεμένων τῶν ἀποφατικῶν μορίων *οὐ, μή*, καὶ τῶν ἐκ τούτων γινομένων *οὐδείς, οὐδέν, οὐδαμῶς, οὐδαμῇ, μηδείς, μηδέν, μηδαμῶς, μηδαμῇ*, κτλ· ὡς *ἀνὴρ οὐκ ἔστιν ἀγαθός.—τοῦτο οὐκ ἔστι δίκαιον.—Θεὸς οὐδαμῇ οὐδαμῶς ἄδικος* (ἐστίν), *ἀλλ' ὡς οἷόν τε δικαιότατος* (Πλ. *Θεαιτ.* 176).—*μὴ χαλεπὸς ἔσο.* — *μηδαμῶς ἔσο ἄδικος*, κτλ. Διὰ τῆς πρώτης γίνεται κρίσις καταφατική, βεβαιοῦσα τὴν σύζευξιν, διὰ τῆς δευτέρας ἀποφατικὴ ἀναιρετικὴ αὐτῆς· ἄλλως δὲ οὐδέν τι καινὸν ἐμφαίνουσιν.

§. 6. Τὸ ὑποκείμενον λοιπόν, τὸ κατηγορούμενον καὶ τὸ συνδετικόν, ὁμοῦ λαμβανόμενα, ἄνευ ἢ μετὰ τῶν ἀποφατικῶν μορίων, ἀποτελοῦσι λόγον, δυνάμενον μὲν νὰ λάβῃ καὶ προσθήκας πρὸς μείζονα πλατυσμόν, δι' ἐξηγήσεως περιστατικῶν καὶ συμβεβηκότων, οὐδεμίαν ὅμως ἐλάττωσιν· διότι ὅ τι μέρος τῶν τριῶν τούτων λείψῃ, οὐδεμία διάνοια πλήρης ἐκφέρεται, μόνον μερῶν δεικνυομένων καὶ οὐδενὸς ὅλου. Μόνον δὲ διὰ τῆς κατὰ τὸν ἀνωτέρω τρόπον συζεύξεως γίνεται λόγος πλήρης, τέλειον νόημα περιέχων. « Ἔστι γάρ τοι ὁ λόγος σύνταξις λέξεων εὐαρμόστως συντιθεμένων, διάνοιαν ἔχουσα αὐ-

τοτελῆ» (Θ. Γαζῆς, *Γραμματ. Εἰσαγωγῆς Δ'.*). ὅτι δὲ ὁ διὰ τῆς ἁπλῆς προτάσεως εἶναι ὁ ἁπλούστατος καὶ τὸ στοιχεῖον τῶν ἄλλων λόγων, τοῦτο ἐσημειώσαμεν εὐθὺς ἀρχόμενοι.

§. 7. Τὰ μέχρι τοῦδε ὡς ἐν τύπῳ ληφθέντα περὶ τῆς ἁπλῆς προτάσεως παραδείγματα δεικνύουσι· α'. ὅτι τὸ μὲν ὑποκείμενον ἐκφέρεται διὰ τῶν οὐσιαστικῶν ὀνομάτων, τὸ δὲ κατηγορούμενον διὰ τῶν ἐπιθέτων, κατ' ὀνομαστικὴν ἀμφότερα· καὶ ὅτι ἄνευ ὀνομαστικῆς εἰς τὸ οἰκεῖον ἀποδιδομένης ῥῆμα λόγος οὐ γίνεται. Κατωτέρω δὲ, καὶ ἐν ἰδιαιτέροις κεφαλαίοις, ἀκριβέστερον περὶ ἑνὸς ἑκάστου πραγματευόμενοι, θέλομεν ἰδεῖ ὅτι δι' ἄλλων μερῶν τοῦ λόγου καὶ κατ' ἄλλην πτῶσιν ἐκφέρεται τό τε ὑποκείμενον καὶ κατηγορούμενον, ὡς ἐπὶ ἀπαρεμφάτου, καὶ ὅτι πολλάκις ἡ ὀνομαστικὴ ἀπαντᾶται ἀναντapόδοτος καὶ οἷον ἐκκρεμὴς, ὡς ἐπὶ τῶν ἀπολύτων μετοχῶν· β'. δεικνύουσι τὰ ἀνωτέρω παραδείγματα ὅτι καὶ ἡ σύνδεσις καὶ ἡ ὕπαρξις ἐκφέρεται διὰ τοῦ ῥήματος εἶναι· *ὁ θεός ἐστι δίκαιος.—ἔστι θεός* =ὑπάρχει. Κατωτέρω δὲ καὶ περὶ συνδέσεως καὶ περὶ ὑπάρξεως θέλομεν ἐπισημειώσει εἴ τι πρὸς ἐξακρίβωσιν τούτων προσαπαιτεῖται.

§. 8. Καὶ ταῦτα μὲν κατωτέρω, ἐπὶ δὲ τοῦ παρόντος σημειοῦμεν ὅτι, ἐκτὸς τοῦ ἀνωτέρω τρόπου τῆς συνδέσεως, ὑπάρχει καὶ ἄλλος, καθ' ὃν κατηγορούμενον καὶ συνδετικὸν ἑνούμενον μίαν λέξιν ἀποτελοῦσι. Οὕτω λέγεται *Σωκράτης ὑγιαίνει.—Πλάτων σωφρονεῖ.—ἡ πόλις καθαρεύει.—ὁ γεωργὸς ἀργεῖ.—ὁ ἄνθρωπος ἀσθενεῖ, ἀσεβεῖ.* Ἐν τούτοις μόνον δύο μέρη τῆς προτάσεως φαίνονται, ἀλλὰ καὶ ἐν αὐτοῖς τὰ δύο εἶναι ἴσα τοῖς τρισὶ τῶν προηγουμένων· διότι τὸ *ὑγιαίνει*=ἐστὶν ὑγιὴς, τὸ *σωφρονεῖ*=ἔστι σώφρων, κτλ.

§. 9. Ἐκ τούτου λοιπὸν γεννῶνται διτταὶ προτάσεις, προτάσεις ἔχουσαι τὸ κατηγορούμενον κεχωρισμένον τοῦ συνδετικοῦ, ὡς *Σωκράτης ἐστὶ σώφρων, ἀγνὸς, ἥσυχος, ὁμόδοξος, ἑτερόδοξος*, κτλ· καὶ προτάσεις ἔχουσαι ἡνωμένον τὸ κατηγορούμενον μετὰ τοῦ συνδετικοῦ, ὡς *Σωκράτης σωφρονεῖ, ἁγνεύει, ἡσυχάζει, ὁμοδοξεῖ, ἑτεροδοξεῖ*, κτλ. Τὰς πρώτας, γινομένας μόνον ἐκ τοῦ *εἶναι* καὶ τῶν συγγενῶν ῥημάτων, καλοῦμεν, συντομίας χάριν, *ἀνεπτυγμένας*, τὰς δευτέρας, γινομένας ἐκ τῶν λοιπῶν ῥημάτων, *συνεπτυγμένας*.

§. 10. Καίτοι δὲ αἱ διτταὶ αὗται προτάσεις ἐν γένει φαίνονται ἰσοδύναμοι, καὶ τῷ ὄντι τὸ ἓν εἶδος μετατρέπεται εἰς τὸ ἄλλο, οὔτε

ὅμως δυνατή, τῆς γλώσσης ἕνεκα, οὔτε ἰσοδύναμος πάντοτε ἡ πρὸς ἀλλήλας αὐτῶν μεταβολή. Οὕτω π. χ. τὸ *εἰμὶ ἔνθους* καὶ εὐκόλως καὶ ὀρθῶς γίνεται *ἐνθουσιῶ*, καὶ τὸ *εἰμὶ σώφρων* γίνεται *σωφρονῶ* καὶ ἀντιστρόφως τὸ *εὐδαιμονῶ* ἀναλύεται εἰς τὸ *εἰμὶ εὐδαίμων*, καὶ τὸ *ἀπορῶ* εἰς τὸ *εἰμὶ ἄπορος*. Οὔτε ὅμως τὸ *εἰμὶ ἐντελὴς* ἢ *εὐτελὴς* γίνεται *ἐντελῶ* ἢ *εὐτελῶ*, οὐ συγχωρούσης τῆς γλώσσης, οὔτε τὸ *εἰμὶ δαπανηρός*, διὰ τὸν αὐτὸν λόγον, γίνεται *δαπανηρῶ*. Οὔτε τὸ *δικαιῶ* ἀναλύεται ὀρθῶς εἰς τὸ *εἰμὶ δίκαιος* ἢ τὸ *ἀξιῶ* εἰς τὸ *εἰμὶ ἄξιος*, οὔτε τὸ *βακχεύω* εἰς τὸ *εἰμὶ βάκχος*. Ἀλλ' οὐδὲ τὸ *φιλοσοφῶ* ἰσοδυναμεῖ κατὰ πάντα τῷ *εἰμὶ φιλόσοφος*, ἢ τὸ *γεωμετρῶ* τῷ *εἰμὶ γεωμέτρης*. Οὐδὲ τὸ *ὁ ἥλιος ἀνατέλλει*=ἐστὶν *ἀνατέλλων*. (Ἴδε *Περίοδον Πρώτην*, πέμπτης ἐκδόσεως σ. 3. §. 9—10 καὶ κατωτέρω περὶ *ἐνεστῶτος χρόνου*).

§. 11. Ὁσάκις τὸ συνδετικὸν εὐκόλως ἔξωθεν ἐννοεῖται, παραλείπεται, ὡς *Ἕλλην ἐγώ.—σὺ γὰρ ὁ αἴτιος.—θνητοὶ οἱ ἄνθρωποι*. Συνήθως δὲ παραλείπεται τὸ τρίτον ἑνικὸν πρόσωπον, ὡς *οὐκ ἀγαθὸν πολυκοιρανίη.—ἄριστον μὲν ὕδωρ.—ἄδηλον τὸ μέλλον*· μάλιστα δὲ ἐπὶ γνωμικῶν· *πᾶν μέτριον ἄριστον.—καλὸν ἡσυχία*, καὶ ἐπὶ παροιμιῶν· *ὅμοιον ὁμοίῳ φίλον*. Εἰ οὐχὶ πάντοτε, πολλάκις δὲ παραλείπεται ἐπὶ τῶν οὐσιαστικῶν, *ἀνάγκη, χρεών, θέμις*· ἐπὶ τῶν ἐπιθέτων *ἕτοιμος, φροῦδος, ἄξιος, δυνατός, αἴτιος, ῥᾴδιον, χαλεπόν*· ἐπὶ τῶν εἰς *τέος* ῥηματικῶν, καὶ μάλιστα τῶν οὐδετέρων· ἐπὶ τῶν *οἷόν τε, θαυμαστὸν ὅσον, ἀμήχανον ὅσον* καὶ τῶν ὁμοίων. Καὶ ταῦτα μὲν ἐν ἀρχῇ, ἐν συνεχείᾳ δὲ λόγου παραλείπεται τὸ συνδετικόν, ὅταν παραλαμβάνηται ἐκ τοῦ προηγουμένου κώλου, ὡς *οὗτος μὲν ἀγαθός ἐστιν, ἐκεῖνος δὲ κακός*· ἢ καὶ ἀντιστρόφως ἐκ τοῦ ἑπομένου εἰς τὸ ἡγούμενον παλινδρομικῶς, ὡς *τὸ μὲν δίκαιον, τὸ δὲ ἄδικόν ἐστιν*.

§. 12. Οἴκοθεν δὲ ἐννοεῖται ὅτι τὸ ἐκ κώλου εἰς κῶλον παραλαμβανόμενον συνδετικὸν παραλαμβάνεται πάντοτε κατ' ἀναλογίαν, ὅ ἐστι καθ' ὃ πρόσωπον καὶ καθ' ὃν ἀριθμὸν ἀπαιτεῖ τὸ ῥῆμα τῆς προτάσεως, εἰς ἣν ἀναφέρεται, οἷον *ἐκεῖνος μὲν ἐστὶν ἀγαθός, σὺ δὲ* (εἶ) *κακός*. — *σοφὸς μὲν ἐστὶν ἐκεῖνος, ὑμεῖς δὲ ἄφρονες* (ἐστέ). Ὡσαύτως καὶ ἐπὶ χρόνου τηρεῖται ἡ αὐτὴ ἀναλογία, οἷον *ὁ μὲν πατὴρ δίκαιος ἦν, σὺ δὲ ἄδικος* (εἶ). Οὕτω καί, *ταῦτα μὲν ὑμεῖς λέγετε, ἡμεῖς δὲ τἀναντία τούτοις* (λέγομεν).

§. 13. Καὶ τὸ ὑποκείμενον τῆς προτάσεως παραλείπεται ἐν συνεχείᾳ τε καὶ ἐν ἀρχῇ λόγου· ἐν συνεχείᾳ μὲν λόγου παραλείπεται, ὅταν παραλαμβάνηται ἐκ τοῦ ἡγουμένου κώλου· *ἐγὼ δὲ περὶ τούτων οὐχ οὕτω γιγνώσκω· ὁρῶ γὰρ* (Ξεν. *'Αν.*), καὶ ἐν γένει ὅταν ἐν τῷ πρώτῳ κώλῳ τοῦ λόγου τεθὲν ἐννοῆται καὶ ἐν τοῖς ἑπομένοις· *Κῦρος . . . ἡγήσατο Μήδων . . . κατεστρέψατο Σύρους . . . ἦρξε δὲ Βακτρίων . . . ἐπῆρξε δὲ καὶ Ἑλλήνων* (Ξεν. Κ. Π. Α. ά. 4). Ὡσαύτως δὲ καὶ ὅταν ἐκ τοῦ προηγουμένου κατ' ἀναλογίαν παραλαμβάνηται· *ἐθεώρει ὁ Κῦρος πρῶτον μὲν τοὺς βαρβάρους, εἶτα δὲ τοὺς Ἕλληνας· εἶχον δὲ πάντες κράνη χαλκᾶ* (Ξεν. *'Αν.* Α, 6', 16. οἱ Ἕλληνες). Ἐνίοτε δὲ ἐνυπολανθάνον τὸ ὑποκείμενον ἐν λέξει τοῦ προηγουμένου κώλου ἐκ ταύτης παραλαμβάνεται ἐν τῷ ἑπομένῳ, ὡς *ἐν δὲ τούτῳ τῷ χρόνῳ τὸν Ἰσθμὸν ἐτείχεον πάντες Πελοποννήσιοι, καί σφι ἦν πρὸς τέλεϊ* (Ἡρόδ. Θ', 8. *τὸ τεῖχος, ἢ τὸ τειχέειν=τειχίζειν*).—*πορεύσομαι εὐθὺς πρὸς τὰ βασίλεια, καὶ ἢν μὲν ἀνθιστῆται* (Ξεν. Κ. Π. Β', δ', 24. ὁ βασιλεύς, ἐκ τοῦ *βασίλεια*).

§ 14. Ἐν ἀρχῇ λόγου παραλείπεται τὸ ὑποκείμενον ἐπὶ τοῦ πρώτου καὶ δευτέρου προσώπου, ὅταν δὲν ἀπαιτῆται ἀντιδιαστολή, ὡς *φιλομαθής εἰμι.—ἐν τοῖς λόγοις ἀεὶ τοιοῦτος εἶ.—θυμοῦ κρατῶμεν.—ἄγωμεν.—εὔφημος ἴσθι.—τίμα τοὺς γονεῖς.—μὴ οἴου.—μὴ ἀνάγκαζε.—μὴ εἴπῃς*, κτλ· ἐπὶ δὲ τοῦ τρίτου προσώπου, καὶ ἐπὶ ἄλλων μὲν περιστάσεων, μάλιστα δὲ ἐπὶ τῶν ἑξῆς· ά. ἐπὶ πράξεων ὑπ' ἀνδρὸς γινομένων ἰδιαίτερον ἔργον ταύτας ἔχοντος, οἷον *ἐσάλπιγξεν* (ὁ σαλπιγκτής), *ἐκήρυξεν* (ὁ κῆρυξ).—*τὸν νόμον* ἡμῖν *ἀναγνώσεται* (ὁ γραμματεύς). 6'. ἐπὶ τῶν *φασί, λέγουσι*, καὶ τῶν τοιούτων, ὅταν ἐν γένει ἐννοῆται τὸ *οἱ ἄνθρωποι*. γ'. ἔνθα ἐννοεῖται τὸ ἀόριστον *τὶς*, ὡς *δοκεῖν γὰρ εἰδέναι ἐστὶν ἃ οὐκ οἶδε* (τις).—ἡδὺ τὸ *οἴεσθαι τεύξεσθαι ὧν ἐφίεται* (τις). δ' ἐπὶ τῶν *ὕει, νίφει, χειμάζει, σείει*· « *καθὸ ἡ τοιαύτη ἐνέργεια ἐξαιρέτως τῷ Διὶ ἀναπέμπεται.* » (Ἀπολλώνιος)

§. 15. Τὸ δὲ κατηγορούμενον μόνον ἐν ἀκολουθίᾳ λόγου δυνατὸν νὰ παραλειφθῇ, ἐκ τοῦ προηγουμένου παραλαμβανόμενον, οὐδέποτε δὲ ἐν ἀρχῇ, ὡς *ἐγὼ μὲν ἰατρός εἰμι, σὺ δὲ οὐκ εἶ* (ἰατρός)· ὡσαύτως καὶ ὅταν, μετὰ τοῦ συνδετικοῦ ὂν ἡνωμένον, ἀποτελῇ τὸ ῥῆμα μετ' αὐτοῦ, ὡς *ὁμολογεῖς ταῦτα; ἔγωγε* (ὁμολογῶ). Ἐν ἀρχῇ λόγου

δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ παραλειφθῇ· διότι εἰς τὸ *Σόλων ἐστί*, π. δυνατὸν νὰ ἐννοηθῶσι μυρία κατηγορούμενα.

§. 16. Καὶ τὸ ὑποκείμενον καὶ τὸ κατηγορούμενον ἐν ταὐτῷ δυνατὸν νὰ παραλειφθῶσιν ἐν συνεχείᾳ λόγου, ὡς *ἔστι Σωκράτης σοφός; ἔστι (Σωκράτης σοφός)*· ἢ τὸ κατηγορούμενον καὶ τὸ συνδετικόν, ὡς *κάτοπρον εἴδους χαλκός ἐς', οἶνος δὲ νοῦ* (*κάτοπτρόν ἐστι*).

§. 17. Καὶ ὁλόκληρος πρότασις παραλείπεται ἐπὶ εὐχῶν καὶ καταρῶν, ἐπὶ ἀπαγορεύσεων, παραινέσεων καὶ τῶν τοιούτων, ὡς *ὦ πρὸς Θεῶν* (ἱκετεύω=ἐγώ εἰμι ἱκετεύων).—*ἐς κόρακας* (*ἄπιθι*=ἔσο ἀπιών).—*μὴ δράσῃς* (=ὅρα μὴ δράσῃς).—*μὴ ληφθῇς* (=ὅρα μὴ ληφθῇς).—*μηδὲν ἄγαν*.—*ὅπως ἔσει ἀνήρ*· οὕτω καὶ *ποῖ καὶ πόθεν*; (πορεύει καὶ ἥκεις;).

§. 18. Εἰς τὰ ἀνωτέρω τυπικὰ παραδείγματα ἄλλα τινὰ ἐκ τῶν ποιητῶν καὶ συγγραφέων προστιθέμενα σαφηνίζουσι τὸ πρᾶγμα καλλιώτερον. Ἕπονται δὲ τὰ παραδείγματα ταῦτα, πρὸς εὐκολωτέραν ἐφαρμογήν, κατὰ τὴν ἀνωτέρω τάξιν, ἐν πλήρει προτάσει, κατ' ἔλλειψιν τοῦ συνδετικοῦ, κατ' ἔλλειψιν τοῦ ὑποκειμένου, κτλ.

Ἐν πλήρει προτάσει· *ἐγὼ θεός εἰμι* (*Ἰλ.* Δ', 58). — *ἐγὼ δ' ἄτολμός εἰμι* (Αἰσχ. *Πρ.* 14). — *ἐγὼ δ' οὐκ αἴτιός εἰμι* (*Ἰλ.* Τ. 86). —*οὐκ εἶ κακὸς σὺ* (Σ. Φ. 971).— *δειλότατός ἐσθ' ὁ πλοῦτος* (Ἀρφ. *Πλ.* 202). *ὑμεῖς θεαί ἐστέ* (*Ἰλ.* Β', 485). — *εἰσὶ δ' οὐ πάντες κακοί* (Ἀρφ. *Πλ.* 110).

Κατ' ἔλλειψιν τοῦ συνδετικοῦ· *τοῦ γὰρ ἐγὼ θεράπων* (*Ἰλ* Ω, 396).—*σὺ πλοῦτος;* (Ἀρφ. *Πλ.* 80)— *ὡς ἡδὺς ὁ βίος* (Γνωμ.). —*ἡμεῖς δ' ἄνθρακες* (Ἀρφ. *Ν.* 97)— *θεοὶ γὰρ ὑμεῖς;* (Ἀρφ. *Ὀρν.* 1235).—*ἀλλ' ὑμεῖς καρτεροὶ αἰεί* (*Ὀδυσ.* Ο, 534).—*δὶς παῖδες οἱ γέροντες* (Παροιμ.).

Παραλαμβανομένου ἐκ τοῦ ἡγουμένου κώλου· *ἀφνειὸς μὲν ὅδ' ἐςί, γέρων δὲ δή* (*Ἰλ.* Ω, 398).— *οὐκοῦν καὶ λῦπαι ὡσαύτως αἱ μὲν χρησταί εἰσι, αἱ δὲ κακαί* (Πλ. *Γοργ.* 429.).

Παραλαμβανομένου ἐκ τοῦ ἑπομένου κώλου· *μέτρον δ' αὐτῷ οὐχ ἡ ψυχή, ἀλλ' ὁ νόμος ἐστίν* (Ξ. Κ. Π. Ά, γ', 118). — *ὁ μὲν δειλὸς τῆς πατρίδος, ὁ δὲ φιλόδοξος τῆς πατρῴας οὐσίας ἐστὶ προδότης* (Γν.).

Κατ' ἔλλειψιν τοῦ ὑποκειμένου· *εἴμ' Ὀδυσσεὺς Λαερτιάδης* (Ὀδ. Θ, 19) —*Ἀργεῖός εἰμι* (Αἰσχ. *Εὐμ.* 447. Ἑρμαν.).—*ὡς μόθων εἶ*

(Ἀρφ. Πλ. 279).— ὡς ἀνδρεῖος εἶ (Ἀρφ. Ὀρν. 91). — μετὰ ταῦτα ἦσθ' ἄθλιος (Ἀρφ. Πλ. 833).— οὐ γὰρ ἦν ὑβριστὴς (ὁ προειρημένος Πηλεύς. Ἀρφ. Ν. 1058). —ὁμήλικές εἰμεν=ἐσμέν (Ὀδ. Ο, 197). —οὐχ οἷοί τ' ἐσμέν (Ἀρφ. Ἱπ. 736). — ὅπως δὲ συμπαραστάται ἔσεσθε (Ἀρφ. Πλ. 325).—φασὶ γὰρ δυσβουλίαν τῇδε τῇ πόλει προσεῖναι (Ἀρφ. Νεφ 587).

Κατ' ἔλλειψιν τοῦ ὑποκειμένου καὶ κατηγορουμένου· οὐδεὶς θεῶν φιλοσοφεῖ, οὐδ' ἐπιθυμεῖ σοφὸς γενέσθαι, ἔςι γάρ (Πλ. Συμπ. 203).

Κατ' ἔλλειψιν τοῦ συνδετικοῦ καὶ τοῦ κατηγορουμένου· σύ τε Ἕλλην εἶ, καὶ ἡμεῖς (Ξ. Ἀν. Β΄, ά, 16).

Κατ' ἔλλειψιν ὁλοκλήρου προτάσεως· δεῦρο, δεῦρ', ὦ δέσποτα (Ἀρφ. Β. 302).

§. 19. Ἕκαστος βεβαίως ἐννοεῖ ὅτι τὰ τοιαῦτα δὲν ἰδιάζουσι μόνον εἰς τὴν ἀρχαίαν ἑλληνικήν, ἀλλὰ εἶναι κοινὰ καὶ εἰς τὴν σημερινήν, καὶ εἰς τὰς πλείστας τῶν γνωστοτέρων γλωσσῶν. Οὕτως ἐν τῇ συνηθείᾳ λέγεται, κατ' ἔλλειψιν τοῦ συνδετικοῦ ἢ ῥήματος· τοῦ πρώτου τὰ παθήματα γεφύρι τοῦ δευτέρου, καί, παροιμιωδῶς, τοῦ κακοῦ καιροῦ τὰ νέφη ἄλλα πάνω κι' ἄλλα κάτω. Ὡσαύτως, κατ' ἔλλειψιν τοῦ ὑποκειμένου ἐπὶ τοῦ πρώτου καὶ δευτέρου προσώπου· νὰ φᾶμεν καὶ νὰ πᾶμεν, νὰ πιοῦμεν καὶ νὰ ἰδοῦμεν.—τί εἴχαμεν, τί χάσαμεν;—εἶσθε τυφλοὶ δὲν βλέπετε;—τί καρτερεῖτε; κτλ· καὶ οὕτω καθεξῆς. Ἡ ἐν τούτοις προσθήκη τοῦ ὑποκειμένου ἐμφαίνει πάντοτε, συνήθως τοὐλάχιστον, ἀντιδιαστολήν· τοῦτο δὲ χαρακτηριστικὸν τῆς τε ἀρχαίας καὶ τῆς σημερινῆς γλώσσης. Ὁλοκλήρων δὲ προτάσεων παράλειψις ἐν τοῖς πόθεν; ποῦ; καὶ πῶς; καὶ πόσα;

§. 20. Ἡ ἁπλῆ πρότασις, οὕτω γυμνή, ὡς ἐν τοῖς προηγουμένοις παραδείγμασιν, ἐκφερομένη, δὲν ἐξαρκεῖ πάντοτε εἰς τὸν σκοπὸν τοῦ λόγου· ὅθεν ἀνάγκη νὰ προστεθῶσι καὶ ἄλλα τινὰ πρὸς ἐπιτυχίαν τοῦ σκοποῦ τούτου· οὕτω, π. χ. ἀνάγκη νὰ εἴπωμεν Κῦρος ὁ νεώτερος. —Περικλέης ὁ Ὀλύμπιος (Ἀρφ).— ὁ Σκύθης φύλαξ.—ὁ πάμφιλος καὶ πολύευκτος ὄλβος (Αἰσχ. Εὐμεν. 527).— φροίμια πολύρροθα (Αἰσχ. Ἑπτ. 7).—Σωκράτης ἦν υἱὸς Σωφρονίσκου.—Περικλῆς ἦν ὅμοιος Πεισιστράτῳ. — Πλάτων ἐστὶ δεινὸς τὴν διαλεκτικήν, κτλ. Τὰ τοιαῦτα ὀνομάζονται προσδιορισμοὶ τῆς προτάσεως, ἣ ὁποία ἐπαυξάνεται καὶ πλατύνεται δι' αὐτῶν.

§. 21. Οἱ προσδιορισμοὶ εἶναι ὀνοματικοί, ὡς *ῥήτωρ δεινός*, ἢ ἐπιῤῥηματικοί, ὡς *ὀρθῶς λέγεις*. Εἰς τοὺς πρώτους περιλαμβάνονται καὶ οἱ ἀντωνυμικοί, οἱ ἀρθρικοί, οἱ μετοχικοὶ καὶ οἱ δι' ἐπιῤῥημάτων, ἐπιθετικῶς ἐκλαμβανομένων, ἐκφερόμενοι, ἑπομένως οἱ ὡς ὀνοματικοί, οἷον *οὗτος ἀνήρ.—αὕτη ἡ θύρα.—ἡ γυνή.—οἱ πεπαιδευμένοι ἄνδρες*, κτλ. Ὡσαύτως *Περικλῆς ὁ πάνυ.—ὁ νυνὶ διαλεγόμενος.—ὁ νῦν λόγος.—ἡ λυδιστὶ ἁρμονία*, κτλ.

§. 22. Εἰς τοὺς δευτέρους, τοὺς ἐπιῤῥηματικούς, περιλαμβάνονται καὶ οἱ διὰ πλαγίων πτώσεων, ἀπροθέτων ἢ ἐμπροθέτων, ἐκφερόμενοι καὶ ἐπιῤῥηματικὴν ἔννοιαν ἐξηγοῦντες, λοιπὸν οἱ ὡς *ἐπιῤῥηματικοί*, οἷον *ταύτῃ τῇ ἡμέρᾳ*=τήμερον ἢ τήμερα.—*ἐν Ἀθήναις*=Ἀθήνησι.—*Μεγάραδε*=εἰς Μέγαρα.—*τὴν παρελθοῦσαν ἡμέραν*=χθές.—*τρίτην ταύτην ἡμέραν*=προχθές.—*τοῦτον τὸν τρόπον* ἢ *κατὰ τοῦτον τὸν τρόπον*=οὕτω, τοιουτοτρόπως, κτλ.

§. 23. Εἰς τὸ ὑποκείμενον ἐπίσης ἀνεπτυγμένων καὶ συνεπτυγμένων προτάσεων ἁρμόζουσιν οἱ ὀνοματικοὶ ἢ ὡς ὀνοματικοὶ προσδιορισμοί, ὡς *ὁ δίκαιος Ἀριστείδης ἦν Ἀθηναῖος.— ὁ Μακεδὼν Ἀλέξανδρος ἐνίκησε Δαρεῖον.— αἱ ἄρισται φύσεις. — οἱ πάλαι ἄνθρωποι.—ὁ τότε χρόνος.*

§. 24. Εἰς τὸ κατηγορούμενον, χωριστὸν μὲν ὂν τοῦ συνδετικοῦ, ὡς ἐπὶ τῶν ἀνεπτυγμένων προτάσεων, ἁρμόζουσιν ὡσαύτως οἱ ὀνοματικοὶ ἢ ὡς ὀνοματικοὶ προσδιορισμοί, οἷον *Ζεῦξις ἦν ἄριστος ζωγράφος.—ὁ Ἀγάθων ἦν ἀγαθὸς ποιητὴς καὶ ποθεινὸς τοῖς φίλοις.—οὗτός ἐστι Περικλῆς ὁ πάνυ.* Ἡνωμένον δὲ μετὰ τοῦ συνδετικοῦ ὄν, ὡς ἐπὶ τῶν συνεπτυγμένων προτάσεων, δέχεται κυρίως τοὺς ἐπιῤῥηματικοὺς ἢ ὡς ἐπιῤῥηματικοὺς προσδιορισμούς, οἷον *κακῶς πράττω.—ὅςτις καλῶς πράττει οὐχὶ καὶ εὖ πράττει* (Πλ. Ἀλκ. Α, 116).—*ὅταν μηδεὶς κακῶς ἔχῃ, ἰατρὸς κακῶς ἔχει.—ὀρθῶς ἔλεξας.—ἵνα μή σε οἱ ἀγαθοὶ κακῶς λέγωσι* (Πλ.).—*τούτῳ τῷ τρόπῳ ἀπέθανε Σωκράτης.*

§. 25. Ἐνίοτε δὲ καὶ ἐπὶ τῶν συνεπτυγμένων προτάσεων τινὲς κλάσεις ῥημάτων δέχονται τὸ κατηγορούμενον ὡς εἰ ἦσαν ἀνεπτυγμέναι, οἷον *χθαμαλὴ κεῖται ἡ νῆσος.—ζῇ ἐλεύθερος.—ἔρχεται ταχύς*, κλ.

§. 26. Οἱ ὀνοματικοὶ προσδιορισμοὶ προσδιορίζουσι πολυειδῶς καὶ πολυτρόπως, πατρίδα, ἡλικίαν, ἰδιότητα, συμβεβηκός, κτλ. ὡς ὁ

Ἀθηναῖος, *ὁ νεώτερος*, *ὁ λεπτός*, *ὁ χωλός*, κτλ. Οἱ ἐπιῤῥηματικοὶ προσδιορίζουσι τὸν τόπον, τὸν χρόνον, τὸ ποιόν, τὸ ποσὸν καὶ τὸν τρόπον, ὡς *διατρίβει Ἀθήνησιν.—ἐνθάδε κεῖται.—σήμερον δώσει δίκην.—βαρέως φέρω.—ἄγαν λυπεῖσθαι.—νομαδικῶς ζῆν*, κτλ.

§. 27. Οἱ ἐπιῤῥηματικοὶ οὗτοι προσδιορισμοί, τοῦ ἄρθρου προτασσομένου, ἐπιθέτου χαρακτῆρα λαμβάνοντες, μεταβαίνουσιν εἰς τοὺς ὀνοματικοὺς ἢ ὡς ὀνοματικούς, οἷον *οἱ ἐκεῖ.—οἱ πάλαι.—Περικλῆς ὁ πάνυ.—ὁ ἄγαν φόβος.—ἡ ἄγαν ἐπιμέλεια*, κτλ. Ἐκ τῆς φύσεως τοῦ ῥήματος καὶ τῆς ἐκ τούτου γινομένης προτάσεως γνωρίζεται τίνες προσδιορισμοὶ ἐπὶ τῶν διαφόρων προτάσεων ἀπαιτοῦνται, ὡς *Ἀρχιμήδης ἦν μέγας γεωμέτρης.—Φίλιππος διέτριβε τότε ἐν Ἐλατείᾳ.—Ἐπαμεινώνδας ἐτελεύτησεν ἐνδόξως.*

§. 28. Ὁ διὰ τῆς ἁπλῆς προτάσεως ἐκφερόμενος λόγος δυνατὸν νὰ ἐξηγῇ, ὄχι ὅτι τὸ ὑποκείμενον ἔχει ταύτην ἢ ἐκείνην τὴν ἰδιότητα ἢ εὑρίσκεται ἐν ταύτῃ ἢ ἐκείνῃ τῇ καταστάσει, ἀλλ᾽ὅτι πράττει ταύτην ἢ ἐκείνην τὴν πρᾶξιν, καὶ πράττει αὐτὴν εἰς τοῦτον ἢ ἐκεῖνον, ἢ καὶ ὅτι λαμβάνει ἢ πάσχει τι παρ᾽ ἄλλου. Τότε λοιπόν, ἐκτὸς τῶν ἀνωτέρω προσδιορισμῶν, πρέπει νὰ ἐξηγηθῶσι καὶ ταῦτα, ὡς *κτίζω οἶκον, ναόν.—ὅσοι τῶν Θηβαίων περιῆσαν κατὰ τὴν πόλιν πλανώμενοι ξυνέβησαν τοῖς Πλαταιεῦσι παραδοῦναι σφᾶς αὐτοὺς χρήσασθαι ὅ τι ἂν βούλωνται* (Θ. Β',4).—*Θεμιστοκλῆς ἥκω παρὰ σέ, ὃς κακὰ μὲν πλεῖστα Ἑλλήνων εἴργασμαι τὸν ὑμέτερον οἶκον* (Θ. Α, ρλζ').—*ἐξ ἐκείνου λαμβάνουσι τὰ ἔθη καὶ ἐπιτηδεύματα* (Πλ. *Φαιδρ.* 243).—*οἷα αὖ πάσχω ὑπὸ τοῦ ἀνθρώπου* (Πλ. *Συμπ.* 222). — *οὔ ποτ᾽ ἐξ ἐμοῦ γε μὴ πάθῃς τόδε* (Σ. *Ἠλ.* 1029), κτλ. Ταῦτα ὀνομάζονται *ἀντικείμενα.*

§. 29. Καὶ ταῦτα μὲν ἐν γένει περὶ συντάξεως καὶ τῶν εἰς αὐτὴν ἀναφερομένων, ἀλλ᾽ ἵνα λάβωμεν πληρεστέραν ἰδέαν τοῦ πράγματος, πρέπει νὰ προσδιορίσωμεν ἀκριβέστερον τί χρησιμεύει εἰς τὴν κατασκευὴν τοῦ λόγου ἰδιαιτέρως ἕκαστον εἶδος τῶν λέξεων, κατὰ ποίους κανόνας τιθέμενον ἐκπληροῖ τοῦτο, κτλ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΔΕΥΤΕΡΟΝ.

Περὶ Ὀνομάτων.

§. 1. Τὰ ὀνόματα χρησιμεύουσιν εἰς τὸν λόγον ἵνα ἐξηγήσωσι ὑποκείμενα, τὰ κατηγορούμενα, τοὺς προσδιορισμοὺς καὶ τὰ ἀντικείμεν

Τὰ ὀνόματα ὡς ὑποκείμενα καὶ κατηγορούμενα.

§. 2. Ἐπειδὴ τὰ οὐσιαστικὰ σημαίνουσιν αὐθύπαρκτόν τι, καὶ δι νάμενον ἑπομένως νὰ χρησιμεύσῃ ὡς βάσις, διὰ τοῦτο αὐτὰ κυρίω ἰδιάζουσιν εἰς δήλωσιν τοῦ *ὑποκειμένου*, ὡς *ὁ Θεός ἐστι δίκαιος.— ὁ Φίλιππος οὐκ ἔστι δίκαιος.—ὁ ἄνθρωπος, ἡ πόλις, τὸ τεῖχος, ἀρετή, ἡ φρόνησις, ἡ δόξα*, κτλ. Ἐνταῦθα ἀνάγονται καὶ αἱ προσω πικαὶ ἀντωνυμίαι *ἐγώ, σύ*· αἱ δεικτικαὶ *ὅδε, οὗτος, ἐκεῖνος*.

§. 3. Δυνατὸν ὅμως καὶ τὰ ἐπίθετα, καὶ αἱ μετοχαί, καὶ αἱ ἐπι θετικαὶ ἀντωνυμίαι νὰ τεθῶσιν ὑποκείμενον τοῦ λόγου, ὡς *οἱ θνητο εἰσιν ἐφήμεροι.—οἱ φιλοσοφοῦντές εἰσι τίμιοι*, κτλ. Ἔτι δὲ καὶ πᾶ εἶδος λέξεως ἤτοι μέρος λόγου, οἷον *ἡ περί ἐστι δισύλλαβος.* — ι *ἐπεί ἐστι προτακτικός*, κτλ.

§. 4. Ὡσαύτως καὶ ἀπαρέμφατον, καὶ ἀπαρεμφάτου ἀνάλυσις, καὶ ὁλόκληρος λόγος, διὰ τοῦ ἄρθρου λαμβάνων ἑνότητα, ὡς *τὸ μανθάνειν ἐστὶν ἡδύ.—τὸ εὖ λέγειν δεινόν.—ὅταν συνειδῇ κακὰ . . . . δουλοῖ*=τὸ συνειδέναι κακὰ . . . . δουλοῖ.—*δεινὸν δ' ὅταν τις μὴ φρονῶν δοκῇ φρονεῖν*=δεινόν ἐστι τὸ δοκεῖν φρονεῖν μὴ φρονοῦντα.

§. 5. Ἐπειδὴ δὲ ἀφ' ἑτέρου τὰ ἐπίθετα σημαίνουσι τὰς ἐπὶ τῶν οὐσιαστικῶν ἰδιότητας, διὰ τοῦτο αὐτὰ μάλιστα ἰδιάζουσιν εἰς δήλωσιν τοῦ κατηγορουμένου, τὸ ὁποῖον, χαρακτηρίζον τὸ ὑποκείμενον, ἀποτελεῖ διὰ τοῦ συνδετικοῦ πρότασιν καὶ λόγον πλήρη· *ὁ Θεός ἐστι δίκαιος.—οἱ λόγοι ἔσονται βραχεῖς*, κτλ.

§. 6. Ἰσχύουσιν ὅμως καὶ περὶ τοῦ κατηγορουμένου τὰ περὶ τοῦ ὑποκειμένου ῥηθέντα, ὅτι δηλ. καὶ οὐσιαστικὸν καὶ πᾶν μέρος λόγου, κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἔλαττον, δυνατὸν νὰ τεθῇ κατηγορούμενον, ὡς *ὁ Σόλων ἦν νομοθέτης.—ἐγώ εἰμι ἐκεῖνος.—ἅλις κόρης σῆς θάνατος* (Εὐρ. *Ἑκ.* 394).—*σῖγα πᾶς ἔστω λεώς*, κτλ. Ὡσαύτως καὶ ἀπαρέμφατον καὶ ὁλόκληρος λόγος, ὡς *τὸ αἰσθάνεσθαι ἐπίστασθαί ἐστι.—τὸ γνῶθι σαυτόν ἐστιν ἂν τὰ πράγματα ἴδῃς τὰ σαυτοῦ καὶ τί σοι ποιητέον* (Δείν.).

§. 7. Ὡς δὲ τὰ ὑποκειμένου τόπον ἐπέχοντα λαμβάνουσιν οὐσιαστικοῦ χαρακτῆρα, διότι ἀλλέως δὲν γίνονται ὑποκείμενον τὸ ὁποῖον ὑποθέτει αὐθύπαρκτόν τι καὶ δυνάμενον νὰ γένῃ βάσις, οὕτως ἀφ' ἑτέρου τὰ ὡς κατηγορούμενον τιθέμενα λαμβάνουσιν οἷον ἐπιθετικὴν ἰδέαν, προσδιοριστικὴν τοῦ ὑποκειμένου· *ὁ ἄνθρωπός ἐστι ζῶον*=ἔχει τοὺς ζωϊκοὺς χαρακτῆρας.—*ὁ χρυσός ἐστι μέταλλον*=μεταλλικὴ οὐσία, κτλ.

§. 8. Ἀκριβέστερον δὲ εἰπεῖν, τὸ κατηγορούμενον, ἐπίθετον μὲν ὄν, δηλοῖ τὴν τῷ ὑποκειμένῳ οὕτως ἢ ἄλλως ἀπονεμομένην ἰδιότητα ἢ προσγινομένην διάθεσιν, ὡς *ὁ ἀνήρ ἐστι πλούσιος, ἀγαθός, κακός, πένης, ὑβριστής, σωφρονεῖ, ἀκολασταίνει, πράττει, λαλεῖ, τύπτεται*, κτλ· οὐσιαστικὸν δὲ ὂν προσδιορίζει τὴν οὐσίαν τοῦ ὑποκειμένου, εἴτε ὑπό τι γένος ἢ εἶδος ὑπαγομένου, ὡς *ὁ κύων ἐστὶ ζῶον.—ἡ δρῦς ἐστι δένδρον.— τὸ κρόμμυόν ἐστιν ὄψον*, εἴτε δι' ἄλλης σαφεστέρας ἐννοίας ἐξηγουμένου, ὡς *ἀνάπαυσίς ἐστιν ἀπραξία κακῶν.—ἡ ἀρετή ἐστιν ἁρμονία*, κτλ· εἴτε πρός τι ταυτιζομένου, ὡς *αὕτη ἐστὶν ἡ θύρα.—οὗτός ἐστιν ἐκεῖνος*, κτλ· τοιοῦτον βέβαια καὶ τὸ *ὁ Φαίδων ἐστὶ Φαίδων*.

§. 9. Ἐκ τούτου γίνεται δῆλον ὅτι τὸ *ὁ χρυσός ἐστι μεταλλώδης* ἢ *μεταλλῶδές τι* διάφορον τοῦ *ὁ χρυσός ἐστι μέταλλον*· διότι τὸ πρῶτον ἤθελε σημαίνει ὅτι μετέχει μόνον τῆς μεταλλικῆς ἰδιότητος, οὐχὶ δὲ ὅτι εἶναι καθ' αὑτὸ μέταλλον, ὡς διὰ τοῦ δευτέρου σημαίνεται. Οὕτω βεβαίως οὔτε τὸ *ξυλῶδες* εἶναι αὐτόχρημα ξύλον, οὔτε τὸ *μελιτῶδες αὐτόχρημα μέλι*, οὔτε τὸ *κτηνῶδες* καὶ *ἀνδραποδῶδες* εἶναι αὐτὸ καθ' ἑαυτὸ κτῆνος καὶ ἀνδράποδον. Μόνον καθ' ὑπερβολὴν καὶ καταχρηστικῶς δυνατὸν εἰπεῖν *ὁ δεῖνά ἐστι κτῆνος* ἢ *ἀνδράποδον*(Πλ. *Θεάγ*. 130), ὡς καὶ ἐπὶ καλοῦ *γυνὴ χρηστὴ πηδάλιόν ἐστ' οἰκίας*, ἅπερ ἀμφότερα γίνονται μετριώτερα προστιθεμένου τοῦ ὁμοιωματικοῦ ὡς. Δῆλα δὲ τὰ ἀνωτέρω γίνονται καὶ διὰ τοῦ ἑξῆς χωρίου τοῦ Πλάτωνος (Σοφισ. 216)· ἀστεϊευσαμένου τοῦ Σωκράτους μήπως ὁ μετὰ τοῦ Θεοδώρου ξένος ἦν, κατὰ τὰ παρ' Ὁμήρῳ, θεός, ὁ Θεόδωρος ἀποκρίνεται· *οὐχ οὗτος ὁ τρόπος, ὦ Σώκρατες, τοῦ ξένου...· καί μοι δοκεῖ θεὸς μὲν ἀνὴρ οὐδαμῶς εἶναι, θεῖος μήν*.

§. 10. Τῆς συζεύξεως τοῦ ὑποκειμένου καὶ κατηγορουμένου παραδείγματα ὑπάρχουσιν ἄφθονα καὶ ἁπανταχοῦ πρόχειρα, καὶ ἐν τοῖς

ἔμπροσθεν ἐσημειώθησαν οὐκ ὀλίγα, καὶ δι' ὅλου τοῦ πονήματος ἐν τοῖς ἑξῆς θέλομεν ἀπαντήσει, ὥστε κρίνεται περιττὴ ἄλλων τοιούτων ἐνταῦθα ἐπισώρευσις· διότι τὰ μέχρι τοῦδε ῥηθέντα ὁδηγοῦσιν ἀποχρώντως εἰς ἐξήγησιν τῶν ἄλλων· ὅτι, π. χ. τὰ ἐπίθετα *ὁ σώφρων, ὁ ἀλαζών, ὁ ἀναίσθητος, ὁ βδελυρός, οἱ πλούσιοι, οἱ παχέες, οἱ ἀνδρεῖοι, οἱ σοφοί*, κτλ, ἰδιαιτέρους τύπους καὶ χαρακτῆρας παριστῶντα, λαμβάνουσιν ἰδέαν οὐσιαστικοῦ, ὑποκειμένου τόπον ἐπέχοντα, εἶναι οἴκοθεν φανερόν. Ἐπίσης δὲ καὶ αἱ μετοχαὶ *ὁ βουλόμενος, ὁ μανθάνων, ὁ ἐπιστάμενος*, κτλ, ὑποκείμενον ἀποτελοῦντα, ὡς καὶ αἱ ἀναλύσεις αὐτῶν, *ὅστις μανθάνει, ὅστις βούλεται*. Ὡσαύτως καὶ τὰ ἀπαρέμφατα, ἐνάρθρως μάλιστα ἐκφέροντα ὑποκείμενον· οὕτω παρὰ Πλάτ. (Σοφ. 277) *τὸ μανθάνειν ἐστὶν ἐπιστήμην λαμβάνειν οὗ ἄν τις μανθάνῃ*, καὶ (αὐτόθι) *τὸ ἐπίστασθαι ἔχειν ἐπιστήμην ἐστί*.

§. 11. Ὡς δὲ τὰ ἀπαρέμφατα γίνονται ὑποκείμενον τοῦ λόγου, οὕτω καὶ αἱ ἀναλύσεις αὐτῶν· ὡς λέγεται *τὸ ἐπιτυγχάνειν ἐστὶν ἡδύ*, οὕτω καὶ *εἴ τις ἐπιτυγχάνει*· οὕτως ἐν τῷ (Ἰσοκρ. *Συμμαχ.* θ'.) *ἆρ' οὖν ἐξαρκέσειεν ἡμῖν εἰ τὴν πόλιν ἀσφαλῶς οἰκοῖμεν*, τὸ *εἰ οἰκοῖμεν* εἶναι τὸ ὑποκείμενον τοῦ *ἐξαρκέσειεν*, ἴσα δυνάμενον τῷ *οἰκεῖν*. Οὕτω παρὰ Λυσίᾳ (*Ἀλκιβ.' Ἀςρατ.* 2) *ἡγούμενοι δεινὸν εἶναι εἰ οἱ τιθέντες τὸν ἀγῶνα καὶ τὴν ψῆφον διδόντες παρακελεύσονται μὴ καταψηφίζεσθαι*. Οὕτω τὸ (Σ. *Φ*. 637) *ἀεὶ καλὸς πλοῦς ἔσθ' ὅταν φεύγῃς κακὰ*=τὸ κακὰ φεύγειν ἐστὶν ἀεὶ καλὸς πλοῦς=ἡ ἀποφυγὴ τῶν κακῶν, κτλ. Ἐν τῷ παρὰ Πλάτωνι (*Πολ.* Α', ἀρχ.) *ἔτι ἓν λείπεται τὸ ἢν ὑμᾶς πείσωμεν*, τὸ *ἢν πείσωμεν*, ἑνότητα λαμβάνον διὰ τοῦ ἄρθρου, εἶναι ἐπεξήγησις τοῦ *ἕν*, ὅπερ μετ' αὐτῆς ἀποτελεῖ τὸ ὑποκείμενον τοῦ *λείπεται*.

§. 12. Ἐπίσης φανερὸν ὅτι τὸ (Σοφ. *Τρ*. 332) *ἅλις γὰρ ἡ παροῦσα* (λύπη) τὸ ἐπίρρημα *ἅλις* εἶναι κατηγορούμενον, ἴσα ἐπιθέτῳ δυνάμενον, *ἱκανή ἐστιν, ἀρκεῖ*. Ὡσαύτως παρ' Εὐριπίδῃ (*Ἑκ*. 394) *ἅλις κόρης σῆς θάνατος*· οὕτω καὶ (Εὐρ. *Ἰφ*. Τ. 1008) *ἅλις τὸ κείνης αἷμα*. Ὡσαύτως καὶ (Εὐρ. *Μηδ*. 558) *ἅλις οἱ γεγῶτες*. Ἀλλὰ καὶ (Εὐρ. *Ἑκ*. 1147) *γόων ἅλις τύχας, ἅλις ἀλγέων πάρεστί μοι*. Ὡσαύτως (Εὐρ. *Ἑκ*. 532) *σῖγα πᾶς ἔστω λεὼς*=σιγηλὸς ἔστω, σιγάτω· οὕτω καὶ (Εὐρ. *Ἀλκ*. 531) *χωρὶς τό τ' εἶναι καὶ τὸ μὴ νομίζεται*.

Περὶ συμφωνίας τοῦ κατηγορουμένου, τοῦ συνδετικοῦ ἢ ῥήματος πρὸς τὸ ὑποκείμενον.

§. 13. Τὸ κατηγορούμενον, ὅταν ἦναι κλιτόν, κατά τινα γενικὸν κανόνα τῆς πρὸς ἀφομοίωσιν τάσεως, πρέπει νὰ συμφωνῇ πρὸς τὸ ὑποκείμενον κατὰ γένος, ἀριθμὸν καὶ πτῶσιν, ὡς *ὁ Κῦρος ἦν καλός.* —*ἡ θυγάτηρ ἐστὶν ἀγαθή.*—*τὸ παιδίον ἐστὶν ἀσθενές.*—*ὁ Ζεὺς σοφιστής ἐστι, καὶ ἡ τέχνη αὕτη παγκάλη* (Πλ. *Μίν.* 319). —*καὶ σὺ συκοφάντρια ἦσθα* (Ἀρφ. *Πλ.* 971).—*ἡ Ὕδρα ἦν σοφίςρια.* (Πλ. *Εὐθυδ.* 297).—*τὸ σῶμά ἐστιν ἡμῖν σῆμα* (Πλ. *Γοργ.* 493).—*τόδε ἦν τὸ δένδρον* (Πλ. *Φαιδρ.* 230).—*τὼ ἄνδρε ἤστην βιαιοτάτω.* —*ἀθάνατοι μόνοι εἰσὶν οἱ θεοί.*

§. 14. ὅταν τὸ κατηγορούμενον, τὸ ὁποῖον σημαίνει περιεκτικώτερόν τι, εἶδος ἢ γένος, δι' οὗ προσδιορίζεται, ὡς ἀνωτέρω εἴδομεν, τὸ μερικώτερόν τι σημαῖνον ὑποκείμενον, ἦναι οὐσιαστικόν, τότε δυνατὸν νὰ ἦναι καὶ ἑτερογενές· ὅθεν δυνατὸν μὲν εἰπεῖν *ὁ Σωκράτης ἐστὶν ἄνθρωπος.*—*ἡ Σαλαμίς ἐστι νῆσος.*—*τὸ Πήλιόν ἐστιν ὄρος,* ἀλλὰ καὶ *ὁ Σωκράτης ἐστὶ ζῶον.*—*ὁ Ὀποῦς ἐστι πόλις τῆς Λοκρίδος.*—*ὁ Ὄλυμπός ἐστιν ὄρος.* — *ὁ χρυσός ἐστι μέταλλον.* — *ἡ δρῦς ἐστι δένδρον*, κτλ. Οὕτω καὶ ὅταν τὸ κατηγορούμενον προσδιορίζῃ τὸ ὑποκείμενον ἢ διὰ μέτρου, ὡς *ἦν δὲ τὸ βάθος τῆς χιόνος ὀργυιά* (Ξ. *Ἀν.* Δ', ε, 4), ἢ κατ' ἄλλον τρόπον, ὡς *τούτοις θάνατός ἐστιν ἡ ζημία* (Ξ. *Ἀπ.* Α', β', 62)· τοιοῦτον καὶ τὸ *οὐδὲν ἔσομαι ἐγώ* (Ξ. Κ. Π. Η, ζ', 17). Ὡσαύτως καὶ ὅταν, διὰ πολλῶν πρότερον περιγραφὲν τὸ ὑποκείμενον, ἀνακεφαλαιοῦται μετὰ ταῦτα διὰ τοῦ τοῦτο, ὡς *τοῦτό* (τὸ προεξηγηθὲν) *ἐςὶ πόλις.*—*τοῦτό ἐςιν ἀρετή*, κτλ.

§. 15. Δυνατὸν νὰ διαφέρῃ τὸ κατηγορούμενον τοῦ ὑποκειμένου κατὰ γένος τε καὶ ἀριθμόν, *τὰ πράγματά ἐστιν ἔλεγχος.*—*τὰ πρόβατά ἐστι πλοῦτος.*—*ἡ γῆ οὐκ ἔστι χρήματα.* Ὡς δὲ τὸ *Χρυσάντας ἦν εἷς τῶν ὁμοτίμων* (Ξ. Κ. Π.). — *ὢν ἐγὼ εἷς* (Πλ. *Πρωτ.* 328). —*μία καὶ αὕτη τῶν βασάνων* (Πλ. *Πολ.* Ζ', 537).—*τοῦτό ἐστιν ἓν τῶν ἀδικημάτων* (Δημ.). — *ἓν μὲν τόδε τῶν τριῶν παλαισμάτων* (Αἰσχ. *Εὐμ.* 579), οὕτω, κατ' ἔλλειψιν, καὶ τὰ *Πρωταγόρας ἦν τῶν σοφιστῶν.*—*Μιλτιάδης τῶν στρατηγῶν.*— *εἶ γὰρ τῶν φίλων* (Ἀρφ. *Πλ.* 345).

§. 16. Καὶ ἐπίθετον δὲ ὂν τὸ κατηγορούμενον δυνατὸν νὰ διαφέρῃ τοῦ ὑποκειμένου, κατὰ τοὺς αὐτοὺς τρόπους· κατὰ γένος, ὅταν διὰ τοῦ οὐδετέρου γένους ἐκφέρηται τάξις γενικωτέρα, περιλαμβάνουσα καὶ ἄλλα ὁμοταγῆ μετὰ τοῦ ὑποκειμένου. Ὅθεν δυνατὸν εἰπεῖν *ἡ σοφία ἐστὶν ἀθάνατος*, καὶ *ἡ σοφία ἐστὶν ἀθάνατον*, οἷον ἀθάνατον πρᾶγμα, ἀθάνατόν τι· *ὁ πλοῦτός ἐστι περιμάχητος*, καὶ *ὁ πλοῦτός ἐστι περιμάχητον*. Οὕτω καὶ *ἰσχυρὸν ὄχλος ἐστί* (Γν.). — *γυνή ἐστι δαπανηρὸν φύσει* (Γν.). — *ὑπερήφανον πρᾶγμ' ἐστὶν ὡραία γυνή* (Γν.).

§. 17. Τῷ αὐτῷ λόγῳ δυνατὸν νὰ διαφέρῃ τοῦ ὑποκειμένου τὸ κατηγορούμενον καὶ κατ' ἀριθμόν, ὡς *οἱ παῖδές εἰσιν ἀνιαροί*, καὶ *οἱ παῖδές εἰσιν ἀνιαρόν*.—*αἱ φροντίδες βαρύ*.—*τὰ παθήματά ἐστι δεινόν*, κτλ. Ὡσαύτως καὶ κατὰ πτῶσιν, ὡς ἐπὶ τῶν οὐσιαστικῶν, οἷον *ὁ Σωκράτης ἐστὶ τῶν σοφῶν*.—*οὗτός ἐστι τῶν ἀθλίων*, καὶ *οὗτός ἐστιν εἷς τῶν ἀθλίων*.—*ἦ τῶν πονηρῶν ἦσθα καὶ τοιχωρύχων;* (Ἀρφ. *Πλ.* 870) οὕτω καὶ *τοῦ πονηροῦ κόμματος* (Ἀρφ. *Πλ.* 862), κτλ. Ἴδε κατωτέρω περὶ τοῦ *εἶναι*.

§. 18. Τὰ περὶ γένους καὶ πτώσεως ἀνωτέρω ῥηθέντα ἰσχύουσι περὶ τῶν ἀνεπτυγμένων προτάσεων, ἐν αἷς τὸ κατηγορούμενον εἶναι κεχωρισμένον τοῦ συνδετικοῦ. Καὶ ἐπὶ τούτων δὲ καὶ ἐπὶ τῶν συνεπτυγμένων ἐν αἷς τὸ κατηγορούμενον καὶ τὸ συνδετικόν, ἡνωμένα ὄντα, ἀποτελοῦσι τὸ ῥῆμα, ἐπικρατεῖ ὁ γενικὸς κανών, ὅτι τὸ συνδετικὸν ἢ ῥῆμα πρέπει νὰ συμφωνῇ κατ' ἀριθμὸν καὶ πρόσωπον πρὸς τὸ ὑποκείμενον, τὴν βάσιν τοῦ λόγου, ὡς *ἐγώ εἰμι ἀθλία*.—*ἐγὼ οὐκ εἰμι πολιτικὸς ἢ τῶν πολιτικῶν*.—*σὺ εἶ φιλόσοφος*.—*ἡμεῖς ἐσμεν ἀθῷοι*.—*οἱ Ἕλληνες φιλοσοφοῦσιν*.—*οἱ Πέρσαι ἡττήθησαν*, κτλ.

§. 19. Ὡς πρὸς τὸν ἀριθμὸν ὅμως συγχωροῦνται καί τινες ἀνωμαλίαι, φαινόμεναι τοὐλάχιστον ἀνωμαλίαι, καὶ ἐξαιρέσεις. Ἡ ἑλληνικὴ γλῶσσα· ά. συντάσσει ἑνικὸν ὑποκείμενον μετὰ πληθυντικοῦ ἀριθμοῦ, ὡς *φάσαν ἡ πληθύς* (*Ἰλ.* Β', 278).—*τὸ στρατόπεδον ἀνεχώρουν καὶ διελύθησαν* (Θουκ. Ε, 60.). β'. συντάσσει πληθυντικὸν ὑποκείμενον μετὰ ἑνικοῦ ῥήματος, ὡς *ἆθλα τίθεται*.—*τὰ ζῶα τρέχει*.

§. 20. Τὸ πρῶτον τούτων συμβαίνει ἐπὶ τῶν περιληπτικῶν λεγομένων ὀνομάτων, ἅτινα ὑπὸ ἑνικῷ ἀριθμῷ σημαίνουσι πολλά· διὰ τοῦτο ἡ ἀνωμαλία εἶναι κατὰ τὸ φαινόμενον· διότι τὸ *ἡ πληθὺς ἔφα-*

σαν=οἱ πολλοὶ ἔφασαν· *τὸ στρατόπεδον ἀνεχώρουν*=οἱ στρατιῶται ἀνεχώρουν.

§. 21. Τὸ δεύτερον ἀποτελεῖ τὴν λεγομένην ἀττικὴν σύνταξιν, περὶ ἧς ἐν τῷ *περὶ Σχημάτων*, ὡς καὶ περὶ τοῦ *ὕμνοι τέλλεται*. Διάφορος δὲ τούτων ἡ περίστασις καθ' ἣν τὸ κατηγορούμενον, οὐσιαστικὸν ὂν ἢ ἐπίθετον οὐδέτερον, καὶ προσεχέστερον μάλιστα εἰς τὸ κατηγορούμενον ἢ εἰς τὸ ὑποκείμενον εὑρισκόμενον, ἐφέλκει τὸ ῥῆμα κατὰ τὸν ἑαυτοῦ ἀριθμόν, ὡς *τὸ δ' ὧν πάλαι αἱ Θῆβαι Αἴγυπτος ἐκαλέετο* (Ἡρ. Β', 16.).—*αἴτιον δ' ἦν οἱ Λακεδαιμόνιοι* (Θουκ. Δ', 26). —*ἐκεῖ οὗτοί γε φανερά ἐστι λώβη τε καὶ διαφθορὰ τῶν συγγινομένων* (Πλ. *Μέν*. 91).—*ὑπόλοιπόν ἐστιν οἱ στρατηγοί*; (Δ. *Ἀκρ*. 940).

§. 22. Φαινομένη εἶναι καὶ ἡ ὡς πρὸς τὸ πρόσωπον ἀνωμαλία, ὅταν δηλ. ὄνομα, τὸ ὁποῖον εἶναι πάντοτε τρίτου προσώπου, συντάσσηται μετὰ ῥήματος πρώτου ἢ δευτέρου προσώπου, ὡς *ἅπαντές ἐσμεν εἰς τὸ νουθετεῖν σοφοί*· διότι τοῦτο=ἅπαντες ἡμεῖς, κτλ. Ὡσαύτως *αὐτοὶ ἔφητε*=ὑμεῖς αὐτοί· κατὰ τὸ ἀνωτέρω εἶναι καὶ τὸ παρ' ἡμῖν, *ὅλοι εἴμεθα τρελοί, τίς ὀλίγον, τίς πολύ*.

§. 23. Πληθυντικὸς ἀριθμὸς ἐπὶ ἑνικοῦ ὑποκειμένου παρὰ τοῖς νεωτέροις συνειθίζεται μόνον παρὰ τῶν ἡγεμόνων καὶ τῶν ἐν τέλει· *ἡμεῖς .... ἀποφασίζομεν*, κτλ· ἢ παρ' ἐξόχων ἀνδρῶν. Τοιοῦτόν τι παρὰ τοῖς ἀρχαίοις δὲν φαίνεται. Ἀλλ' εἴτε ἐκ τῆς περιστάσεως καθ' ἣν ἐπίσημοι ἄνδρες περιελάμβανον εἰς τὴν ὁμιλίαν καὶ τοὺς παρ' αὐτοῖς συμβούλους, εἴτε ἐξ ἄλλης αἰτίας ὁρμηθεῖσα, ἔμεινε παρ' αὐτοῖς ὡς ἀνώμαλος ἡ χρῆσις πληθυντικοῦ ῥήματος ἐπὶ ἑνικοῦ ὑποκειμένου· ά. παρὰ τοῖς τραγικοῖς· οὕτως ἡ Μήδεια, περὶ ἑαυτῆς λαλοῦσα, λέγει (Εὐρ. *Μηδ*. 346) *φευξούμεθα*· ἡ Ἑλένη ὡσαύτως περὶ ἑαυτῆς (Εὐρ. *Τρ*. 904) *θανούμεθα*; ἡ Λύσσα (Εὐρ. *Ἡρ*. Μ. 858) *Ἥλιον μαρτυρόμεθα*· 6'. παρὰ τοῖς συγγραφεῦσιν, ὅταν λαλῶσι περὶ ἑαυτῶν ὡς συγγραφέων, ὡς *ὅσα μὲν καὶ ἐπυθόμεθα καὶ ᾐσθῆσθαι δοκοῦμεν περὶ αὐτοῦ* (Κύρου), *ταῦτα πειρασόμεθα διηγήσασθαι* (Ξ. Κ. Π. Α, ά, 6).

§. 24. Ἀληθὴς ἀνωμαλία παρατηρεῖται ἐπὶ τοῦ δυϊκοῦ ἀριθμοῦ. Ὡς δηλ. ἑνικὸν ὑποκείμενον, μετὰ ἑνικοῦ κατηγορουμένου, πρὸς ἑνικὸν ῥῆμα φέρεται, καὶ πληθυντικὸν πρὸς πληθυντικόν, ἐκτὸς τῶν προσημειωθέντων, οὕτω καὶ ἡ σύζευξις δυϊκοῦ πρὸς δυϊκὸν ἤθελεν εἶναι τὸ κανονικόν. Τοιαῦτα εἶναι τὸ (Πλ. *Γοργ*. 487) *τὼ δὲ ξένω τώδε*

σοφὼ μὲν καὶ φίλω ἐστὸν ἐμώ, ἐνδεεστέρω δὲ παῤῥησίας καὶ α σχυντηροτέρω μᾶλλον τοῦ δέοντος... ὥςτε εἰς τοσοῦτον αἰσχύν ἐληλύθατον· τὸ (Ξ. Ἀπ. Α, β', 14) *ἐγενέσθην τὼ ἄνδρε τούτω φ σει φιλοτιμοτάτω πάντων Ἀθηναίων*. Ὡσαύτως καὶ (Ἀρφ. *Ὀρν*. 10 *εἴπατόν μοι σφὼ τίν' ἐστόν· τὰ ἄγετον, ξυνέλκετον καὶ σφώ* (Ἀρ *Εἰρ*. 468).—*σφὼ οὖν ἥκετον εἰς κάλλιστον* (Πλ. *Εὐθ*. 275)· οὔτ καὶ (αὐτόθι) *χαριεῖσθον*. — *λάβετον*.— *διαλεχθῆτον*.— καὶ (27 *ποιεῖτον*.—*ἐνδείκνυσθον τὼ ξένω*, κτλ.

§. 25. Ἀλλ', ἐκτὸς τούτου, ἀπαντᾶται καὶ ἀνωμάλως· α'. δυϊκὸ ὑποκείμενον καὶ πληθυντικὸν ῥῆμα. β'. πληθυντικὸν ὑποκείμενον κα δυϊκὸν ῥῆμα. Καὶ τὸ μὲν πρῶτον τούτων γίνεται οὐχὶ μόνον ἐπὶ τῆ φωνῆς ὦ ἐν ᾗ, δι' ἔλλειψιν ἰδιαιτέρου δυϊκοῦ τύπου, τὸ πληθυντικὸ πρῶτον ἀναπληροῖ ἀμφότερα, ἀλλὰ καὶ ἐπὶ τῆς φωνῆς *μαι*, ἔνθα καίτοι ὑπάρχοντος δυϊκοῦ πρώτου προσώπου, τὸ πληθυντικὸν συνηθέστερον παρὰ τοῖς ἐνδόξοις. Ἴδε κατωτέρω. Οὕτω ἐπὶ δυϊκοῦ λέγεται *τὼ ἦλθον* (Ἰλ. Ε, 275).—*τὼ δ' ἔσταν* (Ὀδ. Χ, 181). Ἐν τῇ αὐτῇ δὲ ῥήσει καὶ περὶ τοῦ αὐτοῦ δυϊκοῦ ὑποκειμένου ἀπαντᾶται πληθυντικὸν καὶ δυϊκὸν ῥῆμα, ὡς *σφὼ νῦν διαλλάττεσθε καὶ ξυμβαίνετε* (Ἀρφ. *Ὀρν*. 1683).

§. 26 Καὶ πολλαχοῦ δὲ πολλάκις παρατηρεῖται ἡ τοιαύτη ἀναμὶξ χρῆσις τοῦ δυϊκοῦ καὶ πληθυντικοῦ ῥήματος ἐπὶ δυϊκοῦ ὑποκειμένου. Οὕτω παρ' Ἀριστοφάνει (Πλ. 100) ὁ Πλοῦτος, πρὸς τὸν δεσπότην Χρεμύλον καὶ τὸν δοῦλον Καρίωνα λαλῶν, λέγει *ἄφετόν με νῦν· ἴστον γὰρ ἤδη τἀπ' ἐμοῦ*· ὁ δὲ Χρεμύλος, ἐκ μέρους ἀμφοτέρων ἀποκρινόμενος, λέγει *μὰ Δί', ἀλλὰ πολλῷ μᾶλλον ἑξόμεσθά σου*. Οὕτως ἐν τῇ γνωστῇ ῥήσει τοῦ Σοφοκλέους (*Οἰδ. Κ*. 1435), ἔνθα ὁ Πολυνείκης πρὸς τὰς δύο ἀδελφάς, Ἀντιγόνην, καὶ Ἰσμήνην, λαλῶν, μεταχειρίζεται ἀδιαφόρως δυϊκὸν καὶ πληθυντικὸν ῥῆμα, *τελεῖτε*.—*ἔξετον*.—*μέθεσθε*—*χαίρετον*—*ἐσόψεσθε*.

§. 27. Τὸ δεύτερον εἶδος τῆς ἀνωμαλίας ἐπὶ τῶν δυϊκῶν εἶναι τὸ ἀντίθετον τοῦ προηγουμένου, πληθυντικὸν ὑποκείμενον πρὸς δυϊκὸν ῥῆμα. Τοιαῦτα εἶναι τὸ (Ἰλ. Δ, 453) *ὡς δ' ὅτε χείμαῤῥοι ποταμοὶ συμβάλλετον ὄβριμον ὕδωρ*, καὶ τὸ (Ἰλ. Θ. 186) *ἀποτίνετον*, ἀναφερόμενον εἰς τοὺς τέσσαρας ἵππους τοῦ Ἀχιλλέως. Τὸ πρῶτον τούτων ἐξηγοῦσιν, ὑποθέτοντες ὅτι ὁ ποιητὴς εἶχε κατὰ νοῦν δύο πο-

ταμούς, πρὸς οὓς παραβάλλονται οἱ δύο στρατοί· τὸ δεύτερον, θεωροῦντες τοὺς τέσσαρας ἵππους ὡς δύο ζεύγη.

§. 28. Ἀλλ', ἐκτὸς τούτων, ὑπάρχουσι καὶ ἄλλα χωρία, εἰς ἃ δυσκόλως ἐφαρμόζεται ἡ ἐξήγησις αὕτη. Οὕτω, π. χ. (Ἰλ. Ε, 487) *μήπως ἁλόντε γένησθε*, καὶ (Ὀδ. Θ, 48) *κούρω δύο καὶ πεντήκοντα βῆτην*. Καὶ ταῦτα δὲ καὶ ἄλλα παρόμοια ἄλλοι μὲν ἄλλως ἐπροσπάθησαν νὰ ἐξηγήσωσιν, ὁ δὲ Βουτμάννος ἐκ τούτων καὶ ἄλλων τοιούτων ἀνωμαλιῶν ἐπείσθη ὅτι ἡ χρῆσις τοῦ δυϊκοῦ καὶ πληθυντικοῦ ἀριθμοῦ ἦτον, ἐν πολλοῖς τοὐλάχιστον, ἀδιάφορος· διότι ὁ δυϊκὸς ἀριθμὸς οὐδὲν ἕτερον, κατ' αὐτόν, εἰμὴ αὐτὸς ὁ πληθυντικὸς συντετμημένος καὶ οἷον ἠκρωτηριασμένος. Ἐπειδὴ δὲ ἡ χρῆσις τοῦ δυϊκοῦ εἶναι τοσοῦτον ποικίλη, παρ' Ἀττικοῖς μάλιστα, ἰδιαίτερον περὶ τούτου πόνημα ἤθελεν εἶναι εὐπρόσδεκτον τοῖς τὴν περὶ τὰ τοιαῦτα ἀκριβολογίαν θηρεύουσιν. Ἴδε καὶ κατωτέρω.

Περὶ τῆς Συνθέτου Προτάσεως.

§. 29. Δυνατὸν δὲ νὰ ὑπάρχωσιν εἰς τὸν λόγον δύο ἑνικὰ ὑποκείμενα καὶ ἓν κοινὸν κατηγορούμενον, ἢ ἓν ὑποκείμενον καὶ δύο κατηγορούμενα, ἢ δύο ὑποκείμενα καὶ δύο κατηγορούμενα ἐν ταὐτῷ. Ὡσαύτως δὲ πλείονα ὑποκείμενα καὶ ἓν κατηγορούμενον, ἢ ἓν ὑποκείμενον καὶ πλείονα κατηγορούμενα, ἢ πλείονα ὑποκείμενα καὶ κατηγορούμενα συνάμα. Τότε ἡ πρότασις λέγεται *Σύνθετος*.

§. 30. Ἐπὶ τῆς συνθέτου προτάσεως πρόκεινται εἰς ἐξέτασιν τὰ τῶν ὑποκειμένων, τὰ τοῦ συνδετικοῦ ἢ τοῦ ῥήματος, τὰ τῶν κατηγορουμένων.

Τὰ τῶν ὑποκειμένων.

§ 31. Ὅταν ἦναι ἓν μόνον ὑποκείμενον τῆς συνθέτου προτάσεως, οἴκοθεν ἐννοεῖται ὅτι τίθεται ὡς καὶ ἐπὶ τῆς ἁπλῆς· *Πλάτων*. — *Ἀριστοτέλης*. — *ἡ σοφία* — *ἡ ἀρετὴ* — *ἡ ἀνδρία*, κτλ. Ὅταν ἦναι δύω ἢ πλείονα, τότε ἢ συνδέονται ἀλλήλοις διὰ τῶν συμπλεκτικῶν μορίων, ὡς *Ἵππαρχος* καὶ *Θεσσαλός* (Θ. Α', 20), ἢ ἐκφέρονται ἄνευ τούτων, κατὰ τὸ λεγόμενον *Ἀσύνδετον Σχῆμα*, περὶ οὗ ἐν τῷ τρίτῳ τμήματι, ὡς *Σωκράτης*, *Ζήνων*, *Παρμενίδης*, κτλ. Ἐπὶ δὲ ἀποφάσεως διὰ τῶν ἀποφατικῶν μορίων, ὡς *οὔτ' ἐγὼ οὔτε σύ*. — *οὔτε θεοὶ οὔτε ἄνθρωποι*.

Τὰ τοῦ συνδετικοῦ ἢ τοῦ ῥήματος.

§. 32. Ἐπὶ δύο ἑνικῶν ὑποκειμένων ὁρίζεται ὑπὸ τῶν **περὶ** τὰ τοιαῦτα ἀκριβολογούντων ὁ ἑξῆς κανών. Τίθεται δηλ. τὸ **συνδετικὸν** ἢ ῥῆμα κατὰ δυϊκὸν μὲν ἀριθμόν, ὅταν ὁ λόγος ἐννοῆται **ἰδιαιτέρως** περὶ ἑκατέρου, κατὰ πληθυντικὸν δέ, ὅταν ἐννοῆται περὶ **ἀμφοτέρων** ὁμοῦ, ἀπαράλλακτα ὡς περὶ ἑνὸς ὑποκειμένου δυϊκοῦ ἀριθμοῦ (Κρύγερος). Ὡς λοιπὸν λέγεται *τὼ ξένω τώδε σοφὼ καὶ φίλω ἐστόν* (Πλ. *Γορ.* 487).—*τὼ ἀδελφὼ αὐτῷ, ὥσπερ ἐγενέσθην, ἀμφω ἄπαιδε ἐτελευτησάτην* (Ἰσαῖος), οὕτω καὶ *ἥτε πολιτικὴ καὶ ἡ φιλοσοφία ἀξίω λόγου ἐστόν* (Πλ *Εὐθυδ.*306).—*Μίνως καὶ Λυκοῦργος νόμους ἐθέτην* (Πλ.)· καὶ ὡς λέγεται *τὼ δ' ἤλθον* (Ἰλ. Ε, 275).—*τὼ δ' ἴσαν* (Ὀδ. *Χ*. 181), οὕτω καὶ *νῶϊ, ἐγὼ Σθένελός τε μαχησόμεθα* (Ἰλ. Ι, 48).—*ἧκεν ὁ Θέρσανδρος καὶ Ἐξήκεστος εἰς Λέσβον, καὶ ᾤκουν ἐκεῖ* (Δ. *Ἀριστοκρ.* 667).

§. 33. Ἀλλὰ καὶ ἡ ἀκριβὴς ἐφαρμογὴ τοῦ κανόνος τούτου καταντᾷ πολὺ δύσκολος, καὶ ἡ παρατήρησις δὲν εὑρίσκει σταθερῶς ὡρισμένην τὴν τοιαύτην χρῆσιν· διότι δύο ἦσαν βεβαίως ὁ Γοργίας καὶ ὁ Πῶλος, περὶ ὧν ὁ Πλάτων λέγει *ἐστόν*, ἀλλ' οὐδὲν ἧττον ὁ Ἵππαρχος καὶ Θεσσαλὸς ἦσαν δύο, καὶ ὅμως ὁ Θουκυδίδης λέγει (Α', 20) περὶ αὐτῶν *ἦσαν ἀδελφοί*. Πῶς λοιπὸν ἡ ἀδελφότης ἐννοητέα ὁμοῦ ἡ δὲ φιλία ἰδιαιτέρως; Περὶ Ἕκτορος καὶ Πανδάρου λέγει ὁ Ὅμηρος· *τὼ δ' ἐγγύθεν ἦλθον* (Ἰλ. Ε, 275), ὁ δὲ Πλάτων (Πρωτ. 317) *ἐν δὲ τούτῳ Καλλίας τὲ καὶ Ἀλκιβιάδης ἡκέτην*. Πῶς λοιπὸν περὶ τῶν πρώτων καὶ περὶ τῶν δευτέρων ἐννοητέα ἡ ἔλευσις; καὶ πῶς ἐννοητέον τὸ παρ' Ἀριστοφάνει (Β. 47) *τί κόθορνος καὶ ῥόπαλον ξυνελθέτην*;

§. 34. Ἐν τοῖς ὁμηρικοῖς ὕμνοις (Α', 488) ὁ Ἀπόλλων, πρὸς τοὺς ἀπαντήσαντας αὐτὸν ναύτας λαλῶν, πολλοὺς ὄντας βεβαίως, μεταχειρίζεται ἀδιαφόρως ποτὲ μὲν πληθυντικόν, ποτὲ δὲ δυϊκὸν ἀριθμόν, *ἄγετε, πείθεσθε, κάθετον, ἕλεσθε*, καὶ (501) *ἵκησθε*. Ἐν δὲ Ἰλιάδι (Η, 279) οἱ δύο κήρυκες τῶν Ἀχαιῶν καὶ Τρώων, πρὸς τοὺς μονομαχοῦντας Αἴαντα καὶ Ἕκτορα λαλοῦντες, ἐν τῷ αὐτῷ στίχῳ μεταχειρίζονται πληθυντικὸν καὶ δυϊκὸν ἀριθμόν· *μηκέτι, παῖδε φίλω, πολεμίζετε ἠδὲ μάχεσθον*. Ἐνταῦθα δὲν εἶναι βεβαίως δυνατὸν τὸ

μὲν πληθυντικὸν νὰ ἐννοῆται περὶ ἀμφοτέρων συνάμα, τὸ δὲ δυϊκὸν περὶ ἑκατέρου ἰδιαιτέρως. Ἐν Ἰλιάδος Δ (στ. 274) περὶ τῶν δύο Αἰάντων λέγει ὁ ποιητὴς τὼ *κορυσσέσθην*, ἐν δὲ Ἰλιάδος Λ (στ. 709) λέγει περὶ τῶν δύο Μολιόνων *Μολίονε θωρήσσοντο*. Ἐν τούτοις ἤθελεν εἶναι παράδοξος ἡ ἀνωτέρω διάκρισις.

§. 35. Ὁ δυϊκὸς ἀριθμὸς ἐπὶ τῆς φωνῆς ῶ καὶ *μαῖ*, τῆς ἐνεργητικῆς λεγομένης, ὡς ἀνωτέρω εἴπομεν, δὲν ἔχει πρῶτον πρόσωπον, ἀναπληροῦντος τὴν χρείαν τοῦ πληθυντικοῦ πρώτου. Ὅθεν οὔτε ἐν τῷ *νῶ ἀνεπηδήσαμεν* (Ἀρφ.Β.565), οὔτε ἐν τῷ *ξένω ἐσμέν* (Ἀρφ.Β.435) καὶ τοῖς ὁμοίοις ὑπάρχει ἀνωμαλία. Καὶ ἐν τῷ (Ἀρφ.'*Ορν*.107),ὅπου ἐπὶ τῆς ἐρωτήσεως *σφὼ τίν' ἐστόν ;* γίνεται ἀπόκρισις διὰ τοῦ *νώ ; βροτώ*, εἰ ἐτίθετο τὸ συνδετικὸν ἤθελεν εἶναι βεβαίως *ἐσμέν*, ὡς κατωτέρω (Ἀρφ. '*Ορν*. 115), ὅπου προηγεῖται ἡ ἐρώτησις κατὰ παρατατικόν, τὸ συνδετικὸν ἤθελεν εἶναι ὡσαύτως κατὰ παρατατικόν, πληθυντικοῦ ἀριθμοῦ, δι' ἔλλειψιν τοῦ δυϊκοῦ, *ὅτι πρῶτα μὲν ἦσθ' ἄνθρωποι, ὥσπερ νὼ* (ἦμεν) *ποτέ*. Ὡσαύτως καὶ ἐν ἄλλοις δύο στίχοις κατωτέρω, ἔνθα ἐπαναλαμβάνεται τὸ *ὥσπερ νώ*, κατ' ἀναλογίαν, ἐνεργητικῆς φωνῆς ὄντος τοῦ προηγουμένου ῥήματος, ἤθελεν εἶναι πληθυντικοῦ ἀριθμοῦ. Οὕτω καὶ *νὼ εἰσίωμεν* (Ἀρφ. *Πλ*. 959). Ἀλλὰ καὶ ἐπὶ τῆς φωνῆς *μαῖ*, τῆς παθητικῆς λεγομένης, ἔνθα τὸ πρῶτον πρόσωπον τοῦ δυϊκοῦ δὲν λείπει, παρὰ τῶν ἐνδόξων ποιητῶν καὶ συγγραφέων προτιμᾶται τὸ πληθυντικὸν πρόσωπον, ὡς *νὼ ἀφίγμεθα* (Ἀρφ. '*Ορν*. 120).—*ἵνα καὶ νὼ θεασώμεθα* (Ἀρφ. '*Ορν*. 662).

§. 36. Ἐκ τούτων καὶ ἐκ τῶν ἐν τοῖς ἔμπροσθεν εἰρημένων γίνεται φανερὸν ὅτι εὐφωνία, μέτρον, ἀδιαφορία ἐν μέρει παρήγαγε τὴν ἐν τῷ δυϊκῷ ἀριθμῷ ἀνακριβῆ καὶ ἀνώμαλον ταύτην χρῆσιν μᾶλλον ἢ ἡ ἀνωτέρω τεθεῖσα διάκρισις τοῦ ἰδιαιτέρως καὶ συλλήβδην. Ὅτι δὲ ἡ χρῆσις τοῦ δυϊκοῦ ἀριθμοῦ, γενικωτάτη παρὰ τοῖς ἀρχαιοτάτοις τῶν Ἑλλήνων καὶ ἀκριβεστάτη οὖσα, ἐπὶ αὐτοῦ τοῦ Ὁμήρου καὶ Ἡσιόδου ἤρχισε νὰ ἀμβλύνηται, ἐπὶ τῶν Ἀλεξανδρινῶν ἐξέλιπεν ἐκ τῶν στομάτων τοῦ λαοῦ, ἐν τέλει δὲ καὶ ἐκ τῶν βιβλίων, καὶ οὕτως ἐξηφανίσθη παντελῶς, ὡς προσπαθεῖ νὰ ἐξηγήσῃ τὸ πρᾶγμα ὁ Ῥαφαὴλ Κύννερος (*Διεξοδ. Γραμματ. τῆς Ἑλληνικῆς γλώσσης* Β', σελ. 53), κατὰ τῆς γνώμης ταύτης ὑπάρχουσιν ἰσχυροὶ λόγοι. Καὶ πρῶτον μὲν οὔτε ἐκ γλώσσης περὶ γλώσσης δυνατὸν εἰκάσαι, περὶ

τῆς ἑλληνικῆς, π. χ. ἐκ τῆς σανσκριτικῆς, γοτθικῆς καὶ ἄλλων, οἷας αὐτὸς φέρει παράδειγμα, οὔτε πρὸ Ὁμήρου γνωρίζομέν τι περὶ Ἑλληνικῆς γλώσσης, ὁ δὲ ἰσχυρότερος, ὅτι ἡ αἰολικὴ διάλεκτος, ἀρχαιοτάτη οὖσα, δὲν ἔχει δυϊκὸν ἀριθμόν.

§. 37. Τοῦτο μαρτυρεῖται ὑπὸ τῶν ἀρχαίων γραμματικῶν· Γρηγόριος ὁ Κορίνθου, περὶ τῆς αἰολικῆς διαλέκτου λαλῶν, λέγει « τοῖς δυϊκοῖς ἀριθμοῖς οὗτοι (Αἰολεῖς) οὐ κέχρηνται, καθὰ δὴ καὶ Ῥωμαῖοι, τούτων ὄντες ἄποικοι» (*περὶ Διαλέκτων*, σελ. 606. ἐκδ. Σχαιφ.). Ὡσαύτως καὶ ὁ Ἡρωδιανὸς μεταξὺ τῶν ἄλλων γραμματικῶν ζητημάτων ἔχει καὶ τὸ ἑξῆς « Διατί τὰ δυϊκὰ ἐκ τῶν πληθυντικῶν κανονίζονται ὕστερα ὄντα; Ἐπειδὴ τὰ δυϊκὰ ὑστερογενῆ ἐγένοντο, καὶ οὔτε παρὰ πάσαις ταῖς διαλέκτοις εὑρίσκονται, παρὰ γὰρ τοῖς Αἰολεῦσιν οὐχ εὑρίσκονται, οὐδὲ ἡ κοινὴ διάλεκτος κέχρηται αὐτοῖς, καὶ διὰ τοῦτο ἀπὸ τῶν πληθυντικῶν κανονίζονται τὰ δυϊκά.» Ἐκ τούτου δὲ καὶ Κοῖνος ἢ Κοίνιος, ὁ ἀρχαιότερος ἐκδότης τοῦ περὶ *Διαλέκτων* τοῦ Γρηγορίου, ἐξάγει ὡς πρόδηλον ὅτι ὁ δυϊκὸς ἀριθμός, οὐχὶ ἀρχαιότατος ὤν, εἰσήχθη μετέπειτα παρὰ τοῖς ἄλλοις Ἕλλησιν.

§. 38. Οὕτω δὲ καὶ ὁ Κυντιλιανὸς ὁμολογεῖ μὲν ὅτι ἡ ῥωμαϊκὴ γλῶσσα ἐκ τῆς ἑλληνικῆς τὸ πλεῖστον μέρος, ἀναιρεῖ δὲ τοὺς δεχομένους ἐν αὐτῇ ὡς δυϊκὸν τὸ scripsere καὶ legere. Εἰπὼν δὲ ὅτι, καὶ κατὰ ταύτην τὴν ὑπόθεσιν, μόνον κατὰ μικρὸν μέρος ἤθελεν ἀληθεύει τοῦτο, ὑποσυνάπτει « cum apud Graecos et in verbi tota fere ratione, et in nominibus deprehendatur et sic tamen rarissimus sit ejus usus » (Quint. I, ἑ, 42—58).

§. 39. Καὶ ὁ μὲν Κυντιλιανὸς σπανιωτάτην ἀποκαλεῖ τὴν χρῆσιν τοῦ δυϊκοῦ ἀριθμοῦ, περιωρισμένην καὶ ὁ Βερνάρδυς ἐκ τῶν νεωτέρων· ὁ δὲ Βουττμᾶννος, ἐκ τῶν πολλῶν ἀνωμαλιῶν κινούμενος, δὲν ἐδίσταζε νὰ ἐκφωνήσῃ τὴν ἀνωτέρω ἐξηγηθεῖσαν γνώμην, ὡς ἀδιάφορον, τρόπον τινά, θεωρῶν τὴν χρῆσιν τῶν ἀριθμῶν τούτων. Ταύτην δὲ τὴν ἀδιαφορίαν καὶ ὁ Εὐστάθιος ὁμολογεῖ παρ' Ὁμήρῳ (εἰς Ἰλ. 25). « Ἰστέον δὲ ὅτι ἔθος Ὁμήρῳ ἀδιαφορεῖν ἐν τοῖς δυϊκοῖς καὶ τοῖς πληθυντικοῖς, καὶ ποτὲ μὲν πληθύνει τὰ δυϊκά, ποτὲ δὲ δυάζει τὸ πλῆθος. »

§. 40. Πιθανὸν εἶναι ὅτι ἔθνη τινά, παρὰ τοῖς ἀρχαίοις, λίαν ζωηρὰ ὄντα καὶ μετὰ θαυμασμοῦ παρατηρήσαντα διάφορα πράγματα

κατὰ ζεύγη ὑπὸ τῆς φύσεως διδόμενα, οἷον ὀφθαλμούς, ὦτία, ῥώθωνας, χείλη, στήθη, ἐν μέσῳ τῶν ὁποίων κεῖται τὸ στέρνον, ἐπροσπάθησαν νὰ ἐξηγήσωσι τοῦτο διὰ ἰδιαιτέρου τύπου, τὸν ὁποῖον ἠθέλησαν νὰ ἐφαρμόσωσιν ἔπειτα καὶ εἰς ἄλλα μόνον κατὰ τύχην συνδυαζόμενα. Τοῦτο δὲ, παραμεληθὲν ἴσως πρῶτον εἰς τὰ κατὰ τύχην, παρημελήθη ἔπειτα καὶ εἰς τὰ κατὰ φύσιν διττά, καὶ ἐκ τούτου ἡ ἀνωμαλία ἐν τούτοις, ὡς καὶ ἐν ἄλλοις. *αἱ χεῖρες καὶ τὼ χεῖρε. — τὸ στρατόπεδον ἀνεχώρησε καὶ τὸ στρατόπεδον ἀνεχώρησαν.—οἱ παῖδες παίζουσι καὶ τὰ παιδία παίζει.*

§. 41. Ἐπειδὴ δὲ εὐκολώτερον θεωροῦνται τὰ δύο ὡς πολλὰ ἢ τὰ πολλὰ ὡς δύο, διὰ τοῦτο συχνότερον ἀπαντᾶται πληθυντικὸν ῥῆμα ἐπὶ δύο ἑνικῶν ὑποκειμένων, ὡς καὶ ἐπὶ ἑνὸς δυϊκοῦ, ἢ ἐπὶ πληθυντικοῦ ὑποκειμένου δυϊκὸν ῥῆμα, ὡς ἐπὶ τῶν ἀνωτέρω ὁμηρικῶν παραδειγμάτων. Ἐκτὸς δὲ τουτων κατωτέρω ἐν τῷ περὶ προσδιορισμῶν θέλομεν ἀπαντήσει καὶ ἄλλας ἀνωμαλίας τοῦ δυϊκοῦ ἀριθμοῦ, *ἐγελασάτην ἄμφω βλέψαντες*, κτλ.

§. 42. Καὶ καθ' ἑνικὸν δὲ ἀριθμὸν τίθεται τὸ συνδετικὸν ἢ τὸ ῥῆμα ἐπὶ δύο ἑνικῶν ὑποκειμένων. Τοῦτο δὲ γίνεται τριττῶς· α'. προτάσσεται τὸ συνδετικὸν ἢ τὸ ῥῆμα, ὡς εἰ ἔμελλε νὰ τεθῇ ἓν μόνον ὑποκείμενον, καὶ ἕπεται τὸ δεύτερον, διὰ τῶν καταλλήλων μορίων συμπλεκόμενον· β'. τίθεται τὸ ῥῆμα ἐν τέλει, ὡς εἰ ὑπῆρχε μόνον τὸ δεύτερον ὑποκείμενον ἐν τῷ λόγῳ· γ'. τίθεται τὸ συνδετικὸν ἢ τὸ ῥῆμα μέσον τῶν δύο ὑποκειμένων. Ἐπὶ τῆς πρώτης περιστάσεως τὸ πρῶτον ὑποκείμενον, ἑλκόμενον ὑπὸ τοῦ προταχθέντος συνδετικοῦ ἢ ῥήματος, ἕλκει κατόπιν αὐτοῦ τὸ δεύτερον. Ἐπὶ τῆς δευτέρας περιστάσεως τὸ δεύτερον ὑποκείμενον, συμφωνοῦν πρὸς τὸ συνδετικὸν ἢ ῥῆμα, πλησιέστερον ὄν, ἕλκει παλινδρομικῶς καὶ τὸ πρῶτον. Ἐπὶ τῆς τρίτης περιστάσεως τὸ συνδετικόν, ἢ τὸ ῥῆμα ἐν τῷ μέσῳ κείμενον, φαίνεται ὑπ' ἀμφοτέρων ἑλκόμενον.

§. 43. Εἰ καὶ ἁπανταχοῦ εὑρίσκονται παραδείγματα τῶν ἀνωτέρω τριῶν περιστάσεων παρὰ τοῖς συγγραφεῦσι καὶ ποιηταῖς, οὐδὲν ἧττον ὅμως, πρὸς μείζονα εὐκολίαν, παραθέτομεν ἐνταῦθα τὰ ἑξῆς ὀλίγα· α'. *ἔστιν ἡ τούτου μήτηρ καὶ ὁ τῆς ἐμῆς γυναικὸς πατὴρ ἀδελφοί* (Δημ.). — *ἥξει δωριακὸς πόλεμος καὶ λοιμὸς ἅμ' αὐτῷ* (Θουκυδ. Β', 54). — *ἐγένετο μετὰ ταῦτα καὶ ἡ ἐπ' Εὐρυμέδοντι ποταμῷ ἐν*

Παμφυλίᾳ πεζομαχία καὶ ναυμαχία (Θ. Α', 101). — *τῇδε γά μ' ἄγει Ἑρμῆς ὁ πομπὸς καὶ ἡ νερτέρα θεός* (Σ. *Κ.* 1547). Οὕτω καὶ ἐπὶ ἀποφάσεως· *οὐδέν ἐστιν οὔτε πύργος, οὔτε ναῦς ἔρημος ἀνδρῶν* (Σ. *Τ.* 57). β'. *τὸ γνῶθι σαυτὸν καὶ τὸ σωφρόνει ἐς ταὐτόν* (Πλ. *Χαρμ.* 164). — *λόγος τις καὶ φήμη ὑποῤῥεῖ* (Πλ. *Ν* Β', 672). — *τὰν καὶ Ζεὺς ὁ παγκρατὴς Ἄρης τε φρούριον θεῶν νέμει* (Αἰσχ. *Εὐμ.* 905). γ'. *εἰ μὲν ἡ φιλοσοφία ἀγαθόν ἐστι καὶ ἡ πολιτικὴ πρᾶξις* (Πλ. *Εὐθ.* 306). — *ἥδιστον δ' ἐμοὶ τὸ κατθανεῖν ἦν καὶ τὸ λευσθῆναι πέτροις* (Σ. *Κ.* 434).

§. 44. Καὶ πληθυντικοῦ δὲ ὄντος τοῦ ἑνὸς τῶν δύο ὑποκειμένων, δυνατὸν νὰ τεθῇ τὸ ῥῆμα ἑνικὸν κατὰ τοὺς ἑξῆς τρόπους· α'. ὅταν προτάσσηται μὲν τὸ ῥῆμα καὶ τὸ ἑνικὸν ὑποκείμενον, παρακολουθῇ δὲ τὸ πληθυντικόν, ὡς *ἧκε Χρυσάντας τε ὁ Πέρσης καὶ ἄλλοι τινὲς τῶν ὁμοτίμων* (Ξ. *Π.* Γ', γ', 48), οἷον εἰπεῖν *ἧκε Χρυσάντας καὶ μετ' αὐτοῦ ἧκον καὶ ἄλλοι.* β'. ὅταν προτάσσηται μὲν τὸ πληθυντικόν, ἀλλὰ τὸ ἑνικόν, πλησιέστερον εἰς τὸ ῥῆμα ὄν, ἕλκει αὐτό, ὡς *οἱ παῖδες καὶ τὸ γένος ἅπαν τὸ τοῦ ἐπιορκήσαντος μεγάλοις ἀτυχήμασι περιπίπτει* (Λυκοῦργος *κατὰ Λεωκράτους*, XIX. Κορ.). γ'. ὅταν ἀμφότερα μὲν ἦναι πληθυντικά, ἀλλὰ τὸ ἕτερον αὐτῶν εἶναι οὐδέτερον καὶ πλησιέστερον εἰς τὸ ῥῆμα, ὡς *σάρκες καὶ νεῦρα ἐξ αἵματος γίγνεται* (Πλ. *Τιμ.* 82). — *τέχναι δὲ πᾶσαι διὰ σὲ καὶ σοφίσματα ἐν τοῖσιν ἀνθρώποισιν ἐσθ' εὑρημένα* (Ἀρις. *Πλ.* 160). δ'. ὅταν ἀμφότερα τὰ ὑποκείμενα ἦναι πληθυντικὰ οὐδέτερα, τίθεται ὡσαύτως τὸ ῥῆμα ἑνικῶς, ὡς ἐπὶ τῆς ἁπλῆς προτάσεως, κατὰ τὴν ἀττικὴν λεγομένην σύνταξιν. *Τὰ χωρία καὶ τὰ δένδρα οὐδέν μ' ἐθέλει διδάσκειν* (Πλ. *Φαίδρ.* 230).

§. 45. Ἄλλο δὲ εἶδος ἀνωμαλίας εἶναι ὅταν τῶν δύο ἑνικῶν ὑποκειμένων ἦναι μὲν τὸ ἓν πληθυντικόν, ἀλλὰ τὸ ῥῆμα τίθεται κατὰ τὸ ἐπικρατέστερον, τοῦ ἄλλου οἷον παρακολουθήματος καὶ κατωτέρου λογιζομένου, καί τοι πλησιεστέρου εἰς τὸ ῥῆμα ὄντος, ὡς *βασιλεὺς καὶ οἱ σὺν αὐτῷ διώκων εἰσπίπτει εἰς τὸ στρατόπεδον* (Ξ. *Ἀν.* Α, ι, 1). Ἀντίθετον δὲ τούτου εἶναι ὅταν ἓν μὲν ἀναφαίνηται τὸ κύριον ὑποκείμενον, ἀλλὰ καὶ τὸ παρακολουθοῦν καὶ συνοδεῦον, καίτοι οὐχὶ κατ' ὀνομαστικὴν ἐκφερόμενον, θεωρῆται ὑπὸ τοῦ νοὸς ὡς δευτέρου ὑποκείμενον, καὶ οὕτω τὸ ῥῆμα τίθεται κατὰ πληθυντικὸν

ἀριθμόν, ὡς *Ἀλκιβιάδης μετὰ Μαντιθέου ἀπέδρασαν* (Ξ. *Ἑλλην.* Α, ά, 10). — *Δημοσθένης μετὰ τῶν ξυστρατήγων Ἀκαρνάνων σπένδονται Μαντινεῦσιν* (Θ. Γ', 109). Καὶ τὸ μὲν πρῶτον εἶναι=ὁ *βασιλεὺς μετὰ τῶν σὺν αὐτῷ διώκων εἰσπίπτει εἰς τὸ στρατόπεδον*· τὸ δὲ δεύτερον = *Ἀλκιβιάδης καὶ Μαντίθεος ἀπέδρασαν*· τὸ δὲ τελευταῖον=*Δημοσθένης καὶ οἱ ξυστράτηγοι Ἀκαρνᾶνες σπένδονται*. Σπάνια δὲ τὰ τοιαῦτα.

§. 46. Ἐξαιρουμένων λοιπὸν τῶν ἀνωτέρω σπανιωτέρων περιστάσεων παρὰ τοῖς Ἀττικοῖς τὰ πολλά, δύο ἑνικὰ ὑποκείμενα φέρονται συνήθως πρὸς πληθυντικὸν ῥῆμα, ὡς *Κάστωρ καὶ Πολυδεύκης ἀθάνατοί εἰσι* (Ξεν. *Κυνηγ.* Α', 13).—*Εὐρυμέδων καὶ Σοφοκλῆς ἐστράτευσαν* (Θουκ. Δ', 46). — *Ξενοφῶν καὶ Χειρίσοφος διαπράξαντα* (Ξεν. *Ἀν.* Δ', ϛ',23).—*ξυνῆλθον ἐς λόγους ὅ τε Κλέων καὶ ὁ Δημοσθένης* (Θ. Δ', 38).— *ἐπειδὰν ἐν τῷ αὐτῷ ὦσι ψυχὴ καὶ σῶμα* (Πλ. *Φαιδ.* 79).

§. 47. Καὶ τῶν περιστάσεων δὲ καθ' ἃς, δυϊκοῦ ῥήματος τιθεμένου ἐπὶ δύο ὑποκειμένων ἑνικῶν ἢ ἐπὶ ἑνὸς δυϊκοῦ, ἀναδεικνύεται ἡ κατὰ μέρος δύναμις ἑκατέρου τοῦ ὑποκειμένου, αἱ πλεῖσται, εἰ οὐχὶ ἅπασαι, δυνατὸν νὰ ἐκφρασθῶσι καὶ διὰ πληθυντικοῦ ῥήματος· τὸ *ὁ Μίνως καὶ Λυκοῦργος ἐθέτην νόμους*, ὅπερ δηλοῖ ἔθηκεν ὁ εἷς καὶ ἔθηκεν ὁ ἕτερος, ἐπίσης δυνατὸν νὰ ἐκφρασθῇ, κατὰ σύλληψιν, καὶ διὰ πληθυντικοῦ. Οὕτω *εἰ τὼ χεῖρε τραποίτην*, καὶ *εἰ τὼ χεῖρε τράποιτο* (Ξεν. *Ἀπομ.* Β', γ', 18). — *Ἡσίοδός τε καὶ Ὅμηρος ταὐτὰ λέγετον* (Πλ. *Ἴων.* 531), καὶ *Ἡσίοδος καὶ Παρμενίδης λέγουσι* (Πλ. *Συμπ.* 195). — *τὼ Θησείδα ῥήτορες ἤσαν, γνώμῃ δὲ μιᾷ συνεχωρείτην* (Εὐρ. *Ἑκ.* 125), τὰ ἀνωτέρω *τὼ δὲ* (*Αἴαντε*) *κορυσσέσθην* (Ἰλ. Δ,274), καὶ *Μολίονε θωρήσσοντο* (Ἰλ. Λ, 709), κτλ.

§. 48. Οἴκοθεν δ' ἐννοεῖται ὅτι, πληθυντικὰ ὄντα τὰ δύο ὑποκείμενα, ἀρσενικὰ ἢ θηλυκά, κανονικῶς πρὸς πληθυντικὸν φέρονται ῥῆμα· *ἤρξαντο δὲ αὐτοῦ Ἀθηναῖοι καὶ Πελοποννήσιοι* (Θουκ. Α', 23). — *ἐὰν δὲ εὖ πράττωσιν οἱ πλούσιοι καὶ οἱ χρηστοὶ* (Ξεν. *Ἀθ. Πολ.* Α', 4). — *ὅσαι τ' αὖ μοναρχίαι, ὅσαι τε ὀλιγαρχίαι ἀνήρηνται ἤδη ὑπὸ δήμων* (Ξεν. Π, Α', ά, 1).—*αὔξονται αἱ περὶ τοὺς λόγους ἐπιθυμίαι τε καὶ ἡδοναὶ* (Πλ. *Πολ.* Α', 328).—*οἵτε ὄρτυγες καὶ οἱ πέρδικες τοῖς θηράτροις ἐμπίπτουσιν* (Ξεν. *Ἀπ.* Β', ά, 4).

§. 49. Καὶ ὅταν δὲ τὰ ὑποκείμενα διὰ τῶν διαζευκτικῶν μορίων χωρίζωνται, πληθυντικὸν τίθεται τὸ ῥῆμα ἐνίοτε, ὡς *ἔμελλον ἀπολογήσασθαι Λεωχάρης ἢ Δικαιογένης* (Ἰσαῖος *περὶ τοῦ Δικαιογένους Κλήρου* §. 5 Σχοιμ.). Τοῦτο δὲ οὐ γίνεται ἁπλῶς καὶ ὡς ἔτυχεν, ἀλλὰ τότε μόνον, ὅταν τὸ ἓν ὑποκείμενον δὲν ἀποκλείῃ τὸ ἄλλο, ἀλλ᾽ἀδιαφόρως δύναται τὸ ἓν ἢ τὸ ἄλλο νὰ ἐνεργήσῃ, ἢ καὶ ἀμφότερα. Οὕτω παρ᾽ Εὐριπίδῃ (Ἑκ.89) λέγεται ὡς *κρίνωσιν*, ἐν ᾧ προηγεῖται *Ἕλενος ἢ Κασσάνδρα*. Ἄλλως δὲ τίθεται ῥῆμα ἑνικόν. Κατὰ τὰ ἀνωτέρω δὲ εἶναι καὶ τὰ ἑξῆς, *ἐμ᾽ οὐθ᾽ ὁ Πλούτωνος κύων, οὐθ᾽ οὑπὶ κώπῃ ψυχοπομπὸς ἂν Χάρων ἔσχον* (Εὐρ.᾽*Αλκ.*362). Ὡσαύτως καὶ διὰ τοῦ *μήτε*, ὡς *μηδεμίαν προῖκα μηθ᾽ ὁ διδοὺς μήθ᾽ ὁ λαμβάνων διωμολογήσαντο ἕξειν ἐπὶ τῇ γυναικὶ* (Ἰσαῖος *περὶ τοῦ Πύῤῥου Κλήρου* §.28.Σχοιμ.). Εἶναι δὲ ταῦτα κανονικά, διότι ἀμφότερα τὰ ὑποκείμενα ἀποκλείονται=οὐδέτεροι ἂν ἔσχον, καὶ μηδέτεροι διωμολογήσαντο.

§. 50. Τοσαῦτα περὶ τῶν δύο ὑποκειμένων, ἐπὶ πλειόνων δὲ ὑποκειμένων πληθυντικῶν ἢ ἑνικῶν, ἀρσενικοῦ ἢ θηλυκοῦ γένους, ἁρμόζουσι τὰ περὶ τῆς γενικῆς χρήσεως τῶν δύο ῥηθέντα· τίθεται δηλαδὴ ἐπ᾽ αὐτῶν τὸ συνδετικὸν ἢ τὸ ῥῆμα πληθυντικόν, καὶ τοῦτο φυσικῷ τῷ λόγῳ, διότι τὰ μὲν πληθυντικὰ οἴκοθεν ἔχουσι τὴν ἔννοιαν τοῦ πλήθους, τὰ δὲ ἑνικά, κατὰ σύλληψιν προσλαμβάνουσιν αὐτήν, τὰ κατὰ μέρος δηλ. ὁμοῦ λαμβανόμενα, γίνονται πολλά· *οἱ ὀξεῖς καὶ ἀγχῖνοι καὶ μνήμονες ὡς ταπολλὰ καὶ πρὸς τὰς ὀργὰς ὀξύῤῥοποί εἰσιν* (Πλ. *Θεαι.* 144). — *οἱ κυβερνῆται καὶ οἱ κελευσταὶ καὶ οἱ πεντηκόνταρχοι καὶ οἱ πρωρᾶται καὶ οἱ ναυπηγοί, οὗτοί εἰσιν οἱ τὴν δύναμιν περιτιθέντες τῇ πόλει* (Ξεν. ᾽*Αθ. Πολιτ.* Α΄, 2).—*λήθη καὶ ἀθυμία καὶ δυσκολία καὶ μανία πολλάκις πολλοῖς διὰ τὴν τοῦ σώματος καχεξίαν εἰς τὴν διάνοιαν ἐμπίπτουσιν* (Ξεν.᾽*Απ.*Γ΄, ιϐ΄, 6).—*ἔρχονται ἀπὸ τῶν οἴκοι τελῶν Ἄρακός τε καὶ Ναυάτης καὶ ᾽Αντισθένης* (Ξεν. *῾Ελλ.* Γ΄, ϐ΄, 5).

§. 51. Αὕτη εἶναι ἡ κανονικωτέρα πλοκή· τίθενται ὅμως καὶ ἐπὶ τούτων, ἑνικῶν ὄντων, τὸ συνδετικὸν ἢ τὸ ῥῆμα ἑνικὸν κατὰ τὰς αὐτὰς περιστάσεις, καθ᾽ ἃς καὶ ἐπὶ δύο ἑνικῶν ὑποκειμένων. ά. ὅταν προτάσσηται τὸ ῥῆμα, ὡς εἰ ἔμελλε νὰ ἀκολουθήσῃ ἓν μόνον ὑποκείμενον καὶ προστίθενται κατόπιν τὰ ἄλλα· ὡς *παρῆν Σωκράτης, Πλάτων καὶ Παρμενίδης*. ϐ΄. ὅταν τὸ ῥῆμα, ἐν τέλει τιθέμενον,

συμφωνῇ πρὸς τὸ τελευταῖον ὑποκείμενον, ὡς *Σωκράτης καὶ Πλάτων καὶ Παρμενίδης παρῆν*. Ἐπὶ τῆς πρώτης περιστάσεως τὸ πρῶτον ὑποκείμενον, συμφωνοῦν πρὸς τὸ συνδετικὸν ἢ ῥῆμα, πλησιέστερον ὄν, ἕλκει καὶ τὰ ἑπόμενα· ἐπὶ τῆς δευτέρας περιστάσεως, τοὐναντίον, τὸ τελευταῖον ὑποκείμενον, συμφωνοῦν πρὸς τὸ συνδετικὸν ἢ τὸ ῥῆμα, ὡσαύτως πλησιέστερον ὄν, ἕλκει καὶ τὰ προηγούμενα.

§. 52. Οὕτω, κατὰ τὸν πρῶτον τρόπον, ὡς περὶ ἑνὸς ὑποκειμένου λέγεται *ἐστρατήγει δὲ αὐτῶν Νικίας* (Θ. Γ΄, 91), καὶ ὡς περὶ δύο *ἐστρατήγει Δημοσθένης καὶ Περικλῆς* (Θ. αὐτόθι), καὶ *ὧν ἦρχε Γλαύκων τε καὶ Ἀνδοκίδης* (Θουκ. Α΄, 51), οὕτω καὶ περὶ τριῶν, *ἐστρατήγει δὲ αὐτῶν Λακεδαιμόνιος καὶ Διόδωρος καὶ Πρωτέας* (Θ. Α΄, 45). Ὡσαύτως *ἴσως ἀναβήσεται καὶ συνερεῖ τῇ βουλῇ Φίλιππος καὶ Ἀντιγένης καὶ ὁ ἀντιγραφεύς* (Δημ. *Ἀνδροτ.* 605). Κατὰ τὸν δεύτερον τρόπον· *ἡ τούτου ἀμαθία καὶ πονηρία καὶ εὔνοια μᾶλλον λυσιτελεῖ* (Ξ. *Ἀθ. Πολ.* Α΄, 7).

§. 53. Καὶ πληθυντικοῦ δὲ μετὰ τὰ ἑνικὰ ἑπομένου, δυνατὸν νὰ τεθῇ προτασσόμενον τὸ ῥῆμα ἑνικόν, ὡς *ἐκ τῶν πατρώων θρέψεται αὐτός τε καὶ οἱ συμπόται τε καὶ οἱ ἑταῖροι καὶ ἑταῖρος* (Πλ. *Πολ.* Η, 568). Κατὰ δὲ τὸ ἀνωτέρω *πένητες καὶ δῆμος πλέον ἔχει* φαίνεται καὶ τὸ τοῦ Ἰσαίου (*περὶ τοῦ Πύῤῥου Κλήρου*, 34) *οἱ δὲ οἰκειότατοι τῶν ἁπάντων, ὁ πατὴρ καὶ ὁ υἱὸς καὶ ἡ μήτηρ οὐκ ἂν ᾔδει τὸ ὄνομα τῆς θυγατρὸς τῆς αὐτοῦ.*

§. 54. Τίθεται· γ΄. ἑνικὸν τὸ ῥῆμα ἐπὶ πλειόνων ὑποκειμένων, ὅταν μεταξὺ αὐτῶν ὑπάρχῃ καὶ οὐδέτερον, ὡς *ζῶντι τῷ δικαίῳ παρὰ θεῶν τε καὶ ἀνθρώπων ἆθλά τε καὶ μισθοὶ καὶ δῶρα γίγνεται* (Πλ. *Πολ.* Ι, 614). — *οἱ ἐμοὶ πλάνοι καὶ ταλαιπωρίαι καὶ τὰ πολλὰ ψηφίσματα τοῦτο ἀπειργάσατο* (Δημ. *στεφ.* 301). Καὶ ἐν τούτοις μὲν τὸ οὐδέτερον πλησιέστερον ὂν εἰς τὸ ῥῆμα συγκρύπτει, τρόπον τινά, τὰ προηγούμενα ἀρσενικὰ καὶ θηλυκά, παράδοξον δὲ τὸ παρὰ Πλάτωνι *ἔστι γάρ ἔμοιγε καὶ βωμοὶ καὶ ἱερὰ οἰκεῖα καὶ πατρῷα* (Εὐθυδ. 302), ἔνθα τὸ οὐδέτερον λαμβάνει τοιαύτην παλινδρομικὴν δύναμιν. Τίθεται· δ΄. ἑνικὸν ῥῆμα ἐπὶ πλειόνων ὑποκειμένων, ὅταν πάντα τὰ ὑποκείμενα ἦναι οὐδέτερα, κατὰ τὴν ἀττικὴν σύνταξιν, ὡς οἴκοθεν ἐννοεῖται· . . . *γίγνεται τὰ προειρημένα, τά τε Κερκυραϊκὰ καὶ τὰ Ποτιδαιατικὰ καὶ ὅσα πρόφασις τοῦδε τοῦ πολέμου κατέστη*.

Τὸ πρόσωπον τοῦ συνδετικοῦ ἢ ῥήματος.

§. 55. Καὶ τοσαῦτα μὲν περὶ ἀριθμοῦ, περὶ δὲ προσώπου τοῦ συνδετικοῦ ἢ ῥήματος ἐπὶ δύο ἢ πλειόνων ὑποκειμένων σημειωτέα τὰ ἑξῆς. Ἐπὶ ταὐτοπροσώπων, ὡς εἶναι τὰ ὀνόματα, πάντα τρίτου προσώπου ὄντα, τίθεται τὸ συνδετικὸν ἢ τὸ ῥῆμα κατὰ τρίτον πρόσωπον, ὡς *Σωκράτης καὶ Ζήνων καὶ Παρμενίδης ἦσαν φιλόσοφοι.* — . . . *διελέχθησαν* (Πλ. *Παρμεν.* 126). Ἐπὶ δὲ ἑτεροπροσώπων τίθεται τὸ συνδετικὸν ἢ ῥῆμα κατὰ τὸ ἐπικρατέστερον. Ἔστι δὲ ἐπικρατέστερον τὸ πρῶτον τοῦ δευτέρου, τὸ δεύτερον τοῦ τρίτου, καὶ ἑπομένως τὸ πρῶτον τοῦ τρίτου. Τίθεται δέ, κατὰ σύλληψιν, πληθυντικῶς, ἔστιν ὅτε δὲ καὶ δυϊκῶς ἐπὶ δύο· *οὐκ ἐσμὲν ποιηταὶ ἐγώ τε καὶ σὺ ἐν τῷ παρόντι* (Πλ. *Πολ.* Β', 378).—*εἰ μὲν δεινοὶ καὶ σοφοὶ ἐγώ τε καὶ σὺ ἦμεν* (Πλ. *Θεαιτ.* 154).—*οὔκουν, Ὀρέστης, καὶ σὺ παύσετον τάδε* (Σοφ. *Ἠλ.* 795).—*σύ τε καὶ Παυσανίας εἰπέτην* (Πλ. *Συμπ.* 189).—*τὴν δὲ μαιείαν ταύτην ἐγώ τε καὶ ἡ μήτηρ ἐλάχομεν* (Πλ. *Θεαιτ.* τέλει).

§. 56. Τὸ αὐτὸ ἰσχύει καὶ περὶ πληθυντικοῦ καὶ πληθυντικοῦ ἢ περὶ ἑνικοῦ καὶ πληθυντικοῦ, ὡς *ἡμεῖς καὶ οἵδε οὐκ ἄλλην ἄν τινα δυναίμεθα ᾠδὴν ᾄδειν* (Πλ.).—*ξυμφωνοῦμεν ἐγώ τε καὶ ὑμεῖς.*— *ὑμεῖς καὶ ἐγὼ τάδε λέγομεν* (Πλ.).— *ἐγώ τε καὶ οἵδε πάντες τυγχάνομεν* (Πλ. *Εὐθυδ.* 275).— *ἃς* (πρεσβείας) *ἐγώ τε καὶ Πολύευκτος καὶ Ἡγήσιππος καὶ Κλειτόμαχος καὶ Λυκοῦργος καὶ οἱ ἄλλοι πρέσβεις περιήλθομεν* (Δημ. *Φ.* Γ', 129).— *οὐ σὺ μόνος οὐδὲ οἱ σοὶ φίλοι πρῶτοι καὶ πρῶτον ταύτην δόξαν περὶ θεῶν ἔσχετον* (Πλ. *Ν.* Ι, 888). Ὡσαύτως ἐπὶ ἑνικοῦ καὶ δυϊκοῦ, *ἐγὼ καὶ σὺ βαρείᾳ συμφορᾷ πεπλήγμεθα* (Εὐρ. *Ἀλκ.* 405).

§. 57. Καὶ ἐν τούτοις δὲ ἀπαντᾶται ἀλλοία τις καὶ οἷον καθ' ἕλξιν πλοκή, ὡς ἐν τοῖς προηγουμένοις, ἢ τοῦ πλησιεστέρου ἢ τοῦ κυριωτέρου ἕλκοντος τὸ ῥῆμα πρὸς ἑαυτό. — *οἶδα σαφῶς καὶ ἐγὼ καὶ σὺ ὅτι ηὐδοκίμει Περικλῆς* (Πλ. *Γοργ.* 515).—*ἐγὼ λέγω καὶ Σεύθης τὰ αὐτά* (Ξ. *Ἀν.* Ζ', ζ', 16).—*μεθ' ἡμῶν ἐνίκων οὗτοι οἱ ξένοι καὶ ἡμεῖς μετ' ἐκείνων* (Δ.). — *ταῦτα γὰρ θεοὶ κἀγὼ κακῶς φρονοῦσ' ἐμηχανησάμην* (Εὐρ. *Μηδ.* 1014), ἔνθα φαίνεται ἡ Μήδεια προσπαθοῦσα ν' ἀποδείξῃ ἑαυτὴν ὡς κυριώτερον αἴτιον.—

δοκεῖς σύ τε καὶ ὁ Συμμίας ἡδέως τοῦτον διαπραγματεύσασθαι τὸν λόγον (Πλ. *Φαίδ*. 27). Ἀνωμαλώτερον δέ, κατὰ πρόσωπον, τὸ τοῦ Ἰσαίου (*περὶ τοῦ 'Αγνίου Κλήρου* 10).—*ἡμεῖς δέ, ἐγὼ καὶ Στράτιος καὶ Στρατοκλῆς παρεσκευάζοντο*, ἀντὶ *παρεσκευαζόμεθα*· κατ ὰ πρόσωπον δὲ καὶ ἀριθμὸν τὸ (Εὐρ. *Βάκχ*. 974) *ὁ νικήσων δ' ἐγὼ καὶ Βρόμιος ἔσται*, τὸ (Αἰσχίν. *Παραπρ*. τέλει) *τὸ δὲ σῶμα τοὐμὸν παραδίδωσιν ἡμῖν ἐγώ τε καὶ ὁ νόμος*, καὶ εἴτι ἕτερον.

Τὰ τῶν κατηγορουμένων.

§ 58. Κατηγορούμενον ἢ κατηγορούμενα χωριστὰ τοῦ συνδετικοῦ ἔχουσιν, ὡς εἴδομεν, μόνον αἱ ἀνεπτυγμέναι προτάσεις. Ὡσαύτως εἴδομεν ὅτι ἐν τῇ συνθέτῳ προτάσει δυνατὸν νὰ ἦναι· ά. ἓν ὑποκείμενον καὶ δύο ἢ πλείονα κατηγορούμενα· β'. δύο ἢ πλείονα ὑποκείμενα καὶ ἓν κατηγορούμενον· γ'. δύο ἢ πλείονα ὑποκείμενα καὶ δύο ἢ πλείονα κατηγορούμενα. Ἐπὶ τούτων πρόκειται εἰς ἐξέτασιν ὁ ἀριθμός, καθ' ὃν τίθενται, καὶ τὸ γένος. Περὶ ἀριθμοῦ εἴδομεν καὶ ἐν τοῖς ἔμπροσθεν, ἀλλὰ καὶ διὰ τῶν ἐνταῦθα παραδειγμάτων γίνονται σαφέστερα τὰ προηγούμενα.

Ά. Ἓν ὑποκείμενον καὶ δύο ἢ πλείονα κατηγορούμενα.

§. 59. Ἐπὶ ταύτης τῆς περιστάσεως τὰ δύο ἢ πλείονα κατηγορούμενα, εἴτε διὰ τῶν συμπλεκτικῶν μορίων συμπλεκόμενα ἢ ἀσυνδέτως φερόμενα, ὡς τὰ ὑποκείμενα, ἐπίθετα ὄντα, τίθενται ὁμοιογενῶς, ὁμοιαρίθμως καὶ ὁμοιοπτώτως, ἢ κατὰ τὰ ἐν τῷ περὶ ἁπλῆς προτάσεως σημειωθέντα.

1). *Σὺ φιλόπολις καὶ χρηστός*; (Ἀρφ. *Πλ*. 901). — *'Ατδης τοι ἀμείλιχος καὶ ἀδάμαστος* (Ἰλ. Ι, 158).—*σοφὸς καὶ θεῖος ὁ ἀνὴρ* (Πλ. *Πολ*. Ά, 331). — *ὧν μέσος καὶ τελευταῖος καὶ πρῶτός ἐστιν οὗτος* (Δ. *'Αριστογ*. Ά, 772). — *ὁ θεράπων ἐστὶν ὀψιφαγίστατος, βλακίστατος, φιλαργυρώτατος καὶ ἀργότατος* (Ξ. *'Απομ*. Γ', ιγ', 4).—*εἰσὶ γὰρ* (αἱ κύνες) *ἰσχυραί, μεγάλαι, ποδώκεις οὐκ ἄψυχοι* (Ξ. *Κυνηγ*. Θ', 1).

2). *'Ιταμὸν γὰρ ἡ πονηρία καὶ τολμηρὸν καὶ πλεονεκτικόν*, καὶ τοὐναντίον *ἡ καλοκαγαθία ἡσύχιον καὶ ὀκνηρόν, βραδὺ καὶ δεινὸν ἐλαττωθῆναι* (Δημ. *'Αριστογ*. Ά, 777).

Β'. Δύο ἢ πλείονα ὑποκείμενα καὶ ἓν κατηγορούμενον.

Ἐπὶ δύο ἢ πλειόνων ὑποκειμένων τὸ κατηγορούμενον, ἐπίθετον

ὄν, τίθεται κατὰ τὴν φύσιν τῶν ὑποκειμένων. Εἶναι δὲ τὰ ὑποκείμενα ὁμοιογενῆ ἢ ἑτερογενῆ, καὶ ταῦτα πάλιν ἔμψυχα ἢ ἄψυχα ἢ σύμμικτα, μέρος δηλ. ἔμψυχα καὶ μέρος ἄψυχα.

Ἐπὶ ὁμοιογενῶν ἐμψύχων.

Ἐπὶ ὁμοιογενῶν ἐμψύχων τίθεται τὸ κατηγορούμενον.

1). Ὁμοιογενῶς καὶ πληθυντικῶς κατὰ σύλληψιν, ὡς *Σωκράτης, Πλάτων καὶ Ξενοφῶν ἀγαθοί.* Καὶ τὰ δύο δὲ ἐμπεριλαμβάνονται εἰς τὰ πλείονα, ὡς *Ἀγάθων καὶ Σωκράτης λοιποί* (Πλ.*Συμπ.*193)· ἐνίοτε δέ, κατὰ τὰς ἀνωτέρω παρατηρήσεις, τίθεται καὶ δυϊκὸν ἐπὶ δύο, ὡς *Κριτίας καὶ Ἀλκιβιάδης βιαιοτάτω.*

2). Ὡσαύτως πληθυντικῶς τίθεται τὸ κατηγορούμενον, ἀλλὰ κατ' οὐδέτερον γένος, οἷον θηρίων ἢ πραγμάτων θεωρουμένων τῶν ὑποκειμένων, ὡς *λύκος καὶ λέων ἀγριώτατα.*

3). Ὁμοιογενῶς ἀλλ' ἑνικῶς κατὰ τὸ προσεχέστερον, ὡς *φίλος ἐστὶ Σωκράτης καὶ Πλάτων.*

4). Ἑνικῶς καὶ κατ' οὐδέτερον γένος· *ταὐτόν ἐστι σοφιστὴς καὶ ῥήτωρ ἢ ἐγγύς τι παραπλήσιον* (Πλ. *Γοργ.* 520).

Ἐπὶ ὁμοιογενῶν ἀψύχων.

Ὡσαύτως ἐπὶ ὁμοιογενῶν ἀψύχων τίθεται τὸ κατηγορούμενον.

1). Ὁμοιογενῶς καὶ πληθυντικῶς, ὡς *τῶν δυνατῶν οἱ φθόνοι δεινοί.—ἡ δικαστικὴ καὶ ἡ ἰατρικὴ σεμναί* (Πλ.), ὡσαύτως, κατὰ τὰ ἀνωτέρω, *ἧτε πολιτικὴ καὶ ἡ φιλοσοφία ἀξίω λόγου* (Πλ.).

2). Πληθυντικῶς καὶ οὐδετέρως· *φθόνος καὶ Ἔρως ἐναντία* (Πλ. *Μενεξ.* 246).—*ταραχαὶ καὶ στάσεις ὀλέθρια.*

3). Ὁμοιογενῶς καὶ ἑνικῶς, κατὰ τὸ προσεχέστερον· *καὶ νόμος καὶ φόβος ἱκανὸς ἔρωτα κωλύειν.—ἔρις καὶ μάχη φίλη.*

4). Ἑνικῶς καὶ οὐδετέρως ὡς *ἐπιστήμη καὶ αἴσθησις ταὐτό.*

Ἐπὶ ἑτερογενῶν ἐμψύχων.

Ἐπὶ ἑτερογενῶν ἐμψύχων τὸ κατηγορούμενον τίθεται.

1). Κατὰ τὸ ἐπικρατέστερον. Ἔστι δὲ ἐπικρατέστερον τὸ ἀρσενικὸν τοῦ θηλυκοῦ, τὸ θηλυκὸν τοῦ οὐδετέρου καὶ τὸ ἀρσενικὸν ἑπομένως τοῦ οὐδετέρου· ὡς *ἄνδρες καὶ γυναῖκες καλοί.—συνεληλυθότες ἦσαν αὐτόσε καὶ ἄνδρες καὶ γυναῖκες καὶ κτήνη πολλά* (Ξ. *Ἀν.* Δ', ζ', 2).—*γυναῖκες καὶ παιδία καλαί.*

2). Κατὰ τὸ πλησιέστερον· *γυναῖκες καὶ παιδία καθήμενα.*

Ἐπὶ ἑτερογενῶν ἀψύχων.

Ἐπὶ ἑτερογενῶν ἀψύχων τὸ κατηγορούμενον τίθεται·

1). Πληθυντικῶς κατ' οὐδέτερον γένος, ὡς *ἡ αἰδὼς καὶ ὁ φόβος ἔμφυτα.—κάλλος καὶ ἰσχὺς ἀπρεπῆ.—πόλεμοι καὶ στάσεις ὀλέθρια,*

2). Κατὰ τὸ προσεχέστερον ἡ γῆ ἐστι κοινὴ πάντων καὶ ὁ μακρὸς Ὄλυμπος.—*ὦτα καὶ ὀφθαλμοὶ βασιλέως πολλοί* (Λουκιαν.).

Ἐπὶ ἑτερογενῶν συμμίκτων.

Ἐπὶ ἑτερογενῶν συμμίκτων τὸ κατηγορούμενον τίθεται·

1). Κατὰ τὸ ἐπικρατέστερον· *ἄνθρωποι καὶ οἰκίαι φίλοι.—ἡ τέχη καὶ ὁ Φίλιππος κύριοι* (Αἰσχίν.).

2). Πληθυντικῶς καὶ κατ' οὐδέτερον γένος· *ἡ καλλίστη πολιτεία καὶ ὁ κάλλιστος ἀνὴρ λοιπά ἐστιν* (Πλ. *Πολ.* Η, 562).

Γ'. Δύο ἢ πλείονα ὑποκείμενα καὶ δύο ἢ πλείονα κατηγορούμενα.

§. 60. Καὶ περὶ τούτων ἰσχύουσι τὰ προηγούμενα. Καὶ πρῶτον μὲν τὰ δύο, κατὰ τὴν συνηθεστέραν χρῆσιν, περιλαμβάνονται εἰς τὰ πολλά. Εἶτα δὲ τὰ πλείονα κατηγορούμενα εἰς πλείονα ὑποκείμενα τίθενται ὡς τὸ ἓν κατηγορούμενον εἰς δύο ἢ πλείονα ὑποκείμενα· ὡς λέγεται *Σωκράτης καὶ Πλάτων ἀγαθοί*, οὕτω καὶ *Σωκράτης καὶ Πλάτων καλοί τε καὶ ἀγαθοί·* ὡσαύτως *Σωκράτης Πλάτων καὶ Παρμενίδης καλοί τε καὶ ἀγαθοὶ καὶ δίκαιοι·* ὡς λέγεται *ἡ ἀδικία καὶ ἡ ἀκολασία μέγιστον τῶν ὄντων κακῶν ἐστι* (Πλ. *Γοργ.* 477), οὕτω *μέγιστον καὶ αἴσχιστον*. Ὡσαύτως δὲ ὡς τίθενται πλείονα κατηγορούμενα εἰς ἓν ὑποκείμενον, οὕτω καὶ πλείονα κατηγορούμενα εἰς πλείονα ὑποκείμενα· *Ἱππίας καλός τε καὶ σοφός*, καὶ *Ἱππίας καὶ Πρόδικος καλοί τε σοφοί·* ὡς λέγεται *κἂν πάνυ καλὸς ᾖ* (ὁ δημιουργὸς) *καὶ πλούσιος καὶ τῶν γενναίων* (Πλ. *Πρωτ.* 319)· οὕτω καὶ *κἂν οἱ οἰκοδόμοι, οἱ ναυπηγοὶ καὶ οἱ δημιουργοὶ καλοὶ καὶ πλούσιοι καὶ τῶν γενναίων ὦσιν.*

§. 61. Οὕτω καὶ περὶ τῶν συνεπτυγμένων προτάσεων, ἐν αἷς τὸ συνδετικὸν μετὰ τοῦ κατηγορουμένου ἀποτελεῖ τὸ ῥῆμα· *δέομαι ὑμῶν ἁπάντων καὶ ἀντιβολῶ καὶ ἱκετεύω* (Ἰσαῖος). — *ἀναπηδήσας Ἀνδροτίων καὶ Γλαυκέτης καὶ Μελάνωπος, ἐβόων, ἠγανάκτουν, ἐλοιδοροῦντο, ἐκώλυον τοὺς τριηράρχους, ἔχειν ὡμολόγουν, παρ'*

ἐκείνων ἠξίουν τὰ χρήματα (Δημ. *Τιμοκρ.* 704).—*ἔτι τοίνυν πρὸς τούτοις τὰ λεγόμενα ἀγαθὰ πάντα φθείρει καὶ ἀποσπᾷ* (φιλοσοφίας), *κάλλος καὶ πλοῦτος καὶ ἰσχὺς σώματος καὶ ξυγγένεια ἐῤῥωμένη ἐν πόλει καὶ πάντα τὰ τούτων οἰκεῖα* (Πλ. *Πολ.* ϛ'. 491).

§. 62. Ἐκ τῶν προηγουμένων δῆλον γίνεται ὅτι ἡ σύνθεσις τῆς προτάσεως δυνατὸν νὰ ἦναι ἐν τῷ ὑποκειμένῳ, ἐν τῷ κατηγορουμένῳ, κεχωρισμένῳ τοῦ συνδετικοῦ ἢ μετ' αὐτοῦ ἡνωμένῳ ὄντι, ἢ ἐν ἀμφοτέροις. Ἐν γένει λοιπὸν ὅπου ὑπάρχει πλέον τοῦ ἑνὸς ὑποκειμένου ἢ κατηγορουμένου ἐν τῷ λόγῳ, ἡ πρότασις εἶναι σύνθετος. Ὡσαύτως δῆλον ὅτι αἱ σύνθετοι προτάσεις δυνατὸν νὰ ἀναλυθῶσιν εἰς τόσας ἁπλᾶς, ὅσα εἶναι τὰ ἀπαρτίζοντα τὴν σύνθεσιν μέρη· *ὁ ἀνήρ ἐστι χρηστὸς καὶ δίκαιος* = ὁ ἀνήρ ἐστι χρηστὸς καὶ ὁ ἀνήρ ἐστι δίκαιος.—*ὁ Ἐπαμινώνδας καὶ ὁ Πελοπίδας ἦσαν Θηβαῖοι* = ὁ Ἐπαμινώνδας ἦν Θηβαῖος, καὶ ὁ Πελοπίδας ἦν Θηβαῖος, καὶ οὕτω καθεξῆς. Ἴδε *Εἰσαγωγὴν Ἑλληνικῆς Συντάξεως* σ. 42.

§. 63. Ἡ σύνθεσις τῆς προτάσεως δυνατὸν νὰ ὑπάρχῃ καὶ ἐν τοῖς ἀντικειμένοις, ὡς *τιμῶ Ὅμηρον, Ἡσίοδον, Πίνδαρον*.—*σῶσον ἡμᾶς καὶ τὸ μειράκιον* (Πλ.).—*ταύτην ἀδικίαν καὶ ἀμαθίαν καλεῖς*.—*τριττὰς εἴρηκας πονηρίας, πενίαν, νόσον, ἀδικίαν*, κλ. (Πλ. *Γορ.* 477).—*ὦρσε δὴ Τηλέμαχον καὶ βουκόλον ἠδὲ συβώτην* (Ὀδ. Ψ, 367).

§. 64. Ὡσαύτως καὶ ἐν τοῖς προσδιορισμοῖς, ὀνοματικοῖς τε καὶ ἐπιῤῥηματικοῖς, ὡς *ὁ καλὸς κἀγαθὸς Ἱππίας*.—*ὁ ἄθλιος καὶ παμπόνηρος συκοφάντης*· ὡσαύτως *νῦν τε καὶ σμικρὸν ἔμπροσθεν* (Πλ. *Φιλ.* 18)—*νῦν τε καὶ ἀεί* (Πλ. *Συμπ.* 212).—*καὶ τότε καὶ νῦν* (Πλ. *Πολ.* Ά, 329).—*ἔνθα καὶ ἔνθα* (Πλ. *Τιμ.* 79).—*καὶ ἐκεῖ καὶ ἐνθάδε* (Πλ. *Ἱππ.* Μ. 296).—*πλουτίνδην καὶ ἀριστίνδην* (Ἀριστ. *Πολ.* Δ', έ, 10).

§. 65. Ἐν τοῖς ἔμπροσθεν ἐπροσπαθήσαμεν νὰ δείξωμεν ὅτι καὶ ἡ θέσις καὶ ἡ φύσις τῶν μερῶν τῆς προτάσεως ἰσχύουσι πρός τε τὸν ἀριθμὸν καὶ τὸ πρόσωπον τοῦ ῥήματος, καὶ πρὸς τὸν ἀριθμὸν καὶ τὸ γένος τοῦ κατηγορουμένου· ἀλλ' ἤθελε λανθασθῇ μεγάλως εἴ τις ἐνόμιζεν ὅτι ἐν τούτοις περιελήφθη πᾶσα ποικιλία τῆς ἑλληνικῆς γλώσσης ἥτις, εἰ οὐχὶ ὅλως ἀπερίληπτος, εἶναι βεβαιότατα δυσπερίληπτος· διὰ τοῦτο εἰς τὴν ἰδίαν ἑκάστου μελέτην ἀφίνονται οὐχ

ἄλγη, ὡς ὁδηγὸν μεταχειριζομένου τὰ προηγούμενα· οὕτω, π. χ. ἄλλοτε θέλει ἀπαντήσει *οἱ δὲ ὑετοὶ κατακλύζουσι καὶ αἱ ψεκάδες* (Ξ. Κυρ. Ε, 4)· καὶ ἐνταῦθα μὲν οὐδὲν παρὰ κανόνα θέλει παρατηρήσει, εἰμὴ τὴν σπανιωτέραν θέσιν τοῦ ῥήματος ἐν μέσῳ δύο ὑποκειμένων, δι' οὗ ἡ φράσις ὁμοιάζει ἐν μέρει πρὸς τὸ λεγόμενον ἀλκμανικὸν σχῆμα, *Πλάτων ἐπορεύθησαν καὶ Ἀριστοτέλης*.

§. 66. Ἄλλοτε θέλει εὑρεῖ *ἐν ὅτῳ εἰσὶν αἱ ἄρκυες καὶ τὰ δίκτυα* (Ξ. Κυρ Ε, 4)· ἐνταῦθα θέλει παρατηρήσει ὅτι, καίτοι ἓν τῶν δύο ὑποκειμένων εἶναι οὐδέτερον, ἐξενίκησεν ὅμως, παρὰ τὰ ἐν τοῖς ἔμπροσθεν εἰρημένα, ὡς πρὸς τὸν ἀριθμὸν τοῦ ῥήματος, τὸ προτασσόμενον θηλυκόν· ἐν δὲ τῷ (Πλ. *Ν*, Γ', 684) *οὓς οἱ δῆμοι καὶ τὰ πλήθη δέξονται*, ὡσαύτως ἐξενίκησε τὸ ἀρσενικόν, καίτοι τοῦ οὐδετέρου πλησιεστέρου ὄντος, ἴσως δὲ καὶ διότι τὸ *πλήθη* ἀναφέρεται εἰς ἔμψυχον. Ἄλλοτε δὲ τὸ οὐδέτερον, ἐπὶ ἀψύχων, καὶ ἀπωτάτω ὄν, ἐπενεργεῖ εἰς τὸν ἀριθμὸν τοῦ ῥήματος, ὡς ἐν (Ἰλ. Ρ, 386)· ἄλλοτε δὲ ἄλλα. Ἀλλὰ περὶ τούτων ἐπανερχόμεθα ἐν ᾧ *περὶ Σχημάτων*.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΤΡΙΤΟΝ.

Τὰ Ὀνόματα ὡς προσδιορισμοί.

§. 1. Ὅταν λέγωμεν *Αἰσχίνης*, διαστέλλομεν ἕνα τινὰ καλούμενον Αἰσχίνην παντὸς ἄλλου μὴ Αἰσχίνου. Ὅταν λέγωμεν *Αἰσχίνης ὁ Κωθωκίδου* ἢ *Αἰσχίνης ὁ ῥήτωρ*, διαστέλλομεν αὐτὸν τοῦ *σωκρατικοῦ Αἰσχίνου*. Οὕτως *Ἀλέξανδρος ὁ Πάρις*, *Ἀλέξανδρος ὁ Φιλίππου*, *ὁ Μακεδών*. Ὡσαύτως λέγοντες *ἡδονὴ* διαστέλλομεν τὸ αἴσθημα τοῦτο τοῦ ἀντιθέτου, ὅπερ καλεῖται ἄλγος. Λέγοντες *ἡδονὴ σωματικὴ* ἢ *τοῦ σώματος* διαστέλλομεν αὐτὴν ἡδονῆς ἄλλης ψυχικῆς. Οὕτως ἡ *μάχη* καὶ ἡ *μάχη τῶν Γιγάντων*, ἡ *μάχη τῶν Ἑλλήνων*, ἡ *πρὸς Πέρσας μάχη τῶν Ἑλλήνων*, ἡ *ἐν Μαραθῶνι μάχη τῶν Ἑλλήνων πρὸς Πέρσας*. Οὕτω καὶ *ψέγουσι τὸν ἄδικον ἄνθρωπον, τιμῶσι τὸν δίκαιον*, κτλ. Πάντα ταῦτα τὰ εἰς τὸν λόγον ἐπ' αὐτῷ τῷ σκοπῷ προστιθέμενα καλοῦνται προσδιορισμοί, δι' ὧν ἡ κυρία ἔννοια ἐκ γενικωτέρας καθίσταται μερικωτέρα ἢ ἐκ μερικωτέρας ἀτομική.

§. 2. Ἰδόντες ἐν τοῖς ἔμπροσθεν περὶ τῶν προσδιορισμῶν τούτων ἐν γένει, καὶ διαιρέσαντες αὐτοὺς εἰς ὀνοματικοὺς καὶ ἐπιῤῥηματι-

κούς, θέλομεν διχλάβει ἐνταῦθα περὶ τῶν πρώτων ἐκ προθέσεως. Εἰς τούτους περιλαμβάνονται, ὡς ἐπίσης παρετηρήσαμεν ἀνωτέρω, καὶ οἱ ἐκ τῶν ἄλλων κλιτῶν μερῶν τοῦ λόγου γινόμενοι, ἀντωνυμικοί, ἀρθρικοὶ καὶ μετοχικοί. Ὡσαύτως καὶ οἱ διὰ τῶν ἐνάρθρων μορίων.

§. 3. Οἱ προσδιορισμοὶ οὗτοι τίθενται, κατὰ τὴν χρείαν· ά. εἰς τὸ ὑποκείμενον ἀνεπτυγμένων τε καὶ συνεπτυγμένων προτάσεων· ὡς *ὁ φιλόσοφος Ἀριστοτέλης ἦν Σταγειρίτης.—ὁ Ἀργεῖος Ὀρέστης ἦν μητροκτόνος — ἡ σωφρονοῦσα γυνή ἐστι τιμία. — ἥδε ἡ ἡμέρα ἄρξει πολλῶν κακῶν*· β'. εἰς τὸ κατηγορούμενον τῶν ἀνεπτυγμένων προτάσεων, ὡς *οὗτός ἐστι Πρωταγόρας ὁ κλεινός. — ἡ σωφροσύνη ἐστὶ μέγιστον ἀγαθόν*· γ'. εἰς ἀμφότερα· *Ἀλέξανδρος ὁ Μακεδὼν ἦν μέγιστος στρατηγός.—οἱ κάτω θεοί εἰσι δεινοὶ τιμωροί*· δ'. εἰς τὸ ἀντικείμενον τῶν ῥημάτων *Θουκυδίδης ξυνέγραψε τὸν Πελοποννησιακὸν πόλεμον.—λέγω σοι ἔπος ξύμμετρον*· καὶ ἐν παντοίᾳ πτώσει, ὡς *τῆς καλῆς Σαπφοῦς.—τῷ σοφῷ Ἱππίᾳ*, κλ. Ὁμοίως εἰς ὑποκείμενον καὶ ἀντικείμενον· *Βαβυλὼν ἡ πολύχρυσος πάμμικτον ὄχλον πέμπει* (Αἰσχ. *Πέρσ.* 53).

§. 4. Ὡσαύτως δὲ τίθεται προσδιορισμὸς εἰς ὁλόκληρον τὴν πρότασιν. Γίνεται δὲ τοῦτο ὅταν περὶ τῆς προκειμένης προτάσεως ἐπιλέγηταί τι οἷον παροιμιῶδες, ὡς ἐπεξηγητικὸν τοῦ ὅλου· *ἀλλ' ἦ, τὸ λεγόμενον, κατόπιν ἑορτῆς ἥκομεν καὶ ὑστεροῦμεν* (Πλ. *Γορ.* 447).—*σχολῇ που, τὸ κατὰ τὴν παροιμίαν λεγόμενον, ὅγε τοιοῦτος ἄν ποτε ἕλοι πόλιν* (Πλ. *Σοφ.* 261)· τοῦτο δὲ=καὶ τοῦτο δέ ἐστι τὸ λεγόμενον· οὕτω καὶ *τὸ τοῦ λόγου*. Τοιοῦτον δὲ καὶ τὸ τοῦ ποιητοῦ παρ' Ἑλένης τῷ Πάριδι λεγόμενον (Ἰλ. Γ, 48) *γυναῖκ' εὐειδῆ ἀνῆγες . . πατρί τε σῷ μέγα πῆμα, πόληΐ τε παντί τε δήμῳ, δυσμενέσιν μὲν χάρμα, κατηφείην δὲ σοὶ αὐτῷ*; καὶ (Ἰλ. Ω, 734) τὰ παρ' Ἀνδρομάχης πρὸς τὸν υἱόν της Ἀστυάνακτα λεγόμενα, ἤ τις Ἀχαιῶν ῥίψει (σε), χειρὸς ἑλών, ἀπὸ πύργου, λυγρὸν ὄλεθρον. Ταῦτα δὲ, κατ' ὀνομαστικὴν ἐκφερόμενα, ἤθελον εἶναι· *τοῦτό ἐστι μέγα πῆμα.—καὶ τοῦτό ἐστι λυγρὸς ὄλεθρος.*

§ 5. Δυνατὸν δὲ νὰ τεθῇ καὶ προσδιορισμὸς προσδιορισμοῦ· *Κροῖσος ὁ Λυδῶν βασιλεύς*, ἔνθα διὰ μὲν τοῦ *βασιλεὺς* προσδιορίζεται ὁ *Κροῖσος*, διὰ δὲ τοῦ *Λυδῶν ὁ βασιλεύς*. — *ὁ ἀκολάστως*

ζῶν καὶ ὁ λίαν ἀκολάστως ζῶν.—"Ομηρος ἐποίησεν Ἀγαμέμνονα διαφερόντως ἀγαθὸν ἄνδρα τὰ πολέμια.

§. 6. Διαφέρουσι δὲ οἱ προσδιορισμοὶ τῶν κατηγορουμένων καθ' ὅσον διὰ μὲν τῶν κατηγορουμένων συζεύγεται μετὰ τοῦ ὑποκειμένου νέα τις ἰδέα, νέον ἐξηγοῦσα προσόν, διὰ δὲ τῶν προσδιορισμῶν ἐξηγεῖται προϋποτιθέμενον προσόν, ὅπερ μετὰ τοῦ ὑποκειμένου ἀποτελεῖ μίαν ἰδέαν. Καὶ διὰ μὲν τοῦ κατηγορουμένου, μετὰ τοῦ ὑποκειμένου συζευγομένου, ἀποτελεῖται *τελεία* πρότασις καὶ πλήρης λόγος· *Σωκράτης ἐστὶ σοφός.—ὁ Κλέων μαίνεται*, οὐχὶ δὲ διὰ τοῦ προσδιορισμοῦ, ὅς τις θεωρεῖται μέρος συμπληρωτικὸν τοῦ προσδιοριζομένου, προσθέτων μέν τι, ἀλλ' ἀφίνων τὸν λόγον ἀτελῆ.—*ὁ σοφὸς Σωκράτης.*

§. 7. Ὡς δὲ τιθεμένου μόνου τοῦ ὑποκειμένου, χωρὶς τῶν λοιπῶν μερῶν τῆς προτάσεως, ἢ καὶ μετὰ τοῦ συνδετικοῦ, ἄνευ τοῦ κατηγορουμένου, ὁ λόγος μένει ἀτελὴς καὶ μετέωρος, ὡς *Σωκράτης, καὶ Σωκράτης ἐστί*, (τί;), οὕτω καὶ τοῦ προσδιορισμοῦ προστιθεμένου εἰς τὸ ὑποκείμενον μετὰ ἢ ἄνευ συνδετικοῦ, ὁμοίως ὁ λόγος δὲν εἶναι τέλειος, οἷον *ὁ σοφὸς Σωκράτης*, ἢ *Σωκράτης ὁ σοφός ἐστι* (τί;).—*ὁ τεχνίτης ἐστὶν ἄριστος*, καὶ *ὁ ἄριστος τεχνίτης* ἤτοι *ὁ ἀριστοτέχνης ἐστί* (τί;). Ὡσαύτως καὶ ἐπὶ τοῦ κατηγορουμένου εὑρισκόμενος ὁ προσδιορισμὸς πρέπει νὰ ἑνωθῇ διὰ τοῦ συνδετικοῦ μετὰ τοῦ ὑποκειμένου, ἵνα γένῃ λόγος· τὸ *Κλεινίας ὁ σοφὸς* πρέπει νὰ γένῃ *οὗτός ἐστι Κλεινίας ὁ σοφός*, κτλ. Τοῦτο δὲ γίνεται εὐληπτότερον, εἰς μίαν λέξιν συντιθεμένου προσδιορίζοντος καὶ προσδιορισμένου, ὅταν ἡ γλῶσσα συγχωρῇ, ὡς τὰ λευκὰ *ἴα* καὶ τὰ *λευκόϊα, ὁ οἴκου δεσπότης* καὶ ὁ *οἰκοδεσπότης, ὁ λευκὸς τὸν πώγωνα* καὶ *ὁ λευκοπώγων, ὁ πάντα κεύθων* "*Αδης*, ὁ *παγκευθὴς* "*Αδης*, κτλ.

§. 8. Ἐκ τῶν τοιούτων προσδιορισμῶν τινὲς μέν, χρησιμεύοντες πρὸς διάκρισιν τοῦ προσδιοριζομένου ἐκ παντὸς ἄλλου ὁμοειδοῦς, εἶναι ἀπαραιτήτως ἀναγκαῖοι εἰς τὸν λόγον πρὸς ἀποφυγὴν συγχύσεως, ὡς *Κῦρος ὁ νεώτερος.—Ἀριστείδης ὃς ἐπεκλήθη δίκαιος.—Νικίας ὁ Νικηράτου* (υἱός), κτλ. Τινὲς ἄλλοι, χρησιμεύοντες μόνον εἰς ἔνδειξιν ὅτι τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος ἔχει ὁμολογουμένως καὶ τὴν δεῖνα ἢ δεῖνα ἰδιότητα περὶ τῆς ὁποίας οὐδεμία ζήτησις ἐπὶ τοῦ

παρόντος, ὡς *τὸ λευκὸν γάλα.* — *τὸ γλυκὺ μέλι,* ἢ πρὸς ἁπλοῦν στολισμόν, ὡς *Πρωταγόρας ὁ σοφός.*—*Ἱππίας ὁ καλός,* κτλ, δὲν εἶναι ἀπαραιτήτως ἀναγκαῖοι. Τοὺς πρώτους καλοῦμεν *διασταλτικοὺς* ἢ *διακριτικούς*, τοὺς δευτέρους *κοσμητικοὺς* ἢ *περιγραφικούς*, συνήθεις μάλιστα τοῖς ποιηταῖς.

§. 9. Οἱ ὀνοματικοὶ καὶ ὡς ὀνοματικοὶ προσδιορισμοὶ τίθενται κατὰ τρεῖς τρόπους, *κατ' ἐπεξήγησιν, διὰ τῶν παρενθετικῶν προτάσεων,* καὶ *διὰ τῶν πλαγίων πτώσεων*, ὡς *Ἀλέξανδρος ὁ Μακεδών.*—*πᾶς ὅστις κλέπτει ἄδικός ἐστιν.*—*ἡ μάχη τῶν Γιγάντων.* —*ἡ μάχη τῶν Ἑλλήνων*, κτλ. Οἱ τριττοὶ οὗτοι προσδιορισμοὶ καὶ ἐναλλάσσονται, συγχωρούσης τῆς γλώσσης, *αἱ σωματικαὶ ἡδοναὶ αἱ ἡδοναὶ τοῦ σώματος καὶ αἱ ἡδοναὶ αἵτινες διὰ τοῦ σώματος ἔρχονται,* ὡσαύτως *αἱ κατὰ τὸ σῶμα, αἱ περὶ τὸ σῶμα ἡδοναί.*—*ἡ ἐν ὅπλοις στάσις καὶ ἡ ἔνοπλος στάσις·* οὕτω καὶ *ὁ παρὰ γῆν πλοῦς ἤθελεν εἶναι ὁ παράγειος, εἰ ἐδέχετο ἡ γλῶσσα.*

Περὶ τῶν κατ' ἐπεξήγησιν προσδιορισμῶν.

§. 10. Κατ' ἐπεξήγησιν λέγονται οἱ προσδιορισμοί, ὅτε, ἄνευ μεσολαβήσεως νέου συνδετικοῦ ἢ ῥήματος, προστίθεται εἰς τὸ ὑποκείμενον ἢ κατηγορούμενον νέα ἰδέα ἥτις, ὡς μέρος αὐτοῦ συμπληρωτικὸν θεωρουμένη, ἀποτελεῖ μίαν ἔννοιαν. Ταῦτα δὲ τὰ δύο συνάμα συζεύγονται μετὰ τοῦ κατηγορουμένου, οἷον *Κῦρος ὁ νεώτερος ἦν γενναῖος.* Ὡσαύτως καὶ ἐπὶ τοῦ κατηγορουμένου, ὡς *οὗτός ἐστι Δημοσθένης ὁ ῥήτωρ.* — *οὗτός ἐστι Πρωταγόρας ὁ κλεινός,* κτλ. Ὡς δὲ τὸ κατηγορούμενον χαρακτηρίζει τὸ ὑποκείμενον διὰ τῆς ἀπονεμομένης αὐτῷ ἰδιότητος, οὕτως ὁ κατ' ἐπεξήγησιν προσδιορισμὸς προσδιορίζει τὸ αὐτὸ ὑποκείμενον ἢ τὸ κατηγορούμενον διὰ τῆς προϋπαρχούσης ἰδέας ἀκριβέστερον· τὸ μὲν διδάσκει μας ὅτι ἐννοεῖται *Κῦρος ὁ νεώτερος,* καὶ *οὐχὶ ὁ πρεσβύτερος·* τὸ δὲ ὅτι ὁ *αὐτὸς Κῦρος ἦτον καὶ γενναῖος.* Ὡσαύτως ὅτι ἐννοεῖται *Δημοσθένης ὁ ῥήτωρ,* οὐχὶ *ὁ ὁμώνυμος στρατηγός.* Καὶ ταῦτα μὲν περὶ τῶν διακριτικῶν προσδιορισμῶν, οἱ δὲ περιγραφικοὶ προσθέτουσιν ἐπὶ τὸ πολυτελέστερον καθωραϊσμούς.

§. 11. Ἐπειδὴ δὲ ὅσα τίθενται ὡς κατηγορούμενον δυνατὸν νὰ τεθῶσι καὶ ὡς προσδιορισμοί, διὰ τοῦτο ἐφαρμόζονται ἐπὶ τῶν προσδιορισμῶν τούτων τὰ περὶ κατηγορουμένου ἐκτεθέντα. Δυνατὸν δηλ.

νὰ τεθῇ ὡς προσδιορισμὸς ἐπίθετον, οὐσιαστικὸν καὶ πανοτιοῦν, δυνάμενον νὰ λάβῃ κατηγορουμένου ἔννοιαν, ὡς *χρηςὸς ἀνήρ.—ἀγαθὴ γυνή*, κτλ. Ὡσαύτως *ἀνὴρ τύραννος, ἀνὴρ ὁπλίτης, ἀνὴρ ἰατρός, ποιμήν, ἀδολέσχης, πρεσβύτης ἄνθρωπος*, κτλ. Ὡσαύτως *ὅμιλος στρατιώτης.—λοχαγοὶ πελτασταί —ὀπισθοφύλακες ὁπλῖται*, κτλ. Τοιαῦτα δὲ καὶ τὰ ὀνειδιστικὰ *ὄλεθρος Μακεδών, ὄλεθρος γραμματεύς*· ὡσαύτως *οἱ κάτω θεοί* (Σ.).—*ὁ μεταξὺ τόπος.—τὰ χύδην μαθήματα* (Πλ. *Συμπ.* 537). — *ἡ κατ' ἄνθη δίαιτα τοῦ θεοῦ* (Πλ. *Συμπ.* 196).—*ἡ μετὰ φρονήσεως καρτερία.* Πλείονες δὲ ὄντες ἐκφέρονται, ὡς τὰ ὑποκείμενα καὶ κατηγορούμενα, *ἡ μεγάλη καὶ εὐειδὴς θυγάτηρ.—ὁ ἀνήρ, χρηςός, ἤπιος, δίκαιος ὤν, κακῶς πράττει.—γέροντες ἄνδρες*, κτλ.

§. 12. Ἐνίοτε ἀπαντῶνται δύο προσδιορισμοὶ εἰς τὸ αὐτὸ κατηγορούμενον ἀσυμπλέκτως ἀναφερόμενοι, ἐξ ὧν ὁ εἷς, μίαν ἔννοιαν μετ' αὐτοῦ ἀποτελῶν, καὶ ὡς μέρος αὐτοῦ ὁλοκληρωτικὸν θεωρούμενος, συνάμα καταφάσκεται μετὰ τοῦ ἄλλου ἐπὶ τοῦ ὑποκειμένου, ὡς *γέρων ἐραστὴς ἐσχάτη κακὴ τύχη*, οἷον *ἐσχάτη κακοτυχία*. Τοιαῦτα καὶ τὰ *ἀνὴρ πένης εὐεργέτης.—ἄνθρωπος ὑφάντης πρεσβύτης*, κτλ. Τοιοῦτον δὲ καὶ τὸ ὁμηρικόν, *θοὴν μέλαιναν νῆα*, ὅπερ ἂν εἴη τὸ κοινὸν *μαυροκάραβον*. Ἐνίοτε δὲ γίνεται προσδιορισμὸς προσδιορισμοῦ ἤτοι σειρὰ προσδιορισμῶν, ὡς *Φυλομάχης τῆς τουτουὶ μητρὸς τοῦ παιδός, Ἁγνίου δ' ἀνεψιοῦ παιδὸς οὔσης* (Δ *Μακάρτ.* 1268).

§. 13. Ὡσαύτως ἐφαρμόζονται εἰς τούτους τοὺς προσδιορισμοὺς τὰ περὶ τῆς πρὸς ἀφομοίωσιν τάσεως ἀνωτέρω περὶ κατηγορουμένου καὶ ὑποκειμένου ῥηθέντα. Τίθεται δηλ. τὸ προσδιορίζον κατὰ τὸ προσδιοριζόμενον, ὡς πρὸς γένος, ἀριθμὸν καὶ πτῶσιν· *Ἀλέξανδρος ὁ βασιλεύς — Κλεοπάτρα ἡ βασίλισσα.* —*ἐγὼ ξεῖνος φίλος εἰμί* (Ἰλ. *Ζ*, 225).—*ἐγὼ ἀτιμοτάτη θεός εἰμι* (Ἰλ. Α, 516). — *οὗτος ὁ θεὸς αἴτιός μοι τῶν κακῶν* (Ἀρφ. Ν, 55). Τὸ αὐτὸ ἰσχύει καὶ περὶ τῶν πλαγίων πτώσεων· *βιβλίον Προδίκου τοῦ σοφοῦ.—ἀνδρὸς φιτυποίμενος* (Αἰσχ. *Εὐμ.* 898). — *μεγάλοις ἀτυχήμασι. — τοιούτῳ τρόπῳ.—δικαίαν ψῆφον.—ἑλληνίδας πόλεις.—λαμπρὸν ὕδωρ.— ὦ χρηστὲ ἄνερ.—ὦ καλὲ παῖ.—ὦ ἄνδρες οἱ παρόντες*, κτλ.

§. 14. Ὑπάρχουσιν ὅμως καὶ ἐν τούτοις ποικιλίαι τινές, ὡς ἐν

τούτω χρὴ τιμᾶν, ὦ ψυχῆς ἀφειδήσαντε, ὅ ἐστι ταύτας αἳ ψυχ ἀφειδήσασαι· καὶ οὐ ταῦτα μόνον καινοτομοῦσιν Ἀττικοί, ἀλλὰ κ εὐθείας ἑνικὰς ἀῤῥενικὰς τῇ προφορᾷ ἐκθηλύνοντες ἡ *κλυτὸς καὶ γενναῖος φασί*, καὶ ἡ *ἀδελφὸς δέ*, ἧς δυϊκὸν παρὰ Σοφοκλεῖ *τ ἀδελφώ*· καὶ ἄῤῥενα δὲ ἄρθρα τοῖς θήλεσι προσαρμόζουσι *τὼ γυ ναῖκε* λέγοντες καὶ *τὼ χεῖρε* καὶ *τὼ θεώ*, τουτέστι τὰς θεὰς τὴ Δήμητραν καὶ τὴν Κόρην.»

§. 20. Τὰ αὐτά, ὡς ἔγγιστα τοῖς τοῦ Εὐσταθίου ἔχει καὶ ὁ Σχο λιαστὴς τοῦ Σοφοκλέους, ἀλλὰ ὀλιγώτερα. Παραλειπομένων δ' ἄλ λων ἐνταῦθα, σημειωτέον ὅτι τὸ *κλυτὸς* δὲν εἶναι καινοτομία τῶν Ἀττικῶν, ὡς εἶναι γνωστὸν ἐκ τοῦ ὁμηρικοῦ (Ἰλ. Β', 742) *κλυτὸς Ἱπποδάμεια*, κτλ. Εἶναι δὲ βεβαίως ὀρθότερον νὰ δεχθῶμεν κατ ἀρχὰς μὲν γενικώτερον τὸ κοινὸν τοῦ γένους τῆς ἀρσενικῆς καὶ θηλυκῆς καταλήξεως, εἶτα δὲ εἰς μόνον τὸν δυϊκὸν περιορισθέν· διότι ἔνθα λέγεται *τώδε τὼ κασιγνήτω* οὐδεὶς ἤθελε εἰπεῖ βέβαια *τούςδε τοὺς κασιγνήτους*. Κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον εὐκολώτερον ἐξηγεῖται καὶ τὸ παρ' Ὁμήρῳ (Ὀδ. Λ, 246) *ὑλήεντι Ζακύνθῳ*, ἵνα μὴ ἀναγκασθῶμεν νὰ ἐκλάβωμεν τὸ *Ζακύνθῳ* ἀρσενικόν, τὸ (Αἰσχ. *Εὐμ.* 185) *καρανιστῆρες ὀφθαλμώρυχοι δίκαι*, ἵνα μὴ ἀναγκασθῶμεν νὰ χωρίσωμεν ὡς ἀρσενικὸν τὸ *καρανιστῆρες* ἀπὸ τοῦ *δίκαι*, μετὰ τοῦ ὁποίου προφανῶς συνδέεται· ἀλλὰ πρὸς ἐξακρίβωσιν τούτων ἀπαιτεῖται ὁλόκληρον σύγγραμμα.

§. 21. Ἐκτὸς δὲ τούτου ἀπαντῶνται ἐπὶ δυϊκοῦ ἀριθμοῦ καὶ ἄλλαι ἀνωμαλίαι. Ὅτι, περὶ δύο ὄντος τοῦ λόγου, τίθεται δυϊκὸν ἢ πληθυντικὸν ῥῆμα, περὶ τούτου εἴδομεν ἀνωτέρω. Ἐπὶ ταύτης δὲ τῆς περιστάσεως δυνατόν· α'. ἐπὶ δυϊκοῦ ῥήματος νὰ τεθῇ δυϊκὸς προσδιορισμός, ὡς *ἰδόντε δὲ αὐτὸν ὅ τε Διονυσόδωρος καὶ ὁ Εὐθύδημος πρῶτον μὲν ἐπιστάντε διελεγέσθην ἀλλήλοιν, ἄλλην καὶ ἄλλην ἀποβλέποντε εἰς ἡμᾶς* (Πλ. *Εὐθυδ.* 273)· β'. ἐπὶ πληθυντικοῦ ῥήματος δυϊκὸς προσδιορισμός, ὡς οἱ αὐτοὶ δύο ἀδελφοὶ λέγουσι περὶ ἑαυτῶν *ἐπ' αὐτό γε τοῦτο πάρεσμεν, ὦ Σώκρατες, ὡς ἐπιδείξοντε καὶ διδάξοντε* (αὐτόθι 274)· γ'. πληθυντικὸς προσδιορισμός, εἴτε τὸ ῥῆμα εἶναι δυϊκὸν εἴτε πληθυντικόν· *ἐγελασάτην ἄμφω βλέψαντες εἰς ἀλλήλω*. — *ἀνάσχεσθον ἀκούοντες* (Πλ. *Εὐθυδ.* 273, 278). — *νὼ δείσασαι ἀνεπηδήσαμεν* (Ἀρφ. *Β.* 565).

τοιοῦτον ἤθελεν εἶναι καὶ τὸ τοῦ Πινδάρου *μαθόντες λάβροι . . . γαρύετον* (Ὀλ. Β΄, 86—7), εἰ ἀληθῶς ἐννοοῦνται δύο τὰ ὑποκείμενα. Οὕτω δὲ προτιμᾷ γραπτέα ὁ Θείρσιος καὶ τὰ ἐπὶ δυϊκοῦ ὑποκειμένου *τερπέσθην φιλότητι παρ' ἀλλήλοισι μένοντες. — τὼ δ' ἔσταν . . . μένοντες* (Ὀδ. Ε, 227. Χ. 181), ἀντὶ *μένοντε*. — *τὼ δ' ἰθὺς βήτην . , . ἄγοντες* (Ἰλ. *Μ*. 331), ἀντὶ *ἄγοντε*, ὡς ἐντονωτέρου ὄντος τοῦ πληθυντικοῦ, κατὰ τὸν αὐτὸν Θείρσιον.

§. 22. Καὶ ταῦτα μὲν ἴσως ἐξηγοῦνται διὰ τῆς προειρημένης ἀδιαφορίας εἰς τὴν χρῆσιν τοῦ δυϊκοῦ ἀριθμοῦ, καὶ διότι τὰ δύο δυνατὸν νὰ ἐκληφθῶσιν ὡς πολλά· πολὺ δὲ εὐκολώτερον ἐξηγοῦνται οἱ εἰς ἑνικὸν περιληπτικὸν ὄνομα πληθυντικοὶ προσδιορισμοί, διότι, ὡς τὸ *ἀνεχώρουν τὸ στρατόπεδον*=ἀνεχώρουν οἱ στρατιῶται, οὕτω καὶ *ἀνεχώρουν τὸ στρατόπεδον ἐν αἰτίᾳ ἔχοντες* (Θ. Ε΄, 60) οὐδεμίαν ἔχει ἀνωμαλίαν· ὡσαύτως *τὸ στράτευμα ἐπορίζετο σῖτον κόπτοντες τοὺς βοῦς καὶ ὄνους* (Ξεν. *'Αν*. Β΄, α΄, 6). Ὡς εἶναι *ἡ πληθὺς ἐπὶ νῆας 'Αχαιῶν ἀπονέοντο* (Ἰλ. Ο, 305).— *τὸ πλῆθος ἐπεβοήθησαν* (Ἡρ. Θ΄, 23).— *'Αθηναίων τὸ πλῆθος οἴονται* (Θουκ. Α΄, 20) καὶ *λαὸς 'Αχαιῶν πείσονται* (Ἰλ. Ψ΄, 157), οὕτω καὶ *κλύοιτ' ἂν ἤδη θεσμὸν ἀττικὸς* (ἢ ἀστικὸς)· *λεώς, πρώτας δίκας κρίνοντες αἵματος χυτοῦ* (Αἰσχ. *Εὐμ*. 674). Οὕτω καὶ κατὰ πλαγίαν πτῶσιν *ὑπερεῖδε τὸ πλῆθος καὶ ληστικώτερον ἔδοξε παρεσκευασμένους πλεῖν* (Θουκ. ς΄, 104).

§. 23. Ἀνωτέρω παρετηρήσαμεν ὅτι παρὰ τοῖς δραματικοῖς καὶ ἓν πρόσωπον, οἷον εἰς πολλὰ τρεπόμενον, μεταχειρίζεται περὶ ἑαυτοῦ πληθυντικὸν ἀριθμόν, ὡς *δεξαίμεθα, φευξούμεθα*, κτλ. (σελ. 19. §. 23)· ἐν δὲ τῷ τοῦ Εὐριπίδου (Τρ. 904) ἡ Ἑλένη ἐκ τοῦ ἑνικοῦ ἀμέσως μεταβαίνει εἰς τὸ πληθυντικόν, ὡς *οὐ δικαίως ἢν θάνω, θανούμεθα*; Προσσημειωτέον δὲ ἐνταῦθα ὅτι παρὰ τοῖς αὐτοῖς δραματικοῖς ἐπὶ θηλυκοῦ προσώπου ἑνικοῦ τίθεται προσδιορισμὸς πληθυντικὸς ἀρσενικοῦ γένους· οὕτω π. χ. ἡ Μήδεια παρ' Εὐριπίδῃ (*Μηδ*. 314) λέγει περὶ ἑαυτῆς *καὶ γὰρ ἠδικημένοι σιγησόμεσθα, κρεισσόνων νικώμενοι*. Ἡ Ἀντιγόνη (Σοφ. *'Αντιγ*. 926) *παθόντες ἂν ξυγγνοῖμεν ἡμαρτηκότες*. Ἡ Ἠλέκτρα (Σοφ. *'Ηλ*. 399) *πεσούμεθα εἰ χρὴ πατρὶ τιμωρούμενοι*. Οὕτω δὲ καὶ κατὰ πλαγίαν πτῶσιν ἡ Ἑκάβη λέγει πρὸς τὸν Ὀδυσσέα (Εὐρ. *'Εκ*. 511) *οὐκ ἄρ' ὡς θανου-*

μένους μετῆλθες ἡμᾶς, ἀλλὰ σημαρῶν κακά; Καὶ τὸ μὲν πρῶτο ἔμεινεν ἴσως ἐκ τῆς περιστάσεως καθ' ἣν περὶ πολλῶν ὁ λόγος ἦτο τὸ δὲ δεύτερον ἴσως μεγαλητέρας ἀξίας διδομένης, ὡς τιμιωτέρω ὄντων τῶν ἀνδρῶν, καὶ ὑπὸ ἀνδρῶν παρισταμένων καὶ αὐτῶν τῶ γυναικῶν. Ἔστω δὲ οἱαδήποτε ἡ αἰτία, τοῦτο εἶναι τὸ σύνηθες· ὁ δὲ Βρύγκιος (εἰς Σοφ. *Ἠλ.* 979) λέγει περὶ τοῦ τελευταίου « **dicere non posset, nisi solöce admodum** θανούμενον ἐμέ; **et invenuste prorsus diceret** θανουμένας ἡμᾶς. »

Περὶ τῶν προσδιορισμῶν διὰ τῶν παρενθετικῶν προτάσεων.

§. 24. Διὰ τῶν παρενθετικῶν προτάσεων τίθενται οἱ προσδιορισμοί, ὅταν διά τινος παρεμπιπτούσης, καθ' ἕνα ἢ κατ' ἄλλον τρόπον, προσδιορίζηται μέρος ἢ ὅλη ἡ κυρία τοῦ λόγου πρότασις. Οὕτω π. χ. *ἐχθρὸς γάρ μοι κεῖνος ὁμῶς Ἀΐδαο πύλησιν, ὅς χ' ἕτερον μὲν κεύθῃ ἐνὶ φρεσίν, ἄλλο δὲ εἴπῃ* (Ἰλ. Ι, 312).— *οὗτος μὲν πανάριστος ὃς αὐτὸς πάντα νοήσῃ* (Ἡσ. *Ἔρ.* 293). — *ναύαρχος μὲν νυν ἐπῆν ωὐτὸς ὅσπερ ἐπ' Ἀρτεμισίῳ, Εὐρυβιάδης ὁ Εὐρυκλείδεω* (Ἡρόδ. Η, 42).—*ὡς δηχθῇ λεώς, ὥσπερ τέτακται τήνδε κυρῶσαι δίκην* (Αἰσχ. *Εὐμ.* 629). — *μηδ' ὄλβος* (γένοιτό μοι) *ὅστις τὴν ἐμὴν κνίζοι φρένα* (Εὐρ. *Μηδ.* 599).— *τὰ δίκαια καὶ πάντα, ὅσα ἀρετῇ πράττεται, καλά ἐστι καὶ ἀγαθά* (Ξ. *Ἀπομν.* Γ', θ', 5).

§. 25. Ὁ τρόπος οὗτος διαφέρει τοῦ προηγουμένου μόνον διὰ τῆς μεσολαβήσεως νέου ῥήματος, δι' οὗ γίνεται νέα πρότασις, ἄλλως εἶναι κατὰ πάντα ὁ αὐτός, καὶ εἰς τὸν αὐτὸν σκοπὸν χρησιμεύων. Διὰ τοῦτο ἐν γένει οἱ προσδιορισμοὶ οὗτοι ἐναλλάσσονται πρὸς ἀλλήλους, συγχωρούσης τῆς γλώσσης, ὡς καὶ ἀνωτέρω παρετηρήσαμεν· οὕτω, π. χ. εἰς μετοχὴν συμπτυσσόμενοι οἱ ἀναφορικῶς ἐκφερόμενοι μετατρέπονται εἰς τοὺς κατ' ἐπεξήγησιν, σώζονται ὅμως πάντοτε διὰ τῆς μετοχῆς τὰ τῶν παρενθετικῶν· *ἐγώ, θεοσεβὴς καὶ δίκαιος ὢν ἀνήρ, κακῶς ἔπραττον καὶ πένης ἦν* (Ἀριστ. *Πλ.* 28)· ἐξαφανίζεται δὲ τρόπον τινὰ ἡ ἰδέα τῆς παρενθέσεως, λειπούσης τῆς μετοχῆς· ὡς *ἐγὼ ὁ δίκαιος πένης ἦν.*

§. 26. Τὸ αὐτὸ ἰσχύει καὶ περὶ ἀντικειμένου καθ' οἱανδήποτε πλαγίαν πτῶσιν, ὡς *κλύοιμ' ἐχίδνης, ἥ μ' ἔθηκεν ὧδ' ἄπνουν* (Σ. *Φ.* 632). — *καὶ τῷ κατὰ γῆς, ὃς νέον ἔβρει* (Σ. *Κ.* 1775).—*τόν-*

δὲ τὸν ξυνέμπορον, ὃς ἦν νεὼς σῆς ξὺν δυοῖν ἄλλοιν φύλαξ (Σ. *Φ.* 542).—*ἆρα λέγεις τὴν θεῶν κρίσιν, ἣν οἱ περὶ Κέκροπα ἔκριναν;* (Ξ. *Ἀπομν.* Γ', ἑ, 10) Ὡσαύτως τίθεται καὶ προσδιορισμὸς ἐπὶ προσδιορισμοῦ, ὡς *Ἀθηναῖοι οἱ πρότερον, ὅτε οἱ Βοιωτοὶ μόνοι ἐγένοντο, πορθοῦντες τὴν Βοιωτίαν, φοβοῦνται*, κτλ. (Ξ. *Ἀπομν.* Γ', ἑ. 4).—*εἴγε τοὺς παλαιοτάτους, ὧν ἀκούομεν, προγόνους αὐτῶν ἀναμιμνήσκοιμεν* (Ξ. *Ἀπομν.* Γ', ἑ, 9).

§. 27. Ἐνίοτε παραλείπεται τὸ καθ' αὑτὸ καὶ κύριον προσδιοριζόμενον, ὑποκείμενον ἢ ἀντικείμενον, κτλ· ὡς *μάντις ὢν δ' οὐ ψεύσομαι* (Αἰσχ. *Εὐμεν.* 605).—*καὶ πέλας γ' ὁρᾷς (ἐμέ), ὅς σ' ἐς τὰ Τροίας πεδί' ἀποστελῶ βίᾳ* (Σ. *Φιλ.* 1296). Καὶ ἐν τούτοις μὲν καὶ ὡρισμένον τὸ κύριον προσδιοριζόμενον καὶ εὐκόλως, κατὰ τὰ προηγούμενα, ἀναπληρούμενον. Ἄλλοτε δὲ διὰ περιγραφῆς ἐκφέρεται γενικός τις χαρακτὴρ ταύτης ἢ ἐκείνης τῆς τάξεως· οἷον *μάταιος, ὅς, γελοῖον ἄλλο τι ἡγεῖται ἢ τὸ κακόν* (Πλ. *Πολ.* Ε, 452). — *ὅστις πρὸς τύραννον ἐμπορεύεται, κείνου 'στι δοῦλος* (Σ. *Ἀποσπ.*). — *πᾶς ὅστις εἰς δόξαν βλέπει ἀνελεύθερος* (Γν.). — *μακάριος ὅστις οὐσίαν καὶ νοῦν ἔχει* (Μένανδρος) = μακάριος ὁ οὐσίαν καὶ νοῦν ἔχων = μακάριος ὁ οὐσιοῦχος (εἰ ἐξῆν) καὶ νουνεχής.

§. 28. Εἴτε δὲ κατὰ τὸν ἕνα, ἢ κατὰ τὸν ἄλλον τρόπον τίθενται οἱ προσδιορισμοὶ οὗτοι, ὅπερ κρέμαται ἐκ συντομίας, εὐφωνίας, μέτρου, ἐμφάσεως, ἢ ἁπλῶς ἐκ τῆς τοῦ γράφοντος κρίσεως, καθ' ἑαυτοὺς λαμβανόμενοι, περιέχουσιν ὁλόκληρον πρότασιν· καὶ περὶ μὲν τῶν παρενθετικῶν καὶ κατὰ μετοχὴν ἐκφερομένων τὸ πρᾶγμα εἶναι προφανές· τὸ αὐτὸ δὲ ἰσχύει καὶ περὶ τῶν κατ' ἐπεξήγησιν, ὡς *ἐξ ὧν ὑμῖν τὰ κάλλιστα, ἔπαινοι, δόξαι, τιμαί, στέφανοι, χάριτες παρὰ τῶν εὖ πεπονθότων ἐγίγνοντο* (Δημ. *περὶ Στεφ.* 252) = ἅπερ ἐστὶ τὰ κάλλιστα. — *πολλοὺς δ' ὁ θυμὸς ὁ μέγας ὤλεσεν βροτῶν ἥ τ' ἀξυνεσία, δύο κακὼ τοῖς χρωμένοις* (Εὐρ. *Ἀδ.* Ἀποσπ.)· ἔνθα τὸ μὲν ῥῆμα τίθεται, κατὰ τὰ προεξηγηθέντα, ἐν τῷ μέσῳ, τὸ δὲ ὅλον = ὁ θυμὸς καὶ ἡ ἀξυνεσία, ἅπερ δύο ἐστὶ κακά = δύο κακὰ ὄντα. Ὡσαύτως *θάλλει δ' οὐρανίας ὑπ' ἄχνας ὁ καλλίβοτρυς κατ' ἦμαρ αἰεὶ νάρκισος, μεγάλαιν θεαῖν ἀρχαῖον στεφάνωμ', ὅ τε χρυσαυγὴς κρόκος* (Σ. *Κ.* 681)· ἔνθα τὸ μὲν ῥῆμα ἐπὶ δύο ὑποκειμένων προτάσσεται, κατὰ τὰ ἀνωτέρω, τὸ *θεαῖν* τίθεται θηλυ-

κόν, τὸ δὲ *ἀρχαῖον στεφάνωμα* εἶναι ἑτερογενὴς προσδιορισμὸς τῷ νάρκισσος = ὅς ἐστιν ἀρχαῖον στεφάνωμα = ἀρχαῖον στεφάνωμα ὢν ἢ ὄν. Τὸ αὐτὸ δὲ ἰσχύει καὶ περὶ τοῦ ἀντικειμένου· *ἡδονήν, μέγιστον κακῶν δέλεαρ* (Πλ. *Τιμ*. 69) = ἡδονήν, ἥτις ἐστὶ μέγιστον κακῶν δέλεαρ = ἡδονὴν οὖσαν δέλεαρ, ἢ καί, κατὰ τὰ προεξηγηθέντα, *ἡδονὴν δέλεαρ ὄν*.

§. 29. Ἀλλὰ καὶ ὁλόκληρος ἡ κυρία πρότασις δυνατὸν διὰ παρενθετικῆς νὰ προσδιορισθῇ· *ἅπας λόγος, ἂν ἀπῇ τὰ πράγματα, μάταιόν τι φαίνεται καὶ κενόν* (Δημ. *Ὀλυνθ*. Α, 21) = ὁ λόγος φαίνεται μάταιος, ἂν ἀπῇ τὰ πράγματα, οὐχὶ δὲ καὶ ἂν παρῇ· *ἀεὶ καλὸς πλοῦς ἔσθ', ὅταν φεύγῃς κακά.* — *οὐκ ἔστι λῃσταῖς πνεῦμ' ἐναντιούμενον, ὅταν παρῇ κλέψαι τε χ' ἁρπάσαι βίᾳ* (Σ. *Φιλ*. 641, 643). Ὅτι δὲ καὶ τὰ ἀναλελυμένα εἰς μετοχὴν δυνατὸν νὰ τραπῶσιν, καὶ τὰ διὰ μετοχῆς ἐκφερόμενα νὰ ἀναλυθῶσι περὶ τούτου ἐν τῷ περὶ Μετοχῆς.

Περὶ τῶν προσδιορισμῶν διὰ τῶν πλαγίων πτώσεων.

§. 30. Διὰ τῶν πλαγίων πτώσεων γίνονται οἱ προσδιορισμοί, ὅτε τίθεται πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον γενική, δοτικὴ ἢ αἰτιατική. Τὰ ὀνόματα τὰ ὁποῖα προσδιορίζονται διὰ τῆς γενικῆς, δοτικῆς, ἢ αἰτιατικῆς, λέγονται ὅτι συντάσσονται μετὰ γενικῆς, δοτικῆς, ἢ αἰτιατικῆς.

Τὰ μετὰ γενικῆς συντασσόμενα ὀνόματα.

§. 31. Τὰ μετὰ γενικῆς συντασσόμενα ὀνόματα, εἴτε ὑποκειμένου, εἴτε κατηγορουμένου, εἴτε ἀντικειμένου, εἴτε προσδιορισμοῦ τόπον ἐπέχοντα, εἶναι διττά, οὐσιαστικὰ καὶ ἐπίθετα.

Τὰ μετὰ γενικῆς συντασσόμενα οὐσιαστικά.

§. 32. Τὰ μετὰ γενικῆς συντασσόμενα οὐσιαστικὰ εἶναι· I. τὰ σημαίνοντά τι ἀνῆκον εἴς τινα ἢ εἴς τι καθ' ὁποιανδήποτε σχέσιν· II. τὰ ἀντίθετα τῶν προηγουμένων, τὰ σημαίνοντα τὸν εἰς ὃν ἢ τὸ εἰς ὃ ἀνήκουσι ταῦτα.

I. Τὰ σημαίνοντά τι ἀνῆκον εἴς τινα, κτλ.

§. 33. Αἱ σχέσεις καθ' ἃς ἀνήκει τι εἴς τινα ἢ εἴς τι εἶναι σχεδὸν ἀπερίγραπτοι. Ἐπὶ τοῦ παρόντος σημειοῦνται αἱ κυριωδέστεραι, ἐξ ὧν κατ' εὐθεῖαν ἢ πλαγίως παράγεται σχεδὸν πᾶσα ἄλλη. Ἀνήκει

λοιπὸν ἕν τι εἴς τινα ἢ εἴς τι, ἑπομένως συντάσσεται μετὰ γενικῆς, πᾶν ὅ τι δυνατὸν νὰ θεωρηθῇ·

α'. Ὡς κτῆμά τινος, οἷον *ἀγρὸς Περικλέους*.—*ἀγροὺς τῆς χώρας* (Πλ. Ν. Θ', 881).—*οἶκος δεσπότου*.—*θεῶν οἶκος*.—*Ζηνὸς πολύχρυσον οἶκον*.—*Πριαμιδῶν οἶκον*.— (Εὐρ. *Ἱππ.* 69. *Κύκλ.* 237). —*Ἀδώνιδος κῆποι* (Πλ. *Φαίδρ.* 276).—*χρήματα τινός*.— *δοῦλος παραφρονοῦντος δεσπότου* (Ἀρφ. *Π.λ.* 2).

β'. Ὡς ἀρχόμενόν τινος, οἷον *Μακεδόνων ὕπαρχος* (Ἡρ. Ε, 20). —*βασιλέως ὕποχοι μεγάλου* (Αἰσχ. *Πέρσ.* 25).—*ἀρχόντων ὑπήκοοι* (Πλ. *Πολ.* Γ', 389)·— *ὁ τῶν ἕνδεκα ὑπηρέτης* (Πλ. *Φαίδ.* 116). —*διάκονοι Χαβρίου* (Δημ. *Νεαίρ.* 1356), κτλ.

γ'. Ὡς ἔκγονον ἢ συγγενές τινος, οἷον *τέκνα πατρός*. — *κριῶν τέκνα* (Ἀρφ. *Β.* 212).—*Λητοῦς καὶ Διὸς υἱός* (Ἰλ. Α, 9).—*Ζηνὸς γόνος* (Ἰλ. Ν, 449). = ἀπόγονος. — *Πριάμοιο θυγατέρες ἰδὲ υἱοί* (Ἰλ. Ω, 166).—*Νυκτὸς κόραι* (Αἰσχ. *Εὐμ.* 785). Οὕτω *παῖς, γαμβρός, κηδεστής, ἀδελφός, ἀδελφιδοῦς, ἀνεψιός, ἀνεψιαδοῦς τινος*. —*ὀρνίθων γάλα* (παροιμ.).— *τὸν τῶν πυρῶν καὶ κριθῶν καρπὸν* (Πλ. *Μενεξ.* 238).—*ματαίας γλώσσης καρπὸν* (Αἰσχ.).— *ἦσαν αἶγες, ὄϊες βόες, ὄρνιθες καὶ τὰ ἔκγονα τούτων* (Ξ. *Ἀν.* Ε, ε, 5).

δ'. Ὡς ἔργον καὶ ποίημά τινος, εἴτε πρὸς τὸν τεχνίτην εἴτε πρὸς τὴν ὕλην ἐξ ἧς, οἷον *τέχνη τοῦ ζωγράφου*.—*Ἀπελλοῦ γραφή*.—*ὁ Ἀπελλοῦ Ἀλέξανδρος*.—*ἔργον Πραξιτέλους*.— *ἔργα ἀνδρῶν*.— *ἔργα γυναικῶν* (Ἰλ.Ζ,28).—*Ὁμήρου ποιήματα*.—*Πλάτωνος διάλογοι*.—*Δημοσθένους λόγοι*, κτλ. Ὡσαύτως *ναὸς μαρμάρου*.— *ἀνδριὰς χαλκοῦ*.—*ξίφος σιδήρου*.—*καὶ ἐν αὐτῷ ἦσαν στῆλαι δύο, ἡ μὲν χρυσοῦ ἀπέφθου, ἡ δὲ σμαράγδου λίθου*.—*συγκειμένου σφι πωρίνου λίθου ποιέειν τὸν νηόν, παρίου τὰ ἔμπροσθεν αὐτοῦ ἐξεποίησαν* (Ἡρ. Β', 40. Ε, 62).—*κέδρου κλίμακα*.—*κέδρου τεχνάσματα* (Εὐρ. *Φ.* 100. *Ὀρ.* 1003).—*ἐστεφανωμένους τοῦ ξηροῦ χιλοῦ στεφάνοις* (Ξ. *Ἀν.* Δ', ε, 33). Ὡσαύτως καὶ ἀφῃρημένως ἡ ἐνέργεια τῶν προηγουμένων, οἷον *ἐργασία Φειδίου*. — *πρᾶξις ἀνθρώπου*.— *τύψις τοῦ συνειδότος*.

ε'. Ὡς μέρος ὅλου τινός, οἷον *μέρη τοῦ σώματος*. — *ἔν τινι μέρει τῆς πόλεως* (Πλ. *Π.* Ε, 460. ι, 611). — *ἡ κεφαλὴ τοῦ ἀνθρώπου*. — *καὶ ἐπιθεῖσα ἐπὶ τὰ στέρνα τοῦ ἀνδρὸς τῆς ἑαυτῆς κεφαλὴν*

ἀπέθνησκεν (Ξ. *Π.* Ζ', γ', 14).— *κορυφαὶ ὀρέων* (Ὀδ. *Ι*, 121).— *ἐπὶ τῇ Λευκίμνῃ τῆς Κερκύρας ἀκρωτηρίῳ* (Θ. Α, 30).— *τὸ στέλεχος τοῦ δένδρου.—ὁ πρόδομος τοῦ θαλάμου. — μοῖρα τῆς πατρῴας ἀρχῆς.*

ς'. Ὡς περιεχόμενόν τινος, οἷον *οἱ ἔνοικοι τῶν Ἀθηνῶν* = οἱ ἐν Ἀθήναις οἰκοῦντες.—*Ἑλλάδος ἐννεατῆρες* (Ἐπίγρ.).—*οἰκητῆρες τόπων τῶν ἐνθάδε* (Ξ. ς', ϐ', 7).—*πύργων κτήνη* (Αἰσχ. *Πέρσ.* 124). —*νῆες τοῦ λιμένος.—οἱ ἰχθύες τῆς θαλάσσης.—ὁ οἶνος τοῦ ἀσκοῦ. —τὸ τοῦ πίθου μέλι.*

ζ'. Ὡς δόμα ἢ δῶρόν τινος, οἷον *αἱ χορηγίαι τοῦ Ἀλκιβιάδου. —τὰ δῶρα τῶν ἐχθρῶν.—ὁ χρυσὸς τοῦ Φιλίππου.—οἱ φόροι τῶν πόλεων.—τὰ χρήματα καὶ αἱ δωρεαὶ τῶν Περσῶν.*

η'. Ὡς ἰδιότης, διάθεσις ἢ συμβεβηκός τινος, οἷον *λευκότης χιόνος. — ὠχρότης χρυσοῦ. — κοιλωκία λαγωοῦ· καὶ ἡ εὐμένεια τοῦ ἀνδρός.—ὁ πόθος τοῦ υἱοῦ.—τὸ μῖσος τῶν ἐχθρῶν.* Ὡσαύτως *δόξα ἀνδρός.—ἀδοξία γυναικός·* καὶ *πλέθρον γῆς.—ὀργυιὰς μῆκος.— τιμὴ τῶν ἵππων.—τιμὴ τῆς λείας.*

§. 34. Εἰς τὰς ἀνωτέρω τάξεις δυνατὸν νὰ ἀναχθῇ καὶ πᾶσα ἄλλη ὁμοιάζουσα πρὸς αὐτάς. Ἐν γένει δηλ. πᾶσα πλοκὴ λόγου, ἔνθα παρίσταταί τι ὡς ἔχον ἐχομένου τινός, λαμβάνον λαμβανομένου καὶ παράγον παραγομένου, ἐκφέρεται κατὰ τὸν ἀνωτέρω τρόπον, τὸ μὲν ἔχον, λαμβάνον καὶ παράγον κατὰ γενικήν, τὸ δὲ ἐχόμενον λαμβανόμενον καὶ παραγόμενον κατ' ὀνομαστικὴν ἢ πλαγίαν οἱανδήποτε· α. *οἱ θῆρες τοῦ δάσους.—τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ.— τὰ δένδρα τοῦ ἀγροῦ.—φωτὸς λαμπηδών.—σκότους κατήφεια.— τὸ κάλλος τῆς φύσεως.— ἡ ἀρετὴ τοῦ Σωκράτους.* Εἰς τὴν αὐτὴν κατηγορίαν ἀνάγονται καὶ τὰ τῶν ἀναθημάτων.—*Διὸς ἀνδριάς.— Ἥρας ξόανον.—θεῶν βρέτη* (Αἰσχ. *Εὐμ.* 811)· ϐ'. *γέννησις, γάμος, εὐδαιμονία, περιπέτεια, φόνος, θάνατος τοῦ ἀνθρώπου.— θεῶν ἑκατόμβαι* (Ἰλ. Β, 321)· γ'. *ἀνδρὸς τέχνημα.— κύματα παντοίων ἀνέμων* (Ἰλ. Β, 393).—*Νότου ἢ Βορέα κύματα* (Σ. *Τρ.* 113). — *ἀσπίδων κτύπον.—πάταγος δορός* (Εὐμ. 96. 100). — *κίνησις στρατοῦ.—γεράνων πορείαν* (Ξ *Π.* Α, 512).

§. 35. Τινὰ τῶν ἀνωτέρω, σ. 47 ἐν γ'. σημειωθέντων, ἐπιθετικῶς ἐκλαμβανόμενα, συντάσσονται καὶ μετὰ δοτικῆς· *ὑπήκοός τινος καὶ*

ὑπήκοός τινι, περὶ ὧν κατωτέρω. Τινὰ δὲ τῶν αὐτόθι, δ', σημειωθέντων ἐκφέρονται καὶ ἐμπροθέτως· διότι τὸ *ἔργα ἀνθρώπων*=ἔργα ὑπ' ἀνθρώπων πεποιημένα· τὸ (Αἰσχ. *Πρ.* 903) *Ἥρας ἀλατεῖαι*=αἱ ὑπὸ τῆς Ἥρας προξενηθεῖσαι ἀλατεῖαι, ἤτοι πλάναι τῆς Ἰοῦς. Οὕτω *τὰ ἐξ Ἀτρειδῶν ἔργα κἀξ Ὀδυσσέως.—τὰ ἐκ δεσπότου κελεύσματα* (Σ. Φ. 406. *Ἀντ.* 1219).—*τὰ ἐξ Ἑλλήνων τείχεα* (Ἡρ. Β', 148). —*τῇ ὑπὸ πάντων τιμῇ—τὸ παρ' ἐμοῦ ἀδίκημα* (Ξ. *Π.* Γ', γ', 2. Ε', ε', 13). Ὡσαύτως καὶ τὰ αὐτόθι σημειωθέντα ὕλης σημαντικά, ὡς *στέφανος ἐξ ἀκανθῶν.—νηὸς ἐξ ἑνὸς λίθου πεποιημένος* (Ἡρ. Β', 55). Τὰ αὐτὰ δὲ καὶ διὰ τῶν κτητικῶν *ἀργυροῦς*, *χρυσοῦς*.—*χάλκεον Δία ἀνέθηκαν* (Ἡρ. Θ', 81).

§. 36. Ἐπὶ τῶν ἐν ἀριθμῷ ἡ σημειωθέντων, διαθέσεως σημαντικῶν, ὀνομάτων, ἡ γενικὴ δυνατὸν νὰ σημαίνῃ τὸ ὑποκείμενον ἐξ οὗ ὁρμωμένη ἡ τοιαύτη διάθεσις φέρεται πρός τι ἄλλο, ἢ τὸ ἀντικείμενον εἰς ὃ ἀλλαχόθεν ὁρμωμένη ἀποτείνεται. *Τὸ πόθος υἱοῦ* δυνατὸν νὰ ἦναι ὁ πόθος ὃν ὁ υἱὸς ἔχει πρὸς τὸν πατέρα, ἢ ὁ παρὰ τοῦ πατρὸς πρὸς τὸν υἱὸν πόθος· οὕτω *πόθος συντρόφων.—φιλία τῶν Ἀθηναίων*, κτλ.

§. 37. Ἐπὶ τῆς πρώτης περιστάσεως παρὰ τῶν ἡμετέρων γραμματικῶν καλεῖται *ἐνεργητικὴ* γενική= *ὁ πόθος ὃν ποθεῖ ὁ υἱός*, καὶ *παθητικὴ* ἐπὶ τῆς δευτέρας=*ὁ πόθος ὃν οὗτος ποθεῖται*. Παρὰ δὲ τῶν Γερμανῶν καλεῖται ἐξ *ὑποκειμένου* ἡ μία καὶ ἐξ *ἀντικειμένου* ἡ ἄλλη, καθότι γεννᾶται ἐκ τοῦ ἑνὸς ἢ τοῦ ἄλλου. Ἐκ τοῦ *ποθεῖ ὁ υἱὸς τὸν πατέρα* γεννᾶται τὸ *ὁ πόθος τοῦ υἱοῦ*, ὡς ἐκ τοῦ *τὸ δένδρον φέρει καρποὺς* γεννᾶται τὸ *οἱ καρποὶ τοῦ δένδρου*, καὶ πάλιν ἐκ τοῦ *ποθεῖ ὁ πατὴρ τὸν υἱὸν* γεννᾶται τὸ αὐτὸ *πόθος υἱοῦ*.

§. 38. Συχνότατα γίνεται τοῦτο ἐπὶ τῶν λέξεων *θάῤῥος*, *φόβος*, *μῖσος*, *φιλία*, *εὔνοια*, *ἔχθος*, καὶ τῶν τοιούτων Ἀλλ' οὐδὲν ἧττον καὶ ἐπὶ τῶν ἐνεργείας σημαντικῶν, ὡς *ἡ τῶν πολεμίων θήρα.—ἡ τῶν τέκνων ἐπιμέλεια*, καὶ τὸ περιώνυμον εἰς τὰ ἀρχαῖα τῆς Ἑλλάδος σχολεῖα *ἡ τῶν Πλαταιῶν ἐπιστρατεία* (Θ. Β', 79).

§. 39. Ἐν τούτοις ὁδηγούμεθα ἐκ τῆς φύσεως τοῦ πράγματος καὶ ἐκ τῆς περιστάσεως· οὕτω, π. χ. οὔτε εἰς τὸ *ἐπιθυμία τῆς ἀρετῆς*, οὔτε εἰς τὸ *κυβέρνησις τῆς νηὸς* θέλει ὑποπτεύσει τις οὐδέποτε ὅτι ἡ ἀρετὴ ἔχει ἐπιθυμίαν πρός τι, οἷον ὁ υἱὸς φέρ' εἰπεῖν πρὸς τὸν πα-

τέρα, ὡς εἶναι ἐν τῷ *ἐπιθυμητὴς ἀρετῆς*, ἢ ὅτι ἡ ναῦς ποιεῖ τὴν κυβέρνησιν, ὡς εἶναι *ἐν τῷ κυβερνήτης νηός*· οὕτω καὶ εἰς τὸ *λεγα θεῶν*, *εὔγματα Παλλάδος*, *καὶ τὰ ὅμοια*. Εἰς τὸ *χειμῶνος καρτερήσεις* (Πλ. *Συμπ.* 220) οὐδεὶς θέλει ἐννοήσει βέβαια τὸν χειμῶνα καρτεροῦντα, ἀλλὰ τὴν ὑπὸ Σωκράτους πρὸς τὸν χειμῶνα καρτέρησιν· οὕτω καὶ *καρτερήσεις . . . σιτίων τε καὶ ποτῶν καὶ χειμώνων* (Πλ. *Ν.* ΙΒ΄, 942). Εἰς τὸ *δύο γὰρ οὖν ἐστὸν τὰ τὴν νίκην ἀπεργαζόμενα, θάῤῥος μὲν πολεμίων, φίλων δὲ φόβος* (Πλ. *Ν.* Α΄, 647) ἕκαστος ἐννοεῖ εὐκόλως τὸ κατὰ πολεμίων θάῤῥος καὶ τὸν ἐκ φίλων φόβον, διότι τὰ ἐναντία φέρουσιν ἧτταν καὶ οὐχὶ νίκην.

§. 40. Τοιαῦτα εἶναι τὰ *μακάρων λιταὶ* (Αἰσχ. *Ἑπτ.* 197). — *λιταὶ θεῶν* (Εὐρ. *Ἱκ.* 261). — *ὁ πόθος Εὐριπίδου* (Ἀρφ. Β΄. 66). Τοιαῦτα καὶ διὰ τῶν ἀντωνυμιῶν *ἐμοῦ*, *σοῦ*. Ἐπειδὴ δὲ αἱ κτητικαὶ ἀντωνυμίαι ἰσοδυναμοῦσι ταῖς γενικαῖς τῶν προσωπικῶν, διὰ τοῦτο τὰ αὐτὰ καὶ δι' αὐτῶν γίνονται· *σῇ ποθῇ* (Ἰλ. Τ, 321).—*αἰδῶ καὶ φιλότητα τεὴν φυλάσσων* (Ἰλ. Ω, 111). — *σός πόθος σά τε μήδεα* (Ὀδ. Λ, 202).—*τὴν ἐμὴν αἰδῶ μεθείς*.— *λιτὰς καὶ κληδόνας πατρῴους*.—*ἐμαῖσι λιταῖς* (Αἰσχ. *Πέρσ.* 700. *Ἀγ.* 215. *Εὐμ.* 356). — *τὠμῷ πόθῳ*. — *τοὐμοῦ πόθου* (Σ. *Τ.* 969. *Κ.* 419). — *κράτος ἐμόν* (Εὐρ. Β. 1036 = ἐξουσιάζομαι). Ὡσαύτως καὶ τὰ *θεῶν μέγαν ὅρκον*. — *μακάρων μέγαν ὅρκον* (Ὀδ. Β, 377. Κ, 299) = ὅρκον πρὸς τοὺς θεούς—ὅρκον πρὸς τοὺς μάκαρας. — *οὐ θεᾶς ἔρος οὐδὲ γυναικός* (Ἰλ. Ξ, 315). Ἐνεργητικῶς δὲ τὰ *κρεισσόνων θεῶν ἔρως*.— *τἀμὰ ὁρκώματα* (Αἰσχ. *Προμ.* 905. *Εὐμ.* 760).— *σὸν τὸ κράτος* (Εὐρ. *Ἰφ.* Α΄, 472). — *χρυσός ἐστιν, ὃς βροτῶν ἔχει κράτος* (Εὐρ. *Ἀποσπ.*). Οὕτω δὲ παθητικῶς μὲν τὸ *κατασκαφαὶ δόμων* (Αἰσχ. *Χ.* 45), ἐνεργητικῶς δὲ τὸ *καταστροφαὶ νέων θεσμίων* = αἱ διὰ τῶν νέων θεσμίων γινόμεναι (Αἰσχ. *Εὐμ.* 483). Κατὰ τὰ ἀνωτέρω ἐνεργητικῶς ἐκλαμβανόμενα ἤθελεν εἶναι καὶ τὸ *θεῶν ὅρκος* =ὃν ὀμνύουσιν οἱ θεοί, ἀλλὰ τοῦτο ἐκφέρεται κατὰ δοτικὴν παρὰ τῷ ποιητῇ, *Στυγὸς ὕδωρ ὅς τε μέγιστος ὅρκος δεινότατός τε πέλει μακάρεσσι θεοῖσιν* (Ἰλ. Ο, 37. *Ὀδ.* Ε, 186).

§. 41. Ἐπειδὴ δὲ τὸ διὰ τῆς γενικῆς προσδιοριζόμενον δυνατὸν νὰ ἦναι ἐνεργητικὸν ὡς πρός τι καὶ παθητικὸν πρός τι ἄλλο, διὰ τοῦτο δυνατὸν νὰ τεθῶσι καὶ δύο ἐν ταὐτῷ γενικαὶ εἰς τὸ αὐτὸ οὐ-

σιαστικόν, ἡ μὲν ἐνεργητική, ἡ δὲ παθητική, ὡς *οὐδὲ μαινάδων τῶνδ' ἐφέρψει κότος τις ἐργμάτων* (Αἰσχ. *Εὐμ.* 492).— *ἡ Χειρισόφου ἀρχὴ τοῦ παντὸς κατελύθη* (Ξ. *'Αν.* ς', ά, 1), οἷον *ἡ παναρχία.—οὕτω μοι δοκεῖ ἀνακεῖσθαι τὸ γράμμα* (τὸ γνῶθι σαυτὸν) *πρόσρησις οὖσα τοῦ Θεοῦ τῶν εἰσιόντων, ἀντὶ τοῦ χαῖρε* (Πλ. *Χαρμ.* 164).— *περὶ τὴν Πέλοπος μὲν ἁπάσης Πελοποννήσου κατάληψιν, Δαναοῦ δὲ, τῆς πόλεως τῆς 'Αργείων, Κάδμου δὲ Θηβῶν* (Ἰσ. *Παραθ.* θ'· ἔνθα ἴδε Κοραῆν καὶ *Εἰσαγ.* '*Ελλ. Συντάξεως* σ. 84). Διάφορον δὲ τὸ πρᾶγμα, ὅταν ἡ μία γενικὴ ἐξαρτᾶται ἐκ τῆς ἄλλης, ὡς *ὁ τῶν τοῦ βασιλέως ἱππέων στρατηγός.— παλαιὸν οἴκων κτῆμα δεσποίνης ἐμῆς* (Εὐρ. *Μηδ.* 49). Ἐνταῦθα εἶναι ὁ ἐν τοῖς προηγουμένοις σημειωθεὶς προσδιορισμὸς τοῦ προσδιορισμοῦ.

§. 42. Ὅτι μὲν πολλὰ τῶν προηγουμένων γίνονται σαφέστερα διὰ τῶν προθέσεων, οἷον *ὁ πρὸς τὸν υἱὸν πόθος, ἡ ὑπὸ Πέλοπος κατάληψις τῆς Πελοποννήσου, ἡ παρὰ Θεοῦ πρόσρησις τῶν εἰσιόντων*, κτλ, ὡς ἐν ταῖς νεωτέραις γλώσσαις, οὐδεὶς βεβαιότατα ἔξαρνος. Ἀλλ' ἐνταῦθα ὁ λόγος περὶ τοῦ ὀρθοῦ, καὶ οὐχὶ περὶ τοῦ σαφεστέρου. Καὶ τὰ *ἡ εἰς γῆν ἀπόβασις.— ἡ ἐκ Χίου ἢ περὶ Χίου ἀγγελία.—ἡ διὰ μύρων ἄλειψις. — ἄποινα ἕνεκα τοῦ πατρός. — ἔνοχος τῷ περὶ κακούργων νόμῳ*, εἶναι σαφέστερα. Καὶ ὅμως οὐδὲν ἧττον ἐκφέρονται, καὶ ἐκφέρονται ὀρθότατα, δι' ἁπλῆς γενικῆς, *ἀπόβασις γῆς.—ἀγγελία Χίου.—μύρων ἄλειψις.—ἄποινα τοῦ πατρός.—ἔνοχος τῷ τῶν κακούργων νόμῳ*, κτλ. Καὶ ταῦτα ὑπάγονται εἰς τὴν ἔννοιαν τῆς γενικῆς, ἡ ὁποία σημαίνει τὸ ἀνῆκον εἴς τι καθ' ὁποιανδήποτε σχέσιν, ὡς προείπαμεν. Ἴδε περὶ τούτων ἐν τῷ προλόγῳ.

II. Τὰ ἀντίθετα τῶν προηγουμένων, τὰ σημαίνοντα τὸν εἰς ὃν ἢ τὸ εἰς ὃ ἀνήκουσι ταῦτα.

ά. Τὰ σημαίνοντα τὸν κτήτορα ἢ δεσπότην τινός, οἷον *κτήτωρ χωρίων*. Ἀλλὰ μόνον παρὰ τοῖς μεταγενεστέροις τοῦτο, οἷον παρὰ Λουκᾷ (*Πράξ.* Δ', 34) *κτήτορες χωρίων ἢ οἰκιῶν*, ὅπερ παρὰ τοῖς αὐτοῖς καὶ ἀντὶ *κτίτωρ ἢ κτίστωρ* ἐκλαμβάνεται, ὡς *κτήτωρ* καὶ *κτητόρισσα ναοῦ ἢ μοναστηρίου*· παρὰ δὲ τοῖς ἐνδόξοις διὰ τοῦ *δεσπότης* καὶ *δεσπότις* ἐκφέρεται, ὡσαύτως διὰ τοῦ *κεκτημένος* καὶ *κεκτημένη*, μάλιστα παρὰ τοῖς κωμικοῖς. — *δεσπότης τοῦ δακτυλίου. — δεσπότης χρημάτων. — δεσπότης μαντευμάτων* (Αἰσχ.

Ἐκτ. 27)=κύριος.—*τῶν ἡρακλείων ὄντα δεσπότην ὅπλων* (Σ. 262). Οὕτω δὲ καὶ *δεσπότης δούλων*, διότι οἱ δοῦλοι ἦσαν κτήματα.

β΄. Τὰ σημαίνοντα τὸν ἄρχοντα καὶ ἀρχηγόν τινος, οἷον *βασιλεὺς Περσῶν.—ἀρχὸς οἰωνῶν.— στρατηγὸς στρατιᾶς. — ποιμὴν λαῶν.—ποιμένες λόχων.—ναῶν τε ποιμαντῆρσι* (Σ. *Ἀποσπ.*).

γ΄. Τὰ σημαίνοντα τὸν γεννήτορα ἢ συγγενῆ τινος, οἷον *πατὴρ τέκνων.—γενέτειρα θεῶν. — μήτηρ μήλων.—θεῖος Πλάτωνος. — Κρέοντος κηδεστής.*

δ΄. Τὸν ἐργάτην καὶ ποιητήν τινος, οἷον *ἐργάτης τῶν καλῶν καὶ σεμνῶν ἔργων.—εἰκόνων γραφεύς.—νηῶν τέκτονες.* Ἐνταῦθα ἀνάγονται μάλιστα τὰ εἰς *τηρ, της* καὶ *τωρ ῥηματικά*, ὡς *σωτὴρ πόλεως.—κολαστὴς ἁμαρτημάτων.—κριταὶ ὀνειράτων* (Αἰσχ. *Χ.* 36) —*Κύπρις ἄναυδος φανερὰ τῶνδ' ἐφάνη πράκτωρ* (Σοφ. *Τρ.* 861 =πρακτική, auctor.—*φόνου ποτ' αὐτὸν πράκτορ' ἵξεσθαι πατρὸς* (Σοφ. *Ἠλ.* 953)=ἔκδικον, παρὰ Σουΐδᾳ· ὡς καὶ (Αἰσχ. *Εὐμ.* 613) *τὸν πατρὸς φόνον πράξαντα*=ἐκδικήσαντα, λαμβανομένης τῆς μεταφορᾶς ἐκ τῶν πραττόντων ἤτοι εἰσπραττόντων τὰ ὀφειλόμενα χρήματα· ὡσαύτως καὶ ὡς ἐκ τῆς ὕλης *χαλκὸς ἀνδριάντος, σίδηρος ξίφους*, κτλ.

ε΄. Τὰ σημαίνοντα τὸ ὅλον τινός, οἷον *σῶμα τῆς κεφαλῆς. — ἀγέλη βοῶν.—σωρὸς σίτου, ξύλων, λίθων.—ἄλσος δρυῶν.*

ϛ΄. Τὰ σημαίνοντα τὸ περιέχον τινός, οἷον *ἄστυ ἀνθρώπων. — νεκρῶν θῆκας* (Ἡρ. Α, 187).—*ἄρκτων φωλεός.—πίθος μέλιτος.— ἀσκὸν μέλανος οἴνοιο, ἕτερον δ' ὕδατος* (Ὀδ. Ε, 265). — *τραχεῖα ἀρτηρία πνεύματός ἐστι δοχεῖον.*

ζ΄. Τὰ σημαίνοντα τὸν δοτῆρά τινος, οἷον *δοτῆρες ἐάων.—δοτὴρ πλούτου.—δότειρα ὄλβου.—βραβευτὴς τοῦ δικαίου.*

η΄. Τὰ σημαίνοντα τὴν ὑπόστασιν ἰδιότητος, διαθέσεως, συμβεβηκότος τινός, οἷον *πτέρυξ χιόνος λευκῆς*, ἤτοι *χιονόλευκος.—ἀνὴρ μειλιχίου τρόπου.— τραύματα αἵματος*, ἤτοι *αἱματόεντα. — ἀνὴρ δόξης.—ἀνὴρ ἀξιώματος μεγάλου. — ἀγρὸς σταδίων πολλῶν. — ποταμὸς πλέθρου.—δένδρον πολλῶν ἐτῶν.*

§. 43. Ἐπὶ τῆς πρώτης σειρᾶς ἡ μὲν ὀνομαστικὴ ἢ ἡ πλαγία οἱαδήποτε σημαίνει τὸ κτῆμα, τὸ ἀρχόμενον, τὸ ἔκγονον, τὸ ἔργον,

τὸ μέρος, τὸ ἐχόμενον, κτλ. ἡ δὲ γενικὴ τὸν κτήτορα, τὸν ἄρχοντα, τὸν γεννήτορα, τὸν ἐργάτην, τὸ ὅλον, τὸ ἔχον, κτλ. Ἐπὶ τῆς δευτέρας, ἀντιστρόφως, ἡ ὀνομαστικὴ σημαίνει τὸν κτήτορα, τὸν ἄρχοντα, τὸν γεννήτορα, τὸν ἐργάτην, τὸ ὅλον, κτλ· ἡ δὲ γενικὴ τὸ κτῆμα, τὸ ἀρχόμενον, τὸ ἔκγονον, τὸ ἔργον, τὸ μέρος, κτλ. *οἶκος δεσπότου*, καὶ *δεσπότης οἴκου*. Ὡσαύτως καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων, *δόξα ἀνδρός*, καὶ *ἀνὴρ δόξης*.—*μειλίχιος τρόπος ἀνδρός*, καὶ *ἀνὴρ μειλιχίου τρόπου*.—*ἡσυχία βίου*, καὶ *ὁ τᾶς ἡσυχίας βίοτος* (Εὐρ. *Β.* 388). Τὸ αὐτὸ ἰσχύει καὶ περὶ τῶν πλαγίων πτώσεων, *δοῦλον δεσπότου*, καὶ *δεσπότην δούλου*.

§. 44. Πολλαὶ ἄλλαι σχέσεις, ἢ κατ' εὐθεῖαν ἢ πλαγίως ἐκ τῶν προηγουμένων προκύπτουσαι, ἐκφέρονται, φυσικῷ τῷ λόγῳ, κατὰ τὸν ὅμοιον τρόπον. Τὰ ἀφηρημένα, π. χ. τῶν προηγουμένων, ὅπου ὑπάρχουσι, δέχονται τὴν αὐτὴν σύνταξιν· ὅθεν, ὡς λέγεται *δεσπότης τῶν ὅλων*, οὕτω καὶ *δεσποτεία τῶν ὅλων*, ὡς *ἀκροατὴς μαθήματος*, οὕτω καὶ *ἀκρόασις μαθήματος*. Πολλὰ δυνατὸν νὰ ἀναχθῶσιν εἰς μίαν ἢ ἄλλην τάξιν, καθ' ἣν ἔποψιν θεωρηθῶσιν. Τὰ *ὄρη τῆς Ἀττικῆς* δυνατὸν νὰ θεωρηθῶσιν ὡς μέρη τοῦ τόπου, καὶ ὡς κτῆμα τῶν Ἀθηναίων· *τὰ φύλλα τῶν δένδρων* ὡς μέρος καὶ ὡς γέννημα.

§. 45. Διὰ τοῦτο καὶ εἰς ὀλιγωτέρας ἦτον δυνατὸν νὰ ἀναχθῶσιν αἱ προσημειωθεῖσαι κλάσεις τῶν μετὰ γενικῆς συντασσομένων οὐσιαστικῶν· ὁ δοτήρ, π. χ. δυνατὸν νὰ περιληφθῇ εἰς τὰ ἐνεργείας σημαντικά· καὶ ἡ ἰδιότης καὶ ἡ διάθεσις καὶ τὸ συμβεβηκὸς δυνατὸν νὰ ἐκληφθῶσιν ὡς κτήματα τοῦ ἔχοντος· καὶ πῶς ὄχι ὁ φίλος; κατὰ τὸ ἀρχαῖον γνωμικὸν *οὐκ ἔστιν οὐδὲν κτῆμα κάλλιον φίλου*· καὶ ὁ υἱὸς εἶναι ὡς κτῆμα, ὅθεν καὶ λέγεται παρ' ἡμῖν *ἀπέκτησεν υἱόν*.

§. 46. Ἐὰν ὑποτεθῇ ὅτι ἐκ τοιαύτης θεωρίας ὁρμώμενοι οἱ ἀρχαιότεροι γραμματικοὶ ὠνόμασαν *κτητικάς*, *κτητορολογικὰς* καὶ ὡς *κτητικὰς* τὰς τοιαύτας γενικάς, εἶναι ἀξιέπαινοι μᾶλλον ἢ ψεκτοί. Ἡ σαφήνεια ὅμως ἀπαιτεῖ νὰ ἐξηγῆται κατ' ἀκριβοῤῥημοσύνην ὁποῖόν τι αὐτὸ τὸ ὡς κτῆμα θεωρούμενον, εἰ σημαίνει καταγωγὴν (*πατρὸς καὶ μητρὸς εἶναι*), ἢ χωρογραφίαν (*Ἔφεσος τῆς Ἰωνίας*), ἢ διάθεσιν (*εὐμένειά τινος*), κτλ. Ἀλλὰ καὶ εἰς τὰ κυρίως κτητικὰ ἐξεταστέον ὁποία τις ἡ κτῆσις, καὶ εἰ ἡ γενικὴ ἐνεργητικὴ ἢ παθητική, *κτῆσις χρημάτων*, *κτῆσις βασιλέων*.

§. 47. Διὰ τὴν συχνοτάτην χρῆσιν τὰ τοιαῦτα ἐκφέρονται καὶ παραλειπτικῶς. Καὶ ἐπὶ πολλῶν μὲν εὐκόλως δυνατὸν νὰ ἐννοηθῇ τὸ παραλειπόμενον, καὶ οὕτω ῥυθμίζεται ὁ λόγος κατὰ τοὺς προεξηγηθέντας τύπους, ὡς *Ἀλέξανδρος ὁ Φιλίππου*, υἱὸς δηλ.—*ὁρμίσαντι τῆς Χερσονήσου ἐν Ἐλαιοῦντι* (Ξ. *Ἑλλ.* Β', ά, 20), πόλει δηλ. — *ἔπλευσαν ἐς Ὠρωπὸν τῆς πέραν γῆς* (Θουκ. Γ', 91).—*οἱ Κορινθίων ἐπ' Ἀμβρακίαν ἐλήλυθε καὶ Λευκάδα;* (Δ. Φ. Γ', 120) ἀποικίαν δηλ. ἤ τι τοιοῦτον. — ἔστιν ἡ *Πύλος τῆς Μεσσηνίδος ποτὲ οὔσης γῆς* (Θ. Δ', 41).—*τοιούτων μὲν ἐςὶ προγόνων* (Ξ. *Ἀν.* Γ', ϐ', 13). Ἐπὶ ἄλλων εἶναι ἀμφίβολον· τὸ *Πραξιτέλους Ἀφροδίτη*, π. χ. δυνατὸν νὰ σημαίνῃ ἔργον ἢ κτῆμα· οὕτω *βιβλίον διδασκάλου*, κτλ.

§. 48. Πολὺ δυσκολώτερον ἀναπληροῦνται τὰ *Ἱπποκράτης ἐστὶν οἰκίας μεγάλης τε καὶ εὐδαίμονος* (Πλ. *Πρωτ.* 316). — *ἐὰν τύχῃ μεγάλης πόλεως ὤν* (Πλ. *Πολ.* ς', 494).—*ὅσοι τῶν μεγάλων δήμων ἐστέ* (Δημ. *Εὐϐ.* 1316).—*ἄνδρα τοῦ δήμου.*—*ἄνδρας τῶν πολιτῶν*, καὶ τὰ τοιαῦτα· διότι οὔτε τὸ *μέρος*, οὔτε τὸ *κτῆμα*, οὔτε τοιοῦτόν τι ἁρμόζει ἐνταῦθα, ἐκτὸς ἐάν τις παραβιάζων αὐτὰ εἰς τὸν τύπον, ἐννοήσῃ *τὶς*, *τινές*, ἢ τὸ τῶν νεωτέρων *μέλος*, κτλ.

§. 49. Γνωρίζω ὅτι καὶ ἐν τούτοις τὸ εὐκολώτερον εἶναι ἡ εἰς τὰς προθέσεις καταφυγή· *ἐξ οἰκίας*, *ἐκ πόλεως*, *ἐκ τοῦ δήμου*, κτλ. Ἀλλὰ πρῶτον, τοῦτο εἶναι ἀναπόδεικτον ἐν τοῖς πλείστοις· δεύτερον, δὲν ἤθελεν ἁρμόσει εἰς τὰ *τῆς αὐτῆς γνώμης*, *τοῦ αὐτοῦ τρόπου εἰμί*, καὶ εἰς πάμπολλα ἄλλα· τρίτον, καὶ πρόθεσις ἐὰν τεθῇ, τίθεται διότι προϋπάρχει ἡ γενική, καὶ ὄχι ἡ γενικὴ δυνάμει τῆς ὑπονοουμένης καὶ οὐδέποτε φαινομένης προθέσεως. Ἀλλ' οὐδὲ ἁρμόζει ἁπανταχοῦ. Ὀρθότερον ὑπονοεῖται τὸ *τίς*, τὸ *πολίτης* ἤ τι τοιοῦτον, ἅπερ καὶ ἀπαντῶνται ἐνίοτε.

§. 50. Διὰ τοῦτο ὀρθότερον εἶναι εἰπεῖν ὅτι, ὡς διὰ τῶν *ὁ ἀγρός ἐστι τοῦ Περικλέους* δηλοῦται ἡ σχέσις τοῦ κτήματος πρὸς τὸν κτήτορα, διὰ τοῦ *ἀνὴρ ἀξιώματος* ἡ σχέσις μεταξὺ ὑποστάσεως καὶ συμβεβηκότος, οὕτω κατ' ἀναλογίαν ἐγεννήθησαν καὶ τὰ προηγούμενα, δι' ὧν ἐκφέρεται σχέσις γενικωτέρα, εἰς ἐξήγησιν τῆς ὁποίας ἡ γλῶσσα δὲν ἔχει ἰδιαίτερον οὐσιαστικόν. Τὸ οὐσιαστικὸν τοῦτο ἤθελεν εἶναι ταὐτόσημον τοῦ *ἀνήκων*, *ἴδιος*, ἢ τοιούτου τινός.

§. 51. Ἀλλ' ἔστωσαν τὰ τῆς θεωρίας ὁποιαδήποτε, ὡς πρὸς τὸ

πρακτικὸν μέρος ἀρκεῖ νὰ γνωρίζῃ ὁ σπουδαστὴς ὅτι τὸ *λαμπρᾶς ἦν οἰκίας*=ἀνῆκεν εἰς μεγάλην οἰκίαν, καὶ ὅτι οὕτω πρέπει νὰ εἴπῃ μεταφέρων εἰς τὴν ἀρχαίαν τὸ τῆς σημερινῆς γλώσσης *ἦτον ἀπὸ λαμπρὰν οἰκίαν*, καὶ ὅτι οἷα τὰ παρ' ἡμῖν *εἶναι τοῦ Φιλίππου* (κτῆμα, ἔργον, ἄνθρωπος, στασιώτης, κτλ.).— *εἶναι τῆς τύχης*.— *εἶναι ἄνθρωπος τοῦ Θεοῦ*.—*εἶναι τοῦ διαβόλου*.— *εἶναι τοῦ δρόμου*.—*τῆς κατάρας* —*τῆς διακονιᾶς*, κτλ· τοιαῦτα εἶναι καὶ τὰ ἀρχαῖα *τὸ μὲν ἀκούσιον ἁμάρτημα τῆς τύχης ἐστί, τὸ δὲ ἑκούσιον τῆς γνώμης*.— *οἱ γυμνικοὶ ἀγῶνες τοῦ σώματός εἰσιν*. — *ἦσαν ἐν Ὀλύνθῳ τινὲς μὲν Φιλίππου, τινὲς δὲ τοῦ βελτίστου* (Δημ.).

§. 52. Δύο διάφορα πράγματα εἶναι ἡ θεωρία καὶ ἡ χρῆσις, καὶ τὴν διαφορὰν ταύτην δὲν πρέπει οὐδέποτε νὰ παραμελήσῃ ὁ σπουδαστής. Καὶ ἐὰν δεχθῶμεν ἀληθεύουσαν τὴν θεωρίαν ὅτι τὰ *ἐσθίειν χρεῶν* καὶ *πίνειν οἴνου* προῆλθον ἐκ τοῦ *ἐσθίειν μέρος χρεῶν* καὶ *πίνειν μέρος οἴνου*, πρέπει ἔπειτα, εἰς τὴν ἐφαρμογὴν καὶ πρᾶξιν ἐρχόμενοι, νὰ εἴπωμεν ὅτι, ἔστω ἡ ἀρχὴ ὁποιαδήποτε, ἡ χρῆσις μόνον τὸ *χρεῶν ἐσθίειν* καὶ *οἴνου πίνειν* δοκιμάζει. Οὕτω παρ' ἡμῖν ἐπὶ ταύτης τῆς ἐννοίας λέγεται *δὲν ἔφαγα ἀπ' ἐκεῖνο, δὲν ἔπια ἀπ' ἐκεῖνο*. Οὕτω παρὰ Γάλλοις **boire de l' eau, boire du vin.** Τὸ αὐτὸ ἰσχύει καὶ περὶ τῶν ἀνωτέρω.

Τὰ μετὰ γενικῆς συντασσόμενα ἐπίθετα.

§. 53. Μετὰ γενικῆς συντάσσονται αἱ ἀκόλουθοι μάλιστα κλάσεις τῶν ἐπιθέτων·

ά. Τὰ οἰκειότητος καὶ ἀλλοτριότητος σημαντικά, οἷον *οἰκεῖος τῆς χώρας*.—*χῶρος ἱερὸς Ἀπόλλωνος*.— *οἱ δὲ κίνδυνοι τῶν ἐφεστηκότων ἴδιοι* (Δημ.). Οὕτω δὲ καὶ τὰ ἐναντία τούτων, ὡς *ἀλλότριος γάμου*.—*δημοκρατίας ἀλλοτρία*.—*ξένος τινός*, ὡς καὶ *ξένως ἔχειν τινός*, κτλ.

ϐ'. Τὰ πληρώσεως, μετοχῆς, κατοχῆς καὶ κράτους σημαντικά, καὶ τὰ ἐναντία τούτων, οἷον *λήθης πλέως*.—*ὑποψίας καὶ δείματος μεστός*.—*ἀφνειὸς χρυσοῦ*.—*μέτοχος ἀρετῆς*.—*ἐγκρατὴς ἡδονῶν* καὶ *ἐπιστήμης κενός*.—*ἑστία γυναικὸς κενή*.—*ἀρετῆς ἔρημος*.—*ἐνδεὴς χρημάτων*.—*ἀνήκοος ἀκούσματος*.—*ἀθέατος θεάματος*.—*ἀκρατὴς ἐπιθυμίας*. Οὕτω καὶ *καθαρός, ἀθῷος, γυμνός, ἐλεύθερός τινος*,

ἀπαθὴς κακῶν.—ἀκτήμων χρυσοῦ.—ἀπαίδευτός τινος.— ἄπληστος χρημάτων.

γ'. Τὰ ἐμπειρίας καὶ ἀπειρίας σημαντικά, οἷον *ἔμπειρος πολέμου.—πρωτόπειρος τῆς τέχνης.—ἐπιστήμων εἰμὶ τοῦδε. — γραμμάτων ἄπειρος.—ἀδαήμων μάχης. —ἐλευθερίας καὶ φιλίας ἀληθοῦς τυραννικὴ φύσις ἀεὶ ἄγευστος* (Ἰσαῖος)—*δυστυχὴς ἡ Ἑλλὰς τοιούτων ἀνδρῶν ὀρφανὴ γενομένη* (Λυσ.).—*αἰδοῦς ὁ δειλὸς ἐλεύθερος* (Πλ.).

δ'. Τὰ ἐπιμελείας καὶ ἀμελείας, φροντίδος καὶ ἀφροντισίας ἤτοι ὀλιγωρίας σημαντικά, οἷον *ἐπιμελὴς τῶν θείων.— ἐπιμελὴς ἀγαθῶν* (Πλ. *Συμπ.* 197).— *οὔτι τι τοῦ θανεῖν (τοῦ μὴ θανεῖν, παρ' Εὐσταθίῳ) προμηθής* (Σ. *Ἠλ.* 1077).—*ἀμελὴς χρημάτων.—ἀρετῆς ὀλίγωρος.—ἐπιμελεῖς σμικρῶν εἰσιν οἱ θεοὶ οὐχ ἧττον ἢ τῶν μεγέθει διαφερόντων* (Πλ. *Ν.* Ι, 900).

έ. Τὰ ἐπιτυχίας ἢ ἀποτυχίας σημαντικά, οἷον *δόξα ἐπιτυχὴς τῶν καιρῶν* (Ἰσ. *Παναθ.λά*).—*ἀτυχὴς συνέσεως*=ἐστερημένος, παρ' Αἰλιανῷ.

ϛ'. Τὰ μνήμης καὶ λήθης σημαντικά, οἷον *μνήμων φόρτου.— γράμματα λήθης μνημόσυνα* (ὡς οὐσιαστικὰ καταντήσαντα).— *ἀμνήμων τῶν κινδύνων.—τῆς ἐμῆς διαθήκης ἐπιλήσμων.*

ζ'. Τὰ φειδοῦς καὶ ἀφειδίας σημαντικά, οἷον *φειδωλὸς χρημάτων* (Πλ. *Πολ.* Ή, 542).—*ἀφειδὴς ἑαυτοῦ.*

ή. Τὰ χωρισμοῦ, διαιρέσεως καὶ ἀπομακρύνσεως σημαντικά, οἷον *οἱ λοιποὶ τῶν Ἀθηναίων.—μόνος τῶν πολιτῶν.—ὀλίγοι τῶν πολλῶν.—οὐδεὶς Ἑλλήνων.* — *ἀπωστὸς γῆς* (Σ. *Αἴ.* 1019). — *τοῦδ' ἀπόξενος πέδου* (Αἰσχ. *Εὐμ.* 871)· οὕτω καὶ *φυγὰς πόλεως.*

θ'. Τὰ ἀνταλλάγματος καὶ τιμήματος σημαντικά, οἷον *αἵματός ἐστιν ἡ ἀρετὴ ὠνία.—δόξα χρημάτων οὐκ ὠνητή* (Ἰσ.).— *εἷς ἀνὴρ πολλῶν ἀντάξιος ἄλλων.— τιμῆς ἄξιος.— καὶ τοῖς μὲν δοκοῦσιν οἱ φιλόσοφοι εἶναι τοῦ μηδενὸς τίμιοι, τοῖς δ' ἄξιοι τοῦ παντός* (Πλ. *Σοφιστ.* 216)· οὕτως *ὁ ἀνάξιος τῶν ἀριστείων.— ἀνάξια τὰ κακὰ τῶν ἀγαθῶν* (Πλ. *Ν.* ΙΒ', 948. *Πρωτ.* 355).

ί. Τὰ εἰς *ικός* ἐνεργητικὰ ῥηματικά, ὡς *παρασκευαστικὸς τῶν εἰς τὸν πόλεμον* (Ξ. *Ἀπ.* Γ', ά, 6).—*πρακτικὸς τῶν δικαίων.— κωλυτικὸν ἀκολασίας.—στοχαστικὸς τοῦ δέοντος* (Πλ. Ὅρ.)· οὕτω καὶ *κακῶν αἴτιος —νοῦς ἐστιν . . πάντων αἴτιος* (Πλ. *Φαίδ.* 97).

ιά. Τὰ ἀρχικὰ καὶ ὑπαρχτικά, οἷον *κύριος τῆς Ἀσίας*. — *ὅτι τὸ πλῆθος κύριον ἦν τῶν πραγμάτων* (Ἰσ. *Ἀρ*. κζ'). — *ὑπήκοοι τῶν γονέων· οὕτω καὶ ὅστις ἀρχικοὺς ἀνθρώπων δύναται ποιεῖν, δῆλον ὅτι οὗτος καὶ δεσποτικοὺς ἀνθρώπων δύναται διδάσκειν* (Ξ. *Οἰκ*. ΙΓ', 5) = ἐπιτηδείους εἰς τὸ ἄρχειν καὶ δεσπόζειν ἀνθρώπων.

ιϐ'. Τὰ διαφορετικά, οἷον *ἐπιστήμη ἐπιστήμης διάφορος* (Πλ. *Φιλ*. 61). — *ἕτερον τὸ ἡδὺ τοῦ ἀγαθοῦ* (Πλ. *Γοργ*. 500. Ἴδε καὶ 495. καὶ *Πρωτ*. 333). — *ποίησιν πράξεως καὶ ἐργασίας ἄλλο ἐνόμιζε* (Πλ. *Χαρμ*. 163). — *πότερον τοὺς θεοὺς ἡγῇ τὰ δίκαια νομοθετεῖν ἢ ἄλλα τῶν δικαίων*; (Ξ. *Ἀπ*. Δ', δ', 25) — *πότερόν ἐστιν ἐπιστήμη ἡ ἀρετὴ ἢ ἀλλοῖον ἐπιστήμης*; (Πλ. *Μέν*. 98)

ιγ'. Τὰ παραθετικά, τὰ συγκριτικὰ δηλ. καὶ ὑπερθετικά, οἷον *οὐδὲν ἀκιδνότερον γαῖα τρέφει ἀνθρώποιο* (Ὀδ. Σ, 130). — *πιστὸς ἐν κακοῖς ἀνὴρ κρείσσων γαλήνης ναυτίλοισιν εἰσορᾶν* (Εὐρ. *Ὀρ*. 72). — *πολλῶν χρημάτων κρείττων ὁ παρὰ τοῦ πλήθους ἔπαινος* (Ἰσ.). — *νέοις τὸ σιγᾶν κρεῖττόν ἐστι τοῦ λαλεῖν* (Μέν.). — *μέγιστόν ἐστι τῶν ἀγαθῶν ἀρετή* (Ἰσ.). — *τὸ νικᾷν αὐτὸν αὐτὸν πασῶν νικῶν πρώτη τε καὶ ἀρίστη* (Πλ. *Ν*. Ά, 626).

ιδ'. Τὰ ἀνάλογα τῶν παραθετικῶν, οἷον *οὐδενὸς δεύτερος* — *ὕστεροι τῆς συμβολῆς*. — *περιττὰ τῶν ἀρκούντων* (Ξ. *Π*. Ή, ϐ', 21). — *τὸ ἑλληνικὸν στράτευμα φαίνεται πολλαπλήσιον ἔσεσθαι τοῦ ἡμετέρου*; (Ἡρ. Ζ', 48). — *τῶν φίλων κορυφαῖος*. — *πρῶτος ἁπάντων*. — *ἔξοχος ἀνδρῶν*. — *οἱ προέχοντες τῶν ποιητῶν*. — *ὑπείροχοι τῶν ἀστῶν* (Ἡρ. Έ, 92. 7).

§. 54. Ἐννοεῖται δὲ ὅτι καὶ τούτων τὰ ἀφῃρημένα, ὅπου ὑπάρχουσι, συντάσσονται ὡσαύτως μετὰ γενικῆς, ὡς καὶ τὰ προεξηγηθέντα ἀφῃρημένα τῶν ουσιαστικῶν· οὕτως, *ἁπάντων ἐστὶ πλησμονή*. — *χρόνου μέθεξις*. — *μέθεξις οὐσίας* (Πλ. *Παρμ*. 141. 151). — *ἀρετῆς μετουσία* (Δ. *περὶ Στεφ*. 269). — *αὕτη μανίας ἔχει κοινωνίαν τινά* (Γν.) — *ἡγεμονία Ἑλλάδος*. — *κράτος θαλάσσης*. — *ἔρως τούτων ἐστὶν ὧν ἂν ἔνδεια παρῇ* (Πλ. *Συμπ*. 200). — *ἀνάπαυσίς ἐστι τῶν κακῶν ἀπραξία*. — *ἀκράτεια ἡδονῶν*. — *ἐμπειρία πολέμου*. — *ἀπειρία χωρίων*. — *ἐπιμέλεια τῶν ἱερῶν*. — *πρόνοια τοῦ προσήκοντος*. — *γονέων ἀμέλειαι*. — *τῶν εὖ δεδρασμένων ὑπόμνησις*. — *λήθη τῶν ὄντων κακῶν*. — *ἐπίτευξις σκοποῦ*. — *ἀποτυχία ἐλπίδων*. — *φειδὼ νεκύων* (Ἰλ. Η, 409).

§. 55. Κατὰ τὰ ἀνωτέρω (§. 53. ά) ὡς ἐν τύπῳ τεθέντα εἶναι καὶ τὰ *ἄλσος ἱρὸν Ἀθηναίης.—ἄντρον ἱρὸν Νυμφάων* (Ὀδ.Ζ',321. Ν, 104).—*ἱραὶ εἰσι* (αἱ βόες) *τῆς Ἴσιος* (Ἡρ. Β', 41). — *ἱρὸς γὰρ οὗτος τῶν κατὰ χθονὸς θεῶν, ὅτου τόδ' ἔγχος κρατὸς ἁγνίσει τρίχα* (Εὐρ. Ἀλκ. 76), ἔνθα ὅλος ὁ δεύτερος στίχος, διὰ παρενθετικῆς προτάσεως, προσδιορίζει, κατὰ τὰ προεξηγηθέντα, τὸ ὑποκείμενον. Ὡσαύτως *κίνησιν τὴν τοῦ σώματος οἰκείαν.—τὸ οἰκεῖον ἑκατέρου σημεῖον* (Πλ. *Τιμ.* 34. *Θεαιτ.* 193). – *ἑνὸς ἑκάστου μία ἰδία* (ἡδονή).—*ὅτι τοῦτ' εἴη τὸ τῆς δικαιοσύνης ἴδιον ἔργον, ὅ τῶν ἄλλων οὐδεμιᾶς* (Πλ. *Πολ.* Θ', 580. *Κλειτ.* 409).—*οὐδὲν ἀλλότριον ποιῶν οὔτε τῆς ἑαυτοῦ πατρίδος οὔτε τοῦ τρόπου* (Δ. περὶ *Στεφ.* 289).—*ἃ 'γὼ ξένος μὲν τοῦ λόγου τοῦδ' ἐξερῶ, ξένος δὲ τοῦ πραχθέντος* (Σ. *Τ.* 219)=ἀλλότριος, ἀμέτοχος. Οὕτω δὲ καὶ ἀτεχνῶς *οὖν ξένως ἔχω τῆς ἐνθάδε λέξεως* (Πλ. *Ἀπολ.* 17), ὅθεν καὶ *λέξις ξενίζουσα* ἡ μὴ συνήθης. Ἴδε περὶ τούτων καὶ κατωτέρω περὶ τῶν μετὰ δοτικῆς συντασσομένων.

§. 56. Κατὰ τοὺς ἀνωτέρω τύπους (§. 53. 6'. καὶ ἐφεξῆς) εἶναι καὶ τὰ ἑπόμενα· *ἐνταῦθα ἦσαν κῶμαι πολλαὶ μεσταὶ σίτου καὶ οἴνου.—πεδίον ἀψινθίου πλῆρες* (Ξ. *Ἀν.* Ά, δ', 19. Ά, έ, 1).—*ἡ χώρα μεστὴ οἰῶν καὶ αἰγῶν καὶ βοῶν καὶ ἵππων καὶ σίτου καὶ πάντων ἀγαθῶν* (Ξ. *Π.* Δ', δ', 4). — *τὸ στρατόπεδον κενὸν τῶν Μήδων καὶ τῶν ἱππέων* (Ξ. *Π.* Δ', έ, 9). — *τὸ πεδίον κενὸν δένδρων* (Πλ. *Πολ.* Ί, 621). — *στέγαι φίλων ἔρημοι* (Σ. *Ἠλ.* 1405). — *οἰκουμένη μὲν χώρα πολλοῦ ἄξιον κτῆμα, ἐρήμη δ' ἀνθρώπων οὖσα ἐρήμη καὶ τῶν ἀγαθῶν γίγνεται* (Ξ. *Π.* Δ', δ', 5).—*ἐγκρατής*=ὁ ἐν κράτει, κατοχῇ, *ὧν· τῶν αὐτοὶ χωρέων ἐγκρατέες εἰσί* (Ἡρ. Ἡ, 49). —*τῆς Ἑλλάδος, τῆς αὐτοὶ ἐγκρατέες ἔσαν* (Ἡρ. Θ', 106. **dans quelle partie de la Grèce soumise à leur puisance.** Ἴδε καὶ Θουκ. Έ. 35)· καὶ ἐγκρατὴς=ὁ νικητής· *ἐγκρατὴς γαστρὸς καὶ ποτοῦ.—τῆς μεγίστης ἡδονῆς ἐγκρατῆ εἶναι* (Ξ. *Π.* Ά, 6', 8. Δ', ά, 14).—*γλώσσης ἀκρατής* (Αἰσχ. *Πρ.* 886). — *ἀκρατὴς ὀργῆς* (Θ. Γ', 84) *ἀκρατεῖς τῶν ἐπιθυμιῶν*=ἥττονες.

§. 57. Ὡσαύτως κατὰ τοὺς ἀνωτέρω τύπους εἶναι ἀθῷος=ὁ μὴ βλαβείς· *πῶς γὰρ τὸ σὸν σῶμα χρὴ πληγῶν ἀθῷον εἶναι, τοὐμὸν δὲ μή;* (Ἀρφ. *Ν.* 1414)—*ἀθῷος τῆς Φιλίππου πρότερον καὶ νῦν τῆς Ἀλε-*

ξάνδρου δυναστείας γέγονεν ἢ τῶν Ἑλλήνων ἢ βαρβάρων (Δ. περὶ Στεφ. 316).—ἀθῶοι τῶν ἀδικημάτων (Λυκ. Λεωκρ. XVIII). Παρὰ δὲ τοῖς μεταγενεστέροις ἀθῶος=ὁ μὴ βλάψας, ὁ ἀναίτιος, καὶ ἐμπροθέτως· ἀθῶός εἰμι ἀπὸ τοῦ αἵματος τοῦ δικαίου τούτου (Ψαλμ.).—ἀκτήμων χρυσοῖο (Ἰλ. Ι, 126).—ἀπήμον' οἰζύος (Αἰσχ. Εὐμ. 880).—καὶ τῶν μὲν τερπνῶν οὐδενὸς ἄγευστος ἔσῃ, τῶν δὲ χαλεπῶν ἄπειρος διαβιώσῃ (Ξ. Ἀπ. Β΄, ά, 23).—κερδῶν ἄθικτον (Αἰσχ. Εὐμ. 675)=ἀμόλυντον, ἀδωροδόκητον.— ὁ τῶν κακῶν καθαρὸς τόπος.—ἐπειδὰν ἡ ψυχὴ καθαρὰ ᾖ πάντων τῶν περὶ τὸ σῶμα κακῶν καὶ ἐπιθυμιῶν (Πλ. Θεαιτ. 177. Κρατ. 413).—κολεοῦ γυμνὸν τινάσσων φάσγανον (Πίνδ. Ν. Ά, 52). — φευγόντων σφέων, γυμνῶν ὅπλων (Ἡρ. Β΄, 141) = ἀσπίδων. Τοιοῦτον δὲ καὶ τοῦ Σιμωνίδου· οἱ πίνοντες οἶνον ἀμύντορα δυσφροσυνάων (παρ' Ἀθην. Ί, 447).

§. 58. Τοιαῦτα προσέτι καὶ τὰ δαήμονες ὀρχηθμοῖο.—δαήμονε δαιτροσυνάων (Ὀδ. Θ΄, 263. Π, 253). — δαίμονες μάχης (Ἀρχίλ. Ἐλεγ. γ΄)=δαήμονες.—θεσφάτων γνώμων ἄκρος (Αἰσχ. Ἀγ. 1089. Ἴδε καὶ Θ. Ά, 138).—κἀγὼ τοῦδ' ἴστωρ, ὑπερίστωρ (Σ. Ἠλ. 850. Ἴδε καὶ Πλάτ. Κρατ. 407).—τρίβων ἱππικῆς (Ἀρφ. Σφ. 1430. Ἴδε καὶ Νεφ. 869). Καὶ παρὰ Δ. Λαερτίῳ (ϛ΄, 14) στωϊκῶν μύθων εἰδήμων, καὶ παρὰ Κλήμεντι ἑλληνικῆς διαλέκτου εἰδήμονες. Ὡσαύτως καὶ τὰ ἐναντία· τούτων ἄϊδρίς εἰμι τῶν μαντευμάτων. — θέλω δ' ἄϊδρις μᾶλλον ἢ σοφὸς κακῶν εἶναι (Αἰσχ. Ἀγ. 1064. Ἱκ. 435), ἔνθα ἦτον δυνατὸν νὰ συνταχθῇ μᾶλλον τῶν κακῶν ἄϊδρις ἢ σοφός, ἀλλ' ὀρθότερον τὸ κακῶν ἀναφέρεται εἰς ἀμφότερα, μᾶλλον ἄϊδρις ἢ σοφὸς τῶν κακῶν=εἰδήμων, κατὰ τὸ (Πλ. Σοφ. 230) σοφὸν εἶναι τούτων.—ὕπν' ὀδύνας ἀδαής, ὕπνε δ' ἀλγέων (Σ. Φ. 827)· οὕτω καὶ ὕποπτος ὢν δὴ τρωϊκῆς ἁλώσεως (Εὐρ. Ἑκ. 1135)=ὑποψίαν ἔχων.

§. 59. Τὰ ἀπαθὴς κακῶν.—τῆς θυσίης ταύτης οὐκ ἀδαής, ἀλλ' ἔμπειρος.—ἄπειροί τέ ἐσμεν καὶ ἀδαέες τουτέων τῶν ἀνδρῶν. — ἄπαιδα τὸ παράπαν ἐόντ' ἔρσενος καὶ θήλεος γόνου (Ἡρ. Ά, 32. Β΄, 49. Γ΄, 66. Θ΄, 46). Τὰ ἀρτιμαθὴς κακῶν (Εὐρ. Ἑκ. 685).—ἀπαίδευτος ἀρετῆς.— ἀπαίδευτος μουσικῆς (Ξ. Π. Γ΄, γ΄, 55).—ἀπεπλος φαρέων λευκῶν (Εὐρ. Φ. 378), καὶ τὰ ὅμοια, εἶναι οἴκοθεν φανερά. Ὡς δὲ εἶναι τὸ οἰκεῖος καὶ οἰκεία τινός, οὕτω παρθένος ἀνδρὸς ὡραία καὶ γάμου ὡραία (Ἡρ. Ά, 107. 196. ϛ΄, 122)=ἐν

ὥρᾳ γάμου, ἐν ὥρᾳ ἀνδρός = τῆς ὑπανδρείας· τὸ *συγγνώμων τῶν ἀνθρωπίνων ἁμαρτημάτων* (Ξ. Π. Ϛ', ά, 37. Ἴδε καὶ Εὐρ. *Μ.* 870) ἤθελε φανῇ ὅτι εἶναι οἷον *ἀφετικὸς* καὶ *ἀπολυτικός*, ἀλλὰ πολλῷ μᾶλλον εἶναι κατὰ τὸ ἀνωτέρω *γνώμων θεσφάτων*, οἷον ὁμογνώμων, στέργων καὶ οἷον συμφωνῶν τῷ ἁμαρτήσαντι, ἄφεσιν ἱκετεύοντι, διότι τοῦτο ἡ συγγνώμη καὶ συγχώρησις. Οὕτω παρὰ Θουκυδίδῃ (Β', 74) ξυγγνώμονες = ὁμογνώμονες, συναινοῦντες.... *Τὸ ὄφις ἀνθρώπων οὐδαμῶς δηλήμονες* (Ἡρ. Β', 94) εἶναι κατὰ τὸ βλαπτικός, φθαρτικός, ἐκ τοῦ δηλέω=dêleo.

§. 60. Οὕτω λοιπὸν πάντα, ὡς εἰπεῖν, τὰ μετὰ γενικῆς συντασσόμενα ὀνόματα ὑπάγονται εἰς τοὺς ἀνωτέρω τύπους, καὶ εἰς αὐτοὺς πρέπει, καθ' ἕνα ἢ ἄλλον τρόπον, νὰ ὑποβάλλωνται καὶ τὰ ἄλλως δυσκολώτερα καὶ δυσάρμοστα. Οὕτω, π. χ. τὸ (Σ. *Ἀντ.* 1184) *Παλλάδος θεᾶς ὅπως ἱκοίμην εὐγμάτων προσήγορος*, ἔνθα ἡ μὲν ἔννοια ὀρθῶς ἑρμηνεύεται ὑπὸ τοῦ ἀρχαίου σχολιαστοῦ=δι' εὐχῶν προσαγορεύουσα, ἡ δὲ σύνταξις=προσαγορεύτρια εὐγμάτων Παλλάδος, ἤτοι πρὸς τὴν Παλλάδα, *συνόμιλος* ἑρμηνευόμενον ὑπὸ Τρικλινίου, ὃς μετά τινα ἄλλα ὑποσυνάπτει « μὴ ξενισθῇς δὲ πρὸς τὰς δύο γενικάς, τὸ *Παλλάδος* καὶ τὸ *εὐγμάτων*· ὥσπερ γάρ φαμεν *διδάσκαλος τῶν παίδων εἰμὶ μαθημάτων*, οὕτω καὶ ἐνταῦθα. » Εἰς τοῦτο ἴσως ἀποβλέπει τὸ τοῦ Ἡσυχίου· « προσήγορος· προσκυνητής »· ὀρθότερον δὲ *προσαγορευτής*. Λέγεται δὲ *θεὰ Παλλὰς* ὡς καὶ *θεὰ Ἥρα* (Εὐρ. *Τρ.* 976). Καὶ ἐνταῦθα μὲν ἐνεργητικῶς τὸ *προσήγορος*, παθητικῶς δὲ ἐν τῷ (Σ. *Τ.* 1437) *ὅπου θνητῶν φανοῦμαι μηδενὸς προσήγορος*, οἷον ὑπὸ μηδενὸς προσαγορευτός, ὑπὸ μηδενὸς προσαγορευόμενος. Τὸ (Πλ. *Ν.* Α, 643) *τέλειος τῆς τοῦ πράγματος ἀρετῆς* = τὸ τέλος ἐν ἑαυτῷ ἔχων τῆς τοῦ πράγματος ἀρετῆς. Δυσκολώτερον τὸ τοῦ Αἰσχύλου (Προμ. 911) *αὐθάδης φρενῶν*, ἀκρατόστομος παρὰ τῷ σχολιαστῇ. Ἴσως κατὰ τὸ *εὖ ἥκων φρενῶν*, αὐθαδῶς *ἔχων φρενῶν* καὶ *αὐθάδης φρενῶν*, ἢ=ὡς πρὸς τὰς φρένας.

§. 61. Παραβαλλομένων τῶν μετὰ γενικῆς συντασσομένων ἐπιθέτων πρὸς τὰ ὅμοια οὐσιαστικά, παρατηρεῖται ὁμοιότης συντάξεως. Τοῦτο ἐξηγεῖται ἐκ τῆς συγγενείας τῶν ἐννοιῶν, διότι πολλά τινα, ἐξ ἐπιθέτων εἰς οὐσιαστικὰ τραπέντα, εἴτε καὶ τοὐναντίον, δὲν ἤλλαξαν φύσιν ὡς πρὸς τοῦτο. Εἴτε εἴπωμεν *ἰητρὸς ἀνὴρ* (Ἰλ. *Λ*,

514), εἴτε ἁπλῶς *ἰατρός*, ἐκφέρομεν πάντοτε τὴν αὐτὴν ἔννοιαν· διὰ τοῦ πρώτου ἐπιθετικῶς καὶ προσδιοριστικῶς τοῦ *ἀνήρ*, διὰ τοῦ δευτέρου οὐσιαστικῶς καὶ αὐθυπάρκτως δηλοῦμεν τὸν ἔχοντα τὴν τέχνην τοῦ ἰατρεύειν. Θέλοντες δὲ νὰ προσδιορίσωμεν ἀκριβέστερον τὸ *τίνος ἰατρός*, θέλομεν θέσει γενικήν, ὡς καὶ ἁπανταχοῦ ὅπου ἀναφύεται τὸ ἐρώτημα τίνος· *ἰατρὸς νόσων* κτλ.

§. 62. Ὡσαύτως *Ζεὺς σωτὴρ* (Ξ. Ἀν. Α, ή, 16) καὶ *τύχη σωτὴρ* (Αἰσχ. Ἀγ. 641).—*εἰ γὰρ ἐν τύχῃ γέ τῳ σωτῆρι* (Σ. *Τ*. 80. ἀντὶ τῆς ἐσφαλμένης γραφῆς *τώς*). — *τιμὰς σωτῆρας* (Εὐρ. Ἠλ. 993). Εἴτε λοιπὸν ἡ λέξις ἐξ οὐσιαστικοῦ ἔγινεν ἐπίθετον, εἴτε, πολλῷ μᾶλλον, ἐξ ἐπιθέτου οὐσιαστικόν, φυλάττει τὴν αὐτὴν σύνταξιν, *σωτὴρ ἀνθρώπων, νηῶν, τοῦ κόσμου*· οὕτω *ῥεκτῆρα κακῶν* (Ἡσ. Ἔρ. 191), εἴτε ἐπιθετικῶς, εἴτε οὐσιαστικῶς ἐκληφθῇ· *πράκτορες αἵματος* (Αἰσχ. *Εὐμ*. 317), περὶ Ἐριννύων.—*τὰς τῶνδ' ἴστορας βουλευμάτων τύχας* (Εὐρ. Ἰφ. Τ. 1431)—*βρωτῆρας ὀδόντας* (Νίκ. Ἀλεξιφ. 421). — *βρωτῆρας αἰχμὰς σπερμάτων* (Αἰσχ. *Εὐμ*. 792). Οὕτω τὸ αὐτὸ καὶ ὡς οὐσιαστικόν. Οὕτω δὲ καὶ ἄλλα ἐπίθετα ἅτινα, οὐ λαβόντα καθ' ὅλην τὴν ἔκτασιν τὴν μεταβολὴν τῶν ἄλλων ἐπιθέτων, φαίνονται ὡς οὐσιαστικά. Ἴδε Λοβεκκίου Paralipomena Grammaticæ Graecæ, Dissert. III καὶ IV.

§. 63. Ὡσαύτως δὲ, κατὰ τὸ *ἀδελφοὶ Πλάτωνος*.—*ἀδελφοὶ μητρός* (Θ.). — *τούτου ἔκγονοί τε καὶ ἀδελφοί* (Πλ. *Φαίδρ*. 278), εἶναι καὶ τὰ *ἡ βελτίστη γυμναστικὴ ἀδελφή τις ἂν εἴη τῆς ἁπλῆς μουσικῆς*.—*κακολογίας καὶ κακοηθείας ἀδελφά*. — *καὶ τ' ἄλλα τὰ τούτων ἀδελφὰ καὶ ἀδελφῶν ἐπιθυμιῶν ὀνόματα* (Πλ.*Πολ*.Γ',401. 404.*Φαίδρ*.238).—*ἀδελφὰ τῶν εἰρημένων* (Ἰσοκρ.*Πανηγ*.κ'.). Κατὰ τὸ *οἰκέτης τινός*.—οἰκέται Μήδων (Ξ.*Π*.Δ',ἑ,8) καὶ *οἰκῆες Ὀδυσσέως*, εἶναι καὶ τὸ *οἰκεῖός τινος τῷ τοῦ τελευτήσαντος κατὰ γένος οἰκείῳ* (Πλ. *Ν*. Θ', 925).—*εὐθὺς δὲ πάντες ἐφονεύοντο οἱ ἐκείνου οἰκεῖοί τε καὶ φίλοι* (Ἡρωδ.Δ',Ϛ',1).—*μόνος οὗτος τῶν ἁπάντων ἀνθρώπων καὶ τὰ τῆς φύσεως οἰκεῖα καὶ ἀναγκαῖα προδέδωκε* (Λυκ. *Λεωκρ*. XXXIII).—*οἰκεῖα τῶν καλῶς βασιλευόντων* (Ἰσοκρ. *πρὸς Νικ*. Ζ'). Καὶ τὸ οἰκέτης δὲ καὶ τὸ *οἰκεῖος* δηλοῦσι τὸ αὐτό, ἄνθρωπον δηλ. τοῦ οἴκου, εἴτε ἐλεύθερον εἴτε δοῦλον. Οὕτως ὁ Εὐστάθιος, ὑπομνηματίζων τὸ τοῦ ποιητοῦ (Ἰλ. Ε, 413) *φίλους οἰκῆας*, λέγει· « ἐν-

ταῦθα δὲ *οἰκῆας*, ὡς δοκεῖ τοῖς παλαιοῖς, οὐ τοὺς δούλους ὁ ποιητὴς λέγει, ἀλλὰ τοὺς ἐν τῷ οἴκῳ ἢ τοὺς οἰκείους.» Ὡσαύτως καὶ ἐν τῷ (Ἰλ. Ζ, 364) *οἰκῆας, ἄλοχόν τε φίλην*. Ἀλλαχοῦ δὲ (Ἰλ. Ο, 431) «Ἀχαιὸς ὁ ποιητὴς διαστέλλων λέγει περί τινος ὅτι χρηστὸς εἰς τοὺς δούλους ἐστὶ καὶ τοὺς οἰκέτας· εἰσὶ δέ, φασιν, οἰκέται οἱ κατὰ τὴν οἰκίαν διατρίβοντες, κἂν εἶεν ἐλεύθεροι.» Οὕτω δὲ καὶ παρὰ Ξενοφῶντι (Π. Ἑ, δ', 2. Ἴδε καὶ Δ', ϐ', 2) *ἐπέστειλε τοῖς αὐτοῦ οἰκέταις*. Εἶτα δὲ, κατὰ μερικωτέραν ἔννοιαν, ἀντιθέτως πρὸς τοὺς δεσπότας. *τοῖς οἰκέταις* καὶ *τοῖς δεσπόταις* (Ξ. *Π*. Δ', ϐ', 37. Ἴδε καὶ Ἡ, ϐ', 4. Ἀ, ά, 1. καὶ ἀλλαχοῦ).

§. 64. Τὸ *ἴδιός τινος* ὁμοιάζει πρὸς τὸ *κτῆμά τινος* καὶ *ἰδιοκτησία τινός*, κατὰ γενικωτέραν ἔννοιαν· *τὰ ἐγκρατὴς ἀργυρίου* (Δ. = ἐν κατοχῇ ὢν ἀργυρίου), *ἐπήϐολος νηός* (Ὀδ. Β, 319).— *ἐπήϐολος φρενῶν* (Αἰσχ. *Πρ*. 445) ὁμοιάζουσι πρὸς τὸ *κτήτωρ τινός*· τὸ *πρακτικός τινος* πρὸς τὸ *πράκτωρ* καὶ *ἐργάτης τινός*, τὸ *μέτοχος* ἢ *κάτοχος παιδείας* ἤθελον ὁμοιάζει πρὸς τὸ *ἕκτης* ἢ *ἕκτωρ παιδείας*, εἴπερ τοιαῦτα οὐσιαστικὰ διέσωζεν ἡ γλῶσσα. Καὶ, τοὐναντίον, τὸ *ἰδιώτης* ὁμοιάζει πρὸς τὸ *ἀμέτοχος*, ὡς *τῆς ἰατρικῆς ἰδιῶται* (Πλ. *Πολιτ*. 298).—*τεχνῶν μὲν λογικῶν ἐπιστήμονες, ἰδιῶται δὲ τῆς ἰατρικῆς* (Γαληνὸς), καὶ οὕτω καθεξῆς, ἀκριϐὴς παρατήρησις καὶ φιλοσοφικὴ ἔρευνα τῆς τῶν ἐννοιῶν συγγενείας δυνατὸν νὰ ἀνεύρῃ τὴν ὁμοιότητα τῶν γενικοσυντάκτων οὐσιαστικῶν τε καὶ ἐπιθέτων, ὅπερ μετ' ἄλλων συνδυαζόμενον εὐκολύνει τὴν εὕρεσιν τῆς φύσεως τῆς γενικῆς.

§. 65. Ἐν πολλοῖς παραλείπεται τὸ *ἴδιος* ὡς *ἀνδρός ἐστιν ἀγαθοῦ εὖ ποιεῖν τοὺς φίλους*. —*ἐσθλοῦ γὰρ ἀνδρὸς τῇ δίκῃ θ' ὑπηρετεῖν καὶ τοὺς κακοὺς δρᾷν πανταχοῦ κακῶς ἀεί* (Εὐρ. *Ἑκ*. 844). —*κακούργου μὲν γάρ ἐστι κριθέντ' ἀποθανεῖν, στρατηγοῦ δὲ μαχόμενον τοῖς πολεμίοις* (Δημ. *Φ*. Ἀ, 54).—*πολλῆς ἀνοίας καὶ τὸ θηρᾶσθαι κενά* (Σ. *Ἠλ*. 1053).—*δοκεῖ ταῦτα καὶ δαπάνης μεγάλης καὶ πόνων πολλῶν πραγματείας εἶναι* (Δ. *Χερσ*. 101). Ἐν πᾶσι τούτοις, ἵνα φερθῇ ἡ πρότασις εἰς τὸν κανονικὸν τύπον, δυνατὸν βεϐαίως νὰ ἐξυπονοηθῇ τὸ *ἴδιον, ἔθος, ἔργον*, ὡς καὶ ἀπαντᾶται ἐνίοτε, ἢ τοιοῦτόν τι. Ἐν ἄλλοις τὸ *τεκμήριον, σημεῖον*, καὶ τὰ ὅμοια. Κατὰ δὲ τὰ ἐν τοῖς ἔμπροσθεν ἐξηγηθέντα δυνατὸν νὰ

ὑπονοηθῇ ἐπί τινων καὶ τὸ ἕν, ὡς *ἔστι τῶν αἰσχρῶν, μάλιστα δὲ τῶν αἰσχίστων, πόλεων ὧν ἡμέν ποτε κύριοι φαίνεσθαι προϊεμένους* (Δ. *'Ολ.* Α, 18).—*τῶν ἀτοπωτάτων ἂν εἴη*, κτλ· εἰς τὸ *ἑαυτοῦ εἶναι* εὐκόλως ὑπονοεῖται τὸ *κύριος*. Δυσκολώτερον δὲ τὸ πρᾶγμα ἐν ἄλλοις, ὡς *ἑπτὰ ἐτῶν εἶναι* (Δ. *'Αφ.* Α, 814).

§. 66. Πολλὰ τῶν μετὰ γενικῆς συντασσομένων ἐπιθέτων ἀπαντῶνται καὶ ἄλλως συντασσόμενα, ὡς *ἔμπειρός τινος* καὶ *ἔμπειρος περί τι.*—*ἐπιστήμων τινὸς* καὶ *ἐπιστήμων τι* ἢ *περί τι.*—*ἐπιτυχὴς δόξης* καὶ *ἐπιτυχὴς ἐν πράξεσι*. Σπανίως δὲ μετὰ δοτικῆς τὰ τοιαῦτα, ὡς *ἐπιςάμενος μὲν ἄκοντι, ἐσθλὸς δ' ἐν σταδίῃ* (Ἰλ. Ο, 282). —*οἱ περὶ τὸ σῶμα ἰατροί* (Πλ. *Σ.* 230). Καὶ ἐν τούτοις ἀλλάσσει μὲν ὁ ἐξωτερικὸς τρόπος τῆς φράσεως, ἡ ἔννοια δὲ μένει οὐσιωδῶς ἡ αὐτή, ἐν ἄλλοις δὲ ἡ ἀλλαγὴ τῆς συντάξεως ὑποθέτει διαφορὰν ἐννοίας, ὡς *διάφορός τινος* καὶ *διάφορός τινι*, ἢ τοὐλάχιστον διάφορον τοῦ πράγματος ἔποψιν, *φίλος* ἢ *πολέμιός τινι*, καὶ *φίλος* ἢ *πολέμιος τινός*, περὶ ὧν κατωτέρω.

§. 67. Ὑπὲρ πᾶσαν δὲ ἄλλην κλάσιν τὰ παραθετικὰ δέχονται πλείονας συντακτικὰς ποικιλίας, ἐξ ὧν προκύπτουσι δυσκολίαι. Καλοῦνται δὲ παρὰ τοῖς γραμματικοῖς παραθετικὰ τὰ συγκριτικὰ καὶ ὑπερθετικά, παράθεσιν δηλοῦντα, *σοφώτερος, σοφώτατος, αἰσχίων αἴσχιστος*. Ἔστι δὲ παράθεσις κυρίως μὲν ἡ παρ' ἄλληλα θέσις δύο τινῶν ἢ πλειόνων. Ἐπειδὴ δὲ πρὸς τὴν σύγκρισιν ἀπαιτεῖται, εἴτε πραγματικὴ εἴτε νοερὰ τοὐλάχιστον, τοιαύτη παράθεσις, διὰ τοῦτο παράθεσις ὠνομάσθη καὶ ἡ σύγκρισις. Ἔστι δὲ σύγκρισις ἀντεξέτασις καὶ παραβολὴ δύο τινῶν ἢ πλειόνων κατὰ τί πλεονεκτεῖ ἢ μειονεκτεῖ τὸ ἓν τοῦ ἑτέρου, ἢ καὶ εἰ ἴσα ὑπάρχουσι. Καὶ ἡ μὲν ἰσότης δι' ἄλλων ἐκφέρεται, ὡς *τοῦτο ἴσον ἐκείνῳ*, τὰ δὲ τῆς πλεονεκτήσεως καὶ μειονεκτήσεως διὰ τῶν συγκριτικῶν καὶ ὑπερθετικῶν ἤτοι παραθετικῶν· *Εὐριπίδης ἐστὶ Σοφοκλέους σοφώτερος.* — *Σωκράτης ἐστὶν ἁπάντων σοφώτατος.*

§. 68. Τὰ συγκριτικὰ καὶ ὑπερθετικὰ κατά τινα μὲν ὁμοιάζουσι πρὸς ἄλληλα, κατά τινα δὲ διαφέρουσιν. Ὁμοιάζουσι μέν· α. ὅτι ἀμφότερα μόνον ἐκ τῶν ἐπιδεχομένων τὸ μᾶλλον καὶ ἧττον ἐπιθέτων γίνονται, διότι μόνον ἐν τούτοις δυνατὸν νὰ γένῃ σύγκρισις, οὐχὶ δὲ ἐκ τῶν οὐσιαστικῶν, ἀνεπιδέκτων ὄντων βαθμοῦ· β'. ὅτι ἀμφό-

τερα ἀναγκαίως ἀπαιτοῦσι δύο ὅρους τῆς παραθέσεως, τὸν τοῦ συγκρινομένου καὶ τὸν τοῦ πρὸς ὃν ἡ σύγκρισις. Λέγοντες ὁ *Αἴας ἦν ἀνδρεῖος* ἐκφέρομεν λόγον πλήρη, ἀπ' ἐναντίας δὲ λέγοντες ὁ *Αἴας ἦν ἀνδρειότερος* ἐκφέρομεν λόγον ἀτελῆ, μένοντα πάντοτε ἀτελῆ, ἕως οὗ προστεθῇ *Ἕκτορος* ἢ ἄλλο τι τοιοῦτον· γ'. ὅτι ὁ β'. ὅρος τῆς συγκρίσεως ἐκφέρεται συνήθως διὰ γενικῆς, *Πλάτων σοφώτερος Μελίσσου*. — *Σωκράτης σοφώτατος πάντων*· δ'. ὅτι ἐπ' ἀμφοτέρων δυνατὸν νὰ ἐπιταθῇ ἡ δύναμις τῆς παραθέσεως διὰ καταλλήλων μορίων ἢ μοριακῶς ἐκλαμβανομένων, *μακρῷ, πολλῷ, μέγα*, κτλ· *μέγ' ἀμείνων* (Ἰλ. Β, 239).—*ἀνδρειότερον πολλῷ πάνυ τῶν ἐκαμῶν* (Δ. Χερσ. 106)· ὡσαύτως καὶ *μᾶλλον ὀλβιώτερος* (Ἡρ. Α, 32).—*μᾶλλον εὐτυχέστερος* (Εὐρ. Ἑκ. 377), τοὐναντίον δὲ σμικρύνεται ὁ βαθμὸς διὰ τοῦ *ὀλίγῳ* καὶ τῶν ὁμοίων.

§. 69. Οὕτω δὲ καὶ ἐπὶ τῶν ὑπερθετικῶν *ὄχ' ἄριστος* (Ἰλ.Α,110) =ἐξόχως ἄριστος.—*πλεῖστον ἀνθρώπων κάκιστος* (Σ. Κ. 743).—*ἐσθλὸς ἀνὴρ μέγ' ἄριστος* (Θεόκρ. Ζ', 100). — *μάλιστα δεινότατος* (Θ. Ζ', 42). Καὶ κατ' ἄλλον δὲ τρόπον ἐπιτείνονται τὰ ὑπερθετικά, πρὸς τὸ θετικὸν τῆς τάξεως αὐτῶν γινομένης τῆς παραθέσεως, ὡς *ἄναξ ἀνάκτων, μακάρων μακάρτατε* καὶ *τελέων τελειότατον κράτος, ὄλβιε Ζεῦ* (Αἰσχ. Ἱκ. 508). — *ὦ κακῶν κάκιστε* (Σ. Τ. 333). — *ὦ μιαρῶν μιαρώτατε* (Ἀρ. Εἰρ. 183).—*ἀγαθῶν ἱππέων κράτιστος ὢν ἱππεύς* (Ξ. Π. Α, γ', 13). Εἶναι δὲ φανερὸν ὅτι κατώτερον βαθμὸν ἐκφέρει τὸ *κάκιστος τῶν ἀνθρώπων* παρὰ τὸ *κακῶν κάκιστος*, διότι τὸ δεύτερον σημαίνει τὸν χειρότερον πάντων τῶν κακῶν, οὕτω καὶ περὶ τῶν ἄλλων. Οὐδεὶς δὲ βαθμὸς ἀνώτερος δυνατὸν νὰ ἐννοηθῇ τῶν *ἔσχατ' ἐσχάτων κακά* Σ. Φ. 68). — *ὃ δὴ δοκεῖ ἐν τοῖς μεγίστοις μέγιστον* (Πλ. Κρατ. 478).

§ 70. Διαφέρουσι δὲ ὅτι τὰ μὲν συγκριτικὰ πρὸς ἑνικὸν καὶ πληθυντικόν, καὶ πρὸς ὁμοειδὲς καὶ ἑτεροειδὲς φέρονται. Ὅθεν δυνατὸν εἰπεῖν συγκριτικῶς, *οὐχὶ μόνον ὁ τοίνυν Περίανδρος κατ' ἀρχὰς μὲν ἦν ἠπιώτερος τοῦ πατρός, ἔπειτα δὲ πολλῷ ἔτι ἐγένετο Κυψέλου μιαιφονώτερος* (Ἡρ. Ϛ', 92. 6).—*ὁ πρεσβύτερος τῶν ἀδελφῶν*.—*ἄλλων σοφώτερος*.—*πρᾶγμα πολλῶν χρυσίων τιμιώτερον* (Πλ. Πολ. Α, 366), ἀλλὰ καὶ *Μίλων ἀνδριάντος στεῤῥότερος*.— *ἄρτους λευκοτέρους χιόνος* (Μάτρ. παρ' Ἀθ. Δ', 134). Καὶ παρὰ τῷ

ποιητῇ *μέλιτος γλυκίων ῥέεν αὐδή* (Ἰλ. Α, 249).—*θάσσονας ἱρήκων καλλίτριχας ἵππους* (Ἰλ.Ν,819). Τὰ δὲ ὑπερθετικὰ μόνον πρὸς πληθυντικόν, περιλαμβάνον ὅλον τὸ εἶδος πρὸς ὃ ἡ σύγκρισις, ὡς τὰ ἀνωτέρω καὶ πολλὰ ἄλλα παραδείγματα δεικνύουσι· *πάντων ἀνθρώπων ὀλβιώτατος* (Ἡρ. Α, 30). — *ἀθλιώτατος βροτῶν*. — *ἄγγελλε πασῶν ἀθλιωτάτην ἐμέ* (Εὐρ.*Ἑλ.*810.Ἑκ.423).—*φιλοκινδυνότατος εἶ πάντων ἀνθρώπων* (Δημ. *Λεπτ.* 501).—*Παυσανίαν τὸν Λακεδαιμόνιον καὶ Θεμιστοκλέα τὸν Ἀθηναῖον, λαμπροτάτους γενομένους τῶν καθ' αὐτοὺς Ἑλλήνων* (Θ. Α', 138).—*κακονομώτατοι* (Λακεδαιμόνιοι) *ἦσαν σχεδὸν πάντων Ἑλλήνων* (Ἡρ. Α, 65). — *οἳ δὴ* (Λοκροὶ) *δοκοῦσιν εὐνομώτατοι τῶν περὶ ἐκεῖνον τὸν τόπον γεγονέναι* (Πλ. *Ν*. Α, 638)· οὕτω καὶ τὸ παρὰ Λόγγῳ (*Ποιμ*. Α'. γ') *εὐνομώτατα τῶν χωρίων*=τὰς ἀρίστας νομὰς ἔχοντα.

§. 71. Ὅταν ἡ παράθεσις ἦναι ἐπὶ ὁμογενῶν, τότε οὐδεμία ἡ δυσκολία· *Ἀχιλλεὺς Ἑλλήνων ἀνδρειότατος*. — *Ἑκάβη γυναικῶν ἁπασῶν ἀθλιωτάτη*. — *χαλεπώτατον δὲ τοῦτο πάντων ἐστὶ πραγμάτων* (Ἰσ.)· ὅταν δὲ ἐπὶ ἑτερογενῶν, τότε τὸ ὑπερθετικὸν τίθεται κατὰ τὸ γένος τῆς παραθετικῆς γενικῆς. — *ὁ οὐρανὸς ἥδιστον τῶν θεαμάτων*. Οὐδὲν ἧττον ὅμως ἀπαντᾶται καὶ κατὰ τὸ γένος τοῦ ὑποκειμένου, τῆς βάσεως τῆς παραθέσεως· *νόσων χαλεπώτατος φθόνος* (Μένανδρος).—*ἀηδὼν συμπάντων λιγύφωνος ἀοιδοτάτη πετεηνῶν* (Θεόκρ. ΙΒ', 7). — *ἡ λύπη χαλεπωτάτη τῶν παθῶν* (Πλούτ.). —*Πόντος πελαγέων ἁπάντων πέφυκε θωυμασιώτατος* (Ἡρ. Δ', 85), παρ' ἄλλοις *θωυμασιώτατον*.

§. 72. Τὰ συγκριτικὰ ἐκφέρουσι τὸ πρὸς ὃ γίνεται ἡ σύγκρισις οὐχὶ μόνον διὰ γενικῆς, ἀλλὰ καὶ δι' ἀπαρεμφάτου καὶ τοῦ συνδέσμου ἤ, μετὰ ἢ ἄνευ τοῦ *ὥστε* ἢ *ὡς*· τὰ *οἰκήϊα ἦν μέζω κακὰ ἢ ὥστε ἀνακλαίειν* (Ἡρ. Γ', 14). — *ἀμαθέστεροι γάρ εἰσιν ἢ ὡς ὑπ' ἐμοῦ ἐξαπατᾶσθαι* (Σιμων. *παρὰ Πλουτάρχῳ*). — *τὸ γὰρ νόσημα μεῖζον ἢ φέρειν* (Σ. *Τ.* 1293). Ὡσαύτως ὁμοιοπτώτως πρὸς τὸ συγκρινόμενον διὰ τοῦ μεσολαβοῦντος ἤ· *οὐκ ἔςιν οὐδὲν κρεῖσσον ἢ φίλος σαφής* (Εὐρ. *Ὀρ*. 1155).—*πλουσιωτέρῳ ἢ ἐμοί* (Ξ. *Π*. Η, γ', 32).—*σὺ δὲ μέλλεις ἐπ' ἄνδρας στρατεύεσθαι πολὺ ἀμείνους ἢ Σκύθας* (Ἡρ Ζ', 10. 1). Οἴκοθεν δὲ ἐννοεῖται ὅτι, νέας προτάσεως διὰ νέου ὑποκειμένου τιθεμένης, ὁ δεύτερος ὅρος τῆς συγκρίσεως

ἐκφέρεται διὰ ὑπονοουμένου ῥήματος, κατ' ἀναλογίαν παραλαμβανομένου· *τοῖς νεωτέροις καὶ μᾶλλον ἀκμάζουσιν ἢ ἐγὼ* (ἀκμάζω) *παραιτῶ* (Ἰσ. *περὶ Εἰρ.* τέλ.). — *ἀνδρὸς πολὺ δυνατωτέρου ἢ ἐγώ* (εἰμι. Ξ. *Π.* Ε, ϐ', 28). Ἄλλοτε τίθεται καὶ γενικὴ καὶ ὁ σύνδεσμος ἤ, ὡς *ἐκ στομάτων δὲ ἔῤῥεέ μοι φωνὴ γλυκερωτέρα ἢ μελικήρω* (Θεόκρ. Κ', 27)· τοῦτο δὲ φαίνεται= ἢ ἡ φωνὴ τοῦ μελικήρου. — *ἤδη τινὲς καὶ ἐκ δεινοτέρων ἢ τοιῶνδε ἐσώθησαν* (Θ. Ζ', 77)=καὶ ἐκ δεινοτέρων ἢ ἐκ τοιῶνδε.

§. 73. Ἀντὶ τῆς γενικῆς ἐν τοῖς συγκριτικοῖς τίθεται ἐνίοτε πτῶσις ἢ ἀπαρέμφατον ἔναρθρον μετὰ προθέσεως· *μεῖζον' ὅστις ἀντὶ τῆς αὑτοῦ πάτρας φίλον νομίζει, τοῦτον οὐδαμοῦ λέγω* (Σ. *'Αντ.* 182) =οὐδαμοῦ τίθεμαι= ἐν οὐδενὶ λόγῳ ποιοῦμαι. — *εἰμὴ δικαιότερον ᾤμην καὶ κάλλιον εἶναι πρὸ τοῦ φεύγειν τε καὶ ἀποδιδράσκειν ὑπέχειν τῇ πόλει δίκην* (Πλ. *Φαίδ.* 99).—*νομίσας πάντα ὕστερα εἶναι τἄλλα πρὸς τὸ ναῦς ξυμπαρακομίσαι* (Θ. Η, 41) = παραϐαλλόμενα πρὸς *τό*. — *πυκνότεραι* (ἐκλείψεις) *παρὰ τὰ ἐκ τοῦ πρὶν χρόνου μνημονευόμενα ξυνέϐησαν* (Θ. Α, 23)· τοῦτο δὲ καὶ ἐν τῇ συνηθείᾳ εἰσαγόμενον καὶ ἑλληνικώτερον καὶ χαριέστερόν ἐστι τοῦ βαρϐάρου ἀπὸ *τά*.—*'Αλκιϐιάδης ταῖς ἐπιθυμίαις μείζοσιν ἢ κατὰ τὴν ὑπάρχουσαν οὐσίαν ἐχρῆτο* (Θ. Ϛ', 15). Τοιοῦτον δὲ καὶ τὸ τοῦ ποιητοῦ (Ὀδ. Η, 216) *οὐ γάρ τι στυγερῇ ἐπὶ γαστέρι κύντερον ἄλλο* = ἐπάνω τῆς γαστρός, ὑπὲρ τὴν γαστέρα, ἢ ἐπὶ τῇ γαστρὶ τιθέμενον, ὡς ἐπὶ τύπου, καὶ πρὸς ταύτην παραϐαλλόμενον. Τότε ἤθελεν ὁμοιάζει πρὸς τὸ *καλεῖσθαι ἐπί τινος*.

§. 74. Ἐνίοτε διά τινος εὐαρέστου βραχυλογίας δὲν τίθενται φανερῶς οἱ δύο τῆς συγκρίσεως ὅροι, ἀλλὰ συνεπτυγμένως· *'Αριστείδης ἀπεδείξατο ἔργα λαμπρότερα τοῦ 'Αλκιϐιάδου*= τῶν τοῦ Ἀλκιϐιάδου. — *μηδ' 'Ολυμπίας ἀγῶνα φέρτερον αὐδάσομεν* (Πίνδ. *'Ολυμ.* Α, ἀρχ.)=τοῦ τῆς Ὀλυμπίας.—*τοῦ πλούτου παρέχω βελτίονας ἄνδρας* (Ἀρφ. *Πλ.* 558)=ἢ ὁ πλοῦτος παρέχει.—*χώραν ἔχετε οὐδὲν ἧττον ἡμῶν ἔντιμον* (Ξ. *Π.* Γ', γ', 41) = τῆς χώρας ἡμῶν. Συνεπτυγμένη παράθεσις εἶναι καὶ ἐν τῷ ἐπεὶ πλείων χρόνος, *ὃν δεῖ μ' ἀρέσκειν τοῖς κάτω τῶν ἐνθάδε* (Σ. *'Αντ.* 74), ἔνθα ὁ Τρικλίνιος « ἰστέον ὅτι οὕτως ἔδει εἰπεῖν, *ἐπεὶ ὁ χρόνος*, ὃν δεῖ μ' ἀρέσκειν *τοῖς κάτω πλείων ἐστίν*, ἢ ὃν δεῖ μ' ἀρέσκειν *τοῖς ἐνθάδε*· νῦν δ' οὐ συνέ-

κρινε τὸν χρόνον πρὸς τὸν χρόνον, ἀλλ' ἀνομοιογενῶς τὴν σύγκρισιν ἐποίησε χρόνου καὶ προσώπου, λέγων, *πλείων χρόνος τῶν ἐνθάδε ἀνθρώπων.* » Τοιαῦτα δὲ καὶ τὰ *αἱ πυραμῖδες λόγου μέζονες* (Ἡρ. Β', 148). — *κρεῖσσον λόγου τὸ εἶδος τῆς νόσου* (Θ. Β', 50).—*ἔργα κρείσσον' ἀγχόνης εἰργασμένα* (Σ. *Τ.* 1374)=ἀγχόνης ἐπικρατέστερα, οὐδὲ δι' ἀγχόνης θεραπεύσιμα. Τὸ αὐτὸ γίνεται καὶ ἐπὶ τῶν ὑπερθετικῶν, *οἱ δὲ ἐκ τῆς Λιβύης* (Αἰθίοπες) *οὐλότατον τρίχωμα ἔχουσι πάντων ἀνθρώπων* = τῶν τριχωμάτων πάντων ἀνθρώπων.

§ 75. Τὰ συγκριτικά, ἐκτὸς τῆς παραθετικῆς γενικῆς, δέχονται καὶ πτῶσιν ἄλλην, οἵαν δέχονται ὡς ἁπλᾶ θετικά· καὶ εἰ μὲν τὸ ἐπίθετον συντάσσεται μετὰ γενικῆς, τότε συνέρχονται δύο γενικαί, μία ἡ παραθετικὴ καὶ μία ἡ τοῦ θετικοῦ, *ἐμπειρότερος εἶ ἐμοῦ τῶν Ὁμήρου* (Πλ. *Ἴωνι*, 539). — *τῆς δὴ γνωστικῆς μᾶλλον ἢ τῆς . . . πρακτικῆς βούλει τὸν βασιλέα φῶμεν οἰκειότερον εἶναι* (Πλ. *Πολιτ.* 259)· εἰ δὲ τὸ ἐπίθετον συντάσσεται μετὰ δοτικῆς, τότε συνέρχονται γενικὴ καὶ δοτική.— *οὗτός ἐστι τῶν ἄλλων ἀπραγμονέστερος τοῖς φίλοις.*—*ὅσον αἱ χεῖρες τοῦ σιδήρου οἰκειότεραι τούτῳ εἰσί* (Ἀντιφῶν *Τετραλογ.* Γ', 693).—*ἐμοί τε καὶ τοῖσι ἐμοῖσι πρήγμασι οὐδένα σεῦ ἄνδρα εὐνοέστερον* (Ἡρ.Ε,24), ὡς ἐκ τοῦ εὔνους. Τὸ αὐτὸ συμβαίνει καὶ ἐπὶ τῶν ὑπερθετικῶν· *Σωκράτης ἀφροδισίων καὶ γαστρὸς πάντων ἀνθρώπων ἐγκρατέστατος* (Ξ. *Ἀπ.* Α, Ϛ', 1)= ἀφροδισίων καὶ γαστρὸς ἐγκρατὴς μάλιστα πάντων ἀνθρώπων.—*τὴν δὲ ταμίαν ἐποιησάμεθα ἐπισκεψάμενοι, ἥτις ἡμῖν ἐδόκει εἶναι ἐγκρατεστάτη καὶ γαστρὸς καὶ οἴνου καὶ ὕπνου καὶ ἀνδρὸς συνουσίας* (Ξ. *Οἰκ.* Θ', 11). Ἐνίοτε δέ, παραλειπομένης τῆς παραθετικῆς γενικῆς, μένει μόνον ἡ θετική, ὡς *οἱ νέοι εἰσὶν ἀμελέστεροι τῶν θείων* = μᾶλλον τῶν θείων ἀμελεῖς ἢ οἱ γέροντες. — *οἱ Ἀθηναῖοι ἦσαν ἐμπειρότατοι τῆς θαλάσσης* (Θουκ.) = μάλιστα πάντων ἔμπειροι.

§. 76. Γίνεται δὲ σύγκρισις συγκριτικοῦ πρὸς συγκριτικόν, ἐν τῷ τοῦ ποιητοῦ (Ὀδ. Α, 162) *πάντες κ' ἀρησαίατ' ἐλαφρότεροι πόδας εἶναι ἢ ἀφνειότεροι χρυσοῖό τε ἐσθῆτός τε*, ἔνθα αἱ μὲν γενικαὶ χρυσοῖο καὶ ἐσθῆτος εἶναι, κατὰ τὰ προεξηγηθέντα, δυνάμει τῆς θετικῆς σημασίας τοῦ ἀφνειός (ἀν. σ. 55. §. 53. Ϛ'), τὸ δὲ ἀφνειότεροι συγκρίνεται πρὸς τὸ ἐλαφρότεροι = ἤθελον εὐχηθῆ νὰ ἦναι μᾶλλον ὠκύποδες ἢ χρυσοφόλιστοι (Ἴδε Νίτσην πολλά τινα περὶ τούτου φιλο-

σοφοῦντα).—*μανικώτεροι ἢ ἀνδρειότεροι φύονται* (Πλ. *Θεαιτ.* 144). Τοιοῦτον δὲ καὶ τὸ τοῦ Ἡροδότου (Γ', 65) *ἐποίησε ταχύτερα ἢ σοφώτερα*. Ἀλλὰ καὶ συγκριτικὸν πρὸς ὑπερθετικὸν συγκρίνεται, ὡς *βελτίων τοῦ καλλίστου*· οὕτω παρὰ Ῥωμαίοις· « Achilles fortissimo Trojanorum Hectore fortior fuit.—fortior Achilles Hectore, fortiore Patrroclo » (Prifcianus, I, III, β', 15).

§. 77. Ἐνίοτε συγκρίνεται τὸ ὑποκείμενον πρὸς ἑαυτό, κατ' ἄλλην καὶ ἄλλην ἡλικίαν ἢ κατάστασιν θεωρούμενον, *κρείττων ἑαυτοῦ*.—*πλουσιώτεροι ἑαυτῶν*. — *δυνατώτεροι δ' αὐτοὶ ἑαυτῶν ἐγίγνοντο* (Θ. Α, 8. Γ', 11. Ἴδε καὶ ς', 72. Ζ', 66). - *τὸ πρεσβύτερον ἄρα ἑαυτοῦ γιγνόμενον καὶ νεώτερον ἑαυτοῦ ἅμα γίγνεται, εἴπερ μέλλει ἔχειν ὅτου πρεσβύτερον γίγνεται* (Πλ. *Παρμ.* 141). Τὸ αὐτὸ δὲ γίνεται καὶ ἐπὶ τῶν ὑπερθετικῶν· *εἶθε σοι, ὦ Περίκλεις, τότε συνεγενόμην, ὅτε δεινότατος σαυτοῦ ταῦτα ἦσθα* (Ξ. *'Απ.* Α, β', 46). — *λαμπρός ἐστιν ἕκαστος ἵν' αὐτὸς αὑτοῦ τυγχάνῃ βέλτιστος ὤν* (Πλ. *Γοργ.* 484)· « *τὸ δὲ ἄριστα ἑαυτοῦ διαλεχθῆναί τινα* λέγεται μέν, οὐ πρὸς τὸ πρόσωπον δέ, οὗ ἡ γενική, ἡ παράθεσις, ἀλλὰ πρὸς τὰς ἄλλας αὐτοῦ διαλέξεις » (Θ. Γαζῆς).

§. 78. Γίνεται δὲ σύγκρισις, εἶδος τοὐλάχιστον συγκρίσεως, καὶ διὰ τῶν θετικῶν καὶ τοῦ ἀπαρεμφάτου, ὅταν διὰ τοῦ θετικοῦ ἐξηγῆται ἰδιότης ἀνίκανος εἰς τὸ παραγαγεῖν τὸ διὰ τοῦ ἀπαρεμφάτου δηλούμενον· *ὀλίγους γὰρ εἶναι στρατιῇ τῇ Μήδων συμβαλέειν* (Ἡρ. ς', 109). — *ὁ χρόνος βραχὺς ἀξίως διηγήσασθαι* (Πλ. *Μενεξ.* 239). — *ταπεινὴ ὑμῶν ἡ διάνοια ἐγκαρτερεῖν ἃ ἔγνωτε* (Θ. Β', 61. Ἴδε καὶ Α, 50). Ὡσαύτως καὶ τοῦ *ὥστε* τιθεμένου ἐν τῷ ἀπαρεμφάτῳ· *ἡμεῖς γὰρ ἔτι νέοι ὥστε τοσοῦτον πρᾶγμα διελέσθαι* (Πλ. *Πρωτ.* 314) = nous sommes trop jeunes pour décider dans une affaire si importante. — *γέρων ἐκεῖνος ὥστε σ' ὠφελεῖν* (Εὐρ. *'Ανδρ.* 80). — *ψυχρὸν* (τὸ ὕδωρ) *ἔφη ὥστε λούσασθαι* (Ξ. *'Απ.* Γ', ιγ', 3. Ἴδε καὶ Π. Δ, ἑ, 15. καὶ Α', ἑ, 11).

§. 79. Περὶ τούτων πραγματεύεται ὁ Βυττεμβάχιος ἐν τῇ Κριτικῇ Βιβλιοθήκῃ (Μέρ. Ι, σ. 65, ἐν τόμῳ Γ'), ἐκλαμβάνων, ὡς καὶ ἄλλοι, τὸ θετικὸν ἀντὶ συγκριτικοῦ, ὑπονοουμένου τοῦ μᾶλλον ἢ ἧττον, ὁ δὲ Ἑινδόρφιος, ἐν τῷ ἀνωτέρω χωρίῳ τοῦ Πλάτωνος, σημειοῖ ὅτι ναὶ μὲν τὰ αὐτὰ ἐπίσης ἐκφέρονται διὰ τοῦ συγκριτικοῦ, ἀκρι-

βέστερον ὅμως δι' αὐτοῦ, καὶ ἀτονιώτερον διὰ τοῦ θετικοῦ, καὶ τούτου τὴν κρίσιν ἀφίνω εἰς ἄλλους ἱκανωτέρους. Τοιοῦτον δέ τι γίνεται καὶ ἐν τοῖς ὑπερθετικοῖς· *δειλαία δειλαίων* (Σ. *Ἠλ.* 849)= δειλαιοτάτη.—*ἄῤῥητ' ἀῤῥήτων* (Σ. *Τ.* 465)= ἀῤῥητότητα, αἴσχιστα, καὶ ἀπρεπέστερα, οὐ λεγόμενα· *ὑπερβολικῶς*, παρὰ τῷ σχολιαστῇ· τὸ δὲ *ἐχθροὺς ἐχθρῶν* (Εὐρ. *Ἀνδρ.* 521), μᾶλλον ἴσως = ἐχθροὺς ἐξ ἐχθρῶν γενομένους, τὴν Ἀνδρομάχην καὶ τὸν Μολοττόν, (*λείψανα ἐᾶσαι τῶν ἐχθρῶν*, παρὰ τῷ σχολιαστῇ) ἢ = ἐχθίστους, ὡς παρὰ Βερνάρδυος, ὃς διαστέλλει τούτων ἄλλα τινὰ τοιαῦτα ὡς κωμικώτερα, οἷα τὰ *ὦ πιστὰ πιστῶν*.— *τὰ κακὰ τῶν κακῶν*.—*τὰ καλὰ τῶν καλῶν* (σελ. 154).

§. 80. Ἐν τοῖς ἔμπροσθεν εἴπαμεν ὅτι τὰ παραθετικὰ μόνον ἐκ τῶν ἐπιδεχομένων τὸ μᾶλλον καὶ ἧττον ἐπιθέτων γίνονται, καὶ οὐχὶ ἐκ τῶν οὐσιαστικῶν, ἀνεπιδέκτων βαθμοῦ ὄντων. Εἰς τοῦτο φαίνεται ὅτι ἀντιβαίνουσιν οὐκ ὀλίγα τοιαῦτα, οὐχὶ μόνον ἐξ οὐσιαστικῶν, ἀλλὰ καὶ ἐξ ἐπιῤῥημάτων, καὶ ἐκ προθέσεων γινόμενα· διότι ἀπαντᾶται οὐχὶ μόνον *κλεπτίστατος* (Ἀρφ. *Πλ.* 27), *πλεονεκτίστατος* (Ξ. *Ἀπ.* Α', β', 12), *ἁρπαγίστατος*, *βλακίστατος* καὶ *βλακώτατος* (Ξ, *Ἀπ.* Γ', ιγ', 4), οἷον ἐκ τοῦ *βλακός*, *τολμήστατος* (Σ. *Φ.* 984), κατὰ τὴν ὑπὸ Βουττμάννου ἀνακληθεῖσαν ὀρθὴν γραφὴν τῶν ἀντιγράφων, ἀντὶ *τολμίστατος*, *ὑβριστότατος* καὶ *ὑβριστότερος* (Ξ. *Ἀν.* Ε, ή, 3. *Ἀπ.* Α', β', 12), ἐκ τοῦ *ὑβριστής*, διὰ τὸ εὐφωνότερον, ἀντὶ *ὑβριστήστερος* καὶ *ὑβριστήστατος*, ἀλλὰ καὶ *ἀλγίων*, *καλλίων*, *κύδιστος*, *κέρδιστος* *κράτιστος*, κτλ, ὡς ἐκ τοῦ *ἄλγος*, *κάλλος*, *κῦδος*, *κέρδος*, *κράτος*. Ὡσαύτως *ὁπλότατος* (Ἰλ. Θ, 342) οἷον *ὀπισώτατος*, ὡς καὶ *προσώτατος*, *τοῦ προσωτάτου ἀνδρῶν* (Σ. *Αἴ.* 738, ἀλλὰ νῦν διορθοῦται *τοῦ προσωτάτω*)· καὶ *ἀφάρτερος* (Ἰλ. Ψ, 311) ἐκ τοῦ *ἄφαρ*, ὅπερ ἐπιθετικῶς ἐκλαμβάνουσί τινες ἐν τῷ τοῦ Θεόγνιδος (518. Οὐελκ.) *τῶν ἄφαρ ἴσι πόδες*, γράφοντες *ἄφαρ εἰσὶ πόδες*, *ἀγχοτέρη* (Ἡρ. Ζ', 175), *ἄγχιστος* (Σ. *Τ.* 919)· προσέτι δὲ *πρό*, *πρότερος*, *πρότατος πρόατος*, *πρῶτος*, *ὑπέρ*, *ὑπέρτερος*, *ὑπέρτατος* καὶ *ὕπατος*.

§. 81. Ἀλλὰ πρὸ πάντων τὸ *κλέπτης* καὶ *πλεονέκτης*, ἐξ ὧν τὰ *κλεπτίστατος* καὶ *πλεονεκτίστατος*, εἶναι προφανῶς ἐπίθετα, ὡς

καὶ τὸ *ληστὴς* καὶ *ληΐστωρ* (*ληΐστορες ἄνδρες*. Ὀδ. Ο, 427), καὶ τὸ *αἰχμητὴς* (*αἰχμητὴς ἀνήρ*. Θέογν. 500. Οὐελκ.), διότι καὶ *κλέπτης* καὶ *πλεονέκτης* δυνατὸν νὰ ἦναι τις μᾶλλον ἢ ἔλαττον (Ἴδε ἀν. σ. 61. §. 62.). Οὕτω καὶ περὶ τῶν ἄλλων· τὸ *ψευδίςατος*, π. χ, ἐὰν μὴ ἦναι ἐκ τοῦ ψεῦδις—τος (Πίνδ. *Ν*. Ζ΄, 49), εἶναι πάντοτε=ψευδέστατος. Τὰ δὲ *ἀλγίων*, *καλλίων*, μετὰ τῶν ὁμοίων, ἀντὶ νὰ παραχθῶσιν ἐξ οὐσιαστικῶν, παράγονται πολλῷ μᾶλλον ἐξ ἐπιθέτων, εἴτε πάλαι ποτὲ ὑπαρξάντων, εἴτε, κατ᾽ ἀναλογίαν ἄλλων, ὑποτεθέντων. Ὡς δηλ. τὰ *βαθύνω*, *βαρύνω*, *κρατύνω*, προϋποθέτουσι τὰ ὑπάρχοντα βαθύς, βαρύς, *κρατύς* (Ἰλ. Π, 181), οὕτω καὶ τὰ *καλλύνω*, *κακύνω*, *μαλακύνω*, *μεγαλύνω*, κτλ, προϋποθέτουσι *καλλύς*, *κακύς*, *μαλακύς*, *μεγαλύς*· διὰ τοῦτο καὶ αὐτὸς ἐπείσθην πάλαι ποτέ, ὅτι *καλλύτερος*, *κακύτερος*, *μεγαλύτερος*, γραπτέον ἐν τῇ συνηθείᾳ, ὡς καὶ *ἐλαφρύτερος* ἐκ τοῦ *ἐλαφρύς*.

§. 82. Ὡσαύτως δὲ *βασιλεύτατος* καὶ *βασιλεύτερος* (Ἰλ. Ι, 69. 160), προῦκυψαν εὐκόλως ἐκ τοῦ *βασιλεύς*, οἷον μεγαλοπρεποῦς θεωρουμένου. Κατ᾽ ἀναλογίαν δὲ καὶ τὸ *φέρτερος* ἤτοι ἐκ τοῦ *φέρτης*=ὁ φέρειν ἱκανός, fortis, ἢ ἐκ τοῦ *φερέστερος*, ὅπερ ὑποθέτει ἄλλο ἀνάλογον θετικόν, ὡς καὶ τὸ *φέριστος*· τὸ δὲ *βέλτερος*; τοῦτο, κατὰ Ῥείμερον γίνεται ἐκ τοῦ *ἕλω*, *θέλω*, *βέλω*, *βόλω*, volo, *βελός*=bellus, *βελώτερος* καὶ *βέλτερος*, ὡς *φίλτερος* ἐκ τοῦ *φιλώτερος*· ὅθεν *βέλτερον*=αἱρετώτερον, καὶ οὕτω παρ᾽ Ὁμήρῳ κατ᾽ οὐδέτερον γένος. Ἴσως δὲ καὶ ἐκ τοῦ *βέλτος* ἐκ τοῦ *βέλω*=βάλω=βάλλω=ὁ ἱκανώτερος εἰς τὸ βάλλειν. Ἴδε τὸν Ἐτυμολόγον. Οὐδὲν δὲ καινότερον τὰ ἐξ ἐπιῤῥημάτων, διότι καὶ αὐτὰ ἐπιθέτου χαρακτῆρα φέρουσιν, ὡς καὶ αἱ ἐξ αὐτῶν γινόμεναι προθέσεις, καὶ προφανῆ τὰ ἐκ τῶν μετοχῶν *ἐῤῥωμενέστερος*, *ἀσμενέστατος*, καὶ τὰ τοιαῦτα. Οὕτω λοιπόν, εἴτε ὑπῆρξέ τι θετικόν, εἴτε κατ᾽ ἀναλογίαν ὑπετέθη πρὸς παραγωγὴν τοῦ παραθετικοῦ, ἵνα γένῃ παράθεσις, πρέπει, οὕτως ἢ ἄλλως, νὰ ἐννοηθῇ βαθμοῦ δεκτικὴ ἰδιότης. Εἰς τὸ *λωΐων* καὶ *λῷστος*, π. χ. οὐδὲν κωλύει νὰ δεχθῶμεν θετικὸν *λωός*, κατὰ τὸ *ζωός*· τὸ *κύντερον* δυνατὸν νὰ παραχθῇ εἴτε ἐξ ἀναλόγου θετικοῦ, σημαίνοντος τὸ *κυνικός*, εἴτε κατ᾽ εὐθεῖαν ἐκ τοῦ *κύων*, ὡς ἔχοντος τὴν ἰδιότητα τῆς ἀναισχυντίας. Κωμικὰ τὰ *αὐτότερος* τοῦ Ἐπιχάρμου καὶ *αὐτότατος* τοῦ Ἀριστοφάνους (Πλ. 83.)· α τὸ

δ' Ὁμήρου *πρώτιστος* (Ἰλ. Ξ, 442) καὶ *τρίτατος* (Ἰλ. Ξ, 117) σχῆμα μόνον ὑπερθετικοῦ ἔχει » (Θ. Γαζῆς).

§. 83. Εἴπομεν ὡσαύτως ἐν τοῖς ἔμπροσθεν ὅτι τὰ μὲν συγκριτικὰ φέρονται πρὸς ἑνικόν τε καὶ πληθυντικόν, πρὸς ὁμοειδές τε καὶ ἑτεροειδές, τὰ δὲ ὑπερθετικὰ μόνον πρὸς ὁμοειδὲς καὶ πρὸς πληθυντικόν, περιλαμβάνον ὁλόκληρον τὴν τάξιν πρὸς ἣν ἡ σύγκρισις· ὥστε ἡ ἰδέα τοῦ ὑπερθετικοῦ συνεφέλκει ἀναγκαίως καὶ τὴν ἰδέαν τοῦ *πάντων*. Καὶ εἰς ταῦτα δὲ φαίνονταί τινα ἀντιβαίνοντα. Καὶ πρῶτον μὲν τὰ συγκριτικὰ ἐνίοτε φέρονται οὐχὶ πρὸς πλείονα, ἀλλὰ καὶ πρὸς τὸ ὅλον, ὅπου ἁρμόζει, κατὰ τὰ προηγούμενα, τὸ ὑπερθετικόν· *Φαιήκων ἀνδρῶν προγενέστερος* (Ὀδ. Η, 156).—*ἡμῶν ὁ γεραίτερος* (Ξ. *Π*. Ἑ, ά, 6). Προσόμοιον δὲ καὶ τὸ (Ὀδ. Γ, 362) *οἶος μετὰ τοῖσι γεραίτερος*. Ἀλλὰ καὶ μετὰ τοῦ *πάντων* εὑρίσκεται τὸ συγκριτικόν· *θηρῶν ἁπάντων ἀγριωτέρα γυνή*, ὡς ἔλεγεν ὁ ἄκομψος καὶ ἀπολίτιστος ἀρχαῖος κωμικός. (Ἴδε καὶ Ξ. Π. Γ', γ', 2).

§. 84. Ἐν πολλοῖς τούτων παρὰ λεπτοτέραν τοῦ δέοντος φιλοσοφίαν, αὐθαιρέτως διαστέλλουσαν σύγκρισιν καὶ ἐκλογήν, διαίρεσιν καὶ χωρισμὸν καὶ τὰ τοιαῦτα, ὀρθότερον φαίνεται δέξασθαι ἀνακρίβειαν φράσεως, ὡς ἐν πολλοῖς ἄλλοις, ἢ καὶ ἀνακρίβειαν τοῦ ἀνωτέρω κανόνος, οὐχὶ παρὰ πᾶσιν, ὡς φαίνεται, δεκτοῦ, διότι παρὰ Πρισκιανῷ (III, ά, 15) ἀναγινώσκομεν « fit autem comparatio vel ad unum vel ad plures tam sui generis quam alieni: quamvis *Graeci, honoris causa suae gentis magis, quam ratione veritatis, dicunt, non posse ad multos sui generis fieri comparationem.* Alii autem dicunt, hanc esse rationem, propter quam non utuntur tali comparatione, quod, cum ad plures sui generis fit comparatio, superlativo possumus uti, ut *fortissimus Graecorum Achilles*, sed superlativus multo alios excellere significat, comparativus vero potest et parvo superantem demonstrare. » κτλ. Ἄλλων δὲ παραλειπομένων ἐνταῦθα, ἐκ τῆς περὶ τοῦ κανόνος διαφωνίας ταύτης φαίνεται προκύπτουσα καὶ ἡ ἐν πολλοῖς διαφωνία τῆς γραφῆς· προτιμῶσι, π. χ. τὸ ὑπερθετικὸν ἐν τοῖς τοῦ Θεοκρίτου (ΙΈ, 139)· *οὔθ' Ἕκτωρ Ἑκάβας ὁ γεραίτατος εἴκατι παίδων*, ἀντὶ τοῦ συγκριτικοῦ *γεραίτερος*, μεταβάλλουσι δὲ μετ' ἄλλων τὸ *λαρώτατος*, κτλ. Ἴδε κατωτέρω.

§. 85. Καὶ τοὐναντίον δὲ τὰ ὑπερθετικὰ ἐνίοτε οὐχὶ μόνον φέρονται πρὸς πλείονα, ἀλλὰ τίθενται καὶ ἐπὶ παραθέσεως δύο μόνον, ὅπου κυρίως ἁρμόζει τὸ συγκριτικόν, ὡς *πολλῶν κατὰ γῆν καὶ κατὰ θάλατταν θηρίων ὄντων, μέγιστόν ἐστι θηρίον γυνή* (Μενάνδρου *Ὑποβολιμαῖος*), ὅπερ εὐκόλως, λέγουσιν, εὐοδοῦται, ὑπονοουμένου τοῦ *πάντων*· δυσκολώτερον δὲ τὸ (Ὀδ. Β, 350) ὅτις (οἶνος) *μετὰ τὸν λαρώτατος, ὃν σὺ φυλάσσεις*. Καὶ τοῦτο μὲν τρέπουσιν, εἰ καὶ οὐχὶ πάντες, εἰς τὸ συγκριτικὸν *λαρώτερος*, διότι οὐδαμῶς ἀναφέρει ὁ ποιητὴς διαφόρου εἴδους καὶ γλυκύτητος οἴνους (Ἴδε Νίτσην ἐν τῇ ἑρμηνείᾳ τοῦ ἀνωτέρω χωρίου), κρατοῦσιν ὅμως τὸ (Ὀδ. Λ, 482) *σεῖο δ', Ἀχιλλεῦ, οὔτις ἀνὴρ προπάροιθε μακάρτατος*=οὔτοι σεῖο μακάρτερος, μακαρτάτου ὄντος, ἢ=οὐδείς, πρὸς σὲ παραβαλλόμενος, εὐδαιμονέστατος. Τοιοῦτον δὲ καὶ (Εὐρ. *Ἀνδρ.* 6) *νῦν δ' οὔτις ἄλλη δυστυχεστάτη γυνή*, κτλ. Εἰς δὲ τὸ τοῦ Ἰσοκράτους (*Εὐαγ.* κζ'.) *καὶ τὸν ἐνθάδε βίον εὐτυχέστερον καὶ θεοφιλέστατον ἐκείνων διαβεβίωκεν*, ἀποδέχονται τὴν διόρθωσιν τοῦ ἡμετέρου Κοραῆ, τρέποντος τὸ ὑπερθετικὸν εἰς συγκριτικόν, *θεοφιλέστερον*.

§. 86. Περὶ τῆς διαφορᾶς τῶν συγκριτικῶν καὶ ὑπερθετικῶν ὡς πρὸς τὸ ὁμοειδὲς καὶ ἑτεροειδὲς ἔχουσί τινα οἱ τοῦ τετάρτου τῆς τοῦ Γαζῆ γραμματικῆς ἑρμηνευταί, Ν. Καυσοκαλυβίτης καὶ Ἀθ. Πάριος, ἐπανορθῶν ἔν τισι τὸν πρῶτον. Ἀλλὰ θελήσαντες παραπολὺ νὰ λεπτολογήσωσιν ἐτράπησαν εἰς φιλοσοφίαν ὑψηλοτέραν ἢ κατὰ γραμματικήν, διαστέλλοντες *ὁμοούσια καὶ ἑτεροούσια, συγκριτικῶς καὶ διακριτικῶς*. Οὕτω π. χ. ὁ Πάριος μετὰ τὰ παραδείγματα *ἄνθρωπος ἵππου βελτίων*. — *μεῖζον ἀγαθὸν ἡ παιδεία τῆς ἀπαιδευσίας*.—*ἡ θεοτόκος τιμιωτέρα τῶν Χερουβὶμ καὶ ἐνδοξοτέρα τῶν Σεραφὶμ μεγαλύνεται*, ὑποσυνάπτει « οὐ συγκριτικῶς δηλ. ἀλλὰ διακριτικῶς· ἀεὶ γοῦν ἐπὶ τῆς παραθέσεως τῶν ἑτεροφυῶν τὸ κρεῖττον, διὰ τὸ ἀνόμοιον τῆς φύσεως, ἐπὶ δὲ τῶν ὁμοφυῶν εἴτ' οὖν ὁμοουσίων, τὸ μᾶλλον καὶ ἧττον λέγεται. »

§. 87. Εἰς τὸ *οἱ λοιποὶ τῶν Ἑλλήνων* γίνεται βεβαίως διάκρισις καὶ διαίρεσις ἄνευ συγκρίσεως, ἀλλὰ εἰς τὸ *οἱ εὐφυέστατοι τῶν ἵππων* γίνεται τοῦτο; Παραπέμποντες εἰς τοὺς φιλοσόφους τὰς τοιαύτας λεπτολογίας, ὡς πρὸς τὴν σύνταξιν τῶν περὶ ὧν ὁ λόγος παραθετικῶν, σημειοῦμεν· ά. ὅτι τὸ τοῦ Θεοδώρου Γαζῆ « *τὰ συγκριτικὰ οὐ μόνον*

πρὸς ὁμοφυεῖς ἢ συγγενεῖς, ἀλλὰ καὶ πρὸς ἑτερογενεῖς » ἐκληπτέον γενικώτερον ἢ καθ' ἃ φέρει παραδείγματα· 6'. ὅτι τὸ πρᾶγμα φαίνεται ἁπλούστερον, ἐὰν εἴπωμεν ὅτι τὰ ὑπερθετικὰ δυνατὸν νὰ συνταχθῶσι πρὸς πᾶσαν τάξιν ὄντων, πρὸς ἣν δυνατὸν νὰ ἀναχθῶσιν. Εἰ μὲν ὁ Ἀχιλλεύς, ὡς Ἕλλην, οὐ δύναται καθ' ὑπέρθεσιν παραβληθῆναι πρὸς τοὺς Τρῶας, δύναται ὅμως κάλλιστα πρὸς πάντας τοὺς αἰχμητάς, Ἑλλήνων τε καὶ βαρβάρων περιλαμβανομένων, καὶ δυνατὸν εἰπεῖν περὶ Ἡρακλέους, ὡς ἀνθρώπου, *ἀνθρώπων ἁπάντων ἀνδρειότατος*· ἡ ἀρετὴ δὲν εἶναι βεβαίως πρᾶγμα ὑλικὸν ὡς ὁ ἀγρός, ἀλλ' ὡς ἀγαθοῦ ἐν γένει θεωρουμένης, δυνατὸν εἰπεῖν *μέγιστόν ἐστι τῶν ἀγαθῶν ἀρετή* (Ἰσ)· ὁ σύμβουλος δὲν εἶναι κτῆμα, ὡς ὁ οἶκος, ἀλλ', ὡς τοιούτου ἐν γένει θεωρουμένου, λέγεται *σύμβουλος ἀγαθὸς χρησιμώτατον καὶ τυραννικώτατον ἁπάντων κτημάτων ἐστί* (Ἰσ. πρὸς *Νικοκλ*. τέλ.).

§. 88. Ἐν τοῖς ἔμπροσθεν εἴδομεν ὅτι ἡ γυνὴ παραβάλλεται ὑπερθετικῶς πρὸς τὰ θηρία, ἐν οἷς περιλαμβάνεται, ἐπίσης δὲ καὶ ὁ ἄνθρωπος ἐν γένει· *ἄνθρωπος πάντων θηρίων θεοειδέστατος*. Τοῦτο ἐκ τοῦ *περὶ Ὁμονοίας* τοῦ Ἀντιφῶντος ἀναφέρεται παρὰ Σουΐδα ἐν λέξει *θεαιδέστατος*, ἣν γραφὴν ἀναφέρει καὶ ὁ Εὐστάθιος (Ἰλ. Γ, 37. σ. 378). Ἴσως ἤθελεν εἰκάσει τις ὅτι εἶναι ἐκ τοῦ *θεοὺς αἰδεῖσθαι*, ὁ Βουτμᾶννος ὅμως (Λεξιλ. Ἀ, 173) πείθεται ὅτι ὁ Ἀντιφῶν ἔγραψε *θεειδέστατος*. Οὕτω δὲ καὶ τὸ ἐκ Θεοδωρήτου ἀναφερόμενον *ἀδάμας τῶν ὑλῶν ἐστιν ἁπασῶν στερεώτατός τε καὶ ἰσχυρότερος* ἐπίσης ἦτον δυνατὸν καὶ ὑπερθετικῶς νὰ ἐκφρασθῇ καὶ κατ' ἀμφότερα, διότι καὶ οὗτος θεωρεῖται ὡς ὕλη. Οὕτως ἡ Ἑκάβη, ὡς γυνή, πρὸς τὰς γυναῖκας παραβαλλομένη καθ' ὑπέρθεσιν, ὀνομάζει ἑαυτὴν *πασῶν ἀθλιωτάτην* (Εὐρ. *Ἑκ*. 424), ἡ αὐτὴ δέ, ὡς βροτὸς πρὸς τοὺς βροτοὺς παραβαλλομένη, λέγεται *βροτῶν ἀθλιωτάτη* (Εὐρ. *Ἑκ*. 811). Δυνατὸν δὲ ὡς ζῶον νὰ παραβληθῇ πρὸς τὰ ζῶα, καὶ ὡς ὂν πρὸς τὰ ὄντα.

§. 89. Μόνον τὰ πάντῃ πάντως ἄσχετα κατά τι καὶ οὐδὲν ἔχοντα κατὰ τοῦτο σημεῖον ἐπαφῆς, οὐ παραβάλλονται πρὸς ἄλληλα, ὡς ἂν εἴη ὁ οἶνος καὶ τὸ ὕδωρ κατὰ τὴν μεθυστικὴν δύναμιν, τὸ κρέας καὶ ὁ λίθος κατὰ τὴν θρεπτικήν, κτλ. Λέγει δὲ περὶ τούτου Μ. Πλανούδης « Δεῖ δὲ τήν τε σύγκρισιν καὶ ὑπέρθεσιν ἐν ἐκείνοις προβαίνειν, ἔνθα καὶ ἄμφω τὰ παρατιθέμενα πρόσωπα τοῦ αὐτοῦ μετέχει,

περὶ οὗ τὴν παραβολὴν ποιούμεθα· ἀμέλει καὶ κακῶς ἔχει *τὸν Νέστορα γηραιότερον λέγειν τοῦ Ἀχιλλέως*· ὁ μὲν γὰρ γέρων, ὁ δ' οὐδ' εἰς ἀνδρῶν ἡλικίαν ἀφίκετο· οὐδὲ δεῖ *τὸν ἥλιον λαμπρότερον λέγειν τῆς γῆς*· ὁ μὲν γὰρ φῶς ὅλος ἐστίν, ἡ δὲ οὐδ' ἔστιν ὅπου φωτὸς οἴκοθεν ἀπολαύει· οὐδὲ *κῆτος πασῶν μαιῶν* (=θαλασσίων καρκίνων) *μέγιστον, ἀστέρα μέντοι ἀστέρος λαμπρότερον* καὶ μάλα ἐροῦμεν, τὸν τῆς Ἀφροδίτης ἴσως τοῦ Ἑρμοῦ· καὶ γὰρ ἄμφω λαμπροί, *καὶ κῆτος πάντων μέγιστον*, μεγάλα γὰρ πάντα » (παρὰ τῷ *Γουδιανῷ Ἐτυμολογικῷ* λεγομένῳ σ. 646—49. Περὶ δὲ τοῦ ὀνόματος *Γουδιανὸν* ἴδε *Ἱστορίαν τῶν Ἑλλήνων Ποιητῶν*, κτλ. σ. 370).

§. 90. Σημειώσαντες ὡσαύτως ἐν τοῖς ἔμπροσθεν ὅτι τὰ παραθετικὰ ἄλλοτε μὲν δέχονται, ἐκτὸς τῆς παραθετικῆς, καὶ ἄλλην πτῶσιν, γενικὴν ἢ δοτικήν, κατὰ τὴν φύσιν τοῦ ἐπιθέτου, ἄλλοτε δὲ τὴν μίαν μόνον ἢ τὴν ἄλλην, προσσημειοῦμεν ἐνταῦθα ὅτι ἐνίοτε τίθενται εἰς τὸν λόγον ἀπολύτως, οὐδεμίαν πτῶσιν δεχόμενα. Οὕτω λέγεται διὰ τῶν ὑπερθετικῶν *ἄριστος ἀνήρ, κάκιστος ἀνήρ*.—*ἄριστος ἐλθὼν πρὸς κάκιστον ἄνδρ' ἐμέ* (Σ. *Τ*. 1433).—*τάς γ' Ἀθήνας φασὶ θεοσεβεστάτας εἶναι* (Σ. *Κ*. 260). — *γάμα θεοφιλέστατον* (Σ. *Ἀποσπ.*). Ἐπὶ ταύτης τῆς περιστάσεως τὰ ὑπερθετικὰ καλοῦνται *ἀπόλυτα*, δηλοῦντα ὅτι τὸ ὑποκείμενον ἔχει τὴν δεῖνα ἢ δεῖνα ἰδιότητα εἰς τὸν ὑπέρτατον βαθμόν, καὶ κατατάσσοντα τὸν ἔχοντα εἰς τοὺς ἀρίστους ἢ κακίστους ἄνευ συγκρίσεως. Οὕτω *πολυανθρωπότατον χωρίον* ἄνευ συγκρίσεως, *καὶ διὰ τὸ πολυανθρωποτάτην τῶν ἑλληνίδων τὴν πόλιν εἶναι* (Ξ. *Ἑλλην*. Β', γ', 24), μετὰ συγκρίσεως· *εὐδαιμονέσταται μὲν γὰρ δήπου πόλεις λέγονται αἳ ἂν πλεῖστον χρόνον ἐν εἰρήνῃ διατελῶσι· πασῶν δὲ πόλεων Ἀθῆναι μάλιστα πεφύκασιν ἐν εἰρήνῃ αὔξεσθαι* (Ξ. *περὶ Πόρων* Ἑ, 2).

§. 91. Ὡσαύτως δὲ καὶ τὰ συγκριτικὰ τίθενται ἀπολύτως, ἄνευ ὅρου συγκρίσεως, ἅπαντες δὲ οἱ ἀρχαῖοι γραμματικοὶ ἐκ συμφώνου δέχονται ὅτι τότε τὰ συγκριτικὰ τίθενται ἀντὶ τῶν θετικῶν, *πρεσβύτερος, γεραίτερος, νεώτερος*, ἀντὶ *πρέσβυς, γέρων, νέος*. Οὕτως ὁ περὶ διαλέκτων συγγράψας Γρηγόριος λέγει περὶ τῶν Ἀττικῶν (§. L.)· « τὰ συγκριτικὰ ἀντὶ τῶν ἁπλῶν παραλαμβάνουσι· Θουκυδίδης ἐν τῇ τρίτῃ τῆς συγγραφῆς. » Ἐννοεῖ δὲ τὸ (Θ. Γ', 9. Ἴδε καὶ Δ', 114)· « *νομίζοντες δὲ εἶναι προδότας τῶν πρὸ τοῦ φίλων*

χείρους ἡγοῦνται » ἔνθα ὑποσημειοῖ « ἐνταῦθα γὰρ τὸ *χείρους* ἀντὶ τοῦ *κακούς*, ὡς καὶ Ὅμηρος (Ἰλ. Γ, 365) *Ζεῦ πάτερ οὔτις σεῖο θεῶν ὀλοώτερος ἄλλων*, ἀντὶ ὀλοὸς ἐκ τῶν ἄλλων θεῶν οὐκ ἔστι» . . . Ὡσαύτως δὲ καὶ ὁ ἄλλος γραμματικὸς ὁ μετὰ τοῦ Γρηγορίου ἐκδεδομένος παρὰ Σχαιφέρου, σελ. 645.

§. 92. Πολὺς δ' ἐν τούτοις Ἀθανάσιος ὁ Πάριος ὅστις, σχολιάζων τὸ τοῦ Θεοδώρου « Ἀνάπαλιν δ' ἐνίοτε τοῖς συγκριτικοῖς ἀντὶ ἁπλῶν θετικῶν ἔστι χρήσασθαι, καί τι καὶ τοῦ θετικοῦ μετριώτερον βούλεσθαι ὁ λέγων δοκεῖ » λέγει « ὥσπερ τῶν θετικῶν τιν' ἄττα, ὑπερθετικῆς ἐτύγχανε συντάξεως, οὕτως ἐκ τοῦ ἐναντίου καὶ τῶν συγκριτικῶν ἔστιν ἃ, ἀντὶ ἁπλῶν θετικῶν ἔστιν εὑρεῖν· ἃ δὴ, καὶ γενικῇ πληθυντικῇ συντεταγμένα, εἰς τὰ σύστοιχα θετικὰ ἀναλύεται· τῶν τοιούτων ἐστὶ τὸ ἔχθιστος δέ μοί *ἐσσι διοτρεφέων βασιλέων*, ἀντὶ τοῦ *ἐχθρὸς ἐν βασιλεῦσιν*, ἢ μόνος τῶν ἄλλων βασιλέων· οὐ γὰρ πάντες ἐχθροὶ ἦσαν τῷ Ἀγαμέμνονι· καὶ τὸ *θεῶν ἀλοώτατος*, ἀντὶ τοῦ *ὀλοὸς ἐν θεοῖς*· καὶ τὸ *σαώτερος ὥς κε νέηαι*· ἤγουν σῶος ὅπως ἀπέλθῃς· καὶ *θηλύτερον* ἀντὶ τοῦ *θῆλυ*, καὶ *δεξίτερον* (δεξιτερὸν), ἀντὶ τοῦ *δεξιόν*, καὶ *νεώτερος* καὶ πρεσβύτερος, ἀντὶ τοῦ νέος καὶ πρέσβυς. »

§. 93. Ὀρθότερον δ' ἴσως εἰπεῖν ὅτι τὰ θετικὰ τότε μόνον ἀντὶ συγκριτικῶν τίθενται, ὅταν τὸ ὑπ' αὐτῶν σημαινόμενον δὲν εὑρίσκηται ἱκανὸν παραγαγεῖν τὴν διὰ τοῦ ἄλλου κώλου σημαινομένην ἐνέργειαν, ὥστε ἐξ αὐτοῦ τοῦ πράγματος γίνεται ἡ σύγκρισις (Ἴδε ἀν. σ. 68. §. 78). Ὡσαύτως δὲ καὶ ὅταν ἢ ἔχωσιν οἴκοθεν ἢ προςλαμβάνωσιν ἐξυπονοουμένην τὴν ἔννοιαν τοῦ *μᾶλλον*, ὡς *καλὸν ξενίζειν ταχέως λιταῖσι τραπέζαις ἢ πλείσταις δολίαισι βραδυνοῦσαις παρὰ καιρόν* (Ψευδοφωκυλίδης)· τοιοῦτον καὶ τὸ τοῦ Ἡροδότου (Θ', 26) *οὕτω οὖν ἡμέας δίκαιον ἔχειν τὸ ἕτερον κέρας ἢ Ἀθηναίους=μᾶλλον δίκαιον = δικαιότερον*. Αὐτόθι δὲ ὁ Οὐεσσελίγγιος ἔχει καὶ ἀντίθετα παραδείγματα, συγκριτικῶν ἀντὶ θετικῶν, περὶ ὧν ἐν τοῖς ἑπομένοις παραγράφοις. Ὡς τοιοῦτον ἀναφέρουσι καὶ τὸ τοῦ Θουκυδίδου (ϛ', 21) *αἰσχρὸν δὲ βιασθῆναι ἀπελθεῖν ἢ ὕστερον ἐπιμεταπέμπεσθαι, τὸ πρῶτον ἀσκέπτως βουλευσαμένους*· ἀλλὰ ἐνταῦθα προφανῶς ἡ ἔννοια = ἢ τὸ ἓν ἢ τὸ ἕτερον ποιῆσαι αἰσχρόν ἐστιν=ἀμφότερον αἰσχρόν.

§. 94. Ὅτι οὐκ ὀλίγα συγκριτικῶς ἐκφερόμενα δυνατὸν καὶ δι θετικῶν ἐξηγῆσαι, τὸ *γεραίτερος* διὰ τοῦ *γέρων*, τὸ *νεώτερον* δι τοῦ *νέον*, κ.τ.λ, εἶναι ἀναντίῤῥητον· διότι τὸ *νεώτερον* εἶναι κι *νέον*, καὶ *καινὸν* τὸ *καινότερον*. Τὸ *νεώτεροι* καὶ *πρεσβύτεροι* σι νηθέστατα τίθεται ὅπου ἐπίσης δυνατὸν νὰ τεθῇ καὶ τὸ θετικόν. Κι παρ' Ἀριστοφάνει δὲ (*Ἱππ.* 37), ἔνθα ὁ μὲν Δημοσθένης ἐρωτᾷ *βού λει τὸ πρᾶγμα τοῖς θεαταῖσιν φράσω ;* ὁ δὲ Νικίας ἀποκρίνεται· ο *χεῖρον*· κάλλιστα ἦτον δυνατὸν νὰ τεθῇ *οὐ καλόν*. Ἀλλὰ τοῦτο οὐ δαμῶς ἀναιρεῖ τὴν ἐνυπολανθάνουσαν σύγκρισιν· τοὐλάχιστον, κατ τὴν ὀρθὴν παρατήρησιν τοῦ Ῥεϊτζίου, διδασκάλου, ἐὰν μὴ λανθάνω μαι, τοῦ Ἑρμάννου « οἱ πρῶτοι τοιαῦτα συγκριτικὰ μεταχειρισθέν τες ὑπενόουν καὶ τὸ συγκρινόμενον πρᾶγμα· εἶτα δὲ ἡ χρῆσις, κρατή σασα τὸν τύπον, ἐλησμόνησε τὸ συγκρινόμενον πρᾶγμα,» (παρ' Ἑρ μάννῳ εἰς Βίγερον, σ. 719).

§. 95. Παραλειπομένων δὲ ἄλλων παρὰ τοῖς μεταγενεστέροις, οὐδὲν ἴσως τῶν παρὰ Ἀθ. Παρίου καὶ τῶν ἄλλων γραμματικῶν ἀναφερομένων ὑπάρχει, εἰς ὅπερ οὐ δυνατὸν ὑπονοῆσαι σύγκρισιν· τὸ τοῦ Θουκυδίδου *χείρους*=*χείρους ἢ πρότερον*, *χείρους ἢ ἐνομίζοντο*· τὸ τοῦ Ὁμήρου *ὀλοώτερος*=*μᾶλλον ὀλοὸς*=perniciosior· τὸ *σαώτερος* (Ἰλ. Α, 32), εἶναι ἀληθὲς ὅτι ὁ Πλάτων, παραφράζων εἰς τὸ πεζὸν τὸ τοῦ ποιητοῦ, λέγει αὐτὸ *σῶς* (*Πολ.* Γ', 393). Ἀλλ' ὁ σκοπὸς τοῦ Πλάτωνος δὲν ἦτον βεβαίως ἡ γραμματικὴ ἐξακρίβωσις· τὸ *σαώτερος*=μᾶλλον σῶς εἰ μὴ ἀπιών. Τὸ παρ' Ἀθανασίου Παρίου ἀναφερόμενον *ὀλοώτατος* ἀναφέρεται δὶς παρ' Ὁμήρῳ, ἅπαξ ἐν Ὀδυσσείᾳ (Δ, 442) *ὀλοώτατος ὀδμή*, ἀπόλυτον ὑπερθετικόν = *χαλεπωτάτη*· καὶ ἅπαξ ἐν Ἰλιάδι (Χ, 15) *θεῶν ὀλοώτατε πάντων*. Καὶ τοῦτο μὲν ἐν ὑπερθέσει ἐννοούμενον φαίνεται ὄντως ἀλλόκοτον· ἀλλὰ σημειωτέον ὅτι οἱ ὁμηρικοὶ ἥρωες, ἐπὶ ἀποτυχίᾳ ὀργιζόμενοι, ἐξήγουν τὴν ἑαυτῶν ἀγανάκτησιν, οὔτε πρὸς τοὺς θεοὺς σέβας, οὔτε γραμματικοὺς κανόνας συλλογιζόμενοι (Ἰλ. Β, 110—112. Γ, 365). Ὅθεν ὁ Πλάτων, φιλόσοφος ὤν, καταδικάζει τὸ ἀνωτέρω καὶ ἄλλα τοιαῦτα τοῦ Ὁμήρου χωρία (*Πολ.* Γ', 391).

§. 96. Μόνον ἴσως τὸ *ἔχθιστος βασιλήων* (Ἰλ. Α, 176) ἔπρεπε νὰ ἐκλάβωμεν διακριτικῶς καὶ κατ' ἐξαίρεσιν, οὐχὶ συγκριτικῶς, ἐὰν μὴ θέλωμεν νὰ ἀποδώσωμεν ὑπερβολὴν κακίας εἰς τὸν Ἀγαμέ-

δφνονα, ὑποθέτοντες ὅτι ἐμίσει καὶ τοὺς ἄλλους βασιλεῖς. Ἀλλὰ καὶ ἐνταῦθα φαίνεται ἐφαρμόσιμον τὸ ἀνωτέρω περὶ τοῦ *ὀλοώτερος θεῶν* ῥηθέν· τὸ δὲ *θηλύτερον* δὲν δέχεται μὲν κατὰ πάντα τὴν σύνταξιν τῶν ἄλλων συγκριτικῶν, ὡς ἂν εἴη *θηλύτερον τῶν ἄλλων*, κεῖναι ὅμως πάντοτε συγκριτικὸν τοῦ *θῆλυς*, λεγόμενον ἐπὶ θεαινῶν καὶ γυναικῶν, *θηλύτεραι θεαί*, *θηλύτεραι γυναῖκες* (Ὀδ. Θ, 324. Ἰλ. Θ, 520) μετὰ τῆς παρακολουθούσης ἐννοίας πολλῶν χαρακτηριστικῶν τοῦ θήλεος γένους, οἷον *ἁβροτέρων*, *γονιμωτέρων*, ὡς πρὸς τοὺς ἄνδρας· ἴσως δὲ καὶ = βαθυκόλπων, διότι καὶ ἐν τῇ ἀρχιτεκτονικῇ *θήλεα* καλοῦνται τὰ κοιλώματα, ἐν οἷς ἄλλα, οἷον ἄῤῥενα, ἐφαρμόζονται, ὡς ἐν τῇ συνηθείᾳ *θηλειὰ* ὀνομάζεται ἡ κομβότρυπα καὶ ὁ βρόχος ἔνθα περᾷ ἡ κεφαλὴ τοῦ ἀγχονιζομένου.

§. 97. Ὅτι δὲ καὶ ἀντὶ τοῦ ἀσθενεστέρων τίθεται ἡ λέξις δῆλον ἐκ τῶν τοῦ Ἡρακλέους ὅς, παραπονούμενος κατὰ Δηϊανείρας, λέγει (Σ. *Τρ.* 1062) *γυνὴ δέ, θῆλυς οὖσα κοὐκ ἀνδρὸς φύσιν, μόνη με δὴ καθεῖλε φασγάνου δίχα*. Κατωτέρω δὲ λέγει περὶ ἑαυτοῦ (*Τρ.* 1075) *νῦν δ' ἐκ τοιούτου θῆλυς εὕρημαι τάλας*. Ἡ μετάφρασις τοῦ *θήλειαι γυναῖκες* διὰ τοῦ *θηλυκαὶ γυναῖκες* ἤθελεν εἶναι ὡς τὸ τοῦ Καισαροττίου, μεταφράζοντος τὸ τοῦ ποιητοῦ *θηλείας ἵππους* cavalle femmine, οἷον εἰπεῖν *φοράδες θηλυκαί*, ὡς εἰ ὑπῆρχον καὶ φοράδες ἀρσενικαί, ἐν ᾧ τὸ *ἵπποι* δυνατὸν νὰ ἦναι ἀρσενικὸν ἢ θηλυκόν.

§. 98. Καὶ ἄλλα δὲ οὐκ ὀλίγα χωρία, ἄνευ τοῦ δευτέρου ὅρου τιθέμενα εἰς τὸν λόγον, φαίνονται ὡς θετικά· καὶ ἐν τούτοις ὅμως ἐνυπολανθάνει ἡ σύγκρισις, ἐκ τοῦ ἐναντίου λαμβανομένη· *Ἕκτορα . . . περὶ σῆμα τάφοιο φίλοιο ἕλκει· οὐ μήν οἱ τόγε κάλλιον οὐδὲ τ' ἄμεινον* (Ἰλ. Ω, 50) = κάλλιον ἢ τὸ παύσασθαι. Ἴδε σχολιαστὴν αὐτόθι.—*πάλιν δ' ἀναμιμνήσκου, οὐ γὰρ χεῖρον πολλάκις ἀκούειν* (Πλ. *Φαίδ.* 105). — *πρὸς τὸ φυλάσσειν οὐ κάκιόν ἐστι φοβερὰν εἶναι τὴν ψυχήν* (Ξ. *Οἰκ.* Ζ΄, 45).—*οὐδὲν καινότερον*. — *τί νεώτερον, ὦ Σώκρατες, γέγονεν* (Πλ. *Φαίδ.* 115. Εὐθύφρ. ἀρχ.)· ὁ δὲ Σουΐδας, τὰ τῶν γραμματικῶν ἀκολουθῶν, λέγει « νεώτερον· καινόν, νεώτερος, τὸ συγκριτικόν, ἀντὶ ἁπλοῦ, ἀντὶ τοῦ νέου. » Τὰ αὐτὰ δὲ καὶ ὁ Ἐτυμολόγος.

§. 99. Ὡσαύτως *ἀλλ' ἄγε θᾶσσον ἰδώμεθα*. — *ἔῤῥ' ἐκ νήσου θᾶσσον* (Ὀδ. Κ, 44. 72. Ἴδε καὶ Θεόκριτον ΚΔ΄, 48. Σοφ. Κ. 824.

839). Ἔστι δὲ τοῦτο=ταχύτερον παρ' ὃ βούλει. Οὕτως ἐκφέρεται πληρέστερον παρὰ τῷ αὐτῷ Σοφοκλεῖ (Κ. 890) *θᾶσσον ἢ καθ' ἡδονὴν ποδὸς* = ταχύτερον ἢ ὡς ἔδει βαδίζειν, παρὰ τοῦ σχολιαστοῦ. Εἴη δ' ἂν τοῦτο τὸ *θᾶσσον* ὡς παρ' ἡμῖν τὸ *γρηγορώτερον*, ἐπὶ προτροπῆς συνήθως τιθέμενον. Ὡς δὲ εἶναι τὸ *πρωϊαίτερον τοῦ δέοντος* (Πλ. *Θεαιτ.* 150), οὕτω καὶ *τὸ μὲν αἴσχιον, αἴ κ' ἀμαχητὶ ἴομεν Οὔλυμπόνδε* (Ἰλ. Φ, 437)=δέον ἐντιμότερον εἶναι, αἴσχιον ἂν εἴη. —*νῦν δὲ κάλλιόν ἐστι ἐρέσθαι ξείνους, ἐπεὶ τάρπησαν ἐδωδῆς* (Ὀδ. Γ, 69)=νῦν κάλλιον ἢ πρὸ τῆς ἐδωδῆς. Ὡς συγκριτικὸν ἀντὶ θετικοῦ ἀναφέρουσι καὶ τὸ τοῦ Εὐριπίδου (Ἀλκ. 963) *τί μοι ζῆν κύδιον, φίλοι, κακῶς κλύοντι καὶ κακῶς πεπραγότι ;* Ἀλλ' οὐδεὶς λόγος ἀποχρῶν, ἵνα μὴ καὶ τοῦτο συγκριτικῶς ἐννοηθῇ = κύδιον ζῆν ἢ θανεῖν. Οὕτω παρ' Ἡσυχίου ἑρμηνεύεται *κρεῖττον*.

§. 100. Ἡ ἀνωτέρω ἀναφερθεῖσα ῥῆσις τοῦ Θ. Γαζῆ τελευτᾷ, ὡς εἴδομεν « καί τι καὶ τοῦ θετικοῦ μετριώτερον βούλεται ὁ λέγων δοκεῖ. » Εἰς τούτου τὴν ἑρμηνείαν φθάσας ὁ Ἀθ. Πάριος εὑρέθη ἐν ἀπορίᾳ « Ὡς μὲν οὖν πολλὰ συγκριτικά τε καὶ ὑπερθετικὰ εἰς ἁπλότητα μεταλαμβάνεται, μυριαχοῦ φαίνεται· μεῖον δ' οὐχ ὅπως τοῦ συγκριτικοῦ, ἀλλὰ καὶ τοῦ θετικοῦ αὐτοῦ, πῶς ἄν τις δηλώσοι, οὐ ῥᾴδιον εἰπεῖν, εἰ μή τις φαίη τὸν ἀπὸ τοῦ *δῖος* καὶ *ἔξοχος* καὶ *κορυφαῖος* καὶ τῶν τοιούτων παρασχηματισμὸν εἰς συγκριτικὸν τύπον τοιοῦτόν τι δηλοῦν· μετριώτερον γὰρ δήπου τὸ *ἐξοχώτερος* καὶ *κορυφαιότατος* τῶν θετικῶν, οἷς μέτεστιν ὑπεροχικῆς ἐννοίας καὶ ὑπερθέσεως. » Καὶ ταῦτα δὲ καὶ τὰ προηγούμενα ἐκ Νεοφύτου παρελήφθησαν, πλείονα περὶ τούτου φιλοσοφοῦντος.

§. 101. Καὶ ἡ ἑρμηνεία εἶναι τῷ ὄντι παράδοξος, ὅτι τὸ *ἐξοχώτερος* καὶ *κορυφαιότατος* δηλοῦσι μετριώτερόν τι τοῦ *ἔξοχος* καὶ *κορυφαῖος*, ἀλλὰ καὶ αὐτὸ καθ' ἑαυτὸ τὸ πρᾶγμα δὲν εἶναι ὀλιγώτερον παράδοξον, πῶς δηλ. τὰ συγκριτικὰ καὶ ὑπερθετικά, ἴδιον ἔχοντα τὴν ἐπαύξησιν τῆς ἐν τῷ θετικῷ ἰδιότητος, σημαίνουσι τοῦ θετικοῦ μετριώτερον. Καὶ ὅμως ἀρχαῖοί τε καὶ νεώτεροι φιλολόγοι δέχονται τοῦτο ὡς βέβαιον. « **Comparativus minuendi vim interdum habet** » (Ἑρμᾶνος εἰς Βίγερον). Ὡς παράδειγμα φέρουσι τὸ τοῦ Ἡροδότου (Γ', 145. Ἴδε καὶ Γ', 29 καὶ ϛ', 75) *ὑπομαργότερος*· Ὁ δὲ Ἐρρῖκος Στέφανος « ἡ ἡ πρόθεσις πλεονάζει, ἡ ἀφαιρεῖ τὴν τοῦ

συγκριτικοῦ δύναμιν· Neque enim aliud significare potest *ὑπομαργότερος* quam *ὑπόμαργος*· hoc autem non aliud declarare queat quam declararet μαργότερος.» (Ἐρ. *Στέφ.* de Atticae Dialecti idiomatis Comment. p. 40). Τὸ παρὰ Σουΐδᾳ *ὑπερμαργότερος*· *ὑπερμαινόμενος*, ὁ μὲν Στέφανος ἀποβάλλει ὅλως διόλου, ἄλλοι δὲ διορθοῦσιν *ὑπομαργότερος*, *ὑπομαινόμενος*.

§. 102. Ἐπὶ ὑποθέσει ὅτι ἐν τῇ λέξει ὑπάρχει ὑποκορισμός τις σημασίας, τοῦτο προῆλθεν ἴσως μᾶλλον ἐκ τῆς προθέσεως *ὑπό*, ἥτις, ἀφαιροῦσα τὴν ἐπαυξητικὴν δύναμιν τοῦ συγκριτικοῦ, καθιστᾷ τὸ ὑπομαργότερος=ὑπόμαργος=ὑπότρελος ἢ τρελούτζικος. Ὡς τοιαῦτα δὲ ἀναφέρονται προσέτι τὸ τοῦ αὐτοῦ Ἡροδότου (ϛ', 38) *πρὸς ἀνδρὸς αὐτομόλου μὲν τῷ λόγῳ, πολεμίου δὲ καὶ ὑποθερμοτέρου τῷ ἔργῳ*, τὸ τοῦ Πλουτάρχου (*Συμποσ.* Α', Β', σ. 615) *ξένος τις ὥσπερ εὐπάρυφος ἐκ κωμῳδίας, ἐσθῆτί τε περιττῇ καὶ ἀκολουθίᾳ παίδων ὑποσολοικότερος*· τὸ ἐξ ἀδήλου δράματος τοῦ Ἀριστοφάνους παρὰ Σέξτῳ τῷ Ἐμπειρικῷ (πρὸς *Μαθηματικούς*, Βιβλ. Α', Κεφ. ϛ', *Εἰ ἔστι τις τέχνη περὶ Ἑλληνισμοῦ*. σ. 426) *διάλεκτον ἔχοντα μέσην, πόλεως οὔτ' ἀστείαν ὑποθηλυτέραν, οὔτ' ἀνελεύθερον ὑπαγροικοτέραν*. Εἰς πάντα δὲ ταῦτα δὲν εἶναι ἀδύνατον νὰ ἐφαρμοσθῇ τὸ περὶ τοῦ πρώτου (ὑπομαργότερος) ῥηθέν. Ὁ δὲ Στέφανος (ἔνθα ἀνωτέρω) καταλέγει εἰς ταῦτα καὶ τὸ *θρασύτερος* καὶ *σκληρότερος*.

§. 103. Ἀλλ' ἴσως οὐδὲ ὅλως ἤθελε βλασφημήσει, καὶ εἴ τις ἐπεῖχε περὶ τῆς τοιαύτης ὑποκοριστικῆς σημασίας τῶν συγκριτικῶν. Διὰ τί νὰ μὴ ὑποθέσωμεν ὅτι τὸ *ὑπομαργότερος*=μαργότερος τοῦ δέοντος ἢ τοῦ συνήθους, ὡς συγχωρητοῦ τούτου λαμβανομένου; Ἐπειδὴ δὲ, ὡς ὁ αὐτὸς Ἡρόδοτος (ἔνθα ἀνωτέρω) λέγει « οὗτος ὅ τι δὴ ἐξαμαρτών, ἐν γοργύρῃ ἐδέδετο, » πρέπει ἐκ τούτου νὰ εἰκάσωμεν ὅτι δὲν ἦσαν μικρᾶς παραφροσύνης τὰ ἔργα του. Οὕτω δὲ καὶ περὶ τῶν λοιπῶν. Τὸ τοῦ Ξενοφῶντος (Π. Η', γ', 21) *σολοικότερος ἄνθρωπος* δηλοῖ βεβαίως οὐχὶ ὀλίγον τι σόλοικον ἤτοι ἄγροικον, ἀλλὰ, πολλῷ μᾶλλον, τοῦ δέοντος καὶ ἱκανοῦ ἀγροικότερον ἄνθρωπον. Εἰσὶ δὲ οἱ καὶ τὸ τοῦ ποιητοῦ προαναφερθὲν *σαώτερος* οὕτω προσπαθοῦντες νὰ ἑρμηνεύσωσιν=ὀλίγον τι σῶος· ἀλλ' ἀνωτέρω εἴδομεν τὴν ἐν τούτῳ ὑπάρχουσαν σύγκρισιν. Οὐδὲ τὸ τοῦ Ξενοφῶντος *σαώτερα πάντα* (Π. ϛ', γ', 4) δηλοῖ πιθανῶς ἄλλο τι παρὰ *μᾶλλον σῶα*. Ἀλλὰ καὶ

ἐὰν, σεβόμενοι τὴν τῶν περὶ τὰ τοιαῦτα δεινῶν γνώμην, δεχθῶμεν ἀναντίῤῥητον τὴν τῶν συγκριτικῶν ὑποκοριστικὴν ἔννοιαν, ὁ πρὸς τοῦτο ἐπιφερόμενος λόγος δὲν εἶναι εὐεξήγητος. Ἴδε κατωτέρω.

§. 104. Καί τοι πολλὰ καὶ παραπολλὰ περὶ τῶν παραθετικῶν εἰπόντες, ἀπέχομεν ὅμως τῆς ἰδέας ὅτι περιελάβομεν τὰ πάντα, διότι καὶ τὰ παραλειπόμενα οὐκ ὀλίγα. Καὶ πρῶτον μὲν, ἵνα παραιτήσωμεν τὰ συγκριτικὰ ἀντὶ τῶν θετικῶν, φέρονται, οὐχὶ μόνον παρὰ τοῖς μεταγενεστέροις, ἀλλὰ καὶ παρ' αὐτοῖς τοῖς ἐνδόξοις, συγκριτικά, ἔνθα περιεμένοντο ὑπερθετικά· *Φαιήκων προγενέστερος* (Ἴδε ἀν. σ. 71. §. 83), καὶ ἀντιστρόφως ὑπερθετικὰ ἔνθα περιεμένοντο συγκριτικά· *θανεῖν ἄριστον ἢ ζῆν ἀθλίως* (Ἀποσπ. Φιλήμ.).—*ἀλλοτριώτατός τοί ἐστι τῶν παίδων* (Ἡρόδ. Γ', 119), καὶ ἀναμὶξ ὑπερθετικὰ καὶ συγκριτικὰ ἐν τῇ αὐτῇ ῥήσει· *κάλλιστα καὶ πρεπωδέστερα* (Ξ. Ἀπ. Β', ζ', 10)· δεύτερον εἰσί τινα τὰ διάφορον τῆς συνήθους ἑρμηνείαν ἐπιδεχόμενα, οἷον τὸ (Σ. *Αἴ.* 964) *ἐμοὶ πικρὸς τέθνηκεν ἢ κείνοις γλυκύς*· τρίτον τὰ ἀντίγραφα ἐν πολλοῖς διαφωνοῦσι· τέταρτον οἱ γραμματικοὶ ἐνίοτε διαστρέφουσι τὸ πρᾶγμα. Οὕτω, π. χ. ὁ Γρηγόριος ἐν τῷ περὶ *Διαλέκτων* (§. LI) λέγει περὶ τῶν Ἀττικῶν· « χρῶνται δὲ καὶ ὑπερθετικοῖς ἀντὶ συγκριτικῶν πολλάκις· ἀντὶ γὰρ τοῦ εἰπεῖν *θηριωδέστερος πάντων, θηριωδέστατος πάντων* λέγουσι. » Τοῦτο δὲ ἀνατρέπει τὰ προηγούμενα, ὅτι τὸ πάντων ἁρμόζει τοῖς ὑπερθετικοῖς (Ἴδε ἀν. σ. 71. §. 83). Ἀλλὰ τὸ χωρίον τοῦτο ἐν ἄλλῳ ἀντιγράφῳ φέρεται ὀρθότερον « χρῶνται καὶ ὑπερθετικοῖς ἀντὶ συγκριτικῶν, οὐ πανταχοῦ, ἀλλ' ὅταν κατὰ πάντων λέγηται, ὡς *σοφώτατος πάντων ἐστὶν εἰπεῖν*, οὐ μὴν δὲ *σοφώτερος πάντων, ἀλλ' ἑνός*. » Ἐν ἄλλῳ δὲ ἀντιγράφῳ προστίθεται « καὶ *νεώτατος Πριαμιδῶν*, καὶ *θηριωδέστατος πάντων*· » πέμπτον ὅτι καὶ οἱ ἐξακριβοῦντες τὰ τοιαῦτα δὲν εἶναι περὶ πάντων ἀλλήλοις σύμφωνοι.

§. 105. Ἡ εὐσυνείδητος λοιπὸν ἑρμηνεία πάντων τῶν ἀνωτέρω, ἡ διάκρισις τῶν ὀρθῶν καὶ ἐσφαλμένων, τῶν ἀναμφισβητήτων καὶ ἀμφισβητησίμων, ἡ διάκρισις τῶν διαφόρων εἰδῶν τῆς συγκρίσεως, καὶ ἡ ἀκριβὴς ἐξέτασις τῆς ἀνωτέρω γνώμης τοῦ Πρισκιανοῦ ὅτι οἱ *Ἕλληνες*, ἕνεκα τιμῆς τοῦ ἰδίου ἔθνους, δὲν δέχονται συγκριτικὰ ἑνὸς πρὸς πολλά, καὶ εἴτι τοιοῦτον, ἤθελεν εἶναι ἀναμφιβόλως ἔργον ὅσον

χρήσιμον, τόσον πολυχρόνιον καὶ ἐπίμοχθον. Ἕκαστος δὲ πείθεται, νομίζω, ὅτι πόνημα ἐκ προθέσεως ἐξακριβοῦν τὰ τοιαῦτα ἤθελεν εἶναι παρὰ πᾶσιν εὐπρόσδεκτον. Καὶ ὁ Ἑρμάννος ἐν ταῖς εἰς Βίγερον σημειώσεσι, καὶ ὁ Κύννερος καὶ ἄλλοι ἐν ταῖς αὐτῶν γραμματικαῖς, καὶ ὁ Στέφανος ἐν τῷ προμνημονευθέντι πονήματι ἔχουσι περὶ τούτων τινά, ἐκ προθέσεως δὲ πόνημα ἐπεχείρησεν ὁ Γρηγόριος Νίτσης, γνωστότατος καὶ διὰ τὰ εἰς τὴν Ὀδύσσειαν μέχρι τοῦδε ἐκδοθέντα ὑπομνήματα, καὶ δι' ὅσα κατὰ τῶν Οὐολφιανῶν ὑπὲρ Ὁμήρου συνέγραψεν. Οὗτος, ἐκδοὺς ἐν Λειψίᾳ, τὸ 1822, τὸν πλατωνικὸν διάλογον *Ἴωνα*, προσέθηκεν ὡς παράρτημα « **de Comparativis Graecae Linguae** ***modis*** **ad summovendam enallages opinionem.** » Καὶ πολυμάθειαν καὶ σοφίαν ἔχει τὸ πόνημα εἰς τὸ μὴ περαιτέρω· ἀλλ' ἦτον εὐχῆς ἔργον εἰ ἐνυπῆρχεν ὀλιγωτέρα σοφία καὶ πλείων σαφήνεια. Ὁ λόγος, ὃν ἐπιφέρει ἵνα ἐξηγήσῃ διὰ τί τὰ συγκριτικὰ ἔχουσιν ἐνίοτε μειωτικὴν ἔννοιαν εἶναι τόσος ἀσαφής, ὥστε ἀμφιβάλλω εἰ πολλοῖς καταληπτός. Σαφέστερος εἶναι ὁ Λατῖνος Γραμματικὸς Πρισκιανός, εἰς ὃν παραπέμπει ὁ Νίτσης.

§. 106. Οὗτος οὖν ἐν κεφαλαίῳ ϛ' τοῦ γ' βιβλίου τῆς ἑαυτοῦ Γραμματικῆς §. *15*, περὶ παραθετικῶν πραγματευόμενος, λέγει « **Est quando ad contraria comparatur et minus positivo significat, ut,** ***Mare Ponticum dulcius est quam caetera.*** **Hic enim non ad dulcia, sed amara facta comparatione, ostendit, parvum aliquid dulcedinis quam cetera habere Ponticum mare.** » Τοιοῦτόν τι φαίνεται ὅτι ἐννοεῖ καὶ ὁ Νίτσης οὕτω στρυφνῶς ἐκφραζόμενος « **Enim vero non potest non adstringi imminuive attributum, quod non ipsum per sese menti se ingerat, ponaturque simpliciter, sed ipsi notioni contratiae apud animum conferatur, tribuaturque nonnisi tantum, quantum ab illa recedat.** » Ἀλλὰ τὸ ἐκλεχθὲν παράδειγμα δὲν φαίνεται πρὸς τοῦτο κατάλληλον. Ἴδε ἐν τούτοις κατωτέρω.

§. 107. Ὁ αὐτὸς δὲ Πρισκιανός, ἐξακολουθῶν τὸν περὶ παραθετικῶν λόγον, λέγει παρακατιών, §. 16. « **Et sciendum, quod apud Latinos diminutionem quoque accipiunt quaedam comparativorum, ut supra diximus,** ***quod apud Graecos non invenitur,*** **ut grandiusculus, minusculus, majusculus, meliusculus. O-**

mnia tamen haec a comparativi neutro adjectione *culus* invenio fieri, ut grandius grandiusculus, melius meliusculus: sic cetera, quae sunt similia. »

§. 108. Καὶ ταῦτα μὲν οὗτοι, εἰς ἐμὲ δὲ ὀρθότερον φαίνεται εἰπεῖν ὅτι τὸ συγκριτικὸν ἐκ τῆς πρὸς τὰ ἐναντία παραθέσεως λαμβάνει μειωτικὴν ἔννοιαν, ὅταν τὸ θετικὸν ἐξηγῇ ἀποφατικὴν ἔννοιαν ἤτοι ἐλλειμματικόν τι· οὕτω, π. χ. εἰ μὲν ὁ *ἀβαθὴς*=ὀλιγοβαθὴς ἔχει βάθος τρία, ὁ *ἀβαθέστερος* ἔχει ὀλιγώτερον. Οὕτως *ἀβαρὴς* καὶ *ἀβαρέστερος*. Κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον σώζεται μὲν ἡ δύναμις τοῦ συγκριτικοῦ, ἀλλ' ἐπειδὴ αὐτὸ αὐξάνει τὴν ἐν τῷ θετικῷ ἐλλειματικὴν ἔννοιαν, διὰ τοῦτο ἐλαττοῦται ἡ τοῦ ἀντιθέτου πραγματικοῦ· εἰ μὲν ὁ *κοῦφος* ζυγίζει πέντε, ὁ *κουφότερος* ὀλιγώτερον. Οὕτως ἴσως εὐοδοῦται καὶ τὸ *ὑπομαργότερος*=ἔχων μείζονα μαργότητα καὶ ἑπομένως ὀλιγωτέραν φρόνησιν ἢ τὴν διὰ τοῦ *μάργος* ἐξηγουμένην, οὕτως *ἄφρων* καὶ *ἀφρονέστερος*. Παρ' ἄλλων περιμένω ὀρθοτέραν καὶ ἀκριβεστέραν ἐξήγησιν.

§. 109. Ἐκτὸς δὲ τῆς ἀνωτέρω καὶ ἄλλην περίστασιν ἀναφέρει(ἔνθα ἀνωτέρω) ὁ Πρισκιανός, καθ' ἣν τὸ συγκριτικὸν σημαίνει ἔλαττον τοῦ θετικοῦ· « Est quando pro positivo positus comparativus minus significat, et nulli comparatur, ut: *Tristior atque oculos lacrimis suffusa nitentes* (Virg. *Aen.* I, 232) (περὶ Ἀφροδίτης)· *tristior* enim hic *ex parte tristis* significat· Et: *jam senior sed cruda deo viridisque senectus* (Virg. *Aen.* VI, 304) (περὶ Χάρωνος). Ἀλλ' εἰ ἀντὶ τοῦ θετικοῦ τὸ συγκριτικόν, διὰ τί ἔλαττον αὐτοῦ; Εἰς τοῦτο ἁρμόζουσι, νομίζω, τὰ ἀνωτέρω περὶ τῶν τοιούτων ῥηθέντα.

§. 110. Καὶ τὰ διαφορικὰ δέχονται συντακτικὰς ποικιλίας, ὡς *ἐπιστήμη ἐπιστήμης διάφορος.—διάφορον τῶν ἄλλων* (Πλ. *Φιλ.* 61. *Παρμ.* 160).— *διάφορα πρὸς ἄλληλα.* — *παρὰ τὰ νῦν λεγόμενα διάφορα* (Πλ. *Τιμ.* 63, *Ν.* Β', 662).—*ἄλλα τῶν δικαίων* (Ξ. *'Απ.* Δ', δ', 25)=διάφορα=ἄδικα.—*ἄλλα ἢ τὰ γενόμενα* (Ξ. *Π.* Γ', ά, 9) =ψευδῆ.—*ἀλλοῖον ἢ οἷον ἐπιστήμη.*— *οὐδὲν ἀλλοῖον ἢ ὅπερ ἐπιστήμη* (Πλ. *Μέν.* 87. *Σισ.* 390).—*ἕτερον γίγνεται τὸ ἡδὺ τοῦ ἀγαθοῦ* (Πλ. *Γοργ.* 497).—*οἱ δὲ καὶ τούτων ἕτεροι* (Ξ. *Ἀν.* ς', ϐ', 8). —*τίνα οἶκον ἄλλον ἕτερον ἢ τὸν ἀπὸ θεογόνων γάμων σέβεσθαι*

με χρή; (Εὐρ. *Ὀρέστ.* 345) — *παρὰ πάντα ταῦτα ἕτερόν τι* (Πλ. *Φαίδ.* 24).—*ἕτερον τό τ' ἀλγεῖν καὶ θεωρεῖν ἐστ' ἴσως* (Φιλήμων). Οὕτω παρ' ἰατροῖς *ἑτεροία φύσις ἀνθρώπου ταύτῃ καὶ τῶν ἄλλων ζώων.—ἑτεροία ἡ φύσις τριταίου πυρετοῦ πρὸς τεταρταῖον* = *παραβαλλομένη.— ἢ οἴει τι διάφορον δρᾶν τοὺς τοῦτο ποιοῦντας τῶν κυνῶν* (Πλ. *Πολ.* Έ, 469) = ἢ ἃ οἱ κύνες ποιοῦσιν.

§. 111. Τὰς μετὰ τῶν ἐπιθέτων τιθεμένας γενικὰς ὀνομάζουσιν οἱ ἀρχαιότεροι γραμματικοὶ *συντακτικάς*, μερικώτερον δὲ *διαιρετικάς*, *συγκριτικάς*, *ὑπερθετικάς*, κτλ, κατὰ τὴν περίστασιν, πρὸς διάκρισιν τῶν *κτητικῶν* καὶ *κτητορολογικῶν*. Ὁ μακαρίτης Κοραῆς, ἁπανταχοῦ εὑρίσκων προθέσεων ἔλλειψιν, κατεδίκασε τὰς τοιαύτας προσηγορίας. « Ταύτης τῆς ἐλλείψεως ἡ ἄγνοια ἐγέννησε τὰς λεγομένας *γενικὰς διαιρετικάς*, αἱ ὁποῖαι ἀναφέρονται ἀναμφιβόλως εἰς λείπουσαν πρόθεσιν, τὴν *Ἐκ*, ἢ τὴν *Ἀπό*... Ἄλλας πάλιν γενικὰς μὴ δυνάμενοι νὰ ὀνομάσωσι μήτε διαιρετικὰς μήτ' ἀπολύτους, τὰς ἐνόμισαν συντεταγμένας ἀμέσως μὲ ὀνόματα » (ἐν *Προδρόμῳ*, σελ. ξϐ').

§. 112. Μόνον ζητοῦντες τὴν ἀλήθειαν, καὶ οὐδαμῶς ἐλαττοῦντες τὸ πρὸς τὴν σοφίαν καὶ ἀρετὴν τοῦ ἀνδρὸς ὀφειλόμενον σέβας, τολμῶμεν νὰ ἐρωτήσωμεν, εἰ μὲν αἱ προθέσεις ἦσαν τοσοῦτον ἀπαραιτήτως ἀναγκαῖαι, τί ἐχρειάζοντο αἱ πτώσεις; Ἡ ἀπαραίτητος ἀνάγκη τῶν προθέσεων εἶναι εἰς τὰς ἀπτώτους γλώσσας τῶν νεωτέρων, εἰς δὲ τὴν πολύπτωτον ἑλληνικὴν τίθενται μόνον πρὸς σαφήνειαν, χάριν καὶ πρὸς μείζονα ἔτι ἀνάδειξιν τῆς ἐν αὐτῇ τῇ πτώσει ἐνυπαρχούσης ἐννοίας. Ἀλλὰ καὶ ἐὰν δεχθῶμεν ὡς ἰσχῦον τὸ ἄλλως ἀνυπόστατον τοῦτο προνόμιον, ὅτι δὲν δύναται νὰ σχηματισθῇ σχεδὸν λόγος ἄνευ προθέσεως ἐν τῷ μέσῳ, τὰ ὀνόματα ὄχι μόνον δὲν βλάπτουσιν, ὅταν, κατάλληλα ὄντα, ἐξηγῶσι τὴν φύσιν τῶν πραγμάτων (*διαιρετική*, *συγκριτική*, κτλ.), ἀλλὰ μάλιστα βοηθοῦσι τὴν μνήμην.

Τὰ μετὰ δοτικῆς συντασσόμενα ὀνόματα.

§. 113. Τὰ μετὰ δοτικῆς συντασσόμενα ὀνόματα εἶναι κυρίως ἐπίθετα μετὰ ὀλίγων ἀναλόγων οὐσιαστικῶν. Ἀνάγονται δὲ ἐνταῦθα αἱ ἀκόλουθοι μάλιστα κλάσεις.

ά. Τὰ ταὐτότητος, ὁμοιότητος, ἰσότητος καὶ συμφωνίας σημαν-

τικά, καὶ τὰ ἐναντία τούτων, οἷον οὐ ταὐτὰ γίγνεται τἀγαθὰ τοῖς ἡδέσιν, οὐδὲ τὰ κακὰ τοῖς ἀνιαροῖς (Πλ. *Γοργ*. 497).—*κασιγνήτοισι ἐοῦσι τοῖσι Καρσί.—ὅσοι ὁμόγλωσσοι τοῖσι Καρσὶ ἐγένοντο* (Ἡρ. Ά, 171).—*οἱ πονηροὶ ἀλλήλοις ὅμοιοι* (Πλ.).—*τὸ ὅμοιον τῷ ὁμοίῳ ἀνάγκη ἀεὶ φίλον εἶναι* (Πλ. *Λ*. 214).—*λέγεται δὲ ἴση εἶναι ἡ νῆσος τῇ νῦν Κυρηναίων πόλι* (Ἡρ. Δ', 156).—*σύμφωνοι ἀλλήλοις* (Πλ.). —*σύμφωνος τῷ ὀνόματι* (Πλ. *Κρατ*. 395).—*σύμψηφος ἡμῖν εἶ καὶ σύ* (Πλ. *Γοργ*. 500).—*ὁμόψηφον τὸν πολέμαρχον ἐποιεῦντο τοῖσι στρατηγοῖς* (Ἡρ. ϛ', 109). — *ὁμοτράπεζός τέ μοι καὶ ὁμόσπονδος ἐγένεο* (Ἡρ. Θ', 16).—*πῶς τὸ τῷ καλῷ ἀνόμοιον καλὸν ἂν εἴη;* (Πλ.).—*ἀνόμοιον ἢ ἑαυτῷ ἢ ἄλλῳ* (Πλ. *Παρμ*. 140). —*τὸ ἀνομοιότατόν ἐστι τῷ ἀνομοιοτάτῳ πάντων ὁμοιότατον* (Πλ. *Φιλ*. 13).—*ἐμαυτῷ ἀσύμφωνος* (Πλ. *Γοργ*. 482).

β'. Τὰ ἑνώσεως, μίξεως καὶ ἐπιμιξίας σημαντικά, ὡς *τῇ Ἑλλάδι πενίη αἰεί κοτε σύντροφός ἐστι* (Ἡρ. Ζ', 102). — *ξύμπλους Θησεῖ*. — *ξυνοικήτωρ ἐμοί* (Αἰσχ. *Εὐμ*. 819). — *ὡς ἡδὺ συνέσει χρηστότης κεκραμένη* (Μέν.).—*φιλοσοφίᾳ ὁμιλῶν*.

γ'. Τὰ προσεγγίσεως σημαντικά, οἷον *πλησία τῷ νυμφίῳ*.—*ὅμοροι ἦσαν τοῖς Δωριεῦσι* (Ἡρ. Ά, 57).—*πρόσουροι Αἰγυπτίοις*.—*ἀστυγείτονες Ἀθηναίοις*.

δ'. Τὰ ἐξηγοῦντα τὴν ἰδέαν τοῦ ἁρμόζοντος καὶ μὴ ἁρμόζοντος, τοῦ πρέποντος καὶ μὴ πρέποντος, οἷον *γυναικὶ ἁρμόδιος*.—*ἀνάρμοστόν ἐστι τὸ αἰσχρὸν παντὶ τῷ θείῳ* (Πλ. *Συμπ*. 206). — *κάλλιστα καὶ πρεπωδέστερα γυναικί* (Ξ. *Ἀπ*. Β', ζ', 10)=πρεπωδέστερα γυναικὶ ἢ ἀνδρί· *πρεπωδέστατα* δὲ παρὰ Ῥεϊσκίῳ, ἄνευ λόγου.—*μέθη φύλαξιν ἀπρεπέστατον* (Πλ. *Πολιτ*. Γ', 398).

ε'. Τὰ σημαίνοντα φιλικὴν ἢ ἐχθρικὴν πρός τινα διάθεσιν, ἅτινα *περιποιητικὰ* καὶ *ἀντιπεριποιητικὰ* ὑπὸ τῶν γραμματικῶν καλοῦνται, οἷον *φίλος, εὔνους, ἡδύς, ἐπωφελής, ἐπίκουρος, βοηθός, σύμμαχος, χρήσιμος, ἐχθρός, κακόνους, δύσνους, δυσμενής, πικρός, ἐπίβουλος, βλαβερός, ἀηδής, ἐναντίος, ἄχρηστος*, κτλ. *ἐν οὐδεμιᾷ πόλει τὸ βέλτιστον εὔνουν ἐστὶ τῷ δήμῳ, ἀλλὰ τὸ κάκιστον· οἱ γὰρ ὅμοιοι τοῖς ὁμοίοις εὖνοί εἰσιν* (Ξ. *Ἀθ*. Πολ. Γ', 10).—*Ἀριαῖος καὶ Ἀρτάεζος, πιστοὶ ὄντες Κύρῳ καὶ ὑμῖν* (τοῖς Ἕλλησιν) *εὖνοι* (Ξ. *Ἀν*. Β', γ', 16) — *οὐδεὶς θεὸς δύσνους ἀνθρώποις* (Πλ.

Θεαιτ. 151)=δυσμενής.—*καὶ Λύσανδρον ἄρχοντα ᾐτήσαντο, εὐνούστατον μὲν ὄντα τῇ ὀλιγαρχίᾳ, κακονεύστατον δὲ τῇ πόλει* (Λυσ. *κατ' Κρατοσθ.* §. 59).—*μὴ κάμνουσιν ἰατρὸς ἄχρηστος, καὶ μὴ πλέουσι κυβερνήτης* (Πλ. *Πολ.* Α, 332). Ταῦτα παρακολουθοῦσι καὶ τὰ λεγόμενα ὡς *περιποιητικὰ* καὶ ὡς *ἀντιπεριποιητικά*, δι' ὧν ἐξηγῆται ἡ ἰδιότης τοῦ ἐπιθέτου ὄχι πραγματικῶς ἀλλὰ κατὰ τὴν δόκησιν τοῦ εἰς ὃν ἀναφέρεται, οἷον *λευκόν μοί ἐστιν* = ὡς πρὸς ἐμέ=ἐμοὶ δοκεῖ. —*οὐ γλυκύ μοι τοῦτο*, κτλ.

ϛ'. Τὰ εὐπειθείας καὶ ὑποταγῆς σημαντικά, ὡς *εὐπειθὴς τῷ ἄρχοντι.* — *ἅπαντα τῷ πλουτεῖν ἐσθ' ὑπήκοα.* — *σύμμαχος ἦν καὶ ὑπήκοος Κυαξάρῃ* (Ξ. *Π.* Β', Δ', 22). — *οὐ γὰρ Ἀργείων πόλει ὑπήκοον τήνδ' ἔχω* (Εὐρ. *Ἡρακλ.* 288).— *Κροίσῳ ἦσαν κατήκοοι* (Ἡρ. Α, 141). Οὕτω δὲ καὶ τὰ *τόξοισιν πίσυνος* (Ἰλ. Ε, 205).— *θεοῖσι συμμάχοισι πίσυνος* (Ἡρ.).—*Θορύβῳ πίσυνος, κἀμαθεῖ παρρησίᾳ* (Εὐρ. *Ὀρ.* 903). Οὕτω καὶ τὸ ἐναντίον *ἀπειθὴς τοῖς νόμοις.*

ζ'. Τὰ παθητικὰ ῥηματικά, οἷον *ῥητόν μοί ἐστι.* — *μισητὸς Φίλιππος ταῖς πόλεσιν.* — *τὸ νοητὸν καὶ φιλοσοφίᾳ αἱρετόν.* — *τὸ νοήσει μετὰ λόγου περιληπτόν* (Πλ. *Φαιδ.* 81. *Τιμ.* 28). — *ὠφελητέα μοι ἡ Ἑλλάς.*—*ἡ ποθεινὸς* (=ποθητὸς) *φίλοις.*— *ἡ ποθεινὸς Θήβαις.*—*τίμιος ἀνθρώποις*, κτλ. περὶ τῶν εἰς τέος ῥηματικῶν κατωτέρω ἰδιαιτέρως.

η'. Καὶ ἄλλα τινὰ ῥηματικὰ ἐνεργητικὰ ἐκ ῥημάτων μετὰ δοτικῆς συντασσομένων γινόμενα καὶ μετοχικὴν ἔννοιαν παριστῶντα, ὡς *δοτήρ τινι.*—*ἡγεμών τινι*= ἡγεμονεύων τινί. — *πυρὸς βροτοῖς δοτῆρ' ὁρᾷς Προμηθέα* (Αἰσχ. *Πρ.* 613). — *ἐγένοντο ἡγεμόνες τῷ βαρβάρῳ τῆς ὁδοῦ* (Ἡρ. Η, 31). Ὡσαύτως δὲ καὶ ὅσα ἄλλα, τῆς αὐτῆς ἐννοίας ἐχόμενα, πίπτουσιν ὑπὸ τὴν αὐτὴν τάξιν, ὡς *ταῦτά ἐστι ξύμπαντα, δικαίοις μὲν καὶ ὁσίοις ἀνδράσιν ἄριστα κτήματα, ἀδίκοις δὲ κάκιστα ξύμπαντα.*—*ἐγὼ μὲν γὰρ λέγω σαφῶς, τὰ μὲν κακὰ λεγόμενα ἀγαθὰ τοῖς ἀδίκοις εἶναι, τοῖς δὲ δικαίοις κακά· τὰ δ' ἀγαθὰ τοῖς μὲν ἀγαθοῖς ὄντως ἀγαθά, τοῖς δὲ κακοῖς κακά* (Πλ. *Ν.* Β', 661. 662).—*τῶν διπλασίων ὑπόδικος ἔστω τῷ βλαφθέντι* (Πλ. *Ν.* Η, 845).—*ὥσπερ γάρ τοι ἐσθὴς ἄλλη μὲν γυναικί, ἄλλη δὲ ἀνδρὶ καλή, οὕτω καὶ ὀσμὴ ἄλλη μὲν ἀνδρί, ἄλλη δὲ γυναικὶ πρέπει* (Ξ. *Συμπ.* Β', 3).

§. 114. Αἱ κλάσεις τῶν μετὰ δοτικῆς συνταςσομένων ἐπιθέτων ἀνήχθησαν ἐνταῦθα εἰς πολὺ ὀλιγωτέρας παρ' ὅ τι ἐν τῇ *Εἰσαγωγῇ εἰς τὴν Ἑλληνικὴν Σύνταξιν*, καὶ ἦτον δυνατὸν εἰς ἔτι ὀλιγωτέρας νὰ ἀναχθῶσιν, ὡς καὶ αἱ τῶν μετὰ γενικῆς. Ἀλλὰ μηδὲν ἄγαν· διότι καὶ ἡ μεγάλη συντομία φέρει ἀσάφειαν.

§. 115. Ἐπειδὴ ἡ σύνταξις βαίνει κατὰ τὴν σημασίαν τῶν συνταςσομένων, διὰ τοῦτο πολλὰ τῶν ἀνωτέρω σημειωθέντων, ἀλλάσσοντα σημασίαν ἢ ὑπ' ἄλλην ἔποψιν θεωρούμενα, ἀλλάσσουσι σύνταξιν. Τὰ *φίλος*, *ἐχθρός*, *πολέμιος*, τὰ ὁποῖα ὡς ἐπίθετα συντάσσονται δοτικῇ, οὐσιαστικοῦ χαρακτῆρα λαμβάνοντα, καὶ εἰς τὰ κτητικὰ ἢ ὡς κτητικὰ ὑπαγόμενα, συντάσσονται γενικῇ. Οὕτω *φίλος μοι δοκεῖ ἕκαστος ἑκάστῳ εἶναι*, *ὁ ὅμοιος τῷ ὁμοίῳ* (Πλ. *Γοργ*. 510), καὶ *φίλος τε καὶ ξυγγενὴς ἀληθείας* (Πλ. *Πολ*. ς', 487).—*οὐκ ἄρα ἐστὶ φίλον τῷ φιλοῦντι οὐδέν*. — *τὸ φιλοῦν ἂν εἴη φίλον τοῦ φιλουμένου, τὸ μισοῦν ἐχθρὸν τοῦ μισουμένου* (Πλ. *Λύσ*. 212). — *ἄνδρα δυσμενῆ χθονός*.— *τὸν τῇδε δύσνουν καὶ τὸν εὐμενῆ πόλει* (Σοφ. *Ἀντ*. 187. 212). Τοὐναντίον τὸ *δοῦλος* τὸ ὁποῖον, ὡς κτήματος σημαντικόν, ἐτάξαμεν εἰς τὰ μετὰ γενικῆς, ἐπιθετικὴν ἔννοιαν λαμβάνον, συντάσσεται μετὰ δοτικῆς, ὡς *τῆς ἐπιμελείας δοῦλα πάντα γίγνεται* (Γν.).—*νόμιζε γήμας δοῦλος εἶναι τῷ βίῳ* (Γν.). Οὕτω καὶ *τιμωρία ἀδικίας ἀκόλουθος πάθη* (Πλ. *Ν*. ἑ, 728, ἡ πάθη)· καὶ *ἀκόλουθος ὁ νῦν λόγος τῷ τότε ῥηθέντι* (Δημ.). — *ἡ φυλὴ ἀκόλουθος τῇ θέσει τοῦ ὀνόματος* (Δ. *Βοιωτ*. 1001).—*ἐγγὺς παραδείσου δασέος παντοίων δένδρων* (Ξ. *Ἀν*. Β', δ', 14). — *ἦν δὲ οὗτος δασὺς δένδροις παχέσι μὲν οὔ, πυκνοῖς δὲ* (Ξ. *Ἀν*. Δ', ή, 2).—*διάφοροι ἀλλήλων*= διαφέροντες, οὐχ ὅμοιοι. — *διάφοροι ἀλλήλοις*=ἐναντίοι. Ἀλλὰ καὶ *διάφορος Κλεωνύμου* (Ἰσαῖος *περὶ τοῦ Κλεωνύμου Κλήρου*, §. 9). — *ἐμαυτοῦ ὄντα διάφορον* (Δημ. *Ἀφόβ. Ψευδομαρτ*. 849)=ἐχθρόν. Φέρεται δὲ καὶ *εὐπειθέσι τῶν νόμων* (Πλ. *Ν*. Ά, 632), οἷον *ὑπηκόοις*, ἀλλὰ τρέπουσι τὸ *νόμων* εἰς τὸ *νόμῳ*.

§. 116. Οὕτω δὲ καὶ τὰ *ἴδιος*, *κοινός*, *οἰκεῖος ἀλλότριος*, *συγγενής*, *ἀδελφός*, ὡς *ἴδιος τῆς ἀρχῆς* (Ἀριστοτ.). — *ἴδιος αὐτῷ* (Ξ. *Ἑλλ*. Β', ά, 9). — *ἡ πόλις ἁπάντων τῶν πολιτῶν κοινή ἐστιν* (Ἀνδ. = κοινὸν κτῆμα). — *κοινόν τι χαρᾷ καὶ λύπῃ δάκρυά ἐστιν*

(Ξ. *Ἑλλ.* Ζ', ά, 22=ἁρμόζον ἀμφοτέροις).—*ἑκάστου οἰκεῖος* (Πλ. *Γοργ.* 506). — *ἔστι τὰ τούτου ἐπιτηδεύματα πάσης δημοκρατίας ἀλλότρια* (Λυσ.). — *ἡ Θάσος ἦν τότε Λακεδαιμονίοις μὲν οἰκεία, ὑμῖν δὲ ἀλλοτρία* (Δημ.=φιλικὴ καὶ ἐχθρική).—*συγγενὲς ἀκολασίας* (Πλ. *Πολ.* Γ', 303). — *πότερον ἡδονὴ συγγενέστερον ἢ νοῦς ἀληθείᾳ;* (Πλ.) τὸ δὲ *ἀδελφὸς* συνηθέστερον μετὰ γενικῆς: Οὕτω καὶ *τύραννος ἅπας ἐχθρὸς ἐλευθερίᾳ καὶ νόμοις ἐναντίος* (Δημ.)· καὶ *τὸ ὅσιον τοῦ ἀνοσίου παντὸς ἐναντίον* (Πλ. *Εὐθ.* 9).

§. 117. Ἐν δὲ τοῖς ἐκ τοῦ *μίγνυμι* συνθέτοις τίθεται δοτικὴ μέν, ὅταν ἐπικρατῇ ἡ ἔννοια τῆς μίξεως, γενικὴ δέ, ὅταν ἐπικρατῇ ἡ διὰ τοῦ ἀποφατικοῦ μορίου ἐξηγουμένη ἔννοια τοῦ χωρισμοῦ· *φίλοις τ' ἄμικτός ἐστι καὶ πάσῃ πόλει* (Εὐρ. *Ἀποσπ.*).—*ἀνδρία ἄμικτος σώφρονι φύσει* (Πλ. *Πολιτ.* 310).—*ἀμιγὴς ἑτέρας φύσεως.* — *διὰ τὸ εἰλικρινῶς εἶναι Ἕλληνες καὶ ἀμιγεῖς βαρβάρων* (Πλ.*Μενεξ.*245).

§. 118. Ἐπειδὴ πολλάκις ἡ αἰτιατικὴ μετὰ τῆς *πρὸς* ἢ ἄλλης ἀναλόγου προθέσεως ἰσοδυναμεῖ δοτικῇ, ἀνάλυσις αὐτῆς οὖσα, ὡς ἐν ταῖς νεωτέραις γλώσσαις, διὰ τοῦτο πολλὰ τῶν ἀνωτέρω ὀνομάτων δέχονται καὶ τὴν τοιαύτην σύνταξιν, ὡς *χρήσιμος ὠφέλιμος, βλαβερός τινι καὶ πρός τι· χρήσιμος τῇ πατρίδι* (Ξ. *Κυνηγ.* ΙΒ', 11).— *τὰ χρήσιμα πρὸς τὸν βίον* (Ξ. *Ἀπ.* Β', ζ', 7).—*ἄλλη πρὸς ἄλλο γαῖα χρησιμωτέρα* (Εὐρ. *Ἀποσπ.*). — *βλαβερῷ μὲν πρὸς οὐσίαν, βλαβερῷ δὲ πρὸς τὴν τοῦ σώματος ἕξιν, πολὺ δὲ βλαβερωτάτῳ πρὸς τὴν τῆς ψυχῆς παίδευσιν* (Πλ.*Φαιδρ.*241).—*ἐπὶ μὲν καλὸν ἢ χρηστὸν ἢ τῆς πόλεως ἄξιον πρᾶγμα οὐδὲν οὗτός ἐστι χρήσιμος* (Δ. *Ἀριστ.* Α, 779)· καὶ ἄνευ προθέσεως· *χρήσιμόν τι νομίζων αὐτὸν εἶναι* (Ξ. *Π.* Ζ', ϐ', 29). Οὕτω δὲ καὶ τὸ *λοιπὸν ἀμιγὲς γένει πρὸς ἄλληλα.* — *ἀμίκτω πρὸς ἀλλήλω* (Πλ. *Πολιτ.* 265. *Σοφ.* 254).

§. 119. Εἰς τὰ ταὐτότητος, ὁμοιότητος καὶ ἰσότητος σημαντικὰ γίνεται πολλάκις ἡ ἐπὶ τῶν παραθετικῶν σημειωθεῖσα βραχυλογία, ὡς *ὡπλισμένοι δὲ πάντες ἦσαν οἱ περὶ τὸν Κῦρον τοῖς αὐτοῖς τῷ Κύρῳ ὅπλοις* (Ξ. *Π.* Ζ', ά, 2)=τοῖς αὐτοῖς ὅπλοις τοῖς τοῦ Κύρου =ἃ εἶχε Κῦρος.—*ὁμοίαν ταῖς δούλαις εἶχε τὴν ἐσθῆτα* (Ξ. *Π.* Ε, ά, 4)=ὁμοίαν τῇ τῶν δούλων ἐσθῆτι. Τοιοῦτον καὶ τὸ τοῦ ποιητοῦ *αἵματί οἱ δεύοντο κόμαι Χαρίτεσσιν ὁμοῖαι* (Ἰλ. Ρ, 51)= ὁμοῖαι ταῖς τῶν Χαρίτων κόμαις.

§. 120. Περὶ τῆς ἐλλείψεως τῶν προθέσεων εἰς τὰ μετὰ δοτικῆς συντασσόμενα ἐπαναλαμβάνομεν ὅσα πρότερον περὶ τῶν μετὰ γενικῆς συντασσομένων εἴπαμεν, προσσημειοῦντες ὅτι παρὰ τὸ *πλήρης ἐκ σοφίας* εἶναι πολὺ ἀτοπώτερον τὸ *ὅμοιος σύν τινι*, καὶ παρὰ τὸ *ἄρχω ἐπί τινος* τὸ *δίδωμι ἔν τινι*, καὶ *ὁρῶ σὺν τοῖς ὀφθαλμοῖς*, ἃ ἐστιν ἐγὼ καὶ οἱ ὀφθαλμοί μου.

Τὰ μετὰ αἰτιατικῆς συντασσόμενα ὀνόματα.

§. 121. Μετὰ αἰτιατικῆς συντάσσονται ἐκεῖνα τὰ ὀνόματα, ἐπίθετα ἢ οὐσιαστικά, τὰ ὁποῖα χρήζουσι τοῦ προσδιορισμοῦ *κατά τι*, οἷον *καλὸς τὸ εἶδος*. — *καλὸς καὶ ἀγαθὸς τὴν ὄψιν* (Πλ. *Εὐθυδ.* 271).—*οὗτος* (Κινάδων) *ἦν καὶ τὸ εἶδος νεανίσκος καὶ τὴν ψυχὴν εὔρωστος* (Ξ. *Ἑλλ.* Γ', γ', 3).—*τυφλὸς τά τ' ὦτα τόν τε νοῦν τά τ' ὄμματ' εἶ* (Σ. *Τ.* 371). — *ἀγνὸς, πονηρὸς τοὺς τρόπους*.—*ἀγαθὸς τὰ πολιτικά, τὰ πολεμικά* (Πλ.).—*Σύρος τὴν πατρίδα*.—*Σωκράτης τοὔνομα*.—*πλῆθός τι τὴν φύσιν ἐστὶν ἡ πόλις* (Ἀριστοτέλ.).

§. 122. Ἐνταῦθα ἀνάγονται τὰ *τί, οὐδὲν, μηδὲν* καὶ ἄλλα τοιαῦτα ἐπίθετα, οὐσιαστικὰ καταντήσαντα, ὡς *τί χρήσιμος;*—*οὐδὲν ὅμοιος*· οὕτω καὶ *τἆλλα πάντα σοφός*.—*πάντα εὐδαίμων*.—*φαῦλος τἆλλα*· οὕτω καὶ *ἀγαθὸς πᾶσαν ἀρετήν*.—*κακὸς πᾶσαν κακίαν*.—*δοῦλος τὰς μεγίστας θωπείας καὶ δουλείας* (Πλ. *Πολ.* Ϛ', 490. Θ', 579).

§. 123. Καὶ δοτικὴ τίθεται πολλάκις ἐν τοῖς τοιούτοις, ἀλλ' ἡ μὲν αἰτιατικὴ σημαίνει τὸ κατά τι ὡς πρὸς τὴν ἔκτασιν, ἡ δὲ δοτικὴ τὴν δύναμιν καὶ ἐνέργειαν δι' ἧς γίνεταί τι· ὅθεν λέγεται *τοσοῦτος τὸ μέγεθος, τὸ μῆκος, τὸ εὖρος, τὸ βάθος, τὸ ὕψος, τὸν ἀριθμόν*, κτλ. καὶ *φύσει ἐστὶν ἄνθρωπος ζῶον πολιτικόν* (Ἀριστ.). — *πολλὰ φύσει οὐκ ἔστι καλά, νόμῳ δέ* (Πλ. *Γοργ.* 482). — *τὸ φύσει δίκαιον καὶ καλὸν καὶ σώφρον* (Πλ. *Πολ.* Ϛ', 501).—*κακίᾳ καὶ ἀρετῇ τὰ ἤθη διαφέρουσι πάντες* (Ἀριστοτ.). — *λέξον ὅστις εἶ γένος* (Εὐρ. *Βάκχ.* 460 = κατὰ γένος, πατρός, πάππου, κτλ.). — *Ὀρόντης γένει προσήκων βασιλεῖ* (Ξ. *Ἀν.* Α', ϛ', 1 = διὰ τοῦ γένους).—*ὀλίγοι τὸν ἀριθμόν*.—*τῷ ἀριθμῷ* = δυνάμει τοῦ ἀριθμοῦ. Ἐννοεῖται δὲ τοῦτο ὡς συνηθέστερον.

§. 124. Ἐν οἰκείῳ τόπῳ θέλομεν ἰδεῖ ὅτι αἱ μετοχαὶ πολλάκις, ὀνοματικὴν ἔννοιαν λαμβάνουσαι, δέχονται καὶ ὀνοματικὴν σύντα-

ξιν· α΄. κατ' οὐδέτερον γένος· *τὸ βουλόμενον*=ἡ βούλησις· β΄. κατ' ἀρσενικὸν ἢ θηλυκόν, οὐσιαστικῶς, ὁ *τεκὼν*=ὁ τοκεύς, ἡ *γειναμένη* =ἡ γεννήτρια, ἡ μήτηρ· γ΄. ἐπιθετικῶς· *τόξων εὖ εἰδώς*=εἰδήμων. Τὸ ἀντίθετον τοῦ τελευταίου γίνεται ἐπί τινων ῥηματικῶν ὀνομάτων, οἷον μετοχικὴν σύνταξιν λαμβανόντων· *μισόθεον πολλὰ συνίστορα κακά* (Αἰσχ. *Ἀγ.* 1049)=συνειδότα. — *τά τε μετέωρα φροντιστὴς καὶ τὰ ὑπὸ γῆς ἅπαντ' ἀνεζητηκώς* (Πλ. *Ἀπολ.* 18) = φροντίζων καὶ ἀνεζητηκώς. Οὕτω καὶ *ἐπιστήμονες τὰ προσήκοντα*, οἷον ἐπιστάμενοι· τὸ δὲ *ἔξαρνον εἶναι ἢ γίγνεσθαί τι*=ἀρνεῖσθαι· *ἐξάρνῳ εἶναι τὰ ἐρωτώμενα* (Πλ. *Χαρμ.* 150).— *τὴν δίαιταν ἔξαρνον εἶναι* (Ἰσοκρ. *Καλλιμ.* ϛ΄). Τοιοῦτον δὲ καὶ τὸ πολυειδῶς βασανισθὲν καὶ διὰ προσθηκῶν παραγεμισθὲν τοῦ Αἰσχύλου (*Εὐμ.* 542) *τὸν ἀντίτολμον καὶ παραβάταν τὰ πολλὰ παντόφυρτ' ἄνευ δίκας*, ὅπερ καθ' Ἑρμᾶννον=τὸν πολλὰ τολμήσαντα, ἀλλὰ προσθετέον καὶ *παραβάντα*.

§. 125. Ἡ ἐν τούτοις ἐνίοτε προστιθεμένη πρόθεσις, οἷον *καθαρὸς κατὰ τὸ σῶμα καὶ κατὰ τὴν ψυχήν.—ἀγαστὸς κατὰ τὴν ἐπιμονήν* (Πλ. *Κρατ.* 395), ἀναπτύσσει ἐπὶ μᾶλλον τὴν ἐν τῇ πτώσει ἐνυπάρχουσαν ἰδέαν, κατ' οὐδὲν ἀλλάσσουσα τὸ πρᾶγμα. Αἱ προθέσεις, μετὰ τὰς πτώσεις εὑρεθεῖσαι, τίθενται δυνάμει τῶν πτώσεων. Λέγεται *ἐν τῇδε τῇ ἡμέρᾳ, καὶ ξανθὸς κατὰ τὴν κόμην*, διότι λέγεται *τῇδε τῇ ἡμέρᾳ, καὶ ξανθὸς τὴν κόμην*· οὐχὶ δὲ καὶ *σὺν ἄλλας*, ἂν καὶ ἡ πρόθεσις *σὺν* ἀπαιτεῖ δοτικήν.

§. 126. Ἐπειδὴ δὲ τὸ ἀπαρέμφατον εἶναι φύσεως συμπληρωτικῆς, ὡς ἡ αἰτιατική, διὰ τοῦτο, πολλάκις ἐπὶ τῷ αὐτῷ σκοπῷ τίθεται ἀπαρέμφατον, ὡς *ἐπιστήμων ἐστὶ λέγειν τε καὶ σιγᾶν πρὸς οὓς δεῖ* (Πλ. *Φαίδρ.* 276). — *ἀγαθοί ἐσμεν τὸ κακὸν ἐφ' ἑτέρων ἰδεῖν.—φρονεῖν οἱ ταχεῖς οὐκ ἀσφαλεῖς* (Σοφ. *Τ.* 617). — *ἐπειδὴ οἱ παῖδες ὑμῖν ἡλικίαν ἔχουσι παιδεύεσθαι* (Πλ *Λάχ*. 183).—*οὐ μάντις εἰμὶ τἀφανῆ γνῶναι σαφῶς* (Εὐρ. *Ἱππ.* 346). — *τιμωρέειν ἰοῦσι οὐ κακοῖσι* (Ἡρ. ϛ΄, 108). Ὡσαύτως *χρήσιμον πρὸς τὸ ἐπιθέσθαι καὶ πρὸς τὸ φυλάξασθαι* (Ξ. *Ἱππαρχ.* Δ΄, 5). — *χρήσιμοι πρὸς τὸ λέγειν τε καὶ πράττειν* (Πλ. *Πρωτ.* 326).

Τὰ ὀνόματα ὡς ἀντικείμενα.

§. 127. Τὰ δεχόμενα τὴν ἐνέργειαν τῶν ῥημάτων καλοῦνται, ὡς

ἐν ἀρχῇ τοῦ πονήματος εἴπαμεν, *ἀντικείμενα*. Ταῦτα δὲ ἐκφέρονται διὰ τῶν ὀνομάτων, καὶ μάλιστα τῶν οὐσιαστικῶν, οἷον *ἐπιθυμεῖ τῆς ἀρετῆς.—πολεμῶ ταῖς πονηρίαις.* — *ἀφεὶς τὰ φανερὰ μὴ δίωκε τὰ ἀφανῆ· καὶ δίδωμί σοι χρήματα.* — *ἀπαλλάττω σε τῶν φροντίδων.—διδάσκω σε γράμματα*, κτλ.

§. 128. Ἡ φύσις τῶν ἀντικειμένων εἶναι συμπληρωτική· ὅθεν τίθενται εἰς τοιαῦτα ῥήματα τῶν ὁποίων ἡ φύσις χρήζει συμπληρώσεως, καὶ τοιαῦτα εἶναι τὰ μεταβατικά, ὡς δεικνύουσι τὰ ἀνωτέρω παραδείγματα. Τοὐναντίον τὰ σημαίνοντα ὕπαρξιν, ἁπλῆν ἰδιότητα ἢ κατάστασιν, ἔννοιαν αὐτοτελῆ παριστῶντα, οὐ χρήζουσι τοῦ τοιούτου συμπληρώματος, οἷον *εἰμί, ὑπάρχω, ζῶ, πέφυκα, ὑγιαίνω, ἠρεμῶ*, κτλ.

§. 129. Τὰ ἀντικείμενα παριστῶσι τὰ πρόσωπα καὶ πράγματα πλάγια καὶ ἐξαρτώμενα, οὐχὶ αὐθύπαρκτα καὶ ἀνεξάρτητα, ὡς τὰ ὑποκείμενα· τὸ *Θερσίτης ὑβρίζει* δεικνύει τὸ πρόσωπον τοῦ Θερσίτου ἀνεξάρτητον ἀπὸ ἄλλου· τοὐναντίον τὸ *ὑβρίζουσι τὸν Θερσίτην* παριστᾷ αὐτὸ ἐξαρτώμενον, προϋποθέτον τὸ ποιοῦν τὴν ὕβριν ὑποκείμενον, *οἱ ἀρχηγοί, οἱ Ἀχαιοί*, ἢ ἄλλο τι τοιοῦτον, οὗ τινος λείψαντος, πίπτει καὶ τὸ ἐπ' αὐτοῦ, ὡς ἐπὶ βάσεως, ἐποικοδομούμενον.

§. 130. Ἐπειδὴ λοιπὸν τὰ ἀντικείμενα εἶναι αὐτὰ τὰ ὑποκείμενα, κατὰ πλαγίαν ἔποψιν, ὄχι πλέον ποιοῦντα ἀλλὰ δεχόμενα τὴν ἐνέργειαν, *ὁ Θερσίτης ὑβρίζει τοὺς Ἀχαιούς*, καὶ *οἱ Ἀχαιοὶ ὑβρίζουσι τὸν Θερσίτην*, διὰ τοῦτο ἐφαρμόζονται καὶ εἰς ταῦτα ἐν γένει τὰ περὶ ὑποκειμένου ῥηθέντα. Τίθενται λοιπὸν ἀντικείμενα κυρίως τὰ οὐσιαστικά, καὶ πᾶν τὸ λαμβάνον οὐσιαστικοῦ χαρακτῆρα, ὡς *τίμα τοὺς γονεῖς.—σέβου τὸ θεῖον.—μέμνησο τοῦ ἐπιμελεῖσθαι.— ἐνθυμοῦ τὸ γνῶθι σαυτόν.— οὐχ' ἡγεῖ γιγνώσκειν αὐτοὺς ὅστις εἶ;* (Δημ.)=τὸ ὅστις εἶ, κτλ.

§. 131. Ὡς τὰ ὑποκείμενα, οὕτω καὶ τὰ ἀντικείμενα δέχονται προσδιορισμοὺς οἵτινες, κατὰ τὸν γενικὸν κανόνα ὅτι τὸ προσδιορίζον τίθεται κατὰ τὸ προσδιοριζόμενον ὅπερ εἶναι ἡ βάσις, πρέπει νὰ συμφωνῶσι πρὸς αὐτὰ κατὰ γένος, ἀριθμὸν καὶ πτῶσιν, ὡς *ἐπιθυμῶ τῆς μεγαλοπρεπεστάτης ἀρετῆς.— ὁ δῆμος εὐνοεῖ τοῖς ἐξαπατῶσι κόλαξιν.—ἀπέκτειναν τὸν χρηστὸν Φωκίωνα*, κτλ. Ἰσχύουσι δὲ καὶ περὶ τούτων αἱ περὶ κατηγορουμένων καὶ προσδιορισμῶν ση-

μειωθεῖσαι ἐξαιρέσεις, ὡς *τιμῶμεν σοφίαν, τὸ ἀθάνατον κτῆμα.* — *ἐτίμησαν Πλάτωνα, Μουσῶν παιδεύματα.* — *ἀπέκτειναν Ἐρατοσθένη, ἕνα τῶν τριάκοντα γενόμενον.* — *ἀπέσταλκά σοι τόνδε τὸν λόγον δῶρον, τεκμήριον μὲν τῆς πρὸς ὑμᾶς φιλίας, σημεῖον δὲ τῆς πρὸς Ἱππόνικον συνηθείας* (Ἰσ. *Δημον.* 1).

§. 132. Ἐπειδὴ ὁ εἰς ἀκριβεστέραν χαρακτήρισιν τοῦ ὑποκειμένου τιθέμενος προσδιορισμὸς προϋποθέτει ὅτι τὸ ἐπὶ τούτῳ τῷ σκοπῷ ἀπονεμόμενον ἐπίθετον ἁρμόζει αὐτῷ, ἕπεται ὅτι ἰσοδυναμεῖ ἄλλοτε γενομένῃ κρίσει, ἡ ὁποία ὡς λῆμμα συνεπτυγμένως παραλαμβάνεται ἐπὶ τῆς νῦν προκειμένης κρίσεως· τὸ *ὁ χρηστὸς Φωκίων* προϋποθέτει τὸ *ὁ Φωκίων ἦν χρηστός*· καὶ ὡς τὸ κατηγορούμενον γίνεται προσδιορισμός, οὕτω καὶ ἀντιστρόφως ὁ προσδιορισμὸς κατηγορούμενον. Τὸ αὐτὸ ἰσχύει καὶ περὶ τῶν προσδιορισμῶν τῶν ἀντικειμένων· τὸ *ἀπέκτειναν τὸν χρηστὸν Φωκίωνα* ἐπίσης προϋποθέτει τὸ *ὁ Φωκίων ἦν χρηστός.* Γίνεται δὲ τοῦτο σαφέστερον, τρεπομένου τοῦ ἐνεργητικοῦ εἰς παθητικόν, καὶ τούτου πάλιν ῥυθμιζομένου κατὰ τὸν τύπον τῆς πρωτοτύπου προτάσεως· *ἀπεκτάνθη ὁ χρηστὸς Φωκίων*, καὶ *ὁ ἀποκτανθεὶς Φωκίων ἦν χρηστός.*

§. 133. Ἔτι προφανέστερον καθίσταται τὸ πρᾶγμα ἐπὶ ἐκείνων τῶν περιστάσεων, ἐν αἷς δὲν ὑποτίθεται ἡ ἰδιότης ἐνυπάρχουσα εἰς τὸ ἀντικείμενον, ἀλλὰ τανῦν ἀποκτωμένη διὰ τῆς ἐνεργείας τοῦ ὑποκειμένου, ὡς ἐπὶ τῶν ῥημάτων τὰ ὁποῖα δέχονται δύο αἰτιατικάς, ἐξ ὧν ἡ μία ἐμφαίνει τὸ οὐσιαστικόν, τὴν βάσιν, ἡ δὲ τὸ ἐπίθετον τὸ ἐξηγοῦν τὴν ἀποκτωμένην ἰδιότητα, ὡς *ποιῶ σε πλούσιον*· τοῦτο δὲ εἰς παθητικὸν τρεπόμενον γίνεται *σὺ ποιεῖ ὑπ' ἐμοῦ πλούσιος*· τοῦτο δὲ πάλιν εἰς τὸν τύπον τῆς ἁπλῆς προτάσεως φερόμενον γίνεται *σὺ εἶ πλούσιος.* Ὡς λοιπὸν ἐνταῦθα τὸ *πλούσιος* εἶναι κατηγορούμενον, οὕτω βεβαιότατα καὶ εἰς τὸ *ποιῶ σε πλούσιον.* Τὸ αὐτὸ ἐννοεῖται καὶ περὶ τῶν πλαγίων πτώσεων, ὡς *Πλάτωνα τὸν Ἀρίστωνος.* — *ἀγαθῶν πατέρων φαύλους υἱεῖς.* — *Κριτίαν τὸν μεστὸν θρασύτητος.* — *Περικλῆ τὸν Πεισιστράτῳ ὅμοιον*, κτλ. Ὡσαύτως καὶ περὶ τῶν παρενθετικῶν προτάσεων, οἷον *Λάμπιν, ὃς μάλιστα ναυκλήρια κέκτηται τῶν Ἑλλήνων* (Δ. *Ἀριστοκρ.* 690), κτλ.

§. 134. Ὡς δὲ τίθενται εἰς τὸν λόγον πλείονα ὑποκείμενα, κατηγορούμενα καὶ προσδιορισμοί, δι' ὧν γίνεται ἡ σύνθετος πρότασις,

οὕτω τίθενται, κατὰ τὴν χρείαν, καὶ πλείονα ἀντικείμενα, ἄνευ ἢ μετὰ προσδιορισμῶν, ἢ καὶ μετὰ προσδιορισμῶν τῶν προσδιορισμῶν. Ὡς λέγεται καὶ *λιμένες καὶ πόλεις, καὶ σύμμαχοι ἦσαν Ἀθηναίοις,* οὕτω καὶ *οἱ Ἀθηναῖοι εἶχον καὶ λιμένας καὶ πόλεις καὶ συμμάχους*· καὶ ὡς *οἱ ἀτυχεῖς Φωκεῖς* καὶ *οἱ βαρεῖς Βοιωτοί*, οὕτω καὶ *τοὺς ἀτυχεῖς Φωκεῖς* καὶ *τοὺς βαρεῖς Βοιωτούς*, κτλ. Ὡσαύτως *οἱ Ἀθηναῖοι Ποτιδαιάτας, οἳ οἰκοῦσιν ἐπὶ τῷ ἰσθμῷ τῆς Παλλήνης, Κορινθίων ἀποίκους, ἑαυτῶν δὲ ξυμμάχους φόρου ὑποτελεῖς, ἐκέλευον τὸ ἐς Παλλήνην τεῖχος καθελεῖν* (Θ. Ἁ, 56). Οὕτω καὶ ἀσυνδέτως· *μετὰ ταῦτα Πύδναν, πάλιν Ποτίδαιαν, Μεθώνην.—μετὰ ταῦτα Φεράς, Παγασάς, Μαγνησίαν* (Δημ. *Ὀλ.* Ἁ, 12). Οὕτω καὶ ἐπὶ τῶν προσδιορισμῶν· *ὑπὸ ποσσὶν ἐδήσατο καλὰ πέδιλα, ἀμβρόσια, χρύσεια* (Ὀδ. Α, 115). Παραλείπονται δὲ πολλαχῶς καὶ τὰ ἀντείμενα, ὡς τὰ ὑποκείμενα καὶ κατηγορούμενα, εἴ τε ὡς οἴκοθεν ἐννοούμενα, εἴτε ἐκ τῶν προηγουμένων κατ' ἀναλογίαν παραλαμβανόμενα. Ἴδε κατωτέρω.

§. 135. Τὰ ἀντικείμενα τίθενται κατά τινα τῶν πλαγίων πτώσεων, γενικήν, δοτικὴν ἢ αἰτιατικήν. Τοῦτο κρέμαται ἐκ τῆς ἐννοίας τὴν ὁποίαν παριστᾷ τὸ ῥῆμα, ὡς *ἐπιμελοῦμαι τῶν μαθημάτων.—χρῶμαι βιβλίοις. — μιμοῦμαι τοὺς σοφούς*, κτλ. Ὡς δὲ ἐπὶ τῶν ὀνομάτων, οὕτω καὶ ἐνταῦθα, τὰ ῥήματα τῶν ὁποίων τὸ ἀντικείμενον ἐκφέρεται κατὰ γενικήν, δοτικὴν ἢ αἰτιατικήν, λέγονται ὅτι συντάσσονται μετὰ γενικῆς, δοτικῆς ἢ αἰτιατικῆς. Εἰς τίνα δὲ ῥήματα ἰδιάζει ἡ μία ἢ ἡ ἄλλη πλαγία, τοῦτο θέλομεν πραγματευθῆ ἐν τῷ *περὶ Ῥημάτων.*

Περὶ ἀριθμητικῶν ὀνομάτων.

§. 136. Τὰ ἀριθμητικὰ ὀνόματα, εἰς τὴν γενικὴν κλάσιν τῶν ὀνομάτων, κυρίως δὲ τῶν ἐπιθέτων, ὑπαγόμενα, τίθενται εἰς τὸν λόγον, ὡς καὶ τὰ ἄλλα, ὑποκείμενον, κατηγορούμενον, προσδιορισμός, ἀντικείμενον.

§. 137. Τὸ *εἷς, μία, ἕν*, ἐπιθετικὴν φύσιν ἔχον, κυρίως τίθεται ὡς κατηγορούμενον, οἷον *τοῦτό ἐστιν ἕν*=ἓν καὶ οὐχὶ δύο. — *ὢν δὴ ἐγὼ οἶμαι εἷς εἶναι. — εἷς μὲν σύ, μία δ' ἐγὼ* (Πλ. *Πρωτ.* 328. *Συμπ.* 202)· ὡς προσδιορισμός, οἷον *εἷς ἀνὴρ οὐδεὶς ἀνήρ. — εἷς ἀνὴρ οὐ πάνθ' ὁρᾷ* (Εὐρ. *Φ.* 752). — *εἷς ἀνὴρ κρείσσων γυναικῶν*

μυρίων (Εὐρ. *Ἰφ. Α.* 1394).—*ἔαρ χελιδὼν μία οὐ ποιεῖ.*— *αὕτη ἐστὶ μία τῶν ἐμῶν Ἐριννύων* (Εὐρ. *Ὀρ.* 264) κτλ. Καὶ ὑποκείμενον δυνατὸν νὰ τεθῇ, ὡς καὶ πᾶσα ἄλλη λέξις, οἷον *γεωργὸς μὲν εἷς, ὁ δὲ οἰκοδόμος* (Πλ.).—*εἷς ἔχων ἰατρικὴν πολλοῖς ἰδιώταις ἱκανός* (Πλ. *Πρωτ.* 322). — *ὑμῶν οὐδὲ ἓν ἂν εἷς* (Δημ.). — *τὸ ἓν οὐκ ἔστι δύο.*—*ἕν τε οὐδὲν κατέστη ἴαμα* (Θ. Β', 51).—*ἕν τε μηδὲν ἐστι τῶν πεπραγμένων* (Δημ.).

§. 138. Καὶ ἐπὶ τῶν πλαγίων πτώσεων τίθεται τὸ *εἷς*, ὡς καὶ τὰ ἄλλα ὀνόματα, κατὰ τοὺς προεξηγηθέντας τύπους, οἷον *ἑνὸς ἡ δύναμις.*—*μιᾶς χειρὸς ἀσθενὴς μάχη.*—*ἑνὸς ἔρωτος ὄντος οὐ μία ἡδονή.*—*ἓν ἐνὶ παραβαλεῖν.*—*μνηστήρων ἕνα.*—*ἄνδρ' ἕν' εἷς ἂν οὐ δυνήσεται κτανεῖν.*—*διὰ γάμον μιᾶς ἕνα γυναικός* (Εὐρ. *Τρ.* 498).

§. 139. Μετὰ τοῦ *τὶς* συμπλεκόμενον τὸ *εἷς* σημαίνει τὸ *εἷς ὁστισδήποτε*, οἷον *εἷς δέ τις ἀρχὸς ἀνὴρ βουληφόρος ἔστω* (Ἰλ. Α, 144)= εἷς ἀνὴρ βουληφόρος, ὁστισδήποτε, ἔστω ἀρχός. Μετὰ τοῦ *ἕκαστος* τὸ *εἷς* σημαίνει τὸ *καθ' ἕνα*, ἤτοι *καθεὶς*, οἷον *ἕνα ἕκαστον τῶν παρὰ τὸ δίκαιον δυστυχούντων.*—*ὃς πάντα ποιεῖ ὅσα περ εἷς ἕκαστος τῶν χειροτεχνῶν* (Πλ. *Πολ.* Ι, 596)· καὶ μετὰ τοῦ *πᾶς* συμπλέκεται τὸ *εἷς*, οἷον *τὸν ὑπὲρ τηλικαύτης πόλεως καὶ τοιούτων πραγμάτων ῥηθησόμενον λόγον παντὸς ἑνὸς τοῦ λέγοντος ἀεὶ μείζω φαίνεσθαι δεῖ* (Δημ. *περὶ Συντάξ.* 171)· τὸ *παντὸς ἑνὸς τοῦ λέγοντος*=παντὸς ῥήτορος, ἔστω οἱοσδήποτε, ὅπερ ἐπὶ ὀνομαστικῆς ἂν εἴη *πᾶς εἷς*, ἀντιθετικῶς πρὸς τὸ πλῆθος τῆς πόλεως=πᾶν ἄτομον, **singularis et privatus homo.**

§. 140. Μετὰ τοῦ *μόνος* συμπλεκόμενον τὸ *εἷς* σημαίνει ἀκριβῆ ἀποχωρισμὸν ἀπὸ παντὸς ἄλλου καὶ ἀπομόνωσιν = *εἷς μόνος, καὶ οὐχὶ πλέον*, οἷον *πόθεν οὖν ἂν ἔτι γένοιτο πώλης* (=πωλητής) *εἷς μόνος;* (Ἀρφ. *Ἱππ.* 140) Ὡσαύτως καὶ μετὰ τοῦ *οἶος*, ὡς *μία δ' οἴη μῦθον ἄκουσεν* (Ὀδ. Ρ, 412) = μία μόνη. Ἔστι δὲ τὸ *οἶος* = ἴος, καὶ τὸ ἴα=μία.

§. 141. Καὶ μετὰ τοῦ *ὁ αὐτὸς* συμπλέκεται τὸ *εἷς*, σημαῖνον ὅτι τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος εἶναι ἀπαράλλακτον· *τὸν οἶνον . . . . . . ἕνα καὶ τὸν αὐτὸν εἶναι* (Λουκιαν.).—*ὑφ' ἕνα δὲ καὶ τὸν αὐτὸν καιρὸν* (Διόδ.). Τοιοῦτον δὲ καὶ τὸ συνηθέστατον *ἓν καὶ τὸ αὐτό.* Ἀλλὰ καὶ ἄνευ τοῦ *ὁ αὐτὸς* ἐπὶ τῆς ἐννοίας ταύτης τάσσεται τὸ *εἷς*, μόνον

του καὶ καθ' ἑαυτὸ ἀντικαθιστῶν τὸ *ὁ αὐτός· πατρὸς ἑνὸς μητρός τε μιᾶς φύντε* (Σ. *'Αντ.*145).—*πότερον ἀδελφὼ ματρὸς ἐστὸν ἐκ μιᾶς;* (Εὐρ. *'Ιφ.* Τ. 497) Τότε δὲ δυνάμει τῆς ἐνυπαρχούσης ἐννοίας τῆς ταὐτότητος συντάσσεται δοτικῇ, οἷον *ὅς ἐμοὶ μιᾶς ἐγένετ' ἐκ μητέρος* (Εὐρ.), κατὰ τὸ *τοῦ αὐτοῦ ἐμοὶ πατρός*.

§. 142. Καὶ ταῦτα μὲν περὶ τοῦ *εἷς*· περὶ δὲ τοῦ *δύο* ἢ *δύω* ὡς ἐκ συμφώνου σχεδὸν οἱ γραμματικοὶ ὁρίζουσιν ὅτι ἀττικὸν μὲν τὸ *δύω*, κοινὸν δὲ τὸ *δύο*. Οὕτως ὁ ἐτυμολόγος (σ. 91. 289. Ὁ Εὐστάθιος εἰς Ἰλ. Κ. σ. 802). Ἐκτενέστερον δὲ ὁ Χοιροβοσκὸς (ἐν Βεκκέρου Ἀνεκδότοις σ. 1248). « Φησὶ δὲ ὁ τεχνικὸς ὅτι τὸ *ἄμφω* καὶ *δύο* θεματικά εἰσι, τουτέστιν οὐκ ἐγένοντο ἀπὸ ἑνικῶν· τὸ γὰρ σημαινόμενον κωλύει· πῶς γὰρ ὁ *δύο* ἀριθμὸς δύναται ἑνικῷ ἀριθμῷ θεωρεῖσθαι; Ἰστέον δὲ ὅτι τὸ μὲν ἄμφω ἀεὶ διὰ τοῦ *ω* γράφεται καὶ χωρὶς ἄρθρου λέγεται, τὸ δὲ δύο καὶ διὰ τοῦ *ο* γράφεται, καὶ διὰ τοῦ *ω*, καὶ κοινῶς μὲν διὰ τοῦ *ο* γράφεται, ἀττικῶς δὲ διὰ τοῦ *ω*, καὶ ἀναλόγως τῷ δυϊκῷ ἀριθμῷ· τὸ γὰρ *ω* τελικόν ἐστι τῆς εὐθείας τῶν δυϊκῶν, οἷον *'Ομήρω, ἀνθρώπω*. Ἰστέον δὲ ὅτι ἐν μέτρῳ εὕρηται διὰ τοῦ *ο* καὶ διὰ τοῦ *ω*. »

§. 143. Τὸ ἀληθὲς εἶναι ὅτι τὸ *δύο* οὔτε τῶν Ἀττικῶν, οὔτε τῶν Ἰώνων, ἀλλ' οὐδὲ ὅλως τῶν κοινῶν ἴδιον, ἀλλὰ τὸ *ο* τοῦ *δύο* παρ' ἐπικοῖς καὶ ἄλλοις τισὶ ποιηταῖς, οἷον βουκολικοῖς, ἰαμβογράφοις, κτλ, τρέπεται, κατ' ἀνάγκην τοῦ μέτρου, εἰς *ω*· *δύο γενεαί*. — *δύο παῖδε*.—*τὰς δύο χαλκείας* (Ἰλ. Α, 250. Β, 731. Υ, 211). —*δύω κοσμήτορε*.—*δύω κήρυκας*.—*δύω δ' ἡγήτορες* (Ἰλ. Α, 16. Γ, 116. Δ, 393).—*αἱ δύο*.—*λέοντε δύω*.— *εἰσὶ δύω*. — *δύω γε μὲν ἤματα* (Ἡσιόδ. Θ, 278. *'Ασπ*. 402. *'Εργ*. 11. 770).—*κρᾶναι δύο*. —*δύω Διὸς υἱώ* (Θεόκρ Ε,47.ΚΒ',137). Καὶ παρὰ τοῖς δραματικοῖς φέρονταί τινα διὰ τοῦ *ω*, ἀλλὰ διορθοῦνται διὰ τοῦ ὀμικροῦ (δύο).

§. 144. Λέγουσιν οἱ γραμματικοὶ προσέτι ὅτι δυϊκὸν μὲν τὸ *δύω*, πληθυντικὸν δὲ τὸ *δύο*. Οὕτω Φιλήμων ὁ γραμματικός « Δύο· οἱ μὲν πληθυντικῶς κλίνοντες διὰ τοῦ *ο* μικροῦ τὸ *δύο* προφέρουσι *τὰ δύο, τῶν δύο, τοῖς δυσί*, οἱ δὲ δυϊκῶς διὰ τοῦ *ω* μεγάλου, *τὼ δύο, τοῖν δυοῖν*. » Οὐδὲ οὗτος ὁ κανὼν εἶναι ὀρθός, ὁμοιάζων τοῖς περὶ τῶν παραθετικῶν τοῦ *στενὸς* καὶ *κενός*, ὅτι, ἐξαιρούμενα τοῦ γενικοῦ κανόνος, γράφονται διὰ τοῦ *ο*, *στενότερος* καὶ *κενότερος*. Μό-

νον τοῦ μέτρου χάριν ἀπαντωμένου τοῦ *δύω*, τὸ *δύο* τίθεται μετὰ δυϊκῶν καὶ πληθυντικῶν, *δύο τώδε πῶλα* (Ἀρφ. *Ἱππ.* 133) = πωλητά.—*δύο φίλω*.—*γέροντε δύο*.—*δύο νόσω* (Εὐρ. *Φ.* 1653. *Βάκχ.* 365. *Ἴων*. 579, *Ἀλκ.* 715), καὶ *δύο θεαί, δύο παρθένοι*.—*δύο ψυχάς* (Εὐρ. *Ἰ.* 466. *Ἀλκ.* 903). Περὶ δὲ τῆς μετὰ ῥήματος συντάξεως ἰσχύουσι τὰ περὶ δυϊκοῦ ἀριθμοῦ ῥηθέντα· φέρεται δηλ. τὸ *δύω* καὶ πρὸς δυϊκὸν καὶ πρὸς πληθυντικὸν ῥῆμα· *ἄνδρε δύο χωρεῖτον*. —*ἀδελφὼ δύο μίαν καθ' ἡμέραν μόρον κοινὸν κατειργάσαντο* (Σ. *Φ.* 539). *Ἀντ.* 55). Λέγεται δὲ τὸ δύο ἐπὶ πάσης πτώσεως, ἐπὶ παντὸς γένους, ὡς τὰ ἀνωτέρω μετὰ πολλῶν ἄλλων παραδειγμάτων δεικνύουσιν. Ὁ Εὐστάθιος λέγει περὶ τούτου « λέγουσι δὲ καὶ τῶν *δύο* καὶ τοῖς *δύο*. »

§. 145. Τὸ *δυοῖν* συνήθως μετὰ δυϊκοῦ, κατὰ γενικήν τε καὶ δοτικήν· *δυοῖν παίδοιν δύο νεκρὼ κατόψεται*.—*οὐ καλὸν δυοῖν γυναικοῖν ἄνδρ' ἕν' ἡνίας ἔχειν* (Εὐρ. *Ἑκ.* 45. *Ἀνδρ.* 178). Ὡσαύτως *δυοῖν παίδοιν ξυνθανοῦσα*.—*ἔδωκαν ἡμῖν δύο δυοῖν νεάνιδας* (Εὐρ. *Μ.* 1289. *Φ.* 426). —*δυοῖν οἰμωγμάτοιν* (Αἰσχ. *Ἀγ.* 1344)· οὐδὲν ἧττον ὅμως φέρεται καὶ πρὸς πληθυντικόν· *οὐ μὴν γυναικῶν γ' εἰς δυοῖν ἔφυν πόσις* (Εὐρ. *Ἑλ.* 577). — *παιδίων αὐτῇ δυοῖν γεγεννημένων* (Δημοσθ.)—*δυοῖν μηνῶν* (Ξ. *Π.* Δ', 6', 36). — *δυοῖν μιασμάτων* (Αἰσχ. *Εὐμ.* 590), ὅπερ ὅμως εἰς τὸ *μιασμάτοιν* παρὰ Ἐλμσλεΐου τραπὲν παρεδέχθη καὶ ὁ Ἑρμᾶννος.

§. 146. Πέτρα δὲ σκανδάλου ἐγένετο τοῖς φιλολόγοις τὸ *δυεῖν*· διότι οἱ μὲν τῶν ἀρχαιοτέρων φιλολόγων, ἀποδεχόμενοι τὰ τοῦ Φρυνίχου καὶ ἄλλων γραμματικῶν, ὅτι δόκιμον, καὶ ἀττικώτερον μάλιστα κατ' ἄλλους, ἔγραφον αὐτὸ ἐν πολλοῖς (Αἰσχ. Προμ. 779, 784 παρ' ἄλλοις. Σοφ *Τ.* 1280. *Τρ.* 943. Εὐρ. *Ἑλ.* 654. Ἴδε Βρύγκιον εἰς τὸ ἀνωτέρω χωρίον τοῦ Αἰσχύλου, Λοβέκκιον εἰς Φρύνιχον 210, Ἐϊνδόρφιον εἰς *Κρατύλον* 117). Φέρεται δὲ τοῦτο, κατὰ τοὺς γραμματικούς, μόνον πρὸς δοτικήν. Νεώτεροι δὲ ἐκδόται τρέπουσιν αὐτὸ ἁπανταχοῦ σχεδὸν εἰς τὸ *δυοῖν*. Καὶ τὸ *δυσὶ* δὲ, καί τοι ὡς βάρβαρον καταδικαζόμενον, ἐγράφετο πρώην καὶ παρ' ἄλλοις καὶ παρὰ Θουκυδίδῃ (Η, 101), τὴν σήμερον ὅμως, παρ' αὐτῷ τοὐλάχιστον, ἐτράπη εἰς τὸ *δυοῖν*. Καὶ μετὰ τοῦ *δύο*, ὡς μετὰ τοῦ *εἷς*, συμπλέκεται τὸ *τὶς*· *προσεγένοντό τινες δύο νῆες* (Θ. Η, 100).

§. 147. Ὅταν διακρίνηται καὶ ἐπὶ μᾶλλον ἀναδεικνύηται μέρος ἀριθμοῦ προαναφερθέντος, τότε προστίθεται πρὸς ἔμφασιν τὸ ἄρθρον, ὡς *πέντε δέ τοι φίλοι υἷες ἐν μεγάροις γεγάασιν, οἱ δύ' ὀπυίοντες, τρεῖς δ' ἠΐθεοι θαλέθοντες* (Ὀδ. Ζ, 62)=οἱ δύο ἔγγαμοι, καὶ τρεῖς ἄγαμοι. Ἡ ἔννοια τοῦ χωρισμοῦ ἐπιτείνεται καὶ ἐν τούτοις, ὡς ἀνωτέρω ἐπὶ τοῦ *εἷς*, διὰ τοῦ *μόνος* καὶ *οἷος*· ὡς *ἀρχοὶ δ' αὖ δύο μοῦνοι Ἀχαιῶν ἀπόλοντο* (Ὀδ. Δ, 496).—*λιπέτω δὲ δύ' οἴους* (Ὀδ. Γ, 424). Ἡ δὲ ἔννοια τῆς συνενώσεως διὰ τῆς προθέσεως *σύν*, ὡς *σύνδυο κοιμήσαντο* (Ὁμηρ. *Ὑμν.* Ἀφρ. 74). — *σύντρεις αἰνύμενος* (Ὀδ. Ι, 429) —*σύν τε δύ' ἐρχομένω* (Ἰλ. Κ, 224).—*πλείω ἢ ἄλλους σύνδυο τῶν σοφιστῶν* (Πλ. *Ἱπ.* Μ. 282). — *συνδώδεκα πλήθει* (Εὐρ. *Τρ.* 1076).—*συνεκκαίδεκα λειτουργεῖν* (Δ. περὶ *Στεφ.* 260).

§. 148. Τὸ *ὁμοῦ*, ἐπὶ χρόνου σημαῖνον τὸ *συνάμα*, *συγχρόνως*, ὡς *εἰ δὴ ὁμοῦ πόλεμός τε δαμᾷ καὶ λοιμὸς Ἀχαιούς* (Ἰλ. Α, 61, καὶ ἀλλαχοῦ), ἐπὶ τόπου τὸ *ἐγγύς*, ὡς *ὁ κονιορτὸς δῆλος αὐτῶν*, ὡς *ὁμοῦ προσκειμένων*. — *καὶ μὴν ὁμοῦ 'στιν ἤδη* (Ἀρφ. *Ἱππ.* 245. *Εἰρ.* 512), ἐπὶ τῶν ἀριθμητικῶν ὀνομάτων τιθέμενον, σημαίνει τὸ *περίπου*, ὡς *ἔγγιστα· ἀπὸ Σόλωνος δὲ ὁμοῦ διακόσιά ἐστιν ἔτη καὶ τετταράκοντα.*—*εἰσὶν ὁμοῦ δισμύριοι οἱ πάντες Ἀθηναῖοι* (Δ. *Παραπρ.* 420. *Ἀριστογεἰτ.* Α, 785). Οὕτως ἑρμηνεύουσιν αὐτὸ Ἁρποκρατίων, Σουΐδας καὶ Δίδυμος (Ἰλ. Ε, 867), καὶ πολλότατοι τῶν νεωτέρων, ὡσαύτως καὶ τὸ *ὁμοῦ τι*. Τὸ δὲ *μάλιστα* ἐπὶ τῶν ἀριθμητικῶν ὀνομάτων οἱ μὲν ἐξηγοῦσιν ὁμοίως *περίπου*, οἱ δὲ ἐπὶ *πλεῖον*, ἀλλ' ἴσως δηλοῖ τὸ *πολὺ πολὺ* τῆς συνηθείας· *ἀνδρῶν μάλιστά κη τρισμυρίων* (Ἡροδ. Η, 65).—*ἔτη δ' ἐστὶ μάλιστα τριακόσια ἐς τὴν τελευτὴν τοῦδε τοῦ πολέμου* (Θ. Α, 19).—*περὶ ἔτη μάλιστα πέντε καὶ ἑξήκοντα.*—*ἐγώ τε μάλιστα* (ἦν) *δεκέτης* (Πλ. *Παρμ.* 127. *Τιμ.* 21).—*καὶ ἀργυρίου μνᾶς τριάκοντα μάλιστα σύμπαντα ταῦτα.*—*μάλιστα τρία τάλαντα* (Δημ. *Ἀφόβ.* Α, 815. 819). Κατὰ δὲ Ῥείμερον σημαίνει ποτὲ μὲν τὸ ἕν, ποτὲ δὲ τὸ ἄλλο, κατὰ τὴν περίστασιν. Τὸ τοῦ σχολιαστοῦ, ἑρμηνεύοντος τὸ *μάλιστα* τοῦ Θουκυδίδου (Γ', 92 Ζ', 29) κατ' ἀκρίβειαν δὲν ἀληθεύει βεβαίως.

§. 149. Ἡ σύνδεσις δύο ἢ πλειόνων ἀριθμητικῶν ὀνομάτων ἓν ὅλον ἀποτελούντων γίνεται ά. διὰ τοῦ *καί*· ὡς *πέντε καὶ εἴκοσι, εἴκοσι καὶ πέντε*, καὶ, σπανιώτερον, *εἴκοσι πέντε*· β'. κατὰ δοτικὴν

μετὰ τῆς προθέσεως *πρός· δέκα μῆνας πρὸς ἄλλοις πέντε* (Σ. *Τρ.* 45). — *τρίτος γε γένναν πρὸς δέκα ἄλλαισιν γενεαῖς* (Αἰσχ. *Πρ.* 775)· κοινότερον δὲ διὰ τῆς ἐπὶ· *ἐννάτῃ ἐπὶ δέκα.*—*τρίτον ὄντα μ' ἐπὶ δέκ' ἀθλίῳ πατρί* (Αἰσχ. *Ἀγ.* 1573), ὅπερ ὅμως ὁ Ἑρμᾶννος εἰς τὸ *ἐπίδεχ'* ἔτρεψεν, οἷον ἐκ τοῦ *ἐπίδεξ*, παθητικῶς=*ἐπιδεκτός*. Ὁ ἐλάττων ἀριθμὸς συνήθως προτάσσεται τοῦ μείζονος διὰ τοῦ *καί· πλεύσαντες πέντε καὶ εἴκοσι ναυσί* (Θ. Ἀ, 26), οὐδὲ τὸ ἐναντίον ὅμως εἶναι ἀσύνηθες ἢ σπάνιον· *ἔτη γὰρ ἤδη βεβίωκεν ἐννενήκοντα καὶ τέσσαρα* (Αἰσχ.). — *ἄραντες ἑβδομήκοντα ναυσὶ καὶ πέντε* (Θ. Ἀ, 29). Ἴδε *ἐπὶ τῶν Ὑπομνηματικῶν Παρεκβολῶν τοῦ Νεοφύτου Κριτικὰς Ἐπιστασίας* τοῦ Εὐγενίου (σ. 137), πολλὰ παραδείγματα τοῦ δευτέρου φέροντος, ἀδίκως ὅμως κατὰ τοῦ Νεοφύτου καταφερομένου, διότι καὶ αὐτὸς *ὡς ἐπιτοπολύ*, λέγει, *πέφυκε προηγεῖσθαι ὁ ἐλάττων.*

§. 150. Ἐν συνεχείᾳ τῆς ἀνωτέρω ῥήσεως τοῦ Χοιροβοσκοῦ (§. 142) μετὰ τὰ περὶ τοῦ *δύο* φέρονται καὶ τὰ ἑξῆς· « Ἔστι δὲ καὶ *δοιώ* ἡ εὐθεῖα τῶν δυϊκῶν κατὰ διάλεκτον ὀξυτόνως διὰ τῆς *οι* διφθόγγου καὶ παρὰ τῷ ποιητῇ· *δοιὼ δ' οὐ δύναμαι ἰδέειν κοσμήτορε λαῶν* (Ἰλ. Γ, 236), καὶ πάλιν *δοιαὶ μὲν Μενελάω ἀρηγόνες εἰσὶ θεάων* (Ἰλ. Δ, 7), καὶ πάλιν *δοιοὶ γάρ τε πίθοι κατακείαται ἐν Διὸς οὔδει* (Ἰλ. Ω, 527)· καὶ ἔστιν ἀπὸ τοῦ *ὁ δοιός τοῦ δοιοῦ*, τοῦ σημαίνοντος τὸ *ὁ διπλοῦς.* » Καὶ ὅτι μὲν τοῦτο κατὰ διάλεκτον ἀρκούντως βεβαιοῦται ὑπὸ τῆς γνωστῆς συγγενείας τοῦ *ο* καὶ *υ*, *ὄνομα, ὄνυμα*, σωζομένης παρὰ τοῖς σημερινοῖς Θεσσαλοῖς, Λεσβίοις, ἐν μέρει δὲ καὶ παρ' Ἀλβανοῖς. Κατὰ δὲ Βουττμᾶννον τὸ *δοιώ* μόνον παρασχηματισμὸς τοῦ δύο, ὡς *κοίρανος κύριος*, poena punio, καὶ περιττὸν νὰ παραδεχθῶμεν ἑνικὸν *δοιός*· ἀλλὰ πόθεν ἡ μεταβολὴ τοῦ τόνου (*δύω*, δοιώ); καὶ πῶς τὸ δύω ἔγινε *δοιοί* καὶ *δοιαί* καὶ *δοιά* (ἄροτρα . . Ἡσ. *Ἐρ.* 430); εὐλογωτέρα φαίνεται ἡ γέννησις *δυός, δοός, δοιός*. Ἰσχύουσι δὲ περὶ τούτου ὡς πρὸς τὴν σύνταξιν τὰ περὶ δυϊκοῦ ἀριθμοῦ ῥηθέντα, φέρεται δηλ. πρὸς δυϊκὸν καὶ πληθυντικὸν ῥῆμα· *δοιὼ δὲ κυβιστῆρε ἐδίνευον.*—*δοιὼ δ' Ἀτρείδα μενέτην* (Ἰλ. *Σ*. 605· *Τ*. 310). Ὁμαλωτέρα ἡ σύνταξις τῶν *τακτικῶν ἀριθμητικῶν* λεγομένων, *πρῶτος δεύτερος, δέκατος*. Ἴδε ἐν τῷ *περὶ Ἄρθρου.*

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΤΕΤΑΡΤΟΝ.

Περὶ Ἀντωνυμιῶν.

§. 1. Ἀπολλώνιος ὁ Δύσκολος, ἀνασκευάσας τὸν παρ' Ἀριστάρχου, Διονυσιδώρου καὶ πολλῶν ἄλλων γραμματικῶν ὁρισμὸν τῆς ἀντωνυμίας, λέγει ἐν τέλει· «Ὁριστέον οὖν τὴν ἀντωνυμίαν ὧδε· λέξιν ἀντ' ὀνόματος προσώπων ὡρισμένων παραστατικήν, διάφορον κατὰ τὴν πτῶσιν καὶ ἀριθμόν, ὅτε καὶ γένους ἐστὶ κατὰ τὴν φωνὴν ἀπαρέμφατος.»

§. 2. Τούτου τεθέντος, αἱ ἀντωνυμίαι πληροῦσιν ἐν τῷ λόγῳ τὰ τῶν ὀνομάτων, τιθέμεναι ὡς ὑποκείμενον, κατηγορούμενον, προσδιορισμὸς καὶ ἀντικείμενον, οἷον *ἐγώ εἰμι ἐκεῖνος.* — *τοῦτο ἐκεῖνο τὸ τῆς παροιμίας.*— *ὁ πατήρ μου.*—*οἱ ἐμοὶ ὀφθαλμοί.* — *ἕκαστος φιλεῖ ἑαυτόν*, κτλ. Καὶ ταῦτα μὲν ἐν γένει, ἕκαστον ὅμως τούτων εἶδος ἔχει διάφορον χρῆσιν.

Προσωπικαὶ Ἀντωνυμίαι.

§. 3. Αἱ *προσωπικαὶ ἀντωνυμίαι*, οὕτω καλούμεναι ὡς διαστέλλουσαι τὰ ἐν τῷ λόγῳ πρόσωπα, πρῶτον, δεύτερον καὶ τρίτον, λέγονται καὶ *πρωτότυποι* ὡς πρὸς τὰς ἐξ αὐτῶν παραγομένας, καὶ *οὐσιαστικαὶ* ὡς πρὸς τὰς ἐπ' αὐτῶν τιθεμένας ἐπιθετικάς, *ἐγὼ αὐτός.*—*σὺ αὐτός*, κτλ. Τούτων αἱ ὀνομαστικαὶ τοῦ πρώτου καὶ δευτέρου προσώπου τίθενται συνήθως εἰς τὸν λόγον ὡς ὑποκείμενον μόνον ἐπὶ ἀντιδιαστολῆς, ὅπου ἀπαιτεῖται ἔμφασις, καὶ ἐπὶ ἀντιθέσεως, οἷον *ἐγὼ ταῦτα ποιήσω.* —*καὶ σὺ ταῦτα ἔπραξας;*—*καὶ σὺ Βροῦτε;* μετὰ πάθους. — *σὺ μὲν φιλοσοφεῖς, ἐγὼ δὲ τοὺς φιλοσοφοῦντας ἐπανορθῶ* (Ἰσ.).—*σὺ λέγεις ταῦτα· οὐκ ἐγώ* (Εὐρ. *Ἀποσπ.* Ἀδ.).— *οὐκ ἐγώ σε ἀποκτενῶ, ἀλλ' ὁ τῆς πόλεως νόμος* (Λυσ. *Φόν. Ἐρατ. Ἀπολ.* §. 26). Τίθενται δὲ μετὰ τὸ ῥῆμα, ὅταν καὶ αὐτὸ ἦναι ἔντονον· *τί λέγεις σύ; ἃ σὺ λέγεις* (Πλ.).—*τοὺς ἀδικοῦντας ἀθλίους ἔφην ἐγὼ καὶ ἐξηλέγχθην ὑπὸ σοῦ* (Πλ. *Γοργ.* 473). Ἄλλως παραλείπονται, ὡς *θέλω λέγειν Ἀτρείδας.*—*ἀληθῆ λέγεις.*— *ὁρᾷς οὖν;* —*λέγομεν*.—*ἴδωμεν*, κτλ.

§. 4. Εἰς τὰ ὁμηρικὰ *τὴν δ' ἐγὼ οὐ λύσω.*—*ἦλθον ἐγὼ παύσουσα τὸ σὸν μένος* (Ἰλ. Α, 29. 207), καὶ ἄλλα ὅμοια, δὲν φαίνεται ἡ τοιαύτη ἀντιδιαστολή. Καὶ εἰς τὰ τῶν Ἀττικῶν δὲ *ἐγὼ οἶμαι, ἐγὼ*

οἶδα, *ἀκούω*, *πυνθάνομαι*, καὶ τὰ ὅμοια, εἰ ἐνυπάρχει ἀντιδιαστολῆς ἔννοια, εἶναι πολλὰ ἀσθενής.

§ 5. Ὡς παραλείπεται ἡ ἀντωνυμία ὅπου δὲν ἀπαιτεῖται ἀντιδιαστολή, οὕτω παραλείπεται τὸ ῥῆμα ἐν τοῖς διαλόγοις, κατ' ἀναλογίαν ἐκ τοῦ προηγηθέντος παραλαμβανόμενον, ἢ καὶ ἀμφότερα. Οὕτω παρὰ Πλάτωνι ἐν Γοργίᾳ (454). *Σωκράτης. Καλεῖς τι μεμαθηκέναι; Γοργίας· Καλῶ· Σ. τί δέ;* (καλεῖς) *πεπιστευκέναι; Γοργ. Ἔγωγε.* Οὕτω καὶ· *Σ. ἢ οὐ δοκεῖ σοι δίκαιον εἶναι ἐπανερέσθαι; Γ. ἔμοιγε* (δοκεῖ).

§. 6. Ὡσαύτως παραλείπεται τὸ ῥῆμα ἐν ταῖς ἀντωνυμίαις ἐπὶ ἀποτροπῶν καὶ παραινέσεων, ὡς *μὴ σύ γε* (Εὐρ. Φ. 535)=μὴ ποίει. —*μή μοι σύ*=μή μοι εἴπῃς. Καὶ ἐν τῷ ἑπομένῳ χωρίῳ τοῦ Πλάτωνος καί, *ναὶ μὰ Δία, σύ γε θαῤῥῶν πατάξαι τὴν ἄτιμον ταύτην πληγήν* (Γορ. 527), ἔνθα ὑπονοεῖται τὸ *ἔασον*, παραλαμβανόμενον ἐκ τοῦ προηγουμένου κώλου, *καὶ ἔασόν τινά σου καταφρονῆσαι ὡς ἀνοήτου*, κτλ. Ὁ ἐν τούτοις ἐπὶ τῶν ἀντωνυμιῶν προστιθέμενος σύνδεσμος *γὲ* τείνει πρὸς μείζονα ἔτι ἀνάδειξιν τοῦ ὑποκειμένου, οὐδὲν διαφέρων, ὡς φαίνεται, τοῦ παρ' ἡμῖν *γεά*, ἐν τοῖς *τοῦτός γεα*, *τώρα γεα*, κτλ.

§. 7. Εἰς τὰς πλαγίας πτώσεις, ἐπὶ μὲν τοῦ πρώτου προσώπου δεικνύεται ἡ ἀντιδιαστολὴ αὕτη διὰ τῆς πληρεστέρας γραφῆς καὶ διὰ τῆς ὀρθοτονήσεως, *ἐμοῦ*, *ἐμοί*, *ἐμέ*, τιθεμένων τῶν ἐγκλιτικῶν *μοὺ*, *μοὶ*, *μὲ*, ὅταν δὲν ἀπαιτῆται ἀντιδιαστολή. Ἐπὶ δὲ τοῦ δευτέρου προσώπου ὡσαύτως διὰ τῶν ὀρθοτονουμένων, *σοῦ*, *σοί*, *σέ*, καὶ διὰ τῶν ἐγκλιτικῶν *σοὺ*, *σοὶ*, *σὲ*, τὸ ἐναντίον, ὡς *ἐμοῦ τὰ φορτία.—τὰς λήμας ἐμοῦ.—ἥκετ' οὖν ἐς ἐμοῦ. — ἀλλὰ καὶ σὺ ἐμοῦ ἄκουε.—ἐμοῦ μὲν κατεγέλασε, σὲ δὲ ἐπήρεσε·* καὶ *ξυνετά μοι δοκεῖς λέγειν.—οὐ δύναμαι ἀσπάσασθαί σε*, κτλ.

§. 8. Ὡσαύτως καὶ διὰ τῆς θέσεως. « Αἱ μὲν οὖν ὀρθοτονούμεναι καὶ προτάσσονται καὶ ὑποτάσσονται, *ἐμοὶ ἔδωκεν*, *ἔδωκεν ἐμοί·* αἱ δὲ ἐγκλινόμεναι μόνως εἰσὶν ὑποτακτικαί. Διαφέρει δὲ ὑποτακτικὸν ὑποτασσομένου, ᾗ τὸ μὲν πάντοτε ἐν ὑποταγῇ, τόν τε ἴδιον τόνον οὐκ ἔχει, τὸ δὲ ὑποτασσόμενον καὶ προτάσσεται καὶ τὸν τόνον τὸν ἑαυτοῦ ἔχει· *ἐμοὶ γὰρ ἔδωκας*, ἔδωκας ἐμοί. Λέγω δὲ δισυλλάβως· τὸ δ' *ἔδωκέ μοι* καὶ βαρύτονον καὶ μονοσύλλαβον καὶ οὐδέποτε προτακτικόν » (Ἀπολλώνιος *περὶ Ἀντωνυμίας*, σ. 43).

§. 9. Τίθενται δὲ αἱ μὲν πλάγιαι αὗται τῶν προσωπικῶν ἐπὶ ἑτεροπροσωπίας, αἱ δὲ τῶν συνθέτων ἤτοι ἀντανακλωμένων (Ἴδε κατωτέρω) ἐπὶ ταὐτοπροσωπίας, ὅ ἐστιν αἱ μὲν πρῶται ἀναφέρονται εἰς διάφορον ὑποκείμενον, αἱ δὲ δεύτεραι εἰς τὸ αὐτὸ ὑποκείμενον τῆς προτάσεως, ὡς *ἐγὼ καὶ σὲ τῶν καλλίστων καὶ ἐμαυτὴν ἠξίωκα* (Ξ. *Π.* ϛ', δ', 6).—*εὔκλειαν οὐχ' ὁρᾷς ὅσην σαυτῇ τε κἀμοὶ προσβαλεῖς πεισθεῖσ' ἐμοί;* (Σοφ. *Ἠλ.* 973)

§. 10. Ἀλλὰ πάντη ἀνεξαίρετος δὲν εἶναι ἡ τοιαύτη χρῆσις· διότι ἀπαντῶνται καὶ αἱ πλάγιαι τῶν προσωπικῶν ὅπου, κατὰ τὸν ἀνωτέρω κανόνα, ἔπρεπε νὰ τεθῶσιν αἱ πλάγιαι τῶν συνθέτων. Γίνεται δὲ τοῦτο, ὅταν τὸ ὑποκείμενον λαμβάνῃ ἑαυτὸ ὡς ἀντικείμενον σκέψεως, οἷον *δρῶ ἔμ' ἔργον δεινὸν ἐξειργασμένην* (Σοφ. *Τρ.* 706).—*ζηλῶ σὲ μᾶλλον ἢ 'μὲ τοῦ μηδὲν φρονεῖν* (Εὐρ. *Ἰφ.* Α, 677).—*ἐγὼ ὑμᾶς κελεύω ἐμὲ μιμεῖσθαι* (Ξ.).—*δέομαι ὑμῶν ἐμὲ δοκιμάζειν, τούτους δὲ ἡγεῖσθαι χείρους* (Λυσ.)· *παῦσαι πόνων με καὶ σὲ καὶ πᾶσαν πόλιν* (Εὐρ. *Φ.* 440). Τοιοῦτον καὶ τὸ *δοκῶ μοι, δοκῶ ἐμοὶ καὶ κἀμαυτῷ δοκῶ*· ά. φαίνεταί μοι = ὑπολαμβάνω· *δοκεῖ μοι αἰσθάνεσθαι* (Ξ. *Ἱέρ.* Α, 6)· 6'. ἀρέσκει· *δοκεῖ μοι κατακείσεσθαι* (Πλ. *Φαίδρ.* 230).

§. 11. Τίθενται δὲ μάλιστα αἱ προσωπικαὶ ἀντὶ τῶν συνθέτων ἐπὶ τῆς μετὰ αἰτιατικῆς συντάξεως τοῦ ἀπαρεμφάτου, ὡς *ἐγὼ οἶμαι καὶ ἐμὲ καὶ σὲ τὸ ἀδικεῖν τοῦ ἀδικεῖν κάκιον ἡγεῖσθαι* (Πλ. *Γοργ.* 474).— *οὐκ ἐμέ γε εἰπεῖν ἐμαυτὸν δεῖ, ἀλλὰ τὰ ἔργα δηλῶσαι* (Δ.)· καὶ τότε, ἀντιστρόφως, αἱ τῶν συνθέτων πλάγιαι ἀναφέρονται εἰς τὸ ὑποκείμενον τοῦ ἀπαρεμφάτου, ὡς *οὐκ ἀνθρωπίνῳ ἔοικε τὸ ἐμὲ τῶν ἐμαυτοῦ πάντων ἠμεληκέναι* (Πλ. *Ἀπολ.* 31).

§. 12. Τριτοπρόσωπος ἀντωνυμία ἦτον τὸ πάλαι ἡ *ἵ* ἢ *ἵ*, ἐπὶ παντὸς γένους. Ἀλλ' αὕτη μὲν ἐξέλιπε, διασωθεῖσα εἰς τὸ λατινικὸν **is** καὶ **iste**, ἀντ' αὐτῆς δὲ τίθεται ἡ *αὐτός*, ἀλλὰ μετ' ἀντιδιαστολῆς, ὡς ἡ *ἐγὼ* ἐπὶ τοῦ πρώτου καὶ ἡ *σὺ* ἐπὶ τοῦ δευτέρου, οἷον *αὐτὸς ἔφη*=αὐτὸς καὶ οὐχὶ ἕτερος. Ὡσαύτως καὶ ἐν ἐξαρτήσει λόγου· *Λυκοῦργος ἐλθὼν εἰς Δελφοὺς ἐπήρετο τὸν θεὸν εἰ λῷον καὶ ἄμεινον εἴη τῇ Σπάρτῃ πειθομένῃ οἷς αὐτὸς ἔθηκε νόμοις* (Ξ. *Λ.* Π. Η, 5).— *ἔφασαν τοὺς μὲν ἡμαρτηκέναι, αὐτοὶ δὲ σώζειν τοὺς νόμους* (Θ.). Παραλείπεται δὲ ὅταν, ἄνευ ἀντιδιαστολῆς, ἐννοῆται ἐκ

τοῦ προηγηθέντος ἀντικειμένου, ὡς *Κῦρος τὰς ναῦς μετεπέμψατο, ὅπως ὁπλίτας ἀποβιβάσειε, καὶ βιασάμενοι τοὺς πολεμίους παρέλθοιεν* (Ξ. *'Αν.* Α, Δ', 5). Παρ' ἡμῖν ἤθελε προστεθῇ τὸ *αὐτοί* (οἱ ὁπλῖται), ἄνευ ἐμφάσεως.

§. 13. Τῆς ἀντωνυμίας *ἵ*, ἐκ τοῦ ἑνικοῦ ἀριθμοῦ σώζονται μόνον αἱ πλάγιαι *οὗ*, *οἷ*, *ἕ*, γενόμεναι ἐκ τῶν *ἕο*, *ἕοι*, *ἕε*, sese λατινιστὶ, ὡς *ἕξ* sex, *ἑπτά* septem, *ἕρπυλλον* serpyllum. Ἐκ τούτων δὲ τὸ μὲν *οὗ* καὶ *ἕ* σπανίως ἀπαντῶνται παρ' Ἀττικοῖς, ἐξαιρουμένων τινῶν χωρίων τοῦ Πλάτωνος, ποιητικῶν τῶν πλείστων, καὶ πάντοτε σχεδὸν κατὰ πλαγίαν ἀντανάκλασιν, ὅ ἐστιν ἐπὶ ἀπαρεμφατικῆς καὶ μετοχικῆς συντάξεως, ἢ ἄλλως ἐν ἐξαρτήσει λόγου.

§. 14. Ἡ εὐθεῖα ἀντανάκλασις ἤθελεν εἶναι, π. χ. *ἔξω οὗ ἐστιν.—ἕκαστος φιλᾶν ἕ*, ὡς *ἔξω ἑαυτοῦ εἶναι.— ἔξω ἑαυτῆς οὖσα ὑπὸ τοῦ κακοῦ ἡ γυνή* (Δημ. *Παραπρ.* 403), καὶ *ἕκαστος φιλεῖ ἑαυτόν*· ἡ δὲ ἐν χρήσει πλαγία, ὡς ἐν τοῖς ἑπομένοις .... *τὸν Σωκράτη πορεύεσθαι ὑπολειπόμενον, καὶ περιμένοντος οὗ κελεύειν προϊέναι εἰς τὸ πρόσθεν* (Πλ. *Συμπ.* 174). — *πρὶν δὲ λυθῆναι αὐτοῦ τὴν θυγατέρα ἐν Ἄργει ἔφη γηράσειν μετὰ οὗ* (Πλ. *Πολ.* Γ', 393).—*καὶ ἓ μὲν ἔφη ἀπονίζειν τὸν παῖδα, ἵνα κατακέοιτο.—τὸν οὖν Ἀγάθωνα πολλάκις κελεῦσαι μεταπέμψασθαι τὸν Σωκράτη, ἓ δὲ οὐκ ἐᾶν* (Πλ. *Συμπ.* 175).—*Πολέμαρχος ὁ Κεφάλου ἐκέλευσε δραμόντα τὸν παῖδα περιμεῖναί ἑ κελεῦσαι* (Πλ. *Πολ.* Α, 327), **et de nous prier de l'attendre.**

§. 15. Καὶ τὸ *οἷ* κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον μεταχειρίζονται. Ἡ εὐθεῖα ἀντανάκλασις ἤθελεν εἶναι καὶ ἐνταῦθα *ἐν οἷ εἶναι*, ὡς *ἐν ἑαυτῷ εἶναι*, ἡ δὲ ἐν χρήσει πλαγία ὡς ἐν τοῖς ἑπομένοις· *γελοῖόν τι παθεῖν· οἷ μὲν γὰρ εὐθὺς παῖδα ἀπαντήσαντα ἄγειν οὗ κατέκειντο οἱ ἄλλοι* (Πλ. *Συμπ.* 174). — *ἐλθὼν ὁ ἱερεὺς εὔχετο .... ἑλόντας τὴν Τροίαν αὐτοὺς σωθῆναι, τὴν δὲ θυγατέρα οἷ λῦσαι* (Πλ. *Πολ.* Γ', 393). — *ἐπεὶ δὲ ἠσθένει Δαρεῖος καὶ ὑπώπτευε τελευτὴν τοῦ βίου, ἐβούλετό οἱ τὼ παῖδε ἀμφοτέρω παρεῖναι* (Ξ. *'Αν.* Α, ά, 1).—*λέγεται Ἀπόλλων ἐκδεῖραι Μαρσύαν νικήσας ἐρίζοντά οἱ περὶ σοφίας* (Ξ. *'Αν.* Α, Β', 8).—*οὓς συμφύλακας τῆς εὐδαιμονίας οἱ ᾤετο χρῆναι ἔχειν* (Ξ. *Π.* Η, ά, 10), καὶ ἐγκλιτικῶς συνηθέστερον· ἀλλὰ καὶ τοῦτο ἀπέφευγαν συνήθως οἱ ῥήτορες, ἀντ' αὐτοῦ μεταχειριζόμενοι τὰς πλαγίας τῆς συνθέτου ἀντωνυμίας.

§. 16. Κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον μεταχειρίζονται οἱ Ἀττικοὶ καὶ τὰς τοῦ πληθυντικοῦ ἀριθμοῦ, ὡς *ἐπειδὴ ἐκεῖνοί τε ἀπέκρυψαν* (ἑαυτοὺς) *καὶ σφεῖς ἡσύχαζον, τοὺς στρατηγοὺς ἐν αἰτίᾳ εἶχον* (Θ. Ἑ, 65)· ἔνθα καὶ τὸ *αὐτοὶ* δυνατὸν νὰ τεθῇ, ἀλλὰ ἤθελεν ἔχει καὶ ἔμφασιν=αὐτοὶ οἱ ἴδιοι. — *ἐγκλήματα ποιούμενοι, ὅπως σφίσιν ὅτι μεγίστη πρόφασις εἴη τοῦ πολεμεῖν* (Θ. Ἀ, 126).—*μετὰ ταῦτα ἔφη σφᾶς μὲν δειπνεῖν, τὸν δὲ Σωκράτη οὐκ εἰσιέναι* (Πλ. *Συμπ.* 175). Ἀλλὰ καὶ τούτων σπανιωτέρα ἡ χρῆσις. Εἶναι λοιπὸν τὰ ἐκ τοῦ ἵ ἢ ἵ γινόμενα *οὗ, οἷ, ἕ*, καὶ τὰ *σφεῖς, σφῶν, σφίσι, σφᾶς*, ἐπὶ τοῦ τρίτου προσώπου ὡς τὸ *ἐμοῦ, ἐμοί, ἡμεῖς*, κτλ· *σύ, σοῦ, ὑμεῖς*, κτλ., ἐπὶ τοῦ πρώτου καὶ δευτέρου, ἀλλὰ κατὰ πλαγίαν ἀντανάκλασιν, τίθενται δὲ καὶ περὶ τῶν τριῶν προσώπων.

Περὶ τῆς Ἀντωνυμίας αὐτός·

§. 17. Διακριτικὴν ἔννοιαν ἔχουσα ἡ ἀντωνυμία *αὐτὸς* τείνει πάντοτε νὰ δείξῃ τὴν ταὐτότητα τοῦ περὶ οὗ ὁ λόγος, ἀποχωρίζουσα αὐτὸ, καθ' ἕνα ἢ ἄλλον τρόπον, ἐκ παντὸς ἄλλου ὁμοειδοῦς ἢ παρακειμένου μετὰ τοῦ ὁποίου ἦτον δυνατὸν νὰ συγχέηται. Φαίνεται δὲ καὶ ἡ ἀρχὴ τῆς λέξεως ἐξηγοῦσα τὴν φύσιν αὐτῆς· διότι τὸ *αὐτὸς*= αὖ τός, ὅ ἐστι πάλιν οὗτος, καὶ οὐχὶ ἕτερος. Διὰ τοῦτο συγγενεύει ἡ ἀντωνυμία αὕτη πρὸς τὰς προσωπικὰς αἵτινες καὶ αὐταὶ προσώπων διάκρισιν ἐμφαίνουσιν.

§. 18. Ἡ ἀντωνυμία *αὐτὸς* τίθεται εἰς τὸν λόγον ἢ καθ' ἑαυτὴν ἢ μετὰ ὀνομάτων ἢ μετ' ἄλλων ἀντωνυμιῶν, ἁπανταχοῦ τηροῦσα, κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἧττον, τὴν διακριτικὴν αὐτῆς ἔννοιαν πολυειδῶς καὶ πολυτρόπως.

§. 19. Καθ' ἑαυτὴν τιθεμένη ἡ *αὐτός*, ὡς ὑποκείμενον τῆς προτάσεως, διακρίνει τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος ἀπὸ παντὸς ἄλλου. Σημαίνει δὲ μάλιστα τὸ πρὸς τὸν λαλοῦντα κύριον καὶ σημαντικὸν πρόσωπον, ὡς εἶναι ὁ διδάσκαλος πρὸς τὸν μαθητήν, πρὸς τὸν δοῦλον ὁ δεσπότης ἢ ἡ δέσποινα, καὶ τὰ ὅμοια. Οὕτω παρ' Ἀριστοφάνει, (*Ν.* 219—220) *τίς οὗτος; Αὐτός· τίς αὐτός; Σωκράτης*. Τοιοῦτον καὶ τὸ περιώνυμον τῶν Πυθαγορείων *αὐτὸς ἔφα*, αὐτὸς οὗτος δηλ. ὁ διδάσκαλος, καὶ οὐδεὶς τῶν περιϊσταμένων μαθητῶν. — *τὴν χώραν αὐτοὶ καίουσιν* (Ξ. *Ἀν.* Γ', ἑ, 5) = οἱ ἰδιοκτῆται, οὐχὶ οἱ ξένοι· (*κάουσι*, κατὰ τοὺς Ἀττικιστάς.)

§. 20. Η αὐτὴ διάκρισις παρατηρεῖται καὶ ἐπὶ τῶν ἀντιθέσεων, ὡς *ἄλλων ἰατρός, αὐτὸς ἕλκεσι βρύων* (Εὐρ. *'Αποσπ.*).— *ἅπαντές ἐσμεν εἰς τὸ νουθετεῖν σοφοί· αὐτοὶ δ' ὅταν σφαλῶμεν οὐ γιγνώσκομεν* (Εὐρ. *'Αποσπ.*)=ἡμεῖς αὐτοί.

§. 21. Ὡσαύτως καὶ ἐπὶ τῶν πλαγίων πτώσεων, ὡς *λαμβάνουσιν αὐτὸν καὶ γυναῖκα* (Ξ.). — *τὸν πέλας μὲν νουθετεῖν βραχὺς πόνος, αὐτὸν δ' ἐνεγκεῖν ὕβριν ἠδικημένον πάντων μέγιστον τῶν ἐν ἀνθρώποις βάρος* (Γν.). Οὕτω καὶ *εἰσβάντων αὐτῶν τε* (=ἡμῶν αὐτῶν) *καὶ τῶν μετοίκων* (Θ. Α, 143), κτλ.

§. 22. Ἀναιρεῖται δὲ ἡ διάκρισις καὶ ἀντιδιαστολὴ αὕτη ἐπὶ τῶν πλαγίων πτώσεων, ὅταν μετὰ τὸ ῥῆμα τιθέμεναι ἀναφέρωνται εἰς προηγούμενον οὐσιαστικόν, ὡς *ἔδωκεν αὐτῷ.—εἶδον αὐτόν.—μετὰ ταῦτα ἀπελθεῖν αὐτόν*, κτλ. ταῦτα εἶναι ὡς τὰ παρ' ἡμῖν, ἄνευ ἀντιδιαστολῆς λεγόμενα, *αὐτὸς ἦλθεν, αὐτὸς ἀνεχώρησεν, εἶπε*, κτλ. ἐν οἷς τὸ ῥῆμα εἶναι ἐπικρατέστερον τῆς ἀντωνυμίας. Ἀλλὰ αἱ αὐταὶ πλάγιαι σώζουσι τὴν ἔννοιαν τῆς ἀντιδιαστολῆς, προτασσόμεναι τῶν ῥημάτων, ὡς *αὐτὸν γὰρ εἶδον*=αὐτὸν τὸν ἴδιον καὶ οὐχὶ ἕτερον.

§. 23. Μετὰ ὀνομάτων συμπλεκομένη ἡ *αὐτὸς* ἐπίσης φυλάσσει τὴν διακριτικὴν καὶ διασταλτικὴν ἔννοιαν, ὡς *αὐτὸς ὁ βασιλεὺς* ἢ *ὁ βασιλεὺς αὐτός*, οὐδεὶς δηλ. τῶν περὶ τὸν βασιλέα. — *αὐτὸς ὁ υἱὸς* ἢ *ὁ υἱὸς αὐτός.—αὐτὸ τὸ δίκαιον.— αὐτὸ τὸ καλόν*=τὸ καθ' αὑτὸ δίκαιον καὶ καλόν, παντὸς ἑτερογενοῦς καθαρεῦον.— *αὐτὸ ἂν τὸ δέον εἴη* (Ξ. *'Αν.* Δ', ζ, 7).—*αὐτή τε ἡ Μανδάνη καὶ τὸν υἱὸν ἔχουσα* (Ξ. *Π.* Α, γ', 1). Ὡσαύτως καὶ ἐπὶ τῶν πλαγίων πτώσεων· *μᾶλλον τοῦτο φοβοῦμαι ἢ τὸν θάνατον αὐτόν. — περὶ αὐτοῦ τοῦ ἀνδρός.—μανθάνων αὐτὴν τὴν ἀλήθειαν οἷόν ἐστι* (Πλ. *Πολ.* Θ', 582), κτλ.

§. 24. Ὡσαύτως καὶ ἀνάρθρως ἐνίοτε· *ἐπιστήμη αὐτή* (Πλ.). — *αὐτὸς Σεύθης ἀνέκραγε* (Ξ. *'Αν.* Ζ', γ', 33). — *αὐτοῦ βασιλέως* (τῶν Περσῶν) *ἡγεμόνες ἂν γένοισθε* (Ξ.).— *ἔκ τε αὐτῆς Πελοποννήσου ἤγειρον καὶ τῆς ἄλλης Ἑλλάδος ἐρέτας* (Θ. Α, 31). Μετὰ τῶν κυρίων καὶ τακτικῶν ἀριθμητικῶν ὡσαύτως κρατεῖ τὴν ἀνωτέρω ἔννοιαν· διότι τὸ *Νικίας τρίτος αὐτός* (Θ.) σημαίνει ὅτι αὐτὸς ὁ ἴδιος καὶ οὐδεὶς ἕτερος ἦτον ὁ τρίτος, ὅ ἐστι ἦσαν δύο ἄλλοι καὶ αὐτὸς τρίτος, ὅστις ὡς ἀξιολογώτερος ὀνομάζεται.

§. 25. Ἐκ τῆς διακριτικῆς ταύτης σημασίας προκύπτει καὶ ἡ σημασία τοῦ χωρισμοῦ, τὸ *αὐτὸς* δηλ. καταντᾷ εἰς τὴν σημασίαν τοῦ *μόνος*, ὡς *αὐτοὶ ἐσμεν, κοὔπω ξένοι πάρεισιν* (Πλ. Ἀρφ. Ἀχ. 504). —*οἱ νέοι εἰσὶ πάντα πάντων αὐτοὶ σοφώτατοι* (Πλ. *Σοφ.* 333)= μόνοι αὐτοί. Ἡ αὐτὴ ἔννοια ἐκφέρεται καὶ προστιθεμένης τῆς συνθέτου ἀντωνυμίας μετὰ τῆς κατὰ προθέσεως· *αὐτὸς καθ' αὑτὸν ἀστρονομεῖν διδάσκεται* (Ἀρφ. *N.* 194).—*αὐτοὶ καθ' ἑαυτούς* (Ξ).—*ὄψον αὐτὸ καθ' αὑτό* (Ξ.)=ἄνευ τοῦ σίτου.

§. 26. Τοιαῦτα καὶ τὰ *ὁ Κλέανδρος ὑπὸ τοῦ Δεξίππου τε ἀνερεθιζόμενος, καὶ αὐτὸς ἀχθεσθείς, ὅτι ἐφοβήθη, ἀποπλευσεῖσθαι ἔφη* (Ξ. Ἀν. ϛ', ϛ', 9).—*εἴτε πεισθείς, εἴτε καὶ αὐτὸς βουληθείς* (Ξ.). Ἐπὶ τῶν προηγουμένων ἡ ἀντίθεσις εἶναι μεταξὺ οἰκείων καὶ ξένων, ἐπὶ τούτου εἶναι μεταξὺ τῆς ἔξωθεν προτροπῆς καὶ τῆς αὐθορμήτου ἐνεργείας. Ἐν δὲ τῷ *τῶν πόλεων ὅσαι νεώτατα ᾠκίσθησαν ἐπ' αὐτοῖς τοῖς αἰγιαλοῖς τείχεσιν ἐκτίζοντο* (Θ. Α, 7), ἡ ἀντίθεσις εἶναι μεταξὺ τοῦ αἰγιαλοῦ καὶ τῶν μεσογείων μερῶν· σημαίνει λοιπὸν τὸ ἐγγύτατα *καὶ καθ' αὐτὸ ἐπὶ τῶν αἰγιαλῶν.*

§. 27. Μετὰ τοῦ ἄρθρου ἡ ἀντωνυμία αὐτὸς σημαίνει ταυτότητα προσώπου ἢ πράγματος πρὸς ἑαυτὸ παραβαλλομένου ἢ πρὸς ἄλλο, ὡς *τὴν Ἀττικὴν ἄνθρωποι κατῴκουν οἱ αὐτοί* (Θ. Α, 2).—*τὴν ἀρετὴν οὐ τὴν αὐτὴν εὐθὺς πάντες τιμῶσιν* (Ἀριστ.).—*τὸν αὐτὸν ταμίαν.* Ὡσαύτως δὲ καὶ μετὰ δοτικῆς, δυνάμει τῆς σημασίας ταύτης· *ὁ αὐτὸς τῷ πατρί.* — *ὁ αὐτὸς τῷ λίθῳ* (Πλ. *Εὐθυδ.* 298).—*τὸν αὐτὸν μὲν ἐχθρὸν καὶ φίλον Λακεδαιμονίοις νομίζειν* (Ἰσ.). — *τὰ αὐτὰ πράττουσι τοῖς ὑγιαίνουσιν* (Πλούτ.). — *οὐ πεπαίδευνται τὸν αὐτὸν τρόπον ἡμῖν* (Ξ. Π. Β', Ϛ', 1) = ὥσπερ ἡμεῖς (Ἴδε σ. 87, §. 119).

§. 28. Μετὰ τῶν προσωπικῶν καὶ δεικτικῶν ἀντωνυμιῶν συμπλεκομένη ἡ *αὐτὸς* αὐξάνει αὐτῶν καὶ ἀναδεικνύει προφανεστέραν τὴν ἀντιδιαστολὴν καὶ διάκρισιν, *ἐπιταγματικὴ* τότε καλουμένη, ὡς *ἐγὼ δέ μιν αὐτὸς ὄπωπα* (Ὀδ. *Φ*, 94).—*βούλομαι γὰρ ἔγωγε αὐτὸς ἀκοῦσαι σοῦ αὐτοῦ διιέντος τὰ ἐπίλοιπα* (Πλ. *Γοργ.* 506). — *σὺ αὐτὸς παρεγένου τῇ συνουσίᾳ ταύτῃ ἢ οὔ;* (Πλ. *Συμπ.* 172) — *αὐτῇ μοι ταῦτα προὐδέδοκτο* (Πλ. *Φαιδ.* 88). — *αὐτῷ ταῦτά σοι δίδωμ' ἔχειν* (Εὐρ.).—*καὶ τοὺς παῖδας τοὺς ἐμοὺς κατῄσχυνε καὶ*

ἐμὲ αὐτόν (Λυσ.).—*πιστεύω καὶ τὸν χρόνον διδάξειν σε, καὶ αὐτόν γε σὲ οὐκ ἀνέξεσθαι* (Ξ. *Ἀν.* Ζ', ζ', 47).

§. 29. Ὡσαύτως καὶ ἐπὶ πληθυντικοῦ ἀριθμοῦ· *ἡμεῖς δὲ αὐτοὶ ἡμᾶς αὐτοὺς καὶ ἐνικήσαμεν καὶ ἡττήθημεν* (Πλ. *Μενεξ.* 243).—*ἄλλο τι ἡμῶν αὐτῶν τὸ μὲν σῶμά ἐστι, τὸ δὲ ψυχή;* (Πλ. *Φαίδ.* 79) —*αὐτῶν ἡμῶν οἱ πρεσβύτεροι οὐκ ἄπειροι πολέμων εἰσίν* (Θ. Β', 11).—*τὰ ὑμέτερα ὑμῖν αὐτοῖς ἀποδώσει* (Λυσ.). —*ἐπισκήπτουσι τιμωρῆσαι σφίσιν αὐτοῖς ἠδικημένοις* (Ἀντ. *Κατηγορ. Φαρμακ.* 620). —*αὐτοὺς ὑμᾶς χρὴ τὰ παραλελειμμένα συνιδεῖν* (Ἰσ.). Καὶ μετὰ τῶν δεικτικῶν· *αὐτὸς οὗτος*=οὐδεὶς ἄλλος.—*οὗτος ἤδη αὐτός ἐστιν ὁ νόμος* (Πλ. *Πολ.* Ζ', 731).—*ὅδ' αὐτὸς ἐγώ* —*αὐτὸ τοῦτό ἐστι τὸ ἐπάγγελμα ὃ ἐπαγγέλλομαι* (Πλ. *Πρωτ.* 319).— *ἐκεῖνο αὐτό.* — *αὐτὸ ἐκεῖνο*, κτλ.

§. 30. Οὕτω λοιπόν, ἐξαιρουμένων τῶν πλαγίων πτώσεων αἵτινες, μετὰ τὸ ῥῆμα τιθέμεναι, ἐκλαμβάνονται ἄνευ ἀντιδιαστολῆς, ὡς τὸ παρ' ἡμῖν *αὐτός*, ἐπὶ τῶν ἄλλων περιστάσεων ἡ *αὐτὸς* ἐκλαμβάνεται· ά.=*αὐτὸς οὗτος*, ἤτοι αὐτὸς ὁ ἴδιος, ἐκ τῆς ὁποίας σημασίας προκύπτει ἡ σημασία τοῦ *μόνος*, ἡ τοῦ *αὐθόρμητος* καὶ τῶν τοιούτων· β'. ἐπὶ ταὐτότητος. Περὶ τῆς ἀντωνυμίας *αὐτὸς* ὁλόκληρον πονημάτιον συνέγραψεν ὁ Ἑρμᾶννος, μετατυπωθὲν ἐν τοῖς αὐτοῦ πονηματίοις (**Opuscul. I, p. 308**), ἐν ᾧ ἐν ἐκτάσει καὶ ἀκριβῶς ἐξετάζει τὰ περὶ αὐτῆς.

Ἡ Σύνθετος Ἀντωνυμία.

§. 31. Ἐκ τῆς ἑνώσεως τῆς προσωπικῆς καὶ τῆς *αὐτὸς* γίνεται ἡ σύνθετος ἀντωνυμία, *ἐμαυτοῦ, σεαυτοῦ* ἢ *σαυτοῦ, ἑαυτοῦ* ἢ *αὑτοῦ*, κτλ. ἡ ὁποία καὶ *αὐτοπαθὴς* καὶ *ἀντανακλωμένη* παρὰ τῶν ἀρχαίων καλεῖται, ὡς παρὰ τῶν νεωτέρων **pronomen reflexivum.** Ἡ ἀντωνυμία αὕτη ἀναφέρεται εἰς τὸ ὑποκείμενον τῆς προτάσεως, οἷον *πείθω ἐμαυτόν.* — *γνῶθι σαυτόν.*—*Τιμοκράτης ἔσφαξεν ἑαυτόν· οὕτω καὶ ἐπαινεῖν ἑαυτόν.* — *ὑπὲρ ἐμαυτοῦ καὶ τοῦ ἀδελφοῦ τὴν κατηγορίαν ποιήσομαι* (Λυσ.).—*ἔπειτα οὐ πατρίδα ἂν σαυτοῦ ἀπέλιπες* (Λυσ.). — *τῇ γυναικὶ τῇ αὐτοῦ ἐπέσκηπτε* (Λυσ.). — *σεμνῦνον αὐτὸ ἑαυτό* (Πλ. *Πολιτ.* 263). Ἴδε καὶ §. 9.

§. 32. Ὅταν ἦναι πλείονες προτάσεις ἐν τῷ αὐτῷ λόγῳ συνδεδε-

μέναι, ὡς ἐπὶ τῆς ἀπαρεμφατικῆς καὶ μετοχικῆς συντάξεως ἢ ἄλλως ἐν ἐξαρτήσει λόγου, τότε ὡσαύτως τίθεται ἡ σύνθετος ἀντωνυμία, ἤτοι εἰς τὸ ἐγγυτέρω ἢ εἰς τὸ ἀπωτέρω ὑποκείμενον ἀναφερομένη, εἰς τὸ τοῦ δευτέρου δηλ. ἢ τὸ τοῦ πρώτου λόγου, ὡς *Τήλεφος δὲ* (ἔφη) *δοῦναι αὐτῷ Νικόστρατον ἅπαντα τὰ ἑαυτοῦ* (Νικοστράτου (Δ.). — *οἱ μὲν* (θεαταὶ) *ὅταν ἴδωσι τοὺς ἀθλητὰς ἑαυτῶν* (τῶν θεατῶν) *πονοῦντας* (Ἰσ. *Πανηγ*. ιϐ').

§. 33. Κατὰ τὸ δεύτερον παράδειγμα ἐν ᾧ ἡ σύνθετος ἀντωνυμία ἀναφέρεται εἰς τὸ ἀπωτέρω ὑποκείμενον, τὸ τοῦ πρώτου λόγου, εἶναι καὶ τὰ *ἐβούλετο ὁ Κλέαρχος ἅπαν τὸ στράτευμα πρὸς ἑαυτὸν* (Κλέαρχον) *ἔχειν τὴν γνώμην* (Ξ. *'Αν*. Β', έ, 29). — *εἰσιέναι ἐκέλευσεν, εἰ μέλλοις σὺν ἑαυτῷ ἐκπλεῖν* (Ξ.)· κατὰ τὸ πρῶτον δὲ εἶναι τὸ *Κῦρος παρήγγελλε καθίστασθαι εἰς τὴν ἑαυτοῦ τάξιν ἕκαστον* (Ξ. *'Αν*. Ά, ή, 3).

§. 34. Ἐπὶ τῆς περιστάσεως ταύτης τίθενται καὶ αἱ πλάγιαι τῆς τριτοπροσώπου, *οὗ*, *οἷ*, *ἕ*, μόνον κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον παρ' Ἀττικοῖς συνειθιζόμεναι (§. 13—15). Ὡσαύτως δὲ καὶ αἱ πλάγιαι τῆς *αὐτός*, ὅταν ὁ λόγος ἐκφέρηται, ὄχι ἐκ μέρους τοῦ ὑποκειμένου τῆς προτάσεως, ἀλλ' ἢ ἐκ μέρους τοῦ συγγραφέως ἢ ἐκ μέρους ἄλλου ὑποκειμένου, ὡς *ὁ Κῦρος συγκαλεῖ εἰς τὴν ἑαυτοῦ σκηνὴν τοὺς ἀρίστους τῶν περὶ* αὐτὸν *ἑπτά* (Ξ.).— *Μειδίας ἄνδρα ἀτυχοῦντα, οὐδὲν* αὐτὸν *ἠδικηκότα, συκοφαντεῖν ᾤετο δεῖν* (Δ. *Μειδ*. 554).

§. 35. Ἐπειδὴ δὲ πολλαχοῦ κρέμαται ἐκ τοῦ συγγραφέως νὰ ἐκφέρῃ τὸ πρᾶγμα κατὰ τὴν ἑαυτοῦ ἰδέαν ἢ ὡς ἐκ τοῦ περὶ οὗ ὁ λόγος ὑποκειμένου, διὰ τοῦτο ἐν πολλοῖς γεννᾶται ἀμφιϐολία εἰ πρέπει νὰ γραφῇ *αὐτοῦ* ἢ *αὑτοῦ*, διότι καὶ τὰ ἀντίγραφα πολλάκις διαφωνοῦσιν. Ἐνίοτε δὲ καὶ σαφηνείας χάριν προτιμᾶται ἡ ψιλή, ὡς *τοῦτ' οἶδε καὶ θαῤῥεῖ καὶ πεπίστευκε τῇ πολιτείᾳ, μηδένα αὐτὸν ἕλξειν* (*Μειδ*. 585). Ὁ Βουτμᾶννος ἐν ἰδιαιτέρῳ μελετήματι εἰς τὸν *κατὰ Μειδίου* λόγον τοῦ Δημοσθένους ἐν ἐκτάσει πραγματεύεται περὶ τούτου.

§. 36. Ἐπὶ τοῦ πληθυντικοῦ ἀριθμοῦ μόνον τὸ τρίτον πρόσωπον ἀπαντᾶται ἐν συνθέσει, *ἑαυτῶν*, *ἑαυτοῖς*, *ἑαυτούς*, ὡς *ἐκδήμους στρατείας πολὺ ἀπὸ τῆς* ἑαυτῶν *οὐκ ἐξῄεσαν οἱ Ἕλληνες* (Θ. Ά, 15). —*καὶ Δεκέλειαν* αὐτοῖς *ἐπιτειχισθῆναι ὑπέμειναν*.— *οἱ ὑμέτεροι*

πρόγονοι οὐδενὸς τούτων αὐτῷ συνεχώρησαν ὑβρίζειν ἑαυτούς (Δ. Μειδ. 562). Πρὸς μείζονα δὲ διάκρισιν προστίθεται πρὸ τῆς συνθέτου καὶ ἡ αὐτός· οἱ καλοὶ κἀγαθοὶ αὐτοὶ ἑαυτοῖς σύνεισι δι' ἑαυτῶν ἐν τοῖς ἑαυτῶν λόγοις πεῖραν ἀλλήλων λαμβάνοντες καὶ διδόντες (Πλ. Πρωτ. 348). Ἐπὶ τοῦ πρώτου καὶ δευτέρου προσώπου λείπει ἡ σύνθεσις, ἀναπληρουμένη διὰ τῆς προσωπικῆς καὶ τῆς αὐτός. Ἀνθισμένον δὲ τὸ παρ' Ἡροδότῳ (ς΄, 12) ἡμέας ἑωυτούς, ἀντὶ ἡμέας αὐτούς· ἐν τῷ τοῦ Πλάτωνος (ἐν Φαίδωνι, 78) δεῖ ἡμᾶς ἀνερέσθαι ἑαυτούς, τὸ μὲν ἡμᾶς εἶναι ὑποκείμενον τοῦ ἀπαρεμφάτου, τὸ δὲ ἑαυτοὺς ἀντικείμενον.

§. 37. Ἀλλὰ καὶ ἐπὶ τοῦ τρίτου προσώπου παρὰ τὴν σύνθετον συνηθεστέρα εἶναι ἡ χρῆσις τῆς προσωπικῆς καὶ τῆς αὐτός, καὶ μάλιστα ὅταν ἡ ἐνέργεια ἀναφέρηται εἰς ἕκαστον τῶν ὑποκειμένων, ὡς τοὺς δὲ καὶ λήθη ἐλάμβανε παραυτίκα ἀναστάντας τῶν πάντων ὁμοίως, καὶ ἠγνόησαν σφᾶς τε αὐτοὺς καὶ τοὺς ἐπιτηδείους (Θ. Β΄, 49).—τὰ δὲ ἐντὸς οὕτως ἐκαίετο, ὥστε . . . . ἥδιστα ἂν ἐς ὕδωρ ψυχρὸν σφᾶς αὐτοὺς ῥίπτειν (Θ. Α΄, 49). Ἐνίοτε δὲ καὶ ἄνευ τῆς αὐτός, ἐπὶ ἐνεργείας πολλῶν ἢ ἑνὸς πρὸς πολλούς, οἷον οἱ δὲ Ἐπιδάμνιοι πέμπουσιν ἐς τὴν Κέρκυραν πρέσβεις, δεόμενοι μὴ σφᾶς περιορᾶν, ἀλλὰ τούς τε φεύγοντας ξυναλλάξαι σφίσι, καὶ τὸν τῶν βαρβάρων πόλεμον καταλῦσαι (Θ. Α΄, 24). Παρ' Ὁμήρῳ λείπει ἀκόμη ἡ σύνθεσις, καὶ ἢ τίθενται ἡ προσωπικὴ καὶ ἡ αὐτός ὁμοῦ, ἢ μόνον ἡ προσωπικὴ ἢ μόνον ἡ αὐτός· οἷον κατ' ἔμ' αὐτόν.—ἀπὸ ἕο (=οὗ).—ἀλλ' αἰδεῖο θεούς, Ἀχιλεῦ, αὐτόν τ' ἐλέησον (Ἰλ. Α, 211. Ε, 343. Ω, 503)=ἐμὲ αὐτόν.

§. 38. Ἀλλὰ καὶ ἐπὶ ἑνικοῦ ἀριθμοῦ, ἐν ᾧ ὑπάρχει ἡ σύνθεσις, τίθεται πολλάκις ἡ ἀνάλυσις πρὸς ἀνάδειξιν τῆς ἐξαφανισθείσης κατὰ μικρὸν διακριτικῆς ἐννοίας τῆς αὐτός, (Ἴδε §. 22. §. 30)· ὅθεν λούω ἐμαυτόν = λούω τὸν ἑαυτόν μου, λούομαι, ἄνευ ἀντιδιαστολῆς, ὡς ἤθελεν εἶναι ἐπὶ δευτέρου προσώπου τὸ λούω σε· τὸ δὲ λούω ἐμὲ αὐτόν μετ' ἀντιδιαστολῆς=λούω τὸν ἴδιον ἑαυτόν μου, ὡς ἐπὶ δευτέρου προσώπου ἤθελεν εἶναι σὲ λούω. Τὸ ἑαυτοῦ δὲν χωρίζεται, πολλαχοῦ ὅμως τίθεται τὸ αὐτοῦ=οὗ αὐτοῦ.

§. 39. Τὸ ἑαυτῶν ἐκλαμβάνεται καὶ ἀντὶ τοῦ ἀλλήλων, ὡς ὅπου καλοὶ κἀγαθοὶ συμπόται καὶ πεπαιδευμένοι εἰσίν, οὐκ ἂν ἴδοις

αὐλητρίδας, ἀλλ' αὐτοὺς αὑτοῖς ἱκανοὺς ὄντας συνεῖναι, λέγοντάς τε καὶ ἀκούοντας ἐν μέρει ἑαυτῶν κοσμίως (Πλ. *Πρωτ.* 348). Τοιοῦτον καὶ τὸ *καὶ παίζομεν ἑαυτοὺς καὶ παιζόμεθα.*

§. 40. Καταχρηστικώτερον δὲ τίθεται ὄχι μόνον παρ' Ἴωσι καὶ Δωριεῦσιν, ἀλλὰ καὶ παρ' Ἀττικοῖς ποιηταῖς, ἔτι δὲ καὶ ἐν τῷ πεζῷ λόγῳ, ἡ ἀντωνυμία *ἑαυτῶν* καὶ ἐπὶ τοῦ πρώτου προσώπου, ἀντὶ *ἡμῶν αὐτῶν*, καὶ ἐπὶ τοῦ δευτέρου, ἀντὶ *ὑμῶν αὐτῶν*, ὡς *εἰ μὴ προεξανέστημεν, οὐδ' ἀναλαβεῖν αὑτοὺς ἂν ἠδυνήθημεν* (Δημ. *περὶ Στεφ.* 202).—*τὰ αὑτῶν ἅμα ἐκποριζώμεθα* (Θ. Ά, 82).—*ἀποφαίνετε σκαιοτέρους ἑαυτούς* (Λυσ.).—*ἡμεῖς γε χωρὶς τῶν ἀναγκαίων κακῶν αὐτοὶ παρ' αὑτῶν ἕτερα προσπορίζομεν* (Μέν.). Καὶ κατ' ἀνάλυσιν, ὡς *οὐ μετανοήσαντες ὕστερον εὑρήσετε σφᾶς αὐτοὺς ἡμαρτηκότας τὰ μέγιστα ἐς Θεούς τε καὶ ὑμᾶς αὐτούς* (Ξ. *Ἑλλ.* Ζ', 10). Ἐκ τοῦ *σφᾶς* ἐπὶ ταύτης τῆς σημασίας εἶναι τὸ παρ' ἡμῖν *σᾶς*. Ὡσαύτως δὲ καὶ ἐπὶ ἑνικοῦ ἀριθμοῦ, ὡς *αὐτὸς αὑτὸν ἀπώλλυον* (Ἀνδ.). —*κτείνασ' ἄνδρα τὸν αὑτῆς* (Αἰσχ. *Ἀγ.* 1509).— *δαίμων* ἑαυτῷ *πλουσίαν γήμας ἔσει* (Γν.).—*σκέψαι κἀκεῖνο καὶ δίελθε πρὸς αὑτόν* (Ἰσ. *Βουσ.* κ'). — *ἔξεστί σοι ζῆν καρπούμενον τὰ αὑτοῦ.* Ἡ τοιαύτη χρῆσις, ἔστω οἱαδήποτε ἡ ἀρχή, οὐδεμίαν φέρει σύγχυσιν εἰς τὴν ἔννοιαν· διότι τὸ πρόσωπον τοῦ ῥήματος ὁδηγεῖ πρὸς τοῦτο· εἰς τὸ *ἀγάλλει ἐπὶ τοῖς ἑαυτοῦ* (Ξ. *Ἀπ.* Β', Ϛ', 35), π. χ. ἕκαστος ἐννοεῖ ἐκ τοῦ *ἀγάλλει* ὅτι τὸ ἑαυτοῦ=σεαυτοῦ.

Ἡ ἀλληλοπαθὴς ἀντωνυμία ἀλλήλων.

§. 41. Ἡ ἀλληλοπαθὴς ἀντωνυμία *ἀλλήλων* ἀμφαίνει τὴν ἔννοιαν τῆς ἀμοιβαίας σχέσεως τοῦ ἑνὸς πρὸς τὸν ἄλλον. Τὸ *ἀλλήλων τὰ βάρη βαστάζοντες* δηλοῖ ὅτι οἱ ἕτεροι βαστάζουσι τὰ τῶν ἑτέρων, ὅ ἐστιν ὁ εἷς τὰ τοῦ ἄλλου καὶ ἐναλλάξ.

§. 42. Τίθεται δὲ κατὰ γενικήν, ἐπὶ κτητικῆς καὶ ἐπὶ ἄλλων ὑπὸ τὴν γενικὴν ὑπαγομένων σχέσεων, οἷον *λυσιτελεῖ ἡμῖν ἡ ἀλλήλων δικαιοσύνη καὶ ἀρετή* (Πλ. *Πρωτ.* 327).—*οἱ πρόγονοι τὰς θρασύτητας τὰς ἀλλήλων οὐκ ἐζήλουν, οὐδὲ τὰς τόλμας τὰς αὑτῶν ᾔσχουν* (Ἰσ. *Παν.* κγ'). Ὡσαύτως *ἀλλήλων καὶ τοῦ ἀγαθοῦ ἕτερον* (Πλ. *Γοργ.* 495). — *διαφέρει ἀλλήλων.*—*δυοῖν πραγμάτοιν διάλυσις ἀπ' ἀλλήλοιν* (Πλ. *Γοργ.* 524), κτλ.

§. 43. Τίθεται κατὰ δοτικήν, εἰς τὰς ὑπὸ τὴν δοτικὴν ὑπαγομένας σχέσεις, οἷον *οἱ πονηροὶ ἀλλήλοις ὅμοιοι.—ἐναντία ἀλλήλοις* (Πλ. *Γοργ.* 464).—*οὔτε ἑαυτοῖς οὔτε ἀλλήλοις ὁμολογοῦσιν* (Πλ. *Φαίδ.* 239). Τίθεται κατ' αἰτιατικὴν ὡς ἀντικείμενον, οἷον *φιλοῦσιν ἀλλήλους.—ἠδίκουν ἀλλήλους* (Πλ. *Πρωτ.* 322).—*διέφθειραν αὐτοῦ ἐν τῷ ἱερῷ ἀλλήλους* (Θ. Γ', 81). Οὕτω καὶ *κτείνουσιν ἀλλήλους*, ὅθεν τὸ *ἀλληλοκτονεῖν*. Τίθεται προσέτι καὶ ὡς ὑποκείμενον τοῦ ἀπαρεμφάτου, οἷον *ὅσα . . ἡγοῦνται ἀλλήλους κακὰ ἔχειν ἄνθρωποι ἢ φύσει ἢ τύχῃ* (Πλ. *Πρωτ.* 323).—*παρ' ἄλληλα ἔθηκε* (Πλ. *Φαίδ.* 264). Παρὰ δὲ Συνεσίῳ *οὐκ ἐθέλει παραμένειν ἄλληλα τὸ φῶς καὶ τὸ σκότος*. Ἐκ τοῦ *παρ' ἀλλήλους* καὶ *παρ' ἀλλήλας* παρήγαγον οἱ μεταγενέστεροι καὶ ἐπίθετα, *παραλλήλους κύκλους*, *παραλλήλας γραμμάς*, εἶτα δὲ καὶ *παράλληλοι*, ὡς *παράλληλοι βίοι*, *παράλληλα ἔργα*, καὶ ἐν γένει *παράλληλος* καὶ *παράλληλον*, ἐν ᾧ οὔτε *ἄλληλος* ὑπάρχει οὔτε *ἄλληλον*. Πολλαχοῦ δὲ συγχέεται τὸ *πρὸς ἀλλήλας* τῷ *παραλλήλας*, τὸ *παρ' ἄλληλα* τῷ *παράλληλα*, τὸ *παρ' ἀλλήλους* τῷ *παραλλήλους*. Ἴδε Κοραῆν εἰς Ἰσοκράτους Μέρος Β'. σ. 117, 120, 134. Ἴδε καὶ *Συντακτικοῦ Περίοδον Πρώτην* σ. 31. Οὕτω δὲ καὶ *διάλληλος*, *κατάλληλος*, *ὑπάλληλος*.

Κτητικαὶ Ἀντωνυμίαι.

§. 44. Αἱ ἐκ τῶν προσωπικῶν γινόμεναι *κτητικαὶ* ἀντωνυμίαι δηλοῦσιν, ὡς καὶ αὐτὸ τὸ ὄνομα δεικνύει, κτῆσιν τοῦ προσώπου εἰς ὃ ἀναφέρονται· ὡς τὸ *πατρικὰ* δηλοῖ πράγματα τοῦ πατρός, τὸ *βασιλικὰ* πράγματα τοῦ βασιλέως, οὕτω τὸ *ἐμὰ* δηλοῖ πράγματά μου, ἴδιά μου, τὸ *σὰ* δηλοῖ πράγματά σου, ἴδιά σου, κτλ. Εἶναι δὲ αὗται ἡ *ἐμός*, *σός*, *ὅς*, *ἡμέτερος*, *ὑμέτερος*, *σφέτερος*, καὶ αἱ τοῦ δυϊκοῦ ἀριθμοῦ *νωΐτερος* καὶ *σφωΐτερος*, μετὰ τῶν θηλυκῶν καὶ οὐδετέρων αὐτῶν.

§. 45. Ἐπίθετοι οὖσαι αἱ κτητικαὶ ἀντωνυμίαι τίθενται εἰς τὸν λόγον κυρίως ὡς προσδιορισμὸς καὶ ὡς κατηγορούμενον, οἷον *ὁ ἐμὸς πατήρ.— ἡ σὴ μήτηρ.— ἐγὼ ἐμός εἰμι* (Εὐρ.).—*πάτερ, σός εἰμι* (Σοφ.). Καὶ ὡς ὑποκείμενον δὲ τίθενται, οὐσιαστικοῦ χαρακτῆρα λαμβάνουσαι, ὡς *νόμιζε τὰ ἐμὰ σὰ εἶναι* (Ξ.). Οὕτω καὶ τὸ *ἐμόν*, τὸ *σὸν* =ὅ τι εἶναι ἐμόν, ὅ τι εἶναι σόν. — *ἀλλ' ἔργον ἤδη σὸν τὰ λοίφ*'

ὑπηρετεῖν (Σ. Φ. 15), ἔνθα προτάσσεται τὸ ὄνομα, διότι ἡ ἀντίθεσις δὲν εἶναι μεταξὺ προσώπων, ἀλλὰ πραγμάτων τοῦτο δηλ. εἶναι τὸ δεύτερον κῶλον τοῦ ἐν τῷ πρώτῳ στίχῳ *ἀκτὴ μὲν ἥδε* (ἐν στίχει 12) ἀντίθεσιν ποιοῦν πρὸς τὸ *ἀκμὴ γὰρ οὐ μακρῶν ἡμῖν λόγων*. Ταῦτα δὲ καὶ ἀντὶ τοῦ *ἐγὼ καὶ σύ*, ὡς τὸ *ἡμέτερον* ἀντὶ τοῦ ἡμεῖς καὶ τὸ *ὑμέτερον* ἀντὶ τοῦ ὑμεῖς, ἐκλαμβάνονται. Ἴδε περὶ τούτου καὶ *Ἱστορίαν τῶν Ἑλληνικῶν Γραμμάτων*, κτλ, σ. 178. Ὡσαύτως καὶ ὡς ἀντικείμενον· *τὸ τύπτειν καὶ ἐμὲ καὶ τὰ ἐμὰ ἀδίκως* (Πλ.*Γοργ*.508).

§. 46. Ἐκ τῶν κτητικῶν τούτων αἱ τοῦ δυϊκοῦ ἀριθμοῦ *νωΐτερος* καὶ *σφωΐτερος* μόνον παρ' Ἴωσι ποιηταῖς ἀπαντῶνται *νωΐτερον λέχος*.—*σφωΐτερον ἔπος* (Ἰλ. Ο, 39. Α, 216, ὅθεν παρέλαβεν αὐτὰς καὶ Ἀπολλώνιος ὁ Ῥόδιος). Καὶ τὸ *ὅς*, ἐπὶ κτητικῆς σημασίας (= ἰδικός του) μόνον παρ' Ἴωσι καὶ Δωριεῦσι, σπανίως δὲ παρ' Ἀττικοῖς ποιηταῖς σύνηθες, ἐν τοῖς χορικοῖς μάλιστα, τὸν *ὃν προσμένουσ' ἀκοίταν* (Σ. *Τρ*. 525), καὶ ἐν διαλόγῳ ἐνίοτε, *ἐποπτῆρας λιτῶν τῶν ὧν* (Αἰσχύλ. *Ἑπτ*. 622)=ἰδίων. Ἀντ' αὐτοῦ ἐν τῷ πεζῷ λόγῳ τίθεται ἡ γενικὴ τῆς ἀντωνυμίας *αὐτὸς* ἢ τὸ *ἑαυτοῦ*.

§. 47. Ἐκ τοῦ τρίτου προσώπου τοῦ πληθυντικοῦ ἀριθμοῦ τὸ *σφέτερος* τίθεται ἐπὶ ἀντανακλάσεως, ἀναφέρεται δηλ. εἰς τὸ ὑποκείμενον τῆς προτάσεως, ὡς *Βοιωτοὶ μέρος τὸ σφέτερον καὶ τοὺς ἱππέας παρείχοντο*.— *οἱ Ἀχαρνεῖς οὐ περιόψεσθαι ἐδόκουν τὰ σφέτερα διαφθαρέντα* (Θ. Β', 12. 20). Καὶ ἐπὶ δύο συνδεδεμένων λόγων ἀναφέρεται εἰς τὸ ὑποκείμενον τῆς κυρίας προτάσεως ἐξ ἧς ἡ ἄλλη κρέμαται, οἷον *ἦν δὲ λέγωσιν ὡς οὐ δίκαιον τοὺς σφετέρους ἀποίκους ὑμᾶς δέχεσθαι* (Θ. Α', 34), ἔνθα τὸ *σφετέρους* ἀναφέρεται εἰς τὸ πρόσωπον τῶν Κορινθίων οἵτινες εἶναι τὸ ὑποκείμενον τοῦ *λέγειν*. Παρὰ ποιηταῖς τὸ *σφέτερος* τίθεται καὶ περὶ τῶν ἄλλων προσώπων.

§. 48. Αἱ εὐχρηστότεραι εἶναι ἡ *ἐμός, σός, ἡμέτερος, ὑμέτερος*, ἰσοδυναμοῦσαι ταῖς γενικαῖς τῶν ἰδίων πρωτοτύπων· *ὁ ἐμὸς πατὴρ* =ὁ πατήρ μου.—*ἡ ἐμὴ μήτηρ*=ἡ μήτηρ μου.—*οἱ ἐμοὶ ὀφθαλμοὶ καλλίονες ἂν τῶν σῶν εἴησαν* (Ξεν. *Συμπ*. Ε, 5).— *τὸ σὸν ταπεινόν, ἂν σὺ σεμνύνῃ, καλὸν φανεῖται* (Μέν.). — *φῶμεν τοῦτο σὸν μὲν εἶναι οἷον νεογενὲς παιδίον, ἐμὸν δὲ μαίευμα* (Πλ.*Θεαιτ*.160). Οὕτω καὶ *νενικήκατε διά τε τὴν ἡμετέραν ἀρετὴν καὶ τὴν ὑμετέραν προθυμίαν* (Ξ.).

§. 49. Πρὸς μείζονα δὲ ἀνάδειξιν τῆς ἀντιθέσεως ἢ διακρίσεως καὶ ἐμφασινλόγου τίθεται τὸ *ἐμαυτοῦ* καὶ *σεαυτοῦ*, ὡς *πότερον γνώμην σαυτοῦ ἀποφαίνεις ἢ ἐμὲ ἐρωτᾷς ;* (Πλ. *Γοργ.* 466) — *κἀπὶ τοῖς σαυτῆς κακοῖσι κἀπὶ τοῖς ἐμοῖς γελᾷς ;* (Σοφ. *'Ηλ.* 879). Ὡσαύτως *τὴν ἐμαυτοῦ καρδίαν* (Ἀρφ. *'Αχ.* 1). Ἰσοδυναμοῦσι λοιπὸν αἱ κτητικαὶ ταῖς γενικαῖς τῶν πρωτοτύπων καὶ τῆς συνθέτου, *ἐμός*=μοῦ καὶ=ἐμαυτοῦ.—*σός*=σοῦ καὶ σαυτοῦ.—*ἡμέτερος*=ἡμῶν καὶ=ἡμῶν αὐτῶν.—*ὑμέτερος*=ὑμῶν καὶ *ὑμῶν αὐτῶν*.

§. 50. Τούτου δυνάμει, ὡς λέγεται *τὰ ἐμοῦ δυστήνου κακά* (Σ.*Κ.* 344), οὕτω καὶ *τἀμὰ τοῦ δυστήνου κακά*· ὡς τὸν *σοῦ τοῦ πρέσβεως ὀφθαλμόν*, οὕτω καὶ *ἐκκόψειέ γε κόραξ πατάξας τόν γε σὸν* (ὀφθαλμὸν) *τοῦ πρέσβεως* (Ἀρφ. *'Αχ.* 92). Καὶ ὡς τὸν *ἐμοῦ αὐτοῦ τοῦ ταλαιπώρου* *βίον*, οὕτω καὶ *τὸν ἐμὸν μὲν αὐτοῦ τοῦ ταλαιπώρου σχεδὸν ἤδη νομίζω ἐκτετοξεῦσθαι βίον* (Ἀρφ. *Πλ.* 33)· οὕτω καὶ *ἡμέτερον αὐτῶν* (οἰκοδόμημα. Πλ. *Γοργ.* 514). — *ἡμέτερα αὐτῶν* τὸ δὲ *ἡμῶν αὐτῶν* συνήθως ἐπὶ διαιρετικῆς ἐννοίας· *τὸ τρίτον μέρος ἡμῶν αὐτῶν ἐξεπέμψαμεν* Θ.). — *ὑμέτεροι αὐτῶν ὀφθαλμοί* (Λυσ.).—*σφέτερον αὐτῶν κέρδος* (Θ).— *τὰ σφέτερα αὐτῶν εὖ τίθεσθαι* (Ἰσ.).—*περαίνουσι τὸ σφέτερον αὐτῶν* (Πλ. *Σ.* 243). Τοιοῦτον καὶ τὸ τοῦ Πλάτωνος *ἰδὼν τὴν σὴν ἀνδρίαν καὶ μεγαλοφροσύνην* ἀναβαίνοντος *ἐπὶ τὸν ὀκρίβαντα μετὰ τῶν ὑποκριτῶν καὶ* βλέψαντος *ἐναντία τοσούτου θεάτρου οὐδ' ὁπωστιοῦν ἐκπλαγέντος* (*Συμπ.* 194).

§. 51. Τὸ ἐν τοῖς προηγουμένοις (σ. 50, §. 40) περὶ τῆς *ἐνεργητικῆς* καὶ *παθητικῆς* ἤτοι *ἐξ ὑποκειμένου* καὶ *ἀντικειμένου* γενικῆς τῶν ὀνομάτων σημειωθὲν ἰσχύει καὶ περὶ τῶν κτητικῶν ἀντωνυμιῶν, ὡς ἐκεῖ παρετηρήσαμεν· τὸ *σὸς πόθος* (Ὀδ.)=ὁ πρὸς σὲ πόθος. — *τὴν ἐμὴν αἰδῶ* (Αἰσχ.)=τὴν πρὸς ἐμὲ αἰδῶ.— *σῇ προμηθίᾳ* (Σοφ. *'Ηλ.* 1350)=διὰ σῆς φροντίδος.—*τἀμὰ νουθετήματα* (Σ. *'Ηλ.*343) =τὰ ἐμοὶ δοθέντα νουθετήματα.—*εὐνοίᾳ καὶ φιλίᾳ τῇ ἐμῇ* (Ξ. *Π.* Γ', ά, 28)=τῇ πρὸς ἐμέ.—*σὰ δῶρα* (Ἰλ. Ι, 679) = τὰ παρὰ σοῦ διδόμενα.

Δεικτικαὶ Ἀντωνυμίαι.

§. 52. Τὸ ὄνομα δεικνύει τὴν φύσιν τῶν ἀντωνυμιῶν τούτων, ὅτι σημαίνουσι δεῖξιν προσώπου ἢ πράγματος, καθ' ἕνα ἢ ἄλλον τρόπον,

ἐκ μέρους τοῦ λαλοῦντος. Εἶναι δὲ δεικτικαὶ ἀντωνυμίαι ἡ *ὅδε*, ἡ *οὗτος* καὶ ἡ *ἐκεῖνος*.

Ἡ δεικτικὴ ἀντωνυμία ὅδε.

§. 53. Ἡ ἀντωνυμία *ὅδε* δεικνύει τινὰ αἰσθητῶς ἢ νοερῶς ὁρατόν, καὶ τρόπον τινὰ δακτυλοδεικτούμενον, ὡς *ὅδ' ἀνήρ*.—*ποῖον ἄνδρα καὶ λέγεις; τόνδ' ὃς πάρεστιν* (Σ· *Τρ*. 1129).—*ὢν Θεόδωρος εἷς ὅδε* (Πλ. *Θεαιτ*. 164)·—*ἥδε ἡ πόλις* = ἡ πόλις ἐν ᾗ εὑρίσκεται ὁ λαλῶν.—*ἡ τραγῳδία ἐστὶ τῆςδε τῆς πόλεως εὕρημα* (Πλ. *Μέν*.320). —*οὐ γὰρ ἔσθ' Ἕκτωρ τάδε, οὐ Πρίαμος, οὐδὲ χρυσός, ἀλλ' Ἑλλὰς πόλις* (Εὐρ. *Ἀνδ*. 168)· τὸ *Χρύση*, ἀντὶ τοῦ *χρυσός*, εἶναι εἰκασία τοῦ Βαρνεσίου, ἀποδοκιμαζομένη καὶ διὰ τὴν προκύπτουσαν χασμωδίαν (*Χρύση ἀλλ'*).—*τάδε πάντα πλὴν σοῦ παιδία ἐστίν* (Πλ.).—*αἰνέω μὲν τόνδε τὸν νόμον· αἰνέω δὲ καὶ τόνδε* (Ἡρ.).

§. 54. Ἡ *ὅδε* συνήθως ἀναφέρεται εἰς τὸ ἑπόμενον, ὡς *πέμψασα Τόμυρις κήρυκα ἔλεγε τάδε* (Ἡρ. Α, 212), τὰ ἑξῆς δηλ. Τοιαῦτα καὶ τὰ *ἐποίεε τάδε, ἔλεγε τάδε*, κτλ. Τὰ περὶ τοῦ *ὅδε* ἰσχύουσι καὶ περὶ τοῦ *τοιόςδε, τοσόςδε, τηλικόςδε*, ὡσαύτως περὶ τοῦ *τῇδε* καὶ *ὧδε· τὸ δὲ τεῖχος ἦν τῶν Πελοποννησίων τοιόνδε τῇ οἰκοδομήσει* (Θ. Γ', 21).— *ἡ γραφὴ κατ' αὐτοῦ τοιάδε τις ἦν* (Ξ.'*Απ*. Α, ά, 1). —*οἱ τῇδε*=οἱ ἐν τῇδε τῇ πόλει.

Ἡ δεικτικὴ ἀντωνυμία οὗτος.

§. 55. Ἡ *οὗτος* παριστᾷ τι διατηρούμενον ἔτι ἐν τῇ μνήμῃ καὶ ἐπαναλαμβάνει τρόπον τινὰ ἔννοιαν πρότερον δοθεῖσαν, ὡς *οὗτός ἐστι φιλόσοφος*.—*ὁ χρηματιστὴς οὗτος* (Πλ.).— *ἔστι δὲ τοῦτο τυραννίς* (Πλ. *Πολ*. Α, 349). — *τοῦτο γάρ εἰσιν εὔθυναι* (Δ.). Ἀναφέρεται δὲ συνήθως εἰς τὸ προηγηθέν, ὡς *οὗτος ἦν ὁ λόγος* (Ἡρ.), ὁ προειρημένος δηλ. — *ταῦτα ἀκούσας ὁ Κῦρος* (Ἡρ.), τὰ προειρημένα δηλ.

§. 56. Τὰ ἑπόμενα παραδείγματα δεικνύουσι προφανέστερον τὴν διαφορὰν τῆς *ὅδε* καὶ *οὗτος· ταῦτα μὲν σὺ λέγεις, παρ' ἡμῶν δ' ἀπάγγελλε τάδε* (Ξ. '*Αν*. Β', ά, 20).— *ταῦτα μὴν Λακεδαιμόνιοι λέγουσι μοῦνοι Ἑλλήνων· τάδε δὲ . . . ἐγὼ γράφω* (Ἡρ.). Τὰ περὶ τοῦ *οὗτος* ῥηθέντα ἰσχύουσι καὶ περὶ τοῦ *τοιοῦτος, τοσοῦτος, τηλικοῦτος* καὶ *ταύτῃ· ὁ Κῦρος, ἀκούσας τοῦ Γωβρύου τοιαῦτα, τοιάδε*

πρὸς αὐτὸν ἔλεξεν (Ξ. *Π*. Ε, β', 31).—*οἱ ταύτῃ*=οἱ ἐν τῇ προαναφερθείσῃ χώρᾳ εὑρισκόμενοι.

§. 57. Ὑπάρχουσιν ὅμως καὶ περιστάσεις ἐν αἷς ἡ *οὗτος* ἀναφέρεται εἰς τὸ ἑπόμενον, ὡς προεξαγγέλλουσα, τρόπον τινά, τὴν μετέπειτα ἐξηγηθησομένην ἔννοιαν, μάλιστα διὰ τοῦ οὐδετέρου *τοῦτο*, ἑπομένου λόγου ἐκ τοῦ *ὅτι* ἢ ὡς ἀρχομένου· *Πρόξενος ἔνδηλον καὶ τοῦτο εἶχεν ὅτι οὐδὲν ἂν θέλοι κτᾶσθαι μετ' ἀδικίας* (Ξ. *'Αν*. Β', ς', 18). Ὡσαύτως τίθεται καὶ τὸ *οὕτω*, οἷον *καὶ ὁ Θεὸς οὕτω πως ἐποίησε· τοὺς μὴ θέλοντας ἑαυτοῖς προστάττειν ἐκπονεῖν τἀγαθά, ἄλλους αὐτοῖς ἐπιτακτῆρας δίδωσιν* (Ξ. *Π*. Β', γ', 4). Παρ' ἄλλοις φέρεται κατὰ δοτικήν, *τοῖς μὴ θέλουσιν*. Λέγεται δὲ *οὕτω ποιεῖν τινι καὶ οὕτω ποιεῖν τινα*.

§. 58. Τὸ αὐτὸ γίνεται καὶ ἀπαρεμφάτου ἑπομένου· τὸ *εἰδέναι τοῦτ' ἐστί, λαβόντα του ἐπιστήμην ἔχειν καὶ μὴ ἀπολωλεκέναι* (Πλ. *Φαίδ*. 75).—*μία αὕτη σωτηρία καὶ πόλεως καὶ ἔθνους ἐστὶ τὸ προστατῶν ἀνδρῶν ἀγαθῶν καὶ συμβούλων σπουδαίων τυχεῖν* (Δείν. κατὰ *Δημ*. §. 12. σ. 54). Ὡσαύτως καὶ λόγου διὰ τοῦ *ἂν* ἢ *ὅταν* ἑπομένου, ὡς *τοῖς ἀπαιδέσι λόγοις βοηθεῖ δὴ τοῦθ' ἓν μόνον, ἂν βραχεῖς αὐτοὺς ποιῇ τις, τόν τε καιρὸν εὖ λάβῃ* (Μέν.). — *τὸ συνέχον ἀνθρώπων πόλεις τοῦτ' ἔσθ' ὅταν τις τοὺς νόμους σώζῃ καλῶς* (Εὐρ. *Ἱκ*. 312). Ὡσαύτως ἐν τούτοις τίθεται καὶ τὸ *τόδε*, ὡς *βάρος τι κἂν τῷδε ἐστίν, αἰνεῖσθαι λίαν* (Εὐρ. *'Ορ*. 1162).— *τί τὴν τυραννίδα τιμᾷς ὑπέρφευ καὶ μέγ' ἥγησαι τόδε, περιβλέπεσθαι τίμιον;* (Εὐρ. *Φ*. 552)

§. 59. Καὶ ἡ *αὐτὸς* καὶ ἡ *οὗτος* τίθενται εἰς τὸν λόγον καὶ ἐπαναληπτικῶς, ὅταν ἐπαναφέρωσι τὸ προμνημονευθὲν ὄνομα, ἀνανεοῦσαι τὴν ἰδέαν αὐτοῦ, ἀπωτέρω μάλιστα ὁπωσοῦν ὄντος, καὶ πᾶσαν ἀσάφειαν αἴρουσαι· *πειράσομαι τῷ πάππῳ, ἀγαθῶν ἱππέων κράτιστος ὢν ἱππεύς, συμμαχεῖν αὐτῷ* (Ξ. *Π*. Α, γ', 15).— *ὥσπερ ἵπποι* (παρ' ἄλλοις, *ἵππους*) *οἳ ἂν ἄριστοι ὦσιν, οὐχ οἳ ἂν πατριῶται* (=ἐγχώριοι), *τούτους ζητεῖτε, οὕτω καὶ ἀνθρώπους ἐκ πάντων, οἳ ἂν ὑμῖν δοκῶσι μάλιστα συνισχυριεῖν τε ὑμᾶς καὶ συγκοσμήσειν, τούτους λαμβάνετε* (Ξ. *Π*. Β', β', 26).

§. 60. Ἡ *οὗτος* τίθεται καὶ κατὰ κλητικὴν πτῶσιν ἐπὶ προσφωνήσεως· *ὁ Φαληρεὺς οὗτος 'Απολλόδωρος οὐ περιμενεῖς;* (Πλ. *Συμπ*.

ἐκ μέρους τοῦ λαλοῦντος. Εἶναι δὲ δεικτικαὶ ἀντωνυμίαι ἡ *ὅδε*, ἡ *οὗτος* καὶ ἡ *ἐκεῖνος*.

Ἡ δεικτικὴ ἀντωνυμία ὅδε.

§. 53. Ἡ ἀντωνυμία *ὅδε* δεικνύει τινὰ αἰσθητῶς ἢ νοερῶς ὁρατόν, καὶ τρόπον τινὰ δακτυλοδεικτούμενον, ὡς *ὅδ' ἀνήρ*.—*ποῖον ἄνδρα καὶ λέγεις; τόνδ' ὃς πάρεστιν* (Σ· *Τρ.* 1129).—*ὢν Θεόδωρος εἷς ὅδε* (Πλ. *Θεαιτ.* 164)·—*ἥδε ἡ πόλις* = ἡ πόλις ἐν ᾗ εὑρίσκεται ὁ λαλῶν.—*ἡ τραγῳδία ἐστὶ τῆσδε τῆς πόλεως εὕρημα* (Πλ. *Μέν.*320).—*οὐ γὰρ ἔσθ' Ἕκτωρ τάδε, οὐ Πρίαμος, οὐδὲ χρυσός, ἀλλ' Ἑλλὰς πόλις* (Εὐρ. *'Ανδ.* 168)· τὸ *Χρύση*, ἀντὶ τοῦ *χρυσός*, εἶναι εἰκασία τοῦ Βαρνεσίου, ἀποδοκιμαζομένη καὶ διὰ τὴν προκύπτουσαν χασμωδίαν (*Χρύση ἀλλ'*).—*τάδε πάντα πλὴν σοῦ παιδία ἐστίν* (Πλ.).—*αἰνέω μὲν τόνδε τὸν νόμον· αἰνέω δὲ καὶ τόνδε* (Ἡρ.).

§. 54. Ἡ *ὅδε* συνήθως ἀναφέρεται εἰς τὸ ἑπόμενον, ὡς *πέμψασα Τόμυρις κήρυκα ἔλεγε τάδε* (Ἡρ. Α, 212), τὰ ἑξῆς δηλ. Τοιαῦτα καὶ τὰ *ἐποίεε τάδε, ἔλεγε τάδε*, κτλ. Τὰ περὶ τοῦ *ὅδε* ἰσχύουσι καὶ περὶ τοῦ *τοιόσδε, τοσόσδε, τηλικόσδε*, ὡσαύτως περὶ τοῦ *τῇδε* καὶ *ὧδε*· *τὸ δὲ τεῖχος ἦν τῶν Πελοποννησίων τοιόνδε τῇ οἰκοδομήσει* (Θ. Γ', 21).— *ἡ γραφὴ κατ' αὐτοῦ τοιάδε τις ἦν* (Ξ. *'Απ.* Α, ά, 1).—*οἱ τῇδε* = οἱ ἐν τῇδε τῇ πόλει.

Ἡ δεικτικὴ ἀντωνυμία οὗτος.

§. 55. Ἡ *οὗτος* παριστᾷ τι διατηρούμενον ἔτι ἐν τῇ μνήμῃ καὶ ἐπαναλαμβάνει τρόπον τινὰ ἔννοιαν πρότερον δοθεῖσαν, ὡς *οὗτός ἐστι φιλόσοφος*.—*ὁ χρηματιστὴς οὗτος* (Πλ.).— *ἔστι δὲ τοῦτο τυραννίς* (Πλ. *Πολ.* Α, 349). — *τοῦτο γάρ εἰσιν εὐθῦναι* (Δ.). Ἀναφέρεται δὲ συνήθως εἰς τὸ προηγηθέν, ὡς *οὗτος ἦν ὁ λόγος* (Ἡρ.), ὁ προειρημένος δηλ. — *ταῦτα ἀκούσας ὁ Κῦρος* (Ἡρ.), τὰ προειρημένα δηλ.

§. 56. Τὰ ἑπόμενα παραδείγματα δεικνύουσι προφανέστερον τὴν διαφορὰν τῆς *ὅδε* καὶ *οὗτος*· *ταῦτα μὲν σὺ λέγεις, παρ' ἡμῶν δ' ἀπάγγελλε τάδε* (Ξ. *'Αν.* Β', ά, 20).— *ταῦτα μὴν Λακεδαιμόνιοι λέγουσι μοῦνοι Ἑλλήνων· τάδε δὲ . . . ἐγὼ γράφω* (Ἡρ.). Τὰ περὶ τοῦ *οὗτος* ῥηθέντα ἰσχύουσι καὶ περὶ τοῦ *τοιοῦτος, τοσοῦτος, τηλικοῦτος* καὶ *ταύτῃ*· *ὁ Κῦρος, ἀκούσας τοῦ Γωβρύου τοιαῦτα, τοιάδε*

πρὸς αὐτὸν ἔλεξεν (Ξ. *Π.* Ε, ϐ΄, 31).—*οἱ ταύτῃ*=οἱ ἐν τῇ προαναφερθείσῃ χώρᾳ εὑρισκόμενοι.

§. 57. Ὑπάρχουσιν ὅμως καὶ περιστάσεις ἐν αἷς ἡ *οὗτος* ἀναφέρεται εἰς τὸ ἑπόμενον, ὡς προεξαγγέλλουσα, τρόπον τινά, τὴν μετέπειτα ἐξηγηθησομένην ἔννοιαν, μάλιστα διὰ τοῦ οὐδετέρου *τοῦτο*, ἑπομένου λόγου ἐκ τοῦ *ὅτι* ἢ ὡς ἀρχομένου· *Πρόξενος ἔνδηλον καὶ τοῦτο εἶχεν ὅτι οὐδὲν ἂν θέλοι κτᾶσθαι μετ' ἀδικίας* (Ξ. *'Αν.* Β΄, ς΄, 18). Ὡσαύτως τίθεται καὶ τὸ *οὕτω*, οἷον *καὶ ὁ θεὸς οὕτω πως ἐποίησε· τοὺς μὴ θέλοντας ἑαυτοῖς προστάττειν ἐκπονεῖν τἀγαθά, ἄλλους αὐτοῖς ἐπιτακτῆρας δίδωσιν* (Ξ. *Π.* Β΄, γ΄, 4). Παρ' ἄλλοις φέρεται κατὰ δοτικήν, *τοῖς μὴ θέλουσιν*. Λέγεται δὲ *οὕτω ποιεῖν τινι καὶ οὕτω ποιεῖν τινα*.

§. 58. Τὸ αὐτὸ γίνεται καὶ ἀπαρεμφάτου ἑπομένου· τὸ *εἰδέναι τοῦτ' ἐστί, λαβόντα του ἐπιστήμην ἔχειν καὶ μὴ ἀπολωλεκέναι* (Πλ. *Φαίδ.* 75).—*μία αὕτη σωτηρία καὶ πόλεως καὶ ἔθνους ἐστὶ τὸ προστατῶν ἀνδρῶν ἀγαθῶν καὶ συμβούλων σπουδαίων τυχεῖν* (Δείν. κατὰ *Δημ.* §. 12. σ. 54). Ὡσαύτως καὶ λόγου διὰ τοῦ *ἂν* ἢ *ὅταν* ἑπομένου, ὡς *τοῖς ἀναιδέσι λόγοις βοηθεῖ δὴ τοῦθ' ἓν μόνον, ἂν βραχεῖς αὐτοὺς ποιῇ τις, τόν τε καιρὸν εὖ λάβῃ* (Μέν.). — *τὸ συνέχον ἀνθρώπων πόλεις τοῦτ' ἔσθ' ὅταν τις τοὺς νόμους σώζῃ καλῶς* (Εὐρ. *'Ικ.* 312). Ὡσαύτως ἐν τούτοις τίθεται καὶ τὸ *τόδε*, ὡς *βάρος τι κἂν τῷδε ἐστίν, αἰνεῖσθαι λίαν* (Εὐρ. *'Ορ.* 1162).—*τί τὴν τυραννίδα τιμᾷς ὑπέρφευ καὶ μέγ' ἥγησαι τόδε, περιβλέπεσθαι τίμιον;* (Εὐρ. *Φ.* 552)

§. 59. Καὶ ἡ *αὐτὸς* καὶ ἡ *οὗτος* τίθενται εἰς τὸν λόγον καὶ ἐπαναληπτικῶς, ὅταν ἐπαναφέρωσι τὸ προμνημονευθὲν ὄνομα, ἀνανεοῦσαι τὴν ἰδέαν αὐτοῦ, ἀπωτέρω μάλιστα ὁπωσοῦν ὄντος, καὶ πᾶσαν ἀσάφειαν αἴρουσαι· *πειράσομαι τῷ πάππῳ, ἀγαθῶν ἱππέων κράτιστος ὢν ἱππεύς, συμμαχεῖν αὐτῷ* (Ξ. *Π.* Α, γ΄, 15).— *ὥσπερ ἵπποι* (παρ' ἄλλοις, *ἵππους*) *οἳ ἂν ἄριστοι ὦσιν, οὐχ οἳ ἂν πατριῶται* (=ἐγχώριοι), *τούτους ζητεῖτε, οὕτω καὶ ἀνθρώπους ἐκ πάντων, οἳ ἂν ὑμῖν δοκῶσι μάλιστα συνισχυριεῖν τε ὑμᾶς καὶ συγκοσμήσειν, τούτους λαμβάνετε* (Ξ. *Π.* Β΄, ϐ΄, 26).

§. 60. Ἡ *οὗτος* τίθεται καὶ κατὰ κλητικὴν πτῶσιν ἐπὶ προσφωνήσεως· *ὁ Φαληρεὺς οὗτος 'Απολλόδωρος οὐ περιμενεῖς;* (Πλ. *Συμπ.*

ἀρχ.) καὶ ἄνευ τοῦ ὀνόματος· *οὗτος σὺ πῶς δεῦρ' ἦλθες;* (Σ. *Τ.* 532)— *οὗτος, τί ποιεῖς;* (Ἀρφ. *Ν.* 721)—*οὗτος τί πάσχεις;* (Εὐρ. *Ἑκ.* 1127). Ἐπιῤῥηματικὴν δὲ ἐκφέρει ἔννοιαν ἐν τῷ *οὗτος, ἔφη, ὄπισθεν προσέρχεται* (Πλ. *Πολ.* Ἀ, ἀρχ.)=ἰδοὺ οὗτος ὧδε προσέρχεται, καὶ ἐπὶ τὸ χυδαϊκώτερον *νά τος ἐδῶ ἔρχεται*· le voilà qui me suit.

Ἡ δεικτικὴ ἀντωνυμία **ἐκεῖνος**.

§. 61. Ἡ ἀντωνυμία *ἐκεῖνος* δεικνύει ἀπωτέρω καὶ μεμακρυσμένον τι, ὡς *ἐκεῖνος, Εὐρύτου πέρσας πόλιν* (Σ. *Τρ.* 1244)=ἐκεῖνος ὁ Ἡρακλῆς.—*Καλλίστρατος ἐκεῖνος* (Δημ. *περὶ Στεφ.* 301).—*τοῦτ' ἐκεῖνο*=τὸ ἔκπαλαι γνωστόν. Τίθεται δὲ καὶ, ὡς ἡ *οὗτος*, εἰς τὸ ἑπόμενον ἀναφερομένη· *παρὰ πάντα ταῦτα ἐκεῖνο ἔτι ἀκούσατε* (Δ.). — *ἐκεῖνο, οἶμαι, αἰσχρὸν ἤδη, τὸ μὴ καλῶς λέγειν τε καὶ γράφειν* (Πλ.).

§. 62. Ὅταν ἡ *οὗτος* καὶ ἡ *ἐκεῖνος* ἀναφέρωνται εἰς δύο προηγούμενα ὀνόματα, κατὰ φυσικωτέραν πλοκὴν, ἡ μὲν *οὗτος* ἀναφέρεται εἰς τὸ προσεχέστερον, ἡ δὲ *ἐκεῖνος* εἰς τὸ ἀπωτέρω· *ἐκεῖνος μέν, οὗτος δέ*· δυνατὸν ὅμως ἡ μὲν *οὗτος* νὰ ἀναφέρηται εἰς τὸ ἀπωτέρω, ἡ δὲ *ἐκεῖνος* εἰς τὸ προσεχέστερον· *εἶχε τὸ μὲν δεξιὸν Μένων καὶ οἱ σὺν αὐτῷ, τὸ δὲ εὐώνυμον Κλέαρχος καὶ οἱ ἐκείνου* (Ξ. *Ἀν.* Ἀ, Ϭ', 15).—*δεῖ τὸ βέλτιςον ἀεί, μὴ τὸ ῥᾷστον, ἅπαντας λέγειν· ἐπ' ἐκεῖνο μὲν γὰρ* (τὸ ῥᾷστον) *ἡ φύσις αὐτὴ βαδιεῖται, ἐπὶ τοῦτο δὲ* (τὸ βέλτιστον) *τῷ λόγῳ δεῖ προάγεσθαι διδάσκοντα τὸν ἀγαθὸν πολίτην* (Δημ. *Χεῤῥον.* 107).

§. 63. Ἡ *αὐτός*, ἡ *οὗτος* καὶ ἡ *ἐκεῖνος*, μετὰ τοῦ συμπλεκτικοῦ *καὶ* τιθέμεναι, σημαίνουσιν ὅτι ἐπίσης εἰς μίαν τινὰ ἔννοιαν περιλαμβάνεται καὶ τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος, ὡς καὶ ἄλλα· *ἀξιοῦμεν δὲ, Ἕλληνες ὄντες καὶ αὐτοί, ὑφ' ὑμῶν, ὄντων Ἑλλήνων, ἀγαθόν τι πάσχειν, κακὸν δὲ μηδέν* (Ξ. *Ἀν.* Ἐ, ἑ, 9). — *Ἀγίας ὁ Ἀρκὰς καὶ Σωκράτης ὁ Ἀχαιός, καὶ τούτω ἀπεθανέτην* (Ξ. *Ἀν.* Β', ϛ', 30). Ἀλλὰ, τηρουμένης τῆς ἐν τοῖς προηγουμένοις διαφορᾶς, εἰς μὲν τὸ *καὶ αὐτοὶ* ἐνυπάρχει ἡ διακριτικὴ ἔννοια=καὶ ἡμεῖς οἱ ἴδιοι, τὸ δὲ *οὗτος* ἐνδεικνύει ἀντίθεσιν πρὸς ἄλλους. Οὕτω δὲ καὶ τὸ *ἐκεῖνος*, οἷον *οἱ εὐνοῦχοι ἰδόντες τὸ γεγενημένον, τρεῖς ὄντες, σπασάμενοι κἀκεῖνοι τοὺς ἀκινάκας ἀποσφάττονται* (Ξ. *Π.* Ζ', γ', 15).

Ἀναφορικαὶ Ἀντωνυμίαι.

§. 64. Ἀναφορικαὶ ἀντωνυμίαι εἶναι ἡ ὅς, ὅςτις, οἷος, ὅσος, ἡλίκος, ἀναφερόμεναι εἰς πρόσωπον ἢ πρᾶγμα, εἰς ποιόν, εἰς ποσὸν διακεκριμένον καὶ ποσὸν συνεχές.

Ἡ ἀναφορικὴ ἀντωνυμία ὅ ς.

§. 65. Ἡ ἀναφορικὴ ἀντωνυμία ὅς ἀναφέρεται εἰς ὡρισμένον πρόσωπον ἢ πρᾶγμα, οἷον *Πάτροκλος, ὅς σοι πατρὸς ἦν τὰ φίλτατα* (Σ. Φ. 434).—*ἔστι δίκης ὀφθαλμός, ὃς τὰ πάνθ' ὁρᾷ* (Γν.).—*Νίκη τ' Ἀθάνα Πολιάς, ἣ σώζει μ' ἀεί. — δρυός, ἥ μοι . . . . ἔφασκε* (Σ. Φ. 134. *Τρ*. 1168).—*ὑπέλαβον ὡς οὐδέποτ' ἂν εἴη ἡ ῥητορικὴ ἄδικον πρᾶγμα, ὅ γ' ἀεὶ περὶ δικαιοσύνης τοὺς λόγους ποιεῖται* (Πλ. *Γοργ*. 460).

Ἡ ἀναφορικὴ ἀντωνυμία ὅ ς τ ι ς.

§. 66. Ἡ ἀναφορικὴ ἀντωνυμία ὅςτις ἀναφέρεται εἰς ἀόριστόν τι καὶ γενικόν, ὡς *μακάριος ὅςτις οὐσίαν καὶ νοῦν ἔχει* (Μέν.).—*ἀνελεύθερος πᾶς ὅςτις εἰς δόξαν βλέπει* (Γν.).—*τίς οὐκ ἂν ἐπαινέσειεν ἄνδρα τοιοῦτον, ὅςτις πολλὰ ἀνατλὰς ἔσωσε τὴν ἱερὰν πόλιν;* (Ἀρφ. *Εἰρ*. 1035)—*συμβούλευσον ἡμῖν ὅ τι σοι δοκεῖ κάλλιστον καὶ ἄριστον εἶναι καὶ ὅ σοι τιμὴν οἴσει εἰς τὸν ἔπειτα χρόνον λεγόμενον* (Ξ. *Ἀν*. Β', ά, 17), παρ' ἄλλοις *ἂν λεγόμενον* ἢ *ἀναλεγόμενον*.

§. 67. Τίθεται δὲ καὶ ἡ ὅς μετὰ τοῦ ἂν ἐνίοτε ἀντὶ τῆς ὅςτις καί, ἀντιστρόφως, ἡ ὅςτις καθ' ἑαυτὴν ἀντὶ τῆς ὅς· *φιλεῖ τὸ πλῆθος ἐν τούτοις τοῖς ἐπιτηδεύμασι τὸν βίον διάγειν, ἐν οἷς ἂν τοὺς ἄρχοντας τοὺς αὐτῶν ὁρῶσι διατρίβοντας* (Ἰσ.).— *Χαλκιδῆς Νάξον ᾤκισαν καὶ Ἀπόλλωνος ἀρχηγέτου βωμόν, ὅςτις νῦν ἔξω τῆς πόλεώς ἐστιν, ἱδρύσαντο* (Θ. ς', 3), οὕτω καὶ ἐξ ὅτου ἀντὶ ἐξ οὗ. Ἀλλὰ σπανιώτερα τὰ τοιαῦτα. Ἀμφιβάλλεται μάλιστα εἰ ὅλως ἐκλαμβάνεταί ποτε τὸ ὅςτις ἀντὶ τοῦ καθαροῦ ὅς, ἀείποτε τιθέμενον ὡς ποιοτικόν τι, περιέχον δηλ. ταύτην ἢ ἐκείνην τὴν ἰδιότητα. Ἀλλ' ὑπάρχουσι καὶ χωρία, εἰς ἃ δυσκόλως ἐφαρμόζεται τοῦτο· τοιοῦτον καὶ τὸ ἀνωτέρω τοῦ Θουκυδίδου.

§. 68. Ἡ ἀντωνυμία ὅς ἀναφέρεται ὄχι μόνον εἰς τὴν οὐσίαν, ἀλ-

λὰ καὶ εἰς τὸ ποιόν, πλησιάζει δηλ. εἰς τὴν ἔννοιαν τοῦ *οἷος· δεῖ τοὺς θεατάς μ' εἰδέναι ὅς εἰμ' ἐγώ* (Ἀρφ. *Ἀχ.* 442) = τίς.— *οὐ μαθὼν ὅς εἶ φύσιν* (Σοφ. *Αἴ.* 1259)=οἷος.—*ὅς μὲν οὐκ ἔστι, βούλεσθε αὐτὸν γενέσθαι, ὃς δ' ἐστὶ νῦν, μηκέτι εἶναι* (Πλ. *Εὐθυδ.* 283). Οὕτω καὶ *οὐκ οἶδα ὅςτις ἄνθρωπος γεγένημαι* (Ξ. *Π.* Ά, δ', 12)=οἷος. Καὶ τὸ *οὗτος* δὲ ἐκλαμβάνεται=τοιοῦτος, οἷον *ἐφάνην οὗτος ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ ἐγώ* (Δημ. *περὶ Στεφ.* 285).

§. 69. Αἱ Ἀναφορικαὶ τίθενται συνήθως μετὰ τὰς δεικτικάς, πολλάκις δὲ καὶ προηγοῦνται ἐπὶ τὸ ἐμφατικώτερον· *οὗτος βέλτιστος ἂν εἴη καὶ σωφρονέστατος, ὅςτις κοσμιώτατα τὰς συμφορὰς φέρειν δύναται* (Μέν.). — *ὅςτις ἂν δίκαιος ᾖ τρόπους τ' ἄριστος, τοῦτον εὐγενῆ κάλει* (Εὐρ.).

§. 70. Ἐνίοτε δὲ καὶ παραλείπεται ἡ δεικτική, καὶ τότε ἡ ἀναφορικὴ πρότασις ἐπέχει τόπον ὑποκειμένου· *γαμεῖν ὃς ἐθέλει εἰς μετάνοιαν ἔρχεται* (Γν.).—*ὅ τι καλὸν φίλον ἀεί* (Εὐρ. *Βάκχ.* 879). Ἐν τούτοις, εὐκολίας χάριν, δυνατὸν νὰ ὑπονοηθῶσι τὰ *οὗτος, ἐκεῖνος, ἄνθρωπος, πρᾶγμα*, κτλ, τὰ ὁποῖα παραλείπονται καὶ κατὰ πλαγίαν πτῶσιν ἑπομένου τοῦ ἀναφορικοῦ· *οἷς μάλιστα τὰ παρόντα ἀρκεῖ ἥκιστα τῶν ἀλλοτρίων ὀρέγονται* (Ξ. *Συμπ.* Δ', 42)=ἐκεῖνοι ἥκιστα ὀρέγονται τῶν ἀλλοτρίων οἷς, κτλ. = οἱ τοῖς παροῦσιν ἀρκούμενοι. — *ἐκ τοῦ φιλοπονεῖν γίγνεσθ' ὧν θέλεις κρατεῖν* (Γν.) = ἐκεῖνα γίγνεται ὧν, κτλ.

§. 71. Ἡ αὐτὴ παράλειψις γίνεται καὶ ὅταν ἡ πτῶσις εἰς ἣν ἡ ἀναφορικὴ πρότασις ἀναφέρεται ἦναι πλαγία, γενική, δοτική, αἰτιατική· *ἀμελεῖς ὧν δεῖ σε ἐπιμελεῖσθαι* (Πλ. *Γοργ.* 485)=ἀμελεῖς ἐκείνων ὧν, κτλ.—*ἴσασι τὴν δύναμιν ἐφ' οὓς ἂν ἴωσιν* (Ξ.).— *καλὸν τὸ θνήσκειν οἷς ὕβριν τὸ ζῆν φέρει* (Γν.).—*ζηλῶ ἀνδρῶν ὃς ἀκίνδυνον βίον ἐξεπέρασ' ἀγνώς, ἀκλεής* (Εὐρ. *Ἰφ.* Αὐλ. 18). Ἐν τούτοις ἡ ἀναφορικὴ πρότασις ἐπέχει τόπον γενικῆς, δοτικῆς, αἰτιατικῆς.

§. 72. Ἂν καὶ ἡ διὰ τῆς καταλλήλου πτώσεως ἀναπλήρωσις τῶν τοιούτων φέρει εὐκολίαν, λογικώτερον ὅμως νὰ ἐκλαμβάνωνται ὡς μίαν ἔννοιαν ἀποτελοῦντα. Γύμνασιν δὲ μεγίστην φέρει ἡ αὐτῶν σύμπτυξις καὶ εἰς ἕνα συνεχῆ λόγον μετατροπή· *ἐγὼ καὶ ὧν ἐγὼ κρατῶ μένομεν παρὰ σοί* (Ξ. *Π.* Έ, ά, 26)=ἐγὼ καὶ οἱ παρ' ἐμοῦ

κρατούμενοι.—*ἔχομεν καὶ γῆν πολλὴν καὶ ἀγαθὴν καὶ οἵτινες ταύτην ἐργαζόμενοι θρέψουσιν ἡμᾶς* (Ξ. *Π*. Ζ', ἑ, 72)=ἔχομεν καὶ γῆν πολλὴν καὶ τοὺς διὰ τῆς ἐργασίας αὐτῆς θρέψοντας ἡμᾶς, ἢ καὶ τοὺς ἐργασομένους αὐτὴν ἐπὶ τῷ θρέψαι ἡμᾶς. Σημειωθήτω δὲ ὅτι ὁ λόγος ἐνταῦθα περὶ ἰσοδυναμίας, οὐχὶ περὶ χάριτος φράσεως.

§. 73. Διὰ τῆς παραλείψεως ἐγεννήθησαν τὰ *ἔστιν οἵ, ἔστιν ἅ, ἔστιν ὧν, ἔστιν οἷς, ἔστιν οὓς*=εἰσί τινες οἵ, εἰσί τινες ὧν, κτλ. τὰ ὁποῖα διὰ τὴν εὐκολίαν ἐκληπτέα ἰσοδύναμα τοῖς *τινές, τινά, τινῶν, τισί, τινάς· Ἰταλίας δὲ καὶ Σικελίας τὸ πλεῖστον Πελοποννήσιοι* (ᾤκισαν) *τῆς τε ἄλλης Ἑλλάδος ἔστιν ἃ χωρία* (Θ. Ά, 12) = τινά. — *πλὴν Ἰώνων καὶ Ἀχαιῶν καὶ ἔστιν ὧν ἄλλων ἐθνῶν* (Θ. Γ', 92). — *ἔτι δὲ καὶ ἐν τοῖς βαρβάροις ἔστιν οἷς νῦν* (Θ. Ά, 6). Ταῦτα δὲ καὶ *ἔνιοι, ἔνιαι, ἐνίων*, κτλ, λέγονται, ἐκ τοῦ *ἔνι* = ἔνεστι καὶ = ἔνεισιν· ὅθεν *ἔνιοι*=ἔνι οἵ=ἔστιν οἵ. Ἀλλὰ καὶ *ἔνιος, ἐνίου*, κτλ, ὅπερ ἀναλογώτερον βεβαίως τοῦ *παράλληλος* καὶ *κατάλληλος*. Ἐπανερχόμεθα δὲ εἰς ταῦτα καὶ κατωτέρω ἐν τῷ περὶ ὑπαρκτικῆς σημασίας τοῦ *εἶναι*. Περὶ τοῦ ἔνιοι πραγματευόμενος ὁ μακαρίτης Κοραῆς δικαίως καταδικάζει τοὺς ἀλλογενεῖς ἑλληνιστὰς παράγοντας αὐτὸ ἐκ τοῦ *ἕν*, κατὰ τὸ γερμανικὸν **einige** ἐκ τοῦ **ein**, ὑποσυνάπτων « ἀλλ' ὅμως, ἐὰν τοῦτο ἦναι ἀληθές, δὲν ἠξεύρω πλέον διὰ ποίαν αἰτίαν ἠλλάχθη ὁ πνευματισμὸς τοῦ *ἔνιοι*.» (*Προδρ*. σ. μ—μά).

§. 74. Ἐν τοῖς ἀλλογενέσι ἑλληνισταῖς ἐναρίθμιος καὶ ὁ λεξικογράφος Ῥείμερος, γνωστὸς παρ' ἡμῖν διὰ τοῦ μακαρίτου Κούμα. Ἀρνεῖται τὴν ἐκ τοῦ *ἔνι* γένεσιν τοῦ *ἔνιοι*, διότι, λέγει, αἱ τοιαῦται συνθέσεις μεταγενέστεραι, καὶ εὑρίσκει πιθανώτερον ὅτι τὸ *ἐνίοτε* ἔγινε κατὰ τὸ *ἄλλοτε*, ἐν ᾧ οὐδεμία ὑπάρχει ἀναλογία. Ἀκολουθεῖ δὲ κατὰ τοῦτο ὁ Ῥείμερος τὸν Σνεϊδέρον, ὃς καὶ τὸ *ἔστιν ὅτε* ὡς μεταγενέστερον δέχεται, λησμονήσας τὸ τοῦ Πινδάρου (*Ὀλυμ*. Ί, 1) *ἔστιν ἀνθρώποις ἀνέμων ὅτε πλείστη χρῆσις*=ἐστιν ὅτε πλείστη χρῆσίς ἐστιν ἀνθρώποις ἀνέμων· ἔστω δὲ ἡ ἀρχὴ τούτων ὀλίγον τι μεταγενεστέρα ἢ ἀρχαιοτέρα, ἡ ἐκ τοῦ *ἔν* παραγωγὴ τοῦ *ἔνιοι* δὲν ἀληθεύει· «**atque falluntur et Batavi et Schneiderus qui has voculas dederunt a numero** *εἷς, ἑνός*, **ut Germanicum einige, einmahl a numerali** *ein* » κτλ. Βοίκκιος εἰς Πινδάρου *Ὀλυμπίων δέκατον*.

Ἡ ἀναφορικὴ ἀντωνυμία οἷος.

§. 75. Ἡ ἀναφορικὴ ἀντωνυμία *οἷος* ἔχει πρὸς τὴν *τοιόςδε* καὶ *τοιοῦτος*, ὡς ἔχει πρὸς τὴν *ὅδε*, *οὗτος* καὶ *ἐκεῖνος* ἡ *ὅς*, καὶ ἡ *ὅςτις* πρὸς αὐτὰς ταύτας καὶ πρὸς τὸ γενικώτερον *ἅπας*· ἀναφέρεται δηλ. ἐκείνη πρὸς ἐκείνας, ὡς αὕτη πρὸς ταύτας· οἷον *μοχθηρὸς οὗτος, ὃς οὐκ ἔοικεν εἰδέναι* (Ξ.).—*οὐ τοῦτο βούλεται ὃ πράττει, ἀλλ' ἐκεῖνο οὗ ἕνεκα πράττει* (Πλ.). — *ἐκεῖνος ὁ ἀνὴρ, ὃς συνεθήρα ἡμῖν* (Ξ. *Π*. Γ', ά, 38).—*καλὸν ἀκουέμεν ἐστὶν ἀοιδοῦ τοιοῦδε, οἷος ὅδ' ἐστίν* (Ὀδ. Α, 370). — *τοιόνδε ὁδοιπόρον, αἴσιον, οἷος δὴ σύ* (Ἰλ. Ω, 375).—*ὢν τοιοῦτος, οἷός ἐστιν* (Δημ.). Καὶ προτασσομένη τίθεται τῆς *τοιοῦτος* ἡ *οἷος*, ὡς *οἷα ἕκαστα ἐμοὶ φαίνεται, τοιαῦτα μέν ἐστιν ἐμοί, οἷα δὲ σοί, τοιαῦτα δὲ αὖ σοί* (Πλ.).

§. 76. Ὁμοίως ἡ *τοῖος* καὶ *ὁποῖος*, ἡ *τοιοῦτος* καὶ *ὁποῖος*· *καὶ πολλάκις δόσκον ἀλήτῃ τοίῳ, ὁποῖος ἔοι* (Ὀδ. Ρ, 420).—*οἱ καιροὶ εἰσι τῇ πόλει τοιοῦτοι, ὁποίους αὐτοὺς ἡμεῖς ὑπολαμβάνομεν εἶναι* (Αἰσχίν.). Ἐπειδὴ δὲ, ὡς ἐν τοῖς προηγουμένοις παρετηρήσαμεν (§. 67), ἡ *ὅς* ἐκλαμβάνεται καὶ ἐπὶ τῆς σημασίας τῆς *οἷος*, διὰ τοῦτο τίθεται μετὰ τὴν *τοιοῦτος*, ἀναφερομένη εἰς αὐτὴν, ὡς ἡ *οἷος*, τῆς ὁποίας ἐπέχει τὸν τόπον· *τοιαύτας ἀρετὰς μὴ ἀγάπα λίαν, ὧν καὶ τοῖς φαύλοις μέτεστιν, ἀλλ' ἐκείνας, ὧν οὐδεὶς ἂν πονηρὸς κοινωνήσειεν* (Ἰσ.).—*νόμισμα τοιοῦτον κατεστήσατο, ὃ οὔ ποτε οὔτε δεσπότας οὔτε οἰκέτας ἂν λάθοι* (Ξ. *Πολ.* Ζ', 5).—*ὅταν τοιαῦτα λέγῃς, ἃ οὐδεὶς ἂν φήσειεν ἀνθρώπων* (Πλ. *Γοργ.* 473).

§. 77. Παραλείπεται δὲ καὶ ἡ δεικτικὴ εἰς ἣν ἡ *οἷος* ἀναφέρεται, ὡς παραλείπονται αἱ εἰς ἃς ἀναφέρονται ἡ *ὅς* καὶ ἡ *ὅςτις*· *εἴ τίς ἐστιν ἐν αὐτοῖς ἀνὴρ, οἷος ἔμπειρος πολέμου* (Δημ. *'Ολ.* Β', 23) = τοιοῦτος οἷός ἐστιν ὁ ἔμπειρος πολέμου = εἴ τίς ἐστιν ἐν αὐτοῖς ἔμπειρος πολέμου.—*οὐδὲν γὰρ οἷον ἀκούειν αὐτοῦ τοῦ νόμου* (Δημ. *Μειδ.* 529).

§. 78. Ἡ *ὅς* καὶ ἡ *ὅςτις*, μετὰ τὸ οὕτω τιθέμεναι, ἰσοδυναμοῦσι τῷ *ὥστε*· *οὐ γὰρ οὕτω γ' εὐήθης ἐστὶν ὑμῶν οὐδείς, ὃς ὑπολαμβάνει* (Δημ.).—*τίς οὕτω μαίνεται, ὅςτις οὔ σοι βούλεται φίλος εἶναι;* (Ἰσ.) Οὕτω καὶ ἡ *οἷος*· *ταῦτα τὰ ἀγαθὰ τοιαῦτά ἐστιν, οἷα βαρύνει* (Ξ. *Π*. Ε', έ, 25)=οἷά ἐστιν ἐκεῖνα ἅπερ βαρύνει. Ὡσαύ-

τως καὶ κατ' εὐκτικήν· *ὦ βραχίων σύμμαχος γένοιό μοι τοιοῦτος, οἷος ὢν τροπὴν Εὐρυσθέως θείην* (Εὐρ. *Ἡρακλ.* 743). Συνηθέστατα δὲ μετ' ἀπαρεμφάτου· *καὶ γὰρ τοιοῦτος ὁ Στάσιππος ἦν, οἷος μὴ βούλεσθαι πολλοὺς ἀποκτιννύναι τῶν πολιτῶν* (Ξ. *Ἑλλ.* ϛ', ἑ, 7). — *δοῦλος τοιοῦτος οἷος μὴ λυσιτελεῖν* (Ξ. *Ἀπ.* Β', ά, 15). — *οἱ περσικοὶ νόμοι προλαβόντες ἐπιμέλονται ὅπως τὴν ἀρχὴν μὴ τοιοῦτοι ἔσονται οἱ πολῖται, οἷοι πονηροῦ τινος ἢ αἰσχροῦ ἔργου ἐφίεσθαι* (Ξ. *Π.* Α', β', 3).

§. 79. Γίνεται δὲ τοῦτο καὶ κατὰ παράλειψιν τοῦ *τοιοῦτος*· *ἐγώ εἰμι οἷος ἀείποτε μεταβάλλεσθαι* (Ξ. *Ἑλλ.* Β', γ', 45).—*ἦν δὲ οὗτος οἷος μηδὲν ἧττον ἥδεσθαι ὑφ' αὑτοῦ ἢ ὑπ' ἄλλων ἐπαινούμενος* (Ξ. *Ἑλλ.* ϛ', γ', 3). Καὶ ἀντιστρόφως τίθεται τὸ *τοιοῦτος* κατὰ παράλειψιν τοῦ *οἷος*, παραλαμβανομένου ἐκ προγενομένης περιγραφῆς· *τοιαύτη σοι θυγάτηρ γένοιτο*=ὁποία περιεγράφη.—*μὴ γένοιο σὺ τοιοῦτος* (Ξ.).—*τοιοῦτοι ἦσαν* (Ξ.)=τοιοῦτοι, οἷοι, κτλ.

§. 80. Ἐκ τῆς ἀνωτέρω παραλείψεως προῦκυψεν ἡ τῆς *οἷος*, μετ' ἀπαρεμφάτου συντασσομένης, σημασία τοῦ *ἐπιτήδειος* καὶ *ἱκανὸς πρός τι*. Διαστέλλουσι δὲ τὴν ἐν τούτοις χρῆσιν αὐτῆς ἄνευ ἢ μετὰ τοῦ συνδέσμου *τέ*· *οἷος ποιεῖν*=τοιοῦτος, οἷός ἐστιν ὃς εἴωθε ποιεῖν. —*οἷός τε ποιεῖν*=δυνατὸς ποιεῖν. Οὕτω λοιπὸν *οἷος παῤῥησιάζεσθαι* (Πλ. *Γοργ.* 487).—*οὐ γὰρ ἦν ἡ ὥρα οἵα τὸ πεδίον ἄρδειν* (Ξ. *Ἀν.* Β', γ', 13)=οὐκ ἦν τοιαύτη καθ' ἣν εἰώθασι ποτίζειν τὸ πεδίον, οὐκ ἦν ἐπιτηδεία εἰς τὸ ποτίζειν.—*τὸ μὲν θεῖον οἷον ἄρχειν τε καὶ ἡγεμονεύειν πεφυκέναι, τὸ δὲ θνητὸν ἄρχεσθαί τε καὶ δουλεύειν* (Πλ. *Φαίδ.* 80) = πέφυκεν, οὕτως ἔχει φύσεως.— *ἡ χώρα πέφυκεν οἵα πλείστας προσόδους παρέχεσθαι* (Ξ. *Πόρ.* Α', 2). — *θρασὺς δέ, δυνατὸς καὶ λέγειν οἷός τ' ἀνήρ* (Εὐρ. *Βάκχ.* 270)= ἱκανός. — *οὔτε φέρειν ὅπλα, οὔτ' ἔγχος οἷός τ' ἦν νέῳ βραχίονι* (Εὐρ. *Ἑκ.* 15)=οὐκ ἠδυνάμην.—*ὥστε αὐτῷ οἷός τ' ἐγενόμην ἀποκρίνασθαι* (Πλ. *Πολ.* Α', 336).—*οἷόν τε*=δυνατόν.— *ὡς οἷόν τε* =ὅσον τὸ δυνατόν. Ἀλλ' ἡ διαφορὰ αὕτη δὲν τηρεῖται ἀκριβῶς.

§. 81. Διὰ τῆς *ὅς* ἐκφέρεται πολλάκις αἰτιολογία· *θαυμαστὸν ποιεῖς, ὃς ἡμῖν οὐδὲν δίδως* (Ξ. *Ἀπ.* Β', ζ', 13)=ὅτι.—*τοῦτ' ἂν αὐτὸ ἐπαινέσαιν δικαιοσύνης, ὃ αὐτὴ δι' αὑτὴν τὸν ἔχοντα ὀνίνησιν* (Πλ. *Πολ.* Β', 367)=ὅτι. Τὸ αὐτὸ γίνεται καὶ διὰ τῆς *οἷος*· *αἱ*

Ἀργεῖαι ἐμακάριζον τὴν μητέρα αὐτῶν, οἵων τέκνων ἐκύρησεν (Ἡρ. Α', 31) = ὅτι τοιούτων τέκνων ἐκύρησεν.—*οὐ γὰρ δὴ ἐκεῖνόν γε, ἀλλὰ τὴν ἐμαυτοῦ τύχην* (ἀπέκλαιον), *οἵου ἀνδρὸς ἑταίρου ἐστερημένος εἴην* (Πλ. *Φαίδ*. 117)=ὅτι τοιούτου ἀνδρὸς ἐστερημένος εἴην, οἷος ἐκεῖνος ἦν. —*κατοικτείρων τήν τε γυναῖκα οἵου ἀνδρὸς στέροιτο, καὶ τὸν ἄνδρα, οἵαν γυναῖκα καταλιπὼν οὐκέτι ὄψοιτο* (Ξ. *Π*. Ζ', γ', 13).

Ἡ ἀναφορικὴ ἀντωνυμία ὅσος.

§. 82. Ἡ *ὅσος*, κατ' ἀριθμὸν ἑνικὸν ἐπὶ μεγέθους τιθεμένη, ἀναφέρεται εἰς τὴν *τόσος, τοσοῦτος* καὶ *τηλικοῦτος*· οἷον *οὔ τι τόσος γε, ὅσος Τελαμώνιος Αἴας* (Ἰλ. Β, 528).—*εἰς ἣν* (πατρίδα) *τοσαύτην εὔνοιαν ἐμαυτῷ σύνοιδα, ὅσης παρ' ὑμῶν εὔχομαι τυχεῖν* (Δ. Ἐπιστολ. Β', 1472)· καὶ προτασσομένη, ὡς *ὅσην εὔνοιαν ἔχων ἐγὼ διατελῶ τῇ τε πόλει καὶ πᾶσιν ὑμῖν, τοσαύτην ὑπάρξαι μοι παρ' ὑμῶν* (Δημ. *περὶ Στεφ. ἀρχ*.). — *ἐξ οὗ τὴν πόλιν οἰκοῦμεν, οὐδεὶς πόλεμος οὔτε κίνδυνος περὶ τηλικούτων τὸ μέγεθος ἡμῖν γέγονε, περὶ ὅσων νῦν βουλευσόμενοι συνεληλύθαμεν* (Ἰσ. *Ἀρχιδ*. γ').

§. 83. Πληθυντικῶς δὲ τίθεται καὶ εἰς ἔνδειξιν ἀριθμοῦ· οὓς (παῖδας) *οἱ γονεῖς ἐκ μὲν οὐκ ὄντων ἐποίησαν εἶναι, τοσαῦτα δὲ καλὰ ἰδεῖν καὶ τοσούτων ἀγαθῶν μετασχεῖν, ὅσα οἱ θεοὶ παρέχουσι τοῖς ἀνθρώποις* (Ξ. *Ἀπ*. Β', β', 3)· οὕτω καὶ ἡ *ὁπόσος*· *ἔτι δὲ πρὸς τούτοις, ἐν ὁπόσαις τε χώραις ἐνοικεῖ* (ὁ τῶν Περσῶν βασιλεὺς) *καὶ εἰς ὁπόσας ἐπιστρέφεται, ἐπιμελεῖται τούτων ὅπως κῆποί τε ἔσονται, οἱ παράδεισοι καλούμενοι, πάντων καλῶν τε καὶ ἀγαθῶν μεστοί, ὁπόσα ἡ γῆ φύειν ἐθέλει* (Ξ. *Οἰκ*. Δ', 13).

§. 84. Καθὼς ἡ *ὅς* καὶ ἡ *οἷος*, οὕτω καὶ ἡ *ὅσος* ἐκφέρει ἐνίοτε ἔννοιαν τοιαύτην, ὁποία συνήθως ἐκφέρεται διὰ τοῦ *ὥστε*· *νεμόμενοι τὰ ἑαυτῶν ἕκαστοι, ὅσον ἀποζῆν* (Θ. Α', 2)=ἐπὶ τοσοῦτον ὥστε ἀποζῆν.— *διὰ τοῦτο οἱ ἰατροὶ πάντες ἀπαγορεύουσι τοῖς ἀσθενοῦσι μὴ χρῆσθαι ἐλαίῳ, ἀλλ' ἢ ὅτι σμικροτάτῳ ἐν τούτοις οἷς μέλλει ἔδεσθαι, ὅσον μόνον τὴν δυσχέρειαν κατασβέσαι τὴν ἐπὶ ταῖς αἰσθήσεσι ταῖς διὰ τῶν ῥινῶν γιγνομένην ἐν τοῖς σιτίοις τε καὶ ὄψοις* (Πλ. *Πρωτ*. 334). Παρὰ δὲ Ἀῤῥιανῷ προστίθεται τὸ *ἐξαρκεῖ*, ὡς *καὶ οὖν ὀλίγον ὕστερον ἀποθανὼν τοσοῦτον καθέξεις τῆς*

γῆς, ὅσον ἐξαρκεῖ ἐντετάφθαι τῷ σώματι. Μετὰ τὰ *τοσοῦτον, τόδε,* *τοῦτο, πᾶν,* τὰ ἑπόμενα οὐσιαστικὰ, κατάστασιν μάλιστα σημαίνοντα, τίθενται κατὰ γενικὴν, καὶ οὕτω γεννῶνται τὰ *εἰς τοσοῦτον ἀναιδείας, ἀναισχυντίας, τόλμης,* καὶ τὰ ὅμοια· *ἐγὼ . . . εἰς τοσοῦτον ἀμαθίας ἥκω, ὥστε . . .* (Πλ. *Ἀπολ.* 25). Οὕτως *εἰς τόδ' ἡλικίας, εἰς τοῦτο ἀνάγκης, εἰς τοῦτο κινδύνου· εἰς πᾶν μοχθηρίας προελήλυθε τὰ παρόντα πράγματα* (Δ. *'Ολ.* Γ', 29).

Ἡ ἀναφορικὴ ἀντωνυμία ἡλίκος.

§. 85. Ἡ *ἡλίκος*, ἐπὶ μεγέθους καὶ ἡλικίας τιθεμένη ἐν τῷ λόγῳ, ἀναφέρεται εἰς τὴν *τηλικοῦτος* καὶ *τοσοῦτος*· *καὶ ταῦτα ἀγωνιζομένοις ἀγῶνα τηλικοῦτον, ἡλίκος οὐδὲ πώποτε γέγονε τῇ πόλει* (Δείν. κατὰ *Δημ.* §. ά σ. 90, *Στεφ.*).—*τηλικαύταις συμφοραῖς περιέπεσεν, ἡλίκας οὐδεὶς ἄλλος οἶδε γενομένας* (Ἰσ.).— *τηλικαῦτα ἐψεύσατο, ἡλίκα οὐδεὶς ἀνθρώπων πώποτε* (Δ.).—*φρονῶν δ' ἑαυτῷ τηλικοῦτον, ἡλίκον εἰκὸς ἄνδρα,* κτλ (Δ.).—*τοσαύτην* (ἔκτισιν τινέτω), *ἡλίκα ἂν ἑκάστοτε ζημιώσῃ τίς τινα* (Πλ. *Νόμ.* ΙΑ', 933).

§. 86. Πολλαὶ ἀναφορικαὶ ἀντωνυμίαι, καὶ μάλιστα ἡ *οἷος*, ἡ *ὅσος* καὶ ἡ *ἡλίκος*, τίθενται εἰς τὸν λόγον ἀσυνδέτως πρὸς ἀλλήλας, καθὼς καὶ αἱ δεικτικαί· ὡς λέγεται *τοιοῦτος τοιοῦτον*, οὕτω καὶ *οἷος οἷον· οὕτω γνώσεται ὁ δῆμος οἷος οἷον θρέμμα γεννῶν ἠσπάζετό τε καὶ ηὖξε* (Πλ.*Πολ.*Ἡ,569).—*λόγῳ διελθεῖν οἷος οἵων αἴτιος ὢν τυγχάνει* (Πλ.*Συμπ.*195).—*ὅσοι ὅσους περὶ ὅσων ἔκριναν ψευδῆ λόγον πλάσαντες* (Γοργ.)· ἢ ἡ μὲν διὰ μετοχῆς, ἡ δὲ διὰ ῥήματος· *οὐκ ἀγνοῶ ἡλίκος ὢν ὅσον ἔργον ἐνίσταμαι τὸ μέγεθος* (Ἰσ. *Παραθ.* ιγ').

§. 87. Αἱ ποιότητος καὶ ποσότητος σημαντικαὶ ἀναφορικαὶ ἀντωνυμίαι τίθενται εἰς τὸν λόγον καὶ καθ' ἑαυτάς, ὑπονοουμένων τῶν καταλλήλων δεικτικῶν· *οἷος ἂν δικαιότατός τε καὶ νομιμώτατος* (Πλ.). — *πολλαὶ ἀπέχθειαί μοι γεγόνασι καὶ οἷαι χαλεπώταται* (Πλ. *'Απολ.* 23) = τοιαῦται οἷαί εἰσιν αἱ χαλεπώταται.—*ὀρέγεται πάντα ταῦτ' εἶναι οἷον τὸ ἴσον* (Πλ. *Φαίδ.* 75). Ἐκ τούτου ἡ ἐπιῤῥηματικὴ σημασία τοῦ *οἷον* καὶ *οἷα· οἷον δὴ εὐωχίας οὔσης.*— *οἷα θέρους* (Πλ. *Συμπ.* 203. *Κριτίᾳ* 112). Ὡσαύτως *ὅσον ἂν ᾖ που φλαῦρον.* — *ὅση περὶ τὸ θνητὸν πᾶν σῶμα θεραπεία* (Πλ. *Σοφ.* 22. 219).—*ὅσον γε δυνάμεως παρ' ἐμοί ἐστιν* (Πλ.).—*θαυ-*

μαστὸν ὅσον=τοσοῦτον ὅσον τὸ θαυμαστόν. Καὶ ἐπὶ θαυμαστικῆς ἐννοίας· *οἷον ἄνδρα λέγεις ἐν κινδύνῳ εἶναι!* (Πλ. *Θεαιτ.* 142)= οἷος ὁ ἀνὴρ ὃν ἐν κινδύνῳ λέγεις εἶναι. — *ὅσην ἔχεις τὴν δύναμιν ὦναξ δέσποτα!* (Ἀρφ. *Πλ.* 748).—*καὶ ἡλίκος καὶ οἷος γέγονεν!* (Πλ. *Χαρμ.* 154).

§. 88. Ὡσαύτως καὶ αἱ δεικτικαὶ εἰς ἃς αἱ ἀναφορικαὶ ἀνταποδίδονται· *ἀεὶ τοιαῦτα ποιεῖς* (Ξ. *Σ.* Η, 5) = οἷα νῦν προφασίζῃ, ὅτι οὐ σχολή σοι.—*τοιαύτη σοι θυγάτηρ γένοιτο* (Ξ)= οἵα περιεγράφη (Ἴδε §. 79).—*τοσαῦτα γέγονε.* Καὶ ἐπὶ θαυμασμοῦ· *τοιοῦτοι ὄντες!* —*τοιαύτην γυναῖκα!* (Ξ.)=τοιαύτην θαυμαστήν. — *ἀνὴρ τοσόςδε τῷ χρόνῳ* (Πλ.) = τόσον μέγας τὴν ἡλικίαν. *τοιοῦτον οὖν καὶ τοσοῦτον ὄντα!*=τοιοῦτον ἰσχυρὸν καὶ τοσοῦτον δυνατόν.

§. 89. Ἀλλὰ ἡ τοιαύτη σημασία δὲν εἶναι ἁπανταχοῦ ἡ αὐτή· διότι ἄλλοτε καὶ ἀλλαχοῦ σημαίνουσιν ἢ ὀλιγότητα καὶ μικρότητα ἢ ὅσον ἐξηγήθη ἢ ἐξηγηθήσεται· *ἡμεῖς τοσοίδε ὄντες ἐνεκῶμεν τὸν βασιλέα* (Ξ. *Ἀν.* Β', δ', 4)=τόσον ὀλίγοι.—*καίπερ τηλικοῦτος ὢν καὶ οὕτω σοφός* (Πλ. *Πρωτ.* 310) = τοσοῦτον μέγας τὴν ἡλικίαν. —*οὐ μνημονεύεις τηλικοῦτος ὤν;* (Πλ. *Γοργ.* 466) Ὡσαύτως καὶ τὸ *τηλικόςδε· τηλικοίδε γέροντες ἄνδρες* (Πλ. *Κρίτ.* 49), τὸ αὐτὸ δὲ καὶ ἐπὶ μεγέθους καὶ σοβαρότητος· *ἐμὲ τηλικόνδε ὄντα* (Πλ. *Θεαιτ.* 155). Οὕτω δὲ καὶ ἡ *τοσοῦτος· τοσοῦτον αὐτοὺς τῶν φίλων φροντίζειν* (Ξ. *Ἀπ.* Β',δ',4)=τόσον ὀλίγον.—*τόσῳ καὶ τόσῳ*—*χρήμασι τόσοις καὶ τόσοις* (Πλ. *Ν.* Δ', 721).—*τόσα καὶ τόσα* (Πλ. *Φαίδρ.* 271).—*τοσοῦτον οἶδα καὶ παρὼν ἐτύγχανον* (Πλ.). — *τοσοῦτον μόνον ἔχω εἰπεῖν* (Ξ.), κτλ.

§. 90. Ἐν τοῖς προηγουμένοις παρετηρήσαμεν (§. 6) ὅτι ὁ σύνδεσμος *γὲ* προστίθεται εἰς τὰς προσωπικὰς ἀντωνυμίας πρὸς ἀνάδειξιν καὶ μείζονα διάκρισιν τοῦ ὑποκειμένου· *ἔγωγε*=ἐγὼ μάλιστα, ἐγὼ ἐκ μέρους μου. Ὁ αὐτὸς σύνδεσμος προστίθεται καὶ εἰς τὰς ἀναφορικάς, ἢ προσδιορίζων ἀκριβέστερον τὸ εἰς ὃ προστίθεται ἢ προσεξηγῶν καὶ τὸ αἴτιον. Γίνονται λοιπὸν *ὅς γε, ὅςτις γε, οἷός γε, ὅσος γε*, κτλ. *ἄτοπα λέγεις, ὦ Σώκρατες, καὶ οὐδαμῶς πρὸς σοῦ, ὅς γε κελεύεις ἐμὲ νεώτερον ὄντα καθηγεῖσθαι* (Ξ. *Ἀπ.* Β', γ',15), ὅπερ προσεγγίζει εἰς τὴν αἰτιολογικὴν σημασίαν τοῦ *ὅτε.*—*πῶς γὰρ οὐχὶ γεννάδας, ὅςτις γε πίνειν οἶδε μόνον;* (Ἀρφ. Β', 740)

§. 91. Ὡσαύτως καὶ ὁ πέρ, ἐξηγῶν τὸ ἀκριβῶς ἴσον καὶ ἀπαράλλακτον τῶν δύο συνδεομένων· *τὸ πῦρ πάντα κατεσθίει τά περ ἂν λάβῃ* (Ἡρ.).—*γυναῖκα πιστὴν δ' ἐν δόμοις εὕροι μολών, οἵαν περ οὖν ἔλειπε* (Αἰσχ. *'Αγ*. 584) = ἀκριβῶς τοιαύτην, ἀπαράλλακτον ὁποίαν τὴν ἀφῆκε, tale quale.—*πάντα ὅσα περ σοί* (Ἡρ.).—*λίμνη τέ ἐστι κεκοσμημένη καὶ μέγαθος ὅση περ ἡ ἐν Δήλῳ, ἡ τροχοειδὴς καλεομένη* (Ἡρ. Β', 170). — *τοσαῦτα, ὅσα περ καὶ τὰ μέτρα* (Πλ. *Παρμ*. 140)· καὶ μετὰ τοῦ γέ· *ὡς ἅπαντα ἐγὼ φέρω ὅσα περ γ' ἔφασκον* (Ἀρφ. *Σφ*. 806).

§. 92. Μετὰ τοῦ *δὴ* ἡ *ὅςτις* λαμβάνει ἐπιθετικὸν χαρακτῆρα, καταντῶσα εἰς τὴν ἔννοιαν τοῦ *τὶς* ἢ *ὁςτιςδήποτε*, ὡς *ὅ τι δὴ πάσχει* (Πλ.).—*ὅτου δὴ ἀνάψαντας* (Ξ.)· οὕτω καὶ *ῥήγνυται ὁποία δὴ φλέψ* (Ξ. *'Ελλ*. Ε, δ', 58). Ὡσαύτως καὶ *ὁςτιςοῦν, ὁποιοςοῦν, ὁποσοςοῦν, ὁποστοςοῦν, ὁποτεροςοῦν*· καὶ *ἄλλος ὁςτιςοῦν* (Πλ. *Συμπ*. 198)· καὶ μετὰ τοῦ *καὶ* ἐπὶ τὸ ἐμφατικώτερον· *ἄνευ εὐνοίας τί ὄφελος καὶ ὁποιαςτινοςοῦν ἐπιτρόπου ἐπιστήμης γίγνεται;* (Ξ. *Οἰκ*. ΙΒ', 5) Οὕτω καὶ *ὁπωςοῦν*· *κἂν ὁπωςοῦν ἄλλως τὰ τῆς διανοίας ἔχει* (Πλ. *Θεαιτ*. 188)· *καὶ ὁπωςτιοῦν, ὡς ὅςτις καὶ ὁπωςτιςοῦν δύσνους Λυσίᾳ* (Πλ. *Φαίδρ*. 258). — *οὐδ' ὁπωςτιοῦν* (Πλ. *Γοργ*. 496) = οὐδενὶ τρόπῳ, κτλ. Ἀλλὰ περὶ τῆς ἐξακριβώσεως τούτων παραπέμπονται οἱ σπουδασταὶ εἰς τοὺς λεξικογράφους καὶ εἰς τοὺς μοριολόγους, Ἀνανίαν τὸν Ἀντιπάριον ἐκ τῶν ἡμετέρων καὶ Ἄρτουγγ (Hartung) τὸν Γερμανόν.

§. 93. Αἱ ἀναφορικαὶ ἀντωνυμίαι σπανίως ἀπαντῶνται κατὰ τὴν φυσικὴν αὐτῶν καὶ ὁμαλὴν σύνταξιν, πολλὰς καὶ μεγάλας ποικιλίας δεχόμεναι κατὰ πτῶσιν, ἀριθμὸν καὶ γένος, δι' ὧν ὁ λόγος περιπλεκόμενος γίνεται ἀσαφὴς καὶ δύσκολος. Ἡ φυσικωτέρα αὐτῶν πλοκὴ εἶναι· *ἐκάλει δὲ καὶ ἐτίμα καὶ ὁπότε τινὰς ἴδοι τοιοῦτόν τι ποιήσαντας, ὃ πάντες ἐβούλετο ποιεῖν* (Ξ. *Π*. Β', ά, 30).—*οὐκ ἔστιν ἄλλη φυλακὴ τοιαύτη, οἵα αὐτόν τινα καλὸν κἀγαθὸν ὑπάρχειν* (Ξ. *Π*. Ζ', ἑ, 84)· ἀνωμαλωτέρα δὲ ὡς ἐν τοῖς *χειμῶνος ὄντος οἷον λέγεις ὕβριζον* (Ξ. *'Αν*. Ε, ή, 1). —*τοῖς ἀγαθοῖς οἷς ἔχομεν* (Ἰσ.). — *Θησαυροποιὸς ἀνήρ, οὓς δὴ καὶ ἐπαινεῖ τὸ πλῆθος* (Πλ. *Πολ*. Η, 554).—*πάρεστιν αὐτῷ φόβος, ἣν αἰδῶ καλοῦμεν* (Πλ. *Ν*. Γ', 699), κτλ. Περὶ τούτων γίνεται λόγος ἐν τῷ τρίτῳ Τμήματι.

Ἡ ἀόριστος ἀντωνυμία τὶς.

§. 94. Ἀοριστῶδές τι καὶ ἀπροσδιόριστον σημαίνουσα ἡ ἀντωνυμία τὶς, καθ' ἃ καὶ τὸ ὄνομα δηλοῖ, ἀπροσδιόριστον ἀφίνει καὶ τὸ οὐσιαστικὸν οὕτινος τίθεται προσδιορισμός· *ἄνθρωπός τις.* — *γυνή τις.* — *ἡ στρογγυλότης σχῆμά τί ἐστιν, οὐχ οὕτως ἁπλῶς σχῆμα* (Πλ. *Μέν.* 73).

§. 95. Οὕτω λοιπὸν λαμβάνει τὴν σημασίαν τοῦ *εἶδός τι, ἓν εἶδος τοῦ δεῖνος ἢ δεῖνος*, τιθεμένη μετὰ οὐσιαστικῶν καὶ ἐπιθέτων· *ἀρετὴ, ὡς ἔοικεν, ὑγιειά τέ τις ἂν εἴη καὶ κάλλος καὶ εὐεξία ψυχῆς* (Πλ. *Πολ.* Δ', 444)=εἶδος ὑγείας, κάλλους, κτλ. ὡς ὑγεία καὶ εὐεξία σώματος, οὕτω καὶ ὑγεία καὶ εὐεξία ψυχῆς.—*ὁ σοφιστὴς πέφανται ἔμπορός τις περὶ τὰ τῆς ψυχῆς μαθήματα* (Πλ. *Σοφ.* 231) =ἕνας ἔμπορος, εἶδος ἐμπόρου.—*ἐγὼ φιλέταιρός τίς εἰμι* (Πλ. *Λύσ.* 211).—*ἐγώ τις, ὡς ἔοικε, δυσμαθής* (Πλ. *Πολ.* Β', 358).— *βραδύς τις*, κτλ.

§. 96. Μετὰ τῶν ποιότητος σημαντικῶν ἐπιθετικῶν σημαίνει τὸ παρ' ἡμῖν *μιᾶς τινος λογῆς*, ὡς *αἱ παιδεῖαι ποιούς τινας ποιοῦσι τοὺς νέους* (Ἀριστοτ.)· καὶ τὸ *περίπου*, οἷον *ποίου τινὸς γένους ἐστὶν ὁ Σπιθραδάτης;* (Ξ. *Ἑλλ.* Δ', ά, 5) Ὡσαύτως τίθεται τὸ τὶς μετὰ τοῦ *ὀλίγος, οὐ πολύς*, καὶ τῶν ὁμοίων, τὸ ἀόριστον τοῦ ἀριθμοῦ δηλοῦν· *σωμασκοῦσι μάλα ὀλίγοι τινὲς ἐν ἑκάστῃ πόλει* (Ξ. *Ἑλλ.* ϛ', ά, 5).—*ὑπεξῆλθον οὐ πολλοί τινες* (Θ.). Οὕτω καὶ *ἔνιαί τινες αὐτῶν* (τῶν πόλεων) *μόνιμοί τέ εἰσι καὶ οὐκ ἀνατρέπονται* (Πλ. *Πολιτ.* 302).—*τριάκοντά τινας ἀπέκτειναν* (Θ.) κτλ. Ἴδε ἀν. σ. 95. §. 146. Οὕτω δὲ καὶ *μεγάλη τις.*—*τοιαῦτ' ἄττα* (Πλ. *Γοργ.* 485)=τοιαῦτά τινα, καὶ *ἄττα τοιάδε* (Πλ. *Φαίδ.* 60).

§. 97. Ὡς κατηγορούμενον τὸ τὶς δηλοῖ μέγα τι καὶ σημαντικόν· *ηὔχεις τις εἶναι, τοῖσι χρήμασι σθένων* (Εὐρ. *Ἠλ.* 939). Ὡσαύτως καὶ ὡς ἀντικείμενον τοῦ *λέγειν*· ὡς, *ἤν τί σοι δοκῶ λέγειν* (Εὐρ. *Ἡρ.* Μ, 279))=κάτι τι γενναῖον, ἢ ὀρθόν. Τούτων δὲ τὸ ἐναντίον ἐκφέρεται διὰ τοῦ *οὐδείς, οὐδὲν* καὶ *μηδὲν*, ὡς *φρονοῦσι δήμου μεῖζον, ὄντες οὐδένες* (Εὐρ. *Ἀνδρ.* 701).—*οὐδὲν λέγειν οἶμαί σε* (Ἀρφ. *Ὄρν.* 986).—*ὃς ἂν μηδὲν δοκῇ ὑμῖν λέγειν, μὴ προσέχετε αὐτῷ τὸν νοῦν* (Ξ. *Π.* Ἡ, γ', 20).

§. 98. Ὡς ὑποκείμενον τιθέμενον τὸ *τὶς* λαμβάνει οὐσιαστικοῦ χαρακτῆρα, καὶ ἀντιστοιχεῖ εἰς τὸ παρ' ἡμῖν *κἀνείς*· οἷον *ὅπου τις ἀλγεῖ, κεῖσε καὶ τὸν νοῦν ἔχει* (Γν.).—*ἴτω τις ἐφ' ὕδωρ, ξύλα τις σχισάτω* (Ξ. *Π.* Ε΄, γ', 50).

§. 99. Καὶ ταῦτα μὲν περὶ προσώπου πάντη ἀορίστου, περὶ ὡρισμένου δὲ ἀλλὰ μὴ ὀνομαζομένου, καὶ περὶ αὐτοῦ μάλιστα τοῦ πρώτου, λέγονται τὰ *ποῖ τις ἂν φύγοι;* (Ἀρφ.*Πλ.* 438)=ποῦ νὰ φύγῃ κἀνείς ;= ποῦ νὰ φύγω ; ὡσαύτως *τοῦτ' εἰς ἀνίαν τοὔπος ἔρχεταί τινι* (Σ. *Αἴ.* 1138)= ὁ λόγος οὗτος κάμνει κἀνένα νὰ σκάσῃ. Ἐπὶ πολλῶν δὲ ἀορίστων προσώπων ἀναφέρεται τὸ *χρὴ δειπνεῖν ὅ τι τις ἔχει* (Ξ.).

§. 100. Τὸ *πᾶς τις* σημαίνει *πᾶς τις ὁςτιςδήποτε*, ὡς *πένητα φεύγει πᾶς τις ἐκποδὼν φίλος* (Γν.)· οὕτω καὶ τὸ *ἕκαστός τις*· τὸ δὲ *εἷς τις* δεικνύει ἀόριστον ποιότητα· *ἁπάντων νομοφύλαξ εἷς γέ τις ἐπιστατεῖ* (Πλ. *Ν.* ΙΒ', 959). Τὸ πληθυντικὸν *τινὲς* δὲν σημαίνει μικρὸν ἀριθμόν, ἀλλὰ τὸ παρ' ἡμῖν *κάμποσοι*, οἵτινες δυνατὸν νὰ ἦναι καὶ πολλοί· *παρῆσάν τινες καὶ πολλοί γε* (Πλ. *Φαίδ.* 58).

Ἐρωτηματικαὶ Ἀντωνυμίαι.

§. 101. Διὰ τὴν εὐθεῖαν ἐρώτησιν, ἐν ἀπολύτῳ λόγῳ γινομένην, οὗ τινος ἄλλος λόγος δὲν προηγεῖται, τίθενται αἱ ἀντωνυμίαι *τίς, πότερος, ποῖος, πόσος, πηλίκος*.

§. 102. Ἡ *τίς* τίθεται περὶ προσώπου, περὶ πράγματος, περὶ αἰτίας καὶ τῶν τοιούτων ὄντος τοῦ λόγου· *τίς οὗτος ;—τίς οὗτός ἐστ' ἀδελφέ ;* (Σοφ. *Ἠλ.* 1346) *ἄδελφε* παρ' Ἀττικοῖς, κατὰ τὸν γραμματικὸν Τρύφωνα.—*τίς ἐπαρκέσει θεῶν ἢ θεᾶν;— τί ὁ δίκαιος ;—τί ὁ κυβερνήτης;* (Πλ.)—*τί γελᾷς ὦ Χάρων;* (Λουκ. *Χάρων*)· καὶ προτασσομένου τοῦ ῥήματος· *δειμαίνεις δὲ τί ;* (Εὐρ. *Ἱππ.* 519) Ὡσαύτως *τί δὴ κατηφεῖς ὄμμα καὶ δακρυῤῥοεῖς ;* (Εὐρ. *Μηδ.*1012) —*ὅτι τί ;*=ὅτι τί ἐστιν ;=ὅτι ἐστί τί ; = διὰ τί ; ὅτι δὴ *τί μάλιστα ;* (Πλ.)—*ἵνα τί ;* (Δ.)=ἵνα τί γένηται ἢ γένοιτο ;

§. 103. Ἡ *πότερος* τίθεται ἐπὶ τῆς ἐννοίας τοῦ *τίς ἐκ τῶν δύο;* οἷον *πότερος ἄρ' ὑμῶν ἐνθάδ' ὠνομασμένος Πυλάδης κέκληται ;* (Εὐρ. *Ἰφ.* Τ. 492). — *πότερος ἐπαΐει περὶ τῶν χρηστῶν σιτίων ὁ ἰατρὸς ἢ ὁ ὀψοποιός ;* (Πλ. *Γοργ.* 464)—*στρατεύοιτο δ' ἂν πότερος*

ῥᾷον, ὁ μὴ δυνάμενος ἄνευ πολυτελοῦς διαίτης ζῆν ἢ ᾧ τὸ παρὸν ἀρκοίη; (Ξ. Ἀπ. Α, ϛ΄, 9) Ὡσαύτως καὶ κατὰ διπλῆν ἐρώτησιν· ἐπειδὰν τίς τινα φιλῇ, πότερος ποτέρου φίλος γίγνεται, ὁ φιλῶν τοῦ φιλουμένου ἢ ὁ φιλούμενος τοῦ φιλοῦντος; (Πλ. Λ. 212) Οὕτω καὶ πότερον, πότερα, καταντήσαντα ὡς ἐπιῤῥήματα· πότερον, μόνῳ βουλόμενοι διαλεχθῆναι ἢ καὶ μετὰ τῶν ἄλλων; — πότερα φῶμεν ἢ μὴ φῶμεν; (Πλ. Πρωτ. 316. Φιλ. 40) Σημειωτέον δὲ ὅτι τὸ πότερος καὶ ὁπότερος ἐκλαμβάνονται καί, ἐκτὸς ἐρωτήσεως, =εἷς ἐκ τῶν δύο· δεῖ γάρ, εἴπερ πότερον αὐτῶν ἐστι τἀγαθόν, μηδὲν μηδενὸς ἔτι προσδεῖσθαι (Πλ. Φιλ. 20).—πολλὴ ἀνάγκη ὁπότερον τούτων ἑλέσθαι (Πλ.).

§. 104. Ἡ ποῖος τίθεται ἐπὶ τῆς σημασίας τοῦ ποίας λογῆς; ὡς ποῖον τοῦτο καὶ τί πεπονθός; Πλ. Φαιδρ. 264)—ποῖον κτῆμα τῶν ἄλλων; (Ξ.) = ποῖον ἄλλο κτῆμα;— ποίας ἐργασίας ἐπιστάτης; (Πλ. Πρωτ. 312). —τίνες τε καὶ ποῖαι φύσεις ἐπιτήδειαι ἐς πόλεως φυλακήν (Πλ. Πολ. Β΄, 374)—.ποῖα ποίοις συμφωνεῖ τῶν γενῶν καὶ ποῖα ἄλληλα οὐ δέχεται; (Πλ. Σοφ. 253)—ποῖαι πόλεις νομίμως ἂν οἰκηθεῖεν (οἰκήσειαν, παρ᾽ ἄλλοις) ἢ ποῖοι οἶκοι σωθείησαν; (Ξ. Π. Η, α, 2).—ποῖον τὸν μῦθον ἔειπας=ποῖος ὁ μῦθος ὃν ἔειπας;

§. 105. Μετὰ τοῦ τὶς λαμβάνει τὴν ἀλλαχοῦ ἐξηγηθεῖσαν ἔννοιαν (§. 94.)· ποῖός τις ἂν ὢν καὶ πῇ πορευθεὶς τὸν βίον ὡς ἄριστα διέλθοι; (Πλ. Πολ. Β΄, 365)— ποία τίς ἐστι; — ποῖόν τί ἐστι; (Πλ.) — ποῖόν τινα οἴει . . . καρπὸν ὧν ἔσπειρε θερίζειν; (Πλ. Φαιδρ. 260) Ἐν διαλόγοις ἡ ἀντωνυμία ποῖος ἐπιφέρεται μετὰ τοῦ προηγηθέντος ὀνόματος εἰς ἔνδειξιν ἀγανακτήσεως· ὁ Ζεὺς ἡμῖν οὐ θεός ἐστιν; ποῖος Ζεύς; οὐ μὴ ληρήσεις; (Ἀρφ. Ν. 366) Οὕτω δὲ καὶ ποίαν χρὴ ποίῳ ἀνδρὶ συνοῦσαν ὡς ἀρίστους παῖδας τίκτειν (Πλ. Θεαιτ. 149).

§. 106. Ἡ πόσος τίθεται ἐπὶ μεγέθους καὶ πλήθους· πόση στρατιά; (Πλ.)—πόσον οὖν γίγνεται; (Πλ.)=πολὺ ἢ ὀλίγον;—πόσης οἴεσθε γέμει . . . σωφροσύνης; (Πλ. Συμπ. 216) — πόσον ὄγκον τοῦτον τίθης; (Πλ.)—πόσου τυγχάνει τοῖς φίλοις ἄξιος (Ξ.)=πόσον ἀξίζει; πολὺ ἢ ὀλίγον; Συχνάκις δὲ μετὰ τοῦ τίς· πηλίκον τί ποτ᾽ ἂν στενάξειεν οἱ ἄνδρες ἐκεῖνοι; (Δημ. Τιμοκρ. 690) Κατὰ

πληθυντικὸν ἀριθμὸν τίθεται καὶ ἐπὶ ἀριθμητικῆς ἐννοίας· *πόσοι οἱ πολέμιοι;—Σ. τρεῖς δὲ τρὶς πόσοι εἰσὶ πόδες; Μ. ἐννέα—πόσαι νῆες;—πόσα χρήματα;* (Πλ.)—*πόσα ποτ' ἐστί;* (Πλ.)—*πόσων ἂν εἴη ποδῶν τὸ ὅλον;* (Πλ. *Μ.* 82)—*μέχρι πόσων ἐτῶν;* (Ξ.)—*πόσος τις ἀριθμὸς τυγχάνει ὤν;* (Πλ. *Θεαιτ.* 198)—*πόση τις ὁδός;* (Ξ. *Π.* Δ', ς', 10) — *πόσον τι τὸ πλῆθος συμμάχων πάρεστ' ἔχων* (Εὐρ. *Ἡρακλ.* 668)=πόσον περίπου; ὡς πόσον;

§. 107. Ἡ *πηλίκος* τίθεται καὶ αὐτὴ ἐπὶ μεγέθους, πλήθους καὶ ἐπὶ ἡλικίας· *πηλίκον τί ἐστι τὸ χωρίον;* (Πλ. *Μ.* 85)—*πηλίκη τίς ἔσται ἐκείνου ἡ γραμμὴ ἑκάστη;* (Πλ. *Μ.* 82)—*πηλίκην τινὰ φὴς αὐτὴν εἶναι;* (Πλ.)—*πηλίκος ἦσθα ἐπι τῶν Μηδικῶν;*

§. 108. Διὰ τὴν πλαγίαν ἐρώτησιν, ἐξ ἄλλης προτάσεως ἐξαρτωμένην, εἶναι αἱ *ὅςτις, ὁποῖος, ὁπότερος, ὁπόσος,* κτλ. Τὸ κατ' εὐθεῖαν ἐρώτησιν ἐκφερόμενον *τίνες ἦσαν οἱ παραγενόμενοι τῶν ἐπιτηδείων Σωκράτει ἐν τῷ δεσμωτηρίῳ;* (Πλ.) ἤθελεν εἶναι, κατὰ πλαγίαν ἐρώτησιν, *οἵτινες παρῆσαν.* — *ἐρωτήσαντα τὸ ὅσιον ὅ τι ποτ' εἴη* (Πλ. *Εὐθ.*) — *λεκτέον δὲ ὁποῖοί εἰσι καὶ τίνες οἱ κριταί* (Πλ.).

§. 109. Εἰς τὴν πλαγίαν ἐρώτησιν ἀνάγονται οἱ ἀπορηματικοὶ λόγοι· *Κόνων καὶ Εὐαγόρας, των στρατηγῶν τοῦ βασιλέως ἀποροὐντων ὅ τι χρήσωνται τοῖς πράγμασιν, ἐδίδασκον αὐτούς* (Ἰσ.). Ὡσαύτως οἱ βουλευτικοί, καὶ πᾶς λόγος ἐν ᾧ ὑπάρχει ἀμφιβολίας, σκέψεως καὶ τῶν τοιούτων ἐνδόσιμον, καὶ πᾶς ἐν γένει ἐπιδεχόμενος τὴν εὐθεῖαν ἐρώτησιν· *πόσαι εἰσὶν αἱ φυλακαί;—καὶ ἀλλά τοι περί γε φυλακῆς τῆς χώρας οἶδ' ὅτι σοι μεμέληκε, καὶ οἶσθα ὁπόσαι τε φυλακαὶ ἐπίκαιροί εἰσι καὶ ὁπόσαι μή, καὶ ὁπόσοι τε φρουροὶ ἱκανοί εἰσι καὶ ὁπόσοι μή εἰσιν* (Ξ. *Ἀπομ.* Γ', ς', 10).

§. 110. Πολλάκις ἀπαντῶνται καὶ εἰς τὴν πλαγίαν ἐρώτησιν αἱ ἁπλαῖ ἐρωτηματικαὶ ἀντωνυμίαι· *ἠρώτων αὐτοὺς τίνες εἶεν* (Ξ.).—*ἠρώτα τί βούλοιντο.* (Ξ.). Ἐνίοτε δὲ καὶ ἀμφότεραι· *οὐκ ἄρα ἡμῖν οὕτω φροντιστέον τί ἐροῦσιν οἱ πολλοὶ ἡμᾶς, ἀλλ' ὅ τι ὁ ἐπαΐων περὶ τῶν δικαίων καὶ ἀδίκων* (Πλ. *Κρίτ.* 48). Καὶ ἀντιστρόφως φαίνονται ἐνίοτε αἱ σύνθετοι ἐρωτηματικαὶ ἐπὶ εὐθείας ἐρωτήσεως· *ἀλλὰ τίς γὰρ εἶ; ὅςτις; πολίτης χρηστός* (Ἀρφ.). Ἀλλὰ ἐπειδὴ τὸ τοιοῦτον γίνεται ἐπὶ ἐπαναλήψεως τῆς ἐρωτήσεως, ἐκλαμβάνεται ὡς ἐρώτη-

σις ἐξαρτωμένη. Ἄλλα χωρία ἐν οἷς ἡ *ὁποῖος* φαίνεται ἀντὶ τῆς *ποῖος* κτλ, κρίνονται ὕποπτα.

Συνδυαστικαὶ Ἀντωνυμίαι.

§. 111. Οὕτω καλοῦμεν τὰς ἀντωνυμίας *ἄμφω* καὶ *ἀμφότερος*, ὡς σύνδυο περιλαμβανούσας. Τὸ λατινικὸν ambo εἶναι αὐτὸ τὸ ἑλληνικὸν *ἄμφω*, ἄνευ τῆς δασύτητος, ὡς καὶ τὸ amb ἤτοι ambi εἶναι τὸ ἑλληνικὸν *ἀμφί*· καὶ τὸ stipo, ἐξ οὗ τὸ constipo; εἶναι τὸ *στύφω*, τὸ perdo εἶναι τὸ *πέρθω*, τὸ peto εἶναι τὸ *πέθω*, ἐξ οὗ ὁ *πόθος*. Καὶ τὰ ambire δὲ οὐδὲν ἕτερον ἢ *ἀμφιέναι*, τὸ ambedo= *ἀμφὶ ἔδω*, τὸ ambigi, ἐξ οὗ τὸ ambiguus=*ἀμφὶ ἄγω*, κτλ.

Ἡ ἄμφω.

§. 112. Ἡ *ἄμφω* ὡς προσδιορισμὸς τιθεμένη φέρεται πρὸς δυϊκόν, ἐπὶ παντὸς γένους· *πεπνυμένω ἄμφω* (Ἰλ. Γ, 148). — *μίαν ἄμφω τούτω τὼ ἡμέρα λογίζονται* (Ξ. *Π*. Α, β', 1). Ἀλλὰ καὶ *ἄμφω θηλείας* παρ' Ὁμήρῳ (Ἰλ. Β, 767). Σημαίνουσι δὲ καὶ ἡ ἄμφω καὶ ἡ *ἀμφότερος* δύο τινὰ συνάμα· καὶ *ἡμᾶς ἄμφω*, παρὰ Πλάτωνι (*Φιλ.* 14), καὶ *ἄμφω τοὺς Διοσκούρους* παρὰ Συνεσίῳ.

§. 113. Ὡσαύτως καὶ τὸ *ἀμφοῖν* πρὸς δυϊκὸν φέρεται ἐπὶ παντὸς γένους· *ἀμφοῖν ποδοῖν* (Ἀρφ. *Ὀρν*. 35). — *ἀμφοῖν ταῖν γνάθοιν* (Ἀρφ. *Εἰρ*. 1208).—*ἀμφοῖν τοῖν κεράτοιν* (Πολύβ.). Ἀλλὰ καὶ *χερσὶ δ' ἀμφοῖν* (Πίνδ.). Οὕτω καὶ κατὰ δοτικήν· *χρηστέον τοῖν ἰσοτήτοιν ἀμφοῖν* (Πλ. *Ν*. ϛ', 757).—*ἐν ἀμφοῖν τοῖν ζώοιν* (Πλ.*Πολ*.Ε,455).

§. 114. Ὡς ὑποκείμενον τῆς προτάσεως τιθέμενον τὸ *ἄμφω* φέρεται πρὸς δυϊκὸν ῥῆμα· *ἄμφω δὲ νεωτέρω ἐστὸν ἐμεῖο* (Ἰλ.Α,259). —*ἄμφω δ' ἱέσθην* (Ἰλ. Σ, 501). Ἀλλὰ καὶ *ἄμφω ἠκόντισαν* (Ἰλ. Π, 336). Παρὰ δὲ Λουκιανῷ τὸ *ἄμφω λέγεται*, καὶ κατ' οὐδέτερον γένος, ἢ ἀκλίτως, ὡς καὶ τὰ *ὠρέξατο χερσὶν ἅμ' ἄμφω καλὸν ἄθυρμα λαβεῖν* (Ὁμ. *Ὕμν. Δήμ.* 15).—*τῶν ἄμφω γνωτὸς προγενέστερος* (Ἀπολ. *Ῥόδ*. Α, 165).—*Συέννεσις ἄμφω συνεμάχει Κύρῳ τε καὶ Ἀρτοξέρξῃ* (Κτησίας).

§. 115. Καὶ ὡς ἀντικείμενον τίθεται, κατὰ λόγον αἰτιατικῆς· *τούτω δ' οὐ πάλιν αὖτις ἀποίσετον ὠκέες ἵπποι ἄμφω ἀφ' ἡμείων, εἴ γ' οὖν ἕτερος φύγῃσιν* (Ἰλ. Ε, 258). —*οὔτε γιγνώσκων οὔτε ἀγνοῶν ἄμφω* (Πλ. *Θεαιτ*. 193). Ὡς τοιαύτη δὲ τίθεται καὶ ἀπα-

μφάτου ὑποκείμενον· *λέγοντες ἄμφω καὶ ἑκάτερον εἶναι* (Πλ. *Σοφ.* 243). Ὡσαύτως καὶ ἐμπροθέτως· *μία σωτηρία πρὸς ἄμφω* (Πλ. *Τιμ.* 88).

Ἡ ἀμφότερος.

§. 116. Καίτοι, κατ' ἀναλογίαν τῶν ἄλλων ὀνομάζεται ἀμφότερος ἡ ἀντωνυμία αὕτη, κατ' ὀνομαστικὴν ὅμως δὲν ἀπαντᾶται· ἐπιθετικὴ δὲ οὖσα, δέχεται τὴν τῶν ἐπιθετικῶν σύνταξιν, προσδιορισμὸς ἢ κατηγορούμενον τιθεμένη· *ἐβούλετό οἱ τῷ παῖδε ἀμφοτέρω παρεῖναι* (Ξ. *'Αν.* Α, α, 1). — *τὸ ἡδὺ ἐν ψυχῇ γενόμενον καὶ τὸ λυπηρὸν κίνησίς τις ἀμφοτέρω ἐστόν* (Πλ. *Πολ.* Θ', 583).— *ἀπέθανον οἱ στρατηγοὶ ἀμφότεροι* (Πλ.).—*ἀμφότερα ταῦτα.* Ὡσαύτως καὶ ὁ *αὐτὸς οὗτος τυγχάνει ὢν φιλοχρήματος καὶ φιλότιμος, ἤτοι τὰ ἕτερα τούτων ἢ καὶ ἀμφότερα* (Πλ. *Φαίδ.* 68).

§. 117. Καὶ ὡς ὑποκείμενον, οὐσιαστικοῦ χαρακτῆρα λαμβάνουσα, τίθεται ἡ ἀμφότερος· *τὸν ἦν καὶ αὐτὸ τὸ ἑκάτερον καὶ τὸ ἀμφότερον* (Πλ. *'Ιππ.* Μ. 303).—*ἐφάτην ἅμα ἀμφοτέρω* (Πλ. *Εὐθυδ.* 294).— *ἐπὶ ταὐτὸν ἰοῖεν ἀμφότεροι* (Πλ. *Πολ.* Β', 360). Ὡσαύτως καὶ ἀντικείμενον· *τὸ γιγνώσκειν ἢ τὸ γιγνώσκεσθαί φατε ποίημα ἢ πάθος ἢ ἀμφότερον ;* (Πλ. *Σοφ.* 248). Ὡσαύτως *ἀμφότερα ἄριστος ὢν τῶν Ἑλλήνων καὶ στρατηγὸς καὶ ῥαψῳδός* (Πλ. *'Ιων*, 541)=κατ' ἀμφότερα. Ἐν γένει δὲ ὁ πληθυντικὸς ἀριθμὸς εἶναι συχνότερος τοῦ δυϊκοῦ.

Ἐπιμεριστικαὶ Ἀντωνυμίαι.

§. 118. Οὕτως ὀνομάζομεν τὰς ἀντωνυμίας *ἑκάτερος* καὶ *ἕκαστος*, αἵτινες δηλοῦσι τὸ ἀντίθετον τῶν δύο προηγουμένων· αἱ μὲν δηλοῦσι σύνδυο, δύο συνάμα· αὗται δὲ δηλοῦσι δύο ἢ πολλὰ κατὰ μέρος.

Ἡ ἑκάτερος.

§. 119. Ἡ *ἑκάτερος* σημαίνει δύο κατὰ μέρος, ὡς ἡ *ἄμφω* καὶ *ἀμφότερος* δύο συνάμα. Τίθεται δὲ ὡς προσδιορισμός· *μία ἑκατέρα* (Πλ. *Φιλ.* 57).—*ἑκάτερον τὸ εἶδος.*—*ἐν ἑκατέρῳ τῷ ὀφθαλμῷ* (Πλ. *Εὐθυδ.* 299).—*ἑκάτερον τὸν ἔρωτα* (Πλ. *Συμπ.* 187). — *ἑκατέρω τὼ γένη* (Πλ. *Πολ.* Η, 547). — *ἑκατέρους δύο.* — *δύο ἑκατέρας.* Παρὰ δὲ Πλάτωνι καὶ *τρεῖς ἑκατέρας ἀποστάσεις* (Τιμ. 43).

§. 120. Ὡσαύτως τίθεται καὶ ὡς ὑποκείμενον, φερομένη πρὸς ἑνικὸν ῥῆμα, δυνάμει τοῦ σχηματισμοῦ· *ὅτε ἑκάτερον αὐτῶν χωρὶς*

ἀλλήλων ἦν (Πλ. *Φαίδ.* 99).—*ἓν ἄρα ἑκάτερον ἦν καὶ οὐκ ἤστην δύο* (Πλ.)· πρὸς δυϊκὸν δυνάμει τῆς ἐπιμεριστικῆς σημασίας· *εἴπατον ἡμῖν ἑκάτερος* (Πλ. *Λάχ.* 186)· καὶ πρὸς πληθυντικὸν δυνάμει τῆς περιληπτικῆς ἐν ταὐτῷ σημασίας· *ἀπῆλθον ἑκάτερος ἐπὶ τὰ προσήκοντα* (Ξ. *Π.* Ἑ, ϛ', 22· παρ' ἄλλοις, δὲ *ἑκάτεροι*, ἀπίθανον εὑρίσκουσιν ὅτι ὁ Γωβρύας ὑπῆγε μόνος πρὸς τὸν Κῦρον). Πληθυντικὸν δὲ ὂν φέρεται, φυσικῷ τῷ λόγῳ, πρὸς πληθυντικὸν ῥῆμα· *ὅσα ἑκάτεροι λέγομεν* (Πλ. *Πολ.* 348).—*ἐὰν ἑκάτεροι ἑκατέρων τέμνωσιν ἀγρούς* (Πλ. *Πολ.*Ἑ,470). Καὶ ὡς ἀντικείμενον τίθεται ἡ ἀντωνυμία αὕτη· *ἑκάτερος ἑκάτερον ὑπερβάλλων* (Πλ. *Ν.* Ἑ, 734).

§. 121. Περὶ διαφορᾶς τῶν δύο τούτων ἀντωνυμιῶν ὁ Ἀμμώνιος γράφει· « *Ἀμφότεροι* καὶ *Ἑκάτεροι* διαφέρουσιν. *Ἀμφότεροι* μὲν γὰρ ἐροῦμεν, ὅταν ἐν τῷ αὐτῷ κατὰ τὸ αὐτὸ πράττωσιν· *Ἀμφότεροι τὴν δοκὸν μίαν οὖσαν φέρουσιν*· *Ἑκάτεροι* δὲ, ἐπειδὰν χωρὶς ἑκάτερος τὸ ἑαυτοῦ πράττῃ· οἷον, *Ἑκάτερος αὐτῶν δοκὸν φέρει*· ἤτοι ὅταν ἑκάτερος αὐτῶν μίαν φέρῃ κατ' ἰδίαν ».

§. 122. Εὐγένιος δὲ ὁ Βούλγαρις, ἐπικρίνων τὸν Νεόφυτον (*Κριτικαὶ Ἐπιστασίαι*, κτλ. σ.139) λέγει « Διαφέρει (τὸ *ἀμφότεροι*) τοῦ *ἑκάτεροι*, ὅτι τὸ μὲν καὶ ἑνικῶς *ἑκάτερος*, τὸ δ' οὐχὶ *ἀμφότερος*, ὅτι μὴ ἐπιῤῥηματικῶς, *ἀμφότερον*· καὶ ὅτι τὸ μὲν *ἑκάτεροι*, ἔνθα ἂν κέκηται, ἄμφω τὰς ἐννοίας ἔχει προσεφεπομένας αὐτῷ τήν τε συλληπτικήν, καὶ τὴν διαιρετικήν· τὸ δὲ *ἀμφότεροι*, ὁτὲ μὲν ἄμφω, ὅτε καὶ ἰσοδύναμόν ἐστι τῷ *ἑκάτεροι*, ὁτὲ δὲ τὴν συλληπτικὴν μόνην. Κἀκείνως μὲν εὕροις ἂν ἐν τῷ *ἀμφότεροι μέμασαν πολεμίζειν* (Ἰλ. Ἡ, 1) κοινῇ τε γὰρ καὶ ἰδίᾳ ἑκάτερος, ὅ τε Ἕκτωρ καὶ ὁ Ἀλέξανδρος· κἂν τῷ *ἄμφω ὁμῶς φιλέουσά τε κηδομένη τε* (Ἰλ. Α, 196)· καὶ ἐν ἄλλοις, ὡς καὶ ἐν τῇ Γ'. τῶν Θουκυδ. ξυγγρ. (Γ', 97) *ἐν ἀμφοτέροις γὰρ, ἔν τε ταῖς διώξεσι, κἂν ταῖς ὑπαγωγαῖς ἥσσους ἦσαν οἱ Ἀθηναῖοι, ὑπὸ τῶν Αἰτωλῶν τρεπόμενοι.* Οὕτω δὲ, τουτέστι κατὰ μόνην συλληπτικὴν ἔννοιαν, κεῖται τὸ *ἀμφότεροι*, ὅτε οὐχ ὁλοσχερῶς τὸ τοῦ κατηγορήματος σημαινόμενον ἰδίᾳ ἑκάτερον τοῖν δυοῖν διατίθησιν, ἀλλ' ἐν μέρει μὲν ἑκάτερον, ὁλικῶς δὲ τοὺς δύο ἅμα· οἷον εἴ τις εἴποι, *ἀμφότεροι τὸ βάρος μετεστήσαμεν*· ὁ γὰρ ἕτερος οὐκ ἂν ἤρκεσεν· *ἀμφοῖν ἡ ἀλεκτορὶς παρατιθέσθω, ἢ ὁ πλακοῦς*· νοητέον γὰρ τὴν μερίδα ἑκατέρῳ, τὸ δὲ ὅλον ἀμφοῖν ».

§. 123. Ἡ διαφορὰ τῶν ἀντωνυμιῶν *ἄμφω*, *ἀμφότερος* καὶ *ἑκάτερος* δεικνύεται καὶ διὰ τῶν πολλαχοῦ παρὰ Πλάτωνι συμπλεκτικῶς ἢ ἀντιθετικῶς τιθεμένων· *ἄμφω καὶ ἑκάτερον*.— *ἀμφότερα καὶ ἑκάτερον*.—*ὁμοίως ἑκατέραις* (χερσὶν) *ἐπ' ἀμφότερα χρώμενος* (Πλ. *Σ*. 243. 250. *Ν*. Ζ', 795). Ὡσαύτως καὶ παρὰ τῷ αὐτῷ Πλάτωνι· *εἴπερ ἀμφότεραί τ' εἰσὶ καλαί, καὶ ἑκατέρα*.—*ὥςε ἀμφότερα μὲν αὐτὰ φάναι καλὰ κατὰ τὴν ὑπόθεσιν ἔξεστιν, ἑκάτερον δὲ οὐκ ἔξεστιν. εἴπερ ἀμφοτέροις ἐπεγίγνοντο καὶ ἑκατέρῳ, καὶ εἴπερ ἑκατέρῳ καὶ ἀμφοτέροις* (*Ἱππ*. Μ. 303). Ὡσαύτως διὰ τῶν *ἐνὶ ἑκατέρῳ τῶν δανεισάντων καὶ ἀμφοτέροις* (Δ. *κατ' Ἀφ*. 927).—*ἐν' ἐν μέρει καθ' ἑκατέρας, ἀλλὰ μὴ πρὸς ἀμφοτέρας ἅμα τὰς δυνάμεις κινδυνεύσωσι* (Λυσ *Ἐπιτ*. §. 33). Κατὰ τὰ ἀνωτέρω τοῦ Πλάτωνος εἶναι καὶ τὸ τοῦ Ξενοφῶντος (*Ἀν*. Γ', ά, 31) *ἐγὼ αὐτὸν εἶδον ἀμφότερα τὰ ὦτα τετρυπημένον*.

§. 124. Τίθεται δὲ ἡ *ἀμφότερος* καθ' ἑνικὸν ἀριθμὸν οὐχὶ μόνον ἐπιῤῥηματικῶς (Ἰλ. Δ, 60. 145. Η, 418, κτλ), ἀλλὰ καὶ ὀνοματικῶς, ὡς μετὰ τῶν ἀνωτέρω καὶ ἄλλα παραδείγματα δεικνύουσι. Προσέτι δὲ καὶ ἐνάρθρως, ὡς *τὸ ἑκάτερον καὶ αὐτὸ τὸ ἀμφότερον* (Πλ. *Ἱππ*. Μ. 303). Τὸ ἀντίθετον τοῦ *ἑκάτερος* ὡς πρὸς τὸ καταφατικὸν καὶ ἀποφατικὸν τῆς ἐννοίας εἶναι τὸ *οὐδέτερος* καὶ *μηδέτερος*, ὡς *ἀμφότερα ἢ οὐδέτερα* (Πλ. *Πολ*. Β', 365)—*ἐπειρώτεον ὢν οἱ Ἐπιδαύριοι κότερα χαλκοῦ ποιέωνται τὰ ἀγάλματα ἢ λίθου· ἡ δὲ Πυθίη οὐδέτερα τούτων ἔα, ἀλλὰ ξύλου ἡμέρης ἐλαίης* (Ἡρ. Ε', 82). Ὡσαύτως καὶ πληθυντικῶς· *οὐδέτεροι αὐτῶν φιλοπόλιδες* (Πλ. *Πολ*. Ε', 470). Ταῦτα δὲ προϋποθέτουσι τὸ *ἕτερος* = ὁ εἷς ἐκ τῶν δύο, ἐξ οὗ γεννῶνται τὰ ἄλλα, διότι καὶ τὸ *ἑκάτερος* εἶναι *ἑκάς* ἢ *ἑκά* (secus) ἕτερος=χωρὶς ὁ ἕτερος. Καὶ τὸ λατινικὸν δὲ ceterus οὐδὲν ἕτερον φαίνεται ἢ χ' *ἕτερος*.

§. 125. Εἰς ταῦτα ἀνάγεται καὶ τὸ *θάτερον* (ἢ θἄτερον) = ἓν τῶν δύο· *δυοῖν θάτερον*, ἤτοι—ἢ (Πλ. *Φαίδ*. 76).—*ἐπὶ θάτερα*= εἰς τὸ ἄλλο μέρος ἤ, καὶ εἰς τὸ ἐναντίον· *μεταβλητέον δ' ἐπὶ θάτερα* (Πλ. *Θεαιτ*. 167).—*τοτὲ μὲν ἐπὶ θάτερα, τοτὲ δ' ἐπὶ θάτερα τοὺς λόγους ἕλκων* (Πλ. *Σοφιστ*. 259). Ἔστι δὲ τὸ *θάτερον* αὐτὸ τὸ *ἕτερον*, ὅπερ δωρικῶς γενόμενον *ἅτερον*, τὸ ἄρθρον προσλαβόν, συναλοιφῇ καὶ δασύτητι ἐγένετο *θάτερον*. « Θάτερον παρὰ τὸ ἅτερον

Δώριον· τὸ γὰρ *ἕτερος* *ἅτερος* λέγουσιν οἱ Δωριεῖς, ὡς τὸ *τρέχω* *τράχω*, καὶ τὸ *τρέπω*, *τράπω*. Ὅθεν δὴ καὶ τὰ *ἕτερα* *θάτερα*, καὶ *ἅτερον* *θάτερον*, ὡς *τἀγαθόν*· πλὴν ὅσον τοῦ φωνήεντος μὴ ἀπαιτήσαντος, τὸ τ οὐκ ἐδασύνθη. Εἰ γὰρ ἦν παρὰ τὸ *ἕτερον*, *θοὔτερον* ἦν ἂν, ὡς *τοὔλαιον*, καὶ τὰ ἄλλα. » (Εὐγένιος, ἔνθα ἀνωτέρω)· τοιαῦτα ἄλλα ἂν εἶησαν *τοὔσχατον*, *τοὖπος*, κτλ.

§. 126. Κατ' ἄλλους δὲ τὸ *θάτερον* παράγεται μὲν ἐκ τοῦ *ἅτερον*, ἄνευ δὲ ἄρθρου, ἀλλὰ μόνον διὰ δυνατωτέρας δασύτητος, ὡς *ἀμά* καὶ *θαμά* (Ῥείμερος ἐν *Λεξικῷ*). Ὑπὲρ τῆς γνώμης ταύτης φαίνεται τὸ ἐκ Μενάνδρου φερόμενον ἀρσενικὸν *θάτερος*, ἔνθα οὐκ ἔχει χώραν ἡ συναλοιφὴ καὶ ἡ δασύτης. Ἀλλ' ἴσως ἐκ τοῦ *θάτερον* παρήχθη ἀνωμάλως καὶ τὸ ἀρσενικὸν *θάτερος*. Πολλῷ μᾶλλον ἤθελε φανῆ ὑπὲρ τῆς γνώμης ταύτης ἡ παρατήρησις ὅτι, ἐν ᾧ τὸ *θάτερον*, ἐν ἑαυτῷ περιέχον τὸ ἄρθρον, ἔπρεπε νὰ ἐκφέρηται διὰ παντὸς ἄναρθρον, παρὰ Πλάτωνι λέγεται ἐνάρθρως. Ἀλλ' ὁ Πλάτων ἔπλασε τὸν φιλοσοφικὸν τοῦτον ὅρον, τὸ *θάτερον* (Σοφ. 255), ἵνα ἐξηγήσῃ τὴν ἔννοιαν τῆς ἑτερότητος, κατὰ τὸ *ὁμοιότης* καὶ *ἰσότης*, ὡς εἶπε καὶ *τὸ ταὐτὸν* πρὸς ἐξήγησιν τῆς ταὐτότητος (Πλ. *Σοφ*. 355 *Τιμ*. 37) κτλ). Ἀλλὰ περὶ τοῦ *θάτερος* καὶ *θάτεροι*, ὡς ἐκ *τοῦ τοὶ ἅτεροι* καὶ *θατέρω* πολλὰ παρὰ τοῖς ἀρχαίοις γραμματικοῖς, ἅτινα παραλείπονται πρὸς ἀποφυγὴν μείζονος μακρηγορίας. Ὁ δὲ Εὐγένιος « Ἀλλ' ἐπὶ τούτων οἶμαι μᾶλλον ἡ χρῆσις ἢ ὁ λόγος κρατεῖ. »

Ἡ ἕκαστος.

§. 127. Ἡ ἀντωνυμία *ἕκαστος* ἡ ὁποία σημαίνει πλείονας κατὰ μέρος φαίνεται ὡς ὑπερθετικὸν τοῦ *ἑκάς* (*ἑκαστέρω καὶ ἑκαστοτέρω, ἑκαστάτω καὶ ἑκάστω*). Τίθεται δὲ εἰς τὸν λόγον, ἐπιθετικὴ οὖσα, ὡς προσδιορισμός· *ἕκαστος ἄνθρωπος*.— *ἑκάστη ἡ παρ' ἡμῖν ἀρχή, ἐπιστήμη, εἰκών* (Πλ.). — *ἕκαστος ἡμῶν*, ὡς καὶ *ἑκάτερος ἡμῶν*.—*ἑκάστη τῶν τεχνῶν* (Πλ.).— *ἕκαστοι θεραπεύοντες, βλέποντες, ἁπτόμενοι* (Πλ.).—*ἕκαστα ἀφικνούμενα*, κτλ.

§. 128. Ὡσαύτως καὶ ὡς ὑποκείμενον τοῦ λόγου· *ἀκούσωμεν τί ἕκαστος ἐρεῖ, μᾶλλον δὲ τί ἑκάτερος* (Πλ. *Συμπ*. 193).—*ὁπόταν ἕκαστος διανοηθῇ* (Ξ. *Π*. Β', γ', 3).—*ὡς ἕκαστος σπουδάσει* (Ξ.).—*ἕως περ ἂν σώζωσιν οἱ θεραπεύοντες ἕκαστοι τὰ θεραπευόμενα* (Πλ. *Πολιτ*.

293). Καὶ ὡς ἀντικείμενον· *ὁ μεμαθηκὼς ἕκαστα τοιοῦτός ἐστιν, οἷόνπερ ἡ ἐπιστήμη ἕκαστον ἀπεργάζεται* (Πλ. *Γοργ.* 460).— *ὡς εἰς τάξιν τινὰ ἕκαστος ἕκαστον τίθησιν ὃ ἂν τιθῇ* (Πλ. *Γοργ.* 503). —*ἑκάστων ἁπτόμενοι*, κτλ.

§. 129. Αὕτη εἶναι ἡ φυσικωτέρα καὶ ὁμαλωτέρα σύνταξις τῆς ἀντωνυμίας ταύτης. Ἀλλὰ δυνάμει τῆς ἐπιμεριστικῆς καὶ περιληπτικῆς ἐν ταὐτῷ σημασίας δέχεται πολλὰς ποικιλίας καὶ φαινομένας ἀνωμαλίας. Πρῶτον, καθ' ἑνικὸν ἀριθμὸν τιθεμένη, φέρεται πρὸς ῥῆμα πληθυντικόν· ὡς λέγεται *πολὺ γένος ἀνθρώπων τοῖς μὲν ἐκ τῆς γῆς φυομένοις εἰς τροφὴν οὐ χρῶνται, ἀπὸ δὲ βοσκημάτων γάλακτι καὶ τυρῷ καὶ κρέασι τρεφόμενοι ζῶσι* (Ξ. *Ἀπ.* Δ', γ', 10), *οὕτω καὶ ἕκαστος ἔμελλον λάξεσθαι* (Ἡρ. Ζ', 144).—*ἕκαστος ἄρχουσι* (Ξ.).—*καθ' ὅσον δύνανται ἕκαστος* (Πλ. *Πρ.* 327)· καὶ μετὰ προσδιορισμοῦ ἑνικοῦ· *νύττουσι καὶ φλῶσι τἀντικνήμια, ἐνδεικνύμενος ἕκαστος εὔνοιάν τινα* (Ἀρφ. *Π.* 784).

§. 130. Δεύτερον μετὰ ὑποκείμενον πληθυντικὸν πρὸς ῥῆμα πληθυντικὸν φερόμενον ἐπιφέρεται ἡ ἕκαστος, ἀκριβέστερον προσδιορίζουσα τὸ πρᾶγμα· *οἱ δὲ κλῆρον ἐσημήναντο ἕκαστος* (Ἰλ. Η, 175) =οἱ δὲ ἐσημήναντο κλῆρον, ἕκαστος δηλ. ἐσημήνατο τὸν ἑαυτοῦ κλῆρον. Ὡσαύτως καὶ μετὰ προηγηθέντος πληθυντικοῦ προσδιορισμοῦ· *πρὸς τούτοις λαβόντες* (πρεσβύτεραί τινες) *ὑπὸ μάλης ἕκαστος τοὺς μὲν ἐλάττους εἰς τὰς χεῖρας, μείζους δ' ὑπὸ τὴν ἀγκάλην ἐντός, πορεύονται περιπατοῦντες*, κτλ. (Πλ. *Ν.* Ζ', 789). Οὕτω καὶ *οἱ δὲ ἄγγελοι ἐπῆλθον ἐπὶ τοὺς ἐφόρους, ἐν νόῳ δὴ ἔχοντες ἀπαλλάσσεσθαι καὶ αὐτοὶ ἐπὶ τῆς ἑωυτοῦ ἕκαστος* (Ἡρ. Θ', 11).

§. 131. Τρίτον ἐπιτασσομένη ἡ *ἕκαστος* ἑλκύει πρὸς ἑαυτὴν τὸ ῥῆμα, καὶ οὕτως ἀφίνει ὡς ἀναντapόδοτον τὸ προηγηθὲν πληθυντικὸν ὑποκείμενον καὶ τὸν προσδιορισμόν· *Περσίδες δ' ἀκροπενθεῖς, ἑκάστα τὸν εὐνατῆρ' ἀποπεμψαμένη λείπεται μονόζυξ* (Αἰσχ. *Πέρσ.* 34).—*ὥσπερ καὶ οἱ ἄλλοι πάντες δημιουργοὶ βλέποντες πρὸς τὸ ἑαυτοῦ ἔργον ἕκαστος προσφέρει* (Πλ. *Γοργ.* 503). Τὸ αὐτὸ γίνεται καὶ διὰ τοῦ *πᾶς*· *οἱ δὲ* (σφῆκες) *ἄλκιμον ἦτορ ἔχοντες πρόσω πᾶς πέτεται καὶ ἀμύνει οἷσι τέκεσσι* (Ἰλ. Π, 264). Προσόμοιον εἶναι καὶ τὸ τοῦ Ξενοφῶντος (Ἑλλ. Β', ϐ', 3).—*οὐδεὶς ἐκοιμήθη, οὐ*

μόνον τοὺς ἀπολωλότας πενθοῦντες, ἀλλὰ νομίζοντες, κτλ=Ἕκαστος οὐκ ἐκοιμήθη = πάντες ἠγρύπνουν, κτλ.

§. 132. Πρὸς ἀνάδειξιν τῆς ἐπιμεριστικῆς ἐννοίας τῆς ἀντωνυμίας ταύτης προστίθεται τὸ *εἷς, τὶς, αὐτός, πᾶς*, οἷον *ὃς πάντα ποιεῖ, ὅσα περ εἷς ἕκαστος τῶν χειροτεχνῶν* (Πλ. *Πολ.* Ι, 596). —*ἕκαστός τις ἔπειθεν αὐτόν* (Ξ.). — *αὐτὸ γὰρ καθ' αὑτὸ ἕκαστον ὀνομάσαι μόνον εἴη* (Πλ. *Θεαιτ.* 201).

§. 133. Ὅτι μὲν ἡ χρῆσις τῶν ἀντωνυμιῶν ἐκ τῶν δυσκολωτέρων τῆς ἑλληνικῆς συντάξεως καὶ τὰ μέχρι τοῦδε δεικνύουσι καὶ αἱ κατὰ τοῦτο ἐλλείψεις τῶν πλείστων γραμματικῶν ἐπιβεβαιοῦσιν, αἱ ὁποῖαι πολλά τινα παρατρέχουσιν ἄνευ διασαφήσεως. Δὲν διορίζουσιν ἀκριβῶς, π. χ. *ποῦ λεκτέον μαθητής μου*, ποῦ *ἐμὸς μαθητής*, ποῦ *ὁ ἐμὸς μαθητής*, καὶ ποῦ *ὁ ἐμαυτοῦ μαθητής· τῇ σῇ χειρὶ* καὶ *τῇ σαυτοῦ χειρί·* ποῦ *ἡμῶν*, ποῦ *ἡμῶν αὐτῶν*, ποῦ *ἡμέτερα* καὶ ποῦ *ἡμέτερα αὐτῶν·* ἂν λέγεται καὶ *οὗ αὐτοῦ*, ὡς λέγεται *σοῦ αὐτοῦ·* ἂν λέγεται καὶ *τοῦδ' ἀνδρός, τῷδ' ἀνδρί*, ὡς λέγεται *ὅδ' ἀνήρ*, κτλ.

§. 134. Ὅτι δὲ καὶ ἡ φύσις αὐτῶν δὲν εἶναι εὐπροσδιόριστος δῆλον ἐκ τῶν παρὰ τοῖς ἀρχαίοις καὶ νεωτέροις πολλῶν καὶ μεγάλων περὶ τούτου ἀμφισβητήσεων. Ὁ Ἀπολλώνιος, ὁρίσας, ὡς ἐν ἀρχῇ τούτου τοῦ κεφαλαίου εἴδαμεν, τὴν ἀντωνυμίαν, ἀποβάλλει ἐκ τῆς τάξεως αὐτῆς πολλὰς λέξεις εἰς τὰς ἀντωνυμίας παρ' ἄλλων τασσομένας, ὡς τὴν *τίς, ποῖος, πόσος*, κτλ.

§. 135. Καὶ ὄντως, εἰ μὲν ἡ ἀντωνυμία εἶναι *ὡρισμένων προσώπων παραστατική*, πῶς ἡ τὸ ἐναντίον σημαίνουσα ἀόριστος *τὶς* εἶναι ἀντωνυμία; « τὸ γὰρ ἐναντιώτατον ταῖς ἀντωνυμίαις, *ἀόριστά* ἐστιν, αὐτῆς ὁριζούσης πρόσωπα. » Ἢ λοιπὸν πᾶσαι αἱ ἄλλαι, ἐκτὸς τῶν οὐσιαστικῶν, πρέπει νὰ ἀποκλεισθῶσιν, ἢ ἀλλασσόμενος ὁ ὁρισμὸς νὰ γένῃ « Ἀντωνυμία ἐστὶ μέρος λόγου πτωτικόν, ἀντὶ ὀνόματος παραλαμβανόμενον » ὅπερ ὅμως ἀποδοκιμάζει ὁ Ἀπολλώνιος. Ἀλλ' ἐκ παντὸς τρόπου, εἰ μὲν δὲν εἶναι ἀντωνυμίαι πᾶσαι αἱ λοιπαί, ἐκτὸς τῶν οὐσιαστικῶν, εἶναι συγγενῆ τῶν ἀντωνυμιῶν, *ἀντωνυμικὰ* ἢ ὅπως ἄλλως ὀνομαστέα.

§. 136. Ἵνα μὴ ἐπαυξήσω τὰς δυσκολίας, ἀπέφυγα τὰς τοιαύτας ζητήσεις καὶ ἐπροσπάθησα μόνον νὰ περιλάβω ἐν τῷ κεφαλαίῳ τούτῳ τὰ κυριωδέστερα, παραπέμπων περὶ τῶν λοιπῶν εἰς τελειό-

τερα περὶ τούτου συγγράμματα. Πρέπει ὅμως νὰ προσθέσω ὅτι σύγγραμμα περὶ τῶν *Ἑλληνικῶν Ἀντωνυμιῶν* πλῆρες, φιλοσοφικῶς ἐξετάζον τὴν φύσιν καὶ τὴν χρῆσιν αὐτῶν παρ' Ἴωσι, παρὰ Δωριεῦσι καὶ Αἰολεῦσι, παρ' Ἀττικοῖς καὶ Ἀττικισταῖς καὶ παρὰ τοῖς μετέπειτα, διακρῖνον τὸ γνήσιον τοῦ μὴ γνησίου, τὸ εὔχρηστον τοῦ ἀχρήστου, καὶ τὸ σύνηθες τοῦ σπανιωτέρου, ἐπιβεβαιοῦν τὰ πάντα διὰ παραδειγμάτων ἀνυπόπτων, ἐκ τῶν ποιητῶν καὶ συγγραφέων, τοιοῦτον σύγγραμα δὲν ὑπάρχει, δέν μοι εἶναι γνωστὸν τοὐλάχιστον, ἐκτὸς τοῦ **de Pronomine Graeco et Latino** ὑπὸ Μαξ. Σμιδίου, ὅπερ ὅμως δὲν πληροῖ κατὰ πάντα τὴν χρείαν. Ἄλλα μικρότερα πονημάτια περὶ ἀντανακλωμένων αὐτωνυμιῶν, κτλ, δὲν εἶχα πρόχειρα. Τὸ παρὰ τοῦ συγγράψαντος τὸ *Περὶ Μορίων τῆς Ἑλληνικῆς Γλώσσης Ἄρτουγγ* ὑποσχεθὲν δὲν ἐφάνη, καθ' ὅσον ἐγὼ γνωρίζω, ὡς οὐδὲ τὸ ὡσαύτως παρὰ τοῦ αὐτοῦ ὑποσχεθὲν περὶ Προθέσεων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΠΕΜΠΤΟΝ.

Περὶ Ἄρθρου.

Φύσις καὶ ἀρχὴ τοῦ Ἄρθρου.

§. 1. Ὅτι καὶ τοῦ ἄρθρου ἡ φύσις δὲν εἶναι τόσον εὐπροσδιόριστος, ὅσον κατ' ἀρχὰς φαίνεται, δῆλον ἐκ τῆς παρ' αὐτοῖς τοῖς ἀρχαίοις ἀμφισβητήσεως εἰ ὅλως ὑπάρχουσιν ἄρθρα παρ' Ὁμήρῳ· διότι περὶ ὀνομάτων παρ' αὐτῷ καὶ ῥημάτων, τῶν ὁποίων ἡ φύσις εἶναι ἀναμφίλεκτος, οὐδεὶς οὐδέποτε οὐδαμῶς οὐδὲν τοιοῦτον ἐκίνησε ζήτημα.

§. 2. Τὴν γνώμην τοῦ Ἀριστάρχου ὅτι μόνον ἀντωνυμίαι καὶ ὄχι ἄρθρα παρ' Ὁμήρῳ ὑπάρχουσιν ἀπεδέχθησαν μέν τινες, ἀπεδοκίμασαν ὅμως οἱ πλεῖστοι τῶν νεωτέρων φιλολόγων. Ἐκ τῶν πρώτων εἶναι ὁ Βερνάρδυς, ἐκ τῶν δευτέρων Ματθίας, Θείρσχιος, Ναιγελσβάχιος καὶ ἄλλοι. Ἴδε κατωτέρω §. 4.

§. 3. Ὅτι ὑπάρχουσι παρ' Ὁμήρῳ ἄρθρα δεικνύουσι πολλότατα μέρη ἐν οἷς εἶναι ἀπαράλλακτος ἡ παρ' Ἀττικοῖς αὐτῶν χρῆσις· *τὸ πελασγικὸν Ἄργος* (Ἰλ. Β, 681).—*τὸ χθιζὸν χρεῖος* (Ἰλ. *Ν*, 745). —*οἱ ἔνερθε θεοί* (Ἰλ. Ξ, 274).—*τὸ σὸν γέρας* (Ἰλ. Α, 185).—*τῇ δεκάτῃ* (Ἰλ. Α, 54), κτλ. Ὅτι δὲ καὶ λείπουσιν εἰς περιστάσεις τὰς

ὁποίας μόνον ἐνάρθρως ἐκφέρουσιν οἱ Ἀττικοί, πάλιν διάφορα τοῦ αὐτοῦ χωρία δεικνύουσιν· *ὑμῖν μὲν θεοὶ δοῖεν.—παῖδα δ' ἐμοὶ λῦσαί τε. — μή νύ τοι οὐ χραίσμῃ σκῆπτρον καὶ στέμμα θεοῖο* (Ἰλ. Α, 18. 19. 28). Ἀρκεῖ νὰ παραβληθῇ περὶ τούτου ἡ ἐν τῷ πεζῷ λόγῳ κατ' ἀττικὴν χρῆσιν παρὰ Πλάτωνι παράφρασις τῶν πρώτων στίχων τῆς Ἰλιάδος (*Πολιτ.* Γ', σ. 393).

§. 4. Τὴν παρ' Ὁμήρῳ χρῆσιν τῶν ἄρθρων δέχεται καὶ ὁ Πλούταρχος· « ὀλίγοις τῶν ὀνομάτων ἄρθρα, ὥσπερ λαβὰς ἐκπώμασι δεομένοις ἢ λόφους κράνεσιν, ἐπιτίθησιν. » Ἀλλὰ καὶ ὁ Ἀρίσταρχος δὲν φαίνεται ὅτι ἠρνεῖτο παρ' Ὁμήρῳ τὸ ἄρθρον ὅλως διόλου, καθ' ἃ τοὐλάχιστον ὁ Ἀπολλώνιος λέγει· « Ἀλλὰ φαίνεται ὅτι τὸν Ἀρίσταρχον ἐκίνει τὸ ἔθιμον τοῦ ποιητοῦ, ὃς *συνήθως ἐλλείπει τοῖς ἄρθροις* » (*Περὶ Συντάξεως* σελ. 84).

§. 5. Ἐπειδὴ λοιπὸν καὶ ὑπάρχουσιν ἄρθρα παρ' αὐτῷ, καὶ πάλιν λείπουσιν ὅπου ἔπρεπεν ἀναγκαίως νὰ ὑπάρχωσι κατὰ τὴν ἀττικὴν χρῆσιν, καὶ ἐπειδὴ τὰ παρ' Ἀττικοῖς ἄρθρα ὡς ἀντωνυμίαι μάλιστα δεικτικαὶ παρ' αὐτῷ τίθενται, ἐν πολλοῖς δὲ αὐτὰ ταῦτα εἶναι δυσαποφάσιστον ἂν εἶναι ἀντωνυμίαι ἢ ἄρθρα, διὰ τοῦτο ῥητέον ὅτι τὸ ἑλληνικὸν ἄρθρον ἔχει τὰς ἀρχὰς παρ' Ὁμήρῳ, ἐν τῷ γίνεσθαι ὄν, καὶ ἐκ τῆς ἀντωνυμικῆς χρήσεως προκύψαν.

§. 6. Τούτου τεθέντος, ἀναφύονται τὰ δύο ταῦτα ζητήματα· *Τί διαφέρει τὸ ἄρθρον τῆς δεικτικῆς ἀντωνυμίας ἐξ ἧς προὔκυψε*, καὶ *Πῶς ἐξ ἀντωνυμίας ἔγινεν ἄρθρον*. Ἡ λύσις τούτων δὲν εἶναι πρόχειρος, ἀλλ' ὡς ἔγγιστα τὸ πρᾶγμα ἔχει οὕτως.

§. 7. Ἀναγινώσκοντες παρ' Ὁμήρῳ *ὁ γὰρ ἦλθε θοὰς ἐπὶ νῆας Ἀχαιῶν* (Ἰλ. Α, 12), ἄνευ δυσκολίας ἐννοοῦμεν ὅτι διὰ τοῦ *ὁ* δηλοῦται ὁ προμνημονευθεὶς *Χρύσης*. Ἀναγινώσκοντες παρὰ τῷ αὐτῷ κατωτέρῳ (Ἰλ. Α, 20).—*τά τ' ἄποινα δέχεσθαι*, ὡσαύτως ἄνευ δυσκολίας ἐννοοῦμεν ὅτι διὰ τοῦ *τὰ* δηλοῦνται τὰ δεικνύμενα *λύτρα*. Οὕτω καὶ ἐν τῷ *ὁ ξεῖνος μάλα μοι δοκέει πεπνυμένος εἶναι*, (Ὀδ. Α, 388) ἐννοεῖται ὁ πρὸ ὀφθαλμῶν ξένος, ὁ Ὀδυσσεύς.

§. 8. Ἐκ τούτου λοιπὸν γίνεται δῆλον ὅτι ἡ δεικτικὴ ἀντωνυμία ἔχει σχέσιν πρὸς τὰ πρόσω καὶ πρὸς τὰ ὀπίσω· τὸ *ὁ*=ἐκεῖνος ὅς πάρεστιν ἢ ὃς δειχθήσεται, καὶ=ἐκεῖνος ὃς ἐμνημονεύθη· τὸ πρῶτον ἀνεπτύχθη διὰ τοῦ *ὅδε*, τὸ δεύτερον διὰ τοῦ *οὗτος* (ὅ τός, αὔ-

τος). Συμπληροῦται λοιπὸν ἡ δεικτικὴ ἀντωνυμία, ἐννοουμένης τῆς μιᾶς ἢ τῆς ἄλλης ταύτης σχέσεως, τῆς εἰς τὰ πρόσω ἢ εἰς τὰ ὀπίσω.

§. 9. Ὅταν ἡ συμπλήρωσις αὕτη δὲν ἦναι ἀπολύτως ἀναγκαία, πραγμάτων ἐννουμένων ἢ ἐν τῷ λόγῳ ἢ ἐν τῇ συνειδήσει τοῦ ἀκροατοῦ προϋπαρχόντων, ἢ πασιγνώστων, τότε ἡ δεικτικὴ ἀντωνυμία γίνεται ἄρθρον· *ὅδ' ἀνήρ*=ὃν δρᾷς· *ὁ ἀνήρ*=ὅς ἐστι γνωστὸς καὶ οὐδὲν πλέον· « τὰ ἄρθρα προϋφεστῶσαν γνῶσιν δηλοῖ » (Ἀπολλώνιος).

§. 10. Τὸ διὰ τοῦ ἄρθρου λοιπὸν ἐκφερόμενον ὑποτίθεται γνωστὸν ἢ εὐκόλως γνώριμον, καὶ μὴ προσδιοριζομένου οὔτε τοῦ πῶς γνωρίζεται οὔτε ποῦ εὑρίσκεται· δηλοῦται λοιπὸν δι' αὐτοῦ ὡρισμένον τι καὶ ἀτομικόν, τὸ δεῖνα ἄτομον τὸ ὁποῖον χωρίζεται ἐξ ὁλοκλήρου κλάσεως, καὶ μὴ ὀνομαζόμενον. Τοῦτο δέ, καλῶς ἐξεταζόμενον, εὑρίσκεται συνεπτυγμένη καὶ συνοπτικὴ ἔκφρασις τοῦ ἀντωνυμικοῦ λόγου· *ὁ ἀνήρ*=ἐκεῖνος ὅς ἐστιν ἀνήρ.—*ὁ ἀγαθός*=ἐκεῖνος ὅς ἐστιν ἀγαθός.—*ὁ νομοθέτης Σόλων*=ἐκεῖνος ὁ Σόλων ὅς ἐστι νομοθέτης.

Χρῆσις τοῦ ἄρθρου ἐν γένει.

§. 11. Ἐπειδὴ δὲ τὸ ἄρθρον διέσωσε καὶ παρ' Ἀττικοῖς ἐπί τινων τὴν ἀρχαίαν αὐτοῦ σημασίαν, τὴν ἀντωνυμικήν, καὶ ἐπειδή, ἐκτὸς τῶν ἐνάρθρως ἐκφερομένων, ὑπάρχουσι καὶ πολλὰ ἄναρθρα, πολλὰ δὲ καὶ ἔναρθρα καὶ ἄναρθρα τὰ αὐτά, διὰ τοῦτο ἡ χρῆσις ἐν γένει τοῦ ἄρθρου κατήντησε πολύπλοκος καὶ ὄχι εὐπροσδιόριστος· διότι δὲν ὑπάρχει μέρος λόγου ἐν ᾧ δὲν τίθεται, καὶ δὲν ὑπάρχει μέρος λόγου ἐν ᾧ δὲν παραλείπεται, κατὰ τὴν περίστασιν ἢ καὶ ἀδιαφόρως· *ὁ ἀνὴρ* καὶ *ἀνήρ· ἐμὲ* καὶ *τὸν ἐμέ· λέγω* καὶ *τὸ λέγω· ἔστι* καὶ *τὸ ἔστι*, κτλ. Ὡσαύτως *γνῶθι σαυτόν*, καὶ *τὸ γνῶθι σαυτόν*, κτλ.

Χρῆσις τοῦ ἄρθρου παρ' Ὁμήρῳ.

§. 12. Τὸ παρ' Ἀττικοῖς ἄρθρον ὁ, ἡ, τό, τίθεται παρ' Ὁμήρῳ· α΄. ὡς ἀντωνυμία δεικτική· *ὁ γὰρ ἦλθε θοὰς ἐπὶ νῆας Ἀχαιῶν.— ἡ δ' Οὔλυμπόνδε βεβήκει* (Ἰλ. Α, 221). — *καί κε τὸ βουλοίμην* (Ἰλ. Γ, 41)· β΄. ὡς ἀναφορικὴ ἀντωνυμία· *ἠπείλησε μῦθον, ὃ δὴ τετελεσμένος ἐστίν* (Ἰλ. Α, 388)=ὅς. γ΄. ὡς ἄρθρον· *πεδίον τὸ Τρωϊκόν* (Ἰλ. Κ, 11). — *τῇ δ' ἑτέρῃ* (Ὀδ. Τ, 480). Ἴδε Naegelsbach Excursus XIX. Der homerische Artikel.

§. 13. Καὶ τὸ ὑποτακτικὸν λεγόμενον ἄρθρον ἤτοι ἡ ἀναφορικὴ ἀντωνυμία τίθεται παρ' Ὁμήρῳ δεικτικῶς· *ἀλλὰ καὶ ὃς δείδοικε* (Ἰλ. Φ, 198)· καὶ ἀναφορικῶς· *ὃς Χρύσην ἀμφιβέβηκας* (Ἰλ. Α, 37). Ἐκ τούτου δῆλον ὅτι ἀντωνυμία δεικτική, ἀντωνυμία ἀναφορικὴ καὶ ἄρθρον ἦσαν κατ' ἀρχὰς μία καὶ ἡ αὐτὴ λέξις, ἡ ὁποία πολυειδῶς ἔπειτα διεκρίθη, *ὁ, ὅς, ὅδε, οὗτος* (*ὅ τός*) *ὅτις, ὅςτις, ὅςτε*.

Χρῆσις τοῦ ἄρθρου παρὰ τοῖς μεθ' Ὅμηρον.

§. 14. Ὁ Ἡρόδοτος, καὶ κατὰ τὸ ἐπεισοδικὸν τῆς συνθέσεως τῶν ἱστοριῶν καὶ κατὰ τὰς παρεμβαλλομένας δημηγορίας, καὶ κατ' ἄλλα πολλά, ὁμηρικώτατος ὤν, εἶναι καὶ κατὰ τὴν χρῆσιν τοῦ ἄρθρου, μεταχειριζόμενος αὐτὸ καὶ ὡς δεικτικὴν καὶ ὡς ἀναφορικὴν ἀντωνυμίαν· *τοῦ αἵματος ἐμπίνει* (Ἡρ. Δ', 64) = τούτου—*τὸν δὲ λίσσεσθαι* (Ἀ, 24) — *τοὺς δὲ ὑποκρίνασθαι— καὶ τοὺς ἐπειρωτᾶν* (Ἀ', 286)—*καὶ οἳ ἐσέβαινον εἰς τὰς νῆας* (Ἡ, 56). Ὡσαύτως *τοῦ ὁ πατὴρ*=οὗ—*ἦν Κανδαύλης τὸν οἱ Ἕλληνες Μυρσίλον ὀνομάζουσιν* (Ἀ, 7). Ὡσαύτως καὶ ὡς πρὸς τὴν παράλειψιν τοῦ ἄρθρου· τὸ *τέκνα καὶ γυναῖκες*, ἀνάρθρως ἀναφερόμενον ἐν βιβλίῳ Ἡ, 36, 40, εὑρίσκεται ἔναρθρον ἐν βιβλίῳ Ἡ, 14.

§. 15. Μετὰ τὸν Ἡρόδοτον ἔρχονται οἱ λυρικοί· *Ζεὺς τά τε καὶ τὰ νέμει* (Πίνδ. *Ἰσθμ.* Δ', 52).—*τῶν τε καὶ τῶν* (Πίνδ. *Ὀλ.* Β', 53). —*ὁ δὲ φῇ κήνοθεν ἔμμεναι* (Ἀλκαῖος).—*τό μοι μὰν καρδίαν ἐπτόασε* (Σαπφώ). Μετὰ τοὺς λυρικοὺς ἔρχονται οἱ δραματικοὶ ποιηταί· *ἐκ δὲ τῆς Θέμιν* (Αἰσχ. *Εὐμ.* 2) — *ἡ γάρ . . . . ἐθρέψατ' οἰκητῆρας ἀσπιδηφόρους* (Αἰσχ. *Ἑπτ.* 17)=ἥδε ἡ γῆ.—*κάτοιδα . . . ἀστέρας, ὅταν φθίνωσιν, ἀντολάς τε τῶν* (Αἰσχ. *Ἀγ.* 7).—*ὁ δ' εἶπε πρός με βαιά—τὸν* (*Ἄρεα*), *Ζεῦ πάτερ, ὑπὸ σῷ φθίσον κεραυνῷ* (Σ. *Αἴ.* 292. Τ. 200). Συνηθέστατον δὲ τοῦτο παρὰ τοῖς Τραγικοῖς μετὰ τοῦ *δέ, γὰρ* καὶ ἄλλων μορίων· *ὁ γὰρ μέγιστος αὐτοῖς τυγχάνει δορυξένων* (Σ. *Ἠλ.* 45).—*πρὸς τῷ — ἐπὶ τοῖσι*, κτλ. Παρὰ τοῖς αὐτοῖς δὲ καὶ ἐπὶ ἀναφορικῆς σημασίας τίθεται τὸ ἄρθρον, ἀλλὰ μόνον ἐπὶ τῶν ἀπὸ τοῦ τ ἀρχομένων σχηματισμῶν· *τοιόνδ' ἄγος ἀκάλυπτον οὕτω δεικνύναι, τὸ μήτε γῆ, μήτ' ὄμβρος ἱερός, μήτε φῶς προσδέξεται.—τὰν ἐμὰν μελέου τροφάν, τὰν οὐδείς ποτε ἐβάστασε* (Σ. *Τ.* 1426. *Φ.* 1126). Παρὰ τοῖς αὐτοῖς δὲ καὶ παραλείπε-

ται τὸ ἄρθρον, ὡς καὶ παρ' Ὁμήρῳ, ἐνίοτε. Κατὰ τὰ ἄλλα ἔχουσι κοινὴν τὴν χρῆσιν πρὸς τοὺς πεζούς.

Ἀντωνυμικὴ χρῆσις τοῦ ἄρθρου παρὰ τοῖς Ἀττικοῖς Πεζογράφοις.

§. 16. Καὶ τὸ ἁπλοῦν τὸ ἀπαντᾶται παρὰ Πλάτωνι ὡς δεικτικὴ ἀντωνυμία· *οὐκοῦν καὶ τὸ ἀνάγκη* (*Παρμ.* 151). Ἀλλὰ παρὰ πολλῶν τρέπεται εἰς τὸ τοῦτο, ὡς καὶ ἀλλαχοῦ ἀπαντᾶται (*Ν.* Ί, 899. *Πολ.* Ζ΄, 519). Καὶ παρὰ Θουκυδίδῃ λέγεται (Ά, 37) *τὸ δ' ἐπὶ κακουργίᾳ καὶ οὐκ ἀρετῇ ἐπετήδευσαν*. Ἀλλ' ἴσως καὶ τοῦτο παρήχθη ἐκ τῶν κατωτέρω ῥηθησομένων (*ὁ δέ*). Παρὰ Ξενοφῶντι (Ἀθ. *Πολ.* Β΄, 8) λέγεται περὶ Ἀθηναίων *ἔπειτα φωνὴν ἀκούοντες ἐξελέξαντο τοῦτο μὲν ἐκ τῆς, τοῦτο δὲ ἐκ τῆς*, ὅπερ ὁμοιάζει τῷ παρὰ Σοφοκλεῖ (*Τ.* 1082) *τῆς γὰρ πέφυκα μητρός* = τῆς Τύχης. Ὠνόμαζε δ' ἑαυτὸν ὁ Οἰδίπους *παῖδα τῆς Τύχης* (Σ. *Τ.* 1080) κατὰ διάφορον βεβαίως ἔννοιαν ἢ ἄλλοι τὸν Ναπολέοντα **enfant de la fortune.**

§. 17. Ἡ συνήθης δὲ καὶ σταθερά, οὕτως εἰπεῖν, ἀντωνυμικὴ χρῆσις τοῦ ἄρθρου παρὰ τοῖς Ἀττικοῖς πεζογράφοις διέμεινεν ἐπί τινων σταθερῶς ὡρισμένων περιστάσεων, πρὸ πάντων δὲ ἐπὶ τῶν *ὁ μέν, ὁ δέ*. Ταῦτα δηλ. ἐπὶ παντὸς γένους, ἀριθμοῦ καὶ πτώσεως, μηδενὸς οὐσιαστικοῦ μεσολαβοῦντος, σημαίνουσιν *οὗτος, ἐκεῖνος*, εἰς προηγούμενα ἔχοντα τὴν ἀναφοράν· *περὶ πλείονος ποιοῦ δόξαν καλὴν ἢ πλοῦτον μέγαν τοῖς παισὶ καταλιπεῖν· ὁ μὲν γὰρ θνητός, ἡ δὲ ἀθάνατος.— ἀστεῖος εἶναι πειρῶ καὶ σεμνός· τὸ μὲν γὰρ τῇ τυραννίδι πρέπει, τὸ δὲ πρὸς τὰς συνουσίας ἁρμόττει* (Ἰσ. *πρὸς Νικοκλ.* θ΄. ί,). Ὅταν δὲ μεσολαβῇ οὐσιαστικόν, τότε γίνονται ἄρθρα· *ἡ μὲν εὐταξία σώζειν δοκεῖ, ἡ δὲ ἀταξία πολλοὺς ἤδη ἀπολώλεκεν* (Ξ. *'Αν.* Γ΄, ά, 38).

§. 18. Τὸ *ὁ δὲ* τίθεται καὶ ἄνευ τοῦ *ὁ μέν*, παριστῶν ὑποκείμενόν τι ἀντιθετικῶς πρὸς τὸ προηγηθέν· *πείθουσι τὸν Σάδοκον τοὺς ἄνδρας ἐγχειρίσαι σφίσιν· ὁ δὲ πεισθεὶς αὐτοὺς ξυλλαμβάνει* (Θ. Β΄,67).—*Ἰνάρως Ἀθηναίους ἐπηγάγετο· οἱ δὲ ἦλθον* (Θ. Ά, 104). —*ἴσως ὑμῖν ταυτὶ λέγων δοκῶ λέγειν ἀπαυθαδιζόμενος· τὸ δ' οὐκ ἔστι τοιοῦτον* (Πλ. *'Απολ.* 39).—*ὁ δ' εἰς τοῦθ' ὕβρεως ἐλήλυθεν* (Δ. Φ. Ά,5). Τοιοῦτον φαίνεται καὶ τὸ ἀνωτέρω τοῦ Θουκυδίδου.

§. 19. Ὅταν ἦναι καὶ ἀντὶ τοῦ *δέ*, τότε τίθεται ἡ *ὅς*· ὅθεν κα *ὅς*=καὶ οὗτος· *οὐδεὶς ἀντέλεγε· καὶ ὃς ἡγεῖτο* (Ξ.'Ἀν.ς', ἑ,22 καὶ πολλαχοῦ)· ἐπὶ αἰτιατικῆς ὅμως πάλιν τίθεται *τόν· ἐκ τούτου ἡγεῖσθαι ἐκέλευε τοὺς Ὑρκανίους· καὶ οἱ ἠρώτων· τί δέ; οὐ γὰρ ἀναμένεις τοὺς ὁμήρους ἕως ἂν ἀγάγωμεν . . .; καὶ τὸν ἀποκρίνασθαι λέγεται* (Ξ. *Π*. Δ', β', 13). — *καὶ τὸν κελεῦσαι δοῦναι* (Ξ. *Π*. Ἀ, γ', 9). Συνηθέστατα ἐν τούτοις, παρὰ Πλάτωνι μάλιστα, τὰ *ἦ δ' ὅς*, *ἦ δ' ἥ*=εἶπεν οὗτος, εἶπεν αὕτη. Ἐκ δὲ Δημοσθένους καὶ μετὰ τοῦ *μὲν* καὶ *δέ*, ἐπὶ τῶν πλαγίων, καὶ μάλιστα κατὰ πληθυντικὸν ἀριθμόν, τίθεται ἡ *ὅς*· *Φίλιππος πόλεις ἑλληνίδας ἃς μὲν ἀναιρῶν, εἰς ἃς δὲ τοὺς φυγάδας κατάγων ἔλυε τὴν εἰρήνην* (Δ.περὶΣτεφ.248)—τινάς.

§. 20. Καὶ ἀορίστως ἐκλαμβάνονται τὰ *ὁ μέν, ὁ δέ*=εἷς μέν, ἄλλος δέ· *ψυχὴ ἡ μὲν νοῦν ἔχειν, ἡ δὲ ἄνοιαν* (Πλ.).— *τῶν πόλεων αἱ μὲν τυραννοῦνται, αἱ δὲ δημοκρατοῦνται, αἱ δὲ ἀριστοκρατοῦνται* (Πλ. *Πολ*. Α, 338). καὶ ὡς οὐσιαστικά = ὁ εἷς, ὁ ἄλλος· *δεῖ τοὺς μὲν εἶναι δυστυχεῖς, τοὺς δὲ εὐτυχεῖς* (Γν.)· πρὸς μείζονα δὲ τῆς ἀοριστίας ἀνάδειξιν παραλαμβάνεται καὶ τὸ τίς· *ἔλεγον τοῦ Κύρου ὁ μέν τις τὴν σοφίαν, ὁ δὲ τὴν καρτερίαν, ὁ δὲ τὴν πρᾳότητα, ὁ δέ τις καὶ τὸ κάλλος καὶ τὸ μέγεθος* (Ξ.*Π*.Γ',ά,41)· ἐνίοτε δὲ καθ' ἑνικὸν ἀριθμόν = μέρος μέν, μέρος δέ· *ἡ ἄλλη στρατιὰ ἡ μὲν πρὸς τὴν πόλιν ἐχώρουν, ἡ δὲ πρὸς τὴν πυλίδα* (Δ.).

§. 21. Ἐπιῤῥηματικῶς δὲ ἐκλαμβάνεται τὸ *τὸ δὲ* ἐν τῷ *οἴονταί με σοφὸν εἶναι· τὸ δὲ κινδυνεύει τῷ ὄντι ὁ θεὸς σοφὸς εἶναι* (Πλ. '*Απολ*. 23)=καὶ ὅμως· οὕτω παρ' ἡμῖν τίθεται τὸ *αὐτό· διὰ τί δὲν ὑπάγεις; αὐτὸ ὑπάγει ὅλος ὁ κόσμος*. Ὡσαύτως ἐπιῤῥηματικῶς τὰ *τοῦτο μὲν τοῦτο δέ, τὸ μὲν τὸ δέ, τὰ μὲν τὰ δέ, τὰ μέν τι τὰ δέ, τὰ μὲν τὸ δέ*=μέρος μέν, μέρος δέ· *τοῦτο μὲν κακὰ εἶχον, τοῦτο δὲ ἀπωλλύμην* (Ἀνδ.). — *τὰ μὲν διὰ τὸ ἐκεῖθεν εἶναι, τὰ δὲ διὰ τὸ ξυνεστρατεῦσθαι ἐν αὐτῇ σὺν Κλεάρχῳ* (Ξ. '*Αν*. Ἐ, ς', 24).— *τὰ μέν τι μαχόμενοι, τὰ δὲ καὶ ἀναπαυόμενοι* (Ξ. '*Αν*. Δ', ά, 14). — *τὰ μὲν καὶ Ἀλκιβιάδου προςπέμψαντος λόγους, τὸ δὲ πλέον καὶ ἀπὸ σφῶν αὐτῶν ὥρμηντο εἰς τὸ καταλῦσαι τὴν δημοκρατίαν* (Θ. Ἡ, 47). Ὡς ἐπιῤῥηματικῶς δὲ καὶ τὰ *τῇ μέν, τῇ δέ· τῇ μὲν ἄνοδον, τῇ δὲ εὔοδον εὑρήσομεν τὸ ὄρος* (Ξ. '*Αν*. Δ', ή, 10)=κατά τι μέν, κατά τι δέ=ποῦ μέν, ποῦ δέ.

§. 22. Ἀντωνυμικὴν σημασίαν ἔχουσι τὰ *τὸν καὶ τόν*, *τὸ καὶ τό*, *τὰ καὶ τά*, τὰ ὁποῖα τίθενται, ὅταν δὲν θέλωμεν νὰ ὀνομάσωμεν πρόσωπον ἢ πρᾶγμα εἰς τὸν λόγον ἀνῆκον. Κατ' ὀνομαστικὴν δὲ τιθέμενα ἀναπληροῦνται διὰ τῆς ἀντωνυμίας *ὁ δεῖνα· ἐξέρχομαι καὶ ἀφικνοῦμαι ὡς τὸν καὶ τόν* (Λυσ. *Ἐρατ. Φόν*. §. 23). — *ἔδει τὸ καὶ τὸ ποιῆσαι καὶ τὸ μὴ ποιῆσαι* (Δ. *Φ*. Γ', 128).—*τί δὴ τὰ καὶ τὰ πεπονθὼς ὁ δεῖνα οὐκ ἐλάμβανε δίκην παρ' ἐμοῦ;* (Δημ. *Μειδ*. 560). Ἀμφότερα ταῦτα διέσωσεν ἡ σημερινὴ γλῶσσα ἐπὶ τῆς αὐτῆς σημασίας· *τοῦ εἶπα τὸ καὶ τό*.—*ἐλάλησα τὸν δεῖνα*· πολλάκις δὲ καὶ τὸν διάβολον ἐννοοῦσα διὰ τοῦ *ὁ δεῖνα* ἢ *ὁ ὁεῖνας* ἢ *ὁ ὀδεῖνας*.

§. 23. Καὶ ὀρθότερον καὶ σαφέστερον τὸ πρᾶγμα γίνεται, τῶν *ὁ*, *ἡ*, *οἱ*, *αἱ*, ὀξυτονουμένων, *ὃ μέν*, *ὃ δέ*, κτλ. καὶ τοῦτο ποιοῦσί τινες τῶν φιλολόγων καὶ ἐκδοτῶν. Ἀλλὰ καὶ παραλείπεται παρ' ἄλλων ἡ ὀξυτόνησις, γραφόντων καὶ ἐπὶ ἀντωνυμικῆς καὶ ἐπὶ ἀρθρικῆς σημασίας, *ὁ*, *ἡ*, *οἱ*, *αἱ*, διὰ τὸν λόγον ὅτι ἡ διάκρισις ἤθελεν εἶναι μόνον εἰς τὰς ἀπὸ φωνήεντος ἀρχομένας εὐθείας, οὐδεμιᾶς διαφορᾶς οὔσης διὰ τὰς ἀπὸ συμφώνου ἀρχομένας πλαγίας, ἐκτὸς ἐὰν ὀξυτονηθῶσιν ὡς ἀντωνυμίαι, *τό σκῆπτρον*, καὶ βαρυνθῶσιν ὡς ἄρθρα, *τὸ σκῆπτρον*. Ἀλλὰ καὶ τότε μένει ἀδιάκριτος ἡ γενικὴ καὶ δοτική· *τοῦ βασιλέως* =τούτου τοῦ βασιλέως καὶ=τοῦ βασιλέως. Ἀφίνεται λοιπὸν παρ' αὐτῶν ἡ διαφορὰ τοῦ τονισμοῦ εἰς τὴν ἐκφώνησιν.

Δεικτικὴ σημασία τοῦ ἄρθρου.

§. 24. Ἡ κυρίως δεικτικὴ σημασία τοῦ ἄρθρου, ἐκ τῆς ἀντωνυμικῆς προκύψασα, εἶναι, ὅταν δι' αὐτοῦ σημαίνωνται, ὡς προείπαμεν, πράγματα ὑπάρχοντα ἐν τῇ συνειδήσει τοῦ ἀκροατοῦ ἢ πασίγνωστα ὑποτιθέμενα· *ἄνδρες, ἴωμεν ἐπὶ τοὺς ἄνδρας* (Ξ.).—*ἄπορόν ἐστι τοὺς ποταμοὺς διαβῆναι*(Ξ.*Ἀν*.Γ',Ϭ',22)=Εὐφράτην καὶ Τίγρητα. —*ἐτόλμησαν βάλλειν τοῖς λίθοις* (Ξ. *Ἀν*.Ε,ζ',19).—*τῶν ἑπτὰ σοφώτατος ἦν Σόλων* (Πλ.). — *ὁ τετρημένος πίθος ἐστὶν ἡ τοιαύτη βοηθία τοῖς ἀπόροις* (Αρτλ.). Ὡσαύτως καὶ ἐπὶ πράγματος μέλλοντος καὶ προσδοκωμένου· *ἐβούλετο τὴν μάχην ποιῆσαι* (Θ.). — *τῆς ὑπαρχούσης δόξης μὴ χείρους γενέσθαι ἡμῖν μεγάλη ἡ δόξα* (Θ.).

§. 25. Ὡσαύτως δεικτικὴ εἶναι ἡ σημασία εἰς τὰ *τοιοῦτος γίγνου*

περὶ τοὺς γονεῖς οἵους ἂν εὔξαιο περὶ σεαυτὸν γενέσθαι τοὺς σεαυτοῦ γονεῖς (Ἰσ. *Δημ* δ').—*ἀναβὰς ἐπὶ τὸν ἵππον τὰ παλτὰ εἰς τὰς χεῖρας ἔλαβε* (Ξ. *Ἀν.* Ἀ, ἰ, 15).—*τυραννίδα ἔχετε τὴν ἀρχὴν* (Θ. Γ', 37) καὶ ταῦτα ὑποτίθενται γνωστὰ καὶ ὡρισμένα· διότι ἐνυπολανθάνει ἐν τούτοις ἡ ἰδέα τῆς κτήσεως=*περὶ τοὺς σεαυτοῦ γονεῖς* =*εἰς τὰς ἑαυτοῦ χεῖρας*· « μοναδικαὶ οὖσαι αἱ κτήσεις τὸ ἄρθρον ἀπαιτοῦσιν, κτλ. » (Ἀπολλώνιος).

Ἀναφορικὴ σημασία τοῦ ἄρθρου.

§. 26. Ἐκ τῆς δεικτικῆς προκύπτει ἡ ἀναφορικὴ σημασία τοῦ ἄρθρου, ὅταν δηλ. δι' αὐτοῦ σημαίνηται τὸ περὶ *οὗ λόγος, τὸ ἀνῆκον ἢ προσῆκον, τὸ ἀπαιτούμενον*, κτλ· *οὐδεὶς πω καταγνοὺς ἑαυτοῦ μὴ περιέσεσθαι τῷ ἐπιβουλεύματι ἦλθεν εἰς τὸ δεινὸν* (Θ. Γ', 45).—*τῶν ἀδικημάτων ἐν τοῖς νόμοις εἰσὶν αἱ τιμωρίαι* (Δ.).—*τὸ πέμπτον μέρος τῶν ψήφων οὐ λαβὼν ἀπέτισε τὰς πεντακοσίας δραχμὰς* (Δ. *περὶ Στεφ.* 261)=τὸ ἀπαιτούμενον μέρος καὶ τὰς ὑπὸ τοῦ νόμου ὡρισμένας πεντακοσίας δραχμάς. Ἐκ τούτου προκύπτει ἡ σημασία τοῦ ἕκαστος· *ἔδωκεν ἀντὶ δαρεικοῦ τρία ἡμιδαρεικὰ τοῦ μηνὸς τῷ στρατιώτῃ* (Ξ. *Ἀν.* Ἀ, γ', 21).

§. 27. Ἐπὶ τῶν ἀπολελυμένων ἀριθμητικῶν, εἴτε ῥητῶς προταχθέντος τοῦ ὅλου, εἴτε γνωστοῦ ὑποτιθεμένου, τὰ μέρη αὐτοῦ ἐκφέρονται διὰ τοῦ ἄρθρου· *ἐναυμάχησαν ναυσὶν ἑβδομήκοντα, ὧν ἦσαν αἱ εἴκοσι στρατιώτιδες* (Θ. Ἀ, 116).—*ἀπῆσαν τῶν λόχων δέκα ὄντων οἱ τρεῖς* (Ξ. *Ἑλλ.* Ζ', ἑ, 10).—*ἔφραζον ἰέναι ἐς Ἰσθμὸν τοῖς δύο μέρεσιν* (Θ. Γ', 15). Ὁμοίως καὶ τὰ κλάσματα· *τῶν πέντε μερῶν τὰ δύο, ἢ τῶν πέντε αἱ δύο μοῖραι.—τὰ δύο μέρη τῶν τριῶν* =τὰ δύο τρίτα. Καὶ εἰς δήλωσιν τοῦ ὡς ἔγγιστα ἀριθμοῦ τίθεται τὸ ἄρθρον μετὰ τῶν προθέσεων μάλιστα *ἀμφί, περί, εἰς, ὑπέρ*· *λέγονται Πέρσαι ἀμφὶ τὰς δώδεκα μυριάδας εἶναι* (Ξ. *Π.* Ἀ, β', 15).

§. 28. Δὲν εἶναι ἀναγκαῖον τὸ ἄρθρον ἐπὶ πολλῶν ἀτομικῶν ἰδεῶν. Ἐνταῦθα ἀνάγονται μάλιστα τὰ κύρια ὀνόματα, οἴκοθεν ὄντα ὡρισμένα· ἐν τούτοις λοιπὸν καὶ τίθεται καὶ παραλείπεται τὸ ἄρθρον· *Θουκυδίδης Ἀθηναῖος ξυνέγραψε τὸν πόλεμον Ἀθηναίων καὶ Πελοποννησίων* (Θ. Α', 1). Τὰ ἐθνικὰ καὶ τοπικὰ ὀνόματα· *Ἕλληνες καὶ βάρβαροι* (Ξ. *Πόρ.* Α', 4).—*Κορινθίων ἐπ' Ἀμβρακίαν ἐλη-*

λυθε καὶ Λευκάδα. Τὰ ὀνόματα τῶν ἑορτῶν· διὰ τὸ Δήλια ἐκείνου τοῦ μηνὸς εἶναι (Ξ. Ἀπ. Δ', ή, 2). Τὰ ὀνόματα τῶν ἀνέμων· εἰσάγει μὲν εἰς τὸν Πόντον Νότος, ἐξάγει δὲ Βορέας (Πολ.). Τὰ ὀνόματα τῶν ἀστέρων καὶ πλανητῶν· οἱ λόγοι οἱ τῆς ἀστρονομίας εἰσὶ περὶ τὴν τῶν ἄστρων φορὰν καὶ ἡλίου καὶ σελήνης (Πλ. Γοργ. 451).

§. 29. Οἱ χρονικοὶ τοῦ ἔτους καὶ τῆς ἡμέρας προσδιορισμοὶ ἐκφέρονται ὡσαύτως μετὰ καὶ ἄνευ ἄρθρου· ἔαρ ὑπέφαινεν (Ξ. Ἑλλ. Δ', ά, 40).— ταῦτα τῆς ἡμέρας ἐγένετο (Ξ).— Κλέαρχος καὶ ἡμέρας καὶ νυκτὸς ἦγεν ἐπὶ τοὺς πολεμίους (Ξ. Ἀν. Β', ς', 7).— ἐχώρει ἀφ' ἑσπέρας εὐθύς (Θ. Γ', 112) ἀπὸ ἑσπέρας κατὰ Κρύγερον. —περὶ ἡλίου δυσμὰς ἐδείπνει (Λυσ.). Ὡσαύτως μετὰ τοῦ ἅμα καὶ μέχρι· ἅμα ὄρθρῳ ἐπιπίπτει (Θ. Γ', 112).—ἅμα ἕῳ πλέοντες (Θ. Α', 48) —ἐναυμάχησαν μέχρι δείλης ἐξ ἑωθινοῦ (Ξ. Ἑλλ. Α', ά, 5). Ἀνάρθρως δὲ συνήθως τὸ μέσαι νύκτες· ὅτε ταῦτα ἦν, σχεδὸν ἦσαν μέσαι νύκτες (Ξ. Ἀν. Γ', ά, 33).

§. 30. Ἀνάρθρως προσέτι δυνατὸν νὰ ἐκφέρωνται αἱ λέξεις ψυχὴ καὶ σῶμα μετὰ τῶν μερῶν αὐτοῦ, ὡσαύτως δεξιὰ καὶ ἀριστερά· καὶ ἐπὶ στρατιωτικῆς ἐννοίας τὰ μέσον, δεξιόν (κέρας), εὐώνυμον· πλοῦτος ἕνεκα σώματός ἐστι καὶ σῶμα ψυχῆς ἕνεκα (Πλ.). — οἱ τοὺς νάρθηκας ἔχοντες ἔπαιον τῶν μὲν μηρούς, τῶν δὲ χεῖρας, τῶν δὲ κνήμας, τῶν δὲ καὶ ἐπικυπτόντων ἐπὶ βώλους ἔπαιον τοὺς τραχήλους καὶ τὰ νῶτα (Ξ. Π. Β', γ', 18).— δεξιὰν ἔλαβον καὶ ἔδωκα (Ξ. Ἀν. Α', ς', 6).—εὐώνυμον εἶχον αὐτοῖς οἱ Κορίνθιοι (Ξ.). Καὶ συνήθως ἐκφέρονται ἀνάρθρως αἱ ἐπιῤῥηματοειδεῖς μετὰ προθέσεων στρατιωτικαὶ φράσεις· ἐν δεξιᾷ.—ἐπὶ δόρυ.—παρεγγυᾶται εἰς μέτωπον παρ' ἀσπίδα καθίστασθαι (Ξ. Λ. Πολιτ. ΙΑ', δ).—ἐπὶ πόδα ἀνεχάζοντο (Ξ. Π. Ζ', ά, 34).

§. 31. Πολλάκις ἐκφέρονται ἀνάρθρως, ἐπὶ τοπικῆς ἐννοίας, μετὰ προθέσεων μάλιστα καὶ ἐπιῤῥημάτων προθετικῶς ἐκλαμβανομένων, τῶν ἔξω, ἐκτός, ἐντός, αἱ λέξεις ἄστυ, πόλις, ἀκρόπολις, ἀγορά, τεῖχος, θύραι, ἀγρός, μεσόγεια, θάλασσα, καὶ τὰ ὅμοια· ἀπιόντες ᾤχοντο εἰς ἄστυ (Λυσ.).—ὁ Κολωνός ἐστιν ἱερὸν Ποσειδῶνος, ἔξω πόλεως (Θ. Η, 67). — ταμιεύσας, ἐν ἀκροπόλει τὰ ἀριστεῖα ὑφῄρηται ἐξ ἀκροπόλεως, τόν τε δίφρον τὸν ἀργυρόποδα καὶ τὸν ἀκινάκην τοῦ Μαρδονίου (Δ. Τιμοκρ. 741).—περιπατοῦσιν ἑσπέρας

ἐν ἀγορᾷ (Δ. *Κόρ.* 1258).—*καλλίους ἦσαν αἱ κτήσεις αἱ ἐπὶ τῶν ἀγρῶν ἢ αἱ ἐντὸς τείχους* (Ἰσ.).—*προῆλθον τῆς Θράκης ἐς μεσόγειαν* (Θ. Α, 138).—*οὔτε κατὰ γῆν οὔτε διὰ θαλάσσης* (Θ.).—*γῆν πρὸ γῆς* (Αἰσχ. *Πρ.* 683).—*κατὰ γῆς*, κτλ.

§. 32. Εἰς τὸ γῆ καὶ *θάλασσα* ἀπαιτεῖται τὸ ἄρθρον, ὅταν ὁ λόγος περὶ ὡρισμένου μέρους· *οὔτε τὸν ἥλιον ᾐσχύνοντο, οὔτε τὴν γῆν, πατρίδα οὖσαν* (Δ. *Παραπρ.* 626).—*παρὰ τὴν θάλασσαν καὶ τὴν ναῦν περιπατεῖ* (Πλ. *Γοργ.* 511). Παραλείπεται δὲ τὸ ἄρθρον εἰς τὸ *διὰ νήσων καὶ ἐπὶ νήσων* = τῶν νήσων τοῦ Αἰγαίου πελάγους· *ὁ Φαρνάβαζος ἔπλευσε διὰ νήσων εἰς Μῆλον* (Ξ. *Ἑλλ.* Δ', ή, 77).

§. 33. Καὶ αἱ λέξεις *ἀρχὴ* καὶ *τελευτὴ* ἀπαντῶνται ἀνάρθρως ἐνίοτε· *ἀπὸ τελευτῆς ἐπ' ἀρχὴν* (Πλ.*Σ.*268). Καὶ πολλαὶ λέξεις μέτρου καὶ ἀριθμοῦ σημαντικαί, ὡς *μέγεθος, εὖρος, βάθος, ὕψος, πλῆθος* καὶ τὰ ὅμοια, κατ' αἰτιατικὴν τιθέμεναι, εἰς δήλωσιν τοῦ *κατά τι προσδιορισμοῦ*, ἢ μετὰ προθέσεων συμπλεκόμεναι, ὡς καὶ ἡ λέξις *γένος* (σ. 88, §. 120—123). Ὡσαύτως οἱ διὰ τῶν τακτικῶν ἀριθμητικῶν προσδιορισμοὶ τῶν ἐποχῶν· *ἐκκλησία ἐγένετο μαιμακτηριῶνος δεκάτῃ ἀπιόντος* (Δ. *περὶ Στεφ.* 238) = λήγοντος.—*ἡ ἀνάστασις τρίτῃ ἡμέρᾳ ἀπὸ τῆς ναυμαχίας ἐγίγνετο* (Θ.). — *δευτέρῳ μηνὶ τὴν πόλιν ἐτείχιζον* (Θ.).—*τρίτον ἔτος τῷ πολέμῳ ἐτελεύτα τῷδε* (Θ. Β', 103). Οὕτω δὲ καὶ ἡ λέξις *ἥμισυ*· *ἥμισυ τῆς οἰκίας τοῦ ἱεροῦ τούτου τοῦ Διὸς ᾤκει* (Θ. Ε, 16).

Ἀοριστώδης ἤτοι γενικὴ σημασία τοῦ ἄρθρου.

§. 34. Φαίνεται κατ' ἀρχὰς ἀντίφασις ἄρθρον τὸ ὁποῖον σημαίνει γνωστόν τι καὶ ὡρισμένον (§. 10) ἀοριστώδη σημασίαν ἔχον. Ἀλλὰ καὶ ἐνταῦθα διὰ τοῦ ἀορίστου σημαίνεται πάλιν ὡρισμένον τι. Πολλάκις δηλ. ἀόριστόν τι ἄτομον λαμβανόμενον καὶ μετὰ τοῦ ἄρθρου συμπλεκόμενον παριστᾷ, ὡς δεῖγμα τρόπον τινά, ὁλόκληρον τὸ εἶδος, τὸ ὁποῖον ὡς εἶδος εἶναι ὡρισμένον· *ὁ κύων*=τὸ εἶδος τῶν κυνῶν· *ὁ παῖς πάντων θηρίων ἐστὶ δυσμεταχειριστότατον* (Πλ. *Ν.* Ζ', 808).—*οὐ μόνον ὁ γέρων δὶς παῖς γίγνοιτ' ἄν, ἀλλὰ καὶ ὁ μεθυσθείς* (Πλ. *Ν.* Α, 646).—*πονηρὸν ὁ συκοφάντης ἀεὶ καὶ πανταχόθεν βάσκανον* (Δ. *περὶ Στεφ.* 307).

§. 35. Ἐκ τούτου τὸ ἔναρθρον ὄνομα, καὶ κατηγορούμενον ὄν,

λαμβάνει τὴν ἔννοιαν τοῦ ἀληθῶς, κυρίως, κατ' ἐξοχὴν, καὶ τὰ τοιαῦτα· *ταῦτ' ἐστὶν ὁ προδότης καὶ τὰ τούτοις ὅμοια* (Αἰσχ.).— *οὗτός ἐστιν ὁ σώφρων καὶ οὗτος ὁ ἀνδρεῖος καὶ φρόνιμος* (Πλ.). Ὡσαύτως εἰς τὰ ἀνεκάλουν *Κῦρον τὸν εὐεργέτην, τὸν ἄνδρα τὸν ἀγαθόν* (Ξ.*Π*.Γ΄,γ΄,4).—*τὸν καλὸν στρατιώτην ἐμὲ ὠνόμασεν*(Αἰσχ.). Ἐκ τούτου πηγάζει ἡ ἔννοια τοῦ ἕκαστος· *δεῖ τὸν στρατιώτην φοβεῖσθαι μᾶλλον τὸν ἄρχοντα ἢ τοὺς πολεμίους* (Ξ.*'Αν*.Β΄,ς΄,10).

§. 36. Ἀφῃρημέναι ἔννοιαι ἐκφέρονται ἐνάρθρως καὶ ἀνάρθρως· ἐνάρθρως μὲν, ὅταν παριστῶνται ὡς πράγματα ὑπάρχοντα ἐκτὸς ἡμῶν, ὡς ἀντικείμενα, κατὰ τὴν φιλοσοφικὴν ἔννοιαν· *Μ. ἡ δικαιοσύνη ἀρετή ἐστι· Σ. Πότερον ἀρετή, ὦ Μένων, ἢ ἀρετή τις;* (Πλ. *Μέν*. 73)— *πότερον ἡ ἀρετὴ μᾶλλον ἢ ἡ φυγὴ σώζει τὰς ψυχάς;* (Ξ. *Π*. Δ΄, ά, 5)—*ἡ εὐλάβεια σώζει πάντα* (Ἀρφ. *'Ορν*. 376)· οὕτως *ἡ πενία, ὁ φθόνος*, κτλ. ἀνάρθρως δὲ, ὅταν θεωρῶνται ὡς ἐν τῷ νῷ ἰδέαι· *φθόνον σκοπῶν ὅ τι εἴη, λύπην τινὰ αὐτὸν ἐξεύρισκεν ὄντα* (Ξ. *'Απ*. Γ΄, θ΄, 8).—*ἀρχὴ φιλίας μὲν ἔπαινος, ἔχθρας δὲ ψόγος* (Ἰσ. *Δημ*. δ΄).—*φόβος μνήμην ἐκπλήσσει* (Θ. Β΄, 87).—*δουλοῖ φρόνημα τὸ αἰφνίδιον καὶ ἀπροσδόκητον καὶ τὸ πλείστῳ παραλόγῳ ξυμβαῖνον* (Θ. Β΄, 61).

§. 37. Ὡσαύτως ἀνάρθρως ἐκφέρονται πολλάκις αἱ γενικαὶ ἔννοιαι *τῆς δυνάμεως, ἱκανότητος, φρονήσεως, τῶν τεχνῶν* καὶ *ἐπιστημῶν*· *δόξα καὶ ἐπιμέλεια καὶ νοῦς καὶ τέχνη καὶ νόμος βαρέων καὶ κούφων πρότερα ἂν εἴη* (Πλ. *Ν*. Ί, 892).— *λογιστικὴ καὶ ἀριθμητικὴ περὶ ἀριθμὸν πᾶσα* (Πλ. *Πολ*. Ζ΄, 525).—*οὐκ ἄρα ῥητορικὴ μόνη πειθοῦς ἐστι δημιουργός* (Πλ. *Γοργ*. 454), καὶ *πειθοῦς δημιουργός ἐστιν ἡ ῥητορική* (Πλ. *Γοργ*. 53).

§ 38. Ἐπίσης καὶ ἐμψύχων ὄντων ἔννοιαι γενικαὶ ἐκφέρονται μετὰ ἢ ἄνευ ἄρθρου, ὡς ἐν §. 36· *πάντων μέτρον ἄνθρωπος* (Πλ. *Θεαιτ*. 152). — *ἄνθρωπός ἐστι ζῶον ἐπίπονον φύσει* (Γν.).—*πᾶν τὸ δαιμόνιον μεταξύ ἐστι θεοῦ τε καὶ θνητοῦ, ἑρμηνεῦον καὶ διαπορθμεῦον θεοῖς τὰ παρ' ἀνθρώπων καὶ ἀνθρώποις τὰ παρὰ θεῶν* (Πλ. *Συμπ*. 202). — *τῶν μὲν φύσει τιμιωτάτων ἄριστον ὁ θεός, τῶν δὲ περὶ γῆν καὶ ἀνθρώπους ὁ βασιλεύς* (Στοβ.)· μόνον δὲ ἐνάρθρως, ὅταν εἰς ὡρισμένον τι ἀναφέρωνται· *ὁ ἀνὴρ ἢ ἀνήρ, οἱ ἄνθρωποι*, κτλ.

§. 39. Καὶ εἰς τὰ τῶν ἀρχῶν ὀνόματα δυνατὸν νὰ λείψῃ τὸ ἄρθρον· *δαρεικὸν ἕκαστος οἴσει τοῦ μηνὸς ὑμῶν, λοχαγὸς δὲ τὸ διπλοῦν, στρατηγὸς δὲ τὸ τετραπλοῦν* (Ξ. *Ἀν.* Ζ', ς', 7).—*πάρεισι περὶ τὴν θυσίαν πολέμαρχοι, λοχαγοί, πεντηκοστῆρες, ξένων στρατίαρχοι, στρατοῦ σκευοφορικοῦ ἄρχοντες καὶ τῶν ἀπὸ τῶν πόλεων δὲ στρατηγῶν ὁ βουλόμενος* (Ξ. *Λ. Πολ.* ΙΓ', 4). —*πρυτάνεις καὶ στρατηγοὶ ἐχρημάτισαν τὰ ἐκ τῆς ἐκκλησίας ἀνενεγκόντες* (Δ. *περὶ Στεφ.* 250). Καὶ τὸ *βασιλεὺς δέ*, περὶ βασιλέως τῶν Περσῶν λεγόμενον, ἀνάρθρως ἐκφέρεται, οἷον κύριον ὄνομα· *αὐτὸς βασιλεύς* (Πλ. *Μενεξ.* 241).—*τῶν βασιλέως ἄξιά ἐστι χρημάτων* (Δ. *περὶ Συντάξ.* 169). — *εἰ σωθείη Τιμόθεος καὶ ἀφίκοιτο οἴκαδε παρὰ βασιλέως* (Δ. *πρὸς Τιμόθ.* 1185). Λέγεται ὅμως ὁ *μέγας βασιλεὺς καὶ βασιλεὺς ὁ μέγας*. — *ἂν καὶ τυγχάνῃ βασιλεὺς ὁ μέγας ὤν* (Πλ. *Σοφ.* 230). — *τοῦ μεγάλου βασιλέως* (Πλ. *Γοργ.* 524). — *τῷ μεγάλῳ βασιλεῖ* (Πλ. *Ἀλκιβ.* Α, 120). — *οὐδὲ τὸν μέγαν βασιλέα* (Πλ. *Γοργ.* 470). Ἀλλὰ τὸ αὐτὸ καὶ ἀνάρθρως· *παρὰ μέγαν βασιλέα* (Πλ. *Χαρμ.* 158). Ὅμοιον δὲ τοῦτο πρὸς τὸ τῶν Εὐρωπαίων le Grand—Seigneur, περὶ τοῦ τῶν Ὀθωμανῶν αὐτοκράτορος λεγόμενον.

§. 40. Εἰς τὰ ὀνόματα τῶν συγγενῶν καὶ εἰς τὰ *πατρὶς* καὶ *πόλις* δυνατὸν ἐπίσης νὰ λείψῃ τὸ ἄρθρον, καὶ περὶ ὡρισμένων ὄντος τοῦ λόγου· *εἶναι τιμὰς γονέων ἐκγόνοις καλὸς θησαυρὸς καὶ μεγαλοπρεπής* (Πλ *Μενεξ* 247). — *ὁ νόμος περὶ ἀδελφοῦ χρημάτων πρῶτον ἀδελφοῖς τε καὶ ἀδελφιδοῖς πεποίηκε τὴν κληρονομίαν* (Ἰσαῖος).— *εἶδε πατέρα τε καὶ μητέρα καὶ ἀδελφοὺς καὶ τὴν ἑαυτοῦ γυναῖκα αἰχμαλώτους γεγενημένους* (Ξ. *Π.* Γ', ά, 7).— *ὑμεῖς πόλιν καὶ οἰκίας ἡμῖν παράδοτε* (Θ. Β', 72). Συνήθως δὲ παραλείπεται τὸ ἄρθρον ἐπὶ τοῦ *παῖδες* καὶ *γυναῖκες*· *ἐπετρέψατε αὐτῷ πατρίδα καὶ παῖδας καὶ γυναῖκας* (Λυσ.). Τὰ ἐν τούτοις ἔναρθρα πληθυντικὰ δηλοῦσι σύμπαντα τὰ ἄτομα τοῦ εἴδους· *προσήκει τὰς ἀρετὰς ἀσκεῖν καὶ τὰς κακίας φεύγειν* (Ἰσ. *Συμμαχ.* λή.). — *αἱ μὲν ἀπορίαι διὰ τὰς ἀργίας γίγνονται, αἱ δὲ κακουργίαι διὰ τὰς ἀπορίας* (Ἰσ.).

§. 41. Ὡσαύτως ἐπίθετα καὶ μετοχαί, οὐσιαστικοῦ χαρακτῆρα διὰ τοῦ ἄρθρου λαμβάνοντα, πολλάκις ἐξηγοῦσιν ἔννοιαν γενικήν·

νικᾷ ὁ μείων τὸν μέγαν δίκαι' ἔχων (Εὐρ. Ἱκ. 437).—οὐ πανταχῇ ὁ φρόνιμος ἁρμόττειν δοκεῖ (Γν.) — ἀλλ' εὖ φέρειν χρὴ τὰς συμφορὰς τὸν εὐγενῆ (Εὐρ. Ἀποσπ.).—ἄγειν ἐπιχειροῦσιν οἱ μὲν καλοὶ κἀγαθοὶ ἐπὶ τὰ καλὰ κἀγαθά, οἱ δὲ πονηροὶ ἐπὶ τὰ πονηρά (Ξ. Π. Β', ϛ', 23).—ἐν ταῖς ὀλιγαρχίαις οὐχ ὁ βουλόμενος, ἀλλ' ὁ δυναστεύων κατηγορεῖ (Αἰσχ.).—εἰσὶν εὐτυχέστατοι μὲν οἱ ἐλάχιςα ἐξαμαρτάνοντες, σωφρονέστατοι δὲ οἱ ἂν τάχιστα μεταγιγνώσκωσιν (Ἀνδ. περὶ τῆς ἑαυτοῦ Καθόδου. σ. 77. Ρ.). Οὕτω καὶ ὁ τυχών, ὡς ὁ παρὰ τοῦ τυχόντος χρήματα λαμβάνων δεσπότην ἑαυτοῦ καθίστησι (Ξ. Ἀπ. Ά, ἑ, 6). Μερικώτερον δὲ καὶ μόνον ἐπὶ προστακτικῆς ἐκλαμβάνει τοῦτο ὁ Ἀπολλώνιος· « Ἔτι κἀκεῖνο ῥητέον, ὡς ἡ προστακτικὴ ἐκφορὰ τῶν ῥημάτων αἰτία γίγνεται τοῦ ἀοριστωδῶς νοεῖσθαι τὴν σύνταξιν τοῦ ἄρθρου· ὁ τυραννοκτονήσας τιμάσθω » (Περὶ Συντάξ. σ. 76. Βεκ.).

§. 42. Ἐν πᾶσι τούτοις, καὶ μάλιστα εἰς τὸν ἑνικὸν ἀριθμόν, περιέχεται βεβαίως ἡ ἔννοια τοῦ πᾶς ἢ ἅπας. Καὶ ὅμως αὐτὰ ταῦτα, πρὸς μείζονα ἀνάδειξιν, προστίθενται εἰς τὰ ὅμοια τῶν προηγουμένων, σπανιώτερον μὲν εἰς τὰ ἐπίθετα, συχνότερον δὲ εἰς τὰς μετοχάς· πᾶς ὁ ἄδικος οὐχ ἑκὼν ἄδικος (Πλ. Ν. Έ, 731).—πᾶς ὁ μὴ δι' ἄδικον πρόφασιν θέμενος τὴν ψῆφον εὐσεβεῖ (Δ.).—πᾶν τὸ ἐναντιούμενον τῷ δυναστεύοντι δῆμος ὠνόμασται (Θ. ϛ', 89).

§. 43. Ὄχι τὸ ἅπας ἐν γένει, ἀλλὰ τὸ τὶς πρός τινα πρᾶξιν ἰδιάζον σημαίνεται διὰ τῆς ἐνάρθρου μετοχῆς ἐν ἄλλοις τισί· τὸν κατηγορήσοντα τῶν ἄλλων καὶ πάντας κρινοῦντα αὐτὸν ἀνεξέλεγκτον ὑπάρχειν δεῖ (Δ. Ἀριστογ. Ά, 782) = ὁ μέλλων νὰ κρίνῃ, ἕνας ὃς μέλλει νὰ κρίνῃ.—ὁ ἡγησόμενος οὐδείς ἔσται (Ξ. Ἀν. Β', δ', 5).—οὐκ ἔστιν ὁ τολμήσων περὶ σπονδῶν λέγειν (Ξ.).—ἀναγκαῖον εἶναί τινα τὸν ἀποδώσοντα καὶ κρινοῦντα τὸ δίκαιον (Ἀρτλ.).

§. 44. Κατὰ τὰ ἀνωτέρω τίθενται καὶ τὰ ὁ τοιοῦτος, ὁ τοιόςδε, ὁ τηλικοῦτος, ὁ τηλικόςδε, ὁ τοσοῦτος, ὁ τοσόςδε, ἤτοι ὡς οὐσιαστικά, ἤτοι ὡς ἐπίθετα μετ' ἄλλων οὐσιαστικῶν, εἰκόνα παριστῶντα ἔχουσαν τὰ περὶ ὧν ὁ λόγος χαρακτηριστικά, καὶ ἐξηγοῦντα ἤτοι ἄτομον τοῦ τοιούτου εἴδους ἢ τὸ εἶδος ὁλόκληρον· εἴ τις ἀγαθόν τι τὴν πατρίδα ποιεῖν πειρᾶται, διὰ τί ὁ τοιοῦτος ἄλλῳ τοιούτῳ οὐκ ἂν δύναιτο συναρμόσαι; (Ξ. Ἀπ. Β', ϛ', 25) — ἡ πόλις ἐκ τῶν

τοιῶνδε ἀγώνων τὰ ἆθλα ἑτέροις δίδωσιν (Θ. Γ', 38) = τοῖς ῥήτορσιν.— *πῶς ἂν οὖν ὁ τοιοῦτος ἀνὴρ διαφθείροι τοὺς νέους;* (Ξ. *Ἀπ.* Α, 6', 8) Παραλείπεται δὲ τὸ ἄρθρον, ὅταν σημαίνηται, ὄχι δεικτικῶς, *τὸ εἷς τις τοιοῦτος· ὡς Σωκράτης ἐπηγγείλατο οὐδενὶ πώποτε τοιοῦτον οὐδέν* (Ξ. αὐτόθι).

§. 45. Ὡσαύτως καὶ μετέπειτα ἐπεξηγουμένης τῆς ἐννοίας τῶν ἐν τούτοις περιεχομένων προσόντων· *ὀρθότατα λέγεις τό γε τοιοῦτον, ὅτι τὰ τῆς φήμης θαυμαστήν τινα δύναμιν εἴληχεν* (Πλ. *Ν.* Η, 838. Ἴδε σ. 113. §. 57)· ἡ ἑπομένης ἐρωτήσεως διὰ τοῦ *ποῖον· οἶμαί σε ὁμολογήσειν μοι τὸ τοιόνδε· Τὸ ποῖον;* (Πλ.) — *λαβὲ τὸ τοιόνδε· Ποῖον;* (Πλ.) κτλ.

§. 46. Τὸ *ἕτερος*, εἰς ὡρισμένον τι ἀναφερόμενον, ἀπαιτεῖ τὸ ἄρθρον· *ἀπέθανεν ὁ ἕτερος στρατηγός* (Θ.). Ἐπὶ γενικῆς δὲ ἐννοίας ἐκφέρεται ἐνάρθρως καὶ ἀνάρθρως· *οὐ γίγνεται τῶν τοιούτων ἕτερος ἑτέρου μαθητής, . . . καὶ τὸν ἕτερον ὁ ἕτερος οὐδὲν ἡγεῖται εἰδέναι* (Πλ. *Θεαιτ.* 180). Ὡσαύτως *οἱ ἕτεροι*=οἱ ἐναντίοι, οἱ πολέμιοι· *ἐνόμιζον δι' αὐτό οὐχ ἡσσᾶσθαι δι' ὅπερ οὐδ' οἱ ἕτεροι νικᾶν* (Θ. Ζ', 34).

§. 47. Τὸ *ἄλλος*, ὅλον τι ὡρισμένον καὶ κεχωρισμένον σημαῖνον, ἐκφέρεται μετ' ἄρθρου· *οἱ Ἀθηναῖοι ἄρχειν τῶν ἄλλων ἀξιοῦσιν* (Θ.). —*Σπάρτην τε καὶ τὴν ἄλλην Ἑλλάδα* (Θ. Α, 128). Εἰς ὅλον δὲ ἀόριστον ἀναφερόμενον, ἐπὶ τῆς ἐννοίας τοῦ *εἷς καὶ ἄλλος*, ἐκφέρεται ἀνάρθρως, ἐπαναλαμβανόμενον· *ἄλλοισιν ἄλλοι θεῶν τε κἀνθρώπων μέλει* (Εὐρ. *Ἱππ.* 104). Ὡσαύτως *καταθέοντες ἄλλοι ἄλλοθεν* (Θ. Γ', 97)=εἷς ἐξ ἑνὸς καὶ ἄλλος ἐξ ἄλλου μέρους. Κατὰ τὴν αὐτὴν ἀναλογίαν εἶναι καὶ τὸ *χεὶρ χεῖρα νίζει, δάκτυλοι δὲ δακτύλους* (Γν.). Πολλάκις δὲ τίθεται τὸ *ἄλλος* ὡς προσδιορισμὸς ἐπιθετικός, ἐν ᾧ κυρίως δὲν εἶναι τοιοῦτος· *οἱ ἄλλοι ξύμμαχοι*=οἱ ἄλλοι οἵτινες ἦσαν ξύμμαχοι, ἢ οἱ ἄλλοι, οἱ ξύμμαχοι δηλ. Οὕτω δὲ καὶ *ζηλωτὸς ὢν καὶ εὐδαιμονιζόμενος ὑπὸ τῶν πολιτῶν καὶ τῶν ἄλλων ξένων;* (Πλ. *Γοργ.* 473)=καὶ τῶν ἄλλων, οἵτινές εἰσι ξένοι ἢ = ἐκτὸς τῶν πολιτῶν καὶ ὑπὸ τῶν ξένων· σπανιώτερον δὲ ἐκλαμβάνεται τὸ *ἕτερος* ἐπὶ ταύτης τῆς σημασίας· *γέρων χωρεῖ καχάζων μεθ' ἑτέρου νεανίου* (Ἀρφ. *Ἐκκλ.* 848). Παρ' Ὁμήρῳ δὲ *ἄλλοι* = ἄλλοι καὶ = οἱ ἄλλοι = οἱ λοιποί (Ἰλ. Α, 174. Δ, 538. Ἰλ. Α, 17. 22).

§. 48. Τὸ *πολὺς* καὶ *ὀλίγος* δέχονται τὸ ἄρθρον ἐπὶ ἀναφορικῆς ἐννοίας τοῦ ἄρθρου (§. 26)· *δεῖ περὶ τῆς ἀρχῆς παντὸς πράγματος παντὶ ἀνδρὶ τὸν πολὺν λόγον εἶναι καὶ τὴν πολλὴν σκέψιν, εἴτε ὀρθῶς ὑπόκειται εἴτε μή* (Πλ. *Κρατ.* 436) = τὸν περὶ τούτου λόγον.—*ἅπας πονηρὸς οἶνος ὁ πολύς ἐστ' ἀεί* (Φιλ.).

§. 49. Ἄλλως τὸ *οἱ πολλοὶ* ἐκλαμβάνεται ὡς ὅλον ὡρισμένον, ὡς καὶ τὸ *πλῆθος*, περὶ τοῦ δήμου ἐν τοῖς δημοκρατικοῖς πολιτεύμασι τῶν ἀρχαίων, καὶ *οἱ ὀλίγοι* περὶ τῶν ὀλιγαρχῶν, εἴτε περὶ ὡρισμένης τινὸς πόλεως, εἴτε περὶ πολιτείας ἐν γένει· *οἱ Ἀθηναῖοι τῷ μὲν πλήθει ἐβοήθουν, ταῖς δὲ δυναστείαις ἐπολέμουν, δεινὸν ἡγούμενοι τοὺς πολλοὺς ὑπὸ τοῖς ὀλίγοις εἶναι* (Ἰσ. *Πανηγ.* λ').

§. 50. Ἐκτὸς τούτου τὸ *πολλοί*, ἐνάρθρως, σημαίνει τὸ πλειότερον μέρος, ὡς ὅλον θεωρούμενον, ἀντιθετικῶς πρὸς ἄτομα ἐξ αὐτοῦ ἀποσπασθέντα· *οἱ πολλοὶ κακοὶ γίγνονται τῶν δυναστῶν* (Πλ. *Γοργ.* 526).—*ὃς* (χρόνος) *δοκεῖ τὰ πολλὰ καλῶς βασανίζειν* (Πλ. *Συμπ.* 184).—*τῶν πολεμίων τὸ μὲν πολὺ ἔμενε, μέρος δ' αὐτῶν ἀπήντα τοῖς κατὰ τὰ ἄκρα* (Ξ. *'Αν.* Δ', ς', 24) ἔνθα τὸ *πολὺ* = τὸ ὅλον σῶμα, κτλ.

§. 51. Τὰ δὲ *πλείονες* καὶ *πλέον*, ἐνάρθρως, δηλοῦσι τὸ πλειότερον μέρος, ἀντιθετικῶς πρὸς ἄλλο μέρος μικρότερον, ἀμφότερα ὡς ὅλα θεωρούμενα = τὴν πολυψηφίαν καὶ ὀλιγοψηφίαν· *κύριον τὸ τοῖς πλείοσι δόξαν* (Ἀρτλ.). — *πολλάκις τὸ ἔλασσον πλῆθος δεδιὸς ἄμεινον ἠμύνατο τοὺς πλέονας* (Θ. Β', 11). — *τὸ πλέον τοῖς ὀλίγοις ἢ τὸ ἔλασσον τοῖς πᾶσιν ἐδούλωσε* (Θουκ.). Τὰ *πλεῖστοι* καὶ *πλεῖστον*, ἐνάρθρως ἐκφερόμενα, δηλοῦσιν ὅλον τι, τὸν μέγιστον ἀριθμὸν τῶν ἀτόμων περιέχον· *σχεδὸν οἱ πλεῖστοι φαῦλοι κριταὶ περὶ τῶν οἰκείων* (Ἀρτλ.).—*τοῦ ἱππικοῦ τὸ πλεῖστον αὐτοὶ 'Οδρύσαι παρείχοντο* (Θ. Β', 98).

§. 52. Κατὰ τὸν αὐτὸν δὲ τρόπον τίθεται τὸ ἄρθρον ἐνίοτε καὶ μετὰ τῶν συγκριτικῶν· *τὸ χεῖρον τοῦ βελτίονός ἐστιν ἕνεκα* (Ἀρτλ.). —*ζητῶν τὰ πλεῖον' εἶτα πάντ' ἀπώλεσεν* (Εὐρ. *'Αποσπ.*). Ὡσαύτως καὶ εἰς τὸ κατηγορούμενον, ἐπὶ δεικτικῆς καὶ γενικῆς ἐννοίας· *ὁ πρᾳότερός ἐστι τῶν καθαρμῶν ὁ τοιόσδε ἡμῖν* (Πλ. *Ν.* Ἐ, 735). —*οἱ τιθέμενοι τοὺς νόμους οἱ ἀσθενεῖς ἄνθρωποί εἰσι καὶ οἱ πολλοί* (Πλ. *Γοργ.* 483).

Οὐσιαστικὴ ἤ, μᾶλλον, οὐσιαστικοποιὸς δύναμις τοῦ ἄρθρου μετὰ ἐπιῤῥημάτων καὶ προθέσεων.

§ 53. Ἡ μέχρι τοῦδε ἐξηγηθεῖσα δύναμις τοῦ ἄρθρου, τοῦ παρέχειν οὐσιαστικοῦ χαρακτῆρα εἰς τὰ μετ' αὐτοῦ συμπλεκόμενα ἐπίθετα, δεικνύεται καὶ εἰς τὰ μετ' αὐτοῦ, κατ' ἀρσενικὸν ἢ θυλυκὸν γένος, συμπλεκόμενα τοπικὰ καὶ χρονικὰ ἐπιῤῥήματα, ἄνευ ὀνόματος· *οὐ δι' ὀργῆς τὸν πέλας, εἰ καθ' ἡδονήν τι δρᾷ, ἔχοντες* (Θ.Β', 37).—*Τίμαιος οὐδενὸς ὕστερος ἦν τῶν ἐκεῖ* (Πλ. *Τιμ.* 20).—*ἦσαν πολλοὶ τῶν πρότερον σπουδαῖοι* (Δ.). Οὕτως *οἱ πλησίον, οἱ ἔνδον, οἱ ἐκτός, οἱ κάτω, οἱ ἄνω, οἱ πάλαι, οἱ νῦν, οἱ τότε, οἱ ὕστερον*, κτλ.

§. 54. Ἐκ τῶν προθέσεων συμπλέκονται μετὰ τοῦ ἄρθρου ὁ, *οἱ*, ἄνευ ὀνόματος, αἱ σημαίνουσαι τὴν *ἔν τινι*, τὴν *μετά τινος*, τὴν *ὑπό τινι σχέσιν*, ἢ τὴν *ἔκ τινος ἀρχήν· οἱ Ἀθηναῖοι ἐν τῷ δημοσίῳ σήματι θάπτουσι τοὺς ἐκ τῶν πολέμων, πλὴν γε τοὺς ἐν Μαραθῶνι* (Θ. Β', 34).—*οἱ ἐν τῇ ἡλικίᾳ εὐέλπιδες ἦσαν* (Θ. ς', 24).—*βασιλεύς, καὶ οἱ σὺν αὐτῷ, διώκων εἰσπίπτει εἰς τὸ Κυρεῖον στρατόπεδον· καὶ οἱ μετὰ Ἀριαίου οὐκέτι ἵστανται* (Ξ. *Ἀν.* Α', ι, 1).—*τοῖς παρ' ἑαυτῷ παρήγγειλε θεῖν εἰς τοὺς πολεμίους* (Ξ. *Ἀν.* Δ', γ', 29)—*ἄρχειν τῶν ὑφ' ὑμῖν* (Ξ. *Π.* Η, ά, 4).—*ἧκον οἱ παρὰ τοῦ Νικίου* (Θ. Ζ', 10). Οὕτως *οἱ ἔκ τινος, οἱ ἀπό τινος, οἱ παρά τινος*, διαστηματικῶς ἢ καταγωγικῶς, *οἱ ἐρχόμενοί ποθεν*, ἢ *οἱ ἀπόγονοι· πόλεμος ἐπ' Ἐρεχθέως ἐγένετο πρὸς τοὺς ἐκ τῆς ἐχομένης ἠπείρου πάσης* (Ξ. *Ἀπ.* Γ', ἑ, 10). — *οἱ ἀφ' Ἁρμοδίου καὶ Ἀριστογείτονος ἀτελεῖς ἦσαν* (Δ. *Λεπτ.* 462). Ὡσαύτως αἱ *χρονικὴν σχέσιν* δηλοῦσαι· *ἐπαινοῦσι τοὺς ἐφ' ἑαυτῶν ἄνδρας χρηστοὺς γεγενημένους* (Ἰσ.). —*Ἀγησίλαος μάλιστα τῶν καθ' ἑαυτὸν εὐκλεὴς ἐγένετο* (Ξ.).

§. 55. Τὰ *οἱ περὶ* καὶ *οἱ ἀμφὶ* μετὰ αἰτιατικῆς κυρίου ὀνόματος σημαίνουσι τὸ ὀνομαζόμενον πρόσωπον, ἐπίσημόν τι ἄν, μετὰ τῶν περὶ αὐτό, *ὑπηκόων, ἑταίρων, ὀπαδῶν*, κτλ· *οἱ ἀμφὶ τὸν Πεισίστρατον* (Ἡρ. Α, 62).—*οἱ περὶ Θρασύβουλον* (Θ.Η, 105).—*οἱ περὶ Κέκροπα* (Ξ. *Ἀπ.* Γ', ἑ, 10). Ὡσαύτως δ' ἐξαιρέτως τὸ κυριώτερον πρόσωπον· *οἱ ἀμφὶ Ἀριστοτέλην καὶ Μελάνθιον καὶ Ἀρίσταρχον ἐβούλοντο ὑφ' αὐτοῖς τὴν πόλιν ποιήσασθαι* (Ξ. *Ἑλλ.* Β', γ', 46).

—*ἐτύγχανον οἱ περὶ Νικίαν στρατηγοὶ ἄρτι τὴν ἀρχὴν παρειληφότες* (Θ.)=ὁ Νικίας καὶ οἱ συστράτηγοι. Ὡσαύτως *οἱ ἀμφί τινα*= ὁ δεῖνα καὶ οἱ τούτου ὅμοιοι. Ὡς ἁπλῶς περιγραφὴ ἑνὸς προσώπου διὰ τῶν *οἱ ἀμφὶ* καὶ *οἱ περὶ* ἀπαντᾶται μόνον παρὰ τοῖς μετέπειτα, παρὰ τοῖς γραμματικοῖς καὶ σχολιασταῖς μάλιστα· *οἱ περὶ Ὀρέστην καὶ Πυλάδην* = ὁ Ὀρέστης καὶ Πυλάδης.

§. 56. Καὶ τὸ οὐδέτερον τοῦ ἄρθρου τίθεται μετὰ ἐπιῤῥημάτων τόπου καὶ χρόνου σημαντικῶν ἐπὶ ταύτης τῆς σημασίας· *ἀστρονομία ἀναγκάζει ψυχὴν εἰς τὸ ἄνω ὁρᾶν* (Πλ.).—*διέβη εἰς τὸ πέραν τοῦ ποταμοῦ* (Ξ.'*Ἀν*.Γ',ε,2).—*οὐ γάρ που πορευόμενον ἐκ τοῦ ποτὲ εἰς τὸ ἔπειτα ὑπερβήσεται τὸ νῦν;* (Πλ.*Παρμ*.152)—*δεῖ γυναῖκα σώζειν τὰ ἔνδον* (Πλ.). Ἐκτὸς δὲ τῶν τοπικῶν καὶ χρονικῶν καὶ ἄλλαι σχέσεις δι' αὐτοῦ ἐκφέρονται ἐπὶ ἑνικοῦ ἀριθμοῦ· *τὸ λίαν ἧσσον ἐπαινῶ τοῦ μηδὲν ἄγαν* (Εὐρ.'*Ιππ*.264).—*ὁ πένης τοῦ εὖ τητώμενος οὐκ οἶδεν αἰεὶ δυστυχῶν κακῶς τ' ἔχων* (Εὐρ. *Βελλερ*. '*Αποσπ*.).—*τὰς ἡδονὰς τῷ σφόδρα καὶ τῷ μᾶλλον ὑπερεχούσας ὁρᾷς;* (Πλ. *Φιλ*. 45).

§. 57. Ὡσαύτως καὶ μετὰ τῶν προθέσεων, ἄνευ ὀνόματος, τὸ οὐδέτερον, *τὸ* καὶ *τά*, ἐκτείνεται εἰς πλείονας σχέσεις παρὰ τὸ ἀρσενικὸν καὶ καὶ θηλυκόν· *ἔχει τινὰ τὸ μετὰ πολλῶν κούφισιν* (Θ. Ζ', 75)=τὸ μετὰ πολλῶν πάσχειν.—*τὸ μετὰ τοῦτο διέλθωμεν*.—*λέγωμεν τὸ μετὰ ταῦτα* (Πλ. *Φιλ*. 34). Ὡσαύτως *τὸ περὶ ὀλιγαρχίας, τὸ περὶ λόγους, τὰ περὶ πολέμου, τὰ περὶ τῆς νίκης, τὰ περὶ πόλεμον, τὰ εἰς γάμους, τὸ καθ' ἡμέραν*, καὶ τὰ ὅμοια. Ἐνίοτε δὲ ἀπαντᾶται καὶ ἐπὶ τῆς σημασίας τῆς *πρός τι διευθύνσεως*· *περιέπλευσαν ἐς τὸ πρὸς Σκιώνης* (Θ. Δ', 130) — *ἀφεὶς τὸ εἰς τὴν Χίον ἔπλει εἰς τὴν Καῦνον* (Θ. Η, 41), κτλ.

§. 58. Καὶ εἰς τὰ *τὸ νῦν, τὸ ἐκ τοῦδε*, καὶ εἰς τὰ ἐπιθετικὰ *τὸ ἀρχαῖον, τὰ λοιπά*, καὶ τὰ ὅμοια, τὰ ὁποῖα τίθενται εἰς τὸν λόγον ὡς αἰτιατικαί, καθὼς τὰ *πρῶτον, δεύτερον, τρίτον, τὴν πρώτην, τὴν ἀρχήν, τὸ λοιπόν*, κτλ, τὸ ἄρθρον σώζει τὴν ἑαυτοῦ δύναμιν· *τὸ νῦν* σημαίνει τὸν νῦν χρόνον, ὡς ὅλον καθ' ἑαυτὸ θεωρούμενον, τὸ *ἐνεστώς*, ἀντιθετικῶς πρὸς τὰ λοιπὰ τμήματα τοῦ χρόνου· οὕτω καὶ περὶ τῶν ἄλλων· *ἐμάχοντο περὶ τῆς ἰδίας ἕκαστος τὸ μὲν αὐτίκα σωτηρίας, τὸ δὲ μέλλον ἐλευθερίας* (Θ. Ϛ', 69). — *τί χρὴ ποιεῖν τὸ ἐκ τοῦδε* (Ξ.). Ὡσαύτως ἀπὸ ἡ *ἐκ τοῦ παραχρῆμα, τὸ πρίν*,

170) *ἀντὶ δὲ εἶναι νησιώτας, ἠπειρώτας*, ἄλλως δὲ, ἐμπρόθετον ὄν, ἀείποτε ἐνάρθρως· *ἐκ τοῦ ταχὺ μανθάνειν* (Ξ.).—*διὰ μὲν τὸ εἰδέναι ἑαυτοὺς πλεῖστα ἀγαθὰ πάσχουσιν οἱ ἄνθρωποι, διὰ δὲ τὸ ἐψεῦσθαι ἑαυτοῖς πλεῖστα κακὰ* (Ξ. *'Απομν*. Δ', 6', 26).

§. 68. Ἀνάρθρως ἐκφέρεται συνήθως τὸ ἀπαρέμφατον μετὰ τῶν λέξεων *ὥρα, καιρός, ἀκμή, σχολή, ἀνάγκη, ἐλπίς, κίνδυνος· ὥρα σε θυμοῦ κρείσσονα γνώμην ἔχειν* (Εὐρ. *Τηλέφου 'Αποσπ.*).—*καὶ σοὶ μὲν ἀκμὴ φιλοσοφεῖν·* οὕτω διορθοῦσι τὸ παρ' Ἰσοκράτει (Δημ. 6') πρώην ἀναγινωσκόμενον *καὶ σὺ μὲν ἀκμὴν φιλοσοφεῖς*. Ἀλλ' ἡ τῷ Ἰσοκράτει συνήθης ὁμοιότης τῶν δύο ἀντιθετικῶν μερῶν τοῦ λόγου εἶναι μᾶλλον ὑπὲρ τῆς ἀρχαίας γραφῆς. — *οὐ σχολὴ κάμνειν* (Πλ.).— *ἐμοὶ δοκεῖ οὐχ ὥρα εἶναι ἡμῖν καθεύδειν* (Ξ. *'Αν.* Α', γ', 11). — *φέρειν ἀνάγκη τὰς παρεστώσας τύχας* (Εὐρ. *'Ορ*. 1024). Ἐνίοτε ὅμως καὶ ταῦτα ἐνάρθρως· *ὁ καιρὸς οὐχὶ μέλλειν* (*'Αρφ*. Πλ. 255)=ὁ καιρὸς οὐ καιρὸς μέλλειν.—*κοὐκ ἔτ' ἦν μέλλειν ἀκμή* (Αἰσχ. *Π.* 402).—*τὸ μὴ μέλλειν ἀκμή* (Αἰσχ. *'Αγ.* 1312).— *οὐκ ἐπιτήδειος ὁ καιρὸς ἐφησθῆναι* (Δ. *'Ροδ. 'Ελευθ.* 196).

§. 69. Ἀνάρθρως μὲν τὸ ἀπαρέμφατον ἐκφερόμενον ἐξηγεῖ τὴν ἀφῃρημένην ἔννοιαν τοῦ ῥήματος, νοητήν, δυνατήν, ὑποθετικὴν καὶ τοιαύτην τινὰ ἐνέργειαν σημαῖνον· *οὐ σμικρὸς κίνδυνός ἐστιν ἐξαπατηθῆναι* (Πλ. *Κρατ.* 436)=εἴ τις ἐξαπατηθῇ, κτλ. Τὸ ἄρθρον δὲ προστιθέμενον εἰς τὸ ἀπαρέμφατον φυλάττει ἕν τι τῶν προεξηγηθέντων αὐτοῦ σημαινομένων, ἢ δηλοῖ τὸ προαναφερθέν, ἢ τὸ πασίγνωστον, ἢ παριστᾷ τὴν ἔννοιαν ὡς ἐξωτερικόν τι πραγματικόν· *οὐκοῦν τὸ εἴργειν ἐστὶν ἀφ' ὧν ἐπιθυμεῖ* (ἡ ψυχή) *κολάζειν* (Πλ.*Γοργ*.505) =τὸ εἴργειν, τὸ ἐν τοῖς προηγουμένοις ἀναφερθέν.—*εὖ λέγεις τοὺς θεοὺς εἶναι τοὺς ἡμῶν ἐπιμελομένους* (Πλ. *Φαίδ.* 62)=τὸ γνωστὸν τοῦτο.—*μεγάλη δήπου καὶ τὸ ἐξαμαρτάνειν δυσπραξία ἐστὶ* (Ἀνδ. *περὶ τῆς ἑαυτοῦ Καθόδου* §. ά. σ. 77) = τὸ πραγματικόν, οὐχὶ κατ' ἰδέαν καὶ ὑπόθεσιν ἐξαμαρτάνειν. Οὕτω καὶ (Πλ. *Γοργ.* 451) *ὑγιαίνειν μὲν ἄριστόν ἐστι, τὸ δὲ δεύτερον καλὸν γενέσθαι, τρίτον δὲ τὸ πλουτεῖν ἀδόλως* (Ἴδε §. 24. §. 26. §. 36).

§. 70. Πολλάκις τὸ ἄρθρον τοῦ προηγουμένου οὐσιαστικοῦ, προστιθέμενον εἰς τὸ ἀπαρέμφατον, συνδέει ὁλόκληρον λόγον, αὐτολεξεὶ ἀλλαχόθεν ἐπηρμένον, καὶ ἀναπτύσσοντα τὸ προηγούμενον· *τὸν νό-*

μον ἐπίθεσαν τὸν ἐξεῖναι τὰ ἑαυτοῦ διατίθεσθαι (Πλ. *Ν*. ΙΆ, 923) =τὸν νόμον τὸν λέγοντα *ἐξεῖναι τὰ ἑαυτοῦ διατίθεσθαι*· παρ' ἄλλοις δὲ γράφεται *τὸν νόμον τόνδε· ἐξεῖναι*, κτλ.— *Ἰφικράτης ἔφη χειρίστην φωνὴν εἶναι τὴν οὐκ ἂν προσεδόκησα* (Στ.). Ὡς λέγεται *ἡ φωνὴ ἄ*, καὶ *ἡ φωνὴ βῆ*, οὕτω καὶ *ἡ φωνὴ προσεδόκησα*, καὶ, κατ' αἰτιατικήν, *τὴν φωνὴν προσεδόκησα* καὶ *τὴν φωνὴν οὐκ ἂν προσεδόκησα*.

§. 71. Ὡς τὸ ἄρθρον οὐσιαστικεύει τὸ ἀπαρέμφατον, οὕτω καὶ ὁλόκληρον λόγον καὶ περίοδον· *τὸ γνῶθι σαυτὸν πανταχοῦ 'στι χρήσιμον* (Γν.).—*ἔχει πολλὴν διαφορὰν τὸ τίνος χάριν πράττει τις ἢ μανθάνει* (Ἀρτλ.). — *αἱ ἀναγκαῖαι χρεῖαι τοὺς τί πρακτέον ἢ μὴ λογισμοὺς ἀναιροῦσιν ἅπαντας* (Δημ. *Ἀριστοκρ.* 668). — *τὸ ἐὰν μένητε παρ' ἐμοί, ἀποδώσω, εἴ ἴστε αἰσχυνοίμην ἂν εἰπεῖν* (Ξ. *Π*. Έ, ά, 21). Ἴδε ὅσα εἴπαμεν περὶ ὑποκειμένου καὶ κατηγορουμένου τὸν λόγον ποιούμενοι (σ. 14).

§. 72. Τὸ οὐδέτερον τοῦ ἄρθρου, *τό*, δυνατὸν νὰ τεθῇ εἰς πᾶσαν λέξιν, εἰς πᾶσαν φράσιν, εἰς πᾶσαν πρότασιν, εἰς πάντα λόγον, οὐσιαστικεῦον αὐτά· *τὸ οὐδέτερον, λέγω τὸ τό, ἀπὸ τοῦ τ ἄρχεται* (Γρ.).—*τὸ ἄλφα σημαίνει πολλαχοῦ τὸ ὁμοῦ*.— *τὸ μὲν ἄνθρωπος ἢ λευκὸν οὐ σημαίνει τὸ πότε, τὸ δὲ βαδίζει προσσημαίνει τὸν παρόντα χρόνον* (Ἀρτλ.).— *τὸ ὑμεῖς ὅταν λέγω, τὴν πόλιν λέγω* (Δ.). — *οὐδὲν δέομαι τὸ εἰ βούλει τοῦτο, καὶ εἴ σοι δοκεῖ ἐλέγχεσθαι* (Πλ. *Πρωτ*. 331).

§. 73. Ὡσαύτως κατὰ τὸ γένος τοῦ ὀνόματος· *προσέκειτο ὁ καλὸς τῷ ἀγαθῷ* (Ξ. (*Οἰκ*. Ϛ', 15).)=τὸ ὄνομα καλὸς τῷ ὀνόματι ἀγαθός. — *ὁ ἀλαζὼν ἔμοιγε δοκεῖ ὄνομα κεῖσθαι ἐπὶ τοῖς προσποιουμένοις καὶ πλουσιωτέροις εἶναι ἢ εἰσιν καὶ ἀνδρειοτέροις* (Ξ. *Π*. Β', Ϛ', 12).—*ὁ ἥρως ἐκ τοῦ ἔρωτος σμικρὸν παρηγμένον ἐστὶν* (Πλ. *Κρατ*. 398 = τὸ ὄνομα ἥρως, οὐχὶ τὸ διὰ τοῦ ὀνόματός σημαινόμενον πρόσωπον. Ἐπὶ δὲ τῶν κυρίων ὀνομάτων ἀνάρθρως συνήθως· *πόσα καὶ ποῖα γράμματα Σωκράτους ἐστίν*; (Ξ. *Ἀπ*. Β', δ', 7) τοῦ ὀνόματος Σωκράτης, οὐχὶ τοῦ προσώπου.

§. 74. Καὶ ταῦτα μὲν παρὰ φιλοσόφοις, θεωροῦσι τὰς λέξεις ὡς ἁπλῶς ἐκφράσεις, ὡς πρᾶγμα καὶ ὕλην. Παρὰ δὲ γραμματικοῖς, ὅταν αἱ λέξεις ἐξετάζωνται ὡς μέρη τοῦ λόγου γραμματικῶς, τί-

θενται κατὰ τὸ γένος τῆς τάξεως εἰς ἣν ἀνήκουσι. — τὸ (ὄνομα) *Ἑλλάς ἐστι περιττοσύλλαβον, θηλυκόν*, κτλ. — *ὁ μὲν* (σύνδεσμος) *προτακτικός ἐστι τοῦ δέ*. — *ἡ* (ἀντωνυμία) *ἐκεῖνος καὶ ἡ οὗτος οὐκ ἐνεκλίθησαν*. — *ἀπεκδεχόμεθα τὰς συμβολικὰς φωνάς, λέγω τὴν οὒ καὶ τὴν ναί*. Οὕτω καὶ *τὸ γράφω οὐκ ἐλλιπές ἐστι τῆς ἐγὼ ἀντωνυμίας*. — *ἡ οὐ ἀπόφασις ἀναιροῦσα τὰ ὁριστικὰ ἀποφάσκει* (Ἀπολ.).

§. 75. Ὅταν δὲ οἱ ὅροι θεωρῶνται ὡς ἐννοίας παραστατικοί, τότε τίθενται ὄχι κατὰ τὸ γένος τῆς τάξεως εἰς ἣν ἀνήκουσιν, ἀλλὰ κατὰ τὸ ἑκάστῳ ἰδιάζον γραμματικὸν γένος· *ὁ Ὄλυμπός* (=τὸ ὄρος τὸ καλούμενον Ὄλυμπος) *ἐστιν ὑψηλός*. — *ἡ Ἑλλάς* (=ἡ γῆ ἡ καλουμένη Ἑλλάς) *ἐστιν ὀρεινή*. — *τὸ* (ὄρος) *Πήλιόν ἐστιν εἰνοσίφυλλον*.

Θέσις τοῦ ἄρθρου.

§. 76. Καὶ κατὰ τὴν θέσιν καὶ κατὰ τὴν ἐπανάληψιν ἢ παράλειψιν καὶ κατὰ τὸ γένος ποικίλλει τὸ ἄρθρον ἐπὶ τῆς διαφόρου μετὰ τῶν διαφόρων μερῶν τοῦ λόγου πλοκῆς αὐτοῦ.

Τὸ ἄρθρον ἐπὶ τῆς ἀντωνυμικῆς χρήσεως.

§. 77. Ὅταν τὰ *ὁ μὲν — ὁ δὲ* ἐκλαμβάνωνται ἀντωνυμικῶς, καθὼς ἐν τοῖς προηγουμένοις ἐξηγήσαμεν, προθέσεως προστιθεμένης, τὸ *μὲν* καὶ τὸ *δὲ* τίθενται ἀμέσως μετ᾽ αὐτήν· *ἐν μὲν τοῖς συμφωνοῦμεν, ἐν δὲ τοῖς οὔ* (Πλ. *Φαίδρ*. 263)· τὸ *μὲν* ὅμως οὐχὶ πάντοτε· *ἡ φύσις εἰς τὰ μὲν οἷά τε, εἰς δὲ τὰ οὔ*

Τὸ ἄρθρον ἐπὶ προσηγορικοῦ καὶ κυρίου ὀνόματος.

§. 78. Ἐπὶ τῆς ἐπιθετικῆς ἤτοι συνθετικῆς πλοκῆς τοῦ προσηγορικοῦ καὶ κυρίου ὀνόματος γίνονται πολλαὶ ποικιλίαι. Ἐπὶ *ποταμῶν* προτάσσεται τὸ κύριον μετὰ τοῦ ἄρθρου· *ἐπὶ τὸν Εὐφράτην ποταμόν* (Ξ. *Ἀν*. Α, δ', 11. Δ', ε, 2). — *παρὰ τὸν Φᾶσιν ποταμόν* (Ξ. *Ἀν*. Δ', ς', 4). — *ἐπὶ τὸν Πύραμον ποταμόν* (Ξ. *Ἀν*. Α, δ', 1). — *ἀπὸ τοῦ Τίγρητος ποταμοῦ* (Ξ. *Ἀν*. Α, ζ', 15), κτλ.

§. 79. Τοῦτο εἶναι τὸ γενικώτερον· λέγεται ὅμως καὶ *ὁ ποταμὸς ὁ Εὐφράτης*. — *ἐπὶ τὸν ποταμὸν τὸν Ἐρινεόν*, παρὰ Θουκυδίδῃ (Ζ', 82), καὶ συχνάκις παρὰ τοῖς μετέπειτα. Παρ᾽ Ἡροδότῳ παραλείπεται τὸ ἄρθρον, καὶ παρὰ Θουκυδίδῃ ἐνίοτε, ἀλλὰ μετὰ προθέσεων· *ὑπὲρ Παντακύου* (παρ᾽ ἄλλοις, *Πανταγίου*) *ποταμοῦ* (Θ. ς', 4). —

μέχρι Ἴστρου ποταμοῦ (Θ. Β΄, 97)· ἄλλως δ' ἐνάρθρως· ἐντὸς τοῦ Ἴστρου ποταμοῦ (Θ. Β΄, 96).—*μέχρι τοῦ Ὀσκίου ὄρους* (Θ. Β΄, 96)· *τὸ δὲ Ἀχέρων ποταμός* (Θ. Α΄, 46) καὶ (Ξ. Ἀν. Ε΄, γ΄, 8) *ποταμὸς Σελινοῦς* = ποταμός, ὄνομα Ἀχέρων, ὄνομα Σελινοῦς, κτλ.

§. 80. Τὸ αὐτὸ ἰσχύει καὶ περὶ ὀρέων· *τὸ Αἰγάλεων ὄρος* (Θ. Β΄, 19).—*τὸ Παρθένιον ὄρος* (Ἡρ. Ϛ΄, 105).—*τὸ Πήλιον ὄρος* (Ἡρ Ζ΄, 129). Ἐπὶ δὲ διαφορᾶς γένους, προτάσσεται ἢ ἐπιτάσσεται τὸ κύριον μετὰ τοῦ ἄρθρου, *ἡ Αἴτνη τὸ ὄρος* (Θ. Γ΄, 116).—*Πάρνης τὸ ὄρος* (Θ. Δ΄, 96)· καὶ ἐπαναλαμβανομένου τοῦ ἄρθρου· *τὸ ὄρος ἡ Ἰστώνη* (Θ. Γ΄, 85). Ἔτι δὲ καὶ ἀνάρθρως· *ἐκ Πίνδου ὄρους*, (Θ. Β΄, 102), κτλ.

§. 81. Ἐπὶ *λιμνῶν* λέγεται *ἡ Βόλβη λίμνη* (Θ. Α΄, 58. Δ΄, 103). — *Ἀχερουσία λίμνη* (Θ. Α΄, 46), καὶ *εἰς τὴν λίμνην τὴν Ἀχερουσιάδα* (Πλ. *Φαίδ.* 113). Ἐπὶ ἀκρωτηρίων· *ἐπὶ ἄκραν Ἰαπυγίαν* (Θ. Ϛ΄, 30).—*ἡ ἄκρα τὸ Χειμέριον* (Θ. Α΄, 46).—*ἡ Λευκίμμη τῆς Κερκύρας ἀκρωτήριον* (Θ. Α΄, 30), κτλ.

§. 82. Ἐπὶ *πόλεων*· *Ἡράκλεια ἡ ἐν Τραχῖνι πόλις* (Θ. Γ΄, 100). —*Ἡράκλειαν τὴν ἐν Τραχινίᾳ* (Θ. Γ΄, 92).—*ἐν Ἡρακλείᾳ τῇ Τραχινίᾳ* (Ξ. *Ἑλλ.* Α΄, β΄, 18).—*Ἴνησσα τὸ σικελικὸν πόλισμα* (Θ. Γ΄, 105). Ἀπαντᾶται καὶ *ἡ Μένδη πόλις* παρὰ Θουκυδίδῃ (Δ΄, 130), ἀλλ' εἶναι ἀμφιβαλλόμενον. Λέγεται ὅμως *τὴν πόλιν τοὺς Ταρσούς* (Ξ. Ἀν. Α΄, β΄, 26). — καὶ ἀνάρθρως *Ἀνθήνην πόλιν* (Θ. Ε΄, 41) = μίαν πόλιν ὀνόματι Ἀνθήνην. Ἐπὶ *φρουρίων καὶ χωρίων*· *ἡ Λήκυθος τὸ φρούριον* (Θ. Δ΄, 113). — *τὸ φρούριον τὸ Λάβδαλον* (Θ. Ζ΄, 3).—*τὸ χωρίον αἱ Ἐννέα ὁδοί* (Θ. Α΄, 101). Ἐπὶ νήσων· *Τραγία ἡ νῆσος* (Θ. Α΄, 116).—*ἡ νῆσος ἡ Σφακτηρία* (Θ. Δ΄, 8), ἀλλὰ σπανιώτερον τοῦτο, διότι προτάσσεται συνήθως τὸ κυριώτερον. Ἴδε κατωτέρω §. 88.

§. 83. Ἐπαναλαμβάνεται δὲ τὸ ἄρθρον ἐπὶ τῆς λέξεως *ὄνομα*· *ἐκ δὲ τούτων ἀμφοτέρων τῶν ὀνομάτων ἡ Τηθὺς τὸ ὄνομα σύγκειται* (Πλ. *Κρατ.* 402). — *τὸ ὄνομα ὁ Μακάρτατος*. Οὕτω δὲ καὶ *τοὺς ἔχοντας τὸ ὄνομα τοῦτο τὸ καλὸς κἀγαθός;* (Ξ. *Οἰκ.* Ϛ΄, 14). — *μεταλάβωμεν τὰ ὀνόματα πάλιν τὸ ἡδύ τε καὶ ἀνιαρόν* (Πλ. *Πρωτ.* 355). Λέγεται δὲ σταθερῶς *ἡ βουλὴ οἱ πεντακόσιοι*.

§. 84. Τὰ ἀνωτέρω, ποταμῶν, ὀρέων, κτλ, ὀνόματα ἐκφέρονται

καὶ διὰ γενικῆς τοῦ κυρίου ὀνόματος· *ὁ τῆς Λήθης ποταμὸς* (Πλ. *Πολ.*Ί,621). — *τὸ ὄρος τῆς Ἰστώνης* (Θ.Δ',46) καὶ *Κάνης ὄρος* (Ἡρ.Ζ', 42)· ἐπὶ πόλεων συνηθέστατον τὸ *ἡ Ἀθηναίων* ἢ *ἡ τῶν Ἀθηναίων πόλις* καὶ *ἡ πόλις ἡ Ἀθηναίων*· ποιητικώτερον δὲ καὶ Ὁμηρικώτερον τὸ (Εὐρ.*Ἑλ.*105.*Τρ.*1263, καὶ πολλαχοῦ) *Ἰλίου πόλις*.

§. 85. Παρ' Ὁμήρῳ τὸ εἰς τὰ *πόλις*, *πτολίεθρον* καὶ *ἄστυ* κατὰ γενικὴν προστιθέμενον ὄνομα εἶναι· ά. τὸ ὄνομα τοῦ βασιλέως· *Πριάμοιο πόλις*. — *ἄστυ Πριάμου*. — *Λάμου πτολίεθρον* (Ἰλ. Ά, 19. Β, 802. Ὀδ. Κ. 81. καὶ πολλαχοῦ)· 6'. τὸ ὄνομα τοῦ ἔθνους *Τρώων πτολίεθρον* (Ἰλ. Α, 164, καὶ πολλαχοῦ)· γ'. τὸ ὄνομα αὐτῆς τῆς πόλεως· *πόλις Ἰλίου*. — *Ἰλίου πτολίεθρον*. — *ἄστυ Ἰλίου* (Ἰλ. Ε, 642. Δ, 33. Φ, 128). Κατὰ ταῦτα τὸ ἀνωτέρω τοῦ Εὐριπίδου. Τὸ ὄνομα τῆς χώρας, ὡς ἂν εἴη *Θεσσαλίας πόλις*, οὐ τίθεται· διότι τὸ (Ὀδ. Α, 2) *Τροίης πτολίεθρον* δὲν εἶναι=Τρωϊκῆς γῆς ἢ χώρας πτολίεθρον, ἀλλὰ = τὸ πτολίεθρον Τροία· διότι τὸ *Τροία* ἐκλαμβάνεται καὶ=Τρωϊκὴ γῆ, χώρα, (Ἰλ. Γ, 74. Ν, 433) καὶ=ἡ πόλις *Ἴλιος* (Ἰλ. Β, 141). Ἐν δὲ τοῖς (Ἰλ. Ξ, 281) *Λήμνου τε καὶ Ἴμβρου ἄστυ*, καὶ (Ὀδ. Σ, 2) *κατὰ ἄστυ Ἰθάκης*, αἱ πόλεις εἶναι ὁμώνυμοι ταῖς νήσοις. Ἴδε **Spohn de Agro Trojano in Carminibus Homeicis Descriptio. p. 11.**

§. 86. Ὅτε εἰς θεοῦ ὄνομα προστίθεταί τι ἐπωνύμιον, τότε ἢ τίθεται τὸ ἄρθρον ἐπὶ ἀμφοτέρων ἢ παραλείπεται· *ὁ Ζεὺς ὁ σωτήρ*, καὶ *Ζεὺς σωτήρ* (Ξ. *Ἀν.* Ά, ή, 17. Γ', 6', 9), ἀλλὰ καὶ *Δία τὸν Ὀλύμπιον* (Θ. Γ', 14). Ἐπὶ ἐθνικῶν ὀνομάτων, ὅταν εἰς τὸ γενικὸν ὄνομα τῆς ὅλης φυλῆς προστίθεται τὸ ὄνομα γένους ὁλοκλήρου τῆς αὐτῆς, αὐτὸ δέχεται τὸ ἄρθρον· *Θρᾷκες οἱ Βιθυνοί* (Ἡρ.Α',28), *οἱ Βιθυνοὶ Θρᾷκες*, καὶ *ἡ Βιθυνὶς Θρᾴκη* (Ξ. *Ἑλλ.* Α', γ', 2. Γ', 6', 2). Ἐπὶ προσωπικῶν· *Ξενίας ὁ Ἀρκάς* (Ξ. *Ἀν.* Α', δ', 7). — *ὁ παῖς με ὁ Σάτυρος ἀπέδρα* (Πλ. *Πρωτ.* 310). — *μάντις παρῆν Ἀρηξίων, Ἀρκάς· ὁ δὲ Σιλανὸς ὁ Ἀμβρακιώτης ἤδη ἀποδεδράκει* (Ξ. *Ἀν.* ϛ', δ', 13).

Τὸ ἄρθρον ἐπὶ ἐπιθέτου καὶ οὐσιαστικοῦ.

§. 87. Ἐπὶ οὐσιαστικοῦ καὶ ἐπιθέτου προσδιοριστικοῦ τὸ ἄρθρον τίθεται πρὸ τοῦ ἐπιθέτου· *ὁ ἀγαθὸς ἀνὴρ* ἢ *ἀνὴρ ὁ ἀγαθός*· ὄχι

ὅμως ὁ *ἀνὴρ ἀγαθός*, οὔτε *ἀγαθὸς ὁ ἀνήρ*· διότι διὰ τῆς πλοκῆς ταύτης ἀποτελεῖται πρότασις = *ὁ ἀνήρ ἐστιν ἀγαθός* = *ἀγαθός ἐστιν ὁ ἀνήρ*.

§. 88. Προτάσσεται δὲ ἐν τούτοις τὸ κυριωδέστερον καὶ σημαντικώτερον· *ἄνδρα τὸν σοφόν* (Εὐρ. ἐν *Ἀποσπ. Κρησσῶν*).—*τί διαφέρει ἄνθρωπος ἀκρατὴς θηρίου τοῦ ἀκρατεστάτου;* (Ξ. *Ἀπ.* Δ΄, ε΄, 11· ἀμαθεστάτου παρὰ Κοραῇ) — *πῶς ποτε ἡ ἄκρατος δικαιοσύνη πρὸς ἀδικίαν τὴν ἄκρατον ἔχει εὐδαιμονίας τε πέρι τοῦ ἔχοντος καὶ ἀθλιότητος;* (Πλ. *Πολ.* Η, 545) — *αἱ δεύτεραί πως φροντίδες σοφώτεραι* (Εὐρ. *Ἱππ.* 436).—*τὰ μεγάλα δῶρα τῆς τύχης ἔχει φόβον* (Γν.). Ἴδε καὶ κατωτέρω.

§. 89. Καὶ ὁ μετὰ τῆς προσωπικῆς ἀντωνυμίας, πρώτου ἢ δευτέρου προσώπου, προστιθέμενος προσδιορισμὸς δέχεται τὸ ἄρθρον· *ἡμεῖς οἱ Ἕλληνες*.—*ἡμεῖς γε οἱ Κρῆτες τὴν Ἑλλάδα φαμὲν σῶσαι* (Πλ. *Ν.* Δ΄, 707). —*χαίρω ἀκούων ὑμῶν τῶν σοφῶν* (Πλ.). Ὡσαύτως καὶ ὅταν παραλείπηται ἡ ἀντωνυμία· *οὐ σφόδρα χρώμεθα οἱ Κρῆτες τοῖς ξενικοῖς ποιήμασιν* (Πλ. *Ν.* Γ΄, 680). —*οἱ πολλοὶ τοῖς ὀλίγοις προΐεσθε τὰ τῆς δημοκρατίας ἰσχυρά* (Αἰσχίν. *Κτησ.* §. πς΄). Ἴδε σ. 19. §. 22.

§. 90. Ὅταν δὲ προτάσσηται τὸ οὐσιαστικόν, ἐπαναλαμβάνεται τὸ ἄρθρον ἐπὶ ἀναφορικῆς σημασίας (§. 26), καὶ οὕτω τίθενται δύο ἄρθρα· « *τῶν δύο ἄρθρων δύο ἀναφορὰς διαφόρους δηλούντων* » (Ἀπολλώνιος)· *ὀχληρὸν ὁ χρόνος ὁ πολύς* (Μέν.). — *τὰς μεγάλας ἡδονὰς καὶ τὰ ἀγαθὰ τὰ μεγάλα* (Ξ.).— *νόμος αἰσχρός, ὅταν κύριος ᾖ, τῆς πόλεως ὄνειδός ἐστι τῆς θεμένης* (Δ.). — *διοικοῦνται αἱ μὲν τυραννίδες καὶ ὀλιγαρχίαι τοῖς τρόποις τῶν ἐφεστηκότων, αἱ δὲ πόλεις αἱ δημοκρατούμεναι τοῖς νόμοις τοῖς κειμένοις* (Αἰσχίν. *Τιμάρχ.* §. 2). Καὶ ἐπὶ τῶν προσωπικῶν ἐνίοτε, ὅταν τὸ κύριον ἦναι περίφημον· *ὁ Σόλων ὁ παλαιός* (Ἀρφ. *Ν.* 1189).

§. 91. Τὰ αὐτὰ ἰσχύουσι καὶ περὶ τῶν ἐπιθετικῶς ἐκλαμβανομένων ἐπιῤῥημάτων, ἐξαιρέτως τόπου, χρόνου, μέτρου, καὶ μεγαλείου σημαντικῶν· *οἱ ταύτῃ ἠπειρῶται* (Θ.).—*τὴν ἐκεῖ παίδευσιν* (Ἰσ. *Πανηγ.* μά· παρὰ Κοραῇ *τὴν ἐκείνων*).—*ἀνέστησε τὸ ξυμμαχικὸν τὸ ἐκείνῃ πᾶν* (Θ. Δ΄, 77). — *ὁ μεταξὺ χρόνος*. — *τῆς πάλιν μέμνησ᾽ ὁδοῦ* (Εὐρ. *Ὀρ.* 125).—*ἄχρι τῆς σήμερον ἡμέρας* (Δ.).—

ἐν τῷ τέως χρόνῳ ἐκολάζετε τοὺς δωροδοκοῦντας (Λυσ.).— *οὐδὲν δίκαιόν ἐστιν ἐν τῷ νῦν γένει* (Εὐρ. *᾿Αποσπ.*). — *τὴν ἤδη χάριν τοῦ μετὰ ταῦτα χρόνου πάντες περὶ πλείονος ποιεῖσθε* (Δημ.).— *τὴν παραυτίχ' ἡδονὴν* (Γν.).—*ὑπερήφανόν που γίγνεθ' ἡ λίαν τρυφὴ* (Μέν.). — *ἡ ἄγαν ἐλευθερία εἰς ἄγαν δουλείαν μεταβάλλει* (Πλ. *Πολ.* Η, 564).— *εἶχον ἡγεμόνας τῶν πάνυ στρατηγῶν* (Θ.). Ἐνταῦθα ἀνάγονται καὶ τὰ ἔχοντα τὴν ἔννοιαν τοῦ ὄντως καὶ ἀληθῶς· *ἐκεῖνός ἐστιν ὁ ἀληθῶς οὐρανὸς καὶ τὸ ἀληθῶς φῶς καὶ ἡ ὡς ἀληθῶς γῆ* (Πλ. *Φαιδ* 109). — *ἐχώρησαν ἐπὶ τὴν ἄντικρυς ἐλευθερίαν* (Θ. Η, 64).—*τοὺς ὁμολογουμένως δούλους ἠξίου βασανίζειν* (Δημ.).—*μόνην ἔστεργε τὴν ἁπλῶς δίκην* (Σοφ. ἐν *᾿Αποσπάσμ.*). Ἴδε σ. 8. §. 3-4.

§. 92. Ἐπίσης ἁρμόζουσι τὰ περὶ ἄρθρου καὶ εἰς τὰ μετὰ γενικῆς συντασσόμενα· *οὐκ ἀλλότριον ἡγεῖται ὁ ᾿Αθηναίων δῆμος τὸν Θηβαίων δῆμον* (Δ.).—*τὸ μὲν ἱππικὸν τὸ ἐκείνων οὕτω μάχεται, τὸ δὲ ὁπλιτικόν τό γε τῶν Ἑλλήνων, ὡς ἐγὼ λέγω* (Πλ.*Λάχ.*191). Ἴδε σ. 46. καὶ ἑπομένας. Ὡσαύτως καὶ τὰς *θηλείας ἁρμόττει περὶ τὴν ὀκτωκαίδεκα ἐτῶν ἡλικίαν συζευγνύναι* (Ἀρτλ.). Πολλάκις δὲ συμπίπτουσι καὶ πολλὰ ἄρθρα ὁμοῦ· *τὸ τὴν τοῦ βελτίονος δόξαν μὴ φοβεῖσθαι διὰ θράσος τοῦτ' αὐτό ἐστι σχεδὸν ἡ πονηρὰ ἀναισχυντία* (Πλ. *Ν* Γ', 70·). — *τὰ τῆς τῶν πολλῶν ψυχῆς ὄμματα καρτερεῖν πρὸς τὸ θεῖον ἀφορῶντα ἀδύνατα* (Πλ. *Σοφ.* 254).

§. 93. Σπανιώτερον τίθεται ἡ δοτικὴ μετὰ οὐσιαστικοῦ ἢ οὐσιαστικοειδοῦς ἀντωνυμίας κατὰ τὸν ἀνωτέρω τρόπον· *πρὸς ἐκείνην τὴν Μαραθῶνι ὑμῶν οὐδεὶς οὐδ' ἐγχειρεῖ πολεμεῖν* (Ἀρφ. *Θ.* 806). — *εὔχεται ἐν τῷ ᾿Ελευσῖνι ἱερῷ* (Λυσ.).—*εἰς τὴν ἐκκλησίαν, τὴν τῇ ἕκτῃ λέγω, ἔκδοτον Κερσοβλέπτην ἐποίησεν* (Αἰσχ.). — *ὁ Θρᾳξὶ μάντις εἶπε Διόνυσος τάδε* (Εὐρ *Ἑκ.* 1267) —*τὸ τῷ ὄντι ψεῦδος οὐ μόνον ὑπὸ θεῶν, ἀλλὰ καὶ ὑπ' ἀνθρώπων μισεῖται* (Πλ. *Πολ.* Β',382).—*βούλονται τὰ αὐτοῖς ἀγαθά* (Ἀρτλ.).—*τὴν αὐτοῖς ὁμοιότητα τῆς διαγωγῆς ἀεὶ ἕξουσιν* (Πλ. *Θεαιτ.* 177).

§. 94. Συχνότατα δὲ συνδέονται διὰ τοῦ ἄρθρου πρὸς οὐσιαστικὰ ἔμψυχα ἢ ἄψυχα καὶ πτώσεις ἐμπρόθετοι· *ὁ νομοθέτης τὸν εἰς ὁτιοῦν ὑβριστὴν οὐκ ἐπιτήδειον ἡγήσατο συμπολιτεύεσθαι* (Αἰσχ. *Τιμ.* §. δ'). — *τῶν ἀγγέλων ἐγένετο τῶν παρὰ βασιλέα* (Πλ. *Πολ.* Β',

360).—*Κῦρος ἥσθη, τὸν ἐκ τῶν Ἑλλήνων εἰς τοὺς βαρβάρους φόβον ἰδών* (Ξ. Ἀν. Α΄, ϐ΄, 18).—*ὁ ἐν καιρῷ μόχθος πολλὴν εὐδαιμονίαν τίκτει θνητοῖσι τελευτῶν* (Εὐρ. Ἀποσπ. Τημεν.). — *ἡ γῆ ἑκοῦσα παρέχει τὴν καθ' ἡμέραν τροφὴν* (Φιλήμ.).

§. 95. Καὶ ἡ *ἐκ* καὶ ἡ *ἀπὸ* καὶ ἡ *παρὰ* τίθενται κατὰ τὸν ἄνω τρόπον, ὅταν ὑπάρχῃ τοιοῦτον ῥῆμα τὸ ὁποῖον καὶ ἄνευ τοῦ ἄρθρου δέχεται τὴν τοιαύτην πρόθεσιν· ὅθεν, ὡς λέγεται *ἐκόμισεν ἐκ Μήδων χρυσίον*, οὕτω καὶ *ἐκόμισε τὸ ἐκ Μήδων χρυσίον*. — *Ἄρθμιος τὸν χρυσὸν τὸν ἐκ Μήδων εἰς Πελοπόννησον ἤγαγεν* (Δημ. Φιλ. Γ΄, 121). — *οἱ ἐκ τῶν Ἀθηνῶν πρέσβεις οὐδὲν ἦλθον πράξαντες* (Θ. Γ΄, 5).—*ἀδύνατοι ἦσαν οἱ ἀπὸ θαλάσσης Ἀκαρνᾶνες ξυμβοηθεῖν* (Θ. Β΄, 80).—*κοὐθ' ἡ παρ' ἡμῶν σοὶ γενήσεται χάρις* (Εὐρ. Ἀλκ. 71). Ἴδε τὸν προηγούμενον παράγραφον.

§. 96. Τὸ αὐτὸ γίνεται καὶ διὰ τῶν ἀντιστοιχούντων ἐπιῤῥημάτων εἰς *θεν· τὸν ἐνθένδε πόλεμον εἰς τὴν ἤπειρον διοριοῦμεν* (Ἰσ. Πανηγ. μϛ΄)=μακρὰν τῶν ὁρίων ποιήσομεν. —*ὅπως εἴργωσι τοὺς ἐκεῖθεν ἐπιβοηθεῖν* (Θ. Α΄, 62)=ὅπως εἴργωσι τοὺς ἐκεῖ βοηθεῖν ἐκεῖθεν. Παρὰ δὲ Πλάτωνι (*Ἀπολ.* 40) *τὸ τεθνάναι μεταβολή τις τυγχάνει οὖσα καὶ μετοίκησις τῆς ψυχῆς* (παρ' ἄλλοις, *τῇ ψυχῇ*) *τοῦ τόπου τοῦ ἐνθένδε εἰς ἄλλον τόπον*· οὕτω καὶ *τοὺς ἐκ Πύλου* (Ἀρφ. *Νεφ.* 186. Ἴδε καὶ *Ἱππ.* 1203)=τοὺς τὸ πάλαι ποτὲ ἐν Πύλῳ ληφθέντας καὶ ἐκ Πύλου ἐνταῦθα ἀχθέντας.

§. 97. Τοιαῦτά τινα καὶ τὰ *ξυνεπεύχοντο ὁ ἄλλος ὅμιλος ὁ ἐκ τῆς γῆς* (Θ. ϛ΄, 32) = ὁ ἐν τῇ γῇ ὅμιλος ξυνεπεύχετο ἐκ τῆς γῆς. —*ἦν γέλως καὶ κρότος ὑπὸ τῶν ἐκ τῆς ὁλκάδος* (Πλ. *Λάχ.* 184). —*οὐκ ἐλείπετο τὰ ἀπὸ τοῦ καταστρώματος τῆς ἄλλης τέχνης* (Θ. Ζ΄, 70). Τοὐναντίον προθέσεις σημαίνουσαι τὴν *πρός τι κίνησιν* τίθενται εἰς δήλωσιν ἠρεμίας δυνάμει τοῦ ῥήματος· *ἀποδημήσας μετὰ τῶν εἰς Μιτυλήνην στρατιωτῶν ἐτελεύτησεν* (Ἰσαῖος)· ἢ κατὰ σύμπτυξιν ἐννοίας· *τὰ οἴκαδε ποθεῖ* (Ξ. *Π.* Α΄, γ΄, 4)=οἴκαδε ἀποβλέπων ποθεῖ τὰ οἴκοι.

Τὸ ἄρθρον ἐπὶ δύο ἐπιθετικῶν προσδιορισμῶν.

§. 98. Ὅταν δύο ἐπιθετικοὶ προσδιορισμοὶ συνδέωνται διὰ τοῦ ἄρθρου μετὰ τοῦ οὐσιαστικοῦ, τότε τίθενται κατὰ τέσσαρας τρόπους· α΄. τίθενται ἀμφότεροι μεταξὺ τοῦ ἄρθρου καὶ τοῦ οὐσιαστι-

κοῦ· *οἱ ξύμπαντες ἄλλοι φίλοι* (Πλ. *Φαίδρ.* 255). — *ἔπεμπον εἰς τὰς ἄλλας ἀρκαδικὰς πόλεις* (Ξ. *'Ελλ.* Ζ', δ', 38)· β'. τίθεται δ εἷς αὐτῶν μετὰ τὸ οὐσιαστικόν, ἐπαναλαμβανομένου τοῦ ἄρθρου· *ἔθαψα ἄρτι γενειάσκοντα τὸν ἄριστον παῖδα τὸν ἀγαπητόν* (Ξ. *Π.* Δ', ς', 5). — *ἐγένετο τὸ εἰωθὸς σημεῖον τὸ δαιμόνιον* (Πλ. *Θεάγ.* 129)· γ'. τίθενται ἀμφότεροι μετὰ τὸ οὐσιαστικόν, ἐπαναλαμβανομένου τοῦ ἄρθρου· *γίγνεται ὁ τόκος ὁ ἔγγειος ὁ ἔφεκτος πεντακόσιαι δραχμαί* (Δ.).—*πότερον δυνατὴ φύσις ἡ ἀνθρωπίνη ἡ θήλεια τῇ τοῦ ἄῤῥενος γένους κοινωνῆσαι ἐς ἅπαντα τὰ ἔργα ἢ οὐδὲ ἐς ἕν;* (Πλ. *Πολ.* Ε, 453) δ'. τίθενται ἀμφότεροι πρὸ τοῦ οὐσιαστικοῦ, ἐπαναλαμβανομένου τοῦ ἄρθρου· *τὸν ἄλλον τὸν ἐμὸν φίλον γιγνώσκεις* (Λυσ). — *ἐν τῇ ἀρχαίᾳ τῇ ἡμετέρᾳ φωνῇ αὐτὸ συμβαίνει τὸ ὄνομα* (Πλ. *Κρατ.* 398).

§. 99. Τὸ πρῶτον γίνεται κυρίως, ὅταν τὸ ἓν ἐπίθετον ἐννοῆται μετὰ τοῦ οὐσιαστικοῦ ἡνωμένον, καὶ ἐπ' αὐτοῦ τίθεται τὸ ἄλλο ἐπίθετον· *οἱ ξύμπαντες ἄλλοι—φίλοι.— αἱ ἄλλαι ἀρκαδικαὶ—πόλεις*· οὕτω καὶ *τὰ τῆς προτέρας ἀνοήτου ἀρχῆς ὁρκωμόσια* (Πλ. *Φαίδρ.* 241), ἡ=*τὰ τῆς προτέρας ἀρχῆς ἥτις ἦν ἀνόητος*.

§ 100. Τὸ δεύτερον καὶ τρίτον γίνεται, ὅταν ἕκαστον ἐπίθετον ἐννοῆται χωρίς· *τοὺς ἄλλους ποιητὰς τοὺς ἀγαθούς*= τοὺς ἄλλους ποιητάς, τοὺς ἀγαθοὺς ποιητάς.—*ὁ τόκος ὁ ἔγγειος*, καὶ *ὁ τόκος ὁ ἔφεκτος*. Ὅταν δὲ ἀμφότερα τὰ ἐπίθετα πρέπῃ ἐπὶ τὸ ἐμφατικώτερον νὰ ἀναδεικνύωνται, τότε τίθενται κατὰ τὸν τέταρτον τρόπον· *ἐὰν οὖν σκοπῇς καὶ τοῦτο κατὰ τὴν ἀττικὴν τὴν παλαιὰν φωνὴν* (Πλ. *Κρατ.* 398).—*παρὰ τὴν χαλκῆν τὴν μεγάλην 'Αθηνᾶν ἐκ δεξιᾶς ἕστηκεν* (Δημ. *Παραπρ.* 428. παρ' ἄλλοις, *ἐν δεξιᾷ*).

§. 101. Καὶ τὸ *ἄλλος* μετὰ οὐσιαστικοειδοῦς συμπλεκόμενον δέχεται τὸ ἄρθρον· *τῶν τε πρέσβεων τῶν ἐκεῖθεν ἡκόντων καὶ τῶν ἄλλων τῶν εἰδότων ἀκηκόατε μαρτυρούντων* (Ἰσ. *περὶ Ζεύγους*,ά). —*ἰατροὺς εἰσάγουσι καὶ τἄλλα τὰ πρὸς ὑγίειαν ἐπιμελῶς παρασκευάζουσιν* (Ξ. *'Απ.*Β', δ', 3).

§. 102. Συνηθέστερον δὲ συνδέονται διὰ τοῦ ἄρθρου μετὰ τοῦ οὐσιαστικοῦ δύο ἑτεροειδεῖς προσδιορισμοί, ἐπιθετικὸς καὶ γενική· *τὸ τῶν πολιτῶν βέλτιστον μέρος* (Πλ.). Ἀκριβέστερον δὲ εἰπεῖν, ἡ γενικὴ εἶναι προσδιορισμὸς τοῦ προσδιορισμοῦ (σ. 36, §. 5). Ἐπὶ

τῆς τοιαύτης πλοκῆς δυνατὸν ὁ εἷς ἢ καὶ οἱ δύο προσδιορισμοὶ νὰ τεθῶσι μετὰ τὸ οὐσιαστικόν, ἐπαναλαμβανομένου τοῦ ἄρθρου· ὁ *Μουσῶν χορὸς ὁ παιδικὸς ὀρθόταt' ἂν εἰσίοι πρῶτος* (Πλ. *Ν.* Β', 664) — *οἱ Ἀθηναῖοι τὰ τείχη τὰ ἑαυτῶν τὰ μακρὰ ἐπετέλεσαν* (Θ. Α, 108). Ἐπίσης δὲ καὶ προτάσσονται ἀμφότεροι μετὰ διπλοῦ ἄρθρου ἐπὶ τὸ ἐμφατικώτερον· *τί δὲ δὴ ἡ σεμνὴ αὕτη καὶ θαυμαστὴ ἡ τῆς τραγῳδίας ποίησις ἐφ' ᾧ ἐσπούδακεν;* (Πλ. *Γοργ.* 502) Ὡσαύτως καὶ *Κύλων ἐν τῇ τοῦ Διὸς τῇ μεγίστῃ ἑορτῇ κατέλαβε τὴν Ἀθηναίων ἀκρόπολιν* (Θ. Α, 126).

§. 103. Ὅταν τὸ ἐπίθετον προτάσσηται τοῦ ἐνάρθρου οὐσιαστικοῦ ἢ ἕπηται αὐτοῦ, μὴ ἐπαναλαμβανομένου τοῦ ἄρθρου, τότε ἐπέχει τόπον κατηγορουμένου. Εἶναι δὲ ἐπικρατέστερον τὸ προτασσόμενον· *ὀλίγον τὸ χρηστόν ἐστιν* (Ἀρφ.) = τὸ χρηστόν ἐστιν ὀλίγον. — *ἦσαν πεντεκαίδεκα οἱ στρατηγοὶ αὐτοῖς* (Θ.). — *οἱ λόγοι ψευδεῖς*, κτλ. Ὡσαύτως καὶ ἐπὶ τῶν πλαγίων· *ἐφημέρους γε τὰς τύχας κεκτήμεθα* (Γν.) = αἱ τύχαι ἃς κεκτήμεθα ἐφήμεροί εἰσιν. — *πολλάκις μικραὶ δυνάμεις μεγάλας τὰς ῥοπὰς ἐποίησαν* (Ἰσ. *Παν.* λή.). — *θεοὺς προειπὼν τοὺς θεοὺς ψευδεῖς τίθης* (Σ.*Φ*.992). — *οἱ Ἀθηναῖοι ἡγοῦντο αὐτονόμων τὸ πρῶτον τῶν ξυμμάχων* (Θ. Α, 97). Ὡσαύτως καὶ ἐμπροθέτως· *παρ' ἑκόντων τῶν συμμάχων τὴν ἡγεμονίαν ἐλάβομεν* (Ἰσ. *Συμμ.* ά.)=οἱ σύμμαχοι ἑκόντες παρέδωκαν=οἱ σύμμαχοι ἦσαν ἑκόντες.

§. 104. Τὸ αὐτὸ γίνεται καὶ ἐπὶ μετοχῶν· *τοῖς Θραξὶ πολέμιον ἦν τὸ χωρίον αἱ Ἐννέα ὁδοὶ κτιζόμενον* (Θ. Α', 100)=τὸ χωρίον ἐκτίζετο, καὶ τὸ χωρίον ἦν πολέμιον. — *οἱ Πελοποννήσιοι ἅμα τῷ σίτῳ ἀκμάζοντι ἐστράτευσαν ἐς τὴν Ἀττικὴν* (Θ. Γ, 1).=ὁ σῖτος ἤκμαζε, κτλ.—*ἅμα τῷ ἡλίῳ δύοντι κατέλαβον τὴν ναῦν* (Ξ.).

§. 105. Κατὰ τὸν ὅμοιον τρόπον ἐννοητέον καὶ τὸ *μέσος ὁ τόπος*= ὁ τόπος περὶ οὗ ὁ λόγος ἐστὶ μέσος = τὸ μέσον τοῦ τόπου· σπανιώτερον δὲ λέγεται *ὁ τόπος μέσος*, διότι τὸ *μέσος* προτάσσεται ὡς τὸ ἐπικρατέστερον· τοὐναντίον *ὁ μέσος τόπος* ἢ *ὁ τόπος ὁ μέσος*=ὁ μεταξὺ δύο ἄλλων κείμενος τόπος. = *ἥμισυς ὁ βίος* ἢ *ὁ βίος ἥμισυς* = τὸ ἥμισυ τοῦ βίου· οὕτως *ἄκρα ἡ χεὶρ* καὶ *ἡ χεὶρ ἄκρα*=τὸ ἄκρον τῆς χειρός.—*Κῖος ποταμὸς μέσον σχίζει τὸν Αἶμον* (Ἡρ. Δ', 49)=τὸ μέσον τοῦ Αἵμου.—*τὸν μέσον Αἶμον* ἤθελεν

εἶναι=πλειόνων Αἵμων ὄντων τὸν μέσον. Καὶ ἀνάρθρως δὲ τὰ τοιαῦτα· *Νεῖλος μέσην Αἴγυπτον σχίζει* (Ἡρ. Β', 17).— *ἡ πρόσκλησις γέγονεν ἐν τῇ ἀγορᾷ μέσῃ* (Δημ.) = ἐν τῷ μέσῳ τῆς ἀγορᾶς· *ἐν τῇ μέσῃ ἀγορᾷ*, ἤθελε σημαίνει ἐν τῇ μέσῃ ἐκ πολλῶν ἀγορῶν· οὕτω *τὸν ὀξὺν πέλεκυν* καὶ *ὀξὺν τὸν πέλεκυν*· τὸ πρῶτον διαστέλλει πέλεκυν ἄλλου πελέκεως, τὸν ὀξὺν τοῦ ἀμβλέος, τὸ δεύτερον τοῦ αὐτοῦ πελέκεως διάφορον κατάστασιν, τὸν πέλεκυν ὀξὺν ὄντα, κτλ. οὕτως *ἥδετο ἐπὶ πλουσίοις τοῖς πολίταις* = ὅτε οἱ πολῖται ἦσαν πλούσιοι. = *ἐπ' ἄκροις τοῖς ὄρεσιν*.—*καλόν γέ μοι τοὔνειδος ἐξωνείδισας*. (Εὐρ. *Ἰφ. Αὐλ.* 305) κτλ.

§. 106. Καὶ τὸ *ὅλος* ἄνευ ἢ μετ' ἄρθρου, καὶ τούτου πάλιν διαφόρως τιθεμένου, διαφόρως ἐκλαμβάνεται· *ὅλη πόλις*=μία ὁλόκληρος πόλις· *ἄρχων οὐκ ἄν ποτε γένοιτο ἱκανὸς ὅλης πόλεως* (Πλ.) =μιᾶς ὁλοκλήρου πόλεως.— *χαλεπὸν μὲν καὶ ἕνα ἄνθρωπον ἀργὸν τρέφεσθαι, πολὺ δ' ἔτι χαλεπώτερον οἶκον ὅλον* (Ξ. *Π.* Α, ς', 17)=εἷς οἶκος ὁλόκληρος —*ὅλῳ στρατοπέδῳ* (Πλ.), κτλ.—*πόλις ὅλη*= ὁλόκληρος μία πόλις, ἀντιθετικῶς ὡς πρὸς ὁλόκληρον τόπον.

§. 107. Ἐνάρθρως δὲ *ἡ ὅλη πόλις* = ὁλόκληρος ἡ περὶ ἧς ὁ λόγος πόλις, ἀντιθετικῶς πρὸς ἕκαστα αὐτῆς τὰ μέρη· *ὁ τρόπος τῆς ὅλης πολιτείας* (Πλ.). Ὡσαύτως *πόλις ἡ ὅλη*.—*νομοθέτῃ οὐ τούτου μέλει ὅπως ἕν τι γένος ἐν πόλει διαφερόντως εὖ πράξει, ἀλλ' ἐν ὅλῃ τῇ πόλει τοῦτο μηχανᾶται ἐγγενέσθαι* (Πλ. *Πολ.* Ζ', 519). — *ξὺν ὅλῳ τῷ σώματι*.—*ξὺν ὅλῃ τῇ ψυχῇ* (Πλ. *Πολ.* Ζ'. 518. 519). —*ὅλῳ τῷ κοινῷ* (Πλ. *Πολ.* Δ',. 442), κτλ. Ὡσαύτως καὶ *ἡ πόλις ὅλη*, κτλ. πάντοτε ἀντιθετικῶς πρός τι.

§. 108. Τὸ *πᾶς* καὶ *ἅπας*, ἐπὶ τῆς σημασίας τοῦ *καθεὶς*, καθ' ἑνικὸν ἀριθμόν, μετὰ οὐσιαστικοῦ συμπλεκόμενον, συνήθως δὲν δέχεται ἄρθρον· *ψεῦδός γε μισεῖ πᾶς σοφὸς καὶ φρόνιμος* (Γν.). — *πάντα ἄνθρωπον χρὴ φεύγειν τὸ σφόδρα φιλεῖν αὐτόν* (Πλ.). — *κακῶς ἔχει ἅπας ἰατρός, ἂν κακῶς μηδεὶς ἔχῃ* (Φιλ.).

§. 109. Δυνάμει δὲ τῆς περιληπτικῆς σημασίας τὰ *πᾶς*, *ἅπας*, *σύμπας*, *συνάπας*, ὄχι μόνον εἰς τὸν πληθυντικόν, ἀλλὰ καὶ εἰς τὸν ἑνικὸν ἀριθμὸν σημαίνουσιν *ὁλόκληρος*, *ὅλος συνάμα*, καὶ συνήθως προτάσσονται, ὡς ἐπικρατέστερα. Καὶ ἐπὶ ταύτης δὲ τῆς σημασίας δὲν δέχονται τὸ ἄρθρον, ὅταν τὸ οὐσιαστικόν, καὶ ἄνευ τοῦ

πᾶς, ἅπας, κτλ, δὲν ἤθελεν ἔχει αὐτό· ὅθεν, ὡς λέγεται *πόλις εὐδαιμονεῖ, καὶ πόλις κακοδαιμονεῖ*, οὕτω καὶ *σύμπασα, συνάπασα πόλις*, κτλ. *ξυνάπασα πόλις τινῶν ἔφυγεν* (Πλ. *N.* Δ', 708).— *πιστὸς καὶ ὑγιὴς ἐν στάσεσιν οὐκ ἂν γένοιτο ἄνευ ξυμπάσης ἀρετῆς* (Πλ. *N.* Α, 630).— *αὕτη δέ σοι γῆς περίοδος πάσης* (Ἀρφ. *N.* 206). *προθυμίᾳ πάσῃ ἐχρῶντο καὶ παρακελευσμῷ* (Θ. Δ', 11). — *παντὶ σθένει*, κτλ.

§. 110. Πολὺ ἐναργέστερον δεικνύεται ἡ δύναμις τούτων εἰς τὸν πληθυντικὸν ἀριθμόν· *πάντες ἄνθρωποι, πᾶσαι πόλεις, πάντα ζῶα* = ὅσους, ὅσας καὶ ὅσα δυνατὸν φαντασθῆναι μετὰ τῶν προσόντων τοῦ ἀνθρώπου, τῆς πόλεως, τοῦ ζώου· *ἐπαινεῖν δεῖ πάντας θεούς* (Πλ. *Συμπ* 180).— *πάντες ἄνθρωποι τῷ αὐτῷ τρόπῳ ἀγαθοί εἰσιν* (Πλ.).—*πασῶν πόλεων Ἀθῆναι μάλιστα πεφύκασιν ἐν εἰρήνῃ αὔξεσθαι* (Ξ. *Πόρ.* Ε, 2). Οὕτω καὶ *πάντες Ἕλληνές τε καὶ βάρβαροι νομίζουσιν εἶναι θεούς* (Πλ. *N.* Ι, 886). *ἀλλὰ καὶ πάντες οἱ Ἕλληνες*· τὸ δὲ προηγούμενον δυνατὸν ἐκλαβεῖν καὶ=πάντες ἄνθρωποι, Ἕλληνές τε καὶ βάρβαροι. — *ἡ ψυχὴ δυνατὴ πάντα μὲν ἀγαθά, πάντα δὲ κακὰ ἀνέχεσθαι* (Πλ. *Πολ.* Ι, 621).

§. 111. Ὡσαύτως λείπει τὸ ἄρθρον, καὶ ὅταν τὸ *πᾶς* καὶ *ἅπας* σημαίνῃ τὸ *ὅλως διόλου, πάντῃ, καθαρῶς τοιοῦτον, ἀμιγές*· *ἡδονὴ πᾶν ἀγαθὸν ἦν, ἡ δὲ λύπη πᾶν κακόν* (Πλ.)=ὅλως διόλου, ἁγνὸν ἀγαθόν, ἁγνὸν κακόν.— *εἰ δεῖ ἑκόντα ποτὲ ἄνθρωπον εἰς ἅπασαν φαυλότητα ἑαυτὸν ἐμβάλλειν* (Πλ. *N.* Α, 646).— *οὐχ ἅπαντα τῷ γήρᾳ κακὰ πρόσεστιν* (Εὐρ. *Φ.* 531) = οὐ μόνον καὶ μόνον κακὰ πρόσεστι τῷ γήρᾳ. Ὡσαύτως καὶ ἐπὶ καθαρῶν ἐπιθέτων, οὐχὶ οὐσιαστικῶς ἐκλαμβανομένων ὡς τὰ προηγούμενα· *παντάπασιν ἂν διαφθαρεῖεν ἐν πάσῃ πολεμίᾳ Σικελίᾳ* (Θ.).—*ἐγὼ τούτων τὴν ἐναντίαν ἅπασαν ὁδὸν ἐλήλυθα* (Πλ. *Πρωτ.* 319). Ἐν τούτοις τὸ μετὰ τοῦ *πᾶς* καὶ *ἅπας* οὐσιαστικὸν ἢ ἐπίθετον, ἀναλυομένης τῆς φράσεως, ἴσα δύναται καὶ κατηγορούμενον ἢ ἀποτελεῖ μέρος αὐτοῦ· *οὐχ ἅπαντα ἃ τῷ γήρᾳ πρόσεστιν κακά ἐστιν.—ἐν Σικελίᾳ ἥτις ἦν πᾶσα πολεμία.—ὁδὸν ἥ ἐστι πάντῃ πάντως ἐναντία*, οἷον *κατεναντία*.

§. 112. Ὅταν τὸ μετὰ τοῦ *πᾶς, ἅπας*, κτλ, ὄνομα ἔχῃ τὸ ἄρθρον, τότε ἀναφέρεται εἴς τι ὡρισμένον, ἤτοι πραγματικῶς ὑπάρχον ἢ

κατ' ἰδέαν νοούμενον ὡς τοιοῦτον· *σπουδὴ πᾶσα ἔσται διὰ παντὸς τοῦ βίου* (Πλ.)=διὰ τούτου τοῦ βίου, ὅς ὡρισμένος ἐστίν, οὐχὶ διὰ παντὸς δυνατοῦ βίου.—*ἥδιστον πάντων ἐστὶν ἀλύπως διατελεῖν τὸν βίον ἅπαντα* (Πλ. *Φιλ.* 43). —*πᾶσαν ὑμῖν τὴν ἀλήθειαν ἐρῶ* (Πλ. *Ἀπολ.* 20).—*λέγω ἐν ἁπάσαις ταῖς πόλεσι ταὐτὸν εἶναι δίκαιον* (Πλ.).—*τὰ μεγάλα πάντα ἐπισφαλῆ* (Πλ. *Πολ.*. ϛ', 497). Πάντα ταῦτα παριστῶσιν εἰς τὸν νοῦν ὡρισμένον τι, καθ' ἕνα ἢ κατ' ἄλλον τρόπον.

§. 113. Ὅταν δὲ τὸ ἄρθρον προτάσσηται τοῦ *πᾶς, ἅπας*, κτλ, τότε σημαίνεται τὸ ὅλον, ἡ ὁλομέλεια, ἀντιθετικῶς πρὸς τὰ αὐτῆς μέρη· *τὸ πᾶν πλῆθος.—τὰ πάντα μέρη τὸ πᾶν εἶναι ὡμολόγηται, εἴπερ καὶ ὁ πᾶς ἀριθμὸς τὸ πᾶν ἔσται*, (Πλ. *Θεαιτ.* 204) —*ἡ ξύμπασα ἀρετή* (Πλ.).— *ἀνθρώποισι τοῖς πᾶσι κοινόν ἐστι τοὐξαμαρτάνειν* (Σοφ. *Ἀντ.* 1024).—*πολλαί τε αἱ ξυνάπασαι ἐπιστῆμαι δόξουσιν εἶναι* (Πλ. *Φιλ.* 13).—*ὥρα τὰ πάντα τοῦ βίου κρίνει καλῶς* (Γν.)

§. 114. Ἐκ τούτου λοιπὸν *ὁ πᾶς* καὶ *οἱ πάντες* ἐπὶ ἀριθμῶν σημαίνουσι τὸ ὅλον ἢ, ὡς παρ' ἡμῖν, *ὅλοι ὅλοι· ἑκατὸν ἀπώλοντο, οἱ πάντες*—οἱ πάντες (στρατιῶται, ὁπλῖται, κτλ.), οἱ ἀπώλοντο, ἦσαν ἑκατόν.—*παρέδοσαν οἱ πάντες σφᾶς αὐτοὺς ἑξακισχίλιοι* (Θ. Ζ', 82).—*πέμπουσι χιλίους τοὺς πάντας ὁπλίτας* (Θ.)—*χρόνος ὁ ξύμπας ἐγένετο ἑβδομήκοντα ἡμέραι καὶ δύο* (Θ. Δ', 40).

Τὸ ἄρθρον μετὰ μετοχῆς.

§. 115. Καὶ εἰς τὴν μετοχήν, ὡς εἰς τὸ ἐπίθετον, δίδει χαρακτῆρα οὐσιαστικοῦ τὸ ἄρθρον, μετ' αὐτῆς συμπλεκόμενον ἄνευ ὀνόματος· *ὁ δυναστεύων*=ὁ δυνάστης, *οἱ κολακεύοντες*=οἱ κόλακες, *οἱ φυλάσσοντες*=οἱ φύλακες, *οἱ ἡβῶντες*, οἱ ἔφηβοι, *οἱ γεινάμενοι* =οἱ γεννήτορες. Οὕτως *οἱ φιλοσοφοῦντες, οἱ τυραννεύοντες, οἱ ἄρχοντες, οἱ ἰδιωτεύοντες*, κτλ. (Ἴδε σ. 14. §. 3. σ. 15, §. 7.). Τοιοῦτον καὶ τὸ *οἱ ἀφικνούμενοι*, διὰ τὸ ὁποῖον ἡ γλῶσσα δὲν ἔχει ἀντιστοιχοῦν οὐσιαστικόν, ὁποῖον ἤθελεν εἶναι τὸ *ἀφίκτωρ*, τὸ ὁποῖον ὅμως μετέπεσεν εἰς τὴν σημασίαν τοῦ *ἱκέτης καὶ προστάτης τῶν ἱκετῶν* (Αἰσχ. *Ἱκ.* 1), ἢ ἀνάλογόν τι, ὡς τὸ ἀγγλικὸν **comer.** — **to all comers=a tous venans.—for comers and goers** = τοῖς ἐρχομένοις τε καὶ ἀπερχομένοις.

§. 116. Πολλαὶ δὲ μετοχαὶ καὶ ὅλως διόλου ἀπέβαλον σχεδὸν τὸν ῥηματικὸν χαρακτῆρα, εἰς σταθερὰν οὐσιαστικοῦ χρῆσιν καταντήσασαι· οὔτε εἰς τὸ *συνάρχων*, π. χ. φαντάζεταί τις ἄλλο παρὰ τὸν *συναρχηγόν*, οὔτε εἰς τὸ *τυχὼν* ἄλλο τι παρὰ τὸν *ὁποιον τύχῃ*, ἢ καὶ τὸν *πρόστυχον*· *οἱ ὑπὸ τῶν τυχόντων αἱρεθέντες* (Ξ. *Ἀπ.* Γ΄. 10. Ἴδε καὶ Ἀ, ί, 6)· οὕτω καὶ ὁ *βουλόμενος*· *παρ' ἐκείνῳ κατηγόμην καὶ ἐγὼ καὶ ἄλλος Ἀθηναίων ὁ βουλόμενος* (Λυσ.). — οὕτως *οἱ ἔχοντες*=οἱ πλούσιοι—*οἱ ἀγωνιζόμενοι*=οἱ ἀγωνισταί.— *οἱ θεώμενοι*=οἱ θεαταί· οὕτως *ὁ περιέχων*=ὁ ἀήρ.—*ὁ ὁρίζων*, κτλ.

§. 117. Ποιητικώτερα δὲ τὰ *ὁ ἐκείνου τεκὼν* (Εὐρ. *Ἠλ.* 335) =ὁ τοκεύς.— *τῶν ἰόντων τοῖς τεκοῦσι* (Αἰσχ. *Π.*244). — *αὐτῶν ἡ τεκοῦσα* (Εὐρ. *Ἀλκ.* 166)= ἡ μήτηρ.— *ὥς σου τὴν τεκοῦσαν ὤλβισα* (Εὐρ. *Ἰ.* 308).— *σεῖο τεκοῦσαν* (Ἐπιγρ.)= μητέρα. — *ἡ ἐμὴ κεκτημένη* (Ἀρφ. *Ἐκκλ.* 1126).=*ἡ ἐμὴ δέσποινα*.—*ὦ κρατίστου πατρὸς Ἑλλήνων τραφεὶς* (Σ. *Φ.* 3)= θρέμμα. Τοιοῦτον καὶ τὸ παρὰ Πλάτωνι (Φαίδρ. 244) *τὴν αὐτῆς (ἢ ἑαυτῆς) ἔχοντα*, ὅπερ ἂν εἴη=τὸν αὐτῆς ἕκτην ἢ ἕκτορα (Ἴδε σ. 62. §. 64). Τοῦτο φέρεται εἰς τὰς ἐκδόσεις καὶ κατ' αἰτιατικήν, *τὴν αὐτὴν ἔχοντα*, ἀλλ' ἡ τοιαύτη γραφή, εἰς οὐδεμίαν χειρογράφων μαρτυρίαν στηριζομένη, φαίνεται ὡς ὑπὸ ἀναγνώστου ἢ ὑπομνηματιστοῦ διασάφησις τῆς σπανιωτέρας καὶ δυσκολωτέρας φράσεως, ἐκ τοῦ περιθωρίου εἰς τὸ κείμενον περεισφρήσασα. Ἄλλως εἶναι ἄτοπον νὰ ὑποθέσωμεν ὅτι ἐσαφηνίσθη τὸ σαφὲς διὰ τοῦ ἀσαφοῦς.

§. 118. Σημειώσιμα δὲ μάλιστα ἐν τούτοις εἶναι τὰ κατ' οὐδέτερον γένος ἐκφερόμενα. Διὰ τῶν ἐπιθέτων λέγεται ἐπὶ ἀθροιστικῆς ἐννοίας· *τὸ πολιτικὸν* =ἡ δύναμις τῆς πόλεως, *τὸ ἱππικὸν*=ἡ ἱππικὴ δύναμις, καὶ ἄλλα εἰς *ικὸν* ἐπὶ πολιτικῆς καὶ στρατιωτικῆς ἐννοίας· *τὸ βουλευτικόν*, *τὸ οἰκετικὸν*=οἱ οἰκέται, τὸ *πεζικόν*, *τὸ ὁπλιτικόν*, *τὸ στρατιωτικόν*, κτλ. Ὡσαύτως *τὰ δοῦλα*, *τὰ αἰχμάλωτα*, *τὸ κοινόν*· ἐπὶ ὁλοκληρίας γεγονότων· *τὰ Τρωϊκά*, *τὰ Μηδικά*· ἐπὶ ἀφῃρημένων ἐννοιῶν, *τὸ καλόν*, *τὸ ἀγαθόν*, *τὸ ὅμοιον*, *τὸ εὐτυχές*, *τὸ δυστυχές*, *τὸ ἀναίσθητον*, καὶ τὰ ὅμοια, τὰ πάντα οὐσιαστικῶς (Περὶ τοῦ *τὸ ταὐτὸν* ἴδε κατωτέρω). Ἀθροιστικῆς ἐννοίας σημαντικὰ εἶναι πολλὰ τῆς συνηθείας, *λαχανικά*, *πανικά*, *ἀσημικά*, *διαμαντικά*, ἐπὶ προσώπων, *συγγενικά*, *πεθερικά*, *συμπεθερικά*·

Διάφορα δὲ τούτων *τὰ ῥαπτικά, ξυριστικά, ψαλτικά, φερτικά, μεσιτικά.*

§. 119. Ἐπίσης διὰ τῶν μετοχῶν καὶ ἐπὶ ἄλλων μέν, ὡς *τὸ δεσποτούμενον* (Αἰσχ. *Εὐμ.* 691), ἀντιθέτως πρὸς τὸ *ἄναρχον*, συνηθέστατα δὲ ἐπὶ ἀφῃρημένων ἐννοιῶν· *τὸ θέλον· ὡς πλέον τοῦ θέλοντος* (Σ. *Κ.* 1221) = τοῦ θελήματος· *τὸ ποθοῦν·* οἷον *τὸ γὰρ ποθοῦν ἕκαστος ἐκμαθεῖν θέλων οὐκ ἂν μεθεῖτο, πρὶν καθ' ἡδονὴν κλύειν* (Σ. *Τρ.* 196), ὅπερ ὁ μὲν σχολιαστὴς *ποθούμενον* ἑρμηνεύει, ἄλλοι δὲ *πόθον*, ὁ δὲ Ἑρμᾶννος, καὶ ἄλλους πείσας, διὰ πολλῶν ἀναιρῶν πάντα ταῦτα, ἰσχυρίζεται ὅτι τοῦτο = ὁ πλήρης πόθου λαός· ᾧπερ προσετέθη ἔπειτα τὸ *ἕκαστος ἐκμαθεῖν θέλων*, διὰ τῆς κατὰ τὸ νοούμενον συντάξεως· εἰ δὲ οἱ περὶ τούτου λόγοι ἰσχυροί, ἄλλο ζήτημα. Τοιοῦτον δὲ καὶ τὸ *δρῶν*, ὡς ἐπεὶ δὲ παντὸς *εἶχε δρῶντος ἡδονήν* (Σ. *Κ.* 1604) = παντὸς δρωμένου ἡ = παντὸς πράγματος. Οὕτω δὲ καὶ *τὸ νοσοῦν* (Σ. *Φ.* 675) = ἡ νόσος.— *τὸ κείνου βουλόμενον* (Εὐρ. *Ἰφ. Αὐλ.* 1270) = σκοπός.—*τὸ λελογισμένον παρείς* (αὐτόθι 386). — *τὸ ἐκλαλοῦν* (Εὐρ. *Ἀντιόπ. Ἀποσπ.*) = ἡ λαλιά, ἡ ἀδολεσχία. Καὶ ταῦτα μὲν παρὰ τοῖς τραγικοῖς μάλιστα.

§. 120. Μετὰ τοὺς τραγικοὺς δὲ ὁ Θουκιδίδης ἔχει πολλὰ τοιαῦτα, ἕνεκα τῆς μετὰ τῶν σοφιστῶν τῆς Σικελίας ἐπιμιξίας αὐτοῦ, διὰ τὸ ὁποῖον κατηγορήθη παρὰ τῶν κριτικῶν (Ἴδε *Ἱστορίαν τῶν Ἑλλήνων ποιητῶν καὶ συγγραφέων*, σ. 178). Τοιαῦτα εἶναι μάλιστα *τὸ δεδιός.—τὸ θαρσοῦν* (Θ. Α, 36) = τὸ δέος, τὸ θάρσος.—*τὸ ἀξιοῦν* = τὸ ἀξίωμα. —*τὸ μὴ μελετῶν* (Α, 142) = ἡ ἀμελετησία —*τὸ τιμώμενον τῆς πόλεως* (Β', 62) = ἡ τιμή. — *τὸ ὀργιζόμενον τῆς γνώμης.—τὸ διαλλάσσον τῆς γνώμης.—τὸ ἀνειμένον τῆς γνώμης* (Β', 59. Γ', 10. Ε, 9). — *τὸ ἐπιθυμοῦν* (ϛ', 24). — *τὸ θυμούμενον* (Ζ', 68).—*τὸ ξυνεστηκός* (Η, 66). Οὕτω τὸ μέλλον = ἡ μέλλησις.—*τὸ βουλόμενον* = ἡ βούλησις.—*τὸ δυνάμενον* = ἡ δύναμις, ἅπερ, καὶ παρ' Ἀντιφῶντι, ἐξ οὗ πολλὰ παρέλαβεν ὁ Θουκιδίδης· *κρεῖσσον δὲ χρὴ ἀεὶ γίγνεσθαι τὸ ὑμέτερον δυνάμενον ἐμὲ δικαίως σώζειν, ἢ τὸ τῶν ἐχθρῶν βουλόμενον ἀδίκως με ἀπολλύναι* (Ἀντιφ. *Ἡρώδου Φόν.* ιγ'. σ. 741).

§. 121. Μετὰ τὸν Θουκιδίδην σπανιώτερον μεταχειρίζονται οἱ

ἄλλοι ἀττικοὶ πεζογράφοι τὰ τοιαῦτα· *καὶ τὴν ὀργὴν κωλύειν εἰς τὸ μεταμελησόμενον προϊέναι* (Ξ. *Ἀπ.* Β΄, ς΄, 23)=μέχρι τῆς ἐπελευσομένης μεταμελείας. — *τὸ δοκοῦν* (Πλ.), ὅπερ καὶ παρὰ Θουκυδίδῃ (Α΄, 84. παρὰ τὸ δοκοῦν). — *τὸ συνειδός* (Δημ.). Καὶ παρ' Αἰσχίνῃ καὶ ἄλλοις, τὸ *καλῶς ἔχον, τὸ εὑρίσκον· πωλεῖν τοῦ εὑρόντος* (Ξ. *Ἀπομ* Β΄, ἑ, 5)=τῆς εὑρεθείσης ἀξίας, ὅπερ ὁ Κοραῆς μετ' ἄλλων ἔτρεψεν ἐν ταῖς σημειώσεσιν (σελ. 266), εἰς τὸ *εὑρεθέντος*. Παρὰ τοῖς μετέπειτα, *τὸ δοκοῦν, τὸ ἡδόμενον, τὸ λελογισμένον*. Παρὰ Πλουτάρχῳ, *τὸ μιμούμενον, τὸ ἁμιλλώμενον, τὸ εὐφραῖνον, τὸ χαῖρον τῆς ἀρετῆς*, κτλ. Τοιοῦτον καὶ τὸ παρὰ σοφισταῖς σύνηθες *τὸ λεγόμενον*, ἀντιστοιχοῦν εἰς τὸ παρ' ἡμῖν *ὡς λέγει ὁ λόγος*.

§. 122. Ὅταν δὲ ἡ ἔναρθρος μετοχὴ σώζῃ τὸν ἰδιάζοντα εἰς αὐτὴν χαρακτῆρα, ἰσοδυναμεῖ ἀναφορικῇ προτάσει· *Σόλων ὁ τοὺς νόμους γράψας*=ὃς ἔγραψεν. — *ὁ θεραπεύσων, ὁ ἀνακρινῶν αὐτόν*. —*ὁ ἐνταῦθα ἑαυτὸν τάξας τῆς πολιτείας εἰμὶ ἐγώ* (Δ. *περὶ Στεφ.* 245).—*νοῦς ἐστιν ὁ διακεκοσμηκὼς πάνθ' ὅσα κατ' οὐρανόν* (*Πλ.*). Διακρίσεως δὲ χάριν μετὰ ἔναρθρον ὄνομα τίθεται καὶ αὐτὴ ἔναρθρος· *ἦλθεν ὁ χιλίαρχος ὁ τὰς ἀγγελίας κομίζων*= ὁ ἔχων ἔργον τὸ κομίζειν τὰς ἀγγελίας, ἐν ᾧ τὸ *ἦλθεν ὁ χιλίαρχος κομίζων* = ἦλθε καὶ ἐκόμισεν· « Εἰ γὰρ τῇδέ τις ἀποφαίνοιτο *ὁ γυμνασιαρχήσας Πτολεμαῖος ἐτιμήθη*, οὐχ ἕνα δηλώσει Πτολεμαῖον, ἀλλὰ πλείους, ἐξ ὧν ὁ εἷς τιμῆς μετέλαβεν. » (Ἀπολλώνιος)

§. 123. Πολλάκις δὲ μεταξὺ τοῦ ἄρθρου καὶ τῆς μετοχῆς τίθεται ὄνομα τὸ ὁποῖον εἶναι κατηγορούμενον αὐτῆς, ῥηματικῶς ἐκλαμβανομένης· ὡς λέγεται *ὁπλίτης στρατεύεται*, οὕτω καὶ *ὁ ὁπλίτης στρατευόμενος*. Ἐπὶ ἀμφοτέρων τούτων τὸ *ὁπλίτης* εἶναι κατηγορούμενον = ὁ δεῖνά ἐστι στρατευόμενος ὁπλίτης = ὁ δεῖνά ἐστιν ἐν τῇ στρατείᾳ ὁπλίτης, οὐχὶ ἱππεὺς ἢ ψιλός. Οὕτω καὶ *αὐτὸς ἀδικῶν* καὶ *ὁ αὐτὸς ἀδικῶν, ὁ τοιοῦτος ὤν, ὁ πρότερος, ὁ πρῶτος, ὁ ὕστερος, ὁ ὕστατος ἀφικόμενος*, κτλ.

§. 124. Τοιαῦτα εἶναι καὶ τὰ *τὸν μόνον ὄντα καὶ κακὴ τύχη τρέφει* (Φιλ.).—*Ἀντισθένην εἵλοντο στρατηγὸν τὸν οὔτε ὁπλίτην πώποτε στρατευσάμενον, ἔν τε τοῖς ἱππεῦσιν οὐδὲν περίβλεπτον ποιήσαντα* (Ξ. *Ἀπ.* Γ΄, δ΄, 1). — *τί τούτους προσήκει ποιεῖν τοὺς αὐτοὺς ἠδικηκότας;* (Δ.)=οἳ ἠδίκησαν αὐτοὶ οὗτοι καὶ οὐχὶ ἕτεροι.

— *οἱ τοιοῦτοι τὰς φύσεις ὄντες μεθ' ὅπλων κινδυνεύουσιν* (Ἰσ. *Συμμ.* ις'.). Οὕτω *τῶν φαύλων νομιζομένων εἶναι* (Ἰσ. *Παραθ.* λή. — *τοῖς ἀκουσιν ἁμαρτάνουσι μέτεστι συγγνώμης* (Δ.). — *σπονδὰς λύουσιν οἱ πρότερ' ι ἐπιόντες* (Θ.). — *τοῖς ὑστάτοις ἀφικνουμένοις μεγάλη ζημία ἦν· συνέβαινε γὰρ τοῖς μὲν πρώτοις ἀφικνουμένοις καθ' ἡσυχίαν ἅπαντα ποιεῖν, τοῖς δὲ τελευταίοις* (ἀφικνουμένοις) *διὰ σπουδῆς* (Ξ. *'Ελλ.* ϛ', ϐ', 28).

§. 125. ὅταν δὲ συνυπάρχῃ ἐπίθετον καὶ οὐσιαστικὸν κατηγορούμενον, τότε τὸ οὐσιαστικὸν τίθεται συνήθως μετὰ τὴν μετοχήν· *αἱ ἄρισται δοκοῦσαι εἶναι φύσεις μάλιστα παιδείας δέονται* (Ξ. *Ἀπ.* Δ', ά, 3). — *ἐκέλευσας τοῖς στρατηγικοῖς νομιζομένοις ἀνδράσι διαλέγεσθαι* (Ξ. *Π.* Α, ϛ', 14). — *συνεμαρτύρησε ταῦτ' αὐτῷ ὁ ἀληθέστατος λεγόμενος χρόνος εἶναι* (Ξ. *'Ελλ·* Γ'. γ', 2). — *παρήγγειλε τῷ πρώτῳ τεταγμένῳ ταξιάρχῳ εἰς μέτωπον στῆναι* (Ξ. *Π.* Β', δ', 2).

§. 126. Ἀλλὰ καὶ προτασσομένου τοῦ ὀνόματος, εἴτε μόνου οὐσιαστικοῦ ὄντος εἴτε μετὰ ἐπιθέτου, ὅταν θέλωμεν διὰ τῶν ὁ λεγόμενος, *ὁ καλούμενος*, ὁ ὀνομαζόμενος, νὰ σημάνωμέν τι ἔχον τοῦτο ἢ ἐκεῖνο τὸ ὄνομα· *ἐὰν μὴ οἱ βασιλῆς τε νῦν λεγόμενοι καὶ δυνάσται φιλοσοφήσωσιν, οὐκ ἔστι κακῶν παῦλα* (Πλ. *Πολ.* Ἑ, 473). — *ἐς Ἀχαρνάς, χῶρον μέγιστον τῆς Ἀττικῆς τῶν δήμων καλουμένων* (Θ. Β', 19). — *τὸ Κοτύλαιον ὀνομαζόμενον ὄρος ὑπερεβάλομεν* (Αἰσχ. *Κτησ.* §. λϐ'.).

§. 127. Ὡσαύτως λέγεται *τῷ λαχόντι βασιλεῖ* (Π. *Πολιτ.* 290). — *πρὸς τὰς δοκούσας εἶναι πλεονεξίας ἀπλήστως ἔχομεν* (Ἰσ. *Συμμ.* ϐ'.). — *ἐξ ὧν ῥᾳδιόν ἐστι καταμαθεῖν τὴν καλουμένην μὲν ἀρχήν, οὖσαν δὲ συμφοράν, ὅτι πέφυκε χείρους ἅπαντας ποιεῖν τοὺς χρωμένους αὐτῇ* (Ἰσ. *Συμμ.* λά). — *ἔτυχε κηρύξας τῷ ἐπιβάντι πρώτῳ τοῦ τείχους τριάκοντα μνᾶς ἀργυρίου δώσειν* (Θ.). — *τὴν ὑπὸ πάντων ὁμολογουμένην ἄριστον εἶναι εἰρήνην χρὴ ποιήσασθαι* (Θ.). — *καταμαθὼν Εὐθύδημον τὸν Καλὸν γράμματα πολλὰ συνειλεγμένον ποιητῶν τε καὶ σοφιστῶν τῶν εὐδοκιμωτάτων* (Ξ. *Ἀπ.* Δ', ϐ', 1).

§. 128. Ἐκ τούτων καὶ πολλῶν ἄλλων ὁμοίων συνάγεται ὁ γενικὸς οὗτος κανών, ὅτι καὶ ἐπὶ μετοχῆς, καὶ ἐπὶ ἐπιθέτου καὶ ἐπὶ

οὐσιαστικοῦ καὶ ἐπὶ ἀπαρεμφάτου καὶ ἐπὶ πάσης πλοκῆς λέξεων, παρὰ τοῖς ἐνδόξοις συγγραφεῦσιν, ὅταν ὑπάρχῃ σκοπὸς ῥητορικός, δὲν τίθενται τὰ ἐξαρτώμενα ἀμέσως μετὰ τὰ ἐξ ὧν ἐξήρτηνται, ἀλλ' ἀείποτε προτάσσεται ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον ὁ συγγραφεὺς θέλει νὰ ἀναδείξῃ ὡς κυριώτερον καὶ ἐπιτηδειότερον νὰ ἑλκύσῃ τὴν προσοχὴν τοῦ ἀκροατοῦ ἢ ἀναγνώστου. Ἐπὶ τῆς ῥήσεως *Σφακτηρία ἡ νῆσος* κυριώτερον εἶναι τὸ *Σφακτηρία*, καὶ εἰς τοῦτο καλεῖται ἡ προσοχή, *τὸ νῆσος* ἔρχεται ὡς παράρτημα, κατὰ δεύτερον λόγον. Ἐπὶ τῆς ῥήσεως *ἡ νῆσος ἡ Σφακτηρία* ὡς κυριώτερον εἶναι *τὸ νῆσος*, περὶ νήσου ὁ κύριος λόγος· τὸ ὄνομα ἔρχεται κατόπιν=καὶ ἡ νῆσος αὕτη καλεῖται Σφακτηρία.

§. 129. Ἐκ τούτου γίνονται ἀντιστροφαὶ τάξεως καὶ παρεμβολαὶ διάφοροι· *σοῦ μὲν ὁ Ἀσσύριος παῖδας μὲν τὸ ποιεῖσθαι ἀφείλετο, οὐ μέντοι τό γε φίλους κτᾶσθαι δύνασθαι ἀπεςέρησεν* (Ξ. *Π*. Ἐ, γ', 19). — *τὴν σοφίαν τοὺς ἀργυρίου τῷ βουλομένῳ πωλοῦντας σοφιστὰς ἀποκαλοῦσιν* (Ξ. *Ἀπ*. Ἀ, ς', 13). — *μύρῳ μὲν ὁ ἀλειψάμενος καὶ δοῦλος καὶ ἐλεύθερος εὐθὺς ἅπας ὅμοιον ὄζει* (Ξ. *Συμπ*. Β', 4).

§. 130. Τοιαῦτα εἶναι καὶ τὰ *οὕτως ἐπεπείσμην μέγαν εἶναι τὸν κατειληφότα κίνδυνον τὴν πόλιν* (Δ. *περὶ Στεφ*. 301), ὅπερ καθ' ὁριστικὴν ἤθελεν εἶναι *οὕτω μέγας ἦν ὁ κατειληφὼς κίνδυνος τὴν πόλιν*. — *ἐπέβη ἐπὶ τὸ πρῶτον ἀναγόμενον πλοῖον εἰς τὴν Ἑλλάδα* (Ξ. *Ἑλλ*. Γ', δ', 1).—*ᾔσθοντο τὰ πεπραγμένα ὑπὸ τῶν Ἀρκάδων* (Ξ.). — *Θηβαίους ἐτιμωρησάμεθα κατὰ τὸν πᾶσι νόμον καθεστῶτα* (Θ. Γ', 56).—*ἀνθρώποισι τὰς ἐκ θεῶν τύχας δοθείσας ἔστ' ἀναγκαῖον φέρειν* (Σ. *Φ*. 1316.) — *ἦν δ' ὁ πρῶτος φόρος ταχθεὶς τετρακόσια τάλαντα καὶ ἑξήκοντα* (Θ. Ἀ, 96.) Ὡσαύτως *ἐκ τοῦ εὖ εἰπεῖν τὸ παθεῖν εὖ ἀντιλήψονται* (Θ. Γ', 40). — *καὶ τῶν λεγόντων εὖ καλὸν τὸ μανθάνειν* (Σ. *Ἀντ*. 723).

§. 131. Νομίζω δὲ ὅτι οὐδεμία τῶν τοιούτων πλοκῶν δικαιολογεῖ τὰ *ἐκδίδει ἐφημερίδα καλουμένην ἡ Νύξ*. — *κυβερνᾷ τριήρη καλουμένην ἡ Ὠκυθόη*, ἅτινα ἑλληνικώτερα γίνονται βέβαια *ἐφημερίδα καλουμένην Νύκτα, τριήρη καλουμένην Ὠκυθόην*, κτλ. Καὶ ὡσαύτως ἑλληνικώτερον καὶ ὀρθότερον εἶναι νὰ μὴ τραπῇ τὸ *δώσω* εἰς τὸ *δόσω*, κατὰ τὰ *ἔδομεν, ἔδοσαν*, καὶ νὰ ἀφεθῇ τὸ *ἀφίνω*, ὡς ἦτον, ἔχι νὰ μετατραπῇ εἰς τὸ *ἀφήνω*· διότι καὶ τὸ *πίω*

πίνω γίνεται καὶ *τίνω* τὸ *τίω*, καὶ νὰ μείνῃ *καταχρηστής*, ἵνα μὴ γένῃ καὶ *κατάχρασις*, ὡς ἔγραψέ τις ἐν ἐφημερίσιν· οὐδὲ πρέπει νὰ ἐπανέλθωμεν εἰς τὸν ἀρχαῖον κανόνα, ὅτι τὰ εἰς *ώνω* διὰ τοῦ ω μεγάλου γράφονται, ὀρθότερον γράψαντος τοῦ Κοραῆ *ἁπλόνω*, *στεφανόνω*, *χρυσόνω*, κτλ· διότι τὸ πρὸς ἀποφυγὴν τῆς κακοφωνίας τιθέμενον *ν* οὐδεμίαν ἔχει δύναμιν νὰ μετατρέψῃ τὸ *ο* εἰς *ω* (*χρυσόω*, χρυσώνω).

Τὸ ἄρθρον μετ' ἀντωνυμιῶν.

Τὸ ἄρθρον μετὰ τῶν προσωπικῶν ἀντωνυμιῶν.

§. 132. Ἡ αἰτιατικὴ τῶν προσωπικῶν ἀντωνυμιῶν ἀπαντᾶται καὶ ἐνάρθρως ἐνίοτε, ἐπὶ αἰτιατικῆς *τὸν ἐμέ*, *τὸν σέ*, πρὸς ἀνάδειξιν μείζονα τοῦ προηγηθέντος *ἐμέ*, ἢ πρὸς ἀντίθεσιν· *γέλωτα δὴ τὸν ἐμὲ ἐν τοῖς λόγοις ἀπέδειξεν* (Πλ. *Θεαιτ*. 166. παρ' ἄλλοις, *δῆτα ἐμέ*). — *ἔτι προσδοκᾶν οὐδὲν δεῖ τὸν ἐμέ, ἐπειδὴ τοῦθ' οὕτως εἶπες* (Πλ. *Φιλ*. 20).—*τὸν μὲν σὲ καὶ τὸν ἐμὲ καὶ Γοργίαν καὶ Φίληβον χρὴ συχνὰ χαίρειν ἐᾶν* (Πλ. Φιλ. 59). Τοιοῦτον δὲ καὶ τὸ ἐκ Καλλιμάχου παρ' Ἀπολλωνίου ἀναφερόμενον (περὶ Συντ. σ. 59. Β. Ἴδε καὶ περὶ Ἀντωνυμίας, 15. Β.) *τὸν σὲ Κροτωπιάδην*, ἔνθα ὑποσυνάπτει ὁ Ἀπολλώνιος « προείρηται δὲ ἡμῖν καὶ ὡς ἐξοχῆς ἕνεκα τὰ ἄρθρα προσλαμβάνεται.» Οὕτω δε καὶ *τὸν μὲν τοίνυν ἐμέ γε ἔτι τί τις ἂν λέγοι ;* (Πλ. *Σοφ*· 239) — *ἀλλ' οὕτως ἀπόκριναι, ὁποῖος τότε ἦσθα ἰδιώτης*, καὶ *κατὰ τὸν νῦν ἐμέ* (Λουκ. *Ἑρμοτ*. §. 15). Ὡσαύτως καὶ (Πλ. *Λύσ*. 203)—*παρὰ τίνας τοὺς ὑμᾶς ;*

§. 133. Συχνοτέρα εἶναι ἡ χρῆσις τῆς γενικῆς τῶν προσωπικῶν ἀντωνυμιῶν μετὰ οὐσιαστικῶν ἐνάρθρων· *οἱ ὀφθαλμοί μου*. — *ἡ γλῶσσά σου*, κτλ. Ποικίλλει δὲ ἡ θέσις αὐτῆς.

§. 134. Τίθεται, πρῶτον, πρὸ τοῦ ἐνάρθρου οὐσιαστικοῦ· *δέξασθέ μου θοἰμάτιον* (Ἀρφ. *Ν*. 1102).—*πῶς οἴεσθέ μου τὴν καρδίαν ὀρεχθεῖν ;* (Ἀρφ. *Ν*. 1368). — *ὀπτή σου τῆς ἀνθρακιᾶς ἀπολαύει* (Ἀρφ. *Ἱππ*. 780) — *ἐκποκιῶ σου τὰς ποκάδας* (Ἀρφ. *Θ*. 567). Καὶ χωριζομένη διὰ παρεμπιπτούσης λέξεως· *πῶς τοῦτο σεῖσαί μου δοκεῖς τὴν καρδίαν ;* (Ἀρφ. *Ἀχ*. 12)—*ἐξαρπάσομαί σου τοῖς ὄνυξι τἄντερα* (Ἀρφ. *Ἱππ*. 708)· καὶ ἐμπροσθέτως· *παίζειν μου εἰς τὰς τρίχας* (Πλ. *Φαίδ*. 89).—*ἐπεί τ' ἀνὴρ εἰς ἀγορὰν οἴχοιτό μου* (Ἀρφ.

Ἐκκλ. 62). Κατὰ τὰ αὐτὰ δὲ καὶ τὰ *ἡμῶν*, *ὑμῶν*, *νῷν*· ἔτι δὲ *ἡ πάλαι ἡμῶν φύσις οὐχ ἡ αὐτή.* (Πλ. *Συμπ.* 189)

§. 135. Τίθεται, δεύτερον, μετὰ τὸ ἔναρθον οὐσιαστικόν, μὴ ἐπαναλαμβανομένου τοῦ ἄρθρου· *ἡ ψυχή μου πεπότηται* (Ἀρφ. *Ν.* 319).—*τὼ 'φθαλμώ μου* (Ἀρφ. *Ν.* 410).—*ἡ γλῶσσά σου τὸν θυμὸν ὡς δεινὸν τρέφει* (Σ. *Αἰ.* 1124).— *τὰς ὀδοὺς σου* (Ἀρφ. *Ἱππ.* 291). Καὶ διὰ μεσολαβούσης λέξεως χωριζομένη· *ταυτὶ μὲν ἤδη τὴν ῥάχιν θλίβοντά μου πέπαυται* (Ἀρφ. *Λ.* 314).—*τὰς πολιάς γέ σου* (Ἀρφ. *Ἱπ.* 908).—*ὁ νοῦς δέ σου.* Οὕτω καὶ τὸ *ἡμῶν*, *ὑμῶν*, *νῷν*, κτλ.

§. 136. Τὸ ὀρθοτονούμενον σπανίως ἀπαντᾶται κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον· *ἐμοῦ τὰ φορτία* (Ἀρφ. *Σφ.* 1398).—*τὰς λήμας ἐμοῦ* (Ἀρφ. *Λ.* 303). Συνήθως δὲ, ὅταν παραλείπηται τὸ ὄνομα· *οὐκ ἐμοῦ γε* (Ἀρφ.)—*ἥκετ' οὖν εἰς ἐμοῦ* (Ἀρφ. *Λ.* 1064).

§. 137. Ἀντὶ τῆς γενικῆς τίθεται καὶ ἡ δοτικὴ ἐπὶ ταύτης τῆς σημασίας, συνηθέστατα εἰς τὴν ἀρχαίαν γλῶσσαν, εἰς τοὺς ποιητὰς παντὸς χρόνου, καὶ εἰς τοὺς Ἀττικοὺς ἐπί τινων· *μητέρι μοι μνηστῆρες ἐπέχραον οὐκ ἐθελούσῃ* (Ὀδ. Β', 50).—*καλός μοι ὁ πάππος* (Ξ. *Π.* Α, γ', 2). — *τὸν ἐμοὶ πάππον* (Ξ.. παρ' ἄλλοις, *τὸν ἐμόν*).—*τίς ἐστ' ἀνήρ σοι;* (Ἀρφ.)—*τὸ σῶμά ἐστιν ἡμῖν σῆμα* (Πλ. *Γοργ.* 493).

§. 138. Ἐκ τῆς τριτοπροσώπου τὸ μὲν *οὗ* ἔμεινε παρ' Ἀττικοῖς σχεδὸν ἄχρηστον. Ἐκτὸς τῶν ἀνωτέρω ποιητικῶν παρὰ Πλάτωνι χωρίον (σ. 101), φαίνεται μοναδικὸν τὸ (Πλάτ. Πολ. Ι, 617) *πλὴν οὗ.* Τὸ *σφῶν* συχνὸν παρὰ Θουκυδίδῃ καὶ παρὰ τοῖς μεταγενεστέροις, οἵτινες ἀνενέωσαν τὴν χρῆσιν. Παρὰ τοῖς ἄλλοις Ἀττικοῖς, ἀντὶ τοῦ *οὗ* τίθεται τὸ *αὐτοῦ* ἢ *ἑαυτοῦ*, καὶ ἀντὶ τοῦ *σφῶν* τὸ *σφέτερος αὐτῶν* (Ἴδε σ. 101 καὶ σ. 111). Τὰ δὲ δυϊκὰ *σφωέ*, *σφωΐν* ἀναπληροῦνται διὰ τῶν *ἑκάτερος*, *ἄμφω* καὶ *ἀμφότερος*. Παρ' Ὁμήρῳ δὲ καὶ τὸ *οἱ*= *οὗ*· *ὄσσε δέ οἱ πυρὶ λαμπετόωντι ἐΐκτην* (Ἰλ. Α, 104).

Τὸ ἄρθρον μετὰ τῆς ἀντωνυμίας αὐτός.

§. 139. Περὶ τῆς ἀντωνυμίας *αὐτός*, ἀνάρθρου ἢ ἐνάρθρου, ἐλαλήσαμεν ἐν τοῖς ἔμπροσθεν (σ. 102. σ. 104). Ἐκ τῶν ἐκεῖ ῥηθέντων ἐννοεῖται καὶ ἡ δύναμις τῶν ὁμοίων· *αὐτὸς Σωκράτης* (Πλ. *Συμπ.* 173).—*αὐτὸς ὀδυσσεύς* (Σ. *Φ.* 572). — *ὁ τλήμων αὐτός*

(Σ. *Φ.* 161).—*αὐτὸς θ' ὁ πρέσβυς* (Σ. *Τ.* 805). Ὡσαύτως *αὐτὸς ὁ ἀνὴρ* καὶ *ὁ ἀνὴρ αὐτός* = οὐχὶ ἕτερος (περὶ τοῦ *ὁ αὐτὸς ἀνὴρ* ἴδε κατωτέρω). Οὕτω καὶ *"Ελληνες ξυνοικοῦσιν ἡμῖν, ἀλλ' αὐτοὶ Ἕλληνες, οὐ μιξοβάρβαροι* (Πλ. *Μενεξ.* 244) = *αὐτόχρημα* καὶ ἁγνοὶ Ἕλληνες. — *αὐτῇ τῇ ψυχῇ θεατέον αὐτὰ τὰ πράγματα* (Πλ. *Φιλ.* 66).—*αὐτὸ τὸ ἀποθνήσκειν οὐδεὶς φοβεῖται* (Πλ. *Γοργ.* 552).

§. 140. Κατὰ γενικὴν δὲ οὖσα ἡ ἀντωνυμία αὕτη τίθεται· ά. πρὸ τοῦ ἐνάρθρου ὀνόματος· *ξυλλάμβαν' αὐτοῦ τὸ στόμα* (Ἀρφ. *Ἀχ.* 926).—*ἐφλέγμηνεν αὐτοῦ τὸ σφυρόν* (Ἀρφ. *Σφ.* 276). β'. μετὰ τὸ ἔναρθρον ὄνομα, μὴ ἐπαναλαμβανομένου τοῦ ἄρθρου· *τὴν μανίαν αὐτοῦ* (Ἀρφ. *Ν.* 350).—*ἁρπασάμενος τὰ χρήματ' αὐτοῦ* (Ἀρφ. *Ὀρ.* 1460). Τὸ πρῶτον γίνεται ἐπὶ τῆς διακριτικῆς σημασίας, τὸ δεύτερον ἐπὶ τῆς ἁπλῆς καὶ ἄνευ διακρίσεως (Ἴδε σελ. 102 καὶ σ. 103). Ἀντιστοιχεῖ δὲ ἐκ τῶν λατινικῶν εἰς μὲν τὸ πρῶτον τὸ ipsius, ipse=αὐτός, ego ipse = ἐγὼ αὐτός, εἰς δὲ τὸ δεύτερον τὸ ejus. Ὡς ἐξαιρέσεις ἐκλαμβάνονται τὰ παρ' Ἰσοκράτει *ὑπὲρ τῆς αὐτῶν σωτηρίας.* — *ταῖς αὐτῶν ἐπιμελείαις.* Ἐπὶ ἄλλων τρεπτέον τὸ ψιλὸν εἰς δασὺ πνεῦμα· ἀντὶ *τὰ αὐτοῦ* γραπτέον *τὰ αὑτοῦ.*

§. 141. Ἔναρθρος δὲ οὖσα ἡ *αὐτὸς* ἀντωνυμία σημαίνει ταὐτότητα, τὸ τῆς συνηθείας ὁ ἴδιος, ὡς *ὁ αὐτὸς ἀνὴρ*, σπανιώτερον δὲ *ὁ ἀνὴρ ὁ αὐτός*· διότι προτάσσεται τὸ *αὐτός*, ὡς τὸ κυριώτερον, καθ' ἃ καὶ ἐν τοῖς ἔμπροσθεν παρετηρήσαμεν, καὶ κατωτέρω ἴσως θέλομεν ἔχει πάλιν ἀφορμὴν νὰ σημειώσωμεν. Οὕτω λέγεται *ὁ αὐτὸς τρόπος* (Πλ. *Κρατ.* 389).—*ταὐτοῦ πατρός.*—*πατρὸς ταὐτοῦ* (Σ. *Ἀντ.* 513. *Ἠλ.* 325).—*ἐν πόνῳ ταὐτῷ.*—*ἐν ταὐτῷ λόγῳ* (Σ. *Κ.* 1358. 1655).— *τὸν αὐτὸν δαίμονα.* — *τὸν αὐτὸν ἄνδρα* (Σ. *Κ.* 1337. *Φ.* 128). Δυνάμει δὲ τῆς σημασίας ταύτης ἡ *ὁ αὐτὸς* συντάσσεται μετὰ δοτικῆς· *ὁ αὐτὸς τῷ λίθῳ.* — *οἱ αὐτοὶ ὄντες ἐκείνοις γένει* (Πλ. *Εὐθυδ.* 298. *Μενεξ.* 244), κτλ. Ἴδε σ. 104.

§. 142. Σημειωτέον δὲ περὶ τούτου· ά. ὅτι παρὰ τοῖς ἀττικοῖς ποιηταῖς ἐπὶ τῆς ὀνομαστικῆς *ὁ αὐτός*, πρὸς ἀποφυγὴν τῆς χασμωδίας, τὸ ἄρθρον ποιεῖ κρᾶσιν μετὰ τοῦ *α.* Καὶ ὁ μὲν Βρύγκιος ἔγραψεν ἁπανταχοῦ *ὡὑτός*, ὡς παρ' Ἴωσιν (Σ. *Φ.* 521 Ἠλ. 917, κλ.), ἄλλοι δὲ μετ' αὐτόν, ἀποδοκιμάζοντες τοῦτο, γράφουσιν *αὑτός*, καὶ ἄλλοι *αὐτός* κατὰ τὸ *ἀνήρ*=ὁ ἀνήρ. Σημειωτέον· β'. ὅτι ἐκ τῶν σχημα-

τισμῶν τοῦ οὐδετέρου *ταὐτὸ* καὶ *ταὐτὸν* ὁ μὲν πρῶτος τίθεται ὅπου ἀπαιτεῖται βραχεῖα ἡ τελευταία συλλαβή, ὁ δὲ δεύτερος πρὸ φωνήεντος, καὶ ἵνα ἀποτελέσῃ θέσει μακρὰν συλλαβήν. Οὕτω λοιπὸν γράφεται· *ταὐτὸ δ' οὐχὶ γίγνεται* (Σ. *Τρ.* 425).—*ἐς ταὐτὸ Δελφῶν* (Σ. *Τ.* 734)· ἀπ' ἐναντίας δὲ καὶ *πνεῦμα ταὐτὸν οὔποτε* (Σ. *Κ.* 612).— *πρὸς ταὐτὸν ὁρκισθεὶς πέδον* (Σ. *Φ.* 546), διὰ τὸ ἑπόμενον φωνῆεν. — *ταὐτὸν τόδ' ὄψει* (Σ. *Φ.* 1256). — *ταὐτὸν πάθω* (Σ. *Τ.* 325), κτλ. χάριν τῆς προσῳδίας. Ἐπίσης δὲ καὶ *ταὐτὸ* καὶ *ταὐτὸν* ἁρμόζει εἰς τὸν στίχον (Σ. *Τ.* 1405) *ἀνεῖτε ταὐτὸν σπέρμα* (ἴδε **Lexicon Sophocleum· Composuit Fridericus Ellendt. Vol. I. p. 269**). Σημειωτέον· γ'. ὅτι παρὰ Πλάτωνος καὶ μετ' ἄλλου ἄρθρου ἐπλάσθη *τὸ ταὐτόν*, ἐπὶ φιλοσοφικῆς ἐννοίας = ἡ ταὐτότης, ὡς τὸ *ποσόν*, *τὸ ποιόν*, *τὸ ἴσον*, *τὸ ὅμοιον* = ἡ ποιότης, *ἡ ἰσότης*, *ἡ ὁμοιότης*. Ἴδε σ. 132.

Τὸ ἄρθρον μετὰ τῆς συνθέτου ἀντωνυμίας.

§. 143. Ἡ γενικὴ τῆς συνθέτου ἀντωνυμίας τίθεται· ά. μεταξὺ τοῦ ἄρθρου καὶ τοῦ ὀνόματος· *τοῖς ἐμαυτῆς κακοῖς* (Σ. *Ἠλ.* 768). —*ἐλεύθερον φύλαττε τὸν σαυτοῦ τρόπον* (Μ).—*μετεπέμψατο Ἀστυάγης τὴν ἑαυτοῦ θυγατέρα καὶ τὸν παῖδα αὐτῆς* (Ξ. *Π.* Ἀ, γ', 1). — *κοσμήσας τὴν ψυχὴν οὐκ ἀλλοτρίῳ, ἀλλὰ τῷ αὐτῆς κόσμῳ* (Πλ. *Φαίδ.* 114).—*ἐν τοῖς ἑαυτῶν λόγοις* (Πλ.). Ὡσαύτως *τἀμαυτοῦ κακά* (Σ. *Κ.* 1254). — *τἀμαυτοῦ λαβών* (Εὐρ.). — *πάντα τὰ ἐμαυτοῦ* (Λυσ.). Τίθεται· β'. μετὰ τὸ οὐσιαστικόν, ἄναρθρον ὄν· *μητρὶ τῇ 'μαυτοῦ*, ἢ *τἠμαυτοῦ* (Σ. *Τ.* 995). — *δώμασιν ἐν τοῖς ἐμαυτῆς* (Σ. *Ἠλ.* 263), ἢ μετὰ τὸ ἔναρθρον οὐσιαστικόν, ἐπαναλαμβανομένου τοῦ ἄρθρου ἐπὶ τὸ ἐμφατικώτερον· *κατὰ τὸν βίον τὸν ἐμαυτοῦ* (Πλ.).—*τὴν ψυχὴν τὴν σαυτοῦ* (Πλ. *Πρωτ.* 312).— *κακουργότατόν ἐστι μὴ μόνον τὸν οἶκον τὸν ἑαυτοῦ φθείρειν, ἀλλὰ καὶ τὸ σῶμα καὶ τὴν ψυχήν*. (Ξ. *Ἀπ.* Ἀ, έ, 7) Ὡς ἐξαιρέσεις ἐκληπτέα τὰ *τὴν φύσιν αὐτοῦ διὰ τῆς ἑαυτῶν φωνῆς καὶ τῶν λόγων τῶν ἑαυτῶν* (Πλ. *Πρωτ.* 347).— *τὸν πατέρ' αὐτοῦ δήσας* (Ἀριστοφ. *Ν.* 516. 905). Ἐκ τοῦ συγκριτικοῦ δὲ κρέμαται ἡ γενικὴ εἰς τὸ (Ἀρφ. *Ἐκκλ.* 637) *τοὺς πρεσβυτέρους αὐτῶν*. Κατὰ τὰ ἀνωτέρω εἶναι καὶ *ἡ ἀλλήλων δικαιοσύνη*. — *καὶ τὰς θρασύτητας τὰς ἀλλήλων*.

§. 144. Ὡς δὲ λέγεται τὸν *ἐμὲ* καὶ τὸν *σέ* (§. 132), οὕτω λέγεται καὶ *τὸν ἑαυτὸν* καὶ *τὸν σεαυτόν*. Τοιοῦτον τὸ τοῦ Πλάτωνος (*Φαίδρ.* 258)· *Ἔδοξέ πού φησιν αὐτὸ τὸ σύγγραμμα τῇ βουλῇ ἢ τῷ δήμῳ ἢ ἀμφοτέροις, καὶ ὅς εἶπεν, τὸν ἑαυτὸν δὴ λέγων μάλα σεμνῶς καὶ ἐγκωμιάζων ὁ συγγραφεύς*. Οὔτε τὴν διόρθωσιν τοῦ Στεφάνου, τρέποντος τὸ *τὸν ἑαυτὸν* εἰς τὸ *αὐτὸς ἑαυτόν*, οὔτε τὴν ἑρμηνείαν αὐτοῦ εὑρίσκουσι τὴν σήμερον ὀρθήν, δεχομένου ὡς ὑποκείμενον τοῦ *φησὶν* τὸ *αὐτὸ τὸ σύγγραμμα*· διότι ὑποκείμενον τοῦ *φησὶν* εἶναι τὸ κατόπιν ἀκολουθοῦν *ὁ συγγραφεύς*, ὑποκείμενον δὲ τοῦ *ἔδοξεν* εἶναι *τὸ αὐτὸ τὸ σύγγραμμα*. Ἡ παρὰ Φικίνου μετάφρασις, probatum est, inquit, scriptum senatui, etc, εἶναι ὀρθή, λείπει ὅμως ἡ δύναμις τοῦ *αὐτό*. Καὶ περὶ μὲν τοῦ *τὸν* σημειοῖ ὁ Ἑρμείας «τὸ *τὸν* προέθηκε διὰ τὸ μέγα φρονεῖν αὐτούς», πρὸς δὲ τὴν τοῦ ὅλου κατάληψιν σημειωτέον ὅτι, ἐπειδὴ τὰ ψηφίσματα τῶν Ἀθηναίων ἐγράφοντο οὕτως· *Ἔδοξε τῷ δήμῳ, Τισαμενὸς εἶπε, πολιτεύεσθαι Ἀθηναίους κατὰ τὰ πάτρια* (Ἀνδ. *Μυστηρ.* §. ιγ΄.), ὁ Πλάτων, ἐν γένει περὶ παντὸς νομοθέτου λαλῶν, ἐφήρμοσε τὸν αὐτὸν τύπον, ἀλλὰ μετεχειρίσθη τὴν ἀντωνυμίαν ὅς=οὗτος, οἷον εἰπεῖν ὁ δεῖνα· ὥστε ἐκ μὲν τοῦ *ἔδοξε* μέχρι τοῦ *εἶπεν* εἶναι ὡς ἐκ τοῦ νομοθέτου, τὰ δὲ λοιπὰ εἶναι προσθήκη τοῦ Πλάτωνος, πρὸς ἐξήγησιν.

§. 145. Ταῦτα μὲν ὁ Εἰνδόρφιος, ἄλλα δέ πως ὁ μετὰ τῶν σχολίων τοῦ Ἑρμείου ἐκδώσας τὸν Φαῖδρον Ἄστης. Καὶ περὶ μὲν τῶν διαφορῶν τούτων παραπέμπεται ὁ ἀναγνώστης εἰς τὰς σημειώσεις τοῦ ἐκδότου, ἐπιτυχῶς δέ, νομίζω, μετέφρασε τὸ χωρίον ὁ Κουσῖνος « Il a plu (*n' est—ce pas là le texte même de l' écrit ?*) au senat, au peuple, ou à tous les deux, d' après l'avis d' un tel. . . et ici l' auteur fait sans façon son propre éloge ». Ἐπιτυχῶς δὲ καὶ τὸ ἐν παρενθέσει μεταφράζεται, εἴτε ἐκ τοῦ ἐν τῷ κειμένῳ *πού*, εἴτε ἴσως ἐκ τῆς παρὰ τοῦ Ἄστη προτεινομένης διορθώσεως. Τὸ ἐγκλιτικὸν δηλ. *πού* τίθεται εἴτε ἐπὶ ἀμφιβόλων=νομίζω=ἐὰν δὲν λανθάνωμαι, κτλ, εἴτε καὶ ἐπὶ βεβαιοτάτων, περὶ ὧν ὅμως, πρὶν ἀποφανθῶμεν, εὐγενίας καὶ μετριοφροσύνης χάριν, περιμένομεν τὴν γνώμην τοῦ ἄλλου (Βουττμάννος, *ἐν Πίνακι τοῦ Μένωνος*)· ἡ δὲ παρὰ τοῦ Ἄστη προτεινομένη διόρθωσις εἶναι *οὔ φησιν αὐτὸ τὸ ξύγγραμμα ;*

Εἴτε οὕτως εἴτε ἄλλως, ἡ γαλλικὴ μετάφρασις ἑρμηνεύει ἀρκούντως τὸ χωρίον. Ὡς δὲ εἶναι *τὸν ἑαυτόν*, οὕτω καὶ *τὸν σεαυτόν· καὶ μή μοι τὸν νῦν δὴ τοῦτον σεαυτὸν ἐννόει* (Λουκ. ὡς ἀνωτ.). Ἡ δὲ συνήθεια, καὶ εἰς τὰ τρία πρόσωπα ἐφαρμόσασα τὸ *ἑαυτόν*, διακρίνει διὰ τῆς γενικῆς τῶν προσωπικῶν, *μού, σού, τού*=αὐτοῦ, καὶ ἐκφέρει ταῦτα ἐνάρθρως, *τὸν ἑαυτόν μου, τὸν ἑαυτόν σου, τὸν ἑαυτόν του.*

Τὸ ἄρθρον μετὰ τῶν κτητικῶν ἀντωνυμιῶν.

§. 146. Αἱ κτητικαὶ ἀντωνυμίαι, ὡς καὶ αἱ ἰσοδύναμοι γενικαὶ τῶν προσωπικῶν καὶ τῆς συνθέτου, τίθενται ἀνάρθρως, ὅτε δηλοῦται ὅτι, ἐκτὸς τοῦ περὶ οὗ ὁ λόγος, ἔχει καὶ ἄλλα ὁ κτήτωρ· *μαθητὴς ἐμός, μαθητής μου, μαθητὴς ἐμαυτοῦ* = εἷς τῶν μαθητῶν μου. Ὡσαύτως *μαθητὴς ἐπιθυμῶ γενέσθαι σός* (Πλ.).—*σὸς ἑταῖρός τε καὶ ἐπαινέτης* (Πλ. *Λύσ.* 204).—*οὐ λόγους ἐμαυτοῦ λέγω* (Δ.).—*διαφοραὶ πατέρων τε πρὸς αὐτῶν παῖδας γίγνονται* (Πλ. *Ν.* ΙΑ', 928).

§. 147. Ἐνάρθρως δὲ τιθέμεναι αἱ κτητικαὶ ἀντωνυμίαι καὶ αἱ ἰσοδυναμοῦσαι γενικαὶ ἤτοι παριστῶσι τὸ πρόσωπον ἢ πρᾶγμα ὡς παρόν, ἢ διακρίνουσιν αὐτὸ ἄλλου ὁμοειδοῦς, ἢ δηλοῦσι πᾶν τοιοῦτον εἰς τὸν κτήτορα ἀνῆκον· *τὴν σιγήν σου ξυγχώρησιν θήσω* (Πλ. *Κρατ.* 435) = ταύτην σου τὴν νῦν σιγήν.—*εἴγε τὴν ἐμὴν τύχην ἐξετάζειν προαιρεῖ, πρὸς τὴν σαυτοῦ σκόπει, καὶ εὑρήσεις τὴν ἐμὴν βελτίω τῆς σῆς* (Δ. *περὶ Στεφ.* 312).—*ψυχῆς ἐπιμελοῦ τῆς σαυτοῦ* (Μέν.).

§. 148. Τίθεται δὲ τὸ ἄρθρον, ὡς ἐπὶ τῶν ἐπιθετικῶν προσδιορισμῶν· *ὁ ἐμὸς ἀδελφός* (Πλ. *Εὐθυδ.* 297).—*οὑμὸς λόγος* (Πλ. *Ἐπιστ.* Η', 354).—*κατά γε γνώμην τὴν ἐμήν.*—*κατὰ δὴ τὸν σὸν λόγον* (Πλ. *Σ.* 215. *Πολ.* Α, 334). Οὕτως *ὁ σὸς λόγος, ὁ σὸς νοῦς, ὁ ἡμέτερος, ὁ ὑμέτερος, ὁ σφέτερος, τὰ ἡμέτερα αὐτῶν, τὰ σφέτερα αὐτῶν*, κτλ. Λέγεται δέ, ὄχι μόνον *τοὐμοῦ πατρός* (Πλ. *Εὐθυδ.* 297), ἀλλὰ καί, οὐδεμιᾶς ἀπαιτουμένης διακρίσεως, *τὸν ἄνδρα τόνδε, ἐμὸν λέγω πατέρα, κατέκτεινεν* (Σ.), ἀνάρθρως.

Τὸ ἄρθρον μετὰ τῶν δεικτικῶν ἀντωνυμιῶν.

§. 149. Μετὰ τῶν δεικτικῶν ἀντωνυμιῶν, καίτοι καθ' ἑαυτὰς προσδιοριστικῶν οὐσῶν, τίθεται τὸ ἄρθρον ἐπαυξάνον τὴν διάκρισιν

ἐπὶ μεῖζον. Τίθεται δὲ τὸ ἄρθρον· α. πρὸ τοῦ ὀνόματος καὶ τῆς ἀντωνυμίας· *ὁ ἀνὴρ ὅδε.—ὁ χρηματιστὴς οὗτος* (Πλ. *Γοργ.* 452). —*ἡ πόλις ἥδε.—ὁ τῶν κιναίδων βίος οὗτος* (Πλ. *Γοργ.* 494).—*ἐν τῇ πόλει ταύτῃ* (*Γοργ.* 468)· β΄. μεταξὺ τῆς ἀντωνυμίας, προτασσομένης, καὶ τοῦ ὀνόματος ἑπομένου· *οὗτος ὁ ἀνήρ.— οὗτοι οἱ παιδευταί τε καὶ σοφισταί* (Πλ. *Πολ.* ς΄. 492.—*τούτους τοὺς συκοφάντας* (Πλ. *Κρίτ.* 44) = τούτους τοὺς διαβοήτους.—*αὕτη ἡ ἡδονὴ* (Πλ. *Πολ.* Γ΄. 403).—*ἀπὸ τῆσδε τῆς πόλεως* (Πλ.)—*τήνδε τὴν ὁδόν.—ἔστιν ἐν Πυθοῖ τοῦτο τὸ καλὸν ἀνάθημα* (Πλ. *Γοργ.* 472. παρ' ἄλλοις, *ἐν Πυθίου ἢ Πυθίῳ*).

§. 150. Παραλείπεται δὲ τὸ ἄρθρον· α. ἐπὶ τῶν κυρίων ὀνομάτων. *Χαιρεφῶν ὅδε* (Πλ.). — *ἐγώ τε καὶ Μελησίας ὅδε νῦν ἐροῦμεν* (Πλ.).—*ἐν τῇ θαλάσσῃ ἥδε Κύπρος κεῖται* (Ἡρ.).—*Καλλίστρατος ἐκεῖνος*. β΄. ἐπὶ παρόντων προσώπων καὶ πραγμάτων· *ούτοσὶ ἀνὴρ οὐ παύσεται φλυαρῶν* (Πλ. *Γοργ.* 489).— *οὗτος ἀνήρ οὐχ' ὑπομένει ὠφελούμενος* (Πλ. *Γοργ.* 505).—*νῆες ἐκεῖναι ἐπιπλέουσιν* (Θ. Α, 51).—*χιτῶνας τουτουσὶ* (Ξ. *Π.* Η, γ΄, 6). Ἀλλὰ καὶ *τούτους τοὺς πολυτελεῖς χιτῶνας* (Ξ *Ἀν.* Α, ε, 8) = τοὺς γνωστούς.—πολλὰ δὲ ὁρᾷς ταῦτα *πρόβατα* (Ξ. *Ἀν.* Γ΄, ε, 9).— πολλὰ πρόβατα ἐνταῦθα (Ἴδε σ. 114. ἀρχ.).—*ἐπὶ γῆν τήνδε* (Θ. Β΄, 74).

§. 151. Ὡσαύτως λέγεται *τοῦδ' ἀνδρὸς— ἀνδρὸς τοῦδε* (Σ. Φ. 965. 1005), ἀνάρθρως, καὶ *τούτου τἀνδρὸς — τοῦδε τἀνδρὸς — τἀνδρὸς τοῦδε* (Σ. *Τρ.* 351. 1256. Τ. 952), ἐνάρθρως, ὅπερ συχνὰ παρὰ τοῖς τραγικοῖς = ἐμοῦ, ὡς καὶ *ὅδ' ἀνὴρ* ἢ *ὁ ἀνὴρ ὅδε* = ἐγώ. Ἰσχύουσι δὲ περὶ τοῦ τελευταίου τὰ ἐν τοῖς ἔμπροσθεν (§. 142) περὶ τοῦ *ὁ αὐτὸς* ῥηθέντα. Γράφουσι δηλ., ἀντὶ τοῦ *ὁ ἀνήρ, ὡνήρ, ἁνὴρ* καὶ *ἀνήρ*. Ἀλλὰ καὶ ἁπλῶς *ἀνήρ*. Ὡς δηλ. πολλάκις ἐκφέρονται ἀνάρθρως αἱ πλάγιαι, *ἀνδρὸς τοῦδε, ἀνδρὶ τῷδε, ἄνδρα τόνδε, τοῦδ' ἀνδρός, τῷδ' ἀνδρί, τόνδ' ἄνδρα*, οὕτω καὶ ἡ εὐθεῖα *ἀνὴρ ὅδε*, καὶ *ὅδ' ἀνήρ*· διότι, ὡς καὶ ἀνωτέρω παρατηρήσαμεν (σ. 138. τέλ.), παραλείπεται καὶ παρὰ τοῖς δραματικοῖς ἐνίοτε, ὡς καὶ παρ' Ὁμήρῳ, τὸ ἄρθρον. Καὶ ὅταν τὸ *ἀνὴρ* σημαίνῃ τὸν γυναικὶ συνεζευγμένον, καὶ τότε δὲν εἶναι ἀναγκαῖον τὸ ἄρθρον, ὡς *ἀνδρὸς κατὰ ζήτησιν* (Σ. *Τρ.* 50). Οὕτω λοιπὸν οἱ φαινόμενοι ἀκριβέστερο[ι] γράφουσιν *ἀνήρ*, ὅπου ἀπαιτεῖται μακρὰ συλλαβὴ καὶ *ἀνήρ*, ὅπου

δὲν ἀπαιτεῖται, καταδικάζοντες τοὺς ἁπανταχοῦ παρεμβάλλοντας ἀνὴρ ὅδε, καὶ ἅνηρ ἐκεῖνος, καὶ πολὺ περισσότερον τοὺς γράφοντας ἅνδρες=οἱ ἄνδρες.

§. 152. Αἱ ὀρθογραφικαὶ αὗται λεπτολογίαι ἀπησχόλησαν οὐ μικρὸν τοὺς ἀρχαιοτέρους τε καὶ νεωτέρους φιλολόγους, Δαύην ἢ Δαυέσιον, Οὐαλκεναῖρον, Βρύγκιον, Πόρσωνα καὶ ἄλλους. Οὐόλφιος ὁ πάνυ, πραγματευόμενος (ἐν Ἀναλέκτοις, Β΄.) de Orthographicis quibusdam Graecis, ψαύει ἐν ὀλίγοις καὶ τοῦτο, λέγων ὅτι πολλὰ χωρία ἐν τοῖς τριμέτροις δεικνύουσιν ὅτι τὸ ἄρθρον εἶναι περιττόν, καὶ ὅτι τὰ πλεῖστα τῶν ἀντιγράφων παραλείπουσιν αὐτό. Καὶ ὁ Ἑρμᾶννος δ' ἐγκρίνει ἐν μέρει ἄλλων γνώμην, φρονῶν ὅτι ἐν τῷ στίχῳ τοῦ Σοφοκλέους (Κ. 32), ἔνθα ὁ Βρύγκιος γράφει ὡνὴρ ὅδε, εἶναι περιττὸν τὸ ἄρθρον, ἐὰν ἐκληφθῇ, κατὰ τὰ ἐν τοῖς ἔμπροσθεν (§. 150)=ἰδοὺ ὁ ἀνήρ. Ἴδε τὸ προμνημονευθὲν Σοφόκλειον Λεξικόν, Τ. Α΄, 10. 159, ἔνθα ἀναφέρεται ὁ Ῥεισίγιος, ὃς παραπέμπει εἰς Βυττεμβάχιον, κλ.

§. 153. Τὸ ἄναρθρον τῶν προειρημένων καὶ ἐκ Δημοσθένους ἀποδεικνύει ὁ Οὐόλφιος, παρ' οὗ ὁ Φίλιππος καταφρονητικῶς ἐν τοῖς Φιλιππικοῖς καλεῖται ἀνάρθρως ἄνθρωπος· ὥστε, κατὰ ταῦτα, ὡς τὸ ὁ ἀνὴρ εἶναι τιμιώτερον τοῦ ὁ ἄνθρωπος, οὕτως ὁ ἄνθρωπος τιμιώτερον τοῦ ἄνθρωπος. Ὁ δὲ Ῥεῖσκιος ἐπείσθη ἔκ τινων χωρίων τοῦ Δημοσθένους ὅτι καὶ τὸ αὐτὸς παρ' Ἀττικοῖς ἐκλαμβάνεται ὡς τὸ ἔναρθρον ὁ αὐτός. Τὰ χωρία ταῦτα εἶναι (Λεπτίν. 471) (ὁ) αὐτὸς τοίνυν ἐστί μοι λόγος, καὶ (Δημηγορ. Προοίμ. ιζ΄.) οὐ γὰρ (ὁ) αὐτὸς οὔτε καιρὸς, οὔτε τρόπος, καὶ τοῦτο, διότι ἔλειπεν ἔν τισιν ἀντιγράφοις τὸ ἄρθρον· ὁ δὲ Οὐόλφιος, ἰδιαιτέρως ἐκδώσας τὸν πρὸς Λεπτίνην λόγον τοῦ Δημοσθένους, ἀποδοκιμάζων τοῦτο, παραπέμπει εἰς τὸν Οὐαλκεναῖρον (Σημ. εἰς Φοινίσ. Εὐριπ. στ. 926), ὃς πολλόστατα ἐκ τῶν δραματικῶν παραδείγματα ἀναφέρει καὶ γράφει ἁπανταχοῦ ὡὐτός, πιστότατον ὀπαδὸν εὑρὼν τὸν Βρύγκιον.

§. 154. Ὡσαύτως παραλείπεται τὸ ἄρθρον καὶ ὅταν ἡ ἀντωνυμία δὲν ἦναι μετὰ τοῦ ὀνόματος ἐπιθετικῶς συνεζευγμένη ὡς προσδιορισμός, καὶ ἑπομένως δὲν ἀποτελῇ ἓν μέρος τῆς προτάσεως, ἀλλ' ἡ μὲν ἀντωνυμία ἦναι ὑποκείμενον, τὸ δὲ ὄνομα κατηγορούμενον· κίνησις γὰρ αὕτη μεγίστη δὴ τοῖς Ἕλλησιν ἐγένετο (Θ. Α΄, 1)=

αὕτη ἐγένετο, αὕτη ἦν μεγίστη κίνησις.—*ναυμαχία αὕτη μεγίστη* (Θ.). — *πάθος τοῦτο μιᾷ πόλει ἑλληνίδι μέγιστον ἐγένετο* (Θ. Γ'. 113). — *δικαστοῦ μὲν γὰρ αὕτη ἀρετή* (Πλ.)=τοῦτό ἐστιν ἀρετὴ δικαστοῦ.—*αἰτίαι μὲν αὗται προεγεγένηντο ἐς ἀλλήλους* (Θ.) = ταῦτα προεγεγένηντο αἰτίαι.

§. 155. Οὕτω δὲ καὶ ἐπὶ τῶν πλαγίων· *τούτῳ παραδείγματι χρῶνται*= τοῦτό ἐστι παράδειγμα ᾧπερ χρῶνται.— *ταύτην ἔχει τέχνην*=τοῦτό ἐστι (ἡ) τέχνη ἣν ἔχει.—*ἐπειδὴ δέ μοι παιδίον γίγνεται, ἐπίστευον ἤδη καὶ πάντα τὰ ἐμαυτοῦ ἐκείνῃ παρέδωκα, ἡγούμενος ταύτην οἰκειότητα μεγίστην εἶναι* (Λυσ. *Ἐρατοσθ. Φόνου Ἀπολογία*, §. 6)=ἡγούμενος τοῦτο, τὸ παιδίον γεννηθῆναι, μεγίστην οἰκειότητα εἶναι. Τοιοῦτον φαίνεται καὶ τὸ *ταύτην φήμην παρέδοσαν* (Δ.)=αὕτη ἐστὶν ἡ φήμη ἣν παρέδοσαν, κτλ.

Τὸ ἄρθρον μετὰ τῶν ἀναφορικῶν ἀντωνυμιῶν.

§. 156. Ὁλόκληρος ἀναφορικὸς λόγος συνδέεται διὰ τοῦ ἄρθρου ἐπιθετικῶς μετὰ οὐσιαστικοῦ ἢ οὐσιαστικοειδοῦς· *Σόλων ἐμίσει τοὺς οἷος οὗτος ἀνθρώπους* (Δ.)=τοὺς ἀνθρώπους οἳ ἦσαν τοιοῦτοι, οἷος οὗτος.— *οἱ οἷοί περ ὑμεῖς ἄνδρες πολλάκις καὶ τὰ βουλευόμενα καταμανθάνουσιν* (Ξ. *Π.* ϛ', ϐ', 2). —*ἐκράτει τοὺς ὁποιουσδήποτε ὑμεῖς ἐξεπέμπετε στρατηγούς* (Δ.).—*ποτέρῳ ἂν εἴη πλείων σχολὴ τούτων ἐπιμελεῖσθαι τῷ ὡς ἐγὼ νῦν ἢ τῷ ὡς σὺ μακαρίζεις διαιτωμένῳ;* (Ξ. *Ἀπ.* Α, ϛ', 9)

Τὸ ἄρθρον μετὰ τῶν ἐρωτηματικῶν ἀντωνυμιῶν.

§. 157. Τὸ ἄρθρον τίθεται μετὰ τῶν ἐρωτηματικῶν ἀντωνυμιῶν, ὅταν μετὰ ἐρώτησιν ἢ φανερῶς προγενομένην ἢ ὑποδεικνυομένην γίνηται δευτέρα ἐρώτησις, ἀπαιτοῦσα προσδιορισμὸν ἀκριβέστερον· *τοὺς ποίους θεούς;* (Ἀρφ. *Ν.* 1233) — *τὰ ποῖα ταῦτα χρήματα;* (Ἀρφ. *Ν.* 1270).—*τὰ ποῖα ταῦτα;* (Εὐρ.)—*τὸ ποῖον εὑρὼν τῆσδε φάρμακον νόσου;* (Αἰσχύλ. *Προμ.* 25) Ἀλλὰ καὶ ἐπὶ ζωηροτέρας ἐρωτήσεως· *τὸ τί;*—*τὸ ποῖον;*

Τὸ ἄρθρον μετὰ τῶν συνδυαστικῶν ἀντωνυμιῶν.

§. 158. Τὸ ἄρθρον τίθεται συνήθως πρὸ τοῦ ὀνόματος μεθ' οὗ αἱ ἀντωνυμίαι αὗται συμπλέκονται· *ἄμφω τὼ ἡμέρα.*—*οἱ στρατηγοὶ*

ἀμφότεροι Ὁ Ἀπολλώνιος διὰ πολλῶν ἐξηγεῖ διὰ τί καὶ ἡ χρῆσις καὶ ὁ λόγος ἀπαγορεύει τὴν χρῆσιν τοῦ ἄρθρου εἰς τὸ ἀμφότεροι. Καὶ πρῶτον μὲν λέγει ὅτι *οὐ ταὐτόν* ἐστι τῷ δύο τὸ ἀμφότεροι, εἶτα δὲ προσθέτει· « ἔστι δὲ αἰτία ἥδε· ἐπὶ δυάδος ἐγνωσμένης τὸ *ἀμφότεροι* παραλαμβάνεται· ἔστιν οὖν φάναι *δύο ἄνθρωποι τρέχουσιν*, ὡς ἂν τοῦ δύο πρώτην γνῶσιν τὴν κατὰ τῶν ἀνθρώπων ὑπαγορεύοντος, τοῦ δὲ ἀμφότεροι δηλοῦντος τὴν πάλαι γνῶσιν. » (*Συντ.* Α, §. 16. σ. 44. Β). Τοῦτο δ' ἑτέροις ῥήμασι δηλοῖ ὅτι τὸ ἀμφότεροι, ἴσα δηλοῦν τῷ οἱ δύο, ἔχει ἐν ἑαυτῷ τὸ ἄρθρον. Ὅθεν τὸ (Ἰλ. Η, 7) *ἀμφότεροι μέμασαν πολεμίζειν ἠδὲ μάχεσθαι* ἀνακαλεῖ εἰς τὴν μνήμην τὰ ἐγνωσμένα ἤδη πρόσωπα τοῦ Ἕκτορος καὶ Ἀλεξάνδρου. Ἀπαντῶνται ὅμως παρὰ Πλάτωνι καὶ αὗται αὗται ἔναρθροι· *τὴν συλλαβὴν λέγομεν τὰ ἀμφότερα στοιχεῖα.—οὐδέτερος ὁ βίος ἔμοιγε τούτων αἱρετός... τί δὲ ὁ ξυναμφότερος;* (*Φιλ.* 22).—*περὶ ξυναμφοτέρου* (Πλ. *Τιμ.* 87).—*ἀσπάζεται τὸ ξυναμφότερον* (*Συμπ.* 209). Ἴδε σ. 128 §. 112 καὶ §. 114.

Τὸ ἄρθρον μετὰ τῶν ἐπιμεριστικῶν ἀντωνυμιῶν.

§. 159. Καὶ αὗται αἱ ἀντωνυμίαι δὲν δέχονται συνήθως ἐφ' ἑαυτῶν τὸ ἄρθρον, τιθέμενον ἐπὶ τῶν μετ' αὐτῶν συμπλεκομένων οὐσιαστικῶν· *ἑκάτερον τὸν ἔρωτα.—ἡ ψυχὴ ἑκάστη.—ἑκάστη ἡ ἀρχή.—τὸ εὐώνυμον εἶχον Θεσπιῆς, Ταναγραῖοι καὶ Ὀρχομένιοι, ἐπὶ δὲ τῷ κέρᾳ ἑκατέρῳ οἱ ἱππῆς καὶ ψιλοὶ ἦσαν* (Θ. Δ', 93). — *ἀντεπῄεσαν δὲ καὶ οἱ Ἀθηναῖοι, καὶ ἑκατέρων τῶν στρατοπέδων τὰ ἔσχατα οὐκ ἦλθεν εἰς χεῖρας* (Θ. Δ', ϥϛ'.). — *οἱ παρόντες τοῖς ἔργοις ἑκάστοις* (Θ. Α, 22). Ἴδε τὸν ἑπόμενον παράγραφον.

§. 160. Σώζει δὲ τὸ ἄρθρον καὶ ἐν τούτοις, ὡς καὶ ἀλλαχοῦ, τὸν ἴδιον χαρακτῆρα, ἀκριβέστερον διακρῖνον τὸ οὐσιαστικὸν μεθ' οὗ συμπλέκεται, καὶ ὑπομιμνῆσκον ὅτι περὶ θετικοῦ καὶ ὡρισμένου ὁ λόγος· *κατὰ τὸν ὁπλίτην ἕκαστον* (Θ.)=ἕκαστον τῶν περὶ ὧν ὁ λόγος.—*καὶ ἡγεμὼν μὲν ἦν ὁ δεσπότης ἑκάστης τῆς οἰκίας* (Ξ.'*Ἀν.* Ζ', δ', 14).— *κατὰ τὴν ἡμέραν ἑκάστην*. Παρὰ Πλάτωνι δὲ λέγεται καὶ *τὸ ἑκάτερον*, ὡς οὐσιαστικόν (Ἴδε σ. 129. §. 117). Παρὰ δὲ Θουκυδίδῃ (Ζ', 67) *καὶ οὐκ ἀνάρμοστοι πρὸς τὴν ἑκάστην αὐτῶν ἐσόμεθα*=πρὸς τὴν παρασκευὴν ἑκάστην, ὅπερ ὅμως ἐξ ἀντιγράφων *πρὸς ἕκαστον* διορθόνει ὁ Κρύγερος.

§. 161. Αὕτη εἶναι ἡ κυριωτέρα χρῆσις τοῦ ἄρθρου παρ' Ἀττικοῖς, τῶν ὁποίων ἡ διάλεκτος ἐν τέλει ἔγινεν ἡ γραπτὴ γλῶσσα πάντων τῶν Ἑλλήνων. Μακρυνθεῖσα δὲ τῆς ἀρχαίας καθαρότητος καὶ ἀλλοτρίους τοῦ ἀττικισμοῦ ξενισμοὺς προσλαβοῦσα κατήντησε καὶ ὄνομα καὶ πρᾶγμα *κοινή*. Ὅταν ὁ σπουδαστὴς γνωρίσῃ τὴν φύσιν, τὴν γένεσιν καὶ τὴν τοιαύτην χρῆσιν τοῦ ἄρθρου, ἐξ αὐτῶν δυνατὸν νὰ ἐξηγήσῃ πᾶσαν ἄλλην τυχὸν παραλειφθεῖσαν.

§. 162. Ὅταν γνωρίσῃ ὅτι τὸ ἄρθρον ὑπομιμνήσκει μας πάντοτε ὡρισμένον τι καὶ ὡς γνωστὸν ὑποτιθέμενον, θέλει ἐννοήσει εὐκόλως διὰ τί λέγεται *ὁ ἀνήρ ἐστι γραμματικὸς* καὶ *οὗτός ἐστιν ὁ γραμματικός*, καὶ θέλει ἐννοήσει διὰ τί διπλασιάζεται τὸ ἄρθρον εἰς τὰ *ὁ ἀνὴρ ὁ ἀγαθός*, *ἡ χαλκῆ ἡ μεγάλη Ἀθηνᾶ*, *ὁ Σόλων ὁ παλαιός*, παρ' ἡμῖν δὲ καὶ *ὁ καλὸς ὁ ἄνθρωπος*, *τὰ πολλὰ τὰ γράμματα*, κτλ· θέλει ἐννοήσει τί διαφέρει τὸ *ἡ ἐσχάτη νῆσος* ἢ *ἡ νῆσος ἐσχάτη* τοῦ *ἡ ἐσχάτη νῆσος* ἢ *ἡ νῆσος ἡ ἐσχάτη*, καὶ διὰ τί ἔγιναν ὡς στερεότυποι φράσεις τὰ *γυμνῇ τῇ κεφαλῇ*.—*λαμπρᾷ τῇ φωνῇ*.—*πολλοῖς ὄμμασι βλέπειν*, κτλ· καὶ εἰ ἔχει διαφορὰν τὸ *ἡ ποιήτρια Σαπφὼ* καὶ *Σαπφὼ ἡ ποιήτρια*.

§. 163. Ὅταν ὁ περὶ τὴν σύνταξιν τῆς ἑλληνικῆς γλώσσης ἀσχολούμενος νέος φθάσῃ νὰ διακρίνῃ εὐκόλως τὴν λεπτὴν διαφορὰν τῶν *ἀρετὴ* καὶ *ἡ ἀρετή*, *σοφία* καὶ *ἡ σοφία*· ὅτι τὸ μὲν ἄναρθρον *ἀγαθά*, *κακά*, κτλ, σημαίνει ἀορίστως πᾶν ὅ τι δυνατὸν νὰ χαρακτηρισθῇ καὶ ἐννοηθῇ ὡς τοιοῦτον, τὸ δὲ ἄρθρον προστιθέμενον ἐξάγει τὴν ἰδέαν ταύτην ἐκ τῆς σφαίρας τῶν ἁπλῶς νοητῶν, καὶ τὴν παριστάνει ὡς ἐξωτερικὸν ἀντικείμενον, ἔχον ἑνότητα καὶ ἐντὸς ὁρίων περιεχόμενον, ἔστω βέβαιος ὅτι κατὰ τοῦτο ἐπέδωκεν ἱκανῶς.

§. 164. Ὅταν διακρίνῃ ὅτι τὸ μὲν *πᾶσαι πόλεις* ἐκτείνεται εἰς πάσας δυνατὰς ὑπάρξαι καὶ νοηθῆναι, τὸ δὲ ἔναρθρον *πᾶσαι αἱ πόλεις* ἐκφέρει τὸ πρᾶγμα ὡς ὡρισμένον καὶ ὑπάρχον, διότι τὸ *αἱ* ὑπομιμνήσκει μας ἀείποτε θετικόν τι καὶ γνωστόν, ὡς ἦτον ἡ πρώτη αὐτοῦ ἀρχή· ὅτι *τὸ πάντες ἄνθρωποι* εἶναι ἀπόλυτον καὶ ἀπεριόριστον, τὸ δὲ *πάντες οἱ ἄνθρωποι* ἔχει τινὰ περιορισμόν· ὅταν ἐν τέλει γνωρίσῃ πᾶσαν τὴν ἄλλην χρῆσιν τοῦ ἄρθρου, ἐλπίζω ὅτι δὲν θέλει λυπηθῇ τὸν κόπον καὶ τὸν καιρὸν ὅτι ἀνέγνωσε τοσοῦτον ἐκτεταμένον περὶ αὐτοῦ κεφάλαιον.

§. 165. Τότε θέλει προσπαθήσει καθ' ἑαυτὸν νὰ ἐξηγήσῃ διὰ τί ὁ Ἡρόδοτος λέγει (Α΄, 68) *συνεβάλλετο τὸν Ὀρέστεα τοῦτον εἶναι*, ἐν ᾧ φαίνεται ἀρκετὸν καὶ μόνον τὸ *Ὀρέστεα*, εἰ, *ἐξοχῆς λόγῳ*, κατὰ τὸν Ἀπολλώνιον,=τὸν ἐπίσημον, αὐτὸν τὸν ζητούμενον, ἢ ἄλλο τι εἶναι τοῦτο. Παρὰ Πλάτωνι (Γοργ. 491) θέλει ἀπαντήσει *ἀλλ' εἰπὼν ἀπαλλάγηθι τίνας ποτὲ λέγεις τοὺς βελτίους τε καὶ κρείττους*· οὕτω λέγει ὁ Σωκράτης πρὸς Καλλικλῆ. Ἐνταῦθα οὐ διστάσει, πιθανῶς, ὅτι τὸ ὅλον=τίνες οἱ βελτίους καὶ κρείττους, ὡς σὺ λέγεις ἤτοι ἐννοεῖς αὐτούς. Κατὰ αὐτὰ δὲ καὶ (αὐτόθι, ὀλίγον τι κατωτέρω) τοὺς *ἠλιθίους λέγεις τοὺς σώφρονας*;=οἱ ἠλίθιοί εἰσιν οἱ σώφρονες κατὰ τὸν σὸν λόγον; Παρὰ τῷ αὐτῷ δὲ Πλάτωνι (Λ. 195) λέγεται *τοὺς μάντεις καλεῖς τοὺς ἀνδρείους*, ὅπερ τὴν αὐτὴν ἐπιδέχεται ἀνάλυσιν. Περὶ δὲ τοῦ (Πλ. *Θεαιτ.* 145) *ἆρ' οὐ τὸ μανθάνειν ἐστὶ τὸ σοφώτερον γίγνεσθαι*, πρέπει νὰ ἀνατρέξῃ εἰς τὰ περὶ τοῦ ἐνάρθρου καὶ ἀνάρθρου ἀπαρεμφάτου ῥηθέντα. Θέλει σκεφθῆ δὲ εἰ ὀρθῶς ποιῶν ὁ Οὐαλκενaῖρος ἀφῄρει τὸ ἄρθρον ἐκ τοῦ ἡροδοτείου (Ε΄, 77) *οἱ δὲ ἱπποβόται ἐκαλέοντο οἱ παχέες τῶν Χαλκιδέων*, γράφων *ἱπποβόται δὲ ἐκαλέοντο*, κτλ.

§. 166. Ἐξακριβώσας τὴν φύσιν τοῦ ἄρθρου θέλει ἐννοήσει ὅτι δυνατὸν νὰ ὑπάρξωσι καὶ γλῶσσαι ἄναρθροι, αἱ ὁποῖαι καταφεύγουσιν εἰς τὰς δεικτικὰς ἀντωνυμίας, hic vir, haec mensa, hoc lignum. Ἀλλὰ θέλει ἐννοήσει ἐν ταὐτῷ ὅτι τὸ hic vir εἶναι *ὅδ' ἀνήρ*, οὐχὶ *ὁ ἀνήρ*· θέλει ἐννοήσει προσέτι ὅτι αἱ γλῶσσαι αὗται ἐλλείπουσι σαφηνείας· διότι ὄχι μόνον δὲν δύνανται νὰ ἐξηγήσωσι τὴν δύναμιν τοῦ *ἡ ἀττικὴ ἡ παλαιὰ φωνὴ* καὶ τῶν ὁμοίων, ἀλλὰ οὐδὲ νὰ διακρίνωσι τὸ *ἐμὸς υἱὸς* καὶ *ὁ ἐμὸς υἱός*.

§. 167. Γνωρίζων ὅτι τὸ vidi regem δυνατὸν νὰ σημάνῃ *εἶδον βασιλέα* καὶ *εἶδον τὸν βασιλέα*, θέλει ἐνθυμηθῆ ὅτι καὶ εἰς τὸν σχεδὸν ἄναρθρον ἢ ὀλιγόαρθρον Ὅμηρον τὸ *ἄλλοι* δυνατὸν νὰ σημάνῃ καὶ ἀορίστως *ἄλλοι*, καὶ ὡρισμένως *οἱ ἄλλοι*, ἤτοι *οἱ λοιποί*. Πρὸς διάκρισιν δὲ γράφων *ὤλλοι* ὁ Ζηνόδοτος κατηγορήθη ὑπὸ τῶν ἄλλων κριτικῶν· « *ὤλλοι ἀντὶ τοῦ οἱ ἄλλοι*· αἱ τοιαῦται δὲ συναλοιφαὶ τῆς δευτέρας εἰσὶν Ἰάδος, ᾗ Ὅμηρος οὐκ ἐχρήσατο· διόπερ Ζηνοδότῳ μέμφονται εἰπόντι δεῖν ἀναγινώσκειν *ὤλλοι μὲν ῥα θεοί τε καὶ ἀνέρες* » (Ἐτυμολόγος. Ἴδε καὶ Ἀπολλώνιον, *Συντ.* Α΄, σ. 38).

§. 168. Ἐπειδὴ δὲ ἡ ἔμπροσθεν ἢ κατόπισθεν θέσις τοῦ προσδιορισμοῦ ἐν τούτοις εἶναι σχεδὸν ἀδιάφορος, διὰ τοῦτο θέλει εἰκάσει ὅτι ἡ παρ' Ἕλλησιν ἐπικρατοῦσα πρόταξις τοῦ ἄρθρου, δι' ὃ καλεῖται *ἄρθρον προτακτικόν*, δὲν εἶναι οὐσιῶδες αὐτοῦ χαρακτηριστικόν· ὅθεν δυνατὸν νὰ ὑπάρξωσι καὶ γλῶσσαι ἐπιτασσόμενον ἔχουσαι τὸ ἄρθρον, ὡς ὑπάρχουσιν ἄλλαι αἵτινες ἔχουσιν ἐπιθέσεις τὰς προθέσεις, τὸ ὁποῖον καὶ ἡ ἑλληνικὴ ἔχει ἐνίοτε (*εὐδαιμονίας πέρι* — *πλούτου πέρι*, κτλ). Οὕτως ἡ βλαχικὴ γλῶσσα λέγει omu—lu= l'uomo, l'homme—femei—le=les femmes· οὕτως ἡ ἀλβανικὴ καὶ ἡ βουλγαρική, ὡς λέγουσιν οἱ εἰδότες. Περὶ χάριτος καὶ κομψότητος τοῦ λόγου, προτασσομένου ἢ ἐπιτασσομένου τοῦ ἄρθρου, δυνατὸν ἴσως νὰ γένῃ ἀμφισβήτησις, περὶ μείζονος ὅμως ἢ ἐλάττονος διακρίσεως οὐδεμία, νομίζω.

§. 169. Διὰ τί δὲ οἱ παλαιοὶ γραμματικοὶ διέστειλαν ἄρθρον προτακτικὸν καὶ ἄρθρον ὑποτακτικόν, οὕτως ὀνομάζοντες τὴν ἀναφορικὴν ἀντωνυμίαν, καὶ τούτου θέλει εὑρεῖ τὴν λύσιν, ἀναλογιζόμενος, ὅτι εἰς τὰ *ὁ*, *ἡ τό*, ἐνυπολανθάνει πάντοτε τὸ *ὅς*, *ἥ*, *ὅ*· ὅθεν τὸ ὁ *ἀνήρ* = ἐκεῖνος ὅς ἐστι γνωστός (§. 10), κτλ. Ἀμφότερα δὲ ταῦτα, εἰς συνάρθρωσιν καὶ συναρμογὴν δύο λόγων χρησιμεύοντα, ὄχι ἀπεικότως ὠνομάσθησαν ὑπὸ τῶν ἀρχαίων γραμματικῶν *ἄρθρα*. Ἴδε *Εἰσαγωγὴν εἰς τὴν Ἑλληνικὴν Σύνταξιν*, σ. 134.—135.

§. 170. Καὶ ἄλλοι ἀρχαῖοι γραμματικοί, καὶ αὐτὸς ὁ γραμματικώτατος Ἀπολλώνιος, ἐν τῷ πρώτῳ τῶν *περὶ Συντάξεως* τεσσάρων βιβλίων, ἔνθα ἐξαιρέτως περὶ τοῦ ἄρθρου πραγματεύεται, *ὑποτακτικὰ ἄρθρα* ὀνομάζει τὰ *ὅς*, *ἥ*, *ὅ* (σ. 85. *Βεκκ.*). Ἡ γνώμη αὕτη ἐπέρασε καὶ εἴς τινας Γάλλους γραμματικούς, ὡς εἰς τὸν Βωζαῖον. Ἄλλοι δὲ γραμματικοί, καὶ ἐκ τῶν ἡμετέρων ὁ Μ. Πλανούδης, καὶ ἐκ τῶν νεωτέρων τινές, παρατηρήσαντες τὴν διάφορον ἑκατέρου φύσιν, μετέθεσαν αὐτὰ ἐκ τῶν ἄρθρων εἰς τὰς ἀντωνυμίας. Εἶναι δὲ σημειώσεως ἄξιον ὅτι ἡ διαφορὰ αὕτη ἐξηγεῖται παρ' αὐτοῦ τοῦ Ἀπολλωνίου. « Ἑξῆς ῥητέον καὶ περὶ τῶν ὑποτακτικῶν ἄρθρων, ἅπερ οὐ μόνον τάξει καὶ φωνῇ διαφέρει τῶν προτακτικῶν, ἀλλὰ καὶ ἐν τῇ συντάξει πάνυ διαφέρει· καὶ πρόδηλα μὲν τὰ διάφορα τῆς φωνῆς καὶ τῆς τάξεως, δυσχερέστερα δὲ τὰ τῆς συντάξεως, περὶ ἧς καὶ προειλόμεθα ἐκθέσθαι. Τὰ προτακτικὰ τῶν ἄρθρων συνοδεύει

τοῖς ὀνόμασιν εἰς τὸ αὐτὸ ῥῆμα καὶ εἰς τὴν αὐτὴν μετοχήν, *ἄνθρωπος περιπατεῖ, ἀνθρώπου ᾄδοντος ἤκουσα*· καὶ ἔτι σὺν ἄρθρῳ. . . . τὸ ὑποτακτικὸν ἄρθρον ἐπὶ ῥῆμα ἴδιον φέρεται, συνδεδεμένον διὰ τῆς ἀναφορᾶς τῷ προκειμένῳ ὀνόματι, καὶ ἐντεῦθεν ἁπλοῦν λόγον οὐ παριστάνει κατὰ τὴν τῶν δύο ῥημάτων σύνταξιν, λέγω τὴν ἐν τῷ ὀνόματι καὶ ἐν αὐτῷ τῷ ἄρθρῳ, ὅπερ πάλιν παρείπετο τῷ *καὶ* συνδέσμῳ. »

§. 171. Ἐν συνεχείᾳ δὲ τῶν ἀνωτέρω λέγει ὁ Ἀπολλώνιος « κοινὸν μὲν παρελάμβανε τὸ ὄνομα τὸ προκείμενον, συμπλέκων δὲ ἕτερον λόγον πάντως καὶ ἕτερον ῥῆμα παρελάμβανε, καὶ οὕτω *τὸ παρεγένετο ὁ γραμματικὸς ὃς διελέξατο* δυνάμει τὸ αὐτὸ ἀποτελεῖ τῷ *ὁ γραμματικὸς παρεγένετο καὶ διελέξατο.* » Εὑρίσκει δὲ τὴν ὁμοιότητα ταύτην οὐχὶ μόνον εἰς τὴν ἔννοιαν, ἀλλὰ καὶ εἰς τὸ ὄνομα, « ἐγγιζούσης καὶ τῆς ὀνομασίας τῶν μορίων, τὸ γὰρ συνηρτῆσθαι καὶ συνδεδέσθαι οὐ μακρὰν τῆς συνωνυμίας πέπτωκεν ». Ἐννοεῖ δὲ διὰ τούτων ὁ Ἀπολλώνιος ὅτι ἡ δι' ἀναφορικῆς ἀντωνυμίας πλοκὴ τοῦ λόγου ὁμοιάζει τῷ διὰ τοῦ συμπλεκτικοῦ συνδέσμου *καί*, τῆς αὐτῆς συγγενείας τηρουμένης καὶ εἰς τὰ ὀνόματα τῶν μορίων *ἄρθρου* (τοῦ ὑποτακτικοῦ δηλ. κατ' αὐτόν, *ὅς*) καὶ τοῦ συνδέσμου· διότι τὸ *συνηρτῆσθαι*, ἐξ οὗ παράγεται τὸ ἄρθρον, καὶ τὸ *συνδεδέσθαι*, ἐξ οὗ ὁ σύνδεσμος, οὐκ ἀπέχουσιν ἀλλήλων. Ἀλλὰ καίτοι τοιαύτης οὔσης τῆς διαφορᾶς πρὸς τὰ προτακτικὰ ἄρθρα, πάλιν οὐδὲν ἧττον ὑποτακτικὰ ἄρθρα ὀνομάζει ὁ Ἀπολλώνιος τὰ *ὅς, ἥ, ὅ.*

§. 172. Ὁ Ἐ. Ἔγγερος (Egger=Exer) ἐξέδωκε γαλλιστὶ ἐν Δοκιμίῳ τὰς Γραμματικὰς Θεωρίας τοῦ Ἀπολλωνίου καὶ ἄλλων ἀρχαίων γραμματικῶν (**Apollonius Dyscole. Essai sur l' histoire des Théories Grammaticales dans l' Antiquité, par E. Egger. Paris, 1854**). Ἐν σελίδι 110, ἀποδοκιμάζων τὰ ἀνωτέρω τοῦ Ἀπολλωνίου, λέγει ὅτι ἕκαστος παρατηρεῖ ἐν τούτοις πόσον ἡ ἕξις ἰσχύει πρὸς διατήρησιν πλάνης, « **et comment Apollonius, malgré l' indépendance, souvent excessive, de son esprit, n' a pu, sur ce sujet, se soustraire à l' autorité de la routine** ». Ἐν σελίδι 20 ἐπιφέρει τὴν τοῦ Ἀπολλωνίου περὶ ἄρθρου γνώμην, οὕτως ἑλληνιστὶ ἔχουσαν (Συντάξ. Α΄, §. 6. σ. 26)· « Ἔστιν οὖν, καθὸ καὶ ἐν

ἄλλοις ἀπεγνωσάμεθα, ἴδιον ἄρθρου ἡ ἀναφορά, ἥ ἐστι προκατει-λεγμένου προσώπου παραστατική ». Ἐν τῇ αὐτῇ δὲ σελίδι ἀνακεφαλαιοῖ τὴν τοιαύτην τοῦ ἄρθρου ἀναφορὰν εἰς τὰ ἑξῆς τέσσαρα· 1. εἰς τὴν κατ' ἐξοχὴν ἀναφοράν· *οὗτός ἐστιν ὁ γραμματικός·* 2. εἰς τὴν κατὰ μοναδικὴν κτῆσιν· *ὁ δοῦλός σου ταῦτα ἐποίησεν·* 3. εἰς τὴν κατ' αὐτὸ μόνον ἁπλῆν ἀναφοράν· *ὁ ἄνθρωπος ἦλθέ σε ζητῶν·* 4. εἰς τὴν κατὰ τὸ μέλλον ἀναφοράν, προληπτικῶς, ὅτε δὴ καὶ ἀοριστῶδες φαίνεται τὸ ἄρθρον· *ὁ τυραννοκτήσας τιμάσθω.* Ταῦτα πάντα μεταφράσας μετὰ τῶν παραδειγμάτων ἐκ τοῦ Ἀπολλωνίου ὑποσυνάπτει ἐν τέλει ὁ Ἔγγερος « On peut désirer dans ces définitions plus de clarté encore; on' n' y peut guère désirer, au fond, plus de justesse. »

§. 173. Καίτοι δὲ λάθη εὑρίσκων ὁ Ἔγγερος παρ' Ἀπολλωνίῳ, παραβάλλων ὅμως αὐτὸν πρὸς τοὺς Γάλλους γραμματικούς, ἀπανταχοῦ, καὶ περὶ Ἀντωνυμίας καὶ περὶ Ἄρθρου, ἀποφαίνεται ὑπὲρ τοῦ Ἕλληνος. Ἐν σελίδι 115 λέγει· «Mais, si nombreuses que soient ces erreurs, en comparant avec le traité περὶ Ἀντωνυμίας le chapitre correspondant de nos Grammaires générales, on trouvera, je pense, qu' Apollonius, mieux connu et mieux compris, eût laissé sur ce sujet bien peu à faire à ses sucesseurs. » Ἐν σελίδι 138, ἐν σημειώσει, λέγει· « Faute de tenir compte des doctrines d' Apollonius, M. B. Jullien (*Cours supérieur de Grammaire*, I, p. 80), exagère beaucoup, je crois, le mérite de nos grammairiens français. » Ἐν σελίδι 139 λέγει «. . . . . Le même rappot existe, ou un rapport plus étroit encore, entre l' article et le pronom dans les dialectes de la famille germanique. Ainsi, sur ce point, comme sur la nature de l' article, la doctrine d' Apollonius est comfirmée par les faits qu' il n' a pu connaître, et elle peut recevoir dans nos grammaires modernes, une foule d' applications aussi justes qu' imprévues. »

§. 174. Ὁ Ἔγγερος ἔχει καὶ σύντομον ἱστορίαν τῶν διαφόρων περὶ ἄρθρου γνωμῶν ἀρχαίων τε καὶ νεωτέρων γραμματικῶν. Ἐν ταύταις εἶναι καὶ ἡ γνώμη πολλῶν νεωτέρων ὅτι τὸ ἄρθρον χρησιμεύει μόνον πρὸς διάκρισιν τοῦ γένους (ἴδε κατωτέρω), ἥτις, καὶ

ρὰ τοῖς ἀρχαίοις οὖσα, γενναίως ἀναιρεῖται παρ' Ἀπολλωνίου. χρὰ τοῦ αὐτοῦ Ἐγγέρου ἀναφέρεται (σ. 137) ὁ ἑξῆς λόγος τοῦ Κονδιλλάκου· « L'article a fort embarrassé les grammairiens, et c'est la matière qu'ils ont traitée le plus obscurement. » Ταῦτα δ' ἐπικρίνων ὁ Ἔγγερος λέγει. Ἀλλ' εἰ μόνον ἀνεγίνωσκεν (ὁ Κονδιλλάκης) ἐν τῇ ἐκδόσει τοῦ Συλβουργίου τὸ πρῶτον περὶ Συντάξεως βιβλίον τοῦ Ἀπολλωνίου, δὲν ἤθελεν ὑποσυνάπτει· « M. Dumarsais a commencé le premier à débrouiller ce chaos. » Car Apollonius, λέγει τελευτῶν ὁ Ἔγγερος, y avait assez bien réussi longtemps avant Dumarsais, et même, à le comparer avec nos Français du XVIIIe siècle, on est disposé à juger avec plus d'indulgence la sécheresse et l'obscurité de son style ».

§. 175. Μεταξὺ τῶν ἄλλων ἐν τῷ περὶ ἄρθρου ζητημάτων εἶναι καὶ εἰ ἐν τῷ *ὁ ἐμὸς πατὴρ* τὸ ἄρθρον ἀνήκει εἰς τὴν ἀντωνυμίαν ἢ εἰς τὸ ὄνομα· καὶ πῶς βαίνει τὸ διπλοῦν ἄρθρον ἐν τῷ *ὁ πατὴρ ὁ ἐμός*; Περὶ τούτου οὐδὲν λέγει ὁ Ἔγγερος. Δὲν κατέλιπεν ὅμως ἀψαυστον τὸ πρᾶγμα ὁ ἡμέτερος Κοραῆς, τάδε περὶ τούτου λέγων· «Εἰς τὸ *ὁ ἐμὸς πατὴρ* ὁ Ἀπολλώνιος (Α, σελ. 66) συνάπτει τὸ ἄρθρον μὲ τὸ *πατήρ*, καὶ ὄχι μὲ τὴν ἀντωνυμίαν, *ἐμός*, ὡς τὸ ἐνόμιζεν ὁ Ἄβρων. Ἐλανθάνετο βέβαια ὁ Ἄβρων· ἀλλ' ὁ Ἀπολλώνιος ἔπεσεν εἰς ἄλλο σφάλμα, θέλων νὰ διορθώσῃ τὸν Ἄβρωνα· τὸ ἄρθρόν δὲν εἶναι μήτε τῆς ἀντωνυμίας, μήτε τοῦ ὀνόματος, ἀλλὰ τῆς φυσικὰ ἔξωθεν ὑπακουομένης μετοχῆς, *ὤν*· τὸ *ὁ ἐμὸς πατὴρ* θέλει νὰ εἴπῃ *ὁ ὢν ἐμὸς πατήρ*· ὅταν ἦναι διπλοῦν τὸ ἄρθρον, οἷον *ὁ πατὴρ ὁ ἐμός*, τότε τὸ ἓν ἀνήκει εἰς τὸ ὄνομα, τὸ ἄλλο εἰς τὴν μετοχήν, ὡσὰν νὰ εἴπῃς *ὁ πατὴρ ὁ ὢν ἐμός*. Εἰς τὸ *ὁ αὐτὸς* μόνον ὁ Ἀπολλώνιος θέλει ὅτι τὸ ἄρθρον ἀνήκει εἰς τὴν ἀναφορικὴν ἀντωνυμίαν· ἀλλά, τρόπον τινά, πλεοναστικῶς, καὶ καθὼς τὸ *μᾶλλον* μὲ τὰ συγκριτικά, ὁποῖον εἶναι τὸ *ῥηΐτεροι μᾶλλον* τοῦ Ὁμήρου (Ἰλ. Ω, 243). Ἄλλο τοῦτο σφάλμα· πιθανώτερον εἶναι, ὡς τὸ παρετήρησε καὶ ὁ Στέφανος, ὅτι τοῦ *ὁ αὐτὸς* τὸ *ὁ* δὲν εἶναι ἄρθρον, ἀλλ' ἀντωνυμία τῆς ἀρχαίας γλώσσης, τὴν ὁποίαν συχνὰ μεταχειρίζεται ὁ Ὅμηρος, ἀντὶ τοῦ *οὗτος*. »

§. 176. Καὶ κατωτέρω δ' ἐν τῇ αὐτῇ σημειώσει ἔχει ὁ Κοραῆς

τὰ τοῦ Ἀπολλωνίου περὶ τῆς συντάξεως τῶν πρωτοτύπων ἀντωνυμιῶν μετὰ τοῦ ἄρθρου· *τὸν σὲ Κροτωπιάδην*. — *τὸν ἐμὲ τουτονί*, περὶ ὧν διελάβομεν ἐν τοῖς ἔμπροσθεν. Καὶ τὸ μὲν πρῶτον τούτων ἐκλαμβάνει ὁ Κοραῆς οἷον ὑπερβατὸν=σὲ τὸν Κροτωπιάδην, ὡς καὶ τὸ ἄλλο τοῦ Καλλιμάχου *οἱ φασὶ τεκόντες* εἶναι, κατ' αὐτόν, ἀντὶ τοῦ *φασὶν οἱ τεκόντες*· τὸ δὲ δεύτερον τῶν ἀνωτέρω ἰσοδυναμεῖ, κατὰ τὸν αὐτὸν Κοραῆν, τῷ *αὐτὸν ἐμὲ τουτονί*. Εἰ ἀληθῆ πάντα ἢ οὐχί, ἄλλοι κρινέτωσαν, εἶναι ὅμως ἐκ παντὸς τρόπου ἄξια τοῦ φιλοσοφικοῦ πνεύματος Ἀπολλωνίου καὶ τῶν ἄλλων ἀρχαίων γραμματικῶν, ἐφ' ὧν καὶ ἄλλοι τε μεταγενέστεροι καὶ οἱ διάσημοι Γάλλοι ἐγκυκλοπαιδισταὶ ἐπῳκοδόμησαν τὰ ἑαυτῶν γραμματικά, καὶ ὧν ἄνευ, ἀδιστάκτως εἰρήσθω, ἦτον ἀδύνατον τὸ πολυθρύλλητον καὶ περιλάλητον οἰκοδόμημα τῆς ἀρχαίας Φιλολογίας ἤτοι Ἀρχαιομαθείας (Ἴδε *Ἱστορίαν Ἑλλ. Ποιητ.* πολ. σ. 267). Καὶ εἰς τὸν Καυσοκαλυβίτην δὲ τοιαύτην τῶν ἀρχαίων γραμματικῶν εὐφυΐαν ἀπένειμαν ὅ τε Βιλλοισὼν καὶ ὁ Οὐόλφιος, ἄλλως ὅμως ἔκριναν περὶ αὐτοῦ Εὐγένιος καὶ Κοραῆς.

§. 177. Ἐν τέλει τοῦ περὶ *ἄρθρου* κεφαλαίου ὁ Ἔγγερος, διὰ βραχέων ἀνακεφαλαιῶν τὰ περὶ αὐτοῦ, παρατηρεῖ ὅτι ὀρθότερον ἐφιλοσόφησαν ἐκ τῶν νεωτέρων ὅσοι ἐνεπνεύσθησαν παρὰ τοῦ Ἀπολλωνίου. Μετὰ τὸν Ἄγγλον δὲ Ἄρριν (Harris), τὸν μόνον, ἐν τῇ δεκάτῃ ὀγδόῃ ἑκατονταερίδι, ἤτοι κατ' εὐθεῖαν ἢ διὰ Πρισκιανοῦ, εἰς ἑλληνικὰς πηγὰς ἀρυσάμενον, μετ' ἐπαίνου χωρίζων πολλῶν ἄλλων τὸν Σεγυιέριον Σαίντ-Βρισσῶνα παρεισάγει αὐτὸν λέγοντα ὅτι « οἱ νεώτεροι γραμματικοί, θέτοντες τὸ ἄρθρον ἐν ἀρχῇ τῶν τοῦ λόγου μερῶν, παρενόησαν τὴν κατὰ πρόοδον πορείαν τοῦ ἀνθρωπίνου νοὸς εἰς τὴν δημιουργίαν τῆς γλώσσης, τελευτῶντα δὲ διὰ τῶν ἑξῆς· « Cette conception est venue la dernière, et plusieurs ne s' y sont jamais élevées. Pour celles qui font usage de l' article, il est facile de marquer l' époque où il s' est introduit. » Ἔχει δὲ ταῦτα ὁ Βρισσών, πιθανῶς, ἐν τῷ αὐτοῦ συγγράμματι « La Philosophie du langage exposée d' après Aristote. Paris, 1838. » Τὴν αὐτὴν ἔννοιαν περιέχουσι καὶ τὰ ἑπόμενα τοῦ Κοραῆ (*Προδρ.* σ. κ'), ἔτη πολλὰ πρότερον ἐκδοθέντα. « Ἀρχίζουσι κοινῶς αἱ Γραμματικαὶ ἀπὸ τὸ *ἄρθρον*, ἤγουν ἀπὸ μέρος τὸ ὁποῖον δὲν εἶναι μέ-

ρος οὐσιῶδες τοῦ προφορικοῦ λόγου, ἐπειδὴ σπανιώτατα τὸ μετεχειρίσθη ὁ Ὅμηρος, καὶ εἶναι γλῶσσαι εἰς τὰς ὁποίας δὲν εὑρίσκεται παντάπασιν.»

§. 178. Καὶ ὁ μὲν Κοραῆς καὶ Βρισσών, ἵνα καὶ περὶ ἄρθρου καὶ περὶ ἄλλων μερῶν τοῦ λόγου φιλοσοφήσωσιν, εἶχαν ὕλην τὰς ἀπείρους γλώσσας τὰς ὁποίας γνωρίζουσιν οἱ νεώτεροι. Ἀριστοτέλης δέ, ὃς πρῶτος ἐπροσπάθησε νὰ ὁρίσῃ τὸ ἄρθρον (ἴδε *Ποιητικήν*, Κεφ Κ΄, καὶ τὰς σημειώσεις τοῦ Ἑρμάννου), οἱ Στωϊκοὶ οἵτινες ὡσαύτως ἀπεπειράθησαν, Τρύφων ὁ διδάσκαλος τοῦ Ἀπολλωνίου, οὐδεμίαν ἄλλην παρὰ τὴν ἑλληνικὴν γλῶσσαν, πιθανώτατα, γνωρίζοντες, μόνον ἐξ αὐτῆς ἐλάμβανον ὕλην εἰς τὸ περὶ τούτου φιλοσοφεῖν, διὰ μόνης τῆς εὐφυΐας ἀναπληροῦντες τὰ λοιπά. Οὕτω δὲ καὶ αὐτὸς ὁ Ἀπολλώνιος, ὑφ' οὗ τελευταῖον ὡρίσθη ἐντελῶς ἡ φύσις τοῦ ἄρθρου, ὅτι *ἀναπολεῖ προεγνωσμένον τι*. Ὁ Μ. Πλανούδης *περὶ Συντάξεως* (*ἐν τοῖς ὑπὸ Βαχμάννου Ἑλληνικοῖς Ἀνεκδότοις*, Β΄, σ. 126) ἐκφέρει τὴν γνώμην τοῦ Ἀπολλωνίου διὰ τῶν ἑξῆς· « τὸ τοίνυν ἄρθρον τὴν δευτέραν γνῶσιν τῶν ὑποκειμένων πραγμάτων σημαίνει· ἂν μὲν γὰρ εἴπω ὅτι *ἄνθρωπος ἦλθε*, πρώτην γνῶσιν σημαίνει, ἂν δὲ *ὁ ἄνθρωπος ἦλθε*, δευτέραν.» Ταῦτα δὲ κατὰ λέξιν μεταφράζει ὁ Πρισκιανός, ἐν πᾶσι σχεδὸν τῷ Ἀπολλωνίῳ ἑπόμενος, καὶ ἐν οὐκ ὀλίγοις μεταφράζων αὐτόν.

§. 179. Ὅλη ὅμως ἡ ὀρθόνοια καὶ ἀκρίβεια τοῦ Ἀπολλωνίου δὲν ἐδυνήθη νὰ διορθώσῃ τὰς περὶ τούτου πλάνας τῶν ἰδίων συγχρόνων, ὡς οὐδὲ ὁ Γάλλος Δυμαρσαῖος ἐδυνήθη νὰ ἐξαλείψῃ τὰς τῶν ἰδίων συναδέλφων. Ὁ Ἔγγερος, οὗτινος εἶναι ἡ ἀνωτέρω παρατήρησις, καταδικάζων πολλοὺς νεωτέρους ἐπαναλαμβάνοντας εἰσέτι καὶ νῦν παλαιὰ περὶ ἄρθρου λάθη, καίτοι τοσούτων προόδων γενομένων ἐν τῇ περὶ τὴν γραμματικὴν ἐπιστήμῃ, ὑποσυνάπτει « Et cependant nous avons, sur ce point, des lumières qui manquaient au philologue d'Alexandrie. »

§. 180. Πρὸς παντελῆ δὲ ἀνασκευὴν τῆς παλαιᾶς καὶ νέας πλάνης ὅτι τὸ ἄρθρον εἶναι «un petit mot qui se place devant les noms et qui sert à en marquer le genre et le nombre» ὁ Ἔγγερος φέρει τὰ τοῦ Ἀπολλωνίου· « Οὐ μετρίως δέ τινες ἐσφάλησαν ὑπολαβόντες τὴν παράθεσιν τῶν ἄρθρων εἰς γένους διάκρισιν παρα-

τίθεσθαι τοῖς ὀνόμασι· πρὸς οὓς ἀντείρηται διὰ πλειόνων ἐν τῷ περὶ γενῶν, καὶ νῦν δὲ ἀπαιτούσης τῆς συντάξεως ὀλίγα πρὸς αὐτοὺς ἐκθησόμεθα, ἅπερ διελέγξει τὴν διεψευσμένην αὐτῶν δόξαν. Πρῶτον ὅτι οὐδὲν μέρος λόγου ἐπενοήθη εἰς διάκρισιν ἀμφιβολίας ἑτέρου μέρους λόγου, ἕκαστον δὲ αὐτῶν ἐξ ἰδίας ἐννοίας ἀνάγεται, ὥς γε δεδείξεται ἐν τοῖς ἑξῆς, » κτλ. (σ. 23. Β). Ἐκτὸς δὲ τῶν τοῦ Ἀπολλωνίου, ἐπιφέρει ὁ αὐτὸς Ἔγγερος καὶ τὸ παράδειγμα τῆς ἀγγλικῆς γλώσσης, ἥτις « n' a qu' un article indéclinable et invariable, pour tous les genres comme pour tous les nombres ; c'est là un exemple qui vaut à lui seul les plus beaux arguments de la logique. » Εἰ δὲ καὶ ἐκ τῆς ἑλληνικῆς γλώσσης παραδειγμάτων χρεία, ἀρκείτωσαν τὰ *Ἑλένη Μενελάου* καὶ *τὼ παῖδε*, ἐξ ὧν ἐν μὲν τῷ πρώτῳ παραδείγματι καὶ γένος καὶ ἀριθμός, καὶ ἄνευ ἄρθρου, οἴκοθεν δῆλα, οὐδ' ἤθελεν ἀμφιβάλει ποτέ τις περὶ τῶν *προφήτης*, *πλανήτης*, κτλ. ἐν δὲ τῷ δευτέρῳ, ἀπ' ἐναντίας, οὐδαμῶς πρὸς τοῦτο χρησιμεύει τὸ ἄρθρον, ὡς οὔτε εἰς τὸ ἀρσενικὸν l' art, οὔτε εἰς τὸ θηλυκὸν l' orthographe. Ὅτι ὅμως τὸ ἄρθρον εὐκολύνει καὶ πρὸς διάκρισιν γένους, μαρτυροῦσι μετὰ πολλῶν ἄλλων τὰ *ὁ παῖς* καὶ *ἡ παῖς*, *ἡ Κόρινθος* καὶ *ὁ Ἀκροκόρινθος*, *ὁ λίθος* καὶ *ἡ λίθος*, die Liebe καὶ der Mond, le masque καὶ la masque, κτλ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΕΚΤΟΝ.

Περὶ ῥημάτων

§. 1. Ὅτι μὲν τὸ ῥῆμα εἶναι κυριωδέστερον καὶ σημαντικώτερον τῶν τοῦ λόγου μερῶν δηλοῖ καὶ αὐτὴ αὐτοῦ ἡ ὀνομασία, οἷον κατ' ἐξοχὴν καὶ ἀντονομαστικῶς δηλοῦσα *λέξιν*. Ὅτι δὲ τὰ ὀνόματα καὶ τὰ ῥήματα εἶναι τὰ ἀπαραιτήτως ἀναγκαῖα εἰς λόγου κατασκευήν, τοῦτο ἐπίσης καὶ οἴκοθεν φανερόν, καὶ ὑπὸ τῶν ἀρχαίων φιλοσόφων παρετηρήθη· οὕτω παρὰ Πλάτωνι (Κρατ. 431) « Εἰ δὲ ῥήματα καὶ ὀνόματά ἐστιν οὕτω τιθέναι, ἀνάγκη καὶ λόγους· λόγοι γάρ που, ὡς ἐγῷμαι ἡ τούτων σύνθεσίς ἐστιν ».

§. 2. Ὡσαύτως δὲ καὶ ἀλλαχοῦ ὁ αὐτὸς (Σοφ. 261), διαστέλλων *διττὸν γένος τῶν περὶ τὴν οὐσίαν δηλωμάτων*, τὸ μὲν *ἐπὶ ταῖς πράξεσιν* ὃν ὁρίζει *τὸ ῥῆμα*, τὸ δὲ *ἐπὶ τοῖς ἐκεῖνα πράττουσιν*,

ὄνομα. Εἰπὼν δὲ ὅτι οὔτε μόνον διὰ τῶν *βαδίζει*, *τρέχει*, *καθεύδει* καὶ τῶν τοιούτων, οὔτε μόνον διὰ τῶν *λέων*, *ἔλαφος*, *ἵππος* καὶ τῶν τοιούτων συνίσταται λόγος, ὑποσυνάπτει ἐν τέλει « οὐδεμίαν γὰρ οὔτε οὕτως οὔτ' ἐκείνως πρᾶξιν οὐδ' ἀπραξίαν οὐδὲ οὐσίαν ὄντος, οὐδὲ μὴ ὄντος δηλοῖ τὰ φωνηθέντα, πρὶν ἄν τις τοῖς ὀνόμασι τὰ ῥήματα κεράσῃ· τότε δὲ ἥρμοσέ τε καὶ λόγος ἐγένετο εὐθὺς ἡ πρώτη συμπλοκή, σχεδὸν τῶν λόγων ὁ πρῶτος, εἰ καὶ σμικρότατος.» Καὶ οὕτω διὰ τούτων ἐπανερχόμεθα εἰς τὰ ἐν τῇ ἀρχῇ τοῦ παρόντος πονήματος *περὶ λόγου* ῥηθέντα. Φαίνεται δὲ παράδοξον ὅτι, καίτοι τούτου οὕτως ἔχοντος, ὁ ἀκριβὴς ὁρισμὸς ἑκατέρου τούτων δὲν εἶναι εὔκολος.

§. 3. Πάντα τὰ ῥήματα διαιροῦνται εἰς δύο ἀνισωτάτας τάξεις, ἐξ ὧν ἡ μία περιέχει τὸ *εἶναι*, κατὰ τὴν συνδετικὴν καὶ ὑπαρκτικὴν αὐτοῦ ἔννοιαν, ἡ δὲ ἄλλη περιλαμβάνει τὰ λοιπὰ ῥήματα, ἅτινα κατάστασιν, ἰδιότητα, ἢ πρᾶξιν καὶ τὰ λοιπὰ σημαίνοντα, στηρίζονται ἐπὶ αὐτοῦ τοῦ εἶναι, ὡς ἐπὶ τῶν οὐσιαστικῶν τὰ ἐπίθετα· διὰ τοῦτο λοιπὸν τὸ *εἶναι* καὶ ῥῆμα *οὐσιαστικὸν* ἐπικαλεῖται.

Τὸ ῥῆμα εἶναι.

§. 4. Τὸ ῥῆμα *εἶναι*, ἐκλαμβάνεται, ὡς εἴπαμεν, κατὰ δύο τρόπους, κατὰ ἔννοιαν συνδετικὴν καὶ κατὰ ἔννοιαν ὑπαρκτικὴν αἵτινες, διάφορόν τι παριστῶσαι, πρέπει ἀκριβῶς νὰ διαστέλλωνται πρὸς ἀποφυγὴν συγχύσεως ἐννοιῶν. Ἡ δὲ ζήτησις τῆς διαφορᾶς ἐν τοῖς ὁμοίοις φαινομένοις καὶ τῆς ὁμοιότητος ἐν τοῖς διάφορον παρέχουσιν ὄψιν εἶναι ἴδιον τῆς ἀκριβοῦς καὶ φιλοσοφικῆς ἐρεύνης.

Τὸ εἶναι κατὰ συνδετικὴν ἔννοιαν.

§. 5. Κατὰ συνδετικὴν ἔννοιαν ἐκλαμβάνεται τὸ *εἶναι*, ὅταν χρησιμεύῃ ὡς ἁπλοῦν συνδετικὸν ἤτοι σύνδεσμος τοῦ ὑποκειμένου καὶ κατηγορουμένου, ὡς ἐν τῷ περὶ *Ἁπλῆς Προτάσεως* ἐλαλήσαμεν (σ. 5)· *ὁ Θεός ἐστι δίκαιος—ἡ γῆ ἐστι στρογγύλη—τὸ μέλι ἐστὶ γλυκύ.*

§. 6. Ἐπὶ τῆς ἐννοίας ταύτης ἡ διὰ τοῦ *εἶναι* γινομένη κρίσις ἐμφαίνει μόνον ὅτι τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος ὑποκείμενον ἐννοεῖται μετὰ τῆς δεῖνος ἢ δεῖνος ἰδιότητος, οὐδεμία δὲ κρίσις γίνεται περὶ ὑπάρξεως, ἥτις εἴτε προϋποτίθεται εἴτε καὶ ὅλως ἀνεξέταστος ἐπὶ τοῦ παρόντος παραλείπεται. Ἐν τῷ *ὁ κύκλος ἐστὶ στρογγύλος* περιέχε-

ται ἡ ἰδέα ὅτι ὁ κύκλος δὲν ἐννοεῖται ἄνευ στρογγυλότητος· εἰ δὲ καὶ τῷ ὄντι ὑπάρχει ὁ κύκλος ἢ οὐχί, ἄλλο τοῦτο ζήτημα. Τὸ αὐτὸ ἐννοεῖται καὶ περὶ τῶν οὐχὶ ἀπολύτως σταθερὰν, ἀλλὰ μεταβλητὴν καὶ χωριζομένην σημαινόντων ἰδιότητα, ὡς *ἐγώ εἰμι φιλομαθής— σὺ εἶ χαλεπός—τοῦτό ἐστιν ἱκανόν*, κτλ.

§. 7. Καὶ περιγραφικῶς δ' ἐνίοτε τὸ συνδετικὸν τοῦτο *εἶναι* ἐκφέρεται διὰ τῶν ῥημάτων *τυγχάνω* καὶ *κυρῶ* καὶ τῆς ἰδίας αὐτοῦ μετοχῆς *ὤν*· *ἔκδημος ὢν τῆςδε τυγχάνει χθονός* (Εὐρ. *Ἱππ.* 281). — *καὶ σοῖς ἀραία γ' οὖσα τυγχάνω δόμοις* (Εὐρ. *Μηδ.* 608).—*ὁ θάνατος τυγχάνει ὢν οὐδὲν ἄλλο, ἢ δυοῖν πραγμάτοιν διάλυσις, τῆς ψυχῆς καὶ τοῦ σώματος, ἀπ' ἀλλήλοιν* (Πλ. *Γορ.* 524)—*ὁ σοφιστὴς τυγχάνει ὢν ἔμπορός τις* (Πλ. *Πρωτ.* 313).—*ποῦ ποτε ὢν κυρεῖς;* (Σ. *Φ.* 805)—*ὅστις ἐχθρὸς ὢν κυρεῖ* (Εὐρ. *Αλκ.* 957).— *κἂν θυραῖος ὢν κυρῇ* (Εὐρ. *Ἀνδρ.* 423).

§. 8. Καὶ κατὰ παράλειψιν δὲ τῆς μετοχῆς *ὢν* τιθέμενα τὰ ῥήματα ταῦτα ἐπέχουσιν ἐν πολλοῖς τὸν τόπον τοῦ *εἶναι* κατὰ τὴν περὶ ἧς ὁ λόγος συνδετικὴν αὐτοῦ ἔννοιαν· *ὁ γὰρ μέγιστος αὐτοῖς τυγχάνει θορυξένων* (Σοφ. *Ἠλ.* 46).—*καὶ τῶν θεατῶν εἴτις τυγχάνει εὔνους* (Ἀρφ. *Ἐκκλ.* 1141).— *τυγχάνει ἡμῶν ἕκαστος οὐκ αὐτάρκης* (Πλατ. *Πολ.* Β', 369). — *μέγιστον τῶν ἀγαθῶν τυγχάνει* (Πλ. *Φαίδρ.* 263). — *οὗτος ὁ τᾶς νύμφας ὁμόγαμος κυρεῖ* (Εὐρ. *Φ.* 139)—*εἰ γέρων κυρῶ* (Σοφ. *Κ.* 726).

§. 9. Τούτου δυνάμει τὰ ῥήματα ταῦτα ποιοῦσι τὸ αὐτὸ καὶ μετ' ἄλλων μετοχῶν. Ἐπειδὴ δηλ. ἐπέχουσι τόπον τοῦ συνδετικοῦ *εἶναι*, ὡς λέγεται, *ἔχων ἐστίν*, *εὐθύνων ἐστίν*, οὕτω καὶ *τυγχάνει ἔχων*, — *κυρεῖ εὐθύνων*· οὕτω λέγεται *τυγχάνω τὰ νῦν παρών* (*Σ. Τ.* 757).— *τυγχάνει ἀπών* (Εὐρ. *Ἑκ.* 963). — *εἰ φρονοῦσ' ἐτύγχανον* (Σ. *Ἠλ.* 529).—*εἰ ἐτύγχανες βλέπων* (Σ. *Τ.* 348).—*πάλαι ἡμεῖς τυγχάνομεν λέγοντες* (Πλ. *Φαίδρ* 373).—*ὡμολογηκὼς τυγχάνεις* (Πλ. *Θεαιτ.* 165).—*λέγων κυρῶ* (Σ. *Φ.* 1279)— *ἐπεὶ κυρῶ τ' ἐγὼ ἔχων ἀρχάς* (Σ. *Τ.* 258), ἐκ διορθώσεως τοῦ Βούρτωνος, ἐν ᾧ πρότερον κακῶς ἀνεγινώσκετο *ἐπικυρῶ*—*οὔπω τοσοῦτον ἠπατημένος κυρῶ.* (Σ. *Τ.* 594).—*Φοῖβος εἰρηκὼς κυρεῖ;* (Σ. *Κ.* 414).— *ἐξειδὼς κυρῶ* (Σ. *Τρ.* 399). Τοιοῦτον δὲ καὶ τὸ Εὐρ *Ἰφ.* Τ. 1285) *ποῦ κυρεῖ βεβώς;* ὅπερ ἂν εἴη τὸ τῆς συνηθείας *ποῦ εἶναι ὑπαγεμένος;*

Τοιαῦτα δὲ καὶ τὰ (Σ. *Αἴ.* 87) *μέν' ὡς κυρεῖς ἔχων* = ὡς εἶσαι, ὡς εὑρίσκεσαι, καὶ (Σ. *Αἴ.* 347) *καυὸς ὡς ἔχων κυρεῖ*.

§. 10. Εἶναι δὲ περὶ τῶν ῥημάτων τούτων σημειωτέα τὰ ἑξῆς· α. ὅτι, τὸ τυχαίως καὶ κατὰ συγκυρίαν ἐν τῇ μετὰ μετοχῆς συντάξει κατ' ἀρχὰς σημαίνοντα, ἐξέπεσαν κατὰ μικρόν, προϊόντος τοῦ χρόνου, εἰς τὴν καθ' αὑτὸ σχεδὸν σημασίαν τοῦ ἁπλῶς συνδετικοῦ. Καὶ ποτὲ μὲν μόλις διασώζουσιν ἴχνη τῆς ἀρχαίας αὐτῶν σημασίας, ὡς ἐν τοῖς πλείστοις τοὐλάχιστον τῶν ἀνωτέρω, ποτὲ δὲ οὐχὶ πάντῃ πάντως αὐτὴ συγκρυβεῖσα διαφαίνεται· οὕτω, π. χ. εἰς τὰ ἀνωτέρω *ὡμολογηκὼς τυγχάνεις — τυγχάνομεν λέγοντες*, κτλ, δυσκόλως ἀνευρίσκει τις ἄλλο τι παρὰ τὸ *ὡμολογηκὼς εἶ — ἐσμὲν λέγοντες*· οὕτω καὶ εἰς τὸ *ἐξηπατημένος κυρῶ*, κτλ. Ἀλλὰ εἰς τὰ *ἐτύγχανον εἰς ἄστυ οἴκοθεν ἀνιών* (Πλ. *Συμπ.* 173). — *ἔτυχον παραγενόμενος ἵππον ἔχων* (Πλ. *Συμπ.* 221).—*κατὰ θεὸν γάρ τινα ἔτυχον καθήμενος ἐνταῦθα* (Πλ. *Εὐθυδ.* 272) δυσκόλως κρύπτεται ἡ ἔννοια τοῦ *ἔτυχε νά*, κτλ. Καὶ εἰ οὐχὶ τὸ τοῦ Κέβητος *ἐτυγχάνομεν περιπατοῦντες*, ἐνταῦθα βεβαίως πρέπει νὰ τάξωμεν τὸ (Πλ. *Φαίδρ.* 229) *εἰς καιρόν, ὡς ἔοικεν, ἀνυπόδητος ὢν ἔτυχον*· οὕτω καὶ ὅρα *καθ' ὕπνον μὴ καταυλισθεὶς κυρῇ* (Σ. *Φ.* 30). Ἀλλὰ ἡ διαφορὰ πολλάκις καταντᾷ τοσοῦτον μικρά, ὥστε σχεδὸν ἐξαφανίζεται.

§. 11. Σημειωτέον· β΄. ὅτι ἐκ τῶν ἀρχαίων γραμματικῶν ὁ Φρύνιχος ἀδιστάκτως καταδικάζει τὴν παράλειψιν τῆς μετοχῆς ἐν τούτοις « Καὶ τοῦτο προσεκτέον· οἱ γὰρ ἀμελεῖς οὕτω λέγουσι, *φίλος σοι τυγχάνω, ἐχθρός μοι τυγχάνεις*· δεῖ δὲ τῷ ῥήματι τὸ *ὢν* προστιθέναι, *φίλος μοι τυγχάνεις ὤν, ἐχθρός μοι τυγχάνεις ὤν*· οὕτω γὰρ οἱ ἀρχαῖοι ἐχρήσαντο. » Τὸ τοιοῦτον παράγγελμα τοῦ Φρυνίχου ἐνθυμίζει μας τὰ παρὰ Θεοδώρου τοῦ Γαζῆ παρ' Ὁμήρῳ καὶ ἄλλοις ἐνδόξοις παρατηρούμενα σόλοικα, περὶ ὧν εὐφυέστατα καὶ δοκιμώτατα ἔγραψεν ὁ Κοραῆς (*Προδρ.* σ. ξζ΄.). Συγκαταβατικώτερος δεικνύεται Θωμᾶς ὁ Μάγιςρος, οὕτω λέγων « τὸ *τυγχάνει*, ἀντὶ τοῦ ὑπάρχει μετὰ τοῦ *ὢν* τίθεται ἐκ παραλλήλου· οἷον *φίλος μοι τυγχάνει ὤν, καὶ ἐχθρός μοι τυγχάνει ὤν*· εὑρίσκεται δὲ καὶ χωρὶς τοῦ *ὤν*, ὡς παρ' ἄλλοις τε πολλοῖς, καὶ παρὰ Λιβανίῳ ἐν ἐπιστολῇ· *ὥσπερ οὖν εἰ κυβερνήτης ἐτύγχανες, ἠξίουν ἄν σε*. Τοῦτο δὲ γίνεται καὶ ἐπὶ τοῦ *κυρῶ*, παρὰ ποιηταῖς, ὡς προέρημεν. » Περὶ τοῦ

ται ἡ ἰδέα ὅτι ὁ κύκλος δὲν ἐννοεῖται ἄνευ στρογγυλότητος· εἰ δὲ καὶ τῷ ὄντι ὑπάρχει ὁ κύκλος ἢ οὐχί, ἄλλο τοῦτο ζήτημα. Τὸ αὐτὸ ἐννοεῖται καὶ περὶ τῶν οὐχὶ ἀπολύτως σταθερὰν, ἀλλὰ μεταβλητὴν καὶ χωριζομένην σημαινόντων ἰδιότητα, ὡς *ἐγώ εἰμι φιλομαθής— σὺ εἶ χαλεπός—τοῦτό ἐστιν ἱκανόν*, κτλ.

§. 7. Καὶ περιγραφικῶς δ' ἐνίοτε τὸ συνδετικὸν τοῦτο *εἶναι* ἐκφέρεται διὰ τῶν ῥημάτων *τυγχάνω* καὶ *κυρῶ* καὶ τῆς ἰδίας αὐτοῦ μετοχῆς *ὤν*· *ἔκδημος ὢν τῆςδε τυγχάνει χθονός* (Εὐρ. *Ἱππ*..281). — *καὶ σοῖς ἀραία γ' οὖσα τυγχάνω* δόμοις (Εὐρ. *Μηδ.* 608).—*ὁ θάνατος τυγχάνει ὢν οὐδὲν ἄλλο, ἢ δυοῖν πραγμάτοιν διάλυσις, τῆς ψυχῆς καὶ τοῦ σώματος, ἀπ' ἀλλήλοιν* (Πλ. *Γορ.* 524)—*ὁ σοφιστὴς τυγχάνει ὢν ἔμπορός τις* (Πλ. *Πρωτ.* 313).—*ποῦ ποτε ὢν κυρεῖς ;* (Σ. *Φ.* 805)—*ὅστις ἐχθρὸς ὢν κυρεῖ* (Εὐρ. *Αλκ.* 957).— *κἂν θυραῖος ὢν κυρῇ* (Εὐρ. *Ἀνδρ.* 423).

§. 8. Καὶ κατὰ παράλειψιν δὲ τῆς μετοχῆς *ὢν* τιθέμενα τὰ ῥήματα ταῦτα ἐπέχουσιν ἐν πολλοῖς τὸν τόπον τοῦ *εἶναι* κατὰ τὴν περὶ ἧς ὁ λόγος συνδετικὴν αὐτοῦ ἔννοιαν· *ὁ γὰρ μέγιστος αὐτοῖς τυγχάνει θορυξένων* (Σοφ. *Ἠλ.* 46).—*καὶ τῶν θεατῶν εἴτις τυγχάνει εὔνους* (Ἀρφ. *Ἐκκλ.* 1141).— *τυγχάνει ἡμῶν ἕκαστος οὐκ αὐτάρκης* (Πλατ. *Πολ.* Β', 369). — *μέγιστον τῶν ἀγαθῶν τυγχάνει* (Πλ. *Φαίδρ.* 263). — *οὗτος ὁ τᾶς νύμφας ὁμόγαμος κυρεῖ* (Εὐρ. *Φ.* 139)—*εἰ γέρων κυρῶ* (Σοφ. *Κ.* 726).

§. 9. Τούτου δυνάμει τὰ ῥήματα ταῦτα ποιοῦσι τὸ αὐτὸ καὶ μετ' ἄλλων μετοχῶν. Ἐπειδὴ δηλ. ἐπέχουσι τόπον τοῦ συνδετικοῦ *εἶναι*, ὡς λέγεται, *ἔχων ἐστὶν*, *εὐθύνων ἐστὶν*, οὕτω καὶ *τυγχάνει ἔχων*, —*κυρεῖ εὐθύνων*· οὕτω λέγεται *τυγχάνω τὰ νῦν παρὼν* (*Σ. Τ.* 757).— *τυγχάνει ἀπὼν* (Εὐρ. *Ἑκ.* 963). — *εἰ φρονοῦσ' ἐτύγχανον* (Σ. *Ἠλ.* 529).—*εἰ ἐτύγχανες βλέπων* (Σ. *Τ.* 348).—*πάλαι ἡμεῖς τυγχάνομεν λέγοντες* (Πλ. *Φαίδρ* 373).—*ὡμολογηκὼς τυγχάνεις* (Πλ. *Θεαιτ.* 165).—*λέγων κυρῶ* (Σ. *Φ.* 1279)— *ἐπεὶ κυρῶ τ' ἐγὼ ἔχων ἀρχάς* (Σ. *Τ.* 258), ἐκ διορθώσεως τοῦ Βούρτωνος, ἐν ᾧ πρότερον κακῶς ἀνεγινώσκετο *ἐπικυρῶ*—*οὔπω τοσοῦτον ἠπατημένος κυρῶ.* (Σ. *Τ.* 594).—*Φοῖβος εἰρηκὼς κυρεῖ ;* (Σ. *Κ.* 414).— *ἐξειδὼς κυρῶ* (Σ. *Τρ.* 399). Τοιοῦτον δὲ καὶ τὸ Εὐρ *Ἰφ.* Τ. 1285) *ποῦ κυρεῖ βεβώς ;* ὅπερ ἂν εἴη τὸ τῆς συνηθείας *ποῦ εἶναι ὑπαγεμένος;*

Τοιαῦτα δὲ καὶ τὰ (Σ. *Αἰ.* 87) *μέν' ὡς κυρεῖς ἔχων* = ὡς εἶσαι, ὡς εὑρίσκεται, καὶ (Σ. *Αἰ.* 347) *καὐτὸς ὡς ἔχων κυρεῖ.*

§. 10. Εἶναι δὲ περὶ τῶν ῥημάτων τούτων σημειωτέα τὰ ἑξῆς· α. ὅτι, τὸ τυχαίως καὶ κατὰ συγκυρίαν ἐν τῇ μετὰ μετοχῆς συντάξει κατ' ἀρχὰς σημαίνοντα, ἐξέπεσαν κατὰ μικρόν, προϊόντος τοῦ χρόνου, εἰς τὴν καθ' αὑτὸ σχεδὸν σημασίαν τοῦ ἁπλῶς συνδετικοῦ. Καὶ ποτὲ μὲν μόλις διασώζουσιν ἴχνη τῆς ἀρχαίας αὐτῶν σημασίας, ὡς ἐν τοῖς πλείστοις τοὐλάχιστον τῶν ἀνωτέρω, ποτὲ δὲ οὐχὶ πάντη πάντως αὐτὴ συγκρυβεῖσα διαφαίνεται· οὕτω, π. χ. εἰς τὰ ἀνωτέρω *ὡμολογηκὼς τυγχάνεις — τυγχάνομεν λέγοντες*, κτλ, δυσκόλως ἀνευρίσκει τις ἄλλο τι παρὰ τὸ *ὡμολογηκὼς εἶ — ἐσμὲν λέγοντες*· οὕτω καὶ εἰς τὸ *ἐξηπατημένος κυρῶ*, κτλ. Ἀλλὰ εἰς τὰ *ἐτύγχανον εἰς ἄστυ οἴκοθεν ἀνιών* (Πλ. *Συμπ.* 173). — *ἔτυχον παραγενόμενος ἵππον ἔχων* (Πλ. *Συμπ.* 221).—*κατὰ θεὸν γάρ τινα ἔτυχον καθήμενος ἐνταῦθα* (Πλ. *Εὐθυδ.* 272) δυσκόλως κρύπτεται ἡ ἔννοια τοῦ *ἔτυχε νά*, κτλ. Καὶ εἰ οὐχὶ τὸ τοῦ Κέβητος *ἐτυγχάνομεν περιπατοῦντες*, ἐνταῦθα βεβαίως πρέπει νὰ τάξωμεν τὸ (Πλ. *Φαιδρ.* 229) *εἰς καιρόν, ὡς ἔοικεν, ἀνυπόδητος ὢν ἔτυχον*· οὕτω καὶ ὅρα *καθ' ὕπνον μὴ καταυλισθεὶς κυρῇ* (Σ. *Φ.* 30). Ἀλλὰ ἡ διαφορὰ πολλάκις καταντᾷ τοσοῦτον μικρά, ὥστε σχεδὸν ἐξαφανίζεται.

§. 11. Σημειωτέον· βʹ. ὅτι ἐκ τῶν ἀρχαίων γραμματικῶν ὁ Φρύνιχος ἀδιστάκτως καταδικάζει τὴν παράλειψιν τῆς μετοχῆς ἐν τούτοις « Καὶ τοῦτο προσεκτέον· οἱ γὰρ ἀμελεῖς οὕτω λέγουσι, *φίλος σοι τυγχάνω, ἐχθρός μοι τυγχάνεις*· δεῖ δὲ τῷ ῥήματι τὸ *ὢν* προστιθέναι, *φίλος μοι τυγχάνεις ὤν, ἐχθρός μοι τυγχάνεις ὤν*· οὕτω γὰρ οἱ ἀρχαῖοι ἐχρήσαντο. » Τὸ τοιοῦτον παράγγελμα τοῦ Φρυνίχου ἐνθυμίζει μας τὰ παρὰ Θεοδώρου τοῦ Γαζῆ παρ' Ὁμήρῳ καὶ ἄλλοις ἐνδόξοις παρατηρούμενα σόλοικα, περὶ ὧν εὐφυέστατα καὶ δοκιμώτατα ἔγραψεν ὁ Κοραῆς (*Προδρ.* σ. ξζʹ.). Συγκαταβατικώτερος δεικνύεται Θωμᾶς ὁ Μάγιςρος, οὕτω λέγων « τὸ *τυγχάνει*, ἀντὶ τοῦ *ὑπάρχει* μετὰ τοῦ *ὢν* τίθεται ἐκ παραλλήλου· οἷον *φίλος μοι τυγχάνει ὤν, καὶ ἐχθρός μοι τυγχάνει ὤν*· εὑρίσκεται δὲ καὶ χωρὶς τοῦ *ὤν*, ὡς παρ' ἄλλοις τε πολλοῖς, καὶ παρὰ Λιβανίῳ ἐν ἐπιστολῇ· *ὥσπερ οὖν εἰ κυβερνήτης ἐτύγχανες, ἠξίουν ἄν σε.* Τοῦτο δὲ γίνεται καὶ ἐπὶ τοῦ *κυρῶ*, παρὰ ποιηταῖς, ὡς προέρημεν. » Περὶ τοῦ

κυρέω ὁ αὐτὸς Θωμᾶς « *κυρέω* δὲ *κυρῶ* τὸ περιτυγχάνω· τὸ δὲ ἀντὶ τοῦ *ὑπάρχω* ποιητικόν· ὃ καὶ μετὰ ὑπαρκτικοῦ πάλιν ῥήματος τίθεται· οἷον-*κυρεῖ ὤν*, ὥσπερ καὶ *τυγχάνει ὤν*. »

§. 12. Ὁ δὲ γνωστότατος ἐν φιλολόγοις Αὔγουστος Λοβέκκιος, ἐκδοὺς μετὰ σημειώσεων τὴν τοῦ Φρυνίχου *Ἐκλογήν*, σημειόνει, ἐν τῷ ἀνωτέρω χωρίῳ τοῦ Φρυνίχου (σ. 277), ὅτι, ἂν καὶ πρόχειρος ἡ διόρθωσις, δὲν εἶναι ὅμως δίκαιον νὰ ἀμφιβάλωμεν περὶ τοσούτων καὶ τοσούτων ἀνυπόπτων χωρίων συγγραφέων ἐνδόξων, ὡς *τυγχάνει καλή* (Πλ. *Ἱππ*. Μ. 300).—*πότερον οὖν ἂν ῥάδιον τυγχάνοι τὸ γνῶναι ἑαυτόν ;* (Πλ. *Ἀλκ*. Α. 129)—*εἰ δέ τι τυγχάνει ἀηδὲς καὶ ὠφέλιμον* (Πλ. *Γορ*. 502), κτλ. Παραπέμπων δὲ καὶ εἰς ἄλλους, τὸ αὐτὸ σημειοῦντας, λέγει τελευτῶν ὁ Λοβέκκιος ὅτι, εἰ τοῦτο ἁμάρτημα, οὐδεὶς τῶν ἀρχαίων ἀπολύεται, διότι, παραλειπομένων τῶν παρὰ τοῖς μεταγενεστέροις ἀπείρων παραδειγμάτων, τὸ τοιοῦτον, ἐξ αὐτοῦ τοῦ Ὁμήρου ὁρμηθὲν, διεδόθη τοῖς τραγικοῖς, καὶ ἔγινε πάγκοινον. Ὁ Ὅμηρος λέγει (Ὀδ. Κ, 87) *πέτρη ἠλίβατος τετύχηκε*, ἔνθα ὁ Εὐστάθιος σημειοῖ *κατὰ τύχην ἐστὶ καὶ οὐκ ἐξ ἐπιτεχνήσεως*. Παραδείγματα ἐκ τῶν τραγικῶν ἴδε ἀνωτέρω.

§. 13. Ἐκ τῶν νεωτέρων φιλολόγων ὁ Βρεταννὸς Πόρσων, οἷον ὀρθοτάτην τὴν γνώμην τοῦ Φρυνίχου, ὡς φαίνεται, ἀσπασθεὶς, ἰσχυρίζεται ὅτι ἁπανταχοῦ ἀναπληρωτέον τὴν ἐκ τῶν ἀντιγράφων ἐκπεσοῦσαν μετοχὴν *ὤν*, *οὖσα*, ἢ *ὄν*, προσπαθῶν οὕτω νὰ ἀπαλλάξῃ τοιούτου ἀσυγχωρήτου, κατ' αὐτόν, σφάλματος τοὺς τραγικούς, οἷον κατὰ χάριν, καὶ μόνον ποιητικῇ ἀδείᾳ συγχωρῶν που αὐτοῖς τοιοῦτόν τι, οὐχὶ ὅμως κατ' ἔθος τῆς ἐποχῆς ἐκείνης. Ἵνα ἄρῃ δὲ ἐκ τοῦ μέσου πᾶν ἀντιπῖπτον, καὶ τὸ (Σ. *Αἴ*. 9—10) *ἔνδον γὰρ ἀνὴρ ἄρτι τυγχάνει, κάρα στάζων ἱδρῶτι*, συνάπτει *τυγχάνει στάζων*, οὐχὶ ὀρθῶς βέβαια. Ἐναντίον τοῦ Πόρσωνος ἐκηρύχθησαν Ἐρφούρτιος, Σχαίφερος, Ἐλμσλῦς, Εἰνδόρφιος, Λοβέκκιος, Ἑρμᾶννος, Ἔλλενδος, καὶ ἄλλα παραδείγματα πρὸς ἐμπέδωσιν τῆς ἐναντίας γνώμης ἐπιφέροντες. Οὕτως ὁ Εἰνδόρφιος (Εὐρ. *Φαίδρ*. 263) φέρει ἐξ Ἰσοκράτους (*Ἀρχιδ*. κή) *τὸ ὡς καταλελύσθαι τοὺς νόμους μεθ' ὧν οἰκοῦντες εὐδαιμονέστατοι τῶν Ἑλλήνων ἐτύγχανον*, ἔνθα ὁ ἡμέτερος Κοραῆς εἰκάζει γραπτέον ἢ *εὐδαιμονέστατοι ἦσαν*, ἤ, τὸ παράγγελμα ἴσως τοῦ Φρυνίχου ἔχων κατὰ νοῦν, *εὐδαιμονέστατοι ἐτύγχανον ὄντες*.

Καὶ ὁ Σνατδέρος πρὸς τὸ (Ξ. *Ἑλλ.* Δ', γ', 3) *πλὴν ὅσοι φυγάδες τότ' ἐτύγχανον* φέρει παράλληλον τὸ (Ξ. *Ἀπ.* Ἀ, ϛ', 2) *ἀνυπόδητός τε καὶ ἀχίτων διατελεῖς*.

§. 14. Σημειωτέον· γ'. ὅτι, καὶ ἀντιστρόφως, ἐνίοτε τίθεται ἡ μετοχὴ τοῦ *κυρεῖν* καὶ ἡ ὁριστικὴ τοῦ *εἶναι· πλησίον ἦν κυρῶν* (Σ. Φ. 371), ἐκ διορθώσεως Βρυγκίου, ἥνπερ καὶ Ἑρμᾶννος ἐπεκύρωσεν, ἀποδοκιμαζομένης καὶ τῆς γραφῆς *ὢν κυρεῖ* καὶ τῆς *ὢν 'κύρει* = ἐκύρει.—*ἐκέλευσ' ἐμοί σε ποῦ κυρῶν εἴης φράσαι* (Σ. Φ. 544)· οὐχὶ δὲ διάφορον τὸ (Σ. Φ. 741) *ἐν κακῷ δέ τῳ φαίνει κυρῶν*. Οὕτω δὲ καὶ (Σ. *Κ.* 1490) *χάριν δοῦναι, ἥνπερ τυγχάνων ὑπεσχόμην* = ἥν περ ἔτυχον ὑποσχόμενος, κατὰ Εὐστάθιον ᾧπερ ἕπεται Βρύγκιος, κατὰ δὲ Πόρσωνα=ἣν ὑπεσχόμην, εἰ τύχοιμι ἃ παρὰ Θησέως ᾔτησα, ὅπερ καὶ ὁ Ματθίας παραδέχεται, σεβόμενος τὰ τοῦ Πόρσωνος· δ'. ὅτι τὰ ῥήματα ταῦτα, κατ' ἄλλην σημασίαν, ἄλλην δέχονται σύνταξιν· *τοῦ σκοποῦ τυγχάνειν.—τυγχάνειν δόξης.—τῆς ὀρθῆς τυχεῖν παιδείας* (Πλ. *Πολ.* Γ', 416).—*οἱ ἐσθλοὶ τυγχάνουσιν ἀξίων* (Εὐρ *Ἰ.* 1621). Ὡσαύτως *τυχήσας* μετὰ αἰτιατικῆς παρ' Ὁμήρῳ ἐπὶ ἐμψύχων, καὶ μετὰ γενικῆς ἐπὶ ἀψύχων. Ἀλλὰ καὶ *τὰ καὶ τὰ τυγχάνων* (Σ. *Ἀποσπ.* Ἴδε καὶ Σ. Τ. 598 καὶ Εὐρ. *Μηδ.* 758)—*οἵων τέκνων ἐκύρησε* (Ἡρ. Ἀ, 31).—*τῶν μεγίστων ἀγαθῶν κεκυρηκότα* (Πλ. *Ἀλκ.* Β', 141), ἐκ τῶν ἐξεζητημένων τοῦτο τοῦ Πλάτωνος· ἑ. ὅτι τὸ *κυρέω* ἔχει καὶ σχηματισμὸν βαρύτονον *κύρω*, ἐξ οὗ εἶναι *ἔκυρον* (Σ. *Κ.* 1159. Ἴδε καὶ Ἰλ. Ψ, 821), *κύρσαιμι* (Σ. *Κ.* 1083), *κύρσαι* ἤ, μᾶλλον, *κῦρσαι* (Σ. *Κ.* 247). Ὁ ἐνεστὼς *κύρω* ἐν τισιν ἀμφιβάλλεται, ἔν τισιν ἀνύποπτος, καίποτε ὅμως σπάνιος· κατ' ἀποθετικὸν τύπον ἀπαντᾶται παρ' Ὁμήρῳ (Ἰλ. Ω, 530) *κύρεται*.

§. 15. Ὅτι δὲ πάντη πάντως διάφορόν τούτων τὸ *κυρόω* = βεβαιῶ, ἐπικυρῶ, οἴκοθεν φανερόν· *τήνδε κύρωσον δίκην* (Αἰσχ. *Εὐμ.* 571)—*κυροῦντα ἣν λαχὼν εἵλετο μοῖραν* (Πλ. Πολ. Ἰ. 620)· οὕτω καὶ (Ἀρφ. *Θ.* 376) *ἀλλ' ὦ παγκρατὲς Ζεῦ ταῦτα κυρώσειας*. Κατὰ τοῦτο θέλουσι νὰ διορθώσωσι καὶ τὸ (Αἰσχ. *Πέρσ.* 521) *ὅμως δ' ἐπειδὴ τῇδ' ἐκύρωσεν φάτις ὑμῶν*, τρέποντες τὸ τῇδε εἰς *τάδε*. Ἀλλὰ περιττὴ φαίνεται πᾶσα διόρθωσις· *τῇδε ἐκύρωσεν* = οὕτως ἐβεβαίωσεν ἡ ἀγγελία ὑμῶν· Τούτου τὸ παθητικόν, *κυροῦμαι· οὐδὲ κυρωθῆναι ἔμενον τὸ προκείμενον πρᾶγμα* (Ἡρ. Ἡ, 126)· τὸ μέσον·

ὅτι καὶ αὕτη λόγῳ κυροῦται τὰ πάντα (Πλ. *Γοργ.* 451)=κατορθοῖ, οἷον εἰπεῖν εἰς πέρας ἄγει καὶ οὐκ ἐᾷ μένειν ἄκυρα. que c'est aussi un art qui exécute par le discours tout ce qui est de son ressort.—*τυγχάνει μὲν γὰρ ἡ ῥητορικὴ οὖσα τῶν λόγῳ τὰ πάντα διαπραττομένων καὶ κυρουμένων* (Πλ. αὐτόθι) la Rhetorique est un des arts qui achèvent et exécutent tout par le discours.

§. 16. Ὑπάρχουσι δὲ καὶ ἄλλα ῥήματα τὰ ὁποῖα ὁμοιάζουσι κατὰ τὴν σύνταξιν ταύτην πρὸς τὸ *εἶναι*, διπλῆν ὀνομαστικὴν καὶ ταῦτα δεχόμενα. Εἶναι δὲ τοιαῦτα μάλιστα ά. Τὰ προσεγγίζοντα εἰς τὴν σημασίαν αὐτοῦ, *ὑπάρχω, γίγνομαι, φῦναι· τὰ Πυρηναῖα ὄρη κατὰ τὸ ὕψος ὑπάρχει διάφορα τῶν ἄλλων.* — *ἔσαν καὶ ἐγένοντο* (οἱ βάρβαροι) *ἀμείνονες αὐτοὶ ἑωυτῶν* (Ἡρ. Ἡ, 86).—*τὸ τῶν Περσῶν ἔθνος μαχιμώτατον καὶ ἀνδρειότατον ἔφυ.* — *ἄθλια πέφυκ' ἐγώ* (Εὐρ. Φ. 522). β΄. Τὰ ἔχοντα ἔννοιαν τοιᾶσδε ἢ τοιᾶσδε καταστάσεως· *ὁ σοφὸς ζῇ ἐλεύθερος.*—*κάθηνται ἱκέται* (Θ.).—*τὰ παρόντα οὐ πέπηγε πράγματα ἀθάνατα* (Δ. Φ. Ά. 42).

§. 17. Ὡσαύτως· γ΄. καὶ παθητικά τινα ῥήματα ἐκ μεταβατικῶν γινόμενα μετὰ διπλῆς αἰτιατικῆς συντασσομένων· *οἱ Πέρσαι ἐνομίζοντο ἀλκιμώτατοι.*—*ὁ Κλέων ᾑρέθη κατάσκοπος.*— *ἡ Σικελία ἐκαλεῖτο Τριναχρία* (Θ.).—*ὁ λόγος ἐλέγχεται ψευδής.*—*ὁ δεσπότης μου μετέωρος αἴρεται* (Ἀρφ. *Εἰρ.* 80).— *μέγας ἐκ μικροῦ Φίλιππος ηὔξηται* (Δ.). Ἐπὶ τῶν δύο τελευταίων προτάσσεται συνήθως ἡ τὸ κατηγορούμενον σημαίνουσα ὀνομαστική· δ΄. καὶ παθητικὰ ἐκ μεταβατικῶν μετὰ αἰτιατικῆς καὶ δοτικῆς συντασσομένων· *ἵπποι ἤγοντο θύματα τῷ Ἡλίῳ* (Ξ. *Π.* Ἡ, γ΄, 12· παρ' ἄλλοις, *θῦμα*).

§. 18. Κατὰ τὰ ἐν §. 16. ά. σημειωθέντα εἶναι καὶ τὰ *φύλαξ πιστὴ κατέστης.*—*ἔλαχεν ἱερεύς, βασιλεύς,* κλπ. (Δ.).—*τίνος διδάσκαλοι ἥκετε ;* (Πλ. *Εὐθυδ.* 287) καὶ τὰ ὅμοια. Κατὰ τὰ αὐτόθι· β΄. εἶναι καὶ τὰ *καθέζονται δικασταί* (Πλ. *Λξ.* 37). — *μένει μόνη* (Πλ.).—*ἐγὼ ἐκείμην ἄφωνος* (Πλ).—*βαδιοῦνται ὀρθοί* (Πλ.). Κατὰ τὰ ἐν §. 17. γ΄. παθητικὰ εἶναι καὶ τὸ *εὑρέθη νέων καὶ πλουσίων ἔμμισθος θηρευτής* (Πλ. *Σοφ.* 231). — *ὀρθαὶ αἱ τρίχες ἵστανται ὑπὸ φόβου* (Πλ. *Ἴ.* 535)· καὶ τὰ μέσα, *ἀγαθοὶ πρὸς τὸν πόλεμον ἐφάνησαν* (Πλ.), καὶ τὰ ἐκ μέσων, ὡς οὐδέτερα καταντήσαντα· προ-

νώπιος φαίνει (Εὐρ. Β. 644).—*τοιοῦτος δείκνυται*, κτλ. Κατὰ τὰ αὐτὰ δὲ εἶναι καὶ τὸ *ὁ Ἀσωπὸς ποταμὸς ἐῤῥύη μέγας* (Θ. Β', 5). Ὡς δὲ *καλοῦμαι Σωκράτης*, οὕτω καὶ *ἀκούω Σωκράτης*.

§. 19. Πάντα ταῦτα, καίτοι ὁμοιάζοντα κατὰ τὴν σύνταξιν πρὸς τὸ *εἶναι* τοῦ ὁποίου ἡ ἔννοια ἐπικρατεῖ ἐν αὐτοῖς, διαφέρουσιν ὅμως καθ' ὅ τι, ἐκτὸς τῆς ἁπλῆς συνδέσεως, προσεξηγοῦσι καὶ ἰδιότητος ἢ καταστάσεως ἰδέαν, τὸ ὁποῖον εἶναι ἀλλότριον τῆς τοῦ συνδετικοῦ καθαρᾶς φύσεως· οὕτω, π. χ. *φύλαξ κατέστης*= κατασταθεῖσα γέγονας καὶ εἶ φύλαξ— *ἔλαχεν ἱερεὺς*=διὰ κλήρου γενόμενος ἦν. Τοιοῦτον καὶ τὸ ἐν τῇ παιδιᾷ τῶν παίδων παρ' Ἀθηναίοις *ὁ δὲ ἁμαρτὼν καθεδεῖται ὄνος* (Πλ. *Θεαιτ.* 146.) = κληθήσεται καὶ ἔσται, κατὰ τὸν νόμον τῆς παιδιᾶς, ὄνος, ἀλλ' ἔσται καθεζόμενος. Καὶ τὸ *πέφυκα* διαφέρει τοῦ *εἶναι*, διότι=ἐκ φύσεώς εἰμι· καὶ τὸ *γίγνεσθαι* σημαίνει τὴν προπαρασκευαστικὴν ἐνέργειαν ἐξ ἧς προκύπτει τὸ *εἶναι· πάνυ ἐλλόγιμος γίγνεται*, κτλ. καὶ τὸ *ὑπάρχειν* κυρίως=ὑπὸ τοῖς ἄλλοις εἶναι, ἑπομένως ὑποκεῖσθαι, κρηπῖδος δίκην, ἐν ᾧ τὸ *εἶναι*, ἐπὶ τῆς συνδετικῆς ἐννοίας, σημαίνει ἀπόλυτον σύνδεσιν καὶ οὐδὲν ἕτερον. Ἀλλ' ἡ ἀκριβοῤῥημοσύνη πολλάκις παραμελεῖται. Εἰς ταύτην τὴν κατηγορίαν ἀνάγονται τὰ τῆς σημερινῆς γλώσσης *ἔλαχεν ἄῤῥωστος*=ἔτυχε νὰ ἦναι ἄῤῥωστος.—*ἐσπούδασεν ἰατρός.* —*ἔμαθε γυμνὸς κ' ἐντρέπετ' ἐνδυμένος*, κτλ.

Τὸ εἶναι καθ' ὑπαρκτικὴν ἔννοιαν.

§. 20. Ἐπὶ τῆς ὑπαρκτικῆς ἐννοίας τοῦ *εἶναι* ἡ δι' αὐτοῦ γινομένη κρίσις ἀποβλέπει μόνον τὴν ὕπαρξιν, περὶ δὲ ἰδιότητος οὐδεμία κρίσις, οὐδεὶς λόγος γίνεται, ὡς *ἔστι Θεός*.— *ἔστι δίκαιον*.— *ἔστι πρόνοια*.—*ἔσται κρίσις καὶ ἀνταπόδοσις*.—*ἔσται τάδε* (Εὐρ.). —*εἰσὶ καὶ ἐν Μούσῃσιν Ἐριννύες* (Ἐπίγρ.)—*οἶνος οὔπω ἦν* (Πλ. *Συμπ.* 203).—*πόλεις δὲ οὐκ ἦσαν* (Πλ. *Πρωτ.* 322).

§. 21. Ἐπὶ τῆς σημασίας ταύτης τὸ *εἶναι* ἀνάγεται εἰς τὸ δεύτερον εἶδος τῶν προτάσεων, τῶν συνεπτυγμένων (σ. 7. § 9), περιέχον ἐν ἑαυτῷ τὸ κατηγορούμενον. Δυνατὸν λοιπὸν καὶ τοῦτο νὰ ἀναλυθῇ, ὡς τὰ λοιπὰ ῥήματα· ὡς τὸ *σωφρονεῖ Σωκράτης*=Σωκράτης ἐστὶ σώφρων, ὡς τὸ *ὑπάρχει τόδε*= τόδε ἐστὶν ὑπάρχον, οὕτω καὶ τὸ *ἔστι Θεὸς*=Θεός ἐστιν ὢν= ὑπάρχων= ὑπάρχει Θεός· οὕτως *ἔστι λόγος*.—*ἦν πόλεμος*, κτλ.

§. 22. Ἐκ τούτου ἐννοεῖται διὰ τί τὸ *εἶναι* ἐπὶ μὲν τῆς συνδετικῆς σημασίας δέχεται δύο ὀνομαστικάς, ἐπὶ δὲ τῆς ὑπαρκτικῆς μίαν· καὶ διὰ τί ἐπὶ τῆς πρώτης φαίνονται τρία μέρη τῆς προτάσεως, *τὰ ἴα ἐστὶ λευκά*, καί, ἐὰν λείψῃ τὸ κατηγορούμενον, ὁ λόγος μένει ἀτελής, *τὰ ἴα ἐστί* (τί;), ἐπὶ δὲ τῆς δευτέρας μόνον τὸ ὑποκείμενον καὶ τὸ *εἶναι* ἀρκοῦσιν εἰς κατασκευὴν προτάσεως· *ἔστιν ἴα*. Ὁ λόγος εἶναι ὅτι ἐπὶ τῆς ὑπαρκτικῆς σημασίας κατηγορούμενον καὶ συνδετικὸν εὑρίσκονται εἰς τὸ αὐτὸ συνδεδεμένα, καὶ τὰ δύο φαινόμενά εἰσιν ἴσα τρισίν.

§. 23. Ἐπὶ ταύτης τῆς σημασίας δυνατὸν νὰ ἔχῃ καί τινα προσδιορισμὸν τὸ ὑποκείμενον, συμπληρωτικὸν τῆς ἐννοίας του· *ἦν ἐκεῖ πόλις μεγάλη*, τὸ ὁποῖον ἰσοδυναμεῖ τῷ *ἦν ἐκεῖ μεγαλόπολις*, καὶ παρέχει ἔννοιαν διάφορον παρὰ ἐὰν ἐκληφθῇ τὸ *μεγάλη* ὡς κατηγορούμενον, ἡ *ἐκεῖ πόλις ἦν μεγάλη*· οὕτως *ἔστι λευκὰ ἴα* ἤτοι *λευκόϊα*, καὶ *τὰ ἴα ἐστὶ λευκά*.

§. 24. Ἐπὶ τῆς ὑπαρκτικῆς ταύτης σημασίας τὸ τρίτον ἑνικὸν πρόσωπον τοῦ *εἶναι* προτάσσεται τοῦ λόγου, καὶ τονίζεται ἐπὶ τῆς παραληγούσης, *ἔστιν*, οἷον *ἔστι θεός*.— *ἔστι νόμος*, κτλ. καὶ οὔτε ἐγκλίνεται, οὔτε παραλείπεται, εἰμὴ σπανιώτατα ἐπὶ ὡρισμένων περιστάσεων (Ἴδε Περίοδον Πρώτην, σ. 38), ἐν ᾧ ἐπὶ τῆς συνδετικῆς σημασίας καὶ εἰς τὰ πάθη τῆς ἐγκλίσεως ὑπόκειται καὶ δυνατὸν νὰ παραλειφθῇ, καθ' ἃ ἐν τοῖς προηγουμένοις ἐξηγήσαμεν· *ὁ λόγος ἐστὶν ὁ αὐτός*. — *τὸ τρίγωνόν ἐστιν ὀρθογώνιον*. — *ἀληθές ἐστι τοῦτο*—*ἀληθὲς τοῦτο*· τὸ δὲ *ἔστι τις λόγος* δὲν γίνεται οὔτε *λόγος τίς ἐστιν*, οὔτε *λόγος τις*.

§. 25. Ἐπὶ τῆς ὑπαρκτικῆς σημασίας ἡ δύναμις τοῦ λόγου κεῖται εἰς τὸ ὑπαρκτικόν, δηλουμένη καὶ διὰ τοῦ τονισμοῦ, ἐπὶ τῆς συνδετικῆς κεῖται ἐπὶ τοῦ κατηγορουμένου· *ἔστι τις λόγος τὴν ἀρετὴν ναίειν δυσαμβάτοις ἐπὶ πέτραις* = ἀληθῶς ὑπάρχει τοιοῦτος λόγος.— *λόγος τις τὴν ἀρετὴν ναίειν δυσαμβάτοις ἐπὶ πέτραις* = τὸ τὴν ἀρετὴν ναίειν δυσαμβάτοις ἐπὶ πέτραις ἐστὶ λόγος τις, κτλ. Ἂν δὲ καὶ τρίτη ἐκδοχὴ τοῦ *εἶναι* δυνατὸν ἐννοηθῆναι, σύνθετος ἐκ τῆς συνδετικῆς καὶ ὑπαρκτικῆς, περὶ τούτου ἴδε *Εἰσαγωγὴν εἰς τὴν Ἑλλην. Σύντ.* σ. 26.

§. 26. Ὁ περιώνυμος Ἑρμᾶννος, διαστείλας τὴν συνδετικὴν καὶ

ὑπαρκτικὴν σημασίαν τοῦ *εἶναι* (de Emendanda Ratione Grammaticae Graecae, I. p. 84), μετὰ τὸ ἀνωτέρω (§ 25) παράδειγμα· *ἔστι τις λόγος*, κτλ, φέρει καὶ τὸ *Θεός ἐστιν ὁ πάντα κυβερνῶν*, ὡς πάντη διάφορον τοῦ *ἔστι Θεὸς ὁ πάντα κυβερνῶν*· διότι ἐν μὲν τῇ πρώτῃ π. οκῇ ὑπάρχει συνδετική, ἐν δὲ τῇ δευτέρᾳ ὑπαρκτικὴ ἡ σημασία τοῦ *εἶναι*· καὶ διὰ τοῦτο ἐν μὲν τῇ πρώτῃ δὲν δύναται νὰ λείψῃ τὸ *ὁ πάντα κυβερνῶν*· διότι, ὡς κατηγορούμενον, εἶναι συστατικὸν μέρος τῆς προτάσεως *Θεός ἐστιν ὁ πάντα κυβερνῶν*, οἷον εἰπεῖν *ὁ παγκυβερνήτης*, ἐν δὲ τῇ δευτέρᾳ ὡς προσδιορισμὸς δύναται νὰ παραλειφθῇ, πλήρους τοῦ λόγου μένοντος· *ἔστι Θεός*=θεός ἐστιν ὤν.

§. 27. Μεταβαίνων ἔπειτα εἰς τοὺς ἐρωτηματικοὺς λόγους ὁ Ἑρμᾶννος λέγει ὅτι τότε τίθεται *ἔστιν*, ὅταν αὐτὸ ἰσοδυναμῇ τῷ *ἐστὶν ὄν*, ἄλλως δὲ πάντοτε τίθεται *ἐστίν*. Καταδικάζει λοιπὸν τὴν (Σ. *Ἠλ.* 1346) γραφὴν *τίς οὗτος ἔστ' ἀδελφέ ;* ἀντὶ *τίς οὗτός ἐστ' ἀδελφέ ;* συνδετικῆς οὔσης τῆς σημασίας. Ὅθεν καί, κατὰ παράλειψιν τοῦ συνδετικοῦ, δυνατὸν ἦτον νὰ γένῃ καὶ *τίς οὗτος, ἀδελφέ ;* Τουναντίον δὲ τὸ (Σ. *Ἠλ.* 1353) *ὅδ' ἐστι*, πρέπει νὰ γραφῇ *ὅδ' ἔστι*· διότι, ἐρωτησάσης τῆς *Ἠλέκτρας ἦ κεῖνος οὗτος ;* κτλ, ὁ Ὀρέστης ἀποκρίνεται *ὅδ' ἔστιν*=οὗτος αὐτὸς τῷ ὄντι ἐστίν, ὑπάρχει, οὐδ' ἠδύνατο νὰ παραλειφθῇ τὸ *ἔστιν*. Ὡσαύτως καταδικάζει τὸν Βρύγχιον, γράψαντα (Σ. *Τ.* 739) *τί δ' ἔστι σοι τοῦτο, Οἰδίπους, ἐνθύμιον ;* καὶ (Σ. *Αἴ.* 740) *τί δ' ἔστι χρείας τῆσδ' ὑπεσπανισμένον ;* ἔνθα γραπτέον, συνδετικῆς οὔσης τῆς ἐννοίας, *ἐστίν*, ὡς φέρουσι πάντα τὰ ἀντίγραφα. Καὶ τὸ μὲν *ἐνθύμιον* τοῦ πρώτου παραδείγματος=τὸ μέριμναν καὶ ἀνησυχίαν ἐμποιοῦν· ὅθεν τὸ ὅλον =*τί ἀνησυχεῖ καὶ ταράττει σε τοῦτο ;* τὸ δὲ δεύτερον παράδειγμα ἑρμηνεύεται ὑπὸ τοῦ σχολιαστοῦ· *τῆς σῆς ταύτης χρείας τί ἐστι τὸ ἐλλιπές ;*

§. 28. Καὶ πάσας δὲ τὰς περιστάσεις, καθ' ἃς ἀναφέρουσιν οἱ ἀρχαῖοι γραμματικοὶ ὅτι τὸ τρίτον πρόσωπον τοῦ *εἶναι* γράφεται *ἔστιν* καὶ οὐχὶ *ἐστίν*, *ὡς ἀλλ' ἔστιν, εἰ ἔστιν, καὶ ἔστιν, μὴ ἔστιν, οὐκ ἔστιν, τουτέστιν, ὅτι ἔστιν, ποῦ ἔστιν*, ἁπανταχοῦ ζητῶν τὴν τῆς Γραμματικῆς διόρθωσιν, ὁ Ἑρμᾶννος ἐπροσπάθησε νὰ ἀναγάγῃ εἰς μίαν καὶ μόνην ἀρχήν, τὴν ἀνωτέρω. Ὁ λόγος δηλ. δι' ὃν γίνε-

ται *ἔστιν* δὲν κεῖται ἐν τοῖς μορίοις, οὐδεμίαν πρὸς τοῦτο δύναμιν ἔχουσιν, ἀλλ' ἐν τούτῳ, ὅτι αὐτό, ἐκτὸς τῆς συνδέσεως, σημαίνει καίτι πλέον. Κατὰ ταῦτα λοιπὸν τὸ μὲν *εἰ ἔστιν οὗτος* σημαίνει *εἰ τῷ ὄντι ὑπάρχει καὶ οὐχί, τοὐναντίον, δὲν ὑπάρχει*, τὸ δὲ *εἰ οὗτός ἐστι* = εἰ οὗτός ἐστι καὶ οὐχὶ ἄλλος· — *καὶ ἔστιν οὕτως* = ὄντως ὑπάρχει, οὐχί, τοὐναντίον, οὐχ' ὑπάρχει·—*καὶ οὕτως ἐστὶν* =οὕτως ἐστὶ καὶ οὐκ ἄλλως — *δέδοικα μὴ ἔστιν οὗτος* = δέδοικα μὴ ὄντως ὑπάρχει, καὶ οὐχί, τοὐναντίον, δοκεῖ μόνον·—*δέδοικα μὴ οὗτός ἐστι*=δέδοικα μὴ οὗτος καὶ οὐκ ἄλλος ἐστί.

§. 29. Κατὰ τὰ ἀνωτέρω δὲ εἶναι καὶ ἄλλα παρόμοια, τὴν αὐτὴν παρέχοντα διαφοράν· *ὅτι ἔστιν ἐκεῖ τις*=ὅτι ὄντως ὑπάρχει τις ἐκεῖ·—*ὅτι ἐκεῖ ἐστι τις*=ὅτι ἐκεῖ καὶ ὄχι ἀλλοῦ ὑπάρχει τις·—*ποῦ ἔστιν οὗτος;* τοῦτο λέγει ὁ ἀμφιβάλλων περὶ τοῦ ζητουμένου εἰ εὑρίσκεται ἢ οὐχί· *ποῦ οὗτός ἐστιν;* τοῦτο λέγει ὁ περὶ τοῦ τόπου μᾶλλον ἢ περὶ τοῦ προσώπου ἀμφιβάλλων. Ὑπάρχουσι δὲ καὶ ἄλλα, εἰς τῶν ὁποίων τὴν ἀκριβῆ διαφορὰν ἀπαιτεῖται ἱκανὴ φιλοσοφίας δόσις· *οὐκ ἔστι τοὔργον τλητόν* (Σ. *Αἰ.* 466) = οὐδαμῶς ὑποφερτόν. — *οὐ τλητόν ἐστι τοὔργον* = ἀνυπόφορον. — *ὥς ἐστι δεινὸν τοῦτο καὶ ὡς δεινόν ἐστι τοῦτο* — *τοῦτ' ἔστι τοῦτο τὸ κακὸν ὅ μ' ἀπολώλωκεν* (Ἀρφ. *Ν.* 26), ὅπερ ὁ Βρύγκιος κακῶς ἔγραψε *τοῦτ' ἐστὶ τὸ κακόν*.

§. 30. Φθάνει δὲ ὁ Ἑρμᾶννος καὶ εἰς τὸν σκανδαλώδη στίχον τῆς Ὀδυσσείας, ἔνθα, εἰπὼν ὁ ποιητὴς πόσον ἠγαπᾶτο καὶ ἐτιμᾶτο ἡ Ἀρήτη ὑπὸ Ἀλκίνου τοῦ βασιλέως τῶν Φαιάκων, ἀνακεφαλαιοῖ (Ὀδ. Η, 69) διὰ τῶν ἑξῆς· *ὡς κείνη περὶ κῆρι τετίμηταί τε καὶ ἐστίν*, ὅν περ ἄλλοι ἄλλως ἐξήγησαν. Καὶ οἱ μὲν πλεῖστοι, Εὔνιος, Ούόλφιος, Νίτσης καὶ ἄλλοι γράφουσι *πέρι* = *περισσῶς*, ὁ δὲ Ἑρμᾶννος, μετὰ Σπιτσνέρου καὶ τῶν ἀρχαίων οἵτινες οὐδαμῶς γνωρίζουσι τὸ *πέρι*, γράφουσι καὶ ἐνταῦθα καὶ ἀλλαχοῦ *περί*. Ἵνα παραιτήσωμεν δὲ τὸν Βόθην, ἄλλ' ἀντ' ἄλλων λέγοντα (ἀντὶ τοῦ *καὶ ἔστιν*, προτείνει γραπτέον τοκάδεσσιν), οἱ μὲν ἐκ τοῦ προηγουμένου *τετίμηται* παραλαμβάνουσι τὸ *τιμήεσσα*· ὅθεν τὸ ὅλον γίνεται, κατ' αὐτούς, *περισσῶς ἐν τῇ καρδίᾳ τετίμηται καὶ τιμήεσσά ἐστιν*· zu Ehren ist und bleibt oder stehet (N.) = ἐν τιμῇ ἐστι καὶ διατελεῖ. Φέρουσι δὲ καὶ ἐκ τοῦ Ῥωμαίου ποιητοῦ Προπερτίου τοιοῦτον

παράλληλον χωρίον· ὁ δὲ Ἑρμᾶννος συνάπτει τὸ *περὶ κῆρι* πρὸς τὸ *ἐστίν*, οὐδεμίαν ἔννοιαν εὑρίσκων ἐκτὸς τῆς τοιαύτης συνδέσεως.

§. 31. Ἐναντίον τῆς τοιαύτης πλοκῆς παρίστανται· ά. ὅτι τὸ *περὶ κῆρι εἶναι* δὲν ἀπαντᾶται παρ' Ὁμήρῳ· β'. ὅτι διὰ τῆς γραφῆς *ἐστὶν* πρέπει τὸ *περὶ κῆρι* νὰ ἐκληφθῇ ὡς κατηγορούμενον, οἷον *περικήριος*, *ἐνθύμιος*· γ'. ὅτι γίνεται λίαν βεβιασμένη λόγου πλοκή, τὸ *περὶ κῆρι τετίμηταί τε καὶ ἐστίν*. Καὶ ὅμως οὐδὲν ἧττον ἐν τῇ ἑρμαννείῳ πλοκῇ φαίνεται ὅτι ἐνυπολανθάνει τὸ ἀληθές. Νομίζω δηλ. ὅτι αἴρεται πᾶσα δυσκολία, ἐὰν τὸ *περὶ κῆρι* ἐννοηθῇ ἐπὶ ἀμφοτέρων, ἐπί τε τοῦ *τετίμηται* καὶ ἐπὶ τοῦ *ἐστίν*, ὅπερ ὅμως γραπτέον *ἔστιν*. Τότε λοιπὸν τὸ ὅλον γίνεται *περὶ κῆρι τετίμηται καὶ περὶ κῆρι ἔστιν* = ἐν καρδίᾳ ὑπ' αὐτοῦ τιμᾶται καὶ ἐν καρδίᾳ αὐτοῦ ὑπάρχει = ἐν καρδίᾳ τιμᾷ καὶ ἐν καρδίᾳ αὐτὴν ἔχει. Τὸ τοῦ ἑπομένου στίχου *ἔκ τε φίλων* ἀναφέρεται εἰς τὸ *τετίμηται*, ὅπερ, παθητικὸν ὄν, συντάσσεται παρ' Ἴωσι καὶ μετὰ τῆς *ἐκ*, ἀντὶ τῆς *ὑπό* (*ἐφίληθεν ἐκ Διός*. Ἰλ. Β, 669). Ὡς δὲ λέγεται *περὶ κῆρι τιέσκετο* (Ἰλ. Δ, 46), οὕτω καὶ *περὶ κῆρι τετίμηται*· καὶ εἰ οὐκ ἀπαντᾶται *περὶ κῆρι εἶναι*, δὲν εἶναι ὅμως διάφορον τὸ *περὶ φρεσί* (Ἰλ. Π, 157). Ἔστωσαν δὲ τὰ περὶ τούτου ὁπωσδήποτε, τὸ ἄλλο χωρίον ὅπερ φέρεται ὡς παράλληλον (Ὀδ. Ω, 263), *εἴπου ζώει τε καὶ ἔστιν*, δὲν φαίνεται ἁρμόζον ἐνταῦθα, διότι τοῦτο εἶναι ὡς τὸ τῆς συνηθείας *ζῇ καὶ εἶναι*. — *ἐν ὅσῳ ζῶ καὶ εἶμαι*, κτλ. Τοῦτο δεικνύεται καὶ διὰ τοῦ *πού*, ὅπερ, καίτοι παρὰ τῷ *ζώει* ὄν, ἁρμόζει μᾶλλον εἰς τὸ *ἔστιν*.

§. 32. Παρεμβάλλει δ' ἐν τέλει ὁ Ἑρμᾶννος τὸ ζήτημα Εἰ καὶ τὰ ἄλλα ἐγκλιτικὰ πρόσωπα τοῦ *εἶναι* ὑπόκεινται εἰς τοὺς αὐτοὺς κανόνας. Ἀλλ' ἐπειδή, λέγει, οὔτε οἱ γραμματικοὶ λέγουσί τι περὶ τούτου, οὔτε λόγοι ἀποχρῶντες ὑπάρχουσι πρὸς τοιαύτην ὑποψίαν, ἀρκεῖται μόνον εἰπεῖν ὅτι καὶ ταῦτα καὶ τὸ *φημὶ* ἀναβιβάζουσι τὸν τόνον ὅπου τοῦτο ἔχει χώραν, κρατοῦσι δὲ αὐτὸν ἐν τῇ ληγούσῃ, ὅταν ἡ σημασία τοῦ ῥήματος κωλύῃ. Οὐδαμῶς δ' εὑρίσκει παράδοξον ὅτι τὸ *ἐστίν*, ὡς συχνότερον καὶ πολυπλοκώτερον τῶν ἄλλων, εἶχε καὶ διαφορὰν ἐν τῇ προφορᾷ. Καὶ ταῦτα μὲν οὗτος, ἐγὼ δὲ ἤθελα ἐρωτήσει αὐτὸν εἰ πάντα τὰ ἀνωτέρω περὶ τοῦ *ἐστὶ* καὶ *ἔστιν* ἀκριβῶς ἁπανταχοῦ καὶ ἀνεξαιρέτως ἐφαρμόζονται. Ἐπειδὴ δὲ οὔτε

ὁ Ἑρμᾶννος αὐτὸ ἀποδεικνύει, οὔτε ἡ ἀδίστακτος περὶ καταφάσεως ἢ ἀποφάσεως πεποίθησις εἶναι εὔκολος, διὰ τοῦτο εἰς δευτέρας φροντίδας ἐατέον τὸ πρᾶγμα· τοῦτο μόνον ἐνταῦθα ῥητέον ὅτι, οὐ μόνον πάντες οἱ ἐκδόται διαφωνοῦσιν εἰς τὴν τούτων γραφήν, ἀλλὰ καὶ ὁ Ἑρμᾶννος οὐ συμφωνεῖ αὐτὸς ἑαυτῷ· διότι τὸ ἀνωτέρω χωρίον τοῦ Ἀριστοφάνους (§. 29) τὸ γράφει ἀπαράλλακτα ὡς ὁ Βρύγκιος, τὸν ὁποῖον καταδικάζει, ἐν τῇ πρώτῃ τοὐλάχιστον ἐκδόσει τῶν Νεφελῶν, ἀρχαιοτέρᾳ οὔσῃ τοῦ de Emendanda.

§. 33 Εἶναι δὲ λυπηρὸν ὅτι οὔτε τὸ δεύτερον μέρος τοῦ de Emendanda ἐξέδωκεν ὁ συγγραφεύς, οὔτε τοῦ πρώτου ἐφρόντισε δευτέραν ἔκδοσιν· διότι ἤθελε λάβει ἀφορμὴν νὰ λεπτολογήσῃ καὶ περὶ πολλῶν ἄλλων, ὡς *Αἴας γὰρ αὐτοῖς οὐκ ἔστιν* (Σ. *Αἴ.* 972). — *ἄριστον οὐκ ἔστιν* (Ξ. *Ἀν*. Β΄. γ΄, 5) — *τυφλὸς γὰρ ὄντως ἐστὶν* (Ἀῤῥ. *Πλ.* 403), ὁ Πλοῦτος—*ἔστι γὰρ τῶν καλλίστων ἡ σοφία* (Πλ. *Συμπ.* 204). Τούτων καὶ ἄλλων τοιούτων ἀπαρίθμησις, εἰς τὸν οἰκεῖον τόπον κατάταξις, σύγκρισις πρὸς τὰ προηγούμενα, ἐξήγησις διὰ τί ἔν τισι προστάσσεται τοῦ *ἔστι* τὸ ὑποκείμενον, διὰ τί ἐν ἄλλοις καὶ προτασσόμενον δέχεται καὶ ἄλλο κατηγορούμενον, πάντα ταῦτα ἤθελον εἶναι ἄξια τῆς εὐφυΐας τοῦ ἀνδρός.

§. 34. Τὸ πρόσωπον ἐν ᾧ ὑπάρχει τὸ ὑπὸ τοῦ ὑποκειμένου σημαινόμενον τίθεται κατὰ δοτικήν, καὶ οὕτω συνηθέστερον ἐκφέρεται παρὰ τοῖς ἀρχαίοις τὸ παρ᾽ ἡμῖν ἔχω τι· οὕτω π. χ. *ἔστι μοι χρήματα*=ἔχω χρήματα· *καὶ τότε ἡμῖν ἔσται οὗ ἐπιθυμοῦμεν* (Πλ. *Φιλ.* 66).— *εἴτε τῳ θάνατος εἴτε νόσος ἔσται* (Πλ. *Λάχ.* 195). —*ἐστὸν γὰρ αὐτῷ δύο υἱέε* (Πλ. *Ἀπολ.* 20).

§. 35. Ὡς δὲ τὸ ὑποκείμενον δέχεται προσδιορισμούς· *ἔστι μοι πολλὰ χρήματα.* — *πολλοὶ κἀγαθοὶ φίλοι εἰσὶν ἐμοί*, κτλ. οὕτω καὶ ἡ προσωπικὴ δοτική, πάντοτε δὲ ὁμοιοπτώτως· *ἔστι μοι τρίτη ἡμέρα πλέοντι* = ἔχω τρεῖς ἡμέρας ἀφ᾽ οὗ πλέω Καὶ μόνου τοῦ προσδιορισμοῦ τιθεμένου· *Ἐπίδαμνός ἐστι πόλις ἐν δεξιᾷ ἐσπλέοντι τὸν Ἰόνιον κόλπον* (Θ. Α΄, 24 =εἰσπλέων τις ἢ ὁ εἰσπλέων τὸν Ἰόνιον κόλπον ἔχει αὐτὴν εἰς τὰ δεξιά. —*Κῦρος λέγεται καταστρέψασθαι πάντα τὰ ἔθνη ὅσα Συρίαν ἐκβάντι οἰκεῖ μέχρι Ἐρυθρᾶς θαλάσσης* (Ξ. *Π.* Η, ς΄, 20) — *οὕτω γε σκοπουμένῳ πάνυ ἔοικε ταῦτα σοφοῦ τινος δημιουργοῦ καὶ φιλοζώου τεχνήματι* (Ἰσαῖος).

§. 36. Τῆς αὐτῆς ἀρχῆς εἶναι καὶ τὸ *συνελόντι φάναι* = ὡς ἂν εἴη φάναι τῷ συνελόντι ἤτοι συντεμόντι τὸν λόγον = συντόμως εἰπεῖν· *συνελόντι πολὺ τὸ διαφέρον κατὰ γένος ἢ κατὰ δόσιν ἀμφισβητεῖν* (Ἰσαῖος).—*ὡς συνελόντι εἰπεῖν, οὐδὲν ἀξιόλογον ἄνευ πυρὸς ἄνθρωποι τῶν πρὸς τὸν βίον χρησίμων κατασκευάζονται*. (Ξ. *Ἀπ*. Α, γ', 7). Οὕτω καὶ *τὸ νόσημα πολλὰ καὶ ἄλλα παραλιπόντι ἀτοπίας τοιοῦτον ἦν* (Θ. Β', 51). Τοιαῦτα καὶ τὰ *ἔστι μοι βουλομένῳ* = πράττω τοῦτο ἰδίᾳ βουλήσει.— *ἔστι μοι ἡδομένῳ* = ἡδέως πράττω τοῦτο = μετ' εὐχαριστήσεως.

§. 37. Παραλειπομένου τοῦ *τίς, τινές*, κτλ, τὸ ὁποῖον ἔμελλε νὰ τεθῇ ὡς ὑποκείμενον τοῦ *εἶναι*, ἐπὶ τῆς τῆς ὑπαρκτικῆς αὐτοῦ σημασίας, προῦκυψαν τὰ *ἔστιν ὅς, ἔστιν οἵ, εἰσὶν οἵ, ἔστιν ὧν, ἔστιν οἷς*, κτλ = τὶς, τινὲς, τινῶν, τισὶ, κτλ. (σ. 117, §. 73). Ἐν τούτοις τὸ *ἔστιν* τίθεται καὶ ἐπὶ ἑνικοῦ καὶ ἐπὶ πληθυντικοῦ ἀριθμοῦ = ἔστιν καὶ = εἰσίν. Ταῦτα δὲ καὶ ἀνελλιπῶς ἐνίοτε ἀπαντῶνται· *εἰσί τινες οἵ τῶν τοιούτων καταγελῶσιν* (Πλ.).

§. 38. Τὸ *εἶναι* εἰς τὸ *ἑκὼν εἶναι*, τὸ ὁποῖον φαίνεται ὡς πλεονάζον, σημαίνει ὡς *πρὸς τὸ ἑκὼν εἶναι*, ὡς *πρὸς τὸ ἑκουσίως ἐνεργεῖν· ἑκὼν εἶναι οὐδὲν ψεύσομαι* (Πλ.) = ὅσον ἐκ τῆς ἐμῆς βουλήσεως.—*ἀνάγκη ἔχειν τὴν ἀψεύδειαν καὶ τὸ ἑκόντας εἶναι μηδαμῇ προσδέχεσθαι τὸ ψεῦδος* (Πλ. *Πολ*. Ϛ', 485). Τὸ δὲ *νῦν εἶναι* = ὅσον ἀφορᾷ τὸ ἐνεστώς, ὅσον ἐπὶ τοῦ παρόντος. — *ἀπόχρη μοι τὸ νῦν εἶναι ταῦτ' εἰρηκέναι*·—*τὸ τήμερον εἶναι* (Πλ. *Κρατ* 396) = διὰ σήμερον.— *τὸ ἐπ' ἐκείνῳ εἶναι* = ὅσον ἐξ ἐκείνου κρέμαται.— *τὸ ἐπ' ἐκείνοις εἶναι ἀπολώλατε* (Ξ.).

§. 39. Τὰ ῥήματα *τυγχάνειν* καὶ *κυρεῖν* ἅτινα, μετὰ ἢ ἄνευ μετοχῆς, πληροῦσιν, ὡς εἴδομεν, τὰ τοῦ *εἶναι* κατὰ τὴν συνδετικὴν αὐτοῦ σημασίαν, τὰ αὐτὰ ἐκφέρουσιν ἐνίοτε καὶ ὑπαρκτικὴν ἔννοιαν· *ἔνδον γὰρ ἀνὴρ ἄρτι τυγχάνει*. — *νῦν δ' ἀγροῖσι τυγχάνει* (Σ. *Αἴ*. 9. *Ἠλ*. 313).— *ποῦ μοι γῆς κυρεῖ τῆς Τρῳάδος;* (Σ. *Αἴ*. 984)—*τίς ἐν πύλαισι δωμάτων κυρεῖ;* (Εὐρ. *Φ*. 1091) Ὡσαύτως δὲ καὶ τὸ ποιητικὸν *πέλειν* ἢ *πέλεσθαι* ἀπαντᾶται κατὰ συνδετικὴν καὶ ὑπαρκτικὴν ἔννοιαν· *οὐ μέν πως ἅλιον πέλει ὅρκιον* (Ἰλ. Δ, 158). — *ἄλλοτε μητρυιὴ πέλει ἡμέρη, ἄλλοτε μήτηρ* (Ἡσ. *Ἔργ*. 825). Ὡσαύτως *ὀξύτατον πέλεται φάος εἰσοράασθαι* (Ἰλ.

Ξ,345). —*σμικρά, μεγάλων χωρίς, σφαλερὸν πύργου ῥῦμα πέλονται* (Σ. *Αἴ.* 158). Οὕτω καὶ καθ' ὑπαρκτικὴν ἔννοιαν· *κλαγγὴ γεράνων πέλει* (Ἰλ. Γ, 3).—*ἀλλ' ὅτε δὴ Πυλίων καὶ Ἐπειῶν ἔπλετο* (=ἐπέλετο) *νεῖκος* (Ἰλ. Λ, 737) —*νῦν ἔπλετο ἔργον ἅπασιν* (Ἰλ. Μ, 271).

§. 40. Ἐπειδὴ δὲ ἡ καθαρὰ καὶ ἀφῃρημένη ἰδέα τῆς ὑπάρξεως σπανίως, ἐν τοῖς φιλοσοφικοῖς μάλιστα συγγράμμασιν, ἀπαντᾶται, διὰ τοῦτο καὶ τὰ ῥήματα ταῦτα σπανίως ἀπαντῶνται ἄνευ τινὸς προσσημασίας, ταύτην ἢ ἐκείνην τὴν περίστασιν προσλαμβανούσης, ὡς καὶ ἐπὶ τῆς συνδετικῆς ἐννοίας· *εἴ τι δὴ δεσπόταισι τυγχάνει* (Εὐρ. *Ἀλκ.* 136)=εἴ τι συμβαίνει, ὡς καὶ ἐν τῇ συνηθείᾳ *ἐὰν τύχῃ τίποτε.* — *ῥάκη προθέντες βαιά. . . . οἷ', αὐτοῖς τύχοι* (Σ. *Φ.* 274), ὁποῖα εἴθε νὰ τοῖς συμβῶσιν, ἔνθα ὁ σχολιαστὴς σημειοῖ καταρᾶται. Οὕτω· *τίς πόθεν κυρεῖ;* (Εὐρ. *Φ.* 174) παρὰ Πόρσωνι ἄνευ τοῦ πόθεν. — *τί νῦν κυρεῖ* (Σ. *Φ.* 410) = τί συμβαίνει, τί τρέχει περὶ αὐτοῦ; οὕτω καὶ τὸ πέλεται. Εἰ μὲν οὐχὶ σημαίνει τὸ *γίνεται* ἐν τῷ (Ἰλ. Ν, 314) *ἔνθα τάχιστος μυὼν ἀνθρώπου πέλεκυς*, βεβαίως ὅμως ἐν τῷ (Ὀδ. Α, 392) *αἶψά τέ οἱ δῶμα ἀφνειὸν πέλεται.* — *οὐ γάρ τις πρῆξις πέλεται κρυεροῖο γόοιο* (Ἰλ. Ω, 524). — *εἰσόκε γῆρας ἔλθῃ καὶ θάνατος, τάτ' ἐπ' ἀνθρώποις πέλονται*, (Ὀδ. *Ν.* 60) = ἐπέρχονται, κτλ. Περὶ τῆς κατ' ἄλλην σημασίαν ἄλλης συντάξεως τῶν ῥημάτων τούτων εἴδομεν ἀνωτέρω.

§. 41. Καὶ αὐτὸ δὲ τὸ *εἶναι* πολλάκις ἐκλαμβάνεται κατὰ τὸν ἀνωτέρω τρόπον μετά τινος προσσημασίας. Οὕτω, π. χ. ὡς πολλὰ ῥήματα, ἁπλᾶ ὄντα, λαμβάνουσι τὴν ἔννοιαν τῶν συνθέτων, τὸ *ἔχειν*, π. χ.=παρέχειν, τὸ *στέλλειν*= συστέλλειν, κτλ· οὕτω καὶ τὸ *εἶναι* ἐκλαμβάνεται πολλάκις ἀντὶ τῶν συνθέτων *ἐνεῖναι, ἐξεῖναι, παρεῖναι*. Καὶ τότε δὲ προτάσσεται τὸ τρίτον ἑνικὸν πρόσωπον, καὶ τονίζεται ἐπὶ τῆς παραληγούσης· *ἔστι μὲν εὕδειν, ἔστι δὲ τερπομένοισιν ἀκούειν* (Ὀδ. Ο 392)= ἔνεστι, φυσικῶς δυνατὸν =οὐκ ἔστιν ἀδύνατον —*οὐ γάρ ἐστι πικρῶς ἐξετάσαι*= οὐκ ἔξεστιν, ἀπηγόρευται. — *ἔστι φυγεῖν*=πάρεστιν=οὔτε ἀπηγορευμένον, οὔτε δύσκολον. Ὡσαύτως *ἦν Κτήσιπος*=παρῆν, οὐκ ἦν ἀπών, κτλ.

§. 42. Καὶ ἐπὶ τῆς σημασίας τοῦ *εὑρίσκεσθαι, συμβαίνειν* καὶ τῶν τοιούτων τίθεται τὸ *εἶναι*. Καὶ τότε δὲ ὡσαύτως προτάσσεται τὸ τρίτον ἑνικὸν πρόσωπον καὶ τονίζεται ἐπὶ τῆς παραληγούσης·

ἔστι πόλις καὶ λιμήν.—ἦσαν δὲ πληγαί.—ὡς ἔστιν ἡ ψυχὴ ἀποθανόντος τοῦ ἀνθρώπου (Πλ. *Φαιδ.* 70)=σώζεται· τὸ δὲ *αἱ σπονδαὶ ἔσονται ἐνιαυτόν* (Θ Δ΄, 118)=διαρκέσουσιν.

§. 43. Καὶ κατὰ ταύτην δὲ τὴν ἐπὶ τῆς ὑπαρκτικῆς σημασίας σύνταξιν ὁμοιάζουσι πρὸς τὸ *εἶναι* τὰ ἀνωτέρω σημειωθέντα ῥήματα *γίγνεσθαι, ὑπάρχειν, πεφυκέναι.* Ὅθεν λέγεται μὲν *τὼ ἄνδρε ἐγενέσθην φύλακε,* ὡς *τὼ ἄνδρε ἤστην φύλακε,* ἀλλὰ καὶ *γίγνεται ἡμέρα,* ὡς *ἔστιν ἡμέρα.* Λέγεται πρῶτα *μὲν ταθθ' ὑπάρχει* (Πλ.). καὶ *ἀνταγωνισταὶ μυρίοι ὑπάρχουσιν* (Πλ.). — *πεφύκαμεν θνησίμαλίοι* (Πλ.), καὶ *πέφυκεν ἐν αὐτῇ λίθος ἄφθονος* (Ξ. *Πόρ.* Α, 4). Ὁμοίως *ἀνεφάνησαν ἀγαθοί*=ἐδείχθησαν, καὶ, κατὰ τὸ *ἄλλοι ἦσαν, καὶ ἄλλοι τινὲς ἐφαίνοντο* (Πλ.) = παρίσταντο, ἐπαρουσιάζοντο.

§. 44. Καὶ κατὰ τὴν προσωπικὴν δοτικὴν ὁμοιάζουσι ταῦτα πρὸς τὸ *εἶναι,* καὶ μάλιστα τὸ γίγνεσθαι· *φύσει ὑπάρχει τοῖς παροῦσι τὰ τῶν ἀπόντων καὶ τοῖς ἐθέλουσι πονεῖν καὶ κινδυνεύειν τὰ τῶν ἀμελούντων* (Δ.).—*αὐτόματα τἀγαθὰ τῷ φιλουμένῳ γίγνεται καὶ παρὰ θεῶν καὶ παρ' ἀνθρώπων* (Ξ. *Ἱέρ.* Γ, 5). Καὶ ταῦτα μὲν τὰ κατὰ δοτικὴν ἐμφαίνουσι τὸ ἀνῆκόν τινι, κατὰ γενικὴν δὲ σημαίνουσι κτῆσιν ἢ ἀνάλογον κτήσεως· *εἴη ἄν τι ἐκείνῳ καὶ ἐκείνου* (Πλ.).—*ἀνάγκη ἐμὲ τέ τινος γίγνεσθαι, ἐκεῖνό τέ τινι γίγνεσθαι* (Πλ.). Ὁμοίως καὶ ἐπὶ κατηγορουμένου· *ὑπάρχει σοι ἰατρῷ εἶναι* (Πλ.), ὡς καὶ *παντὶ προσήκει ἄρχοντι φρονίμῳ εἶναι* (Ξ.).

§. 45. Ὡσαύτως κατὰ τοὺς παραλειπτικοὺς τρόπους· *Νικόστρατος ἦν Θρασυμάχου.* — *Μάνης Νικοστράτης ἦν.* — *Αἴσωπος Ἰάδμονος ἐγένετο.—γίγνεσθαι πατρὸς καὶ μητρός.—εἶναι ἀδελφῶν τυράννων.—εἶναι ἑαυτοῦ.—ὑμῶν αὐτῶν γίγνεσθαι.—οὐδενὸς εἶναι,* κτλ. (Ἴδε σ. 54. §. 47—52).

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΕΒΔΟΜΟΝ.

Τὰ ἄλλα ῥήματα, ἐκτὸς τοῦ *εἶναι.*

§. 1. Ἂν καὶ ὅλα τὰ ῥήματα περιέχουσιν ἐν ἑαυτοῖς τὸ *εἶναι,* καὶ δυνατὸν ὡς ἐκ τῆς θεωρίας νὰ ἀναλυθῶσιν εἰς αὐτὸ καὶ εἰς τὸ περιεχόμενον κατηγορούμενον (σ. 191, §. 3)· *Σωκράτης σωφρονεῖ* = Σωκράτης ἐστὶ σώφρων. — *τοῦτο ἁρμόζει*=ἁρμόδιόν ἐστι—*τὸ*

μηδὲν ἀδικεῖν πᾶσιν ἀνθρώποις πρέπει=πρεπῶδές ἐστι, κτλ, ἡ γλῶσσα ὅμως δὲν ἔχει ἁπανταχοῦ τὴν αὐτὴν εὐκολίαν· διότι οὔτε πάντα τὰ ῥήματα ἔχουσι σύστοιχον ὄνομα, οὔτε πάντα τὰ ὀνόματα ἔχουσι σύστοιχον ῥῆμα· τὸ *ἔρχομαι*, π. χ. *κάθημαι*, *βαδίζω*, *ἀγανακτῶ*, κτλ, δὲν ἔχουσι σύστοιχον ὄνομα· τὸ *ἐλλόγιμος*, *ἐνάρετος*, *ἀκάθαρτος*, *δυσμεταχείριστος*, κτλ, δὲν ἔχουσι σύστοιχον ῥῆμα.

§. 2. Τὰ ῥήματα τὰ ὁποῖα δὲν ἔχουσι σύστοιχον ὄνομα δυνατὸν νὰ ἀναλυθῶσιν εἰς τὴν οἰκείαν μετοχήν· *ἔοικεν* ἐοικώς ἐστιν.= *τάττει*=τάττων ἐστί.—*γίγνεται*=γιγνόμενόν ἐστι, κτλ, ὡς ἀναλύονται πολλάκις καὶ τὰ ἔχοντα σύστοιχον ὄνομα· *βοηθεῖ* καὶ *βοηθῶν ἐστι*.—*διαφέρει* καὶ *διαφέρων ἐστίν*. Ἀλλὰ ἡ χρῆσις ὄχι σπανίως διαστέλλει τὴν ἀνεπτυγμένην καὶ συνεπτυγμένην πρότασιν· *περᾷ* καὶ *περῶν ἐστι*.—*βούλεται* καὶ *βουλόμενός ἐστι*, κτλ.

§. 3. Ὁ Ἀριστοτέλης λέγει (*Μεταφ*. Δ', 7) ὅτι « οὐδὲν διαφέρει τὸ *ἄνθρωπος ὑγιαίνων ἐστὶν* ἢ τὸ *ἄνθρωπος ὑγιαίνει* ». Ὁ αὐτὸς μεταχειρίζεται (*Ποιητ*. Κ. 15) τὸ *δεόμενόν ἐστι* = δεῖται. Ταῦτα εἶναι ἀναντιῤῥήτως βέβαια, οὐδὲν ἧττον ὅμως τὸ *Ἀπολλώνιός ἐστι γράφων*. — *κινούμενον τυγχάνει πελασγικὸν στράτευμα* (Εὐρ. *Φ*. 107) κτλ, φαίνονται διάφορόν τι παριστῶντα· διότι, ἐν ᾧ τὸ διὰ μετοχῆς καὶ ῥήματος παριστᾷ προδήλως καὶ ἀνενδοιάστως τὴν περὶ τὸ γράφειν καὶ κινεῖσθαι ἐνέργειαν, ὁ ἁπλοῦς ἐνεστὼς δυνατὸν νὰ σημαίνῃ καὶ τὸ ἔχειν τὴν δύναμιν τοῦ γράφειν καὶ κινεῖσθαι, ἢ δυνατὸν νὰ σημάνῃ τὸ μέλλον· *γίγνεται* = γενήσεται· τὸ *ἐστὶ γράφων* ἀντιστοιχεῖ εἰς τὸ ἰταλικὸν sta scrivendo· ὡσαύτως *κυρεῖ προφῆτις εἰσβαίνουσα μαντεῖον θεοῦ* (Εὐρ. *Ἴων*. 42)=εἰσβαίνει δλονέν. (Ἴδε κατωτέρω περὶ Ἐνεστῶτος)

§. 4. Περὶ δὲ συντάξεως ἐν γένει δυνατὸν εἰπεῖν ὅτι τὰ ῥήματα, παρὰ μικρὰς διαφοράς, συντάσσονται ὡς τὰ ὀνόματα τῶν ὁποίων περιέχουσι τὴν ἰδέαν· τὰ ῥήματα *βασιλεύω*, *στρατηγῶ*, *ἀλλοτριοῦμαι*, *πληροῦμαι*, *γέμω*, *μετέχω*, *στέρομαι*, *ἐπιθυμῶ*, *ἐπιμελοῦμαι*, *ἀμελῶ*, *φροντίζω*, *ὀλιγωρῶ*, *ἐπιτυγχάνω*, *ἀποτυγχάνω*, *μέμνημαι*, *ἐπιλανθάνομαι*, *φείδομαι*, *χωρίζομαι*, *ἄρχω*, *κυριεύω*, κτλ, συντάσσονται μετὰ γενικῆς, ὡς τὰ *βασιλεύς*, *στρατηγός*, *ἀλλότριος*, *πλήρης*, *κενός*, *ἐπιθυμητής*, *ἐπιμελής*, *ἀμελής*, *ὀλίγωρος*, *ἐπιτυχής*, *μνήμων*, *ἐπιλήσμων*, *φειδωλός*, *ἀρχός*, *κύριος*, κτλ· διότι τὸ

ἐπιμελοῦμαί τινος=ἐπιμελής εἰμί τινος· τὸ *κυριεύει τῆς Ἀσίας*= κύριός ἐστι τῆς Ἀσίας, κτλ. Ὡσαύτως *διαφέρω, ὑπερτερῶ, καλλιστεύω, κρατιστεύω πάντων*, ὡς τὰ *διάφορος ὑπέρτερος, κάλλιστος, κράτιστος πάντων*.

§. 5. Τὰ ῥήματα *ταυτίζομαι, ὁμοιοῦμαι, ἰσοῦμαι, ἰσοφαρίζω, συμφωνῶ, ὁμογνωμονῶ, μίγνυμαι, ὁμιλῶ, πλησιάζω, ἁρμόζει, πρέπει, εὐνοῶ, βοηθῶ, συμμαχῶ, χρησιμεύω, ἐναντιοῦμαι, πείθομαι, ἀπειθῶ, πιστεύω, δίδωμι*, κτλ, συντάσσονται μετὰ δοτικῆς, ὡς τὰ ὀνόματα τῶν ὁποίων περιέχουσι τὴν ἰδέαν· διότι *συμμαχῶ τινι* = εἰμὶ σύμμαχός τινι.— *ὁμογνωμονῶ τινι* =εἰμὶ ὁμογνώμων τινί— *ἀπειθεῖ τοῖς νόμοις*= ἀπειθής ἐστι τοῖς νόμοις, κτλ. Περὶ τῶν μὴ ἐχόντων σύστοιχον ὄνομα ὁδηγούμεθα ἐκ τῶν συγγενῶν· *γέμει τινός*, ὡς *πλήρης τινός*.—*ἔοικέ τινι*, ὡς *ὅμοιός τινι*.

§. 6. Ἐκφέρονται δὲ κατ' αἰτιατικὴν τὰ *παχύνω τὸ σῶμα*, ὡς *παχὺς τὸ σῶμα*.—*ὀξύνω τὸν νοῦν*, ὡς *ὀξὺς τὸν νοῦν*.— *ταχύνω, λεπτύνω τοὺς πόδας*, ὡς *ταχύς, λεπτὸς τοὺς πόδας*· οὕτως *εὐρύνω, μεγαλύνω*, κτλ. Ἐκτὸς δὲ τούτων καὶ πάντα τὰ μὴ περιεχόμενα εἰς τὰς δύο προηγουμένας τάξεις· ταῦτα δὲ σημαίνουσιν ἐν γένει μείζονά τινα ἐνέργειαν, εἴτε σωματικήν, οἷον *γυμνάζω, κινῶ, νίπτω, πλύνω*, εἴτε ψυχικὴν ἢ ἠθικήν, οἷον *ἀγαπῶ, στέργω ἐγκωμιάζω*, κτλ. Ἴδε Θ. Γαζῆ Β. Δʹ.

§. 7. Διαφοραὶ δὲ ἀπαντῶνται αἱ ἑξῆς μάλιστα· πρώτη εἶναι ὅτι πολλὰ ὀνόματα μετὰ γενικῆς συντασσόμενα, εἰς ῥήματα τραπέντα, συντάσσονται μετὰ αἰτιατικῆς· *εἰδήμων τινὸς* καὶ *οἶδά τι*. — *ἐπιστήμων τέχνης* καὶ *ἐπίσταμαι τέχνην*. Ἐνταῦθα δὲ ἀνάγονται μάλιστα τὰ εἰς τηρ, της, τωρ, ικός, καὶ ἐν γένει τὰ ἐνεργείας σημαντικά· *σωτὴρ πόλεως* καὶ *σώζει πόλιν*.—*κολαστὴς ἁμαρτημάτων* καὶ *κολάζει τὰ ἁμαρτήματα*.—*πρακτικός τινος* καὶ *πράττει τι*.—*οἰκοδόμος οἰκίας* καὶ *οἰκοδομεῖ οἰκίαν*. — *τομεὺς ξύλων* καὶ *τέμνει ξύλα*, κτλ. Οὕτω καὶ ἐκ τῶν μετὰ δοτικῆς συντασσομένων *φίλος τινὶ* καὶ *φιλῶ τινά*.

§. 8. Δευτέρα διαφορὰ εἶναι ὅτι πολλὰ ῥήματα, ἀλλάσσοντα σημασίαν, ἀλλάσσουσι σύνταξιν, ὡς καὶ τὰ ὀνόματα· *ἐπιτυγχάνειν τινὸς* καὶ *ἐπιτυγχάνειν τινί*.—*ἀγαπῶ τινα* καὶ *ἀγαπῶ τούτοις* Ἐν γένει δὲ τὰ μετὰ γενικῆς καὶ δοτικῆς συντασσόμενα ῥήματα, εἴτε

κατὰ διαφορὰν σημασίας, εἴτε ἵνα δειχθῇ τρανότερον ἡ ἐνέργεια, εἴτε δι' ἄλλον λόγον, συντάσσονται καὶ μετὰ αἰτιατικῆς, καὶ ἀντιστρόφως· *ἐνθυμοῦμαι τούτων καὶ ἐνθυμοῦμαι ταῦτα.—ὑπαντιάζω τινὶ καὶ ὑπαντιάζω τινά.—ὠφελεῖν τοὺς φίλους καὶ ὠφελεῖν τοῖς φίλοις.—λυμαίνεσθαι τὴν πολιτείαν καὶ λυμαίνεσθαι τοῖς ὅλοις.*

§. 9. Τρίτη διαφορὰ εἶναι ὡς πρὸς τὴν θέσιν τῆς πτώσεως· διότι πολλὰ ῥήματα, ἓν μόνον ἀντικείμενον ἢ ὡς ἀντικείμενον ἀπαιτοῦντα, δέχονται τὴν γενικὴν ἢ δοτικὴν ἄνευ μεσολαβήσεως ἄλλου· *γέμομεν λόγων, ἐλπίδων*, κτλ.—*ταῦτα ἀδυνάτοις ἔοικεν. — ἔοικεν ἐσκοτωμένῳ* (Πλ. *Θεαιτ.* 209) = τετυφλωμένῳ, **à un aveuglement conplet**, κτλ. Ἄλλα δέ, ἀπαιτοῦντα δύο ἀντικείμενα δέχονται μὲν τὴν γενικὴν ἢ δοτικήν, κατὰ τὰ προεξηγηθέντα, ἀλλὰ παρεμπίπτει καὶ αἰτιατικὴ εἰς τὴν ὁποίαν ἀναφέρεται τὸ ὑπὸ τῆς γενικῆς ἢ δοτικῆς δηλούμενον· *γεμίζω τὴν νῆα σίτου — τὰ πλοῖα πάντα γεμίσας τῶν τε ἀνδραπόδων καὶ τῶν χρημάτων* (Ξ. *Ἑλλ.* ς', β', 24).—*τί θηροῖν ὑμᾶς εἴκασεν;* (Εὐρ. *Φ.* 423.) κτλ.

§. 10. Ἀνάγκη λοιπόν, πρὸς ἀκριβεστέραν τοῦ πράγματος ἐξέτασιν, νὰ καταταχθῶσι τὰ ῥήματα εἰς τὰς προσηκούσας τάξεις, καὶ νὰ σημειωθῶσι τὰ ἑκάστῃ αὐτῶν ἰδιάζοντα.

§. 11. Ἐπειδὴ δέ, ἐκτὸς τῶν εἰς ἑκάστην τάξιν ῥημάτων, ὑπάρχουσι καί τινα γενικώτερα, εἰς πάσας ἐν γένει, κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἧττον, ἁρμόζοντα, ἢ εἰς πλείονας, διὰ τοῦτο πρέπει πρῶτον περὶ τούτων νὰ διαλάβωμεν. Ὀνομάζονται δὲ ταῦτα *κοινοὶ προσδιορισμοί.*

Περὶ τῶν κοινῶν προσδιορισμῶν.

§. 12. Τοιοῦτοι κοινοὶ προσδιορισμοί, καὶ εἰς τὰ δύο εἴδη τῶν προτάσεων, ἀνεπτυγμένων τε καὶ συνεπτυγμένων ἁρμόζοντες, εἶναι οἱ ἀκόλουθοι ἑπτά. I. τὸ *ποῦ* ἤτοι ὁ *τόπος*· II. τὸ *πότε* ἤτοι ὁ *χρόνος* III. τὸ *πῶς* IV. τὸ *πόσον* ἤτοι τὸ *ποσόν*· V. τὸ *κατά τι*· VI. τὸ *διότι* ἤτοι τὸ *αἴτιον*, καὶ VII, τελευταῖον, τὸ *τίνος χάριν* ἤτοι τὸ *χαριστικόν.*

§. 13. Ἐπειδὴ δὲ εἰς τὴν ἐξήγησιν τούτων χρειάζονται, ἐκτὸς τῶν πλαγίων πτώσεων, τὰ ἐπιῤῥήματα, αἱ προθέσεις, αἱ ἐγκλίσεις καὶ αἱ μετοχαί, διὰ τοῦτο ἐπὶ τοῦ παρόντος μὲν λαμβάνομεν ταῦτα

ὡς λῆμμα, ὅσον εἰς τὸν σκοπὸν ἀπαιτεῖται, ἐν οἰκείῳ δὲ τόπῳ ἐξετάζονται τὰ αὐτὰ ἐκ προθέσεως.

I. Τὸ ποῦ ἤτοι ὁ τόπος.

§. 14. Κατὰ τέσσαρας τρόπους θεωρεῖται ὁ τόπος· ά. ὅπου στέκει τὸ πρόσωπον ἢ πρᾶγμα· β'. ὅπου κατευθύνεται· γ'. ὅθεν ὁρμᾶται· δ'. ὅθεν περᾷ.

Α'. Ὁ τόπος ἐν στάσει ἤτοι τὸ κυρίως ποῦ.

§. 15. Ὁ τόπος ἐν ᾧ στέκει τὸ πρόσωπον ἢ πρᾶγμα ἤτοι, ὡς λέγεται, ἡ *ἐν τόπῳ στάσις* ἐξηγεῖται· 1. δι' ἐπιῤῥήματος· 2. διὰ πλαγίας πτώσεως ἀπροθέτου ἢ ἐμπροθέτου.

§. 16. Ἐπιῤῥήματα πρὸς τοῦτο εἶναι τὰ ἠρεμίας σημαντικά· εἶναι δὲ τοιαῦτα μάλιστα· ά. τὰ ἐκ γενικῆς ἔχοντα τὴν ἀρχήν, οἷον *αὐτοῦ, ἀλλαχοῦ, ἁπανταχοῦ, οὗ, πού, οὐδαμοῦ, μηδαμοῦ*· β'. τὰ ἐκ δοτικῆς ὁρμώμενα, *ἄλλῃ, ἀλλαχῇ, ἑκασταχῇ, πανταχῇ, ᾗ, τῇ, τῇδε*. Ὡς δὲ τὸ *ῇ* γίνεται *εἶ* (Ἴδε Ἀνέκδοτα Βεκκέρου ἐν σελ. 1336), τὸ δὲ *τ* τρέπεται εἰς *κ*, κατὰ τὸ *πόκε*, *πόκα* (τίποτα ἐν Ἠπείρῳ), *πόκα*, οὕτω τὸ *τῇ* γίνεται *τεῖ*, τὸ δὲ *τεῖ*, *κεῖ* καὶ ὡς ἐκ τοῦ *τῇ* γίνεται *τῆνος*, οὕτω καὶ ἐκ τοῦ *κεῖ* καὶ *ἐκεῖ* γίνεται *κεῖνος* καὶ *ἐκεῖνος*· γ'. τὰ εἰς *θι*, οἷον *αὐτόθι, ἄλλοθι, ἑκασταχόθι, ἔνδοθι*, κτλ. Εἶναι δὲ τὸ *θι* λείψανον παλαιῶν μορίων προσαρτωμένων εἰς δεῖξιν τῆς δοτικῆς· διὰ δὲ τὴν συγγένειαν τῶν δασέων, τινὰ μὲν τούτων ἐτράπησαν εἰς *φι*, ὡς *τά τ' ἔνδοθι καὶ τὰ θύρηφι* (Ὀδ. Χ, 220), τινὰ δὲ εἰς *χι*, ὡς *ἧχι* (Ἰλ. Α, 607)· δ'. ἄλλα τοιαῦτα ἐπιῤῥήματα εἶναι τὰ *ἔνθα, ἔνδον, πάλαι, πόῤῥω, ἄνω, κάτω, ὀπίσω*, κτλ. Τινὰ τούτων τίθενται καὶ ἐπὶ κινήσεως. Ἴδε κατωτέρω.

§. 17. Τούτων παραδείγματα εὑρίσκονται ἁπανταχοῦ· *τὸν δ' ἔλιπ' αὐτοῦ* (Ἰλ. Α, 428).—*αὐτοῦ μέν', οὗπερ κἀφάνης* (Σ. Κ. 77). —*ἔστ' ἄθλιός γε κοὐδαμοῦ καὶ πανταχοῦ* (Εὐρ. *Ἰφ.* Τ. 568).— *οὐ μόνος Πρωταγόρας αὐτόθι ἐστὶν* (Πλ. *Πρωτ.* 314).—*ἡμεῖς καὶ ἄλλοθι δήομεν ἕδρην* (Ὀδ. Π, 44).—*τιμῶν τοὺς κρατίστους ἑκασταχῇ* (Ξ. *Π.* ς', β', 5), ὅπερ ὅμως διορθοῦσιν *ἕκαστα*.—*κἄστ' οὐχ ἑκάς που* (Σ. *Φ.* 41).—*εἴπερ ἐκεῖ, κἀνθάδε* (Πλ. *Πολ.* Ε, 451).— *καὶ ἐνθάδε καὶ ἐν ᾅδου* (Πλ. *Γοργ.* 525). — *ἐκεῖ καὶ ἐνθάδε* (ἐν Ἀθήναις) *καὶ ἄλλοθι γεγόνασι* (Πλ. *Γοργ.* 526).

§. 18. Ἐκ δοτικῆς προῆλθον βεβαίως καὶ τὰ οἴκοι, *Ἰσθμοῖ*, *Μεγαροῖ*, *Πυθοῖ*, *Ἀθήνησι*, *Θήβησιν*, *Ὀλυμπίασι*, *Πλαταιᾶσι*, *Θεσπιᾶσι*, *Μουνυχίασι*, κτλ· *οἴκοι κεκτῆσθαι καὶ ἐπὶ στρατείας* (Πλ. *Φαίδρ.* 260).—*Ἰσθμοῖ δ' ἐπανδόκευε* (*Τιμοκρ.* παρὰ Πλουτ. *Θεμιστ.* κά).—*πῶς οὐκ αὐτοῦ Μεγαροῖ κατέλυεν;* (Πλ. *Θεαιτ.* 142)—*τί δ' ἄλλο Μεγαροῖ;* (Ἀρφ. *Ἀχ.* 758)—*οἱ Ἀθήνησι δικασταί* (Ξ. *Ἀπ.* Δ', ή, 5).—*διὰ τὴν Πλαταιᾶσιν ἡγεμονίαν* (Θ. Α', 130).—*καὶ ἤδη ὄντες πανστρατιᾷ Πλαταιᾶσιν* (Θ. Δ', 32).—*καί τις Ἑρμῶν τῶν περιπόλων τῶν Μουνυχίασι τεταγμένων ἄρχων* (Θ. Η, 92).—*τηλικούτου στρατεύματος ὄντος Θεσπιᾶσιν* (Ἰσ. *Πλατ.* ή). Ὅτι δὲ ταῦτα εἶναι ἀρχαῖαι δοτικαὶ καὶ οἴκοθεν, καὶ ἐκ τοῦ τονισμοῦ, καὶ ἐκ τῆς ἐμπροθέτου τινῶν συντάξεως δῆλον, οἷον *ἐν Πυθοῖ* (ἀνωτ. σ. 178, §. 149).—*Πυθοῖ ἐν ἠγαθέῃ* (Ὀδ. Θ, 80. Ἴδε καὶ Ἰλ. Ι, 405)—*ἐν Ἰσθμοῖ* (Σιμωνίδης ἐν *Παλατ. Ἀνθολ.*). Ἔστι δὲ τὸ *Πυθοῖ* δοτικὴ τοῦ *Πυθώ* (=πυθμήν)· οὕτω δὲ, ὡς καὶ *Πυθών*, ὠνομάζετο πρῶτον ἡ πόλις τῶν Δελφῶν. Καὶ τὸ *Ἰσθμοῖ* ὁμοίως εἶναι δοτικὴ τοῦ (ὁ καὶ ἡ) *Ἰσθμός*. Κατὰ ταύτην δὲ τὴν ἀναλογίαν ἐπλάσθη καὶ τὸ *Μεγαροῖ*, εἰ μὴ ἔγινεν ἐξ ἄλλης εὐθείας ἀναλογωτέρας.

§. 19. Ἐκ τῶν πλαγίων τίθεται ἡ γενικὴ καὶ ἡ δοτικὴ ἀπροθέτως παρὰ τοῖς ποιηταῖς· *οὐκ Ἄργεος ἦεν* (Ὀδ. Γ, 251).—*μυχῷ κλισίης*.—*μυχῷ θαλάμοιο* (Ἰλ. Ι, 663. Ρ, 36).—*τὰ μὲν γὰρ ἑστίας μεσομφάλου ἕστηκεν ἤδη μῆλα* (Αἰσχύλ. *Ἀγ.* 1015).—*τὴν παλαιὰν φηγὸν αὐδῆσαί ποτε Δωδῶνι ἔφη* (Σ. *Τρ.* 171). Εἰς τὸν πεζὸν λόγον ἐκφέρονται ταῦτα· ά. κατὰ δοτικὴν ἐμπρόθετον· *ἐν μεγάρῳ*, *ἐν οὐρανῷ*.—*ἔστι ἐν τῇ Λακεδαίμονι Σπάρτη πόλις* (Ἡρ.)· β'. κατ' αἰτιατικὴν ἔχουσαν τὴν κατά· *κατ' οἴκους μένειν* (Πλ.).—*οἱ κατὰ τὴν Ἀσίαν ὑπὸ βασιλεῖ ὄντες* (Ξ.)=οἱ κατὰ τὴν ἔκτασιν τῆς Ἀσίας· ἢ τὴν περί, ὅταν σημαίνηται τὸ πέριξ· *περὶ τὴν τοῦ βασιλέως στοὰν διατρίβεις* (Πλ. *Εὐθύφρ.* 2).

§. 20. Κατὰ δοτικὴν ἀπρόθετον ἐκφέρονται συνήθως τὰ ὀνόματα τῶν ἀττικῶν δήμων, *Μελίτῃ*, *Μαραθῶνι*, *Σαλαμῖνι*, καὶ ὀλίγα μὴ ἀττικά· *αἰσχυνομένη τὰ τρόπαια τὰ Μαραθῶνι καὶ Σαλαμῖνι καὶ Πλαταιαῖς* (Πλ. *Μενέξ.* 245).—*ἐνίκησαν Ἰσθμοῖ καὶ Νεμέᾳ* (Λυσ.).—*κινήσουσι τῶν Ὀλυμπίασιν ἢ Δελφοῖς χρημάτων* (Θ. Α, 143). Λέγεται δὲ καὶ *ἐν Μαραθῶνι*, καὶ *ἐν Πειραιεῖ*, ἀείποτε δὲ *ἐν Ἀ-*

θήναις· στήλας δὲ στῆσαι Ὀλυμπίασι καὶ Πυθοῖ καὶ Ἰσθμοῖ καὶ ἐν Ἀθήναις ἐν πόλει, καὶ ἐν Λακεδαίμονι ἐν Ἀμυκλαίῳ (Θ. Ε, 18). Σπανίως δὲ κατ' αἰτιατικήν· *ὃν τινα τόπον κεῖται* (Σ. Φ. 145). —*τίνος' αἰθερίαν ἕστηκε πέτραν;* (Εὐρ. *Ἰκ.* 987)

Β'. Ὁ τόπος ἐν κινήσει ἤτοι τὸ πόσε.

§. 21. Ὁ τόπος πρὸς τὸν ὁποῖον κατευθύνεται τὸ πρόσωπον ἢ πρᾶγμα ἐξηγεῖται ὡσαύτως· ά. δι' ἐπιῤῥήματος· β'. διὰ πλαγίας πτώσεως ἀπροθέτου ἢ ἐμπροθέτου.

§. 22. Πρὸς τοῦτο ὑπάρχουσιν ἰδιαίτερά τινα ἐπιῤῥήματα εἰς σε, δε, ζε, λήγοντα, ὡς *αὐτόσε, ἐκεῖσε, ἄλλοσε, πεδίονδε, κλισίηνδε, οἴκαδε, Μαραθῶνάδε, Μεγάραδε, Ἀθήναζε* (=Ἀθήνασδε), *Ὀλυμπίαζε, Μουνυχίαζε, Θρίαζε, ἔραζε, χαμᾶζε, θύραζε*, κτλ· *τίς δέ μοι ἄλλοσε θῆκε λέχος;* (Ὀδ. Ψ, 186)—*αὐτὸς ἰὼν κλισίηνδε* (Ἰλ. Α, 183). —*ἆλτο χαμᾶζε* (Ἰλ. Γ, 29).—*νιφάδες δ' ὡς πῖπτον ἔραζε* (Ἰλ. Μ, 156).—*ἔνδον καθείρξας, ἵνα θύραζε μὴ 'ξίῃ* (Ἀρφ. *Σφ.* 70).—*οὐκ ἄσμενος εἶσιν αὐτόσε* (Πλ. *Φαίδ.* 68). — *οὔτε ἄλλοσε οὐδαμόσε ἐξῆλθες* Πλ. *Κρίτ.* 52)—*πορευοίμεθα δ' ἂν οἴκαδε* (Ξ. *Ἀν.* Β', γ', 23) =εἰς Ἑλλάδα. — *τοὺς συμμάχους ἀναγκάζουσι πλεῖν ἐπὶ δίκας Ἀθήναζε* (Ξ. Ἀθ *Πολιτ.* Α, 6). — *ἰόντες Μεγάραδε* (Ἀρφ. *Ἀχ.* 524) — *εἶτον Ὀλυμπίαζε παρεῖναι* (Θ. Γ', 8).—*οἱ Πελοποννήσιοι τῆς Ἀττικῆς ἐς Ἐλευσῖνα καὶ Θρίαζε* (ἢ *Θριῶζε*, ἐκ τοῦ *Θρίον*= *Θρία*) *ἐσβαλόντες ἐδῄωσαν* (Θ. Α, 114), ἔνθα ὁ σχολιαστὴς « εἰς τὸ Θριάσιον πεδίον, ὡς Ἀθήναζε. »

§. 23. Καὶ ἐκ τῶν ἀνωτέρω δὲ σημειωθέντων τίθενται πολλὰ ἐπὶ κινήσεως· *ἔνθα, ἄνω, κάτω*, κτλ. Ἐπειδὴ δηλ. ἡ ἔννοια τῆς ἠρεμίας καὶ κινήσεως συνδέονται, καὶ πᾶσα κίνησις τελευτᾷ εἰς ἠρεμίαν, ὡς πᾶσα ἠρεμία μετατρέπεται εἰς κίνησιν, ἡ μία λοιπὸν διαδέχεται τὴν ἄλλην, διὰ τοῦτο πολλὰ ἐπιῤῥήματα ἠρεμίας ἀπαντῶνται καὶ ἐπὶ κινήσεως, καὶ ἀντιστρόφως πολλὰ κινήσεως ἀπαντῶνται ἐπὶ ἠρεμίας. Οὕτω π. χ. τὸ *ἔνθα*, συνήθως ἐπὶ ἠρεμίας· *ἔνθα μὲν καλόν, ἔνθα δ' αἰσχρόν* (Πλ. *Συμπ.* 217), καί, ἀφ' ἑτέρου, *μετατιθέμενον ἔνθα ἢ ἔνθα* (Πλ. *Ν.* Κ, 834)· τὸ ἐνθάδε= πρὸς τὰ ἐνταῦθα· *ἐνθάδε ἥκων* (Πλ. *Τιμ.* 21), καὶ οὐ μόνον *ἐνθάδε*, ἀλλὰ καὶ *ἄλλοθι* (Πλ. *Τιμ.* 449)· *οὕτως ἄνω ἐπὶ τῆς γῆς οἰκεῖν* (Πλ.

Φαίδρ. 103). — *ἄγων ἄνω* (Πλ. *Φαίδρ.* 246).—*ἀναβὰς ἄνω* (Πλ. *Πολ.* Ζ', 157).—*εἶναι τὸ μὲν κάτω, τὸ δὲ ἄνω, τὸ δὲ μέσον* (Πλ. *Πολ.* Β', 584). — *πάντα τὰ ὄντα ἄνω καὶ κάτω στρέφεται* (Πλ. *Φαίδρ.* 96). Ἀλλὰ περὶ τούτων παραπέμπονται οἱ ἀναγνῶσται εἰς τὰ ἀκριβῆ λεξικά.

§. 24. Ἐκ τῶν πλαγίων τίθεται ἡ αἰτιατικὴ ἀπρόθετος μὲν παρ' Ὁμήρῳ καὶ ἄλλοις ποιηταῖς, ἐμπρόθετος δὲ ἐν τῷ πεζῷ λόγῳ· *οὐρανὸν ἷκεν.*—*οὐρανὸν ἵκετο* (Ἰλ. Α, 312. Ξ, 174). — *Ἄργος ἱκέσθαι* (Ἰλ. Β, 115).—*μολεῖν γέφυραν γαῖν δυοῖν ζευκτηρίαν* (Αἰσχ. *Πέρσ.* 737). — *ἕρπειν κέλευθον* (Σ. *Φ.* 1223). Ὡσαύτως δὲ καὶ ἡ γενική· *ὑπάγεθ' ὑμεῖς τῆς ὁδοῦ* (Ἀρφ. *Β.* 174). Καὶ δι' ἐπιθέτων· *βάλλειν σκέλος οὐράνιον* (Ἀρφ. *Σφ.* 1530).—*ἑζόμεσθ' ἐφέστιοι* (Σ. *Τ.* 32).—*θαλάσσιον ἐκρίψατε* (Σ. *Τ.* 1411)=ῥίψατε εἰς τὴν θάλασσαν, καταποντίσατε.—*φοιτᾷς ὑπερπόντιος* (Σ *Ἀντ.* 785), περὶ Ἔρωτος. Προθέσεις δ' ἐν τῷ πεζῷ λόγῳ τίθενται ἡ *εἰς*, ἡ *πρός*, καὶ *ἐπὶ* μετὰ αἰτιατικῆς, ὡς *διέβησαν εἰς Σικελίαν* (Θ.).—*ἔπεμψεν* (ὁ ἁρμοστὴς) *εἰς Πλαταιὰς καὶ Θεσπιὰς ἐπὶ βοήθειαν* (Ξ. *Ἑλλ.* Ε, δ', 10). — *ἔφευγον πρὸς τὸ ὄρος* (Ξ. *Ἑλλ.* Γ', έ, 19).— *στρατεῦσαι ἐπὶ τὴν Ποτίδαιαν* (Θ. Β', 67). Τὸ αὐτὸ δὲ ἐκφέρεται καὶ διὰ γενικῆς μετὰ τῆς προθέσεως *ἐπί*· *ᾤχετο ἐπὶ Καύνου καὶ Καρίας* (Θ. Α, 116).— *ἐπ' οἴκου διεκρίθησαν* (Θ. Δ', 25). Ἀλλὰ καὶ *ἐπορεύοντο τοῦ πρόσω* (Ξ. *Ἀν.* Α, γ', 1). Πρὸς πρόσωπον δὲ οὔσης τῆς κινήσεως, τίθεται πάλιν ἡ *ἐπί*, ἡ *πρός*, ἡ *παρά*, καὶ ἡ *ὡς*· *ἤγαγον παρὰ Κῦρον* (Ἡρ.).—*ἄγειν πρὸς βασιλέα* (Ξ.).— *πρέσβεις πέμπειν ὡς βασιλέα.*—*ἀφικνοῦνται ὡς Σιτάλκην ἐς Θρᾴκην* (Θ.Β',67).

Γ'. Ὁ τόπος ἐξ οὗ ἤτοι τὸ πόθεν.

§. 25. Ὁ τόπος ἐξ οὗ τὸ πρόσωπον ἢ πρᾶγμα ὁρμᾶται ἐκφέρεται ὡσαύτως· ά. δι' ἐπιῤῥήματος· β'. διὰ πλαγίας ἀπροθέτου ἢ ἐμπροθέτου.

§. 26. Τὰ πρὸς τοῦτο ἐπιῤῥήματα εἶναι τὰ εἰς *θεν*· *δεῦρο ἀφίκετο οἴκοθεν* (Πλ.).—*ἐκεῖθεν οὐκ ἐνθένδε ἡρπάσθη* (Πλ.).—*οὐδαμόθεν ἄλλοθεν* (Πλ.).—*τῶν Ἀθήναζε καὶ τῶν Ἀθήνηθεν συμβολαίων* (Δ.).—*γέλωτα Μεγαρόθεν κεκλεμμένον* (Ἀρφ. *Σφ.* 57).— *ῥᾳδίως ἂν Ἀθήνηθεν εἰς Ὀλυμπίαν ἀφίκετο;* (Ξ. *Ἀπ.* Γ', ιγ'. 5). Τὸ (Ξ.

Πόρ. Β', 7) *πάντες ἂν οἱ ἀπόλιδες τῆς Ἀθήνηθεν μετοικίας ὀρέγοιντο*, διώρθουν τινὲς *τῆς Ἀθήνησι μετοικίας*, ὡς καὶ (αὐτόθι, 6) *τῆς Ἀθήνησιν οἰκήσεως*. Ἀλλὰ τοῦτο=ὀρέγοιντο ἔχειν ἀπ' Ἀθηνῶν τὸ δικαίωμα τοῦ μετοίκου. Οὕτω παρ' Αἰσχύλῳ (Ικ. 385) *δεῖ τοι φεύγειν κατὰ τοὺς νόμους τοὺς οἴκοθεν*· Θωμᾶς ὁ Μάγιστρος δοκιμάζει τὰ *Ἀθήνησιν*, *Ἀθήναζε* καὶ *Ἀθήνηθεν*, οὐχὶ δὲ τὰ ἐν *Ἀθήναις*, εἰς *Ἀθήνας* καὶ ἐξ *Ἀθηνῶν*, ἀλλ' οἱ ἔνδοξοι συγγραφεῖς δὲν εἶναι πειθήνιοι εἰς τοὺς κανόνας τῶν γραμματικῶν.

§. 27. Ἐκ τῶν πλαγίων τίθεται ἡ γενικὴ ἀπρόθετος μὲν παρὰ τοῖς ἀρχαΐζουσι ποιηταῖς· *εἰ μὴ τόνδε ἄγοιντο νήσου τῆσδε* (Σοφ. *Φ.* 612)=μεθ' ἑαυτῶν ἄγοιεν. — *πέτρα πέτρας ἄνωθεν πεσών* (Σ. *Φ.* 1603).—*ποδὸς ἐς πόδα τείνει* (Ἀρφ.)· οὕτω δὲ καὶ *τῆς νόσου πεφευγέναι* (Σ. *Φ.* 1044)=ἀπαλλαγὴν τῆς νόσου εὑρηκέναι. Ἐν δὲ τῷ πεζῷ λόγῳ μετὰ τῆς *ἐκ* ἢ *ἀπὸ* προθέσεως· *ἐξ ᾄδου* (Σοφ.). — *ἐκ Λακεδαίμονος*, *ἐκ Τεγέας* (Ξ.).—*ἀπὸ τοῦ Ἰλισοῦ* (Πλ.).— *ἀπὸ Συρακουσῶν*, *ἀπὸ Κερκύρας* (Ξ.).

Δ'. Ὁ τόπος δι' οὗ, τὸ δι' οὗ.

§. 28. Ὁ τόπος δι' οὗ τὸ πρόσωπον ἢ πρᾶγμα περᾷ ἐκφέρεται παρὰ τοῖς ἀρχαιοτέροις καὶ ἀρχαΐζουσι ποιηταῖς καὶ διὰ γενικῆς ἀπροθέτου· *ἔρχονται πεδίοιο* (Ιλ. Β, 801).—*ἵνα πρήσσωμεν ὁδοῖο* (Ιλ. Ω, 264). — *ἡμερεύοντας μακρᾶς κελεύθου* (Αἰσχύλ. *Χοηφ.* 694)= δι' ἡμερησίας μακρᾶς κελεύθου καμόντας. Τοιαῦτα καὶ τὰ παρ' ἡμῖν *τοῦ γύρου γύρου*. — *τοῦ κάμπου κάμπου*. Ἐν δὲ τῷ πεζῷ λόγῳ ἢ διὰ γενικῆς μετὰ τῆς *διὰ* προθέσεως· *δι' οὐρανοῦ πορεύεται* (Πλ.). *ἐπορεύθησαν διὰ τοῦ πεδίου* (Ξ.).—*διὰ τοῦ Κιθαιρῶνος* (Ξ)· ἢ δι' αἰτιατικῆς ἐχούσης τὴν *κατά*· *κατὰ γῆν καὶ κατὰ θάλασσαν*.

ΙΙ. Τὸ πότε ἤτοι ὁ χρόνος.

§. 39. Ὁ χρόνος δυνατὸν νὰ θεωρηθῇ ὑπὸ δύο ἐπόψεις, ὡς ἐν στάσει καὶ ὡς ἐν κινήσει· ὑπὸ τὴν πρώτην ἔποψιν θεωρεῖται ὡς σημεῖον κατὰ τὸ ὁποῖον γίνεταί τι, ὡς καὶ ὁ τόπος ἐν ᾧ στέκει ἢ συμβαίνει τι· ὑπὸ τὴν δευτέραν θεωρεῖται ὡς σειρὰ διαδοχικῶν σημείων κατὰ τὴν ὁποίαν διαρκεῖ τι, ὡς ὁ τόπος διὰ τοῦ ὁποίου διέρχεταί τι· διὰ τοῦ πρώτου ἀποκρινόμεθα εἰς τὸ ἐρώτημα *πότε*, διὰ τοῦ δευτέρου εἰς τὸ ἐρώτημα *πόσον χρόνον*. Ἐνταῦθα ἀναφέρεται μόνον τὸ πρῶ-

τον, τὸ δὲ δεύτερον ἀναφέρεται κυρίως εἰς τὸ ποσόν, περὶ οὗ κατωτέρω.

§. 30. Ἐκφέρεται δὲ τὸ *πότε* κατὰ τοὺς ἀκολούθους μάλιστα τρόπους· ά. δι' ἐπιῤῥήματος· β'. διὰ πλαγίας πτώσεως ἀπροθέτου ἢ ἐμπροθέτου· γ'. διὰ μετοχῆς· δ'. δι' ἐπιθέτου, χρόνου σημαντικοῦ.

§. 31. Ἐπιῤῥήματα τίθενται πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον τὰ χρονικά, *νῦν, ἄρτι, πάλαι, ποτέ, σήμερον, αὔριον, χθές, πέρυσι*, καὶ τὰ ὅμοια· *ἣν σὺ νῦν λέγεις*. — *νῦν τε καὶ σμικρὸν ἔμπροσθεν* (Πλ. Φ. 18).—*καθάπερ νῦν εἶπες* (Πλ.)=πρὸ ὀλίγου.—*καὶ νῦν δὴ τοῦτον ἰδιώτην θήσομεν* (Πλ.). — *ἄρτι ἢ πάλαι ἐξ ἀγροῦ*; Πλ.)—*πάλαι δέδοκται ταῦτα* (Πλ.).—*ἦν γάρ ποτε χρόνος*.—*τήμερον ἄπειμι*.—*κατέβην χθὲς εἰς Πειραιᾶ* Πλ. *Πολ.* ἀρχ.).—*ἐσμὲν οἱ αὐτοὶ νῦν τε καὶ πέρυσιν* (Ξ. *Ἑλλ.* Γ', β', 7).

§. 32. Πλάγιαι δὲ τίθενται καὶ αἱ τρεῖς. Ἡ γενικὴ τίθεται μάλιστα ἐπὶ φυσικῶν διαιρέσεων τοῦ χρόνου, ἐπὶ τῆς διαρκείας τῶν ὁποίων γίνεταί τι *οἱ λαγῳ τῆς νυκτὸς νέμονται* (Ξ.). — *ἡ οἰκία χειμῶνος μὲν εὐήλιός ἐστι, τοῦ δὲ θέρους εὔσκιος* Ξ. *Οἰκ.* Θ', 4).

§. 33. Τίθεται δὲ συνήθως ἀνάρθρως (σ. 143, §. 29), ὅταν ἦναι ἄνευ ἐπιθετικοῦ προσδιορισμοῦ· *ὄρθρου — ἢ ἠὼς ἢ δείλης* (Ἰλ. Φ, 111). — *μεσημβρίας, ἑσπέρας, ἦρος, ὀπώρας, ποσειδεῶνος μηνός*, κτλ. Ὡσαύτως *ἐαρινῆς πυλαίας, αἰθρίας, ἀπηλιώτου ἢ βορέου* (Θ. Γ',23). Ὡσαύτως ἐμπροθέτως· *τελευτῶν ἐπὶ γήρως, οὐ γὰρ ἐφ' ἥβης ἐξεβλήθη* (Ἀρφ. *Ἱππ.* 524).—*ἐπὶ τοῦ δεκελεικοῦ πολέμου τὸ ναυτικὸν τῶν Ἀθηναίων ἀπώλετο* (Δ.). Καὶ ἐπὶ προσώπων, ἐπὶ τῆς ἀρχηγίας τῶν ὁποίων ἔγιναν τὰ πράγματα· *ἐπὶ Κέκροπος καὶ τῶν πρώτων βασιλέων ἡ Ἀττικὴ ἐς Θησέα ἀεὶ κατὰ πόλεις ᾠκεῖτο* (Θ. Β', 15). — *οἱ Λακεδαιμόνιοι πολὺ ἐπικυδέστεροι ἐγένοντο ἐκ τῆς ἐπ' Ἀνταλκίδου εἰρήνης καλουμένης* (Ξ. *Ἑλλ.* Ε', ά, 36).

§. 34. Μετὰ ἐπιθετικοῦ δὲ προσδιορισμοῦ, μετοχικοῦ μάλιστα, τιθεμένη ἡ γενικὴ δέχεται τὸ ἄρθρον· *τοῦ ἐπιγιγνομένου θέρους, τοῦ ἐπιγιγνομένου χειμῶνος, τῆς ἐπιούσης ἡμέρας, τῆς ἐπιούσης νυκτός, τοῦ αὐτοῦ θέρους, τῆς αὐτῆς ἡμέρας* καὶ *ἑκάστης ἡμέρας, ὅλης τῆς ἡμέρας*· οὕτω καὶ παρ' ἡμῖν *ὅλην τὴν ἡμέραν*, περὶ μιᾶς ὁλοκλήρου ἡμέρας, τὸ δὲ *ὁλημέραν*=πᾶσαν ἡμέραν=καθ' ἑκάστην· ὅθεν καὶ ἐπίῤῥημα *ὁλημερίς*, ὡς *ὁλημερὶς τὴν τραγῳδεῖ*.

§. 35. Ἐνάρθρως δὲ καὶ ἄνευ προσδιορισμοῦ ἐπιθετικοῦ τιθεμένη ἐξηγεῖ τὴν ἰδέαν τοῦ *ἕκαστος*, εἴτε αὐτοῦ προστιθεμένου εἴτε οὐχί· *Μαγνησία προσφέρει πεντήκοντα τάλαντα τοῦ ἐνιαυτοῦ* (Θ. Ά, 138).—*ὁ ὁπλίτης δραχμὴν ἐλάμβανε τῆς ἡμέρας* (Θ.).

§. 36. Ἡ αὐτὴ γενικὴ ἀνάρθρως, μετὰ τῶν ἀπολελυμένων ἀριθμητικῶν καὶ ἀριθμητικῶν ἐπιθέτων τιθεμένη, σημαίνει ἐπὶ μὲν τοῦ παρελθόντος τὸ *ἔκτοτε σημεῖον*, ἐπὶ δὲ τοῦ ἐνεστῶτος καὶ μέλλοντος τὸ *ἐντός· οὐδεὶς μὲ ἠρώτηκε καινὸν οὐδὲν πολλῶν ἐτῶν* (Πλ.). —*ἀρχῆς*=ἀπ' ἀρχῆς· καὶ *ἐπέτονθ' ἕωθεν* (Ἀρφ. *'Ορ.* 1287)=ἀφ' οὗ ἐξημέρωσεν.—*εἰς τὸ αὐτὸ ὅθεν ἥκει ψυχὴ ἑκάστη οὐκ ἀφικνεῖται ἐτῶν μυρίων* (Πλ.). — *'Επιμενίδης εἶπεν ὅτι Πέρσαι οὐχ ἥξουσι δέκα ἐτῶν* (Πλ.).—*ἀγορὰ δέκα ἡμερῶν οὐχ ἵσταταί σφι* (Ἡρ.). Τὰ αὐτὰ δὲ καὶ διὰ τοῦ *ἐντός· ἐντὸς οὐ πολλοῦ χρόνου* (Πλ.).— *ἐντὸς τριάκονθ' ἡμερῶν* (Ἰσ.).

§. 37. Ἡ δὲ δοτικὴ τίθεται ἐπὶ χρονικῶν προσδιορισμῶν συνήθως ἄνευ τῆς *ἐν* προθέσεως, ὅταν σημαίνηται ἡ δεῖνα ἡμέρα τοῦ μηνός· *'Ιερὸν ὄρος κατείληφε Φίλιππος ἐλαφηβολιῶνος μηνὸς ἕκτῃ φθίνοντος* (Αἰσχ.). Ὡσαύτως *τῇ προτεραίᾳ, τῇ ὑστεραίᾳ, τῇ προτέρᾳ, τῇ πρώτῃ ἡμέρᾳ, τῇ ἐπιούσῃ ἡμέρᾳ, τῇ ἐπιούσῃ νυκτί·* καὶ ἐπὶ τῶν ἑορτῶν· *Θαργηλίοις, Παναθηναίοις, 'Ελευσινίοις, Θεσμοφορίοις νηστεύομεν*, κτλ.

§. 38. Καὶ αἱ δοτικαὶ *μηνί, ἔτει, ἐνιαυτῷ*, μετ' ἀριθμητικῶν ὀνομάτων ἢ μετὰ μετοχῆς, τίθενται συνήθως ἀπροθέτως· *οἱ Σάμιοι ἐξεπολιορκήθησαν ἐννάτῳ μηνί* (Θ. Ά, 126). — *οἱ ἐν 'Ιθώμῃ τετάρτῳ ἔτει ξυνέβησαν* (Θ. Ά, 103).— *ἐπειδὰν μέλλῃ νέος ἐνιαυτὸς μετὰ θερινὰς τροπὰς τῷ ἐπιόντι μηνὶ γίγνεσθαι* (Πλ. *Ν.* ϛ', 767).

§. 39. Μετὰ τῶν ἀντωνυμιῶν *ὅδε, οὗτος, ἐκεῖνος, ὁ αὐτός*, ἡ χρονολογικὴ αὕτη δοτικὴ τίθεται ἀπρόθετος καὶ ἐμπρόθετος· *τῇδε, ταύτῃ, ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ*, καὶ *ἐν τῇδε, ἐν ταύτῃ, ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ*. Ὡσαύτως *ᾗ ἡμέρᾳ* καὶ *ἐν ᾗ ἡμέρᾳ· ποίου μηνός*, καὶ *ἐν τίνι ἡμέρᾳ ἐχειροτονήθη Δημοσθένης*; (Αἰσχ.)

§. 40. Συνήθως δὲ ἀπαντᾶται *ἐν τούτῳ, ἐν ἐκείνῳ τῷ χρόνῳ, τῷ καιρῷ*, καὶ *ἐν τῷ πρότερον, ἐν τῷ πρόσθεν χρόνῳ, ἐν τῷδε τῷ μηνί, ἐν τούτῳ τῷ μηνί, ἐν τῷ αὐτῷ μηνί, θέρει, χειμῶνι, ἔτει, ἐνιαυτῷ*. Τοὐναντίον δὲ ἀπαντᾶται συνήθως *ὑστέρῳ χρόνῳ*,

καὶ ἐν τῷ ὑστέρῳ χρόνῳ, καὶ δὲν παραλείπεται ἡ πρόθεσις ἐπὶ τῶν οὐσιαστικῶς ἐκλαμβανομένων· *ἐν ὑστέρῳ, ἐν τῷ παρόντι, ἐν τούτῳ, ἐν τῷ τότε, ἐν τῷ παρόντι.*

§. 41. Λέγεται δὲ *μιᾷ ἡμέρᾳ, μιᾷ νυκτί*, καὶ *ἐν μιᾷ ἡμέρᾳ, ἐν μιᾷ νυκτί· Ἑρμαῖ μιᾷ νυκτὶ οἱ πλεῖστοι περιεκόπησαν τὰ πρόσωπα* (Θ. ς', 27). Ἐπὶ δὲ μεγαλητέρων ἀριθμῶν καὶ ἐπὶ τοῦ *πολὺς* καὶ *ὀλίγος* τίθεται συνήθως ἡ *ἐν· ἐν ἑβδομήκοντα ἔτεσιν οὐδ' ἂν εἷς λάθοι πονηρὸς ὤν* (Λυσ.). Ὡσαύτως καὶ ὅτε τὸ οὐσιαστικὸν τίθεται ἄνευ ἐπιθετικοῦ προσδιορισμοῦ· *ἐν νυκτὶ βουλὴ τοῖς σοφοῖσι γίγνεται* (Μ.). — *ἐν τῷ χειμῶνι*, κτλ. Ἐπὶ ἄλλων χρονικῶν προσδιορισμῶν ἡ δοτικὴ τίθεται ἐμπρόθετος· *ἐν πολέμῳ, ἐν τῇ προτέρᾳ πρεσβείᾳ*, κτλ· ἀλλὰ πᾶσαι αἱ περιστάσεις εἶναι δυσπερίληπτοι.

§. 42. Καὶ ἡ αἰτιατικὴ τίθεται εἰς ἔνδειξιν χρόνου, κατὰ τὴν ἀνωτέρω ἔννοιαν, μετὰ τῶν τακτικῶν ἀριθμητικῶν καὶ τῆς δεικτικῆς ἀντωνυμίας, *οὗτος, οὑτοσί· Πρωταγόρας τρίτην ἤδη ἡμέραν ἐπιδεδήμηκεν* (Πλ.).— *ἐξήλθομεν ἔτος τουτὶ τρίτον εἰς Πάνακτον* (Δ.)=εἶναι τώρα τρία ἔτη, πρὸ τριῶν ἐτῶν. Ὡσαύτως μετὰ τῆς *περὶ* προθέσεως, ὅταν σημαίνηται τὸ ὡς ἔγγιστα· *περὶ ἡλίου δυσμάς.— περὶ δείλην.— ἤδη ἦν περὶ πλήθουσαν ἀγοράν* (Ξ. *Ἀν.* Β', ά, 7) =μέσον ἡμέρας.

§. 43. Ὁ χρόνος ἐκφέρεται καὶ διὰ τῶν χρονικῶν μετοχῶν· *νεώτερος ὤν* (Ἰσ.). — *θηρῶντες οὐκ ἂν ἀριστήσαιεν* (Ξ. *Π.* Ά, 6', 1), κτλ. Ὡσαύτως καὶ διὰ χρονικῶν ἐπιθέτων παρὰ τοῖς ποιηταῖς μάλιστα· *πρωῒ δ' ὑπηοῖοι στησόμεθ' ἂμ πύργους* (Ἰλ. Σ, 278).—*χθιζὸς ἔβη μετὰ δαῖτα* (Ὅμ.).—*ἠερίη δ' ἀνέβη μέγαν οὐρανὸν* (Ὅμ.). —*χρόνιος φανείς* (Σ. *Φ.* 1445).—*μή νυν χρόνιοι μέλλετε πράττειν* (Σ. *Φ.* 1449). — *σκοταίους διελθεῖν τὸ πεδίον* (Ξ.).—*ἀφικνεῖσθαι τεταρταίους* (Πλ. *Πολ.* Ί, 616), κτλ.

III. Τὸ πῶς.

§. 44. Τὸ *πῶς* ἐκλαμβάνομεν ἐνταῦθα εἰς γενικωτέραν σημασίαν, περιλαμβάνοντες, ὄχι μόνον ταύτην ἢ ἐκείνην τὴν ποιότητα τὴν ἐν αὐτῷ τῷ πράγματι ἐνυπάρχουσαν, ἀλλὰ καὶ τὸν τρόπον καθ' ὃν τοῦτο ἢ ἐκεῖνο γίνεται. Ἐκφράζονται δὲ καὶ ταῦτα· ά. δι' ἐπιρρημάτων· 6'. διὰ πλαγίων πτώσεων ἄνευ ἢ μετὰ προθέσεως· γ'. διὰ μετοχῆς.

§. 45. Τὰ πρὸς τοῦτο ἐπιῤῥήματα εἶναι τὰ λεγόμενα *ποιότητος σημαντικὰ καὶ τροπικά· εὖ φρονεῖν* (Σ.).—*πράσσεις κακῶς, ὅσσον περ εὖ ποτε* (Εὐρ.).—*ὃς ἂν δικαίως καὶ ὁσίως τὸν βίον διαγάγῃ* (Πλ.).— *βοτρυδὸν δὲ πέτονται* (Ἰλ. Β, 89.).—*γαῖαν ὀδὰξ ἑλόντες* (Εὐρ. Φ, 1432).—*λὰξ πατεῖς, ἐξ οὗ λακπατῶ*=τσαλαπατῶ.—*προτροπάδην φοβέοντο* (Ἰλ. Π, 304).

§. 46. Ἐκ τῶν πλαγίων τίθεται ἡ δοτικὴ καὶ αἰτιατικὴ ἀπροθέτως τε καὶ ἐμπροθέτως· *τοιῷδε τρόπῳ* (Πλ.).—*τίνι τρόπῳ καὶ ἐν τίνι τρόπῳ;* (Πλ.)—*τρόπον τινὰ ἄλλον.*— *πάντα τρόπον καὶ κατὰ τρόπον* (Πλ.). Ὡσαύτως ἡ γενικὴ μετὰ τῆς *διὰ* προθέσεως· *διὰ πένθους τὸ γῆρας διάγων* (Ξ. Π. Δ'. ς', 6)—*δι' ὀργῆς ἦκον* (Σ. Κ. 905). —*δι' αἰδοῦς ἔχουσ' ὄμμ' ἐλεύθερον* (Εὐρ. Ἰφ. Αὐλ. 994).

§. 47. Μετοχαὶ δὲ τίθενται αἱ λεγόμεναι τροπικαί· *ἀδικοῦντας καὶ ἀδικουμένους φίλους εἶναι* (Πλ.).—*καλῶς ποιῶν.*—*τὰ δίκαια πράττων.*—*πολλῇ τέχνῃ χρώμενος τοὺς πολεμίους ἐνίκησεν.*— *τοὺς Ἕλληνας ἐδίδαξαν, ὃν τρόπον διοικοῦντες τὰς αὐτῶν πατρίδας καὶ πρὸς οὓς πολεμοῦντες μεγάλην τὴν Ἑλλάδα ποιήσειαν* (Ἰσ.).

IV. Τὸ πόσον ἤτοι τὸ ποσόν.

§. 48. Ἡ ἰδέα τοῦ ποσοῦ ἐκτείνεται εἰς ἀπόστασιν τόπου, εἰς διάρκειαν χρόνου, εἰς βαθμόν, εἰς ἀριθμὸν καὶ τὰ ὅμοια, ἤτοι ὡρισμένως, *τοσοῦτον* ἢ *τοσοῦτον*, ἢ ἀορίστως καὶ ἐν γένει, *πολύ, ὀλίγον, πλεῖστον, τὸ πᾶν.* Ἐκφέρεται δὲ καὶ τοῦτο· ά. διὰ τῶν πλαγίων, ἀπροθέτων ἢ ἐμπροθέτων· β'. δι' ἐπιῤῥημάτων.

§. 49. Ἐκ τῶν πλαγίων τίθεται πρὸς τοῦτο μάλιστα ἡ αἰτιατική· *ἀπέχει ἡ Πλάταια τῶν Θηβῶν σταδίους ἑβδομήκοντα* (Θ. Β', 5.). —*Μέγαρα ἀπέχει Συρακουσῶν οὔτε πλοῦν πολὺν οὔτε ὁδόν* (Θ.). —*αἱ σπονδαὶ ἐνιαυτὸν ἔσονται* (Θ.).—*ἡμέρᾳ ἀρξάμενοι τρίτῃ ταύτην τε εἰργάζοντο καὶ τὴν τετάρτην καὶ τῆς πέμπτης μέχρι ἀρίστου* (Θ.).—*πολὺν χρόνον μ' ἐπέσχον* (Σ.).—*τὸν πλεῖστον ἐν Λυδοῖς χρόνον κατείχετο* (Σ. Τρ. 248). Τοιοῦτον καὶ τὸ *λοιπόν· τὰ ἐπιτήδεια οὔτε τὸ αὐτίκα ἔτι εἶχον οὔτε τὸ λοιπὸν ἔτι ἔμελλον ἕξειν* (Θ.)=ἀκολούθως κατὰ συνεχῆ διάρκειαν, ἐν ᾧ *τοῦ λοιποῦ* δηλοῖ ἔναρξιν εἰς τὸ μέλλον ἄνευ συνεχείας πρὸς τὸ παρόν· *ὃν ἂν προδιδόντα λαμβάνωσι, τούτῳ οὔτε ἐσπείσαιτο πώποτε οὐδείς, οὔτ'*

ἂν σπείσαιτο τοῦ λοιποῦ (Ξ. *Ἑλλ.* Β', γ', 29). Ὡσαύτως καὶ ἐμπροθέτως· *οἱ μὲν ἐπὶ πολύ, οἱ δὲ ἐπὶ μικρὸν* (Ξ.). Ἴδε §. 53.

§. 50. Ὡσαύτως τίθεται καὶ ἡ δοτική, θεωρουμένου ὡς ὀργάνου, τρόπον τινά, τοῦ δι' αὐτῆς ἐκφερομένου μέτρου· *Σεμίραμις γενεῇσι πέντε πρότερον ἐγένετο τῆς Νιτώκριος* (Ἡρ.).—*ὑστέρισαν ἡμέρῃ μιῇ τῆς συγκειμένης* (Ἡρ. Ϛ', 89).—*ἐνιαυτῷ πρεσβύτερος* (Ἀρφ. Β, 18).—*ἄνθρωπος μέγας σμικρῷ μείζων εἶναι αὐτῇ τῇ κεφαλῇ* (Πλ. *Φαίδ.* 96). Συχνοτάτη δὲ ἡ χρῆσις τῆς δοτικῆς ἐπὶ τῶν συγκριτικῶν καὶ ὑπερθετικῶν· *πολλῷ μεῖζον, ὀλίγῳ χεῖρον, ὀλίγῳ πρότερον*, κτλ. Ὡσαύτως *μακρῷ, μικρῷ, τοσούτῳ, ὅσῳ* κτλ· *πολλῷ κρεῖττόν ἐστιν ἐμφανὴς φίλος ἢ χρυσὸς ἀφανής* (Μ.). — *τοσούτῳ ἥδιον ζῶ, ὅσῳ πλείω κέκτημαι* (Ξ.).

§. 51. Γενικὴ τίθεται εἰς δήλωσιν τοῦ τιμήματος, δι' οὗ γίνεται ἀπόκρισις εἰς τὸ ἐρώτημα *πόσου*, ὅπερ συμβαίνει ἐπὶ τῶν *πωλήσεως, ἀγοράσεως καὶ ἀνταλλαγῆς* σημαντικῶν ῥημάτων· *σὺ δέ, ὦ Τιγράνη, λέξον μοι πόσου ἂν πρίαιο ὥστε τὴν γυναῖκα ἀπολαβεῖν. Ἐγὼ μὲν ἔφη, ὦ Κῦρε, κἂν τῆς ψυχῆς πριαίμην ὥστε μήποτε λατρεῦσαι* (=δούλην γενέσθαι) *ταύτην* (Ξ. *Π.* Γ', ά, 36)· παρὰ Οὐαλκεναίρῳ, *αὐτήν*.— *ἐγὼ ταύτην πωλέω μὲν οὐδενὸς χρήματος* (Ἡρ. Γ', 139).— *οἱ Θρήϊκες ὠνέονται τὰς γυναῖκας παρὰ τῶν γονέων χρημάτων μεγάλων* (Ἡρ. Ε, 6) Ὡσαύτως ἐπὶ τῶν *ἀμείβειν, ἀποδίδοσθαι, κτᾶσθαι, παραλαμβάνειν, περιδίδοσθαι*· *ἢ τρίποδος περιδώμεθον ἠὲ λέβητος* (Ἰλ Ψ, 485), ὅπερ ὁ μὲν σχολιαστὴς *συνθώμεθα* ἑρμηνεύει, ὁ δὲ Εὐστάθιος ἀναλύει *λόγον ἢ συνθήκας δοῦναι περί τινος*. Ἴσως ἡ ἀρχὴ τοιαύτη, ἀλλ' ἡ γενικὴ κατήντησε σημαντικὴ τοῦ τιμήματος· ἔστι δὲ τοῦτο τὸ παρ' ἡμῖν *στοιχηματίζειν*. Οὕτως (Ὀδ. Ψ, 98) *αὐτὰρ ἐγὼν ἐμέθεν περιδώσομαι αὐτῆς*. Οὕτω παρ' Ἀριστοφάνει (*Ἱππ.* 791) *ἐθέλω περὶ τῆς κεφαλῆς περιδόσθαι* =μὲ τὴν κεφαλήν μου στοιχηματίζω.

§. 52. Ἐπιῤῥήματα δὲ εἶναι τὰ ἔχοντα ἐν αὐτοῖς τὴν ἔννοιαν τοῦ ποσοῦ, *πάνυ, λίαν, πάντῃ, πάντως, ὅλως*, κτλ., *οὐ πάνυ πως πείθομαι* (Πλ.).—*καὶ λίαν θαῤῥοῦντες* Πλ.).—*προαγορεύομεν τοῖς νέοις ὅλως μὴ διαλέγεσθαι* (Ξ. *Ἀπ* Ἀ, β', 35). Συχνότατα δὲ τὰ ἐκ πλαγίων τῶν ὀνομάτων ἔχοντα τὴν ἀρχήν· *πολύ, ἐπὶ πολύ, ὡς ἐπὶ τὸ πολύ, τὰ πολλά, ὡς τὰ πολλά, πλέον, μέγα, μικρόν*, κτλ. *πολὺ χεῖρον*

ἐστιν ἐρεθίσαι γραῦν ἢ κύνα (Μ.). — *τό τοι δίκαιον ἰσχύει μέγα* (Εὐρ.). — *δτ' εὐτυχεῖς μάλιστα, μὴ φρόνει μέγα* (Γν.). — *σμικρὸν φρονήσατε.*— *κακὸν βίον οἱ τῶν πλουσίων παῖδες τὰ πολλὰ ζῶσιν* (Πλ.) = ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον.—*καὶ οὐκ εἰμὶ τὸ παράπαν ἄθεος* (Πλ. *'Απολ.* 26)· καὶ γαλλιστὶ athée. Ἐκ τούτου δὲ τὸ λεξιπαίγνιον nous sommes des athées=οὐ χρώμεθα θείῳ (thé).

§. 53. Ἡ δὲ ἰδέα τοῦ *ποσάκις* ἐκφέρεται διὰ τῶν ἰδιαζόντων ἐπιῤῥημάτων· *ἢ ἅπαξ ἢ καὶ πλεονάκις* (Πλ.).—*καὶ δὶς καὶ τρὶς πίνειν* (Πλ.). — *πολλάκις συνερχόμεθα* (Πλ.)· οὕτω *πλειστάκις, μυριάκις·* καὶ *πλειστάκις, παρακελεύονται τοῖς πολίταις ὁμονοεῖν* (Ξ. *'Απ.* Δ', δ', 16).—*γέγονε μυριάκις ἤδη τὸ τοιοῦτον ἔν τισι πόλεσιν* (Πλ.).—*τὸν δυνάμενον ἴσον ἰσάκις γίγνεσθαι* (Πλ.*Θεαιτ.*147).

V. Τὸ κατά τι.

§. 54. Τοῦτο ἐκφέρεται δι' αἰτιατικῆς ἀπροθέτου μὲν ὡς ἐπὶ τὸ πολύ, ἐνίοτε δὲ καὶ μετὰ προθέσεως, ὡς ἐξηγήσαμεν περὶ τῶν μετὰ αἰτιατικῆς συντασσομένων ὀνομάτων τὸν λόγον ποιούμενοι· *βέλτιόν ἐστι σῶμά γε ἢ ψυχὴν νοσεῖν* (Μ.).—*σοφὸς πρός τι.*—*ἔνδοξος εἰς τὰ πολεμικά* (Ξ.).—*ξανθὸς κατὰ τὴν κόμην* (Πλ.), κτλ.

§. 55. Ὡσαύτως τίθεται πρὸς τοῦτο καὶ ἡ δοτικὴ ἀπρόθετος. Καὶ ἡ μὲν αἰτιατικὴ ἐπὶ ἐκτάσεως καὶ πλήθους, ἡ δὲ δοτικὴ ἐπὶ δυνάμεως δι' ἧς ἐνεργεῖταί τι, τοὐλάχιστον κατὰ τὸ συνηθέστερον (σ. 88, §. 123)· *δοκεῖτε τὰ μὲν ἄλλα τοῖς κρατίστοις ὅμοιοι εἶναι, τῇ δὲ ἡλικίᾳ καὶ φρονιμώτεροι* (Ξ. *Π.* Γ', γ', 41).—*τὸ πλῆθος ὡς δισχίλιοι.*—*ἀπίστους τοῖς ἤθεσιν* (Αἰσχ.).—*τοῖς σώμασιν ἀδύνατοι, ταῖς ψυχαῖς ἀνόητοι* (Ξ. *'Απ.* Β', ά, 31). — *ἐγὼ οὔτε τοῖς ποσὶν εἰμι ταχύς, οὔτε χερσὶν ἰσχυρός* (Ξ.). Τίθεται δὲ κατ' αἰτιατικὴν συνήθως ἡ λέξις *ὄνομα· τῶν ταξιαρχῶν τις 'Αγλαϊτάδας ὄνομα* (Ξ.).—*ποταμὸς Κέρσος ὄνομα* (Ξ.).—*πόλις ὄνομα Καιναί* (Ξ.). Ὡσαύτως καὶ *τοὔνομα.* Ἀλλὰ καὶ κατὰ δοτικήν· *Θάψακος ὀνόματι* (Ξ.). Τοῦτο δὲ σημαίνει καὶ τὸ *ἔχον μόνον τὸ ὄνομα,* ἀντιθετικῶς πρὸς τὸ πρᾶγμα· *ὀνόματι σπονδαὶ ἔσονται* (Θ. Ϛ', 10). Τίθεται δὲ πάντοτε αἰτιατικὴ ἐν τούτοις τοῦ *τὶ* καὶ *τί,* τοῦ *οὐδὲν* καὶ *μηδέν.*

§. 56. Τίθεται δοτικὴ εἰς τὰ *ὑπερβάλλειν, ὑπερέχειν* καὶ τὰ

ὅμοια, ὡς *ὑπερβάλλειν ἀρετῇ, φρονήσει, ἀδικίᾳ*, κτλ. Ὡσαύτως καὶ εἰς τὸ *διαφέρειν· οὐκ οἶδ' εἴ τινι διαφέρει ὁ τυραννικὸς βίος τοῦ ἰδιωτικοῦ βίου* (Ξ. *Ἱέρ*. Α, 7). — *ὅλῳ καὶ παντὶ διαφέρει* (Πλ.). Λέγεται δὲ *τί διαφέρει;* κατὰ τὰ ἐν §. 56. *τί διαφέρει βίος δίκαιος ἀδίκου;* (Πλ.) Ἐκ δὲ τοῦ Ἀριστοτέλους καὶ *τίνι διαφέρει;* Τοῦτο δὲ ἐπί τινων ὡρισμένων περιστάσεων ἀπαντᾶται καὶ παρὰ τοῖς ἀρχαιοτέροις. Συνηθέστερον δὲ τὸ *διαφέρειν τι* ἢ *διαφέρειν τινί*.

VI. Τὸ διότι ἤτοι τὸ αἴτιον.

§. 57. Τὸ διότι, ἤτοι τὸ προτρεπτικὸν αἴτιον, ὑφ' οὗ κινούμενον τὸ ποιητικὸν αἴτιον ἐνεργεῖ, ἐκφέρεται· ά. διὰ γενικῆς μετὰ τῆς ὑπὸ προθέσεως, καὶ ἀνάρθρως συνήθως· *ὑπὸ μέθης ὑβρίζει*. — *ὑπὸ λύπης εὕδει*, ἢ μετὰ τοῦ ἕνεκα· *ἕνεκα γήρως* (Πλ.). β'. δι' αἰτιατικῆς μετὰ τῆς διὰ προθέσεως· *διὰ τοὺς ἀδίκως πολιτευομένους ἐν τῇ ὀλιγαρχίᾳ δημοκρατία γίγνεται* (Λυσ.). γ'. διὰ δοτικῆς ἀπροθέτου· *φόβῳ ἀπῆλθεν*. δ'. διὰ τῶν αἰτιολογικῶν μετοχῶν· *λέγω δὲ τοῦδ' ἕνεκα, βουλόμενος* (Πλ.)=ὅτι βούλομαι.

§. 58. Τὸ ὀργανικὸν αἴτιον, περιλαμβάνον ὑλικά τε καὶ ἠθικά, ἐκφέρεται· ά. διὰ δοτικῆς ἀπροθέτου· *τὸν σκήπτρῳ ἐλάσασκεν* (Ἰλ. Β, 199).—*προνοεῖν μέν γε ἔξω πάντα τῇ ἀνθρωπίνῃ γνώμῃ, ταῖς δὲ χερσὶν ὁπλοφορήσω, διώξομαι δὲ τῷ ἵππῳ, τὸν δ' ἐναντίον ἀνατρέψω τῇ τοῦ ἵππου ῥώμῃ* (Ξ. *Π*. Δ', γ', 18). Ὡσαύτως *ἀπειρίᾳ, φρονήσει, ὀργῇ, ὕβρει ποιεῖν τι*, κτλ. Ἔτι δὲ καὶ ἐμπροθέτως· *ἐν πέλταις καὶ ἀκοντίοις διαγωνίζεσθαι* (Ξ.)· β'. διὰ γενικῆς μετὰ τῆς *διὰ* προθέσεως· *διὰ μαχαιρῶν καὶ ξύλων ἐμάχοντο*. γ'. διὰ τῶν ὀργανικῶν μετοχῶν· *ἀκοντίζοντες καὶ τοξεύοντες ἀπέκτειναν τὰ ζῶα*. Ἡ κατὰ τὴν ἀνωτέρω χρῆσιν δοτικὴ καὶ γενικὴ ἀντιστοιχεῖ εἰς τὴν ἀπενεκτικὴν ἤτοι ἀφαιρετικὴν τῶν Λατίνων, διὰ τὴν ὁποίαν δὲν ἔχουσι τύπον ἰδιαίτερον οἱ Ἕλληνες. Ὀνομάζεται δὲ τότε ἡ δοτικὴ *ὀργανική*.

§. 59. Τὸ ὑλικὸν αἴτιον ἐκφέρεται· ά. διὰ γενικῆς ἀπροθέτου· *ἔκπωμα ξύλου*.—*τράπεζα ἀργύρου, χρυσοῦ*.—*στέφανος ὑακίνθων*.—*ἀγάλματα χαλκοῦ*.—*ἐστρωμένη ἐστὶν ὁδὸς λίθου* (Ἡρ.). Ἐνίοτε προστίθεται καὶ ἡ πρόθεσις ἐκ· *στέφανος ἐξ ἀκανθῶν*. Ἡ γενικὴ δὲ τρέπεται καὶ εἰς ἐπίθετον, *μετουσιαστικὸν* καλούμενον, *χρυσοῦς, ἀργυροῦς*, κτλ. Ἴδε σ. 47. δ'.

§. 60. Ἐκφέρεται προσέτι καὶ διὰ δοτικῆς· *ἀγορὰ καὶ τὸ πρυτανεῖον παρίῳ λίθῳ ἠσκημένα* (Ἡρ. Γ', 57).—*αἱ μὲν κεράεσσι τετεύχαται, αἱ δ' ἐλέφαντι* (Ὀδ. Τ, 463), ἔνθα ἡ ὕλη ἐξ ἧς τὸ πρᾶγμα θεωρεῖται ὡς ὄργανον.

§. 61. Τὸ τελικὸν αἴτιον ἐκφέρεται· ά. διὰ γενικῆς μετὰ τοῦ *ἕνεκα*· *ἃ δὲ λέγεις ἕνεκα τοῦ λαβεῖν λέγεις* (Μέν.). — *τοῦ ἕνεκα τηνικάδε ἀφίκου;* (Πλ. *Κρίτ.* 45) β'. μετὰ δοτικῆς καὶ τῆς ἐπὶ προθέσεως· *οὐκ ἂν πολλὴ ἀμαθία εἴη τοῖς ἐπ' ὠφελείᾳ πεποιημένοις ἐπὶ βλάβῃ χρῆσθαι;* (Ξ. *'Απ.* Β', γ', 19) γ'. διὰ τῆς ὑποτακτικῆς καὶ τῶν τελικῶν μορίων· *πολλά με διδάσκεις ἀφθόνως διὰ φθόνον, ὅπως ἀκούων πολλὰ μηδὲ ἓν μάθω* (Φιλ.)· δ'. μετ' ἀπαρεμφάτου, τοῦ *τελικοῦ* λεγομένου· *πολλάκις οἱ κάμνοντες οὐκ ἐθέλουσι καῦσαι παρασχεῖν τῷ ἰατρῷ* (Πλ.). Καὶ διὰ *τῆς τελικῆς* μετοχῆς· *ἦλθε λυσόμενος* (Ἰλ. Α, 13).—*ὁ βάρβαρος τῷ μεγάλῳ στόλῳ ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα δουλωσόμενος ἦλθεν* (Θ. Α', 18).

VII. Τὸ τίνος χάριν ἤτοι τὸ χαριστικόν.

§. 62. Διὰ τούτου ἐξηγεῖται αἴσθημά τι ἔκ τινος ἐνεργείας προκύπτον εἴς τι πρόσωπον· *ἀλλά μοι ἐσθιέμεν καὶ πινέμεν* (Ὀδ. Β, 305)=*ἔσθιε καὶ πῖνε, ἐμοὶ χαριζόμενος* = νὰ μοῦ τρώγῃς καὶ νὰ μοῦ πίνῃς.—*Μενέλαος ᾧ τόνδε πλοῦν ἐστείλαμεν* (Σ. *Αἴ.* 1045), ἔνθα ὁ σχολιαστὴς *ἐστείλαμεν*, ἀντὶ τοῦ *ἐστειλάμεθα*. Πολλάκις δὲ εἰρωνικῶς· *οὕτως ἡμῖν οἱ ῥήτορες δεξιοὶ ἔσονται* (Πλ. *Μενεξ.* 235), ἔνθα ὁ Μενέξενος λέγει, *ἀεὶ σὺ προσπαίζεις, ὦ Σώκρατες, τοὺς ῥήτορας.*

§. 63. Ἐκ τῆς τοιαύτης χρήσεως ὀνομάζεται ἡ δοτικὴ αὕτη *χαριστική*, καὶ αὕτη εἶναι ἡ μόνη ἐκ τῶν προσηγοριῶν τῶν πτώσεων τὴν ὁποίαν ἐπιδοκιμάζει ὁ Κοραῆς (Ἴδε σ. 83, §. 111). Ἀλλὰ καὶ δυσάρεστον ἐπίσης αἴσθημα δυνατὸν νὰ σημαίνῃ· *ὅταν αὐτοῖς οἱ παῖδες ἐξαμαρτάνωσιν* (Πλ. *Σοφ.* 229).—*αἱ τέχναι σοι ἅς πηγάς φασι τῶν καλῶν εἶναι διεφθαρμέναι εἰσίν* (Πλ. Ἴδε *Εἰσαγ. Ἑλλην. Συντάξ.* σ. 158—160)· διὰ τοῦτο ἡ ἐπὶ τῆς τοιαύτης χρήσεως δοτικὴ καλεῖται ὑπὸ τῶν νεωτέρων *ἠθική*. Ἐν τῇ Πρώτῃ Περιόδῳ ἔνθα καὶ πλείονα παραδείγματα, ἵνα περιλάβω τὰς διαφόρους περιστάσεις τῆς τούτου χρήσεως, ἐπέγραψα τὸ μέρος τοῦτο: Τὸ *ἠθικὸν* αἴτιον·

νομίζω ὅμως ὅτι οὐκ ἀνοικείως δυνατὸν νὰ ὀνομασθῇ *χαριστικὸν* καὶ *ἀντιχαριστικόν*, κατὰ τὸ *περιποιητικὰ* καὶ *ἀντιπεριποιητικά*.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΟΓΔΟΟΝ.

Διαίρεσις καὶ Σύνταξις τῶν ἄλλων ῥημάτων, ἐκτὸς τοῦ εἶναι.

§. 1. Ὡς πρὸς τὴν σύνταξιν, ἔστω ἡ κατάληξις οἱαδήποτε, τὰ ῥήματα διαιροῦνται εἰς *ἐνεργητικά*, *παθητικὰ* καὶ *οὐδέτερα*. Ὀνομάζομεν δὲ ἐνεργητικὰ τὰ σημαίνοντα ἐνέργειαν, οἷον *παίζω*, *κόπτω*, *ἵστημι*· *παθητικὰ* τὰ σημαίνοντα πάθος, οἷον *πέπαικται*, *κόπτομαι*, *ἐστάθη*· *οὐδέτερα* τὰ σημαίνοντα κατάστασιν ἢ ἰδιότητα, οἷον *ζῶ*, *ὑγιαίνω*, *σωφρονῶ*.

§. 2. Μεταξὺ τῶν ἐνεργητικῶν καὶ παθητικῶν κεῖνται τὰ *μέσα*, σημαίνοντα ἐνέργειαν ὑπὸ τοῦ ὑποκειμένου ποιουμένην καὶ εἰς τὸ αὐτό, κατ' εὐθεῖαν ἢ πλαγίως, ἐπιστρέφουσαν, ἑπομένως ἐνέργειαν μετὰ πάθους ἢ πάθος μετὰ ἐνεργείας συνάμα, οἷον *ἐνεδύσατο*, *ἐλούσατο*, *ἐκαλύψατο*. Ἡμιτελῆ δὲ μέσα εἶναι τὰ ἀποθετικά, ὡς *ἀγροικεύομαι*, *μάχομαι*, *ἀγωνίζομαι*, τὰ πλεῖστα τῶν ὁποίων εἶναι ὡς ἐνεργητικὰ εἰς *μαι*, οἷον *ἐργάζομαι*, *δέχομαι*, *ἐπιμελοῦμαι*, κτλ.

§. 3. Περὶ πάντων τούτων θέλομεν διαλάβει νῦν ἰδιαιτέρως, ἀρχίζοντες ἐκ τῶν οὐδετέρων, τῶν ὁποίων ἡ σύνταξις εἶναι ἁπλουστέρα καὶ εὐκολωτέρα, ὀλίγον μακρυνομένη τῆς τῶν συστοίχων ἢ συγγενῶν ὀνομάτων, τῶν ὁποίων περιέχουσι τὴν ἰδέαν· *ἥσυχός εἰμι* καὶ *ἡσυχάζω*, *πλουτῶ* καὶ *πλούσιός εἰμι*, *πλῆρές ἐστι* καὶ *γέμει*.

Σύνταξις τῶν Οὐδετέρων Ῥημάτων.

§. 4. Οὐδέτερα ὠνομάσαμεν τὰ σημαίνοντα κατάστασιν ἢ ἰδιότητα μόνον, καὶ τοιαῦτα εἶναι βέβαια τὰ οὔτε ἐνέργειαν οὔτε πάθος σημαίνοντα, ὡς *οὐδέτερον γένος* λέγεται τὸ οὔτε ἀρσενικὸν οὔτε θηλυκόν.

§. 5. Τῆς σημασίας μόνον ἐνταῦθα θεωρουμένης, ἡ κατάληξις δυνατὸν νὰ ἦναι οἱαδήποτε· τὸ *ζῶ*, *βιῶ*, *ἠρεμῶ*, *ἡσυχάζω*, *εὕδω* καὶ τὰ ὅμοια, εἶναι ῥήματα οὐδέτερα· τὸ *ὑγιαίνω*, *σωφρονῶ*, *μωραίνω*, *ἀνοηταίνω*; *πλουτῶ*, *πλήθω*, *γέμω*, *εὐπορῶ*, *ἀπορῶ* καὶ τὰ τοιαῦτα,

εἶναι ἐπίσης οὐδέτερα, καὶ οὐδὲν ἧττον οὐδέτερα εἶναι τὰ *κάθημαι*, *κεῖμαι* καὶ τὰ ὅμοια, ἔστω ὅτι τὸ μὲν *κάθημαι* ἔγινεν ἐκ τοῦ κατ' ἀναλογίαν λαμβανομένου *κάθημι* καὶ τὸ *κεῖμαι* ἐκ τοῦ *κεῖμι*, ὡς τὸ *ἵεμαι* ἐκ τοῦ *ἵημι*, καὶ τὸ *ἵννυμαι* ἐκ τοῦ *ἵννυμι*. Καὶ τὸ *ἕστηκε* =στέκει εἶναι οὐδέτερον, καὶ τὸ *ἵσταμαι*, ὅταν δὲν σημαίνῃ τὴν νῦν γινομένην ἐνέργειαν=σηκόνομαι, *ὀρθαὶ αἱ τρίχες ἵστανται*, ἀλλὰ τὸ ἀποτέλεσμα= στέκει ὀρθόν, εἶναι ὡσαύτως οὐδέτερον· *μεσημβρία ἵσταται σταθερά*.

§. 6. Τῶν οὐδετέρων ῥημάτων τὰ μὲν κατάστασιν ἢ ἰδιότητα ἀπόλυτον σημαίνοντα τίθενται εἰς τὸν λόγον ἄπτωτα, ἢ δέχονται τοὺς προεξηγηθέντας κοινοτέρους προσδιορισμούς, *ποῦ*, *πότε*, *πῶς*, *κατά τί*, *διά τί*, κτλ. *ζῇ ὁ δεῖνα*.—*ζῶμεν ἐν ταῖς πόλεσιν* (Πλ.). —*τότε μὲν εὖ ζῶντες, νῦν δὲ οὐδὲ ζῶντες* (Πλ.).—*ζῶσι κοσμίως, ἐντίμως, εὐδαιμόνως*.—*οἱ καλῶς καὶ ὁσίως βιώσαντες* (Πλ.), κτλ· οὕτω *πάντα εὐδαιμονεῖν, πάντα δυστυχεῖν* (Πλ.)· οὕτω καὶ *ζῆτω ἰδιώτης, ζῇ ἐλεύθερος* (σελ. 196, §. 17).

§. 7. Τὰ δὲ σημαίνοντα σχετικὴν κατάστασιν ἢ ἰδιότητα δέχονται καὶ πλαγίαν πτῶσιν, ἥτις, εἴτε κατώτερον ἀντικείμενον ἢ ὅπως ἄλλως ὀνομασθῇ, συμπληροῖ τὴν διὰ τοῦ ῥήματος ἐμφαινομένην ἔννοιαν. Τίθενται δὲ αἱ πλάγιαι αὗται κατὰ τοὺς προεξηγηθέντας τύπους· *γέμομεν ἐλπίδων, λόγων, κακῶν, αἰσχρότητος, σωφροσύνης*, κτλ, (Πλ.).—*εὐπορῶ λόγων, ῥημάτων, ὀνομάτων, ἁπάντων*, κτλ, (Πλ.). —*πλουτεῖν χρυσίου* (Πλ.).—*ἀπορῶ παραδείγματος*. *λόγων πάντων* (Πλ). — *οἱ τύραννοι ἐπαίνου οὔποτε σπανίζετε* (Ξ.).— *τῶν σοφῶν οὐ πένει* (Αἰσχ. *Εὐμ*. 423). — *Ζήνων ἔλεγεν οὐδενὸς ἡμᾶς πένεσθαι ὡς χρόνου* (παρὰ Στοβ.). Οὕτω καὶ *πεινῶσι τοῦ ἐπαίνου οὐχ ἧττον ἕνεκα τῶν φύσεων ἢ ἄλλως τῶν σίτων τε καὶ ποτῶν* (Ξ. *Οἰκον*. ΙΓ', 9). — *ὅτι πεινήσας χρημάτων πεπλούτηκας* (Ξ. *Π*. Η', γ', 39).—*δημοκρατουμένη πόλις ἐλευθερίας διψήσασα τοὺς ἄρχοντας κολάζει* (Πλ. *Πολ*. Η', 562), κτλ· οὕτω καὶ *ὄζειν μύρων* (Πλ.). Ὡσαύτως *ἔοικε τῷ φρονίμῳ καὶ ἀγαθῷ ὁ ἄδικος*;— *τοῦτο ἔοικεν ἀτόπῳ* (Πλ.), κτλ. Ὡσαύτως *δυνάμει τῶν προθέσεων· πρόκειται τῆς χώρας ὄρη μεγάλα* (Ξ.).—*ἐλευθέροισιν ἐμπεπαίδευμαι τρόποις* (Εὐρ. *Ἴων*. *Ἀποσπ*. παρ' ἄλλοις, *ἐκπεπαίδευμαι*)· καὶ *συμπίνομαι τοῖς πολίταις τούτου τοῦ πράγματος* (Πλ. *Μέν*. 71).

§. 8. Ἐνίοτε τὰ οὐδέτερα, μεταβαλλομένης τῆς σημασίας, δέχονται τὴν σύνταξιν τῶν κυρίως μεταβατικῶν· *ζῶ ζωὴν*=διάγω.—*λυσιτελεστάτην ζωὴν ζῆν* (Πλ. *Πολ.* Ά, 344). — *τὸν λοιπὸν βίον βιῶναι* (Πλ.).—*οὐκ ἀληθῆ βίον ζῶσι* (Πλ.), κτλ. Ὡσαύτως *πλουτῶ πλοῦτον*, κτλ.

Σύνταξις τῶν Ἐνεργητικῶν Ῥημάτων.

§. 9. Ἐνεργητικὰ ὠνομάσαμεν τὰ ἐνέργειαν σημαίνοντα. Ἡ ἐνέργεια, τὸ ἐναντίον οὖσα τῆς ἠρεμίας, ὑποθέτει πάντοτε κίνησιν καὶ μεταβολὴν καταστάσεως. Ἐπειδὴ δὲ ἡ ἐνέργεια αὕτη ἤτοι μένει ἐν αὐτῷ τῷ ποιοῦντι ὑποκειμένῳ, ἢ ἐξέρχεται καὶ μεταβαίνει εἰς πρόσωπον ἢ πρᾶγμα διάφορον αὐτοῦ, διὰ τοῦτο καὶ τὰ ἐνεργητικὰ διαιρετέα εἰς δύο, εἰς *ἐνεργητικὰ ἀμετάβατα* καὶ *ἐνεργητικὰ μεταβατικά*· εἰς τὰ πρῶτα ἀνάγονται τὰ *παίζω, πηδῶ, βαίνω* καὶ τὰ ὅμοια· εἰς τὰ δεύτερα τὰ *τύπτω, κρούω, πατῶ, σφάζω*, κτλ.

§. 10. Ταύτην τὴν διαίρεσιν νομίζω ὀρθοτέραν, ἐπειδὴ φαίνεται ἄτοπον νὰ ὀνομάσωμεν οὐδέτερον τὸ *τρέχω*, διότι δὲν ἔχει τύπον παθητικόν, ἢ καὶ *οὐδέτερον ὁλοενεργητικόν*, κατὰ Θ. τὸν Γαζῆν, οἷον *καὶ καταλήξει καὶ σημασίᾳ ἐνεργητικόν*· καὶ τότε διὰ τί οὐδέτερον; Ἀλλά, οὐδαμῶς, περὶ ὀνομάτων ἐρίζων, λέγω μόνον ὅτι ταύτην τὴν διαίρεσιν ἀκολουθῶ.

Σύνταξις τῶν ἀμεταβάτων ἐνεργητικῶν.

§. 11. Τὰ ἀμετάβατα ἐνεργητικὰ ῥήματα δυνατὸν νὰ ὑποδιαιρεθῶσιν εἰς τὰς ἀκολούθους τάξεις·

ά. εἰς τὰ φυσικῆς ἐνεργείας σημαντικά, ὡς *ᾄδω, ἀλαλάζω, βοῶ, γελῶ, θρηνῶ, κλαίω, κραυγάζω, παίζω, ψοφῶ*, κτλ.

β΄. εἰς τὰ τεχνικῆς ἐνεργείας σημαντικὰ ἤτοι ὀργανικά, ὡς *κιθαρίζω, κιθαρῳδῶ, κυμβαλίζω, σαλπίζω*, κτλ.

γ΄. εἰς τὰ μιμητικά, ὡς *αἰγυπτιάζω, ἀττικίζω, δωριάζω, δωρίζω, ἑλληνίζω, μηδίζω*· κατ᾽ ἀναλογίαν δὲ παρ᾽ ἡμῖν τώρα καὶ *ἀγγλίζω, γαλλίζω, γερμανίζω, ἰταλίζω*, κτλ.

δ΄. εἰς τὰ ἐφετικά, ὡς *γελασείω, πολεμησείω, φαγητιάω, θανατῶ*, κτλ.

ε΄. εἰς τὰ ὥρας καὶ χρόνου σημαντικά, ὡς *διαχειμάζω, ἐαρίζω, θερίζω, ἀπενιαυτίζω* καὶ *ἀπενιαυτῶ*, κτλ.

ϛ'. εἰς τὰ κινήσεως σημαντικά, ὡς *βαίνω, βαδίζω, περιπατῶ, πλέω, ῥέω, σκιρτῶ, στείχω, τρέχω, φεύγω, φοιτῶ, χωρῶ*, κτλ.

§. 12. Τὰ ῥήματα τῶν πέντε πρώτων τάξεων οἴκοθεν σημαίνουσιν αὐτοτελές τι· διότι *ᾄδω*=ποιοῦμαι ᾠδήν, *κιθαρῳδῶ*=παίζων τὴν κιθάραν ᾄδω, *δωρίζω* = λαλῶ ἢ μιμοῦμαι τὴν δωρικὴν διάλεκτον ἢ τοὺς Δωριεῖς ἐν γένει, *φαγητιῶ* = ἐπιθυμῶ φαγεῖν, *διαχειμάζω* = διάγω τὸν χειμῶνα. Διὰ τοῦτο ἢ τίθενται εἰς τὸν λόγον ἀπτώτως, ἢ δέχονται τοὺς προσήκοντας ἐκ τῶν προεξηγηθέντων κοινῶν προσδιορισμῶν.

§. 13. Οὕτω λοιπὸν λέγεται *ᾄδειν τε καὶ μυθολογεῖν* (Πλ.). — *λέγειν τε καὶ ᾄδειν* (Πλ.).—*τῶν ᾀδόντων ἐν τοῖς χοροῖς* (Πλ.).—*ἐπὶ τῇ κύλικι ᾄδειν*. — *ἀλεκτρυόνος ἀγεννοῦς δίκην ᾄδειν* (Πλ.). —*ὁ Κῦρος ἐβόα* (Ξ.).—*μέγα βοᾶν* (Πλ.).—*γελῶσι δ' ἐχθροί* (Σ.). —*γελᾶν ἐλευθέρως* (Σ.).—*εἴτε παίζω εἴτε μή* (Πλ.).—*οἱ μὲν πολλοὶ ἐν τῇ αὐλῇ ἔπαιζον ἔξω* (Πλ.).—*ἅπαντα τῷ φοβουμένῳ ψοφεῖ* (Πλ.).—*Ἕλλην μέν ἐστι καὶ ἑλληνίζει* (Πλ. *Μέν*. 82).—*οὐ πάνυ γέ με γελασείοντα ἐποίησας γελάσαι* (Πλ. *Φαίδ*. 64).—*ἐνιαυτοὺς τρεῖς ἀπενιαυτεῖν* (Πλ. *Ν*. Θ', 868· παρ' ἄλλοις, *ἀπενιαυτείτω*), καὶ (αὐτόθι) μέτοικος ὢν *ἀπενιαυτησάτω*· παρ' ἄλλοις, *ἀπενιαυτισάτω*. —*διαχειμάσαντες ἐν ἀφθόνοις τοῖς ἐπιτηδείοις* (Ξ. *Ἀν*. Ζ', ϛ', 31· περὶ θέσεως τοῦ ἄρθρου ἴδε σ. 163. §. 105).—*ἔνθα θερίζειν καὶ ἐαρίζειν λέγεται βασιλεύς* (Ξ.)· οὕτω καὶ περὶ τῶν λοιπῶν.

§. 14. Ὡσαύτως καὶ τὰ τῆς ἕκτης τάξεως· *βαδίζειν καὶ τρέχειν* (Πλ.).—*βαίνειν ἐν ῥυθμῷ* (Πλ.).— *ἡσυχῇ βαδίζοντες* (Ξ.).—*βραδέως θέειν* (Πλ.).—*ἡ πονηρία θᾶττον θανάτου θεῖ* (Πλ.).—*περιπατεῖ ἐν μετρίῳ σχήματι* (Πλ.). — *ἔτυχον ἐν τῷ κήπῳ καὶ ἐγὼ τότε περιπατῶν* (Πλ.). Ἀλλὰ ὡς κινήσεως σημαντικὰ δέχονται ἰδιαιτέρως καὶ τοὺς προσδιορισμοὺς *πόθεν* καὶ *πόσε*, κατὰ τοὺς προεξηγηθέντας τρόπους· *βαδίσας Μεγαρόθεν* (Πλ.).—*τί οὐ βαδίζομεν παρ' αὐτόν*; (Πλ.)—*καὶ βὰς ὑπὸ γῆς ἔνθεν εἰς Ἄργος* (Σ.). — *τὸ κοῖλον Ἄργος βὰς φυγάς* (Σ.). — *προῦπτον εἰς ᾅδην στείχω* (Εὐρ. *Ἱππ*. 1366).—*δόμους στείχεις ἐμούς* (Σοφ.).—*στείχων δ' ἱκνοῦμαι τούσδε τοὺς χώρους* (Σ. *Τ*. 798). Οὕτω *φοιτῶν ἐπὶ τοὺς ἵππους καὶ τοὺς τούτων διδασκάλους* (Πλ.).—*πρὸς τὰς τοῦ γραμματικοῦ θύρας*

φοιτᾷ (Πλ. *Ἐρυξ.* 398).—*φεύγειν εἰς τὰ τείχη* (Ξ.).—*Κροῖσος ἐπὶ Σάρδεων ἔφευγεν* (Ξ. *Π.* Ζ', Β', 1), κτλ.

§. 15. Ἐπειδὴ τὸ *βαίνω*, *βαδίζω*, *θέω*, *τρέχω*, *φεύγω*, *φοιτῶ*, *χωρῶ πρός τι*, κτλ., ἐν τελευταίᾳ ἀναλύσει, σημαίνουσι *φέρομαι πρός τι*, τοῦτο δὲ εἶναι ῥῆμα μέσον, διὰ τοῦτο δυνατὸν εἰπεῖν ὅτι ταῦτα συγγενεύουσι πρὸς ἐκείνην τὴν τάξιν τῶν μέσων εἰς ἣν τὸ *φέρομαι* ἀνάγεται. Πολλὰ μάλιστα τούτων ἔχουσιν ἐπί τινων χρόνων μέσον σχηματισμόν, *βαίνω βήσομαι*, *βαδίζω βαδιοῦμαι*, *θέω θεύσομαι*, *τρέχω θρέξομαι*, *φεύγω φευξοῦμαι*, *πλέω πλευσοῦμαι*, κτλ. Πολλὰ δὲ ἔχουσι καὶ ἐπὶ ἐνεστῶτος ἀμφοτέρους τοὺς τύπους, *πολέω*, *πολεύω* καὶ *πολεύομαι*, versor.

§. 16. Ἀλλ' ἐπειδή, ἀφ' ἑτέρου, ὁ μὲν μέσος σχηματισμὸς εἶναι ἀνωμαλία, ὁποίαν ἔχουσι καὶ καθαρὰ μεταβατικά, *ἀκούω* καὶ *ἀκούσομαι*, *λαμβάνω* καὶ *λήψομαι*, *ἀγνοῶ ἀγνοήσομαι*, καὶ δὲν γνωρίζεται διαφορὰ σημασίας μεταξὺ τῶν δύο τούτων σχηματισμῶν· καὶ ἐπειδὴ τὸ μὲν *φέρομαι* καὶ *κινοῦμαι* γίνονται καὶ *φέρω* καὶ *κινῶ*, ἤτοι ἕτερον ἢ ἐμαυτόν, τὸ δὲ *βαδίζω* καὶ *τρέχω*, κτλ, μένουσι διὰ παντὸς εἰς τὸν αὐτὸν τύπον καὶ εἰς τὴν αὐτὴν σημασίαν, διὰ τοῦτο ἡ συγγένεια αὐτῶν, μέχρι ἑνὸς μόνου σημείου συνήθως ἐκτεινομένη, εἶναι πολλὰ μακρυνή. Δυνατὸν λοιπὸν νὰ ὀνομασθῶσιν, εἰ δοκεῖ, συγγενῆ τῶν μέσων, ἢ *ἰσόμεσα* καὶ *αὐτόμεσα*, οὐχὶ ὅμως κυρίως *μέσα*· non corpus, sed quasi corpus.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΕΝΝΑΤΟΝ.

Σύνταξις τῶν Μεταβατικῶν Ἐνεργητικῶν.

§. 1. Μεταβατικὰ ἐνεργητικὰ καλοῦμεν ἐκεῖνα τὰ ῥήματα τῶν ὁποίων ἡ φύσις εἶναι τοιαύτη ὥστε, ἅμα ἐκφωνηθέντα, ἐγείρουσιν εἰς τὴν ψυχὴν τοῦ ἀκούοντος τὸ ἐρώτημα τίνα ἢ τί, πρόσωπον δηλ. ἢ πρᾶγμα· σημαίνουσι λοιπὸν ἐνέργειαν πηγάζουσαν ἐξ ἑνὸς καὶ τελευτῶσαν εἰς ἕτερόν τι διάφορον τοῦ ἐνεργοῦντος ὑποκειμένου σημεῖον· ὅθεν ἀπαιτοῦσιν ἀπαραιτήτως τὸ ποιοῦν καὶ τὸ δεχόμενον τὴν ἐνέργειαν· *τῶν μαθημάτων πάλαι ἐπιθυμῶ* (Ξ.).—*ἄρεσκε πᾶσι καὶ σὺ μὴ σαυτῷ μόνον* (Μ.). — *ἡδονὰς θήρευε τὰς μετὰ δόξης* (Ισ.). Τὸ πρῶτον ὀνομάζεται, ὡς εἰς πᾶσαν ἄλλην τάξιν ῥημάτων,

ὑποκείμενον, τὸ δεύτερον ὀνομάζεται *ἀντικείμενον*· τὸ πρῶτον ἔχουσι τὰ μεταβατικὰ κοινὸν πρὸς πᾶσαν ἄλλην τάξιν ῥημάτων, τὸ δεύτερον ἔχουσι τὰ μεταβατικὰ ἰδιάζον.

§. 2. Ἐκ τῶν μεταβατικῶν ἐνεργητικῶν τινὰ μὲν ἀπαιτοῦσιν ἓν μόνον ἀντικείμενον, οἷον *τυγχάνει ταφῆς* (Πλ.).—*πειθαρχεῖν τοῖς νόμοις δεῖ* (Ἀρφ.). —*πολύγονος δ' ἐστὶν οὕτως* (ὁ λαγὼς) *ὥστε τὰ μὲν τέτοκε, τὰ δὲ τίκτει, τὰ δὲ κύει* (Ξ. *Κυνηγ*. Ε, 13)· τινὰ δὲ ἀπαιτοῦσι δύο, ὡς *λῦσόν με δεσμῶν* (Εὐρ.).—*αἱ σειρῆνες τὰς χεῖρας οὐδενὶ προσέφερον* (Ξ.).—*οἱ Πέρσαι διδάσκουσι τοὺς παῖδας τὴν δικαιοσύνην* (Ξ.). Ἐκ τούτου λοιπὸν οἴκοθεν διαιροῦνται εἰς δύο κλάσεις, εἰς τὰ δεχόμενα ἓν μόνον καὶ εἰς τὰ δεχόμενα διπλοῦν ἀντικείμενον. Καλοῦμεν δὲ, συντομίας χάριν, *μονόπτωτα* μὲν τὰ πρῶτα, *δίπτωτα* δὲ τὰ δεύτερα.

§. 3. Ἐπειδὴ τὸ ἁπλοῦν ἀντικείμενον πρέπει νὰ ἐκφρασθῇ διὰ μιᾶς τῶν πλαγίων, αἱ δὲ πλάγιαι εἶναι τρεῖς, γενική, δοτικὴ καὶ αἰτιατική, ἕπεται ὅτι καὶ τὰ μονόπτωτα μεταβατικὰ πρέπει νὰ ὑποδιαιρεθῶσιν εἰς τὰ ἐκφέροντα τὸ ἀντικείμενον διὰ γενικῆς, εἰς τὰ ἐκφέροντα αὐτὸ διὰ δοτικῆς, καὶ εἰς τὰ δι' αἰτιατικῆς. Τοῦτο δὲ λέγεται, ὡς καὶ ἐπὶ τῶν ὀνομάτων, ὅτι τὰ δεῖνα ῥήματα συντάσσονται μετὰ γενικῆς, μετὰ δοτικῆς, μετὰ αἰτιατικῆς.

Μονόπτωτα μεταβατικὰ μετὰ γενικῆς συντασσόμενα.

§. 4. Ἐπειδὴ ἐπὶ τῆς ἐξ ὀνομάτων εἰς ῥήματα μετατροπῆς γίνονται, ὡς εἴδαμεν, μεταβολαί, διότι τινὰ μὲν ἐξ αὐτῶν ἀνήκουσιν εἰς τὰ προεξηγηθέντα οὐδέτερα, τινὰ δὲ μεταβαίνουσιν εἰς τὰ αἰτιατικοσύντακτα, τινὰ δὲ ἄλλα εἰς τὰ δίπτωτα, διὰ τοῦτο μένουσιν ὀλιγώτεραι κλάσεις ῥημάτων μετὰ ἁπλῆς γενικῆς συντασσομένων παρ' ὅ τι εἶναι ὀνόματα γενικοσύντακτα, καὶ ταύτας τώρα πρέπει νὰ ἐξετάσωμεν. Καὶ ἐνταῦθα μὲν περιλαμβάνομεν ἀδιαφόρως ἐνεργητικὰ καὶ ἀποθετικὰ τὰ ὁποῖα ἐν γένει, κατὰ τὰ ἀνωτέρω (σ. 222, §. 2), εἶναι ὡς ἐνεργητικὰ εἰς *μαι*, ὡσαύτως καί τι μέσον συγγενὲς ἐν τοῖς παραδείγμασι, διὰ τὸ ἀδιάφορον ἐπὶ τοῦ παρόντος, κατωτέρω δὲ πραγματευόμεθα περὶ αὐτῶν ἰδιαιτέρως καὶ ἐκ προθέσεως.

§. 5. Μετὰ γενικῆς συντάσσονται τὰ *οἰκειότητος* καὶ *ἀλλοτριότητος* σημαντικὰ ἐπίθετα (σ. 55. ά). Ἄλλως δὲ τὰ ἐκ τούτων ῥή-

ματα· οἰκειῶ τινα καὶ οἰκειοῦμαί τινα Ὡσαύτως καὶ τὰ ἀλλοτριοῦμαί τινος καὶ ἀλλοτριῶ τινά τινος, ἀλλὰ τὸ μὲν πρῶτον, ἀλλοτριοῦμαι, μετέβη εἰς τὰ παθητικὰ ἢ μέσα, τὸ δὲ δεύτερον εἰς τὰ διπλοῦν ἀντικείμενον δεχόμενα· τὸ δὲ ξένως ἔχω τινὸς εἰς τὰ οὐδέτερα.

§. 6. Συντάσσονται μετὰ γενικῆς τὰ πληρώσεως, μετοχῆς, κατοχῆς καὶ κράτους σημαντικὰ ἐπίθετα καὶ τὰ ἐναντία τούτων (σ. 55. ϐ'). Ὡσαύτως καὶ πληροῦμαι καὶ ἐμπίπλαμαί τινος, ἀλλὰ ταῦτα μεταϐαίνουσιν εἰς τὰ παθητικὰ ἢ μέσα· τὸ στερῶ τινά τινος εἰς τὰ διπλοῦν ἀντικείμενον δεχόμενα· στεροῦμαί τινος εἰς τὰ παθητικὰ ἢ μέσα, στέρομαί τινος εἰς τὰ ἀποθετικά· καθαρεύω τινὸς εἰς τὰ οὐδέτερα, κατέχω τι μεταϐαίνει εἰς τὰ μετὰ αἰτιατικῆς συντασσόμενα.

§. 7. Ἀνήκουσι δὲ ἐνταῦθα τὰ ἀνθρώπου ψυχὴ τοῦ θείου μετέχει (Ξ. Ἀπ. Δ', γ', 14)—πολέμου καὶ μάχης μεταλαγχάνειν (Πλ. Γοργ. ἀρχ.). — τὸ ἀνθρώπινον γένος μετείληφεν ἀθανασίας (Πλ. Ν. Δ', 721).— πάντες κεκοινωνήκατε τῆς φιλοσόφου μανίας (Πλ. Συμπ. 218).—ὁ Μίνως τῆς νῦν ἑλληνικῆς θαλάσσης ἐπὶ πλεῖστον ἐκράτησε καὶ τῶν Κυκλάδων νήσων ἦρξεν (Θ. Ά, 4)—τὸ κρατεῖν ἡδονῶν καὶ ἐπιθυμιῶν (Πλ. Συμπ. 196).

§. 8. Συντάσσονται μετὰ γενικῆς τὰ ἐμπειρίας καὶ ἀπειρίας σημαντικὰ ἐπίθετα (σ. 56. γ'). Ταῦτα, ῥηματικῶς ἐκφερόμενα, λαμϐάνουσιν αἰτιατικήν· γιγνώσκω, οἶδα, ἐπίσταμαι, ἀγνοῶ ταῦτα, κτλ.

§. 9. Συντάσσονται μετὰ γενικῆς τὰ ἐπιμελείας καὶ ἀμελείας, φροντίδος καὶ ἀφροντισίας ἤτοι ὀλιγωρίας σημαντικὰ ἐπίθετα (σ. 56. δ'). Ὡσαύτως καὶ τὰ ἐκ τούτων ῥήματα· ἡ τοῦ θεοῦ φρόνησις ἅμα πάντων ἐπιμελεῖται (Ξ.).— ἑαυτοῦ κήδεται ὁ προνοῶν ἀδελφοῦ (Ξ. Π. Ή, ζ', 15).—τοῖς σπουδαίοις οὐχ οἷόν τε τῆς ἀρετῆς ἀμελεῖν (Ἰσ.).—τῶν ἐπιεικεστάτων μᾶλλον ἄξιον φροντίζειν (Πλ.). — θαυμαστὸν εἶγε οἱ ψόγου ἀφροντιστεῖν καὶ ἀναισχυντεῖν ἐθιζόμενοι οὗτοι αἰσχύνονται αἰσχρόν τι ποιεῖν (Ξ. Συμπ. Ή, 33).—μηδενὸς ὀλιγωρεῖτε μηδὲ καταφρονεῖτε τῶν προστεταγμένων (Ἰσ. Νικοκλ. ιϐ').

§. 10. Συντάσσονται μετὰ γενικῆς τὰ ἐπιτυχίας καὶ ἀποτυχίας σημαντικά (σ. 56. έ). Ὡσαύτως καὶ τὰ ἐκ τούτων ῥήματα· δικαιότατον μὴ τοὺς ἀνομοίους τῶν ὁμοίων τυγχάνειν (Ἰσ.).—τιμῆς τῆς προσηκούσης παρ' ἑκάστῳ τῶν χρωμένων λαγχάνει (Πλ.).— πρέπει τοὺς παῖδας τῆς φιλίας τῆς πατρικῆς κληρονομεῖν (Ἰσ.). — αἱ

διὰ καρτερίας ἐπιμέλειαι τῶν καλῶν τε καὶ ἀγαθῶν ἔργων ἐξικνεῖσθαι ποιοῦσιν (Ξ.). — *εὐνοίας, δικαιοσύνης, ἐπιμελείας ἐφικέσθαι* (Δ.).—*δεῖ θνητὸν ὄντα τῆς τῶν θεῶν στοχάσασθαι διανοίας* (Ἰσ. *Δημ.* ιβ'). — *πάντες ἀποτυγχάνουσι τοῦ δοκεῖν εἶναι δίκαιοι* (Πλ.).— *τῶν δικαίων οὐδενὸς ἀτυχήσεις*. Κατὰ τὰ ἄνω δὲ καὶ τὰ *ἀντέχεσθαι, ἀντιλαμβάνεσθαι, ἀντιποιεῖσθαι, μεταποιεῖσθαι*, κτλ.

§. 11. Συντάσσονται μετὰ γενικῆς τὰ *μνήμης* καὶ *λήθης* σημαντικὰ (σ. 56. ς'). Ὡσαύτως καὶ τὰ ἐκ τούτων ῥήματα· *προσήκει τοῦ συμφέροντος ἐνθυμεῖσθαι* (Ἰσ.). — *τῆς ἀρχῆς μνημονεύομεν* (Ἰσ.). —*ἄνθρωπος ὢν μέμνησο τῆς κοινῆς τύχης* (Γν.). —*τοῦ ἐπικρεμασθέντος ποτὲ δεινοῦ μὴ ἀμνημονεῖτε* (Θ.).—*οὐδὲν θαυμαστὸν καὶ τῆς σωφροσύνης ἐπιλαθέσθαι* (Ξ. *Ἀπ.* Α, Β, 21).

§. 12. Συντάσσονται μετὰ γενικῆς τὰ *φειδοῦς* καὶ *ἀφειδίας* σημαντικὰ (σ 56. ζ'). Ὡσαύτως καὶ τὰ ἐκ τούτων ῥήματα· *τοῦ Ἑλληνικοῦ γένους φείδεσθαι* (Πλ.). — *φείδου μηδὲν ὥσπερ ἐννοεῖς* (Σ. *Αἴ.* 116).—*εἴ τις τοῦδ' ἀφειδήσοι πόνου* (Σ. *Ἀντ.* 414).

§. 13. Συντάσσονται μετὰ γενικῆς τὰ *χωρισμοῦ, διαιρέσεως* καὶ *ἀπομακρύνσεως* σημαντικὰ (σ. 56. η'). Τὰ ἐκ τούτων ῥήματα μεταβαίνουσιν ἢ εἰς τὰ παθητικὰ καὶ μέσα ἢ εἰς τὰ διπλοῦν ἀντικείμενον δεχόμενα· *πᾶσα ἐπιστήμη χωριζομένη δικαιοσύνης καὶ τῆς ἄλλης ἀρετῆς πανουργία οὐ σοφία φαίνεται* (Πλ. *Μενέξ.* 247) — *τούτους τῆς ἄγαν κολακείας ἐπισχήσετε* (Δ.), *καὶ ἐὰν νῦν ἐπίσχωσι τῆς τειχίσεως* (Ξ *Ἑλλ.* ς', ε, 4) = ἐπίσχωσιν ἑαυτοὺς ἤτοι ἐπίσχωνται.

§ 14. Συντάσσονται μετὰ γενικῆς τὰ *ἀνταλλακτικὰ* καὶ *τιμήματος* σημαντικὰ (σ. 56. θ'). Καὶ τούτων τὰ ῥήματα μεταβαίνουσιν εἰς τὰ διπλοῦν ἀντικείμενον δεχόμενα· *ὠνοῦμαί τι χρημάτων*. — *ὅταν δέῃ ἀργυρίου πρίασθαι ἢ ἀποδόσθαι ἵππον* (Πλ. *Πολ.* Α, 333).—*ὀλίγου δὴ καὶ θανάτου* (αὐτὸν) *ἐτίμησαν* (Πλ. *Γοργ.* 516).

§. 15. Συντάσσονται μετὰ γενικῆς τὰ *ἀρχικὰ* καὶ *ὑπαρχικὰ* (σ. 57. ια')· καὶ τούτων τὰ ῥήματα συντάσσονται μετὰ γενικῆς· *φίλος ἀγαθός ἐστιν ὅστις ἄρχει γαστρός τε καὶ φιλοποσίας καὶ λαγνείας καὶ ὕπνου καὶ ἀργίας* (Ξ. *Ἀπ.* Β', ς', 1). — *ἡγεμονεύει ἁπάντων ἡ ἐν ἀνθρώποις διάνοια* (Δ.). — *ἀλήθεια πάντων ἀγαθῶν ἡγεῖται* (Πλ.).— *Ἔρως τῶν θεῶν βασιλεύει* (Πλ.). — *Πολυκράτης Σάμου τυραννεῖ* (Θ). — *ἄλλος ἄλλου δεσπόζειν ἀξιοῖ* (Πλ.). — *Λάχης*

ὁπλιτῶν καὶ ἱππέων ἐστρατήγει (Δ.). — *Λαομέδων πλοίων ἐναυάρχει* (Δ.).— *ἐσατράπευε τῆς χώρας* (Ξ.). — *διὰ πολέμου πάντων κυριεύειν* (Ξ.).—*τῆς ἐμῆς ψυχῆς ἡνιοχεύεις* (Ἀνακρ.).

§. 16. Συντάσσονται μετὰ γενικῆς τὰ *διαφορικά*, τὰ *παραθετικὰ καὶ τὰ ἀνάλογα τῶν παραθετικῶν* (σ. 57. ιϐ. ιγ'. ιδ'). Ὡσαύτως καὶ τὰ τούτων ῥήματα, εἴτε μένουσιν εἰς τὰ οὐδέτερα, εἴτε εἰς τὰ μονόπτωτα μεταϐατικά, εἴτε εἰς ἄλλην τάξιν μεταϐαίνουσιν· *διαφέρει πάμπολυ μαθὼν μὴ μαθόντος* (Πλ.). — *ἡττᾶσθαι τῶν φίλων* (Ἰσ.).—*Παυσανίας ὑστέρησε τοῦ Λυσάνδρου* (Ξ. *Ἑλλ.* Γ', έ, 25)· οὕτως *ὑπερέχειν*, *ὑπερφέρειν*, *προφέρειν*, *περιγίγνεσθαι*, *περιεῖναι*, κτλ. Ὡσαύτως *ὁ ἄδικος ἀξιοῖ τοῦ δικαίου πλεονεκτεῖν*; (Πλ. *Πολ.* Ά, 349)—*μειονεκτοῦμεν* (ἡμεῖς οἱ τύραννοι) *τῶν ἰδιωτῶν* (Ξ. *Ἱέρ.* Ά, 23). Οὕτως *ἐλαττοῦσθαι*, *μειοῦσθαι*, *λείπεσθαί τινος*, κτλ. Ὡσαύτως *ἀριστεύειν*, *καλλιστεύειν*, *κρατιστεύειν*, *πρωτεύειν*, καὶ τὰ ὅμοια.

§. 17. Εἰς ταῦτα προστίθενται ἀκόμη· 1. *Τὰ ἀπολαυστικά*, τὰ ὁποῖα προκύπτουσιν ἐκ τῶν πληρωτικῶν· *πεινήσας τῶν ἡδίστων σίτων τεύξεται, καὶ διψήσας τῶν ἡδίστων ποτῶν ἀπολαύσεται* (Ξ. *Π.*Ζ',έ,81).—*τερπνῶν ὕμνων ἀπολαύειν* (Εὐρ.*Ἰφ.* Τ. 454). 2. *Τὰ ἐφετικά· τί τῆς κακίστης δαιμόνων ἐφίεσαι φιλοτιμίας*; (Εὐρ.)—*τὸ ἀνόμοιον ἀνομοίων ἐπιθυμεῖ καὶ ἐρᾷ* (Πλ.).—*ἡ ὀλιγαρχία φιλαρχία τίς ἐστιν ἰσχυρῶς κράτους γλιχομένη* (Θ.).—*Σωκράτους ὠρεχθήτην* (Ξ.). — *ὀρέγομαι ἀεὶ πλειόνων* (Ξ.)· ἀλλὰ *φιλῶ τινά* (σ. 207, §. 9). Ὡσαύτως *πεινῶσι τοῦ ἐπαίνου* (Ξ.). — *ἐλευθερίας διψῆν* (Πλ.). — *ἀρετῆς ἀμφισϐητεῖν* (Ἰσ.). 3. *Τὰ ἐνάρξεως καὶ λήξεως σημαντικά· ἀρχέτω τις λόγου* (Εὐρ.)=ἄς κάμῃ τις ἀρχήν, ἵνα ἀκολουθήσῃ ἄλλος.—*ἄρχεται λόγου*=κάμνει ἀρχὴν ἵνα προχωρήσῃ τὸ αὐτὸ πρόσωπον.—*ἦρξω τοῦ λόγου ψευδῶς* (Εὐρ.). — *λῆγε τῶν πόνων* (Ἰσ.). — *λήγει τῆς ὀδύνης* (Πλ.). 4. *Τὰ τῆς ἀφῆς, ὀσφρήσεως, ἀκοῆς καὶ γεύσεως σημαντικὰ* μετὰ τῶν συγγενῶν· *οὔτε πυρὸς οὔτε ἔρωτος ἑκὼν εἶναι ἅπτομαι* (Ξ.). — *πυρὸς θιγεῖν* (Ξ.). — (Ξ.). — *ἤθους δικαίου φαῦλος οὐ ψαύει λόγος* (Μ.). — *κρομμύων ὀσφραίνομαι* (Ἀρφ. *Β.* 654).—*ὄνος λύρας ἤκουε καὶ σάλπιγγος ὗς* (Ἰσ.). — *εὐνοϊκῶς ἀκροάσασθε τῶν λεγομένων* (Δ.)· οὕτω καὶ τὸ μέτον *γεύσασθαι μέλιτος* (Πλ.), καὶ τὸ ἀποθετικὸν *φωνῆς, κραυ-*

γῆς, *ψόφου, θορύβου, ἡδονῆς, βοηθείας*, κτλ, *αἰσθάνεσθαι* (Ξ.).

§. 18. Ὡσαύτως εἰς τὰ μετὰ γενικῆς συντασσόμενα προστίθενται καὶ πολλὰ ῥήματα ἐκ προθέσεων σύνθετα, καὶ ἄλλων μέν, ὡς τῆς *ἀπό, ἐκ* ἢ *ἐξ, πρὸ* καὶ *ὑπὲρ*, μάλιστα δὲ τῆς *κατά· οὐδενὸς χρὴ πράγματος τὸν εὖ φρονοῦντ' ἀπογνῶναί ποτε* (Μ.). — *χρὴ μὴ καταφρονεῖν τοῦ πλήθους* (Ἰσ.).— *οὐδεὶς αὐτὸς αὑτοῦ κατηγόρηκε πώποτε* (Δ.).—*μή μου κατείπῃς πρὸς τοὺς ἄλλους* (Πλ. *Θεαιτ*.149)· οὕτω *καταγιγνώσκειν, καταδικάζειν, καταδιαιτᾶν, καταψηφίζεσθαι, καταψεύδεσθαι, καταλαλεῖν, καταγελᾶν, καταπτύειν τινός*, κτλ.

Μονόπτωτα μεταβατικὰ μετὰ δοτικῆς συντασσόμενα.

§. 19. Τὰ περὶ τῶν προηγουμένων ῥηθέντα ἰσχύουσι καὶ περὶ τούτων· συντάσσονται μετὰ δοτικῆς ἐν γένει, ἐκφράζουσι δηλ. τὸ ἄμεσον ἀντικείμενον διὰ τῆς τοιαύτης πτώσεως, ἐκεῖνα τὰ ῥήματα τὰ ὁποῖα περιέχουσιν ἐν ἑαυτοῖς τὴν ἰδέαν ὀνόματος μετὰ δοτικῆς συντασσομένου. Ἀλλὰ συμβαίνουσι καὶ ἐνταῦθα αἱ περὶ τῶν ἄλλων σημειωθεῖσαι ποικιλίαι, ἄλλων κλάσεων ἀλλαχόσε μεταβαινουσῶν καὶ ἄλλων προστιθεμένων.

§. 20. Ἀκολουθοῦντες δὲ τὴν τάξιν τῶν δοτικοσυντάκτων ὀνομάτων εὑρίσκομεν τὰ ἑξῆς ῥήματα μετὰ δοτικῆς ἐν γένει συντασσόμενα· τὰ *ταυτότητος, ὁμοιότητος καὶ συμφωνίας* σημαντικά, ὡς τὰ ὅμοια ὀνόματα (σ. 83. ά). Ἀλλὰ τινὰ μὲν τούτων μένουσιν εἰς τὰ οὐδέτερα, τινὰ δὲ μεταβαίνουσιν εἰς τὰ δίπτωτα, καί τινα εἰς τὰ παθητικὰ καὶ μέσα· σκιαῖς ἐοικότες (Πλ.). — *εἴπερ γέ τοι τοῖς πᾶσι καλοῖς καὶ τοῖς βελτίστοις εἰκάζω αὐτόν, ἐπαινοῦντι μᾶλλον ἢ λοιδορουμένῳ δικαίως ἂν εἰκάζοι μέ τις* (Ξ. *Σ*. ϛ',9). — *ἁρμονίᾳ τινὶ ἡ σωφροσύνη ὡμοίωται* (Πλ.).—*οὐκοῦν ἰσοῦμαι σφῷν ἐγὼ δυοῖν* τρίτος; (Σ. *Τ*. 581) κτλ

§. 21. Ἐνταῦθα δὲ ἀνήκουσι τὰ *ἰσοφαρίζειν τινὶ* (Ἰλ. Φ, 194). — *τί τάδε ἐκείνοις ὁμολογεῖ;* (Αἰσχ.). — *ὁμογνωμονῶ σοι τοῦτο* (Ξ. *'Απ*. Δ', γ', 16)=κατὰ τοῦτο. — *ἡ ψυχὴ ὁμοδοξεῖ τῷ σώματι* (Πλ. *Φαίδ*. 83).— *οἱ Ἀθηναῖοι διὰ τὸ ἀλλήλοις ὁμονοεῖν τὴν ἀρχὴν τῶν Ἑλλήνων κατειργάσαντο* (Ἀνδ.).—*τὰ ἔργα οὐ ξυμφωνεῖ τοῖς λόγοις* (Πλ.).—*οὐ γὰρ συνᾴδουσιν οὐδὲ συναρμόττουσιν ἀλ-*

λήλοις (Πλ.).—*οὗτος οὖν σοι ὁ λόγος ἐκείνῳ πῶς ξυνάσεται;* (Πλ. *Φ*. 92) οὕτω καὶ *φήμη οὐ κοινωνεῖ διαβολή* (Αἰσχ.).

§. 22. Συντάσσονται ἀκολούθως ἐν γένει μετὰ δοτικῆς τὰ ἑνώσεως, *μίξεως* καὶ *ἐπιμιξίας* σημαντικά (σ. 84. β')· *ἐπιμιγνύντες ἀλλήλοις* (Θ.).—*κακοῖς ὁμιλῶν αὐτὸς ἐκβήσῃ κακός* (Μ.). Ἀλλὰ τὰ πλεῖστα μεταβαίνουσιν εἰς ἄλλας τάξεις· *μίξας γυμναστικὴν ἰατρικῇ* (Πλ. *Πολ*. Γ', 406).—*πικρῷ γλυκὺ μεμιγμένον* (Πλ.).

§. 23. Μετὰ δοτικῆς συντάσσονται προσέτι τὰ *προσεγγίσεως* σημαντικά, κατὰ τὰ ὅμοια ὀνόματα (σ. 84. γ')· *ὁ Δάμων τῷ Προδίκῳ πολλὰ πλησιάζει* (Πλ.). — *ὅμοιον ὁμοίῳ ἀεὶ πελάζει* (Πλ.)· καὶ τὰ ἐξηγοῦντα τὴν ἰδέαν *τοῦ ἁρμόζοντος καὶ μὴ ἁρμόζοντος, τοῦ πρέποντος καὶ μὴ πρέποντος* (σ. 84. δ'). Ἀλλὰ ταῦτα μεταβαίνουσιν ἢ εἰς τὰ διπλοῦν ἀντικείμενον δεχόμενα, *ἁρμόζω τοῦτο ἐκείνῳ*, ἢ εἰς τὰ ἀπρόσωπα, *πρέπει σοι τοῦτο*, κτλ.

§. 24. Τὰ *περιποιητικὰ* καὶ *ἀντιπεριποιητικὰ* συντάσσονται ὡσαύτως μετὰ δοτικῆς, ὡς καὶ τὰ ὅμοια ὀνόματα (σ. 84. ε')· *δικαιοσύνη φύσει λυσιτελεῖ τῷ ἔχοντι* (Πλ.).—*ξένῳ μάλιστα συμφέρει τὸ σωφρονεῖν* (Μ.).—*δοῦλος πεφυκὼς εὐνόει τῷ δεσπότῃ* (Μ.). — *τί ἐςι τοῦ τοῖς φίλοις ἀρήγειν κάλλιον;* (Ξ. *Π*. Ά, ε', 13) — *χρὴ πάντας ἀμύνειν τῇ πόλει* (Θ.).—*μηδεμιᾷ δούλευε τῶν ἡδονῶν* (Θ.).—*ἐδόκει αὐτοῖς ὑπουργεῖν τοῖς Συρακουσίοις ἔργῳ* (Θ.).—*μακάριος ὅςτις μακαρίοις ὑπηρετεῖ* (Γν.).—*ἀντὶ τοῦ συνεργεῖν ἑαυτοῖς τὰ συμφέροντα, ἐπηρεάζουσιν ἀλλήλοις* (Ξ. *'Απ*. Γ', ε', 16). Ὡσαύτως *ἀλέξειν, ἀρέσκειν, βοηθεῖν, ἐπικουρεῖν, ἐπιβουλεύειν, ἐπιτιμᾶν, λοιδορεῖσθαι, μέμφεσθαι, φθονεῖν* καὶ τὰ ὅμοια.

§. 25. Ὡσαύτως καὶ τὰ ὡς *περιποιητικὰ* καὶ ὡς *ἀντιπεριποιητικὰ* ῥήματα, κατὰ τὰ ὅμοια ὀνόματα (σ. 85. ε')· *οἷα ἕκαστα ἐμοὶ φαίνεται, τοιαῦτα μέν ἐστιν ἐμοί, οἷα δὲ σοί, τοιαῦτα δ' αὖ σοί* (Πλ.).—*ὃς οὐδέν εἰμι καὶ τεθνηχ' ὑμῖν πάλαι* (Σ. *Φ*. 1030).

§. 26. Μετὰ δοτικῆς συντάσσονται τὰ *εὐπειθείας* καὶ *ὑποταγῆς* σημαντικὰ ῥήματα, ὡς καὶ τὰ ὅμοια ὀνόματα (σ. 85. ϛ').— *πολιτείαν ὁμοίαν στρατοπέδῳ πειθαρχεῖν ἐθέλοντι τοῖς ἄρχουσιν* (Ἰσ.). — *δίκαια ἂν πράττοι ὁ τοῖς νόμοις πειθόμενος, ἄδικα δὲ ὁ τούτοις ἀπειθῶν* (Ξ.).—*μὴ εἶξαι τοῖς πολεμίοις* (Ξ.). — *πᾶν πλῆθος καὶ πᾶς πλοῦτος ἀρετῇ ὑπείκει* (Πλ.).— *ἐξῆν τοῖς 'Αθηναίοις τῶν*

λοιπῶν ἄρχειν Ἑλλήνων, ὥστ' αὐτοὺς ὑπακούειν βασιλεῖ (Δ.). Ὡσαύτως *πᾶσι πιστεύειν* (Μ.).— *οἱ ἀπιστοῦντες τῇ ἑαυτῶν συνέσει ἀμαθέστεροι τῶν νόμων ἀξιοῦσιν εἶναι* (Θ. Γ', 37). — *νόμοις ἕπεσθαι τοῖς ἐγχωρίοις καλόν* (Σ. Ἀποσπ.).—*ξένος ὢν ἀκολούθει τοῖς ἐπιχωρίοις νόμοις* (Μ.).

§. 27. Ἐκ τῆς ἰδέας τῆς ἑνώσεως προκύπτει καὶ ἡ ἰδέα τῆς συμπλοκῆς. Ἐκ τούτου λοιπὸν καὶ *ἐρίζω, ἀμφισβητῶ, στασιάζω, πολεμῶ* καὶ τὰ ὅμοια συντάσσονται ὡσαύτως μετὰ δοτικῆς· *ἀξιῶ ὑμᾶς ἀλλήλοις περὶ τῶν λόγων ἀμφισβητεῖν μέν, ἐρίζειν δὲ μή* (Πλ.).—*σῶμα νοσῶδες στασιάζει αὐτὸ αὑτῷ* (Πλ.).—*τινὲς οὐ ταῖς πονηρίαις, ἀλλὰ ταῖς εὐπραγίαις πολεμοῦσιν* (Ἰσ.)· οὕτω καὶ *μάχομαι, διαγωνίζομαι, διαφέρομαι· οὐκ αἰσχρόν ἐστι τοῖς πονηροῖς διαφέρεσθαι* (Ξ.). Τῷ αὐτῷ δὲ λόγῳ καὶ *διαλέγομαι· οἱ σοφισταὶ τοῖς μὴ ἔχουσι χρήματα διδόναι οὐκ ἤθελον διαλέγεσθαι* (Ξ.).

§. 28. Ὡς πολλὰ ῥήματα δυνάμει τῆς προθέσεως μεθ' ἧς εἶναι συνθεμένα δέχονται τὴν γενικὴν (§. 18), οὕτω καὶ πολλὰ ἄλλα, διὰ τὸν αὐτὸν λόγον, δέχονται τὴν δοτικήν· *πολλάκις ἐντετύχηκα Ἀσπασίᾳ* (Πλ.).— *ἀγνώμονι κριτῇ περιτυχεῖν* (Ξ.). — *συντυγχάνειν πρεσβυτέρῳ* (Ξ.). Οὕτω καὶ *ἐγκυρεῖν, ἐγκαλεῖν, ἐπιτιμᾶν, ἀντιλέγειν, ἀνθίστασθαι, ἐναντιοῦσθαι*, κτλ· οὕτως *ἐγχειρεῖν, ἐμβάλλειν τοῖς πολεμίοις* (Ξ.).— *ἐνέδραις ἐμπίπτειν* (Ξ.). — *ἐπιχειρεῖν τοῖς πράγμασιν* (Ξ.).—*ὀρθῶς μοι ἐπέπληξας* (Πλ.).—*τοῖς θανοῦσιν ἐπεγγελῶν* (Ξ.). — *τὸ πρὸς χάριν ῥηθὲν ἐπισκοτεῖ τῷ καθορᾶν ὑμᾶς τὸ βέλτιστον* (Ἰσ. Συμμ. γ').—*ἐπιστρατεύειν τινί* (Θ.). —*συμβάλλειν τινί.—Σωκράτει συνδιατρίβειν* (Πλ.).—*μαινομένῳ δήμῳ συνεξάρχειν* (Πλ. Ἀξ. 358).

Μονόπτωτα μεταβατικὰ μετὰ αἰτιατικῆς συντασσόμενα.

§. 29. Τὰ ἄπειρα ἄλλα ῥήματα τὰ μὴ περιλαμβανόμενα εἰς τὰς δύο προηγουμένας τάξεις συντάσσονται μετὰ αἰτιατικῆς. Εἶναι δὲ ταῦτα τὰ κατ' ἐξοχὴν μεταβατικὰ τὰ ὁποῖα ἢ διαθέτουσιν οὕτως ἢ ἄλλως τὸ ἤδη προϋπάρχον, ὡς *κονιῶ τὰς ἐπάλξεις* (Θ.). — *λευκαίνω τὸ ὕδωρ* (Ὅμ.), ἢ παράγουσι τὸ μὴ ὑπάρχον, ὡς *ὁ θεὸς ἔκτισε τὸν κόσμον, ἔπλασε τὸν ἄνθρωπον*. Ἐκ τούτου δὲ τοῦ κυριωτέρου, ὡς σημαίνουσα τὸ αἴτιατόν, ὠνομάσθη ἡ πτῶσις αὕτη *αἰτια-*

τική, ὡς ἐκ τῆς δόσεως ἡ δοτική, καὶ διότι ἐμφαίνει τὸ γένος (*εἰμὶ τοιοῦδε ἢ τοιοῦδε γένους*) ἡ γενική.

§. 30. Εἰς πολλὰς καὶ διαφόρους τάξεις διαιρεῖ Θ ὁ Γαζῆς τὰ μετὰ αἰτιατικῆς συντασσόμενα ῥήματα· εἰς τὰ *σωματικῆς διαθέσεως*, οἷον *γυμνάζω*, *νίπτω*, κτλ· *εἰς τὰ ψυχικῆς καὶ ἠθικῆς διαθέσεως*, οἷον *ἀγαπῶ*, *φιλῶ*, κτλ· εἰς τὰ *σεπτικά*, οἷον *τιμῶ*, *σέβω*, *κολακεύω*, κτλ· εἰς τὰ *ὑπονοητικὰ καὶ δοξαστικὰ ἢ γνωστικά*, οἷον *νοῶ*, *κρίνω*, *οἶδα*, *οἴομαι*, *ὑφορῶμαι*, κτλ· εἰς τὰ *προαιρετικά*, οἷον *βούλομαι*, *προαιροῦμαι*, *ἐθέλω*, κτλ· εἰς τὰ *ζητητικά*, οἷον *ἐξετάζω*, *ἀνακρίνω*, κτλ· εἰς τὰ *ἐπικρατητικά*, οἷον *ἔχω*, *φυλάσσω*, *ἀναγκάζω*, κτλ· εἰς τὰ *προτρεπτικά*, οἷον *παρακαλῶ*, *προτρέπω*, κτλ· εἰς τὰ *κλητικά*, οἷον *φωνῶ*, *ὀνομάζω*, *καλῶ*, κτλ· εἰς τὰ *ἐπιστημονικά*, οἷον *οἰκονομῶ*, *σκυτοτομῶ*, *ἰατρεύω*, κτλ· εἰς τὰ *διακρουστικά*, οἷον *πλανῶ*, *ἐξαπατῶ*, κτλ· εἰς τὰ *διδασκαλικὰ ἢ διαθετικά*, οἷον *παιδεύω*, *σωφρονίζω*, *πείθω*, κτλ· εἰς τὰ *οἰκτικά*, οἷον *οἰκτίζω*, *ἐλεῶ*, κτλ· εἰς τὰ *ἱκετευτικά*, οἷον *ἀντιβολῶ*, *ἱκετεύω*, *γουνοῦμαι*, κτλ· εἰς τὰ *συμβολαίων σημαντικά*, οἷον *πωλῶ*, *ἀγοράζω*, κτλ· εἰς τὰ *φυσικά*, οἷον *γεννῶ*, *φύω*, *αὔξω*, κτλ.

§. 31. Οὔτε ἀκριβὴς οὔτε συστηματικὴ εἶναι ἡ τοιαύτη διαίρεσις, δεικνύει ὅμως τὴν μεγάλην ἔκτασιν τῶν μετὰ αἰτιατικῆς συντασσομένων ῥημάτων. Πάντα τὰ ῥήματα ταῦτα συντάσσονται μετὰ αἰτιατικῆς· *νίπτειν σφαγάς* (Εὐρ.).—*ὡς λύκοι ἄρν' ἀγαπῶσιν* (Πλ.).—*τοὺς τεκόντας σέβειν* (Πλ.).—*τί ἥδιον ἢ μηδένα ἀνθρώπων κολακεύειν;* (Ξ.)—*ἐνόησαν αὐτῶν τὴν πορείαν* (Ξ.).—*μεγάλα βούλεσθαι κακά* (Εὐρ.).—*ζητοῦσι τὸν τεκόντα* (Εὐρ.).—*φυλάττειν τὴν χώραν* (Πλ.).—*παρακαλεῖν τοὺς ἄλλους Ἕλληνας* (Δ.).—*Αἴαντα φωνῶ* (Σ.).—*τοὺς δούλους σχεδόν τι οἱ δοῦλοι τὰ πολλὰ ἰατρεύουσιν* (Πλ.). — *ἐξαπατᾷ σε Γοργίας* (Πλ.). — *ἔδοξε τοῖς Ἐφόροις σωφρονίσαι αὐτούς* (Ξ.).— *ἀλλ' οἴκτισον σφᾶς* (Σ.). — *ἱκετεύω σε τῶνδε γονάτων* (Εὐρ.). — *οἱ στρατιῶται ἠγόραζον τὰ ἐπιτήδεια* (Ξ.).—*ἡ πᾶσα γῆ ἔφυε ζῶα παντοδαπά* (Πλ.).—*χείρω καὶ βελτίω τούτων ἕκαστα ἀνάγκη φύειν καὶ ἐκτρέφειν τὴν γῆν* (Πλ. *Ν*. Ά, 848). Πολλὰ δὲ τούτων δέχονται καὶ διπλοῦν ἀντικείμενον, ὡς *παιδεύειν τινὰ μουσικήν*· πολλὰ ἄλλα ζητοῦσι συνήθως τὸ ἀπαρέμφατον, ὡς τὰ *προαιρετικά*, οἷον *θέλω λέγειν*, κτλ.

§. 32. Εἰς τὰ ἐπιδεικτικὰ πρέπει νὰ περιληφθῶσι καὶ τὰ ἐναντία τῶν ἐπαινετικῶν, τὰ ψεκτικά· *ἐπαινεῖν τινα καὶ ψέγειν τινά*. Ἐκφέρονται δὲ ταῦτα ὄχι μόνον κατὰ σύνθεσιν ἀλλὰ καὶ χωρὶς τιθεμένου τοῦ ῥήματος· *εὐλογῆσαι βουλόμεθα τοὺς πατέρας ἡμῶν* (Ἀρφ. *Ἱππ.* 565). — *ἐπίσταμαι εὖ λέγειν τὸν εὖ λέγοντα καὶ εὖ ποιεῖν τὸν εὖ ποιοῦντα* (Ξ. *Ἀπ.* Β', γ', 8).—*τὸν τεθνηκότα μὴ κακολόγει* (Γν.).—*μηδένα κακηγορείτω μηδείς* (Πλ.).— *ἵνα μή σε οἱ ἀγαθοὶ κακῶς λέγωσιν* (Πλ. *Εὐθυδ* 284).

§. 33. Τῆς αὐτῆς φύσεως εἶναι καὶ κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον ἐκφέρονται καὶ τὰ *εὐποιητικὰ καὶ κακοποιητικά, τὰ ὠφελείας καὶ βλάβης σημαντικά· ἐν τοῖς κακοῖσι τοὺς φίλους εὐεργέτει* (Μέν.). — *οἱ Μυσοὶ καὶ Πισίδαι κακουργοῦσι* (=κακοποιοῦσι) *τὴν βασιλέως χώραν* (Ξ.). — *τοὺς ἀγαθοὺς εὖ ποίει* (Ἰσ.).—*ῥᾷόν ἐστι κακῶς ποιεῖν ἀνθρώπους ἢ εὖ* (Πλ.).—*τοὺς ζῶντας εὖ δρᾷ* (Εὐρ.).— *ἀξιῶ μὴ τοὺς ἐναντίους οὕτω κακῶς δρᾶν ὥστε αὐτὸς τὰ πλείω βλάπτεσθαι*(Θ). Ὡσαύτως *τὰς ψυχὰς ὠφελεῖτε διδάσκοντες* (Ξ.).—*βλάπτει τὸν ἄνδρα θυμὸς εἰς ὀργὴν πεσών* (Μ.). Οὕτως *ὀνῆσαι, κακῶσαι, λωβᾶσθαι, σίνεσθαι, ἀδικεῖν, ὑβρίζειν, ἀλέξασθαι, ἀμύνεσθαι, τιμωρεῖσθαι, ἀμείβεσθαι, λοιδορεῖν*, κτλ.

§. 34. Εἰς ἡντιναδήποτε κλάσιν ἀναχθῶσιν, μετὰ αἰτιατικῆς συντάσσονται καὶ τὰ ῥήματα *θηρᾶν* καὶ *θηρᾶσθαι, θηρεύειν* καὶ *θηρεύεσθαι, διώκειν, φθάνειν, μιμεῖσθαι* καὶ *ζηλοῦν· χρὴ τὸ πλεῖστου ἄξιον θήρευμα φίλους θηρᾶν* (Ξ.). — *πολλῆς ἀνοίας καὶ τὸ θηρᾶσθαι κενά* (Σ. *Ἠλ.* 1055).—*ἡ κολακευτικὴ αἰσθομένη τῷ ἀεὶ ἡδίστῳ θηρεύεται τὴν ἄνοιαν καὶ ἐξαπατᾷ* (Πλ. *Γοργ.* 464). —*ὁ φθάσας τὸν μέλλοντα κακόν τι δρᾶν ἐπῃνεῖτο* (Θ.).—*μιμοῦ τὰ σεμνά, μὴ μιμοῦ κακοὺς τρόπους* (Μ). — *ζήλου τὸν ἐσθλὸν ἄνδρα καὶ τὸν σώφρονα* (Μ.).

§. 35. Συχνότατα δὲ ἐκφέρεται τὸ ἀντικείμενον κατ' αἰτιατικὴν σύστοιχον τῆς τοῦ ῥήματος φωνῆς ἢ ἀνάλογον τῆς ἐννοίας αὐτοῦ· *δεῖ τὸν στρατιώτην φοβεῖσθαι τὸν ἄρχοντα, εἰ μέλλει φυλακὰς φυλάξειν* (Ξ. *Ἀν.* Β', ϛ', 10). — *ἄρχειν ἀρχάς* (Ξ.). — *δουλείας δουλεύειν* (Πλ.). — *στρατείας ἐξῄεσαν* (Θ.). — *τὸν ἱερὸν πόλεμον ἐστράτευσαν* (Θ.). — *ἀγῶνα ἀγωνίζεσθαι*. — *μάχην μάχεσθαι*.— *θέαν θεᾶσθαι*.—*ἐπιμελεῖσθαι ἐπιμέλειαν*.—*ἔπαινον ἐπαινεῖν*.—

ψόγον ψέγειν.— *δικάζειν δίκας*, καί, κωμικώτερον, πρὸς ἀνάδειξιν μείζονα, *λῆρον ληρεῖς* (Ἀρφ. *Π*. 519). —*μανίας μαίνεσθε* (Ἀρφ.). Τοιαῦτα καὶ τὰ ἐπὶ τῶν οὐδετέρων παρατηρηθέντα, *ζῆν ζωήν*, *βίον ζῆν*, κτλ. τοιοῦτον δὲ καὶ τὸ *θάνατον ἀποθνήσκειν*, κτλ. Ἐν πᾶσι τούτοις ἡ ἐνέργεια ἤτοι τὸ ἀποτέλεσμα τοῦ ῥήματος περιέχεται εἰς τὴν αἰτιατικὴν τοῦ ἀντικειμένου· *νικῶ νίκην*=ποιοῦμαι νίκην.

§. 36. Ἐκ τούτου δὲ μετεφέρθη ἡ χρῆσις καὶ εἰς ἐκεῖνο ἐν ᾧ ἢ ἐφ' οὗ ἐνεργοῦν τὸ ὑποκείμενον κάμνει τὸ ἀποτέλεσμα· ὡς *νικᾶν νίκην*, οὕτω καὶ *νικᾶν μάχην* = ἐν μάχῃ νικᾶν ἢ νικητὴν εἶναι κατὰ τὴν μάχην· *σιτήσεις δίδοτε τοῖς τὴν μάχην νικήσασιν* (Αἰσχ.). Κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον καὶ *Κύλων Ὀλύμπια ἐνενικήκει* (Θ.), ἔνθα τὰ Ὀλύμπια ἐκφέρονται ὡς ἀντικείμενον, ἐν ᾧ κατ' ἀκριβοδῥημοσύνην εἶναι = *νικητὴς ἦν κατὰ τὰ Ὀλύμπια ἢ ἐν Ὀλυμπίοις*.—*Ἀνδροσθένης παγκράτιον ἐνίκα* (Θ. Ε, 49).

§. 37. Τοιαῦτα εἶναι καὶ τὰ *ψήφισμα νικᾷ Δημοσθένης* (Αἰσχ.). —*οἱ ῥήτορές εἰσιν οἱ νικῶντες τὰς γνώμας* (Πλ.).—*πρῶτος εἴσεισιν ὁ τὸ στάδιον ἁμιλλησόμενος* (Πλ.). — *ἠγωνίζοντο παῖδες μὲν στάδιον, δόλιχον δὲ Κρῆτες πλείους ἢ ἑξήκοντα ἔθεον, πάλην δὲ καὶ πυγμὴν καὶ παγκράτιον ἕτεροι* (Ξ. *Ἀν.* Δ', η, 27).— *ἀγωνίζεσθαι γραφὴν παρανόμων* (Δ.), κτλ.

§. 38. Τοιαύτης φύσεως εἶναι καὶ τὰ *θύειν Ἡράκλεια*, *θύειν εὐαγγέλια*, κτλ. *τὰ Ἡράκλεια ἐντὸς τείχους θύειν ἐψηφίζεσθε* (Δ.) = διὰ θυμάτων ἑορτάζειν τὰ Ἡράκλεια. Τοιαύτην συνεπτυγμένην ἔννοιαν περιέχουσι καὶ τὰ *ὁ πατὴρ γάμους εἱστίασεν* (Ἰσαῖος)= γάμους ἑορτάζων ἢ κατὰ γάμους εἱστίασε τοὺς κεκλημένους.—*ἠξίουν αὐτοὺς συμμαχίαν ὀμνύναι* (Ξ. *Ἑλλ.* Ζ', δ', 10)= ὀμνύντας συμμαχίαν ποιήσασθαι, δι' ὁρκωμοσίας.— *διώκειν δίκην* (Ἰσαῖος)=διώκειν τινὰ εἰς δίκην.—*πρεσβεύειν εἰρήνην* (Δημ.)=πρεσβευτὴν ὄντα ἤτοι διὰ πρεσβείας εἰρήνην ποιεῖσθαι.— *σπένδεσθαι ἀναίρεσιν*.— *σπένδεσθαι ἀναχώρησιν* (Θ. Γ', 24. 109. 114), καὶ τὰ ὅμοια. Τοιοῦτον καὶ τὸ ὁμηρικὸν *ὅρκια τάμνειν*.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΔΕΚΑΤΟΝ.

Συντακτικαὶ Ποικιλίαι.

§. 1. Κατὰ πολλοὺς λόγους γίνονται παραλλαγαὶ ἐκ τῶν προεξηγηθέντων τύπων καὶ ποικιλίαι συντακτικαί. Περὶ τούτου διεξοδικῶς ἐπραγματεύθην ἐν τῇ *Εἰσαγωγῇ εἰς τὴν Ἑλληνικὴν Σύνταξιν*, σελ. 296—327, καὶ ἔτι διεξοδικωτέρας πραγματεύσεως δι᾽ ἄλλην εὐκαιρίαν ἔχω ὕλην συνηγμένην, ἀλλ᾽ ἐπὶ τοῦ παρόντος ἀρκείτωσαν τὰ ἑξῆς.

§. 2. Πρῶτον καὶ κατ᾽ ἀρχὰς τὰ οὐδέτερα ῥήματα, ἐνεργητικῶς ἐκλαμβανόμενα, λαμβάνουσιν καὶ σύνταξιν ἐνεργητικῶν· *ζῶ καὶ ζῶ ζωήν*=διάγω· οὕτω *μένει ἐν θεῶν οἴκῳ μόνη* (Πλ.), καὶ *μυρίοι δέ με μένουσιν ἀσπιστῆρες* (Εὐρ. *Ἡρακλ.* 278) = περιμένουσιν.—*οἱ πελτασταὶ οὐκ ἔμειναν τοὺς ὁπλίτας, ἀλλ᾽ ἔθεον ἐπὶ τὸ στρατόπεδον* (Ξ. Ἀν. Δ΄, δ΄, 20).— *οὐδ᾽ ἂν οἱ πάντες σφενδονῆται μείνειαν πάνυ ὀλίγους ὁμόσε ἰόντας σὺν ὅπλοις ἀγχεμάχοις* (Ξ. *Π.* Ζ΄, ζ΄, 15)=ὑπομένειν, δέχεσθαι τὴν ὁρμήν.—*ἡ ἀκρασία οὐκ ἐᾷ καρτερεῖν οὔτε λιμὸν οὔτε δίψος* (Ξ).—*ὁμολογεῖται κρεῖττον εἶναι θαῤῥεῖν ἢ φοβεῖσθαι* (Ξ.). —*εἰ τὰς μάχας θαῤῥεῖτε* (Ξ.).—*οὔτε Φίλιππος ἐθάῤῥει τούτους, οὔθ᾽ οὗτοι Φίλιππον* (Δ.). Καὶ ἀντιστρόφως ἐνεργητικὰ ῥήματα, οὐδέτερα γινόμενα, δέχονται τὴν σύνταξιν τῶν οὐδετέρων· *ἔχω καλῶς, ἔχω κακῶς*, κτλ. Οὕτω μάλιστα πολλὰ τούτου σύνθετα, *ἀπέχειν, διέχειν*, (ἴδε κατωτέρω §. 52).

§. 3. Ἔπειτα τὰ ἀμετάβατα, μεταβατικὰ γινόμενα, δέχονται αὐτῶν τὴν σύνταξιν· ὅθεν ὄχι μόνον ἁπλῶς *ᾄδειν*, ἀλλὰ καὶ *ᾄδειν μέλος, ᾠδήν, διθύραμβον, καὶ ᾄδειν τὸν θεόν* (Πλ.)=δι᾽ ᾠδῆς ὑμνεῖν. —*οὐχ ὑπέμειναν ἀλλ᾽ ἔφευγον* (Ξ. *Ἀν.* Δ΄, δ΄, 20)—*τὴν λύπην φεύγετ᾽ ὡς κακόν* (Πλ.).—*τὸν θεῶν πόλεμον οὔτ᾽ ἂν φεύγων τις ἀποφύγοι οὔτ᾽ ἂν ἀποδραίη* (Ξ. *Ἀν.* Β΄, ἑ, 7).—*τὴν δραπέτιν τύχην δραπέτευε* (Ισ.)· οὕτω *πλεῖν καὶ πλεῖν τὴν θάλασσαν.—σπεύδειν καὶ σπεύδειν γάμους* (Εὐρ.)=ἐπισπεύδειν.

§. 4. Πολλὰ ἀμετάβατα γίνονται μεταβατικὰ δυνάμει τῶν προθέσεων· *τὸν τῆς Λήθης ποταμὸν διαβησόμεθα* (Πλ.).—*οἱ βάρβαροι διῆλθον ἅπασαν τὴν χώραν* (Πλ.).—*διαπλεῦσαι τὸν βίον* (Πλ.).—*πάντες τὰς Ἀθήνας ἢ παραπλέουσιν ἢ παρέρχονται* (Ξ. *Πόρ.* Α, ϛ).

—*περιέρχῃ τὴν πόλιν* (Αἰσχ.).—*καὶ σὺ ζῇς καὶ περιέρχῃ τὴν πόλιν, οὐκ ἄξιος ὤν* (Ἀνδ.)· ἐκ τούτου τὸ περιώνυμον τοῦ Κικέρωνος vivis et vivis, κτλ.—*περιΐστασθαι τὸν λόφον* (Ξ.)=περικυκλοῦν. Οὕτω *παριέναι καὶ ὑπερβαίνειν τὰ ἐχυρά* (Ξ.).—*ὑπερβάλλειν τὰ ὄρη* (Ξ.). —*διέρχομαι τοὺς θησαυροὺς τῶν πάλαι σοφῶν* (Ξ.), τὸ παρ' ἡμῖν διαβιβάζω.—*μετέρχεσθαι τὸν λόγον* (Πλ.)—*ὑπέρχεσθαι τὰς ἀρχάς* (Ξ.).—*παραβαίνειν τοὺς νόμους* (Ξ.).—*ὑπερβαίνειν τοὺς ὅρους* (Πλ.).—*ἐκβαίνει τὸν ὅρκον* (Πλ. *Συμπ.* 183).—*ὑποδύεσθαι, ὑφίστασθαι κίνδυνον.*—*οἱ πρόγονοι ὑπὲρ δόξης οὐδένα πώποτε κίνδυνον ἐξέστησαν* (Δ. *Λεπτ.* 460)=ἀπέφυγον.

§. 5. Ῥήματα συντασσόμενα μετὰ γενικῆς ἀπαντῶνται καὶ μετὰ δοτικῆς· *γυναικὸς ἀγαθῆς ἐπιτυχεῖν οὐ ῥάδιον* (Γν.).—*τὸ μὴ ζητοῦντα ἐπιτυχεῖν τινι τῶν δεόντων εὐτυχίαν οἶμαι εἶναι* (Ξ. *'Απ.* Γ', θ', 14)=περιτυχεῖν, ἐμπεσεῖν.—*βαρβάρων Ἕλληνας εἰκὸς ἄρχειν* (Εὐρ. *'Ιφ. Αὐλ.* 1400).—*βάρβαροι Ἕλλησιν ἄρξουσιν;* (Εὐρ.)

§. 6. Καὶ ἀντιστρόφως ῥήματα μετὰ δοτικῆς συντασσόμενα ἀπαντῶνται καὶ μετὰ γενικῆς, μεταπιπτούσης τῆς σημασίας· *τοιούτοις κακοῖς ἐντυγχάνειν* (Σ.).—*ἀλογίης τ' ἐνεκύρησε πολλῆς* (Ἡρ.Ζ',208). Τοῦτο δὲ οἱ μὲν ἀλογίῃ, οἱ δὲ ἀλογίῃσι διώρθουν, ἄλλοι δὲ ἔτρεπον τὸ *ἐνεκύρησεν* εἰς τὸ *ἐκύρησε*, καὶ τότε ἂν εἴη κατὰ τὸ (Ἡρ.Α',112) *βασιλητης τιμῆς κυρήσει.* Ἀλλὰ πάντα τὰ ἀντίγραφα ἔχουσιν *ἐνεκύρησε.* Συντάσσεται δὲ τὸ σύνθετον πολλάκις ὡς τὸ ἁπλοῦν· οὕτω καὶ (Ἡρ. Δ',140) *λελυμένης τῆς γεφύρας ἐντυχόντες.* Ἔστι δὲ τοῦτο=ἔτυχε παρὰ τῶν Σπαρτιατῶν ἀλογίας πολλῆς = ἐν πολλῇ ἀλογίᾳ ἐποιήσαντο=μεγάλως κατεφρόνησαν αὐτοῦ. Τοιαῦτα καὶ τὰ *ἐμοῦ κολαστοῦ προσέτυχεν* (Σ.*'Ηλ.*1463).—*προστυχόντι τῶν ἴσων* (Σ. 552), καλῶς παρὰ τοῦ σχολιαστοῦ ἑρμηνευόμενον· ἡ ἔννοιά ἐστι· *τυχόντι τῶν δικαίων*· ἐννοεῖ δὲ ἀμοιβὴν δικαίαν καὶ προσήκουσαν ἄλλως δὲ ὁ Βουττμᾶνος. — *συνέτυχον κακῶν ἀνδρῶν 'Ατρειδῶν* (Σ. *Φ.* 320), ὅπερ τινὲς εἰς τὸ *κακοῖν ἀνδροῖν Ἀτρείδαιν* ἔτρεπον. Ἀλλὰ καὶ ἀλλαχοῦ τοῦτο παρὰ Σοφοκλεῖ (Σ. 1482) *ἐναισίου δὲ συντύχοιμι*= μηδὲ πονηρῷ τινι συντύχοιμι (Σχολιαστής). Ἄλλα δὲ ὁ Πόρσων περὶ τῆς γενικῆς. Οὕτω δὲ καὶ *ἐπλησίαζον τῶν ἄκρων* (Ξ. *Π.* Γ', Ϛ', 8)=πλησίον τῶν ἄκρων ἐγίνοντο, approcher de, κλ. Ἀλλαχοῦ δὲ (*Π.* Ζ', γ', 16) μετὰ δοτικῆς, ὡς *ἐπλησίασε τῷ πάθει.*

Ὡσαύτως καὶ παρὰ Σοφοκλεῖ (*Τρ.* 117) *τῆςδε πάντας ἐμπελασθῆναι*, καὶ (*Τρ.* 748) *ἐμπελάζεται τἀνδρί*.

§. 7. Ἄλλα ῥήματα μετὰ γενικῆς συντασσόμενα ἀπαντῶνται καὶ μετὰ αἰτιατικῆς· *προσήκει τοῦ συμφέροντος ἐνθυμεῖσθαι* (Ἰσ.) = προσέχειν, μὴ ἀδιαφορεῖν.—*ἐνθυμοῦ τῶν εἰδότων* (Ξ.) = λάμβανε αὐτοὺς ὡς παράδειγμα.—*ἐγὼ ἐνθυμοῦμαι καὶ ταῦτα πάντα* (Ξ.) = ἐν θυμῷ τίθεμαι, συλλογίζομαι, σκέπτομαι, σταθμῶμαι. — *ἐνεθυμοῦντο τάς τε ἐν μάχαις συμφορὰς καὶ τοῦ Θεοῦ χρήσαντος* (Θ.).

§. 8. Ὡσαύτως *ἐν πᾶσι τοῖς ἔργοις οὐχ οὕτω τῆς ἀρχῆς μνημονεύομεν, ὡς τῆς τελευτῆς αἴσθησιν λαμβάνομεν* (Ἰσ.).—*ἐὰν τὰ παρεληλυθότα μνημονεύῃς, ἄμεινον περὶ τῶν μελλόντων βουλεύσει* (Ἰσ.).—*οὐκ ἀμνημονεῖ τὰς ὑποσχέσεις* (Δ.).—*τὰς τύχας τὰς κακὰς ἐπελάθοντο, τὰς δὲ κακὰς ἔσωζον* (Εὐρ. *Ἠλ.* 272). — *οὐ δεινοί ἐστε τοὺς ἀδικοῦντας μεμνῆσθαι* (Δ.).

§. 9. Οὕτω *λαγχάνειν τιμῆς* καὶ *λαγχάνειν μοῖραν*. Μετὰ αἰτιατικῆς μάλιστα, περὶ ἀρχῆς, δίκης καὶ τῶν τοιούτων ὄντος τοῦ λόγου· *τοὺς ἀτίμους οὐκ ἐᾷ ἀρχὴν λαχόντας ὁ νόμος ἄρχειν τῶν πέλας* (Γν.).—*χρὴ μηδενὶ λαχεῖν δίκην* (Πλ.). Σπάνιον δὲ καὶ ποιητικώτερον τὸ *τυγχάνειν* μετὰ αἰτιατικῆς· *τὰ καὶ τὰ τυγχάνειν* (Σ.).—*αἰτεῖς ἃ τεύξῃ* (Σ.).—*τεύξεται τὸ μὴ θανεῖν* (Σ. *Ἀντ.* 778). — *οὐ γὰρ ἂν τύχοις τάδε* (Εὐρ.). Ἀλλὰ καὶ παρὰ τοῖς πεζοῖς· *τὰς μετρίας ἐπιθυμίας ἐν ὀλίγοις ἐπιτεύξῃ* (Πλ.)—*ἐλάχιστα μὲν ἀποτετυχήκατε, πλεῖστα δὲ κατωρθώκατε* (Ξ. *Ἑλλ.* Ζ', ά, 5). Τὸ δὲ παρὰ Σοφοκλεῖ (Φιλ. 1329) *παῦλαν ἐντυχεῖν* εἰς τὸ *παῦλαν ἂν τυχεῖν* μετὰ πολλῆς τῆς πιθανότητος ἔτρεπεν ὁ Πόρσων.

§. 10. Τὸ *κρατεῖν* δέχεται μὲν γενικὴν ἐπὶ τῆς σημασίας τοῦ *ἐπικρατέστερον εἶναι, χαλινοῦν, ὑπὸ τὴν ἐξουσίαν ἔχειν· ἡ φύσις ἁπάντων τῶν διδαγμάτων κρατεῖ* (Μ.). — *γλώσσης μάλιστα πανταχοῦ πειρῶ κρατεῖν* (Μ.) = νὰ ὁρίζῃς τὴν γλῶσσάν σου. — *ἰσχὺς μὲν βίᾳ τῶν ἄλλων κρατεῖν δύναται, κάλλος δὲ καὶ τῆς ῥώμης αὐτῆς ἄρχειν πέφυκεν* (Ἰσ.). Ὡς δὲ λέγεται *ἄρχειν τινί*, οὕτω καὶ *ἀνδράσι καὶ Θεοῖσι κρατεῖν* (Ὅμ.).—*καὶ κρατέειν νεκύεσσιν* (Ὅμ.).

§. 11. Δέχεται δὲ αἰτιατικὴν ἐπὶ τῆς σημασίας τοῦ *καταπαλαίειν καὶ καταντικᾶν· τοὺς περὶ τῶν οἰκείων ἀμυνομένους μαχόμενοι τὰ πλείω κρατοῦμεν* (Θ.).—*Μεγάβυζον τούς τε Αἰγυπτίους*

καὶ τοὺς συμμάχους μάχῃ ἐκράτησεν (Θ.). Ὅθεν διὰ μὲν τῆς γενικῆς δηλοῦται τὸ ὑπέρτερον καὶ ἐγκρατῆ τινος εἶναι, διὰ δὲ τῆς αἰτιατικῆς ἡ κατανίκησις τῆς πραγματικῆς ἀντιστάσεως· ὅθεν λέγεται *κρατεῖν τῶν ἀνδρῶν* καὶ *κρατεῖν τοὺς ἄνδρας*, ἀλλὰ *κρατεῖν χωρίου, τῆς χώρας, τῆς θαλάσσης, θυμοῦ, ὀργῆς*, κτλ=ἔχειν τὸ κράτος.—*εἷς τοι δίκαιος μυρίων οὐκ ἐνδίκων κρατεῖ, τὸ θεῖον τὴν δίκην τε συλλαβών* (Εὐρ. *Ἀποσπ. Παλμ.*).

§. 12. Ὡσαύτως αἰτιατικὴν δέχεται τὸ κρατεῖν ἐπὶ τῆς σημασίας τοῦ *κατέχειν, βαστάζειν, οὐκ ἐᾶν φεύγειν ἢ κινεῖσθαι· κράτει με.—κρατῶ τὸν λύκον.—σκῆπτρα κρατεῖν.—γαστρός γε πᾶσαν ἡνίαν κράτει* (Γν.). — *τὰ νῦν προχωρήσαντα ἐκράτησαν* (Θ.). — *τὸ σὸν θάκημα καὶ τοὺς σοὺς θρόνους κρατοῦσιν* (Σ. Κ. 1380), αἱ Ἐρινύες. Οὕτω παρὰ τοῖς μετέπειτα *κρατεῖν τὴν παράδοσιν*.

§. 13. Τὸ *ἀκούω, ἀκροῶμαι, συνίημι, ἀποδέχομαι* καὶ *αἰσθάνομαι* δέχονται γενικὴν προσώπου· *νέος ὢν ἀκούειν τῶν γεραιτέρων θέλε* (Μ.).—*ἀκροᾶσθαι τῶν ἀπολογουμένων* (Ἰσ.).—*Ἕλληνες ὅσοι ἀλλήλων ξυνίεσαν ἐκλήθησαν* (Θ.). — *πρᾴως ἀποδεχώμεθα ἀλλήλων* (Πλ.).—*οὐκ αἰσθάνομαί σου ὁποῖον νόμιμον λέγεις* (Ξ.)· οὕτω καὶ *βούλομαί σου πυθέσθαι* (Ξ.).

§. 14. Δέχονται γενικὴν πράγματος τὸ *ἀκούω, ἀκροῶμαι, αἰσθάνομαι* καὶ *πυνθάνομαι*, ὅταν σημαίνηται μᾶλλον ἡ ἐνέργεια τοῦ ἀντικειμένου πρὸς τὸ ὑποκείμενον τὸ ὁποῖον, οἷον παθητικῶς, δέχεται αὐτήν· *ὄνος λύρας ἤκουε* (Γν.)—*εὐνοϊκῶς ἀκροάσασθε τῶν λεγομένων* (Δ.).—*οὐδεὶς ᾔσθετο ὀσμῆς* (Πλ.).—*τοῦ μέλους αἰσθάνονται* (Πλ.). — *χρῇ μοι τοιαῦθ' ὁ Φοῖβος ὧν πεύσει τάχα* (Σ. *Ἠλ.* 35). Δέχονται δὲ αἰτιατικὴν πράγματος, ὅταν ἀπ' ἐναντίας παρίσταται αὐτὸ τὸ ὑποκείμενον ὡς ἐνεργοῦν πρὸς παραγωγὴν τῆς τοῦ ἀντικειμένου ἐνεργείας· *τὰ σοὶ δοκοῦν ἡδέως ἂν ἀκούοιμι* (Πλ.).—*τούτους τοὺς λόγους ἀκροώμενος* (Πλ. *Ἀλκ.* Α', 132). — *οὐδ' ἄρα ἐπιστήμην ὑποδημάτων ξυνίησιν ὁ ἐπιστήμην μὴ εἰδώς* (Πλ. *Θεαιτ.* 147). Οὕτω καὶ *τὴν ἀπόκρισιν, τὴν ὑπόθεσιν, τοὺς λόγους ἀποδέξασθαι* (Πλ.).—*δοκοῦσι τὴν τοῦ ἔρωτος δύναμιν οὐκ ᾐσθῆσθαι* (Πλ.). Ἴδε τὸ ἑπόμενον κεφάλαιον. Ὡς δὲ περὶ τὸ *ἀκούω* οὕτω καὶ περὶ τοῦ *πνέω* καὶ *ὄζω*, ἡ μὲν γενικὴ δηλοῖ τὴν ὕλην ἐξ ἧς, ἡ δὲ αἰτιατικὴ τὸ παραγόμενον.

§. 15. Μετὰ μετοχῆς δὲ ὄντα καὶ ταῦτα, καὶ τὸ *μανθάνειν* καὶ τὸ *γιγνώσκειν*, φέρονται πρὸς γενικήν, ἡ ὁποία ἀποτελεῖ ὡς εἶδος γενικῆς ἀπολύτου· *λέγοντος ἐμοῦ ἀκροάσονται οἱ νέοι* (Πλ.).—*εὖ λέγοντος τοῦ δελφικοῦ γράμματος οὐ ξυνίεμεν* (Πλ. *Κρατ.* 435). —*μήτε ἐμαυτοῦ μήτε ἄλλου ἀποδέχεσθαι λέγοντος* (Πλ.).—*ἐπύθοντο τῆς Πύλου κατειλημμένης* (Θ. Γ', 6).— *εἰ γιγνώσκεις ἐμοῦ φθεγγομένου* (Πλ.). Ἄλλως δὲ καὶ μετὰ αἰτιατικῆς· *αἰσθανόμενος νεκροὺς κειμένους* (Πλ.).—*αἰσθόμενος Λαμπροκλέα τὸν πρεσβύτατον υἱὸν ἑαυτοῦ πρὸς τὴν μητέρα χαλεπαίνοντα* (Ξ. *Απ.* Β', Ϛ', 1).

§. 16. Ἄλλα ῥήματα μετὰ δοτικῆς συντασσόμενα ἀπαντῶνται καὶ μετὰ αἰτιατικῆς· *οὐ τοῖς ἄρχειν βουλομένοις μέμφομαι, ἀλλὰ τοῖς ὑπακούειν ἑτοιμοτέροις οὖσιν* (Θ.Δ',61).=ἐπιτιμῶ—*οὐδ' ἂν ὁ μῶμος τό γε τοιοῦτον μέμψαιτο* (Πλ.).=φαυλίζω, ψέγω. Οὕτω μετὰ αἰτιατικῆς ἀείποτε τὸ *διαμέμφομαι* καὶ *καταμέμφομαι*· *ἐμαυτὸν καταμέμφεσθαι* (Πλ. *Μέν.* 71,).—*οἱ Ἀθηναῖοι δεινοὶ ἦσαν ἐνοχλεῖν τοῖς ἄρχειν βουλομένοις* (Ξ.).=ἐνοχλήσεις παρέχειν.—*ἐάν τι ἐνοχλῇ ἡμᾶς, δεόμεθα τοῦ παύσοντος* (Ξ.)=καταπιέζῃ, κατατρύχῃ.

§. 17. Ῥήματα μετὰ αἰτιατικῆς συντασσόμενα ἀπαντῶνται καὶ μετὰ γενικῆς· *λαμπρὰ μὲν ἀκτὶς ἔβαλλε γαῖαν* (Εὐρ. *Ἰκ.* 650).— *βάλλει κύβους* (Πλ.).— *βάλλειν τοῦ σκοποῦ* (Πλ. *Σισ.* 391)=στοχάζεσθαι, ἐπιτυγχάνειν. —*μήτε τοὺς καλῶς τεθνηκότας θαυμάζετε* (Εὐρ.).—*τῶν κατηγόρων θαυμάζω οἱ ἀμελοῦντες τῶν οἰκείων τῶν ἀλλοτρίων ἐπιμελοῦνται* (Λυσ.).— *ἄγαμαι τὴν τούτου φύσιν* (Πλ.). — *ἄγαμαί σου, διότι οὐκ ἀργυρίου καὶ χρυσίου θησαυροὺς προείλου κεκτῆσθαι μᾶλλον ἢ σοφίας* (Ξ. *Απ.* Δ', Ϛ', 9).

§. 18 Ἄλλα ῥήματα, μετὰ αἰτιατικῆς συντασσόμενα, ἀπαντῶνται καὶ μετὰ δοτικῆς· *διέβαλλον* (τὸν Θηραμένην) *ὡς λυμαινόμενον τὴν πολιτείαν* (Ξ. *Ἑλλ.* Β', γ', 23).—*ψευδὴς διαβολὴ τὸν βίον λυμαίνεται* (Μ.) = φθείρει, ἀπόλλυσιν. — *λυμαινόμενον τοῖς μειρακίοις* (Ἀρφ.)· « ἀντὶ τοῦ *ἐνυβρίζοντα*· οὕτω παρ' Ἀττικοῖς σύνηθες, οὐχὶ τὰ *μειράκια λυμαινόμενον* » (Σχολιαστὴς ἐν Νεφ. 926.).— *ἐλυμήνατο τοῖς ὅλοις* (Δ.)=βλάβην ἐπήνεγκεν.

§. 19. Ἐνταῦθα ἀνάγεται καὶ τὸ *λοιδορῶ* καὶ *λοιδοροῦμαι*, ἐξ ὧν τὸ μὲν πρῶτον συνήθως μετ' αἰτιατικῆς, τὸ δὲ δεύτερον πάντοτε μετὰ δοτικῆς· *οὐ δίκαιον διὰ τοὺς ἀποκτείνοντας (ἀποκτιννύντας.*

Κορ.) οὓς οὐ δεῖ τὴν ἀνδρίαν λοιδορεῖν (Ἰσ. Νικ. Ϛ'). —λοιδορεῖ τοῦτο, τὸ δ' ἕτερον ἐπαινεῖ (Πλ.).—γυναῖκα μιμεῖται ἀνδρὶ λοιδορουμένην (Πλ. Πολ. Γ', 395). Καὶ διὰ μὲν τῆς αἰτιατικῆς ἐξηγεῖται ἡ ἐξευτέλισις τοῦ ἀντικειμένου, διὰ δὲ τῆς δοτικῆς τὸ μῖσος καὶ ἡ δυσμενὴς τάσις τοῦ ὑποκειμένου.

§. 20. Τὸ ὠφελῶ μετὰ δοτικῆς εἶναι ποιητικώτερον· τοῖς θανοῦσι πλοῦτος οὐδὲν ὠφελεῖ (Αἰσχύλ. Πέρσ. 844. Ἴδε καὶ Πρ. 344).—τοὺς φίλους ἐν τοῖς κακοῖς χρὴ τοῖς φίλοις ὠφελεῖν (Εὐρ. Ὀρ. 665). Θέλουσιν ὅτι ἐκ τοῦ Ἀριστοτέλους καὶ ἔπειτα ἀπαντᾶται καὶ παρὰ τοῖς πεζοῖς· ὠφελεῖ τοῖς ἐπιληπτικοῖς (Διοσκορ.). Ἀλλὰ καὶ παρ' Ἡροδότῳ, (Θ', 103), προσωφελέειν ἐθέλοντες τοῖς Ἕλλησι. Τὸ δὲ ἐκ Πλάτωνος, ἐν ἐπιστολαῖς, ἀναφερόμενον, ἀλλήλοις εἰς τὰ μέγιστα ὠφελεῖν, εἶναι λανθασμένον, ἀντὶ ἀλλήλους. Ἀλλ' ἐκ παντὸς τρόπου ἡ μετὰ δοτικῆς σύνταξις σπανιωτέρα, ἡ συνήθης εἶναι μετὰ αἰτιατικῆς· ἄνδρα δ' ὠφελεῖν (Σ. Τ. 314).—τοῦτο πλεῖστον ὠφέλησεν Ἑλλάδα (Εὐρ. Ἀνδρ. 672)—ὅπως κοσμῇ τε ἅμα καὶ ὠφελῇ τὴν πόλιν (Πλ. Ν. Ϛ', 763)· τὸ δὲ (Σ. Κ. 436) οὐδεὶς ἔρωτος τοῦδ' ἐφαίνετ' ὠφελῶν=οὐδεὶς ἐφαίνετο ταύτης τῆς ἐπιθυμίας βοηθητικός «τούτου τοῦ ἔρωτος οὐδείς με ἐποίει ἀπολαῦσαι, τοῦ ἀποθανεῖν δέ φησιν» (Σχολιαστής).

§. 21. Ἡ διαφορὰ τῆς συντάξεως προϋποθέτει πάντοτε διαφορὰν ἐννοίας, ἢ τοὐλάχιστον διάφορον ἔποψιν τοῦ πράγματος· τυγχάνειν τινός=μετὰ μόχθους καὶ ἀγῶνας εὑρίσκεσθαι τὸ ζητούμενον, μὴ ἀποτυγχάνειν τῆς ἐπιθυμίας, ὡς στοχάζεσθαι τοῦ σκοποῦ, εὐστοχεῖν.—τυγχάνειν τινί=ἐντυγχάνειν, κατὰ τύχην ἐμπίπτειν.—πείθεσθαί τινι=ὑπακούειν τινί, μὴ ἀπειθεῖν.— πείθεσθαί τινος=ὑπήκοον εἶναί τινος.—ἐμέο πείθεσθαι (Ἡρ. Α, 126. Ε, 123). —μὴ πειθώμεθα αὐτοῦ (Ἡρ. Ϛ', 12), κατὰ τὸ (Ἰλ. Κ, 57) κείνου πιθοίατο, ἀλλὰ τοῦτο διορθοῦσι κείνῳ. Τοῦτο δὲ ἐκ τῶν Ἰώνων μετέβη καὶ εἰς τοὺς Ἀττικοὺς ἐπί τινων· σφῷν πείθεσθαι (Θ. Ζ', 73). — πείθεσθαι γὰρ εἴθισμαι σέθεν (Εὐρ. Ἰφ. Αὐλ. 726). Ἄλλως δὲ ξένα ταῦτα τῶν Ἀττικῶν. Οὕτω λατρεύειν τινὶ=δουλεύειν, ὑπηρετεῖν (Σ. Τρ. 35). — Φοίβῳ λατρεύειν μὴ παυσαίμην. —τοῖς νόμοις λατρεύειν (Ξ. Ἀγησ. Ζ', 2)=πειθαρχεῖν, καὶ λατρεύειν τινὰ =θεραπεύειν, cultiver, servir.

§. 22. Ἐκ τῆς φύσεως τῶν πτώσεων ἐξηγεῖται πολλάκις ἡ διαφορὰ τῆς ἐννοίας. Εἰς τὸ *πλούτου σεσαγμένος* (Ξ. *Συμπ.* Δ', 64). —*τριήρης σεσαγμένης ἀνθρώπων* (Ξ. *Οἰκ.* Λ, 18) δηλοῦται ἡ πλήρωσις=πλήρης, φορτωμένος. Εἰς τὸ *ὕδατι σεσαγμένον* (Λουκ.) ἡ ὕλη ἐξ ἧς τὸ φορτίον γίνεται θεωρεῖται, τρόπον τινά, ὡς ὄργανον.—*χῶρος βρύων δάφνης, ἐλαίας, ἀμπέλου* (Σ. Κ, 16). — *ἕλκεσι βρύων* (Εὐρ. *Ἀποσπ.*).—*εὐωχεῖσθαι τοῦ λόγου* (Πλ.). — *ἑστιᾶσθαι εὐωδίᾳ* (Ξ.).

§. 23. Εἰς τὸ *ἐνοχλεῖν τινι* θεωρεῖται ἡ πρὸς τὸ ἀντικείμενον διεύθυνσις, εἰς τὸ *ἐνοχλεῖν τινα* θεωρεῖται τὸ ἀντικείμενον ὅλως διόλου διατιθέμενον καὶ ἀλλάσσον κατάστασιν· *λυμαίνεσθαι τῷ νεκρῷ* (Ἡρ.)=ἐφυβρίζειν.—*ὁ Ἐπαμινώνδας ἐνθυμούμενος ὅτι αὐτὸς λελυμασμένος τῇ ἑαυτοῦ δόξῃ ἔσοιτο* (Ξ.)=κηλῖδας ἔμελλεν ἐπενεγκεῖν. — *λυμαινόμενα γαστέρας καὶ κεφαλὰς καὶ ψυχάς* (Ξ.)= φθείρειν. — *ἄνδρα τὸν φανερῶς τὴν ὀλιγαρχίαν λυμαινόμενον* (Ξ.) = ἀνατρέποντα, καταλύοντα.

§. 24. Οὕτως *ἀρέσκειν τινί*=ἀρεστὸν γίγνεσθαι.—*εἴ τι σε τούτων ἀρέσκει* (Θ. Λ, 128)= ἀρεσκόμενον, στέργοντα καθιστάναι= εὐχαριστημένον=ἐάν σε εὐχαριστῇ, contenter, ἄλλως πάντα μετὰ δοτικῆς παρὰ Θουκυδίδῃ.—*στέργειν τὴν ἀλήθειαν* (Πλ.).—*στέρξω τῇ ἐμῇ τύχῃ* (Πλ.). — *ἀγαπᾶν τὸν πάππον*. — *τὰ χρήματα, τοῦτο*, κτλ. (Πλ.). — *ἀγαπᾶν τοῖς πεπραγμένοις* (Δ.)=ἀρκεῖσθαι.

§. 25. Ὡσαύτως εὑρίσκεται πολλάκις ἡ λεπτὴ διαφορὰ τῆς ἐννοίας ἐκ τῆς φύσεως τῶν προσλαμβανομένων προθέσεων, δυνάμει τῶν ὁποίων ἐξ ἁπλῶς διευθυντικοῦ εἰς ὅλως διόλου διαθετικὸν μεταποιούμενον τὸ ῥῆμα ἀπαιτεῖ, ἀντὶ δοτικῆς, αἰτιατικήν· *ὁμιλεῖν τινι*=διὰ συνομιλίας κοινωνεῖν τινι, καὶ *καθομιλεῖν τινα*=διὰ συνομιλίας καταφέρειν τινά.—*παλαίειν τινὶ* καὶ *καταπαλαίειν τινά*.— *μέμφομαί τινι* καὶ *τὴν ἐμὴν κόμην καταμέμφεται* (Ἀνακρ.). Παράδειγμα τούτοις τὰ γερμανικὰ **einem sagen** καὶ **einen besagen**, οἷον *λέγειν τινὶ* καὶ *λέγειν τινά*. — **einem Brief antworten** καὶ **einen Brief beantworten.—beschaden der Gesundheit** καὶ **beschädigen den Garten, das Haus.** Ὡσαύτως τὰ γαλλικὰ **courir à l'école, au palais, au marché,** καὶ **parcourir l'Asie, une province, un livre,** κτλ.

§. 26. Ἐκ τούτων καὶ ἄλλων ὁμοίων βοηθούμενος ὁ σπουδαστὴς

θέλει γένει, διὰ τῆς μελέτης, ἱκανὸς νὰ ἐξηγῇ τὴν διαφορὰν ἐν πολλοῖς. Ἀλλὰ κατὰ δυστυχίαν ἡ διαφορὰ εἶναι πολλάκις τοσοῦτον λεπτὴ ὥστε εὐκόλως διαφεύγει· *τοῦ δεινοῦ ἀμνημονεῖν* (Θ.). — *οὐκ ἀμνημονεῖ τὰς ὑποσχέσεις* (Δ.). — *ἐνθυμεῖσθαι τούτων καὶ ἐνθυμεῖσθαι ταῦτα*· ἐνίοτε δὲ καταντᾷ καὶ ἀμφίβολον εἰ ὅλως ὑπάρχει διαφορά.

§. 27. Πολλάκις τὸ ῥῆμα, καὶ μετὰ τῆς αὐτῆς προθέσεως συντιθέμενον, δέχεται διαφόρους πτώσεις· *οὐ χρὴ προσπαίζειν οἰκέταις* (Πλ.). — *Σωκράτης ἀεὶ προσέπαιζε τοὺς ῥήτορας*. — *οἱ ἡμῖν ἐπιστρατεύσαντες* (Θ.). — *οἱ Ἀμφικτύονες ἐψηφίσαντο ἐπιστρατεύειν ἐπὶ τοὺς Ἀμφισσέας* (Αἰσχ.). — *ἐπεστράτευσαν πόλιν* (Εὐρ. *Φ.* 292). Καὶ τοῦτο μὲν τὸ κατ' αἰτιατικὴν ἀπρόθετον σπανιώτερον καὶ ποιητικώτερον, ἀπαντᾶται ὅμως καὶ παρὰ Θουκυδίδῃ· *εἰώθασι τὸν ἡσυχάζοντα ἀδεέστερον ἐπιστρατεύειν* (Δ', 92)· ὡσαύτως καὶ *προσκαθέζεσθαι πόλιν* (Θ. Ά, 26)· ἀντιστρόφως δὲ *προσκυνῶ σε* (Ξ.). — *προσκυνεῖν θεούς* (Ξ.), *καὶ προσκυνεῖν τινι*, παρὰ τοῖς μεταγενεστέροις, *ὡς προσκυνεῖν τοῖς ἀγάλμασιν* (Ἡλ.). — *προσγελᾶν τινα* (Ἀρφ. *Εἰρ.* 595). — *καὶ προσμειδιᾶν τινι* (Αἰλ.).

§. 28. Ἐν τοῖς προηγουμένοις εἴδαμεν παραδείγματα, ἐν οἷς τὸ ῥῆμα δέχεται τὴν δεῖνα πτῶσιν, δυνάμει τῆς ἐν συνθέσει προσλαμβανομένης προθέσεως· *ὄρη πρόκειται τῆς χώρας*. — *ἅπαντα τῷ πλουτεῖν ἐσθ' ὑπήκοα* (Ἀρφ.) Ὡσαύτως καὶ εἰς τὸ *δίκαιον τῆς νῦν ἁμαρτίας ἀντιθεῖναι τὴν τότε προθυμίαν* (Θ. Γ', 56.) ἐτέθη ἡ γενικὴ δυνάμει τῆς προθέσεως, ἐν ᾧ τὸ ῥῆμα, ἐναντιότητα σημαῖνον, ἀπαιτεῖ δοτικήν· *τοῖς ἐκείνων τὰ ἡμέτερα ἀντιτιθέντες* (Πλ. *Ἀλκ. Α'*, 120). Ἀλλὰ εἰς τὸ *προσπαίζειν* δὲν ἤθελεν ἁρμόσει τοῦτο· διότι ἡ *πρὸς* καὶ μετὰ δοτικῆς καὶ μετὰ αἰτιατικῆς συντάσσεται, ἀλλὰ καὶ μετὰ γενικῆς· ὅθεν ἡ αἰτιατικὴ ἐτέθη, πολλῷ μᾶλλον, δυνάμει τῆς σημασίας, ὡς καὶ τὸ *προσκαθέζεσθαι*=προσκαθεζομένους πολιορκεῖν, κτλ.

§. 29. Καὶ ἐν τούτοις λοιπὸν δυνατὸν ἴσως μέχρι τινὸς προχωρῆσαι, ἐξεταζομένου ποῦ εἶναι ἐπικρατεστέρα ἡ δύναμις τῆς προθέσεως καὶ ποῦ ἡ τοῦ ῥήματος· ἀλλὰ πολλάκις ἡ λύσις καταντᾷ δυσκολωτέρα τῆς ἀπορίας. Διὰ τοῦτο, ὅταν ἀποβαίνῃ δύσκολος πᾶσα λόγου ἀπόδοσις, τὸ φρονιμώτερον εἶναι νὰ στρέφηται ἡ προσοχὴ περὶ

τὴν ἐπικρατοῦσαν χρῆσιν, νὰ ἐξετάζηται· α. ποῖον τὸ εὐχρηστότερον παρὰ τοῖς ἐνδόξοις τῶν συγγραφέων καὶ ποιητῶν, ποῖον παρὰ τοῖς μεταγενεστέροις, καὶ ἀντιστρόφως· β'. εἰ ἐπίσης τίθεται ἀδιαφόρως πραγματικὴ καὶ προσωπικὴ πτῶσις ἢ οὐχί· εἰ, π. χ., ὡς λέγεται *Τενέδοιο ἀνάσσειν*, λέγεται καὶ *Μυρμιδόνων ἀνάσσειν* ἢ μόνον *Μυρμιδόνεσσιν ἀνάσσειν*, κτλ. Ἀλλὰ ἡ δυσκολία τοῦ πράγματος δὲν πρέπει νὰ ἀποτρέψῃ τῆς ζητήσεως· *ὁ ζητῶν εὑρίσκει*.

§. 30. Ὄχι ὀλίγαι ποικιλίαι συντάξεως γίνονται καὶ δι' ἄλλους ἀκόμη λόγους· ὅταν, π. χ. ἀναλύηται ἡ δοτικὴ εἰς ἐμπρόθετον αἰτιατικήν, τὸ ὁποῖον ἐπεκράτησεν εἰς τὰς πλείστας γλώσσας τῶν νεωτέρων· *εἰπεῖν τινι—εἰπεῖν πρὸς ἑαυτόν* (Δ.).—*εἰπέ μοι τί χρήσῃ αὐτῷ;* (Ξ.).—*ἀλλ' ὡς πρὸς εἰδότα με σὺ τἀληθῆ λέγε* (Ἀρρ.). Καὶ τοῦτο μετά τινος διαφορᾶς, ὡς καὶ τὸ *εἰπεῖν τῷ δήμῳ καὶ εἰπεῖν ἐν τῷ δήμῳ* (Δ.)=ἐνώπιον τοῦ δήμου.

§. 31. Ὡσαύτως καὶ ὅτε προστίθεται πρόθεσις πρὸς μείζονα ἀνάπτυξιν τῆς ἐν αὐτῇ τῇ πτώσει ἐνυπαρχούσης ἐννοίας· *φροντίζειν τῶν νόμων.—τῶν νέων ἡδονῶν* (Πλ.).— *φροντίζειν ὑπὲρ τοῦ τοιούτου* (Πλ.). —*τὴν ψυχὴν καὶ περὶ τῶν ἐνθάδε καὶ περὶ τῶν ἐν Αἰγύπτῳ φροντίζειν* (Ξ.)· διάφορον δὲ τὸ *ἄρχεσθαί τινος* καὶ *ἄρχεσθαι ἔκ τινος*.

§. 32. Ὡσαύτως *ὅπλοις μάχεσθαι.—ἐν ὅπλοις μάχεσθαι* (Πλ.)—*ὁ τὸ στάδιον ἁμιλλησόμενος σὺν τοῖς ὅπλοις* (Πλ. Ν. Ϛ', 833).—*σὺν τούτοις* (τοῖς ὅπλοις) *μάχεσθαι* (Ξ.), ἔνθα τὰ ὅπλα θεωροῦνται ὡς πιστοὶ καὶ ἄξιοι ἑταῖροι.—*σὺν ἐκείνοις μαχώμεθα, καὶ μὴ μόνοι κινδυνεύσωμεν* (Ξ.)=μετ' ἐκείνων, ἐκείνους ἔχοντες συμμάχους.—*κἂν αὐτὸς σὺν ἐκείνῳ μάχοιτο* (Ξ. *Π*. Ε', γ', 8) οὐχὶ = ἐκείνῳ συμπλακείς, μονομαχήσας, ἀλλὰ = μετ' ἐκείνου. Πολλὰ δὲ ἄλλα ὑπάρχουσι δυσπερίληπτα, εἰς τὴν ἰδιαιτέραν μελέτην ἀφινόμενα.

Παράλειψις τοῦ ἀντικειμένου

§. 33. Ὡς παραλείπεται τὸ ὑποκείμενον, οὕτω παραλείπεται καὶ τὸ ἀντικείμενον τὸ ὁποῖον ἐν πολλοῖς ὁμοιάζει τῷ ὑποκειμένῳ (σ. 90 §. 130). Ὡς λέγεται *ἀστράπτει καὶ ὕει*, οὕτω καὶ *ἔσθιε καὶ πῖνε* καὶ τὰ ὅμοια· καὶ ὡς παραλείπεται τὸ ὑποκείμενον ἐπὶ τῶν προηγουμένων, διότι ἡ παράλειψις αὐτοῦ οὐδεμίαν εἰς τὸν λόγον φέρει

ἀσάφειαν (σ. 9, §. 14), οὕτω καὶ τὸ ἀντικείμενον ἐπὶ τούτων, διότι μόνον φαγώσιμα καὶ πότιμα δυνατὸν νὰ ἐννοηθῶσι, καὶ ἀδιάφορον ποῖα καὶ πόσα, κτλ.

§. 34. Παραλείπεται δὲ τὸ ἀντικείμενον κατὰ τοὺς ἑξῆς μάλιστα τρόπους· πρῶτον, παραλείπεται, ὅταν ἐκ τῶν προηγουμένων παραλαμβάνηται αὐτὸ τὸ ἐν τῷ προτασσομένῳ κώλῳ· *καὶ ὅτῳ δοκεῖ ταῦτ'*, ἔφη, *ἀνατεινάτω τὴν χεῖρα, καὶ ἀνέτειναν ἅπαντες* (Ξ. *Π.* Γ', 6', 9), ἢ ἡ ἀναφορικὴ ἀντωνυμία, καὶ τοῦτο πάντοτε κατ' ἀναλογίαν, ὡς ἐν τῷ περὶ ὑποκειμένου ἐξηγήσαμεν· *ἐν ᾗ δ' ἂν τῶν φυλῶν πλεῖστοι ὦσιν ἀνδρικώτατοι, ἐπαινοῦσιν οἱ πολῖται* (Ξ.)=ταύτην ἐπαινοῦσιν.—*ἐπαγγειλαμένου τοῦ Ἀγησιλάου τὴν στρατείαν, διδόασιν οἱ Λακεδαιμόνιοι ὅσα περ ᾔτησεν* (Ξ.)—διδόασιν αὐτῷ.—*ὃν ἦν ἴδῃ, τὰς χεῖρας οὐκ ἀφέξεται* (Ἀντιφάνης παρ' Ἀθηναίῳ)=οὐκ ἀφέξεται αὐτοῦ.—*λυσιτελεῖ δικαιοσύνη τῷ ἔχοντι*=τῷ ἔχοντι αὐτήν. Παρ' Ὁμήρῳ πολλότατα τοιαῦτα παραδείγματα (Ἰλ. Ε, 15—19. Λ, 413. Ο, 219. Σ, 350. Τ, 165. Φ, 7. Χ, 398, κτλ). Καὶ αἱ προσωπιἀντωνυμίαι παρλείπονται· *ἐξαλαῶσαι* (Ὀδ. Ι, 504), σέ, δηλ.—*θάνατος κιχάνει* (Ἰλ. Χ, 436), σέ, δηλ. κτλ.

§. 35. Τοῦτο ἔγινε, τρόπον τινά, ὡς κανονικὸν ἐν τῇ ἑλληνικῇ γλώσσῃ ἥτις διὰ τοῦτο δὲν ἀναγκάζεται νὰ φορτίζῃ τὸν λόγον, ὡς αἱ νεώτεραι γλῶσσαι ἐν αἷς καὶ ἡ ἡμετέρα, διὰ τῶν τοιούτων, οὐχὶ βέβαια πολὺ εὐαρέστων, παραγεμισμάτων, *τόν, τήν, τοῦ*, κτλ· ὡς ἤθελεν εἶναι *ὑπῆγα εἰς αὐτὸν καὶ τὸν εὕρηκα, καὶ τοῦ τὸ ἔδωκα καὶ τοῦ τὸ ἐσύστησα*. Ἡ ἀρχαία ἑλληνικὴ γλῶσσα τὰ ἀνάλογα τούτων μόνον ἐπὶ ἐμφάσεως προσθέτει.

§. 36. Εἰς τὴν αὐτὴν κατηγορίαν ἀνάγεται καὶ ἡ παράλειψις τοῦ ἀντικειμένου, ὅταν δὲν ὑπονοῆται ἀντωνυμία, ὡς ἐν τοῖς προηγουμένοις, ἀλλ' ὄνομα κατ' ἀναλογίαν ἐξαγόμενον ἐκ τῆς διὰ τοῦ προηγουμένου ἐξηγηθείσης ἐννοίας· *οὐ μὲν γάρ τις πάμπαν ἀνώνυμός ἐστ' ἀνθρώπων, ἀλλ' ἐπὶ πᾶσι τίθενται, ἐπεί κε τέκωσι τοκῆες* (Ὀδ. Θ, 554),=τίθενται ὄνομα, ἐκ τοῦ προηγηθέντος *ἀνώνυμος*.—*Τηλέμαχος καὶ βουκόλος ἠδὲ συβώτης δάπεδον δόμοιο ξῦον· ταὶ δ' ἐφόρεον δμωαί, τίθεσαν δὲ θύραζε* (Ὀδ. Χ, 456)=τίθεσαν τὰ ξύσματα τὰ ἀναξεόμενα μολύσματα (ὁ Σχολιαστής). — *παῖδες δρα-*

γμεύοντες, *ἐν ἀγκαλίδεσσι φέροντες, ἀσπερχὲς πάρεχον* (Ἰλ.Σ,555) =πάρεχον τὰ δράγματα, χειρόβολα, ἐν Ἠπείρῳ.

§. 37. Παραλείπεται, δεύτερον, τὸ ἀντικείμενον καὶ ἐν ἀπολύτῳ λόγῳ εἰς ὅλα σχεδὸν τὰ μεταβατικὰ ῥήματα, ὅταν, ἀρκούμενοι εἰς μόνην τὴν δήλωσιν τῆς τοιᾶσδε ἢ τοιᾶσδε, ὑπὸ τοῦ ῥήματος ἐξηγουμένης, ἐνεργείας, δὲν ἔχωμεν ἀνάγκην νὰ φανερώσωμεν εἰς τίνα ἢ τί μεταβαίνει ἡ ἐνέργεια αὕτη. καὶ τότε τὰ μεταβατικὰ λαμβάνουσι τὴν ἕξιν τῶν ἀμεταβάτων· *ἐσθίω, πίνω, ἅπτομαι, ἀπατῶ, ἀδικῶ*, κτλ. Οὕτως *ἀκούω, βάλλω, γαργαλίζω, ζητῶ, θύω, καλῶ, λαμβάνω, μελετῶ, νικῶ, ξαίνω, ὁρῶ, πωλῶ, ῥωννύω, σκώπτω, τίκτω, φορῶ; χραίνω, ψέγω, ὠθῶ*, κτλ. Τοιαῦτα δέ, ἐκτὸς τῶν ἄλλων, τὰ παρ' ἡμῖν *τρώγει πίνει.—εὐθυμάνει καὶ χαλᾷ.—ῥάπτ' ἐξήλονε*, κτλ.

§. 38. Πάντα τὰ ῥήματα ταῦτα καὶ τὰ πλεῖστα τῶν μεταβατικῶν τίθενται καὶ ἐν ἀπολύτῳ λόγῳ ἄνευ ἀντικειμένου, ὅταν ὁ σκοπὸς ἦναι μόνον νὰ δειχθῇ ἡ ὑπὸ τοῦ ῥήματος δηλουμένη ἐνέργεια καὶ οὐδὲν πλέον· *δός δ' ὀφθαλμοῖσιν ἰδέσθαι* (Ὁμ.).—*πωλοῦντες καὶ ὠνούμενοι* (Πλ.).—*τίκτει τε καὶ γεννᾷ* (Πλ.). Αὐτὰ δὲ ταῦτα, ὅταν ἡ χρεία τὸ καλῇ, δέχονται τὸ κατάλληλον ἀντικείμενον, εἰς τὴν οἰκείαν τάξιν ἐπανερχόμενα· *ἴδεν ἄστεα* (Ὁμ.).—*καὶ ὁρῶσι πάντα καὶ ἀκούουσιν* (Ξ.).—*σιτία ἢ ποτὰ πωλεῖν* (Ξ.).—*Παῖδες τοὺς Σιλληνοὺς τίκτουσιν* (Ξ.).—*βάλλε τὸν κατάρατον* (Λουκ.).—*μή με σκῶπτε* (Ἀρφ.).—*θεῶν ὀνόματα μὴ χραίνειν ῥᾳδίως* (Πλ.).—*ψέγετε τοὺς νόμους* (Πλ.), κτλ.

§. 39. Ὑπάρχουσι δὲ καί τινα ῥήματα, τὰ ὁποῖα ἐπί τινος ὡρισμένης σημασίας συνήθως τίθενται ἄνευ ἀντικειμένου, εὐκόλως ἐννοουμένου ἐκ τῆς χρήσεως· τοιαῦτα εἶναι τὰ *ἔχειν, ἀσκεῖν, προστιθέναι· ἔχειν πειρῶ· τοῦτο γὰρ τό τ' εὐγενὲς καὶ τοὺς γάμους δίδωσι τοὺς πρώτους ἀεί* (Εὐρ.).—*πρὸς τὸν ἔχονθ' ὁ φθόνος ἕρπει* (Σ. Αἴ. 159)=τὸν πλούσιον—*ἐκπονοῦντα φῄς καὶ ἐπιμελούμενον καὶ ἀσκοῦντα ἄνθρωπον μᾶλλον τυγχάνειν τῶν ἀγαθῶν* (Ξ.).—*ξυμφέρον γέ τι εἶναι καὶ ἐγὼ ὁμολογῶ τὸ δίκαιον, σὺ δὲ προστίθῃς καὶ αὐτὸ φῂς εἶναι τὸ τοῦ κρείττονος* (ξυμφέρον. Πλ.). Οὕτω καὶ *τολμᾶν, ἄρχεσθαι, τελευτᾶν, ἐπιλείπειν, ἐκλείπειν, ὑπολαμβάνειν* (=ἀντικόπτειν τὸν λόγον), *καταλαμβάνειν, αἱρεῖν*, κτλ· *νουμηνίᾳ κατὰ σελήνην ὁ ἥλιος ἐκλείπει* (Θ.)· παρὰ δὲ Ἡροδότῳ (Ζ', 32) ὁ

ἥλιος ἐκλιπὼν τὴν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἕδρην ἀφανὴς ἦν.—πόλεμος καταλαμβάνει (Θ.).—*λόγος αἱρεῖ* (Θ.).=ἐκνικᾷ, ἀναγκάζει, κτλ.

§. 40. Παραλείπεται, τρίτον, τὸ ἀντικείμενον, ὅταν ὡς τοιοῦτον ἤθελεν εἶναι ἡ αἰτιατικὴ τῆς συνθέτου ἀντωνυμίας· *ἀλλ' αἰσχρὸν εἶναι τοῦτον περιορᾶν εἰς τὴν ἀγορὰν ἐμβάλλοντα* (Λυκοῦργος).—*ἀνέλαβόν τε καὶ ἀνεμαχέσαντο οἱ Κᾶρες* (Ἡρ.).—*οὐδαμῶς ἔτι κατέχειν οἷός τε ἦν* (Ἡρ.).

§. 41. Ἡ τοιαύτη συνήθης παράλειψις καὶ ἡ εὔκολος κατ' ἀρχὰς ἀναπλήρωσις τοῦ ἀντικειμένου μετέτρεψε πολλὰ φύσει μεταβατικὰ ἐνεργητικὰ ῥήματα εἰς ἐνεργητικὰ ἀμετάβατα. Εἶναι δὲ τοιαῦτα, ἐκτὸς τῶν προηγουμένων, καὶ ἄλλα μέν, ἐξαιρέτως δὲ κινήσεως σημαντικά. Κατ' ἀλφαβητικὴν τάξιν συνάμα τιθέμενα εἶναι μάλιστα τὰ *ἄγω, ἀέξω, ἀπαλλάττω, βάλλω*, μετὰ τῶν συνθέτων *ἐμβάλλω* καὶ *εἰσβάλλω, ἐλαύνω, ἔχω*, ἐπὶ τῶν συνθέτων μάλιστα *ἀντέχω, ἀπέχω* καὶ *ἐπέχω, ἵημι, ὁρμῶ, κάμπτω, κλίνω, μίγνυμι, παύω, ῥίπτω, στρέφω*, ἐπὶ τῶν συνθέτων μάλιστα *ἐπιστρέφω* καὶ *ὑποστρέστρέφω, συνάπτω, στηρίζω, φαίνω, χαλῶ*, κτλ.

§. 42. Τῶν ῥημάτων τούτων τὰ μὲν μᾶλλον τὰ δὲ ἔλαττον, τὰ μὲν καὶ ἁπλᾶ καὶ σύνθετα, τὰ δὲ μᾶλλον σύνθετα, ἐκλαμβάνονται κατὰ μεταβατικὴν καὶ κατ' ἀμετάβατον σημασίαν, ἑπομένως τίθενται μετὰ τῆς τὸ ἀντικείμενον σημαινούσης πτώσεως ἢ χωρὶς αὐτῆς, ποῦ μὲν οὕτως, ποῦ δὲ ἐκείνως συνηθέστερον.

§. 43. Καὶ τινὰ μὲν κατήντησαν τοιαῦτα κατὰ συνήθη παράλειψιν τοῦ εὐκόλως ἐννοουμένου ἀντικειμένου, ὡς ἀνωτέρω παρετηρήσαμεν, τὸ ὁποῖον καὶ προστίθεται ἐνίοτε, ὡς δεικνύουσι τὰ ἑξῆς παραδείγματα· *ἱκέτην ἄγοντε τὸν Πρόδικον* (Πλ.).— *καιρὸς ἄγειν ἐπὶ τοὺς πολεμίους* (Ξ.)· τοῦτο λέγεται περὶ τῶν στρατηγῶν, ὅθεν ἐννοοῦμεν ἀντικείμενον *τὸν στρατόν*.—*Κορίνθιοι ἄραντες ἑβδομήκοντα ναυσὶ καὶ πέντε ἔπλεον* (Θ. Ά, 29)· τοῦτο ἔχει ἀντικείμενον τὸ *ἄγκυραν*, ἀλλαχοῦ δὲ τὸ *ναῦς*, ὡς *τὰς ναῦς ἄραντες ἐπὶ τῆς γῆς καὶ παραταξάμενοι μετεώρους ἡσύχαζον* (Θ.).—*ἐλαύνειν βοῦς, ὗς, ὄϊας, αἶγας, ἵππους, ἡμίονον, πολεμίους, νῆα*, κτλ. (Ξ.).—*οὐ γὰρ δὴ τοῦ πρῶτος τῶν ἱππέων ἐλαύνειν* (ἐπεθύμησας σὺ ὁ ἵππαρχος)· *καὶ γὰρ οἱ ἱπποτοξόται τούτου γ' ἀξιοῦνται· προελαύνουσι γὰρ καὶ τῶν ἱππάρχων* (Ξ. Ἀπ. Γ', γ'. 1).

§. 44. Ἄλλα κατήντησαν ἀμετάβατα κατὰ παράλειψιν τῆς ἀπ' ἀρχῆς τιθεμένης αἰτιατικῆς τῆς συνθέτου ἀντωνυμίας. Οὕτω τὰ ἀνωτέρω (§. 40) ἀναφερθέντα ῥήματα εὑρίσκονται καὶ ἀνελλιπῶς· *ὧν ἐνθυμουμένους χρὴ μὴ προπετῶν ἡμᾶς αὐτοὺς ἐμβάλλειν* (Ισ.).—*εἰ μὲν γὰρ μηδένες πώποτε τῶν δυστυχησάντων ἀνέλαβον ἑαυτούς* (Ισ. Ἀρχ. ιέ).—*κατασχόνθ' ἑαυτόν* (Δ.), κτλ.

§. 45 Διὰ τῆς παραλείψεως ταύτης ἐγεννήθησαν τὰ *βάλλειν, ἐμβάλλειν εἰσβάλλειν* ἐπὶ τῆς σημασίας τοῦ *βάλλειν ἑαυτόν· βάλλ' ἐς κόρακας*=ἄμε εἰς τὸν διάβολον.—*ἐκέλευσα ἐμβαλέειν κώπῃς* (Οδ. Κ, 129)=ἐμβαλεῖν ἑαυτούς.—*ἱκανοί ἐσμεν εἰς τὴν χώραν εἰσβάλλειν* (Ξ.). — *διὰ δὲ τῆς Θεσπρωτίδος ὁ Ἀχέρων ποταμὸς ἐσβάλλει ἐς αὐτήν* (Θ. Α', 4), τὴν Ἀχερουσίαν λίμνην. Ταῦτα καὶ τὰ ὅμοια συγγενεύουσι κατὰ τὴν ἔννοιαν πρὸς τὰ μέσα, καὶ διὰ μέσων ἑρμηνεύονται πολλὰ εἰς τὰς νεωτέρας γλώσσας· se décharger, s'emboucher, sich ergiessen, χύνεται εἰς τὴν Ἀχερουσίαν, καὶ παρὰ Λατίνοις, se egerere, sboccare ὅμως παρ' Ἰταλοῖς, ὡς *εἰσβάλλειν*.

§. 46. Καὶ ἐν τῇ ἑλληνικῇ δὲ γλώσσῃ ἀπαντῶνται οὕτως ἐνίοτε *μεταβάλλειν νόμους, ἤθη, δόξαν, σχῆμα, στάσιν*, κτλ. (Πλ.).—*μεταβεβληκυιῶν τῶν περὶ θεοὺς δοξῶν τοῖς ἀνθρώποις, μεταβάλλειν χρὴ καὶ τοὺς νόμους* (Πλ. Ν. ΙΒ', 948) —*πολλάκις ἐμαυτὸν ἄνω καὶ κάτω μετέβαλον* (Πλ.)—*μεταβάλλει ἑαυτόν* (Πλ. Φαίδ. 96). —*τῷ μεταβάλλειν ἑαυτούς* (Πλ.).

§. 47. Ἄλλα τελευταῖον ἀπ' ἀρχῆς εἶχαν τὴν μίαν καὶ ἄλλην σημασίαν, χωρίς τινος μεταβολῆς, καὶ τοιαῦτα ἦσαν ἴσως τὰ περισσότερα, ἔπειτα προστεθείσης, σαφηνείας χάριν, τῆς πτώσεως· *ἁρμόζω, ἐγγίζω, πλησιάζω, ἐλαύνω*, κτλ. οὕτως αἱ νεώτεραι γλῶσσαι, οὕτως ἡ ἰδική μας. Ἴδε *Εἰσαγωγὴν εἰς τὴν Ἑλληνικὴν Σύνταξιν*.

§. 48. Ἀλλ' ἔστω ἡ περὶ ἀρχῆς αὐτῶν θεωρία οἱαδήποτε, τὸ ἀναγκαιότατον πάντων ἐν τῇ συντάξει εἶναι ἡ χρῆσις καὶ ἡ σημασία· τὸ γνωρίζειν, π. χ. ὅτι τὸ *μεταβεβληκυιῶν* εἶναι=μεταβληθεισῶν, κτλ· ὅτι τὸ *χύνεται ὁ ποταμὸς εἰς τὴν θάλασσαν* λέγεται ἑλληνιστὶ *ὁ ποταμὸς ἐξίησιν ἢ ἐκδίδωσιν ἢ ἐκδιδοῖ εἰς τὴν θάλασσαν*· ἂν δὲ καὶ ἀπ' ἀρχῆς ἦσαν τοιαῦτα ἤ, προϊόντος τοῦ χρόνου, κατὰ παράλειψιν ἔγιναν, ἂς ἀφεθῇ εἰς δευτέραν σκέψιν καὶ εἰς τὴν θεωρίαν. Περὶ τούτου παραπέμπομεν εἰς ὅσα ἀλλαχοῦ εἴπα-

μεν (Ἴδε σελ. 54, §. 51—52, σελ. 86, §. 115—116, σελ. 224, §. 8).

§. 49. Κατὰ ταῦτα λοιπὸν τὸ *ἐξίησι παρ' αὐτὴν* (τὴν Ἐρυθρὰν) *Ἀχερουσία λίμνη ἐς θάλασσαν* (Θ. Α, 46), ὡς καὶ τὸ *ἐκδίδωσιν*, ἔχει ἐν ἑαυτῷ τὴν ἔννοιαν τῶν μέσων ῥημάτων· τὸ *ἐπιμιγνύντες ἀλλήλοις* (Θ.) = ἐπιμιγνύμενοι· τὸ *προσέμιξαν* (ἔσμιξαν καὶ παρ' ἡμῖν)=προσεμίξαντο· τὸ *ὑπέφαινεν ἔαρ*=ὑπεφαίνετο· τὸ *ἐπέσχομεν τοῦ δακρύειν* (Πλ.)=ἐπεσχόμεθα, κτλ. Ἀλλὰ ἡ χρῆσις κελεύει νὰ λέγηται *ἐξίησιν*, *ἐκδίδωσιν*, *ἐπιμιγνύντες*, *προσέμιξαν*, κτλ· καὶ ἑπομένως ὀνομάζονται ἐνεργητικὰ ἀμετάβατα, κατώτερα καὶ ἀπορώτερα συγγενῆ ὄντα τῶν μέσων, ὡς οἱ μὴ πλούσιοι συγγενεῖς τῶν πλουσίων. Τοιαῦτα καὶ τὰ τῆς συνηθείας *ἔκλεισεν ἡ θύρα*, *ἔθρεψεν ἡ πληγή*, *ἔσβυσεν ὁ λύχνος*, *ἐγλύκανεν ὁ καιρός*, *ἀλλ' ἐγλυκάθη ἡ γραῖα εἰς τὰ σῦκα*.

§. 50. Κάλλιστα ἐφαρμόζεται ἐπὶ τούτων ὁ περὶ τοῦ λατινικοῦ ῥήματος esse λόγος τοῦ μεγάλου αἱρεσιάρχου τῆς Γερμανίας, ὅτι ὁμαλὸν ἦτον sum, sus, sut, καὶ ὅμως λέγεται sum, es, est. Καὶ παρ' ἡμῖν ὁμαλὸν ἦτον *εἶμαι*, *εἶσαι*, *εἶται*, κατὰ τὸ *κεῖμαι*, *κεῖσαι*, *κεῖται*, ἀλλ' ὅμως λέγεται *εἶμαι*, *εἶσαι*, *εἶναι*. Οὕτω καὶ ἐνταῦθα ὁμαλώτερον ἤθελεν εἶναι βέβαια νὰ συμφωνῇ ὁ σχηματισμὸς πρὸς τὴν σημασίαν, νὰ λέγηται *ἐξίεται*, ὡς *ἐξέρχεται*, καὶ *εἰσβάλλεται*, ὡς *εἰσφέρεται*, καὶ *ἐμίξαντο*, ὡς *ἐμαχέσαντο*, *συνεβιβάσθησαν*, κτλ· ἀλλὰ ἡ χρῆσις κελεύει ἄλλως. Καὶ ἔλλογος καὶ ἄλογος, καὶ ἀλογωτάτη πολλάκις, ἡ χρῆσις εἶναι τύραννος ἀδυσώπητος.

§. 51. Ἐπειδὴ λοιπὸν κατὰ τὴν χρῆσιν καὶ σημασίαν πρέπει νὰ χαρακτηρίζωνται τὰ ῥήματα, ἕπεται ὅτι τὸ *φέρω* λέγεται καὶ εἶναι ῥῆμα μεταβατικόν· *περὶ τῇ χειρὶ χρυσοῦν δακτύλιον φέρειν* (Πλ. *Πολ.* Β', 359)· κατὰ παράλειψιν δὲ τοῦ ἀντικειμένου ὡς ἀμετάβατον τίθεται εἰς τὸ *ᾔεσαν τὴν πρὸς τὸ ὄρος φέρουσαν ὁδὸν* (Θ.), ἀνθρώπους, δηλ. ζῶα, καὶ πᾶν τὸ ὁδεῦον. Εἶναι δὲ ὅλως διόλου οὐδέτερα τὰ *διαφέρω*, *ὑπερφέρω*, *προφέρω*=εἰμὶ προφερέστερος· *Νάξος εὐδαιμονίῃ τῶν νήσων προέφερεν* (Ἡρ. Ε, 28)· μεταβατικὸν δὲ πάλιν τὸ *προφέρω* = ἐκφωνῶ, φέρω εἰς τὸ μέσον, προβάλλω· *τἀναντία προφέρειν* (Πλ. *Σοφ.* 259).

§. 52. Ὡσαύτως μεταβατικὸν εἶναι τὸ *ἔχω*· *οὐ γὰρ ἔχει Ἔρωτα Ἄρης, ἀλλ' Ἔρως Ἄρη* (Πλ. *Συμπ.* 196)· ἀμετάβατον γίνεται εἰς

τὸ *ὅταν τὸ σῶμα ἀντίσχῃ τηκόμενον* (Πλ.)· οὐδέτερα δὲ τὰ ἀνέχω, ἀπέχω, διέχω, προέχω, ὑπερέχω· μεταβατικὰ δὲ πάλιν τὸ παρέχω καὶ προσέχω, ἀλλὰ καὶ ὑπερέχω τινά. Τὸ *βαίνω* εἶναι ἐνεργητικὸν ἀμετάβατον συνήθως, ἀλλὰ μεταβατικὸν εἰς τὰ *Χρυσηΐδα βήσομεν* (Ἰλ. Α, 144). — *ἃ νῦν ἔβασεν Ἑλλάδ' ἐς ἀντίπορον* (Εὐρ. *Μηδ.* 210).—*τειχέων ἐντὸς οὐ βαίνω πόδα* (Εὐρ. *Ἠλ.* 94)· σωζόμενον καὶ παρὰ τοῖς σημερινοῖς Ἀθηναίοις, ἐν ᾧ οἱ ἄλλοι Ἕλληνες λέγουσι *βάνω· δὲν βάνω πόδι.*—*εἰς ἄντλον ἐμβήσῃ πόδα* (Εὐρ. *Ἡρακλειδ.* 169). Καὶ παρ' Ἡροδότῳ ἐφέρετο (Α, 88) πρότερον *ἄνδρας ἔβησε*· τὰ νῦν ὅμως ἀναγινώσκεται *ἀνέβησε*· οὐδέτερον δὲ εἰς τὸ *ἐπί τινος βαίνω*, διότι σημαίνει *εἰμὶ βεβὼς ἐπί τινος*. Ἴδε *Εἰσαγωγὴν εἰς Πίνδαρον*, σελ. 193.

§. 53. Ὡς δὲ ἡ ἔννοια ὁρίζει καὶ κανονίζει τὴν σύνταξιν, οὕτω καὶ ἀντιστρόφως ἡ σύνταξις πρέπει νὰ ὁδηγῇ εἰς τὴν ἔννοιαν πολλῶν χωρίων, ἐν οἷς τίθενται τὰ ῥήματα κατὰ παράλειψιν ἢ τοῦ ἐν τοῖς προηγουμένοις καθ' ἕνα ἢ κατ' ἄλλον τρόπον περιεχομένου ἀντικειμένου, ἢ τοῦ ἀναγκαίως ἐννοουμένου, ἢ τῆς συνθέτου ἀντωνυμίας. Ἡ πρὸς ἄλλα παράλληλα, πληρέστερον ἐκφερόμενα, χωρία παράθεσις εἶναι ἐκ τῶν κυριωτέρων κανόνων τῆς ἑρμηνευτικῆς.

§. 54. Κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον ἐν τῷ (Ἰλ. Μ, 281) *ὤρετο μητίετα Ζεὺς νιφέμεν . . . κοιμήσας δ' ἀνέμους χέει ἔμπεδον*, ἐννοητέον τὸ *νιφάδας* ἐκ τοῦ προηγηθέντος *νιφέμεν*. Καὶ παρ' ἡμῖν δὲ ἐν τοῖς τοιούτοις λέγεται *χύνει*, καὶ *ῥίπτει ἀκατάπαυστα*. — *χαίρετον καὶ Νέστορι εἰπεῖν* (Ὀδ. Ο, 152), δηλ. χαίρειν. — *ἀπὸ πάντες ὄρουσαν, ἐπεὶ ἴδον Ἕκτορα δῖον* (Ἰλ. Μ, 83), δηλ. ἀποροῦντα.

§. 55. Κατὰ τὴν αὐτὴν ἀναλογίαν ἑρμηνεύονται πολλὰ ἄλλα. Εἰς τὸ *τρὶς μὲν γάρ τ' ἀνίησιν ἐπ' ἤματι, τρὶς δ' ἀναροιβδεῖ* (Ὀδ. Μ, 105), ἐννοεῖται βέβαια τὸ προηγηθὲν *ὕδωρ*. Εἰς τὸ *ὃς* (Ἐνιπεὺς) *πολὺ κάλλιστος ποταμῶν ἵησιν ἐπὶ γαῖαν* (Ὀδ. Λ, 238) οὐδὲν τοιοῦτον προηγεῖται, ἀλλὰ τίθεται ἀμεταβάτως=ἵεται, ὡς καὶ Ὀδ. Η, 130. Εἰς τὸ *ἀναβάντες ἐνήσομεν εὐρέϊ πόντῳ* (Ὀδ. Μ, 293) ἐνοεῖται τὸ προηγηθὲν *νῆα*· ἀλλ' εἰς τὸ *ἀναβάντες ἐνήκαμεν* (Ὀδ. Μ, 401) δὲν προηγεῖται οὐδὲν τοιοῦτον· ἢ λοιπὸν καὶ ἐνταῦθα ἐννοητέον τὸ αὐτὸ ἐξ ἀναλογίας, ἢ ἐπὶ ἀμφοτέρων τῶν χωρίων ἐκληπτέον=*ἀνήσομεν*

καὶ ἐνήκαμεν ἡμᾶς αὐτούς. Οὕτω *στῆσεν* (Ὀδ. Η, 4), ἡμιόνους ἢ ἅρμα· ἀλλαχοῦ δὲ (Ὀδ. Τ, 188) τὸ *στῆσε*=στῆσε νῆα, κτλ.

§. 56. Ἀλλαχοῦ παραλείπεται ἡ σύνθετος ἀντωνυμία· *ἔκφερ' Ὀϊλιάδης* (Ἰλ. Ψ, 759)=ἐξέφερεν ἑαυτόν, *προέδραμε*, κατὰ τὸν σχολιαστήν· οὕτω καὶ *ὑπέρβαλε* (Ἰλ Ψ, 847), καὶ (αὐτόθι, 376) *ἔκφερον ἵπποι*=προὔτρεχον, καθ' ἃ καὶ Εὐστάθιος ἑρμηνεύει.—*οὐ μὲν ἐπέτρεπε γήραϊ λυγρῷ* (Ἰλ Κ, 79), ἑαυτόν — οὐχ ὑπεχώρει, καὶ, χυδαϊκώτερον, *δὲν τὰ ἔβαζε κάτω.* — *ἀλλ' ἔχεν, ἢ τὰ πρῶτα πύλας καὶ τεῖχος ἐσᾶλτο* (Ἰλ. Ν, 679)=εἶχεν ἑαυτόν, ἐβαστᾶτο, ἢ ἐκράτει τὸν τόπον. =*ἔχε αὐτοῦ* (Δ.).—*ἔχε δὴ* (Πλ.)=βάστα, ὅ ἐστι κράτει σεαυτόν, κτλ..

Σύνθεσις τοῦ ἀντικειμένου μετὰ τοῦ ῥήματος.

§. 57. Ἀντίθετον, τρόπον τινά, τῆς τοῦ ἀντικειμένου παραλείψεως εἶναι ἡ εἰς μίαν λέξιν αὐτοῦ μετὰ τοῦ ῥήματος σύνθεσις. Ὡς *ὁ στρατιᾶς ἀρχὸς* γίνεται *στρατιάρχης*, *ὁ Ἀσίας ἀρχὸς Ἀσιάρχης*, *ὁ Ἑλλήνων ταμίας Ἑλληνοταμίας*, *Κυθηροδίκης ὁ Κυθήρων δικαστής*, *λοχαγὸς ὁ τοῦ λόχου ἀγός*, *βαλαντιοτόμος ὁ τόμος* ἤτοι *τομεὺς τοῦ βαλαντίου*, κτλ· οὕτω καὶ τὸ *ἄρτον ποιῶ* γίνεται *ἀρτοποιῶ*, τὸ *τέκνα ποιοῦμαι τεκνοποιοῦμαι*, κτλ. τοιοῦτον καὶ τὸ ὁμηρικὸν *χερνίψαντο*=τὰς χέρας ἐνίψαντο.

§. 58. Γίνεται μὲν τοῦτο καὶ ἐπὶ τῶν μετὰ γενικῆς συντασσομένων, ὡς *βοιωταρχῶ*=ἄρχω τῶν Βοιωτῶν, *θαλασσοκρατῶ*=κρατῶ τῆς θαλάσσης· καὶ ἐπὶ τῶν μετὰ δοτικῆς συντασσομένων, ὡς *δημηγορῶ*=ἀγορέω τῷ δήμῳ, *γνωσιμαχέω*=μάχομαι τῇ προτέρᾳ γνώμῃ ἤτοι μεταμέλομαι, κτλ, συχνότερον δὲ ἐπὶ τῶν μετὰ αἰτιατικῆς συντασσομένων.

§. 59. Εἶναι δὲ τοιαῦτα μάλιστα τὰ *ἀγαλματοποιῶ*, *βοηλατῶ*, *βουθυτῶ*, *γεωργῶ*, *δειπνοποιοῦμαι*, *δενδροκοπῶ*, *δορυφορῶ*, *δωροδοκῶ*, *εἰδωλοποιῶ*, *ζωγραφῶ*, *ἡνιοστροφῶ*, *θαλασσοπορῶ*, *ἱεροσυλῶ*, *καρυκοποιῶ*, *κηροποιῶ*, *λαμπαδηφορῶ*, *μηλοσφαγῶ*, *μηροκαυτῶ*, *νεοττοποιῶ*, *ξενοτροφῶ*, *ξυροφορῶ*, *ὀστρακοφορῶ*, *παιδαγωγῶ*, *ῥαβδοφορῶ*, *σκευαγωγῶ*, *ταυροκτονῶ*, *ὑδροφορῶ*, *φιλοδικῶ*, *χαλκουργῶ*, *ψηφοφορῶ*, *ψυχαγωγῶ*, *ὡροσκοπῶ*, κτλ.

§. 60. Εἶναι δὲ περὶ τῶν τοιούτων σημειωτέα τὰ ἑξῆς· ὅτι διὰ τοῦ ὀνόματος τὸ ὁποῖον ἀποτελεῖ τὸ πρῶτον μέρος τῆς συνθέσεως

πολλάκις δὲν σημαίνεται τὸ καθ' αὑτὸ ἀντικείμενον ἐφ' οὗ πίπτει ἡ τοῦ ῥήματος ἐνέργεια, ἀλλὰ τὸ *δι' οὗ* αὕτη γίνεται, ὡς *ἱππομαχῶ* =διὰ τῶν ἵππων μάχομαι· οὕτω καὶ *ναυμαχῶ*, *πεζομαχῶ*, κτλ. ἢ τὸ *ἐν ᾧ*, ὡς *νυκτογραφῶ*. Δὲν μάχεται ὅμως εἰς τὴν φύσιν τοῦ πράγματος ὥστε τὸ *ἱππομαχῶ* νὰ σημαίνῃ καὶ *μάχομαι κατὰ τῶν ἵππων*, ὡς ἐπὶ τῆς ταυρομαχίας ἡ μάχη γίνεται πρὸς τοὺς ταύρους, καὶ τὸ *νυκτογραφῶ* νὰ σημαίνῃ *περιγράφω* ἢ *ζωγραφῶ τὴν νύκτα*· ἀλλὰ μόνον=πλέω ἐν νυκτὶ τὸ *νυκτιπλοῶ*, καὶ=ἐν νυκτὶ πορεύομαι τὸ *νυκτιπορῶ*, κτλ.

§. 61. Ὅταν τὸ πρῶτον μέρος τῆς συνθέσεως ἐν τούτοις σημαίνῃ τὸ *δι' οὗ* ἢ τὸ *ἐν ᾧ* καὶ τὰ ὅμοια, τότε προστίθεται ἄλλη πτῶσις σημαίνουσα τὸ καθ' αὑτὸ ἀντικείμενον· *Ἀθηναῖοι Φοίνιξι καὶ Κυπρίοις καὶ Κίλιξιν ἐναυμάχησαν ἅμα καὶ ἐπεζομάχησαν* (Θ. Α', 102)· οὕτω καὶ *χειροτονούντων στρατηγοὺς μὲν καὶ ἱππάρχους πάντες* (Πλ.). — *δακτυλοδεικτεῖτε* (αὐτὸν) *ἐπὶ τῷ τὸν πονηρότατον ἁπάντων δεικνύναι* (Δ. *Ἀριστ*. Α, 790)· — *ἣν* (δημοκρατίαν) *Σόλων ἐνομοθέτησεν* (Ἰσ. *Ἀρεοπ*. ς')=νόμοις διεκόσμησεν· οὕτω καὶ *τὸν ἑαυτοῦ πατέρα γηροτροφεῖ* (Δ.)=τρέφει ἐν γήρατι, κτλ.

§. 62. Τὸ αὐτὸ γίνεται καὶ ὅταν ἐκ τοῦ πρώτου μέρους τῆς συνθέσεως λαμβάνηται μόνον ἰδέα τις ὁμοιότητος, ἐν εἴδει μεταφορᾶς· *δορυφορεῖν τινα*=οἷον δορυφοροῦντας φυλάττειν. — *πολῖται δορυφοροῦσιν ἀλλήλους ἄνευ μισθοῦ ἐπὶ τοὺς δούλους* (Ξ *Ἱέρ*. Δ', 3). — *τῶν φίλων τοὺς τρόπους οὐδέποθ' ὁμοίως ζωγραφοῦσιν αἱ τύχαι* (Γν.). — *δημαγωγεῖ τοὺς ἄνδρας* (Ξ. *Ἀν*. Ζ', ς', 4)=θωπεύει, προσεταιρίζεται. Τοιαῦτα δὲ ἀλλὰ κυριολεκτικώτερα τὰ *ἡ πόλις δασμολογεῖν τοὺς νησιώτας — τοὺς Ἕλληνας* (Ἰσ. *Πανηγ*. λς'. *Συμμ*. μ'), κατὰ τὸ *τέλη τοὺς παραπλέοντας ἐκλέγειν* (Αἰσχ.). — *Ἆγις τὰ τῶν συμμάχων ἠργυρολόγησεν εἰς τὸ ναυτικόν* (Θ.).

§. 63. Ἐν τέλει δὲ, ἐξαφανισθείσης ἐν πολλοῖς τούτων πάσης σχεδὸν ἰδέας τοῦ πρώτου μέρους τῆς συνθέσεως, τὰ ῥήματα δέχονται καὶ πάντη διάφορα ἀντικείμενα, ὡς εἰ ἁπλᾶ ἦσαν· *συκοφαντεῖν τοὺς οὐδὲν ἠδικηκότας* (Ἰσ.). — *ἀλλήλους κωμῳδεῖν* (Πλ.). — *σωφρόνως τὸν αὑτοῦ βίον οἰκονομεῖ* (Ἰσ.). Ἔτι δὲ καταχρηστικώτερον *βουθυτεῖν τράγον* = ἱερεύειν, θύειν. Ὡσαύτως *οἰκοδομεῖν πύργον*

καὶ *οἰκοδομεῖν οἰκίαν*, *ὁδοποιεῖν ὁδόν*, κτλ. τοιοῦτον καὶ τὸ ὁμηρικὸν *οἰνοχοεῖν νέκταρ*.

§. 64. Πρὸς τὰ τελευταῖα ταῦτα ὁμοιάζουσι τὰ τοῦ ποιητοῦ *ἵπποι βουκολέοντο* (Ἰλ. Υ, 222), ἔνθα ὁ Εὐστάθιος σημειόνει· « ὁ ποιητὴς τῇ λέξει *βουκολεῖν* ἐπὶ ἵππων παρεχρήσατο· » τοῦ Εὐπόλιδος *βουκολεῖσθαι αἶγας*, καὶ τὰ ὀνοματικὰ *ἱπποβουκόλος* (Εὐρ. Φ. 28), *ἑκατόμβη ἐκ δώδεκα βοῶν* (Ἰλ. Ζ, 115), καὶ *ἐξ ἑνὸς καὶ ὀγδοήκοντα* (Ὀδ. Γ, 59), ἔνθα ἡ ἰδέα τοῦ *ἑκατὸν* δὲν φαίνεται πλέον· καὶ *ἑκατόμβη αἰγῶν* (Ἰλ. Α, 315—316), *κριῶν* (Ἰλ. Ψ, 146), *ἀρνῶν* (Ἰλ. Ψ, 864), ἔνθα ἐξαφανίζεται ἡ ἰδέα τοῦ *βοός*. Παρὰ δὲ τοῖς κωμικοῖς καὶ *ᾠῶν ἑκατόμβη*. Κατὰ τὸ *ἑκατόμβη* δ' ἐπλάσθη καὶ τὸ *χιλιόμβη*, καίτοι παρὰ κανόνα, ὡς *χιλιοντὰς* καὶ *μυριοντάς*, κατὰ τὸ *ἑκατοντάς*. Τοιαύτης φύσεως ἴσως καὶ τὸ *πίνειν ἐξ ἀργυρίδων χρυσῶν*, ἐὰν τὸ *χρυσῶν* δὲν ἦναι = *κεχρυσωμένων*.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΕΝΔΕΚΑΤΟΝ.

Σύνταξις τῶν Διπτώτων Μεταβατικῶν.

§. 1. Μεταξὺ τῶν μετὰ γενικῆς συνταςσομένων ῥημάτων ἀνεφέραμεν ἀνωτέρω καὶ τὸ ἀμφισϐητῶ (σ. 230, §. 17)· *ἀρετῆς ἀμφισβητεῖν*· καὶ πάλιν τὸ αὐτὸ εἰς τὰ μετὰ δοτικῆς συνταςσόμενα (σ. 233, §. 27)· *ἀλλήλοις ἀμφισβητεῖν*.

§. 2. Τὸ πρῶτον γίνεται, ὅταν θέλωμεν νὰ ἐξηγήσωμεν τίνος ἤτοι περὶ τίνος πράγματος εἶναι ἡ ἀμφισϐήτησις· τὸ δεύτερον ὅταν θέλωμεν νὰ ἐξηγήσωμεν πρὸς τίνα γίνεται ἡ περὶ αὐτοῦ ἀμφισϐήτησις. Θέλοντες δὲ νὰ ἐξηγήσωμεν ἀμφότερα συνάμα πρέπει ἀναγκαίως νὰ προσθέσωμεν καὶ τὰς δύο ταύτας πτώσεις· *τῷ βασιλικῷ γένει τῆς περὶ τὰς πόλεις ἐπιμελείας ἀμφισβητοῦσι μυρίοι* (Πλ. *Πολιτ.* 279).—*βουκόλῳ γε οὐδεὶς ἀμφισβητήσει περὶ τούτων οὐδενός* (Πλ. *Πολιτ.* 268).

§. 3. Καὶ τὸ *κοινωνεῖν* τὸ ὁποῖον ἐτάξαμεν εἰς τὰ μετὰ γενικῆς συνταςσόμενα, ὡς μεθέξεως σημαντικόν (σ.228,§.7), *κεκοινωνήκασι τῆς μανίας*, δέχεται δοτικήν, ὅταν ἐξηγῆται τὸ μετὰ τίνος ὑπάρχει αὕτη ἡ κοινωνία, *τὰ τῇ τοῦ στόματος θερμότητι κοινωνήσαντα*

(Πλ. *Τιμ.* 63), ὅθεν *ἀλλήλοις κοινωνεῖν* (Πλ. *Ν.* Η, 844)=συμφωνεῖν. Δέχεται δὲ γενικὴν καὶ δοτικὴν ὅταν συνεξηγῆται καὶ τὸ σὺν τίνι ἔχει τὸ ὑποκείμενον τὴν τοιαύτην μέθεξιν· *κοινωνείτω τοῖς γείτοσιν ὕδατος* (Πλ. *Ν.* Η, 844).—*ἅτε κεκοινωνηκότας πολλῶν πόνων καὶ κινδύνων ἀλλήλοις* (Πλ. *Ν.* Γ', 686).

§. 4. Τὰ αὐτὰ μεθεκτικὰ ῥήματα δέχονται γενικήν, ὅταν ἐκφέρηται μὲν τὸ ὅλον, ἐννοῆται δὲ τὸ μέρος· *μεταλαμβάνειν εὐδαιμονίας* (Πλ.).—*οὐδέτερον οὐδετέρου τούτων μεταλαμβάνει* (Πλ.)· δέχονται αἰτιατικήν, ὅταν σημαίνηται τὸ ὅλον· *τὸ πέμπτον μέρος οὐ μετείληφε τῶν ψήφων* (Δ.). Οὕτω καὶ *εὐωχεῖσθαι κρεῶν* καὶ *κρέα*, *πίνειν ὕδατος* καὶ *πίνειν ὕδωρ*=πίνειν ὕδωρ καὶ οὐχὶ οἶνον (σ. 55, §. 38)· οὕτω καὶ *κατέαγε τὴν κεφαλὴν* καὶ *κατέαγε τῆς κεφαλῆς*, κτλ. Ἐπὶ περιστάσεων λοιπὸν καθ' ἃς θέλομεν νὰ ἐξηγήσωμεν τὸ ὅλον ἐν ταὐτῷ καὶ τὸ μέρος, πρέπει νὰ μεταχειρισθῶμεν ἀμφοτέρας τὰς πτώσεις ταύτας· *οἱ μηδὲν ἀπολαύουσιν ἀγαθὸν τῆς πόλεως* (Πλ.). Ὡσαύτως καὶ ἐπὶ ἄλλων ἐν γένει· *ἕλκειν τινα χειρός*. —*ἕλκειν τινὰ ῥινός*. — *τάγε παιδάρια ἀνέλκει τὰς θηλείας καὶ τοὺς υἱεῖς τῆς χειρός* (Ἀρφ. *Σφ.* 569).—*ἐλάβοντο τῆς ζώνης τὸν Ὀρόντην* (Ξ. *Ἀν.* Α, ς', 10), κτλ.

§. 5. Εἰς τὰ μετὰ γενικῆς συντασσόμενα ἐτάξαμεν καὶ τὸ *δοτήρ* (σ. 52. ζ'), *δοτὴρ πλούτου*· τὸ αὐτὸ δὲ *δοτήρ*, θεωρουμένου τοῦ εἰς ὃν ἡ δόσις δίδεται, συντάσσεται δοτικῇ, *δοτὴρ τινι* (σελ. 85. ι). Τὸ πρῶτον, εἰς ῥῆμα τραπέν, γίνεται *διδόναι πλοῦτον*, ὡς τὸ *σωτὴρ πόλεως* γίνεται *σώζει πόλιν* (σ. 207. §. 7)· τὸ δεύτερον γίνεται *διδόναι τινί*· ἀμφότερα δὲ ὁμοῦ λαμβανόμενα γεννῶσι τὸ *διδόναι τινὶ πλοῦτον*, καί, κατὰ γενικὸν τύπον, *διδόναι τινί τι*.

§. 6. Ὡς δὲ λέγεται *κοινωνῶ τινος*, *κοινωνῶ τινι* καὶ *κοινωνῶ τινός τινι*, *δίδωμί τινι*, *δίδωμί τι* καὶ *δίδωμί τινί τι*, *ἀκούω σου*, *ἀκούω τοὺς λόγους* καὶ *ἀκούω σου τοὺς λόγους*, οὕτω λέγεται *διδάσκω σε*, *διδάσκω γράμματα* καὶ *διδάσκω σε γράμματα*, κτλ.

§. 7. Ἐκ τῶν συνδυασμῶν τούτων προκύπτουσι τὰ *δίπτωτα* ὀνομασθέντα *μεταβατικά*, τῶν ὁποίων ἐμνημονεύσαμεν ἐν τοῖς προηγουμένοις (σ. 208, §. 9. σ. 227, §. 2, §. 5. σ. 229, §. 13, κτλ). Ἐκ τοῦ *λέγω σοι* καὶ *λέγω τοῦτο* προκύπτει τὸ *λέγω σοι τοῦτο*, ὡς ἐκ τοῦ *ἀταρός* καὶ *ἀτηρός* ἐγεννήθη τὸ *ἀταρτηρός*.

§. 8. Ταῦτα εἶναι τὰ περιώνυμα *συγκείμενα* τῆς παλαιοτέρας γραμματικῆς σχολῆς τὰ ὁποῖα, καίτοι καταδικασθέντα μετὰ τῶν *διαβατικῶν* ὑπὸ τοῦ μακαρίτου Κοραῆ νὰ κῆνται *θαμμένα εἰς τοὺς διαβάντας καὶ κειμένους αἰῶνας*, καὶ ἀκόντων ὅμως ἡμῶν ἀνακύπτουσιν ἐγειρόμενα κατ' οὐσίαν, εἰ οὐχὶ κατ' ὄνομα, ὁσάκις ἡ σειρὰ τοῦ λόγου ἀπαιτεῖ μείζονα πλοκὴν καὶ μείζονα συνδυασμὸν τῶν μέχρι τοῦδε ἐξηγηθέντων.

§. 9. Ἐπειδὴ δὲ καὶ τὸ ὄνομα τοῦτο προσηλόνει ἀναγκαίως τὴν προσοχὴν εἰς ἰδιαιτέρας κλάσεις ῥημάτων, εἰς κύκλον ὡρισμένον, δι' ἰδιαιτέρων προσόντων χωριζόμενον, οὔτε αὐτὸ φαίνεται τοσοῦτον καταφρονητόν, οὔτε ἡ κατ' εἴδη διαίρεσις τῆς τῶν ῥημάτων συντάξεως εὑρίσκεται ἀπολύτως ἀξιοκατάκριτος. Ἀπ' ἐναντίας μάλιστα διαιροῦσα τὴν ὕλην δὲν καταπιέζει διὰ πολλῶν ἐν ταὐτῷ τὸν νοῦν, ὡς αἱ ὡρισμέναι γραμμαὶ διευκολύνουσιν εἰς τὴν σπουδὴν τῆς καλλιγραφίας καὶ ζωγραφίας, τὰ ὡρισμένα βήματα εἰς τὴν σπουδὴν τῆς ὀρχήσεως, κτλ. Ἀλλὰ περὶ ὀνομάτων παραπέμπω εἰς τὰ ἀλλαχοῦ ῥηθέντα.

§. 10. Τέσσαρες εἶναι οἱ συνδυασμοὶ τῶν *διπτώτων μεταβατικῶν*· διότι τινὰ μὲν ἐξ αὐτῶν συντάσσονται *αἰτιατικῇ* καὶ *γενικῇ*, τινὰ δὲ *αἰτιατικῇ* καὶ *δοτικῇ*, *τινὰ διπλῇ αἰτιατικῇ*, καὶ τινὰ *γενικῇ* καὶ *δοτικῇ*. Καὶ ἐπί τινων μὲν ἀδιαφόρως τίθενται προσωπικὰ ἢ πραγματικὰ ἀντικείμενα, ἐπί τινων μόνον ἐκ τοῦ ἑνὸς εἴδους, καὶ ἐπί τινων ἐκ τοῦ ἄλλου, κατὰ τὴν φύσιν τῶν ῥημάτων.

Δίπτωτα μεταβατικὰ αἰτιατικῇ καὶ γενικῇ συντασσόμενα.

§. 11. Πάντα τὰ ῥήματα τῶν ὁποίων ἡ ἰδέα ἔκτοτε συνεφέλκεται ὡς προσεχὲς καὶ ἄμεσον ἀντικείμενον τὸ *τίνα* ἢ *τί*, καὶ ὡς ἀπωτέρω τὸ *τίνος* ἐν γένει, ἀνάγονται ἐνταῦθα. Εἰς τὸ οὐδέτερον *γέμω* ἡ γενικὴ *λόγων*, *ἐλπίδων*, κτλ. (σ. 208. §. 9) τίθεται ἄνευ μεσολαβήσεως ἄλλου· εἰς τὸ ἐφετικὸν *ἐπιθυμῶ* τίθεται τὸ ἄμεσον καὶ προσεχὲς ἀντικείμενον κατὰ γενικήν, *τῆς ἀρετῆς*· διὰ τούτου γίνεται ἡ ἀπαιτουμένη συμπλήρωσις εἰς τὴν ἰδέαν τοῦ *ἐπιθυμῶ*. Ἀλλὰ ἐπὶ τοῦ ῥήματος *γεμίζω* ἐγείρονται δύο ἐρωτήματα, τί εἶναι τὸ γεμιζόμενον καὶ τίς ἡ ὕλη ἐξ ἧς αὐτὸ γεμίζεται· τὸ πρῶτον, τὸ ἄμεσον ἀντικείμενον, τίθεται κατὰ αἰτιατικήν, τὸ δεύτερον, τὸ ἀπωτέρω, κατὰ γενικήν.

§. 12. Κατὰ σειρὰν τῶν μετὰ γενικῆς μόνης συντασσομένων ῥημάτων βαίνοντες εὑρίσκομεν ὅτι ἀπαιτοῦσιν αἰτιατικὴν ἐν ταὐτῷ καὶ γενικὴν αἱ ἀκόλουθοι τάξεις·

ά. Τὰ *ἀλλοτριότητος* σημαντικά· *τῶν σωμάτων τὴν πόλιν οὐκ ἀλλοτριοῦντες* (Θ.Γ', 65).—*ἀποξενοῦν τινα τῆς πατρίδος* (Πλούτ.). —*ἀποξενοῦν ἑαυτὸν τῶν καλλίστων*, κτλ.

β'. Τὰ *πληρωτικὰ* καὶ *κενωτικά*· *εὐόχθου βορᾶς ψυχὴν ἐπλήρουν* (Εὐρ. *Ἴ.* 1169). —*μυριάδας τε πόλεις ἀνδρῶν ἀγαθῶν ἐκένωσεν* (Εὐρ. Ῥ. 913).

§. 13. Κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον συντάσσονται πάντα τὰ τῆς αὐτῆς ἰδέας ἐχόμενα, ὡς *γεμίζω τὴν ναῦν σίτου* (Ἰσ.).—*τοιούτων φλυαριῶν ἐμπεπλήκασι τὴν πόλιν* (Πλ.).—*φλυαρίας ἐμπίπλησιν ἡμᾶς πολλῆς* (Πλ. *Φαιδ.* 66).—*βουλόμενοι ὡς πλείστους ἀναπλῆσαι αἰτιῶν* (Πλ.).—*παῦσαι, πρὶν ὀργῆς κἀμὲ μεστῶσαι λέγων* (Σ. *Ἀντ.* 280).—*αἵματος ἆσαι Ἄρηα* (Ὅμ.). Ὡσαύτως *γευστέον τοὺς παῖδας αἵματος* (Πλ.).— *γεύειν τινὰ ἡδονῆς, τιμῆς*, κτλ. (Πλ.).—*εὐωχεῖν τινά τινος*—*δοκῶ μοί σε εὐωχήσειν καινῶν λόγων* (Θεόφρ.).—*λόγων ὑμᾶς Λυσίας εἱστία* (Πλ.), κτλ. Ὡσαύτως καὶ ἀφ' ἑτέρου μέρους, *ἀποστερεῖν τινα ἀξιώματος, τιμῆς ἐλπίδων, πολιτείας*, κτλ. (Πλ.).—*αὐτοί τε γὰρ αὐτῶν ὄνυχας τε καὶ τύλους ἀφαιροῦσι* (Ξ *Ἀπ.* Ά, γ', 54)· οὕτως *ἐξελαύνω, λύω, παραλύω, διαζεύγνυμι, χωρίζω, ἀπαλλάττω, ἐλευθερῶ, θεραπεύω, ἰατρεύω, καθαίρω*. Ὡσαύτως *εἴργω, κωλύω, ἀποτρέπω, ἀπέχω* (=ἀπομακρύνω) καὶ τὰ ὅμοια.

γ'. Τὰ *μεταληπτικὰ* καὶ *μεθεκτικά*, ὅταν σημαίνηται τὸ ὅλον καὶ τὸ μέρος· *οὐκ ἂν ἐλάχιστον μέρος ἀπελαύσαμεν αὐτῆς* (Σ.).—*σὺ δέ μοι δοκεῖς τἀναντία σοφίας ἀπολελαυκέναι* (Ξ·). Ἐξαιρέτως διὰ τοῦ *τοῦτο* ἢ *ταῦτα· ταυτὶ τὰ βέλτιστ' ἀπολέλαυκ' Εὐριπίδου* (Ἀρφ. Θ. 1008). Ὡσαύτως διὰ τοῦ *τί*, εἴτε τὸ ἄμεσον ἀντικείμενον εἴτε τὸ *κατά τι* σημαίνοντος· *νοῦ ἀνθρώπων γένος βραχύ τι μετέχει* (Πλ.). —*εἰκὸς τοῦ βίου τι ἀπολαῦσαι* (Θ.Β', 53)· οὕτω καὶ διὰ τοῦ *πλεῖστον· αἰδὼς σωφροσύνης πλεῖστον μετέχει, αἰσχύνης δ' εὐψυχία* (Θ. Ἡ, 84). Κατὰ τὴν αὐτὴν ἀναλογίαν βαίνει καὶ τὸ *λαγχάνειν*= ποιεῖν τινα λαγχάνειν τινός (Ἰλ. Η, 80). Ὡσαύτως καὶ πᾶσα τάξις ῥημάτων δι' ἧς ἐξηγεῖται τὸ ὅλον καὶ τὸ μέρος ἐν ταὐτῷ (§. 4)· *τῶν ὤτων κρατεῖν τὸν λύκον*. — *ποδὸς τεταγὼν ῥῖψεν* (Ἰλ. Α, 591).

Τὴν αὐτὴν σύνταξιν δέχεται καὶ τὸ *ἐξαρτᾶν τινός τι* καὶ τὰ ὅμοια.

δ'. Τὰ μνημονευτικά· *μή μ' ἀναμνήσῃς κακῶν* (Εὐρ.).—*ἄρξομαί σε τῆς γεωργίας ὑπομιμνήσκειν* (Ξ.).—Ὡσαύτως *ἐκ δέ με πάντων ληθάνει* (Ὀδ. Η, 221)=ποιεῖ με ἐπιλαθέσθαι, ὡς καὶ (Ἰλ Β. 600)· *ἐκλέλαθον κιθαριστύν*, καὶ (Ἰλ. Ο, 60)· *λελάθῃ δ' ὀδυνάων*.

ἑ. Τὰ *ἀνταλλακτικὰ* καὶ *τιμήματος* σημαντικά, ἐπὶ φυσικῶν τε καὶ ἠθικῶν· *χρυσίου ἀλλάσσεσθαί τι* (Εὐρ.).—*ἀμείβει θανάτους θανάτων* (Εὐρ. Ὀρ. 1006).—*τῆς ἐπὶ ταῖς λοιδορίαις ἡδονῆς καὶ χάριτος τὸ τῆς πόλεως συμφέρον ἀνταλλάττεσθαι* (Δ. περὶ Στεφ. 273).—*ὃ πλείστου ἐγὼ τιμῶμαι* (Ξ.). Ὡσαύτως *εἴπερ ἡμᾶς ἀξιοῖ λόγου τινός* (Εὐρ.).—*ὁ δὲ Λυκόφρων οὐδὲ ἀνακρίσιος ἠξίωσε τὸν φέροντα τὴν ἀγγελίην* (Ἡρ. Γ', 53· παρ' ἄλλοις, *ἀποκρίσιος*)· οὕτω καὶ τὸ ἐναντίον *ἀπαξιοῦν*· *ἀγροικία δὲ πολλὴ καὶ ἀπειροκαλία τῶν ἡδίστων αὐτὸν ἀπαξιοῦν καὶ τῶν καλλίστων ἀποξενοῦν* (Λουκ.). Εἰς τὰ ἀνταλλακτικὰ ὑπάγονται καὶ τὰ *πωλήσεως καὶ ἀγοράσεως* σημαντικά· *τὴν σοφίαν ἀργυρίου πωλεῖν* (Ξ.).— *βελτίω πρίασθαι τῆς ἴσης ἀξίας* (Δ.).—*χρημάτων ὠνεῖσθαι οὐδέν* (Πλ.).—*ἄθλων ἐμπορεύματα ὠνεῖσθαι* (Ξ.), κτλ. (Ἴδ. σ. 218, §. 51). Περὶ τῶν δικαστικῶν *τιμᾶν καὶ τιμᾶσθαι τοσούτου*, κτλ, ἴδε κατωτέρω ἐν τῷ *περὶ τῶν γενικῇ καὶ δοτικῇ συντασσομένων*.

§. 14. Ὁ εἰς πολλὰς κλάσεις ῥημάτων ἁρμόζων γενικώτερος προσδιορισμὸς τοῦ *διότι* (σελ. 220, §. 57), ἐξαιρέτως καὶ ἀχωρίστως σχεδὸν εἴς τινων κλάσεων ῥήματα τιθέμενος, κατατάσσει αὐτά, ὡς ἰδιαιτέραν κλάσιν, εἰς τὰ μετὰ αἰτιατικῆς καὶ γενικῆς συντασσόμενα. Εἶναι δὲ τοιαῦτα μάλιστα·

ϛ'. Τὰ *ἀγάπης, μίσους, ἐπαίνου, ψόγου, μακαρισμοῦ, θαυμασμοῦ, οἴκτου, κολάσεως* καὶ τῶν τοιούτων σημαντικὰ ῥήματα, κατ' αἰτιατικὴν μὲν ἐκφέροντα τὸ *ἀγαπώμενον, μισούμενον*, κτλ., ὡς ἄμεσον ἀντικείμενον, κατὰ γενικὴν δὲ τὸ αἴτιον δι' ὃ γίνεται *ἡ ἀγάπη, τὸ μῖσος*, κτλ, ἄνευ ἢ μετὰ τοῦ *ἕνεκα ἢ χάριν*· *ὃ αὐτό τε αὐτοῦ χάριν ἀγαπῶμεν καὶ τῶν ἀπ' αὐτοῦ γιγνομένων* (Πλ.).—*μακαρίζω ὑμᾶς τοῦ κτήματος* (Πλ.).—*τοῦτον ἀγασθεὶς τῆς ἐπιμελείας* (Ξ.).—*τοὺς θέλοντας θεραπεύειν τὰς τοιαύτας πόλεις καὶ προθυμουμένους οὐκ ἄγασαι τῆς ἀνδρίας τε καὶ εὐχερείας;* (Πλ. *Πολ.* Δ', 426)—*τοὺς ἀγγέλλοντας τὰ τοιαῦτα καὶ περιφόβους ὑμᾶς ποιοῦντας τῆς*

μὲν τόλμης οὐ θαυμάζω, τῆς δὲ ἀξυνεσίας (Θ. Ϛ', 36).—*τῆς εὐλαβείας καὶ καλοκἀγαθίας τὸν Κάμιλλον ἐθαύμασαν* (Πλούτ.).—*ὁ Κῦρος τοῦ πάθους ᾤκτειρεν αὐτόν* (Ξ.).—*στένω σὲ μᾶλλον ἢ μὲ τῆς ἁμαρτίας* (Εὐρ.).—*Οἴαξ Παλαμήδους σε τιμωρεῖ φόνου* (Εὐρ. Ὀρ. 433), κτλ.—*τίσασθαι μνηστῆρας ὑπερβασίης* (Ὀδ. Γ, 206). Ὡσαύτως *διώκειν τινὰ τυραννίδος* (Ἡρ.).— *οἱ Ἔφοροι τὸν Σφοδρίαν ὑπῆγον θανάτου* (Ξ.). —*γραφέσθω ὁ βουλόμενος αὐτὸν κακοδικίας* (Πλ.).—*αἱρεῖν τινα παρανοίας* (Ξ), κτλ.

ζ'. Εἰς ταύτην τὴν κατηγορίαν ὑπάγονται πολλὰ ῥήματα δυνάμει τῆς *κατὰ* προθέσεως. Εἶναι δὲ μάλιστα τοιαῦτα· 1. τὰ σημαίνοντα ὅτι *ῥίπτεταί τι ἐπί τινος*. Ὡς λέγεται *μύρον κατὰ τῆς κεφαλῆς χέαντες* (Πλ.), οὕτω καὶ *βλασφημίαν τῶν ἱερῶν καταχέουσιν* (Πλ·).—*κατασκεδαννύναι τινὸς ἑωλοκρασίαν* (Δημ.).—*καταφρονήσαντες τῶν Ἀθηναίων ἀδυνασίαν* (Θ· Η, 8).—*φιλοσοφίας γέλωτα καταντλεῖν* (Πλ.). 2. τὰ *κατηγορίας καὶ καταδίκης* σημαντικά, ἐν οἷς ἐκφέρεται τὸ μὲν πρόσωπον κατὰ γενικήν, τὸ δὲ ἔγκλημα κατ' αἰτιατικήν· *Φοίβου ἀδικίαν τί δεῖ κατηγορεῖν;* (Εὐρ. Ὀρ. 28)—*πάντες Κρητῶν τὸν περὶ Γανυμήδη μῦθον κατηγοροῦμεν* (Πλ.).—*πολλήν γ' ἐμοῦ κατέγνωκας δυστυχίαν* (Πλ.).—*κλοπὴν αὐτοῦ κατεψηφίσαντο* (Πλ.). Οὕτω καὶ τὸ ἐναντίον· *Λεωκράτους ἀποψηφίζεσθαι θάνατον* (Δ.).

η'. Ὡσαύτως ὑπάγονται εἰς τὴν κατηγορίαν ταύτην ἄλλα ῥήματα δυνάμει τῆς προθέσεως *πρό*. Εἶναι δὲ τοιαῦτα μάλιστα· 1. τὰ λαμβάνοντα τὴν ἔννοιαν τοῦ *τιθέναι τι ἔμπροσθεν ἄλλου*· *προτάσσειν τοὺς ἱππέας τῆς φάλαγγος* (Ξ.).—*χρὴ προτιθέναι παντὸς τοῦ λόγου τὸ πεφυκὸς προοίμιον ἑκάστοις* (Πλ. Ν. Δ', 923). 2. τὰ λαμβάνοντα τὴν ἔννοιαν τῆς προτιμήσεως· *ἰσχὺν ἠξίωσαν τοῦ δικαίου προθεῖναι* (Θ. Γ', 39).—*προτιμήσας τὸ πάσχειν ἀνόσια τοῦ δρᾶσαι πρότερον* (Πλ.).—*ἦθος προκρίνειν χρημάτων γαμοῦντα δεῖ* (Μ.).—*τὰ σώσοντα τῶν ῥᾴστων καὶ ἡδίστων προαιρετέον* (Δ.).

θ'. Ἐνταῦθα ἀνάγονται προσέτι τὰ ἔχοντα τὴν ἰδέαν τοῦ *μανθάνειν, ἀκούειν, πυνθάνεσθαί τι παρά τινος* καὶ τὰ ὅμοια, ἐκφερομένου κατὰ γενικὴν μὲν τοῦ προσώπου, κατ' αἰτιατικὴν δὲ τοῦ πράγματος· *ἴσως οὐ μανθάνετέ μου ὃ λέγω* (Πλ.).—*οὔτε αὐτὸς τοῦτο Σωκράτους ἤκουσα, οὔτε ἄλλου φάσκοντος* (Ξ.).—*πέμπει δεῦρο*

ἄνδρα πευσόμενον τοῦ ἐξηγητοῦ ὅ τι χρὴ ποιεῖν (Πλ.), κτλ. Ἴδε ἐν τέλει τοῦ παρόντος κεφαλαίου.

Δίπτωτα μεταβατικὰ αἰτιατικῇ καὶ δοτικῇ συντασσόμενα.

§. 15. Ὡς ἐπὶ τῶν ῥημάτων *ἀλλοτριῶ, ἀποξενῶ, χωρίζω, γεμίζω, ἀναμιμνήσκω* καὶ τὰ ὅμοια ἐγείρονται τὰ ἐρωτήματα *τίνα* ἢ *τί* καὶ *τίνος*, οὕτω τὰ ῥήματα *δίδωμι, προστίθημι, ὁμοιῶ, ἰσῶ, μίγνυμι* καὶ τὰ ὅμοια ἐγείρουσι τὰ ἐρωτήματα *τίνα* ἢ *τί* καὶ *τίνι*. Πάντα λοιπὸν ταῦτα συντάσσονται αἰτιατικῇ καὶ δοτικῇ, διὰ μὲν τῆς αἰτιατικῆς ἐκφέροντα τὸ *διδόμενον, προστιθέμενον, ὁμοιούμενον*, κτλ, διὰ δὲ τῆς δοτικῆς τὸ *εἰς ὃ ἡ δόσις, ἡ προσθήκη*, ἢ τὸ *πρὸς ὃ ἡ ὁμοίωσις ἡ μίξις* γίνεται, κτλ. Εἶναι δὲ τοιαῦτα τὰ ἑξῆς μάλιστα·

ά. Τὰ ἔχοντα ἐν ἑαυτοῖς τὴν ἰδέαν τῆς δόσεως ἐν γένει, ὡς *δίδωμι, ἐγχειρίζω, παρέχω, πορίζω, νέμω, κομίζω* καὶ τὰ ὅμοια· *διδόναι ψῆφον δεῖ τῷ τοῦ νόμου δικαίῳ, οὐ τῇ τοῦ ῥήτορος ἀναισχυντίᾳ* (Αἰσχ.).—*οὐδεὶς ταῦτα πρέσβεσιν ἐγχειρίζει* (Δ. *Παραπρ.* 398).—*ἐπεὶ οὖν πάντα διπλᾶ ποιεῖτε, διπλῆν ὑμῖν δίκαιον καὶ τὴν εὐωχίαν παρέχειν. Μὰ Δί', ἔφη ὁ ταξίαρχος, μήτοιγε, εἰ μὴ καὶ διπλᾶς ἡμῖν τὰς γαστέρας παρέξεις* (Ξ. Π. Β', γ', 23).—*ὁπόσα ἂν ἕκαστος δύναιτο πορίσαι μοι χρήματα* (Ξ.).—*κακῶν ἀναψυχὰς θεοὶ βροτοῖσι νέμουσιν* (Εὐρ. *Ἰκ.* 615).—*μόνος μόνῳ κόμιζε πορθμίδος σκάφος* (Εὐρ. *Κύκλ.* 361).

§. 16. Τῆς αὐτῆς σχεδὸν φύσεως ὄντα τὴν αὐτὴν δέχονται σύνταξιν καὶ τὰ *δείκνυμι, δηλῶ, φαίνω, κοινῶ, κοινοῦμαι, ἀνακοινοῦμαι, σημαίνω* καὶ τὰ ὅμοια· *δεῖξαι Ἀργείοισι σῶμ' αἰσχύνομαι* (Εὐρ.).—*ἐν βραχεῖ σοι τἀμὰ δηλώσω κακά* (Εὐρ.).—*τὰ ἱερὰ ἡμῖν οἱ θεοὶ φαίνουσιν* (Ξ.).—*τῷ πλήθει τὰ ῥηθέντα ἐκοίνωσαν* (Θ. Β', 72).—*τῷ θεῷ οὐδὲν ἐκοινώσαντο* (Ξ.). — *ἀνακοινοῦται τῷ Ἴστρῳ τὸ ὕδωρ* (Ἡρ. Δ', 48).—*βούλει καὶ Σωκράτει τῷδε ἀνακοινώσωμεν* (ἀνακοινωσώμεθα, ἔν τισιν ἀντιγράφοις) *τὸν λόγον;* (Πλ. *Κρατ.* ἀρχ.)—*ἐσήμαινε Μαρδονίῳ τὰ καταλαβόντα* (Ἡρ. Θ', 49)=τὰ γενόμενα, τὰ συμβάντα, et fit son rapport. L.). Κατὰ τὸ *ἀνακοινοῦσθαι* εἶναι καὶ τὸ *ὑπερτιθέναι τινί τι περὶ ἀνθρώπου παρ' Ἡροδότῳ, καὶ συνηθέστερον τὸ μέσον, ὑπερτίθεσθαι* (Α, 8. Γ', 71), κτλ.

§. 17. Ὡσαύτως τὰ *ἀγγέλλω, πέμπω, ἐπιστέλλω, πιστεύω, ἐπιτρέπω* καὶ τὰ ὅμοια· *ταῦτα μὲν ἡμῖν ἤγγειλέ τις* (Πλ.).—*ὁ Ἀρμένιος Κύρῳ ξένια ἔπεμπεν* (Ξ.). — *ἔξω Δίωνι ταῦτα ἐπιστέλλειν* (Πλ.). — *θησαυρούς, ἡγεμονίαν, φρουραρχίαν, ἀνοχάς, συνθήκας,* κτλ, *πιστεύειν τινί* (Ξ.), καὶ *μὴ πάντα πᾶσι πιστεύειν ἀεί* (Μ.). —*ἐάν τε οἱ φίλοι αὐτῷ διαίτας ἐπιτρέπωσιν* (Πλ.). Οὕτω καὶ *πόλιν, χρήματα, υἱούς, θυγατέρας, χάριτας παρακατατίθεσθαί τινι* (Ξ. *Ἀπ.* Δ', δ', 17). —*ἐν τοῖς κινδύνοις τὸ αὐτοῦ σῶμα τῷ ἵππῳ ὁ δεσπότης παρακατατίθεται* (Ξ. *Ἱππικ.* Δ', 1).

§. 18. Ἐνταῦθα προσέτι ἀνάγονται τὰ *λέγειν, φράζειν, συμβουλεύειν, παραινεῖν, παρακελεύεσθαι. παραγγέλλειν, παρεγγυᾶν* καὶ τὰ ὅμοια· *μύθους λέγειν τοῖς παισίν* (Πλ.).—*τὰ τοιαῦτα τοῖς μαθηταῖς ἐπὶ σχολῆς φράζουσιν* (Πλ.). —*ἄρ' ἄν τί μοι ἐθελήσαιο συμβουλεῦσαι;* (Ξ.)—*οἱ πατέρες τουτὶ πρῶτον τοῖς σφετέροις υἱέσι παραινοῦσιν* (Πλ.). —*οἱ ἄριστοι ἄνδρες παρακελεύονται τοῖς πολίταις ὁμονοεῖν* (Ξ.). —*ταὐτὸν κἀμοὶ παραγγέλλεις ὅπερ τῷδε* (Πλ.).—*παρηγγύων κελευσμὸν ἀλλήλοισιν* (Εὐρ. *Ἰφ.* 701). Οὕτω καὶ *προστάττειν τινί τι παρὰ νόμους* (Ξ.), *ἐπιτάττειν, ἐπισκήπτειν, ἐπιτέλλειν, ἐντέλλεσθαι* καὶ τὰ ὅμοια. Ὡσαύτως τὰ *ψευδῆ μαρτυροῦσιν ἀλλήλοις οἱ κεκοινωνηκότες*, κτλ. (Δ.). — *Θηβαίοις τὴν ἀμαθίαν ὀνειδίζουσιν* (Ἰσ.). — *ἐγκαλῶν μοι φόνους πατρῴους* (Σ. *Ἠλ.* 779). Ὡσαύτως *μή μοι τούτων μηδὲν ὑπισχνοῦ* (Εὐρ.). — *θυμῷ ματαίῳ μὴ χαρίζεσθαι κενά* (Σ. *Ἠλ.* 331); κτλ

§. 19. Ὑπάγονται κατόπιν τῶν προηγουμένων εἰς τὰ αἰτιατικῇ καὶ δοτικῇ συντασσόμενα δίπτωτα μεταβατικά·

ϛ'. Τὰ ἔχοντα ἐν ἑαυτοῖς τὴν ἔννοιαν τοῦ *ἁρμόζειν, προστιθέναι, προσάπτειν, προσκολλᾶν τινί τι* καὶ τὰ ὅμοια. Πολλὰ δὲ ῥήματα ἐνταῦθα ἀνάγονται, δυνάμει τῶν προθέσεων *ἐν, ἐπί, περί, πρός, σύν*, τοιαύτην σημασίαν δεχόμενα· *ἁρμόσας τῷ ἑαυτοῦ παιδὶ τὴν θυγατέρα τῆς γυναικὸς ταύτης* (Ἡρ. Θ', 108).—*σπάργανά σοι τάδ' ἐνῆψα* (Εὐρ. *Ἰ.* 1491).—*ἤδη κολοφῶνα ἐπιτίθης τῇ σοφίᾳ* (Πλ.).—*ὄλβον, εὐδαιμονίαν, τιμάς, ἀγαθὸν τῇ πόλει περιάπτειν* (Ξ.).—*ἃ ἡμεῖς τῷ δικαίῳ προσετίθεμεν* (Πλ.).—*μὴ μεῖζον αὐτοῖς προσάπτωμεν γέρας* (Πλ.).—*τὸ σάρκας ὀστοῖς συνδοῦν* (Πλ.), κτλ.

§. 20. Δὲν ἀπέχουσι τῆς τοιαύτης φύσεως καὶ συντάξεως καὶ τὰ

ἀναισχυντίᾳ ξυμβάλλοντας αὐτόν (Πλ. *Ν*. Α, 647)=συζεύγειν. — *τὸ τῶν παρθένων γένος θεῶν γένει ἄν τις συμβάλλῃ* (Πλ.) =συγκρίνῃ. Οὕτως *ἐμπλέκειν τινά τινι, ἐνέχειν τινά τινι*, καί, ἀντιστρόφως, *ἐνεῖχέ σφι δεινὸν χόλον* (Ἡρ. ϛ', 119). Οὕτω *προθυμίαν ἐμβαλεῖν τοῖς στρατιώταις* (Ξ.). — *νόσους, ὀργάς, λύπας, στάσεις, ὁμόνοιαν, λήθην, αἰδῶ, θάῤῥος, φθόνον, ἐπιστήμην, δικαιοσύνην, ἐλπίδα, πόθον ἐμποιεῖν τινι* (Σ.). Ὡς δὲ εἶναι τὸ *πάντ' ἐμπέφυκε τῷ μακρῷ γήρᾳ κακά* (Γν.), οὕτω καὶ τὸ *ὁ θεὸς τὴν ψυχὴν κρατίστην τῷ ἀνθρώπῳ ἐνέφυσεν* (Ξ. *Απ*. Α. δ', 13)· οὕτω καὶ *ἐγκαθίζειν, ἐγκαθιστάναι, ἐγκαθιδρύειν τινί τι· Ἀθηνῶν ἐγκαθιδρύσαι χθονί* (Εὐρ. *Ἰφ. Τ*. 978), ἄγαλμα.

§. 21. Ὑπάγονται ἀκολούθως εἰς τὰ αἰτιατικῇ καὶ δοτικῇ συντασσόμενα δίπτωτα μεταβατικά.

γ'. Τὰ *προσεγγίσεως, προσφορᾶς, ἐπιφορᾶς* σημαντικὰ καὶ τὰ ὅμοια. Καὶ ἐνταῦθα ἀνάγονται πολλὰ ῥήματα δυνάμει τῶν προθέσεων· *ὁ Διὸς παῖς μ' ἐπέλασε Νείλῳ* (Εὐρ.).—*ἐσθῆτας ἢ χρυσὸν εἰργασμένον ἄγειν τοῖς βασιλεῦσιν* (Ἰσ.).—*ὕμνους τῷ θεῷ προσάγειν* (Πλ.).—*ὁμοῦ λύπας ἡδοναῖς παρατιθέναι* (Πλ.).—*παραβάλλειν κόπρον ταῖς ἀμπέλοις* (Θεοφρ.) —*ὅπλα ἐπιφέρειν ἀλλήλοις* (Ξ.). Καὶ τῆς σημασίας δὲ καὶ τῆς προθέσεως δυνάμει ὑπάγονται ἐνταῦθα τὸ *προσπελάζω, προσεγγίζω* καὶ τὰ ὅμοια. Ταῦτα δὲ παρακολουθεῖ καὶ τὸ *προσέχειν τινὶ τὸν νοῦν· τῇ μετρήσει, τοῖς χρήμασι, τῇ ὁδῷ, τοῖς Ἕλλησι, τοῖς συμμάχοις, τῷ εἰδέναι, τῷ ἐξαπατᾶν*, κτλ, *προσέχειν τὸν νοῦν* (Ξ.).—*προσέχωμεν τὸν νοῦν ἡμῖν αὐτοῖς* (Πλ.). Τοιοῦτον καὶ τὸ *Ἡρακλεῖ στόμα μὴ παραβάλλειν* (Πίνδ.)=μὴ ἐγκωμιάζειν.

δ'. Τὰ *ἐναντιότητος* σημαντικά· *πελταστικὴν ἀντιστήσαντες τῇ τοῦ παγκρατίου μάχῃ* (Πλ. *Ν*. Η, 834).—*ἀλλήλοισιν ὁπλίτην στρατὸν ἀντετάξαμεν* (Εὐρ. *Ἡρακλ*. 801).—*τοῖς ἐκείνων τὰ ἡμέτερα ἀντιτιθέντες* (Πλ. *Ἀλκ*. Α, 120).

Τὰ *ὑποβολῆς* ἐν γένει σημαντικά· *κορυφαῖς ὑποβαλὼν ὦμον ἢ βραχίονα* (Εὐρ. Β. 948.).—*ὑπέβαλεν ἑαυτὸν Θηβαίοις* (Αἰσχ.).—*ὑποβαλῶ σοι ἕτερον λόγον* (Αἰσχ.).—*ἆρ' οὐχ ὑποχειρίους τοῖς ἐχθροῖς ὑπέθεσαν τὰς αὑτῶν πατρίδας;* (Πλ. *Πολιτ*. 318)—*ὑποτι-*

θησιν αὐτοῖς τὴν οὐσίαν (Δ.).—*ἐλπίδας ὑποθεὶς τοῖς Μιτυληναίοις* (Ξ.) —*Κροῖσος ταῦτά οἱ ὑπετίθετο* (Ἡρ. Ά, 156).

ς'. Τὰ *μίξεως* σημαντικά· *μίγνυμι τὴν σώφρονα δύναμιν τῇ αὐθάδει ῥώμῃ* (Πλ.).—*ᾧ πότμον Ἄρης ἔμιξεν* (Πίνδ.).—*ἐμφύλιον αἷμα ἐπέμιξε θνητοῖς* (Πίνδ.).—*τὸν κάλλιστα μουσικῇ γυμναστικὴν κεραννύντα* (Πλ. *Πολ.* Γ', 412).

ζ'. Τὰ *ὁμοιώσεως* καὶ *ἰσώσεως* σημαντικά· *τὸ ὁμοιοῦν ἑαυτὸν ἄλλῳ μιμεῖσθαί ἐστιν* (Πλ.).—*εἰ τοῖς βελτίστοις εἰκάζω αὐτόν, ἐπαινοῦντι δικαίως ἂν εἰκάζοι μέ τις* (Ξ.).— *ὁ σίδηρος ἀνισοῖ τοὺς ἀσθενεῖς τοῖς ἰσχυροῖς ἐν τῷ πολέμῳ* (Ξ. *Π.* Ζ', ἑ, 65· παρ' ἄλλοις, *ἂν ἰσοῖ*). Ὡσαύτως τὰ *παραβολῆς* σημαντικά· *παραθέντας τὰ ἐκεῖ καθεστῶτα τοῖς ἐνθάδε* (Ἰσ. *Παναθ.* μά· παρ' ἄλλοις, *παραβάλλοντας*).—*κώνωπα ἐλέφαντι παραβάλλειν* (Λιβάν.).

ή. Τίθεται προσέτι αἰτιατικὴ καὶ δοτική, ὅταν δι' ὁποιουδήποτε ῥήματος σημαίνηται ὅτι γίγνεταί τι ἐπὶ σκοπῷ ὠφελείας ἢ βλάβης τινός, καὶ οὕτω γεννᾶται καὶ ἐνταῦθα τάξις *περιποιητικῶν* καὶ *ἀντιπεριποιητικῶν*· *πλεῖστα ἐλάμβανε τῇ στρατιᾷ τὰ ἐπιτήδεα* (Ξ.).—*αἰτήσοντας γῆν τε καὶ ὕδωρ τῷ βασιλέϊ* (Ἡρ. Έ, 17).—*πάντες πάντα κακὰ νοοῦσι τῷ τυράννῳ* (Ξ.).—*γυναῖκες εὗρον ἀνδράσι διαφθοράς* (Εὐρ. *Ἴ.* 617).—*οἱ καπηλεύοντες τῷ ἀεὶ ἐπιθυμοῦντι ἐπαινοῦσι πάντα ἃ πωλοῦσιν* (Πλ. *Γοργ.* 313)· οὕτω καὶ *δόλον ὑφαίνειν τινί* (Ἰλ. Ζ, 187).—*σιτία, ὅπλα, ἐπιτήδεια, εὐδαιμονίαν, κακοδαιμονίαν, ἐλευθερίαν*, κτλ, *παρασκευάζειν τινί* (Ξ.).

§. 22. Διὰ τὴν συγγένειαν τῶν ἰδεῶν εἰς πολλάς τῶν προηγουμένων τάξεων δυνατὸν νὰ ἀναχθῶσι τὰ *ὁμολογῶ σοι ταῦτα, ξυγχωρῶ σοι ταῦτα*, καὶ τὰ ὅμοια. Ὡσαύτως *Παυσανίας Φοίβῳ μνῆμ' ἀνέθηκε τόδε* (Θουκ. Ά, 132), κτλ.

Δίπτωτα μεταβατικὰ διπλῇ αἰτιατικῇ συντασσόμενα.

§. 23. Τὸ ῥῆμα *διδάσκω* ἐξ ἰδίας αὐτοῦ φύσεως συνεφέλκεται τὰ δύο ταῦτα ἐρωτήματα *τίς ὁ διδασκόμενος* καὶ *τί τὸ διδασκόμενον*. Ὡς δὲ ἐπὶ τοῦ *πληρῶ τινός τι* καὶ τῶν ὁμοίων γεννῶνται τὰ μετὰ αἰτιατικῆς καὶ γενικῆς συντασσόμενα δίπτωτα μεταβατικά, ἐκ τοῦ *οἱ θεοὶ παρέχουσι τὰ ἀγαθὰ τοῖς ἀνθρώποις* καὶ τῶν ὁμοίων τὰ μετὰ αἰτιατικῆς καὶ δοτικῆς, οὕτως ἐκ τοῦ *Σωκράτης διδάσκει τοὺς*

παῖδας τὴν σωφροσύνην καὶ τῶν ὁμοίων προκύπτουσι τὰ μετὰ διπλῆς αἰτιατικῆς συντασσόμενα δίπτωτα.

§. 24. Ἀνάγονται δὲ ἐνταῦθα αἱ ἀκόλουθοι μάλιστα τῶν ῥημάτων τάξεις.

ά. Τὰ *παιδευτικά· ὁ χρόνος καὶ ἡ ἐμπειρία τὰ μὴ καλῶς ἔχοντα διδάσκει τοὺς ἀνθρώπους* (Ἀντιφ. *Ἡρώδου Φόν.* §. γ΄.).—*εἰ ἄλλους αὐτὰ ταῦτα παιδεύω* (Πλ.). Οὕτω *νουθετῶ, ἀσκῶ, ἐθίζω τινά τι* καὶ τὰ ὅμοια.

β΄. Τὰ *ἐνδύσεως* καὶ *ἐκδύσεως* σημαντικά· *παῖς μέγας μικρὸν ἔχων χιτῶνα ἕτερον παῖδα μικρόν, μέγαν ἔχοντα χιτῶνα, ἐκδύσας αὐτὸν τὸν μὲν ἑαυτοῦ ἐκεῖνον ἠμφίεσε, τὸν δ' ἐκείνου αὐτὸς ἐνέδυ* (Ξ. Π. Ά, γ΄, 19).—*ἀμφιέσας τὸ ἱμάτιον τὸ ἐμαυτοῦ τοῦτον* (Πλ.). — *ἀντὶ τῆς κατωνάκης τὸν δῆμον ὑμῶν χλαῖναν ἤμπισχον πάλιν* (Ἀρφ. *Λ.* 157).—*τοὺς βασιλεύοντας ῥάκι' ἀμπίσχων* (Ἀρφ. *Β.* 1063).— *τὴν ἐσθῆτα τὴν ποικίλην καὶ τὰς πορφυρίδας ἐκείνας ἀπέδυσαν αὐτόν* (Λουκ.).

γ΄. Ταῦτα παρακολουθοῦσι καὶ τὰ *ἀποστερήσεως* καὶ *ἀφαιρέσεως* σημαντικά, ἄλλως εἰς τὰ μετὰ αἰτιατικῆς καὶ γενικῆς συντασσόμενα καταλεχθέντα· *ἡμᾶς ἀποστερεῖ τὸν μισθόν* (Ξ. *Ἀν.* Ζ΄, ϛ΄, 8). — *ταύτην ὑμᾶς τὴν χώραν ἀποστερεῖν ἐπιχειροῦσιν* (Ἰσ.). — *τὴν θεὰν τοὺς στεφάνους σεσυλήκασι* (Δημ.).—*ἐκείνους τὰ ὅπλα ἀφῃρήμεθα* (Ξ.). Τὴν αὐτὴν ἀναλογίαν ἀκολουθοῦσι καὶ τὰ *ἀποξυρᾶν τινα τὴν κεφαλήν* (Ἡρ.). — *Διογείτων τὴν θυγατέρα ἔκρυψε τὸν θάνατον τοῦ ἀνδρός* (Λυσ.).

δ΄. Κατὰ τὰ *στερητικὰ* βαίνουσι καὶ τὰ *αἰτητικά· μέλλετε τοὺς θεοὺς αἰτεῖν τἀγαθά* (Αἰσχ.). — *πράττετε αὐτὸν τὰ χρήματα* (Ξ.). — *Σωκράτης τοὺς ἑαυτοῦ ἐπιθυμοῦντας οὐκ ἐπράττετο χρήματα* (Ξ. *Ἀπ.* Ά, β΄, 5. Ἴδε αὐτόθι καὶ 61).

ἑ. Τὰ ἔχοντα τὴν ἔννοιαν τοῦ *τρέφειν* καὶ *ποτίζειν τινά· τὸ μιν* (δεῖπνον) *ἐκεῖνος ἐθοίνισε* (Ἡρ. Ά, 129· παρ' ἄλλοις *ἐθοίνησε*, ἐκ τοῦ *θοίνη θοινᾶν, θοινᾶσθαι*).—*βούλει σε γεύσω ἄκρατον μέθυ;* (Εὐρ.)— *πίσω σφε Δίρκας ἁγνὸν ὕδωρ* (Πίνδ.)=ποτίσω. Καὶ παρὰ τοῖς μεταγενεστέροις *ποτίζειν τινὰ ὕδωρ ψυχρόν* (Γεωπ.). —*γάλα ὑμᾶς ἐπότισα* (Παῦλ.).—*ὃς γὰρ ἂν ποτίσῃ ὑμᾶς ποτήριον ὕδατος* (Ματθ.). Καὶ παρ' ἡμῖν *μ' ἐπότισε πίκρας καὶ φαρμάκια.* Ὡσαύτως

ἃ ἡμεῖς αὐτοὺς ἐτρέφομέν τε καὶ ἐπαιδεύομεν (Πλ.).—*ἐγὼ πολλὰ καὶ ἡδέα εὐώχουν ὑμᾶς* (Πλ.).

ϛ΄. Τὰ ἔχοντα τὴν ἔννοιαν τοῦ *λέγειν* καὶ *ποιεῖν τι καλόν*, *κακὸν* ἢ *ἀδιάφορον πρός τινα*, ἢ *λέγειν τι περί τινος· ὁ δ' ἕτερα πλεῖστα τὰς γυναῖκας εὐλογεῖ* (Εὐρ. *Ἑκ.* 454).— *ἡδονή τις γυναιξὶ μηδὲν ὑγιὲς ἀλλήλας λέγειν* (Εὐρ.).—*καίτοι πᾶς τις τὸ γυναικεῖον φῦλον κακὰ πόλλ' ἀγορεύει* (Ἀρφ. *Θ.* 788). — *ταυτὶ σὺ τολμᾷς πτωχὸς ὢν ἡμᾶς λέγειν;* (Ἀρ.)— *οὐ φροντιστέον ὅ τι ἐροῦσιν οἱ πολλοὶ ἡμᾶς* (Πλ.).—*ὦ μῶρος, εἰ χρὴ δεσπότας εἰπεῖν τόδε* (Εὐρ. *Μηδ.* 61)=μωρά.—*ὅταν ἀλλήλους τὰ ἔσχατα λέγωσιν* (Ξ.). —*ἡ γῆ τοὺς ἄριστα θεραπεύοντας αὐτὴν πλεῖστα ἀγαθὰ ἀντιποιεῖ* (Ξ. *Οἰκ.* Ἑ, 12). —*ὁ πολλὰ κακὰ δρῶν τοὺς ἄλλους καὶ πάσχει αὐτὸς πολλὰ ἕτερα* (Πλ.).—*οἱ πονηροὶ ἀεί τι κακὸν ἐργάζονται τοὺς ἐγγυτάτω ἑαυτῶν ὄντας* (Πλ.).—*ταυτί με ποιοῦσιν* (Ἀρφ.).—*τί μ' εἰργάσω;* (Ἀρφ. *Ὀρ.* 326)

§. 25. Τῆς αὐτῆς ἀναλογίας εἶναι καὶ τὰ *Σωκράτης τὰ μέγιστα πάντας τοὺς βουλομένους ὠφέλει* (Ξ.). — *πολλὰ ἄν τις ἔχοι Σωκράτην ἐπαινέσαι καὶ θαυμάσια* (Πλ.). — *ταῦτ' ἔστιν ἃ ἐγὼ Σωκράτην ἐπαινῶ* (Πλ.). — *τοὺς ἀσθενοῦντας οἷα ὑβρίζει τί δεῖ λέγειν;* (Ξ. *Π.* Ἑ, Ϛ΄, 28)—*πάντα ἔψευσμαι αὐτόν* (Ξ.), κτλ.

ζ΄. Τὰ *ἱκετευτικά*, *προτρεπτικὰ* καὶ *ἀναγκαστικά· ἀλλά σ' ἱκετεύω τόδε* (Εὐρ.).—*τὸν ταῦθ' ἡμᾶς προτρέποντα* (Πλ.).—*κἄμ' ἀναγκάζεις τάδε;* (Σ.) Καὶ τὸ *πείθω* βαίνει κατὰ τὴν αὐτὴν ἀναλογίαν· *ὑμᾶς τοῦτο οὐ πείθω* (Πλ.), καὶ τὸ *ἄγω* ἐνίοτε. Ἀλλὰ τὰ πλεῖστα τούτων ἐκφέρουσι τὸ πραγματικὸν ἀντικείμενον προθετοπτώπτως συνηθέστερον (Ἴδε *Εἰσαγωγὴν Ἑλλην. Συντάξεως*). Ἐνταῦθα ἀνάγονται καὶ τὸ *ἐρωτᾶν*, *ἐρέσθαι τινά τι*. — *ὀρθῶς ταῦθ' ἡμᾶς ἠρώτησε Φίληβος* (Πλ.). Ὡσαύτως *ἱστορεῖν*, *ἀνιστορεῖν*, *ἐξετάζειν τινά τι* καὶ τὰ ὅμοια. Ταῦτα δὲ παρακολουθεῖ, μετὰ τῶν ὁμοίων, καὶ τὸ *ἃ ἂν ἄλλον ἐλέγξω* (Πλ.).

§. 26. Ὡς δὲ ἐπὶ τῶν μονοπτώτων, οὕτω καὶ ἐπὶ τούτων πολλάκις τίθεται ἡ πραγματικὴ αἰτιατικὴ σύστοιχος τῇ φωνῇ τοῦ ῥήματος ἢ κατὰ τὴν ἔννοιαν συγγενής, ἐκφέρουσα τὴν ἐν αὐτῷ τῷ ῥήματι περιεχομένην ἔννοιαν· *ὁ φωκικὸς πόλεμος, δεκαετὴς γεγονώς, ἀείμνηστον παιδείαν αὐτοὺς ἐπαίδευσεν* (Αἰσχ.).—*ἐμὲ ὁ πα-*

τὴν τὴν τῶν παίδων παιδείαν γλίσχρως αὐτὸς ἐργαζόμενος καὶ τρέφων ἐπαίδευεν (Ξ. *Π.* Ἠ, γ', 37).—*ὥρκισαν πάντας τοὺς μεγίστους ὅρκους* (Θ.).—*οὐδένα πώποτε γραφὴν ἐγραψάμην* (Αἰσχ.).—*τὸν ἄνδρα ὁμολογεῖ τύπτειν τὰς πληγάς* (Αἰσχ.).—*οὐ χρὴ μιμεῖσθαι πονηρὰς μιμήσεις τοὺς πολεμίους* (Πλ.)· οὕτω *φιλεῖν τινα φιλότητα, ἐρωτᾶν ἐρώτημα* καὶ τὰ ὅμοια.

§. 27. Καὶ ταῦτα μὲν τὰ ῥήματα ἔχουσι μίαν αἰτιατικὴν σημαίνουσαν τὸ πρόσωπον, καὶ μίαν σημαίνουσαν τὸ παρὰ τοῦ προσώπου λαμβανόμενον πρᾶγμα· *τρέφειν τινὰ μέλι, διδάσκειν τινὰ σοφίαν*, κτλ. Ἐκτὸς δὲ τούτων ὑπάρχουσι καὶ ἄλλα ῥήματα ἐν οἷς ἡ πραγματικὴ αἰτιατική, ἐπιθετικὴ μάλιστα οὖσα, σημαίνει ὅτι τὸ ἀντικείμενον δέχεται ταύτην ἢ ἐκείνην τὴν ἰδιότητα ὑπὸ τοῦ ὑποκειμένου· σημαίνει λοιπὸν ἡ αἰτιατικὴ αὕτη τὸ κατηγορούμενον τοῦ ἀντικειμένου (σ. 91 §. 133).

§. 28. Ἀνάγονται δὲ ἐνταῦθα αἱ ἑξῆς μάλιστα τάξεις τῶν ῥημάτων.

ά. Τὰ *μεταποιητικά*, τὰ δηλοῦντα δηλ. μεταβολὴν τῆς προϋπαρχούσης καταστάσεως· *ὁ θεὸς χαίρει τοὺς μικροὺς μεγάλους ποιῶν, τοὺς δὲ μεγάλους μικρούς* (Ξ. *Ἑλλ.* ϛ', δ', 23). Οὕτω *τὴν φυγὴν ἰσχυράν, τοὺς πολεμίους θρασυτέρους, τοὺς ἄλλους πολιτικούς, τοὺς πλησιάζοντας δικαιοτέρους, τὴν πατρίδα μείζω ποιεῖν*, κτλ, (Ξ.).—*νέω ὄντε αὐτὼ Σωκράτης παρέσχε σώφρονε* (Ξ.).—*ἀγαθὸν τὸν συνόντα ἀποδεῖξαι* (Ξ.).—*δικαίους ἀπεργάζεσθαι τοὺς οἰκέτας* (Ξ. *Οἰκ.* ΙΔ', 6).

§. 29. Τὸ αὐτὸ ἰσχύει καὶ περὶ τῶν *προβιβαστικῶν*· *Κῦρον στρατηγὸν ἀπέδειξε πάντων* (Ξ.).—*Τιμόθεον στρατηγὸν ἐχειροτόνησαν* (Ξ.), κτλ. Ὡσαύτως καὶ ὅταν τὸ πρᾶγμα ἀναφέρηται εἰς τὴν ἐξωτερικὴν θεωρίαν· *κορυφὴ μὲν μείζων, ὦτα δὲ μικρότερα ἱππωδεστέραν τὴν κεφαλὴν ἀποφαίνει* (Ξ. *Ἱππ.* Ἀ, 11). Τοιοῦτον καὶ τὸ *πάντ' ἂν λῆρον τὸν Ἐνδυμίωνα ἀποδείξειεν* (Πλ. *Φαίδ.* 72).

6'. Τὰ *δοξασίας σημαντικά*· *οἱ ἄνευ νοῦ ἀληθές τι δοξάζοντες* (Πλ.).—*δοξάζοντες βελτίους ἑαυτούς, οὐκ ὄντες* (Πλ.).—*τὸ κλέπτειν ἀγαθὸν ἐνόμιζον* (Ξ.).—*θρῆνόν τις τοῦτον τὸν λόγον νομισάτω* (Ξ.).—*ἄδικον ἡγούμενος καὶ κατάλυσιν τῆς ἀρχῆς τοῦτο νομίζων* (Ξ.).—*ἆρ' οὖν τούτους φρονίμους ὑπολαμβάνεις;* (Πλ.).—

καὶ ὁ Λυσίας ἠνάγκασεν ἡμᾶς ὑπολαβεῖν τὸν Ἔρωτα ἕν τινι τῶν ὄντων (Πλ.).

γ'. Τὰ *κλητικά· τὴν τοιαύτην δύναμιν ἀνδρίαν ἔγωγε καλῶ καὶ τίθεμαι* (Πλ.).—*ὃ δὲ σκεῦος ὠνομάκαμεν* (Πλ.).—*ἣν φύσιν ἂν οἱ πολλοὶ μᾶλλον ἢ σοφίαν ὀνομάσειαν* (Πλ.).—*πάντας ἐγὼ τοὺς φιλοσόφους τοιούτους* (θείους) *προσαγορεύω* (Πλ.).

§. 30. Ἀντὶ τῆς ἐξηγούσης τὸ ὀνομαζόμενον αἰτιατικῆς (*σοφόν, ἰατρόν*, κτλ.), τίθεται πολλάκις ἐπὶ τῶν κλητικῶν τὸ *ὄνομα· καλοῦσί με τοῦτο τὸ ὄνομα* (Ξ.).—*ὄνομα ποῖον αὐτὸν ὀνομάζει πατήρ;* (Εὐρ. *Ἰ.* 800) ἢ τὸ *τοῦτο*, ἢ τὸ *τί· ἀνδρὶ ἦν ὄνομα Σοῦς· τὴν γὰρ ταχεῖαν ὁρμὴν τοῦτο καλοῦσιν* (Πλ.). Ὡσαύτως *τί τὴν πόλιν προσαγορεύεις;* (Πλ.).

δ'. Πολλὰ διαιρέσεως σημαντικά· *ἅπαντα νεῖμαι κελεύω μέρη εἴκοσιν* (Δ.).—*κατενείμαντο τὴν γῆν πᾶσαν ἔνθα μὲν μείζους λήξεις, ἔνθα δὲ καὶ ἐλάττους* (Πλ. *Κριτίᾳ*. 113).—*τῶν συμμοριῶν ἑκάστην διελεῖν κελεύω πέντε μέρη* (Δ.).—*τὰς ἀρχὰς πάσας δώδεκα μέρη διείλοντο* (Πλ.).—*τὰ δώδεκα μέρη τέμνειν τὴν πόλιν δεῖ* (Πλ.). Πολλάκις δὲ εἰς τὸ *μέρος* προστίθεται ἡ πρόθεσις *εἰς* ἢ *κατά· διελομένους εἰς τὰ δώδεκα μέρη* (Πλ. *Ν.* Η, 848).

§. 31. Συνεπτυγμένα δὲ εἶναι τὰ *τρέφειν* καὶ *αὔξειν τινὰ μέγαν* (Πλ.)=τρέφειν καὶ αὔξειν ὥστε ποιεῖν μέγαν, ἤτοι μέγαν ποιεῖν διὰ τῆς τροφῆς καὶ αὐξήσεως. Τοιαῦτα καὶ τὰ *δεσποτικοὺς ἀνθρώπων δύναται διδάσκειν* (Δ. *Οἰκ.* ΙΓ', 5).—*παιδεύειν τινὰ σοφόν* (Πλ.)—*Θεμιστοκλῆς Κλεόφαντον τὸν υἱὸν ἱππέα μὲν ἐδιδάξατο ἀγαθόν* (Πλ.), πρὸς τὰ ὁποῖα ὁμοιάζουσι τὰ παρ' ἡμῖν τὸν *ἐδίδαξεν* ἢ τὸν *ἐσπούδασε νομικόν, ἰατρόν*.

Ἄπτωτα μεταβατικὰ γενικῇ καὶ δοτικῇ συντασσόμενα.

§. 32. Ἐνταῦθα ἰδιάζουσιν αἱ ἀκόλουθοι μάλιστα τάξεις τῶν ῥημάτων·

α'. Τὰ *μεταδοτικά*, ὅτε κατὰ δοτικὴν μὲν τίθεται τὸ πρόσωπον εἰς ὃ ἡ μετάδοσις γίνεται, κατὰ γενικὴν δὲ τὸ ὅλον ἐξ οὗ ἡ μετάδοσις, ἐννοουμένου τοῦ μεταδιδομένου μέρους· *τῷ πλήθει μεταδιδόναι τῆς κρίσεως* (Πλ.). —*νῦν δέ μοι μετάδος τῶν ταινιῶν* (Πλ.).—*θάλπους καὶ ψύχους καὶ σίτων ἀνάγκη καὶ τοῖς δούλοις*

μεταδιδόναι (Ξ.).—*μεταδιδόναι τοῦ βάρους τοῖς φίλοις* (Ξ). Ὅταν δὲ ἐξηγῆται καὶ τὸ μέρος, τότε τίθεται ἡ αἰτιατική· *καὶ βραχὺ δόξης ὀρθῆς μετέδωκε θεία τις τύχη* (Πλ.). Τίθεται δὲ αἰτιατικὴ καὶ δοτική, ὅταν θεωρῆται τὸ ὅλον ὡς μεταδιδόμενον· *εἰ μὴ μεταδοῖεν αὐτοῖς πυροὺς ἢ ἄλλο τι ὧν ἔχοιεν βρωτῶν*(Ξ.*Ἀν*. Δ',έ,5).

β'. Τὰ σημαίνοντα *μετά τινος ἄλλου συμμέθεξιν· πάντων τούτων πολλοὶ κοινωνοῦμεν ἀλλήλοις* (Ξ.). — *κοινωνεῖν αὐτοῖς ὧν ἔπραττον οὐκέτι ἤθελον* (Ξ.). Οὕτω καὶ *οὔτε ἀντιποιούμεθα βασιλεῖ τῆς ἀρχῆς* (Ξ. *Ἀν*. Β', γ', 23).—*τῆς συννομῆς αὐτῷ ἀντιποιουμένους* (Πλ.*Πολιτ*. 268). Τίθεται δὲ καὶ ἐν τούτοις, ὡς καὶ ἐν τοῖς προηγουμένοις, αἰτιατικὴ καὶ γενική, ὅταν ἐξηγῆται τὸ μέρος καὶ τὸ ὅλον· *μετέχειν φιλτάτου τάφου μέρος* (Αἰσχ.).—*μοῖραν τιμέων μετέχοντες* (Ἡρ.).—*ἀλλά τι τοῦ θεοῦ μετέσχον* (Ἡρ.)· ἢ καὶ ἁπλῶς αἰτιατική, ἐξηγοῦσα τὸ ὅλον ὡς μεταλαμβανόμενον· *ἀκερδῆ χάριν μετάσχοιμι* (Σ.). — *μετεῖχες τὰς ἴσας πληγάς* (Ἀρφ. *Πλ*. 1145), κτλ. Ἴδε σελ. 255, §. 4.

γ'. Τὰ *παραχωρητικά· τῶν ὁδῶν παραχωροῦντας τοῖς κρείττοσιν* (Ξ.).—*ὁ ποταμὸς ἡμῖν παρακεχώρηκε τῆς εἰς τὴν πόλιν ὁδοῦ* (Ξ.). — *παραχωρῶ σοι τῆς πολιτείας* (Αἰσχ.). — *οἱ νεώτεροι τοῖσι πρεσβυτέροισι εἴκουσι τῆς ὁδοῦ καὶ ἐκτράπονται* (Ἡρ.).—*τοῖς πρεσβυτέροις, οὐ μόνον ἀδελφοῖς ἀλλὰ καὶ πολίταις, ὁδῶν καὶ θάκων καὶ λόγων ὑπείκειν* (Ξ.). Τίθεται δὲ αἰτιατική, ὅταν ἐκφέρηται τὸ ὅλον ὡς παραχωρούμενον, καθ' ἃ καὶ ἀνωτέρω τὸ μεταδιδόμενον καὶ μεταλαμβανόμενον· *τῷ δὲ πολιτικῷ νόμῳ νομοθετοῦντι παραχωρεῖν χρὴ τὰ τοιάδε* (Πλ.). Οὕτως *ὑπανίστασθαι* (προσηκόνεσθαι), *συγχωρεῖν τινί τινος* (Ἡρ. Ζ', 161), καὶ τὰ ὅμοια.

δ'. Δικαστικαί τινες φράσεις· *τιμᾶσθαι ἢ τιμᾶν τινι τοσούτου ἢ τοσούτου· ὃς αὐτὸς αὐτῷ θανάτου τετίμηκεν* (Δ.).—*οὐδ' ὑπολαμβάνω τιμήσειν οὐδενὸς ἐλάττονος τούτῳ* (Δ.).—*Σμίκρωνι δέκα ταλάντων ἐτιμήσατε, καὶ Σμίρτωνι τοσούτων ἑτέρων* (Δ.*Μειδ*. 373). —*τῷ πατρὶ ἐτιμήσατο δέκα ταλάντων*, κτλ.

Ποικιλίαι τῶν διπτώτων μεταβατικῶν.

§. 33. Οὔτε ὀλιγωτέρας οὔτε μικροτέρας παρὰ τὰ μονόπτωτα ποικιλίας περὶ τὴν σύνταξιν δέχονται τὰ δίπτωτα μεταβατικὰ ῥή-

κατα. Καὶ πρῶτον ἡ φύσις τῶν πλειοτέρων τούτων ῥημάτων δὲν εἶναι οὕτω κεχωρισμένη ὥστε νὰ ἀποβαίνωσι στερεοτύπως, τρόπον τινά, ὡρισμένοι αὐτῶν οἱ συντακτικοὶ τύποι καὶ ἀμετάτρεπτοι, ὡς ἐπὶ τῶν μαθηματικῶν. Τοὐναντίον πολλάκις, κατὰ τὴν χρείαν τῆς μᾶλλον ἢ ἔλαττον πλήρους ἑρμηνείας, γίνεται μείζων ἢ ἐλάττων ἡ τοῦ αὐτοῦ ῥήματος πλοκή.

§. 34. Καὶ ὡς ἐν τοῖς προηγουμένοις παρετηρήσαμεν ὅτι τὸ αὐτὸ ῥῆμα πολλάκις τίθεται μεταβατικῶς ἢ ἀμεταβάτως, κατὰ τὴν περίστασιν, οὕτω καὶ ἐνταῦθα παρατηροῦμεν ὅτι τὸ αὐτό, εἰς τὰ μονόπτωτα ἢ δίπτωτα, κατὰ τὴν περίστασιν, ἀναγόμενον, δέχεται μείζονα ἢ ἐλάττονα πλοκήν· *τῇδε ἄγω* (Πλ.). — *ἄγε δὴ θέλεις* (Πλ.).—*ἄγειν τοὺς λόγους ὀρθίους* (Ξ.).—*βοῦν δ' ἀγέτην κεράων* (Ὀδ. Γ, 439). — *ποῖ ἄγομεν καὶ παρὰ τίνας τοὺς κάμνοντας τὰ σώματα ;* (Πλ.) Ὡσαύτως *οὐκ ἔχων ὑποθεῖναι τὰ ἄξια* (Δ.).—*ὑποτίθησιν αὐτοῖς τὴν οὐσίαν* (Δ.).—*ὑποθεῖναι αὐτόν φησι τούτου τοῦ ἀργυρίου χαλκόν* (Δ.).—*ὑπέθεσαν αὐτῷ τοῦ ταλάντου τὰς δημοσίας προσόδους καὶ τόκον ἤνεγκαν* (Αἰσχ. *Κτησ.* ξή.)=ἕνεκα τοῦ ὀφειλομένου ταλάντου ἔθεσαν ὑποθήκην τὰς δημοσίας προσόδους.

§. 35. Ἐκ τούτου γίνεται φανερὸν ὅτι πολλαὶ συντακτικαὶ πλοκαὶ τῶν μονοπτώτων μεταβατικῶν εἶναι τὰ κατὰ μέρος λαμβανόμενα δύο στοιχεῖα τῶν διπτώτων, τῶν ὁποίων αἱ πλοκαί, ἀμφότερα τὰ στοιχεῖα ταῦτα περιλαμβάνουσαι, γίνονται, φυσικῷ τῷ λόγῳ, πληρέστεραι· τὸ *τούτων ἀκούω* καὶ τὸ *τοιούτους λόγους ἀκούω* εἶναι τὰ δύο στοιχεῖα τοῦ *τούτων τοιούτους λόγους ἀκούω* (Δ.)· τὸ *πυνθάνομαι τῶν εἰδότων* καὶ τὸ *πυνθάνομαι ταῦτα* εἶναι τὰ δύο στοιχεῖα τοῦ *πέπυσμαι ταῦτα τῶν σάφ' εἰδότων* (Ἀρφ.). Ὡσαύτως τὸ *ἀποδέχομαί σου τὴν ἀρχήν* (Πλ.), διαιρεθὲν ἐγέννησε τὰ *ἀποδέχομαι ἐμαυτοῦ* (Πλ. *Φαίδ.* 96) καὶ *ἀποδέχομαι τὴν ἀρχήν* (Πλ. *Τιμ.* 29), κτλ. Ἴδε σ. 230, §. 17. σ. 240, §. 13.

§. 36. Τοιαύτης ἀρχῆς φαίνονται καὶ τὰ *ἐνθυμοῦ τῶν εἰδότων ὅ τι λέγουσι καὶ ὅ τι ποιοῦσιν* (Ξ.) = ἐνθυμοῦ τοῦτο τῶν εἰδότων, κτλ.—*οὐδὲν παυόμεθα ἀγνοοῦντες ἀλλήλων ὅ τι λέγομεν* (Πλ.).—*τῶν λεγόντων ὑπονοεῖτε ὡς ἕνεκα τῶν αὐτοῖς ἰδίᾳ συμφερόντων λέγουσιν* (Θ.). Προστίθεται τὸ *τοῦτο* εἰς τὸ ἑπόμενον τοῦ Πλάτωνος· *τοῦτο ἄξιον ἐπαινεῖν τῶν ἀνδρῶν ὅτι τὸν φόβον διέ-*

λυσαν τῶν Ἑλλήνων (Πλ. *Μενεξ.* 241). Τοιοῦτον καὶ τὸ σοφόκλειον (Τραχ. 1122) *τῆς μητρὸς ἥκω τῆς ἐμῆς φράσων ἐν οἷς νῦν ἐστιν.* Γνωρίζω ὅτι εὐκολώτερον ἐξολισθαίνει τις ἐν τοῖς τοιούτοις εἰς τὰς προθέσεις (*περὶ τῆς μητρός*), ἀλλὰ τὰ εὐκολώτερα δὲν εἶναι πάντοτε τὰ ὀρθότερα. Ἴδε σ. 51, §. 42. σ. 54, §. 49. σ. 83, §. 112. σ. 88, §. 120. σ. 89, §. 125· τὸ ἀνωτέρω τοῦ Σοφοκλέους εἶναι= *τὰ τῆς μητρός.* Ἴδε Ἑρμᾶννον εἰς Βίγερον σ. 850.

§. 37. Ἡ δὲ χρῆσις, βαίνουσα παραιτέρω, κατέστησε καὶ ἀνεξαρτήτους τῆς τοιαύτης πλοκῆς πολλὰς φράσεις, λέγουσα ὄχι μόνον *σοῦ γε κάρτα ταῦτα θαυμάζω* (Εὐρ.), ἀλλὰ καὶ ἁπλῶς *τῶν κατηγόρων θαυμάζω* (σ. 241, §. 17).—*οὐ θαυμάζω τῶν ὑπὲρ τῆς ἰδίας δόξης ἀποθνήσκειν ἐθελόντων* (Ἰσ.), κτλ· καὶ ὄχι μόνον *θαυμάζειν τινὰ τῆς ἀρετῆς* (σελ. 258, §. 14. ϛ'.), ἀλλὰ καὶ *θαυμάζω τούτου τῆς διανοίας* (Λυσ.).—*τίς γὰρ οὐκ ἂν ἀγάσαιτο τῶν ἀνδρῶν ἐκείνων τῆς ἀρετῆς;* (Δ. *περὶ Στεφ.* 296) Ὅτι δὲ τὸ *θαυμάζω* μετὰ γενικῆς τίθεται μόνον ἐπὶ μομφῆς, ἢ ἐπὶ τοῦ παρ' ἡμῖν ἀπορῶ καὶ *παραξενεύομαι*, τοῦτο λέγεται μᾶλλον ἢ ἀποδεικνύεται. Βέβαιον δὲ εἶναι ὅτι ἡ χρῆσις, εἴτε ἀλόγως εἴτε ἐλλόγως προχωροῦσα, κατέστησε συνηθέστερον τὸ *θαυμάζειν τινὸς τοῦτο* ἢ *τὸ θαυμάζειν τινὰ τούτου.*

§. 38. Ἡ παράλειψις τοῦ ἑνὸς τῶν δύο στοιχείων τῶν διπτώτων μεταβατικῶν ἐγέννησε τὰ *μετέχειν τινὸς* καὶ *μετέχειν τι*, *ἀπολαύειν τινὸς* καὶ *ἀπολαύειν τι* (σ. 228, §. 7. σ. 239, §. 9. σ. 255, §. 4.). Ὡσαύτως τὰ *ἀφίησι τῶν αἰχμαλώτων* (Ξ. *Ἀν.* Ζ', δ', 5).—*τῆς γῆς ἔτεμον* (Θ.) καὶ τὰ ὅμοια.

§. 39. Ὡς δὲ παραλείπεται, οὕτω καὶ πολυτρόπως ποικίλλει τὸ ἀντικείμενον καὶ ἐν τούτοις περὶ τὸν τρόπον τῆς ἐκφράσεως· διότι ὄχι μόνον λέγεται *λέγειν τινί τι*, ἀλλὰ καὶ *λέγειν περί τινος*=λόγον ποιεῖσθαι.—*οὐδὲν ἄλλο λέγεις ἢ ὅτι*, κτλ. (Πλ.). Ὄχι μόνον *τούτων ἕνεκα σὲ μᾶλλον θαυμάσουσιν* (Ξ.), ἀλλὰ καὶ *θαυμάζω τῇ ἀποκλείσει μου τῶν πυλῶν* (Θ. Δ', 85). — *θαυμάζω ἐν τοῖς λεγομένοις* (Πλ.). — *θαυμάζειν ἐπί τινι.* — *θαυμάζειν ὅτι* (Πλ.). — *θαυμάζω τί δήποτε* (Δ.)—*θαυμάζω ὅπως ποτὲ* (Ξ.)—*θαυμάζεις καὶ ἀπορεῖς εἰ διδακτόν ἐστιν ἡ ἀρετή;* (Πλ.)

§. 40. Καὶ οἱ κατὰ μέρος συντακτικοὶ τύποι τῶν διπτώτων μεταβατικῶν δέχονται ποικιλίας. Τὰ *αἰτιατικῇ* καὶ *γενικῇ* συντασσό-

μενα ἐκφέρουσι πολλάκις ἐμπροθέτως τὴν γενικήν· *χωρίζειν ἀπὸ τοῦ σώματος τὴν ψυχὴν* (Πλ.).—*πατὴρ υἱὸν ἐξ οἰκίας ἐξελαύνων* (Πλ.). —*τίνα λόγον μέλλεις παρὰ Φιλήβου δέχεσθαι;* (Πλ.).—*ταῦτα παρ' αὐτῶν πυνθάνου* (Πλ.).—*ἀναρτᾶν ἀπὸ τῶν ἐλπίδων* (Αἰσχ.). —*σώζειν ἐκ τῶν κινδύνων* (Δ.). Τινὰ μάλιστα συνήθως ἐκφέρονται οὕτως, ὡς τὸ *ἐλευθερῶ· Παυσανίας ἐλευθερώσας τὴν Ἑλλάδα ἀπὸ τῶν Μήδων* (Θ. Β΄, 71). Περὶ τούτου παραπέμπω εἰς τὰ ἀλλαχοῦ ῥηθέντα (σ.89,§.125), ὅτι ἡ πρόθεσις ἀναπτύσσει ἐπὶ μᾶλλον τὴν ἐν αὐτῇ τῇ πτώσει ἐνυπάρχουσαν ἔννοιαν, καθιστῶσα τὸ πρᾶγμα ψηλαφητότερον. Εἰ τὸ ἐμπρόθετον εἶναι εὐχρηστότερον ἢ τὸ ἀπρόθετον τοῦτο εἶναι τὸ ἐξεταστέον.

§. 41. Ὑπάρχουσι δὲ καί τινα ἐν τούτοις πολυσύντακτα, ὡς οἱ ἐν τῇ μετρικῇ *πολυσχημάτιστοι στίχοι*. Εἶναι δὲ τοιαῦτα μάλιστα τὰ αἰτήσεως, ἀφαιρέσεως καὶ στερήσεως σημαντικά· *πλοῖα, ἡγεμόνα, ὕδωρ, βοήθειαν, κτλ, παρά τινος αἰτεῖν* (Ξ.).—*σῖτον, ἱμάτια, ἱππέας, στρατιώτας, κτλ, αἰτεῖν τινα* (Ξ.).—*αἰτοῦντες φύλακας τὸν Δερκυλλίδαν* (Ξ.). —*αἰτεῖ τὸν Ἀγησίλαον ὁπλίτας* (Ξ.). — *ὑμᾶς ἀπαιτῶν τὰ ὅπλα* (Ξ). — *σὲ δὲ οὐκέτι ἀπαιτήσουσι τὸν μισθὸν* (Ξ.).—*ὁ μὲν αὐτὸν τὴν χάριν ἀπαιτεῖ* (Πλ.).—*τοῦ σώματος ἀφαιρεῖ ὄνυχας, τρίχας, τύλους* (Ξ.).—*τὸν μόνον μοι παῖδα ἀφείλετο τὴν ψυχὴν* (Ξ.).—*τῶν ἀναγκαίων ἀποστερεῖν τινας* (Δ.). — *ἀποστερεῖ με τὸ δοθὲν* (Δ.)· *ἀλλὰ καὶ οὐδενὸς τῶν ἔργων τῶν τότε ἀπεστέρησαν ἑαυτούς* (Δ.). Ὡσαύτως *ἐκώλυσαν τῆς πορείας αὐτὸν* (Ξ.). —*τίς αὐτὸν κωλύσει δεῦρο βαδίζειν;* (Δ.)—*ἔστιν τις, ἔστιν ὅς σε κωλύσει τὸ δρᾶν* (Σ.)· ἀλλὰ καὶ *ἀφαιρεῖν τινι τι* (Ξ. Π. Ζ΄, ά, 44) καὶ *ἀλλοτριοῦν τὴν χώραν τοῖς πολεμίοις* (Ξ. Π. ϛ΄, ά, 16). Περὶ τοῦ *ἀποστερεῖν*, τοῦ *ἀφαιρεῖν τινί τι*, *ἀμύνειν τινί τι* καὶ *δέχεσθαι τινί τι* ἴδε *Εἰσαγωγὴν Ἑλληνικῆς Συντάξεως*, σ. 198. §. 46 καὶ ἐφεξῆς.

§. 42. Ὡς δὲ λέγεται *μέμνημαί τινος* καὶ *μέμνημαί τι* (σ. 229, §. 11. σ. 239, §. 8), ἐπὶ πραγμάτων μάλιστα τὸ δεύτερον, οὕτω καὶ *ἀναμιμνήσκω τινά τινος* καὶ *ἀναμιμνήσκω τινά τι*. — *ὧν ἐγὼ ὑμᾶς ἀναμιμνήσκω* (Πλ.). — *ἐὰν τὰ τοιαῦτα τοὺς τότε κριτάς τις ἀναμιμνήσκῃ* (Πλ.). —*ἀνάγκη δὲ πρῶτον τοὺς χρόνους ὑπομνῆσαι ὑμᾶς* (Δ.).

§. 43. Ὡς λέγεται *κρείττων οὗτος ἐκείνου, κρείττων οὗτος ἢ ἐκεῖνος, κρείττων οὗτος παρὰ ἐκεῖνον*, κτλ. (σ.65,§.72—73), οὕτω καὶ τὰ ἔχοντα ἐν ἑαυτοῖς τὴν ἔννοιαν τῆς συγκρίσεως· *προτιμῶ, αἱροῦμαι, προαιροῦμαι*, κτλ, δέχονται τὰς αὐτὰς ποικιλίας· *δίκην ἐν τῇ ψυχῇ πλούτου προτιμήσας* (Πλ.).—*οὐδὲν δεῖ προτιμᾶν βραχυλογίαν μᾶλλον ἢ μῆκος* (Πλ.).—*οἷόν περ ἐνίοτε πατὴρ υἱὸν ἀντὶ πάντων τῶν ἄλλων χρημάτων προτιμᾷ* (Πλ.). — *πρὸ ἀρετῆς ὁπόταν αὖ προτιμᾷ τις κάλλος* (Πλ.). — *ἕλοιτ' ἄν τις οὐχ ἧττον τὴν ὑμετέραν εὐτυχίαν ἢ τὴν ἐκείνου* (Δ.). — *πομπεύειν εἵλετο ἀντὶ τοῦ κατηγορεῖν* (Δ.*Στεφ*.268· ἔνθα τὸ *πομπεύειν*=ὑβρίζειν, ἐκ τῆς κατὰ τὰ Διονύσια πομπῆς, συγχωρούσης ταῦτα). — *πρὸ τοῦ κεκινημένου τὸν σώφρονα δεῖ προαιρεῖσθαι* (Πλάτ.), κτλ.

§. 44. Τὰ *ἐπαιτιᾶσθαί τινα φόνου* (Ἡρ.). — *προσκαλοῦμαί σε πρὸς τοὺς ἀγορανόμους βλάβης τῶν φορτίων* (Ἀρφ. *Σφ*. 1409). —*διώκω τινὰ κατηγορίας* (Λυσ.), καὶ τὰ *δικαστικὰ* ἐν γένει ἐκφέρουσι τὸ μὲν πρόσωπον κατὰ αἰτιατικὴν τὸ δὲ ἔγκλημα κατὰ γενικήν (σ. 258, §. 14. ς'.). Τοὐναντίον δὲ τὸ *κατηγορῶ, καταγιγνώσκω* καὶ τὰ ὅμοια, καίπερ τῆς αὐτῆς ὄντα φύσεως, ἐκφέρουσι κατὰ γενικὴν τὸ πρόσωπον καὶ κατ' αἰτιατικὴν τὸ ἔγκλημα (σ. 259, ζ'.)· *τῶν ἄλλων μωρίαν κατηγόρει* (Ξ.). — *κατέγνωσαν ἁπάντων θάνατον* (Θ.).—*ἐνίων ἔπεισαν ὑμᾶς ἀκρίτων θάνατον καταψηφίσασθαι* (Λυσ.)· καὶ τοῦτο μᾶλλον βέβαια δυνάμει τῆς προθέσεως, =ἀγορεύω, *γιγνώσκω, ψηφίζομαι κατά τινος τοῦτο καὶ ἐκεῖνο*, ἢ καὶ κατ' ἄλογον χρῆσιν. Οὕτω *κατακρίνειν, καταδικάζειν, καταχειροτονεῖν τινος θάνατον*, κτλ.

§. 45. Εὑρίσκονται καὶ ἀντιστρόφως ἐνίοτε τὰ τοιαῦτα· *τοῦτον μὴ καταγιγνώσκειν φόνου* (Λυσ. Ἐρατ. Ἀπολ.), καὶ διπλῇ αἰτιατικῇ· *ἀληθῆ ἦν ἅ με κατηγοροῦσιν* (Ἀνδ.). Ἀλλὰ καὶ ἀνύποπτα ὑποτεθέντα ταῦτα εἶναι πολλὰ σπάνια· τὸ πρῶτον μάλιστα ἔφερεν εἰς τὸν κοινὸν τύπον ὁ Φρασικλῆς (Franz), τρέψας αὐτὸ εἰς τὸ *τούτου μὴ καταγιγνώσκειν φόνον*, κατ' εἰκασίαν τοῦ Ῥεϊσκίου. Ἀπαντᾶται δὲ ἀνύποπτος γενικὴ ὡς ἄμεσον ἀντικείμενον τῶν τοιούτων· *κατηγορεῖ μου τῆς σιωπῆς* (Αἰσχ.).—*καταψηφίζεσθαι τοῦ νόμου* (Δ. *Λεπτ*. 507)=ἀποδοκιμάζειν.

§. 46. Ἐν πολλοῖς τῶν αἰτιατικῇ καὶ δοτικῇ συντασσομένων ἡ

δοτικὴ ἀναλύεται εἰς αἰτιατικὴν ἐμπρόθετον· *οἱ Λακεδαιμόνιοι πέμπουσιν αὐτοῖς Θίμβρωνα ἁρμοστὴν* (Ξ.).—*δεῦρο παρ' ἐμὲ πέμπετε ἐπιστολὴν* (Πλ.).—*πέμπουσιν ἀγγέλους πρὸς Κῦρον* (Ξ.).—*παραβάλλειν τί τινι καὶ παραβάλλειν τι πρός τι*. Τοῦτο ἐσημειώσαμεν καὶ ἐπὶ τῶν μονοπτώτων (σ. 245, §. 30), ἰσχύει δὲ ἐν γένει περὶ τῶν *ἐναντιώσεως* καὶ *ἐρίσεως* μάλιστα σημαντικῶν ῥημάτων· *οὐκ ἔχω ὅπως χρὴ πρὸς ἃ λέγεις ἐναντιοῦσθαι* (Πλ. *Κρατ.* 390).—*ψυχὴ πρὸς σῶμα διαφέρεται* (Πλ.).—*στασιάζειν πρὸς ἄρχοντα* (Ξ.).—*βιάζει καὶ πρὸς ἡνίας μάχει* (Αἰσχύλ. *Πρ.* 1014).—*ἐπολέμησάν ποτε Ἐλευσίνιοι μετ' Εὐμόλπου πρὸς Ἐρεχθέα* (Θ. Β΄, 15).—*οὐ προσήκει ἀνδρὶ τυράννῳ πρὸς ἰδιώτας ἀγωνίζεσθαι* (Ξ. *Ἱέρ.* ΙΑ΄, 6), καὶ πάντοτε σχεδὸν οὕτω τὸ *ἀγωνίζεσθαι*.

§. 47. Ἐκ τῶν διπλῇ αἰτιατικῇ συντασσομένων δέχονταί τινα καὶ πρόθεσιν εἰς τὴν πραγματικὴν αἰτιατικήν· *παιδεύειν τινά τι*, καὶ *παιδεύειν ἀνθρώπους εἰς ἀρετὴν* (Πλ. *Γοργ.* 519). Ἀλλὰ καὶ τρέπουσι τὴν αἰτιατικὴν εἰς δοτικὴν ὀργανικήν, ἀντιστοιχοῦσαν εἰς τὴν τῶν Ῥωμαίων ἀπενεκτικήν· *ὅτε ἐπαιδευόμεν μουσικῇ καὶ γυμναστικῇ* (Πλ.).—*ἃ σμικρότητι ἤμπισχεν* (Πλ. *Πρωτ.* 320).—*ἀμφιεννὺς αὐτὰ θριξὶ καὶ δέρμασιν* (Πλ. *Πρωτ.* 321).

§. 48. Πολυσύντακτα δὲ τὰ *ἀμφιβάλλειν* καὶ *περιβάλλειν*· *δουλοσύναν στυγερὰν ἀμφιβαλοῦσα κάρα* (Εὐρ.)=περιενδύσασα δουλείαν τὸ κάρα.—*τεῖχος περιβαλέσθαι πόλιν* (Ἡρ.).—*περιβαλὼν τὼ χεῖρε τούτῳ τῷ δαιμονίῳ* (Πλ.)=βαλὼν τὰς χεῖρας περί, κτλ. *Ὀρέστην χερσὶ περιβαλεῖν* (Εὐρ.).—*δοραῖσι θηρῶν σῶμα περιβαλὼν ἐμὸν* (Εὐρ. *Κύκλ.* 329)=περιτυλίξας.—*τὴν νῆσον λιθίνῳ περιεβάλλοντο τείχει* (Πλ.).—*ὃς τὸ Σάρδεων ἄστυ περιβάλλει κύκλῳ* (Εὐρ.)=περικυκλοῦν.—*Σικελίαν πένθει περιβαλὼν* (Πλ.), κτλ.

§. 49. Μετὰ γενικῆς καὶ δοτικῆς συντάσσεται καὶ τὸ *συγγιγνώσκειν* (§. 32. γ΄.)· *συγγιγνώσκειν αὐτοῖς χρὴ τῆς ἐπιθυμίας* (Πλ.). Ὡσαύτως καὶ τὸ *φθονεῖν τινι πλούτου ἢ σοφίας* (Γν.), ἔνθα ἡ γενικὴ σημαίνει τὸ *τίνος ἕνεκα* (σ. 258, §. 14. ϛ΄.), καὶ τοῦτο εἶναι, ἐν τῷ πεζῷ μάλιστα λόγῳ, συνηθέστερον ἢ τὸ *φθονεῖν τινί τι*.

§. 50. Αἱ δικαστικαὶ φράσεις *τιμᾶσθαι* ἢ *τιμᾶν τινι τοσούτου* ἢ *τοσούτου* προύκυψαν ἐκ τοῦ *τιμᾶν τινι τὴν δίκην τοσούτου*, ἢ *τίμησιν ποιεῖσθαί τινι τοσούτου* ἢ *τοσούτου*, ἔνθα ἡ γενικὴ σημαίνει τὸ

τίμημα (σ. 218, §. 49. σ. 258, ἑ.)· «Τιμῶ οὐ μόνον τὸ δοξάζω, ἀλλὰ καὶ τὸ *τιμωρίαν ἐπιτίθημί τινι*, ἀπὸ δοτικῆς εἰς γενικήν» (Θ. Μ.). Τὸ αὐτὸ ἐλέγετο καὶ *ἐπιγράφεσθαι τίμημα· τί δῆτά σοι τίμημα ἐπιγράψω τῇ δίκῃ;* (Ἀρφ. Πλ. 480) ὅθεν *ἐπίγραμμα* = τὸ ἐπιγραφόμενον τῇ δίκῃ τίμημα.

§. 51. Λέγεται δὲ *τιμᾶσθαι τῷ φεύγοντι* περὶ τοῦ κατηγόρου, διὰ τοῦ δικαστοῦ αἰτοῦντος τὴν κύρωσιν, *συγχωρεῖν τῷ τιμήματι* περὶ τοῦ ἀπολογουμένου, στέργοντος εἰς τὸ παρὰ τοῦ κατηγόρου τίμημα, *ἑαυτῷ τιμᾶσθαι, ἀντιτιμᾶσθαι* καὶ *ὑποτιμᾶσθαι*, ὅτε προὔβαλλεν αὐτὸς ἄλλο τίμημα, καὶ *τιμᾶν τινι τοσούτου* περὶ τῶν δικαστῶν· *τιμᾶται δ' οὖν μοι ὁ ἀνὴρ θανάτου*. Εἶεν. *Ἐγὼ δὲ δὴ τίνος ὑμῖν ἀντιτιμήσομαι; ἢ δῆλον ὅτι τῆς ἀξίας* (Πλ. *Ἀπολ.* 36).—*μάλιστα μὲν θανάτου αὐτῷ τιμῆσαι, εἰ δὲ μή, τοσοῦτον ἐπιθεῖναι τίμημα χρημάτων, ὅσον οὐ δυνήσεται φέρειν* (Δ. *Ἀριστογ.* Α, 299).

§. 52. Αἱ συντακτικαὶ αὗται ποικιλίαι δὲν ἀνατρέπουσι τοὺς προεξηγηθέντας στοιχειώδεις συντακτικοὺς τύπους, διότι ὅπου δόσις, ἐκεῖ δοτικὴ ἢ δοτικὴ καὶ αἰτιατική, ὅπου πλήρωσις, ἐκεῖ γενικὴ ἢ γενικὴ καὶ αἰτιατική, κτλ. Ἀλλὰ διάφορον σημασίαν δεχόμενον τὸ ῥῆμα ἢ ὑπὸ διάφορον θεωρούμενον ἔποψιν ἕλκεται πρὸς ταύτην ἢ ἐκείνην τὴν σύνταξιν. Ἡ γνῶσις λοιπὸν τῆς διαφόρου τῶν ῥημάτων σημασίας, τῆς τῶν προθέσεων δυνάμεως, τῆς ἀνεπτυγμένης ἢ συνεπτυγμένης ἑρμηνείας καὶ τὰ τοιαῦτα εἶναι ἡ πρώτη κρηπὶς πρὸς κατανόησιν τῶν διαφόρων τούτων ποικιλιῶν, ἡ δὲ ἐπιμελὴς καὶ μετὰ προσοχῆς ἀνάγνωσις τῶν ποιητῶν καὶ συγγραφέων θέλει τελειώσει τὸ ἔργον.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΔΩΔΕΚΑΤΟΝ.

Σύνταξις τῶν Παθητικῶν Ῥημάτων.

§. 1. Τὰ παθητικὰ ῥήματα τὰ ὁποῖα σημαίνουσι πάθος, διάθεσιν δηλ. τὴν ὁποίαν λαμβάνει ἔξωθεν τὸ ὑποκείμενον, διαιροῦνται ὡς πρὸς τὴν κατάληξιν εἰς *μαι* καὶ εἰς *ω*. Τὰ πρῶτα προϋποθέτουσιν ἐνεργητικὰ μεταβατικὰ εἰς *ω* ἢ εἰς *μι* λήγοντα, δυνάμενα νὰ μετατραπῶσιν εἰς ἐκεῖνα, ὡς καὶ ἀνάπαλιν ἐκεῖνα εἰς ταῦτα. Τὰ δεύτερα, εἰς *ω* ἢ εἰς *μι* λήγοντα, ἔχουσι μὲν παθητικὴν σημασίαν, ἀλλὰ

δὲν τρέπονται εἰς *μαι*· οὕτω· 1. *κόπτω κόπτομαι.—ἀδικῶ ἀδικοῦμαι*. 2. *πάσχω.—φθῖμι*, κτλ. Τὰ πρῶτα ὀνομάζομεν πρὸς διάκρισιν *Παθητικὰ Κύρια*, τὰ δεύτερα *Παθητικὰ Αὐτοπαθῆ*.

Παθητικὰ Κύρια.

§. 2. Καθὼς εἰς τὰ μεταβατικὰ ῥήματα ἀπαιτεῖται ἀναγκαίως τὸ ἐνεργοῦν ὑποκείμενον καὶ τὸ δεχόμενον τὴν ἐνέργειαν ἀντικείμενον, οὕτως εἰς τὰ παθητικὰ ἀπαιτεῖται τὸ δεχόμενον τὸ πάθος ὑποκείμενον καὶ τὸ ποιοῦν αὐτὸ τὸ πάθος εἰς τὸ ὑποκείμενον ἐξωτερικὸν ἀντικείμενον, ἤτοι τὸ αἴτιον τοῦ πάθους· *οἱ νόμοι ἄρχουσι τῶν πολιτῶν, οἱ πολῖται ἄρχονται ὑπὸ τῶν νόμων*. Καὶ καθὼς εἰς τὰ μεταβατικὰ δυνατὸν νὰ ἦναι πλείονα τοῦ ἑνὸς ἀντικειμένου, οὕτως εἰς τὰ παθητικὰ δυνατὸν νὰ ἦναι, ἐκτὸς τοῦ ἐνεργοῦντος αἰτίου, καὶ ἄλλο ἀντικείμενον προσωπικὸν ἢ πραγματικόν, κατὰ τὴν φύσιν τοῦ μεταβατικοῦ ἐξ οὗ γίνεται· *δέδοται παρὰ θεῶν καὶ ἀγλαΐας ἕνεκα ἵππῳ χαίτη* (Ξ. *Ἱππ.* Ε, 8).—*ὑπὸ τῶν ἐχθρῶν περισυλᾶται πᾶσαν τὴν οὐσίαν* (Πλ. *Γοργ.* 486). Ὅτι δὲ καὶ τὰ ὑποκείμενα πολλὰ δυνατὸν νὰ ὑπάρχωσιν, ὡς ἐπὶ τῶν ἐνεργητικῶν, καὶ τοῦτο εἶναι οἴκοθεν φανερόν.

§. 3. Ὁποιονδήποτε δὲ καὶ ἂν ἦναι τὸ παθητικόν, ἔχει πάντοτε τὸ ὑποκείμενον κατὰ πτῶσιν ὀνομαστικήν, ὡς καὶ πᾶσα ἄλλη κλάσις ῥημάτων. Καθὼς δηλ. εἰς τὴν πρότασιν *ὁ Ἀχιλλεὺς κτείνει τὸν Ἕκτορα* ὁ Ἀχιλλεὺς εἶναι τὸ ὑποκείμενον, διότι περὶ αὐτοῦ εἶναι ὁ λόγος, καὶ Ἕκτωρ τὸ ἀντικείμενον, διότι εἰς αὐτὸν πίπτει ἡ ὑπὸ τοῦ ὑποκειμένου ποιουμένη ἐνέργεια, οὕτως ἐκ τοῦ ἐναντίου εἰς τὴν πρότασιν *ὁ Ἕκτωρ κτείνεται ὑπὸ τοῦ Ἀχιλλέως* ὑποκείμενον εἶναι ὁ Ἕκτωρ, διότι περὶ αὐτοῦ ὁ λόγος, ὁ δὲ Ἀχιλλεὺς εἶναι τὸ ἐνεργοῦν αἴτιον. Ὑποκείμενον τῆς προτάσεως εἶναι πάντοτε τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος, εἴτε ἐνεργοῦντος εἴτε πάσχοντος εἴτε ἠρεμοῦντος. Εἶναι δὲ φανερὸν ὅτι ἄλλο τὸ ὑποκείμενον τοῦ λόγου καὶ ἄλλο τὸ ὑποκείμενον τῆς ἐνεργείας· εἰς τὸ *ὁ Ἕκτωρ κτείνεται ὑπὸ τοῦ Ἀχιλλέως* ὁ Ἀχιλλεὺς βέβαια εἶναι τὸ ὑποκείμενον τῆς ἐνεργείας, ὁ Ἕκτωρ ὅμως τὸ ὑποκείμενον τοῦ λόγου.

§. 4. Τὸ αἴτιον τοῦ πάθους ἐπὶ τῶν παθητικῶν ῥημάτων, τὸ ποιοῦν δηλ. τὴν ἐνέργειαν, ἐκφέρεται· 1. κατὰ γενικὴν συνήθως ἐμπρόθετον· 2. κατὰ δοτικὴν συνήθως ἀπρόθετον.

1. Κατὰ γενικὴν ἐμπρόθετον.

§. 5. Ἡ συνήθης ἐν τούτοις πρόθεσις εἶναι ἡ ὑπό· *βούλονται πάντες ὑπὸ τῶν παίδων θεραπεύεσθαι* (Λ.).—*οἱ μὲν ὑπὸ νόμων ἐθέλοντες ἄρχεσθαι σώφρονες καὶ ἐλεύθεροι καὶ χρηστοὶ πολῖται νομίζονται, οἱ δ' ὑπὸ τῶν ὀλιγαρχιῶν ἄνανδροι καὶ δοῦλοι* (Δ. *Τιμοκρ.* 724).—*τὸ κεκινῆσθαι ὑπὸ τῶν βρωμάτων καὶ τῆς πόσεως πάνυ ὑϊκὸν καὶ θηριῶδες δοκεῖ εἶναι* (Ξ. *Π.* Ε, 2, 19· παρ' ἄλλοις, *κυνικόν*).—*πολλάκις γέγονεν ὥστε καὶ τοὺς μείζω δύναμιν ἔχοντας ὑπὸ τῶν ἀσθενεστέρων κρατηθῆναι καὶ τοὺς πολιορκοῦντας ὑπὸ τῶν κατακεκλεισμένων διαφθαρῆναι* (Ἰσ. *Ἀρχιδ.* ιέ).

§. 6. Μετὰ τὴν ὑπό ἔρχεται ἡ *παρά*, ἐπὶ προσώπων τιθεμένη καὶ ἐκφράζουσα μάλιστα *δόσιν* ἢ *ἐξήγησίν τινα* ἢ τὴν *ἔκ τινος ἀρχήν*· *Ἁρμοδίῳ καὶ Ἀριστογείτονι μέγισται δέδονται δωρεαὶ παρ' ὑμῶν καὶ ὑπὲρ μεγίστων* (Δ.). — *τὸ ὁμολογηθὲν παρὰ βελτιόνων που κυριώτερον ἢ τὸ παρὰ χειρόνων* (Πλ. *Σοφ.* 246).—*ὁμολογεῖται παρὰ πάντων τῶν λογοποιῶν Περσέως τοῦ Διὸς καὶ Δανάης Ἡρακλέα μὲν εἶναι τέτρασι γενεαῖς νεώτερον* (Ἰσ.).—*τοῦτο παρὰ σοῦ ἐπιδεικνύσθω* (Ξ.). — *ἵνα βεβαιώσωμαι ἤδη παρὰ σοῦ* (Πλ. *Γοργ.* 489). — *Φαλῖνος πεμφθεὶς παρὰ βασιλέως ἐκέλευσε τοὺς Ἕλληνας τὰ ὅπλα παραδοῦναι* (Ξ. *Ἀν.* Β', ά, 17).

§. 7. Σπανιώτερον τίθεται ἡ *πρός*, καὶ τοῦτο ἐπὶ προσώπων· *Κῦρος ὁμολογεῖται πρὸς πάντων κράτιστος δὴ γενέσθαι θεραπεύειν φίλους* (Ξ.).—*αἱ βαναυσικαὶ καλούμεναι* (τέχναι) *καὶ ἐπίῤῥητοί εἰσι, καὶ εἰκότως μέντοι πάνυ ἀδοξοῦνται πρὸς τῶν πόλεων* (Ξ. *Οἰκ.* Δ', 2). —*Μήδεια κεῖται ἄσιτος, ἐπεὶ πρὸς ἀνδρὸς ᾔσθετ' ἠδικημένη* (Εὐρ. *Μηδ.* 21).

§. 8. Ἡ *ἐκ* πρόθεσις, συχνοτέρα οὖσα παρ' Ἴωσιν, εἶναι σπανιωτέρα παρ' Ἀττικοῖς ἐπὶ τῶν παθητικῶν, καὶ μάλιστα τοῖς πεζοῖς, τιθεμένη συνήθως, ὄχι ὅμως πάντοτε, ἐπὶ τῶν τῆς δόσεως σημαντικῶν ῥημάτων· *τοῦτό μοί πως ἐκ θεοῦ δέδοται, ταχὺ οἵῳ τ' εἶναι γνῶναι* (Πλ. *Λύσ.* 204).—*τὰ γενόμενα ἐξ ἀνθρώπων* (Ἡρ.). — *τὸ ποιηθὲν ἐκ Ψαμμιτίχου* (Ἡρ.)—*τὰ λεχθέντα ἐξ Ἀλεξάνδρου* (Ἡρ.). —*τὸ προσταχθὲν ἐκ τοῦ Κύρου* (Ἡρ.).—*τοξευτὸς ἐκ Φοίβου δαμείς* (Σ. *Φ.* 335)=τόξοις δαμείς· καὶ παρ' ἡμῖν λέγεται *ὑπῆγε κοπτὸς*

καὶ σφακτός, ἀλλ' ἐπὶ τὸ κωμικώτερον.—*ἐκ τοῦ φίλων πεισθεῖσα;* (Ξ.)—*σφαγεὶς Ἀχιλλέως παιδὸς ἐκ μιαιφόνου* (Εὐρ. *Ἑκ.* 24). — *ἡ χώρα δῶρον ἐκ βασιλέως ἐδόθη* (Ξ.).

§. 9. Ἔτι δὲ σπανιώτερον καὶ μόνον τὸ *ἐκ μέρους* καὶ *ἐξ ἀφορμῆς* σημαίνουσα τίθεται ἐπὶ τῶν παθητικῶν ἡ *ἀπὸ* πρόθεσις, καὶ μάλιστα μετὰ τῶν ῥημάτων *λέγειν* καὶ *πράττειν*· *καταστάσης ἐκκλησίας, ἄλλαι τε γνῶμαι ἀφ' ἑκάστων ἐλέγοντο* (Θ. Γ', 36). — *ἐπράχθη ἀπὸ τῶν τυράννων οὐδὲν ἔργον ἀξιόλογον* (Θ. Ά, 17). Ἄλλως σημαίνει τὸ δι' οὗ· *Μεγαρέων οἱ πλεῖστοι ἀπὸ ἐξωμιδοποιΐας διατρέφονται* (Ξ. *Ἀπ.* Β', ζ', 6).

2. Κατὰ δοτικὴν ἀπρόθετον.

§. 10. Ἐκφέρεται κατὰ δοτικὴν ἀπρόθετον τὸ ἐνεργοῦν αἴτιον ἐπὶ τῶν παθητικῶν καὶ ἐπὶ ἄλλων μὲν χρόνων, συνηθέστερον δὲ ἐπὶ τῶν παθητικῶν παρακειμένων, καὶ μάλιστα ὅταν ἦναι ἄχρηστος ὁ ἐνεργητικός· *τἀληθὲς ἀνθρώποισιν οὐχ εὑρίσκεται* (Μ.). — *οὐ γὰρ εἰς περιουσίαν ἐπράττετο αὐτοῖς τὰ τῆς πόλεως* (Δ.). — *τῶν περὶ τὸ σῶμα νοσημάτων πολλαὶ θεραπεῖαι καὶ παντοδαπαὶ· τοῖς ἰατροῖς εὕρηνται* (Ἰσ.). — *οὕτω γὰρ τὰ τοῖς ἄλλοις χαλεπῶς εὑρημένα συμβήσεταί σοι ῥᾳδίως μανθάνειν* (Ἰσ.). — *ὡς Κῦρος στράτευμα συνέλεξε, καὶ ὡς ἀπέθανε .... Θεμιστογένει τῷ Συρακουσίῳ γέγραπται* (Ξ. *Ἑλλ.* Γ', ά, 2). —*σοί τ' εὖ λέλεκται* (Εὐρ.). —*οὐκοῦν ἤδη πεπαίσθω ἡμῖν τὰ περὶ λόγων* (Πλ. *Φαῖδρ.* 278).

§. 11. Ὅταν δὲ ἡ διὰ τῆς δοτικῆς ἐκφραζομένη ἔννοια δὲν ἀναφέρηται εἰς ἔμψυχα, ὡς ἐπὶ τῶν ἀνωτέρω, ἀλλ' εἰς ἄψυχα, τότε δηλοῦται δι' αὐτῆς συνήθως τὸ δι' οὗ· *ἀνὴρ ἄβουλος ἡδοναῖς θηρεύεται* (Μ.). — *τίνι χρὴ κρίνεσθαι τὰ μέλλοντα καλῶς κριθήσεσθαι; ἆρ' οὐκ ἐμπειρίᾳ τε καὶ φρονήσει καὶ λόγῳ;* (Πλ.)—*νόσῳ τε γὰρ ἐφθάρατο Ἀθηναῖοι καὶ χρημάτων δαπάνῃ* (Θ. Γ', 13).— *οἱ Πλαταιῆς ἐπολιορκοῦντο ὑπὸ τῶν Πελοποννησίων καὶ Βοιωτῶν, καὶ τῷ σίτῳ ἐπιλιπόντι ἐπιέζοντο* (Θ. Ζ', 47).

§. 12. Αὕτη εἶναι ἡ *ὀργανικὴ* καὶ *ἠθικὴ* ἢ *δυναμικὴ* λεγομένη δοτική (σ. 220, §. 58. σ. 22, §. 63), ἀντιστοιχοῦσα εἰς τὴν ἀπεvεκτικὴν τῶν Λατίνων, καὶ μετὰ πάσης κλάσεως ῥημάτων τιθεμένη· *ἀρετῇ ἐσμεν ἀγαθοί* (Πλ.). — *οὐδεὶς ἔπαινον ἡδοναῖς ἐκτή-*

σατο (Γν.). — *πάντα τἀνθρώπων νοσεῖ, κακοῖς ὅταν θέλωσιν ἰᾶσθαι κακά* (Σ. *Ἀποσπ.*).

§. 13. Αὕτη εἶναι ἡ κοινοτέρα χρῆσις, ἀπαντᾶται ὅμως ἐνίοτε καὶ γενικὴ ἀπρόθετος, καὶ δοτικὴ ἐμπρόθετος. Τὸ πρῶτον γίνεται· ά. ἐπί τινων μετοχῶν οὐσιαστικῶς ἐκλαμβανομένων· *κρατίστου πατρὸς τραφεὶς* (Σ. *Φ.* 3. Ἴδε σ. 167)=τρόφιμος. — *κεῖσαι σᾶς ἀλόχου σφαγεὶς* (Εὐρ. *Ἠλ.* 123)=σφάγμα, θῦμα· β΄. ἐπί τινων ἄλλων μετοχῶν ἔνθα δυσκολώτερον ἐφαρμόζεται τοῦτο· *πληγεὶς θυγατρὸς τῆς ἐμῆς ὑπὲρ κάρα* (Εὐρ. *Ὀρ.* 497). Ἔτι δὲ δυσκολώτερον εἰς τὸ (Σ. *Φ.* 1134), *ἀλλ' ἐν μεταλλαγᾷ πολυμηχάνου ἀνδρὸς ἐρέσσει*, ὅπερ ὁ μὲν Βουττμᾶννος κατατάσσει εἰς τὰ προηγούμενα, ἐξαρτῶν τὸ *ἀνδρὸς* ἐκ τοῦ παθητικοῦ *ἐρέσσει*, ὀρθότερον δὲ ὁ Ἑρμᾶννος ἐκ τοῦ *μεταλλαγᾷ*, ὡς καὶ ὁ Ἔλλενδος, γράφων *ἄλλου δ' ἐν μεταλλαγᾷ*, κτλ. Ἔστι δὲ ἡ ἔννοια *στρέφεσαι ἤτοι κρατεῖσαι ἐν κυριότητι ἄλλου ἀνδρὸς ἀντὶ ἐμοῦ ἀλλαχθέντος*· ὁ λόγος εἶναι παρὰ Φιλοκτήτου πρὸς τὸ ἑαυτοῦ τόξον. — *ὀσμῆς μόνον μὴ βαρυνθήσεσθέ μου* (Σ.). Τοῦτο ἀναφέρεται ἐκ τοῦ ἐν *Τροίᾳ Φιλοκτήτου* τοῦ Σοφοκλέους, ὅπερ ἑρμηνεύουσιν ἀντὶ τοῦ *ὑπὸ τῆς κακῆς ὀσμῆς*· ἐν δὲ τῷ νῦν σωζομένῳ Φιλοκτήτῃ (στ. 890) φέρεται *μὴ βαρυνθῶσιν κακῇ ὀσμῇ πρὸ τοῦ δέοντος*· γ΄. ἐπὶ ῥημάτων ἐχόντων ἐν ἑαυτοῖς τὴν τῆς συγκρίσεως ἔννοιαν· *ὁμοίως αἰσχρὸν εἶναι νόμιζε τῶν ἐχθρῶν νικᾶσθαι ταῖς κακοποιΐαις καὶ τῶν φίλων ἡττᾶσθαι ταῖς εὐεργεσίαις* (Ἰσ. *Δημ.* δ΄). — *κρεισσόνων νικώμενοι* (Εὐρ.). — *κρατεῖται τὸ γένος τοῦ γένους* (Πλ.). Τὸ ἡττῶμαι ὅμως καὶ νικῶμαι συντάσσονται καὶ προθετοπτώτως· *ἡττηθεὶς γὰρ ὑπὸ τῶν βαρβάρων τῶν προσοικούντων μάχῃ*, κτλ. (Ἰσ. *Ἀρχιδ.* ιή). Ἔτι δὲ καὶ μετὰ δοτικῆς· *ποθεῖ ἃ μὴ χρή, κέρδει νικώμενος* (Αἰσχ.).

§. 14. Ἡ δὲ δοτικὴ τίθεται ἐμπροθέτως παρὰ ποιηταῖς μὲν μάλιστα· *πόλις χερσὶν ὑφ' ἡμετέρῃσιν ἁλοῦσα τε περθομένη τε ὑπὸ Τρώεσσι δαμῆναι* (Ἰλ. Β, 374. Ν, 98), ἔνθα προσσημαίνεται καὶ τὸ ὑπὸ τὴν ἐξουσίαν γίγνεσθαι· ἀλλὰ καὶ παρὰ τοῖς πεζοῖς ἐνίοτε· *υἱὸς ὑπὸ τῷ πατρὶ τεθραμμένος* (Πλ.), ἔνθα προσσημαίνεται καὶ τὸ ὑπὸ τὴν πατρικὴν ἐπιμέλειαν καὶ ἐπιτήρησιν· οὕτως *ὑπὸ παιδοτρίβῃ ἀγαθῷ πεπαιδευμένος* (Πλ.). — *Ἀχιλλεὺς ὑπὸ τῷ σοφωτάτῳ Χείρωνι τεθραμμένος* (Πλ.).

§. 15. Κατὰ τὰ προηγούμενα εὐκόλως δυνατὸν νὰ μετατρέψωμεν πᾶν μεταβατικὸν ῥῆμα εἰς παθητικόν. Καὶ πρῶτον μὲν τρέπομεν τὸ ἀντικείμενον τοῦ μεταβατικοῦ εἰς ὀνομαστικὴν ἥτις γίνεται ὑποκείμενον τοῦ παθητικοῦ· δεύτερον δὲ φέρομεν τὸ μεταβατικὸν εἰς τύπον παθητικόν, καὶ τρίτον τὸ ὑποκείμενον τοῦ μεταβατικοῦ τρέπομεν εἰς γενικὴν ἐμπρόθετον ἢ ἀπρόθετον δοτικήν, δηλοῦσαν τὸ αἴτιον τοῦ πάθους.

§. 16. Κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον ἐκ τοῦ *κρατεῖν ἡδονῶν* γίνεται *κρατεῖσθαι ὑφ' ἡδονῶν.—αὐτοῖς κρατουμένοις ὑφ' ἡδονῶν κρατεῖν ἄλλων ἡδονῶν* (Πλ. *Φαίδ.* 65).—*θεῶν οὐδενὸς ἠμέλει* (Ξ.), κτλ. (Ἴδε σ. 278, §. 9), καὶ *οὐχ ὑπό γε θεῶν ἀμελεῖται ὃς ἂν προθυμεῖσθαι ἐθέλῃ δίκαιος γίγνεσθαι* (Πλ.).— *οἱ μὲν μισοῦσι τὴν πόλιν, οἱ δὲ καταφρονοῦσιν ἡμῶν* (Ἰσ. *'Αρεοπ*. λζ'). — *εἴ τις καταφρονήσει τῆς ἐμῆς φιλοσοφίας* (Πλ.), κτλ. (Ἴδε σ. 231, §. 18), καὶ, *πρὸς ὃν δὲ πολεμήσεις* (ὁ βάρβαρος) *οὕτως ἐστὶ σφόδρα μεμισημένος καὶ καταπεφρονημένος ὑφ' ἁπάντων, ὡς οὐδεὶς πώποτε τῶν βασιλευσάντων* (Ἰσ. *πρὸς Φίλ.* νζ').

§. 17. Οὕτω καὶ ἐκ τοῦ *οἱ ἄνθρωποι οὐ πιστεύουσι τοῖς ψεύσταις* γίνεται *οἱ ψεῦσται οὐ πιστεύονται ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων* ἢ *τοῖς ἀνθρώποις.— Παυσανίας φθονήσας Λυσάνδρῳ* (Ξ.), κτλ (Ἴδε σ. 232, §. 24), καὶ *Παλαμήδης διὰ σοφίαν φθονηθεὶς ὑπὸ τοῦ 'Οδυσσέως ἀπώλετο* (Ξ.).—*πῶς δ' ἂν τοιόςδε τοιῷδε ἐπεχείρησα;* (Πλ.) κτλ. (Ἴδε σ. 233, § 28), καὶ τὸ *'Αριστογείτονος καὶ 'Αρμοδίου τόλμημα δι' ἐρωτικὴν ξυντυχίαν ἐπεχειρήθη* (Θ. ς', 54).

§. 18. Ὡσαύτως ἐκ τοῦ *οἱ πατέρες τοὺς παῖδας ἀγαπῶσι* (Πλ.) γίνεται *οἱ παῖδες ἀγαπῶνται ὑπὸ τῶν πατέρων. — τούτους ἐτίμα Κῦρος* (Ξ.), κτλ (Ἴδε σ. 234, §. 30), καὶ *μεγάλως ἐτιμᾶτο ὑπὸ τοῦ Κύρου* (Ξ.).—*μητέρα καὶ πατέρα ἐκόλαζεν* (Πλ.). —*ὅταν κολάζηται ὑπὸ τῆς μητρός* (Πλ.). — *τὸν πένητα ἀτιμάζουσιν* (Πλ.). —*οἱ καρτεροὶ καὶ περιττοὶ λόγοι ἀτιμάζονται* (Πλ). — *μὴ τοὺς ἄλλους κολούειν* (Πλ.). — *ὑπὸ τῶν πολλῶν ἀτιμαζόμενα καὶ κολουόμενα* (Πλ. *Πολ.* Ζ', 528).

§. 19. Ὅταν δὲ τὸ μεταβατικὸν ἦναι δίπτωτον, τότε ἡ μετατροπὴ γίνεται κατὰ τὴν διάφορον τάξιν εἰς ἣν αὐτὸ ἀνάγεται. Ἐπὶ τῶν αἰτιατικῇ καὶ γενικῇ συντασσομένων τρέπεται μὲν ἡ αἰτιατικὴ

εἰς ὀνομαστικήν, ἡ δὲ γενικὴ μένει ὡς ἦτον ἐπὶ τοῦ μεταβατικοῦ· *ἡμᾶς πόλεως ἀπεστέρουν καὶ οἰκιῶν ἐξήλαυνον* (Ξ.), κτλ. (Ἴδε σ. 285, §. 13) — *μικραὶ κύνες ἀποστεροῦνται τῆς ἐργασίας* (Ξ.).— *ἅπαντες ὑπὸ τῶν τριάκοντα ἐκ τῆς πατρίδος ἐξηλάθητε* (Λ.). — *τοὺς Ἀθηναίους εἴργειν τῆς γῆς* (Ξ.), κτλ. (Ἴδε ἔνθα ἀνωτέρω) — *Λακεδαιμόνιοι τοῦ ἱεροῦ ὑπὸ Ἠλείων εἴρχθησαν* (Θ. Ἐ, 49).

§. 20. Ἐνίοτε δὲ γίνεται καὶ ἀντιστρόφως, τρεπομένης μὲν τῆς γενικῆς εἰς ὑποκείμενον, μενούσης δὲ τῆς αἰτιατικῆς· οὕτω τὸ παρ' Εὐριπίδῃ (*Ἀνδρ.* 662), *τήνδ' ἐκ χειρῶν ἁρπάζομαι* ὑποθέτει μεταβατικὸν *σὺ ἁρπάζεις μου τήνδ' ἐκ χειρῶν*. Οὕτως ἐκ τοῦ *βασιλεὺς ἀπέτεμεν αὐτοῦ τὴν κεφαλὴν* (Ξ.) εὑρίσκεται παθητικὸν *οἱ στρατηγοὶ ἀποτμηθέντες τὰς κεφαλάς* (Ξ. *Ἀν.* Β', ϛ', 1).

§. 21. Καὶ ἐπὶ τῶν *κατηγορίας* καὶ *καταδίκης* σημαντικῶν γίνεται τὸ τοιοῦτον ἐνίοτε· ἐκ τοῦ *καταγιγνώσκω τινὸς θάνατον* (Ἴδε σ. 259, ζ', καὶ σ. 271, §. 44-45), γίνεται *καταγιγνώσκεταί τις θάνατον*, ἀλλὰ μόνον παρὰ τοῖς μεταγενεστέροις, Διοδώρῳ τῷ Σικελιώτῃ, Δίωνι Κασσίῳ καὶ τοῖς τοιούτοις ἀπαντῶνται τὰ *καταδικασθεὶς θάνατον, καταγνωσθεὶς θάνατον* καὶ *καταγνωσθεὶς θανάτῳ*· παρὰ δὲ τοῖς ἀρχαίοις καὶ ἐνδόξοις ἢ ἀπτώτως· *καὶ ἐκεῖνος μὲν κατεψηφίσθη* (Ξ.). — *ἂν νόμῳ τις καταγνωσθῇ, οὐκ ἀποκτιννύουσιν ἐν εἱρκτῇ* (Ξ.), ἢ τρεπομένης τῆς αἰτιατικῆς εἰς ὀνομαστικήν· *ἁπάντων θάνατος κατεγιγνώσκετο* (Λ.). — *κατηγόρηται Ἐπικράτους ἱκανά* (Λ.)· ἀλλὰ καὶ *ἀνθρώπων καταψηφισθέντων θανάτου ἢ φυγῆς* (Πλ. *Πολιτ.* Ἡ, 558).

§. 22. Ἐπὶ τῶν αἰτιατικῇ καὶ δοτικῇ συντασσομένων τρέπεται ὡσαύτως ἡ αἰτιατική, καὶ μένει, ὡς ἐπὶ τοῦ μεταβατικοῦ, ἡ δοτική· *διδόασιν οἱ Μάκρωνες βαρβαρικὴν λόγχην τοῖς Ἕλλησιν* (Ξ.), κτλ. (Ἴδε σ. 260, §. 15. ά). — *αἱ δὲ κῶμαι αὗται ἦσαν δεδομέναι ὑπὸ Σεύθου Μηδοσάδῃ* (Ξ.).—*παρῄνει τοῖς Ἀθηναίοις τοιάδε* (Θ. ϛ', 8).—*τοῖς Ἀργείοις καὶ ξυμμάχοις ταῦτα παρῃνέθη* (Θ. Ἐ, 69).

§. 23. Καὶ ἐν τούτοις δὲ γίνεται τὸ ἐναντίον ἐνίοτε, τῆς δοτικῆς εἰς ὀνομαστικὴν τρεπομένης, καὶ μενούσης ἀτρέπτου τῆς αἰτιατικῆς· *ἀπῆλθον οἱ πολλοί, ἐπιτρέψαντες τοῖς ἐννέα ἄρχουσι τὴν φυλακὴν . . . . ἀναστήσαντες δὲ αὐτοὺς οἱ τῶν Ἀθηναίων ἐπιτετραμμένοι τὴν φυλακὴν ἀπέκτειναν* (Θ. Ἀ, 126).

§. 24. Ἐπὶ τῶν διπλῇ αἰτιατικῇ συντασσομένων τρέπεται εἰς ὀνομαστικὴν ἡ προσωπικὴ αἰτιατική, ἀτρέπτου μενούσης τῆς πραγματικῆς· *πολλά με διδάσκεις* (Μ.), κτλ. (Ἴδε σ. 263, §. 23)— *πολλὰ διδάσκεσθαι ἐθέλω ὑπὸ χρηστῶν μόνον* (Πλ.). — *ἐδίδασκε τοὺς παῖδας τήν τε δικαιοσύνην καὶ ἀδικίαν* (Ξ.). — *οὐδὲν ἄλλο διδάσκεται ἄνθρωπος ἢ ἐπιστήμην* (Πλ.).

§. 25. Ἐπὶ τῶν διαιρετικῶν (σ. 267, §. 30. δ') τρέπεται μὲν εἰς ὀνομαστικὴν ἡ τοῦ ὅλου σημαντικὴ αἰτιατική, μένει δὲ ἄτρεπτος ἡ τὰ μέρη σημαίνουσα· *τὰ δώδεκα μέρη τέμνειν τὴν πόλιν δεῖ, καὶ δώδεκα ἡμῖν ἡ χώρα πᾶσα εἰς δύναμιν ἴσα μόρια νενέμηται* (Πλ. *Ν.* ς', 760). Ὡσαύτως καὶ *σύμπασα ἡ χώρα κατὰ δώδεκα μέρη διανενέμηται* (Πλ. *Ν.* ς', 758).

§. 26. Ἐπὶ δὲ τῶν *μεταποιητικῶν*, *προβιβαστικῶν*, *δοξαστικῶν* καὶ *κλητικῶν* τρέπονται ἀμφότεραι εἰς ὀνομαστικήν, καὶ ἡ τῆς ἰδιότητος καὶ ἡ τοῦ προσώπου σημαντικὴ αἰτιατική· *Ἀριαῖον βασιλέα καθιστάναι* (Ξ.).—*Ἀριαῖος καθίσταται βασιλεύς*. — *Κῦρον στρατηγὸν ἀπέδειξε πάντων* (Ξ.). — *ὑπὸ τοῦ πατρὸς σατράπης, στρατηγὸς δὲ πάντων ἀπεδείχθη* (Ξ.).—*ἐμὲ ἐκκλησίαν νόμισον καὶ δῆμον* (Πλ. *Ἀλκ* Α, 114).—*πολλοὶ ἐνομίσθησαν βασιλέως ὀφθαλμοί* (Ξ.). —*ἡ καταφρόνησις ἐκ τοῦ πολλοὺς σφάλλειν τὸ ἐναντίον ὄνομα ἀφροσύνη μετωνόμασται* (Θ. Α, 122). — *αὐτὸ τοῦτο τὸ ὄνομα οἱ θεοὶ ὀρθῶς ἐκλήθησαν* (Πλ.). Περὶ τούτων ἴδε σ. 196, §. 16. σ. 197, §. 19.

§. 27. Ὡς δὲ τὸ μεταβατικὸν τρέπεται εἰς παθητικόν, οὕτω καὶ ἀντιστρόφως τὸ παθητικὸν εἰς μεταβατικόν· *ὅστις ἄρχεται ὑπὸ τῶν διὰ τοῦ σώματος ἡδονῶν* (Ξ.), *οὗ τινος ἄρχουσιν αἱ διὰ τοῦ σώματος ἡδοναί*. — *δίκης ἐπιτραπείσης Λακεδαιμονίοις* (Θ.), *δίκην ἐπέτρεψαν Λακεδαιμονίοις*. Ὡσαύτως *οἱ Λακεδαιμόνιοι πολεμοῦνται μὲν ὑπὸ τῶν τὴν χώραν αὐτῶν περιοικούντων, ἀπιστοῦνται δ' ὑφ' ἁπάντων Πελοποννησίων, μισοῦνται δ' ὑπὸ τοῦ πλήθους τῶν Ἑλλήνων, ἄγονται δὲ καὶ φέρονται, τῆς νυκτὸς καὶ τῆς ἡμέρας, ὑπὸ τῶν οἰκετῶν τῶν σφετέρων αὐτῶν* (Ἰσ. *Φιλ.* ιθ'), *Λακεδαιμονίοις πολεμοῦσι μὲν οἱ περιοικοῦντες, ἀπιστοῦσι δ' ἅπαντες, μισεῖ δὲ* (αὐτοὺς) *τὸ πλῆθος τῶν Ἑλλήνων, ἄγουσι δὲ καὶ φέρουσιν οἱ σφέτεροι αὐτῶν οἰκέται*. Οὕτως ἔχουσι καὶ

τὰ οὐκέτι ἀπειλοῦμαι, ἀλλ' ἤδη ἀπειλῶ ἄλλοις (Ξ. Συμπ. Δ', 31). —*ἑώρων τὸν Φίλιππον ὑπὲρ ἀρχῆς τὸν ὀφθαλμὸν ἐκκεκομμένον, τὴν κλεῖν κατεαγότα, τὴν χεῖρα, τὸ σκέλος πεπηρωμένον* (Δ. Στεφ. 247), κτλ. Περὶ τῶν καθέκαστα ἴδε *Εἰσαγωγὴν εἰς τὴν Ἑλληνικὴν Σύνταξιν.*

§. 28. Δέχονται δὲ καὶ τὰ παθητικὰ σύστοιχον ἢ συγγενῆ τῇ σημασίᾳ τοῦ ῥήματος πτῶσιν, περιέχουσαν τὴν ἔννοιαν ἤτοι τὸ ἀποτέλεσμα τοῦ ῥήματος· *πᾶσαν θεραπείαν ὡς ἰσόθεος θεραπεύεται ὑπὸ τοῦ ἐρῶντος* (Πλ.). — *τὴν δόξασαν ζημίαν τοῖς ἄρχουσι ζημιούσθω* (Πλ.). — *ἕκαστος ἂν αἰσχυνθείη τὴν τάξιν λιπεῖν ἣν ἂν ταχθῇ ἐν τῷ πολέμῳ* (Αἰσχ.).—*ἰσαρίθμους πληγὰς τούτοις μαστιγούσθω* (Πλ. Ν. Η, 845).

Παθητικὰ Αὐτοπαθῆ.

§. 29. Τὰ *αὐτοπαθῆ παθητικά*, εἰς ω λήγοντα, σημαίνουσι πάθος· ὁμοιάζοντα λοιπὸν κατὰ τὴν σημασίαν ἐν γένει πρὸς τὰ *κύρια παθητικὰ* διαφέρουσιν αὐτῶν κατὰ τὸν τύπον· διότι, μόνον τὸν εἰς ω τύπον συνήθως ἔχοντα, δι' αὐτοῦ σημαίνουσι πάθος, ἐν ᾧ τὰ κύρια παθητικά, διὰ τῆς φωνῆς *μαι* σημαίνοντα πάθος, δέχονται καὶ τὴν φωνὴν ω, ἐνέργειαν δι' αὐτῆς δηλοῦντα, *κόπτομαι, κόπτω, πάσχω, νοσῶ*, κτλ.

§. 30. Ἐπειδὴ δὲ δυνατὸν διαφόρως ὁ νοῦς νὰ θεωρήσῃ τὸ ὑπ' αὐτῶν σημαινόμενον πάθος, καὶ ἐπειδή, ὡς πολλάκις παρετηρήσαμεν, ἡ σύνταξις κανονίζεται κατὰ τὴν ἔννοιαν, διὰ τοῦτο καὶ τούτων ἡ σύνταξις ποικίλλει, ὡς τὸ παριστάμενον πάθος.

§. 31. Κατὰ τρεῖς τρόπους φαίνεται ὅτι δυνατὸν νὰ θεωρηθῇ τὸ πάθος τοῦ ὑποκειμένου· ά. ὡς ἔξωθεν εἰς δοθεῖσαν στιγμὴν λαμβανόμενον· ϐ'. ὡς κατάστασις ἐμπαθὴς ἐν ᾗ εὑρίσκεται ἤδη τὸ ὑποκείμενον· γ'. ὡς συνεπτυγμένως ὑπὸ τὸ τῶν μεταβατικῶν εἶδος ἐνυπολανθάνον. Διὰ τοῦτο καὶ τὰ παθητικὰ ταῦτα ὑπὸ τρεῖς ἐπόψεις δυνατὸν νὰ θεωρηθῶσι· ά. *ὡς τὰ προηγούμενα κύρια παθητικά*· ϐ'. *ὡς ἁπλῶς ἐμπαθοῦς σημαντικὰ καταστάσεως*· γ'. *ὡς συνεπτυγμένως ὑπὸ τὸ εἶδος τῶν μεταβατικῶν ἐκφερόμενα.*

ά. ὡς τὰ προηγούμενα κύρια παθητικά.

§. 32. Ὡς τοιαῦτα παρίστανται μάλιστα τὰ ῥήματα *θνήσκω*,

ἀποθνήσκω, ἐκπίπτω, φεύγω καὶ τὰ ὅμοια· *ὁ τεθνεὼς ὑπὸ τοῦ σοῦ πατρός* (Πλ.).—*τέθνηκεν ὑφ' ὑμῶν* (Ξ.)=ἐφονεύθη.—*καθεύδων ἀποθνήσκει ὑπὸ Πολύφρονος* (Ξ).—*πολλοὶ δεσπόται βίᾳ ὑπὸ τῶν δούλων ἀπέθανον* (Ξ.).—*οὐχ ὑπὸ τῶν πληγῶν, ἀλλ' ὑπὸ τοῦ ἰατροῦ ὁ ἀνὴρ ἀπέθανεν* (Ἀνδ.).—*οἱ ἐκπεπτωκότες Ῥοδίων ὑπὸ τοῦ δήμου* (Ξ.)=διωχθέντες.—*οἱ Ἀλκμαιωνίδαι ὑπὸ τῶν τυράννων ἐξέπεσον* (Δ.).—*φεύγει ὑπ' ἐμοῦ ταύτην τὴν δίκην* (Δ.).

§. 33. *Ὡσαύτως* καὶ *λιμῷ, νόσῳ, βιαίῳ θανάτῳ ἀποθνήσκειν* (Ξ.), ἔνθα ἡ δοτικὴ δυνατὸν νὰ ἐκληφθῇ ὄχι μόνον ὡς ὄργανον, ἀλλὰ καὶ ὡς τὸ καθ' αὐτὸ αἴτιον, καθάπερ καὶ ἐν τῷ *ἀπέθνησκον ὑπὸ λιμοῦ* (Πλ.), καὶ ἐν τῷ *κέρδεσι νικώμενος* (Αἰσχ.), ἔνθα τὰ κέρδη παρίστανται ὡς ἀντίπαλος· τὸ δὲ *οἱ σύμμαχοι τεθνᾶσι τῷ δέει τοὺς τοιούτους ἀποςόλους* (Δ.Φ.Α,53)=δεδοίκασι τοὺς ἀποςόλους ὡς τὸν θάνατον. Οὕτω καὶ παρ' Ἀριστείδῃ *πρὸς Πλάτωνα ὑπὲρ τῶν τεσσάρων* (Β',152), *ἕως ἔζη Κίμων τεθνάναι περιῆν ταῖς βαρβάροις τῷ φόβῳ τοὺς Ἕλληνας.*

β'. ὡς ἁπλῶς ἐμπαθοῦς σημαντικὰ καταστάσεως.

§. 34. Ὡς τοιαῦτα παρίστανται μάλιστα τὰ *ἀλγῶ, ἀτυχῶ, δυστυχῶ, ἐρυθριῶ, νοσῶ, πάσχω, πυρέττω, ὠδίνω,* κτλ. *ἀλγοῦσι μᾶλλον οἱ ἀδικοῦντες ἢ οἱ ἀδικούμενοι* (Πλ.).—*ἐν οἷς ἠτύχησαν οἱ ἄλλοι, θρασὺς ὤψαι* (Δ.).—*κἂν ἑτέρου λέγοντος ἐρυθριάσειεν* (Δ.).—*οὐ γὰρ ἅμα ὑγιαίνει τε καὶ νοσεῖ ὁ ἄνθρωπος* (Πλ.).—*νοσεῖν ἐν τούτῳ καὶ στασιάζειν τὴν Ἑλλάδα* (Πλ.).—*κακῶς πάσχειν* (Πλ.).—*καὶ διὰ κόπους πυρέττουσιν οἱ ἄνθρωποι καὶ δι' ἐγκαύσεις καὶ διὰ περιψύξεις* (Πλούτ.).—*ὑπὲρ δισσῶν μίαν ὠδίνειν ψυχὴν* (Εὐρ.*Ἱππ.*258), καὶ *ὠδίνουσ' ἐμέ* (Εὐρ.*Ἰφ.Αὐ.*1234), κυριολεκτικώτερον.

§. 35. Ἐπειδὴ ἐν τούτοις δὲν ἀναφαίνεται ἐξωτερικὸν αἴτιον ἐνεργοῦν, ὡς ἐν τοῖς προηγουμένοις ἐν οἷς ἐξηγεῖται τὸ αἴτιον τοῦ πάθους κατὰ τὸν τρόπον τῶν κυρίων παθητικῶν, διὰ τοῦτο προσφυῶς ὀνομάζονται *οὐδέτερα παθητικὰ* ἢ *οὐδετεροπαθῆ*, ἐκφερόμενα ὡς καὶ τὰ ἄλλα, τὰ προεξηγηθέντα οὐδέτερα, τὰ σημαίνοντα κατάστασιν οὐχὶ ἐμπαθῆ (σ. 222, §. 4), καθάπερ καὶ τὰ ἀνωτέρω παραδείγματα μετὰ πολλῶν ἄλλων δεικνύουσιν.

§. 36. Εἶναι δὲ σημειώσιμος ἡ θαυμασία ἐν τούτοις τῶν Ἑλλήνων ἔκφρασις, *νοσῶ τοὺς ὀφθαλμούς*, *ἀλγῶ τὴν κεφαλὴν* καὶ ὅμοια, δι' ἧς ἡ *νόσος* καὶ τὸ *ἄλγος* τοῦ μέρους παρίστανται ὡς ὅλῳ τῷ σώματι αἰσθητά, καθάπερ καὶ ὁ μόνον τοὺς πόδας ἐμβάπτων εἰς τὴν θάλασσαν λέγεται ὅτι ἐμβῆκεν εἰς τὴν θάλασσαν (Ἴδε *Εἰσαγωγὴν Ἑλλην. Συντάξεως*, σ. 212, §. 14. σ. 241, §. 76), ἐν ᾧ παρ' ἡμῖν χωρίζεται, τρόπον τινά, τὸ πάσχον καὶ ἀλγοῦν μέρος· *μὲ πονεῖ ἡ κεφαλή*, *μὲ πονοῦσι τὰ δάκτυλα*, κτλ.

§. 37. Ὡς δὲ ἐπὶ τῶν ἄλλων οὐδετέρων λέγεται *ζῶ ζωὴν* καὶ τὰ ὅμοια, ἐπὶ τῶν ἐνεργητικῶν *πολεμῶ πόλεμον*, ἐπὶ τῶν κυρίων παθητικῶν *θεραπεύομαι θεραπείαν* καὶ τὰ ὅμοια, οὕτω καὶ ἐπὶ τούτων *νοσῶ νόσον*, *πυρέττω πυρετόν* (Γαλ.). Τίποτε ὅμως δὲν ἐμποδίζει νὰ δεχθῶσι καὶ τὴν σύνταξιν τῶν προηγουμένων, ὡς *οἷα πάσχω ὑπὸ τοῦ ἀνθρώπου* (Πλ.). — *πρὸς τῆς τύχης νοσεῖν* (Εὐρ.). —*νοσεῖν τῇ νόσῳ* (Σ.), καὶ *πυρέττειν τεταρταίῳ*, ἣ εἰς ἄλλην σημασίαν μεταπίπτοντα ἄλλην σύνταξιν νὰ δεχθῶσιν (Ἴδε *Εἰσαγωγὴν εἰς τὴν Ἑλληνικὴν Σύνταξιν*).

γ'. ὡς συνεπτυγμένως ὑπὸ τὸ εἶδος τῶν μεταβατικῶν ἐκφερόμενα.

§. 38. Ὡς τοιαῦτα παρίστανται μάλιστα τὰ *δέδοικα*, *δειμαίνω*, *πτήσσω*, *ταρβῶ*, *φρίσσω*, κτλ· *τὸν νόμον*, *τὸν θάνατον*, *τοὺς γονέας*, *τοὺς ἐχθρούς*, *τὸν Ἔρωτα*, *δόξαν πονηρίας*, *δόξαν μανίας*, κτλ, *δεδιέναι* (Πλ.). — *ὅπου εἰσὶ πλούσιοι δοῦλοι, οὐκέτι ἐνταῦθα λυσιτελεῖ τὸν ἐμὸν δοῦλον σὲ δεδιέναι· ἐν δὲ τῇ Λακεδαίμονι ὁ ἐμὸς δοῦλος σὲ δέδοικεν* (Ξ. *Ἀθ. Πολ.* Α, 11). — *δειμαίνω τὰν σὰν ἀλκάν* (Εὐρ.).—*οὐ βωμὸν ἔπτηξε θεῶν* (Εὐρ.).—*λίαν ταρβῶ στρατόν* (Εὐρ.). — *Ζηνὸς κεραυνὸν οὐ φρίσσω* (Εὐρ. *Κύκλ.* 319). —*πέφρικα τὰν ὠλεσίοικον θεόν* (Αἰσχύλ. *Ἑπτ.* 701). Οὕτω καὶ *δέος δεδιέναι* (Πλ.).—*δεῖμα δειμαίνειν* (Εὐρ.), κτλ. Διάφορα δὲ τὰ *δεδιέναι περὶ ἐμαυτοῦ* (Πλ.). — *δεδιὼς περὶ αὐτοῦ μὴ διαφθαρῇ* (Πλ.). — *δεδιέναι ὑπὲρ τῆς ἡμετέρας ψυχῆς* (Πλ.), καὶ τὸ περίφημον *ἔδδεισεν περὶ ξανθῷ Μενελάῳ* (Ἰλ. Κ, 240).

§. 39. Ὅτι δὲ τὰ ἀνωτέρω συνεπτυγμένως ἐξηγοῦσι παθητικὴν ἔννοιαν δῆλον· διότι ἡ ἐπιφερομένη αἰτιατικὴ παριστᾷ ὄχι τὸ δεχό-

-ενον, ὡς ἐπὶ τῶν μεταβατικῶν, ἀλλὰ τὸ ἐμποιοῦν εἰς τὸ ὑποκείμενον τὴν ἐνέργειαν. Ὅθεν, ἐν ᾧ ἐπὶ τοῦ *αἱ κάμηλοι ἐφόβουν τοὺς ἵππους* (Ξ.), ἡ ἐνέργεια μεταβαίνει ἐκ τῶν καμήλων εἰς τοὺς ἵππους, τοὐναντίον ἐπὶ τοῦ *ὁ Παυσανίας καταῤῥωδήσας τοὺς Πέρσας* (Ἡρ.), ὁ φόβος βαίνει ἐκ τῶν Περσῶν εἰς τὸν Παυσανίαν. Οὕτως ἐπὶ τοῦ *θυμοειδῆ ἵππον, ὥσπερ ἄνθρωπον, ταράττει πάντα τὰ ἐξαπίναια* (Ξ. Ἱππ. Θ', 4), καὶ *Τρῶές σε πεφρίκασι, λέονθ' ὡς μηκάδες αἶγες* (Ἰλ. Λ, 383)· οὕτω καὶ *οὔτοι ἐγὼν ἐῤῥίγα μάχην. — τόν τε τρομέουσι καὶ ἄλλοι* (Ἰλ. Ρ, 175. 203), κτλ. Τοιοῦτον δὲ καὶ τὸ τοῦ κωμικοῦ *κἂν ἀστράψω, ποππύζουσι κἀγκεχόδασίν μ' οἱ πλουτοῦντες καὶ πάνυ σεμνοί* (Σφ. 629) = μὲ φοβοῦνται τόσον ὥστε χέ . . . . ἀπὸ τὸν φόβον των.

§. 40. Τοιαῦτα καὶ τὰ *θρηνῶ, κλαίω, πενθῶ, οἰμώζω, στένω, στενάζω*, κτλ. *ἥδε Πολυξένην θρηνεῖ* (Εὐρ.).—*εὖτ' ἂν τέκνα κλάῃ μητέρα, οἱ δὲ δεσπότιν στένωσιν* (Εὐρ. Ἀλκ. 951).—*τοὺς ἀπολωλότας πενθεῖν* (Ξ.).—*τὸν θανόντα οἰμώζειν* (Σ.).—*στενάζετε τοὺς ἡρακλείους παῖδας* (Εὐρ.).—*ὅταν ἄνδρα φίλον στενάχῃ τις* (Εὐρ.). Τοιαῦτα δὲ καὶ τὰ ἀποθετικὰ *ὀδύρομαι, ὀλοφύρομαι, μύρομαι*, κτλ. *ὀδύρει τὴν ἀναισθησίαν* (Πλ.). — *τὸν γινόμενον οἱ προσήκοντες ὀλοφύρονται* (Ἡρ.).—*τέκνον σ' ὀλοφύρομαι* (Εὐρ.). — *ἀπολοφυράμενοι ὃν προσήκει ἑκάστῳ* (Θ. Β', 46).— *μηκέτ' ἐνὶ δρυμοῖσι τὸν ἀνέρα μύρεο, Κύπρι*. (Βίων)

§. 41. Πρὸς ταῦτα συγγενεύουσι καὶ τὰ *παθηματικὰ* ῥήματα, τὰ σημαίνοντα δηλ. πάθημα ψυχῆς, *χαράν, λύπην, ὀργήν, ἀγανάκτησιν* καὶ τὰ ὅμοια. Ἀλλ' ἐν τούτοις ἐκφέρεται κατὰ δοτικὴν μετὰ ἢ ἄνευ τῆς *ἐπὶ* προθέσεως τὸ ἐφ' ᾧ γίνεται τὸ πάθημα· *τῷ οἴνῳ, τοῖς ἀγαθοῖς φίλοις, τῷ ἔργῳ, τῇ πολυτελεστάτῃ διαίτῃ, ἐπὶ τοῖς ἀγαθοῖς τῶν φίλων χαίρειν*, κτλ. (Ξ.). Οὕτω καὶ *ἀλγεῖς ἐπὶ στερήσει τῶν ἡδέων* (Πλ.), ἐπὶ ἠθικῆς λύπης, οὐχὶ ἐπὶ ἀλγηδόνος.—*ἀγανακτήσασα τούτοις ἡ πόλις* (Ξ.). — *οἱ στρατιῶται ἐχαλέπαινον τοῖς στρατηγοῖς* (Ξ.).—*τοῖς παρεστῶσι κακοῖς δυσφορεῖν* (Εὐρ.)· οὕτω καὶ *γαυριᾶν, δυσφορεῖν, ἀσχαλᾶν τινι*, κτλ. Τὰ αὐτὰ δὲ καὶ μετὰ μετοχῆς· *ἐπαινούμενοι μᾶλλον ἢ τοῖς ἄλλοις ἅπασι χαίρετε* (Ξεν.).

§. 42. Ταῦτα παρακολουθοῦσι καὶ τὰ εἰς *μαι* συγγενῆ τούτων, ἀποθετικά, παθητικὰ ἢ μέσα· *τῇ φαυλότητι τῆς στολῆς ἠχθέσθη*

(Ξ.).—*ταύτῃ τῇ αἰτίᾳ ἥσθην* (Πλ.). —*χαίρουσά τε καὶ λυπουμένη τοῖς αὐτοῖς τούτοις.*—*μήτε τι λυπεῖσθαι μηθ' ἥδεσθαι* (Πλ.). Ὡσαύτως *ἐλεγχόμενοι ἤχθοντο* (Ξ.). —*ὅςτις ἰσχυρῶς χρήμασιν ἥδεται εὖ ἴσθι τοῦτον καὶ δαπανῶντα ἰσχυρῶς ἀνιᾶσθαι* (Ξ.). Οὕτως *εὐφραίνεσθαι, τέρπεσθαι* καὶ τὰ ὅμοια.

§. 43. Δὲν λείπουσι δὲ καὶ ἐν τούτοις ποικιλίαι συντακτικαί· διότι λέγεται ὄχι μόνον *ἀγανακτεῖν τῷ θανάτῳ* (Πλ.), ἀλλὰ καὶ *ἀγανακτεῖν ταῦτα* (Πλ.)· ὄχι μόνον *δυσχεραίνειν τοῖς λόγοις* (Πλ.), καὶ *ἐπὶ τοῖς λόγοις*, καὶ *δυσχεραίνειν περὶ τὰ μαθήματα* (Πλ.), ἀλλὰ καὶ *δυσχεραίνουσιν οἱ ἄνθρωποι τὸν ἕνα μόναρχον* (Πλ.), καὶ *ῥήματα τέρψαντα ἢ δυσχεράναντα* (Σ. Κ, 1281)=πικράναντα. Οὕτω καὶ *τοῦτο χαλεπῶς φέρειν* (Ξ.). — *βαρέως ἤνεγκε τὸ πάθος* (Ξ.). —*χαλεπῶς φέρειν τοῖς παροῦσι πράγμασιν* (Ξ)· ἀλλὰ καὶ *χαλεπῶς φέρειν αὐτῶν* (Θ. Β', 62)=ἕνεκα αὐτῶν, κτλ.

§. 44. Πάντα δὲ ταῦτα μετὰ τῶν προηγουμένων τίθενται καὶ ἀπτώτως, ἐξηγουμένου μόνον τοῦ πάθους ἢ παθήματος καὶ μὴ ἐκφερομένου τοῦ αἰτίου· *τὸ νήπιον κλαίει* (Πλ.).—*ὅταν ἅμα χαίροντες κλάωσιν* (Πλ.).—*θρηνοῦντός μου καὶ ὀδυρομένου* (Πλ.).—*κλαίοντά τε καὶ ὀδυρόμενον* (Πλ.).—*ἐμὸν δ' ὀλοφύρεται ἦτορ* (Ὅμ.).—*γοόωσά τε καὶ μυρομένη* (Ὅμ.), κτλ. Τοιαῦτα καὶ τὰ παρ' ἡμῖν *θρηνεῖ καὶ ὀδύρεται, κλαίει καὶ μύρεται.*—*κόπτεται καὶ δαίρεται*, κτλ.

§. 45. Ὡς τὸ *δυνατός εἰμι*, ἰσοδυναμοῦν τῷ *δύναμαι*, δέχεται τὴν σύνταξιν αὐτοῦ, *οὔτε βοηθῆσαι δυνατὸς αὐτῷ* (Πλ.), καὶ τὸ *ἐλπίδας ἔχω* τὴν τοῦ *ἐλπίζω*, διὰ τὸν αὐτὸν λόγον, *σὺ ἐλπίδας ἔχεις ἐν τῇ πόλει ἐνδείξασθαι* (Πλ.)· ὡς τὸ *Ἀλκιβιάδῃ τινὲς εἰς λόγους ἦλθον* (Θ.) εἶναι κατὰ τὸ *διαλέγεσθαί τινι*· καὶ ὡς τὸ *οὐδενί πω κρείττονι ἑαυτοῦ εἰς χεῖρας ἐλθεῖν ἔφη* (Ξ.), καὶ τὸ *διανοούμεθα διὰ πολέμου αὐτοῖς ἰέναι* (Ξ.), συντάσσονται κατὰ τὸ *πολεμεῖν τινι* (σ. 233, §. 27), οὕτω καὶ τὸ *πληγὰς λαμβάνειν* δέχεται τὴν σύνταξιν τοῦ ἰσοδυναμοῦντος *πλήττεσθαι, μαστιγοῦσθαι*, κτλ· *ἤν τις παῖς ποτε πληγὰς λαβὼν ὑπ' ἄλλου κατείπῃ πρὸς τὸν πατέρα* (Ξ.). — *αἰτίαν ἔσχον ὑπὸ τῶν ἑτέρων* (Πλ.). — *πολλοί, οἷς ἐξῆν φίλοις χρῆσθαι, τούτοις δούλοις μᾶλλον βουληθέντες χρῆσθαι, ὑπ' αὐτῶν τούτων δίκην ἐδίδοσαν* (Ξ.)=ἐκολάζοντο.

§. 46. Τὸ *γίγνομαι*, καὶ οἴκοθεν κλῖνον καὶ εὐκόλως ἑλκόμενον

εἰς παθητικὴν σημασίαν, δέχεται καὶ παθητικὴν σύνταξιν· *τοιαύτας ὕβρεις ἐγὼ ἀκήκοα γεγονέναι ὑπὸ τοῦ ἀνθρώπου τούτου* (Αἰσχ.). Παθητικῶς δὲ ἐκλαμβανόμενα τὰ *ἀνέστην καὶ κατέστην* παθητικῶς καὶ συντάσσονται· *οἱ ἐκ τῶν νήσων κακοῦργοι ἀνέστησαν ὑπὸ Μίνω* (Θ. Ά, 8).—*πέντε ἄνδρες ἔφοροι κατέστησαν ὑπὸ τῶν καλουμένων ἑταίρων* (Λ.). Μέσως δὲ εἰς τὰ *ἀναστάντα ἀπιέναι* (Πλ.). —*ὀρθὸν ἀναστάντα* (Πλ.).—*κοιμηθέντες οὐκέτ' ἀνέστησαν* (Πλ. *Ἀξ.* 367). Οὕτω καὶ εἰς τὸ *Χριστὸς ἀνέστη*=ἀνεστήσατο=αὐτὸς ἑαυτὸν ἀνέστησεν.

§. 47. Καὶ πολλότατα δὲ ἐνεργητικὰ ῥήματα, μεταβατικά τε καὶ ἀμετάβατα, εἰς παθητικὴν ἔννοιαν ἐν πλοκῇ λόγου φερόμενα, δέχονται, κατὰ τὸν γενικὸν κανόνα ὅτι ἡ σύνταξις βαίνει κατὰ τὴν ἔννοιαν, παθητικὴν σύνταξιν· *ὅτε πολλὰ εἶχον, ἀεί τι ἀπέβαλλον ὑπὸ τῆς πόλεως ἢ ὑπὸ τῆς τύχης* (Ξ.).—*ἀπώλεσαν τὴν ἀρχὴν ὑπὸ Περσῶν Μῆδοι* (Ξ.).—*ὑπὸ τούτου τοῦ ἀνθρώπου πάντα κακὰ ἀκούω* (Πλ.). Ὁμοίως καὶ *ἦλθε τῇ Ἑλλάδι κίνδυνος ὑπὸ βαρβάρων* (Ξ.).—*ἐδόκει προσχωρήσειν ἡ πόλις ὑπό τινων ἔνδοθεν πρασσόντων* (Θ. Β', 79).—*δέομαι συμβῆναι ὑμᾶς ὥσπερ ὑπὸ διαιτητῶν ἡμῶν συμβιβαζόντων εἰς τὸ μέσον* (Πλ. *Πρωτ.* 337). **Ainsi je vous conjure et je vous conseille, Protagoras et Socrate, de passer un accord ensemble, vous soumettant à nous comme des arbitres qui vous rapprocheront équitablement.** —*τοιαύτῃ συμφορᾷ περιπέπτωκεν ὑπὸ τούτων* (Δ.).

§. 48. Ὡσαύτως δὲ καὶ οὐδέτερα· *ἡ πόλις ἡμῶν εὐδόξησε, τῶν τειχῶν ὑπὸ τῶν βαρβάρων πεπτωκότων* (Αἰσχ.).—*οὕτω διάκειμαι ὑφ' ὑμῶν* (Ξ.).—*δίκην διδόασιν οἱ παραβάντες τοὺς ὑπὸ τῶν θεῶν κειμένους νόμους* (Ξ.).—*πῶς ὑμῖν ὑπὸ τῶν χρηστῶν τῶν νῦν τὰ πράγματα ἔχει;* (Δ.)—*τίς ἂν τοιοῦθ' ὑπ' ἀνδρὸς εὖ πράξειεν ἄν;* (Σ.) Δυνάμει δὲ τοῦ *βιῶναι βίον* (σ. 148, §. 8) λέγεται καὶ παθητικῶς *ὁ βεβιωμένος σοι βίος* (Δ.)· οὕτω καὶ *ὁποτέρως ἔσται ἐν ἀδήλῳ κινδυνεύεται*, ἔνθα τὸ *ὁποτέρως ἔσται* εἶναι τὸ ὑποκείμενον τοῦ λόγου. Καὶ ἐκ τοῦ *δυσχεραίνω* δὲ ἀπαντᾶται παθητικόν· *οἷς ὑπὸ πάντων δυσχεραίνεται* (=μισεῖται), *τούτοις τὴν διάνοιαν ἀγάλλεται* (Δ. *Ἐπιστολ.* Δ', 1489).

§. 49. Ὡς δὲ ἐκ τοῦ *παρανομεῖν τι* ἔγινε τὸ *διὰ τὴν Πλειστοά-*

νακτος κάθοδον παρανομηθεῖσαν πταίσματα ξυνέβαινεν (Θ.Ε,16), οὕτως ἐκ τοῦ *δυστυχεῖν τι* τὸ *ἐπηνώρθησαν τὰ ὑφ' ἑτέρων δυςυχηθέντα* (Δ.). Οὕτως ἔγιναν *τὰ πεπονημένα* (Δ.)=τὰ μετὰ πόνου πραχθέντα.—*τὰ σεσωφρονημένα* (Αἰσχ.) = τὰ μετὰ σωφροσύνης πραχθέντα. — *τὰ πεπρεσβευμένα* (Δ.).—*τὰ κινδυνευθέντα* (Λ.). — *τὸ παρακεκινδυνευμένον* (Αρφ.Β,99), κτλ· τὰ ὁποῖα μετέπεσαν εἰς οὐσιαστικά=*τὰ παρανομήματα, τὰ δυστυχήματα, τὰ πονήματα*,κτλ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΔΕΚΑΤΟΝ ΤΡΙΤΟΝ.

Σύνταξις τῶν Μέσων Ῥημάτων.

§. 1. Τὰ μεταξὺ τῶν ἐνεργητικῶν καὶ παθητικῶν κείμενα *μέσα ῥήματα* σημαίνουσιν, ὡς εἴπαμεν, ἐνέργειαν ὑπὸ τοῦ ὑποκειμένου γινομένην καὶ εἰς τὸ ὑποκείμενον ἐπιστρέφουσαν (σ. 222, §. 2). Καὶ τοῦτο μὲν ἐν γένει ὀρθόν· ἀλλ' ἐπειδὴ κατὰ διαφόρους τρόπους δυνατὸν νὰ ἀντεπιστρέψῃ ἡ ἐνέργεια εἰς τὸ ὑποκείμενον, διὰ τοῦτο ἀναγκαίως ὑπάρχουσι καὶ διάφορα *μέσων* εἴδη.

§. 2. Καὶ τὸ *λούεται*, καὶ τὸ *δικάζεται*, καὶ τὸ *ἀποσείεται*, καὶ τὸ *δαπανᾶται*, καὶ τὸ *περιῤῥήγνυται* σημαίνουσι, κατὰ μέσην διάθεσιν, ἐνέργειαν ἐπιστρέφουσαν εἰς τὸ ὑποκείμενον· ἀλλὰ τὸ μὲν πρῶτον=*λούει αὐτὸς ἑαυτόν*, τὸ δὲ δεύτερον=*δικάζει ἑαυτὸν διὰ τοῦ δικαστοῦ*, τὸ τρίτον=*ἀποσείει ἀφ' ἑαυτοῦ*, τὸ τέταρτον=*δαπανᾷ τὰ ἑαυτοῦ χρήματα*, τὸ δὲ τελευταῖον = *περιῤῥήγνυσι τὰ ἑαυτοῦ ἱμάτια*. Εἶναι δὲ φανερὸν ὅτι ἑκάστη τούτων τῶν ἐνεργειῶν διαφόρως διαθέτει τὸ ποιοῦν αὐτὴν ὑποκείμενον.

§. 3. Τούτων οὕτως ἐχόντων, ἕπεται· ά. ὅτι, κατ' ἀκριβέστερον ὁρισμόν, *μέσον ῥῆμα* εἶναι τὸ σημαῖνον ἐνέργειαν καθ' ἕνα ἢ ἄλλον τρόπον, κατ' εὐθεῖαν ἢ πλαγίως, διαθέτουσαν αὐτὸ τὸ ποιοῦν ὑποκείμενον· β'. ὅτι, μόνον προσδιοριζομένων τῶν διαφόρων τούτων τρόπων, δυνατὸν νὰ γένῃ πλήρης ὁπωσοῦν πραγματεία τούτων τῶν ῥημάτων. Λήγουσι δὲ ταῦτα, ὡς καὶ τὰ παθητικά, κυρίως εἰς *μαι*.

§. 4. Οἱ τρόποι οὗτοι δυνατὸν νὰ ἀναχθῶσιν εἰς τρεῖς· ἢ δηλ. ἐπιστρέφει αὐτὴ ἡ ὑπὸ τοῦ ὑποκειμένου γινομένη ἐνέργεια ἀμέσως καὶ κατ' εὐθεῖαν διὰ τοῦ ὑποκειμένου εἰς τὸ ὑποκείμενον, ὡς *λούομαι*· ἢ ἡ ὑπὸ τοῦ ὑποκειμένου γινομένη ἐνέργεια πρῶτον μεταδίδε-

ται εἰς ἕτερόν τι, καὶ τοῦτο ἐπιστρέφει αὐτὴν εἰς τὸ ὑποκείμενον, καὶ οὕτω προκύπτει ἀμοιβαία τις ἐνέργεια, ὡς *τύπτονται*· ἤ, τελευταῖον, ἐπιστρέφει εἰς τὸ ὑποκείμενον ἐνέργεια τὴν ὁποίαν αὐτὸ κελεύει, παραγγέλλει εἰς ἄλλον, ἢ ἀνέχεται παρ' ἄλλου εἰς ἑαυτὸ γινομένην, ὡς *ἀπογράφομαι*=διὰ τοῦ γραμματέως ἀπογράφω, *οἰκοδομοῦμαι*=διὰ τοῦ οἰκοδόμου οἰκοδομῶ, *ἀδικοῦμαι*=ἀνέχομαι ἀδικούμενος.

§. 5. Ἐκ τούτου ἕπεται ὅτι τρία εἶναι καὶ τὰ εἴδη τῶν *μέσων ῥημάτων* ἐν τῇ ἑλληνικῇ γλώσσῃ. Ὀνομάζομεν δέ, συντομίας καὶ σαφηνείας χάριν, τὸ πρῶτον ἐξ αὐτῶν *μέσα ἀνταναχλώμενα*, τὸ δεύτερον *μέσα ἀλληλοπαθῆ*, καὶ τὸ τρίτον *μέσα διάμεσα*.

Μέσα Ἀνταναχλώμενα.

§. 6. Τὰ ῥήματα ταῦτα, σημαίνοντα, ὡς εἴπαμεν, ἐνέργειαν ὑπὸ τοῦ ὑποκειμένου γινομένην καὶ διὰ τοῦ αὐτοῦ εἰς ἑαυτὸ ἐπιστρέφουσαν, ἔχουσι τὸ αὐτὸ ὑποκείμενον καὶ ἀντικείμενον, καὶ ἰσοδυναμοῦσι τῷ συστοίχῳ μεταβατικῷ καὶ τῇ συνθέτῳ ἤτοι ἀνταναχλωμένῃ ἀντωνυμίᾳ (σ. 105, §. 31)· *λούομαι*=λούω ἐμαυτόν, *καλύπτομαι*=καλύπτω ἐμαυτόν, *ἄγχομαι*=ἄγχω ἐμαυτόν, κτλ.

§. 7. Γίνονται δὲ ταῦτα, ὡς καὶ τὰ κύρια παθητικά, ἐκ μεταβατικῶν μονοπτώτων ἢ διπτώτων· *λούω τινά*, *λούω ἐμαυτόν*, *λούομαι*.—*ἐνδύω τινὰ στολήν*, *ἐνδύω ἐμαυτὸν στολήν*, *ἐνδύομαι στολήν*. Ὡς δὲ ἐξ ἐκείνων γίνονται, οὕτω καὶ εἰς ἐκεῖνα ἀναλύονται· *ἐκαλύψατο*=ἐκάλυψεν ἑαυτόν· *ἐστεφανώσατο*=ἐστεφάνωσεν ἑαυτόν.

Μέσα ἀνταναχλώμενα ἐκ μονοπτώτων μεταβατικῶν γινόμενα καὶ εἰς ταῦτα ἀναλυόμενα.

§. 8. Τοιαῦτα *μέσα* δυνατὸν νὰ γένωσι καὶ ἐκ μεταβατικῶν γενικῇ ἢ δοτικῇ συντασσομένων, ὡς *ἀμελοῦμαι*=ἀμελῶ ἐμαυτοῦ.—*ἀμύνομαι*=ἀμύνω ἐμαυτῷ, κτλ. Ἀλλὰ τὰ ἐκ μεταβατικῶν αἰτιατικῇ συντασσομένων εἶναι τὰ συνηθέστερα· *τάττομαι*=τάττω ἐμαυτόν.—*τρέπομαι*=τρέπω ἐμαυτόν.—*κινοῦμαι*=κινῶ ἐμαυτόν, κτλ. Τὰ λοιπὰ ἐκφέρονται συνήθως ἀναλελυμένως διὰ τοῦ μεταβατικοῦ καὶ τῆς συνθέτου ἀντωνυμίας.

§. 9. Ἡ ἐνέργεια τῶν ῥημάτων τούτων ἢ ἀνταναχλᾶται εἰς ὅλον

τὸ ὑποκείμενον, ἢ εἰς μέρος ἢ εἰς πρᾶγμα αὐτοῦ, θεωρούμενον καὶ αὐτὸ ὡς μέρος. Ἐπὶ τῆς πρώτης περιστάσεως τὸ ῥῆμα τίθεται ἀπτώτως· διότι ἡ κατάληξις αὐτοῦ παριστᾷ τὴν περιεχομένην σύνθετον ἀντωνυμίαν· καὶ τὸ μὲν *μαι*=ἐμαυτόν, τὸ δὲ *η* ἢ *ει* (γενόμενον ἐκ τοῦ *εσαι*, *εαι*) = σεαυτόν, τὸ *ται*=ἑαυτόν, τὸ *εθα*=ἡμᾶς αὐτούς, κτλ. *τίθεμαι*=τίθημι ἐμαυτόν, *τίθεσαι*=τίθης σεαυτόν, *κορύσσεαι* (Ὅμ.)=κορύσσεις σεαυτόν, *τρέπει*=τρέπεις σεαυτόν, *κινεῖται*=κινεῖ ἑαυτόν, κτλ.

§. 10. Ἐπὶ τῆς δευτέρας περιστάσεως τίθεται μετὰ τοῦ ῥήματος αἰτιατική, σημαίνουσα τὸ μέρος ἢ τὸ πρᾶγμα τοῦ ὑποκειμένου εἰς ὃ κυρίως ἡ ἐνέργεια πίπτει καὶ ἐξ οὗ ἀντανακλᾶται μετέπειτα εἰς τὸ ὑποκείμενον, καὶ τότε ἡ κατάληξις τοῦ ῥήματος ἰσοδυναμεῖ τῇ γενικῇ τῆς συνθέτου ἀντωνυμίας, *ἐμαυτοῦ*, *σεαυτοῦ*, *ἑαυτοῦ*, *ἡμῶν αὐτῶν*, κτλ. *νίπτομαι τὰς χεῖρας*.—*περιῤῥήγνυμαι τὰ ἱμάτια*,κτλ.

§. 11. Ταῦτα ἰσοδυναμοῦσι βέβαια τοῖς *νίπτω τὰς ἐμαυτοῦ χεῖρας*, *περιῤῥήγνυμι τὰ ἐμαυτοῦ ἱμάτια*, κτλ· ἀμίμητος ὅμως εἶναι ἡ χάρις τοῦ ἕλληνος λόγου ἐν τούτοις, παριστῶντος καὶ τὸ ὅλον συνδιατιθέμενον μετὰ τοῦ μέρους, ὡς τὸ *ἀλγῶ τοὺς ὀφθαλμοὺς* παριστᾷ τὸ *ἄλγος* τῶν ὀφθαλμῶν εἰς ὅλον τὸ σῶμα μεταδιδόμενον (Ἴδε ἀνωτέρω σ. 284, §. 36). Τὰ ἑπόμενα παραδείγματα σαφηνίζουσι τὰ λεγόμενα καλλιώτερον.

α. *κρηδέμνῳ δὲ καλύψατο δῖα θεάων* (Ἰλ. Ξ, 184).—*πάντας δ' ἐλλιτάνευε κυλινδόμενος κατὰ κόπρον* (Ἰλ. Χ, 414).—*τέτραπται κέλευθον ἂν καθαράν* (Πίνδ.). — *ἐν ἀτερπεῖ δώματι κυανέῳ τε δνόφῳ τανυσθεὶς* (Σιμων.).—*ποῦ κυρεῖ ἐκτόπιος συθείς*; (Σ.*Κ*.118) —*ἐξεγειρόμενος στρέφεται* (Εὐρ. *Ἡρ*. *Μ*. 1068). — *ὃς οὐκ ἐλούσατ', ἐξ ὅτου περ ἐγένετο* (Ἀρφ. *Πλ*. 85). — *ἐγὼ γοῦν καὶ αὐτὸς ἐκυλλυνόμην τε καὶ ἡβρυνόμην ἄν*, *εἰ ἠπιστάμην ταῦτα* (Πλ.*Ἀπολ*. 20). — *οἱ μὲν γυμνασάμενοι καὶ χρισάμενοι*, *οἱ δὲ καὶ λουσάμενοι παρῆλθον* (Ξ. *Συμ*. Ἁ, 7), εἰς τὸ δεῖπνον δηλ.—*ὑπὲρ τὴν δύναμιν τὴν ἡμετέραν δαπανωμένους* (Ἰσ.)=ἐξοδευομένους.—*οὐκοῦν δῆλον ὅτι οὗτος οὐκ ἄν ποτε οἱ μὲν ἔδει δαπανώμενον διδάσκειν ταῦτα μὲν ἐδίδαξε τοὺς παῖδας τοὺς αὑτοῦ* (Πλ. *Μέν*. 94).

β'. *νίψατο χεῖρας*. — *στήθεα πεπλήγοντο* (Ἰλ. *Π*, 230. Σ, 31). —*νίψαντο σώματ' ἐν ῥοαῖς* (Εὐρ.).—*ὕδασι ποταμίοις λευκὸν χρόα*

ἐλούσατο (Εὐρ. *'Αλκ.* 157).—*ἀποκαθαίρει τὴν χεῖρα* (Ξ.).—*ἐπαίσατο τὸν μηρόν* (Ξ.).—*ἐπιδεικνύμενος ἢ ποίησιν ἤ τινα ἄλλην δημιουργίαν* (Πλ. *Πολ.* ς', 493).—*τὴν πονηρίαν ἐπιδεδειγμένος* = ἔχων ἐπιδεδειγμένην τὴν ἑαυτοῦ πονηρίαν.—*ἕλκετο ξίφος* (Ὁμ.).—*τοσαύτας δαπάνας δαπανώμενος* (Λ.).

§. 12. Ἐκ τῶν προηγουμένων φαίνεται ὅτι τὰ ῥήματα ταῦτα δυνατὸν νὰ ὑποδιαιρεθῶσιν εἰς δύο κλάσεις, εἰς τὰ σημαίνοντα ἐνέργειαν ἐπιστρέφουσαν εἰς ὅλον τὸ ὑποκείμενον, καὶ εἰς τὰ σημαίνοντα ἐνέργειαν εἰς μέρος ἢ πρᾶγμα αὐτοῦ ἐπιστρέφουσαν. Εἶναι ὅμως τοσοῦτον συγγενεῖς ἀλλήλαις αἱ δύο αὗται ἐνέργειαι ὥστε εὐκόλως ἡ μία μεταπίπτει εἰς τὴν ἄλλην, προστιθεμένης ἢ ἀφαιρουμένης τῆς πλαγίας πτώσεως.

§. 13. Κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον λέγεται *λούεσθαι* καὶ *λούεσθαι τὸ σῶμα, τὰς χεῖρας, τοὺς πόδας*, κτλ. *καθαίρεσθαι* καὶ *καθαίρεσθαι τὰς χεῖρας*, κτλ. *ἀλείφεσθαι* καὶ *ἀλείφεσθαι χρόα*, κτλ. *ξυρᾶσθαι* καὶ *ξυρᾶσθαι πᾶν τὸ σῶμα* (Ἡρ. Β', 37).—*πάντες ξυρέονται τὰς ὀφρύας μούνας* (Ἡρ. Β', 66). Οὕτω καὶ *ἀποφαίνομαι* = ἐξηγοῦμαι, se déclarer, καὶ *ἀποφαίνομαι γνώμην* (Πλ.).—*ἐπιδείκνυμαι* καὶ *ἐπιδείκνυμαι σοφίαν, ἀρετήν, δύναμιν, λόγους*, κτλ, (Πλ.).—*περιῤῥήγνυμαι* καὶ *περιῤῥήγνυμαι τὰ ἱμάτια.*

§. 14. Προστίθεται δὲ ἡ αἰτιατικὴ ἢ λόγῳ σαφηνείας ἢ πληρεστέρας ἐκφράσεως χάριν· τὸ *λούομαι*, π. χ. τὸ ὁποῖον δυνατὸν νὰ ἀναφέρηται εἰς ὅλον τὸ σῶμα ἢ εἰς τοῦτο ἢ ἐκεῖνο τὸ μέρος, προστεθείσης τῆς αἰτιατικῆς, *χεῖρας, πόδας*, κτλ, προσδιορίζεται· τοὐναντίον εἰς τὸ *κτενίζομαι τὰς κόμας* (Ἡρ. Ζ', 208), καὶ ἄνευ τῆς πλαγίας, οὐδεμία ἀσάφεια προξενεῖται, διότι μόνον ἡ κόμη κυρίως κτενίζεται· ὁμοίως εἰς τὰ *κείρεσθαι κόμην*. — *ὑποδήσασθαι ὑπόδημα* καὶ τὰ ὅμοια. Ἀνοίκειος δὲ πᾶσα μέρους σημαντικὴ πλαγία εἰς τὰ *ἀπάγξασθαι* (Αἰσχύλ. *'Ικ.* 448). — *ἀποσφαττόμενοι* (Ξ. *Π.* Ζ', γ', 15) καὶ τὰ ὅμοια· διότι οὔτε ἀπάγχεται οὔτε ἀποσφάττεται μέρος τι ἰδιαίτερον.

§. 15. Ἐκ τῶν προηγουμένων κατάδηλος ἡ διαφορὰ τῶν *γυμνάζειν τοὺς παῖδας* (Ξ.), καὶ *πάντες ἐγυμνάζοντο* (Ξ.).—*οὔ σε μήτηρ νυμφεύσει ποτέ* (Εὐρ. *'Αλκ.* 318), καὶ *φονεῦσιν Ἕκτορος νυμφεύομαι* (Εὐρ. *'Ανδρ.* 404).—*'Ορέστην στεφανοῦν* (Εὐρ.).—*λαβὲ ταυτὶ*

καὶ στεφάνωσαι (Ἀρφ. Λ. 602).— *τρέφουσί σε* (Πλ.), *καὶ τρέφεται τὸ ἀνθρώπινον γένος* (Πλ.). — *τρέπειν Ἀχαιούς, καὶ τρέπειν πίονα μῆλα*, (Ὀδ. Ι, 315).—*εἰς φυγὴν ἔτρεψε τοὺς ἐξακισχιλίους* (Ξ.), καὶ *οἱ Ἕλληνες τὸ πάλαι ἐτράποντο πρὸς λῃστείαν* (Θ. Α, 5)· οὕτω *στρέφειν* καὶ *στρέφεσθαι*, *προσφέρειν* καὶ *προσφέρεσθαι*, *ἐγκαλύπτειν* καὶ *ἐγκαλύπτεσθαι*, κτλ. οὕτως ἔχει τὸ *αἵματι βάπτεσθαι* (Πλ. *Τιμ.* 83) πρὸς τὸ *βάπτειν πέλεκυν ἐν ὕδατι ψυχρῷ* (Ὀδ. *Ι*. 391), τὸ *ἁβρύνεσθαι* (Αἰσχύλ. *Ἀγ*. 1164) πρὸς τὸ *ἁβρύνειν τινά* (Αἰσχ. *Ἀγ*. 886), *ἁβρύνειν ἐσθῆτα* (*Φιλ. Βίοι Σοφιστῶν* Β', γ', *Λυσικλῆς*), κτλ.

§. 16. Οὐδὲν ἧττον προφανὴς ἡ διαφορὰ τῶν *ἐνδεικνύναι* καὶ *ἐνδείκνυσθαι*· *ἐνδεικνύναι τὴν αὐτὴν ὁμοιότητα καὶ φύσιν ἐν ἀμφοτέροις οὖσαν* (Πλ.), καὶ ἐπὶ τῶν δικαστικῶν *ἐνδεικνύναι τοὺς φεύγοντας* (Δ.). — *ἐνδεικνύεις ἐμὲ καὶ ἐμβάλλεις εἰς τὸ δεσμωτήριον* (Δ.), καὶ *εὔνοιαν ἐνδείκνυσθαι* (Ἰσ.). — *φιλοφροσύνην ἐνδείκνυσθαι* (Ξ.).—*χαλεπὸν μὴ παραδείγμασι χρώμενον ἱκανῶς ἐνδείκνυσθαί τι τῶν μειζόνων* (Πλ.). Ὡσαύτως *τὸν ἰδόντα οὐκ εἰδότα ἀπεδείξαμεν* (Πλ.), καὶ *οὐδένες πιστότερα ἔργα ἀπεδείκνυντο τῶν εὐνούχων* (Ξ.).—*ὁ μὲν ἰατρὸς φαρμάκοις μεταβάλλει, ὁ δὲ σοφιστὴς λόγοις* (Πλ.).— *ἢν μὴ μεταβαλώμεθα τὸν τρόπον*.—*φύλακας καθίστασαν* (Ξ.), καὶ *φυλακὰς καταστησάμενοι καὶ συσκευασάμενοι πάνυ ἐκοιμήθησαν* (Ξ. *Π*. Ε, γ', 61).

§. 17. Διὰ τῶν *μέσων* τούτων ἐξηγεῖται πάντοτέ τι εἰς τὸ ὑποκείμενον ἀναφερόμενον καὶ αὐτοῦ καθαπτόμενον, ἴδιόν τι πνευματικὸν παραγόμενον, *γνώμη*, *θέλησις*, *προθυμία* καὶ τὰ τοιαῦτα, ἐν ᾧ τὰ μεταβατικὰ ἐκφέρουσιν ἁπλῶς τὴν πρᾶξιν ὡς πρὸς τὸ ἀντικείμενον· *αὐτὰ τὰ ὅμοιά τις ἀπέφαινεν ἀνόμοια γίγνεσθαι* (Πλ.). — *οὐδεμίαν γνώμην ἀποφαίνεσθαι περὶ οὐδενός* (Ξ.). — *ἀποδείκνυται γνώμην μὴ ἐκκλησιάζειν* (Ξ.).—*τρίτος Δαρεῖος ἀπεδείκνυτο γνώμην, λέγων*, κτλ. (Ἡρ.). Ὡς δὲ τὸ συνεπτυγμένον *ὁ κριτὴς ἀποφαίνεται* (Πλ.) δὲν ἀποκλείει τὸ ἀνεπτυγμένον *γνώμην ἀποφαίνεσθαι*, οὕτως οὐδὲ τοῦτο ἀποκλείει τὸ ἔτι μᾶλλον ἀνεπτυγμένον *τὴν ἑαυτοῦ γνώμην ἀποφαίνεσθαι* (Πλ.)· οὕτω καὶ *ἐνδεικνύμενοι τοῖς Λακεδαιμονίοις τὴν ἑαυτῶν γνώμην* (Ἡρ.). — *συγκατατίθεμαι* καὶ *συγκατατίθεσαι ἡμῖν τὴν αὐτὴν δόξαν* (Πλ. *Γοργ*. 501).

§. 18. Ἂν καὶ τοῦτο τὸ εἶδος τῶν *μέσων*, τῶν *ἀνταρακλωμένων*,

εἶναι τὸ πρωτοσχημάτιστον καὶ πρωτότυπον ἐξ οὗ προκύπτουσι τὰ ἄλλα, ποικιλίαι αὐτοῦ ὄντα, δὲν εἶναι ὅμως τὸ πλουσιώτερον καὶ πολυπληθέστερον, μάλιστα ὅπου ἐννοεῖται ὁλόκληρον τὸ ὑποκείμενον διατιθέμενον· τοὐναντίον ἐξαιρουμένων τινῶν ὡρισμένων κλάσεων, τὰ ἄλλα ἐκφέρονται συνήθως ἐν τῇ ἑλληνικῇ γλώσσῃ, ὡς ἐν ταῖς νεωτέραις, διὰ τοῦ μεταβατικοῦ καὶ τῆς συνθέτου ἀντωνυμίας· *φιλεῖν ἑαυτόν* (Γν.). — *ἑαυτὸν πείθειν*. — *εὔφραινε σαυτόν* (Εὐρ. *Ἀλκ*. 356), κτλ. Ἴδε κατωτέρω.

§. 19. Γίνονται δὲ *μέσα ἀνταναχλώμενα* τὰ σωματικὴν μάλιστα ἐνέργειαν σημαίνοντα, *ἐνδύειν*, *λούειν*, *ἀλείφειν*, *καθαίρειν*, *στεφανοῦν* καὶ τὰ ὅμοια. Ἐν τῇ *Εἰσαγωγῇ εἰς τὴν Ἑλληνικὴν Σύνταξιν* εὑρίσκονται σημειωμένα τὰ πλεῖστα τοὐλάχιστον τούτων, καὶ ἀρκετὰ παραδείγματα *μέσων* καὶ συστοίχων μεταβατικῶν ἀντιπαρατιθεμένων πρὸς εὐκολωτέραν κατάληψιν τῆς διαφορᾶς. Ἀλλαχόσε δὲ ἀνέβαλα πλειότερα ἄλλα τοιαύτης παραθέσεως παραδείγματα, μετὰ τῶν *μέσων* καὶ *ἀποθετικῶν* ῥημάτων τῆς σημερινῆς ἡμῶν γλώσσης.

Μέσα ἀνταναχλώμενα ἐκ διπτώτων μεταβατικῶν γινόμενα καὶ εἰς ταῦτα ἀναλυόμενα.

Ἐκ τῶν αἰτιατικῇ καὶ γενικῇ συντασσομένων μεταβατικῶν.

§. 20. Ἐν τούτοις ἰσχύουσι τὰ περὶ παθητικῶν· ὡς ἐκ τοῦ *ὁ Παυσανίας ἠλευθέρωσε τοὺς Ἕλληνας ἀπὸ τῶν Μήδων* γίνεται *οἱ Ἕλληνες ὑπὸ τοῦ Παυσανίου ἠλευθερώθησαν ἀπὸ τῶν Μήδων*, οὕτω καὶ *οἱ Ἕλληνες ἠλευθερώθησαν ἀπὸ τῶν Μήδων* = ἠλευθέρωσαν ἑαυτούς. Καθὼς δὲ λέγεται ὄχι μόνον *ἀπετμήθησαν αἱ κεφαλαὶ τῶν στρατηγῶν*, ἀλλὰ καὶ *ἀπετμήθησαν οἱ στρατηγοὶ τὰς κεφαλάς* (σ. 280, §. 20), οὕτω καὶ ἐνταῦθα, κατὰ τὴν φύσιν τῶν διαφόρων ῥημάτων, γίνονται διάφοροι συνδυασμοί, *ἀπηλλάχθησαν τῶν δεινῶν* = ἀπήλλαξαν ἑαυτοὺς τῶν δεινῶν, καὶ *ἀπεκρούσαντο τὸν κίνδυνον* = ἀπέκρουσαν ἀφ' ἑαυτῶν τὸν κίνδυνον.

§. 21. Γίνονται λοιπὸν ἐν τούτοις δύο κλάσεις· ά. ἐν τῷ *μέσῳ* ῥήματι περιέχεται κατ' αἰτιατικὴν ἡ σύνθετος ἀντωνυμία ἡ ὁποία σημαίνει τὸ προσεχὲς ἢ ἄμεσον ἀντικείμενον, καὶ τότε ἡ τὸ πορ-

ῥωτέρω ἀντικείμενον δηλοῦσα γενικὴ μένει ὡς ἐπὶ τοῦ μεταβατικοῦ· *πληρῶ τινά τινος, πληρῶ ἐμαυτόν τινος* καὶ *πληροῦμαί τινος*· οὕτω *κορέννυμαί τινος, ἀπαλλάττομαί τινος*, κτλ. β΄. περιέχεται, ἀντιστρόφως, κατὰ γενικὴν ἡ σύνθετος ἀντωνυμία, σημαίνουσα τὸ ποῤῥωτέρω ἀντικείμενον, καὶ τότε ἡ τὸ προσεχὲς καὶ ἄμεσον ἀντικείμενον δηλοῦσα αἰτιατικὴ μένει ὡς ἐπὶ τοῦ μεταβατικοῦ· *προβάλλω τινός τι, προβάλλω ἐμαυτοῦ τι* καὶ *προβάλλομαί τι, ἀπωθῶ ἀπό τινός τι, ἀπωθῶ ἀπ' ἐμαυτοῦ τι* καὶ *ἀπωθοῦμαί τι*. Διάφορα ῥήματα εἰς ἑκατέραν τῶν κλάσεων τούτων ἀνήκοντα φαίνονται ἐν τοῖς ἑπομένοις παραδείγμασι, κατὰ τὴν τάξιν τῶν διπτώτων μεταβατικῶν.

ά. *σίτων* καὶ *ποτῶν, ὧν ἐπιθυμεῖ, φρονήσεως, παῤῥησίας, ἀπορίας, δυσμενείας, πλεονεξίας*, κτλ, *ἐμπίπλασθαι* (Πλ.).—*μέλιτος, ἡδονῆς, μαθήματος*, κτλ, *γεύσασθαι* (Πλ.)· ἀλλὰ καὶ *γεύσασθαι μέθυ*, καὶ *εὐωχεῖσθαι κρέα*, κατὰ τὰ *γεύω σέ τι*, καὶ *εὐωχῶ σέ τι* (σ. 264. έ).—*τῶν ἀλλοτρίων, τῶν μεγίστων κακῶν, ἐμφυλίου αἵματος, φόνων τῶν ἀνοσιωτάτων, βρώματος, Θοίνης*, κτλ, *ἀπέχεσθαι* (Πλ.), καὶ *οὐκ ἀφέξεταί μου τὼ χεῖρε* (Πλ. *Συμπ.* 214). — *τοῦ ἀληθοῦς ἀναμιμνήσκεσθαι* (Πλ.). — *ἀναμιμνήσκομαι ἐμαυτοῦ* (Πλ.), καὶ *τὸν τρόπον ἀναμιμνήσκεσθαι* (Πλ.), κατὰ τὸ *ἀναμιμνήσκω τινά τι* (σ. 271, §. 42). — *ἀναγκάζεις σοῦ μὲν ἐπιλαθέσθαι, τοῖς δὲ ἀκολουθήσασι πᾶσαν τὴν χάριν ἀποδιδόναι* (Ξ.). — *ἐπιστήμης οὐκ ἐπιλανθανόμενοι* (Πλ.).—*τὸ τοιοῦτον ἐπιλανθάνεσθαι* (Πλ.).—*ἐπιλαθέσθαι τὸ γεγενημένον πάθος* (Ξ.). Οὕτως *ἀληθείας, ἀρετῆς, ὕβρεως, ἀδικίας*, κτλ, *ἔχεσθαι* (Πλ.). — *παντὸς ῥήματος, ἐπιστήμης, σοφίας, δόξης*, κτλ, *ἀντέχεσθαι* (Πλ.). — *ἵππου ἀντιλαμβάνεσθαι* (Ξ.).—*λόγων, τῶν πραγμάτων, τῆς ἐλευθερίας ἀντιλαμβάνεσθαι* (Δ.) καὶ τὰ ὅμοια (Ἴδε σ. 228, §. 10).

β΄. *τοὺς παρόντας οὐκ ἀπωθοῦμαι πόνους* (Εὐρ. *Ἀποσπ. Φιλοκτ*). — *ἀπωσάμενοι τὴν δουλοσύνην ἠλευθερώθησαν* (Ἡρ. Ά, 95). — *ἀπεωσάμεθα Κορινθίους* (Θ. Ά, 32).—*τὰς προσβολὰς ἀπεκρούοντο* (Ἡρ. Δ΄, 200).—*ὁ σὸς πατὴρ οὔτε ἄλλον οὐδένα οὔτ' ἐμὲ διδάξας πλεονεκτεῖν ἀποπέμψεται* (Ξ. *Π.* Ά, γ΄, 18).—*ὁ ἵππος ἀπεσείσατο τὸν Φαρνούχεα* (Ἡρ. Ζ΄, 88).—*τὰς ἄλλας τῶν νόμων φυλακὰς πολλαχῇ ἐστι διακρούσασθαι* (Δ.). — *ἵνα τὴν ἐπὶ τοῖς πεπραγμένοις*

ἀδοξίαν ἀποτριψώμεθα (Δ. *'Ολυνθ*. Α, 12). Περὶ τῶν ἐν τούτοις προθέσεων παραπέμπω εἰς τὰ ἀλλαχοῦ ῥηθέντα.

§. 22. Τῆς αὐτῆς ἐννοίας καὶ συντάξεως ἔχονται καὶ τὰ ἀντιποιοῦμαι καὶ μεταποιοῦμαι, ὡς *παιδείας ἀντιποιεῖσθαι* (Ισ.).—*τῶν νικητηρίων ἀντιποιεῖσθαι* (Πλ. *Φιλ*. 23).—*βασιλικῆς τέχνης μεταποιεῖσθαι* (Πλ.), κτλ. Τὴν διαφορὰν τούτων ἐξήγησεν ὁ Ἀρίσταρχος· « ἀντιποιεῖται μὲν ὁ λέγων *ἐμόν ἐστι*, μεταποιεῖται δὲ ὁ φάσκων *καὶ ἐμόν ἐστιν* », τὸν ὁποῖον ἠκολούθησε καὶ ὁ Κοραῆς (Ισ. Β', σ. 2). Καὶ ἡ μὲν διάκρισις τῶν ῥημάτων ὀρθή, ὡς καὶ τὸ γενικὸν τῆς ἑρμηνείας, οὐχὶ δὲ ἀκριβὴς ἡ ἀνάλυσις· διότι, εἰ μὲν τὸ *ἀντιποιοῦμαι* ἦτον=*ἀνθ' ἑτέρου ποιῶ ἐμαυτῷ*, καὶ τὸ *μεταποιοῦμαι* ἦτον=*μεθ' ἑτέρου περιποιοῦμαι* ἤτοι *περιποιῶ ἐμαυτῷ*, ἔπρεπε νὰ δέχωνται αἰτιατικήν. Τοὐναντίον ἡ γενικὴ χειραγωγεῖ μας εἰς ἄλλην ἀνάλυσιν, τοῦ μὲν *ἀντιποιοῦμαι* εἰς τὸ *ἀντιποίησιν ποιῶ ἐμαυτῷ τινός*, τοῦ δὲ *μεταποιοῦμαι* εἰς τὸ *μετοχὴν τινος ποιῶ ἐμαυτῷ* ἤτοι *βούλομαι μετέχειν μέρος τινός*, *κοινωνεῖν*, ἡ δυνάμει τῆς σημασίας ἔγιναν *ἀντιποιοῦμαι* καὶ *μεταποιοῦμαί τινος*, ὡς *λαμβάνεσθαι* καὶ *ἀντιλαμβάνεσθαί τινος*, *ἔχεσθαι* καὶ *ἀντέχεσθαί τινος*, καὶ *ἡγεμονίης περιέχεσθαι* (Ηρ. Ζ', 160), κτλ· ὅθεν=ἀντεχόμενον καὶ μετέχοντά τινος *ποιῶ ἐμαυτόν*.

§. 23. Καὶ τούτων τῶν *μέσων* τὰ σύστοιχα μεταβατικὰ ἀντιπαρατιθέμενα σαφηνίζουσι τὸ πρᾶγμα ἔτι μᾶλλον, καὶ τοιαῦτα παραδείγματα εὑρίσκονται ἐν τῇ Εἰσαγωγῇ. Τοιαῦτα δὲ καὶ τὰ *ἵππους ἐμπιπλᾶσιν ἀχύρων* (Ηρ. Δ', 72), καὶ *πρὶν ἐπιθυμῆσαι ἁπάντων ἐμπίπλασαι* (Ξ.).—*τὸ ἀσθενέστατον τοῦ στρατεύματος ἀπέστησεν* (Ξ.), καὶ *τῆς ἀρχῆς, τῆς ὁρμῆς*, κτλ, *ἀφίστασθαι* (Πλ.).—*'Ορχομενίους ἀπέστησε Θηβαίων* (Ξ.). — *οὐδὲ νῦν ἀποστήσεται ὁ 'Αθηναίων δῆμος τῶν Θηβαίοις συμφερόντων* (Δ.)· οὕτω δὲ πάντοτε τὸ *ἀπέστην* (σ. 286, §. 46).—*ἀφίεμέν σε φόνου* (Πλ.), καὶ *μὴ ἀφίεσο τοῦ Θεαιτήτου* (Πλ. *Θεαιτ*. 146). — *οὐκ ἂν μεθείμην τοῦ θρόνου* (Αρφ. *Β*. 830), κτλ. Τούτων καὶ τῶν ὁμοίων ἡ διαφορὰ εἶναι τοσοῦτον προφανὴς ὥστε οὐδεμιᾶς χρήζει ἐξηγήσεως.

§. 24. Ὡσαύτως καὶ τῶν *ἔχω τὸ δόρυ* καὶ *ἔχομαι τοῦ δόρατος* (Πλ.).— *ἔχω γνώμην* (Ξ.) καὶ *τῆς γνώμης τῆς αὐτῆς ἔχομαι* (Θ. Α, 140).—*πόνοις ἀντέχειν* (Ξ.) καὶ *ἀντέχεσθαι θαλάσσης* (Θ.Α,13)=

ἐπιμελεῖσθαι.—*ἀντέχεσθαι εἰρήνης* (Ισ.) καὶ *ἀντέχεσθαι τῶν χρημάτων* (Ξ.)=ἀντιποιεῖσθαι. Ἡ αὐτὴ διαφορὰ καὶ εἰς τὰ παρ' ἡμῖν *πιάνω τὸ δένδρον* καὶ *πιάνομαι ἀπὸ τὸ δένδρον, ἀπὸ τὸν τοῖχον*, κτλ, οἷον πρὸς βοήθειαν· οὐδὲ εἶναι διάφορον τὸ *ἐπιάσθη ἀπὸ ἅρματα* τοῦ ἑλληνικοῦ *τοῦ δόρατος ἔχεσθαι* (Πλ.), κατὰ τὸ ὁποῖον ἔγινε καὶ τὸ *τοῦ δόρατος ἀφίεσθαι* (Πλ. *Λάχ*. 184).

§. 25. Κατὰ τὴν ἀναλογίαν τούτων εὑρίσκεται καὶ ἄλλων διαφορὰ ὁπωσοῦν δυσκολωτέρα· *αἴνιγμα προβάλλειν* (Πλ.), καὶ *κρεῖττον ἰέναι προβαλλομένους τὰ ὅπλα ἢ μεταβαλλομένους* (Ξ.'*Αν*.ς', έ,9)· κατὰ τοῦτο δὲ καὶ *ϛρατηγοὺς οἱ νομοφύλακες προβαλλέσθων* (Πλ.*Ν*.ς',755)=πρὸς ἐκλογὴν προτείνειν.—*φύλακας καθίϛασαν* (Ξ.), καὶ *φύλακας προκαθιστάμενοι* (Ξ.'*Ιέρ*.ς',9)· καὶ τὸ *ἐτρέψαντο τοὺς πολεμίους* (Ξ.)=εἰς φυγὴν τρέψαντες ἀπέωσαν ἀφ' ἑαυτῶν, ἐν ᾧ τὸ *ἔτρεψαν* μόνον τὴν εἰς φυγὴν τροπὴν δηλοῖ καὶ οὐδὲν ἕτερον. Τοιοῦτον δὲ καὶ τὸ *Ἀθηναῖοι πρόβατα καὶ ὑποζύγια εἰς Εὔβοιαν διεπέμψαντο* (Θ.Β',14), τοῦ μὲν *μέσου* ῥήματος τὴν ἀφ' ἑαυτῶν ἀπομάκρυνσιν δηλοῦντος, τῆς δὲ *διὰ* προθέσεως τὴν διὰ τῆς θαλάσσης διάβασιν.

Μέσα ἀνταναχλώμενα ἐκ μεταβατικῶν αἰτιατικῇ καὶ δοτικῇ συντασσομένων γινόμενα καὶ εἰς ταῦτα ἀναλυόμενα.

§. 26. Καὶ ἐπὶ τούτων γίνονται, ὡς ἐπὶ τῶν προηγουμένων, δύο κλάσεις· ά. ἐν τῷ *μέσῳ* ῥήματι περιέχεται ἡ σύνθετος ἀντωνυμία κατ' αἰτιατικήν, ἐξηγοῦσα τὸ προσεχὲς καὶ ἄμεσον ἀντικείμενον, καὶ τότε ἡ δοτικὴ ἡ σημαίνουσα τὸ ποῤῥωτέρω ἀντικείμενον, τὸ πρόσωπον ἢ πρᾶγμα εἰς ὃ ἀποτείνεται ἡ ἐνέργεια, μένει ὡς ἐπὶ τοῦ μεταβατικοῦ· *ἀντιτάττω τινά τινι, ἀντιτάττω ἐμαυτόν τινι* καὶ *ἀντιτάττομαί τινι*· β'. ἐν τῷ *μέσῳ* ῥήματι περιέχεται, ἀντιστρόφως, ἡ σύνθετος ἀντωνυμία κατὰ δοτικήν, καὶ τότε μένει ἡ αἰτιατικὴ ὡς ἐπὶ τοῦ μεταβατικοῦ· *ἀνατίθημί τινί τι, ἀνατίθημι ἐμαυτῷ τι* καὶ *ἀνατίθεμαί τι*=ἀναδέχομαι, ἀλλὰ καὶ=ἀνατίθημί τι τῶν ἐμαυτοῦ.

§. 27. Ἐπὶ τῆς πρώτης περιστάσεως ἡ λήγουσα τοῦ *μέσου* ῥήματος ἰσοδυναμεῖ αἰτιατικῇ· *ἀντιτάττομαι*=ἀντιτάττω ἐμαυτόν, κτλ, ἐπὶ τῆς δευτέρας ἰσοδυναμεῖ δοτικῇ· *ἀνατίθεμαι*=ἀνατίθημι ἐμαυτῷ. Γνωρίζεται δὲ τοῦτο ἐκ τοῦ δευτέρου ἀντικειμένου· διότι, κατὰ δοτικὴν μὲν τούτου ἐκφερομένου, δῆλον ὅτι ἐν τῷ ῥήματι

περιέχεται αἰτιατική, *ἀντιτάττεσθαί τινι*· κατὰ αἰτιατικὴν δὲ ἐκφερομένου, δῆλον ὅτι περιέχεται δοτική, *ἀνατίθεμαι τοῦτο*, κτλ. Τὰ ἑπόμενα παραδείγματα, εἰς ἑκατέραν τῶν τάξεων ἀναφερόμενα σαφηνίζουσιν ἐπὶ μᾶλλον τὸ πρᾶγμα.

ά. *εἰς γε ἀνδρίαν Ἔρωτι οὐδὲ Ἄρης ἀνθίσταται* (Πλ.).—*ἀντιταξάμενοι τούτοις, πολλαπλασίους ἐνικᾶτε* (Ξ. *Ἀν.* Γ', 6', 14).—*ἦσαν οἱ ἀντιτεταγμένοι τῷ Ἀγησιλάῳ Βοιωτοί, Ἀθηναῖοι*, κτλ, (Ξ. *Ἑλλ.* Δ', γ', 15), καί, ἀναλυομένης τῆς δοτικῆς εἰς αἰτιατικὴν ἐμπρόθετον, *ἀνθίστασθαι πρὸς ἅπαντας* (Θ. Ά, 93).—*πόλιν ἀντιταττομένην πρὸς ἑτέραν* (σ. 245. §. 30. σ. 272, §. 46), καὶ *Ἀθηναῖοι κατ' Ἀχαιοὺς ἀντετάχθησαν* (Ξ.), καὶ *ἀντετάξαντο αὐτοῖς τοὺς ἑαυτῶν* (Ξ.).—*ὀνείδει, ἀρᾷ, ζημίᾳ, αἰτίαις ἐνεχέσθω* (Πλ.), καὶ *ἐνέσχετο ἐν τοῖς τῆς νεὼς σκεύεσιν* (Πλ).—*ἐμπλέκεσθαι πολιτικαῖς ἀρχαῖς*. — *πλεκταῖς ἑώραις* (κρεμάθραις) *ἐμπεπλεγμένην* (Σ. *Τ.* 1264).— *ἐν κακοῖς ἐμπλέκεσθαι* (Ἰσ). — *οἱ Καρχηδόνιοι θεωροῦντες τοὺς Ῥωμαίους ὁλοσχερέστερον ἐμπλεκομένους εἰς τὰ κατὰ τὴν Σικελίαν* (Πολύβ.).

6'. *ἐκομισάμην τὴν παρ' ὑμῶν ἐπιστολήν* (Δ.).—*οἴμοι κακοδαίμων, ὅτι γέρων ὢν ἠγόμην γυναῖκα* (Ἀρφ. *Ἐκκλ.* 323). —*οὐκ ἔστιν οὐδὲν βαρύτερον τῶν φορτίων ὄντως γυναικὸς προῖκα πολλὴν φερομένης* (Μ.). — *βίον πορίζου πάντοθεν πλὴν ἐκ κακῶν* (Γν.).—*Διονύσιος μεγάλην δύναμιν περιεβάλετο* (Ἰσ.). — *καὶ οὐχ οἷός τ' ἐστὶν ἔχων ἃ κατέστραπται μένειν ἐπὶ τούτων, ἀλλ' ἀεί τι προσπεριβάλλεται καὶ κύκλῳ πανταχῇ μέλλοντας ἡμᾶς καὶ καθημένους περιστοιχίζεται* (Δ. *Φ.* Ά, 42).

§. 28. Τὰ ἀνωτέρω παραδείγματα ἐξηγοῦσιν ἱκανῶς καὶ τὴν διαφορὰν τῶν *κομίζει* καὶ *κομίζεται*· *γῆ πάντα κομίζει καὶ πάλιν κομίζεται* (Γν.). Ὡσαύτως τῶν *ἄν τίς τῳ θεῶν ὕμνους ἢ χορείας προσάγῃ* (Πλ.), *καὶ χρήμασι καὶ δωρεαῖς τὸν Περσῶν δῆμον προσαγόμενος* (Πλ.). — *ἡ Ἀθηναίων πόλις, ὥσπερ νῆσος, πᾶσιν ἀνέμοις προσάγεται ὧν δεῖται καὶ ἀποπέμπεται ἃ βούλεται* (Ξ. *Πόρ.* Ά, 7).—*τὴν νῆσον ὅλην βασιλεῖ τῷ μεγάλῳ κατεδούλωσαν* (Ἰσ.), καὶ *ὁ βάρβαρος τῷ μεγάλῳ στόλῳ ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα δουλωσόμενος ἦλθεν* (Θ.) —*παρὰ φύσιν κατασκευάζουσιν οἱ ἀριστερὰ δεξιῶν ἀσθενέστερα κατασκευάζοντες* (Πλ. *Ν.* Ζ', 795). — *οὐ χρὴ πάντα*

ἄνδρα ἡγησάμενον τὴν ἐγκράτειαν ἀρετῆς εἶναι κρηπῖδα ταύτην ἐν τῇ ψυχῇ κατασκευάσασθαι; (Ξ. *Ἀπ.* Α, ἑ, 4)

§. 29. Πολὺ διακεκριμένη ἐν τούτοις εἶναι ἡ χρῆσις τοῦ *ποιεῖν* καὶ *ποιεῖσθαι*. Τίθεται μὲν *ποιεῖν*, ὁσάκις ἀποβλέπεται μόνον ἡ πρὸς ἄλλον ὑπὸ τοῦ ὑποκειμένου γινομένη ἐνέργεια, *ποιεῖσθαι* δέ, ὁσάκις καὶ ἡ πρὸς αὐτὸ τὸ ποιοῦν αὐτὴν ὑποκείμενον σχέσις, τὸ ἐπὶ *χρήσει*, *ὠφελείᾳ*, *βάρει*, κτλ, αὐτοῦ. Λέγεται λοιπὸν *ποιεῖν δῶμα*, *ναόν*, *θάλαμον*, *αὐλήν*, κτλ. Ὡσαύτως *οἶνον*, *κριθάς*, *ἐκ γῆς ποιεῖν τι*, κτλ.—*φόβον ποιεῖν τινι*.—*κολάσαι καὶ παράδειγμα ποιῆσαι τοῖς ἄλλοις τοῦτον* (Δ.).—*ποιεῖν τινα αἰσχύνεσθαι*, *μαίνεσθαι*, κτλ.—*ἄφρονα ποιεῖν*, *φίλον*, *ἐχθρὸν ποιεῖν τινά τινι*, κτλ, καὶ *ποιεῖσθαι συμμαχίαν*, *φιλίαν*, *σπονδάς*, *εἰρήνην*, *πόλεμον*, *χρημάτων κτῆσιν*, *βίον*, κτλ. Ὡσαύτως *περὶ πολλοῦ ποιεῖσθαι*, δεινὸν ποιεῖσθαι=ἑαυτῷ ἤτοι καθ' ἑαυτὸν ποιεῖν, ἡγεῖσθαι· ἐν τῇ συνηθείᾳ *πόσον τὸ κάμνεις*;=ἐκτιμᾷς, κτλ

§. 30. Οὕτω λέγεται *Θετταλίαν ὑπὸ Φιλίππῳ ἐποίησεν* (Δ.).—*νήσους ὑπηκόους ποιεῖσθαι* (Θ.Α,13).—*παῖδας ποιεῖν*=παιδοποιεῖν καὶ *παῖδας ποιεῖσθαι*=εἰσποιεῖσθαι (τὸ δὲ *παιδοποιοῦμαι*=εἰσποιοῦμαι, υἱοθετῶ, καὶ=γεννῶ παῖδας, ὡς τὸ *τεκνοποιοῦμαι*, τὸ δὲ *τεκνοποιῶ* ἐπὶ μητρός). — *λόγους ποιεῖν* καὶ *λόγους ποιεῖσθαι*. —*ὁ Νυμφόδωρος τὴν τοῦ Σιτάλκου συμμαχίαν ἐποίησεν* (Θ.Β',29).—*τὸν Σιτάλκην οἱ Ἀθηναῖοι ξύμμαχον ἐποιήσαντο*. — *οἱ Ἀθηναῖοι Νυμφόδωρον πρόξενον ἐποιήσαντο* (Θ. Β', 29).—*καὶ οἱ θνητῷ ἐόντι θεὰν ποίησαν ἄκοιτιν* (Ἰλ. Ω, 537). — *φίλην ποιήσομ' ἄκοιτιν* (Ἰλ, Ι, 397. Ἴδε καὶ Ὀδ. Η, 66, Φ, 316).

§. 31. Ὡς δὲ διὰ τούτων τῶν μέσων δηλοῦται ὅτι τὸ ὑποκείμενον λαμβάνει τι ἔξωθεν ἐπὶ *ἰδίᾳ χρήσει*, *βάρει*, κτλ. οὕτω δι' ἄλλων δηλοῦται *προθυμία*, *προσπάθεια* ἡ *ἰσχύρισις* (sforzo) τοῦ παραγαγεῖν τι τῶν ἰδίων· οὕτω λέγεται *παρέχειν*, ὅταν ἀποβλέπηται μόνον ἡ ἐνέργεια καὶ ὁ λαμβάνων τὸ παρεχόμενον, *παρέχεσθαι*, ὅταν συνεξηγῆται καὶ ἡ θέλησις καὶ σύμπραξις τοῦ ὑποκειμένου· *παρέχειν ἀγοράν* (Ξ.). — *τὰ ἐπιτήδεια*, *ἱμάτια*, *ὑποδήματα*, *θεάματα*, *ἀκροάματα παρέχειν* (Ξ.).—*ἔστι παρέχοντα πράγματα τοῖς πολεμίοις τοῖς φίλοις ἀσφάλειαν παρέχειν* (Ξ.), καὶ *αἰσχρὸν ἄρχειν (ἵνα) Ἀθηναῖον Πελοποννησίων καὶ Ἀθηναίων*, *μηδεμίαν*

δύναμιν παρεχόμενον εἰς τὴν στρατιάν (Ξ. Ἀν. ς', ϐ', 10).—*γάμους τε καὶ τόκους παρέχεται* (Πλ.). — *πᾶν τὸ πρόθυμον παρεχόμενον* (Θ. Α', 85). Ἀλλὰ καὶ *ἐπειδὰν μάρτυρας παρέχωνται* (Πλ.), καὶ *ἐγὼ δὲ πρὸς τὰς τούτων τέχνας παρέξομαι συνηγόρους τοὺς νόμους* (Αἰσχ.), ἔνθα συμπίπτουσιν αἱ σημασίαι ἀμφότεραι = διὰ τῶν ἐμῶν προσπαθειῶν παρέξω συνηγόρους ἐμαυτῷ, κτλ.

§. 32. Κατὰ ταῦτα λοιπὸν ἀπαντῶνται καὶ ἀμφότερα· *ἡ Κέρκυρα ναυτικὸν ἂν μέγιστον παρέσχε τοῖς Πελοποννησίοις* (Θ.Α,68). — *ναυτικὸν παρείχοντο οἱ Χῖοι, οἱ δ' ἄλλοι πεζὸν καὶ χρήματα* (Θ.Β', 9).—*ἀσφάλεια θράσος παρέχει* (Θ.Γ',12).—*τὴν τόλμαν ἡ ξύνεσις ὀχυρωτέραν παρέχεται* (Θ.Β',62).—*τὰ ἔργα χείρω τῶν λόγων παρέσχετο* (Εὐρ.). Οὕτω λέγεται *ἐκδίδωσιν ὁ πατὴρ τὴν θυγατέρα*, ὅταν σημαίνηται μόνον ἡ ἐνέργεια ὡς πρὸς τὸν λαμϐάνοντα νυμφίον· *ἐκδίδοσθαι* δέ, ὅταν συνεκφέρηται καὶ ἡ ἰσχύρισις καὶ αἱ δαπάναι τοῦ πατρὸς εἰς προίκισιν· *ἥν τις ἐκδοῦναι βούληται θυγατέρα, πρὸς ἐμὲ δεῖ λέγειν* (Ξ. *Π.* Η, δ', 68).—*Πέλοψ πολλὰς ἐξέδοτο θυγατέρας τοῖς ἀρίστοις* (Πλούτ.). — *ἐξέδου κόρην ὅτῳ σε θυμος ἦγε* (Εὐρ. *Μηδ.* 309).

§. 33. Ἡ τοιαύτη χρῆσις τῶν μέσων ῥημάτων εἶναι ἡ συχνοτέρα. Ἡ δὲ ἐν τῷ ῥήματι περιεχομένη δοτικὴ τῆς συνθέτου ἀντωνυμίας, *ἑαυτῷ*, κτλ, ἥτις ἐν γένει σημαίνει τὸ *ἐπὶ χρήσει, συμφέροντι, βάρει*, κτλ, τοῦ ὑποκειμένου (§. 29—31), κατὰ τὰς διαφόρους περιστάσεις μεταποιουμένη, λαμϐάνει διαφόρους μερικωτέρας σημασίας· 1. τὸ *μεθ' ἑαυτοῦ· τὴν κλεῖν ἐφέλκεται* (Λ.)=ἀποσύρει τὴν κλεῖδα καὶ τὴν ἐπαίρει μεθ' ἑαυτῆς· 2. *εἰς τὸ μέρος του· ἑκόντας μᾶλλον ἢ ἄκοντας προσαγαγέσθαι* (Ξ.)· 3. *τὸ κατόπιν· τὸν κυνηγέτην τὰς κύνας ἐπαγόμενον* (Ξ.)· 4. *τὸ ἐπάνω· σὺ τὸν ὄνον ἀράμενος φέρε* (Ἀρφ. Β, 32)= ἔπαρέ τον ἐπάνω σου καὶ φέρε τον. 5. τὸ *ἔνδον ἑαυτοῦ*, ὑλικῶς· *σῖτον προσφέρεσθαι.—τῶν βρωμάτων τὰ ἥδιστα προσφέρεσθαι* (Ξ.)=ἐσθίειν.— *λαμϐάνειν ἡμᾶς τὴν κύλικα καὶ ἐπισπασαμένους φιλῆσαι* (Λουκ.)=ἐκπίνειν. Τοιαῦτα δὲ καὶ τὰ κατὰ γενικὴν ἐκφερόμενα· *σίτου ἅψασθαι, βρόχου ἅψασθαι*, κτλ· 6. τὸ *καθ' ἑαυτόν· φράζετο* (Ὁμ.)=καθ' ἑαυτὸν ἔλεγεν, ἐϐουλεύετο.—*ἐφάμην τίσασθαι* (Ὁμ.)=εἶπον κατ' ἐμαυτόν, ἤλπισα τίσασθαι, κτλ.

Μέσα ἐκ τῶν διπλῇ αἰτιατικῇ συντασσομένων μεταβατικῶν.

§. 34. Ἐν τούτοις ἡ μὲν προσωπικὴ αἰτιατικὴ περιέχεται ἐν τῷ μέσῳ ῥήματι, ἡ δὲ πραγματικὴ μένει ὡς ἐπὶ τοῦ μεταβατικοῦ· *παιδεύω τινὰ σωφροσύνην, παιδεύω ἐμαυτὸν σωφροσύνην καὶ παιδεύομαι σωφροσύνην.* — *τὴν πατρῴαν οὐ παιδευομένους τέχνην* (Πλ.).—*φρόνημα* (ἢ φώνημα) *καὶ ἀστυνόμους ἀργὰς ἐδιδάξατο* (Σ. *Ἀντ.* 354) = *αὐτὸς ἑαυτὸν ἐδίδαξεν*=ἐφεῦρεν. Περὶ τούτου ἴδε Κοραῆν ἐν Προδρόμῳ σ. λϛ'. ἐν Ἀτ. Ά, σ. 130).—*μηδικὴν στολὴν τοὺς κοιτῶνας ἔπεισεν ἐνδύεσθαι* (Ξ. *Π.* Ἡ, ά, 40). — *φάρεα καὶ πλοκάμους περιβαλλομένη* (Εὐρ. *Ἰφ. Τ.* 1151). — *ἐπειδὰν τοῦτο ἐθισθῇ* (Ξ.).—*ταῦτα πείθεσθαι* (Πλ.).

§. 35. Ἐπὶ δὲ τῶν *αἰτητικῶν* καὶ *ἀφαιρετικῶν* δυνατὸν νὰ μείνωσιν ἐν τῷ μέσῳ ῥήματι ἀμφότεραι αἱ αἰτιατικαί, κατὰ δοτικὴν ἀναλυομένης τῆς μεσότητος τοῦ ῥήματος· *Ἀρίστιππος αἰτεῖται Κῦρον ξένους καὶ μισθὸν* (Ξ. *Ἀν.* Ά, ά, 10)=αἰτεῖ ἑαυτῷ· παρ' ἄλλοις, *αἰτεῖ*· ἄλλως δὲ μετὰ γενικῆς προθετοπτώτου· *ᾐτήσατο Θίμβρων παρ' Ἀθηναίων ἱππέας* (Ξ.), ἡ διπλῆς αἰτιατικῆς· *τὴν σὴν ἀρχὴν ἀφαιρούμεθά σε* (Πλ.).— *ἡδονὰς ἀφαιρεῖσθε τοῦτο τοὔνομα* (Πλ. *Ἱππ. Μ.* 298)· οὕτω καὶ τὸ ἐν τοῖς διπτώτοις ἀναφερθὲν *τὸν μόνον μοι παῖδα ἀφείλετο τὴν ψυχὴν* (σ. 271, §. 41).

§. 36. Ἐπειδὴ δέ, ὡς πολλάκις παρετηρήσαμεν, τὰ *μέσα* ῥήματα ἀναλύονται εἰς τὰ μεταβατικά, καθάπερ τὰ μεταβατικὰ τρέπονται εἰς μέσα, ἕπεται ὅτι, τὴν ἀναλογίαν ἀκολουθοῦντες, ἐκ τοῦ *ἀνηρτήσατο τοσαῦτα φῦλα* (Ξ. *Π.* Ά, ά, 5) θέλομεν φθάσει εἰς τὸ *ἀναρτᾶν τινα ἑαυτοῦ* ἢ *ἀφ' ἑαυτοῦ*, καὶ *ἀναρτᾶν τινά τινος* ἢ *ἀπό τινος* (σελ. 257, §. 13. γ'. σ. 270, §. 40)· ἐκ τοῦ *λύπης πρόφασιν εὑρισκόμενον* (Πλ.) εἰς τὸ *λύπης πρόφασιν ἑαυτῷ εὑρίσκειν*, καὶ *λύπης πρόφασίν τινι εὑρίσκειν*, καὶ *εὑρίσκειν τινί τι* (σ. 262, §. 21)· ἐκ τοῦ *ταῦτα πείθεσθαι* (Πλ. Ξ.) εἰς τὸ *πείθω ἐμαυτὸν ταῦτα*, καὶ *πείθω τινὰ ταῦτα* καὶ *πείθω τινά τι* (σ. 265, §. 25. ζ'), κτλ.

§. 37. Ὡσαύτως τὸ *φοβοῦμαι τοὺς θεοὺς* (Πλ.) φέρει μας, ἀναλυόμενον, εἰς τὸ *φοβῶ ἐμαυτὸν τοὺς θεούς, φοβῶ τινα τοὺς θεοὺς* καὶ *φοβῶ τινά τι*· τὸ *τὴν δύναμιν τῶν Ἀθηναίων μὴ καταπλα-*

γῆτε (Θ. ϛ', 76) εἰς τὸ *καταπλήττω ἐμαυτόν τι* καὶ *καταπλήττω τινά τι*· τὸ *τρέπεται τριφασίας ὁδούς* (Ἡρ. ϛ', 119) εἰς τὸ *τρέπειν τινὰ ὁδόν*, καὶ *τρέπειν τινά τι*.

§. 38. Καὶ ἄλλα ὁμοίως τὰ ὁποῖα φαίνονται ὡς ἁπλᾶ μεταβατικὰ εὑρίσκονται, ἀναλυόμενα, καθαρὰ μέσα, τοιαύτης τοὐλάχιστον ἀρχῆς· *περαιοῦσθαι τὸν Τίγριδα ποταμόν* (Ἡρωδ.)=περαιοῦν ἑαυτὸν τὸν ποταμόν=διαβαίνειν, ὅπερ ἀλλαχοῦ ἐμπροθέτως ἐκφέρεται, *κατὰ θάλασσαν περαιούμενοι*(Θ.ϛ',26).—*περαιοῦσθαι εἰς τὴν Ἀσίαν* (Ξ.), ἔχον καὶ μεταβατικόν· *στρατιὰν πλείω ἐπεραίωσεν* (Θ. Δ', 121).—*πορευθεὶς Ἰλίου πυργώματα* (Εὐρ. *Ἑλ.* 51), καὶ *ἄρκυν εἰς μέσην πορεύεται* (Εὐρ.), καὶ *ἐμὲ πόντιον σκάφος πορεύσει Ἄργος* (Εὐρ. *Τρ.* 1086).

§. 39. Περισσότερον λανθάνει ἡ μεσότης ἐπὶ ἄλλων, διὰ τὸ συνεπτυγμένον τῆς ἐννοίας· *ἀπεκοψάμην νεκρόν* (Εὐρ. *Τρ.* 623) = κόπτων ἐμαυτὸν θρηνῶ τὸν νεκρόν· οὕτω καὶ *τύπτονται τὸν θεόν* (Ἡρ. Β', 132).— *φυλάξασθαι τοὺς ἀπειλοῦντας* (Ξ.)= φυλάττοντα ἑαυτὸν ἀποφεύγειν. — *ἐκυκλοῦντο αὐτοὺς ἐς μέσον* (Ἡρ.)= περιεκύκλουν, ὅπερ πληρέστερον ὁ αὐτὸς ἐκφέρει ἀλλαχοῦ (Η, 16) *οἱ δὲ βάρβαροι μηνοειδὲς ποιήσαντες τῶν νεῶν ἐκυκλέοντο ὡς περιλάβοιεν αὐτούς*· τῆς αὐτῆς φύσεως εἶναι καὶ τὸ *ἀποστρέφεσθαί τινα* (Λουκ.) = μισεῖν. Περὶ τούτων, περὶ ἄλλων ὁμοίων καὶ περὶ πλειόνων παραδειγμάτων εἰς τὰ προηγούμενα ἀναφερομένων ἴδε *Εἰσαγωγὴν εἰς τὴν Ἑλληνικὴν Σύνταξιν*.

§. 40. Ὡς δὲ λέγεται *κοινωνεῖν τινί τινος* (σ. 254, §. 3. σ. 268, ϛ')=σύν τινι κοινωνίαν ἔχειν τινός, οὕτω καὶ μέσως *συναίρεσθαί (τινι) κινδύνου* (Θ. Δ', 10)=σύν τινι αἴρειν ἑαυτῷ μέρος τοῦ κινδύνου. Οὕτω καὶ *ξυλλήψομαι τοῦδέ σοι κἀγὼ πόνου* (Εὐρ.*Μηδ.* 946), καὶ *συναίρεσθαί τινι τὸν κίνδυνον* (Θ. Β', 71), καὶ ἁπλῶς *συναίρεσθαί τινι*=βοηθεῖν τινι, καὶ *συνάρασθαι τὰ πράγματα* (Δ. *Ὀλ.* Α, 16). Οὕτω δὲ καὶ *συνεφάπτεσθαί τινί τινος*, καὶ *συνεπιλαμβάνεσθαί τινί τινος*. Ἔστι δὲ ἀσθενέστερον τὸ *συνεφάπτεσθαι*, οἷον τοῖς δακτύλοις ἅπτεσθαι, δυνατώτερον τὸ *ἐπιλαμβάνεσθαι* καὶ δυνατώτατον τὸ *συναίρεσθαι*, οἷον συνάμα τὸ φορτίον αἴρεσθαι.

§. 41. Ὅτι τὸ αὐτὸ μέσον ῥῆμα, διαφόρως ἐκλαμβανόμενον, διαφόρως συντάσσεται καὶ διάφορον ἔποψιν παρέχει τοῦ πράγματος εἰ-

και οἴκοθεν φανερόν· *τοῦτον τὸν τρόπον προσεφέροντο ἀνθρώποις τηλικαῦτ' αὐτοὺς ἀγαθὰ εἰργασμένοις* (Δ.). — *προσφέρου πρός με ὡς πρὸς μαίας υἱὸν καὶ αὐτὸν μαιευτικόν* (Πλ.)=προσφέρειν ἑαυτόν τινι ἢ πρός τινα, καλῶς ἢ κακῶς, φιλικῶς ἢ ἐχθρικῶς, κτλ.— *κελευόντων λούσασθαι καὶ σῖτον προσενέγκασθαι* (Αἰσχ.)=προσφέρειν ἑαυτῷ σῖτον, ἐσθίειν, κτλ. (Ἴδε ἀνωτέρω §. 33). — *πᾶσαν ὑμῖν Ἀθηναῖοι προσφέρονται φιλοτιμίαν* (Δ. *Στεφ.* 284) = προσφέρειν τὴν ἑαυτῶν φιλοτιμίαν (§. 31).

§. 42. Ὡσαύτως *Κῦρος εἰς τὴν μάχην καθίστατο* (Ξ.).—*παρήγγειλε καθίστασθαι εἰς τὴν τάξιν ἕκαστον* (Ξ.) = ἑαυτὸν καθιστάναι.—*καταστήσασθαι ναύαρχον* (Ξ.).—*κατεστήσαντο τὴν τοιαύτην πολιτείαν* (Πλ.)=καθιστάναι τι ἑαυτῷ. Οὕτω καὶ *καταστησάμενος τὰ αὐτοῦ* (Ξ.).—*παρασκευάζου ὅπως δώσεις λόγον* (Πλ.)=παρασκεύαζε σεαυτόν.—*χρήματα παρασκευαζόμενοι* (Πλ.)=παρασκευάζοντες ἑαυτοῖς.—*παρασκευάζεσθε τὸν πόλεμον* (Θ.Α,87)=παρασκευάζετε ὑμῶν αὐτῶν τὸν πόλεμον = τὸν πόλεμον ὃν ὑμεῖς αὐτοὶ πολεμήσετε, κτλ, κατὰ τὸ *ποιεῖσθαι πόλεμον* (§. 29—30)· τοῦτο δὲ καὶ σαφέστερον λέγεται *παρήνει εἰς τὸν πόλεμον παρασκευάζεσθαι* (Θ. Β', 13). Ὡσαύτως *κομιεύμεθα ἐς Σίριν* (Ἡρ.Η,62)=κομίσομεν ἡμᾶς αὐτούς.—*Θηβαῖοι ἐκομίσαντο* (τὸ ἄγαλμα) *ἐπὶ Δήλιον* (Ἡρ.)=ἐκόμισαν ἑαυτοῖς ἢ ἐκόμισαν ἑαυτοῖς ὡς ἴδιον πρᾶγμα=ἔλαβον, κτλ. (§. 44).

§. 43. Ἄπειροι βεβαίως ἤθελαν εἶναι αἱ ποικιλίαι, εἰ πάντα τὰ μέσα ῥήματα ἀδιαφόρως εἵλκοντο εἰς πᾶσαν χρῆσιν. Ἀλλὰ ἐλαττοῦται ὁ ἀριθμὸς αὐτῶν μικρόν τι, διότι τὰ πλεῖστα μόνον καθ' ἕνα ἢ ἄλλον τρόπον συνήθως ἐκλαμβάνονται· τὸ *καταδουλοῦμαι*, π. χ. =καταδουλῶ τινα ἐμαυτῷ.—*λέοντας καταδουλούμεθα.*— *αἱ μείζους τὰς ἐλάττους πόλεις νικῶσι μαχόμεναι καὶ καταδουλοῦνται* (Πλ. *Γοργ.* 483. *Ν.* Α, 638).—*Ἀμαζόνες τοὺς περὶ αὐτὰς καταδεδουλωμέναι* (Λ. *Κορ.* *Ἐπιτ.* §. 5) = ἑαυταῖς ἔχουσαι καταδεδουλωμένους. Ἄλλα δὲ κατὰ διάφορον χρόνον δέχονται διάφορον σημασίαν· *θαυμαστὸν ὄγκον ἠράμεθα* (Πλ.) = ἤραμεν ἡμῖν αὐτοῖς ἤτοι ἐφ' ἡμῶν αὐτῶν (§ 33).—*ἄρασθαι ἔχθραν*, καὶ *ἤρθη μέγας*= ἄρας ἑαυτὸν γέγονε μέγας· οὕτω καὶ *ἦρτο*. Ἴδε κατωτέρω.

§. 44. Ἄλλα πάλιν, μέσον τῆς μιᾶς καὶ τῆς ἄλλης σημασίας σα-

λεύοντα, δυσκόλως μετ' ἀκριβείας διακρίνονται· *ψῆφον θέσθαι* (Δ.) = ψῆφον ἑαυτοῦ θέσθαι, ἢ = ψῆφον ἐπὶ τῷ ἑαυτοῦ συμφέροντι θέσθαι, ἢ συναμφότερον.—*ἄγεσθαι* = ἄγειν ἑαυτῷ καὶ = ἄγειν τὰ ἑαυτοῦ, τὰ ἀνήκοντα αὐτῷ· οὕτω *φέρεσθαι, κομίζεσθαι*, κτλ. *τριήρης γέμει φορτίων ὅσα ναύκληρος κέρδους ἕνεκα ἄγεται* (Ξ.Οἰκ.Η,12). —*πονεῖν με χρή, πονοῦντα δ' ἄξιον μισθὸν φέρεσθαι* (Εὐρ.Ῥ.16).

§. 45. Παρατηρῶν τις τὴν ἀκριβῆ διαφορὰν τῶν *αἰτεῖν* καὶ *αἰτεῖσθαι παρὰ τῶν θεῶν, παρέχειν* καὶ *παρέχεσθαι, θύειν* καὶ *θύεσθαι, γράφειν* καὶ *γράφεσθαι* (*ἐγραψάμην* καὶ *ἔγραψα*.— *ἐγράψατο Σωκράτη*. Πλ. Ξ.), *τιθέναι νόμους* καὶ *τίθεσθαι νόμους, ψηφίζειν* καὶ *ψηφίζεσθαι*, καὶ πολλῶν ἄλλων, ἀδυνατεῖ βεβαίως νὰ πεισθῇ ὅτι οἱ ἐν πᾶσι τοσαύτην εὐφυΐαν δεικνύοντες Ἕλληνες ἀδιαφόρως μετεχειρίζοντο τὰ *στρατεύειν* καὶ *στρατεύεσθαι, πολιτεύειν* καὶ *πολιτεύεσθαι, πρεσβεύειν* καὶ *πρεσβεύεσθαι, βουλεύειν* καὶ *βουλεύεσθαι, σκοπεῖν* καὶ *σκοπεῖσθαι, στῆσαι* καὶ *στήσασθαι τρόπαια, προτρέψαι* καὶ *προτρέψασθαί τινα*, κτλ· καὶ τοσούτῳ μᾶλλον, ὅσῳ, ἐκτὸς τῆς ἀναλογίας, τὰ παρὰ ποιηταῖς καὶ συγγραφεῦσι παραδείγματα χειραγωγοῦσιν εἰς τὴν εὕρεσιν τῆς διαφορᾶς. Ἀλλὰ μόνον ἐκ προθέσεως περὶ τούτου πραγματεία δυνατὸν νὰ ἐξακριβώσῃ ταῦτα, περὶ ἧς οὔτε καιρὸς οὔτε τόπος οὔτε σκοπὸς ἐνταῦθα.

Μέσα Ἀλληλοπαθῆ.

§. 46. Τὸ δεύτερον τοῦτο εἶδος τῶν *μέσων* ῥημάτων ὑποθέτει πάντοτε πλείονα τοῦ ἑνὸς ὑποκειμένου, καὶ ταῦτα ἐνεργοῦντα τὸ ἓν ἐπὶ τοῦ ἄλλου ἀμοιβαίως. Ὡς δὲ τὸ πρῶτον εἶδος ἰσοδυναμεῖ τῷ συστοίχῳ μεταβατικῷ καὶ τῇ συνθέτῳ ἀντωνυμίᾳ, *ἐμαυτοῦ, ἐμαυτῷ, ἐμαυτῶν* (σ. 289, §. 6), οὕτω τὸ δεύτερον ἰσοδυναμεῖ τῇ ἀλληλοπαθεῖ ἀντωνυμίᾳ, *ἀλλήλων, ἀλλήλοις, ἀλλήλους*. Ὅθεν, ὡς *λοῦομαι* = λούω ἐμαυτόν, οὕτω *λούονται* = λούουσιν ἀλλήλους, *λοιδοροῦνται* = λοιδοροῦσιν ἀλλήλους.

§. 47. Ἐπειδὴ ἡ αὐτὴ ἐνέργεια ἥτις, ὑπὸ ἑνὸς ὑποκειμένου γινομένη, εἰς τὸ αὐτὸ ἐπιστρέφει, δυνατὸν νὰ νὰ γένῃ καὶ ὑπὸ πολλῶν ὑποκειμένων ἀμοιβαίως ἐπ' ἀλλήλων ἐνεργούντων, διὰ τοῦτο ὡς ἐκ τῆς θεωρίας πάντα τὰ ῥήματα τὰ ὁποῖα ἀνάγονται εἰς τὸ πρῶτον

εἶδος δυνατὸν νὰ ἀναχθῶσι καὶ εἰς τὸ δεύτερον, θεωρουμένης ἀμοιβαίας τῆς ἐνεργείας. Ἀλλὰ ἡ χρῆσις ἀναπληροῖ ἄλλως πολλὰ τούτων·

ά. διὰ τοῦ μεταβατικοῦ ῥήματος καὶ τῆς ἀλληλοπαθοῦς ἀντωνυμίας, *ἀλλήλων*, *ἀλλήλοις*, *ἀλλήλους*· *κατηγοροῦσιν ἀλλήλων* (Ἰσ.). — *καταγελῶσιν ἀλλήλων*. — *φθονοῦσιν ἀλλήλοις*—*πολεμοῦσιν ἀλλήλοις* (Ἀρφ.).—*οὔτε ἑαυτοῖς, οὔτε ἀλλήλοις ὁμολογοῦσιν* (Πλ. *Φαίδρ*.237).—*φιλοῦσιν ἀλλήλους*.—*ἀδικοῦσιν ἀλλήλους*(Πλ.),κτλ.

β΄. διὰ τῆς εἰς μίαν λέξιν συνθέσεως τῆς αὐτῆς ἀλληλοπαθοῦς ἀντωνυμίας καὶ τοῦ ῥήματος, ὡς *ἀλληλοκτονεῖν*, *ἀλληλοφαγεῖν*, *ἀλληλοσφαγεῖν*, *ἀλληλοφθορεῖν*, κτλ. *ἀλληλοκτονέουσιν ἄθεσμα, βίᾳ φονεύοντες* (Ἱπποκρ.).—*ἀλληλοφαγοῦσι δὲ πάντες, πλὴν κεστρέως* (Ἀριστοτ.).—*τότε μὲν ἀλληλοφθορεῖν, τότε δὲ ἀλληλοκτονεῖν, τότε δὲ ἀνθρωποβορεῖν* (Εὐσέβ.).

§. 48. Ἐπειδὴ δὲ καὶ ἡ σύνθετος ἀντωνυμία ἐκλαμβάνεται ἀντὶ τῆς ἀλληλοπαθοῦς, *καθ' αὑτοῖν λόγχας στήσαντο* (Σ. *Ἀντ*. 145)= κατ' ἀλλήλων (Ἴδε ἐν τοῖς προηγουμένοις, σ. 107, §. 39), ἔγινε καὶ *αὐτοκτονοῦντε* (Σοφ. Ἀντιγ. 56). Τοῦτο δέ, *αὐτοκτενοῦντε* φερόμενον ἐν τοῖς χειρογράφοις, *αὐτοκτονοῦντε*, κατὰ τὴν ἀναλογίαν, ἔγραψεν ὁ Κοραῆς (Ἡλιοδ. Β΄, σ. 107). Καὶ τὴν μὲν ὁμικρογράφησιν ἀπεδέχθησαν ἅπαντες οἱ νεώτεροι, οὐχὶ δὲ καὶ τὸν δασυσμόν, ἐπὶ λόγῳ δῆθεν ὅτι *αὐτοδίδακτος* καὶ οὐχὶ *αὑτοδίδακτος*, *αὐτοκράτωρ* καὶ οὐχὶ *αὑτοκράτωρ*, *αὐτοκινησία* καὶ οὐχὶ *αὑτοκινησία* λέγεται. Ἀλλὰ δυνατὸν ἴσως εἰπεῖν ὑπὲρ Κοραῆ ὅτι ταῦτα ἐκ τοῦ *αὐτὸς* γινόμενα δικαίως ψιλοῦνται=*αὐτὸς μόνος ἔχων τὸ κράτος καὶ οὐδεὶς ἕτερος*=αὐτὸς διδάξας ἑαυτὸν καὶ οὐχὶ ἕτερος, ἐν ᾧ εἰς τὸ *αὑτοκτονοῦντε* δὲν φαίνεται ἁρμόζον τοῦτο.

§. 49. Ἐκ δὲ τῶν ἄλλων ἀνάγονται μάλιστα ἐνταῦθα.

ά. Τὰ σημαίνοντα ἀμοιβαίαν *ἀγάπην* καὶ *περιποίησιν* καὶ τὰ ἐναντία τούτων· *ἴσως δὲ καὶ διὰ τὸ μόνον πάντων ἔργων τὸ τοῖς σώμασι συμψαύειν ὁμώνυμον εἶναι τῷ ταῖς ψυχαῖς φιλεῖσθαι ἐντιμότερόν ἐστι* (Ξ.*Συμπ*.Δ΄,26.)=*φιλεῖν ἀλλήλους*.—*λοιδορεῖσθαι δ' οὐ πρέπει ἄνδρας ποιητάς, ὥςπερ ἀρτοπώλιδας* (Ἀρφ.Β.881). Ταῦτα δὲ συνήθως ἐκφέρονται διὰ τοῦ μεταβατικοῦ καὶ τῆς ἀλληλοπαθοῦς ἀντωνυμίας (§. 47. ά.).

β΄. Τὰ σημαίνοντα *χωρισμὸν* πολλῶν ἡνωμένων τὸ πρότερον ὄν-

των' φρονέω δὲ διακρινθήμεναι ἤδη Ἀργείους καὶ Τρῶας (Ἰλ. Γ', 98). — νῦν καιρὸς διαλυθῆναι (Ξ. Π. Ζ', ί, 40). — διελύθησαν κατὰ πόλεις.—διεκρίθησαν ἀπ' ἀλλήλων (Θ.Β',23.Ζ',34.Ά,105).

γ'. Τὰ σημαίνοντα μῖξιν καὶ συμπλοκήν. Ἐκφέρονται δὲ ταῦτα. ά. ἀπτώτως, καθάπερ καὶ τὰ προηγούμενα· ὥς τῶν μισγομένων γένετο ἰαχή τε φόβος τε (Ἰλ. Δ, 456).—ἀναμεμιγμένοι ἐν ταὐτῷ εἴσιν οἵ τε νεανίσκοι καὶ οἱ παῖδες (Πλ. Λύσ. 206).—ἐπεμίγνυντο δ' ὅμως ἐν αὐταῖς (Θ. Ά, 146).—ἔν ποτε κύνας εἶδον συμπλεκομένους· β'. προστιθεμένης κατὰ δοτικὴν τῆς ἀλληλοπαθοῦς ἀντωνυμίας, καὶ τοῦτο εἴτε σαφηνείας λόγῳ εἴτε πρὸς μείζονα ἀνάδειξιν τῆς ἐν αὐτῷ τοῦ ῥήματος τῷ σχηματισμῷ περιεχομένης ἐννοίας· ἐπιμίγνυσθαι ἀλλήλοις φιλικῶς (Ξ. Π. Ζ', δ', 5).—συμπλεκόμενοι ἀλλήλοις (Πλ. Συμπ. 191). — περιπλέκονται ἀλλήλοις οἱ ὄφεις (Ἀριστοτ.)· γ'. ἀναλυομένης τῆς δοτικῆς εἰς ἐμπρόθετον αἰτιατικὴν (σ. 245, §. 30. σ. 272, §. 46). — ἐπιμίγνυσθαί τε σφῶν τε πρὸς ἐκείνους καὶ ἐκείνων πρὸς τούτους (Ξ. 'Αν. Γ', ί, 16)· παρ' ἄλλοις, ἐπιμιγνύναι, αἱ δὲ γενικαὶ διαιρετικαί. — οὔτ' ἐπεμίγνυντο παρ' ἀλλήλους (Θ. Β', 1).

§. 50. Ἐπειδὴ δὲ καὶ τὸ ἐπιμίγνυμι ἐκλαμβάνεται=ἐπιμίγνυμαι (σ. 248, §. 41. σ. 250. §. 49), διὰ τοῦτο λέγεται καὶ ἐπιμιγνύντες ἀλλήλοις (Θ. Ά, 2)=ἐπιμιγνύμενοι.—οἱ ἐκ Τεγέας 'Αρκάδες παρῆσαν, συμμῖξαι βουλόμενοι τοῖς Μαντινεῦσιν (Ξ. 'Ελλ. Ϛ', ί, 16). Ὡσαύτως καὶ σύμβαλον μάχεσθαι (Ἰλ. Π, 565).—πρὸς μόνους τοὺς προγόνους τοὺς ἡμετέρους συμβαλόντες διεφθάρησαν (Ἰσ. Παν. ιθ').—ὅπερ οἱ ποταμοὶ ποιοῦσι συμβάλλοντες ἀλλήλοις (Θεόφρ.)=συμβαλλόμενοι ἢ συμβάλλοντες τὰ ἑαυτῶν ὕδατα. Ὅτι δὲ ταῦτα μέσως ἐκλαμβάνονται δῆλον ἐκ τῆς ἀλλαχόθι μεταβατικῆς αὐτῶν σημασίας· τῇ γῇ κόπρον μιγνύναι (Ξ. Οἰκ. Κ', 3). — ἀμφοτέρους θεοὶ σύμβαλον (Ἰλ. Υ, 55).—συμβαλόντες τὰς ἀσπίδας ἐμάχοντο (Ξ. 'Ελλ. Δ', γ', 19). — ἡμέρας τελευτώσης συνέβαλον τὰς δυνάμεις (Πλ.). Ἴδε περὶ τούτων σ. 263. ϛ'.

§. 51. Καὶ ὁ μὲν πληθυντικὸς ἀριθμὸς ἐξηγεῖ πληρέστερον τὸ ἀμοιβαῖον τῆς ἐνεργείας, παριστῶν ἀμφότερα τὰ ὑποκείμενα κινούμενα, ἀλλήλων ἁπτόμενα καὶ ἀντενεργοῦντα, ἡ δὲ δοτικὴ τῆς ἀλληλοπαθοῦς ἀντωνυμίας ἡ ὁποία τίθεται δυνάμει τῆς τῶν ῥημάτων

σημασίας (σ. 232, §. 22. σ. 263. ς'), πληθυντικὴ καὶ αὐτὴ οὖσα, ἀναπτύσσει ἐπὶ μᾶλλον, ὡς εἴπαμεν, τὴν ἐν τῷ ῥήματι ἐνυπάρχουσαν ἔννοιαν.

§. 52. Δυνατὸν δέ, καὶ μονομερῶς θεωρουμένου τοῦ πράγματος, μόνον τὸ ἓν τῶν ὑποκειμένων νὰ παρίσταται ὡς κινούμενον, κατὰ δοτικὴν ἐκφερομένου τοῦ ἄλλου, ὡς ἠρεμοῦντος παριστανομένου· καὶ τότε ἀνάγονται ἢ προσεγγίζουσιν εἰς τὸ προεξηγηθὲν εἶδος τῶν *μέσων* ῥημάτων· *οὐδ' ὅγε Πηνειῷ συμμίσγεται ἀργυροδίνῃ* (Ἰλ. Β, 753).—*Θεὸς ἀνθρώπῳ οὐ μίγνυται* (Πλ. *Συμπ.* 203).—*συμπέπλεγμαι δ' ἐν τῇ πολιτείᾳ ἀνθρώπῳ γόητι καὶ πονηρῷ* (Αἰσχ.). Οὕτω καὶ τὰ ἀνωτέρω (49. ά.). Εἰς ταῦτα περιλαμβάνουσι καὶ τὸ *περιπτύσσεσθαι*, ὡς *δεῖ περιπτύσσεσθαι τῷ λαμβανομένῳ τὸ λαμβανόμενον* (Γαληνός)· ὁ Ἐμστεῤῥούσιος ὅμως (εἰς *Λουκιαν*. Τόμ. Ἀ, 414) ἀρνεῖται ὅλως διόλου ὅτι τὸ ῥῆμα τοῦτο ὡς μέσον συντάσσεται μετὰ δοτικῆς, ἥτις ἁπανταχοῦ ὅπου ἀπαντᾶται ἐκληπτέα παθητικως· τὸ δὲ (Ξ. *Π.* Α', 26) *οἱ πεζοὶ περιεπτύσσοντο* (τοὺς πολεμίους) *ἔνθεν καὶ ἔνθεν*=περιεκύκλουν, ὡς τὸ *ἐκυκλοῦντο*=κυκλοῦντες ἑαυτοὺς περιεκύκλουν τοὺς πολεμίους. Οὐδὲ διαφέρει τὸ πρᾶγμα εἰ τὸ ἓν τῶν μιγνυομένων ἢ συμπλεκομένων εἶναι πληθυντικὸν ἢ καὶ ἀμφότερα· διότι πάντοτε τὸ καθ' αὑτὸ ὑποκείμενον παρίσταται ὡς κινούμενον· *οὐδ' ἐς Ἀχαιοὺς μίσγετο Ἀχιλλεύς* (Ἰλ. Σ, 215).—*ἀπίκατο ἄγγελοι συμμίξοντες Γέλωνι* (Ἡρ. Ζ', 152)· οὕτω καὶ ἐπὶ ἀπαρεμφάτου· *μήτε γονέας παισὶ μίγνυσθαι, μήτε παῖδας γονεῦσιν* (Ξ. *Ἀπ.* Δ', δ', 20). Ταῦτα δὲ παρακολουθοῦσι καὶ τὰ *κοινολογεῖσθαι*· καὶ *κοινολογησάμενος τοῖσι Σαμίοισι* (Ἡρ. ς', 23). —*πρὸς αὐτὸν ἐκεκοινολόγηντο* (Θ. Ζ', 86).—*πρὸς ἄλληλα συμμετρεῖσθαι* (Πλ. *Τιμ.* 29), καὶ εἴ τι τοιοῦτον.

§. 53. Εἰς τοῦτο τὸ εἶδος τῶν *μέσων ῥημάτων* ἀνάγονται προσέτι·

δ'. Τὰ *ἐρίσεως* ἐν γένει σημαντικά, οἴκοθεν ἐμφαίνοντα ἐνέργειαν ἀμοιβαίαν· *περὶ ὧν οὕτω σφόδρα διαφέρονται* (Πλ. *Ἀλκ.* Ἀ, 112). —*διαφέρονται ἀλλήλοις* (Εὐθύφρ. 7).—*διαφερόμεθα ἡμεῖς τε ἡμῖν αὐτοῖς* (Πλ. *Ν.* Θ', 859). Οὕτω καὶ *ἀντιφέρεσθαι, ἀντιπολιτεύεσθαι, διαπολιτεύεσθαι ἀλλήλοις*, καί, μονομερῶς, *εἴκεν νῶϊ δυνησόμεθ' ἀντιφέρεσθαι μούνω* (Ὀδ. Π, 278).—*ἐγὼ οὖν τούτῳ διαφέρομαι τῷ ποιητῇ* (Πλ. *Εὐθύφρ.* 12).—*ἀντιπολιτεύσατο τῷ Πε-*

ρικλεῖ (Πλούτ.). Καὶ τὰ πλεῖστα τῶν *διαγωνίσεως* σημαντικῶν ἀνάγονται κατὰ τὴν σημασίαν καὶ σύνταξιν ἐνταῦθα, ἀλλὰ ἀποβαλόντα τὸν ἐνεργητικὸν τύπον κατήντησαν ἀποθετικά, *ἁμιλλῶμαι, διαγωνίζομαι, διατοξεύομαι, μάρναμαι, μάχομαι*, κτλ.

ε. Τὰ *συμβιβασμοῦ* σημαντικά· *ἐπὶ τούτοις ξυμβιβάσθαι* (Θ. Η, 98), ἀλλὰ διορθοῦται *ξυμβεβάσθαι*, ἐκ τοῦ ξυμβαίνειν.—*συνεβιβάσθησαν*· παρὰ τῷ σχολιαστῇ Θουκυδίδου (Δ', 56). Οὕτω καὶ *δίκη διαλύεσθαι τὰ ἐγκλήματα καὶ διαλύεσθαι περὶ τῶν ἐγκλημάτων* (Θ. Α',140.145)=διάλυσιν τῶν διαφορῶν ποιεῖσθαι. Ὡσαύτως *διαλύεσθαι πρός τινα* (Θ.).—*διαλύεσθαι ἔχθραν* (Ἰσ.).—*διαλύεσθαι τὸν πόλεμον* (Δ.)=τὸν πρὸς ἀλλήλους πόλεμον διαλύειν (Ἴδε Κοραῆν Ἰσ. Β', σ. 70). Ὁμοίως *κἂν τούτῳ οὐδὲ καταλύεσθαι ἔτι καλόν* (Θ.). —*οἱ Ἀθηναῖοι οὔπως ἤθελον ἐπὶ τῇ ἴσῃ καταλύεσθαι* (Θ.).—*καταλύσονται τῷ Πέρσῃ* (Ἡρ. Θ', 11).—*καταλυσάμενοι τὰς ἔχθρας* (Ἡρ. Ζ', 146). — *ἐὰν μὴ δύνωνται διαλλάττεσθαι* (Πλ. *Ν*. ΙΑ', 920. *Συμπ*.). — *διαλλαγέντες τῷ θεῷ* (Πλ.).—*διαλλάχθηθ' ἅμα τῆς πρόσθεν ἔχθρας εἰς φίλους μητρὸς μέτα* (Εὐρ. *Μηδ*. 896).—*διαλλάσσοντο τὰς τάξις*. (Ἡρ. Θ', 47). — *ἐν Ἠπείρῳ λέγεται συναλλάζω τὰ ὑποδήματα*.—*οἱ μὲν οὕτω διηλλάξαντο* (Ξ.), τοὺς ἵππους δηλ. πρὸς ἀλλήλους. — *καταλλάσσεσθαι τάς τε ἔχθρας καὶ τοὺς κατ' ἀλλήλους ἐόντας πολέμους* (Ἡρ.). — *διομολογησάμενοι τοὺς τόκους εἰς ἑκάτερον τῶν ἐμπορίων* (Δ.).

ς'. Τὰ σημαίνοντα ἀμοιβαίαν *διανομήν*· *τὰ περιόντα νειμάμενοι* (Αἰσχ.)= ἀλλήλοις νείμαντες. — *διανειμάμενοι κοινῇ πέντε δραχμὰς ἕκαστος προσεδέξαντο* (Δ. *Εὐβουλ*. 1319).—*διενείμαντο τὴν ἀρχὴν ὁ Ζεὺς καὶ ὁ Ποσειδῶν καὶ ὁ Πλούτων* (Πλ.). — *μὴ διανείμασθαι τοὺς διανειμαμένους* (Πλ.).—*μερισάμενοι τὸ ἐμὸν χωρίον μετὰ Φορμίωνος τούτου* (Δ.).—*ἠρόμην αὐτὸν πότερα μεμερισμένος εἴη πρὸς τὸν ἀδελφὸν ἢ κοινὴ οὐσία εἴη αὐτοῖς* (Δ. *Εὐέργ. καὶ Μνησιθ. Ψευδομαρτ.*)· τοῦτο δὲ ὡς τὸ παρ' ἡμῖν *μοιρασμένος*, ὅπερ καὶ *χωρισμένος* λέγεται, οὗ τὸ ἐναντίον *ἀμοίραστος* καὶ *ἀχώριστος*· οὕτω καὶ *τῆς γενέσεως ἡμῶν τὸ μέν τι ἡ πατρὶς μερίζεται* (Πλ.)=ἡ πατρὶς λαμβάνει ἑαυτῇ μέρος (§. 44), ἔχει δικαίωμα, κτλ. Ἡ χρῆσις τῶν τοιούτων *μέσων* καθ' ἣν περιέχεται μὲν ἐν τῷ ῥήματι κατὰ δοτικὴν πτῶσιν ἡ σύνθετος ἀντωνυμία, κατ' αἰ-

τιατικὴν δ' ἐκφέρεται τὸ ἄμεσον ἀντικείμενον εἶναι ἡ συχνοτέρα.

§. 54. Ὡς τὸ *μερίζονταί τι* ἰσοδυναμεῖ τῷ *μερίζουσί τι* ἀλλήλοις, τὸ *διανέμεσθαι*=διανέμειν τι ἀλλήλοις, τὸ *διαλύεσθαι*=διαλύειν τὰ πρὸς ἀλλήλους, οὕτω τὰ μεταβατικὰ τούτων σημαίνουσι τὴν αὐτὴν πρᾶξιν εἰς ἕτερόν τι τοῦ ὑποκειμένου διάφορον μεταβαίνουσαν· *μερίζων τοὺς τόκους καὶ τὸν πλοῦν* (Α. *Διονυσοδ.* 1297). —*διεμέρισεν οὐδὲν τοῖς στρατιώταις* (Ξ. *'Αν.* Ζ', ά, 40), ὅπερ νῦν γράφουσι *διεμέτρησεν*, οὗτινος τὸ παθητικὸν μᾶλλον ἢ μέσον ἕπεται (αὐτόθι, 41) *διαμετρεῖσθαι*.—*γῆν διένειμε δήμῳ* (Πλ.). οὕτω καὶ *ἀλλήλοις διήλλαξεν αὐτούς* (Ξ.). — *οἱ δὲ συμβιβάσαντες αὐτούς* (Ἡρ.)· Οὕτω *βουλεύειν τινὶ* καὶ *βουλεύεσθαι, καταλύειν πόλεμον* καὶ *καταλύεσθαι πόλεμον*, κτλ. Ἴδε *Εἰσαγωγὴν εἰς τὴν Ἑλληνικὴν Σύνταξιν*.

Μέσα Διάμεσα.

§. 55. Καὶ τοῦτο τὸ εἶδος τῶν *μέσων* ῥημάτων ὑποθέτει πλείονα τοῦ ἑνὸς πρόσωπα καὶ ἑτεροειδῶς ἐπ' ἀλλήλων ἐνεργοῦντα. Καὶ τὸ μὲν ὑποκείμενον τοῦ λόγου παρίσταται ὡς *κελεῦον, μισθοῦν, φροντίζον*, κτλ, ἵνα γένῃ τι ἐπὶ τῇ ἑαυτοῦ χρήσει, ἄλλος δὲ κελευόμενος, μισθούμενος καὶ φροντίζων ἐπιτελεῖ τὰ κελευόμενα· *ἀπογράφομαι*=κελεύω ἀπογράφειν μοι ἤτοι διὰ τοῦ γραμματέως ἀπογράφω. Ἐκτὸς δὲ τούτου σημαίνουσι τὰ τοιαῦτα ῥήματα ὅτι τὸ ὑποκείμενον ἀνέχεται πρᾶξιν παρ' ἄλλου αὐτῷ γινομένην, *τύπτομαι* =ἀφίημι, παρέχω ἐμαυτὸν τύπτεσθαι. Μὴ κωλῦον λοιπὸν τὴν τοιαύτην πρᾶξιν τὸ ὑποκείμενον συνεργεῖ εἰς αὐτήν, καὶ διὰ τούτου φέρονται τὰ τοιαῦτα ῥήματα εἰς τὴν τάξιν τῶν *μέσων*. Ἴδε τὴν εὐφυεστάτην τοῦ τοιούτου ἀνάπτυξιν παρὰ Κοραῆ (Ἀτ. Ά, σ. 125—131).

§. 56. Διαφέρουσι τὰ τοιαῦτα ῥήματα καὶ τῶν τοῦ πρώτου εἴδους μέσων, ἐν οἷς τὸ ὑποκείμενον παρίσταται αὐτὸ εἰς ἑαυτὸ ἀμέσως καὶ κατ' εὐθεῖαν ἐνεργοῦν, *λούομαι*=λούω ἐμαυτόν, καὶ τῶν τοῦ δευτέρου, ἐν οἷς μεσολαβοῦσι μὲν πλείονα πρόσωπα, ἀλλ' ἀμοιβαίως ποιοῦντα τὸ αὐτὸ ἐπ' ἄλληλα, *τύπτονται*=τύπτουσιν ἀλλήλους.

§. 57. Αἱ γνωστότεραι τῶν εὐρωπαϊκῶν γλωσσῶν τὰ μὲν πρῶτα

τῶν προηγουμένων, τὰ σημαίνοντα δι' ἄλλου τι ποιεῖν, ἐκφέρουσι διὰ ῥήματος σημαίνοντος *ποιεῖν* καὶ ἀπαρεμφάτου σημαίνοντος τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος πρᾶγμα, μίαν ἔννοιαν ἀποτελούντων ἀμφοτέρων, τὸ δὲ δεύτερον διὰ ῥήματος σημαίνοντος τὸ *ἀφιέναι, συγχωρεῖν, ἐπιτρέπειν*, καὶ ἀπαρεμφάτου σημαίνοντος τὸ ποιούμενον, καὶ τοῖς πρώτοις δὲ καὶ τοῖς δευτέροις προστιθεμένης τῆς καταλλήλου ἀντωνυμίας, παριστώσης τὴν ἑλληνικὴν ἑαυτῷ· οὕτως ἡ γαλλικὴ, π. χ. λέγει **se faire batir**=οἰκοδομεῖσθαι· **se laisser battre**=τύπτεσθαι=παρέχειν ἑαυτὸν τύπτεσθαι, ἀνέχεσθαι τυπτόμενον. Ὡσαύτως καὶ ἡ ἰταλικὴ **farsi fare, lasciarsi battere**. Παρὰ δὲ Γερμανοῖς ἀμφότερα διὰ τοῦ **lassen**=ἀφιέναι· **zu sich kommen lassen**=μεταπέμπεσθαί τινα, καὶ **die Natur lässt sich nicht zwingen**=ἡ φύσις οὐ καταναγκάζεται· οὕτω καὶ **se laisser mener par le nez**=τῆς ῥινὸς ἕλκεσθαι.

§. 58. Ἡ δὲ τουρκικὴ γλῶσσα ἔχει, ὡς λέγουσιν οἱ εἰδότες, τοσαύτην εὐστροφίαν καὶ εὐλυγιστίαν ἐν τούτοις ὅσην οὐδεμία ἴσως ἄλλη· διότι διὰ μικρᾶς μεταβολῆς τοῦ πρωτοτύπου σχηματισμοῦ ἐκφέρει ὄχι μόνον τὸ ἀνταnακλώμενον καὶ διάμεσον μέσον, ἀλλὰ καὶ τρίτον ἄλλο τοῦ διαμέσου διάμεσον· οὕτω μεταβάλλουσα, π. χ. τὸν σχηματισμὸν τοῦ ῥήματος τοῦ σημαίνοντος τὸ *τέμνω* ἐξηγεῖ τὸ *τέμνομαι*=τέμνω τι ἐμαυτῷ (ἀποταμέσθαι), τὸ κελεύω ἀποταμέσθαί μοί τι, καὶ ἄλλο=κελεύω τὸν παῖδα κελεῦσαι ἀποταμέσθαί μοί τι· οὕτως ἐπὶ τοῦ γράφειν, κτλ.

§. 59. Ἡ ἑλληνικὴ γλῶσσα ὀλίγα ῥήματα ἔχει τοιαύτης χρήσεως, ἐκφέρουσα τὰ ἄλλα διὰ τοῦ μεταβατικοῦ, ἀναφερομένης τῆς ἐνεργείας ὄχι εἰς τὸ ἀμέσως αὐτὴν ἐνεργοῦν, ἀλλὰ εἰς τὸ κύριον καὶ πρῶτον αἴτιον ἐξ οὗ δίδεται ἡ ἀρχὴ καὶ ἐξ οὗ κρέμαται ὅλη ἡ πρᾶξις. Οὕτω καὶ παρ' ἡμῖν λέγεται *ἔκοψα φόρεμα*· διότι ἂν καὶ κυρίως ὁ ῥάπτης κόπτει αὐτό, ὁ κελεύων ὅμως καὶ διατάσσων εἶναι ὁ πρωταίτιος (Ἴδε κατωτέρω §. 73, καὶ §. 107).

§. 60. Εἶναι δὲ τοιαῦτα ῥήματα τὰ ἑξῆς μάλιστα, *ἀπογράφεσθαι, δανείζεσθαι, διδάσκεσθαι, ἵστασθαι, καλεῖσθαι, κείρεσθαι, λύεσθαι, μεταπέμπεσθαι, ναυπηγεῖσθαι, οἰκοδομεῖσθαι, παρατίθεσθαι*, κτλ.

Παραδείγματα.

ἐκέλευον ἀπογράφεσθαι πάντας, τὸν δὲ ἀπογραψάμενον ἀεὶ διὰ τῆς πυλίδος ἐπὶ τὴν θάλατταν ἐξιέναι (Ξ. *Ἑλλ.* Β', δ', 8).—*ἀπογραφέσθω πρὸς τὸν ταξίαρχον εἰς τὴν ὁμοίαν τάξιν ἡμῖν* (Ξ. *Π.* Β', ά, 18).—*οὐδὲ διαδικασίαν ἀπεγράψατο πρὸς οὐδένα* (Δ. *Εὐέργου καὶ Μνησιθ. Ψευδομαρτ.* 1147)=οὐδ' ἐφρόντισεν ἀπογραφῆναι τὸ ὄνομά τινος πρὸς ὃν αὐτῷ διαδικασία.—*αἱ ἐμπορίαι τοῖς ἐργαζομένοις οὐκ ἀπὸ τῶν δανειζομένων, ἀλλ' ἀπὸ τῶν δανειζόντων εἰσίν* (Δ. *Φορμ.* 922).—*Θεμιστοκλῆς Κλεόφαντον τὸν υἱὸν ἱππέα ἐδιδάξατο.—ἃ ἐκεῖνος αὐτὸν ἐπαιδεύσατο* (Πλ. *Μέν.* 93. Περὶ τῆς αἰτιατικῆς *ἱππέα* ἴδε σ. 267, §. 31). Τοιοῦτον καὶ τὸ τοῦ Λουκιανοῦ *ὁ δὲ πατὴρ ἐσκοπεῖτο μετὰ τῶν φίλων ὅ τι καὶ διδάξαιτό με*, ὅπερ ἂν εἴη παρ' ἡμῖν ἐπὶ τὸ χυδαϊκώτερον *τί νά με βάλῃ νὰ μάθω*· « ἐδίδαξε μὲν ὁ καθηγητής, ἐδιδάξατο δὲ ὁ πατὴρ συστήσας » (Ἀμμώνιος).—*Ἀγησίλαος τοῦ σώματος εἰκόνα στήσασθαι ἀπέσχετο* (Ξ.).—*ἀγορήνδε καλέσσατο λαὸν Ἀχιλλεύς* (Ὅμ.)=διὰ τῶν κηρύκων ἐκάλεσεν.—*μὴ ἀπαντῶν τῷ καλεσαμένῳ* (Πλ.).—*καλεσάμενος τοὺς στρατηγοὺς εἰς ἐπήκοον λέγει* (Ξ.).—*ὅταν με εἰς ἀντίδοσιν καλῶνται τριηραρχίας* (Ξ. *Οἰκ.* Ζ', 3)=διὰ τοῦ κλητῆρος καλεῖν.—*ἀπήγαγεν ἐπὶ κουρεῖον καὶ ἔδειξε κειρόμενον* (Δ. Λαέρτ.).—*κειρόμενοι χαίτας ἐπ' Ἀδώνιδι* (Βίων).—*Ἀργεῖοι μὲν νῦν ἀπὸ τούτου τοῦ χρόνου κατακειράμενοι τὰς κεφαλὰς ἐποιήσαντο νόμον*, κτλ. (Ἡρ. Ά, 82).—*λυσάμενοι τοὺς φίλους* (Πλ.).—*τὸν ἵππον λυσάμενοι ἀπέδοσαν* (Ξ.)=ἐξαγοράσαντες (Ἴδε Κοραῆν ἐν Προδρόμῳ, σ. λδ').—*τοὺς αἰχμαλώτους ἐκ τῶν ἰδίων ἐλύσατο* (Δ.).—*ὡμολογήκειν ἥξειν οὓς ἐλυσάμην καὶ κομιεῖν τὰ λύτρα* (Δ.).—*ἔπεισε μεταπέμπεσθαι Διονύσιον ἐμέ* (Πλ.).—*μετεπέμψατο τοὺς στρατηγοὺς εἰς Βυζάντιον* (Ξ. *Ἀν.* Ζ', ί, 3), καὶ *μετεπέμπετο Συέννεσιν πρὸς ἑαυτόν* (Ξ. Ἁ, Ϛ', 26).—*ὁποίας τινὰς χρὴ αὐτοὺς τὰς ναῦς ναυπηγεῖσθαι* (Πλ. *Ἀλκ.* Ά, 107).—*τειχισαμένη δὲ καὶ ναυπηγησαμένη ὑπὲρ Παρίων ἐπολέμει* (Πλ. *Μενεξ.* 245).—*αἰτεῖσθαι ναυπηγήσασθαι μακρὰ πλοῖα* (Ξ.).—*οἰκίας οἰκοδομούμενοι καλάς* (Πλ. *Πολ.* Δ', 415).—*τῷ καλῶς οἰκίαν οἰκοδομησαμένῳ* (Ξ. *Ἀπ.* Ἁ, ά, 18)· « οἰκοδομήσειν δι' ἑαυτοῦ, οἰκοδομήσεσθαι δὲ δι' ἑτέρου » (Θ. Μάγιστρος).—*ὅσῳ ἂν πλείω τις*

παράθηται τὰ περιττὰ τῶν ἱκανῶν, τοσούτῳ θᾶττον κόρος ἐμπίπτει τῆς ἐδωδῆς (Ξ. *Ἱέρ.* Α, 19).

§. 61. Ὡς δὲ τὸ μὲν *παρατιθέναι* λέγεται περὶ τοῦ παρασκευάζοντος οἰκέτου, τὸ δὲ *παρατίθεσθαι* περὶ τοῦ δεσπότου ᾧ τινι κελεύοντι παρατίθησιν ὁ οἰκέτης, οὕτω καὶ *θεῖναι* μέν, ἐπὶ τῆς νομοθεσίας τῶν Ἀθηναίων, λέγεται περὶ τοῦ πολίτου τοῦ προτιθέντος νόμον ἤτοι νομοσχέδιον, ὡς λέγεται νῦν, ἢ περὶ τοῦ νομοθέτου, οἵτινες ἀμφότεροι καθυποβάλλουσιν τὰ αὐτῶν εἰς τὴν κύρωσιν τοῦ δήμου, *τίθεσθαι* δὲ νόμον περὶ τῆς ἐλευθέρας πόλεως ἥτις διὰ τοῦ νομοθέτου τίθησιν ἑαυτῇ νόμους, ἤτοι τοὺς παρ' αὐτοῦ προτιθεμένους ἐπικυροῖ· *οὔκουν ἐπιχειροῦντες* (οἱ ἄρχοντες) *νόμους τιθέναι τοὺς μὲν ὀρθῶς τιθέασι, τοὺς δέ τινας οὐκ ὀρθῶς;* (Πλ. *Πολ.* Α, 339)—*ὅταν νομοθετώμεθα, ὡς ἐσομένους ὠφελίμους τοὺς νόμους τιθέμεθα* (Πλ. *Θεαιτ.* 178. Ἴδε Κοραῆν Ἰσ. Β', σ. 285—286).

§. 62. Ὡσαύτως *τιθέναι ὑποθήκην* ἢ *ἐνέχυρον* λέγεται περὶ τοῦ δίδοντος τὴν ὑποθήκην ἢ τὸ ἐνέχυρον καὶ ἐπ' αὐτοῖς δανειζομένου χρήματα, *τίθεσθαι ὑποθήκην* ἢ *ἐνέχυρον* περὶ τοῦ ποιοῦντος αὐτῷ δοθῆναι ἤτοι περὶ τοῦ λαμβάνοντος τὴν ὑποθήκην ἢ τὸ ἐνέχυρον καὶ ἐπ' αὐτοῖς δανείζοντος χρήματα. Λέγεται δὲ συνηθέστερον πληθυντικῶς *ἐνέχυρα* ἢ ἑνικῶς· *λαβόντες φιάλας καὶ θέντες ἐνέχυρα μετὰ χρυσίων* (Δ.).—*ἐνέχυρα θεῖναί* (Ἀρφ.).—*καὶ ὅτι τὸ χωρίον οὐδεὶς ἤθελεν οὔτε πρίασθαι οὔτε τίθεσθαι· ὁ γὰρ ἀδελφὸς οὐδένα ἐᾠη οὔτε πρίασθαι οὔτε τίθεσθαι* (Δ. *Νικοστρ.* 1247)=ὑποθήκην αὐτὸ λαβεῖν. — *καθάπερ ἐνέχυρα λύσιμα ἐκ τῆς ἄλλης πολιτείας, ἐὰν ἢ τοὺς θέντας ἡμᾶς ἢ τοὺς θεμένους ὑμᾶς μηδαμῶς φιλοφρονῆται* (Πλ. *Ν.* Ζ' 820). Ἐκ τούτου ὁ ἐπὶ ὑποθήκῃ δανειζόμενος καλεῖται *θέτης* καὶ *θέσις* ἡ ὑποθήκη.

§. 63. Τὸ αὐτὸ δὲ ἐκφέρεται καὶ διὰ τοῦ *ὑποτιθέναι* καὶ *ὑποτίθεσθαι*· « ὑποτίθησι μὲν ὁ δανειζόμενος τὰ ἐνέχυρα, ὑποτίθεται δ' ὁ λαμβάνων » (Ἡρωδιαν.—Ἴδε καὶ Κοραῆν ἔνθα ἀνωτέρω).—*ὑποτίθησις αὐτοῖς τὴν οὐσίαν* (Δ.). — *ὑποθεὶς δὲ τὴν οὐσίαν τὴν ἐμαυτοῦ καὶ δανεισάμενος ἀργύριον* (Δ. *Πολυκλ.* 1208). —*ἐκέλευον αὐτόν μοι δανεῖσαι, ὑποθέμενον τὰ σκεύη τῆς νεώς* (Δ. αὐτόθι 1223)=ὑποθήκην λαβόντα. Ἐκ τούτου τὸ ὄνομα *ὑποθήκη*, οἷον ὑποβάθρα καὶ κρηπὶς ἐφ' ἧς τὸ δάνειον στηρίζεται· καὶ τὸ ὑπο-

τίθεσθαι δὲ οὐδὲν ἧττον ἢ *βάσιν ἑαυτῷ ὑποτιθέναι, ταύτῃ ἐξασφαλιζόμενον*, καὶ *ὑπόθεσις* διὰ τοῦτο ἐνίοτε ἡ ὑποθήκη. Περὶ δὲ τῶν πραγμάτων λέγεται *ὑποκεῖσθαι· ποῖ δ' ἂν τραποίμεθα; εἰς τὰ ὑποκείμενα τοῖς δανείσασιν; ἀλλὰ τῶν ὑποθεμένων ἐστὶν* (Δ).—*κλινοποιοὺς τεσσαράκοντα μνῶν ὑποκειμένους* (Δ. *Ἀφόβ*. Α, 816). Ὁ ὑποθηκευμένος τόπος ἐχωρίζετο δι' ὅρων, καὶ διὰ τοῦτο ἐλέγετο *ἀφωρισμένος· ἴστε καὶ αὐτοὶ ὅσοις τούτου ἡ οὐσία ἦν ἀφωρισμένη* (Δ. *Τιμοθ*. 1202)=εἰς πόσους ἦτον ὑποθηκευμένη· κατὰ δὲ Σαλμάσιον ὀρθότερον εἶναι *ἐφωρισμένη*· τὸ ἐναντίον δὲ τούτου εἶναι τὸ *ἄστικτον=χωρίον ἐλεύθερον χρέους*.

§. 64 Ἀνέκαθεν δὲ διεστέλλετο ἡ *ὑποθήκη*, ὡς ἀκίνητόν τι οὖσα, τοῦ *ἐνεχύρου*, κινητοῦ συνήθως ὄντος· ὡς δὲ *ὑποθήκη* εἶναι οἷον ἡ ὑποκειμένη βάσις, οὕτως *ἐνέχυρον*=τὸ ἐν ἐχυρῷ ἤτοι ἀσφαλῶς κατέχον· *ἐνέχυρον τὸ εἰς ἀσφάλειαν ἀντάλλαγμα*. Ἐκ τούτου δὲ προῦκυψαν τὸ *ἐνεχυριάζω, ἐνεχυράζω* καὶ *ἐνεχυράζομαι*. Καὶ ὁ μὲν Σαλμάσιος διὰ πολλῶν ἐπροσπάθησε νὰ ἀποδείξῃ (de Modo Usurarum) ὅτι τὸ μὲν *ἐνεχυριάζω*=δίδωμι ἐνέχυρον, ὅπερ καὶ διὰ τοῦ *τιθέναι* ἐκφέρεται· *οὐκ ἐνέχυρον τίθησιν ἡ μιαρωτάτη* (Ἀρφ. *Π.Ι.* 451), τὸ δὲ *ἐνεχυράζω*=λαμβάνω ἐνέχυρον. Ὅτι παρὰ τοῖς ἐκκλησιαστικοῖς καὶ τοῖς Βυζαντινοῖς νομικοῖς οὕτως ἐκλαμβάνεται τὸ ἐνεχυριάζω εἶναι ἀναντίῤῥητον· οὕτω π. χ. *ὁ τὸ ἀλλότριον ἐνεχυριάζων* (=ὡς ἐνέχυρον διδοὺς) *ἑαυτὸν ποιεῖ ἔνοχον· τὸ γὰρ ἐνεχυριασθὲν οὐ ποιεῖ ἔνοχον τὸν κεκτημένον δηλ.* (Ἀρμενόπουλος)· οὕτω (*ἐν Βασιλ. Συνόψει*), *εἰ δὲ τὸν χαλκὸν διαβεβαιωσάμενος εἶναι χρυσὸν ἐνεχυρίασεν*· ἀφ' ἑτέρου δὲ ἀπαντᾶται *μήτε ἐνεχυράσαι μήτε λαμβάνειν ἕτερον ἑτέρου* (Δ *Μειδ*. 518).—*ἐνεχυράσων ἦλθον ἐπὶ τὴν οἰκίαν τὴν τοῦ Θεοφήμου* (Δ. *Εὐεργ*. καὶ *Μνησιβ. Ψευδομαρτ*. 262)· οὕτω δὲ καὶ τὸ μέσον· *δίκας ὤφληκα χἄτεροι τόκους ἐνεχυράσασθαί φασιν* (Ἀρφ. *Νεφ*. 35).

§. 65. Ἐκ τοῦ *ἐνεχυριάζω* γίνεται τὸ *ἐνεχυριασμός*=δόσις ἐνεχύρου, ἐκ τοῦ *ἐνεχυράζω* τὸ *ἐνεχυρασμὸς* καὶ *ἐνεχυρασία*=λῆψις ἐνεχύρου· *βουλόμενος ἐνεχυρασίας μου ποιήσασθαι* (Δημ. *Εὐεργ*. καὶ *Μνησιθ. Ψευδομαρτ*. 1162). Ὅτι δὲ καὶ ταῦτα καὶ τὰ ἀνωτέρω συγχέονται πολλάκις πρὸς ἄλληλα, αὐτὸς ὁ διαστέλλων Σαλμάσιος μαρτυρεῖ· οὕτω, π. χ. παρὰ Πολυβίῳ (ϛ', 37) *κύριος δ' ἐστὶ καὶ*

ζημιῶν ὁ χιλίαρχος καὶ ἐνεχυριάζων (=λαμβάνων ἐνέχυρον) καὶ μαστιγῶν· ἀλλαχοῦ δὲ καὶ τὸ ἀντίθετον, πολλάκις δὲ καὶ αὐτοὶ οἱ ἐκδόται ἀλλάσσουσι τὴν γραφήν, ὡς ἔχουσιν ἰδέας καὶ κρίσεως.

§. 66. Κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον λέγεται *ἐγγυᾶν* καὶ *ἐγγυᾶσθαι*. Καὶ ἔστι μὲν κυρίως τὸ *ἐγγυᾶν*=ὑπισχνεῖσθαι καὶ ἐγχειρίζειν (ἐν γυίοις διδόναι, ἐγγυαλίζειν)· ὅθεν λέγεται περὶ πατρὸς ἢ συγγενοῦς, ὑπισχνουμένου καὶ διδόντός τινι γυναῖκα τὴν θυγατέρα ἢ συγγενῆ, τὸ παρ' ἡμῖν *ἀῤῥαβωνίζει καὶ ὑπανδρεύει*, τὸ δὲ *ἐγγυᾶσθαι* περὶ τοῦ λαμβάνοντος τὴν ἐγγυηθεῖσαν νυμφίου, τὸ παρ' ἡμῖν *ἀῤῥαβωνίζεται καὶ νυμφεύεται*· *ἣν ἂν ἐγγυήσῃ ἐπὶ δικαίοις δάμαρτα εἶναι ἢ πατὴρ ἢ ἀδελφὸς ὁμοπάτωρ ἢ πάππος ὁ πρὸς πατρός, ἐκ ταύτης εἶναι παῖδας γνησίους* (Δ.).— *ἐγγυῶντα τὰς ἑτέρων θυγατέρας ὡς ἑαυτοῦ οὔσας* (Δ.). — *Ζεὺς ἠγγύησε* (τὴν Νηρέως κόρην) *καὶ δίδωκ' ὁ κύριος* (Εὐρ. *Ἰφ.* Αν. 703).—*ἐγγυᾶται ὁ πατήρ μου τὴν μητέρα τὴν ἐμὴν παρὰ τοῦ ἀδελφοῦ αὐτῆς* (Δ.).—*ταύτην ἐγγυᾶται, ὡς Στεφάνου θυγατέρα λαμβάνων καὶ οὐ Νεαίρας* (Δ.).

§. 67. Ἐπὶ δὲ τῶν δικαστικῶν τὸ μὲν *ἐγγυῆσαι* ἑρμηνεύουσιν «ὅταν τις κρινόμενος παράσχῃ δοῦλον ἀνθ' ἑαυτοῦ τιμωρηθῆναι» (Λεξικὸν ἐν Ἀνεκδότοις Βεκκέρου), ἄνευ παραδείγματος. Τοιοῦτον ἤθελεν εἶναι ἴσως τὸ τοῦ Ἀντιφῶντος (*Ἡρώδου Φόνου* ζ'. σ. 727), *ἐχρῆν γὰρ τὸν ἄνδρα δεδεμένον αὐτοὺς φυλάσσειν ἢ τοῖς φίλοις τοῖς ἐμοῖς ἐγγυῆσαι ἢ τοῖς ἄρχουσι τοῖς ἡμετέροις παραδοῦναι*· τοῦτο δὲ τὸ *ἐγγυῆσαι* διὰ τοῦ *παραδοῦναι* (tradere) ἑρμηνεύει ὁ Σαλμάσιος· καὶ οὕτω λέγεται συνήθως, ὡς παρὰ τῷ αὐτῷ Ἀντιφῶντι (*Κατηγορ. Φαρμακ.* ϐ'. σ. 610) *ἠθέλησαν τὰ ἀνδράποδα ἃ ἦν αὐτοῖς παραδοῦναι*. Ὡσαύτως διὰ τοῦ παραδοῦναι ἑρμηνεύει ὁ Σαλμάσιος καὶ τὸ *κατεγγυῆσαι* ἐν τοῖς ἑπομένοις χωρίοις· *ταῦτα δὲ πράξας κατηγγύησα τοὺς παῖδας* (Δημ. πρὸς *Ἀπατούρ.* σ. 895), ὅπερ οὐδὲν ἕτερον ἢ τὸ (αὐτόθι) περὶ νηὸς προλεχθὲν *παρέδωκα τὸ ἐνέχυρον* καὶ τὸ μετέπειτα (πάλιν αὐτόθι) περὶ ἀμφοτέρων, περί τε τῆς νηὸς καὶ τῶν παίδων λεγόμενον, *τὴν ναῦν κατεγγυῶ καὶ τοὺς παῖδας*. Ἀλλὰ εἰς τὸ ἀνωτέρω χωρίον φέρεται, ἀντὶ τοῦ *ἐγγυῆσαι*, καὶ γραφὴ *ἐξεγγυῆσαι*, τῆς ὁποίας ἡ ἔννοια φαίνεται ἀνάρμοστος ἐνταῦθα.

§. 68. Ἐπὶ δὲ τοῦ *διδόναι ἐγγύησιν* λέγεται *ἐγγύας παρέχειν, ἐγγυητὰς καταστῆσαι* (Δ)· τὸ δὲ μέσον *ἐγγυᾶσθαι*=ἑαυτὸν *ἐγγυη-*

τὴν καθιστάναι, ὅπερ καὶ *ἀναδέχεσθαι* λέγεται, ἐξ οὗ μετέπειτα *ἀνάδοχοι* ὠνομάσθησαν οἱ ἐγγυηταί. Λέγεται δὲ περὶ πράγματος καὶ περὶ προσώπου, *ἐγγυᾶσθαι δίκην*, *ἐγγυᾶσθαι τὸ μέλλον*, *ἐγγυᾶσθαί τινα*, *ἀλλήλλους ἐγγυᾶσθαι*, ὅθεν τὸ *ἀλληλέγγυοι*, καὶ *ἐγγυᾶσθαι τινί τινα· μάρτυρας παρασχήσομαι ὡς οὐκ ἐγγυησάμεν ἐγὼ τὸν Παρμένοντα—εἰ γὰρ ἐνεγγυησάμην ἐγὼ τούτῳ τὸν Παρμένοντα, οὐκ ἔστιν ὅπως τούτῳ μὲν ὑπὲρ ἐκείνου ἀπηχθανόμην* (Δημ. *πρὸς Ἀπατούρ.* σ. 899. 901). Ὡσαύτως *ἐγγυήσασθε οὖν με πρὸς Κρίτωνα τὴν ἐναντίαν ἐγγύην ἢ ἣν οὗτος πρὸς τοὺς δικαστὰς ἠγγυᾶτο* (Πλ. *Φαίδ.* 115) Ἀλλὰ περὶ τοῦ *ἐγγυᾶν* καὶ *ἐγγυᾶσθαι*, *κατεγγυᾶν* καὶ *κατεγγυᾶσθαι*, περὶ τοῦ *διεγγυᾶν* καὶ *διεγγυᾶσθαι*, περὶ τοῦ *μεσεγγυᾶν* καὶ *ἐπιδιατίθεσθαι*, περὶ τοῦ *ἐπιγράφεσθαι* καὶ *ἐνεπισκήπτεσθαι* καὶ ἄλλων τοιούτων δικαστικῶν ὅρων οἵτινες διαφέρουσι κατὰ τὴν ἔννοιαν παραπέμπω εἰς τοὺς λεξικογράφους καὶ εἰς τοὺς ἐκ προθέσεως περὶ τούτων συγγράψαντας, μάλιστα δὲ εἰς τὸ προαναφερθὲν τοῦ Σαλμασίου σύγγραμμα, τὸ τοῦ Μεϊέρου καὶ Σχοιμάννου **der Attische Process**, κτλ.

§. 69. Τὰ αὐτὰ ἰσχύουσι καὶ περὶ τοῦ *μισθοῦν* καὶ *μισθοῦσθαι*· λέγεται δηλ. τὸ μὲν μεταβατικὸν περὶ τοῦ δίδοντός τι ἐπὶ μισθῷ, τὸ δὲ *μέσον* περὶ τοῦ λαμβάνοντός τι ἐπὶ μισθῷ· *μισθοῦσι τὰς τριηραρχίας* (Δ.).—*ταῖς ἐκείνων τέχναις καὶ πανουργίαις μισθώσας αὐτόν* (Δ.).—*πάλιν μισθοῦνται τὸν κατάπτυστον τοιτονί* (Δ.).—*οὗτος ἦν ὁ ὠνούμενος καὶ μισθούμενος ὑπὲρ αὐτῶν* (Δ.). Ἐπειδὴ δὲ δυσμεταχείριστον παρ' ἡμῖν τὸ μέσον, δυνατὸν ἴσως, διὰ τῶν προθέσεων ἀναπληροῦντες, νὰ ἑρμηνεύσωμεν διὰ τοῦ *ἐκμισθόνω* τὸ μισθῶ, καὶ διὰ τοῦ *ἐμμισθόνω* τὸ μέσον.

§. 70. Ὡσαύτως λέγεται *δικάζειν* μὲν περὶ τοῦ ἀποφασίζοντος δικαστοῦ καὶ ἄρχοντος, *δικάζεσθαι* δὲ περὶ τῶν διὰ τοῦ δικαστοῦ ζητούντων τὸ δίκαιον, περὶ τῶν δικαζομένων ἤτοι κρισολογουμένων· *δικαστὴν ὀμνύναι δικάζειν μέλλοντα* (Πλ.). —*τῶν δικαστῶν τῶν ὀρθῶς δικαζόντων* (Πλ.).—*ἡ δικάζουσα ἀρχή* (Πλ.). —*μηδὲ δίκην δικάσῃς* (Πλ.).—*ἐδικάζοντό τε καὶ ἐδίκαζον* (Πλ.).—*δικάζουσι δὲ καὶ ἐγκλήματος, οὗ ἕνεκα ἄνθρωποι μισοῦσι μὲν ἀλλήλους μάλιστα, δικάζονται δὲ ἥκιστα* (Ξ.). Ὡσαύτως καὶ *μὴ δικάζου* (Πλ.).—*ὁ βλαπτόμενος δικαζέσθω πρὸς τοὺς ἀστυνόμους* (Πλ.). —*τὴν*

οὐσίαν οὐ δικαζόμενος, ἀλλ' ἐργαζόμενος κέκτηται (Ἀντ.), κτλ. Ἴδε §. 52.

§. 71. Τὸ αὐτὸ ἰσχύει περὶ τοῦ *ἐπιδικάζειν* καὶ *ἐπιδικάζεσθαι*· *ἐπιδικάζει* μὲν ὁ ἀπονέμων τὸ δίκαιον ἑνὶ τῶν δικαζομένων δικαστής, *ἐπιδικάζεται* δὲ ὁ διὰ τοῦ δικαστοῦ λαμβάνων τὸ δίκαιον· *ἀπόδοτέ μοι ἐπιδικάσαντες τὸν κλῆρον* (Ἰσαῖος)· τοῦτο εἶναι τὸ παρὰ Γάλλοις adjuger.—*ἐπειδὴ ἐπεδικάσαντο οἱ ἀντίδικοι ἡμῶν, ἅπαντα παρέλαβον* (Δ.). Περὶ τούτων λέγει ὁ Ἁρποκρατίων· « *τὸ μὲν ἐπεδίκασέν ἐστιν οἷον προέκρινε, τὸ δὲ ἐπεδικάσαντο οἷον ἔπεισαν τοὺς δικαστὰς ἑαυτοῖς προσνεῖμαι τὸν κλῆρον.* » Λέγεται δὲ *ἐπιδικάζεσθαι τοῦ κλήρου*· ά.=διὰ δίκης ἀναιποιεῖσθαι τοῦ κλήρου· β'.=διὰ δίκης ἐπιτυγχάνειν τοῦ ἀμφισβητουμένου κλήρου· μετὰ δοτικῆς δὲ μόνον παρὰ τοῖς μεταγενεστέροις. Ἀπαντᾶται δὲ καὶ *ἐπιδικάζεσθαι τοῦ κλήρου τινί* (Ἰσαῖος)=χαριζόμενόν τινι ἢ ἐν ὀνόματί τινος ἐπιδικάζεσθαι τοῦ κλήρου· τὸ δὲ *ἐπιδικάζεσθαι τὸν κλῆρον* ἀποδοκιμάζεται. Τὸ *ἐπιδικάζεσθαι* λέγεται καὶ *καταδικάζεσθαι*· ὡς *δίκαιον καταδεδικασμένον φαίνεσθαι* (Ἰσαῖος, *Ἀριστάρχ. Κλήρου* §. 24) = δεικνύεσθαι ὡς καταδεδικασμένον, ὡς πείσαντα δηλ. τοὺς δικαστὰς ἐπιδικάσαι αὐτῷ τοῦτο.

§. 72. Τοῦ δευτέρου σημαινομένου τούτων τῶν ῥημάτων, ὅτι τὸ ὑποκείμενον ἀνέχεται πρᾶξιν παρ' ἄλλου ἑαυτῷ γινομένην, καταλληλότατον παράδειγμα εἶναι τὸ χωρίον τοῦ Μενάνδρου· *οὗτος κράτιστός ἐστ' ἀνήρ, ὦ Γοργία, ὅςτις ἀδικεῖσθαι πλεῖστ' ἐπίσταται βροτῶν.* Καὶ τὸ *καταφρονοῦμαι*, καὶ τὸ *τύπτομαι*, καὶ τὸ *ὑβρίζομαι*, καὶ τὸ *νικῶμαι* καὶ πᾶν τοιοῦτον δυνατὸν νὰ ἀναχθῇ ἐνταῦθα, ὅταν ἡ ἐνέργεια γίνηται κατ' ἐνοχὴν καὶ παράβλεψιν τοῦ ὑποκειμένου (Ἴδε Κοραῆν ἐν *Ἀτάκτοις* Ά, σ. 129, καὶ *Εἰσαγωγὴν εἰς τὴν Ἑλληνικὴν Σύνταξιν*.

§. 73. Ἐν ἄλλαις περιστάσεσιν ἐν αἷς ἡ ἀνάγκη τῆς τοιαύτης διακρίσεως δὲν ὑπάρχει ἢ ἡ χρῆσις δὲν ἐπεκράτησεν, ἐκφέρεται ἡ τοιαύτη ἔννοια διὰ τοῦ συστοίχου μεταβατικοῦ. Οὕτως ὁ Ὅμηρος λέγει περὶ Ἀγαμέμνονος *νῆα θοὴν ἅλαδε προέρυσσεν* (Ἰλ. Α, 308), ἐν ᾧ βεβαίως, αὐτοῦ κελεύσαντος, ἄλλοι καθείλκυσαν τὴν νῆα εἰς τὴν θάλασσαν. Οὕτως ὁ Ἡρόδοτος περὶ Ῥαμψινίτου (Β', 121) *ἀντίους δὲ τῶν προπυλαίων ἔστησε ἀνδριάντας*. Οὕτως ὁ Θουκυδίδης περὶ Λα-

κεδαιμονίων (Α, 132) *τὸ ἐλεγεῖον ἐξεκόλαψαν... καὶ ἐπέγραψαν τὰς πόλεις*. Οὕτως ὁ Ξενοφῶν περὶ Λυσάνδρου (Ἑλλ. Β', ά, 7) *καὶ ταύτας τε* (τὰς νῆας) *ἐπεσκεύαζε καὶ ἄλλας ἐν Ἀντάνδρῳ ἐναυπηγεῖτο*.

§. 74. Οὐδεμία ἴσως τάξις ῥημάτων δεικνύει τὴν τελειότητα, τὴν χάριν καὶ τὴν καλλονὴν τῆς ἑλληνικῆς γλώσσης, παρὰ τὴν τῶν μέσων περισσότερον, ἀλλ' οὐδὲ εἶναι καὶ δυσκολωτέρα παρὰ ταύτην ἄλλη, διὰ τὴν πολύπλοκον καὶ συνεπτυγμένην πολλάκις αὐτῶν χρῆσιν, ὡς μετὰ τῶν προεκτεθέντων μυρία ἄλλα παραδείγματα δεικνύουσιν.

§. 75. Πρώτη δυσκολία εἶναι ὅτι ἅπαν ῥῆμα δὲν γίνεται ἀπολύτως καὶ *μέσον*· ὅθεν δὲν δυνάμεθα, ἐκ τῶν προτέρων ὁρμώμενοι, νὰ εἴπωμεν ὅτι ἁπανταχοῦ ὅπου ἡ ὑπὸ τοῦ ῥήματος σημαινομένη ἐνέργεια γίνεται ἐπὶ χρήσει τοῦ ὑποκειμένου τίθεται ῥῆμα *μέσον*, ἀλλὰ πρέπει ἱστορικῶς διὰ τῆς μελέτης νὰ μάθωμεν ποῦ ὑπάρχει τοιοῦτον ῥῆμα καὶ ποῦ ὄχι. Καὶ τοῦτο εἶναι ἐκ τῶν καθιστώντων ἐκμάθησιν γλώσσης, καὶ μάλιστα ἀρχαίας καὶ νεκρᾶς, δυσκολωτέραν παρὰ τὴν ἐκμάθησιν ἐπιστήμης· διότι ἅπαξ μαθόντες, π. χ. τὰς ἰδιότητας τῶν τριγώνων δυνάμεθα νὰ τὰς ἐφαρμόσωμεν ἁπανταχοῦ, ἐν ᾧ εἰς τὴν γλῶσσαν κατὰ πᾶν βῆμα ἀπαντῶμεν νέας σχεδὸν ποικιλίας. Παρατηρεῖται δὲ ἡ ἔλλειψις τοῦ *μέσου* ὅπου δὲν ὑπάρχει λόγος διακρίσεως, ὡς *ἐσθίω, πίνω, εὕδω, περιπατῶ*, κτλ. διότι ἕκαστος ἑαυτοῦ χάριν καὶ ἐσθίει καὶ πίνει, κτλ· τὸ δὲ *ἔδομαι* καὶ *πίομαι* εἶναι μόνον σχηματισμοῦ ἀνωμαλία ἄνευ διαφορᾶς, φαινομένης τοὐλάχιστον, εἰς τὴν σημασίαν. Τοιαῦτα εἶναι βέβαια καὶ τὰ *δημεύω, ὀστρακίζω* καὶ τὰ ὅμοια.

§. 76. Εἰς τὰ *πωλῶ, ἀγοράζω* καὶ τὰ ὅμοια δυνατὸν ἦτον νὰ γένῃ διάκρισις εἰ ὁ πωλῶν καὶ ὁ ἀγοράζων δι' ἑαυτὸν ἢ δι' ἄλλον ἐνεργεῖ ταῦτα, ἡ χρῆσις ὅμως ἀπέβλεψε μᾶλλον εἰς τὴν συνήθως γινομένην ἐνέργειαν ἢ εἰς ἄλλο τι· ὅθεν ἔμειναν μόνον μεταβατικά· ἴσως εἰς τὰ ἀποθετικὰ *ὠνοῦμαι* καὶ *πρίαμαι* οὖσα κατ' ἀρχὰς ἡ διάκρισις αὕτη ἐξηφανίσθη μετέπειτα.

§. 77. Δευτέρα δυσκολία εἶναι ὅτι καὶ ἔνθα ὑπάρχουσι τὰ *μέσα* δὲν εἶναι σταθερῶς εἰς μίαν χρῆσιν μόνον ὡρισμένα, ἀλλὰ εἰς πλείονας· καὶ οὐδὲν ἴσως δεικνύει μᾶλλον τὸ εὐκίνητον καὶ εὐμετάπτω-

τον τῆς γλώσσης, ὅσον τὸ ποικίλον κατὰ τὴν σύνταξιν καὶ ἔννοιαν τῶν τοιούτων ῥημάτων· διότι ὄχι μόνον ἀπὸ κλάσεως εἰς κλάσιν μεταβαίνουσι τοῦ αὐτοῦ εἴδους, ὡς ἀνωτέρω παρετηρήσαμεν (§. 41—44), ἀλλὰ καὶ ἀπὸ εἴδους εἰς εἶδος. Τὸ *λούομαι*, *χρίομαι*, *ἀλείφομαι*, κτλ, τὰ ὁποῖα, δηλοῦντα ὅτι ἕκαστος αὐτὸς ἑαυτὸν λούει, χρίει καὶ ἀλείφει, ἀνάγονται εἰς τὸ πρῶτον εἶδος τῶν *μέσων*, μεταπίπτουσιν εἰς τὸ δεύτερον, σημαίνοντα ὅτι πολλοὶ ὁμοῦ ὄντες λούουσι, χρίουσι καὶ ἀλείφουσιν ἀλλήλους, καὶ ἐξολισθαίνουσιν εἰς τὸ τρίτον, σημαίνοντα τὴν αὐτὴν ἐνέργειαν δι' ἄλλου εἰς ἕκαστον τῶν ὑποκειμένων γινομένην· καὶ τοῦτο δὲ ποικίλως.

§. 78. Τὸ *διδάσκομαι* τὸ ὁποῖον σημαίνει, ά, *διδάσκω ἐμαυτόν*, ὡς παρ' Ἀριστοφάνει (Νεφ. 194), *αὐτὸς καθ' αὑτὸν ἀστρονομεῖν διδάσκεται*, σημαίνει, β', *παρέχω ἐμαυτὸν διδάσκεσθαι*, ὡς παρὰ τῷ αὐτῷ Ἀριστοφάνει (Νεφ. 127), *διδάξομαι αὐτὸς βαδίζων εἰς τὸ φροντιστήριον*· καὶ σημαίνει, γ', *διδάσκω διὰ διδασκάλου τὸν παῖδα*, ὡς παρὰ τῷ αὐτῷ πάλιν Ἀριστοφάνει (Νεφέλ. 1338), *ἐδιδαξάμην μέντοι σε, νὴ Δί', ὦ μέλε* (Ἴδε Κοραῆν ἐν *Ἀτάκτοις* Ά, 129—131). Ὡσαύτως τὸ *ἐγχέεσθαι*, ἐν μὲν τῷ *οἱ τῶν βασιλέων οἰνοχόοι εἰς τὴν ἀριστερὰν χεῖρα ἐγχεάμενοι* (Ξ. *Π*. Ά, γ', 9) σημαίνει *ἐγχέαντες εἰς τὴν ἀριστερὰν αὐτῶν χεῖρα*, ἐν δὲ τῷ τοῦ αὐτοῦ Ξενοφῶντος (*Συμπ*. Β', 26) *ἢν ἀθρόον τὸ ποτὸν ἐγχεώμεθα* =διὰ τῶν οἰνοχόων ἐγχέωμεν ἡμῖν αὐτοῖς ἤτοι ἐκπίνωμεν.

§. 79. Καὶ ἀντιστρόφως δὲ τὸ *κείρομαι*, τὸ ὁποῖον σημαίνει *κείρω ἐμαυτὸν διὰ τοῦ κουρέως* (§. 60), ἀλλαχοῦ σημαίνει *κείρω αὐτὸς ἐμαυτόν*· οὕτω, π. χ. οἱ ἑταῖροι τοῦ φονευθέντος Πατρόκλου οἵτινες κατεκάλυπτον τὸν νεκρὸν ταῖς ἑαυτῶν θριξί, *κειρόμενοι* (Ἰλ. Ψ, 136), δὲν προσεκάλεσαν βέβαια κουρέα ἐπὶ τούτῳ, ἀλλαχοῦ δὲ παθητικῶς, ὡς παρὰ Γαληνῷ· *τοῖς κειρομένοις προβάτοις ὑπὸ τῶν ψαλίδων*· καὶ (παρὰ Πλουτάρχῳ, *Πῶς ἄν τις διακρίνειε τὸν κόλακα τοῦ φίλου*)· γ', *κατακείρεται ὁ πώγων, ὥσπερ ἄκαρπον θέρος*. Τὸ *καλέσσατο* τὸ ὁποῖον ἀνωτέρω ἐξηγήσαμεν (§. 60)=διὰ κηρύκων ἐκάλεσεν, ἐν τῷ *Ἥρη καλέσσατο Ἀπόλλωνα* (Ἰλ. Ο, 143) σημαίνει *ἐκάλεσε παρ' ἑαυτῇ*.

§. 80. Τρίτη δυσκολία εἶναι ὅτι, καίπερ τῶν *μέσων* ῥημάτων τῆς πρώτης κλάσεως τοῦ πρώτου εἴδους ἰσοδυναμούντων τῷ συ-

στοίχῳ μεταβατικῷ καὶ τῇ συνθέτῳ ἀντωνυμίᾳ, δὲν εἶναι ὅμως αὐθαίρετος ἀμφοτέρων ἡ χρῆσις· διότι ἐγκρίνεται, π. χ. τὸ *ἀπήγξατο* *καὶ ἀπέσφαξεν* ἢ *ἀπέκτεινεν ἑαυτόν*, δὲν δοκιμάζεται δὲ τὸ *ἀπῆγξεν ἑαυτὸν καὶ ἀπεσφάξατο* ἢ *ἀπεκτείνατο*. Καὶ ἐν τούτοις μὲν ἴσως ὑπερίσχυσεν εὐφωνία ἢ ἁπλῆ χρῆσις, ὡς καὶ ἐν τῷ *ἐνδιδόναι ἑαυτόν* (Ἴδε §. 18), ἐν ἄλλοις δὲ ἔγινε τοῦτο λόγῳ διακρίσεως καὶ σαφηνείας· οὕτω, π. χ. *τοῦ εὐτυχεῖν ἀεὶ πάρεχε σεαυτὸν τοῖς δρῶσιν ἄξιον* (Γν.)· διότι τὸ *παρέχομαι*=παρέχω τινί τι τῶν ἐμαυτοῦ ἐπὶ τῇ ἐμαυτοῦ ὠφελείᾳ (§. 31). — *σαυτὸν φύλαττε τοῖς τρόποις ἐλεύθερον* (Γν.), διότι τὸ *φυλάττομαι* ἐτάχθη ἐπὶ ἄλλης σημασίας· *τὰ κακά, τὰς δυσχερείας, τὸ βέλος, κτλ, φυλάττεσθαι* (Ξ.). — *ἐν πολέμῳ φυλάττεσθαι* (Ξ.).— *ἐφυλάξατο μὴ ἄπιστος γενέσθαι* (Ξ.), κτλ' οὕτως *εἰ αὐτὸς ἐπιδεικνύει ἑαυτόν* (Ξ. *Π*. Η, ά, 32).

§. 81. Τετάρτη δυσκολία εἶναι ὅτι ἀπαντῶνται χωρία τὰ ὁποῖα φαίνονται μαχόμενα τοῖς προεκτεθεῖσι κανόσι· διότι ἢ τίθεται ἐνεργητικὸν ἔνθα ἔπρεπε μέσον, ἤ, ἀντιστρόφως, μέσον ἔνθα ἔπρεπεν ἐνεργητικὸν κατὰ τὰ προεξηγηθέντα. Ἐκ τῶν πρώτων εἶναι τὰ *πικρῶς εἰσπράττειν* (Δ. *κατὰ Στεφ. Ψευδομαρτ*. 1123).—*αὐτῶν τῶν Λακεδαιμονίων* (Ἀλκιβιάδην) *μεταπεμψάντων* (Θ. ς', 88). Ἡ ἀκριβεστέρα χρῆσις ἀπῄτει βεβαίως μέσον ἐν τούτοις, ὡς ἀλλαχοῦ ἀπαντᾶται (εἰσπράττεσθαι καὶ μεταπέμπεσθαι). Ἀλλὰ τὸ *ἐπὶ ὠφελείᾳ τοῦ ὑποκειμένου* οὕτως ἐνυπάρχει αὐτῇ τῇ φύσει τῆς τοῦ ῥήματος σημασίας ὥστε καὶ ἡ χρῆσις τοῦ μεταβατικοῦ ἐξαρκεῖ, οὐδεμιᾶς ἐκ τούτου ἀσαφείας προξενουμένης.

§. 82. Ἐκ τῶν δευτέρων εἶναι τὸ παρ' Ἡροδότῳ (Ά, 29) *ὁρκίοισι μεγάλοισι κατείχοντο δέκα ἔτεα χρήσεσθαι νόμοισι τοὺς ἄν σφι Σόλων θῆται*, ὡς καὶ (αὐτόθι) ὀλίγον τι ἀνωτέρω· *τῶν νόμων* . . . *τῶν ἔθετο*· τὸ παρὰ Πλάτωνι (Ν. Ά, 630) *Λυκοῦργόν τε καὶ Μίνω τίθεσθαι τὰ νόμιμα*. Καὶ τὰ μὲν ἡροδότεια ὡς μὴ ἀττικὰ ἐξαιρείσθωσαν ἢ μενέτωσαν πρὸς ἀκριβεστέραν ἐξέτασιν, τὸ δὲ Πλάτωνος φαίνεται ἀναλυόμενον εἰς τὸ *τιθέναι τὰ ἑαυτῶν νόμιμα* (Ἴδε Bernhardy Wissenschaftliche Syntax der Griechischen Sprache). Ἴσως τοιοῦτόν τι καὶ εἰς ἄλλα δύο ὅμοια χωρία τοῦ αὐτοῦ Πλάτωνος. Περὶ ἄλλου ὁμοίου χωρίου τοῦ Δημοσθένους ἴδε Κοραῆν (Ἰσ.

Β΄, σ. 285—286). Ἀποδοκιμάζεται δὲ τὸ παρὰ Θουκυδίδῃ (ς΄,62) *τἀνδράποδα ἀπέδοσαν*, ἀντὶ *ἀπέδοντο*.

§. 83. Ἄλλη δυσκολία εἶναι ὅτι πολλάκις εἰς καθαρὰ καὶ ἀναμφίβολα μέσα προστίθεται καὶ ἡ σύνθετος ἀντωνυμία, ἐξ οὗ ἤθελεν ὑποπτεύσει τις ὅτι, οὐδεμίαν μεσότητος ἔννοιαν οἴκοθεν ἔχοντα, μόνον διὰ τῆς ἀντωνυμίας λαμβάνουσιν αὐτήν, καὶ οὕτως ἤθελεν ἀνατραπῇ ὅλον τὸ μέχρι τοῦδε μετὰ πόνου ἐγερθὲν οἰκοδόμημα. Εἶναι δὲ τοιαῦτα μάλιστα τὰ ἑξῆς· *παράδειγμα μὲν δὴ τοιόνδε ἑαυτὸν παρείχετο* (Ξ. *Π*. Ἡ, ά, 39).—*οἱ στρατιῶται προθύμους αὐτοὺς ἐν τοῖς κινδύνοις παρείχοντο* (Πλ. *Ν*. Γ΄, 694).—*ἑαυτὸν ἀποκρύπτεται ὁ ποιητής* (Πλ. *Πολ*. Γ΄, 393).—*μηδὲ δυοῖν φθάσαι ὁμάρτωσιν, ἢ κακῶσαι ἡμᾶς ἢ σφᾶς αὐτοὺς βεβαιώσασθαι* (Θ. Α΄, 35).—*οὐδαμῇ προΐεντο ἑαυτούς* (Δ.).—*ὁ γεωργὸς οὐκ αὐτὸς ποιήσεται ἑαυτῷ τὸ ἄροτρον, εἰ μέλλει καλὸν εἶναι* (Πλ.). — *ἐάν τι μέρος τῆς πόλεως εἰρήνην ἢ πόλεμον πρός τινας ἑαυτῷ ποιῆται, θάνατος ἔστω δίκη* (Πλ.). — *ὅσ' ἂν αὐτὸς ἑαυτῷ πορίσηται ἐάσετε* (Δ.).—*ἐγὼ τὸν νόμον ἐμαυτῷ τίθεμαι* (Γν.), κτλ. Ἴδε §. 84.

§. 84. Μωρὸν ἤθελεν εἶναι βέβαια τὸ διϊσχυρισθῆναι ὅτι ἡ γλῶσσα ἐν γένει, καὶ ἡ ἑλληνικὴ ἑπομένως, δὲν ἔχει ἀνωμαλίας, καὶ ὅτι αἱ λέξεις ἔλαβον τὸν ἀμετάτρεπτον χαρακτῆρα τῶν ἀριθμητικῶν σημείων. Ἀλλὰ περὶ τῶν προηγουμένων χωρίων δὲν ἰσχύει τοῦτο· διότι ἀκριβεστέρα παρατήρησις δεικνύει ὅτι μόνον λόγῳ διακρίσεως καὶ σαφηνείας προστίθεται ἡ ἀντωνυμία. Ἐπὶ τῶν πρώτων παραδειγμάτων, ἐπειδὴ τὸ *παρέχεσθαι* συνήθως=παρέχειν τι τῶν ἰδίων (§. 31), τὸ *παρείχοντο πρόθυμοι* ἤθελε παρέχει ἀμφίβολον ἔννοιαν. Ἐπὶ τοῦ τρίτου παραδείγματος, ἐπειδὴ λέγεται *κρύπτομαί τινά τι*, τὸ *ἀποκρύπτεται ὁ ποιητής*, ἄνευ τοῦ *ἑαυτόν*, ἤθελεν εἶναι ἀμφίβολον. Ἐπὶ τοῦ τετάρτου παραδείγματος ἰσχύει τὸ αὐτό· διότι παρὰ Θουκυδίδῃ (ς΄, 34) λέγεται *καὶ ἐς τοὺς Σικελοὺς πέμποντες τοὺς μὲν μᾶλλον βεβαιωσώμεθα, τοῖς δὲ φιλίαν καὶ ξυμμαχίαν πειρώμεθα ποιεῖν*, ἔνθα τὸ *βεβαιώσασθαι* = βεβαιῶσαι αὐτοὺς ἡμῖν αὐτοῖς· βεβαίους φίλους ποιήσωμεν (Σχολιαστής). Ἐὰν λοιπὸν ἐν τῷ ἀνωτέρῳ χωρίῳ ἐτίθετο μόνον τὸ *βεβαιώσασθαι*, ἤθελεν ἔχει ἀντικείμενον τὸ προηγηθὲν *ἡμᾶς*, καὶ τότε ἤθελε προκύψει ἔννοια ἢ *κακῶσαι* ἢ *βεβαιώσασθαι ἡμᾶς*, ὅπερ ἐναντίον τοῦ σκοποῦ

τοῦ λαλοῦντος· περὶ τοῦ *προῖεντο* ἰσχύουσι τὰ περὶ τοῦ *παρέχοντο*. Τὸ *ἑαυτῷ* εἰς τὸ *εἰρήνην ποιῆται*, ἐν τῷ ἄλλῳ παραδείγματι, ἐξηγεῖ τὴν ἀντίθεσιν μεταξὺ αὐτοῦ καὶ τῆς πόλεως.

§. 85. Τοιαύτην ἐξήγησιν δέχονται τὰ πλεῖστα τῶν παρὰ τοῖς ἐνδόξοις ποιηταῖς καὶ συγγραφεῦσιν τοιούτων παραδειμάτων, ἄλλης δὲ θεωρίας τὰ παρὰ τοῖς μεταγενεστέροις. Τὸ δὲ παρὰ Ξενοφῶντι (Κ. Π. ϛ', ά, 25) *ὁ Κῦρος ἑαυτὸν ἀντιπαρασκευάζετο*,κτλ, τὴν σήμερον γράφουσιν· *ὁ δὲ Κῦρος, γιγνώσκων ὅτι οἴχοιτο συστήσων, εἴτι δύναιτο, ἀντίπαλον ἑαυτῷ, ἀντιπαρασκευάζετο ἐῤῥωμένως*. Ἡ τοιαύτη γραφὴ ἀνέκαθεν ἦτον εἰκασία τοῦ Κυστέρου, ὑπὸ τῶν ἀντιγράφων μετέπειτα ἐπικυρωθεῖσα.

§. 86. Ἀλλὰ καὶ τεθέντος ὅτι ἢ ταῦτα ἢ ἄλλα χωρία μάχονται εἰς τὴν συνήθη χρῆσιν, ἡ ἐξαίρεσις δὲν ἀναιρεῖ τὸν κανόνα. Οὐδὲ πλεοναστικῶς τιθεμένη ἡ σύνθετος ἀντωνυμία ἀναιρεῖ τὴν φύσιν τῆς μεσότητος, ὡς οὐδὲ τὸ *ὄμμασι* καὶ *ὠσὶ* προστιθέμενα εἰς τὸ *ὁρᾷν* καὶ *ἀκούειν* δεικνύουσιν ὅτι τὸ *ὁρῶ* δὲν σημαίνει δρῶ καὶ τὸ *ἀκούω* δὲν σημαίνει ἀκούω. Ἴδε *Εἰσαγωγὴν εἰς τὴν Ἑλληνικὴν Σύνταξιν*.

Περὶ τῶν τύπων τῶν μέσων ῥημάτων.

§. 87. Μόνον εἰς τὸν μέλλοντα καὶ ἀόριστον ἔχουσιν ἰδιαίτερον τύπον τὰ *μέσα* ῥήματα, *τύψομαι, κομιοῦμαι, ἐτυψάμην, ἐλιπόμην*, κτλ· καθ' ὅλους τοὺς ἄλλους χρόνους ἔχουσι τοὺς τύπους κοινοὺς πρὸς τὰ παθητικά, *τύπτομαι, ἐτυπτόμην, τέτυμμαι, ἐτετύμμην*. Ὡς δὲ τὰ μέσα, οὕτω καὶ τὰ παθητικὰ ἔχουσιν ἰδιαίτερον ἄλλον τύπον διὰ τὸν μέλλοντα καὶ ἀόριστον, *τυφθήσομαι, ἐτύφθην*. Μένουσι λοιπὸν κοινοὶ ἀμφοτέροις χρόνοις ὁ ἐνεστώς, ὁ παρατατικὸς ὁ παρακείμενος καὶ ὁ ὑπερσυντελικός.

§. 88. Ἐκ τούτου προκύπτει ἄλλη νέα δυσκολία· διότι τὸ αὐτὸ ῥῆμα ἐπὶ τῶν κοινῶν τύπων δυνατὸν νὰ σημαίνῃ πάθος ἢ μεσότητα, κατὰ ταύτην ἢ ἐκείνην τὴν κλάσιν τούτου ἢ ἐκείνου τοῦ εἴδους. Οὕτω, π. χ. τὸ *ἄγομαι* καὶ *φέρομαι* καὶ *ἐνεχυράζομαι*, τὰ ὁποῖα ἐν τοῖς προηγουμένοις ἐσημειώσαμεν ὡς μέσα=ἄγω ἐμαυτῷ, κτλ, ἀπαντῶνται παθητικὰ ἐν τῷ ἑπομένῳ στίχῳ τοῦ Ἀριστοφάνους (Ν. 242) *ἄγομαι, φέρομαι, τὰ χρήματ' ἐνεχυράζομαι.—τίθεμαι*=τίθημι ἐμαυτόν=τίθημι ἐμαυτῷ=τίθημι τὰ ἐμαυτοῦ (τίθεσθαι ψῆφον),

καὶ *τίθενται νόμοι* (Πλ.).—*ἐν ᾧ καὶ ὑγίειαν ἐτίθεσο* (Πλ.), καὶ *τράπεζαι κατὰ τοὺς ξένους ἐτίθεντο* (Ξ.).—*τίνα γραφήν σε γέγραπται;* (Πλ.) καὶ *ὥστε μοι πᾶς ὁ λόγος γέγραπται* (Πλ.). — *ἄλλας πόλεις ἐπιχειρεῖν δουλοῦσθαι* (Πλ. *Πολ.* Α,351).—*ἐδεδούλωντο δὲ πᾶσαν αὐτοῦ τὴν ψυχὴν νύκτωρ τε καὶ μεθ' ἡμέραν ἐπάλληλοι καὶ ἀκόλαστοι σώματος ἡδοναί* (Ἡρωδ.).—*μήθ' Ἕλλησι πρὸς ἀλλήλων δουλουμένοις μήτε ὑπὸ βαρβάρων* (Πλ. *Μενεξ.* 240), καὶ *ὁ Ξέρξης δεδούλωτο πλατάνῳ* (Αἰλιαν.).

§. 89. Καὶ ἐπί τινων μὲν τὸ πρᾶγμα εἶναι οἴκοθεν προφανὲς ἐξ αὐτῆς τοῦ πράγματος τῆς φύσεως, ὡς *σκάπτεται ἡ γῆ, σφάζεται ὁ βοῦς*, κτλ· ἐπὶ ἄλλων διακρίνεται ἐκ τῆς συναφείας· εἰς τὸ *κείρεται τὸ πρόβατον* τὸ ῥῆμα εἶναι προφανῶς παθητικόν, εἰς τὸ *κείρεται ὁ παῖς* εἶναι μέσον, εἰ αὐτὸς ὁ παῖς ἰδίαις χερσὶν ἢ δι' ἑτέρου κείρεται, καὶ εἶναι παθητικόν, εἰ ἄκων πάσχει τοῦτο· « ὥσπερ γὰρ τὸ *κείρεσθαι* διττόν, τὸ μὲν ἀντιπεπονθὸς κατ' ἀντέρεισιν, τὸ δὲ ὡς ὑπεῖκον καθ' ὑπόπτωσιν· πρόβατον μὲν γὰρ ἢ δέρμα ἢ τὸ λεγόμενον κῴδιον, οὐδὲν ἐνεργοῦν ἐξ αὐτοῦ πάσχον δὲ μόνον ὑφ' ἑτέρου, *κείρεται*· ὁ δ' ἄνθρωπος συνδρῶν καὶ σχηματίζων καὶ ἐπιτήδειον παρέχων ἑαυτόν, ἀνακιρνὰς τῷ πάσχειν τὸ ποιεῖν » (Φίλων ὁ Ἰουδαῖος). Ὡσαύτως διακρίνεται εἰς τὸ *κατακλίνεται, ἵσταται, καθίζεται, περιβάλλεται*, κτλ. Οὕτως εἰς τὸ *πληγὰς τύπτεται* καὶ εἰς τὸ *τύπτονται τὸν κριόν* (Ἡρ. Β', 42).—*κόπτονται τὰ μέτωπα* (Ἡρ. Β', 61), κτλ.

§. 90. Ἐπὶ τῶν ἀψύχων τὰ ὁποῖα, μὴ ἔχοντα θέλησιν, δὲν συνεργοῦσιν εἰς τὴν ὑπὸ τοῦ ὑποκειμένου σημαινομένην ἐνέργειαν, ὀρθότερον βεβαίως ἀποδίδεται παθητικὴ σημασία. Εἰς τὸ *δακρύων ἐμπίπλανταί μου οἱ ὀφθαλμοὶ* (Πλ.) οἱ ὀφθαλμοὶ πάσχουσιν ἄνευ συνεργίας, ἐν ᾧ εἰς τὸ *ἐμπίπλαται σίτων* τὸ ὑποκείμενον ἐνεργεῖ προφανῶς ἐπὶ τῷ σκοπῷ τούτῳ.

§. 91 Ἀλλ' ἂν καὶ τοῦτο εἶναι λογικώτερον, ποιητικωτέρα ὅμως φαίνεται ἐν πολλοῖς ἡ μέση σημασία. Ὡς *μίσγονται οἱ μαχόμενοι* (§. 49. γ'.), οὕτω *μίσγονται* καὶ οἱ ἀντιπαλαίοντες ἄνεμοι. Ὡς *συμπλέκονται* οἱ διαγωνιζόμενοι, οὕτω *συμβάλλονται* καὶ οἱ ποταμοί. Ὡς *σχίζεται ἡ στρατιά, σχίζονται αἱ γνῶμαι*, κτλ. (Ἡρ.), οὕτω *σχίζεται ἡ ὁδός* (Ἡρ.), *ὁ ποταμός*, κτλ, (Ἡρ.). Ὡς *σχηματίζεται τὸ*

πρόσωπον (Πλ.), λαμβάνει δηλ. τοῦτο ἢ ἐκεῖνο τὸ σχῆμα, οὕτω καὶ *σχηματίζεται κύκλος, τρίγωνον*, κτλ. Τοσούτῳ δὲ μᾶλλον τοῦτο, ὅσῳ αἴτιον ἐξωτερικὸν δὲν φαίνεται ἐν τούτοις ἐνεργοῦν, καὶ ὅσῳ προσέτι καὶ ἐν τοῖς *ὁ παῖς φύει ὀδόντας, ὁ ἀνὴρ φύει πώγωνα*, τὰ ῥήματα ἐκλαμβάνονται μεταβατικά, ἐν ᾧ καὶ ἐν τούτοις τὰ ὑποκείμενα ἐνεργοῦσι μηχανικῶς καὶ οὐχὶ κατὰ προαίρεσιν.

§. 92. Ἡ μέση σημασία ἐν τοῖς προηγουμένοις ἥρμοζε παραπολὺ εἰς τὴν ζωηρὰν φαντασίαν τῶν ἀρχαίων οἵτινες, ἐμψυχοῦντες τὴν νεκρὰν φύσιν, ἔδιδαν καταχρηστικώτερον καὶ ἔθος, καὶ θέλησιν καὶ καὶ σκοπὸν εἰς τὰ ἄψυχα. Λείψανα δὲ τούτων εἶναι τὰ παρ' ἡμῖν *ὁ καιρὸς δὲν θέλει νὰ ἀλλάξῃ, δὲν λέγει νὰ βρέξῃ, δὲν ἔχει σκοπὸν νὰ καλητερεύσῃ*, κτλ. Ὡσαύτως *ἐσηκώθη ἄνεμος, ἐκτείνεται ἡ πεδιάς, χαμηλόνουν ἢ χαμπυλόνουν* (καμπυλόνουν) *τὰ βουνά*, κτλ. Ἴδε *Εἰσαγωγὴν εἰς τὴν Ἑλληνικὴν Σύνταξιν*.

§. 93. Καίτοι ἰδιαίτεροι οἱ τύποι τῶν μέσων καὶ παθητικῶν μελλόντων καὶ ἀορίστων, πολλάκις ὅμως ἐναλλάσσονται ἐν τῇ χρήσει, παθητικῶς μὲν τῶν μέσων καὶ μέσως τῶν παθητικῶν ἐκλαμβανομένων. Καὶ σπανιώτερον μὲν ἐκλαμβάνονται παθητικῶς οἱ μέσοι ἀόριστοι, οἱ δεύτεροι μάλιστα· οὕτω, π. χ. τὸ *ἔσχοντο μάχης* (Ιλ. Γ, 84) μέσως, τὸ ᾧ *ἄχει σχομένη*, καὶ τὸ *κηληθμῷ δ' ἔσχοντο* (Ὀδ. Δ, 279, 333), παθητικῶς=κατασχεθεῖσα=κατεσχέθησαν· ἔτι δὲ σπανιώτερον οἱ πρῶτοι ἀόριστοι, ὡς *ἀπουράμενοι τὰς ψυχάς* (*Ἡσιοδ. Ἀσπ.* 73)=ἀφαιρεθέντες, στερηθέντες· ἀλλὰ πολλὰ τούτων εἶναι ἀμφίβολα, σαλεύοντα μεταξὺ παθητικῶν καὶ μέσων. Ἴδε *Εἰσαγωγὴν εἰς τὴν Ἑλληνικὴν Σύνταξιν*.

§. 94. Συχνότερον ἐκλαμβάνονται παθητικῶς οἱ μέσοι μέλλοντες, ὡς *τιμήσεται* καὶ *κωλύσεται*=τιμηθήσεται καὶ κωλυθήσεται, μάλιστα δὲ ὅταν οἱ παθητικοὶ ἦναι πολυσύλλαβοι, ὡς *δηλωθήσεται, σταθμηθήσεται, λεχθήσομαι, μισηθήσομαι, φρουρηθήσομαι, ἁλωθήσομαι*, ἀντὶ τῶν ὁποίων ἀπαντῶνται *δηλώσεται* (Σ. Κ, 581), *σταθμήσεται* (Ἀρφ. *Β.* 396), *λέξομαι* (Εὐρ. *Ἡρ.* Μ. 562), *μισήσομαι* (Εὐρ. *Τρ.* 659), *φρουρήσομαι* (Εὐρ. *Ἰ.* 603), *ἁλώσομαι* (Εὐρ. *Ἀνδρ.* 190), Ὡσαύτως *καταλύσεται* (Ξ. *Π.* Α, ς', 9)=καταλυθήσεται, *πολιορκήσονται* (Ξ. *Π.* ς', ά, 14)=πολιορκηθήσονται.

§. 95. Πολὺ δὲ συχνότερον ἐκλαμβάνονται μέσως οἱ παθητικοὶ

ἀόριστοι, *κατεκλίθη*=κατέκλινεν ἑαυτόν· *ἐπὶ μελίης ἐρεισθεὶς* (Ἰλ. Χ, 225) = ἐρείσας ἑαυτόν, *ἐγυμνώθησαν* = ἐγύμνωσαν ἑαυτούς· ἐξαιρουμένων μάλιστα τῶν εἰς σωματικὴν ἐνέργειαν ἀναφερομένων (§. 18.), τὰ ὁποῖα ἐκφέρουσι διὰ τοῦ μέσου ἀορίστου τὴν μεσότητα τοῦ πρώτου εἴδους τῶν μέσων ἔνθα περιέχεται ἡ σύνθετος ἀντωνυμία κατ' αἰτιατικήν, *ἐλούσατο*=ἔλουσεν ἑαυτόν (§. 7.), τὰ πλεῖστα τῶν ἄλλων ἐκφέρουσι τὴν αὐτὴν διὰ τοῦ παθητικοῦ ἀορίστου.

§. 96. Εἶναι δὲ σημειωτέον περὶ τούτου ὅτι τὰ ῥήματα ταῦτα ἢ δὲν ἔχουσι μέσον ἀόριστον ἢ ἔχουσιν αὐτὸν εἰς ἄλλην χρῆσιν· οὕτω λοιπὸν λέγεται *ἐστρέφθην* καὶ *ἐστράφην* κατὰ παθητικὴν καὶ μέσην σημασίαν· *στραφέντι αὐτῷ ἐν ἑαυτῷ περὶ ἑαυτό* (Πλ.).—*οἱ βάρβαροι στραφέντες ἔφευγον* (Ξ.)—*κατεκλίθη ὕπτιος* (Πλ.).—*κατακλινέντος Σωκράτους* (Πλ.), κτλ. Ἀλλὰ λέγεται *ἀρθεὶς μέγας* (Ἀρφ. Σφ. 1023) καὶ *τὸν ὄνον ἀράμενος φέρε* (Ἀρφ. Βατρ. 32).—*ὀλίγοι ἀπὸ πολλῶν πορευόμενοι διεσώθησαν* (Θ. Α, 110), καὶ *τὰ σώματα διεσωσάμεθα καὶ τὰ ὅπλα* (Ξ. Ἀν. Ε, ε, 8).

§. 97. Τοῦτο εἶναι τὸ ἀλλαχοῦ σημειωθὲν ὅτι ὑπάρχουσι ῥήματα κατὰ διαφόρους χρόνους διάφορον ἰδέαν μεσότητος δεχόμενα (§. 43.). Ἐν ᾧ δὲ τοῦτο ἐλαττόνει ἀφ' ἑνὸς τὰς ποικιλίας τῶν μέσων (§. 43.), αὐξάνει ἀφ' ἑτέρου ἴσως τὴν δυσκολίαν· διότι, ἀφαιροῦν τὴν αὐθαίρετον χρῆσιν παντὸς χρόνου εἰς πᾶν εἶδος μεσότητος, ἀναγκάζει μας ἐπιμόχθως νὰ μάθωμεν τίνα ῥήματα ἔχουσιν εὔχρηστον τὸν ἕνα, τίνα τὸν ἄλλον καὶ τίνα ἀμφοτέρους τοὺς χρόνους, καὶ κατὰ ποίαν ἔννοιαν. Λέγεται, π. χ. *ἠπείχθην* καὶ *ἐκαθισάμην*, *ὡπλίσθην* καὶ *ὡπλισάμην*. *ὡρμισάμην* καὶ *ὡρμίσθην*, *ἐωνήθην* καὶ *ἐωνησάμην*, κτλ.

§. 98. Περὶ τούτων, περὶ τῶν ἀνωμάλως κατὰ μέσην φωνὴν μόνον ἀλλ' οὐχὶ καὶ σημασίαν σχηματιζομένων μελλόντων, *ἐπαινέσομαι*, *ἀκούσομαι*, κτλ· περὶ τοῦ δευτέρου παρακειμένου, τοῦ κακῶς λεγομένου *μέσου*, ἐπραγματεύθην ἐν τῇ *Εἰσαγωγῇ εἰς τὴν Ἑλληνικὴν Σύνταξιν*. Ἀλλὰ τὸ πρᾶγμα ἀπαιτεῖ ἀκριβεστέραν καὶ πλατυτέραν ἐξέτασιν· διότι, πρῶτον, ὑπάρχουσι διαφοραὶ παρ' Ἐπικοῖς καὶ παρ' Ἀττικοῖς· *μνήσασθαι* παρ' Ὁμήρῳ, *μνησθῆναι* παρ' Ἀττικοῖς, κτλ· δεύτερον, οἱ μέλλοντες δὲν ἀκολουθοῦσι πάντοτε τοὺς ἀορίστους, ὡς *ὠργίσθην* καὶ *ὀργιοῦμαι*, *ἀνήχθην*, *ἀνηγαγόμην* καὶ

ἀνάξομαι, *κατεκλίθην* καὶ *κατεκλίνην*, *κατακλιθήσομαι*, *κατακλινήσομαι* καὶ *κατακλινοῦμαι*.

§. 99. Ἄλλοτε κατὰ τὴν διάφορον σημασίαν ἔχουσι καὶ διάφορον χρόνον. Τὸ *πείθεσθαι* καὶ *πεισθῆναι* σημαίνει καὶ *καταπείθεσθαι* καὶ *εὐπειθῆ εἶναι* ἤτοι *ὑπακούειν*, ἀλλ' ἐπὶ τῆς δευτέρας σημασίας ὁ μέλλων σχηματίζεται *πείσομαι*· *ὁ Ἀσκληπιὸς ὑπὸ χρυσίου ἐπείσθη πλούσιον ἄνδρα ἤδη θανάσιμον ὄντα ἰάσασθαι* (Πλ. *Πολ.* Γ', 468)=μελλοθάνατον, ἀλλαχοῦ δὲ=θανατηφόρος.— *ἡμεῖς οὐ πεισόμεθα αὐτοῖς ἀμφότερα*. Οὕτω *φαίνεσθαι* καὶ *φανθῆναι*=ἐλέγχεσθαι, *φαίνεσθαι*, *φανῆναι*, *φανήσεσθαι* καὶ *φανεῖσθαι*=δεικνύεσθαι· *θάνατον ὡρίσατο, ἐὰν ἀποφανθῇ χρήματα εἰληφώς* (Δείν.). —*ἡ Σπάρτη δυνατωτάτη καὶ ὀνομαστοτάτη ἐν τῇ Ἑλλάδι ἐφάνη* (Ξ. *Λ. Πολιτ.* Α, 1).

§. 100. Περὶ ἄλλων τελευταῖον δυνατὸν εἰπεῖν ὅτι σαλεύουσι μεταξὺ τῶν μέσων καὶ παθητικῶν. Τοιαῦτα εἶναι τὰ σημαίνοντα ἐνέργειαν διὰ τῆς θελήσεως μὲν τοῦ ὑποκειμένου γινομένην, ἀλλὰ κατ' ἄλλου ἀνωτέρου διαταγήν· οὕτω, π. χ. *ἀθροίζεται* καὶ *διαλύεται ὁ στρατός*, τὸ ὁποῖον γίνεται βεβαίως κελεύσει τοῦ στρατηγοῦ. Φαίνεταί μοι ὅμως ὅτι ἄνευ ἀποχρῶντος λόγου ἤθελαν ἐκληφθῆ παθητικῶς τὰ *αὐτερέται κομισθέντες* (Θ. ς', 91), *παρεκομίζοντο* (Θ. ς', 62), *ὁ Ἀλκιβιάδης ἐπὶ πλοίου ἐπεραιώθη εἰς Πελοπόννησον ἐκ τῆς Θουρίας* (Θ. ς', 67), καὶ τὰ ὅμοια· διότι, ἂν καὶ ὑπὸ τῶν νηῶν καὶ τῶν πλοίων ἐφέροντο, αἱ νῆες ὅμως καὶ τὰ πλοῖα ὡδηγοῦντο ὑπὸ τῆς θελήσεως τῶν ἐν αὐτοῖς. Ὡσαύτως τὰ *ἡ Δημήτηρ ἀφίκετο εἰς τὴν Ἀττικήν, ὅτ' ἐπλανήθη τῆς Κόρης ἁρπασθείσης* (Ἰσ. *Πανηγ.* ς'). — *κινηθῆναι οὐκ ἠδύναντο ἐκ τοῦ χωρίου* (Ξ.). Καὶ τὸ *εἰς ἔρωτας ἐκκυλισθέντες* (Ξ.) δὲν εἶναι καθαρῶς παθητικόν· οὐδὲ τὸ *πείθεσθαι ὑπό τινος*=si lascia persvadere· « ἐπειδὴ τὸ *πείθεσθαι* ὡσπερεὶ τῶν καλουμένων ἀντιπεπονθότων ἐστίν, ἀνάλογον τῷ *κείρεσθαι* ἄνθρωπον, ἐνεργοῦντα τὸ παρέχειν ἑαυτὸν τῷ κείροντι » (Ὠριγένης.—Ἴδε καὶ ἀνωτέρω §. 88). Ἀλλὰ ἡ ἐξακρίβωσις τούτων ὑπερβαίνει τὰ ὅρια πραγματείας *περὶ Συντάξεως* ὁποία ἡ παροῦσα. Ἴδε τὰ ἐν τῷ προλόγῳ ἀναφερθέντα περὶ *μέσων ῥημάτων* πονήματα.

§. 101. Ἡ σημερινὴ τῶν Ἑλλήνων γλῶσσα, ἂν καὶ δὲν ἐφύλαξε

τὴν παρὰ τοῖς ἀρχαίοις ποικίλην καὶ πολύπλοκον χρῆσιν τῶν *μέσων* ῥημάτων καθ' ὅλην τὴν ἔκτασιν, διέσωσεν ὅμως πολλὰ καὶ ὡραῖά τινα. Ἐκ τῆς τοῦ πρώτου εἴδους μεσότητος, ἐν ᾗ περιέχεται κατ' αἰτιατικὴν ἡ σύνθετος ἀντωνυμία ἐν τῷ ῥήματι, ἐκτὸς τῶν πλείστων καὶ πάντων σχεδὸν τῶν ἑλληνικῶν, *λοῦεται*, *κτενίζεται*, *ζώννεται*, *σοφίζεται (τί σοφίζεται ὁ διάβολος;)*, κτλ, ἔχει καὶ πολλὰ ἰδιαίτερα, *ἀνακατόνεται*, *ἀνασκομβόνεται*, *ἀρτύνεται*, *βάφεται*, *βωβαίνεται*, *ἐπαινεύεται*, *κριματίζεται*, *μουζαλόνεται*, *ςρυμόνεται*, ἢ *στρειμμόνεται* (Ἴδε *Εἰσαγ. εἰς Πίνδαρον* σ. 52), *τρυπόνεται*, *θαλίζεται*, *φορτόνεται*, *χαϊδεύεται*, *ψάχνεται*, *ψυλλίζεται*, κτλ.

§. 102. Τὸ *νίπτεται τὰς χεῖρας* ἀναγκάζεται νὰ μεταφράσῃ *νίπτει τὰς χεῖράς του*, ἀλλὰ τίποτε δὲν ἐμποδίζει νὰ εἰσαχθῇ τὸ ἑλληνικόν, καὶ ὡς χαριέστερον καὶ ὡς οὐδεμίαν ἀσάφειαν φέρον εἰς τὸν λόγον, καθάπερ καὶ *ξύεται τὴν κεφαλήν*, *ἀλείφεται τὸ πρόσωπον*, *καλλωπίζεται τὸ σῶμα*, κτλ. Λέγει δὲ ἀπτώτως *δαγκάνεται* ἢ *δακόνεται*=δαγκάνει ἢ δακόνει τὰ χείλη του, ἔνθα παρίσταται καὶ τὸ ὅλον μετὰ τοῦ μέρους συνδιατιθέμενον· *τὸ πτηνὸν ἁπλόνεται*=ἁπλόνει τὰς πτέρυγάς του· *ἁπλόνεται ὁ ἄνθρωπος*=ἁπλόνει τὰς χεῖρας, τοὺς πόδας, τὸ σῶμά του, κατὰ τὸ ἑλληνικὸν *ὀρέγεται*. Ὡσαύτως καὶ ἐπὶ τῆς σημασίας τοῦ ἐκτείνει τὰς ὁμιλίας, τὰς δυνάμεις του· οὕτω καὶ *ἀνοίγεται*, *ἐξανοίγεται*, *μαζόνεται*, *τανύεται*, *τεντόνεται*. Ὡσαύτως *ῥάπτεται*=ῥάπτει τὰ φορέματά του, *ἐμβαλλόνεται*, *πλύνεται*, κτλ· οὕτω καὶ *συντάσσεται*=συντάσσει τὰ ἑαυτοῦ=παρασκευάζεται.

§. 103. Ἐπὶ τῆς μεσότητος ἐν ᾗ περιέχεται κατὰ δοτικὴν ἡ σύνθετος ἀντωνυμία διαστέλλει ἀκριβῶς ἡ σημερινὴ γλῶσσα τὸ *ἀῤῥαβωνίζει*, περὶ τοῦ πατρὸς λεγόμενον, καὶ *ἀῤῥαβωνίζεται* περὶ τοῦ νυμφίου, *στεφανόνει*, περὶ τοῦ ἱερέως, καὶ *στεφανόνεται* περὶ τοῦ νυμφίου. Ὡσαύτως καὶ ἐν τοῖς κατὰ γενικὴν περιέχουσι τὴν σύνθετον ἀντωνυμίαν, *χωρίζει τὸ ἀνδρόγυνον* περὶ τοῦ ἐπισκόπου, καὶ *χωρίζεται τὴν γυναῖκα* περὶ τοῦ ἀνδρός. Κατὰ τὴν βάσιν ταύτην δὲν εἶναι δύσκολον εἰπεῖν καὶ *οἰκειοῦμαί τινα*, *προσάγομαί τινα*, *ἀνατίθεμαί τι*, κτλ. Ὡσαύτως *ἀποπέμπομαί τινα*, *ἀπωθοῦμαί τι*, *ἀποτρίβομαι τὴν ὕβριν*, κτλ.

§. 104. Ὁμοίως ἐφύλαξεν ἡ σημερινὴ γλῶσσα πολλὰ τῶν συνεπτυγμένην ἐχόντων ἔννοιαν, ὡς *τὸν φυλάττομαι*, *τὸν φοβοῦμαι*, *τὸν λυποῦμαι*, *τὸν βαρύνομαι*, *τὸν τρώγομαι*, *τὸν βλέπω καὶ τὸν καίομαι*, *τὸν βλέπω καὶ τὸν ἐντρέπομαι* (Ἀλλὰ περὶ τοῦ *ἐντρέπομαι* ἴδε κατωτέρω ἐν τῷ *Περὶ Ἀποθετικῶν*), *καίεται τὸν ὀβολόν*, *ἐματιώθη τὸ γάλα*, *τὸ πικραίνομαι πολύ*, *δὲν τὸ διεκρίθη*, *τὸ ἀπελπίζομαι*=ἀπελπίζομαι περὶ τούτου, κτλ.

§. 105. Εἰς τὸ δεύτερον εἶδος τῶν *μέσων* ῥημάτων δι' οὗ σημαίνεται ἀμοιβαία ἐνέργεια ἡ σημερινὴ γλῶσσα φαίνεται πλουσιωτέρα παρὰ τὴν ἀρχαίαν ἑλληνικήν, διότι ὅλα σχεδὸν τὰ μεταβατικὰ δυνατὸν νὰ μετατρέψῃ εἰς τοιαῦτα μέσα· οὕτω λέγει ὄχι μόνον *ἀγαπῶνται*, *μισοῦνται*, *φθονοῦνται*, *τρώγονται*, *ὑβρίζονται*, *δαίρονται*, *ἐπιάσθησαν κ' ἐδάρθησαν κ' ἐτσαραμαλλίσθησαν*, κτλ, ἀλλὰ καὶ *δὲν ὁμιλοῦνται*, *δὲν γράφονται*, *δὲν χαιρετῶνται*, *δὲν κάμνονται* = δὲν κάμνουσιν ἀλλήλους ὡς συγγενεῖς, κτλ. **non si trattano da parenti.**

§. 106. Ὡσαύτως λέγει *τρώγονται ὁ εἷς μὲ τὸν ἄλλον*, καὶ *τρώγονται ὁ εἷς τὸν ἄλλον*, ὅπερ οὐδὲν ἕτερον ἡ ἑρμηνεία τοῦ ἑλληνικοῦ *ἀλλήλοις* ἡ *πρὸς ἀλλήλους*. Καὶ μονομερῶς δὲ παρισταμένου τοῦ πράγματος, λέγει *τρώγεται μ' ἐκεῖνον*, ὡς ἐν τῷ τραγουδίῳ τοῦ Ζαχαρία· *τί τὤκαμα τοῦ μασκαρᾶ, καὶ τρώγεται μ' ἐμένα;*—*ἀντιφέρεται μὲ τὸν ἕνα*, *δὲν ἀγαπᾶται μὲ τὸν ἄλλον*, κτλ· τὰ ὁποῖα ὀρθότερον βεβαίως λέγονται *τρώγονται ὁ εἷς μετὰ τοῦ ἄλλου*, *δὲν ἀγαπᾶται μετ' ἐκείνου*, *ἀντιφέρεται πρὸς ἐκεῖνον*, κτλ. Διαστέλλει κατ' ἀκριβεστέραν ἔκφρασιν τὰ *ἐμοίρασεν ὁ πατὴρ τὴν οὐσίαν*, καὶ *ἐμοιράσθησαν οἱ ἀδελφοὶ τὴν πατρικὴν οὐσίαν*· λέγει ὅμως καὶ καταχρηστικώτερον *ἐμοίρασαν*, ἀντὶ *ἐμοιράσθησαν*, ὡς καὶ *ἠγάπησαν* ἀντὶ *ἠγαπήθησαν*=ἐμοίρασαν πρὸς ἀλλήλους, ἠγάπησαν ἀλλήλους, κτλ.

§. 107. Πολὺ πτωχὴ εἶναι ἡ σημερινὴ γλῶσσα κατὰ τὸ τρίτον εἶδος τῶν *μέσων* ῥημάτων, ἀναφέρουσα τὸ πρᾶγμα διὰ τοῦ μεταβατικοῦ ῥήματος εἰς τὸ πρῶτον καὶ κύριον αἴτιον τῆς ἐνεργείας (§. 73). οὕτω λέγει *κόπτω φορέματα*, *κτίζω οἰκίαν*, *κάμνω ὑποδήματα*, *σκάπτω τὴν γῆν*, *κλαδεύω τὰς ἀμπέλους*, *κεντρόνω τὰς ἐλαίας*, κτλ, ὁ δι' ἄλλου μισθωτοῦ ποιῶν πάντα ταῦτα, ἐν ᾧ κυ-

ρίως ὁ ῥάπτης *κόπτει*, ὁ οἰκοδόμος *οἰκοδομεῖ*, ὁ σκυτοτόμος *ὑποδηματοποιεῖ*, ὁ ἐργάτης *σκάπτει*, *κλαδεύει*, κτλ.

§. 108. Ἔχει ὅμως, ἐκτὸς τῶν ἀρχαίων *δανείζομαι*, *διδάσκομαι*, *δικάζομαι*, κτλ, καὶ ἰδιαίτερα· οὕτω λέγει *ξυρίζομαι* περὶ τοῦ δι' ἑαυτοῦ καὶ περὶ τοῦ δι' ἄλλου ξυριζομένου, *κουρεύομαι*, *δουλεύομαι* (=mi fo servire), *ὑπηρετεύομαι*, κτλ. καὶ τὸ *ἀῤῥαβωνίζομαι* δὲ δυνατὸν νὰ ἀναχθῇ ἐνταῦθα, καθόσον γίνεται διὰ τῆς προξενητρίας ὁ ἀῤῥαβών, κατὰ τὸ ἑλληνικὸν *ἐγγυᾶσθαι*. Λέγεται δὲ καὶ περὶ πατρὸς καὶ περὶ προξενητρίας *προξενεύει*, περὶ δὲ τῆς κόρης παθητικῶς *προξενεύεται* καὶ *προξενολογεῖται*. Ὡσαύτως καὶ τὸ *λούομαι* καὶ τὸ *κτενίζομαι* δυνατὸν νὰ ἀναχθῶσιν ἐνταῦθα, ὅταν διὰ τοῦ λουτρέως τις λούηται καὶ διὰ τοῦ κομμωτοῦ ἢ τῆς κομμωτρίας κτενίζηται. Ὡσαύτως καὶ τὸ *ἐνδύομαι*, ὅταν τις διὰ τοῦ ὑπηρέτου ἐνδύηται, ὡς οἱ ἡγεμόνες, οἱ τρυφηλοί, κτλ. Ἴδε Κοραῆν ἐν Ἀτάκτοις (Α, 126). Ἐνταῦθα ἤθελεν ἀναχθῇ ἐν μέρει καὶ τὸ *λειτουργοῦμαι*, ὅταν σημαίνῃ *ἀκούω τὴν λειτουργίαν τὴν ὁποίαν λέγει ὁ παρ' ἐμοῦ ἐπὶ τούτῳ ὁριζόμενος ἱερεύς*· ἀλλὰ τὸ ἐνεργητικὸν τούτου, *λειτουργῶ*, λέγεται μόνον περὶ τοῦ ἱερέως.

§. 109. Κατὰ τὰ ἑλληνικὰ *ἀδικοῦμαι*, *νικῶμαι* καὶ τὰ ὅμοια (§. 72) εἶναι καὶ τὰ παρ' ἡμῖν *νικᾶται εὔκολα*, *δὲν καταπείθεται εὔκολα*, *δὲν ἀπατᾶται*, *δὲν ἀγοράζεται*, *δὲν πιάνεται*, *κρεμᾶται διὰ τὸν ὀβολόν*, καὶ τὰ ὅμοια. Ὡσαύτως *δὲν φαίνεται*, *δὲν ἀκούεται*· οὕτως ἐν τῷ τραγουδίῳ· *δὲν φαίνεσαι δὲν 'κούεσαι τοῦτο τὸ καλοκαῖρι, τώρα ποῦ κάμαμεν γαμβρὸν τὸν καπιτὰν Παλάσκαν*. Τοῦτο λέγεται ἰταλιστὶ non si lascia vedere, ὅπερ ἀντιστοιχεῖ καὶ εἰς τὸ παρ' ἡμῖν *ἀκριβοθεώρητος*, κτλ. Παραλλαγὴ δὲ τούτων φαίνονται τὰ *δὲν τρώγεται*, *δὲν πίνεται*, κυριολεκτικῶς τε καὶ τροπικῶς. Ὡσαύτως *δὲν ζυμόνεται*, *δὲν κλώθεται*, κτλ. ἐν οἷς καταχρηστικώτερον ἡ φαντασία ἀπονέμει θέλησιν εἰς τὰ ἄψυχα (§. 90).

§. 110. Τὰ *μέσα* ῥήματα τῆς σημερινῆς ἡμῶν γλώσσης, χρησιμεύοντα εἰς σαφεστέραν ἐξήγησιν τῶν ἑλληνικῶν, εἶναι καὶ μέγας ἐν ταὐτῷ στολισμὸς αὐτῆς, συντομίαν φέροντα εἰς τὴν φράσιν καὶ χάριν πολλάκις ἀμίμητον. Μετὰ τοῦ ἰδιαιτέρου παθητικοῦ τύπου, *πατοῦμαι*, *δαίρεται*, κτλ. καὶ μετ' ἄλλων τινῶν, ἡ χρῆσις τῶν *μέσων ῥημάτων* εἶναι ἐκ τῶν πολυτίμων κληρονομημάτων τοῦ γλωσ-

σικοῦ πλούτου τῶν προγόνων. Ὑποχωροῦσα δὲ ἡ ἡμετέρα γλῶσσα κατὰ τὸ ἀπαρέμφατον, voglio mangiare, *θέλω νὰ φάγω*, καὶ κατ' ἄλλα, ὑπερτερεῖ διὰ τοῦ *ἐδάρη*, παραβαλλομένου πρὸς τὸ egli è stato bastonato, οὐδὲ ὑποχωρεῖ κατὰ συντομίαν καὶ χάριν διὰ τοῦ *ἐδάρησαν*. Εἶναι βεβαίως σαφέστερα τὰ sono stati bastonati καὶ si sono bastonati ἢ battuti, οὐχὶ ὅμως καὶ ὡραιότερα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΔΕΚΑΤΟΝ ΤΕΤΑΡΤΟΝ.

Σύνταξις τῶν Ἀποθετικῶν Ῥημάτων.

§. 1. « Ἡμιτελῆ *μέσα* εἶναι τὰ *ἀποθετικὰ* ῥήματα, τὰ πλεῖστα τῶν ὁποίων εἶναι ὡς ἐνεργητικὰ εἰς *μαι*· » οὕτως εἴπαμεν ἐν τοῖς προηγουμένοις (σ.222,§.2). Ἐκ προθέσεως δὲ τὰ νῦν περὶ αὐτῶν διαλαμβάνοντες λέγομεν ὅτι, ὡς ὑπάρχουσι ῥήματα οὐκ ἔχοντα τύπον παθητικόν, οὕτως ὑπάρχουσι καὶ ῥήματα ἄνευ ἐνεργητικοῦ τύπου. Ὑπάρχουσι λοιπὸν ῥήματα μόνον διὰ τῆς φωνῆς ω, καὶ ῥήματα μόνον διὰ τῆς φωνῆς *μαι* σχηματιζόμενα. Τὰ εἰς *μαι* ταῦτα λήγοντα ῥήματα καὶ μὴ ἔχοντα φωνὴν ἐνεργητικὴν καλοῦνται *ἀποθετικά*.

§. 2. Καθάπερ δὲ τὰ εἰς ω ἄνευ παθητικῆς φωνῆς δυνατὸν νὰ σημαίνωσι κατάστασιν, οἷον *ζῶ*, *ὑγιαίνω*, ἐνέργειαν, οἷον *βαίνω*, *κόπτω*, πάθος, οἷον *πάσχω*, *νοσῶ*, οὕτω καὶ τὰ εἰς *μαι*, ἤτοι τὰ *ἀποθετικά*, οἷον *κεῖμαι*, *ἐργάζομαι*, *ἀπεχθάνομαι*. Ἐπειδὴ δὲ τὰ πλεῖστα τούτων σημαίνουσιν ἐνέργειαν, δικαίως δυνατὸν νὰ ἐκληφθῶσιν ὡς ἐνεργητικὰ εἰς *μαι*, καὶ ἐπειδὴ κατὰ πᾶσαν πιθανότητα εἶχαν ἀπ' ἀρχῆς καὶ τύπον ἐνεργητικὸν τὸν ὁποῖον ἀπέβαλαν, καὶ πολλὰ ἐξ αὐτῶν σώζουσι προφανέστατα μεσότητος ἴχνη, διὰ τοῦτο δυνατὸν νὰ ὀνομασθῶσιν *ἡμιτελῆ μέσα*.

§. 3. Πρὸς εὐχερεστέραν κατάληψιν καὶ πρὸς μείζονα διευκρίνησιν τοῦ πράγματος, τὰ ῥήματα ταῦτα πρέπει νὰ ἐξετασθῶσιν ὑπὸ δύο ἐπόψεις· I. *ὡς πρὸς τὴν χρῆσιν*· II. *ὡς πρὸς τὴν ἀρχὴν καὶ γένεσιν αὐτῶν*.

I. Τὰ Ἀποθετικὰ Ῥήματα ὡς πρὸς τὴν χρῆσιν.

§. 4. Ὡς πρὸς τὴν χρῆσιν τῶν εἰς *μαι* τούτων ῥημάτων, τῶν *ἀποθετικῶν*, ἰσχύουσι τὰ περὶ τῶν εἰς ω. Ὑπόκεινται εἰς τὰς αὐτὰς

διαιρέσεις, δέχονται τὴν αὐτὴν σύνταξιν καὶ ταῦτα, κατὰ τοὺς περὶ ἐκείνων ἐξηγηθέντας κανόνας. Ἐκ τούτου προκύπτει ἡ ἑξῆς τούτων διάταξις καὶ σύνταξις.

Ἀποθετικὰ Οὐδέτερα.

§. 5. Ὀλιγώτατα εἶναι τὰ οὐδέτερα ἀποθετικά. Τοιαῦτα δὲ τὰ *κεῖμαι*, μετὰ τῶν συνθέτων *διάκειμαι*, *κατάκειμαι*, κτλ, *κάθημαι* καὶ τὰ ὅμοια. Κατάστασιν δὲ ἁπλῶς σημαίνοντα δέχονται τοὺς γενικοὺς προσδιορισμούς· *ἐν τῇ πυρᾷ κεῖσθαι* (Πλ.).—*νόμοι ἀρχαῖοι κεῖνται παρὰ πᾶσι* (Πλ.). — *καθῆσθαι μαλακῶς* (Ξ.). — *καθῆσθαι ἐν θεάτρῳ* (Πλ.)· *οὕτω διακεῖσθαι* (Πλ.)· *οὕτω σὺ παρ' ἐμοὶ διάκεισαι* (Πλ.)· τὸ δὲ *πρόκειμαι* δέχεται καὶ γενικήν, δυνάμει τῆς προθέσεως· *πρόκειται τῆς χώρας ὄρη* (Ξ.), κτλ. Ὡσαύτως δυνάμει τῆς προθέσεως καὶ τὰ *ὅταν πολέμιοι ἀλλήλοις ἀντικάθωνται* (Ξ. *Ἱππαρχ.* Η, 20).

§. 6. Τοιαῦτα καὶ τὰ *πένομαι* καὶ *δέομαι* ἅτινα, σχετικὴν κατάστασιν δηλοῦντα, δέχονται καὶ πλαγίαν πτῶσιν, ἐξηγοῦσαν τὰ τῆς σχέσεως ταύτης. Ἡ δὲ πλαγία αὕτη, δυνάμει τῆς τῶν ῥημάτων σημασίας, εἶναι γενική· *τῶν σοφῶν γὰρ οὐ πένει* (Αἰσχύλ.) = οὐκ εἶ σοφίας ἐνδεής.— *δέομαι τροφῆς, λόγων, παραδειγμάτων* (Πλ.); οὕτω *χρῄζω*=ἔχω χρείαν, (*ἐν τῇ συνηθείᾳ δὲν τὰ χρῄζει*=δὲν εἶναι κατώτερον), *σπανίζω* καὶ τὰ ὅμοια. Ἐπειδὴ δὲ ὁ χρείαν ἔχων παρακαλεῖ, ἐκ τούτου τὸ *δέομαι* μετέπεσεν εἰς τὴν σημασίαν τοῦ *παρακαλῶ*, καὶ τότε ὡσαύτως μετὰ γενικῆς συντασσόμενον· *δέομαί σου, δέομαι ὑμῶν, δέομαί τινός τι*, κτλ.

§. 7. Τοιοῦτον καὶ τὸ *κεχρῆσθαι*, παρακείμενος τοῦ *χρῆσθαι*, ἐπὶ τῆς σημασίας τοῦ *χρῄζειν*, *χρείαν ἔχειν*· *τίνος κέχρησθε γυναῖκες*; (Θεόκρ. ΚϚ', 18)—*ὃς ἐμοῦ κεχρήσετ' ἀοιδῶ* (Θεόκριτ. ΙϚ', 73). Ἐκ τούτου παρ' Ὁμήρῳ καὶ Ἡσιόδῳ *κεχρημένος*=χρῄζων (Ἰλ. Τ, 262), καὶ=ἐνδεής (Ὀδ. Ρ, 341), ὁμοίως καὶ παρὰ Πλάτωνι· *παλαιοῖς ἐν τῷ γήρᾳ σφόδρα κεχρημένοις* (Ν. Δ', 717). Λέγεται δὲ καὶ παρ' ἡμῖν *χρειαζόμενος*· ά=οὗτινος ἔχομεν χρείαν· τὰ *χρειαζόμενα*=τὰ ἀναγκαῖα· β'. ὁ χρείαν ἔχων, ὁ ἐνδεής· *ἄνθρωπος χρειαζόμενος*.

§. 8. Ἐνταῦθα ἀνάγονται ὡς οὐδέτερα καὶ τὰ *ἐλαττοῦμαι*, *μει-*

οῦμαι, *λείπομαι*, κατάστασιν καὶ οὐχὶ ἐνέργειαν τὰ νῦν γινομένην σημαίνοντα, ἔστω ὅτι τινὰ τούτων ἔχουσι καὶ τὸ ἐνεργητικὸν εὔχρηστον· *ἐλαττοῦμαι κατὰ τουτονὶ τὸν ἀγῶνα* (Δ.). — *ἐλαττοῦται ἢ μὴ ἐλαττοῦται ὁ ῥήτωρ τῶν ἄλλων* (Πλ. *Γοργ.* 459).—*Ἑρμοκράτης ξένεσιν οὐδενὸς ἐλείπετο* (Θ. Ϛ΄, 72).—*ἐπιδεύεσθαί τινος* =χρῄζειν καὶ=ὑποδεέστερον εἶναί τινος· οὕτω καὶ *ἀρετῆς*, *ἀρχῆς*, *χρυσοῦ*, κτλ, *στέρεσθαι* (Πλ.). Ἴδε περὶ τούτων σ. 222, §. 4.—σ. 224, §. 8.

Ἀποθετικὰ Ἐνεργητικά.

§. 9. Τὰ ἐνεργητικὰ ἀποθετικὰ διαιροῦνται, ὡς καὶ τὰ εἰς ω, εἰς *ἀμετάβατα* καὶ *μεταβατικά*, κατὰ τὴν φύσιν τῆς ὑπ' αὐτῶν σημαινομένης ἐνεργείας.

Ἀποθετικὰ ἐνεργητικὰ ἀμετάβατα.

§. 10. Τοιαῦτα εἶναι μάλιστα· α΄. τὰ εἰς τὰ φυσικῆς ἐνεργείας σημαντικὰ ἀναγόμενα καὶ τούτων τὴν σύνταξιν δεχόμενα, ὡς *βλήχομαι* καὶ *βληχῶμαι*, *μηκῶμαι*, *μυκῶμαι*, *κλαυθμυρίζομαι* καὶ τὰ ὅμοια· ϐ΄. τὰ εἰς τὰ κινήσεως σημαντικὰ ἀναγόμενα καὶ τούτων τὴν σύνταξιν δεχόμενα, ὡς *ἔρχομαι*, *ἱκνοῦμαι*, μετὰ τῶν συνθέτων *ἀφικνοῦμαι* καὶ *διϊκνοῦμαι*, *πέτομαι*, *οἴχομαι* καὶ τὰ ὅμοια.

α΄. *μήλων χιλιάδες ἀμπεδίον βλήχοιντο* (Θεόκρ. ΙϚ΄, 92), ὅπερ, κατὰ Ῥείμερον, ἄνευ ἀποχρῶντος λόγου τρέπουσιν εἰς τὸ *βληχοῖντο*. — *τὰ δὲ συγκύπτοντ' ἅμα βληχᾶται* (Ἀρφ. *Σφ.* 570). — *πολλοὶ μόσχοι σὺν κεραῇσιν ἐμυκήσαντο βόεσσιν* (Θεόκρ.).— *κλαυθμυριζόμενον τὸ νήπιον* (Πλ. *Ἀξ.* 366).

ϐ΄. *οὐρανὸν ἵκετο* (Ὅμ.).—*πρὸς νηὸν ἔρχεο* (Ὅμ.). — *βόες ἀγεληδὸν εἰς αὖλιν ἐρχόμενοι* (Θεόκρ.). — *ἐπὰν ἄπρακτοι ἵκωνται* (Θεόκρ.).—*Ἀθήναζε ἀφικέσθαι* (Πλ.).—*διϊκνουμένα ποτὶ τὰν ψυχὰν δι' ὤτων* (Τίμ. Λοκρ.). — *πέτονται πρὸς τὰς ἄλλας πόλεις* (Πλ.). — *ἐκεῖσε οἴχεται εἰς τὸ καθαρόν* (Πλ.). — *οἴχεται φεύγων*, *ἀποτρέχων*, *ἀποπηδῶν*, *ἀπιών*, *φερόμενος*, *στρατευσόμενος*, κτλ, (Πλ.). Ἴδε περὶ τούτων σ. 224, §. 11. σ. 226, §. 16).

§. 11. Ὡς δὲ τὰ εἰς ω ἀμετάβατα ἐνεργητικά, μεταβατικὴν σημασίαν λαμβάνοντα, μεταπίπτουσιν εἰς τὰ μεταβατικὰ καὶ τούτων δέχονται τὴν σύνταξιν, *γελῶ* καὶ *καταγελῶ τινος*, οὕτω καὶ ταῦτα

τὰ εἰς μαι· φθέγγομαι, καὶ ἤδη ἔπη φθέγγομαι (Πλ. *Φαίδρ.* 241). Ὡσαύτως *ἔρχομαι* καὶ *ὑπέρχομαί τινα· ὑπερχόμενος βιώσει πάντας ἀνθρώπους καὶ δουλεύων* (Πλ. *Κρίτ.* 53)=κολακεύων, κτλ.—*διε-κνεῖσθαί τι*, κτλ. Ἴδε κατωτέρω §. 16. Ὡς δὲ λέγεται *φεύγω τινά*, οὕτω καὶ *οἴχεσθαί τινα· χὼ κολοιός μ' οἴχεται ὑπὸ τοῦ δέους* (Ἀρφ. *Ὄρ.* 85).

Ἀποθετικὰ ἐνεργητικὰ μεταβατικά.

§. 12. Καὶ ταῦτα διαιροῦνται ὡς πρὸς τὴν σύνταξιν, καθάπερ τὰ εἰς ω, εἰς *μονόπτωτα* καὶ *δίπτωτα*. Τὰ μονόπτωτα ὑποδιαιροῦνται εἰς τὰ *μετὰ γενικῆς*, εἰς τὰ *μετὰ δοτικῆς*, εἰς τὰ *μετὰ αἰτιατικῆς συντασσόμενα*, κατὰ τοὺς περὶ ἐκείνων ἐξηγηθέντας κανόνας.

Ἀποθετικὰ ἐνεργητικὰ μονόπτωτα μετὰ γενικῆς συντασσόμενα.

§. 13. Ἐνταῦθα ἀνάγονται τὰ ἔχοντα ἐν ἑαυτοῖς ἔννοιαν ὁμοίαν τῆς τῶν μετὰ γενικῆς συντασσομένων εἰς ω μεταβατικῶν·

ά. Τὰ *ἐπιμελείας* σημαντικά· *ἀνθρώπων ἐπιμέλονται θεοί* (Πλ. *Ν.* Ι, 905). — *τῆς ψυχῆς οὐκ ἐπιμελεῖ οὐδὲ φροντίζεις* (Πλ. *Ἀπολ.* 29).—*πόλεως, υἱῶν, νόμων, πολιτῶν, ἀργυρίου*, κτλ, *κήδεσθαι* (Πλ.).

β'. Τὰ *ἐπιτυχίας* καὶ *ἀποτυχίας* σημαντικά· *τοῦ ἡδέος στοχάζεσθαι* (Πλ.). — *ἐφικνεῖσθαι τοῦ τριηραρχεῖν* (Δ. *Λεπτ.* 465). — *τοῦδ' ἐξικέσθαι* (Εὐρ. *Ἠλ.* 612)· οὕτως *ἐπαυρέσθαι τινός, σφάλλεσθαί τινός, ὅτι οὐκ ἔσφαλται τῆς ἀληθείας* (Πλ. *Κρατ.* 436).

γ'. Τὰ *μνήμης* καὶ *λήθης* σημαντικά· *τῶν πρὸς ἀρετὴν χρησίμων μεμνῆσθαι* (Πλ.).—*τούτων ἐνθυμεῖσθαι* (Ξ.). Τὰ αὐτὰ δὲ καὶ μετὰ αἰτιατικῆς· οὕτως *ἐμπάζεσθαι, ἐντρέπεσθαι*, κτλ.

δ'. Τὰ *φειδοῦς* σημαντικά· *τοῦ ἑλληνικοῦ γένους φείδεσθαι* (Πλ. *Πολ.* Ε, 465). — *μήτε χρημάτων φείδεσθαι, μήτε πόνων* (Πλ. *Φαίδ.* 78).

έ. Τὰ ἔχοντα τὴν ἔννοιαν τῶν *ἀρχικῶν· τῶν Ἑλλήνων ἡγεῖσθαι* (Πλ.)=ἡγεμονεύειν.

ς'. Τὰ ἔχοντα τὴν ἔννοιαν τῶν *παραθετικῶν· ἡ ἀρετὴ τοῦ πλήθους περιγίγνεται* (Ἰσ.).

ζ'. Τὰ ἐφετικά· *τῆς καλλίστης καὶ μεγίστης ἀρετῆς ἐφίεσθαι* (Ξ.).—*γλιχόμενος τοῦ ζῆν καὶ φειδόμενος οὐδενός* (Πλ.). — *ὀρεχθῆναι τῶν καλῶν ἔργων* (Ξ.).—*πολέμου ἔραται ἐπιδημίου* (Ὅμ.). —*αἰσχροῦ ἐφίεσθαι* (Ξ. *Π.* Ά, 6', 3). Ἀλλὰ καὶ *μεγάλην καὶ καλὴν ἐφιέμενος*, παρὰ Ξενοφῶντι (Ἀγ. ΙΆ, 14·) *δόξαν ἢ ἀρετὴν* (ἀττικῶς *αἰτιατικῇ*· Φαβωρῖνος), καὶ *γλίχεσθαί τι* παρὰ τοῖς μεταγενεστέροις, καὶ *γλιχομένοισι περὶ τῆς ἐλευθερίης*, παρ' Ἡροδότῳ (Β',102), ἔνθα ὅμως τινὲς μὲν τῶν ἐξηγητῶν τρέπουσι τὸ *γλιχομένοισι* εἰς τὸ *μαχομένοισι*, τινὲς δὲ διαγράφουσι τὴν *περὶ* πρόθεσιν.

ή. Τὰ ἀφῆς, ὀσφρήσεως καὶ ἀκοῆς σημαντικά· *ἅπτεσθαι τῶν μαλακωτάτων* (Πλ.), ὅπερ κυρίως εἶναι μέσον = ἅπτω ἐμαυτόν τινος, προσκολλῶμαι. — *οἴνου μηδ' ὀσφραίνεσθαι παρόντος* (Ξ.). — *λάκωνος ὀσμᾶσθαι λόγου* (Σ. *Ἀποσπ.* *Ἑλ.*). — *ἠκροῶντο αὐτοῦ πολλοί* (Ξ.)· οὕτω καὶ τὸ *αἰσθάνεσθαι*, οὕτω καὶ τὸ μέσον *γεύσασθαι*. Ἀλλὰ καὶ *ἀκροᾶσθαί τι*, καὶ *αἰσθάνεσθαί τι*, καὶ *γεύεσθαί τι*, καὶ *κακόδαιμον ὀσφραίνει τι;* (Ἀρφ.) Ἴδε περὶ τούτων σ. 227, §. 4. σ. 231, §. 18.

Ἀποθετικὰ ἐνεργητικὰ μονόπτωτα μετὰ δοτικῆς συντασσόμενα.

§. 14. Καὶ ἐνταῦθα ἰσχύει τὸ ἀνωτέρω περὶ τῶν μετὰ γενικῆς συντασσομένων ῥηθέν· συντάσσονται δηλ. μετὰ δοτικῆς τὰ μεταβατικὰ ἀποθετικά, τὰ ἔχοντα ἀνάλογον ἔννοιαν τῆς τῶν μετὰ δοτικῆς συντασσομένων εἰς ω μεταβατικῶν. Οὕτω λοιπὸν ἀνάγονται ἐνταῦθα·

ά. Τὰ *μέμφεσθαι*, *λυμαίνεσθαι*, κατὰ τὰ *ἐπιτιμᾶν*, *ὀνειδίζειν*, *ἐπηρεάζειν*, καὶ τὰ ὅμοια· *Λοξίᾳ μέμφομαι* (Εὐρ. *Ὀρ.* 285).—*ἡμῖν τοῖς φύλαξι μέμψεται* (Εὐρ.).— *εἴ τις λυμαίνεται ταύτῃ τῇ καταστάσει* (Ξ.). Ἀλλὰ καὶ *ἐμεμψάμην τὸν Ἑλλήνων νόμον* (Εὐρ. *Ἀποσπ. Αὐτολ.*), καὶ *λυμαινόμεθα τὴν πρᾶξιν* (Ξ.), κτλ.

6'. Τὰ *ἕπεσθαί τινι*, *διαδέχεσθαί τινι*, καὶ τὰ ὅμοια, κατὰ τὰ *ἀκολουθεῖν τινι*, *ὁμαρτεῖν τινι*, καὶ τὰ ὅμοια· *τῷ ἡγεμόνι ἕπεσθαι* (Ξ.).—*τῷ ἡμερινῷ ἀγγέλῳ τὸν νυκτερινὸν διαδέχεσθαι* (Ξ. *Π.* Ή, ς', 8) = ἀκολουθεῖν. Διάφορον δὲ τὸ *οἱ ἱππεῖς διαδεχόμενοι τοῖς*

ἵπποις (Ξ. *Ἀν.* Α, ἑ, 2)=διὰ τῶν ἵππων ἀλλήλους διαδεχόμενοι, κατὰ δὲ Ἑρμᾶννον παθητικῶς.

γ'. Τὰ *μάχεσθαι, μάρνασθαι, διαγωνίζεσθαι, διαφέρεσθαι, διαλέγεσθαι*, καὶ τὰ ὅμοια· *μάχεσθαι νεανίαις* (Εὐρ.).— *πρὸς εὐτραφεῖς καὶ νεανίας ξένους μάχεσθαι* (Εὐρ. *Ἰφ. Τ.* 304).—*τῷ Ἀρταξέρξῃ διαγωνίζεσθαι* (Πλ.). — *διαγωνιούμενον βασιλεῖ* (Πλ.), *καὶ πρὸς τοῦτον κἂν πάνυ ἡδέως διαγωνισαίμην* (Πλ.). — *τούτῳ καὶ αὖθις διαλεξόμεθα* (Πλ. *Μέν.* 99). Καὶ τὸ *χρῆσθαι* δὲ συντάσσεται μετὰ δοτικῆς, κατὰ τὸ *μίγνυσθαί τι· ἡδέως ἔχε πρὸς ἅπαντας, χρῶ δὲ τοῖς βελτίστοις* (Ἰσ.). — *οἱ ἄριστα διδάσκοντες μάλιστα λόγῳ χρῶνται* (Ξ.). Περὶ τούτων ἴδε σ. 231, §. 19. σ. 233, §. 28. Περὶ τοῦ *μέμφεσθαι* ἰδιαιτέρως σ. 241, §. 16. Περὶ τοῦ *λυμαίνεσθαι* σ. 241, §. 18. Περὶ τοῦ *ἀγωνίζεσθαι* σ. 272, §. 46.

Ἀποθετικὰ ἐνεργητικὰ μεταβατικὰ μετὰ αἰτιατικῆς συντασσόμενα.

§. 15. Ἐπίσης καὶ ἐπὶ τούτων, ὡς ἐπὶ τῶν εἰς ω μεταβατικῶν, ἀσυγκρίτως πολυπληθέστερα εἶναι τὰ μετὰ αἰτιατικῆς συντασσόμενα, τῆς αὐτῆς ἐχόμενα ἰδέας· *ἐργάζομαι τοὺς ἀγρούς* (Πλ.). — *ὅσοι καρπὸν αἰνύμεθα χθονός* (Πλ. *Πρωτ.* 345). — *ἔνθα δὴ ἠγάσθησαν τὸν ὀρχηστοδιδάσκαλον* (Ξ. *Συμπ.* Θ', 3). — *ἀγαμένους μὲν ἑαυτούς, ἐπαινουμένους δὲ ὑπ' ἄλλων* (Ξ.), κατὰ τὸ *θαυμάζειν ἑαυτούς*· ἔστι δὲ τὸ *ἄγασθαι*=ἄγαν θαυμάζειν. — *τοῦτο αἰνίττονται οἱ λέγοντες* (Πλ.). — *ἐπαινοῦσι καὶ ἀσπάζονται τοὺς ὁμοίους* (Ξ.).—*δεξιωσάμενοι τὸν Κῦρον* (Ξ.).—*θεᾶσθε πάντες ἄθλιον δέμας* (Σ.).—*ὅταν αὐτὸς αὑτὸν θεάσηται ὀρθῶς* (Πλ. *Γοργ.* 495). — *παραμυθούμενος ἅμα μὲν ὑμᾶς, ἅμα δ' ἐμαυτόν* (Πλ. *Φαίδ.* 165).—*αὐτοὺς ἑαυτοὺς παραμυθεῖσθαι* (Πλ. *Πρωτ.* 346).

§. 16. Εἰς τὴν αὐτὴν τάξιν ἀνάγονται καὶ τὰ *ἀρνοῦμαι, βδελύττομαι, δεδίττομαι, ἐπίσταμαι, ἡγοῦμαι* (=νομίζω), *ἰῶμαι, λίσσομαι, λωβῶμαι, μιμοῦμαι, ὄνομαι, ῥύομαι, τεκμαίρομαι*, κτλ. Ὡσαύτως καὶ τὰ δυνάμει τῶν προθέσεων ἢ ἄλλως μεταβατικὴν ἔννοιαν δεχόμενα, *διέρχεσθαι, διηγεῖσθαι, διϊκνεῖσθαί τι, ὑπέρχεσθαί τινα, παρέρχεσθαί τινα* καὶ τὰ ὅμοια· συνεπτυγμένην δὲ ἔννοιαν ἔχουσι τὰ *αἰδοῦμαι, ὀδύρομαι, ὀλοφύρομαί τινα*, κτλ. Ἴδε περὶ τούτων σ. 233, §. 29. σ. 236, §. 38, καὶ σ. 383, §. 40.

Ἀποθετικὰ Δίπτωτα.

§. 17. Καὶ ἐν τούτοις ἐπικρατοῦσι τὰ ἐν τοῖς εἰς ω, καὶ κατὰ τὴν διαίρεσιν καὶ κατὰ τὴν σύνταξιν. Διαιροῦνται δηλ. καὶ τὰ δίπτωτα τῶν μεταβατικῶν ἀποθετικῶν, ὡς τὰ εἰς ω μεταβατικά, εἰς τὰ *αἰτιατικῇ καὶ γενικῇ*, εἰς τὰ *αἰτιατικῇ καὶ δοτικῇ*, εἰς τὰ *διπλῇ αἰτιατικῇ* καὶ εἰς τὰ *γενικῇ καὶ δοτικῇ* συντασσόμενα, καὶ ἀκολουθοῦσι τοὺς αὐτοὺς κανόνας, ὡς δεικνύουσι, μετὰ πολλῶν ἄλλων, καὶ τὰ ἑξῆς παραδείγματα.

αἰτιατικῇ καὶ γενικῇ.

ἆρ' ἂν τί μου δέξαιο βουλεύσαντος εὖ; (Εὐρ.)—*πατρὸς ταῦτ' ἐδεξάμην πάρα* (Εὐρ.).—*ἀτὰρ ποῖα δὴ τῶν πολλῶν πυνθάνει;* (Πλ.) —*ταῦτα παρ' αὐτῶν πυνθάνου* (Πλ.).—*ὠνεῖσθαι μαθήματα παρὰ Πρωταγόρου καὶ παρ' ἄλλου ὁτουοῦν* (Πλ.), καὶ *ὅςτις ἀργύρου μ' ὠνήσεται* (Εὐρ. *Ἑκ.* 360). Ἴδε περὶ τούτων σ. 256, §. 11. σ. 259. θ'.

αἰτιατικῇ καὶ δοτικῇ.

καὶ τόδε μοι χάρισαι (Πλ.). — *οὔτε Κυαξάρει νομίζοντες τοῦτο ὑπηρετεῖν, ἀλλ' ἐμοὶ βουλόμενοι τοῦτο χαρίζεσθαι* (Ξ.).—*δωρεὰς θεοῖς δωρεῖσθαι* (Πλ.).—*πομπὰς ἐδωρούμεθα τοῖς θεοῖς* (Πλ.).—*παρακελεύεσθαι πολλάκις οὐδὲν ἧττον δεῖ τοῖς ἐργάταις τὸν γεωργὸν ἢ τὸν στρατηγὸν τοῖς στρατιώταις* (Ξ. *Οἰκ.* Ε', 16).—*αὐτὸς αὐτῷ τὰ βέλτιστα εὔξασθαι* (Πλ.). — *ἐπαρῶμαι ἐξώλειαν ἐμαυτῷ καὶ οἰκίᾳ τῇ ἐμαυτοῦ* (Δ.)· οὕτως *ἐντέλλεσθαι, ἐπιτέλλεσθαι*, ὅπερ ὅμως καὶ *ἐπιτέλλω*, καὶ τὰ ὅμοια. Ἴδε περὶ τούτων σ. 260, §. 15. σ. 263, §. 22.

διπλῇ αἰτιατικῇ.

ὃς κακὰ πλεῖστα Ἑλλήνων εἴργασμαι τὸν ὑμέτερον οἶκον (Θ. Α, 137).—*ἑαυτὸν ἔμφρονά τε καὶ σώφρονα ἀπεργασάμενος* (Πλ. *Ἐπιστ.* Ζ').—*τόσα κακὰ μήσατ' Ἀχαιούς* (Ὅμ.). — *ἑαυτὸν λωβᾶται λώβην ἀνήκεστον* (Ἡρ.).—*τὸν Ἑλλήσποντον ἐκέλευσε τριακοσίας ἐπικέσθαι πληγάς* (Ἡρ.).— *δέσποινα Δηϊάνειρα πολλὰ μέν σ' ἐγὼ κατεῖδον πανδάκρυτ' ὀδύρματα τὴν ἡράκλειον ἔξοδον γοωμένην* (Σ. *Τρ.* 50). — *πόλεως ἔγωγε πλοῦτον ἡγοῦμαι συμμάχους, πίστιν, εὔνοιαν* (Δ.). Ἴδε περὶ τούτων σ. 263, §. 23. σ. 267, §. 31.

γενικῇ καὶ δοτικῇ.

ἐγὼ τῷ πατρὶ φόνου ἐπεξέρχομαι (Πλ. *Εὐθύφρ.* 4). Ἴδε περὶ τούτων σ. 267, §. 32. σ. 268. δ'. καὶ σ. 273, §. 49.—σ. 274, §. 52.

Ἀποθετικὰ Παθητικά.

§. 18. **Καὶ παθητικὰ ἀποθετικὰ ὀλίγα εἶναι, ὡς καὶ οὐδέτερα·** *ἵνα μή μοι ἀπέχθηαι φιλέοντι* (Ἰλ. Ι, 614)=ἀπεχθὴς γένῃ, μισηθῇς.—*φοβούμενοι τὸ ἀπεχθάνεσθαι τοῖς στρατιώταις* (Ξ.).—*ἀπηχθάνοντο τοῖς Ἕλλησιν* (Ἰσ.).—*ἀλλήλοις ἀπεχθάνεσθαι* (Πλ.).—*ἐπειδὰν ἤδη ἄχθωνται λάθρα ξυγγινόμενοι* (Πλ.). Τοιοῦτον καὶ τὸ *ἡττᾶσθαι*, δυνάμει τῆς ἐν αὐτῷ περιεχομένης ἐννοίας *τοῦ ἥττονα εἶναι* (ἴδε σ. 278, §. 13). Καὶ ἄλλα δὲ ῥήματα, ἐνεργητικὸν ἔχοντα τὸν ἐνεστῶτα, δέχονται παθητικὴν σημασίαν εἰς ἄλλους χρόνους, ὡς *ὠνοῦμαι*=ἀγοράζω, *ἐωνημένα*=ἠγορασμένα. Ἴδε κατωτέρω.

§. 19. Δυνατὸν δὲ εἰπεῖν ὅτι καὶ πάντα τὰ παθηματικά, εἴτε ἀποθετικὰ εἴτε καὶ μέσα, σαλεύουσι μεταξὺ τῶν ἐνεργητικῶν καὶ παθητικῶν, οἷον *ἄγαμαι, ἐπάγαμαι, ἄχθομαι, ἥδομαι, σπλαγχνίζομαι, τέρπομαι, λυποῦμαι*, κτλ· διότι ἐν τούτοις εἶναι μᾶλλον αὐθόρμητος κίνησις τῆς ψυχῆς, παρασύρουσα εἰς τοῦτο ἢ ἐκεῖνο τὸ πάθημα, ἢ ἑκουσία καὶ ἐσκεμμένη ἀπόφασις πρὸς τοῦτο ἢ ἐκεῖνο, πρὸς τὸ *χαίρειν* ἢ *λυπεῖσθαι*, κτλ. Ἴσως δέ, ἵνα γένωσι καὶ ταῦτα τῶν ἐφ' ἡμῖν καὶ ἡμέτερα ἔργα, κατὰ τὸν στωϊκόν, ὡς ἡ ὁρμὴ ἡ ὄρεξις, κτλ, (Ἐπικτ.'*Εγχειρίδ.* ἀρχ.), ἀπαιτεῖται χρόνος, ἰσχύρισις καὶ ἀγών.

§. 20. Αἱ ἐπὶ τῶν εἰς ω παρατηρηθεῖσαι συντακτικαὶ ποικιλίαι γίνονται καὶ ἐπὶ τούτων τῶν εἰς *μαι*, τῶν ἀποθετικῶν· *ἐπεξελθεῖν τῷ πράγματι* (Πλ.)=ἐπιχειρῆσαι.— *δι' ὅλου τοῦ ᾄσματος ἐπεξέρχεται τῷ τοῦ Πιττακοῦ ῥήματι* (Πλ.)=ἀντιφέρεσθαι.—*ἐάν τις ἐπεξέλθῃ πᾶσαν τὴν περίοδον* (Πλ.). — *ἄγασθαί τινι καὶ ἀγασθέντες τῷ ἔργῳ* (Πλ.). — *ἀπεχθάνεσθαί τινι* (§. 18)=μισεῖσθαι. — *ἀπεχθάνεσθαι πρὸς τὴν ἡγεμονίαν* (Πλούτ.)=ἀπεχθῶς ἔχειν, δυσμενεῖς εἶναι.—*δι' ὧν ἀπεχθάνονται ἡμᾶς οἱ ἄνθρωποι* (Ξ.)=μισοῦσιν. Ὡσαύτως καὶ *οἶδα γάρ ὥς μοι ὀδώδυσται κλυτὸς Ἐννοσίγαιος* (Ὀδ. Ε, 423)=κεχόλωται. — *τί νύ οἱ τόσον ὠδύσαο Ζεῦ;* (Ὀδ. Α, 62) καὶ *ὠδύσατο Ζῆνα ξένιον* (Ἡρόδ.'*Ομ. Γεν.* 17)=ἠτίμασε. Διαφωνοῦσι δὲ περὶ τοῦ *πολλοῖσιν ὀδυσσάμενος* (Ὀδ. Τ, 407),

εἰ=μισηθείς, ὡς ὁ Εὐστάθιος, ἢ=πολλοῖς δι' ὀργῆς προσφερθεὶς ἤτοι δυσμενῶς. Παρὰ τῷ σχολιαστῇ· « μισηθείς· ἢ ὀργὴν ἀγαγών· ἢ βλάψας. » Τὸ *μισηθεὶς* εἶναι φυσικὴ συνέπεια τοῦ *δυσμενῶς προσφερθείς*· διότι ὁ πολλοὺς βλάπτων παρὰ πολλῶν μισεῖται. Καὶ τὸ *δωρεῖσθαι* ποικίλλει κατὰ τὴν σύνταξιν· *φιάλαν ὡς εἴ τις δωρήσεται γαμβρῷ* (Πίνδ. 'Ολ. Ζ', 1), καί, *ἀντιστρόφως*, *Δελφοὺς*, *δωρέεται κατ' ἄνδρα δύο στατῆρσι ἕκαστον* (Ἡρ. Α, 54)=φιλοδωρεῖ, καὶ *ἐδώρησαν λιταῖς θυσίαις 'Ερμᾶν* (Πίνδ. 'Ολ. ϛ', 78).

ΙΙ. Τὰ ἀποθετικὰ ῥήματα ὡς πρὸς τὴν ἀρχὴν καὶ γένεσιν αὐτῶν.

§. 21. Ἐκ πολλῶν συγγενῶν ῥημάτων τῆς ἀρχαίας καὶ ἐξ ὄχι ὀλίγων τῆς σημερινῆς τῶν Ἑλλήνων γλώσσης κρίνοντες περὶ τούτου πρέπει νὰ συμπεράνωμεν μετὰ πολλῆς πιθανότητος ὅτι, εἰ μὲν ὄχι ἅπαντα, τὰ πλεῖστα τοὐλάχιστον *ἀποθετικὰ* ῥήματα ἦσαν κατ' ἀρχὰς καθ' αὑτὸ ῥήματα μέσα, ἔχοντα καὶ τύπον ἐνεργητικὸν ἐπὶ μεταβατικῆς σημασίας, διὰ δὲ τῆς πολυχρονίου τριβῆς ἥτις, ὡς εἰς τὰ ἄλλα, οὕτω καὶ εἰς τὴν σημασίαν καὶ εἰς τὸν σχηματισμὸν τῶν ῥημάτων καὶ ἐν γένει τῶν λέξεων ἐπενεργεῖ, ἀποβαλόντα καὶ τὴν μεσότητα τῆς σημασίας καὶ τὸν ἐνεργητικόν τύπον, ἔγιναν *ἀποθετικά*, ἔχοντα ἣν ἐξηγήσαμεν φύσιν.

§. 22. Κατὰ τὴν πιθανὴν ταύτην ὑπόθεσιν τὸ *ἀλαζονεύομαι* ἦτον ὡς τὸ συγγενὲς *ἐπαίρομαι*, ἔχον καὶ *ἀλαζονεύω* ἐπὶ τῆς σημασίας τοῦ *καθιστῶ τινα ἀλαζόνα*· τὸ *κτῶμαι* ἐσήμαινεν *ἀποκτῶ δι' ἐμαυτόν*, τὸ δὲ *δι' ἄλλον ἀποκτῶ* ἐξηγεῖτο διὰ τοῦ *κτῶ*· τὸ *αἰδοῦμαι* τὸ ὁποῖον σημαίνει *συστέλλομαι* εἶχε καὶ μεταβατικὸν *αἰδῶ*=φέρω τινὰ εἰς αἰδῶ ἤτοι συστέλλω· τὸ *προφασίζομαι* εἶχε καὶ *προφασίζω*, ἐπὶ τῆς σημασίας τοῦ *ἀθωόνω τινὰ διὰ προφάσεων*, κλ.

§. 23. Ἀλλὰ τοῦτο μὲν ἐκ περιστάσεως, τοῦτο δὲ ἐξ αὐτῆς τῆς φύσεως τοῦ διαφόρου σημαινομένου δὲν ἔμειναν τὰ ῥήματα ταῦτα, διὰ τῆς φορᾶς τῶν χρόνων, ἐπ' ἀκριβείας ὅμοια πρὸς ἄλληλα· διότι τινὰ μὲν ἐξ αὐτῶν σώζουσιν ἔτι μεσότητος ἴχνη κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἧττον προφανῆ, τινὰ δὲ ὄχι· καὶ τινὰ μὲν δὲν ἔχουσιν οὐδὲ ἴχνος ἐνεργητικοῦ τύπου, τινὰ δὲ ἄλλα ἔχουσι μὲν ἀλλὰ σπάνιον, καὶ τοῦτον ἢ ἐπὶ διαφόρου ἢ ἐπὶ τῆς αὐτῆς σημασίας τοῦ εἰς *μαι* ἀποθετικοῦ.

§. 24. Κατὰ τοῦτο λοιπὸν δυνατὸν νὰ διαιρεθῶσι τὰ ἀποθετικὰ ῥήματα εἰς τέσσαρας τάξεις· ά. *εἰς ἀποθετικὰ κατὰ φωνὴν καὶ σημασίαν*· β'. *εἰς ἀποθετικὰ κατὰ φωνὴν μόνον*· γ'. *εἰς ἀποθετικὰ κατὰ σημασίαν μόνον*· δ'. *εἰς ἀποθετικὰ δικατάληκτα.*

ά. Ἀποθετικὰ κατὰ φωνὴν καὶ σημασίαν.

§. 25. Οὕτως ὀνομάζομεν τῶν ἀποθετικῶν ῥημάτων τὰ οὔτε φωνὴν ἐνεργητικὴν ἔχοντα οὔτε μεσότητος ἴχνος, τοὐλάχιστον κατὰ πρώτην προσβολὴν, σώζοντα, ὅθεν κατὰ τὴν ἔννοιαν καθαρώτατα μεταβατικὰ ὄντα. Τοιαῦτα εἶναι τὰ *ἀκέομαι, ἀρνέομαι, γλίχομαι, δέχομαι, διάζομαι, δίζημαι, λίσσομαι, ὄνομαι, σκέπτομαι, φθέγγομαι, χασμῶμαι, ὠνέομαι*, κτλ.

§. 26. Μόνον δι' ἐπιπόνου ἐρεύνης, διὰ μακρῶν παραθέσεων καὶ δι' εἰκασιῶν εὐστόχων δυνατὸν ἴσως νὰ ἀνεύρῃ τις μετά τινος πιθανότητος τίνα μεταβατικὴν σημασίαν εἶχαν οἱ ἐνεργητικοὶ τύποι τούτων καὶ τῶν ὁμοίων ῥημάτων, τεθέντος ὅτι ὑπῆρχαν. Διὰ τῶν τοιούτων ἤθελε καταστήσει πιθανὸν ὅτι τὸ *δέχω*, σωζόμενον εἰς τὸ παρ' ἡμῖν *πανδέχω*, καὶ ἔχον πρὸς τὸ *δοχέω* ὡς τὸ *φέρω* πρὸς τὸ *φορέω*, τὸ *λέγω* πρὸς τὸ *λογέω* καὶ τὸ *ἔχω* πρὸς τὸ *ὀχέω*, ἦτον κατ' ἀρχὰς συνώνυμον τοῦ *δέκω* ἤτοι *δείκω*, ἐξ οὗ καὶ τὸ λατινικὸν dico καὶ τὸ παρ' ἡμῖν *δείχνω*, ἐξ οὗ καὶ *δειχνί*, ἤτοι *δειχνίον*, ὡς παχνὶ ἤτοι παχνίον=φάτνη, ἔπλασε, τὸ μικρὸν ἐννοοῦσα ξυλάριον τὸ ὁποῖον κρατοῦσι τὰ παιδία μανθάνοντα τὸ ἀλφάβητον καὶ τὸν συλλαβισμὸν ἐν τῇ πινακίδι. Τὸ *δέχομαι* λοιπὸν ἐσήμαινε τὸ *δεικνύομαι*, ἤτοι *προβάλλων τὴν χεῖρα ἵνα δείξω τι ἢ σχηματιζόμενος ἵνα δεχθῶ τι*, ὡς ποιοῦσι, π. χ, οἱ σφαιροπαικτοῦντες, καὶ ἐκ τούτου διεκρίθησαν τὰ δύο σημαινόμενα, τοῦ *δείκνυμαι* καὶ *δέχομαι*· ὅτι τὸ *σκέπτω* ἤτοι *σκέπω*=σκεπάζω, ἑπομένως *σκέπτομαι*=σκεπάζομαι, θέτω δηλ: τὴν χεῖρα πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν, ἵνα σκεφθῶ ἡσυχώτερον, ὡς ποιοῦμεν πολλάκις συλλογιζόμενοι, ἐνίοτε δὲ καὶ κλείομεν τοὺς ὀφθαλμούς, ἵνα μὴ ταραττώμεθα εἰς τὰς σκέψεις ἡμῶν. Ἐκ τούτου ἐπιθανολογήσαμεν κατὰ μέρος, ἐν τῇ *εἰς Ὅμηρον Εἰσαγωγῇ*, καὶ τὴν περὶ τῆς τοῦ ἀοιδοῦ *Φημίου*, ναὶ μὴν καὶ τὴν περὶ τῆς αὐτοῦ τοῦ Ὁμήρου τυφλότητος παράδοσιν, ἐξ ἧς προῆλθεν ἡ ἐξήγησις τοῦ *Ὅμηρος* διὰ τοῦ *ὁ μὴ ὁρῶν.*

§. 27. Κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον ἤθελεν ἴσως ἐξηγήσει ὅτι τὸ *ἀσπάζομαι*=σπῶ τινα πρὸς ἐμαυτὸν (Κοραῆς), τὸ *πυνθάνομαι* καὶ *ἀνέρομαι*=ζητῶ νὰ πληροφορηθῶ, informarsi, sich erkundigen. Καὶ τὸ *ἐπίστασθαι* μόνον ἴσως διὰ τοῦ ἰωνισμοῦ ἤθελε διακρίνει τοῦ *ἐφίστασθαι* = ἐφιστάναι τὸν ἑαυτοῦ νοῦν ἤτοι τὴν προσοχήν· καὶ τὸ *δεδίττομαι* ἴσως ἤθελεν ἀναλύσεί εἰς τὸ *δεινόν*, *φοβερὸν καθιστῶ ἐμαυτόν*, ὡς γίνεται ὁ *μορμολυττόμενος*· καὶ τὸ *χρῶμαι* ἴσως ἤθελε προσκολλήσει εἰς τὸ *χρῶ*=δανείζω, καὶ ἐπομένως ὑπηρετῶ τινι τῇ χρήσει τινός, ὅθεν *χρῆσθαι*=servirsi· βεβαιότερον δὲ ἤθελεν ἀναλύσει τὸ *ἐνθυμεῖσθαι* εἰς τὸ *τῷ ἑαυτοῦ θυμῷ τιθέναι*, κτλ.

§. 28. Ἀλλά, καὶ ἀναντίῤῥητα τιθέντα πάντα ταῦτα, ἤθελαν μένει μόνον μέχρι θεωρίας, ὀξύνοντα βέβαια καὶ προετοιμάζοντα τὸν νοῦν διὰ τῶν τοιούτων εἰς ἄλλας ὑψηλοτέρας ἐρεύνας, οὐδεμίαν ὅμως περαιτέρω χρῆσιν συγχωροῦντα εἰς τὴν ἐφαρμογήν· διότι θέλει λέγεται πάντοτε *δέχεσθαι*, *σκέπτεσθαι*, κτλ· *δῶρα*, *λόγον*, *νόμον*, *μίασμα*, κτλ, *δέχεσθαι* (Πλ.).—*περὶ οὗ βουλευόμεθα καὶ σκεπτόμεθα* (Πλ.).—*τὴν φύσιν ἔσκεπται καὶ τὴν αἰτίαν ὧν πράττει* (Πλ.).—*δοκεῖς μοι αὐτός τε ἐσκέφθαι τὰ τοιαῦτα καὶ παρ' ἄλλων μεμαθηκέναι* (Πλ.).—*ἕλκος ἄκεσσαι* (Ἰλ. Π, 523).—*ἀκέοντο δίψαν* (Ἰλ. Χ, 2), κτλ. Ὡσαύτως θέλει διακρίνεται πάντοτε τὸ *χρήσασθαι*=δανείσασθαι τοῦ *χρήσασθαι*=μεταχειρισθῆναι, καὶ τοῦ *χρῆσθαι περὶ πολέμου*=*μαντεύεσθαι*· *ὅτι αὐτῷ ἀργύριον χρῆσαι οὐκ ἠθέλησεν* (Πλ. *Δημοσ.* 384)=δανεῖσαι.—*χρήσασθαι ἐθέλων* (Πλ. αὐτόθι).—οὐδὲ *πίστει χρήσασθαι νομίμως* (Πλ. *Πολ.* ϛ', 505). — *ἐσῆλθον χρησόμενοι τῷ θεῷ* (Ἡρ.), κτλ. Λέγεται δὲ *χρῇ* (*χράω*) παρ' Ἀττικοῖς (Σ. *Ἠλ* 35) καὶ *χρᾷ* παρ' Ἡροδότῳ.

β'. Ἀποθετικὰ κατὰ φωνὴν μόνον.

§. 29. Οὕτως ὀνομάζομεν τὰ προφανῆ μὲν μεσότητος ἔχοντα ἴχνη, οὐχὶ ὅμως καὶ φωνὴν ἐνεργητικὴν σώζοντα *ἀποθετικά*. Εἶναι δὲ τοιαῦτα μάλιστα·

1. Πολλὰ ῥήματα ἐξ ὀνομάτων παραγόμενα, εἰς *εύομαι* καὶ *ίζομαι* λήγοντα καὶ τοιαύτης ἢ τοιαύτης διαθέσεως ἔνδειξιν ἐξηγοῦντα, ὡς *ἀλογεύομαι*, *ἀγροικεύομαι* καὶ *ἀγροικίζομαι*, *ἀλαζονεύομαι*, *ἀπλοΐζομαι*, *δαψιλεύομαι*, *δολιεύομαι*, κτλ.

2. Πολλὰ ῥήματα ἀναλογοῦντα πρὸς τὰ *προβλητικὰ* καὶ *ἀποκρουστικὰ* τῶν κυρίων καὶ ἐντελῶν *μέσων* (σ. 294, §. 21), ὡς *προφασίζομαι, ἀποδιοπομποῦμαι, ἀποτροπιάζομαι*.

3. Πολλὰ ἄλλα οἴκοθεν σημαίνοντα ἐνέργειαν ἀμοιβαίαν, ὡς *ἀγωνίζομαι, ἁμιλλῶμαι, μάχομαι*.

Παραδείγματα.

1. *ἐγὼ ὑπὸ φιλολογίας ἀγροικίζομαι* (Πλ. *Θεαιτ.* 136).—*ὑπὲρ οὗ λέγουσί τε ταῦτα καὶ ἀλαζονεύονται* (Ξ. *Π.* Β', ϐ', 11).—*λέγεις σὺ οὐδὲ πρὸς τοὺς φίλους ἅπαντα δεῖν ἁπλοΐζεσθαι* (Ξ. *'Απ.* Δ', ϐ', 18).

2. *οὐ πώποτέ μοι ἀσχολίαν προὐφασίσατο* (Ξ.).—*εἰ τάττετέ με ἡγεῖσθαι, οὐδὲν προφασίζομαι τὴν ἡλικίαν* (Ξ. *Ἀν.* Γ', ά, 25).

3. *περὶ ζημίας μείζονος ἰόντων ἀγωνιούμενοι* (Πλ. *Ν.* Ἰ, γ', 956).—*τῶν ἀγωνίσασθαι δεινῶν ἐν τοῖς δικαστηρίοις ῥήτωρ τις* (Πλ.)—*ἁμιλλώμενοι τοῖς ἵπποις* (Πλ.).—*πρός γε τοῦτον ἁμιλληθῶμεν πάντες* (Πλ.).—*κωλύουσιν ἀλλήλους μάχεσθαι* (Ξ.).—*πεζοῖς μαχεῖσθε* (Ξ.).

§. 30. Εἰς τὰ περισσότερα τούτων εἶναι τοσοῦτον προφανῆ τὰ ἴχνη τῆς μεσότητος ὥστε μόνον ἡ ἔλλειψις τοῦ ἐνεργητικοῦ τύπου ἀποκλείει αὐτὰ τῆς τάξεως τῶν κυρίων καὶ ἐντελῶν *μέσων*· τὸ *ἀγροικίζομαι*=δείκνυμι ἐμαυτὸν ἄγροικον, τὸ *ἀλαζονεύομαι* εἶναι ὡς τὸ *ἐπαίρομαι*, τὸ *ἁπλοΐζεσθαι*=ἁπλοϊκῶς καὶ ἀψευδῶς φέρεσθαι, ἀλλὰ κατὰ τύχην δὲν εὑρίσκεται ἐν τοῖς νῦν σωζομένοις συγγράμμασιν *ἀγροικίζω, ἀλαζονεύω* καὶ *ἁπλοΐζω*. Ἡ δὲ πρὸς τὰς νεωτέρας γλώσσας παράθεσις δεικνύει ὅτι καὶ τὸ *μεταμέλεσθαι* καὶ τὸ *μωμᾶσθαι* καὶ *μωκᾶσθαι* ἐνταῦθα ἀνάγονται, se repentir, se moquer· τὸ δὲ s' écrier ἐξηγεῖ τὴν σημασιαν καὶ μεσότητα τοῦ *κραυγάνεσθαι* (Ἡρ. Α', 111) καὶ τὴν μεσότητα μόνον τοῦ *φθέγγεσθαι*.

§. 31. Ὡσαύτως μόνον ἡ ἔλλειψις τοῦ ἐνεργητικοῦ τύπου κωλύει νὰ τάξωμεν τὸ *προφασίζομαι* μετὰ τοῦ *προέχομαι* (Θ. Α', 140), τὸ *ἀποδιοπομποῦμαι* (Πλ. *Ν.* Ἰ, 900), μετὰ τοῦ *ἀποπέμπομαι* (Πλ. *Πολ.* Δ', 425). Ἴδε σ. 294. ϐ'.

§. 32. Ἐπίσης δὲ, διότι δὲν δυνάμεθα εἰπεῖν *ἀγωνίζω, ἁμιλλῶ, μάχω*, κτλ, μόνον διὰ τοῦτο διαφέρουσι ταῦτα τῶν *μίγνυσθαι, συμ-*

πλέκεσθαι καὶ τῶν ὁμοίων ὡς πρὸς τὴν μεσότητα (σ. 304, §. 49. γ΄.). Ὁμοίως διὰ τὸν αὐτὸν λόγον διαστέλλονται τοῦ μέσου *περιπτύσσεσθαι* τὰ ἀποθετικὰ *ἀσπάζεσθαι, δεξιοῦσθαι, φιλοφρονεῖσθαι*, ἄλλως ἔχουσι τὴν αὐτὴν φύσιν καὶ δέχονται τὴν αὐτὴν σύνταξιν· *φιλούντων* καὶ *ἀσπαζομένων ἀλλήλους* (Ξ.).—*ἐπὶ τῆς σωτηρίας δεξιουμένους ἀλλήλους* (Ξ. *Ἑλλ.* Ζ΄,6΄,9).—*ἐπεὶ ἀλλήλους ἐφιλοφρονήσαντο* (Ξ.). Ὡς δὲ λέγεται καὶ *περιπτύσσεσθαί τινα*, οὕτω καὶ *ἀσπάζεσθαι, δεξιοῦσθαι* καὶ *φιλοφρονεῖσθαί τινα*, καὶ ὡς λέγεται *μάχεσθαι ἀλλήλοις* καὶ *μάχεσθαί τινι*, οὕτω καὶ *φιλοφρονεῖσθαί τινι* (Ξ. *Π.* Γ΄, ά, 8). Ἴδε σ. 304, §. 49.—σ. 306, §. 52. Οὕτως ἔχει καὶ τὸ *διεδάσαντο* (Πίνδ.) πρὸς τὸ *διενείμαντο*.

§. 33. Πάντα λοιπὸν τὰ τοιαῦτα ῥήματα ὀρθότατα δυνατὸν νὰ ὀνομασθῶσι *μέσα* κατὰ φύσιν καὶ σύνταξιν, ἀρκεῖ μόνον τοῦτο νὰ μὴ παρεμβάλῃ κατὰ λάθος καὶ τὴν χρῆσιν τῶν ἀνυπάρκτων συστοίχων αὐτῶν μεταβατικῶν. Καὶ τὸ *ἐνθυμοῦμαι* εἶναι τοιοῦτον μέσον, ἀλλὰ δὲν ἔχει *ἐνθυμῶ*, καὶ τὸ *ἐνθυμίζομαι* (οὕτως ἀναφέρεται παρὰ Πολυδεύκους, Β΄, 231, τὸ ἄλλως *ἐνθυμούμενοι* ἀναγινωσκόμενον παρὰ Θουκυδίδῃ· (É, 32) μόνον παρὰ τοῖς μεταγενεστέροις καὶ παρ᾽ ἡμῖν ἔχει μεταβατικὸν *ἐνθυμίζω*· καὶ τὸ *ἐναντιοῦσθαι* = ἀνθίστασθαι, ἀλλ᾽ ἄνευ γνωστοῦ παραδείγματος τοῦ *ἐναντιῶ*.

γ΄. Ἀποθετικὰ κατὰ σημασίαν μόνον.

§. 34. Οὕτως ὀνομάζομεν τὰ ἀποθετικὰ τὰ ἔχοντα μὲν τύπον ἐνεργητικόν, οὐχὶ ὅμως ἐπὶ τῆς αὐτῆς σημασίας, οἷον *αἱροῦμαι, διαλέγομαι, σπένδομαι, ψηφίζομαι*, κτλ.

§. 35. Παραβαλλομένων τούτων πρὸς τὰ καθαρὰ καὶ γνήσια *μέσα* εὑρίσκεται ὅτι, ἐν ᾧ τὸ *λούομαι, κτενίζομαι* καὶ τὰ τοιαῦτα, καὶ εἰς μεταβατικὰ τρεπόμενα, σημαίνουσιν εἰς ἄλλο μὲν μεταβαίνουσαν, πάντοτε ὅμως τὴν αὐτὴν ἐνέργειαν, τὴν τῆς *λούσεως* καὶ *κτενίσεως*, κτλ, ἀλλὰ δὲν ἔχει τὸ πρᾶγμα οὕτως ἐπὶ τῶν προκειμένων *ἀποθετικῶν*. Τὸ *αἱρέω*, π. χ. δὲν σημαίνει *ἐκλέγω δι᾽ ἄλλον*, ἀλλὰ μόνον *λαμβάνω*· ἐκ τούτου δὲ καὶ τῆς συνθέτου ἀντωνυμίας, *αἱρῶ ἐμαυτῷ*, ἀνεπτύχθη ἡ ἔννοια τοῦ *ἐκλέγειν* ἢ μᾶλλον τοῦ *ἐκλέγεσθαι* = ἐκλέγειν ἑαυτῷ, **scegliersi**. Τὸ *ψηφίζω*, καὶ συνηθέστερον *ἐπιψηφίζω*, λέγεται περὶ τοῦ ἔχοντος τὸ δικαίωμα τοῦ θέτειν τὴν ὑπόθεσιν εἰς

ψηφοφορίαν, *ψηφίζομαι* δὲ περὶ τοῦ δήμου ὅστις κατὰ τὰς ἐπικρατεστέρας εὑρεθείσας ψήφους ἀποφασίζει.

§. 36. Ὡσαύτως *σπένδει* μὲν ὁ σπονδὰς τοῖς θεοῖς προσφέρων, *σπένδονται* δὲ οἱ συνθήκας ποιούμενοι, ὥςπερ διὰ σπονδῶν καὶ ὅρκων ἐπικυροῦσιν. Οὕτω διαλέγει μὲν ὁ ἐκλέγων καὶ καθαρίζων *κριθάς, πυρούς, ὄσπρια* (Ξ. *Οἰκ.* Η, 9), *διαλέγεται* δὲ ὁ ἑτέρῳ συνομιλῶν, διότι διαλέγουσιν ἤτοι διακρίνουσιν κατὰ γένη τὰ περὶ ὧν ἡ διάλεξις γίνεται. Φυσικώτερον ἦτον βέβαια νὰ δεχθῶμεν τὸ μὲν *διαλέγω* ἐκ τοῦ λέγω ἐπὶ τῆς σημασίας τοῦ *συλλέγω*, διότι ὁ διαλέγων *διὰ πάντων συλλέγει τὰ καλλιώτερα*, τὸ δὲ *διαλέγομαι* ἐκ τοῦ αὐτοῦ *λέγω* ἐπὶ τῆς σημασίας τοῦ *ὁμιλῶ· διαλέγονται*=ὁμιλοῦσι πρὸς ἀλλήλους. Καὶ ὅμως ὁ Σωκράτης κατὰ τὸν ἀνωτέρω τρόπον ἐνόει τὸ *διαλέγεσθαι·* « Ἔφη δὲ καὶ τὸ *διαλέγεσθαι* ὀνομασθῆναι ἐκ τοῦ συνιόντας κοινῇ βουλεύεσθαι, *διαλέγοντας* κατὰ γένη τὰ πράγματα· » (Ξ. Ἀπ. Δ', ἑ, 12.)

§. 37. Τὰ ἑπόμενα παραδείγματα σωφηνίζουσι καλλιώτερον πάντα τὰ προειρημένα.

ἀμφοτέρῃσι χερσὶν ἑλόντα κόνιν (Πλ.).—*ἀδύνατον τὸν σοφιστὴν ἑλεῖν* (Πλ.).—*αἱροῦνται αὐτὸν ἐπὶ τὰς μεγίστας ἀρχάς* (Πλ.).—*φυλάρχους πᾶν τὸ ἱππικὸν αἱρείσθω* (Πλ.), *καὶ ἄρχοντα τῆς πόσεως αἱροῦμαι ἐμαυτόν* (Πλ. *Συμπ.* 218).— *διαλέξας τά τε ὑγιῆ καὶ τὰ μή* (Πλ. *Ν.* Ε, 735).—*ὀλίγον γὰρ χρόνον ἀλλήλοις διειλέγμεθα* (Πλ.).—*πρὸς ἀλλήλους σπουδῇ διαλεγόμενοι* (Πλ.).—*χαίρω διαλεγόμενος τοῖς σφόδρα πρεσβύταις* (Πλ.).—*αὐτός τε ἔσπενδε καὶ τοῖς νεανίσκοις ἐγχεῖν ἐκέλευσε καὶ εὔχεσθαι τοῖς φήνασι θεοῖς* (Ξ.).—*ὅτε ἐσπένδοντο* (Ξ.).—*σπεισάμενοι καὶ ὅρκους ὀμόσαντες ἐπὶ τούτοις·* τὸ αὐτὸ δὲ λέγεται καὶ *σπονδοποιοῦμαι*.—*καὶ σύ, ὦ πρύτανι, ταῦτα ἐπιψήφιζε καὶ γνώμας προτίθει αὖθις Ἀθηναίοις* (Θ. Ϛ', 14). **mets cette proposition aux voix.** Ἴδε καὶ Α', 8.—*ἐπιστάτης ἐν τῷ δήμῳ γενόμενος οὐ ἠθέλησεν ἐπιψηφίσαι* (Ξ. *Ἀπ.* Α', ἑ, 18).—*πρῶτον μὲν οἱ προεδρεύοντες τῆς βουλῆς καὶ ὁ ταῦτ' ἐπιψηφίζων ἐπιστάτης ἠρώτων καὶ διαχειροτονίαν ἐδίδοσαν* (Δ. *Ἀνδροτ.* 596.).—*μὴ εἰσάγειν περὶ τούτων εἰς τὸ δικαστήριον μηδ' ἐπιψηφίζειν τῶν ἀρχόντων μηδένα* (Δ.).—*οὐκ ἐπέτρεψε τῷ δήμῳ ψηφίσασθαι* (Ξ.).—*τὴν τῶν τετρακοσίων πολιτείαν καὶ αὐ-*

τὸς ὁ δῆμος ἐψηφίσατο (Ξ. *Ἑλλ.* Β', γ', 45.). — *Μιλτιάδην εἰς τὸ βάραθρον ἐμβαλεῖν ἐψηφίσαντο* (Πλ. *Γοργ.* 516.). Οὕτω *καταψηφίζεσθαι, ἀποψηφίζεσθαι, ἐπιψηφίζεσθαι*· ά=ἐπικυροῦν διὰ ψηφίσματος· 6'=ἐπὶ προγενεστέρῳ ψηφίσματι νέον ἄλλο ψηφίζεσθαι.

δ'. Ἀποθετικὰ διχατάληχτα.

§. 38. Εἰς ταύτην τὴν κλάσιν τάσσομεν ἐκεῖνα τὰ *ἀποθετικὰ* ἅτινα, τοὐναντίον παρὰ τὰ τῆς προηγουμένης, ἔχουσιν ἀμφοτέρους τοὺς τύπους, τὸν εἰς ω καὶ τὸν εἰς *μαι*, ἐπὶ τῆς αὐτῆς σημασίας, ὡς *ἀθύρω* καὶ *ἀθύρομαι, ἀκέω* καὶ *ἀκέομαι, γηρύω* ἢ *γαρύω* καὶ *γηρύομαι* ἢ *γαρύομαι, δηρίω* καὶ *δηρίομαι, δέρκω* καὶ *δέρκομαι, δωρῶ* καὶ *δωροῦμαι, ληΐζω* καὶ *ληΐζομαι, μέλπω* καὶ *μέλπομαι, νήχω* καὶ *νήχομαι*, κτλ. Ὡσαύτως *ὁρᾶν* καὶ *ὁρᾶσθαι*, παρ' Ὁμήρῳ, *ἰδεῖν* καὶ *ἰδέσθαι, ἀκούειν* καὶ *ἀκούεσθαι*, κτλ. Παρὰ δὲ τοῖς μεταγενεστέροις καὶ παρὰ τοῖς λεξικογράφοις καὶ *ἐντέλλω*, καὶ *ἀποδιοπομπῶ*, καὶ *λωβῶ*, καὶ ἄλλα τοιαῦτα. Ἴδε κατωτέρω §. 63.

§. 39. Ἀνωτέρω παρετηρήσαμεν ὅτι ἀναγκαίως πρέπει νὰ δεχθῶμεν διαφορὰν μεταξὺ τῶν *στρατεύειν* καὶ *στρατεύεσθαι, πολιτεύειν* καὶ *πολιτεύεσθαι*, κτλ (σ. 303, §. 45). Ἡ ἀκριβὴς παρατήρησις εὑρίσκει ὅτι τὸ μὲν *ἀπορῶ* σημαίνει *εἰμὶ ἐν ἀπορίᾳ*, τὸ δὲ *ἀποροῦμαι* δηλοῖ ὅτι *ὑπὸ τῶν ἀποριῶν κυματιζόμενος ῥίπτομαι εἰς ἀμηχανίαν*· *ὁ Νικίας ἔφη τοὺς Συρακουσίους τὰ μὲν ἀπορεῖν, τὰ δ' ἔτι ἀμηχανήσειν* (Θ.).—*τοῦθ' ἡμῶν ἀπορουμένων ἔτι μείζων κατεχύθη σκοτοδινία* (Πλ. *Σοφ.* 264)· οὕτω *πονεῖν* καὶ *πονεῖσθαι*· *οὐδ' εἰ πονεῖ τις δεῖ πόνου μνήμην ἔχειν* (Σ).—*οἱ διαπεφευγότες τόν τε θνήσκοντα καὶ τὸν πονούμενον ᾠκτίζοντο* (Θ. Β', 51)· οὕτω *ταλαιπωρεῖν* καὶ *ταλαιπωρεῖσθαι*· *οἱ Ἀθηναῖοι τοῖς ξυμμάχοις οὐ βουλομένοις ταλαιπωρεῖν προσῆγον τὰς ἀνάγκας* (Θ. Α', 99). — *ὑμῖν ἔξεστι μηδὲν ταλαιπωρηθεῖσιν, ἀλλὰ πιστοῖς μόνον καὶ δικαίοις οὖσιν, ἅπαντα διαπράξασθαι* (Ἰσ. *Νικοκλ.*τέλ.). Τὸ *ἐρύω*=ἑλκύω, τὸ *ἐρύομαι*=ἑλκύω ἐμαυτῷ, εἴτε φυλάξων καὶ ἐξασφαλίσων εἴτε καὶ λεηλατήσων (νεκρόν, π. χ.), τὸ *ῥύομαι*=σώζω, εἶναι βεβαίως τῆς αὐτῆς ἀρχῆς, καὶ ὅμως τὸ *ῥύομαι* μόνον ἐπὶ τῆς σημασίας τοῦ σώζω τίθεται (Ἴδε Βουττμάννου Λεξιλόγον, Α'.).

§. 40. Ἡ σημερινὴ γλῶσσα λέγει μὲν ἀδιαφόρως ἴσως *στέκει* καὶ

στέκεται, κατὰ τὰ ἀρχαῖα *ἕστηκε* καὶ *ἵσταται*, *πλευριτόνει* καὶ *πλευριτόνεται*, διαστέλλει ὅμως (ἐν Ἠπείρῳ τοὐλάχιστον) *πορεύει* καὶ *πορεύεται*· *πῶς πορεύει;* ἐπὶ χρηματικῆς καὶ οἰκονομικῆς καταστάσεως· *πῶς πορεύεται;* ἐπὶ ἠθικῆς διαγωγῆς. Οὐδὲ τὸ *λείπει* καὶ *λείπεται* μεταχειρίζεται ἀδιαφόρως, λέγουσα τὸ μὲν *λείπει*· ά. ἐπὶ τοῦ ἄπεστι· *λείπει εἰς τὴν ξενιτείαν*· 6'. ἐπὶ τοῦ *δὲν εἶναι πλῆρες*· *λείπει τὸ τέλος τοῦ βιβλίου*· τὸ δὲ *λείπεται* ἐπὶ τῆς σημασίας τοῦ *ἐστιν ὑπόλοιπον*. Καὶ δυνατὸν μὲν τὸ *λείπει* νὰ τεθῇ ἀντὶ τοῦ *λείπεται*, οὐχὶ δὲ καὶ ἀντιστρόφως. Ἡ γαλλικὴ γλῶσσα διαστέλλει τὸ mourir=θνήσκειν καὶ se mourir=ἐκθνήσκειν· *τόν τε ἐκτεθνεῶτα* καὶ τὸν *ὄντως τεθνηκότα* (Πλ. *N*. ΙΒ', 959). — *ἐκθνήσκειν τὰ πρῶτα*, εἶτα καὶ *ἀποθνήσκειν* (Αἰλ. *Ζώων Ἰδιοτ.*).— *ἐκθνήσκειν γέλωτι*=ἀποθνήσκειν ἀπὸ τὰ γέλια ἢ λειποθυμεῖν (Ἴδε Κοραῆν εἰς Ἡλιόδ. Β', σ. 171).

§. 41. Ταῦτα πάντα φέρουσιν ἡμᾶς εἰς τὴν ἔλλογον ταύτην ὑποψίαν ὅτι καὶ ἐπὶ τῶν προεκτεθέντων δικαταλήκτων ἀποθετικῶν δὲν ἦτον ἴσως αὐθαίρετος ἡ χρῆσις παρὰ τοῖς ἀρχαίοις, μετά τινος διαφορᾶς τιθεμένων τῶν *ἀθύρω* καὶ *ἀθύρομαι*, *ἱλάσκω* καὶ *ἱλάσκομαι*, *μέλπω* καὶ *μέλπομαι*, κτλ. Ἀλλὰ τὴν σήμερον ἐν πᾶσι σχεδὸν τούτοις διαφεύγουσα ἡ λεπτὴ διαφορὰ εἰς μάτην ἤθελε ζητηθῇ. Ἔστι δὲ καὶ τοῦτο ἐκ τῶν περιλαμβανομένων εἰς τὸ σοφὸν παράγγελμα τοῦ Ῥωμαίου κριτικοῦ· « inter virtutes grammatici habebitur aliqua neseire » (Quintil. I, 8. — Ἴδε καὶ *Εἰσαγωγὴν εἰς Πίνδαρον*, σ. 117).

Περὶ τῶν τύπων τῶν ἀποθετικῶν ῥημάτων.

§. 42. Ἀπαντῶντες τὸν μὲν παρακείμενον τῶν *ἀποθετικῶν* ῥημάτων ἀείποτε ἐκ τῆς κοινῆς τῶν παθητικῶν καὶ μέσων φωνῆς, *δέδεγμαι*, *εἴργασμαι*, *ἀπήχθημαι*, *ἐντεθύμημαι*, κτλ, τὸν δὲ ἀόριστον ποτὲ μὲν ἐκ τῆς μέσης, ὡς *ᾐνιξάμην*, ποτὲ δὲ ἐκ τῆς παθητικῆς, ὡς *ἐδεήθην*, καὶ ποτὲ ἐξ ἀμφοτέρων, ὡς *ηὐλισάμην* καὶ *ηὐλίσθην*· τὰ αὐτὰ δὲ παρατηροῦντες καὶ εἰς τοὺς μέλλοντας, *αἰνίξομαι*, *ἐρασθήσομαι*, *ἐργάσομαι* καὶ *ἐργασθήσομαι*, κτλ, εὐκόλως θέλομεν ἐννοήσει ὅτι ἡ γνῶσις τῶν τύπων καθ' οὓς σχηματίζονται οἱ ποικίλλοντες οὗτοι χρόνοι εἶναι ἐκ τῶν ἀναγκαιοτάτων εἰς τὴν χρῆσιν

τῶν *ἀποθετικῶν* ῥημάτων· διότι καὶ γνωρίζων, π. χ. ὁ σπουδαστὴς ὅτι τὸ *βούλομαι* εἶναι ἀποθετικὸν ῥῆμα, μὴ ἔχον τύπον ἐνεργητικόν, πρέπει νὰ μάθῃ πρὸς τούτοις εἰ πρέπει νὰ εἴπῃ καὶ νὰ γράψῃ *ἐβουλήθην*, *ἐβουλησάμην* ἢ συναμφότερα.

§. 43. Ἐκ τῆς μέσης φωνῆς σχηματίζουσι τὸν μέλλοντα, παρ' Ἀττικοῖς, πάντα σχεδὸν τὰ ἀποθετικά. Μετὰ τῆς μέσης δὲ ἔχουσι καὶ τὴν παθητικὴν φωνὴν τὰ *αἰδέομαι*, *ἄχθομαι*, *διαλέγομαι*, *διανοέομαι*, *ἐλασσοῦμαι*, *ἐπιμέλομαι*, *ἐργάζομαι*, *προθυμέομαι*· μόνον δὲ παθητικὴν τό, ποιητικώτερον, *ἔραμαι*, *ἐρασθήσομαι*, ἀνθ' οὗ *ἐρῶ* σύνηθες παρὰ τοῖς πεζοῖς.

§. 44. Καὶ τὸν ἀόριστον ἐκ τῆς μέσης φωνῆς σχηματίζουσι τὰ πλεῖστα τῶν *ἀποθετικῶν* ῥημάτων. Ἐκ τῆς παθητικῆς φωνῆς σχηματίζουσι τὸν ἀόριστον τὰ *ἀλάομαι* (ἠλήθην), *ἀπονοέομαι*, *διανοέομαι*, *ἐννοέομαι*, *ἄχθομαι* (*ἠχθέσθην*, τὸ δὲ *ἀπηχθόμην* ἐκ τοῦ *ἀπεχθάνομαι*), *βούλομαι*, *δέομαι*, *διαλέγομαι*, *δύναμαι*, *ἐναντιοῦμαι*, *ἐνθυμοῦμαι*, *ἐπιμέλομαι*, *μεταμέλομαι*, *ἐπιμελοῦμαι*, *ἐπίσταμαι*, *ἔραμαι*, *εὐλαβέομαι*, *ἥδομαι*, *προθυμέομαι*, *σέβομαι*, *φαντάζομαι*. Σαλεύουσι δὲ μεταξὺ τῆς παθητικῆς καὶ μέσης φωνῆς οἱ ἀόριστοι τῶν *αὐλίζομαι*, *ὀρέγομαι*, *φιλοφρονέομαι*.

§. 45. Συνηθέστερος παρὰ τὸν παθητικὸν εἶναι ὁ μέσος ἀόριστος τῶν *ἀπολογέομαι*, *βρυχῶμαι*, *γίγνομαι*, *κοινολογοῦμαι*, *μέμφομαι*, *ὀλοφύρομαι*. Συνηθέστερος παρὰ τὸν μέσον εἶναι ὁ παθητικὸς ἀόριστος τῶν *ἄγαμαι*, *αἰδέομαι*, *ἁμιλλάομαι*, *ἀρνέομαι*. (Ἴδε καὶ κατωτέρω §. 51. ά—γ΄.).

§. 46. Ὑπάρχουσι δὲ καί τινα ἄλλα ἐκ τῆς *μαι* εἰς τὴν ω φωνὴν μεταβαίνοντα, ὡς *ἔρχομαι* *ἦλθον*, *δέρκομαι* *δέδορκα*. Πολλὰ δὲ ἄλλα εἶναι ὅλως ἐλλειπτικά, μόνον μέχρι παρατατικοῦ σχηματιζόμενα, ὡς *ἄζομαι*, *ἐμπάζομαι*, *νεμεσίζομαι*, κτλ.

§. 47. Καὶ τοσαῦτα μὲν περὶ σχηματισμοῦ τῶν χρόνων τούτων, ὅπερ κυρίως ἀνήκει εἰς τὸ *Τεχνολογικὸν Μέρος* τῆς Γραμματικῆς, ἐν ᾧ ἐξηγεῖται καὶ ὁ διάφορος σχηματισμός τινων χρόνων τῶν ῥημάτων τούτων παρ' Ἐπικοῖς καὶ παρ' Ἀττικοῖς, *ἐδυνήσατο* παρ' Ὁμήρῳ, *ἐδυνήθη* παρ' Ἀττικοῖς, *ᾠήθη* παρ' Ἀττικοῖς, *ὠΐσατο* καὶ *ὠΐσθη* παρ' Ὁμήρῳ, *ἐκοιμήθησαν* παρ' Ἀττικοῖς, *ἐκοιμήσαντο* παρ' Ὁμήρῳ. Ὡσαύτως καὶ τὰ παρὰ τοῖς μετέπειτα οἵτινες πολλάκις ἐπα-

νῆλθον εἰς τὰ ἀρχαιότερα, *οἰήσασθαι*, π. χ. παρ' Ἀράτῳ, *δυνήσασθαι*, κτλ.

§. 48. Περὶ σημασίας δὲ ὄντος τοῦ λόγου ἐξ ἧς ἡ σύνταξις κρέμαται, καὶ τοῦτο παρ' Ἀττικοῖς, πᾶσα περὶ τούτου παρατήρησις ἀνάγεται εἰς τὴν *γενικωτέραν* ἤτοι *συνήθη* καὶ εἰς τὴν *ἀνώμαλον* χρῆσιν.

Ἡ γενικωτέρα ἤτοι συνήθης χρῆσις.

§. 49. Ἡ γενικωτέρα ἤτοι συνήθης χρῆσις εἶναι ὅτι οἱ λοιποὶ χρόνοι ἐν γένει φυλάττουσιν ἣν ὁ ἐνεστὼς ἔχει σημασίαν, ἔστω οὐδετέρα, ὡς *κεῖμαι κείσομαι*, ἐνεργητική, ὡς *αἰνίττομαι αἰνίξομαι, ᾐνιξάμην*, παθητική, ὡς *ἀπεχθάνομαι ἀπήχθετο*, ἢ μεσότητος ἴχνη σώζουσα, ὡς *ἐνθυμοῦμαι, ἐνεθυμήθην, ἐντεθύμημαι*. Τὰ ἐν §. 46 σημειωθέντα εἶναι μόνον σχηματισμοῦ ἀνωμαλία ἄνευ διαφορᾶς σημασίας. Ὡς τὸ *δέρκομαι* σημαίνει ἐνέργειαν, οὕτω καὶ τὸ *δέδορκα*, καθάπερ καὶ ἀντιστρόφως ἐπὶ τῶν ἐνεργητικῶν *λαμβάνω λήψομαι, ἐπαινέω ἐπαινέσομαι* (Ἴδε σ. 323, §. 98, καὶ σ. 226, §. 15—16).

Ἡ ἀνώμαλος χρῆσις.

§. 50. Οἱ χρόνοι ἐφ' ὧν μάλιστα παρατηρεῖται ἡ ἀνώμαλος χρῆσις εἶναι ὁ *ἀόριστος*, ὁ *παρακείμενος* καὶ ὁ *μέλλων*.

Ὁ Ἀόριστος.

§. 51. Εἰς τρία δυνατὸν νὰ διαιρεθῇ ὁ ἀόριστος ὡς πρὸς τοῦτο· ά. τινῶν μὲν καὶ ὁ *μέσος* καὶ ὁ *παθητικὸς ἀόριστος* ἐκλαμβάνεται ἐπὶ τῆς αὐτῆς σημασίας, ἐνεργητικῶς· β΄. τινῶν ἄλλων ἐπὶ διαφόρου σημασίας· γ΄. τινῶν ἄλλων ἐνεργητικῶς μὲν ὁ *μέσος*, παθητικῶς δὲ ὁ *παθητικός*.

ά. Ἐπὶ τῆς αὐτῆς σημασίας, ἐνεργητικῶς.

τοῖς μὴ ἐρῶσιν οὐδεὶς πώποτε ἐμέμψατο ὡς, κτλ, (Πλ.*Φαίδρ*.234).—*μεμφθεὶς τῶν στρατηγῶν τὴν γνώμην* (Ἡρ.Ζ΄,146).—*τὸ ἀσθενὲς μου κακῶς ἐμέμφθη* (Εὐρ.'*Ἀντιόπ*.'*Ἀποσπ*.—Ἴδε καὶ Θ. Δ΄, 85).—*Τίμαρχον ὑπεδέξατο φεύγοντα* (Πλ. *Θεάγ*. 129).—*τὸν κήρυκα ἐπὶ ξένια ἐδέξαντο* (Ξ. '*Ελλ*. ϛ΄, δ΄, 20). — *ἱκέτας ὑποδεχθεὶς* (Εὐρ. '*Ηρακλείδ*. 754). Ἀλλὰ καὶ παθητικῶς ἀπαντῶνται ἀμφότερα, τὸ

μὲν παρὰ Στοβαίῳ (Λ. θ΄.), τὸ δὲ παρ' Ἡλιοδώρῳ (Ἴδε Κοραῆν *Ἠλ.* Β΄, σ. 352). Ὡσαύτως καὶ παρὰ Λουκιανῷ· *ἐπὶ τὸ δεσμωτήριον δρομαῖος ἐλθὼν τότε μὲν οὐκ εἰσεδέχθη· ἑσπέρα γὰρ ἦν* (Τόξαρις, 30). Καὶ παρὰ Δημοσθένει δὲ ὁ ἀόριστος εὑρίσκεται παθητικῶς (*πρὸς Βοιωτὸν ὑπὲρ Προικὸς Μητρῴας*, 1012) *εἰς τὴν οἰκίαν εἰσδεχθέντες.*

β΄. Ἐπὶ διαφόρου σημασίας.

ἐὰν ἑλών τις (ἄλλον) *ἑκουσίου φόνου μετὰ ταῦτα αἰδέσηται καὶ ἀφῇ* (Δ. *Πανταίν.* 983). — *ἐὰν μὲν αἰδέσασθαι δέῃ* (Δ. *Μακάρτ.* 1069)=συγχωρεῖν.— *οὐκ ἀπέκτεινεν, ᾐδέσθη δέ* (Πλ. *Ἐπιστ.* ζ΄.) =ἐντράπη. — *τὸν θεὸν αἰδεσθέντες* (Πλ. *Πολ.* Γ΄, 393). Οὕτω συνήθως ὁ μέσος ἀόριστος τοῦ *αἰδεῖσθαι* παρὰ τοῖς Ἀττικοῖς πεζογράφοις ἐπὶ τῆς σημασίας τοῦ *συγχωρεῖν*, παρὰ δὲ ποιηταῖς καὶ ἐπὶ τῆς συνήθους σημασίας τοῦ ῥήματος καὶ τοῦ παθητικοῦ ἀορίστου =εὐλαβεῖσθαι, ἐντρέπεσθαι· *ἀλλ' αἴδεσαι μὲν πατέρα· αἴδεσαι δὲ μητέρα* (Σ. *Αἴ.* 506). Οὕτω καὶ *ἀποκρίνασθαι* μὲν ἐπὶ τοῦ *ἀπόκρισιν διδόναι*, *ἀποκριθῆναι* δὲ ἐπὶ τοῦ *ἀποχωρισθῆναι* (Ἴδε Φρύνιχον ἐν λέξει καὶ Λοβέκκιον), παρὰ δὲ τοῖς μεταγενεστέροις καὶ *ἀποκριθῆναι*=ἀποκρίνασθαι.

γ΄. Ἐνεργητικῶς μὲν ὁ μέσος, παθητικῶς δὲ ὁ παθητικός.

τῶν ἀγώνων οὓς ὑμεῖς περὶ τῆς ψυχῆς ἠγωνίσασθε (Δ. *περὶ Στεφ.* 314).—*ὡς μέγας καὶ δεινὸς τῇδε τῇ πόλει κίνδυνος ὑπὲρ τῆς τῶν Ἑλλήνων ἐλευθερίας ἠγωνίσθη* (Λυσ. *Ἐπιτάφ.* 34).—*τὴν ἀρχὴν τὴν αἰκισαμένην μὲν τὸν ἀδελφόν, πολεμήσασαν δὲ πρὸς αὐτόν* (Ἰσ. *Φιλ.* μγ΄.). —*ἀλλὰ ζῶν αἰκισθεὶς ἐνιαυτόν, ὡς πονηρός, λέγεται τῆς τελευτῆς τυχεῖν* (Ξ. *Ἀν.* Β΄, ς΄, 29). —*ἀπέκτεινε Μεγαφέρνην, αἰτιασάμενος ἐπιβουλεύειν αὐτῷ* (Ξ. *Ἀν.* Α΄, β΄, 20). — *τὰ τῶν νέων ἡμῖν αἰτιαθήτω* (Πλ. *Ν.* Ι΄, 889.—Ἴδε καὶ Θουκ. ς΄, 53)· ἀλλ' ἐπὶ τῆς σημασίας ταύτης λέγεται συχνότερον *αἰτίαν ἔχειν* (Πλ. *Φαίδρ.* 249).—*αἰτίαν ὑπέχειν*, καὶ *καταιτιᾶσθαι* (Θ. ς΄, 60· Ξ. *Ἑλλ.* Α΄, α΄, 32). — *ἀκεσαμένη τὸ τραῦμα τοῦ Διοτίμου* (Λουκιαν.). — *ἀνδρῶν καὶ γυναικῶν ὀνόματα ἀκεσθέντων ὑπὸ τοῦ Ἀσκληπιοῦ* (Παυσ. Β΄, ιζ΄, 3). — *οὕτως ἀπελογήσατο περὶ τῶν τὸν γέλωτα παρασχόντων* (Ξ. *Π.* Β΄, β΄, 6). — *καὶ μόνος ἀπελογήθη*

(Ἀλκιβιάδης) ὡς οὐ δικαίως φύγοι (Ξ. *Ἑλλ.* Ἀ, δ', 13)=ἀπελύθη.—*ταῦτα δὲ ἀπολελογήσθω ἡμῖν* (Πλ. *Πολ.* Ἱ, 607). Οὕτω *βιάσασθαι* καὶ *βιασθῆναι, δωρήσασθαι* καὶ *δωρηθῆναι, ἐργάσασθαι* καὶ *ἐργασθῆναι, ἰάσασθαι* καὶ *ἰαθῆναι, κτήσασθαι* καὶ *κτηθῆναι, λογίσασθαι* καὶ *λογισθῆναι, λωβήσασθαι* καὶ *λωβηθῆναι, μιμήσασθαι* καὶ *μιμηθῆναι, ὀλοφύρασθαι* καὶ *ὀλοφυρθῆναι, προφασίσασθαι* καὶ *προφασισθῆναι, χρήσασθαι* καὶ *χρησθῆναι, ὠνήσασθαι* καὶ *ὠνηθῆναι*. Τούτων τὰ παραδείγματα εἰς ἄλλην εὐκαιρίαν ἀνέβαλα, ἵνα μὴ ἐξογκωθῇ παραπολὺ τὸ βιβλίον. Περὶ τοῦ *ὠνήσασθαι* ἴδε Λοβέκκιον εἰς Φρύνιχον, σ. 159, καὶ *Εἰσαγωγὴν εἰς τὴν Ἑλληνικὴν Σύνταξιν.*

Ὁ Παρακείμενος.

§. 52. Πολλὰ ἀποθετικὰ ἐκ τῶν προηγουμένων, τῶν ἐχόντων τὸν παθητικὸν ἀόριστον ἐπὶ παθητικῆς σημασίας, καὶ ἄλλων ἀκόμη, ἔχουσι καὶ τὸν παρακείμενον ἐπὶ τῆς αὐτῆς· ἥτις, *τυράννων ἑστίαν ᾐκισμένην* (οὕτω γραπτέον, ἀντὶ *ἠκισμένη*) *χαίρεις κλύουσα* (Εὐρ. *Μηδ.* 1130).—*ἰδὼν ἄνδρα δοκιμώτατον λελωβημένον* (Ἡρ. Γ', 155), κτλ.

§. 53. Πολλῶν ἄλλων παρακείμενοι ἐκλαμβάνονται ποτὲ μὲν ἐνεργητικῶς ποτὲ δὲ παθητικῶς, καὶ ποτὲ μὲν οὕτω ποτὲ δὲ ἐκείνως συνηθέστερον· *πᾶσιν ἐξελέγχονται συνηγωνισμένοι Φιλίππῳ* (Δ. *Παραπρ.* 360).—*τῶν ἠγωνισμένων* (Εὐρ. *Ἰκ.* 465).—*ἐπὶ τοῖς κεκριμένοις καὶ ἠγωνισμένοις* (Δ. *Μειδ.*). — *ἀποκεκρίσθαι ἄν σε φαίην* (Πλ.*Ν.*Β',673).—*τὸ ἐρωτώμενον ἀποκεκριμένος ἔσομαι* (Πλ. *Ἱππ.*Μ.287).—*καί μοι τοῦτο ἀποκεκρίσθω* (Πλ.*Θεαιτ.*187).—*πρὸς τὰ πρότερον ἀποκεκριμένα τῷ Κτησίππῳ* (Πλ.*Εὐθυδ.*299).—*τοιοῦτος ὢν* (Σωκράτης) *οἷον ἐγὼ διήγημαι* (Ξ. *Ἀπ. τέλει*).— *ἐμοὶ μὲν οὖν διήγηται καὶ βεβοήθηται τῷ θεῷ καὶ τῷ νόμῳ* (Ἀντιφ.*Κατηγ.Φαρμακ.* τέλ.). — *πόλεις τὰς βεβιασμένας* (Ξ. *Ἑλλ.* Ἑ, β', 15). — *δοῦλος ἄλλοθεν ποθεν βεβιασμένος* (Ξ. *Π.* Δ', 5, 18), καὶ οὕτω σχεδὸν πάντοτε παθητικῶς τὸ *βεβίασμαι*, ἀλλὰ καὶ ἐνεργητικῶς ἐνίοτε, ὡς ἐν τῷ *οὐδὲν γὰρ πώποτ' οὔτ' ἠνώχλησα, οὔτε μὴ βουλομένους ὑμᾶς βεβίασμαι* (Δ. *Παραπρ.* 405).—*ὃν ἂν ὁρῶμεν τοὺς πρόσθεν ἀνδριάντας καλῶς εἰργασμένον* (Ξ. *Ἀπ.* Β', ς', 6).—*θώρακας εὖ εἰργασμένους* (Ξ *Ἀπ.* Γ', ι, 9), τὸ δὲ *εἰργάσθην* ἀείποτε παθητι-

κῶς, ὡς καὶ τὸ *ἐργασθήσεται*. — *ἐντεθύμημαι καὶ τοῦτο ὅτι*, κτλ. (Ξ. *Ἀν*. Γ', ά, 16).—*οὐ φιλόσοφόν σοι δοκεῖ καὶ εὖ ἐντεθυμημένον;* (Πλ. *Κρατ*. 404)—*ὅσην ἐγὼ νῦν οὐσίαν κέκτημαι* (Πλ. *Πολ*. Ά, 330).—*ἱερὰ μηδὲ εἷς ἐν ἰδίαις οἰκίαις ἐκτήσθω* (Πλ.*Ν*.Ί,909). —*τῆς οὐ δι' ὀλίγου κεκτημένης θαλάσσης* (Θ.Ζ',70).—*τὰ προκεκτημένα ἢ προσκεκτημένα* (Θ. Β', 62).

§. 54. Τοιαῦτα εἶναι προσέτι καὶ τὰ *ἀπονενοῆσθαι, δεδωρῆσθαι, ἐσκέφθαι, ἐωνῆσθαι, ἡγῆσθαι* (τὸ δὲ *ἡγηθῆναι* ἀείποτε παθητικόν), *ᾐτιᾶσθαι, ηὖχθαι* (ἐκ τοῦ εὔχεσθαι), *κεχαρίσθαι, μεμηχανῆσθαι, μεμιμῆσθαι, πεπραγματεῦσθαι, συλλελογίσθαι*, τῶν ὁποίων τὰ παραδείγματα παραλείπονται διὰ τὸν ἀνωτέρω ἐξηγηθέντα λόγον (§. 51. γ'. ἐν τέλει).

Ὁ Μέλλων.

§. 55. Ἐκ τῶν μελλόντων ἐνίοτε μὲν ὁ μέσος ἐκλαμβάνεται παθητικῶς, ἐνίοτε δὲ ὁ παθητικὸς ἐνεργητικῶς· *ἀγωνιεῖται καὶ κριθήσεται τὸ πρᾶγμα νυνὶ* (Δ. *Μειδ*. 516). — *ὡς καὶ ἐπιμεληθησόμεναι τούτων* (Ξ. Ἀπ. Β', ζ', 8).

§. 56. Πολὺ σπανιώτερον ἐκλαμβάνονται παθητικῶς ὁ ἐνεστὼς καὶ ὁ παρατατικὸς τῶν *ἀποθετικῶν* ῥημάτων· *ὠνούμενα καὶ πιπρασκόμενα* (Πλ. *Φαιδ*. 69).—*παρ' ἃ προσεδέχετο* (Θ.Δ',19), ὅπερ ὅμως, ἵνα ἐκληφθῇ παθητικῶς, πρέπει νὰ γένῃ, κατὰ Κρύγερον, *προσεδέδεκτο*, ὡς καὶ (Η', 66), *προὔσκεπτο*, ἀντὶ *προεσκέπτετο*. Ὁ δὲ σχολιαστὴς εἰς τὸ προσεδέχετο ἐξαπνοεῖ τὸ *ὁ κεκρατημένος*. *Ἴδε Εἰσαγωγὴν εἰς τὴν Ἑλληνικὴν Σύνταξιν*.

§. 57. Καὶ τούτων καὶ τῶν λοιπῶν ἀνωμαλιῶν ἡ ἐκ προθέσεως ἐξακρίβωσις, καὶ ἡ κατὰ τὸ δυνατὸν διάκρισις τῶν *ἀποθετικῶν μέσων* καὶ *παθητικῶν*, κατάτε σχηματισμὸν καὶ κατὰ χρῆσιν, ἤθελεν εἶναι ὄντως ἔργον εὐπρόσδεκτον εἰς τοὺς περὶ τὴν ἑλληνικὴν σύνταξιν ἀσχολουμένους. Ἤθελε συντελέσει δὲ οὐχὶ μικρὸν πρὸς τοῦτο καὶ ἡ κατὰ τὴν συνετὴν συμβουλὴν τοῦ μακαρίτου Κοραῆ ἀδιάλειπτος παράθεσις τῆς σημερινῆς πρὸς τὴν ἀρχαίαν ἑλληνικὴν γλῶσσαν.

§. 58. Ἡ σημερινὴ γρῶσσα, ἐκτὸς πολλῶν ἑλληνικῶν, ὡς *αἰσθάνομαι, ἀκροῶμαι ἢ ἀκροάζομαι, ἀποκρίνομαι, ἀπολογοῦμαι, βδελύττομαι, διάζομαι, διϊσχυρίζομαι, δύναμαι,ἐπιμελοῦμαι, ἐρεύγομαι, καταρῶμαι, καυχῶμαι, μηρυκῶμαι, μιμοῦμαι, ὀσμῶμαι*, (πολ-

λάκις ἤκουσα τὸ *ὀσμήσου* εἰς πολλὰ μέρη τῆς Ἠπείρου), *πέτομαι*. (*ὅσα πέτονται δὲν τρώγονται, ἀλλὰ καὶ τί πέτεσαι στὴν εὐμορφιὰν καὶ λὲς δὲν εἶναι ἄλλη;*), *σιχαίνομαι, σπλαγχνίζομαι, χασμῶμαι*, κτλ, ἔχει καὶ ἰδιαίτερα, ὡς *βαδεύομαι* (*ἂς κουρεύεται καὶ ἂς βαδεύεται*), *ἐγκολπόνομαι, ἐλεημονοῦμαι, καμόνομαι* (=ὑποκρίνομαι, ἀλλὰ καὶ *νὰ τοῦ καμωθῇ νὰ σκάσῃ*), *παραξενεύομαι, ξεκαρδίζομαι, ξεμυστηρεύομαι, παραπονοῦμαι, σπληνίζομαι, ψυχοπονοῦμαι*, κτλ.

§. 59. Μετὰ μικρᾶς διαφορᾶς ἐννοίας ἔχει καὶ τὰ ἑλληνικὰ *στοχάζομαι* καὶ *ἐντρέπομαι*, μεταφράζουσα συντομώτερον τοὐλάχιστον τὸ τοῦ ποιητοῦ *αἰδομένω βασιλῆα* (Ἰλ. Α, 331) διὰ τοῦ *ἐντρεπόμενοι* τὸν *βασιλέα* παρὰ τὸ **remplis de vénération pour ce roi.** Καὶ τὸ ἑλληνικὸν *καταγίνομαι* (Δημ. *Μειδ.* 521) οὐδὲν ἢ μικρόν τι διαφέρει τοῦ παρ' ἡμῖν, καίτοι ἀρνουμένου πάλαι ποτὲ τοῦ Οὐλφίου, ἐν ἰδιαιτέραις ἐντεύξεσι, τὴν τοιαύτην ὁμοιότητα. Διὰ τοῦ *καλομορφόνομαι* δὲ μετέφρασε τὸ παρὰ Πλάτωνι *καλλωπίζομαι* (Κρίτ. 52).

§. 60. Ἐν ᾧ δὲ πολλὰ ἑλληνικὰ ἀποθετικὰ ἢ οὐδέτερα κατέστησε μέσα, ὡς *ἀλαζονεύω τινὰ* καὶ *ἀλαζονεύομαι*, ἐπὶ τῆς σημασίας τοῦ *λυπῶ* καὶ *λυποῦμαι* (οὕτως ἐν Ἠπείρῳ), *ξενιτεύω τὸν υἱὸν* καὶ *ξενιτεύομαι, πονηρεύω τινὰ* καὶ *πονηρεύομαι, φιλοτιμῶ τινα* καὶ *φιλοτιμοῦμαι, μασσῶ τὸ φαγητὸν* καὶ *μασσῶμαι, ἀναμασσῶμαι* καὶ *ξηρομασσῶμαι*, οὕτως ἀπ' ἐναντίας μετέτρεψεν εἰς ἀποθετικὰ ἄλλα ῥήματα *μέσα* ὄντα παρ' Ἕλλησιν, *ὀρέγομαι, πορεύομαι*, κτλ. Μετέτρεψεν εἰς ἐνεργητικὸν τὸ *κτῶμαι*, λέγουσα *ἀποκτῶ* καὶ *ἀποκτῶμαι* παθητικῶς. Μετὰ διαφορᾶς δὲ σημασίας μεταχειρίζεται τὸ *φαντάζω* (δὲν *φαντάζει*, **non fa figura**), καὶ *φαντάζεται* = ἔχει οἴησιν καὶ ὑψηλοφροσύνην, *ἐργάζω τὸ δέρμα* καὶ *ἐργάζομαι*=ποιῶ τι, οὐ μένω ἀργός· *κλαίω, κλαίομαι* καὶ *ἀποκλαίομαι*=παραπονοῦμαι.

§. 61. Εἰς ἐξήγησιν τούτου ἢ πρέπει νὰ δεχθῶμεν ὅτι αἱ μεταβολαὶ καὶ ποικιλίαι αὗται εἶναι νεώτερα ἔκγονα, τρανότατα μαρτυροῦντα πόσον ὁ χρόνος ἰσχύει καὶ εἰς τὴν γλῶσσαν τὴν ὁποίαν μεταλλάττει καὶ μετασχηματίζει ὡς πάντα τὰ ἀνθρώπινα, ἢ ὅτι εἶναι συγκρυβείσης καὶ κατεχωσμένης ἀρχαιότητος διασωθέντα λείψανα, ὡς πολλαὶ νῆσοι εἶναι ὑπεριστάμενα καὶ ὑπεράλια ὄρη καταποντισθέντων πεδίων.

§. 62. Ἡ ἐν τοῖς ἄλλοις ἀπαράλλακτος ὁμοιότης τῆς νέας πρὸς τὴν ἀρχαίαν γλῶσσαν τῶν Ἑλλήνων, καὶ ἡ ἐπὶ τὸ σαφέστερον μὲν ἀκριβὴς δὲ κατὰ πάντα μετάφρασις πολλῶν ἀρχαίων ἀσαφεστέρων γενομένων, πιθανολογοῦσιν ὅτι καὶ ἐν τοῖς περὶ ὧν ὁ λόγος κρατεῖ τὸ αὐτό. Οὕτω λέγομεν *σχίζεται, κόπτεται*, κτλ. *ἐπιμελοῦμαι, διάζομαι*, κτλ, ἀπαράλλακτα ὡς αἱ ἀρχαῖοι Ἕλληνες· μεταφράζομεν τὸ *ἐκμαίνω* (Σοφ. Τρ. 1142) διὰ τοῦ *τρελαίνω*, τὸ *ἐκμαίνομαι* διὰ τοῦ *τρελαίνομαι*, τὸ *θηλάζει ἡ τροφὸς τὸ βρέφος* διὰ τοῦ *βυζάνει ἡ τροφὸς τὸ βρέφος*, τὸ *θηλάζει τὸ βρέφος τὸν μαστὸν τῆς μητρός* (Θεόκρ. Γ', 16), πάλιν διὰ τοῦ *βυζάνειν*. Ἀλλὰ καὶ *βυζάνεται τὸ παιδίον* παρ' ἡμῖν ὡς παρὰ τοῖς ἀρχαίοις *θηλάζεται*, καὶ *βυζάνεται ἡ μήτηρ* παρ' ἡμῖν=παρέχει ἑαυτὴν βυζάνεσθαι ὑπὸ τοῦ βρέφους, ὡς ἴσως καὶ παρ' Ἕλλησιν ἐξελαμβάνετο τὸ *θηλάζεται*. Ἐν Ἠπείρῳ δὲ καὶ *προσθηλάζω*=ἁρμόζω τὸ στόμα τοῦ ἀρνίου εἰς τὴν θηλὴν ἤτοι τὸ μαστάριον τῆς προβατίνας.

§. 63. Οἱ σπάνιοι καὶ σποραδικοὶ ἐνεργητικοὶ τύποι πολλῶν ἀποθετικῶν παρὰ τοῖς μεταγενεστέροις ἀπαντώμενοι, *ἀποδιοπομπῶ* παρ' Εὐσταθίῳ, *λωβῶ* παρὰ Ψευδοφωκυλίδῃ, τὸ *ὀσφραίνω* ἐπὶ μεταβατικῆς σημασίας (« τοὺς βουλιμιῶντας ἀνακτησόμεθα ὀσφραίνοντες ὄξει » Ἀρχιγένης παρὰ Γαληνῷ), καὶ ἄλλα τοιαῦτα, μαρτυροῦσιν ἱκανῶς ὅτι οἱ μετχειρισθέντες αὐτοὺς ἀνέτρεξαν εἰς ἀρχαιότερα παραδείγματα, ἐξαφανισθέντα μετέπειτα. Ἡ ἀναλογία δεικνύει ὅτι, ὡς τὸ *αἰσχύνομαι* εἶχε καὶ ἔχει τὸ *αἰσχύνω*, τὸ *ἐντρέπομαι* τὸ *ἐντρέπω*, τὸ *αἰδέομαι* τὸ ἐν τῷ *καταιδέω* σωζόμενον *αἰδέω*, τὸ *ἔλπω*=ἐπελπίζω τινά, καὶ *ἔλπομαι*=ἐπελπίζω, οὐκ ἀπελπίζω ἐμαυτόν, οὕτω καὶ τὸ *ἀπολογοῦμαι* εἶχεν *ἀπολογῶ*· καὶ τὸ μὲν *ἀπολογῶ*=ἀπολύω τινὸς τὰ κατηγορημένα, τὸ δὲ *ἀπολογοῦμαι*=ἀπολύομαι τὰ κατηγορημένα· οὕτω βέβαια καὶ τὸ *ἀποκρίνομαι*, ἀντὶ τοῦ ὁποίου καὶ *ἀπολογοῦμαι* ἐν Ἠπείρῳ. Ὁ ὀρθὸς λόγος προσέτι πείθει ὅτι οἱ νῦν σωζόμενοι συγγραφεῖς καὶ ποιηταὶ δὲν περιέχουσιν ὅλας τὰς λέξεις τῆς ἀρχαίας ἑλληνικῆς γλώσσης, καὶ ὅτι εἰς τὴν λαλουμένην γλῶσσαν διεφυλάχθησαν κατὰ σειρὰν ἀδιάσπαστον πάμπολα οὐ σωζόμενα παρ' ἐκείνοις. Τίς θέλει τολμήσει νὰ ἀρνηθῇ, π. χ. τὴν ἑλληνικὴν καταγωγὴν τῶν *λακταρίζω, μαγαρίζω* καὶ πολλῶν ἄλλων, διότι δὲν ἀπαντῶνται παρὰ τοῖς σωζομένοις συγγραφεῦσι; πόσαι λέξεις ἑλλη-

νικώταται ἐγνωρίσθησαν μόλις πρὸ ὀλίγου εἰς ἐπιγραφὰς μετὰ τὴν αὐτονομίαν τῆς Ἑλλάδος;

§. 64. Πάντα ταῦτα ἰσχυροποιοῦσι τὴν ἀνωτέρω (§. 20) ἐξηγηθεῖσαν εἰκασίαν ὅτι, εἰ μὲν ὄχι πάντα, τὰ πλεῖστα τοὐλάχιστον τῶν *ἀποθετικῶν* ῥημάτων κατήντησαν τοιαῦτα κατὰ μετάπτωσιν σημασίας καὶ κατ' ἀποβολὴν τοῦ ἐνεργητικοῦ τύπου, καὶ ὅτι, εἰ μὲν ἔσωζαν τὴν πρώτην αὐτῶν σημασίαν καὶ τὸν ἐνεργητικὸν τύπον, ἤθελαν εἶναι καὶ ταῦτα ὡς τὰ κύρια *μέσα*, εἰς τὰς διαφόρους προεκτεθείσας τάξεις ἀναγόμενα.

§. 65. Τοῦτο ὅμως δὲν ἐμποδίζει νὰ δεχθῶμεν ἐπίσης ὅτι καὶ ἡ νέα γλῶσσα ἐσχημάτισεν, ἔχουσα πρὸς τοῦτο καὶ δικαίωμα καὶ ἀνάγκην, καὶ ἰδιαίτερα *μέσα* τε καὶ *ἀποθετικὰ* κατ' ἀναλογίαν ἄλλων προϋπαρχόντων, ὡς ἡ βυζαντικὴ μετὰ τὴν ἀλεξανδρινήν, ἡ ἀλεξανδρινὴ μετὰ τὴν ἀττικήν, ἡ ἀττικὴ μετὰ τὴν ὁμηρικὴν ἐποχήν. Ὡσαύτως δὲ καὶ ὅτι ἐπίσης καὶ ἐν τῇ νέᾳ καὶ ἐν τῇ ἀρχαίᾳ γλώσσῃ πιθανῶς ἐπλάσθησαν *ἀποθετικὰ* κατ' εὐθεῖαν. Εἰς τὸ *βληχῶμαι*, π. χ. *μυκῶμαι* καὶ ἄλλα τοιαῦτα ἔφθασαν ἴσως κατ' ἀναλογίαν ἄλλων, χωρὶς νὰ διέλθωσι διὰ τῆς κλίμακος τοῦ μεταβατικοῦ. Οὕτως ἴσως καὶ εἰς τὸ *ἄχθομαι*, *φθέγγομαι* καὶ ἄλλα παρόμοια. Ἀλλ' αἱ τοιαῦται θεωρίαι, ἔχουσαί τε ἢ μὴ τὸ χρήσιμον, ἀλλαχοῦ εὑρίσκουσι χώραν καταλληλοτέραν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΔΕΚΑΤΟΝ ΠΕΜΠΤΟΝ.

Περὶ Ἐγκλίσεων.

§. 1. Ἡ μέχρι τοῦδε ἐξηγηθεῖσα τῶν ῥημάτων ἰδιότης τοῦ σημαίνειν κατάστασιν, ἐνέργειαν, ἢ πάθος, καλεῖται *διάθεσις* καὶ *γένος* τῶν ῥημάτων. *Ἔγκλισις* δὲ καλεῖται ἡ τροπὴ τῆς πρώτης καὶ κυρίας αὐτῶν καταλήξεως εἰς δήλωσιν τῆς διαφόρου ἐπόψεως καθ' ἣν ὑπὸ τοῦ νοὸς θεωρεῖται τὸ ὑπὸ τοῦ ῥήματος σημαινόμενον, *γράφω*, *γένοιτο*, *μένε*, κτλ. Εἶναι λοιπὸν ἡ μὲν *διάθεσις* ἤτοι τὸ *γένος* τῶν ῥημάτων ὅ τι τὸ *γένος* τῶν ὀνομάτων, εἰς τὸ ἀρσενικὸν ἀντιστοιχούντων τῶν ἐνεργητικῶν, εἰς τὸ θηλυκὸν τῶν παθητικῶν καὶ εἰς τὸ οὐδέτερον τῶν οὐδετέρων, ἡ δὲ *ἔγκλισις* εἶναι ὡς ἡ πτῶσις εἰς τὰ ὀνόματα· *Ἕλλην*, *Ἕλληνος*, *γράφειν*, *γράφω*, *γράψον*, κτλ.

§. 2. Ἐγκλίσεις ἐν τῇ ἑλληνικῇ γλώσσῃ εἶναι πέντε, *ὁριστική*, *ὑποτακτική*, *εὐκτική*, *προστακτικὴ* καὶ *ἀπαρέμφατος*, διότι καὶ κατὰ τόσους τρόπους δυνατὸν θεωρῆσαι τὸ ὑπὸ τοῦ ῥήματος σημαινόμενον, ἤτοι ὡς *θετικόν*, ἢ ὡς *εὐκτόν*, ἢ ὡς *δυνατόν*, ἢ ὡς *αἰτούμενον*, ἢ *ἀφῃρημένως*, οὔτε προσώπου οὔτε ἀριθμοῦ ἰδιαιτέρως παρεμφαινομένου.

§. 3. Αἱ πρῶται τέσσαρες καλοῦνται, ἀντιθετικῶς πρὸς τὴν ἀπαρέμφατον, *παρεμφατικαὶ ἐγκλίσεις*. Ἡ ἀπαρέμφατος ἤτοι τὸ *ἀπαρέμφατον* ὀνομάζεται *ἔγκλισις* κατὰ τὸν αὐτὸν λόγον καθ' ὃν καὶ ἡ ὀνομαστικὴ ὀνομάζεται *πτῶσις*, καὶ *οὐδέτερον* τὸ γένος, ἐπί τε ὀνομάτων καὶ ῥημάτων. Ὀνομάζεται δηλ. οὕτω μόνον καταχρηστικώτερον, διότι κυρίως καὶ ἀκριβῶς δὲν εἶναι *ἔγκλισις*, ὡς οὔτε ἡ *ὀνομαστικὴ* εἶναι *πτῶσις*, οὔτε τὸ *οὐδέτερον* εἶναι *γένος*, ἀλλὰ ἡ μὲν εἶναι ἀρχὴ ἐξ ἧς αἱ πτώσεις, ἡ δὲ ῥίζα τῶν ἐγκλίσεων, *οὐδέτερον* δὲ γένος τὸ οὔτε ἀρσενικὸν οὔτε θηλυκόν, ὅ ἐστιν οὐδὲν γένος.

Αἱ Παρεμφατικαὶ Ἐγκλίσεις.

§. 4. Αἱ παρεμφατικαὶ ἐγκλίσεις τίθενται εἰς τὸν λόγον· ά. *καθ' ἑαυτάς*· β΄. *ἀπ' ἄλλων ἐξαρτώμεναι*. Ἐπὶ τῆς πρώτης χρήσεως καθαρώτερον δεικνύμενος ἑκάστης ὁ χαρακτὴρ ἐπὶ τῆς δευτέρας συμμεταλλάσσεται πολλάκις κατὰ τὰ μεθ' ὧν συνδέεται.

ά. Αἱ Παρεμφατικαὶ Ἐγκλίσεις καθ' ἑαυτάς.

Ἡ Ὁριστικὴ καθ' ἑαυτήν.

§. 5. Ἡ *ὁριστικὴ ἔγκλισις*, καθ' ἑαυτὴν τιθεμένη, παριστᾷ τὸ ὑπὸ τοῦ ῥήματος σημαινόμενον ὡς θετικὸν καὶ ὄντως ὑπάρχον, ἢ μὴ ὑπάρχον, μὴ ἐξαρτώμενον ἐκ τῆς ἰδέας τοῦ λέγοντος· *ἔστι θεός*. —*φιλομαθής εἰμι*.—*ἐτιμωρήσατο τὸν ἀδικοῦντα*, κτλ.— *οὐκ ἔστι τοῦτο*.—*οὐκ ἀπέθανε Φίλιππος*. Τοῦτο γίνεται σαφέστερον παραβαλλόμενον πρὸς τὰ διὰ τῶν ἄλλων ἐγκλίσεων παριστάμενα· οὕτω, π.χ. τὸ *εἴην πλούσιος* ἐξηγεῖ μόνον ἐπιθυμίαν τοῦ λέγοντος καὶ οὐχὶ καθ' ἑαυτὸ ὕπαρξιν ἢ σύνδεσιν τοῦ κατηγορουμένου πρὸς τὸ ὑποκείμενον, ὡς ἤθελεν εἶναι τὸ *εἰμὶ πλούσιος*. Ὡσαύτως τὸ *σιώπα* δηλοῖ αἴτησιν τοῦ λαλοῦντος ἵνα ἐνεργηθῇ ἡ σιωπή, ἀλλ' ὄχι ὅτι καὶ ἐπραγματοποιήθη, ὡς σημαίνει τὸ *σιωπῶ*, *ἐσιώπησε*, κτλ.

§. 6. Ἡ διάκρισις αὕτη τοῦ τρόπου καθ' ὃν ἡ ἔννοια παρίσταται ὡς πραγματικὴ ἢ ὡς κατ' ἰδέαν τοῦ λέγοντος εἶναι πολὺ ἀναγκαία πρὸς κατάληψιν τῆς χρήσεως τῶν ἐγκλίσεων ἐν τῇ ἑλληνικῇ γλώσσῃ· διότι πολλάκις κρέμαται ἐκ τοῦ συγγραφέως νὰ παραστήσῃ τὴν ἔννοιαν οὕτως ἢ ἐκείνως, καὶ διὰ τοῦτο ὁ αὐτὸς λόγος ἐκφέρεται *καθ' ὁριστικὴν* ἢ ἄλλην ἔγκλισιν, καὶ πολλάκις γίνεται μετάβασις ἐκ τῆς μιᾶς εἰς τὴν ἄλλην, ὡς πολλὰ παραδείγματα θέλουσι δείξει ἐφεξῆς. Κατὰ τὴν γερμανικὴν ὀνοματολογίαν τὰ διὰ τῆς *ὁριστικῆς* ἐγκλίσεως ἐκφερόμενα καλοῦνται *ἐξ ἀντικειμένου*, ἐκ μέρους δηλ. τοῦ πράγματος θεωρούμενα (objectiv), ἀντιθέτως πρὸς τὰ *ἐξ ὑποκειμένου* καλούμενα, ἐκ μέρους δηλ. τοῦ λέγοντος (subjectiv), ὁποῖα, π. χ. τὰ διὰ τῆς *εὐκτικῆς*, κτλ.

§. 7. Ἡ *ὁριστικὴ* ἔγκλισις τίθεται καθ' ἑαυτήν, ἤτοι ἐν ἀπολύτῳ λόγῳ, ἐν λόγῳ δηλ. οὗτινος ἄλλος λόγος οὐ προηγεῖται, ἐπὶ τῶν ἑξῆς μάλιστα περιστάσεων·

ά. Ἐπὶ *καταφάσεως* καὶ *ἀποφάσεως* ἀπολύτου καὶ μὴ ἐκ προηγουμένου λόγου ἐξαρτωμένης· *ἀεὶ τοιοῦτος εἶ* (Πλ.). — *οὐκ ἄρ' ἦν φιλόσοφος* (Πλ.). — *φράσω ἄνευ μέτρου* (Πλ.). — *πέποιθα μέντοι μητρί, κοὐ πέποιθ' ἅμα* (Εὐρ. *Φ.* 279).

6'. Ἡ *ὁριστικὴ* τίθεται εἰς δήλωσιν τεθείσης τινὸς περιστάσεως, ἥτις ἐπὶ τὸ ζωηρότερον ὡς ὄντως ὑπάρχουσα παρίσταται, διὰ τοῦ *καὶ δὴ* εἰσαγομένη=ἂς ὑποθέσωμεν καὶ ὅτι· *ποιῶ ὑμᾶς ἐξαπατηθέντας καὶ καταγοητευθέντας ὑπ' ἐμοῦ ἥκειν εἰς Φᾶσιν· καὶ δὴ καὶ ἀποβαίνομεν· γνώσεσθε δήπου ὅτι οὐκ ἐν τῇ Ἑλλάδι ἐστέ* (Ξ. *Ἀν.* Έ, γ', 19). — *καὶ δὴ τεθνᾶσι· τίς με δέξεται πόλις;* (Εὐρ. *Μηδ.* 386). — *καὶ δὴ παρεῖκεν· εἶτα πῶς ἄνευ νεὼς σωθησόμεσθα;* (Εὐρ. *Ἑλ.* 1065). Ὡσαύτως *ἤδη κατὰ θάλασσαν ἡγήσεσθε· οὔκουν ὑμεῖς Εἱλώτων ἡγήσεσθε;* (Ξ.)

γ'. Ἐπὶ *ἐρωτήσεων* αἵτινες ἀπαιτοῦσι θετικὴν ἀπόκρισιν. Στρέφονται δὲ αὗται· 1. *περὶ τὸ εἰ ὑπάρχει τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος ἢ ὄχι, ὡς ἔστι ταῦτα ἢ οὐχί; — οἶσθά τινας ἀνθρώπους ἀχαρίστους καλουμένους;* (Ξ.) 2. *περὶ τὸ τίς καὶ ποῖος· τίς πρῶτος ἄνδρα καταβαλεῖ; τίς ἕψεται;* (Ξ.) — *τί οὖν ἦν τοῦτο;* (Πλ.) — *ποῖοί τε ἔσεσθε ἡμῖν συμπρᾶξαι;* (Ξ.) — *ποία τις ἐστι;* (Πλ.) — *ποῖον τὸν μῦθον ἔειπες;* (Ὅμ.) 3. *περί τινα τῶν κοινῶν προσδιορισμῶν· ποῦ*

ἐστιν οὗτος; (Σ.) — *ποῦ δ' ἔστ' ἐκείνου τοῦ ταλαιπώρου τάφος*; (Σ.)—*πότε ἔσει οἴκοι*; (Ξ.)—*πῶς λέγεις*; (Ξ.)—*πῶς οὖν ποιοῦμεν*; (Πλ.) — *τοῦ ἕνεκα τηνικάδε ἀφίκου*; (Πλ.) Ἴδε σ. 208.—σ. 211.

δ'. Ἐπὶ *ἐρωτήσεων* δι' ὧν γοργότερον ἐξηγεῖται τὸ ἀντίθετον τοῦ διὰ τοῦ ῥήματος ἐμφαινομένου, ὥστε καταφατικοῦ ὄντος τοῦ ῥήματος προκύπτει ἀποφατικὴ ἔννοια, ἀποφατικοῦ δὲ ὄντος καταφατική· *πῶς οἶδα*;=πῶς θέλεις νὰ γνωρίζω=δὲν γνωρίζω· *πῶς οὐκ οἶδα*;= πῶς θέλεις νὰ μὴ γνωρίζω;=γνωρίζω.—*τοῦτο μὲν οἶσθα ὅτι ὑποζυγίοις ἀλοῶσι τὸν σῖτον*; *Τί δ' οὐκ, ἔφην ἐγώ, οἶδα*; (Ξ. *Οἰκ*. ΙΗ', 3. 4) — *χάριν μοι εἴσει, ἐάν σοι τὴν ἀλήθειαν ἀποκεκρυμμένην ἐξερευνήσωμαι*; *πῶς οὐκ εἴσομαι*; *καὶ πάνυ γε πολλήν* (Πλ.).—*πῶς ὀπίσω πορευόμενοι διέβησαν τὸν ποταμόν*; (Ἡρ. Ά, 75) διὰ τούτου ἐξηγεῖ ὁ Ἡρόδοτος ὡς ἀδύνατον τὴν διάβασιν τοῦ ποταμοῦ. Ἐν τῇ συνηθείᾳ εἰς τὸ ἐρώτημα *ἔχεις ἀπὸ ἐκεῖνα*; ἐπὶ ἀποφατικῆς ἀποκρίσεως λέγεται *ποῦ νὰ τὰ εὕρω*; *τίς τὰ ἔχασε 'νὰ τὰ εὕρω ἐγώ*;

έ. Ἐπὶ *ἐρωτήσεων* δι' ὧν ἐκφέρεται ὑποθετικὴ ἔννοια· *ἀδικεῖ τις ἑκών*; *ὀργὴ καὶ τιμωρία κατὰ τούτου* (Δ.) —*ἀσθενέστερος εἶ*; *τοῖς ἄρχουσιν ἐφηγοῦ* (Δ. *'Ανδροτ*. 601)=ποίει ἐφήγησιν. Ὁ τρόπος οὗτος εἶναι βεβαίως ὁ αὐτὸς κατὰ τὴν ἔννοιαν, ζωηρότερον δὲ ἐκφερόμενος ἢ ὁ *εἰ μέν τις ἀδικεῖ ἑκών, ὀργὴ καὶ τιμωρία κατὰ τούτου*, κτλ.

ς'. Ἐπὶ *εὐχῆς* περὶ πραγμάτων περασμένων ἅπερ ἢ μὴ γενόμενα εὐχόμεθα νὰ εἶχαν γένη, ἢ γενόμενα εὐχόμεθα νὰ μὴ εἶχαν γένη. Ἐκφέρεται δὲ τοῦτο διὰ τῶν *ἱστορικῶν χρόνων*, τοῦ μὲν *παρατατικοῦ* εἰς τὸ ἐνεστώς, τοῦ δὲ *ἀορίστου* εἰς τὸ παρελθὸν ἀναφερομένου· προτάσσονται δὲ ἐν τούτοις τὰ μόρια *εἴθε*, *εἰ γάρ*· *εἴθ' ἦσθα δυνατὸς δρᾶν ὅσον πρόθυμος εἶ* (Εὐρ. *'Ηρακλ*. 731).—*ἰὼ γᾶ, γᾶ, εἴθε μ' ἐδέξω* (Αἰσχύλ.)=εἴθε νὰ μὲ εἶχες δεχθῇ.—*εἴθ' εὕρομέν σ', 'Άδμητε, μὴ λυπούμενον* (Εὐρ. *'Αλκ*. 539).

§. 8. Οἱ ἐν τούτοις παρῳχημένοι χρόνοι τῶν ὁποίων ἡ φύσις ἀναφέρεται εἰς γενόμενον καὶ οὐχὶ ἀπογινόμενον πλέον δηλοῦσιν ὅτι ἡ εὐχὴ στρέφεται περὶ πράγματα ἀδύνατα, ὡς εἶναι ἀδύνατον νὰ τραπῇ τὸ παρελθὸν εἰς μέλλον (Ἴδε περὶ τούτου καὶ κατωτέρω ἐν τῷ περὶ *Εὐκτικῆς 'Εγκλίσεως*).

§. 9. Ἡ περὶ παρελθόντων πραγμάτων εὐχὴ ἐκφέρεται καὶ διὰ τοῦ *ὤφελεν*, ὅπερ ἐκ ῥήματος κατήντησε παρὰ τοῖς μετέπειτα εἰς χρῆσιν εὐκτικοῦ μορίου, ὡς τὸ *φέρε*, *ἄγε*, καὶ τὸ παρ' ἡμῖν *ἔλα*, ἔγιναν ὡς μόρια προτρεπτικά· *ὤφελε μηδ' ἐγένοντο θοαὶ νῆες* (Καλλίμ.).

§. 10. Ἀλλὰ συνηθέστερον γίνεται τοῦτο, ἀπαρεμφάτου ἀντὶ ὁριστικῆς ἐπιφερομένου μετὰ τὸ *ὤφελε* καὶ τοῦ *εἴθε* ἢ *εἰ γὰρ* προτασσομένου· *εἴθ' ὤφελ' Ἀργοῦς μὴ διαπτάσθαι σκάφος* (Εὐρ. *Μηδ.* 1). — *μηδαμοῦ γένος ποτὲ φῦναι γυναικῶν ὤφελ', εἰ μὴ 'μοὶ μόνῳ* (Εὐρ.). — *εἰ γὰρ ὤφελον οἷοί τε εἶναι οἱ πολλοὶ τὰ μέγιστα κακὰ ἐξεργάζεσθαι* (Πλ.). Ὡσαύτως καὶ παρ' Ὁμήρῳ ἔχοντι *αἴθε* ἀντὶ εἴθε· *αἴθ' ὄφελες παρὰ νηυσὶν ἀδάκρυτος καὶ ἀπήμων ἧσθαι* (Ἰλ. Α, 415). Περὶ ἄλλων χρήσεων, ἃς ἔχει κοινὰς ἡ *ὁριστικὴ* πρὸς τὰς ἄλλας ἐγκλίσεις, γίνεται λόγος ἐν οἰκείῳ τόπῳ.

Ἡ Ὑποτακτικὴ καθ' ἑαυτήν.

§. 11. Ἐν ᾧ τὸ *χωροῦμεν* δηλοῖ ἐν ἐνεργείᾳ τὸ *χωρεῖν*, τὸ *χωρῶμεν* σημαίνει προετοιμασίαν εἰς ἐκτέλεσιν τούτου. Ἡ *ὑποτακτικὴ* λοιπὸν δὲν παριστᾷ τὴν ἔννοιαν θετικῶς ὑπάρχουσαν, ὡς ἡ *ὁριστική*, ἀλλὰ μόνον προτροπὴν εἰς πραγματοποίησιν ταύτης.

§. 12. Ἡ ὑποτακτικὴ τίθεται καθ' ἑαυτήν, ἐν ἀπολύτῳ δηλ. καὶ ἐναρκτικῷ λόγῳ, ἐπὶ τῶν ἑξῆς μάλιστα περιστάσεων.

α΄. Ἐπὶ τῶν *αὐθυποτάκτων* λεγομένων, δι' ὧν ἐξηγεῖται προτροπὴ πρὸς ἡμᾶς αὐτοὺς περί τινος πρακτέου. Γίνεται δὲ τοῦτο συνήθως ἐπὶ τῶν πρώτων πληθυντικῶν προσώπων· *ἴωμεν*=ἂς ὑπάγωμεν·—*χωρεῖτ', ἐπειγώμεθα* (Εὐρ.).— *φειδώμεθ' ἀνδρῶν εὐγενῶν, φειδώμεθα· κακοὺς δ' ἀποπτύωμεν, ὥσπερ ἄξιοι* (Εὐρ. *Ἰνοῦς Ἀποσπ.*). Πολλάκις προτάσσονται τούτων τὰ *ἴθι*, *ἄγε*, *ἄγετε*, *φέρε*· *ἀλλ' ἴθι βάδιζ', ἴωμεν* (Ἀρφ.). — *ἄγε σκοπῶμεν καθ' ἓν ἕκαστον* (Ξ.).—*ἄγετε καταλίπωμεν τοὺς ἐπιτηδείους* (Ξ.).—*φέρε νῦν ἀναλάβωμεν πάλιν τῇ μνήμῃ τὰς τῶν τέχνῃ γυμναζόντων ἐπιτάξεις* (Πλ. *Πολιτ.* 294). Τίθεται δὲ καὶ τὸ ἑνικὸν πρῶτον πρόσωπον κατὰ τὴν αὐτὴν χρῆσιν, συνήθως προτασσομένου τοῦ *φέρε* ἢ ἄλλου τοιούτου· *φέρε δὴ πρὸς ἐμαυτὸν ἀναλάβω ὃ λέγεις* (Πλ.). — *σῖγα, πνοὰς μάθω* (Εὐρ.). — *ἐπίσχετ', αὐδὴν τῶν ἔσωθεν ἐκμάθω* (Εὐρ.

Ἱππολ. 657).—*φέρ' αὐτὸν ἀποδρῶ* (Ἀρφ. *Εἰρ.* 235). Ἀλλὰ καὶ *φέρ', ὦ τέκνον, νῦν τὸ τῆς νήσου μάθῃς* (Σ. *Φ.* 300).

§. 13. Ὅταν δὲ τὰ τοιαῦτα ἐκφέρωνται ἀπαγορευτικῶς διὰ τοῦ *μή, μηδέ, μήτε, μηδείς*, κτλ, τότε παρατηροῦνται ὡς κανονικὰ τρόπον τινὰ τὰ ἑπόμενα· 1. τὸ μὲν πρῶτον πρόσωπον συνήθως ἀπαντᾶται μόνον πληθυντικῶς· *μὴ ἀτελῆ τὸν λόγον καταλίπωμεν* (Πλ.)· 2. τὸ δὲ δεύτερον καὶ τρίτον ἢ κατ' ἀόριστον τῆς *ὑποτακτικῆς* ἢ κατ' ἐνεστῶτα τῆς *προστακτικῆς*· *ἃ μὴ κατέθου μὴ ἀνέλῃ* (Πλ. *Ν.* ΙΑ', 913).—*μηδέποτε γήμῃ μηδὲ εἰς εὔνους ἐμοί* (Μέν.). — *οὔ μή 'στι καιρὸς μὴ μακρὰν βούλου λέγειν* (Σ. *Ἠλ.* 1259). Τὸ δὲ τρίτον συνήθως καὶ ἐπὶ προσωπικοῦ ὑποκειμένου· *μηδεὶς οἰέσθω με λέγειν ὡς δικαιοσύνη ἐστὶ διδακτόν* (Ἰσ. *κατὰ Σοφιστ.* ι).

§. 14. Τὸ μὲν τοῦ Σοφοκλέους (Οἰδ. *Κ.* 174) *μὴ δῆτ' ἀδικηθῶ* εἶναι ἐξαίρεσις τῶν ἀνωτέρω (§. 13. 1) κανονιζομένων· ὅλος δὲ ὁ λόγος ἐκ τοῦ πληθυντικοῦ ἐτράπη εἰς τὸ ἑνικόν· ἐξαιρέσεις δὲ τῶν αὐτόθι (§. 13. 2) ὡσαύτως κανονιζομένων τὰ *μὴ ψεῦσον, ὦ Ζεῦ, τῆς ἐπιούσης ἐλπίδος* (Ἀρφ.). — *ὧν οὗτός σε ἐξηπάτησε μὴ δότω δίκην* (Δ.).—*μὴ ἡ βία σε μηδαμῶς νικησάτω* (Σ.). Οὕτω καὶ παρ' Ὁμήρῳ (Ἰλ. Δ, 410. Ὀδ. Π, 301). Ἴδε κατωτέρω *Περὶ Προστακτικῆς* καὶ *Εἰσαγωγὴν εἰς τὴν Ἑλληνικὴν Σύνταξιν*.

§. 15. Ἡ ὑποτακτικὴ ἔγκλισις τίθεται προσέτι καθ' ἑαυτήν, ἐν ἀπολύτῳ δηλ. λόγῳ·

ϛ'. Ἐπὶ *ἐρωτήσεων* δι' ὧν τὸ ὑποκείμενον ἐρωτᾷ εἰ προστάσσεται ἢ συγχωρεῖται ποιεῖν τι. Τίθεται δὲ πρὸς τοῦτο συχνότερον τὸ πρῶτον πρόσωπον· *εἴπω τι τῶν εἰωθότων, ὦ δέσποτα;* (Ἀρφ. Β. 1) —*οἶσθα διότι θαυμάζεις, ἢ ἐγώ σοι εἴπω; πάνυ γε εἰπέ* (Πλ.).— *τάλαντον ἡ προίξ· μὴ λάβω;* (Μ.)—*τὴν τῶν κωμῳδῶν προθυμίαν τοῦ γελοῖα εἰς τοὺς ἀνθρώπους εἰπεῖν ἢ παραδεχώμεθα;* (Πλ. *Ν.* ΙΑ', 935)—*φῶμεν οὕτως ἢ μὴ φῶμεν;* (Πλ.)

§. 16. Τούτων πολλάκις προτάσσονται τὰ *βούλει, βούλεσθε*, καὶ, παρὰ ποιηταῖς, *θέλεις, θέλετε*· *βούλει σε θῶ φοβηθῆναι;* (Αἰσχ.) —*τί βούλεσθε εἴπω;* (Δ.)—*θῶ βούλεσθε δωδεκάτην ὑμᾶς εἰσοίσειν;* (Δ.)—*βούλει ἡμᾶς πρὸς ἡμᾶς αὐτοὺς ὑπὲρ τῶν ἄλλων ἀμφισβητῶμεν;* (Πλ.)—*βούλεσθε τὸ ὅλον πρᾶγμα ἀφῶμεν καὶ μὴ ζητῶμεν;* (Αἰσχ.)—*πότερα θέλεις σοι μαλθακὰ ψευδῆ λέγω ἢ σκληρ' ἀληθῆ, φράζε· σὴ γὰρ ἡ κρίσις* (Εὐρ.).

§. 17. Μετὰ τούτων κατατακτέαι καὶ αἱ ἐρωτήσεις δι' ὧν τὸ ὑποκείμενον ὄχι ἄδειαν παρ' ἄλλου, ὡς ἐπὶ τῶν προηγουμένων, ἀλλὰ αὐτὸ ἑαυτὸ, ἐξαπορούμενον καὶ ἐν ἀμηχανίᾳ εὑρισκόμενον, ἐρωτᾷ περὶ τοῦ πρακτέου· *ποῖ τράπωμαι;* (Εὐρ.)—*ποῖ βῶ; πῇ στῶ;* (Εὐρ.)—*ποῖ φύγωμεν;* (Αἰσχ.) Προσόμοιον δὲ καὶ τὸ *πῶς μάχωμαι θνητὸς ὢν θείᾳ τύχῃ;* (Σ. *Ἐριφ. Ἀποσπ.*) Ἀγανάκτησις δὲ μᾶλλον ἡ ἀπορία ἐξηγεῖται ἐν τοῖς *σιώπα· ἐγὼ σιωπῶ τῷδε;—σοί γ', ὦ κατάρατε, σιωπῶ 'γώ;* (Ἀρφ. *Β.* 1132 *Λ* 530)=ἐγὼ νὰ σοῦ σιωπήσω;—*λύσω σε φῄς;* (Δουκ.)

§. 18. Ὄχι σπανίως ἀπαντᾶται καὶ τὸ τρίτον πρόσωπον ἐπὶ τῶν τοιούτων ἀπορητικῶν ἐρωτήσεων· *φῇ τις;*=νὰ εἴπῃ τις;—*τί καὶ ποιήσῃ; ζητῇ πολλὰ ἀναλίσκειν, ἐξὸν ἐλάττω, καὶ πάντας θεραπεύειν βούληται , δύ' ἢ τρεῖς ἐξόν;* (Δ. *Παραπρ.* 384.)—*τί εἴπῃ τις;* (Δ)—*ποῖ τις οὖν φύγῃ;* (Σ. Αἴ. 403)—*ποῖ τις φροντίδος ἔλθῃ;* (Σ. Κ. 170)—*ποῖ ἐλθὼν εὕρῃ τὴν ἀλήθειαν;* (Δείν.)—*τίνος εἵνεκα καταδειχθῇ τοιοῦτον ἔργον;* (Δ.)—*τί ποιήσωσιν;* (Δ.)—*πότερον μὴ φράζῃ, παραμυθίαν δὲ οὐδὲ ἓν προσδιδῷ;* (Πλ.)—*πότερόν σέ τις, Αἰσχίνη, τῆς πόλεως ἐχθρὸν ἢ ἐμὸν εἶναι φῇ;* (Δ.)—*πότερα μὴ δῷ δίκην ἢ μείζω δοίη δικαίως;* (Δ.)—*εἶτα ταῦθ' οὗτοι πεισθῶσιν ὑπὲρ αὐτῶν σε ποιεῖν καὶ τὰ τῆς σῆς ἀναισθησίας καὶ πονηρίας ἔργα ἐφ' ἑαυτοὺς ἀναδέξωνται;* (Δ. *Ἀνδροτ.* 613.)

§. 19. Πολὺ σπανιώτερα εἶναι τὰ παραδείγματα τοῦ δευτέρου προσώπου· *τί σοι πιθώμεθα; ὅ τι πίθεσθε;* (Ἀρφ. *Ὀρν.* 164) —*πῶς οὖν ἔτ' εἴπῃς ὅτι συνέσταλμαι κακοῖς;* (Εὐρ. *Ἡρ.* Μ. 1417) Περὶ τῶν διὰ τῆς ὑποτακτικῆς ἐκφερομένων *ὑπόπτων εἰκασιῶν, ἀπαγορεύσεων*, κτλ, ἴδε κατωτέρω.

Ἡ Εὐκτικὴ καθ' ἑαυτήν,

§. 20. Ἡ εὐκτικὴ καθ' ἑαυτήν, ἐν ἀπολύτῳ δηλ· λόγῳ σημαίνει ἐν γένει ἐπιθυμίαν καὶ ἀρέσκειαν τοῦ λέγοντος κατὰ τὸ δοκοῦν αὐτῷ· *εἴην πλούσιος*. Παριστῶσα λοιπὸν τὸ ὑπὸ τοῦ ῥήματος σημαινόμενον ὡς ἐν τῇ ἰδέᾳ τοῦ λέγοντος, οὐχὶ ὡς ἐκτὸς ὑπάρχον, οὐχὶ *ἐξ ἀντικειμένου ἀλλ' ἐξ ὑποκειμένου* (§. 6), εἶναι τὸ ἀντίθετον τῆς *ὁριστικῆς*. Ἡ *ὁριστικὴ* παριστᾷ τὴν ἔννοιαν ἀνεξάρτητον ἐκ τῆς γνώμης τοῦ λέγοντος, ἡ *εὐκτική*, τοὐναντίον, παριστᾷ αὐτὴν ἀ ἐξάρτητον πάσης ἐξωτερικῆς ὑπάρξεως.

§. 21. Τίθεται δὲ ἡ *εὐκτικὴ* καθ' ἑαυτὴν ἐπὶ τῶν ἀκολούθων μάλιστα περιστάσεων.

ά. Ἐπὶ *εὐχῆς* περὶ πραγμάτων οὔπω γενομένων, εἰς ἐξήγησιν λοιπὸν ἐπιθυμίας ἥτις δυνατὸν νὰ ἐκπληρωθῇ ἢ μή· *τίσειαν Δαναοὶ ἐμὰ δάκρυα σοῖσι βέλεσσιν* (Ἰλ. Ά, 42).—*κακῶς ὄλοιντο πάντες οἱ τυραννίδι χαίρουσιν, ὀλίγων τ' ἐν πόλει μοναρχίᾳ* (Εὐρ. *Αὐγ. Ἀποσπ.*). —*δύσμορφος εἴην μᾶλλον ἢ καλὸς κακός* (Εὐρ. *Χρυσίπ. Ἀποσπ.*). Ἀποφατικῶς δὲ ἡ ἔννοια ἐκφερομένη δέχεται τὸ *μή· μή σέ γ' ἐν Ἰθάκῃ βασιλῆα Κρονίων ποιήσειεν* (Οδυσ. Α, 386).—*μὴ ζῴην μετ' ἀμουσίας* (Εὐρ.).—*μή μοι γένοιθ' ἃ βούλομ', ἀλλ' ἃ συμφέρει* (Μέν.).

§. 22. Μᾶλλον δὲ τὸ *εὐαρεστεῖσθαι* καὶ *στέργειν* ἢ τὸ *εὔχεσθαι* σημαίνεται ἐν τοῖς ἑξῆς· *αὐτίκα τεθναίην, δίκην ἐπιθεὶς τῷ ἀδικοῦντι* (Πλ.)=ἤμην εὐχαριστημένος, ἔστεργα νὰ ἀποθάνω, ἂς ἀπέθνησκα, κτλ.—*ἄπειρος εἶ τῶν ἀνδρῶν. Καὶ εἴην γε* (Πλ.).—*Ζεὺς τάδ' εἰδείη μέγας* (Εὐρ. *Ἀνδρ.* 37).

§. 23. Ἐπὶ τῆς εὐκτικῆς ἐννοίας προτάσσονται τῆς *εὐκτικῆς* ἐγκλίσεως τὰ μόρια *εἴθε*, *εἰ γάρ· εἴθε παῖς ἐμὸς εὔθηρος εἴη* (Εὐρ. *Β.* 1257).—*εἴθ' ὑμῖν ἀμφοῖν νοῦς γένοιτο σωφρονεῖν* (Σ. *Αἰ.* 1264). *εἴθε γράψειεν ὡς χρή* (Πλ.).—*εἰ γὰρ γενοίμην, τέκνον, ἀντὶ σοῦ νεκρός* (Εὐρ.).—*εἰ γὰρ ὡς (ὤν;) ἐμοὶ γένοιτο χεῖρα Νεοβούλης θιγεῖν* (Ἀρχίλοχος). Προτάσσεται δὲ καὶ τὸ *εἴθε γάρ· εἴθε γὰρ θεοὶ τούσδ' ὀλέσειαν ἐν γᾷ* (Αἰσχύλ.)· καὶ μόνον τὸ *γάρ· κακῶς γὰρ ἐξόλοιο* (Εὐρ. *Κύκλ.* 260).

§. 24. Ὡσαύτως προτάσσεται καὶ τὸ μόριον *ὡς* παρὰ ποιηταῖς· *ὡς ἔρις ἔκ τε θεῶν ἔκ τ' ἀνθρώπων ἀπόλοιτο* (Ἰλ. *Σ.* 107.).—*ὡς ἀπόλοιτο παγκάκως* (Εὐρ.).—*ὡς ὁ τάδε πορὼν ὄλοιτο* (Σ. *Ἠλ.* 126). —*Χαλύβων ὡς ἀπόλοιτο γένος* (Καλλίμ.).

§. 25. Ἔνορκος δέ, τρόπον τινά, εὐχὴ ἐκφέρεται διὰ τῆς εὐκτικῆς, προτασσομένου τοῦ *οὕτω· οὕτω νικήσαιμί τ' ἐγὼ καὶ νομιζοίμην σοφός, ὡς ὑμᾶς ἡγοῦμαι εἶναι θεατὰς δεξιούς* (Ἀρφ. *Ν.* 520). —*λέγω ἅπερ ἤκουσα· οὕτω μοι πολλὰ ἀγαθὰ γένοιτο* (Δ.).—*ἔγωγ', οὕτως ὀναίμην τῶν τέκνων, μισῶ τὸν ἄνδρ' ἐκεῖνον* (Ἀρφ. *Θ.* 469) =νὰ χαρῶ τὰ τέκνα μου.

§. 26. Ἐκ τῶν ἀνωτέρω ἐν τῷ περὶ *ὁριστικῆς* σημειωθέντων εὐ-

κόλως έννοεῖται ἡ διαφορὰ τῶν *εἴθε εἴην*, *εἴθε ἦν*, καὶ *εἴθε ἐγενόμην*. Ἡ εὐκτικὴ δηλ' ἐκφέρει εὐχὴν οὐχὶ ἀδύνατον πληρωθῆναι, ἡ δὲ *ὁριστικὴ* ἀναφέρεται εἰς παρελθόντα ἅπερ εἶναι πλέον ἀμετάτρεπτα, καὶ ὧν ἡ ἐκπλήρωσις εἶναι ἀδύνατος· *εἴθε σοι τότε συνεγενόμην* (Ξ.).—*εἴθε σ', εἴθε μήποτ' εἰδόμαν* (Σ. *Τ.* 1217). Ὡσαύτως καὶ διὰ τοῦ *ὤφελον*, *ες*, *ε*· *εἴθ' ὤφελες τοιάδε τὴν γνώμην, πατρὸς θνήσκοντος, εἶναι* (Σ. *'Ηλ.* 1021), (§. 7. ς'. καὶ §. 8—10.).

§. 27. Τίθεται προσέτι ἡ *εὐκτικὴ* ἔγκλισις καθ' ἑαυτήν, ἐν ἀπολύτῳ δηλ. λόγῳ·

β'. Εἰς ἔνδειξιν τοῦ δυνατοῦ γενέσθαι ἢ πιθανοῦ, δοθείσης τῆς περιστάσεως, προσλαμβάνουσα τὸν σύνδεσμον *ἄν*· *ποιοίην ἄν* — *ποιήσαιμι ἄν*.—*θανεῖν μὲν οὐ χρῄζω, λιπὼν δ' ἂν οὐδὲν ἀχθοίμην βίον* (Εὐρ. *'Ηρακλ.* 1016)=δὲν ἤθελα λυπηθῆ.—*ἐς τέλος οἱ μὲν ἐσθλοὶ τυγχάνουσιν ἀξίων· οἱ κακοὶ δ', ὥσπερ πεφύκασ', οὔποτ' εὖ πράξειαν ἄν* (Εὐρ. *'Ιων.* τέλ.).—*πολλὰς δ' ἂν εὕροις μηχανάς· γυνὴ γὰρ εἶ* (Εὐρ.).—*πάντες ἂν ὁμολογήσαιτε ὁμόνοιαν μέγιστον ἀγαθὸν εἶναι πόλει* (Λυσ.).—*ἴσως ἄν τινες ἐπιτιμήσειαν τοῖς εἰρημένοις* (Ἰσ.).—*οὐκ ἂν ἀνασχοίμην πλεονεκτοῦντας ὁρῶν τοὺς ἀτακτοῦντας* (Ξ. *Π.* Ζ', β', 6).—*γένοιτ' ἂν πᾶν ἐν τῷ μακρῷ χρόνῳ* (Ἡρ.).

§. 28. Ὁ οὕτως ἐκφερόμενος λόγος καλεῖται *δυνητικός*, καὶ κυρίως εἶναι τὸ δεύτερον μέρος ὑποθετικοῦ λόγου ἤτοι ἡ *ἀπόδοσις*, παραλειπομένου τοῦ πρώτου μέρους, τῆς *προτάσεως*, ὡς εὐκόλως ἐννοουμένου. Τὸ ἑπόμενον χωρίον τοῦ Σοφοκλέους ἐξηγεῖ σαφέστατα τὴν διαφορὰν τῶν δύο ἐκδοχῶν τὸς *εὐκτικῆς* ἐγκλίσεως, ἄνευ ἢ μετὰ τοῦ *ἄν*· *ὦ παῖ, γένοιο πατρὸς εὐτυχέστερος, τὰ δ' ἄλλ' ὅμοιος· καὶ γένοι' ἂν οὐ κακός* (Αἴ. 550), ἔνθα τὸ μὲν *γένοιο*=εἴθε νὰ γενῇς, τὸ δὲ *γένοιο ἄν*=εἰ τοῦτο γένοιτο, γένοιο ἂν οὐ κακός=ἤθελες γένῃ.

§. 29. Τὰ ἀνωτέρω παραδείγματα δεικνύουσιν ἱκανῶς ὅτι ἡ καθαρὰ εὐκτικὴ ἔννοια ἐκφέρεται διὰ τῆς *εὐκτικῆς* ἐγκλίσεως ἄνευ τοῦ *ἄν*, ἡ δὲ δυνητικὴ μετ' αὐτοῦ· ἀπαντῶνται ὅμως καὶ παραδείγματα ἐναντίας χρήσεως, τῆς πρώτης τιθεμένης μετὰ τοῦ *ἄν*, καὶ ἄνευ τοῦ *ἄν* τῆς δευτέρας.

§. 30. Παραδείγματα τοῦ πρώτου ἀπαντῶνται μάλιστα παρ' Ὁ-

μήρῳ, ἔχοντι τὸν ἰσοδύναμον τοῦ *ἂν* σύνδεσμον *κέν*· *ὥς κέ οἱ αὖθι γαῖα χάνοι* (Ἰλ. Ζ', 281).—*Δῆλ', ἢ γάρ κ' ἐθέλοις ἕδος ἔμμεναι υἱὸς ἐμοῖο* (*Ὑμν. Ἀπ.* 51.).

§. 31. Ἡ φύσις τῆς εὐχῆς καὶ ἐπιθυμίας εἶναι ἰδανικόν τι καὶ δυνατὸν νὰ ἀναφέρηται καὶ εἰς ἀδύνατα (*εἴη μοι χρυσοῦν ὄρος—αἲ γὰρ ἐγὼ οὕτω νέος εἴην.* Ὀδ. Π, 101), οὐδαμῶς φροντίζοντος τοῦ ἐπιθυμοῦντος περὶ ἐκπληρώσεως, ἐκ ταύτης ἢ ἐκείνης τῆς ὑποθέσεως ἐξαρτωμένης· ὅθεν ἐκφέρεται ἄνευ τοῦ ὑπόθεσιν πάντοτε περιέχοντος ἐν ἑαυτῷ *ἄν*, ὅστις τίθεται μόνον εἰς δήλωσιν ὅτι τὸ εὐκτὸν δὲν εἶναι ἀδύνατον, δοθείσης τῆς περιστάσεως. Διὰ τοῦτο πολλάκις παρατηρεῖται μικτόν τι ἐξ εὐκτικοῦ καὶ δυνητικοῦ λόγου· *σιγῷμ' ἂν ἤδη* (Εὐρ. Ἱππ. 335).—*πρὶν ἂν ἀμφοῖν μῦθον ἀκούσῃς, οὐκ ἂν δικάσαις* (Ἀρφ. Σφ. 725).—*πᾶσιν, ἔφη, ἔγωγε τοὺς τύπους τούτους συγχωρῶ, καὶ ὡς νόμοις ἂν αὐτοῖς χρῴμην* (Πλ. Πολιτ. 383).

§. 32. Ὁ *δυνητικὸς* λόγος ἄνευ τοῦ *ἂν* ἀπαντᾶται μάλιστα παρ' Ἐπικοῖς, παρὰ Βουκολικοῖς καὶ σπανιώτερον παρὰ Τραγικοῖς· *ὃ* (χερμάδιον) *οὐ δύο γ' ἄνδρε φέροιεν* (Ἰλ. Ε, 303)—*ῥεῖα θεός γ' ἐθέλων καὶ τηλόθεν ἄνδρα σαώσαι* (Ὀδ. Γ, 231).—*ταύταν* (σύριγγα) *κατθείην.—οὕτως ἐπὶ ματέρα νεβρὸς ἅλοιτο* (Θεόκρ. Ἡ, 20. 88.).—*δὶς ματέρες ἀρνῶν μαλακῶς ἐν βοτάνᾳ πόκως πλέξαιντ' αὐτοετεί* (Θεόκρ. ΚΗ, 13).=*ἔστι δ' ὁ παῖς περίσαμος· ἐν εἴκοσι πᾶσι μάθοις νιν* (Μόσχ. Α, 6).—*θᾶσσον ἢ λέγοι τις* (Εὐρ. Ἱππολ. 1186).—*ἥκιστ' ὀναίμην τοῦ παρόντος, ὦ γύναι* (Εὐρ Ἑλ. 997). Οὕτω καὶ παρὰ Πινδάρῳ (Ὀλ. Ἱ, 21) *τὸ γὰρ ἐμφυὲς οὔτ' αἴθων ἀλώπηξ οὔτ' ἐρίβρομοι λέοντες διαλλάξαιντο ἦθος.*

§. 33. Παρὰ τοῖς πεζογράφοις σπάνια ὄντα τὰ τοιαῦτα γίνονται ἔτι σπανιώτερα, διότι τινῶν μὲν ἀμφιβάλλεται ἡ ὀρθότης, εἰς ἄλλα δὲ δίδουσιν ἄλλην ἑρμηνείαν (Ἴδε §. 37), ἀπαντῶνται ὅμως καὶ παραδείγματα ἀναντίῤῥητα· *καὶ δούλοις μέν τισιν ἄγριος εἴη ὁ τοιοῦτος* (Πλ. *Πολ.* Η, 549).—*ὧν μίαν ἑκάστην ἑκατὸν ἵπποι οὐκ ἀνάσχοιντο ἰδόντες* (Ξ. Κ. Π. ς', ϐ', 18).—*ὅσα ἀνὴρ φέροι μόλις* (Ξ. Ἀν. Ε, δ', 25). Ἀλλὰ καὶ εἰς ταῦτα νεώτεροι ἐκδόται προσθέτουσι τὸν *ἄν*.

§. 34. Καὶ τεθέντος ὅτι ἐπί τινων παρελείφθη, πιθανῶς, ὁ σύνδεσμος *ἂν* ἀμελείᾳ τῶν ἀντιγραφέων, ἐπὶ πάντων ὅμως εἶναι ἀδύνατον

νὰ ὑποτεθῇ τοῦτο. Ζήτημα λοιπὸν ἀνεφύη παρὰ τοῖς φιλολόγοις εἰ ἀδιάφορος ἐν τούτοις ἡ μετὰ ἢ ἄνευ τοῦ *ἂν* χρῆσις τῆς *εὐκτικῆς*, ἢ ὑπάρχει διαφορὰ καὶ ποία τις αὕτη.

§. 35. Ὁ ὀρθὸς λόγος πείθει ὅτι διαφορὰ ὑπάρχει, ἂν καὶ δυσκόλως δυνατὸν μετὰ μαθηματικῆς ἀκριβείας νὰ ἐφαρμοσθῇ ἁπανταχοῦ. Ἀλλὰ ποία τις αὕτη; τοῦτο εἶναι τὸ ζητούμενον. Ὡς πιθανώτατον πάντων κρίνεται ὅτι διὰ τῆς μόνης *εὐκτικῆς* ἄνευ τοῦ *ἂν* ἡ ἔννοια ἐκφέρεται ἐλευθερώτερον καὶ ἄνευ περιορισμῶν, ἐκ ταύτης ἢ ἐκείνης τῆς περιστάσεως κρεμαμένων, μᾶλλον προσεγγίζουσα εἰς τὴν σφαῖραν τῶν ἐκπληρωτῶν· τοὐναντίον μετὰ τοῦ *ἂν* ὑποπίπτει εἰς τὰ ἐκ τῶν ὑποθέσεων προκύπτοντα προσκόμματα, καὶ παρίσταται ἡ ἔννοια ὡς μᾶλλον ἀπέχουσα τῆς σφαίρας τῶν δυνατῶν ἐκπληρωθῆναι.

§. 36. Κατὰ τὴν ἐξήγησιν ταύτην τὸ μὲν *θεὸς ἄνδρα σαώσαι* προσεγγίζει μᾶλλον εἰς τὸ *δύναται σῶσαι*, ἄνευ περαιτέρω παρατηρήσεως, τὸ δὲ *σαώσαι ἂν*=δύναιτο μὲν σῶσαι, ἀλλ᾿ ἐπὶ ὑποθέσει, εἰ βούλοιτο, εἰ τύχοι, εἰ τοῦτο γένοιτο, τούτου δοθέντος, κτλ. τὸ *δύο φέροιεν* προσεγγίζει εἰς τὸ δύνανται φέρειν, τὸ δὲ *δύο ἂν φέροιεν*=φέροιεν ἐπὶ τῇ δεῖνι ὑποθέσει· τὸ *οὐδεὶς πρὸς τάδ᾿ ἀντείποι βροτῶν* (Εὐρ. Ἰφ. *Αὐ.*1210)=οὐδεὶς ἀντερεῖ, ὡς ἡγοῦμαι· τὸ δὲ *οὐδεὶς ἂν ἀντείποι*=οὐδεὶς ἂν ἀντειπεῖν δύναιτο, καὶ εἰ βούλοιτο, καὶ εἴ τι γένοιτο, κτλ.

§. 37. Πολὺ συχνοτέρα καὶ παρὰ ποιηταῖς καὶ παρὰ πεζοῖς εἶναι ἡ παράλειψις τοῦ *ἂν* ἐπὶ τῆς εὐκτικῆς ἐγκλίσεως, ὅταν ὁ λόγος ἦναι μᾶλλον *εἰκαστικὸς* ἢ *δυνητικός*· *ἴσως γὰρ ἢ κήρυξ τις ἢ πρέσβυς μόλοι* (Αἰσχύλ. Ἱκ. 695). *πρέσβη*, καθ᾿ Ἑρμᾶννον=πρεσβεία.—*οὐ γὰρ ἀποκρύψαιμι τἀληθές* (Ἰσ. *Παραθ.* λή,) παρ᾿ ἄλλοις, *οὐ γὰρ ἀποκρύψομαι*. Οὕτω καὶ Κοραῆς, σημειῶν «Προσέθηκα τὸν δυνητικόν, ἀπαιτούσης αὐτὸν πάντως τῆς τῶν δοκίμων χρήσεως· ἢ γὰρ οὕτω γραπτέα ἢ κατὰ μέλλοντα ὁριστικόν· *οὐ γὰρ ἀποκρύψομαι*». Μάλιστα δὲ γίνεται ἡ παράλειψις αὕτη ἐπὶ τῶν *ἴδοι τις* καὶ *εἴποι τις* (Σοφ. Τρ. 115. Ἀρφ. Ὄρν. 181), κτλ. καὶ μετὰ τὸ *τάχα* καὶ *εἰκότως*. *φῇς μοι πάντα δόμεν· τάχα δ᾿ ὕστερον οὐδ᾿ ἅλα δοίοις* (Θεόκρ. ΚΖ΄, 60).—*θεοὶ δὲ ὃ καλοῦσιν ἀκούσας εἰκότως διὰ νεότητα γελάσειας* (Πλ.*Φαίδρ.*252.)· παρ᾿ ἄλλοις, *γελάσεις*, παρὰ δὲ τοῖς ἀκριβεστέροις *γελάσει*· διότι *γελῶ*, *γελάσομαι*, τὸ δὲ *γελάσω* ἀμφίβολον. Ἴδε *Ἀρ-*

τουργον περὶ Μορίων τῆς Ἑλληνικῆς Γλώσσης II, σ. 268—271.

§. 38. Καὶ ἡ διάκρισις αὕτη καὶ ἡ ἐξήγησις οὐχ ἧττον εὐφυής, ἀλλὰ πολλάκις ἡ διαφορὰ τοῦ εἰκαστικοῦ καὶ δυνητικοῦ λόγου εἶναι τοσοῦτον δυσδιάκριτος ὥστε πολλὰ παραδείγματα δυνατὸν νὰ φερθῶσι, καὶ φέρονται τῷ ὄντι, ὑπὲρ τοῦ ἑνὸς καὶ ὑπὲρ τοῦ ἄλλου· *θᾶσσον ἢ λέγοι τις* (Εὐρ. Ἱππ. 1285· παρ' ἄλλοις, *λέγει*).—*θᾶσσον ἢ σὺ συνάψαις βλέφαρα* (Εὐρ. *Ῥ.* 942).—*οὐδεὶς πρὸς τάδ' ἀντείποι*= εἰκάζω ὅτι οὐδεὶς ἀντερεῖ, καὶ=οὐδεὶς ἂν δύναιτο ἀντειπεῖν.

§. 39. Ἀνωτέρω μὲν ἐπὶ τῆς εὐκτικῆς ἐννοίας τῆς *εὐκτικῆς* ἐγκλίσεως (§. 26) παρετηρήσαμεν τὴν διαφορὰν τῶν *εἴθε γένοιτο* καὶ *εἴθε ἐγένετο*, ἐνταῦθα δὲ νῦν σημειωτέον τὴν διαφορὰν τῶν *βουλοίμην ἂν* καὶ *ἐβουλόμην ἂν* καὶ τῶν ὁμοίων. Τὸ πρῶτον λέγεται περὶ πραγμάτων ἅπερ δυνατὸν καὶ ἐκπληρωθῆναι καὶ μή, τὸ δεύτερον περὶ τῶν μὴ ἐκπληρουμένων· τὸ πρῶτον ἀντιστοιχεῖ εἰς τὸ τῶν Ῥωμαίων velim, τὸ δεύτερον εἰς τὸ vellem· *ἀλλὰ σὲ βουλοίμην ἂν ἀποφήνασθαι τὸ νῦν ἐρωτώμενον* (Πλ. *Φιλ.* 57).—*ἐβουλόμην ἂν ὑμᾶς ὁμοίως ἐμοὶ γιγνώσκειν αὐτόν* (Ἰσ.)· οὕτω καὶ *ἡδέως ἂν Καλλικλεῖ τούτῳ ἔτι διελεγόμην* (Πλ.).—*τίς ἂν ᾠήθη ταῦτα γενέσθαι;* (Δ.).

§. 40. Ἐκτὸς τῶν προηγουμένων τίθεται ἡ *εὐκτικὴ* προσέτι καθ' ἑαυτήν, ἤτοι ἐν ἀπολύτῳ λόγῳ·

γ'. Κατὰ μετριωτέραν ἔκφρασιν· 1. εἰς τόπον τῆς προστακτικῆς ἄνευ τοῦ ἄν· *σύ γ' ἐλθὼν αὐτὸς ἐπιτρέψειας ἕκαστα δμωάων, ἥτις τοι ἀρίστη φαίνεται εἶναι* (Ὀδ. Ο, 24)·— *κήρυξ τίς οἱ ἕποιτο γεραίτερος* (Ἰλ. Ω, 149)=ἑπέσθω.—*ἔρδοι τις ἣν ἕκαστος εἰδείη τέχνην* (Ἀρφ. *Σφ.* 1431).—*εἰ μὲν οὖν ἄλλος τις βέλτιον ὁρᾷ, ἄλλως ἐχέτω· εἰ δὲ μή, Χειρίσοφος ἡγοῖτο* (Ξ. *Ἀν.* Γ', Β', 37)· παρ' ἄλλοις, *ἡγείσθω*, ὡς καὶ ὀλίγον τι κατωτέρω *ἐπιμελείσθων*, ἀντὶ ἐπιμελοίσθην.—*ἀληθείας ὁ γενήσεσθαι μέλλων μακάριός τε καὶ εὐδαίμων ἐξ ἀρχῆς εὐθὺς μέτοχος εἴη* (Πλ.).—*ὁ αὐχὴν μὴ προπετὴς πεφύκοι* (Ξ. *Ἱππ.* Α, 8). Ἐν τούτοις ὁ διὰ τῆς *εὐκτικῆς* τρόπος εἶναι μετριώτερος· ἐν δὲ τῷ *λέγοις ἂν ὡς τάχιστα, καὶ τάχ' εἴσομαι* (Αἰσχύλ.) καὶ εὐγενικώτερος τοῦ διὰ τῆς προστακτικῆς βαρυτέρου *λέγε*· 2. ἐπὶ λόγων ἐν οἷς οὐδὲ ἡ ἐλαχίστη ἀμφιβολία ὑπάρχει περὶ βεβαιότητος, καὶ τοῦτο ὡσαύτως πρὸς ἀποφυγὴν τοῦ διὰ τῆς ὁριστικῆς ἀποτομωτέρου τρόπου· *ἀνὴρ ἄριστος οὐκ ἂν εἴη δυσγενής*

(Γν.).—*ἀργὸς μὲν οὐδεὶς θεοὺς ἔχων ἀνὰ στόμα βίον δύναιτ' ἂν ξυλλέγειν ἄνευ πόνου* (Εὐ. *Ἠλ.* 80). — *οὐκ ἂν ἀπέλθοιμ', ἀλλὰ κόψω τὴν θύραν* (Ἀρφ. *Ἀχ.* 403)=οὐκ ἀπελεύσομαι.

§.41. Τίθεται ὡσαύτως ἡ *εὐκτικὴ* ἔγκλισις πρὸς τούτοις καθ' ἑαυτήν· δ΄. Ἐπὶ *ἐρωτήσεων*, εἰς δήλωσιν τοῦ δυνατοῦ ἢ πιθανοῦ· *ποῦ δῆτ' ἂν εἶεν οἱ ξένοι; δίδασκέ με* (Σ.)=ποῦ δυνατὸν νὰ ἦναι;—*σμικροῖσι γὰρ τὰ μεγάλα πῶς ἕλοι τις ἂν πόνοισιν;* (Εὐρ. *Ὀρ.* 694). —*τί ἄν τις οὐχὶ πρός σε τἀληθῆ λέγοι;* (Ἀρφ.).—*ποῖ τις ἂν τράποιτο:* (Ἀρφ.).—*ποῖ δῆτ' ἂν τραποίμην;* (Ἀρφ. *Β.* 296)

§. 42. Ἀνωτέρω παρετηρήσαμεν ὅτι καὶ διὰ τῆς *ὑποτακτικῆς* γίνεται ἐρώτησις (§. 15. 6΄.). Ἐκ τῆς φύσεως δὲ τῶν ἐγκλίσεων πρέπει νὰ ἐξηγηθῇ τούτων ἡ διαφορά· *ποῖ τις οὖν φύγῃ;* (Σ. Αἴ. 403) = ποῦ πρέπει νὰ φύγῃ τις; — *ποῖ τις φύγῃ;* (Ἀρφ. Πλ. 438). —*ποῖ τις ἂν φύγοι:* (Εὐρ. Ὀρ. 598)=ποῦ δυνατὸν νὰ φύγῃ τις; —*τί δέ; ἀκούσαις ἄλλῳ ἢ ὠσίν;* (Πλ. *Πολ.* Α, 352) Περὶ τοῦ *ἂν* ἰσχύουσι τὰ ἀνωτέρω ῥηθέντα (§. 32—38).

§. 43. Καὶ διὰ τῆς ὁριστικῆς γίνεται ἐρώτησις· *ποῖ τις φεύγει;* αὕτη παριστᾷ φυγὴν ἐν ἐνεργείᾳ, καὶ ἀπαιτεῖ ἀπόκρισιν θετικήν (§· 7. γ΄.). Ἐκτὸς δὲ τῆς κατ' ἔγκλισιν ταύτης διαφορᾶς τῆς ἐρωτήσεως, ὑπάρχει καὶ ἄλλη διαφορὰ ἐν τῇ ὁριστικῇ, προερχομένη ἐκ τῆς ἐν ταύτῃ χρήσεως τοῦ *οὐ* καὶ *μή*, καταφατικῆς μὲν ἐπὶ τοῦ *οὔ*, ἀποφατικῆς δὲ ἐπὶ τοῦ *μὴ* περιμενομένης ἀποκρίσεως· *οὔ σοι δοκεῖ;—μή σοι δοκεῖ;* κτλ. Περὶ τούτων ἴδε *Εἰσαγωγὴν εἰς τὴν Ἑλ. Σύνταξιν* σ. 236—237, καὶ κατωτέρω. Περὶ *Ἀποφατικῶν Μορίων*.

Ἡ Προστακτικὴ καθ' ἑαυτήν.

§. 44. Ἡ *προστακτικὴ* ἔγκλισις δηλοῖ ἐν γένει ὅτι αἰτεῖται καθ' ἕνα ἢ κατ' ἄλλον τρόπον ἡ ἐκτέλεσις ἢ μὴ ἐκτέλεσίς τινος. Τίθεται λοιπὸν καθ' ἑαυτήν, ἐν ἀπολύτῳ δηλ. λόγῳ, ἐπὶ *προσταγῆς, προτροπῆς, παραινέσεως, δεήσεως, εὐχῆς, αἰτήσεως*, ἔτι δὲ καὶ ἐπὶ *προσφωνήσεως*· *βάσκ' ἴθι, οὖλε Ὄνειρε* (Ἰλ. *Β*, 8).—*θεῖνε, πασσάλευε πρὸς πέτραις* (*Αἰσχύλ.* Πρ. 56).—*ἄρασσε, μᾶλλον σφίγγε, μηδαμῇ χάλα* (Αἰσχ. *Προμ.* 58). — *δεῦρο νῦν γ' ἀπόβλεπε* (Ἀρφ. *Ν.* 91).—*ἢ λέγε τι σιγῆς κρεῖττον ἢ σιγὴν ἔχε* (Εὐρ. *Ἀποσπ.*). *θάῤῥει καὶ ἀπόκριναι ἀνδρείως* (Πλ.).—*ἔχε δή*=βάστα (σ. 259.

§. 56.).— *ἐκστρεψον τοὺς σαυτοῦ τρόπους* (Ἀρφ.) – *βέβαιος ἴσθι καὶ βεβαίως χρῶ φίλοις* (Γν.).—*κλῦθί μευ ἀργυρότοξε* (Ἰλ. Α. 37).—*Ζεῦ τέλειε, τὰς ἐμὰς εὐχὰς τέλει* (Αἰσχύλ.).—*κύσον με καὶ τὴν χεῖρα δὸς τὴν δεξιάν* (Ἀρφ. *Ν*. 81).—*χαῖρε, ὦ πρεσβῦτα παλαιγενές* (Ἀρφ. *Ν*. 358).

§. 45. Παράκλησιν σημαίνει βέβαια καὶ τὸ *σῶσόν με* τὸ ὁποῖον ὁ Ὀρέστης ἀποτείνει πρὸς τὸν Μενέλαον (Εὐρ. *Φ*. 379), καὶ οὐχ ἧττον τὸ ἐν ἀρχῇ τῆς Ἰλιάδος *μῆνιν ἄειδε θεά*, ἀδίκως καταδικαζόμενον ὑπὸ Πρωταγόρου· « τί γὰρ ἄν τις ὑπολάβοι ἡμαρτῆσθαι ἃ Πρωταγόρας ἐπιτιμᾷ; ὅτι εὔχεσθαι οἰόμενος ἐπιτάττει εἰπὼν *μῆνιν ἄειδε, θεά*· τὸ γὰρ κελεῦσαι, φησί, ποιεῖν τι ἢ μὴ ἐπίταξίς ἐστιν » (Ἀριστοτ. *Ποιητ*. ιθ΄.). Οὐδὲ εἰς τὸ παρ' ἡμῖν *κύριε ἐλέησον* ἤθελεν ὑποπτεύσει βέβαιά τις ὅτι ἐνυπάρχει προσταγῆς σκιά.

§. 46. Ἐπὶ δὲ *ἀπαγορεύσεως, ἀποτροπῆς* καὶ τῶν τοιούτων, δέχεται ἡ *προστακτικὴ* ἔγκλισις τὸ ἀποφατικὸν μόριον *μὴ* καὶ τὰ ἐξ αὐτοῦ *μήτε, μηδέ*, κτλ. οὐχὶ τὸ *οὐ*· *ἴθι μή μ' ἐρέθιζε* (Ἰλ. Α, 32).—*μὴ κεῦθε νόῳ* (Ἰλ. Α, 364).—*καὶ μὴ δέδιθι* (Ἀρφ. *Ἱππ*. 230).—*μὴ ἄλλως ποίει* (Πλ.).—*μὴ κατόκνει* (Ἰσ.).—*μήτε γέλωτα προπετῆ στέργε, μήτε λόγον μετὰ θράσους ἀποδέχου* (Ἰσ.).—*μηδέποτε μηδὲν αἰσχρὸν ποιήσας ἔλπιζε λήσειν* (Ἰσ.).—*μηδένα φίλον ποιοῦ, πρὶν ἂν ἐξετάσῃς*, κτλ (Ἰσ.).

§. 47. Τὸ πρόσωπον εἰς ὃ ἡ προσταγὴ ἢ ἡ ἀπαγόρευσις ἀποτείνεται ὑποτίθεται, φυσικῷ τῷ λόγῳ, παρόν· ἔχει λοιπὸν ὁ διὰ τῆς *προστακτικῆς* λόγος ὑποκείμενον τὴν ὀνομαστικὴν τῆς δευτεροπροσώπου ἀντωνυμίας, *σύ, ὑμεῖς*. Ἰσχύουσι δὲ καὶ περὶ αὐτῆς τὰ περὶ τῆς πρωτοπροσώπου *ἐγώ, ἡμεῖς*, ἀλλαχοῦ ῥηθέντα (σ. 98, §. 3), ὅτι τίθεται δηλ. μόνον ἐπὶ ἀντιθέσεως καὶ ἀντιδιαστολῆς· *τοιγὰρ ἐγὼν ἐρέω, σὺ δὲ σύνθεο καί μοι ὄμοσσον* (Ἰλ. Α, 76).—*καὶ σύ, φίλος, ἄλκιμος ἔσσο* (Ἰλ. Α, 301)=ἔσο καὶ σύ, ὡς ὁ τὸν Αἴγισθον φονεύσας Ὀρέστης.—*σὺ μαλθακίζου* (Αἰσχύλ. *Πρ*. 79).—*σὺ δὲ τὰ μηδὲν ὠφελοῦντα μὴ πόνει μάτην* (Αἰσχύλ. *Πρ*. 49).—*κατάθου σὺ τὰ σκεύη* (Ἀρφ.).—Στρεψιάδης. *ἴθ' οὗτος, ἀναβόησον αὐτόν μοι μέγα*. Μαθητής· *αὐτὸς μὲν οὖν σὺ κάλεσον· οὐ γάρ μοι σχολή* (Ἀρφ. *Ν*. 220)—*ἴθι νῦν λιβανωτὸν δεῦρό τις καὶ πῦρ δότω· ὑμεῖς δὲ ταῖς Μούσαις τι μέλος ὑπάσατε* (Ἀρφ. Β. 874).

§. 48. Ἄλλως δέ, ἄνευ τούτου, τίθεται μόνον ἡ κλητικὴ τοῦ ὀνόματος πρὸς ὃ ἀποτείνεται ὁ λόγος· *ἄνθρωπ', ἄπελθε.—ἴσχεθ', Ἀργεῖοι, μὴ βάλλετε, κοῦροι Ἀχαιῶν* (Ἰλ. Γ, 82). — *εἶπατ', ὦ νεάνιδες* (Εὐρ. *Ὀρ.* 375). — *ὦ σοφώτατοι θεαταί, δεῦρο τὸν νοῦν πρόσχετε* (Ἀρφ. *Ν.* 575)· τὸ δὲ *οἱ ἄλλοι μένετε*=ὑμεῖς οἱ ἄλλοι μένετε (Ἴδε σ. 19, §. 23). Διὰ τοῦτο δυνατὸν εἰπεῖν ὅτι ἡ *προστακτικὴ* ἔχει λόγον πρὸς τὴν ὁριστικήν, ὡς ἡ κλητικὴ πρὸς τὴν ὀνομαστικήν· *ἀκούει ὁ παῖς, ἄκουε ὦ παῖ.*

§. 49. Καὶ τοσαῦτα μὲν περὶ τοῦ δευτέρου, διὰ δὲ τοῦ τρίτου προσώπου τῆς ἐγκλίσεως ταύτης ἐκφέρεται προσταγὴ ἔμμεσος εἰς ἀπόντα δι' ἄλλου παρόντος ἢ ὡς παρόντος· *ἐλθέτω—μὴ εἰσίτω—θηλύτεραι δὲ γυναῖκες πῦρ μέγα καιόντων* (Ἰλ. Θ, 521). —*ἀποκρινέσθω καὶ μὴ ἄλλα καὶ ἄλλα θορυβείτω* (Πλ. *Ἀπολ* 27).—*Ἔρωτι μηδεὶς ἐναντία πραττέτω* (Πλ.). Οὕτω καὶ *χαιρόντων πόνοι*, κτλ. (Εὐρ. *Ἡρ. Μ.* 575)

§. 50. Περὶ ἀριθμοῦ παρατηρεῖται ὅτι ἐνίοτε, καὶ πρὸς πολλοὺς ἀποτεινομένου τοῦ λόγου, τίθεται ῥῆμα ἑνικόν, ὡς τοῦ ἑνὸς παριστῶντος τοὺς λοιπούς· *βούλεσθε, εἰπέ μοι, περιϊόντες πυνθάνεσθαι αὐτῶν* (=ἀλλήλων) *Λέγεταί τι καινόν;* (Δ.) Τὸ δὲ *εἰπέ μοι, ὦ Σώκρατές τε καὶ Ἱππία* (Πλ.) εἶναι ὡς τὸ *ἐστρατήγει Ἀριστεὺς καὶ Καλλικλῆς* (σ. 25, §. 43)· τιθέμενον δηλ. τὸ ῥῆμα κατὰ τὸ προσεχέστερον ὄνομα ὑπονοεῖται καὶ εἰς τὸ ἀπωτέρω. Ἀντιστρόφως δὲ τίθεται πληθυντικὸν ῥῆμα ἐνίοτε πρὸς ἑνικὸν ὄνομα· *προσέλθετε, ὦ παῖ, πατρί* (Σ. *Κ.* 1104). — *χωρεῖτε τοίνυν, ὦ Διόνυσ', ἔσω* (Ἀρφ. *Β.* 1479). Ταῦτα εἶναι κατὰ τὸ τῆς Φαίδρας (Εὐρ. *Ἱππ* 244) *αἰδεύμεθα γὰρ τὰ λελεγμένα μοι* (Ἴδε *Εἰσαγωγὴν εἰς τὴν Ἑλληνικὴν Σύνταξιν*, σ. 61).

§. 51. Περὶ δὲ προσώπου παρατηρεῖται ὅτι ἐνίοτε, ὅταν ὁ λόγος δὲν ἀποτείνηται εἰς ὡρισμένον, ἀλλὰ εἰς τὸ τυχὸν ἢ εἰς ἕκαστον τῶν παρόντων, τίθεται τριτοπρόσωπον ὑποκείμενον μετὰ δευτεροπροσώπου ῥήματος· *πέλας τις ἴθι—παῖε πᾶς τις ἄν* (Εὐρ. *Ρ.* 687). —*χώρει δεῦρο πᾶς ὑπηρέτης· τόξευε πᾶς τις* (Ἀρφ. *Ὀρν.* 1186). Ἐνίοτε δὲ γίνεται καὶ μετάβασις ἐκ τοῦ τρίτου εἰς τὸ δεύτερον πρόσωπον· *στειχέτω τις ὡς τάχος, ἐλθὼν δὲ θάκους τούσδε μοχλοῖς τριαίνου, κἀνάστρεψον ἔμπαλιν, καὶ μέθες* (Εὐρ. *Β.* 348).

§. 52. Ἡ δι' ἐνεστῶτος, δι' ἀορίστου καὶ διὰ παρακειμένου ἐκφερομένη προσταγή, *πράττε, δός, τέθναθι*, ἔχει διαφορὰν χρονικήν, ἐξηγουμένην ἐκ τῆς φύσεως τῶν χρόνων, οὐδεμία δὲ διαφορὰ ὑπάρχει εἴτε ἡ προσταγὴ ἀποτείνεται εἰς ἓν ἄτομον, *ποίει, ποιείτω*, ἢ εἰς πολλά, ὡς διὰ τῶν νόμων *μὴ ποίει, μὴ ποιείτω*, κτλ.—*εἷς μίαν ἕκαστος τέχνην ἐν πόλει κεκτημένος ἀπὸ ταύτης καὶ τὸ ζῆν κτάσθω* (Πλ. *Ν*. Ἡ, 847). — *ἐξέστω, μὴ ἐξέστω*, κτλ. Ἴδε καὶ ἐν τῷ *Περὶ Ἀπαρεμφάτου*.

§. 53. Μετὰ τὸ ἀπαγορευτικὸν *μὴ* παραλείπεται πολλάκις τὸ ῥῆμα, καὶ οὕτω γίνεται ἡ λεγομένη *ἀποσιώπησις· μή μοί γε μύθους* (Ἀρφ. *Σφ*. 1179)=μὴ λόγους, ἀλλὰ πράγματα. — *μηδαμῶς τοῦτόν γε* (Ἀρφ.).—*μήπω, μήπω* (Ἀρφ.). — *μὴ σύ γε* (Εὐρ.). — *μή μοι μυρίους, μηδὲ δισμυρίους ξένους, μηδὲ τὰς ἐπιστολεμαίους δυνάμεις* (Δ. *Φ*. Ά, 49).—*μή μοι, ἦν δ' ἐγώ* (Πλ.).—*μὰ Δί', ἔφη, μή τοι γε ἐν μιᾷ ἡμέρᾳ, εἰ μὴ διπλᾶς ἡμῖν καὶ τὰς γαστέρας παρέξεις* (Ξ.). — *μὴ γάρ, ἔφη* (Πλ.)=μὴ τοιαῦτα λεγόντων. Συνηθέστερον δὲ ἐν τούτοις παρὰ Τραγικοῖς τὸ *μὴ δῆτα*.

§. 54. Ἡ *προστακτικὴ* ἔγκλισις τίθεται προσέτι καθ' ἑαυτήν· 1. εἰς δήλωσιν ὅτι στέργεται καὶ ἐνδίδεταί τι· *ἔστω*=ἂς ἦναι, δέχομαι τοῦτο, οὐκ ἀντιλέγω· *τοῦτο ἴτω ὅπῃ τῷ Θεῷ φίλον* (Πλ.).—*τί ἀπήγγειλας; εἰ μὲν ἀληθῆ, σώζου· εἰ δὲ ψευδῆ, δίκην δός* (Δ.)= οὐκ ἀντιλέγω σωθῆναί σε. — *ἐθέλω σοι ξυγχωρῆσαι, καὶ ἔστω οὕτως·* 2. εἰς δήλωσιν παραλαμβανομένης ὑποθέσεως· *πλούτει κατ' οἶκον· ἐὰν δ' ἀπῇ τούτων τὸ χαίρειν, τἄλλ' ἐγὼ καπνοῦ σκιᾶς οὐκ ἂν πριαίμην ἀνδρὶ πρὸς τὴν ἡδονήν* (Σ. *Ἀντ*. 1169). — *προσειπάτω τινὰ φιλικῶς ὅ τε ἄρχων καὶ ὁ ἰδιώτης· ἐν τούτῳ τὴν ποτέρου πρόσρησιν μᾶλλον εὐφραίνειν τὸν ἀκούσαντα νομίζεις;* (Ξ. *Ἱέρ*. Ή, 3)=θῶμεν ὅτι προσεῖπε, κτλ.—*φέρε δὴ καὶ παῖδες γενέσθωσαν, φροντίδων ἤδη πάντα πλέα* (Στ.).

§. 55. Ἡ *προστακτικὴ* ἔγκλισις ὁμοιάζει πρὸς τὴν *ὑποτακτικὴν* καὶ κατὰ τὸν σχηματισμὸν μὲν κατά τι, *τυπτέτωσαν, τύπτωσιν*, κτλ· ἀλλὰ πολλῷ μᾶλλον κατὰ τὴν ἔννοιαν, διότι καὶ ἡ προστακτικὴ ἀναφέρεται εἰς τὸ μέλλον, εἰς τὸ οὔπω γενόμενον, ὅπερ καὶ μόνον προστάσσεται, *πράττε, γράψον*, κτλ· καὶ ἡ ὑποτακτικὴ προσδοκώμενόν τι ἐξηγεῖ.

§. 56. Ἐκ τούτου λοιπὸν καὶ ἐπὶ τῆς πρὸς ἡμᾶς αὐτοὺς προτροπῆς μεταχειριζόμεθα τὰ *αὐθυπότακτα*, *ἴωμεν*, *ἴδωμεν*, κτλ. (§. 12. ά.). Ἐκ τούτου ὡσαύτως ἐπὶ ἀπαγορεύσεως δι᾿ ἀορίστου μεταχειριζόμεθα πάλιν τὴν ὑποτακτικήν· *μηδαμῶς, πρὸς τῶν θεῶν, τουτὶ ποιήσῃς, μηδ᾿ ἀφέλῃς μου τὸν βίον* (Ἀρφ.*Ἐκκλ.*562)· « Μὴ ἀπαγορευτικὸν ἐπὶ μὲν ἐνεστῶτος προστακτικῷ συντάσσεται, ἐπὶ δὲ ἀορίστου καὶ τῶν ἄλλων ὑποτακτικῷ· οὐ γὰρ ἐρεῖς ἐπὶ ἐνεστῶτος *μὴ τύπτῃς*, ἀλλὰ *μὴ τύπτε*· *μὴ τύψῃς δὲ ἐπὶ ἀορίστου* » (Θ. Μάγιστρος). Διὰ τοῦτο πολλάκις γίνεται μετάβασις ἐκ τῆς μιᾶς εἰς τὴν ἄλλην ἔγκλισιν· *χωρεῖτ᾿, ἐκπειγώμεθα* (Εὐρ. *Ὀρ.* 1258).—*σιώπα· μηδὲν εἴπῃς, νήπιον* (Ἀρφ. *Ν.* 105).— *μὴ ἐκείνους ἀφαιροῦ, . . . τούςδε δὲ τοῦτ᾿ ἀφέλῃ* (Δ.).—*μὴ κατὰ τοὺς νόμους δικάσητε, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι· μὴ βοηθήσητε τῷ πεπονθότι δεινά· μὴ εὐνοεῖτε· ἡμῖν δότε τὴν χάριν* (Δ.). Ἐξαιρέσεις τοῦ κανόνος τούτου εἶναι τὰ *μὴ χόλον ἔνθεο θυμῷ* (Ὀδ. Ω, 248. Ἴδε καὶ Ἰλ. Δ, 410). —*μή τις ἀκουσάτω* (Ὀδ. Π, 301).—*ἔρως δὲ μή τις πρότερον ἐμπίπτῃ στρατῷ* (Αἰσχ.*Ἀγ.*326).—*μὴ ψεῦσον, ὦ Ζεῦ* (Ἀρφ Θ.870). —*ἀλλὰ μή τις θρῆνον τοῦτον τὸν λόγον νομισάτω* (Ξ. *Ἀγ.* Ι, 3). Ἴδε §. 14.

§. 57. Τὰ προεκτεθέντα παραδείγματα δεικνύουσιν ἱκανῶς ὅτι δὲν πρέπει νὰ ἀπατώμεθα ὑπὸ τῶν ὀνομάτων. Τὰ ὀνόματα ἐδόθησαν εἰς τὰς ἐγκλίσεις ἐκ τοῦ ἐπικρατεστέρου νομισθέντος, οὐχὶ ἐκ τοῦ μοναδικοῦ αὐτῶν σημαινομένου. Οὔτε τὸ *ζῆθι*, οὔτε τὸ *ἐλέαιρε*, οὔτε τὸ *σῶσον* ἐξηγοῦσι βέβαια προσταγήν, καίτοι ἐκφερόμενα διὰ τοῦ αὐτοῦ τύπου δι᾿ οὗ καὶ ἡ προσταγή. Τὸ αὐτὸ ἐννοεῖται καὶ περὶ τῶν πτώσεων· ἡ *δοτικὴ* ὠνομάσθη, π. χ. οὕτω, διότι δι᾿ αὐτῆς ἐκφέρεται ἡ δόσις, *παρέχω σοι*, ἀλλ᾿ οὐδὲν ἔλαττον ἐξηγοῦνται διὰ τῆς αὐτῆς καὶ ἄλλα· *βοηθεῖν τινι καὶ χειρί, καὶ ποδί, καὶ φωνῇ καὶ ὅλαις δυνάμεσιν* (Αἰσχ.)· ἐξηγεῖται καὶ τὸ ἐναντίον τῆς δόσεως, ἡ *λῆψις*· *Θέμιστι δέκτο δέπας* (Ἰλ. Ο, 88), ναὶ μὴν καὶ αὐτὴ ἡ *ἀφαίρεσις*· *μάχας δέ σοι καὶ πολέμους ἀφαιρῶ* (Ξ. *Π.* Ζ΄, β΄, 8).

§. 58. Κατὰ τὸ προηγούμενον ὁμηρικὸν εἶναι καὶ τοῦ Ἀριστοφάνους (Εἰρ. 1254) *ἐπεὶ τούτῳ γ᾿ ἐγὼ τὰ δόρατα ταῦτ᾿ ὠνήσομαι.* Παράδοξον δὲ ὅτι ὁ μὲν Κοραῆς τὴν τοιαύτην μετὰ δοτικῆς σύνταξιν τῶν τοιούτων ῥημάτων ὅλως ἀγνώριστον θέλει τοῖς γνησίοις Ἀτ-

τικοῖς, ὁ δὲ σχολιαστὴς τοῦ ἀριστοφανείου χωρίου λέγει· ἀττικῶς, ἀντὶ *παρὰ τούτου ὠνήσομαι*. Τὸ πρὸς τὴν ἀλήθειαν σέβας ἀπαιτεῖ νὰ εἴπωμεν ὅτι οὐδέτερον ἔχεται ἀληθείας. Ἴδε *Εἰσαγωγὴν εἰς τὴν Ἑλληνικὴν Σύνταξιν*, σ. 199. Τὰ περὶ Ἐγκλίσεων γίνονται σαφέστερα ἐν ἐξαρτήσει ἤτοι συνεπείᾳ λόγου, εἰς ὃ νῦν μεταβαίνομεν.

β'. Αἱ Παρεμφατικαὶ Ἐγκλίσεις ἀπ' ἄλλων ἐξαρτώμεναι.

§. 59. Ὅταν εἴπωμεν *μανθάνει, ἵνα σοφὸς γένηται*, εἶναι φανερὸν ὅτι τὸ δεύτερον κῶλον τοῦ λόγου, τὸ *ἵνα σοφὸς γένηται*, ἐξαρτᾶται ἐκ τοῦ πρώτου, τοῦ *μανθάνει*, οὗτινος ἀφαιρεθέντος συναφαιρεῖται καὶ τὸ ἄλλο. Καὶ ὅταν δὲ εἴπωμεν μόνον τὸ *ἵνα σοφὸς γένηται*, καὶ τότε προϋποτίθεται τὸ πρῶτον ἢ ἄλλο τι προσόμοιον καὶ ἰσοδύναμον.

§. 60. Ὅταν εἴπωμεν *ἔλεγον ὅτι ὁ Κῦρος τέθνηκε*, καὶ τότε ὡσαύτως τὸ δεύτερον κῶλον ἐξαρτᾶται ἐκ τοῦ πρώτου, τοῦ *ἔλεγον*, ἀλλὰ ἡ ἐξάρτησις αὕτη εἶναι πάντῃ διάφορος. Ἐν τῷ προηγουμένῳ λόγῳ ἡ *σοφία* ἐξαρτᾶται ἐκ τῆς μαθήσεως κατὰ φυσικὸν λόγον, εἶναι ἀναγκαῖον αὐτῆς ἀποτέλεσμα, οὐδέποτε παραγόμενον ἄνευ ταύτης· ἐν τῷ δευτέρῳ λόγῳ ὁ *θάνατος τοῦ Κύρου* δὲν ἐξαρτᾶται ἐκ τοῦ λόγου τῶν λεγόντων, διότι δυνατὸν νὰ γένῃ ὁ θάνατος ἄνευ τῆς ἀγγελίας καὶ ἡ ἀγγελία ἄνευ τοῦ θανάτου· ὄχι ὁ θάνατος, ἀλλ' ἡ περὶ θανάτου ἀγγελία κρέμαται ἐκ τῶν λεγόντων, καὶ μόνον κατὰ τὸ ἐξωτερικὸν εἶδος εἶναι ὡς ἐξαρτώμενος ὁ λόγος. Τὸ *ἔλεγον ὅτι ὁ Κῦρος τέθνηκε*=Κῦρος τέθνηκεν, οὕτως ἔλεγον· τὸ δὲ *ἵνα σοφὸς γένηται*, ἐξ ἄλλου λεγομένου ἢ νοουμένου καὶ κατὰ τὴν ἐξωτερικὴν πλοκὴν τοῦ λόγου καὶ κατὰ τὴν φύσιν τοῦ πράγματος ἐξαρτώμενον, δὲν τίθεται ἀπόλυτον. Ἀλλὰ καὶ τὸ ἓν δυνατὸν νὰ ἐκφρασθῇ ὡς θετικόν, καθάπερ ἐν τῷ ἀνωτέρῳ παραδείγματι, ἢ ὡς ἁπλῆ γνώμη, *ἔλεγον ὅτι τεθνήκοι Κῦρος*, καὶ τὸ ἄλλο δυνατὸν νὰ ἐκφρασθῇ ὡς ἄνευ κωλύματος προσδοκώμενον, καθάπερ ἐν τῷ ἀνωτέρῳ παραδείγματι, ἢ καὶ ὑποδεικνυομένου κωλύματος ὅπερ πρέπει νὰ νικηθῇ, ὡς *ἂν γένηται, ὅπως ἂν γένηται*, ἢ καὶ ὡς ἁπλῶς δυνατόν, ἄνευ νύξεως περὶ ἐπιτυχίας, *ἵνα γένοιτο*.

§. 61. Κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον, ἀναγκαίως ἢ κατ' ἰδέαν τοῦ λέγοντος, ἐσωτερικῶς ἢ ἐξωτερικῶς, ἐξαρτώμεναι, θετικόν τι ἢ μὴ ἐ-

ξηγοῦσαι, τίθενται ἅπασαι αἱ παρεμφατικαὶ ἐγκλίσεις. Ἡ *ὑποτακτικὴ* μάλιστα καὶ ἡ *εὐκτικὴ* πολὺ συχνότερον τίθενται οὕτως ἢ καθ' ἑαυτάς· διότι, ἐξαιρουμένων τῶν *αὐθυποτάκτων* τῆς μιᾶς καὶ τῆς καθ' αὑτὸ *εὐκτικῆς* ἐννοίας τῆς ἄλλης, εἰς πάντα τὰ λοιπά, καίτοι ὡς ἀπολύτως τεθειμένα φαινόμενα, ἐνυπολανθάνει τι προηγούμενον, ἐν τῷ νῷ τοὐλάχιστον, ἐξ οὗ ἐξαρτῶνται (Ἴδε κατωτέρω). Ἡ *προστακτικὴ* ἔγκλισις τίθεται, ἀπ' ἐναντίας, πάντοτε σχεδὸν καθ' ἑαυτήν, ἀλλ' ἀπαντᾶται καὶ ἐν ἐξαρτήσει λόγου. Διὰ τοῦτο δυνατὸν εἰπεῖν ὅτι πᾶσαι αἱ *παρεμφατικαὶ ἐγκλίσεις* τίθενται εἰς τὸν λόγον, κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἧττον, *ἀπ' ἄλλων ἐξαρτώμεναι*, ἤτοι *ἐν ἐξαρτήσει λόγου*.

Ἡ Ὁριστικὴ ἐν ἐξαρτήσει λόγου.

§. 62. Ἡ *ὁριστικὴ ἔγκλισις* ἐν ἐξαρτήσει λόγου τίθεται ἐπὶ τῶν ἑπομένων μάλιστα περιστάσεων· 1. ἐπὶ *γνώσεως*, *εἰκασίας*, *ἐκθέσεως*, *ἀγγελίας* καὶ τῶν τοιούτων· 2. ἐπὶ *ὑποθέσεως*· 3. ἐπὶ *ἀναφορᾶς*· 4. ἐπὶ *χρόνου* καὶ *αἰτίας*· 5. ἐπὶ *ἐρωτήσεως*.

1. Ἡ Ὁριστικὴ ἐν ἐξαρτήσει λόγου, ἐπὶ γνώσεως, εἰκασίας, ἐκθέσεως, ἀγγελίας καὶ τῶν τοιούτων.

§. 63. Οἱ τοιοῦτοι λόγοι γίνονται διὰ τῶν *γνωστικῶν*, *δοξαστικῶν*, *ἐκθετικῶν*, *ἀγγελτικῶν*, καὶ ἐν γένει τοιούτων ῥημάτων, δι' ὧν ἐξηγεῖται ὅτι *γινώσκεται*, *νομίζεται*, *λέγεται*, *καταφάσκεται*, *ἀποφάσκεται*, *ὁμολογεῖται*, *πιστεύεταί τι*, κτλ. Ἐν πᾶσι τούτοις εἶναι ἡ ἀνωτέρω ἐξηγηθεῖσα *κατ' ἰδέαν ἐξάρτησις* (§. 59—60).

§. 64. Τίθεται δὲ ἡ *ὁριστικὴ* ἐν τούτοις ἐν τῷ ἐξαρτωμένῳ κώλῳ μετὰ τῶν μορίων *ὅτι* καὶ *ὡς*, *ἐνεστῶτος* ἢ *μέλλοντος* ἡγουμένου ἐν τῇ κυρίᾳ προτάσει· *εὖ γὰρ οἶδ' ὅτι νοσεῖτε πάντες* (Σ. Τ. 59.).—*οὐδ' ἥτις οὐ κάτοιδε τἀνθρώπων, ὅτι χαίρειν πέφυκεν οὐχὶ τοῖς αὐτοῖς ἀεί* (Σ. Τρ. 439).—*λέγουσιν ὅτι ἐπὶ τοῦτο ἔρχονται* (Ξ.).—*λέγεται ὡς ὄντως ἐστὶ κοινὰ τὰ τῶν φίλων* (Πλ.)—*ἀποκρινοῦμαι, ἔφη, ὅτι γιγνώσκει τι* (Πλ.).—*πεῖσον ἡμᾶς ὅτι οὐκ ὀρθῶς βουλευόμεθα.* Οὕτω μετὰ τὰ *γιγνώσκειν*, *ἐπίστασθαι*, *ἀκούειν*, *ἐννοεῖν*, *δεικνύναι*, *δῆλον εἶναι*, κτλ. Μετὰ τὸ *εὖ οἶδα*, *εὖ ἴσθι*, κτλ, πολλάκις

παραλείπεται τὸ ὅτι ἢ ὡς· *εὖ γὰρ ἴσθι, ὦ ἄριστε Κρίτων, τὸ μὴ καλῶς λέγειν οὐ μόνον εἰς αὐτὸ τοῦτο πλημμελές, ἀλλὰ καὶ κακόν τι ἐμποιεῖ ταῖς ψυχαῖς* (Πλ.).—*εὖ μὲν ἴστε πᾶσαν ὑμῖν τὴν ἀλήθειαν ἐρῶ* (Πλ.).

§. 65. Ὁ ἐνεστὼς ἐν τούτοις πρέπει νὰ ἔχῃ καθαρὰν ἐνεστωτικὴν σημασίαν, καὶ ὄχι νὰ ἦναι *ἱστορικός*, ἐπὶ διηγήσεως παρελθόντων τιθέμενος, ὡς ὁ *παρατατικός*, ὁ *ἀόριστος* καὶ ὁ *ὑπερσυντελικός*, οἵτινες *ἱστορικοὶ χρόνοι* λέγονται· διότι μετὰ τοὺς χρόνους τούτους τίθεται συνήθως *εὐκτική· πυνθάνεται* (ἱστορικὸς ἐνεστὼς=ἐπύθετο) *ὁ Συλοσῶν ὡς ἡ βασιληΐη περιεληλύθοι ἐς τοῦτον τὸν ἄνδρα* (Ηρ. Γ', 140).—*ἀναπείθει* (=ἀνέπεισεν) *ὡς χρεὼν εἴη Καλὴν Ἀκτὴν ἐᾶν χαίρειν* (Ἡρ.).—*Λυκομήδης ἔλεγεν ὡς μόνοις Ἀρκάσι Πελοπόννησος πατρὶς εἴη* (Ξ.).—*ἤκουσεν ὅτι Περικλῆς πολλὰς* (ἐπῳδὰς) *ἐπίσταιτο* (Ξ.).

§. 66. Τίθεται δὲ οὐδὲν ἧττον καὶ ὁριστικὴ μετὰ τοὺς ἱστορικοὺς χρόνους· *εἶπεν ὅτι ἡ πόλις σφῶν τετείχισται* (Θ. Α, 91).—*καὶ τὸ λοιπὸν ὁ μὲν (Κλέαρχος) ἦρχεν, οἱ δὲ* (στρατηγοὶ καὶ λοχαγοὶ) *ἐπείθοντο, οὐχ ἑλόμενοι, ἀλλ' ὁρῶντες ὅτι μόνος ἐφρόνει οἷα δεῖ τὸν ἄρχοντα, οἱ δὲ ἄλλοι ἄπειροι ἦσαν* (Ξ. *Ἀν.* Β', ϛ', 5).—*ἐπελέλησθε παντάπασι σύ τε ὅτι βασιλεὺς ἦσθα, οἵτε ἄλλοι ὅτι σὺ ἄρχων* (Ξ.). Ὡσαύτως *ἠγγέλθη αὐτῷ* (Περικλεῖ) *ὅτι Μέγαρα ἀφέστηκεν* (Θ).

§. 67. Ἐπειδὴ δὲ διὰ μὲν τῆς *ὁριστικῆς* παρίσταται τὸ πρᾶγμα ὡς γεγονὸς καὶ ὡς θετικόν τι, διὰ δὲ τῆς *εὐκτικῆς* ὡς ἰδέα τοῦ λέγοντος (§. 5. §. 20), διὰ τοῦτο πολλάκις τίθεται ὁριστικὴ ἐναλλὰξ καὶ εὐκτική, κατὰ τὴν ἔποψιν τοῦ συγγραφέως· *ἔλεγον ὅτι ὁ Κῦρος μὲν τέθνηκεν, Ἀριαῖος δὲ πεφευγὼς ἐν τῷ σταθμῷ εἴη, ὅθεν τῇ προτεραίᾳ ὥρμητο* (Ξ. *Ἀν.* Β', ἑ, 3)· παρ' ἄλλοις, *ὡρμῶντο*.—*ἐγὼ ταῦτα ἐδόκεον αὐτὸς μοῦνος ἐπίστασθαι, ὅτι τε ὁ μάγος εἴη ὁ βασιλεύων καὶ Σμέρδις ὁ Κύρου τετελεύτηκεν* (Ἡρ.).

§. 68. Ἡ *ὁριστικὴ* καὶ ἡ *εὐκτικὴ* μετὰ τοῦ ὅτι ἢ ὡς ἐπὶ τῶν ἄνω περιστάσεων ἰσοδυναμεῖ ἀπαρεμφάτῳ τῷ λεγομένῳ *εἰδικῷ*· διὰ τοῦτο τίθεται, μετά τινων ἰδιαιτέρων μάλιστα κλάσεων ῥημάτων, τοιοῦτον ἀπαρέμφατον· *ὑπέσχετο δηλώσειν*.—*οἴομαι ἐρεῖν*, κτλ. Ἐνίοτε δὲ καὶ ἐκ τῆς μιᾶς ἐγκλίσεως μεταβαίνει ὁ λόγος εἰς τὴν ἄλλην·

καὶ δὴ ἔλεγε τὸν μὲν Κύρου Σμέρδιν ὡς αὐτὸς ὑπὸ Καμβύσεω ἀναγκαζόμενος ἀποκτείνειε, τοὺς μάγους δὲ βασιλεύειν (Ἡρ. Γ',75)· ἄλλοτε δὲ τίθεται καὶ μετοχικὴ σύνταξις· *ἠπίστατο τοὺς Ἕλληνας οὐκ εἰθισμένους ὑπομένειν τὰς μοναρχίας* (Ἰσ. *Φ*. μέ).

§. 69. Καὶ ὅταν τὸ ἐξαρτώμενον κῶλον δὲν παριστᾷ τι ὡς θετικὸν καὶ ὡς γεγονός, ἀλλὰ καθ' ὑπόθεσιν, ὅταν δηλοῦται ὄχι *ὅτι ἔγινεν ἢ δὲν ἔγινεν, ἀλλ' ὅτι ἤθελε γένῃ ἢ δὲν ἤθελε γένῃ τι* εἰς τὸ παρελθὸν πάντοτε ἀναφερόμενον, καὶ τότε ἐκφέρεται ὡσαύτως καθ' *ὁριστικὴν* διὰ τῶν *ἱστορικῶν* χρόνων μετὰ τοῦ *ἄν*· *ταῦτ' οἶδ' ὅτι ἂν ἐδρᾶτε* (Ἀρφ. *Ἀχ*. 551.).—*μέγα τεκμήριον ὡς οὐκ ἂν ἀπέκτεινε Φρύνιχον· ὁ γὰρ Φρύνιχος οὗτος τοὺς τετρακοσίους κατέστησεν* (Λυσ.).—*εἰ μὲν ὁ πατὴρ ἠπίστει τούτοις, δῆλον ὅτι οὔτ' ἂν τἆλλα ἐπέτρεπεν, οὔτ' ἂν ταῦθ' οὕτω καταλιπὼν αὐτοῖς ἔφραζεν* (Δ.).

§. 70. Ὡς δὲ ἐν τοῖς θετικῶς ἐκφερομένοις τίθεται καὶ *εὐκτικὴ* καὶ *ἀπαρέμφατον* καὶ *μετοχή* (§. 67—68), οὕτω καὶ ἐν τοῖς καθ' ὑπόθεσιν λαμβανομένοις τούτοις, φυλαττομένου τοῦ *ἄν*· *Ἡράκλειτος λέγει ὡς δὶς εἰς τὸν αὐτὸν ποταμὸν οὐκ ἂν ἐμβαίης* (Πλ. *Κρατ*. 402).—*οἶμαι πάντας ἂν ὁμολογῆσαι τοὺς νόμους πλείστων καὶ μεγίστων ἀγαθῶν αἰτίους εἶναι τῷ βίῳ τῷ τῶν ἀνθρώπων* (Ἰσ.). —*πάντ' ἂν φοβηθεὶς ἴσθι* (Εὐρ. Ῥ. 80). Ἡ συνάφεια τοῦ λόγου καὶ ἔννοια δεικνύει εἰ ἡ παρεμφατικὴ καὶ ἡ μετοχικὴ σύνταξις ἀναλυτέα εἰς ὁριστικὴν ἢ εἰς εὐκτικήν.

§. 71. Οὕτω λοιπὸν ἡ ἐν τῷ ἀπολύτῳ λόγῳ προεξηγηθεῖσα φύσις τῆς ὁριστικῆς καὶ εὐκτικῆς ἐγκλίσεως φυλάσσεται καὶ ἐν τῷ ἐξαρτωμένῳ. Διὰ τῆς *ὁριστικῆς* παρίσταται ἡ ἔννοια ὡς θετικόν τι καὶ ὡς γεγονός, διὰ τῆς *εὐκτικῆς* ὡς ἰδέα καὶ γνώμη τοῦ λέγοντος· τὸ *φεύγουσιν οἱ πολέμιοι* εἶναι λόγος ἀπόλυτος ἐν τῷ ἐνεστῶτι, τὸ *ἔφευγον οἱ πολέμιοι* εἶναι λόγος ἀπόλυτος ἐν τῷ παρελθόντι, τὸ *λέγουσιν ὅτι φεύγουσιν οἱ πολέμιοι* εἶναι λόγος ἐξαρτώμενος ἐν τῷ ἐνεστῶτι καὶ θετικόν τι ἐκφέρων, τὸ *ἔλεγον ὅτι ἔφευγον οἱ πολέμιοι* εἶναι λόγος ἐξαρτώμενος ἐν τῷ παρελθόντι, ὡσαύτως θετικὸν ἐξηγῶν τὸ πρᾶγμα, τὸ *ἔλεγον ὅτι φεύγοιεν οἱ πολέμιοι* εἶναι λόγος ἐξαρτώμενος ἐν τῷ παρελθόντι, ὡς γνώμη τοῦ λέγοντος.

§. 72. Εἴτε καθ' ὁριστικὴν εἴτε κατ' εὐκτικὴν ἐκφέρεται ὁ οὕτως

ἐξαρτώμενος, διὰ τοῦ ὅτι ἢ ὡς συνδεόμενος, λόγος, ὅταν εἰς αὐτὸν προσκολλᾶται ἄλλος λόγος διὰ τοῦ γὰρ ἢ δέ, ἕλξεως δυνάμει καὶ νόμῳ τινὶ ἀφομοιώσεως, τίθεται καὶ οὗτος κατ' εὐκτικὴν ἢ καὶ ὁριστικήν· *Λυκομήδης ἔλεγεν ὡς μόνοις τοῖς Ἀρκάσι Πελοπόννησος πατρὶς εἴη· μόνοι γὰρ αὐτόχθονες ἐν αὐτῇ οἰκοῖεν· πλεῖστον δὲ φῦλον τῶν ἑλληνικῶν τὸ ἀρκαδικὸν εἴη, καὶ σώματα ἐγκρατέστατα ἔχει* (Ξ. Ἑλλ. Ζ', ά, 23).—*ἤκουον Γοργίου ὡς ἡ τοῦ πείθειν πολὺ διαφέροι πασῶν τεχνῶν· πάντα γὰρ ὑφ' αὐτῇ δοῦλα δι' ἑκόντων, ἀλλ' οὐ διὰ βίας ποιοῖτο* (Πλ.).—*Θηραμένης ἀναστὰς λέγει ὅτι ποιήσει ὥστε τὴν πόλιν ἐλαττῶσαι μηδέν· οἴοιτο δὲ καὶ ἄλλο τι ἀγαθὸν παρὰ τῶν Λακεδαιμονίων εὑρήσεσθαι τῇ πόλει* (Λυσ.). —*ἔτι αὐτοῖς τοιαύτη δόξα παρειστήκει ὡς καὶ Ἀθηναίοις πολεμήσουσι· προθύμως γὰρ τοῖς ἀδικουμένοις ἥξουσι βοηθήσοντες* (Λυσίας.).

§. 73. Ἡ φύσις δὲ τοῦ πράγματος κανονίζει καὶ τὴν φύσιν τῶν χρόνων ἐν τούτοις, ἐξεταζομένου εἰ τὸ ὅλον ἀναφέρεται εἰς τὸ ἐνεστώς, *λέγουσιν ὅτι ἐστί*, τὸ ὅλον εἰς τὸ παρελθόν, *ἔλεγον ὅτι ἦν* ἢ *εἴη*, τὸ ὅλον εἰς τὸ μέλλον, *λέξουσιν ὅτι ἔσται*, ἢ μεταφέρεται ὁ λόγος ἐξ ἑνὸς εἰς ἄλλο χρονικὸν τμῆμα, *λέγουσιν ὅτι ἦν—λέξουσιν ὅτι ἐστίν—ἔλεγον ὅτι ἔσται*, κτλ. *Τελευτίας ἔπεμπε πρὸς Δέρδαν, διδάσκων ὅτι οἱ Ὀλύνθιοι κατεστραμμένοι τὴν μείζω δύναμιν Μακεδονίας εἰσί, καὶ οὐκ ἀνήσουσι τὴν ἐλάττω, εἰ μή τις αὐτοὺς παύσει τῆς ὕβρεως* (Ξεν. Ἑλλ. Έ, 6', 38).

2. Ἡ Ὁριστικὴ ἐν ἐξαρτήσει λόγου, ἐπὶ ὑποθέσεως.

§. 74. Ἡ *ὁριστικὴ* ἔγκλισις τίθεται ἐπὶ ἀμφοτέρων τῶν κώλων τοῦ ὑποθετικοῦ λόγου, τῆς τε *προτάσεως* καὶ *ἀποδόσεως*, ὅτε τὸ δεύτερον παρίσταται ὡς ἀναμφίβολος συνέπεια τοῦ πρώτου, ἀμφότερα δ' ἐκφέρονται ὡς πάντῃ ἀνεξάρτητα ἐκ τῆς ἰδέας τοῦ λέγοντος, οὐδεμίαν ἔνδειξιν ἀμφιβολίας παρεμβάλλοντος, οὔτε περὶ δυνατοῦ ἢ ἀδυνάτου τῆς ὑποθέσεως οὔτε περὶ πιθανοῦ ἢ ἀπιθάνου τῆς συνεπείας. Γίνεται δὲ τοῦτο μάλιστα διὰ τοῦ ἐνεστῶτος καὶ μέλλοντος, προτασσομένου τοῦ ὑποθετικοῦ μορίου *εἰ* ἐπὶ τοῦ τῆς προτάσεως κώλου· *εἰ χρὴ γαμεῖν, χρὴ ἔκ τε γενναίων γαμεῖν, δοῦναί*

τ' ἐς ἐσθλοὺς ὅστις εὖ βουλεύεται (Εὐρ.).—*εἰ θεοί τι δρῶσιν αἰσχρόν, οὐκ εἰσὶ θεοί* (Μ.).—*εἰ ὁ ἄδικος δόξει δίκαιος εἶναι, ἔσονται αὐτῷ τιμαὶ καὶ δωρεαί* (Πλ.).—*οὐκ ἄρα ἔτι μαχεῖται, εἰ ἐν ταύταις οὐ μαχεῖται ταῖς ἡμέραις* (Ξ.).

§. 75. Οἱ τοιοῦτοι λόγοι οὔτε βεβαιοῦσιν οὔτε ἀρνοῦνται τὴν ὑπόθεσιν, ἐκφέρουσι δὲ ὡς ἀναμφίβολον τὴν συνέπειαν. Τὸ δεύτερον παράδειγμα, θετικῶς ἐκφερόμενον, περιέχει τοιαύτην ἔννοιαν· *ἀγνοῶ εἰ θεοὶ δρῶσί τι αἰσχρόν, ἀλλ' εἰ δρῶσιν, οὐκ εἰσὶ θεοί.* Τοιοῦτον καὶ τὸ *εἰ μέν εἰσι βωμοί, εἰσὶ καὶ θεοί* (Λουκ.). Δὲν ἀλλάσει δὲ ἡ φύσις τοῦ πράγματος, τοῦ τῆς ἀποδόσεως κώλου προτασσομένου· *τέρας ἐστίν, εἴ τις εὐτύχησε διὰ βίου* (Μ.).

§. 76. Τὸ αὐτὸ δὲ δυνατὸν γενέσθαι καὶ διὰ τῶν παρῳχημένων χρόνων, ὅταν ὡσαύτως οὔτε ἡ ὑπόθεσις ἐκφέρηται ὡς ἀδύνατος οὔτε ἡ συνέπεια ὡς ἀμφίβολος· *εἰ ἐβρόντησε, καὶ ἤστραψεν.* Οὕτω καὶ *ἦ καλὸν τέχνημα ἄρα κέκτησαι, εἴπερ κέκτησαι* (Πλ. *Πρωτ.* 319). —*εἰ μὴ τὸ λαβεῖν ἦν, οὐδὲ εἷς πονηρὸς ἦν* (Δίφιλ.).— *εἰ Φίλιππος τέθνηκε, καὶ αὔριον ἔσται τεθνεώς.* Θετικὴν δὲ ἔννοιαν, ὑπὸ τὸ εἶδος τῆς ὑποθέσεως, περιέχει μετ' ἄλλων τοιούτων καὶ τὸ *εἰ δ' ἀποστῆναι Ἀθηναίων οὐκ ἠθελήσαμεν, οὐκ ἠδικοῦμεν* (Θ. Γ', 55) =οὐκ ἠδικοῦμεν, ὅτι οὐκ ἠθελήσαμεν ἀποστῆναι = οὐ θελήσαντες ἀποστῆναι οὐκ ἠδικοῦμεν· ἔπειτα ἐπιφέρεται ἡ αἰτιολογία· *καὶ γὰρ ἐκεῖνοι ἐβοήθουν ἡμῖν ἐναντία Θηβαίοις, ὅτε ὑμεῖς ἀπωκνεῖτε.*

§. 77. Τίθεται ὡσαύτως *ὁριστικὴ* ἐπὶ ἀμφοτέρων τῶν κώλων τοῦ ὑποθετικοῦ λόγου, ὅταν καὶ ἡ ὑπόθεσις παρίσταται ὑπὸ τοῦ λέγοντος ὡς ἀνύπαρκτος ἢ ἀπίστευτος, καὶ ἡ ἐκ ταύτης συνέπεια ὄχι ὡς ἀναμφίβολος. Γίνεται δὲ τοῦτο διὰ τῶν *ἱστορικῶν χρόνων*, καὶ τοῦ μὲν τῆς προτάσεως κώλου προτάσσεται τὸ *εἰ*, τὸ δὲ τῆς ἀποδόσεως προσλαμβάνει συνήθως τὸν *ἄν*. Ἰσχύει δὲ καὶ ἐνταῦθα τὸ ἀνωτέρω ῥηθέν, ὅτι δυνατὸν νὰ προταχθῇ ἐν τῷ λόγῳ τὸ τὴν συνέπειαν περιέχον κῶλον ἤτοι *ἡ ἀπόδοσις* (§. 75)· *εἰ ἦσαν ἄνδρες ἀγαθοί, οὐκ ἄν ποτε ταῦτα ἔπασχον* (Πλ.). — *εἰ μὴ τότ' ἐπόνουν, νῦν οὐκ ἂν εὐφραινόμην* (Φιλ.). — *Λυκοῦργος οὐδὲν ἂν διάφορον τῶν ἄλλων πόλεων Σπάρτην ἐποίησεν, εἰ μὴ τὸ πείθεσθαι τοῖς νόμοις ἐνειργάσατο αὐτῇ* (Ξ. *Ἀπ.* Δ', δ', 15).—*τῶν ἀδικημάτων ἂν ἐμέμνητο τῶν αὐτοῦ, εἴ τι περὶ ἐμοῦ γεγράφει* (Δ.).

§. 78. Τὸ συμπέρασμα ἐν τούτοις εἶναι ἐναντίον τοῦ ἐν τῇ ἀποδόσει ἐκφερομένου· τὸ *εἰ τοῦτο ἔλεγες, ἡμάρτανες ἄν* περιέχει τοῦτο τὸ ἐνθύμημα· *ἀλλὰ μὴν οὐ λέγεις τοῦτο, ἄρα οὐχ ἁμαρτάνεις*. Τὸ δεύτερον τῶν προηγουμένων παραδειγμάτων περιέχει, ἀναλυόμενον καὶ θετικῶς ἐκφερόμενον, τὴν ἑξῆς ἔννοιαν· *νῦν δὲ οὐκ ἔχει οὕτω τὸ πρᾶγμα, ἀλλά, ἐπεὶ τότε ἐπόνουν, νῦν εὐφραίνομαι*. Ἐνίοτε δὲ καὶ παρὰ τοῖς συγγραφεῦσι μετὰ τὸν ὑποθετικὸν λόγον τίθεται καὶ τὸ ἐναντίον θετικῶς ἐκφερόμενον· *πολλοῦ ἂν ἄξιον ἦν τὸ πλουτεῖν, εἰ καὶ τὸ χαίρειν αὐτῷ συνῆν· νῦν δὲ ἄμφω ταῦτα κεχώρισται* (Γ.). Τούτου δὲ συμπέρασμα εἶναι ὅτι *τὸ πλουτεῖν οὐ πολλοῦ ἄξιον*. Παρὰ Δημοσθένει (Ὀλ. Β', ς'.) μετὰ τὸ τέλος τοῦ ὑποθετικοῦ λόγου προστίθεται *ἀλλ' οὐχ οὕτω ταῦτ' ἔχει*.

§. 79. Ὁ λόγος δι' ὃν δὲν προκύπτει ἢ δὲν προῦκυψεν ἡ ἐν τῇ ἀποδόσει συνέπεια εἶναι ὅτι δὲν τελεῖται ἢ δὲν ἐτελέσθη ἡ ὑπόθεσις· *τὸ πλουτεῖν οὐκ ἔστι πολλοῦ ἄξιον, ὅτι οὐ πρόσεστιν αὐτῷ καὶ τὸ χαίρειν*. Εἰς ἔνδειξιν λοιπὸν τοῦ ἐπισυμβαίνοντος ἢ ἐπισυμβάντος κωλύματος τίθεται ὁ σύνδεσμος *ἄν*, δηλῶν ὅτι ἤθελε γένῃ, *εἰ τοῦτο μὴ ἐκώλυεν, ἑπομένως, τούτου κωλύσαντος, οὐ γέγονεν*. Εἰς τὸ *πνεῦμά τε εἰ ἐπεγένετο αὐτῇ ἐπίφορον, οὐκ ἂν διέφυγον* (Θ. Β', 77) παρεμφαίνεται ὡς συμπέρασμα ὅτι *οἱ Πλαταιεῖς διεσώθησαν τοῦ κινδύνου τοῦ διαφθαρῆναι, διότι οὐκ ἐπεγένετο πνεῦμα ἐπίφορον τῇ φλογί, ὅπερ ἐπελθὸν διέφθειρεν ἂν αὐτοὺς = ἤθελε τοὺς διαφθείρει*.

§. 80. Ὁ σύνδεσμος *ἂν* παραλείπεται ἐν τῇ ἀποδόσει, ὅταν ἡ συνέπεια παρίσταται ὡς ἀνυπόφευκτος· *εἰ μὲν οὖν οὗτος μὲν ἐν ἄστει, ἡμεῖς δ' ἐν Πειραιεῖ ἦμεν, εἰχόν τινα λόγον αὐτῷ αἱ συνθῆκαι* (Λυσ.).—*καλὸν ἦν, εἰ καὶ ἡμαρτάνομεν, τοῖςδε εἶξαι τῇ ἡμετέρα ὀργῇ* (Θ. Α,38).—*εἰ ἐξ ἀρχῆς ταῦτα ἐγίγνωσκε, πολέμιος μὲν ἦν, οὐ μέν τοι πονηρός γ' ἂν δικαίως ἐνομίζετο* (Ξ.). Γίνεται δὲ τοῦτο μάλιστα μετὰ τὰ *ἔδει, ἐχρῆν* ἢ *χρῆν, καλὸν ἦν, καλῶς εἶχεν, εἰκὸς ἦν, αἰσχρὸν ἦν, προαιρετέον ἦν*. Ἴδε **Bremi Excursus ad Lysiae orationes. Excurs. V.**

§. 81. Ἐκ τῶν ἐν τοῖς λόγοις τούτοις τιθεμένων χρόνων ὁ μὲν παρατατικὸς ἀναφέρεται εἰς τὸ ἐνεστώς, ὁ δὲ ἀόριστος εἰς τὸ παρελθόν· ὅθεν συμβαίνει καὶ ἐπὶ τῶν ὑποθετικῶν ὅ τι ἐπὶ τῶν εὐκτι-

κῶν λόγων (§ 7—8). Ἐκ τῆς φύσεως λοιπὸν τῆς εὐχῆς καὶ τῆς ὑποθέσεως ἐξάγεται ἡ ἔλλειψις τῶν περὶ ὧν εὐχὴ καὶ περὶ ὧν ὑπόθεσις γίνεται, καὶ ἐκ τῆς φύσεως τῶν χρόνων ἐξηγεῖται διὰ τί ὁ μὲν παρατατικὸς ἀναφέρεται εἰς τὸ ἐνεστώς, ὁ δὲ ἀόριστος εἰς τὸ παρελθόν. Ὡς μόνον περὶ τῶν μὴ ὄντων εὐχόμεθα, οὕτω καὶ περὶ τῶν μὴ ὄντων ἢ ὡς μὴ ὄντων ποιοῦμεν ὑποθέσεις. Ὡς τὸ *εἴθ' εἶχες βελτίους φρένας* περιέχει τὸ *οὐκ ἔχεις*, οὕτω καὶ τὸ *εἰ βελτίους εἶχες φρένας*. Ἐπὶ ἀμφοτέρων δὲ παρίστανται ὡς λείπουσαι αἱ φρένες καθ' ἣν στιγμὴν ὁ λόγος γίνεται, ἐκ τοῦ παρελθόντος παραλαμβανομένης τῆς ἐλλείψεως καὶ μέχρι τοῦ ἐνεστῶτος παρατεινομένης.

§. 82. Ἐπειδὴ δηλ. ὁ παρατατικὸς σημαίνει παράτασιν καὶ διάρκειαν, δυνατὸν νὰ παραταθῇ βραχύτερον ἢ μακρότερον, ἑπομένως καὶ μέχρι τῆς στιγμῆς καθ' ἣν ἡ συνέπεια παρίσταται ὡς μὴ προκύψασα. Ὡς τὸ *ἐδίδουν* σημαίνει ἀπροσδιορίστως *οὐκ ἔπαυσα διδόναι*, τὸ *οὐκ ἐδίδουν* σημαίνει *οὐκ ἔπαυσα μὴ διδόναι*, οὕτω, διὰ τοῦ κωλυματικοῦ *ἂν* γινόμενον *ἐδίδουν ἄν*, σημαίνει *οὔπω ἔπαυσα κωλυόμενος τοῦ διδόναι = ἔτι κωλύομαι διδόναι*, ἑπομένως=*οὐ δίδωμι νῦν*.

§. 83. Ὁ δὲ ἀόριστος, τετελεσμένον τι καὶ ὅλως ἀποκεχωρισμένον τοῦ ἐνεστῶτος σημαίνων, ἐπὶ θετικῶν τε καὶ ὑποθετικῶν λόγων ἀναφέρεται συνήθως εἰς τὸ παρελθόν. Ὡς τὸ *ἔδωκε* καταφάσκει τὴν δόσιν γενομένην ποτέ, τὸ *οὐκ ἔδωκεν* ἀποφάσκει τὴν αὐτὴν ὁμοίως, οὕτω καὶ τὸ *ἔδωκεν ἂν* = ἐκωλύθη δοῦναι τότε. Οὕτω λοιπὸν τὸ μὲν *εἴ τι εἶχεν, ἐδίδου ἂν*=εἰ εἶχεν, ἤθελε δώσει νῦν, τὸ δὲ *εἴ τι εἶχεν, ἔδωκεν ἂν*=εἴ τι εἶχεν, ἤθελε δώσει τότε, τὸ *εἴ τι ἔσχεν, ἔδωκεν ἂν* = εἰ εἶχε λάβει, ἤθελε δώσει τότε, τὸ *εἰ ἐπείσθην οὐκ ἂν ἠῤῥώστουν*=εἰ τότε εἶχα πεισθῆ, οὐκ ἤμην ἄῤῥωστος νῦν· τὸ δὲ *ἐδεδώκει ἂν*=ἤθελεν ἔχει δεδομένον.

§. 84. Ἐκ τούτου γεννῶνται διάφοροι χρονικαὶ ποικιλίαι ἐπὶ τῆς προτάσεως καὶ ἀποδόσεως τῶν ὑποθετικῶν λόγων· *εἰ τοῦτο πάντες ἐποιοῦμεν, ἅπαντες ἂν ἀπωλόμεθα* (Ξ.). — *εἰ Σεύθην σύμμαχον ὑμῖν προσελάβον, (ἦ) κακῶς ἂν ἐδόκουν ὑμῖν βεβουλεῦσθαι πρὸ ὑμῶν;* (Ξ. *'Αν*. Ζ', ς', 19).—*εἰ μή τῳ 'πεποίθειν, οὐκ ἂν ἦν οὕτως ἀκόλαστος* (Ἀρφ.).—*εἰ αὐτάρκη τὰ ψηφίσματα ἦν, Φίλιππος οὐκ ἂν ὕβρίκει τοσοῦτον χρόνον* (Δ. *'Ολ*. Γ', 32).— *εἰ μία μόνον*

ψῆφος μετέπεσεν, ὑπερώριστ' ἂν ἡ ἐξέπεσεν (Αἰσχ.). Ὡς ὁ ἐν τῷ θετικῷ λόγῳ ἐνεστὼς γίνεται παρατατικὸς ἐν τῷ ὑποθετικῷ, *οὐ δίδωμι, ἐδίδουν ἄν*, οὕτως ὁ παρακείμενος τρέπεται εἰς ὑπερσυντελικόν, *ὕβρικε Φίλιππος, οὐκ ἂν ὑβρίκει, οὐχ ὕβρικεν, ὑβρίκει ἄν*, κτλ.

§. 85. Ἐπειδὴ δὲ ὁ παρατατικὸς δυνατὸν νὰ μὴ φθάνῃ μέχρι τοῦ ἐνεστῶτος, εἰς τὸ παρελθὸν σταματῶν, διὰ τοῦτο, τῆς ἀποδόσεως ἐκ τοῦ παρελθόντος μὲν ἀλλὰ μετὰ παρατάσεως ἐννοουμένης, τίθεται παρατατικός· *καὶ οὕτω ἄν, ἐπ' ἀμφότερα, ἡ Ἑλλὰς ἐγίνετο ὑπὸ Πέρσῃσι* (Ἡρ. Ζ', 139). — *Ἀγαμέμνων οὐκ ἂν νήσων, ἔξω τῶν περιοικίδων, ἠπειρώτης ὤν, ἐκράτει, εἰ μή τι ναυτικὸν εἶχεν* (Θ. Α, 9), ἔνθα τὸ εἶχεν ἀναφέρεται εἰς τοὺς χρόνους τοῦ Ἀγαμέμνονος, οὐχὶ τοῦ Θουκυδίδου. — *μένειν ἐξῆν τῷ κατηγοροῦντι τῶν ἄλλων· εἰ δὲ τοῦτ' ἐποίει ἕκαστος, ἐνίκων ἄν* (Δ.). — *δῆλον οὖν ὅτι οὐκ ἂν προέλεγεν* (Σωκράτης), *εἰ μὴ ἐπίστευεν ἀληθεύσειν* (Ξ. *Ἀπ.* Α, α, 5), ἔνθα τὸ *ἐπίστευεν* ἀναφέρεται εἰς τοὺς χρόνους τοῦ Σωκράτους ζῶντος ἔτι.

§. 86. Ἐπειδὴ δὲ πάλιν ὁ ἀόριστος σημαίνει ὄχι μόνον ὅτι ἐτελείωσέ τι, ὡς *ἐτελεύτησεν ὁ Ἀλέξανδρος*, ἀλλὰ καὶ ὅτι ἤρχισέ τι, ὡς *ἐβασίλευσεν ὁ Δαρεῖος* = ἤρξατο βασιλεύειν, διὰ τοῦτο, παρατατικοῦ τιθεμένου ἐν τῇ προτάσει, κατὰ τὴν συνήθη αὐτοῦ σημασίαν, τίθεται καὶ ἀόριστος ἐνίοτε ἐν τῇ ἀποδόσει εἰς τὸ ἐνεστὼς ἀναφερόμενος· *εἰ ἐπεθύμεις τῆς ἀρετῆς, τί ἂν ἀπεκρίνω;* (Πλ.) = τί ἤθελες ἀποκριθῇ τώρα; — *εἰ ἐτύγχανεν ὢν ὑποδημάτων δημιουργός, ἀπεκρίνατο ἄν δήπου σοι* (Πλ. *Γοργ.* 447). — *εἰ πάντες ἐβοηθοῦμεν ἀλλήλοις ἀεί, οὐδεὶς ἂν ὢν ἄνθρωπος ἐδεήθη τύχης* (Μ.).

§. 87. Διὰ τῶν ἑπομένων παραδειγμάτων ἐν οἷς προστίθενται τὰ κατάλληλα χρονικὰ μόρια, καὶ ἡ διαφορὰ τῶν χρόνων καθίσταται σαφεστέρα καὶ τὰ προειρημένα ἐννοοῦνται καλλιώτερον· *εἰ γὰρ τότε ἐκεῖσε ἐβοηθήσαμεν, ὥσπερ ἐψηφισάμεθα, προθύμως, οὐκ ἂν ἠνώχλει νῦν ἡμῖν ὁ Φίλιππος, τότε σωθείς* (Δ. *Ὀλ.* Β', γ'). — *εἰ τότε τούτων ἐνὶ τῷ πρώτῳ προθύμως καὶ ὡς προσῆκεν ἐβοηθήσαμεν αὐτοί, ῥᾴονι καὶ πολὺ ταπεινοτέρῳ νῦν ἂν ἐχρώμεθα τῷ Φιλίππῳ* (Δ. *Ὀλ.* Γ', δ'.). Ἐν τούτοις ὁ εἰς τὸ παρελθὸν ἀναφερόμενος ἀόριστος προσλαμβάνει τὸ *τότε*, ὁ δὲ εἰς τὸ ἐπὶ Δημοσθένους ἐνεστὼς ἀναφερόμενος παρατατικὸς προσλαμβάνει τὸ *νῦν*.

§. 88. Ἐν δὲ τῷ *εἰ γὰρ τὴν αὐτὴν παρειχόμεθ' ἡμεῖς καὶ ὑπὲρ ἡμῶν αὐτῶν προθυμίαν, ἥνπερ ὑπὲρ τῆς τῶν Εὐβοέων σωτηρίας, εἴχετ' ἂν Ἀμφίπολιν τότε, καὶ πάντων τῶν μετὰ ταῦτα ἂν ἦτε ἀπηλλαγμένοι πραγμάτων* (Δ. *Ὀλ.* Γ', δ'.), ὁ ἐν τῇ ἀποδόσει παρατατικὸς μετὰ παρατάσεως μὲν, ἀναφέρεται δὲ εἰς τὸ παρελθόν, ὅθεν λαμβάνει τὸ *τότε*.

§. 89. Ἐν τῷ προηγουμένῳ χωρίῳ τοῦ αὐτοῦ Δημοσθένους, *οὔτε Φίλιππος τοσοῦτον ὑβρίκει χρόνον*, προστίθεται ὡς αἰτιολογία τὸ *πάλαι γὰρ ἄν, ἕνεκά γε ψηφισμάτων, ἐδεδώκει δίκην* (Δ. *Ὀλ.* Β', ς'.), δι' οὗ ἔτι μᾶλλον προσδιορίζεται ὁ καὶ ἄλλως οἴκοθεν προσδιωρισμένος ὑπερσυντελικός. Ἐν δὲ τῷ *μέχρι του ταῦτ' ἂν ἐγνωκότες ἦσαν ἴσως* (Δ. *Ὀλ.* Γ', δ'.) διὰ τοῦ *ἴσως* σαφηνίζεται ἐπὶ μᾶλλον ἡ διὰ τοῦ *ἂν* παρεμφαινομένη ἀμφιβολία τῆς ἐν τῇ ἀποδόσει συνεπείας.

§. 90. Ἐπειδὴ δὲ εἶναι διάφορος καὶ ποικίλος ὁ λόγος τῆς *ἀποδόσεως* πρὸς τὴν *πρότασιν* τῶν ὑποθετικῶν λόγων, διὰ τοῦτο δυνατὸν νὰ τεθῇ ὁριστικὴ ἐν τῇ προτάσει, καὶ εὐκτικῆς τιθεμένης ἐν τῇ ἀποδόσει, ὅταν δηλ. ἡ μὲν ὑπόθεσις ἐκφέρηται, ὡς ἐπὶ τῶν προηγουμένων, ἀπροσδιόριστος, ἀμφίβολος δὲ ἡ συνέπεια· *εἰ μικρὰ ταῦτά ἐστιν ἢ μηδὲν ὑμῖν αὐτῶν ἔμελεν, ἄλλος ἂν εἴη λόγος οὗτος* (Δ.). Ἀντιστρόφως δὲ τίθεται εὐκτικὴ ἐν τῇ προτάσει καὶ ὁριστικὴ ἐν τῇ ἀποδόσει, ὅταν ἐκφέρηται ἀμφίβολος ἡ ὑπόθεσις καὶ βεβαία ἡ συνέπεια· *εἰ ῥᾳθυμίᾳ μᾶλλον ἢ πόνων μελέτῃ, καὶ μὴ μετὰ νόμων τὸ πλεῖον ἢ τρόπων ἀνδρίας ἐθέλοιμεν κινδυνεύειν, περιγίγνεται ἡμῖν τοῖς μέλλουσιν ἀλγεινοῖς μὴ προκάμνειν* (Θ. Β', 39).

3. Ἡ Ὁριστικὴ ἐν ἐξαρτήσει λόγου, ἐπὶ ἀναφορᾶς.

§. 91. Ἡ *ὁριστικὴ* ἔγκλισις ἐπὶ ἀναφορᾶς τίθεται, ὅταν ὁ λόγος ἀναφέρηται εἰς ὡρισμένα *πρόσωπα* ἢ *πράγματα*· *Κάλχας Θεστορίδης, ὃς ἤδη . . . καὶ ἡγήσατο* (Ἰλ. Α, 69). — *Ἴων ὁ Χῖος, ὅςπερ ἐποίησεν πάλαι ἐνθάδε τὸν Ἀοῖον* (Ἀρφ. *Εἰρ.* 835). — *ἔτυχεν ἡ πρύμνα ἐστεμμένη τοῦ πλοίου, ὃ εἰς Δῆλον Ἀθηναῖοι πέμπουσι* (Πλ. *Φαίδ.* 58), κατ' ἐνιαυτόν, δηλ. — *οἱ Αἰγινῆται τὸ μὲν ἐπὶ τῇ θαλάσσῃ ὃ ἔτυχον οἰκοδομοῦντες τεῖχος ἐκλείπουσιν, ἐς δὲ τὴν ἄνω πόλιν ἐν ᾗ ᾤκουν ἀπεχώρησαν* (Θ. Δ', 57).—*Λακεδαιμόνιοι,*

οἱ θαλάσσης μὲν ἦρχον καὶ γῆς ἁπάσης, βασιλέα δὲ σύμμαχον εἶχον (Δ.).—*πολλοὶ γάρ, οἷς εἴρηκας, οἱ φράσουσ' ἐμοί* (Σ. *Τραχ.* 456). — *εἴσω δὲ πέμψαι πρὸς ἑαυτὸν τῶν πιστῶν τινας, οἵτινες αὐτῷ τὰ ἔνδον ἰδόντες ἀπαγγελοῦσιν* (Ξ. *Π.* Ε, β', 3). — *ἔδοξε τῷ δήμῳ τῶν Ἀθηναίων τριάκοντα ἄνδρας ἑλέσθαι, οἱ τοὺς πατρίους νόμους ξυγγράψουσι, καθ' οὓς πολιτεύσουσιν* (Ξ *Ἑλλ.* Β',γ'. 2).

§. 92. Ὁριστικὴ τίθεται ὡσαύτως ἐπὶ ὡρισμένων ἢ ὡς ὡρισμένων ἰδιοτήτων ἢ περιστατικῶν· *ἡ χρηστὸς ἀνὴρ πολίτης ἐστὶν ἅπασιν, ὅςτις γ' ἐστὶ τοιοῦτος* (Ἀρφ. *Εἰρ.* 909).— *ὢν τοιοῦτος, οἷός ἐστιν* (Δ.). —*τούς τε Αἰγινήτας ὅσοι μὴ ἐν χερσὶ διεφθάρησαν ἄγοντες ἀφίκοντο ἐς τὰς Ἀθήνας* (Θ. Δ', 57). — *διδόασιν ὅσα περ ᾔτησε καὶ τἆλλα ὅσα ἔδει* (Ξ). — *ἐπειδὰν δὲ καταστῶμεν ἐπὶ τὸν δρόμον ἔνθα περιπατοῦμεν* (Ξ. *Π.* Β', γ', 22). — *ἀφίκοντο ἔνθα ὁ Τίγρης ἄπορος ἦν* (Ξ.). — *νῦν ὅτε οὕτως ὀξέως σοι ὑπακούω* (Ξ.). — *ποίει ὅπως βούλει* (Ξ.). — *ποίει ὅπως ἄριστον δοκεῖ σοι εἶναι* (Ξ.).

§. 93. Ὡσαύτως καὶ γενικώτεραι ἔννοιαι, ὡς θετικόν τι καὶ ὑπάρχον ἐξηγοῦσαι, ἐκφέρονται δι' ὁριστικῆς· *οὐ δήπου καὶ σὺ εἶ τῶν τοιούτων ἀνθρώπων, οἳ χρησιμώτερον νομίζουσι χρήματα ἢ ἀδελφόν;* (Ξ. *Ἀπ.* Β',γ', 1).—*ἃ μὴ προσήκει μήτ' ἄκουε μήθ' ὅρα* (Γν.). Ὡσαύτως διὰ τοῦ *ὅςτις*· *δεινὸν σοφιστὴν εἶπας, ὅςτις εὖ φρονεῖν τοὺς μὴ φρονοῦντας δυνατός ἐστ' ἀναγκάσαι* (Εὐρ. *Ἱππ.* 921).— *ἀπόρων ἐστὶ καὶ τούτων πονηρῶν, οἵτινες ἐθέλουσι δι' ἐπιορκίας πράττειν τι* (Ξ.).—*πάνθ' ὁπόσα τοιαῦτ' ἐστὶν* (Πλ.).

§. 94. Ὅταν δὲ ὁ λόγος ἀναφέρηται εἰς πρόσωπα ἢ πράγματα ἀόριστα, *ὑποθετικὰ* καὶ *ἁπλῶς δυνατά*, τίθεται ὑποτακτικὴ καὶ εὐκτική· *οἳ ἂν βουληθῶσιν.*—*οἷς προσέχοιεν.*—*ὃ καὶ σίδηρος δράσειεν ἄν*, κτλ, (Ἴδε κατωτέρω). Τίθεται δὲ πάλιν ὁριστικὴ κατὰ τοὺς ἱστορικοὺς χρόνους μετὰ τοῦ *ἄν*, ὅταν διὰ τοῦ ἀναφορικοῦ ἐξηγῆται ὑποθετικόν τι, ἐκ τοῦ παρελθόντος λαμβανομένης τῆς ὑποθέσεως· *ἠξίου τὴν αὐτὴν Πασίωνι ψευδομένῳ γίγνεσθαι ζημίαν, ἥςπερ ἂν αὐτὸς ἐτύγχανεν, εἴ τι τούτων ἐφαίνετο ποιήσας* (Ἰσ.).— *οὐκ οἶδ' ὅ τι ἂν ἐποίησεν* (Ἰσαῖος).—*οὐκ ἦν ὅτι ἂν ἐποιεῖτε μόνοι* (Δ). Ἴδε §. 77.

Ἡ ὁριστικὴ ἔγκλισις ἐν ἐξαρτήσει λόγου, ἐπὶ χρόνου καὶ αἰτίας.

§. 95. Καὶ εἰς δήλωσιν χρόνου τίθεται ἡ ὁριστικὴ ἔγκλισις, ὅταν ὁ λόγος ἀναφέρηται εἰς ὡρισμένου χρόνου σημεῖον, εἴτε ἐκ τοῦ ἐνεστῶτος, εἴτε ἐκ τοῦ παρελθόντος, εἴτε ἐκ τοῦ μέλλοντος, ἑπομένως εἰς ὡρισμένην πρᾶξιν ἢ κατάστασιν. Προσλαμβάνει δὲ τότε ἡ ὁριστικὴ τὰ χρονικὰ μόρια, ὡς ἐπὶ τῶν ὑποθετικῶν λόγων τὰ ὑποθετικά, ἐπὶ τῶν ἀναφορικῶν τὰ ἀναφορικά, μόρια ἢ πτωτικά, κτλ· *ὅτ' εὐτυχεῖς μάλιστα, μὴ μέγα φρόνει* (Μ.).—*τύχοιμ' Ἀφροδίτης, ἡνίκ' ἐστὶν εὐμενής* (Εὐρ.).—*ἤρκει τῇ πόλει τὰ τείχη διασώζειν, ὁπότε οἱ Λακεδαιμόνιοι ἐνέβαλον* (Ξ.).—*τότε ἡνίκα ἡμῖν ὡμολόγουν* (Πλ.)—*ὅτε μ' ἐχθοδοπῆσαι ἐφήσεις* (Ἰλ. Α, 518).— *τηροῦντες τὴν οἴκαδε σωτηρίαν, ὁπότε αὐτοὺς ἐφήσει ὁ στρατηγός* (Δ.).—*ἕως ἐστὶ καιρός, ἀντιλάβεσθε τῶν πραγμάτων* (Δ. *Ὀλ.* Α΄, 15).— *μέχρι οἱ Ἀθηναῖοι ἀπὸ τοῦ ἴσου ἡγοῦντο, προθύμως εἰπόμεθα* (Θ. Γ΄, 10).

§. 96. Τοιαῦτα καὶ τὰ *μέχρι τούτου Λασθένης φίλος ὠνομάζετο Φιλίππου, ἕως προὔδωκεν Ὄλυνθον, μέχρι τούτου Τιμόλαος, ἕως ἀπώλεσε Θήβας, μέχρι τούτου Εὔδικος καὶ Σῖμος, οἱ Λαρισσαῖοι, ἕως Θετταλίαν ὑπὸ Φιλίππῳ ἐποίησαν* (Δ.).—*ταῦτα ἐποίουν μέχρι σκότος ἐγένετο* (Ξ.).—*γέγραφε ταῦτα Θουκυδίδης ἑξῆς ὡς ἕκαστα ἐγένετο, μέχρι οὗ τὴν ἀρχὴν κατέπαυσαν τῶν Ἀθηναίων Λακεδαιμόνιοι καὶ οἱ σύμμαχοι* (Θ. Ε΄, 26). Τῆς αὐτῆς ἰδέας ἔχεται καὶ τὸ *ἐχώρουν διὰ τῶν Σικελῶν, ἕως ἀφίκοντο ἐς Κατάνην* (Θ. Ε΄, 62.)=τότε ἐπαύσαντο χωροῦντες, ὅτε εἰς Κατάνην ἀφίκοντο. Τοιοῦτον καὶ τὸ *παίουσι τὸν Σωτηρίδαν, ἕς τ' ἠνάγκασαν πορεύεσθαι* (Ξ.).

§. 97. Καὶ διὰ μὲν τῶν ἀνωτέρω μορίων ἐξηγοῦνται δύο τινὲς ἐνέργειαι συγχρόνως γινόμεναι ἢ γενόμεναι, ἐνέργεια δὲ πρὸ ἄλλης γενομένη, εἰς τὸ παρελθὸν ἀναφερομένη, ἐκφέρεται διὰ τοῦ *πρίν· οἱ Λακεδαιμόνιοι Μεσσηνίους πολιορκοῦντες οὐ πρότερον ἐπαύσαντο, πρὶν ἐξέβαλον ἐκ τῆς χώρας* (Ἰσ. *Παραθ.* λέ.)=πρότερον ἐξέβαλον αὐτοὺς ἐκ τῆς χώρας καὶ ἔπειτα ἐπαύσαντο. Τοῦτο δέ, κατὰ τὸν τύπον τῶν προηγουμένων ῥυθμιζόμενον, ἤθελεν εἶναι *ἐπολιόρκουν, ἕως ἐξέβαλον αὐτοὺς τῆς χώρας.—οὐ πρόσθεν ἐξενεγκεῖν*

ἐτόλμησαν πρὸς ἡμᾶς πόλεμον, πρὶν τοὺς στρατηγοὺς ἡμῶν συνέλαβον (Ξ. *'Αν.* Γ', ϐ', 29).—*ἡγόμην ἀνὴρ ἀστῶν μέγιστος τῶν ἐκεῖ, πρίν μοι τύχη τοιάδ' ἐπέστη* (Σ. *Τ.* 775).

§. 98. Καὶ διὰ τῶν μορίων *ἐπεὶ* καὶ *ἐπειδὴ* ἐκφέρεται ἐνέργεια μετὰ τὴν ὁποίαν ἔγινεν ἢ πρέπει νὰ γένῃ ἄλλη· *ἐπεὶ ταῦτα εἶπε Κῦρος, ἀνέστη Χρυσάντας* (Ξ.)=ἀφ' οὗ.—*κἄμ', ἐπεὶ τῆςδε χθονὸς ἐξῆλθεν, οὐκ ἔτ' εἶδεν* (Σ. *'Ηλ.* 777).—*ἐπεὶ εἰς τὴν ἑαυτῶν κατῆλθον* (Πλ.).—*ἐπειδὴ εἰσήλθομεν* (Πλ.).—*ἐπειδὴ δὲ τάχιστα ᾑρέθη* (Ξ.).

§. 99. Καὶ ἡ αἰτιολογία ἐκφέρεται ὡσαύτως δι' ὁριστικῆς, ὅταν παρίσταται ὡς θετικὴ καὶ πάντῃ ἀνεξάρτητος ἐκ τῆς ἰδέας τοῦ λέγοντος, ὡς ἀπαιτεῖ ἡ φύσις τῆς ὁριστικῆς (§. 5). Τίθενται δὲ ὡς ἰδιάζοντα εἰς τὴν αἰτιολογίαν μόρια τὰ *ὅτι* καὶ *διότι*· *τοὺς πολλοὺς λέληθεν, ὅτι οὐκ ἴσασι τὴν οὐσίαν ἑκάστου* (Πλ.).—*νῦν δὲ τρυφᾷς, διότι πάντες διδάσκαλοί εἰσιν ἀρετῆς* (Πλ. *Πρωτ.* 337.

§. 100. Ἐπὶ τῷ αὐτῷ δὲ τίθενται καὶ τὰ χρονικὰ μόρια *ὅτε* καὶ *ὁπότε*· *ὅτε τοιαῦτα πολλὰ γεγένηται, εἰκὸς ὑμᾶς τοὺς τῶν κατηγόρων λόγους ἡγεῖσθαι πιστούς* (Πλ.)=ἐπειδή.—*ὁπότε ἐνταῦθά ἐσμεν τοῦ λόγου, τόδε ἀποκρινώμεθα* (Πλ.). Ὡσαύτως δὲ καὶ τὰ *ἐπεὶ* καὶ *ἐπειδή*· *ἐπεὶ ὑμεῖς οὐ βούλεσθε συμπορεύεσθαι, ἀνάγκη μοι ἢ ὑμᾶς προδόντα τῇ Κύρου φιλίᾳ χρῆσθαι, ἢ, πρὸς ἐκεῖνον ψευσάμενον, μεθ' ὑμῶν εἶναι* (Ξ. *Ἀν.* Ἀ, γ', 5)· παρ' ἄλλοις, *ἰέναι*.—*ἐπειδὴ δυσχερῶς δοκεῖς μοι ἔχειν πρὸς τοῦτο, τοῦτο μὲν ἐάσωμεν* (Πλ. *Πρωτ.* 332).

5. Ἡ Ὁριστικὴ ἐν ἐξαρτήσει λόγου, ἐπὶ ἐρωτήσεως.

§. 101. Ἡ ἀπόλυτος ἐρώτησις γίνεται ἐξαρτωμένη, ὅτε τίθεται μετὰ τὰ ῥήματα *ἐρωτᾶν, ἐρέσθαι, πυθέσθαι, ζητεῖν* καὶ ἄλλων τοιούτων, περιεχόντων ἐν ἑαυτοῖς τὴν ἰδέαν τῆς ἐρωτήσεως, ὡς *σκοπεῖν, βουλεύεσθαι, ὁρᾶν, ἀπορεῖν, οὐκ εἰδέναι*, κτλ· *τί ἐστι τοῦτο; ἐρωτῶ τί ἐστι τοῦτο.—εἰπέ μοι, λέξον μοι τί ἐστι τοῦτο.—τίς ἦν; ἠρώτα τίς ἦν.—ἐρωτήσει τίς ἐστί, τίς ἦν*, κτλ.

§. 102. Τίθεται δὲ ὁριστικὴ ἐν ταύτῃ, ὡς καὶ ἐν τῇ ἀπολύτῳ ἐρωτήσει, ὅταν ἀπαιτῆται ἢ ὑποτίθηται ἀπόκρισις θετική· *εἴρεαι ὁππόθεν εἰμέν* (*'Οδ.* Γ', 80).—*ἐρήσομαι πόθεν μαθὼν αὖ τὰ συμφέ-*

ροντα ἐπίστασαι, καὶ ὅςτις ἐστὶν ὁ διδάσκαλος (Πλ.).—*ἐξ ἀρχῆς σε ἠρόμην, ὁπότερος τούτοιν τοῖν ἀνδροῖν ἀμείνων πεποίηται τῷ Ὁμήρῳ* (Πλ.).—*ὁ Ξενοφῶν ἀναστὰς ἐκέλευσε πρῶτον εἰπεῖν τὸν πρῶτον λέξαντα ποῦ καὶ ἐπλήγη* (Ξ.). Ἐν τῷ πρώτῳ παραδείγματι ἡ ἀπόκρισις ἤθελεν εἶναι *εἰμέν*, ἐν τῷ δευτέρῳ ἤθελεν εἶναι *πεποίηται*, ἐν τῷ τρίτῳ *ἐπλήγην*. Ἴδε σ. 124, §. 102. σ. 107, §. 128.

§. 103. Ἡ ἐξαρτωμένη ἐρώτησις, μέρος ἄλλου προηγουμένου λόγου ἀποτελοῦσα, ἀποβάλλει τὸ αὐθύπαρκτον, ὅθεν οὐδὲ διὰ σημείου ἐρωτηματικοῦ διαστέλλεται, ὡς ἡ ἀπόλυτος. Ἐπίσης δὲ καὶ ἡ ἀπόλυτος καὶ ἡ ἐξαρτωμένη, ὡς ποικίλλει, περὶ *προσώπου*, περὶ *ποιότητος*, περὶ *ποσότητος*, περὶ *τόπου*, περὶ *χρόνου*, περὶ *τρόπου* γινομένη, οὕτω ποικίλλει κατὰ τοὺς χρόνους καθ' οὓς ὑποτίθεται, ἔτι δὲ καὶ κατὰ τὸν τρόπον καθ' ὃν γίνεται, ἐκ τοῦ ὁποίου κρέμαται ἡ χρῆσις τῶν ἐγκλίσεων· *μή μ' ἀνέρῃ τίς εἰμι* (Σ· Κ. 210).—*ἐρωτᾷ πῶς με θάπτῃ* (Πλ.).—*ἐξερέεινον ἕκαστα, οὐλὴν ὅττι πάθοι* (Ὀδ. Τ, 463). Ἴδε κατωτέρω *περὶ ὑποτακτικῆς καὶ εὐκτικῆς ἐπὶ ἐρωτήσεως*.

Ἡ Ὑποτακτικὴ καὶ ἡ Εὐκτικὴ ἐν ἐξαρτήσει λόγου.

§. 104. Ἡ ὑποτακτικὴ καὶ ἡ εὐκτικὴ ἔγκλισις, ὁμοιάζουσαι πρὸς ἀλλήλας καθ' ὅ τι ἀμφότεραι δὲν σημαίνουσι θετικόν τι ὡς ἡ ὁριστική, διαφέρουσιν ἀπ' ἀλλήλων καὶ ἐν τῷ ἐξαρτωμένῳ, ὡς ἐν τῷ ἀπολύτῳ λόγῳ, κατὰ τὸν τρόπον καθ' ὃν παριστῶσι τὸ δι' αὐτῶν ἐκφερόμενον. Δεικνύεται δὲ ἡ διαφορὰ αὕτη καλλιώτερον, συγχρόνως αὐτῶν ἀντεξεταζομένων.

§. 105. Ἀμφότεραι αὗται αἱ ἐγκλίσεις τίθενται· 1. *ἐπὶ ὑποθέσεως*. 2. *ἐπὶ ἀναφορᾶς*. 3. *ἐπὶ χρόνου*. 4. *ἐπὶ τέλους*. 5. *ἐπὶ ἐρωτήσεως*. Ἡ δὲ εὐκτικὴ τίθεται ἰδιαιτέρως προσέτι καὶ ἐπὶ τοῦ *διηγηματικοῦ λόγου*.

1. Ἡ Ὑποτακτικὴ καὶ ἡ Εὐκτικὴ ἐν ἐξαρτήσει λόγου, ἐπὶ ὑποθέσεως.

§. 106. Ὅταν ἡ ὑπόθεσις ἐκφέρηται ὄχι ἀπροσδιόριστος, ὡς διὰ τῆς ὁριστικῆς (§. 75), ἀλλὰ καὶ ὡς δυνατὴ ὑπάρξαι, καὶ ὄχι ἄνευ ἐλπίδος ἐκπληρώσεως, ναὶ μὴν καὶ προσδοκωμένη κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἧττον, τότε τίθεται ἐν μὲν τῇ προτάσει τοῦ ὑποθετικοῦ λόγου

ὑποτακτικὴ μετὰ τῶν μορίων *ἐάν*, *ἄν*, *ἤν*, ἐν δὲ τῇ ἀποδόσει ὁριστικὴ μὲν κατ' ἐνεστῶτα ἢ μέλλοντα, ὅταν ἡ συνέπεια παρίσταται ὡς θετική, *εὐκτικὴ* δὲ μετὰ τοῦ *ἄν*, ὅταν ὡς πιθανή, τίθεται προστακτική, ὅταν ἐπιτάσσηται ἢ συμβουλεύεταί τι· *ἐὰν ἀληθεύσῃς, ὑπισχνοῦμαί σοι δέκα τάλαντα* (Ξ. *Ἀν*. Ἀ, ά, 18).—*πάντ' ἔστιν ἐξευρεῖν, ἐὰν μὴ τὸν πόνον φεύγῃ τις ὃς πρόσεστι τοῖς ζητουμένοις* (Φιλ.).—*ἢν ἐγγὺς ἔλθῃ θάνατος, οὐδεὶς βούλεται θνήσκειν* (Εὐρ. *Ἀλκ*. 674).—*ἐὰν ἔχωμεν χρήματα, ἕξομεν φίλους* (Εὐρ.).—*ἢν φράσω, διόλλυμαι* (Σ. *Κ*. 1159).— *ἢν γάρ ἅψωμαί τινος, τόδ' οὐκ ἐᾷ με* (Σ.).—*εὐλαβοῦ τὰς διαβολάς, κἂν ψευδεῖς ὦσιν* (Ἰσ.).—*ἂν δέ ποτέ σοι συμπέσῃ καιρός* (τῆς ἐν πότοις συνουσίας), *ἐξανίστατο πρὸ μέθης* (Ἰσ.).—*τἄμ' ἐὰν θέλῃς ἔπη κλύων δέχεσθαι, ἀλκὴν λάβοις ἄν, κἀνακούφισιν κακῶν* (Σ. *Τ*. 218).—*τούτου δὲ οὐκ ἂν ἁμάρτοις, ἐάν περ μέλῃ σοι* (Ξ. *Π*. Ἀ, ϛ', 16).

§. 107. Τίθεται καὶ παρακείμενος ἐν τῇ ἀποδόσει πρὸς ἔνδειξιν τῆς βεβαίας καὶ ἀναποφεύκτου συνεπείας, οὐχὶ ὡς τελειωθησομένης ἀλλ' ὡς τελειωμένης ἤδη αὐτῆς θεωρουμένης· *κἂν τοῦτο*, *ἔφη*, *νικήσωμεν, πάνθ' ἡμῖν πεποίηται* (Ξ.).—*ὄλωλας, εἴ σε ταῦτ' ἐρήσομαι πάλιν* (Σ. *Τ*. 1166).

§. 108. Ὅταν δὲ ἡ ὑπόθεσις ἐκφέρηται ὄχι μὲν ὡς ἀδύνατος, ἀλλ' ὡς προβληματώδης, τότε τίθεται εὐκτικὴ μὲν μετὰ τοῦ *εἰ* ἐν τῇ προτάσει, εὐκτικὴ δὲ μετὰ τοῦ *ἂν* ἐν τῇ ἀποδόσει· *εἰ τὰ παρὰ τοῖς ἄλλοισιν εἰδείης κακά, ἄσμενος ἔχοις ἄν, Νικοφῶν, ἃ νῦν ἔχεις* (Φιλ.). — *οὐκ ἂν φορητὸς εἴης, εἰ πράσσοις καλῶς* (Αἰσχύλ. *Πρ*. 983).—*εἰ ἅπαντες μιμησαίμεθα τὴν Λακεδαιμονίων ἀργίαν καὶ πλεονεξίαν, εὐθὺς ἂν ἀπολοίμεθα* (Ἰσ. *Βουσίρ*. ή).

§. 107. Διὰ μὲν τῆς ὑποτακτικῆς ἐξηγεῖται περίστασις ἥντινα ἔχομεν ἀφορμήν, ἀπωτέρω ἢ προσεχῆ, νὰ ἐλπίζωμεν ἢ καὶ νὰ προσδοκῶμεν, ἂν δὲ τὸ οὕτως ἐκφερόμενον ἐκτελεσθῇ ἢ ὄχι, τοῦτο κρέμαται ἐκ τῶν περιστατικῶν· τὸ δὲ διὰ τῆς εὐκτικῆς ἐν τῇ προτάσει ἐκφερόμενον στηρίζεται εἰς ἁπλῆν ἰδέαν ὑπὸ τοῦ νοὸς παραλαμβανομένην εἰς ἐξήγησιν τίς ἤθελεν ὑπάρξει ἡ συνέπεια, τεθέντος ὅτι ἤθελε γένῃ τοῦτο ἢ ἐκεῖνο, οὐδεμιᾶς νύξεως γινομένης περὶ ἐκπληρώσεως. Τὸ *ἐὰν θάνῃ* ἤθελεν ἁρμόζει περὶ ἀσθενοῦς καὶ κινδυνεύοντος λεγόμενον, καὶ περὶ ὑγιεστάτου δὲ δυνατὸν εἰπεῖν *εἰ θάνοι*· οὔ-

πως *ἐὰν ἀφανισθῇ* καὶ *εἰ ἀφανισθείη*, *ἐὰν ἔλθῃ* καὶ *εἰ ἔλθοι*· ἔτι δὲ σαφέστερα γίνεται ἡ διαφορὰ διὰ τῶν *ὅταν ἀφίκηται* καὶ *ὅτε ἀφίκοιτο* (ἴδε κατωτέρω).

§. 110. Τὸ διὰ τῆς ὑποτακτικῆς ἐν τῇ προτάσει τοῦ ὑποθετικοῦ λόγου ἐκφερόμενον πλησιάζει εἰς τὸ διὰ τοῦ μέλλοντος τῆς ὁριστικῆς, μόνον κατὰ βαθμὸν πιθανότητος διαφέρον. Πολλάκις δὲ τίθεται τὸ ἓν μετὰ τὸ ἄλλο ἐν τῷ αὐτῷ λόγῳ· *ἢν ἐθέλωμεν ἀποθνήσκειν ὑπὲρ τῶν δικαίων, οὐ μόνον εὐδοκιμήσομεν, ἀλλὰ καὶ τὸν ἐπίλοιπον χρόνον ἀσφαλῶς ἡμῖν ἐξέσται ζῆν· εἰ δὲ φοβησόμεθα τοὺς κινδύνους, εἰς πολλὰς ταραχὰς καταστήσομεν ἡμᾶς αὐτούς* (Ἰσ. *Ἀρχιδ.* μδ΄.).

§. 111· Θέλοντες λοιπὸν νὰ προσδιορίσωμεν βαθμοὺς πιθανότητος εἰς τοὺς τρόπους καθ' οὓς ἐκφέρεται ἡ ὑπόθεσις ἐπὶ τῶν ὑποθετικῶν λόγων, εὑρίσκομεν ὅτι τὸ *εἰ νικήσομεν* ἔχει τὸν πρῶτον καὶ μέγιστον βαθμόν, τὸν δεύτερον ἔχει τὸ *ἐὰν νικήσωμεν*· ἀμφότερα ταῦτα περιέχουσιν ἐνυπολανθάνουσαν τὴν ἔννοιαν *καὶ ἡ πεῖρα θέλει τὸ δείξει*, ἀλλ' ὁ μὲν μέλλων παραλείπει παντὸς κωλύματος νικηθησομένου νύξιν, ἥνπερ ὑποδεικνύει πως ἡ ὑποτακτικὴ διὰ τοῦ *ἐάν*. Μόνον δὲ ἰδεατὸν καὶ προβληματῶδές τι, οὐχὶ εἰς τὴν βάσανον τῆς πείρας καθυποβαλλόμενον, εἶναι τὸ *εἰ νικήσαιμεν*, κλῖνον καὶ προσεγγίζον εἰς τὸ *εἴθε νικήσαιμεν*.

§. 112. Ἡ σημερινὴ γλῶσσα, καίτοι ἄλλως ἀτελὴς κατὰ τοῦτο καὶ ἀνίκανος νὰ παρακολουθήσῃ τὰς λεπτὰς διαφορὰς τῆς ἀρχαίας, ἐξηγεῖ ὅμως πληρέστατα τὴν διαφοράν, τοὐλάχιστον τῆς ὑποτακτικῆς καὶ εὐκτικῆς, μεταχειριζομένη τὸν ἀρχαῖον τύπον εἰς τὴν πρώτην, καὶ διὰ τοῦ παρατατικοῦ τῆς ὁριστικῆς ἐξηγοῦσα τὸ μεμακρυσμένον καὶ ἀνέλπιςον τῆς δευτέρας· *ἐὰν ἔλθῃ—εἰ μὲν ἤρχετο*. Οὕτω λέγει μὲν *ἐὰν βρέξῃ*, ὅταν ὁ οὐρανὸς ἦναι συννεφιασμένος, λέγει δὲ *εἰ μὲν ἔβρεχεν*, καὶ ἐπὶ περιστάσεως καθ' ἣν οὐδεμία ἐλπὶς βροχῆς· τὸ *εἰ μὲν ἔβρεχεν* ἢ *ἐὰν ἔβρεχε* πλησιάζει εἰς τὸ *εἴθε νὰ ἔβρεχε*. Διὰ τοῦτο, παραλειπομένου τοῦ *εἴθε*, τὸ *νὰ ἔβρεχε*=εἰ μὲν ἔβρεχε καὶ=εἴθε νὰ ἔβρεχεν, ὡς τὸ *νικήσαιμεν* (§. 111).

§. 113. Περὶ δὲ τῶν ἐν τούτοις μορίων σημειωτέον ὅτι τὸ *ἐὰν* δὲν ἀπαντᾶται ἀκόμη παρ' Ὁμήρῳ ὅςτις ὅμως ἔχει, μεσολαβοῦντος τοῦ *δέ*, τὸ *εἰ ἄν*, ἐξ ὧν προῦκυψε τὸ *ἐάν*· *εἰδ' ἂν ἐμοὶ τιμὴν τίνειν*

οὐκ ἐθέλωσιν (Ἰλ. Γ,288). Σύνηθες δὲ αὐτῷ τὸ *ἤν* (Ἰλ.Α,90.166.Δ, 353. Θ, 482, κτλ), ὡς καὶ παρ' Ἡροδότῳ ἀείποτε μετὰ ὑποτακτικῆς παρ' ἀμφοτέροις. Τὰ παρ' Ἡροδότῳ ὀλίγα χωρία ἐν οἷς ἀπαντᾶται ὁριςικὴ μετὰ τοῦ *ἤν* (Γ', 15.69.237.), ἐσφαλμένα ὄντα, διωρθώθησαν ἐν ταῖς νεωτέραις ἐκδόσεσι· καὶ τὸ *ἢν δὲ μὴ εἴη ἄξιος* (Δ',196) διορθοῦσιν *ἢν δὲ μὴ ἔῃ*. Τὸ δὲ *αἴκεν* καὶ *εἴ κεν* παρ' Ὁμήρῳ συντάσσονται μετὰ ὑποτακτικῆς τε καὶ εὐκτικῆς (Ἰλ. Α, 408. Δ, 98. 415. Ε, 131. Ὀδ. Ν, 389. Ρ, 556, κτλ.), ἀλλὰ τὰ μετὰ τῆς εὐκτικῆς χωρία σπανιώτερα, καὶ ἐν πολλοῖς τρέπουσι τὸ *αἴκεν* εἰς *αἴθε*. Καὶ τὸ ἁπλοῦν δὲ *εἰ*, ἄνευ τοῦ *ἂν* ἢ *κέν*, φέρεται πρὸς ὑποτακτικὴν ἐνίοτε παρ' Ὁμήρῳ (Ἰλ. Α, 341. Ε, 258. Ὀδ. Ξ, 374, κτλ.).

§. 114. Καὶ τοιαῦτα μὲν περὶ Ὁμήρου καὶ Ἰώνων ἐν γένει, παρὰ δὲ Ἀττικοῖς καὶ τοῖς τούτους ἀκριβέστερον ἀκολουθοῦσι· *Κοινοῖς* ἡ μὲν ὑποτακτικὴ τίθεται, ὡς εἴδαμεν, μετὰ τῶν μορίων *ἐάν*, *ἢν* καὶ *ἂν* ἐν τῇ προτάσει, ἡ δὲ εὐκτικὴ μετὰ τοῦ *εἰ* ἐν τῇ προτάσει, ὡς ἡ ὁριστική. Οὕτως *ἥξω πρὸς σὲ αὔριον, ἐὰν Θεὸς θέλῃ* (Ξ):—*οἱ Ἀθηναῖοι, ἢν ἄρα καίτου σφαλῶσιν, ἀντελπίσαντες ἄλλα ἐπλήρωσαν τὴν χρείαν* (Θ. Α', 70).—*εἰ βούλοιο, δύναιο ἄν*.—*εἰ ἀφέλοι τις τοῦ βίου τὰς ἡδονάς, καταλείπεται οὐδὲν ἕτερον ἢ τεθνηκέναι* (Γν.).—*εἴ τις τάδε παραβαίνοι, ἐναγὴς ἔστω* (Αἰσχ.). Σημειοῦσι δὲ ὅτι τὸ *ἄν*, ἀντὶ τοῦ *ἐάν*, ὄχι μόνον τοῖς τραγικοῖς, ἀλλὰ καὶ ἐν γένει τοῖς ἀττικοῖς ποιηταῖς εἶναι ἄχρηστον. μεταχειριζομένοις τὸ *ἤν*· τοὐλάχιστον τὰ πλεῖστα διὰ τοῦ *ἂν* χωρία κρίνονται ὕποπτα· ἔχει δὲ τὸ *ἂν* μακρὸν τὸ ᾱ.

§. 115. Αὕτη εἶναι ἡ κοινοτέρα χρῆσις παρ' Ἀττικοῖς καὶ Ἀττικισταῖς ὡς πρὸς τὴν πρότασιν τῶν ὑποθετικῶν λόγων, ἡ δὲ ἀπόδοσις ποικίλλει μεγάλως, κατὰ τὴν σχέσιν τῆς συνεπείας πρὸς τὴν ὑπόθεσιν, ὡς μετὰ πλείστων ἄλλων τὰ ἀνωτέρω παραδείγματα δεικνύουσι. Τὰς δὲ ποικιλίας ταύτας μόνον ἐκ προθέσεως πραγματεία *περὶ τῶν Ὑποθετικῶν* Λόγων δύναται νὰ ἐξακριβώσῃ. Ἀλλὰ καὶ ὡς πρὸς τὴν πρότασιν ἐξαιρέσεις σποραδικῶς ἀπαντώμεναι δὲν λείπουσι καὶ ἐνταῦθα, καθάπερ καὶ ἁπανταχοῦ.

§. 116. Καὶ πρῶτον μέν, εἰ καὶ πολλὰ χωρία κρίνονται ἐφθαρμένα, ὑπάρχουσιν ὅμως καὶ ἀναντίῤῥητα *ὑποτακτικῆς* παραδείγματα μετὰ τοῦ ἁπλοῦ *εἰ*, κατὰ τὰ ὁμηρικά (§. 113, ἐν τέλει), ὄχι μό-

νον παρὰ ποιηταῖς, ἀλλὰ καὶ παρὰ πεζοῖς· *εἴ τι νὺξ ἀφῇ* (Σ. *Τ.* 195). — *δυστάλαινα τἄρ' ἐγώ, εἴ σου στερηθῶ* (Σ. *Κ.* 1444). — *εἰ μή σ' ἐκφάγω . . . εἰ μὴ 'κφάγῃς; ἐγὼ δέ γ', εἰ μή σ' ἐκπίω, κἆτ' ἀποῤῥοφήσας αὐτὸς ἐπιδιαῤῥαγῶ* (Ἀρφ. *Ἱππ.* 698). — *κεἴ τις* (οὕτω φέρουσι πάντα τὰ ἀντίγραφα) *στρατηγεῖν βουλόμενος, μὴ ξυλλάβῃ* (Ἀρφ. *Εἰρ.* 454). — *εἰ ξυστῶσιν αἱ πόλεις* (Θ. Ϛ', 21). — *εἴ τε τις θῆλυς ᾖ* (Πλ. *Ν.* ΙΒ', 958). — *εἰ μὴ ἀπαλλαγῶμεν* (Πλ. *Κρατ.* 425). — *εἰ δὲ ὑμεῖς φανεροὶ ἦτε καὶ παρακαλῆτε* (Ξ. *Ἀν.* Γ', ά, 36)· παρ' ἄλλοις, ἦν δέ. — *εἰ καὶ πόῤῥω τῶν πηγῶν ἄποροι ὦσιν* (Ξ. *Ἀν.* Γ', β', 22). Ἐν τούτοις θέλουσιν ὅτι ἐπικρατεῖ ἡ ἰδέα τῆς ἐλπιζομένης ἐπαληθεύσεως τοῦ οὕτω διὰ τῆς προτάσεως ἐκφερομένου, πολλὰ δὲ καὶ διορθοῦται.

§. 117. Δεύτερον ἀπαντᾶται καὶ ἡ διὰ τῆς εὐκτικῆς ἐκφερομένη πρότασις τοῦ ὑποθετικοῦ λόγου μετὰ τοῦ *εἰ* καὶ *ἂν* ὁμοῦ· *εἴ περ τι ἄλλο φαίην ἂν* (Πλ. *Μέν.* 98). — *οὐδ' εἴ τι οἷός τ' ἂν εἴην εὑρεῖν* (Πλ. *Κρατ.* 398). — *εἴ τι πλέον ἂν ὠφελήσειε λόγος καλῶς ῥηθεὶς εἰς ἀνδραγαθίαν* (Ξ. *Π.* Γ', γ', 24). — *εἰ μήτ' ἔστι μήτ' ἦν μήτ' ἂν εἰπεῖν ἔχοι μηδεὶς μηδέπω καὶ τήμερον, τί τὸν σύμβουλον ἐχρῆν ποιεῖν;* (Δ.) Θέλουσιν ὅτι τοῦτο γίνεται, ὅταν ὁ λαλῶν ἢ γράφων σκοπῇ νὰ ἐξηγήσῃ ὅτι δὲν νομίζει ὅλως ἀδύνατον τὴν ἐκπλήρωσιν τῆς ὑποθέσεως, καὶ ὅτι τὸ *εἴ τι φαίην ἂν* ἐμπεριέχει τὸ *φαίην ἂν* =δυναίμην ἂν εἰπεῖν (§. 27. β'.).

§ 118. Τρίτον ἀπαντῶνται καὶ εὐκτικῆς παραδείγματα τὸ *ἢν* ἐν τῇ προτάσει ἔχοντα. Τοιοῦτον τὸ τοῦ Θουκυδίδου (Γ', 44) *ἤν τε καὶ ἔχοντές τι ξυγγνώμης εἶεν.* Ἀλλὰ καὶ τοῦτο διορθοῦσιν ὡς τὰ ἡροδότεια (§. 113), ἢ τοὐλάχιστον οὐ κρίνουσι μιμητέον, κατὰ τὸ παράγγελμα Θωμᾶ τοῦ Μαγίστρου· « ἀλλ' οὐ δεῖ ζηλοῦν τὸ ἅπαξ *ῥηθέν.* » Τοῦτο ἴσως τὸ παράγγελμα πολλοὶ ἀκολουθοῦντες διώρθωσαν παρόμοια χωρία, τρέψαντες τὸ *ἢν* εἰς *εἰ.* Οὕτως ὁ Κοραῆς τὸ τοῦ Ἰσοκράτους (Συμμ. ις'.) *ἢν περί τινας ἐξαμάρτοιεν* ἔτρεψεν εἰς τὸ *εἰ περί τινας ἐξαμάρτοιεν* (Ἴδε *Εἰσαγωγὴν Ἑλλην. Συντάξ.* σ. 356). Ὁ δὲ Ἑρμᾶννος οὐδὲ τὸ παρὰ Θ. Μαγίστρου γνωριζόμενον τοῦ Θουκυδίδου, ὡς *ἅπαξ ῥηθέν*, ἐπιδοκιμάζει, χωρίζων τὸ *εἶεν* ἐκ τοῦ λοιποῦ λόγου, καὶ ἀπόδοσιν αὐτὸ δεχόμενος = ἔστω· ἄλλοι δὲ ἀναπληροῦσιν *οὐ κελεύσω διὰ τοῦτο καὶ συγγνώμην αὐτοὺς τυχεῖν, ἢ συγγνώμην αὐτοῖς εἶναι.*

§. 119. Ἄλλοι δὲ πάλιν, εἴτε εἰς ἀντίγραφα στηριζόμενοι, εἴτε σόλοικον κρίνοντες τὴν χρῆσιν τῆς *ὑποτακτικῆς* μετὰ τοῦ ἁπλοῦ *εἰ*, γράφουσι πολλὰ τῶν προηγουμένων χωρίων διὰ τοῦ *ἤν*· *ἢν ξυστῶσιν αἱ πόλεις*. — *ἢν μή σ' ἐκφάγω* (§. 116), κτλ. Ὁ δὲ ἡμέτερος Κοραῆς καὶ τὸ παρὰ Πλουτάρχῳ (*Τιβ. Γράκ.* ιέ) *εἴ τις ἂν ἁμάρτῃ αὐτῶν, ζῶσα κατορύσσεται* ἔτρεψεν εἰς τὸ *ἥτις ἂν ἁμάρτῃ*, ὅπερ= ἐάν τις ἁμάρτῃ, ἐγκρίνων ὅμως καὶ τὸ *εἴ τις ἁμάρτῃ*· « εἰ δὲ προαιρῇ τὸν συναπτικόν, γράφε δίχα τοῦ δυνητικοῦ *εἴ τις ἁμάρτῃ*, ἢ *εἴ τις ἁμάρτοι* » (Πλουτ. Έ, σ. 378).

§. 120. Ἀνύποπτα εὐκτικῆς μετὰ τοῦ *ἢν* ἐν τῇ προτάσει παραδείγματα φέρονται τὰ *ἤν που καὶ ὁδῷ βαδίζων ἐντύχοιμι αὐτῷ* (Λουκ.). — *ἢν δὲ παραβαίη* (Ἐπίγρ.), καὶ ἄλλα ἐκ τῶν ἐπιγραμματοποιῶν καὶ μεταγενεστέρων, ἐκ δὲ τῶν ἐνδόξων συγγραφέων μόνον τὸ τοῦ Ἱπποκράτους *ἤν τις ἐπιχειροίη λέγειν*. Ἴδε Σχαιφέρου *Κριτικὰ Μελετήματα*, κτλ. σ. 87.

§. 121. Ἡ διόρθωσις τῶν τοιούτων χωρίων, ἡ κατὰ τοὺς κανονικοὺς τύπους δηλ. αὐτῶν ῥύθμισις, ἤθελεν εἶναι ἄντικρυς μωρία· διότι τὸ μὲν τοῦ Ἱπποκράτους εἶναι, πιθανῶς, σφάλμα τοῦ ἀντιγραφέως, παρὰ δὲ τοῖς μεταγενεστέροις ἡ κατάχρησις ἐπὶ τοσοῦτον προὐχώρησεν ὥστε συντάσσουσι τὸν τοῦ *ἢν* ἰσοδύναμον *ἐὰν* ὄχι μόνον μετὰ εὐκτικῆς, *ἐὰν γνοίης*, ἀλλὰ καὶ μετὰ μέλλοντος καὶ παρῳχημένου τῆς ὁριστικῆς, *ἐὰν σωθησόμεθα*, *ἐὰν εἶδες*, κτλ.

§. 122. Οἱ κανόνες τῶν γραμματικῶν κατήντησαν φραγμοὶ ἀνίσχυροι ὡς πρὸς τὴν ἀκαταμάχητον φορὰν τοῦ καιροῦ. « *Ἐάν*. Καὶ τοῦτο, ὥσπερ τὸ *εἰ*, ὁριστικοῖς, εὐκτικοῖς καὶ ὑποτακτικοῖς συντάσσεται. Σὺ δέ, ὦ φιλόλογε, ἀνάλογον φυλάττων, ὑποτακτικοῖς ἀεὶ σύνταττε. » Ἡ καταφρόνησις τοῦ γραμματικοῦ τούτου παραγγέλματος διέπεμψε καὶ εἰς ἡμᾶς κληρονομίαν ὄχι βεβαίως ἀναπαλλοτρίωτον τὸ *ἐὰν εἶδες*, *ἐὰν ἦλθε*, κτλ. Ἀλλὰ ὑπὲρ τὸ δέον ἴσως καταφρονήσαντες αὐτὸ μέχρι τοῦδε καιρὸς ἤδη καὶ νὰ τὸ σεβασθῶμεν, καὶ τοσοῦτον μᾶλλον, ὅσον, λέγοντες *εἰ μὲν ἦλθε* καὶ *εἰ δὲ καὶ δὲν ἦλθε*, δυνάμεθα εἰπεῖν καὶ *εἰ δὲ μὴ ἦλθεν*, ὡς καὶ ἁπλῶς εἰ δὲ μή, καὶ οὕτω μένει τὸ *ἐὰν* ἐπὶ τῆς ὑποτακτικῆς, ὅπου ἀρχῆθεν ἐτάχθη.

2. Ἡ Ὑποτακτικὴ καὶ ἡ Εὐκτικὴ ἐν ἐξαρτήσει λόγου, ἐπὶ ἀναφορᾶς.

§. 123. Ὡς τὸ *ὁ ἄνθρωπος χωρεῖ* ἐκφέρει ὑποκείμενον πραγματικῶς καὶ ἐνεργείᾳ ἔχον τὴν ἰδιότητα τοῦ *χωρεῖν* (§. 5. §. 11), οὕτω καὶ τὸ *ὁ ἄνθρωπος ὅςτις χωρεῖ*. Τὸ ἀναφορικὸν εἶδος δὲν ἀλλάσσει οὐδαμῶς τὴν φύσιν τοῦ λόγου· τὸ *ὁ ἄνθρωπος ὃς χωρεῖ* =ἔστιν ἄνθρωπος, καὶ οὗτος χωρεῖ. Οὕτως *ὁ ἀνὴρ πολεμεῖ, κινεῖται, φιλεῖ, μισεῖ*, κτλ, καὶ *ὁ ἀνὴρ ὃς πολεμεῖ, κινεῖται, φιλεῖ, μισεῖ*, κτλ.

§. 124. Ὡς τὸ *χωρῇ* δὲν σημαίνει πραγματικῶς καὶ ἐνεργείᾳ ὑπάρχουσαν ἐν τῷ ὑποκειμένῳ ἰδιότητα, ἀλλὰ μόνον τάσιν καὶ προετοιμασίαν εἰς πραγματοποίησιν τούτου (§. 11), οὕτω καὶ τὸ *ὁ ἀνὴρ ὃς ἂν χωρῇ*. Οὐδὲ ἐνταῦθα ἀλλάσσει τὴν φύσιν τοῦ λόγου τὸ ἀναφορικὸν εἶδος· τὸ *ὃς ἂν χωρῇ*=ἐάν τις χωρῇ. Οὕτως *ὃς ἂν πολεμῇ, κινῆται, φιλῇ, μισῇ*, κτλ. Τὸ αὐτὸ ἰσχύει καὶ περὶ τοῦ *ὃς χωροίη*, διότι τοῦτο=εἴ τις χωροίη. Ὡσαύτως καὶ περὶ τῶν λοιπῶν.

§. 125. Ἐκ τῆς προεξηγηθείσης λοιπὸν φύσεως τῶν ἐγκλίσεων ἐξηγεῖται ἡ χρῆσις τῆς *ὑποτακτικῆς* καὶ *εὐκτικῆς* καὶ ἐπὶ τῶν ἀναφορικῶν λόγων, ὡς καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων· ἀμφότεραι δηλ. τίθενται ἐπὶ *ἀορίστων, ὑποθετικῶν* καὶ *ἁπλῶς δυνατῶν*, ὅ ἐστιν ἐπὶ μὴ θετικῶν, ἅπερ ὑπάγονται ὑπὸ τὴν ὁριστικήν (§. 91—94).

§. 126. Τίθεται ὑποτακτικὴ ἐπὶ ἀναφορᾶς ὑποθετικὴν ἐχούσης ἔννοιαν, ἐνεστῶτος ἢ μέλλοντος ἐν τῇ κυρίᾳ προτάσει ὄντος· *οἱ ἄνθρωποι τούτοις μάλιστα ἐθέλουσι πείθεσθαι, οὓς ἂν ἡγῶνται βελτίστους εἶναι* (Ξ. *Ἀπ.* Γ', γ', 9).—*οἳ δ' ἂν τὰ ἔσχατα ἀδικήσωσι καὶ διὰ τοιαῦτα ἀδικήματα ἀνίατοι γένωνται, ἐκ τούτων τὰ παραδείγματα γίγνεται* (Πλ. *Γοργ*. 525).—*κόσμον φυλάσσουσ' ὅντιν' ἂν τάξῃ πόλις* (Εὐρ. *Ἱκ.* 245). — *ἔστιν ἀνδρὸς νοῦν ἔχοντος τὴν εὐκαιρίαν διαφυλάττειν ὑπὲρ ὧν ἂν τυγχάνῃ διαλεγόμενος* (Ἰσ. *Παν.* ιϐ'.). — *ὁρᾷς δὲ καὶ τῶν πόλεων ὅτι ὅσαι ἂν ἀγνοήσασαι τὴν ἑαυτῶν δύναμιν κρείττοσι πολεμήσωσιν, αἱ μὲν ἀνάστατοι γίγνονται, αἱ δὲ ἐξ ἐλευθέρων δοῦλαι* (Ξ. *Ἀπ.* Δ', ϐ', 29).— *οὔ τι κακῶς σοι κείσεται, ὅ τι ἂν ἡμᾶς τοσούςδε ὄντας εὐεργετήσῃς* (Πλ. *Πολ.* Α, 345).—*πειράσομαι, καθ' ὅσον ἂν δύνωμαι* (Σ.).

§. 127. Καὶ ἐπὶ μὲν τῶν ἀνωτέρω ἐξηγεῖται ὁλόκληρος ὄντων τάξις ἀπροσδιόριστος, ἐν οἷς περιέχεται ἡ ἔννοια *οἵτινες καὶ ἂν ἦναι, ὅ τι καὶ ἂν ἦναι, ὅσοι καὶ ἂν ἦναι*, εἰς τὸ ἐνεστὼς καὶ εἰς τὸ μέλλον ἀναφερομένη. Τὸ αὐτὸ δὲ ἰσχύει καὶ ὅταν ἐννοῆται καὶ εἷς τις μόνος, ὁ τυχών, ἔκ τινος τάξεως, ἀπροσδιόριστος καὶ οὗτος· *ὃν ἂν στρατηγὸν ἕλησθε, τούτῳ πείθεσθαι δεῖ* (Δ.). —*πολλῶν ἀγρομένων τῷ πείσεαι, ὅς κεν ἀρίστην βουλὴν βουλεύσῃ* (Ἰλ. Ι, 74).

§. 128. Ὡσαύτως καὶ μετὰ τῶν ἀναφορικῶν μορίων, *τοπικῶν τροπικῶν* καὶ *χρονικῶν*· *ἕπεσθε ὅποι ἂν τις ἡγῆται* (Θ. Β', 11). —*πατρίς ἐστι πᾶσ' ἵν' ἂν πράττῃ τις εὖ* (Ἀρφ. *Πλ.* 1151)=ὅπου (ubi bene, ibi patria). — *ὡς ἂν χρήσηταί τις τοῖς πράγμασι καὶ τοῖς καιροῖς, οὕτως ἀνάγκη καὶ τὸ τέλος ἐκβαίνειν ἐξ αὐτῶν* (Ἰσ. *Ἀρχ.* κϐ'.). — *ὡς ἂν ἡμεῖς ἀποδέξησθε καὶ πρὸς ἕκαστον εὐνοίας ἔχητε, οὕτως ὁ λέξων ἔδοξε φρονεῖν* (Δ.)=οὕτω γνωστὸν ὅτι ἔδοξεν=οὕτω δοκεῖ. Οὕτω δὲ καὶ μετὰ τῶν χρονικῶν ἀναφορικῶν· *σιγήσομαί τε, τῶνδ' ἕως ἂν ἐκμάθω τίνας λόγους ἐροῦσιν* (Σ. *Κ.* 113). Ἴδε περὶ τῶν χρονικῶν κατωτέρω.

§. 129. Τίθεται δὲ εὐκτικὴ ἐπὶ ἀναφορᾶς, ὑποθετικὴν ἐχούσης ἔννοιαν, ἱστορικοῦ χρόνου ἐν τῇ κυρίᾳ προτάσει ὄντος· *ἔγχει ἐλέσκον ἀνδρῶν δυσμενέων, ὅ τε μοι εἴξειε πόδεσσιν* (*Ὀδ.* Ξ, 220) =ὁςτισδήποτε.—*πολλάκι δόσκον ἀλήτῃ τοίῳ, ὁποῖος ἔοι καὶ ὅτευ κεχρημένος εἴη* (Ὀδ. Ξ, 420).—*καὶ τοὺς ἀνθρώπους ἐφόνευον, ὅτῳ ἐντύχοιεν, καὶ παῖδας καὶ γυναῖκας κτείνοντες καὶ προσέτι καὶ ὑποζύγια καὶ ὅσα ἄλλα ἔμψυχα ἴδοιεν* (Θ. Ζ', 29). — *Κῦρος οὓς τινας μάλιστα ὁρῴη τὰ καλὰ διώκοντας, τούτους καὶ δώροις καὶ ἀρχαῖς καὶ ἕδραις καὶ πάσαις τιμαῖς ἐγέραιρεν* (Ξ. *Π.* Ή, ά, 39). — *ὃν ἕλοιεν τῶν ταύρων ἔσφαττον* (Πλ. *Κριτίᾳ*, 119). Οὕτω καὶ *ἀεὶ ἦν ὅπου τοῖς πλείστοις μέλλοι συνέσεσθαι* (Ξ.).

§. 130. Ἐνεστὼς ἢ μέλλων χρόνος ἡγούμενος (§. 126) δηλοῖ ὅτι ὁ λόγος εἶναι περὶ ἐνεστώτων ἢ μελλόντων, ἱστορικὸς δὲ χρόνος ἡγούμενος (§. 129) δηλοῖ ὅτι ὁ λόγος εἶναι περὶ παρῳχημένων. Ἀλλὰ καὶ ἱστορικοῦ χρόνου ἡγουμένου ἐν τῇ κυρίᾳ προτάσει, ὅταν ἦναι ἡ κατ' ἰδέαν μόνον ἐξάρτησις, δυνατὸν νὰ τεθῇ καὶ ὑποτακτικὴ μετὰ τοῦ *ἂν* ἐν τῷ ἐξαρτωμένῳ κώλῳ· *τοιούτους ἤλπιζον ἔσεσθαι καὶ τοὺς ἄλλους, οἵπερ ἂν ὦσιν οἱ τῶν πραγμάτων ἐπιστατοῦντες*(Ἰσ.).

§. 131. Τὰ ἀνωτέρω παραδείγματα δεικνύουσιν ὅτι ἡ μὲν ὑποτακτικὴ ἐν τούτοις τίθεται μετὰ τοῦ *ἄν*, ἡ δὲ εὐκτικὴ ἄνευ τούτου. Ἀπαντῶνται ὅμως καὶ παραδείγματα ἐναντίας χρήσεως, *ὑποτακτικῆς* ἄνευ τοῦ *ἂν* καὶ *εὐκτικῆς* μετ' αὐτοῦ.

§. 132. Ἡ ὑποτακτικὴ ἄνευ τοῦ *ἂν* ἐπὶ τῶν ἀναφορικῶν λόγων ἀπαντᾶται παρ' Ὁμήρῳ καὶ παρὰ τοῖς ἀττικοῖς ποιηταῖς, παρὰ δὲ τοῖς πεζοῖς εἶναι ἀμφίβολος ἡ χρῆσις, μεταβληθέντων πολλῶν χωρίων· *ὅππῃ τ' ἰθύσῃ, τῇ τ' εἴκουσι στίχες ἀνδρῶν* (Ἰλ. Μ, 48).—*ὅπου Ἀπόλλων σκαιὸς ᾖ, τίνες σοφοί;* (Εὐρ.'*Ηλ.*972)—*τῶν ἐλευθέρων οὐδεὶς χακίων δοῦλος ὅςτις ἐσθλὸς ᾖ* (Εὐρ. *Ἴ.* 855).—*τοὺς λόγους οὐ παρὰ τὸ εἰωθὸς μηκυνοῦμεν, ἐπιχώριον ὂν ἡμῖν οὗ βραχεῖς ἀρκῶσι μὴ πολλοῖς χρῆσθαι* (Θ. Δ', 113).

§. 133. Ἄνευ τοῦ *ἂν* τίθεται ἡ ὑποτακτικὴ καὶ εἰς *τέλους* ἔνδειξιν· *τιμὴν δ' Ἀργείοις ἀποτινέμεν, ἥντιν' ἔοικεν, ἥ τε καὶ ἐσσομένοισι μετ' ἀνθρώποισι πέληται* (Ἰλ. Γ, 286)=τοιαύτην ἥτις νὰ ἦναι ἱκανὴ νὰ περάσῃ καὶ εἰς τοὺς μεταγενεστέρους.—*μία ναῦς ἐς τὴν Πελοπόννησον ᾤχετο πρέσβεις ἄγουσα, οἵπερ τὰ σφέτερα φράσωσι*, κτλ. (Θ. Ζ', 25). Ἀλλὰ παρ' Ἀττικοῖς σπάνιον τοῦτο, μεταχειριζομένοις ἐπὶ τῷ αὐτῷ σκοπῷ τὴν ὁριστικήν· *ἡ βουλὴ μέλλει αἱρεῖσθαι ὅςτις ἐρεῖ ἐπὶ τοῖς ἀποθανοῦσιν* (Πλ. *Μενεξ.* 234). Ἴδε *Εἰσαγωγὴν εἰς τὴν Ἑλληνικὴν Σύνταξιν* σελ. 183.

§. 134. Ἡ εὐκτικὴ μετὰ τοῦ *ὃς ἄν*, ἱστορικοῦ χρόνου ἡγουμένου, εἶναι ἐκ τῶν ἀμφιβαλλομένων· ἀπαντῶνται ὅμως τοιαύτης χρήσεως ἀνύποπτα παραδείγματα ἐν τῷ διηγηματικῷ λόγῳ· *Σωκράτης τοὺς λαμβάνοντας τῆς ὁμιλίας μισθὸν ἀνδραποδιστὰς ἑαυτῶν ἀπεκάλει, διὰ τὸ ἀναγκαῖον αὐτοῖς εἶναι διαλέγεσθαι παρ' ὧν ἂν λάβοιεν τὸν μισθόν* (Ξ. *Ἀπ.* Ἀ, ϛ', 6).—*ἐλογιζόμην, εἰ ταῦτα προθύμως σοι συλλάβοιμι, ὡς οἰκεῖός τέ σοι ἐσοίμην, καὶ ἐξέσοιτό μοι διαλέγεσθαί σοι ὁπόσον ἂν χρόνον βουλοίμην* (Ξ. *Π.* Ζ', ἑ, 49). Τίς ἡ διαφορὰ τῆς μετὰ ἢ ἄνευ τοῦ συνδέσμου τούτου χρήσεως τῶν ἐγκλίσεων εἶναι ζήτημα παρὰ τοῖς φιλολόγοις, τοῦ ὁποίου τὴν λύσιν παρατρέχομεν ἐπὶ τοῦ παρόντος.

§. 135. Τίθεται προσέτι εὐκτικὴ ἔγκλισις ἐπὶ ἀναφορᾶς, ὅταν ἡ κυρία πρότασις ἦναι ὁμοίως κατ' εὐκτικήν, εἴτε καθ' αὐτὸ εὐκτικὴν εἴτε δυνητικὴν ἔννοιαν ἔχουσαν· *ὡς ἀπόλοιτο καὶ ἄλλος, ὅςτις τοιαῦ-*

τά γε ῥέζοι (Ὀδ. Α, 47).—*εἴθ' ἀνεμόεσσά τις γένοιτ' αὔρα, ἥτις μ' ἀποικίσειεν ἐκ τόπων* (Σ. *Τρ.* 953).—*μόνον θεοὶ σώζοιεν ἔκ γε τῆςδε γῆς ἡμᾶς ὅποι τ' ἐνθένδε βουλοίμεσθα πλεῖν* (Σ.*Φ*.528). Οὕτω *καὶ ζητοίοιν ἃ μαθὼν ὠφελησοίμην* (Στ.).—*ἔρδοι τις ἣν ἕκαστος εἰδείη τέχνην* (Ἀρφ. *Σφ*.1433—Ἴδε §. 40. γ΄.).—*μάλα κεν θρασυκάρδιος εἴη, ὃς τότε γηθήσειεν ἰδὼν πόνον οὐδ' ἀκάχοιτο* (Ἰλ. Ν, 343). Ἴδε τὸν ἑπόμενον παράγραφον.

§. 136. Ὡσαύτως εὐκτικὴ τίθεται ἐν ἀναφορᾷ ἐπὶ δυνητικοῦ λόγου, ἔστω ἐν τῇ κυρίᾳ προτάσει εὐκτική, ὡς ἐν τοῖς προηγουμένοις, ἢ ὁριστική, ἐπὶ τοιαύτης δηλ. περιστάσεως, ἐν ᾗ εὐκτικὴ ἤθελε τεθῇ καὶ καθ' ἑαυτήν, οὐχὶ ἐν ἐξαρτήσει λόγου (§. 27. β΄.)· *οὐκ ἔστιν ὅ τι ἄν τις μεῖζον τούτου κακὸν πάθοι ἢ λόγους μισήσας* (Πλ.)= οὐκ ἄν τις πάθοι μεῖζον τούτου κακόν.—*πᾶν ἐξαιρεῖ λόγος, ὃ καὶ σίδηρος πολεμίων δράσειεν ἄν* (Εὐρ. *Φ*. 519). Ἴδε *Εἰσαγωγὴν Ἑλλην. Συντ.* σ. 404.

§. 137. Ὅταν εἰς τοιοῦτον ἀναφορικὸν λόγον διὰ τοῦ *ἂν* προσαρτηθῇ ἄλλος παρόμοιος, οὗτος προσλαμβάνει τὸ *ἂν* ἢ οὐχί· *ἄνδρας οἳ μάχοιντ' ἂν Ἕλλησι πάνυ ζητῶν οὐκ ἂν ἔφη δύνασθαι ἰδεῖν* (Ξ.).—*πῶς ἂν εἰδείης περὶ τούτου τοῦ πράγματος οὗ παντάπασιν ἄπειρος εἴης;* (Πλ.).—*τοιούτοις ἔγωγε ὑπηρέταις οὓς εἰδείην ἀνάγκῃ ὑπερετοῦντας ἀηδῶς ἄν μοι δοκῶ χρῆσθαι* (Ξ. *Π*. Γ΄, ά, 28). *οὐκ ἂν θρέψαις ἄνδρα ὅςτις ἐθέλοι τε καὶ δύναιτό σου ἀπερύκειν τοὺς ἐπιθυμοῦντας ἀδικεῖν σε;* (Ξ. *Ἀπ*. Β΄, θ΄, 92) ·

§. 138. Τίθεται, τελευταῖον, ἐπὶ ἀναφορᾶς ἡ εὐκτικὴ μετὰ ἢ ἄνευ τοῦ *ἂν* εἰς ἐξήγησιν γνώμης μετὰ τὸ ἀπαρέμφατον μάλιστα· *ἀλλὰ χρή γε ἀνθρώπους ὄντας τοιαῦτα καὶ λέγειν καὶ νομοθετεῖν οἷς μηδεὶς ἂν νεμεσήσαι* (Δ. *Λεπτ*. 506). — *τοῦ αὐτὸν λέγειν ἃ μὴ σαφῶς εἰδείη φείδεσθαι δεῖ* (Ξ. *Π*. Α, ς΄, 17).—*ἄνδρα ὠφελεῖν ἀφ' ὧν ἔχοι τε καὶ δύναιτο κάλιστος πόνων* (Σ. *Τ*. 314). — *ὑπερορᾶν οὐ δυνατὸν ὑμῶν ἀνδρὶ ὃς εἰδείη κυρίους ὄντας ὅ τι βούλεσθε αὐτῷ χρῆσθαι* (Ξ. *Ἑλλ*. Ζ΄. γ΄, 7).— *οὐ ῥᾴδιόν ἐστιν εὑρεῖν ἔργον, ἐφ' ᾧ οὐκ ἄν τις αἰτίαν ἔχοι* (Ξ. *Ἀπ*. Β΄, ή, 6).—*ἄφες τοὺς κατ' ἐμὲ πάντας διώκειν καὶ διαγωνίζεσθαι, ὅπως ἕκαστος κράτιστα δύναιτο* (Ξ. *Π*. Α, δ΄, 14). Ὡσαύτως μετὰ ἐρώτησιν· *τίς ποτ' ἐστὶν ἐκείνη ἡ ἐπιστήμη ἢ ἡμᾶς εὐδαίμονας ποιήσειεν;* (Πλ.).—*τίς τῶν δ'*

ἐρυμνῶν δωμάτων ἔχει κράτος, ὅςτις ξένους δέξαιτο; (Αρφ. Θ. 872)

§. 139. Ἐκτὸς τῆς ἀνωτέρω παρατηρηθείσης διαφορᾶς τῆς μετὰ ἢ ἄνευ τοῦ συνδέσμου *ἂν* χρήσεως τῆς ὑποτακτικῆς καὶ εὐκτικῆς ἐπὶ ἀναφορᾶς (§. 132—134), ὑπάρχει καὶ ἄλλη διαφορά. Τὰ ἐν §. 126—129 παραδείγματα δεικνύουσιν ὅτι οἱ χρόνοι τῆς κυρίας προτάσεως προσδιορίζουσι τὴν χρῆσιν τῆς μιᾶς ἢ τῆς ἄλλης τῶν δύο τούτων ἐγκλίσεων ἐν τῷ ἐξαρτωμένῳ κώλῳ. Τὰ ἐν §. 135—138 παραδείγματα δεικνύουσιν, ὅτι καὶ ἐνεςῶτος ἡγουμένου, τίθεται εὐκτικὴ ἐν τῷ ἐξαρτωμένῳ κώλῳ. Ἄλλα πάλιν χωρία, *ἐπὶ τέλους*, π. χ. δεικνύουσιν ὅτι καὶ ἱστορικοῦ χρόνου ἡγουμένου τίθεται ὑποτακτική· *εἰς καλὸν ὅδε* (Ἄνυτος) *παρεκαθέζετο, ᾧ μεταδῶμεν τῆς ζητήσεως* (Πλ. *Μέν*. 89. Ἴδε καὶ §. 133). Ἄλλα πάλιν ἐπαναφέρουσιν εἰς τὴν ὁριστικήν· *Πελοποννήσιοι ναυτικὸν παρεσκεύαζον ὅ τι πέμψουσιν ἐς τὴν Λέσβον* (Θ. Γ΄, 16). — *οἱ τότε Ἀθηναῖοι οὐκ ἐζήτουν οὔτε ῥήτορα οὔτε στρατηγὸν δι' ὅτου μετ' εὐτυχίας δουλεύσουσιν* (Δ.).

§. 140. Ἔρχεται τελευταῖον τὸ *οὔτ' εἶπ' οὔτ' ἐποίησα αὐτὴν οὐδὲν ἐφ' ᾧ ἠσχύνθη* (Ξ. *Απ*. Β΄, ϛ΄, 8.), τὸ *ἀνδρὸς ὤφελλον ἀμείνονος εἶναι ἄκοιτις, ὃς ᾔδη νέμεσιν*, (Ἰλ. Ζ, 350 — 351), καὶ ἄλλα τοιαῦτα. Ἐπὶ τούτων κατὰ τὸ παράδειγμα τῶν νεωτέρων γλωσσῶν, ἔπρεπε νὰ περιμείνῃ τις εὐκτικήν, *αἰσχυνθείη*, *εἰδείη*· ἀλλ' ἐπειδὴ ἐπὶ μὲν τοῦ πρώτου τὸ *αἰσχυνθῆναι* θεωρεῖται ὡς ἀναγκαία συνέπεια τῶν λόγων τοῦ Λαμπροκλέους, ἐχόντων τοιαύτην ἰδιότητα, καὶ ἐπειδὴ εἰς τὸ δεύτερον θεωρεῖται ὡς ἰδιότης τοῦ *ἀμείνονος ἀνδρὸς* τὸ *εἰδέναι*=γνωρίζειν, αἰσθάνεσθαι, *νέμεσιν*, κτλ, διὰ τοῦτο ἐτέθη ὁριστική. Τὸ πρῶτον=οὐδὲν αἰσχύνην φέρον ἢ ἐπενεγκόν, τὸ δεύτερον=ἀνδρὸς εἰδότος νέμεσιν, κτλ. Κατὰ τὸ δεύτερον εἶναι καὶ τὸ Ὀδυσσείας Α, 217—218.

§. 141. Ταῦτα καὶ ἄλλα παραπλήσια, ἐπὶ μέγα ποικίλλοντα τοὺς ἀναφορικοὺς λόγους, καθιστῶσι τὴν χρῆσιν αὐτῶν δύσκολον, καὶ μόνον ἐκ προθέσεως περὶ τούτων πραγματεία δύναται νὰ ἐξακριβώσῃ τὰ πάντα. Εἶναι δὲ μᾶλλον δυνατὸν νὰ ἐξηγηθῶσι μετὰ μείζονος ἢ ἐλάττονος εὐκολίας τὰ ἀπαντώμενα χωρία. διὰ τοῦ ἀκριβοῦς προσδιορισμοῦ τῆς περιεχομένης ἐννοίας εἰς τὰς οἰκείας τάξεις κατατασσόμενα, ἢ ἐκ τῶν προτέρων νὰ ὁρισθῶσι σταθεροὶ κανόνες.

§. 142. Ἐὰν παραβάλωμεν πρὸς ἀλλήλας τὴν ῥῆσιν *ἀνδρεῖος οὐ-*

τος ὃς ἐν τῇ τάξει μένων μάχεται πρὸς τὴν ῥῆσιν *ἀνδρεῖός που οὗτος, ὃς ἂν ἐν τῇ τάξει μένων μάχηται* (Πλ. Λάχ. 191), εὑρίσκομεν, κατὰ τὰ προηγούμενα, ὅτι διὰ μὲν τῆς πρώτης ἐκφέρεται ὡς ἐνυπάρχουσα εἰς τὸ ὑποκείμενον ἡ *ἰδιότης τοῦ ἐν τάξει μάχεσθαι*, διὰ δὲ τῆς δευτέρας ἐκφέρεται ὡς ἐνυπάρξουσα καὶ σκοπουμένη ἡ τοιαύτη ἰδιότης· διὰ τῆς πρώτης παρίσταται ἀνὴρ ἐν τῷ παρόντι πραγματικῶς ἔχων καὶ ἐξηγῶν τὴν ἰδιότητα ταύτην, διὰ τῆς δευτέρας παρίσταται ἀνὴρ ἀποφασισμένος ἢ ἀναγκασθησόμενος νὰ δείξῃ τὴν ἰδιότητα ταύτην, καὶ ἡ πεῖρα θέλει τὸ βεβαιώσει ἢ ὄχι.

§. 143. Οὕτω τὸ *οὐ δηναιὸς ὃς ἀθανάτοισι μάχηται* (Ἰλ. Ε, 407) δηλοῖ ὅτι *ἀνὴρ τοσοῦτον θρασὺς ὥστε νὰ ἀποφασίσῃ νὰ πολεμήσῃ κατὰ τῶν ἀθανάτων* δὲν *ζῇ πολυχρόνιος*· τὸ δὲ *ὃς μάχεται* ἤθελε σημαίνει ἄνδρα ἐν τῷ παρόντι θεοῖς μαχόμενον, ἢ ἐν γένει θεομάχον. Τὸ *ὃς ἂν θανάτου ἐρᾷ* σημαίνει ἄνδρα ὅςτις θέλει ἀναγκασθῆ ὑπὸ τῶν περιστατικῶν νὰ ἐπιθυμήσῃ τὸν θάνατον· τὸ *ὃς θανάτου ἐρᾷ* σημαίνει ἄνδρα ἐπὶ τοῦ παρόντος ἐπιθυμοῦντα τὸν θάνατον, ἢ θανατιῶντα. Οὕτως *οἳ ἡβῶσι* καὶ *οἳ ἂν ἡβῶσιν*, *ὅπῃ τυγχάνει* καὶ *ὅπῃ ἂν τυγχάνῃ*, *ὡς δύναμαι* καὶ *ὡς ἂν δύνωμαι*, κτλ.

§. 144. Διάφορον δὲ τούτων τὸ *ἀνδρεῖος ἀνὴρ ὃς μάχοιτο*· διότι δι᾽ αὐτοῦ οὔτε ἐνυπάρχουσα ἢ προσδοκωμένη ἰδιότης ἐξηγεῖται, οὔτε ἀνὴρ παρίσταται ἔχων ἤδη ἢ ἀποφασισμένος ὢν νὰ λάβῃ ἐν ἑαυτῷ τὴν τοιαύτην ἰδιότητα, ἀλλὰ διὰ τοῦ λόγου τούτου ἐκφέρεται ἁπλῆ ὑπόθεσις ὑπὸ τοῦ νοὸς παραλαμβανομένη, ἄνευ νύξεως περὶ ἐκπληρώσεως=τεθέντος ὅτι ἤθελεν εὑρεθῆ ἀνὴρ θέλων νὰ λάβῃ τὴν τοιαύτην ἰδιότητα. Τὸ *ὃν πόλις στήσειε τοῦδε χρὴ κλύειν* (Σ. *Ἀντ.* 666) δηλοῖ ἐν γένει ὁποιονδήποτε ἤθελε τύχει νὰ διορίσῃ ἄρχοντα ἡ πόλις, τὸ δὲ *ὃν ἂν στήσῃ* ἤθελε σημαίνει ὅντινα ἡ πόλις κλίνῃ ἢ ἀναγκασθῇ νὰ διορίσῃ, ὃς προσδοκᾶται. Ἐν ἀνακεφαλαιώσει λοιπὸν τὸ *ὃς μάχεται*=καὶ οὗτος μάχεται, τὸ *ὃς ἂν μάχηται*=ἐάν τις μάχηται, τὸ *ὃς μάχοιτο*=εἴ τις μάχοιτο (ἴδε §. 123—124). Οὕτως *ὡς βούλομαι*, *ὡς ἂν βούλωμαι*, *ὡς βουλοίμην*, κτλ.

§. 145. Ἐπειδὴ δὲ κρέμαται ἐκ τοῦ νοὸς νὰ θεωρήσῃ ἕν τι ὅλον ὡς ὡρισμένον ἢ ὡς ἀόριστον (Ἴδε σ. 182, §. 164), ὡρισμένα ἔχον τὰ μέρη του, ὡς τὸ περικεκλεισμένον σχῆμα, ἢ ἀπροσδιόριστα, ὡς ἡ ἀπεριόριστος γραμμή, ἐκ τούτου ἡ αὐτὴ ἔννοια δυνατὸν νὰ ἐκφρασθῇ

διαφόρως· *ἐπαινοῦμεν ὅτι ἀγαθόν ἐστι, καὶ ὃ μὲν ἂν οἱ θεοὶ μὴ φιλῶσιν, ὅσιον* (Πλ.).

§. 146. Ἐκ τούτου καὶ διαφωνίαι παρὰ φιλολόγοις περί τινων χωρίων τῶν ποιητῶν καὶ συγγραφέων. Τὸ παρὰ Σοφοκλεῖ (Αἴ. 789) γράφεται *ὅς σπεύδῃ θανεῖν* παρ' Ἑρμάννου, καὶ *ὅς σπεύδει θανεῖν* παρὰ Λοβεκκίου· ἀμφότερα δὲ δυνατὸν νὰ ἦναι ὀρθά, κατὰ τὴν διδομένην ἔννοιαν (§.142). Ἐν τῷ παρὰ τῷ αὐτῷ Σοφοκλεῖ (Ἠλ.1497) *ὅστις πέρα πράσσειν γε τῶν νόμων θέλει* προτιμᾷ τὴν ὁριστικὴν ὁ Ἑρμᾶννος, *θέλει*, ἀλλὰ οὐδὲ τὸ *θέλοι* εὑρίσκει σόλοικον. Τὸ ὁμηρικὸν *τῶν ἄστυ ἀλῴη* (Ἰλ.Ι, 592) πρέπει νὰ τραπῇ εἰς τὸ *τῶν ἄστυ ἀλώῃ* κατὰ Βέκκερον. Ἐκ τούτου ἡ διαφορὰ τῶν ἐγκλίσεων ἐν ταῖς ὁμηρικαῖς παραβολαῖς, εἰς τοὺς ἀναφορικοὺς λόγους καὶ ταύταις ἀναφερομέναις (Ἴδε *Εἰσαγωγὴν εἰς τὴν Ἑλληνικὴν Σύνταξιν*, σ. 383—386). Εἶναι δὲ μεγάλης ἄξιοι προσοχῆς οἱ ἀναφορικοὶ λόγοι, διότι κατ' αὐτοὺς ῥυθμίζονται οἱ *χρονικοί*, ἐν μέρει δὲ οἱ *τελικοί*. Ἴδε κατωτέρω.

3. Ἡ Ὑποτακτικὴ καὶ ἡ Εὐκτικὴ ἐν ἐξαρτήσει λόγου, ἐπὶ χρόνου.

§. 147. Ὡς ἐπὶ τῆς ὁριστικῆς, οὕτω καὶ ἐπὶ τῶν δύο τούτων ἐγκλίσεων τὰ χρονικὰ μόρια ὁμοιάζουσι κατὰ τὴν σύνταξιν ἐν γένει πρὸς τὰ ἀναφορικά, πτωτικά τε καὶ μόρια. Λέγομεν *ὁ ἀνὴρ ὅτε γράφει*, ὡς λέγομεν *ὁ ἀνὴρ ὃς γράφει*. Λέγομεν *ὁ ἀνὴρ ὅτε γράφοι*, ὡς λέγομεν *ὁ ἀνὴρ ὃς γράφοι*, καὶ *ὁ ἀνὴρ ὅταν γράφῃ*, ὡς *ὁ ἀνὴρ ὃς ἂν γράφῃ*. Ἐννοεῖται δὲ ὅτι τίθενται ἅπασαι καθ' ἣν χρῆσιν ἀπαιτεῖ ἑκάστης αὐτῶν ἡ φύσις.

§. 148. Ἡ εὐκτικὴ τίθεται ἐπὶ χρόνου, μετὰ τῶν ἐν τῇ ὁριστικῇ σημειωθέντων χρονικῶν μορίων *ὅτε, ὁπότε, ἡνίκα, ἐπεί, ἐπειδή, ἕως, πρίν*, κτλ, ἄνευ τοῦ *ἂν* συνήθως, *ἱστορικοῦ χρόνου* ὄντος ἐν τῇ κυρίᾳ προτάσει·

ά. εἰς δήλωσιν ἐνεργείας ἐπαναλαμβανομένης ἐν τῷ παρελθόντι, ἑπομένως εἰς ἀπροσδιόριστον χρόνου σημεῖον ἀναφερομένης· *ὅτε ἔξω τοῦ δεινοῦ γένοιντο, πολλοὶ τὸν Κλέαρχον ἀπέλειπον* (Ξ. *Π*. Β', ς', 12)=ὁσάκις.—*ὁπότ' εὖ πράσσοι πόλις, ἔχαιρε, λυπρῶς δ' ἔφερεν, εἴ τι δυστυχοῖ* (Εὐρ. Ἰκ. 898).—*οἱ ὄνοι οἱ ἄγριοι, ἐπεί τις διώκοι, προδραμόντες ἂν ἕστασαν* (=εἱστήκεσαν), *καὶ πάλιν, ἐπεὶ*

πλησιάζοι ὁ ἵππος, ταὐτὸν ἐποίουν (Ξ. *'Αν.* Α, ἑ, 12). παρ' ἄλλοις, *πλησιάζοιεν οἱ ἵπποι.—ἐπειδὴ προσβάλλοιεν ἀλλήλοις, οὐ ῥᾳδίως ἀπελύοντο* (Θ. Α, 149).—*περιεμένομεν ἑκάστοτε, ἕως ἀνοιχθείη τὸ δεσμωτήριον· ἐπειδὴ δὲ ἀνοιχθείη, ᾔειμεν παρὰ τὸν Σωκράτη* (Πλ. *Φαίδ.* 15)=ὅτε ἠνοίγετο.—*οὐδαμόθεν ἀφίεσαν, πρὶν παραθεῖεν αὐτοῖς ἄριστον* (Ἀν. Δ', ἑ, 30). Οὕτω καὶ *ὁσάκις Ἀθήναζε ἀφικοίμην, ἐπανηρώτων τὸν Σωκράτη ὃ μὴ ἐμεμνήμην* (Πλ. *Θεαιτ.* 143), κτλ.

β'. εἰς δήλωσιν ἐνεργείας οὐχὶ ἐπαναλαμβανομένης, ἀλλ' ἅπαξ γινομένης, ὡσαύτως εἰς τὸ παρελθὸν ἀπροσδιορίστως καὶ ταύτης ἀναφερομένης, ἱστορικοῦ χρόνου ὄντος ἐν τῇ κυρίᾳ προτάσει ἢ καὶ εὐκτικῆς μετὰ τοῦ ἄν· *σπονδὰς ἐποιήσαντο, ἕως ἐπαγγελθείη τὰ λεχθέντα* (Ξ. *'Ελλ.* Γ', β', 20).—*σταύρωμά τ' ἐποιήσαντο, καὶ τάφρον ἕως δὴ οἱ ξύμμαχοι αὐτοῖς βοηθήσοιεν* (Ξ. *'Ελλ.* Δ', δ', 9). —*ἔπειθον μὴ ποιεῖσθαι μάχην, πρὶν οἱ Θηβαῖοι παραγένοιντο* (Ξ.).—*προὐκίνησαν τὸ στῖφος, ὡς παυσομένους τοῦ διωγμοῦ, ἐπεὶ σφᾶς ἴδοιεν προσορμήσαντας* (Σ. *Π.* Α, δ', 21)· παρ' ἄλλοις, *προορμήσαντας—ἀπίοιμεν ἄν, ὁπότε τὸν μισθὸν ἔχοιεν οἱ ταῦτα ὑμῖν καταπράξαντες* (Ξ.).—*δέοιτο ἂν αὐτοῦ μένειν, ἔστε σὺ ἀπέλθοις* (Ξ.).

§. 149. Ἐπὶ ἐπαναληπτικῆς ἐννοίας τίθεται μετὰ τὰ χρονικὰ μόρια ἐνίοτε εὐκτική, καὶ ἐνεστῶτος, οὐχὶ ἱστορικοῦ, ἢ μέλλοντος ὄντος ἐν τῇ κυρίᾳ προτάσει, μάλιστα κατ' εὐκτικὴν ἐκφερομένη ἢ κατ' ἀπαρέμφατον ἀπὸ ἐνεστῶτος ἐξαρτωμένου· *ἐπεὶ ἐγγὺς ἤδη εἶεν οἱ ἀντίπαλοι, ἀπὸ παραγγέλσεως παρελαύνοι ἐπὶ τοὺς πολεμίους* (Ξ. *'Ιππαρ.* Η, 18).—*ἐπεί τις ἐσθίειν τὰ ἱκανὰ ἔχοι, ἐκπονοῦντι ὀρθῶς μᾶλλον δοκεῖ μοι ἡ ὑγίεια παραμένειν* (Ξ. *Οἰκ.* ΙΑ', 12). —*ἀνίστασθαι ἐξ εὐνῆς εἴθισμαι, ἡνίκα ἔτι ἔνδον καταλαμβάνοιμι, εἴ τινα δεόμενος ἰδεῖν τυγχάνοιμι* (Ξ. *Οἰκ.* ΙΑ', 14).

§. 150. Παραβάλλων τις τὸ τοῦ ποιητοῦ *σὸν δὲ πλεῖον δέπας αἰεὶ ἕστηκε, πιέειν ὅτε θυμὸς ἀνώγοι*(Ἰλ. Δ', 262), πρὸς τὸ τοῦ αὐτοῦ ποιητοῦ *πὰρ δ' ἐτίθει κάνεον, καλήν τε τράπεζαν, πὰρ δὲ δέπας οἴνοιο, πιεῖν ὅτε θυμὸς ἀνώγοι* (Ὀδ. Θ, 69—70), δυσκόλως ἤθελεν ὑποπτεύσει ὅτι ὑπάρχει διαφορὰ ἐννοίας· οἱ φιλόλογοι ὅμως εὑρίσκουσι, δεχόμενοι ἐπὶ ἀμφοτέρων διαφορὰν ἐξαρτήσεως τοῦ χρονικοῦ ἐκ τοῦ ἄλλου κώλου, καὶ διαφόρως χαρακτηριζόμενον τὸ τῆς

πόσεως χρονικὸν σημεῖον, ἐκ μέρους τοῦ λέγοντος καὶ ἐκ μέρους τοῦ τιθέντος τὸ δέπας. Ἀλλὰ περὶ τούτου προτιμῶ κάλλιον νὰ παραπέμψω εἰς αὐτοὺς τούτους. Ἴδε σ. 244, § 29.

§. 151. Ἡ ὑποτακτικὴ τίθεται ἐπὶ χρόνου μετὰ τῶν αὐτῶν χρονικῶν μορίων, προσλαμβανόντων τὸ *ἄν*, τινῶν μὲν ἐν συνθέσει, τινῶν δὲ χωρίς, *ὅταν*, *ὁπόταν*, *ἐπάν*, *ἐπειδάν*, *ἕως ἄν*, *πρὶν ἄν*, κτλ, ἐνεστῶτος ἢ μέλλοντος ὄντος ἐν τῇ κυρίᾳ προτάσει, ὡσαύτως εἰς δήλωσιν ἐνεργείας ἐπαναλαμβανομένης ἢ ἅπαξ γινομένης, εἰς τὸ ἐνεστὼς ἢ εἰς τὸ μέλλον ἀπροσδιορίστως ἀναφερομένης· *ἅπαντα δυσχέρεια, τὴν αὑτοῦ φύσιν ὅταν λιπών τις δρᾷ τὰ μὴ προσεικότα* (Σ. Φ. 902).—*μαινόμεθα πάντες, ὁπόταν ὀργιζώμεθα* (Φιλ.).—*ἐπάν τις τυγχάνῃ λυπούμενος, ἧσσον ὀδυνᾶται, φίλον ἐὰν παρόντ' ἴδῃ* (Φιλ.).—*ὅπως ἄφρων ἔσται ἡ ψυχή, ἐπειδὰν τοῦ ἄφρονος σώματος δίχα γένηται, τοῦτ' οὐ πέπεισμαι* (Ξ. *Π.* Ζ', ή, 20).—*ἡνίκα δ' ἂν οἶκοι γένωνται, δρῶσιν οὐκ ἀνασχετά* (Ἀρφ. *Εἰρ.* 1179).—*μηδένα φίλον ποιοῦ, πρὶν ἂν ἐξετάσῃς πῶς κέχρηται τοῖς πρότερον φίλοις* (Ἰσ.).—*μέχρι τούτου ποιήσονται τὴν διαφοράν, μέχρι οὗ ἂν οἱ αἴτιοι ἀναγκασθῶσιν ὑπὸ τῶν ἀναιτίων ἀλγούντων δοῦναι δίκην* (Πλ. *Πολ.* Ε', 491). Οὕτως *ἕως ἄν*, *ἔστ' ἄν*, κτλ.

§. 152. Ὅταν ἡ κυρία πρότασις ἔχῃ τὴν κατ' ἰδέαν ἐξάρτησιν ἐκ χρόνου ἱστορικοῦ, τότε δυνατὸν νὰ ἕπηται ὑποτακτικὴ μετὰ τοῦ *ἄν*, ἢ εὐκτικὴ ἄνευ τούτου· *ἦν δὲ ἡ γνώμη, ὅταν Ἀθηναῖοι ἐπὶ σφᾶς χωρῶσιν, ἐν μέσῳ ποιεῖν αὐτῶν τοὺς πολεμίους* (Θ. Α', 62).—*τὸν πόλεμον αὐτόθεν ποιεῖσθαι οὔπω ἐδόκει δυνατὸν εἶναι, πρὶν ἂν ἱππέας τε μεταπέμψωσιν ἐκ τῶν Ἀθηνῶν καὶ ἐκ τῶν αὐτόθεν ἀγείρωσι* (Θ. Ϛ', 71).—*ἔλεγεν ὅτι νομίζοιτο, ὁπότε ἐπὶ δεῖπνον καλέσαι Σεύθης, δωρεῖσθαι αὐτῷ τοὺς κληθέντας* (Ξ. *'Αν* Ζ', γ', 18).

§. 153. Τὸ *πρὶν ἂν* μετὰ ὑποτακτῆς καὶ τὸ *πρὶν* ἄνευ τοῦ *ἂν* μετὰ εὐκτικῆς τίθενται συνήθως ἐπὶ ἀποφατικῶν λόγων (Ἴδε ἀνωτέρω τὰ παραδείγματα §. 148. ά. β'.). Ὁμοίως ἐπὶ ἐρωτήσεως περιεχούσης ἀπόφασιν· *τίς ἂν δίκην κρίνειεν ἢ γνοίη λόγον, πρὶν ἂν παρ' ἀμφοῖν μῦθον ἐκμάθῃ σαφῶς;* (Εὐρ. *'Ηρακλ.* 180) Ἐπίσης δὲ καὶ τὸ *πρὶν* ἄνευ τοῦ *ἂν* μετὰ ὁριστικῆς. Ἀλλὰ τὸ αὐτὸ ἐπὶ τῆς σημασίας τοῦ *ἕως* τίθεται καὶ ἐπὶ λόγων καταφατικῶν, παρὰ τοῖς τρα-

γικοῖς μάλιστα καὶ παρὰ Θουκυδίδῃ μετὰ τοῦ *δή*, *πρὶν δή*, *πρίν γε δή* (Α, 118, κτλ.).

§. 154. Καὶ ταῦτα μὲν παρ' Ἀττικοῖς, ὁ δὲ Ὅμηρος ἔχει προσέτι χρονικὰ μόρια καὶ τὰ *ὄφρα*, *ἦμος*, *εὖτε*. Ὡς δὲ μόνον *εἰ ἄν* ἔχει καὶ οὐχὶ *ἐάν*, οὕτω καὶ *ὅτ' ἄν*, *ὅτε κεν*, *ὁπότ' ἄν*, *ὁπότε κεν*, *εὖτ' ἄν*, *ἐπεὶ ἄν*, *ἐπεί κεν*, ἀλλὰ καὶ *ἐπὴν* καὶ *ἐπειδάν*· *ἐπὴν κεκάμω πολεμίζων* (Ἰλ. Α, 168. Ἴδε καὶ Ἰλ. Δ, 239. Ζ, 489, κτλ.). — *ἐπειδὰν πρῶτον ἑσίζηται* (Ἰλ. Ν, 285). Ἐπειδὴ δὲ τοῦτο εἶναι μοναδικόν, διορθοῦται *ἐπὴν δὴ* ἢ *ἐπὴν τὸ πρῶτον*, κατὰ τὸ *ἐπὴν τὰ πρῶτα γένηται* (Ὀδ. Θ, 553). Ὁ δὲ Ἡρόδοτος ἔχει καὶ *ἐπεάν*· *ἐπεὰν σημήνῃ* (Α, 21). — *ἐπεὰν ἀπίκωνται* (Α, 194. Ἴδε καὶ Β', 14. 40. 87, κτλ.).

§. 155. Ἐναντίον τῆς ἀνωτέρω ἐξηγηθείσης κοινοτέρας χρήσεως ὁ Ὅμηρος μεταχειρίζεται τὴν *ὑποτακτικὴν* μετὰ τῶν χρονικῶν μορίων καὶ ἄνευ τοῦ *ἂν* ἢ *κέν*, ἐπὶ τῆς σημασίας τοῦ *ὅταν* ἢ τοῦ *ὁσάκις*· *ὁππότ' Ἀχαιοὶ Τρώων ἐκπέρσωσι πτολίεθρον* (Ἰλ. Α, 164) =ὁπόταν εὐτυχήσωσι πορθῆσαι.—*ὁππότε νεῖκος ὀρώρηται* (Ἰλ. Ν, 271).—*ὁππότε δὴ ἐθέλῃσιν* (Ἰλ. Π, 53).—*ὁππότ' ἐγώ περ ἴω μετὰ μῶλον Ἄρηος* (Ἰλ. Π, 245).—*ὅτε στείχῃσ' ἀνὰ ἄστυ* (Ὀδ. Η, 72). — *ἐπεὶ ἄρ βλέφαρ' ἀμφικαλύψῃ* (Ὀδ. Υ, 86)· παρ' ἄλλοις, ἀμφικαλύψει.

§. 156. Καὶ ἀντιστρόφως μεταχειρίζεται ὁ Ὅμηρος τὴν εὐκτικὴν μετὰ τὰ χρονικὰ μόρια μετὰ τῶν *ἂν* καὶ *κέν*· *νῦν γὰρ χ' Ἕκτορ' ἕλοις, ἐπεὶ ἂν μάλα σχεδὸν ἔλθοι* (Ἰλ. Ι, 304).—*ἐπὴν τισαίμεθα λώβην* (Ἰλ. Τ, 208).—*ἐπὴν γόου ἐξ ἔρον εἵην* (Ἰλ. Ω, 227).—*ἐπὴν δαῖδας παραθεῖτο* (Ὀδ. Β, 150. Ἴδε καὶ Ὀδ. Δ, 222).

§. 157. Ἀμφότερα ταῦτα διέβησαν καὶ εἰς τοὺς Ἀττικούς. Ἡ ὑποτακτικὴ ἄνευ τοῦ *ἂν* ἀπαντᾶται, ἂν καὶ σπανίως, παρ' αὐτοῖς ἐπὶ τῶν ἀναφορικῶν λόγων (§. 131—133). Ὡς λέγεται *πημονῶν μάλιστα λυποῦσιν αἳ φανῶσ' αὐθαίρετοι* (Σ. *Τ*. 1231), οὕτω λέγεται καὶ *ἐπεὶ δ' ἁμάρτῃ* (Σ. *Ἀντ*. 1025). Μάλιστα δὲ ἀπαντᾶται οὕτω τὸ *πρὶν* καὶ τὸ *μέχρι οὗ*, παρὰ Θουκυδίδῃ καὶ παρὰ ποιηταῖς· *οὐ χρὴ ἀρχῆς ἄλλης ὀρέγεσθαι, πρὶν ἣν ἔχομεν βεβαιωσώμεθα* (Θ. ς', 10). — *ἐσπεῖσθαι δὲ αὐτὰς* (τὰς σπονδὰς), *μέχρι οὗ ἐπανέλθωσιν οἱ ἐκ τῶν Ἀθηνῶν Λακεδαιμονίων πρέσβεις* (Θ. Δ',

16). — *ἐν τῷ φρονεῖν μηδὲν ἥδιστος βίος, ἕως τὸ χαίρειν καὶ τὸ λυπεῖσθαι μάθῃς* (Σ. *Αἴ.* 554).

§. 158. Καὶ τῆς εὐκτικῆς μετὰ τοῦ *ἂν* ἐπὶ τῶν χρονικῶν λόγων εἶναι σπάνια τὰ παραδείγματα παρ' Ἀττικοῖς. Οὔτε παρὰ Σοφοκλεῖ, οὔτε παρ' Ἀριστοφάνει, οὔτε παρὰ Θουκυδίδῃ καὶ Πλάτωνι ἀπαντῶνται τοιαῦτα. Ἀπαντῶνται δὲ παρ' Αἰσχύλῳ· *ὅταν νεῶν φθαρέντες ἐχθροὶ νῆσον ἐκσῳζοίατο* (Π. *Πέρσ.* 445)· παρ' Εὐριπίδῃ· *σὺ δ' ἡνίκ' ἂν σε Λαρτίου χρῄζοι τόκος* (Εὐρ. *Τρ.* 421)· παρὰ Ξενοφῶντι· *ὁπόταν ἥκοι . . . ἐπειδὰν δὲ πάνυ σπουδάζοι* (Κ. *Π.* Ά, γ', 11. Ἴδε καὶ *Ἀγησ.* Θ', 2)· παρὰ Δημοσθένει· *ἡνίκ' ἂν ἡμεῖς μὴ δυναίμεθα ἐκεῖσε ἀφικέσθαι* (Φιλ. Α', 48). Τὸ παρ' Ἀριστοφάνει *ἐπεί κεν ἀνὴρ ἀναθείη* (Ἱππ· 1046) εἶναι ἐπικῶν μίμησις· τὸ παρὰ Πλάτωνι *ὁπόταν γοῦν ἀναγκασθείημεν ἀσιτεῖν* (Συμπ. 220), καίτοι ἐν ἀντιγράφοις εὑρισκόμενον, διορθοῦσιν *ὁπότε*· ὁ δὲ δεύτερος πλατωνικὸς Ἀλκιβιάδης ἐν ᾧ ἀπαντᾶται (146) *ὁπόταν ὀρφῆς* εἶναι ψευδεπίγραφος. Ἴδε *Εἰσαγωγὴν εἰς τὴν Ἑλληνικὴν Σύνταξιν* σ. 386.

§. 159. Πολλὰ τῶν προηγουμένων χωρίων διορθοῦνται καὶ κατὰ τὸν κοινότερον ῥυθμίζονται τύπον· *ἐπεὶ ἂν ἀμφικαλύψῃ* τὸ τῆς Ὀδυσσείας (§. 155), *ἐπὴν δ' ἁμάρτῃ* τὸ τοῦ Σοφοκλέους (§. 157. Ἴδε §. 119), κτλ· μένουσιν ὅμως καὶ οὕτως ἀνέπαφα. Προκειμένου δὲ λόγου περὶ διαφορᾶς ἐννοίας ἐν τούτοις, *ἕως ἂν μάθῃς* καὶ *ἕως μάθῃς*, *ὁπότε ἥκοι* καὶ *ὁπόταν ἥκοι* (§ 156—158), θέλουσιν ὅτι διὰ μὲν τῆς ὑποτακτικῆς ἄνευ τοῦ *ἂν* ἐκφέρεται ἡ ἔννοια ὄχι προβληματώδης, ἀλλ' ἄνευ νύξεως κωλυμάτων ἅπερ ὑπεμφαίνει ὁ *ἄν*, (§. 111). Περὶ δὲ τῆς εὐκτικῆς μετὰ τοῦ *ἂν* ἢ σιωπῶσιν ἢ οὐχὶ τοσοῦτον σαφῆ, οὐχὶ ἁπανταχοῦ τοὐλάχιστον ἐφαρμόσιμα, λέγουσιν. Ἴδε §. 134. καὶ §. 150).

Ἡ Ὑποτακτικὴ καὶ ἡ Εὐκτικὴ ἐν ἐξαρτήσει λόγου, ἐπὶ τέλους.

§. 160. Τέλος ἐνταῦθα ὀνομάζεται ὁ σκοπὸς οὗ ἕνεκεν ἐπιχειροῦμέν τι, διότι εἶναι ἀληθῶς ἢ νομίζεται τὸ σημεῖον εἰς ὃ περαίνεται καὶ τελευτᾷ ὅπερ ἐπιχειροῦμεν. Τίθεται δὲ εἰς ἐξήγησιν τούτου *ὑποτακτική*, ὅταν ἐν τῇ κυρίᾳ προτάσει ἐξ ἧς τὸ τελικὸν κῶλον

ἐξήρτηται προηγῆται εἷς τῶν ἀρκτικῶν χρόνων, *ἐνεστώς*, *μέλλων* ἢ *παρακείμενος*, μετὰ τῶν *τελικῶν μορίων*, *ἵνα*, *ὡς*, *ὅπως*· *τὸν κακὸν δεῖ κολάζειν, ἵνα ἀμείνων ᾖ, οὐ τὸν δυστυχῆ* (Μ.).—*ἀλλ' ἡμὶν Αἴας ποῦ 'στιν, ὡς φράσω τάδε;* (Σ. *Αἴ.* 733)—*ὅπως δὲ καὶ εἰδῆτε εἰς οἷον ἔρχεσθε ἀγῶνα, ἐγὼ ὑμᾶς εἰδὼς διδάξω* (Ξ. *'Αν.* Α', ζ', 4). — *διηγησόμεθα, ὡς μᾶλλον δῆλον γένηται* (Ξ. *Π.* Α', β', 6).—*τίπτ' αὖτ' εἰλήλουθας, ἦ ἵνα ὕβριν ἴδῃ 'Αγαμέμνονος 'Ατρείδαο;* (Ἰλ. Α, 202)

§. 161. Ὅταν προηγῆται *ἱστορικὸς χρόνος* ἐν τῇ κυρίᾳ προτάσει, τότε συνήθως τίθεται *εὐκτικὴ* ἐν τῷ ἐξαρτωμένῳ κώλῳ μετὰ τῶν αὐτῶν τελικῶν μορίων· *πρόσθεν τούτου ἕνεκα ἐκαλούμην ἐπὶ τὰ δεῖπνα, ἵν' εὐφραίνοιντο οἱ συνόντες* (Ξ. *Συμπ.* Α', 15).—*Κῦρος φίλων ᾤετο δεῖσθαι, ὡς συνεργοὺς ἔχοι* (Ξ.).—*καὶ ὑπερβάλλων ἐμεγάλυνε* (Ἀλκιβιάδης) *τὴν ἑαυτοῦ δύναμιν παρὰ τῷ Τισσαφέρνει, ἵνα οἵ τε οἴκοι τὴν ὀλιγαρχίαν ἔχοντες φοβοῖντο αὐτόν, καὶ μᾶλλον αἱ ξυνωμοσίαι διαλυθεῖεν, καὶ οἱ ἐν τῇ Σάμῳ τιμιώτερόν τε αὐτὸν ἄγοιεν, καὶ αὐτοὶ ἐπὶ πλεῖον θαρσοῖεν, οἵ τε πολέμιοι τῷ Τισσαφέρνει ὡς μάλιστα διαβάλλοιντο, καὶ τῶν ὑπαρχουσῶν ἐλπίδων ἐκπίπτοιεν* (Θ. Η, 81).—*νύκτωρ ἐπεστράτευσεν, ὡς ἕλοι δορί* (Σ. *Αἴ.* 1056).—*τὰς δὲ περισσὰς σκηνάς, ὅσαι ἦσαν, Κύρῳ παρέδοσαν, ὡς τοῖς Πέρσαις γένοιντο* (Ξ. *Π.* Δ', ϛ', 2). — *ὅπως ἀσφαλῶς θηρῴη, ἱππέας τε προσέλαβε πολλοὺς καὶ πελταστάς* (Ξ. *Π.* Ά, δ', 16). Τὰ περὶ τῶν *ἵνα*, *ὡς*, καὶ *ὅπως* ἰσχύουσι καὶ περὶ τοῦ ποιητικωτέρου *ὄφρα* (Ἰλ. Α, 185. 523. Ζ, 280. Η, 439, Ὀδ. Δ, 463. κτλ.).

§. 162. Ἀποφατικῶς δὲ οἱ λόγοι οὗτοι ἐκφερόμενοι δέχονται τὸ μόριον *μή*, ἤτοι μετὰ τῶν ἀνωτέρω, *ἵνα*, *ὡς*, *ὅπως*, ἢ καὶ καθ' ἑαυτό. Καὶ ὡς διὰ τοῦ καταφατικοῦ τρόπου ἐξηγεῖται ἐνέργεια πρὸς ἐπιτυχίαν σκοποῦ, οὕτω διὰ τοῦ ἀποφατικοῦ ἐξηγεῖται ὡς σκοπὸς ἡ κώλυσις συνεπείας τινὸς πράξεως· *ἵνα μὴ ἐθιζώμεθα*, *ἵνα μὴ θαυμάζῃς*, *ὅπως μὴ λάθῃ* (Πλ.).—*πολλά με διδάσκεις ἀφθόνως διὰ φθόνον, ὅπως ἀκούων πολλὰ μηδὲ ἓν μάθω* (Μ.).—*ἵνα οὖν μὴ ἐξαπατηθῶμεν, τούτου ἕνεκα λέγω* (Πλ. *Συμπ.* 200).—*ὡς χρῆν εὐλαβεῖσθαι μὴ ὑπ' ἐμοῦ ἐξαπατηθῶσι* (Πλ. *'Απολ.* 17).—*μή πως φίλον ἦτορ ὀλέσσῃς* (Ἰλ. Ε, 250).—*ἵνα μὴ διασπασθείησαν* (Ξ.), κτλ.

§. 163. Τὸ ἐπὶ τῶν χρονικῶν λόγων ἀνωτέρω σημειωθὲν ἰσχύει καὶ ἐνταῦθα (§. 148. §. 151)· *ἐνεστὼς* δηλ. ἢ *μέλλων* ἡγούμενος δηλοῖ ὅτι ὁ λόγος περὶ ἐνεστώτων ἢ μελλόντων, περὶ ὧν καὶ μόνων δυνατὸν νὰ προτεθῇ ἀληθὴς σκοπός. Διὰ τοῦτο τὰ περὶ ἐνεστῶτος καὶ μέλλοντος τῆς *ὁριστικῆς* ἰσχύουσι καὶ περὶ ἐνεστῶτος καὶ ἀορίστου τῆς *ὑποτακτικῆς* καὶ *προστακτικῆς*, ὡς εἰς τὸ ἐνεστὼς καὶ μέλλον αὐτῶν ἀναφερομένων· *ἀλλ' ἔσω στέγης χωρῶμεν, ὡς λόγων ἐπιστολὰς φέρῃς* (Σ. Τρ. 492). — *εἴπω τι δῆτα κἄλλ', ἵν' ὀργίζῃ πλέον;* (Σ. Τ. 364)— *ἐξετάσωμεν τὰ ἔργα τοῦ οἰκονόμου καὶ στρατηγοῦ, ἵνα εἰδῶμεν πότερον τὰ αὐτά ἐστιν ἢ διαφέρει τι* (Ξ. Ἀπ. Γ', δ', 7).—*κόμιζε νῦν μοι παῖδα τὸν ἐμόν, ὡς ἴδω* (Σ. Αἰ. 530).—*ἴθ' ἐκκάλυψον, ὡς ἴδω τὸ πᾶν κακόν* (Σ. Αἰ. 1002).

§. 164. Ἐπειδὴ δὲ καὶ ἐν τῷ παρακειμένῳ ἐνυπάρχει τὸ στοιχεῖον τοῦ ἐνεστῶτος, *ἐλήλυθα*=εἰμὶ ἐληλυθὼς καὶ πάρειμι, διὰ τοῦτο, καὶ τοῦ χρόνου τούτου ἐν τῇ κυρίᾳ ὄντος προτάσει, ἕπεται ὑποτακτικὴ ἐν τοῖς τελικοῖς λόγοις· *ἵνα μὴ δῷ δίκην, τὴν πόλιν ἐχθρὰν τῇ πόλει πεποίηκεν* (Δ.). — *ἐντεῦθεν τὰ μὲν ὤνια καὶ οἱ ἀγοραῖοι καὶ αἱ τούτων φωναὶ καὶ ἀπειροκαλίαι ἀπελήλανται εἰς ἄλλον τόπον, ὡς μὴ μιγνύηται ἡ τούτων τύρβη τῇ τῶν πεπαιδευμένων εὐκοσμίᾳ* (Ξ. Π. Α', β', 3). Πολὺ δικαιότερον ἰσχύει τοῦτο περὶ τῶν παρακειμένων οἵτινες μετέπεσαν εἰς ὅλως ἐνεστωτικὴν σημασίαν· *ἡμεῖς δέδιμεν μὴ οὐ βέβαιοι ἦτε* (Θ. Γ', 57). — *κέκτημαι ἵνα χρῶμαι*, κτλ.

§. 165. *Ἱστορικὸς χρόνος* ἡγούμενος δηλοῖ ὅτι ὁ λόγος εἶναι περὶ παρῳχημένων περὶ ὧν κυρίως σκοπὸς δὲν προτίθεται πλέον, ἱστορικῶς ὅμως ἀναφέρεται ὅτι προὐτίθετό ποτε. Ἱστορικῶς ἀναφέρει ὁ Θουκυδίδης ὅτι *οἱ Λακεδαιμόνιοι ἐπρεσβεύοντο πρὸς τοὺς Ἀθηναίους, ἐγκλήματα ποιούμενοι, ὅπως σφίσι πρόφασις εἴη τοῦ πολεμεῖν* (Θ. Α', 126).

§. 166. Τὴν δύναμιν τῶν *ἱστορικῶν χρόνων* ἔχει καὶ ὁ *ἱστορικὸς ἐνεστώς*, εἰς τὸ παρελθὸν καὶ αὐτὸς ἀναφερόμενος· *πολὺν δὲ σὺν ἐμοὶ χρυσὸν ἐκπέμπει λάθρα πατήρ, ἵνα τοῖς ζῶσιν εἴη παισὶ μὴ σπάνις βίου* (Εὐρ. Ἑκ. 10—12). — *βασιλεὺς πέμπει ἐς Λακεδαίμονα Μεγάβαζον, χρήματα ἔχοντα, ὅπως, ἐς τὴν Ἀττικὴν ἐσβαλεῖν πεισθέντων τῶν Λακεδαιμονίων, καὶ ἀπ' Αἰγύπτου ἀπα-

γάγοι *Ἀθηναίους* (Θ. Ά, 109)·—*ἐκπέμπει* (ὁ Ἀστυάγης τὸν Κῦρον) *σὺν τῷ θείῳ, καὶ φύλακας συνεκπέμπει ἐφ' ἵππων πρεσβυτέρους, ὅπως ἀπὸ τῶν δυσχερειῶν φυλάττοιεν αὐτόν* (Ξ. *Κ*. Π. Ά, δ', 7).

§. 167. Καὶ ἡ ἰδιαίτερα λοιπὸν φύσις ἑκατέρας τῶν ἐγκλίσεων τούτων, καὶ ἡ μετὰ τῶν *ἀρκτικῶν* καὶ *ἱστορικῶν χρόνων* αὐτῶν σύνδεσις δεικνύει ὅτι τὸ μὲν διὰ τῆς *ὑποτακτικῆς* ἐπὶ τῶν τελικῶν λόγων ἐκφερόμενον δηλοῖ τι εἰς οὗτινος τὴν ἐπιτυχίαν ἐνεργεῖ οὕτως ἢ ἄλλως τὸ ὑποκείμενον, τὸ δὲ διὰ τῆς *εὐκτικῆς* δηλοῖ τι εἰς οὗτινος τὴν ἐπιτυχίαν ἐνήργει ποτὲ τὸ ὑποκείμενον τοῦ λόγου. Τὸ πρῶτον εὑρίσκεται ἐντὸς τῆς σφαίρας τοῦ ἐνεστῶτος ἢ ἀπέχει αὐτοῦ πλέον ἢ ἔλαττον πρὸς τὸ μέλλον, τὸ δεύτερον ἀνήκει ὅλως εἰς τὸ παρελθόν, ἀπέχον τοῦ ἐνεστῶτος πλέον ἢ ἔλαττον. Τὸ πρῶτον εἶναι προσδοκώμενον, καὶ ἡ πεῖρα θέλει δείξει τὴν ἐπιτυχίαν ἢ ἀποτυχίαν αὐτοῦ, τὸ δεύτερον εἶναι ἱστορικὸν γενόμενον, ἀποφασισμένον ἤδη. Εἰς τὸ *ἀρέσκω τῷ γείτονι, ἵνα μοι βοηθῇ* (Ξ.), ὁ καιρὸς θέλει δείξει ἂν ἐπιτύχω τοῦ σκοπουμένου· εἰς τὸ *Κῦρος ἐπεμελεῖτο τῶν παρ' ἑαυτῷ βαρβάρων, ὡς πολεμεῖν τε ἱκανοὶ εἴησαν καὶ εὐνοϊκῶς ἔχοιεν αὐτῷ* (Ξ.), ἐκ τῆς ἱστορίας πρέπει νὰ ζητήσωμεν εἰ ἐπέτυχε τὸ πρᾶγμα ἢ ὄχι,' ἡ διὰ τῆς *εὐκτικῆς* ἔκφρασις μόνον τὴν προσπάθειαν τοῦ Κύρου δεικνύει. Εἰς τὸ ἀνωτέρω (§. 165, ἐν τέλει) ὡσαύτως σκοπὸς τῶν Λακεδαιμονίων ἀναφέρεται, κτλ.

§. 168. Κάλλιστα δεικνύεται ἡ διαφορὰ διὰ τοῦ γνωστοῦ χωρίου τοῦ Ὁμήρου παρὰ Πλάτωνι. Ὁ Ἀγαμέμνων λέγει εἰς τὸν Χρύσην *ἀλλ' ἴθι μή μ' ἐρέθιζε, σαώτερος ὥς κε νέηαι* (Ἰλ. Α, 32)· τὸ αὐτὸ δὲ τοῦτο ἱστορικῶς ἀναφέρων ὁ Πλάτων λέγει *ὁ δὲ Ἀγαμέμνων ἀπιέναι* (αὐτὸν) *ἐκέλευε καὶ μὴ ἐρεθίζειν, ἵνα σῶς οἴκαδε ἔλθοι* (Πολ. Γ', 393).

§. 169. Αὕτη εἶναι ἡ γενικὴ χρῆσις παρ' Ἕλλησιν ἐπὶ τῶν τελικῶν λόγων, καὶ εἰς τοῦτο στηρίζεται ὁ γραμματικὸς κανών· *ἀπὸ μὲν ἐνεστῶτος καὶ μέλλοντος εἰς ὑποτακτικήν, ἀπὸ δὲ παρῳχημένου εἰς εὐκτικήν*. Ὑπάρχουσιν ὅμως τοσαῦτα παραδείγματα εἰς τὸν κανόνα τοῦτον ἀντιβαίνοντα, ὥστε ἤθελεν ὑπολάβει τις ὅτι καὶ ὁ κανὼν εἶναι ἐσφαλμένος καὶ ἡ χρῆσις ἐν τούτοις ὅλως αὐθαίρετος. Ἀλλὰ τὸ πρᾶγμα δὲν ἔχει οὕτω· διότι δυνατὸν μὲν νὰ ὑπάρχῃ καὶ ἐνταῦθα, ὡς καὶ ἀλλαχοῦ, ἀνεξήγητος ἀνωμαλία, αἱ πλεῖσται ὅμως

φαινόμεναι ἐξαιρέσεις, ὑπὸ γενικοὺς τύπους ὑπαγόμεναι, ἀποβαίνουσι κανονικὴ χρῆσις.

§. 170. Τίθεται· α΄. ὑποτακτικὴ ἔγκλισις ἐπὶ τῶν τελικῶν λόγων, ἱστορικοῦ χρόνου ἡγουμένου, ὅτε ἔπαυσε μὲν ἡ πρᾶξις, ἐπικρατεῖ ὅμως ὁ σκοπὸς δι' ὃν αὕτη ἔγινεν· *ἱκόμην ἵνα σύν τοι μῆτιν ὑφήνω* (Ὀδ. Ν, 303). — *Οὐλύμποιο κατήλθομεν, ἵνα μή τι πάθῃσι* (Ἀχιλλεὺς) *σήμερον* (Ἰλ. Υ, 126). — *παρήλθομεν, ὅπως μὴ ῥᾳδίως περὶ μεγάλων πραγμάτων χεῖρον βουλεύσησθε* (Θ Α΄, 73). — *ἠρχόμεθα διαλεγόμενοι, ἵνα εὕρωμεν*, κτλ (Πλ. *Θεαιτ.* 186).

§. 171. Τίθεται· β΄. ὅταν τὸ σκοπούμενον τέλος θεωρῆται ὡς ἀναγκαία συνέπεια τῆς προηγηθείσης πράξεως, ἑπομένως ἐν παντὶ καιρῷ ἰσχύουσα· *Θεοὶ Μούσας Ἀπόλλωνά τε καὶ Διόνυσον ξυνεορταστὰς ἔδοσαν, ἵν' ἐπανορθῶνται τὰς γενομένας τροφὰς ἐν ταῖς ἑορταῖς μετὰ θεῶν* (Πλ. *Ν.* Β΄, 653). — *καὶ ἐτείχισαν* (οἱ Ἀθηναῖοι ἐν τῇ Λακωνικῇ) *ἰσθμῶδές τι χωρίον, ἵνα οἱ Εἵλωτες αὐτόσε αὐτομολῶσιν καὶ ἅμα λῃσταὶ ἐξ αὐτοῦ, ὥσπερ ἐκ τῆς Πύλου, ποιῶνται* (Θ. Ζ΄, 26). — *ἐζητοῦμεν αὐτό τε δικαιοσύνην, οἷόν ἐστι, καὶ ἄνδρα τὸν δίκαιον, εἰ γένοιτο, καὶ οἷος ἂν εἴη γενόμενος, καὶ ἀδικίαν αὖ καὶ τὸν ἀδικώτατον, ἵνα ἀναγκαζώμεθα καὶ περὶ ἡμῶν αὐτῶν ὁμολογεῖν* (Πλ. *Πολ.* Ε΄, 472). Ἴδε §. 173, ἐν τέλει.

§. 172. Τίθεται· γ΄. ὑποτακτικὴ μετὰ *ἱστορικὸν χρόνον*, ὅταν ὁ λαλῶν μεταφέρηται διὰ τοῦ νοός του ἐκ τοῦ παρελθόντος εἰς τὸ ἐνεστώς, καὶ τοῦτο συχνότατον καὶ σύμφωνον πρὸς τὴν ζωηρὰν φαντασίαν τῶν Ἑλλήνων· *Σόλων ἀπεδήμησε ἔτεα δέκα, ἵνα δὴ μή τινα τῶν νόμων ἀναγκασθῇ λῦσαι, τῶν ἔθετο* (Ἡρ. Α΄, 29). — *ἵν' οἱ ἄλλοι τῶν δικαίων τύχωσι, τὰ ὑμέτερ' αὐτῶν ἀνηλίσκετε* (Δ.). — *ᾤχοντο πρὸς τοὺς πολεμίους, ὅπως αὖ καὶ τὰ ἐκείνων κατίδωσιν* (Ξ. *Π.* Γ΄. Β΄, 27).

§. 173. Εἰς τὰς τρεῖς ταύτας περιστάσεις δυνατὸν ἴσως νὰ ἀναχθῶσιν αἱ φαινόμεναι ἐξαιρέσεις. Ἐπειδὴ δὲ καὶ εἰς τὰς τρεῖς ταύτας τὸ σκοπούμενον τέλος δὲν φαίνεται ἀκόμη ἀποφασισμένον, διὰ τοῦτο, γενικεύοντες τὸ πρᾶγμα καὶ ἐπανορθοῦντες τὸν κανόνα, δυνάμεθα εἰπεῖν ὅτι, ὁσάκις ὁ σκοπὸς καθ' ἣν στιγμὴν ὁ λόγος γίνεται, ἐν πεποιθήσει ἢ φαντασίᾳ τοῦ λέγοντος παρίσταται ὡς προσδοκώμενος εἰς ἐγγύτερον ἢ ἀπωτέρω μέλλον, καὶ ἱστορικοῦ χρόνου ἡ-

γουμένου τίθεται ὑποτακτικὴ εἰς δήλωσιν αὐτοῦ. Εἰς ταύτας ἀν. κτέον καὶ τὸ *ἀλλὰ σὲ παῖδα ποιεύμην, ἵνα μοί ποτ' ἀεικέα λοιγὸν ἀμύνῃς* (Ἰλ. Ι, 494)· τὸ *οὐ γάρ, ἵνα δεῦρο ἀντιβοηθῶσι, προσεθέμεθα αὐτούς, ἀλλ' ἵνα, τοῖς ἐκεῖ ἐχθροῖς ἡμῶν λυπηροὶ ὄντες, δεῦρο κωλύωσιν αὐτοὺς ἐπιέναι* (Θ. Ϛ', 18). Τοιοῦτον καὶ τὸ ἄλλο τοῦ Θουκυδίδου (Ζ', 4), τὸ τοῦ Εὐριπίδου (*Ἑκάβ.* 27), κτλ.

§. 174. Ἐπειδὴ δὲ διὰ μὲν τῆς εὐκτικῆς παρίσταται σκοπὸς προκείμενος εἰς τὰ ἐκτὸς πρὸς ἐκτέλεσιν, διὰ δὲ τῆς εὐκτικῆς εἰς τὴν ἰδέαν τοῦ λέγοντος μᾶλλον ἀνακυκλούμενος, διὰ τοῦτο ἐκ τοῦ αὐτοῦ ἱστορικοῦ χρόνου ἐξαρτᾶται πολλάκις ὑποτακτικὴ καὶ εὐκτική, ἡ μὲν δηλοῦσα τὸ θετικῶς προσδοκώμενον, ἡ δὲ τὸ ἁπλῶς δυνατόν. Συχνότατον τοῦτο παρὰ Θουκυδίδῃ· *παρανῖσχον φρυκτούς, ὅπως ἀσαφῆ τὰ σημεῖα τῆς φρυκτωρίας ᾖ καὶ μὴ βοηθεῖεν, πρὶν σφῶν οἱ ἄνδρες διαφύγοιεν* (Θ. Γ', 22).—*οἱ Κορίνθιοι ναῦς πέντε καὶ εἴκοσιν ἐπλήρουν, ὅπως ναυμαχίας τε ἀποπειράσωσι καὶ τὰς ὁλκάδας αὐτῶν ἧσσον οἱ Ἀθηναῖοι κωλύοιεν* (Θ. Ζ', 19).—*καὶ ἑξακοσίους λογάδας τῶν ὁπλιτῶν ἐξέκριναν πρότερον, ὅπως τῶν τε Ἐπιπολῶν εἶησαν φύλακες καί, ἢν εἰς ἄλλο τι δέῃ, ταχὺ ξυνεστῶτες παραγίγνωνται* (Θ. Ϛ', 96).—*τὸ ἀπολλύναι ἀνθρώπους ξυμμάχους πολλοὺς δεινὸν ἐφαίνετο εἶναι, μή τινα καὶ εἰς τοὺς ἄλλους Ἕλληνας διαβολὴν σχοῖεν καὶ οἱ στρατιῶται δύσνοι εἰς τὰ πράγματα ὦσιν* (Ξ. *Ἑλλ.* Β', ά, 2).

§. 175. Τοιοῦτον καὶ τὸ τοῦ Ἡροδότου· *ἐς τοῦτον δὴ τὸν χῶρον ἐβουλεύσαντο μεταστῆναι, ἵνα καὶ ὕδατι ἔχωσι χρᾶσθαι ἀφθόνῳ καὶ οἱ ἱππέες σφέας μὴ σινοίατο* (Θ', 51)· διότι περὶ μὲν τοῦ ὕδατος ἦσαν βέβαιοι, οὐχὶ δὲ καὶ περὶ τῆς ἐκ τῶν ἱππέων τῶν πολεμίων βλάβης. Ἐν δὲ τῷ τοῦ Ὁμήρου *ἐνὶ φρεσὶ θάρσος Ἀθήνη θῆχ', ἵνα μιν περὶ πατρὸς ἐποιχομένοιο ἔροιτο, ἠδ' ἵνα μιν κλέος ἐσθλὸν ἐν ἀνθρώποισιν ἔχῃσιν* (Ὀδ. Γ, 77), τὸ μὲν πρῶτον, τὸ *ἔροιτο*, ἀναφέρεται μόνον εἰς τὴν στιγμὴν καθ' ἣν ἡ Ἀθηνᾶ ἔθηκε θάρσος τῷ Τηλεμάχῳ, τὸ δὲ δεύτερον, τὸ *κλέος ἔχῃσιν*, ὡς ἀναγκαία καὶ διαρκὴς συνέπεια τῆς πράξεως παρατείνεται καὶ εἰς τοὺς χρόνους τοῦ Ὁμήρου καὶ καθεξῆς.

§. 176. Σπανιώτερον εἶναι τὸ ἐναντίον, ἡ χρῆσις δηλ. τῆς εὐκτικῆς, ἐνεστῶτος ἢ μέλλοντος ἡγουμένου, διότι εὐκολώτερον μεταφέ-

ται ὁ νοῦς ἐκ τοῦ παρελθόντος εἰς τὸ ἐνεστὼς ἢ ἐκ τοῦ ἐνεστῶτος εἰς τὸ παρελθόν, καὶ ἀσμενέστερον ἐκ τοῦ ἁπλῶς ἰδεατοῦ καὶ δυνατοῦ εἰς τὸ θετικὸν καὶ πραγματικὸν ἢ τὸ ἀνάπαλιν. Γίνεται δὲ τοῦτο ἐπὶ τῶν ἑξῆς μάλιστα περιστάσεων· πρῶτον, ὅταν ὁ ἐξηγούμενος σκοπὸς ἐκφέρηται μᾶλλον ὡς ἰδέα τοῦ λέγοντος ἢ ὡς δι' ἀγώνων καὶ ἰσχυρίσεων ἐπιτυχηθησόμενον τέλος· *οἶμαι δὲ καὶ οἴκοι ἡμᾶς τούτου ἕνεκα ἀσκεῖν καὶ γαστρὸς κρείσσους εἶναι καὶ κερδέων ἀκαίρων, ἵν', εἴποτε δέοι, δυναίμεθα αὐτοῖς συμφόρως χρῆσθαι* (Ξ. *Π.* Δ', Β', 45). — *πηγὰς ποταμίας μετέρχομαι, ὡς ὕβριν δείξωμεν Αἰγίσθου θεοῖς, γόους τ' ἀφείην αἰθέρ' εἰς μέγαν πατρί* (Εὐρ. *Ἠλ.* 56).—*πύλας ποιήσομεν εὖ ἀραρυίας, ὄφρα δι' αὐτάων ἱππηλασίη ὁδὸς εἴη* (Ἰλ Η, 339—40) *τὸν ποτ' ἐγὼν ἄξω τῆλ' Ἰθάκης, ἵνα μοι βίοτον πολὺν ἄλφοι* (*Ὀδυσ.* Σ. 250).

§. 177. Τίθεται δεύτερον καὶ συνηθέστερον, ὅταν ὁ σκοπὸς ἐξηγῆται ὡς καθαρὰ εὐχή, διὰ τῆς εὐκτικῆς ἐγκλίσεως ἐν τῇ κυρίᾳ προτάσει· *Νύμφαι κρηναῖαι, τόδε μοι κρηήνατ' ἐέλδωρ, ὡς ἔλθοι μὲν κεῖνος ἀνήρ, ἀγάγοι δέ ἑ δαίμων* (Ὀδ.Ρ, 240).—*θυμὸν γένοιτο χειρὶ πληρῶσαί ποτε, ἵν' αἱ Μυκῆναι γνοῖεν ἡ Σπάρτη θ' ὅτι χὴ Σκῦ- ἀνδρῶν ἀλκίμων μήτηρ ἔφυ* (Σ. Φ. 324).—*γενοίμην . . . τὰς ἱερὰς ὅπως προσείποιμεν Ἀθάνας* (Σ. Αἴ. 1221).—*εἴ μοι γένοιτο φθόγγος ἐν βραχίοσι καὶ χερσί, καὶ κόμαισι, καὶ ποδῶν βάσει, ὡς πάνθ' ὁμαρτῇ σῶν ἔχοιτο γουνάτων κλάοντ'* (Εὐρ. *Ἑκ.* 836). Οὕτω καὶ *παῖδα τόνδε παιδὸς ἐκθρέψειας ἄν, ἵν' οἵ ποτε ἐκ σοῦ γενόμενοι παῖδες Ἴλιον πόλιν κατοικίσειαν, καὶ πόλις γένοιτ' ἔτι* (Εὐρ. *Τρ.* 698). Ὡσαύτως δὲ καὶ διὰ τῆς ὁριστικῆς ἐξηγουμένης εὐχῆς ἐν τῇ κυρίᾳ προτάσει ἐν τῷ ἑπομένῳ χωρίῳ τοῦ Πλάτωνος· *ἵν' οὖν ὀρθῶς λέγοιμεν λόγους, ἐπιστήμην εὐχόμεθα διδόναι* (*Κριτίᾳ*, 106).

§. 178. Τίθεται προσέτι εὐκτικὴ ἐπὶ τῶν τελικῶν λόγων, ἐνεστῶτος ἢ μέλλοντος ἐν τῇ κυρίᾳ προτάσει ὄντος, ὅταν ὁ λόγος παραλαμβάνηται ἐκ τοῦ παρελθόντος· *τοῦτον τὸν τρόπον ἔχει ὁ νόμος, ἵνα μὴ ἐξαπατηθῆναι γένοιτο ἐπὶ τῷ δήμῳ* (Δ.)· ἡ ἔννοια τοῦ νόμου ἦτον τοιαύτη ἀπ' ἀρχῆς=ἔχει καὶ εἶχε. Τοιοῦτον καὶ τὸ περίφημον τοῦ Ἀριστοφάνους· *τοῦτον δ' ὀχῶ, ἵνα μὴ ταλαιπωροῖτο μηδ' ἄχθος φέροι* (Ἀρφ. Β. 24). Ὁ μὲν ἐνεστώς, *ὀχῶ*, δηλοῖ ὅτι ἔχει καὶ εἶχεν ὁ Διόνυσος τὸν Ξανθίαν ἔποχον, ἡ δὲ εὐκτικὴ δηλοῖ ὅτι ἀπ'

ἀρχῆς μὲν ὁ σκοπός του ἦτον τὸ ἀταλαιπώρητον τοῦ Ξανθίου, νῦν δὲ ἀπέτυχεν.

§. 179. Καὶ ταύτας καὶ ἄλλας τοιαύτας ἐξαιρέσεις παντοίως ἐπροσπάθησαν οἱ φιλολόγοι νὰ ἑρμηνεοσωσιν (Ἴδε *Εἰσαγωγὴν εἰς τὴν Ἑλληνικὴν Σύνταξιν*, σ. 362—370). Φαίνεται δὲ ὅτι δυνατὸν νὰ περιληφθῇ γενικώτερον τὸ πρᾶγμα διὰ τῶν ἑξῆς. Ὡς τίθεται ὑποτακτική, *ἱστορικοῦ χρόνου* ἡγουμένου, ὅταν παρίσταται ὁ σκοπὸς ἀτέλεστος ἔτι καὶ προσδοκώμενος (§. 173), οὕτω τίθεται εὐκτική, *ἀρκτικοῦ χρόνου* ἡγουμένου, ὅταν ὁ σκοπὸς παρίσταται ἢ ὅλως ἀδύνατος, ὡς προφανῶς ἀποτυχὼν (§. 178, ἐν τέλει), ἢ ὄχι μὲν ἀδύνατος ὀλίγον δὲ ἐλπιζόμενος· τὸ *ἔλθοι, ὅπως γένοιτο τῶνδ' ἐμοὶ λυτήριος* (Αἰσχύλ. Εὐμ. 294) ἐκφέρει εὐχὴν τῆς ὁποίας τὸ τέλος ἄδηλον· τὸ δὲ *ἦλθεν, ἵνα γένηται* δηλοῖ σκοπὸν προσδοκώμενον. Ὡσαύτως τὸ *ἔλθοις ἄν, ὅπως σωτὴρ γένῃ*= ἐλθὲ ὅπως γένῃ. Ἴδε Ἑρμᾶννον εἰς Σοφοκλέους Αἴαντα, στίχ. 1200. Διὰ τὸ βέβαιον τῆς συνεπείας τίθεται ὑποτακτική, καίτοι εὐκτικῆς ἡγουμένης, ἐν τῷ ἑπομένῳ χωρίῳ τοῦ Πλάτωνος· *αὐτίκα τεθναίην, δίκην ἐπιθεὶς τῷ ἀδικοῦντι, ἵνα μὴ ἐνθάδε μένω καταγέλαστος παρὰ νηυσὶ κορωνίσιν, ἄχθος ἀρούρης* (*Ἀπολ.* σ. 28), ἐξ Ὁμήρου.

§. 180. Ἐπὶ τῶν ἀναφορικῶν λόγων παρετηρήσαμεν τὴν μὲν *ὑποτακτικὴν* συνήθως μετὰ τοῦ *ἂν* τιθεμένην, ἐνίοτε δὲ καὶ ἄνευ τούτου, τὴν δὲ *εὐκτικὴν* ἄνευ τοῦ *ἂν* συνήθως καὶ μετ' αὐτοῦ δὲ τιθεμένην ἐνίοτε. Ἐπὶ τῶν τελικῶν λόγων γίνεται τὸ ἐναντίον· ἀμφότεραι μὲν αὗται αἱ ἐγκλίσεις ἐκφέρονται συνήθως ἄνευ τοῦ *ἄν*, ἐνίοτε μόνον μετ' αὐτοῦ τιθέμεναι.

§. 181. Παρ' Ἀττικοῖς ἀπαντᾶται ἡ *ὑποτακτικὴ* ἔχουσα τὸν *ἂν* μετὰ τοῦ *ὡς*, μάλιστα δὲ μετὰ τοῦ *ὅπως*· *ἀλλ' ἐάσωμεν, φίλοι, ἕκηλον αὐτόν, ὡς ἂν εἰς ὕπνον πέσῃ* (Σ. Φ. 825).—*ὡς ἂν μάθῃς, ἄκουσον* (Ξ.).—*οἱ κιθαρισταὶ σωφροσύνης τε ἐπιμελοῦνται καὶ ὅπως ἂν οἱ νέοι μηδὲν κακουργῶσιν* (Πλ. *Πρωτ.* 326).—*τὰς ἀρετὰς ἐπιτηδεύομεν οὐχ ἵνα τῶν ἄλλων ἔλαττον ἔχωμεν, ἀλλ' ὅπως ἂν ὡς μετὰ πλείστων ἀγαθῶν τὸν βίον διάγωμεν* (Ἰσ. *Νικοκλ.* ά.). Τὸ δὲ *ἵν' ἂν* δὲν ἀπαντᾶται τελικῶς, ἀλλὰ μόνον ἐπὶ τοπικῆς σημασίας=ὅπου ἄν. Οὕτω δὲ καὶ παρ' Ὁμήρῳ ἀπαντᾶται ὑποτακτικὴ μετὰ τοῦ *κὲν* καὶ μετὰ τοῦ *ἂν* (Ἰλ. Α, 32. Ὀδ. Ν, 402, κτλ.).

§. 182. Καὶ ἡ εὐκτικὴ δέχεται τὸν ἂν ἐπὶ τῶν τελικῶν λόγων παρ' Ἀττικοῖς· *γενοίμαν αἰετός, ὡς ἂν ποταθείην* (Σ. *Οἰνομ ἀποσπάσμ.*).—*τὰς πρώρας οἱ Συρακούσιοι κατεβύρσωσαν, ὅπως ἂν ἀπολισθάνοι καὶ μὴ ἔχοι ἀντιλαβὴν ἡ χεὶρ ἐπιβαλλομένη* (Θ. Ζ', 65. Ἴδε καὶ Ξ. Π. Α', ς', 7. Β', ά, 4. Πλάτ. Πρωτ. 318, κτλ.). Ὡσαύτως καὶ παρ' Ὁμήρῳ δέχεται τὸν *κὲν* ἢ *ἄν*· *ὥς κεν Φαιήκεσσι φίλος πάντεσσι γένοιτο* (Ὀδ. Θ, 21. Ἴδε καὶ Ὀδ. Ρ, 362. Ω, 334). Οὕτω καὶ παρ' Ἡροδότῳ (Ζ', 176) *ὡς ἂν χαραδρωθείη ὁ χῶρος*. Ἐπειδὴ δὲ διάφορον ἰδέαν ἔχουσιν οἱ φιλολόγοι περὶ ἀρχῆς, φύσεως καὶ δυνάμεως τοῦ *ἄν*, διὰ τοῦτο διαφωνοῦσι καὶ εἰς τὸ περὶ διαφορᾶς ἐννοίας εἰς τὴν μετὰ ἢ ἄνευ τοῦ *ἂν* χρῆσιν τούτων τῶν ἐγκλίσεων ἐπὶ τῶν τελικῶν λόγων. Ἀλλὰ ἡ ἐξακρίβωσις τούτου οὔτε τοῦ παρόντος καιροῦ καὶ τόπου, οὔτε τοῦ προκειμένου σκοποῦ. Ἴδε ἐν τούτοις *Εἰσαγωγὴν Ἑλλην. Συντάξεως* σ. 372.

§. 183. Ὁ περίφημος *δαυησιανὸς κανὼν* λεγόμενος, περιεχόμενος εἰς τὸ προαναφερθὲν παράγγελμα τῶν ἀρχαίων γραμματικῶν· *ἀπὸ μὲν ἐνεστῶντος καὶ μέλλοντος εἰς ὑποτακτικήν, ἀπὸ δὲ παρῳχημένου εἰς εὐκτικήν*, ὁρίζει ὅτι τὰ *ὅπως, ὅπως μή, μή, οὐ μή, μὴ οὐ*, μόνον μετὰ δευτέρου ἀορίστου ἐνεργητικοῦ ἢ μέσου τῆς ὑποτακτικῆς συντάσσονται· εἰς ἔλλειψιν δὲ τούτου μετὰ μέλλοντος τῆς ὁριστικῆς ἢ ἀορίστου παθητικοῦ τῆς ὑποτακτικῆς, οὐχὶ δὲ μετὰ πρώτου ἀορίστου ἐνεργητικοῦ ἢ μέσου τῆς ὑποτακτικῆς. Οὕτω λοιπὸν ἐν τῷ παρ' Ἀριστοφάνει *οὐκοῦν ἐπίτηδες ξυνελέγημεν ἐνθάδε, ὅπως προμελετήσωμεν ἃ 'κεῖ δεῖ λέγειν* (*Ἐκκλ* 116), γραπτέον κατ' αὐτόν, *μελετήσομεν*· ἐν τῷ τοῦ Πλάτωνος *οὐ μήποτε κτησώμεθα* (*Φαίδ*. 66) γραπτέον κατ' αὐτόν, *κτησόμεθα*, κτλ.

§. 184. Πολλοὶ φιλόλογοι, τυφλῶς ἀκολουθήσαντες τὸν κανόνα τοῦτον, ἐπήνεγκον βιαίας διορθώσεις εἰς πολλὰ χωρία τῶν συγγραφέων· τὴν σήμερον ὅμως κρίνουσιν ἄλλως περὶ αὐτοῦ. διότι καίτοι πολλῶν ἀορίστων εὐκόλως τρεπομένων εἰς μέλλοντας (*κτησώμεθα, κτησόμεθα, κτλ.*), μένουσιν ὅμως ὀλιγώτερα μέν, ἀναντίῤῥητα δὲ παραδείγματα τοῦ *ὅπως*, κτλ, μετὰ πρώτου ἀορίστου ἐνεργητικοῦ τῆς ὑποτακτικῆς· *ὅπως τῶν τε ἀγαθῶν, ᾗ ἄριστον καὶ ἥδιστον, ἀπολαύσωμεν, καὶ ὅπως τοῦ πάντων χαλεπωτάτου ἄπειροι γενώμεθα* (Ξ. *Π*. Ζ', έ, 82), ἔνθα ὁ μέλλων ἔπρεπε νὰ ἦναι *ἀπολαυσό-*

μεθα.—ἐγὼ ἡγήσομαι τοῖς ἵπποις, ὅπως, ἄν τινα ἴδωμεν, μὴ διαφυγὼν σημήνῃ τοῖς πολεμίοις (Ξ. Ἀν. Ζ΄, γ΄, 43), ἔνθα ὁ μέλλων ἔπρεπε νὰ ἦναι *σημανεῖ.—οὐδεὶς μηκέτι μείνῃ τῶν πολεμίων* (Ξ. *Ἀν.* Δ΄, 8. 13), καὶ ἐνταῦθα ὁ μέλλων ἔπρεπε νὰ ἦναι *μενεῖ.—κελεύουσι προστατεῦσαι χρήματα λαβόντα, ὅπως ἐκπλεύσῃ ἡ στρατιά* (Ξ. Ἀν. Ε΄, ς΄, 21). Ἴδε *Εἰσαγ. Ἑλλην. Συντ.* σ. 377—378, καὶ *Προσθήκας εἰς τὴν Γραμματικὴν Βουττμάνου*, Ἐκδόσεως Κερκύρας, 1829, σ. 473—479.

§. 185. Ἀλλὰ δὲν εἶναι διὰ τοῦτο πάντη ψευδὴς ὁ ἀνωτέρω κανών· τὸ *ὅπως* συντάσσεται μετὰ μέλλοντος τῆς ὁριστικῆς, ἀλλ' ἐπὶ ἄλλης, συγγενοῦς μὲν, οὐχὶ δὲ διὰ τῆς αὐτῆς κατ' ἀκριβῆ λόγον σημασίας. Τὸ μόριον δηλ. τοῦτο, τροπικὸν ἀπ' ἀρχῆς ὄν, ἔγινεν ἔπειτα τελικόν· ἐπὶ τῆς τροπικῆς λοιπὸν σημασίας συντάσσεται μετὰ μέλλοντος τῆς ὁριστικῆς, καθάπερ τὰ ἀναφορικά. Ὡς λέγεται *πέμψαι σατράπας ὅπως ἄρξουσιν* (Ξ.—Ἴδε §. 133), οὕτω λέγεται καὶ *παιδεύεται ὅπως βελτίων γενήσεται*=ὅτῳ τρόπῳ· ὁ τρόπος καθ' ὃν μέλλει γενέσθαι βελτίων ἐστὶν ὁ κανὼν καὶ ὁ γνώμων τῆς παιδεύσεως.

§. 186. Ἡ τοιαύτη μετὰ τοῦ μέλλοντος τῆς ὁριστικῆς σύνταξις τοῦ *ὅπως* ἐπικρατεῖ μάλιστα μετὰ τῶν ῥημάτων *ὁρᾶν, σκοπεῖν, ἐπιμελεῖσθαι, μέλειν, φροντίζειν, παρασκευάζειν, μηχανᾶσθαι*, κτλ· *δεῖ ἡμᾶς ὁρᾶν ὅπως ταῖς πόλεσιν ἕξομεν ἐς χρημάτων λόγον ἰσχυούσαις χρῆσθαι* (Θ. Γ΄, 46).—*καλῶς δημαγωγήσεις, ἐὰν σκοπῇς ὅπως οἱ βέλτιστοι μὲν τὰς τιμὰς ἕξουσιν, οἱ δ' ἄλλοι μηδὲν ἀδικήσονται* (Ἰσ. *πρὸς Νικοκλ.* ἑ.).—*δεῖ τῶν ἀρχομένων ἐπιμελεῖσθαι ὅπως ὡς βέλτιστοι ἔσονται* (Ξ.).—*νομοθέτῃ οὐ τοῦτο μέλει ὅπως ἕν τι γένος ἐν πόλει διαφερόντως εὖ πράξει* (Πλ.).—*φρόντιζε ὅπως μηδὲν ἀνάξιον τῆς βασιλείας ποιήσεις* (Ἰσ.).—*καλὸν τὸ παρασκευάζειν ὅπως ὡς βέλτισται ἔσονται τῶν πολιτῶν αἱ ψυχαί* (Πλ.).—*οὐδένα δεῖ τοῦτο μηχανᾶσθαι ὅπως ἀποφεύξεται πᾶν ποιῶν θάνατον* (Πλ.). Οὕτω καὶ τὸ *σκέπτεσθαι, ζητεῖν, ποιεῖν, πράττειν, κελεύειν, προστάττειν, φυλάττειν*, καὶ πᾶν ἐν γένει ῥῆμα ἔχον σημασίαν ἀνάλογον τῆς τῶν προηγουμένων. Οὕτω δὲ καὶ παρ' Ὁμήρῳ *ὅπως Ἰθάκης ἐπιλήσεται* (Ὀδ. Α, 57)· τελικὸν δὲ φαίνεται τὸ *ὄφρα με μήτηρ ὄψεται* (Ὀδ. Δ, 6).

§. 187. Διὰ τὴν συγγένειαν τῆς ὑποτακτικῆς πρὸς τὸν μέλλοντα

τῆς ὁριστικῆς πολλάκις τίθενται ἀμφότερα ἐν τῷ αὐτῷ λόγῳ· *εἰ μὲν ἀνάγκη ἐστὶ μάχεσθαι, τοῦτο δεῖ παρασκευάσασθαι ὅπως ὡς κράτιστα μαχούμεθα· εἰ δὲ βουλόμεθα ὡς ῥᾷστα ὑπερβάλλειν* (τὸ ὄρος), *τοῦτο μοι δοκεῖ σκεπτέον εἶναι ὅπως ὡς ἐλάχιστα μὲν τραύματα λάβωμεν, ὡς ἐλάχιστα δὲ σώματα ἀνδρῶν ἀποβάλωμεν* (Ξ. *Ἀν.* Δ΄, ς΄, 10).—*δεῖ μηχανᾶσθαι ὅπως οἱ κακοὶ χωρὶς οἵ τε ἀγαθοὶ ταῖς ὁμοίαις ἑκάτεροι ξυλλήξονται, καὶ μή τις αὐτοῖς ἔχθρα διὰ ταῦτα γίγνηται* (Πλ. *Τιμ.* 18). Τοιοῦτον καὶ τὸ *ἐκκλησίαν τούτου ἕνεκα ξυνήγαγον, ὅπως ὑπομνήσω καὶ μέμψομαι εἴ τι μὴ ὀρθῶς ἐμοὶ χαλεπαίνετε* (Θ. Β΄, 60), παρ' ἄλλοις δὲ *ὅπως μέμψωμαι*· εἰσὶ δὲ καὶ οἱ γράφοντες ἵνα *μέμψομαι*, ἔνθα σημειωτέα ἡ σπανία χρῆσις τοῦ ἵνα μετὰ μέλλοντος τῆς ὁριστικῆς.

§. 188. Ἐπειδὴ δὲ καὶ τὸ *εἶμι* μελλοντικὴν ἔννοιαν ἔχει καὶ μελλοντικῶς πάντοτε σχεδὸν ἐκλαμβάνεται, διὰ τοῦτο τίθεται καὶ αὐτὸ μετὰ τοῦ μέλλοντος· *καὶ εἴ τι μένομεν αὐτοῦ, σκεπτέον μοι δοκεῖ εἶναι ὅπως ἀσφαλέστατα μενοῦμεν, εἴτε δὴ δοκεῖ ἀπιέναι ὅπως ὡς ἀσφαλέστατα ἄπιμεν, καὶ ὅπως τὰ ἐπιτήδεια ἕξομεν* (Ξ. *Ἀν.* Α΄, γ΄, 11. Ἴδε καὶ Θ. ς΄, 18).

§. 189. Σημειωτέα δὲ περὶ τούτων· α΄. ὅτι καὶ παρῳχημένου χρόνου ἡγουμένου δυνατὸν νὰ ἕπηται μέλλων· *παρεσκευάζοντο οἱ Ἀθηναῖοι, τὰ τῶν ξυμμάχων διασκοποῦντες ὅπως μὴ ἀποστήσονται* (Θ. Η΄, 4).—*οἱ πρέσβεις ἔπρασσον ὅπως βοήθειά τις ἥξει* (Θ. Γ΄, 4). Οὕτω καὶ *ἐκέλευον παραγγεῖλαι ὅπως εἰς τὰ Ἑλληνικὰ στρατόπεδα μηδεὶς τῶν Θρᾳκῶν εἴσεισι νυκτός* (Ξ. *Ἀν.* Ζ΄, γ΄, 34)· β΄. ἕπεται ἀόριστος καὶ μέλλων· *ἐπεβουλεύεσθε ὅπως μήτ' ἀγαθὸν μηδὲν ψηφίσαισθε, πολλῶν τε ἐνδεεῖς ἔσεσθε* (Λυσ.)· γ΄. ἐν τῷ διηγηματικῷ λόγῳ δυνατὸν νὰ ἕπηται καὶ μέλλων εὐκτικῆς· *ὅπως ὡς βέλτιστοι ἔσοιντο οὐκέτι τούτου τὴν ἐπιμέλειαν προσέταττεν* (Ξ.)· δ΄. εὐκτικὴ μετὰ τοῦ *ἄν*· *νῦν αὖ σκοπῶ ὅπως ἂν μάλιστα εὐφραινοίμεθα* (Ξ.). Ὡσαύτως διὰ τοῦ *ὡς* καὶ διὰ τοῦ *ὅτῳ τρόπῳ*. Ταῦτα ἀκολουθεῖ μετὰ τῶν ὁμοίων καὶ τὸ *διηγησόμεθα ἢ ἐπιμέλονται ὡς ἂν βέλτιστοι εἶεν οἱ πολῖται* (Ξ. *Π.* Α΄, β΄, 6).

§. 190. Σημειωτέον προσέτι ὅτι, παραλειπομένου παντὸς ῥήματος, τὸ *ὅπως* καθ' ἑαυτὸ τίθεται μετὰ μέλλοντος τῆς ὁριστικῆς ἐπὶ προτροπῆς καὶ παρακελεύσεως· *ὅπως ἀνὴρ ἔσει* (Εὐρ.).—*ὅπως σώ-*

σεις με (Ἀρφ.). — *ὅπως ἐπὶ δεῖπνον εἰς Φιλοκτήμονος ἴμεν* (Ἀρφ. Σφ. 1250). — *φέρε δὴ ὅπως μεμνησόμεθα ταῦτα* (Πλ.). Ὡσαύτως καὶ μετὰ τοῦ *μὴ* ἐπὶ παραινέσεως καὶ ἀποτροπῆς· *ὅπως μὴ σαυτὸν οἰκτιεῖς* (Αἰσχύλ. Πρ. 68). — *ὅπως ταῦτα μηδεὶς ἀνθρώπων πεύσεται* (Ξ.).

§. 191. Καὶ τὰ *φόβου, ὑποψίας* καὶ τῶν τοιούτων σημαντικὰ ῥήματα συντάσσονται πολλάκις μετὰ μέλλοντος τῆς ὁριστικῆς καὶ τοῦ *ὅπως μή*· *τοῦ δαίμονος δέδοιχ' ὅπως μὴ τεύξομαι κακοδαίμονος* (Ἀρφ.).—*φόβος ἐστίν, ἐὰν μὴ κόσμιοι ὦμεν πρὸς τοὺς θεούς, ὅπως μὴ καὶ αὖθις διασχισόμεθα καὶ περίειμεν ἔχοντες, ὥσπερ οἱ ἐν ταῖς στήλαις κατὰ γραφὴν ἐκτετυπωμένοι* (Πλ.). Καὶ διὰ τοῦ *ὡς* ἐνίοτε· *ἀνδρὸς τῇ θυγατρὶ μὴ φοβοῦ ὡς ἀπορήσεις ἀξίου ταύτης* (Ξ.). Ὡσαύτως καὶ ἄνευ προηγουμένου ῥήματος, ὡς ἐπὶ τῶν ἀνωτέρω· *ὅπως μὴ οὐχ οἷός τ' ἔσομαι πολλὰ τοιαῦτα λέγειν* (Πλ.). Ἀλλὰ τὰ *φόβου, ὑποψίας* καὶ τῶν τοιούτων σημαντικὰ ῥήματα συντάσσονται μετὰ ὑποτακτικῆς μάλιστα, περὶ μέλλοντος ὄντος τοῦ λόγου. Ἴδε κατωτέρω.

§. 192. Ἐν τοῖς προηγουμένοις παρετηρήσαμεν ὅτι εὐχόμεθα καὶ περὶ πραγμάτων γενομένων καὶ παρελθόντων ἤδη (§. 7. ϛ'.—§ 10), ἐνταῦθα δὲ νῦν σημειωτέον ὅτι δυνατὸν νὰ ἐκφρασθῇ καὶ λόγος τελικὸς ὡσαύτως περὶ πραγμάτων τετελεσμένων, διὰ τῶν παρῳχημένων χρόνων καὶ ἐνταῦθα, καθάπερ καὶ ἐκεῖ Ὡς λέγομεν *πράττομεν ταῦτα, ἵνα ἀπαλλαγῶμεν τοῦ κακοῦ*, καὶ *ἐπράττομεν ταῦτα, ἵνα ἀπαλλαγείημεν τοῦ κακοῦ*, οὕτω δυνατὸν εἰπεῖν καὶ *ἔδει ταῦτα πράττειν, ἵνα ἀπηλλάγμεθα τοῦ κακοῦ*. Ἐπὶ τοῦ πρώτου προσδοκᾶται εἰσέτι ἡ ἐκ τοῦ κακοῦ ἀπαλλαγή, ἐπὶ τοῦ δευτέρου προσεδοκᾶτο καὶ ἄδηλον τὸ τέλος, διὰ τοῦ τρίτου δηλοῦται ὅτι, οὐ γενομένων τῶν δεόντων, ἀπέτυχεν ἡ προσδοκία.

§. 193. Ὁ τοιοῦτος λόγος γίνεται μὲν καὶ διὰ τοῦ *ὡς* καὶ *ὅπως*, μάλιστα δὲ διὰ τοῦ *ἵνα*, καὶ ἰσοδυναμεῖ λόγῳ ὑποθετικῷ διὰ τῶν παρῳχημένων χρόνων ἐκφερομένῳ. *Τὸ ἔδει ταῦτα πράττειν, ἵνα ἀπηλλάγμεθα*=εἰ μὲν ταῦτα ἐπράττομεν, ἀπηλλάγμεθα ἄν (§. 77—80)· ἐπὶ ἀμφοτέρων ἐνυπολανθάνει τοῦτο τὸ ἐνθύμημα· *ἀλλὰ μὴν οὐκ ἐπράττετο, ἄρα οὐκ ἀπηλλάγμεθα*. Οἱ χρόνοι ἔχουσι καὶ ἐπὶ τούτων, ὡς ἐπὶ τῶν ὑποθετικῶν λόγων, τὴν αὐτὴν σημασίαν, τῆς

παρατάσεως ὁ παρατατικός, *ἵνα ἐγίγνετο*, τῆς μὴ παρατάσεως ὁ ἀόριστος καὶ ὁ ὑπερσυντελικός, *ἵνα ἐγένετο*, *ἵνα ἐγεγένητο*.

§. 194. Διὰ τοῦ παρῳχημένου χρόνου τῆς κυρίας προτάσεως δηλοῦται ὅτι ἦτον ἀναγκαῖον ἢ πρέπον νὰ εἶχε γένῃ τι ὅπερ παρελείφθη, καὶ διὰ τοῦτο ἀπέτυχε τὸ σκοπούμενον· *οὔκουν ἐχρῆν σε Πηγάσου ζεῦξαι πτερόν, ὅπως ἐφαίνου τοῖς θεοῖς τραγικώτερος* (Ἀρφ. *Εἰρ.* 135).— *ἐχρῆν αὐτοὺς ζητεῖν, ἵνα ἀπηλλάγμεθα τούτου τοῦ δημαγωγοῦ* (Δείν.).—*σὲ ἐχρῆν συγχωρεῖν ἡμῖν* (τοῦτο), *ἵνα συνουσία ἐγίγνετο* (Πλ. *Πρωτ.* 335). — *ἄξιον ἦν ἀκοῦσαι* (αὐτοῦ), . . . *ἵνα ἤκουσας ἀνδρῶν διαλεγομένων οἳ νῦν σοφώτατοί εἰσιν* (Πλ. *Εὐθυδ.* 304). Εἰς τὸ αὐτὸ φέρει καὶ τὸ τοῦ Εὐριπίδου· *οὐ πορθμὶς* (ἦλθε πώποτε), *ἥτις Ἑλένην ἂν ἤγαγ' ἐνθάδε Μενέλεών θ', ἵν' αὐτοὺς ἀντετιμωρησάμην* (*Ἰφ. Τ.* 356), διότι καὶ διὰ τούτου ἐκφέρεται ἡ ἔννοια ὅτι *παρελείφθη τι ὅπερ ἔδει γενέσθαι*. Ὡσαύτως καὶ τὸ τοῦ Πλάτωνος· *τὴν ἀρχὴν τοῦ λόγου τεθαύμακα, ὅτι οὐκ εἶπεν* (τοῦτο καὶ τοῦτο), *ἵνα μεγαλοπρεπῶς καὶ πάνυ καταφρονητικῶς ἤρξατο ἡμῖν λέγειν* (*Θεαιτ.* 161), διότι καὶ ἐνταῦθα περιέχεται ἡ ἔννοια *ἔδει οὕτως εἰπεῖν, ὅπερ οὐκ ἐγένετο*.

§. 195. Δεύτερον ἐξηγεῖται διὰ τοῦ παρῳχημένου τῆς κυρίας προτάσεως ἐπιθυμία καὶ εὐχὴ *ἵνα ἦτόν τι ὅπερ οὐχ ὑπῆρξεν*, *ἵνα εἶχε γένῃ τι ὅπερ οὐ γέγονε*· *φεῦ, φεῦ, τὸ μὴ τὰ πράγματ' ἀνθρώποις ἔχειν φωνήν, ἵνα ἦσαν μηδὲν οἱ δεινοὶ λόγοι* (Εὐρ. *Ἱππολ. Καλυπτ. Ἀποσπ.*)· τὸ *λόγοι* εἶναι ἐκ διορθώσεως Οὐαλκεναίρου, ἀντὶ τοῦ *λέγειν*.— *ὡς ὤφελον πάροιθεν ἐκλιπεῖν βίον, . . . ὅπως θανὼν ἔκεισο τῇ τόθ' ἡμέρᾳ* (Σ. *Ἠλ.* 1131).— *εἰ γάρ μ' ὑπὸ γῆν ἧκεν, ὡς μήποτε θεός, μήτε τις ἄλλος τοῖς δ' ἐπεγήθει* (Αἰσχύλ. *Πρ.* 1529)· *ὡς μήτε θεὸς μήτε τις ἄλλος τοῖσδ' ἐγεγήθει*, παρ' Ἑρμάννου.—*εἴθ' εἶχε φωνὴν εὔφρονα, ὅπως δίφροντις οὖσα μὴ 'κινυσσόμην* (Αἰσχύλ. *Χοηφ.* 191).— *εἰ γὰρ ὤφελον οἷοί τε εἶναι οἱ πολλοὶ τὰ μέγιστα κακὰ ἐξεργάζεσθαι, ἵνα οἷοί τε ἦσαν καὶ ἀγαθὰ τὰ μέγιστα* (Πλάτ. *Κρίτ.* 44).

§. 196. Καὶ διὰ τῆς ἀποφατικῆς ἐρωτήσεως γίνεται τὸ αὐτό· *τί δῆτ' ἐμοὶ ζῆν κέρδος, ἀλλ' οὐκ ἐν τάχει ἔρριψ' ἐμαυτὴν τῆσδ' ἀπὸ στυφλοῦ πέτρας, ὅπως πέδῳ σκήψασα τῶν πάντων πόνων ἀπηλλάγην;* (Αἰσχύλ. *Π.* 748)— *ἰὼ Κιθαιρών, τί μ' οὐ λαβὼν ἔκτει-*

τας εὐθύς, ὡς ἔδειξα μή ποτε ἐμαυτὸν ἀνθρώποισιν ἔνθεν ἦν γεγώς; (Σ. *Τ.* 1392)

§. 197. Δυνατὸν δὲ καὶ ὑποθετικὸς λόγος νὰ ἦναι ἐν τῇ κυρίᾳ προτάσει, δι' οὗ δηλοῦται ὅτι ἤθελε πράξει τὸ ὑποκείμενον τοῦτο ἢ ἐκεῖνο, ὅπερ ὅμως οὐκ ἐγένετο· *ἀλλ' εἰ τῆς ἀκουούσης ἔτ' ἦν πηγῆς δι' ὤτων φραγμός, οὐκ ἂν ἐσχόμην τὸ μὴ 'ποκλεῖσαι τοὐμὸν ἄθλιον δέμας, ἵν' ἦν τυφλός τε καὶ κλύων μηδέν* (Σ. *Τ.* 1386), ἐν οἷς ὁ Οἰδίπους λέγει ὅτι, *εἰ μὲν ἦτον δυνατὴ καὶ ἡ ἐκκώφωσις ὡς ἡ ἐκτύφλωσις, ἤθελε πράξει καὶ τοῦτο* (οὐκ ἂν ἀπεσχόμην), *ἵνα εἶχεν ἀμφότερα.—πρὸ πολλοῦ ἂν ἐποιησάμην ἐπιστεῖλαί σοι ταῦτα, ἵν', εἰ ἐπείσθης, μὴ τοιούτῳ κινδύνῳ περιέπεσες* (Ἰσ.). Οὕτω *καὶ ἐβουλόμην μὲν ἕτερον ἂν τῶν ἠθάδων λέγειν τὰ βέλτισθ', ἵν' ἐκαθήμην ἥσυχος* (Ἀρφ. *Ἐκκλ.* 151). — *δοκῶ ἂν ἡμῖν κελεύειν ἐκεῖνον μένειν, ἵνα μετ' ἐμοῦ τὸν μοιχὸν ἐτιμωρεῖτο* (Λυσ.).

§. 198. Προστιθέμενος ἐνίοτε ὁ *ἂν* ἐν τῇ ἀποδόσει δηλοῖ ὅτι, καὶ εἰ ἐγίνετο τὸ ἐν τῇ κυρίᾳ προτάσει, ἡ ἐκπλήρωσις τοῦ ἐν τῷ τελικῷ κώλῳ πάλιν ἔμενεν ἀμφίβολος· *ζῶντι ἔδει βοηθεῖν πάντας τοὺς προσήκοντας, ὅπως ὅτι δικαιότατος καὶ ὁσιώτατος ἔζη τε ζῶν, καὶ τελευτήσας ἀτιμώρητος ἂν κακῶν ἁμαρτημάτων ἐγίνετο τὸν μετὰ τὸν ἐνθάδε βίον* (Πλ. *Ν.* ΙΒ', 959).

5. Ἡ Ὑποτακτικὴ καὶ ἡ Εὐκτικὴ ἐν ἐξαρτήσει λόγου, ἐπὶ ἐρωτήσεως.

§. 199. Ἡ *ὑποτακτικὴ* καὶ ἡ *εὐκτικὴ* ἐν ἐξαρτωμένῃ ἐρωτήσει τίθενται ἐπὶ τῶν αὐτῶν περιστάσεων ἐφ' ὧν καὶ ἐν ἀπολύτῳ, ἡ μὲν πρώτη *ἀρκτικῶν χρόνων* ἡγουμένων, ἡ δὲ δευτέρα *ἱστορικῶν* ἢ *εὐκτικῆς*. Ὡς λέγεται *ποῖ τράπηται; οὕτω καὶ βουλεύεται ποῖ τράπηται·* ὡς λέγεται *ποῖ τράποιτο;* οὕτω καὶ *ἐβουλεύετο ποῖ τράποιτο* (Ἴδε §. 15—17 καὶ §. 41—43).

§. 200. Ἐπειδὴ δὲ τοῦτο γίνεται ἐπὶ ἀμφιβαλλομένων καὶ ἀπορουμένων πραγμάτων, διὰ τοῦτο συνδέονται αἱ τοιαῦται ἐρωτήσεις μετὰ ῥημάτων ἀπορηματικὴν ἔννοιαν ἐχόντων· *ἀμηχανῶ πότερ' ἔχω τάδ' ἢ μεθῶ* (Εὐρ. *Ἡρ. Μ.* 1378). — *εἰπὲ παρὰ τίνας ἔλθῃ* (Πλ.) — *ὁρῶ σε ἀποροῦντα ποίαν ὁδὸν ἐπὶ τὸν βίον τράπῃ* (Ξ. *Ἀπ.* Β', ά, 23).—*οὐ δι' ἀπειρίαν γε οὐ φήσεις τίνος πρώτου μνη-*

σθῶ (Ι.). — *οὐ διὰ τὸ πονεῖν, ἀλλὰ διὰ τὸ μηδὲν ἔχειν* (=ἀπορεῖν) *ὅ τι ποιῇς, ὕπνου ἐπιθυμεῖς* (Ξ. *Ἀπ.* Β', ά, 30).—*οὐκέτι ῥᾴδιον ἔχειν ὅ τι τις εἴπῃ* (Πλ.). Ὡσαύτως *ἠπόρει ὅ τι χρήσαιτο τῷ πράγματι* (Ξ.).— *ἐπεί μ' Ἔρως ἔτρωσεν, ἐσκόπουν ὅπως κάλλιστ' ἐνέγκαιμ' αὐτόν* (Εὐρ. *Ἱππ.* 392).—*διεσιώπησε σκοπῶν ὅ τι ἀποκρίναιτο* (Ξ.).—*οὐδὲν ἔχοντες ὅ τι ποιήσαιεν παρέδοσαν σφᾶς αὐτούς* (Ξ.).—*οἶσθ' ὅ τι οὐκ ἂν ἔχοις ὅ τι χρήσαιο σαυτῷ* (Πλ.).

§. 201. Διὰ τὴν συγγένειαν τῆς ὑποτακτικῆς πρὸς τὸν μέλλοντα τῆς ὁριστικῆς τίθεται καὶ ὁ χρόνος οὗτος ἐνίοτε μετὰ τὰ τοιαῦτα ῥήματα· *ὦ παῖδες, ὑμῖν οὐκ ἔχω τί χρήσομαι* (Εὐρ.). Ἐνίοτε δὲ καὶ ἀμφότερα τίθενται τὸ ἓν κατόπιν τοῦ ἄλλου ἐν τῷ αὐτῷ λόγῳ· *ἀπορῶ ὅ τι χρήσομαι τοῖς ὑπολοίποις καὶ τίνος πρῶτον μνησθῶ* (Ἰσ. *Ἀντιδ.*).

§. 202. Ὡς ἐπὶ τῶν τελικῶν λόγων, οὕτω καὶ ἐπὶ τούτων τίθεται ἐνίοτε ὑποτακτικὴ καὶ *ἱστορικοῦ χρόνου* ἡγουμένου· *οὐκ ἔχοντες* (=ἐπεὶ οὐκ εἶχον) *ὅ τι γένωνται ἐς ὀλιγωρίαν ἐτράποντο* (Θ. Β', 52).—*ἐβουλεύοντο εἴ τε κατακαύσωσι τοὺς ἄνδρας εἴτε ἄλλο τι χρήσωνται* (Θ. Β', 4)· παρ' ἄλλοις δὲ κατὰ μέλλοντα, *κατακαύσουσι, χρήσονται*. Καὶ ἀντιστρόφως ἐνίοτε τίθεται εὐκτική, *ἀρκτικοῦ χρόνου* ἡγουμένου· *οὐκ οἶδ' ὅ τι εἴποιμ' ἂν εὐτυχεῖν τινα* (Εὐρ.).—*οὐκ ἔχω τίς ἂν γενοίμην* (Αἰσχύλ.).

§. 203. Ἐπὶ τῆς εὐκτικῆς δυνατὸν νὰ ὑπάρξῃ καὶ ἀμφιβολία ἐννοίας ἐνίοτε· τὸ *ἠγνόουν ὅ τι ποιοῖεν* ἢ *ποιήσαιεν* δυνατὸν νὰ σημάνῃ *ἠγνόουν τί νὰ πράξωσι* καὶ *ἠγνόουν τί ἔπραττον*· τοῦτο κρίνεται ἐκ τῆς συναφείας τοῦ λόγου.

§. 204. Ἐπειδὴ τὸ *οὐκ ἔχω* φέρεται πρὸς ὑποτακτικὴν ἐν τοῖς τοιούτοις ὡς συνώνυμον τοῦ *ἀπορῶ*, ἕπεται ὅτι ἄνευ τῆς ἀρνήσεως δὲν τίθεται οὕτω. Διὰ τοῦτο φαίνεται ὕποπτον τὸ παρὰ Πλάτωνι *εὐπορεῖς* (=οὐκ ἀπορεῖς, ἔχεις) *ὅ τι λέγῃς* (Ἴωνι, 536), ἐκτὸς εἰ μὴ ὑπερίσχυσε τῆς ἐννοίας τὸ ἐξωτερικὸν εἶδος· *ἀπορεῖς ὅ τι λέγῃς* (αὐτόθι), καὶ *εὐπορεῖς ὅ τι λέγῃς*.

§. 205. Ὡς συνώνυμον τῆς ὑποτακτικῆς τίθεται ἐν τούτοις τὸ χρὴ μετ' ἀπαρεμφάτου· *οὐκ ἔχω τί χρὴ λέγειν* (Εὐρ.)=οὐκ ἔχω τί λέγω.—*οὐκ οἶδ' ὅπως ὑμῖν ἀπιστῆσαί με χρή* (Εὐρ.)· ὅθεν παρ' Εὐριπίδῃ *τί χρῆμα δρῶ;* (Ἰφ. *Τ.* 1215) καὶ *τί χρή με δρᾶν;* (αὐτόθι, 1217)

§. 206. Καὶ κατὰ τὴν σύνταξιν, καὶ κατὰ τὴν ἔννοιαν ἐν μέρει, ὁμοιάζουσι πρὸς τὰ ἀπορηματικὰ τὰ *φόβου*, *ὑποψίας* καὶ τῶν τοιούτων σημαντικὰ ῥήματα. Ὡς ἐκεῖνα ἐξηγοῦσιν ἀπορίαν περὶ τοῦ πρακτέου, οὕτω ταῦτα, διὰ τοῦ προσλαμβανομένου *μή*, ἐξηγοῦσι *φόβον*, *ὑποψίαν*, κτλ, μήπως ἦναι ἢ συμβῇ τι οὐχὶ ἐπιθυμητόν· *ἀπορεῖ τί ποιῇ*, *ἠπόρει τί ποιοίη*, *δέδοικε μή τι πάθῃ*, *ἐδεδοίκει μή τι πάθοι*.

§. 207. Τοιαῦτα εἶναι μάλιστα τὰ *δεδοικέναι*, *φοβεῖσθαι*, *ὀῤῥωδεῖν*, *ὀκνεῖν*, κτλ. *δείδω μὴ καὶ τεῖχος ὑπὲρ μόρον ἐξαλαπάξῃ* (Ἰλ. Υ, 30)· ὁ φόβος οὗτος τοῦ Διὸς περιέχει ἐν ταὐτῷ καὶ τὴν ἐπιθυμίαν νὰ μὴ δυνηθῇ ὁ Ἀχιλλεὺς νὰ ἐξαλαπάξῃ τὸ τεῖχος πρὸ τῆς μοίρας.—*δέδοικά σε μὴ πληγῶν δέῃ* (Ἀρφ. Ν, 493).—*δέδοικα μὴ τοὺς καθεστῶτος νόμους ἄριστον ᾖ σώζοντα τὸν βίον τελεῖν* (Σ. Ἀντ. 1112). Ὁ Κρέων φοβεῖται μή πως ἦναι ἄριστον τὸ βιῶναι τηροῦντα τοὺς καθεστῶτας νόμους καὶ οὐχὶ τὸ νομοθετεῖν καινά, ὅθεν δεικνύει ἐπιθυμίαν ἵνα μὴ ᾖ τὸ πρῶτον ἄριστον. — *φοβεῖται μὴ πάντα τὰ ἔσχατα πάθῃ* (Ξ. *Π.* Γ', ά, 22). — *ἀλλ' ὀῤῥωδῶ μὴ τοὐναντίον γένηται* (Πλ. Ἀλκ. Ά, 135).—*ὀκνῶ μή μοι ὁ Λυσίας ταπεινὸς φανῇ* (Πλ. *Φαίδρ.* 257). Οὕτω καὶ *φοβερὸν εἶναι*, *δέος εἶναι*, *τρεῖν*, *τρέμειν*, *φρίττειν*.

§. 208. Ὡσαύτως τὰ *αἰσχύνεσθαι*, *αἰδεῖσθαι*, *ἀθυμεῖν*, *ἐνθυμεῖσθαι*, *ἐννοεῖσθαι*, καί τινα τῶν ἐπὶ τῶν τελικῶν ἐξηγηθέντων, *σκοπεῖν*, *φροντίζειν*, κτλ· *ἔγωγε καὶ ὑπὲρ σοῦ καὶ ὑπὲρ ἡμῶν αἰσχύνομαι μὴ δόξῃ τὸ πρᾶγμα ἀνανδρίᾳ τινὶ τῇ ἡμετέρᾳ πεπρᾶχθαι* (Πλ. *Κρίτ.* 45).—*δεινῶς ἀθυμῶ μὴ βλέπων ὁ μάντις ᾖ* (Σ. *Τ.* 247).— *ἐνθυμοῦμαι μὴ παίζῃς πρός με* (Πλ.) = ὑποπτεύω. — *σκοπῶ μὴ δόξαν ὑμῖν παράσχωμαι περὶ μικροῦ πολλὰ λέγειν* (Πλ.).—*φροντίζω μὴ κρεῖσσον ᾖ μοι σιγᾶν* (Ξ.).

§. 209. Τὰ ῥήματα ταῦτα, *ἱστορικοῦ χρόνου* ἡγουμένου, φέρονται πρὸς εὐκτικήν, ὡς καὶ τὰ ἀπορηματικά· *ἐφοβούμην μὴ αὐτόν με λίθον τῇ ἀφωνίᾳ ποιήσειεν* (Πλ. *Συμπ.* 198, κατὰ τὸ ὁμηρικόν, Ὀδ. Λ, 633).—*ἐγὼ γὰρ ἤμην ἐκπεπληγμένη φόβῳ μή μοι τὸ κάλλος ἄλγος ἐξεύροι ποτέ* (Σ. *Τρ.* 24).— *ἔδεισαν μὴ λύσσα τις ὥσπερ κυσὶν ἡμῖν ἐμπεπτώκοι* (Ξ. *Ἀν.* Ἐ, ζ', 26).—*ὑπώπτευε μὴ ἀπάτης ἕνεκα λέγοιτο* (Ξ.). — *ἠθύμησάν τινες, ἐννοούμενοι μὴ τὰ ἐπιτήδεια, εἰ καίοιεν, οὐκ ἔχοιεν* (Ξ.).

§. 210. Ἀλλὰ εἰς τὰ *φόβου* σημαντικὰ ῥήματα συμβαίνει συχνότατα τὸ ἀνωτέρω ἐπὶ τῶν τελικῶν σημειωθὲν (§. 169—173), ὅτι καὶ *ἱστορικοῦ χρόνου* ἡγουμένου ἕπεται ὑποτακτική, παριστῶσα ἐγγύτερον καὶ θετικώτερον τὸν φόβον καὶ ἀναγκαιοτέραν τὴν διὰ τὸν φόβον φύλαξιν· *Κερκυραῖοι ἐφοβήθησαν μὴ* (αἱ νῆες αὗται) *πολέμιαι ὦσιν* (Θ. Α', 51).—*οἱ μέχρι Θερμοπυλῶν Ἕλληνες ἐφοβήθησαν μὴ καὶ ἐπὶ σφᾶς ὁ στρατὸς χωρήσῃ* (Θ. Β', 101. Ἴδε καὶ Ἐ, 32).—*οἱ θεώμενοι ἐφοβοῦντο μή τι πάθῃ* (Ξ.).—*πολὺν φόβον ἡμῖν παρείχετε μή τι πάθητε* (Ξ. *Π.* Δ', έ, 48). Τοιοῦτον καὶ τὸ τοῦ Σοφοκλέους (Τ. 951)· *τοῦτον Οἰδίπους πάλαι τρέμων τὸν ἄνδρα ἔφευγε μὴ κτάνῃ*.

§. 211. Πολὺ σπανιωτέρα εἶναι ἡ ἀντίθετος περίστασις, εὐκτικὴ δηλ. ἀρκτικῶν ἡγουμένων χρόνων· εἰσὶ μάλιστα οἱ ὅλως ἀποδοκιμάζοντες τὴν τοιαύτην χρῆσιν· τὸ παρ' Ὁμήρῳ (Ἰλ. Ι, 245) *ταῦτ' αἰνῶς δείδοικα μή οἱ ἀπειλὰς ἐκτελέσωσι θεοί, ἡμῖν δὲ δὴ αἴσιον εἴη*, διορθοῦσιν *εἴῃ*. Τὸ παρὰ Σοφοκλεῖ (*Αἴ.* 278) *μὴ 'κ θεοῦ πληγή τις ἥκοι* διορθοῦσιν *ἥκῃ*=μὴ θεήλατος οὖσα τύχῃ. Τὸ παρὰ τῷ αὐτῷ Σοφοκλεῖ (Φιλ. 492) *δέδοικ' ἐγὼ μή μοι βεβήκοι* διορθοῦσι *βεβήκῃ*. Ἀλλ' οὔτε πάντες ἀποδέχονται τὰς τοιαύτας διορθώσεις, οὔτε ἀμφιβάλλεται περὶ ἄλλων χωρίων εὐκτικὴν ἐχόντων μετὰ τοῦ *ἄν*· *δέδοικα μὴ πρῴ λέγοις ἂν τὸν πόθον τὸν ἐξ ἐμοῦ* (Σ. *Τρ.* 630).—*ἐκεῖνο ἐννοῶ μὴ λίαν ἂν ταχὺ σωφρονισθείην* (Ξ. *'Αν.* Ἐ, θ', 28· παρ' ἄλλοις, ς', ά, 28).

§. 212. Ὡς δὲ τίθεται τὸ *μὴ* εἰς ἔνδειξιν φόβου μὴ συμβῇ τι ἀπευκταῖον, οὕτω τίθεται τὸ *μὴ οὐ* εἰς ἔνδειξιν φόβου μὴ οὐ συμβῇ τι ὅπερ ἐπιθυμεῖται· *δέδοικα μὴ θάνῃ* καὶ *δέδοικα μὴ οὐ θάνῃ* =ζήσῃ. Τὸ πρῶτον λέγεται παρὰ τοῦ λυπουμένου καὶ μὴ ἐπιθυμοῦντος τὸν θάνατον τοῦ κινδυνεύοντος, δεικνύοντος διὰ τούτου τὸν ἑαυτοῦ φόβον μήπως συμβῇ· τὸ δεύτερον λέγεται παρὰ τοῦ ἐπιθυμοῦντος τὸν θάνατον τοῦ κινδυνεύοντος ἀῤῥώστου καὶ φοβουμένου μὴ οὐ συμβῇ· *δείδω μὴ οὔ τίς τοι ὑπόσχηται τόδε ἔργον* (Ἰλ. Κ, 39).—*ἡμεῖς δέδιμεν μὴ οὐ βέβαιοι ἦτε* (Θ. Γ', 57)=μή πως οὐκ ἦτε βέβαιοι, δηλ. ἦτε ἀβέβαιοι.—*δέδοικα μὴ οὐκ ἔχω ἐγὼ τοσαύτην σοφίαν* (Ξ. *'Απ.* Β', γ', 10)=μὴ ἀμοιρῶ τοσαύτης σοφίας.

§. Ἂν τὰ ῥήματα ταῦτα εἰς τοὺς τελικοὺς λόγους ἢ εἰς τὰς ἐξαρ-

τωμένας ἤτοι πλαγίας ἐρωτήσεις ἀνάγονται, περὶ τούτου ἐρίζουσιν οἱ φιλόλογοι· βέβαιον δὲ εἶναι ὅτι τὰ *φόβου* καὶ *ὑποψίας* ῥήματα, μετὰ ὑποτακτικῆς συντασσόμενα, ὅταν ὁ φόβος ἀποβλέπῃ τὸ ἐνεστὼς ἢ μέλλον, καὶ μετὰ εὐκτικῆς, ὅταν ὁ φόβος ἀποβλέπῃ τὸ παρελθόν, κατὰ τοῦτο ὁμοιάζουσιν καὶ πρὸς τοὺς τελικοὺς λόγους καὶ πρὸς τὰς πλαγίας ἐρωτήσεις ὡς πρὸς τὴν σύνταξιν· *λέγω αὐτῷ, ἵνα εἰδῇ, ἔλεγον αὐτῷ, ἵνα εἰδείη.—ἀπορεῖ τί ποιῇ, ἠπόρει τί ποιοίη.—δέδοικα μὴ πάθῃ, ἐδεδοίκειν μὴ πάθοι* (§. 200.—205). Ὡσαύτως *φρόντιζε ὅπως ἔσονται.—ἀπορῶ τί χρήσομαι.—τοῦ δαίμονος δέδοιχ' ὅπως μὴ τεύξομαι κακοδαίμονος* (§. 186. §. 191).

§. 214. Ἐπὶ τῶν τελικῶν, ἢ μᾶλλον τροπικῶν, λόγων, παραλειπομένου τοῦ ῥήματος, ἐξηγεῖται προτροπὴ διὰ μόνου τοῦ *ὅπως* ἢ ἀποτροπὴ διὰ τοῦ *ὅπως μή· ὅπως παρέσει* (Πλ.).—*ὅπως οὖν ἔσεσθε ἄνδρες ἄξιοι τῆς ἐλευθερίας* (Ξ).—*ὅπως μου μὴ κατερεῖς* (Πλ.).—*ὅπως μὴ διδάξεις μηδένα* (Ἀρφ.—Ἴδε §. 190). Ὡσαύτως καὶ ἐπὶ τῶν φόβου καὶ ὑποψίας σηματικῶν ῥημάτων· *μὴ ἀληθὲς ᾖ.—μὴ ἀγροικότερον ᾖ τὸ ἀληθὲς εἰπεῖν* (Πλ.).—*μὴ καθαρῷ* (=ἀκαθάρτῳ) *καθαροῦ ἐφάπτεσθαι μὴ οὐ θεμιτὸν ᾖ* (Πλ.). Ἐπὶ τῶν πρώτων παρελείφθη τὸ *ὅρα* καὶ *ὁρᾶται*, ἐπὶ τῶν δευτέρων τὸ *δέδοικα, φοβοῦμαι*, κτλ· καὶ οὕτως ἐγεννήθησαν οἱ ἀνωτέρω παραλειπτικοὶ τρόποι, ἐκ τῶν καὶ πληρέστερον πολλάκις ἐκφερομένων· *ὅρα καὶ ὕπνον μὴ κατακλιθεὶς κυρῇ* (Σ. Φ. 30).—*δέδοικα μὴ οὐδ' ὅσιον ᾖ παραγενόμενον δικαιοσύνῃ κακηγορουμένῃ ἀπαγορεύειν καὶ μὴ βοηθεῖν* (Πλ. *Πολ.* Β', 368.—Ἴδε §. 212).

§. 215. Τοιαῦτα εἶναι τὰ *μήτι ῥέξῃ κακόν* (Ἰλ. Β, 195).—*μὴ ματήσετον* (Ἰλ. Ε, 233)=ματήσητον.—*μήτις νεμεσήσετα* (Ἰλ. Ρ, 93).—*μή με νοήσῃ καὶ μάρψῃ* (Ἰλ. Φ, 563—64).—*μή τίς μοι ὑφαίνῃσιν δόλον αὖτε* (Ὀδ. Ε, 356).—*μὴ ἁπλοῦν ᾖ*, κτλ (Πλ. Θεαιτ. 188).— *μὴ φαῦλον ᾖ καὶ οὐ καθ' ὁδόν* (Πλ. *Κρατ.* 425).—*μὴ σκέμματα ᾖ*, (Πλ. *Κρίτ.* 48) κτλ. Ὡσαύτως καὶ μετὰ τοῦ *μὴ οὐ· μὴ οὐ τοῦτό σε κωλύῃ* (Πλ. *Λύσ.* 209).—*ἀλλὰ μὴ οὐχ οὕτως ἔχῃ* (Πλ. *Κρατ.* 436), κτλ. Διὰ πάντων τούτων δεικνύεται φόβος μὴ συμβῇ τὸ διὰ τῆς ὑποτακτικῆς ἐκφερόμενον, καὶ ἐπιθυμία ἵνα συμβῇ τὸ ἐναντίον. Τοιοῦτον δὲ καὶ τὸ *ἀλλ' ὅπως μή μοι χαλεπανεῖ ἡ διδάσκαλος* (Πλ. *Μενεξ.* 236)=ὅρα, ἢ δέδοικα μή, κτλ.

§. 216. Παρὰ δὲ Ἀττικοῖς ἀπαντῶνται, ἐκτὸς τῶν προηγουμένων, καὶ ἄλλαι προσόμοιαι φράσεις· *οὔ τι μὴ λάχωσι τοῦδε συμμάχου* (Σ. Κ. 451).—*οὔ σε μὴ προδῶ* (αὐτόθι 649).—*οὐ μὴ πίθηται* (Σ. Φ. 103). — *οὐ μὴ θάνωσι* (αὐτόθι 416).—*οὐ μή ποτε ἐς τὴν χώραν ἐσβάλωσιν* (Θ. Δ', 95).—*οὐ μή σε καταλίπω* (Πλ. *Ἀλκιβ.* Α, 132).—*οὐ μήποτ' ἔξαρνος γένωμαι* (Πλ. *Εὐθυδ.* 283).—*καὶ οὐ μή ποτ' ἐξελεγχθῶ* (Πλ. *Ἱππ.* Μ. 287), καὶ πολλόταται ἄλλαι.

§. 217. Πᾶσαι αἱ ῥήσεις αὗται ἔχουσιν ἔννοιαν μελλοντικὴν μετ' ἀποφάσεως=οὐ προδώσω σε, οὐκ εἰσβαλοῦσι, κτλ. Ἂν δὲ προὔκυψαν κατὰ παράλειψιν τῶν *οὐ φόβος* (Ξ. *Ἀπ.* Β', ά, 25), *οὐδὲν δεινὸν* (Πλ. *Ἀπολ.* 28), ὡς ἐξήγουν τὸ πρᾶγμα πρότερον (Ἴδε *Προσθήκας εἰς τὴν Γραμματικὴν Βουττμάννου*, σ. 485), ἢ προὔκυψαν κατ' εὐθεῖαν ἐκ τῆς παρ' Ὁμήρῳ χρήσεως, προστεθέντος τοῦ *μή*, ἵνα γένῃ ἐντονωτέρα ἡ ἄρνησις, *οὐ γένηται, οὐ μὴ γένηται*, καὶ περὶ τούτου ἐρίζουσιν οἱ φιλόλογοι.

§. 218. Βέβαιον ἐν τούτοις εἶναι ὅτι παρ' Ὁμήρῳ ἀπαντᾶται ἡ ὑποτακτικὴ μετὰ μόνου τοῦ *οὐ* ἐπὶ μελλοντικῆς ἐννοίας· *οὐ γάρ πω τοίους ἴδον ἀνέρας, οὐδὲ ἴδωμαι* (Ἰλ. Α, 262)=οὔτε εἶδον, οὔτε ἐλπίζω νὰ ἴδω. Τοιοῦτον καὶ τὸ *οὐ γάρ τίς με δίηται* (Ἰλ Η, 197), καὶ τὸ *οὐκ ἂν ἐγὼ μυθήσομαι οὐδ' ὀνομήνω* (Ὀδ. Δ, 240). Ἂν δὲ καὶ τὸ *οὐ μέν σοί ποτε ἶσον ἔχω γέρας* (Ἰλ. Α, 163) εἶναι ὡσαύτως ὑποτακτικὴ ἢ ὁριστική, τοῦτο κρέμαται ἐκ τῆς λύσεως *ἂν* εἰς τὸ ἑπόμενον *Τρώων πτολίεθρον* ἐννοεῖται αὐτὴ ἡ Ἴλιος, ὡς θέλουσί τινες, ἢ ἄλλη τρωϊκὴ πόλις, ὡς θέλουσιν ἄλλοι.

§. 219. Ὡσαύτως βέβαιον εἶναι ὅτι παρ' Ὁμήρῳ ἀπαντᾶται ἡ ὑποτακτικὴ ἐπὶ μελλοντικῆς ἐννοίας καὶ ἄνευ ἀρνήσεως, ἀλλὰ μετά τινος ὑποθέσεως διὰ τοῦ *κὲν* ἢ *ἄν*· *ἐγὼ δέ κ' ἄγω Βρισηΐδα* (Ἰλ. Α, 184).—*τάχ' ἄν ποτε θυμὸν ὀλέσσῃ* (Ἰλ. Α, 205). Τοιοῦτον καὶ τὸ *καί ποτέ τις εἴπῃσιν* (Ἰλ. Ζ, 459), ἄνευ ὑποθετικοῦ μορίου, ἐκτὸς ἐὰν παραλαμβάνηται ἐκ τῶν ἡγουμένων=καὶ ἔστιν ἐλπιζόμενον ἵνα τις εἴπῃ. Ἀμφότερα ταῦτα ἔμειναν ὅλως ὁμηρικά, τῶν Ἀττικῶν λεγόντων, *ἄξω, ὀλέσει, ἐρεῖ, οὐ μὴ γένηται* (§. 216). Κατὰ τὸ τοῦ Ὁμήρου *οὐκ ἔσθ' οὗτος ἀνήρ, οὐδ' ἔσσεται, οὐδὲ γένηται* (Ὀδ. Π, 437), εἶπεν ὁ Πλάτων *οὔτε γὰρ γίγνεται, οὔτε γέγονεν, οὐδὲ οὖν μὴ γένηται* (Πολ. Ϛ', 492. Ἴδε καὶ Ν. ΙΒ', 942). Μετήνεγκαν δὲ οἱ

Ἀττικοὶ τὸ τοιοῦτον καὶ ἐπὶ μέλλοντος τῆς ὁριστικῆς· *οὔτοι μή ποτέ σ' ἄκοντά τις ἄξει* (Ξ. Κ. 176).—*ἀλλ' εἶσιθι· οὔ σοι μὴ μεθέψομαί ποτε* (Σ. Ἠλ. 1053. Ἴδε καὶ Αἴ. 557).— *οὐ μὴ περιόψομαι* (Ἀρφ. Β. 508). Ἐπὶ δευτέρου προσώπου τὰ τοιαῦτα ὄντα ἐκλαμβάνουσι πολλοί, ἀκολουθοῦντες τὸν Ἐλμσλῦν, ὡς ἐρώτησιν μετ' ἀπογορευτικῆς ἐννοίας. Ἀλλ' εἰ τοῦτο ἁρμόζει ἁπανταχοῦ ἢ ὄχι εἶναι ζητητέον.

§. 220. Ἐν τοῖς προηγουμένοις παρετηρήσαμεν ὅτι ὄχι μόνον λέγεται *πράττομεν ταῦτα ἵνα ἀπαλλαγῶμεν*, *ἐπράττομεν ταῦτα ἵνα ἀπαλλαγείημεν*, ἀλλὰ καὶ *ἔδει ταῦτα πράττειν ἵνα ἀπηλλάγμεθα* (§. 192). Τὸ αὐτὸ γίνεται καὶ ἐπὶ τῶν *φόβου* καὶ *ὑποψίας* σημαντικῶν ῥημάτων· ὅταν δηλ. ὁ φόβος δὲν ἀποβλέπῃ πρᾶγμα γενησόμενον ἀλλὰ ὂν ἢ γενόμενον, τότε τίθεται ὁριστική· *δέδοικα μὴ ταῦτα ᾖ*, *ἐδεδοίκειν μὴ ταυτα εἴη ἢ ᾖ*, *δέδοικα μὴ ταῦτ' ἐστὶν ἢ γέγονεν*.

§. 221. Τοιαῦτα εἶναι τὰ *ταῦτ' οὖν φοβοῦμαι, μὴ πόσις μὲν Ἡρακλῆς ἐμὸς καλεῖται, τῆς νεωτέρας δ' ἀνήρ* (Σ. *Τρ.* 550).—*φοβούμεθα μὴ ἀμφοτέρων ἅμα ἡμαρτήκαμεν* (Θ. Γ', 53)=μὴ ἀπετύχομεν· τὸ *μὴ ἁμάρτωμεν* ἢ *μὴ ἡμαρτηκότες ὦμεν*=μὴ ἀποτύχωμεν.—*φοβοῦμαι μὴ λόγοις ψευδέσιν ἐντετυχήκαμεν* (Πλ *Λύσ.* 218). Οὕτω παρ' Ὁμήρῳ *δείδω μὴ δὴ πάντα θεὰ νημερτέα εἶπεν* (Ὀδ· Ἐ, 300), ἔνθα ὁ Ὀδυσσεὺς δεικνύει μὲν ἐπιθυμίαν νὰ μὴ ἀλήθευαν οἱ λόγοι τῆς Καλυψοῦς, ἀλλὰ ἡ πεῖρα τὸν πληροφορεῖ ὅτι ὁ φόβος του ἐπληρώθη, καὶ οἱ λόγοι τῆς θεᾶς ἠλήθευσαν. Τὰ δὲ *φοβοῦμαι μὴ εὑρήσομεν* (Πλ. *Φιλ.* 13), *φοβερὸν μὴ ... καὶ τοὺς φίλους ξυνεπισπασάμενος κείσομαι* (Πλ. *Πολ.* Ἐ, 451), καὶ τὰ ὅμοια, ἀναφερόμενα εἰς τὸ μέλλον, συγγενεύουσι πρὸς τὰ διὰ ὑποτακτικῆς ἐκφερόμενα. §. 206. §. 212.

§. 222. Πολλὰ τῶν προσημειωθέντων ῥημάτων (§. 207—208) ἐκφέρουσι καὶ δι' ἀπαρεμφάτου τὸ ἀντικείμενον τοῦ φόβου· *ὀκνείω ἵππων ἐπιβαινέμεν* (Ἰλ Ε, 255).—*αἴδεσθεν μὲν ἀνήνασθαι, δεῖσαν δ' ὑποδέχθαι* (Ἰλ. Η, 93).—*φοβοῦμαι φάναι* (Πλ. *Σοφ.* 231).—*δέδοικα διαλέγεσθαι* (Πλ. *Κρατ.* 407).—*ἔφριξε ποιῆσαι* (Δ. *Μειδ.* 559), κτλ.

Ἡ Εὐκτικὴ Ἔγκλισις ἐπὶ τοῦ διηγηματικοῦ λόγου.

§. 223. Ὁ *διηγηματικὸς λόγος* ἀποτελεῖ μέρος τῶν ἐν τοῖς ἐμ-

πρόσθεν ἐπὶ τῆς *ὁριστικῆς* ἐξηγηθέντων, διὰ τοῦ *ὅτι* καὶ ὡς ἐκφερομένων, λόγων (§. 63—73), τοῦτο ἔχων ἰδιάζον ὅτι ἀναφέρεται μάλιστα εἰς διήγησιν παρελθόντων.

§. 224. Ἐκ τῶν διαφόρων κλάσεων τῶν ῥημάτων τῶν εἰς τοὺς *ἐκθετικοὺς* λόγους ἀναγομένων, τῶν *αἰσθήσεως* σημαντικῶν, τῶν *γνωστικῶν*, τῶν *δοξαστικῶν* καὶ τῶν τοιούτων, εἰς τὸν περὶ οὗ ἐνταῦθα πρόκειται *διηγηματικὸν λόγον* ἀνήκουσιν ἐξαιρέτως τὰ *λεκτικὰ* καὶ *ἐξηγητικὰ* ῥήματα, *λέγειν*, *φράζειν*, *γράφειν*, *σημαίνειν*, *ἀγγέλλειν*, κτλ.

§. 225. Τὰ ῥήματα ταῦτα ἔχουσι κοινὸν μετὰ τῶν ῥημάτων τῶν ἄλλων κλάσεων (§. 224) ὅτι, *ἀρκτικοῦ χρόνου* ἡγουμένου ἐν τῇ κυρίᾳ προτάσει, τὸ ἐξαρτώμενον, διὰ τοῦ *ὅτι* ἢ ὡς ἐκφερόμενον, κῶλον, τίθεται κατὰ τὴν αὐτὴν ἔγκλισιν καθ' ἣν τίθεται καὶ καθ' ἑαυτὸ εὑρισκόμενον, ἄνευ τῆς διὰ τῶν προμνημονευθέντων μορίων συνδέσεως· *ὁρᾷς τόδ', ὡς εἴρηκας ὡς ἄγαν νέος;* (Σ. *Ἀντ.* 735)= τοῦτο εἴρηκας ὡς ἄγαν νέος, ὁρᾷς;—*λέξω δέ σοι ὡς οὐ δίκῃ γ' ἔκτεινας* (Σ. *Ἠλ.* 560)=οὐ δίκῃ ἔκτεινας (Ἀγαμέμνονα), τοῦτο λέξω σοι.—*ἴσως σημαίνει σοι τὸ δαιμόνιον ὅτι νικήσω* (Πλ.).—*δῆλον δὲ ὅτι οὐκ ἂν προέλεγεν, εἰ μὴ ἐπίστευεν ἀληθεύσειν.* — *ἴσως οὖν εἴποιεν ἂν πολλοὶ τῶν φασκόντων φιλοσοφεῖν ὅτι οὐκ ἄν ποτε ὁ δίκαιος ἄδικος γένοιτο* (Ξ. *Ἀπ.* Α, α, 5. β', 19) = ὁ δίκαιος οὐκ ἂν γένοιτο ἄδικος· οὕτως ἴσως ἂν εἴποιεν πολλοί, κτλ.

§. 226. Ἔχουσι δὲ ἰδιαίτερον τὰ *λεκτικὰ* ταῦτα ῥήματα κατὰ τὴν ἔννοιαν, ὅτι ἐκφέρουσι διαβεβαίωσιν τοῦ ἐν τῇ κυρίᾳ προτάσει ὑποκειμένου· ὅθεν, ἐν ᾧ τὸ *οἶδεν ὅτι εὐεργετεῖς τοὺς φίλους* ἐκφέρει διαβεβαίωσιν τοῦ ἐκφωνοῦντος τὸ ὅλον τοῦ λόγου, τὸ *λέγει ὅτι εὐεργετεῖς τοὺς φίλους* δηλοῖ διαβεβαίωσιν τοῦ ὑποκειμένου τοῦ *λέγει* =οὗτος λέγει ὅτι σὺ εὐεργετεῖς τοὺς φίλους, ἐγὼ δὲ ἀγνοῶ.

§. 227. Ἱστορικοῦ δὲ χρόνου ἐν τούτοις ἡγουμένου, πρέπει νὰ διαςταλθῶσιν αἱ ἑξῆς περιστάσεις. Πρώτη περίστασις εἶναι ὅταν ἐκφέρηται ἀνέπαφος καὶ ἀμετάβλητος ἡ πεποίθησις τοῦ ἐν τῇ κυρίᾳ προτάσει ὑποκειμένου, καὶ τότε τὸ ἐξαρτώμενον κῶλον τίθεται ὡσαύτως κατὰ τὴν αὐτὴν ἔγκλισιν καὶ κατὰ τὸν αὐτὸν χρόνον, ὡς ἤθελε τεθῇ καὶ ἐν ἀπολύτῳ λόγῳ ὑπὸ τοῦ αὐτοῦ ὑποκειμένου εἰς ὃ ἀναφέρεται· *ἦλθον ἄγγελοι ὅτι* (οἱ Ἐπιδάμνιοι) *πολιορκοῦνται* (Θ.

Ά, 27)=οἱ λόγοι τῶν ἀγγέλων ἦσαν οὗτοι· *οἱ Ἐπιδάμνιοι πολιορκοῦνται*· οἱ ἄγγελοι ἐρωτηθέτες ἤθελαν εἰπεῖ· *λέγομεν ὅτι οἱ Ἐπιδάμνιοι πολιορκοῦνται.—ὀξεῖά σου βάξις διῆλθ' Ἀχαιοὺς ὡς οἴχει θανὼν* (Σ. Αἴ. 978)=σὺ ὁ Αἴας ἔθανες, οὐχ ὑπάρχεις, οὕτω κηρύττει ἡ φήμη.—*ἧκεν ἀγγέλλων τις ὅτι Ἐλάτεια κατείληπται* (Δ. *περὶ Στεφάνου* 284).—*ἠγγέλθη Περικλεῖ ὅτι Μέγαρα ἀφέστηκε καὶ Πελοποννήσιοι μέλλουσιν ἐσβαλεῖν ἐς Ἀττικὴν* (Θ. Ά, 114). —*πυνθάνονται*(=ἐπύθοντο) *ὅτι ἡ Μιτυλήνη ἑάλωκεν* (Θ. Γ', 29). Ὡσαύτως *ἐσηγγέλλετο τοῖς Ἀθηναίοις ἐκ τῆς Καμαρίνης ὡς, εἰ ἔλθοιεν, προσχωροῖεν ἄν* (Θ. Ϛ', 52) = οἱ ἐκ Καμαρίνης ἔλεγον *εἰ ἔλθοιτε, προσχωροῖμεν ἄν.— ὁ ἀδύνατος ψεύδεσθαι ὑπὸ σοῦ ἐλέγετο ὅτι οὐκ ἄν ποτε ψευδὴς λέγοιτο* (Πλ. *Ἱππ. Ἐλ.* 367).

§. 228. Δευτέρα περίστασις εἶναι ὅταν τὸ ὑπὸ τοῦ ὑποκειμένου τῆς κυρίας προτάσεως παρίσταται ὑπὸ τοῦ ἀναφέροντος ἱστορικοῦ χαρακτηριζόμενον ὡς ἁπλῆ γνώμη καὶ δοξασία ἐκείνου, καὶ τότε τὸ ἐξαρτώμενον κῶλον τίθεται κατ' εὐκτικήν, καὶ τοῦτο λέγεται κατ' ἐξοχὴν *πλάγιος λόγος· εἰς τὴν Λακεδαίμονα ἐλθόντες κατεβόων τῶν Ἀθηναίων ὅτι σποδάς τε λελυκότες εἶεν καὶ ἀδικοῖεν τὴν Πελοπόννησον* (Θ. Α', 67).—*οἱ Πλαταιῆς κήρυκα ἐξέπεμψαν λέγοντες ὅτι οὐχ ὁσίως τὰ πεποιημένα δράσειαν* (Θ. Β', 5).—*ἀγγέλλει* (—ἤγγειλεν· §. 65. §. 165—166) *Εὐρυμέδων ὅτι πύθοιτο τὸ Πλημμύριον ἑαλωκός* (Θ. Ζ', 31).—*Τισσαφέρνης διαβάλλει* (=διέβαλεν) *τὸν Κῦρον πρὸς τὸν ἀδελφὸν ὡς ἐπιβουλεύοι αὐτῷ* (Ξ. *Ἀν.* Α'. ά, 3).

§. 229. Δῆλον δὲ ὅτι καὶ ἐν τούτοις τηρεῖται ἡ ἐν τοῖς ἔμπροσθεν ἐξηγηθεῖσα διαφορὰ τῶν ἐγκλίσεων. Διὰ τῆς ὁριστικῆς ἐκφέρεται θετικόν τι ὡς γεγονός, ὡς ὄν, ἢ ὡς ἐσόμενον, διὰ τῆς εὐκτικῆς ἐξηγεῖταί τι ὡς ἁπλῆ γνώμη τοῦ ἐν τῇ κυρίᾳ προτάσει ὑποκειμένου. Διὰ τοῦ *σπονδὰς λελυκότες εἶεν καὶ ἀδικοῖεν* (§. 228) δὲν ἐξηγεῖ ὁ συγγραφεὺς τὴν λύσιν τῶν σπονδῶν καὶ τὴν ἀδικίαν τῶν Ἀθηναίων ὡς πρᾶξιν γεγονυῖαν, ἀλλὰ τὴν περὶ τούτου γνώμην τῶν εἰς Λακεδαίμονα ἐλθόντων· τὸ πρῶτον ἤθελεν ἐκφρασθῆ *ὅτι λελύκασι τὰς σπονδὰς καὶ ἀδικοῦσι*· τὸ *οὐχ ὁσίως τὰ πεποιημένα δράσειαν* ἤθελεν ἐκφρασθῆ *ὅτι ἔδρασαν*· τὸ *ἀγγέλλει Εὐρυμέδων ὅτι πύθοιτο* ἤθελεν ἐκφρασθῆ *ὅτι ἐπύθετο* ἢ *πέπυσται*. Ἐπὶ τῶν διὰ τῆς ὁριστι-

κῆς ἢ συνομολογεῖ ἢ ἀπέχει πάσης κρίσεως ὁ ἀναφέρων, ἐπὶ τῶν διὰ τῆς εὐκτικῆς διὰ τῆς αὐτοῦ ἐκφράσεως ὑπεμφαίνει τὸ λεγόμενον ὡς γνώμην τοῦ λέγοντος.

§. 230. Εἶναι δὲ περὶ τούτων σημειωτέα τὰ ἑξῆς μάλιστα. Πρῶτον, ὅτι, ὡς ἐν τοῖς παραθετικοῖς ὀνόμασι τὸ αὐτὸ πρόσωπον ἢ πρᾶγμα, κατ' ἄλλην περίστασιν θεωρούμενον, ἐκλαμβάνεται ὡς διάφορον· *κρείττων ἑαυτοῦ.—εὐρυτάτη ἑωυτῆς* (ἡ Κασπίη), οὕτω καὶ ἐνταῦθα τὸ ὁμιλοῦν πρόσωπον θεωρεῖται ὡς διάφορον, ὅταν ἐκφέρῃ προτερινὰς γνώμας του, ἑπομένως καὶ τότε τίθεται εὐκτική· *εἶπον ὡς δοίην* (τὸ βρέφος τῷ ἀνδρὶ τούτῳ), *πάλαι* (Σ. Τ. 1161). Ἐνταῦθα ἐξηγεῖ ὁ θεράπων πρὸς τὸν Οἰδίπουν τὴν πρώην ὁμολογίαν του, δὲν βεβαιοῖ τὴν πρᾶξιν τῆς δόσεως ὡς γεγονυῖαν, ὅπερ ἤθελεν ἐκφέρει διὰ τοῦ *εἶπον ὡς ἔδωκα.—ἐκείνους εἶπον τοὺς λόγους, ὅτι, εἰ μὲν κέρδος ἡγοῖο εἶναι, . . . ἄξιον εἴη διαλέγεσθαι* (Πλ. *Γοργ.* 461).

§. 231. Δεύτερον σημειωτέον ὅτι, κατὰ τὰ ἀλλαχοῦ ἐξηγηθέντα (§. 72), εἰς τοιοῦτον λόγον ἄλλος λόγος, διὰ τοῦ *γὰρ* ἢ *δὲ* προσαρτώμενος, ἐκφέρεται ὡσαύτως κατ' εὐκτικήν· *οἱ δὲ Πλαταιέων πρέσβεις ἀπεκρίναντο αὐτῷ ὅτι ἀδύνατα σφίσιν εἴη ποιεῖν ἃ προκαλεῖται ἄνευ Ἀθηναίων· παῖδες γὰρ σφῶν καὶ γυναῖκες παρ' ἐκείνοις εἴησαν* (Θ. Β΄, 72).—*ὁ δὲ πλεῖστος ἦν λόγος, ὡς κατὰ τοὺς ὅρκους βοηθεῖν δέοι· οὐ γὰρ ἀδικησάντων σφῶν ἐπιστρατεύοιεν οἱ Ἀρκάδες* (Ξ. *Ἑλλ.* Ϛ΄, ἑ, 36.).—*καὶ ἔλεγον πολλοὶ κατὰ ταὐτά, ὅτι παντὸς ἄξια λέγοι* (οὕτω γραπτέον ἀντὶ *λέγει*) *Σεύθης· χειμὼν γὰρ εἴη, καὶ οὔτε οἴκαδε ἀποπλεῖν τῷ βουλομένῳ δυνατὸν εἴη* (Ξ. *Ἀν.* Ζ΄, γ΄, 13). Ὡσαύτως καὶ διὰ τοῦ *οὔκουν· ἀναγαγὼν αὐτὸν εἰς τὸ Ἡφαιστεῖον λέγειν ὡς ἴδοι ἡμᾶς ἐν ἐκείνῃ τῇ νυκτί· οὔκουν δέοιτο παρὰ τῆς πόλεως χρήματα λαβεῖν* (Ἀνδ. *Μυστηρ.* §. θ΄.).

§. 232. Τρίτον σημειωτέον ὅτι τίθεται καὶ μέλλων τῆς εὐκτικῆς, ὅταν ἀναφέρηται τὸ πρᾶγμα ὄχι ὡς τετελεσμένον, ἀλλὰ μέλλον νὰ τελεσθῇ· *Φοῖβος προὐφάνη λέγων ὡς μητρὶ μὲν χρείη με μιχθῆναι, γένος δ' ἄτλητον ἀνθρώποισι δηλώσοιμ' ὁρᾶν, φονεὺς δ' ἐσοίμην τοῦ φυτεύσαντος πατρός* (Σ. *Τ.* 790.).

§. 233. Τίθεται δὲ ἐν τούτοις καὶ ὁριστική· *οἱ δ' ἔλεγον ὅτι ἄρκτοι πολλοὺς ἤδη πλησιάσαντας διέφθειραν* (Ξ. *Π.* Α΄, δ΄, 7). Τοῦτο ἐσημειώσαμεν ἐν τοῖς ἔμπροσθεν (§. 67. §. 227—229), ἐνταῦθα δὲ

προσσημειωτέον ὅτι καὶ μεταπίπτει ὁ λόγος πολλάκις ἐκ τῆς μιᾶς εἰς τὴν ἄλλην. Διὰ δὲ τῆς διαφορᾶς τῶν ἐγκλίσεων δεικνύεται ποῖον παρίσταται ὡς θετικὸν καὶ ποῖον ὡς ἁπλῆ γνώμη· *ἀγγέλλεται* (= ἠγγέλθη) *ὅτι μάχη τε γέγονε καὶ νικῷεν οἱ μετὰ Παυσανίεω* (Ἡρ. Θ', 69).—*ὁ Ὀτάνης πρῶτος ὑπόπτευσε τὸν μάγον ὡς οὐκ εἴη ὁ Κύρου Σμέρδις, ἀλλ' ὅςπερ ἦν* (Ἡρ. Γ', 68.).

§. 234. Μεταφερομένου δὲ τοῦ λόγου ἐκ τοῦ παρελθόντος εἰς τὸ ἐνεστὼς ἢ μέλλον, τίθεται ἐν τῷ ἐξαρτωμένῳ λόγῳ *ἀρκτικὸς χρόνος* τῆς ὁριστικῆς, καίτοι ἐν τῇ κυρίᾳ προτάσει *ἱστορικοῦ* ὄντος. Ὡς δὲ διὰ τῆς διαφορᾶς τῶν ἐγκλίσεων δεικνύεται ἡ φύσις τῆς ἐκφερομένης ἐννοίας (§. 233), οὕτω διὰ τῆς διαφορᾶς τῶν χρόνων δεικνύεται κατὰ ποῖον χρονικὸν τμῆμα ἰσχύει τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος· *ἀῤῥώδεον ὅτι αὐτοὶ μὲν, ἐν Σαλαμῖνι κατήμενοι, ὑπὲρ γῆς τῆς Ἀθηναίων ναυμαχέειν μέλλοιεν, νικηθέντες τε, ἐν νήσῳ ἀπολαμφθέντες πολιορκήσονται* (Ἡρ. Η, 70).—*οἱ ἐν Μαραθῶνι διδάσκαλοι τοῖς ἄλλοις ἐγένοντο ὅτι οὐκ ἄμαχος εἴη ἡ Περσῶν δύναμις, ἀλλὰ καὶ πλῆθος καὶ πᾶς πλοῦτος ἀρετῇ ὑπείκει* (Πλ. *Μενεξ*. 156). Ἴδε *Εἰσαγ. Ἑλληνικ. Συντ.* σ. 407—414. Τὰ δύο ταῦτα εἶναι χαρακτηριστικώτατα τῆς ἑλληνικῆς γλώσσης. Οὕτως *ἠρώτα τί εἴη* καὶ *ἠρώτα τί ἐστι*· Τὸ πρῶτον ἀναφέρεται εἰς τὴν γνώμην τοῦ ἐρωτωμένου, τὸ δεύτερον εἰς τὴν φύσιν τοῦ πράγματος, ἐν παντὶ καιρῷ ἰσχύουσαν.

§. 235. Ὁ *ἐκθετικὸς* λόγος ἐκφέρεται διὰ τοῦ *εἰδικοῦ* λεγομένου ἀπαρεμφάτου· *ἔλεγεν ὁ Βρασίδας αὐτοῖς φίλος ὢν ἰέναι* (Θ.—Ἴδε §. 68)· ἐκ τούτου δὲ πολλάκις μεταπίπτει εἰς τὴν διὰ τῆς ὁριστικῆς καὶ τοῦ *ὅτι· τὸν Τισσαφέρνην τάς τε ναῦς ταύτας οὐ κομίζειν* (διαβόων), *καὶ τροφὴν ὅτι οὐ ξυνεχῶς οὐδ' ἐντελῶς διδοὺς κακοῖ τὸ ναυτικὸν* (Θ. Η', 78), ἢ καὶ ἀντιστρόφως· *ἔστι δὲ καὶ ἄλλος ὅδε λεγόμενος λόγος, ὡς . . . ἐκομίζετο* (Ξέρξης) *ἐς τὴν Ἀσίην· πλώοντα δέ μιν ἄνεμον Στρυμονίην ὑπολαβεῖν* (Ἡρ. Η', 118).—*λέγεται δὲ ὡς αὐτός σφεας ἀπέπεμψε Λεωνίδης, μὴ ἀπόλωνται κηδόμενος· αὐτῷ δὲ καὶ Σπαρτιητέων τοῖσι παρεοῦσι οὐκ ἔχειν εὐπρεπέως ἐκλιπεῖν τὴν τάξιν* (Ἡρ. Ζ', 220.).

§. 236. Ἐν γένει δὲ οἱ Ἕλληνες ἀγαπῶσι πολὺ ὄχι μόνον τὴν διὰ τῆς ὁριστικῆς ἔκθεσιν τῶν τοιούτων λόγων, ἀλλὰ καὶ τὴν ἄνευ τῶν

συνήθων μορίων, καὶ οὕτω πολυειδῶς ἐκ πλαγίου ὁρμώμενος ἀνορθοῦται ὁ λόγος· *Ἀλκιβιάδης οὐκ ἐν καλῷ ἔφη αὐτοὺς ὁρμεῖν, ἀλλὰ μεθορμίσαι ἐς Σηστὸν παρῄνει ... οὗ ὄντες ναυμαχήσετε, ἔφη, ὅταν βούλησθε* (Ξ. *Ἑλλ.* Β', ά, 25).—*ἔνθα δὴ τὸν Κῦρον γελάσαι τε ἐκ τῶν πρόσθεν δακρύων καὶ εἰπεῖν αὐτῷ ἀπιόντα θαῤῥεῖν* (παρ' ἄλλοις, *θαρσεῖν ἀπιόντι*) *ὅτι παρέσται αὖθις ὀλίγου χρόνου· ὥστε ὁρᾶν σοι ἐξέσται κἂν βούλῃ ἀσκαρδαμυκτί* (Ξ. *Π.* Ά, δ', 28. Ἴδε καὶ Θ. Β', 13).

§. 237. Σημειωτέον ἐν τέλει ὅτι ἐν τοῖς τοιούτοις λόγοις γίνεται πολλάκις ἡ σύνδεσις, παρεισαγομένου εἰς τὸ μέσον αὐτοῦ τοῦ περὶ οὗ ὁ λόγος καὶ ὡς ἀφ' ἑαυτοῦ λαλοῦντος. Τότε δὲ τὸ *ὅτι* ἢ ὡς, οὐδεμίαν ῥοπὴν πρὸς τὰ ἑπόμενα ἔχον, ἰσοδυναμεῖ τῷ εἰσαγωγικῷ σημείῳ (»), ἢ τῇ μεσοστιγμῇ (.), ἢ τῷ παρὰ τοῖς Εὐρωπαίοις κώλῳ (:)· *ἐδήλου δὲ ἡ γραφὴ ὅτι Θεμιστοκλῆς ἥκω* (Θ. Α', 137)=ἐδήλου ἡ γραφή τὰ ἑξῆς· ἥκω, κτλ.—*λέγει πρός με Χαρμίδης ὅτι, Ἀνδοκίδη, τῶν μὲν παρόντων κακῶν ὁρᾷς τὸ μέγεθος* (Ἀνδοκ. *Μυστηρ.*§.ιϐ'.).—*λόγον τόνδε ἐκφαίνει ὁ Πρωτεύς, λέγων ὅτι ἐγὼ εἰ μὴ περὶ πολλοῦ ἡγοίμην*, κτλ, (Ἡρ. Β', 115.).—*εἶπε δ' ὅτι εἰς καιρὸν ἥκεις, ἔφη* (Ξ. *Π.* Γ', ά, 5.).

Ἡ Προσταχτικὴ ἐν ἐξαρτήσει λόγου.

§. 238. Εἰς ὀλίγας περιστάσεις τίθεται ἡ *προσταχτικὴ* ἔγκλισις ἐν ἐξαρτήσει λόγου, καὶ πρῶτον ἐν ἀποδόσει τῶν ὑποθετικῶν λόγων· *εἰ ἐτεόν γ' ἐμός ἐσσι καὶ αἵματος ἡμετέροιο, μή τις ἔπειτ' Ὀδυσῆος ἀκουσάτω ἔνδον ἐόντος* (Ὀδ. Π, 301).—*εἰ δ' αὖτις ἄλλον οἶδεν ἐξ ἄλλης χθονὸς τὸν αὐτόχειρα, μὴ σιωπάτω* (Σ. *Τ.* 230)· καὶ τὸ πρὸ δύο στίχων, αὐτόθι, *κεἰ μὲν φοβεῖται, αὐτὸς καθ' αὑτοῦ*, οὕτως ἀναπληρωτέον, *σημαινέτω* ἢ *λεγέτω* (Ἴδε §. 106.).

§. 339. Ἔπειτα μετὰ τῶν ἰσοδυνάμων ἀναφορικῶν, ὡς ἐπὶ τῶν νομικῶν φράσεων· *ὃς ἂν ἱεροσυλῶν ληφθῇ, ἐὰν ᾖ δοῦλος ἢ ξένος, μαστιγωθεὶς ἐκτὸς τῶν ὁρίων τῆς χώρας ἐκϐληθήτω* (Πλ. *Ν.* Θ', 854). Τοῦτο δέ=ὁ ἱεροσυλῶν=ἐάν τις ἱεροσυλῇ, ἐκϐληθήτω, κτλ.

§. 240. Σπανιωτέρα ἀλλὰ στενωτέρα εἶναι ἡ σύνδεσις τῆς *προσταχτικῆς* ἐγκλίσεως μετὰ τὰ ἀναφορικὰ ἐπί τινων ὡρισμένων περιστάσεων. Περίφημον ἐν τούτοις εἶναι τὸ τοῖς τραγικοῖς σύνηθες

οἶσθ' οὖν ὃ δρᾶσον; (Εὐρ. *Ἑκ.* 225) Τὴν παράδοξον ταύτην πλοκὴν τοῦ λόγου διαφόρως ἐπροσπάθησαν νὰ ἑρμηνεύσωσιν. Ἐκλαμβάνουσι δὲ τοῦτο συνήθως = γνωρίζεις τί πρέπει νὰ κάμῃς, ὡς ἐξ ἐμοῦ; = γνωρίζεις τί νομίζω ἐγὼ ἀναγκαῖον καὶ συμβουλεύω σοι νὰ κάμῃς; (Ἴδε *Εἰσαγωγὴν εἰς τὴν Ἑλληνικὴν Σύνταξιν*, σ. 414)

§. 241. Ὁ δὲ Βερνάρδυς ἐξηγεῖ τὴν πλοκὴν ταύτην ἐκ τῆς γλυκύτητος καὶ ἡμερότητος τοῦ κοινωνικοῦ παρ' Ἀθηναίοις βίου. Ἡ προστακτικὴ δηλ. ἔγκλισις ἐκφέρει ὄχι μόνον κυρίως *προσταγήν*, ἀλλὰ καὶ *προτροπὴν* καὶ *παράκλησιν*, ναὶ μὴν καὶ *εὐχήν*, ἑπομένως τίθεται καὶ ὅπου ἁρμόζει τρόπος μετριώτερος (§. 44—45). Ὡς δὲ τὸ *ἄλλο τι* ἐπὶ ἐρωτήσεως δεικνύει θάῤῥος τοῦ ἐρωτῶντος περὶ καταφατικῆς ἀποκρίσεως (Σωκράτης· *ἄλλο τι οὖν οἵ γε φιλοκερδεῖς φιλοῦσι τὸ κέρδος;* Ἵππαρχος· ναί· Πλ. *ἐν Ἱππάρχῳ*, 227), οὕτω τὸ *οἶσθ' οὖν* ἐν τούτοις, ἄνευ ἐρωτηματικοῦ σημείου, ἐμφαίνει θάῤῥος καὶ οἰκειότητα πρὸς ὃν ὁ λόγος ἀποτείνεται· *οἶσθ' οὖν ὃ δρᾶσον* = ποίησον, γνωρίζεις δὲ ὃ ποιητέον, ἢ = μὲ καταλαμβάνεις δά. Οὕτως *οἶσθα νῦν ἅ μοι γενέσθω* (Εὐρ. *Ἰφ. Τ.* 1211). — *κάτισον φυλάκους οἶ λεγόντων* (Ἡρ. Α', 89), παρεξεσμένον, τρόπον τινά, ἐκ τοῦ ὁμηρικοῦ *τῶν ἕν γέ σφιν ἄειδε παρήμενος, οἱ δὲ σιωπῇ οἶνον πινόντων* (Ὀδ. Α', 340). — *οἶσθ' ὅ μοι σύμπραξον* (Εὐρ. *Ἡρακλ.* 450). — *οἶσθ' ὡς ποίησον* (Σ. *Τ.* 543). Κατὰ τὴν αὐτὴν ἀναλογίαν ἔγιναν καὶ τὰ *δεῖξαι ὅτι κτάσθωσαν* (Θ. Δ', 92). — *ἐπανερωτῶ, εἰ . . . κείσθω* (Πλ. *Ν.* Ζ', 801), κτλ.

§. 242. Ἡ πλοκὴ αὕτη γίνεται καὶ δι' ὁριστικῆς· *οἶσθ' ὡς ποιεῖται τοῦτο* (Ἀρφ. *Ἀχ.* 1064). — *οἶσθ' ὡς μετεύξει* (Εὐρ. *Μηδ.* 605). — *οἶσθ' οὖν ὡς δράσεις* (Εὐρ. *Κύκλ.* 131). Ταῦτα πάντα γραπτέον μετὰ ἢ ἄνευ ἐρωτήσεως, κατὰ τὴν μίαν ἢ ἄλλην ἑρμηνείαν. Ἂν δὲ ὁ δι' ὁριστικῆς τρόπος προὔκυψεν ἐκ τοῦ διὰ προστακτικῆς ἢ τὸ ἀνάπαλιν, τοῦτο δυνατὸν νὰ ἦναι ζητήσιμον.

§. 243. Ὡσαύτως γίνεται καὶ ἐπὶ τῶν τελικῶν λόγων· *ἵνα ὁ ἱπποκόμος τὸν χαλινὸν ὀρθῶς ἐμβάλῃ, πρῶτον μὲν προσίτω κατὰ τὰ ἀριστερὰ τοῦ ἵππου, ἔπειτα τὰς μὲν ἡνίας καταθέτω ἐπὶ τῇ ἀκροκωμίᾳ, τὴν δὲ κορυφαίαν τῇ δεξιᾷ αἰρέτω, τὸ δὲ στόμιον τῇ ἀριστερᾷ προσφερέτω* (Ξ. *Ἱππικ.* ϛ', 7).

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΔΕΚΑΤΟΝ ΕΚΤΟΝ.

Περὶ Ἀπαρεμφάτου.

§. 1. Εἰ μὲν τὸ περὶ Ἐγκλίσεων κεφάλαιον δὲν εἶναι ἐκ τῶν δυσκολωτέρων ἐν τῇ ἑλληνικῇ γλώσσῃ, ὡς τὰ μέχρι τοῦδε δεικνύουσι, τοὐλάχιστον ἡ δυσκολία στρέφεται περὶ τὴν πολύπλοκον αὐτῶν χρῆσιν, ἀπ' ἐναντίας δὲ ἡ *Ἀπαρέμφατος* ἢ τὸ *Ἀπαρέμφατον* ἔχει τὴν δυσκολίαν εἰς αὐτὴν τὴν φύσιν τοῦ πράγματος· διότι ἐπὶ τῶν πρώτων δυνατὸν βέβαια νὰ ἀμφιβάλλῃ τις ἐν πολλοῖς, διὰ τὸ συγγενὲς τῶν ἐννοιῶν καὶ τὴν ὁμοιότητα τῶν περιστάσεων, ποῦ ἀναγκαίως τίθεται ἡ μία, ποῦ ἡ ἄλλη, πότε προστίθεται ὁ σύνδεσμος *ἂν* καὶ πότε οὐχί, κτλ, ἐννοεῖ ὅμως ἄνευ πολλῆς δυσκολίας τί ἐστιν *ὁριστική*, τί ἐστιν *ὑποτακτική*, κτλ. Ἀλλ' ἐκ προοιμίων ἀπαντᾷ δυσκολίαν, θέλων νὰ ἐξηγήσῃ τί ἐστιν *Ἀπαρέμφατον*. Γίνεται δὲ παρ' ἡμῖν ἡ περὶ *ἀπαρεμφάτου* δυσκολία, ὡς καὶ ἡ περὶ *εὐκτικῆς* ἐκ τῶν ἐγκλίσεων, ἔτι μείζων, διότι ἡ σημερινὴ γλῶσσα δὲν γνωρίζει κυρίως οὔτε τὴν μίαν οὔτε τὴν ἄλλην.

§. 2. Ὅτι τὸ *ἀπαρέμφατον* σημαίνει ἀφῃρημένως τὴν ἰδέαν τοῦ ῥήματος, ἄνευ ὡρισμένου προσώπου καὶ ἀριθμοῦ, εἴπαμεν ἐν τοῖς προηγουμένοις (Κεφ. ΙΕ, §. 2). Ἀλλ' ἀφῃρημένως τὴν ἰδέαν τοῦ ῥήματος παριστῶσι καὶ καθ' αὑτὸ οὐσιαστικὰ ὀνόματα· *λαλῶ*, *λαλιά*, *σιγῶ*, *σιγή*, *σπουδάζω*, *σπουδή*, *παίζω*, *παιδιά*, κτλ. Ἀναγινώσκοντες δὲ παρὰ Πλάτωνι *τὸ ἰᾶσθαι καὶ τὸ οἰκοδομεῖν καὶ τὸ ὑφαίνειν καὶ τὸ ἀπεργάζεσθαι πράττειν δήπου τί ἐστι* (*Χαρμ.* 161) καὶ ἄκοντες ἐρχόμεθα εἰς τὸν συλλογισμὸν τοῦτον, ὅτι, ἐπειδὴ διὰ τῶν ἀνωτέρω ἀπαρεμφάτων ἐξηγοῦνται ἔννοιαι αἵτινες ἤθελαν ἐξηγηθῇ καὶ διὰ τῶν *ἴασις*, *οἰκοδόμησις*, κτλ, τὸ ἀπαρέμφατον εἶναι ὡς καὶ τὰ ἄλλα ἐκ ῥημάτων παραγόμενα οὐσιαστικὰ ὀνόματα, ἀφῃρημένην ἔννοιαν παριστῶντα

§. 3. Ἀλλά, καίτοι πλησιάζον τὸ *ἀπαρέμφατον* εἰς τὸ οὐσιαστικὸν ὄνομα, μένει ὅμως πάντοτε διαφόρου φύσεως. Ἡ ἀκριβὴς διαφορὰ τούτων εἶναι δυσπροσδιόριστος, φαίνεται ὅμως ὅτι ἡ μὲν διὰ τοῦ ἀπαρεμφάτου σημαινομένη καθαρὰ ἰδέα τοῦ ῥήματος παρίσταται μὲν ὡς ἰδιότης καθ' ἑαυτήν, *κατηγορημάτων*, *προσδιορισμῶν*, κτλ., δεκτική, καθάπερ καὶ τὸ οὐσιαστικόν, ἀλλὰ μᾶλλον ὡς συγκε-

κριμένον τι, ὡς ζῶν καὶ ὡς ἐκτὸς ἡμῶν ὑπάρχον, ἐν ᾧ ἡ ὑπὸ τοῦ οὐσιαστικοῦ σημαινομένη ἔννοια εἶναι ὅλως ἀφῃρημένη, ἐν τῷ νῷ μόνον ὑπάρχουσα, ἄνευ ζωῆς καὶ πνοῆς. Ἡ *σιγὴ* εἶναι ὡς σκιά, τὸ *σιγᾶν* εἶναι μὲν καὶ αὐτὸ ἄνευ σώματος, ἀλλ' εἶναι ὡς πνεῦμα καὶ ψυχή.

§. 4. Ἡ διαφορὰ ἐκτείνεται καὶ περαιτέρω· διότι, ἐν ᾧ ἡ διὰ τοῦ οὐσιαστικοῦ ἐξηγουμένη ἀφῃρημένη ἔννοια κεῖται, ἄνευ περαιτέρω σχέσεως, μετέωρος, ἀλλαχόθεν δεχομένη τὴν διάφορον ἐφαρμογήν, εἰ *γίνεται*, εἰ *γέγονεν*, ἢ *γενήσεται*, καὶ εἰ *γινομένη μεταδίδεται* ἢ *μεταλαμβάνεται*, κτλ, ὡς *λοῦσις*, ἡ *χθές*, ἢ *σήμερον*, ἢ *αὔριον*, κτλ· ἡ διὰ τοῦ ἀπαρεμφάτου ἐξηγουμένη παρίσταται οἴκοθεν ὡς *μεταδιδομένη*, οἷον *λούειν*, ὡς *μεταδεδομένη*, οἷον *λελουκέναι*, ὡς *μεταδοθησομένη*, οἷον *λούσειν*, ὡς *μεταλαμβανομένη*, οἷον *λούεσθαι*, ὡς *μετειλημμένη*, οἷον *λελοῦσθαι*, ὡς *μεταληφθησομένη*, οἷον *λουσθήσεσθαι*, κτλ. Τοῦτο γίνεται σαφέστερον διὰ τῆς παραθέσεως τῆς μετοχῆς πρὸς τὸ ἐπίθετον. Τὸ *τέρψις* ἔχει πρὸς τὸ *τέρπειν*, *τέρψαι*, *τέρψειν*, κτλ, ὡς τὸ *τερπνὸς* πρὸς τὸ *τέρπων*, *τέρψας*, *τέρψων*, κτλ (Ἴδε κατωτέρω *Περὶ Μετοχῆς*).

§. 5. Ἔστω δὲ ἡ διαφορὰ αὕτη ἢ ἄλλη, ἔστω τὸ ἀπαρέμφατον ὅμοιον, συγγενὲς πρὸς τὸ οὐσιαστικόν, ἢ καὶ τὸ αὐτό, εἰ βουλητόν, ἡ χρῆσις ἀμφοτέρων ἐν τῇ συντάξει εἶναι διάφορος· διότι τὸ ἀπαρέμφατον, καὶ τὴν ὀνοματικὴν σύνταξιν δεχόμενον, δὲν ἀποβάλλει τὴν ῥηματικὴν αὐτοῦ φύσιν. Ἐκ τούτου ἕπεται ὅτι, ἐν ᾧ λέγεται *τὸ ζῆν ἐστιν ἡδύ*, καθάπερ λέγεται *ἡ ζωή ἐστιν ἡδεῖα*, *κωλύω τὸ πράττειν*, καθάπερ *κωλύω τὴν πρᾶξιν*, λέγεται ὅμως ἡ *αἰσχρὰ σιγή*, ἀλλ' ὄχι καὶ τὸ *αἰσχρὸν σιγᾶν*, ἐπὶ τῆς αὐτῆς ἐννοίας, διότι τοῦτο ἤθελε σημάνει *σιωπᾶν καὶ μὴ λέγειν τὸ αἰσχρόν· ὁ ἐμὸς λόγος* καὶ τὸ *ἐμὲ λέγειν*. Ὡσαύτως *χρῆσις βιβλίων* καὶ *χρῆσθαι βιβλίοις*, *κτίσις οἰκίας* καὶ *κτίζειν οἰκίαν*. Ἀλλὰ καὶ τὸ *ἐπιθυμία ἀρετῆς* δὲν εἶναι, κατὰ τὰ προηγούμενα, αὐτὸ τὸ *ἐπιθυμεῖν ἀρετῆς*.

§. 6. Οὕτω λοιπὸν μεταξὺ τῶν ἐγκλίσεων καὶ τοῦ οὐσιαστικοῦ κείμενον, ποτὲ μὲν πρὸς τὸ ἓν ποτὲ δὲ πρὸς τὸ ἄλλο κλῖνον καὶ πλησιάζον, ἀμφοτέρων τὴν φύσιν οἰκειούμενον καὶ ἀμφοτέρων δεχόμενον τὰ προσόντα τὸ ἀπαρέμφατον, πρέπει νὰ ἐξετασθῇ καὶ ὑπὸ τὰς δύο ταύτας ἐπόψεις.

Αʹ. Τὸ Ἀπαρέμφατον ὡς Ἔγκλισις Ῥήματος.

§. 7. Ὡς ἔγκλισις ῥήματος θεωρούμενον τὸ ἀπαρέμφατον δέχεται κατὰ πάντα τὴν τῶν ἐγκλίσεων σύνταξιν, λαμβάνον ὑποκείμενον, ἀντικείμενον ἢ ἀντικείμενα, κατηγορούμενον ἐπὶ τοῦ *εἶναι* καὶ τῶν συγγενῶν αὐτοῦ καὶ προσδιορισμούς.

§. 8. Περὶ φύσεως τῶν διαφόρων ῥημάτων ὁμιλοῦντες ἐν τοῖς ἔμπροσθεν εἴδαμεν ὅτι, ἐν ᾧ τὰ οὐδέτερα ἐγείρουσι τὰ ἐρωτήματα τῶν κοινῶν προσδιορισμῶν (σ. 208, §. 12—63. σ. 222, §. 4—6), τὰ *μεταβατικά*, ἅμα ἐκφωνηθέντα, ἐγείρουσι κατὰ πρῶτον εἰς τὴν ψυχὴν τοῦ ἀκούοντος τὸ ἐρώτημα *τίνα* ἢ *τί*, τότε μόνον ἀναπαυομένου τοῦ νοός, ὅταν προστεθῇ ἡ τοῦτο ἐμφαίνουσα πτῶσις, *ἐπιθυμῶ ἀρετῆς*, *κτίζω οἶκον*, κτλ. (σ. 226, §. 1—3).

§. 9. Ἐκ τῶν ῥημάτων τούτων ὑπάρχουσί τινα ἰδιαιτέρως ἀπαιτοῦντα ἀπαρέμφατον· ὅθεν, ἐν ᾧ λέγεται *κτίζω οἶκον*, λέγεται *βούλομαι λέγειν*, *δοκῶ κλύειν*, κτλ. Συμπληρωτικῆς λοιπὸν φύσεως ὂν τὸ ἀπαρέμφατον τίθεται εἰς τὸν λόγον μετὰ τοιούτων ῥημάτων ἅπερ συμπληρώσεως χρῄζοντα, ὡς ἐν γένει τὰ μεταβατικά, ἀπαιτοῦσι τὸ ἰδιαίτερον τοῦτο εἶδος τῆς συμπληρώσεως.

§. 10. Ἡ τοιαύτη θέσις τοῦ ἀπαρεμφάτου καλεῖται παρὰ τῶν γραμματικῶν *ἐξάρτησις*. Καὶ ὄντως δὲ τὸ ἀπαρέμφατον ἐξαρτᾶται ἐκ τῶν ῥημάτων τῆς κυρίας προτάσεως, διότι, τούτων ἀφαιρεθέντων, μένει ἄτοπον τὸ ἀπαρέμφατον, ὡς μένει μετέωρον καὶ ἀστήρικτον τὸ ἀντικείμενον ἐν γένει, ὅταν λείψῃ τὸ δι' αὐτοῦ συμπληρούμενον μεταβατικὸν ῥῆμα· *λέγειν*, *οἶκον*, κτλ. *βούλομαι λέγειν*, *κτίζω οἶκον*, κτλ.

Τίνα ῥήματα συντάσσονται μετ' Ἀπαρεμφάτου.

§. 11. Αἱ κλάσεις τῶν ῥημάτων αἵτινες ἀπαιτοῦσιν ἀπαρέμφατον εἶναι μάλιστα αἱ ἑξῆς·

ά. Τὰ *βουλητικὰ καὶ ἐφετικὰ* καὶ τὰ ἐκ τούτων προκύπτοντα· *οἱ ἀγαθοὶ ἐπιπονεῖν ἐθέλουσιν* (Ξ.). — *καλῶς ἀκούειν μᾶλλον ἢ πλουτεῖν θέλε* (Γν.). — *χρήματα δ' ἱμείρω μὲν ἔχειν, ἀδίκως δὲ πεπᾶσθαι οὐκ ἐθέλω* (Σόλων).—*ὅςτις πένης ὢν ζῆν ἐν ἄστει βούλεται ἀθυμότερον ἑαυτὸν ποιεῖν ἐπιθυμεῖ* (Μ.). —*οὐδεὶς ἀνὴρ εὔψυχος ἀξιοῖ λάθρα κτείνειν τὸν ἐχθρόν, ἀλλ' ἰὼν κατὰ στόμα*

(Εὐρ. Ρ. 510). Οὕτω καὶ *φιλεῖν, ὀρέγεσθαι, ἐφίεσθαι, γλίχεσθαι* καὶ τὰ ὅμοια· *μάτην οἱ γέροντες εὔχονται θανεῖν* (Σ. *Εὐρ. 'Αλκ.* 672).

§. 12. Ὡς ἀμέσως ἐκ τῶν ἐφετικῶν προκύπτοντα ἐκλαμβάνονται· 1. τὰ σημαίνοντα *τάσιν* καὶ *ἀγῶνα* πρός τι, οἷον *ζητεῖν, σπεύδειν, σπουδάζειν, ὁρμᾶσθαι, ἀγωνίζεσθαι, διαμάχεσθαι, προθυμεῖσθαι, ἀμφισβητεῖν, ἀντιποιεῖσθαι, αἱρεῖσθαι, προαιρεῖσθαι* καὶ τὰ ὅμοια· 2. τὰ *κελεύσεως, παρακλήσεως, προτροπῆς* καὶ τῶν τοιούτων σημαντικά· *κελεύειν, δεῖσθαι, ἱκετεύειν, πείθειν, προτρέπειν* καὶ τὰ ὅμοια· 3. τὰ *σκοπόν τινα* δηλοῦντα, ὡς *νοεῖν, ἐπινοεῖν, λογίζεσθαι, βουλεύεσθαι* καὶ τὰ ὅμοια· 4. τὰ ἔχοντα τὴν ἔννοιαν τοῦ *στέργειν, δέχεσθαι* καὶ τῶν τοιούτων· 5. τὰ *δείξεως* σημαντικά, *δεικνύειν, φαίνειν* καὶ τὰ ὅμοια· 6. τὰ *ἐνάρξεως καὶ ἀποπείρας* σημαντικά, ὡς *ἄρχειν, ἄρχεσθαι, πειρᾶσθαι* καὶ τὰ ὅμοια.

§. 13. Περὶ συντάξεως τῶν ὀνομάτων ἐν τοῖς ἔμπροσθεν ὁμιλοῦντες εἴδαμεν ὅτι, ὡς λέγεται *πλήρης τινός*, οὕτω καὶ *κενός τινος*, ὡς *ἔμπειρός τινος*, οὕτω καὶ *ἄπειρός τινος*· διότι τὸ *ἄπειρός τινος*=οὐκ ἔμπειρός τινος, τὸ *πένης καὶ ἰδιώτης τινός*=οὐ πλούσιος, οὐ μέτοχός τινος, κτλ (σ. 55, §. 39. ά—γ΄.). Ὡσαύτως λέγεται *τητώμενα ῥυθμοῦ τε καὶ ἁρμονίας* (Πλ. *Ν*. Ζ΄, 810).— *ποδῶν καὶ χειρῶν καὶ ὀφθαλμῶν στερουμένους ἀνθρώπους* (Ξ. *'Αν.* Α, θ΄, 13), ὡς λέγεται *βριθόμενα σταχύων* (Ἡσ. *'Α. 'Ηρ.* 290).— *κοῦροι κρητῆρας ἐπεστέψαντο ποτοῖο* (Ἰλ. Α, 470)=ὑπὲρ τὸ χεῖλος ἐπλήρωσαν (Ἰλ. Θ΄, 432· *πίνοντες κρητῆρας ἐπιστεφέας οἴνοιο*).

§. 14. Τὸ αὐτὸ συμβαίνει καὶ ἐνταῦθα· συντάσσονται δηλ. μετ' ἀπαρεμφάτου, κατὰ τὴν αὐτὴν ἀναλογίαν, καὶ τὰ ἔχοντα τὴν ἀντίθετον ἔννοιαν τῶν προηγουμένων ῥημάτων· ὅθεν, ὡς λέγεται *φιλῶ ζῆν, ἐπιθυμῶ εἰδέναι*, κτλ, οὕτω καὶ *μίσησεν δ' ἄρα μιν δηΐων κυσὶ κύρμα γενέσθαι* (Ἰλ. Ρ, 272) = μισητὸν ἡγήσατο. —*στυγῶ πράσσειν* (Σ. *Φ.* 87)· οὕτω *φθονεῖν* (Ὀδ. Α, 346), *μεγαίρειν* (Ὀδ. Β, 235. Ἴδε καὶ Γ, 55).

§. 15. Κατὰ τὴν αὐτὴν δὲ ἀναλογίαν, εἰμὲν τὸ *προστάττειν, ἐπιστέλλειν, ἐπιτρέπειν*, καὶ τὰ ὅμοια, ζητοῦσιν ἀπαρέμφατον (§. 12), ἐπίσης ἀπαρέμφατον ζητοῦσι καὶ τὰ ἀντίθετον τούτων ἔννοιαν ἔχοντα, *κωλύειν, εἴργειν, ἀπαγορεύειν, ἀποτρέπειν, ἀπέχειν, ἀ-*

παρνεῖσθαι καὶ τὰ ὅμοια· *ὁ νομοθέτης ἐκώλυσε μηδ' εἰς δούλους ὑβρίζειν* (Δ.).—*ἡ τοῦ θεοῦ ἑορτὴ διεκώλυσέ με ἀποθνήσκειν* (Πλ. *Φαίδ.* 61): — *νόμων γραφαὶ εἴργουσι χρῆσθαι μὴ κατὰ γνώμην τρόποις* (Εὐρ. *Ἑκ.* 866). Οὕτως *ἀντιλέγειν, ἐναντιοῦσθαι.* Ὡσαύτως *ἀνατίθεσθαι, ἀναβάλλεσθαι* καὶ τὰ ὅμοια, διότι καὶ ταῦτα τῆς αὐτῆς ἔχονται ἰδέας· τὸ *ἀνατίθεμαι*, π. χ.=μεταβάλλω γνώμην, ἀναιρῶ τὰ προηγούμενα· τὸ *ἀναβάλλομαι*=ἀποφεύγων ἐπὶ τοῦ παρόντος τὸ πρᾶγμα εἰς ἄλλον καιρὸν ἀνατίθεμαι. Οὕτω τὸ ἀντίθετον τοῦ *σπεύδειν μέλλειν*=βραδύνειν, οὕτω τὸ ἀντίθετον τοῦ *ἄρχειν παύειν*, κτλ.

§. 16. Ὡς δὲ τὰ πρῶτα (§. 11. ά.) διὰ τοῦ ἀποφατικοῦ μορίου μεταβαίνουσιν ὡς πρὸς τὴν ἔννοιαν εἰς ταύτην τὴν τάξιν, οὕτω καὶ ἀντιστρόφως ταῦτα, διὰ τοῦ αὐτοῦ μορίου ἀναιρουμένης τῆς ἀποφατικῆς ἐννοίας, ἐπανέρχονται εἰς τὴν πρώτην· *ἐθέλω* καὶ *οὐκ ἐθέλω, χρῄζω ὑγιαίνειν* (Ξ.), καὶ *δὶς θανεῖν οὐ χάζομαι* (Εὐρ. *Ὀρ.* 1116), *σπεύδει πλουτεῖν* καὶ *μὴ σπεῦδε πλουτεῖν* (Γν.), *ἐᾶν* καὶ *οὐκ ἐᾶν, ἐπιτρέπειν* καὶ *οὐκ ἐπιτρέπειν.* Ὡσαύτως *κωλύειν* καὶ *οὐ κωλύειν, ἀπαγορεύειν* καὶ *οὐκ ἀπαγορεύειν, ἀντιγνωμονεῖν* καὶ *οὐκ ἀντιγνωμονεῖν· ἡ δὲ κυβερνητικὴ κωλύσει ἐν τῇ θαλάττῃ ἀποθνήσκειν* (Πλ.).—*οὐδεὶς κωλύει μεθ' οὗ ἄν τις βούληται εὐεργετεῖν* (Ξ.).—*πῶς εἰδὼς ἀντιλογήσω τήνδ' οὐκ εἶναι παῖδ' Ἀντιγόνην;* (Σ. *Ἀντ.* 376) — *οὐδεὶς ἂν ἀντιγνωμονήσειε μὴ οὐχὶ τὸ πᾶν διαφέρειν* (Ξ. *Π.* Δʹ, γʹ, 8).—*οὕτω καὶ οὐ φθονήσεις μοι ἐπιδεῖξαι* (Πλ.).—*μὴ φθονήσῃς ἰάσασθαι τὴν ψυχήν μου* (Πλ.), κτλ.

§.17. Ἄλλη κλάσις ῥημάτων μετ' ἀπαρεμφάτου συντασσομένων εἶναι·

ϐʹ. Τὰ σημαίνοντα *φύσιν, δύναμιν, ἱκανότητα, ἔθος πρός τι* καὶ τὰ τοιαῦτα· *πέφυκεν ἄνθρωπος τὸ μὲν θεραπεῦον ὑπερφρονεῖν, τὸ δὲ μὴ ὑπεῖκον θαυμάζειν* (Θ. Γʹ, 39).—*ἔφυν γὰρ οὐδὲν ἐκ τέχνης πράσσειν κακῆς* (Σ. *Φ.* 88).—*ἀναγκάσαι θεοὺς οὐδέ γ' εἷς δύναιτ' ἀνήρ* (Ξ.).—*ἡ πόλις τοὺς νόμους ἀναγκάζει μανθάνειν* (Πλ.).—*παρ' Ἀριστίππῳ στρατηγεῖν διεπράξατο τῶν ξένων* (Ξ. *Ἀν.* Βʹ, ϛʹ, 28).—*σὺ εἴθισαι τρέχειν* (Ξ.).—*εἰώθ[ασ]ιν ἐρωτᾶν* (Ξ.).—*ἐπεὶ μάθον ἔμμεναι ἐσθλός* (Ἰλ. Ζʹ, 444). Οὕτως *εἰδέναι, ἐπίστασθαι, ἔχειν*, κτλ. Ὡσαύτως καὶ τὰ ἐναντία τούτων *ἀδυνατεῖν, ἀγνοεῖν, ἀπορεῖν, οὐκ ἐπίστασθαι, οὐκ εἰδέναι, οὐκ ἔχειν*, κτλ.

§. 18. Τὸ *τολμᾶν*, δύναμιν καὶ προθυμίαν εἰς τὸ ποιεῖν τι δηλοῦν, συντάσσεται μετ' ἀπαρεμφάτου· *οἱ πλεῖστοι τῶν τοιούτων τολμῶσι λέγειν* (Πλ.).—*ἐτόλμας τούσδ' ὑπερβαίνειν νόμους*; (Σ. *'Αντ.* 449). Κατὰ τὴν ἀνωτέρω ἀναλογίαν καὶ τὰ *δεδοικέναι*, *φοβεῖσθαι*, *ὀκνεῖν*, *αἰσχύνεσθαι* καὶ τὰ ὅμοια συντάσσονται ὡσαύτως μετ' ἀπαρεμφάτου· διότι ἀναλυόμενα περιέχουσι τὴν ἀντίθετον ἔννοιαν, *διὰ φόβον*, *ὄκνον*, *αἰσχύνην*, *οὐ τολμᾶν ποιεῖν τι· σέβεται καὶ φοβεῖται πᾶσα ἡ ψυχὴ τό τι κινεῖν τῶν τότε καθεστώτων* (Πλ. *Ν*. Ζ',798). —*ᾐσχύνθημεν καὶ θεοὺς καὶ ἀνθρώπους προδοῦναι αὐτόν* (Ξ. *'Αν.* Β', γ', 22). Ἴδε σ. 360, §. 222.

§. 19. Ἰσχύει δὲ καὶ περὶ τούτων τὸ ἀνωτέρω ῥηθὲν (§. 16), ὅτι τὸ μὲν *οὐ τολμᾶν*=δεδοικέναι, αἰσχύνεσθαι, κτλ, τὸ δὲ *οὐ δεδοικέναι*, *οὐκ αἰσχύνεσθαι*=τολμᾶν· *κοὐδεὶς ἐτόλμα τἀνδρὸς ἀντίον μολεῖν* (Σ. *Τρ.* 785)=πᾶς τις ἐφοβεῖτο, κατὰ τὸ *αἴδεσθεν μὲν ἀνήνασθαι, δεῖσαν δ' ὑποδέχθαι* (*'Ιλ.*Η,93).—*αἰσχύνομαι ὑμῖν εἰπεῖν τἀληθῆ* (Πλ.).—*ἐγὼ τἀληθῆ λέγειν οὔτε ὀκνήσω οὔτε αἰσχυνοῦμαι* (Ξ.)=τολμήσω τἀληθῆ λέγειν. Ἀλλά, καὶ εἰς πᾶν τοὐναντίον οὕτω τρεπομένης τῆς ἐννοίας, ἡ σύνταξις μένει ἡ αὐτή.

§. 20. Ἄλλη κλάσις ῥημάτων μετ' ἀπαρεμφάτου συντασσομένων εἶναι.

γ'. τὰ *δοξασίας*, *εἰκασίας* καὶ τῶν τοιούτων σημαντικά· *δοκῶ μοι ἀδύνατος εἶναι* (Πλ.).—*ἠλίθιός ἐστιν καὶ εἴτις οἴεται διὰ τὸν πλοῦτον, μηδὲν ἐπιστάμενος, δόξειν τι ἀγαθὸς εἶναι, ἢ μηδὲν ἀγαθὸς εἶναι δοκῶν εὐδοκιμήσειν* (Ξ. *'Απ.* Δ', ά, 15).—*ὅ τι ἂν ποιῇς, νόμιζε ὁρᾶν θεούς τινας* (Γν.).—*εἰκάζομεν ἐλαύνειν αὐτούς* (Ξ.). Οὕτως *ἡγεῖσθαι*, *ὑπολαμβάνειν*, *ὑποπτεύειν*, *κρίνειν*, *δικάζειν*, *καταδικάζειν*, κτλ.

§. 21. Ἄλλη κλάσις ῥημάτων μετ' ἀπαρεμφάτου συντασσομένων εἶναι.

δ'. τὰ *λεκτικά*, *ἐπαγγελτικά*, *διαβεβαιωτικά*, *ὀμοτικὰ* καὶ τὰ τοιαῦτα· *Πρωταγόρας ἔλεγε πάντων ἀνθρώπων μέτρον εἶναι ἄνθρωπον* (Πλ.).—*ταὐτόν φημι εἶναι τὸ βέλτιον καὶ τὸ κρεῖττον*(Πλ.). —*λέγουσι δὲ καὶ οἱ τὰ σαφέστατα Πελοποννησίων μνήμῃ παρὰ τῶν πρότερον δεδεγμένοι Πέλοπα πρῶτον τὴν ἐπωνυμίαν τῆς χώρας σχεῖν*, (Θ. Α', 9)· ἔστι δὲ τὸ *σχεῖν*=παρασχεῖν· *ἔχει* (Θ. Β',

41. 61. Αʹ, 126)=παρέχει.—*ἐπαγγελλόμεθα Ἀριαίῳ . . . εἰς τὸν θρόνον τὸν βασίλειον καθιεῖν αὐτόν* (Ξ. *Ἀν.* Βʹ. ά 14)=ὑπισχνούμεθα· ἐν δὲ τῷ (Πλ. *Λάχ.* 185) *σοὶ ἐγὼ ἐπαγγέλλομαι καὶ διδάσκειν καὶ ἐλέγχειν ἐμὲ ὅτι ἂν βούλῃ*=ἐντέλλομαι, κελεύω.—*διωμολογησάμεθα τὴν δικαιοσύνην ἀρετὴν εἶναι καὶ σοφίαν* (Πλ.).—*καίτοιγε οὐδὲ πώποτε ὑπέσχετο διδάσκαλος εἶναι τούτου* (Ξ.).—*καταρώμενος καὶ διομνύμενος μηδὲν εἶναί σοι καὶ Φιλίππῳ πρᾶγμα* (Δ.).—*ἔλπιζε τιμῶν τοὺς γονεῖς πράξειν καλῶς* (Γν.)· Οὕτως ἀκούειν, *αἰσθάνεσθαι, πυνθάνεσθαι, ἀγγέλλειν, γράφειν, προφασίζεσθαι, αἰτιᾶσθαι*, κτλ.

§. 22. Αὗται εἶναι ὡς ἔγγιστα αἱ μετ' ἀπαρεμφάτου συντασσόμεναι κλάσεις τῶν ῥημάτων. Εἶναι δὲ τὸ ῥῆμα ἐξ οὗ τὸ ἀπαρέμφατον ἐξαρτᾶται ἐνεργητικόν, παθητικόν, μέσον ἢ οὐδέτερον, ἐξηγεῖ τὴν ἔννοιαν συνεπτυγμένως, οἷον *δύναμαι, ἐλπίζω*, κτλ, ἢ ἀναλελυμένως, οἷον *δυνατός εἰμι, ἐλπίδας ἔχω*, κτλ, πάντα ταῦτα ὡς πρὸς τὴν σύνταξιν εἶναι ἀδιάφορα.

§. 23. Κατὰ ταῦτα λοιπὸν λέγεται *φύλακά με ἀναγκάζεις γίγνεσθαι τοῦ λόγου τοῦ σαυτοῦ* (Πλ.), καὶ *ἠνάγκασμαι ταῦτα ἐκμεμαθηκέναι καὶ ἐκμεμελετηκέναι πάντα τὰ τοιαῦτα* (Πλ. *Ἱππ. Μ.* 285).— *ἐδίδασκε γράφειν* καὶ *ἐδιδάσκετο γράφειν*. — *κινδυνεύω μακάριός τις εἶναι* (Πλ.). — *μακάριοι δοξάζονται εἶναι* (Πλ.). — *στρατεύειν παρασκευάζονται* (Ξ.). Ὡσαύτως *δύναμαι ἐπαινεῖν* (Πλ.), καὶ *δυνατὸς εἶ ἐπισκέψασθαι* (Πλ.).—*αὐτὸς εὑρεῖν τὴν τέχνην ἀδυνατῶ ἔτι νῦν* (Πλ.).—*τὴν ζητουμένην ἰδέαν καταμαθεῖν οὐδέπω μοι δοκῶ δυνατὸς εἶναι* (Πλ. *Σοφ.* 235).—*ἀδύνατοι ὄντες ἀντισχεῖν ἐξεπολιορκήθησαν* (Θ Αʹ, 107). Οὕτως *ἀπορεῖν καὶ ἐν ἀπόρῳ ἔσχοντο θέσθαι τὸ παρόν* (Θ. Αʹ, 25).—*ἐλπίζειν* καὶ *ἐλπίδας ἔχειν, ἐν ἐλπίδι εἶναι, εὔελπιν εἶναι*—*νοεῖν* καὶ *ἐν νῷ ἔχειν*, κτλ.

§. 24. Ὡσαύτως δυνατὸν νὰ ἐξαρτᾶται τὸ ἀπαρέμφατον καὶ ἐκ μετοχῆς· *λιλαιομαίνη* (αὐτὸν) *πόσιν εἶναι* (Ὀδ. Αʹ, 15).—*τῆς ἀρετῆς ποιήσας ἐπιθυμεῖν* (Ξ.)· καὶ ἐξ ἄλλου ἀπαρεμφάτου· *τοὺς Ἀθηναίους ἤλπιζε τὴν γῆν οὐκ ἂν περιιδεῖν τμηθῆναι* (Θ. Βʹ, 20). Πολλάκις δὲ ἀπαρέμφατον διαδέχεται ἄλλο ἀπαρέμφατον, καὶ οὕτω γίνεται ἀπαρεμφάτων σειρά· *Ἀθηναίους πάντας μετὰ τοῦ θείου*

νομίζεις δυνήσεσθαι ποιῆσαι πείθεσθαί σοι; (Ξ. Ἀπ. Γ', ϛ', 15) — *ἢ δοκεῖς τινα ἀποκρήσειν ὁμολογεῖν οἷόν τ' εἶναι εἰδέναι καὶ μὴ εἰδέναι τὸν αὐτὸν τὸ αὐτό;* (Πλ. Θεαιτ. 166)

§. 25. Εἰ καὶ ἐν γένει τὰ προσημειωθέντα ῥήματα συντάσσονται μετ' ἀπαρεμφάτου, τινὰ ὅμως αὐτῶν μετά τινων συγγενῶν φέρονται καὶ πρὸς παρεμφατικὴν ἔγκλισιν μετά τινος τελικοῦ μορίου·... *ὡς δὲ στρατηγήσεις αὐτῆς* (Ἑλλάδος) *γλίχεαι* (Ἡρ. Ζ', 161).—*ἐδέοντό τε τῶν στρατηγῶν ὅπως ἀπαγάγοιέν σφεας ὀπίσω* (Ἡρ.). Τὰ δὲ ἔχοντα τὴν ἔννοιαν τοῦ *σκοπεῖν, ἐπιμελεῖσθαι* καὶ τῶν τοιούτων ἔλαβαν σταθερὰν σχεδὸν καὶ συνήθη τὴν τοιαύτην σύνταξιν· *σκοπῶ ὅπως ἀποφανοῦμαι τῷ κριτῇ ὡς ὑγιεστάτην τὴν ψυχὴν* (Πλ. Γοργ. 526).—*ἐγὼ γὰρ εἰς τοὺς πλουσίους σπεύσω σε ὅπως ἐγγραφῇς* (Ἀρφ.). Οὕτως *ἑαυτὸν παρασκευάζειν ὅπως ἔσται ὡς βέλτιστος* (Πλ.). Ἴδε ἀνωτέρω περὶ τῶν *τελικῶν λόγων* καὶ *Εἰσαγωγὴν Ἑλληνικῆς Συντάξεως* σ. 448—450·

§. 26. Ἀκριβῶς εἰπεῖν τὰ τοιαῦτα ἐκφέρουσι τροπικὴν ἔννοιαν, ἐν ᾧ τὸ ἀπαρέμφατον ἐκφέρει τὸ πρᾶγμα ὡς καθαρὸν ἀντικείμενον τοῦ συμπληρουμένου ῥήματος. Εἰς τὸ *πόλεως παρασκευάζομαι προεστάναι* (Ξ.) τὸ *προεστάναι* εἶναι τὸ ἀντικείμενον τοῦ *παρασκευάζομαι*, τοῦτο ἀποβλέπει ἡ παρασκευή. Εἰς τὸ *παρασκευάζομαι ὡς ἀμυνοῦμαι* (Ξ) ἡ παρασκευὴ ἀποβλέπει τὸν τρόπον τῆς ἀμύνης.

§. 27. Ἐπειδὴ δὲ ὁ περί τινος παρασκευαζόμενος ἀναγκαίως παρασκευάζεται καὶ περὶ τοῦ τρόπου τῆς τούτου ἐπιτυχίας, καὶ ἀντιστρόφως ἡ περὶ τοῦ τρόπου ἑτοιμασία προϋποθέτει τὸ περὶ τίνος αὕτη γίνεται, διὰ τοῦτο ἡ ἐκ τοῦ ἑνὸς εἰς τὸ ἄλλο μετάπτωσις εἶναι τοσοῦτον εὔκολος, ὥστε γίνεται ἀνεπαίσθητος· τὸ *φρόντιζε τίνι τρόπῳ νὰ κάμῃς τοῦτο* εὐκολώτατα γίνεται *φρόντιζε νὰ κάμῃς τοῦτο*. τὸ *θέλω σπεύσει νὰ ἐνεργήσω τίνι τρόπῳ νὰ ἐγγραφῇς εἰς τοὺς πλουσίους* εὐκολώτατα γίνεται *θέλω σπεύσει ἵνα ἐγγραφῇς εἰς τοὺς πλουσίους*, ἤτοι *τὴν εἰς τοὺς πλουσίους ἐγγραφήν σου*.

§. 28. Διὰ τοῦτο οἱ τοιοῦτοι κατ' ἀνάλυσιν τρόποι τοῦ *λέγειν*, εἰ μὲν δὲν εἶναι αὐτοὶ ἐκεῖνοι ἀπαραλλάκτως καθ' οὓς ἡμεῖς ἐξηγοῦμεν τὸ ἀπαρέμφατον (Ἴδε κατωτέρω §. 40), ὀλίγον διαφέρουσιν, ἐξ ἐκείνων ἔχοντες βέβαια τὴν ἀρχήν των. Κατὰ τὰ ἀνωτέρω εἶναι καὶ τὸ *ἤδη γάρ μοι θυμὸς ἐπέσσυται ὄφρ' ἐπαμύνω Τρώεσσι* (Ἰλ. Ζ',

302)· διότι, τὸ *ἐπέσσονται ὀφρ' ἐπαμύνω*=ἐπαμῦναι, καὶ τὸ *ἐπέσσονται ἵνα ἐπαμύνω*, ὀλίγον διαφέρουσι. Καὶ τὸ γνωστὸν δὲ *ἢ ἐθέλεις ὄφρ' αὐτὸς ἔχῃς γέρας, αὐτὰρ ἔμ' αὔτως ἧσθαι δευόμενον . . . ;* (Ἰλ. Α, 133) περιττὸν νὰ χωρισθῇ εἰς δύο, γραφόμενον *ἦ ἐθέλεις, ὄφρ' αὐτὸς ἔχῃς γέρας, αὐτάρ;* κτλ. Οὐδὲ εἶναι ἀνάγκη νὰ δεχθῶμεν τὴν τοῦ Θειρσχίου γνώμην, ὅτι πρέπει νὰ γραφῇ *ἢ ἐθέλεις ὄφρ' αὐτὸς ἔχειν γέρας, αὐτὰρ ἔμ' αὔτως;* κτλ.=ἢ θέλεις σὺ μὲν ἐν τῷ μεταξὺ ἔχειν γέρας, ἐμὲ δὲ στερεῖσθαι; Ὁ Εὐστάθιος δὲν ἐδίςασε νὰ τὸ ἑρμηνεύσῃ ἀπαρεμφάτου ἀνάλυσιν=ἢ ἐθέλεις ἔχειν; Ἐκ τῆς ἀναλύσεως δὲ μετέβη ὁ ποιητὴς εἰς τὸ καθ' αὑτὸ ἀπαρέμφατον *ἧσθαι*.

§. 29. Τὰ *ἀπαγορευτικά, ἀρνητικὰ* καὶ τὰ τοιαῦτα ῥήματα ἐκ τῶν προηγουμένων, καίτοι ἔχοντα οἴκοθεν τὴν ἀποφατικὴν ἔννοιαν, προσλαμβάνουσι συνήθως καὶ τὸ μόριον *μή· κωλύω σε ἀπελθεῖν* καὶ *κωλύω σε μὴ ἀπελθεῖν.— οἱ νομοθέται τὸ καλὸν τὸ ἐκ τῶν γυμνασίων κατιδόντες ἀπεῖπον τοῖς δούλοις μὴ μετέχειν* (Αἰσχ.).—*ἠρνοῦντο μὴ πεπτωκέναι* (Ἀρφ. *Ἱππ.* 571).—*ἠπίστουν μὴ εἶναι τοὺς τὰ ὅπλα παραδόντας τοῖς τεθνεῶσιν ὁμοίους* (Θ. Δʹ, 40), κτλ. Ἡ ὡς πλεοναστικὴ αὕτη προσθήκη τοῦ *μὴ* δὲν φαίνεται διαφόρου φύσεως παρὰ τὴν πρὸς μείζονα ἀνάδειξιν τῆς ἁπλῆς ἀρνήσεως προσθήκην τοῦ *οὐδὲν* εἰς τὸ *οὐ· οὐκ ἔστιν οὐδέν*=οὐκ ἔστι τι. Ἀποφατικῶς δὲ τῶν τοιούτων ἢ τῶν συγγενῶν ῥημάτων ἐκφερομένων, τίθεται εἰς τὸ ἀπαρέμφατον *μὴ οὐ· ἐγώ τοι οὐκ ἀμφισβητῶ μὴ οὐχὶ σὲ εἶναι σοφώτερον ἢ ἐμέ* (Πλ. *Ἱππ. Ἐλ.* 369).—*ἀδύνατα ἦν μὴ οὐ μεγάλα βλάπτειν* (Θ. Ηʹ, 60).

§. 30. Παρατηροῦντες τὰ τῆς τετάρτης κλάσεως τῶν μετ' ἀπαρεμφάτου συντασσομένων ῥημάτων (§. 21. δʹ.) εὑρίσκομεν ἐν αὐτοῖς καὶ πολλὰ τῶν ἐν τοῖς μετὰ διπλῆς αἰτιατικῆς συντασσομένοις μεταβατικοῖς καταταχθέντων (σ. 463, §. 23—31)· *νόμιζ' ἀδελφοὺς τοὺς ἀληθινοὺς φίλους* (Μ.).—*τὸ κέρδος ἡγοῦ κέρδος, ἂν δίκαιον ᾖ* (Μ.).—*Θεοῖς ἐχθρόν, οὐ μόνον ἀνθρώποις, ὑπολαμβάνω τὸν γονέων ἀμελοῦντα* (Δ.).—*τὸ μηδὲν ἀδικεῖν ἐκμαθεῖν ἀστεῖον ἐπιτήδευμα κρίνω τῷ βίῳ* (Μ.).—*κεφάλαιον παιδείας λέγομεν τὴν ὀρθὴν τροφήν* (Πλ.).—*φασὶν κακίστους οἱ πονηροὶ τοὺς κακούς* (Μ.).—*τὰς καλὰς πράξεις ἁπάσας ἀγαθὰς ὡμολογήσαμεν* (Πλ.).

§. 31. Καὶ ἐκ τῶν ἄλλων προσέτι ὄχι ὀλίγα δέχονται ποτὲ μὲν

ἀπαρέμφατον, ποτὲ δὲ πτῶσιν· *οὐκ ἀνατίθεμαι μὴ οὐ καλῶς ἔχ*- *καὶ ἀνατίθεμαι τὰ ὡμολογημένα, ἀναβάλλομαι τὴν ἀπόκρισιν*, - *ἀναβάλλομαι διαλεχθῆναι* (Ξ.), *ἀρνεῖσθαι τὸν γάμον* (Ὅμ.), *ἀρνεῖσθαι τὴν διαθήκην* (Δ.), *ἠρνοῦντο μὴ πεπτωκέναι* (Ἀρφ.), *Τρώεσσι βούλετο νίκην*·(Ἰλ, Η, 21. Ν, 347, κτλ.), καὶ *βούλομαι αὐτὴν οἴκοι ἔχειν*, (Ἰλ. Α, 112. κτλ.). Πολλὰ δὲ δέχονται καὶ αὐτὸ τὸ ἀπαρέμφατον ἔναρθρον, ὅ ἐστιν ὡς καθαρὰν πτῶσιν· *τὸ πλουσιωτέραν τὴν πόλιν ποιεῖν ἀναβαλούμεθα* (Ξ. *Ἀπ*. Γ', ϛ', 6).—*μὴ παρῇς τὸ μὴ οὐ φράσαι* (Σ. *Τ*. 283).—*οὐδὲν ἐλλείψω τὸ μὴ οὐ πᾶσαν πυθέσθαι τῶνδ' ἀλήθειαν πέρι* (Σ. *Τρ*. 90).—*οὐδεὶς ἀντιλέγει σοι τὸ μὴ οὐ λέξειν* (Ξ *Συμπ*. Γ', 3), κτλ.

§. 32. Ἐκ πάντων τούτων γίνεται δῆλον ὅτι τὸ ἀπαρέμφατον ἐν τοῖς προηγουμένοις ῥήμασιν ἐπέχει τόπον ἀντικειμένου· *ἐπίσταμαι ἀριθμεῖν*=ἐπίσταμαι τὴν ἀρίθμησιν.—*ἐνόμισαν ἐπιθέμενοι ῥᾳδίως κρατῆσαι* (Θ. Β', 3)=ῥᾳδίαν νίκην. Ἀλλ' ἐπίσης φανερὸν γίνεται ὅτι ἀπαιτεῖται διάκρισις ποῦ τίθεται πτῶσις καὶ ποῦ ἀπαρέμφατον, καὶ τοῦτο πάλιν ἄναρθρον ἢ ἔναρθρον, ἀπρόθετον ἢ ἐμπρόθετον· *αἰσχύνονται τὸ τολμᾶν ὁμολογεῖν* (Πλ.).—*πρὸς τὸ μετρίων δεῖσθαι πεπαιδευμένος* (Ξ.), καὶ τὰ ὅμοια.

§. 33. Πολλὰ ὡσαύτως τῶν τῆς τετάρτης καὶ τῆς τρίτης τάξεως μετ' ἀπαρεμφάτου συντασσομένων ῥημάτων (§. 20. γ'. §. 21. δ'.) εἶναι ἐκ τῶν ἐν τοῖς ἔμπροσθεν σημειωθέντων ὡς ἀποτελούντων τοὺς ἐκθετικοὺς λόγους· *οἶδα γὰρ ὅττι κακοὶ μὲν ἀποίχονται πολέμοιο* (Ἰλ. Λ, 408).—*ἀγορεῦσαι ὡς ὑπὸ τοῦ Κύρου Σμέρδιος ἄρχονται* (Ἡρ).—*οἱ δ' ἔλεγον ὅτι ἄρκτοι .. πολλοὺς ἤδη πλησιάσαντας διέφθειραν* (Ξ.). Πολλὰ δὲ τούτων ἀπαντῶνται καὶ μετὰ μετοχῆς· *ἑώρων οὐ κατορθοῦντες καὶ τοὺς στρατιώτας ἀχθομένους τῇ μονῇ* (Θ. Ζ',47).—*οὓς ἐγὼ σαφῶς ἐπίσταμαι ἰδιώτας ὄντας* (Ξ.). Νὰ δεχθῶμεν ὅτι αὐθαιρέτως καὶ ἄνευ διαφορᾶς ἐννοίας, μεγάλης ἢ μικρᾶς, γίνεται τὸ τοιοῦτον μάχεται εἰς τὴν λεπτόνοιαν καὶ λεπτολογίαν τῶν Ἑλλήνων. Ἴδε κατωτέρω *Περὶ Μετοχῆς*.

§. 34. Ἐπειδὴ δὲ τὸ *βούλεσθαι* καὶ τὰ συγγενῆ τούτου προϋποθέτουσι τὸ *δύνασθαι*· καὶ ἐπειδὴ ἀφ' ἑτέρου τὸ *λέγειν, ὁμολογεῖν*, καὶ τὰ τοιαῦτα, προϋποθέτουσι τὸ *φρονεῖν, δοξάζειν, οἴεσθαι*, κτλ, διὰ τοῦτο δὲν ἤθελεν εἶναι ἴσως ἀσυγχώρητον νὰ ἀναγάγωμεν, συν-

μίας χάριν, τὰ μετ' ἀπαρεμφάτου συντασσόμενα ῥήματα εἰς τὰ *δυναμικὰ* καὶ τὰ ἐκ τούτων προκύπτοντα, καὶ εἰς τὰ *δοξαστικὰ* καὶ τὰ ἐκ τούτων ὡσαύτως προερχόμενα.

§. 35. Τὰ ἀνωτέρω ῥήματα ἰδιαιτέρως καὶ ἀναγκαίως, τρόπον τινά, φέρονται πρὸς ἀπαρέμφατον· δυνατὸν ὅμως, κατὰ δεύτερον λόγον, νὰ δεχθῇ ἀπαρέμφατον καὶ πᾶσα σχεδὸν κλάσις ῥημάτων, πλήρη καὶ ἐντελῆ ἔννοιαν διὰ τοῦ ἰδίου αὐτῶν ἀντικειμένου ἐξηγούντων, ὅταν προστίθηται καὶ ὁ σκοπὸς δι' ὃν γίνεται τὸ ἐν τῇ κυρίᾳ προτάσει ἐκφερόμενον· *τοῖς Αἰγινήταις οἱ Λακεδαιμόνιοι ἔδοσαν Θυρέαν οἰκεῖν καὶ τὴν γῆν νέμεσθαι* (Θ. Β', 27).—*ζευγνύναι βόας τριβέμεν κρῖ λευκόν* (Ἰλ. Υ, 496).—*πέντε ἡγεμόνας ποιήσατο σημαίνειν* (Ἰλ. *Π*. 172).

§. 36. Ἐκτὸς δὲ τούτου τίθεται ἀπαρέμφατον εἰς ἔνδειξιν ὄχι σκοποῦ, ἀλλὰ συνεπείας τοῦ ἐν τῇ κυρίᾳ προτάσει· *Λυκάονα Ἀχιλλεὺς ποταμόνδε λαβὼν ποδὸς ἧκε φέρεσθαι* (Ἰλ. *Φ*. 120)=τὸν ἔρριψε μετὰ τηλικαύτης δυνάμεως ἥτις ἦν ἱκανὴ ποιῆσαι αὐτὸν φέρεσθαι. Καὶ παρ' Ὁμήρῳ μὲν ἐν πολλοῖς τοιούτοις εἶναι δυσδιάκριτον εἰ εἶναι σκοπὸς ἢ ἀπρομελέτητος συνέπεια· παρ' Ἀττικοῖς δὲ τὸ τῆς συνεπείας ἐκφέρεται διὰ τοῦ *ὥστε*· *μὴ ἡ βία σε μηδαμῶς νικησάτω τοσόνδε μισεῖν ὥστε τὴν δίκην πατεῖν* (Σ. *Αἰ*. 1335).—*ἦ κἄστ' ἔτι ζῶν οὗτος, ὥστ' ἰδεῖν ἐμέ*; (Σ. *Τ*. 1045)

§. 37. Οὕτω λοιπὸν εἰς ἔνδειξιν σκοποῦ ἢ συνεπείας δυνατὸν νὰ τεθῇ πᾶσα τάξις σχεδὸν ῥημάτων. Καὶ αὐτὸ τὸ *γελῶ* ὅπερ ἀναφέρει ὁ Ἀπολλώνιος ὡς παράδειγμα ὅτι δὲν συντάσσεται ἅπαν ῥῆμα μετ' ἀπαρεμφάτου δυνατὸν νὰ συνταχθῇ κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον· *γελᾷ ὡς δεῖξαι τοὺς ὀδόντας*· ά.=γελᾷ ἐπὶ σκοπῷ τοῦ δεῖξαι τοὺς ὀδόντας· β'.=γελᾷ ἐπὶ τοσοῦτον ὅσον ἀρκεῖ εἰς τὸ δεῖξαι τοὺς ὀδόντας.

§. 38. Τὸ ὄνομα *τελικὸν ἀπαρέμφατον*, κυρίως καὶ ἀκριβῶς εἰπεῖν, ἁρμόζει μόνον εἰς τὰ ἐν §. 35 σημειωθέντα, ὡς σημαίνοντα τὸ τέλος καὶ τὸν σκοπὸν τοῦ ἐν τῇ κυρίᾳ προτάσει, καταχρηστικώτερον ὅμως *τελικὰ* καλοῦνται πάντα τὰ τῆς πρώτης καὶ δευτέρας τάξεως ἀπαρέμφατα (§. 11. ά. §. 17. β'.), ὡς καλοῦνται *εἰδικὰ ἀπαρέμφατα* τὰ τῆς τρίτης καὶ τετάρτης τάξεως (§. 20. §. 21).

§. 39. Ἐννοεῖται δὲ ὅτι τὸ αὐτὸ ἀπαρέμφατον, κατὰ τὴν διάφο-

ρον ἔννοιαν, ἀνάγεται εἰς τὴν μίαν ἢ εἰς τὴν ἄλλην τάξιν. Ἀνάγεται εἰς τὰ γενικώτερον ὀνομαζόμενα *τελικά* (§. 38), ὅταν ἐξηγῇ τελεστέον ἢ τελέσιμόν τι, εἰς δὲ τὰ *εἰδικά*, ὅταν ἐξηγῇ *δοξασίαν, εἰκασίαν, κρίσιν* περί τινος ὅτι *ἦν, ἔστιν*, ἢ *ἔσται*, ἢ καὶ *διήγησιν ὅτι ἐγένετο· ἐπειδήπερ δοκεῖ πραγματειώδη παιδιὰν παίζειν* (Πλ. *Παρμ.* 137) = ἀρέσκει ἵνα, κτλ.— *δοκεῖ μὲν χαίρειν, χαίρει δὲ οὐδαμῶς* (Πλ.)=φαίνεται ὅτι, κτλ.—*ἐπίσταμαι ἀριθμεῖν* (Πλ.). — *ἐπίστασο εἶναι ἀεὶ τοιοῦτος* (Ἡρ.).—*τοῦτο εἶπαν, ἐπιστάμενοι τοῦτο εἶναι ἀδύνατον γενέσθαι* (Ἡρ. ϛ΄, 139)=νομίζοντες ὅτι.—*προλέγουσαι Κροίσῳ μεγάλην ἀρχήν μιν καταλῦσαι* (Ἡρ. Α΄, 53)=ὅτι ἔμελλε καταλῦσαι. — *προὔλεγον μὴ ἂν γενέσθαι πόλεμον* (Θ. Ά, 139).—*προλέγομεν ὑμῖν ἀπιέναι ἐκ τῆς χώρας* (Ξ.)=κελεύομεν.— *τὸν Σωκράτη καλέσαντες ἀπειπέτην τοῖς νέοις μὴ διαλέγεσθαι* (Ξ.) =ἀπηγόρευσαν, ἐκώλυσαν ἵνα μὴ διαλέγηται.—*ἠρνοῦντο μὴ αὐτόχειρες γενέσθαι* (Ξ.).— *ἐπεὶ εἶδον τοὺς Ἴωνας ἀρνευμένους εἶναι χρηστούς* (Ἡρ. ϛ΄, 13)=οὐ βουλομένους, ἀποποιουμένους, κτλ.

§. 40. Τὰ τῆς πρώτης καὶ δευτέρας κλάσεως ἀπαρέμφατα (§. 11. §. 17) μεταφράζει ἡ σημερινὴ γλῶσσα διὰ τῆς ὑποτακτικῆς καὶ τοῦ *ἵνα* ἢ *νά· θέλω νὰ ζήσω, ἐπιθυμῶ νὰ πλουτήσω*. Τὰ τῆς τρίτης καὶ τετάρτης διὰ τῆς ὁριστικῆς καὶ τοῦ *ὅτι· λέγουσιν ὅτι ὁ Κῦρος ἦτον κάλλιστος, ὤμοσεν ὅτι δὲν ἔλαβεν οὐδέν*. Τὰ δὲ *ὑποσχέσεως* καὶ *ἐλπίδος* σημαντικά, ὡς εἰς πρᾶξιν γενησομένην ἀναφερόμενα, μεταφράζει καὶ διὰ τοῦ *νά· ὑπεσχέθη ὅτι θέλει δώσει, καὶ ὑπεσχέθη νὰ δώσῃ, ἐλπίζει ὅτι θέλει ἀπολαύσει τοῦ ποθουμένου, καὶ ἐλπίζει νὰ ἀπολαύσῃ τοῦ ποθουμένου*. Δυνατὸν λοιπὸν εἰπεῖν ὅτι ὅπου ἡ σημερινὴ γλῶσσα μεταχειρίζεται τὴν ὑποτακτικὴν μετὰ τοῦ *νά*, καὶ τὴν ὁριστικὴν μετὰ τοῦ *ὅτι*, ἡ ἀρχαία μεταχειρίζεται τὸ ἀπαρέμφατον, ὅπερ ὅμως ἀπαραβιάστως παρεισάγεται καὶ παρ' ἡμῖν ἐπὶ πολλῶν περιστάσεων, περὶ οὗ ἄλλοτε καὶ ἀλλαχοῦ.

Περὶ ὑποκειμένου τοῦ ἀπαρεμφάτου.

§. 41. Τὸ περὶ ὑποκειμένου τοῦ *ἀπαρεμφάτου* εἶναι ἐκ τῶν περιέργων εἰς τὴν ἑλληνικὴν γλῶσσαν, ἐν ταὐτῷ δὲ καὶ ἐκ τῶν δυσκόλων. Περὶ τούτου εἶναι διασταλτέα τὰ ἑξῆς δύο, ἡ *ταὐτοπροσωπία* καὶ ἡ *ἑτεροπροσωπία*.

§. 42. Λέγεται ἐνταῦθα *ταυτοπροσωπία* ὅταν ἦναι τὸ αὐτὸ πρόσωπον ὑποκείμενον εἰς τὸ ῥῆμα τῆς κυρίας προτάσεως καὶ εἰς τὸ ἐξ αὐτοῦ ἐξαρτώμενον ἀπαρέμφατον· *βούλομαι εἰπεῖν, οἴομαι εἰδέναι.* Ἐν τούτοις ὁ *βουλόμενος* καὶ ὁ *μέλλων εἰπεῖν*, ὁ *οἰόμενος* καὶ ὁ *εἰδὼς* εἶναι τὸ αὐτὸ πρόσωπον=θέλω νὰ εἴπω, νομίζω ὅτι γνωρίζω. Λέγεται *ἑτεροπροσωπία* ὅταν ἄλλο πρόσωπον ἦναι ὑποκείμενον εἰς τὸ ἀπαρέμφατον καὶ ἄλλο εἰς τὸ ῥῆμα ἐξ οὗ ἐξαρτᾶται· *βούλομαι λαὸν σῶον ἔμμεναι*=θέλω νὰ ἦναι ὁ λαὸς σῶος.

Τὸ ὑποκείμενον τοῦ ἀπαρεμφάτου ἐπὶ ταὐτοπροσωπίας.

§. 43. Ἐπὶ ταὐτοπροσωπίας συνήθως δὲν τίθεται ἰδιαίτερον ὑποκείμενον εἰς τὸ ἀπαρέμφατον, τοῦ ἐν τῇ κυρίᾳ προτάσει ὄντος ἐννοουμένου καὶ εἰς αὐτό· *οὕνεκ' ἐγὼ Χρυσηΐδος ἀγλά' ἄποινα οὐκ ἔθελον δέξασθαι* (Ἰλ. Α, 112).—*σὺ μὲν εἵλου ζῆν, ἐγὼ δὲ κατθανεῖν* (Σ. *Ἀντ.* 558).—*ἡμεῖς οὐδὲν σθένομεν πρὸς ταῦτ' ἀπαλέξασθαι* (Σ. *Αἰ.* 165).—*Νικίας ἐβούλετο πόνων πεπαῦσθαι* (Θ. Ε, 16). Τὸ αὐτὸ δὲ ἐννοεῖται καὶ ὅταν παραλείπηται τὸ ὑποκείμενον τοῦ ῥήματος (σ. 9, §. 14)· *βούλομαι ἔχειν* (Ὅμ.). — *θέλω λέγειν Ἀτρείδας* (Ἀνακρ.). — *μάλιστα ἐτήρουν ἀνέμῳ καταφέρεσθαι* (Θ. Δ', 26), κτλ.

§. 44. Μόνον δὲ ἐν συνεπείᾳ λόγου τίθεται ὑποκείμενον ἐπὶ ταὐτοπροσωπίας εἰς τὸ ἀπαρέμφατον, ἀνανεούμενον καὶ ἀναδεικνύμενον αὐτὸ τὸ τοῦ κυρίου ῥήματος διά τινος ἀντωνυμίας· *ἐγὼ ἤθελον τούτῳ ταύτην ἥτις εἴη μεγίστη πίστις δοῦναι, ἢ μὴν ἐγὼ τοῦ πατρὸς ἀκούειν* (Δ. *Κάλλιπ.* 1439).—*εἰ οἴεσθε Χαλκιδέας τὴν Ἑλλάδα σώσειν, ὑμεῖς δὲ ἀποδράσεσθαι τὰ πράγματα οὐκ ὀρθῶς οἴεσθε* (Δ. *Φ.* Γ', 130).—*Ἀναξίβιος διεπράξατο ὥστε αὐτὸς ἐκπλεῦσαι ἁρμοστής* (Ξ.).—*οἱ βραδεῖς ἂν παιδευθῶσι καὶ γυμνάσωνται, εἴς γε τὸ ὀξύτερον αὐτοὶ αὐτῶν γίγνεσθαι πάντες ἐπιδιδόασιν* (Πλ.).— *φασί τινες οὐκ ἐνούσης ἐν τῇ ψυχῇ ἐπιστήμης σφεῖς ἐντιθέναι* (Πλ.).

§. 45. Τὸ αὐτὸ ἰσχύει καὶ ὅταν τὸ ἀπαρέμφατον δὲν ἐξαρτᾶται ἀμέσως ἐκ τοῦ ῥήματος τῆς κυρίας προτάσεως, ἀλλὰ μεσολαβοῦντος τοῦ *δεῖν* ἢ *χρῆναι· πεποίηκα τοῦτ' ἐγώ· διό φημι δεῖν αὐτὸς στεφανοῦσθαι* (Δ.).—*εἰ οἴεσθε χρῆναι οὓς ἐκεῖνοι παρέλιπον ἀδι-*

κοῦντες ὑμεῖς ἀπολέσαι, οὐδεὶς τῶν πολιτῶν ἀπολειφθήσεται (Λυσ.). Τίθεται δὲ καὶ κατ' αἰτιατικὴν πολλάκις ἐπὶ ταὐτοπροσωπίας τὸ ὑποκείμενον τοῦ ἀπαρεμφάτου· *ἐπεὶ οὐδ' ἐμὲ νῆϊδα γ' οὕτως ἔλπομαι ἐν Σαλαμῖνι γενέσθαι τε τραφέμεν τε* (Ἰλ. Η, 198). Ἴδε κατωτέρω §. 53.

Τὸ ὑποκείμενον τοῦ ἀπαρεμφάτου ἐπὶ ἑτεροπροσωπίας.

§. 46. Εἰς τὴν ἑτεροπροσωπίαν ὑπάγονται δύο περιστάσεις. Ἡ πρώτη εἶναι ὅταν ὑποκείμενον τοῦ ἀπαρεμφάτου ἦναι τὸ ἀντικείμενον τοῦ κυρίου ῥήματος, καὶ τότε δὲν τίθεται ἰδιαίτερον εἰς τὸ ἀπαρέμφατον ὑποκείμενον· *δέομαι οὖν σου παραμεῖναι ἡμῖν* (Πλ.). —*προεῖπον δὲ αὐτοῖς μὴ ναυμαχεῖν Κορινθίοις* (Θ. Α', 45).

§. 47. Ἡ δευτέρα περίστασις εἶναι ὅταν ὑποκείμενον τοῦ ἀπαρεμφάτου ἦναι νέον τι πρόσωπον, διάφορον καὶ τοῦ ὑποκειμένου καὶ τοῦ ἀντικειμένου τοῦ ῥήματος ἐξ οὗ ἐξαρτᾶται. Τότε δὲ τίθεται κατ' αἰτιατικήν· *βούλομαι ὀνόσιον ξένον δοῦναι δίκην* (Εὐρ. Ἑκ. 852).—*ἀξιῶ ὑμᾶς ἀλλήλους διδάσκειν* (Πλ.).—*Φίλιππος Μεσσήνην Λακεδαιμονίους ἀφιέναι κελεύει* (Δ.). — *τὸν εὐτυχοῦντα καὶ φρονεῖν νομίζομεν* (Εὐρ. *Ἀποσπ.*).—*ἀγγέλλουσι τὸν μόνον Ὀρέστην ἐμὸν ἀδελφὸν εὐτυχεῖν, καὶ πατέρα γε ζῆν καὶ καλῶς πράσσειν ἐμόν* (Εὐρ. *Ἰφ.* Τ. 1183).

§. 48. Τὸ αὐτὸ ἰσχύει καὶ ὅταν τὸ ἀπαρέμφατον ἐξαρτᾶται κατ' εὐθεῖαν ἐκ τῶν λεγομένων *ἀπροσώπων ῥημάτων*, δι' ὧν ἐξηγεῖται ἡ ἔννοια τοῦ *πρέποντος*, τοῦ *ἁρμόζοντος*, τοῦ *ἀναγκαίου*, τοῦ *συγχωρητοῦ*, τοῦ *δυνατοῦ*, κτλ· *γράμματα μαθεῖν δεῖ καὶ μαθόντα νοῦν ἔχειν* (Γν.).—*οὐδέποτ' ἀθυμεῖν τὸν κακῶς πράσσοντα δεῖ* (Γν.).—*οὐ δήπου τὸν ἄρχοντα τῶν ἀρχομένων πονηρότερον προσήκει εἶναι* (Ξ.). — *φρονεῖν θνητὸν ὄντ' οὐ χρὴ μέγα* (Εὐρ. *Ἀλκμ. Ἀποσπ.*).—*οὐκ ἔστιν, ὦ μάταιε, σὺν ῥᾳθυμίᾳ τὰ τῶν πονούντων μὴ πονήσαντας λαβεῖν* (Γν.).— *ἐνδέχεται σωφρονήσαντα πρόσθεν οὔθις μὴ σωφρονεῖν* (Ξ.). Ἴδε *περὶ Ἀπροσώπων* καὶ κατωτέρω.

§. 49. Τὸ αὐτὸ γίνεται καὶ ὅταν αἱ τοιαῦται ἰδέαι ἐκφέρωνται δι' ἄλλων ἀναλόγων φράσεων· *οὐδὲ θέμις ἐστὶ νοῦν οὐδενὸς ὑπήκοον οὐδὲ δοῦλον, ἀλλὰ πάντων ἄρχοντα εἶναι* (Πλ.).—*μοχθεῖν ἀνάγκη τοὺς θέλοντας εὐτυχεῖν, αἰσχρόν τε μοχθεῖν μὴ θέλειν*

νεανίαν (Εὐρ.).—*οὐ ῥᾴδιον μὴ διδόντα τὰ ἐπιτήδεια πειθομένους παρέχειν* (Ξ.).—*χαλεπὸν μὲν καὶ ἕνα ἄνθρωπον ἀργὸν τρέφεσθαι, πολὺ δ' ἔτι χαλεπώτερον καὶ οἶκον ὅλον* (Ξ.).

§. 50. Ἡ κατ' αἰτιατικὴν αὕτη θέσις τοῦ ὑποκειμένου τοῦ ἀπαρεμφάτου καλεῖται ἰδιαιτέρως *ἀπαρεμφατικὴ σύνταξις*, ἧστινος τὸ παράδοξον κατὰ διαφόρους τρόπους ἐπροσπάθησαν νὰ ἐξηγήσωσιν οἱ φιλόλογοι (Ἴδε *Εἰσαγωγὴν Ἑλλην. Συντάξεως* σ. 455—456). Ὁ ἀτοπώτατος πάντων εἶναι ὅτι ἔγινε τοῦτο διαστολῆς ἕνεκα τῶν προσώπων· διότι τίς ἡ διαστολὴ εἰς τὸ *αἰδὼς δ' αὖ νέον ἄνδρα γεραίτερον ἐξερέεσθαι;* (Ὀδ. Γ, 24) — τίς εἰς τὸ *οὐδέν σε δεῖ κρύπτειν μ' ἔτι;* (Σ. *Ἠλ.* 957) Καὶ εἰς τὸ γνωστὸν *φασὶ Καίσαρα νενικηκέναι Πομπήϊον* οὐδεμία βέβαια ὡς ἐκ τῆς φράσεως διάκρισις τοῦ νικήσαντος καὶ νικηθέντος. Ἴδε καὶ κατωτέρω §. 54.

§. 51. Φιλοσοφικώτερον ἴσως τοῦ δέοντος καὶ μόλις καταληπτὸν εἶναι τὸ εἰπεῖν ὅτι τὸ *ἀνάγκη σε ποιεῖν τοῦτο* περιέχει ἐν ἑαυτῷ τὸ *ἀνάγκη ποιεῖν σὴν ποίησιν τοῦτο*, καὶ ὅτι τὸ *εἶναι εὐεργέτην* προῆλθεν ἐκ τοῦ εἶναι *οὐσίαν εὐεργέτου*, καὶ ὅτι τὸ *εἶναί σε εὐεργέτην φίλων* εἶναι συγχώνευσις τοῦ *εἶναι οὐσίαν σὴν* καὶ τοῦ *εἶναι οὐσίαν εὐεργέτου φίλων*, ἢ ὅτι ἡ αἰτιατικὴ δὲν εἶναι πλαγία πτῶσις ἀλλ' ὁμοία τῇ ὀνομαστικῇ, καὶ ἄλλα τοιαῦτα ὁποῖα εὑρίσκονται ἐν γερμανικοῖς συγγράμμασιν, ἅτινα ἐπεχείρησαν τὴν ἐξήγησιν τοῦ τοιούτου. Εὐκολώτερον ἢ συντομώτερον τοὐλάχιστον ἦτον εἰπεῖν ὅτι, ἐπειδὴ διὰ τὴν φύσιν τοῦ ἀπαρεμφάτου δὲν λέγεται τὸ *σιγᾶν τινός*, ἔπρεπε νὰ εἴπωσι τὸ *σιγᾶν τινα* (§. 5).

§. 52. Πιθανώτερον δὲ ὅτι ἐν τούτοις, ἐν μέρει κἄν, εἰ μὲν ὄχι ἐπὶ πᾶσι, τὸ ἀπαρέμφατον προσετέθη κατ' ἀρχὰς ἐπεξηγητικῶς. Ὡς δηλ. εἰς τὸ *δεῦτ' ἄγετ' Ἀργείην Ἑλένην καὶ κτήμαθ' ἅμ' αὐτῇ δώομεν Ἀτρείδῃσιν ἄγειν* (Ἰλ Η, 358—51) τὸ *ἄγειν* προστίθεται κατ' ἐπεξήγησιν (§. 35), οὕτω καὶ εἰς τὸ *δεῖ σε ποιεῖν*, ὅπερ=δεῖ σε τοῦτο=πρέπει σε, ποιεῖν δηλ· τὸ *οὐ χρή σε φρονεῖν*=οὐ χρεία κατέχει σε, φρονεῖν δηλ· ἢ καὶ=τὸ ποιεῖν οὐ δεῖ σε, non te decet. Ὡσαύτως καὶ *λόγος κατέχει τινὰ τελευτῆσαι*—λόγος κατέχει τινά, τελευτῆσαι δηλ. (Ἴδε Πίνδ. *Π.* Α', 96. Πλ. *Ν.* Η', 848) Ἐκ τοιούτων δέ, πιθανῶς, ὁρμηθεῖσα ἡ χρῆσις ἐξετάθη κατὰ μικρὸν ἐπὶ τοσοῦτον ὥστε δὲν ἀναγνωρίζεται πλέον ἡ ἀρχή. Ἀλλ' ἔστωσαν τὰ

περὶ ἀρχῆς ὁποιαδήποτε, ἡ χρῆσις, ὅπερ τὸ ἀναγκαιότερον, εἶναι ὡς ἀνωτέρω.

§. 53. Ἐπειδὴ δὲ τὸ ὑποκείμενον δύναται νὰ διαστείλῃ αὐτὸ ἑαυτὸ ὡς ἐξετάζον καὶ ἐξεταζόμενον, ὡς θεωροῦν καὶ θεωρούμενον, διὰ τοῦτο πολλάκις καὶ ἐπὶ ταὐτοπροσωπίας τίθεται τὸ ὑποκείμενον τοῦ ἀπαρεμφάτου ὡσαύτως κατ' αἰτιατικήν, μάλιστα ἐπὶ ἀντιθέσεων· *ἐγὼ οἶμαι καὶ ἐμὲ καὶ σὲ καὶ τοὺς ἄλλους ἀνθρώπους τὸ ἀδικεῖν τοῦ ἀδικεῖσθαι κάκιον ἡγεῖσθαι* (Πλ.).—*φημὶ δεῖν ἐκείνους μὲν ἀπολέσθαι, ὅτι ἠσέβησαν, ἐμὲ δὲ σώζεσθαι, ὅτι οὐδὲν ἡμάρτηκα* (Ἀνδ.).—*ταῦτ' οὐκ οἴομαι οὕτως ἔχειν, ἀλλ' ἐμὲ φαῦλον εἶναι ζητητήν* (Πλ.).—*οὐκ ἀξιῶ 'γὼ 'μαυτὸν ἰσχύειν μέγα* (Ἀρφ. *Ἱππ.* 182). —*οἱ δέ γ' ἄλλοι οὐ συγχωροῦσιν ἑαυτοὺς ψεύδεσθαι* (Πλ.*Θεαιτ.*171. Ἴδε καὶ *Κρατ.* 398. Ἱππ. *Μ.* 282). Καὶ παρ' Ὁμήρῳ δὲ ἀπαντᾶται τοῦτο (Ἰλ. Η, 198. Υ, 361. Ὀδ. Θ, 221).

Περὶ ἀντικειμένου τοῦ ἀπαρεμφάτου.

§. 54. Οὐδεμίαν δυσκολίαν παρέχει τὸ ἀντικείμενον ἢ τὰ ἀντικείμενα τοῦ ἀπαρεμφάτου, τιθέμενα ὡς τὰ τῶν ῥημάτων ἐν γένει τῆς τάξεως εἰς ἣν ἀνήκει· *ἐπιθυμεῖν ἀρετῆς.—χρῆσθαι βιβλίοις.—παθεῖν τὴν δίκην.—ἀποτρέπειν τινὰ τούτου.—παραινεῖν τινι τὰ δέοντα.—διδάσκειν τινὰ σωφροσύνην.—ἀπωθεῖσθαι, προσέλκεσθαί τι*, κτλ.

Περὶ κατηγορουμένου καὶ προσδιορισμῶν τοῦ ἀπαρεμφάτου.

§. 55. Δέχεται κατηγορούμενον ἐκείνων τῶν ῥημάτων τὸ ἀπαρέμφατον ἅτινα καὶ ἐπὶ τῶν παρεμφατικῶν ἐγκλίσεων ἔχουσιν αὐτὸ χωριστὸν τοῦ ῥήματος, ἀποτελοῦντα τὰς *ἀνεπτυγμένας προτάσεις* (σ. 7. §. 9), τὸ *εἶναι, ὑπάρχειν, πεφυκέναι, γεγονέναι*, κτλ, καὶ ὅσα ἄλλα ὁμοιάζουσι πρὸς ταῦτα κατὰ τὴν σύνταξιν (σ. 196, §· 16—19. σ. 204 §. 42—43).

§. 56. Τίθεται δὲ τὸ κατηγορούμενον πάντοτε συμφώνως πρὸς τὸ ὑποκείμενον, ἐπὶ μὲν ταὐτοπροσωπίας κατ' ὀνομαστικήν, ὡς τίθεται ἢ ὑποτίθεται καὶ τὸ ὑποκείμενον, ἐπὶ δὲ ἑτεροπροσωπίας κατ' αἰτιατικήν, ὡς ἐπίσης εἶναι καὶ τὸ ὑποκείμενον, λεγόμενον ἢ νοούμενον· *ἐγώ εἰμι πρόθυμος.—ἐγὼ βούλομαι εἶναι πρόθυμος.—βούλομαι λαὸν σῶον ἔμμεναι*, κτλ.

§. 57. Κατὰ ταῦτα λοιπὸν λέγεται *Μέντης Ἀγχιάλοιο εὔχομαι εἶναι υἱός* (Ὀδ.Α,180).—*νόμιζε γῆμας δοῦλος εἶναι διὰ βίου*(Μ.).—*πιστότερος γὰρ ἄλλων φανεῖσθαι* (Θ.Η',12).—*ὡμολόγηται ὁ ἀκριβὴς ἰατρὸς σωμάτων εἶναι ἄρχων* (Πλ. *Πολ.* Α, 342).—*οὐχ ὁμολογοῦνται παρὰ σοῦ εὐδαίμονες εἶναι* (Πλ. *Χαρμ.* 193).—*μακάριοι ἐδοξάζοντο εἶναι* (Πλ. *Κριτίᾳ*, 12). Ὡσαύτως *οὐκ ἂν πρέποι γε ἐπιλήσμονα εἶναι ῥαψῳδὸν ἄνδρα* (Πλ.).—*ἡμᾶς αὐτοὺς δεῖ ἀγαθοὺς γενέσθαι* (Ξ.). — *ἐγὼ γὰρ Ἀθηναίους φημὶ σοφοὺς εἶναι* (Πλ.), κτλ.

§. 58. Ὅταν δὲ ἦναι μὲν ἑτεροπροσωπία, ἀλλὰ ὑποκείμενον τοῦ ἀπαρεμφάτου ἦναι τὸ ἀντικείμενον τοῦ ῥήματος τῆς κυρίας προτάσεως, τότε τὸ κατηγορούμενον τίθεται κατὰ τὴν πτῶσιν τοῦ ἀντικειμένου· *ὀλίγοι ἄν τινες τῶν προσποιουμένων εἶναι σοφῶν ἐρωτηθέντες οὐκ ἂν φήσειαν* (Ἰσ.*Πανηγ.*ά.).—*τῶν δοκούντων σπουδαίων εἶναι* (Πλ. *Κρατ.* 41)—*οἱ Λακεδαιμόνιοι Κύρου ἐδέοντο ὡς προθυμοτάτου πρὸς τὸν πόλεμον γενέσθαι* (Ξ. *Ἑλλ.* Α, έ, 2).—*ἅπασι τούτοις ἀνάγκη αὐτῷ* (τῷ τυράννῳ) *πολεμίῳ εἶναι* (Πλ. *Πολ.* Η, 567).—*παντὶ προσήκει ἄρχοντι φρονίμῳ εἶναι* (Ξ).—*ἐξαρκεῖν αὐτοῖς μετ' ἀλλήλων καταζῆν ἀγάμοις* (Πλ. *Συμπ.* 192). — *τεκόντι ἀρετὴν καὶ θρεψαμένῳ ὑπάρχει θεοφιλεῖ γενέσθαι* (Πλ.).—*μήτ' ἀναγκάσῃς ἐμὲ κακὴν γενέσθαι* (Εὐρ. *Ἰφ. Αὐ.* 1181).

§. 59. Τὸ αὐτὸ ἐννοεῖται καὶ περὶ τῶν πτωτικῶν προσδιορισμῶν· *ἐβούλετο γὰρ μόνος αὐτὸς λέγειν.*—*Φίλιππος κεκράτηκε τῆς πόλεως τῷ πρότερος πρὸς τοῖς πράγμασι γίγνεσθαι* (Δ.). — *οὐ τοῦ βελτίονος σώματός ἐστιν ἑκόντος τὰ σχήματα σχηματίζειν ;* (Πλ. *Ἱππ.*'*Ελ*.374)—*κράτιστόν ἐστιν* (ἐμοὶ) *μαθητῇ σῷ γενέσθαι* (Πλ.*Εὐθύφ.* 5).—*δρῶντας ἢ μὴ δρῶντας* (τοὺς ἀνθρώπους) *ἥδιον θανεῖν* (Εὐρ. *Ἑλ.*820).—*αἴσχιον ἔχοντας ἀφαιρεθῆναι ἢ κτωμένους ἀτυχῆσαι* (Θ. Β', 62).

§. 60. Ἀλλ' ἐπὶ τῶν μετοχικῶν καὶ πτωτικῶν ἐν γένει προσδιορισμῶν καὶ γενικῆς, μάλιστα δὲ δοτικῆς, οὔσης ἐν τῇ κυρίᾳ προτάσει, δυνατὸν νὰ τεθῇ αἰτιατικὴ εἰς τὸ ἀπαρέμφατον, τὸ ὑποκείμενον ἢ τὸ κατηγορούμενον ἐμφαίνουσα· *τῶν αὐτῶν ἐστιν αὐτούς τε πάντα τὰ κακὰ ἐργάζεσθαι καὶ τοὺς τοιούτους ἐπαινεῖν* (Λυσ.).—*τί δὴ βροτοῖσιν οὐκ ἔστι τόδε, νέους δὶς εἶναι καὶ γέροντας αὖ πάλιν ;*

(Εὐρ. Ἰκ. 1080).—*ψυχῇ οὐκ ἐγχωρεῖ κακὴν γενομένην εὖ τι θεραπεύειν* (Πλ.).

§. 61. Καὶ τὰ μὲν προηγούμενα ἀναφέρονται εἰς γενικωτέρας ἰδέας, ὡς καὶ τὰ *ἔστιν ἐλευθερίους εἶναι καὶ ἄνευ χρυσίου* (Ξ.)= τινὰς ἢ τοὺς ἀνθρώπους.—*οὐκ ἔστιν ἀδικοῦντα καὶ ἐπιορκοῦντα καὶ ψευδόμενον δύναμιν βεβαίαν κτήσασθαι* (Δ. Ὀλ. Β', 20). Τὸ αὐτὸ δὲ γίνεται καὶ ὅταν ἀναφέρηται ἡ αἰτιατικὴ τοῦ ἀπαρεμφάτου εἰς ὡρισμένην γενικὴν ἢ δοτικὴν τῆς κυρίας προτάσεως· *διαθρυπτόμενος ὑπὸ τῶν δεομένων μου προστάτην γενέσθαι... ἐδεξάμην τὴν στρατηγίαν* (Ξ. Π. Ζ', ζ', 23).—*τῷ κοσμίῳ προσετέτακτο αὐτοκράτορα εἶναι* (Πλ.).—*συμφέρει αὐτοῖς φίλους εἶναι μᾶλλον ἢ πολεμίους* (Ξ.).—*ἔξεστιν ὑμῖν, καὶ πρόσθεν φίλοις οὖσι τῇ πόλει ἡμῶν, εὐεργέτας φανῆναι τῶν Λακεδαιμονίων* (Ξ. Ἑλλ. Δ', ή, 4).

Περί τινων μορίων μετὰ τοῦ ἀπαρεμφάτου τιθεμένων.

§. 62. Ὑπάρχουσι μόρια ἐν τῇ ἑλληνικῇ γλώσσῃ ἅτινα, πολλάκις προστιθέμενα εἰς τὸ ἀπαρέμφατον, προσδιορίζουσιν ἐπὶ μᾶλλον αὐτοῦ τὴν ἔννοιαν καθ' ἕνα ἢ ἄλλον τρόπον. Τοιαῦτα εἶναι μάλιστα τὰ ὡς, *ὥστε, ἐφ' ᾧ* καὶ *ἐφ' ᾧ τε, ὅπως, ἄν, πρίν*. Ἐκτὸς δὲ τούτων καὶ τὰ *ἀναφορικά, χρονικὰ* καὶ *αἰτιολογικά*.

Τὸ ὡς μετὰ τοῦ ἀπαρεμφάτου.

§. 63. Τὸ ὡς εἶναι κυρίως ἀναφορικὸν ἐπίῤῥημα, γενόμενον ἐκ τοῦ *ὅς*, καθάπερ τὸ *καλῶς* ἐκ τοῦ *καλός*, καὶ σημαῖνον *καθ' ὃν τρόπον*, ὡς τὸ *καλῶς* σημαίνει *κατὰ καλὸν τρόπον*. Τίθεται λοιπὸν μετ' ἀπαρεμφάτου· ά. εἰς ἔνδειξιν *τρόπου· ἔξεστι μὲν νυκτὸς ἰέναι, ὡς μὴ ὁρᾶσθαι, ἔξεστι δ' ἀπελθεῖν ὡς μὴ αἴσθησιν παρέχειν* (Ξ.)= εἰς τρόπον ὅς τις νὰ μὴ τοὺς ἀφίνῃ νὰ βλέπωνται καὶ νὰ γίνωνται ἐπαισθητοί· τοῦτο δὲ συντομώτερον λέγεται *χωρὶς νὰ βλέπωνται*.

§. 64. Ἐκ τούτου προῆλθον καὶ ἄλλαι διάφοροι παραλλαγαὶ τῆς ἀνωτέρω ἐννοίας· οὕτω, π. χ. τίθεται· β'. εἰς ἔνδειξιν *βαθμοῦ· οὕτω δὲ κατέστρεψεν ἡ τύχη ταῦτα ὡς τἀναντία γενέσθαι τοῖς προσδοκωμένοις* (Δεὶν.)· γ'. εἰς ἔνδειξιν *συνεπείας ἐκ τοῦ ἡγουμένου· οὐδεμίαν πώποτε ἀγέλην ᾐσθήμεθα συστᾶσαν ἐπὶ τὸν νομέα οὔτε ὡς μὴ πείθεσθαι, οὔτε ὡς μὴ ἐπιτρέπειν τῷ καρπῷ χρῆσθαι* (Ξ.—Ἴδε

§.36)· δ'. εἰς ἔνδειξιν συγκρίσεως ἄνευ ἢ μετὰ τοῦ ἤ· *ὀλίγοι ἐσμὲν ὡς ἐγκρατεῖς εἶναι αὐτῶν* (Ξ.).—*οἱ ἀκοντισταὶ βραχύτερον ἠκόντιζον ἢ ὡς ἐξικνεῖσθαι τῶν σφενδονητῶν* (Ξ. *Ἀν.* Γ', γ', 7)· ἑ. εἰς ἔνδειξιν τοῦ ὡς πρός τι· *ταῦτ' οὖν, ὡς μὲν ὑπομνῆσαι νῦν ἱκανῶς εἴρηται, ὡς δ' ἂν ἐξετασθείη μάλιστ' ἀκριβῶς, μὴ γένοιτο, ὦ πάντες θεοί* (Δ.)· ς'. εἰς δήλωσιν σκοποῦ· *φέρονται κώθωνα, ὡς ἀπὸ τοῦ ποταμοῦ ἀρύσασθαι* (Ξ.)=τοιοῦτον οἷός ἐστιν ἐπιτήδειος εἰς τὸ ἀρύσασθαι=δι' οὗ δυνατὸν ἀρύσασθαι=ὅπως ἀρύσωνται.

§. 65. Πολὺ συχνοτέρα εἶναι ἡ χρῆσις τοῦ ὡς μετὰ τοῦ ἀπαρεμφάτου ἐπί τινων φράσεων, παρενθετικῶς μάλιστα καὶ ὡς στερεοτύπως, τρόπον τινά, τιθεμένων, *ὡς εἰπεῖν, ὡς ἔπος εἰπεῖν· ξυγκατέβη δ' εἰς τὸν Πειραιᾶ καὶ ὁ ἄλλος ὅμιλος ἅπας, ὡς εἰπεῖν, ὁ ἐν τῇ πόλει καὶ ἀστῶν καὶ ξένων* (Θ. Ϛ', 30), ἔνθα τὸ *ὡς εἰπεῖν* προστίθεται, ἵνα μὴ τὸ *ὅμιλος ἅπας* ἐκληφθῇ κατὰ μαθηματικὴν ἀκρίβειαν =ἵνα γενικώτερον καὶ οὐχὶ ἀκριβῶς εἴπω.—*λέγω ἀεὶ ὅτι τυγχάνω, ὡς ἔπος εἰπεῖν, οὐδὲν ἐπιστάμενος, πλήν γε σμικροῦ τινος μαθήματος* (Πλ. *Θεάγ.* 120)=δὲν γνωρίζω, ἵν' οὕτως εἴπω, οὐδέν=δὲν γνωρίζω σχεδὸν οὐδέν. Ἐπειδὴ δὲ τοῦτο δηλοῖ τὸ *ὡς ἔγγιστα*, διὰ τοῦτο ἀντιθετικῶς τίθεται τὸ *ἀκριβῶς, ἀκριβεῖ λόγῳ εἰπεῖν.*

§. 66. Παραλλαγαὶ τούτου εἶναι τὰ *ὡς λόγῳ εἰπεῖν*=ἑνὶ λόγῳ περιλαβεῖν τὰ πάντα, *ὡς ἁπλῶς εἰπεῖν, ὡς ἐπὶ πᾶν ἢ ἐπίπαν εἰπεῖν, ὡς συντόμως εἰπεῖν, ὡς διὰ βραχέων εἰπεῖν, ὡς ξυνελόντι εἰπεῖν, ὡς τὸ ὅλον, τὸ ξύμπαν, ὡς ἐν κεφαλαίῳ εἰπεῖν*, κτλ. Ἐκ τούτων δὲ παρήχθησαν τὰ *ὥς γε οὑτωσὶ ἀκοῦσαι, ὡς εἰκάσαι, ὡς δοκεῖν, ὡς ἐμοὶ δοκεῖν*, καὶ τὰ ὅμοια. Ὡσαύτως καὶ τὰ *ὅσον, ὅσα*, ἢ *ὅ τι· ἡ μὲν* (ναῦς) *ἔφθασε τοσοῦτον, ὅσον Πάχητα ἀνεγνωκέναι τὸ ψήφισμα καὶ μέλλειν δράσειν τὰ δεδογμένα* (Θ. Γ', 49). Μάλιστα δὲ μετὰ τοῦ ἀπαρεμφάτου *εἰδέναι· ὅσον γέ μ' εἰδέναι* (Ἀρφ. *Ν.* 1252. Πλ. *Θεαιτ.* 145). Ταῦτα πάντα ἀπαραβιάστως ἐξηγοῦνται ἐκ τῆς πρώτης ἀναφορικῆς ἐννοίας τοῦ ὡς, τοῦ *ὅσον*, κτλ· *ὡς ἐκ τῆς ἀκοῆς, ὡς ἐκ τοῦ ἐμοὶ δοκεῖν, ὅσον ἔστιν ἐμὲ εἰδέναι*, κτλ. Ἴδε περὶ *Ἀναφορικῶν Ἀντωνυμιῶν*, σ. 118. §. 75—79. σ. 126. §. 84.

Τὸ ὥ σ τ ε μετὰ τοῦ ἀπαρεμφάτου.

§. 67. Πολὺ συχνότερον ἀπαντᾶται τὸ ὥστε μετὰ τοῦ ἀπαρεμ-

φάτου, ἐπὶ τῶν αὐτῶν σχεδὸν περιστάσεων τιθέμενον πρὸς πληρεστέραν ἐξήγησιν τῆς ἀμοιβαίας τῶν δύο κώλων σχέσεως πρὸς ἄλληλα· *ἀργύριον οὐδείς πω οὕτω πολὺ ἐκτήσατο ὥστε μὴ ἔτι προσδεῖσθαι* (Ξ.).— *τὴν στενοχωρίαν κωλύσειν ὥστε μὴ περιπλεῖν* (Θ. Ζ', 36). — *τοῖς ὅπλοις αὐτῶν καὶ πλήθει ὑπερφέρομεν ὥστε τὴν γῆν δῃοῦν ἐπιφοιτῶντες* (Θ. Α, 81). Ἴδε *Εἰσαγωγὴν Ἑλληνικῆς Συντάξεως* σ. 463.

§. 68. Οὕτω καὶ παρ' Ὁμήρῳ· *θυμὸς ἐπέσσυται ὥστε νέεσθαι* (Ἰλ. Ι, 42)· ὅπερ ἐπιβεβαιοῖ τὰ ἀλλαχοῦ περὶ ἀναλύσεως τοῦ ἀπαρεμφάτου ῥηθέντα (§. 28)· *οὐ γὰρ ἐπὶ σταθμοῖσι μένειν ἔτι τηλίκος εἰμὶ ὥστ' ἐπιτειλαμένῳ σημάντορι πάντα πιθέσθαι* (Ὀδ. Ρ, 20—21). Ἀλλὰ παρ' Ὁμήρῳ τὸ ὥστε ἐκλαμβάνεται καὶ=ὡς, κατὰ τὴν πρώτην αὐτοῦ σημασίαν· *ἀλλὰ τίη ἔριδας καὶ νείκεα νῶϊν ἀνάγκη νεικεῖν ἀλλήλοισιν ἐναντίον, ὥστε γυναῖκας;* (Ἰλ. Υ, 252)

Τὸ ἐφ' ᾧ καὶ ἐφ' ᾧ τε μετ' ἀπαρεμφάτου.

§. 69. Τὸ *ἐφ' ᾧ* καὶ *ἐφ' ᾧ τε*, γενόμενον ἐκ τοῦ *ἐπὶ τούτῳ ἐφ' ᾧ*, τίθεται μετὰ τοῦ ἀπαρεμφάτου εἰς δήλωσιν τοῦ *ἐπὶ ταύτῃ τῇ συνθήκῃ ὥστε*· *ἀφίεμέν σε ἐπὶ τούτῳ μέντοι ἐφ' ᾧ μηκέτι ἐν ταύτῃ τῇ ζητήσει διατρίβειν μηδὲ φιλοσοφεῖν* (Πλ.).—*ἐποιοῦντο εἰρήνην ἐφ' ᾧ Λακεδαιμονίοις ἕπεσθαι καὶ κατὰ γῆν καὶ κατὰ θάλασσαν* (Ξ.).—*πῶς ἂν οὗτος ἐθέλοι τὰ ἀλλότρια ἀποστερεῖν ἐφ' ᾧ κακόδοξος εἶναι;* (Ξ.) — *οἱ τριάκοντα ᾑρέθησαν ἐφ' ᾧ τε νόμους ξυγγράψαι* (Ξ.). Τὸ αὐτὸ συντάσσεται καὶ μετὰ μέλλοντος τῆς ὁριστικῆς· *ἐπὶ τούτῳ δὲ ὑπεξίσταμαι τῆς ἀρχῆς, ἐπ' ᾧ τε ὑπ' οὐδενὸς ὑμέων ἄρξομαι* (Ἡρ. Γ', 83. Ἴδε καὶ ϛ', 65. Ζ', 153, κτλ.). Ζητήσιμον δὲ εἰ ὑπάρχει διαφορὰ εἰς τὴν ἔννοιαν. Λέγεται δὲ καὶ *ἐπὶ τοῖσδε καταλλάξαντες ἐπ' ᾧ τε* (Ἡρ. Ζ', 154).—*ἐπὶ τῷδε τῷ λόγῳ ὥστε* (Ἡρ. Γ', 36), καὶ εἶναι ἡ φράσις μεθ' Ὅμηρον.

Τὸ ὅπως μετὰ τοῦ ἀπαρεμφάτου.

§. 70. Σπανίως τίθεται τὸ *ὅπως* μετὰ τοῦ ἀπαρεμφάτου· *οὐ γὰρ γένοιτ' ἂν ταῦθ' ὅπως οὐχ ὧδ' ἔχειν* (Σ. *Αἰ.* 378)=ἀδύνατον γενέσθαι ὅπως ταῦτα οὐχ οὕτως ἔχωσι=ἀδύνατον ἄλλως ταῦτα καὶ οὐχ οὕτως ἔχειν.

Τὸ ἄν μετὰ τοῦ ἀπαρεμφάτου.

§. 71. Τὸ ἀπαρέμφατον μετὰ τοῦ *ἂν* ἰσοδυναμεῖ εὐκτικῇ μετὰ τοῦ *ἄν*, ἢ ὁριστικῇ μετὰ τοῦ αὐτοῦ *ἄν*, ἐκφέρον κατ' ἐξαρτώμενον ἢ πλάγιον τρόπον τὸ δι' ἐκείνων κατ' ὀρθὸν λόγον ἐξηγούμενον· *καὶ δ' ἂν τοῖς ἄλλοισιν ἐγὼ παραμυθησαίμην οἴκαδ' ἀποπλείειν* (Ἰλ. I, 417)· τοῦτο λέγει ὁ Ἀχιλλεὺς κατ' εὐθεῖαν πρὸς τοὺς πρέσβεις τῶν Ἑλλήνων. Τὸ αὐτὸ δὲ ἀναφέρων ὁ Ὀδυσσεὺς πρὸς τὸν Ἀγαμέμνονα λέγει (Ἰλ. I, 684)· *καὶ δ' ἂν τοῖς ἄλλοισιν ἔφη παραμυθήσασθαι οἴκαδ' ἀποπλείειν.* — *ἀπεκρίνατο πολλοῦ ἂν ἄξιον εἶναι τὸν ὀϊστόν, εἰ τοὺς ἀγαθοὺς διεγίγνωσκεν* (Θ. Δ', 40) = ὅτι πολλοῦ ἂν ἄξιος ἦν ὁ ὀϊστός.

§. 72. Τίθεται δὲ ὁ σύνδεσμος *ἂν* συχνότερον εἰς τὸ κύριον ῥῆμα ἢ εἰς τὸ ἀνῆκον ἐπίρρημα παρὰ εἰς αὐτὸ τὸ ἀπαρέμφατον· *οὐκ ἄν μοι δοκεῖ οὕτως ἔχειν* (Πλ.).—*οἴονται οἱ Πέρσαι τοὺς ἀχαρίστους καὶ περὶ θεοὺς ἂν μάλιστα ἀμελῶς ἔχειν* (Ξ.). — *ᾔσθετο ὁ Φαλαξ οὐκ ἂν πείθειν αὐτούς* (Θ. Ἐ, 4).

Τὸ πρὶν μετὰ τοῦ ἀπαρεμφάτου.

§. 73. Περὶ τοῦ *πρὶν* μετὰ ὁριστικῆς, ὑποτακτικῆς καὶ εὐκτικῆς ὡμιλήσαμεν ἐν τοῖς προηγουμένοις (σ. 395, §. 153)· μετὰ ἀπαρεμφάτου δὲ τίθεται τὸ *πρὶν* συνήθως μὲν εἰς τὸ μέλλον ἀναφερόμενον· *ὁ προκαταγιγνώσκων, πρὶν ἀκοῦσαι σαφῶς, αὐτὸς πονηρός ἐστι πιστεύσας κακῶς* (Μ.).—*πρὶν τὴν ἀρχὴν ὑποθέσθαι, μάταιον ἡγοῦμαι περὶ τῆς τελευτῆς ὁντινοῦν λόγον ποιεῖσθαι* (Δ.). Ἀλλὰ καὶ εἰς τὸ παρελθὸν ἐνίοτε· *τῶν ἐπισταμένων νῦν πρὶν μαθεῖν οὐδεὶς ἠπίστατο* (Ξ.)=πρὶν ἢ ἔμαθεν.

Τὰ ἀναφορικά, χρονικὰ καὶ αἰτιολογικὰ μόρια μετὰ τοῦ ἀπαρεμφάτου.

§. 74. Πολλάκις ἐν τῷ πλαγίῳ λόγῳ τίθεται ἀπαρέμφατον, *ἀναφορικῶν, χρονικῶν* καὶ *αἰτιολογικῶν* μορίων ἡγουμένων μεθ' ἃ περιεμένετο παρεμφατικὴ ἔγκλισις· *ἔφη ἀφικνεῖσθαι τεταρταίους ὅθεν καθορᾶν ἄνωθεν διὰ παντὸς τοῦ οὐρανοῦ καὶ γῆς τεταμένον φῶς εὐθύ* (Πλ.).—*ὡς ἀκοῦσαι τοὺς παρόντας, θόρυβον γενέσθαι δὲ*

φάτου, ἐπὶ τῶν αὐτῶν σχεδὸν περιστάσεων τιθέμενον πρὸς πληρεστέραν ἐξήγησιν τῆς ἀμοιβαίας τῶν δύο κώλων σχέσεως πρὸς ἄλληλα· *ἀργύριον οὐδείς πω οὕτω πολὺ ἐκτήσατο ὥστε μὴ ἔτι προσδεῖσθαι* (Ξ.).— *τὴν στενοχωρίαν κωλύσειν ὥστε μὴ περιπλεῖν* (Θ. Ζ', 36). — *τοῖς ὅπλοις αὐτῶν καὶ πλήθει ὑπερφέρομεν ὥστε τὴν γῆν δῃοῦν ἐπιφοιτῶντες* (Θ. Ά, 81). Ἴδε *Εἰσαγωγὴν Ἑλληνικῆς Συντάξεως* σ. 463.

§. 68. Οὕτω καὶ παρ' Ὁμήρῳ· *θυμὸς ἐπέσσυται ὥστε νέεσθαι* (Ἰλ. Ι, 42)· ὅπερ ἐπιβεβαιοῖ τὰ ἀλλαχοῦ περὶ ἀναλύσεως τοῦ ἀπαρεμφάτου ῥηθέντα (§. 28)· *οὐ γὰρ ἐπὶ σταθμοῖσι μένειν ἔτι τηλίκος εἰμὶ ὥστ' ἐπιτειλαμένῳ σημάντορι πάντα πιθέσθαι* (Ὀδ. Ρ, 20—21). Ἀλλὰ παρ' Ὁμήρῳ τὸ ὥστε ἐκλαμβάνεται καὶ=ὡς, κατὰ τὴν πρώτην αὐτοῦ σημασίαν· *ἀλλὰ τίη ἔριδας καὶ νείκεα νῶϊν ἀνάγκη νεικεῖν ἀλλήλοισιν ἐναντίον, ὥστε γυναῖκας;* (Ἰλ. Υ, 252)

Τὸ ἐφ' ᾧ καὶ ἐφ' ᾧ τε μετ' ἀπαρεμφάτου.

§. 69. Τὸ *ἐφ' ᾧ* καὶ *ἐφ' ᾧ τε*, γενόμενον ἐκ τοῦ *ἐπὶ τούτῳ ἐφ' ᾧ*, τίθεται μετὰ τοῦ ἀπαρεμφάτου εἰς δήλωσιν τοῦ *ἐπὶ ταύτῃ τῇ συνθήκῃ ὥστε*· *ἀφίεμέν σε ἐπὶ τούτῳ μέντοι ἐφ' ᾧ μηκέτι ἐν ταύτῃ τῇ ζητήσει διατρίβειν μηδὲ φιλοσοφεῖν* (Πλ.).—*ἐποιοῦντο εἰρήνην ἐφ' ᾧ Λακεδαιμονίοις ἕπεσθαι καὶ κατὰ γῆν καὶ κατὰ θάλασσαν* (Ξ.).—*πῶς ἂν οὗτος ἐθέλοι τὰ ἀλλότρια ἀποστερεῖν ἐφ' ᾧ κακόδοξος εἶναι;* (Ξ.) — *οἱ τριάκοντα ᾑρέθησαν ἐφ' ᾧ τε νόμους ξυγγράψαι* (Ξ.). Τὸ αὐτὸ συντάσσεται καὶ μετὰ μέλλοντος τῆς ὁριστικῆς· *ἐπὶ τούτῳ δὲ ὑπεξίσταμαι τῆς ἀρχῆς, ἐπ' ᾧ τε ὑπ' οὐδενὸς ὑμέων ἄρξομαι* (Ἡρ. Γ', 83. Ἴδε καὶ Ϛ', 65. Ζ', 153, κτλ.). Ζητήσιμον δὲ εἰ ὑπάρχει διαφορὰ εἰς τὴν ἔννοιαν. Λέγεται δὲ καὶ *ἐπὶ τοῖςδε καταλλάξαντες ἐπ' ᾧ τε* (Ἡρ. Ζ', 154).—*ἐπὶ τῷδε τῷ λόγῳ ὥστε* (Ἡρ. Γ', 36), καὶ εἶναι ἡ φράσις μεθ' Ὅμηρον.

Τὸ ὅπως μετὰ τοῦ ἀπαρεμφάτου.

§. 70. Σπανίως τίθεται τὸ *ὅπως* μετὰ τοῦ ἀπαρεμφάτου· *οὐ γὰρ γένοιτ' ἂν ταῦθ' ὅπως οὐχ ὧδ' ἔχειν* (Σ. *Αἰ.* 378)=ἀδύνατον γενέσθαι ὅπως ταῦτα οὐχ οὕτως ἔχωσι=ἀδύνατον ἄλλως ταῦτα καὶ οὐχ οὕτως ἔχειν.

Τὸ ἂν μετὰ τοῦ ἀπαρεμφάτου.

§. 71. Τὸ ἀπαρέμφατον μετὰ τοῦ *ἂν* ἰσοδυναμεῖ εὐκτικῇ μετὰ τοῦ *ἄν*, ἢ ὁριστικῇ μετὰ τοῦ αὐτοῦ *ἄν*, ἐκφέρον κατ' ἐξαρτώμενον ἢ πλάγιον τρόπον τὸ δι' ἐκείνων κατ' ὀρθὸν λόγον ἐξηγούμενον· *καὶ δ' ἂν τοῖς ἄλλοισιν ἐγὼ παραμυθησαίμην οἴκαδ' ἀποπλείειν* (Ἰλ. Ι, 417)· τοῦτο λέγει ὁ Ἀχιλλεὺς κατ' εὐθεῖαν πρὸς τοὺς πρέσβεις τῶν Ἑλλήνων. Τὸ αὐτὸ δὲ ἀναφέρων ὁ Ὀδυσσεὺς πρὸς τὸν Ἀγαμέμνονα λέγει (Ἰλ. Ι, 684)· *καὶ δ' ἂν τοῖς ἄλλοισιν ἔφη παραμυθήσασθαι οἴκαδ' ἀποπλείειν.* — *ἀπεκρίνατο πολλοῦ ἂν ἄξιον εἶναι τὸν οἰστόν, εἰ τοὺς ἀγαθοὺς διεγίγνωσκεν* (Θ. Δ', 40) = ὅτι πολλοῦ ἂν ἄξιος ἦν ὁ οἰστός.

§. 72. Τίθεται δὲ ὁ σύνδεσμος *ἂν* συχνότερον εἰς τὸ κύριον ῥῆμα ἢ εἰς τὸ ἀνῆκον ἐπίῤῥημα παρὰ εἰς αὐτὸ τὸ ἀπαρέμφατον· *οὐκ ἄν μοι δοκεῖ οὕτως ἔχειν* (Πλ.).—*οἴονται οἱ Πέρσαι τοὺς ἀχαρίστους καὶ περὶ θεοὺς ἂν μάλιστα ἀμελῶς ἔχειν* (Ξ.). — *ᾔσθετο ὁ Φαίαξ οὐκ ἂν πείθειν αὐτούς* (Θ. Έ, 4).

Τὸ πρὶν μετὰ τοῦ ἀπαρεμφάτου.

§. 73. Περὶ τοῦ *πρὶν* μετὰ ὁριστικῆς, ὑποτακτικῆς καὶ εὐκτικῆς ὡμιλήσαμεν ἐν τοῖς προηγουμένοις (σ. 395, §. 153)· μετὰ ἀπαρεμφάτου δὲ τίθεται τὸ *πρὶν* συνήθως μὲν εἰς τὸ μέλλον ἀναφερόμενον· *ὁ προκαταγιγνώσκων, πρὶν ἀκοῦσαι σαφῶς, αὐτὸς πονηρός ἐστι πιστεύσας κακῶς* (Μ.).—*πρὶν τὴν ἀρχὴν ὑποθέσθαι, μάταιον ἡγοῦμαι περὶ τῆς τελευτῆς ὁντινοῦν λόγον ποιεῖσθαι* (Δ.). Ἀλλὰ καὶ εἰς τὸ παρελθὸν ἐνίοτε· *τῶν ἐπισταμένων νῦν πρὶν μαθεῖν οὐδεὶς ἠπίστατο* (Ξ.)=πρὶν ἢ ἔμαθεν.

Τὰ ἀναφορικά, χρονικὰ καὶ αἰτιολογικὰ μόρια μετὰ τοῦ ἀπαρεμφάτου.

§. 74. Πολλάκις ἐν τῷ πλαγίῳ λόγῳ τίθεται ἀπαρέμφατον, *ἀναφορικῶν, χρονικῶν* καὶ *αἰτιολογικῶν* μορίων ἡγουμένων μεθ' ἃ περιεμένετο παρεμφατικὴ ἔγκλισις· *ἔφη ἀφικνεῖσθαι τεταρταίους ὅθεν καθορᾶν ἄνωθεν διὰ παντὸς τοῦ οὐρανοῦ καὶ γῆς τεταμένον φῶς εὐθύ* (Πλ.).—*ὡς ἀκοῦσαι τοὺς παρόντας, θόρυβον γενέσθαι δὲ*

(ἔφη· Δ. *Παραπρ.* 402). — *λέγεται Ἀλκμαίωνι, ὅτε δὴ ἀλᾶσθαι αὐτόν, τὸν Ἀπόλλω ταύτην τὴν γῆν χρῆσαι οἰκεῖν* (Θ. Β', 102). — *φασὶν ὑπὸ τῶν ἡδονῶν ἡττᾶσθαι καὶ οὐ πράττειν διὰ ταῦτα τὰ βέλτιστα, ἐπεὶ γιγνώσκειν γε αὐτά* (*Πρωταγ.* 353). — *τοῦθ' ἔφη σκεπτέον εἶναι τίς κτῆσις δικαία ἐστίν, ἐπειδὴ τὸ μὲν νόμιμον δίκαιον εἶναι, τὸ δὲ ἄνομον βίαιον* (Ξ. *Π.* Ά, γ', 17. Ἴδε καὶ Πλ. *Συμπ.* 175. Πολ Ι, 614, 617, κτλ.)

§. 75. Ὡσαύτως δὲ καὶ μετὰ τὰ *πτωτικὰ ἀναφορικά· οὐκ ἄν ποτε φαῖμεν ἀληθείᾳ χορὸν κακὸν ἀκολουθῆσαι, ἀλλ' ὑγιές τε καὶ δίκαιον ἦθος, ᾧ καὶ σωφροσύνην ἕπεσθαι* (Πλ.).—*οἱ Λακεδαιμόνιοι δέκα ἄνδρας Σπαρτιατῶν προσείλοντο αὐτῷ* (τῷ βασιλεῖ Ἄγιδι) *ξυμβούλους, ἄνευ ὧν μὴ κύριον εἶναι ἀπάγειν στρατιὰν ἐκ τῆς πόλεως* (Θ. Έ, 63).

§. 76. Καὶ ἐν τούτοις μὲν μεθαρμόζεται τὸ ἑπόμενον κῶλον πρὸς τὸ ἡγούμενον γραμματικῆς ἕλξεως δυνάμει, δύο δὲ λόγων συγχώνευσις γίνεται εἰς τὸ αὐτὸ ὅταν, ἀρχίζοντος τοῦ πρώτου κώλου διὰ τοῦ *ὅτι* ἢ *ὡς*, ἐπὶ σκοπῷ νὰ τεθῇ παρεμφατικὴ ἔγκλισις, τίθηται πάλιν ἀπαρέμφατον, ὡς εἰ μὴ τοιοῦτον μόριον ὑπῆρχεν· *νομίζω ὅτι ὅςτις ἐν πολέμῳ ὢν στασιάζει πρὸς τὸν ἄρχοντα, τοῦτον πρὸς τὴν ἑαυτοῦ σωτηρίαν στασιάζειν* (Ξ. *Ἀν.* ϛ', ά, 29). — *νομίζειν χρὴ ὡς ἄνδρας ἀγαθοὺς μᾶλλον ἢ κακοὺς αὐτοὺς γενήσεσθαι* (Ξ.). — *οὐκ ἂν αἰσχυνθείην ὅτι μὴ ὀρθῶς φάναι εἰρηκέναι* (Πλ.).

Ἄλλη χρῆσις τοῦ ἀπαρεμφάτου.

§ 77. Ἐπειδὴ τὸ ἀπαρέμφατον εἶναι ἡ ἀρχὴ καὶ ἡ ῥίζα τῶν ἐγκλίσεων (σ. 352, §. 3), διὰ τοῦτο φαίνεται ὅτι κατ' ἀρχὰς εἶχε πολὺ εὐρυτέραν χρῆσιν παρὰ τὴν μέχρι τοῦδε ἐξηγηθεῖσαν. Ταύτης δὲ ἔμειναν καὶ εἰς τὴν μετέπειτα γλῶσσαν ἴχνη διάφορα, σπανιώτερα μὲν παρὰ πεζοῖς, συχνότερα δὲ παρὰ ποιηταῖς, καὶ μάλιστα παρὰ τοῖς ἐπικοῖς.

§. 78. Καὶ πρῶτον μὲν ἀπαντᾶται τὸ ἀπαρέμφατον ἐν ἀπολύτῳ λόγῳ, ἐν λόγῳ δηλ. οὐχὶ ἀπ' ἄλλου ἐξαρτωμένῳ, ἐκπληροῦν τὰ συνήθως διὰ τῆς προστακτικῆς ἄλλως ἐκφερόμενα· 1. κατὰ δεύτερον πρόσωπον, ἑνικὸν ἢ πληθυντικόν· *ἀλλὰ σὺ τόν γ' ἐπέεσσι καθάπτεσθαι μαλακοῖσιν* (Ἰλ. Α, 582). — *θαρσῶν νῦν, Διόμηδες, ἐπὶ*

Τρώεσσι μάχεσθαι (Ἰλ. Ε, 124. Ἴδε καὶ Ὀδ. Π, 151). — *ὦ ξεῖν', ἀγγέλλειν Λακεδαιμονίοις ὅτι τῇδε κείμεθα* (Ἡρ. Ζʹ, 228).—*φάσκειν δ' αὐδὴν τὴν Ἡρακλέους κλύειν, λεύσσειν τ' ὄψιν* (Σ. *Φ*. 1411. Ἴδε καὶ Σ. *Ἠλ*. 9. Τ. 462).—*σὺ δέ, Κλεαρίδα, τὰς πύλας ἀνοίξας ἐπεκθεῖν καὶ ἐπείγεσθαι* (Θ. Ἐ, 9. Ἴδε καὶ Πλ. *Κρατ*.426. Χαρμ. 166).—*νὼ μὲν οὖν ὁρμώμεθον· ὑμεῖς δέ, ὅταν καλῶμεν, ὁρμᾶσθαι ταχεῖς* (Σ. *Φ*. 1079).—*ἀκούετε λεῴ· κατὰ τὰ πάτρια τοὺς χόας πίνειν ὑπὸ τῆς σάλπιγγος* (Ἀρφ. *Ἀχ*. 1002)· 2. κατὰ τρίτον πρόσωπον, ὡσαύτως ἑνικὸν ἢ πληθυντικόν· *ἡ δὲ . . . πέπλον θεῖναι Ἀθηναίης ἐπὶ γούνασιν* (Ἰλ. Ζʹ, 87—92).—*ἔπειτα δὲ καὶ τὸν Ἀχαιοὶ εὐρὺν θ' ὑψηλόν τε τιθήμεναι* (Ἰλ. Ψ, 246).

§. 79. Ἡ ἐν τούτοις ὑποκειμένου τόπον ἀπέχουσα ὀνομαστικὴ φαίνεται ὅτι ἐνοεῖτο κατ' ἀρχὰς ὡς κλητικὴ προσφώνησις. Περὶ δὲ τοῦ (Ἰλ. Γ, 285) *Τρῶας ἀποδοῦναι*, εἰ πρέπει νὰ γραφθῇ *Τρῶας* ἢ *Τρῶες*, καὶ περὶ ἄλλων ὁμοίων ἴδε *Εἰσ. Ἑλλην. Συντάξ*. σ. 474 —476.

§. 80. Ἐπὶ γενικῶν παραγγελμάτων ἐν οἷς δὲν τίθεται ὡρισμένον ὑποκείμενον προσφυῶς ἐννοεῖται τὸ δεύτερον πρόσωπον· *νυκτὸς βουλεύειν* (Φωκυλ.).—*δίζησθαι βιοτήν, ἀρετὴν δ' ὅταν ᾖ βίος ἀσκεῖν* (Φωκυλ.).—*μήτε δόλους ῥάπτειν, μήθ' αἵματι χεῖρα μιαίνειν· μὴ πλουτεῖν ἀδίκως, ἀλλ' ἐξ ὁσίων βιοτεύειν· ἀρκεῖσθαι παρεοῦσι καὶ ἀλλοτρίων ἀπέχεσθαι· ψεύδεα μὴ βάζειν, τὰ δ' ἐτήτυμα πάντ' ἀγορεύειν* (Φωκυλ.). Ἀλλὰ καὶ τὸ τρίτον δὲν ἤθελεν εἶναι πάντῃ ἄτοπον, κατὰ τὸ ἀνωτέρω (Ἰλ. Γ, 285).

§. 81. Ἀπαντᾶται, δεύτερον, τὸ ἀπαρέμφατον τὰ τῆς ὑποτακτικῆς ἐκπληροῦν, εἰς δήλωσιν καὶ χαρᾶς μὲν ἐνίοτε (Σ. *Φ*. 234), μάλιστα δὲ ἀπορίας καὶ ἀγανακτήσεως· *ἐμὲ παθεῖν τάδε φεῦ!* (Αἰσχύλ. *Εὐμ*. 857).—*τῆς τύχης τὸ ἐμὲ νῦν κληθέντα δεῦρο τυχεῖν!* (Ξ. *Π*. Βʹ, Ϛʹ, 3).—*τὸ δὲ μὴ πατάξαι σ' ἐξελεγχθέντ' ἄντικρυς!* (Ἀρφ. *Β*. 741).—*ἰώ, ἰώ, δυστυχεστάτας φυγᾶς! ἐλαύνειν τὸν γέροντά μ' ἐκ πάτρας!* (Εὐρ. *Φ*. 1737. Ἴδε καὶ Σ. *Αἴ*. 410. Παράβαλε σ. 357, §. 17.).

§. 82. Εἰ μὲν ἦτον ἀνάγκη ἐν τούτοις ἀναπληρώσεως, καταλληλότερον ἤθελαν ἀναπληρωθῆ βεβαίως διὰ τῶν *δεινόν, αἰσχρόν, δύσφορόν ἐστιν* ἤ τι τοιοῦτον, ὡς τῷ ὄντι ἀπαντᾶται ἐνίοτε (Αἰσχύλ.

(ἔφη' Δ. *Παραπρ.* 402). — *λέγεται 'Αλκμαίωνι, ὅτε δὴ ἀλᾶσθαι αὐτόν, τὸν 'Απόλλω ταύτην τὴν γῆν χρῆσαι οἰκεῖν* (Θ. Β', 102). — *φασὶν ὑπὸ τῶν ἡδονῶν ἡττᾶσθαι καὶ οὐ πράττειν διὰ ταῦτα τὰ βέλτιστα, ἐπεὶ γιγνώσκειν γε αὐτά* (*Πρωταγ.* 353). — *τοῦθ' ἔφη σκεπτέον εἶναι τίς κτῆσις δικαία ἐστίν, ἐπειδὴ τὸ μὲν νόμιμον δίκαιον εἶναι, τὸ δὲ ἄνομον βίαιον* (Ξ. *Π.* Ά, γ', 17. Ἴδε καὶ Πλ. *Συμπ.* 175. Πολ Ί, 614, 617, κτλ.)

§. 75. Ὡσαύτως δὲ καὶ μετὰ τὰ πτωτικὰ ἀναφορικά· *οὐκ ἄν ποτε φαῖμεν ἀληθείᾳ χορὸν κακὸν ἀκολουθῆσαι, ἀλλ' ὑγιές τε καὶ δίκαιον ἦθος, ᾧ καὶ σωφροσύνην ἕπεσθαι* (Πλ.).—*οἱ Λακεδαιμόνιοι δέκα ἄνδρας Σπαρτιατῶν προσείλοντο αὐτῷ* (τῷ βασιλεῖ Ἄγιδι) *ξυμβούλους, ἄνευ ὧν μὴ κύριον εἶναι ἀπάγειν στρατιὰν ἐκ τῆς πόλεως* (Θ. Έ, 63).

§. 76. Καὶ ἐν τούτοις μὲν μεθαρμόζεται τὸ ἑπόμενον κῶλον πρὸς τὸ ἡγούμενον γραμματικῆς ἕλξεως δυνάμει, δύο δὲ λόγων συγχώνευσις γίνεται εἰς τὸ αὐτὸ ὅταν, ἀρχίζοντος τοῦ πρώτου κώλου διὰ τοῦ *ὅτι* ἢ *ὡς*, ἐπὶ σκοπῷ νὰ τεθῇ παρεμφατικὴ ἔγκλισις, τίθηται πάλιν ἀπαρέμφατον, ὡς εἰ μὴ τοιοῦτον μόριον ὑπῆρχεν· *νομίζω ὅτι ὅςτις ἐν πολέμῳ ὢν στασιάζει πρὸς τὸν ἄρχοντα, τοῦτον πρὸς τὴν ἑαυτοῦ σωτηρίαν στασιάζειν* (Ξ. *'Αν.* ϛ', ά, 29). — *νομίζειν χρὴ ὡς ἄνδρας ἀγαθοὺς μᾶλλον ἢ κακοὺς αὐτοὺς γενήσεσθαι* (Ξ.). — *οὐκ ἂν αἰσχυνθείην ὅτι μὴ ὀρθῶς φάναι εἰρηκέναι* (Πλ.).

Ἄλλη χρῆσις τοῦ ἀπαρεμφάτου.

§ 77. Ἐπειδὴ τὸ ἀπαρέμφατον εἶναι ἡ ἀρχὴ καὶ ἡ ῥίζα τῶν ἐγκλίσεων (σ. 352, §. 3), διὰ τοῦτο φαίνεται ὅτι κατ' ἀρχὰς εἶχε πολὺ εὐρυτέραν χρῆσιν παρὰ τὴν μέχρι τοῦδε ἐξηγηθεῖσαν. Ταύτης δὲ ἔμειναν καὶ εἰς τὴν μετέπειτα γλῶσσαν ἴχνη διάφορα, σπανιώτερα μὲν παρὰ πεζοῖς, συχνότερα δὲ παρὰ ποιηταῖς, καὶ μάλιστα παρὰ τοῖς ἐπικοῖς.

§. 78. Καὶ πρῶτον μὲν ἀπαντᾶται τὸ ἀπαρέμφατον ἐν ἀπολύτῳ λόγῳ, ἐν λόγῳ δηλ. οὐχὶ ἀπ' ἄλλου ἐξαρτωμένῳ, ἐκπληροῦν τὰ συνήθως διὰ τῆς προστακτικῆς ἄλλως ἐκφερόμενα· 1. κατὰ δεύτερον πρόσωπον, ἑνικὸν ἢ πληθυντικόν· *ἀλλὰ σὺ τόν γ' ἐπέεσσι καθάπτεσθαι μαλακοῖσιν* (Ἰλ. Α, 582). — *θαρσῶν νῦν, Διόμηδες, ἐπὶ*

Τρώεσσι μάχεσθαι (Ἰλ. Ε, 124. Ἴδε καὶ Ὀδ. Π, 151). — *ὦ ξεῖν', ἀγγέλλειν Λακεδαιμονίοις ὅτι τῇδε κείμεθα* (Ἡρ. Ζʹ, 228).—*φάσκειν δ' αὐδὴν τὴν Ἡρακλέους κλύειν, λεύσσειν τ' ὄψιν* (Σ. *Φ.* 1411. Ἴδε καὶ Σ. *Ἠλ.* 9. Τ. 462).—*σὺ δέ, Κλεαρίδα, τὰς πύλας ἀνοίξας ἐπεκθεῖν καὶ ἐπείγεσθαι* (Θ. Ε, 9. Ἴδε καὶ Πλ. *Κρατ.* 426. Χαρμ. 106).—*νὼ μὲν οὖν ὁρμώμεθον· ὑμεῖς δέ, ὅταν καλῶμεν, ὁρμᾶσθαι ταχεῖς* (Σ. *Φ.* 1079).—*ἀκούετε λεῴ· κατὰ τὰ πάτρια τοὺς χόας πίνειν ὑπὸ τῆς σάλπιγγος* (Ἀρφ. *Ἀχ.* 1002)· 2. κατὰ τρίτον πρόσωπον, ὡσαύτως ἑνικὸν ἢ πληθυντικόν· *ἡ δὲ . . . πέπλον θεῖναι Ἀθηναίης ἐπὶ γούνασιν* (Ἰλ. Ζʹ, 87—92).—*ἔπειτα δὲ καὶ τὸν Ἀχαιοὶ εὐρύν θ' ὑψηλόν τε τιθήμεναι* (Ἰλ. Ψ, 246).

§. 79. Ἡ ἐν τούτοις ὑποκειμένου τόπον ἀπέχουσα ὀνομαστικὴ φαίνεται ὅτι ἐνοεῖτο κατ' ἀρχὰς ὡς κλητικὴ προσφώνησις. Περὶ δὲ τοῦ (Ἰλ. Γ, 285) *Τρῶας ἀποδοῦναι*, εἰ πρέπει νὰ γραφθῇ *Τρῶας* ἢ *Τρῶες*, καὶ περὶ ἄλλων ὁμοίων ἴδε *Εἰσ. Ἑλλην. Συντάξ.* σ. 474—476.

§. 80. Ἐπὶ γενικῶν παραγγελμάτων ἐν οἷς δὲν τίθεται ὡρισμένον ὑποκείμενον προσφυῶς ἐννοεῖται τὸ δεύτερον πρόσωπον· *νυκτὸς βουλεύειν* (Φωκυλ.).—*δίζησθαι βιοτήν, ἀρετὴν δ' ὅταν ᾖ βίος ἀσκεῖν* (Φωκυλ.).—*μήτε δόλους ῥάπτειν, μήθ' αἵματι χεῖρα μιαίνειν· μὴ πλουτεῖν ἀδίκως, ἀλλ' ἐξ ὁσίων βιοτεύειν· ἀρκεῖσθαι παρεοῦσι καὶ ἀλλοτρίων ἀπέχεσθαι· ψεύδεα μὴ βάζειν, τὰ δ' ἐτήτυμα πάντ' ἀγορεύειν* (Φωκυλ.). Ἀλλὰ καὶ τὸ τρίτον δὲν ἤθελεν εἶναι πάντῃ ἄτοπον, κατὰ τὸ ἀνωτέρω (Ἰλ. Γ, 285).

§. 81. Ἀπαντᾶται, δεύτερον, τὸ ἀπαρέμφατον τὰ τῆς ὑποτακτικῆς ἐκπληροῦν, εἰς δήλωσιν καὶ χαρᾶς μὲν ἐνίοτε (Σ. *Φ.* 234), μάλιστα δὲ ἀπορίας καὶ ἀγανακτήσεως· *ἐμὲ παθεῖν τάδε φεῦ !* (Αἰσχύλ. *Εὐμ.* 857).—*τῆς τύχης τὸ ἐμὲ νῦν κληθέντα δεῦρο τυχεῖν!* (Ξ. *Π.* Βʹ, 6ʹ, 3).—*τὸ δὲ μὴ πατάξαι σ' ἐξελεγχθέντ' ἄντικρυς!* (Ἀρφ. *Β.* 741).—*ἰώ, ἰώ, δυστυχεστάτας φυγᾶς! ἐλαύνειν τὸν γέροντά μ' ἐκ πάτρας!* (Εὐρ. *Φ.* 1737. Ἴδε καὶ Σ. *Αἴ.* 410. Παράβαλε σ. 357, §. 17.).

§. 82. Εἰ μὲν ἦτον ἀνάγκη ἐν τούτοις ἀναπληρώσεως, καταλληλότερον ἤθελαν ἀναπληρωθῆ βεβαίως διὰ τῶν *δεινόν, αἰσχρόν, δύσφορόν ἐστιν* ἤ τι τοιοῦτον, ὡς τῷ ὄντι ἀπαντᾶται ἐνίοτε (Αἰσχύλ.

Ἀγ. 1628). Ἀλλὰ διὰ τούτου ἤθελεν ἐξηγεῖται κρίσις πλήρης, ἐν ᾧ διὰ τῆς ἁπλῆς ἐκφωνήσεως ἐξηγεῖται ψυχῆς πάθημα, ὅπερ ἰσοδυναμεῖ τοῖς ἐπιφωνήμασι *φεῦ*, *οἴμοι*, κτλ, πληρέστερον ἐκφερομένοις.

§. 83. Ὡσαύτως καὶ τὰ τῆς εὐκτικῆς εὑρίσκεται παρ' Ἕλλησιν ἐκπληροῦν τὸ ἀπαρέμφατον, ἔχον τὸ ὑποκείμενον κατ' αἰτιατικήν· *θεοὶ πολῖται, μή με δουλείας τυχεῖν* (Αἰσχύλ. Ἑπτ. 236).—*καὶ παραστῆναι παντὶ τὸ καταφρονεῖν τοὺς ἐπιόντας ἐν τῶν ἔργων τῇ ἀλκῇ δείκνυσθαι* (Θ. Ϛ', 34). Δεύτερον πρόσωπον ἐν τούτοις δυσκόλως ἀπαντᾶται.

§. 84. Εἰ μὲν καὶ ἐν τούτοις ἦτον ἀναπληρώσεως χρεία, ἡ εὐκολωτέρα ἦτον διὰ τοῦ *θέλε*, *δός*, *εὔχομαι*, κτλ. Οὕτω τὸ *Ζεῦ πάτερ, ἢ Αἴαντα λαχεῖν, ἢ Τυδέος υἱόν* (Ἰλ. Η', 179), ἤθελεν εἶναι *δὸς λαχεῖν*. Ὡσαύτως τὸ *Δήμητερ, ἡ ἐκθρέψασα τὴν ἐμὴν φρένα, εἶναί με τῶν σῶν ἄξιον μυστηρίων* (Ἀρφ. *Β*. 887). Ἀλλὰ καὶ ἐνταῦθα πᾶσα ἀναπλήρωσις περιττή, τῆς τοιαύτης ποικιλίας ἐκ τῆς ἀρχαιοτέρας, μᾶλλον ἐκτεταμένης, χρήσεως τοῦ ἀπαρεμφάτου καταγομένης (§.77).

Β'. Τὸ ἀπαρέμφατον ὡς ὄνομα οὐσιαστικόν.

§. 85. Ὡς οὐσιαστικὸν θεωρούμενον τὸ ἀπαρέμφατον δέχεται κατὰ πάντα τὴν ὀνομαστικὴν σύνταξιν, τιθέμενον εἰς τὸν λόγον ὡς ὑποκείμενον, ὡς κατηγορούμενον, ὡς προσδιορισμός, ὡς ἀντικείμενον, ἐνάρθρως τε καὶ ἀνάρθρως, ἐμπροθέτως τε καὶ ἀπροθέτως.

Τὸ ὀνοματικὸν ἀπαρέμφατον ὡς ὑποκείμενον.

§. 86. Ὡς ὑποκείμενον τοῦ λόγου τίθεται τὸ ἀπαρέμφατον ἐν ταῖς παρεμφατικαῖς ἐγκλίσεσιν, ὡς καὶ πᾶσα ὀνομαστική. Τίθεται δὲ ἐνάρθρως καὶ ἀνάρθρως· *τὸ μὴ ἄλλοθι διατρίβειν ἀλλ' ἐν τούτοις εὖ ἔχει* (Πλ.).—*τὸ ἄρχειν οὐδὲν ἀποκωλύει τοῦ φιλεῖσθαι* (Ξ.).—*μὴ φῦναι τὸν ἅπαντα νικᾷ λόγον* (Σ.). — *οὐ λυσιτελεῖ μετὰ μοχθηρίας σώματος ζῆν ἀνθρώπῳ* (Πλ.).

§. 87. Τίθεται ὡς ὑποκείμενον τὸ ἀπαρέμφατον μάλιστα μετὰ τῶν καὶ ἀνωτέρω (§. 48) ψαυσθέντων ἀπροσώπων. Λέγονται δὲ *ἀπρόσωπα* τὰ μόνον μὲν κατὰ τὸν τύπον τοῦ τρίτου προσώπου συνήθως σχηματιζόμενα, προσωπικὸν δὲ ἤτοι ἔμψυχον ὑποκείμενον οὐ δεχόμενα, οἷον *δεῖ*, *προσήκει*, *χρή*, *ἐνδέχεται*, *πέπρωται*, κτλ.

§. 88. Ὡς πρὸς τὴν σύνταξιν τὰ ῥήματα ταῦτα δυνατὸν νὰ θεωρηθῶσιν ὑπὸ δύο ἐπόψεις· ά. ὡς ἔχοντα ὑποκείμενον τὸν ἐξ αὐτῶν ἐξαρτώμενον λόγον· β΄. ὡς ἔχοντα ὑποκείμενον τὴν ἀφῃρημένην ἔννοιαν τῆς αὐτῶν σημασίας.

§. 89. Ἐπὶ τῆς πρώτης περιστάσεως συντάσσονται τὰ *ἀπρόσωπα ῥήματα* μετ' ἀπαρεμφάτου· *δεῖ λέγειν· — τί δεῖ ζῆν;* (Σ.). — *τὸ φέρον ἐκ θεοῦ καλῶς φέρειν χρή* (Σ.). — *ἐνδέχεται γενέσθαι.* —*πέπρωται θανεῖν*, κτλ. Ἐν πᾶσι τούτοις ὑποκείμενον τῶν ἀπροσώπων εἶναι τὸ ἀπαρέμφατον· τὸ *λέγειν δεῖ*=τὸ λέγειν ἐστὶ δέον· *τὸ θανεῖν πέπρωται*=τὸ θανεῖν ἐστι πεπρωμένον, κτλ. Οὕτω καὶ *ἔστιν, ἔνεστιν, ἔξεστι, πάρεστι, παρέχει, ἐγχωρεῖ* (=βολεῖ), *ἁρμόζει, νικᾷ, ἐκνικᾷ, ξυμβαίνει, καλῶς ἔχει*, κτλ. (Ἴδε σ. 204, §. 41). Ὡσαύτως τίθεται τὸ ἀπαρέμφατον ὡς ὑποκείμενον μετὰ τῶν οὐσιαστικῶν *αἶσα, μοῖρα, ἀνάγκη, θέμις, ἔργον*, κτλ, καὶ τοῦτο ἀνάρθρως συνήθως (σ. 154, §. 68).

§. 90. Καθάπερ δὲ εἶναι ἀδιάφορον εἰς τὴν σύνταξιν τὸ *ἐν ἐλπίδι εἶναι, ἐλπίδα ἔχειν* ἢ *ἐλπίζειν*, τὸ *λόγος ἐστὶν* ἢ *λέγουσιν*, διότι ἐπὶ ἀμφοτέρων τούτων ἕπεται ἀπαρέμφατον (§. 22—23), οὕτω καὶ ἐπὶ τῶν ἀπροσώπων τὸ *προσῆκόν ἐστι* καὶ τὸ *προσήκει*, τὸ *δέον ἐστὶ* καὶ τὸ *δεῖ* ἔχουσι τὴν αὐτὴν ἰσχὺν ὡς πρὸς τὴν σύνταξιν.

§. 91. Τῆς αὐτῆς φύσεως εἶναι καὶ τὰ *εἰκός, ἀναγκαῖον, χαλεπόν, ῥᾴδιον, ἄξιον, δίκαιον*, κτλ, ἄνευ ὅμως συστοίχου ἀπροσώπου, ἐκτὸς τοῦ παρ' ἡμῶν πλασθέντος *ἀναγκαιοῖ*. Καὶ ἐπὶ τούτων δὲ οὐδεμία μεταβολὴ συντάξεως, ἀπαρεμφάτου ἑπομένου ἐπίσης ὡς εἰ προηγεῖτο ἀπρόσωπον· *βαρβάρων Ἕλληνας ἄρχειν εἰκός* (Εὐρ.). —*ἀναγκαῖον ἐπὶ τὸν ἄλλον λόγον ἰέναι* (Θ. Ά, 37). — *χαλεπὸν οὕτω τι ποιεῖν ὥστε μηδὲν ἁμαρτεῖν* (Ξ.).— *φύσιν πονηρὰν μεταβαλεῖν οὐ ῥᾴδιον* (Γν.). Τούτοις δὲ παρακολουθοῦσι καὶ τὰ *ἀγαθόν, ἡδύ, ὅσιον, θαυμάσιον, δυνατόν, ἀσφαλές, κακόν, δεινόν, σχέτλιον, ἀδύνατόν ἐστι*, κτλ.

§. 92. Ἄλλου δὲ ἀπαρεμφάτου ὑποκείμενον τὸ ἀπαρέμφατον τιθέμενον τίθεται κατὰ τοὺς ἀνωτέρω κανόνας, κατ' ὀνομαστικὴν μὲν ἐπὶ ταὐτοπροσωπίας, κατ' αἰτιατικὴν δὲ ἐπὶ ἑτεροπροσωπίας· *τὸ αἰσθάνεσθαι φαίνεται εἶναι ἐπίστασθαι.—τὸ ἐπίστασθαι ἀνθρώπους ἄλλων προστατεύειν, τοῦτο θαυμαστὸν δήπου ἐφαίνετο ἡμῖν εἶναι*

(Ξ.).—*σχεδόν τι ἔγωγε αὐτὸ τοῦτό φημι εἶναι σωφροσύνην, τὸ γιγνώσκειν ἑαυτόν* (Πλ.).—*μεγίστην ἡγοῦμαι ξυμμαχίαν εἶναι καὶ βεβαιοτάτην τὸ τὰ δίκαια πράττειν* (Ἰσ.).

§. 93. Καὶ ταῦτα μὲν περὶ ἀπαρεμφάτου ὡς ὑποκειμένου τῶν ἀπροσώπων, *ὡς ἀπροσώπων καὶ ἄλλων ἀπαρεμφάτων*. Ἀλλὰ τὸ ἀπαρέμφατον δυνάμει τῆς ῥηματικῆς αὐτοῦ φύσεως ἥντινα καὶ ὡς ὄνομα τιθέμενον οὐκ ἀποβάλλει (§. 4) δέχεται καὶ ἰδιαίτερον ὑποκείμενον, ὅπερ μετὰ τοῦ ἀπαρεμφάτου ἀποτελεῖ τὸ ὑποκείμενον τοῦ λόγου· *ἀλλ' ἄνδρα τὸ μανθάνειν πόλλ' οὐδὲν αἰσχρόν* (Σ.) = τὸ τὸν ἄνδρα μανθάνειν πολλὰ οὐδὲν αἰσχρόν = οὐδὲν αἰσχρὸν εἰ ὁ ἀνὴρ μανθάνει πολλά = ὅτι ὁ ἀνὴρ μανθάνει πολλά, κτλ.

§. 94. Καὶ περὶ τούτου δὲ ἰσχύουσι τὰ ἐν τοῖς ἔμπροσθεν λεχθέντα, ὅτι ἐπὶ ταὐτοπροσωπίας τίθεται τὸ ὑποκείμενον τοῦ ἀπαρεμφάτου κατ' ὀνομαστικήν, τίθεται δὲ κατ' αἰτιατικὴν ἐπὶ ἑτεροπροσωπίας (§. 41—49)· *ἔδοξε πάσσοφος εἶναι διὰ τὸ αὐτὸς μὴ οἷός τ' εἶναι ἐπιστήμην καὶ ἀνεπιστημοσύνην καὶ μίμησιν ἐξετάσαι* (Πλ.).—*ἡ τῆς ψυχῆς φιλία διὰ τὸ ἁγνὴ εἶναι ἀκορεστοτέρα ἐστίν* (Ξ.).—*τὸ γυναῖκα ἔχειν εἶναί τε παίδων, Παρμένων, πατέρα μερίμνας τῷ βίῳ πολλὰς φέρει* (Μ.). — *τόδε γέ μοι δοκεῖ εὖ λέγεσθαι, τὸ θεοὺς εἶναι ἡμῶν τοὺς ἐπιμελουμένους καὶ ἡμᾶς τοὺς ἀνθρώπους ἓν τῶν κτημάτων τοῖς θεοῖς εἶναι* (Πλ.).

§. 95. Καὶ μετὰ τῶν ἀπροσώπων δὲ ὂν τὸ ἀπαρέμφατον, οὐδεμιᾶς ἕλξεως ἐπενεργούσης, ὡς ἐν §. 45, δέχεται τὸ ὑποκείμενον κατ' αἰτιατικήν, ἐπειδὴ τὸ δι' αὐτῶν ἐκφερόμενον ὡς τρίτον τι θεωρούμενον ἀποτελεῖ ἑτεροπροσωπίαν· *δεῖ με λέγειν* = τὸ μὲ λέγειν δεῖ = δέον ἐστίν.—*δεῖ αὐτοὺς παρεῖναι* (Ξ.).— *ἤδη δεῖ με δουλεύειν πάλιν* (Σ. *Ἠλ.* 814). — *ἀκούσαθ' οἷα χρὴ πάθη τλῆναι πρὸς Ἥρας τήνδε τὴν νεάνιδα* (Αἰσχύλ. *Πρ.* 704). — *τούτους προσήκει τῶν πόλεων ἄρχειν* (Πλ.), κτλ.

§. 96. Ὅταν δὲ δὲν ὑπάρχῃ χρεία ἰδιαιτέρου ὑποκειμένου ἐν τῷ ἀπαρεμφάτῳ, τότε ἡ ἐν τῷ ἀπροσώπῳ δοτικὴ ἰσχύει ὡς ὑποκείμενον αὐτοῦ· *δεῖ ἐπισάξαι τὸν ἵππον Πέρσῃ ἀνδρί* (Ξ. *Ἀν.* Γ', δ', 35).— *ᾧ προσήκει διαλέγεσθαι οὕτω* (Πλ.).—*τοῖς μὲν ἰδιώταις ἔξεστι τὰς δαπάνας συντέμνειν εἰς τὰ καθ' ἡμέραν ὅπως βούλεται, τοῖς δὲ τυράννοις οὐκ ἐνδέχεται* (Ξ. *Ἱέρ.* Δ', 9.)

§. 97. Ἤθελεν εἶναι τώρα περίεργος ἡ ζήτησις τῆς διαφορᾶς ἐν τῇ ἐννοίᾳ τῶν ἐν τούτοις ἑξῆς συνδυασμῶν· α΄. *δεῖ μοι ποιεῖν*=πρέπει εἰς ἐμὲ τὸ ποιεῖν· β΄. *δεῖ ποιεῖν με*=πρέπον νὰ ποιῶ· γ΄. *δεῖ με ποιεῖν*, τοῦ *μὲ* οὐχὶ ὡς ὑποκειμένου τοῦ ἀπαρεμφάτου ἐκλαμβανομένου, ἀλλ' ὡς ἀντικειμένου τοῦ *δεῖ*=τὸ ποιεῖν δεῖ με=πρέπει με, **decet me**, κτλ.

§. 98. Ἐπὶ τῶν ἀνωτέρω ταχθέντων ὡς *ἀπροσώπων* (§. 91) εἶναι σημειωτέα ἡ ἑξῆς παρ' Ἀττικοῖς συντακτικὴ ποικιλία· ἀντὶ τοῦ εἰπεῖν *δίκαιόν ἐστιν ἐμὲ ἀπολογήσασθαι*, λέγουσι *δίκαιός εἰμι ἀπολογήσασθαι*. Γίνεται δὲ τοῦτο μάλιστα ἐπὶ τῶν *δίκαιος*, *ἄξιος* καί τινων ἄλλων· *ὁ παθὼν πανταχοῦ βοηθείας δίκαιός ἐστι τυγχάνειν* (Δ.).—*ἡ δωρεὰ χάριτος καὶ ἐπαίνου δικαία ἐστὶ τυγχάνειν* (Δ.).—*ἄξιοί ἐσμεν ἀπολαῦσαί τι ἀγαθόν* (Ξ. *Π.* Ε΄, δ΄, 19). Τούτων δὲ τὸ μὲν πρῶτον=δίκαιόν ἐστι τὸν παθόντα βοηθείας τυγχάνειν, τὸ δὲ δεύτερον=τὴν δωρεὰν δίκαιόν ἐστι χάριτος καὶ ἐπαίνου τυγχάνειν, καὶ τὸ τρίτον = ἄξιόν ἐστιν ἡμᾶς ἀπολαῦσαί τι ἀγαθόν. Ταῦτα δὲ πάλιν ἐπανέρχονται εἰς τὰ ἐν ἀρχῇ ἐξηγηθέντα, *ἀξιῶ ἔχειν*, *δικαιῶ λαβεῖν*, κτλ. (§. 11—12).

§. 99. Ὡσαύτως δὲ καὶ ἐπὶ τῶν *ἐπικαίριος*, *ἐπιτήδειος*, *ἐπίδοξος*, *ἀναγκαῖος*· *ὁπότε τις ἀσθενήσειε τῶν θεραπεύεσθαι ἐπικαιρίων*, *ἐπεσκόπει* (Ξ. *Π.* Η΄, β΄, 25).—*ἄνδρας τινὰς ἀπέκτειναν οὐ πολλούς, οἳ ἐδόκουν ἐπιτήδειοι εἶναι ὑπεξαιρεθῆναι* (Θ. Η΄, 70).—*ἐπίδοξος ἡ δυσπραγία μεταβάλλειν ἐστὶν αὐτῶν* (Αντ.). — *τῶν μαθημάτων ὅσα ἀναγκαῖα προμεμαθηκέναι προμανθάνειν* (Πλ. *Ν.* Α΄, 643).

§. 100. Ὡς δὲ καὶ τὰ καθ' αὑτὸ προσωπικὰ ἐκλαμβάνονται ἐνίοτε ἀπροσώπως, οὕτω καὶ ἀντιστρόφως τὰ ἀπρόσωπα ἐκλαμβάνονται προσωπικῶς. Κατὰ τὸ πρῶτον λέγεται *ἀπὸ οἵας λαμπρότητος καὶ αὐχήματος τοῦ πρώτου εἰς οἵαν τελευτὴν καὶ ταπεινότητα ἀφῖκτο* (Θ. Ζ΄, 75)=γέγονεν ἄφιξις, **ventum est**· κατὰ τὸ δεύτερον λέγεται *μέλει πόλεμος καὶ κήδε' Ἀχαιῶν* (Ἰλ. Κ, 92).—*θυσίαι τε καὶ ἑορταὶ καὶ χοροὶ πᾶσι μέλουσι διὰ βίου* (Πλ. *Ν.* Η΄, 835), ἐν ᾧ κατὰ τὴν συνήθη χρῆσιν λέγεται *ἀφικνεῖταί τις* καὶ *μέλειν τινί τινος* ἢ *περί τινος*· κατ' ἄλλους ὅμως καὶ ἐν τῷ ἀνωτέρω *ἀφῖκτο* ἐννοεῖται ὑποκείμενον τὸ *στράτευμα*, τὸ *στρατόπεδον* ἢ τὸ *πρᾶγμα*.

§. 101. Ἄλλα δὲ πάλιν διφοροῦνται, προσωπικῶς τε καὶ ἀπροσώ-

πως ἐκλαμβανόμενα καὶ συντασσόμενα· *ὁ Ἀσσύριος εἰς τὴν χώραν ἐμβαλεῖν ἀγγέλλεται* (Ξ. Π. Ε, γ', 30). — *ἀγγέλλεται αὐτοῖς τὰς ἀπὸ Πελοποννήσου ναῦς ὅσον οὐ παρεῖναι* (Θ. Η, 26). — *πατρὸς μὲν δὴ λέγεται Κῦρος γενέσθαι Καμβύσου* (Ξ.). — *καὶ Κῦρον δὲ αὐτὸν σὺν πολλοῖς δακρύοις λέγεται ἀποχωρῆσαι* (Ξ.). Ἐκ τούτων δὲ τὸ μὲν πρῶτον=ὁ Κῦρος λέγεται γενέσθαι, τὸ δὲ δεύτερον=τὸ τὸν Κῦρον ἀποχωρῆσαι λέγεται. Ὡσαύτως *Κῦρος ὁμολογεῖται Μανδάνης γενέσθαι* (Ξ.).— *ὁμολογοῦνται τρεῖς εἶναι πολιτεῖαι παρὰ πᾶσιν ἀνθρώποις* (Αἰσχ.).— *ὁμολογεῖται δὲ καὶ ταύτῃ τοὺς ζῶντας ἐκ τῶν τεθνεώτων γεγονέναι* (Πλ.). — *ὁμολογεῖται τοὺς ἀπὸ Διὸς εὐγενεστάτους τῶν ἡμιθέων εἶναι* (Ἰσ.). Ἀμφότεραι δὲ αἱ συντάξεις αὗται σενέρχονται ἐν τῷ *ἤγγελται δεῦρο ἥ τε μάχῃ πάνυ ἰσχυρὰ γεγονέναι καὶ ἐν αὐτῇ πολλοὺς τῶν γνωρίμων τεθνάναι* (Πλ. Χαρμ. 153).

§. 102. Κατὰ τὴν δευτέραν ἔποψιν θεωρούμενα τὰ ἀπρόσωπα ἔχουσιν ὡς ὑποκείμενον τὴν ἀφῃρημένην ἔννοιαν τῆς σημασίας αὐτῶν (§. 88)· *δεῖ*=ἔστι δεία ἤτοι χρεία, *ἐνδεῖ*=ἔστιν ἔνδεια, *μέτεστιν*=ἔστι μετουσία ἤτοι μετοχή, *μεταμέλει*=γίγνεται μετάμελος.

§. 103. Ὡς δὲ εἰς τὸ *ἔστι* τίθεται προσωπικὴ δοτικὴ παριστῶσα τὸ πρόσωπον ἐν ᾧ ὑπάρχει τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος, *ἔστι μοι χρήματα* =ἔχω χρήματα (σ. 202, §. 34), οὕτω καὶ εἰς τὰ ἀπρόσωπα ταῦτα ἅπερ περιέχουσιν ἐν ἑαυτοῖς τὸ *ἔστιν*· *ἐνδεῖ μοι*=ἔστι μοι ἔνδεια, *μεταμέλει μοι*=γίγνεταί μοι μετάμελος.

§. 104. Καὶ ὡς τὸ *ἔστιν ἔνδεια* ἤθελε δεχθῇ γενικὴν δηλοῦσαν τὸ τίνος ἔνδεια ὑπάρχει, οὕτω καὶ τὸ *δεῖ χρημάτων* (Δ.)=ἔστι χρεία χρημάτων=χρῄζω χρημάτων (σ. 223, §. 7.).— *πολλοῦ γε καὶ δεῖ* (Δ.), κτλ. Τούτοις δὲ προστιθεμένης τῆς δοτικῆς γίνεται *δεῖ μοι χρημάτων*=ἔστι μοι χρεία χρημάτων.—*πολλῶν καλῶν δεῖ τῷ καλῶς τιμωμένῳ* (Σ. Ἀποσπ.).—*οὐδενὸς ὑμῖν προσδεῖ πόρου· εἰ δὲ μή, προσδεῖ, μᾶλλον δ' ἅπαντος ἐνδεῖ τοῦ πόρου* (Δ.).—*ᾧ δόξης, λογισμοῦ τε καὶ νοῦ μέτεστι τὸ μηδέν* (Πλ.).—*ἀνδρὶ ἥττονι τῶν ἡδονῶν οὐδεμιᾶς ἀρετῆς προσήκει* (Ξ. Ἀπ. Δ', ε, 11).

§. 105. Ὡς δὲ λέγεται ὄχι μόνον *ἐμοὶ δοκεῖ, ἀλλὰ καὶ ὡς ἐμοὶ δοκεῖν, καὶ ἐμοὶ δοκεῖν*, οὕτως ἀπολύτως τίθενται εἰς τὸν λόγον καὶ τὰ *μικροῦ δεῖν* καὶ *ὀλίγου δεῖν*· *τὰ τρία ἡμῖν ἐν τῇ πόλει κατῶπται*,

ὥς γε οὑτωσὶ δόξαι (Πλ.*Πολ.* Δ', 432.—Ἴδε §. 66).—*ὡς ἐμοὶ δοκέειν* (Ἡρ. Β', 124. Ϛ', 95).— *εἰσέρχονται μαθηταὶ πολλοί, ἐμοὶ δοκεῖν* (Πλ.).—*τὸ τὰς ἰδίας εὐεργεσίας ἀπομιμνήσκειν μικροῦ δεῖν ὅμοιόν ἐστι τῷ ὀνειδίζειν* (Δ.).—*οἱ ἁρμόττοντες θώρακες ὀλίγου δεῖν οὐ φορήματι, ἀλλὰ προσθήματι ἐοίκασιν* (Ξ.Γ',ι,13). Τὸ *πολλοῦ δεῖν* φαίνεται ὅτι δὲν ἀπαντᾶται οὕτως.

Τὸ ὀνοματικὸν ἀπαρέμφατον ὡς ἀντικείμενον.

§. 106. Καὶ ἐνταῦθα οὐδεμία διαφορὰ εἰς τὴν σύνταξιν παρὰ τὴν ἐν τοῖς ἔμπροσθεν ὡς πρὸς τοῦτο. Ἐπίσης λέγεται *ἐπιμελεῖσθαι διδάσκειν*, ὡς καὶ *ἐπιμελεῖσθαι τοῦ διδάσκειν ἢ διδασκαλίας*. *Ὡσαύτως ὠρέγοντο τοῦ πρῶτος ἕκαστος γίγνεσθαι* (Θ.Β', 65). — *ἵνα μᾶλλον ἀπιστῶσι τῷ ἐμὲ τετιμῆσθαι ὑπὸ δαιμόνων* (Ξ.).—*καὶ σὺ τοῦδε τοῦ τάφου φήσεις μετασχεῖν ἢ 'ξομεῖ τὸ μὴ εἰδέναι;* (Σ.'*Αντ.* 534).—*οὐδέποτε ἡγησάμην χαλεπὸν τὸ διδάξαι ὑμᾶς* (Δ.).

Τὸ ὀνοματικὸν ἀπαρέμφατον ὡς κατηγορούμενον.

§. 107. Καὶ ὡς κατηγορούμενον τίθεται εἰς τὸν λόγον τὸ ἀπαρέμφατον κατὰ τοὺς γενικοὺς κανόνας τοῦ κατηγορουμένου, οὐδὲν ἰδιαίτερον ἔχον κατὰ τοῦτο· *τὸ εἴρειν λέγειν ἐστίν* (Πλ.).—*τὸ αἰσθάνεσθαι ἐπίστασθαί ἐστιν* (Πλ.). — *τὸ δ' ἐπίστασθαι ἄλλο τι ἢ ἔχειν ἐπιστήμην ἤδη ἐστίν;* (Πλ. *Εὐθυδ.* 277) — *τὸ ἐπίστασθαι οὐδὲν ἕτερόν φημι εἶναι ἢ τὸ ἐπιστήμην ἔχειν*, κτλ, (Πλ.).

Τὸ ὀνοματικὸν ἀπαρέμφατον ὡς προσδιορισμός.

§. 108. Καὶ ὡς παντοῖος προσδιορισμὸς τίθεται τὸ ἀπαρέμφατον εἰς τὸν λόγον, ἀνάρθρως τε καὶ ἐνάρθρως, ἀπροθέτως τε καὶ ἐμπροθέτως· *ἄξιος ἐπιμνησθῆναι* (Ἡρ.).—*αἴτιος ὁ ἥλιος τὸν ἠέρα ξηρὸν τὸν ταύτῃ εἶναι* (Ἡρ.). — *ἄξιος τοῦ τὰ τοιαῦτα ἀκούειν* (Δ.). —*αἴτιος* (Ζεὺς) *τοῦ ζῆν πάντα* (Πλ.). — *τῷ ζῆν ἐστι τι ἐναντίον, ὥσπερ τῷ ἐγρηγορέναι τὸ καθεύδειν* (Πλ.).—*τοῦ εὐδοκιμεῖν χάριν* (Πλ.).—*τοῦ μὴ λύειν ἕνεκα τὰς σπονδάς* (Θ.).—*ἐκ τοῦ σφαλῆναι* (Θ. Ζ', 68).—*ἀπὸ τοῦ ξυνετὸς φαίνεσθαι* (Θ. Α, 138).—*ὑπὲρ τοῦ μὴ τὸ κελευόμενον ποιῆσαι* (Δ.). — *δοκεῖ τούτῳ διαφέρειν ἀνὴρ τῶν ἄλλων ζώων τῷ τιμῆς ὀρέγεσθαι* (Ξ.).

§. 109. Συνηθέστατα δὲ τίθεται τὸ ἀπαρέμφατον εἰς δήλωσιν τοῦ *κατά τι* προσδιορισμοῦ (σ. 88, §. 121. σ. 219. §. 54—55)· *καλὸς ἰδεῖν.—δυνατὸς βουλεύειν.—λαλεῖν ἄριστος, ἀδύνατος εἰπεῖν.—τοιοῦτος οἷος εἰπεῖν.—οἷός τ' εἰπεῖν*, κτλ. (σ. 118. §. 78—80).—*ἡ ὁδὸς ἡ εἰς ἄστυ ἐπιτηδεία πορευομένοις καὶ λέγειν καὶ ἀκούειν* (Πλ.).—*ἀκολασία καὶ ἀδικία ἡδὺ καὶ εὐπετὲς κτήσασθαι* (Πλ.).—*τεταγμένη στρατιὰ κάλλιστον μὲν ἰδεῖν τοῖς φίλοις, δυσχερέστατον δὲ τοῖς πολεμίοις* (Ξ.).

§. 110. Εἶναι δὲ σημειωτέον ὅτι οἱ Ἀττικοὶ ἐν τούτοις μεταχειρίζονται καὶ ἐπὶ παθητικῆς σημασίας ῥήματα ἐνεργητικὰ καὶ οὐδέτερα, ὡς καὶ τῶν ἀνωτέρω τινὰ καὶ πολλὰ ἄλλα παραδείγματα δεικνύουσιν· *εὐπετὲς κτήσασθαι*=εὐαπόκτητον. — *ὦ πλοῦθ'; ὅσῳ μὲν ῥᾷστον εἶ βάρος φέρειν* (Εὐρ.) = εὐφόρητον, εὐβάστακτον. — *τὸν Φίλιππον εὐτυχοῦντα ὁρῶν ταύτῃ φοβερὸν προσπολεμῆσαι νομίζω* (Δ.)=φοβερὸν ὥστε αὐτῷ προσπολεμῆσαί τινα=δυσπολέμητον.

§. 111. Ἀλλὰ καὶ τοῦτο δὲν εἶναι ἄνευ ἐξαιρέσεως· *δεινὸς ὁ οἶνος καὶ παλαίεσθαι βαρύς* (Εὐρ. *Κύκλ.* 674).—*ὁ μὲν ἀποδιδράσκων κατανοῆσαι χαλεπός, ὁ δέ γε φιλόσοφος οὐδαμῶς εὐπετὴς ὀφθῆναι* (Πλ. *Σοφ.* 254).—*ποιήσομαι τὴν ἀρχὴν τῶν λεχθησομένων ἀκοῦσαι μὲν ἴσως τισὶν ἀηδῆ, ῥηθῆναι δ' οὐκ ἀσύμφορον* (Ἰσ. *Παναθ.* ξέ.).—*ἄξιοι δ' εἰσὶ εὐλογεῖσθαι* (Ἀρφ. *Ἱππ.* 565), οἱ ἵπποι=ἱππεῖς.

§. 112. Περὶ τῆς ὀνοματικῆς χρήσεως τοῦ ἀπαρεμφάτου σημειωτέον ὅτι τὸ ἄρθρον, ὅπερ ὁ Ὅμηρος καὶ ἐν γένει ἡ ἐπικὴ ποίησις δὲν μεταχειρίζεται ἐπὶ οὐδεμιᾶς περιστάσεως, οἱ Ἀττικοὶ δυνατὸν νὰ παραλείψωσι μόνον ἐπὶ ὀνομαστικῆς καὶ αἰτιατικῆς, ὑποκειμένου ἢ ἀντικειμένου τόπον ἐπέχοντος τοῦ ἀπαρεμφάτου, ἐπὶ δὲ τῶν ἄλλων πτώσεων, καὶ μάλιστα μετὰ προθέσεως, ἐκφέρουσι τὸ ἀπαρέμφατον συνήθως ἐνάρθρως, ὡς πολλὰ τῶν ἀνωτέρω παραδειγμάτων δεικνύουσιν (σ. 153, §. 66). Ἐννοεῖται δὲ τοῦτο ὡς γενικωτέρα χρῆσις, ἀλλέως ἐξαιρέσεις δὲν λείπουσιν (Ἴδε *Εἰσαγωγὴν εἰς τὴν Ἑλληνικὴν Σύνταξιν* σ. 481—484).

§. 113. Ἀνασκοποῦντες τὰ μέχρι τοῦδε ῥηθέντα παρατηροῦμεν ὅτι τὸ ἄρθρον ὅπερ προσεγγίζει τὸ ἀπαρέμφατον, ὡς καὶ πᾶν μέρος λόγου, εἰς τὴν φύσιν τοῦ οὐσιαστικοῦ, δὲν εἶναι ἀπαραιτήτως

ἀναγκαῖον· εἰς τὴν ῥῆσιν *σωφροσύνη ἐστὶ τὸ ἑαυτὸν γνῶναι*, τὸ ἔναρθρον *γνῶναι* εἶναι ὑποκείμενον τοῦ λόγου, ὡς ἤθελεν εἶναι καὶ ἄναρθρον· παρατηροῦμεν ἔπειτα ὅτι τὸ ἀπαρέμφατον καὶ ὑποκείμενον τοῦ λόγου τιθέμενον δέχεται ἰδιαίτερον ὑποκείμενον· τὸ *πατέρα εἶναι μερίμνας φέρει*· εἰς τὸ *ἐπίσχωμεν* τὸ *πλεῖν* εἶναι ἀντικείμενον τὸ *πλεῖν*, ὡς εἰς τὸ *ἐπίσχωμεν πλεῖν*· εἰς τὸ *βούλομαι ποιεῖν* τὸ *ποιεῖν* εἶναι ὡσαύτως ἀντικείμενον τοῦ *βούλομαι*, ὡς εἰς τὸ *τοῦτο καλοῦσι ποιεῖν*. Τὰ *ἄξιος ἄρχειν*, *δίκαιος ἀπολογήσασθαι* καὶ τὰ τοιαῦτα ἔχουσι τὴν ἀρχὴν ἐκ τῶν *ἀξιῶ ἄρχειν*, *δικαιῶ ἀπολογήσασθαι*, κτλ (§. 12). Ὡσαύτως καὶ τὸ *οἷος εἰπεῖν* καὶ τὸ *οἷός τ' εἰπεῖν*, ἐκ τῆς αὐτῆς ἀρχῆς ἔχουσι τὴν μετ' ἀπαρεμφάτου σύνταξιν· *οἷος εἰπεῖν*=τοιοῦτος οἷος ὁ ἐπιτήδειος εἰπεῖν=δυνατὸς εἰπεῖν (σ. 118, §. 77—80)· τοῦτο δὲ=δύναται εἰπεῖν (§. 22—23).

§. 114. Ἐκ πάντων τούτων ἐπιβεβαιοῦται τὸ ἐν τοῖς ἔμπροσθεν ῥηθέν, ὅτι τὸ ἀπαρέμφατον καὶ ὀνοματικῶς ἐκλαμβανόμενον δὲν ἀποβάλλει τὴν ῥηματικὴν αὐτοῦ φύσιν· καὶ διὰ τοῦτο ἡ διάκρισις τῆς χρήσεως αὐτοῦ εἰς ὀνοματικὴν καὶ ῥηματικήν, τὴν ὁποίαν ἀνωτέρω ἐδέχθημεν, εὐκολίας χάριν εἰς τὴν περὶ τούτου ἐξέτασιν, δὲν εἶναι οὕτως ἀκριβὴς ὡς ἡ τῶν καθ' αὑτὸ ὀνομάτων καὶ ῥημάτων· τὸ ἀπαρέμφατον εἶναι ἁπανταχοῦ ἰδιαίτερόν τι ῥηματικόν, σύμμικτον ἔχον φύσιν.

§. 115. Ἐὰν τώρα ζητήσωμεν νὰ περιλάβωμεν διὰ βραχέων ὑπὸ γενικὴν ἔποψιν τὴν καθόλου χρῆσιν τοῦ ἀπαρεμφάτου, ὡς τοιούτου θεωρουμένου, ἐκ τῶν προεκτεθέντων προκύπτει ὁ ἑξῆς εὐσύνοπτος πίναξ.

§. 116. Τὸ ἀπαρέμφατον τίθεται εἰς τὸν ἕλληνα λόγον·

άʹ. Ὡς *ὑποκείμενον*, ἄναρθρον ἢ ἔναρθρον· *ἔργον εὑρεῖν συγγενῆ πένητός ἐστιν* (Μ.). — *ἐπειχθῆναι μὲν νυν πᾶν πρῆγμα τίκτει σφάλματα* (ἐξ Ἡρ.).—*τὸ περισσὰ πράττειν οὐκ ἔχει νοῦν οὐδένα* (Σ.'*Ἀντ*.688), κτλ. (§. 86. Ἴδε καὶ σ. 14, §. 4. §. 6). Τίθεται δὲ κατ' αἰτιατικὴν τὸ αὐτὸ ὡς ὑποκείμενον ἄλλου ἀπαρεμφάτου ἐπὶ ἑτεροπροσωπίας (§. 92).

βʹ. Ὡς *κατηγορούμενον*· *τὸ γὰρ εἴρειν λέγειν ἐστίν* (Πλ. *Κρατ*. 398), κτλ. (§. 107. Ἴδε καὶ σ. 14, §. 6). Ἐνάρθρως δὲ τὸ αὐτὸ ἐκφερόμενον ἤθελε προσλάβει καὶ τὴν ἔννοιαν τοῦ *ὄντως* καὶ *ἀληθῶς*· *τοῦτό ἐστι τὸ ὀρθῶς κρίνειν*, κατὰ τὸ *οὗτός ἐστιν ὁ σώφρων*,

κτλ (σ. 144, §. 35). Τίθεται δὲ κατ' αἰτιατικὴν ἐπὶ ἑτεροπροσωπίας (§. 107).

γ'. Ὡς ἀντικείμενον, ἄναρθρον ἢ ἔναρθρον ἐπὶ αἰτιατικῆς, ἔναρθρον συνήθως ἐπὶ γενικῆς καὶ δοτικῆς· *ἀναμένειν ἐλθεῖν* (Ξ.).—*μηδέποτε ἀναμένειν τὸ πορίζεσθαι τὰ ἐπιτήδεια, ἕς τ' ἂν ἡ χρεία σ' ἀναγκάσῃ* (Ξ. *Π.* Ά, ς', 16).—*ἐπιμελεῖσθαι τοῦ σιωπῇ πορεύεσθαι* (Ξ. *Π.* Έ, γ', 43). — *Ἀγησίλαος τῷ ἀεὶ ἐμφανὴς εἶναι ἠγάλλετο* (Ξ. *Ἀγησ.* Θ', 1), κτλ (§. 32. §. 106).

δ'. Εἰς *δήλωσιν τῶν κοινῶν προσδιορισμῶν*, ἀνάρθρως τε καὶ ἐνάρθρως, ἐμπροθέτως τε καὶ ἀπροθέτως (§. 108).

ε'. Εἰς *δήλωσιν διαφόρων περιορισμῶν* μετὰ διαφόρων μορίων· *ὡς ἀκοῦσαι, ὡς εἰκάσαι, ὡς δοκεῖν, ὡς εἰπεῖν, ὅσον γε εἰδέναι*, κτλ (§. 63—66).

ς'. Εἰς *μείζονα ἀνάπτυξιν τοῦ ἐν τῷ κυρίῳ λόγῳ*, ἄνευ ἢ μετὰ μορίων· 1. *σκοποῦ· ἔγχεον πιεῖν* (Ἀρφ.*Ἱππ.*119).—*παρέχειν ἑαυτὸν τέμνειν καὶ κάειν* (Ξ.).—*φέρονται κώθωνα ὡς ἀπὸ τοῦ ποταμοῦ ἀρύσασθαι* (Ξ. *Π.* Ά, ϐ', 8)· 2. *συνεπείας· τοιοῦτοι ἦσαν ὥστε τοὺς ἡμαρτηκότας ἀργύριον λαμβάνοντες ἀφιέναι* (Λυσ.)· 3. *συγκρίσεως· πιθήκων ὁ κάλλιστος αἰσχρὸς ἀνθρωπείῳ γένει συμβάλλειν* (Πλ. *Ἱππ. Μ.* 289). — *νεώτεροι ἢ ὥστε εἰδέναι* (Λυσ.), κτλ (§. 63—76. Ἴδε καὶ §. 35—36).

ζ'. Εἰς τόπον *προστακτικῆς· ἀγγέλλειν*=ἄγγελλε (§. 77—79).

ή. Εἰς τόπον *ὑποτακτικῆς· ἐμὲ παθεῖν τάδε!* (§. 81—82).

θ'. Εἰς τόπον *εὐκτικῆς· ἐκγενέσθαι μοι Ἀθηναίους τίσασθαι* (§. 83—84).

§. 117. Δυσκόλως, νομίζω, ἀπαντᾶται ἀπαρέμφατον μὴ ἀναγόμενον εἰς τὰς προεκτεθείσας κλάσεις τῶν ῥημάτων, ἀμέσως ἢ ἐμμέσως, καὶ εἴς τινα περίστασιν τοῦ ἀνωτέρω πίνακος. Ἄλλων δὲ παραδειγμάτων ἐπισώρευσις εἰς ἀπόδειξιν τούτου ἤθελεν εἶναι περιττή.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΔΕΚΑΤΟΝ ΕΒΔΟΜΟΝ.

Περὶ Μετοχῆς καὶ τῶν εἰς τὸς καὶ τέος ῥημάτων.

§. 1. Ὅταν λέγωμεν *τέρπει*, ἐννοοῦμεν μὲν ἰδιότητα ἐνεργουμένην, ἀγνοοῦμεν δὲ τὸ ὡρισμένον ἄτομον, εἶδος ἢ γένος ὅπερ ἐνεργεῖ

τὴν ἰδιότητα ταύτην. Ὅταν λέγωμεν *τερπνός*, ἐννοοῦμεν ὑποκείμενον ἔχον ἐν ἑαυτῷ τὴν ἰδιότητα τοῦ *τέρπειν*, καὶ οὐδὲν πλέον. Ὅταν λέγωμεν *τέρπων*, ἐννοοῦμεν ὑποκείμενον οὐχὶ μόνον ἔχον, ἀλλὰ καὶ ἐνεργοῦν τὴν ἰδιότητα ταύτην. Καὶ τὸ μὲν *τέρπων* παριστᾷ τὸ ὑποκείμενον ὡς ἀναπτύσσον καὶ μεταδίδον τὴν ἰδιότητα ταύτην, τὸ *τέρψας* ὡς ἀναπτύξαν καὶ μεταδῶσαν, τὸ *τέρψων* ὡς ἀναπτύξον καὶ μεταδῶσον αὐτήν· τὸ *τερπόμενος* ὡς μεταλαμβάνον αὐτὴν παρ' ἄλλου γινομένην καὶ ἀναπτυσσομένην, κτλ. (σ. 424, §. 4).

§. 2. Οὕτω λοιπὸν ἡ μετοχὴ κεῖται μεταξὺ τῶν ἐπιθέτων καὶ τῶν ἐγκλίσεων, ὡς τὸ ἀπαρέμφατον κεῖται μεταξὺ τῶν ἐγκλίσεων καὶ τῶν οὐσιαστικῶν (σ. 424, §. 6), ἔχουσα ἐκ μὲν τῆς ἐπιθετικῆς φύσεως γένη καὶ πτώσεις, ἐκ δὲ τῆς ῥηματικῆς χρόνους καὶ σημασίαν *καταστάσεως*, *ἐνεργείας*, *πάθους*. Διαφέρει τῶν ἐπιθέτων, ὡς σημαίνουσα ἰδιότητα ἐν χρόνῳ ὡρισμένῳ ὑπάρχουσαν καὶ ἐνεργουμένην, ἐν ᾧ τὰ ἐπίθετα δηλοῦσιν ἰδιότητα σταθερὰν καὶ ἐν ἀδιορίστῳ χρόνῳ (*τέρπων*, *τερπνός*, *φίλος*, *φιλῶν*, κτλ.). Διαφέρει τῶν ῥημάτων, διότι ταῦτα μὲν σημαίνουσιν ἁπλῶς *κατάστασιν*, *ἐνέργειαν* ἢ *πάθος*, ἡ δὲ μετοχὴ παριστᾷ ὑποκείμενον ἔχον αὐτὰ ταῦτα. Εἶναι λοιπὸν ἡ *μετοχὴ* ἡ πτωτική, ἐπιθετικὴ μορφὴ τοῦ ῥήματος, σύμμικτον χαρακτῆρα ἔχουσα, ὡς καὶ τὸ ἀπαρέμφατον (§. 114).

Ἡ Μετοχὴ ὡς Ἔγκλισις.

§. 3. Ὡς ἔγκλισις ῥήματος θεωρουμένη ἡ μετοχὴ δέχεται ἀντικείμενον ἢ ἀντικείμενα καὶ προσδιορισμοὺς κατὰ τὴν φύσιν τοῦ ἰδίου αὐτῆς ῥήματος, *οὐδετέρου*, *ἐνεργητικοῦ ἀμεταβάτου* ἢ *μεταβατικοῦ*, *παθητικοῦ*, *μέσου* ἢ *ἀποθετικοῦ*· *ζῶν ἐπὶ γῆς*, *γέμων κακίας*, *φοιτῶν εἰς τὰ διδασκαλεῖα*, *ψόγου ἀφροντιστῶν*, *πολεμῶν τῇ κακίᾳ*, *πατῶν τὴν δίκην*, *διδάσκων τοὺς νέους δικαιοσύνην*, *λουόμενος τὴν κεφαλήν*, *παρατιθέμενος τράπεζαν*, *βιβλίοις χρώμενος*, κτλ.

Ἡ Μετοχὴ ὡς Ἐπίθετον.

§. 4. Ὡς ἐπίθετον θεωρουμένη ἡ μετοχὴ τίθεται εἰς τὸν λόγον τριχῶς· *ά. ἐπιθετικῶς*· *β'. κατηγορηματικῶς*· *γ'. παρενθετικῶς*.

ά. Ἡ Μετοχὴ ἐπιθετικῶς.

§. 5. Ἐπιθετικῶς τίθεται εἰς τὸν λόγον ἡ μετοχή, ὅταν συμπλέ-

κηται μετὰ τοῦ οὐσιαστικοῦ ὡς τὰ καθ' αὑτὸ ἐπίθετα. Λέγεται ὁ *θερμαίνων ἥλιος*, ὡς λέγεται ὁ *θερμὸς ἥλιος*, ἡ *λάμπουσα ἀκτίς*, ὡς ἡ *λαμπρὰ ἀκτίς*, τὸ *καῖον πῦρ*, ὡς τὸ *καυστικὸν πῦρ*.—

§. 6. Ἐπιθετικῶς τιθεμένη ἡ μετοχὴ εἰς τὸν λόγον τίθεται, ὡς τὸ εἰκός, κατὰ τὸ γένος, κατὰ τὴν πτῶσιν καὶ κατὰ τὸν ἀριθμὸν τοῦ οὐσιαστικοῦ μεθ' οὗ συμπλέκεται (σ. 17, §. 13), ὡς καὶ τὰ ἀνωτέρω παραδείγματα δεικνύουσιν. Οὕτω λέγεται ὁ *ποιήσας ποιητὴς* ἢ ὁ *ποιητὴς ὁ ποιήσας* (Πλ.). — *τίς ὁ φιτύσας πατήρ;* (Σ. *Τρ*. 311)—*λόγος ὁ λέγων* (Πλ.). — *ὄχλος ὁ πληρώσων αὐτάς* (Θ. ϛ', 20). — *ἡ οὐχ ἥκιστα βλάψασα νόσος* (Θ, Ά, 23). — *πάντες οἱ ἐν τῇ πόλει ὄντες Ἐπιδάμνιοι* (Θ. Ά, 24).—*Γοργίαν τὸν τολμήσαντα* (Πλ.).—*τὴν οὖσαν ἡμέραν* (Σ.).—*τὸ νοσῆσαν σῶμα* (Πλ. *Τιμ*. 89). —*γέρα τὰ νομιζόμενα* (Θ. Ά, 25).—*ἐν ταῖς ὀλιγαρχουμέναις πόλεσιν* (Πλ. *Πολ*. Ή, 552), κτλ.

§. 7. Ἡ μετοχὴ ἐν τούτοις ἰσοδυναμεῖ ὁριστικῇ ἐγκλίσει καὶ ἀναφορικῇ ἀντωνυμίᾳ· *ὁ ποιήσας ποιητής*=ὁ ποιητὴς ὃς ἐποίησεν· *ὄχλος ὁ πληρώσων*=ὄχλος ὃς πληρώσει· *οἱ ἐν τῇ πόλει ὄντες*= ὅσοι ἦσαν ἐν τῇ πόλει. Περὶ τοῦ ἐν τούτοις ἄρθρου παραπέμπονται οἱ ἀναγνῶσται εἰς τὰ ἀλλαχοῦ ῥηθέντα (σ. 169, §. 122—124).

§. 8. Ὡς τὰ καθ' αὑτὸ ἐπίθετα λαμβάνουσιν ἐνίοτε χαρακτῆρα οὐσιαστικοῦ, οὕτω καὶ ἡ μετοχή, μετὰ τοῦ ἄρθρου μὲν μάλιστα, ἐνίοτε δὲ καὶ ἀνάρθρως. Οὕτως *ὁ διώκων*, *ὁ φεύγων*, *ὁ ἀδικῶν*, *ὁ προσήκων*, *ὁ βουλόμενος*, *ὁ θέλων*, *ὁ τυχών*, *ὁ ἐπιτυχών*, *ὁ ἐπιών*, κτλ=ὁ κατήγορος, ὁ ἀδικητής, ὁ συγγενής, καὶ οἷον ὁ θελητής, ὁ ἐπιτυχητής, κτλ. *ἡ ἐπιοῦσα*=ἡ αὔριον ἡμέρα, *οἱ ἔχοντες*=οἱ πλούσιοι, *οἱ πολιτευόμενοι*=οἱ περὶ τὰ τῆς πολιτείας ἀσχολούμενοι= οἱ πολιτικοί (σ. 166, §. 115), κτλ.

§. 9. Κατὰ ταῦτα λέγεται *οὐδέποτε ἀληθὲς οὐδὲν εἴωθεν ἀπειλεῖν ἐρῶν ἐρωμένῃ* (Μέν.)=ὁ ἐραστὴς εἰς τὴν ἐρωμένην.—*διαφέρει πάμπολυ μαθὼν μηδὲν μαθόντος καὶ ὁ γυμνασάμενος τοῦ μὴ γεγυμνασμένου* (Πλ. *Ν*. Ζ', 795), ἔνθα ἡ σημερινὴ γλῶσσα ἤθελεν εἰπεῖ *διαφέρει ὁ μαθημένος ἀπὸ τὸν ἀμάθητον καὶ ὁ γυμνασμένος ἀπὸ τὸν ἀγύμναστον*. Ἐν τούτοις, ὡς καὶ ἐν τοῖς προηγουμένοις, διὰ τῆς μετοχῆς παρίσταται ὡρισμένη κλάσις ὄντων, καθάπερ ἐν τῷ *περὶ Ἄρθρου* ἐξηγήσαμεν σ. 144, §. 35.

§. 10. Συχνότατα δὲ οὐσιαστικῶς ἐκλαμβάνεται ἡ μετοχὴ ἐπὶ τοῦ οὐδετέρου γένους· *τὸ θαρσοῦν, τὸ δεδιός, τὸ ποθοῦν* κτλ=τὸ θάῤῥος, τὸ δέος, ὁ πόθος, κτλ (σ. 168, §. 119). Οὕτω καὶ *τὸ νοσοῦν* = ἡ νόσος καὶ = τὸ νοσοῦν μέρος ἢ σῶμα = ὁ νοσῶν (Σ. Φ. 675)· *τὸ νεάζον* (Σ. Τρ. 144)=οἱ νεάζοντες· *τὸ ἄρχον* (Πλ. Πολιτ. Α, 338)=οἱ ἄρχοντες. Ὡσαύτως *τοὐπιόν, τὸ μέλλον, τὰ μέλλοντα, τὰ δόξαντα, τὰ δεδογμένα, τὰ πεπραγμένα, τὰ καθεστῶτα, τὰ εἰωθότα, τὰ νομιζόμενα*, κτλ. (σ. 287, §. 49).

§. 11. Ὡς τοιαύτη ἡ μετοχὴ δέχεται τὴν παντοίαν σύνταξιν τῶν οὐσιαστικῶν. Τίθεται εἰς τὸν λόγον ὡς ὑποκείμενον· *ἀεὶ δ' ὁ σωθεὶς ἐςιν ἀχάριστος φύσει* (Γν.).—*οὐδ' ὁ κωλύσων παρῆν* (Σ. Ἀντ. 261).—*ὀλίγον δ' ἦν τὸ πιστεῦον* (Θ. ϛ',35)=οἱ πιστεύοντες. Ὡσαύτως καὶ κατ' ἀπαρεμφατικὴν σύνταξιν· *τὸν εὐτυχοῦντα χρὴ σοφὸν πεφυκέναι* (Εὐρ. Ἀλκμ. Ἀποσπ.).—*ὅσους δεῖ εἶναι τοὺς σωθησομένους* (Πλ.). Τίθεται ὡς κατηγορούμενον· *ὅδ' ἐσθ' ὁ σώσας* (Σ. Κ. 1617).=*τίς ἦν ὁ τολμήσας;* (Σ. Ἀντ. 248)—*δόλος ἦν ὁ φράσας, ἔρως ὁ κτείνας* (Σ. Ἠλ. 197). — *ὅςτις γὰρ ἦν ὁ κτανών* (Σ. Τ. 139).—*ὅτι ἐγὼ εἴην ὁ τὸ φάρμακον ἐπιστάμενος* (Πλ.), κτλ. Τίθεται ὡς ἀντικείμενον· *τύχη ὀρθοῖ καὶ τύχη καταῤῥέπει τὸν εὐτυχοῦντα* (Σ. Ἀντ. 1158). — *χρὴ τὸν ἀγαθὸν πολίτην μὴ ἐκφοβοῦντα τοὺς ἀντεροῦντας, ἀλλ' ἀπὸ τοῦ ἴσου φαίνεσθαι ἄμεινον λέγοντα* (Θ. Γ', 42).—*ῥῆσις βραχεῖα τοῖς φρονοῦσι σώφρονα πρὸς τοὺς τεκόντας καὶ φυτεύσαντας πρέπει* (Σ. Ἀκρισ. Ἀποσπ.).—*τοῦ δακρυνοῦντος δοκεῖ μοι δεῖν ἡμῖν ἡ βουλή* (Πλ. Λάχ. 184).

§. 12. Περὶ τῆς ἐν τούτοις δυνάμεως τοῦ ἄρθρου παραπέμπω εἰς τὰ ἀλλαχοῦ ῥηθέντα· *ὅδ' ἐσθ' ὁ σώσας*=ὁ σωτήρ, ὁ καθ' αὐτὸ σωτήρ· *ὅδ' ἐστι σώσας*=ὅδ' ἔσωσεν· ἡ σωτηρία εἰς τὴν ἄναρθρον μετοχὴν δὲν ἀπονέμεται ὡς διακριτικὸν χαρακτηριστικόν· *ἔπεμψαν τοὺς ἐροῦντας*=τοὺς ἐπὶ τούτῳ πρέσβεις· τὸ *ἔπεμψαν ἐροῦντας* δὲν παριστᾷ τοὺς σταλέντας ὡς μόνον αὐτὸν τὸν χαρακτῆρα ἔχοντας· *ὁ γενόμενος χρόνος* καὶ *γενόμενος ὁ χρόνος*· *τὰς οὔσας ξανθὰς τρίχας* καὶ *τὰς τρίχας ξανθὰς οὔσας*, κτλ.

§. 13. Ἐπειδὴ ἡ μετοχὴ καὶ ὡς ἐπίθετον φυλάσσει τὴν ῥηματικὴν αὐτῆς φύσιν, διὰ τοῦτο δέχεται τὰς πλαγίας πτώσεις, ὅταν ἦναι χρεία, κατὰ τὴν φύσιν τοῦ οἰκείου ῥήματος· *οὐξελέγξων αὐτόν ἐστιν*

(Σ.*Τ.*297). παρ' ἄλλοις, *ὁ 'ξελέγχων.—ὁ τοὺς θώρακας ποιῶν.—ὁ τάδε τολμήσων.—ὁ γράμματα εἰδώς.—τὸ ἐπιθυμοῦν οὗ ἂν ἐνδεὴς ᾖ τούτου ἐπιθυμεῖ* (Πλ.).—*θανόντων οὐδὲν ἄλγος ἅπτεται* (Σ. *Κ.* 959).—*οἱ λογισμῷ ἐλάχιστα χρώμενοι* (Θ. Β', 11).

§. 14. Ἐνίοτε ὅμως δέχεται ἡ μετοχὴ ὅλως διόλου τὴν ὀνοματικὴν φύσιν καὶ σύνταξιν· *ὁ ἐκείνου τεκών* (Εὐρ.)=ὁ τοκεύς.—*σεῖο τεκοῦσαν* (Αρφ.)=γενέτειραν (σ, 167, §. 116. σ. 278, §. 13). Ὡσαύτως κατὰ γενικήν, κτητικὴν ἢ διαιρετικήν· *τῶν εὐτυχούντων πάντες εἰσὶ συγγενεῖς* (Μ.).—*τῶν δυστυχούτων εὐτυχὴς οὐδεὶς φίλος* (Μ.).—*ὀργὴ φιλούντων ὀλίγον ἰσχύει χρόνον*(Μ.).—*τούτων οἱ προσήκοντες* (Πλ. *Ἀπολ.* 34). — *βασιλέως προσήκοντές τινες καὶ ξυγγενεῖς* (Θ. Α', 128). Ὡσαύτως *τῶν Κερκυραίων οἱ ἔχοντες τὰ πράγματα* (Θ.Γ',77).—*τῶν ἀνθρώπων οἱ μανθάνοντες*(Πλ.*Εὐθυδ.*275).

§. 15. Συχνάκις δὲ λαμβάνει τὴν τοιαύτην ὀνοματικὴν σύνταξιν ἡ μετοχὴ ἐπὶ τοῦ οὐδετέρου γένους· *τὸ δεδιὸς αὐτοῦ* (Θ. Α, 36).—*καὶ τὸ βραδὺ καὶ μέλλον ὃ μέμφονται ἡμῶν μὴ αἰσχύνεσθε* (Θ. Α, 84).—*τὸ ἀποβὰν τῆς ξυμφορᾶς* (Θ. Β'. 87).—*τὸ τοῦ κρείττονος συμφέρον* (Πλ. *Πολ.* Α, 338).—*μετὰ τὰ ἐν Πλαταίᾳ τῶν εἰσελθόντων Θηβαίων γεγενημένα* (Θ. Β', 19).—*δέος δὲ παρέχει οὐ τὰ γεγονότα οὐδὲ τὰ παρόντα τῶν κακῶν, ἀλλὰ τὰ προσδοκώμενα* (Πλ. *Λάχ.* 198).

§. 16. Προσόμοια τοῖς ἐν §. 14 φαίνονται τὰ ὁμηρικά· *τόξων εἰδώς* (Ἰλ. Β, 718).—*πολέμων* (Δ, 310), *θεοπροπίων* (Ζ, 438), *αἰχμῆς* (Ο, 525), *οἰωνῶν* (Ὀδ.Α,263), κτλ=εἰδήμων. Ἀλλὰ ἡ μετοχὴ αὕτη φυλάττει τὴν σύνταξιν τοῦ οἰκείου ῥήματος καὶ μετὰ γενικῆς συντασσομένου παρ' Ὁμήρῳ· *τέκτονος δαήμονος, ὅς ῥά τε πάσης εὖ εἰδῇ σοφίης* (Ἰλ. Ο, 412)=ὃς ἂν ἔχῃ ἰδέαν, καθάπερ καὶ παρ' ἡμῖν λέγεται *δὲν ἔχει ἰδέαν αὐτοῦ τοῦ πράγματος*, καὶ *δὲν γνωρίζει ἀπὸ αὐτὸ πρᾶγμα*. Τῆς αὐτῆς ἀναλογίας εἶναι καὶ τὰ *δεδαηκότες* (?) *πολέμοιο* (Ἰλ. Π, 811).—*ναυτιλίης σεσοφισμένος* (Ἡσ. *Ἔ.* 649). Ἀντιθέτως δὲ πρὸς ταῦτα πολλὰ ἐπίθετα λαμβάνουσι μετοχικὴν ἤτοι ῥηματικὴν σύνταξιν· *πολλὰ κακὰ συνίστωρ* (Αἰσχύλ. *Ἀγ.* 1047)=συνειδώς.—*τὴν θυμοβόρον φρένα λύπην* (Αἰσχύλ.αὐτόθι 103), οἷον τὴν *θυμοβοροῦσαν*· παρ' ἄλλοις δέ, *φρενί*, παρ' ἄλλοις, *λύπης*, παρὰ δὲ Ἑρμάννῳ, *τῆς θυμοβόρου φρενολύπης!*

§. 17. Πολλῶν ἄλλων ἡ αἰτιατικὴ ἀνάγεται εἰς τὸν κατά τι προσδιορισμόν· *σοφὸς ἀνὴρ καὶ τρίβων τὰ τοιάδε* (Εὐρ. *Μ.* 686).—*μήτε τι σοφὸς ὢν τὴν ἐκείνων σοφίαν, μήτε ἀμαθὴς τὴν ἀμάθειαν* (Πλ. *Ἀπολ.* 22). — *ἐπιστήμονες τὰ προσήκοντα* (Ξ. *Π.* Γ', γ', 7). — *ἔξαρνός εἰμι τὰ ἐρωτώμενα* (Πλ. *Χαρμ.* 158).—*οἶμαι δὲ οὐκ ἀνήκοον εἶναι ἔνιά γε χθιζά τε καὶ πρώϊζα γεγενημένα* (Πλ. *Ἀλκ.* Β', 141). Ἴσως δὲ καὶ τὰ ἐν τῷ προηγουμένῳ παραγράφῳ ἄνευ μεγάλης βίας δυνατὸν νὰ ἀναχθῶσιν ἐνταῦθα, ὡς καὶ τὸ *μετέωρα φροντιστής* (Πλ. *Ἀπολ.* 18).Δύνανται δὲ ταῦτα=ἀρνεῖσθαι, ἀκηκοέναι, κτλ.

β'. Ἡ μετοχὴ κατηγορηματικῶς.

§. 18. Ὡς κατηγόρημα ἢ κατηγορούμενον τίθεται εἰς τὸν λόγον ἡ μετοχὴ κατὰ πρῶτον εἰς τὸ ῥῆμα *εἶναι* καὶ τὰ συγγενῆ αὐτοῦ ἅτινα, δεχόμενα τὸ κατηγορούμενον χωριστὸν τοῦ συνδετικοῦ, ἀποτελοῦσι τὰς ἀνεπτυγμένας ὀνομασθείσας προτάσεις (σ. 7, §. 9)· ὡς *νόμος ἐστὶν ὁ βοηθῶν*, κατὰ τὸ *ἐγώ εἰμι ὁ βοηθός*, κτλ.

§. 19. Τίθεται δὲ ἡ μετοχὴ μετὰ τούτων τῶν ῥημάτων ὡς κατηγορούμενον μάλιστα κατ' ἐνεστῶτα καὶ παρακείμενον, καὶ τοῦτο εἰς δήλωσιν διαρκείας· *εἰμὶ νῦν μὲν τυράννῳ ἐοικώς, τότε δὲ σαφῶς δοῦλος ἦν* (Ξ *Συμπ.* Δ'. 32).—*μέτριος πρὸς ἅπαντάς εἰμι, ἐλεήμων, εὖ ποιῶν πολλούς* (Δ.).—*ἐγὼ τὸ πρᾶγμά εἰμι τοῦτο δεδρακώς* (Δ.).—*οὐδ' ᾔσθοντο ὅτε ἦν τετελευτηκὼς Ἀγνίας* (Δ.). Ἀλλὰ καὶ *ὁ παραβὰς ἥν τινα δοὺς δίκην ἀξίαν ἔσται δεδωκώς* (Δ.).—*οὔτε συντεταγμένοι, οὔτε μάχεσθαι παρεσκευασμένοι κατειλημμένοι ἔσονται* (Ξ. *Π.* Δ', β', 21).

§. 20. Οὕτω τίθενται καὶ αἱ μετοχαὶ τῶν ἀπροσώπων αἵτινες κατήντησαν ἐπίθετα· *ὁσίως τὰ περὶ τὴν πόλιν διῴκησαν, ὥσπερ προσῆκον ἦν* (Ἰσ.).— *σφόδρ' ἐστὶ ξυμφέρον τὸ μηδὲν ἀσκεῖν ὑγιὲς ἐν τῷ νῦν βίῳ* (Ἀρφ. *Πλ.* 49).

§. 21. Ὡσαύτως *ἔστιν ὤν, ἔστιν ὑπάρχων, ἔστι γιγνόμενος, ἔστιν οὕτως ἔχων· οὐδαμοῦ τά γε μὴ ὄντα ὄντα ἐστίν* (Πλ.) *ὑπομνήματα ἦσαν ὄντες στέφανοι* (Δ. *Ἀνδροτ.* 616).—*τοῦτο ὑπάρχειν ὑμᾶς εἰδότας ἡγοῦμαι* (Δ.)· μᾶλλον δὲ δημοσθένειον τοῦτο. *προσήκει τό τε γεγονὸς εἶναι γεγονὸς καὶ τὸ γιγνόμενον εἶναι γιγνόμενον, ἔτι δὲ τὸ γενησόμενον εἶναι γενησόμενον καὶ τὸ μὴ ὂν μὴ ὂν εἶναι* (Πλ.).—*ἔστιν οὐχ οὕτω ταῦτ' ἔχοντα* (Δ.).

§. 22. Σπανιώτερον τίθεται ἡ μετοχὴ *ὤν* μετ' ἄλλης μετοχῆς· *σὺ ὢν δὴ διαφέρων πάντων τῶν ἐμφρόνων οὐχ ἕξεις εἰπεῖν;* (Πλ.). Συνηθέστατα δὲ τὸ *εἶναι* μετ' ἐνάρθρου μετοχῆς· *νόμος ὁ βοηθῶν ἔστω τῷ τῆς πόλεως ξυνδέσμῳ μετὰ θεῶν* (Πλ. *Ν.* ΙΑ', 921).—*νοῦς ἐστιν ὁ διακεκοσμηκὼς πάνθ' ὅσα κατ' οὐρανόν* (Πλ.).—*ὁ ἐνταῦθα ἑαυτὸν τάξας τῆς πολιτείας εἰμὶ ἐγώ* (Δ.). Ἴδε σ. 169, §. 122.

§. 23. Ἐπὶ τῆς τοιαύτης πλοκῆς τότε μόνον ἡ μετοχὴ ἐκπληροῖ τὰ τῆς ὁριστικῆς, παραλειπομένου τοῦ *εἶναι*, παρὰ τοῖς ἐνδόξοις συγγραφεῦσιν, ὅτε ἡ μετοχὴ κατήντησε καθαρὸν ἐπίθετον· *εἰ μὴ ξυμφέρον* (Θ. Γ', 44)=εἰ μὴ ξυμφέρον ἐστίν. Οὕτως ἐκλαμβάνονται τὰ *προσῆκον, πρέπον, ἐξόν, δέον*, ἀντὶ *προσῆκόν ἐστιν*, κτλ.

§. 24. Τὸ *ἔχειν* μετὰ μετοχῆς *ἐνεργητικοῦ, μέσου* ἢ *ἀποθετικοῦ* ῥήματος, σημαίνει κυρίως ἐνέργειαν γενομένην καὶ σωζομένην· *ἡρπακὼς ἔχει*=ἥρπακε καὶ ἔχει ἢ ἔχει ἡρπαγμένον· *τὰ ἐπιτήδεια πάντα εἶχον ἀνακεκομισμένοι* (Ξ. *Ἀν.* Δ', ζ',).—*ὠνούμενοι βαρβάρους ἀνθρώπους ἔχουσιν* (Ξ. *Ἀπ.* Β', ζ', 6).

§. 25. Ἀλλὰ τὸ *ἔχω* μετὰ τῆς μετοχῆς ἐπὶ ἀορίστου χρόνου, παρὰ τοῖς δραματικοῖς μάλιστα ποιηταῖς, τίθεται πρὸς ἐντονωτέραν περιγραφὴν τοῦ αὐτοῦ ἀορίστου· *ἀδελφὴν τὴν ἐμὴν γήμας ἔχεις;* (Σ. *Τ.* 577).—*εἰς ἀτιμίαν τὴν πόλιν ἡμῶν ἡ τούτων πονηρία καὶ ψευδολογία καταστήσασα ἔχει* (Δ.).—*ποίῳ ξὺν ἔργῳ τοῦτ' ἀπειλήσας ἔχεις;* (Σ. *Κ.* 817)— *οὐ γὰρ τὸν μὲν προτίσας, τὸν δ' ἀτιμάσας ἔχει;* (Σ. *Ἀντ.* 22)—*τὸν λόγον σου θαυμάσας ἔχω* (Πλ.). Ἐκ τούτων τὰ παρ' ἡμῖν *ἔχω θαυμάσει, ἔχεις φοβερίσει, ἔχει καταστήσει*, κτλ.

§. 26. Περὶ τῆς τοιαύτης συντάξεως τοῦ *τυγχάνειν* ὡμιλήσαμεν ἀλλαχοῦ (σ. 192, §. 7—9). Οὕτω δὲ καὶ τὸ *λανθάνειν*· *λανθάνω ὤν*=λανθάνω ὅτι εἰμί=ὑπάρχω λεληθότως, ἀγνώριστος.—*λήσειν διὰ τέλους μὴ δόκει πονηρὸς ὤν* (Μ.).—*τοῦ μετὰ δεῖπνον οἴνου ἀφαιρεῖν χρή, ἕως λάθωμεν ὑδροπόται γενόμενοι* (Ξ. *Π.* ς', 6', 29) =ἕως οὗ κατὰ μικρὸν καὶ ἀνεπαισθήτως γένωμεν ὑδροπόται.— *ὅςτις ἥδεται λέγων ἀεὶ λέληθεν αὐτὸν τοῖς ξυνοῦσιν ὢν βαρύς* (Σ. *Ἀλήτου Ἀποσπ.*). — *σπουδῇ διαλεγόμενοι ἐλάθομεν ἡμεῖς αὐτοὺς παίδων οὐδὲν διαφέροντες* (Πλ.).

§. 27. Τὴν αὐτὴν σύνταξιν δέχεται καὶ τὸ *φαίνεσθαι*· *εἰ φαίνοιο μὴ πράττων* (Ἰσ.).—*φαίνεται ἡ νῦν Ἑλλὰς καλουμένη οὐ πάλαι*

βεβαίως οἰκουμένη (Θ. Ά, 2). Συχνότερον δὲ παρὰ τὸ *τυγχάνειν* τίθεται τὸ *φαίνεσθαι* ἄνευ μετοχῆς· *ἀνθρώπων ὁ σοφώτατος πρὸς θεὸν πίθηκος φανεῖται* (Πλ. *Ἱππ. Μ.* 289). Ὡς δὲ τὸ *φαίνομαι*, οὕτω καὶ τὸ *δῆλός εἰμι*, *φανερός εἰμι*, κτλ.

§. 28. Καὶ ταῦτα μὲν τὰ ῥήματα περιέχουσιν ἐν ἑαυτοῖς τὴν ἰδέαν τοῦ *εἶναι*, παραλλαγαὶ αὐτοῦ ὄντα (σ. 196, §. 16). Τίθεται δὲ κατὰ δεύτερον λόγον ὡς κατηγορούμενον ἡ μετοχὴ μετά τινων κλάσεων ῥημάτων ἅπερ, ἡνωμένον ἔχοντα τὸ κατηγορούμενον μετὰ τοῦ συνδετικοῦ, ἀποτελοῦσι τὰς *συνεπτυγμένας* ὀνομασθείσας προτάσεις (σ. 7, §.9), ἀλλ' ἀπαιτοῦσι τὴν μετοχήν, ὡς αἱ προεξηγηθεῖσαι κλάσεις ἀπαιτοῦσι τὸ ἀπαρέμφατον (σ. 425, §. 11—σ. 433, §. 35).

§. 29. Εἶναι δὲ τοιαῦται κλάσεις αἱ ἑξῆς μάλιστα.

ά, Τὰ *ἐνάρξεως, παύσεως* καὶ *συνεχείας* σημαντικά· *ἆρ' οὐ μουσικῇ ἀρξόμεθα πρότερον παιδεύοντες ἢ γυμναστικῇ;* (Πλ.).—*Ἀγαμέμνων τοὺς βαρβάρους ἔπαυσεν ὑβρίζοντας* (Ἰσ.).—*θεὸν οὐ λήξω ποτὲ προστάτην ἴσχων* (Σ. *Τ.* 881).—*ἐπίσχες ὀργιζόμενος* (Μ.). *ὁ ἥλιος τὸν πάντα χρόνον πάντων λαμπρότατος ὢν διαμένει* (Ξ. *Ἀπ.* Δ', ζ', 6).—*ἐπιμελόμενος ὢν δεῖ διάξω* (Ξ.).—*οὐδὲν ἄλλο ποιῶν διαγεγένηται* (Ξ. *Ἀπ.* Δ', ή, 4).—*οὐ πώποτε διέλιπον καὶ ζητῶν καὶ μανθάνων ὅ τι ἐδυνάμην ἀγαθόν* (Ξ. *Ἀπολ.* 16)· οὕτω καὶ *οὐκ ἐκλείπω, διατελῶ* καὶ τὰ ὅμοια.

§. 30. Τὰ τῆς *συνεχείας* ῥήματα μετὰ μετοχῆς ἐξηγοῦσιν ἐπιῤῥηματικὴν ἔννοιαν, ἰσοδυναμοῦσαν τῷ *ἀεὶ* καὶ *ἀδιαλείπτως*· *ἔχων διατελῶ*=ἀδιαλείπτως ἔχω. Πολλάκις δὲ καὶ ἄνευ τῆς μετοχῆς τίθεται τὸ *διατελῶ*, ὡς τὸ *τυγχάνω*· *τοῦ δικαίου ἀθάνατος ἀεὶ δόξα διατελεῖ μόνου* (Μ.).

§. 31. Τὴν αὐτὴν ἀναλογίαν ἀκολουθεῖ καὶ τὸ *μεσοῦν*· *ἔφη μάλιστα σφᾶς μεσοῦν δειπνοῦντας* (Πλ. *Συμπ.* 175)=εἶναι ἐν τῷ μέσῳ.—*ᾤμην γε μεσοῦν αὐτόν* (Πλ. *Φαίδρ.* 241)=ὅτι ἐμέσαζεν αὐτὸς (ὁ λόγος). Ὡσαύτως καὶ τὸ *φθάνω*=προλαμβάνω· *φθάνει ἐκφυγών* (Πλ. *Ἐπιλ.* Ζ',).—*σμικρόν γε ἔφθης με ἐρόμενος* (Πλ. *Πολιτ.* 293). Ἴδε *Εἰσαγ. Ἑλληνικῆς συντάξεως* σ. 588.

§. 32. Ἄλλη τάξις ῥημάτων μετοχὴν ἀπαιτούντων εἶναι·

β'. Τὰ *καρτερίας, ἀνοχῆς* καὶ *ψυχικοῦ παθήματος* σημαντικά· *ἀνὴρ δίκαιός ἐστιν ὃς τὰ μεγάλα καρτερεῖ μὴ λαμβάνων* (Γν.).—

οὗτος ἀνὴρ οὐχ ὑπομένει ὠφελούμενος καὶ κολαζόμενος (Πλ. *Γοργ.* 505).—*ἀνέχου πάσχων, δρῶν γὰρ ἔχαιρες* (Εὐρ. *'Αποσπ.*). Οὕτως *οὐκ ἀπαιτεῖν, οὐκ ἀπαγορεύειν, οὐκ ἀνιέναι, οὐ κάμνειν, οὐκ ἐμπίπλασθαι, οὐ φιλοτιμεῖσθαι, οὐ περιορᾶν*, κτλ. Ἐκ τούτων δὲ τὸ μὲν *περιορᾶν* δέχεται τὴν μετοχήν, εἰς ἀντικείμενον ἀναφερομένην, συνήθως κατ' αἰτιατικήν, τὸ δὲ *ἀνέχεσθαι* κατὰ γενικήν· *καλῶς δημαγωγήσεις, ἐὰν μήθ' ὑβρίζειν τὸν ὄχλον ἐᾷς, μήθ' ὑβριζόμενον περιορᾷς* (Ἰσ. *πρὸς Νικοκλ.* ἑ).—*πῶς πατὴρ τέκνου θανόντος ῥᾳδίως ἀνέξεται;* (Εὐρ. *'Ανδρ.* 340) Ἀλλὰ τὸ *συνήθως* ὑποθέτει καὶ σπανιωτέραν, ἐναντίαν ταύτης, χρῆσιν.

§. 33. Ἐκ τῶν *ψυχικοῦ παθήματος* σημαντικῶν ῥημάτων ἀνήκουσιν ἐξαιρέτως ἐνταῦθα τὰ *χαρᾶς* καὶ *λύπης* σημαντικά· *ὁ Θεός, ὡς ἔοικε, πολλάκις χαίρει τοὺς μὲν μικροὺς μεγάλους ποιῶν, τοὺς δὲ μεγάλους μικρούς* (Ξ. *'Ελλ.* ἑ, δ', 23).—*πᾶς ἀνήρ, κἂν δοῦλος ᾖ τις, ἥδεται τὸ φῶς ὁρῶν* (Εὐρ. *'Ορ.* 1523).—*ὅς γε πίνων μὴ γέγηθε μαίνεται* (Εὐρ. *Κύκλ.* 167).—*οὐκ ἂν ἀχθοίμην μανθάνων* (Πλ.).—*ἀγανακτήσει ἀποθνήσκων* (Πλ.).—*ὅστις ἰσχυρῶς χρήμασιν ἥδεται, εὖ ἴσθι τοῦτον καὶ δαπανῶντα ἰσχυρῶς ἀνιᾶσθαι* (Ξ. *Π.* Η', ζ', 44).—*ἀδικούμενοι, ὡς ἔοικεν, οἱ ἄνθρωποι μᾶλλον ὀργίζονται ἢ βιαζόμενοι* (Θ. Α, 77). Οὕτω καὶ *οὐκ αἰσχύνομαι μανθάνων* (Πλ.).—*μετεμέλοντο πρότερον οὐκ ἀναστάντες* (Θ. Ζ', 50 κτλ.

§. 34. Ἄλλη κλάσις ῥημάτων μετὰ μετοχῆς συντασσομένων εἶναι.

γ'. Τὰ *αἰσθήσεως* καὶ *κατανοήσεως* σημαντικά, τὰ σημαίνοντα δηλ. *ἀντίληψιν διὰ τῶν αἰσθήσεων ἢ διὰ τοῦ νοὸς γενομένην, γνῶσιν, πληροφορίαν* καὶ τὰ ὅμοια· *ἄνθρωποι ἐπ' οὐδένας μᾶλλον συνίστανται ἢ ἐπὶ τούτους οὓς ἂν αἴσθωνται ἄρχειν αὐτῶν ἐπιχειροῦντας* (Ξ. *Π.* Α, ά, 2).—*ὁρῶ λύπας ἔχοντας μείζους τοὺς μείζους* (Φιλ.)—*Θεμιστοκλέα οὐκ ἀκούεις ἄνδρα ἀγαθὸν γεγονότα;* (Πλ.)—*Χεῤῥόνησον κατέμαθε πόλεις ἕνδεκα ἢ δώδεκα ἔχουσαν* (Ξ.).—*κατενόησαν οὐ πολλοὺς τοὺς Θηβαίους ὄντας* (Θ. Β', 3).—*οὐδένα οἶδα μισοῦντα τοὺς ἐπαινοῦντας* (Ξ.).—*ἠπίστατο τοὺς Ἕλληνας οὐκ εἰθισμένους ὑπομένειν τὰς μοναρχίας* (Ἰσ. *Φιλ.* μέ,).—*ἐπύθετο κατὰ πλοῦν ἤδη ὢν τὸ Πλημμύριον ὑπὸ τῶν Συρακουσίων ἑαλωκός* (Θ. Ζ', 31). Οὕτω δὲ καὶ *ἄνθρωπον ὄντα σαυτὸν ἀναμίμνησκ' ἀεί* (Μ.).

§. 35. Ἄλλη κλάσις ῥημάτων μετὰ μετοχῆς συντασσομένων εἶναι· δ'. Τὰ *δείξεως, δηλώσεως, εὑρέσεως, ἐλέγξεως* καὶ τῶν τοιούτων σημαντικά· *οἶδα Σωκράτην δεικνύντα τοῖς ξυνοῦσιν ἑαυτὸν καλὸν κἀγαθὸν ὄντα* (Ξ.).—*ἀνανδρίας ἕνεκα δειχθήσεται τοῦτο πεποιηκώς* (Δ.).—*ἀποφαίνουσι τοὺς φεύγοντας πάλαι πονηροὺς ὄντας* (Λυσ.).—*τοῦτο τὸ γράμμα δηλοῖ ψευδῆ τὴν διαθήκην οὖσαν* (Δ.).—*ἀδικοῦντα Φίλιππον ἐξελέγξω* (Δ.).—*δηλοῦται παρὰ τὴν ἑαυτοῦ ἁμαρτίαν ἀτυχήμασι περιπεσών* (Ἀντ.).—*πάνθ' ἕνεκ' ἑαυτοῦ ποιῶν ἐξελήλεγκται* (Δ.).—*κλέπτων ὅταν τις ἐμφανῶς ἐφευρεθῇ, σιγᾶν ἀνάγκη* (Σ. *'Αποσπ.*).—*τοὺς νόμους κακουργῶν εἴληπται* (Δ.).—*παρὰ τοὺς νόμους πράττων τις φωρᾶται* (Δ.).—*οὐδεὶς πώποτε ὁμολογῶν ἀδικεῖν ἑάλω* (Δ.).

§. 36. Συντάσσονται προσέτι μετὰ μετοχῆς, εἰ καὶ σπανιώτερον· ε. Τὰ ἔχοντα τὴν ἰδέαν τοῦ *δοξάζειν, λέγειν* καὶ *ὁμολογεῖν*, συχνότερον δὲ τὰ ἔχοντα τὴν ἰδέαν τοῦ *ἀγγέλλειν*· *πᾶσι ταῦτα δεδογμένα ἡμῖν νόμιζε* (Πλ.).—*πότερόν σε φῶμεν νῦν σπουδάζοντα ἢ παίζοντα;* (Πλ.)— *τίθημί σε ὁμολογοῦντα* (Πλ.).—*ὁμολογοῦμεθα μετ' οἴνου ἐλθόντες* (Λυσ.).—*Τισσαφέρνης Κῦρον ἐπιστρατεύοντα πρῶτος ἤγγειλεν* (Ξ.).—*ὧν ζῶντες ἠγγελμένοι ἦσαν, ὀλίγους ἂν εἶδες προϊόντας* (Ξ.).—*ἠγγέλθη Φίλιππος ἀσθενῶν ἢ τεθνεώς;* (Δ.). Οὕτω δὲ καὶ *Κῦρος φύσιν τῆς ψυχῆς καὶ τῆς μορφῆς τοιαύτην ἔχων διαμνημονεύεται* (Ξ.).

§. 37. Πολλὰ τῶν τελευταίων τριῶν τάξεων τῶν μετὰ μετοχῆς συντασσομένων ῥημάτων (§. 34—36) ἀπαντῶνται καὶ ἄνευ μετοχῆς· *ἐν εὐδίᾳ ὁρῶ ὑμᾶς*(Ξ.).—*ἡδύ γε δικαίους ἄνδρας εὐτυχεῖς ὁρᾶν* (Μ.).—*ὀφθήσει κακός* (Σ. *Τρ.* 452)· οὕτω *πυνθάνεσθαι, καταμανθάνειν*, κτλ (Ἴδε §. 34)· *ὁ νομοθέτης ζημιοῖ τὸν λέγοντα, ἐὰν μὴ ἀποδειχνύῃ τἀληθῆ* (Λυσ.). — *διαθήκας ἤδη πολλοὶ ψευδεῖς ἀπέφηναν* (Ἰσ.)· οὕτως *εὑρίσκειν, εὑρίσκεσθαι, ἁλῶναι*, κτλ (§. 35). —*οἱ πρέσβεις τὰ ἐν τῇ Σικελίᾳ βελτίω ἤγγελλον* (Θ. Ζ', 17).—*ἠγγέλθης μοι γενναῖος* (Εὐρ.), κτλ (Ἴδε §. 38).

§. 38. Ἡ τοιαύτη σύνταξις ὁμοιάζει τῇ ἐν τοῖς ἔμπροσθεν περὶ ἀπαρεμφάτου ἐξηγηθείσῃ, ὅτι πολλὰ ῥήματα τῆς τετάρτης κλάσεως τῶν μετ' ἀπαρεμφάτου συντασσομένων εὑρίσκονται καὶ χωρὶς αὐτοῦ· *νόμιζε ἀδελφοὺς τοὺς ἀληθινοὺς φίλους* καὶ *νόμιζε εἶναι ἀ-*

δελφοὺς τοὺς ἀληθινοὺς φίλους (σ. 431, §. 30). Ὡς λοιπὸν ἐκεῖνα, ἄνευ τοῦ ἀπαρεμφάτου τιθέμενα, ἀνάγονται εἰς τὰ μετὰ διπλῆς αἰτιατικῆς συντασσόμενα, οὕτω καὶ ταῦτα, ~~ἀπαρεμφάτου~~ μετοχῆς δίχα· *διαθήκας ἤδη πολλοὶ ψευδεῖς ἀπέφηναν* (§. 37), καὶ *διαθήκας ἤδη πολλοὶ ψευδεῖς ἀπέφηναν οὔσας.*

§. 39. Πληρεστέρα, τελειοτέρα καὶ εὐρυθμοτέρα ἔκφρασις ἐν τούτοις εἶναι βεβαίως ἡ μετ' ἀπαρεμφάτου καὶ μετοχῆς. Τεθέντος δὲ ὅτι εἶναι καὶ ἡ ἀρχαιοτέρα, τότε ἡ ἄλλη προῦκυψε κατὰ παράλειψιν τοῦ ἀπαρεμφάτου καὶ τῆς μετοχῆς· *νομίζω σε καλὸν εἶναι*, καὶ *νομίζω σε καλόν· δηλώσω σε καλὸν ὄντα*, καὶ *ὥς σε δηλώσω καλόν* (Σ. *Κ.* 783). Ἴσως ὅμως ἀρχαιότερος τρόπος εἶναι ὁ ἄνευ ἀπαρεμφάτου καὶ μετοχῆς, ἅτινα προσετέθησαν ἐπεξηγηματικῶς διὰ τὸ πληρέςερον καὶ τελειότερον τῆς ἑρμηνείας· *νομίζω σε καλόν*, *εἶναι δηλ.* —*δηλώσω σε καλόν*, *ὄντα δηλαδή*, κτλ. (Ἴδε σ. 437, §. 52).

§. 40. Ἐπὶ τῶν τῆς γ', δ', ε', τάξεως ῥημάτων τίθεται ἡ μετοχὴ κατ' ὀνομαστικήν, παθητικῶν αὐτῶν ὄντων· *ὁ Θεὸς τὰ μέγιστα μὲν πράττων ὁρᾶται, τὰ δὲ οἰκονομῶν ἀόρατός ἡμῖν ἐστιν* (Ξ.), κτλ (§. 34—36). Ἀλλὰ πολλάκις ἡ μετοχὴ τίθεται ὡσαύτως κατ' ὀνομαστικὴν καὶ ἐπὶ *ἐνεργητικῶν*, *μέσων* καὶ *ἀποθετικῶν*, ὅταν ἀναφέρηται ὡς κατηγορούμενον τοῦ ὑποκειμένου· *ὁρᾶτε ἐξαμαρτάνοντες* (Εὐρ.).—*ἐπειδὰν γνῶσιν ἀπιστούμενοι* (Ξ.).—*μανθάνετε κακὰ σπεύδοντες* (Θ. Ϛ', 39).—*ἐνενόησα καταγέλαστος ὤν* (Πλ.).—*Ἀλκιβιάδης ἐδήλωσε τῶν νόμων καταφρονῶν* (Ἀνδ.).—*μεμνήμεθ' εἰς κίνδυνον ἐλθόντες μέγαν* (Εὐρ.). — *ἐνδείκνυσι περὶ τὰ μέγιστα σπουδάζων* (Ἰσ.).—*μὴ αἰσθώμεθα γελοῖοι ὄντες.* — *ὁπότε τις αἴσθοιτο κάμνων* (Θ. Β', 51).—*ἐν πολυτρόποις ξυμφοραῖς ἐπίστανται τραφέντες* (Θ. Β', 44). — *νικώμενος λόγοισιν οὐκ ἀναίνομαι* (Αἰσχ. *Ἀγ.* 561).

§. 41. Πάντα σχεδὸν τὰ ἐν §. 34 ῥήματα εὑρίσκονται καὶ ἀπαρεμφάτῳ συντασσόμενα, ἀλλὰ μετὰ διαφορᾶς ἐννοίας. Ἀπαρεμφάτῳ συντασσόμενα παριστῶσιν ἱκανότητα τοῦ παραγαγεῖν καὶ δύναμιν τοῦ ποιῆσαί τι, ἢ ἁπλῆν γνώμην καὶ κρίσιν τοῦ λέγοντος. Μετοχῇ δὲ τὰ αὐτὰ συντασσόμενα παριστῶσι τὸ διὰ τῆς μετοχῆς ἐκφερόμενον ὡς κατηγορούμενον πραγματικῶς ἐν τῷ ὑποκειμένῳ ὑπάρχον.

§. 42. Κατὰ ταῦτα λοιπὸν λέγεται *λύπην οἶδεν εὔνους ἴᾶσθαι*

φίλος (Μ.) = γνωρίζει νά, κτλ. — *δίκαιος ἀδικεῖν οὐκ ἐπίσταται τρόπος* (Μ.).— *ὦ μακάρι', ἀτυχεῖν θνητὸς ὢν ἐπίστασο* (Εὐρ.). — *ἄνθρωπος ὢν γίγνωσκε τῆς ὀργῆς κρατεῖν* (Μ.). — *γίγνωσκε τἀνθρώπινα μὴ σέβειν ἄγαν* (Αἰσχύλ.). — *ὑμῖν ἐγνωκέναι τὰ δίκαια ποιεῖν ὑπάρχει* (Δ.).—*ἄρχεσθαι μαθὼν ἄρχειν ἐπιστήσῃ* (Σόλ.).— *οἶδα νωμῆσαι βῶν* (Ἰλ.Η,238).—*εἰσόμεθα θεοῖς εἴκειν* (Σ.*Αἰ*.666). Πάντα ταῦτα ἀνάγονται εἰς τὰ τελικὰ ἀπαρέμφατα. Ἀνάγονται δέ, τοὐναντίον, εἰς τὰ εἰδικὰ τὰ *ἐπιστάμενοι τοῦτο εἶναι ἀδύνατον γενέσθαι* (Ἡρ.)=νομίζοντες.—*τὰ ἄλλα πάντα ζῶα καὶ ἀγνωμονέστερα καὶ ἀχαριστότερα ἀνθρώπων ἐγίγνωσκεν εἶναι* (Ξ. *Π*. Η, δ', 49)=ἔκρινεν ὅτι (σ. 433, §. 39). — *οἶδα μαρτυρήσεσθαί μοι* (Ξ.). Τὸ δὲ *οὐδένα οἶδα μισοῦντα τοὺς ἐπαινοῦντας*=οὐδεὶς μισεῖ τοὺς ἐπαινοῦντας, οἶδα τοῦτο. — *τὰ τοῦ πολέμου τοιαῦτα ἐγίγνωσκον ὄντα*=τὰ τοῦ πολέμου τοιαῦτα ἦν, ἐγίγνωσκον τοῦτο ἀκριβῶς. Οὕτω *δείξω σοι μὴ νομίζειν* (Εὐρ.).—*δείξεις πατρὸς ἐκ ταὐτοῦ γεγώς;* (Εὐρ.)—*τήνδε δείξω μὴ λέγουσαν ἔνδικα* (Εὐρ. *Τρ*. 970).

§. 43. Ὡσαύτως *μέμνησο πλουτῶν τοὺς πένητας ὠφελεῖν* (Μ.) =σπούδαζε, ἐπιμελοῦ.—*μέμνησο ἄνθρωπος ὤν*=εἶ ἄνθρωπος, μέμνησο τοῦτο. Ὡσαύτως διὰ τοῦ *ἠγγέλλετο βασιλεὺς διανοεῖσθαι ὡς ἐπιχειρήσων ἐπὶ τοὺς Ἕλληνας* (Πλ.) ἐξηγεῖται ἡ ἰδέα τοῦ ἀγγέλλοντος, διὰ τοῦ *ἀπηγγέλθη Φίλιππος πολιορκῶν* (Δ.), δηλοῦται τὸ πραγματικὸν τῆς πολιορκίας· οὕτω *πυνθάνεσθαι, αἰσθάνεσθαι* καὶ μάλιστα *ἀκούειν*. Ἴδε περὶ τούτων καὶ ἄλλων *Εἰσαγωγὴν Ἑλληνικῆς Συντάξεως* σ. 606—621.

§. 44. Τὰ ἀνωτέρω ῥήματα ἐκφέρονται καὶ διὰ παρεμφατικῆς ἐγκλίσεως μετὰ τοῦ *ὅτι*, καὶ σπανιώτερον μετὰ τοῦ *ὡς*· *χρὴ ἰδεῖν ὅτι πάντα διεξελήλυθεν* (Δ.).—*ἐπύθοντο ὅτι Μίνδαρος ἐν Κυζίκῳ εἴη* (Ξ).—*ὅτι δεῖ γράμματα ἐπίστασθαι ἠκηκόειν* (Μ.). — *ἱκανῶς ἔγνωκεν ὅτι ἄριστον δικαιοσύνη* (Πλ.).—*ὁρῶ ὡς χαλεπὸν τὰ βέλτιστα λέγειν ἐστίν* (Δ.).—*γίγνωσκε ὡς πᾶσιν ἡμῖν ἀποθανεῖν ὀφείλεται* (Εὐρ.).—*μέμνησο νέος ὢν ὡς γέρων ἔσει ποτέ* (Μ.).

§. 45. Μετὰ μετοχῆς συντάσσονται κατὰ τὸν ἀνωτέρω σχεδὸν τρόπον·

ς'. Καὶ πολλὰ ῥήματα κρίσιν ἐκφέροντα περὶ πράξεως ἢ καταστάσεως. Ἐν τούτοις ἡ μετοχή, ἐξηγοῦσα τὸ περὶ τί ἀναφέρεται ἡ

κρίσις, ἰσοδυναμεῖ τῷ *ἐν τούτῳ ὅτι*, *διὰ τούτου ὅτι*, κτλ. Τοιαῦτα εἶναι μάλιστα τὰ *εὖ ποιεῖν*, *καλῶς ποιεῖν*, *ἀδικεῖν*, *χαρίζεσθαι*, *εὐτυχεῖν*, *νικᾶν*, *ἡττᾶσθαι*, κτλ. *Θρασύβουλος καλῶς ἐποίησεν οὕτω τελευτήσας τὸν βίον* (Λυσ.)· τοῦτο ἤθελεν εἶναι παρ' ἡμῖν καλὰ ἔκαμε καὶ ἀπέθανεν· οὕτω *καλῶς δίκαια ποιῶν ὁ δῆμος ὠργίσθη* (Δ.)=καλὰ καὶ δίκαια ἔκαμεν ὁ δῆμος καὶ ὠργίσθη. — *εὖ ποιῶν ἀπόλωλ' ἐκεῖνος* (Ἀρφ.)=καλὰ ἔκαμε καὶ ἐχάθη.—*ἀδικεῖτε πολέμου ἄρχοντες* (Θ. Ά, 53). — *πάντας πειρῶ νικᾶν εὖ ποιῶν* (Ξ.).—*οὐχ ἡττησόμεθα εὖ ποιοῦντες* (Ξ. 'Αν. Β', γ', 23), κτλ.

§. 46. Εἶναι δὲ περὶ τούτου σημειωτέα· ά. ὅτι τὸ *ποιῶ* μετὰ τῶν ὁμοίων, ὅταν σημαίνῃ κατορθῶ τι, συντάσσεται μετ' ἀπαρεμφάτου· *ποιῶ τοὺς ἀνθρώπους ἀπορεῖν* (Πλ.)· οὕτω καὶ εἴ τινα *βούλοιο κατεργάσασθαι καλεῖν σε ἐπὶ δεῖπνον* (Ξ.'Απ.Β',γ',11), ὅπερ ἂν εἴη παρ' ἡμῖν *νὰ καταφέρῃς* (σ. 426. §. 17. ϐ'.)· ϐ'. ὅτι ἐν τούτοις ἡ κατ' ἀόριστον τιθεμένη μετοχὴ δὲν φυλάττει τὴν ἔννοιαν τῆς προτερότητος. Διὰ τοῦ *ἐπευξάμενοι ἀπῆλθον* ἐκφέρεται ἡ πρᾶξις τῆς εὐχῆς ὡς πρότερον γενομένη, μεθ' ἣν ἕπεται ἡ ἀναχώρησις. Ἀλλὰ διὰ τοῦ *καλῶς ἐποίησε τελευτήσας* ἐξηγοῦνται ἐνέργειαι σύγχρονοι· οὐδὲ εἶναι δυνατὸν νοῆσαι καὶ εἰπεῖν ὅτι πρῶτον *ἀπέθανε* καὶ ἔπειτα *ἐποίησε καλῶς*· οὕτω *πολλὰς τῶν πολεμίων ναῦς ἔλαβον τριηραρχήσαντες* (Λυσ.)=ἐπὶ τῆς αὐτῶν τριηραρχίας· οὕτω καὶ *χάρισαι ἀποκρινάμενος*, *λάθε βιώσας*, κτλ.

γ'. Ἡ Μετοχὴ παρενθετικῶς.

§. 47. Αἱ μέχρι τοῦδε ἐξηγηθεῖσαι μετοχαὶ ἔχουσι τρία τινὰ χαρακτηριστικά· ά. κρέμανται ἐκ τοῦ ῥήματος τῆς κυρίας προτάσεως· εἰς τὸ *μέμνησο ὢν* τὸ *ὢν* κρέμαται ἐκ τοῦ μέμνησο, ὡς τὸ διὰ τοῦ *ὅτι* ἐκφερόμενον ἐν τῷ *μέμνησ' ὅτι ἀνὴρ γεγένησαι δι' ἐμέ* (Ἀρφ.)· ϐ'. ὅτι τὰ ῥήματα τῶν προσεσημειωμένων τάξεων ἀπαιτοῦσι τὴν μετοχήν, ὡς ἄλλαι ῥημάτων τάξεις ἀπαιτοῦσι τὸ ἀπαρέμφατον (σ. 425, §. 11—σ. 333, §. 35), αὕτη εἶναι ἡ κανονικὴ αὐτῶν σύνταξις· γ'. ἡ μετοχὴ ἐν τούτοις εἶναι ὡς κατηγορούμενον τοῦ ῥήματος τῆς κυρίας προτάσεως.

§. 48. Ὡς εἰς τὸ *εἰμὶ ἐοικώς*, οὕτως εἰς τὸ *φαίνεται πράττων* =ἐστὶ πράττων κατὰ τὸ φανερόν, εἰς τὸ *ἄρχομαι παιδεύων*=εἰμὶ

παιδεύων ἐν ἀρχῇ, κτλ, ἡ μετοχὴ εἶναι ὡς κατηγορούμενον τοῦ ῥήματος μεθ' οὗ συμπλέκεται. Οὕτω *φέρω λοιδορούμενος*, *ἀνέχομαι πάσχων*, *καρτερῶ τυπτόμενος*, *οὐδεὶς ἀπαγορεύει θεώμενος*, κτλ· =μένω λοιδορούμενος=εἰμὶ ἐν ἀκινησίᾳ λοιδορούμενος, ἐν ἀνοχῇ πάσχων, ἐν καρτερίᾳ τυπτόμενος, οὐδείς ἐστιν ἐν ἀπαγορεύσει θεώμενος, κτλ· τὰ ἐν τῇ τελευταίᾳ κλάσει ταχθέντα, εἰ μὲν δὲν εἶναι ἀπαράλλακτα, εἶναι προσόμοια.

§. 49. Ἐὰν τώρα πρὸς ταῦτα παραβάλωμεν τὰ *ἀναβαίνει Κῦρος λαβὼν τὸν Τισσαφέρνην* (Ξ. Ἀν. Ἁ, ά, 1).—*ἐμάχοντο πορευόμενοι οἱ Ἕλληνες* (Ξ.). — *προσήγαγον ναῦν οἱ Ἀθηναῖοι πύργους ξυλίνους ἔχουσαν* (Θ. Ζ', 25), κτλ, εὑρίσκομεν ὅτι αἱ μετοχαὶ αὗται οὔτε *ἐξηρτημένως*, οὔτε *ἀναγκαίως*, οὔτε *κατηγορηματικῶς* τίθενται, ἀλλὰ εἰς ἐξήγησιν σχέσεως πρὸς τὴν κυρίαν πρότασιν, διότι τὸ *ἀναβαίνει Κῦρος λαβὼν τὸν Τισσαφέρνην* = ἐπεὶ ἔλαβε τὸν Τισσαφέρνην ἀναβαίνει, ἢ λαμβάνει τὸν Τισσαφέρνην καὶ ἀναβαίνει· τὸ *ἐμάχοντο πορευόμενοι*=ἐμάχοντο καὶ ἐπορεύοντο, ἢ ἐμάχοντο ἐν ᾧ ἐπορεύοντο (Ἴδε κατωτέρω). Ἐκφέρουσι λοιπὸν αἱ τοιαῦται μετοχαὶ παρενθετικὴν πρότασιν, χρησιμεύουσαν μὲν εἴς τινα προσδιορισμὸν τῆς κυρίας προτάσεως, οὐχὶ ὅμως ἀπαραιτήτως ἀναγκαίαν εἰς τὴν ἀπόλυτον ὕπαρξιν αὐτῆς. Τὸ *ἐμάχοντο οἱ Ἕλληνες* δυνατὸν νὰ τεθῇ καὶ καθ' ἑαυτὸ εἰς τὸν λόγον, ἐν ᾧ τὸ *ἄρχομαι*, *παύομαι*, κτλ, ἀπαιτοῦσιν ἀναγκαίως τὴν μετοχήν. Τὸ *πορευόμενοι*, προστιθέμενον εἰς τὸ *ἐμάχοντο*, ἐξηγεῖ *τρόπον*, *χρόνον*, *περιστατικόν* τι τῆς μάχης, τὸ *λέγων*, *πράττων*, *διδάσκων*, κτλ, προστιθέμενον εἰς τὸ *ἄρχομαι*, *παύομαι*, *διδάσκων*, κτλ, ἐξηγεῖ αὐτῆς τῆς πράξεως τὴν ἔναρξιν καὶ ἐκτέλεσιν, κτλ.

§. 50. Ὡς δὲν ὑπάρχει σχεδὸν ῥῆμα ὅπερ δὲν δέχεται ἀπαρέμφατον εἰς ἐξήγησιν *σκοποῦ*, *συνεπείας*, κτλ, κατὰ τὰ ἀλλαχόθι ἐξηγηθέντα (σ. 433, §. 35—37), οὕτω δὲν ὑπάρχει σχεδὸν ῥῆμα μὴ δεχόμενον μετοχὴν κατὰ τὸν τελευταῖον τοῦτον τρόπον (§. 49). Ἡ ἑλληνικὴ γλῶσσα ἔχει δύο χαρακτηριστικὰ ὡς πρὸς τοῦτο· ά. τὸ πολυειδὲς τῶν μετοχῶν, ἐκ παντὸς σχεδὸν χρόνου σχηματιζομένων· β'. τὴν πολυπλοκωτάτην αὐτῶν χρῆσιν· ὅθεν οἱ Ἕλληνες εἶναι *πολυμέτοχοι* καὶ *φιλομέτοχοι*. Ἡ δὲ τοιαύτη χρῆσις φέρει εἰς τὸν Ἕλληνα λόγον συντομίαν, ποικιλίαν καὶ χάριν.

§. 51. Τίθεται δὲ ἡ μετοχὴ κατὰ τοῦτον τὸν τρόπον ἐπὶ τῶν ἑξῆς μάλιστα·

I. Εἰς ἐξήγησιν *ἀναφορᾶς· δοῦλος ὢν ἔφασκες εἶναι δεσπότης* (Ἀρφ.)=σὺ ὅς.—*προσήγαγον ναῦν οἱ Ἀθηναῖοι πύργους ξυλίνους ἔχουσαν* (Θ.)=ἥτις εἶχεν.

II. Εἰς ἐξήγησιν *χρόνου*, καὶ διὰ μὲν τοῦ ἐνεστῶτος δηλοῦται τὸ *σύγχρονον*, διὰ δὲ τοῦ ἀορίστου τὸ *προγενόμενον*, καὶ διὰ τοῦ μέλλοντος τὸ *γενησόμενον· νεανίας ὅστις ὢν Ἄρην στυγεῖ κόμη μόνον καὶ σάρκες, ἔργα δ' οὐδαμοῦ* (Εὐρ. Ἀποσπ.)=ἐν ᾧ ἐστι.—*παῖς ὢν*=ὅτε ἤμην.—*ἐνέπρησαν καὶ τὰ ἱρὰ καὶ τὴν πόλιν· ταῦτα δὲ ποιήσαντες ἐπὶ τὰς ἄλλας νήσους ἀνάγοντο* (Ἡρ. ς', 96).—*πάντας τούτῳ τῷ τρόπῳ ἐξηρίθμησαν· ἀριθμήσαντες δὲ κατὰ ἔθνεα διέτασσον* (Ἡρ. Ζ', 60).—*ὁ βάρβαρος τῷ μεγάλῳ στόλῳ ἦκεν ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα δουλωσόμενος* (Θ. Α, 18)=ἵνα δουλώσηται.

§. 52. Περὶ τῆς χρονικῆς μετοχῆς σημειωτέον, πρῶτον, ὅτι πολλάκις, μείζονος καὶ ἀκριβεστέρου προσδιορισμοῦ χάριν, προσλαμβάνει τὰ χρονικὰ μόρια *μεταξύ, εὐθύς*, προτασσόμενα, τὰ *ἐνταῦθα, δή, εἶτα, ἔπειτα, οὕτω, ἤδη, τότε ἤδη*, ἐπιτασσόμενα, τὸ δὲ *ἅμα* προτασσόμενον καὶ ἐπιτασσόμενον· *τίς ἂν εἴη τοιοῦτος ἰατρὸς ὅστις τῷ νοσοῦντι μεταξὺ ἀσθενοῦντι μηδὲν συμβουλεύοι;* (Αἰσχ.) — *οἱ Λακεδαιμόνιοι ἐπιπόνῳ ἀσκήσει εὐθὺς νέοι ὄντες τὸ ἀνδρεῖον μετέρχονται* (Θ. Β', 39).—*ἅμα ταῦτα εἰπὼν ἀνέστη* (Ξ.)=εὐθὺς ἀφ' οὗ εἶπεν.—*οἱ βάρβαροι φεύγοντες ἅμα ἐτίτρωσκον* (Ξ. Ἀν. Γ', γ', 10).—*ἐπιγενομένη ἡ νόσος ἐνταῦθα δὴ πάνυ ἐπίεσε τοὺς Ἀθηναίους* (Β', 58). Οὕτω δὲ καὶ τὰ *μετὰ ταῦτα*, καὶ *ἐκ τούτου*.

§. 53. Σημειωτέον, δεύτερον, ὅτι τὰ *κινήσεως* σημαντικὰ ῥήματα, μετὰ τοῦ μέλλοντος τῆς μετοχῆς τιθέμενα, ἐκφέρουσιν ἔννοιαν τελικήν· *ἐγὼ μέντοι ἔρχομαι ἀποθανούμενος νυνί* (Πλ.). — *οὐκ ἐς λόγους ἐλήλυθ', ἀλλά σε κτενῶν* (Εὐρ. Τρ. 905). — *ὅπερ ᾖα νῦν ἐρῶν* (Πλ.)=ἔμελλον εἰπεῖν. Σημειωτέον, τρίτον, ὅτι πολλάκις μετὰ τοῦ χρόνου συνεμφαίνεται καὶ τὸ αἴτιον· *ἀπεστέρηκας τὸν βίον τὰ τόξ' ἑλών* (Σ. Φ. 931)=ἀφ' οὗ καὶ=ὅτι ἀφεῖλες.

§. 54. Τίθεται κατὰ τὸν ἄνω τρόπον ἡ μετοχή.

III. Εἰς δήλωσιν *καθαροῦ αἰτίου· παρανομοῦσιν ἄρα οἱ Λακεδαιμόνιοι, οὐ διδόντες σοι χρυσίον καὶ ἐπιτρέποντες τοὺς αὐτῶν*

υἱεῖς (Πλ. *Ἱππ. Μ.* 285)=ὅτι οὐ διδόασι, κτλ.—*ὀλεῖσθε ἠδικηκότες τὸν ἄνδρα τοῦτον* (Σ. *Φ.* 1035).

§. 55. Περὶ τῆς αἰτίαν σημαινούσης μετοχῆς σημειωτέον ὅτι προσλαμβάνει ἐνίοτε καὶ τὰ μόρια ἅτε καὶ ὡς, τὸ μὲν ἅτε καὶ σπανιώτερον οἷα, ὅταν ὁ λόγος κῆται εἰς αὐτὴν τὴν φύσιν τοῦ πράγματος, τὸ δὲ ὡς, ὅταν κῆται εἰς τὴν ἰδέαν τοῦ λέγοντος· *ἅτε αὐτὸς* (ὁ Ἔρως) *ὢν μόναρχος, τὸν ἔχοντα αὐτὸν ἐπὶ πᾶσαν τόλμαν ἄξει* (Πλ. *Πολ.* Θ', 575).—*οἷα δὴ ἀπιόντων ἀπελαύνουσιν* (Ξ.). — *οἱ βιασθέντες ὡς ἀφαιρεθέντες μισοῦσιν* (Ξ.).

§. 56. Ὡσαύτως τίθενται μετὰ τὴν αἰτιολογικὴν μετοχὴν τὰ *οὕτω, διὰ τοῦτο, διὰ ταῦτα· παντὸς μᾶλλον αὐτὸς ἀπορῶν οὕτω καὶ τοὺς ἄλλους ἀπορεῖν ποιῶ* (Πλ.). —*νομίζων ἀμείνονας καὶ κρείττους πολλῶν βαρβάρων ὑμᾶς εἶναι διὰ τοῦτο προσέλαβον* (Ξ. *Ἀν.* Α, ζ', 3). Διὰ τούτων ἀναδεικνύεται ἐπὶ μᾶλλον ἡ δύναμις τῆς μετοχῆς.

§. 57. Τίθεται ἡ μετοχὴ προσέτι·

IV. Εἰς δήλωσιν τοῦ *τρόπου* καὶ τοῦ *μέσου δι' οὗ· πειρῶ μοι προσέχων τὸν νοῦν εὖ μάλα ἀποκρίνασθαι* (Πλ.).—*Γοργίας ἐπιδείξεις ποιούμενος καὶ τοῖς νέοις συνὼν χρήματα πολλὰ εἰργάσατο καὶ ἔλαβεν* (Πλ. *Ἱππ. Μ.* 282). — *ληϊζόμενοι ζῶσιν* (Ξ.). Οὕτω συνηθέστατα τίθενται αἱ μετοχαὶ *θαῤῥῶν, θαρσήσας, εἰπών, δούς, διδούς.*

§. 58. Τίθεται προσέτι ἡ μετοχή·

V. Εἰς δήλωσιν *ὑποθέσεως· ταῦτ' ἔχων, ἅπαντ' ἔχω* (Σ.) = εἰ ταῦτα ἔχω. —*πολὺ μεῖζόν με ἀγαθὸν ἐργάσει ἀμαθίας παύσας τὴν ψυχὴν ἢ νόσου τὸ σῶμα* (Πλ. *Ἱππ. Ἐλ.* 372).

VI. Εἰς δήλωσιν *ἐναντιώματός τινος* πρὸς τὰ ἡγούμενα· *πολλοὶ μὲν ὄντες εὐγενεῖς εἰσιν κακοί* (Εὐρ. *Ἠλ.* 551).—*ἀνὴρ δίκαιος οὐχ ὁ μὴ ἀδικῶν, ἀλλ' ὅστις ἀδικεῖν δυνάμενος οὐ βούλεται* (Φιλήμ.).—*ἔρχεται τἀληθὲς εἰς φῶς ἐνίοτ' οὐ ζητούμενον* (Μ.).

§. 59. Ἐναργεστέρα καθίσταται ἡ ἐναντιωματικὴ μετοχή, προσλαμβάνουσα τοὺς συνδέσμους *καί, καίπερ,* ἐπὶ δὲ ἀποφατικῆς ἐννοίας τὸ *οὐδὲ* ἢ *μηδέ· αἱ συμφοραὶ καὶ βραχὺν ὄντα μακρὸν δοκεῖν εἶναι ποιοῦσι τὸν βίον* (Ἡρόδ.). — *συμβουλεύω σοι, καίπερ νεώτερος ὤν* (Ξ.).—*Κύπρις οὐδὲ νουθετουμένη χαλᾷ* (Εὐρ. *Δίκτ.*

Ἀποσπ.—Ἴδε §. 61). Καὶ τὸ μὲν *καίπερ* μετὰ μετοχῆς, τὸ δὲ *καίτοι* μετὰ ῥήματος· *καίπερ ἐν κακῷ ἐόντι τοσούτῳ* (Ἡρ. Α, 86):—*καίπερ οὐ δύσοργος ὤν*.—*καίπερ ὄντα δυσμενῆ* (Σ. Φ. 377. Αἴ. 122. Ἴδε καὶ Θ. Ζ΄, 75. Ξ. Ἀν. Α, ϛ΄, 16).—*καίτοι σ' ἐγὼ 'τίμησα* (Σ. Ἀντ. 904).—*καίτοι δέδοικα πολλά* (Ἀρφ. Ἀχ. 369). Ἐκ τῶν ἐνδόξων συγγραφέων ἐναντίας χρήσεως παραδείγματα φέρονται τὰ *καίπερ ἐκεῖνό γε ὤμην τι εἶναι* (Πλ. *Συμπ.* 219).—*καίτοι νοητῶν ὄντων μετὰ ἀρχῆς* (Πλ. *Πολ.* ϛ΄, 511).—*ἱκανά μοι νομίζω τὰ εἰρημένα, καίτοι πολλά γε παραλιπών* (Λυσ. *Φιλ. Δοκιμασίας* ἐν τέλει)· ἄλλος δὲ ὁ λόγος περὶ τῶν μεταγενεστέρων.

§. 60. Ἔτι δὲ μᾶλλον ἀναδεικνύεται ἡ ἐναντίωσις διὰ τοῦ *ὅμως*, μετὰ τὴν μετοχὴν τιθεμένου, ἢ καὶ προτασσομένου αὐτῆς· *καὶ θνήσκουσ' ὅμως, πολλὴν πρόνοιαν εἶχεν εὐσχήμως πεσεῖν* (Εὐρ. *Ἑκ.* 565).—*πείθου γυναιξίν, καίπερ οὐ στέργων ὅμως* (Αἰσχύλ. *Ἑπτ.* 209).—*φοβεῖται μὴ ἡ ψυχὴ ὅμως καὶ θειότερον καὶ κάλλιον ὂν τοῦ σώματος προαπολλύηται* (Πλ. *Φαίδ.* 91).

§. 61. Κατὰ τὴν διάφορον δύναμιν καὶ ἔννοιαν ἔδωκαν οἱ γραμματικοὶ ὀνόματα εἰς τὴν μετοχήν, διαστέλλοντες *μετοχὴν ἀναφορικὴν* (σ. 169, §. 122. §. 51. I.), *χρονικὴν* (§. 51. II.), *αἰτιολογικὴν* (§. 54. III.), *τροπικὴν* (§. 57. IV.), *ὑποθετικὴν* (§. 58. V.), *ἐναντιωματικὴν* (§. 58. IV.). Ἴδε περὶ τούτων καὶ περὶ ἄλλων ὁμοίων *Εἰσαγωγὴν εἰς τὴν Ἑλληνικὴν Σύνταξιν*, σ. 577.

§. 62. Καὶ ἐνίοτε μὲν οὕτω συμπίπτουσιν αἱ ἰδέαι ὥστε καταντᾷ σχεδὸν ἀδιάφορον, εἴτε καθ' ἕνα εἴτε κατ' ἄλλον τρόπον ἡ μετοχὴ ἐκληφθῇ· *ὁ θυμὸς ἀλγῶν ἀσφάλειαν οὐκ ἔχει* (Εὐρ. *Ἀποσπ.*)= ὅταν ἀλγῇ, εἰ ἀλγεῖ —*οὐκ ἔστιν αἰσχρὸν ἀγνοοῦντα μανθάνειν* (Γν.)=ὁ ἀγνοῶν, ὅςτις ἀγνοεῖ, ὅταν τις ἀγνοῇ, εἴ τις ἀγνοεῖ. —*ῥίψας λόγον τις οὐκ ἀναιρεῖται πάλιν* (Γν.).—*ῥᾷον παραινεῖν ἢ παθόντα καρτερεῖν* (Γν.).

§. 63. Πολλάκις δὲ συσσωρεύονται διάφοροι μετοχαὶ εἰς τὸ αὐτὸ ῥῆμα, διὰ τῶν καταλλήλων μορίων συμπλεκόμεναι πρὸς ἀλλήλας, ὁμοειδεῖς οὖσαι, ἄνευ δὲ τούτων, ὅταν ἦναι ἑτεροειδεῖς· *Ἀρχέλαος τὸν θεῖον μεταπεμψάμενος, ξενίσας καὶ καταμεθύσας, ἐμβαλὼν εἰς ἅμαξαν νύκτωρ ἐξαγαγὼν ἀπέσφαξε καὶ ἠφάνισεν* (Πλ. *Γοργ.* 479).

—*ὁ Κῦρος ὑπολαβὼν τοὺς φεύγοντας, συλλέξας ςράτευμα ἐπολιόρκει Μίλητον* (Ξ. *'Αν*. Α, α, 7).

§. 64. Ἄλλοτε δὲ ἡ μία μετοχὴ ἀναφέρεται εἰς τὴν ἄλλην, ἀποτελοῦσα παρενθετικὴν πρότασιν εἰς ἣν ἀναφέρεται μετοχήν, ὡς αὕτη πρὸς τὸ ῥῆμα τῆς κυρίας προτάσεως· *ἐξέτασιν ποιήσαντες ἐν τοῖς ἱππεῦσιν, φάσκοντες εἰδέναι βούλεσθαι πόσοι εἶεν, ἐκέλευον ἀπογράφεσθαι πάντας* (Ξ. *'Ελλ*. Β', δ', 8).=ἐκέλευον ἀπογράφεσθαι πάντας, ἐπεὶ ἐποίησαν ἐξέτασιν (ἐποίησαν δὲ ἐξέτασιν), ἐπεὶ ἔφασκον εἰδέναι βούλεσθαι πόσοι εἶεν.—*ἐντυχὼν ἀνθρώπῳ ὀφθαλμιῶντι, ἀπιόντι ἐξ ἰατρείου κάλαμον ἔχοντι, ἀπέκτεινεν* (Ξ. *'Ελλ*. Β', α', 3)=ἐντυχὼν ἀνθρώπῳ ὀφθαλμιῶντι, ὅτε ἀπήρχετο ἐξ ἰατρείου ἔχων κάλαμον, ἀπέκτεινεν αὐτόν.

Περὶ τῶν Ἀπολύτων Μετοχῶν.

§. 65. Εἴτε εἶναι τὸ ὄνομα κατάλληλον, ὡς τὸ ἔκριναν οἱ ἀρχαιότεροι γραμματικοί, εἴτε ἀκατάλληλον, ὡς τὸ κατέκρινεν ὁ Κοραῆς καὶ οἱ τούτῳ πεισθέντες, *ἀπόλυτος* καλεῖται ἡ μετοχή, τιθεμένη εἰς τὸν λόγον κατὰ τρόπον πάντῃ διάφορον τῶν μέχρι τοῦδε ἐξηγηθέντων.

§. 66. Εἰς τὸ *ἄρχομαι λέγων* τὸ *λέγων* ἐξαρτᾶται ἐσωτερικῶς καὶ ἐξωτερικῶς ἐκ τοῦ *ἄρχομαι*· ἐτέθη τὸ *λέγων*, διότι προηγεῖται τὸ *ἄρχομαι*, καὶ ἐτέθη ἑνικόν, διότι τὸ *ἄρχομαι* ἑνικόν, ἐνοουμένου καὶ τοῦ αὐτοῦ προσώπου, *ἐγὼ ἄρχομαι* καὶ *ἐγὼ λέγων*. Εἰς τὸ *ἐμάχοντο πορευόμενοι* δὲν ἐξαρτᾶται μὲν τὸ *πορευόμενοι* ἐσωτερικῶς ἐκ τοῦ *ἐμάχοντο*, οὔτε τίθεται ἀναγκαίως, διότι προηγεῖται τὸ *ἐμάχοντο*· ἅπαξ ὅμως τεθὲν ἐτέθη πληθυντικόν, διότι καὶ τὸ *ἐμάχοντο πληθυντικόν*, καὶ ἤθελε τεθῇ ἑνικόν, εἰ προηγεῖτο *ἐμάχετο*, πρόσωπον δὲ ἐννοεῖται καὶ ἐνταῦθα τὸ τοῦ ῥήματος.

§. 67. Ὡσαύτως καὶ ὅταν ἡ μετοχὴ ἔχῃ κατηγορούμενον ἴδιον, ὡς ἐπὶ τοῦ *εἶναι, γίγνεσθαι* καὶ τῶν ὁμοίων, τοῦτο μὲν τίθεται κατὰ τὴν πτῶσιν τῆς μετοχῆς, ἡ δὲ μετοχὴ ὡς ἀπαιτεῖ τὸ πρὸς ὃ ἀναφέρεται, ἰσχυόντων καὶ ἐνταῦθα τῶν περὶ ἀπαρεμφάτου ῥηθέντων (σ.439—40,§.58—61)· *μέμνησο ἄνθρωπος ὤν*=ὅτι εἶ ἄνθρωπος. —*ἐπιλελήσμεθ' ἡδέως γέροντες ὄντες* (Εὐρ.Β',188).—*οἱ σοφισταί, τἄλλα σοφοὶ ὄντες*, κτλ (Ξ.).—*εὐθὺς ἐξελεγχθήσεται γελοῖος ὢν*

Ἀποσπ.—Ἴδε §. 61). Καὶ τὸ μὲν *καίπερ* μετὰ μετοχῆς, τὸ δὲ *καίτοι* μετὰ ῥήματος· *καίπερ ἐν κακῷ ἐόντι τοσούτῳ* (Ἡρ. Α, 86).—*καίπερ οὐ δύσοργος ὤν.*—*καίπερ ὄντα δυσμενῆ* (Σ. Φ. 377. Αἴ. 122. Ἴδε καὶ Θ. Ζ', 75. Ξ. Ἀν. Α, ς', 16).—*καίτοι σ' ἐγὼ 'τίμησα* (Σ. Ἀντ. 904).—*καίτοι δέδοικα πολλά* (Ἀρφ. Ἀχ. 369). Ἐκ τῶν ἐνδόξων συγγραφέων ἐναντίας χρήσεως παραδείγματα φέρονται τὰ *καίπερ ἐκεῖνό γε ὤμην τι εἶναι* (Πλ. *Συμπ.* 219).—*καίτοι νοητῶν ὄντων μετὰ ἀρχῆς* (Πλ. *Πολ.* ς', 511).—*ἱκανά μοι νομίζω τὰ εἰρημένα, καίτοι πολλά γε παραλιπών* (Λυσ. *Φιλ. Δοκιμασίας* ἐν τέλει)· ἄλλος δὲ ὁ λόγος περὶ τῶν μεταγενεστέρων.

§. 60. Ἔτι δὲ μᾶλλον ἀναδεικνύεται ἡ ἐναντίωσις διὰ τοῦ *ὅμως*, μετὰ τὴν μετοχὴν τιθεμένου, ἢ καὶ προτασσομένου αὐτῆς· *καὶ θνήσκουσ' ὅμως, πολλὴν πρόνοιαν εἶχεν εὐσχήμως πεσεῖν* (Εὐρ. *Ἑκ.* 565).—*πείθου γυναιξίν, καίπερ οὐ στέργων ὅμως* (Αἰσχύλ. *Ἑπτ.* 209).—*φοβεῖται μὴ ἡ ψυχὴ ὅμως καὶ θειότερον καὶ κάλλιον ὂν τοῦ σώματος προαπολλύηται* (Πλ. *Φαίδ.* 91).

§. 61. Κατὰ τὴν διάφορον δύναμιν καὶ ἔννοιαν ἔδωκαν οἱ γραμματικοὶ ὀνόματα εἰς τὴν μετοχήν, διαστέλλοντες *μετοχὴν ἀναφορικὴν* (σ. 169, §. 122. §. 51. I.), *χρονικὴν* (§. 51. II.), *αἰτιολογικὴν* (§. 54. III.), *τροπικὴν* (§. 57. IV.), *ὑποθετικὴν* (§. 58. V.), *ἐναντιωματικὴν* (§. 58. IV.). Ἴδε περὶ τούτων καὶ περὶ ἄλλων ὁμοίων *Εἰσαγωγὴν εἰς τὴν Ἑλληνικὴν Σύνταξιν*, σ. 577.

§. 62. Καὶ ἐνίοτε μὲν οὕτω συμπίπτουσιν αἱ ἰδέαι ὥστε καταντᾷ σχεδὸν ἀδιάφορον, εἴτε καθ' ἕνα εἴτε κατ' ἄλλον τρόπον ἡ μετοχὴ ἐκληφθῇ· *ὁ θυμὸς ἀλγῶν ἀσφάλειαν οὐκ ἔχει* (Εὐρ. *Ἀποσπ.*)= ὅταν ἀλγῇ, εἰ ἀλγεῖ —*οὐκ ἔστιν αἰσχρὸν ἀγνοοῦντα μανθάνειν* (Γν.)=ὁ ἀγνοῶν, ὅςτις ἀγνοεῖ, ὅταν τις ἀγνοῇ, εἴ τις ἀγνοεῖ. —*ῥίψας λόγον τις οὐκ ἀναιρεῖται πάλιν* (Γν.).—*ῥᾷον παραινεῖν ἢ παθόντα καρτερεῖν* (Γν.).

§. 63. Πολλάκις δὲ συσσωρεύονται διάφοροι μετοχαὶ εἰς τὸ αὐτὸ ῥῆμα, διὰ τῶν καταλλήλων μορίων συμπλεκόμεναι πρὸς ἀλλήλας, ὁμοειδεῖς οὖσαι, ἄνευ δὲ τούτων, ὅταν ἦναι ἑτεροειδεῖς· *Ἀρχέλαος τὸν θεῖον μεταπεμψάμενος, ξενίσας καὶ καταμεθύσας, ἐμβαλὼν εἰς ἅμαξαν νύκτωρ ἐξαγαγὼν ἀπέσφαξε καὶ ἠφάνισεν* (Πλ. *Γοργ.* 479).

—*ὁ Κῦρος ὑπολαβὼν τοὺς φεύγοντας, συλλέξας στράτευμα ἐπολιόρκει Μίλητον* (Ξ. *'Αν.* Α, ά, 7).

§. 64. Ἄλλοτε δὲ ἡ μία μετοχὴ ἀναφέρεται εἰς τὴν ἄλλην, ἀποτελοῦσα παρενθετικὴν πρότασιν εἰς ἣν ἀναφέρεται μετοχήν, ὡς αὕτη πρὸς τὸ ῥῆμα τῆς κυρίας προτάσεως· *ἐξέτασιν ποιήσαντες ἐν τοῖς ἱππεῦσιν, φάσκοντες εἰδέναι βούλεσθαι πόσοι εἶεν, ἐκέλευον ἀπογράφεσθαι πάντας* (Ξ. *'Ελλ.* Β', δ', 8).=ἐκέλευον ἀπογράφεσθαι πάντας, ἐπεὶ ἐποίησαν ἐξέτασιν (ἐποίησαν δὲ ἐξέτασιν), ἐπεὶ ἔφασκον εἰδέναι βούλεσθαι πόσοι εἶεν.—*ἐντυχὼν ἀνθρώπῳ ὀφθαλμιῶντι, ἀπιόντι ἐξ ἰατρείου κάλαμον ἔχοντι, ἀπέκτεινεν* (Ξ. *'Ελλ.* Β', ά, 3)=ἐντυχὼν ἀνθρώπῳ ὀφθαλμιῶντι, ὅτε ἀπήρχετο ἐξ ἰατρείου ἔχων κάλαμον, ἀπέκτεινεν αὐτόν.

Περὶ τῶν Ἀπολύτων Μετοχῶν.

§. 65. Εἴτε εἶναι τὸ ὄνομα κατάλληλον, ὡς τὸ ἔκριναν οἱ ἀρχαιότεροι γραμματικοί, εἴτε ἀκατάλληλον, ὡς τὸ κατέκρινεν ὁ Κοραῆς καὶ οἱ τούτῳ πεισθέντες, *ἀπόλυτος* καλεῖται ἡ μετοχή, τιθεμένη εἰς τὸν λόγον κατὰ τρόπον πάντῃ διάφορον τῶν μέχρι τοῦδε ἐξηγηθέντων.

§. 66. Εἰς τὸ *ἄρχομαι λέγων* τὸ *λέγων* ἐξαρτᾶται ἐσωτερικῶς καὶ ἐξωτερικῶς ἐκ τοῦ *ἄρχομαι*· ἐτέθη τὸ *λέγων*, διότι προηγεῖται τὸ *ἄρχομαι*, καὶ ἐτέθη ἑνικόν, διότι τὸ *ἄρχομαι* ἑνικόν, ἐνοουμένου καὶ τοῦ αὐτοῦ προσώπου, *ἐγὼ ἄρχομαι* καὶ *ἐγὼ λέγων*. Εἰς τὸ *ἐμάχοντο πορευόμενοι* δὲν ἐξαρτᾶται μὲν τὸ *πορευόμενοι* ἐσωτερικῶς ἐκ τοῦ *ἐμάχοντο*, οὔτε τίθεται ἀναγκαίως, διότι προηγεῖται τὸ *ἐμάχοντο*· ἅπαξ ὅμως τεθὲν ἐτέθη πληθυντικόν, διότι καὶ τὸ *ἐμάχοντο πληθυντικόν*, καὶ ἤθελε τεθῇ ἑνικόν, εἰ προηγεῖτο *ἐμάχετο*, πρόσωπον δὲ ἐννοεῖται καὶ ἐνταῦθα τὸ τοῦ ῥήματος.

§. 67. Ὡσαύτως καὶ ὅταν ἡ μετοχὴ ἔχῃ κατηγορούμενον ἴδιον, ὡς ἐπὶ τοῦ *εἶναι*, *γίγνεσθαι* καὶ τῶν ὁμοίων, τοῦτο μὲν τίθεται κατὰ τὴν πτῶσιν τῆς μετοχῆς, ἡ δὲ μετοχὴ ὡς ἀπαιτεῖ τὸ πρὸς ὃ ἀναφέρεται, ἰσχυόντων καὶ ἐνταῦθα τῶν περὶ ἀπαρεμφάτου ῥηθέντων (σ.439—40,§.58—61)· *μέμνησο ἄνθρωπος ὤν*=ὅτι εἶ ἄνθρωπος. —*ἐπιλελήσμεθ' ἡδέως γέροντες ὄντες* (Εὐρ.Β',188).—*οἱ σοφισταί, τἆλλα σοφοὶ ὄντες*, κτλ (Ξ.).—*εὐθὺς ἐξελεγχθήσεται γελοῖος ὤν*

(Ξ.).—*ἐπειδὴ ἡ ψυχὴ ἀθάνατος φαίνεται οὖσα* (Πλ.).—*δέδεικται ψυχὴ τῶν πάντων πρεσβυτάτη, γενομένη τε ἀρχὴ κινήσεως* (Πλ. *Ν*. Ι 896).—*εἰ μὴ ξυνήδειν Σωκράτει τε καὶ Ἀγάθωνι δεινοῖς οὖσι περὶ τὰ ἐρωτικά* (Πλ.).—*δούλαις ὀφθῆναι γενομέναις* (Ἰσ.).—*κατενόησαν τοὺς Θηβαίους οὐ πολλοὺς ὄντας* (Θ.).—*ἐὰν ἀποφαίνωσι τοὺς προγόνους αὐτῶν πολλῶν κακῶν αἰτίους γεγενημένους* (Λυσ.), κτλ.

§. 68. Διαφόρως δὲ ἡ ἐν τούτοις τίθεται ἡ μετοχὴ ἐν τοῖς ἑπομένοις· *ἀνεγείρας τὴν ἐμὴν ἀηδόνα, καλοῦμεν αὐτούς* (Ἀρφ. *Ὀρν*. 203).—*ἅρμα ἐξήγετο, φοινικίσι καταπεπταμένοι οἱ ἵπποι* (Ξ. *Π*. Η', γ', 12).—*τούτου ὑπάρχοντος, τὰ τούτοις ἐφεξῆς ἡμῖν λεκτέον* (Πλ.).—*δόξαντος τούτου, ᾤχετο* (Ξ.).—*τοῖς Ἀθηναίοις τότε τὴν παραθαλάσσιον δῃοῦσιν, οἱ Λακεδαιμόνιοι τὰ πολλὰ ἡσύχασαν* (Θ. Δ', 56).—*δόξαντα ἡμῖν ταῦτα, εἵλεσθε ἄνδρας εἴκοσιν* (Ἀνδ.). Οὕτω τιθέμεναι αἱ μετοχαὶ καλοῦνται *ἀπόλυτοι*.

§. 69. Ἐκ τῶν οὕτως ἀπολύτως τιθεμένων μετοχῶν ἡ κατὰ γενικὴν εἶναι ἡ συνηθεστέρα, ἐν ταὐτῷ δὲ καὶ πολυθρύλλητος παρὰ τοῖς γραμματικοῖς, οὐδὲν ἧττον ὅμως τίθενται ἀπολύτως καὶ αἱ λοιπαὶ πτώσεις. Ἔχομεν λοιπὸν *γενικὴν ἀπόλυτον, δοτικὴν ἀπόλυτον, αἰτιατικὴν ἀπόλυτον* καὶ *ὀνομαστικὴν ἀπόλυτον* ὡς καὶ τὰ ἀνωτέρω δεικνύουσιν παραδείγματα.

Περὶ τῆς Ἀπολύτου Γενικῆς.

§. 70. Εἰς τὴν χρῆσιν τῆς ἀπολύτου γενικῆς παρατηροῦνται ὡς κανόνες· α'. ὥστε τὸ διὰ τῆς μετοχῆς κῶλον νὰ προσδιορίζῃ καθ' ἕνα ἢ ἄλλον τρόπον ὁλόκληρον τὸ διὰ τῆς κυρίας προτάσεως ἐκφερόμενον κῶλον· β'. νὰ ἦναι ἑτεροπροσωπία, νὰ ἦναι δηλ. ἕτερον ὑποκείμενον εἰς τὸ ῥῆμα τῆς κυρίας προτάσεως καὶ ἕτερον εἰς τὴν μετοχήν, εἰς ῥηματικὸν εἶδος ἀναλυομένην· *τῶν σωμάτων θηλυνομένων, καὶ αἱ ψυχαὶ πολὺ ἀῤῥωστότεραι γίγνονται* (Ξ. *Οἰκ*. Δ', 2).

§. 71 Τίθεται δὲ ἡ ἀπόλυτος γενικὴ μάλιστα μὲν ἐπὶ χρόνου, ἔπειτα δὲ καὶ εἰς ἐξήγησιν ἄλλων σχέσεων, *αἰτίας, ὑποθέσεως, τρόπου*, κτλ. Οὕτω λοιπὸν λέγεται· *οὔ τις, ἐμεῦ ζῶντος καὶ ἐπὶ χθονὶ δερκομένοιο, σοὶ κοίλης παρὰ νηυσὶ βαρείας χεῖρας ἐποίσει* (Ἰλ. Α', 88).—*ἀναχωρησάντων δὲ τῶν ἐκ τῆς Ἀττικῆς Πελοποννησίων, οἱ Σπαρτιᾶται ἐβοήθουν ἐπὶ τὴν Πύλον* (Θ. Δ', 8).—*τούτων δὲ*

ραχθέντων, ἀπῄει ὁ Κῦρος (Ξ. Π. Ηʹ, ϛʹ, 27)·—τούτων οὕτως χόντων, ὁμολογητέον ἓν εἶναι τὸ εἶδος (Πλ.)=ἐπεὶ ταῦτα οὕτως χουσιν.—νοσήματος μὴ ὄντος, οὐδὲν δεῖ φαρμάκου (Πλ.)=εἰ μὲν ὐκ ἔστι νόσημα.—ἄκοντος Γυλίππου (Θ. Ζʹ, 86)=ἄνευ τῆς θελήσεως τοῦ Γυλίππου (Ἴδε καὶ §. 73).

§. 72. Εἶναι δὲ περὶ τῆς ἀπολύτου γενικῆς τὰ ἑξῆς μάλιστα σημειωτέα· πρῶτον, ὅτι ἐπὶ χρονικῆς ἐννοίας διὰ προσώπου ἱστορικοῦ προσδιοριζομένης ἡ γενικὴ προσλαμβάνει τὴν ἐπὶ πρόθεσιν· ἐπὶ ἄρχοντος Πυθοδώρου.—ἐπὶ Κύρου βασιλεύοντος (Θ. Αʹ, 13). Ἀθηναῖοι ἐπὶ Πελασγῶν ἐχόντων τὴν Ἑλλάδα καλεομένην ἔσαν Πελασγοί (Ἡρ.)—ἐπὶ ἐφόρου μὲν ὄντος ἐν Σπάρτῃ Εὐαρχίππου, ἄρχοντος δ' ἐν Ἀθήναις Εὐκτήμονος (Ξ. Ἑλλ. Αʹ, ϛʹ, 11).

§. 73. Εἰ καὶ ἡ μετοχὴ ἐν γένει σημαίνει τι ἐν ὡρισμένῳ χρόνῳ ὑπάρχον (§. 2), εἰ καὶ ἡ κατ' ἀπόλυτον γενικὴν τίθεται μάλιστα εἰς δήλωσιν χρόνου (§. 71), ἡ χρονικὴ ὅμως ἔννοια, δι' ἧς δηλοῦται ἁπλῶς τὸ χρονικὸν σημεῖον καθ' ὃ γίνεται, ἐγίνετο, ἢ γέγονέ τι, ὡς ἐν τοῖς ἡμέρας ἄρτι διαγελώσης, ἡλίου ἀνίσχοντος, νυκτὸς ἐπελθούσης, κτλ, δὲν ἐκφέρεται πάντοτε καθαρὰ καὶ πάσης ἄλλης σχέσεως ἀμιγής. Τοὐναντίον προσλαμβάνει τὰ πολλὰ ἄλλης σχέσεως ἔννοιαν ἥτις γίνεται ἐπικρατεστέρα τῆς χρονικῆς. Καὶ πρῶτον προσλαμβάνει, κατὰ τὰ ἀλλαχοῦ λεχθέντα (§. 53. §. 71), τὴν ἔννοιαν τοῦ αἰτίου· πολιορκουμένης τῆς Ποτιδαίας (Θ. Αʹ, 67)=ἐν ὅσῳ καὶ =ἐπεὶ ἐπολιορκεῖτο· ἢ τὴν ἔννοιαν τοῦ δι' οὗ· γέγονε δὲ ταῦτα τοῦ Ἀλκιβιάδου μάλιστα συμπράττοντος=διὰ συμπράξεως.—ἀφικνοῦνται ἐς τὴν Λακεδαίμονα, πέμψαντος Φαρναβάζου (Θ. Ηʹ, 6).

§. 74. Ἄλλοτε μεταπίπτει εἰς δήλωσιν ὑποθέσεως· τί δεῖ ζῆν με, σοῦ τεθνηκότος; (Σ. Αἴ. 393)=ὅταν σὺ θάνῃς=ἐὰν σὺ θάνῃς; ἢ καὶ εἰς ἔννοιαν ἀντιθέσεως· ταύτης μέντοι τοιαύτης ἀντικαθεστηκυίας πόλεως (Θ. Αʹ, 71)=ἐν ᾧ=καίπερ. Ἄλλοτε δηλοῖ τὸν τρόπον· ἐτράποντο πρὸς λῃστείαν, ἡγουμένων ἀνδρῶν οὐ τῶν ἀδυνατωτάτων (Θ. Αʹ, 5)=ἔχοντες ἡγεμόνας. Ἄλλοτε, τελευταῖον, ἐξηγεῖ ἀναφορικὴν ἔννοιαν· οἱ Ἀθηναῖοι ὑπομείναντες Σηστὸν ἐπολιόρκουν, Μήδων ἐχόντων· καὶ ἐπιχειμάσαντες εἷλον αὐτήν, ἐκλιπόντων βαρβάρων (Θ. Αʹ, 89)=ἣν εἶχον καὶ ἣν ἐξέλιπον, ἣ=ἐχομένην ὑπὸ τῶν Μήδων καὶ ἐκλειφθεῖσαν ὑπὸ τῶν βαρβάρων. Καὶ εἰς τὸ γενομένης μά-

χης *ἐνίκων Λακεδαιμόνιοι* (Θ. Α', 108), δὲν περιέχεται βέβαια ἡ ἔννοια *ἀφ' οὗ ἐτελείωσεν ἡ μάχη, ἐνίκησαν Λακεδαιμόνιοι*, ἀλλὰ =ἐν τῇ μάχῃ ἣ ἐγένετο ἐνίκων οἱ Λακεδαιμόνιοι. Οὕτω λοιπὸν καὶ ἡ ἀπόλυτος γενικὴ καταντᾷ νὰ ἐξηγῇ πάσας σχεδὸν τὰς σχέσεις τὰς διὰ τῆς μὴ ἀπολύτου ὀνομαστικῆς ἐξηγουμένας.

§. 75. Σημειωτέον, δεύτερον, ὅτι πολλάκις τίθεται ἡ μετοχὴ ἄνευ οὐσιαστικοῦ παριστῶντος τὸ ὑποκείμενον εἰς ὃ ἡ μετοχὴ αὕτη ἀναφέρεται. Γίνεται δὲ τοῦτο· 1. παραλαμβανομένου, κατ' ἀντωνυμίαν, τοῦ ὑποκειμένου ἐκ τῶν ἡγουμένων· *ἤτοι ἐγὼν ἔλαχον πολιὴν ἅλα ναιέμεν αἰεί, παλλομένων, Ἀΐδης δ' ἔλαχε ζόφον, Ζεὺς δ' ἔλαχ' οὐρανὸν εὐρύν* (Ἰλ. Ο, 190), ἔνθα ἐκ τοῦ προηγηθέντος *ἐγὼν* παραλαμβάνεται ὑποκείμενον τῆς μετοχῆς τὸ *ἡμῶν*.—*ἀντιλεγόντων δέ* (Θ. Δ', 3), ἔνθα παραλαμβάνεται τὸ *αὐτῶν*, τοῦ *Εὐρυμέδοντος καὶ Σοφοκλέους*.—*οἱ δὲ πολέμιοι, προσιόντων, τέως μὲν ἡσύχαζον* (Ξ. Ἀν. Ε, δ', 16), ἔνθα παραλαμβάνεται τὸ *τούτων τῶν ἑπομένων*· οὕτω καὶ *πόσις μὲν ἄν μοι, κατθανόντος, ἄλλος ἦν* (Σ. Ἀντ. 909)=ἄλλος ἂν ἦν πόσις, τούτου τοῦ πόσιος κατθανόντος, κτλ· 2. ὅταν ἐννοῆται ὑποκείμενον τῆς μετοχῆς ἡ γενικὴ *ἀνθρώπων*· *Ἕλληνος δὲ καὶ τῶν παίδων αὐτοῦ ἐν Φθιώτιδι ἰσχυσάντων καὶ ἐπαγομένων αὐτούς* (Θ. Α', 3)=καὶ ὄντων ἀνθρώπων οἵτινες ἐπήγοντο αὐτούς, ἢ ἄλλων ἐπαγομένων αὐτούς.—*τὰ δὲ δὴ γένη ὑμνούντων* (Πλ. Θεαιτ. 174)=ὅταν οἱ ἄνθρωποι ὑμνῶσι, κτλ.—*εἰ δέ τις, ἰόντων εἰς μάχην σὺν ὅπλοις* (Ξ. Π. Γ', γ', 54)=εἰς μάχην ἰόντων τῶν ἀνθρώπων.—*πορευομένων ἀταξίᾳ οἱ μὲν προέρχονται οἱ δὲ ὑπολείπονται πλέον τοῦ καιροῦ* (Ξ. Ἱππαρχ. Ζ', 9)=πορευομένων ἀνθρώπων ἢ στρατιωτῶν. Οὕτω καὶ *οὐχ οἷόν τε μὴ καλῶς ὑποδεικνύντος καλῶς μιμεῖσθαι* (Ἀριστοτ.)=ὑποδεικνύντος τινός· 3. ὅταν τὸ ὑποκείμενον περιέχηται ἐν τῇ μετοχῇ. Γίνεται δὲ τοῦτο ἐξαιρέτως ἐπὶ τῶν ῥημάτων τῶν ἐχόντων τὴν ἔννοιαν τοῦ *λέγειν, ἀγγέλλειν, δηλοῦν, προστάττειν*, κτλ, κατὰ παθητικὸν τύπον. Τίθεται δὲ τούτων ἡ μετοχή, κατὰ χρονικὴν ἔννοιαν, καὶ ἑνικῶς μὲν ἐνίοτε, μάλιστα δὲ πληθυντικῶς· *ἀγγελθέντος δὲ Ἱππίᾳ* (Θ. Ϛ', 58)=ἀγγελίας γενομένης=ἐπεὶ ἠγγέλθη.—*καὶ σαφῶς δηλωθέντος ὅτι* (Θ. Α', 74).—*Περικλῆς ᾤχετο κατὰ τάχος, ἐσαγγελθέντων ὅτι* (Θ. Α', 116).—*σημανθέντων ὅτι* (Ξ. Π. Α, δ', 18).—*ἀπαγγελλομένων ὅτι* (Ξ. Π. Ϛ', β', 19).

§. 76. Δυνατὸν δὲ νὰ ἐννοηθῇ ἐν τούτοις ὑποκείμενον καὶ τὸ *τοῦδε*, ἀναφερόμενον εἰς τὸ ἑπόμενον, διὰ τοῦ *ὅτι* συνδεόμενον κῶλον. Ὡς τὸ *λέγεται ὅτι γέγονε*=λέγεται γεγονέναι=τὸ γεγονέναι λέγεται, οὕτω καὶ τὸ *δηλωθέντος ὅτι ἐγένετο*=δηλωθέντος τοῦδε ὅτι ἐγένετο=τοῦ γενέσθαι, κτλ. Ὡσαύτως ἐπὶ πληθυντικοῦ τὸ *τῶνδε εἰσαγγελθέντων ὅτι*=εἰσαγγελθέντων τῶνδε ὅτι, κτλ. Προσλαμβάνονται δὲ ταῦτα, ὡς προετοιμάζοντα τὸ ἑπόμενον, κατὰ τὰ ἀλλαχοῦ ῥηθέντα (σ. 113. §. 57)· ἄλλως καὶ χωρὶς τούτου τὸ διὰ τοῦ *ὅτι* ἐκφερόμενον κῶλον δυνατὸν νὰ ἐπέχῃ τόπον ὑποκειμένου (σ. 14. §. 4).

§. 77. Κατὰ τὴν αὐτὴν ἀναλογίαν ἑρμηνεύονται καὶ ἄλλα προσόμοια, εἰ οὐχὶ τὰ αὐτὰ κατὰ πάντα· *οὕτω μὲν γιγνομένων* (Ξ. *Π.* Ἑ, γʹ, 13)=τούτων οὕτω γιγνομένων, ἢ τῶν πραγμάτων οὕτω γιγνομένων.—*οὕτω γὰρ προσταττομένων* (Ξ. αὐτόθι 50)=τοιούτων προσταγμάτων γιγνομένων.—*προκεχωρηκότων δὲ τοῖς Λακεδαιμονίοις* (Ξ. *Ἑλλ.* Ἑ, γʹ, 27).—*σὺν θεῷ πραττομένων, εἰκὸς καὶ τὰς πράξεις προϊέναι ἐπὶ τὸ λῷον καὶ ἄμεινον ἀεὶ τῇ πόλει* (Ξ. *Πόρ.* ϛʹ, 3), ὅπου ἐξυπονοητέον τὸ *πραγμάτων*.

§. 78. Καὶ ἐν μὲν τούτοις τίθεται ἡ μετοχὴ ἄνευ οὐσιαστικοῦ, ἐν ἄλλοις δέ, ἀπ' ἐναντίας, τίθεται τὸ οὐσιαστικὸν ἄνευ μετοχῆς· *σκότους καὶ νυκτὸς τὸ πρᾶγμα ἐγένετο* (Δ.) —*ἑσπέρας οὔσης καὶ σκότους ἔρχεται Μειδίας* (Δ.).—*ἐβοήθουν ἡμέρας ἤδη* (Θ. Ἑ, 59), καὶ πάλιν παρὰ τῷ αὐτῷ (Θ. Δʹ, 114) *γεγενημένης ἡμέρας ἤδη, κήρυγμα ἐποιήσατο.*

§. 79. Ἀλλὰ ταῦτα δὲν ἐκτείνονται πολὺ περαιτέρω, οὐδὲ γίνεται παρ' Ἕλλησι γενικὴ ἀπόλυτος ὑπονοουμένου τοῦ *ὄντος*· διότι εἰς τὸ *ἐπὶ Θεμιστοκλέους ἄρχοντος* τὸ *ἄρχοντος* εἶναι μετοχή. Ἀμφίβολον κρίνεται τὸ παρὰ Θουκυδίδῃ (Γʹ, 82) *ἑτοίμων*, καὶ παρὰ Ξενοφῶντι (Ἀν. Ζʹ, ή 11) *ὡς ἑτοίμων δὴ χρημάτων*· ποιητικώτερα δὲ τὰ *ὑφηγητῆρος οὐδενός* (Ξ. *Κ.* 1588)=οὐδενὸς ὑφηγουμένου.—*ὧν ὑφηγητῶν* (Σ. *Τ.* 966). — *ὑφηγητοῦ τινος* (αὐτόθι 1260). Κατὰ ταῦτα δὲ εἶναι τὰ παρὰ Ῥωμαίοις συνήθη, me duce, me milite, κτλ.

§. 80. Σημειωτέον, τρίτον, ὅτι ἡ ἀπόλυτος γενική, ἐναντίον εἰς τὰ ἀνωτέρω (§. 70. 6ʹ.), ἀπαντᾶται καὶ ἔχουσα ὑποκείμενον τὸ ὑποκείμενον τοῦ ῥήματος τῆς κυρίας προτάσεως· *Κῦρος προηγόρευε*

Τομύρι ἐξαναχωρέειν, αὐτοῦ διαβησομένου (Ἡρ. Α΄, 208).—*τοῦ ποταμοῦ κατελθόντος μέγιστα δὴ τότε ἐπ' ὀκτωκαίδεκα πήχεας, κυματίης ὁ ποταμὸς ἐγένετο* (Ἡρ. Β΄, 111. Ἴδε καὶ Ά, 178).—*παρὰ γῆν σχῶν κομιζομένων καὶ πρὸς τὴν ἀντιπέρας ἤπειρον διαβαλλόντων κατεῖδον* (αὐτοὶ) *τοὺς Ἀθηναίους* (Θ. Β΄, 83).—*βοηθησάντων ὑμῶν προθύμως πόλιν προσλήψεσθε* (Θ. Γ΄, 136).—*καὶ ἐς λόγους καταστάντων* (Κερκυραίων), *ἐψηφίσαντο Κερκυραῖοι* (Θ. Γ΄, 70). Ἐν τούτοις ἡ διὰ τῆς προσθήκης τῆς ἀντωνυμίας (αὐτοῦ), ἢ διὰ τῆς ἐπαναλήψεως τοῦ ὀνόματος (ποταμός), παρίστανται ὡς δύο ὑποκείμενα, τοὐλάχιστον κατὰ τὸ ἐξωτερικὸν εἶδος. Τὸ *ἐς λόγους καταστάντων* δὲν ἦτον ἴσως ἄτοπον νὰ ἀναλυθῇ καὶ εἰς τὸ *καταστάντων τῶν πραγμάτων εἰς λόγους*=καταστάντος=ἀφ' οὗ κατήντησε τὸ πρᾶγμα εἰς λόγους. Ὡσαύτως καὶ εἰς τὸ *ταῦτα εἰπόντος αὐτοῦ ἔδοξέ τι λέγειν τῷ Ἀστυάγει* (Ξ. *Π*. Ά, δ΄, 20), νὰ ἐκληφθῇ τὸ *ἔδοξε* ἀπροσώπως, ἔνθα ὅμως καὶ *εἰπὼν* γράφεται.

§. 81. Ὡσαύτως ἀπαντᾶται ἀπόλυτος γενικὴ ἔχουσα ὑποκείμενον τὸ ἀντικείμενον τοῦ ῥήματος τῆς κυρίας προτάσεως· 1. δοτικῆς περιμενομένης· *τὸν μὲν νυν μάλιστα χρῆν, ἐμεῦ αἰσχρὰ πρὸς τῶν Μάγων πεπονθότος, τιμωρέειν ἐμοί* (Ἡρ. Γ΄, 65).—*μελλόντων δὲ ἄγειν τῶν Αἰγινητέων τὸν Λευτυχίδεα, εἶπέ σφι Θεασίδης* (Ἡρ. ς΄, 85).—*μαχομένων αὐτῶν καὶ ἀπορουμένων, θεῶν τις αὐτοῖς μηχανὴν σωτηρίας δίδωσιν* (Ξ).—*καὶ ἐς αὐτὴν διαβεβηκότος ἤδη Περικλέους, ἠγγέλθη αὐτῷ* (Θ. Ά, 114)· 2. αἰτιατικῆς περιμενομένης· *οἱ γὰρ ὦν Σάμιοι, ἀπικομένων Ἀθηναίων αἰχμαλώτων... τούτους λυσάμενοι πάντας ἀποπέμπουσι ἐς τὰς Ἀθήνας* (Ἡρ. Θ΄, 99). —*προσέμιξαν δὲ τῷ τείχει τῶν πολεμίων λαθόντες τοὺς φύλακας, ἀνὰ τὸ σκοτεινὸν μὲν οὐ προϊδόντων αὐτῶν* (τῶν φυλάκων), *ψόφῳ δὲ οὐ κατακουσάντων* (Θ. Γ΄, 22. Ἴδε καὶ Έ, 31. 33. 56).

§. 82. Τὸ μόριον ὡς, οὗτινος τὴν φύσιν ἐξηγήσαμεν ἐν τοῖς ἔμπροσθεν, μετὰ τῶν μετοχῶν τιθέμενον, δίδει αὐταῖς διαφόρους ποικιλίας ἐννοίας· *θαυμάζονται, ὡς σοφοί τε καὶ εὐτυχεῖς γεγενημένοι* (Ξ. *Π*. Ά, ά, 1)=ὡς θαυμάζονται οἱ σοφοὶ καὶ εὐτυχεῖς γεγενημένοι=νομιζόμενοι τοιοῦτοι.—*ἀγανακτοῦσιν, ὡς μεγάλων τινῶν ἀπεστερημένοι* (Πλ. *Πολ*. Ά, 329)=νομίζοντες ἑαυτοὺς ἀπεστερημένους, κτλ.

§. 83. Ὡσαύτως καὶ μετὰ τῆς ἀπολύτου γενικῆς· *οὐκοῦν ὡς διανοουμένου σοῦ ταῦτα ἐρωτῶ* (Πλ. *Ἀλκ.* Ά, 106), καὶ ἄνευ ὑποκειμένου, κατὰ τὰ ἀνωτέρω (§. 75), *ἐρώτα ὡς ἀποκρινομένου* (Πλ. *Παρμ.* 137), ἔνθα παραλαμβάνεται τὸ ἐμοῦ.—*παρήγγειλεν αὐτοῖς παρασκευάζεσθαι ὡς μάχης ἐσομένης* (Ξ.)=οὕτω παρασκευάζεσθαι, ὡς παρασκευάζονται μάχης ἐσομένης.

§. 84. Γίνεται δὲ τοῦτο μάλιστα μετὰ τῶν ῥημάτων *διανοεῖσθαι, νοεῖν, εἰδέναι, ἐπίστασθαι, ἔχειν γνώμην, διακεῖσθαι τὴν γνώμην, φροντίζειν*, ἐνίοτε δὲ καὶ μετὰ τοῦ *λέγειν*· *ὡς τοίνυν μὴ ἀκουσομένων οὕτω διανοεῖσθε* (Πλ. *Πολ.* Ά, 327)= διανοεῖσθε περὶ ἡμῶν ὡς μὴ ἀκουσομένων=διανοεῖσθε ἡμᾶς μὴ ἀκούσεσθαι ἤ, ἀκριβέστερον,=ἔχετε, νομίζετε ἡμᾶς μὴ ἀκουσομένους.—*ὡς οὖν ἐμοῦ μηδέποτε ἀμελήσοντος τοῦ τὰ ἐπιτήδεια τοῖς στρατιώταις συμμηχανᾶσθαι, μήτ' ἐν φιλίᾳ μήτ' ἐν πολεμίᾳ, οὕτως ἔχε τὴν γνώμην* (Ξ. *Π.* Α΄, ς΄, 11), κτλ.

Περὶ τῆς Ἀπολύτου Δοτικῆς.

§. 85. Σπανιωτέρα εἶναι ἡ χρῆσις τῆς ἀπολύτου δοτικῆς. Τίθεται δὲ καὶ αὕτη· ά. εἰς δήλωσιν *χρόνου*, ὡς καὶ ἡ γενική· *περιϊόντι δὲ τῷ ἐνιαυτῷ, φαίνουσι πάλιν οἱ ἔφοροι φρουρὰν ἐπὶ τὴν Ἦλιν* (Ξ. *Ἑλλ.* Γ΄, Ϭ΄, 25)· Ϭ΄. εἰς δήλωσιν τοῦ *δι' οὗ*· *Ἑλλάσποντον ἵκοντο, νότῳ τρίτον ἦμαρ ἀέντι* (Θεόκρ.).—*ἔτι καὶ νῦν τοῖς προγόνοις ὀνομαζομένοις ἀπομνημονεύεται ὁποστὸς ἀφ' Ἡρακλέους ἐγένετο* (Ξ. Ἀγ. Α΄, 2).

Περὶ τῆς Ἀπολύτου Αἰτιατικῆς.

§ 86. Ἡ ἀπόλυτος αἰτιατικὴ τίθεται μάλιστα μετὰ τῶν μορίων ὡς καὶ ὥσπερ· *τοὺς υἱεῖς οἱ πατέρες, κἂν ὦσι σώφρονες, εἴργουσιν ὅμως ἀπὸ τῶν πονηρῶν, ὡς τὴν μὲν τῶν χρηστῶν ὁμιλίαν ἄσκησιν οὖσαν ἀρετῆς, τὴν δὲ τῶν πονηρῶν κατάλυσιν* (Ξ. *Ἀπ.* Α΄, Ϭ΄, 23)=ὡς εἰ=ὑποτιθέντες ὅτι.—*πολλοὶ τῶν ἀδελφῶν ἀμελοῦσιν, ὥσπερ ἐκ πολιτῶν μὲν γιγνομένους φίλους, ἐξ ἀδελφῶν δὲ οὐ γιγνομένους* (Ξ. *Ἀπ.* Γ΄, Ϭ΄, 3)=οὕτως ὡς εἰ, κτλ.

§. 87. Ἀπαντᾶται δὲ καὶ ἄνευ τούτων τῶν μορίων ἡ ἀπόλυτος αἰτιατική· *μὴ θαύμαζε, τέκν' εἰ φανέντ' ἄελπτα μηκύνω λόγον*

(Σ. *Κ*. 1119).—*ταῦτα δὲ γινόμενα, πένθεα μεγάλα τοὺς Αἰγυπτίους καταλαμβάνει* (Ἡρ. Β', 66).—*κυρωθὲν δὲ οὐδέν, ἐχώρουν ἐπ' οἴκου* (Θ. Δ', 125)=ἐπεὶ οὐδὲν ἐκυρώθη. Οὕτω καὶ *τὸ ἐγχειρισθῆναι αὐτοῖς πολεμίων πλῆθος πεφοβημένον, ἐπὶ τὸ μάχεσθαι οὐδένα τραπόμενον, ἐς δὲ τὸ ἀπόλλυσθαι πάντας πάντα ὑπηρετοῦντας, πῶς οὐκ ἄν τις θεῖον ἡγήσαιτο;* (Ξ. *'Ελλ.* Δ', δ', 12).

§. 88. Κατὰ τὸ παρατελευταῖον παράδειγμα (*κυρωθέν*, κτλ), σχηματίζουσιν αἰτιατικὴν ἀπόλυτον τὰ ἀπρόσωπα· *παρεὸν δέ οἱ ὑποχείρια πάντα ποιήσασθαι, ἐδωροδόκησε ἀργύριον πολύ* (Ἡρ. ϛ', 72)=ἐν ᾧ παρῆν, ἐν ᾧ ἦν εὔκολον.—*πολλὰ ἰδίᾳ πλεονεκτῆσαι πολλάκις ὑμῖν ἐξόν, οὐκ ἠθελήσατε* (Δ. *'Ολ.* Β', 25).—*ἀδελφοκτόνος τε, οὐδὲν δέον, γέγονα* (Ἡρ Γ', 65).—*παρέχον δὲ τῆς 'Ασίης πάσης ἄρχειν εὐπετέως, ἄλλο τι αἱρήσεσθε;* (Ἡρ. Ε', 49). Οὕτω *παρατυχόν* (Θ. Α', 76), *ὑπάρχον* (Γ', 639), *δόξαν αὐτοῖς* (Θ. Η, 79).—*δοκοῦν ἀναχωρεῖν* (Θ. Δ', 125).—*προσῆκον* (Δ. *'Αφόβ.*Α,832). Οὕτω καὶ *παρόν, μετόν, δόξαν ταῦτα* (Ξ. *'Αν.* Δ', ά, 113), *παρασχόν, παρατυχόν, χρεών, παρεστηκός*, κτλ. 'Ωσαύτως καὶ κατὰ παθητικὴν φωνήν· *δεδογμένον* (Θ. Α', 125), *εἰρημένον* (Θ. Ε, 30), *γεγραμμένον* (αὐτόθι, 56)· οὕτω καὶ *προσταχθέν, προστεταγμένον, ἐξεσόμενον*, κτλ.

§. 89. Τὸ αὐτὸ γίνεται καὶ διὰ τῶν τόπον ἀπροσώπων ἐκπληρούντων, ὡς *ἀπροσώπων* ὀνομασθέντων· *ἄδηλον ὄν* (Θ. Α, 2)= ἐπεὶ ἦν ἄδηλον.—*αἰσχρὸν ὄν* (Ξ. *Π.* Β', 6', 20).—*οἷόν τε ὂν καὶ δυνατόν* (Πλ. *Κρίτ.* 46), καὶ διὰ μόνου τοῦ *δῆλον*, ἄνευ τοῦ *ὄν* (Πλ. *Πολιτ.* Ε, 449).

§. 90. Ἐκ δὲ τῶν *ὕει, νίφει* καὶ τῶν τοιούτων ἐν οἷς ὑπονοεῖται ὡρισμένον ὑποκείμενον (σ. 9. §. 14) σχηματίζεται γενική· *ὕοντος εἴσει* (Ἀρφ. *Σφ.* 774).—*συσκοτάζοντος, ἐλθόντες κόπτομεν τὴν θύραν* (Πλούτ.)=ὅτε ἐσκοταδίαζεν. Ἀλλὰ καὶ *ἀδήλου ὄντος*, καὶ *οὕτως ἔχοντος*· καὶ *οὕτως ἐχόντων* (Ξ.), καὶ *πλωϊμωτέρων ὄντων* (Θ. Α', 7), κτλ. (§. 75), οὔτε ὅμως *ὑόντων*, οὔτε *συσκοταζόντων*. Πολλάκις δὲ ἡ μία πτῶσις διαδέχεται τὴν ἄλλην· *λέγει που ὁ νόμος ὅτι κάλλιστον ὅτι μάλιστα ἡσυχίαν ἄγειν ἐν ταῖς ξυμφοραῖς καὶ μὴ ἀγανακτεῖν, ὡς οὔτε δήλου ὄντος τοῦ ἀγαθοῦ τε καὶ κακοῦ τῶν τοιούτων, οὔτε εἰς τὸ πρόσθεν οὐδὲν προβαῖνον τῷ χαλεπῶς φέ-*

ροντι, οὔτε τι τῶν ἀνθρωπίνων ἄξιον ὂν μεγάλης σπουδῆς, ὅ τε δεῖ ἐν αὐτοῖς ὅτι τάχιστα παραγίγνεσθαι ἡμῖν, τούτῳ ἐμποδὼν γιγνόμενον τὸ λυπεῖσθαι (Πλ. *Πολ.* Ι, 604).

Περὶ τῆς Ἀπολύτου Ὀνομαστικῆς.

§. 91. Ἡ ἀπόλυτος ὀνομαστικὴ τίθεται πρῶτον, ὅταν ἡ δι' αὐτῆς ἐξηγουμένη ἔννοια ἢ ἐν μέρει ἢ κατὰ πάντα συμπίπτῃ τῇ ἐννοίᾳ τῇ κυρίας προτάσεως· *τὸ ἄλλο ἐκομίσθη, ἀνὴρ ἀντ' ἀνδρὸς λυθείς* (Θ.Ε,3), ἔνθα τὸ *ἀνὴρ ἀντ' ἀνδρὸς* περιέχεται εἰς τὸ *ἄλλο*, κτλ.—*ἀπεβλέψατε πρὸς ἀλλήλους ὡς αὐτὸς ἕκαστος οὐδὲν ποιήσων* (Δ.).—*ὁ πεζὸς ἀμφοτέρων πολὺν τὸν ἀγῶνα εἶχε, φιλονεικῶν μὲν ὁ αὐτόθεν περὶ τοῦ πλείονος ἤδη καλοῦ, δεδιότες δὲ οἱ ἀπελθόντες μὴ ἔτι χείρω πράξωσιν* (Θ. Ζ', 71). Τὸ αὐτὸ γίνεται καὶ ὅταν εἰς μὲν τὴν μετοχὴν προστίθηται νέα ἔννοια, εἰς δὲ τὸ ῥῆμα μερικωτέρα ἔννοια τοῦ αὐτοῦ· *οἱ ἄνθρωποι λιπόντες τὴν ὁδὸν φεύγοντες ὀλίγοι ἀπέθνησκον* (Ξ.).

§. 92. Τίθεται, δεύτερον, ἡ ἀπόλυτος ὀνομαστική, ὅταν ἐπὶ ἀντιθέσεων, μετοχῆς κατ' ὀνομαστικὴν τεθείσης, προστίθωνται δύο κῶλα, ἐν ᾧ ἡ μετοχὴ εἰς μόνον τὸ ἓν ἀνήκει· *Πάχης προσκαλεσάμενος ἐς λόγους Ἱππίαν . . ὁ μὲν ἐξῆλθε παρ' αὐτόν, ὁ δ' ἐκεῖνον ἐν φυλακῇ ἀδέσμῳ εἶχε* (Θ. Γ', 34). —*καὶ ἐνταῦθα μαχόμενοι καὶ βασιλεὺς καὶ Κῦρος, ὁπόσοι μὲν τῶν ἀμφὶ βασιλέα ἀπέθανον Κτησίας λέγει*, κτλ (Ξ. *Ἀν.* Ἁ, θ', 27).

§. 93. Τίθεται, τρίτον, ἡ ἀπόλυτος ὀνομαστική, ὅταν δι' αὐτῆς ἀρχίζων ὁ λόγος διακόπτηται καὶ τρέπηται εἰς ἄλλην σειράν. Τοῦτο δὲ ἀνάγεται κυρίως εἰς τὰ ἀνακόλουθα, ἅπερ γίνονται κατὰ πολλοὺς τρόπους ἢ ζωηρότητος, εὐκολίας, εὐρυθμίας χάριν, κτλ, ὡς, *Αἶαν πάλαι δή σ' ἐξερωτῆσαι θέλων, σχολή μ' ἀπεῖργεν* (Εὐρ. *Παλαμ. Ἀποσπ.*), ἢ ὑπονοουμένης ἄλλης φράσεως ἰσοδυνάμου· *μετὰ ταῦτα ἡ ξύνοδος ἦν, Ἀργεῖοι μὲν ὀργῇ χωροῦντες, Λακεδαιμόνιοι δὲ βραδέως* (Θ. Ἑ, 70), ἔνθα τὸ ῥῆμα ἐτέθη, ὡς εἰ προηγεῖτο *ξυνήρχοντο*, κτλ.

§. 94. Ἐκ τῶν ἀπροθέτων γενικῶν *ἠοῦς, δείλης, μεσημβρίας, ἡμέρας, νυκτός, χειμῶνος, ἦρος, θέρους*, κτλ, δι' ὧν ἐξηγεῖται ὁ χρόνος (σ. 214, §. 32—33), εὐκολώτατα ἠδύνατο κατὰ μικρὸν νὰ

προκύψῃ καὶ *ἡμέρας οὔσης, νυκτὸς γενομένης, προϊούσης τῆς νυκτὸς ταύτης, καὶ τοῖς Ἕλλησι φόβος ἐμπίπτει* (Ξ. *Ἀν*. Β΄, ϛ΄, 19), κτλ. Ἐκ τοῦ *ἀϋτὴ δ᾽ οὐρανὸν ἷκεν οἴκαδε ἱεμένων* (Ἰλ. Β, 153), ἔνθα ἡ γενικὴ εἶναι κτητική (Ἴδε καὶ Ἰλ. Μ, 429. Ν, 579. Ξ, 411. Ρ, 292. Ψ, 371. Ὀδ. Υ, 356), εὐκόλως ἠδύνατο, ἐκτεινομένης τῆς χρήσεως, νὰ προκύψῃ τὸ *μαχομένων ἐν τῷ Μαραθῶνι, χρόνος ἐγίνετο πολλός* (Ἡρ. Ϛ΄, 113. Ἴδε καὶ αὐτόθι 111), καὶ ἄλλα τοιαῦτα, ἐν οἷς ἡ γενικὴ παρεκκλίνει ἐκ τῆς κτητικῆς σημασίας. Ἐκ τοῦ *δεινὴ φλὸξ ὦρτο θεείου καιομένοιο* (Ἰλ. Θ, 135), καὶ ἐκ τοῦ *νηὸς καιομένης σέλας ἰδέσθαι* (Ἰλ. Ο, 600) εὐκόλως ἠδύνατο νὰ προκύψῃ καὶ *σκότους ὄντος οὐκ ἦν ἰδεῖν*, καὶ ἄλλα τοιαῦτα.

§. 95. Ἐκ τοῦ *τοῦ δ᾽ ἰθὺς μεμαῶτος ἀκόντισε Τυδέος υἱός* (Ἰλ. Θ, 118), ἔνθα ἡ γενικὴ εἶναι ἀντικείμενον τοῦ ῥήματος, ὡς καὶ εἰς τὸ *ὀΐστευσον Μενελάου* (Ἰλ. Δ, 100), εὐκολώτατα, ἐπεκτεινομένης τῆς χρήσεως, ἦτον δυνατὸν νὰ προκύψῃ καὶ *τούτου μεμαῶτος μάχεσθαι, ἐκεῖνος ἐτράπη*, κτλ. Καὶ οὕτως ἔχομεν ὡς ἔγγιστα τοὺς τρόπους καθ᾽ οὓς ἐγεννήθη ἡ ἀπόλυτος γενική (Ἴδε καὶ κατωτέρω §. 99—101).

§. 96. Ὡς διὰ τῆς ἀπροθέτου γενικῆς, οὕτω καὶ διὰ τῆς ἀπροθέτου δοτικῆς ἐξηγεῖται παρ᾽ Ἕλλησιν ὁ χρόνος· *Παναθηναίοις, Διονυσίοις, Ἐλευσινίοις, Θεσμοφορίοις, ταῖς ἱεραῖς χύτρῃσι, ταῖς παρελθούσαις ἀρχαιρεσίαις* (Δ.). — *Παναθηναίων ἀγῶνι* (Ἀνδ.), *βορέᾳ, νότῳ*, κτλ (σ. 215, §. 37—σ. 216, §. 41). Καὶ ὡς ἐκ τοῦ *ἡμέρας* ἔγινε τὸ *ἡμέρας οὔσης*, οὕτω καὶ ἐκ τοῦ *ἐνιαυτῷ* προῆλθε τὸ *περιϊόντι τῷ ἐνιαυτῷ* (§. 85), *περιϊόντι τῷ θέρει* (Θ. Α΄, 30), κτλ.

§. 97. Ἡ δοτικὴ παρ᾽ Ἕλλησιν ἐκπληροῖ καὶ τὰ τῆς τῶν Ῥωμαίων ἀπενεκτικῆς ἢ ἀφαιρετικῆς (σ. 220, §. 58). Ὡς λοιπὸν λέγεται *βάλλειν λίθοις, ἀκοντίζειν αἰχμαῖς*, κτλ, οὕτω καὶ *ἔπλεον δεξιῷ κέρατι ἡγουμένῳ* (Θ. Β΄, 90)· οὕτω καὶ *τάφρον ὤρυττε κύκλῳ περὶ τὴν πόλιν τοῖς μὲν ἡμίσεσι τῶν στρατιωτῶν προκαθημένοις σὺν τοῖς ὅπλοις τῶν ταφρευόντων, τοῖς δὲ ἡμίσεσιν ἐργαζομένοις* (Ξ. *Ἑλλ*. Ε, ϛ΄, 4). Ὡσαύτως τὸ *Ἀθηναίοις δῃοῦσι τὴν παραθαλάσσιον Λακεδαιμόνιοι ἡσύχασαν* (Θ. Δ΄, 56) εὐκόλως παρεσχηματίζετο ἐκ τοῦ *Ἀθηναίοις δῃοῦσι τὴν παραθαλάσσιον Λακεδαιμόνιο*

οὐκ *ἀντέστησαν*, ἢ ἐξ ἄλλου παρομοίου. Οὕτω λοιπὸν ἐκ τῆς χρονικῆς καὶ ὀργανικῆς ἐννοίας τῆς δοτικῆς, καὶ ἐκ τῆς αὐτῆς πτώσεως ὡς ἀντικειμένου τιθεμένης,προῦκυψεν, ὡς ἔγγιστα, κατὰ μικρὰν παρέκκλισιν, ἡ ἀπόλυτος δοτική.

§. 98. Ὡσαύτως ἐκ τοῦ *ἐσιώπα πρὸς αὐτοὺς ὡς πάντας εἰδότας* (Ἰσ.), εὐκόλως ἠδύνατο νὰ προκύψῃ τὸ *ἐσιώπα ὡς πάντας εἰδότας* (Ἴδε καὶ Ξ. *Ἀπ.* Α', γ', 2). Ὡσαύτως ἐκ τοῦ *καὶ οἱ μὲν ὦτά τε κατάγνυνται μιμούμενοι αὐτούς, ... ὡς δὴ τούτοις κρατοῦντας τῶν Ἑλλήνων τοὺς Λακεδαιμονίους* (Πλ. *Πρωτ.* 345), ἔνθα τὸ *κρατοῦντας Λακεδαιμονίους* συνδέεται πρὸς τὸ προηγηθὲν *αὐτούς*, ἐγεννήθη τὸ *διῄρει ὁ Κῦρος αἰδῶ καὶ σωφροσύνην τῇδε, ὡς τοὺς μὲν αἰδουμένους τὰ ἐν τῷ φανερῷ αἰσχρὰ φεύγοντας, τοὺς δὲ σώφρονας καὶ τὰ ἐν τῷ ἀφανεῖ* (Ξ. *Π.* Η, ά, 31). Ἐκ τούτου δὲ ἔπειτα *καὶ οὐδεὶς ἐθέλει ἄρχειν ἑκών, ἀλλὰ μισθὸν αἰτοῦσιν, ὡς οὐχὶ αὐτοῖσιν ὠφέλειαν ἐσομένην ἐκ τοῦ ἄρχειν, ἀλλὰ τοῖς ἀρχομένοις* (Πλ. *Πολιτ.* Α', 345), κτλ.

§. 99. Πολλάκις ἡ μετοχὴ φαίνεται μόνον ἀπόλυτος, οὐκ οὖσα τοιαύτη· *πυρὸς βρόμος αἰθομένοιο* (Ἰλ. Ξ, 396).—*Τρώων καὶ Ἀχαιῶν ἔπλετο φωνή, δεινὸν ἀϋσάντων* (Ἰλ. Ξ, 400).—*καπνὸς εἰς οὐρανὸν ἱκάνει ἄστεος αἰθομένοιο* (Ἰλ. Φ, 522. Ἴδε καὶ Ἰλ. Ρ, 62). Ὡσαύτως καὶ *ἡ Ποτίδαια ἀμφοτέρωθεν ἐπολιορκεῖτο καὶ ἐκ θαλάσσης ναυσὶν ἅμα ἐφορμούσαις* (Θ. Α', 64). — *ἐναυμάχησαν οἱ μὲν Λακεδαιμόνιοι ἐν τάξει, οἱ δὲ Ἀθηναῖοι διεσπαρμέναις ταῖς ναυσὶν* (Ξ. *Ἑλλ.* Α', ί, 14. Ἴδε καὶ *Ἀν.* Α', ζ', 14. Ζ', ζ', 6). Τοιοῦτον καὶ τὸ *γενήσεται ὑμῖν πειθομένοις καλὴ ἡ ξυντυχία* (Θ. Α', 33)· τοιαῦτα πολλὰ ἄλλα, τοιαῦτα καὶ τὰ ἀλλαχοῦ ἐξηγηθέντα (σ. 202, §. 35—36). Ἀντίθετον δὲ πρὸς τὰ ἀνωτέρω (§. 81. 1.) φαίνεται τὸ *ἡμεῖς, Ἴωνες ὄντες, Πελοποννησίοις Δωριεῦσι πλείοσιν οὖσι καὶ παροικοῦσιν ἐσκεψάμεθα ὅτῳ τρόπῳ ἥκιστα αὐτῶν ὑπακουσόμεθα* (Θ. ϛ', 82).

§. 100. Αἱ διὰ τῆς ἀπολύτου γενικῆς ἐκφερόμεναι ἔννοιαι ἐκφέρονται πολλάκις καὶ μετὰ προθέσεως· *ἀμφὶ δὲ νῆες σμερδαλέον κονάβησαν, ἀϋσάντων ὑπ' Ἀχαιῶν* (Ἰλ. Β, 334).—*τῶν ἐρχομένων ἀπὸ χαλκοῦ θεσπεσίοιο αἴγλη οὐρανὸν ἷκε* (Ἰλ. Β, 458). — *ὅσσε δ' ἄμερδεν αὐγὴ κορύθων ἄπο λαμπομενάων* (Ἰλ. Ν, 341). — *ἐν-*

τυον εὐνήν, δαΐδων ὕπο λαμπομενάων (Ὀδ. Ψ, 290). — *τῆλε δ' ἀπ' αἰθομένων δαΐδων σέλας εἰλύφαζεν* (Ἡσ. *Ἀ.* Ἡρ.275. Ἴδε καὶ 373). Ὡσαύτως *ἐπὶ χιόνι πεσούσῃ, πᾶσα ἀνάγκη ἐστὶ ὗσαι ἐν πέντε ἡμέρῃσι* (Ἡρ. Β', 22). — *ἐπ' ἐξεργασμένοισι ἐλθεῖν* (Ἡρ. Ή, 94). — *ἅμα ἡμέρῃ διαφωσκούσῃ* (Ἡρ. Γ', 86). — *ἅμα δὲ τῷ ἵππῳ τοῦτο ποιήσαντι ἀστραπὴ ἐξ αἰθρίας καὶ βροντὴ ἐγένετο* (Ἡρ. Γ', 86). — *ἅμα τῷ σίτῳ ἀκμάζοντι* (Θ. Γ', 1).

§. 101. Εἴτε ἡ πρόθεσις προσετέθη μόνον μείζονος σαφηνείας καὶ εὐρυθμίας χάριν, εἴτε προσθετέον εἰς τοὺς ἀνωτέρω (§. 94—96) καὶ τέταρτον τρόπον καθ' ὃν ἐγεννήθησαν ἡ ἀπόλυτος γενικὴ καὶ δοτική, κατὰ παράλειψιν προθέσεως, οὔτε ἀπανταχοῦ τοῦτο ἀληθεύει, οὔτε εἰς τὴν ἐφαρμογὴν χρησιμεύει. Διὰ τοῦτο καὶ ἐνταῦθα, ὀρθῶς ποιοῦντες, πρέπει νὰ διαστέλλωμεν τὰ τῆς θεωρίας καὶ τὰ τῆς χρήσεως. Ἔστω ὅτι ἀρχὴ τῶν ἀπολύτων μετοχῶν εἶναι ἡ προεξηγηθεῖσα ἢ ὄχι, τὰ τῆς χρήσεως εἶναι βέβαια καὶ ἀναντίῤῥητα· ἐπὶ τῶν προσεσημειωμένων περιστάσεων ἡ μετοχὴ τίθεται κατὰ τὸν ἐξηγηθέντα τρόπον. Λέγεται *ἐπὶ Κύρου βασιλεύοντος.* — *τῆς τροπῆς γενομένης.* — *περιϊόντι τῷ ἐνιαυτῷ*, κτλ. Ὡσαύτως *ἅμα ἡμέρᾳ.* — *τῷ πολιτικῷ δὲ οὐ μετὸν ἐπηνέγκαμεν τοὔνομα, δέον τῶν κοινῶν ἐπενεγκεῖν τι ξύμπασιν* (Πλ. *Πολιτ.* 275), κτλ.

§ 102. Τοιαύτης δὲ οὔσης τῆς χρήσεως, ἕπεται ὅτι κατὰ διαφόρους περιστάσεις δυνατὸν εἰς τὸν αὐτὸν λόγον νὰ τεθῇ μετοχὴ ἀπολύτως τε καὶ μή, καὶ τοῦτο πολυειδῶς· 1. κατὰ γενικὴν ἐξαρτωμένην καὶ κατὰ γενικὴν ἀπόλυτον· *τὰ ἐπιτήδεια εἶχον ἐκ τῆς ἐν μέσῳ χώρας πολλῆς καὶ ἀγαθῆς οὔσης, καὶ τῶν ἐπιτηδείων ἐνόντων* (Ξ.)· 2. κατ' ὀνομαστικὴν εἰς τὸ ὑποκείμενον τῆς κυρίας προτάσεως ἀναφερομένην καὶ κατὰ γενικὴν ἀπόλυτον· *Ἀλκιβιάδης τοῖς Πελοποννησίοις ὕποπτος ὤν, καὶ ἀπ' αὐτῶν ἀφικομένης ἐπιστολῆς ὥστ' ἀποκτεῖναι, ὑποχωρεῖ παρὰ Τισσαφέρνην* (Θ. Ή, 45). — *οἱ Ἕλληνες παρασκευάζονται ὡς ταύτῃ προσιόντος* (βασιλέως) *καὶ δεξόμενοι* (Ξ. *Ἀν.* Α', ι, 6). — *εἰσήλθομεν εἰς τὸν πόλεμον ἔχοντες τριήρεις οὐκ ἐλάττους τετρακοσίων, ὑπαρχόντων δὲ χρημάτων πολλῶν, ἄρχοντες δὲ τῶν νήσων ἁπασῶν* (Ξ. *Ἀν.* Ζ', ά, 27)· 3. κατ' ὀνομαστικὴν ὡς ὑποκείμενον τῆς κυρίας προτάσεως καὶ κατ' αἰτιατικὴν ἀπόλυτον· *ἐν ὀλιγωρίᾳ ἐποιοῦντο, ὡς ὅταν ἐξέλ-*

θωσιν ἢ οὐχ ὑπομενοῦντας σφᾶς, ἢ ῥᾳδίως ληψόμενοι βίᾳ (Θ. Δ', 5)· 4. κατὰ δοτικὴν ἐξαρτωμένην καὶ κατὰ γενικὴν ἀπόλυτον· *τῷ τείχει προσέβαλον ὄντι ἀσθενεῖ, καὶ ἀνθρώπων οὐκ ἐνόντων* (Θ. Γ', 25).—*οὐχ ἡσύχαζον, ἀνδρῶν τε σφίσιν ἐνόντων καὶ ἅμα περὶ τῷ χωρίῳ δεδιότες* (Θ. Δ', 69)· 5. κατὰ αἰτιατικὴν ἐξαρτωμένην καὶ κατὰ γενικὴν ἀπόλυτον· *ᾔδεσαν τῶν Συρακουσίων τοὺς ἱππέας πολλοὺς ὄντας, σφίσι δ' οὐ παρόντων ἱππέων, πολλὰ ἂν βλάπτειν* (Θ.), κτλ.

§. 103. Τὸ πολυειδὲς τῆς τῶν μετοχῶν χρήσεως δεικνύεται καὶ ἐξ ἀλλοίας αὐτῶν πλοκῆς· οὕτω, π. χ. *ἐκεῖνα μόνον διεξῄει ἃ τοὺς ἰδόντας ἡγεῖτο τεθνηκέναι*, ἔνθα τὸ μὲν *ἃ* εἶναι ἀντικείμενον τοῦ *ἰδόντας*, τὸ δὲ *ἰδόντας* γίνεται ὑποκείμενον τοῦ *τεθνηκέναι*, ὅπερ ἐξαρτᾶται ἐκ τοῦ *ἡγεῖτο*· τοῦτο δὲ ἤθελεν εἶναι παρ' ἡμῖν *ἐκεῖνα μόνον διηγεῖτο τὰ ὁποῖα ὅσοι εἶδαν ἐνόμιζεν ὅτι ἦσαν τεθνηκότες, ἢ περὶ ἐκείνων διηγεῖτο τῶν ὁποίων τοὺς αὐτόπτας ἐνόμιζεν ἀποθανόντας.*—*τιμᾶτε αὐτῷ οὐκ ἐλάσσονος ἢ ὅσον καταθεὶς παύσεται τῆς ὕβρεως* (Δ.) = μὴ ὁρίσητε αὐτῷ πρόστιμον ἔλαττον ἢ τοσοῦτον ὅσον ἀποτίσας παύσεται τῆς ὕβρεως. Ἀλλὰ ἡ διὰ τῆς ἑλληνικῆς πλοκῆς συντομία, ἡ χάρις, ἡ εἰς ἓν ὅλον ἁρμονικὸν ἑνότης καὶ τὰ τοιαῦτα δὲν μεταφράζονται οὔτε διὰ τῆς σημερινῆς ἡμῶν οὔτε δι' ἄλλης γλώσσης.

§. 104. Ὅτι τὸ *Δαρεῖος, ἐπεὶ ταῦτα ἤκουσε*, δὲν εἶναι ἀκόμη λόγος πλήρης, καὶ ὅτι ἡ ὀνομαστικὴ *Δαρεῖος* κεῖται εἰσέτι μετέωρος καὶ ἀνανταπόδοτος εἰς ῥῆμα, εἶναι οἴκοθεν φανερόν· διότι τὸ *ἐπεὶ ταῦτα ἤκουσεν*=ἀκούσας ταῦτα. Φέρει δὲ ποικιλίαν καὶ χάριν εἰς τὸν λόγον ἡ ἐναλλὰξ ἔντεχνος καὶ ἁρμοδία χρῆσις τῆς μετοχῆς καὶ τῆς ἀναλύσεως αὐτῆς· *οἱ δὲ Λακεδαιμόνιοι καὶ οἱ ξύμμαχοι, ἐπειδὴ ἤκουσαν, προσδεξάμενοι τοὺς λόγους, ξυμμάχους τοὺς Λεσβίους ἐποιήσαντο*, (Θ. Γ', 15) κτλ.

§. 105. Ὡσαύτως οἴκοθεν φανερὸν εἶναι ὅτι ἐν τῷ *ταύτας οὖν προϊδόντες οἱ Κορίνθιοι, καὶ ὑποτοπήσαντες ἀπ' Ἀθηνῶν εἶναι οὐχ ὅσας ἑώρων ἀλλὰ πλείους, ἐπανεχώρουν* (Θ. Α, 51) τὸ *προϊδόντες καὶ ὑποτοπήσαντες* εἶναι ἡ προηγηθεῖσα αἰτία τῆς τῶν Κορινθίων ἀναχωρήσεως ἥτις εἶναι τὸ κυριώτερον τῆς ἐννοίας. Ὡσαύτως ἐν τῷ *ἵνα, καλοί τε κἀγαθοὶ γενόμενοι, καὶ οἴκῳ καὶ ἱκέταις*

καὶ οἰκείοις καὶ φίλοις καὶ πόλει καὶ πολίταις δύναιντο καλῶς χρῆσθαι (Ξ. *'Απομν.* Α', 6', 48), τὸ *δύναιντο χρῆσθαι* εἶναι τὸ καθ' αὑτὸ σκοπούμενον, τὸ δὲ *καλοὶ κἀγαθοὶ γενόμενοι* εἶναι τὸ πρὸς τοῦτο ἀπαιτούμενον καὶ προηγηθησόμενον μέσον.

§. 106. Τὸ αὐτὸ δὲ καὶ ἐπὶ ἐρωτήσεων· *ποῖ μολὼν μενῶ;* (Σ. *Αἰ.* 404) — *τί βουληθεὶς πάρει;* (Σ. *'Ηλ.* 1100) ἅπερ πρέπει νὰ παραφρασθῶσι καὶ εἰς τὴν σημερινὴν ἡμῶν γλῶσσαν καὶ εἰς ἄλλας νεωτέρας· *ποῦ πρέπει νὰ ὑπάγω ἵνα μείνω;* — *τί θέλεις καὶ ἦλθες;* κτλ.

§. 107. Ὡσαύτως καὶ κατὰ μείζονας πλοκὰς αἵτινες ἀποβαίνουσι πλέον δυσμετάφραστοι παρ' ἡμῖν· *τάλας, τί χωρεῖς οἷ μολὼν δώσεις δίκην;* (Σ. *'Αντ.* 228) — *τί ποιοῦντά σέ φησι διαφθείρειν;* (Πλ. *Εὐθύφ.* 3) — *ἄμεινον διοικεῖται σῶμα καὶ σώζεται τίνος παραγιγνομένου ἢ ἀπογιγνομένου;* (Πλ. *'Αλκ.* Α', 126) Ἐνταῦθα ἀνάγονται καὶ τὰ *τί παθών; τί μαθών; Τυδείδη, τί παθόντε λελάσμεθα θούριδος ἀλκῆς;* (Ἰλ. Λ, 313) — *τί γὰρ μαθόντ' ἐς τοὺς θεοὺς ὑβριζέτην;* (Ἀρφ. Ν, 1506) ἐξ ὧν τὸ μὲν πρῶτον ἤθελεν εἶναι παρ' ἡμῖν *τί ἐπάθαμεν καὶ ἐλησμονήσαμεν τὴν ὁρμητικὴν ἀνδρίαν;* τὸ δὲ δεύτερον *ποῦ ἐμάθετε νὰ ὑβρίζητε τοὺς θεούς;* Ὡσαύτως ἐπὶ πλαγίας ἤτοι ἐξαρτωμένης ἐρωτήσεως· *τοῦτον τὸν ἄνδρα ἐσκεψάμεθα, τίς ποτε ὢν γενεὰν . . . τοσοῦτον διήνεγκεν εἰς τὸ ἄρχειν ἀνθρώπων* (Ξ. *Π.* Α', ά, 6). — *Κρέοντ' ἐς τὰ πυθικὰ ἔπεμψα Φοίβου δώμαθ', ὡς πύθοιτο τί δρῶν ἢ τί φωνῶν τήνδε ῥυσαίμην πόλιν* (Σ. *Τ.* 72).

§. 108. Ὁ δυνητικὸς σύνδεσμος *ἂν* σώζει καὶ μετὰ τῶν μετοχῶν τὴν ἐν τοῖς ἔμπροσθεν ἐξηγηθεῖσαν αὐτοῦ δύναμιν· *χωροῖμ' ἂν ἐς τόδε* (Σ. *Κ.* 508) = χωροῖμ' ἄν, εἰ ἐξῆν, ὅπερ πλησιάζει εἰς τὴν ἔννοιαν τοῦ *βούλομαι χωρεῖν*· οὕτω *λέγοιμ' ἄν, βουλοίμην ἄν, οὐκ ἂν ἔγωγ' ἐθέλοιμι* (Ἰλ. Θ, 210). — *ἄλλος ἂν εἴη λόγος* (Δ.). — *λύουσιν οἱ ἕνδεκα Σωκράτη καὶ παραγγέλλουσιν ὅπως ἂν τῇδε τῇ ἡμέρᾳ τελευτήσῃ* (Πλ. *Φαίδ.* 59). — *ἀλλ' ἴθι μή μ' ἐρέθιζε, σαώτερος ὥς κε νέηαι* (Ἰλ. Α, 32). — *ἀριθμὸν γράψαι οὐκ ἂν ἐδυνάμην ἀκριβῶς* (Θ. Ε, 68) = εἰ ἤθελον, εἰ ἐπεχείρουν. — *ἥδιστα τ' ἂν ἐς ὕδωρ ψυχρὸν σφᾶς αὐτοὺς ῥίπτειν* (Θ. Β', 49). Ὡσαύτως *ἐνθένδε ἄνδρες οὔτε ὄντα οὔτε ἂν γενόμενα λογοποιοῦσιν* (Θ. Ϛ', 38) =

οὐθ' ἃ γένοιτ' ἄν. — *χωρὶς τῆς περιστάσης ἂν ἡμᾶς αἰσχύνης* (Δ. *Ὀλ.* Γ', 30)=ἥτις ἂν περισταίη.—*πάλαι τις ἡδέως ἂν ἴσως ἐρωτήσων κάθηται* (Δ. Φ. Γ', 128). Ὡσαύτως μετὰ τοῦ ὡς· *ὡς ἐμοῦ οὐκ ἂν ποιήσοντος ἄλλα* (Πλ. *Ἀπολ.* 30) —*ὡς οὐδ' εἴ τι γένοιτο ἔτι συμπνευσόντων ἂν ὑμῶν καὶ τῶν Θηβαίων* (Δ. *Στεφ.* 284).— *ὡς οὐδένα ἂν λήσοντα* (Ξ. *Π.* Α', Ϛ', 1). Ἐπίσης καὶ ἐπὶ θαμιστικῆς καὶ ἔθους σημαντικῆς ἐννοίας· *ὥσπερ εἰώθει, διαλεχθεὶς ἂν μοι καὶ συνημερεύσας ᾤχετο ἀπιών* (Πλ. *Συμπ.* 217).— *ὦ πάντα τολμῶν κἀπὸ παντὸς ἂν φέρων λόγου δικαίου μηχάνημα ποικίλον!* (Σ. *Κ.* 761)

Περὶ τῶν εἰς τὸς καὶ τέος ῥημάτων. κ p. 487, §116. P. 929. p. 454-

§. 109. Ἀνάλογόν τι καὶ συγγενὲς τῶν μετοχῶν εἶναι τὰ εἰς τὸς καὶ τέος ῥηματικά· τοὐλάχιστον ἐνταῦθα τάσσονται καταλληλότερον.

§. 110. Ὡς πρὸς τὴν σημασίαν θεωρούμενα τὰ εἰς τὸς ῥηματικὰ σημαίνουσι· ά. πάθος γενόμενον καὶ μεταδοθὲν εἴς τι ὑποκείμενον, οἷον *πλεκτός, ποιητός, συναπτός, χυτός*, κτλ· β'. τὸ δυνατὸν γενέσθαι, οἷον *ὁρατός , ἀόρατος ἄφυκτος*, κτλ· γ'. τὸ ἄξιον καὶ δίκαιον γενέσθαι, οἷον *ψεκτός, μεμπτός, ἐπαινετός*, κτλ· δ'. τούτων δὲ τινὰ σημαίνουσιν ἐνέργειαν, ὡς *μεμπτὸς* (Σ. *Τρ.* 446)=μεμπτική.—*μενετὸς* (*μενετοὶ θεοὶ*=οἱ μακρόθυμοι.—*οἱ καιροὶ οὐ μενετοὶ* = οὐ περιμένουσι)· έ. τινὰ ἄλλα σημαίνουσιν ἐνέργειαν ἢ πάθος, κατὰ διάφορον περίστασιν, οἷον *δυνατός, ἄπρακτος*, κτλ.

§. 111. Κατὰ τὴν πρώτην σημασίαν ἰσοδυναμοῦσι τῇ μετοχῇ τοῦ παθητικοῦ παρακειμένου· *πλεκτός*=πεπλεγμένος, *ποιητός*=πεποιημένος, *συναπτός*=συνημμένος. Οὕτω καὶ παρ' ἡμῖν· *ἀνοικτός*=ἀνοιγμένος, *κλειστός*=κεκλεισμένος, *στρειπτός*=στρειμμένος, *στρωτὸς δρόμος*=ὁ ἐςρωμένος, *συρτὸς χορός*=ὁ συρόμενος, *συγκαθιστὸς* =ὁ διὰ συγκαθίσεως γινόμενος, *κρουστὸν πανίον*=τὸ κεκρουσμένον ἢ κρουόμενον ἐν τῷ ὑφαίνεσθαι, ὅθεν = πυκνόν, τὸ ἐναντίον τοῦ *ἀγανοῦ* ἤτοι ἀραιοῦ. Κατὰ τὴν δευτέραν σημασίαν ἰσοδυναμοῦσιν ἄλλοις ἐπιθέτοις εἰς *ιμος*, *ἁλωτός* = ἁλώσιμος, *τρωτός* = τρώσιμος, *τρωκτὸς* = τρώξιμος, (ῥοκανιστός, ὡς τὰ τρωγάλια), *φυκτός*=φύξιμος. Κατὰ τὴν τρίτην σημασίαν ἰσοδυναμοῦσι τοῖς *ἄξιος τούτου ἢ ἐκείνου*· *ἐπαινετός*=ἄξιος ἐπαίνου, *μεμπτός*=ἄξιος

μομφῆς. Κατὰ τὴν τετάρτην ἰσοδυναμοῦσιν τοῖς εἰς *ικός*· *καλυπτός*=καλυπτικός, *μενετός*=μενετικός, μένειν συγχωρῶν, κτλ. Κατὰ τὴν πέμπτην ἀνάγονται εἰς τὰ τῆς τετάρτης, *δυνατός*=ἱκανὸς ποιῆσαι, ἢ εἰς τὰ τῆς δευτέρας, *δυνατός*=δυνατὸς γενέσθαι κτλ.

§. 112. Καὶ τὰ μὲν τῆς σημασίας ἀνήκουσι κυρίως εἰς τὸ λεξικόν, ὅπερ ἑρμηνεύει, π. χ, εἰ τὸ *ἀκουστός*· = ἀκουσθῆναι δυνάμενος, ἢ καὶ = ἀκούων· εἰ τὸ (Σ. *Ἀντ.* 1011) *καλυπτῆς εἶναι*, κατὰ τὸν σχολιαστὴν,=καλυπτούσης, ἢ=κεκαλυμμένης· *ἄπρακτος*· ά.=ὁ μὴ κατορθωθείς· β΄.=ὁ μὴ κατορθώσας· *ἀπροσδόκητος*· ά.=ὁ μὴ προσδοκώμενος· β΄.=ὁ μὴ προσδοκῶν· *πλωτός*=ὁ πλέων καὶ= ὁ πλευσθῆναι δυνάμενος· *φυκτός*=ὁ φεύγων=ὃν δυνατὸν φυγεῖν, οὐχὶ ἄφυκτος= ὃν ἄξιον φυγεῖν=ἀξιόφευκτος, κτλ.

§. 113. Κατὰ δὲ τὴν σύνταξιν πάντα ταῦτα καθ' ὅλας τὰς σημασίας δέχονται τὴν σύνταξιν τῶν λοιπῶν ἐπιθέτων. Λέγεται *ῥητὴ ἡμέρα*, ὡς *καθαρὰ ἡμέρα*, *ἕξις ἐπαινετή*, *πρᾶξις ψεκτή*, κτλ, ὡς *ἕξις ἀγαθή*, *πρᾶξις κακή*, κτλ. Τὰ τῆς πρώτης καὶ δευτέρας σημασίας, ὅταν ἦναι ἀνάγκη νὰ ἐξηγηθῇ καὶ τὸ αἴτιον ὑφ' οὗ προῆλθε τὸ πάθος, ἐκφέρουσι τοῦτο κατὰ δοτικήν· Ὡς λέγεται *εἴρηταί μοι* (σ. 277, §. 10), οὕτω καὶ ῥητόν μοι· ά=εἴρηταί μοι· β΄·=δυνατόν μοι ῥηθῆναι· *τοῖς οὐκ ἐξιτόν ἐστιν* (Ἡσ. *Θ.* 735)=οἷς οὐ δυνατὸν ἐξιέναι=οἳ ἀδυνατοῦσιν ἐξιέναι.—*ἆρα γρυκτόν ἐστιν ὑμῖν;* (Ἀρφ. *Λυσ.* 636)=ἔστι δυνατὸν ὑμῖν γρύξαι; Τὰ δὲ ἐνεργητικῶς ἐκλαμβανόμενα συντάσσονται μετ' ἀπαρεμφάτου, ὡς τὰ ἔχοντα τὴν ἔννοιαν τῆς ἱκανότητος τοῦ παραγαγεῖν τι (σ. 427. §. 17).

§. 114. Τὰ ἑπόμενα παραδείγματα καθιστῶσι τὰ λεγόμενα ἔτι σαφέστερα· *τοῖς μὲν γένει πολίταις ἱκανόν ἐστι λειτουργεῖν ὡς οἱ νόμοι προστάττουσι, τοὺς δὲ ποιητοὺς ὡς ἀποδιδόντας χάριν, οὕτω προσήκει φαίνεσθαι λειτουργοῦντας* (Δ. *Στεφ. Ψευδομαρ.* 1125).—*ὅπως ὁρῶν τὰ ὁρατὰ καὶ ἀκούων τὰ ἀκουστὰ γιγνώσκοις* (Ξ.*Π.*Ά,ς΄, 2).—*καί μοι ἔστω ἄῤῥητα τὰ εἰρημένα* (Πλ. *Συμπ.* 189).—*ἁλωτὰ γίγνετ' ἐπιμελείᾳ καὶ πόνῳ ἅπαντα* (Μ).—*εἴωθε τῶν πόλεων αἷς ἂν μάλιστα ἀπροσδόκητος εὐπραξία ἔλθῃ εἰς ὕβριν τρέπειν* (Θ. Γ΄, 39)=μὴ προσδοκωμένη.—*ὁ Πειραιεὺς ἦν ἀφύλακτος καὶ ἀκλῄστος* (Θ. Β΄, 93).—*αἱρεῖ τὴν πόλιν ἀφυλάκτοις τε ἐπιπεσὼν καὶ*

ἀπροσδοκήτοις (Θ. Ζ', 29)=οὐ φυλάττουσιν ἢ οὐ φυλαττομένοις καὶ οὐ προσδοκῶσι.—*περὶ τῆς αὐτίκα ἀνελπίστου σωτηρίας τὸ πρόθυμον εἶχον* (Θ. ϛ', 69)=τῆς μὴ ἐλπιζομένης.—*οἱ Ἀθηναῖοι ναῦς οὐχ ὁρῶντες ἐν τοῖς νεωσοίκοις ἱκανὰς οὐδὲ χρήματα ἐν τῷ κοινῷ ἀνέλπιστοι ἦσαν ἐν τῷ παρόντι σωθήσεσθαι* (Θ.Η, 1)=οὐκ ἤλπιζον.—*ὅπως μὴ τὰ τῆς πόλεως ἄπρακτα γίγνηται* (Ξ.).—*οἱ ἐπίκλητοι εὐπρεπῶς ἄδικοι ἐλθόντες εὐλόγως ἄπρακτοι ἀπίασιν* (Θ. Δ', 61).—*ὁ νομοθέτης τὸν ἀστράτευτον οὐκ ἐᾷ στεφανοῦσθαι* (Αἰσχ.), κτλ.

§. 115. Πολὺ περιεργότερα κατὰ τὴν σύνταξιν εἶναι τὰ εἰς *τέος* ῥηματικά, ἅπερ σημαίνουσι τὸ ἀναγκαῖον γενέσθαι· *λυτέος ὁ νόμος* =δέον ἢ ἀναγκαῖον τὸν νόμον λυθῆναι=δεῖ λῦσαι τὸν νόμον· *πλευστέον*=δεῖ πλεῦσαι· *ἰτέον* δεῖ ἰέναι, κτλ. *αἱρετά* (Ξ. Ἀπ. Α, ά, 7) =δυνατὰ ἐκλεχθῆναι·—*τὸ ἀσφαλέστατον ἦν ἂν αἱρετέον* (Ξ.Π.Γ', γ', 17)=ἔπρεπε νὰ προτιμηθῇ. Οὕτω *φιλοσοφητέον, οὐκ ἀποκμητέον, οὐκ ἀποκνητέον*, κτλ.

§. 116. Δέχονται δὲ τὰ εἰς *τέος* ῥηματικὰ διπλῆν σύνταξιν, ὁμαλὴν καὶ ἀνώμαλον. Κατὰ τὴν πρώτην συντάσσονται, ὡς καὶ τὰ ἄλλα ἐπίθετα. Λέγεται *εὑρετέος ὁ ἀνήρ*, ὡς λέγεται *εὑρετός, εὑρετικός*, κτλ. *ὠφελητέα ἡ πόλις* (Ξ. Ἀπ. Γ', ἑ, 3).—*οὐ περιοπτέη ἡ Ἑλλάς* (Ἡρ. Ζ', 168).—*τοῦτό ἐστι οὐ περιοπτέον* (Ἡρ. Ε', 39).—*ἐξεταστέον τὸ πρᾶγμα*, κτλ.

§. 117. Τοιαῦτα εἶναι καὶ τὰ *οὐ πρόγε τῆς ἀληθείας τιμητέος ἀνήρ, ἀλλ' ὃ λέγω ῥητέον* (Πλ. Πολ. Β', 595).—*ἥ τε σιωπὴ ἀσκητέα καὶ ἡ τάξις διαφυλακτέα* (Ξ. Π. Ε', γ', 43).—*οἱ συμμαχεῖν ἐθέλοντες εὖ ποιητέοι* (Ξ.).—*ζητητέαι γάρ ἐστε* (Ἀρφ. Θ. 604).—*ἐπισκεπτέαι* (Πλ. Φαίδ. 107· αἱ ὑποθέσεις).—*ἑορταί τινες νομοθετητέαι καὶ ὕμνοι ποιητέοι* (Πλ. Πολ. Ε', 455). Ὡσαύτως καὶ κατ' ἀπαρεμφατικὴν σύνταξιν· *ἐγὼ γιγνώσκω τοὺς κακοὺς ἀνθρώπος ἐξαιρετέους εἶναι ἐκ τῆς στρατιᾶς* (Ξ. Π. Β', ϐ', 23).

§. 118. Κατὰ τὴν ἀνώμαλον σύνταξιν τίθενται τὰ ῥηματικὰ ταῦτα κατ' οὐδέτερον γένος, δεχόμενα οὐσιαστικὸν ἑτερογενές, ἑτεράριθμον καὶ ἑτερόπτωτον· *ἀσκητέον τὴν ἀρετήν, ἀντιληπτέον τῶν πραγμάτων, βοηθητέον τοῖς συμμάχοις*, κτλ. Ἡ πρώτη σύνταξις εἶναι προσωπική, τιθεμένη πρὸς ἀνάδειξιν τοῦ ὑποκειμένου, *τιμητέος ὁ ἀνήρ*, ἡ δευτέρα εἶναι ἀπρόσωπος, ἀναδεικνύουσα τὴν πρᾶξιν, *σιω-*

πητέον, *πρακτέον ταῦτα*, κτλ. Τὸ πρῶτον ἀντιστοιχεῖ εἰς τὸ *λέγεται Κῦρος γεγονέναι κάλλιστος*, τὸ δεύτερον εἰς τὸ *λέγεταί Κῦρον γεγονέναι κάλλιστον*.

§. 119. Ἡ ἀνωμαλία αὕτη ἐξηγεῖται, ὡς καὶ πολλαὶ ἄλλαι, δι' ἀντικαταστάσεως ἄλλης φράσεως ἰσοδυνάμου. Ἐπειδὴ δηλ' τὸ *μισητέον* = δεῖ μισεῖν, διὰ τοῦτο ἔλαβε καὶ τὴν σύνταξιν αὐτοῦ. Ὡς λοιπὸν λέγεται *ἔξαρνός εἰμι ταῦτα* = ἐξαρνοῦμαι ταῦτα, *συνίστωρ κακά* = σύνοιδε κακά, *τὰ μετέωρα φροντιστής* = φροντίζει τὰ μετέωρα, κτλ, οὕτω καὶ *ἀσκητέον τὴν ἀρετὴν* = δεῖ ἀσκεῖν τὴν ἀρετήν.

487 §. 120. Εἶναι λοιπὸν αἱ μετὰ τῶν ῥηματικῶν τούτων τιθέμεναι πτώσεις τόσα ἀντικείμενα τοῦ ἐν αὐτοῖς περιεχομένου ἀπαρεμφάτου, κατὰ τοὺς περὶ τούτου ἐξηγηθέντας κανόνας. Λέγεται λοιπὸν *ἀντιληπτέον τῶν πραγμάτων* (Δ. *'Ολ.* Ἁ, 13), κατὰ τὸ *ἀντιλαμβάνεσθαι τῶν πραγμάτων*.—*ἐπιχειρητέον ἐστὶ τῷ ἔργῳ* (Ξ), κατὰ τὸ *ἐπιχειρεῖν τῷ ἔργῳ* —*οἰστέον τὴν τύχην* (Εὐρ. *'Ι.* 1260), κατὰ τὸ *φέρειν τὴν τύχην*.—*τὰς χαρτὰς καὶ ἡδονὰς καὶ λύπας καὶ αἱρετέον ἐστὶ καὶ πρακτέον* (Πλ. *Γοργ.* 499). Ὡσαύτως *ἐνιά ἐστιν ἃ οὐ πρὸς ἀνθρώπους ἀγωνιστέον, ἀλλὰ πρὸς αὐτὰ τὰ πράγματα* (Ξ *Π.* Ἁ, ς', 9), κατὰ τὸ *ἀγωνίζεσθαι πρός τινα* (σ. 272, §. 46). Οὕτω καὶ κατ' ἀπαρεμφατικὴν σύνταξιν· *φημὶ δὴ βοηθητέον εἶναι τοῖς πράγμασιν* (Δ.).

§. 121. Εἶναι δὲ ἐνταῦθα σημειωτέα μάλιστα τὰ ἑξῆς· ά. ὅτι ἐν τούτοις πολλάκις παραλείπεται τὸ *ἐστίν*· β'. ὅτι καὶ ἐπὶ τῆς πρώτης καὶ ἐπὶ τῆς δευτέρας συντάξεως τὸ ὑφ' οὗ ἐνεργεῖται τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος συνήθως τίθεται κατὰ δοτικήν· *ὠφελητέα σοι ἡ πόλις* (Ξ.). —*πολλῶν ἔτι μοι λεκτέων ὄντων, ἀνάγνωθι τὰ περὶ τῆς ἡγεμονίας* (Ἰσ. *'Αντιδ.* κά,).—*περὶ τῶν ὑμῖν πρακτέων ὕστερον βουλεύσεσθε* (Δ.).—*δηλῶσαι ὡς οὐ ταχέως αὐτοῖς βουλευτέον εἴη, ἀλλ' ἐν πλέονι σκεπτέον* (Θ. Ἁ, 72).—*τῷ ἀδικοῦντι δοτέον δίκην* (Πλ.). —*οἷς ἂν ἔργον ἔνδον ἐργαστέον τούτων σοι ἐπιστατητέον, καὶ τά τε εἰσφερόμενα ἀποδεκτέον, καὶ ἃ μὲν ἂν αὐτῶν δαπανᾶν σοὶ διανεμητέον* (Ξ. *Οἰκ.* Ζ', 35). Ὡσαύτως καὶ κατ' ἀπαρεμφατικὴν σύνταξιν· *ἃ τοῖς ἐλευθέροις ἡγοῦντο εἶναι πρακτέα, ταῦτα τοῖς δού-*

λοις ἀπεῖπον μὴ ποιεῖν (Αἰσχ.).—*ἕνεκα γάρ που ἀγαθῶν ἅπαντα ἡμῖν ἔδοξε πρακτέον εἶναι* (Πλ.).

§. 122. Ἐπὶ τῆς ἀπροσώπου συντάξεως τίθεται τὸ ὑποκείμενον τῆς ἐνεργείας ἤτοι τὸ ποιητικὸν αἴτιον καὶ κατ' αἰτιατικὴν ἐνίοτε· συχνὸν τοῦτο παρὰ Πλάτωνι, καὶ συνήθως ἄνευ τοῦ *ἐστίν· τὸν βουλόμενον εὐδαίμονα εἶναι σωφροσύνην μὲν διωκτέον καὶ ἀσκητέον, ἀκολασίαν δὲ φευκτέον ὡς ἔχει ποδῶν ἕκαστος ἡμῶν, καὶ παρασκευαστέον μάλιστα μηδὲν δεῖσθαι τοῦ κολάζεσθαι* (Πλ. *Γοργ.* 507). —*τόν γε νομοθέτην πειρατέον ταῖς πόλεσι φρόνησιν ἐμποιεῖν* (Πλ. *Ν.* Γ', 688).—*οὐ μὴν δουλευτέον τοὺς νοῦν ἔχοντας τοῖς κακῶς φρονοῦσιν, ἀλλὰ τῶν μὲν τοιούτων ἀμελητέον, τοὺς δ' ἄλλους ἐθιστέον ἀκούειν περὶ ὧν καὶ λέγειν δίκαιόν ἐστιν* (Ἰσ. *Εὐαγ.* Ϛ'.). Παρὰ δὲ Θουκυδίδῃ ἡ δοτικὴ διαδέχεται τὴν αἰτιατικήν· *λόγος τε ἐκ τοῦ φανεροῦ προείργαστο αὐτοῖς, ὡς οὔτε μισθοφορητέον εἴη ἄλλους ἢ τοὺς στρατευομένους, οὔτε μεθεκτέον τῶν πραγμάτων πλείοσιν ἢ πεντακισχιλίοις* (Ἡ, 65). Ὡσαύτως καὶ παρὰ Πλάτωνι (*Πολιτ.* Ἐ, 453)· *οὔκουν καὶ ἡμῖν νευστέον καὶ πειρατέον σώζεσθαι ἤτοι δελφῖνά τιν' ἐλπίζοντας ἡμᾶς ὑπολαβεῖν ἄν, ἤ τινα ἄλλην ἄπορον σωτηρίαν;* ἔνθα, προηγηθέντος τοῦ *ἡμῖν*, ἐν τῷ δευτέρῳ κώλῳ προστίθεται καὶ τὸ *ἡμᾶς*, πρὸς ὃ συμφωνεῖ ἡ προτασσομένη μετοχὴ *ἐλπίζοντας*.

123. Εἶναι φανερὸν ὅτι τὸ μὲν *μισθοφορητέον τινί*=δεῖ ἢ προσήκει τινὶ μισθοφορεῖν, τὸ δὲ *μισθοφορητέον τινά* = δεῖ τινα μισθοφορεῖν. Ἐπίσης φανερὸν ὅτι, εἴτε κατὰ δοτικὴν εἴτε κατ' αἰτιατικὴν ἐκφέρεται τὸ ποιητικὸν αἴτιον, πρέπει νὰ διαστέλληται ἡ πτῶσις αὕτη τῆς τὸ δεχόμενον τὴν ἐνέγειαν, τὸ ὑποκείμενον δηλ' τοῦ ἀντικειμένου, ὅταν ἀμφότερα ἦναι κατὰ τὴν αὐτὴν πτῶσιν, ἢ ἄλλως δυνατὸν νὰ προκύψῃ ἀμφιβολία· *τοὺς νοῦν ἔχοντας..τοὺς ἄλλους ἐθιστέον* (§. 122)=οἱ νοῦν ἔχοντες ὀφείλουσιν ἐθίζειν τοὺς ἄλλους. Οὕτω καὶ *ταῦτα πάντα προστακτέον μαθηταῖς τε ἅμα καὶ τοῖς διδάξουσιν*=δεῖ ἡμῖν ἢ ἡμᾶς προστάξαι ταῦτα μαθηταῖς τε καὶ διδασκάλοις.—*τῷ ἀδικοῦντι δοτέον δίκην*—δεῖ δοθῆναι δίκην ὑπὸ τοῦ ἀδικοῦντος=προσήκει τῷ ἀδικοῦντι τιμωρηθῆναι.

§. 124. Ὡσαύτως φανερὸν εἶναι ὅτι οἱ μετοχικοὶ καὶ οἱ πτωτικοὶ ἐν γένει προσδιορισμοὶ τίθενται κατὰ τὴν λεγομένην ἢ νοουμένην

δοτικὴν ἢ αἰτιατικὴν εἰς ἣν ἀναφέρονται· *πλευστέον αὐτοῖς ἐμβᾶσιν* (Δ.)=αὐτοῖς Ἀθηναίοις.—*οὐδενὶ τρόπῳ φαμὲν ἑκόντας ἀδικητέον εἶναι;* (Πλ. *Κριτ.* 43).—*πολλὴν δὴ τὴν μετάστασιν καὶ μεγάλην δεικτέον τὴν μεταβολήν, εἰσφέροντας, ἐξιόντας, ἅπαντα ποιοῦντας ἑτοίμως* (Δ. Ὀλ. Β', 21).—*ἰτέον ἂν εἴη θεασομένους* (Ξ. *Ἀπ.* Γ', ιά, 1).—*ἐξοιστέον τ᾽ ἄρ᾽ ὅπλα Θηβαίων πόλει . . ἐκτὸς τάφρων τῶνδ᾽, ὡς μαχουμένους τάχα* (Εὐρ. *Φ.* 719). Ὡς δὲ ἐπὶ τοῦ ἀπαρεμφάτου, οὕτω καὶ ἐνταῦθα, καίπερ δοτικῆς ἡγουμένης, ἕπεται μετοχὴ ἐνίοτε κατ᾽ αἰτιατικήν. Ὡς λοιπὸν λέγεται *ψυχῇ οὐκ ἐγχωρεῖ κακὴν γενομένην θεραπεύειν* (σ. 439, §. 60), οὕτω δυνατὸν εἰπεῖν καὶ *ἔδοξεν αὐτῷ παραιτητέον εἶναι μηδὲν ἀπολογησόμενον.* Ἴδε τὸν ἑπόμενον παράγραφον.

§. 125. Σημειωτέον προσέτι ὅτι τὰ εἰς *τέον* ῥηματικὰ τίθενται καὶ πληθυντικῶς ἐνίοτε· *Σμέρδιος ἀκουστεα* (Ἡρ. Γ', 61).—*ἐπιχειρητέα ἐδόκει εἶναι πάσῃ προθυμίᾳ* (Θ. Α', 118).—*διακριτέα, παραδοτέα, τιμωρητέα* (Θ. Α', 68. 86).—*ἔδοξεν αὐτοῖς παραιτητέα εἶναι μηδὲν ἀπολογησομένους* (Θ. Α', 72. Ἴδε §. 124).—*γυναικῶν οὐδέποτ᾽ ἐσθ᾽ ἡσσητέα ἡμῖν* (Ἀρφ. *Λ.* 450)=οὐ προσήκει ἡμῖν τῶν γυναικῶν ἡττᾶσθαι=ἥττονας εἶναι, κτλ.—*ξυνεκποτέ᾽ ἐστί σοι καὶ τὴν τρύγα* (Ἀρφ. *Πλ.* 1085). Ἐννοεῖται δὲ καὶ περὶ τούτων τὸ ἀνωτέρω ῥηθέν (§. 123), ὅτι διακριτέον τὸ ὑποκείμενον τοῦ ἀντικειμένου· *οὐ παραδοτέα τοῖς Ἀθηναίοις* (Θ. Α', 86)=οὐ προσήκει ἡμῖν παραδοῦναι τοὺς συμμάχους τοῖς Ἀθηναίοις.—*ἀμυντέ᾽ ἐστὶ τοῖς κοσμουμένοις* (Σ. Ἀντ. 677)=ἀμύνειν δεῖ τοῖς κοσμουμένοις=τοῖς ἄρχουσι, κτλ.

§. 126. Ὁ πληθυντικὸς ἀριθμὸς τίθεται καὶ ἐπὶ τῶν εἰς *τός*· *οὐκέτι πιστὰ γυναιξίν* (Ὀδ. Λ, 456).—*τὴν πεπρωμένην μοίρην ἀδύνατά ἐστιν ἀποφυγέειν καὶ θεῷ* (Ὀρ. Α', 91).—*ἀδύνατα ἐφαίνετο εἶναι πολεμεῖν* (Θ. Α', 59).—*βατὰ καὶ τοῖς ὑποζυγίοις ἔσται* (Ξ. Ἀν. Δ', ς', 17).—*ἐπεὶ δὲ ἄβατα ἦν, ἔσπευδε πεζῇ* (Ξ. Ἀν. Γ', δ', 49). Καὶ ἐπὶ τῶν εἰς *ιμος*, συγγενευόντων τοῖς εἰς *τός* (§. 111)· *οὐκ ἂν βιώσιμα ἀνθρώποισι* (Ἡρ. Γ', 109).—*βιωτὸν ἀνθρώπῳ.* (Πλ. *Συμπ.* 211).—*ἕως ἦν βάσιμα* (Ξ.). Ἀλλὰ καὶ ἄλλων ἐπιθέτων, *χαλεπά, αἰσχρά, ἀχθεινά,* κτλ. Ὡσαύτως *ἐπεὶ δὲ πλωϊμώτερα ἐγένετο* (Θ. Ἴδε §. 75—77 καὶ §. 90). Ὡσαύτως δὲ καὶ κατὰ μετοχήν·

δεδογμέν', ὡς ἔοικε, τήνδε κατθανεῖν (Σ. *'Αντ.* 576)=δεδογμένον ἐστίν. Ὁ πληθυντικὸς ἀριθμός, προσφιλὴς ὢν τοῖς 'Αττικοῖς, τείνει εἰς τὸ ἐκφέρειν τὸν λόγον ἐπὶ τὸ πομπωδέτερον. Οὕτω παρ' ἡμῖν *ἀνοικτά, κλειστά*, κτλ.

§. 127. Τὰ εἰς *τέον* ῥηματικά, ἐκ μέσων ῥημάτων γινόμενα, φυλάττουσι τὴν μέσην σημασίαν· *τῷ νόμῳ πειστέον* (Πλ. *'Απολ.* 19) =δεῖ πεισθῆναι ἢ πείθεσθαι τῷ νόμῳ, διάφορον τοῦ *πειστέον αὐτόν*=δεῖ ἡμᾶς πεῖσαι αὐτόν.—*εἶπεν ὅτι ἰκτέον μου εἴη* (Ξ. *'Ελλ.* ς', ά, 13)=ὅτι ἔχεσθαί μου δέοι.—*τοῦ νουθετεῖν καὶ συμβουλεύειν ἀφεκτέον* (Ἰσ.πρὸς *Νικοκλ.* ιγ')=ἀπέχεσθαι δεῖ—*τοῖς ἡμετέροις παισὶν ἐννομωτέρου εὐθὺς παιδιᾶς* (·παιδείας) *μεθεκτέον* (Πλ. *Πολ.* Δ', 424).—*μουσικῆς πρότερον ἀπτέον ἢ γυμναστικῆς* (Πλ. *Πολ.* Β', 377).—*εἰ μέλλομέν ποτε καθαρῶς τι εἴσεσθαι, ἀπαλλακτέον αὐτοῦ* (τοῦ σώματος), *καὶ αὐτῇ τῇ ψυχῇ θεατέον αὐτὰ τὰ πράγματα* (Πλ. *Φαίδ.* 66).—*φυλακτέον ἑκάτερον τὸν ἔρωτα* (Πλ. *Συμπ.* 147)=δεῖ φυλάξασθαι τὸν ἔρωτα.— *φυλακτέον δὴ τοῖς μὲν ὀλιγαρχικοῖς καὶ τοῖς τὴν ἄνισον πολιτείαν πολιτευομένοις τοὺς ἐν χειρῶν νόμῳ τὰς πολιτείας καταλύοντας, τοῖς δὲ τὴν ἴσην καὶ ἔννομον πολιτείαν ἔχουσι τοὺς παρὰ τοὺς νόμους ἢ λέγοντας ἢ βεβιωκότας* (Αἰσχ. *Τιμ.* 6',). Οὕτω δὲ καὶ *συνεθιστέον τὰ σκοτεινὰ θεάσασθαι* (Πλ. *Πολιτ.* Ζ',520)=δεῖ συνεθίζειν ἑαυτόν (Ἴδε περὶ *Μέσων 'Ρημάτων*, σ. 288—328.

§. 128. Περὶ τῶν εἰς *τέος* ῥηματικῶν παραπέμπονται οἱ ἀναγνῶσται εἰς τὴν παρὰ Κοραῇ ἀνάλυσιν (*Προδρ.* σ. μά - μγ'), καὶ εἰς τὴν *Εἰσαγωγὴν εἰς τὴν 'Ελληνικὴν Σύνταξιν* (σ. 528—574), ἔνθα καὶ πλείονα παραδείγματα. Ὑποσυνάπτομεν δὲ ἐνταῦθα ὅτι μετὰ πολλῆς εὐκολίας εἰσάγονται ταῦτα εἰς τὴν σημερινὴν γλῶσσαν, *ἐξεταστέον, ζητητέον, σιωπητέον, λεκτέον*, κτλ. Ἐπὶ τῆς ἐνάρθρου μάλιστα χρήσεως γίνονται ἀναγκαῖα. Οὐδείς, π.χ. θέλει προτιμήσει τὸ *τοῦτα εἶναι ἐκεῖνα τὰ ὁποῖα πρέπει νὰ ἐξετασθῶσιν ἐπὶ τοῦ παρόντος* παρὰ τὸ *ταῦτα εἶναι τὰ ἐπὶ τοῦ παρόντος ἐξεταστέα*, ὅπερ, καὶ συντομώτερον ὂν καὶ χαριέστερον, εἶναι οὐδὲν ἔλαττον σαφές.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΔΕΚΑΤΟΝ ΟΓΔΟΟΝ.

Περὶ Χρόνων.

§. 1. *Χρόνοι* ὀνομάζονται ἐν τῇ γραμματικῇ οἱ τῷ ῥήματι διδόμενοι διάφοροι τύποι εἰς προσδιορισμὸν τοῦ κατὰ ποῖον σημεῖον τοῦ φυσικοῦ χρόνου ὑποτίθεται τὸ ὑπὸ τοῦ αὐτοῦ ῥήματος σημαινόμενον· *γράφω*, *ἔγραψα*, *γράψω*, κτλ.

§. 2. Ἅπας χρονικὸς προσδιορισμὸς εἶναι σχετικός, ἐννοεῖται δηλ' οὐχὶ ἀπολύτως, ἀλλὰ εἰς ἄλλον ἀναφερόμενος· τὸ *παρῳχημένον* ἐννοεῖται ἀναφερόμενον εἰς τὸ *ἐνεστώς*, τὸ *μέλλον* εἰς τὸ *ἐνεστώς*, τὸ δὲ *ἐνεστὼς* εἰς τὸ *παρῳχημένον* καὶ *μέλλον*, μεταξὺ τῶν ὁποίων κεῖται ὡς μεθόριον. Οὕτω λοιπὸν ἐκ τῶν γραμματικῶν *χρόνων* οὐδεὶς εἶναι ἀπόλυτος.

§. 3. Μόνον διὰ τοῦ νοὸς λαμβάνει ἔκτασιν ὁ γραμματικὸς *ἐνεστώς*, ἄλλως εἶναι ἄχρονον σημεῖον, ἀδιαλείπτως ἐπὶ τῆς ἀπείρου γραμμῆς τοῦ χρόνου ἐκ τοῦ παρελθόντος εἰς τὸ μέλλον ἀμεταστρεπτεὶ φερόμενον. Κατὰ μαθηματικὴν ἀκρίβειαν ἐπὶ τῆς ἐκφωνήσεως τῆς λέξεως *σήμερον*, ἐν ᾧ ἐκφωνεῖται ἡ συλλαβὴ *σή*, ὅπερ ἀνάγεται εἰς τὸ *ἐνεστώς*, αἱ συλλαβαὶ *με* καὶ *ρον* ἀνήκουσιν εἰς τὸ μέλλον· ἐν ᾧ ἐκφωνεῖται ἡ συλλαβὴ *μέ*, ἡ συλλαβὴ *ρον* ἀνήκει ὡσαύτως εἰς τὸ μέλλον, ἡ δὲ συλλαβὴ *ση* εἰς τὸ παρελθόν· ἐν ᾧ, τελευταῖον, ἐκφωνεῖται ἡ συλλαβὴ *ρόν*, αἱ δύο πρῶται διέβησαν εἰς τὸ παρελθόν. Ἀλλὰ ὁ νοῦς, διὰ τὴν πρακτικὴν χρῆσιν, λαμβάνων ὡς ἀρχὴν τὸ σημεῖον τοῦτο καὶ προσκολλῶν, τρόπον τινά, πολλὰ σημεῖα ὁμοῦ ἢ σχηματίζων γραμμήν, πλάττει *ἐνεστὼς λεπτόν*, *ἐνεστῶσαν ὥραν* καὶ *ἡμέραν*, *ἐνεστῶτα μῆνα*, *ἐνιαυτόν*, *αἰῶνα*, κτλ.

Ὁ Ἐνεστώς.

§. 4. Ὁ γραμματικὸς *ἐνεστὼς* παριστᾷ ἐνέργειαν ἀμέσως συνδεομένην μετὰ τῆς στιγμῆς τοῦ παρόντος, καὶ τριχῶς ἐννουμένην· α΄. ὡς λήγουσαν μετὰ τῆς στιγμῆς ταύτης, οἷον, *ἀκούω*· β΄. ὡς ἀρχομένην, οἷον *ὄλλυται*· γ΄. ὡς ἑκατέρωθεν τῆς στιγμῆς ταύτης τοῦ παρόντος ἐπεκτεινομένην, ὅ ἐστιν, ἑτέροις ῥήμασι, πρότερον μὲν ἀρξαμένην νῦν δὲ κατὰ συνέχειαν ἀναπτυσσομένην, *λέγει*, *γράφει*, κτλ. Ἡ τρίτη περίστασις εἶναι ἡ συχνοτέρα, ὅθεν καὶ συνήθως ὁ *ἐνε-*

στὼς ὁρίζεται χρόνος σημαίνων ἐνέργειαν ἀρξαμένην, ἀναπτυσσομένην καὶ προβαίνουσαν, καθ' ἣν στιγμὴν ὁ λόγος γίνεται, ἑπομένως ἀτελείωτον.

§. 5. Ἐκτεινομένης τῆς πρώτης περιστάσεως δηλοῦται διὰ τοῦ ἐνεστῶτος καὶ πρᾶγμα ὅπερ, καίτοι πρὸ τῆς παρούσης στιγμῆς παῦσαν, συνδέεται ὅμως μετ' αὐτῆς διὰ συνεχοῦς καὶ ἀπαύστου ἐνεργείας. Γίνεται δὲ τοῦτο μάλιστα ἐπὶ τῶν ῥημάτων *ἀκούω, πυνθάνομαι, αἰσθάνομαι*, τιθεμένων ἀντὶ παρακειμένων, ὅταν τὸ ἀκουσθέν, κτλ, νοῆται ὡς ἔτι σωζόμενον καὶ ἐν τῷ νῷ παριστάμενον· *Θεμιστοκλέα οὐκ ἀκούεις ἄνδρα ἀγαθὸν γεγονότα καὶ Περικλέα . . . οὐ καὶ σὺ ἀκούεις;* (Πλ. *Γοργ.* 503) τοῦτο ἤθελεν εἶναι παρ' ἡμῖν=*δὲν ἔχεις ἀκουστά;*—*εἰ στασιάζουσιν ἡ Σικελιῶται, ὥσπερ πυνθανόμεθα* (Θ. ϛ', 17).—*ἐπὶ πόλεις, ὡς ἐγὼ ἀκοῇ αἰσθάνομαι, μέλλομεν ἰέναι μεγάλας* (Θ. ϛ', 20).

§. 6. Ἐκ τούτου πολλοὶ ἐνεστῶτος μετὰ τῆς κυρίας αὐτῶν σημασίας προσέλαβαν καὶ ὡς σημασίαν παρακειμένου. Οὕτω *φεύγω* =φεύγω, ταχέως ἀπομακρύνομαι ἐπὶ τοῦ παρόντος, καὶ=ἐξώρισμαι=εἰμὶ ἐξωρισμένος· *ἁλίσκομαι*=κυριεύομαι καί, σπανιώτερον, =εἰμὶ κυριευμένος· *ἡττῶμαι*=νικῶμαι καὶ=ἥττημαι=εἰμὶ νικημένος· *ἀδικῶ*=ποιῶ ἀδικίαν καὶ=ἠδίκηκα=εἰμὶ ἄδικος—καὶ *ξυνέβη μοι* (Θουκυδίδῃ) *φεύγειν τὴν ἐμαυτοῦ ἔτη εἴκοσιν* (Θ. Ε, 26). —*εἰσὶ δ' αἳ* (πόλεις) *καὶ οἰκήτορας μετέβαλον ἁλισκόμεναι* (Θ. Α, 23). — *τιμωροῦνται καὶ κολάζονται οἱ ἄνθρωποι οὓς ἂν οἴωνται ἀδικεῖν* (Πλ. *Πρωτ.* 324). Οὕτω *κρατῶ* καὶ *νικῶ*.

§. 7. Πάντοτε δὲ παρακειμένου σημασίαν ἔχουσι τὰ *ἥκω*=ἐλήλυθα, *πάρειμι*, καὶ *οἴχομαι*=ἀπελήλυθα=εἰμὶ ἀναχωρημένος, λείπω· *Θεμιστοκλῆς ἥκω παρὰ σέ . . . . καὶ νῦν, ἔχων σε μεγάλα ἀγαθὰ δρᾶσαι, πάρειμι* (Θ. Α', 137).—*ἡ φύσις οἴχεται, ὅταν γλυκείας ἡδονῆς ἥσσων τις ᾖ* (Εὐρ. *Ἀντιόπ. Ἀποσπ*).

§. 8. Οἱ παρατατικοὶ τῶν ῥημάτων τούτων κυρίως ἔχουσιν ὑπερσυντελικοῦ σημασίαν· ἀλλὰ τὸ *ἧκον* ἐκλαμβάνεται καὶ ὡς ἄλλων συνωνύμων ῥημάτων ἀόριστος, τὸ δὲ *ᾠχόμην* ἐκλαμβάνεται καὶ ὡς ὑπερσυντελικὸς καὶ ὡς ἀόριστος· *ὁ ὄχλος κατὰ θέαν ἧκεν* (Θ. ϛ', 30).—*καταλαμβάνει τὴν θυγατέρα τοῦ κωμάρχου· ὁ δὲ ἀνὴρ αὐτῆς λαγὼς ᾤχετο θηράσων* (Ξ. *Ἀν.* Δ', ά, 24). — *Θεμιστοκλῆς*

ταῦτα διδάξας ᾤχετο (Θ. Ά, 90). Καὶ ἐκ τῶν ἀνωτέρω δὲ (§. 6) ῥημάτων φέρονται παρατατικοὶ ἔνθα κυρίως ἥρμοζεν ἀόριστος· *ἐνικῶμεν τὴν βασιλέως δύναμιν καὶ καταγελάσαντες ἀπήλθομεν* (Ξ. Ἀν. Β', δ', 1).

§. 9. Τῆς δευτέρας περιστάσεως ἐπεκτεινομένης, δηλοῦται διὰ τοῦ *ἐνεστῶτος* μέλλουσα μὲν ἐνέργεια, ἀλλὰ ἐπὶ τοῦ παρόντος προετοιμαζομένη· *χρημάτων ἕνεκα ἀπόλλυμαι* (Λυσ.). — *ἐπεὶ δι' ἡμᾶς ἔχετε τήνδε τὴν χώραν, νῦν δὴ ἐξελαύνετε ἡμᾶς ἐκ τῆς χώρας, ἣν παρ' ἡμῶν παρελάβετε* (Ξ. Ἀν. Ζ', ζ', 7).

§. 10. Ὡσαύτως τὸ *διδόναι, κατ' ἐνεστῶτα καὶ παρατατικόν,* σημαίνει *σκοπεῖν, βούλεσθαι διδόναι,* ἢ *προσφέρειν*· τὸ *πείθειν,* ὡσαύτως *κατ' ἐνεστῶτα καὶ παρατατικόν,* σημαίνει *προσπαθεῖν πείθειν*· *Λακεδαιμόνιοι ὑμᾶς προκαλοῦνται ἐς σπονδάς, διδόντες εἰρήνην καὶ συμμαχίαν* (Θ. Δ', 19). — *ἕκαστός τις ἔπειθεν αὐτὸν ὑποστῆναι τὴν ἀρχήν* (Ξ. Ἀν. ς', ά, 19).

§. 11. Ἐν ἄλλοις παρίσταται τὸ μέλλον ὑπὸ τοῦ παρόντος προλαμβανόμενον· ὅθεν τὸ *πορεύομαι* καὶ *ἔρχομαι* ἐκλαμβάνονται ἐνίοτε ἐπὶ μέλλοντος· *ἡμεῖς πορευόμεθα ὅπου μέλλει τὸ στράτευμα σῖτον ἕξειν* (Ξ.). — *ἡ πόλις ἥδε, καὶ εἰ ἔρχονται Ἀθηναῖοι, ἀμυνεῖται αὐτοὺς ἀξίως αὐτῆς* (Θ. ς', 40). Οὕτω καὶ *μικρὰ εἰπὼν ἤδη καταβαίνω* (Αἰσχ.). — *μιᾷ νίκῃ κατὰ τὸ εἰκὸς ἁλίσκονται* (Θ. Ά, 121). Συνήθως δὲ τὸ *εἶμι* ἐκλαμβάνεται ἀντὶ τοῦ ἀσυνειθίστου *ἐλεύσομαι*, σπανίως παρὰ τοῖς πεζοῖς ἀντὶ ἐνεστῶτος ἀπαντώμενον, ὡς παρὰ Στράβωνι (Γ', 141, ἐν τέλει) *εἰς ἣν οἱ Τουρδητανοὶ συνίασι μάλιστα*, καὶ (ς', 288) *οἱ δὲ νῦν μετίασι πολλάκις ἐνθένδε τὸν βασιλεύσοντα.* Οὕτως ἴσως καὶ τὸ παρὰ Θουκυδίδῃ (Δ', 61) *ἔχθει ἐπίασιν.*

§. 12. Ἐπὶ ζωηρᾶς ἐρωτήσεως τίθεται ὁ *ἐνεστὼς* τῆς ὁριστικῆς ταὐτοσήμως τῷ *μέλλοντι* τῆς *ὁριστικῆς* ἢ τῷ *ἐνεστῶτι* τῆς *ὑποτακτικῆς*, καθαρώτερον καὶ πραγματικώτερον δηλουμένης διὰ τούτου τῆς περὶ τοῦ πρακτέου ἀβεβαιότητος· *ἐὰν ἀδικήσῃ, αὐτὸν ἑκόντα δεῖ ἰέναι ἐκεῖσε ὅπου δώσει δίκην· ἢ πῶς λέγομεν;* (Πλ.) — *βουλόμεθα προθυμότερον δεῖξαι αὐτοῖς ὅτι οὐκ Ἴωνες, ἀλλὰ Δωριῆς ἐσμεν ἢ μένομεν ἕως ἂν ἕκαστοι κατὰ πόλεις ληφθῶμεν;* (Θ. ς', 77)

§. 13. Μετὰ ζωηρότητος ὁ νοῦς παριστᾷ καὶ τὰ παρελθόντα ὡς

παρόντα, καὶ οὕτω τίθεται παρ' Ἕλλησιν ὁ *ἱστορικὸς ἐνεστὼς* λεγόμενος, ἀντὶ παρῳχημένου, καὶ μάλιστα ἀντὶ τοῦ διηγηματικοῦ ἀορίστου· *Δαρείου καὶ Παρυσάτιδος παῖδες γίγνονται δύο* (Ξ. *Π.* Α, ά, 1).—*ὁ ποῖος; ἆρ' ὃν Τυνδαρὶς τίκτει κόρη;* (Εὐρ. *Ἰφ. Τ.* 1319)—*ἐπειδή μοι παιδίον γίγνεται, ἐπίστευον ἤδη* (Λυσ.).

§. 14. Τῆς δὲ τρίτης περιστάσεως ἐπεκτεινομένης, δηλοῦται διὰ τοῦ *ἐνεστῶτος* ἐνέργεια τῆς ὁποίας καὶ ἡ ἀρχὴ καὶ τὸ τέλος ἄγνωστον. Τίθεται λοιπὸν ἐπὶ γενικῶν ἀληθειῶν αἵτινες διὰ τῆς παρούσης στιγμῆς συνδέονται πρὸς τὸ παρελθὸν καὶ πρὸς τὸ μέλλον· *ὁ θεός τε καὶ τὰ τοῦ θεοῦ πάντῃ ἄριστα ἔχει* (Πλ. *Πολ.* Β', 382). Οὕτως ἐπὶ γνωμικῶν· *παῦροι γάρ τοι παῖδες ὁμοῖοι πατρὶ πέλονται* (Ὀδ. Β, 226). — *οὐ γὰρ ηὐσέβεια συνθνήσκει βροτοῖς* (Σ. *Φ.* 1443).—*ταῦτα ἔοικε σιτίοις διδομένοις τοῖς ἀσθενοῦσιν· οὔτε γὰρ ἰσχὺν ταῦτα ἐντίθησιν, οὔτε ἀποθνήσκειν ἐᾷ* (Δ.). Ὡσαύτως ἐπὶ τῶν καθ' ὡρισμένον χρόνον γινομένων· *ὃ* (πλοῖον) *εἰς Δῆλον οἱ Ἀθηναῖοι πέμπουσιν* (Πλ. *Φαίδ.* 58), *κατ' ἐνιαυτὸν* δηλ:

§. 15. Ἐπίσης δὲ καὶ τὰ κατ' ἔθος γινόμενα ἐκφέρονται διὰ τοῦ *ἐνεστῶτος*· *ὁ κύων ὑλακτεῖ.* — *ὅσα παραμύθια πλησμονῆς μεταδόρπια τίθεμεν* (Πλ. *Κριτίᾳ*, 115). — *πόθεν, ὦ Ἱππία, πλεῖστον ἀργύριον εἰργάσω τῶν πόλεων ἐφ' ἃς ἀφικνεῖ;* (Πλ.) Τοῦτο δὲ ἐκφέρεται ἀκριβέστερον διὰ τοῦ *εἰωθέναι*, ἐπὶ ἐνεστωτικῆς σημασίας ἐκλαμβανομένου, καὶ τοῦ *φιλεῖν*· *ἔγωγέ σοι εἴωθα πείθεσθαι* (Πλ. *Συμπ.* 176).—*ἐφ' οἷς μὴ φρονῶ, σιγᾶν φιλῶ* (Σ. *Τ.* 569). Καὶ τὸ μὲν *εἰωθέναι* δηλοῖ ἐξωτερικὴν μᾶλλον ἕξιν, ἀποκτωμένην διὰ τῆς συχνῆς ἐπαναλήψεως, τὸ δὲ *φιλεῖν* φυσικὴν κλίσιν· ὅθεν *εἰωθότως* = συνήθως, ordinairement, *φίλως* = εὐχαρίστως, volontiers.

Ὁ Παρατατικός.

§. 16. Ὁ *παρατατικὸς* εἶναι ἐν τῷ παρελθόντι ὅ τι ὁ *ἐνεστὼς* ἐν τῷ παρόντι, εἶναι αὐτὸς ὁ ἐνεστὼς εἰς τὸ παρελθὸν μεταφερμένος, ἀδιόριστον ἔχων ἀπόστασιν ἐκ τῆς παρούσης στιγμῆς καὶ ἐξηγῶν ἐνεργείας μᾶλλον ἢ ἔλαττον διαρκούσας. Συνήθως δὲ σημαίνει ἐνέργειαν γινομένην, ἀναπτυσσομένην καὶ διαρκοῦσαν ἐν τῷ παρελθόντι, ἀντιθέτως πρὸς τὸν ἀόριστον· *ἐν ἐκείνῳ τῷ καιρῷ ὅτε πᾶσι δουλείαν ἐπέφερεν ὁ βάρβαρος, οἵδε* (Θηβαῖοι) *μετ' αὐτοῦ ἦσαν* (Θ.

Γ', 56).—*ταῦτα τὰ γράμματα παρὰ τῷ πάππῳ τ' ἦν καὶ ἔτ' ἐστι παρ' ἐμοὶ νῦν, διαμεμελέτηταί τε ὑπ' ἐμοῦ παιδὸς ὄντος* (Πλ.*Κριτίᾳ*, 113).—*ὡς εἶδε τὴν καταδρομήν, ἡσυχίαν ἦγεν· οἱ δὲ εἰς φυγὴν ὥρμησαν* (Ξ.).—*ἠπείγετο οἴκαδε· ἐπεὶ ἔγωγ' ἐδεόμην καὶ ξυνεβούλευον, ἀλλ' οὐκ ἤθελεν* (Πλ. *Θεαιτ.* 142).

§. 17. Ὁ παρατατικὸς τίθεται ἐν τῷ παρελθόντι καθ' ὅλας σχεδὸν τὰς χρήσεις καθ' ἃς ὁ ἐνεστὼς ἐν τῷ παρόντι· *Σωκράτης, ὥσπερ ἐγίγνωσκεν, οὕτως ἔλεγε, καὶ τοῖς μὲν πειθομένοις αὐτῷ συνέφερε, τοῖς δὲ μή, μετέμελεν* (Ξ.), ἔνθα τὸ *ἔλεγε*, κτλ, δὲν σημαίνει συνεχὲς καὶ ἀδιάλειπτον *λέγειν*, ἀλλὰ πολλάκις ἐπαναλαμβανόμενον, αἱ δὲ κατὰ μέρος περιστάσεις αὐτοῦ ὁμοῦ λαμβανόμεναι ἀποτελοῦσι, τρόπον τινά, ὅλον συνεχές. Ὡσαύτως ἐπὶ σκοποῦ καὶ προσπαθείας· *ἐδίδου*=ἠβούλετο διδόναι, *ἔπειθεν*=ἐπειρᾶτο πείθειν. —*Φίλιππος Ἀλόννησον ἐδίδου* (Αἰσχ.*Κτησ.*65).—*ἐμισθοῦτο παρ' οὐκ ἐκδιδόντος τὴν αὐλήν* (Ἡρ. Ά, 68).—*τὴν ξύλληψιν ἐποιοῦντο* (Θ. Α', 134).—*ἐσπένδοντο ἀναίρεσιν* (Θ. Γ', 24)· ἐπὶ γνωμικῶν δὲ οὐ τίθεται ὁ *παρατατικός*.

§. 18. Ἐπὶ ἱστορικῶν πραγμάτων οἱ παρατατικοὶ *ἔφασαν, ἔλεγον*, κτλ, ἀναφέρονται ἐνίοτε ὄχι εἰς τὸν καιρὸν καθ' ὃν διηγεῖται τὸ πρᾶγμα ὁ διηγούμενος, ἀλλὰ καθ' ὃν παρ' ἄλλων ἔλαβε τὰς τοιαύτας πληροφορίας· *λέγειν Κῦρον ἔφασαν ὅτι φίλους καλῶς κεκοσμημένους μέγιστον κόσμον ἀνδρὶ νομίζοι* (Ξ. *Ἀν.* Ά, θ', 23).—*τοὺς Μοσυνοίκους ἔλεγον οἱ στρατευσάμενοι βαρβαρωτάτους διελθεῖν* (Ξ. *Ἀν.* Έ, δ', 34).—*ἀφίκοντο ἐπὶ τὸν ποταμόν, ὃς ὥριζε τήν τε τῶν Μακρώνων καὶ τὴν τῶν Σκυθινῶν* (Ξ. *Ἀν.* Δ', ή, 1).

§. 19. Ἄλλοτε δὲ καὶ περὶ πραγμάτων σωζομένων ἐν καιρῷ τῆς διηγήσεως τίθεται παρατατικός, δεικνύων ὄχι τίς εἶναι, ἀλλὰ τίς ἦτον ἡ κατάστασις τοῦ περὶ οὗ ὁ λόγος κατὰ τὴν ὑπὸ τοῦ διηγουμένου ὑποθετικὴν στιγμήν· *ἐξελαύνει ἐπὶ τὸν Χάλον ποταμὸν πλήρη ἰχθύων μεγάλων καὶ πραέων, οὓς οἱ Σύροι θεοὺς ἐνόμιζον καὶ ἀδικεῖν οὐκ εἴων* (Ξ. *Ἀν.* Α', δ', 9).—*οἱ Ἀθηναῖοι ἔπλευσαν εἰς Αἰγὸς ποταμοὺς ἀντίον τῆς Λαμψάκου· διεῖχε δὲ ὁ Ἑλλήσποντος ταύτῃ σταδίους πεντεκαίδεκα* (Ξ. *Ἑλλ.* Β', ά, 21).

§. 20. Ὡσαύτως ἐκφέρεται διὰ *παρατατικοῦ* καὶ ἐπὶ τοῦ παρόντος ἰσχύουσα ἰδέα, ὅταν θεωρῆται ὡς γνώμη πρότερον ἐπιδοκιμα-

θεῖσα· *ἦν ἡ μουσικὴ ἀντίστροφος τῆς γυμναστικῆς, εἰ μέμνησαι* (Πλ. *Πολ.* Ζ΄, 522), ὡς δηλ. τότε ἐκρίναμεν.—*διαφθεροῦμεν ἐκεῖνο καὶ λωβησόμεθα ὃ τῷ δικαίῳ βέλτιον ἐγίγνετο, τῷ δὲ ἀδίκῳ ἀπόλλυτο* (Πλ. *Κρίτ.* 47). Τὸ αὐτὸ ἐνίοτε, ἀλλὰ σπανιώτερον, ἐκφέρεται καὶ δι' ἀορίστου.

§. 21. Συχνότατα δὲ ἀπαντᾶται τοιοῦτος *παρατατικός*, καὶ μάλιστα μετὰ τοῦ *ἄρα*, εἰς δήλωσιν ὅτι ἀγνοηθεῖσα πρώην ἡ ἀλήθεια τοῦ περὶ οὗ ὁ λόγος νῦν γνωρίζεται· *οὐ τοῦτ' ἦν εὐδαιμονία, ὡς ἔοικε, κακοῦ ἀπαλλαγή, ἀλλὰ τὴν ἀρχὴν μηδὲ κτῆσις* (Πλ. *Γοργ.* 478). —*ἃ Πῶλον αἰσχύνῃ ᾤου συγχωρεῖν ἀληθῆ ἄρα ἦν, τὸ εἶναι τὸ ἀδικεῖν τοῦ ἀδικεῖσθαι, ὅσῳ περ αἴσχιον, τοσούτῳ κάκιον* (Πλ. *Γοργ.* 508).

Ὁ Παρακείμενος.

§. 22. Ὁ *παρακείμενος* δηλοῖ τὸ τέλειον τῆς ἐνεργείας ὡς πρὸς τὸ παρόν· ὑποβάλλει εἰς τὴν ἐπὶ τοῦ παρόντος θεωρίαν πρᾶγμα ἤδη τελειωμένον· *τέθνηκεν ὁ ἀνὴρ* δηλοῖ ὅτι τὰ νῦν θεωρούμενος ὁ ἀνὴρ δὲν ζῇ πλέον, εἶναι ἀποθαμένος· *ἐννέα δὴ βεβάασι Διὸς ἐνιαυτοὶ καὶ δὴ δοῦρα σέσηπε νεῶν καὶ σπάρτα λέλυνται* (Ἰλ. Β΄, 134).— *λόγος λέλεκται πᾶς* (Σ. Φ. 389).—*πάντ' ἀκήκοας λόγον* (Σ.).

§. 23. Ὅτι τὸ ἀποτέλεσμα τῆς ἐνεργείας σώζεται δὲν εἶναι ἀπαραιτήτως ἀναγκαῖον, ὡς δηλοῦσι τὰ ἑξῆς παραδείγματα· *ἅ σοι τύχη κέχρηκε, ταῦτ' ἀφείλετο* (Μ.).—*ἀκήκοα μὲν τοὔνομα, μνημονεύω δ' οὔ* (Πλ. *Θεαιτ.* 144). — *Φίλιππος τοὺς Θηβαίους μείζους ἢ προσῆκε πεποίηκεν* (Δ.).

§. 24. Τὸ σωζόμενον τῆς ἐνεργείας ἀποτέλεσμα ἐκφέρεται κυρίως διὰ τοῦ *παρακειμένου* τῆς μετοχῆς καὶ τοῦ *ἐνεστῶτος* τοῦ *εἶναι*· *εἷς ὅδε μονογενὴς οὐρανὸς γεγονὼς ἐστίτε καὶ ἔτ' ἔσται* (Πλ. *Τιμ.* 31). *ἐμοῦ οἱ μὲν νόμοι οὐ μόνον ἀπεγνωκότες εἰσὶ μὴ ἀδικεῖν, ἀλλὰ καὶ κεκελευκότες ταύτην τὴν δίκην λαμβάνειν* (Λυσ.). Ἐνίοτε δὲ καὶ διὰ τοῦ *ἀορίστου* τῆς μετοχῆς μετὰ τοῦ *εἶναι*· *οὗτος ἂν καὶ οὐδεὶς ἕτερος ἀποκτείνας αὐτὸν εἴη* (Ἀντ.).

§. 25. Ἀλλ' οὐδὲν ἧττον καὶ διὰ τοῦ ἁπλοῦ *παρακειμένου* ἐκφέρεται πολλάκις τὸ τοιοῦτον· *ἐπιμελῶς οἱ θεοὶ ὧν οἱ ἄνθρωποι δέονται κατεσκευάκασιν* (Ξ.).—*τῶν ποιητῶν τινες τῶν προγεγενημένων*

ὑποθήκας ὡς χρὴ ζῆν καταλελοίπασιν (Ἰσ. πρὸς *Νικ.* ά.).—*πολλαὶ πόλεις ἐνίοτε, καθάπερ πλοῖα καταδυόμενα, διόλλυνται καὶ διολώλασι καὶ ἔτι διολοῦνται διὰ τὴν τῶν κυβερνητῶν καὶ ναυτῶν μοχθηρίαν* (Πλ. *Πολιτ.* 302). Τοιαῦτα βέβαια καὶ τὰ *ἀνὴρ βέβηκε* (Σ. *Ἀντ.* 1091). — *μόνα λελείμμεθον* (Σ. *Ἠλ.* 950).—*Ἐλάτειαν κατείληφεν* (Δ. *Στ.* 286).—*εἰς καλόν γε ὑμῖν ἐντετύχηκα* (Ξ. *Συμπ.* Ά, 4).—*εἰ Θεόπομπος τετελεύτηκεν, οἱ νόμοι οὐ τετελευτήκασιν, οὐδὲ τὸ δίκαιον τετελεύτηκεν, οὐδὲ οἱ δικασταὶ οἱ τὴν ψῆφον ἔχοντες* (Δ. *Μακάρτ.* 1070).

§. 26. Ἐκ τούτου πολλοὶ *παρακείμενοι* κατήντησαν ὡς συνώνυμοι τοῖς ἰδίοις αὐτῶν ἐνεστῶσιν, ἐξηγοῦντες ὅμως τὸ τέλειον τῆς ἐνεργείας· *ἡ μὲν ἰατρικὴ ὑγιαίνειν ποιήσει, ἡ δὲ σκυτικὴ ὑποδεδέσθαι, ἡ δὲ ὑφαντικὴ ἠμφιέσθαι* (Πλ. *Χαρμ.* 174).—*δοκῶ σοι παίζειν ἢ ἐσπουδακέναι;* (Πλ. *Φαίδρ.* 234).—*ὃς τὸ ὑμᾶς δεδιέναι δοκεῖν αἰσχρὸν ἡγεῖται τοῦτον οὐκ ἀπολωλέναι δεκάκις προσήκει;* (Δ.). Οὕτω *τεθνάναι, πεφοβῆσθαι, ἐγνωκέναι, ἐντεθυμῆσθαι, κεκτῆσθαι, μεμνῆσθαι, πεπεῖσθαι, κεκλῆσθαι*=κεκλημένον εἶναι, καλεῖσθαι.

§. 27. Διὰ τοῦ παρακειμένου ἐξηγεῖται ἐνίοτε καὶ ἐνέργεια ἀνυπερθέτως ἐκτελεσθησομένη· θεωρεῖται δηλ' ὡς ἤδη τελειωμένον τὸ παραχρῆμα καὶ βεβαίως τελειωθησόμενον· *οὐ βουλεύεσθαι ὥρα, ἀλλὰ καὶ βεβουλεῦσθαι* (Πλ. *Κρίτ.* 46).—*εἰ τόξων ἐγκρατής μ' αἰσθήσεται, ὄλωλα* (Σ.*Φ.* 75).—*ὁ κρατῶν ἅμα πάντα συνήρπακεν* (Ξ. *Π.* Δ', 6', 26).—*εἰ μὴ τηροῦμεν τοὺς νόμους, λέλυται πάντα, ἀνέῳκται, συγκέχυται, τῶν πονηροτάτων καὶ ἀναιδεστάτων ἡ πόλις γίγνεται* (Δημ. *Ἀριστογ.* 777). Ἐκφέρεται δὲ τοῦτο ἐναργέστερον καὶ σαφέστερον, προσλαμβανομένων τῶν ἐπιῤῥημάτων *εὐθύς, παραχρῆμα, ταχύ· ἀριθμός, ἐὰν ἀφέλῃς τι ἢ προσθῇς, ἕτερος εὐθὺς γέγονεν* (Πλ. *Εὐθυδ.* 432).— *πλουτήσαντες ἀπὸ τῶν κοινῶν παραχρῆμ' ἄδικοι γεγένηνται, ἐπιβουλεύουσί τε τῷ πλήθει καὶ τῷ δήμῳ πολεμοῦσιν* (Ἀρφ. *Πλ.* 563).—*ὁ γὰρ ἥκων, κἂν ᾖ πολιός, ταχὺ παῖδα κόρην γεγάμηκεν* (Ἀρφ. *Λ.* 595).

Ὁ Ὑπερσυντελικός.

§. 28. Ὁ *ὑπερσυντελικὸς* εἶναι ὁ *παρακείμενος* τοῦ *παρατατικοῦ*,

ἐξηγεῖ δηλ' τὸ τέλειον τῆς ἐνεργείας ὡς πρὸς τὸν παρατατικόν· *εἰρήκειν*=εἰρηκὼς ἦν.—*ἔγχεα δέ σφιν ὄρθ' ἐπὶ σαυρωτῆρος ἐλήλατο* (Ἰλ. *Κ*. 152).—*αὐτὰρ ὅγ' ἥρως εὗδ', ὑπὸ δ' ἔστρωτο ῥινὸν βοός, αὐτὰρ ὑπὸ κράτεσφι τάπης τετάνυστο φαεινός* (Ἰλ. Κ, 154).—*ἐπεὶ δ' ἀφῖκτο* (Σ. *Κ*, 1590) —*ἐγέγραπτο δὲ τάδε ἐν αὐτῇ* (Θ. Ἀ, 128). —*ἐν δ' ἦν χωρίον ὃ μητρόπολις αὐτῶν ἐκαλεῖτο· εἰς τοῦτο πάντες συνεῤῥυήκεσαν* (Ξ. *'Αν*. Ε', δ', 15).—*τὴν ἀγορὰν ἀνεσκεύασαν, καὶ αἱ πύλαι ἐκέκλειντο, καὶ ἐπὶ τῶν τειχῶν ὅπλα ἐφαίνετο* (Ξ.*'Αν*. ς', 6', 8.—Ἐ, ἰ, 8. Σνεϊδ.). Οὕτως *ἀμφιβεβήκει* (Ἰλ. Θ, 68), *κεχάριστο* (Ὀδ. Ζ, 23), *ἐληλύθει* (Ἡρ. Ἀ, 79), *ἀναβεβήκει* (Ἡρ. Ἀ, 84), *ἐπετείχιστο* (Θ. Β', 18), *ἐβεβλαστήκει, παρελέλειπτο* (Θ. Γ', 26), *προειστήκει* (Θ. Γ', 70), *ἐσεβεβλήκεσαν* (Θ. Δ', 1), *ἐγέγραπτο* (Ξ. *Ἀπ*. Ἀ, 6', 64), *ἠθροίκει* (Ξ. *'Ελλ*.Ἀ,ά, 32).—*ἥ γε μὴν θύρα ἡ ἐμὴ ἀνέῳκτο μὲν δήπου καὶ πρόσθεν εἰσιέναι τῷ δεομένῳ τι ἐμοῦ, ἀνέῳκται δὲ καὶ νῦν* (Ξ. *'Ελλ*. Ἐ, ά, 14).

§. 29. Οἱ *ὑπερσυντελικοὶ* τῶν ἀνωτέρω σημειωθέντων ῥημάτων (§. 26) ἐπέχουσι, φυσικῷ τῷ λόγῳ, τόπον παρατατικῶν· *ἔχει ἐν ταῖς χερσὶν ἃ πάλαι ἐκέκτητο* (Πλ. *Θεαιτ*.. 198).—*ὧν παρήνεσε πρότερον ἐμέμνητο οὐδέν* (Θ. Β', 21). Οὕτως *εἰώθεσαν, ἐκέκλητο, ὤκνουν τε καὶ ἐδεδοίκειν* (Πλ. *Πολ*. Ἐ, 453), κτλ.

§. 30. Καὶ τὴν ἐν §. 27 σημασίαν δέχεται ὁ *ὑπερσυντελικός· οὐδεμίαν διατριβὴν ἐποιησάμην, ἀλλ' εὐθὺς παρεκέκλητο οὓς εἶπον, προειρηκὼς δ' ἦν αὐτοῖς ἐφ' ἃ συνεληλυθότες ἦσαν, ἀνέγνωστο δ' ὁ λόγος* (Ἰσ.).

Ὁ Ἀόριστος.

§. 31. Ὁ *ἀόριστος* δηλοῖ ἐνέργειαν ἐκ τοῦ μὴ ὄντος εἰς τὸ εἶναι προαχθεῖσαν κατὰ τὸ παρελθόν. Δεικνύεται δὲ τοῦτο μάλιστα ἐπὶ τῶν ῥημάτων ὧν ὁ ἐνεστὼς καταστατικήν τινα διάθεσιν σημαίνει· *Δαρεῖος μετὰ Καμβύσην Περσῶν ἐβασίλευσεν* (Θ. Ἀ, 14).—*οὐδεὶς εὑρεθήσεται κάλλιον λαβὼν Εὐαγόρου τὴν βασιλείαν, εἰ ἐξετάζειν τις ἐπιχειρήσει ὅπως ἕκαστος ἐτυράννησεν* (Ἰσ.).—*Πεισιστράτου τελευτήσαντος, Ἱππίας ἔσχε τὴν ἀρχήν* (Θ.Ϛ', 54).—*οὐδεὶς ἐπλούτησ' ἐμπνόροισιν ἀργὸς ὤν* (Εὐρ. *'Ελ*. 962).—*Λεοντίνων οἱ δυνατοὶ Συρακούσας ἐπὶ πολιτείᾳ ᾤκησαν* (Θ. Ἐ, 4).—*Στησίχορος ποιή-*

σας τὴν καλουμένην παλινῳδίαν παραχρῆμα ἀνέβλεψεν (Πλ. *Φαίδρ.* 243).

§. 32. Ὡς τοιοῦτος ὁ *ἀόριστος* ἔγινε χρόνος καθ' αὑτὸ τοῦ παρελθόντος, ἐν χρήσει ἐξαιρέτως εἰς τὰς διηγήσεις· *Θουκυδίδης Ἀθηναῖος ξυνέγραψεν.—Μίνως τῆς ἑλληνικῆς θαλάσσης ἐκράτησε* (Θ. Α', 1. 4).—*Ἰνάρως ἀπέστησεν Αἰγύπτου τὰ πλείω ἀπὸ βασιλέως* (Θ. Α', 104).—*τὰ τῶν Ἑλλήνων πράγματα ἐφθάρη* (Θ. Α', 104).—*μετεπέμψατο Ἀστυάγης* (Ξ. *Π.* Α', γ', 1).—*οἱ μὲν δὴ ταῦτα ἔπραξάν τε καὶ ἔλεξαν* (Ξ.), κτλ.

§. 33. Ἡ διάρκεια τοῦ ὑπὸ τοῦ *ἀορίστου* σημαινομένου εἶναι ἀπροσδιόριστος. Ἐπίσης δυνατὸν εἰπεῖν *ἤστραψεν, ἐβρόντησεν, ἔπτυσε* καὶ τὰ ὅμοια, ὡς καὶ *Λακεδαιμόνιοι καὶ Ἀθηναῖοι ἐπολέμησαν πρὸς ἀλλήλους ἔτη δυοῖν δεόντοιν τριάκοντα.—Κῦρος μέχρι δώδεκα ἐτῶν ἢ ὀλίγῳ πλεῖον ταύτῃ τῇ παιδείᾳ ἐπαιδεύθη* (Ξ. *Π.* Α', γ', 1).—*ἐπιχειρητέον ὑμῶν ἐξελέσθαι τὴν διαβολήν, ἣν ὑμεῖς ἐν πολλῷ χρόνῳ ἔσχετε* (Πλ. *Ἀπολ.* 19).

§. 34. Καὶ ὁ *παρατατικὸς* τίθεται ἐν τοῖς διηγήσεσιν, ἀλλ' ὁ μὲν *ἀόριστος* συντείνων καὶ συμπεριλαμβάνων πάσας τὰς στιγμὰς τῆς διαρκείας, συνεπτυγμένως ἐκφέρει τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος, ὁ δὲ *παρατατικὸς* ἀνεπτυγμένως, πλατύτερον, περιστατικώτερον καὶ γραφικώτερον· ὁ μὲν *ἀόριστος* ψαύει τὸ πρᾶγμα καὶ μεταβαίνει, ὁ δὲ *παρατατικὸς* ἐπὶ μᾶλλον εἰς τὴν ἀνάπτυξιν ἐνδιατρίβων ἐπικαλεῖται τὴν προσοχὴν καὶ τὴν ὡριμωτέραν σκέψιν τοῦ ἀναγνώστου· *ἀπέθανε Σωκράτης, ἀπέθνησκε Σωκράτης.—οἱ μὲν ἐπαινοῦντες ἀπῆλθον, ἔχοντε τὼ ἄνδρε· Κλέανδρος δὲ ἐθύετο ἐπὶ τῇ πορείᾳ καὶ συνῆν Ξενοφῶντι φιλικῶς καὶ ξενίαν συνεβάλοντο* (Ξ. *Ἀν.* Ϛ', ς', 35).

§. 35. Εἰ καὶ χρέμαται πολλάκις ἐκ τοῦ συγγραφέως νὰ μεταχειρισθῇ *ἀόριστον* ἢ *παρατατικόν*, ἀλλὰ καὶ τοῦτο ἔχει τὰ ὅριά του· πολλάκις δέ, ἐναλλὰξ ἀμφότεροι τιθέμενοι, ἔδωκαν ἀφορμὴν ζητήσεως εἰς τοὺς φιλολόγους. Ἐν Ἰλιάδος Β (στίχ. 421—433) εἶναι τέσσαρες *παρατατικοὶ* καὶ δέκα *ἀόριστοι*. Παρὰ Σοφοκλεῖ (Ἠ. 680—763) εἶναι δεκαὲξ *παρατατατικοὶ* καὶ δεκαὲξ *ἀόριστοι*, μὴ περιλαμβανομένων τῶν *ἱστορικῶν ἐνεστώτων*, καὶ μὴ λογιζομένης τῆς τοῦ ἐν στίχῳ 701 παρατατικοῦ *ἦν* ἐπαναλήψεως, ἥτις πρέπει ἐννεάκις νὰ γένῃ ἐν τοῖς ἑπομένοις. Ἡ ἀκριβὴς παρατήρησις τῶν δύω τούτων

χωρίων (παράβαλε καὶ Θ. Ζ', 79) εὐκολύνει ἴσως τὴν ἐξήγησιν τῶν ἐναλλὰξ οὕτως ἐν τῇ διηγήσει τιθεμένων *παρατατικῶν* καὶ *ἀορίστων*, ἀλλὰ δὲν ἀρκεῖ νὰ προσδιορίσῃ ἐκ τῶν προτέρων ποῦ ἀναγκαίως πρέπει νὰ τεθῇ ὁ εἷς καὶ ποῦ ὁ ἕτερος. Διὰ τοῦτο πολλάκις ἀπαντῶμεν *παρατατικὸν* ἔνθα περιεμένομεν *ἀόριστον· ἀπέστελλον, ἔμελλον, ἐκέλευον, ἤγγελλον*. Γίνεται δὲ τοῦτο μάλιστα ἐπὶ τῶν ἀπαιτούντων καιρὸν καὶ διατριβήν, ὡς τὰ προηγούμενα, ἢ ἐν ταὐτῷ κόπον καὶ ἀγῶνα, ὡς *ἐποίει, ἔτικτεν, ἐνίκα·* παρ' Ὁμήρῳ πλειότερα τὰ τοιαῦτα. Ἐν γένει δὲ ὁ *παρατατικὸς* ἔχει πλατυτέραν χρῆσιν παρ' Ἴωσιν ἢ παρ' Ἀττικοῖς.

§. 36. Ὁ *ἀόριστος* πολλάκις τίθεται μετὰ τοῦ *ἱστορικοῦ ἐνεστῶτος· ἀφθεὶς δὲ ὁ νηὸς κατεκαύθη, ... καὶ λόγος οὐδεὶς ἐγένετο· μετὰ δὲ ἐνόσησε ὁ Ἀλυάττης· μακροτέρης δέ οἱ γενομένης τῆς νούσου, πέμπει ἐς Δελφοὺς θεοπρόπους* (Ἡρ. Ά, 19).—*ἐπεί τε ἐξεγέρθη καὶ ἑωυτῷ λόγον ἔδωκε, ἄγεται τῷ παιδὶ γυναῖκα* (Ἡρ. Ά, 34).—*καὶ πλῆρες ἄτης ὡς διοπτεύει στέγος, παίσας κάρα 'θώϋξεν* (Σ. *Αἴ.* 308).—*ἐτρέφθησαν οἱ Θηβαῖοι καὶ ἀποθνήσκουσιν αὐτῶν πλείους ἢ διακόσιοι* (Ξ. *Ἑλλ.* Γ', έ, 20). Ἴδε καὶ τὸ ἀνωτέρω (§. 35) χωρίον τοῦ Σοφοκλέους.

§. 37. Ὡς κατ' ἐξοχὴν ἀπόλυτος παρῳχημένος ὢν ὁ *ἀόριστος* τίθεται καὶ τῷ *παρακειμένῳ* καὶ τῷ *ὑπερσυντελικῷ* συνωνύμως· *τῶν οἰκετῶν οὐδένα κατέλιπεν, ἀλλ' ἅπαντας πέπρακεν* (Αἰσχ.). — *Δαρεῖος Κῦρον μεταπέμπεται ἀπὸ τῆς ἀρχῆς ἧς αὐτὸν σατράπην ἐποίησεν* (Ξ. *Ἀν.* Ά, ά, 1)=ἐπεποιήκει.

§. 38. Ἐπὶ ἐρωτήσεων διὰ τοῦ *τί οὐ* ὁ *ἀόριστος* τιθέμενος δεικνύει θαυμασμὸν διὰ τί δὲν ἔγινεν ἀκόμη καὶ ἀπαίτησιν ἵνα γένῃ τὸ πρᾶγμα· *εἴ τις ὑμῶν εὐπορώτερος ἐμοῦ, τί οὐκ ἀπεκρίνατο;* (Πλ. *Φαίδ.* 86)— *τί οὐ καὶ Πρόδικον καὶ Ἱππίαν ἐκαλέσαμεν, ἵνα ἐπακούσωσιν ἡμῶν;* (Πλ. *Πρωτ.* 317). Τίθεται δὲ καὶ *ἐνεστὼς* ἐν τούτοις· *τί οὐ καλοῦμεν δῆτα τὴν Λυσιστράτην;* (Ἀρφ. *Λ.* 1103)

§. 39. Ἡ ἐν τῷ γίνεσθαι οὖσα ἐνέργεια ἐκφέρεται ἐνίοτε καὶ ὡς ἤδη γενομένη· *τί ἐγέλασας;*=τί γελᾷς; Οὕτως ἀπαντᾶται παρὰ τοῖς δραματικοῖς τὸ πρῶτον ἑνικὸν πρόσωπον· *ἥσθην ἀπειλαῖς, ἐγέλασα ψολοκομπίαις* (Ἀρφ. *Ἱπ.* 1096). — *ἐπῄνεσ' ἔργον καὶ πρόνοιαν ἣν ἔθου* (Σ. *Αἴ.* 536). — *καὶ σοὶ ταῦτ', Ἀχιλλέως τέκνον,*

παρῄνεσα (Σ. Φ. 1434), ἔνθα ἡ παραίνεσις καίπερ οὔπω γενομένη προϋπῆρχεν ἐν τῇ ψυχῇ τοῦ λέγοντος.—*ἀπέπτυσα τοιάνδε συγγένειαν ἀλλήλων πικράν* (Εὐρ. *Ἰφ. Αὐλ.* 510). Διὰ τοῦ ἀορίστου ἐκφέρεται καὶ παρατήρησις διὰ τῆς πολλάκις ἐπαναληφθείσης πείρας ἀποκτηθεῖσα· *πολλὰ στρατόπεδα ἤδη ἔπεσεν ὑπ᾽ ἐλαττόνων τῇ ἀπειρίᾳ* (Θ. Β΄, 89), κ. τ. λ. Ἴδε κατωτέρω, §. 71.

Ὁ Μέλλων.

§. 40. Ὁ *μέλλων* δηλοῖ ἐνέργειαν προαχθησομένην εἰς τὸ εἶναι ἐν τῷ μέλλοντι ὡς πρὸς τὸν λαλοῦντα· *σήμερον ἄνδρα φόωςδε μογοστόκος Εἰλείθεια ἐκφανεῖ, ὃς πάντεσσι περικτιόνεσσιν ἀνάξει* (Ἰλ. Σ, 103).—*ἔσσεται ἦμαρ, ὅτ᾽ ἄν ποτ᾽ ὀλώλῃ Ἴλιος ἱρή* (Ἰλ. Ζ, 448).—*ἡ δικαία ψυχὴ καὶ ὁ δίκαιος ἀνὴρ εὖ βιώσεται, κακῶς δὲ ὁ ἄδικος* (Πλ.).—*χρηστὸς ἔσει, ἂν κέρδη μὲν εἶναι νομίζῃς δι᾽ ὧν εὐδοκιμήσεις, ἀλλὰ μὴ δι᾽ ὧν εὐπορήσεις* (Ἰσ.). — *ὅσοι ἂν περὶ πλεῖστα χρησίμους αὐτοὺς παράσχωσιν, οὗτοι πλεῖστα τοὺς οἴκους τοὺς αὐτῶν ὠφελήσουσιν* (Ἰσ.).

§. 41. Ἐπειδὴ τὸ μέλλον εἶναι ἄπειρον, διὰ τοῦτο καὶ ἡ ἔκτασις τοῦ *μέλλοντος χρόνου* εἶναι ἀπεριορίστως ἐκτεταμένη· ὁ *μέλλων* τοῦ ἔχω, ἕξω, σημαίνει τὸ *θέλω λάβει* καὶ τὸ *θέλω ἔχει*· τὸ ἄρξω σημαίνει καὶ τὸ *θέλω λάβει* τὴν ἐξουσίαν καὶ τὸ *θέλω ἔχει τὴν ἐξουσίαν*· *οἱ Ἀθηναῖοι ἡγοῦντο, εἰ Συρακούσας σχοῖεν, ῥᾳδίως καὶ τὰ ἄλλα ἕξειν* (Θ. ς΄, 33). — *ἠλπίζομεν καὶ τοῦ ξύμπαντος Ἑλληνικοῦ ἄρξειν* (Θ. ς΄, 90). — *τί ἂν ἡμῖν διαιρετέον εἴη; ἆρ᾽ οὐκ αὐτῶν τούτων οἵτινες ἄρξουσί τε καὶ ἄρξονται*; (Πλ. *Πολ.* Γ΄, 412) Οὕτω καὶ τὸ *ἔσται*· *οὐκ ἀπὸ τῶν κοινῶν προσδοκᾶν χρὴ πλουτήσειν, ἀλλ᾽ ἀπὸ τῶν ἰδίων τὰ τῆς πόλεως ἐπανορθώσειν, εἴπερ ἔσται τι τῶν δεόντων ἡμῖν* (Δ. *Στεφ. Τριαρχ.* 1232) =εἰ μέλλει γενέσθαι.—*οὐκ ἔσται μακάριον τὸ τῶν ἀνθρώπων γένος οὐδ᾽ εὔδαιμον* (Πλ.)=δὲν θέλει εἶναι. Οὕτω λοιπὸν ὁ ἑλληνικὸς ἁπλοῦς *μέλλων* περιλαμβάνει τοὺς δύο παρ᾽ ἡμῖν μέλλοντας, τὸν κατὰ παράτασιν καὶ τὸν κατὰ συντέλειαν· *θέλω ἔχει* καὶ *θέλω λάβει*, *θέλω ἐξουσιάζει* καὶ *θέλω ἐξουσιάσει*.

§. 42. Ὡς διὰ τοῦ *παρατατικοῦ* ἐκφέρεται ἀλήθεια, ἀγνοηθεῖσα μὲν πρότερον, ἔπειτα δὲ γνωρισθεῖσα (§. 21), οὕτω διὰ τοῦ *μέλ-*

λοντος ἐκφέρεται ἀλήθεια μέλλουσα ἐφεξῆς νὰ γνωρισθῇ, ἐπὶ γενικῶν ἐννοιῶν· *φιλόσοφος ἡμῖν τὴν φύσιν ἔσται ὁ μέλλων καλὸς κἀγαθὸς ἔσεσθαι φύλαξ πόλεως* (Πλ. *Πολ.* Β', 376). —*ταὐτὸν ἄρα ἑτέρῳ ἢ ἕτερον ἑαυτοῦ οὐκ ἔσται* (Πλ.).

§. 43. Τὸ πρῶτον πρόσωπον τοῦ *μέλλοντος* τίθεται, μάλιστα ἐπὶ ἐρωτήσεως, συνωνύμως τῇ ὑποτακτικῇ ἐπὶ προτρεπτικῆς ἐννοίας· *τί ποιήσομεν; Αὐτὸς γνώσει* (Πλ.).—*οἶσθα διότι θαυμάζεις ἢ ἐγώ σοι εἴπω;* (Πλ.) — *τί δῆτα δρῶμεν; μητέρ' ἢ φονεύσομεν;* (Εὐρ.) Καὶ ἡ μὲν ὑποτακτικὴ ὑποβάλλει τὸ πρᾶγμα εἰς ξένην μᾶλλον ἀπόφασιν· *τί δρῶμεν;*=τί θέλεις νὰ κάμωμεν; ὁ δὲ *μέλλων* τῆς ὁριστικῆς εἰς ἀμοιβαίαν σκέψιν· *τί ποιήσομεν;* = τί θέλομεν κάμει;

§. 44. Τὸ δεύτερον καὶ τρίτον πρόσωπον τοῦ *μέλλοντος* ἰσοδυναμεῖ πολλάκις τῷ *δύνασθαι* καὶ *δεῖν*· *πρὸς ταῦτα πράξεις οἷον ἂν θέλῃς* (Σ. *Κ.* 955)=δύνασαι ποιῆσαι.— *οὐδὲ κυβεύσουσιν ἄρ ἄνθρωποι; Περὶ τοῦ γὰρ τοῦτο ποιήσει;* (Ἀρφ. *Ἐκκλ.* 672) = οὐ δεῖ κυβεῦσαι; Ἐπὶ τῆς δευτέρας σημασίας μετὰ ἐρωτήσεως τίθεται καὶ τὸ πρῶτον πρόσωπον· *ταῦτα δὴ τολμᾷς λέγειν; εἶτ' ἐγὼ σοῦ φείσομαι;* (Ἀρφ. *Ἀχ.* 311)

§. 45. Τὸ δεύτερον πρόσωπον τίθεται καὶ πρὸς ἠπιωτέραν προσταγήν· *ξένον ἀδικήσεις μηδέποτε καιρὸν λαβών* (Μ.). — *λέγ' εἴ τι βούλει, χειρὶ δ' οὐ ψαύσεις ποτέ* (Εὐρ. *Μ.* 1320). Ἐπὶ δὲ ἐρωτήσεως μετὰ τοῦ *οὐ* δηλοῖ τὸ αὐτὸ ἐντονώτερον καὶ ζωηρότερον· *οὐχ ἕλξετε, οὐ παιήσετ', οὐκ ἀρήξετε; οὐ λοιδορήσετε, οὐκ ἀναισχυντήσετε;* (Ἀρφ. *Λ.* 460) — *τὸν αὐτόχειρα ἔχοντες μέλλετε καὶ τετύφωσθε; οὐκ ἀποκτενεῖτε; οὐκ ἐπὶ τὴν οἰκίαν βαδιεῖσθε; οὐχὶ συλλήψεσθε;* (Δ. *Μειδ.*552) κτλ (Ἴδε σ.406—407, §. 187—188)

§. 46. Ἐπὶ τοιαύτης προστακτικὴν ἔννοιαν ἐχούσης ἐρωτήσεως μετὰ τοῦ *οὐ* τίθεται καὶ *μή*, ἤτοι ἐν τῷ ἀντιθέτῳ ἢ καὶ ἐν τῷ αὐτῷ κώλῳ κατ' ἀκολουθίαν, ἐξ οὗ γίνεται *οὐ μή*. Λέγεται λοιπὸν *οὐ κόψεις καὶ μὴ διατρίψεις; καὶ οὐ μὴ διατρίψεις;* ἔνθα προσεπινοεῖται τὸ *ἀλλὰ κόψεις;*—*οὐχὶ συγκλήσεις στόμα καὶ μὴ μεθήσεις αὖθις αἰσχίστους λόγους;* (Εὐρ. *Ἱππ.* 498)—*οὐ μὴ γυναικῶν δειλὸν εἰσοίσεις λόγον;* (Εὐρ. *Ἀνδρ.* 758) Ἡ ἔννοια ἐν τούτοις εἶναι ἐναντία τῆς τοῦ ῥήματος σημασίας· *διατρίψεις*=θέλεις ἀναβάλει·

οὐ μὴ διατρίψεις; = μὴ ἀνάβαλε. Ὡσαύτως *οὐχὶ συγκλήσεις στόμα καὶ μὴ μεθήσεις;* κτλ = δὲν ἔρχεσαι νὰ κλείσῃς τὸ στόμα σου καὶ νὰ μὴ ἐκφωνήσῃς πάλιν αἰσχίστους λόγους;=κλεῖσε τὸ στόμα καὶ μὴ ἐκφώνει.

§. 47. Ὅταν δὲ λείπῃ ἡ ἐρώτησις, τὸ *οὐ μὴ* ἰσοδυναμεῖ ἁπλῇ ἀρνήσει, ἀλλ' ἐντονωτέρᾳ = ὄχι, δέν, ἤ=ὄχι, μὴ πιστεύσῃς, κτλ· *οὔ σοι μὴ μεθέψομαί ποτε* (Σ. Ἠλ. 1052).—*τοιοῦτον ἐπιτήδειον οὐδένα μή ποθ' εὑρήσω* (Πλ.). Συχνότερον δὲ μετ' ἀορίστου ὑποτακτικῆς, δευτέρου μὲν μάλιστα, ἀλλὰ καὶ πρώτου· *οὐδεὶς ἑκὼν μή ποτε λάβῃ* (Πλ.). — *οὐ γὰρ τό γε ἀγαθὸν οὐ μή ποτέ τι ἀπολέσῃ* (Πλ. *Πολ.* Ι, 609), κτλ (Ἴδε περὶ τούτου σ. 405, §. 183—184. σ. 415, §. 216—219).

§. 48. Μετὰ τῶν ἀναφορικῶν τίθεται ὁ *μέλλων* τῆς ὁριστικῆς εἰς δήλωσιν σκοποῦ· *δοκεῖ μοι πέμψαι σατράπας οἵτινες ἄρξουσι τῶν ἐνοικούντων καὶ τὸν δασμὸν λαμβάνοντες τοῖς τε φρουροῖς δώσουσι μισθόν, καὶ ἄλλο τελέσουσιν ὅ τι ἂν δέῃ* (Ξ.*Π.* Η, ϛ', 3), κτλ (Ἴδε σ. 389, §. 133). Ἀναφορικὸν δὲ ὂν καὶ τὸ *ὅπως* συντάσσεται διὰ τὸν αὐτὸν λόγον μετὰ *μέλλοντος* τῆς ὁριστικῆς· *δεῖ τῶν ἀρχομένων ἐπιμελεῖσθαι ὅπως ὡς βέλτιστοι ἔσονται* (Ξ.), κτλ (Ἴδε σ. 389, §. 132—133, σ. 405, §. 183.—σ. 406, §. 186).

§. 49. Τὰ ἀναφορικὰ μετὰ τοῦ *μέλλοντος* τῆς ὁριστικῆς ἐξηγοῦσι καὶ τὸ δυνατὸν γενέσθαι, ὅτι δηλ. τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος εἶναι ἱκανὸν νὰ παραγάγῃ τὸ δεῖνα ἀποτέλεσμα· *νόμους ὑπάρξαι δεῖ τοιούτους δι' ὧν τοῖς μὲν ἀγαθοῖς ἔντιμος καὶ ἐλευθέριος ὁ βίος παρασκευασθήσεται, τοῖς δὲ κακοῖς ταπεινὸς ὁ αἰὼν ἐπαναγκείσεται· ἔπειτα δὲ διδασκάλους οἶμαι δεῖν καὶ ἄρχοντας ἐπὶ τούτοις, οἵτινες δείξουσί τε ὀρθῶς καὶ διδάξουσι καὶ ἐθιοῦσι ταῦτα δρᾶν* (Ξ. *Π.* Γ', γ', 52—53).—*οἱ ἐν ταῖς μοναρχίαις, οὐκ ἔχοντες ὅτῳ φθονήσουσι, πάντων ὡς οἷόν τε βέλτιστα πράττουσιν* (Ἰσ. *Νικ.* έ). Ἰσοδυναμεῖ δὲ τοῦτο εὐκτικῇ μετὰ τοῦ *ἄν*.

Ὁ Περιφραστικὸς Μέλλων.

§. 50. Ὁ *περιφραστικὸς μέλλων* γίνεται παρ' Ἕλλησι διὰ τοῦ *μέλλειν* καὶ τοῦ ἀπαρεμφάτου, συνήθως μὲν κατ' *ἐνεστῶτα* καὶ

μέλλοντα, ἐνίοτε δὲ καὶ κατ' ἀόριστον. Ἀντιστοιχεῖ δὲ εἰς τὸ παρ' ἡμῖν *σκοπῶ ἵνα*, *βούλομαι ἵνα*, καί, κοινότερον, *βουλιοῦμαι νά*, ὡσαύτως καί, κατὰ τὸ ἑλληνικόν, *μέλλω ἵνα*, κτλ· *μέλλων τι πράττειν μὴ προείπῃς μηδενί* (Μ.). — *οἱ μέλλοντες μάχεσθαι δεδιότες μὴ ἡττηθῶσιν ἀθύμως διάγουσιν* (Ξ. *Π*. Γ', ά, 24).—*νομίζων ἐγκράτειαν ἀγαθὸν εἶναι τῷ μέλλοντι ἀγαθόν τι πράξειν αὐτὸς φανερὸς ἦν τοῖς συνοῦσιν ἠσκηκὼς αὐτὸν μάλιστα πάντων ἀνθρώπων* (Ξ. *'Απ*. Δ', ἑ, 1).—*συγκλείομεν τὴν ἀρχὴν τῶν ῥηθήσεσθαι μελλόντων τῇ τελευτῇ τῶν ἤδη προειρημένων* (Ἰσ. *Παραθ*. θ'.).

§. 51. Ἐκ τῶν παρῳχημένων τοῦ *μέλλω* συχνότερον ἀπαντᾶται ὁ *παρατατικός*, καὶ σπανιώτερον ὁ *ἀόριστος*· *παιδιὰς τοιαύτας ἐξευρίσκειν αἳ ἱδρῶτα ἤμελλον παρέχειν* (Ξ. *Π*. Β', ά, 29).—*ἔμελλον οἱ μέν τινες ἁμαρτήσεσθαι, οἱ δὲ πλείους τεύξεσθαι τοῦ ἀληθοῦς λογισμοῦ* (Θ. Γ', 20).—*ἐμέλλησεν ἐκπλεῖν* (Ἰσ.).

§. 52. Συνηθέστατον ἐν τοῖς διαλόγοις εἶναι τὸ *πῶς οὐ μέλλω;* ἢ *τί οὐ μέλλω*; *πῶς οὐ μέλλω ἀπορεῖν, μέλλων λέξειν;* (Πλ. *Συμπ*. 198)=πῶς δὲν πρέπει νὰ ἀπορῶ;—*πῶς οὐ μέλλει τὸ σοφώτερον κάλλιον φαίνεσθαι;* (Πλ.)—*τί οὐ μέλλει γελοῖον εἶναι;* (Πλ.) Πολλάκις δὲ ἀναπληρωτέον τὸ ἀπαρέμφατον ἐκ τῶν ἡγουμένων· *τὸν δ' υἱὸν ἑώρακας αὐτοῦ ὡς καλός ἐστι; Τί δ' οὐ μέλλω;* (Ξ. *'Ελλ*. Δ', ά, 6), *ἑωρακέναι* δηλ. — Σωκρ. *ἐν δρόμῳ μὲν ἄρα καὶ τῷ θεῖν τάχος μὲν ἀγαθόν, βραδυτὴς δὲ κακόν;* Ἱππ. *'Αλλὰ τί μέλλει;* (Πλ. *'Ιππ. 'Ελ*. 373. Ἴδε καὶ *Θεαιτ*. 159)—*καὶ θαυμάζουσι δὲ οὗτοι οἱ ἑταῖροι αὐτὸν καὶ ξύνεισιν οἱ νέοι πολῖται, οἱδ' ἐπιεικεῖς μισοῦσί τε καὶ φεύγουσι. Τί δ' οὐ μέλλουσιν;* (Πλ. *Πολ*. Ή, 568).

§. 53. Δυσαποφάσιστος εἶναι ἡ διαφορὰ τοῦ *μέλλω μετὰ ἐνεστῶτος* καὶ μετὰ *μέλλοντος* τοῦ ἀπαρεμφάτου· *μέλλω γράφειν* καὶ *μέλλω γράψειν*· φαίνεται ὅμως ὅτι εἰς δήλωσιν μὲν θετικοῦ τινος καὶ εὐθέως πρακτέου, ἢ καὶ διαρκοῦς, τίθεται μᾶλλον ὁ *ἐνεστώς*, εἰς δήλωσιν δὲ πράγματος μόνον ὑποτιθεμένου καὶ λογισμῷ παραλαμβανομένου, ὡς ἐπὶ γενικῶν ἐννοιῶν, τίθεται ὁ *μέλλων*· *ὅσον οὐκ ἔμελλον ἀνάγεσθαι* (Θ. Ζ', 69).—*ἐσέκειτο πάντα ὅσα ἔχοντες ἔμελλον ἀνάξεσθαι* (Θ. ς', 32).—*τῆς ἀρετῆς, εἰ μέλλει πόλις εἶναι, οὐδένα δεῖ ἰδιωτεύειν* (Πλ. *Πρωτ*. 326).—*Κλέαρχον λέγειν*

ἔφασαν ὡς δέοι τὸν στρατιώτην φοβεῖσθαι μᾶλλον τὸν ἄρχοντα ἢ τοὺς πολεμίους, εἰ μέλλοι ἢ φυλακὰς φυλάξειν ἢ φίλων ἀφέξεσθαι ἢ ἀπροφασίστως ἰέναι πρὸς τοὺς πολεμίους (Ξ. *'Αν.* Β', ς', 10). Αὕτη φαίνεται ἡ γενικωτέρα χρῆσις, ἀλλ' ὅτι εὑρίσκονται καὶ παραδείγματα ἐναντίας χρήσεως οὐδείς, νομίζω, ἤθελε τολμήσει νὰ τὸ ἀρνηθῇ.

§. 54. Σπανιώτερον τίθεται τὸ ἀπαρέμφατον κατ' *ἀόριστον* μετὰ τοῦ *μέλλω*, καὶ τοῦτο εἰς δήλωσιν ἐνεργείας ἅπαξ γενησομένης καὶ ὡς τελειωμένης θεωρουμένης· *εἰ μέλλει κακὸς γενέσθαι, δεῖ αὐτὸν πρότερον ἀγαθὸν γενέσθαι* (Πλ.).—*μένει ἕκαστον τοῦθ' ὅπερ μέλλει παθεῖν* (Γν.). — *εἰ μέλλει ἐλθοῦσα ἀνατλῆναι τὰ προσήκοντα πάθη* (Πλ.*Γοργ.*525). Ἀλλὰ καὶ *εἰ μέλλω πολλάκις τεθνάναι* (Πλ. *'Απολ.* 30)=νὰ ἦμαι ἀποθαμένος. Περὶ τῆς παρ' Ὁμήρῳ σημασίας τοῦ *μέλλειν*=ἐοικέναι καὶ ἄλλων τοιούτων ἴδε *Εἰσαγωγὴν εἰς τὴν Ἑλληνικὴν Σύνταξιν*, σ. 559.

§. 55. Προκειμένου δὲ εὑρεῖν τὴν διαφορὰν τοῦ ἁπλοῦ καὶ τοῦ συνθέτου ἤτοι *περιφραστικοῦ μέλλοντος, ποιήσω* καὶ μέλλω *ποιεῖν* ἢ *ποιήσειν*, δυνατὸν εἰπεῖν ὅτι ὁ μὲν ἁπλοῦς *μέλλων* δηλοῖ τὸ μέλλον ἀποτέλεσμα ὁποιασδήποτε πράξεως, ἄνευ περαιτέρω σχέσεως, ὁ δὲ περιφραστικὸς ὑπεμφαίνει καὶ τὸν σκοπὸν καὶ τὴν πρὸς τοῦτο προετοιμασίαν· τὸ *διδάξω ὑμᾶς* δηλοῖ ὅτι τοῦτο ἔσται τὸ ἀποτέλεσμα τοῦ λόγου· τὸ *μέλλω ὑμᾶς διδάξειν* (Πλ. *'Απολ.* 21) = πράττω ὅπως ὑμᾶς διδάξω.—*μέλλω ἐπιδεικνύναι* (Πλ.).—*νῦν ἀφικόμην πρὸς τὸ βουλευτήριον, πυθόμενος ὅτι ἡ βουλὴ μέλλει αἱρεῖσθαι ὅστις ἐρεῖ ἐπὶ τοῖς ἀποθανοῦσι· ταφὰς γὰρ οἶσθα ὅτι μέλλουσι ποιεῖν* (Πλ. *Μενεξ.* 234). Περὶ τοῦ *ὅστις* ἴδε ἀνωτέρω §. 48.

§. 56. Διάφορα δὲ τούτων τὰ *βούλομαι ποιεῖν*=ἔστι μοι βούλησις, ἐπιθυμία, περὶ πραγμάτων οὐχὶ ἀπ' ἐμοῦ ἐξαρτωμένων, *βούλομαι λαὸν σῶον ἔμμεναι*. — *θέλω λέγειν*=ἔγνωκα, ἀπεφάσισα, περὶ τῶν ἐπ' ἐμοί.—*οἷός τ' εἰμὶ λέγειν*=ἔχω τὴν δύναμιν, τὴν ἀρετὴν ἐν ἐμαυτῷ. — *ἱκανός εἰμι πράττειν*=ἔχω ἀρκετὸν ἀριθμόν, ἀρκετὰ μέσα, κτλ. Ἀλλὰ τίς δύναται νὰ ἐγγυηθῇ τὴν ἁπανταχοῦ ἐπ' ἀκριβὲς ἐφαρμογὴν τούτων;

Ὁ Μετ' ὀλίγον μέλλων.

§. 57. Ὁ *μετ' ὀλίγον μέλλων* παριστᾷ τὸ τελειωμένον ἐν τῷ

μέλλοντι, μεταφέρει δηλ. εἰς τὸ μέλλον τὸ διὰ τοῦ *παρακειμένου* δηλούμενον, ὡς καὶ ὁ σχηματισμὸς δεικνύει, ἐκ *παρακειμένου* καὶ *μέλλοντος* συγκείμενος. Ὡς λοιπὸν τὸ *γέγραπται* σημαίνει τελειωμένην τὴν γραφὴν ὡς πρὸς τὸ παρόν, οὕτω καὶ τὸ *γεγράψεται* σημαίνει ὡσαύτως ὅτι ἡ γραφὴ θέλει εἶναι τελειωμένη ἐν τῷ μέλλοντι· *μάτην ἐμοὶ κεκλαύσεται* (Ἀρφ. *Ν*. 1436) = θέλω ἔχει κλαυμένον, θέλουν εἶναι τὰ κλαύματά μου εἰς μάτην.

§. 58. Ὡς ὁ *παρακείμενος* τῆς μετοχῆς μετὰ τοῦ *ἐνεστῶτος* τοῦ *εἶναι* σημαίνει τι σωζόμενον ἐν τῷ παρόντι (§. 24), οὕτω καὶ ὁ *παρακείμενος* μετὰ τοῦ *μέλλοντος* τοῦ αὐτοῦ *εἶναι* σημαίνει τι ὡσαύτως ὅπερ θέλει σώζεται ἐν τῷ μέλλοντι. Ὡς τὸ *ἀπεγνωκὼς ἐστι* = ἔχει ἀπεγνωσμένον, οὕτω τὸ *ἀπεγνωκὼς ἔσται* = θέλει ἔχει ἀπεγνωσμένον· *τὸ δὲ καὶ τετελεσμένον ἔσται* (Ἰλ. Α, 212).—*κἄν τινα δόξῃ μοι τῆς κεφαλῆς κατεαγέναι δεῖν, κατεαγὼς ἔσται αὐτίκα μάλα, κἂν θοιμάτιον διεσχίσθαι, διεσχισμένον ἔσται* (Πλ. *Γοργ*. 469).—*σὺ κατεστραμμένος ἔσει* (Ξ.).—*ἢν διαρπάσῃς τὴν πόλιν, καὶ αἱ τέχναι διεφθαρμέναι ἔσονται* (Ξ. *Π*. Ζ΄, ϛ΄, 13), κτλ.

§. 59. Ἡ ἀνωτέρω περιγραφὴ τοῦ *μετ' ὀλίγον μέλλοντος* ἦτον ἀναγκαία ἐπὶ τῆς ἐνεργητικῆς φωνῆς οὐκ ἐχούσης ἰδιαίτερον τύπον διὰ τοῦτον τὸν χρόνον, ἐκτὸς ἴσως τοῦ *τεθνήξω*, *ἑστήξω*, *κεκλάγξω*, μετὰ τῶν μέσων *τεθνήξομαι*, *ἑστήξομαι*, *κεκλάγξομαι* καὶ *κεκράξομαι* παρ' Ἀττικοῖς, μετὰ τῶν ὁμηρικῶν *κεχαρήσω* καὶ *κεχαρήσομαι*, *πεπεύξομαι* καὶ εἴτι ἕτερον. Λέγεται λοιπὸν *τετιμωρηκότες ἔσεσθε* (Λυσ.).—*τῇ αὐτῇ ψήφῳ τούς τε ἄλλους βελτίους ποιήσετε καὶ παρὰ τούτων δίκην εἰληφότες ἔσεσθε* (Λυσ.).—*τὰ δέοντα ἐσόμεθα ἐγνωκότες καὶ λόγων ματαίων ἀπηλλαγμένοι* (Δ.).—*ἐστρατηγηκότες ἔσεσθε* (Δ.). Ὡσαύτως δὲ καὶ, ποιητικώτερον, *οὐ σιωπήσας ἔσει;* (Σ.).—*ἦ μὲν σὺ κἄνευ τούτων λυπηθεὶς ἔσει* (Σ. *Κ*. 826). —*τῶν σῶν αὐτὸς σπλάγχνων ἕνα νέκυν νεκρῶν ἀμοιβὸν ἀντιδοὺς ἔσει* (Σ. *Ἀντ*. 1067).

§. 60. Ἀλλὰ ὡς καὶ ὁ ἁπλοῦς *παρακείμενος* δηλοῖ τὸ σωζόμενον (§. 25), οὕτω καὶ ὁ *μετ' ὀλίγον μέλλων*· ὡς τὸ *λέλειπται* = λελειμμένον ἢ λοιπόν ἐστιν, οὕτω καὶ τὸ *λελείψεται* (Ἰλ. Ω, 742) = λελειμμένον ἢ λοιπὸν ἔσται. Τοιαῦτα καὶ τὰ *οὐκοῦν ἡμῖν ἡ πολιτεία τελέως κεκοσμήσεται* (Πλ. *Πολ*. ϛ΄, 506).—*ἐν ταύτῃ τῇ πολιτείᾳ*

πρεσβυτέρῳ νεωτέρων πάντων ἄρχειν τε καὶ κολάζειν προστετάξεται (Πλ. *Πολ.* Έ, 465)=θέλει εἶναι προστεταγμένον.—*μέγιστος εὐεργέτης ἀναγεγράψει* (Πλ. *Γοργ.* 506).—*οὐδεὶς κατὰ σπουδὰς μετεγγραφήσεται, ἀλλ' ὥσπερ ἦν τὸ πρῶτον ἐγγεγράψεται* (Ἀρφ. *Ἱππ.* 1370).—*νομίζων τὸ κατὰ τοὺς Μαντινέας βεβαιότερον τετάξεσθαι* (Θ. Έ, 71).—*τὰ δ' ἄλλα τεύχη κοίν' ἐμοὶ τεθάψεται* (Σ. *Αἴ.* 577)=θέλουσι μένει θαμμένα μετ' ἐμοῦ.—*οὐκ, ἐπειδὰν ἡμεῖς τελευτήσωμεν, οἱ λόγοι οἱ περὶ ἡμῶν σεσιγήσονται* (Πλ. *Ἐπιστ.* Β', 311).

§. 61. Καὶ τὸ ἀνυπερθέτως ὑπάρξον, ὡς τετελεσμένον θεωρούμενον, ἐκφέρεται διὰ τοῦ *μετ' ὀλίγον μέλλοντος*. Ὡς λοιπὸν τὸ *συνήρπακεν* κυρίως=τὸ ἔχει ἡρπασμένον, καὶ ἔπειτα=ἐν τῷ ἅμα θέλει ἁρπάσει (§. 27), οὕτω καὶ τὸ *εἰρήσεται τἀληθές*. Ὡσαύτως *εἰ προσγενήσεται ἐν ἔτι τοῖς πολεμίοις, διαπεπολεμήσεται αὐτοῖς ἀμαχεὶ ὁ πόλεμος* (Θ. Ζ', 14).— *δεινὸν ἔμοιγε δοκεῖ εἶναι, εἰ ἐξ ὧν μὲν ἤδη ἡμάρτηκε μηδέποτε τιμωρηθήσεται, ἐξ ὧν δὲ μέλλει εὖ ποιήσειν ἤδη τετιμήσεται* (Λυσ.).

§. 62. Εἰ ὁ χρόνος οὗτος ἐπὶ διαφόρου περιστάσεως ἐκλαμβάνεται μόνον κατὰ τὴν ἔννοιαν τῆς *τελειώσεως* ἢ καὶ τῆς *διαρκείας* συνάμα, ἢ τῆς *ἀνυπερθέτου ἐκτελέσεως*, τοῦτο προσδιορίζεται ἐκ τῆς συναφείας. Τὸ *γεγράψεται ἡ ἐπιστολὴ* λέγεται κατ' ἔννοιαν μόνον τῆς *τελειώσεως* πρὸς τὸν ὑπηρετοῦντα γραφέα, κελευόμενον νὰ ἔχῃ τελειωμένην τὴν ἐπιστολὴν ἐντὸς δοθείσης προθεσμίας. Λέγεται κατ' ἔννοιαν συνάμα *διαρκείας* καὶ *διαφυλάξεως* πρὸς τὸν ἐπιθυμοῦντα τὴν ἐξαφάνισιν τῆς ἐπιστολῆς. Λέγεται, τελευταῖον, κατ' ἔννοιαν *ἀνυπερθέτου ἐκτελέσεως* πρὸς τὸν δεικνύοντα βραδύτητα καὶ ἀναβολήν.

§. 63. Λέξεις ἐνίοτε προστιθέμεναι εἰς τὸν λόγον χειραγωγοῦσιν εἰς τὴν μίαν ἢ εἰς τὴν ἄλλην ἔννοιαν· *ἔχει τοιοῦτον ἄλγος οὔποτ'* (=ὃ οὔποτε) *ἐκλελήσεται* (Εὐρ *Ἀλκ* 196).—*ἐς ἀΐδιον τοῖς ἐπιγιγνομένοις μνήμη μεταλελείψεται* (Θ. Β', 64). Ἐν τούτοις φαίνεται ὅτι ἐπικρατεῖ ἡ ἰδέα τοῦ *διὰ παντός*. Ἡ ἔννοια δὲ τῆς *ἀνυπερθέτου ἐκτελέσεως* φαίνεται ἐπικρατοῦσα ἐν τῷ *εἰ γάρ τινα ἀλλήλοις μάχην συνάψετε, νομίζετε ἐν τῇδε τῇ ἡμέρᾳ ἐμέ τε κατακεκόψεσθαι καὶ ἡμᾶς οὐ πολὺ ἐμοῦ ὕστερον* (Ξ. *Ἀν.* Α', ἑ, 16).

§. 64. Ἐν ἄλλοις μένει ἀμφιβολία· ἐν τῷ τοῦ Ξενοφῶντος, π. χ. *εὐθὺς Ἀριαῖος ἀφεστήξει, ὥστε φίλος ἡμῖν οὐδεὶς λελείψεται, ἀλλὰ καὶ οἱ πρόσθεν ὄντες* (φίλοι) *πολέμιοι ὑμῖν ἔσονται* (Ξ. *Ἀν*. Β΄,δ΄,5), οἳ μὲν φέρουσι τὸ *λελείψεται* ὡς παράδειγμα τῆς κατὰ *διάρκειαν* ἐννοίας, οἱ δὲ τῆς *ἀνυπερθέτου ἐκτελέσεως*. Ὡσαύτως περὶ πολλῶν ἄλλων· *ὅπως ἐκτετμήσεσθον* (Πλ. *Πολ*. Ἡ, 564).—*ἀποκεκινδυνεύσεται* (Θ. Γ΄, 39).

§. 65. Ἀλλὰ καὶ περὶ τῶν ἀνωτέρω (§. 61) ἀμφιβάλλεται παρά τινων εἰ σημαίνουσι τὸ *μετ' ὀλίγον*, ἐξ οὗ ἔλαβε τὸ ὄνομα ὁ χρόνος οὗτος παρὰ τῶν ἡμετέρων γραμματικῶν, *Μετ' ὀλίγον μέλλων*, ἢ πολλῷ μᾶλλον τὸ *βεβαίως καὶ ἀναμφιβόλως*· *φράζε καὶ πεπράξεται* (Ἀρφ. *Πλ*. 1027)=βεβαίως πραχθήσεται.—*σὺ δ' ἀντακούσει τοῦτον ὡς τεθάψεται* (Σ. *Αἴ*. 1141)=ἀναμφιβόλως ταφήσεται. Ἐν πᾶσι δὲ ἀναντιῤῥήτως δηλοῦται τὸ τέλειον τῆς ἐνεργείας.

§. 66. Οἱ δραματικοὶ ποιηταὶ ἀγαπῶσι πολὺ τοὺς *μετ' ὀλίγον μέλλοντας*, ἀλλ' εἰ μόνον εὐρυθμίας καὶ μείζονος ἐμφάσεως χάριν, ἀντὶ ἁπλῶν μελλόντων, ἢ μετὰ τῆς σημασίας τῶν *μετ' ὀλίγον μελλόντων*, περὶ τούτου ἐρίζουσιν οἱ φιλόλογοι, ὡς ἐρίζουσι καὶ περὶ πολλῶν ἄλλων τοιούτων ῥημάτων τῶν ὁποίων ὁ *παρακείμενος* μετέπεσεν εἰς σημασίαν νέου *ἐνεστῶτος*, *μέμνημαι μεμνήσομαι, κέκτημαι κεκτήσομαι*, κτλ (§. 26). Ἄλλους δὲ ὅλως ἀποβάλλουσιν ἀνενδοιάστως ἐκ τοῦ χοροῦ τῶν *μετ' ὀλίγον μελλόντων*, *λελέξομαι, πεπείσομαι, βεβλήσομαι, δεδήσομαι, πεπράσομαι*, ναὶ μὴν καὶ τοὺς προαναφερθέντας *εἰρήσομαι* καὶ *κεκόψομαι*, ὡς ἁπλοῦς παθητικοὺς *μέλλοντας* δεχόμενοι αὐτούς. Ἴδε *Εἰσαγωγὴν εἰς τὴν Ἑλληνικὴν Σύνταξιν*, σ. 514—518, ἔνθα παραπέμπεται ὁ ἀναγνώστης καὶ εἰς τὴν περὶ τούτου ἀξιόλογον σημείωσιν τοῦ Κοραῆ.

§. 67. Πολλαχοῦ καὶ παρὰ πολλῶν ἀναφέρεται *χρόνων ἐναλλαγή*, χρῆσις δηλ· χρόνου ἀντὶ χρόνου. Τοῦτο ἤθελεν εἶναι καθ' αὑτὸ ἄτοπον, κατὰ γράμμα λαμβανόμενον, διότι, λογικῶς, χρόνος ἀντὶ χρόνου εἶναι ἀδύνατον νὰ τεθῇ, ὡς οὔτε πτῶσις ἀντὶ πτώσεως, οὔτε πρόθεσις ἀντὶ προθέσεως. Ἀλλ' ὡς εἰς μὲν τὸ *εὐωχεῖν τινα ἰχθύσι* τίθεται δοτική, τὸ ὄργανον τρόπον τινὰ παριστῶσα (σ. 243, §· 22. Ἴδε καὶ σ. 273, §. 47), ἐν ᾧ συνηθέστερον λέγεται *εὐωχεῖν τινά τινας*· ὡς εἰς τὸ *τόξου ἄπο κρατεροῦ Τρώων ὀλέκοντα φάλαγγας*

(Ἰλ. Θ, 279) ἡ ἐμπρόθετος γενικὴ ἐτέθη δηλοῦσα τὴν ἀρχὴν ἐξ ἧς ὡρμᾶτο ὁ ὄλεθρος, ἐν ᾧ συνήθως λέγεται *ἔγχεϊ χαλκείῳ ὀλέκειν* (Ἰλ. Τ, 152), κτλ· καὶ ὡς τὸ *ὑπερασπίζω*, σημαῖνον *τίθημι τὴν ἀσπίδα ὑπέρ τινος πρὸς φύλαξιν*, γίνεται καὶ *προασπίζω*=τίθημι τὴν ἀσπίδα πρό τινος ἐπὶ τῷ αὐτῷ σκοπῷ, οὕτω καὶ ἐνταῦθα ὁ νοῦς, μεταφερόμενος ἐκ τοῦ παρελθόντος εἰς τὸ παρὸν καὶ ὡς γινόμενον θεωρῶν τὸ πάλαι γενόμενον, ἐκφέρει αὐτὸ διὰ τοῦ αὐτοῦ τύπου δι' οὗ καὶ τὰ παρόντα, ἢ μεταφερόμενος ἐκ τοῦ μέλλοντος εἰς τὸ παρελθὸν καὶ ὡς γενόμενον θεωρῶν τὸ γενησόμενον τὸ ἐξηγεῖ διὰ τοῦ καταλλήλου τύπου.

§. 68. Οὕτως ἡ Ἠλέκτρα, λέγουσα ὅτι ἡ μήτηρ αὐτῆς καὶ *ὁ κοινολεχὴς Αἴγισθος, ὅπως δρῦν ὑλοτόμοι, σχίζουσι κάρα φονίῳ πελέκει* (Σ. *Ἠλ.* 97), ἐξηγεῖ διὰ τοῦ *ἱστορικοῦ ἐνεστῶτος* ὡς νῦν γινόμενον τὸν πρὸ πολλοῦ γενόμενον φόνον τοῦ Ἀγαμέμνονος· οὕτω Λάμπων ὁ Αἰγινήτης, συμβουλεύων τὸν Παυσανίαν νὰ ἐκδικηθῇ τὸν θάνατον τοῦ Λεωνίδου, καὶ λέγων αὐτῷ *Μαρδόνιον ἀνασκολοπίσας τετιμώρησαι ἐς πάτρων τὸν σὸν Λεωνίδην* (Ἡρ. Θ', 78), μεταφέρει διὰ τοῦ *παρακειμένου* τὸ τέλειον τῆς τιμωρίας εἰς τὸ παρελθὸν= ὅταν ἀνασκολοπίσῃς τὸν Μαρδόνιον, τότε ἔχεις τελειωμένην τὴν τιμωρίαν.

§. 69. Ὡς δὲ ἡ *γενικὴ* εἶναι ἀείποτε *γενικὴ* σημαίνουσα ἕν τι τῶν ὑπ' αὐτὴν ὑπαγομένων, ἡ *δοτικὴ* ἀείποτε *δοτικὴ* ὡσαύτως, ἡ *ὑπὲρ* πρόθεσις πάντοτε *ὑπὲρ* καὶ ἡ *πρὸ* πάντοτε *πρό*, οὕτως ὁ *μέλλων* εἶναι ἁπανταχοῦ *μέλλων*, ὁ *παρακείμενος* σημαίνει πάντοτε τὸ τελειωμένον, ἔστω κυρίως εἰς τὸ παρελθὸν ἢ εἰς τὸ μέλλον μεταφερόμενον. Τὸ *ἀπόλωλα* σημαίνει *εἶμαι ἠφανισμένος*, εἴτε πραγματικῶς γενόμενον ἤδη ὡς ἐν τῷ *ἀπόλωλεν ἐπεὶ πίεν ἁλμυρὸν ὕδωρ* (Ὀδ. Δ, 511), εἴτε εἰς τὸ ὅσον οὔτω μεταφερόμενον, ὡς ἐν τῷ *εἴ με τόξων ἐγκρατὴς αἰσθήσεται, ὄλωλα* (Σ. *Φ.* 76). Τὸ *ἀπέτισε* σημαίνει *ἐπλήρωσεν, ἐτιμωρήθη*, εἴτε ἀναφέρεται ὡς πραγματικῶς ἤδη γενόμενον, καθάπερ ἐν τῷ *νῦν δ' ἀθρόα πάντ' ἀπέτισεν* (Ὀδ. Α', 43), εἴτε ὑποτιθέμενον ὡς τοιοῦτον ἐπί τινος στιγμῆς τοῦ μέλλοντος, ὡς ἐν τῷ *σύν τε μεγάλῳ ἀπέτισαν*, κτλ (Ἰλ. Δ, 161). Οὕτω καὶ τὸ *σὺ δ' ἀμήχανος ἔπλευ*, Ἀχιλλεῦ, (Ἰλ. Η, 29) σημαίνει κυρίως *ὅτι ἦσο*, κατὰ συνέπειαν δὲ ἐκ τῆς πείρας συναγομένην, καὶ=*εἶσαι*· τὸ *γιγνώ*-

ακων δτ' ἄναλκις ἔην θεός (Ἰλ. Ε, 331)=ὅτι ἦτον καὶ εἶναι — *ἐπίτηδες εἶχον πηδάλιον, ᾧ χρήσομαι* (Ἀρφ. *Εἰρ.* 141), κτλ. Ὁ γραμματικὸς τύπος σημαίνει πάντοτε τὸ αὐτό, ἀλλ' ὁ νοῦς τὸ μεταφέρει εἰς ταύτην ἢ εἰς ἐκείνην τὴν στιγμήν.

§. 70. Ὡσαύτως μεταφερόμενος ὁ γράφων ἐκ τῆς στιγμῆς τοῦ γράφειν εἰς τὴν στιγμὴν τῆς παρ' ἄλλου ἀναγνώσεως τῶν γραφομένων μεταχειρίζεται *παρακείμενον* ἢ *ἀόριστον· ἀπέσταλκά σοι τόνδε τὸν λόγον δῶρον* (Ἰσ. *Δημ.* ά). — *μετ' Ἀρταβάζου ὅν σοι ἔπεμψα πρᾶσσε θαρσῶν καὶ τὰ ἐμὰ καὶ τὰ σά* (Θ. Α', 129). Εἰς τὴν στιγμὴν καθ' ἣν ἔμελλε ν' ἀναγνώσῃ ὁ Δημόνικος τὸν λόγον τοῦ Ἰσοκράτους, καὶ ὁ Παυσανίας τὴν ἐπιστολὴν τοῦ Ξέρξου, ἥρμοζαν βεβαίως ὁ *παρακείμενος* καὶ ὁ *ἀόριστος*, ἥρμοζε δὲ ὁ *ἐνεστὼς* καθ' ἣν ἐγράφοντο στιγμήν. Οὕτω καὶ *διότι τὰς σπονδὰς ἔλυσαν τὰς αἰτίας προὔγραψα πρῶτον* (Θ. Α, 23).— *Τίμαιος ὁ Λοκρὸς ταῦτ' ἔφα*, κτλ.

§. 71. Πολλάκις μία τις γενικὴ ἰδέα ἐξ ἐμπειρικῆς παρατηρήσεως λαμβανομένη ἐκφέρεται κατ' *ἀόριστον*, κατὰ *παρακείμενον* ἢ κατ' *ἐνεστῶτα· πολλὰ στρατόπεδα ἤδη ἔπεσεν ὑπ' ἐλασσόνων* (Θ. Β', 89).— *πολλάκις ἔχων τις οὐδὲ τἀναγκαῖα νῦν αὔριον ἐπλούτησ', ὥστε χἀτέρους τρέφειν* (Φιλ.).— *πολλοὶ διὰ δόξαν καὶ πολιτικὴν δύναμιν μεγάλα κακὰ πεπόνθασιν* (Ξ.). — *ἐπειδάν τις παρ' ἐμοῦ μάθῃ, ἐὰν μὲν βούληται, ἀποδέδωκεν ὃ ἐγὼ πράττομαι ἀργύριον· ἐὰν δὲ μή, ἐλθὼν εἰς ἱερὸν ὀμόσας ὅσου ἂν φῇ ἄξια εἶναι τὰ μαθήματα, τοσοῦτον κατέθηκεν* (Πλ. *Πρωτ.* 328). — *οὐκ ἐπὶ κακῷ δίκη γίγνεται οὐδεμία, γιγνομένη κατὰ νόμον, δυοῖν δὲ θάτερον ἀπεργάζεται σχεδόν· ἢ γὰρ βελτίονα ἢ μοχθηρότερον ἧττον ἐξειργάσατο τὸν τὴν δίκην παρασχόντα* (Πλ. *Ν.* Θ', 854).

§. 72. Τοιαῦτα δὲ μετὰ πολλῶν ἄλλων τὰ *ῥώμη μετὰ μὲν φρονήσεως ὠφέλησεν, ἄνευ δὲ ταύτης πλείω τοὺς ἔχοντας ἔβλαψε, καὶ τὰ μὲν σώματα τῶν ἀσκούντων ἐκόσμησε, ταῖς δὲ τῆς ψυχῆς ἐπιμελείαις ἐπεσκότησεν* (Ἰσ. *Δ.* Ϛ').—*ἀνεφάνη δεσπότης ἡμέτερος ὁ δοῦλος, καὶ ἐνταῦθα ἐξέλαμψε τὸ τῆς φύσεως δίκαιον* (Πλ. *Γοργ.* 484). — *πᾶσα ἡ κοινωνία ᾔσθετό τε καὶ πᾶσα ἅμα ξυνήλγησε μέρους πονήσαντος ὅλη* (Πλ. *Πολ.* Έ, 462).—*ἦν δέ τις τούτων τι παραβαίνῃ, ζημίας αὐτοῖς ἐπέθεσαν* (Ξ. *Π.* Α', Ϛ', 2). — *ἡ*

πρώτη πρόφασις καὶ μικρὸν πταῖσμα ἅπαντα ἀνεχαίτισε καὶ διέλυσεν (Δ. Ὀλ. Α', 20).

§. 73. Καὶ διὰ μὲν τοῦ *ἐνεστῶτος* ἐκφέρεται τολμηρότερον διϊσχύρισις ὡς ἀπάντοτε καὶ ἀπανταχοῦ ἰσχύουσα, μετριώτερον δὲ ἐξηγεῖται διὰ τοῦ *ἀορίστου* ὡς γενόμενόν τι διὰ τῆς πείρας παρατηρηθέν, ὑπεμφαινομένου διὰ τούτου ὅτι τὸ ἅπαξ ἢ πολλάκις γενόμενον ἐλλόγως προσδοκᾶται καὶ πάλιν· διότι εἰ μὲν *κάλλος ἢ χρόνος ἀνάλωσεν ἢ νόσος ἐμάρανεν* (Ἰσ. *Δ*. Ϛ') ἄλλοτε, ὁ ὀρθὸς λόγος πείθει ὅτι καὶ πάλιν καὶ πάντοτε θέλει συμβῇ τὸ αὐτό.

§. 74. Ἡ αὐτὴ ἔννοια φαίνεται ἐπικρατοῦσα καὶ ἐν ταῖς ὁμηρικαῖς παραβολαῖς· μεταχειρίζεται δηλ. ἐν αὐταῖς ὁ ποιητὴς καὶ *ἐνεστῶτα*, ἀλλὰ συχνότερον *ἀόριστον*, λαμβάνων περίστασιν γενομένην ὡς παράδειγμα καὶ περὶ τοῦ *ἐνεστῶτος* καὶ περὶ τοῦ *μέλλοντος* ἰσχῦον· *ὡς πατὴρ παιδὸς ὀδύρεται*, κτλ (Ἰλ. Ψ, 222. Ἴδε καὶ Ἰλ. Β, 209. 455. Λ, 492. Π, 384. Ὀδ. Ν, 83· παράβαλε καὶ Ἡσ. *Ἀ. Ἡρ*. 386).—*ὡς δ' ὅτε τίς τε δράκοντα ἰδὼν παλίνορσος ἀπέστη οὔρεος ἐν βήσσῃς, ὑπό τε τρόμος ἔλλαβε γυῖα, ἄψ τ' ἀνεχώρησεν, ὦχρός τέ μιν εἷλε παρειάς· ὥς*, κτλ (Ἰλ. Γ', 33—36. Ἴδε καὶ Ἰλ. Δ, 275. Η, 4, κτλ).

§. 75. Καὶ διὰ τοῦ *ἂν* ὁ *ἀόριστος* σημαίνει τὸ πολλάκις καὶ κατ' ἔθος γινόμενον, ὅταν δεικνύηται ὅτι δοθείσης τῆς περιστάσεως ἐπανελήφθη τὸ περὶ οὗ λόγος· *πολλάκις ἠκούσαμεν ἄν τι κακῶς ὑμᾶς βουλευσαμένους μέγα πρᾶγμα* (Ἀρφ. *Α*. 511).—*πρὸς ταῦτ' ἀνερρίχᾶτ' ἂν ἐς τὸν οὐρανόν* (Ἀρφ. *Εἰρ*. 70).—*εἴ τινες ἴδοιεν που τοὺς σφετέρους ἐπικρατοῦντας, ἀνεθάρσησαν ἂν* (Θ Ζ', 71).—*ἀναλαμβάνων αὐτῶν τὰ ποιήματα διηρώτων ἂν αὐτοὺς τί λέγοιεν* (Πλ. *Ἀπολ*. 22 παρ' ἄλλοις, *ἀνηρώτων*). Ὡσαύτως καὶ ὁ *παρατατικός· εἴ τις αὐτῷ περί του ἀντιλέγοι μηδὲν ἔχων σαφὲς λέγειν, ἀλλ' ἄνευ ἀποδείξεως, ἐπὶ τὴν ὑπόθεσιν ἐπανῆγεν ἂν πάντα τὸν λόγον* (Ξ. *Ἀπ*. Δ', ϛ', 13). Ἀλλὰ δυσπερίληπτα ὄντα πάντα τὰ καθέκαστα ἀφίνονται εἰς τὴν ἰδιαιτέραν μελέτην.

§. 76. Ἰσχύουσι δὲ τὰ μέχρι τοῦδε περὶ *χρόνων* λεχθέντα περὶ τῆς *ὁριστικῆς* ἐγκλίσεως μάλιστα, οἱ τῶν ἄλλων ἐγκλίσεων χρόνοι συμμορφοῦνται, κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἔλαττον, τῇ ἰδιαιτέρᾳ τῶν αὐτῶν φύσει. Εἰ μέν, π. χ. ὁ *ἐνεστὼς τῆς ὁριστικῆς* ἤ, ὡς παρὰ τῶν

ἀλλογενῶν λέγεται, ἡ *ὁριστικὴ τοῦ ἐνεστῶτος*, σημαίνει τι γινόμενον καὶ ἐνεργείᾳ ἐπὶ τοῦ παρόντος ἀναπτυσσόμενον, ὁ *ἐνεστὼς τῆς ὑποτακτικῆς* ἢ ἡ *ὑποτακτικὴ τοῦ ἐνεστῶτος* σημαίνει μὲν ὡσαύτως τοιοῦτόν τι, ἔχον χαρακτῆρα *ἐνεστῶτος*, ἀλλ' *ἐνεστῶτος ὑποτακτικοῦ*. Ἐπειδὴ δηλ. ἡ ὑποτακτικὴ σημαίνει τι προετοιμαζόμενον καὶ προσδοκώμενον (σ. 355, §. 11. σ. 388, §. 109. σ. 400, §. 167), διὰ τοῦτο καὶ ὁ *ἐνεστὼς* αὐτῆς σημαίνει τι ἑτοιμαζόμενον καὶ προσδοκώμενον νὰ ἔμβῃ εἰς ἐνέργειαν μετ' ὀλίγον ἢ μετὰ πολύ, καὶ νὰ παρασταθῇ ὡς ἀναπτυσσόμενον· *χωρεῖ, ἵνα χωρῇ, ἐὰν χωρῇ, ὅταν χωρῇ, παρασκευάζει τὰ ἱκανά, ἵνα παρασκευάζῃ τὰ ἱκανά*, κτλ. Ὡσαύτως ὁ μὲν *ἀόριστος τῆς ὁριστικῆς* σημαίνει τι προαχθὲν ἤδη εἰς ἐνέργειαν κατὰ τὸ παρελθόν, ὁ δὲ *ἀόριστος τῆς ὑποτακτικῆς* ἢ ἡ *ὑποτακτικὴ* τοῦ *ἀορίςου* σημαίνει μὲν τοιοῦτόν τι, ἀλλὰ προετοιμαζόμενον καὶ προσδοκώμενον· *ἦλθε* καὶ *ἵνα ἔλθῃ, διέφυγε καὶ οὐκ ἔδωκε δίκην, ὅπως ἂν διαφύγῃ καὶ μὴ δῷ δίκην* (Πλ. *Γοργ.* 481).

§. *77*. Ἐκ τῆς προεξηγηθείσης φύσεως τῶν ἐγκλίσεων καὶ τῶν χρόνων ἐξηγοῦνται καὶ τὰ περὶ χρήσεως τῶν χρόνων ἑκάστης αὐτῶν, καὶ ἦτον δυνατὸν νὰ παύσωμεν ἐνταῦθα τὸν περὶ τούτου λόγον, παραπέμποντες εἰς τὰ προηγούμενα καὶ εἰς τὴν *Εἰσαγωγὴν εἰς τὴν Ἑλληνικὴν Σύνταξιν*, ἀλλὰ διὰ τὸ πληρέστερον ὑποσυνάπτομεν καὶ ἐνταῦθα ὀλίγα τινὰ περὶ τῶν καθέκαστα, μάλιστα περὶ τοῦ *ἐνεστῶτος* καὶ *ἀορίστου* τῶν ἄλλων ἐγκλίσεων, τοῦ ἀπαρεμφάτου καὶ τῆς μετοχῆς, οἵτινες, ποικιλώτερον παριστάμενοι, φέρουσι δυσκολίας, ὁποίας δὲν ἔχουσιν ὁ *παρακείμενος* καὶ ὁ *μέλλων*.

Ὑποτακτική.

§. 78. Ὁ *ἐνεστὼς τῆς ὑποτακτικῆς* ἢ ἡ *ὑποτακτικὴ τοῦ ἐνεστῶτος* ἤτοι ὁ *ὑποτακτικὸς ἐνεστὼς* σημαίνει τι ἑτοιμαζόμενον καὶ προσδοκώμενον ἵνα προαχθῇ, ἀλλὰ διαρκές· *πλέωμεν* (Σ. *Φ.* 526), *φυλάττωμεν* (Πλ. *Πολιτ.* 285). Ὡσαύτως οὐχ *οἷός τ' ἔσει σαυτῷ βοηθῆσαι, ὅταν ἡ δίκη σοι ᾖ καὶ ἡ κρίσις* (Πλ. *Γοργ.* 526), ἔνθα ἡ ὑποτακτικὴ δηλοῖ ἐνέργειαν σύγχρονον τῇ ὑπὸ τοῦ ἐν τῷ προηγουμένῳ κώλῳ *μέλλοντος* δηλουμένῃ· ὅτε ἔσται ἡ *δίκη*, τότε ἔσται καὶ τὸ οὐχ *οἷός τ' ἔσει*.—*δείξω δὲ καὶ σοὶ τήνδε περιφανῆ νόσον, ὡς πᾶσιν Ἀργείοισιν εἰσιδὼν θροῇς* (Σ. *Αἴ.* 67), ἔνθα ἡ ὑποτα-

κτικὴ δηλοῖ ἐνέργειαν γενησομένην μετὰ τὴν ὑπὸ τοῦ ἐν τῷ προηγουμένῳ κυρίῳ κώλῳ *μέλλοντος* δηλουμένην· πρῶτον ἔσται ἡ *δεῖξις* καὶ ἔπειτα ἡ *θρόνησις*. — *ἣν δὲ παρὰ ταῦτα ἀδικεῖν τις ἐπιχειρῇ, τούτοις Κῦρός τε καὶ ἡμεῖς πολέμιοι ἐσόμεθα* (Ξ. *Π*. Ζ΄, δ΄, 5), ἔνθα ἡ ὑποτακτικὴ δηλοῖ ἐνέργειαν γενησομένην πρὸ τῆς ὑπὸ τοῦ ἐν τῷ ἄλλῳ κώλῳ χρόνου δηλουμένης· πρῶτον ἔσται τὸ *ἐπιχειρεῖν ἀδικεῖν* καὶ ἔπειτα τὸ *πολέμιοι ἐσόμεθα*.

§. 79. Ὁ *ἀόριστος τῆς ὑποτακτικῆς* ἤτοι ὁ *ὑποτακτικὸς ἀόριστος* δηλοῖ τι ἑτοιμαζόμενον ἵνα προαχθῇ, ἀλλ' ἄνευ χρόνου προσδιωρισμένου καὶ διαρκείας, μόνον ὡς ἀποτέλεσμα καὶ συναγόμενον· *ποριζώμεθα οὖν αὐτὴν* (τὴν τῶν χρημάτων δαπάνην. Θ. Α, 83). — *φέρε ἴδω* (Πλ.). — *φέρε πειραθῶ* (Πλ.) κτλ. (Ἴδε σ. 355, §. 12). Ὡσαύτως *ἄλκιμος ἔσσ', ἵνα τίς σε καὶ ὀψιγόνων εὖ εἴπῃ* (Ὀδ. Α, 302). — *ὧν ἂν ὕστερον ἐρασθῶσιν, ἐκείνους περὶ πλείονος ποιήσονται* (Πλ.). Ἐν τῷ *κάκιστος γίγνεται ὃς ἂν τυραννικώτατος φύσει ὢν μοναρχήσῃ* (Πλ. *Πολ.* Θ΄, 576) ὁ ἀόριστος φυλάττει, κατὰ τὴν φύσιν τῆς ὑποτακτικῆς, ἣν σημασίαν ἔχει ἐν τῇ ὁριστικῇ, ὡσαύτως κατὰ τὴν φύσιν τῆς ὁριστικῆς· ὡς τὸ *ἐμονάρχησεν*=ἔλαβε τὴν μοναρχίαν, οὕτω τὸ *μοναρχήσῃ*=λάβῃ τὴν μοναρχίαν. Περὶ διαρκείας οὐδεὶς λόγος ἐνταῦθα, οὔτε ἐπὶ τοῦ πρώτου οὔτε ἐπὶ τοῦ δευτέρου παραδείγματος, ἥτις δι' ἄλλων προσδιορίζεται, *ἐμονάρχησε πολὺν χρόνον, μοναρχήσῃ ἐπὶ πολύ*, κτλ.

§. 80. Τὰ ἑπόμενα παραδείγματα δεικνύουσιν ἐναργέστερον τὴν διαφορὰν τοῦ *ὑποτακτικοῦ ἐνεστῶτος* καὶ *ἀορίστου*· *μὴ μαινώμεθα, μηδ' αἰσχρῶς ἀπολώμεθα* (Ξ. *Ἀν*. Ζ΄, ά, 29). — *εἴπωμεν ἢ σιγῶμεν ἢ τί δράσομεν;* (Εὐρ. *Ἴ*. 758) — *μὴ περὶ ὅλης ἀρετῆς εὐθέως σκοπώμεθα, ἀλλὰ μέρους τινὸς πέρι ἴδωμεν* (Πλ.). — *μὴ ἀποκάμῃς, ἀλλὰ σκόπει* (Πλ.). — *δίκαιος ἴσθ', ἵνα καὶ δικαίων δὴ τύχῃς* (Γν.).

§. 81. Τὰ περὶ *ἀορίστου* ἀνωτέρω ῥηθέντα ἐννοοῦνται μάλιστα περὶ τῶν *ἀπολύτων* καὶ περὶ τῶν *τελικῶν λόγων*, ὡς καὶ τὰ παραδείγματα δεικνύουσιν (§ 79—80), ἐπὶ δὲ τῶν καθαρῶν *ὑποθετικῶν*, τῶν *χρονικῶν ὑποθετικῶν* καὶ *ἀναφορικῶν ὑποθετικῶν* λόγων ὁ ἀόριστος σημαίνει τι παρῳχημένον, ἢ τετελειωμένον· *μέγ' ἐστὶ κέρδος, ἢν διδάσκεσθαι μάθῃς* (Μ.). — *νέος ἂν πονήσῃς, γῆρας ἕξεις εὐθαλές* (Μ.). — *οὐ τοῦτο πώποτ' ἐπείσθην ὡς ἡ ψυχή, ἕως*

μὲν ἐν θνητῷ σώματι ᾖ, ζῇ, ὅταν δὲ τούτου ἀπαλλαγῇ, τέθνηκεν (Ξ.).—*ἃ ἂν μάθῃ τις, ταῦτα σώζεσθαι φιλεῖ πρὸς γῆρας* (Εὐρ.).

§. 82. Καὶ ἐν τούτοις μὲν ὁ ἀόριστος δηλοῖ τελειωμένον τι καὶ παρῳχημένον ὡς πρὸς τὸ τῆς κυρίας προτάσεως εἰς τὸ μέλλον καὶ ταύτης ἀναφερομένης. Εἰς τὸ δεύτερον τῶν ἀνωτέρω παραδειγμάτων τὸ *εὐθαλὲς γῆρας* ἀναφέρεται εἰς τὸ μέλλον, οὗτινος ὅμως πρέπει νὰ προηγηθῇ ὁ *πόνος*=ὁ πόνος γενόμενος προάξει τὸ εὐθαλὲς γῆρας. Εἰς τὸ *ἃ ἂν μάθῃ*, κτλ, πρέπει νὰ προηγηθῇ τὸ *μαθεῖν* ἵνα προκύψῃ τὸ *σώζεσθαι*, κτλ· οὕτω καὶ *εἰ μὴ ἀναβῇ* (Ἡρ. Β', 13), *εἰ συγχωρήσωμεν* (Ἡρ. Ζ', 161), *εἰ ξυστῶσιν* (Θ. ϛ', 21), κτλ. Ἐν δὲ τοῖς *ἥν τι κλέψωσι, τὰ ἑαυτῶν κλέψονται* (Ξ. *Π*. Ζ', δ', 13), καὶ *ἕως περ ἂν ἐμπνέω καὶ οἷός τε ὦ, οὐ μὴ παύσωμαι φιλοσοφῶν* (Πλ. *Ἀπολ.* 29), σημαίνει σύγχρονόν τι ὁ ἀόριστος, καὶ σημαίνει, τελευταῖον, ὑστερόχρονόν τι ἐν τῷ *προσδεόμεθά σευ τὸν παῖδα . . . συμπέμψαι ἡμῖν, ὡς ἄν μιν ἐξέλωμεν ἐκ τῆς χώρης* (Ἡρ. Α, 36), κτλ. Εἶναι δὲ ἀδιάφορον ὡς πρὸς τὸν προκείμενον σκοπὸν ἂν παρ' ἄλλων ἔν τισι τῶν προηγουμένων χωρίων, ἀντὶ *εἰ*, γράφεται *ἥν*, κτλ (Ἴδε σ. 383, §. 113—σ. 386, §. 122). Ὡσαύτως τὸ τέλειον τῆς ἐνεργείας σημαίνει ὁ ἀόριστος ἐν τοῖς *κατανεύσω* (Ἰλ. Α, 527), *εἴπησθα* (Ἰλ.Υ,250), *πίῃ* (Ὀδ.Κ,327), κτλ. Ἴδε καὶ κατωτέρω §. 85.

§. 83. Ὁ *ἀόριστος τῆς ὑποτακτικῆς* τίθεται καὶ ἐν ταῖς παραβολαῖς τῶν ἐπικῶν, παραλαμβανομένης καὶ ἐνταῦθα μιᾶς τινος περιστάσεως εἰς δεῖγμα τοῦ πολλάκις γινομένου· *ὡς δὲ κύνες περὶ μῆλα δυσωρήσωσιν* (Ἰλ. Κ, 183. Ἴδε καὶ Λ, 155. Ρ, 520. Ὀδ. Δ, 335, κτλ). Πολλάκις δὲ ἐπὶ τῷ αὐτῷ σκοπῷ τίθεται καὶ *μέλλων* τῆς ὁριστικῆς ὅστις συγγενεύει τῇ ὑποτακτικῇ (σ. 406, §. 187)· *ὡς δ' ὅτε κινήσει Ζέφυρος βαθὺ λήϊον ἐλθών* (Ἰλ. Β', 147. Ἴδε καὶ στίχ. 395). Ὡς δὲ ὁ *ἐνεστὼς τῆς ὁριστικῆς* ἐκφέρει τὸ πρᾶγμα τολμηρότερον παρὰ τὸν ἀόριστον τῆς αὐτῆς (§.73—74), οὕτως ἔτι τολμηρότερον ὁ *μέλλων*, οἷον μαντευτικῶς καὶ προφητικῶς παρεκτείνων τὴν ἔννοιαν ὡς καὶ εἰς τὸ μέλλον ἰσχύουσαν. Τρέπεται ὅμως παρὰ πολλῶν ὁ *μέλλων* εἰς ὑποτακτικήν, κατὰ τὸ (Ἰλ. Π, 298), *ὅτε κινήσῃ*.

§. 84. Ἀλλ' αἱ ὁμηρικαὶ παραβολαὶ εἶναι πολὺ ποικίλαι, τιθεμένου συνάμα *ἀορίστου* καὶ *ἐνεστῶτος* τῆς ὁριστικῆς (Ἰλ. Δ, 75. Ἰλ. Θ, 555), *ἀορίστου* τῆς ὑποτακτικῆς καὶ *ἐνεστῶτος* τῆς ὁριστικῆς (Ἰλ.

Ε, 499. Ν. 334· παράβαλε καὶ Ἡσ. *Ἀσπ. Ἡρ.* 374—377. 402—405, κτλ), καθόσον ἐκφέρεται περίστασις ἢ προσόντα γενικῶς ἰσχύοντα. Ὡσαύτως καὶ εὐκτικὴ μετὰ τοῦ *ὡς εἰ* (Ἰλ. Ι, 389), *ὡς εἴτε* (Ὀδ. Ι, 314). Διὰ δὲ τῶν *ὡς εἰ, ὥσπερ εἰ, οἷον εἰ, ὥςπερ ἂν εἰ*, μετὰ τῶν ἀναλόγων ἐγκλίσεων, ἐκφέρονται παρ' Ἀττικοῖς αἱ τοιαῦται παραβολαί.

§. 85. Καθάπερ δὲ ἐν ταῖς παραβολαῖς, οὕτω καὶ ἀλλαχοῦ τὸ διὰ τοῦ *ὑποτακτικοῦ ἀορίστου* ἐκφερόμενον τίθεται ὡς δεῖγμα τοῦ πολλάκις γινομένου, λαμβάνοντος κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον τοῦ χρόνου τούτου ἐν πολλοῖς ἐπαναλήψεως ἔννοιαν. Οὕτως *ὅ τι κεν κεφαλῇ κατανεύσω* (Ἰλ. Α, 527).—*ἐπὴν νὺξ ἔλθῃ, ἕλῃσί τε κοῖτος ἅπαντας, κεῖμαι ἐνὶ λέκτρῳ* (Ὀδ. Τ, 515).—*ὅντιν' ἂν γνῶμεν πονηρῶν ὄντ' ἐραστὴν πραγμάτων* (Ἀρφ. Ν, 1459).—*ἐν ᾧ ἀναγκασθῇ* (ἕκαστος) *χωρίῳ μάχεσθαι* (Θ. Ζ', 77)·—*ὡς ἂν ὑμεῖς ἀποδέξησθε* (Δ. *Στεφ.* 318), κτλ.

§. 86. Ὁ *παρακείμενος* τῆς ὑποτακτικῆς ἤτοι ὁ *ὑποτακτικὸς παρακείμενος* σημαίνει τὸ τέλειον ἐν τῷ μέλλοντι· *ἔσσεται ἦμαρ, ὅτ' ἂν ποτ' ὀλώλῃ Ἴλιος ἱρή* (Ἰλ. Δ, 164).—*ὁππότε νεῖκος ὀρώρηται πολέμοιο* (Ἰλ. Ν, 271).—*ἀφαιρημένοι ἔωσι*.—*κατεργασμένον ᾖ* (Ἡρ. Δ', 66).—*κεκλόφωσιν* (Ἀρφ. *Ἱππ.* 1146).—*τεθνήκωσιν* (Θ. Ἡ, 74).

§. 87. Ἔστω δὲ ἡ ὑποτακτικὴ κατ' *ἐνεστῶτα, ἀόριστον* ἢ *παρακείμενον*, σημαινέτω διαρκὲς ἢ μόνον ἀποτέλεσμα προαχθέν, δὲν ἀναφέρεται οὔτε εἰς τὸ παρελθόν, οὔτε εἰς τὸ ἄμεσον ἐνεστὼς ἀλλὰ πάντοτε εἰς τὸ μέλλον, ὀλίγον ἢ πολὺ ἀπέχον τοῦ παρόντος. Ἡ ἔγκλισις λοιπὸν αὕτη, οἴκοθεν εἰς τὸ μέλλον ἀναφερομένη, δὲν ἔχει *χρόνον μέλλοντα*, περιττὸν διὰ τοῦτο ὄντα. Τὸ τοῦ Ἀριστοφάνους (Β. 1416) *ἵνα ἔλθῃς μὴ μάτην* (Ἴδε *Εἰσαγωγὴν εἰς τὴν Ἑλληνικὴν Σύνταξιν*, σ, 527) πρέπει νὰ ἐκληφθῇ ἀκριβέστερον=ἵνα μὴ ἀποβῇ ματαία ἡ εἰς Ἅδου κατάβασίς σου· ἔνθα θεωρεῖται μὲν ὡς τελειωμένη ἡ πρᾶξις, ἀλλ' εἰς τὸ μέλλον μεταφερομένη=ἐὰν τὸν ἕτερον λαβὼν ἀπέλθῃς, οὐκ ἔσται ματαία ἡ σὴ κατάβασις. Ἀλλὰ τὸ τοῦ Ξενοφῶντος *ὅσον δ' ἂν χρόνον τὸ ἡγούμενον τοῦ στρατεύματος ἐπιστῇ, τοσοῦτον ἦν ἀνάγκη χρόνον δι' ὅλου τοῦ στρατεύματος γίγνεσθαι τὴν ἐπίστασιν* (Ἀν. Β', δ', 26), σημαῖνον ἐπανάληψιν καὶ

εἰς τὸ παρελθὸν ἀναφερόμενον, εἶναι παρὰ κανόνα, ἐκτὸς ἐὰν γραφθῇ *ἐπισταίη* ἢ *ἐπιστήσειεν*.

Εὐκτική.

§. 88. Τὰ αὐτὰ ἰσχύουσι καὶ περὶ *ἐνεστῶτος* καὶ *ἀορίστου* τῆς εὐκτικῆς· *γράφοιμι* καὶ *γράψαιμι*, *θεώμην* καὶ *θεασαίμην*.—*θησαυρούς γε μὴν ἔχοις πάντας τοὺς παρὰ τοῖς φίλοις πλούτους* (Ξ. *Ἱέρ.* ΙΆ, 13).—*πλούσιον δὲ νομίζοιμι τὸν σοφόν· τὸ δὲ χρυσοῦ πλῆθος εἴη μοι ὅσον μήτε φέρειν μήτε ἄγειν δύναιτ' ἄλλος ἢ ὁ σώφρων* (Πλ. *Φαίδρ.* 279).—*εὐτυχοίης καὶ τύχοις ὅσων ἐρᾷς* (Εὐρ. *Μ.* 688).—*ἐδόκει οὐ φαύλην πεμπτέον δύναμιν εἶναι, ὅπως τό τε φρόνημα τῶν νενικηκότων καταςβεσθείη, καὶ μὴ μάτην τὰ γεγενημένα γένοιτο* (Ξ. *Ἑλλ.* Έ, γ', 8), κτλ. (Ἴδε ἀνωτέρω §. 79—80). Ὡσαύτως *Κῦρος ὑπέσχετο τοῖς φυγάσιν, εἰ καλῶς καταπράξειεν ἐφ' ἃ ἐστρατεύετο, μὴ πρόσθεν παύσασθαι, πρὶν αὐτοὺς καταγάγοι οἴκαδε* (Ξ. *Ἀν.* Α', β', 2).—*οἱ στρατιῶται ὅτε ἔξω τοῦ δεινοῦ γένοιντο καὶ ἐξείη πρὸς ἄλλους ἐξιέναι, πολλοὶ Κλέαρχον ἀπέλειπον* (Ξ. *Ἀν.* Β', ς'. 11).—*οὐδεὶς πώποτε ἑκὼν εἶναι τυραννίδος ἀφεῖτο ὅςπερ ἅπαξ κτήσαιτο* (Ξ. *Ἱέρ.* Ζ', 11), κτλ. (Ἴδε §. 81). Καὶ ὡς τὸ *ἦρξεν* =ἔλαβε τὴν ἐξουσίαν, τὸ *ἄρξῃ*=λάβῃ τὴν ἐξουσίαν, οὕτω τὸ *ἄρξαι* =ἤθελε λάβει τὴν ἐξουσίαν.

§. 89. Ὁ *ἀόριστος* τῆς εὐκτικῆς ἤτοι ὁ *εὐκτικὸς ἀόριστος* ἐπὶ λόγων κατ' ἰδέαν ἐξαρτωμένων, καὶ ἐξαιρέτως ἐπὶ *ἀναφορικῶν μὴ ὑποθετικῶν*, ἐπὶ λόγων διὰ τοῦ *ὅτι* καὶ *ὡς* εἰσαγομένων, καὶ ἐπὶ *ἐξαρτωμένων ἐρωτήσεων* σημαίνει παρῳχημένον· *ὁ Ἀρμένιος ἀναβιοὺς ἔλεγεν ἃ ἐκεῖ ἴδοι* (Πλ. *Πολ.* Ί, 614)=εἶδεν.—*οἱ ἐν Μαραθῶνι διδάσκαλοι τοῖς ἄλλοις ἐγένοντο ὅτι οὐκ ἄμαχος εἴη ἡ Περσῶν δύναμις* (Πλ. *Μενεξ.* 246).—*διεθρόησαν ὡς χρήματα πολλὰ ἴδοιεν* (Θ. ς', 46).—*ὁ κῆρυξ ἐκήρυττε τίς τὴν ἱκετηρίαν καταθείη* (Ἀνδ.), κτλ, (Ἴδε σ. 368, §. 60. σ. 388, §. 129. σ. 405, §. 200. σ. 416, §. 223. σ. 418, §. 228).

§. 90. Τοῦ δὲ δυνητικοῦ *ἂν* προστιθεμένου, ὁ λόγος μεταπίπτει εἰς τὴν ἀνωτέρω σημειωθεῖσαν ἔννοιαν, δηλουμένου μόνον ὅτι ἡ ἐνέργεια ἤθελε προαχθῇ εἰς τὸ εἶναι καὶ οὐδὲν πλέον· *ἡγοῦμαι τοιαύτην τέχνην, ἥτις τοῖς κακῶς πεφυκόσι πρὸς ἀρετὴν ἐνεργάσαιτ' ἂν καὶ*

δικαιοσύνην, οὔτε πρότερον οὔτε νῦν οὐδεμίαν εἶναι (Ισ.'*Αντιδ.*).— *Κύρῳ ἴσμεν ἐθελήσαντας πείθεσθαι τοὺς μὲν ἀπέχοντας παμπόλλων ἡμερῶν ὁδόν, τοὺς δὲ οὐδ' ἑωρακότας πώποτε αὐτόν, τοὺς δὲ καὶ εὖ εἰδότας ὅτι οὐδ' ἂν ἴδοιεν* (Ξ. *Π.* Α, ά, 3).—*Ἡράκλειτος λέγει ὡς δὶς εἰς τὸν αὐτὸν ποταμὸν οὐκ ἂν ἐμβαίης* (Πλ. *Κρατ.* 402).—*οὐκ οἶδ' ὅπως ἂν σαφέστερον ἐπιδεῖξαι δυνηθείην* (Ισ.).— *λέγεται ὁ Κῦρος ἐρέσθαι τὸν νεανίσκον εἰ δέξαιτ' ἂν βασιλείαν ἀντὶ τοῦ ἵππου* (Ξ. *Π.* Η, γ', 26).

§. 91. Ὁ τύπος τοῦ *ἐνεστῶτος* ἐν τῇ εὐκτικῇ ἐγκλίσει περιλαμβάνει καὶ τὸν τύπον τοῦ *παρατατικοῦ· καὶ εἰ μὲν ἐπίοιεν οἱ Ἀθηναῖοι, ὑπεχώρουν, εἰ δ' ἀναχωροῖεν, ἐπέκειντο* (Θ. Ζ', 79).—*εἰ δέ τις αὐτῷ περί του ἀντιλέγοι . . ., ἐπὶ τὴν ὑπόθεσιν ἐπανῆγεν ἂν πάντα τὸν λόγον* (Ξ. Ἀπ. Δ', ς', 13).—*οἱ γραψάμενοι Σωκράτη ὅτι ἄξιος εἴη θανάτου* (Ξ.'*Απ.* ἀρχ), καὶ οὕτω συνήθως ἐπὶ τοῦ διηγηματικοῦ λόγου.

§. 92· Ὡσαύτως ὁ τύπος τοῦ *παρακειμένου* περιλαμβάνει ἐν τῇ εὐκτικῇ καὶ τὸν τύπον τοῦ *ὑπερσυντελικοῦ*, ὅςτις μάλιστα ἐπικρατεῖ ἐν ταύτῃ· *ἔλεγε ὅσα ἀγαθὰ Κῦρος Πέρσας πεποιήκοι* (Ἡρ. Γ', 75)=εἶχε καμωμένα.—*ἔλεγον ὅτι Κροῖσος μὲν ἡγεμὼν καὶ στρατηγὸς πάντων ᾑρημένος εἴη τῶν πολεμίων, δεδογμένον δ' εἴη πᾶσι τοῖς συμμάχοις βασιλεῦσι πάσῃ τῇ δυνάμει ἕκαστον παρεῖναι* (Ξ. *Π.* ς', ϐ', 9).

§. 93. Ὁ *μέλλων* τῆς εὐκτικῆς τίθεται συνήθως εἰς δήλωσιν μέλλοντος εἰς τὸ παρῳχημένον, καὶ τοῦτο ἐπὶ λόγων ἐξαρτωμένων, διὰ τοῦ *ὅτι* ἢ ὡς μετὰ τῶν ἡγουμένων συμπλεκομένων· ὡς εἶναι περὶ τοῦ μέλλοντος ὡς πρὸς τὸ ἐνεστὼς τὸ *λέγουσιν ὅτι ἔσται*, οὕτως εἶναι περὶ τοῦ μέλλοντος ὡς πρὸς τὸ παρελθόν, περὶ ἐκείνου ὅπερ ἔμελλέ ποτε γενέσθαι, τὸ *ἔλεγον ὅτι ἔσοιτο· πάλαι ἠπιστάμην ὅτι οὐ περὶ τῶν μειρακίων ἡμῖν ὁ λόγος ἔσοιτο* (Πλ. *Λάχ.* 188) —*ἐπελάθου ὧν ὀλίγον πρότερον ἔλεγον, ὅτι οὐκ εἰδείην, ἀλλὰ σκεψοίμην* (Πλ. *Κρατ.* 391).—*καὶ ὁ μέν, ταῦτα διδάξας καὶ ὑπειπὼν τὰ ἄλλα ὅτι αὐτὸς τἀκεῖ πράξοι, ᾤχετο* (Θ. Α, 90).

§. 94. Τρέπει δὲ τὸ *δόξοιτ' ἂν* (Λυκούργ. V. Κορ.) εἰς τὸ *δόξαιτ' ἂν* ὁ Ἑρμᾶννος (de particula *ἄν*. Libr. III. Cap. 7), οὔτε ἄλλους ὅμως εἰς τοῦτο εὑρὼν ὀπαδοὺς οὔτε τὸν ἡμέτερον Κοραῆν. Ἐπὶ ἀνα-

φορικοῦ λόγου τίθεται ἐν τῷ . . . *ἀλλ' ὅςτις ἐρέτης ἔσοιτ' ἄριστος* (Ἀρφ. *Σφ.* 1094)· ἐπὶ ὑποθετικοῦ ἐν ἄλλοις. Ἀπολύτου δὲ καὶ οὐχὶ ἐξαρτωμένης χρήσεως εἶναι ἐν τῷ *οὐχ ἥκει, οὐδ' ἂν ἥξοι δεῦρο* (Πλ. *Πολιτ.* Ι, 615).

Προστακτική.

§. 95. Φιλονεικίαι οὐχὶ μικραὶ γίνονται παρὰ τοῖς φιλολόγοις ποῦ κυρίως τίθεται ὁ *ἐνεστὼς* καὶ ποῦ ὁ *ἀόριστος τῆς προστακτικῆς* ἐγκλίσεως (Ἴδε *Εἰσαγωγὴν εἰς τὴν Ἑλληνικὴν Σύνταξιν*, σ. 538). Ἀλλὰ φαίνεται ὅτι καὶ ἐνταῦθα ἐπικρατεῖ ἡ ἀνωτέρω ἐξηγηθεῖσα φύσις τῶν χρόνων τούτων. Τίθεται δηλ· *ἐνεστὼς* ὅταν ἀποβλέπηται μόνον ἡ πραγματοποίησις καὶ ἐξακολούθησις τῆς πράξεως ἄνευ περαιτέρω σχέσεως. Ὁ λέγων *μάνθανε γράμματα* προστάσσει τὴν σπουδὴν καὶ τὴν ἐξακολούθησιν τῆς μαθήσεως, ὁ λέγων *μάθε γράμματα* προστάσσει τὴν τελείωσιν τῆς μαθήσεως. Ὁ λέγων *γράφε βιβλίον* κελεύει τὸ *ἐμμένειν εἰς τὸ γράφειν*, ὁ λέγων *γράψον βιβλίον* κελεύει *τὸ ἀνύσαι τὸ γράφειν*.

§. 96. Ταῦτα λέγει ὁ Ἀπολλώνιος, καὶ ταῦτα ἐπιβεβαιοῦσι τὰ ἐκ τῶν συγγραφέων καὶ ποιητῶν παραδείγματα· *μήνιε Ἀχαιοῖσιν* (Ἰλ. Α', 422).—*ἄειδε παρήμενος* (Ὀδ. Ά, 339).—*λέξατε πρός με τί ἐν τῷ νῷ ἔχετε* (Ξ. *Ἀν.* Γ',γ', 2).—*διψῶ, καὶ ὁ παῖς ἐγχεάτω μοι τὴν μεγάλην φιάλην* (Ξ. *Συμπ.* Β', 23).—*βοηθήσατέ μοι καὶ μὴ διδάσκετε τοὺς συκοφάντας μεῖζον ὑμῶν αὐτῶν δύνασθαι* (Ἀντ.).—*μηδαμῶς ἀποκάμῃς, ἀλλὰ διέξελθε* (Πλ. *Πολιτ.* 257).—*μὴ ἀποκάμῃς, ἀλλὰ σκόπει* (Πλ. *Πολ.* Δ, 435).—*παῦσαι νῦν ἤδη μηδ' ἐρωτήσῃς πέρα* (Εὐρ. *Ἰφ.* Τ. 557).

§. 97. Καὶ πρὸς τὴν φύσιν τῶν ἐξηγουμένων ἐνεργειῶν παρίστανται σύμφωνα πάντα τὰ προηγούμενα παραδείγματα, *ἐνεστῶτος* τιθεμένου ἔνθα ἀπαιτεῖται παράτασις, καὶ *ἀορίστου* ἔνθα οὐχί. Ἀλλ' ἀπαντῶνται καὶ ἄλλα, ἐναντία φαινόμενα εἰς τὴν χρῆσιν ταύτην· ἀπαντᾶται *ἐνεστὼς* ἔνθα ἡ φύσις τῆς ἐνεργείας ἀπῄτει *ἀόριστον*· *ἅπτε, παῖ, λύχνον, κἄκφερε τὸ γραμματεῖον* (Ἀρφ. *Ν*· 18), *ταχέως ἔμβαινε* (Ἀρφ. *Β.* 188), *ἄκουε* (συχνὸν παρὰ Πλάτωνι), *κάθιζε καὶ φύλασσε* (Σ. *Κ.* 21), καὶ, ἀλλαχοῦ, *στῆσόν με κἀξίδρυσον* (Σ. *Κ.* 11)· *ὄμνυθι καὶ ὄμοσον, ποίει καὶ ποίησον, παρατίθει καὶ παρά-*

θες, κόμιζε καὶ *κόμισον, βασάνιζε* καὶ *βασάνισον, ἀνάπειθε* καὶ *ἀνάπεισον, δεικνύτω* καὶ *δειξάτω*, κτλ.

§. 98. Τοῦτο δεικνύει πάλιν τὸ ἀνωτέρω ῥηθέν, ὅτι πολλάκις κρέμαται ἐκ τοῦ συγγραφέως νὰ ἐξηγήσῃ τὸ πρᾶγμα κατὰ παράτασιν, ὡς εἶναι ἡ φύσις τοῦ *ἐνεστῶτος* καὶ *παρατατικοῦ*, ἢ κατὰ συντέλειαν, ὡς εἶναι ἡ φύσις τοῦ *ἀορίστου* (§. 35). Ἀλλ' ἐπειδὴ ἡ αὐθαίρετος χρῆσις οὔτε ἐνταῦθα, ὡς οὔτε ἐκεῖ, εἶναι συγχωρημένη, διὰ τοῦτο ἀπαιτεῖται λεπτὸν αἴσθημα εἰς τὴν προσήκουσαν τούτων χρῆσιν· καὶ ἤθελεν ἀναλάβει τολμηρὸν ἔργον ὁ ἐπιχειρήσας ἐκ τῶν προτέρων νὰ προσδιορίσῃ ἀκριβῶς καὶ ἀνεξαιρέτως τὴν χρῆσιν τοῦ ἑνὸς ἢ ἄλλου χρόνου, εἰς τρόπον ὥστε νὰ μὴ δύναται νὰ τεθῇ ἀόριστος ὅπου τίθεται ἐνεστὼς καὶ ἀντιστρόφως. Διὰ τοῦτο ἀσφαλέστερον εἰς τὸν ἑρμηνευτὴν εἶναι, ἀρκούμενος εἰς τὸ γενικὸν τῆς χρήσεως, νὰ προσπαθῇ, εἰ δυνατόν, νὰ ἐξηγῇ ἐπὶ τῆς ἐναντίας περιστάσεως ὑπὸ τίνος αἰσθήματος κινούμενος ὁ συγγραφεὺς μετεχειρίσθη τὸν ἕνα μᾶλλον ἢ τὸν ἄλλον χρόνον, παρὰ νὰ θέτῃ κανόνας ὡς σταθεροὺς καὶ ἀμετατρέπτους, τοὺς ὁποίους θέλει εὑρεῖ μετέπειτα παραβιαζομένους.

§. 99. Ὁ *παρακείμενος* τῆς προστακτικῆς δηλοῖ τὸ τέλειον τῆς ἐνεργείας. Τίθεται δὲ ἢ περὶ πράγματος ὅπερ πρέπει νὰ γένῃ καὶ νὰ ἦναι τελειωμένον, ἢ περὶ πράγματος γενομένου ἤδη, καὶ τοῦτο ἐπιλογικῶς, ὡς εἰ ἔλεγε *καὶ ταῦτα μὲν ἱκανῶς ἔχει*. Κατὰ τὸν πρῶτον τρόπον εἶναι τὰ *τετολμήσθω εἰπεῖν* (Πλ. *Πολ.* ϛ', 503), *εἰρήσθω* (Πλ. *Σοφ.* 223. 243 *Πολ.* Ι, 607), *τετάχθω* (Πλ. *Πολ.* Η, 561), καὶ *δεδόσθω τοῦτο Ἑρμοκράτει* (Πλ. *Κριτίᾳ*, 108), κτλ. Κατὰ τὸν δεύτερον τρόπον εἶναι τὰ *εἰρήσθω* (Πλ. *Κρατ.* 401), *πεπαίσθω* (Πλ. *Εὐθυδ.*278), *ἀπολελογήσθω* (Πλ. *Πολιτ.*Ι,607), *ὧδ' ὁ μῦθος ἑστάτω* (Σ. *Ἠλ.* 50), *μῦθος εἰρημένος ἔστω* (Ἰλ. Θ, 524), κτλ. Ἀνυπερθέτου ἐκτελέσεως ἰδέα προσάπτεται παρά τινων εἰς τὰ *πέπαυσο* (Δ. *Τιμοκρ.* 721)· τοῦτο ἐλέγετο παρὰ τοῦ ῥήτορος εἰς τὸν γραμματέα, κελεύοντος τὴν παῦσιν ἀναγνώσεως.—*μόνον σὺ ἡμῖν πιστὰ θεῶν πεποίησο καὶ δεξιὰν δός* (Ξ. *Π.* Δ', ϐ', 7). Ἀλλ' ἴσως καὶ περὶ τούτων ἰσχύει ἡ περὶ τῶν ἄλλων ἀμφιβολία (§. 61).

§. 100. Εἰς τὰ πρῶτα ἀνάγονται τὰ *πέπεισο* (Εὐρ.)=ἔσο πεπεισμένος —*δεδέσθω* (Δ. *Τιμοκρ.* 721)=μενέτω δεδεμένος.—*τέθναθι* (Ἰλ. Χ, 365)=κεῖσο θανών.—*ἄτιμος τεθνάτω* (Δ. Φ. Γ', 122). Ἐ-

χουσι δὲ τὴν ἀνάλογον σημασίαν τῶν *μέμνημαι* καὶ *κέκτημαι* τὰ *μέμνησο* καὶ *κέκτησο*, τὸ *ἔῤῥωσο* τοῦ *ἔῤῥωμαι*, τὸ *δεδόχθω* τοῦ *δέδοκται*, τὸ μὴ *δέδιθι* τοῦ οὐ *δέδια*· οὕτω καὶ τὸ *τέτλαθι* τὴν τοῦ *τέτληκα*, τὸ *κέκραχθι* τὴν τοῦ *κέκραγα*, κτλ. Περὶ μέλλοντος τῆς *προστακτικῆς* ἰσχύει τὸ ἀνωτέρω περὶ τῆς ὑποτακτικῆς ῥηθέν (§. 87)·

§. 101. Ἐπὶ ἀποφατικῆς ἢ ἀπαγορευτικῆς ἐννοίας δέχεται ἡ *προστακτικὴ* ἔγκλισις τὸ *μή*· *μὴ κεῦθε*, *μὴ λέγε* (σ. 364, §. 46). Τίθεται δὲ ὁ *ἐνεστὼς* εἰς κώλυσιν πράξεως ἑτοιμαζομένης ἵνα προαχθῇ. Ὁ Ἕκτωρ πρὸς τὴν μητέρα του προσφέρουσαν αὐτῷ οἶνον λέγει *μή μοι οἶνον ἄειρε* (Ἰλ. Ζ, 264). Πρὸς τὴν Ἑλένην προσκαλοῦσαν αὐτὸν νὰ καθίσῃ λέγει *μή με κάθιζε* (Ἰλ. Ζ, 360). Οὕτω καὶ *μή μ' ἔτι νῦν κατέρυκε* (Ὀδ. Α, 315), κτλ. Ἀλλὰ καί, ἐπὶ γενικῶν συμβουλῶν, εἰς κώλυσιν πράξεων ἀπ' ἀρχῆς ἀπαγορευομένων· *μὴ κατόκνει*.—*μηδένα φίλον ποιοῦ*. — *μήτε μετὰ βλάβης πειρῶ τῶν φίλων, μήτ' ἄπειρος εἶναι τῶν ἑταίρων θέλε* (Ἰσ. *Δημον.* δ').

§. 102. Οὕτω λοιπὸν ὁ *ἐνεστὼς* τῆς ὑποτακτικῆς ἐπὶ καταφατικῆς ἐννοίας τίθεται ἐπὶ προσταγῆς, προτροπῆς, συμβουλῆς, κτλ, ἢ περὶ πράγματος οὐ γινομένου ἢ ἐν τῷ γίνεσθαι ὄντος πρὸς ἐξακολούθησιν. Οὕτως ὁ Ἰσοκράτης, συμβουλεύων τὸν Δημόνικον, λέγει αὐτῷ *φίλους κτῶ, ἀποδέχου, ἀγάπα, καταφρόνει*, κτλ· οὕτως ὁ Ἀγαμέμνων, προτρέπων τὸν Τεῦκρον νὰ μὴ διακόψῃ τὸ ἔργον του, λέγει αὐτῷ *βάλλ' οὕτως* (Ἰλ. Θ, 281. Ἴδε καὶ στίχ. 293—294). Ὡσαύτως δὲ καὶ ἐπὶ ἀπαγορευτικῆς ἐννοίας τίθεται ἢ εἰς ἀποτροπὴν πράξεως ἑτοιμαζομένης, *μή με κάθιζε*, ἢ εἰς κώλυσιν πράξεως οὔτε ἑτοιμαζομένης οὔτε σκοπουμένης· Ὁ ἑπόμενος στίχος τοῦ Ὁμήρου περιέχει ἀμφότερα· *Τυδείδη, μήτ' ἄρ με μάλ' αἴνεε, μήτε τι νείκει* (Ἰλ. Κ. 249). Οὕτω καὶ *μὴ 'Αθηναίους ἐᾶτε μείζους γίγνεσθαι* (Θ. Α, 86). — *καὶ ὡς ἡμᾶς πρέπει βουλεύεσθαι ἀδικουμένους μηδεὶς διδασκέτω* (Θ. αὐτόθι).

§. 103. Ἐπὶ τῆς δι' ἀορίστου ἀπαγορεύσεως τίθεται συνήθως ὑποτακτικὴ μετὰ τοῦ *μή*· *μὴ ποιήσῃς*, *μὴ κλέψῃς* (σ. 367, §. 56). Σημαίνει δὲ τοῦτο μᾶλλον παραίνεσιν καὶ νουθεσίαν ἢ κυρίως προσταγήν· *μὴ διαβάλῃς*=παραινῶ σοι ἵνα μὴ διαβάλῃς ἢ=πρόσεχε ἵνα μὴ διαβάλῃς· *καὶ μήτε αὐτοί ποτε ἄνευ πόνου σῖτον παράθησθε μήτε ἵπποις ἀγυμνάστοις χόρτον ἐμβάλλετε* (Ξ. *Π.* Η, ϛ', 12).

—*ἀνοίξας τὸν τάφον λαβέτω ὁπόσα βούλεται χρήματα· μὴ μέντοι γε μὴ σπανίσας γε ἄλλως ἀνοίξῃ* (Ἡρ. Α, 187). Ἱκεσία δὲ σημαίνεται ἐν τῷ *μηδαμῶς πρὸς τῶν θεῶν τουτὶ ποιήσῃς, μηδ' ἀφέλῃς μου τὸν βίον* (Ἀρφ. *Ἐκκλ.* 563). Τὸ δὲ *μή τις ὀπίσσω τετράφθω* (Ἰλ. Μ, 273)=μηδεὶς ἔστω τετραμμένος· τὸ *μὴ κεκωλύσθω* (Θ. Α, 129)=μὴ ἔστω κεκωλυμένον τὸ πράσσειν τι ὧν ἐμοὶ ὑπισχνῇ· εἰσὶ δὲ καὶ οἱ προβάλλοντες τὸ *κεκώλυσο*. —*μὴ καταπέπληχθε* (Θ. Ζ, 77)=μὴ ἔστε καταπεπληγμένοι.

§. 104. Περὶ *προστακτικῆς* ὁμιλοῦντες ἐν τοῖς ἔμπροσθεν παρετηρήσαμεν ὅτι ἡ ἔγκλισις αὕτη τίθεται καὶ εἰς δήλωσιν ὅτι στέργεται καὶ παραχωρεῖταί τι (σ. 367, §. 56). Γίνεται δὲ τοῦτο καὶ δι' *ἐνεστῶτος*, καὶ δι' *ἀορίστου* καὶ διὰ *παρακειμένου*, καὶ ἐπὶ δευτέρου καὶ ἐπὶ τρίτου προσώπου· *ἔρδ', ἀτὰρ οὔ τοι πάντες ἐπαινέομεν θεοὶ ἄλλοι* (Ἰλ. Δ, 29).—*κερδαίνετ', ἐμπολᾶτε τὸν πρὸς Σάρδεων ἤλεκτρον* (Σ. *Ἀντ.* 1037). —*ὀκτὼ ποίησον τὰς τραπέζας, δύο, μίαν, τί σοι διαφέρει;* (Μέν. παρ' Ἀθηναίῳ, Δ', 172, ἐκ διορθώσεως) —*τῶν ἄλλος μὲν ἀποφθίσθω, ἄλλος δὲ βιώτω* (Ἰλ. Θ, 429).—*πεποιήσθω δή, ἀλλὰ τί τοὐντεῦθεν;* (Πλ. *Θεαιτ.* 197)—*παρίημι, ἀρχέτω· μόνον ἀγαθόν τι ποιῶν ὑμᾶς φαινέσθω* (Ξ. *Ἀν.* Ε, ζ', 10).—*οἵδ' οὖν γελώντων, κἀπιχαιρόντων κακοῖς τοῖς τοῦδε* (Σ. *Αἴ.* 961). Καθ' αὑτὸ δὲ προσταγὴν σημαίνουσι τὰ *κήρυκες ἀγγελλόντων καὶ γυναῖκες πῦρ καιόντων* (Ἰλ. Θ, 517 καὶ 520—21). Ὡσαύτως καὶ τὸ *οἱ δὲ σιωπῇ οἶνον πινόντων* (Ὀδ. Α, 340), ὡς καὶ τὸ μετὰ τοῦτο *ἀποπαύε' ἀοιδῆς*.

Ἀπαρέμφατον.

§. 105. Ὁ *ἐνεστὼς* καὶ ὁ *ἀόριστος* τοῦ ἀπαρεμφάτου γίνονται ὅλως διόλου ἄχρονοι τύποι, τύποι δηλ. ἐπιτήδειοι μόνον ἵνα σημάνωσιν, ὡς καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων ἐγκλίσεων, ὁ μὲν τὸ κατὰ παράτασιν, ὁ δὲ τὸ κατὰ συντέλεσιν, ἀλλ' εἰς οὐδὲν χρονικὸν τμῆμα ἰδιάζοντες, καὶ διὰ τοῦτο ἐπὶ παντὸς χρόνου τιθέμενοι.

§. 106. Ὁ χρόνος τοῦ *ἐνεστωτικοῦ* καὶ *ἀοριστικοῦ* τύπου ἐν τούτοις προσδιορίζεται ἐκ τοῦ χρόνου τοῦ ῥήματος ἐξ οὗ τὸ ἀπαρέμφατον ἐξαρτᾶται. Εἶναι *ἐνεστὼς* εἰς τὸ *βούλομαι ποιεῖν*, *παρατατικὸς* εἰς τὸ *ἐβούλετο ποιεῖν*, *μέλλων* εἰς τὸ *βουλήσομαι ποιεῖν*. Ἡ

κατὰ παράτασιν ἐνέργεια τοῦ *ποιεῖν* ἀναφέρεται διὰ τούτων εἰς τὸ *ἐνεστώς*, εἰς τὸ *παρελθόν*, εἰς τὸ *μέλλον*. Διὰ τῶν *βούλομαι ποιῆσαι*, *ἐβούλετο ποιῆσαι*, *βουλήσεται ποιῆσαι*, ἡ αὐτὴ ἐνέργεια ἀναφέρεται ὡσαύτως εἰς τὰ τρία χρονικὰ τμήματα, ἀλλὰ κατὰ συντέλειαν. Ὡσαύτως δυνατὸν εἰπεῖν *λέγει*, *λέξει*, *ἔλεγεν*, *εἴρηκεν*, *εἰρήκει*, *εἶπε βοηθεῖν* καὶ *βοηθῆσαι τῇ πατρίδι*.

§. 107. Τὰ ἑπόμενα παραδείγματα δεικνύουσι τὴν χρῆσιν τοῦ *ἐνεστωτικοῦ* τύπου τοῦ ἀπαρεμφάτου ὡς *ἐνεστῶτος* καὶ ὡς *παρατατικοῦ*· *χρὴ τῶν πραγμάτων ὅσα μὲν δύνασαι ποιεῖν ὑπομένειν, ὅσα δὲ μὴ δύνασαι, φυλάττεσθαι* (Ξ. *Ἀπ.* Β΄, ή, 6).—*οἱ σοφισταὶ πειρῶνται πείθειν τοὺς νεωτέρους*, κτλ (Ισ.).—*Ξενοφῶντος κατηγόρησάν τινες φάσκοντες παίεσθαι ὑπ' αὐτοῦ, καὶ ὡς ὑβρίζοντος τὴν κατηγορίαν ἐποιοῦντο* (Ξ. *Ἀν.* Έ, ή, 1)=ὅτι ἐπαίοντο.

§. 108. Κατ' *ἐνεστῶτα* δὲ καὶ *παρατατικὸν* τίθεται τὸ αὐτὸ ῥῆμα ἐν τῷ ἑπομένῳ χωρίῳ τοῦ Πλάτωνος· *δοκῶ οὖν μοι ἐγὼ παρακαλεῖν σε, ὥσπερ ἔφη Ὅμηρος τὸν Σκάμανδρον πολιορκούμενον ὑπὸ τοῦ Ἀχιλλέως τὸν Σιμόεντα παρακαλεῖν* (*Πρωτ.* 340)· τὸ πρῶτον εἶναι *ἐνεστώς*=βούλομαι παρακαλεῖν, τὸ δεύτερον εἶναι *παρατατικός*=ἔφη Ὅμηρος ὅτι ὁ Σκάμανδρος παρεκάλει τὸν Σιμόεντα. Λέγει δὲ ταῦτα ὁ Ὅμηρος ἐν Ἰλιάδος Φ (στίχ. 308). Τίθεται δὲ κατὰ *παρατατικὸν* καὶ *ἐνεστῶτος* ἡγουμένου· *ταῦτα αὐτοί τε ποιεῖτε καὶ τοὺς προγόνους ὀργίζεσθε ἐάν μή τις φῇ ποιεῖν* (Δ.) ἐάν τις ἀρνῆται ὅτι ἐποίουν. — *πῶς οἴεσθε δυσχερῶς ἀκούειν Ὀλυνθίους, εἴ τις τι λέγοι κατὰ Φιλίππου κατ' ἐκείνους τοὺς χρόνους;* (Δ.)=ὅτι ἤκουον.

§. 109. Ὁ *παρατατικὸς* ἑνός τινος ῥήματος ὅστις ἐξηγεῖ κρίσιν περὶ τοῦ *ἀναγκαίου*, *δυνατοῦ*, *προσήκοντος*, κτλ, τοῦ διὰ τοῦ ἀπαρεμφάτου ἐκφερομένου, δηλοῖ ὅτι τοῦτο δὲν ὑπάρχει· ὁ λέγων *ἔδει γίγνεσθαι*, *ἐξῆν εἶναι*, κτλ, ὁμολογεῖ συνεπτυγμένως ὅτι οὐ *γίγνεται*, καὶ ὅτι *οὐκ ἔστιν*· *ἐχρῆν μὲν εἶναι τὸ καλὸν εὐγενέστατον, τὸν ἐλεύθερον δὲ πανταχοῦ φρονεῖν μέγα* (Μ.).—*μένειν ἐξῆν τῷ κατηγοροῦντι τῶν ἄλλων* (Δ. *Ὀλ.* Γ΄, 33).—*εἰκὸς ἦν ὑμᾶς μὴ μαλακῶς, ὥσπερ νῦν, ξυμμαχεῖν* (Θ. Ϛ΄, 78).

§. 110. Μεταφέρεται δὲ τὸ τοιοῦτον εἰς τὸ μέλλον διὰ τῶν *βουλήσομαι ὑμῖν φίλος καὶ σύμμαχος εἶναι* (Ξ. *Ἑλλ.* Δ΄, ά, 37). —

οὔτε τὴν γῆν ἐθελήσουσι κείρειν αὐτῶν (Πλ.). — *τοῖς μέλλουσιν ἐθελήσειν ἄρχειν* (Πλ.). — *ἥτις σε ποιήσει μέγα δύνασθαι* (Πλ.). —*εἰ ἐπιτρέψει τῇ βουλῇ διαψηφίζεσθαι* (Ξ. *Ἑλλ.* Β', γ', 50). — *δυνήσει πράττειν τὰ τοῦ γραμματιστοῦ ἔργα* (Πλ.).— *διαμεῖναι δυνήσεται* (Δ. *Προοιμ. Δημηγορ.* κ'), κτλ.

§. 111. Ὁ *ἀόριστος* τοῦ ἀπαρεμφάτου σημαίνει τὴν ἐνέργειαν ὡς ἀποτέλεσμα συντεταμένον, τρόπον τινά, καὶ συγκεντρωμένον· *φεύγειν* εἶναι ἡ ἀναπτυσσομένη ἐνέργεια τῆς πράξεως ἥτις καλεῖται *φεύγειν*, *φυγεῖν* εἶναι τὸ ἀφῃρημένον ἀποτέλεσμα τοῦ *φεύγειν*, οἷον ἡ *φυγή*, *πεσεῖν* εἶναι οἷον ἡ *πτῶσις*, *θανεῖν* οἷον ὁ *θάνατος*, κτλ. Θεωρεῖται δὲ τοῦτο ἢ ὡς τετελεσμένον ἢ ὡς ἀτέλεστον καὶ τελεσθησόμενον· εἰς τὸ *λέγει λαβεῖν* θεωρεῖται ὡς τετελεσμένον=λέγει τὸ λαβεῖν, ὁμολογεῖ τὴν λῆψιν· εἰς τὸ *βούλεται λαβεῖν* θεωρεῖται ὡς ἀτέλεστον ἔτι καὶ δυνατὸν τελεσθῆναι=βούλεται τὸ λαβεῖν, ἐπιθυμεῖ τῆς λήψεως.

§. 112. Ὡς δὲ τοῦτο κρέμαται ἐκ τῆς φύσεως τῶν ῥημάτων ἐξ ὧν τὸ ἀπαρέμφατον ἐξαρτᾶται (σ. 425, §. 11—429, §. 24), οὕτως ἐκ τῶν χρόνων τῶν αὐτῶν ῥημάτων προσδιορίζεται εἰς ποῖον χρονικὸν τμῆμα ἀναφέρεται ὁ *ἀπαρεμφατικὸς ἀόριστος*. Ἐν τῷ *ἐβούλετο λαβεῖν* θεωρεῖται ὡς ἀτέλεστον ἐν τῷ παρελθόντι, ἐν τῷ *βούλεται λαβεῖν*, ὡς ἀτέλεστον ἐν τῷ ἐνεστῶτι· ἐν τῷ *δεδύνηται εἰπεῖν*, *ἠθέλησεν ὑπακοῦσαι*, *φησὶν ὠφελῆσαι*, *τυχεῖν*, *λαβεῖν*, κτλ, θεωρεῖται ὡς τετελεσμένον ἐν τῷ παρελθόντι.

§. 113. Οὕτω λοιπὸν λέγεται *πῶς ἐθέλεις ἅλιον θεῖναι πόνον ἠδ' ἀτέλεστον;* (Ἰλ. Δ, 26) — *τὸ δὲ τῶν χρημάτων ποθεῖτε ἀκοῦσαι* (Δ. Φ. Α, 47).—*καὶ ὑπὸ τουτέων οὐκ εἶναι διελθεῖν τὸ προσωτέρω* (Ἡρ. Ε, 10), κτλ· καὶ διὰ τούτων ἐννοεῖται ὅτι ἐπὶ τοῦ παρόντος προσπαθεῖται ἡ ἐκτέλεσις τοῦ διὰ τοῦ *ἀορίστου* σημαινομένου. Λέγεται *φοβοῦμαι οὖν διελέγχειν σε, μή με ὑπολάβῃς οὐ πρὸς τὸ πρᾶγμα φιλονεικοῦντα λέγειν, τοῦ καταφανὲς γενέσθαι, ἀλλὰ πρὸς σέ* (Πλ. *Γοργ.* 457). — *ὅτε καὶ πρὸς τῇ γῇ γενέσθαι ῥᾴδιον* (Δ. Φ. Α, 49). — *Ἱπποκράτης ἐπιθυμεῖν δοκεῖ ἐλλόγιμος γενέσθαι ἐν τῇ πόλει, τοῦτο δὲ οἴεταί οἱ μάλιστα γενέσθαι, εἴ σοι συγγένοιτο* (Πλ. *Πρωτ.* 316)· καὶ διὰ τούτων ἀναφέρεται ἡ ἐκτέλεσις εἰς τὸ μέλλον. Ὡσαύτως *βασιλεῦσαι δὲ τὸν Χέοπα ἐλε-*

γον πεντήκοντα ἔτεα (Ἡρ, Β', 127).—*ἔστι δὲ καὶ ἄλλος ὅδε λόγος λεγόμενος, ὡς ἐπειδὴ Ξέρξης ἀπελαύνων ἐξ Ἀθηνέων ἀπίκετο ἐπ' Ἠϊόνα, ἐνθεῦτεν οὐκέτι ὁδοιπορίῃσι διεχρέετο . . . πλώοντα δέ μιν ἄνεμον Στρυμονίην ὑπολαβεῖν . . . καὶ δὴ εἴρεσθαι βώσαντα τὸν κυβερνήτην . . . καὶ τὸν εἶπαι* (Ἡρ. Ἡ, 118)· καὶ διὰ τούτων ἀναφέρεται τὸ ἀποτέλεσμα ὡς γενόμενον καὶ συμβὰν ἐν τῷ παρελθόντι.

§. 114. Τὰ *ἐλπίδος* σημαντικὰ ῥήματα μετὰ τῶν συγγενῶν οἴκοθεν ἀποτείνονται εἰς τὸ μέλλον· ὁ *ἀπαρεμφατικὸς* λοιπὸν ἀόριστος ἐν τούτοις ἐκπληροῖ τὰ τοῦ *μέλλοντος· μολόντι δ' ἐλπίς ἐστι σωθῆναι κακῶν;* (Εὐρ. *Ὀρ.* 777) — *Γύλιππος ἤλπιζεν ἀπ' αὐτοῦ ἔργον ἄξιον τοῦ κινδύνου ἐς τὸν πόλεμον κατεργάσασθαι* (Θ. Ζ', 21).—*περὶ τούτων ὑπέσχετό μοι βουλεύσασθαι* (Ξ. *Ἀν.* Β', γ', 20). Ὡσαύτως *ἐν δοιῇ δὲ σαωσέμεν ἢ ἀπολέσθαι νῆας* (Ἰλ. Ι, 230). — *παῦλαν ἴσθι τῆσδε μή ποτ' ἐντυχεῖν νόσου βαρείας* (Σ. *Φ.* 1329). — *οὐκ ἔφησαν δέξασθαι* (Θ. Ἑ, 22)=ἠρνήσαντο δέξεσθαι=εἶπον ὅτι οὐ δέξονται· τίποτε ὅμως δὲν ἐμποδίζει ὥστε, αὐτὸ τοῦτο εἰς τὸ παρελθὸν ἀναφερόμενον, νὰ σημάνῃ καὶ *ἠρνήσαντο ὅτι ἐδέξαντο* =εἶπαν ὅτι οὐκ ἐδέξαντο. Οὕτω καὶ *οὐδ' ἐμὲ νήϊδα γ' οὕτως ἔλπομαι ἐν Σαλαμῖνι γενέσθαι τε τραφέμεν τε* (Ἰλ. Η, 199)=πέποιθα ὅτι οὐκ ἐγενόμην καὶ ἐτράφην οὕτως ἄπειρος. Ἴδε *Εἰσαγωγὴν εἰς τὴν Ἑλληνικὴν Σύνταξιν*, σ. 546—σ. 551.

§. 115. Τὰ *διηγηματικὰ* ῥήματα οἴκοθεν τείνουσι πρὸς τὸ παρελθόν, ὅθεν καὶ ὁ *ἀπαρεμφατικὸς ἀόριστος* ἐν τούτοις παρῳχημένον καὶ γενόμενον δηλοῖ, ἐπὶ ἱστορικῶν πραγμάτων· *πρῶτοι Κορίνθιοι λέγονται ἐγγύτατα τοῦ νῦν τρόπου μεταχειρίσαι τὰ περὶ τὰς ναῦς* (Θ. Ἁ, 13). — *οἱ Κερκυραῖοί φασιν οὐδενός πω ξυμμαχίαν δέξασθαι* (Θ. Ἁ, 37). — *πατρὸς ὁ Κῦρος λέγεται γενέσθαι Καμβύσεω* (Ξ. *Π.* Ἁ, β', 1).—*ἤκουσα δὴ λυγροτάταν ὀλέσθαι τὰν Φρυγίαν ξέναν Ταντάλου* (Σ. *Ἀντ.* 823).—*συνέβη τὸν Φίλιππον ἐλθεῖν ἐφ' ἡμᾶς* (Δ. *Στεφ.* 281).—*τὸν πρόεδρόν φασί ποτε ἐν ὑμῖν ὑπὸ Πολυζήλου πληγῆναι* (Δ. *Μειδ.* 525).

§. 116. Τὰ *προαιρετικὰ* καὶ τὰ ὅμοια ἀναφέρουσι τὸν ἀπαρεμφατικὸν *ἀόριστον* εἰς τὸ *ἐνεστώς*, εἰς τὸ *παρελθὸν* ἢ εἰς τὸ *μέλλον*, κατὰ τὸν χρόνον καθ' ὃν ταῦτα ἐκφέρονται· *τί ἐσθ' ὃ βούλε-*

σθε ὑμῖν παρ' ἄλλων γενέσθαι; (Πλ.)—*ξυνελθεῖν αὐτῷ ἐβούλετο* (Ξ. *Ἑλλ.* Γ', δ', 2).—*τοῦτο βουλησόμεθα διελθεῖν ἡμᾶς* (Πλ.), κτλ. Ἴδε ἀνωτέρω, §. 106.

§. 117. Ὁ *μέλλων* τοῦ ἀπαρεμφάτου θεωρεῖται ἢ ἐκ τοῦ ἐνεστῶτος ἢ ἐκ τοῦ παρελθόντος· ἐπὶ τῆς πρώτης περιστάσεως ἰσοδυναμεῖ τῷ *μέλλοντι* τῆς *ὁριστικῆς* καὶ τοῦ *ὅτι*, ἐπὶ τῆς δευτέρας ἰσοδυναμεῖ τῷ *μέλλοντι* τῆς *εὐκτικῆς* καὶ τοῦ *ὅτι· ὔμμιν ἔγωγε μαρναμένοισι πέποιθα σαωσέμεν νέας ἁμάς* (Ἰλ. Ν, 96)=ὅτι σώσετε.—*παρ' ἄνδρας ἐλπίζω ἀφίξεσθαι ἀγαθούς* (Πλ. *Φαίδ.* 63).—*ὑπέσχετο δὲ μέγα ἔργον, ἀπωσέμεν υἷας Ἀχαιῶν* (Ἰλ. Ν, 367). —*σὺ γὰρ ὑπέσχου ζητήσειν* (Πλ. *Πολ.* Δ', 427). — *οἱ Κορίνθιοι ἀπεκρίναντο βουλεύσεσθαι* (Θ. Ά, 27)=ὅτι βουλεύσοιντο. Τὸ αὐτὸ ἰσχύει καὶ περὶ τοῦ *μετ' ὀλίγον μέλλοντος, κατακεκόψεσθαι*, (§. 63) κτλ.

§. 118. Εἶναι δὲ σημειωτέον ὅτι ἐνίοτε τίθεται *μέλλων* καὶ μετὰ τῶν *προαιρετικῶν, ἐφετικῶν* καὶ τῶν τοιούτων ῥημάτων ἅπερ συνήθως δέχονται *ἀόριστον*. Λέγεται λοιπὸν *βούλομαι ποιήσειν* ἀντὶ *βούλομαι ποιῆσαι*.—*μέμασαν τεῖχός τε ῥήξειν καὶ ἐνιπρήσειν πυρὶ νῆας* (Ἰλ. Μ, 198).—*οἱ Κορίνθιοι ἐδεήθησαν τῶν Μεγαρέων ναυσὶ σφᾶς ξυμπροπέμψειν* (Θ. Ά, 27)=νὰ συνοδεύσωσιν, ἐπὶ ἄλλης δὲ περιστάσεως=συμπροβοδήσωσι, ἐν Ἠπείρῳ,=συμπροϜοδήσωσι.—*πείσειν δυνησόμεθα* (Σ. *Φ.* 1394), καὶ τοῦτο ἐναντίον τοῦ παραγγέλματος Θωμᾶ τοῦ Μαγίστρου.

§. 119. Τοιαῦτα εἶναι καὶ τὰ *τεύξεσθαι* (Ἰλ. Τ, 208), *ἐγγενήσεσθαι* (Ἡρ. Δ', 111), *πέμψειν* (Θ', Β', 29), *ἀποκωλύσειν* (Θ. Γ', 28), *ἄρξειν* (Θ. Ϛ', 6), *προτιμωρήσεσθαι* (Θ. Ϛ', 57), *εἴσειν καὶ βοηθήσειν τε* (Πλ. *Κριτίᾳ*, 120), κτλ. Ἴδε Λοβέκκιον εἰς Φρύνιχον σ. 745—Καὶ τοῦτο μὲν εἶναι ὑπὲρ τῆς νεωτέρας γραφῆς τοῦ παρ' ἡμῖν *μέλλοντος, θέλω γράψει*, οἷον ἐκ τοῦ *θέλω γράψειν*, ὑπὲρ τῆς ἄλλης δὲ γραφῆς τῆς ἀρχαιοτέρας, *θέλω γράψῃ*, εἶναι τὸ *βούλομαι γράψαι*, τὸ *θὰ γράψω, θὰ γράψῃς, θὰ γράψῃ, θὰ γραφθῶ, θὰ γραφθῇς, θὰ γραφθῇ*, κτλ, καὶ ὁ τονισμὸς τῶν *θὰ λάβῃ, θὰ φύγῃ, θὰ πάθῃ, θὰ μάθῃ*, ἅτινα ἄλλως ἔπρεπε νὰ ἦναι *λαβεῖ, φυγεῖ, παθεῖ, μαθεῖ*, ἐκ τῶν *λαβεῖν, φυγεῖν*, κτλ. Ἐπὶ ἀμφοτέρων δὲ τῶν περιστάσεων τὸ *θέλω* μετέπεσεν ἐκ τῆς *βουλητικῆς* σημασίας εἰς τὴν

μελλοντικήν· θέλει νὰ φύγῃ καὶ θέλει φύγει, τοῦ ὁποίου παραδείγματα ἀπαντῶνται καὶ παρὰ τοῖς ἀρχαίοις.

§. 120. Ὁ *παρακείμενος* τοῦ ἀπαρεμφάτου σημαίνει τὸ τέλειον τῆς ἐνεργείας εἴτε ἐκ τοῦ παρόντος θεωρουμένης, εἴτε ἐκ τοῦ παρελθόντος· *ὀρθῶς μοι δοκεῖς εἰρηκέναι* (Πλ. *Χαρμ.* 160)=ὅτι εἴρηκας=εἴρηκας ὀρθῶς, οὕτω μοι δοκεῖ.—*ἠνάγκασμαι δι' αὐτοὺς ἐκμεμαθηκέναι τε καὶ μεμελετηκέναι πάντα τὰ τοιαῦτα* (Πλ. *Ἱππ.Μ*, 285)=ἐκμεμάθηκα καὶ μεμελέτηκα ταῦτα, ἐπεὶ ἠνάγκασμαι. Τοῦτο δὲ ἂν εἴη παρ' ἡμῖν=νὰ τὰ ἔχω μαθημένα.—*οὔ οἱ ἀεικὲς ἀμυνομένῳ περὶ πάτρης τεθνάμεν* (Ἰλ. Ο, 497)=κεῖσθαι νεκρόν· τὸ *τεθνάμεν* ἐκφέρει τὴν διὰ τοῦ ἀποθνήσκειν ἢ ἀποθανεῖν κατάστασιν.—*περὶ Ὀρχομενοῦ ἠγγέλλετο ἑαλωκέναι* (Θ. Ε, 63)=ὅτι ἑαλώκει. Οὕτω *διαπεφυλάχθαι* καὶ *διανενεμηκέναι* (Ξ. *Π*.Δ',ἑ,45), κτλ.

§. 121. Καὶ εἰς τὸ μέλλον δυνατὸν νὰ μεταφερθῇ τὸ τέλειον τῆς ἐνεργείας διὰ τοῦ ἀπαρεμφατικοῦ *παρακειμένου· τῆς γὰρ ἐπιούσης νυκτὸς ταῦτα πάντα δεῖ πεπρᾶχθαι* (Πλ. *Κρίτ.* 46)=νὰ ἦναι πεπραγμένα.—*ἆρ' οὕτω βούλει νῦν ἡμῖν ὡρίσθαι περὶ τοῦ ὁσίου καὶ τοῦ ἀνοσίου;* (Πλ. *Εὐθύφ.* 9).—*ἃ δὲ βέλτιον ἀκηκοέναι πάντας ὑμᾶς, ταῦτ' εἰπεῖν πειράσομαι* (Δ. *Ὀλ.* Β', 19).—*ταῦτα μέν ἐστιν ἃ πᾶσι δεδόχθαι φημὶ δεῖν καὶ παρεσκευάσθαι προσήκει* (Δ. *Φ.* Α, 45)=οἴομαι δεῖν δόγμα εἶναι ἢ δεδογμένα καὶ ἕτοιμα εἶναι.

§. 122. Καὶ ἐν τούτοις μὲν θεωρεῖται τὸ μέλλον ὡς ἐκ τοῦ παρόντος, προστιθεμένης, ὡς φαίνεται, καὶ τῆς ἐννοίας τῆς *ἀνυπερθέτου ἐκτελέσεως*. Ἐκ τοῦ παρελθόντος δὲ θεωρεῖται τὸ μέλλον ἐν τοῖς *Νικίας ἠβούλετο πόνων πεπαῦσθαι* (Θ. Ε, 16)=ἀπηλλαγμένος εἶναι.—*ἑξῆν ἡμερῶν δέκα, μᾶλλον δὲ τριῶν ἢ τεσσάρων εἰς τὸν Ἑλλήσποντον ἀφῖχθαι* (Δ.*Στεφ.*235). Ὡσαύτως διὰ τῆς εὐκτικῆς θεωρεῖται ὡς ἐκ τοῦ παρελθόντος τὸ μέλλον· *εἰ δ' ἴδοιμ' ὀλωλότας τούτους, δοκοῖμ' ἂν τῆς νόσου πεφευγέναι* (Σ. Φ. 1043)· τοὐναντίον ὡς ἐκ τοῦ παρόντος διὰ τῆς ὑποτακτικῆς· *ἐπὴν ἡμέας ἔλπῃ ποτὶ δώματ' ἀφῖχθαι* (Ὀδ. Ζ', 297) = ὅταν νομίσῃς ὅτι εἴμεθα φθασμένοι.

Μετοχή.

§. 123. Ὁ *ἐνεστὼς* τῆς μετοχῆς σημαίνει ἐνέργειαν κατὰ παρά-

τασιν μὲν, σύγχρονον δὲ τῇ ὑπὸ τοῦ ῥήματος τῆς κυρίας προτάσεως σημαινομένῃ· ἐν τῷ *τυγχάνομεν ἐπιθυμοῦντες* (Πλ. *Εὐθυδ.* 275)· ἀναφέρεται εἰς τὸ *ἐνεστώς*, ὡς εἶναι καὶ τὸ *τυγχάνομεν*· ἐν τῷ *ἐτυγχάνομεν περιπατοῦντες* (Κέβ.) εἰς τὸ *παρελθόν*, καὶ τοῦτο κατὰ *παρατατικόν*, ὡς εἶναι καὶ τὸ *ἐτυγχάνομεν*· ἐν τῷ *Ἀχιλλεὺς πολλὰ μητρὶ φίλῃ ἠρήσατο χεῖρας ὀρεγνύς* (Ἰλ. Α, 351) ἀναφέρεται εἰς τὸ παρελθὸν, οὗτινος προσδιορίζει τὸν τρόπον=ἠρήσατο ἐκτείνων τὰς χεῖρας· ἐν τῷ *ταῦτα ποιοῦντες τὰ προσήκοντα δράσετε* (Θ. Ά, 43) ἀναφέρεται εἰς τὸ μέλλον, ἐξηγῶν ὑπόθεσιν καθ' ἣν δράσουσιν οἱ Ἀθηναῖοι τὰ προσήκοντα=δράσετε τὰ δέοντα, ἐὰν ταῦτα ποιῆτε.

§. 124. Τοιαῦτα εἶναι καὶ τὰ *δημοσίᾳ αἱ πόλεις πρὸς ἀλλήλας οὐκ ἀμφισβητοῦσιν, αἱ μὲν ταῦθ' αἱ δ' ἄλλα φάσκουσαι*; (Πλ. *Ἀλκ.* Ά, 111).—*οἱ Ἀθηναῖοι ὁρῶντες τοὺς Κερκυραίους πιεζομένους ἐπεκούρουν* (Θ. Ά, 49).—*οἱ πρὸς Ἑρμοκράτην προσομιλοῦντες μάλιστα ἐπόθησαν τήν τε ἐπιμέλειαν καὶ προθυμίαν καὶ κοινότητα* (Ξ. *Ἑλλ.* Ά, ά, 30)=ὅσοι προσωμίλουν. Ὡσαύτως *ἐπίστασθαι Κόνωνα μὲν ἄρχοντα, Νικόφημον δὲ ποιοῦντα ὅ τι ἐκεῖνος προστάττοι* (Λυσ.)=ὅτι ἦρχεν καὶ=ὅτι ἐποίει.—*δέομαι ὑμῶν ἀκοῦσαί μου, ὥσπερ οἱ νόμοι κελεύουσιν, οὓς ὁ τιθεὶς ἐξ ἀρχῆς Σόλων κυρίους ᾤετο δεῖν εἶναι* (Δ.)=οὓς ἐτίθει.

§. 125. Ὁ *ἀόριστος* τῆς μετοχῆς σημαίνει τὸ εἰς τὸ *εἶναι παραχθὲν* καὶ *γενόμενον* ἢ ὡς *γενόμενον* θεωρούμενον. Δυνατὸν δὲ τοῦτο νὰ ἀναφέρηται εἰς τὸ παρελθόν, εἰς τὸ ἐνεστὼς ἢ εἰς τὸ μέλλον, ὀλιγωτάτων περιστάσεων ἐξαιρουμένων (Ἴδε κατωτέρω §. 132), πάντοτε σημαίνει προγενέστερόν τι τοῦ διὰ τοῦ ῥήματος εἰς ὃ ἀνήκει σημαινομένου.

§. 126. Οὕτω λέγεται *Σωκράτης βουλεύσας ποτὲ περὶ πλείονος ἐποιήσατο εὐορκεῖν ἢ χαρίσασθαι τῷ δήμῳ* (Ξ. *Ἀπ.* Ά, ά, 18).—*Πολυκράτης ἰσχύων καὶ Ῥήνειαν ἑλὼν ἀνέθηκε τῷ Ἀπόλλωνι* (Θ. Ά, 13).—*τῶν Τρώων τινὲς ὅμοροι τοῖς Σικανοῖς οἰκήσαντες ξύμπαντες Ἔλυμοι ἐκλήθησαν* (Θ. Ϛ́, 2). Ἐν πᾶσι τούτοις ἀμφότερα, τό τε διὰ τοῦ *ἀορίστου* τῆς *ὁριστικῆς* καὶ τὸ διὰ τοῦ *ἀορίστου* τῆς *μετοχῆς* ἐξηγούμενον, ἀναφέρονται εἰς τὸ παρελθόν, ἀλλὰ διὰ τοῦ τῆς μετοχῆς δηλοῦται προγενέστερόν τι· πρῶτον ὁ *Πολυκράτης εἶλε τὴν Ῥήνειαν*, καὶ ἔπειτα *ἀνέθηκεν αὐτὴν τῷ Ἀπόλλωνι*, κτλ.

§. 127. Ὡσαύτως λέγεται *ἄρξας ἀγαθόν τι ποιεῖν τὴν πατρίδα πειρᾶται* (Ξ.), ἔνθα τὸ μὲν *πειρᾶται* ἐκτείνεται εἰς τὸ ἐνεστώς, τὸ δὲ *ἄρξας* ἀναφέρεται εἴς τι πρότερον λαβὸν ὕπαρξιν=ἐπεὶ ἔλαβε τὴν ἀρχὴν (§. 31—32).—*ὁ πατὴρ ἀπολιπὼν ὑμᾶς ἀπέρχεται* (Ἀρφ. *Εἰρ.* 111). Ὡσαύτως *καὶ ζῶν ὁ φαῦλος καὶ θανὼν κολάζεται* (Μ.). —*μακάριος ὅςτις εὐτυχεῖ γάμον λαβὼν ἐσθλῆς γυναικός* (Εὐρ. *Ἀποσπ.*)=ὅςτις εἴληφεν, ὁ εἰλημμένην ἔχων (§. 81).

§. 128. Ἐπίσης λέγεται *Δαρεῖος ἐκέλευσε τοὺς Ἴωνας τὴν σχεδίην λύσαντας ἕπεσθαι κατ' ἤπειρον ἑωυτῷ* (Ἡρ. Δ', 97), ἔνθα τὸ *λύσαντας* ἀναφέρεται εἰς μέλλον μὲν ὡς πρὸς τὸ *ἐκέλευσε*, προγενέστερον δὲ ὡς πρὸς τὸ *ἕπεσθαι*· πρῶτον *ἔδει λῦσαι τὴν σχεδίαν* καὶ εἶτα *ἕπεσθαι*.—*νῦν ἐφάμην, νῆάς τ' ὀλέσας καὶ πάντας Ἀχαιούς, ἂψ ἀπονοστήσειν προτὶ Ἴλιον ἠνεμόεσσαν* (Ἰλ. Θ, 498—99).

§. 129. Ὡς ἐν τῷ *ἄρξας ἐπειρᾶτο ἀγαθόν τι ποιεῖν* ἠναφέρονται ἀμφότερα εἰς τὸ παρελθόν, ἐν τῷ *ἄρξας πειρᾶται ἀγαθόν τι ποιεῖν* τὸ μὲν *ἄρξας* δηλοῖ τι λαβὸν ἤδη ὕπαρξιν, τὸ δὲ *πειρᾶται* δηλοῖ τι ἐπὶ τοῦ παρόντος ἀναπτυσσόμενον, οὕτως ἐν τῷ *ἄρξας πειρῶ ἀγαθόν τι πειεῖν* τὸ *ἄρξας* ἀναφέρεται μὲν εἰς τὸ μέλλον, ἀλλὰ τὸ μέλλον τοῦτο ἐννοεῖται προγενέστερον τοῦ *πειρῶ*=ἐὰν ἄρξῃς ἢ ὅταν ἄρξῃς πειρῶ, κτλ· τὸ *ἄρξαι* πρέπει νὰ προηγηθῇ τοῦ *πειρῶ*. Οὕτω καὶ *χάριν λαβὼν μέμνησο καὶ δοὺς ἐπιλάθου* (Γν.)=ἐὰν λάβῃς καὶ ἐὰν δῷς ἤ, ἀκριβέστερον,=εἰλημμένης χάριτος μέμνησο καὶ δεδομένης ἐπιλάθου (§. 80—82).

§. 130. Ὡσαύτως *νομίσαντες ἐπ' ἀνάγκην ἀφῖχθαι ψηφίσασθε τὸν πόλεμον, μὴ φοβηθέντες τὸ αὐτίκα δεινόν, τῆς δ' ἀπ' αὐτοῦ διὰ πλείονος εἰρήνης ἐπιθυμήσαντες*, κτλ. (Θ. Α', 124), ἔνθα οἱ ἀόριστοι τῆς μετοχῆς εἰς μέλλον μὲν ἀναφέρονται, προγενέστερον δὲ τοῦ διὰ τοῦ τῆς προστακτικῆς ἀορίστου ἐξηγουμένου· τοῦτο ἤθελεν εἶναι καθ' ὁριστικὴν *ἐψηφίσαντο τὸν πόλεμον οὐ φοβηθέντες, ἀλλ' ἐπιθυμήσαντες*, κτλ=ἐψηφίσαντο τὸν πόλεμον, ἐπεὶ οὐκ ἐφοβήθησαν, κτλ· ἢ=οὐκ ἐφοβήθησαν, ἀλλ' ἐπεθύμησαν, κτλ, διὰ τοῦτο ἐψηφίσαντο τὸν πόλεμον.

§. 131. Τὸ αὐτὸ ἰσχύει καὶ περὶ ὑποτακτικῆς· *ἕως ἂν ἢ διαλυσώμεθα πεισθέντες*, κτλ (Δ.).—*ἢν δ' ἐγὼ εὖ πράξας ἔλθω πάλιν* (Ἀρφ. *Εἰρ.* 122). Ὡσαύτως καὶ περὶ τοῦ διὰ τῆς εὐκτικῆς ἐκφερο-

μένου δυνητικοῦ λόγου· *ὁ μὴ ἐπιεικὴς πλουτήσας εὔκολος οὔποτ' ἂν ἑαυτῷ γένοιτο* (Πλ.).—*πῶς ἂν εὐφρονήσαντες ταῦτα καλῶς ἔχειν ἡγήσαιντο;* (Πλ.). Τοῦτο δ' ἂν εἴη κατ' ἔγκλισιν ὁριστικὴν *εὐφρονήσαντες οὐχ ἡγήσαντο*, κτλ.

§. 132. Σημαίνει δὲ καὶ σύγχρονον ἐνίοτε ὁ *ἀόριστος τῆς μετοχῆς* τῷ διὰ τοῦ *ἀορίστου τῆς ὁριστικῆς* ἐκφερομένῳ, δηλῶν τὸ *ἐν τίνι* ἢ *διὰ τίνος* δεικνύεται ἡ ἐνέργεια· *εὖ γε ἐποίησας ἀναμνήσας με* (Πλ.)=διὰ τῆς ἀναμνήσεως=καλὰ ἔκαμες καὶ μ' ἐνθύμισες.—*ὅσα ἡμᾶς τἀγαθὰ δέδρακας εἰρήνην ποιήσας!* (Ἀρφ.)=διὰ τῆς εἰρηνοποιήσεως. Γίνεται δὲ τοῦτο μάλιστα διὰ τοῦ *φθάνειν* καὶ *λανθάνειν*· *ἔφθησαν ἀπικόμενοι* (Ἡρ. Δ', 136), ἔνθα ἤθελεν εἶναι ἄτοπον νὰ φαντασθῶμεν τὸ διὰ τοῦ *ἀπικόμενοι* προγενέστερον τοῦ διὰ τοῦ *ἔφθησαν*, οἷον *πρῶτον ἀπίκοντο* καὶ εἶτα *ἔφθασαν*, ὡς εἶναι ἐν τῷ *ἀφικόμενοι ἔφησαν*. Οὕτως *ἔλαθεν ἀφθέντα πάντα καὶ καταφλεχθέντα* (Θ. Δ', 133)=ἤφθησαν καὶ κατεφλέχθησαν ἀνεπαισθήτως. Ὡσαύτως *ἵνα μὴ λάθητε ἐξαπατηθέντες* (Δ.).—*μήτις φθῇ ἡμᾶς ἐπ' ἄλλο τι ἐπιτήδευμα τρέψας αὐτοῦ τὴν διάνοιαν* (Πλ. *Εὐθυδ.* 275).—*λάθε βιώσας*.—*τόδε μοι χάρισαι ἀποκρινάμενος* (Πλ.), κτλ (Ἴδε σ. 466, §. 46).

§. 133. Ὁ *παρακείμενος τῆς μετοχῆς* σημαίνει ὑποκείμενον ἔχον ὡς κατάστασιν ἐνυπάρχουσαν τὴν ὑπὸ τοῦ ῥήματος δηλουμένην ἰδιότητα· ὡς τὸ *ἐνδέδυται* σημαίνει τὸ τέλειον τῆς τοῦ *ἐνδύεσθαι* ἐνεργείας (§. 32), οὕτω τὸ *ἐνδεδυμένος* σημαίνει τὸν λαβόντα καὶ ἔχοντα ὡς κατάστασιν τὴν ἰδιότητα ταύτην· οὕτως *ἀναιδείην ἐπιειμένος, ἀλκὴν ἐπιειμένος* (Ὅμ.).—*τέτριπται τὸ φάρμακον* καὶ *φάρμακον τετριμμένον*.—*πρὸς ἀνδρίαν γεγυμνασμένος* (Πλ.).—*λελουμένος* (Πλ.), *λελυμένος* (Πλ.), *κεκαθαρμένη* (Πλ.), κτλ.

§. 134. Ὡσαύτως *εἶχε τῷ θανόντι, μηδ' ὀλωλότα κέντει* (Σ. *Ἀντ.* 1029)=μὴ κέντει ἄνθρωπον ἐν καταστάσει νεκροῦ ὄντα.—*ὁ νόμος κλείειν τὰ διδασκαλεῖα προστάττει πρὸ ἡλίου δεδυκότος* (Αἰσχ.)=πρὶν ὁ ἥλιος ᾖ ἐν καταστάσει δεδυκότος.—*οἱ Σκύθαι πίνουσιν ἐκ κρανίων κεχρυσωμένων* (Πλ.), κτλ.

§. 135. Τὸ τέλειον τῆς ἐνεργείας δυνατὸν νὰ θεωρηθῇ ὡς πρὸς τὸ παρὸν ἢ ὡς πρὸς τὸ μέλλον, ὅθεν ὁ *παρακείμενος τῆς μετοχῆς* φέρεται καὶ πρὸς *ἐνεστῶτα* καὶ πρὸς *μέλλοντα*· *παρεσκευασμένος* οὐ-

τωσὶ ἔρχομαι (Πλ. *Φαίδ.* 91), καὶ *παρεσκευασμένος ἐλεύσεται.*—*πρῶτος ὥς με βαστάσῃ πεπτῶτα* (Σ. *Αἴ.* 827)=ἵνα πρῶτος βαστάσῃ με ὅτε ἔσομαι ἐν καταστάσει πεπτωκότος. Ὡσαύτως καὶ ὡς πρὸς τὸ παρελθόν· *παρασκευασμένος ἤρχετο*=ἐπεὶ παρεσκεύαστο.—*οἱ πεζοὶ αὐτῷ συντεταγμένοι ἐφείποντο* (Ξ. *Π.* Ζ', ά, 26).

§. 136. Ὁ μετοχικὸς *παρακείμενος* τῶν *μέμνημαι*, *κέκτημαι*, *κέκλημαι*, κτλ, τὰ ὁποῖα μετέπεσαν εἰς νέου ἐνεστῶτος σημασίαν, ἔχει σημασίαν *ἐνεστῶτος* ἢ *παρατατικοῦ*, κατὰ τὴν διάφορον πλοκήν· *τοῦ κεκτημένου καὶ νέμοντος ἡμᾶς δαίμονος* (Πλ. *Πολιτ.* 274) =ὃς ἔχει καὶ νέμεται.—*τῷ πρόσθ' ἐμοῦ κεκτημένῳ* (τὰ τόξα. Σ. *Φ.* 778)=ὃς εἶχεν.

§. 137. Ὁ παθητικὸς παρακείμενος τῆς μετοχῆς διασωθεὶς ἐν τῇ σημερινῇ γλώσσῃ διευκολύνει μεγάλως τὴν κατάληψιν τῶν περὶ τοῦ τῆς ἀρχαίας γλώσσης. Ἡ ἐκλείψασα ἀναδίπλωσις καὶ αὔξησις εὐκόλως καὶ ἀπαραβιάστως παρεισάγεται ἐν τοῖς πλείστοις· *γεγραμμένος*, *κεκαλλωπισμένος*, *κεκρυμμένος*, *μεμισθωμένος*. Ὡσαύτως *ἐσκεμμένος*, *ἐστρωμένος*, *ἐξηρημένος*, *διῃρημένος*, *ἀνῃρημένος*, κτλ. Ἐν πολλοῖς ἄλλοις, ἀναδείξεως χάριν καὶ ἀνελκύσεως ἐκ τοῦ ταπεινοτέρου καὶ εὐτελεστέρου, γίνεται ἀπαραιτήτως ἀναγκαία, ὡς *πεπαλαιωμένος*, *σεσαθρωμένος*, *τετορνευμένος*, *παρατεταγμένος*, *καταπεπληγμένος*, *τεταραγμένος*, κτλ· ἔν τισι δὲ καὶ διακρίσεως ἴσως χάριν, ὡς *τριμμένον χρῶμα*, *φόρεμα* καὶ τὰ ὅμοια, καὶ *τετριμμένον ὕφος*, *σημειωμένον εἰς τὸν λογαριασμὸν* καὶ *σεσημειωμένος ἄνθρωπος* ὁ εἴς τι μέρος τοῦ σώματος βεβλαμμένος, καὶ *σεσημειωμένα* παρὰ γραμματικοῖς τὰ *ἐξῃρημένα*, *παιδευμένος* καὶ *πεπαιδευμένος*, *βαρεμένος*, (ὁ πληγωμένος) καὶ *βεβαρημένος ἀπὸ τὰ χρέη*, *περασμένος καιρός*, *περασμένος ἄνθρωπος* (=ἡλικιωμένος) καὶ *πεπερασμένον ὄν*. Ἀλλὰ τραχύτερα καὶ σχολαστικώτερα ἴσως τοῦ δέοντος ἤθελαν εἶναι τὰ *βεβρασμένα κρέατα*, *πεφαγωμένον φαγητόν*, *κεχορτασμένον ζῶον*, *τεθυμωμένος δεσπότης*, *πεπιωμένος ἄνθρωπος*, *βεβουρλισμένος*, *κεχαλασμένος* καὶ *τετρυπημένος τοῖχος λελερωμένον φόρεμα*, *λελαχανιασμένος ἀπὸ τὸν δρόμον*, *κεχαρδακωμένος ἄνθρωπος*, *κεχολιασμένος* (ἐκ τοῦ χολιάζω), *κεχαμένος καιρός*, *πεπερονιασμένος ἀπὸ τὴν ψύχραν*, *συμπεπεθεριασμένος*, *κεκομποδεμένος*, *πεπαλουκωμένος*, *πεπαλαβωμένος*, *νύμ-*

φη κεκακιωμένη, παραδεδαρμένη κοιλία, παραπεφερμένος νοῦς, προκεκομμένος νέος, γαμβρὸς κεκαμαρωμένος καὶ κεκορδωμένος, σεσαμαρωμένος γάδαρος, κτλ· ἔτι δὲ γελοιωδέστερον ἤθελεν εἶναι τὸ *ξεπατωμένος* διὰ τῆς ἀπὸ προθέσεως καὶ τῆς ἀναδιπλώσεως ἐξελληνιζόμενον, ὡς καὶ πολλὰ ἐκ τοῦ *γάμμα* καὶ *χῖ* ἀρχόμενα διὰ τῆς ἀναδιπλώσεως *κε*. Κωμῳδία δὲ ἄλλως ἀτυχὴς ἤθελε δώσει βεβαίως ἀρκετὴν ἀφορμὴν γέλωτος διὰ τῶν τοιούτων· δυσκόλως δὲ ἤθελε σχηματισθῆ παθητικὸς παρακείμενος ἐκ τοῦ *χάπτω*. Περὶ τῆς μανίας τοῦ πάντα καταστῆσαι ὁμοειδῆ καὶ ὁμοιόμορφα ἴδε *Εἰσαγωγὴν εἰς Πίνδαρον*, §. 327.

§. 138. Ὁ *μέλλων* τῆς *μετοχῆς* σημαίνει ὑποκείμενον ὅπερ μέλλει νὰ ἐξηγήσῃ τὴν ὑπὸ τοῦ ῥήματος δηλουμένην ἰδιότητα, κατὰ τὴν διάφορον χρῆσιν τοῦ τῆς *ὁριστικῆς μέλλοντος*. Ὡς λέγεται *ἕξει τὴν ἀρχήν*, οὕτω λέγεται καὶ *ἕξων τὴν ἀρχήν* (§.40—41).—Ὡσαύτως λέγεται *οὔτε πλοῖά ἐστι τὰ ἀπάξοντα οὔτε σῖτος ᾧ θρεψόμεθα μένοντες* (Ξ. Ἀν. Ϛ', ε, 20), ὡς λέγεται *οὐκ ἔστι πλοῖα ἅπερ ἀπάξει*. — *ἄνδρες γεωργοὶ καὶ οὐ θαλάσσιοι, καὶ προσέτι οὐδὲ μελετῆσαι ἐασόμενοι* (Θ. Α, 142)=οἵτινες οὐκ ἐάσονται= οὐκ ἐαθήσονται.

§. 139. Ὡσαύτως λέγεται προπέμψαντες κήρυκα *πόλεμον προεροῦντα Κερκυραίοις ἔπλεον ἐπὶ τὴν Ἐπίδαμνον Κερκυραίοις ἐναντία πολεμήσοντες* (Θ. Α, 29).—*πέμπει ἀγγελοῦντας καὶ φράσοντας* (Θ. Β', 85), ὡς λέγεται καὶ *πέμψαι σατράπας οἵτινες ἄρξουσιν* (§. 48. Ἴδε καὶ σ. 389, §. 133).

§. 140. Οὕτω λέγεται *πολλὰ καὶ φύσει καὶ ἐπιστήμῃ δεῖ τὸν εὖ στρατηγήσοντα ἔχειν* (Ξ. Ἀπ. Γ', α, 6). — *φρόνιμον δεῖ γενέσθαι τὸν μέλλοντα σώφρονα ἔσεσθαι* (Ξ.Π.Γ',α,17).—*τῷ μέλλοντι σώματι εὖ ἕξειν ἀφεκτέον ἡδυσμάτων* (Πλούτ.)· καὶ ταῦτα κατὰ τὴν προεξηγηθεῖσαν δύναμιν τοῦ *μέλλοντος* τῆς *ὁριστικῆς*. Κατὰ τοῦτο ἐγεννήθη καὶ τὸ *ὁ κάκιστα ἀπολούμενος* (Ἀρφ. Εἰρ. 368)= ὁ ἐπάρατος ἤ, χυδαϊκώτερον, *ὁποῦ νὰ τὸν ἐπάρῃ ὁ διάβολος*.

§. 141. Τὸ ἀνωτέρω (§. 139) σημειωθὲν γίνεται μάλιστα μετὰ τῶν κινήσεως σημαντικῶν ῥημάτων· *ἐπέδραμε τεύχεα συλήσων* (Ἰλ. Ε, 618).—*ἐκπλεξήσουσαν προΐαλλεν* (Ἰλ. Θ, 365).— *ἐπιπροέηκα*

Τρωσὶ μαχησόμενον (Ἰλ. Σ, 58).—*ἀναστήσει συμβουλεύσων;* (Πλ. *Ἀλκ.* Α, 107)

§. 142. Εἶναι δὲ φανερὸν ὅτι, ἀρκτικοῦ μὲν χρόνου ἡγουμένου, ἡ μετοχὴ ἰσοδυναμεῖ ἐν τούτοις ὑποτακτικῇ μετὰ τοῦ *ἵνα*, ἱστορικοῦ δὲ χρόνου ἡγουμένου, ἰσοδυναμεῖ εὐκτικῇ ὡσαύτως μετὰ τοῦ *ἵνα*· *Μέλητος ἔρχεται κατηγορήσων* (Πλ. *Εὐθύφρ.* 2) = ἵνα κατηγορήσῃ.—*καὶ σέ γε διδάξων ὥρμημαι* (Ξ. *Ἀπ.* Γ', ζ', 5) = ἵνα διδάξω. Ὡσαύτως καὶ *ἦλθον ἐγὼ παύσουσα τὸ σὸν μένος* (Ἰλ. Α, 207), διότι τοῦτο = ἦλθον καὶ πάρειμι, κατὰ τὸ (Δ. *Μειδ.* 515) *κατηγορήσων* (Μειδίου) *πάρειμι*· ἐν δὲ τοῖς *ὦρτο δὲ κῆρυξ οἴσων φόρμιγγα* (Ὀδ. Θ, 257)=ἵνα φέροι.—*προὔπεμψεν ἄξοντα* (Ἰλ. Θ', 368)=ἵνα ἀγάγοι, κτλ.

§. 143. Ὁ *μέλλων* τῆς *μετοχῆς* ἐπὶ ταύτης τῆς σημασίας λαμβάνει πολλάκις τὸ μόριον *ὡς*· *δηλοῖς δ' ὥς τι σημανῶν νέον* (Σ. *Ἀντ.* 242).—*ὡς μαχούμενοι* (Σ. *Ἠλ.* 1371). — *ὡς καὶ φιλήσων* (Σ. *Αἰ.* 680).—*ὡς τεθνήξων* (Ἀρφ. *Ἀχ.* 325).—*οἱ Ἀθηναῖοι παρεσκευάζοντο ὡς πολεμήσοντες* (Θ. Β', 7).—*ἀνήγετο ὡς ἐρωτήσων* (Πλ. *Χαρμ.* 155).— *ὡς διαβαλῶν δὴ ἔρχεται εἰς τὸ δικαστήριον* (Πλ. *Εὐθύφρ.* 3). — *ἠγγέλλετο διανοεῖσθαι ὡς ἐπιχειρήσων ἐπὶ τοὺς Ἕλληνας* (Πλ. *Μενεξ.* 241). Καὶ ἄνευ μὲν τοῦ ὡς ἡ μετοχὴ δηλοῖ μόνον τὴν τάσιν καὶ τὸν σκοπόν, μετὰ τούτου δὲ καὶ τὴν φροντίδα καὶ πρόνοιαν εἰς ἐκπλήρωσιν τοῦ σκοποῦ· ὅθεν καὶ τίθεται συνήθως μετὰ ῥημάτων προπαρασκευήν τινα σημαινόντων Ἔστι δὲ κυρίως τὸ ὡς ἐνταῦθα ὁμοιωματικόν· *οἱ Ἀθηναῖοι παρεσκευάζοντο ὡς πολεμήσοντες* = οἱ Ἀθηναῖοι παρεσκευάζοντο οὕτως ὡς παρασκευάζονται οἱ μέλλοντες πολεμήσειν (σ 440, §. 63).

§. 144. Καὶ πρὸς ἐνεστῶτα πολλάκις φέρονται τὰ κινήσεως σημαντικὰ ῥήματα ὅμοιόν τι δηλοῦντα· *ἧκεν ἀγγέλλων* καὶ *ἧκεν ἀγγελῶν*· τὸ πρῶτον δηλοῖ *ἦλθεν ἔχων μεθ' ἑαυτοῦ τὴν ἀγγελίαν*, ὡς ὁ γραμματοκομιστὴς τὰ γράμματα=ἦλθε καὶ ἔφερε· τὸ δεύτερον φανερόνει ὅτι ἐπίτηδες ἦλθεν ἐπὶ τῷ σκοπῷ μόνον καὶ μόνον ἵνα φέρῃ τὴν ἀγγελίαν.—*μή ἑ συβώτης γνοίη καὶ Πηνελοπείῃ ἔλθοι ἀπαγγέλλων* (Ὀδυσ. Π, 439).—*οἱ Πλαταιῆς κήρυκα ἐξέπεμψαν λέγοντες* (Θ. Β', 5), κτλ (Ἴδε *Εἰσαγωγὴν εἰς τὴν Ἑλληνικὴν Σύνταξιν*, 614). Δὲν εἶναι διάφορον τὸ τοῦ Ἀριστοφάνους (*Εἰρ.*

133) *ἦλθεν* (ὁ κάνθαρος) *κατ' ἔχθραν αἰετοῦ πάλαι ποτέ, ᾤ' ἐκκυλίνδων κἀντιτιμωρούμενος* = βουλόμενος ἐκκυλίσαι τὰ ᾠὰ καὶ ἀντιτιμωρήσασθαι (Ἴδε §. 10). Μετ' ἀπαρεμφάτου παρ' Ἀττικοῖς σπανίως συντάσσονται τὰ τοιαῦτα ῥήματα, συχνάκις δὲ παρ' Ὁμήρῳ (Ἴδε Ἰλ. Ο, 545. Ρ, 709. Ψ, 214. Ὀδ. Ι, 88). Τὰ δὲ κυρίως *ἐφετικὰ* ῥήματα δυνάμει τῆς σημασίας των καθ' ἑαυτὰ ἐκφέρουσι τὸ αὐτὸ ἐπὶ ἐνεστῶτος· καὶ *δῆλός ἐςιν ὥς τι δρασείων κακόν* (Σ. *Αἴ.* 326).—*ἤδη γὰρ εἶδον ὄμμα νιν ταυρουμένην τοῖσδ' ὥς τι δρασείουσαν* (Εὐρ. *Μηδ.* 93).

§. 145. Αὕτη εἶναι ἡ κυριωτέρα καὶ γενικωτέρα χρῆσις τῶν *χρόνων* ἐν τῇ ἑλληνικῇ συντάξει· ὅτι δὲ, καίπερ τοσούτων ἐνταῦθα γραφθέντων, παρελείφθησαν καί τινα ἰδιαίτερα, ἤτοι ὡς ἐκ τούτων ἐξαγόμενα ἢ καὶ ὅλως τυχὸν παραβλεφθέντα, ἐννοεῖται οἴκοθεν. Οὔτε ταῦτα πάντα ἀνεξαιρέτως, οὔτε αἱ περὶ τούτων ἔριδες τῶν φιλολόγων ἦτον δυνατὸν νὰ περιληφθῶσιν ἐνταῦθα.

§. 146. Εἰ μὲν ὁ *παρακείμενος* σημαίνει πάντοτε ἐνέργειαν ἧς τινος τὰ ἀποτελέσματα σώζονται, πῶς ἐξηγεῖται τὸ *ἅ σοι τύχη κέχρηκε, ταῦτ' ἀφείλετο* (§. 23); εἰ μὲν τοῦτο ἁρμόζει εἰς τὸ *ἔκτισται ἡ οἰκία* καὶ τὰ ὅμοια· εἰ μὲν ἁρμόζει εἰς τὸ *γέγραφα τὴν ἐπιστολήν*, παρὰ τοῦ παρόντος γράψαντος λεγόμενον, ἁρμόζει καὶ εἰς τὸ *γέγραφε τὴν ἐπιστολὴν* περὶ τρίτου ἀπόντος λεγόμενον; εἰ μὲν ἁρμόζει, διὰ τὴν φύσιν τοῦ πράγματος, εἰς τὸ *καταλελοίπασιν* (§. 25), ἁρμόζει καὶ εἰς τὸ *διαβέβηκε*; τὸ *Κροῖσος Ἅλυν διέβη* δυνατὸν νὰ λεχθῇ πάντοτε καὶ παρὰ πάντων, ἀλλὰ τὸ *Κροῖσος Ἅλυν διαβέβηκε* λέγεται μόνον παρὰ τῶν ἐπὶ τῆς διαβάσεως ὄντων, ὡς ἡ ἀκριβοῤῥημοσύνη ἀπαιτεῖ; εἰ μὲν ὁ παρακείμενος δὲν τίθεται ἐν τῇ διηγήσει, κατὰ τὴν γνώμην τοῦ Βουττμάννου, πῶς ἐκλαμβάνεται τὸ *ταῦτα τῶν ἀπὸ Πελοποννήσου στρατηγῶν ἐπιλεγομένων, ἐλήλυθε ἀνὴρ Ἀθηναῖος, ἀγγέλλων ἥκειν τὸν βάρβαρον;* (Ἡρ. Ἡ, 50)

§. 147. Εἰ μὲν ὁ *ἀόριστος* σημαίνει τὸ στιγμιαῖον, κατὰ τὴν γνώμην τοῦ Βουττμάννου, ποσάστιγμος ἦτον ἡ παρ' Ἡροδότῳ ἀκμὴ καὶ ἡ νόσος τῆς Μιλήτου; *κατὰ τὸν αὐτὸν χρόνον ἡ Μίλητος αὐτή τε ἑωυτῆς μάλιστα δὴ τότε ἀκμάσασα· κατύπερθε δὲ τουτέων ἐπὶ δύο γενεὰς ἀνδρῶν νοσήσασα* (Ἡρ. Ἐ, 28). Τὸ παρ' Ἀριστοφάνει

(*Είρ* 200) *πῶς οὖν σὺ δῆτ' ἐνταῦθα κατελείφθης μόνος;* ἦτον δυνατὸν βέβαια νὰ ἦναι καὶ *παρακείμενος*, *καταλέλειψαι*, τοῦ μέτρου συγχωροῦντος. Ἀλλ' ἦτον δυνατὸν και τὸ τοῦ Θουκυδίδου (Ά, 1) *ξυνέγραψε* νὰ ἦναι *ξυγγέγραφε;* καὶ τὸ τοῦ Ξενοφῶντος (Ἑλλ. Γ΄, ά, 2) *Θεμιστογένει τῷ Συρακουσίῳ γέγραπται* νὰ ἦναι *ἐγράφη;*

§. 148. Τοιαῦτα καὶ ἄλλα παραπλήσια ζητήματα περὶ χρήσεως, φύσεως καὶ λογικοῦ ὁρισμοῦ ἑκάστου τῶν χρόνων ἐπήνεγκεν ἡ περὶ τὴν γλῶσσαν πρόοδος καὶ τὸ ἀπανταχοῦ εἰσχωρῆσαν ἐξεταστικὸν πνεῦμα. Οἱ νεώτατοι φιλόλογοι, ἐλέγξαντες πολλὰς περὶ τούτου πλάνας τῶν πρὸ αὐτῶν, ὡς οὗτοι τὰς τῶν προγενεστέρων, ἠθέλησαν, ῥίψαντες τὸ ἀρχαῖον, νὰ ἀνεγείρωσι νέον ἄλλο συντακτικὸν οἰκοδόμημα, ἐπὶ ὀρθῶν, φιλοσοφικῶν καὶ ἀκλονήτων ἀρχῶν στηριζόμενον. Ἀλλὰ τοῦτο μέν, θέλοντες νὰ ἐξηγήσωσι καὶ πολλὰ ἀνεξήγητα καὶ νὰ ὑπαγάγωσιν ὑπὸ ἀρχὰς τὰ πολλάκις καθ' ἁπλοῦν ἔθος εὑρεθέντα, τοῦτο δὲ θερμοτέρῳ καινοτομίας ζήλῳ κινούμενοι ἵνα ἀναιρέσωσι πάντα τὰ ἀρχαιότερα, ὑπέπεσαν εἰς ἄλλα σφάλματα τὰ ὁποῖα οἱ μετ' αὐτοὺς θέλουσι διορθώσει. Ἀλλ' οὐδὲ ἡ παραπολὺ φιλοσοφικὴ ὀνοματολογία καθιστᾷ τοὐλάχιστον τὰ νέα πολὺ εὐπρόσιτα. Οἴκοθεν λοιπὸν ἐννοεῖται ὅτι καὶ ταῦτα δὲν εὕρισκαν χώραν κατάλληλον ἐνταῦθα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΔΕΚΑΤΟΝ ΕΝΝΑΤΟΝ.

Περὶ Ἐπιῤῥημάτων.

§. 1. Τὰ *ἐπιῤῥήματα* εἶναι κυρίως, καθάπερ καὶ τὸ ὄνομα δηλοῖ, τὰ ἐπίθετα τῶν ῥημάτων, πολυτρόπως αὐτὰ προσδιορίζοντα, ὡς τὰ ἐπίθετα προσδιορίζουσι τὰ οὐσιαστικά. Λέγεται *ἀκριβῶς κυβερνᾶν*, ὡς *ἀκριβὴς κυβερνήτης*, *ἀφόβως μάχεσθαι*, ὡς *ἄφοβος μαχητής*, *ἀφρόνως συμβουλεύειν*, ὡς *ἄφρων σύμβουλος*. Ὡσαύτως *ἐνθάδε κεῖται*, *νῦν τε καὶ ἀεὶ ἐγκωμιάζω τὴν δύναμιν* (Πλ.), *πολλάκις ἐθαύμασα* (Ισ.), κτλ· τῶν ὁποίων δὲν ὑπάρχουσιν ἐπίθετα σύστοιχα.

§. 2. Εἰς τέσσαρας τάξεις δυνατὸν νὰ διαιρεθῶσι τὰ ἐπιῤῥήματα ὡς πρὸς τὴν σύνταξιν· ά. εἰς *τοπικά*· β΄. εἰς *χρονικά*· γ΄. εἰς *ποιότητος καὶ τρόπου σημαντικά*. δ΄. εἰς *ποσότητος σημαντικά*.

ά. Τὰ Τοπικὰ Ἐπιῤῥήματα.

§. 3. Κατὰ τέσσαρας τρόπους θεωρεῖται ἡ σχέσις τοῦ τόπου· πρῶτον, ἐν *στάσει*· δεύτερον, ἐν *κινήσει πρός τι*· τρίτον, ἐν *κινήσει ἔκ τινος*· τέταρτον, ἐν *κινήσει δι' οὗ*. Μόνον δὲ διὰ τὰς τρεῖς πρώτας περιστάσεις ὑπάρχουσιν ἐπιῤῥήματα, διὰ πλαγίων πτώσεων, ἐμπροθέτων ἢ ἀπροθέτων, ἐξηγουμένης τῆς τετάρτης περιστάσεως (σ. 208, §. 11—σ. 213, §. 28).

§. 4. Τίνα ἐπιῤῥήματα τίθενται μόνον ἐπὶ *στάσεως καὶ ἠρεμίας*, τίνα μόνον ἐπὶ *κινήσεως* καὶ τίνα ἐπὶ ἀμφοτέρων, τούτου ἡ ἐξακρίβωσις εἶναι κυρίως ἔργον τοῦ λεξικοῦ. Ἐν τῇ περὶ συντάξεως πραγματείᾳ μόνον γενικῶς δύναται νὰ γένῃ λόγος περὶ τούτου, κατὰ κλάσεις λαμβανομένων τῶν συγγενῶν ἐπιῤῥημάτων. Οὕτω λοιπὸν σημειοῦνται τὰ ἐφεξῆς.

§. 5. Τὰ *στάσεως* σημαντικὰ ῥήματα φέρονται, φυσικῷ τῷ λόγῳ, πρὸς ῥήματα *στάσεως* σημαντικά· *ἦν δ' ἔνδον καὶ ὁ πατήρ* (Πλ. *Πολ.* Ά, 328).— *καί πού τις ἐστι βωμὸς αὐτόθι Βορέου* (Πλ. *Φαίδρ.* 229). Τὰ *κινήσεως* σημαντικὰ φέρονται πρὸς ἀνάλογα ῥήματα· *μήπω ἐκεῖσε ἴωμεν* (Πλ. *Πρωτ.* 311).—*ἐφέροντο εἴσω πολλοί* (Ξ. *Ἀν.* Έ, 6ʹ, 8)· παρ' ἄλλοις, *ἵεντο*. Ὡσαύτως *ἦλθε δ' Ἀθήνη οὐρανόθεν* (Ἰλ. Ά, 194).—*ἐκεῖθεν, ἀλλ' οὐκ ἐνθένδε, ἡρπάσθη* (Πλ. *Φαίδρ.* 229), κτλ.

§. 6. Τὰ εἰς *ού*, ὡς *ποῦ*, *πού*, *αὐτοῦ*, κτλ, μετὰ τῶν ὁμοίων, ἐξ ἀρχαίων γενικῶν ἐπιῤῥήματα γενόμενα, τίθενται ἐπὶ *ἠρεμίας*· *ποῦ δὴ βούλει καθεζόμενοι ἀναγνῶμεν;* (Πλ. *Φαίδρ.* 228).—*καὶ ποῦ 'στιν οὗτος;* (Σ. *Ἠλ.* 928)· ὅπου ἡ Ἠλέκτρα ἀποκρίνεται *κατ' οἶκον*. Ὡσαύτως, ἐρωτήσαντος τοῦ Σωκράτους *ποῦ δὴ λέγεις;* ἀποκρίνεται ὁ Ξένος *ἐν πᾶσι τούτοις* καὶ ἐν *ἑτέροις πολλοῖς* (Πλ. *Πολιτικ.* 307). —*εἶναί που;* (Πλ.), κτλ. Ὡσαύτως καὶ *ἄλλοι ἄλλοθι πολλαχοῦ ἄνδρες* (Πλ.).—*ἀλλαχοῦ γέγραπται* (Ξ. *Ἀν.* Βʹ, 6ʹ, 1), ὅπερ εἰς τὸ *ἀλλαχῇ* ἔτρεψεν ὁ Σνεϊδέρος, ἕτεροι δὲ εἰς τὸ *ἄλλῃ*. Οὕτω δὲ καὶ τὰ ἀποφατικὰ *οὐδαμοῦ καὶ μηδαμοῦ*· *μοναχοῦ ἐνταῦθα,. . . ἄλλοθι δὲ οὐδαμοῦ* (Πλ. *Συμπ.* 184).—*μηδαμοῦ ἄλλοθι ἐντεύξεσθαι αὐτῇ* (τῇ ἐλπίδι) *ἀξίως λόγου ἢ ἐν Ἅδου* (Πλ. *Φαίδ.* 68).

§. 7. Ἀλλ' οὐδὲν ἧττον τίθενται, εἰ καὶ σπανιώτερον, τὰ εἰς *ού*

ἐπιῤῥήματα μετὰ κινήσεως σημαντικῶν ῥημάτων, εἰς δήλωσιν τῆς διὰ τῆς κινήσεως προκυψάσης ἠρεμίας· *κεῖνος δ' ὅπου βέβηκεν οὐδεὶς οἶδεν* (Σ. *Τρ.* 41)=ποῦ ὑπῆγε καὶ ποῦ εὑρίσκεται.—*ποῦ βάντος ἢ ποῦ στάντος, οὗπερ οὐκ ἐγώ;* (Σ. *Αἴ.* 1237).—*ἄδηλος γιγνόμενος ὅπου τε εἴη καὶ ὅπου ἴοι* (Ξ. *Ἀγ.* ς', 6).—*ὅπου βουληθεῖεν ἐξελθεῖν* (Ξ. *'Ελλ.* Ζ', ά, 25).—*ἀεὶ πανταχοῦ πρεσβεύσομεν* (Ἀρφ. *Λ.* 1233).—*οὐδαμοῦ ἀπῄει ἀπ' αὐτοῦ* (Ξ. *Συμπ.* Δ', 24). — *ἡμεῖς ἀποδραίημεν ἂν οὐδαμοῦ ἐνθένδε* (Ξ. *Ἀν.* ς', ά, 16).—*μηδαμοῦ διῆλθέ που* (Σ. *Φ.* 256),

§. 8. Τῶν δὲ ἐκ δοτικῆς παραγομένων τίθενται μὲν ἐπὶ κινήσεως τὰ εἰς οί, οἷον ποῖ, ὅποι, ποί, κτλ· ἐπὶ ἠρεμίας δὲ τὰ εἰς ῄ, οἷον, πῇ, ὅπῃ, πῄ, κτλ· *ποῖ μετεωροκοπεῖς;* (Ἀρφ. *Εἰρ.* 92)—*ποῖ ἄγομεν;* (Πλ. *Γοργ.* 478).—*ὅποι πέτεσθαι διανοεῖ* (Ἀρφ *Εἰρ.* 103). —*ὅρα γε ποῦ στάσει, ποῖ δὲ βάσει;* (Σ. *Φ.* 833).—*ἐλθεῖν γάρ ποί με δεῖ* (Πλ. *Πρωτ.* 335).—*ποῖ βῶ; πῇ στῶ;* (Εὐρ. *'Αλκ.* 866). —*σκοπῶν πῇ εὐαποτείχιστος εἴη ὁ Πειραιεύς* (Ξ. *'Ελλ.* Β', δ', 32).— *τῆς χώρας ὅπῃ ἂν βούλησθε κατασχεῖν* (Ξ. *'Αν.* Έ, ς', 20)· οὕτω καὶ *τὸ ὄναρ πῇ μὲν ἔκρινεν ἀγαθόν, πῇ δὲ καὶ ἐφοβεῖτο* (Ξ. *'Αν.* Γ', ά, 12).

§. 9. Ὡς σταθερὸν δὲ καὶ ἀνεξαίρετον κανόνα ἐκλαβόντες τοῦτο, καὶ ἀδύνατον ἄλλως γενέσθαι νομίσαντες ἐπροσπάθησαν πολλὰς διορθώσεις βιαίας, μετατρέποντες τὸ *ὅποι* εἰς *ὅπῃ* καὶ ἀντιστρόφως (Ἴδε κατωτέρω §. 11). Ὅτι μὲν καὶ ἡ ἀβλεψία τῶν ἀντιγραφέων συνέχεε πολλὰ οὐδεὶς βέβαια ἔμφρων δύναται νὰ ἀρνηθῇ. Ἀλλά, τοῦτο μὲν ὅτι τὰ εἰς ῇ σημαίνουσι καὶ τὴν διὰ τῆς κινήσεως προκύψασαν ἠρεμίαν, τοῦτο δὲ ὅτι, κατὰ τὸν γενικὸν νόμον, πάντα τὰ προσεχῆ ἐναλλάσσονται πρὸς ἄλληλα, πολλάκις προκύπτουσι τοιαῦται ποικιλίαι ὥστε, τῶν εἰς οῖ τιθεμένων ἐπὶ ἠρεμίας καὶ ἐπὶ κινήσεως τῶν εἰς ῇ, ἤθελε κριθῆ τολμηρὰ πᾶσα μεταβολὴ ἄνευ ἀποχρῶντος λόγου· *ποῖ πατὴρ ἄπεστι γῆς;* (Εὐρ. *'Ηρ. Μ.* 74).—*ποῖ κακῶν ἐρημίαν εὕρω;* (αὐτόθι, 1157)—*ἔχεις διδάξαι δή μ' ὅποι καθέσταμεν;* (Σ. *Κ.* 23).—*ὅποι γῆς ἐσμεν* (Ἀρφ. *'Ορν.* 9). Ὡσαύτως *πᾷ βῶ; πᾷ στῶ; πᾷ κέλσω;* (Εὐρ. *'Εκ.* 1048)—*πᾷ στῶ; πᾷ κάμψω; πᾷ βῶ;* (Εὐρ. *'Εκ.* 1076)—*πῇ τρέψει* (Πλ. *Παρμ.* 135), ἐν ᾧ πρὸ ὀλίγου εἶπεν *οὐδὲ ὅποι τρέψει τὴν διάνοιαν ἕξει.*—*ὅπῃ ἂν ὁ λόγος ὥσπερ πνεῦμα φέρῃ, ταύτῃ ἰτέον* (Πλ. *Ν.* Β', 667).

§. 10. Πολλάκις γίνεται ἡ τοιαύτη ποικιλία καὶ συμπτυσσομένων διὰ τῆς γραμματικῆς *ἕλξεως* τῶν δύο ἐννοιῶν εἰς μίαν· *ἐμβαλοῦ μ' ὅπῃ θέλεις ἄγων*, κτλ (Σ. *Φ*. 481)=ἄγων με ἐμβαλοῦ ἐκεῖσε ὅπῃ θέλεις.—*χωρεῖν χρεὼν ὅποι χθονὸς κρύψαντε λήσομεν δέμας* (Εὐρ. *Ἰφ*. Τ. 119)=χωρεῖν ἐκεῖσε ὅπῃ, κτλ. Ἀνάλογος ἕλξις εἶναι καὶ ἐν τῷ τοῦ Δημοσθένους *ὁ πληγεὶς ἀεὶ τῆς πληγῆς ἔχεται, κἂν ἑτέρωσε πατάξῃ τις, ἐκεῖσέ εἰσιν αἱ χεῖρες* (Φ. Α, 51). Ὡσαύτως ἐν τῷ *ἄγκαθεν λαβὼν βρέτας* (Αἰσχ. *Εὐμ*. 83)=εἰς τὰς ἀγκάλας ἢ ἐπὶ τῶν ἀγκαλῶν. Κατὰ τὸ τελευταῖον εἶναι καὶ τὰ παρ' ἡμῖν *ἂς ὑπάγῃ ἀπ' ὅπου ἦλθεν*=ἐκεῖ ἀπ' ὅπου ἦλθεν.— *ἐπέρασεν ἀπὸ τὸ μέρος τῶν ἐχθρῶν*=ἐπέρασεν εἰς τὸ μέρος τῶν ἐχθρῶν, ἀκριβέστερον δὲ=μεταβὰς ἐντεῦθεν ἐκεῖσε, εἰς τοὺς ἐχθρούς, στρατεύεται καὶ ὁρμᾶται ἐκεῖθεν.

§. 11. Ἐκ πάντων τούτων γίνεται κατάδηλον μετὰ πόσων περιορισμῶν πρέπει νὰ ἀναγινώσκωνται οἱ ὡς γενικοὶ καὶ ἀνεξαίρετοι τιθέμενοι κανόνες τῶν ἀρχαίων γραμματικῶν. Ὁ σχολιαστὴς τοῦ Ἀριστοφάνους, σχολιάζων τὸ τοῦ κωμικοῦ *εἰ τὸν θεὸν ἔρημον ἀπολιπόντε ποι φευξούμεθα* (*Πλοῦτ*. 447), λέγει· « τὸ *ποὶ* ἐνταῦθα οὐκ ἔστιν ἐρωτηματικόν, ἀλλ' ἀόριστον· ἐπὶ μὲν γὰρ κινήσεως μόνον τὸ *ποῖ* διὰ τῆς *ο* καὶ *ι* διφθόγγου γράφεται· διὰ δὲ τοῦ *ῃ* γραφόμενον καὶ ἐπὶ στάσεως καὶ κινήσεως τίθεται· καὶ δῆλον ἐκ τοῦ *πᾷ βῶ; πᾶ στῶ;* παρ' Εὐριπίδῃ· εἰ δέπου καὶ διὰ διφθόγγου εὕρηται ἐπὶ στάσεως, κατὰ παράχρησίν ἐστιν. » Ἐκ τούτου δὲ δῆλον ὡσαύτως ὅτι πρὸς μείζονα καὶ τελειοτέραν προκοπὴν πρέπει τὰ παραγγέλματα τῶν ἀρχαίων γραμματικῶν νὰ συνοδεύωνται πάντοτε μετὰ τῶν παρατηρήσεων τῶν νεωτέρων φιλολόγων.

§. 12. Ἐπειδὴ τὸ *πῇ* =ποίᾳ ὁδῷ, τὸ δὲ *ὁδὸς* ἐκλαβάνεται καὶ ἐπὶ τρόπου, διὰ τοῦτο τὸ *πῇ* σημαίνει καὶ *τίνι τρόπῳ*. Ὡσαύτως *ταύτῃ*=ἐν τούτῳ τῷ τόπῳ, ἐνταῦθα, καὶ=τούτῳ τῷ τρόπῳ, οὕτως. Ὡσαύτως *τῇδε*=δεῦρο καὶ=οὕτω· *ᾗ*=ὅπου καὶ=ὅπως· οὕτω καὶ τὸ *τῇ*=ταύτῃ· *τέχνην τῇ μὲν ῥᾳδίαν ἔχω, τῇ δ' αὖ χαλεπωτάτην* (Πλ.)=ἐν τούτῳ μέν, ἐν τούτῳ δέ=ἀφ' ἑνὸς μέν, ἀφ' ἑτέρου δέ (Ἴδε σ. 140, §. 21). Ἡ παράλειψις τοῦ ὑπογεγραμμένου ἰῶτα ἐν τούτοις εἶναι ἐναντία εἰς τὴν ἀρχαίαν παράδοσιν· « Λέγω τὸ *τῇ* καὶ πευστικῶς τὸ *πῇ*, καὶ ἔτι τὸ ἀοριστωδῶς *ὅπῃ*, προστιθεμέ-

νου τοῦ ι, καθὼς καὶ ἡ παράδοσις ὁμολογεῖ, καὶ ὡς μᾶλλον συμφέρεται φωνῇ τῇ πρὸς τὰς δοτικάς, ὡς ἔχει καὶ τὸ *ταύτῃ πορευθῶμεν.*» (*Βεκκέρου 'Ανέκδοτα*, σ. 625).

§. 13. Ἐκ τῶν διφορουμένων τοπικῶν ἐπιῤῥημάτων, ἐπὶ ἠρεμίας δηλ· καὶ κινήσεως ἐκλαμβανομένων, εἶναι μετ' ἄλλων καὶ τὰ *ἔνθα, ἐνθάδε, ἐνταῦθα*, κτλ· *ἔνθα αὐτοὶ τὴν πρόσθεν νύκτα ἦσαν ἐπὶ τοῦ ὄρους* (Ξ. *'Αν.* Δ', γ', 7). — *μὴ εἶναι ἔνθα πάλαι σπεύδομεν* (ἢ *ἐσπεύδομεν*· Ξ. *'Αν.* Δ', ή, 14).— *οὐκ ἔσθ' ὅπως ἂν ἐνθάδε μείναιμι* (Πλ. *Συμπ.* 223).—*ἀνέβην ἐνθάδε* (Ξ. *'Ελλ.* Ά, ζ', 16). —*ἐνταῦθα ἱππεύων ἥττων εἰμὶ τῶν ἡλίκων* (Ξ. *Π.* Ά, γ', 15).— *ἐνταῦθα ἐλέγετο Μηδία γυνὴ βασιλέως καταφυγεῖν* (Ξ. *'Αν.* Γ', δ', 11)· Οὕτω καὶ *ἐπεὶ ἐκεῖ ἦσαν* (Ξ. *'Ελλ.* Γ', γ', 14).—*ὁδοῦ κατάρχειν τῆς ἐκεῖ* (Σ. *Κ.* 1019), κτλ. (Ἴδε σ. 209—213). Σπανίως δὲ τίθεται ἔναρθρον ἐπίῤῥημα κινήσεως σημαντικόν, ἀντὶ τοῦ ἀντιστοιχοῦντος ἠρεμίας σημαντικοῦ· ἵνα *ἧσσον τὰ οἴκαδε ποθοίη* (Ξ.*Π.* Ά, γ', 4). Ἀλλὰ καὶ τοῦτο ἴσως=τὴν οἴκαδε ἐπιστροφήν.

§. 14. Τὸ *ἔνθα* καὶ *ὅθεν* τίθενται ὄχι μόνον εἰς ἐπιῤῥήματα, ἀλλὰ καὶ εἰς οὐσιαστικὸν ἀναφερόμενα· *ἐκεῖσε ἀφίξει, ἔνθα ἄπορα πάντα* (Πλ. *'Αξ.* 370).—*πλησίον ἦν ὁ σταθμός, ἔνθα ἔμελλε καταλύσειν* (Ξ. *'Αν.* Ά, ή, 1).—*ὅθεν ἀπέλιπες ἀποκρίνου* (Πλ. *Γοργ.* 497).— *ὁ φοίνιξ ὅθεν ἐξαιρεθείη ὁ ἐγκέφαλος ὅλος αὐαίνετο* (Ξ. *'Αν.* Β', γ', 16)=οὗτινος, κατὰ τὸ γερμανικὸν von.—*αἱ πόλεις ἡμῶν ὅθεν ἐσμὲν πείθονται Λακεδαιμονίοις* (Ξ. *'Αν.* ς', ς', 14).—*τὸ ἐκεῖνα κτήσασθαι ὅθεν ὁ πλοῦτος φύεται* (Ξ. *Π.*Δ',ϐ',42). Καὶ εἰς πρόσωπα ἀναφέρονται κατὰ γενικωτέραν ἔννοιαν· *ἤρξαντο καταβαίνειν πρὸς τοὺς ἄλλους, ἔνθα τὰ ὅπλα ἔκειτο* (Ξ.)=ὅπου.

§. 15. Διὰ τὸν αὐτὸν λόγον, ὡς λέγεται *ἄρχεσθαι ἀπό τινος*, οὕτω καὶ *ἄρχεσθαί ποθεν*· ὡς λέγεται *τελευτᾶν εἴς τι*, οὕτω λέγεται καὶ *τελευτᾶν ποι· πόθεν ἄρχεται; ἀπὸ σωφροσύνης πρῶτον ἤρξατο* (Αἰσχ.).—*οἴμοι τί δράσω; ποῖ τελευτήσω βίον;* (Εὐρ.)—*τὸ τῶν παίδων τέλος ἄδηλον οἶ τελευτᾷ κακίας καὶ ἀρετῆς, ψυχῆς τε πέρι καὶ σώματος* (Πλ.). Περὶ τῆς ἐν τούτοις γενικῆς ἴδε κατωτέρω.

§. 16. Εἰς τὴν γραμματικὴν ἕλξιν ἀνάγονται τὰ χωρία ἐν οἷς φαίνονται τὰ εἰς *θεν* ἐπιῤῥήματα ἐπὶ ἠρεμίας τιθέμενα· *τὸν ἐνθένδε πόλεμον*, κτλ (Ἴδε σ. 161, §. 96). Ἀλλ' ἡ χρῆσις ἐπεξετάθη τοσοῦ-

τον ὥστε ἐν πολλοῖς φαίνονται τῷ ὄντι ταῦτα τὸν τόπον ἐκείνων κατέχοντα· *σοφώτεροί τοι συμφορὰς τὰς τῶν πέλας πάντες διαιρεῖν ἢ τύχας τὰς οἴκοθεν* (Εὐρ. *Ἀλκμ. Ἀποσπ.*).—*οἰκίας καὶ πλοίου τὰ κάτωθεν ἰσχυρότατα εἶναι δεῖ* (Δ. *Ὀλ.* Β', 21).—*ᾠκοδόμησαν καταγώγιον πανταχῇ κύκλῳ οἰκήματα ἔχον κάτωθεν καὶ ἄνωθεν* (Θ. *Θ.* Γ', 68), κτλ. Δυνατὸν ὅμως εἰπεῖν ὅτι τὸ μόριον *θεν* καὶ ἐνταῦθα δηλοῖ τὴν ἔκ τινος κίνησιν, οἷον εἰπεῖν *κάτωθεν* ἢ *ἄνωθεν* θεωρούμενα, ἢ καὶ γενικῇ ἰσοδυναμεῖ, κατ' ἔννοιαν κτητικήν. Ὡς τὸ *ἐμέθεν*=ἐμοῦ, οὕτω καὶ τὸ *κάτωθεν*=τῶν κάτω μερῶν, *οἴκοθεν* = τὰ τοῦ οἴκου, κτλ. Καὶ δὲν εἶναι ἴσως ἄτοπον νὰ ἐφαρμοσθῇ τοῦτο καὶ εἰς τὰ προηγούμενα· νὰ ἐκληφθῇ δηλ· τὸ *ὁ ἐκεῖθεν πόλεμος*=ὁ τῶν ἐκεῖ τόπων πόλεμος, κτλ.

β'. Τὰ Χρονικὰ Ἐπιῤῥήματα.

§. 17. Κατὰ τὴν ἰδιαιτέραν αὐτῶν φύσιν τῶν χρονικῶν ἐπιῤῥημάτων τινὰ μὲν ἰδιάζουσιν εἰς τὸ *ἐνεστώς*, τινὰ δὲ εἰς τὸ *παρελθὸν* καί τινα ἄλλα εἰς τὸ *μέλλον*· *ἣν σὺ νῦν λέγεις* (Πλ. *Φαιδ.* 77).—*ἔλεγόν σοι πάλαι* (Ξ. *Οἰκ.* ΙΗ', 10).—*ἄπειμι τήμερον* (Πλ. *Φαιδ.* 61).—*ἡμεῖς γε οὐδενὶ ἐμαχόμεθα χθές, ἀλλὰ πρώην* (Θ. Γ', 113 = οὐχὶ χθές, ἀλλὰ προχθές. — *αὔριον ἣν ἀρετὴν διαείσεται* (Ἰλ. Θ, 525).—*αὐτίκα ἐπισκεψόμεθα* (Πλ. *Γοργ.* 459) Ἴδε σ. 213.

§. 18 Ἐπειδὴ δὲ τὰ διάφορα χρονικὰ τμήματα ἐκτείνονται περισσότερον ἢ ὀλιγώτερον, διὰ τοῦτο καὶ τὰ ἐπιῤῥήματα παρακολουθοῦσι τὸ τοιοῦτον. Οὕτω, π. χ. λέγεται *νῦν γράφω*, *νῦν γέγραφα*, *νῦν γράψω*, καθ' ὅσον ἡ ἰδέα τοῦ παρόντος ἐκτείνεται μᾶλλον ἢ ἔλαττον· *νῦν γε οὕτω φαίνεται* (Πλ.). — *ἢ ἐμοὶ ἐξαίφνης νῦν οὑτωσὶ προσπέπτωκεν ἄρτι* (Πλ. *Κρατ.* 391).—*μητροκτόνος νῦν φεύξομαι, τόθ' ἁγνὸς ὤν* (Εὐρ. *Ἠλ.* 975). Ὡσαύτως *νῦν προσεἴπομεν* (Πλ.)=τώρα πρὸ ὀλίγου —*νῦν ἐκάμνομεν* (Εὐρ.).—*νῦν αὐτὸ καθ' αὑτὸ διδάξειν ἐμέλλομεν* (Δ.).

§. 19. Καὶ τὸ ἐγκλιτικὸν δὲ *νύν*, ὅπερ συνήθως εἰς δήλωσιν συνεπείας τίθεται, ἐκλαμβάνεται ἐνίοτε χρονικῶς· *οὐ θην Ἕκτορι πάντα νοήματα Ζεὺς ἐκτελέει, ὅσα πού νυν ἐέλπεται* (Ἰλ. Κ, 105). Ὅτι δὲ τὸ *νυνὶ* μόνον *ἐν τῷ ἐνεστῶτι χρόνῳ* τίθεται, καθ' ἃ λέγει Τίμαιος ὁ σοφιστής (*Λεξικὸν Περὶ τῶν παρὰ Πλάτωνι λέξεων*),

ἢ μόνον μετὰ *ἐνεστῶτος, παρακειμένου* καὶ *μέλλοντος*, ὡς ἄλλοι θέλουσι, δὲν εἶναι κατὰ πάντα ὀρθόν· διότι, ἐκτὸς τοῦ *ὥς γε νυνὶ φαίνεται* (Πλ. *Θεαιτ.* 151). — *ἅ τε νυνὶ διειλέγμεθα* (Πλ. *Θεαιτ.* 151б), κτλ, ἀπαντᾶται καὶ *νυνὶ δὲ διῳκίσθημεν ὑπὸ τοῦ θεοῦ* (Πλ. *Συμπ.* 193). Ὡς δὲ λέγεται *ὁ ἐκεῖ, ὁ ἐνταῦθα*, οὕτω καὶ *ὁ πάλαι, ὁ νῦν, ὁ ἄρτι· εἰ καλῶς τἀκεῖ γένοιτο* (Ξ. *Ἑλλ.* Δ΄, б΄, 2). — *οἱ ἐνταῦθα ἐλθόντες* (Πλ. *Πολ.* Ζ΄, 517). — *καὶ τῶν νῦν εἰσιν οἳ κατανενοήκασι καὶ τῶν πάλαι* (Πλ. *Πρωτ.* 347). — *ἐναντίον τὸ νῦν τῷ σμικρῷ ἔμπροσθεν* (Πλ. *Φιλ.* 42). Ὡσαύτως *τῷ ἄρτι λόγῳ*. — *κατὰ τὸν ἄρτι λόγον* (Πλ. *Θεαιτ.* 153. 163). Ἴδε σ. 14, §. 3 —4 καὶ σ. 159, §. 91.

§. 20. Ὅτι τὸ *ἄρτι* ἐπὶ *ἐνεστῶτος* καὶ *παρῳχημένου* καὶ οὐχὶ ἐπὶ *μέλλοντος* τίθεται δῆλον ἐκ τοῦ *Σολοικιστοῦ* τοῦ Λουκιανοῦ, ἐλέγχοντος ὡς σόλοικον τὸ *ἄρτι σολοικιῶ*. Λέγεται δὲ *ἄρτι ἀναμιμνήσκομαι* (Πλ. *Λύσ.* 215). — *ὥσπερ ἄρτι ἔλεγον* (Πλ.) = πρὸ μικροῦ. — *ἄρτι δὲ ἥκεις ἢ πάλαι;* (Πλ. *Κρίτ.* 43). — *οὐκ ἄρτι γε νῦν δέ* (Πλ. *Ἀλκ.* Α΄. 127). — *ἄρτι ᾐσθημένος* (Ξ.), κτλ.

§. 21. Ὡσαύτως τὸ *ποτέ*, ἀπροσδιόριστον ὄν, ἀναφέρεται εἰς τὸ παρελθὸν καὶ εἰς τὸ μέλλον· *ἦν γάρ ποτε χρόνος* (Πλ. *Πρωτ.* 320). — *εἰ μέλλομέν ποτε καθαρῶς τι εἴσεσθαι* (Πλ. *Φαίδ.* 66). Ἔτι δὲ καὶ μετὰ *ἱστορικοῦ ἐνεστῶτος· ξένοι ποτὲ λῃσταὶ φονεύουσιν* (Σ. *Τ.* 615). Ἀλλὰ καὶ μετὰ *καθαροῦ ἐνεστῶτος*, ἔχον μεθ' ἑαυτοῦ τὸ *ἀεί· ἐγὼ μὲν τοῦτο ἀεί ποτε νομίζω*, κτλ (Ξ. *Πόρ.* Α΄, 4). — *οὐδ' ἡμῖν προσήκει οὔτε πλησμονῆς ποτε οὔτε μέθης* (Ξ. *Π.* Δ΄, б΄, 40). παρ' ἄλλοις, πω=οὔποτε. Ὡσαύτως *ποτὲ μὲν ὠφελοῦντα, ποτὲ δὲ βλάπτοντά ἐστιν* (Ξ. *Ἀπ.* Δ΄, б΄, 32). Συνωνύμως τούτῳ τίθεται τὸ *τοτὲ μέν, τοτὲ δέ· τοτὲ μὲν ἦρε, τοτὲ δὲ ἔδυ* (Πλ. *Φαίδρ.* 248). — *τοτὲ μὲν θυμόν, τοτὲ δὲ ἡδονήν* (Πλ. *Πρωτ.* 352), καὶ *τοτὲ μὲν ἡ ἑτέρα, ἄλλοτε δὲ ἡ ἑτέρα κρατεῖ* (Πλ. *Φαίδρ.* 252). Σπανιώτερον δὲ τὸ *ὁτὲ μέν, ὁτὲ δέ*, παρὰ τοῖς πεζοῖς. Διάφορον τούτων εἶναι τὸ *τότε*, διωρισμένον *ποτὲ* σημαῖνον, εἰς τὸ παρελθόν, μέλλον καί, γενικώτερον, εἰς τὸ ἐνεστὼς ἀναφερόμενον, οὐδέποτε ὅμως ἀντὶ τοῦ *ποτὲ* τιθέμενον, καθάπερ τινὲς ἐνόμισαν.

§. 22. Τὸ *πηνίκα* εἶναι κυρίως ὥρας δηλωτικόν· *πηνίκ' ἔστι τῆς ἡμέρας;* (Ἀρφ. *Ὀρν.* 1498)=ποία ὥρα τῆς ἡμέρας; « *πηνίκα μὴ*

εἴπῃς, ἀντὶ τοῦ *πότε*· ἔστι γὰρ ὥρας δηλωτικόν· οἷον εἰπόντος τινὸς *πηνίκα ἀποδημήσεις; ἐὰν εἴπῃς ἕωθεν ἢ περὶ μεσημβρίαν*, ὀρθῶς ἐρεῖς. » Φρύνιχος. « Εἰπόντος δέ τινος, *πηνίκα ἀποδημήσεις*; ἐὰν εἴπῃς μετὰ δύο ἢ τρεῖς ἡμέρας οὐκ ὀρθῶς ἐρεῖς. » (Θ. *Μ.*) Ἀπαντᾶται ὅμως καὶ ἐπὶ γενικωτέρας σημασίας = πότε· *πηνίκα σὺ λαμπρός; ἡνίκ' ἂν εἰπεῖν τι κατὰ τούτων δέῃ* (Δ.).

§. 23. Ὡσαύτως δὲ καὶ τὸ *τηνίκα, τηνικάδε* καὶ *τηνικαῦτα* παρὰ μὲν Ἀττικοῖς ἀναφέρονται εἰς μόρια τῆς ἡμέρας· *τοῦ ἕνεκα τηνικάδε ἀφίκου;* (Πλ. *Πρωτ.* 310)=τοσοῦτον πρωΐ. — *φοβοῦμαι μὴ αὔριον τηνικάδε οὐκέτι ᾖ ἀνθρώπων οὐδεὶς ἀξίως οἷός τε τοῦτο ποιῆσαι* (Πλ. *Φαίδ.* 76)=αὔριον τοιαύτην ὥραν. Παρὰ δὲ τοῖς ἄλλοις καὶ ἐπὶ χρόνου ἐν γένει, καὶ μάλιστα τὸ *τηνικαῦτα*· *τηνικαῦτα ἐσέβαλλε* (Ἡρ.), καὶ παρ' αὐτοῖς τοῖς Ἀττικοῖς ἐνίοτε· καὶ ὅταν *ἐκβαίνωσι* (Λακεδαιμόνιοι), *τηνικαῦτα* (οἱ ἄλλοι) *παύουσιν* (Ξ. *Λ. Λολιτ.* Γ', 1)· οὕτω καὶ παρὰ Δημοσθένει καὶ Πλάτωνι.

§. 24. Καὶ ἐκ τῶν προηγουμένων τοπικῶν ἐκλαμβάνονταί τινα χρονικῶς· οὕτω, π. χ. τὸ ἐνταῦθα· α'=ἐν τούτῳ τῷ τόπῳ, ἐπὶ στάσεως· β'=εἰς τοῦτον τὸν τόπον, ἐπὶ κινήσεως (§. 13)· γ'=τότε· *ἐνταῦθα λέγεται δὴ τὸν Κῦρον γελάσαι τε καὶ εἰπεῖν* (Ξ. *Π.* Α', δ', 28).—*καὶ ἐνταῦθα πολλὴ ἀπορία ἦν* (Ξ. *'Αν.* Γ', β', 7). Ὡσαύτως καὶ τὸ *ἔνθα*· ἀλλὰ σπανίως ἄνευ τοῦ *δὴ* ἐπὶ χρονικῆς σημασίας· *ἐπεὶ δὲ κατέβησαν οἱ στρατηγοί, ἔνθα δὴ ὁ Θρασύβουλος ἔλεξεν* (Ξ. *'Ελλ.* Β', δ', 39)· οὕτω καὶ τὸ *ἐντεῦθεν*· *τῷ δὴ ἐντεῦθεν ἤδη πρόσεχες τὸν νοῦν* (Πλ. *Θεαιτ.* 198)=τῷ ἐκ τούτου, τῷ μετέπειτα. — *τὸ δ' ἐντεῦθεν ἤδη μαραινόμενα ἐξηφανίζετο* (Πλ. *Πολιτ.* 270)=ἔκτοτε· τὸ δὲ *ἔνθεν* σπανιώτερον μὲν χρονικῶς (Ἰλ. Ν, 741), συνήθως δὲ ἐπὶ τοπικῆς σημασίας· *ἔνθεν μὲν τὸν Τίγρητα, ἔνθεν δὲ τὴν διώρυχα* (Ξ. *'Αν.* Β', δ', 22)=ἀφ' ἑνὸς μέν, ἀφ' ἑτέρου δέ. — *ἔνθεν καὶ ἔνθεν* (Πλ.) = ἀφ' ἑνὸς καὶ ἀφ' ἑτέρου μέρους=ἑκατέρωθεν. Οὕτω καὶ τὸ *πρόσθεν* τοπικῶς καὶ χρονικῶς· *πρόσθεν τοῦ στρατοπέδου* (Ξ. *'Ελλ.* Δ', α', 22).—*καὶ οἱ πρόσθεν ὄντες* (φίλοι) *πολέμιοι ἡμῖν ἔσονται* (Ξ. *'Αν.* Β', δ', 5).—*τῇ πρόσθεν ἡμέρᾳ* (Ξ. *'Αν.* Β', γ', 1)=τῇ προτεραίᾳ.

§. 25. Μετὰ τὰ *τοπικὰ* καὶ *χρονικὰ* ἐπιῤῥήματα παραλείπονται πολλάκις τὰ ῥήματα *ἔρχεσθαι* καὶ *πορεύεσθαι*, ὅταν μάλιστα ὁ

λόγος ἐκφέρηται ἐρωτηματικῶς ἢ προστακτικῶς· *ὦ φίλε Φαῖδρε, ποῖ δὲ καὶ πόθεν;* (Πλ. *Φαίδρ.* ἀρχ.). — *ἄρτι, ὦ Τερψίων, ἢ πάλαι ἐξ ἀγροῦ;* (Πλ. *Θεαιτ.* ἀρχ.) — *δεῦρο, Δημόσθενες* (Δ. *Διονυσοδ.* 1298). — *Θεαίτητε, δεῦρο παρὰ Σωκράτη* (Πλ. *Θεαιτ.* 144). — *τὰ παραγγέλματα ἔστω τοιάδε· ἄγε, εἰς τὰ ὅπλα· ἄνω τὰ δόρατα, κάθες τὰ δόρατα* (Ἀρρ.). — *ἄλλὸς γεγένημαι προσδοκῶν· ὁ δ' οὐδέπω·* (Ἀρφ. *Θ.* 846) = ἐστραβώθην κυττάζων διὰ τὸν προσδοκώμενον, οὗτος δὲ ἀκόμη δὲν φαίνεται. Κατὰ τὰ ἀνωτέρω εἶναι καὶ τὸ παρ' ἡμῖν περιᾳδόμενον *πόθεν; ποῦ; καὶ πῶς; καὶ πόσα;*

γ'. Τὰ ποιότητος καὶ τρόπου σημαντικὰ ἐπιῤῥήματα.

§. 26. Τὰ *ποιότητος* σημαντικὰ ἐπιῤῥήματα φέρονται πρὸς πᾶν χρονικὸν τμῆμα· *ὀρθῶς ποιεῖ, ὀρθῶς ποιήσει, ὀρθῶς ἐποίησεν.* Οὕτως *εὖ τε λέγετε καὶ ποιήσω ταῦτα* (Ξ. *Ἀν.* Ζ', ά, 22). — *εὖ μὲν αὐτῷ εἶχον τὰ σώματα οἱ στρατιῶται* (Ξ. *Π.* Γ', γ', 9). — *τούτῳ πιστεύομεν καὶ τοὺς λοιποὺς εὖ ποιήσειν* (Ξ.). — *οὐ καλῶς τηροῦσι τὰς κύνας* (Ξ.). — *ἡγεῖτο ταχέως* (Ξ.).

§. 27. Ὁμοίως καὶ τὰ *τροπικὰ οὕτως, ἐκείνως, ἄλλως, ὁμοίως,* κτλ· *ἦν οὕτω δὴ παῖς* (Πλ. *Φαίδρ.* 237). — *οὕτω προσελήλυθα* (Πλ.). — *νῦν μὲν οὕτως οὐκ ἔχω εἰπεῖν* (Πλ. *Φαίδρ.* 237). — *οὑτωσὶ τοίνυν ἐγὼ ποιήσω* (Ξ.). — *ἀλλά μοι δοκεῖ οὕτω μᾶλλον ἢ ἐκείνως* (Πλ. *Θεαιτ.* 184). — *κείνως γὰρ ἀλλοτριοῦται ἀρχὴ ἡ σή, ἐς τὸν παῖδα τοῦτον περιϊοῦσα* (Ἡρ. Ά, 120). — *τὰ πολλὰ ἐκείνως ἐσήμαινεν* (Πλ.). — *εἰ μή σοι ἄλλως δοκεῖ* (Πλ.). — *σὲ δ' ἐγὼ καὶ ἄλλως ἔγνωκα* (Πλ.). — *ὅπως βούλεται* (Πλ.). — *καὶ θαυμάζω ὅπως ποτὲ ἐπείσθησαν* (Ξ.). — *οὐκ ἔσθ' ὅπως σιγήσομαι* (Ἀρφ.)· οὕτω δὲ καὶ *μετέωρος αἴρεται ἱππηδόν* (Ἀρφ. *Εἰρ.* 81), καὶ τὰ ὅμοια. Τροπικῶς ἐκλαμβάνονται καί τινα τῶν προηγουμένων εἰς ῃ (§. 8)· *πῇ σοι δοκεῖ περὶ αὐτοῦ;* (Πλ.) — *ἄρχουσιν ὅπῃ ἂν ἐπίστωνται* (Θ. ϛ', 72). — *διαιρεθῆναι ταύτῃ ᾗ συνετέθη* (Πλ. *Φαίδ.* 78), κτλ.

§. 28. Ὁμοίως τίθεται καὶ τὸ ὥς = οὕτως, συχνότερον μὲν παρ' Ἴωσι, σπανιώτερον δὲ παρ' Ἀττικοῖς, μετὰ τοῦ *καί, οὐδὲ* καὶ *μηδὲ* μάλιστα ἀπαντώμενον· *δειπνήσατε ἅπερ καὶ ὥς ἐμέλλετε* (Ξ. *Ἑλλ.* Ἑ. ά, 18). — *οὐδ' ὥς ἐγὼ θάπτειν παρήσω κεῖνον* (Σ. *Ἀντ.* 1043). — *οὐδ' ὥς οὐδὲν ἄναρχον ὑπελείπετο* (Ξ. *Π.* Γ', γ', 11), κτλ. Ἑ-

νίοτε δὲ καὶ μετὰ τοῦ *οὖν· ὥς οὖν καὶ ἡμᾶς χρὴ ποιοῦντας, μὴ . . παρὰ δόξαν τῷ ὑμετέρῳ πλήθει παραινεῖν* (Θ. Γ', 37. Ἴδε καὶ Πλ. *Πρωτ.* 338). Ὡσαύτως προηγουμένου τοῦ ὡς· *κινδυνεύει ὡς πρὸς ἀστρονομίαν ὄμματα πέπηγεν, ὥς πρὸς ἐναρμόνιον φορὰν ὦτα παγῆναι* (Πλ. *Πολ.* Ζ', 530. Ἴδε καὶ *Πρωτ.* 326. *Φαίδρ.* 241. Σ. *Κ.* 1242). Ἀντὶ δὲ τοῦ ὡς τίθεται ἐπὶ τῆς αὐτῆς πλοκῆς καὶ τὸ οὕτω· *καὶ οὕτω τὰ τῶν ἡττωμένων ἀγαθὰ τοῖς νικῶσιν ἀεὶ ἆθλα πρόκειται* (Ξ. *Π.* Γ', γ', 2)· παρ' ἄλλοις, *νικωμένων*, κτλ. Ἐνίοτε δὲ τίθενται τὰ τοιαῦτα ἐπιῤῥήματα ἐπιφωνηματικῶς, κρίσιν ἐπιφέροντα εἰς τὴν πρότασιν· *ἡ ἡμετέρα ἀρχὴ χαλεπὴ δοκεῖ εἶναι, εἰκότως· τὸ παρὸν γὰρ ἀεὶ βαρὺ τοῖς ὑπηκόοις* (Θ. Ά, 87). — *ἀμφότεροι ἐῤῥωντο ἐς τὸν πόλεμον, οὐκ ἀπεικότως· ἀρχόμενοι γὰρ πάντες ὀξύτερον ἀντιλαμβάνονται* (Θ. Β', 80), κτλ.

δ'. Τὰ ποσότητος σημαντικὰ Ἐπιῤῥήματα.

§. 29. Ἐκ τῶν *ποσότητος* σημαντικῶν ἐπιῤῥημάτων τὰ μὲν χρησιμεύουσιν εἰς δήλωσιν τοῦ *ποσοῦ*, ἐπὶ *χρόνου, τόπου, βαθμοῦ*, κτλ· τὰ δὲ εἰς δήλωσιν τοῦ *ποσάκις*. Φέρονται δὲ καὶ ταῦτα πρὸς ἅπαν χρονικὸν τμῆμα. Ἐκ τῶν πρώτων εἶναι τὰ *ἐπιῤῥήματα ἐπιτάσεως* παρὰ τῶν γραμματικῶν λεγόμενα· *πάνυ μὲν οὐκ ἤθελεν* (Πλ. *Πρωτ.* 338).—*πάνυ νενόηκα* (Πλ. *Φαίδρ.* 229). — *ὥστε μὴ λίαν στένε* (Σ. *Ἠλ.* 1172).—*σφόδρα πείθει* (Σ. *Αἴ.* 150), κτλ. Ἐκ τῶν δευτέρων εἶναι τὰ εἰς *ακις* λήγοντα μετὰ τῶν *ἅπαξ, δίς,* καὶ *τρίς· ἅπαξ τὰ τοιαῦτ', οὐχὶ δὶς χρῄζω κλύειν* (Σ. *Κ.* 1208).—*νῦν γὰρ πάρεστι καὶ δὶς αἰάζειν ἐμοὶ καὶ τρίς* (Σ. *Αἴ.* 432) — *πολλάκις συνερχόμεθα* (Πλ. *Πολ.* Ά, 327). — *πλειστάκις παρακελεύονται τοῖς πολίταις ὁμονοεῖν* (Ξ. *Ἀπ.* Δ', δ', 16), κτλ (Ἴδε σ. 247, §. 49—σ. 219, §. 53).

Τὰ Ἐπιῤῥήματα μετ' ἄλλων Ἐπιῤῥημάτων.

§. 30. Εἰ καὶ τὰ ἐπιῤῥήματα κυρίως πρὸς ῥήματα φέρονται, οὐδὲν ἧττον ὅμως φέρονται καὶ πρὸς ἄλλα ἐπιῤῥήματα τὰ ὁποῖα ὡσαύτως προσδιορίζουσι, καὶ ἀμφότερα ἔπειτα ἀποδίδονται συνάμα εἰς τὸ προσῆκον ῥῆμα· *οὕτως ἄλλοθί που* (Πλ. *Φαίδ.* 91).—*ἀεὶ γάρ ποτε ἐκπλήττομαι* (Πλ. *Ἐραστ.* 133).—*ἦλθε πάλαι ποτέ* (Ἀρφ.).—

αὐτίκα μάλα (Ἀρφ.).—*ὀψ' ἄγαν ἐκμανθάνω* (Σ. *Κ.* 1261).—*πάνυ πάμπαν* (Ἀρφ. *Εἰρ.* 121). — *πάνυ ῥᾳδίως, πάνυ οἰκείως* (Ξ.). — *ὠμῶς ἄγαν* (Ξ.).—*οὕτως εἰκῇ* (Πλ.).— *ῥᾳδίως οὕτως* (Πλ.).—*ἁπλῶς οὕτως* (Πλ.), κτλ. Ἀλλὰ τίθενται καὶ πλείονα ἑτεροειδῆ ἐπιῤῥήματα κατ' εὐθεῖαν ἀναφερόμενα εἰς τὸ ῥῆμα, χωρὶς νὰ προσδιορίζηται τὸ ἓν ὑπὸ τοῦ ἄλλου, ὡς *ἐκεῖ ποτε, ἐκεῖ τότε* (Πλ. *Πολιτ.* 280). — *οὕτως ἄγαν ἐπιφθόνως* (Θ. Α, 75)· ὁμοειδῆ δὲ ὄντα συμπλέκονται διὰ τῶν συμπλεκτικῶν μορίων· *καὶ ἐνθάδε καὶ ἄλλοτε* (Πλ. *Γοργ.* 526).

Τὰ Ἐπιῤῥήματα μετὰ Ἐπιθέτων.

§. 31. Ὡσαύτως τὰ ἐπιῤῥήματα φέρονται καὶ πρὸς ἐπίθετα, τῆς αὐτῆς ὄντα φύσεως τοῖς ἐπιῤῥήμασι, *καλὸς* καὶ *καλῶς, σοφὸς* καὶ *σοφῶς, ταχὺς* καὶ *ταχέως*, κτλ. Ὡς λοιπὸν λέγεται *πάνυ εὐδαιμονῶ*, οὕτω καὶ *πάνυ εὐδαίμων· σφόδρα ἀδικεῖν* καὶ *σφόδρα ἄδικος* (Πλ. *Πολ.* Β', 361)· οὕτω καὶ *πάνυ ὀλίγοι, πάνυ πολλοί* (Πλ.).—*τοὺς ἄγαν νέους* (Ξ.).—*τῆς ἄγαν χαλεπῆς νόσου* (Ξ. *Συμπ.* Δ', 37). *Ἰὼ Πρασιαὶ τρισάθλιαι, καὶ πεντάκις καὶ πολλοδεκάκις* (Ἀρφ. *Εἰρ.* 242), κτλ. Ὅτι αἱ μετοχαί, καὶ ὡς ῥήματα καὶ ὡς ἐπίθετα, δέχονται τὰ ἐπιῤῥήματα εἶναι οἴκοθεν φανερόν· *εὖ πράξας* (Ἀρφ.)—*σφόδρ' ἱμείροσσα* (Σ. *'Ηλ.* 1053).— *οὔτε χαίρων οὔτε λυπούμενος ἄγαν φανήσεται* (Πλ. *Μενεξ.* 248).—*οἱ φρονοῦντες εὖ* (Σ. *Αἰ.* 1252). —*τῆς τύχης τῆς εὖ διδούσης* (Σ. *Τ.* 1080), κτλ.

Τὰ Ἐπιῤῥήματα μετὰ Οὐσιαστικῶν.

§. 32. Καὶ μετὰ οὐσιαστικῶν συντάσσονται τὰ ἐπιῤῥήματα, ἀκλίτων ἐπιθέτων τόπον ἐπέχοντα· *ἡ ἄγαν ἐπιμέλεια, ἡ φρυγιστὶ ἁρμονίαν, οἱ πάλαι, οἱ νῦν ἄνθρωποι.*—*μήτε τῷ ἄγαν τάχει μήτε τῷ ἄγαν βράδει* (Ξ. *'Ιππικ.* ΙΒ', 11), κτλ. Ὡσαύτως καὶ ὡς κατηγορούμενον τιθέμενα *τοπικὰ* καὶ *χρονικὰ* μάλιστα ἐπιῤῥήματα, μετὰ τῶν ῥημάτων *εἶναι* καὶ *γενέσθαι· ἡ Βαβυλὼν ἐστιν ἐγγύς.*—*οὐδὲ γὰρ Λυκόοργος δὴν ἦν* (Ἰλ. Ζ', 130)=δηναιός· οὕτω καὶ *ἅλις τὸ κείνης αἷμα* (Εὐρ. *'Ιφ.* Τ. 1008) = τὸ κείνης αἷμά ἐστιν ἱκανόν, ἀρκεῖ, κτλ. (Ἴδε σ. 14, §. 6. σ. 150, §. 53. σ. 151, §. 58). Τοιαῦτα καὶ *τὰ ἐώρα οἷος ὁ κίνδυνος καὶ ὡς ἐγγὺς ἤδη ἦν* (Θ. Ζ', 69).—*χωρὶς σοφία ἐστὶν ἀνδρίας* (Πλ. *Λάχ.* 185).—*ἤδη γὰρ καὶ ὀψὲ ἦν*

νίοτε δὲ καὶ μετὰ τοῦ *οὖν· ὥς οὖν καὶ ἡμᾶς χρὴ ποιοῦντας, μὴ παρὰ δόξαν τῷ ὑμετέρῳ πλήθει παραιτεῖν* (Θ. Γ', 37. Ἴδε καὶ Ι *Πρωτ.* 338). Ὡσαύτως προηγουμένου τοῦ ὡς· *κινδυνεύει ὡς π ἀστρονομίαν ὄμματα πέπηγεν, ὡς πρὸς ἐναρμόνιον φορὰν ὠ παγῆναι* (Πλ. *Πολ.* Ζ', 530. Ἴδε καὶ *Πρωτ.* 326. *Φαίδρ.* 241. *Κ.* 1242). Ἀντὶ δὲ τοῦ ὡς τίθεται ἐπὶ τῆς αὐτῆς πλοκῆς καὶ οὕτω· *καὶ οὕτω τὰ τῶν ἡττωμένων ἀγαθὰ τοῖς νικῶσιν ἀεὶ ἆθ πρόκειται* (Ξ. *Π.* Γ', γ', 2)· παρ' ἄλλοις, *νικωμένων*, κτλ. Ἐνίοτε τίθενται τὰ τοιαῦτα ἐπιῤῥήματα ἐπιφωνηματικῶς, κρίσιν ἐπιφέρ τα εἰς τὴν πρότασιν· *ἡ ἡμετέρα ἀρχὴ χαλεπὴ δοκεῖ εἶναι, εἰ τως· τὸ παρὸν γὰρ ἀεὶ βαρὺ τοῖς ὑπηκόοις* (Θ. Α', 87). — *ἀμ τεροι ἔῤῥωντο ἐς τὸν πόλεμον, οὐκ ἀπεικότως· ἀρχόμενοι γ πάντες ὀξύτερον ἀντιλαμβάνονται* (Θ. Β', 80), κτλ.

δ'. Τὰ ποσότητος σημαντικὰ Ἐπιῤῥήματα.

§. 29. Ἐκ τῶν *ποσότητος* σημαντικῶν ἐπιῤῥημάτων τὰ μὲν χ σιμεύουσιν εἰς δήλωσιν τοῦ *ποσοῦ*, ἐπὶ *χρόνου, τόπου, βαθμ* κτλ· τὰ δὲ εἰς δήλωσιν τοῦ *ποσάκις*. Φέρονται δὲ καὶ ταῦτα π ἅπαν χρονικὸν τμῆμα. Ἐκ τῶν πρώτων εἶναι τὰ *ἐπιῤῥήματα ἐπι σεως* παρὰ τῶν γραμματικῶν λεγόμενα· *πάνυ μὲν οὐκ ἤθελεν* (Ι *Πρωτ.* 338).—*πάνυ νενόηκα* (Πλ. *Φαίδρ.* 229). — *ὥστε μὴ λί στένε* (Σ. *Ἠλ.* 1172).—*σφόδρα πείθει* (Σ. *Αἴ.* 150), κτλ. Ἐκ τ δευτέρων εἶναι τὰ εἰς *άκις* λήγοντα μετὰ τῶν *ἅπαξ, δίς*, καὶ τρ *ἅπαξ τὰ τοιαῦτ', οὐχὶ δὶς χρῄζω κλύειν* (Σ. *Κ.* 1208).—*νῦν γ πάρεστι καὶ δὶς αἰάζειν ἐμοὶ καὶ τρίς* (Σ. *Αἴ.* 432) — *πολλά συνερχόμεθα* (Πλ. *Πολ.* Α', 327). — *πλειστάκις παρακελεύοντ τοῖς πολίταις ὁμονοεῖν* (Ξ. *Ἀπ.* Δ', δ', 16), κτλ (Ἴδε σ. 247, 49—σ. 219, §. 53).

Τὰ Ἐπιῤῥήματα μετ' ἄλλων Ἐπιῤῥημάτων.

§. 30. Εἰ καὶ τὰ ἐπιῤῥήματα κυρίως πρὸς ῥήματα φέρονται, ο δὲν ἧττον ὅμως φέρονται καὶ πρὸς ἄλλα ἐπιῤῥήματα τὰ ὁποῖα ὡ αὔτως προσδιορίζουσι, καὶ ἀμφότερα ἔπειτα ἀποδίδονται συνάμ εἰς τὸ προσῆκον ῥῆμα· οὕτως *ἄλλοθί που* (Πλ. *Φαίδ.* 91).—*ἀεί γ ποτε ἐκπλήττομαι* (Πλ. *Ἐραστ.* 133).—*ἦλθε πάλαι ποτέ* (Ἀρρ.).

αὐτίκα μάλα (Ἀρφ.).—*ὀψ' ἄγαν ἐκμανθάνω* (Σ. *Κ*. 1261).—*πάνυ πάμπαν* (Ἀρφ. *Εἰρ*. 121). — *πάνυ ῥᾳδίως, πάνυ οἰκείως* (Ξ.). — *ὠμῶς ἄγαν* (Ξ.).—*οὕτως εἰκῇ* (Πλ.).— *ῥᾳδίως οὕτως* (Πλ.).—*ἁπλῶς οὕτως* (Πλ.), κτλ. Ἀλλὰ τίθενται καὶ πλείονα ἑτεροειδῆ ἐπιῤῥήματα κατ' εὐθεῖαν ἀναφερόμενα εἰς τὸ ῥῆμα, χωρὶς νὰ προσδιορίζηται τὸ ἓν ὑπὸ τοῦ ἄλλου, ὡς *ἐκεῖ ποτε, ἐκεῖ τότε* (Πλ. *Πολιτ*. 280). — *οὕτως ἄγαν ἐπιφθόνως* (Θ. Α, 75)· ὁμοειδῆ δὲ ὄντα συμπλέκονται διὰ τῶν συμπλεκτικῶν μορίων· *καὶ ἐνθάδε καὶ ἄλλοτε* (Πλ. *Γοργ*. 526).

Τὰ Ἐπιῤῥήματα μετὰ Ἐπιθέτων.

§. 31. Ὡσαύτως τὰ ἐπιῤῥήματα φέρονται καὶ πρὸς ἐπίθετα, τῆς αὐτῆς ὄντα φύσεως τοῖς ἐπιῤῥήμασι, *καλὸς* καὶ *καλῶς*, *σοφὸς* καὶ *σοφῶς*, *ταχὺς* καὶ *ταχέως*, κτλ. Ὡς λοιπὸν λέγεται *πάνυ εὐδαιμονῶ*, οὕτω καὶ *πάνυ εὐδαίμων*· *σφόδρα ἀδικεῖν* καὶ *σφόδρα ἄδικος* (Πλ. *Πολ*. Β', 361)· οὕτω καὶ *πάνυ ὀλίγοι, πάνυ πολλοί* (Πλ.).—*τοὺς ἄγαν νέους* (Ξ.).—*τῆς ἄγαν χαλεπῆς νόσου* (Ξ. *Συμπ*. Δ', 37). *Ἰὼ Πρασιαὶ τρισάθλιαι, καὶ πεντάκις καὶ πολλοδεκάκις* (Ἀρφ. *Εἰρ*. 242), κτλ. Ὅτι αἱ μετοχαί, καὶ ὡς ῥήματα καὶ ὡς ἐπίθετα, δέχονται τὰ ἐπιῤῥήματα εἶναι οἴκοθεν φανερόν· *εὖ πράξας* (Ἀρφ.)—*σφόδρ' ἱμείροσσα* (Σ. *Ἠλ*. 1053).—*οὔτε χαίρων οὔτε λυπούμενος ἄγαν φανήσεται* (Πλ. *Μενεξ*. 248).—*οἱ φρονοῦντες εὖ* (Σ. *Αἰ*. 1252). —*τῆς τύχης τῆς εὖ διδούσης* (Σ. *Τ*. 1080), κτλ.

Τὰ Ἐπιῤῥήματα μετὰ Οὐσιαστικῶν.

§. 32. Καὶ μετὰ οὐσιαστικῶν συντάσσονται τὰ ἐπιῤῥήματα, ἀκλίτων ἐπιθέτων τόπον ἐπέχοντα· *ἡ ἄγαν ἐπιμέλεια, ἡ φρυγιστὶ ἁρμονίαν, οἱ πάλαι, οἱ νῦν ἄνθρωποι*.—*μήτε τῷ ἄγαν τάχει μήτε τῷ ἄγαν βράδει* (Ξ. *Ἱππικ*. ΙΒ', 11), κτλ. Ὡσαύτως καὶ ὡς κατηγορούμενον τιθέμενα *τοπικὰ* καὶ *χρονικὰ* μάλιστα ἐπιῤῥήματα, μετὰ τῶν ῥημάτων *εἶναι* καὶ *γενέσθαι*· *ἡ Βαβυλὼν ἐστιν ἐγγύς*.—*οὐδὲ γὰρ Λυκόοργος δὴν ἦν* (Ἰλ. Ζ', 130)=δηναιός· οὕτω καὶ *ἅλις τὸ κείνης αἷμα* (Εὐρ. *Ἰφ*. Τ. 1008) = τὸ κείνης αἷμά ἐστιν ἱκανόν, ἀρκεῖ, κτλ. (Ἴδε σ. 14, §. 6. σ. 150, §. 53. σ. 151, §. 58). Τοιαῦτα καὶ τὰ *ἐώρα οἷος ὁ κίδυνος καὶ ὡς ἐγγὺς ἤδη ἦν* (Θ. Ζ', 69).—*χωρὶς σοφία ἐστὶν ἀνδρίας* (Πλ. *Λάχ*. 185).—*ἤδη γὰρ καὶ ὀψὲ ἦν*

(Θ. Η, 61), κτλ. Ὡσαύτως καὶ τὰ κατὰ πλαγίαν πτῶσιν· *ἐφοβο το μὴ σφίσι γιγνομένοις δίχα ῥᾷον μάχωνται* (Θ. Α, 64).—*κα χρημάτων ὄντων ἅλις φειδοῖ πονηρᾷ μηδέν' εὖ ποιεῖν βροτ* (Εὐρ. Ἀποσπ.).—*μέθες με· λύπας ἅλις ἔχων ἐλήλυθα* (Εὐρ.).

§. 33. Ὀλίγον τι διάφορον δὲ τὸ πρᾶγμα, ὅταν τὸ *εἶναι*, κι τὴν *ὑπαρκτικὴν ἔννοιαν* ἐκλαμβανόμενον, περιέχῃ ἐν ἑαυτῷ κατηγορούμενον, ὡς καὶ τὸ *γίγνεσθαι· τῶν γὰρ νῆες ἔασιν ἐκ στάτω, οὐδὲ μάλ' ἐγγύς* (Ἰλ. Κ, 113). — *ὀρθῶς ἐστι τῶν νέ πρῶτον ἐπιμεληθῆναι, ὅπως ἔσονται ὅ τι ἄριστοι* (Πλ.).— *καὶ ἔσται, ἢν θεὸς θέλῃ* (Ἀρφ.).—*τίς ὁ τρόπος ἡμῖν γιγνόμενος ὀρθ γίγνοιτ' ἄν;* (Πλ.)—*μὴ οὕτω κακῶς γένοιτο τῇ πόλει*(Δ.). Ἐν τούτ ἡ ἀνάλυσις εἶναι· τὸ *πρᾶγμα σομβήσεται κατὰ καλὸν τρόπον*,*γένο ἂν κατ' ὀρθὸν τρόπον.* — *χωρὶς τότ' εἰπεῖν πολλὰ καὶ τὰ καίρ* (Σ. Κ. 808)=ἄλλο ἐστὶ τὸ φλυαρεῖν, καὶ ἄλλο τὸ τὰ ἀναγκαῖα λ γειν (Σχολιαστής. Ἴδε σ. 198, §. 24). Ὡσαύτως καὶ μετὰ τοῦ *ἔχ τόδ' ἐστὶν οὐ τοιοῦτον, ἀλλ' ἑτέρως ἔχον* (Ἀρφ.).— *τὴν αὐτὴν ὁδ ἅπασιν ἐλθεῖν ἔστ' ἀναγκαίως ἔχον* (Γν.).—*τὸ καλῶς ἔχον κρεῖ τόν ἐστι καὶ νόμου* (Μ.).

Τὰ Ἐπίθετα ἀντὶ Ἐπιῤῥημάτων.

§. 34. Ὡς δὲ τὰ ἐπιῤῥήματα ἐκφέρουσιν ἐπιθετικὴν ἔννοιαν, οὕτω ἀντιστρόφως καὶ τὰ ἐπίθετα ἐκφέρουσι πολλάκις ἔννοιαν ἐπιῤῥημα τικήν. Εἶναι δὲ τοιαῦτα μάλιστα· ά. τὰ *τοπικὴν ἔννοιαν* ἐκφέροντ καὶ ἑπομένως *τοπικῶν ἐπιῤῥημάτων* τόπον ἐπέχοντα· β'. τὰ *χρονι κὴν ἔννοιαν* ἐξηγοῦντα καὶ ἑπομένως χρονικῶν ἐπιῤῥημάτων τόπο ἐπέχοντα· γ'. τὰ *ποιότητος ἔννοιαν* ἐξηγοῦντα καὶ ἑπομένως *ποιό τητος ἐπιῤῥημάτων* τόπον ἐπέχοντα.

ά. Ἐπίθετα τοπικῶν ἐπιῤῥημάτων τόπον ἐπέχοντα.

§. 35. Ἐπίθετα *τοπικῶν ἐπιῤῥημάτων* τόπον ἐπέχοντα εἶναι πολλὰ καὶ διάφορα· *τοὶ δὲ ἀγχιστῖνοι ἔπιπτον* (Ἰλ. Ρ, 361)=ἄγχι ἀλλήλων.—*ἷζε μυχοίτατος αἰεὶ* (Ὀδ. Φ. 146)=ἐν μυχοιτάτῳ. Ὡσαύτως τίθενται τὰ *κρηναῖος, ὄρειος, οὐράνιος, ὑλαῖος, ἀγοραῖος* καὶ τὰ ὅμοια. Ἔτι δὲ *πρῶτος, ὕστατος, πρυμνός, μέσος, πλάγιος, μετέωρος, ἄκρος, ἀψοῤῥος, παλίνορσος, ἐπιπόλαιος, θυραῖος, παρά-*

ῦρος, *θαλάσσιος*, *ὑπερπόντιος*, κτλ. *ῥίπτειν σκέλος οὐράνιον* Ἀρφ. *Σφ.* 1530. Ἴδε καὶ 1492)=οὐρανόσε, εἰς οὐρανούς.—*θαλάσσιόν ἐκρίψατέ με* (Σ. *Τ.* 1411)=ἔλαδε, εἰς θάλασσαν.—*ἐζόμεσθ' ἐφέστιοι* (αὐτόθι, 32).—*φοιτᾷς δ' ὑπερπόντιος* (Σ. *Ἀντ.* 785)=ὑπὲρ τὸν πόντον. Οὕτω δὲ καὶ αἱ ἀντωνυμίαι ἐνίοτε *ὅδε* καὶ *οὗτος*· *οὗτος, ἔφη, ὄπισθεν προσέρχεται* (Πλ. *Πολιτ.* Α, ἀρχ.)=ἰδοὺ ἔρχεται ὄπισθέν σου.—*ναῦς δέ μοι ἥδ' ἕστηκεν ἐπ' ἀγροῦ νόσφι πόληος* (Ὀδ. Α, 185=ὧδε ἐπ' ἀγροῦ. Κατὰ τὰ ἀνωτέρω λέγουσι παρ' ἡμῖν οἱ ναῦται *αὔριον*, *θεοῦ θέλοντος*, *εἴμεθα Ζακυνθινοί*=ἐν Ζακύνθῳ.

β'. Ἐπίθετα χρονικῶν ἐπιῤῥημάτων τόπον ἐπέχοντα.

§. 36. Ἐπίθετα *χρονικῶν* ἐπιῤῥημάτων τόπον ἐπέχοντα εἶναι πολλῶν εἰδῶν· 1. τὰ ἐκ τῆς *ἡμέρας* καὶ *νυκτὸς* ἐν γένει, καὶ τὰ ἐκ τῶν διαφόρων μερῶν αὐτῶν λαμβανόμενα, ὡς *ἡμέριος*, *ἡμερινός*, *ἡμερήσιος*, *ἠμάτιος*, *νύχιος*, *ἑωθινός*, *ἠέριος*, *ὑπηοῖος*, *σκοτιαῖος*, *μεσονύκτιος*, κτλ· 2. τὰ ἐκ τῶν *ἡμερῶν τῆς ἑβδομάδος* λαμβανόμενα, ὡς *σημερινός*, *χθιζός*· 3. τὰ προσδιορίζοντα τὸ *πόσον χρόνον*, ἐπὶ ὥρας, *ἡμέρας*, *νυκτός*, *μηνός*, *ἔτους*, ὡς *ὡριαῖος* (τὸ *ὡρινὸς* διέμεινεν εἰς τὸ λατινικὸν **hornus**), *πανημέριος*, *πάννυχος* καὶ *παννύχιος*, *δεχήμερος τεταρταῖος*, *πεμπταῖος*, *μηνιαῖος*, *δίμηνος*, *ἐνιαύσιος*, κτλ. Ὡσαύτως καὶ πολλὰ τῶν ἀνωτέρω (1), *ἠμάτιος*, κτλ· 4. τὰ σημαίνοντα ἀπροσδιορίστως τὸ *μετὰ πολὺ* ἢ *μετ' ὀλίγον*· *χρόνιος*, *μακρός*, *βραχύς*, κτλ. Οὕτω λέγεται· 1. *ἠερίη δ' ἀνέβη μέγαν οὐρανόν* (Ἰλ. Α, 497)=ἦρι=πρωΐ, λοιπὸν=πρωϊνή, αὐγινή.—*ὄρθριος ἥκων* (Πλ. *Πρωτ.* 313)· 2. *χθιζὸς ἔβη κατὰ δαῖτα* (Ἰλ. Α, 424)· 3. *πανημέριοι στυγερῷ κρίνονται Ἄρηϊ* (Ἰλ. Σ, 209)=ὁλημερίς.—*εὗδον παννύχιοι* (Ἰλ. Γ, 2)=ὁλονυκτίς· 4. *ἐλθόντα χρόνιον* (Ὀδ. Ρ, 112), κτλ. Ὡσαύτως ἐπιῤῥηματικῶς ἐκλαμβάνονται καὶ τὰ *ἐκ τῶν ὡρῶν τοῦ ἔτους* λαμβανόμενα ἐπίθετα, οἷον *χειμερινός*, *ἐαρινός*, *θερινός*, *ὀπωρινός*, καὶ τὰ *ἐκ τοῦ ἔτους* λαμβανόμενα, ὡς *σήτειος* ἢ *τήτειος* =ἐφετεινός, *περυσινός*.

γ'. Ἐπίθετα ποιότητος ἐπιῤῥημάτων τόπον ἐπέχοντα.

§. 37. Ἐπίθετα ποιότητος ἐπιῤῥημάτων τόπον ἐπέχοντα εἶναι μάλιστα τὰ *ὀξύς*, *ταχύς*, *αἰφνίδιος*, *βραδύς*, *ὑπόσπονδος*, *ἄσπονδος*,

ὅμοιος, ἄοκνος, ἥσυχος, συχνός, πολύς, ἀθρόος, πυκνός, σπάνι μόνος, κτλ. *ἥδε* (νόσος) *μοι ὀξεῖα φοιτᾷ καὶ ταχεῖ ἀπέρχεται* (Φ, 808)=ὀξέως καὶ=ταχέως·—*κατῆλθε ἐπὶ τὰ ἑωυτοῦ ὑπόσπο δος* (Ἡρ. ϛ', 103)=ὑποσπόνδως=ὑπὸ σπονδαῖς.—*κατήνεσεν τά ὅρκιος δράσειν* (Σ. *Κ.* 1637)=ὅρκῳ, ἐνόρκως. Οὕτω καὶ *ἥσυχ ἥσυχος, ἠρέμα, κάνθων· μή μοι σοβαρῶς χώρει λίαν* (Ἀρφ. *Εἰ* 82). Ὡσαύτως δὲ καὶ αἱ μετοχαὶ *ἑκών, ἄκων, ἄσμενος, χαίρω* κτλ. καὶ τὸ ὡς ἐπίθετον *ἐθελοντής*.

Τὰ Ἐπιῤῥήματα μετὰ πτώσεως.

§. 38. Κατὰ τρεῖς τρόπους ἀπαντῶνται τὰ ἐπιῤῥήματα μετὰ πτώ σεως συντασσόμενα· ά. δυνάμει τῶν συστοίχων καὶ συγγενῶν ἐπι θέτων· β'. κατὰ προθετικὴν δύναμιν· γ'. κατὰ συνεπτυγμένην ἔννοια·

ά. Ἐπιῤῥήματα μετὰ πτώσεως συντασσόμενα δυνάμει τῶν συστοίχων καὶ συγγενῶν ἐπιθέτων.

§. 39. Ἐπειδὴ πολλὰ ἐπιῤῥήματα εἶναι τῆς αὐτῆς φύσεως τοῖ ἐπιθέτοις, διὰ τοῦτο πολλάκις κρατοῦσι καὶ τὴν πτωτικὴν σύντα ξιν τῶν ἐπιθέτων ἐξ ὧν γίνονται. Λέγεται λοιπὸν *τῶν μεγίστω παιδευμάτων ἀπείρως ἔχουσιν* (Ξ. *Π.* Ἀ, έ, 11). — *ἐπιμελεῖσθα ὅπως ἐμπείρως ἕξει τῆς χώρας* (Ξ. *Ἱππαρχ.* Δ', 6).—*ἀξίως ἡμῶ αὐτῶν* (Δ.). — *ἑτέρως πως τῶν εἰωθότων γενόμενα* (Πλ. *Πολιτ* 295).— *ἐγὼ οὐδενὶ ἀνθρώπων ὑφείμην ἂν οὔτε βέλτιον οὔθ' ἥ διον ἐμοῦ βεβιωκέναι* (Ξ. *Ἀπ.* Δ', ή, 6).— *ἤκουσαν Ἑλλήνων ἄ ριστα Αἰγινῆται* (Ἡρ. Ἡ, 95), ὡς λέγεται καὶ μετὰ τῶν συγγενῶ ἐπιθέτων *ἄπειρος, ἔμπειρος, ἄξιός τινος*, κτλ (Ἴδε σ. 55—56).

§. 40. Ὡσαύτως λέγεται *μέθην καὶ ὕπνον ὁμοίως ἐνέδρᾳ φυ λάττομαι* (Ξ. *Ἱέρ.* ϛ', 3).— *ὁμολογουμένως τοῖς εἰρημένοις ἀπήε* (Ξ. *Ἀπολ.* 27).—*πολλὰ ἂν εἴη ἐμποδὼν τῷ κατόπισθεν λογισμῷ* (Πλ. *Τιμ.* 57). — *δυσμενῶς εἶχον αὐτοῖς* (Ξ. *Ἀπ.* Γ', έ, 2), κτλ ὡς λέγεται *ὅμοιος, ἐμπόδιος, δυσμενής τινι*, κτλ (Ἴδε σ. 83—84). Οὕτω καὶ *ὑγιεινῶς ἔχειν τὰ σώματα* (Πλ.). — *φλαύρως ἔχειν τὴν τέχνην*, κτλ (σ. 88—89).

§. 41. Δέχονται δὲ καὶ τὰ ἐπιῤῥήματα τὰς συντακτικὰς ποικι λίας τῶν ἐπιθέτων· *ἀπείρως ἔχειν πρὸς θήραν ἀνθρώπων* (Ξ. *Ἀπ.*

Β', ς', 29)· *παρ' ἄλλοις, θηρᾶν ἀνθρώπους.* — *ἀμελῶς ἔχειν περὶ θεοὺς καὶ γονέας* (Ξ. *Π.* Α', 6', 7).—*πρὸς μηδεμίαν ἡδονὴν ἀπλήστως διακεῖσθαι* (Ξ *Π.* Δ', ά, 14). — *ἐπιφθόνως πρὸς ἀλλήλους ἔχειν* (Ξ. *Π.* Γ', γ', 10).—*οἱ Ἠλεῖοι δυσμενῶς εἶχον πρὸς αὐτούς* (Ξ. *Ἑλλ.* Ζ', ά, 26), κτλ (σ. 63, §. 66).

6'. Ἐπιῤῥήματα μετὰ πτώσεως συντασσόμενα κατὰ προθετικὴν δύναμιν.

§. 42. Πολλὰ ἐπιῤῥήματα εὑρίσκονται μετὰ πτώσεως συντασσόμενα κατὰ προθετικὴν δύναμιν.

Ἐπιῤῥήματα Τοπικά.

ἐπειδὰν εἴσω τοῦ ἐρύματος ἔλθωσι (Ξ. *Ἱέρ.* Β', 10).—*φθόνος ἔξω θείου χοροῦ ἵσταται* (Πλ. *Φαίδρ.* 247). —*ὧν ἐντὸς ἡ ἄκρα ἀνέχει τὸ Χειμέριον* (Θ. Α', 46).— *ὃς ἂν ἱεροσυλῶν ληφθῇ ἐκτὸς τῶν ὅρων τῆς χώρας γυμνὸς ἐκβληθήσεται* (Πλ. *Ν.* Θ', 854) — *πόνου τοι χωρὶς οὐδὲν εὐτυχεῖ* (Σ. *Ἠλ.* 945).—*ὡς οὐδὲν ἀνδρὶ πιστὸν ἄλλο πλὴν τέκνων* (Σ.).—*ὅπως ἄφρων ἔσται ἡ ψυχή, ἐπειδὰν τοῦ ἄφρονος σώματος δίχα γένηται, οὐδὲ τοῦτο πέπεισμαι* (Ξ. *Π.* Η', ζ', 20).—*εὐθὺ τῆς Φασήλιδος καὶ Καύνου τὸν πλοῦν ἐποιεῖτο* (Θ. Η', 88).—*ἐγγὺς ἀγαθοῦ παραπέφυκε καὶ κακόν* (Μ.).—*πλησίον ἦν τοῦ δεσμωτηρίου* (Πλ. *Φαίδ.* 59). — *πόῤῥω τοῦ διαφθείρειν τοὺς νεωτέρους ἐσμέν* (Ἰσ.)· οὕτω καὶ *πρόσθεν, ἔμπροσθεν, ὄπισθεν, ἐξόπισθεν, κατόπιν, ἀμφοτέρωθεν, ἑκατέρωθεν, πέραν, ἀντιπέρας, καταντιπέρας, καταντικρύ, πέρα,* κτλ.

Ἐπιῤῥήματα Χρονικά.

ἕως τριῶν πλοίων καὶ ὑπηρετικοῦ ἡ λειτουργία ἔστω (Δ. *Στ.* 262). —*ἐν τῷ μέχρι ἡλίου δυσμῶν χρόνῳ* (Πλ. *Φαίδ.* 61).—*πρὶν ὥρας* (Πίνδ.). Καίπερ δὲ ταῦτα εἰς τὰ ἐπιῤῥήματα καταλογιζόμενα εἶναι κυρίως σύνδεσμοι, ὡς δύο λόγους συνδέοντα· *ἕλκυσον δὲ σαυτὸν καὶ γύμνασον . . . , ἕως ἔτι νέος εἶ* (Πλ. *Παρμ.* 135).—*ἕως ἔτι φῶς ἐστι* (Πλ. *Φαίδ.* 89).

§. 43. Εἴτε προθετικῇ δυνάμει, εἴτε δυνάμει τῆς συγγενείας πρὸς ἐπίθετα γενικοσύντακτα (§. 38), μετὰ γενικῆς συντάσσονται καὶ

τὰ κρύφα καὶ τὸ *λάθρα· Θεμιστοκλέους τὰ ὀστᾶ φασι τεθῆναι κρύφα τῶν Ἀθηναίων ἐν τῇ Ἀττικῇ* (Θ. Α, 138). — *ἀμφοτέροι λάθρα ἑκατέρων νύκτα συνέθετο τὴν αὐτὴν* (Ξ. *Π.* Ζ', δ', 4).

§. 44. Μετὰ δοτικῆς συντάσσονται δυνάμει τῆς περιεχομένης ση μασίας τὸ τοπικὸν *ὁμοῦ* καὶ τὸ χρονικὸν *ἅμα· τὸ ὕδωρ ἐπίνετ ὁμοῦ τῷ πηλῷ* (Θ. Ζ', 85). — *ὁμοῦ τοῖς Ἕλλησι στρατοπεδευσό μενοι* (Ξ. *Ἑλλ.* Γ', β', 5). — *ἥξει δωριακὸς πόλεμος καὶ λοιμὸς ἅμ αὐτῷ* (Θ. Β', 54). Συνήθως δέ, εἰ μὲν ὄχι πάντοτε, καὶ τὸ *ἐφεξῆς τὰ τούτοις ἐφεξῆς ἡμῖν λεκτέον* (Πλ. *Φιλ.* 34), καὶ *τῆς ἀμβλυτά της ἐφεξῆς γεγονυῖαν* (Πλ. *Τιμ.* 55).

γ'. Ἐπιῤῥήματα μετὰ πτώσεως συντασσόμενα κατὰ συνεπτυγμένην ἔννοιαν.

§. 45. Καὶ τῶν τεσσάρων προσεσημειωμένων τάξεων ἐπιῤῥήματα (§. 2) εὑρίσκονται μετὰ πτώσεως συντασσόμενα κατὰ συνεπτυγμένην ἔννοιαν.

Ἐπιῤῥήματα Τοπικά.

γῆς γε οὐδαμοῦ οἶμαι αὐτὴν (τὴν ἀγαθὴν πολιτείαν) *εἶναι* (Πλ. *Πολ.* Θ', 592) = ἐν οὐδαμῷ=οὐδενὶ τόπῳ γῆς. — *οὐκ οἶσθ' ὅποι γῆς οὐδ' ὅποι γνώμης φέρει* (Σ. *Ἠλ.* 982) —*ἐς Σίγειον κατῆραν καὶ ἄλλοσε τῶν ταύτῃ χωρίων* (Θ. Η, 101).—*πόθεν εἰς ἀνδρῶν;* (Ὀδ. Α, 170)—*καὶ ἄλλοθεν τῶν Ἑλλήνων* (Πλ. *Ν.* Δ', 707).— *οὐδ' ἐνταῦθ' ἔστη τῆς ὕβρεως* (Δ.).—*ἐγνωκότες ἦτε οὗ ἦν κακοῦ ἡ πόλις* (Λυσ.).—*οἷ προελήλυθεν ἀσελγείας* (Δ. *Φ.* Α, 42).—*ὦ τλῆμον, οὐκ οἶσθ' οἷ κακῶν ἐλήλυθας* (Ἀρφ.), κτλ.

Ἐπιῤῥήματα Χρονικά.

πηνίκ' ἐστὶν ἄρα τῆς ἡμέρας; (Ἀρφ. *Ὄρν.* 1498)—*τῆς ὥρας ἐγίγνετο ὀψέ* (Δ *Μειδ.* 541).— *διελεγόμην πόῤῥω τῶν νυκτῶν* (Πλ. *Συμπ.* 217). — *ἐκάθευδεν μέχρι πόῤῥω τῆς ἡμέρας* (Ξ. *Ἑλλ.* Ζ', β', 19).—*γίγνομαι παχὺς τηνικαῦτα τοῦ θέρους* (Ἀρφ. *Εἰρ.* 1170). — *οἱ τῶν πλουσιωτάτων υἱεῖς πρωϊαίτατα εἰς διδασκαλίαν τῆς ἡλικίας ἀρξάμενοι φοιτᾶν ὀψιαίτατα ἀπαλλάττονται* (Πλ. *Πρωτ.* 326).

Ἐπιῤῥήματα ποιότητος σημαντικά.

ἥτις (τάξις) ἂν ἄριστα σωμάτων ἔχοι (Ξ. *Ἀγ*. Α, 25).—*ἔπλεον ὡς εἶχ' τάχους ἕκαστος* (Θ. Β', 90). — *ἀκολασίαν φευκτέον ὡς ἔχει ποδῶν ἕκαστος ἡμῶν* (Πλ. *Γοργ*. 507).—*πῶς ἔχεις δόξης τοῦ τοιοῦδε πέρι;* (Πλ.)—*οὗτος ἱκανῶς ἐπιστήμης ἕξει* (Πλ.). — *οἱ Ἕλληνες οὕτως εἶχον ὁμονοίας πρὸς ἀλλήλους.* — *οὐ κακῶς γνώμης ἔχω* (Ἀρφ.).— *ἄνδρες χρημάτων εὖ ἥκοντες* (Ἡρ. Ε, 62). — *οὕτω πόῤῥω σοφίας ἥκεις;* (Πλ. *Εὐθυδ*. 294)

Ἐπιῤῥήματα ποσότητος σημαντικά.

δὶς τῆς ἡμέρας (Πλ. *Ἐπ*. Ζ').—*πολλάκις τοῦ ἔτους.*—*ἅλις χέράδος* (Ἰλ. Φ, 139).—*ἅλις ἔχω τοῦ δυστυχεῖν* (Εὐρ. *Ὀρ*. 240).

§. 46. Ἐκ τῶν ἀνωτέρω παραδειγμάτων γίνεται δῆλον ὅτι τὰ μὲν *τοπικὰ* ἐπιῤῥήματα (§. 42), ἀόριστον μὲν ἰδέαν ἐκφέροντα, τίθενται συνήθως ἀνάρθρως, ὅποι γῆς (Σ.), εἰς ὡρισμένον δὲ ἀναφερόμενα λαμβάνουσι τὸ ἄρθρον· *Κορίνθιοι τῆς ἠπείρου ἐνταῦθα ὁρμίζονται* (Θ. Ά, 46)· ἀλλὰ καὶ *ἀπανταχοῦ τῆς γῆς* (Πλ.), καὶ *ὅπου τῆς γῆς χρυσίον πλεῖστον κατορώρυκται* (Πλ. *Εὐθυδ*. 288). Ὡσαύτως δῆλον ἐκ τῶν παραδειγμάτων ὅτι τὰ τοπικὰ ταῦτα ἐκλαμβάνονται καὶ κατὰ τροπικὴν ἔννοιαν, βαθμὸν σημαίνοντα· *οὗ ἦν κακοῦ*, κτλ. Ταῦτα δὲ ἀναλυόμενα εὑρίσκονται ἰσοδυναμοῦντα κτητικῇ γενικῇ. Ὡς εἶναι τὸ *ὡρμίσαντο τῆς Χερσονήσου ἐν Ἐλαιοῦντι* (σ. 54, §. 47), οὕτω καὶ τὸ *ἐνταῦθα τῆς ἠπείρου*=ἐν τούτῳ τῷ χωρίῳ τῆς ἠπείρου· τὸ *ποῦ γῆς;*=ἐν ποίῳ μέρει γῆς; Ὡσαύτως ὡς τὸ *ἐν παντὶ δὴ ἀθυμίας ἦσαν* (Θ. Ζ', 55) καὶ *εἰς τοσοῦτον ἥκομεν ἀπαιδευσίας* (Πλ. *Γοργ*. 527) κτλ, οὕτω καὶ τὸ *οἷ κακῶν ἐλήλυθας*, κτλ.

§. 47. Τὰ *χρονικὰ* τίθενται συνήθως ἐνάρθρως, ὡς καὶ τὰ ἀνωτέρω παραδείγματα δεικνύουσι· τὰ *ποιότητος* σημαντικὰ τίθενται μετὰ τοῦ *ἔχω* καὶ *ἥκω* συνήθως. Καὶ τὰ *χρονικὰ* δὲ καὶ τὰ *ποιότητος* καὶ τὰ *ποσότητος* σημαντικὰ δέχονται τὴν τῶν *τοπικῶν* ἀνάλυσιν· *ἐνταῦθα γῆς*=ἐν τούτῳ τῷ τόπῳ τῆς γῆς· *ἐνταῦθα κακοῦ*=ἐν τούτῳ ἢ εἰς τοῦτον τὸν βαθμὸν τοῦ κακοῦ· *πηνίκα ἐστὶ τῆς ἡμέρας;*=ποία ὥρα τῆς ἡμέρας; *ἱκανῶς ἕξει ἐπιστήμης*=διακείσεται ἱκανῶς ὡς πρὸς τὴν ἐπιστήμην ἢ=ἔσται ἐν ἱκανῷ βαθμῷ ἐπι-

στήμης· *πολλάκις τοῦ ἔτους*=κατὰ πολλὰς περιόδους τοῦ ἔτους πολλὰς φοράς, κτλ.

Σύνθεσις τῶν ἐπιῤῥημάτων μετὰ τῶν προθέσεων.

§. 48. Ὅτι τὸ ἄρθρον δίδει οὐσιαστικοῦ δύναμιν εἰς τὰ ἐπιῤῥήματα μεθ' ὧν συμπλέκεται, οἱ *ἔνδον*, οἱ *ἐκτός*, κτλ, εἴδαμεν ἐν τ[ῷ] ἔμπροσθεν (σ. 156, §. 53). Γίνεται δὲ καὶ ἐνάρθρως τὸ τοιοῦτ[ο] μάλιστα ἐπὶ τῶν *ἀεί*, *αὖθις*, *αὔριον*, *ἅπαξ*, *τρίς*, διὰ τῆς προθέσε[ως] *εἰς* ἢ *ἐς*, οἷον εἰπεῖν τὸ *ἐσαεί*, τὸ *αὖθις*, τὸ *αὔριον*, κτλ. Ὡσαύτως κ[αὶ] ἐπὶ τοῦ *αὐτίκα* μετὰ τῆς *παρὰ* προθέσεως· παρ' αὐτίκα.

§. 49. Ἡ εἰς μίαν λέξιν σύνθεσις καὶ γραφὴ τῶν τοιούτων ἐπι[ῤ]ῥημάτων μετὰ τῶν προθέσεων δὲν ἐγκρίνεται κατὰ τῶν ἀκριβεστ[έ]ρων· πρῶτον, διότι τείνει νὰ καταστήσῃ δυσδιάγνωστον τὴν ἀρχ[ὴν] αὐτῶν, καὶ δεύτερον, διότι ἀνάγκη νὰ περιληφθῶσι μετ' αὐτῶν κ[αὶ] ἄλλα πολλάκις μεσολαβοῦντα μόρια· οὕτω, π. χ. τὸ *ἐς μὲν ἅπα[ξ]* (Δ. *Ὀλ.* Β', 20) ἤθελε γένῃ *ἐςμενάπαξ*· τὸ *εἰς μὲν γὰρ ἀεί* (Εὐ[ρ]. *Ἑλ.* 1666) ἤθελε γένῃ *ἐςμενγαραεί*, κτλ, ἅπερ εἶναι τραγέλαφ[οι].

§. 50. Γραπτέον λοιπὸν, κατ' αὐτούς, διῃρημένως· *οὐ χρή ποτ' ὀρθαῖς ἐν τύχαις βεβηκότα ἕξειν τὸν αὐτὸν δαίμον' ἐς ἀεὶ δοκεῖ* (Εὐρ. *Ἀποσπ.*).—*τοῦτο ἐπειδὴ ἀμφίλογόν ἐστιν εἰς αὖθις ἀποθώμεθα* (Ξ. *Συμπ.* Β', 2).—*ἐμοὶ δοκοῦσιν οὐ μενεῖν ἐς αὔριον* (Εὐρ.) —*τὸ δ' ἐς αὔριον ἀεὶ τυφλὸν ἕρπει* (Σ *Ἀποσπ*).— *κρεῖσσον γὰ[ρ] εἰς ἅπαξ θανεῖν ἢ τὰς ἁπάσας ἡμέρας πάσχειν κακῶς* (Αἰσχύλ *Πρ.* 752).—*μηδὲν μάταιον ἐς τρὶς εὔξασθαι θεῷ* (Εὐρ. *Ἱππολ.* 46)=μέχρι τρίτης φορᾶς.—*ἡ παρ' αὐτίκα λαμπρότης καὶ ἐς τὸ ἔπειτα δόξα ἀείμνηστος καταλείπεται* (Θ. Β', 64).

§. 51. Ἡ ἐν διαιρέσει γραφὴ τῶν τοιούτων εἶναι προσέτι καὶ τοῖς τῶν ἀρχαίων γραμματικῶν παραγγέλμασι σύμφωνος· οὕτω, π. χ. ὁ Φρύνιχος ἐν τῇ *Ἐκλογῇ Ῥημάτων καὶ Ὀνομάτων Ἀττικῶν* λέγει. « *Ἔκτοτε* κατὰ μηδένα τρόπον εἴπῃς. ἀλλ' *ἐξ ἐκείνου*.—» *Ἀπόπαλαι*, *ἔκπαλαι*, ἀμφοῖν δυσχέραινε, *ἐκ παλαιοῦ* γὰρ χρὴ *λέγειν* » (σελ. 45. ἐκδ. Λοβεκκίου). Ἐὰν λοιπὸν, ἁπανταχοῦ ἐφαρμόζοντες τὸν κανόνα τοῦ Φρυνίχου, θελήσωμεν νὰ γράψωμεν διῃρημένως πάσας τὰς ἐκ προθέσεως καὶ ἐπιῤῥήματος πλοκάς, καὶ τὴν ἀσάφειαν ἀποφεύγομεν καὶ πρὸς τοὺς ἀρχαίους δεικνύομεν σέβας, οὕτω διῃ-

ρημένως γράφοντας. Ἀλλ' ἐν πολλοῖς, εἴτε ἐξ αὐτῶν τῶν ἀρχαίων, εἴτε καὶ ἐκ τῶν μετέπειτα, τοσοῦτον ἐπεκράτησεν ἡ ἕνωσις ὥςε δύσκολος ἀποβαίνει ὁ χωρισμός· *ὑπεράνω*, *ὑποκάτω*, *ἔμπροσθεν*, *κατόπισθεν*, *ἐξοπίσω*, *εἰσοπίσω*, *προχθὲς*, *προπέρυσι*, *παρεκεῖ*, κτλ· οὐδ' ἀσάφειαν δὲ προξενοῦσι τὰ τοιαῦτα, ὡς οὐδὲ τὸ *ἐσαεὶ*, *παραυτίκα*, *εἰσάπαξ*, *ἐφάπαξ*, *εἰσέτι*, *ἐξέτι*, κλπ.

§. 52. Διὰ τοῦτο οὐχὶ μόνον δὲν ἀκολουθεῖται παρὰ πάντων ἡ γραφὴ αὕτη, τινῶν μὲν *ἐφ' ἅπαξ*, *ἐς ἀεί*, κτλ, τινῶν δὲ *ἐφάπαξ*, *ἐσαεὶ*, κτλ, γραφόντων, ἀλλ' οὐδ' ὑπ' αὐτῶν τούτων οἵτινες ὁρίζουσι τὸν κανόνα. Οὕτω, π. χ. ὁ ἀκριβολόγος Κρύγερος ἐν μὲν Θουκυδίδῃ (Ά, 129· Β', 64) γράφει *ἐσαεί*, καὶ *παραυτίκα*, ἐν δὲ τῇ γραμματικῇ ἐγκρίνει τὴν κατὰ διάστασιν γραφήν· Ἀλλὰ καὶ παρ' αὐτοῖς τοῖς ἀρχαίοις ἐπικρατεῖ μεγάλη ἀστασία ἐν τούτοις· οὐδ' εὐεξήγητον εἶναι διατὶ ἀπαντᾶται *ἔκτοτε* καὶ οὐχὶ *εἴςτοτε*, *προπέρυσι* καὶ οὐχὶ *ἐκπέρυσι*, *καταυτόθι* καὶ *ἐπ' αὐτόθι*, κτλ. Ὁ γνωςότατος τῆς Γερμανίας φιλόλογος Λοβέκκιος ἐπαινεῖ τὸν Φρύνιχον (ἔνθα ἀνωτέρω) ὅτι φρονίμως ποιῶν οὐδὲν ἐν γένει περὶ τούτου ἀπεφήνατο, μόνον τὸ ὡς ἐκ χρήσεως βέβαιον σημειώσας. Διὰ πολλῶν δὲ ἐπιχειρήσας αὐτὸς φιλοσοφικώτερον τὴν ἐξήγησιν τοῦ τοιούτου καὶ ἐξηγήσας τινὰ λέγει ἔπειτα « ὅτι διὰ λόγων ἐσωτερικῶν νὰ ἀποφασισθῇ τί παρεδέχθη ἐν τούτοις ἡ σοφὴ ἀρχαιότης δὲν εἶναι δυνατόν, **sed tantum exemplorum copia vel inopia ad verisimilitudinem qvandam aestimari potest** », μεθ' ὃ ἐπιφέρει πολλότατα παραδείγματα.

§. 53. Σπάνια παρ' ἐνδόξοις συγγραφεῦσι καὶ σποραδικὰ εὑρίσκονται τὰ *εἰς τήμερον* (Πλ. *Συμπ.* 174), *εἰς νῦν* (Πλ. *Τιμ.* 20), *εἰς ἔτι νῦν* (Πολύβ. Β', ις', 13), *ἐς αὐτίκα* (Ἀρφ. *Εἰρ.* 363), *ἐς ὕστερον* (Ἡρ. Ἑ, 41. 74. Πλ. *Σοφ.* 247), *ἐς ἔπειτα* (Θ. Ά, 130), *εἰς τότε* (Πλάτ. *Πολιτικ.* 262. Ν. Ἡ, 830. 845. Θ', 888. Δημ. *περὶ Συμμοριῶν* καὶ ἀλλαχοῦ), *μέχρι τότε* (Θ.Η', 24), *ἕως τότε* (Πολύβ.Γ', Ϛ', 13), *ἐςπότε* (Σ. *Αἰ.* 1186), *εἰς ὅτε* (Ξ. *Π.* Ἑ, ά, 25), *εἰς ὁπότε* (Αἰσχ. *Κτησ.*), *ἕως ὀψὲ* (Θ. Γ', 108, *μέχρι ὀψὲ* (Θ. Ζ', 81), *ἐς ὀψὲ* (Θ. Η', 23. Δ. *Πρὸς Κάλλιπον*. Πολύβ. ΙΖ', ιθ', 2), *μέχρι ἐχθὲς καὶ πρώην* (Δ. *Ἐρωτικ.*), *μέχρι δεῦρο* (Αἰσχ. *Κτησ.*), *μέχρι ποῖ* (Ξ. *Ἑλλ.* Δ', ζ', 5). *μέχρι ἐνταῦθα* (Ξ. *Ἀν.* Ἑ, ἑ, 4. Πλάτ. *Κρατ.* 412. *Σοφ.* 222), *ἕως ἐνταῦθα* (Πλ. *Συμπ.* 210), *καθ' ἅπαξ* (Δ. *Ἐπιταφ.* καὶ πολ-

λαχοῦ). Παρὰ τοῖς μετέπειτα ἀρχίζουσιν *ἐκ τότε* (Ἀρρ. *Ἀν*. Ά, 4), *ἐκ πάλαι* (Ἀρρ. *Ἀν*. Ά, θ', 8)· ἀμφίβολον τὸ *ἐξ ὅτε* (Ἀρφ. ' 334), ἀπαντᾶται ὅμως παρ' αὐτῷ *πρὸ πάλαι* (Ἱππ. 1155), *ἀπ' τεῦθεν* (Πολύβ. Μ', ς', 1), *ἐπὶ μᾶλλον* (Ἡρ. Ά, 94, Γ', 104), ı

§. 54. Τὰ ἀνωτέρω παραδείγματα δεικνύουσιν ὅτι ὁ κανὼν Ἡρωδιανοῦ ὅτι τὰ χρονικὰ ἐπιῤῥήματα δὲν συντάσσονται προθ: καὶ ὁ ἔτι αὐστηρότερος τοῦ Ῥωμαίου Σερβίου « praepositio enim adverbio adjungitur, ne praepositioni » πρέπει νὰ ἐννοῆται : τοῦ συνηθεστέρου καὶ ἐπικρατεστέρου παρὰ τοῖς ἀρχαίοις· τοὐ' τίον δὲ οἱ μετέπειτα, ὁρμώμενοι ἐκ τῶν ὀλίγων παρ' ἐκείνοις ἀ: τωμένων, ἐξέτειναν τὴν χρῆσιν μέχρι καταχρήσεως.

§. 55. Ἐπειδὴ δὲ ἐν ταῖς ἀρχαιοτέραις τῶν συγγραφέων ἐκδόσ ἐπεκράτησεν ἡ κατὰ σύνθεσιν γραφὴ τῶν τοιούτων, ἀπαντωμένη ἐν ἀντιγράφοις, διὰ τοῦτο εἰς τὸν ἀκριβῆ τούτων προσδιορισμὸν π πει νὰ διακρίνωνται ἀρχαιότεροι καὶ μεταγενέστεροι συγγραφ καλλιώτερα καὶ κατώτερα ἀντίγραφα (Ἴδε Λοβέκκιον εἰς Φρύνι σ. 45). Καὶ τοῦτο μὲν ἀφίνεται εἰς τὴν φροντίδα τῶν μετέπε ἐκδοτῶν, ὅσον δὲ τὸ καθ' ἡμᾶς νῦν ἀποβλέπει, εἶναι δύσκολον βαια νὰ ἀποβάλωμεν τὸ *πρὸ πάλαι* ἢ *πρόπαλαι*, ἀπαντώμενον παρ' Ἀριστοφάνει, εἰ καὶ παιδιᾶς χάριν, τὸ *ἔκπαλαι*, ἀπαντώμε παρὰ Πλουτάρχῳ καὶ τοῖς συγχρόνοις, τὸ *ἔκτοτε*, ἀρχίζον μετὰ Ἀριστοτέλην, κτλ. Ἀλλὰ ταῦτα δὲν εἶναι λόγος ἀποχρῶν ὥστε εἰς *ἐνῷ*, *ἀφοῦ*, *ἀφότε*, *ἀφότου*, *ἀφύπερθεν*, *καθάπερ*, *καθὸ* καὶ τὰ τ ἄλλα νὰ προσθέσωμεν καὶ τὰ *ἀχρισοῦ*, *μεχρισοῦ*, *ἀχρισότου*, *ἐ* *νάγκης*, *ἐξεναντίας*, *ἐξαφορμῆς*, καὶ ἄλλα τοιαῦτα τὰ ὁποῖα, ἐ μᾶς ἀποκλείουσι τὴν ὁδὸν καὶ εἰς τὴν εὕρεσιν τῆς τούτων ἀρχῆς : εἰς τὴν ἄλλων ὁμοίων εἴσαξιν τῷ παραδείγματι τῶν σωθέντων, θυμίζουσί μας καὶ τὰς ἰταλικὰς συνθέσεις affinchè, ossiavero, c(ciossiacosachè, καὶ ἐπὶ τῶν κυρίων προσέτι ὀνομάτων Giannmai Giannbattista, κτλ. Ἐκτὸς δέ τούτου ἀνοίγουσι τὸν κατ' ἀτυχῆ ἀ λογίαν δρόμον καὶ εἰς ἄλλα τολμηρότερα, *μεχρισοῦ* (=ἕως σε *μεχρισουρανοῦ*, *ἐωσαύριον*, *ἐξαναλογίας*, *ἐξαπροσεξίας*, *ἐξεφύδ* *ἐξαπροόπτου*, *ἐξαφανοῦς*, τῶν ὁποίων ἀναμφιβόλως καὶ ἡ ὠφέλ μεγάλη καὶ ἡ χάρις ἀμίμητος· ὁ θεὸς νὰ φυλάξῃ δὲ μέχρι τέλ οὐχὶ μόνον ἐκ τῆς συγχύσεως τοῦ ἀφοῦ καὶ τοῦ ῥήματος *ἀφοῦ* (ἀφ

τέκνων Σ. *Τ.* 1521)=ἀφέσου, ἀλλὰ καὶ τοῦ *μεθοῦ* (=μεθ' οὗ) καὶ τῆς μεθύσου γυναικός, τρεπομένου τοῦ *μεθ' οὗ ἐφάνη* εἰς τὸ *μεθοῦ ἐφάνη*.

§. 56. Ὅτι πολλαὶ τῶν δι' ἐπιῤῥημάτων ἐξηγουμένων ἰδεῶν ἐξηγοῦνται καὶ διὰ τῶν πλαγίων πτώσεων τὸ εἴδαμεν ἐν τοῖς ἔμπροσθεν (σ. 208—221). Ὅτι πολλαὶ πλάγιαι πτώσεις μετέπεσαν ὅλως διόλου εἰς ἐπιῤῥήματα καὶ τοῦτο μαρτυροῦσιν αἱ παρὰ τοῖς γραμματικοῖς ὀνομασίαι *γενικοφανῆ*, *δοτικοφανῆ* καὶ *αἰτιατικοφανῆ ἐπιῤῥήματα*. Εἰ δὲ καὶ πάντα ἐν γένει τὰ ἐπιῤῥήματα προῆλθον ἐκ πλαγίων πτώσεων, θραύσματα τῶν τούτων ὄντα διαφόρως σχηματισθέντα καὶ δυσδιάγνωστα καταντήσαντα, τοῦτο εἶναι θέμα ἄξιον τῆς τοῦ φιλολόγου ἐρεύνης.

§. 57. Βέβαιον εἶναι ὅτι ἡ ὀνοματικὴ ἀρχὴ πολλῶν ἐπιῤῥημάτων, ἐκτὸς τῶν παρὰ Κοραῆ σημειωθέντων (ἐν *Προδρόμῳ*, μγ'—νγ'), εἶναι ἀναντίῤῥητος. Τὸ *ἦμος*, π. χ. εἶναι ἄλλος σχηματισμὸς τοῦ *ἦμαρ*· τὸ *ἐννῆμαρ*=ἐννεαήμερον· τὸ *εἰνάνυχες*=ἐννεάνυκτον· τὸ *δουρηνεκὲς*=δόρατος βολῆς ἔκτασις· τὸ *νύκτωρ* εἶναι βέβαια ὡς τὸ *τέκμωρ*, τὸ *ὑψοῦ* εἶναι προφανῶς γενική, ὡς εἶναι δοτικὴ τὸ *ὕψι*,κτλ. Ἐκ τοῦ *ὀψὶ* ἐσχηματίσθη τὸ *ὀψέ*, ἐκ τοῦ *τῆλι* τὸ *τῆλε*, τὸ *ἄψ* ἐκ τοῦ *αὖτις* ἐξ οὗ καὶ τὸ *αὖτις*· τὸ *εἶθαρ*=εἶθα ἄρ, τὸ *εἶθα* εἶναι *ἴθα*, γενόμενον ἐκ τοῦ *ἰθύς*, ὡς ἐκ τοῦ *ταχὺς* τὸ *τάχα*, κτλ· τὸ *νῦν* εἶναι *νέον*=νέον, ὡς τὸ num=novum (tempus), τὸ παρ' ἡμῖν *μόναι* εἶναι μόνᾳ=μόνως, allein γερμανιστί. Ἀλλ' ἤθελεν εἶναι παραπολὺ ἐσπευσμένη ἡ κρίσις ὅτι μόνον ἐξ ὀνομάτων παράγονται τὰ ἐπιῤῥήματα· διότι καὶ ἐκ ῥημάτων ἀπεσπάσθησαν, ὡς *ἄρα* ἐκ τοῦ *ἄρω*, καὶ πρωτότυπα εἶναι, ὡς τὰ *αἴ*, *οἴ*, *ὤ*, ἐξ ὧν ἄλλαι λέξεις παρήχθησαν, *αἰάζω*, *οἴζω*, κτλ.

§. 58. Ἡ τοιαύτη ἐξέτασις εἶναι ὅλως ἐκτὸς τοῦ προκειμένου σκοποῦ· τοσοῦτον μόνον ἀρκεῖ ἐπὶ τοῦ παρόντος εἰπεῖν ὅτι, ἔστω ἡ ἀρχὴ ὁποιαδήποτε, λέξεις λαβοῦσαι τὸν χαρακτῆρα τοῦ ἐπιῤῥήματος δέχονται καὶ τὴν σύνταξιν αὐτοῦ. Τὸ ἐπίθετον *ἶσον*, ἐπιῤῥηματικῶς ἐκλαμβανόμενον, συντάσσεται ὡς ἐπίῤῥημα· *τίω δέ μιν ἶσον Ὀρέστῃ*, (Ἰλ. Ι, 142), ὡς καὶ τὸ *ἐξ ἴσου*, τὸ *ὁμοιότροπα*, ὡς καὶ τὸ *ὁμοιοτρόπως*, κτλ. Δευτέρα φροντὶς πρέπει νὰ ἦναι εἰ μόνον ὡς ἐπίῤῥημα ἐκλαμβάνεται ἡ λέξεις ἢ σώζει ἀκόμη καὶ ὀνοματικῆς χρή-

σεως ἴχνη· τρίτη δὲ καὶ τελευταία, μετὰ τὰς ἄλλας, ἀκολουθ ἡ περὶ τῆς πρώτης ἀρχῆς καὶ σημασίας τῆς λέξεως ἔρευνα.

Ἐπιφωνήματα.

§ 59. Ἐξετάσαμεν τὰ ἐπιῤῥήματα ὑπὸ τὰς ἑξῆς διαφόρους ἐπί α΄. ὡς κυρίως ἐπιῤῥήματα, προσδιοριστικὰ δηλ. τῶν ῥημάτων· ὡς ἄλλων ἐπιῤῥημάτων προσδιοριστικά· γ΄. ὡς ἐπιθέτων προσδ στικά· δ΄. ὡς οὐσιαστικῶν προσδιοριστικά, ἐν εἴδει ἐπιθέτων, καὶ τὰ ἐπίθετα ἐν εἴδει ἐπιῤῥημάτων· ε΄. τὰ ἐπιῤῥήματα μετὰ τ σεως συντασσόμενα, λόγῳ τριπλῷ· ς΄. τὰ ἐπιῤῥήματα ἐν συν μετὰ προθέσεων· ζ΄. τὰ ἐπιῤῥήματα ὡς πρὸς τὴν ἀρχὴν καὶ γέν αὐτῶν.

§. 60. Εἰς τὰ ἐπιῤῥήματα κατατάσσουσιν οἱ ἀρχαῖοι γραμμ κοὶ καὶ τὰ *παθηματικὰ ἐπιφωνήματα*, καίτοι διαφόρου φύσεως ὄ Τίθενται δὲ εἰς τὸν λόγον ταῦτα τετραχῶς· α΄. καθ' ἑαυτά, ὅλοι ρου λόγου ἑπομένου *οἴμοι μάλα! καὶ τόδ' ἀλγῶ* (Αἰσχύλ.)· β΄. μαστικῆς προστιθεμένης· *ὤ μοι ἐγὼ τί πάθω!* (Ἰλ. Λ, 404) γ΄. *πλαγίας πτώσεως*, συνήθως γενικῆς· *οἴμοι τῶν ἐμῶν ἐγὼ κακ* (Εὐρ. *Φ*. 376) ἢ καὶ μετ' αἰτιατικῆς ἐνίοτε· *αἴ με δειλὴν! αἴ αἴ δωνιν* (Ἀρφ. *Λ*. 392)· δ΄. τίθεται ἡ γενικὴ ἄνευ τοῦ ἐπιφωνήμα *τῶν ἀλαζονευμάτων!* (Ἀρφ. *Ἀχ* 87). Ὡσαύτως *ὦ Ζεῦ βασι. τῆς λεπτότητος τῶν φρενῶν!* (Ἀρφ. *Ν*. 154) — *ὦ μακάριοι τῆς θαυμαστῆς φύσεως!* (Πλ. *Εὐθυδ*. 303) Ἴδε *Εἰσαγωγὴν εἰς Ἑλληνικὴν Σύνταξιν*, σ. 765—770, ἔνθα καὶ περὶ τοῦ κλητι ὦ, καὶ *Περίοδον Πρώτην*, σελ. 118.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΕΙΚΟΣΤΟΝ.

Περὶ τῶν Ἀποφατικῶν Μορίων.

§. 1. Δύο εἶναι τὰ *ἀποφατικὰ μόρια* παρ' Ἕλλησι, δι' ὧν γί ται ἡ ἀποφατικὴ κρίσις (σ 6, § 5), τὰ πολυθρύλλητα *οὐ* καὶ εἰς τὰ ἐπιῤῥήματα καὶ ταῦτα ἀναγόμενα, ὡς προσδιορίζοντα σ σιν τῶν ἐννοιῶν. Ὡς εἶναι τὰ *πράττει ὀρθῶς*. — *ἵνα λέγῃ κα.l* κτλ· οὕτω καὶ τὸ *οὐ λέγει*. — *ἵνα μὴ λέγῃ*, οἷον *λέγει οὐ*, *λέ*

μή, κτλ· ἐκ τούτων δὲ τῶν ἁπλῶν γεννῶνται τὰ σύνθετα *οὔτε*, *οὐδέ*, *μήτε*, *μηδέ*.

§. 2. Αἱ παρὰ τῶν διαφόρων διάφοροι δοθεῖσαι διασαφήσεις τῶν δύο τούτων μορίων εἰς τοῦτο φαίνονται συμφωνοῦσαι, ὅτι τὸ μὲν οὔ ἀναιρεῖ τὴν ἔννοιαν πραγματικῶς, τὸ δὲ *μὴ* ἀναστέλλει καὶ ἐμποδίζει τὴν πραγματοποίησιν αὐτῆς· *οὐ λέγει*, *μὴ λέγε*, *οὐκ ἐγένετο*, *μὴ γένοιτο*. Τὰ διὰ τοῦ *οὐ* ἐξηγοῦσιν ὅτι δὲν ἔλαβεν ἢ δὲν θέλει λάβει ὕπαρξιν τὸ πρᾶγμα· *οὐκ ἔστιν*, *οὐκ ἔσται*, τὰ διὰ τοῦ *μὴ* δηλοῦσι προσπάθειαν εἰς κώλυσιν τοῦ πράγματος· *μὴ γίγνου*, *μὴ γένοιτο*. Οὕτως ἤθελεν εἶναι παρ᾽ ἡμῖν· *ἀφῆκε μνημεῖον οὗτινος δὲν ὑπάρχει λαμπρότερον ἄλλο*, καὶ *ἐπιθυμεῖ νὰ ἀφήσῃ μνημεῖον οὗτινος νὰ μὴ ὑπάρχῃ λαμπρότερον ἄλλο*.

§. 3. Ὅσον λογικὸς καὶ εὔκολος εἰς τὴν θεωρίαν φαίνεται ὁ κανὼν οὗτος, τόσον δύσκολος καταντᾷ εἰς τὴν κατὰ μέρος ἐφαρμογήν του· διότι ὑπάρχουσι περιστάσεις ἐν αἷς μόνον τὸ ἓν καὶ οὐχὶ τὸ ἄλλο μόριον συγχωρεῖται, ὑπάρχουσι περιστάσεις ἐν αἷς ἀμφότερα, καὶ περιστάσεις, τελευταῖον, ἐν αἷς καὶ ὁ ἱκανῶς γυμνασμένος ταλαντεύεται ν᾽ ἀποφασίσῃ μετὰ βεβαιότητος ἐκ τῶν προτέρων ποῖον ἐκ τῶν δύο ἁρμόζει. Ἀνάγκη λοιπὸν νὰ εἴπωμεν καὶ περὶ τούτου τὰ κυριώτερα.

§. 4. Ἐκ τῆς ἀνωτέρω δοθείσης ἐξηγήσεως ἐξάγεται ὅτι ἁπανταχοῦ ὅπου ἡ ἀπόφασις ἐνυπάρχει ἐν αὐτῷ τῷ πράγματι τίθεται *οὔ*, ὅπου δὲ λαμβάνεται ἔξωθεν, λεγομένη ἢ νοουμένη, τίθεται *μή*. Ἐπὶ τῆς ἀπολύτου ἀποφάσεως λέγεται *οὔ*, ἐπὶ *ἀποφατικοῦ σκοποῦ*, ἐπὶ *βουλήσεως*, *ἐπιθυμίας*, *ἀπαγορεύσεως*, *ἐπιμελείας*, *μερίμνης*, *φόβου*, κτλ, τίθεται *μή*· διότι ἐν τούτοις προσπαθεῖται ἡ κώλυσις τοῦ πράγματος. Τὸν γενικὸν τοῦτον κανόνα θέλομεν προσπαθήσει νὰ ἐφαρμόσωμεν εἰς τὰς κυριωτέρας περιστάσεις ἔνθα εἰσέρχεται ἀπόφασις ἤτοι ἄρνησις, ἀντεξεταζομένης τῆς χρήσεως τῶν δύο τούτων μορίων.

Τὰ ἀποφατικὰ μόρια οὐ καὶ μὴ ἐπὶ ῥημάτων.

§. 5. Αἱ διάφοροι τῶν ῥημάτων ἐγκλίσεις τίθενται εἰς τὸν λόγον διχῶς, ἢ *καθ᾽ ἑαυτάς*, *ἐν ἀπολύτῳ δηλ. λόγῳ*, ἢ *ἐν λόγῳ ἐξαρτωμένῳ* (σ. 352, §. 4). Κατὰ τοῦτον τὸν τρόπον λοιπὸν ἐξεταστέα, διὰ τὸ εὐσύνοπτον, καὶ τὰ περὶ ὧν ὁ λόγος ἀποφατικὰ μόρια.

Τὰ ἀποφατικὰ μόρια οὐ καὶ μὴ ἐν ἀπολύτῳ λόγῳ, ἐπὶ Ὁριστικῆς.

§. 6. Τὸ οὐ τίθεται ἐπὶ ὁριστικῆς ἐγκλίσεως ἐν ἀπολύτῳ λ ὅταν ἡ ἀπόφασις ἦναι ἀπόλυτος, ἐξ οὐδενὸς προηγουμένου, λεγ νου ἢ νοουμένου, ἐξαρτωμένη· *οὐκ ἔστι παρὰ ταῦτ' ἄλλα* (Ἀρς 698).—*ναῦς οὐκ ἄξει σε* (Ἀρφ. *Εἰρ.* 125).—*οὔπω πέπαυσθε* (*Εἰρ.* 331).

§. 7. Τὸ οὐ κρατεῖ ἐν ἀπολύτῳ λόγῳ ἡ ὁριστικὴ ἐπὶ ἐρωτής ὅταν ὁ ἐρωτῶν προσμένῃ ἢ ἐπιθυμῇ ἀπόκρισιν καταφατικήν· τι *θὰ οὐ καὶ καλὰ δοκεῖ σοι εἶναι;* (Πλ. *Συμπ.* 201.—Ἴδε καὶ ι τέρω σ. 353, §. 7 γ')—*οὐχὶ δεξιώσεται;* (Σ. *Ἠλ.* 976) Ὡσαύτως ἐρωτήσεως μετὰ *μέλλοντος* κατὰ προστακτικὴν ἔννοιαν· *οὐ σιω σεις;*=σιώπα.—*οὐκ ἀποκτενεῖτε;* =ἀποκτείνατε (σ. 503, §. Ὡσαύτως δὲ καὶ ἐπὶ θαυμαστικῆς ἐρωτήσεως· *τί οὐκ ἀπεκρίνε* κτλ (σ. 501, §. 38) Οὕτω καὶ ἔνθα περιέχεται ἡ ἰδέα τοῦ ἀ *καὶ πάντως· τίς οὐκ ἔθη νεανίδων; τίς οὐ γηραιὸς ἐκ δόμων;* (*Τρ.* 527)—*πῶς δ' οὐ στρατὸν τοσοῦτον τάλας πέπληγμαι;* σχόλ. *Πέρ.* 1013)· παρὰ δ' Ἑρμάννῳ (985) *πῶς δ' οὐ;* Πό ταῦτα δυνατὸν νὰ ἀναχθῶσιν εἰς μίαν κοινὴν ἀρχὴν ὡς ἔγγι τὸ ἢ οὕτως ἢ ἄλλως καταφατικὸν τῆς ἀποκρίσεως περιλαμβάνου

§. 8. Ἡ ὁριστικὴ δέχεται τὸ οὐ καὶ ὅταν, ἔχουσα τὸν δυνητι *ἄν*, ἀναφέρηται διὰ τῶν παρῳχημένων χρόνων εἰς τὸ βέβαιον καὶ ἀμετάτρεπτον παρελθόν· *οὐκ ἂν ἐβουλόμην, οὐδὲν ἂν ἐλυεν*, κτλ (σ. 362, §. 39), ὅπερ κυρίως ἀνάγεται εἰς τὸν ὑποθε κὸν λόγον (σ. 359, §. 28).

§. 9. Ἐπὶ τῆς πρώτης περιστάσεως (§. 6) οὐδέποτε τίθεται Ἐπὶ ἐρωτήσεως τίθεται *μὴ* ἐν τῇ ὁριστικῇ, ὅταν περιμένητα ἐπιθυμῆται ἀποφατικὴ ἀπόκρισις· *μή τι νεώτερον ἀγγέλλεις;* (*Πρωτ.* 310) Ἡ διὰ τοῦ οὐ γινομένη ἐρώτησις προλαμβάνει, τρό τινά, τὴν ἀπόκρισιν, ὑποδεικνύοντος τοῦ ἐρωτῶντος ὅτι δὲν ἐπι μεῖ ἀπόκρισιν ἀποφατικήν, οἷον εἰπεῖν *οὐκ ἐρεῖς βεβαίως ὅτι ἀγαθὰ οὐκ ἔστι καὶ καλά.* Ἡ διὰ τοῦ *μὴ* ἐρώτησις ἐπίσης προλα βάνει, τρόπον τινά, τὴν ἀπόκρισιν, ὑποδεικνύοντος τοῦ ἐρωτῶν ὅτι δὲν ἐπιθυμεῖ ἀπόκρισιν καταφατικήν, οἷον εἰπεῖν *ἐπιθυμῶ ἵ μή μοι ἀγγείλῃς κακόν τι.*

§. 10. Δέχεται, δεύτερον, ἡ ὁριστικὴ ἐνίοτε, ἀλλὰ πολὺ σπανιώτερον, τὸ *μὴ* καὶ ἐπὶ ἐρωτήσεως καταφατικὴν ὑποδεικνυούσης ἀπόκρισιν· *πῶς μήτε ψεύσομαι φανερῶς, μήτε ἐπιορκεῖν δόξας πάνθ' ἃ βούλομαι διαπράξομαι;* (Δ.) Πάντοτε δὲ ἐπὶ εὐχῆς περὶ παρελθόντων πραγμάτων· *ἀκοντίσας ἥμαρτεν ὡς μήποτ' ὤφελεν* (Ξ. *Π.* Δ', ϛ', 3), κτλ (σ. 355, §. 9—10).

Τὸ οὐ καὶ μὴ ἐν ἀπολύτῳ λόγῳ, ἐπὶ Ὑποτακτικῆς.

§. 11. Τὸ *οὐ* τίθεται ἐν ἀπολύτῳ λόγῳ ἐπὶ ὑποτακτικῆς, ὅταν ἰσοδυναμῇ ὡς ἔγγιστα τῷ μέλλοντι τῆς ὁριστικῆς, καὶ τοῦτο παρ' Ὁμήρῳ· *οὐδὲ ἴδωμαι* (Ἰλ. Α, 162.—Ἴδε σ. 415, §. 218), ἢ ἐπὶ δυνητικοῦ λόγου, σπανίως καθ' ὑποτακτικὴν ἐκφερομένου, καὶ τοῦτο ὡσαύτως παρ' Ὁμήρῳ· *οὐκ ἄν τοι χραίσμῃσι βιός* (Ἰλ. Λ, 387), κτλ (σ. 415, §. 219). Ἐπὶ τῶν λοιπῶν περιστάσεων ἐκ τοῦ ἀπολύτου λόγου τίθεται *μή* (σ. 356, §. 13). Ὡσαύτως καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων περιστάσεων τῶν εἰς τὸν ἐξαρτώμενον λόγον ἀναγομένων (Ἴδε κατωτέρω).

Τὸ οὐ καὶ μὴ ἐν ἀπολύτῳ λόγῳ, ἐπὶ Εὐχτικῆς.

§. 12. Τὸ *οὐ* τίθεται ἐν ἀπολύτῳ λόγῳ ἐπὶ εὐκτικῆς ἐγκλίσεως καθ' ἃς περιστάσεις δέχεται τὸν δυνητικὸν *ἄν*· *οὐκ ἂν γένοιτο, οὐκ ἂν κρύψαιμι*, κτλ (σ. 359, §. 27. σ. 362, §. 40. 363, §. 41). Ἐπὶ εὐκτικῆς ἐννοίας ἐκ τοῦ ἀπολύτου λόγου τίθεται *μή*· *μὴ γένοιτο* (σ. 358, §. 21). Ὡσαύτως καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων περιστάσεων τῶν εἰς τὸν ἐξαρτώμενον λόγον ἀναγομένων (Ἴδε κατωτέρω).

Τὸ οὐ καὶ μὴ ἐν ἀπολύτῳ λόγῳ, ἐπὶ Προστακτικῆς.

§. 13. Ἐπὶ προστακτικῆς τίθεται ἀείποτε *μή*· *μὴ ἄλλως ποίει, μὴ κατόκνει*, κτλ (σ. 346, §. 46). Περὶ ἀπαρεμφάτου καὶ μετοχῆς ἴδε κατωτέρω.

Τὰ ἀποφατικὰ μόρια οὐ καὶ μὴ ἐν ἐξαρτήσει λόγου καθόλου.

§. 14. Πραγματικὴ καὶ ἐσωτερικὴ ἐξάρτησις τῶν λόγων εἶναι

ὅταν τὸ δεύτερον κῶλον ἦναι συνέπεια τοῦ πρώτου, εἴτε ἀπρ λέτητος, εἴτε ἀπ' ἀρχῆς σκοπουμένη. Ἐν τῷ *Κλέαρχος ἤλα ἐπὶ τοὺς Μένωνος ὥστε ἐκείνους ἐκπεπλῆχθαι* (Ξ. *'Αν*. Α, ἑ ἡ ἔκπληξις εἶναι συνέπεια τῆς τοῦ Κλεάρχου ἐλάσεως, ἀλλ' ὄχι πουμένη· ἐν τῷ *ἐπιμέλονται ὅπως βέλτιστοι ἔσονται* (Ξ.) τὸ τιστοι εἶναι σκοπουμένη συνέπεια τοῦ ἐπιμέλονται.

§. 15. Ὄχι πραγματικὴ ἀλλ' ἐξωτερικὴ καὶ μόνον κατ' ἰδέαν κατὰ τὸ φαινόμενον εἶναι ἡ ἐξάρτησις τῶν λόγων, ὅταν ἀποβ μόνον τὸ ἐξωτερικὸν εἶδος, ὅταν δηλ. οἱ λόγοι συνδέωνται πρὸς λήλους μόνον ἐπιπλοκῆς καὶ σειρᾶς χάριν, ἀλλ' αἱ δι' αὐτῶν ἐ ρόμεναι ἔννοιαι δὲν ἔχωσι ῥοπὴν πρὸς ἀλλήλας. Ὁ οὕτως ἐξαρ μενος λόγος, αὐθυπόστατος ὤν, ἀπαραλλάκτως δύναται νὰ τεθῇ καθ' ἑαυτόν, ἄνευ τῆς τοιαύτης πλοκῆς· *ἔλεγον ὅτι ὁ Κῦρος τέθ* (σ. 368, §. 60).

§. 16. Κατὰ τὴν φύσιν λοιπὸν τῆς τῶν λόγων ἐξαρτήσεως τί ται τὰ ἀποφατικὰ μόρια *οὐ* ἢ *μή*.

Τὸ οὐ καὶ μὴ ἐπὶ ἐξωτερικῆς καὶ κατ' ἰδέαν ἐξαρτήσεω

§. 17. Ἐπὶ ἐξωτερικῆς καὶ κατ' ἰδέαν ἐξαρτήσεως τῶν λόγων θεται ἐν γένει τὸ *οὔ*, ἔστω ἡ ἔγκλισις οἱαδήποτε. Γίνεται δὲ το

ά. Ἐπὶ *λόγων διὰ τοῦ ὅτι καὶ ὡς συνδεομένων· ἐνθυμηθῇ χρὴ ὅτι οὐδεὶς ἐστιν ἀνθρώπων φύσει οὔτε ὀλιγαρχικὸς οὔτε μοκρατικός* (Λυσ.).—*ἀμφοτέρων ἄξιον ἀκοῦσαι, ἐνθυμουμένους οὔτ' ἂν ἐκεῖνα δύναιντο ποιεῖν μὴ ἑτέρων συμπραττόντων, οὔτ νῦν ἐπεχείρησαν ἐλθεῖν μὴ ὑπὸ τῶν αὐτῶν οἰόμενοι σωθήσεο* (Λυσ.).—*λέγει ὡς οὐδὲν ἀδικώτερον φήμης* (Αἰσχ.). Ἐν πᾶσι τ τοις ἡ ἐξάρτησις, μόνον ἐξωτερικὴ πλοκὴ οὖσα, οὐδεμίαν ἔχει πὴν εἰς τὰς ἐννοίας. Καὶ ἀφαιρεθέντων δὲ τῶν πρώτων κυρ κώλων, τὰ ἐξαρτώμενα δὲν πίπτουσι· τοὐναντίον ἐν τῷ *τὸν δὲ θρωπον, ὡς μὴ κατείποι πρὸς ἑτέρους, ἀπέκτεινεν* (Πλούτ.), ἀφ ρεθέντος τοῦ *ἀπέκτεινε*, δὲν δύναται νὰ σταθῇ τὸ *κατείποι*. Κα τὰ ἀνωτέρω εἶναι καὶ τὸ *εἶπεν ὅτι οὐδὲν αὐτῷ μέλοι τοῦ ὑμετέρ θορύβου* (Λυσ.), ἀλλ' ἐν ἀπολύτῳ λόγῳ ἤθελεν εἶναι ὁριστική, *μέλ*

β'. Ἐπὶ *λόγων ἀναφορικῶν* καὶ *χρονικῶν*, μὴ ἐχόντων ὑποθε *κὴν ἔννοιαν· λαβόντες ἑξακισχιλίους τῶν Ἑλλήνων, οἱ ἐν τι*

αὐτῶν πόλεσι οὐχ οἷοί τ' ἦσαν ζῆν (Ἰσ. *Πανηγ* μ΄)· παρ' ἄλλοις παραλείπεται τὸ πόλεσι. — *ὅτε θεοὶ μὲν ἦσαν, θνητὰ δὲ γένη οὐκ ἦν* (Πλ. *Πρωτ.* 320), κτλ (Ἴδε κατωτέρω).

γ΄. Ἐπὶ *αἰτιολογίας* διὰ τοῦ ὅτι καὶ διότι: *τοὺς πολλοὺς λέληθεν, ὅτι οὐκ ἴσασι τὴν οὐσίαν ἑκάστου* (Πλ.). — *κατ' ὀλίγας ναῦς διείλοντο, διότι οὐκ ἦν πλείοσι προσχεῖν* (Θ. Ἁ, 11).

δ΄. Ἐπὶ *ἐρωτήσεων ἐξαρτωμένων*, ὅταν ὁ τρόπος τῆς ἀπολύτου μεταφέρηται εἰς τὸν τῆς ἐξαρτωμένης· *πῶς οὐκ αἰσχρὸν τοῦτο;— ἠρώτα πῶς οὐκ αἰσχρόν.—Πρωταγόρας ἐρωτᾷ εἰ οὐκ αἰσχύνομαι* (Πλ.), ἐκ τῆς εὐθείας ἐρωτήσεως *οὐκ αἰσχύνει;* Ἀλλὰ περὶ τοῦ *εἰ οὐ* ἴδε κατωτέρω §. 19—20.

§. 18. Ἐπὶ τῶν ἄλλων περιστάσεων ἔνθα τὸ δεύτερον κῶλον πραγματικῶς ἐξήρτηται ἐκ τοῦ προηγουμένου κυρίου κώλου, ἐπὶ τῶν ἐξαρτωμένων ἐρωτήσεων τίθεται *μή*· *σκοπῶν ὅςτις αὐτῶν ὠμός ἐστιν, ἢ πέπων ἢ μὴ πέπων* (Ξ.). — *ἔδοξεν ὁρᾶν ὅτῳ τρόπῳ τὰ πράγματα μὴ ἀνεθήσεται* (Θ. Ἡ, 64). — *ἠρώτων αὐτὸν εἰ μηδὲν φροντίζει τῶν παρόντων* (Ἰσ.).

§. 19. Μετὰ δὲ τοῦ *εἰ* καὶ *εἴτε* δυνατὸν ἐπὶ τῶν ἐξαρτωμένων ἐρωτήσεων νὰ τεθῇ *οὐ* ἢ *μή*, κατὰ τὴν διάφορον περίστασιν. Τίθεται *οὐ*, ὅταν ὁ ἐρωτῶν παριστᾷ τὸ πρᾶγμα ὡς ἀληθινὸν καὶ ἀναμφίβολον· *ἐπυνθανόμην εἰ οὐ τοῦτο ἑκάστου εἴη ἔργον ὃ ἂν ἢ μόνον τι ἢ κάλλιστα τῶν ἄλλων ἐργάζηται* (Πλ.).—*ἰδὲ εἰ οὐκ ἀναγκαῖόν σοι δοκεῖ δίκαιον εἶναι πᾶν τὸ ὅσιον* (Πλ. *Εὐθύφ.* 11).— *ἀλλ' εἴπατ' εἴτε χρῄζετ' εἴτ' οὐ χρῄζετε φεύγειν* (Εὐρ.). Ἐν πᾶσι τούτοις ἡ ἀπόλυτος ἐρώτησις ἤθελεν εἶναι διὰ τοῦ *οὐ*· *οὐ τοῦτο ἂν εἴη; οὐκ ἀναγκαῖον;* κτλ, ἅπερ ὑποθέτουσιν ἀπόκρισιν καταφατικήν. Παρίσταται λοιπὸν τὸ διὰ τοῦ *οὐ* ἐρωτώμενον ὡς πραγματικῶς ἀληθὲς εἰς τὸν νοῦν τοῦ ἐρωτῶντος.

§. 20. Τίθεται δὲ ἀπ' ἐναντίας ἐπὶ τῶν τοιούτων ἐρωτήσεων τὸ *μή*, ὅταν τὸ δι' αὐτοῦ ἐρωτώμενον παρίσταται ὡς ἀμφίβολον εἰς τὸν νοῦν τοῦ ἐρωτῶντος· *βούλομαι ἐρέσθαι εἰ μαθών τίς τι καὶ μεμνημένος μὴ οἶδεν* (Πλ.).—*ἀλλ' οὐ τοῦτο ἐρωτῶ, ἀλλ' εἰ τοῦ μὲν δικαίου μὴ ἀξιοῖ πλέον ἔχειν μηδὲ βούλοιτο ὁ δίκαιος, τοῦ δὲ ἀδίκου* (Πλ.). Οὕτω λοιπόν, κατὰ πᾶσαν ἀκριβολογίαν ἐκληφθέντων τούτων, ὁ μὲν λέγων *ἐρωτᾷς εἰ οὐ καλή σοι δοκεῖ εἶναι ἢ*

ῥητορικὴ παρεμφαίνει ὅτι ὄντως νομίζει αὐτὴν καλήν, ὁ δὲ *λέ· εἰ μὴ καλή*, κτλ, ἀμφιβάλλει περὶ τούτου. Τὸ πρῶτον εἶναι οἷον *καλή σοι δοκεῖ εἶναι ἡ ῥητορική;* ὅπερ προσμένει ἀπόκρισιν κα φατικήν· τὸ δεύτερον οἷον *μήτι καλὴ δοκεῖ σοι εἶναι ἡ ῥητορι* ὅπερ ὑποθέτει ἀπόκρισιν ἀποφατικὴν (§ 9). Ἀλλὰ τίς τολμᾷ νὰ γυηθῇ ὅτι ἀνεξαίρετον τὸ τοιοῦτον;

Τὸ οὐ καὶ μὴ ἐν ἐξαρτήσει λόγου, ἐπὶ λόγων ὑποθετικῶ ἀναφορικῶν καὶ χρονικῶν μετὰ ὑποθετικῆς ἐννοίας.

§. 21. Ἐπὶ *λόγων ὑποθετικῶν* καὶ *λόγων ἀναφορικῶν μετὰ ὑπ θετικῆς ἐννοίας* τίθεται *μή* (§. 4)· *εἰ μὴ φυλάξεις μίκρ', ἀπολ τὰ μείζονα* (Γν).—*οὐκ ἔστι πικρῶς ἐξετάσαι τί πέπρακται τοῖς ἄ λοις, ἂν μὴ παρ' ὑμῶν αὐτῶν πρῶτον ὑπάρξῃ τὰ δέοντα* (Δ. Ὀ Β', 26).—*ἐν τούτῳ κεκωλῦσθαι ἐδόκει ἕκαστος ᾧ μή τις αὐτὸς π ρέσται* (Θ. Β', 8).—*ὅτῳ σοφία μὴ προσείη πάσης ἀρετῆς τὸ μέγιστ μέρος, οὐκ ἂν ἔτι τελέως ἀγαθὸς γενόμενος εὐδαίμων ποτὲ γένοι* (Πλ.).—*ὅταν μὴ τοὺς ἀδικοῦντας λάβητε, τοὺς ἐντυγχάνοντας κ λάζετε* (Ἰσ. *Καλλίμ.* ιέ).—*ἀποδοτέον* (ἐστὶν) *οὐδ' ὁπωστιοῦν τό ὁπότε τις μὴ σωφρόνως ἀπαιτοίη* (Πλ. *Πολιτ.* Ά, 332).

§. 22. Ἐπὶ τῶν *ὑποθετικῶν λόγων* ἀπαντῶνται καὶ ἐξαιρέσει τιθεμένου καὶ *οὐ* ἐνίοτε ἐπὶ ὁριστικῆς καὶ ὑποτακτικῆς, ἀντὶ τ συνήθους *μή· εἰ τούςδε γ' εὐνῆς οὕνεκ' οὐ στέργει πατήρ* (Εὐρ. *Μη* 87).— *ἐὰν οὐ φάσκῃ* (Λυσ.). Ἴδε κατωτέρω.

§. 23. Περὶ τῶν ἀναφορικῶν λόγων πρέπει νὰ γένῃ ἡ ἑπομένη διο κρισις· ὅταν λέγωμεν *λαβόντες ἑξακισχιλίους, οἳ οὐχ οἷοί τ' ἦσα ζῆν* (§. 17. ϐ'), εἶναι φανερὸν ὅτι τὸ *οἳ* ἀναφέρεται εἰς ὡρισμένον τ τὸ *ἑξακισχιλίους*, καὶ ὁ λόγος οὗτος, ἰσοδυναμῶν τῷ *καὶ οὗτοι οὐ ἠδύναντο ζῆν* (σ. 387, §. 123), οὐδεμίαν περιέχει ὑπόθεσι τοὐναντίον ἐν τῷ *δοκεῖ ᾧ μηδὲν ἡδὺ τῶν τοιούτων μηδὲ μετέχει αὐτῶν οὐκ ἄξιον εἶναι ζῆν* (Πλ. *Φαίδ.* 65) τὸ *ᾧ* δὲν ἀναφέρετα εἰς ὡρισμένον τι, ἀλλ' εἰς ἀόριστον· ὁ λόγος εἶναι ὑποθετικός, ἰσο δυναμῶν τῷ *ᾧτινι μηδὲν ἡδὺ*=εἴ τινι μηδὲν *ἡδύ*, κτλ.

§. 24 Ἐπὶ τῆς πρώτης περιστάσεως τίθεται *οὐ* (§. 17, ϐ'), κα σπανίως *μή*, ὡς *καὶ οὐδὲν ἀπολωλεκέναι, οἵγε μήτε ἀργύριον εἶχον ἔτι πέμπειν*, κτλ (Θ. Η', 76)· ἐπὶ τῆς δευτέρας τίθεται *μή*, εἰς ὑ-

πόθεσιν ἀναφερομένου τοῦ λόγου (§ 21)· *ἐπίσταμαι ὁρᾶν θ' ἃ δεῖ με κοὐχ ὁρᾶν ἃ μὴ χρεών* (Εὐρ.).—*γίγνεται ὁ σώφρων ἐπιστήμων ὧν τε οἶδε καὶ ὧν μὴ οἶδεν ὅτι οὐκ οἶδεν* (Πλ.).—*τὰ νοσήματα ὅσα μὴ μεγάλους ἔχει κινδύνους οὐκ ἐρεθιστέον φαρμακείαις* (Πλ. *Τιμ.* 89)· *ὡσαύτως καὶ ὁπότε τὸ δίκαιον μὴ οἶδα ὅ ἐστι, σχολῇ εἴσομαι εἴτε ἀρετή τις οὖσα τυγχάνει εἴτε καὶ οὔ* (Πλ.).

§. 25. Μεταξὺ τῶν δύο προηγουμένων κεῖται ὁ ἀναφορικὸς λόγος, ὅταν τὸ διὰ τοῦ ἀναφορικοῦ κώλου ἐκφερόμενον οἷον ἐπιθετικῶς ἀπονέμῃ χαρακτηριστικόν τι εἰς τὸ ἀναφερόμενον, ἢ καὶ ἐπέχῃ οὐσιαστικοῦ τόπον. Ἐπὶ τούτων τίθεται συνήθως τὸ οὔ· *τίς οὕτως ἄπειρος τῆς ἑαυτοῦ πατρίδος, ὃς οὐκ ἂν βουλόμενος εἶναι πονηρὸς διδάξειεν ἃ κακῶς φυλάττεται τῶν χωρίων;* (Λυσ.).—*πολλῷ δικαιότεροι ἔστε, ὧν πεπείρασθε τούτοις χαρίσασθαι ἢ οὓς οὐκ ἴστε ὁποῖοί τινες ἔσονται*(Λυσ.).—*οἱ θεοὶ προσημαίνουσι ἅ τε χρὴ ποιεῖν καὶ ἃ οὐ χρή* (Ξ. *Π.* Α, ς', 46), οἱονεὶ *τά τε ποιητέα* καὶ τὰ *οὐ ποιητέα*· ἐνταῦθα ἀνάγεται καὶ τὸ *οὐκ ἔστιν ὅστις οὐ*, κτλ.

§. 26. Τίθεται δὲ τὸ *μή*, ὅταν περιέχηται ἡ ἔννοια *παντὸς νοητοῦ*, ἡ ἔννοια *ποιότητος*· *ἕνα ἐν πολλοῖς ἴσως εὕροις ἂν ὅστις ἐστὶ μὴ χείρων πατρός* (Εὐρ. *Ἡρακλ.* 328).—*οὐκ ἔστ' οὐδὲ εἷς ᾧ μὴ κακόν τι γέγονεν ἢ γενήσεται* (Φιλ.).—*ἐγὼ νομίζω τὸν τοιοῦτον πονηρὸν εἶναι προστάτην ὅςτις τοῦ παρόντος χρόνου ἐπιμελεῖται, ἀλλὰ μὴ καὶ τοῦ μέλλοντος προνοεῖται* (Ἀνδ.). Προσεγγίζουσι λοιπὸν τὰ μὲν διὰ τοῦ οὐ μᾶλλον πρὸς τὰ ὡρισμένα καὶ μὴ ὑποθετικά (§. 23—24), τὰ δὲ δεύτερα εἰς τὰ ὑποθετικά.

§ 27. Καὶ ἐπὶ ἐπαναληπτικῆς ἐννοίας δέχονται τὰ *ἀναφορικὰ* καὶ τὰ *χρονικὰ* μόρια τὸ *μή*· *ἐβούλευον οὐδὲν ὅ τι μὴ τοῖς ξυνεστῶσι δοκοίη* (Θ. Ϊ, 66).—*ὁπότε μὴ φαῖεν* (ἀγαθόν τι δεδρακέναι), *ἀπάγοντες ἀπέκτεινον* (Θ. Γ', 68).—*ἐπεὶ μὴ ἀνταγάγοιεν, ἀναχωροῦντες πάλιν ἡσύχαζον* (Θ. Η', 38). Τίθεται δὲ καὶ μετὰ τὸ ἀπαγορευτικὸν *μὴ* ἐν τοῖς ἀναφορικοῖς *μή*, δυνάμει ἀφομοιώσεως· *μήθ' ἃ μὴ 'θιγες ποιοῦ σεαυτῆς* (Σ. *Ἀντ.* 546)· ἔνθα τὸ *θιγεῖν* φαίνεται μετὰ αἰτιατικῆς συντασσόμενον, ἄλλως δὲ παρ' Ἑλλένδου συμπλεκόμενον.

Τὸ οὐ καὶ μή ἐν ἐξαρτήσει λόγου, ἐπὶ τελικῶν λόγων.

§. 28. Οἱ τελικοὶ λόγοι δέχονται τὸ *μή*· *παρήλθομεν ὅπως μὴ*

χεῖρον βουλεύσησθε (Θ. Α, 73).—Ὡσαύτως καὶ ἐπὶ δριστικῆς· *ξυν ἔβησαν ἐφ' ᾧ ἐξίασιν ἐκ Πελοποννήσου ὑπόσπονδοι καὶ μηδέποι ἐπιβήσονται τῆς γῆς* (Θ. Α, 103). Οὕτω καὶ *ὅπως μὴ σαυτὸν ο κτιεῖς ποτε* (Αἰσχύλ. *Πρ.* 68.—σ.407, § 190).—*δέδοικα μὴ θάν* —*μὴ ἀληθὲς ῇ* (Πλ.), κτλ (σ. 412, §. 206—σ. 415, §. 217. Ἰ καὶ κατωτέρω §. 46).

Τὸ οὐ καὶ μὴ ἐν ἐξαρτήσει λόγου, ἐπὶ λόγων συνεπείας.

§. 29. Ἐπὶ λόγων συνεπείας τίθεται συνήθως τὸ οὐ, ὅταν τὸ ὥστε ἢ ὡς ἔχωσι μεθ' ἑαυτὰ ὁριστικὴν ἔγκλισιν, ἄνευ ἢ μετὰ τοῦ *ἄν*, εὐκτικὴν μετὰ τοῦ *ἄν*.

§. 30. Οὕτω λέγεται *αἱ δόξαι δραπετεύουσιν ἐκ τῆς ψυχῆς το ἀνθρώπου, ὥστε οὐ πολλοῦ ἄξιαί εἰσιν* (Πλ. *Μέν.* 98).—*τὴν τῆ φωνῆς κοινότητα καὶ μετριότητα καὶ τὴν ἄλλην φιλολογίαν ἡ γοῦνται οὐ μικρὸν συμβάλλεσθαι μέρος πρὸς τὴν παιδείαν· ὥστε οὐκ ἀδίκως ὑπολαμβάνουσιν ἅπαντας τοὺς λέγειν ὄντας δεινοὺ τῆς πόλεως εἶναι μαθητάς* (Ἰσ. *'Αντιδ.*).—*τούτους ἂν καθίσταντο ὥστε οὐκ ἂν ῥᾳδίως ἂν μετέστη ἡ πολιτεία* (Λυσ.).—*οὗτός ἐστιν ὁ συκοφαντῶν, ὥστε οὐδὲν ἂν δικαίως αὐτοῦ λέγοντος ἀποδέχοισθε* (Ἰσ.).

§. 31. Τίθεται δὲ τὸ *μὴ* ἐπὶ τῶν αὐτῶν λόγων, ὅταν τὸ *ὥστε* ἢ ὡς ἔχωσι μεθ' ἑαυτὰ προστακτικὴν ἢ ὑποτακτικήν, ἢ ἀπαρέμφατον, ἄνευ ἢ μετὰ τοῦ *ἄν*· *ὥστε μηκέτι ἀπόρει, ὦ Σώκρατες·* (Ξ. *Συμπ.* Δ', 16) —*ἕτοιμος δὲ καὶ Κέβης καὶ ἄλλοι πολλοὶ πάνυ· ὥστε, ὅπερ λέγω, μήτε ταῦτα φοβούμενος ἀποκάμῃς σῶσαι σαυτόν, μήτε, ὃ ἔλεγες ἐν τῷ δικαστηρίῳ, δυσχερές σοι γενέσθω* (Πλ. *Κρίτ.* 45). —*τὰ παραδείγματα τὰ γεγενημένα τῶν ἁμαρτημάτων ἱκανὰ τοῖς σώφροσι τῶν ἀνθρώπων ὥστε μηκέτι ἁμαρτάνειν* (Ἀνδ.).—*τοὺς θανάτους τοῖς πέλας μηχανῶνται ὡς μάλιστα δύνανται λαθραιότατα καὶ ὡς ἀνθρώπων μηδένα εἰδέναι* (Ἀντ.).—*τοιαῦτα αὐτοῖς εἴργασται ὥστε μήτ' ἂν ψευδόμενον δεινότερα τῶν ὑπαρχόντων κατηγορῆσαι, μήτε τἀληθῆ βουλόμενον εἰπεῖν ἅπαντα δύνασθαι* (Λυσ.).

§. 32. Τὸ *ὥστε μὴ* ἀναγκαίως τίθεται ἐπὶ τοῦ ἀπαρεμφάτου δηλοῦντος σπουδὴν πρὸς ἀπόκρουσιν συνεπείας· *οὕτω καθαρὸν χρὴ τὸν βίον εἶναι τοῦ σώφρονος ἀνδρὸς ὥστε μὴ ἐπιδέχεσθαι δόξαν αἰ-*

τίας πονηρᾶς (Αἰσχ.).—*οὕτως ὡμαλισμένοι ταῖς συμφοραῖς εἰσιν ὥστε μηδένα γνῶναι δύνασθαι τοὺς κάκιστα πράττοντας αὐτῶν* (Ἰσ. *Ἀρχιδ.* κή· *δεδαμασμένοι*, Κορ.). Ὅταν δὲ δηλοῦται ἁπλῆ γνώμη, δυνατὸν νὰ τεθῇ καὶ *οὐ· ὑμᾶς πάντας εἰδέναι ἡγοῦμαι τοῦτον οὕτω σκαιὸν εἶναι ὥστε οὐ δύνασθαι μαθεῖν τὰ λεγόμενα* (Λυσ.). Διὰ τοῦ *οὐ* παρίσταται τὸ πρᾶγμα ὡς θετικόν, διὰ τοῦ *μὴ* ὡς ἀποκρουομένη ἰδέα.

Τὸ οὐ καὶ μὴ ἐπὶ ἀπαρεμφάτου.

§. 33. Τὸ ἀπαρέμφατον δέχεται συνήθως τὴν διὰ τοῦ *μὴ* ἀπόφασιν· τίθεται λοιπὸν ἀναγκαίως τὸ *μή*· ά. ἐπὶ *ἀπαγορεύσεως, ἀποτροπῆς, ἀπευχῆς* καὶ τῶν τοιούτων· *δοῦλον, φησὶν ὁ νόμος, μὴ γυμνάζεσθαι* (Αἰσχ.).—*κελεύει αὐτοὺς μὴ λόγοις μᾶλλον παράγεσθαι ἢ πέμψαι ἄνδρας* (Θ. Ά, 91).—*συμβουλεύω σοι μὴ ἀφαιρεῖσθαι ἃ ἂν δῷς* (Ξ. *Π.* Δ', έ, 32).—*θεοὶ πολῖται, μή με δουλείας τυχεῖν* (Αἰσχύλ. Ἑπτ. 236)· 6'. ὅπου τὸ ἀπαρέμφατον τίθεται ὡς ὑποκείμενον ἐπὶ τῶν ἀπροσώπων· *μὴ ὀκνεῖν δεῖ* (Θ. Ά, 120).—*χρῆν ὑμᾶς ἢ μὴ κακῶς λέγειν ἢ μὴ ξυνεῖναι* (Μ.).—*τὰς ὁμοίας χάριτας μὴ ἀνταποδιδόναι αἰσχρόν* (Θ. Γ', 63).—*εἰκὸς σοφὸν ἄνδρα μὴ ληρεῖν* (Αἰσχ.).—κτλ. (Ἴδε σ. 436, §. 48)

§. 34. Ὡσαύτως τὸ *μὴ* τίθεται συνήθως ἐπὶ ἀπαρεμφάτου, καὶ ὅταν διὰ τοῦ ἄρθρου λαμβάνῃ χαρακτῆρα οὐσιαστικοῦ· *σκαιὸν τὸ πλουτεῖν κἄλλο μηδὲν εἰδέναι* (Εὐρ. *Ἀποσπ.*).—*τοῦ μὴ ἀδικεῖσθαι κτήσασθαι δύναμιν παγχάλεπον* (Πλ. *Ν.* Ή, 829) —*Περικλῆς ἐκκλησίαν οὐκ ἐποίει τοῦ μὴ ὀργῇ τι μᾶλλον ἢ γνώμῃ ἐξαμαρτεῖν* (Θ. Β', 22).—*οὐκ ἀπεδέχοντο τὰς κατηγορίας, μεῖζον μέρος νέμοντες τῷ μὴ βούλεσθαι ἀληθῆ εἶναι* (Θ. Γ', 3).—*Ὅμηρος οὐδὲ βαρβάρους εἴρηκε διὰ τὸ μηδὲ Ἕλληνάς πω ἀντίπαλον εἰς ἓν ὄνομα ἀποκεκρῖσθαι* (Θ. Α', 3).

§. 35. Καὶ τὰ μὲν ἄλλα ἐκ τῶν προηγουμένων παραδειγμάτων ὑπάγονται εἰς τὸν γενικὸν κανόνα· διότι ἐν τούτοις οὐδὲν γεγονὸς δηλοῦται θετικὸν ἀλλὰ ἢ ὑπόθεσις ἢ τέλος, οἷον *εἴτις μηδὲν ἄλλο οἶδεν.—ἵνα μὴ ἀδικῆται*, κτλ. Τὸ τελευταῖον ὅμως, αἰτίαν σημαῖνον (*διότι οἱ Ἕλληνες οὔπω ἀπεκέκριντο*), εἶναι ὡς ἐξαίρεσις (§. 17. γ'), ὡς καὶ τὸ προτελευταῖον, ἀλλ' ἡ ἐξαίρεσις αὕτη εἶναι ὡς κα-

νών. Τὸ ἀπαρέμφατον δηλ. διὰ τὴν συχνοτέραν χρῆσιν ἐν ἐξαρτω μένῳ λόγῳ δέχεται τὸ *μὴ* σχεδὸν ἁπανταχοῦ, καὶ ἐν λόγῳ ἀπολύ τῳ, ἔνθα ἥρμοζε τὸ *οὐ*· ὅθεν ὄχι μόνον λέγεται τὸ *μὴ τιμᾶν τοὺ γέροντας ἀνοίκειόν ἐστιν*=εἴτις μὴ τιμᾷ, ἀλλὰ καὶ τὸ *μὴ πεισθῆ ναί μοι αἴτιόν σοι τῶν κακῶν*=ὅτι οὐκ ἐπείσθης, κτλ.

Ἐξαιρέσεις ἐν τοῖς προηγουμένοις.

§. 36. Εἰ μὲν ὄχι ἅπασαι, αἱ πλεῖσται τοὐλάχιστον ἐν τοῖς μέ χρι τοῦδε περὶ χρήσεως τοῦ *οὐ* καὶ *μὴ* ἀπαντώμεναι ἐξαιρέσεις ε ναι μόνον φαινόμεναι.

Ἐξαιρέσεις ἐπὶ τῶν ὑποθετικῶν λόγων.

§. 37. Αἱ ἐπὶ τῶν *ὑποθετικῶν λόγων* φαινόμεναι ἐξαιρέσεις, τ θεμένου *οὐ* ἀντὶ τοῦ συνήθους *μή*, ἀνάγονται εἰς τὰς ἑξῆς τρεῖς πε ριστάσεις· ά. ὅταν τὸ ἀποφατικὸν μόριον *οὐ* ἀποτελῇ μίαν ἔννοια μετὰ τῆς λέξεως εἰς ἣν ἀναφέρεται· β'. ὅταν, ὑπὸ τὸ ὑποθετικὸν ε δος θετικῆς ἐννοίας ἐνυπολανθανούσης, τὸ *εἰ* ἰσοδυναμῇ τῷ *ἐπεὶ ὅτι*· γ'. ὅταν μετατρέπηται ὁ λόγος εἰς ἀπόλυτον.

ά. Ὅταν τὸ ἀποφατικὸν μόριον οὐ ἀποτελῇ μίαν ἔννοιαν μετὰ τῆς λέξεως εἰς ἣν ἀναφέρεται.

§. 38. Πρὸς ἀκριβεστέραν τούτου κατάληψιν σημειωτέον ὅτ ἐκτὸς τοῦ *οὐ* καὶ *μή*, ὑπάρχει ὡς ἀποφατικὸν μόριον καὶ τὸ κα λούμενον *στερητικὸν ἄλφα*. Καὶ τὰ μὲν *οὐ* καὶ *μὴ* ἀφορῶσι τὴν σχέ σιν τοῦ κατηγορουμένου πρὸς τὸ ὑποκείμενον, ἀποφασκομένης δ αὐτῶν τῆς συζεύξεως τῶν δύο ἰδεῶν ἐν τῇ προτάσει, κατὰ τὸν ἐξη γηθέντα τρόπον, *ὃς οὐκ ἔστι σοφός, ὃς μή ἐστι σοφός*, διὰ δὲ το *στερητικοῦ ἄλφα* ἀποφάσκεται αὐτὴ ἡ ἰδέα, μετατρεπομένη εἰς πᾶ τοὐναντίον, *δῆλος, ἄδηλος, κακός, ἄκακος*, κτλ.

§. 39. Καίτοι δὲ τὸ *οὐκ ἔστι σοφὸς* καὶ τὸ *ἔστιν ἄσοφος* φαί νονται τὰ αὐτά, εἶναι ὅμως διάφορα· διότι διὰ μὲν τοῦ πρώτου λέ γεται ὅτι τὸ ὑποκείμενον δὲν ἔχει τὴν δεῖνα ἰδιότητα, τὴν *σοφίαν* κτλ· διὰ δὲ τοῦ δευτέρου λέγεται ὅτι ἐνυπάρχει αὐτῷ ἡ δεῖνα ἰδιό της, ἡ *ἀσοφία*, κτλ. Καὶ ὡς ὁ οὐκ ἀγαθὸς δὲν εἶναι *κακός*, ὁ *οὐκ ἐπιμελὴς* ἢ ὁ *μὴ ἐπιμελὴς* δὲν εἶναι καθ' αὐτὸ *ἀμελής*, οὔτε ὁ μὴ

ἀνδρεῖος ἄνανδρος, κτλ· οὕτως οὐδὲ ὁ *οὐ σοφὸς* ἢ ὅς *οὐκ ἔστι σοφὸς* εἶναι *ἄσοφος*, καὶ τρίτου μεταξὺ ἐννοουμένου (Ἴδε Εἰσαγωγὴν εἰς Πίνδαρον, §. 62).

§. 40. Τὸ *στερητικὸν ἄλφα* παρίσταται ὑπὸ τὰς ἑξῆς μορφάς· ά. ὡς ἁπλοῦν ἀ, οἷον *ἄδηλος, ἄδολος, ἄσοφος, ἀσαφής, ἄοινος*=*ἄϜοινος, ἄοικος*=*ἄϜοικος*, κτλ· ϐ'. ὡς *ἀν*, οἷον *ἀνάξιος, ἄνανδρος, ἀναλφάϐητος*, κτλ· γ'. ὡς *νή*, οἷον *νήκερως, νῆστις* (νή, ἔσθω) καὶ νωδὸς (νὴ καὶ ὀδούς), νῆϊς=ἄϊδρις (νὴ εἴδω ἢ ἴδω, ὡς καὶ *ἄϊς* =ἀΐδης), καὶ τὸ ἀμφιϐαλλόμενον *νύϋτμος* (Ἡσ. Θ. 395)· δ'. ὡς *ἀνη*=νη, οἷον *ἀνήκεστος*=νήκεστος, ἀνηκουστέω=νηκουστέω· έ, καὶ τελευταῖον, καὶ τοῦτο ἐπὶ ὀλιγωτάτων περιστάσεων, ὡς *ἀνά*, οἷον *ἀνάεδνος, ἀνάελπτος*.

§. 41. Τίς εἶναι ἡ πρώτη τοῦ μορίου τούτου ἀρχὴ ἐξ ἧς αἱ λοιπαὶ ποικιλίαι προῦκυψαν, περὶ τούτου ἐρίζουσιν οἱ φιλόλογοι (Ἴδε *Εἰσαγωγὴν εἰς τὴν Ἑλληνικὴν Σύνταξιν*, σ. 771—773), ὡς ἐρίζουσι καὶ εἰ τὸ *ἐπιτατικὸν ἄλφα* λεγόμενον εἶναι διάφορον ἢ καὶ ἐν τούτῳ ἐπικρατεῖ ἡ αὐτὴ στερητικὴ ἰδέα, κατὰ δεύτερον λόγον προκυπτούσης τῆς ἐπιτατικῆς, οἷον *ἄξυλος* ά=ἀξύλευτος· ϐ'=πολύξυλος ὡς οὔπω ξυλευθείς. Διάφορον δὲ βεϐαίως εἶναι τὸ *ἀθροιστικὸν ἄλφα*, ὡς *ἅπας*=ἅμα πᾶς, *ἄλοχος*=ἀμάλοχος ἢ ὁμόλοχος, *ἄκοιτις* =ὁμόκοιτις, *ἀδελφὸς* ὁ ἐκ τῆς αὐτῆς δελφύος ἤτοι μήτρας γεγεννημένος, κτλ.

§. 42. Ὅ τι δὲ τὸ ἐνταῦθα προκείμενον ἀποϐλέπει εἶναι ὅτι ὑπάρχουσι περιστάσεις καθ' ἃς τὸ *οὔ*, τὰ τοῦ *στερητικοῦ ἄλφα*, τρόπον τινά, ἐκπληροῦν, μετατρέπει καὶ τοῦτο τὴν λέξιν εἰς ἣν ἀναφέρεται εἰς πᾶν τοὐναντίον· *οὔ φημι*=ἀποφάσκω, ἀρνοῦμαι, *οὐκ ἀξιῶ*= ἀπαξιῶ, *οὐ χαίρων*=λυπούμενος· *οὔ φασι θεμιτὸν εἶναι αὐτὸν ἑαυτὸν ἀποκτιννύναι* (Πλ. *Φαίδ.* 61). — *ἐσυκοφάντησεν, οὐ φάσκων αὐτοὺς λύσεσθαι* (Λυσ.).—*ἐπαινοῦντες τὴν κλῆσιν οὐχ ὑπισχνοῦντο συνδειπνήσειν* (Σ. *Συμπ.* Α, 7)=εὐχαριστοῦντες διὰ τὴν πρόσκλησιν ἀπηρνοῦντο, δὲν ἐδέχοντο νὰ συνδειπνήσωσι· gratia est, παρὰ Ῥωμαίοις. — *Ἀρτάϐανος γνώμην ἀπεδέξατο ἐλευθέρως, οὐ συμβουλεύων Ξέρξῃ στρατεύεσθαι ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα* (Ἡρ. Ζ'. 46) =qui avoit voulu l' en dissvader (Ἴδε καὶ Ιλ. Ε, 256. Η, 393). Τοιοῦτον δὲ καὶ τὸ *τί οὐκ ἐποίησεν;*=τί παρέλιπε;= οὐδὲν παρέ-

λιπε, τὰ πάντα ἐποίησεν· ὡσαύτως *οὐκ ὀλίγοι*=πολλοί, *οὐχ ἡδέω*=ἀηδῶς, κτλ.

§. 43. Εἰς ταύτας τὰς περιστάσεις ἀνάγεται ἡ περὶ ἧς ὁ λόγο πρώτη ἐξαίρεσις, ὅταν ἐπὶ τῶν ὑποθετικῶν. λόγων τίθηται οὔ, ἀντ τοῦ συνήθους *μή· εἰ τοὺς θανόντας οὐκ ἐᾷς θάπτειν παρών* (Σ. *Α*. 1131)=κωλύεις. — *εἰ δ' ἀποστῆναι οὐκ ἠθελήσαμεν* (Θ. Γ', 55=ἠρνήθημεν.—*ἐὰν δ' οὐ φάσκῃ* (Λυσ. *Ἀγορ*. 76)· ἀμφιβάλλετα δὲ τὸ τοῦ Πλάτωνος (*Ἀπολ*. 28) *ἐὰν οὐ φῆτε* (Ἴδε καὶ Ἰλ. Ο, 162 Ὀδ. Β, 274).

§. 44. Τὸ αὐτὸ γίνεται καὶ διὰ τοῦ *μή·* ἐπὶ πολλῶν δηλ. περιστάσεων ἔνθα ἁρμόζει κυρίως τὸ *μή*, καὶ τοῦτο, ἑνούμενον μετὰ το εἰς ὃ ἀναφέρεται, ἀποτελεῖ μίαν μετ' αὐτοῦ λέξιν· *εἰ μή φησι ταῦτα ἀληθῆ εἶναι, τί οὐ παραδέδωκε τοὺς οἰκέτας;* (Λυσ.)—*μερὶς ἑκατέροις ἴση ἐστὶ τούτοις μὲν τὸ φάσκειν, ἐμοὶ δὲ τὸ μὴ φάσκειν* (Ἀντ.).—*οὐδὲν πέπονθας δεινὸν ἂν μὴ προσποιῇ* (Μ.)=ἐὰν δὲν τὸ λαμβάνῃς ἐπάνω σου = ἐὰν ὑποκρίνησαι ὅτι οὐδὲν αἰσθάνεσαι. Ἴδε καὶ Κοραῆν εἰς Θεόφραστον, σ. 341. — *ἐὰν περί του ἀμφισβητῶσι καὶ μὴ φῇ ὁ ἕτερος τὸν ἕτερον ὀρθῶς λέγειν, χαλεπαίνουσι* (Πλ.),—*ἄν τ' ἐγὼ φῶ, ἄν τε μὴ φῶ* (Δ.).—*ὅπου μηδεὶς ἐᾷ* (Σ. *Φ*. 444)=πάντων κωλυόντων· « οὕτω θρασὺς ἦν (ὁ Θερσίτης) ὥστε καὶ κωλυόμενός τι λέγειν, ὡς μὴ δέον ὂν λέγεσθαι, ὁ δὲ τὸ αὐτὸ πολλάκις ἐλάλει » (Εὐστάθιος).

β'. Ὅταν, ὑπὸ τὸ ὑποθετικὸν εἶδος θετικῆς ἐννοίας ἐνυπολανθανούσης, ὁ εἰ ἰσοδυναμῇ σχεδὸν τῷ ἐπεὶ ἢ ὅτι.

§. 55. Τοῦτο γίνεται, ὅταν ὁ λαλῶν ἢ γράφων ἐξηγῇ οὐχὶ ἀμφιβολίαν ὁποία ἐκφέρεται διὰ τῆς ὑποθέσεως, ἀλλὰ ὑπὸ τὴν ὑπόθεσιν βεβαίαν πεποίθησιν· *εἰ τούςδε γ' εὐνῆς εἵνεκ' οὐ στέργει πατήρ* (Εὐρ. *Μ*. 87)=ἐπεί, ἀφ' οὗ. Ἐνταῦθα ὁ παιδαγωγὸς ὄχι μόνον δὲν ἀμφιβάλλει ὅτι ὁ Ἰάσων δὲν ἠγάπα τοὺς ἐκ Μηδείας παῖδας, ἀλλὰ μάλιστα λαμβάνει αὐτὸ ὡς ἀρχὴν ὁμολογουμένην, ἐξ ἧς συνάγει τὸ *ὡς πᾶς τις αὑτὸν τοῦ πέλας μᾶλλον φιλεῖ*. — *εἰ δὲ οὐδὲν ἡμάρτηταί μοι, καὶ τοῦτο ὑμῖν ἀποδείκνυμι σαφῶς, δέομαι ὑμῶν αὐτὸ φανερὸν τοῖς Ἕλλησι πᾶσι ποιῆσαι* (Ἀνδ. *Μυστ*. 33)· ἐνταῦθα ὁ σκοπὸς τοῦ ῥήτορος εἶναι προφανής, θέλει δηλ. νὰ παραστήσῃ θε-

τεχῶς τὴν ἰδίαν αὐτοῦ ἀθωότητα.— *οὐκοῦν δεινὸν εἰ . . . οὐ σωθήσομαι* (Ἀνδ. *Μυστ.* 102)=ὅτι.

γ'. Ὅταν ὁ λόγος μετατρέπηται εἰς ἀπόλυτον.

§. 46. Ἐπὶ τοιαύτης περιστάσεως ἰσχύουσι τὰ περὶ ἀπολύτου λόγου· *οὔκουν δεινὸν εἰ . . . , τούτους δὲ δὴ οὐκ ἄρα χρὴ αὐτοὺς καὶ τοὺς παῖδας ὑφ' ὑμῶν ταῖς ἐσχάταις ζημίαις κολάζεσθαι;* (Λυσ. *Ἐρατ. τῶν τριάκοντα.* 36). Συχνὸν τοῦτο ἐν τοῖς *οὐ δεινόν, οὐκ αἰσχρόν*, κτλ (Ἴδε Ἡρ. Ζ', 9. Θ. Α, 121. Ἀνδ. *Μυστ.* 102). Ὡσαύτως καὶ ἐν ταῖς διὰ τοῦ *μὲν* καὶ *δὲ* ἀντιθέσεσιν, ἔνθα τὸ διὰ τοῦ *εἰ μὲν οὐ* κῶλον ὡς *διὰ μέσου* καὶ ἑπομένως ὡς ἀπόλυτον ἐκλαμβάνεται· . . . *καὶ δικαίως εἰ βάρβαρον μὲν πόλιν οὐδεμίαν ἠθελήσαμεν κατασχεῖν, ἑλληνίδα δὲ ἐξαλαπάξομεν* (Ξ. *Ἀν.* Ζ', ά, 29)· οὕτω *διὰ μέσου* ἐκλαμβάνεται καὶ τὸ παρὰ Θουκυδίδῃ *οὐκ εἰκότως* (ϛ', 89). Τὰς συντακτικὰς ταύτας ἀνωμαλίας πάντες ὁμολογοῦντες ἄλλοι ἄλλως προσπαθοῦσι νὰ ἑρμηνεύσωσιν.

Ἐξαιρέσεις ἐπὶ τῶν τελικῶν λόγων.

§. 47. Εἰς τὴν πρώτην τῶν ἀνωτέρω ἐξαιρέσεων ἀνάγεται καὶ ἡ ἐπὶ τῶν τελικῶν λόγων ἀπαντωμένη ἐξαίρεσις· καὶ *ταῦτά μ' οὔτ' ἀργύριον οὔτε χρυσίον διδοὺς ἀναπείσεις, οὔτε προσπέμπων φίλους, ὅπως ἐγὼ ταῦτ' οὐκ Ἀθηναίοις φράσω* (Ἀρ *Ἱππ.* 473)= σιωπήσω.

Ἐξαιρέσεις ἐπὶ τοῦ ἀπαρεμφάτου.

§. 48. Αἱ ἐπὶ τοῦ ἀπαρεμφάτου φαινόμεναι ἐξαιρέσεις ὡς πρὸς τὰ προηγούμενα δυνατὸν νὰ ἀναχθῶσιν εἰς τὰς ἑξῆς δύο περιστάσεις· ά. ὅταν τὸ *οὐ*, εἰς τὸ προηγούμενον ῥῆμα ἀνῆκον, ἐπιτάσσηται μόνον τῆς ἀντιθέσεως χάριν· *κελεύει οὐκ ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ, ἀλλ' ἐν τῷ θεάτρῳ τὴν ἀνάρρησιν γίγνεσθαι* (Αἰσχίν.)= οὐ κελεύει, κτλ. —*δεῦρο ἥκουσιν ὑμᾶς νῦν ἀξιοῦντες οὐ ξυμμαχεῖν, ἀλλὰ ξυναδικεῖν* (Θ. Γ', 39)=οὐκ ἀξιοῦντες, κτλ· β'. ὅταν, τοῦ *οὐδεὶς* εἰς τὸ *οὐ* καὶ *τὶς* ἀναλυομένου, τὸ *οὐ* ἀναφέρηται εἰς τὸ κύριον ῥῆμα· *ἀξιῶ ἐγὼ ὧν ὀμωμόκατε παραβῆναι οὐδὲν* (Ξ. *Ἑλλ.* Β', δ', 42)= οὐκ ἀξιῶ παραβῆναί τι, κτλ.— *οὐδενὸς ἁμαρτεῖν οἷς οἱ τοιοῦτοι κολάζονται δίκαιός ἐστιν* (Ἀντ. 687). — *ἔφυν οὐδὲν ἐκ τέχνης πράσ-*

σειν κακῆς (Σ. Φ. 88). Δυνατὸν δὲ νὰ προστεθῇ ὡς τρίτη περίσ σις, ὅταν καὶ ἐνταῦθα ἡ διὰ τοῦ *οὐ* ἀντίθεσις ἐκλαμβάνηται *διὰ μέσου*, ὡς καὶ ἀνωτέρω (§. 46)· *ἀλλ' οὐ μέλλειν, ἀλλ' ἅπ σθαι καὶ δὴ χρὴ τῆς διανοίας* (Ἀρ. *Ἐκκλ.* 581).

§. 49. Ἐπὶ δὲ τῶν *δοξαστικῶν* καὶ *λεκτικῶν* ῥημάτων τίθε ἀναγκαίως τὸ *μὴ* ἐπὶ πλοκῆς οἴκοθεν ἀπαιτούσης τὸ *μή*, ὡς, π. 1. ἐπὶ *προστακτικῆς*· *νομίσατε νεότητα καὶ γῆρας ἄνευ ἀλλή μηδὲν δύνασθαι* (Θ.ϛ',18)· 2. ἐπὶ ἐννοίας *ἀποτρεπτικῆς* καὶ κω. τικῆς, ὡς ἀνωτέρω (§.33)· *ἔλεγον αὐτοῖς μὴ ἀδικεῖν* (Θ.Β',5), κ

§. 50. Ὅταν δὲ ἡ παρεμφατικὴ σύνταξις ἰσοδυναμῇ *ὁριστικῇ* τῷ *ὅτι*, τότε τίθεται *οὐ*· *ἔλεγεν ὁ Βρασίδας αὐτοῖς φίλος ὢν ναι· Θεσσαλοῖς τε οὐκ εἰδέναι καὶ Λακεδαιμονίοις ἔχθραν οὖσ νῦν τε ἀκόντων ἐκείνων οὐκ ἂν παρελθεῖν· οὐδὲ γὰρ ἂν δύ σθαι· οὐ μέν τοι ἀξιοῦν γε εἴργεσθαι* (Θ. Δ', 78)· κανονικῶς δὲ θεται *οὐ*, ὅταν ἦναι συνέχεια πλαγίου λόγου· *τολμῶσί τινες λέγ ὡς οὐδεὶς ἔνοχός ἐστι δειλίας· μάχην γὰρ οὐδεμίαν γεγονέ* (Λυσ.). Τίθεται δὲ οὐδὲν ἧττον καὶ ἐν τούτοις *μή*· *οἶμαι μὴ ἂν καίως τούτου τυχεῖν τοῦ ἐπαίνου τὸν μὴ εἰδότα τί ἐστι νόμος* (Ξ —*ἔγνωσαν μηδὲν δικαιότερον εἶναι βίᾳ πριαμένους ἢ βίᾳ ἀς λομένους παρὰ τῶν ἡττόνων λαμβάνειν* (Ξ. *Ἑλλ.* Γ', Ϛ', 31). *ἀπεκρίνατο μηδενὸς ἥττων εἶναι* (Ξ.).—*ὑπισχνοῦντο μηδὲν χα πὸν αὐτοὺς πείσεσθαι* (Ξ. *Ἑλλ.* Δ', δ', 5).

§. 51. Ποῖον τώρα ἐν τούτοις εἶναι τὸ κανονικὸν καὶ ποῖον κατ' ἐξαίρεσιν, περὶ τούτου ἐρίζουσιν οἱ φιλόλογοι· τὸ *οὐ* ἐδέχετο Βουττμάννος ὡς κανονικόν, διότι τὸ *οὐκ ἐθέλειν* φησὶ προσεγγίζ κατ' αὐτόν, εἰς τὸ *οὐκ ἐθέλει*, μόνον ἐξωτερικῆς οὔσης τῆς πλοκῆ ἀλλὰ συγχωρεῖται καὶ τὸ *μή*. Ὀρθότερον, τοὐναντίον, εὑρίσκουσ οἱ μετ' αὐτὸν ὅτι, ἐπειδὴ τὸ διὰ τοῦ ἀπαρεμφάτου ἐκφερόμενον κ μαται ὅλως διόλου ἐκ τοῦ ῥήματος τῆς κυρίας προτάσεως, δ τοῦτο, ἔξωθεν οὔσης τῆς ἀποφάσεως (§. 4), ἀναγκαίως τίθεται ἐπὶ τῶν τοιούτων ἀπαρεμφάτων· ὅθεν ὄχι μόνον μετὰ τὰ *λέγει φάσκειν, δοκεῖν, οἴεσθαι, πυνθάνεσθαι, νομίζειν*, ἀλλὰ καὶ με τὰ *δεικνύναι, δηλοῦν, δῆλον εἶναι, εἰδέναι, ὁρᾶν, ὑπισχνεῖσθα ἀπειλεῖν, βούλεσθαι, μεταγιγνώσκειν, ἀξιοῦν, ὁμολογεῖν, ὀμνύ ναι, ἀρνεῖσθαι*, μετὰ τὰ *ἀνάγκη, χρή, εἰκός, ἀδύνατον, δίκαιο*

ἐστι, κτλ, ἐπὶ ἀποφατικῆς ἐννοίας, τὸ ἀπαρέμφατον δέχεται τὸ *μή*.

§. 52. Ἀλλὰ καὶ ἀπ' ἐναντίας πολλὰ ἀπαρέμφατα ἐκ τοιούτων ῥημάτων ἐξαρτώμενα ἀπαντῶνται καὶ μετὰ τοῦ οὐ· *Αἰγινῆται ἐνῆγον τὸν πόλεμον, λέγοντες οὐκ εἶναι αὐτόνομοι κατὰ τὰς σπονδάς* (Θ. Α, 67).—*ἀνάγκη φαμὲν οὐδένα θεῶν οὔτε μάχεσθαι τὰ νῦν οὔτε μαχεῖσθαί ποτε* (Πλ.). — *ἐνόμισαν οὐκ ἂν δύνασθαι μένειν τοὺς πολιορκοῦντας* (Ξ.).—*εἴ τι τούτων ἀληθὲς ἦν, οἴεσθε οὐκ ἂν αὐτὴν λαβεῖν;* (Δ.)—*ἀλλ' οἶμαι, ἔφη, ἔγωγε, ὦ Σώκρατες, ἔτι ἥλιον εἶναι ἐπὶ τοῖς ὄρεσι καὶ οὔπω δεδυκέναι* (Πλ. *Φαίδ.* 116).—*ὑποτοπήσαντες ἀπ' Ἀθηνῶν εἶναι οὐχ ὅσας ἑώρων, ἀλλὰ πλείους* (Θ. Α, 51).—*οἴομαι σὺν ὑμῖν ὡς πιστοῖς βουλευόμενος περὶ τοῦ πολέμου τοῦδε, οὐκ ἂν ἐξαμαρτάνειν* (Ξ.).

§. 53. Τίς δὲ ἡ κατ' ἔννοιαν ἐν τούτοις διαφορά; καὶ αὕτη εἶναι τοσοῦτον λεπτὴ ὥστε διαφεύγει πολλάκις· ἐκ τούτου ἄλλοι ἄλλως ἑρμηνεύουσι τὸ πρᾶγμα. Ἡ γνώμη ὅτι τὸ μὲν *οὐ* ἀποβλέπει πραγματικὴν ἀντίθεσιν, τὸ δὲ *μὴ* γνώμην ἀποκρουομένην, εἶναι βέβαια φιλοσοφική, τείνουσα νὰ φέρῃ τὸ πρᾶγμα εἰς τὴν γενικὴν ἀρχήν (§. 2. §. 4). Ἀλλὰ ἵνα ἰσχύῃ κατὰ πάντα, πρέπει τοῦτο νὰ γίνηται μόνον ἐπὶ ἀντιθέσεως, ἀναπληρουμένης ὅπου δὲν ὑπάρχει· πρέπει, δεύτερον, τὸ *οὐ*, μετὰ τοῦ ἀπαρεμφάτου ἑνούμενον, νὰ ἀποτελῇ μίαν ἔννοιαν (§. 42). Ἀλλὰ διὰ τί ἐν τῷ *οἶμαι μὴ ἂν δικαίως τούτου τυχεῖν τοῦ ἐπαίνου τὸν μὴ εἰδότα τί ἐστι νόμος* (Ξ.) δὲν εἶναι δυνατόν, ἀντιθέσεως νοουμένης, νὰ τεθῇ *οὐ*, ὡς ἐν τῷ *ἐνόμισεν οὐκ ἂν δύνασθαι μένειν τοὺς πολιορκοῦντας;* (Ξ.) Σεβόμενος τὴν ἀλήθειαν πρέπει νὰ ὁμολογήσω ὅτι αἱ διάφοροι τῶν φιλολόγων περὶ τούτου ἑρμηνεῖαι δὲν φέρουσιν ἐν πᾶσι μέχρι ἀδιστάκτου πεποιθήσεως, καὶ πρέπει πολλὰ νὰ ἀφεθῶσιν εἰς δευτέρας φροντίδας.

§. 54. Κατὰ τὴν διάφορον ἔννοιαν διαφόρως δέχεται καὶ τὴν ἀπόφασιν τὸ *δοκεῖν*· 1. *οὐ δοκεῖ πορεύεσθαι* = οὐ δοκεῖ πορευτέον εἶναι = οὐ δοκεῖ δεῖν πορεύεσθαι· 2. *δοκεῖ οὐ πορεύεσθαι* = δοκεῖ ὅτι οὐ πορεύεται, ἀλλὰ μένει· 3 *δοκεῖ μὴ πορεύεσθαι* = δογματίζεται μὴ πορεύεσθαι. Οὕτω δὲ καὶ *οὐκ ἀξιῶ αὐτὸν ποιεῖν*, καὶ *ἀξιῶ αὐτὸν μὴ ποιεῖν, οὐ δεῖ ποιεῖν* καὶ *δεῖ μὴ ποιεῖν*, κτλ.

Τὸ οὐ καὶ μὴ ἐπὶ μετοχῆς.

§. 55. Ἡ μετοχὴ δέχεται τὴν διὰ τοῦ *μὴ* ἀπόφασιν ἐπὶ ὑποθε-

τικῆς ἐννοίας· *οὐκ ἂν δύναιο μὴ καμὼν εὐδαιμονεῖν* (Εὐρ. *'Απε Κρησ.*)=ἐὰν μὴ κάμῃς.—*οὐ πώποτ' ἐζήλωσα πλουτοῦντα σφό ἄνθρωπον ἀπολαύοντα μηδὲν ὧν ἔχει* (Γν.).—*ὁ μὴ δαρεὶς ἄνθ πος οὐ παιδεύεται* (Μ.).

§. 56 Ἐπὶ τῶν ἄλλων περιστάσεων δέχεται τὸ οὔ· *οὐκ εὐ χοῦσαι δόξετε οὐχὶ δυστυχεῖν* (Εὐρ. *Β.* 1261).—*θρασὺς δέ, νατὸς καὶ λέγειν οἷος τ' ἀνήρ, κακὸς πολίτης γίγνεται νοῦν ἔχων* (Εὐρ. *Β.* 270). — *φιλοσοφοῦσιν οἱ οὔτε ἀγαθοὶ οὔτε κα πω ὄντες* (Πλ.). — *τὸν οὐκ ὄντα πᾶς εἴωθεν ἐπαινεῖν* (Θ. Β', 4 Ὡσαύτως καὶ ὅταν ἦναι κατηγορούμενον ἡ μετοχή· *ἔτυχεν οὐκ ἐ ληλιμμένον τὸ τεῖχος* (Θ. Γ', 20).—*ἡ γυναικεία φύσις οὐδὲν χ ρων τῆς τοῦ ἀνδρὸς οὖσα τυγχάνει* (Ξ.) — *φανερὸς γέγονεν τῶν σωμάτων συγγενὴς ὢν ἀλλὰ τῶν χρημάτων* (Λυσ. Ἴδε σ.4 §. 18. σ. 466, §. 46). Ὁμοίως μετὰ τοῦ ὡς· *ἐθορυβεῖτε ὡς οὐ ποι σοντες ταῦτα* (Λυσ.). Καὶ ἐπὶ ἀπολύτου χρήσεως μετὰ καὶ ἄνευ τ ὡς ἢ ὥσπερ· *τῆς Λακεδαιμονίων ἀρχῆς καὶ ἡγεμονίας ἀπηλλ γημεν, οὐδὲν προσῆκον μᾶλλόν τι ἐκείνους ἡμῖν ἢ καὶ ἡμᾶς ἐκε νοις ἐπιτάσσειν* (Θ. ϛ', 82).—*ἐν ὀλιγωρίᾳ ἐποιοῦντο, ὡς οὐχ ι πομενοῦντας σφᾶς* (Θ. Δ', 5)

§. 57. Τίθεται δὲ πάλιν *μή*, ὅταν ἡ μετοχὴ εὑρίσκηται ἐν πλοκ λόγου οἴκοθεν ἀπαιτούσῃ τὸ μόριον τοῦτο· 1. μετὰ *προσταχτικῆ ψηφίσασθε τὸν πόλεμον, μὴ φοβηθέντες τὸ αὐτίκα δεινὸν* (Θ.Ά,124 =ψηφίσασθε καὶ μὴ φοβήθητε, ὡς ἐπὶ ἀπαρεμφάτου (§. 49)· 2 μετὰ *ἀπαρεμφάτου* ἀπαιτοῦντος τὸ *μή* (§. 33)· *χρὴ τὸν ἀγαθὸ πολίτην μὴ ἐκφοβοῦντα τοὺς ἀντεροῦντας, ἀλλ' ἀπὸ τοῦ ἴσου φαί νεσθαι ἄμεινον λέγοντα* (Θ. Γ', 42)=χρὴ μὴ ἐκφοβεῖν, κτλ· 3. ὅ ταν ἀνήκῃ εἰς ὑποθετικὸν λόγον· *τί ἐστιν, εἰ χρὴ μὴ κελευσθεῖσαι λέγειν;* (Εὐρ. *'Ιφ.* Τ, 1288)

§. 58. Εἶναι δὲ περὶ τῆς μετοχῆς σημειωτέον ὅτι ποτὲ μὲν ἡ πρὸ αὐτῆς ἄρνησις ἀνήκει μόνον εἰς αὐτήν, ποτὲ δὲ ἐπεκτείνεται καὶ εἰς τὸ ῥῆμα εἰς ὃ ἡ μετοχὴ ἀνήκει· *δεινὸν ὅταν τις μὴ φρονῶν δοκῇ φρονεῖν* (Γν.) —*οὐ καταφοβηθεὶς ἐπισχήσω* (Θ. ϛ', 33)=οὐ καταφοβηθήσομαι καὶ οὐκ ἐπισχήσω.—*καὶ μετὰ τὰ Τρωϊκὰ ἡ Ἑλλὰς μετανίστατό τε καὶ κατῳκίζετο, ὥστε μὴ ἡσυχάσασα αὐξηθῆναι* (Θ.

κ 12), οἷον *ὥστε οὐκ ηὐξήθη διότι οὐχ ἠσύχασεν, ἑπομένως οὔτε ἠσύχασεν οὔτε ηὐξήθη*.

Τὰ ἀποφατικὰ μόρια οὐ καὶ μὴ μετὰ οὐσιαστικῶν, ἐπιθέτων, ἐπιῤῥημάτων καὶ προθέσεων ἐμπτώτων.

§. 59. Τὰ ἀποφατικὰ μόρια *οὐ* καὶ *μὴ* τίθενται καὶ μετὰ *οὐσιαστικῶν*, μετὰ *ἐπιθέτων*, μετὰ *ἐπιῤῥημάτων* καὶ μετὰ *προθέσεων ἐμπτώτων*. Τίθενται δὲ κατὰ τὸν ἀνωτέρω γενικὸν κανόνα· ἐπὶ μὲν ὑποθετικῆς ἐννοίας τίθεται τὸ *μή*, ἄλλως δὲ τὸ *οὔ*.

§. 60. Οὕτω λοιπὸν λέγεται ἐπὶ οὐσιαστικῶν· *εἷς πύκτης δυοῖν μὴ πύκταιν οὐκ ἂν δοκεῖ σοι ῥᾳδίως μάχεσθαι;* (Πλ. *Πολ* Δ', 422) =οἵτινες μὴ εἴησαν πύκται.—*ὁ μὴ ἰατρὸς ἀνεπιστήμων ὢν ὁ ἰατρὸς ἐπιστήμων* (Πλ. *Γοργ.* 459)· ἐπὶ ἐπιθέτων· *οὗτοι φίλα τά μοι φίλα* (Εὐρ. *Τρ.* 465).— *λέλεκται λόγος οὐ ψευδεὶς ὅδε* (Εὐρ. *Μ.* 154).—*τὰ μήτε ἀγαθὰ μήτε κακὰ οὐ βουλόμεθα* (Πλ.)· μετὰ ἐπιῤῥημάτων· *τὸ μὴ ἐμποδὼν ἀνανταγωνίστῳ εὐνοίᾳ τετίμηται* (Θ. Β', 45)· *τὰ μὴ καλῶς* (Σ. *Ἠλ.* 1345)· μετὰ προθέσεων ἐμπτώτων· *οὐκ ἄξιον τῇ πόλει ὀνειδίσαι ἃ μὴ μετὰ νόμων ἥμαρτεν* (Θ. Γ', 62).

§. 61. Ὡσαύτως λέγεται *δι' ἀπειροσύνην ἄλλου βιότου κοὐκ ἀπόδειξιν τῶν ὑπὸ γαίας* (Εὐρ *Ἱππ.* 195) —*στέφανος οὐκ αἰσχρὸς πόλει καλῶς ὀλέσθαι, μὴ καλῶς δέ, δυσκλεής* (Εὐρ. *Τρ.* 402).—*φόνον οὐχ ἁγνόν* (Σ. *Κ.* 37).—*ὄνειδος οὐ καλόν* (Σ.*Φ.*477).—*οὐ δίκαια δρᾷς* (Σ.*Κ.*831).—*οὐ φίλα ἐρῶ* (Ἡρ.Ἠ,104).—*ἀλλὰ γὰρ εἰλόμην ἀποσχέσθαι τῆς τοιαύτης ἰδέας δι' ἀμφότερα, διά τε τοὺς οὐκ εὐκαίρως αὐτῇ χρωμένους καὶ διὰ τὸ βούλεσθαι ταπεινοτέρους ποιεῖν τοὺς ἡμιθέους εἶναι νομιζομένους*(Ἰσ.*Φιλ.*ξ').—*ἔφασαν παρανομίαν ἐπὶ τοῖς μὴ ἀνάγκῃ κακοῖς ὀνομασθῆναι καὶ οὐκ ἐπὶ τοῖς ἀπὸ τῶν ξυμφορῶν τι τολμήσασιν* (Θ. Δ', 98). Κατὰ τὰ ἀνωτέρω δὲ καὶ τὰ *γάμος οὐ γάμος* (Εὐρ.).—*κατὰ τὴν τῶν χωρίων ἀλλήλοις οὐκ ἀπόδοσιν* (Θ. Ε, 35).—*ἡ φρὴν τῶν οὐχὶ δούλων ἔστ' ἐλευθερωτέρα* (Εὐρ. *Ἀποσπ.*).—*τὰ γὰρ δόλῳ τῷ μὴ δικαίῳ κτήματ' οὐχὶ σώζεται* (Σ. *Κ.* 1026)· τοῦτο δὲ οὐδὲν ἕτερον ἢ τὸ παρὰ νομικοῖς **dolus malus**.—*ἐν οὐ καιρῷ πάρει* (Εὐρ.).

§. 62. Τίθεται δὲ *μὴ* ὅπου ἄλλως ἥρμοζεν *οὐ* ἐπὶ περιστάσεων, ὡς τῶν ἐν τοῖς ἔμπροσθεν περὶ μετοχῶν σημειωμένων (§. 57)· *μὴ*

χαῖρ', Ἀτρείδη, κέρδεσι τοῖς μὴ καλοῖς (Σ. *Αἶ.* 1349).—*τὰ μηδὲ ὠφελοῦντα μὴ πόνει μάτην* (Αἰσχ. *Πρ.* 44).—*ἐπεὶ τὰ μὴ καὶ πράσσειν ἐτόλμας, τλῆθι καὶ τὰ μὴ φίλα* (Εὐρ. *Ἑκ.* 1250).—*οὐδὲν κωλύει τοὺς περὶ ἕτερα δεινοὺς γενομένους μὴ χρηστοὺς εἶναι περὶ τὰ συμβόλαια* (Ἰσ. *Σοφιστ.* γ'.).—*τὸ ζῆν μὴ καλῶς πόνος μέγας* (Εὐρ. *Ἑκ.* 378). Ἐπειδὴ δὲ ἀφ' ἑτέρου τὸ *οὐ* πολλάκις μετατρέπει τὴν ἔννοιαν εἰς πᾶν τοὐναντίον (§. 42), διὰ τοῦτο τίθεται πολλάκις *οὐ*, ὅπου ἄλλως ἥρμοζε *μή· βουλεύεσθε βραδέως ὡς περὶ βραχέων* (Θ. Α, 78)=περὶ μεγάλων.—*Περικλῆς οὐκ ἤγετο μᾶλλον ὑπὸ τοῦ πλήθους ἢ αὐτὸς ἦγε, διὰ τὸ μὴ κτώμενος ἐξ οὐ προσηκόντων τὴν δύναμιν πρὸς ἡδονήν τι λέγειν* (Θ. Β', 65)=ἀπρεπῶν, κτλ.

§. 63. Ὅτι δὲ καὶ ἐνταῦθα ἰσχύει τὸ ἀνωτέρω ῥηθέν, ὅτι τὸ οὐ πολλάκις μετατρέπει τὴν ἔννοιαν τῆς λέξεως εἰς ἣν ἀναφέρεται εἰς πᾶν τοὐναντίον δῆλον γίνεται καὶ ἐκ πολλῶν ἄλλων παραδειγμάτων· *εἰ μὲν οὐ πολλοὶ ἦσαν, καθ' ἕκαστον ἂν περὶ αὐτῶν ἠκούετε* (Λυσ.)=ὀλίγοι.—*προσήκει οὐχ ἥκιστα εἰπεῖν, ὅσῳ καὶ μέγιστα ἐγκλήματα ἔχομεν* (Θ. Α, 68)=μάλιστα.—*τοῖς φάσκουσι τῶν λυπῶν εἶναι παῦλαν πάσας τὰς ἡδονὰς οὐ πάνυ πως πείθομαι* (Πλ. *Φι.* 51)=οὐδαμῶς.—*οἱ τύραννοι οὐ μάλα ἀμφὶ θεωρίας ἔχουσιν* (Ξ. *Ἱέρ.* Α, 12)=οὐδαμῶς. (Ἴδε καὶ κατωτέρω, §. 66).

Θέσις τῶν ἀποφατικῶν μορίων.

§. 64. Τὰ ἀποφατικὰ μόρια τίθενται πρὸ τῆς ἀποφασκομένης ἐννοίας· *οὐ πάντα ὀρθῶς ἐποίησε*=οὐχὶ πάντα, ἀλλὰ μόνον τινά.—*πάντα οὐκ ὀρθῶς ἐποίησε*=τὰ πάντα ἐποίησεν οὐχὶ ὀρθῶς ἀλλὰ στρεβλῶς.—*ὀρθῶς πάντα οὐκ ἐποίησεν*=ὀρθῶς ποιῶν οὐκ ἐποίησε ἀλλὰ παρέλιπε τὰ πάντα.—*Ἀβροκόμας οὐ τοῦτ' ἐποίησεν, ἀλλ' ἀπήλαυνεν* (Ξ. *Ἀν.* Α, δ', 5).—*φαίνεται ἡ νῦν Ἑλλὰς καλουμένη οὐ πάλαι βεβαίως οἰκουμένη, ἀλλὰ μεταναστάσεις οὖσαι τὰ πρότερα* (Θ. Α, 2)=οὐχὶ ἀπὸ παλαιοῦ (Κρύγερος).

§. 65. Τὸ *ἀποφατικὸν* τίθεται μετὰ τὴν ἀποφασκομένην ἔννοιαν ἐπὶ μείζονος ἀναδείξεως ἀμφοτέρων. Γίνεται δὲ τοῦτο ἐξαιρέτως ἐπὶ τῶν διὰ τοῦ *μὲν* καὶ *δὲ* ἀντιθέσεων· *πάντες μὲν οὐκ ἦλθον, Ἀριαῖος δὲ καὶ Ἀρτάοζος* (Ξ. *Ἀν.* Γ', ἑ, 35).—*ἦν ὁ ποταμὸς δασὺ*

δένδρεσι παχέσι μὲν οὔ, πυκνοῖς δέ (Ξ. *'Αν.* Δ΄, ή, 2).—*ὑπερφρονοῦσι μὲν ἡμᾶς, ὑπομενοῦσι δ' οὔ* (Θ. ϛ΄, 68).—*ἐδέθη καὶ ᾐκίσθη, ἀπώλετο δ' οὐχί, ἀλλ' ἐλύθη* (Λυσ.). Ὡσαύτως *θεὸν νόμιζε καὶ σέβου, ζήτει δὲ μή* (Γν.)—*φίλου τρόπους γίγνωσκε, μισήσῃς δὲ μή* (Γν.).—*εἰ αὐτοῖς εἴη πάντα τὰ ἐπιτήδεια παρεσκευασμένα, χρῷντο δ' αὐτοῖς μή, ἆρ' οὖν εὖ πράττοιεν διὰ τὴν κτῆσιν;* (Πλ.) Ἐν τούτοις τίθεται καὶ τὸ οὐ ἐν μέσῳ λόγου καὶ φωνήεντος ἑπομένου· *τὸν ἰδόντα καὶ μύσαντα μεμνημένον, ὁρῶντα δ' οὔ ἀποδείξαντες, οὐκ εἰδότα ἀπεδείξαμεν καὶ ἅμα μεμνημένον* (Πλ. *Θεαιτ.* 164).

§. 66. Ὅταν τὸ *ἀποφατικόν*, ἀντὶ νὰ τίθηται ἀμέσως πρὸ τοῦ *ὀνόματος*, τίθεται πρὸ τοῦ *ἄρθρου*, ἢ πρὸ τῆς *προθέσεως*, τότε, εἰ μὲν δὲν λέγεται ῥητῶς, ὑπονοεῖται τὸ ἐναντίον· *οἱ Ἕλληνες τὸ πάλαι ἐτράποντο πρὸς λῃστείαν, ἡγουμένων ἀνδρῶν οὐ τῶν ἀδυνατωτάτων* (Θ. Α΄, 5), ἀλλὰ τῶν δυνατωτάτων.—*παλαιὰς ἀρετὰς χρὴ τοῖς αἰσχρόν τι δρῶσι διπλασίας ζημίας εἶναι, ὅτι οὐκ ἐκ προσηκόντων ἁμαρτάνουσιν* (Θ. Γ΄, 67).—*πολεμεῖν δὲ μὴ πρὸς ὁμοίαν ἀντιπαρασκευὴν ἀδύνατοι* (Θ. Ά, 141). — *οὐκ εἰς μακράν, ἀλλ' εἰς τὴν ἕκτην* (Αἰσχ.).—*μὴ πρὸς ἡδονήν* (Δ.), κτλ. Ὡσαύτως δὲ καὶ ὅταν προστίθηται ἡ ἀντίθεσις, τὸ *ἀποφατικὸν* τίθεται ἐμφατικώτερον πρὸ τῆς πρώτης καὶ κυρίας ἐννοίας ἢ προτάσεται· *οὐ χαλεπὴν ὑμῖν εἶναι νομίζω τὴν πορείαν, ἀλλὰ παντάπασιν ἀδύνατον* (Ξ. *'Αν.* Έ, ϛ΄, 10).—*ξύμμαχοι ἐγενόμεθα οὐκ ἐπὶ καταδουλώσει τῶν Ἑλλήνων, ἀλλ' ἐπ' ἐλευθερώσει* (Θ. Γ΄, 10).—*ζηλοῦτε μὴ τοὺς πλεῖστα κεκτημένους, ἀλλὰ τοὺς μηδὲν κακὸν αὐτοῖς συνειδότας* (Ἰσ. *Νικοκλ.* ιγ΄,).—*χρὴ τοὺς ἐλευθέρους οὐκ ἀφισταμένους σφόδρα κολάζειν, ἀλλὰ πρὶν ἀποστῆναι σφόδρα φυλάσσειν* (Θ. Γ΄, 146).

Ἐπανάληψις τῶν ἀποφατικῶν μορίων.

§. 67. Τὰ *ἀποφατικὰ* μόρια δυνατὸν νὰ ἐπαναληφθῶσιν, ὡς καὶ πᾶσα ἄλλη λέξις, καὶ διὰ τούτου ἀνανεοῦται ἡ πρώτη ἔννοια τῆς ἀποφάσεως· *οὐ μὰ Δί', οὐ Φαίδρας ἐποίουν* (Ἀρφ. Β΄, 1043).—*θεοῖς τέθνηκεν οὗτος, οὐ κείνοισιν, οὔ·* (Σ.*Αἰ.*970)=ὑπὸ θεῶν· μόνον ἐνταῦθα παρὰ Σοφοκλεῖ τίθεται δοτικὴ ἐπὶ ταύτης τῆς σημασίας.—*οὐχ ὥσπερ γε τὰς ἄλλας τέχνας κατατριβῆναι δεῖ μανθάνοντας, πρὶν ἄξια τῆς τροφῆς ἐργάζεσθαι τὸν διδασκόμενον, οὐχ οὕτω καὶ ἡ γε-

ωργία δύσκολός ἐστι μαθεῖν (Ξ. *Οἰκον.* ΙΕ΄, 10)—*δέδοικα μή. ἂν παξ μάθωμεν ἀργοὶ ζῆν καὶ ἐν ἀφθόνοις βιοτεύειν, μὴ ἐπιλάθω τῆς οἴκαδε ὁδοῦ* (Ξ. *'Αν.* Γ΄, Β΄, 25).

§. 68. Διάφορον δὲ τὸ πρᾶγμα, ὅταν ὑπάρχωσιν μὲν πολλὰ ἀ φατικὰ ἐν τῷ αὐτῷ λόγῳ, ἀλλ' ἕκαστον, εἰς ἰδιαιτέραν ἔννοιαν ἀ κον, φυλάττῃ τὴν ἰδίαν αὐτοῦ σημασίαν· *οὐ δι' ἀπειρίαν γε οὐ σεις ἔχειν ὅ τι εἴπῃς* (Δ. *Παραπρ.* 378)=δὲν θέλεις ἀρνηθῆ βέβ δι' ἀπειρίαν, ἢ=ὄχι, δὲν θέλεις εἰπεῖ βέβαια ὅτι δι' ἀπειρίαν δὲν χεις τί νὰ εἴπῃς.—*ὑμῶν ἔργον τὸ μὴ πείθεσθαι τὰ μὴ δίκαια* (Ἀν —*οὐ θέμις τῷ ὀρθῶς λέγοντι μὴ συγχωρεῖν* (Πλ.).—*οὔτοι μὰ Δήμητρα δύναμαι μὴ γελᾶν* (Ἀρφ. *Β.* 42).—*οἱ τὰ μὴ πιστὰ κοῦντα εἶναι λέγοντες οὐ μόνον οὐ πείθουσιν, ἀλλὰ καὶ ἄφρο δοκοῦσιν εἶναι* (Θ. Ϛ΄, 33).

§. 69. Ἐπὶ δὲ ἐρωτήσεως δυνατὸν τὸ μὲν πρῶτον *οὐ* νὰ ἀνι εἰς ὁλόκληρον τὸν λόγον, τὸ δὲ δεύτερον εἰς ἰδίαν ἔννοιαν· *οὐκ τὸν δῆμον, πολεμιώτατον ὄντα ὑμῖν, οὐκ ἠθέλησαν ὑμῖν συστ τεύειν;* (Ξ.)=δὲν ἔχει οὕτω τὸ πρᾶγμα, ὅτι οὐκ ἠθέλησαν; κτλ

Ἐπίτασις τῆς ἀποφάσεως διὰ τοῦ πλεονασμοῦ τῶν ἀποφατικῶν μορίων,

§. 70. Τὰ περὶ τοῦ *οὐ* καὶ *μὴ* ῥηθέντα ἰσχύουσιν ὡς πρὸς τὴν ἀ φατικὴν δύναμιν καὶ περὶ τῶν ἐξ αὐτῶν γινομένων *οὔτε, οὐδέ, μή μηδέ, οὐδείς μηδείς,* τὰ δὲ περὶ τῆς διὰ τῶν συνδέσμων προσλαμβ νομένης ἐννοίας ἐξετάζονται ἐν τῷ *περὶ τῶν Συμπλεκτικῶν Λόγ* τοῦ δευτέρου τμήματος. Ὡς λοιπὸν λέγεται *οὐ καλόν,* οὕτω καὶ *ο νὸν γὰρ οὐδὲ ῥητόν* (Σ. Φ, 756). Ὡς λέγεται *οὐ δύναμαι, οὐκ ἐ σταμαι λέγειν,* οὕτω καὶ *οὔτ' ἂν δυναίμην, μήτ' ἐπισταίμην λέγ* (Σ. *'Αντ.* 686). Ὡς *οὐ χερός, οὐ ποδός, οὔτινος ἄρχων* (Σ. *Φ.* 86 οὕτω καὶ *ἧς* (τῆς ψυχῆς παιδεύσεως) *οὔτε ἀνθρώποις οὔτε θεοῖς ἀληθείᾳ τιμιώτερον οὔτε ἐστὶν οὔτε ποτὲ ἔσται* (Πλ. *Φαίδρ.* 24 *οὐ φοβεῖται, καὶ οὐδεὶς φοβεῖται, μὴ φοβοῦ καὶ μηδεὶς φοβείσθ* μὴ *φθονήσῃς καὶ μηδεὶς φθονήσῃ, ἀλλὰ καὶ μηδεὶς προσδοκ σάτω* (Πλ. *'Απολ.* ἀρχ.)· οὕτω καὶ *μηδεὶς ἀγεωμέτρητος εἰσίτ* οὐχὶ *οὐδεὶς ἀγεωμέτρητος εἰσίτω,* ἀλλὰ περὶ τούτου ἀλλαχοῦ διαιτέρως.

§. 71. Πολλάκις προτάσσεται τοῦ οὐ καὶ μὴ ἓν ἢ πλείονα τῶν ἰδίων αὐτῶν συνθέτων, ἅπερ ἀνανεοῦσι καὶ ἐπιτείνουσι τὴν ἁπλῆν ἀπόφασιν ὡς πρὸς τὴν ἰδιαιτέραν τὴν ἐν ἑκάστῳ αὐτῶν περιεχομένην ἔννοιαν· *οὐκ ἔστιν οὐδὲν*=οὐκ ἔστι τι.—*σώφρονος ἀπιστίας οὐκ ἔστιν οὐδὲν χρησιμώτερον βροτοῖς* (Εὐρ. *Ἑλ.* 1633).—*οὐκ ἔστιν οὔτε τεῖχος οὔτε χρήματα οὔτ' ἄλλο δυσφύλακτον οὐδὲν ὡς γυνή* (Εὐρ. *Δαν.* *Ἀποσπ.*).

§. 72. Τίθενται δὲ καὶ ἄνευ τοῦ οὐ καὶ μὴ τὰ τοιαῦτα σύνθετα ἀποφατικὰ τῷ αὐτῷ λόγῳ· *οὐδαμοῦ δίκαιον οὐδένα ἡμῖν ἐφάνη ὂν βλάπτειν* (Πλ. *Πολ.* Α, 335).— *σμικρὰ φύσις οὐδὲν μέγα οὐδέποτε οὐδένα οὔτε ἰδιώτην οὔτε πόλιν δρᾷ* (Πλ. *Πολ.* Ϛ', 495). —*θεοὺς φοβούμενοι μήποτ' ἀσεβὲς μηδὲν μηδὲ ἀνόσιον μήτε ποιήσητε μήτε βουλεύσητε* (Ξ. *Π.* Η, ζ', 22).

§. 73. Τῆς αὐτῆς φύσεως εἶναι καὶ ἡ προσθήκη τοῦ ἀποφατικοῦ μορίου εἰς ῥήματα τὰ ὁποῖα περιέχουσιν ἐν ἑαυτοῖς τὴν ἰδέαν τῆς ἀρνήσεως· *ἀντέλεγεν ὅτι οὐκ ἐγχωροίη* (Ξ. *Ἑλλ.* Γ, γ', 16).—*ἠρνοῦντο μὴ πεπτωκέναι* (Ἀρφ. *Ἱππ.* 672).— *θαυμαστὸν τὸ διαμάχεσθαι περὶ τούτου καὶ μὴ ἂν δύνασθαι ἀρνηθῆναι ὡς οὐκ ἀπέδωκα* (Λυσ.).

§. 74. Ὡσαύτως τῷ αὐτῷ λόγῳ προστίθεται μὴ ἐπὶ ἀπαρεμφάτων ἐξαρτωμένων ἐκ ῥημάτων περιεχόντων τὴν ἔννοιαν τοῦ *ἀπιστεῖν, ἀπαγορεύειν, κωλύειν, φυλάττεσθαι*, κτλ· *ἠπίστουν μὴ εἶναι* (Θ. Δ', 40).—*ὁ νόμος ἀπαγορεύει μήτε δικαίως μήτε ἀδίκως ἀποκτεῖναι* (Αἰσχ.). — *εἰ πρὸς τοῦ θεοῦ κωλυόμεθα μὴ μαθεῖν ἃ βούλομαι* (Εὐρ. *Ἴ.* 390).—*ἐφυλάξατο μηδένα βαλεῖν* (Ἀντ.), κτλ. (σ. 421, §. 29)

§. 75. Τὸ αὐτὸ ἰσχύει καὶ περὶ τῶν *φεύγειν, εὐλαβεῖσθαι, δεδοικέναι, ἀποκρύπτεσθαι, ἀπεύχεσθαι, ἀπογνῶναι, ἀφίεσθαι, ἀπέχεσθαι*, κτλ· *εὐλαβήσεσθε μὴ πολλῶν ἐναντίον λέγειν* (Πλ. *Εὐθυδ.* 304).—*ἐπὶ δέκα μῆνας ἀπέσχοντο μὴ ἐπὶ τὴν ἑκατέρων γῆν στρατεῦσαι* (Θ. Ε, 25). Ὁμοίως μετὰ τοῦ *ὥστε*, ἔχοντος ἢ οὐχὶ τὸ ἄρθρον· *Κατέπλευσε δὲ καὶ Ἀλκιβιάδης ἀγγέλλων ὅτι τὰς ναῦς ἀποστρέψειε Πελοποννησίοις ὥστε μὴ ἐλθεῖν* (Θ. Η, 108)· παρ' ἄλλοις, *ἀποτρέψειε*.—*Κίμωνα παρὰ τρεῖς ἀφεῖσαν ψήφους τὸ μὴ θανάτῳ ζημιῶσαι* (Δ.).—*διὰ τὸ μῖσος μικρὸν ἀπέλιπον τοῦ μὴ ταῖς ἐσχά-*

ταις συμφοραῖς περιπεσεῖν (Ἰσ.). Σπανιώτερον δὲ ἀπαντᾶται τὸ ἀ παρέμφατον μετὰ τῶν τοιούτων ῥημάτων ἄνευ τοῦ *μή· σχήσω ο πηδᾶν δυστυχῆ πηδήματα* (Εὐρ. *Ὀρ.* 263).— *ὀκνήσουσιν οἱ ἄγγε λοι μὴ ἀποδόξῃ ἡμῖν τὰς σπονδὰς ποιήσασθαι* (Ξ.). — *τό γε δυσ τυχέστατος εἶναι ἀνθρώπων οὐδαμῇ ἐκφεύγω* (Ἀνδ.).

Παραλείψεις ἐπὶ τῶν ἀποφατικῶν μορίων.

§. 76. Τὰ *ἀποφατικὰ* μόρια τίθενται πολλάκις καὶ ἄνευ τῶν ἀ ποφατικῶν ἐννοιῶν, ἀναπληρουμένων, ἐπὶ ἀντιθέσεων, ἐκ τῶν προη γουμένων· *τῶν καλῶν τῶν μὲν ἐρῶσι, τῶνδ' οὔ* (Ξ. *Π.* Ἑ, ά, 10 — *οἷς οὕτω δέδοκται καὶ οἷς μή, τούτοις οὐκ ἔστι κοινὴ βουλ* (Πλ. *Κρίτ.* 49).—*ὁ μὲν συνοπτικὸς διαλεκτικός, ὁ δὲ μή, οὔ* (Π *Πολ.* Β', 537).—*δεῖ τό τε χρηστὸν καὶ τὸ μὴ σκοπεῖν* (Πλ.).— *πελταστικοὶ ἢ οἱ μή* (Πλ. *Πρωτ.* 350). Δυνατὸν ὅμως καὶ νὰ ἐπα ναλαμβάνηται ἡ ἀποφασκομένη ἔννοια ἐπὶ ῥήματος· *τὰ μὲν ἀκούσι τῶν ἁμαρτημάτων ἔχει συγγνώμην, τὰ δὲ ἑκούσια οὐκ ἔχει* (Ἀντ.

§. 77. Τοιαύτη παράλειψις γίνεται, ἐξυπονοουμένου τοῦ ῥήματ κατὰ τὸν ἀπαιτούμενον τύπον, ἐπί τινων ἰδιαιτέρων φράσεων· *οὐκ—ἀλλά· ἔξεστιν δν ἄν τις βούληται τρόπον τοὺς θεοὺς τ μᾶν; οὐκ, ἀλλὰ νόμοι εἰσίν* (Ξ.)· 2. *οὐκ—εἰ, οὐκ—ἐάν· νῦν τοι ὑπάρχοντας πολίτας ἀπελῶμεν; οὐκ, ἄν ἔμοιγε πειθώμεθα* (Λυσ.

§. 78. Ὡσαύτως μετὰ τοῦ *τί οὔ· οὐδὲν ἀποκωλύει πᾶν τε ἑ καὶ ὅλον ἓν εἶναι· Τί δ' οὔ;* (Πλ. *Σοφ.* 245) μετὰ τοῦ *τί μή; ἄρ χοντές εἰσιν, ὥσθ' ὑπεικτέον· τί μή;* (Σ. *Αἴ.* 668) μετὰ τὸ *μὴ γάρ ὅσα γ' ἐν τῷ παρόντι δυνατὸν ἑκὼν οὐκ ἀπολείψω· Μὴ γάρ* (Π *Πολ.* ϛ', 509), ἀπολείψῃς, δηλ.

§. 79. Ἰδιαιτέρως δὲ γίνονται παραλείψεις μετὰ τῶν *ἀποφατι κῶν* μορίων ἐπί τινων φράσεων, ἐν αἷς ὑπονοεῖται γενικώτερον τ *εἶναι, ποιεῖν* καὶ *λέγειν· οὐδεὶς ὅςτις οὔ*=οὐδεὶς ἐστιν ὅςτις οὐ *λέ γει, ποιεῖ*, κτλ =πᾶς.—*οὐδὲν ὅ τι οὐ ξυνέβη* (Θ.Γ',81). Ἐκφέρετ δὲ τὸ τοιοῦτον μάλιστα καθ' ἕλξιν· *οὐδένα κίνδυνον ὅντιν' οὐχ ὑπε μειναν οἱ πρόγονοι* (Δ.). — *Γοργίας οὐδενὶ ὅτῳ οὐκ ἀπεκρίνετ* (Πλ.)=πάντῃ, κτλ.

§. 80. Κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον τίθεται τὸ *οὐ γὰρ ἀλλά· ὀρθ ὅτι οὐ κακῶς ἐλέγομεν ὡς ἄρα . . . . . οὐ γὰρ ἀλλ' ὀρθῶς ἐλε*

χθη (Πλ.) = ναί, οὐ κακῶς ἐλέχθη, ἀλλὰ ὀρθῶς. Ἀλλὰ σπανίως ἐν τούτῳ ὑπονοεῖται τὸ προηγούμενον ῥῆμα, ὡς ἐν τῷ προηγουμένῳ παραδείγματι καὶ ἐν τοῖς ἀνωτέρω (§. 76)· συνηθέστερον ἐκλαμβάνεται=οὐ προσήκει οὕτως, ἀλλ' οὕτως,=καὶ γάρ· *μὴ σκῶπτέ μ' ὦ 'δέλφ', οὐ γὰρ ἀλλ' ἔχω κακῶς* (Ἀρφ. Β', 58)· τὸ δὲ *οὐ μὴν ἀλλά* =ἀλλ' ὅμως· *τούτων ἀληθῆ μέν ἐστι τὰ πολλά, οὐ μὴν ἀλλ' ἴσως οὐχ ἡδέα ἀκούειν* (Δ.).

§. 81. Παραλειπτικῶς τίθενται προσέτι καὶ τὸ *οὐχ ὅτι* καὶ τὸ *οὐχ ὅπως*. Καὶ τὸ μὲν *οὐχ ὅτι*· α=οὐ μόνον· β'=καίτοι, τὸ δὲ *οὐχ ὅπως* = οὐ μόνον οὐχί· *ὑπεραποθνήσκειν μόνον θέλουσιν οἱ ἐρῶντες, οὐχ ὅτι ἄνδρες ἀλλὰ καὶ γυναῖκες* (Πλ. *Συμπ.* 179).— *Σωκράτει γε ἐγὼ ἐγγυῶμαι μὴ ἐπιλήσεσθαι, οὐχ ὅτι παίζει καί φησιν ἐπιλήσμων εἶναι* (Πλ. *Πρωτ.* 336)=καίτοι παίζει· παρ' ἄλλοις, *Σωκράτη—οὐχ ὅπως τῆς κοινῆς ἐλευθερίας μετέχομεν, ἀλλ' οὐδὲ δουλείας μετρίας ἠξιώθημεν τυχεῖν* (Ἰσ. *Πλατ.* γ')=οὐ μόνον οὐχί, κτλ.—*χρὴ τὸν μὴ τυχόντα γνώμης οὐχ ὅπως ζημιοῦν, ἀλλὰ μηδ' ἀτιμάζειν* (Θ. Γ', 42)=οὐ μόνον μὴ ζημιοῦν, κτλ. Συνωνύμως τῷ *οὐχ ὅτι* τίθεται ἐνίοτε καὶ τὸ *οὐχ ὅσον*· *οἱ μὲν οὐχ ὅσον οὐκ ἠμύναντο, ἀλλ' οὐδὲ ἐσώθησαν* (Θ. Δ', 62).

§. 82. Ὡς δὲ τὸ *οὐχ ὅτι* προῦκυψεν ἐκ τοῦ πληρεστέρου *οὐκ ἐρῶ ὅτι*, καὶ τὸ *οὐχ ὅπως* ἐκ τοῦ *οὐκ ἐρῶ ὅπως*, οὕτω τὸ *μὴ ὅτι* ἐκ τοῦ *μὴ εἴπω ὅτι*, *μὴ εἴπῃς ὅτι*· *μὴ ὅτι θεός, ἀλλὰ καὶ ἄνθρωποι καλοὶ κἀγαθοὶ οὐ φιλοῦσι τοὺς ἀπιστοῦντας* (Ξ. *Π.* Ζ', β', 17)= οὐχὶ μόνον οὐ φιλοῦσιν οἱ θεοί, ἀλλὰ οὐδὲ οἱ καλοὶ κἀγαθοὶ ἄνθρωποι.—*ὃς* (μηχανοποιὸς) *οὔτε στρατηγοῦ, μὴ ὅτι κυβερνήτου, οὔτε ἄλλου οὐδενὸς ἐλάττω ἐνίοτε δύναται σώζειν* (Πλ. *Γοργ.* 512)= οὔτε στρατηγοῦ, καὶ ἂς ἀφήσωμεν ὅτι οὐδὲ κυβερνήτου, κτλ.

§. 83. Παραλειπτικῶς τίθεται καὶ τὸ *μόνον οὔ* = μόνον ὄχι = σχεδόν, κολαστικώτερος τρόπος δυνατωτέρας ἐκφράσεως· *οἱ σοφισταὶ μικροῦ κέρδους ὀρεγόμενοι μόνον οὐκ ἀθανάτους ὑπισχνοῦνται τοὺς συνόντας ποιήσειν* (Ἰσ. *Σοφ.* γ'). Τοιοῦτον καὶ τὸ *ὅσον οὔ*, ἀλλὰ μόνον ἐπὶ χρόνου σχεδὸν τιθέμενον· *χρὴ πρὸς τὸν μέλλοντα καὶ ὅσον οὐ παρόντα πόλεμον χωρίον προσλαβεῖν* (Θ. Α', 36) = ὅσον λείπει. Τοῦτο δὲ τίθεται καὶ μετὰ τοῦ *ἤδη*· *ἐλέγετο ὅτι ὁ Ἰφικράτης ὅσον οὐκ ἤδη παρείη* (Ξ.) = ὅσον ἔλειπε· καὶ μετὰ τοῦ

οὔπω· οἱ ἄνδρες καὶ ἐπέρχονται καὶ ἐν πλῷ εὖ οἶδ' ὅτι εἰσὶ κα ὅσον οὔπω πάρεισιν (Θ, ς', 34).

§. 84. Μετὰ τὰ *οὐ δῆτα* καὶ *οὐδαμῶς* ἀναπληρωτέον τὸ προη γούμενον ῥῆμα θετικῶς· *ἔσθ' ὅτῳ ἂν ἄλλῳ ἴδοις ἢ ὀφθαλμοῖς; οι δῆτα* (Πλ.)=οὐχὶ βεβαίως ἄλλῳ, ἀλλὰ μόνον τοῖς ὀφθαλμοῖς ἴδοιμ ἄν. — *τί δέ; ἀκούσαις ἂν ἄλλῳ ἢ ὠσίν; οὐδαμῶς* (Πλ. *Πολ.* Α 352)· ἀπαγορευτικῶς δὲ ἀναπληρωτέον τὸ ῥῆμα μετὰ τὸ *μὴ δῆτ καὶ μηδαμῶς*· τοῦ *πεποιηκότος ὁ πεπονθὼς ἔλαττον ἕξω παρ' ὑ μῖν; μὴ δῆτα* (Δ.)=μὴ ποίει ἢ μὴ ποιεῖτε, μὴ ποιήσῃς ἢ μὴ ποιή σητε. — *ὃν ἡ τύχη καὶ τὸ δαιμόνιον φίλον μὲν ἀλυσιτελῆ, συμφέ ροντα δ' ἐχθρὸν ἐμφανίζει, τοῦτον ἡμεῖς φοβώμεθα; μηδαμῶς* (Δ *Συμμορ.* 188).

§. 85. Ἄλλως δὲ ἀναπληρωτέα τὰ *οὔπω* καὶ *μήπω· ἀλλ' οὔπ περὶ τούτων* (Δ.), λεκτέον.—*ἀλλὰ μήπω ταῦτα* (Δ.), εἰρήσθω. Οὕτω *καὶ σύ γε μηδὲν ἔτι πρὸς ταῦτα* (Ἀρφ.), εἴπῃς. — *μή μοι μυρίου ξένους* (Δ.)=λέγε, κτλ.

Ἀναίρεσις τῆς ἀποφάσεως.

§. 86. Ὅταν τὸ *ἀποφατικὸν* μόριον ἐπιτάσσηται εἴς τι τῶν ἰδίω αὐτοῦ συνθέτων, τότε ἀναιρεῖται ἡ ἀπόφασις· τὸ *οὐδεὶς οὔ*=ἅπας *τῶν ὁρώντων οὐδεὶς οὐκ ἔπασχέ τι τὴν ψυχήν* (Ξ. *Συμπ.* Α, 9) —*γλώσσης κρυφαῖον οὐδὲν οὐ διέρχεται* (Σ. *Ἀποσπ.*).—*καὶ οὐδὲ ὅ τι οὐκ ἀπώλετο* (Θ. Ζ, 87).—*σὺ δ' ἄθλιός γε ταῦτ' ὀνειδίζων, σοι οὐδεὶς ὃς οὐχὶ τῶνδ' ὀνειδιεῖ τάχα* (Σ. *Τ.* 372).

Συνδυασμοὶ τῶν ἀποφατικῶν μορίων.

§. 87. Τὰ δύο ἀποφατικὰ μόρια *οὐ* καὶ *μή*, συνδυαζόμενα πρὸ ἄλληλα, ἀποτελοῦσι τὰ *οὐ μὴ* καὶ *μὴ οὐ*.

Χρῆσις τοῦ οὐ μή.

§. 88. Τὸ *οὐ μὴ* τίθεται· α. ἐπὶ ἐρωτήσεως κατὰ μέλλοντα τῆ ὁριστικῆς· *ὦ μιαρώτατε, τί ποιεῖς; οὐ μὴ καταβήσει;* (Ἀρφ. *Σφ* 896)—*οὐ μὴ διατρίψεις;*=οὐ ποιήσεις ἀνυπερθέτως; (σ. 503, §. 46)· β'. μετὰ μέλλοντος τῆς ὁριστικῆς, ἄνευ ἐρωτήσεως=ὄχι, δέν, ἢ=ὄχι, μὴ πιστεύσῃς· *οὔ σοι μὴ μεθέψομαί ποτε* (Σ. *Ἠλ.* 1052).

—*τοιοῦτον οὐδένα μή ποθ' εὑρήσω* (Πλ.), κτλ (σ. 504, §. 47)· γ'. μετὰ ὑποτακτικῆς κατ' ἀόριστον, μάλιστα δεύτερον· *ἐὰν τὴν ἀπιστίαν σώζητε, οὐδὲν μὴ δεινὸν πάθητε* (Δ.).—*σὺ δ' οὐ μὴ ἐκπλαγῇς, οὐδὲ μὴ αἰσχυνθῇς* (Πλ.).—*τὸ ἀγαθὸν οὐ μή ποτέ τι ἀπολέσῃ* (Πλ. *Γοργ.* 494), κτλ (σ. 418, §. 216). Ἔστι δέ, κατὰ τὸν φιλόλογον Ἐλμσλῦν, τὸ μὲν *οὐ μὴ γράψεις*=μὴ γράφε ἢ μὴ γράψῃς, τὸ δὲ *οὐ μὴ γράψῃς*=οὐ γράψεις, ἐν εἴδει βεβαίας προῤῥήσεως· *οὐ μὴ μενεῖς*=μὴ μένε ἢ μὴ μείνῃς. Εἰ δὲ τοῦτο, ἄνευ μεταβολῆς γραφῆς, ἁρμόζει ἁπανταχοῦ, δευτέρας σκέψεως· τοιαῦτα δὲ καὶ τὰ *οὐ μὴ προδώσεις θυμὲ σαυτὸν ἐν κακοῖς*(Γν.).—*τοὺς πονηροὺς οὐ μή ποτε βελτίους ποιήσετε* (Αἰσχ.).—*οὐ μὴ εἰσίῃς* (Ἰσαῖος.).— *οὐ μὴ κακισθεὶς εἰς ἀνανδρίαν πέσῃς* (Εὐρ. *Ἠλ.* 982).

§. 89. Τίθεται δὲ τὸ *οὐ μὴ* ἐνίοτε καὶ μετὰ ἐνεστῶτος τῆς ὑποτακτικῆς· *οὓς οὐ μή ποτε χώρας φυγόντες τῆσδ' ἐπεύχωνται θεοῖς* (Σ. *Κ.* 1023), ὅπερ καὶ Βρύγκιος καὶ Ἐϊνδόρφιος καὶ ἄλλοι, παρὰ τὴν συνήθη χρῆσιν νομίζοντες, ἔτρεψαν εἰς τὸ *ἐπεύξονται*. Οὕτω καὶ τὸ (Ξ. *Π.* Ή, ά, 5) *καὶ τοῦτο εὖ εἰδέναι χρή, ὅτι οὐ μὴ δύνηται Κῦρος λαβεῖν*, ὅπερ τρέπουσιν εἰς τὸ *οὐ μὴ δυνήσεται*. Ὑπάρχουσιν ὅμως καὶ ἀναμφίβολα τοιαύτης χρήσεως παραδείγματα· *οὐκ ἔτι μὴ δύνηται βασιλεὺς ἡμᾶς καταλαβεῖν* (Ξ. *Ἀν.* Β', 6, 12. Ἴδε καὶ Ἱέρ. ΙΑ', 15), ἔνθα τὸ *οὐ μὴ δύνηται* ἀποφάσκει τὸ πρός τι δύνασθαι ὡς ἐνυπάρχουσαν καὶ διαρκῆ ἰδιότητα. Τοιαῦτα καὶ τὰ παρὰ Πλάτωνι *ἀλλ' οὐ μὴ οἷός τ' ᾖς* (*Πολιτ.*Ά,341).—*οὐ γὰρ μὴ δυνατὸς ὦ* (Πλ. *Φιλ.*48). Ἴδε περὶ τούτων Ἑρμᾶννον εἰς Σοφοκλέους Ἠλέκτραν, στίχ. 1041 καὶ Οἰδ. *Κ.* 853 καὶ 1028.

§. 90. Παραλειπτικῶς τίθεται τὸ *οὐ μὴ* ἐν τῷ *οὔ τι μὴ νῦν* (Σ. *Φ.* 1273). Ἐπειδὴ δηλ· ὁ Φιλοκτήτης φοβεῖται μήπως ὁ Νεοπτόλεμος τὸν ἀπατήσῃ καὶ πάλιν, ὡς ὅτε τοῦ ἔκλεψε τὰ τόξα, ὁ Νεοπτόλεμος, θαῤῥύνων αὐτόν, ἀποκρίνεται κατὰ τὸν ἄνω τρόπον. Ἔστι δὲ τοῦτο=οὔτι μὴ νῦν ἔσομαι τοιοῦτος=μὴ φοβοῦ, οὐκ ἔσομαι καὶ πάλιν τοιοῦτος ὥστε σ' ἀπατᾶν.

§. 91. Ἐκ τοιαύτης παραλείψεως προῆλθεν, ὡς φαίνεται, ἡ χρῆσις τοῦ *οὐ μὴ* καὶ ἐπὶ ἀπαρεμφάτου· σαφῶς *γὰρ εἶπε Τειρεσίας οὐ μή ποτε, σοῦ τήνδε γῆν οἰκοῦντος, εὖ πράξειν πόλιν* (Εὐρ. *Φ.* 1067).

—*καὶ γάρ μοι δοκεῖς οὐδὲ μὴ ᾐσθῆσθαι* (Πλ. *Λάχ.* 197). Ἄλλως δὲ τὰ τοιαῦτα ἀπαρέμφατα δέχονται τὸ *μὴ οὐ*. Ἴδε κατωτέρω.

Χρῆσις τοῦ μὴ οὔ.

§. 92. Τὸ *μὴ οὐ* τίθεται, πρῶτον, μετὰ τῶν φόβου καὶ ὑποψίας σημαντικῶν ῥημάτων=φοβοῦμαι μὴ δέν· 1. μετὰ ὑποτακτικῆς· *δέδοικα μὴ οὐκ ἔχω ἐγὼ τοσαύτην σοφίαν*(Πλ.).—*δείσας μὴ οὐ πρῶτος παραδράμοι εἰς τὸ χωρίον χωρεῖ αὐτὸς καὶ παρέρχεται πάντας* (Ξ. *Ἀν.* Δ', ζ', 11), κτλ (σ. 412, §. 207. σ. 413, § 212)· 2. μετὰ εὐκτικῆς· *ἐφοβεῖτο μὴ οὐ δύναιτο ἐκ τῆς χώρας ἐξελθεῖν τῆς βασιλέως* (Ξ. *Π.* Γ', ά, 12)· 3. μετὰ μέλλοντος τῆς ὁριστικῆς, συγγενεύοντος τῇ ὑποτακτικῇ (σ. 406, § 187), καὶ κατὰ παράλειψιν προηγουμένου φόβου σημαντικοῦ ῥήματος· *ὅπως μὴ οὐχ οἷός τ' ἔσομαι πολλὰ τοιαῦτα λέγειν*(Πλ.*Μέν.*79—σ.408,§.191)=ἀνίκανος.

§. 93. Τίθεται, δεύτερον, τὸ *μὴ οὐ* συνήθως ἐπὶ ἀπαρεμφάτου ἐκ λόγων ἀρνητικῶν ἐξαρτωμένων, τιθεμένου ἢ οὐχὶ τοῦ ἄρθρου καὶ τοῦ ὥστε· *οὐχ ὅσιόν σοί ἐστι μὴ οὐ βοηθεῖν δικαιοσύνῃ εἰς δύναμιν παντὶ τρόπῳ* (Πλ.).—*ἀντέλεγεν ὅτι οὐκ ἐγχωροίη τοῖς πλεονεκτεῖν βουλομένοις μὴ οὐκ ἐκποδὼν ποιεῖσθαι τοὺς ἱκανωτάτους διακωλύειν* (Ξ. *Ἑλλ.* Γ', γ', 16).— *ἀδύνατον ἦν μὴ οὐ μεγάλα βλάπτειν καὶ Ἐρέτριαν καὶ τὴν ἄλλην Εὔβοιαν* (Θ. Η', 60).

§. 94. τὸ αὐτὸ γίνεται καὶ ἐπὶ ἐρωτήσεως περιεχούσης ἀποφατικὴν ἔννοιαν· *εἰ ἅμα ἐλεύθερος τ' εἴης καὶ πλούσιος γένοιο, τίνος ἂν δέοιο μὴ οὐχὶ πάμπαν εὐδαίμων εἶναι;* (Ξ.) Ὡσαύτως ἐπὶ τῶν *ἄνοιά ἐστιν, αἰσχρόν ἐστι* καὶ τῶν τοιούτων, ἀποφατικὴν ἔννοιαν καὶ τούτων περιεχόντων· *ἀνόητον ἡγοῦμαί σοι μὴ οὐ καὶ τοῦτο χαρίζεσθαι* (Πλ.).—*αἰσχρόν ἐστι σοφίαν καὶ ἐπιστήμην μὴ οὐχὶ πάντων κράτιστον φάναι εἶναι τῶν ἀνθρωπείων πραγμάτων* (Πλ. *Πρωτ.* 352).—*Δαρείῳ δὲ δεινὸν ἐδόκεε μὴ οὐ λαβεῖν τὰ χρήματα* (Ἡρ.). —*καί φημι δρᾶσαι κοὐκ ἀρνοῦμαι τὸ μὴ οὔ* (Σ. *Ἀντ.* 443)=τὸ μὴ οὐ δρᾶσαι. Ἐν πᾶσι τούτοις τὸ *οὐ* ἀνανεοῖ καὶ ἐνθυμίζει τὴν πρώτην ἄρνησιν.

§. 95. Ὡσαύτως τίθεται τὸ *μὴ οὐ* ἐπὶ ἀπαρεμφάτων ἐξαρτωμένων ἐκ ῥημάτων *κώλυσιν* καὶ *ἐναντίωσιν* δηλούντων· *οὐκ ἄν ποτ' ἔσχον μὴ οὐ τάδ' ἐξειπεῖν πατρί* (Ξ.).—*οὐδεὶς πώποτε ἀντεῖπε μὴ*

κακῶς ἔχειν τοὺς νόμους (Δ.). Οὕτω καὶ μετὰ τῶν *ἐκφεύγειν, ἀντέχειν, ἀρνεῖσθαι, ἀμφισβητεῖν, φείδεσθαι*, κτλ.

§. 96. Ὡς δὲ ἐπὶ τῶν τοιούτων ῥημάτων τίθεται τὸ ἀπαρέμφατον καὶ ἄνευ τοῦ *μή*, ἀρνήσεως μὴ προηγουμένης (§. 74), οὕτω καὶ, προηγουμένης ἀρνήσεως, δυνατὸν νὰ ἔχῃ μόνον *μή· ἀδύνατον μὴ ὁμολογεῖν ταῦτα* (Πλ.).—*ταῦτά τινες οὐκ ἐξαρνοῦνται πράττειν, ἀλλ' ὁμολογοῦσιν* (Αἰσχ.). Πολλὰ ὅμως τοιαῦτα χωρία, ἔχοντα μόνον τὸ *μή*, κρίνονται ὕποπτα, διὰ τὴν ἐκ τῆς ἐκφωνήσεως εὔκολον κατάποσιν τοῦ ἑνὸς ἐκ τῶν δύο (Ἴδε Σ. *Τρ*. 226. *Αἰ*. 96. *Αἰσχ*. Πρ. 238. *Ἀγ*. 1129. Εὐρ. *Ἀλκ*. 702).

§. 97. Τίθεται, τρίτον, τὸ *μὴ οὐ* ἐπὶ *μετοχῆς*, ὡσαύτως μετὰ λόγους ἀποφατικούς· *μὴ οὐκ ἐόντες ναυκράτορες* (Ἡρ. Ϛ', 9. Ἴδε καὶ Β', 110)=εἰ μὴ εἴησαν ναυκράτορες.—*τοιάνδε μὴ οὐ κατοικτείρων ἕδραν* (Σ. *Τ*. 13. Ἴδε καὶ 221)=εἰ μὴ κατῴκτειρον, ἔνθα ἡ ἔννοια καταντᾷ· *οὐκ εἰμι ἀνάλγητος, ἐπεὶ οὐδαμῶς ἀληθὲς ὅτι οὐκ οἰκτείρω*.—*τιμῆς τυχεῖν οὐχ οἷόν τε μὴ οὐ πολὺ τῇ γνώμῃ διαφέροντα* (Ἰσ.).—*οὐκ ἔστι φίλον τῷ φιλοῦντι οὐδὲν μὴ οὐκ ἀντιφιλοῦν* (Πλ. *Λύσ*. 212).—*αἱ πόλεις πολλαὶ καὶ χαλεπαὶ λαβεῖν μὴ οὐ χρόνῳ καὶ πολιορκίᾳ* (Δ.)=τοιαῦται ὥστε μὴ λαβεῖν ἀχρόνως καὶ ἄνευ πολιορκίας=οὐκ ἔστι λαβεῖν αὐτὰς ἄνευ πολυχρονίου πολιορκίας.

§. 98. Τοιαύτη εἶναι ἡ πολυποίκιλος καὶ δύσκολος χρῆσις τῶν *ἀποφατικῶν μορίων* παρ' Ἕλλησιν. Ἡ ἐν πολλοῖς διαφωνία τῶν φιλολόγων περὶ τῆς κανονικῆς καὶ κατ' ἐξαίρεσιν χρήσεως τοῦ ἑνὸς ἢ ἄλλου τῶν μορίων τούτων, ἡ διαφωνία περὶ δυνάμεως ἣν ἔχει ἑκάτερον ἐπὶ τῶν συνδυασμῶν *οὐ μὴ* καὶ *μὴ οὐ* (§. 51—53), κτλ, δεικνύουσιν ὅτι ἡ περὶ τούτων ἔρευνα δὲν ἔφθασεν ἀκόμη εἰς τὸ μὴ περαιτέρω, καὶ ὅτι μένουσιν ἔτι καὶ τὰ δευτέρων φροντίδων χρῄζοντα. Ἀλλὰ τοῦτο δὲν πρέπει νὰ μᾶς ἀποτρέψῃ ἐκ τῆς περὶ ταῦτα σπουδῆς, τοὐναντίον πρέπει, μαθόντες τὰ ἀδιαφιλονείκητα καὶ τὰ πρώταις φροντίσιν ἁλωτά, νὰ ὁρμηθῶμεν ἔπειτα εἰς τὴν ἐξέτασιν τῶν ἀμφισβητησίμων καὶ δυσκολωτέρων. Ἴδε πλείονα ἐν τῇ *Εἰσαγωγῇ* εἰς τὴν Ἑλληνικὴν Σύνταξιν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΕΙΚΟΣΤΟΝ ΠΡΩΤΟΝ.

Περὶ Προθέσεων.

§. 1. Ὡς τὰ ἐπιῤῥήματα προὔκυψαν ἐξ οὐσιαστικῶν μάλιστα, οὕτως αἱ *προθέσεις* προὔκυψαν ἐξ ἐπιῤῥημάτων, τοπικῶν τὸ πλεῖστον μέρος, *ἄνω ἀνά*, *κάτω κατά*, *ἄντα ἀντί*, *ἔξω ἐξ* καὶ *ἐκ*, κτλ. Καὶ ὡς τὰ ἐπιῤῥήματα φέρονται κυρίως πρὸς ῥήματα, οὕτως αἱ προθέσεις κυρίως φέρονται πρὸς πλαγίας πτώσεις ὀνομάτων, αἵτινες μετ᾽ αὐτῶν ἡνωμέναι κατηγοροῦνται εἰς τὸ προσῆκον ῥῆμα· *συνέβη νικᾶν τοὺς Ἕλληνας ἐν Σαλαμῖνι* (Ἡρ.).—*ἀπ᾽ ἐκείνου ἔρχομαι* (Πλ.).—*εἰς περίπατον ἤει* (Πλ.). Ὡς δὲ τὰ *ἐπιῤῥήματα* ὠνομάσθησαν ἐκ τῆς κυριωτέρας χρήσεως, οἷον *ἐπὶ τῶν ἐπιῤῥημάτων κατηγορούμενα*, οὕτως αἱ *προθέσεις* ἐκ τῆς συνηθεστέρας, συνήθως προτιθέμεναι τῶν πτώσεων μεθ᾽ ὧν συντάσσονται.

§. 2. Ὁ ἀνωτέρω τρόπος καθ᾽ ὃν προτάσσονται τῶν ὀνομάτων αἱ προθέσεις καλεῖται *κατὰ παράθεσιν*, χωριστὴν δηλ· θέσιν· ἐκτὸς δὲ τούτου ὑπάρχει καὶ ἄλλος τρόπος καθ᾽ ὃν προτάσσονται τῶν *οὐσιαστικῶν ἢ ὡς οὐσιαστικῶν*, μίαν μετ᾽ αὐτῶν λέξιν ἀποτελοῦσαι, *κατὰ σύνθεσιν*. Οὕτω λέγεται *ἐν νόμῳ*, *ἐπὶ γῆς*, *διὰ πόντου*, καὶ *ἔννομος*, *ἐπίγειος*, *διαπόντιος*, κτλ. Ὁ πρῶτος τρόπος καλεῖται προσέτι καὶ *ἐν συντάξει*, ὁ δεύτερος καὶ *ἐν συνθέσει*.

§. 3. Κατὰ τὸν πρῶτον τρόπον αἱ προθέσεις μετὰ ῥήματος ἢ ἄλλου μέρους λόγου τότε μόνον τίθενται, ὅταν αὐτὸ διὰ τοῦ ἄρθρου λαμβάνῃ οὐσιαστικοῦ χαρακτῆρα, καὶ τοῦτο κατὰ πλαγίαν πτῶσιν· *ἐκ τοῦ σφαλῆναι* (Θ. Ζ΄, 68).—*ἀπὸ τοῦ πεῖραν διδοὺς ξυνετὸς φαίνεσθαι* (Θ. Α΄, 138).—*οἱ ἄποικοι οὐκ ἐπὶ τῷ δοῦλοι, ἀλλ᾽ ἐπὶ τῷ ὁμοῖοι τοῖς λειπομένοις εἶναι ἐκπέμπονται* (Θ. Α΄, 34).—*οἱ τύραννοι ἐς τὸ τὸν ἴδιον οἶκον αὔξειν δ᾽ ἀσφαλείας τὰς πόλεις ᾤκουν* (Θ. Α΄, 17), κτλ. Ὡσαύτως *ἐν τῷ τότε χρόνῳ* (Πλ.).— *ἐν τῇ τότε φύσει* (Πλ.). Περὶ τῆς μετὰ ἐπιῤῥημάτων ἀνάρθρου συνθέσεως τῶν προθέσεων ἴδε σ. 552, §. 49.

§. 4. Κατὰ τὸν δεύτερον τρόπον αἱ προθέσεις, μετὰ ῥημάτων ὡς ῥημάτων συντασσόμεναι, ἔχουσι κυρίως ἐπιῤῥηματικὴν σημασίαν, ὡς *ἀναβαίνω*=ἄνω βαίνω, *καταβαίνω*=κάτω βαίνω, *ἀντιτάττω*=ἄντα τάττω, *ἀμφισβητέω*=οὐχὶ ὁμοῦ καὶ συμφώνως, ἀλλὰ χωρὶς

βαίνω, κτλ. Ἀλλ' οὐδὲν ἧττον καὶ ἐν ταύτῃ τῇ συνθέσει, προθετικὴν δύναμιν πολλάκις φυλάττουσαι, δέχονται προθετικὴν σύνταξιν· *καταφρονεῖν τοῦ πλήθους* (σ. 231, §. 18).—*ἀγνώμονι κριτῇ περιτυχεῖν* (σ. 233, §. 28), *οἱ βάρβαροι διῆλθον ἅπασαν τὴν χώραν* (σ. 237, §. 4). Ὡσαύτως *καταγιγνώσκειν τινὸς θάνατον* (σ. 272, §. 44), *προθυμίαν ἐμβαλεῖν τοῖς στρατιώταις* (σ. 271, §. 20), *τεῖχος περιβαλέσθαι πόλιν* (σ. 273, §. 48), κτλ.

§. 5. Ὡς πρὸς τὰς πτώσεις μεθ' ὧν συντάσσονται θεωρούμεναι αἱ προθέσεις διαιροῦνται εἰς τρεῖς τάξεις· α΄. εἰς τὰς συντασσομένας μετὰ μιᾶς μόνης πτώσεως· β΄. εἰς τὰς συντασσομένας μετὰ δύο· γ΄. εἰς τὰς συντασσομένας μετὰ τριῶν. Καλοῦμεν δέ, συντομίας χάριν, *μονοπτώτους* τὰς πρώτας, *διπτώτους* τὰς δευτέρας καὶ *τριπτώτους* τὰς τρίτας.

§. 6. Ἐκ τῶν ἑπτὰ μονοπτώτων προθέσεων τέσσαρες συντάσσονται μετὰ γενικῆς, ἡ *ἀντί*, ἡ *ἀπό*, ἡ *ἐκ*, ἡ *πρό*, δύο μετὰ δοτικῆς, ἡ *ἐν* καὶ *σύν*, καὶ μία ἡ *εἰς* μετὰ αἰτιατικῆς. Ἐκ τῶν τεσσάρων διπτώτων προθέσεων συντάσσεται μὲν μετὰ αἰτιατικῆς καὶ δοτικῆς ἡ *ἀνά*, μετὰ δὲ γενικῆς καὶ αἰτιατικῆς ἡ *διά*, ἡ *κατά* καὶ ἡ *ὑπέρ*. Αἱ λοιπαί, τελευταῖον, ἑπτά, ἡ *ἀμφί*, ἡ *ἐπί*, ἡ *μετά*, ἡ *παρά*, ἡ *περί*, ἡ *πρός* καὶ ἡ *ὑπό*, εἶναι *τρίπτωτοι*, καὶ μετὰ τῶν τριῶν πλαγίων πτώσεων συντασσόμεναι.

Προθέσεις Μονόπτωτοι.

Αἱ μετὰ γενικῆς συντασσόμεναι.

1. Ἡ πρόθεσις ἀντί.

§. 7. Τὸ πρῶτον σημαινόμενον τῆς προθέσεως ταύτης ἦτον τὸ τοῦ *ἀντικρύ*. Τούτου λείψανα ἐνόμισάν τινες ὅτι εὑρίσκουσιν ἐν τῷ (Ἰλ. Φ, 481-2) *πῶς δὴ σὺ νῦν μέμονας, κύον ἀδδεές, ἀντὶ ἐμεῖο στήσεσθαι;* Ἀλλὰ οἱ ἀκριβέστεροι γράφουσιν *ἀντί' ἐμεῖο*. Ἐν δὲ τῷ (Ἰλ. Θ. 233) *Τρώων ἀνθ'* (ἀντὶ) γράφουσιν *Τρώων ἄνθ'* (ἄντα). Ἴδε Σπιτσνέρου Excursum XVII εἰς τὸ ἀνωτέρω χωρίον τῆς Ἰλιάδος (Θ, 233), περὶ διαφορᾶς τῆς *ἀντί* καὶ τοῦ *ἄντα* πραγματευόμενον. Κατὰ ταῦτα λοιπὸν καὶ ἐν τῷ τοῦ Ξενοφῶντος (Ἀν. Δ΄, ζ΄, 6) *τούτου* (τοῦ χωρίου) *ὅσον πλέθρον δασὺ πίτυσι διαλειπούσαις μεγά-*

λαις, ἀνθ' ὧν ἑστηκότες ἄνδρες τί ἂν πάσχοιεν ἢ ὑπὸ τῶν φερομένων λίθων ἢ ὑπὸ τῶν κυλινδομένων; ἡ ἔννοια τοῦ *ἄντα* περιέχεται=quibus ex adverso ἤτοι καταντικρύ, ὡς τὸ ἐξήγησεν ὁ Τούπιος· ὅθεν γραπτέον *ἄνθ' ὧν*. Ἀλλ', ἐκλείψαντος σχεδὸν καὶ μόλις ἀπαντωμένου τούτου, ἔλαβεν ὡς κυρίαν σημασίαν ἡ πρόθεσις αὕτη τὴν *τῆς ἀνταλλαγῆς*, εἰς *τόπον τινός*· οὕτω, π. χ. ἐν τοῖς *ἀνταλλακτικοῖς* ῥήμασιν· *δεῖ τὰ μὲν ἀντ' ἀργυρίου ἀλλάξασθαι τοῖς τι δεομένοις ἀποδόσθαι, τοῖς δὲ ἀντὶ αὖ ἀργυρίου διαλλάττειν ὅσοι τι δέονται πρίασθαι* (Πλ. *Πολ.* Β', 371).

§. 8. Ἐκ τούτου προκύπτει ἡ σημασία τῆς *ἰσοδυναμίας* καὶ *ἀντικαταστάσεως*· *ἀντὶ δυοῖν ἕνα εἶναι* (Πλ. *Συμπ.* 192). — *ἡδύ γε πατὴρ φρόνησιν ἀντ' ὀργῆς ἔχων* (Πλ.). — *ἀντὶ τοῦ τιμωρεῖν τοῖς τυράννοις αἱ πόλεις μεγάλως τιμῶσι τὸν ἀποκτείναντα τὸν τύραννον* (Ξ.).

§. 9. Πολλάκις δὲ βραχυλογικῶς μετὰ τοῦ ἰδίου ὀνόματος ἐπέχει τόπον ὁλοκλήρου προτάσεως· *κακὰ πράττει ἀντ' ἀγαθῶν* (Πλ.). — *οὐκ ἔστι τοῦτο, ὡς ἔοικεν, ἐν ἀνθρώπου φύσει ἐπὶ ἃ οἴεται κακὰ ἰέναι ἀντὶ τῶν ἀγαθῶν* (Πλ.).

§. 10. Ὡς δὲ ἐκ τοῦ *ἀπ' ἐκείνων ἃ ἴστε αὐτοὶ τὰ πράγματα κρίνειν δεῖ* προὔκυψε, καθ' *ἔλξιν*, *τὸ ἀφ' ὧν ἴστε αὐτοὶ τὰ πράγματα κρίνειν δεῖ* (Δ.), οὕτω καὶ ἐκ τοῦ *ἀντὶ τούτων ἅ*, κτλ, προὔκυψε, κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον, τὸ *ἀνθ' ὧν*=ἀντὶ τούτου ἢ τούτων, ὅτι· *ὑμᾶς ποιήσω τήμερον δοῦναι δίκην ἀνθ' ὧν ἐμὲ ζητεῖτον ἐνθένδ' ἀφανίσαι* (Ἀρφ. *Πλ.* 434).

§. 11. Ἡ *ἀντὶ* πρόθεσις τίθεται καὶ ἐπὶ συγκρίσεως εἰς τόπον τοῦ συνήθους *ἤ*· *Λυκοῦργος κατειργάσατο ἐν τῇ πόλει αἱρετώτερον εἶναι τὸν καλὸν θάνατον ἀντὶ τοῦ αἰσχροῦ βίου* (Ξ.), κτλ (σ. 63, §. 66). Σημαίνει δηλ. ἡ *ἀντὶ* ἐν τούτοις *ἐκλογὴν ἐκ δύο προκειμένων*, ὡς ἡ *πρὸ* σημαίνει *προτίμησιν*· *μήτε παῖδας περὶ πλείονος ποιοῦ μήτε ἄλλο μηδὲν πρὸ τοῦ δικαίου*. Καὶ ἡ *ἀντὶ* δὲ σημαίνει προτίμησιν ἐν τοῖς *ἓν ἀνθ' ἑνός*, ὅ ἐστιν ἓν πρὸς ἓν παραβαλλόμενον, ἤτοι ὑπὲρ πᾶν ἄλλο (Πλ. *Πολ.* Ά, 231. Ν. Δ', 705. *Πολ.* Ά, 331). Παρὰ δὲ τοῖς τραγικοῖς τίθεται καὶ μετὰ τοῦ ἄλλος· *οὐκ ἔστιν ἄλλη σή τις ἀντ' ἐμοῦ γυνή* (Εὐρ.)=ἄλλη ἢ ἐγώ.

§. 12. Ἡ *ἀντὶ* πρόθεσις φυλάττει καὶ ἐν συνθέσει τὴν ἔννοιαν ά·

τῆς ἀντιθέσεως· *ἀντίστασις, ἀνταγωνιστής, ἀντιβαίνειν, ἀντιλέγειν*· β΄. τὴν τῆς ἀνταμοιβῆς ἢ ἀντιδόσεως· *ἀντιδιδόναι, ἀντιτιμωρεῖν, ἀντιφιλεῖν, ἀντευποιεῖν, ἀντιπαρακαλεῖν*. Λέγεται λοιπόν, κατὰ ταῦτα, *τοῖς ἐκείνων τὰ ἡμέτερα ἀντιτιθέντες* (Πλ. *Ἀλκ.* Α΄, 120), *καὶ οὐκ ἀντιτιθέντες τὴν ἐκ πολλοῦ ἐμπειρίαν τῆς σφετέρας δι' ὀλίγου μελέτης* (Θ. Β΄, 85), κτλ (Ἴδε καὶ σ. 244, §. 28). Περίεργα δὲ τὰ τῆς συνηθείας *ἀντίπροχθες, ἀντίπροψε, ἀντιπροπέρυσι*, κτλ· ἔνθα φαίνεται ὅτι ἡ σημασία τοῦ *ἄντα* ἤτοι *ἀντικρὺ* μετέπεσεν εἰς τὴν τοῦ *ἔμπροσθεν* ἤτοι *πρότερον*.

2. Ἡ πρόθεσις ἀπό.

§. 13. Ἡ πρώτη σημασία τῆς ἀπὸ προθέσεως εἶναι ἡ τοῦ *χωρισμοῦ*. Ἐκ ταύτης προὔκυψεν ἡ σημασία τῆς *ἀπομακρύνσεως*, κυριολεκτικῶς τε καὶ καταχρηστικῶς ἢ τροπικῶς· *ἀπὸ σκοποῦ*· α΄.=μακρὰν τοῦ ὑλικοῦ σημείου τὸ ὁποῖον ῥίπτοντες θέλομεν νὰ ἐπιτύχωμεν· β΄.=μακρὰν τοῦ τέλους τῶν ἰδεῶν καὶ διανοημάτων ἡμῶν, ἅπερ στοχαζόμεθα νὰ πραγματοποιήσωμεν· *αἱ παλαιαὶ πόλεις διὰ τὴν λῃστείαν ἀπὸ θαλάσσης μᾶλλον ᾠκίσθησαν* (Θ.Α΄,7).—*οὐδένα ἔβαλε τῶν ἀπὸ σκοποῦ ἀφεστώτων* (Αντ.).—*οὐκ ἀπὸ σκοποῦ εἴρηκεν αἴσθησιν καὶ ἐπιστήμην ταὐτὸν θέμενος* (Πλ.).

§. 14. Σημαίνει ἔπειτα ἡ ἀπὸ πρόθεσις τὸ *σημεῖον ἐξ οὗ ὁρμᾶταί τι* ἢ *λαμβάνει τὴν ἀρχήν*· *αἱ διώρυχες ἦσαν ἀπὸ τοῦ Τίγρητος ποταμοῦ* (Ξ.). — *ὁ τῶν Περσῶν βασιλεὺς τολμᾷ γράφειν ὅτι δεσπότης ἐστὶν ἁπάντων ἀνθρώπων ἀφ' ἡλίου ἀνιόντος μέχρι δυομένου* (Ξ.). — *ἐγένετο ἡ ἀρχὴ τῶν Ὀδρυσῶν ἐπὶ μὲν θάλασσαν καθήκουσα ἀπὸ Ἀβδήρων πόλεως ἐς τὸν Εὔξεινον πόντον* (Ξ. Β΄, 17). Ὡς δὲ ἐν τούτοις εἶναι *τοπικὴ* ἡ σχέσις, οὕτως εἶναι *χρονικὴ* ἐν τῷ *προσήκει τοῖς ἀμφισβητοῦσιν ἀρετῆς εὐθὺς ἀπὸ γενεᾶς διαφέροντας εἶναι τῶν ἄλλων* (Ισ.), *προσωπικὴ* δὲ ἐν τῷ *ἄρτι ἀπ' ἐκείνου ἔρχομαι* (Πλ. *Πρωτ.* 309).

§. 15. Ὡσαύτως τὴν *ἔκ τινος ἀρχὴν* σημαίνει ἡ ἀπὸ πρόθεσις ἐν τοῖς *κατέδησαν ἀπὸ δένδρων τοὺς ἵππους* (Ξ.).—*ἀνεκρέμασεν ὑμᾶς ἀπὸ τῶν ἐλπίδων* (Αἰσχ.). Ὡσαύτως ἐν τοῖς *ἀπὸ τῶν ὁμολογουμένων ὑφ' ἁπάντων ἄρξομαι διδάσκειν* (Δ.).—*μικρὸν ἄνωθεν ἄρξομαι διδάσκειν ὑμᾶς* (Αἰσχ.), κτλ.

§. 16. Κατὰ τὴν αὐτὴν ἀναλογίαν ἐσχηματίσθησαν τὰ ἀφ' ἵπποι καὶ τὰ ὅμοια· *Κῦρος τὰ θηρία ἐθήρευεν ἀπὸ ἵππου* (Ξ.)=ἀπὸ ἵππου ὁρμώμενος· τοῦτο δὲ ὑπὸ ἄλλην ἔποψιν=ἐφ' ἵππου.— *τοξότη ἀφ' ἵππων Κρὴς οὐκ ἄχρηστος* (Πλ. *Ν*. Η, 834).—*ἀπὸ νεῶν ἐπεζομάχουν* (Θ. Δ', 14).

§. 17. Τὴν *ἔκ τινος ἀρχὴν* σημαίνει ἡ ἀπὸ πρόθεσις καὶ ὡς πρὸς τόπον, *πλῆθος καὶ γένος*· *Ἱμέρα ἀπὸ Ζάγκλης ᾠκίσθη ὑπὸ Εὐκλείδου* (Θ. Ϛ', 5).—*καί τινος αὐτῷ τῶν ἀπὸ τοῦ δήμου ἀντειπόντος* (Θ. Δ', 130). — *ὡς ἀληθὲς ἦν ἄρα ἐσθλῶν ἀπ' ἀνδρῶν ἐσθλὰ γίγνεσθαι τέκνα* (Εὐρ.'*Αλκμαίων*.'*Αποσπ*.). Ὡσαύτως καὶ ὡς πρὸς τὸ *πλῆθος ἐξ οὗ λαμβάνεταί τι· τοσοῦτοι ἐφύλασσον ἀπό τε τῶν πρεσβυτάτων καὶ νεωτάτων* (Θ. Β', 13).—*τοσαῦτα λελειτούργηκεν ἀπὸ τοσούτων χρημάτων* (Ἰσαῖος), ὅπερ καταντᾷ=τοσαῦτα χρήματα ἔχων.

§. 18. Ἡ αὐτὴ ἔννοια ἐπικρατεῖ καὶ ὡς πρὸς τὴν *ἀρχὴν ἀποτελέσματός τινος*, ἐκ *προσώπων ἢ πραγμάτων· ἀπ' ἐχθρῶν πολλὰ μανθάνουσιν οἱ σοφοί* (Ἀρφ. '*Ορ*. 375).—*φέρειν χρὴ τά τε δαιμόνια ἀναγκαίως τά τε ἀπὸ τῶν πολεμίων ἀνδρείως* (Θ. Β', 64).—*τοὺς τοιούτους μᾶλλον ἂν σωφρονίζοι ὁ ἀπὸ τῶν δορυφόρων φόβος* (Ξ. '*Ιέρ*. Ι, 3). — *αἱ θεραπεῖαι αἱ ἀπὸ τῶν μέγιστον φρονούντων γυναικῶν εὐφραίνουσι μάλιστα* (Ξ. '*Ιέρ*. Α, 28). — *ἡ σελήνη ἀπὸ τοῦ ἡλίου ἔχει τὸ φῶς* (Πλ. *Κρατ*. 409).

§. 19. Τὰ *ἀπὸ τῶν ἐχθρῶν* ἐρχόμενα ἔρχονται βεβαίως καὶ *διὰ τῶν ἐχθρῶν*, ὁ *ἀπὸ τῶν δορυφόρων φόβος* εἶναι καὶ *διὰ τῶν δορυφόρων*, τὸ *ἀπὸ τοῦ ἡλίου* λαμβανόμενον φῶς ἔρχεται καὶ *διὰ τοῦ ἡλίου*, ὅθεν ὑπ' ἄλλην ἔποψιν τὰ διὰ τῆς *ἀπὸ* ἐν τούτοις ἐκφερόμενα εἶναι ὡς τὰ διὰ τῆς *διά*, καὶ οὕτω μεταφράζονται ἐν πολλαῖς νεωτέραις γλώσσαις. Ἐνταῦθα ἀνάγεται καὶ τὸ *ἀφ' ἑαυτοῦ*=ὑπ' οὐδενὸς ἄλλου προτρεπόμενος ἀλλ' ὑπὸ ἰδίας ὁρμῆς, δι' ἑαυτοῦ.

§. 20. Μικρὰ παραλλαγὴ τούτων εἶναι καὶ ἡ σημασία τοῦ *ἐξ ἀφορμῆς* καὶ *ἐξ αἰτίας· ἀφ' ὧν* (στάσεων) *ἐκπίπτοντες τὰς πόλεις ἔκτιζον* (Θ. Α,12).—*οὐκ ἀπὸ μέρους τὸ πλεῖον ἐς τὰ κοινὰ ἢ ἀπ' ἀρετῆς προτιμᾶται* (Θ. Β', 37). Ὡσαύτως καὶ ἡ σημασία τοῦ *συμφώνως πρός τι, κατὰ συμφωνίαν· ταῦτα οὐ πολέμῳ ἔλαβον, ἀλλ' ἀπὸ τῆς προτέρας ξυμβάσεως* (Θ. Δ',21).—*ἀπὸ σημείου ἑνὸς ἄφρω*

πιστρέψαντες τὰς ναῦς μετωπηδὸν ἔπλεον ἐπὶ τοὺς Ἀθηναίους Θ. Β', 90). Ταῦτα ἐκφέρομεν συνήθως διὰ τοῦ *κατὰ συνέπειαν*, μεταφράζοντες τὸ γαλλικὸν en consequence. Ἐπικρατεῖ δὲ ἡ ἔννοια τοῦ *συμφώνως* καὶ *κατά τι* μάλιστα ἐν τῇ πλοκῇ μετὰ τῶν ῥημάτων *σκοπεῖν, τεκμαίρεσθαι* καὶ τῶν ὁμοίων· *ἀπ' αὐτῶν τῶν ἔργων σκοπεῖτε* (Θ.).—*ἀπ' ἐμαυτῆς ἐγὼ τεκμαίρομαι* (Γν.).

§. 21. Κατὰ ταῦτα δὲ καὶ ἡ *πηγὴ τῶν χρηματικῶν πόρων* ἐκφέρεται διὰ τῆς ἀπό· *ἔστι δὲ τῶν χρημάτων ἀπὸ τῶν ξυμμάχων ἡ πρόσοδος* (Θ Γ',13).—*οἱ λῃσταὶ δύνανται ζῆν ἀπὸ πολὺ κρειττόνων* (Ξ.). — *ὁ βίος ἦν τοῖς πλείστοις τῶν Χαλύβων ἀπὸ σιδηρείας* (Ξ. Ἀν. Ε', ἑ, 1).—*ἆρ' οἴει τοὺς θεοὺς ὠφελεῖσθαι ἀπὸ τούτων ἃ παρ' ἡμῶν λαμβάνουσιν;* (Πλ.) — *εἰς μίαν ἕκαστος τέχνην ἐν πόλει κεκτημένος ἀπὸ ταύτης ἅμα καὶ τὸ ζῆν κτάσθω* (Πλ. Ν. Η, 847). — *θαυμαστόν ἐστιν ὅτι ζῶντες ἀπὸ τοῦ συκοφαντεῖν οὔ φασιν λαμβάνειν ἀπὸ τῶν πόλεων* (Δ.). — *διαλαμβάνουσι τὸ ἀπὸ τῶν αἰχμαλώτων γενόμενον ἀργύριον* (Ξ. Ἀν. Β', γ', 4)=διανέμονται.—*Τιμόθεος Ποτίδαιαν εἷλεν ἀπὸ τῶν χρημάτων ὧν αὐτὸς ἐπόρισεν* (Ἰσ. Ἀντιδ.).—*ἀπὸ τούτων τῶν χρημάτων συλλέξας στράτευμα ἐπολέμει τοῖς Θρᾳξὶ* (Ξ. Ἀν. Β', ϛ', 5) = διὰ τῶν χρημάτων, σύνηθες δὲ παρ' ἡμῖν καὶ τὸ *ἀπὸ τὰ χρήματα*.

§. 22. Ἰδιαίτεραι φράσεις εἶναι τὰ *ἀπὸ στόματος, ἀπὸ τοῦ προφανοῦς, ἀπὸ ταὐτομάτου· δυναίμην ἂν Ἰλιάδα ὅλην καὶ Ὀδύσσειαν ἀπὸ στόματος εἰπεῖν* (Ξ. Συμπ. Γ', 5) = ἀποστοματίσαι, ἀπαγγεῖλαι. — *ἥδιον διὰ τὴν πίστιν ἐτιμωρεῖτο ἢ ἀπὸ τοῦ προφανοῦς* (Θ. Γ', 82). — *ἀληθής τε καὶ ἀψευδής τις ἀπὸ ταὐτομάτου πλανᾶται φήμη κατὰ τὴν πόλιν* (Αἰσχ. Τιμ. κζ') = ἄνευ δοθείσης ἀφορμῆς. Ἀνάγονται δὲ εἰς τὴν γραμματικὴν ἕλξιν τὸ *συμπέμπει τοὺς ἀπὸ τοῦ στόματος πελταστὰς* (Ξ.) = τοὺς ἐν τῷ στόματι πελταστὰς πέμπει ἀποχωρίσας ἀπὸ τοῦ στόματος (σ. 161, §. 95—97).—*ἡμᾶς εἰκὸς νῦν τὰ ἀπὸ τοῦ θεοῦ ἠπιώτερα ἕξειν* (Θ.Ζ',77).

§. 23. Οὕτω λοιπὸν ἡ ἰδέα τοῦ *χωρισμοῦ*, ἡ πρώτη σημασία τῆς προθέσεως ταύτης, κατὰ μικρὸν παραλάσσουσα, ἀνεπτύχθη κατὰ διαφόρους μὲν ποικιλίας, σημαίνουσα, π. χ. *ἀπομάκρυνσιν, ἀπὸ γῆς καταγωγήν, ἀφ' Ἡρακλέους, ἀπὸ Ἀλκμαίωνος· πηγήν*, κυριολεκτικῶς καὶ τροπικῶς, κτλ, μίαν δὲ καὶ τὴν αὐτὴν ἐχούσας ἀρχήν.

§. 24. Ἐκ τῆς *τοπικῆς* ἀνεπτύχθη καὶ ἡ *χρονικὴ* σημασία τῆ προθέσεως ταύτης σπανιωτέρα μὲν παρ' ἐπικοῖς, συχνοτέρα δὲ παρ τοῖς πεζοῖς, καὶ μάλιστα παρ' Ἡροδότῳ, *ἀπὸ δ' αὐτοῦ θωρήσσοντ* (Ἰλ. Θ, 54)=μετ' αὐτὸ τὸ δεῖπνον.—*ἐπεὶ δὲ ἀπὸ δείπνου ἦσαν* (Ἡ Α΄, 126, 133. Β΄, 78. Ε΄, 18. Ϛ΄, 129. Θ΄, 16).—*ἀπὸ τούτου*.—*ἀφ' οὗ γε ἄνθρωποι γεγόνασιν* (Πλ.).

§. 25. Τὰ αὐτὰ σχεδὸν σημαινόμενα φυλάττει ἡ πρόθεσις αὐτ καὶ ἐν συνθέσει· σημαίνει *χωρισμὸν* ἐν τοῖς *ἀπέρχεσθαι*, *ἀπείργει* *ἀπέχειν*, *ἀφίστασθαι*, *ἀποτίθεσθαι*, κτλ· καὶ διὰ τοῦτο τίθεται γε νικὴ ἐν τούτοις εἰς δήλωσιν τοῦ ἐξ οὗ γίνεται ὁ χωρισμός· *τῆς ἀρ χῆς τῶν νομοφυλάκων ἀφιστάσθω* (Πλ.), κτλ (σ. 229, §. 13)· *αἰ τησιν* δέ, *δόσιν* καὶ *λῆψιν* ὀφειλομένου δηλοῖ ἐν τοῖς *ἀπαιτεῖν*, *ἀ ποδιδόναι*, *ἀπολαμβάνειν*, ἐν οἷς ἐπίσης ἡ ἰδέα τοῦ *χωρισμοῦ* δὲ εἶναι πάντη πάντως ἐξηφανισμένη.

§. 26. Εὔκολος ἦτον ἡ ἐκ τῆς τοῦ *χωρισμοῦ* εἰς τὴν τῆς *στερή σεως* σημασίαν μετάπτωσις τῆς ἀπὸ προθέσεως· *ἀπηλεγέως* (Ἰλ. Ι 309)=ἀνηλεγῶς· ἔστι δὲ τοῦτο=ἀφροντίστως χωρὶς ἐντηρήσεω ὡς τὸ *ἀνηλεγέω*=οὐκ ἀλέγω, καὶ *νηλεγὴς*=ὁ οὐκ ἀλέγων, negli gens (σ. 567, §. 40)· οὕτως *ἀπόθεα*=ἄθεα (Σοφ. παρ' Ἡσυχίῳ *ἀπόξενος* (Σ. *Τ*. 196)=ἄξενος, *ἀπόδειπνος*=ἄδειπνος, *ἄφιππος*= ἄπειρος ἱππικῆς, κτλ. Παρὰ Ἡσυχίῳ «*ἀπόπλουν*· τὸ μηκέτι πρὸ πλοῦν ἐπιτήδειον ὂν πλοῖον.» Παρὰ τῷ Ἐτυμολόγῳ· «*ἀπότριχε* οἱ ἄνηβοι, τῆς ἀπὸ προθέσεως, ἀντὶ τῆς α στερήσεως κειμένης, ὡ ἐν τῷ *ἀποκηδήσαντα*, ἀντὶ τοῦ ἀκηδήσαντα καὶ ἠφροντικότα (? ἀ φροντιστήσαντα) καὶ *ἀπότιμον ἔθεντο*, ἀντὶ τοῦ ἄτιμον.» Καὶ παρ μὲν Ὁμήρῳ (Ἰλ. Ψ, 413) εὑρίσκεται *ἀποκηδήσαντε*, παρὰ δὲ Ἡρο δότῳ (Β΄, 167) *ἀποτιμοτέρους τῶν ἄλλων*. Ἐνταῦθα ἀνάγονται βε βαίως καὶ τὰ *ἀποδιδράσκειν* καὶ *ἀποφεύγειν*· ἐξ ὧν τὸ μὲν πρῶτο =κρυφίως φεύγειν, ὥστε ἄδηλον εἶναι πῇ κέκρυπται, τὸ δὲ δεύτε ρον=σώζεσθαι διὰ τῆς φυγῆς καὶ ἐκτὸς εἶναι κινδύνου· *ἀλλ' εὖ γ μέν τοι ἐπιστάσθωσαν ὅτι οὔτε ἀποδεδράκασιν· οἶδα γὰρ ὅπῃ οἴχον ται· οὔτε ἀποπεφεύγασιν· ἔχω γὰρ τριήρεις ὥστε ἑλεῖν τὸ ἐκείνω πλοῖον* (Ξ. *Ἀν*. Α, δ΄, 8).

3. Ἡ πρόθεσις ἐξ ἢ ἐκ.

§. 27. Ἡ *ἐξ* ἢ *ἐκ* πρόθεσις δηλοῖ τὴν *ἔκ τινος περιέχοντος ἐξα*

γωγήν· τοῦτο δὲ δυνατὸν νὰ ἦναι στενώτερον ἢ εὐρύτερον· *οὔτ' ἐκ χερὸς μεθέντα ῥᾷον κατασχεῖν, οὔτ' ἀπὸ γλώττης λόγον* (Μ.). — *ἡ ἀναχώρησις τῶν Ἑλλήνων ἐξ Ἰλίου χρονία γενομένη πολλὰ ἐνεόχμωσεν* (Θ. Α', 12).

§. 28. Ἐκ τοῦ τόπου ἡ σημασία αὕτη τῆς ἐκ προθέσεως μετεφέρθη εἰς τὰ πρόσωπα· *ἐξ ἐμοῦ* (Σ.), *ἐκ Δαναῶν* (Σ.),κτλ. Πολλάκις δὲ τίθεται κατὰ πληθυντικὴν γενικὴν τὸ ὄνομα τοῦ ἔθνους, ἀντὶ τοῦ τόπου· *ἀπιέναι ἐκέλευσεν ἐς κόρακας ἐκ τῶν πολιτῶν* (Λυσ.).—*ἡ ἐκ τῶν πολεμίων τροφὴ κουφοτέραν τὴν στρατείαν ἐδόκει παρέχειν*(Ξ. *Π*. Ε, δ', 28).—*κτήνη ἐκ τῶν Ταόχων ἔλαβον* (Ξ. *'Αν*. Δ',ζ', 17).

§. 29. Ὡς τὸ ἀφ' ἵππου κυρίως σημαίνει τὸ *ἀπὸ ἵππου ὁρμᾶσθαι*, κατὰ ἄλλην δὲ ἔποψιν θεωρούμενον=ἐπὶ ἵππου, διότι ὁ ἀπὸ τοῦ ἵππου πρός τι διευθυνόμενος ἀναγκαίως εἶναι ἐπὶ τοῦ ἵππου, οὕτως, ἐν ταῖς περιγραφαῖς, τὸ *ἐκ δεξιᾶς, ἐξ ἀριστερᾶς*, κτλ=ἐκ δεξιᾶς ἢ ἐξ ἀριστερᾶς λαμβανόμενον, ἐκ δεξιᾶς ἢ ἐξ ἀριστερᾶς ἐρχόμενον καὶ παριστάμενον. Τοῦτο δὲ ὑπὸ ἄλλην ἔποψιν=ἐν δεξιᾷ, ἐν ἀριστερᾷ, χωρὶς νὰ εἴπωμεν ὅτι βιαίως ἡ *ἐκ* πρόθεσις κατέλαβε τὸν τόπον τῆς *ἐν*.

§. 30. Κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον λέγεται· *ἔστησαν Πέρσαι μὲν ἐκ δεξιᾶς, οἱ δ' ἄλλοι σύμμαχοι ἐξ ἀριστερᾶς τῆς ὁδοῦ* (Ξ.).—*τὸ ἐκ τοῦ ἰσθμοῦ τεῖχος οἱ Ἀθηναῖοι ἀποτειχίσαντες ἐφρούρουν* (Θ. Α', 64).—*χρὴ ἐκ μὲν θαλάττης τὴν Εὔβοιαν προβαλέσθαι πρὸ τῆς Ἀττικῆς, ἐκ δὲ τῆς μεσογείας τὴν Βοιωτίαν* (Δ. Δ', 326). Τοιαῦτα δὲ καὶ τὰ *ἤκουσεν οὐδὲν ἐκ τῆς Λακωνικῆς πεπραγμένον* (Θ. Ε, 46).—*ᾔσθοντο οἱ ἐκ τῶν πύργων φύλακες* (Θ. Γ', 22).—*ἀνάγνωθι τὸν νόμον τὸν ἐκ τῆς στήλης* (Ἀνδ.).

§. 31. Ὡς *ἡ ἀπό*, οὕτω καὶ ἡ *ἐκ* τίθεται εἰς δήλωσιν τοῦ *σημείου τῆς ἀρχῆς*, ἀντιθέτως πρὸς τὴν *εἰς* σημαίνουσαν τὸ σημεῖον τοῦ τέρματος=ἀπὸ=ἕως· *τὴν Κιλικίαν ὄρος περιέχει ὀχυρὸν καὶ ὑψηλὸν ἐκ θαλάττης εἰς θάλατταν* (Ξ.).—*ἐκ τῶν ποδῶν εἰς τὴν κεφαλήν σοι πάντ' ἐρῶ* (Ἀρφ. *Πλ*. 650)·

§. 32. Ὡσαύτως τίθεται ἡ *ἐκ*, καθάπερ ἡ *ἀπό*, ἐπὶ τῶν ἐννοιῶν τοῦ *ἐκδέειν, ἄρχεσθαι*, κτλ (§. 15)· *τὰ στρώματ', ὦ παῖ, δῆσον ἐκ τῆς ἀσπίδος* (Ἀρφ. *'Αχ*. 1136).—*ἐκ τῆς θαλάττης ἅπασα ὑμῖν ἤρτηται ἡ σωτηρία* (Ξ. *'Ελλ*. Ζ', ά, 6).—*οὔτε ναῦν ἐξ ἑνὸς ἀγκυρίου οὔτε βίον ἐκ μιᾶς ἐλπίδος ὁρμιστέον* (Γν.). Τὰ ἐκ *πόσου καὶ ἐκ τό-*

ξου ῥύματος δηλοῦσιν τὴν ἀπόστασιν καθ' ἥν τι προτερεῖ τοῦ ἄλλου· *κἀκεῖνο γεμὴν εἰδέναι ἱππικοῦ ἀνδρὸς ἐκ πόσου ἂν ἵππος πεζὸν ἕλοι* (Ξ. Ἱππαρχ. Ε, 1).—*ἐν ὀλίγῳ δὲ οὐδ' εἰ ταχὺς εἴη πεζὸς πεζὸν ἂν διώκων καταλάβοι ἐκ τόξου ῥύματος* (Ξ. Ἀν. Γ', γ', 15) =ἐντὸς βολῆς τόξου· τὸ δὲ *ἐκ πολλοῦ* καὶ τοπικῶς καὶ χρονικῶς· *οἱ πεζοὶ τοὺς πεζοὺς ἐκ πολλοῦ φεύγοντας οὐ δύνανται καταλαμβάνειν ἐν ὀλίγῳ χωρίῳ* (Ξ. Ἀν. Γ', γ', 9).—*εἰδότες ἔργων ἐκ πολλοῦ μελέτην πλείω σώζουσαν ἢ λόγων δι' ὀλίγου καλῶς ῥηθεῖσαν παραίνεσιν* (Θ. Ε', 69).

§. 33. Ἀνεπτύχθη δὲ ἡ *χρονικὴ σημασία* ἐκ τῆς *τοπικῆς*· *ἐκ τούτου*=μετὰ τοῦτο.—*μεγίστας δίδοτε ἐκ παντὸς τοῦ χρόνου δωρεὰς τοῖς τοὺς γυμνικοὺς νικῶσιν ἀγῶνας, τοὺς στεφανίτας* (Δ Λεπτ. 500).—*χαλεπὸν τὰ ἐκ πολλοῦ κατεψευσμένα καὶ ἐπιβεβουλευμένα, ταῦτα παραχρῆμα ἀπελέγχειν* (Ἀντ. Ἡρ. Φόνου).—*Λακεδαιμόνιοι καθιστῶσι γέροντας ἐκ τῶν ἐκ παιδὸς εἰς γῆρας σωφρόνων* (Αἰσχ.). —*εἰς ψεῦδος τρεπόμενοι ὑγιὲς οὐδὲν ἔχοντες εἰς ἄνδρας ἐκ μειρακίων τελευτῶσιν*(Πλ.).—*τερπνὸν ἐκ κυναγίας τράπεζα πλήρης*(Εὐρ.). *ἀνδρῶν σωφρόνων μὲν ἐστιν, εἰ μὴ ἀδικοῖντο, ἡσυχάζειν, ἀγαθῶν δὲ ἀδικουμένους ἐκ μὲν εἰρήνης πολεμεῖν, εὖ δὲ παρασχὸν ἐκ πολέμου πάλιν ξυμβῆναι* (Θ. Α, 120).

§. 34. Ὡς δὲ ἐκ τῆς *τοπικῆς* ἡ *χρονική*, οὕτως ἐκ τῆς *χρονικῆς* ἀνεπτύχθη ἡ *αἰτιολογικὴ* σημασία τῆς προθέσεως ταύτης· *ἐκ τούτου* =μετὰ τοῦτο καὶ=ἐξ αἰτίας τούτου· τὸ δὲ *ἐκ τούτων* συνήθως= ἐξ αἰτίας τούτων, κατὰ συνέπειαν τούτων (§. 20)· *ἡμῖν τί συμβουλεύεις ἐκ τούτων ποιεῖν;* (Ξ.)—*ἐκ τοιοῦδε ὀνείδεος* (Ἡρ.).—*ἐκ τίνος φόβου;* (Σ. Κ. 887) κτλ.

§. 35. Καὶ κατὰ *τόπον* δὲ καὶ κατὰ *γένος καταγωγὴν* σημαίνει προσέτι ἡ ἐκ πρόθεσις· *Ἀρχῖνος ὁ ἐκ Κοίλης ἐγράψατο Θρασύβουλον* (Αἰσχ.).—*φιλοῦσι τὰς ἐξ Ἀθηνῶν παρθένους* (Εὐρ.).—*ὁ νόμος κελεύει ὁ τοῦ Σόλωνος κρατεῖν τῶν κληρονομιῶν τοὺς ἄῤῥενας καὶ τοὺς ἐκ τῶν ἀῤῥένων* (Δ.).—Λεωχ. 1084)· παρ' ἄλλοις, κληρονόμων.—*ἐκ δὲ τοῦδε Λάϊον* (Εὐρ. Φ. 8), φῦναι δηλ.

§. 36. Ὡς ἡ *ἀπό*, οὕτω καὶ ἡ *ἐκ* σημαίνει τι προερχόμενον ἐκ *πλήθους*, ἐξ *οὐσίας* καὶ ἐκ *δυνάμεως*, καὶ ἐπὶ *προσώπων*· *ἐκ τῶν δυναμένων εἰσὶ καὶ οἱ σφόδρα πονηροὶ γιγνόμενοι ἄνθρωποι* (Πλ. Γοργ.

525).—*πᾶσα πολιτεία μεταβάλλει ἐξ αὐτοῦ τοῦ ἔχοντος τὰς ἀρχάς* (Πλ.).—*ἐκ πένητος ἐκ τῶν ὑμετέρων πλούσιος γεγένηται* (Λυσ). —*εὑρίσκεται ἡ ἀλήθεια ἐκ τῶν εἰκότων* (Αἰσχ.).

§. 37. Τῷ αὐτῷ λόγῳ τίθεται ἡ ἔκ πρόθεσις μετὰ τῶν παθητικῶν ῥημάτων, εἰς δήλωσιν τοῦ *ποιητικοῦ αἰτίου· τοῦτό μοί πως ἐκ θεοῦ δέδοται, ταχὺ οἵῳ τ' εἶναι γνῶναι* (Πλ. *Λύσ.* 204), κτλ. (Ἴδε σ. 276, §. 8)· Κατὰ ταῦτα εἶναι καὶ τὰ *ἐκ θεῶν κακὰ γίγνεσθαι ἀδύνατον* (Πλ.). *ἡ ῥαστώνη ὄντως ἐστὶν ἐκ τῶν πόνων· ἐκ ῥαστώνης δέ γε, οἶμαι, τῆς αἰσχρᾶς οἱ πόνοι καὶ ῥαθυμίαι πεφύκασι γίγνεσθαι* (Πλ. *Ν.* Ϛ', 779).—*νόσοι τῶν καρπῶν ἐκ Διός εἰσιν* (Ξ. *'Αθην. Πολιτ.* Β',6).—*αἱ ἐπιβουλαὶ ἐξ οὐδένων πλείους τοῖς τυράννοις ἢ ἀπὸ τῶν μάλιστα φιλεῖν αὐτοὺς προσποιησαμένων* (Ξ. *'Ιέρ.* Α, 38).

§. 38. Ἡ αὐτὴ ἔννοια τῆς *ἔκ τινος παραγωγῆς* ἐπικρατεῖ καὶ ἐπὶ τῶν *ἐκ παντὸς τρόπου, ἐξ ἅπαντος τρόπου*, καὶ τῶν ὁμοίων· *ὅςτις τὰ μὲν κράτιστα μὴ σκοπεῖ, τὰ ἥδιστα δ' ἐκ παντὸς τρόπου ζητεῖ ποιεῖν τί ἂν διαφέροι τῶν ἀφρονεστάτων βοσκημάτων;* (Ξ. *'Απ.* Δ',έ,11).—*οὐκ ἐξ ἅπαντος δεῖ τὸ κερδαίνειν φιλεῖν* (Σ.*'Αντ.*312).—*ὁ τύραννος ἐξ ἅπαντος τοῦ νοῦ οὐκ ἄν ποτε δύναιτο φίλος γίγνεσθαι* (Πλ. *Γοργ.* 510).—*γίγνεται ἐκ τοῦ αὐτοῦ τρόπου μισολογία καὶ μισανθρωπία* (Πλ. *Φαίδ.* 89).=ὁ αὐτὸς τρόπος γεννᾷ μισολογίαν καὶ μισανθρωπίαν. Ἡ αὐτὴ ἔννοια ἐπικρατεῖ καὶ εἰς τὸ *ἐξ ἀνάγκης· τοῖς διδασκάλοις ἐξ ἀνάγκης παρατιθέμεθα τοὺς ἡμετέρους αὐτῶν παῖδας* (Αἰσχ.)=ἡ ἀνάγκη παράγει τοῦτο τὸ ἀποτέλεσμα.

§. 39. Τοιοῦτον φαίνεται καὶ τὸ *τὰ ἐξ ἀνθρώπων πράγματα παρέχειν* (Πλ. *Θ.* 170)=ἀπείρους καὶ δεινοτάτας ἐνοχλήσεις, ὅσαι δυνατὸν ἐξ ἀνθρώπων προελθεῖν, γερμανιστὶ **alle menschenmögliche**· οὕτω καὶ παρ' Αἰσχίνῃ (Τιμ. ιγ'.) *μαστιγοῦν τὰς ἐξ ἀνθρώπων πληγάς*. οὕτω καὶ τὰ *ἐξ ἁμάξης*. Κατὰ τὴν αὐτὴν ἀναλογίαν ἐγεννήθη καὶ τὸ *ἐκ τρίτων* (Πλ. *Γοργ.* 500)=τρίτος. Καὶ τὸ παρ' Εὐριπίδῃ δὲ *ἐκ τρίτου* (Ὀρ. 1180) εἰς τὸ *ἐκ τρίτων* τρέπουσιν· *ἐκ τρίτων τ' ἐμοί*=τρίτῳ τ' ἐμοί.

§. 40· Δυσκολώτερον εἶναι τὸ παρ' Ὁμήρῳ *ἐξ ἔριδος μάχεσθαι* (Ἰλ. Η, 111). Τοῦτο φαίνεται ὅτι σημαίνει *ὁρμώμενοι ἐκ τῆς πρὸς ἔριν κλίσεως καὶ οὐδενὸς ἄλλου αἰτίου·* ἑπομένως ἐπιτείνει τὴν ἰδέαν τοῦ *μάχεσθαι*. Ἐπειδὴ δὲ ὁ ἔκ τινος εἰς *μάχην* ὁρμώμενος καὶ

μάχεται περὶ τούτου, διὰ τοῦτο λέγεται καὶ *ἔριδος πέρι μάρνασθαι* (Ἰλ. Η, 301). Ἐκτὸς τῆς κατὰ γενικὴν ἀπαντᾶται καὶ κατὰ δοτικὴν φράσις· *ἔριδι μάχεσθαι* (Ἰλ. Α, 8). Τοῦτο θέλουσιν οἱ φιλόλογοι ὅτι σημαίνει τὸ *ἐν ἔριδι*, *ἐν περιστάσεσιν ἔνθα ὑπάρχει ἔρις*, ὡς ἐν τῷ *κακῇ αἴσῃ* (Ἰλ. Α, 418) κτλ. Ἀλλὰ πολὺ ὀρθοτέρα φαίνεται ἡ ὀργανικὴ σημασία, ὡς ἐν τῷ *θυμοβόρου ἔριδος μένει μάχεσθαι* (Ἰλ. Η, 210).

§. 41. Ἐπειδὴ δὲ συγγενεύει ἡ ἔννοια τῆς *παραγωγῆς* τῇ ἐννοίᾳ τῆς *συμφωνίας*, ἡ *ἐκ* τίθεται, ὡς ἡ *ἀπό*, καὶ εἰς δήλωσιν τοῦ συμφώνως *τοῖς*, *κατὰ τά*, *κατὰ συνέπειαν τῶν*, κτλ· *δυνήσεσθε θεάσασθαι ἐκ τῶν ὁμολογουμένων καὶ τὰ ἀντιλεγόμενα* (Αἰσχ.).—*ἐκ τῶν ἔργων χρὴ μᾶλλον ἢ ἐκ τῶν λόγων τὴν ψῆφον φέρειν* (Λυσ.) —*οὐ ποιοῦντες ἐκ τῶν ξυγκειμένων ἃ εἴρητο* (Θ. Ἐ, 25).—*Κλέαρχος ἐλέγετο ἀρχικὸς εἶναι, ὡς δυνατὸν ἐκ τοῦ τοιούτου τρόπου οἷον κἀκεῖνος εἶχεν* (Ξ. Ἀν. Β', ς', 8) = κατὰ τὴν ἐκείνου φύσιν. —*πράξομεν ὅ τι ἂν ἡμῖν ὡς ἐκ τῶν παρόντων κόσμον μάλιστα μέλλῃ οἴσειν* (Θ. Δ', 17).—*χρὴ τὸν βελτίω ἐκ τῶν δυνατῶν ἀεὶ πανταχοῦ αἱρεῖσθαι* (Πλ. *Πολ.* Ἰ, 618)=κατὰ τὸ δυνατόν.—*πάντα ἐποίησαν τοῖς θανοῦσιν ἐκ τῶν δυνατῶν* (Ξ. Ἀν. Δ', Ϭ', 23). Εἰς τὴν γραμματικὴν δὲ ἕλξιν ἀνάγονται τὰ *οἱ ἐκ τοῦ πεδίου πελτασταὶ ἔθεον πρὸς τοὺς παρατεταγμένους* (Ξ. Ἀν. Δ', ζ', 25) καὶ τὰ ὅμοια (§. 22).

§. 42. Οὕτω λοιπὸν ἐκ τῆς πρώτης σημασίας τῆς προθέσεως ταύτης, τῆς *τοπικῆς*, καθ' ἣν δηλοῦται ὅτι ἔκ τινος περιέχοντος ἐξέρχεταί τι, ὡς *ἐκ τῆς σφενδόνης ὁ λίθος*, *ἐκ τοῦ στόματος ἡ φωνή*, κτλ, προῆλθεν ἡ *χρονικὴ* σημασία, *ἐξ ὀλίγου*, *ἐκ πολλοῦ*, κτλ· ἐκ ταύτης ἡ *αἰτιολογική*, *ἐκ τούτων*, κτλ, καὶ ἐκ ταύτης ἡ τῆς *συνεπείας* καὶ *συμφωνίας*, *ἐκ τῶν παρόντων* = ὡς παράγεται ἐκ τῶν παρόντων = κατὰ τὰ παρόντα. Ἀπανταχοῦ δὲ τούτων ἐπικρατεῖ τὸ *οὕτως* ἢ *ἄλλως ἔκ τινος ἐξέρχεσθαι*, ὡς καὶ τὸ συγγενὲς ἐπίῤῥημα *ἔξω* παρεμφαίνει.

§. 43. Ἡ σημασία τοῦ *ἔξω* ἐπικρατεῖ καὶ ἐν ταῖς συνθέσεσι τῆς προθέσεως ταύτης· *ἐξιέναι*, *ἐκβάλλειν*, *ἐκπέμπειν*, κτλ. Ἐκ τούτου *ἐκβάλλει ἐκ τῆς πόλεως* (Πλ.). — *ἐκβαλῶ σε ἐκ τῆς τιμῆς* (Ξ. *Π.* Ἀ, γ', 9). — *οἵτινες ἔμελλον ἐκ τῶν λασίων τὰ θηρία ἐξελᾶν*

εἰς τὰ ἐργάσιμα (Ξ. *Π*. Α, δ', 10).—*ἡμᾶς πόλεως ἀπεστέρουν καὶ οἰκιῶν ἐξήλαυνον* (Ξ.), κτλ (σ. 257, §. 13). Ἐκ ταύτης δὲ ἀνεπτύχθη ἡ ἰδέα τοῦ *ἐντελῶς καὶ πληρέστατα*· *ἐξοπλίζεσθαι* = ἐντελῶς ὁπλίζεσθαι, ἐξέρχεσθαι τῆς περὶ τὸ ὁπλίζεσθαι μερίμνης· *ἐκλογίζεσθαι* = ἀκριβῶς λογίζεσθαι, κτλ. Τοιαῦτα καὶ τὰ τῆς συνηθείας *ἐξεσχόλισεν*, *ἐξεβύζασεν* (Ἴδε *Εἰσαγωγὴν εἰς τὴν Ἑλληνικὴν Σύνταξιν*, σ. 644—650).

§. 44. Τὰ ἀνωτέρω παραδείγματα δεικνύουσιν ὅτι αἱ πλεῖσται τῶν διὰ τῆς *ἀπὸ* ἐκφερομένων σχέσεων ἐπίσης ἐκφέρονται καὶ διὰ τῆς *ἐκ*. Ὡς λοιπὸν ἡ πρόθεσις αὕτη εἶναι ἡ ἀντίθετος τῆς *εἰς* ἢ *ἐς*, καθάπερ καὶ τὸ *ἔξω* εἶναι ἀντίθετον τοῦ *ἔσω* ἢ *εἴσω*, *εἰσέρχομαι*, *ἐξέρχομαι*, οὕτω καταντᾷ συνώνυμος σχεδὸν τῇ *ἀπό*. Ἐκτὸς δὲ τῶν προηγουμένων καὶ πολλότατα ἄλλα παραδείγματα φέρουσιν εἰς τὸ αὐτό· *κατέδησεν ἀπὸ δένδρων τοὺς ἵππους* (Ξ.).—*ἐκ τῶν δένδρων τινὲς ἀπήγχοντο* (Θ. Γ', 81).—*ἀνεκρέμασεν ὑμᾶς ἀπὸ τῶν ἐλπίδων* (Αἰσχ.).—*ἤρτηται ἐκ τῶν θεῶν θάτερα* (Πλ.).— *ἀπὸ τῆς αὐτῆς διανοίας* (Δ.).— *ἐκ τοῦ αὐτοῦ τρόπου* (Πλ.). — *οὐκ ἄξιον ἀπὸ τῆς ὄψεως, οὔτε φιλεῖν οὔτε μισεῖν οὐδένα, ἀλλ' ἐκ τῶν ἔργων σκοπεῖν* (Λυσ.).—*χρὴ ἐκ τῶν ἔργων σκοπεῖν* (Λυσ.), κτλ.

§. 45. Ἐκ τούτου λοιπὸν δυσκόλως ἤθελεν εὑρεθῇ ἡ καθ' αὐτὸ διαφορὰ τῶν δύω τούτων προθέσεων, τῆς *ἀπὸ* καὶ *ἐκ*. Φαίνεται δὲ ὅτι ἡ μὲν *ἐξ* ἢ *ἐκ* σημαίνει ἐσωτερικήν, ἡ δὲ *ἀπὸ* ἐξωτερικὴν μᾶλλον σχέσιν· ἡ μὲν *ἐκ* σημαίνει τι προερχόμενον καὶ ἐξερχόμενον ἐκ τοῦ ἐσωτερικοῦ τινος περιέχοντος, καὶ ἐκ τούτου ὁρμώμενον καὶ ἀπομακρυνόμενον, ἡ δὲ *ἀπὸ* ἐκ τοῦ ἐξωτερικοῦ· *ἐκ τῆς πόλεως* = ἐξ αὐτῆς τῆς πόλεως, *ἐκ τῆς μάχης* = ἐκ τοῦ ταράχου τῆς μάχης, *ἀπὸ τῆς πόλεως* = ἐκ τῶν πέριξ, *ἀπὸ τῆς μάχης* = ἐκ τῶν ἐγγὺς τῆς μάχης.

§. 46. Εἰς τοῦτο φέρουσι κατὰ πρῶτον ἡ ἀρχὴ τῶν μορίων τούτων· ἡ *ἐκ* ἢ *ἐξ* συγγενεύει τῷ ἐπιῤῥήματι *ἔξω*, ἀνάλογον ἐπίῤῥημα τῆς *ἀπὸ* ἤθελεν εἶναι τὸ *ἄπω*, τούτου δὲ μὴ ὑπάρχοντος, τίθεται ἐπὶ τῆς σημασίας ταύτης αὐτὴ ἡ *ἀπὸ* ἢ *ἄπο* ἐπιῤῥηματικῶς, ὡς καὶ παρ' ἡμῖν τὰ παιδία οὕτως ἐκφέρουσι τὴν ἀπομάκρυνσιν· δεύτερον πολλαὶ φράσεις αἵτινες, διὰ τῆς *ἐκ* ἐξηγούμεναι, δυσκόλως ἤθελαν ἐξηγηθῇ διὰ τῆς *ἀπό*· *ἐκ γῆς καὶ πυρὸς μίξαντες* (Πλ.), *ἐξιέναι ἐκ γῆς εἰς φῶς*, *ἐκ μήτρας*, *ἐκ γαστρός*, *ἐξῆλθε δόγμα*, *ἐκμαν-*

θάνειν καὶ ἀπομανθάνειν, κτλ· *στρατόπεδον συνεληλυθὸς τοσοῦτον ὅσον εἰκὸς πολλοὺς ἔχειν τοὺς μὲν ἀπὸ θεῶν, τοὺς δ' ἐξ αὐτῶν τῶν θεῶν γεγονότας* (Ἰσ. *Παναθ.* λ') « τοὺς μὲν εἰς θεοὺς ἀναφέροντας τὴν τοῦ γένους καταβολήν, οἷος ἦν ὁ Αἴας, υἱωνὸς Αἰακοῦ, τοῦ Διός, τοὺς δὲ καὶ ἀμέσως ἐκ θεῶν γεννηθέντας, οἷος ἦν Ἀχιλλεύς, ὁ ἐκ Θέτιδος, μιᾶς τῶν Νηρηΐδων» (Κοραῆς). Ἀλλ' ἡ ἀκριβὴς τούτου ἐν πᾶσιν ἐφαρμογὴ φαίνεται δυσπαρακολούθητος. Οὕτω, π. χ. ζητήσιμον εἰ τὸ *ἐκφεύγειν* μετὰ αἰτιατικῆς εἶναι τὸ αὐτὸ καὶ *ἀποφεύγειν*.

4. Ἡ πρόθεσις πρό.

§. 47. Ἡ πρώτη σημασία τῆς προθέσεως ταύτης εἶναι *τοπική*, ἡ τοῦ *ἐμπρός*, κυριολεκτικῶς τε καὶ τροπικῶς ἢ καταχρηστικῶς· *πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν προφαίνεται* (Αἰσχ. *Παραπρ.* μϛ').— *πολύ τι σκότος, ὡς ἔοικεν, ἐστὶ παρ' ἡμῖν πρὸ τῆς ἀληθείας* (Δ.). Ἐκ ταύτης προὔκυψεν ἡ *χρονικὴ* σημασία, ἡ τοῦ *πρότερον*· *Πίνδαρον τὸν ποιητὴν οἱ πρὸ ἡμῶν γεγονότες ὑπὲρ ἑνὸς καὶ μόνου ῥήματος, ὅτι τὴν πόλιν ἔρεισμα τῆς Ἑλλάδος ὠνόμασεν, ἐτίμησαν* (Ἰσ. *Ἀντιδ.*).

§. 48. Ἐκ τῆς πρώτης σημασίας, τῆς *τοπικῆς*, ἀνεπτύχθη καὶ ἡ σημασία τῆς *ὑπερασπίσεως*· *πρὸ δεσποτῶν τοῖς γενναίοις δούλοις εὐκλεέστατον θανεῖν* (Εὐρ. *Ἑλ.* 1657).—*πολλάκις δ' ἃ πρὸ αὑτοῦ τις οὐκ ἐξειργάσατο, ταῦτα ὁ φίλος πρὸ τοῦ φίλου ἐξήρκεσεν* (Ξ. *Ἀπομν.* Β', δ', 7).

§. 49. Σημαίνει ἀκολούθως *προτίμησιν* ἐπὶ *συγκρίσεως* καὶ *ἐκλογῆς* ἡ *πρὸ* πρόθεσις (§. 11). Ἐκ τούτου δὲ διὰ τὸ προσεχὲς καὶ συγγενὲς τῶν ἐννοιῶν ἐκπληροῖ πολλάκις ἡ *πρὸ* πρόθεσις τὰ τῆς *ἀντί*· *γελοῖον καὶ φαῦλον τὸ πρὸ τῶν βελτίστων τὰ βραχύτερα αἱρουμένους φαίνεσθαι* (Πλ. *Ν*. Ι, 887).—*τὴν αὐτὴν δύναται δούλωσιν ἥ τε μεγίστη καὶ ἐλαχίστη δικαίωσις πρὸ δίκης τοῖς πέλας ἐπιτασσομένη* (Θ Α, 141). Τὰ αὐτὰ δὲ καὶ ἐν συνθέσει· *προάγειν*, *προγινώσκειν*, κτλ· ἐκ τούτου καὶ τὰ τῆς συνηθείας *προμηνύματα*, *προπόδια*, *προβολὴ*, ἐν Ἠπείρῳ, **la balconata**, *προκολλης*, ὁ προγάστωρ, *προὔμυτα*.

Αἱ μετὰ δοτικῆς συντασσόμεναι μονόπτωτοι προθέσεις.

1. Ἡ πρόθεσις ἐν.

§. 50. Ὡς ἡ μετὰ γενικῆς συντασσομένη *ἐκ* σημαίνει τὸ *ἔκ τινος*

περιφερείας ἐξέρχεσθαι, οὕτως ἡ μετὰ δοτικῆς συντασσομένη *ἐν* σημαίνει: τὸ *ἐντός τινος περιφερείας*, *ἐντός τινος ἐκτάσεως ἐνυπάρχειν· ἐν Ἀθήναις, ἐν Σπάρτῃ, ἐν τῇ πόλει, ἐν νήσῳ, ἐν γῇ* (σ. 210, §. 20)· *ἐν γῇ πένεσθαι κρεῖττον ἢ πλουτοῦντα πλεῖν* (Γν.).

§. 51. Τὸ γενικὸν τοῦτο λαμβάνει, κατὰ τὴν περίστασιν, διαφόρους παραλλαγάς· *ἀνάπαυλαι ἐν τοῖς ὑψηλοῖς δένδρεσίν εἰσι σκιαραί* (Πλ. *Ν.* Α, 625)=ὑποκάτω ἢ μεταξύ. — *οἱ μὲν ἐν τοῖς ὄρεσι διασώζονται βουκόλοι τε καὶ νομεῖς* (Πλ. *Τιμ.* 22) = ἐπὶ τῶν ὀρέων. — *ἐν τῷ δήμῳ* (Δ)=ἐνώπιον. Ἐπὶ τῶν πόλεων δὲ καὶ τόπων πολλάκις σημαίνει τὴν ὅλην περιοχήν· *ὥσπερ* (Λεωτυχίδης) *ἡγεῖτο τῶν ἐν Μυκάλῃ Ἑλλήνων* (Θ. Α, 89). — *ἦλθον εἰς Τραπεζοῦντα, πόλιν ἑλληνίδα, οἰκουμένην ἐν τῷ Εὐξείνῳ πόντῳ* (Ξ. *Ἀν.* Δ', η, 22). Παραλειπτικὸν δὲ τὸ *ἐν Ἀρίφρονος* (Πλ.)=ἐν οἰκίᾳ.—*ἐποίουν ἐκκλησίαν ἐν Διονύσου* (Δ.)=θεάτρῳ, κτλ.

§. 52. Ἐκ τῆς *τοπικῆς* ἀνεπτύχθη ἡ *χρονικὴ* σημασία· *ἐν νυκτὶ βουλὴ τοῖς σοφοῖσι γίγνεται* (Μ.).—*δοκεῖ βέλτιον ἐν τῷ χειμῶνι παχέα ἱμάτια φορεῖν* (Ξ. *Οἰκ.* ΙΖ', 3).—*τὰς μεγάλας ἡδονὰς οἱ ἐν τῷ καιρῷ πόνοι παρέχονται* (Ξ.), κτλ,(σ. 215, §. 37—σ. 216, §. 41).

§. 53. Μετὰ τῶν κινήσεως σημαντικῶν ῥημάτων ἡ *ἐν* πρόθεσις δηλοῖ τὸ *ἐπιτυχηθὲν τέλος* ἤτοι *τὴν ἐκ κινήσεως καὶ μετὰ τὴν κίνησιν ἐπιγενομένην ἠρεμίαν*. Ἀλλὰ τοῦτο παρ' Ἀττικοῖς γίνεται συνήθως ἐπὶ παρακειμένου καὶ ὑπερσυντελικοῦ· *ἐς τὸ Ἡραιον κατέφυγον . . . οἱ δὲ ἐν τῷ Ἡραίῳ καταπεφευγότες ἐξῄεσαν* (Ξ. *Ἑλλ.* Δ', ε, 5).—*ἐν ταύτῃ τῇ ἀπορίᾳ ἐνεπεπτώκειν* (Πλ.). Ἐπειδὴ δὲ καὶ τὸ *οἴχομαι* παρακειμένου σημασίαν ἔχει, σημαῖνον οὐχὶ *ἀναχωρῶ* ἀλλὰ εἶμαι *ἀναχωρημένος* (σ. 493, §. 7), διὰ τοῦτο καὶ ὁ παρατατικὸς αὐτοῦ λαμβάνει σημασίαν ὑπερσυντελικοῦ *ᾤχοντο ἐν τοῖς ὀχυροῖς καὶ τὰ ἐπιτήδεια ἐν τούτοις ἀνακεκομισμένοι ἦσαν* (Ξ. *Ἀν.* Δ', ζ, 17)· παρ' ἄλλοις, *ᾤκουν*.

§. 54. Ὁ λόγος τῆς τοιαύτης χρήσεως κεῖται εἰς τὴν προεξηγηθεῖσαν φύσιν τοῦ παρακειμένου, σημαίνοντος, ἂν καὶ ὄχι πάντοτε, σωζόμενα τῆς προγενομένης ἐνεργείας τὰ ἀποτελέσματα (σ. 497—498, §. 24—26), ἑπομένως οἱ *καταπεφευγότες* εἶναι=ὅσοι εἶχαν καταφύγει καὶ εὑρίσκοντο ἐκεῖ. Ἀμφιβάλλεται δὲ ἡ ὀρθότης τῶν *ἐν Ἀμπρακίᾳ ἐπῄεσαν* (Θ. Δ', 48), *ἀποστελοῦντες ὁπλίτας ἐν Σικε-*

λία (Θ. Ζ', 17), *οἱ ἱππεῖς ἐν Ἀρκαδίᾳ ἀπῄεσαν* (Ξ. *Ἑλλ.* Ζ', έ, 10)

§. 55. Ἀνάπτυξις τῆς προειρημένης σημασίας (§. 51) εἶναι α μετὰ τῶν *πλήθους σημαντικῶν* ἢ *περιληπτικῶν* διάφοροι τῆς προθέσεως ταύτης ποικιλίαι· *ὀχληρόν ἐστιν ἐν νέοις ἀνὴρ γέρων* (Γν. =ἐν μέσῳ, μεταξύ.—*πορευόμενοι ἐν τοῖς φίλοις ἦσαν* (Ξ.). — *ἐν πᾶσιν εὐδόκιμοι τοῖς Ἕλλησιν* (Πλ. *Ν*. Ά, 631) = διὰ πάντων τῶν Ἑλλήνων.—*ῥητορικοὺς καλοῦμεν τοὺς ἐν τῷ πλήθει* (ἢ ἐν τοῖς πολλοῖς) *λέγειν δυναμένους* (Ἰσ. *Ἀντιδ.*)=ἐνώπιον. — *οὐ δοκοῦσί σοι ἐν τοῖς ἀδίκοις καταλογίζεσθαι τοὺς ἀχαρίστους;* (Ξ. *Ἀπ.* Β', 6', 1)=ἐν τῇ τάξει τῶν ἀδίκων, μετὰ τῶν ἀδίκων.

§. 56. Ὡσαύτως καὶ ἡ πολυειδὴς σφαῖρα ἐν ᾗ εὑρίσκεταί τι, κυριολεκτικῶς τε καὶ τροπικῶς· *δεῖ μετριάζειν ἐν ταῖς εὐπραξίαις* (Δ. *Λεπτ.* 506).—*ἐν ταῖς ὀλιγαρχίαις οὐκ ἔστι κακῶς λέγειν τοὺς ἄρχοντας* (Δ.).—*τὸ ἐν ἰσηγορίᾳ δοκοῦντά τινος ἄξιον εἶναι τιμᾶσθαι τῶν καλῶν ἐστιν* (Δ.). — *κλύειν τὸν ἐσθλὸν ἄνδρα χρὴ τῶν ἐν τέλει* (Γν.). — *Πρωταγόρας τετταράκοντα ἔτη ἐν τῇ τέχνῃ ἦν* (Πλ.).—*ἄχρηστοι τοῖς πολλοῖς οἱ ἐπιεικέστατοι τῶν ἐν φιλοσοφίᾳ* (Πλ. *Πολιτ.* 489). — *οἱ βασιλεύσαντες ἐπαίδευσαν τὸ πλῆθος ἐν ἀρετῇ* (Ἰσ. *Παραθ.* νέ.). — *τὰ πλείω τοῖς ἀνθρώποις τοῦ βίου ἐν ἐλπίσιν* (Ἀντ.).—*ὡς μακάριον φρόνησις ἐν χρηστῷ τρόπῳ* (Γν.).

§. 57. Εὐκόλως ἐκ τῶν προηγουμένων ἑρμηνεύονται καὶ ἄλλαι προσόμοιαι φράσεις, ὡς *ἐν ὅπλοις εἶναι*, *ἐν παρασκευῇ εἶναι*, κτλ. Οὕτω καὶ *ἐν αἰτίᾳ ἔχειν τινά*=αἰτιᾶσθαί τινα (Θ. Ά, 35. Έ, 60. 65. Ζ', 81).—*ἐν ὀργῇ ἔχειν τινά*=ὀργίζεσθαί τινι (Θ. Β', 18. 65). —*ἐν ὀργῇ ποιεῖσθαί τινα* (Δ. *Ὀλ.* Ά, 14), κτλ.

§. 58. Ἐπειδὴ τὸ ἔκ τινος ἐξαρτώμενον κεῖται ἐν ἐκείνῳ ἐξ οὗ ἐξαρτᾶται, διὰ τοῦτο τὸ *ἔν τινι εἶναι* καταντᾷ=ἔκ τινος ἐξαρτᾶσθαι· *τί δ' ἂν ἐγώ σοι δυναίμην συμπρᾶξαι; τίς δὴ ἡ ἐμὴ δύναμις; ἀλλ' ἐν σοὶ πάντα ἐστίν* (Ξ. *Οἰκ.* Ζ', 14).—*ὅσον ἐν ἐμοί* (Ξ. *Π.* Η,ζ',11).—*ὅλης τῆς Ἑλλάδος ἐν ταῖς γυναιξίν ἐστιν ἡ σωτηρία* (Ἀρφ. *Λ.* 30). — *ἐν ταῖς ναυσὶ τῶν Ἑλλήνων τὰ πράγματα ἐγένετο* (Θ. Ά, 74).—*ἐν τῷ δικαίῳ ἐλπίδες σωτηρίας* (Εὐρ. *Ἑλ.* 1037).—*ἐν τῷ ἕκαστον δικαίως ἄρχειν ἥ τε πολιτεία καὶ τὸ ἄλλο πλῆθος τὸ ὑμέτερον σώζεται* (Λυσ.)=ἐκ τούτου κρέμαται ἡ σωτηρία=διὰ τούτου σώζεται ἡ πολιτεία, κτλ.

§. 59. Ἡ πρώτη καὶ κυρία σημασία τῆς προθέσεως ταύτης, τὸ *ἐντός τινος περιφερείας ὑπάρχειν*, ἐπικρατεῖ καὶ ἐν ταῖς συνθέσεσιν· *ἐνοικεῖν*, *ἐμμένειν*, *ἔγγειος*. Ταύτης δὲ παραλλαγαὶ εἶναι ἡ ἐν τῷ *ἐνώπιον*=ἐν ὠψί=πλησίον ἤτοι ἐμπρός, καὶ τὰ τοιαῦτα. Οὕτως *ἔμμετρος*, *ἔνοχος ἔνορκος*, *ἔννομος*, *ἔμμοχθος*, *ἐνέχυρον*· καὶ τὸ ἔνθα=ἐν τῷδε=hier da. Τοιαῦτα καὶ τὰ τῆς συνηθείας *ἐντήρησις*, *ἐνήμερος*, *ἔναργα*, *ἐμβατίκιον*, *ἐμβαλλόνω*.

2. Ἡ πρόθεσις σὺν ἢ ξύν.

§. 60. Ἡ *σὺν* πρόθεσις σημαίνει σύνδεσιν καὶ συνάφειαν ἐν γένει· *τῆς γῆς σὺν ἀνδράσιν κάλλιον ἢ κενῆς κρατεῖν* (Σ. *Τ.* 55).—*σὺν τῷ νόμῳ ἐκέλευεν ἀεὶ τὸν δικαστὴν τὴν ψῆφον τίθεσθαι* (Ξ. *Π.* Α, γ', 17), κτλ. Ἐκ ταύτης δὲ προκύπτει ἡ σημασία τῆς *βοηθείας*· *σὺν μυρίοις τὰ καλὰ γίγνεται πόνοις* (Εὐρ. *Ἀποσπ.*).

§. 61. Ἐκ τούτων προκύπτει πᾶσα ἄλλη ποικιλία, *σὺν τάχει*, *σὺν βίᾳ*, *σὺν νεφέεσσι* (Ὅμ.). Τοιοῦτον καὶ τὸ *σὺν θεῷ* = μετὰ τῆς βοηθείας τοῦ θεοῦ.—*σὺν θεῷ εἰρήσεται*, *σὺν θεῷ εἰπεῖν*=ἐπ' ἐλπίδι θείας βοηθείας. — *οἶμαι μέν, οἶμαι, σὺν θεῷ δ' εἰρήσεται, ταύτης ἀπαλλάξειν τῆς ὀφθαλμίας* (Ἀρφ. *Πλ.* 129)· οὕτω καὶ *νῦν, σὺν θεοῖς εἰπεῖν, πολλὰς ἐλπίδας ἔχε* (Δ.). — *σὺν θεοῖς οὐδενὸς ἀπορήσομεν* (Ξ. *Π.* ϛ', δ', 19). Ὡσαύτως καὶ ἐν συνθέσει· *συνάμα*, *συμβάλλω*, *σύνεδρος*, *συνεργάτης*, *συμφορά*, *συμπληγάδες*, *ξυνοικίζειν*, *ξυνωρίς*, κτλ. Τοιαῦτα δὲ καὶ τὰ τῆς συνηθείας, *σύγχλωρος*, *συγκαίω*, *συμμαζόνω*, κτλ. Περὶ χρήσεως τῆς *ξὺν* ἢ *σὺν* ἴδε τοὺς *περὶ Διαλέκτων* γράψαντας, οἵτινες ὅμως διαφωνοῦσιν ἐν πολλοῖς.

§. 62. Ἡ πρόθεσις *σὺν* ἐγεννήθη ἐκ τῆς *ξὺν* ἢ *κσύν*, κατ' ἀφαίρεσιν τοῦ *κ*, ἡ δὲ *ξὺν* συγγενεύει τῷ *ξυνός*=κοινός. Ὡς δὲ κατ' ἀφαίρεσιν τοῦ *κ* ἐγεννήθη ἡ *σύν*, οὕτω καὶ κατ' ἀφαίρεσιν τοῦ *σ* τὸ *κύν*, ἐξ οὗ ἡ παρὰ Ῥωμαίοις cum, κατὰ πάντα ὁμοία τῇ ἑλληνικῇ *ξὺν* ἢ *σύν*· *συλλέγω*, colligo, *συμβαίνω*, convenio, *συλλογίζομαι*, computo, *συμπλέκω*, connecto, *συμπληρῶ*, compleo.

Αἱ μετὰ αἰτιατικῆς συντασσόμεναι μονόπτωτοι προθέσεις.

Ἡ πρόθεσις εἰς, ἐς.

§. 63. Ἐκ τῶν μονοπτώτων προθέσεων μετὰ μόνης αἰτιατικῆς

συντάσσεται ἡ *εἰς* ἢ *ἐς* πρόθεσις. Ὡς δὲ ἡ πρόθεσις αὕτη εἶναι ἀντίθετος τῆς *ἐξ* ἢ *ἐκ*, ὡς πρὸς τὴν ἔκ τινος ἀρχὴν ἣν σημαίνει ἡ μία καὶ τὴν εἴς τι παῦσιν ἣν σημαίνει ἡ ἄλλη, *ἐκ θαλάττης εἰς θάλατταν* (§. 31.), οὕτως, ὑπὸ ἄλλην ἔποψιν, εἶναι ἀντίθετος τῆς *ἐν*, διότι ἡ μὲν σημαίνει *στάσιν ἔν τινι*, ἡ δὲ *κίνησιν εἴς τι*· διὰ τῆς πρώτης ἀποκρινόμεθα εἰς τὸ ἐρώτημα *ποῦ*, διὰ τῆς δευτέρας εἰς τὸ *πόσε*· *ἀποβάντες ἐς τὴν γῆν* (Θ. Β', 66).—*πάντ' ἐκκαλύπτων ὁ χρόνος εἰς τὸ φῶς ἄγει* (Σ. *Ἀποσπ.*).—*ὅρκους ἐγὼ γυναικὸς εἰς ὕδωρ γράφω* (Σ. *Ἀποσπ.*).—*ἡ γλῶσσα πολλοὺς εἰς ὄλεθρον ἤγαγεν* (Γν.). Ὡς δὲ τὸ *ἐν Ἅδου*=ἐν Ἅδου τόπῳ, οὕτω τὸ *εἰς Ἅδου*=εἰς Ἅδου τόπον· *ὃς ἂν ἀμύητος καὶ ἀτέλεστος εἰς Ἅδου ἀφίκηται, ἐν βορβόρῳ κείσεται* (Πλ. *Φαίδ.* 69)· οὕτω καὶ *παῖς ὢν ἐφοίτας εἰς τίνος διδασκάλου;* (Ἀρφ. *Ἱππ.* 1235)

§. 64. Ἡ διὰ τῆς *εἰς* ἐκφερομένη κίνησις ἀποβλέπει ἄψυχόν τι· τίθεται δὲ ἐπὶ ἐμψύχων ὅταν ταῦτα ἐπὶ τοπικῆς ἐννοίας ἐκλαμβάνωνται· *οὐδ' εἰς Δελφοὺς οὐδ' εἰς Ἄμμων' ἐλθόντες ἐκεῖ θύσομεν* (Ἀρφ.*Ὀρν.*618).—*βαδίζουσιν εἰς ἀλλήλους*(Ἀρφ.).—*εἰς ὑμᾶς εἰσελθὼν ἐλπίζω τῶν δικαίων τεύξεσθαι* (Λυσ.)=εἰς ὑμᾶς τοὺς δικαστάς, εἰς τὸ δικαστήριον.—*οἱ τριάκοντα πολλοὺς τῶν πολιτῶν εἰς τοὺς πολεμίους ἐξήλασαν* (Λυσ.)=εἰς τὸ μέσον.—*ἐπορεύθησαν εἰς Ταόχους* (Ξ. *Ἀν.* Δ', ζ', 1)=εἰς τὸν τόπον (§. 28), κτλ.—*ἐτολμήσατε σὺν τῷ πατρίῳ φρονήματι ἰέναι εἰς αὐτούς* (Ξ. *Ἀν.* Γ', β', 16), δυνατώτερον ἢ τὸ *ἐπ' αὐτούς*.

§. 65. Κατὰ βραχυλογίαν τίθεται ἡ *εἰς* πρόθεσις εἰς δήλωσιν κινήσεως ἐννοουμένης μετά τινα ἐνέργειαν. *Κλέαρχος εὐθὺς παραγγέλλει εἰς τὰ ὅπλα* (Ξ. *Ἀν.* Ἁ, ἑ, 13), ὅπερ ἀλλαχοῦ *παρήγγελλεν ἐξοπλίζεσθαι*, ὁ αὐτὸς λέγει (Ἀν. Ἁ, ἡ, 3). Ἐνταῦθα τὸ πλῆρες ἤθελεν εἶναι *παραγγέλλει ἰέναι εἰς τὰ ὅπλα*· ἀλλὰ ἡ βραχυλογικὴ ἔκφρασις, ὡς συντομωτέρα, χαριεστέρα καὶ οὐχὶ ἀσαφής, κατήντησεν ἡ κανονικὴ χρῆσις. Τοιαῦτα καὶ τὰ *ἐκέλευσεν ἐπὶ τὰ ὅπλα* (Ξ.)—*εἰς τὸ βαλανεῖον βούλομαι* (Ἀρφ. Β', 1279). — *ὀρθὴν κελεύεις;* (Ἀρφ.*Ὀρν.*1)=ὀρθὴν ὁδὸν ἰέναι, κτλ. Δυνάμει δὲ τῶν ἀλλαχοῦ ῥηθέντων (σ. 211, §. 22. σ. 537, §. 8—σ. 539, §. 15), λέγεται καὶ *αὐτὸ γάρ μοι τῆς ὁδοῦ λοιπόν ἐστι χωρίον, οἷ σπουδὴν ἔχω* (Ἀρφ.

Α. 247). — *φανερὸς ἦν οἴκαδε παρασκευαζόμενος* (Ξ. *'Αν.* Ζ', ή, 57)=παρασκευάζετο ὡς οἴκαδε ἀπιών.

§. 66. Συνήθως δὲ διὰ βραχυλογίας ἐκφέρονται καὶ τὰ *πολλάκις εἰς πολλὴν ἀθυμίαν κατέστην* (Λυσ.)=ἔπεσον, κατήντησα.— *στὰς εἰς τὸ μέσον συνεκάλεσε τοὺς ἑαυτοῦ στρατιώτας* (Ξ. *Π.* Δ', ά, 1). —*ἀνίστατο εἰς οἴκημά τι ὡς λουσόμενος* (Πλ. *Φαίδ.* 116).—*Θησεὺς κατέλυσε τῶν ἄλλων πόλεων τά τε βουλευτήρια καὶ τὰς ἀρχὰς ἐς τὴν νῦν πόλιν* (Θ. Β', 15).

§. 67. Ἡ *εἰς* πρόθεσις τίθεται καὶ εἰς ἔνδειξιν τέλους· *ἀπὸ σοῦ δεῖ ἄρχεσθαι, τελευτᾶν δ' εἰς Εὐθύδημον* (Πλ.)=ἕως.—*ὅπου ἂν εἰς ἀκόντιον ἀφικνῆται, ἀκοντίζει τὸν φεύγοντα τοῖς σφαιρωτοῖς, ὅπου δ' ἂν εἰς δόρατος πληγήν, παίει* (Ξ. *'Ιππ.* Η, 10).—*πολλὰ δεῖ μοχθεῖν τὸν ἥξοντ' εἰς ἔπαινον εὐκλεῶς* (Γν.).

§. 68. Ἐπὶ προσώπων δὲ μεταφερομένη ἡ τοιαύτη σημασία λαμβάνει· ά. τὰς *ἀνωτέρω ποικιλίας* (§. 55)· *τὸν κάκιστον πλοῦτος εἰς πρώτους ἄγει* (Εὐρ. *'Αποσπ.*)=εἰς τὴν τάξιν τῶν πρώτων· β'. τὴν ἔννοιαν τοῦ *ἐπάνω τινός*· *μὴ βούλεσθε εἰς ὑμᾶς τὴν αἰτίαν περιτρέψαι* (Λυσ.).—*ἀπέβλεψεν εἰς Αὐτόλυκον* (Ξ.).—*οὐ γὰρ εἴς σ' ἁμαρτάνω* (Εὐρ.)· γ'. *τὴν ἔννοιαν τῆς πρός τι ἀπευθύνσεως*· *οὐ σοφός, ἀληθὴς δ' ἐς φίλους ἔφυν φίλος* (Εὐρ.)· δ'. τὴν τοῦ *ἐνώπιον*, μετὰ τῶν ῥημάτων τοῦ *λέγειν* καὶ *φημίζεσθαι* σημαντικῶν· *ἃ εἶπον εἰς ἅπαντας οὐκ ἀρνήσομαι* (Εὐρ. *'Εκ.* 303).—*ἐκμαρτυρεῖν ἄνδρα τὰς αὑτοῦ τύχας εἰς πάντας ἀμαθές* (Εὐρ. *'Αποσπ.*).—*πάνυ ἐλλόγιμος γέγονεν εἰς τοὺς Ἕλληνας 'Αριστείδης* (Πλ.). Τὸ τελευταῖον παράδειγμα δυνατὸν νὰ ἐκληφθῇ καὶ=μεταξὺ τῶν Ἑλλήνων· τὸ δὲ προτελευταῖον, καὶ εἰς τὸ *μεταξὺ πάντων* ἀναλυόμενον, δὲν εἶναι ἄτοπον· ἡ συγγένεια τῶν ἐννοιῶν τούτων εἶναι στενωτάτη. Ἐν πᾶσι δὲ τούτοις τὸ διὰ τῆς *εἰς* ἐκφερόμενον θεωρεῖται ὡς τὸ τέλος τῆς πράξεως.

§. 69. Ὡσαύτως εἰς δήλωσιν *σκοποῦ*· *ἡ ἡμέρα ἀεί τι καιρὸν εἰς τὸ φροντίζειν φέρει* (Γν.)=ὡς πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦ φροντίζειν=παρέχει ἀφορμὴν φροντίδων.—*ἅπαντές ἐσμεν εἰς τὸ νουθετεῖν σοφοί* (Εὐρ. *'Αποσπ.*).—*ἡ σπάνις πρόχειρος εἰς τὸ δρᾶν κακά* (Γν.). —*μέγιστον ἀγαθὸν τὸ πειθαρχεῖν φαίνεται εἰς τὸ καταπράττειν τὰ ἀγαθά* (Ξ. *Π.* Η, ά, 3). Ὡς δὲ αὕτη ἡ ἔννοια συγγενεύει τῇ προη-

γουμένη, ἡ τοῦ *σκοποῦ τῇ τοῦ τέλους*, οὕτω ταύτῃ πάλιν συγγενεύει ἡ ἔννοια τοῦ ἀφορῶντος· *ζηλωτὸς ὅςτις εὐτύχησεν εἰς τέκνα* (Εὐρ. *Ὀρ.* 541).—*φεῦ, τοῖσι γενναίοισιν ὡς ἀπανταχοῦ τρέπει χαρακτὴρ εἰς εὐψυχίαν* (Εὐρ. *Δαν. Ἀποσπ.*)· οὕτω καὶ *δεῖ κεχαρισμένως πράττειν τὸ πᾶν εἰς δύναμιν* (Πλ. *Φαίδρ.* 273)· τὸ αὐτὸ δὲ λέγεται καὶ *κατὰ δύναμιν.*

§. 70. Ἐπὶ ἀριθμῶν τιθεμένη ἡ εἰς σημαίνει· 1. τὸ *περίπου, ἕως· ξυνεβοήθησαν εἰς εἴκοσι μάλιστα*(Θ.)—*ἐς διακοσίους τινάς*, (Θ. Ἡ, 21)· 2. *διαίρεσιν*, ἐπὶ στρατιωτικῶν μάλιστα φράσεων· *τῆς φάλαγγος ἔφασαν εἰς τρεῖς τὴν ἐνωματίαν ἄγειν· τοῦτο δὲ συμβαίνειν αὐτοῖς οὐ πλέον ἢ εἰς δώδεκα τὸ βάθος* (Ξ. *Ἑλλ.* ϛ', δ', 12).

§. 71. Ἐπὶ *χρόνου* σημαίνει ἡ εἰς πρόθεσις· 1. *ὡρισμένον τι χρονικὸν σημεῖον εἰς τὸ μέλλον· ἥκετε εἰς τριακοστὴν ἡμέραν* (Ξ. *Π.* Ἐ, γ', 6)· 2. *διάρκειαν* ἐπὶ *τοσοῦτον* ἢ *τοσοῦτον· ᾠήθη δεῖν καὶ τῆς ἀρετῆς τῆς αὐτοῦ μνημεῖον εἰς τὸν ἅπαντα χρόνον καταλιπεῖν* (Ἰσ. *Βουσίρ.* ἑ).

§. 72. Καὶ μετὰ τῆς ἀπὸ καὶ μετὰ τῆς ἐκ καὶ μετὰ τῆς ἐν καὶ μετὰ τῆς εἰς πολλὰ ἐπίθετα οὐδέτερα, οὐσιαστικοῦ χαρακτῆρα διὰ τοῦ ἄρθρου λαμβάνοντα, ἐκφέρουσι, κατὰ τὰς ἀνηκούσας πτώσεις, ἐπιῤῥηματικὴν ἔννοιαν· *ἀπὸ τοῦ προφανοῦς* (Θ. Α', 35· Γ', 82)—*ἀπὸ τρόπου* (Πλ. *Φαίδρ.* 278)=πόῤῥω τοῦ καθήκοντος, ἀνοικείως.—*ἐκ τοῦ ἐμφανοῦς διακινδυνεύειν* (Ξ. *Ἱππαρχ.* Ζ', 7). — *ἐκ τοῦ προφανοῦς* (Θ. Γ', 43).—*τὸν εὖ καὶ κακῶς δρῶντα ἐξ ἴσου ἀρετῇ ἀμυνούμεθα* (Ξ.).—*ἐξ ἑτοίμου* (Ξ. *Π.* Ἡ, ἑ, 12)=εὐθύς, ἀνυπερθέτως.—*ἐξ ὑπογυίου παντάπασιν ἡ αἵρεσις γέγονεν* (Πλ. *Μενεξ.* 235)=ἐκ τοῦ προχείρου, παρευθύς.—*τῆς τεμνομένης ἐν τῷ ἐμφανεῖ* (Θ. Β', 21).—*ἐν τῷ φανερῷ, ἐν τῷ ἀφανεῖ* (Ξ.).—*νῦν ἐν καλῷ φρονεῖν* (Σ. *Ἠλ.* 384).—*ἀπόλωλ' ἐκεῖνος ἐν δέοντι τῇ πόλει* (Ξ.) =εὐκαίρως, ἐν ἁρμοδίῳ καιρῷ.—*τὸ τοῖς ἄρχουσιν πείθεσθαι πᾶσιν ἐν κοινῷ κεῖται* (Ξ. *Π.* Δ', γ', 8)=οὐδεὶς ἐξαιρεῖται.=*οὔτε ἐν κοινῷ* (ἢ ἐν τῷ κοινῷ· χρήματα) *ἔχομεν* (Θ. Α', 80)=ἐν τῷ δημοσείῳ ταμείῳ.—*ἐν μέσῳ κεῖται ταῦτα τὰ ἀγαθά, ἆθλα* (Ξ. *Ἀν.* Γ', ά, 21).—*εἰς καλὸν ἥκετε* (Ξ. *Ἀν.* Δ', ζ', 3) = ἐν καιρῷ ἁρμοδίῳ.—*τὰς εὐπορίας εἰς δέον ὑμῖν γινομένας δείξω* (Δ.).—*εἴ τινα ἔχετε βελτίω, θέντες εἰς κοινὸν λέγετε* (Πλ. *Ν.* Ζ', 796)=ἐπὶ κοινῇ χρή-

σει.—*εἰς μέσον φέρετε ὅ τι ἕκαστος ἐπίστασθε ἀγαθόν* (Ξ.)=ἐπὶ κοινῇ ὠφελείᾳ. Ὡσαύτως *εἰς καιρὸν ἦλθες* (Εὐρ. Ῥ. 52).—*ἔγωγε λυποῦμαι μὲν εἰς ὑπερβολὴν ἐπὶ τοῖς παροῦσιν, ἐν δὲ τῇ λύπῃ φρονῶ* (Φιλ).—*ἐς τέλος οἱ μὲν ἐσθλοὶ τυγχάνουσιν ἀξίων* (Εὐρ. Ἰ. 162).

§. 73. Ἡ ἔννοια τοῦ *εἴσω* ἐπικρατεῖ καὶ ἐν ταῖς συνθέσεσι τῆς προθέσεως ταύτης· *εἰσάγω, εἰσπίπτω*, κτλ. Λέγεται δὲ *εἰσβαίνειν εἰς τὰς νῆας, εἰσπίπτειν εἰς τὸ στρατόπεδον*, κτλ. Ὡσαύτως *εἰσβάλλειν εἰς τοὺς πολεμίους* καὶ *εἰσβάλλειν τοῖς πολεμίοις*· ἀλλ' ἡ δοτικὴ συνηθεστέρα μετὰ τῆς *ἐν*, ἥτις, καίπερ στάσιν σημαίνουσα, συντίθεται καὶ μετὰ κινήσεως σημαντικῶν ῥημάτων, *ἐμβάλλειν, ἐμπίπτειν*, κτλ. Λέγεται λοιπὸν *ἐμβάλλειν τοῖς πολεμίοις* καὶ *ἐμβάλλειν εἰς τοὺς πολεμίους*, ἀλλὰ μόνον *ἐμβάλλειν εἰς τὴν χώραν*.

§. 74. Ἐπὶ δὲ τοῦ *εἰσιέναι* καὶ *εἰσέρχεσθαι* τίθεται μὲν καὶ δοτικὴ καὶ αἰτιατικὴ ἀπρόθετος, ἀλλὰ μόνον ἐπὶ *ἰδεῶν* καὶ *αἰσθημάτων*· *πάνυ μοι ἐλεεινὸν εἰσῄει* (Πλ. Φαιδ. 59).—*οὔτε γὰρ ὡς θανάτῳ παρόντα με ἀνδρὸς ἐπιτηδείου ἔλεος εἰσῄει* (Πλ. Φαιδ. 58).—*εἰσέρχεται αὐτῷ δέος καὶ φροντὶς* (Πλ. Πολ. Α, 330).—*οὐδ' ἐπιθυμία εἰσέρχεται τοὺς πολλοὺς* (Πλ. Ν. Η, 838)· ἄλλως δὲ ἐπαναλαμβάνεται, ὡς ἐπὶ τῶν λοιπῶν, ἡ ἐν τῇ συνθέσει *εἰς* πρόθεσις, *εἰσιέναι εἰς οἰκίαν* (Πλ. Ν. Θ, 824), ἡ ἄλλη ὁμοία, *εἰσῆγε μὲν παρὰ τὸν Σωκράτη* (Πλ. Φαιδ.). Ἐννοεῖται δὲ τοῦτο περὶ τῆς συνηθεστέρας χρήσεως, ἄλλως λέγεται καὶ *εἰσβάντι Συρίαν* (Ξ. Π. Η, ς', 21), ὅπερ ὅμως διορθοῦσιν, *ἐκβάντι*. Περὶ τῶν ἀνωτέρω ἀπροθέτων πτώσεων, περὶ τοῦ *εἰσέρχεσθαι δίκην* καὶ τῶν ὁμοίων ἴδε ἀνωτέρω σ. 237, §. 4, καὶ *Εἰσαγωγὴν εἰς τὴν Ἑλληνικὴν Σύνταξιν*. σ. 306. Περὶ δὲ τῆς παρ' Αἰολεῦσι χρήσεως τῆς *εἰς* ἀντὶ τῆς *ἐν* αὐτόθι, σ. 664—665.

Προθέσεις Δίπτωτοι.

Αἱ μετὰ αἰτιατικῆς καὶ δοτικῆς συντασσόμεναι.

Ἡ πρόθεσις ἀ ν ά.

§. 75. Ἐκ τῶν διπτώτων προθέσεων μόνον ἡ *ἀνὰ* συντάσσεται μετὰ *αἰτιατικῆς* καὶ *δοτικῆς*. Ἀλλὰ καὶ ἐκ τούτων μόνον ἡ μετὰ αἰτιατικῆς σύνταξις εἶναι συνήθης παρ' Ἀττικοῖς.

§. 76. Σημαίνει δὲ μετὰ αἰτιατικῆς συντασσομένη ἡ ἀνὰ πρόθεσις τὸ *ἐπάνω*, ἐπὶ ἐκτάσεως μεγάλης, ἐν στάσει καὶ ἐν κινήσει καὶ κατὰ διεύθυνσιν, κτλ· *τοὺς Καρδούχους ἔφασαν οἰκεῖν ἀνὰ τὰ ὄρη* (Ξ. *Ἀν*. Γ', έ, 16).—*ἀνὰ πᾶσαν γῆν καὶ θάλασσαν εἰρήνη ἔσται* (Ξ. *Πόρ*. Έ, 10).—*ἥ τε* (φλέψ) *ἀνὰ νῶτα θέουσα διαμπερὲς αὐχέν' ἱκάνει* (Ἰλ. Ν, 54).—*ἀνὰ τὸν ποταμὸν πλέειν* (Ἡρ. Ά, 194)=πρὸς τὰς πηγάς.—*ἀνὰ πρόθυρον τετραμμένος* (Ἰλ. Τ, 212) = πρὸς τὸ πρόθυρον.—*καὶ οὕτω Ἀλκμαιωνίδαι ἐδώσθησαν ἀνὰ τὴν Ἑλλάδα* (Ἡρ. ς', 131)=ἐβοήθησαν, ἐφημίσθησαν (ἐκ τοῦ βοῶ, βοῶμαι).

§. 77. Σπανιωτέρα εἶναι ἡ χρονικὴ αὐτῆς σημασία· *οἱ παῖδες τοὺς πρεσβυτέρους ὁρῶσιν ἀνὰ πᾶσαν ἡμέραν σωφρόνως διάγοντας* (Ξ. *Π*. Ά, β', 8).—*ἀνὰ νύκτα* (Ἰλ. Ξ, 81).—*ἀνὰ τὸν πόλεμον τοῦτον* (Ἡρ. Ἡ, 123).—*ἀνὰ χρόνον ἐξεύροι τις ἄν* (Ἡρ. Ζ', ί, 6). Συχνοτέρα δὲ εἶναι ἡ *διανεμητικὴ* σημασία τῆς προθέσεως ταύτης· *ἐπορεύθησαν ἀνὰ πέντε παρασάγγας τῆς ἡμέρας* (Ξ. *Ἀν*. Δ', ς', 4).

§. 78. Συνήθεις φράσεις διὰ τῆς *ἀνὰ* εἶναι τὸ *ἀνὰ στόμα*· *ἀργὸς οὐδεὶς θεοὺς ἔχων ἀνὰ στόμα βίον δύναιτ' ἂν συλλέγειν ἄνευ πόνου* (Εὐρ. *Ἠλ*.80)=εἰς τὸ στόμα ἔχων, οἷον εἰς τὸ στόμα περιστρέφων τὸ ὄνομα τῶν θεῶν, ἀείποτε περὶ αὐτῶν λέγων· τὸ *ἀνὰ κράτος*· *ἀπομάχοιτο ἀνὰ κράτος* (Ξ.)=μετὰ πάσης δυνάμεως—*προφαίνεται ἐλαύνων ἀνὰ κράτος ἱδροῦντι τῷ ἵππῳ* (Ξ.)=μετὰ πάσης σπουδῆς· τὸ αὐτὸ λέγεται καὶ κατὰ κατὰ κράτος. Ἀμφότερα δὲ σημαίνουσιν *ὅσον φθάνει ἡ δύναμις*.—*λέγεται τοὺς λίθους ἔχειν ἀνὰ τὸν αὐτὸν λόγον τὴν λειότητα* (Πλ.)=κατ' ἀναλογίαν.

§. 79. Ἡ μετὰ δοτικῆς σύνταξις τῆς προθέσεως ταύτης ἀπαντᾶται μόνον παρ' ἐπικοῖς καὶ λυρικοῖς, εἰς δήλωσιν ἠρεμίας· *εὗδε πατὴρ ἀνὰ Γαργάρῳ ἄκρῳ* (Ἰλ. Ξ, 352)=ἐν, ἢ ἐπί.—*χρυσέῳ ἀνὰ σκήπτρῳ* (Ἰλ. Α, 15)=ἐν τῷ χρυσῷ σκήπτρῳ=ἐκράτει τὸ τῷ Ἀπόλλωνι καθιερωμένον, μαλλίναις ταινίαις περιειλημμένον, στέμμα, οὐχὶ ἀμέσως ἐν χερσὶν ἀλλ' ἐπὶ τοῦ σκήπτρου· ἐκράτει τὸ σκῆπτρον ἐφ' οὗπερ τὸ στέμμα.—*ἀνὰ σκάπτῳ Διός* (Πίνδ. *Π*. Α', 6).

§. 80. Ἐκ τῶν λυρικῶν μετέβη ἡ τοιαύτη σύνταξις καὶ εἰς τὰ λυρικὰ μέρη τῶν ἀττικῶν τραγικῶν· *ἀνὰ ναυσίν*.—*ἀνὰ δ' ἐλάταισιν* (Εὐρ. *Ἰφ. Αὐλ*. 754. 1055. Ἴδε καὶ Ἠλ. 466)=*ἐν*. Καὶ οἱ τραγικοὶ καὶ οἱ κωμικοὶ ἐν τοῖς λυρικοῖς τεμαχίοις τοῦ δράματος, ἀκολουθοῦντες

λυρικοὺς ἢ ἐπικοὺς τοὺς ὁποίους αἰνίττονται ἢ μιμοῦνται, συγχωροῦσιν ἑαυτοῖς, καὶ περὶ σύνταξιν καὶ περὶ προσῳδίαν καὶ περὶ ἄλλα, ποιητικὰς ἀδείας, ὁποίας δὲν συγχωροῦσιν ἐπὶ τοῦ διαλογικοῦ μέρους, ὡς καὶ ἐν τοῖς *Ἑρμηνευτικοῖς*, ἰδιαιτέρως δὲ ἐν τοῖς περὶ *Μέτρων* μαθήμασι παρατηροῦμεν (Περὶ τῆς μετὰ γενικῆς τῆς *ἀνὰ* προθέσεως παρ' ἐπικοῖς συντάξεως ἴδε *Εἰσαγωγὴν εἰς τὴν Ἑλληνικὴν Σύνταξιν*, σ. 667).

§. 81. Τὰ αὐτὰ σημαίνει καὶ ἐν συνθέσει ἡ *ἀνὰ* πρόθεσις· ά. τὸ ἐπάνω· *ἀναφορεῖν* (Θ. Δ΄, 115).—*ἀναπηδᾶν ἐπὶ τὸν ἵππον* (Ξ.)· οὕτως *ἀνάλλεσθαι*, *ἀνέχειν*, κτλ· *ἀνάπλους ἀπὸ θαλάσσης ἀνὰ τὸν ποταμόν* (Ἡρ. Η, 4)· β΄. τὸ *ἐκ τοῦ παραλίου εἰς τὴν μεσόγειαν χωρεῖν· οὓς Κῦρος ἔχων ἀνέβη* (Ξ.)· γ΄. τὸ ὀπίσω· *τρόπαιον στησάμενος ἀνεχώρησεν* (Ξ.).—*ἀνακρούσασθαι* (Θ. Ζ΄, 40)· δ΄. τὸ *πάλιν· τοὺς πολεμίους νενικηκότας ἀναμαχόμενοι ἐτρέψαντο* (Ξ.).—*ἀνάδικος δίκη* (Πλ. *Ν*. ΙΑ΄, 937). Λέγεται δέ, δυνάμει τῆς ἐννοίας, *ἀνέδυ ἁλός* (Ἰλ. Α, 359)—*ὥς κε καὶ αὖ τις ἀναπνεύσωσι πόνοιο* (Ἰλ. Ο, 235), κτλ. Ἐκ τούτου δὲ ἀνεπτύχθη καὶ ἡ *ἀναιρετικὴ* σημασία, ἐν τοῖς *ἀναιρεῖν*, *ἀνασκευάζειν*, *ἀνατίθεσθαι*· οὕτω καὶ *ἀνομολογούμενος λόγος*=οὐχ ὁμολογούμενος (Πλ. *Γοργ*. 425), ἐν ᾧ ἀλλαχοῦ (Πλ. *Πολ*. Α, 346) *ἀνομολογησάμενοι*=συμφωνήσαντες. Ἐκ τῶν ἀνωτέρω προῦκυψαν καὶ τὰ τῆς συνηθείας *ἀνάποδα*, ἐξ οὗ καὶ ἐπίθετον *ἀνάποδος*, *ἀνάλαιμα*, *ἀναγούλα*, *ἀνάσκελα*, *ἀνάραια*, κτλ.

Αἱ μετὰ γενικῆς καὶ αἰτιατικῆς συντασσόμεναι δίπτωτοι προθέσεις.

1. Ἡ πρόθεσις διὰ μετὰ γενικῆς.

§. 82. Ἡ πρόθεσις *διά*, μετὰ γενικῆς συντασσομένη, σημαίνει τὸ διὰ *μέσου*, τοπικῶς· *διὰ τῆς ἀγορᾶς πορεύεται* (Δ.). Ὡσαύτως *ἐπορεύθησαν διὰ Χαλύβων σταθμοὺς ἑπτά* (Ξ.)=διὰ τῆς γῆς τῶν Χαλύβων (§. 28). Ὡσαύτως καὶ τροπικῶς ἢ καταχρηστικῶς· *ἡ ἀρετὴ βαίνει διὰ μόχθων* (Εὐρ. *Ἡρακλ*. 625).

§. 83. Τίθεται προσέτι κατὰ χρονικὴν σημασίαν· *τέρας ἐστίν, εἴ τις εὐτύχησε διὰ βίου* (Γν.), οἷον διερχόμενος τὸν βίον ὡς στάδιον.—*φιλαργυρία τοῦτ' ἐστίν, ὅταν ἀφεὶς σκοπεῖν τὰ δίκαια τοῦ*

κέρδους διὰ παντὸς δοῦλος ἧς (Γν.). Συνεπτυγμένως δὲ καὶ βραχυλόγως τίθεται τὸ *διὰ τέλους*=διὰ παντὸς μέχρι τέλους· *οὐδεὶς διὰ τέλους εὐδαιμονεῖ* (Εὐρ. *Ἀποσπ.*).

§. 84. Ἐκ τῆς *τοπικῆς* σημασίας προῦκυψαν αἱ φράσεις *διὰ μάχης ἐλθεῖν τινι* (Θ. Δ', 92)· *διὰ μάχης ἰέναι* (Ξ.)· *δι' ἔχθρας γίγνεσθαί τινι* (Θ. Α', 40), *διὰ φιλίας ἰέναι* (Ξ. *Ἀν.* Γ', 628)=φιλικῶς, κτλ. Ὡσαύτως καὶ μετ' ἄλλων ῥημάτων· *τὸ μὴ ἀδικεῖν τοὺς ὁμοίους ἐχυρωτέρα δύναμις ἢ διὰ κινδύνων τὸ πλέον ἔχειν* (Θ. Α', 42)=ἐν κινδύνοις, μεταξὺ κινδύνων.—*ἔσται ἡ συνουσία, εἴπερ ἔσται διὰ μέθης, οὐκ ἀθόρυβος* (Πλ. *Ν.* Α', 640).

§. 85. Μετὰ γενικῆς ἡ πρόθεσις *διὰ* σημαίνει καὶ *μετὰ τοσοῦτον διάστημα*, τοπικῶς ἢ χρονικῶς· *διὰ δέκα ἐπάλξεων πύργοι ἦσαν μεγάλοι καὶ ἰσοπλατεῖς τῷ τείχει* (Θ. Γ', 21). — *Μεσσήνην διὰ τετρακοσίων ἐτῶν μέλλουσι κατοικίζειν* (Ἰσ.). — *τὰ διὰ πλείστου πάντες ἴσμεν θαυμαζόμενα* (Θ. Ϛ', 11)=τὰ ἀπωτάτω.—*δι' ὀλίγου*.—*διὰ πλείστου καιροῦ* (Θ. Α', 79. Β', 43).

§. 86. Καὶ τὸ *ὄργανον* σημαίνει ἡ *διὰ* μετὰ γενικῆς, ἐπὶ ἐμψύχων τε καὶ ἀψύχων· *ἔλεγε δι' ἑρμηνέως* (Ξ.).—*εἴ τι καλὸν μανθάνει τις μάθημα διὰ λόγου μανθάνει* (Ξ. *Ἀπ.* Γ', γ', 11).—*διὰ τοῦ ἀρέσκειν τοῖς ἀνθρώποις καὶ τὸ πράττειν ἐστίν, ἡ δ' αὐθάδεια ἐρημίᾳ ξύνοικος* (Πλ. *Ἐπιστ.* Δ'). — *μὴ ὄντων οἵων δεῖ δι' ὧν αἱ μέγισται καὶ πλεῖσται πράξεις ἔμελλον εἶναι, κακῶς ἡγεῖτο τὰ αὐτοῦ ἕξειν* (Ξ.).

Ἡ πρόθεσις διὰ μετὰ αἰτιατικῆς.

§. 87. Ἐν ᾧ ἡ *διὰ* μετὰ γενικῆς σημαίνει τὸ ὄργανον, μετὰ αἰτιατικῆς σημαίνει τὸ καθ' αὑτὸ αἴτιον· *διὰ τοὺς εὖ μαχομένους αἱ μάχαι κρίνονται* (Ξ. *Π.* Ε', Ϛ', 35) = τούτων ἐνεργούντων=οὗτοι κρίνουσι τὰς μάχας.—*διὰ τοὺς ἀδίκως πολιτευομένους ἐν τῇ ὀλιγαρχίᾳ δημοκρατία γίγνεται* (Λ.). — *δικαιοσύνη αὐτὴ δι' ἑαυτὴν τὸν ἔχοντα ὀνίνησιν* (Πλ. *Πολ.* Γ', 367).—*ὅστις ἄρχεται ὑπὸ τῶν διὰ τοῦ σώματος ἡδονῶν καὶ διὰ ταύτας μὴ δύναται πράττειν τὰ βέλτιστα, νομίζεις τοῦτον ἐλεύθερον εἶναι;* (Ξ. *Ἀπ.* Δ', Ϛ', 3) ἐπὶ ἐμψύχων δηλοῦται τὸ *ποιητικόν*, ἐπὶ ἀψύχων τὸ *προτρεπτικὸν* ἢ *κωλυτικὸν αἴτιον* μάλιστα.

§. 88. Ἐν συνθέσει ἡ πρόθεσις *διὰ* σημαίνει· α΄. *διάβασιν· διέρχεσθαι, διάγειν, διαβαίνειν·* β΄. *χρονικὴν διάρκειαν μέχρι τέλους· διαμένειν, διατελεῖν·* γ΄. *χωρισμόν· διέχειν, διΐστασθαι, διάζωμα, διάφραγμα·* δ΄. *διανομήν· διαδιδόναι, διανέμειν,* κτλ.

§. 89. Καὶ ἐν συνθέσει δὲ καὶ ἐν συντάξει, καίπερ ποικίλλουσα, δὲν ἐξαφανίζεται ἡ πρώτη σημασία τῆς προθέσεως ταύτης, διότι καὶ εἰς τὸν *διὰ τῆς ἀγορᾶς πορευόμενον,* καὶ εἰς τὸν *διὰ βίου εὐτυχοῦντα,* καὶ εἰς τὸν *δι' ἑρμηνέως λέγοντα* καὶ εἰς τὸν *διὰ τοῦ πελέκεως πλήττοντα,* καὶ εἰς τὸν *διαβαίνοντα τὸν ποταμόν,* καὶ εἰς τὸν *διακόπτοντα,* καὶ εἰς τὸν *διαδικαζόμενον,* κτλ, *τοπικῶς ἢ χρονικῶς, κυριολεκτικῶς ἢ τροπικῶς,* παρατηρεῖται, κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἧττον, ἡ ἔννοια τοῦ *διὰ μέσου ἢ τῆς διαβάσεως.*

2. Ἡ πρόθεσις κατὰ μετὰ γενικῆς.

§. 90. Ἡ πρόθεσις *κατά,* μετὰ γενικῆς συντασσομένη, σημαίνει τὸ *ἄνωθεν πρὸς τὰ κάτω·* α΄. ἐξηγουμένου τοῦ σημείου *ἐξ οὗ· ἀμφότεροι ᾤχοντο κατὰ τῶν πετρῶν φερόμενοι, καὶ ἀπέθανον* (Ξ. Ἀν. Δ΄, ζ΄, 14)=ἐκ τῶν πετρῶν ῥιπτόμενοι ἀπέθανον.—*ἀλλόμενοι κατὰ τῆς πέτρας πρὸς τοὺς ὀπισθοφύλακας ἀφίκοντο* (Ξ. Ἀν. Δ΄, β΄, 18).—*ἐῤῥίπτεον ἑωυτοὺς κατὰ τοῦ τείχεος κάτω* (Ἡρ. Η΄, 53).—*Ἵεντο καὶ μάλα κατὰ πρανοῦς γηλόφου* (Ξ. Ἀν. Α΄, ε΄, 8)). — *κατὰ τῆς κλίμακος καταβαίνειν* (Λυσ.)· β΄. ἐξηγουμένου τοῦ σημείου *ἐφ' οὗ· καταχεῖσθαι κατὰ χειρὸς ὕδωρ φερέτω ταχύ τις* (Ἀρφ. Ὀρν. 464)· γ΄. ἐξηγουμένου τοῦ σημείου τοῦ *ὑποκάτω.* Γίνεται δὲ τοῦτο μάλιστα μετὰ τῶν ῥημάτων *καταδύεσθαι, ἀφανίζεσθαι* καὶ τῶν τοιούτων· *κατὰ γῆς καταδύεσθαι ὑπὸ τῆς αἰσχύνης* (Ξ. Π. ς΄, ε΄, 35).—*ἀφανίζεσθαι κατὰ θαλάσσης* (Ἡρ. Ζ΄, 6)· οὕτω δὲ καὶ *ζητοῦσιν οὗτοι τὰ κατὰ γῆς* (Ἀρφ. Ν. 188).

§. 91. Κατὰ τὴν ἐν α΄ σχέσιν εἶναι τὸ *καθ' ἱερῶν ὀμνύναι*=καταφερομένων καὶ ἐπιτιθεμένων τῶν χειρῶν ἐπὶ τῶν θυμάτων· *ὀμόσαντες καθ' ἱερῶν ἐνέγραφόν με* (Ἰσαῖος). Κατὰ τὴν ἐν β΄ εἶναι τὰ ἐκφέροντα τὴν ἔννοιαν *περί τινος· ἀσφαλῆ καὶ ῥᾴδιον τὸν καθ' αὑτοῦ ποιήσεται ἔπαινον* (Αἰσχ.).—*ἔπαινος κατὰ τοῦ ὄνου* (Πλ. Φαιδ. 260). Ἐξαιρέτως δὲ ἐπὶ κατηγορίας· *οὐκ ἔστι δίκαιον ὄντα πολίτην τοὺς καθ' ὑμῶν λόγους, ἀλλὰ μὴ τοὺς ὑπὲρ ὑμῶν ἐσκέφθαι* (Δ.).

Ἡ πρόθεσις κατὰ μετὰ αἰτιατικῆς.

§. 92. Μετὰ αἰτιατικῆς ἡ πρόθεσις κατὰ συντασσομένη σημαίνει *προσέγγισιν* καὶ *σύνδεσιν* δύο πραγμάτων ἄνευ ἐσωτερικῆς συναφείας, τοπικῶς τε καὶ χρονικῶς, ἐν στάσει τε καὶ ἐν κινήσει· *οἱ κατὰ τὴν Ἀσίαν ὄντες.—γίγνεσθαι κατὰ τὴν Μηδικήν.—τὸ ὕδωρ κατὰ τὰς τάφρους ἐχώρει* (Ξ).

§. 93. Οὕτω λοιπὸν προκύπτουσιν αἱ ἑξῆς μάλιστα ποικιλίαι· 1. τοῦ *πλησίον* ἢ *καταντικρύ· τοὺς σταυροὺς ἕκαστοι τοὺς καθ' ἑαυτοὺς διήρουν* (Ξ. Ἀν. Ε, Β', 21).—*οἱ Ἕλληνες ἐνίκων τὸ καθ' ἑαυτοὺς* (Ξ. Ἀν. Α, Β', 5)· 2. *ἐκτάσεως ἀπὸ ἄκρου εἰς ἄκρον· αἱ ἔχιδναι κατὰ πᾶσαν τὴν γῆν εἰσι* (Ἡρ Γ',109).—*ἡ εὐλάβεια σκότον ἔχει καθ' Ἑλλάδα* (Εὐρ. Ἀποσπ.)· 3. τοῦ *ἔν τινι· κατὰ τὴν ἀγορὰν* (Δ.) = ἐν τῇ ἀγορᾷ. Ὡσαύτως *οἱ Ἕλληνες ἐνίκων τοὺς Πέρσας κατὰ γῆν καὶ κατὰ θάλασσαν* (Ξ.). — *αἱ κατὰ τὸ σῶμα ἐπιθυμίαι* (Πλ.).—*τὸ κατὰ τὴν ψυχὴν πάθος* (Αἰσχ.). — *συγκέχυκε νῦν τὴν πίστιν ὁ καθ' ἡμᾶς βίος* (Μ.).—*τὸ δυστυχῆσαι κατὰ πόλεμον μέγιστόν ἐστι κακὸν* (Αἰσχ.)=ἐν καιρῷ πολέμου, κτλ.

§. 94. Ἐκ τῆς ἰδέας τῆς *συνδέσεως* ἀναπτύσσεται ἡ ἰδέα τοῦ *ἀκολούθως* καὶ *κατὰ συμφωνίαν· δεῖ κατὰ φύσιν ἕκαστον ἓν ἐν τὸ αὑτοῦ πράττειν* (Πλ.). — *τρία ἐστὶ δι' ὧν ἅπαντα γίγνεται, ἢ κατὰ τοὺς νόμους ἢ ταῖς ἀνάγκαις ἢ τὸ τρίτον ἔθει τινί* (Μ.). — *κατὰ τὸν ἀκριβῆ λόγον οὐδεὶς τῶν δημιουργῶν ἁμαρτάνει* (Πλ. Πολ. Α', 340).—*ἡ γλῶττα, κατὰ Λυσίαν τὸν ῥήτορα, νοῦν οὔτε πολὺν οὔτε μικρὸν ἔχει.* Μετὰ ταύτης συνέχεται καὶ ἡ ἔννοια τοῦ *ἀφορῶντος· κατὰ τὴν εὐδοξίαν καὶ τοὺς ἐπαίνους καὶ τὴν φήμην καὶ τὴν μνήμην τὴν τῷ χρόνῳ παρακολουθοῦσαν ἀθανασίας μεταλαμβάνομεν, ἧς ἄξιον ὀρεγομένους καθ' ὅσον οἷοί τ' ἐσμὲν ὁτιοῦν πάσχειν* (Ἰσ. Φιλ. ϛ').— *ἀήττητος ἡ πόλις τὸ κατ' ἐμὲ* (Δ. Στεφ. 309).

§. 95. Καὶ ἡ ἔννοια τοῦ *χωρισμοῦ* ἐξηγεῖται διὰ τῆς προθέσεως *κατά*, μετὰ τῶν *ἀντανακλωμένων ἀντωνυμιῶν· κατὰ σφᾶς αὐτοὺς γενόμενοι ἀπεκρίναντο* (Θ. Ε, 112). — *τῶν ἀγαθῶν καὶ τῶν κακῶν οὐδὲν αὐτὸ καθ' αὑτὸ παραγίγνεται τοῖς ἀνθρώποις* (Ἰσ.). Ἐκ τούτου προκύπτει ἡ ἔννοια τῆς *διανεμήσεως· Χαβρίας τριήρεις*

πλέον ἢ εἴκοσιν εἷλε, κατὰ μίαν καὶ δύο λαμβάνων (Δ.). — *πομπὰς ἐποίησαν κατὰ ἔθνος ἕκαστοι τῶν Ἑλλήνων καὶ ἀγῶνας γυμνικοὺς* (Ξ. *Ἀν* Ε, ε, 5). Οὕτω *κατ' ἐνιαυτόν, καθ' ἡμέραν*, κτλ.

§. 96. Καὶ διὰ τῆς προθέσεως *κατὰ* γίνονται ἐπιῤῥηματικοὶ τρόποι τοῦ *λέγειν· μὴ ἐπειχθέντες βουλεύσωμεν, ἀλλὰ καθ' ἡσυχίαν* (Θ. Α', 81). — *ἐς χεῖρας ᾖεσαν κατὰ τάχος* (Θ. Β', 13). — *ἡ οἰκοδομία κατὰ σπουδὴν ἐγίνετο* (Θ. Α', 93). — *εἷλεν Εἰδομένην μὲν κατὰ κράτος, Γορτυνίαν δὲ ὁμολογίᾳ* (Θ. Β', 100). Καὶ ταῦτα μὲν εἶναι κατὰ τὰ ἐν §. 93, = ἐν ἡσυχίᾳ, ἐν τάχει, κτλ, ἢ, πολλῷ μᾶλλον, κατὰ τὰ ἐν §. 94, = συμφώνως τῇ ἡσυχίᾳ, κτλ. Τὰ δὲ *κατὰ μόνας* (μοίρας) εἶναι κατὰ τὰ ἐν §. 95· *οἱ κατὰ μόνας ἄριστα κιθαρίζοντες, οὗτοι καὶ ἐν τῷ πλήθει κρατιστεύουσιν* (Ξ. *Ἀπ.* Γ', ζ', 4)· οὕτω καὶ ἐν τῷ *κατὰ μικρὸν ἐπικρατεῖ* ἡ ἔννοια τοῦ χωρισμοῦ = ὀλίγον τὴν φοράν, ἀπ' ὀλίγον ὀλίγον, οὐχὶ ὅλον διὰ μιᾶς, διαιρουμένου λοιπὸν τοῦ ὅλου εἰς μέρη καὶ τεμάχια.

§. 97. Ἐν συνθέσει ἡ πρόθεσις *κατὰ* σημαίνει· ά. τὸ *κάτω*, ὡς *καταβάλλειν, καταβαίνειν*· β'. *τὴν ἐκ τῆς ἐξορίας ἐπάνοδον*, ὡς *κατάγειν, κατιέναι, κατέρχεσθαι, κάθοδος*· γ'. τὸ *ἐναντίον*, ὡς *καταφρονῶ, καταγελῶ, καταψεύδομαι*· δ'. τὸ *ἐξ ὁλοκλήρου*, ὡς *καταπιμπράναι, καταπράττειν, καταναλίσκειν*, κτλ. Ἐκ τούτων δὲ ἑρμηνεύονται καὶ τὰ ἄλλα.

§. 98. Ἡ πρόθεσις *κατά*, ἀντίθετος οὖσα τῇ *ἀνά*, σημαίνει τὸ *κάτω* ἐν γένει, ὡς ἐκείνη τὸ *ἄνω*· καὶ ὅμως ἐν πολλοῖς συμπίπτουσιν· *ἀνὰ θυμὸν* καὶ *κατὰ θυμόν, ἀνὰ κράτος* καὶ *κατὰ κράτος, ἀνὰ μέρος* καὶ *κατὰ μέρος*, κτλ (Ἴδε *Εἰσαγωγὴν εἰς τὴν Ἑλληνικὴν Σύνταξιν*, σ. 682)· φαίνονται δὲ ποιητικώτερα τὰ διὰ τῆς *ἀνὰ* ἐκφερόμενα. Περὶ τῶν δύο τούτων ἀντιθέτων προθέσεων, τῆς *ἀνὰ* καὶ *κατά*, συνέγραψεν ἰδιαιτέρως Σπίτσνερος ὁ ἐκδότης τῆς τοῦ Ὁμήρου Ἰλιάδος.

3. Ἡ πρόθεσις ὑπὲρ μετὰ γενικῆς.

§. 99. Ἡ πρόθεσις *ὑπέρ*, μετὰ γενικῆς συντασσομένη, δηλοῖ τὸ *ὑπεράνω*, περὶ θέσεως τοπικῆς· *ἔστι δὲ λιμήν, καὶ πόλις ὑπὲρ αὐτοῦ* (Χειμερίου) *κεῖται Ἐφύρη* (Θ. Α, 46). — *ὁ θεὸς ἔθηκε τὸν ἥλιον ὑπὲρ γῆς* (Πλ.). — *ᾖρετο τὸ ὕδωρ ὑπέρ τε τῶν ὑπὸ ταῖς οἰ-*

κίαις καὶ ὑπὲρ τῶν ὑπὸ τῷ τείχει θεμελίων (Ξ. *Ἑλλ.* Ε, β', 5).

§. 100. Ἐκ τῆς τοπικῆς ἀνεπτύχθη ἡ σημασία τῆς ὑπερασπίσεως· *ἣν ἐθέλωμεν ἀποθνήσκειν ὑπὲρ τῶν δικαίων, εὐδοκιμήσομεν* (Ἰσ.).—*ὑπὲρ γυναικὸς καὶ φίλου πονητέον* (Ἰσ.).—*Δημοσθένης οὐχ ὑπὲρ τῆς πόλεως εἰπεῖν δύναται, ἀλλ' ἐπὶ συσσίτους καὶ ὁμοσπόνδους μελετᾷ* (Αἰσχ. *Παραπρ.* κά). — *μὴ θνῆσχ' ὑπὲρ τοῦ ἀνδρός, μηδ' ἐγὼ πρὸ σοῦ* (Εὐρ.)=ἀντί.— *ἐγὼ τοῦθ' ὑπὲρ σοῦ ποιήσω* (Δ) =ἀντί. Οὕτως *ὑπὲρ τοῦ βελτίστου λέγειν* (Δ).—*ὑπὲρ τοῦ δικαίου μάχεσθαι* (Πλ.).— *θανεῖν ὑπὲρ γῆς Ἑλλάδος* (Εὐρ.).— *ὑπὲρ τοῦ μὴ τὴν πατρίδα ἐπιδεῖν δουλεύουσαν ἀποθνήσκειν ἐθελήσει* (Δ.) =ἕνεκα.—*δικάσειν ὀμωμόκατε ὑμεῖς οὐ περὶ ὧν ἂν ὁ φεύγων ἀξιοῖ, ἀλλ' ὑπὲρ αὐτῶν ὧν ἂν ἡ δίωξις ᾖ* (Δ. *κατὰ Στεφ. Ψευδομ.* 1116)=περί.

Ἡ πρόθεσις ὑπὲρ μετὰ αἰτιατικῆς.

§. 101. Μετὰ αἰτιατικῆς ἡ πρόθεσις *ὑπὲρ* σημαίνει *ὑπέρβασιν*, ἐν γένει, τὸ *ὑπεράνω*. Καὶ ἐπὶ μὲν τοπικῆς θέσεως καθ' αὑτὸ ἢ οὐδέποτε ἢ σπανίως τίθεται παρ' Ἀττικοῖς. Τὸ τοῦ Ξενοφῶντος *τοῖς ὑπὲρ Ἑλλήσποντον οἰκοῦσι* (*Ἀν.* Α, ά, 9) κρίνεται ἀμφίβολον. Κατὰ τοῦτο δὲ εἶναι καὶ τὸ τοῦ Παυσανίου *ὑπὲρ δὲ τὸν Κεραμεικὸν καὶ στοὰν τὴν καλουμένην βασίλειον ναός ἐστιν Ἡφαίστου* (Α', ιδ', 5).

§. 102. Εὐκολώτερον τίθεται μετὰ ῥήματος κινήσεως σημαντικοῦ· *τοὺς ἄλλους παράδειγμα ὀνήσει γενόμενος ἀκλεὴς καὶ ὑπὲρ γῆς ὅρους ἀφανισθείς* (Πλ. *Ν.* Θ', 854). Συνηθέστατα δὲ τίθεται ἡ *ὑπὲρ* μετὰ αἰτιατικῆς ἐπὶ μέτρου καὶ ἀριθμοῦ· *οὐκ ἔστιν ὑπὲρ ἄνθρωπον οἷόν τε γίγνεσθαι ἀπέχεσθαι τῶν ἀφροδισίων* (Πλ.).—*τίς ἀγορεύειν βούλεται τῶν ὑπὲρ πεντήκοντα ἔτη γεγονότων;* (Αἰσχ. *Κτησ.* β')=ἐπέκεινα, πλέον.

§. 103. Ἐν συνθέσει τίθεται ἡ πρόθεσις *ὑπέρ*· ά. *ἐπὶ ὕψους· ὑπερέχειν, ὑπερβαίνειν*· β'. *ἐπὶ ὑπερβολῆς· ὑπερμισεῖν, ὑπέρσοφος, ὑπέρευ*· γ'. *ἐπὶ καταφρονήσεως· ὑπερορᾶν, ὑπερηνορέοντες*, κτλ. Ἁπανταχοῦ δὲ σημαίνει ὑπεράνω τι καὶ πλέον τῶν ἄλλων.

Προθέσεις Τρίπτωτοι.

1. Ἡ πρόθεσις ἀμφί. 2. Ἡ πρόθεσις περί.

§. 184. Μετὰ γενικῆς ἡ πρόθεσις *ἀμφὶ* παρ' Ἀττικοῖς δὲν εἶναι

τόσον συχνή. Σημαίνει δέ· ά. τὸ πέριξ· τοῖσι ἀμφὶ ταύτης οἰκέουσι τῆς πόλεως (Ἡρ. Ἡ, 164)· β'. τὸ ἕνεκα· ἀμφὶ ὧν εἶχον διαφερόμενοι (Ξ. Ἀν. Δ', έ, 17)· γ'. τὸ θέμα περὶ οὗ ὁ λόγος· ἃ τοῖσιν Ἀργείοισιν ἀμφὶ σοῦ ἕνεκα βουλεύματ' ἐστὶν (Σ. Φ. 554)· παρ' ἄλλοις, νέα.

§. 105. Μετὰ δοτικῆς ἡ πρόθεσις ἀμφὶ σημαίνει σχεδὸν τὰ αὐτά· ά. τὸ πέριξ· ἀμφὶ φαιδίμοις ἔχων ὤμοις (Σ. Ἀποσπ.)· β'. τὸ ἕνεκα· τί δήποτ' ἀμφ' ἐμοὶ στένεις τάδε; (Σ. Ἠλ. 1180)· γ'. τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος· ἀμφὶ νόστῳ τῷ βασιλείῳ (Αἰσχύλ. Πέρσ. 8), κτλ. Ὡσαύτως καὶ ὅσα ἄλλα ἐκ τούτων προκύπτουσιν· ἀμφ' ἀστραγάλοισι χολωθείς.—ἀμφὶ ξυνοῖσι πράγμασι μόχθον ἔχειν παρ' Αἰσχίνῃ (Τιμ. κθ'. Κτησ. ξβ'.) Ἴδε Εἰσαγωγὴν εἰς τὴν Ἑλληνικὴν Σύνταξιν, σ. 689. Ὡς δὲ ἡ μετὰ γενικῆς σύνταξις τῆς προθέσεως ταύτης δὲν ἀπαντᾶται παρ' Ὁμήρῳ, ἐξαιρουμένου ἑνὸς μέρους τῆς Ἰλιάδος (Π, 825), ἑνὸς τῆς Ὀδυσσείας (Θ, 262), καὶ τοῦ πρώτου στίχου τοῦ εἰς Διόνυσον Ὕμνου, οὕτως ἡ μετὰ δοτικῆς αὐτῆς σύνταξις εἶναι ἄχρηστος παρὰ τοῖς πεζοῖς τῶν Ἀττικῶν.

§. 106. Μετὰ αἰτιατικῆς ἡ πρόθεσις ἀμφὶ σημαίνει· ά. τὸ πέριξ τοπικῶς· ἀμφὶ Τροίαν (Σ. Αἰ. 415)—τοὺς ἀμφὶ τὴν ἑαυτοῦ οἴκησιν αὐτὸς ἐφορᾷ (Ξ. Οἰκ. Δ', 6).—εἰ μὴ ἀπόδοιτο τὸν ἵππον καὶ ἃ ἀμφ' αὐτὸν εἶχεν (Ξ. Ἀν. Ζ', ή, 2)· τὸ πέριξ χρονικῶς· ἤδη ἦν ἀμφὶ ἀγορὰν πλήθουσαν (Ξ. Ἀν. Α', ή, 11)=κάθ' ὃν καιρὸν πλήθει ἀνθρώπων ἡ ἀγορά, πρὸ μεσημβρίας· ἐπὶ ἀριθμῶν, ὅπερ καταντᾷ =ὡς ἔγγιστα· Κλέαρχος ἦν ὅτ' ἐτελεύτα ἀμφὶ τὰ πεντήκοντα ἔτη (Ξ. Ἀν. Β', ς', 15). Οὕτω τὸν ἀμφὶ τὸν χειμῶνα χρόνον, τὸν ἀμφὶ τὸ ἔαρ (Ξ. Π. Ἡ, ς', 22)· τὴν πρός τι δὲ ἀναφορὰν σημαίνουσι τὰ (Ξ. Οἰκ. Θ', 7) ἄλλη (φυλὴ ὅπλων) τῶν ἀμφὶ λουτρόν, ἄλλη ἀμφὶ μάκτρας, ἄλλη ἀμφὶ τραπέζας. Συχνοτέρα εἶναι ἡ χρῆσις τῆς προθέσεως ἀμφὶ μετὰ αἰτιατικῆς ἐπὶ τοῦ οἱ ἀμφί τινα· σοφίᾳ τινὶ ἡγοῦντο ταῖς πόλεσιν οἱ ἀμφὶ Θεμιστοκλέα (Πλ.), κτλ (Ἴδε σ. 150, §. 55).

§. 107. Ἀπαντᾶται δὲ ἡ πρόθεσις ἀμφὶ καὶ μετὰ τῶν ῥημάτων εἶναι καὶ ἔχειν ἐπὶ τῆς σημασίας τοῦ ἀσχολεῖσθαι περί τι· ἀσχοῦσι τὰ ἀμφὶ τὸν πόλεμον (Ξ. Π. Β', ά, 21).— οἱ πολέμιοι εἶχον ἀμφὶ τὰ αὐτῶν (Ξ. Ἀν. Ϛ', ς', 1). Συνηθεστέρα δὲ ἐν τούτοις ἡ περί.

§. 108. Ἐν συνθέσει σημαίνει ἡ *ἀμφὶ* πρόθεσις τὸ ἀπὸ δύο μερῶν, ὡς *ἀμφίστομος*=δίστομος, *ἀμφιφορεύς*, *ἀμφίβιος*, *ἀμφίθετον*, *ἀμφιδέξιος*, ὁ κατ' ἀμφοτέρας τὰς χεῖρας δεξιός, *ἀμφιγυήεις*, ὁ κατ' ἄμφω τοὺς πόδας γυιὸς ἤτοι χωλός, *ἀμφίγυιος*=ἀμφήκης· *ξίφεσιν ἀμφιγύοισι* (Ἰλ. Ν, 147)=ἑκατέρωθεν ἠκονημένοις, κτλ.

§. 109. Ὡς δὲ ἐκ τῆς *διὰ* ἐγεννήθη τὸ *διάζομαι*=ὑπάγω καὶ ἔρχομαι ἐκτείνων τὰ διάσματα (Ἴδε *Εἰσαγωγὴν εἰς Πίνδαρον* §. 114) ὡς ἐκ τῆς *ἀντὶ* τὸ *ἄντιον*, *ἄντια*, ἐκ τούτου δὲ τὸ *ἀντιάζω*, οὕτω ἐκ τῆς *ἀμφὶ* *ἄμφιον*, *ἄμφια*, ἐκ τούτου δὲ *ἀμφιάζω*, καὶ τοῦτο εἶναι πιθανώτερον ἢ ὡς παρά τινων γραμματικῶν παράγεται ἐκ το *ἀμφιέζω* δωρικῶς *ἀμφιάζω*.

§. 110. Ἡ πρόθεσις *περὶ* μετὰ γενικῆς παρὰ τοῖς πεζοῖς δὲν ἀπαντᾶται ἐπὶ τῆς κυριολεκτικῆς σημασίας τοῦ *πέριξ*, ἀλλὰ μόνο τροπικῶς εἰς δήλωσιν τοῦ *θέματος περὶ οὗ ὁ λόγος*, τοῦ *ἀποβλέποντός τι· εἴ τις ἔστιν αἴσθησις τοῖς τεθνεῶσι περὶ τῶν ἐνθάδε γιγνομένων* (Ἰσ. *Αἰγιν.* ιθ').—*πρέπει καὶ συμφέρει τὴν τῶν βασιλέων γνώμην ἀκινήτως ἔχειν περὶ τῶν δικαίων* (Ἰσ. *πρὸς Νικοκλ* ς',)· παρὰ Κοραῇ, *ἀμετακινήτως*.

§. 111. Ὡσαύτως τίθεται τὸ *περί τινος* καὶ μετὰ ῥημάτων ἅπε ἄλλως γενικῇ συντάσσονται· *μέλει μοί τινος* καὶ *μέλει μοι περί τινος· ἡμῖν περὶ τῶν ὑμετέρων μελήσει* (Πλ.).—*περὶ τοιαύτης ἐμνήσθη γυναικός* (Ἰσ.).—*τὸ πλῆθος περὶ τούτου λεληθέναι οὐ θαυμάζω* (Ξ.), ἔνθα ἡ πρόθεσις ἐπὶ μᾶλλον ἀναπτύσσει τὴν ἐν τῇ πτώσει ἐνυπάρχουσαν ἔννοιαν, ὡς καὶ ἀλλαχοῦ εἴπομεν.

§. 112. Τίθεται ὁμοίως καὶ μετὰ ῥημάτων αἰτιατικῇ συντασσομένων· *πρῶτον, ὥς φησι Πρόδικος, περὶ ὀνομάτων ὀρθότητος μαθεῖν δεῖ* (Πλ.), ἔνθα τὸ πλῆρες ἤθελεν εἶναι *μαθεῖν τι*. Καὶ αὕτη ἡ συνήθης σύνταξις τοῦ *ἐπαΐειν· οὐ πάνυ ἡμῖν οὕτω φροντιστέον ὅ τι ἐροῦσιν οἱ πολλοὶ ἡμᾶς, ἀλλ' ὅ τι ὁ ἐπαΐων περὶ τῶν δικαίων καὶ ἀδίκων* (Πλ. *Κρίτ.* 48). Ὡσαύτως τίθεται καὶ ἐν ᾧ εἶναι πλῆρες τὸ ἀντικείμενον εἰς τὸ ῥῆμα· *περὶ μὲν τῆς μαρτυρίας, ὅτι ψευδῆ μεμαρτυρήκασιν, αὐτοί μοι δοκοῦσιν ἔργῳ ἐξελέγχειν αὐτήν* (Δ.).

§. 113. Παρὰ δὲ ποιηταῖς τίθεται καὶ ἐπὶ σημασίας τοῦ *πέριξ* τοπικῶς, ἀλλὰ σπανίως· *τετάνυστο περὶ σπείους γλαφυροῖο* (Ὀδ. Ε, 68. Ἴδε καὶ 130).—*τείχη περὶ Δαρδανίας φονία κατέλυσεν αἰχμά*

(Εὐρ. *Τρ.* 818), καὶ τοῦτο ἐν χορικῷ τεμαχίῳ (Ἴδε §. 80). Οὕτω καὶ παρὰ Σαπφοῖ *περὶ γᾶς μελαίνας* (Εἰς *Ἀφρ.* 10), ἀλλὰ ἡ πρόθεσις *περὶ* ἐνταῦθα προσεγγίζει εἰς τὴν σημασίαν τῆς *πρός.*

§. 114. Ὡς δὲ ἡ *ὑπὲρ* ἐξηγεῖ ἐνίοτε τὰ τῆς *περί* (§. 100), οὕτως ἡ πρόθεσις *περὶ* σημαίνει παρ' Ὁμήρῳ πολλάκις ὅ τι ἡ *ὑπέρ*, τὸ *ὑπεράνω* ἢ *πλέον* (§. 102)· *ἐθέλει περὶ πάντων ἔμμεναι ἄλλων* (*Ἰλ.* Α, 287).—*ὀϊζυρὸς περὶ πάντων* (Ἰλ. Α. 417).—*ὃς περὶ πάντων ᾔδεε μαντοσύνας* (*Ἰλ.* Β, 831), κτλ.

§. 115. Ἡ σημασία αὕτη ἔμεινε παρ' Ἀττικοῖς ἐν τοῖς *περὶ πολλοῦ, περὶ πλείονος, περὶ πλείστου εἶναι ἢ ποιεῖσθαι* (Πλ. *Συμπ.* 180. *Θεαιτ.* 151. *Πολ.* Β', 371)· ὡσαύτως *περὶ σμικροῦ, περὶ ἐλαχίστου, περὶ παντός, περὶ οὐδενὸς ποιεῖσθαι ἢ ἡγεῖσθαι· ἀλήθειαν περὶ πολλοῦ ποιητέον* (Πλ.)=τιμητέον ὑπὲρ τὸ πολύ.—*οὐ τὸ ζῆν περὶ πλείστου ποιητέον, ἀλλὰ τὸ εὖ ζῆν* (Πλ.).—*ὅτι τὰ πλείστου ἄξια περὶ ἐλαχίστου ποιεῖται* (Πλ.*'Απολ.* 30).—*χρὴ οὔ ποτε περὶ σμικροῦ ποιεῖσθαι τὸ δοκεῖν ἀγαθοὺς εἶναι τοῖς ἄλλοις ἢ μὴ δοκεῖν* (Πλ.).—*Σωκράτης τὸ μήτε περὶ θεοὺς ἀσεβῆσαι μήτε περὶ ἀνθρώπους ἄδικος φανῆναι περὶ παντὸς ἐποιεῖτο* (Ξ.).—*οἱ τριάκοντα ἀποκτιννύναι ἀνθρώπους περὶ οὐδενὸς ἡγοῦντο* (Λυσ. *κατὰ Ἐρατοσθ.* 7). Τὸ αὐτὸ δὲ ἐκφέρεται, ἀλλὰ πολὺ σπανιώτερον, καὶ διὰ γενικῆς ἀπροθέτου· *πολλοῦ γὰρ ποιοῦμαι ἀκηκοέναι ἃ ἀκήκοα Πρωταγόρου* (Πλ. *Πρωτ.* 328). Ὡσαύτως καὶ *πολλοῦ τιμῶμαι τὴν παρὰ σοὶ κατάκλισιν* (Πλ. *Συμπ.* 175).

§. 116. Μετὰ δοτικῆς ἡ πρόθεσις *περὶ* δὲν εἶναι παραπολὺ συχνὴ παρὰ τοῖς Ἀττικοῖς, μάλιστα τοῖς πεζογράφοις, ἐπὶ τῆς τοπικῆς σημασίας τοῦ *πέριξ· οἱ Θρᾷκες φοροῦσι χιτῶνας οὐ μόνον περὶ τοῖς στέρνοις, ἀλλὰ καὶ περὶ τοῖς μηροῖς* (Ξ. *'Αν.* Δ', δ', 4).—*περὶ τῇ χειρὶ χρυσοῦν δακτύλιον* (Πλ. *Πολ.* Β', 359), ἔχειν δηλ. Συχνότερον τίθεται μετὰ τῶν φόβου σημαντικῶν ῥημάτων· *δεδιότες περὶ τῷ χωρίῳ* (Θ. Α, 60).—*δείσας περὶ τῷ γένει ἡμῶν* (Πλ.)· ἄλλως δὲ μετὰ γενικῆς· *δείσας περί τε τοῦ υἱοῦ καὶ τοῦ Κύρου* (Ξ. *Π.* Α, δ', 22).—*δέδοικα περὶ ἐμαυτοῦ* (Πλ.).—*οὐ μόνον περὶ ἑαυτοῦ, ἀλλὰ καὶ περὶ ἐμοῦ καὶ περὶ γυναικὸς καὶ περὶ πάντων τῶν τέκνων δουλείας φοβεῖται* (Ξ. *Π.* Γ', ά, 25), κτλ. (Ἴδε καὶ σ. 412, §. 206. σ. 416, §. 222, καὶ σ. 428, §. 18).

§. 117. Μετὰ αἰτιατικῆς ἡ πρόθεσις *περὶ* σημαίνει τὸ *πέριξ*, κυριολεκτικῶς τε καὶ τροπικῶς, ἐπὶ προσώπων καὶ ἐπὶ πραγμάτων· *γῆν διένειμε δήμῳ τε καὶ τοῖς περὶ ἑαυτόν* (Πλ.).—*διήρηται αὕτη ἡ ἀγορὰ ἡ περὶ τὰ ἀρχεῖα τέσσαρα μέρη ..... οἱ δὲ ἔφηβοι καὶ κοιμῶνται περὶ τὰ ἀρχεῖα* (Ξ. *Π.* Ά, ϐ', 4). Ὡσαύτως *περὶ τὴν κρήνην εὕδειν* (Πλ. *Φαῖδρ.* 259), *περὶ τὴν Ἰωνίαν, περὶ τὴν Ἔφεσον* (Πλ. *Θεαιτ.* 179).—*πρὸ τῶν Μηδικῶν τριήρεις περὶ Σικελίαν τοῖς τυράννοις ἐς πλῆθος ἐγένοντο καὶ Κερκυραίοις* (Θ. Ά, 14)· *εὕροι ἄν τις δυναστείας οὐκ ἐλάττους περὶ τοὺς βαρβάρους ἢ τοὺς Ἕλληνας* (Πλ. *Πολ.* Ή. 544), ἔνθα ἡ *περὶ* προσεγγίζει εἰς τὴν ἔννοιαν τῆς *κατὰ* ἢ *ἐν*.

§. 118. Ὡς δὲ λέγεται *οἱ ἀμφί τινα*, οὕτω καὶ ἡ *περί τινα*· *ἔνδηλοι ἦσαν οἱ περὶ Ἀριαῖον ἧττον τοῖς Ἕλλησι τὸν νοῦν προσέχοντες* (Ξ. *Ἀν.* Β', δ', 2)· οὕτω καὶ *οἱ περὶ Ἡράκλειτον, οἱ περὶ Φίληβον* (Πλ. *Κρατ.* 440. *Φιλ.* 44), κτλ. Ὡσαύτως δέ, καθάπερ λέγεται *εἶναι* ἢ *ἔχειν ἀμφί τι*, εἰς δήλωσιν τοῦ *περί τι ἀσχολεῖσθαι* (§ 107), οὕτω λέγεται συνηθέστερον τὸ αὐτὸ διὰ τῆς *περί*· *οἱ περὶ τὴν μουσικὴν καὶ τὰς ἄλλας ἀγωνίας ὄντες σφᾶς αὐτοὺς ἐντιμοτέρους κατέστησαν* (Ἰσ. *Εὐαγ.* ά). Ὡσαύτως μετὰ τῶν ῥημάτων *διατρίβειν* καὶ *σπουδάζειν*· *ἡγοῦμαι τοὺς περὶ τὴν ἀστρολογίαν καὶ τὴν γεωμετρίαν διατρίβοντας ὠφελεῖν τοὺς συνόντας* (Ἰσ. *Ἀντιδ.*).—*ἐν οἷς ἑκάτεροι διατρίβετε καὶ περὶ ἃ σπουδάζετε, ταῦτ' ἄμεινον ἑκατέροις ἔχει ἐκείνῳ μὲν αἱ πράξεις, ὑμῖν δὲ οἱ λόγοι* (Δ. *Φιλ.* 66). Ἀλλὰ τὸ αὐτὸ καὶ διὰ γενικῆς· *περὶ δόξης χρηστῆς μᾶλλον σπουδάζετε ἢ περὶ χρημάτων* (Δ.).

§. 119. Λέγεται δὲ καὶ ἁπλῶς *οἱ περί τι*=οἱ περί τι διατρίβοντες ἢ ἀσχολούμενοι· *ὁ σοφιστὴς ἐπαινῶν ἃ πωλεῖ ἐξαπατήσει ἡμᾶς, ὥσπερ οἱ περὶ τὴν τοῦ σώματος τροφήν* (Πλ.). Ὡσαύτως τὸ *περί τι* καὶ τὰ *περί τι*=τὰ εἴς τι ἀναφερόμενα· *μὴ ἀπείπωμεν λέγοντες τὸ περὶ τὴν μουσικὴν ᾖ χαλεπόν* (Πλ.).—*εἶναι βούλου τὰ περὶ τὴν ἐσθῆτα φιλόκαλος, ἀλλὰ μὴ καλλωπιστής* (Ἰσ. *Δημ.* δ'). Ὡσαύτως κατὰ γενικὴν μετὰ ῥημάτων γενικὴν ἢ γενικὴν μετὰ τῆς *περὶ* ἀπαιτούντων· *τὰ περὶ τῆς δίκης ἐπύθεσθε ὃν τρόπον ἐγένετο* (Πλ.).—*τὸ περὶ ἀνδρίας πεφυκὸς δεῖ εἰπεῖν* (Πλ.).

§. 120. Ἐν γένει δὲ ἡ *περὶ* μετὰ αἰτιατικῆς σημαίνει τὸ ὡς *πρός*,

τὸ ἀφορῶν, κτλ· *ῥᾴων ἐν τοῖς ἐλάττοσιν ἡ μελέτη παντὸς πέρι μᾶλλον ἢ περὶ τὰ μείζω* (Πλ. *Πολιτ.* 281).—*Τιμόθεος οὕτως ἀφυὴς ἦν πρὸς τὴν τῶν ἀνθρώπων θεραπείαν, ὥσπερ δεινὸς περὶ τὴν τῶν πραγμάτων ἐπιμέλειαν* (Ἰσ. *Ἀντιδ.*).—*τοὺς ἀγαθοὺς ἄνδρας γιγνομένους περὶ τὴν πόλιν τιμᾶτε καὶ τοὺς κακοὺς ἀτιμάζετε* (Λυσ.).—*οὐδεὶς οὐδὲν ὑγιές, ὡς ἔπος εἰπεῖν, περὶ τὰ τῶν πόλεων πράττει* (Πλ. *Πολ.* Ϛ', 486).—*ἤν τι περὶ ἡμᾶς ἁμαρτάνωσι, περὶ τὰς ἑαυτῶν ψυχὰς καὶ σώματα ἁμαρτάνουσιν* (Ξ. *Ἀν.* Γ', Β', 20). Εἶναι δὲ καιρὸς ὥστε ταῦτα, καὶ ὡς συντομώτερα καὶ ὡς χαριέστερα καὶ ὡς ἐντονώτερα καὶ ὡς κατὰ πάντα λόγον ἑλληνικώτερα, νὰ εἰσαχθῶσιν εἰς τὴν γλῶσσαν, ἀντὶ τῶν μακροτέρων, χαλαρωτέρων καὶ ἐπὶ τὸ ἰταλικώτερον ἑλκυόντων, *ὅ τι ἀφορᾷ, ὅσον περὶ ἐκείνου τὸ ὁποῖον ἀποβλέπει* καὶ τὰ ὅμοια.

§. 121. Ὡς δὲ τίθεται ἡ *ἀμφὶ* ἐπὶ χρόνου καὶ ἐπὶ ἀριθμῶν (§. 106), οὕτω καὶ ἡ *περί*. Λέγεται λοιπὸν *ἤδη ἦν περὶ πλήθουσαν ἀγοράν* (Ξ.). — *περὶ ἔτη μάλιστα πέντε καὶ ἑξήκοντα* (Πλ.), κτλ. Ὡσαύτως *ἀπέθανον αὐτῶν περὶ τοὺς τριακοσίους* (Ξ.).—*περιτυγχάνουσι τοῖς λελυμένοις ὡς περὶ ἑκατὸν οὖσιν* (Ξ.). — *ὡς περὶ ἑπτακοσίους* (Ξ.). Ταῦτα δὲ εἶναι ὡς τὰ *εἰς ἑξακοσίους* (Ξ.), *ἐς ὀκτακοσίους* (Θ.), κτλ (§. 70).

§. 122. Ἐν συνθέσει σημαίνει ἡ *περὶ* πρόθεσις· ά. τὸ *ὁλόγυρα*, εἴτε ἀκριϐῶς ἐπὶ τὸ κυκλικώτερον, ὡς *περιάγω, περιστρέφω, περίϐολος*, κτλ· εἴτε καὶ γενικώτερον ἐπὶ τῆς ἐννοίας τοῦ *ἔνθα κἀκεῖσε*, ὡς *περιέρχεσθαι, περιπλανᾶσθαι, περιϐλέπειν*, κτλ· Β'. τὸ *ἔξοχον, διαπρεπὲς* καὶ *λίαν*, ὡς *περιϐόητος, περιχαρής, περιαλγής, περίφοϐος*, κτλ (καλὸς καὶ περίκαλος ἐν Ἠπείρῳ), ἔνθα ἐπικρατεῖ ἡ ἰδέα τοῦ *περισσῶς*, προκύψασα ἐκ τῆς ἰδέας τῆς περικυκλώσεως· ὡς *περίϐλεπτος*=ἁπανταχόθεν βλεπόμενος, *περίλαμπρος*=ὁ πανταχόθεν λαμπόμενος, οὕτω *περίφημος*=ἁπανταχόθεν φημιζόμενος, οἷον εἰπεῖν ὑπὸ τῆς φήμης περικυκλωμένος κτλ· μετὰ ταύτης δὲ τῆς σημασίας συνέχεται καὶ ἡ ἀνωτέρω σημειωθεῖσα ἔννοια τῆς *περί* =*ὑπέρ* (§. 114). Ἐκ τούτου δὲ προκύπτει καὶ ἡ ἔννοια τοῦ *περιττῶς, ματαίως*, κτλ, ὡς *περιεργάζομαι· Σωκράτης περιεργάζεται ζητῶν τά τε ὑπὸ γῆς καὶ τὰ ἐπουράνια* (Πλ. *Ἀπολ.* 12)· γ'. σημαίνει ἡ *περὶ* ἐν συνθέσει *παράϐλεψιν* καὶ *περιφρόνησιν*, ὡς *περιορᾶν*.

δ'. *τὴν εἰς τὸ ἐναντίον μεταβολήν*, ὡς *περιτρέπειν*, *περιστῆναι*.

§. 123. Καίτοι ἐν γένει ἐπὶ μὲν τῆς *ἀμφὶ* ἐπικρατεῖ ἡ ἔννοια τοῦ *ἑκατέρωθεν*, ὡς *ἀμφιδέξιος*, *ἀμφαρίστερος*, *ἀμφηρεφής*, κτλ· ἐπὶ δὲ τῆς *περὶ* ἡ ἰδέα τοῦ πανταχόθεν, ὡς *περιστρέφω*, *περιζωννύω*, *περιστεφής*, *περίοδος*, *περίπλους*, κτλ· διὰ τὸ προσεχὲς ὅμως τῶν ἐννοιῶν ἡ σημασία τῆς *ἀμφὶ* εὐκόλως μεταπίπτει εἰς τὴν τῆς *περί*, ἢ ὀρθότερον ἴσως ἐκ τῆς τοῦ *πανταχόθεν* περιωρίσθη εἰς τὴν τοῦ *ἑκατέρωθεν*. Οὕτως ἐν τοῖς *ἄμφια*, *ἀμφιάζω*, *ἀμφίβληστρον*, *ἀμφιθέατρον*, *ἀμφιδεής*,κτλ, οὐδεὶς βέβαια δὲν θέλει ἐφαρμόσει τὴν ἔννοιαν τοῦ *ἑκατέρωθεν*. Ὅτι δὲ καί, τοὐναντίον, ἡ *περὶ* ἐκλαμβάνεται ἐπὶ τῆς σημασίας τοῦ *ἑκατέρωθεν*, ταύτου εὑρίσκει ὁ Βουττμᾶννος παράδειγμα ἐν τῷ ὁμηρικῷ (Ἰλ. Φ, 162) *περιδέξιος*=ἀμφιδέξιος, ἐν ἰδιαιτέρῳ ἄρθρῳ πραγματευθεὶς περὶ τοῦ *ἀμφὶς* (*Λεξιλ.* Β'), ὅπερ ἔχει, κατ' αὐτόν, πρὸς τὸ *ἀμφὶ* ὡς τὸ *μέχρις* πρὸς τὸ *μέχρι*. Ὁ προαναφερθεὶς Σπίτσνερος ἔγραψεν ἰδιαιτέρως καὶ περὶ τῆς προθέσεως *περί*.

3. Ἡ πρόθεσις ἐπὶ μετὰ γενικῆς.

§. 124. Ἡ πρόθεσις *ἐπί*, μετὰ γενικῆς συντασσομένη, δηλοῖ τὸ *ἐπάνω*. Τίθεται λοιπὸν ἐπὶ τοπικῆς θέσεως, κυριολεκτικῶς τε καὶ τροπικῶς· *τυγχάνει τὰ ἐπὶ γῆς ὑπὸ τῷ οὐρανῷ ὄντα* (Πλ.).—*Θεοῦ θέλοντος, κἂν ἐπὶ ῥιπὸς πλέοις* (Γν.).—*λεπτή τις ἐλπίς ἐστ' ἐφ' ἧς ὀχούμεθα* (Ἀρφ. Ἱππ. 1214). Ἡ διαφορὰ τῆς *ἐπὶ* καὶ *ὑπὲρ* δεικνύεται προφανέστατα ἐν τῷ ἑξῆς παραδείγματι· *τὸ μὲν ὑπὲρ γῆς μάλιστα παθὸν ταῦτα χάλαζα, τὸ δ' ἐπὶ γῆς κρύσταλλος λέγεται* (Πλ. *Τιμ.* 59).

§. 125. Ἐκ ταύτης δὲ τῆς πρώτης σημασίας ἀναπτύσσονται ἄλλαι τινὲς κατὰ μικρὸν παραλλάσσουσαι=ἐν, πλησίον, ἐνώπιον, κτλ. Οὕτω, π. χ. *τὰ ἐπὶ Θρᾴκης* (χωρία) καλοῦνται αἱ ἐπὶ τῶν παραλίων τῆς Θρᾴκης, αἱ ἐν Θρᾴκῃ λοιπὸν ἑλληνικαὶ ἀποικίαι αἵτινες ἐν τέλει κατήντησαν κτήματα σχεδὸν τῶν Ἀθηναίων, ἔχοντα λόγον πρὸς αὐτοὺς ὡς τὰ ἐν Ἰνδίαις καὶ Ἀμερικαῖς πρὸς τοὺς νῦν Εὐρωπαίους· *Ποτίδαια ἐπικαιρότατον χωρίον πρὸς τὰ ἐπὶ Θρᾴκης ἀποχρήσασθαι* (Θ. Ἁ, 68).—*ἐς Λέπρεον κείμενον ἐπὶ τῆς Λακωνικῆς καὶ Ἠλείας* (Θ. Ἑ, 34) = πλησίον, κυρίως δὲ=ἐκτείνεται, πατεῖ,

τρόπον τινά, ἐπὶ γῆς τῆς Λακωνικῆς καὶ γῆς τῆς Ἠλείας.—*εἴωθα λέγειν ἐν ἀγορᾷ ἐπὶ τῶν τραπεζῶν* (Πλ. *Ἀπολ.* 17), ἔνθα δὲν εἶναι ἀνάγκη βέβαια νὰ ἐννοήσωμεν κατὰ γράμμα τὸν λέγοντα οὔτε ἐπιβεβηκότα οὔτε ἐπερειδόμενον ἐπὶ τῶν τραπεζῶν. Τὸ αὐτὸ δὲ ἀλλαχοῦ ἐκφέρεται καὶ κατὰ δοτικήν· *ἐν ἀγορᾷ ἐπὶ ταῖς τραπέζαις* (Πλ. *Ἱππ. Ἐλ.* 365). — *φόμεθα τὰ ὡμολογημένα ἐπὶ τοῦ δικαστηρίου κύρια ἡμῖν ἔσεσθαι* (Ἰσ.)=ἐνώπιον.

§. 126. Καὶ ἐπὶ τῶν κινήσεως σημαντικῶν ῥημάτων ἡ πρόθεσις *ἐπὶ* μετὰ γενικῆς δὲν ἐξηγεῖ ἁπλῶς διεύθυνσιν ὡς μετὰ αἰτιατικῆς, ἀλλά, κατὰ τὴν ἀνωτέρω ἀναλογίαν, παριστᾷ τὸ ἀντικείμενον ὡς σκοπὸν ἤδη ἐπιτυχηθέντα ἢ ἐπιτυχηθησόμενον· *ἀνεχώρησαν ἐπ' οἴκου* (Θ. Α, 30)=ἀνεχώρησαν καὶ ὑπῆγαν.— *ἐπὶ Σάμου ἀνεχώρησαν* (Θ. Η, 78).—*ἐπὶ Σάρδεων φεύγειν* (Ξ. *Ἀν.* Ζ', ϐ', 1).—*ἀφικνοῦνται ἐπὶ Θράκης* (Θ. Α', 68).—*ἠπόρησεν ὁποτέρωσε διακινδυνεύσῃ χωρήσας ἢ ἐπὶ τῆς Ὀλύνθου ἢ ἐς Ποτίδαιαν* (Θ. Α', 63). —*πολὺν γέλωτα παρέξομεν καὶ ἐπὶ τῶν ἵππων καθήμενοι, οἶμαι δὲ καὶ ἐπὶ τῆς γῆς καταπίπτοντες* (Ξ. *Π.* Δ', ἑ, 54), κτλ (Ἴδε κατωτέρω §. 144)

§. 127. Ἐν πολλαῖς ἐπιπλοκαῖς λόγου ἡ πρόθεσις *ἐπὶ* μετὰ γενικῆς καταντᾷ συνώνυμος τῇ *ἐν*· 1. τοπικῶς· *οἱ Ἀθηναῖοι πολλὰς ἐφ' ἑκατέρας τῆς ἠπείρου πόλεις ἔκτισαν* (Ἰσ. *Πανηγ.* θ'). — *ὥστε τοὺς μὲν ἐν ταῖς αὑτῶν ἀνόμως ἀπόλλυσθαι, τοὺς δὲ ἐπὶ ξένης ἀλᾶσθαι* (Ἰσ. *Πανηγ.* μδ')· 2. χρονικῶς· *ἐπ' εἰρήνης* (Ἰλ. Β, 797). —*τοὺς λόγους ἐν εἰρήνῃ ἐπὶ σχολῆς ποιοῦνται* (Πλ.).—*τελευτῶν ἐπὶ γήρως· οὐ γὰρ ἐφ' ἥβης, ἐξεβλήθη* (Ἀρφ. *Ἱππ.* 524).—*ἦδ' ἐφ' ἑσπέρας* (Ἀρφ.). — *ἐπὶ τοῦ δεκελεικοῦ πολέμου τὸ ναυτικὸν τῶν Ἀθηναίων ἀπώλετο* (Δ.)· 3. *ἐπὶ* προσώπων, μάλιστα δὲ περὶ τῆς ὑπ' αὐτῶν διευθύνσεως τῶν πραγμάτων· *πότερον ὑμῖν ἐνδοξοτέρα δοκεῖ ἡ πόλις εἶναι ἐπὶ τῶν νῦν καιρῶν ἢ ἐπὶ τῶν προγόνων;* (Αἰσχ.)—*ἐπὶ Θησέως καὶ τῶν πρώτων βασιλέων ἡ Ἀττικὴ ἐς Θησέα ἀεὶ κατὰ πόλεις ᾠκεῖτο* (Θ. Β', 15).—*οἱ Λακεδαιμόνιοι πολὺ ἐπικυδέστεροι ἐγένοντο ἐκ τῆς ἐπ' Ἀνταλκίδου εἰρήνης καλουμένης* (Ξ. Ἑ, 36).—*οἷον ὑπῆρξέ ποθ' ὑμῖν ἐπὶ Τιμοθέου* (Δ.), κτλ.

§. 128. Ἐπὶ πολλῶν ἄλλων ἐπιπλοκῶν λόγου ἡ *ἐπὶ* μετὰ γενικῆς σημαίνει τὸ *σημεῖον ἐφ' οὗ* ἢ τὰ *σημεῖα ἐφ' ὧν ἡ ἐνέργεια ἐπιτυγ-*

χάνει τοῦ σκοπουμένου· ὁρῶ ἐπὶ πάντων ὁμοίως καὶ φύσει διαφέροντας ἀλλήλων τοὺς ἀνθρώπους καὶ ἐπιμελείᾳ πολὺ ἐπιδιδόντας (Ξ. *Ἀπ.* Γ', θ', 3).—*προσήκει ἐπὶ μὲν τῶν κινδύνων τὴν ἀνδρίαν ἐνδείκνυσθαι, ἐν δὲ τῷ συμβουλεύειν φρονιμώτερα τῶν ἄλλων εἰπεῖν ἔχειν* (Δ. *Συμμορ.* 180).—*τὸ δίκαιον ἄν τ' ἐπὶ μικροῦ τις, ἄν τ' ἐπὶ μείζονος παραβαίνῃ, τὴν αὐτὴν ἔχει δύναμιν* (Δ. *Φ.* Γ', 114).—*συμφέρει ἐπί τε τῶν ἄλλων ἁπάντων καὶ μάλιστ' ἐπὶ τῶν λόγων μὴ τὰς εὐτυχίας, ἀλλὰ τὰς ἐπιμελείας εὐδοκιμεῖν* (Ἰσ. *Ἀντιδ*).

§. 129. Ἐπὶ δὲ τοῦ ῥήματος *λέγειν* καὶ τῶν ὁμοίων ἡ σημαίνει τὸ *ἐνώπιον· ἐπὶ δικαστῶν, ἐπὶ μαρτύρων λέγειν, ἐπωμόσαντο ἐπὶ τῶν στρατηγῶν* (Δ. *Στεφ.* 273), κτλ, ἡ ἐξηγεῖ τὰ ἄλλως διὰ τῆς *περὶ* ἐκφερόμενα· *ὅπερ ἐπὶ τῶν δούλων γε ἐλέγομεν, ταὐτὸν δραστέον τοῦτό γε καὶ ἐπὶ τοῖς ἐλευθέροισιν* (Πλ.). — *ἐπὶ τοῦ καλοῦ λέγων παιδός* (Πλ.).

§. 130. Ἐπὶ ἀμφοτέρων δὲ τούτων ἐμφαίνεται τροπικῶς ἡ ἔννοια τοῦ *ἐπάνω·* διότι καὶ ὁ *ἐπὶ μαρτύρων λόγος* καὶ ὁ *ἐπὶ στρατηγῶν ὅρκος* στηρίζεται, ὡς ἐπὶ βάσεως, ἐπ' αὐτῶν, καθάπερ καὶ τὸ *καθ' ἱερῶν ὀμνύειν* (§. 91)· ὡσαύτως καὶ ὁ *περὶ δούλων λόγος* πίπτει, τρόπον τινά, ἐπὶ τῶν δούλων. Οὕτω παρὰ Γάλλοις λέγεται parler sur un sujet, parler sur des matières difficiles, ὡς καὶ se coucher sur un lit *καὶ* je me repose de cette affaire sur vous, κτλ. Ἀλλὰ τὴν σήμερον ἔγινε τοσαύτη παρ' ἡμῖν αὐτῆς κατάχρησις ὥστε κινδυνεύει νὰ ἐκλείψῃ ἡ *περὶ· ὡμίλησεν, ἔγραψεν, ἐφιλονείκησεν ἐπὶ τούτου τοῦ ἀντικειμένου*, κτλ.

§. 131. Ἐκ τοῦ *λέγειν* καὶ τῶν ὁμοίων μετεφέρθη ἡ μετὰ γενικῆς *ἐπὶ* καὶ εἰς ἄλλας ἀναλόγους, ἐπίσης τροπικάς, φράσεις· *ἐπί τινος καλεῖσθαι, ἐπί τινος ἔχειν τὴν ἐπωνυμίαν*, κτλ· *Νισαῖοι δὲ καλέονται ἵπποι ἐπὶ τοῦδε* (Ἡρ. Ζ', 40).—*ἐπὶ Λυδοῦ τοῦ Ἄτυος ἔσχον τὴν ἐπωνυμίην* (Ἡρ. Ζ', 74), ἔνθα παρίσταται τὸ παραγόμενον ὄνομα ὡς ἐπὶ σφραγῖδος ἐκτυπούμενον ἐπὶ τοῦ πρωτοτύπου. Οὕτω τὸ τῆς *Πελοποννήσου* ἐπὶ τοῦ τοῦ *Πέλοπος*, τὸ τῆς *Λιβύης* ἐπὶ τοῦ τῆς γυναικὸς *Λιβύης*, τὸ τῆς *Ἀσίας* ἐπὶ τοῦ τῆς Προμηθέως γυναικὸς *Ἀσίας* ἢ ἐπὶ τοῦ τοῦ *Ἀσίου*, κτλ (Ἡρ. Δ', 45. Ἴδε καὶ Α, 14. 94. Β', 57. Δ', 107. 148. Ζ', 193, κτλ). Οὕτω δὲ καὶ

τὸ *ἐπὶ προφάσιος* (Ἡρ. Ζ΄, 150)=στηρίζεσθαι ἐπὶ προφάσεως, ταύτην ἔχειν τὴν πρόφασιν, τοῦτο προβάλλειν ὡς πρόφασιν· *καὶ ἐπ' ὅτευ* (Ἡρ. Δ΄, 45)=ἐφ' ὅτου=ἐπὶ τίνος λόγου, διὰ τί, κτλ. Οὕτω *καὶ εἰ βούλει ἐπ' ἐμοῦ λέγειν περὶ τῶν ἐρωτικῶν* (Πλ. *Πολ.* Ε΄, 475)=ἐμὲ λαμβάνων παράδειγμα.

§. 132. Τῆς αὐτῆς ἀρχῆς καὶ φύσεως εἶναι τὰ *ἐπὶ μιᾶς προσπόλου χωρεῖν* (Σ. *Κ.* 546) = μίαν μόνον ὑπηρέτιδα ἢ ἀκόλουθον ἔχειν, οἷον ἐπὶ μόνης αὐτῆς στηρίζεσθαι· *ἐφ' ἑαυτοῦ*=μόνος του, οἷον ἐφ' ἑαυτοῦ στηριζόμενος, οὐδενὸς ἄλλου συνεργοῦντος· *αὐτοὶ ἐφ' ἑαυτῶν ἐχώρουν* (Ξ. *Ἀν.* Β΄, δ΄, 10). Ὡσαύτως καὶ τὰ εἰς δήλωσιν τῆς κατὰ μῆκος ἢ βάθος τάξεως τῶν στρατιωτῶν παρὰ τοῖς ἀρχαίοις τιθέμενα· *ἐγένοντο τὸ μὲν μέτωπον ἐπὶ τριακοσίων, τὸ δὲ βάθος ἐφ' ἑκατόν* (Ξ. *Π.* Β΄, δ΄, 2) —*ἐτάχθησαν ἐπὶ τεττάρων* (Ξ.). Ἐπὶ *κινήσεως* δὲ τίθεται αἰτιατική, *ἐπὶ τέσσαρας*, κτλ (Ἴδε κατωτέρω §. 144).

Ἡ πρόθεσις ἐπὶ μετὰ δοτικῆς.

§. 133. Τὸ *ἐπάνω* σημαίνει καὶ μετὰ δοτικῆς ἡ πρόθεσις *ἐπί*, ἀλλὰ μετά τινος προσσημασίας· διότι μετὰ γενικῆς μὲν ἡ *ἐπὶ* δηλοῖ τὸ τυχαῖον καὶ κατὰ συμβεβηκός, μετὰ δοτικῆς δὲ σημαίνει τι ἀνῆκον καὶ ἰδιάζον εἰς τὸ ὑπὸ τῆς πτώσεως ἐκφερόμενον· τὸ *ἐπὶ νεώς*, π. χ. λέγεται περὶ παντὸς τυχόντος ἐντὸς νηός, τὸ δὲ *ἐπὶ νηὶ* περὶ τῶν ἀνηκόντων εἰς τὴν νῆα ἢ ναῦν, ναυτῶν, ὅπλων, κτλ. Οὕτω καὶ *ἐπὶ τῆς κεφαλῆς τὰ ὅπλα ἔφερον* (Ξ.).—*οἱ Θρᾶκες ἀλωπεκίδας ἐπὶ ταῖς κεφαλαῖς φοροῦσι καὶ τοῖς ὠσὶ καὶ ζειρὰς μέχρι τῶν ποδῶν ἐπὶ τῶν ἵππων ἔχουσιν* (Ξ. *Ἀν.* Ζ΄, δ΄, 4).—*Κνῆμον ναύαρχον ἔτι ὄντα καὶ τοὺς ὁπλίτας ἐπὶ ναυσὶν ὀλίγαις εὐθὺς πέμπουσιν* (Θ. Β΄, 80).

§. 134. Ὡσαύτως τίθεται ἡ *ἐπὶ* μετὰ δοτικῆς εἰς δήλωσιν τοῦ *ἐπάνω* μετὰ τῆς προσσημασίας τοῦ *πλησίον*· *ἐπὶ τῇ θαλάττῃ* (Ξ. *Ἀν.* Ε΄, γ΄, 2).—*ἐπὶ ταῖς πηγαῖς τοῦ Μαρσύου ποταμοῦ, ὑπὸ τῇ ἀκροπόλει* (Ξ. *Ἀν.* Α΄, β΄, 8).—*οἰκέοντες ἐπὶ Στρυμόνι* (Ἡρ.).—*οἴκεον ἐπὶ τῇ Ἐρυθρῇ θαλάσσῃ* (Ἡρ.).—*ἀποθανόντα ἔθαψεν ἐπὶ τῇσι θύρῃσι* (Ἡρ. Γ΄, 16)· καὶ εἰς δήλωσιν *χρόνου* ὡσαύτως· *ἦν ἥλιος ἐπὶ δυσμαῖς* (Ξ. *Ἀν.* Ζ΄, γ΄, 34).

§. 134. Ὡς ἡ ἰδέα τοῦ *πλησίον*, οὕτως ἐξηγεῖται καὶ ἡ ἄμεσος ἀκολουθία διὰ τῆς ἐπὶ μετὰ γενικῆς· ά. *τοπικῶς· ἐπὶ τούτῳ, ἐπὶ τούτοις· ὀλίγοι τῶν ἐπὶ πᾶσιν ὑπὸ τῶν ψιλῶν ἀπέθανον* (Ξ.*Ἑλλ.*Ἁ, ά,34).=ὑπὸ τῶν ἐπὶ πᾶσι τεταγμένων, τῶν ὄπισθεν· τὸ *ἐπὶ πᾶσιν* ἐπὶ ταύτης τῆς σημασίας συχνὸν παρὰ Ξενοφῶντι (Π. ϛ′, γ′, 27. Ζ′,ά, 34, κτλ)· β′. *χρονικῶς· ἐπὶ κατειργασμένοις ἐλθεῖν βούλομαι*(Δ.)= τελειωθέντων τῶν πραγμάτων· ὡσαύτως *ἐπὶ τούτῳ, ἐπὶ πᾶσιν ἀναστῆναι* (Ξ.)=μετά, ὕστερον.—*ἐπὶ τῷ σίτῳ πίνειν* (Ξ), κτλ.

§. 136. Καὶ μετὰ γενικῆς καὶ μετὰ δοτικῆς ἡ πρόθεσις *ἐπὶ* σημαίνει *ἐπιστασίαν*, ἀλλὰ γενικωτέραν μὲν μετὰ γενικῆς, εἰδικωτέραν δέ, ἐνεργητικωτέραν καὶ μᾶλλον ὡρισμένην μετὰ δοτικῆς· *τὰ πλεῖστα Φίλιππος διῳκήσατο τῷ διαφθείρειν τοὺς ἐπὶ πραγμάτων* (Δ. *Στεφ.* 309).—*τοὺς ἐπὶ τοῖς πράγμασιν ὄντας αἰτιῶνται* (Δ.).—*κατελέγη μετὰ Θρασύλλου τοῦ ἐπὶ τῶν ὁπλιτῶν* (Λυσ.).—*ἐπὶ τῷ θεωρικῷ τότε ὢν ἐπέδωκα τὰ χρήματα* (Δ. *Στεφ.* 264).

§. 137. Κατὰ τὰ ἀνωτέρω (§. 128) τίθεται ἡ *ἐπὶ* καὶ μετὰ δοτικῆς εἰς δήλωσιν τοῦ *σημείου ἐφ' οὗ μένει καὶ στρέφεταί τι· μένειν ἐπὶ τῷ ἀληθεῖ* (Πλ.), *καὶ ἐπὶ τούτων ἄξιον μεῖναι* (Δ.). Ὡσαύτως *δεῖ καρτερεῖν ἐπὶ τοῖς παροῦσι καὶ θαῤῥεῖν περὶ τῶν μελλόντων* (Ἰσ. *Ἀρχιδ.* κ′).— *οἱ προέχοντες ποιηταὶ ἐπὶ ταῖς καλουμέναις γνώμαις μάλιστ' ἐσπούδασαν* (Ἰσ.).—*τὸ θῆλυ γένος ἀνδρῶν ἐν τοῖς καλοῖς πολλῷ λέλειπται κἀπὶ τοῖς αἰσχροῖς πλέον* (Εὐρ. *Ἰνοῦς Ἀποσπ.*), κτλ.

§. 138. Ὡσαύτως τίθεται ἡ *ἐπὶ* μετὰ δοτικῆς ἐπὶ τῶν *παθηματικῶν αἰσθημάτων* καὶ τῶν ὁμοίων· *χαίρειν ἐπ' αἰσχραῖς ἡδοναῖς οὐ δεῖ ποτε* (Σ. *Ἀποσπ.*)—*οὐδεὶς ἐπὶ σμικροῖσι λυπεῖται σοφός* (Γν.). Ὡσαύτως *ἐπὶ τοῖς κακοῖς δυσχεραίνειν, καὶ ἐπὶ τοῖς ἀγαθοῖς μὴ φθονεῖν* (Ἰσ. *Δημ.* δ′.).— *τί δεῖ λίαν οὕτω βαρέως φέρειν ἐπὶ ταῖς τῆς φύσεως συμφοραῖς;* (Λυσ.*Ἐπιταφ.*§.77).—*ἀγάλλεσθαι ἐπί τινι* (Αἰσχ).—*φιλοτιμεῖσθαι ἐπὶ τοῖς τοιούτοις* (Ἰσ. *Πανηγ.* ιδ′.)· *οὕτω καὶ μέγα φρονεῖν ἐπ' ἀρετῇ* (Ἰσ. *Νικοκλ.* ἰ).—*σεμνύνεσθαι ἐπί τινι* (Δ.).—*ἐπὶ μὲν τοῖς ἀγαθοῖς φαιδροί, ἐπὶ δὲ τοῖς κακοῖς σκυθρωποὶ γίγνονται* (Ξ. *Ἀπομν.* Γ′, ἰ, 14), κτλ.

§. 139. Τίθεται προσέτι ἡ *ἐπὶ* μετὰ δοτικῆς εἰς δήλωσιν *τάσεως μετὰ σκοποῦ πρὸς ἀγαθὸν ἢ κακόν· χρὴ ἐπ' ἀξίοις πονεῖν* (Εὐρ. *Ῥ.*

182).—*ταῦτα ἐπ' εὐνοίᾳ τῇ ὑμετέρᾳ φασὶ παρανομῆσαι* (Λυσ.). — *ἐπ' εὐνοίᾳ τῆς πόλεως* (Λυσ.*Σιτοπωλ*.11).—*δίκαιος ἂν εἴης ὅτι οὐκ ἐξαπατᾷς ἐπὶ πλεονεξίᾳ* (Ξ. *'Απ.* Ἀ, ς', 12).—*οὐκ ἂν πολλὴ ἀμαθία εἴη τοῖς ἐπ' ὠφελείᾳ πεποιημένοις ἐπὶ βλάβῃ χρῆσθαι;* (Ξ. *'Απ.* Β', γ', 19).—*ἐπὶ τέχνῃ μανθάνει ὡς σοφιστὴς ἐσόμενος* (Πλ. *Πρωτ.* 315).—*τοὺς νόμους τίθενται ἐπὶ ἑνός* (Πλ. *Γοργ.* 489)= δι' ἕνα καὶ μόνον σκοπόν.—*ἔχουσι χρήματα ἐφ' ὑμῖν* (Δ.) = ἐπὶ βλάβῃ ὑμῶν.—*ἐφ' ἡμῖν ὄντα* (*Δημ. 'Αριστοκρ.* 665).—*ἔνιοι ἐπὶ τοῖς ὑμετέροις ἐδωροδόκουν* (Λυσ.).

§. 140. Καὶ εἰς δήλωσιν τοῦ *ἐπὶ συνθήκῃ* καὶ *ἐπὶ συμφωνίᾳ* τίθεται ἡ *ἐπὶ* μετὰ δοτικῆς· *'Ηλείων παρακληθέντων ὑπὸ Λεπρεατῶν ἐπὶ τῇ ἡμισείᾳ τῆς γῆς* (Θ. Ἐ, 31).—*πρότερον ἦσαν ἐπὶ ῥητοῖς γέρασι πατρικαὶ βασιλεῖαι* (Θ. Ἀ, 13).—*δανείζεσθαι ἐπὶ τοῖς μεγάλοις τόκοις* (Δ. *'Ολ.* Α', 13).—*'Αλκιβιάδης τὴν Καλλίου ἔγημεν ἀδελφὴν ἐπὶ δέκα ταλάντοις* (Ἀνδ. κατὰ *'Αλκιβ.* ς',).—*οὐκ ἂν ξυμβαῖμεν ἄλλως ἢ ἐπὶ τοῖς εἰρημένοις* (Εὐρ. *Φ.* 593).—*ἠρώτα ἐπὶ τίσιν ἂν ξύμμαχος γένοιτο· ὁ δ' ἀπεκρίνατο ἐφ' ᾧ τε τοὺς πολίτας ἐλευθέρους τε καὶ αὐτονόμους ἐᾶν* (Ξ. *'Ελλ.* Γ', ά, 20), κτλ (σ. 442, §. 69). Τὸ αὐτὸ δὲ καὶ μετὰ μέλλοντος τῆς ὁριστικῆς· *πάντα κίνδυνον ὑποδύονται ἐφ' ᾧ πλείονα κτήσονται* (Ξ. *Συμπ.* 35). Μάλιστα δὲ τοῦτο παρὰ Θουκυδίδῃ.

§. 141. Τὸ ἀνωτέρω σημειωθὲν *ἔν τινι εἶναι* (§. 58), λέγεται συνηθέστερον *ἐπί τινι εἶναι*=εἰς τὴν ἐξουσίαν τινὸς εἶναι, κρέμασθαι ἔκ τινος· *τὰ ὑμέτερα αὐτῶν ἐφ' ὑμῖν δικαίως ἐστὶ καὶ εὖ καὶ κακῶς, ἐὰν βούλησθε, διατίθεσθαι* (Ἀνδ. *περὶ τῆς ἑαυτοῦ Καθόδου*, δ'.).—*εἰ ἐπὶ τοῖς πολεμίοις ἐγένοντο, τί ἂν ἔπαθον;* (Ξ.) Καὶ τὸ μὲν *ἐπί τινι εἶναι* λέγεται περὶ τοῦ πρὸς καιρὸν ὄντος ὑπὸ τὴν ἐξουσίαν τινός, τὸ δὲ *ὑπό τινι εἶναι* δηλοῖ διαρκῆ ὑποταγήν.

§. 142. Ὡσαύτως λέγεται καὶ τὸ *ἐπὶ τούτῳ εἶναι*=ὅσον ἐπὶ τούτῳ κεῖται· *τὸ ἐπὶ τούτοις εἶναι ἐν τοῖς δεινοτάτοις κινδύνοις καθεστήκατε* (Λυσ.). Τὸ αὐτὸ δὲ καὶ κατ' αἰτιατικήν· *ἐκέλευε τὸ ἐπὶ σφᾶς εἶναι ἐπιχειρεῖν* (Θ. Δ', 28).

Ἡ πρόθεσις ἐπὶ μετὰ αἰτιατικῆς.

§. 143. Μετὰ αἰτιατικῆς ἡ πρόθεσις ἐπὶ σημαίνει· 1. *διεύθυν-*

σιν πρὸς τὰ ἄνω· ἀναβάντες ἐπὶ τοὺς ἵππους ἡγοῦντο (Ξ.)· 2. *διεύθυνσιν πρός τι ἐν γένει· οὐκ ἔχει φύσιν τοὺς σοφοὺς ἐπὶ τὰς τῶν πλουσίων θύρας ἰέναι* (Πλ. *Πολ.* ϛ', 489).—*οὐ χρὴ πῦρ ἐπὶ πῦρ ὀχετεύειν* (Πλ. *Ν.* Β', 666).—*ὁ εἰς τὸ σῶφρον ἐπ' ἀρετήν τ' ἄγων ἔρως ζηλωτὸς ἀνθρώποισιν* (Εὐρ. *'Αποσπ.*).—*πολλοὶ των ἀνθρώπων ἀμελήσαντες τοῦ συμφέροντος ἐπὶ τὰς ἡδονὰς ὁρμῶσι* (Ἰσ. *'Αντιδ.*).—*ὁ χρόνος χαίρει μεταπλάττων πάντας ἐπὶ τὰ χείρονα* (Γν.)· 3. *ἐχθρικὴν κίνησιν· οὐκ εἰκὸς ἀρχὴν ἐπὶ ἀρχὴν στρατεῦσαι* (Θ. ϛ', 11).—*οὐδέν ἐστ' ὄφελος πόλεως ἥτις μὴ νεῦρα ἐπὶ τοὺς ἀδικοῦντας ἔχει* (Δ. *Παραπρ.* 432)· 4. *ἔκτασιν τοπικήν· τὸ ὄμμα δύναται ἐπὶ πολλὰ στάδια ἐξικνεῖσθαι* (Ξ. *'Απ.* Α', δ', 17).—*Λακεδαιμόνιοι οὐκ ἐπὶ πολὺ τὰς διώξεις ποιοῦνται* (Θ. Ε', 73)· 5. *ἔκτασιν χρονικὴν ἤτοι διάρκειαν· τὴν γῆν ἀπεμίσθωσαν ἐπὶ δέκα ἔτη* (Θ. Γ', 68).—*μῖσος οὐκ ἐπὶ πολὺ ἀντέχει* (Θ. Β', 64).

§. 144. Ἀνωτέρω ἐσημειώσαμεν ὅτι τὸ *ἐπ' οἴκου ἀνεχώρησαν* παριστᾷ τὸ ἀντικείμενον ὡς σκοπὸν ἤδη ἐπιτυχηθέντα ἢ ἐπιτυχηθησόμενον, ὡς τέλος φθασμένον ἢ σκοπούμενον (§. 126), καὶ κατὰ τοῦτο διαφέρει τοῦ κατ' αἰτιατικὴν ἐκφερομένου ἥτις σημαίνει ἁπλῶς διεύθυνσιν=πρός· *προσωτάτω ἐν τῇ νυκτὶ τῆς ἐπ' οἶκον ὁδοῦ ἕκαστος ἀπεχώρει* (Ξ. *Π.* Ζ', ϐ', 1).=*ὡς ἀποκλείσοντες αὐτὸν τῆς ἐπ' οἶκον ὁδοῦ* (Ξ. *'Ελλ.* Ζ', ά, 29), κτλ. Καὶ ἐπὶ στρατιωτικῆς δὲ τάξεως τίθεται ἡ *ἐπὶ* μετὰ αἰτιατικῆς, κινήσεως νοουμένης· *ἵστασθ' ἐφεξῆς πάντες ἐπὶ τρεῖς ἀσπίδας* (Ἀρφ.), ἐν ᾧ ἡ γενικὴ ἐκφέρει τὴν μετὰ τὴν κίνησιν στάσιν (§. 132).

§. 145. Ὡς τὸ *ἰέναι ἐπὶ τὰς θύρας* δηλοῖ μόνον τέλος ὅπερ πρέπει νὰ φθασθῇ, οὕτως, ὅταν τὸ τέλος τοῦτο ἀποβλέπῃ πρόσωπον ἢ πρᾶγμα ληφθησόμενον, ἡ *ἐπὶ* μετὰ αἰτιατικῆς δηλοῖ τὸ *ἵνα καλεσθῇ, ἵνα ληφθῇ τοῦτο· πέμπουσιν ἐπὶ Δημοσθένην καὶ ἐπὶ τὰς εἴκοσι ναῦς τῶν 'Αθηναίων* (Θ. Γ', 105). Ἐκ τούτου προκύπτει ἡ ἔννοια τοῦ *σκοπουμένου· ἔπλει ἐφ' 'Ιερὸν ἐπὶ τὴν παραπομπὴν τοῦ σίτου* (Δ. *Πολυκλ.* 1211). —*οἱ* (διάκονοι) *τὴν τοῦ σώματος ἰσχὺν ἱκανὴν ἐπὶ τοὺς πόνους ἔχουσιν* (Πλ. *Πολ.* Β', 371).—*εἰς τὴν ἀγορὰν χειροτονεῖτε τοὺς ταξιάρχους, οὐκ ἐπὶ τὸν πόλεμον* (Δ.).—*αἱροῦνται αὐτὸν ἐπὶ τὰς μεγίστας ἀρχάς* (Πλ. *Μέν.* 90).

§. 146. Ἐν συνθέσει ἡ πρόθεσις *ἐπὶ* σημαίνει μάλιστα· ά. τὸ

ἐπάνω· *ἐπιτιθέναι*, *ἐποικοδομεῖν*· ϐ'. τὸ *ἐναντίον*· *ἐπέρχεσθαι*, *ἐπιστρατεύειν*· γ'. τὸ *ὄπισθεν*· *ἐπιτάττειν*=τάττειν ὄπισθεν, κατόπιν· *ἐπιτάξασθαι τῇ φάλαγγι λόχους φύλακας* (Ξ. *'Αν.* Ϛ', ἑ, 9)· « ἐπετέτακτο· ἐν τάξει ἡ ὄπισθεν ἠκολούθει » (Ἡσύχιος). Ἐκ τούτου καλεῖται *ἐπιταγματικὴ* ἀντωνυμία ἡ *αὐτὸς* ἐν τῷ *εγὼ αὐτός*. (Ἴδε *Εἰσαγωγὴν εἰς τὴν Ἑλληνικὴν Σύνταξιν*, σ. 104, §. 19). Ἡ σημασία τοῦ *ὄπισθεν* ἐπικρατεῖ καὶ εἰς τὸ *ἐπιστάτης*=ὁ ὄπισθεν τασσόμενος στρατιώτης, ὡς ὁ ἐμπρὸς τασσόμενος καλεῖται *πρωτοστάτης*, ὁ δὲ πλησίον τασσόμενος λέγεται *παραστάτης*· « παρορῶντες εἰς ἀλλήλους, ὀνομάζοντες *παραστάτας*, *ἐπιστάτας* » (Ξ. *Π.* Γ', γ', 59)· ὑπ' ἄλλην δὲ ἔποψιν, ἐπικρατούσης τῆς ἰδέας τοῦ *ἐπάνω*, *ἐπιστάτης* = ὁ ἐπί τινι ἐφεστηκώς· δ'. σημαίνει τὸ *ὕστερον*· *ἐπίγονος*· ἑ. *προσθήκην*· *ἐπίκτητος*, *ἐπιμετρεῖν*. Ἐκ τῆς *ἐπὶ* ἔχουσι τὴν ἀρχὴν καὶ τὰ τῆς συνηθείας *ἐπίστομα*, *ἐπιτιθημή*, τὸ πρὸς γραφὴν παράδειγμα, *ἐπιστρόφια* (τὰ), = ἡ ὑπὸ τοῦ πατρὸς τῆς νύμφης τὴν ὀγδόην μετὰ τὸν γάμον εἰς συμπόσιον πρόσκλησις τῶν νεονύμφων.

4. Ἡ πρόθεσις μετὰ γενικῇ συντασσομένη.

§. 147. Ἡ πρόθεσις *μετά*, γενικῇ συντασσομένη, σημαίνει τὸ ὁμοῦ· *Αἰακός*, *ἕως ἦν μετ' ἀνθρώπων*, *μετὰ καλλίστης ὢν δόξης διετέλεσεν* (Ἰσ.).—*μέγιστον ἀγαθόν ἐστι μετὰ νοῦ χρηστότης* (Μ.). —*οὐδεὶς μετ' ὀργῆς ἀσφαλῶς βουλεύεται* (Γν.).

§. 148. Καίτοι ἐκφέρουσι τὴν αὐτὴν ἐν γένει ἔννοιαν ἡ πρόθεσις *μετά*, γενικῇ συντασσομένη, καὶ ἡ *σύν*, συντασσομένη τῇ οἰκείᾳ δοτικῇ, *μετά τινος εἶναι*, καὶ *σύν τινι εἶναι*, διαφέρουσιν ὅμως, καθ' ὅσον τὸ μὲν *μετά τινος* δηλοῖ ἁπλῶς συνύπαρξιν καὶ συνοδίαν, τὸ δὲ *σύν τινι* προσσημαίνει καὶ συνάφειαν, ὡς *μετέχω*=ἔχω μέρος, *συνέχω* = συγκρατῶ, *μεταλαμϐάνω* καὶ *συλλαμϐάνω*, κτλ. Τοῦτο παρατηρεῖται μάλιστα ἐπὶ τοῦ *ἕπεσθαι* καὶ *ἀκολουθεῖν*· *σὺν τοῖς κρατοῦσι θαῤῥοῦντες καὶ οἱ ἀκόλουθοι ἕπονται* (Ξ. *Π.* Ἑ, ϐ', 36). —*μετὰ τῶν κρατούντων ἕπεσθαι κερδαλέον ἐστίν* (Ξ. *Ἑλλ.* Ἑ, ϐ', 19).—*ἱππεῖς δ' οἱ πάντες ἠκολούθουν Μακεδόνων ξὺν Χαλκιδεῦσιν ὀλίγου ἐς χιλίους* (Θ. Δ', 124).—*τοῖς μὲν σώμασι μετ' ἐκείνων ἀκολουθεῖν ἠναγκάζοντο, ταῖς δ' εὐνοίαις μεθ' ὑμῶν ἦσαν* (Ἰσ.).

Ἡ πρόθεσις μετὰ δοτικῇ συντασσομένη.

§. 149. Δοτικῇ συντασσομένη ἡ πρόθεσις *μετὰ* ἀπαντᾶται μόνον παρὰ ποιηταῖς καὶ μάλιστα παρ' ἐπικοῖς. Τίθεται δὲ εἰς δήλωσιν τῶν ἐν τῷ πεζῷ λόγῳ διὰ τῆς *ἐν* καὶ *σὺν* ἐξηγουμένων, ἐξαιρέτως ἐπὶ πληθυντικῶν ἢ ἑνικῶν περιληπτικῶν, προσώπων ἢ ὡς προσώπων, μερῶν ἢ μελῶν ἐμψύχων ὄντων· *μετ' ἀθανάτῃσιν*, *μετὰ σφίσιν*, *μετὰ τοῖσιν*, κτλ (Ὅμ.).—*μετὰ στρατῷ* (Ὅμ.)=μεταξύ.—*μετὰ χερσίν*, *μετὰ γαμφηλῇσιν*, *μετὰ φρεσίν*, κτλ. Ὡσαύτως *μετὰ πνοιῇς ἀνέμοιο* (Ὀδ. Α, 98) = ἅμα πνοαῖς ἀνέμου=τοσοῦτον ταχέως.—*δίχα πάντας ἠρίθμεον, ἀρχὸν δὲ μετ' ἀμφοτέροισιν ὄπασσα* (Ὀδ. Κ, 204).—*τοῖσι μέτα* (Θεόκρ. Ά, 39)=μετὰ τούτους, ἐν ἄλλῳ χωρίσματι, κατὰ Σχαίφερον. Ἀλλ' ἴσως γενικώτερον=ἐν τούτοις.

Ἡ πρόθεσις μετὰ αἰτιατικῇ συντασσομένη.

§. 150. Ἡ πρόθεσις *μετά*, αἰτιατικῇ συντασσομένη, δηλοῖ τὸ *ἔπειτα*. Τίθεται λοιπὸν εἰς δήλωσιν *ἀκολουθίας*, εἴτε κατὰ χρόνον εἴτε κατὰ τάξιν. *Δαρεῖος μετὰ Καμβύσην Περσῶν ἐβασίλευσεν* (Θ. Ά, 14).—*μετὰ μουσικὴν γυμναστικῇ θρεπτέοι οἱ νεανίαι* (Πλ. *Πολ.* Γ΄, 403).—*πάντων τῶν αὑτοῦ κτημάτων μετὰ θεοὺς ψυχὴ θειότατον* (Πλ. *Ν.* Έ, 726).

§. 151. Συνήθεις τρόποι τοῦ λέγειν διὰ τῆς *μετά*, αἰτιατικῇ συντασσομένης, εἶναι τὰ *μεθ' ἡμέραν*=ἐν καιρῷ ἡμέρας, *μετὰ χεῖρας* =ἐν χερσίν.—*νύκτωρ καὶ μεθ' ἡμέραν* (Πλ. *Ν.* Ά, 633). *Πολλῷ πλέον γε ἀγνοεῖν ἐστι νύκτωρ ἢ μεθ' ἡμέραν* (Ἀντ.).—*Θεωρήσατε μάλιστα τὸ πρᾶγμα ἐκ τούτων ἃ νυνὶ μετὰ χεῖρας ἔχετε* (Αἰσχ.).

§. 152. Ἐν ταῖς συνθέσεσι τῆς προθέσεως ταύτης ἐπικρατεῖ μάλιστα ἡ ἰδέα τῆς *κοινωνίας* καὶ *συμμεθέξεως*, ὡς *μεταδιδόναι*, *μετέχειν*, καὶ τῆς *μεταβολῆς*, ὡς *μεθιστάναι*, *μετανοεῖν*. Ἐπὶ δὲ τοῦ *μεταπέμπομαι* καὶ τῶν τοιούτων ἐπεκράτησεν ἡ παρ' Ὁμήρῳ σημασία τῆς *μετά*=πρός· *βῆναι μετὰ Νέστορα*, *μετ' Αἰθίοπας*, κτλ· ὅθεν *μεταπέμπομαι*=πέμπων πρός τινα καλῶ πρὸς ἐμαυτόν, κτλ.

5. Ἡ πρόθεσις παρὰ μετὰ γενικῆς.

§. 153. Ἡ πρόθεσις *παρὰ* μετὰ γενικῆς συντασσομένη σημαίνει τὴν *ἔκ τινος ἀρχήν*· τίθεται δὲ ἐν τῇ συνήθει γλώσσῃ μόνον μετὰ

προσωπικῶν ἀντικειμένων, καὶ μάλιστα μετὰ ῥημάτων ὡς τὸ *ἔρχεσθαι, πορεύεσθαι, δέχεσθαι, μανθάνειν, ἀκούειν* καὶ τῶν τοιούτων· *παρὰ φίλου ὢν προσφιλεῖς λέξεις λόγους* (Σ. Ἠλ. 672).—*παρ' ἀνδρὸς ὡς ἄνδρα ἐβάδιζεν* (Δ.).—*οἱ ἄξιοι παρ' ὑμῶν τὸ δίκαιον ἕξουσιν* (Δ.).—*παρὰ πολεμίων ἀκόντων λαμβάνειν πάντων ἥδιστον ἔγωγε νομίζω εἶναι* (Ξ.).—*σοφοῦ παρ' ἀνδρὸς χρὴ σοφόν τι μανθάνειν* (Εὐρ. Ῥ. 206).—*παρὰ τῶν εἰδότων ἀκηκόατε* (Ἰσ.).—*εὖ ἔχει τὰ τῆς σῆς τέχνης παρὰ σοῦ πυνθάνεσθαι* (Πλ. Γοργ. 455). Ἀλλὰ *καὶ πάντες οἱ δημοσίᾳ φιλότιμοι παρὰ τῆς ἀγαθῆς φήμης ἡγοῦνται τὴν δόξαν κομιεῖσθαι* (Αἰσχ.).—*λαμβάνειν παρὰ τῆς γῆς* (Πλ.). Κατὰ τὰ ἀνωτέρω εἶναι καὶ τὰ *παρ' ἑωυτοῦ διδόναι* (Ἡρ. Η, 5).—*παρ' ἑαυτοῦ προστιθέναι* (Ξ.).—*ἀνήλωσα παρ' ἐμαυτοῦ* (Ἰσαῖος)=ἐξ ἰδίων, ἔνθα τὸ διδόμενον θεωρεῖται ὡς μέρος τοῦ διδόντος. Παράβαλε τὰ περὶ *μέσων ῥημάτων* ῥηθέντα (σ. 289, §. 9. σ. 291, §. 12, καὶ *Εἰσαγωγὴν εἰς τὴν Ἑλληνικὴν Σύνταξιν*, σ. 211, §. 12 καὶ σ. 241, §. 76).

§. 154. Ὡσαύτως τίθεται μετὰ γενικῆς ἡ πρόθεσις *παρὰ* ἐπὶ τῶν παθητικῶν ῥημάτων, ὅταν δηλοῦται *λεγόμενον* ἢ *βεβαιούμενόν τι*, ἐπὶ προσωπικῶν ἀντικειμένων. *Χαλεπὰ δὲ καὶ παρ' ἡμῶν ὁμολογεῖται* (Πλ. Πολ. Ϛʹ, 499), κτλ (σ. 276, §. 6). Ὡσαύτως *ἵνα βεβαιώσωμαι ἤδη παρὰ σοῦ* (Πλ. Γοργ. 489).—*ὀφείλεται παρά γε τοῦ ἐχθροῦ τῷ ἐχθρῷ, ὅπερ καὶ προσήκει, κακόν τι* (Πλ. Πολ. Α, 332).

§. 155. Ὡσαύτως τίθεται τὸ *παρά τινος* καὶ ἄνευ ῥήματος ἐπὶ οὐσιαστικῶν τοιαύτην ἔννοιαν ἐξηγούντων, ὅτι δηλ. προέρχεταί τι ἔκ τινος· *τῇ τιμῇ καὶ τῇ βεβαιότητι τὰς παρὰ τῶν δήμων δωρεὰς εὑρήσετε οὔσας βελτίους* (Δ.).—*αἱ πόλεις διὰ τὴν ἀθανασίαν ὑπομένουσι καὶ τὰς παρὰ τῶν ἀνθρώπων καὶ τὰς παρὰ τῶν θεῶν τιμωρίας* (Ἰσ. Συμμ. λή).—*λόγον παρ' ἐχθροῦ μήποθ' ἡγήσῃ φίλον* (Γν.), κτλ.

§. 156. Ἡ αὐτὴ ἔννοια ἐξηγεῖται ἐν τούτοις καὶ παραλειπομένης τῆς προθέσεως· *αἱ μὲν θεῶν τιμωρίαι, αἱ δὲ τῶν πολιτῶν εὔνοιαι*, κτλ. Ἡ πρόθεσις ἐν τούτοις ἀναπτύσσει μόνον ἐπὶ μᾶλλον καὶ καθιστᾷ σαφεστέραν τὴν ἐν τῇ πτώσει ἐνυπάρχουσαν ἔννοιαν· τὸ *παρὰ μὲν τῶν θεῶν εὐτυχία, παρὰ δ' ἡμῶν αὐτῶν εὐβουλία* (Ἰσ.) εἶναι βέβαια σαφέστερον τοῦ *θεῶν μὲν εὐτυχία, ἡμῶν δ' αὐτῶν εὐβου-*

λία. Εἰς τὴν γραμματικὴν δὲ *λέξιν* ἀνάγεται μετὰ τῶν ὁμοίων τὸ οὐχ *ἡ παρ' ἡμῶν σοι γενήσεται χάρις* (Εὐρ.)=ἡ χάρις ἡμῶν οὐ γενήσεταί σοι παρ' ἡμῶν (§. 22).

Ἡ πρόθεσις παρὰ μετὰ δοτικῆς.

§. 157. Καὶ μετὰ δοτικῆς ἡ πρόθεσις *παρὰ* ἐν τῇ συνήθει γλώσσῃ τίθεται μόνον ἐπὶ προσωπικῶν ἀντικειμένων. Σημαίνει δέ· ά. τὸ *πλησίον*· *παρ' ὑμῖν ἐτράφην* (Αἰσχ.).—*δουλείαν χαλεπωτάτην νομίζω τὴν παρὰ τοῖς κακίστοις δεσπόταις* (Ξ. *Ἀπ*. Δ', έ, 5)· β'. *κτῆσιν*· *τρία ἐστὶ λόγου ἄξια τοῖς Ἕλλησι ναυτικά, τὸ παρ' ὑμῖν καὶ τὸ ἡμέτερον καὶ τὸ Κορινθίων* (Θ. Α', 36).—*τὰ χρήματα παρὰ τούτοις ἦν* (Δ.).—*παρ' ἑωυτοῖσι* (Ἡρ. Α', 105)=ἐν τῇ ἑαυτῶν πατρίδι· γ'. *κρίσιν*· *παρὰ τοῖς ἀνδράσι νενομίσμεθα εἶναι πανοῦργοι* (Ἀρφ. *Λ*. 11). — *τοὺς παρὰ τοῖς ἔμφροσιν εὐδόξους γάμους χρὴ γαμεῖν* (Πλ. *Ν*. ϛ', 773).—*ὁ τῷ λογισμῷ πάντα παρ' ἑαυτῷ σκοπῶν τὸ κακὸν ἀφαιρεῖ, τἀγαθὸν δὲ λαμβάνει* (Φιλ.).—*παρὰ Δαρείῳ κριτῇ* (Ἡρ. Γ', 160), ἔνθα παρίσταται ὁ Δαρεῖος ὡς παρακαθήμενος καὶ κρίνων.—*παρ' ἐμοί* (Ἡρ. Α, 33)=κατὰ τὴν ἐμὴν κρίσιν.—*τοὺς παρὰ σφίσι αὐτοῖσι δοκέοντας ὀλβίους εἶναι* (Ἡρ. Α', 86).

§. 158. Παρὰ δὲ Ὁμήρῳ καὶ μετὰ γενικῆς καὶ μετὰ δοτικῆς τίθεται ἡ πρόθεσις *παρὰ* καὶ ἐπὶ ἀψύχων· *παρὰ μηροῦ* (Ἰλ. Α, 190), *παρ' ἀσπίδος* (Ἰλ. Δ, 468), *παρὰ νηός* (Ἰλ. Α, 603), κτλ. Ὡσαύτως *παρὰ νηυσί* (Ἰλ. Α, 26).—*παρά τε κλισίῃ καὶ νηῒ μελαίνῃ* (Ἰλ. Α, 329). Παρὰ Ἡροδότῳ λέγεται καὶ *παρὰ πυρσῶν* (Ζ', 182), ἔνθα ὅμως φέρεται καὶ γραφὴ *διὰ πυρσῶν*. Παρὰ δὲ Σοφοκλεῖ λέγεται *παρὰ κυανέων πελαγέων διδύμας ἁλός* (*Ἀντ*. 966. Ἴδε καὶ 1120) =ἐγγύς.—*Σπερχειοῦ παρ' ὄχθαις* (Σ. *Φ*. 726).—*μόνος παρὰ σκηναῖσιν* (Σ. *Αἴ*. 985), κτλ (Ἴδε *Εἰσαγωγὴν εἰς τὴν Ἑλληνικὴν Σύνταξιν*, σ. 703).

Ἡ πρόθεσις παρὰ μετὰ αἰτιατικῆς.

§. 159. Ἡ πρόθεσις *παρὰ* μετὰ αἰτιατικῆς σημαίνει κατὰ πρῶτον κίνησιν πρὸς ἔμψυχον=πρός· *τῆς παρ' ἐμὲ εἰσόδου σοι οὐ Σάκας ἄρξει* (Ξ. *Π*. Α', γ', 14).—*ἧκε πάλιν παρ' ἐμέ* (Ξ. Δ', έ, 25) =ἐπίστρεψον.— *τοὺς παρὰ βασιλέα πορευομένους* (Ξ. *Ἑλλ*. Α',

13). — *ἡμεῖς ἂν παρὰ σὲ ἦμεν* (Πλ.).—*ὡς τίς γενησόμενος ἔρχει παρὰ τὸν Πρωταγόραν;* (Πλ. *Πρωτ.* 311)— *ἠνέχθη παρ' αὐτὸν τὰ παιδία* (Πλ.*Φαίδ.*116).—*ἀπικέσθαι παρὰ Κροῖσον* (Ἡρ.Α',36).

§. 160. Ἐκ τούτου προκύπτει ἡ μετὰ τὴν παῦσιν τῆς κινήσεως τρεπομένη ἔννοια τοῦ *πλησίον*, ὡσαύτως ἐπὶ ἐμψύχων· *καὶ ἧκεν τῶν ἕνδεκα ὑπηρέτης καὶ στὰς παρ' αὐτὸν ἔφη* (Πλ. *Φαίδ.* 116). —*στῆτε παρ' ἐμὲ πλησίον* (Ἀρφ. *Λυσ.* 1122). — *ἀνὴρ δὲ παρὰ γυναῖκα καὶ γυνὴ στήτω παρ' ἄνδρα* (Ἀρφ. *Λυσ.* 1276). Τὸ αὐτὸ δέ, τῆς ἠρεμίας ἐπὶ μᾶλλον ἀναδεικνυομένης, ἐκφέρεται καὶ κατὰ δοτικήν· *Πρωταγόρας, ἔφη, ἧκει, στὰς παρ' ἐμοί* (Πλ. *Πρωτ.* 310) =στὰς παρ' ἐμοὶ ἔφη.

§. 161. Ἡ αὐτὴ ἰδέα τοῦ *πλησίον* ἐπικρατεῖ καὶ ἐν τοῖς εἶναι παρά τινα, καὶ *μένειν παρά τινα· ἕως ἂν παρὰ τοὺς φίλους τις ᾖ* (Ξ. *Ἱππικ.* Η, 12). — *πάντες οἱ παρ' αὐτὸν φίλοι* (Ξ. *Ἀν.* Α', θ', 31), ὄντες δηλ. — *σὺ δέ γ' αὐτοῦ μένων οἴμωζε παρ' ἔμε* (Ἀρφ. *Ὀρν.* 846). Ὡσαύτως καὶ ἀλλαχοῦ (Ξ. *Π.* Α', δ', 18. Δ', ϛ', 23), ἔνθα ὅμως φέρεται καὶ ἄλλη γραφὴ περὶ ἣ δοτική. Τοιοῦτον καὶ τὸ *καὶ μετ' ἐκείνου τε ἐθεωροῦμεν καθήμενοι παρ' αὐτόν, καὶ τὰς ἑορτὰς ἤγομεν παρ' ἐκεῖνον πάσας* (Ἰσαῖος *Κίρωνος Κλήρ.* §. 16).

§. 162. Μετὰ αἰτιατικῆς ἡ πρόθεσις *παρὰ* σημαίνει καὶ τὸ *πλαγίως* καὶ *παραλλήλως πλησίον*, ἐν κινήσει καὶ ἐν στάσει· *παρὰ θάλατταν ἐπορεύετο* (Ξ. *Ἑλλ.* Δ', έ, 5). — *ἔπλεον παρὰ τὴν γῆν* (Ξ.).—*παρ' αὐτὴν τὴν Βαβυλῶνα δεῖ παριέναι* (Ξ. *Π.* Ε, ϛ', 29).— *παρὰ τὴν θάλατταν καὶ τὴν ναῦν περιπατεῖ* (Πλ. *Γοργ.* 411).— *ἦσαν καὶ ἄλλαι πολλαὶ κῶμαι παρὰ τὸν Τίγρητα ποταμόν* (Ξ. *Ἀν.* Γ', έ, 1). Τοιοῦτον φαίνεται καὶ τὸ *οὗτοι γὰρ ἐγγύτατα παρ' αὐτὴν τὴν ὁδὸν ἐπὶ ταῖσι τοῦ Πλούτωνος οἰκοῦσι θύραις* (Ἀρφ. Β, 162—163). Ἐνταῦθα ἴσως ἀνάγονται καὶ τὰ ὁμηρικὰ *βῆ δὲ θέειν παρά τε κλισίας καὶ νῆας Ἀχαιῶν* (*Ἰλ.* Λ, 617, κτλ), καὶ τὰ παρ' Ἀττικοῖς *παρ' ἀσπίδα, παρὰ δόρυ* (Ξ. *Λακ. Πολ.* ΙΑ, 8. 10), ἅπερ συνηθέστερον *ἐπὶ δόρυ* καὶ *ἐπ' ἀσπίδα* λέγονται=πρὸς τὰ δεξιά, πρὸς τὰ ἀριστερά.

§. 163. Ἐπὶ ἀψύχων σημαίνει καὶ ἁπλῶς τὸ *πλησίον* ἡ πρόθεσις *παρὰ* μετὰ αἰτιατικῆς· *παρὰ ταύτην τὴν πόλιν ἦν πυραμὶς λιθίνη* (Ξ. *Ἀν.* Γ', δ', 9).—*ὁ παρὰ τὸν Ἀχέροντα θεὸς ἀνάσσων* (Σ. *Ἠλ.*

183). Οὕτω *κοιμήσαντο παρὰ πρυμνήσια νηός* (*Ἰλ.* Α, 476). — *κατελείφθη παρὰ τοῦ Διονύσου τὸν νηόν* (Ἡρ. Δ',87), κτλ· μεταξὺ δὲ τοῦ προηγουμένου (§. 162) καὶ τούτου κεῖται, τρόπον τινά, τὸ τοῦ Δημοσθένους *ἡ τέχνη παρὰ πάντ' ἐστὶ τὰ τῶν ἀνθρώπων πράγματα* (*Ὀλ.* Α, 24), κτλ.

§. 164· Ἐκ τῆς τοπικῆς ἀνεπτύχθη ἡ *χρονικὴ σημασία· τὸν δόλιον ἄνδρα φεῦγε παρ' ὅλον τὸν βίον* (Γν.). — *Καρχηδόνιοι καὶ Λακεδαιμόνιοι παρὰ τὸν πόλεμον βασιλεύονται* (Ισ. *Νικ.* ς')= ἐν καιρῷ πολέμου. — *παρὰ τὸν πάντα χρόνον* (Πλ.), *παρὰ πότον, παρ' οἶνον* (Ξ.), ὅθεν *παροινῶ*. — *παρὰ πότον, παρὰ τὸν καιρόν, παρ' αὐτὸν τὸν κίνδυνον* (Δ.). — *παρ' αὐτὰ τὰ πράγματα* = πάραυτα, κτλ. Ὡσαύτως καὶ *τῆς παρ' ἡμέραν χάριτος τὰ μέγιστα ἀπολώλεκασιν* (Δ. *Χεῤῥον.* 107)=ἕνεκα τῆς ἡμερησίας χάριτος· τοῦτο ὅμως σημαίνει καὶ τὸ *μίαν ἡμέραν ναὶ καὶ μίαν ὄχι*, ἤτοι *τριτοήμερα*. — *τὰ τῆς Λήδας τέκνα παρ' ἡμέραν ἑκάτερος ἐν οὐρανῷ καὶ ἐν Ἅδου εἰσίν* (Λουκ.). Ἴδε κατωτέρω.

§. 165. Τοσοῦτον δὲ εὔκολος εἶναι ἡ ἐκ τοῦ τοπικοῦ εἰς τὸ χρονικὸν *πλησίον* (=ταχέως) μετάπτωσις ὥστε γίνεται ἀνεπαίσθητος· *ἔδει παρ' αὐτὰ τὰ ἀδικήματα τὴν τιμωρίαν ποιεῖσθαι* (Δ. *Μειδ.* 523)=κατ' ἄμεσον ἀκολουθίαν. — *τὰ δὲ ἔμπροσθεν καὶ παρὰ πόδας λανθάνει αὐτόν* (Πλ. *Θεαιτ.* 174)= πλησίον. — *παρὰ πόδα κράτος ἄρνυται* (Σ. *Φ.* 838), *πλησίον* παρὰ τῷ Σχολιαστῇ, celeriter que . . . e vestigio παρὰ Βρυγκίῳ.

§. 166. Ἐκ τῆς ἰδέας τοῦ *πλησίον* προκύπτει ἡ ἰδέα τῆς *παραθέσεως*, διότι ἡ σύγκρισις ὑποθέτει παράθεσιν, παράλληλον δηλ. θέσιν, πραγματικὴν ἢ νοουμένην· τὸ *παρ' ἄλληλα ἔσται φανερώτερα* (Δ.) σημαίνει κυρίως *παρ' ἄλληλα κείμενα*, τοῦτο δὲ πολλὰ ὀλίγον ἀπέχει τῆς καθαρᾶς συγκρίσεως (σελ. 63). Ὡσαύτως *ἂν τοίνυν ἀντικατατείναντες λέγωμεν αὐτῷ λόγον παρὰ λόγον* (Πλ. *Πολ.* Α, 342). — *ὁρῶν τὰ ἐπιτηδεύματα αὐτῶν ἐγγύθεν παρὰ τὰ τῶν ἄλλων* (*Πολ.* Η, 550). Καθαρώτερον ἀναφαίνεται ἡ ἰδέα τῆς συγκρίσεως ἐν τοῖς *Ἕλλησι παρὰ τοὺς ἄλλους Ἕλληνας καὶ Ἕλλησι παρὰ βαρβάρους* (Πλ.). — *παρ' ἄλληλα σκοποῦντες* (Πλ. *Πολ.* Δ', 435). — *ταύτῃ θεσπέσιος ἂν φανείη Ὅμηρος παρὰ τοὺς ἄλλους* (Ἀριστοτ.). — *παρὰ τὰ ἄλλα ζῶα ὥσπερ θεοὶ οἱ ἄνθρωποι βιοτεύ-*

ουσιν (Ξ. Ἀπ. Α', δ', 14).—*ἡλίου τε ἐκλείψεις, αἳ πυκνότεραι παρὰ τὰ ἐκ τοῦ πρὶν χρόνου μνημονευόμενα ξυνέβησαν* (Θ. Α, 23), κτλ (Ἴδε σ. 66, § 73).—*Σωκράτης διάδηλος ἦν παρὰ τοὺς ἄλλους εὐτακτῶν* (Ξ. Ἀπ. Δ', Β', 1)· τοῦτο δὲ καταντᾷ=ὑπὲρ τοὺς ἄλλους.

§. 167. Ἐκ ταύτης προκύπτει ἡ ἔννοια τοῦ *βαθμοῦ* καὶ τῆς *ἐκτιμήσεως, πολὺ* ἢ *ὀλίγον*, μετὰ τῶν *παρὰ μικρόν, παρ' ὀλίγον, παρὰ πολύ, παρ' οὐδέν· χρὴ μὴ παρὰ μικρὸν ἡγεῖσθαι τὸ παρὰ πᾶσιν εὐδοκιμεῖν* (Ἰσ. Φ. λγ').—*οὐκ ᾤμην αὐτῷ παρ' ὀλίγον ἔσεσθαι ἀλλὰ παρὰ πολύ* (Πλ. *Ἀπολ.* 36).—*ταρβῶ μὴ θῆται παρ' οὐδὲν τὰς ἐμὰς ἐπιστολάς* (Εὐρ. *Ἰφ. Τ.* 732).—*πότερα παρ' οὐδὲν τοῦ βίου κήδεσθ' ἔτι;* (Σ. *Ἠλ.* 1327)

§. 168. Συγγενὴς ταύτῃ εἶναι ἡ ἔννοια τῆς *διαφορᾶς· παρὰ τέσσαρας ψήφους μετέσχε τῆς πόλεως* (Ἰσαῖο;).—*παρὰ τρεῖς ἀφῆκαν ψήφους τὸ μὴ θανάτῳ ζημιῶσαι* (Κίμωνα. Δ. *Ἀριστοκρ.* 688).—*παρ' ὀλίγας ψήφους ἠτιμώσατε* (Δ. *Τιμοκρ.* 743).— *παρὰ ἓν πάλαισμα ἔδραμε νικᾶν ὀλυμπιάδα* (Ἡρ. Θ', 33) = ἦλθεν ἐγγὺς νὰ νικήσῃ ὀλυμπιάδα νίκην, ἤτοι τὸ πένταθλον, καὶ ἤθελε νικήσει, εἰ μὴ ἔλειπεν ἡ ἐν τῇ πάλῃ νίκη. Τοῦτο διέσωσεν ἀπαράλλακτον ἡ σημερινὴ γλῶσσα. Ἐνταῦθα ἀνάγεται καὶ τὸ προσημειωθὲν (§. 164) *παρ' ἡμέραν* ἢ *ἡμέραν παρ' ἡμέραν* (Δ)=καθ' ἡμέραν, ἀφαιρουμένης πάντοτε ἡμέρας εἰς τὸ μέσον. Ὀρθότατα δὲ ἔτρεψεν ὁ Κοραῆς τὸ πρώην παρ' ἡμῖν *ἡμέραν παρ' ἡμέραν τὸν περιμένω* εἰς τὸ *ἡμέραν ἐξ ἡμέρας*, κτλ. Κατὰ τοῦτο δὲ καὶ τὸ *πληγὴν παρὰ πληγὴν ἑκάτερον* (Ἀρφ. *Β.* 656)· οὕτω καὶ *παρ' ἐνιαυτόν*=ἐνιαυτὸν ναὶ καὶ ἐνιαυτὸν οὐχί. Δυσκόλως δὲ ἐφαρμόζεται ἡ τοιαύτη σημασία εἰς τὸ παρὰ Θουκυδίδῃ (Η, 29) *παρὰ πέντε ναῦς*, διότι ἡ σειρὰ τοῦ λόγου αὐτόθι ἀπαιτεῖ τοιαύτην ἔννοιαν, ὅτι ὁ Τισσαφέρνης ἔδιδε τρία τάλαντα τὸν μῆνα ἀνὰ πέντε νῆας τῶν Λακεδαιμονίων, ὅ ἐστι πλέον τοῦ τριωβόλου ἑκάστῳ στρατιώτῃ τὴν ἡμέραν (3, 3/5. Ἴδε *Εἰσαγωγὴν εἰς Πίνδαρον* § 152). Ἐξέφρασε δὲ τοῦτο ὁ συγγραφεὺς κατ' ἀπηρτισμένον ἤ, ὡς συνήθως λέγεται, *στρογγύλον* ἀριθμόν. Ὁ Κρύγερος ὅμως, ἀνάρμοστον εὑρίσκων καὶ βιαίαν πᾶσαν ἑρμηνείαν, κρίνει ὀρθὸν τὸ *ἐς πέντε ναῦς*.

§. 169. Ἐκ τούτου προῆλθεν ἡ συνήθης χρῆσις τῶν *παρ' ὀλίγον, παρὰ μικρόν, παρὰ τοσοῦτον*, κτλ, μετ' ἀπαρεμφάτων, μάλιστα δὲ

τῶν ῥημάτων *ἥκειν*, *ἔρχεσθαι* καὶ τῶν τοιούτων, ἐπὶ τῆς σημασίας τοῦ *τόσον ἢ τόσον* ἔλειψε· *παρὰ μικρὸν ἤλθομεν ἀνδραποδισθῆναι* (Ἰσ. *Ἀρεοπ.* γ').—*παρὰ τοσοῦτον ἐγένετ' αὐτῷ μὴ περιπεσεῖν τοῖς Ἀθηναίοις* (Θ. Ή, 33).

§. 170. Καὶ *αἰτιολογία* προσέτι σημαίνεται διὰ τῆς *παρὰ* μετὰ αἰτιατικῆς· *ἴσως τολμήσει τις εἰπεῖν ὡς οὐδὲν παρ' ἕνα ἄνθρωπον ἐγένετ' ἂν τούτων* (Λυκοῦργος, XVI. *Κορ.*)=ἐξ αἰτίας.—*οὐδεὶς παρὰ τὴν ἑαυτοῦ ἀμέλειαν οἴεται βλάψειν* (Θ. Α', 141).—*οὐδὲ γὰρ οὗτος παρὰ τὴν αὐτοῦ ῥώμην τοσοῦτον ἐπηύξηται, ὅσον παρὰ τὴν ἡμετέραν ἀμέλειαν* (Δ. *Φ.* Α', 43). — *παρὰ τοῦτο*=διὰ τοῦτο.— *παρ' ὃ*=δι' ὅ, κτλ. Οὕτω καὶ ἐπὶ γραμματικῆς παραγωγῆς· *παρὰ τὸ τοῦ Ἔρωτος ὄνομα παρηγμένον* (Πλ.).

§. 171. Ἡ αἰτιολογικὴ αὕτη σημασία δυνατὸν νὰ παραχθῇ ἐκ τῆς ἐννοίας τῆς *διαφορᾶς*· ὡς ἐν τῷ *παρ' ὀλίγας ψήφους ἠτιμώσατε* αἱ ὀλίγαι ψῆφοι εἶναι ὁ λόγος καὶ τὸ αἴτιον δι' ὃ δὲν ἔγινεν ἡ ἀτίμωσις, οὕτως ἐν τῷ *παρὰ τοῦτον ἐγένετο ἡ σωτηρία* τὸ *οὗτος* εἶναι τὸ αἴτιον δι' ὃ *ἔγινεν ἡ σωτηρία*. Δυνατὸν δὲ νὰ παραχθῇ καὶ ἐκ τῆς ἐννοίας τῆς *ἀμέσου ἀκολουθίας* ἥτις προκύπτει ἐκ τῆς τοῦ *πλησίον* (§. 165)· *ἡ ἀμέλεια τῶν Ἀθηναίων παρέσυρεν ὡς ἀναγκαίαν ἀκολουθίαν τὴν ἐπαύξησιν τοῦ Φιλίππου* (§. 170).

§. 172. Σημαίνει προσέτι ἡ πρόθεσις *παρὰ* μετὰ αἰτιατικῆς καὶ *παράβασιν καθήκοντος*, ἑπομένως τὸ *ἐναντίον*· *οὐδενὶ πώποτε ξυνεχώρησα οὐδὲν παρὰ τὸ δίκαιον* (Πλ.)· οὕτω καὶ *παρὰ τὸ βέλτιστον, παρὰ τοὺς ὅρκους, παρὰ τοὺς νόμους*, κτλ. Ὡσαύτως *ὁ παρ' ἡλικίαν νοῦς μῖσος ἐξεργάζεται* (Γν.).—*ὁ νόμος τύραννος ὢν τῶν ἀνθρώπων πολλὰ παρὰ τὴν φύσιν βιάζεται* (Γν.).—*πολλὰ παρὰ γνώμην ἐν τοῖς δικαστηρίοις ἀποβαίνει* (Ἰσ. *Καλλίμ.* δ').—*παρ' ἐλπίδας μοῖρα βαίνει* (Εὐρ. *Ὀρ.* 976)· *παρὰ μοῖραν* εἶναι τὸ ἐναντίον τοῦ *κατὰ μοῖραν*, κτλ.

§. 173. Ἡ σημασία αὕτη δυνατὸν νὰ προκύψῃ ἐκ τῆς ἀνωτέρω (§. 162) σημειωθείσης· ὡς δηλ. *ὁ παρὰ Βαβυλῶνα παριὼν* εἶναι ἐκτὸς τῆς Βαβυλῶνος, οὕτως *ὁ παρὰ τὸ δίκαιον πράττων* εἶναι ἐκτὸς τοῦ δικαίου. Ἐπίσης δὲ δυνατὸν νὰ προκύψῃ ἐκ τῆς ἐννοίας τῆς *διαφορᾶς*, προκυπτούσης ἐκ τῆς ἐννοίας τῆς *συγκρίσεως*· διότι ὡς *ὁ παρὰ τοὺς ἄλλους εὐτακτῶν, ὁ παρὰ τοὺς ἄλλους θεσπέσιος φαι-*

νόμενος (§ 166), κτλ, ἐξέρχονται τῆς τῶν λοιπῶν τάξεως, οὕτω καὶ ὁ *παρὰ τὸν νόμον πράττων*, ἐπὶ κακῷ μὲν οὗτος, ἐπ' ἀγαθῷ δὲ ἐκεῖνοι, ἀλλ' ἐπ' ἀμφοτέρων ἐπικρατεῖ ἡ ἔννοια τοῦ *ὑπερβάλλοντος*, τοῦ *ἐκτὸς ὁρίων ἐν γένει*, ὡς τὸ *διαφερόντως* ὅπερ κυρίως σημαίνει *διαφόρως* μετέπεσεν εἰς τὴν σημασίαν τοῦ *ἐξαιρέτως*. Τὸ δὲ *οὐκ ἔστι παρὰ ταῦτ' ἄλλα* (Ἀρφ. *Εἰρ.* 110) ἐπίσης δυνατὸν νὰ ἀναλυθῇ εἰς τὸ *οὐκ ἔστιν ἄλλα διάφορα τούτων, οὐκ ἔστιν ἄλλως γενέσθαι*, καὶ εἰς τὸ *οὐκ ἔστιν ἄλλα τεθῆναι πλησίον τούτων, ταῦτα μόνον ἰσχύουσι καὶ οὐδὲν ἕτερον*· Ἀλλὰ καὶ ἐνταῦθα ἐπαναληπτέον τὸ ἀλλαχοῦ ῥηθέν· ἔστω δηλ· ὁποιαδήποτε ἡ θεωρία περὶ τῆς ἐκ μιᾶς εἰς ἄλλην σημασίαν μεταπτώσεως, αἱ διάφοροι αὗται ποικιλίαι καὶ παραλλαγαὶ τῆς σημασίας μένουσι πάντοτε ἀναντίῤῥητοι (σ. 55, §. 52).

§. 174. Ἐν ταῖς συνθέσεσι τῆς προθέσεως ταύτης ἐπικρατεῖ μάλιστα· ά. ἡ ἔννοια τοῦ *φθάνειν* καὶ *καταντᾶν εἴς τι*· *παρεῖναι, παρέρχεσθαι* (*παρῆλθε*=παρουσιάσθη εἰς τὴν ἐκκλησίαν, εἰς τὸ δημόσιον, κτλ)· ὅθεν *παραλαμβάνω*=λαμβάνω ὥστε εἶναι παρ' ἐμοί· *παρακαλῶ*=καλῶ ὥστε εἶναι παρ' ἐμοί· ὅθεν *παράκλητος* ὁ ἐπὶ βοηθείᾳ καλούμενος, μάλιστα ἐπὶ συνηγορίᾳ ἐν τοῖς δικαστηρίοις· ἐκ τούτου δὲ τὸ ῥωμαϊκὸν advocatus, ὅθεν avocat· β'. ἡ τοῦ *πλησίον*· *παρακαθῆσθαι, παριέναι, παραπλεῖν*· γ'. μεταφορικῶς, ἡ τῆς *παραβάσεως* καὶ *παραβιάσεως καθηκόντων*· *παραβαίνειν, παρασπονδεῖν, παραπρεσβεύειν*. Εἰς ταύτας δὲ δυνατὸν νὰ ἀναχθῶσι τὰ ἄλλα ὡς διάφορα παριστάμενα σημαινόμενα.

§. 175. Τὴν ἀρχὴν τῆς προθέσεως *παρά*, τὴν ὁποίαν ἄλλοι μὲν ἀλλαχοῦ εὕρισκαν ἐκ τῶν πρώην φιλολόγων, ὁ δὲ Θείρσχιος εἰς τὸ ἑβραϊκὸν bar=υἱός, εὑρίσκουσιν οἱ ἰνδισταὶ εἰς τὸ σανσκριτικὸν para. Ἀλλὰ ποῖον εἶναι τὸ πρῶτον αὐτῆς σημαινόμενον ἐξ οὗ τὰ ἄλλα προκύπτουσιν, ἂν ἡ *ἔκ τινος ἀρχή*, τὸ *ἐμπρός*, ὡς τὸ συγγενὲς *πάρος*, τὸ *πλησίον*, τὸ *πλησίον* ὁμοῦ καὶ *παρεμπρὸς* ἢ ἄλλο τι, δὲν σημειοῦσι, καὶ πρέπει νὰ ὁμολογήσωμεν ὅτι τοῦτο εἶναι δυσαποφάσιστον. Ἴδε *Εἰσαγωγὴν εἰς τὴν Ἑλληνικὴν Σύνταξιν*, σ. 707.

6. Ἡ πρόθεσις πρὸς μετὰ γενικῆς.

§. 176. Ἡ πρόθεσις *πρὸς* συγγενεύει τῇ *πρό*, τῇ *παρά*, καὶ τῷ ἐπιῤῥήματι *πρόσω*. Ἡ δὲ ἐν τῇ σημερινῇ ἡμῶν γλώσσῃ διασωθεῖσα

μετὰ αἰτιατικῆς σύνταξις ταύτης (*πρὸς τὸν τοῖχον τὸν χορόν*, κτλ) εὐκολύνει εἰς τὴν κατάληψιν τῆς καὶ μετὰ τῶν ἄλλων πτώσεων ἐν τῇ ἀρχαίᾳ γλώσσῃ συντάξεως αὐτῆς. Ὡς δηλ. μετὰ αἰτιατικῆς σημαίνει τὴν *πρός τι διεύθυνσιν*, *πρὸς βοῤῥᾶν*, *πρὸς νότον* (Ἴδε κατωτέρω), οὕτω μετὰ γενικῆς σημαίνει τὴν *ἔκ τινος διεύθυνσιν καθόλου*.

§. 177. Λέγεται λοιπόν· ά. *τοπικῶς*· *ὥσπερ Χαλκὶς τῷ τόπῳ τῆς Εὐβοίας πρὸς τῆς Βοιωτίας κεῖται, οὕτω Χερσονήσου κεῖται πρὸς τῆς Θρᾴκης ἡ Καρδιανῶν πόλις* (Δ. *Ἀριστοκρ.* 681) = ἐκ μέρους τῆς Βοιωτίας, κτλ· τοῦτο δὲ ὑπὸ ἄλλην ἔποψιν, = κατὰ τὴν Βοιωτίαν· παρ' ἄλλοις δέ, *πρό*. — *τὸ πρὸς Σικυῶνος καὶ πρὸς ἑσπέρας τεῖχος ἐξετείχισαν* (Ξ. *Ἑλλ.* Δ', δ', 18)· παρ' ἄλλοις, *πρὸς Σικυῶνα καὶ πρὸς ἑσπέραν*· — οὕτω *πρὸς νότου*. — *πρὸς βορέου*. — *πρὸς μεσημβρίας* (Ἡρ. Γ', 101. 102. 107)· β'. τίθεται *εἰς δήλωσιν καταγωγῆς*· *Ἀλκιβιάδης λέγεται πρὸς πατρὸς μὲν Ἀλκμαιωνιδῶν εἶναι, πρὸς δὲ μητρὸς Ἱππονίκου* (Δ. *Μειδ.* 561). Οὕτω καὶ *Ἀθηναῖον ὄντα καὶ τὰ πρὸς πατρὸς καὶ τὰ πρὸς μητρός*. — *τῶν συγγενῶν τοῦ πατρὸς καὶ πρὸς ἀνδρῶν καὶ πρὸς γυναικῶν* (Δ. *Εὐβουλ.* 1303. 1305)· γ'. *εἰς δήλωσιν ἤθους*· *χρηστοῦ πρὸς ἀνδρὸς μηδὲν ἐννοεῖν κακόν* (Μ.)· τοῦτο δὲ κυρίως μὲν = ἐκ χρηστοῦ ἀνδρὸς προερχόμενον, ὑπὸ ἄλλην δὲ ἔποψιν = ἴδιον χρηστοῦ ἀνδρός, σύμφωνον καὶ προσῆκον χρηστῷ ἀνδρί. — *πρὸς λακωνικοῦ τρόπου τὸ τὰ βραχύτερα ἀεὶ προτιμᾶν* (Πλ. *Ν.* Δ', 721)· δ'. *εἰς δήλωσιν κλίσεως πρὸς τὸ μέρος τινός*· *Καλλίας μοι δοκεῖ πρὸς Πρωταγόρου εἶναι* (Πλ. *Πρωτ.* 366).

§. 178. Τοιοῦτον εἶναι καὶ τὸ *πρὸς θεῶν* ἢ *πρὸς τῶν θεῶν*· *ὅπως ὅ τι δίκαιόν ἐστι καὶ πρὸς θεῶν καὶ πρὸς ἀνθρώπων, τοῦτο πράξω* (Ξ. *Ἀν.* Α', ς', 6) = ἐκ τῆς γνώμης. Τὸ αὐτὸ δὲ σημαίνει καὶ *ἐν ὀνόματι τῶν θεῶν*, *δι' ἀγάπην θεῶν*, ἐπὶ ἱκεσίας· *τὴν εὐγένειαν, πρὸς θεῶν, μή μοι λέγε* (Εὐρ. *Αἰόλ. Ἀποσπ.*). — *πρὸς παίδων καὶ γυναικῶν καὶ θεῶν ἱκετεύω καὶ ἀντιβολῶ, ἐλεήσατέ με* (Λυσ. περὶ *Τραύμ. ἐκ προνοίας*. τέλ). Τίθεται δὲ τοῦτο παρὰ μὲν τοῖς κωμικοῖς ἐνίοτε, παρὰ δὲ τοῖς τραγικοῖς ἀείποτε ἄναρθρον. Οὕτω *καί σ' ἀντιάζω πρὸς ἐφεστίου Διός* (Σ. *Αἰ.* 492). Ὡσαύτως *μὴ πρὸς γενείου* (Σ. *Ἠλ.* 1208).

§. 179. Ταύτην τὴν σημασίαν, ἐκ μέρους, ἔχει ἡ πρόθεσις παρά

καὶ μετὰ τῶν παθητικῶν ῥημάτων· *αἱ βαναυσικαὶ τέχναι ἀδοξοῦνται πρὸς τῶν πόλεων* (Ξ. *Οἰκ.* Δ', 2).—*πρὸς πάντων ἀνθρώπων λεγομένη* (Πλ. *Ν.* Δ', 712) κτλ· (σ. 276, §. 7). Ὡσαύτως καὶ ἐν πλοκαῖς λόγου τοιαύτην ἔννοιαν ἐξηγούσαις· *διὰ ταῦτα δοκεῖ ἐνδοξοτάτη εἶναι πρὸς τῶν πόλεων αὕτη ἡ βιοτεία* (Ξ. *Οἰκ.* Ϛ', 10). —*πᾶν δ' εἰκὸς εἶναι τὸ πολέμῳ καὶ δεινῷ τινι κατειργόμενον ξύγγνωμόν τι γίγνεσθαι καὶ πρὸς τοῦ θεοῦ* (Θ. Δ', 98).—*μήτε πρὸς θεῶν μήτε πρὸς ἀνθρώπων ἄμεινον αὐτῷ ἔσεσθαι* (Πλ. *Πολ.* Ἑ, 463).—*ἔπαινος πρὸς ἀνθρώπων τε καὶ θεῶν* (Πλ. *Ν.* Β', 663).

Ἡ πρόθεσις πρὸς μετὰ δοτικῆς.

§. 180. Μετὰ δοτικῆς ἡ πρόθεσις *πρὸς* σημαίνει κατὰ πρῶτον τὸ *πλησίον*, τοπικῶς· *οἱ ποταμοὶ πρὸς ταῖς πηγαῖς οὐ μεγάλοι εἰσὶν* (Ξ. *Ἑλλ.* Δ', β', 11).—*πρὸς τῇ Ἀσσυρίᾳ* (Ξ. *Π.* Β', δ', 17)· παρ' ἄλλοις, *Συρίᾳ*.—*πρὸς Βαβυλῶνι* (Π. Ζ', ἐ, 1).—*πρὸς τῷ Εὐφράτῃ ποταμῷ* (Ξ. *Ἀν.* Ἁ, ἡ, 4). Ἐκ ταύτης ἀνεπτύχθη ἡ σημασία τοῦ *πρός τι προσέχειν, προσηλοῦσθαι πρός τι· πρὸς τῷ λαβεῖν ὢν ὁ νοῦς τἄλλ' οὐχ ὁρᾷ* (Γν.).—*πρὸς τῷ εἰρημένῳ λόγῳ ἦν* (Πλ.).—*οὕτως ἔκφρων ἦν καὶ ὅλος πρὸς τῷ λήμματι καὶ δωροδοκήματι* (Δ *Παραπρ.* 380)—*πρὸς τοῖς πράγμασι γίγνεσθαι* (Δ. *Χεῤῥσ.* 92). Ὁμοίως καὶ ἡ σημασία τοῦ *προσέτι, ἐκτὸς τούτου καὶ ἄλλο· τοῦτ' ἐὰν σκοπῇ, κακὰ πρὸς τοῖς κακοῖσιν οὗτος ἕτερα συλλέγει* (Φιλ.).—*πρὸς δὲ τούτῳ εἵλοντο Ἀδείμαντον* (Ξ.).—*πρὸς τούτοισι* (Ἡρ.).—*πρὸς τούτοις, πρὸς τούτῳ* (Ξ).

Ἡ πρόθεσις πρὸς μετὰ αἰτιατικῆς.

§. 181. Μετὰ αἰτιατικῆς ἡ πρόθεσις *πρὸς* σημαίνει *διεύθυνσιν πρός τι καθόλου· ά. πρὸς τόπον· Σικανοὶ τὰ μέσα καὶ τὰ πρὸς βοῤῥᾶν τῆς νήσου ἔχουσιν* (Θ.Ϛ',2).—*ἔφυγον πρὸς τὴν γῆν.*—*πρὸς τὸ ὄρος* (Ξ.)· β'. *πρὸς πρόσωπον· ὁ Ξενοφῶν ἐβούλετο ταῦτα, νομίζων οὕτω πρὸς τοὺς φίλους καὶ εἰς τὴν πόλιν τοὔνομα μεῖζον ἀφίξεσθαι* (Ἀν. Ϛ', ά, 20)· γ'. *πρὸς ἐπιχείρησιν ἔργου· παύσασθε καὶ πρὸς ἔργον ἐξορμώμεθα* (Εὐρ. *Ὀρ* 1240).—*ἀθύμως μὲν ἦλθον ἐπὶ τὰ ὅπλα, ἀθύμως δὲ πρὸς τὰς φυλακάς* (Ξ. *Ἀν.* Γ', ά, 40)· δ'. *πρὸς σκοπόν· φιλεῖ πρὸς τὰ χρηστὰ πᾶς ὁρᾶν* (Εὐρ.).—*ἡ φιλοτιμία μά-*

λιστα παροξύνει πρὸς τὰ καλὰ καὶ ἔντιμα (Ξ. *Ἀπ.* Γ', γ', 13).—*μανθάνομεν πρὸς τὸ εἰδέναι τὴν ἀλήθειαν* (Πλ.).—*πρὸς φυλακὴν καὶ σωτηρίαν* (Δ),

§. 182. Ἐκ τῆς τοπικῆς ἀναπτύσσεται ἡ χρονικὴ σημασία· *ἦν πρὸς ἡμέραν ἤδη* (Δ. Πλ. Ξ.).—*πρὸς ἑσπέραν* (Πλ. *Πολ.* 328). οὕτω παρ' ἡμῖν *πρὸς τὰ χαράγματα, πρὸς τὰ ἐξημερώματα,* ἔνθα θεωρεῖται ὡς τείνων πρός τι ὁ χρόνος, καθάπερ *ὁ πρὸς βοῤῥᾶν βλέπων, ὁ πρὸς ἔργον τρεπόμενος,* κτλ· Ἀνάλογον δέ τι καὶ τὸ *ἃ ἂν μάθῃ τις ταῦτα σώζεσθαι φιλεῖ πρὸς γῆρας* (Εὐρ. *Ἱπ.* 916)=ἕως· τοῦτο ἡ κοινὴ γλῶσσα ἐξηγεῖ διὰ τοῦ *ὅποιος μικρομάθῃ δὲν γεροντα φίνει.*

§. 183. Κατὰ τὰ ἀνωτέρω (§. 181) τίθεται τὸ *πρός τινα* καὶ μετὰ τοῦ *λέγειν* καὶ τῶν ὁμοίων· *τί φής; λαθεῖν ζητῶν τι πρὸς γυναῖκα ἐρεῖς;* (Γν.).—*σιγῇ μου ἀκούσατε διηγουμένου ἅπαντα πρὸς ὑμᾶς* (Δ.).—*Γοργίας πρὸς ἅπαντα ἔφη ἀποκρινεῖσθαι* (Πλ. *Γοργ.* 447).—*τῶν ἀπόντων φίλων μέμνησο πρὸς τοὺς παρόντας* (Ἰσ. *Δημ.* δ'.), κτλ. Προσόμοιον δὲ καὶ τὸ *οὐδέν ἐστι τούτων πρὸς ἐμέ*=δὲν ἀνήκει εἰς ἐμέ· *εἰ δὲ μὴ ᾐσθάνοντο, ἕτερος λόγος οὗτος, οὐ πρὸς ἐμέ* (Δ. *Στεφ.* 241). Ὡσαύτως μετὰ τῶν *λογίζεσθαι, ἐνθυμεῖσθαι* καὶ τῶν ὁμοίων τίθεται ὄχι μόνον *παρ' ἑαυτῷ*, ἀλλὰ καὶ *πρὸς ἑαυτόν· ἐλογισάμην πρὸς ἐμαυτόν* (Δ. *Ὀλυμπιοδ.* 1169).—*θαυμάζω πῶς οὐ λογίζῃ πρὸς σεαυτόν* (Δ.).— *λογίσασθε πρὸς ὑμᾶς αὐτοὺς τί συμβήσεται* (Δ. *Λεπτ.* 507).— *ἀναμνήσθητε πρὸς ὑμᾶς αὐτοὺς* (Ἰσ. *Ἀρχ.* κή.).—*ἐνθυμήθητε πρὸς ὑμᾶς αὐτούς, εἰ δοκῶ* (Ἰσ.). Ὡσαύτως καὶ *ἀναγινώσκειν πρὸς ἑαυτόν* (Ἀρφ. *Β.* 53)· ἄλλως δὲ καὶ *καθ' ἑαυτὸν λέγειν* (Πλ. *Γ.* 505).

§. 184. Ἡ πρός τι διεύθυνσις δυνατὸν νὰ ἦναι καὶ ἐχθρική, ὅθεν γεννᾶται ἡ σημασία τοῦ *ἐναντίον· ἐπολέμησαν πρὸς ἀλλήλους* (Θ. Α, 6).—*ἐν τῇ ἑκάστου γνώμῃ φιλανθρωπία πρὸς φθόνον καὶ δικαιοσύνη πρὸς κακίαν καὶ πάντα τὰ χρηστὰ πρὸς τὰ πονηρὰ ἀντιτάττεται* (Δ. *Λεπτ.* 507).—*πρὸς τοὺς πολεμίους ἐστὶν ἀνδρίας κρίσις* (Γν.).—*πρὸς υἱὸν ὀργὴν οὐκ ἔχει χρηστὸς πατήρ* (Γν.)—*πρὸς κέντρα μὴ λάκτιζε τοῖς κρατοῦσί σου* (Εὐρ. *Ἀποσπ.*).—*θάρσος γε πρὸς τὰς συμφορὰς μέγα σθένει* (Αὐρ. *Βελλερεφ.* *Ἀποσπ.*).— *οἱ Πέρσαι ἐπεπαίδευντο καὶ πρὸς λιμὸν καὶ πρὸς ῥῖγος καρτερεῖν* (Ξ. *Π.* Β', γ', 13).

§. 185. Μετὰ τῶν ῥημάτων τὰ ὁποῖα περιέχουσιν ἐν ἑαυτοῖς ἰδέαν *ἐπιμιξίας, γνώμης* καὶ *διαθέσεως* ἡ πρόθεσις *πρὸς* μετὰ αἰτιατικῆς σημαίνει ἐν γένει τὴν *διάλληλον σχέσιν* μεταξὺ τῶν περὶ ὧν ὁ λόγος· *διακεῖσθαι πρὸς ἀλλήλους* (Ἰσαῖος).—*οὕτως ὁμίλει τῶν πόλεων πρὸς τὰς ἥττους, ὥσπερ ἂν τὰς κρείττους πρὸς σεαυτὸν ἀξιώσειας* (Ἰσ. *πρὸς Νικ.* ζ'.).—*ἡδέως ἔχε πρὸς ἅπαντας, χρῶ δὲ τοῖς βελτίστοις* (Ἰσ. *Δημ.* δ'.).—*δεινὸν εὐτυχῶν ἀνὴρ πρὸς κακῶς πράσσοντας* (Εὐρ. *Ὀρ.* 1251).—*εὕροι δ' ἄν τις αὐτοὺς ἐν ταῖς πρὸς συνουσίαις ἢ λοιδοροῦντας ἢ λοιδορουμένους* (Ἰσ. *πρὸς Νικ.* ιγ'.). —*ἄγει τὴν πρὸς ὑμᾶς εἰρήνην* (Δ.), κτλ.

§. 186. Πολλάκις ἡ διὰ τῆς προθέσεως *πρὸς* ἐξηγουμένη σχέσις παρίσταται=ὡς πρός, καὶ=συμφώνως τινί· *πρὸς τὸν δεσπότην δεῖ ζῆν ἐμέ* (Μ.).—*οἶδα τοὺς ἀνθρώπους πρὸς τὰς ξυμφορὰς καὶ τὰς γνώμας τρεπομένους* (Θ. Ά, 140).—*χρὴ πρὸς τὸ παρὸν ἀεὶ βουλεύεσθαι* (Ἰσ. *Ἀρχιδ.* ιγ'.)· παρὰ Κοραῇ, *εὖ βουλεύεσθαι.*—*οὐ πρὸς τὸ ἀργύριον τὴν εὐδαιμονίαν ἔκρινον* (Ἰσ. *Πανηγ.* κϐ'.). —*πρὸς τὴν ἀνάγκην πάντα τἆλλ' ἐστ' ἀσθενῆ* (Εὐρ.).—*οὐδὲν ἡ εὐγένεια πρὸς τὰ χρήματα* (Εὐρ. *Ἀλκμ. Ἀποσπ.*)

§. 187. Ὡσαύτως ἡ πρόθεσις *πρὸς* μετὰ αἰτιατικῆς ἐπὶ ἀψύχου ἀντικειμένου δηλοῖ *ἐπιτηδειότητα* ἢ *ἀνεπιτηδειότητα*· *Τιμόθεος ἀφυὴς ἦν πρὸς τὴν τῶν ἀνθρώπων χρείαν* (Ἰσ.).—*τὰ γυμνάσια καὶ ξυσσίτια πολλὰ μὲν ἄλλα νῦν ὠφελεῖ τὰς πόλεις, πρὸς δὲ τὰς στάσεις χαλεπά* (Πλ. *Ν.* Ά, 636).—*οὐ τῷ πλήθει τῶν ἐτῶν διαφέρομεν πρὸς τὸ εὖ φρονεῖν ἀλλήλων* (Ἰσ.).—*οὐ τῷ ἀριθμῷ οὔτε τὰ πολλὰ κρίνεται οὔτε τὰ ἱκανά, ἀλλὰ πρὸς τὰς χρήσεις* (Ξ. *Ἱέρ.* Δ', 8).

§. 188. Ἡ διὰ τῆς προθέσεως *πρὸς* ἐκφερομένη σχέσις παρίσταται καὶ ὡς *σκοπὸς ἐφικτέος*· *πεπαιδεύμεθα πρὸς ἀρετὴν* (Ἰσ.).—*τίθεται ἑκάστη ἡ ἀρχὴ τοὺς νόμους πρὸς τὸ ἑαυτῇ ξυμφέρον* (Πλ. *Πολ.* Α', 338).—*ἄσκει τῶν περὶ τὸ σῶμα γυμνασίων μὴ τὰ πρὸς τὴν ῥώμην, ἀλλὰ τὰ πρὸς τὴν ὑγίειαν συμφέροντα* (Ἰσ. *Δημ.* δ'.). —*πρὸς τί με ταῦτα ἐρωτᾷς;* (Ξ. *Ἀπ.* Γ', ζ', 2)

§. 189. Συνήθεις τρόποι τοῦ λέγειν ἐπιῤῥηματικοὶ διὰ τῆς προθέσεως *πρὸς* εἶναι τὰ *πρὸς ἡδονήν, πρὸς χάριν, πρὸς βίαν*· *ἔπινον πρὸς ἡδονήν* (Πλ.). —*οὐκ ἤθελεν ἀκούειν πλὴν τῶν πρὸς ἡδονὴν*

δημηγορούντων (Ἰσ. *Συμμ.* γ').—*τὸ πρὸς χάριν ῥηθὲν ἐπισκοτεῖ τῷ καθορᾶν ὑμᾶς τὸ βέλτιστον* (Ἰσ. *Συμμ.* γ')=ἀρεσκόντως, θωπευτικῶς.—*τὸ πίνειν πρὸς βίαν ἴσον κακὸν πέφυκε τῷ διψῆν βίᾳ* (Σ Οὕτω καὶ *πρὸς ἀνάγκην, πρὸς ἀκρίβειαν, πρὸς εὐσέβειαν*, κτλ.

§. 190. Ὡς διὰ τῆς *περί* (§. 120), οὕτω καὶ διὰ τῆς *πρός* γίνονται εὐάρεστοι βραχυλογικοὶ τρόποι τοῦ λέγειν· τὰ *πρὸς ὑγείαν*, τὰ *πρὸς μάθησιν*, τὰ *πρὸς πόλεμον*, κτλ, ἅτινα, εἰσαχθέντα εἰς τὴν σημερινὴν ἡμῶν γλῶσαν, καὶ συντομίαν, καὶ χάριν, καὶ δύναμιν προσέτι ἐμβάλλουσιν εἰς τὸν λόγον, ἀπαλλάσσοντα ἡμᾶς τῶν χαλαρῶν καὶ σχοινοτενῶν περιγραφῶν, *ἐκεῖνα τὰ ὁποῖα συμβάλλουσιν εἰς πόλεμον* καὶ τὰ ὅμοια, ἅπερ ὁμοιάζουσι τοὺς ἀδυνάτους καὶ ἀηδεῖς ἀραιοὺς ζωμοὺς ἤ, κατὰ τοὺς Ἰταλούς, **brodi lunghi**. Ὡσαύτως δὲ τὰ *πρὸς ἀλλήλους, πρὸς τὰ ἐντός, πρὸς τὰ ἐκτός*,κτλ, ἀπαλλάττουσιν ἡμᾶς τοῦ ἠκρωτηριασμένου καὶ ἀηδοῦς μὲν ἴσως, ἀλλ' ἀπαραιτήτου πολλάκις *μέ*, ὅπερ οὐδὲ *μετὰ* γίνεται πάντοτε μετ' ἐπιτυχίας.

§. 191. Ἐν ταῖς συνθέσεσι τῆς προθέσεως ταύτης δύο μάλιστα σημαινόμενα ἐπικρατοῦσι· ά. τὸ τῆς *κινήσεως εἰς τόπον*· *προσιέναι, προσάγειν, προσκαλεῖν*· β'. τὸ τοῦ *προσέτι*, τῆς *προσθήκης ἐπὶ τῷ πρώην*· *προστιθέναι, προσαποβάλλειν*. Κατὰ τὰ πρῶτα εἶναι καὶ τὰ *προσορμίζομαι, προστερνίζομαι, προσηλῶ, προστρίβω, προσήγορος (γνώριμοι καὶ προσήγοροι)*, κτλ. Κατὰ τὰ δεύτερα εἶναι τὰ *προσοίσομεν* (Εὐρ. *Μ.* 78), *προσλήψονται* (Ἰσαῖος, *Ἀριστάρχου Κλήρ.* §. 23) *προσέχειν· καὶ τὴν οἰκίαν ἐν δισχιλίαις προσέξεις* (Δημ. *Ὀνήτ.* 877), ἅτινα καὶ χωριστὰ γραπτέα κρίνει ὀρθότερον Σχοιμᾶννος ὁ ἐκδότης τοῦ Ἰσαίου· ἐπειδὴ δὲ παρὰ τῷ αὐτῷ Ἰσαίῳ ἀναγινώσκεται (*Ἀγν.* Κλήρ. §. 34) *εἰ δὲ μήτε πρὸς ἐμὲ μήτε κατ' ἐμοῦ δίκην εἶναί φησι τῷ παιδί*, διαφόρως διαστέλλουσι τὸ ἓν τοῦ ἄλλου.

§. 192. Κατὰ τὰ ἀνωτέρω ῥυθμίζονται καὶ πολλὰ ἄλλα, οἷον *προσήκει*=ἁρμόζει *(τοῦ ἔρχεται τὸ φόρεμα)*, *προσκυνεῖν, προσδοκάω* καὶ *προσδοκέω* = πρὸς τούτοις δοκέω, *πρόσοδος* τὸ εἰσόδημα καὶ *πρόσοδος* ἡ πρὸς θεοὺς λιτανεία, *πόθοδος* παρὰ Δωριεῦσι, *πρόστιμον*, κτλ· ὡσαύτως τῆς σημερινῆς γλώσσης *προσφῶλι* (*αὐτό εἶναι φῶλι καὶ προφῶλι*), ἀλλαχοῦ δὲ τῆς Ἑλλάδος λέγεται καὶ ἀφ-

ειχικῶς ὁ φαῦλος· *προσάναμμα, πρόσβαρον ὀψώνισχα, πρόσβαρον νόμισμα*, τὸ ἐναντίον τοῦ *λειψοῦ, πρόσχαρος ἄνθρωπος, πρόστυχος* ὁ μὴ ἐκλεκτός, ἀλλ' ὑπὸ τῆς τύχης δοθείς, ὁ τυχών, *προσφέρει* =ὁμοιάζει, *προσθηλάζω*, ἐν Ἠπείρῳ, προσυννιάζει, ἐν Ἀττικῇ.

7. Ἡ πρόθεσις ὑπὸ μετὰ γενικῆς.

§. 193. Ἡ πρόθεσις *ὑπὸ* μετὰ γενικῆς σημαίνει τὸ *ὑποκάτω*, μετὰ τῆς ἰδέας τῆς *ἐπιστεγάσεως*, ἀλλὰ τοῦτο παρ' Ἀττικοῖς γίνεται ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον μόνον διὰ τοῦ *ὑπὸ γῆς*· *ἡγοῦντο τῷ τοὺς αὐτοῦ καταισχύναντι οὔτε τινὰ ἀνθρώπων οὔτε θεῶν φίλον εἶναι οὔτ' ἐπὶ γῆς οὔθ' ὑπὸ γῆς τελευτήσαντι* (Πλ.). — *εἰς τὰ ὑπὸ γῆς δικαστήρια* (Πλ. *Φαίδρ.* 249)· παρ' ἄλλοις, *δικαιωτήρια*. Ἀλλὰ καὶ ὑπὸ *μάλης* (Πλ. *Γοργ.* 469), καὶ *ἡ πηγὴ χαριεστάτη ὑπὸ τῆς πλατάνου ῥεῖ* (Πλ. *Φαίδρ.* 230)· παρὰ δὲ Ὁμήρῳ καὶ *ὑπὸ χθονός, ὑπὸ σπείους*, κτλ· ἐκ τούτου δὲ ἀναπτύσσεται ἡ σημασία τοῦ *μέσου οὗτινος δυνάμει γίνεταί τι· μόνον οὐχ ὑπὸ κήρυκος πωλοῦσι τὰ κοινά* (Δ. *περὶ Στεφ.* *τῆς τριαρχίας* 1234). — *οἱ βάρβαροι ἐπόξευον ὑπὸ μαστίγων* (Ξ. *Ἀν.* Γ', δ', 25).

§. 194. Ἐκ τούτου τίθεται μετὰ τῶν παθητικῶν ῥημάτων εἰς δήλωσιν τοῦ *ποιητικοῦ αἰτίου*· *ὑπό τινος τύπτεσθαι*. — *ὑπ' ἐμοῦ καὶ σοῦ τὸν λόγον ἐπαινεθῆναι* (Πλ. *Φαίδρ.* 234). —*πολλὰ διδάσκεσθαι ἐθέλω ὑπὸ χρηστῶν μόνον* (Πλ. *Λάχ.* 189).— *ὑπ' αὐτοῦ ἐπαιδευόμεθα* (Ἰσαῖος), κτλ (σ. 276, §. 7). Ὁμοίως καὶ ἐπὶ οὐδετέρων· *οὕτω διάκειμαι ὑφ' ὑμῶν* (Ξ. *Ἑλλ.* Δ', ά, 33), κτλ (σ. 287, §. 48), καὶ ἐπὶ παντοίας παθητικοειδοῦς πλοκῆς λόγου, μάλιστα ἐπὶ οὐσιαστικῶν· *Θεμιστοκλῆς ὢν καὶ πρότερον ἐν μεγάλῳ ἀξιώματι ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων* (Θ. Ά, 130). — *ἥδεται τῇ ὑπὸ πάντων τιμῇ* (Ξ. *Π.* Γ', γ', 2).—*δίκαιοι ὄντες ἀζήμιοι ὑπὸ θεῶν ἐσόμεθα* (Πλ. *Πολ.* Β', 366).

§. 195. Τῇ αὐτῇ ἀναλογίᾳ ἐκφέρεται διὰ τῆς *ὑπὸ* μετὰ γενικῆς, μάλιστα δὲ ἐπὶ ἀψύχων, τὸ *ἐνεργοῦν αἴτιον*, καὶ συνήθως ἄνευ ἄρθρου· *δακρύειν ὑπὸ λύπης* (Ξ. *Π.* Ά, ϐ', 35).—*τῶν ἀποβαλλόντων τι ὄψει οὐδένα δυνάμενον καθεύδειν ὑπὸ λύπης* (Ξ. *Π.* Ή, γ', 42). — *ἡ ψυχὴ ὑπὸ ἡσυχίας ἀμελετησίας τε καὶ ἀμαθίας οὔτε τι μανθάνει, ἅ τε ἂν μάθῃ ἐπιλανθάνεται* (Πλ. *Θεαιτ.* 153).

—*ὑπὸ ἀνανδρίας ἢ γήρως ἢ τινος ἄλλης ἀσθενείας ψέγει τὸ ἀδικεῖν* (Πλ.). — *ὑπ' ἐλπίδων ἄνδρας τὸ κέρδος πολλάκις διώλεσεν* (Σ. *'Αντ.* 221).

Ἡ πρόθεσις ὑπὸ μετὰ δοτικῆς.

§. 196. Καὶ μετὰ δοτικῆς ἡ πρόθεσις ὑπὸ σημαίνει τὸ *ὑποκάτω*· ά. *ἐπὶ τοπικῆς θέσεως· εὐκλεὴς κατθανουμένη γυνή τ' ἀρίστη τῶν ὑφ' ἡλίῳ μακρῷ* (Εὐρ. *'Αλκ.* 149). — *ἔστι δὲ καὶ μεγάλου βασιλέως βασίλεια ἐν Κελαιναῖς ὑπὸ τῇ ἀκροπόλει* (Ξ. *'Αν.* Α, β', 18)· β'. μετὰ τῆς ἰδέας τῆς ἐπικρύψεως· *τί ἔχεις ὑπὸ τῷ ἱματίῳ;* (Πλ. *Φαίδρ.* 278)· γ'. *εἰς δήλωσιν ὑποταγῆς· ὅτε ἦν αὐτὸς ἔτι ὑπὸ νόμοις καὶ πατρί* (Πλ. *Πολ.* Θ', 574). — *τῶν Ἑλλήνων οἱ μὲν ὑφ' ἡμῖν, οἱ δ' ὑπὸ Λακεδαιμονίοις εἰσίν* (Ἰσ. *Πανηγ.* β'). Ὡσαύτως ἐξηγεῖται καὶ τὸ *γενόμενον ἀποτέλεσμα· οἱ πρόγονοι ὑπὸ τοῖς τυράννοις ἐγένοντο* (Λυσ.). — *τοὺς μὲν φίλους ταῖς εὐεργεσίαις ὑφ' ἑαυτῷ ποιούμενος, τοὺς δ' ἄλλους τῇ μεγαλοψυχίᾳ καταδουλόμενος* (Ἰσ. *Εὐαγ.* ιθ'.).

Ἡ πρόθεσις ὑπὸ μετὰ αἰτιατικῆς.

§. 197. Καὶ μετὰ αἰτιατικῆς ἡ πρόθεσις ὑπὸ σημαίνει τὸ ὑποκάτω, κατὰ διαφόρους τροπὰς καὶ ποικιλίας· ά. τίθεται τοπικῶς εἰς δήλωσιν κινήσεως πρὸς τὰ κάτω, ὡς *ἰέναι ὑπὸ γαῖαν*· κατ' ἀναλογίαν δὲ καὶ εἰς μέρος ὑποκάτω κείμενον ἄλλου ὑψηλοτέρου, ὡς *ὑπὸ Ἴλιον ἦλθε* (Ἰλ. Β, 215).—*ἐκ Θάσου διαβαλόντες πέρην ὑπὸ τὴν ἤπειρον ἐκομίζοντο μέχρι 'Ακάνθου* (Ἡρ. Ϛ', 44)· διότι τὸ παράλιον θεωρεῖται χαμηλότερον τῆς ἠπείρου. — *ἐπορευόμην τὴν ἔξω τείχους ὑπ' αὐτὸ τὸ τεῖχος* (Πλ. *Λύσ.* ἀρχ.).—*Κλέαρχος οὐκ ἀνεβίβαζεν ἐπὶ τὸν λόφον, ἀλλ' ὑπὸ αὐτὸν στήσας τὸ στράτευμα.*—*ἀπῆλθον ὑπὸ τὰ δένδρα ἐν ταῖς ὑπὸ τὸ ὄρος κώμαις ηὐλίζοντο* (Ξ. Α, ι, 14. Δ', ζ', 8. Ζ', δ', 5). — *ἀνακεχωρηκότες ὑπὸ τὸ πρὸς Μαντίνειαν τεῖχος καὶ πύλας . . . . ἡσυχίαν ἦγον* (Ξ. *'Ελλ.* Ϛ', ε, 8). Ὡσαύτως δὲ καὶ τροπικῶς· *νοστήσαντα δέ μιν ὑπῆγον οἱ ἐχθροὶ ὑπὸ τοὺς ἐφόρους*.—*ὃς θανάτου ὑπαγαγὼν ὑπὸ τὸν δῆμον Μιλτιάδεα ἐδίωκε — ὑπαγαγόντες μιν ὑπὸ δικαστήριον κατέκριναν* (Ἡρόδ. Ϛ', 82. 136. Θ', 93).

§. 198. Τίθεται· β΄. μετὰ αἰτιατικῆς ἡ ὑπὸ πρόθεσις ἐπὶ ἠρεμίας, ἐκτάσεώς τινος καὶ ἐνταῦθα, ὡς καὶ ἐν τοῖς ἀνωτέρω, ἐννοουμένης· *οὔτε γὰρ ὕπεστι οἰκήματα ὑπὸ γῆν* (Ἡρ. Β΄, 127). — *τὸν δὲ Φίλιππον τῶν ὑπὸ τὸν ἥλιον ἀνθρώπων ἔφη πάντων εἶναι δεινότατον* (Αἰσχ. *Παραπρ.* ιή).—*ὑπὸ τὴν σκιὰν καθέζεσθαι* (Ἀνδοκ *Μυστηρ.* ιε΄).—*ταῦτα δὲ ὑπ' αὐγὰς μᾶλλον ἴδωμεν* (Πλ. *Φαιδρ.* 268). Τὸ παρ' Ὁμήρῳ (Ὀδ. Β, 18) *ὄρνιθες δέ τε πολλοὶ ὑπ' αὐγὰς ἠελίοιο φοιτῶσι* τίθεται ἐπὶ κινήσεως, τὸ δὲ τοῦ Πλάτωνος ἐπὶ ἠρεμίας· ἴσως δὲ καὶ τοῦτο εἶναι οἷον *φέροντες ὑπ' αὐγὰς ἴδωμεν*. Σημαίνει δὲ τὸ ἀκριβῶς ἐξετάζειν (sous un plus grand jour. Cousin· ἴσως καταλληλότερον en plein jour). Τίθεται· γ΄. εἰς δήλωσιν χρόνου, ἐπίσης χρονικῆς ἐκτάσεως ἢ παρατάσεως ἐννοουμένης· *ὑπὸ τὴν παροιχομένην νύκτα* (Ἡρ. Θ΄, 18).—*Θυρέαν ἔδοσαν Λακεδαιμόνιοι Αἰγινήταις ἐκπεσοῦσιν ἐνοικεῖν διά τε τὰς ὑπὸ τὸν σεισμὸν σφίσι γενομένας καὶ τῶν Εἱλώτων τὴν ἐπανάστασιν εὐεργεσίας* (Θ. Α΄, 56).—*ὑπὸ τὴν κατάλυσιν τοῦ πολέμου* (Ξ. *Ἀπ.* Β΄, ή, 1).—*ὑπὸ τοὺς αὐτοὺς χρόνους*=περὶ (Θ.Α΄,100, καὶ πολλαχοῦ).

§. 199. Καὶ εἰς δήλωσιν ὑποταγῆς τίθεται ἡ πρόθεσις ὑπὸ μετὰ αἰτιατικῆς. Καὶ ἐπὶ μὲν ῥημάτων κινήσεως σημαντικῶν δηλοῖ τὴν διάπραξιν καὶ κατόρθωσιν τῆς ὑποταγῆς, ἐπὶ δὲ ἐννοιῶν ἠρεμίας δηλοῖ τὴν ἔκτασιν τῆς ἐξουσίας· *οἵγε* (φρόνιμοι) *τελέως οἷοίτε ἀδικεῖν, πόλεις τε καὶ ἔθνη δυνάμενοι ἀνθρώπων ὑφ' ἑαυτοὺς ποιεῖσθαι* (Πλ. *Πολ.* Α΄, 348). — *ὑπὸ χεῖρα λαβεῖν*.—*ὁποῖοί τινες ἂν οἱ προστάται ὦσι, τοιοῦτοι καὶ οἱ ὑπ' αὐτοὺς γίγνονται* (Ξ. *Π.* Α, ϛ΄,111).— *ὁ σύλλογος τῶν ὑπὸ βασιλέα βαρβάρων τῶν κάτω Συρίας* (Ξ *Π.* Α΄, έ, 11).—*ἀνέχοντας τὴν Σικελίαν μέχρι τοῦδε μὴ ὑπ' αὐτοὺς εἶναι* (Θ. Ϛ΄, 86). — *καὶ ἦν ὑπὸ βασιλῆα δασμοφόρος* (Ἡρ. Ἡ, 103). Ἀλλὰ ἐν πολλοῖς μετατρέπουσι τὴν αἰτιατικὴν εἰς δοτικήν, καὶ τὰ ἀντίγραφα πολλαχοῦ διαφωνοῦσι καὶ παραδείγματα ἐναντία ὑπάρχουσιν.

§. 200. Ἐν ταῖς συνθέσεσι τῆς προθέσεως ταύτης ἐπικρατεῖ μάλιστα· ά. τὸ σημαινόμενον τοῦ *ὑποκάτω*, κυριολεκτικῶς τε καὶ τροπικῶς· *ὑπόγειος*, ὑπόθεσις (=ὑπόθεμα, κρηπίς. Δημ.), *ὑποχείριος, ὑπήκοος, ὑπόσπονδος*· β΄. τὸ τοῦ *σχολαίως, ἀνεπαισθήτως* καὶ κρυφίως· *ὑποχωρῶ, ὑπάγω, ὑποδύω*· γ΄. τὸ τοῦ *ὀλίγον*, ὡς *ὑπόκωφος*,

ὑπόμαργος, *ὕποξυς*, *ὑποπίνω*, *χαμοπίνω* ἐν τῇ συνηθείᾳ. Εἰς ταῦτα ἀνάγονται μετὰ πολλῶν ἄλλων *ὑπηρέτης*, *ὑπόπτης*, ὁ ἔχων ὑποψίαν καὶ *ὕποπτος* ὁ περὶ οὗ ἔχουσιν ὑποψίαν, *ὑπόχρεως*, κτλ· λείψανα τῆς *ὑπὸ* ἐν τῇ χυδαϊκῇ γλώσσῃ εἶναι ἐν τοῖς *πουργός*, ὁ ὑπηρέτης τοῦ κτίστου, *πόσκια*=ὑπόσκια (*ὅλο τὰ πόσκια περπατεῖ*), *ποτάζω*· ὡς δηλ. τὸ *μαλάσσω* ἔγινεν ἐν τῇ συνηθείᾳ *μαλάζω*, οὕτω καὶ τὸ *ὑποτάσσω*, ἔγινεν *ὑποτάζω* καὶ *ποτάζω*· *οὐδὲ λεπτὸν ποτάζει*, οὐδὲ λεπτὸν ἔχει εἰς τὴν ἐξουσίαν του, **non comanda un soldo.**

Ἐπιῤῥηματικὴ χρῆσις τῶν Προθέσεων.

§. 201. Ὡς τὰ ἐπιῤῥήματα ἐκλαμβάνονται πολλάκις προθετικῶς (σ. 549, §. 42), οὕτω καὶ ἀντιστρόφως αἱ προθέσεις ἐκλαμβάνονται ἐπιῤῥηματικῶς, πρὸς ῥῆμα κατ᾽ εὐθεῖαν, ἄνευ πτώσεως, φερόμεναι. Καὶ παρὰ μὲν Ὁμήρῳ, ἐξαιρουμένης τῆς *ὑπέρ*, τῆς ὁποίας δὲν εὑρίσκω παράδειγμα, καὶ τῆς *ἀντὶ* ἥτις ἐπιρηματικῶς τιθεμένη γίνεται *ἄντα*, πᾶσαι αἱ λοιπαὶ τίθενται καὶ ἐπιῤῥηματικῶς, τὸν αὐτὸν σχηματισμὸν φυλάττουσαι.

§. 202. Παρὰ δὲ τοῖς Ἀττικοῖς, ἐν μὲν τῇ ποιήσει καὶ ἄλλαι, ὡς *ἐν*, *σύν*, κτλ. *ἐν δ᾽ ὁ πυρφόρος θεὸς τιτὰν Προμηθεύς* (Σ. *Κ.* 55. Ἴδε καὶ Τ. 27. Ἠλ. 713. *Τρ.* 207, κτλ), *σὺν δ᾽ αὕτως ἐγώ* (Σ. *Ἀντ.* 85. Ἴδε καὶ Ἠλ. 299.), *ξύντε διπλοῖ βασιλῆς* (Σ. *Αἰ.* 958), κτλ· ἐν δὲ τῷ πεζῷ λόγῳ μόνον ἡ *πρὸς* τίθεται οὕτως, ἐπὶ τῶν συνδυασμῶν *πρὸς δέ*, *καὶ πρός*· *ἐγὼ ἡγοῦμαι τοῦτον τὸν λόγον ἀσύμφορον εἶναι τῇ πόλει λέγεσθαι*, *πρὸς δὲ καὶ οὐ δίκαιον* (Δ. *Λεπτ.* 491). —*ἄθλιον ἔφην εἶναι τὸν ἀδίκως ἀποκτείναντα καὶ ἐλεεινόν γε πρός* (Πλ. *Γοργ.* 469. Ἴδε καὶ *Γοργ.* 513 *Μέν.* 90). Ὡσαύτως καὶ *πρός γε* (Πλ. *Σοφ.* 234). Παρὰ δὲ Αἰσχύλῳ καὶ διὰ τοῦ *τὲ πρός*· *ἀλλ᾽ ἀμβλὺν ἤδη προστετριμμένον τε πρός* (*Εὐμ.* 238)· ἄλλως δὲ παρ᾽ Ἑρμάνου τὰ νῦν γράφεται· οὕτω καὶ παρ᾽ Εὐριπίδῃ *δράσω τε πρός* (*Ὀρ.* 621).

Τμῆσις τῶν Προθέσεων.

§. 203. Ἐὰν παραβάλωμεν τὰ ὁμηρικὰ *ἀπὸ πατρὶ δόμεναι κούρην* (Ἰλ. Α, 98). — *ἀπ᾽ ἐμεῖο κάρη τάμοι ἀλλότριος φώς* (Ἰλ. Ε, 214), *ἐπὶ μέγαν ὅρκον ὀρούμαι* (Ἰλ. Ι, 132), *ἐπὶ ἕσπερος ἤλθεν*

(Ὀδ. Α. 422), κτλ. κτλ, πρὸς τὰ ἀττικὰ *ἀποδοῦναι τὰ ὀφειλόμενα* (Πλ.), *ἀποτεμεῖν τὴν κεφαλὴν* (Ξ.), *ἐπομόσαι, ἐπῆλθε νύξ*, κτλ· ἤθελε φανῇ κατ' ἀρχὰς ὅτι ἡ μέρος τοῦ ῥήματος ἀποτελοῦσα πρόθεσις, αὐθαιρέτως αὐτοῦ ἀποσπασθεῖσα, ἐτέθη χωριστά. Ἐκ τοιαύτης ἀρχῆς ὁρμώμενοι, καὶ ἐκ τῶν μετέπειτα ἀττικῶν κρίνοντες περὶ τῶν πρώην ὁμηρικῶν οἱ γραμματικοί, ὠνόμασαν *τμῆσιν* τὸ τοιοῦτον πάθος, διάφορον τῆς μετρικῆς *τομῆς*. Τὴν πρώτην καλοῦσι καὶ οἱ Ῥωμαῖοι **tmesin**, τὴν δευτέραν **caesuram**.

§. 204. Ἀλλ' ἐπειδὴ καὶ ὁ ὀρθὸς λόγος μάχεται εἰς τὴν παραδοχὴν τῆς τοιαύτης διασπάσεως τῶν συνεστώτων, καὶ ἡ ἱστορία τῆς γλώσσης ἀντιβαίνει, διὰ τοῦτο καὶ ἡ ἀρχὴ εὑρίσκεται ἐσφαλμένη καὶ τὸ ὄνομα *τμῆσις* ἄτοπον. Ὁ ὀρθὸς λόγος θέλει ὅτι, εἰμὲν ἡ στενὴ σχέσις τῶν ἐννοιῶν ἥνωσε τὰς δύο λέξεις εἰς μίαν, δὲν πρέπει νὰ διασπασθῶσιν· εἰ δὲ ἀποτελοῦσι δύο αὐθυποστάτους ἰδέας, τότε πρέπει νὰ μένωσι χωρισμέναι. Ἡ ἱστορία τῆς γλώσσης ἀποδεικνύει ὅτι, ὡς ἐν ἄλλοις τὰ ἁπλᾶ προϋπῆρξαν τῶν συνθέτων, ὡς προϋπῆρξε τὸ *ἄκρα πόλις* τοῦ *ἀκρόπολις*, ὁ *ἄρειος πάγος* τοῦ *Ἀρειοπάγος* ἢ *Ἀρεοπάγος*, κτλ· οὕτω προϋπῆρξε καὶ τὸ *ἀπὸ δόμεναι* τοῦ *ἀποδοῦναι*, τὸ *ἀπὸ θυμὸν ὀλέσαι* τοῦ *ἀπολέσαι*, κτλ.

§. 205. Ἡ ἱστορία τῆς γλώσσης ἀποδεικνύει προσέτι ὅτι αἱ προθέσεις, ἐπιῤῥήματα τοπικὰ κατ' ἀρχὰς οὖσαι, ἤρχισαν νὰ ἀναπτύσσωνται ὡς τοιαῦται παρὰ τοῖς λογογράφοις τῶν Ἰώνων, παρὰ δὲ Ἀττικοῖς ἔλαβαν τὸν τέλειον προθετικὸν χαρακτῆρα, μετὰ πτώσεων συντασσόμεναι, καὶ τὴν σταθερὰν σύνθεσιν ἢ μᾶλλον παράθεσιν μετὰ τῶν ῥημάτων, ἀποβαλοῦσαι οὕτω τὸ ἐπὶ τῆς ὁμηρικῆς χρήσεως αὐθυπόστατον.

§. 206. Ἐπὶ Ὁμήρου ἦσαν αἱ προθέσεις, ὡς καὶ τὸ ἄρθρον, ἐν τῷ γίνεσθαι, πολλαχοῦ ἀπαντώμεναι οὕτως, ἀλλ' αἱ αὐταὶ καὶ ἄνευ πτώσεως, περιττῆς ἔτι οὔσης, τιθέμεναι φυλάττουσι τὸν ἀρχαῖον ἐπιῤῥηματικὸν χαρακτῆρα. Ὡς λοιπὸν τὰ ἄλλα κύρια ἐπιῤῥήματα τίθενται καὶ παρ' Ὁμήρῳ καὶ παρ' Ἀττικοῖς ἢ πλησίον ἢ ἀπωτέρω τοῦ ῥήματος, οὕτω παρ' Ὁμήρῳ καὶ αἱ ἐπιῤῥηματικῶς ἐκλαμβανόμεναι προθέσεις. Ὡς λέγεται *ἄνω καὶ κάτω τιθέναι* (Πλ.), *ἄνω ἐπὶ τῆς γῆς οἰκεῖν* (Πλ.), οὕτω καὶ *ἀπὸ πατρὶ δόμεναι κούρην*=πάλιν ἤτοι ὀπίσω δοῦναι, κτλ.

§. 207. Ὀρθότερον λοιπὸν πρέπει νὰ λέγηται ὅτι ἡ παρ' Ἀττικοῖς *σύνθεσις* ἦτον παρ' Ὁμήρῳ *παράθεσις*, χωριστὴ δηλ· θέσις, καὶ οὐχὶ *τμῆσις*, ἥτις ὑποθέτει διάσπασιν τῶν ἤδη συντεθειμένων, συνεστηκότων καὶ ὅλον ὀργανικὸν ἀποτελούντων. Τοιαύτη κατὰ γράμμα τμῆσις ἀναφέρεται τοῦ Ῥωμαίου ποιητοῦ Ἐννίου **saxo cere comminuit brum=saxo comminuit cerebrum**, ὡς εἰ ἐλέγαμεν *λίθῳ τὸν ἐγκέφα συνέτριψε λον*. Τοιαύτη ἤθελεν εἶναι παρ' ἡμῖν ἡ διαβόητος *ἐφάνης ἥρως εἰς τῶν Γραι μεγάλος κῶν τὸ γένος*, τοσοῦτον κατάλληλος εἰς παράδειγμα, ὅσον ἀξιοκατάκριτος διὰ τὸν σκοπόν, ἀποτεινομένη, ὡς μὴ ὤφελε, κατὰ τοῦ σοφοῦ καὶ ἐναρέτου ἀνδρός.

§. 208. Ἐν τῷ πεζῷ λόγῳ τῶν Ἀττικῶν ἔμειναν ὀλίγα λείψανα τῆς τοιαύτης χρήσεως· *παρά τι ποιεῖν* (Ξ. *Συμπ.* Η, 17)—*ταῦτ' ἐπιεικῶς μὲν ἐστιν ὑπό τι ἄτοπα* (Πλ. *Γοργ.* 493. Ἴδε καὶ *Φαίδρ.* 242).—*ξὺν κακῶς ποιεῖν* (Θ. Γ',13). Ὡς τοιούτου δέ, ὡς ἐν παραθέσει δηλ· ἐκληφθέντος τοῦ *εὖ ποιεῖν* καὶ *εὖ πάσχειν*, προῦκυψαν τὰ *ἀντευποιεῖν* (Πλ. *Γοργ.* 520), καὶ *συνευπάσχειν* (Δ. *Περὶ τῶν ἐν Χεῤῥον.* 105). Ἐκ δὲ τοῦ *εὖ ποιεῖν*, ὡς εἰ ἦτον εὐποιεῖν, προῆλθε τὸ *εὐποιητικός*. Οὕτω δὲ καὶ ἐκ τοῦ *νοῦν ἔχειν* προῦκυψε τὸ *νουνεχόντως* (Ἰσ. *Φ*. γ', καὶ ἀλλαχοῦ)· ἐκ τοῦ *λόγον ἔχειν* τὸ *λογονεχόντως* (Ἰσ. *Ἀρεοπαγ.* κδ'), παρὰ δὲ Κοραῇ *νουνεχόντως*. Πλείονα τοιαύτης τμήσεως παραδείγματα παρ' Ἡροδότῳ. Κατὰ ταῦτα δὲ εἶναι καὶ τὰ τῆς συνηθείας *δὲν μετὰ τὸ λέγω.—δὲν μετὰ τὸ κάμνω.—αὐτὸς πάρα τὸ ἔκαμε.—πάρα ἔφαγε.—πάρα ἔπιε.*

Θέσις τῶν Προθέσεων.

§. 209. Ἐν τῷ πεζῷ λόγῳ αἱ προθέσεις τίθενται συνήθως πρὸ τῆς ἰδίας πτώσεως, καὶ ἐκ τούτου τὸ αὐτῶν ὄνομα. Συχνότατα δὲ ἐπιτάσσεται τὸ *ἕνεκα*, προθετικῶς ἐκλαμβανόμενον· *ἡμῶν ἕνεκα, τούτου γε ἕνεκα, τοῦ ἕνεκα;* (Πλ.) Ἐνίοτε καὶ τὸ *ἄνευ*, ὡσαύτως προθετικῶς ἐκλαμβανόμενον, μετὰ τὸ ἀναφορικόν· *λιμένας ἔχετε, ὧν ἄνευ οὐχ οἷόν τε ναυτικῇ δυνάμει χρῆσθαι* (Ξ). Ὄχι δὲ σπανίως καὶ ἡ πρόθεσις *περί*· *λόγων πέρι* (Πλ.).—*τοῦ πέρι;* (Πλ.)—*ὑγιείας πέρι* (Ξ), κτλ.

§. 210. Πλείονα τὰ παρὰ τοῖς ποιηταῖς τῶν Ἀττικῶν τοιαῦτα· *Ἀθηνῶν ἄπο* (Σ. *Ἠλ.* 707).—*πολλῶν ἁρματηλατῶν μέτα* (Σ. *Ἠλ.*

700).—*Ἀργείων πάρα* (Σ. *Αἰ.* 663).—*θεοῦ δ' ὕπο* (Σ. *Φ.* 334). —*βασιλικῶν δόμων ὕπερ* (Εὐρ. *Φ.* 1336), κτλ. Παρὰ δὲ τοῖς ἐπικοῖς πᾶσαι σχεδὸν αἱ προθέσεις τίθενται κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον. Καλεῖται δὲ τοῦτο *ἀναστροφή*, ἐφ' ἧς αἱ πλεῖσται τῶν δισυλλάβων προθέσεων ἀναβιβάζουσι τὸν τόνον, *τούτου πέρι*, *ἕλος κάτα* (Ἰλ. Υ, 221), *ὅν τε μέτα* (Ἰλ. Ψ, 227), κτλ. Ἀλλὰ καὶ περὶ τῶν ἐξαιρουμένων ἐκ τῆς *ἀναστροφῆς* προθέσεων καὶ περὶ τοῦ ἐν ταύτῃ τόνου ὑπάρχουσι διαφωνίαι παρὰ τοῖς ἀρχαίοις γραμματικοῖς καὶ παρὰ τοῖς νεωτέροις φιλολόγοις, τὰς ὁποίας παρατρέχομεν ἐπὶ τοῦ παρόντος. Ἴδε Ἑρμᾶννον de Emendanda, etc. p. 101, ἰδιαιτέρως περὶ *ἀναστροφῆς* διαλαμβάνοντα, καὶ Ῥεῖζιον de Graecae Prosodiae Accentus Inclinatione σ. 122, μετ' ἐπαίνου ἀναφέροντα τοὺς ἡμετέρους *Μιχαὴλ Σύγκελλον* καὶ *Νεόφυτον*, ὡς κάλλιον περὶ ἀναστροφῆς τῶν προθέσεων πραγματευθέντας. Καὶ παρ' Ἕλλησι μὲν προῆλθεν ἡ τοιαύτη θέσις ἐκ τῆς ἀρχαίας ἐπιῤῥηματικῆς τῶν προθέσεων χρήσεως, ὑπάρχουσι δὲ γλῶσσαι ἐν αἷς εἶναι σύνηθες καὶ κανονικὸν τοῦτο, ὥστε ἐν αὐταῖς εἶναι *ἐπιθέσεις* ἀντὶ *προθέσεων*.

Μετατύπωσις τῶν Προθέσεων.

§. 211. Ἐκ τῆς ἀνωτέρω θέσεως προῆλθεν ὅτι τὰ *ἄνα*, *ἔνι*, *ἔπι*, *μέτα*, *πάρα*, *ὕπο*, ἐξελήφθησαν ὡς ῥήματα=*ἀνάστηθι*, *ἔνεστι καὶ ἔνεισι*, *ἔπεστι*, *μέτεστι*, *πάρεστι καὶ πάρεισιν*, *ὕπεστι*. Ταῦτα δὲ οὐδὲν ἕτερον ἢ αὐταὶ αἱ προθέσεις, κατ' *ἀναστροφὴν* τιθέμεναι, ὑπονοουμένου τοῦ ῥήματος *εἶναι* (Ἴδε Ἰλ. Α, 515. Ε, 604. Ξ, 141. 216. Σ. 178. Ὀδ. Ι, 135. Φ, 93. Σοφ. *Τ.* 170. 1238. *Ἀντ.* 48. Εὐρ. *Ἱππ.* 876, κτλ). « Τοῦτο δὲ τὸ σχῆμα οἱ παλαιοὶ *μετατύπωσιν* καλοῦσι, λέγοντες ὅτι ἐκ συνθήκης ἁπλοῦν γέγονεν ἤγουν μετετυπώθη ἀπὸ συνθέτου λέξεως εἰς ἁπλῆν. » (Εὐστάθιος) Τοῦτο δὲ ἐπὶ τὸ σαφέστερον ἐκφερόμενον δηλοῖ ὅτι καλεῖται *μετατύπωσις*, *μεταβολὴ δηλ. τοῦ τύπου καθ' ἣν ἡ ἁπλῆ πρόθεσις τίθεται εἰς τόπον τοῦ μετ' αὐτῆς συνθέτου ῥήματος.* » Εἶτα δὲ παρακατιὼν ὁ Εὐστάθιος ὑποσυνάπτει « καὶ οὐδὲν καινόν, ἐὰν αἱ προθέσεις αὗται, ὑπαρκτικοῦ ῥήματος λείποντος, λαμβάνωνται ἀντ' αὐτοῦ· ἐν πολλοῖς γὰρ ἡ τῶν ὑπαρκτικῶν ῥημάτων ἐλλέλειπται σύνταξις. » Εἰς τὴν χρῆσιν τοῦ τοιούτου πάθους τῶν προθέσεων ὑπάρχει τις διαφορὰ παρ' Ὁμήρῳ καὶ παρ' Ἀττικοῖς. Ἴδε Naegelsbach Excurse XVI.

§. 212. Ἄλλοτε δὲ καὶ ἀλλαχοῦ διὰ πολλῶν ἀπεδείχθη ὅτι οὔτε τὸ *ἔνι*, *ἄνα*, *μέτα*, *πάρα*, κτλ, εἰσὶν ἕτερόν τι ἢ *ἐνὶ* ἤτοι *ἐν*, *ἀνά*, *μετά*, *παρά*, κτλ, ἐν ἀναστροφῇ· οὔτε ἦτον δυνατὸν τὸ *μέτεστι* νὰ γένῃ *μετὰ* καὶ τὸ *πάρεστι* νὰ γένῃ *παρὰ* καὶ *πάρ· πάρ τοι ὁδός* (Ἰλ. Ι, 43), ἔστι δηλ· οὔτε τὸ *ἴνε* ἢ *εἶνε* ὀρθόν, καὶ ὅτι τὸ *εἶναι*, ὡς τρίτον πρόσωπον τοῦ ὑπαρκτικοῦ, ἀνωμάλως μὲν κατέλαβε τὸν σχηματισμὸν τοῦ ἐξαφανισθέντος ἀρχαίου ἀπαρεμφάτου, διότι ἔπρεπε νὰ ἦναι *εἶται*, ὡς *κεῖμαι*, *κεῖσαι*, *κεῖται*, εἶναι ὅμως πάντοτε κατά τινα ἑλληνικὸν τύπον, ἐν ᾧ τὸ *ἴνε* οὔτε παράλληλον ἄλλο τι ἔχει, οὔτε ὅλως ἑλληνικὸν σχηματισμόν.

Παρένθεσις τῶν Προθέσεων.

§. 213. Σπανίως ἐν τῷ πεζῷ λόγῳ παρεντίθεται ἡ πρόθεσις μεταξὺ τοῦ οὐσιαστικοῦ καὶ τοῦ ἐπιθέτου· *τοιᾷδε ἐν τάξει* (Πλ. *Κριτίᾳ*, 115), *εἴ τινα πρὸς ἄλλον* (Θ. Ε, 37), *μηδενὶ ξὺν τῷ* (Ἀρφ. *Ν*. 580), ὡς καὶ παρὰ Λατίνοις majore cum labore, *μηδὲν δι᾽ ἕτερον* (Ἰσ. *Παραθ*. θ'), *τρόπων ἐξ οἵων* (Θ. Β',39), *ἡμέρας περὶ τεσσαρεςκαίδεκα* (Θ. Α, 117. Ἴδε καὶ Α, 54. ς', 74), *γῆν περὶ πᾶσαν* (Ἡρ. Δ', 8), *χρόνον ἐπὶ πολλὸν* (Ἡρ. Θ', 62, 67, 70, 119).

§. 214. Συχνότερον γίνεται τὸ τοιοῦτον ἐπὶ τοῦ *οὐδὲν* καὶ *μηδὲν* μετὰ τοῦ *ἄλλο*· *οὐδὲν δι᾽ ἄλλο* (Ξ. *Ἀθ. Πολιτ.* Γ', 1), *μηδὲν δι᾽ ἄλλο* (Ἰσ. *Παραθ*. πέ. Λυσ. *Μαντιθ*. §. 8. *Νικομ*. 18). Σύνηθες δὲ καὶ τὸ *δι᾽ οὐδὲν ἄλλο* (Πλ. *Πρωτ*. 353. Ξ. *Π*. Β', ά, 21). Τοιαῦτα καὶ τὰ *οὐδὲ πρὸς ἓν*=πρὸς οὐδέν.—*οὐδὲ καθ᾽ ἓν*=κατ᾽ οὐδέν.—*οὐδ᾽ ὑφ᾽ ἑνὸς*=ὑπ᾽ οὐδενός.—*μηδ᾽ ἐν ἑνὶ*=ἐν μηδενί.—*μηδὲ μεθ᾽ ἑτέρων*=μετὰ μηδετέρων, κτλ (Ἴδε Κοραῆν εἰς Ἰσοκράτη, Μ.Β',σ.10).

Ἄλλων λέξεων μεσολάβησις μεταξὺ τῶν Προθέσεων καὶ τῶν μετ᾽ αὐτῶν συντασσομένων.

§. 215. Μεταξὺ τῶν προθέσεων καὶ τῶν μετ᾽ αὐτῶν συντασσομένων παρεντίθενται μάλιστα ἔννοιαι στενώτατα πρὸς ἀλλήλας συνδεδεμέναι· ά. ἐπίθετα· *ἐν τοῖς καλοῖς ἔργοις* (Ξ.).— *ἐν μεγάλῳ ἀξιώματι* (Θ. Α', 130)· β'. ἐπιῤῥήματα, ὡς ἐπιῤῥήματα καὶ ὡς ἐπίθετα ἐκλαμβανόμενα· *πρὸς τὴν ὄντως οὐσίαν* (Πλ. *Σοφ*. 248).—*ἐξ οὐχ οὕτως ἐχόντων* (Πλ.).—*ὁ ἐντὸς ἄνθρωπος* (Πλ. *Πολ*. Θ', ς', 89).—*ἄχρι τῆς τήμερον ἡμέρας* (Δ.).—*εἰς τὴν ποτὲ φιλίαν* (Ἀνδ.)· γ'. προθέσεις μετὰ τῶν ἰδίων πτώσεων· ἀπεδήμησε μετὰ τῶν εἰς

Μιτυλήνην στρατιωτῶν (Ἰσαῖος, *Ἀστυφιλ. Κλήρ.* 1)· οὕτω δὲ καὶ *ἦν γέλως ἀπὸ τῶν ἐκ τῆς ὁλκάδος* (Πλ.), κτλ (σ. 161, §. 97).

§. 216. Ὑποτακτικοὶ σύνδεσμοι, σύνδεσμοι δηλ· οὐ τιθέμενοι ἐν ἀρχῇ λόγου, ἑπομένου ἢ μὴ ἄρθρου, τίθενται συνήθως μετὰ τὴν πρόθεσιν· *ὥστε γε καὐτόν σε κατ' οὖν ἔβαλεν* (Ἀρφ. *Β.* 1047).—*ἐπ' οὖν τὸ λυσιτελοῦν αὐτοῖς ἕκαστοι χωροῦσιν* (Δ. *Ὀλ.* Β', 26). Συχνὸν τὸ *ὦν*=οὖν οὕτω τιθέμενον παρὰ Ἡροδότῳ (Β', 39. 40. 47. 87. 88. Δ', 60). Ὡσαύτως τὰ *ὁ μὲν* καὶ *ὁ δὲ* τίθενται ἀμέσως μετὰ τὴν πρόθεσιν· *ἐν μὲν τοῖς συμφωνοῦμεν, ἐν δὲ τοῖς οὔ* (Πλ. *Φαίδρ.* 263), κτλ· ὄχι ὅμως πάντοτε *ὁ μέν*· *ἡ φύσις εἰς τὰ μὲν οἷά τε, εἰς δὲ τὰ οὔ* (Πλ.). Σπάνιαι παρὰ τοῖς πεζοῖς πλοκαὶ λόγου εἶναι ὡς *ἐπὶ τῷ δ' ἀφελέσθαι* (Δ.), *ἐν ταῖς δ' αὐταῖς ἡδοναῖς* (Πλ. *Ν.* Ζ', 816. Ἴδε καὶ Ἀρφ. *Σφ.* 94. *Λυσ.* 593. *Ἐκκλ.* 625. Αἰσχύλ. *Ἀγ.* 1511. Εὐρ. *Μηδ.* 498. *Ἀνδρ.* 336. *Ἴωνι,* 742).

§. 217. Καὶ ἡ γενικὴ τοῦ ἀναφορικοῦ *ὅς* παρεντίθεται· *αἰσχυνθέντες Δία, ἐν οὗ τῷ ἱερῷ ἴσα καὶ ἱκέται ἐσμέν* (Θ. Γ', 14).—*δουλεύων ταῖς αἰσχίσταις ἡδοναῖς, ὑφ' ὧν οὐδενὸς δεῖ κρατεῖσθαι τὸν γενναῖον καὶ ἐλεύθερον* (Αἰσχ. *Τιμ.* ι). Οὕτω δὲ καὶ ἡ γενικὴ τοῦ ἀορίστου *τίς*· *ἐσέπεσεν ἔς του χωρίον ἰδιώτου* (Θ. Α, 106).

§. 218. Ὡσαύτως παρεντίθεται μεταξὺ τῆς προθέσεως καὶ τοῦ ὀνόματος τὸ ῥῆμα *οἶμαι*· *παρὰ γάρ, οἶμαι, τοὺς νόμους* (Πλ. *Πολ.* 300).—*ἐξ, οἶμαι, τῆς ἀκροτάτης ἐλευθερίας* (Πλ. *Πολ.* Η, 564).—*ἐν, οἶμαι, πολλοῖς* (Δ.). Τὸ αὐτὸ δὲ καὶ ἐπὶ ἄρθρου· *ἡ δέ γε, οἶμαι, φύσις* (Πλ. *Γοργ.* 483).—*οἱ μὲν γάρ, οἶμαι, βέλτιστοι* (Δ.). Τοῦτο δὲ εἶναι ὡς τὸ *ἡ γάρ που μίμησις ποίησίς τις ἐστιν* (Πλ. *Σοφ.* 265).

§. 219. Ὁ πρὸ ἐνάρθρου ὀνόματος κατὰ προεξήγησιν προτασσόμενος, κατηγορουμένου τόπον ἐπέχων, προσδιορισμὸς τίθεται μεταξὺ τῆς προθέσεως καὶ τοῦ ἄρθρου· *ἐν ὁποίᾳ τῇ γῇ δεῖ φυτεύειν οἶδα* (Ξ.).—*ἐν καθαρῷ τῷ οὐρανῷ* (Πλ.).—*ἐν ἀφθόνοις τοῖς ἐπιτηδείοις* (Ξ. *Ἀν.* Ζ', ς', 31). Τὸ αὐτὸ ἰσχύει καὶ ὅταν αὐτὸς ὁ προσδιορισμὸς ἀναφέρηται εἰς προσωπικὴν ἀντωνυμίαν· *ἐπὶ πρῶτον ἐμὲ ἔρχεται*(Πλ.)—*οὐ παρὰ δικασταῖς ὑμῖν οἱ λόγοι ἂν γίγνοιντο* (Θ. Α, 73).—*οὐκ εἰς Δημοσθένην ὄντα με ἠσέλγαινεν* (Δ.). Ἀναφαίνονται δὲ κατηγορούμενα οἱ τοιοῦτοι εἰς τὸν τύπον τῆς ἁπλῆς προτάσεως μεταφε-

ρόμενοι· *ὁ οὐρανός ἐστι καθαρός.—τὰ ἐπιτήδειά ἐστιν ἄφθονα.—ἐγὼ οὐκ ἦν Δημοσθένης*, κτλ.

Ἐπανάληψις τῶν Προθέσεων.

§. 220. Ὅταν εἰς ὄνομα ἐκ προθέσεως ἐξαρτώμενον ἐπεξηγητικῶς προστίθηται προσδιορισμός, δυνατὸν ἡ πρόθεσις νὰ ἐπαναληφθῇ ἐπ᾽ αὐτοῦ ἢ ὄχι· *ἐν Ἀρείῳ πάγῳ, ἐν τῷ σεμνοτάτῳ καὶ δικαιοτάτῳ δικαστηρίῳ, ὁμολογῶν ἀδικεῖν ἀποθνήσκει* (Λυσ.).—*περὶ χρημάτων λαλεῖς, ἀβεβαίου πράγματος* (Μέν.).—*ἐκ λόγων, κούφου πράγματος, ἔργῳ μίση καὶ ἔχθραι βαρύταται γίγνονται* (Πλ. *Ν.* ΙΆ, 935). Ἐπαναλαμβάνεται δὲ ἡ πρόθεσις διὰ τὸ ἐντονώτερον ἐπὶ τοῦ οὗτος· *ἐκ τοῦ πράττεσθαι ἔνια ὧν οὐ προσῆκεν, ἐκ τούτου τοὺς νόμους ἔθηκαν οἱ παλαιοί.*

§. 221. Ἐπὶ δεικτικῶν καὶ ἀναφορικῶν ἀντωνυμιῶν, τῆς ἀναφορικῆς ἐμπροθέτως προτασσομένης, ἐπαναλαμβάνεται ἡ πρόθεσις ἐπὶ τῆς δεικτικῆς, ὁμοιοπτώτου οὔσης· *πρὸς ὅ τι τις πέφυκε, πρὸς τοῦτο ἕνα ἕκαστον ἔργον δεῖ κομίζειν* (Πλ.).—*οὐκ ἔστιν, ὦ παῖ, συντομωτέρα ὁδὸς περὶ ὧν ἂν βούλῃ δοκεῖν φρόνιμον εἶναι ἢ τὸ γενέσθαι περὶ τούτων φρόνιμον* (Ξ.).

§. 222. Τοὐναντίον δέ, προτασσομένης τῆς δεικτικῆς ἀντωνυμίας, μόνον ἐπ᾽ αὐτῆς τίθεται ἡ πρόθεσις καὶ ὁμοιοπτώτου οὔσης τῆς ἀναφορικῆς· *ἐπὶ τῆς αὐτῆς ἧσπερ νῦν ἐξουσίας μενεῖ* (Αἰσχ.).—*ἐγὼ ἐν τῷ χρόνῳ ᾧ ὑμῶν ἀκούω ἀπορούντων τί τὸ δίκαιον, ἐν τούτῳ δικαιοτέρους τοὺς ἀνθρώπους ποιῶ* (Ξ.) — *οὐ περὶ ὀνομάτων ἡ ἀμφισβήτησις οἷς τοσούτων πέρι σκέψις ὅσων ἡμῖν πρόκειται* (Πλ.). Τοῦτο εἶναι τὸ συνηθέστερον, ἀλλὰ ἀπαντᾶται καὶ τὸ ἀνάπαλιν· *φιλεῖ τὸ πλῆθος ἐν τούτοις τοῖς ἐπιτηδεύμασι τὸν βίον διάγειν, ἐν οἷς ἂν τοὺς ἄρχοντας τοὺς αὐτῶν ὁρῶσι διατρίβοντας* (Ἰσ.), κτλ. Περὶ τοῦ ἀνωτέρω *ἐν τούτῳ* ἴδε §. 219.

§. 223. Ὅταν εἰς ἔννοιαν ἐκ προθέσεως ἐξαρτωμένην προστίθηται ἄλλη παραβολικὴ ἔννοια διὰ τοῦ ὡς, *ὥσπερ* ἢ *καθάπερ*, ἡ πρόθεσις τίθεται συνήθως ἐπὶ ἀμφοτέρων, ὅταν ἕπηται ἡ παραβολή· *παρ᾽ ἡμᾶς φοιτᾷ ὡς παρὰ φίλους* (Πλ.). — *ὡς βασιλέα πλέομεν ὥσπερ πρὸς δεσπότην* (Ἰσ.).

§. 224. Ὅταν δὲ προηγῆται ἡ παραβολή, τότε μετὰ μὲν τοῦ *ὡς* κανονικῶς τίθεται ἡ πρόθεσις μόνον ἐπὶ τῆς παραβολικῆς ἐννοίας·

μὴ ὡς ὑπὲρ ἀλλοτρίας, ἀλλ' ὡς οἰκείας τῆς πόλεως βουλεύεσθε (Αἰσχ.). — *ὡς ἐν κατόπτροις αὐτῶν ταῖς πράξεσιν ἡγήσω καθεωρακέναι τὴν τούτων ἀμέλειαν* (Πλ.). — *δεῖ ὡς περὶ μητρὸς καὶ τροφοῦ τῆς χώρας οὕτω βουλεύεσθαι* (Πλ.)· ἐπὶ δὲ τοῦ *ὥσπερ* ὡσαύτως μὲν κατὰ τὸ συνηθέστερον, οὐχὶ ὅμως πάντοτε· *ἴθι οὖν, ὥσπερ ἐν μύθῳ μυθολογοῦντές τε καὶ σχολὴν ἄγοντες, λόγῳ παιδεύωμεν τοὺς ἄνδρας* (Πλ.). — *ἡ ψυχὴ ἐκλύεται ὥσπερ ἐκ δεσμῶν ἐκ τοῦ σώματος* (Πλ.).—*ὥσπερ ἐν κατόπτρῳ ἐν τῷ ἐρῶντι ἑαυτὸν ὁρῶν λέληθεν* (Πλ.).

§. 225. Καὶ μετὰ τοῦ ὡς δὲ καὶ μετὰ τοῦ *ὥσπερ* ἀείποτε τίθεται ἡ πρόθεσις μόνον ἐπὶ τῆς παραβολῆς, ἡγουμένης, ὅταν ἦναι ἁπλῶς ἐπίθετον· *ὑμᾶς χρὴ ὅταν τελευτήσω ὡς περὶ εὐδαίμονος ἐμοῦ καὶ λέγειν καὶ ποιεῖν πάντα* (Ξ.). — *ὥσπερ ἐν ἀλλοτρίᾳ τῇ πόλει ἐκινδύνευον* (Ἰσ.).

§. 226. Ἐπὶ δύο ἢ πλειόνων ἐκ τῆς αὐτῆς προθέσεως ἐξαρτωμένων ἐννοιῶν ἡ πρόθεσις τίθεται συνήθως ἅπαξ μόνον ἐπὶ *λόγων συμπλεκτικῶν· μάλιςα μὲν τῶν θεῶν ἕνεκα καὶ τοῦ εὐσεβοῦς, ἔπειτα δὲ καὶ ὑμῶν αὐτῶν* (Ἀντ.). Ἀλλὰ καὶ *ὑπὸ ἀνέμων καὶ ὑπὸ ἀπλοίας ἐνδιέτριψαν οὐκ ὀλίγον χρόνον* (Δ.).

§. 227. Ὡσαύτως πολλάκις καὶ ἐπὶ *λόγων ἐναντιωματικῶν· ἐγὼ οἶμαι ὑμᾶς οὐ περὶ τῶν ὀνομάτων διαφέρεσθαι, ἀλλὰ τῆς τούτων διανοίας* (Λυσ.).—*δῆλον ἐγένετο ὅτι τούτου ἕνεκα ἔλθοι, οὐ τῆς Ἑλλήνων εὐνοίας* (Ξ.). Ὁμοίως ἐπὶ *ἐρωτήσεων ἀνταποκρινομένων· πῶς ἔχει δόξης τοῦ τοιοῦδε πέρι; τίνος δή; τοῦ ὑπολαμβάνειν παρὰ σεαυτῷ τὸν μὲν ἀμείνω ἄνδρα, τὸν δὲ χείρω* (Πλ.).

§. 228. Καὶ τῆς αὐτῆς προθέσεως, τῆς πρὸ ὀλίγου τεθείσης, ἡ ἐπανάληψις δυνατὸν νὰ γένῃ ἄνευ προσκρούσεως· *Λακεδαιμόνιοι ἡττήθησαν ἐν τῇ ἐν Λεύκτροις μάχῃ* (Ξ.). Ἐν τούτῳ λοιπὸν τῷ χωρίῳ ἡ τὸ κατὰ τί ἡττήθησαν οἱ Λακεδαιμόνιοι καὶ ἡ τὸν τόπον τῆς μάχης προσδιορίζουσα πρόθεσις μόνον διὰ τοῦ ἄρθρου χωρίζονται ἀπ' ἀλλήλων. Οὕτω καὶ *τροπαῖον ἀντέστησαν ἐν τοῖς ἐν τῇ νήσῳ Συβότοις* (Θ. Α΄, 54).

Συμπλοκὴ τῶν Προθέσεων.

§. 229. Καὶ ἐπὶ τῆς αὐτῆς λέξεως πολλάκις διάφοροι προθέσεις συμπλέκονται, συντόμως καὶ μετὰ χάριτος συνάμα πλείονας ἐννοίας

ἐξηγοῦσαι. Ὡς τὸ *βαίνω* δηλοῖ μίαν μόνην ἔννοιαν, τὸ δὲ *ἐκβαίνω*, μετὰ τῆς ἐννοίας τοῦ ῥήματος, καὶ τὸ *ἔκ τινος*, οὕτω πάλιν τὸ *συνεκβαίνω* προσσημαίνει καὶ τὸ *μετά τινος*. Οὕτως *ἐκτεταμένος* = ἐξαπλωμένος, *παρεκτεταμένος* = πλησίον ἐξαπλωμένος (Πλούταρ. *Ἀλεξ.* ϐ΄.).

§. 230. Παρὰ πᾶσι δὲ ποιηταῖς τε καὶ πεζογράφοις ἀπαντᾶται τὸ τοιοῦτον. Οὕτως *ἐπανέστησαν*, *ἐξαποτίνοις* (Ἰλ. Β, 85. Φ, 412) *συμπαραστατεῖν*, *ἐπαναδιπλάζειν* (Αἰσχ. *Πρ.* 220. 818).—*ἐπεμβαίνειν*, *ἐπικηρυχθῆναι* (Αἰσχ. *Ἑπτ.* 615).—*ἐπεισφέρειν*, *ἐπενδιδόναι* (Αἰσχ. *Ἀγαμ.* 831· 1341). — *ἐξεπίστασθαι*, *ἐξαφίστασθαι* (Σ.*Κ.* 554· 561).—*ὑπεκτρέπεσθαι*, *συνεκσώζειν*, *ἐξεπᾴδεσθαι* (Σ. *Κ.* 566. 1194).—*ἐξεπεύχεσθαι* (Σ. *Φ.* 668). — *παρεξιέναι*, *παρεκτρέπειν* (Εὐρ. Φ. 1254. *Ἰκ.* 1111).—*παρεξάγειν*, *παρεξελαύνειν* (Ἡρ. ς΄, 158. Η, 126). — *ξυνδιαγινώσκειν*, *ξυνδιαβάλλειν*, *ξυνδιαπολεμεῖν* (Θουκ. Β΄, 64. ς΄, 44. Η, 13).—*διεκπολιορκεῖν*, *ἐπικαταλαμβάνειν*, *ἐπικατάγεσθαι* (Θουκ. Γ΄, 17. 111· Η, 28). —*ὑποκατακλίνεσθαι*, *συμπεριφέρειν* (Πλ. *Πολ.* Α, 336. Γ΄, 404). — *προσπεριβάλλεσθαι*, *ἐπεξεργάζεσθαι*, *ἐπεξαμαρτάνειν* (Δημ. *Στεφ.* 274. *Ἀνδροτ.* 595). — *συνδιαβαπτίζεσθαι*, *ἐπεισέρχεσθαι* (Δ. Φ. ά, 42. *Ἀριστοκρ.* 772). Καὶ πλείονες δὲ τῶν δύο προθέσεων ἐπὶ τῆς αὐτῆς λέξεως εὑρίσκονται, ὧν ἑκάστη φυλάττει τὴν ἰδίαν αὐτῆς σημασίαν· *ὑπεκπροθέει*, *ὑπεκπροφυγών* (Ἰλ. Ι, 511· Υ, 117)· *συγκαταδιωχθῆναι*(Θ.Η,28)· οὕτω *συμπαρεκτείνω*, *ἀντιπαρεκτείνω*.

Ἀναπλήρωσις τοῦ οὐσιαστικοῦ ἐπὶ τῶν Προθέσεων ἐκ τοῦ προηγουμένου κώλου.

§. 231. Ἐν τοῖς ἑξῆς ἀπροθέτοις παραδείγμασιν· *ἀνὴρ ὁ ἔχων ὀρθὴν δόξαν οὐδὲν χείρων ἢ ὁ ἐπιστήμην* (Πλ.).— *οὐ παναληθής ἐστιν ἡ τῶν ἄλλων ἡδονὴ πλὴν τῆς τοῦ φρονίμου* (Πλ.), τὸ δεύτερον κῶλον ἀναπληροῦται κατ' ἀναλογίαν ἐκ τοῦ πρώτου, *ἔχων*, *ἡδονῆς*, κτλ. Ἀπαραλλάκτως συμβαίνει καὶ ἐπὶ τῶν ἐμπροθέτων· *τὰ μὲν καλὰ εἰς ἀρετῆς κτῆσιν φέρει*, *τὰ δ' αἰσχρὰ εἰς κακίας* (Πλ.), κτῆσιν δηλ.

Παράλειψις καὶ Πλεονασμὸς τῶν Προθέσεων.

§. 232. Ἡ παράλειψις τῶν προθέσεων δυνατὸν νὰ θεωρηθῇ διχῶς, πρῶτον ἐν συνεπείᾳ λόγου, ἐπὶ κώλων δηλ. ἐπακολούθων, καὶ

δεύτερον ἐπὶ κώλων ἐναρκτικῶν. Τὸ πρῶτον γίνεται ὅταν, τεθεῖσα ἐν τῷ ἡγουμένῳ, παραλείπηται ἐν τῷ ἑπομένῳ κώλῳ, κατὰ τοὺς προεξηγηθέντας τρόπους· *χωρῶμεν ἤδη, παῖδες, ἐς τὰ τῶν σοφῶν διδασκαλεῖα, μουσικῆς παιδεύματα* (Σ.), κτλ (§. 219—226). Παρὰ δὲ ποιηταῖς γίνεται καὶ τὸ ἐναντίον, τιθεμένη δηλ. ἐν τῷ δευτέρῳ παραλείπεται ἐν τῷ πρώτῳ κώλῳ· *ἢ ἁλὸς ἢ ἐπὶ γῆς* (Ὅμ.).—*χρὴ Μεγαρέας μήτε γῇ μήτ' ἐν ἀγορᾷ μένειν* (Ἀρφ.).

§. 233. Πολὺ περιφημοτέρα παρὰ γραμματικοῖς εἶναι ἡ δευτέρα περίστασις, ἡ παράλειψις τῶν προθέσεων ἐπὶ κώλων ἐναρκτικῶν, ἐπὶ κώλων τῶν ὁποίων ἄλλο κῶλον δὲν προηγεῖται. Ἐπειδὴ δηλ· πολλάκις ὄχι μόνον ὅμοιοι, ἀλλὰ καὶ οἱ αὐτοὶ λόγοι ἐκφέρονται καὶ ἐμπροθέτως καὶ ἀπροθέτως, *ξανθὸς κατὰ τὴν κόμην* καὶ *ξανθὸς τὴν κόμην, σὺν τοῖς ἀνδράσι* καὶ *αὐτοῖς ἀνδράσιν, εἴργειν ἀπό τινος* καὶ *εἴργειν τινός*, διὰ τοῦτο οἴκοθεν ἀναφύεται τὸ ζήτημα· *Τίς ἐκ τῶν δύο εἶναι ὁ ἀρχαιότερος καὶ ὁ πρωτότυπος τρόπος;* διότι εἰ μὲν ὡς τοιοῦτος τεθῇ ὁ ἐμπρόθετος, τότε ὁ ἀπρόθετος εἶναι παραλειπτικός, εἰ δέ, τοὐναντίον, τεθῇ ὁ ἀπρόθετος, τότε ὁ ἐμπρόθετος εἶναι πλεοναστικός· διότι εἰς τὸ *ξανθὸς κατὰ τὴν κόμην* οὐδὲν προσθέτει ἡ πρόθεσις.

§. 134. Τοῦτο ἀναλυόμενον λέγει ἑτέροις ῥήμασι· *Ζητεῖται ἂν οἱ Ἕλληνες μετεχειρίσθησαν πρότερον τὸν ἐμπρόθετον ἢ τὸν ἀπρόθετον τρόπον.* Εἰ μὲν εἶναι τὸ πρῶτον, τότε ἕπεται ὅτι, προϊόντος τοῦ χρόνου, ἐπειδὴ δὲν προὐξενεῖτο ἐκ τούτου ἀσάφεια, παρελείφθησαν, συντομίας χάριν, αἱ προθέσεις, αἵτινες ὅμως ἀναγκαίως ὑπονοητέαι καὶ ἀναπληρωτέαι ἐξ ἄλλων ἀναλόγων χωρίων· εἰ δὲ εἶναι τὸ δεύτερον, εἰ ἀρχαιότερος τρόπος εἶναι ὁ ἀπρόθετος, τότε ἕπεται ὅτι πρὸς ἀκριβέστερον προσδιορισμὸν καὶ πρὸς ἀποφυγὴν τῶν ἐκ τούτου προερχομένων ἀσαφειῶν, ἀφήσαντές τινα ἀπρόθετα, ἐξέφρασαν τὰ λοιπὰ ἐμπροθέτως· οὕτω π. χ. τὸ *χρυσὸς Φιλίππου* δυνατὸν νὰ σημάνῃ *κτῆμα, ἔργον, δῶρον Φιλίππου, ὑπὸ Φιλίππου, διὰ Φιλίππου, χάριν Φιλίππου διδόμενον*, κτλ· αἱ δὲ προστιθέμεναι προθέσεις ἀφαιροῦσι πᾶσαν περὶ τούτου ἀμφιβολίαν.

§. 235. Καὶ ἡ φύσις τῶν προθέσεων καὶ τῶν πτώσεων, καὶ ἡ ἀρχαιοτέρα χρῆσις καὶ ὅλη ἡ τῆς ἑλληνικῆς γλώσσης ἱστορία, καὶ ἡ πρὸς τὴν ῥωμαϊκὴν αὐτῆς παράθεσις, καὶ πᾶσα ἄλλη περίστασις δει-

κνύουσιν ὅτι αἱ προθέσεις σαφήνειαν, ποικιλίαν καὶ χάριν φέρουσιν εἰς τὸν λόγον, δὲν εἶναι ὅμως οὔτε ἐκ τῶν ὧν οὐκ ἄνευ οὔτε ἐκ τῶν ἀρχαιοτέρων μερῶν τοῦ λόγου, ἐκ τῶν ἐπιῤῥημάτων, τῶν τοπικῶν μάλιστα, ὕστερον διακριθεῖσαι. Δυνατὸν δὲ ἐκ τοῦ Ὁμήρου νὰ ἀποδειχθῇ ὅτι αἱ πλεῖσται τοὐλάχιστον παρὰ τοῖς μετέπειτα διὰ προθέσεων ἐκφερόμεναι σχέσεις, ἀκριβῶς καὶ ἀνελλιπῶς ἐκφέρονται διὰ μόνων τῶν πτώσεων. Ἐννοεῖται δὲ οἴκοθεν ὅτι πρὸ Ὁμήρου ἦτον ἔτι μικροτέρα ἡ χρῆσις τῶν προθέσεων, καὶ οὐδεμία ἴσως ἐν ταῖς ἀρχαῖς τῆς γλώσσης.

§. 236. Ἐκ τῶν νεωτέρων γλωσσῶν δὲν εἶναι συγχωρημένον νὰ συμπεράνωμεν περὶ τῶν ἀρχαίων· διότι εἰ μὲν τὸ *λέγω σοι* εἶναι *λέγω ἐν σοί*; διότι καὶ παρ᾽ ἡμῖν λέγεται *λέγω εἰς σέ*, τότε πρέπει ἐκ τοῦ ἰταλικοῦ dico a te νὰ κρίνωμεν καὶ περὶ τοῦ λατινικοῦ dico tibi, ὅτι προθέσεως ἐλλειπτικόν, καὶ τότε πρέπει νὰ ζητηθῇ τίς εἶναι ἡ μετὰ δοτικῆς συντασσομένη παρὰ Ῥωμαίοις πρόθεσις. Ἀλλ᾽ οὐδὲ πᾶσαι αἱ νεώτεραι γλῶσσαι εἶναι ἄπτωτοι· διότι ἡ φιννικὴ ἤτοι φιλανδικὴ γλῶσσα, δεκατρεῖς πτώσεις ἔχουσα, δι᾽ ἰδιαιτέρας πτώσεως ἐξηγεῖ πολλὰς σχέσεις διὰ προθέσεων παρ᾽ ἄλλων ἐξηγουμένας· οὕτω, π. χ. τὴν ἔν τινι στάσιν, καὶ ταύτην πάλιν ἄλλως ἐσωτερικὴν καὶ ἄλλως ἐξωτερικὴν οὖσαν, κτλ.

§. 237. Ἐκ πάντων τούτων εἶναι φανερὸν ὅτι, ἐπειδὴ ἡ ἀρχαία ἑλληνικὴ γλῶσσα δὲν εἶναι οὔτε ὅλως ἄπτωτος οὔτε καθ᾽ ὑπερβολὴν πολύπτωτος, ἀλλά, ἐν μέσῳ κειμένη, ἔχει χρῆσιν πτώσεων καὶ προθέσεων, παρὰ τὸ ἀνωτέρω (§. 230) πρακτικώτερον καὶ χρησιμώτερον εἶναι νὰ προτεθῇ τοῦτο τὸ ζήτημα· *Ἐπὶ τίνων περιστάσεων τίθεται ἀπρόθετος πτῶσις, ἐπὶ τίνων ἐμπρόθετος, ἐπὶ τίνων ἀδιαφόρως ἀμφότερα, καὶ ἐπὶ τίνων εἶναι συνηθέστερον τὸ ἓν ἢ τὸ ἄλλο.*

§. 238. Μόνον ἐν ἰδιαιτέρῳ *περὶ Προθέσεων Πονήματι* δυνατὸν βέβαια νὰ ἐξετασθῶσι τὰ τοιαῦτα, ἐπ᾽ ἀκριβὲς σταθμωμένων τῶν ὑπὲρ καὶ κατὰ λόγων, καὶ διὰ παραδειγμάτων βεβαιουμένων τῶν λεγομένων, καὶ περὶ τούτου δὲν εἶναι σκοπὸς ἐνταῦθα. Δὲν διστάζομεν ὅμως νὰ ὁμολογήσωμεν ὅτι ἡ ἁπανταχοῦ προθέσεων ἀναπλήρωσις ὄχι μόνον εἶναι ἐσφαλμένη καὶ ἀφιλόσοφος, ἀλλὰ καὶ ἐμποδίζει τὴν πρόοδον τῶν νέων· διότι, ἀντὶ ἐπιπόνως νὰ ζητήσωσι τὴν χρῆσιν τῆς δεῖνος ἢ δεῖνος πτώσεως ἐκ τῆς φύσεως καὶ ἐκ τῆς ἀλ-

ληλουχίας τῶν ἐννοιῶν, καταφεύγουσιν ἀπεριμερίμνως εἰς τὰ ἐρείσματα τῶν προθέσεων, τὰ ὁποῖα πρὸς τοῖς ἄλλοις ἀπομακρύνουσι καὶ τοῦ σκοποῦ· διότι ῥῆσις ἑλληνική, παραγεμισθεῖσα διὰ πασῶν τῶν νομιζομένων ἐλλειπουσῶν προθέσεων, ἤθελε παύσει τοῦ εἶναι ἑλληνική. Περὶ τῶν σφόδρα ἤτοι ἄκρων φιλοπροθέτων, περὶ τῶν ὑπερακρίτων δηλ· ἐλλειπτικῶν εἶναι πολλὰ τὰ ῥητέα, ἀλλὰ *σιγᾶν ἄμεινον*.

§. 239. Τὰ μέχρι τοῦδε ῥηθέντα δεικνύουσι πόσας καὶ ποίας χρείας πληροῦσιν εἰς τὴν ἑλληνικὴν γλῶσσαν αἱ προθέσεις. Ἄπειροι εἶναι αἱ δι' αὐτῶν γινόμεναι νέαι λέξεις καὶ ἄπειροι αἱ δι' αὐτῶν ἐξηγούμεναι σχέσεις, πολλάκις προφανεῖς, πολλάκις λεπτόταται καὶ δυσέφικτοι, πολλάκις δὲ καὶ ὅλως ἀνέφικτοι. Αἱ διὰ τῶν προθέσεων νέαι λέξεις γίνονται, ὡς καὶ ἐπὶ τῶν ἐπιῤῥημάτων, ἢ διὰ παραγωγῆς ἢ διὰ συνθέσεως· ἀλλ' ἀφθονώτερα ὡς πρὸς τὸ πρῶτον τὰ ἐπιῤῥήματα, καὶ ὡς πρὸς τὸ δεύτερον αἱ προθέσεις· ὡς ἐκ τοῦ *ὀψὲ* γίνεται *ὄψιμος*, ἐκ τοῦ *πρωῒ πρώϊμος*, ἐκ τοῦ *πάλαι παλαιός*,κτλ,οὕτως ἐκ τῆς *πρὸ* γίνεται *πρότερος*, ἐκ τῆς *ὑπὲρ ὑπέρτερος*,κτλ. Ἐκ τῶν ἐπιῤῥημάτων γίνονται *ἀειφυγία*,*ἀΐδιος*=*ἀείδιος*,*τηλαυγής*,*παλίμπαις*,*παλίντροπος* κτλ· ἄπειροι δὲ σχεδὸν αἱ διὰ συνθέσεως τῶν προθέσεων λέξεις.

§. 240. Οὐάῤῥων ὁ πολυμαθέστατος τῶν Ῥωμαίων, εἰπὼν πρῶτον ἐν γένει ὅτι ἐκ τῶν πρωτοτύπων ῥημάτων διὰ τῶν προθέσεων, προστιθεμένων ἢ ἀλλασσομένων, γίνεται ἄπειρον πλῆθος λέξεων εἰς τὴν λατινικὴν γλῶσσαν, ὑποσυνάπτει ἔπειτα ὅτι, ἐπειδὴ ἀφ' ἑνὸς ῥήματος γίνονται πεντακόσιαι σχηματισμῶν διαφοραί, δεκαπλασιαζομένων τούτων διὰ τῆς προσθήκης τῶν προθέσεων, δέκα μόνων πρὸς τοῦτο παραλαβανομένων, γίνονται διαφοραὶ πεντακισχίλιαι, πολὺ δὲ περισσότερον ἐκ πλειόνων (de Lingua Latina, παρ' Ἐγγέρῳ, Apollonius Dyscole). Ἀσυγκρίτως μεγαλήτερος γίνεται ὁ ἀριθμὸς τῶν λέξεων διὰ τῶν προθέσεων εἰς τὴν ἑλληνικὴν γλῶσσαν.

§. 241. Οὐδὲ ἡ σημερινὴ γλῶσσα στερεῖται τοῦ τοιούτου πλούτου, διότι,ἐκτὸς τῶν ἀρχαίων,ἔχει καὶ συνθέσεις νέας, ὡς μετὰ ὀνομάτων· εἴτε ὀνομάτων μενόντων, εἴτε εἰς ἐπιῤῥήματα τρεπομένων· *ἀπάγεμον*, *παράπονον*,*προσωρινός*, *ἀνάποδα*, *κατάκαρδα*, *κατακέφαλα*, *παράμερα*, *ἀπόπασχα*, κτλ· μετ' ἄλλων προθέσεων, ὡς *ἀνάκατα*· μετὰ ἐπιῤῥημάτων, ὡς *παραπάνω*, *παρακάτω*, *παρεκεῖ*, *παρεκεῖθεν*, *ἀπόψε*, *προψέ*, *σύνταχα*, *μεταπάλιν*, *καταπῶς*, ὡς ἐν τῷ τραγῳδίῳ

κάταπως μὲ κατάντησες, ἔχε με στὸν λαιμόν σου,
ἔχε με καὶ στὰ ζῶντά σου καὶ στὸν ἀποθαμόν σου·

μετὰ ῥημάτων, ὡς *συμπεθερεύω*, *συντροφεύω*, *συναλλάζω*, *προβοδῶ*, *συμπροβοδῶ*, *παραμονεύω*, καίτοι οὐχ ὑπάρχει *μονεύω*, οὔτε *ὀδῶ*· *σύγκλινος* (ἡ) καὶ τὰ *σύγκλινα*. Ὡσαύτως καὶ κατ' εὐθεῖαν παραγωγήν, ὡς *τωρινός*, *αὐρινός*, *ἀλλοτεσινός* (ἐν Ἠπείρῳ), ἐκ τοῦ ἄλλοτες=ἄλλοτε, δι' οὗ συνάδελφος εὑρίσκει κατάλληλον μετάφρασιν τοῦ γαλλικοῦ rococo. Ἔτι δὲ ἀνωμαλωτέρα καὶ χυδαϊκωτέρα εἶναι ἡ παραγωγὴ τοῦ *πολυσινὸν* ἢ *πολλησινὸν* (ψωμίον), ἕωλον, ἀντίθετον τοῦ νωπόν· pane posso καὶ pane fresco παρ' Ἰταλοῖς. Οὐ μικρὰν χρῆσιν ἔχει ἐν τῇ καθομιλουμένῃ χυδαϊκῇ γλώσσῃ ἡ ἀκρωτηριασμένη πρόθεσις *ξε*, ὡς *λέγω*, *ξελέγω*, *ῥάπτω*, *ξεῤῥάπτω*, ἤτοι *ξηλόνω*, *ξεκινῶ*, *μάθημα*, *ξεμάθημα*, κτλ. Ἐκ πάντων τούτων θέλει κάμει ἐκλογὴν ὁ μέλλων νὰ συντάξῃ τὸ λεξικὸν τῆς σημερινῆς γλώσσης.

§. 242. Ἔργον τοῦ φιλολόγου εἶναι βέβαια ἡ ἐξέτασις τῆς ἐκ σημασίας εἰς σημασίαν, διὰ τὴν συγγένειαν τῶν ἐννοιῶν, μεταπτώσεως τῶν προθέσεων. Ἀλλ' ὅσον τερπνὸν εἶναι τοῦτο, τόσον εἶναι καὶ δύσκολον, διότι ἀπαιτεῖ ἀντίληψιν τῆς τῶν ἐννοιῶν συγγενείας, γνῶσιν τῆς τῶν πτώσεων δυνάμεως, τῆς ὑπὸ διάφορον ἔποψιν τοῦ αὐτοῦ πράγματος θεωρίας, καὶ πολλῶν ἄλλων περιστατικῶν τυχαίων. Οὕτω π. χ. ἐὰν δεχθῶμεν ὅτι ἡ ἐπιτατικὴ ἔννοια εἰς τὴν πρόθεσιν *ἀνὰ* γεννᾶται ἐκ τῆς πρώτης αὐτῆς σημασίας τοῦ *ἄνω*, διότι ὡς εἶναι τὸ *ἀναβαίνω*, οὕτω καὶ τὸ *ἀνακραυγάζω*, ἡ φωνὴ δηλ· παρίσταται ἐν τούτῳ οἷον ἀναβαίνουσα ὡς ὁ καπνός, ὅθεν λέγεται *ὑψηλὴ φωνή*, καὶ *χαμηλὴ φωνὴ* τὸ ἐναντίον (κάλλιστα ἐξηγεῖ τὴν ἔννοιαν ταύτην εἰς τὸ *ἀναμίγνυμι* τὸ τῆς σημερινῆς γλώσσης *ἀνακατόνω*)· ἐὰν ὡσαύτως δεχθῶμεν ὅτι καὶ ἡ *ἐπαναληπτικὴ* καὶ *κωλυτικὴ* ἔννοια τῆς *ἀνά*, ἐκ τῆς αὐτῆς ἀρχῆς ἐξηγεῖται (Ἴδε Εἰσαγ. εἰς τὴν Ἑλλ. Σύντ. κτλ.)· ἀλλὰ τί σημαίνει εἰς τὸ *ἀναγινώσκω*; εἰς τὸ *ἀναγκάζω*; εἰς τὸ *ἀνοίγω*; εἰς τὸ *ἀνεῖλεν ὁ Θεός*; εἰς τὸ *ἀναλόγως*; κτλ.

§. 243. Εἰς τὴν ἀντίθετον τῇ *ἀνὰ* πρόθεσιν *κατὰ* πάντα σχεδὸν τὰ σημαινόμενα εὐκόλως παράγονται ἐκ τῆς πρώτης αὐτῆς σημασίας τοῦ *κάτω*. Εἰς τὸ *καταφεύγω* εὑρίσκεται ἡ σημασία αὕτη· διότι χαμηλὸν καὶ οἷον κρυψεὼν ὑποτίθεται συνήθως τὸ καταφύγιον· οὔ-

τως ἔτυχε, τοὐλάχιστον, κατ' ἀρχάς· εἰς τὸ *καταναλίσκειν* ὡσαύτως, διότι παρίσταται τὸ καταναλισκόμενον οἷον σωρὸς ἀναιρούμενος ἄνωθεν μέχρι κάτω· τὸ *κατάξηρον δένδρον* ἐννοεῖται ὡς ἀπὸ τῶν κλάδων μέχρι κάτω, τῆς ῥίζης, ξηραμένον, οὕτω καὶ *κατακαυμένον*, *καταπονεμένος*, κτλ. Ἀλλὰ ἐφαρμόζεται τοῦτο ἀπαραβιάστως εἰς τὸ *κατάφυτος*, *καταφονεύω*; εἰς τὰ τὰ *κατὰ νόμον*, *κατὰ πόδας*; εἰς τὰ τῆς συνηθείας *κατάψυχος*=δροσιό; εἰς τὸ *κατατόπια*; εἰς τὸ *κατὰ μάνναν κατὰ κύριν ἔκαμαν καὶ υἱὸν Ζαφείρην*; Εἰς τὸ *διαλύω* εὐκόλως ἀναφαίνεται ἡ ἰδέα τοῦ χωρισμοῦ, ὅθεν καὶ *διαλυτήριον* ἐν τῇ συνηθείᾳ la zazzera. Ἀλλὰ ἁρμόζει καὶ εἰς τὸ διάβολος; ἢ εἶναι ἄλλης ἀρχῆς, τῆς αὐτῆς τῷ Teufel; Τὸ *ἀποσφραγίζομαι* =ἀφαιρῶ τὴν σφραγῖδα· τὸ (Εὐριπ. *Ὀρ*. 1158. Πλούτ. *Ἀλεξ*. β'.) *ἀποσφραγίζομαι*=ἀποκλείω διὰ τῆς σφραγῖδος· πῶς ἐξηγεῖται τὸ ἀντίθετον τοῦτο τῶν ἐννοιῶν;

§. 244. Ἐν τῇ εἰς τὴν *Ἑλληνικὴν Σύνταξιν Εἰσαγωγῇ* ἐπροσπάθησα νὰ ἐξηγήσω ἐν πολλαῖς προθέσεσι τὴν τοιαύτην τῶν σημασιῶν μετάπτωσιν, μετὰ παραθέσεως τῆς σημερινῆς καὶ ἄλλων προσέτι γλωσσῶν, ἀλλὰ τὸ πρᾶγμα ἀπαιτεῖ μείζονα σπουδὴν καὶ ἔρευναν, καὶ σύγγραμμα ὑπὸ ἀνδρὸς ἱκανοῦ καὶ δεινοῦ περὶ τὰ τοιαῦτα. Τὸ τοῦ Σμιθίου περὶ *Προθέσεων* φιλοπόνημα δὲν εἶχα πρὸ ὀφθαλμῶν, τὸ τοῦ Κυνθέρου περὶ *χρήσεως τῶν παρ' Ὁμήρῳ Προθέσεων* (ἐν Ἅλῃ Σαξονίας, 1814) δὲν ἐμβαίνει εἰς τοιαύτας ἐρεύνας. Ἐπ' ἐλπίδι νὰ ἴδω ἐκδεδομένον τὸ παρὰ Ἄρτουγγ *περὶ Προθέσεων* ὑποσχεθὲν πόνημα ἀνέβαλα τὰ περὶ τούτου παρ' ἐμοῦ συνηγμένα.

§. 245. Γνωρίζω ὅτι ἡ μετὰ τῶν παρὰ τοῖς ἐνδόξοις ποιηταῖς καὶ συγγραφεῦσι τῆς ἀρχαίας γλώσσης ἀνάμιξις τῶν εὐτελῶν καὶ οὐτιδανῶν, οἷα τὰ τῆς χυδαϊκῆς, παρὰ πολλῶν καταφρονεῖται ὡς οὐδενὸς ἀξία λόγου. Ἐγὼ ὅμως ἐξαιτοῦμαι τὴν ἄδειαν νὰ φρονῶ διαφόρως, καὶ, ὅσον δυνατὸν, νὰ παρακολουθῶ, κατὰ τὴν γνώμην τοῦ ἀειμνήστου Κοραῆ, τὴν παράθεσιν τῆς παλαιᾶς καὶ σημερινῆς γλώσσης, ἐξ ἧς πολλάκις ἀναφαίνονται εἰκόνες ἀξιόλογοι. Ὅταν ἀναγινώσκω ἢ ἀκούω τὸ ἡρωϊκὸν τραγούδιον·

Στοῦ Μόσχοβου τὸ κάτεργον Σταθᾶς ψυχομαχάει,
Βολαῖς βολαῖς ἐβόγκαε, τὴν γῆν ἀνατρομάζει·

ἐξετάζω τί ἆρά γε σημαίνει ἡ πρόθεσις *ἀνά*; εἶναι ὡς εἰς τὸ ἑλλη-

νικὸν *ἀνακραυγάζω*; ἢ σημαίνει τὴν ἐκ τοῦ τρόμου εἰς τὰ ἄνω ἔγερσιν, οἷον ἀνασήκωσιν, οὗτινος τὸ ἐναντίον *κατατρομάζω*; Ὅταν ἀκούω τὴν παροιμίαν *κάθισ' ἡ πομπὴ στὸν δρόμον καὶ ἀνεγέλα τοὺς διαβάτας*, ἐξετάζω ἂν ἡ *ἀνὰ* ἔχει ἐπιτατικὴν δύναμιν, ἢ διανεμητικήν, ὡς εἰς τὸ *ἀνακρίνω*, οἷον ἐγέλα ἀνὰ ἕνα ἕνα, ὅπως οἱ διαβάται διέβαινον. Ἐν ᾧ δὲ τὸ *ἐντροπαλὸς* καὶ *περιμαζευμένος* παριστᾷ τὸν σεμνόν, καὶ ἐν ἑαυτῷ ἐστραμμένον καὶ συστελλόμενον, τὸ *ἐξαπολυμένη* (οὕτως ὀνομάζεται ἐν Ἠπείρῳ ἡ ἀναίσχυντος γυνὴ) εἰκονίζει οἷον ἀχαλίνωτον θήλειαν ἵππον προπετῶς περιτρέχουσαν. Ὁμολογῶ τὴν ἁμαρτίαν μου ὅτι ἐγὼ τοιούτων μικρολογιῶν ἕνεκα δὲν ἐντρέπομαι. Ἀλλ' ἅλις ἐπὶ τοῦ παρόντος περὶ τούτων.

Ἄλλαι τινὲς Προθέσεις.

§. 246. Καὶ αὗται μὲν εἶναι αἱ κύριαι προθέσεις ἐν παραθέσει τε μετὰ πτώσεως καὶ ἐν συντάξει μετὰ ῥημάτων καὶ ἄλλων μερῶν τοῦ λόγου τιθέμεναι (§. 1—2). Ἐκτὸς δὲ τούτων ὑπάρχουσιν ἐπιῤῥήματα καὶ ἄλλα μόρια προθετικῶς ἐκλαμβανόμενα, ἀλλὰ μόνον ἐν παραθέσει, ἐξαιρέτως δὲ τὰ *ἄνευ*, *πλήν*, *δίχα*, *χωρίς*, *ἕνεκα*, *οὕνεκα*, μετὰ γενικῆς συντασσόμενα, καὶ τὸ *ὡς* μετὰ αἰτιατικῆς ἐπὶ προσώπων. Καὶ περὶ τούτων δὲ καὶ περὶ ἄλλων τινῶν προθετικῶς ἐκλαμβανομένων ἴδε *Εἰσαγωγὴν εἰς τὴν Ἑλληνικὴν Σύνταξιν*, σ. 739—749, καὶ τοῦ παρόντος πονήματος σ. 549, §. 42.

§. 247. Τούτοις δὲ προσθετέον τὸ *ἄχρι*· *ἄχρι τᾶς περιφερείας* (Τίμ. *Λοκρ.* 100)—*ἄχρις ἥπατος* (Τ.*Λ.*101), καὶ ἀλλαχοῦ προσέτι, ὅπου ὅμως φέρεται καὶ γραφὴ *μέχρι*. Παρ' Ἀττικοῖς ἀπαντᾶται ὡς πρόθεσις μάλιστα μετὰ τοῦ *οὗ*· *ἄχρι οὗ*· *ἄχρι οὗ ὅδε ὁ λόγος ἐγράφετο* (Ξ.).—*ἄχρι τοῦ μὴ πεινῆν* (Ξ.), ἄλλως τίθεται ὡς σύνδεσμος. Ἀλλὰ καὶ ὡς σύνδεσμος καὶ ὡς πρόθεσις δὲν εἶναι συχνὸν τοῦτο παρ' Ἀττικοῖς. Παρὰ Ξενοφῶντι ἀπαντᾶται καὶ *ἄχρι εἰς Κοτύωρα*· (Ξ. *Ἀν.* Ε, ἑ, 4), ἐὰν δὲν ἦναι ἐσφαλμένον. Παρὰ δὲ Ὁμήρῳ καὶ ὡς πρόθεσις (Ὀδ. Σ, 369) καὶ ὡς ἐπίῤῥημα=ἐπιπολαίως, ἄκρως (Ἰλ. Ρ, 599) καὶ=διόλου, πάντῃ (Ἰλ. Δ, 522. Π, 324). Ὡς δὲ ἐκ τοῦ *ἄκρος* ἐγεννήθη τὸ *ἄχρι* ἢ *ἄχρις*, οὕτως ἐκ τοῦ *ἄχρι* προὔκυψε τὸ *μέχρι*, διὰ τῆς προσθήκης τοῦ *μ*, καὶ τροπῇ τοῦ *α* εἰς *ε*, πιθανώτερον ἢ ἐκ τοῦ *μῆκος*· καὶ τὸ *πρὶν* δὲ καὶ τὸ *ἕως* ἐκλαμβάνονται ἐνίοτε προθετικῶς.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΕΙΚΟΣΤΟΝ ΔΕΥΤΕΡΟΝ.

Περὶ Συνδέσμων.

§. 1. Οἱ *σύνδεσμοι* χρησιμεύουσιν, ὡς καὶ τὸ ὄνομα δηλοῖ, εἰς τὴν πρὸς ἀλλήλους σύνδεσιν τῶν λόγων καὶ τῶν μερῶν αὐτῶν. Ἐπειδὴ δὲ ἡ σύνδεσις εἶναι πολυειδής, διὰ τοῦτο πολυειδεῖς εἶναι καὶ οἱ σύνδεσμοι.

§. 2. Ὅσον μείζων ἡ εὐφυΐα καὶ ἡ λεπτόνοια ἑνός τινος ἔθνους, τοσοῦτον καὶ ἡ γλῶσσα αὐτοῦ περισσότερον ἀναπτύσσεται, καὶ ἡ σύνδεσις τῶν ἐννοιῶν εἶναι ποικιλωτέρα, πολλὰς διαφορὰς ἔχουσα βαθμικάς, καὶ ταύτας πάνυ λεπτάς, διαφευγούσας πολλάκις τὸ ὄμμα τοῦ ἀγυμνάστου. Κατὰ τοῦτο δὲ οὐδεμία ἴσως γλῶσσα δύναται νὰ παραβληθῇ πρὸς τὴν ἀρχαίαν ἑλληνικήν.

§. 3. Εἰς τοὺς συνδέσμους κατατάσσουσι καὶ τὰ ἄπειρα ἐκεῖνα μόρια τὰ ὁποῖα, καταφατικῶς ἢ ἀποφατικῶς, κατὰ μυρίους τρόπους μεταλλάσσουσι, παρατρέπουσι καὶ βαθμολογοῦσι τὰ τῆς ἐξηγουμένης ἐννοίας· *γέ, δή, τοί, δῆτα, δήπου, δήπουθεν, ἄν, εἴθε μήν, ἦ, μά, νή, ναί*, ὡς καὶ τὰ ἐρωτηματικὰ *ἆρα, ἦ, μή, μῶν, πότερον, πότερα*. Ὡσαύτως τὰ ἐκ τῶν ἀνωτέρω γινόμενα καὶ πάμπολλα ἄλλα παρὰ τοῖς ἐπικοῖς μάλιστα ἐν χρήσει.

§. 5. Τὰ ῥήματα διαιροῦνται ὑπὸ πάντων τῶν γραμματικῶν εἰς ἐνεργητικά, παθητικά, μέσα καὶ οὐδέτερα. Ἐὰν τοιαύτην ἀκριβῆ διαίρεσιν καὶ κατάταξιν ζητήσωμεν τῶν συνδέσμων, δὲν θέλομεν εὑρεῖ οὔτε παρὰ τοῖς ἀρχαίοις, οὔτε παρὰ τοῖς νεωτέροις. Διονύσιος ὁ Θρᾷξ μόνον ὀκτὼ τάξεις συνδέσμων ἐδέχετο, ἐπιλέγων « τινὲς δὲ προστιθέασι καὶ *ἐναντιωματικούς*, οἷον *ἔμπης, ὅμως* ». Παρ᾽ Ἀπολλωνίῳ τῷ Δυσκόλῳ παρελαμβάνοντο δέκα ἐννέα εἴδη συνδέσμων.

§. 6. Ἦσαν δὲ οἱ παρ᾽ Ἀπολλωνίου σύνδεσμοι οἱ ἑξῆς· 1) *συμπλεκτικὸς* ἢ *ἀθροιστικός· καί*, κτλ· 2) *αἰτιολογικός*, ὑποδιαιρούμενος εἰς πέντε εἴδη· α) εἰς κυρίως *αἰτιολογικὸν* ἢ *αἰτιώδη· ὅτι*, parce que· β) *συναπτικόν· εἰ·* γ) *παρασυναπτικόν· ἐπεί*, puisque· δ) *ἐπιζευκτικόν· ἵνα*, καὶ τὰ συνδεσμικῶς ἐκλαμβανόμενα εἰς αἰτιολογικὴν ἔννοιαν, ὡς *χάριν·* ε) *ἀποτελεστικόν· γάρ*, car· 7) *διαζευκτικός· ἤ, ἤτοι*, soit· 8) *παραδιαζευκτικός· ἤ*; ou bien, *εἰ καί*, quand même· 9) *διασαφητικός· ἤ*, plutôt que· 10) *περιγραφικὸς* (=περιοριστικός)· *δή, γέ*.

§. 7. Οἱ ἄλλοι παρ' Ἀπολλωνίῳ σύνδεσμοι εἶναι 11) *προσληπτικός*· *δέ*, *δέ γε*, or· 12) *ἐναντιωματικός*· *καίπερ*· 13) *ἀποδεικτικός*· *καὶ μήν*· 14) *δυνητικός*· *ἄν*, *κέν*· τῶν ὁποίων οὔτε ἡ λατινικὴ οὔτε ἡ γαλλικὴ γλῶσσα ἔχει μόρια ἰσοδύναμα· 15) *συλλογιστικός*, ἢ, κατὰ τοὺς στωϊκούς, *ἐπιφορικός*· οὖν, donc, ὥςτε, de manière que· 16) *διαπορητικός*, ἢ *ἀπορηματικός*· ἆρα, est ce que? 17) *διαβεβαιωτικός*· ὅτι, κατὰ τὴν ἔννοιαν τοῦ γαλλικοῦ *que*, συνδέοντος πρότασιν συμπληρωτικὴν μετὰ τῆς κυρίας προτάσεως· 18) *ἐπιλογιστικός* ἢ *ἀνακαιφαλαιωτικός*· *οὐκοῦν*, donc, par conséquent· 19) *παραπληρωματικός*· *μέν*, *δέ*, *πέρ*· καὶ ἄλλα μόρια ἀμετάφραστα εἰς τὴν γαλλικὴν γλῶσσαν. Περὶ τῶν παραπληρωματικῶν ἴδε Κοραῆν ἐν Προδρόμῳ· περὶ δὲ τῶν ἄλλων ἴδε Ἀπολλώνιον Δύσκολον ὑπὸ Ε. Ἐγγέρου, κτλ.).

§. 8. Ἐνταῦθα δὲ ὡς κυριώτεροι σύνδεσμοι, τῶν ὁποίων ἡ δύναμις καὶ ἀναγκαιότερον ἀπαιτεῖται καὶ καθαρώτερον ἀναφαίνεται ἐν τῇ συνδέσει καὶ συναφείᾳ τῶν ἐννοιῶν δυνατὸν νὰ διακριθῶσιν οἱ ἑξῆς·

1. Οἱ *συμπλεκτικοί*· *καί*, *τέ*.
2. Οἱ *ἀποχωριστικοὶ* ἢ *ἀποκλειστικοί*· *οὔτε*, *μήτε*, *οὐδέ*, *μηδέ*.
3. Οἱ *διαζευκτικοί*· *ἤ*, *ἤτοι*, *εἴτε*.
4. Οἱ *ἐναντιωματικοί*· *μέν*, *δέ*, *ἀλλά*, *ἀτάρ*, *μέντοι*, *καίτοι*, *περ*, *ὅμως*, *αὖ*.
5. Οἱ *αἰτιολογικοί*· *ἅτε*, *ὡς*, *ὅτι*, *ἐπεί*, *ὅτε*, *ὁπότε*, *γάρ*.
6. Οἱ *τελικοί*· *ἵνα*, *ὡς*, *ὅπως*, *μή*.
7. Οἱ *ὑποθετικοί*· *εἰ*, *ἐάν*, *ἤν*, *ἄν*.
8. Οἱ *συμπερασματικοί*· *ὡς*, *ὥστε*, *ἄρα*, *δή*, *τοίνυν*, *οὖν*.
9. Οἱ *συγκριτικοὶ* καὶ *παραβολικοί*· *ἤ*, *ὥς*, *ὥσπερ*.
10. Οἱ *χρονικοί*· *ὅτε*, *ὁπότε*, *ἐπεί*, *ἐπειδή*, *ἔςτε*, *ἕως*, *ἄχρι*, *μέχρι*, *πρίν*.
11. Οἱ *εἰδικοὶ* ἢ *ἐκθετικοί*· *ὅτι*, *ὡς*.

§. 9. Ἐπειδὴ διὰ τούτων καὶ τῶν ἐκ τούτων γίνεται ἡ σύνδεσις τῶν λόγων καὶ τῶν μερῶν αὐτῶν, διὰ τοῦτο ὁ περὶ τούτων λόγος γίνεται οἰκειότερον ἐν τῷ *Περὶ Συνδέσεως Τμήματι*, εἰς τὸ ὁποῖον τώρα μεταβαίνομεν.

ΤΜΗΜΑ ΔΕΥΤΕΡΟΝ.

ΠΕΡΙ ΣΥΝΔΕΣΕΩΣ ΤΩΝ ΛΟΓΩΝ ΚΑΙ ΤΩΝ ΜΕΡΩΝ ΑΥΤΩΝ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΠΡΩΤΟΝ.

Περὶ Συνδέσεως καθόλου, περὶ Συνδέσεως τῶν Λόγων ἐν μέρει καὶ περὶ διαφόρων εἰδῶν Λόγων.

§. 1. Η *σύνδεσις* καθόλου ὑποθέτει τρία τινά· πρῶτον, πλείονα τοῦ ἑνός, δεύτερον, ἕνωσιν τῶν αὐτῶν πρὸς ἄλληλα ὥστε νὰ προκύπτῃ ἑνότης, καί, τρίτον, συναρμογὴν ὥστε ἡ ἑνότης νὰ παριστᾷ ὅλον ὀργανικὸν καὶ ἐναρμόνιον· ἄλλως, χωρὶς τούτων, ὑπάρχει σωρὸς πραγμάτων, οὐχὶ ὅμως *σύνδεσις*.

§. 2. Κατ᾽ αὐτὸν τὸν τρόπον τὰ ἐκ σαρκῶν καὶ ὀστέων συνδεόμενα μέρη, ἡ κεφαλή, τὰ ἄκρα καὶ ὁ κορμός, ἐντέχνως πρὸς ἄλληλα συνενούμενα, ἀποτελοῦσι τὸ ἀνθρώπινον σῶμα ἐπὶ τῶν φυσικῶν ὄντων· αἱ ῥίζαι, ὁ κορμὸς καὶ οἱ κλάδοι ἀποτελοῦσι τὸ δένδρον. Ἡ συναρμογὴ τῶν τροχῶν, ἐλατηρίων, κτλ, συγκροτοῦσι τὸ ὡρολόγιον ἐπὶ τῶν τεχνικῶν ὄντων· ἡ τῶν λίθων, ξύλων, σιδήρων, κτλ, τὴν οἰκίαν, καὶ οὕτω καθεξῆς.

§. 3. Ἐκ τῶν τεχνικῶν, τῶν τεχνικωτάτων μάλιστα, εἶναι καὶ ὁ *λόγος*. Ὡς δὲ οὔτε τὰ μόνα γράμματα ἤθελαν ἐξαρκέσει ἄνευ τῶν συλλαβῶν, οὔτε αἱ μόναι συλλαβαὶ ἄνευ τῶν λέξεων, οὔτε αἱ λέξεις ἄνευ τῶν προτάσεων, οὕτως οὔτε αἱ ξηραὶ ἁπλαῖ προτάσεις ἤθελαν ἐπαρκέσει εἰς τὸν ἄνθρωπον, εἰ αὗται, πολυειδῶς συνδεόμεναι πρὸς ἀλλήλας, δὲν ἀπετέλουν μείζονα ὅλα, καὶ ταῦτα πάλιν ἄλλα ἔτι πληρέστερα, ἱκανὰ νὰ ἐπαρκέσωσιν εἰς τὰς διανοητικὰς χρείας τοῦ ἀνθρώπου, τὰς ὁποίας ἀκαταπαύστως καὶ ἀενάως γεννᾷ ἡ συλλογιστικὴ αὐτοῦ δύναμις.

§. 4. Καὶ ὁ εἰς τὸ ὑποκείμενον ἢ κατηγορούμενον προστιθέμενος

§. 7. Οἱ ἄλλοι παρ' Ἀπολλωνίῳ σύνδεσμοι εἶναι 11) *προσληπτικός*· *δέ*, *δέ γε*, or· 12) *ἐναντιωματικός*· *καίπερ*· 13) *ἀποδεικτικός*· *καὶ μήν*· 14) *δυνητικός*· *ἄν*, *κέν*· τῶν ὁποίων οὔτε ἡ λατινικὴ οὔτε ἡ γαλλικὴ γλῶσσα ἔχει μόρια ἰσοδύναμα· 15) *συλλογιστικός*, ἤ, κατὰ τοὺς στωϊκούς, *ἐπιφορικός*· οὖν, *donc*, ὥστε, de manière que· 16) *διαπορητικός*, ἢ *ἀπορηματικός*· ἆρα, est ce que? 17) *διαβεβαιωτικός*· ὅτι, κατὰ τὴν ἔννοιαν τοῦ γαλλικοῦ *que*, συνδέοντος πρότασιν συπληρωτικὴν μετὰ τῆς κυρίας προτάσεως· 18) *ἐπιλογιστικός* ἢ *ἀνακαιφαλαιωτικός*· *οὐκοῦν*, donc, par conséquent· 19) *παραπληρωματικός*· *μέν*, *δέ*, *πέρ*· καὶ ἄλλα μόρια ἀμετάφραστα εἰς τὴν γαλλικὴν γλῶσσαν. Περὶ τῶν παραπληρωματικῶν ἴδε Κοραῆν ἐν Προδρόμῳ· περὶ δὲ τῶν ἄλλων ἴδε Ἀπολλώνιον Δύσκολον ὑπὸ Ε. Ἐγγέρου, κτλ.).

§. 8. Ἐνταῦθα δὲ ὡς κυριώτεροι σύνδεσμοι, τῶν ὁποίων ἡ δύναμις καὶ ἀναγκαιότερον ἀπαιτεῖται καὶ καθαρώτερον ἀναφαίνεται ἐν τῇ συνδέσει καὶ συναφείᾳ τῶν ἐννοιῶν δυνατὸν νὰ διακριθῶσιν οἱ ἑξῆς·

1. Οἱ *συμπλεκτικοί*· *καί*, *τέ*.
2. Οἱ *ἀποχωριστικοὶ* ἢ *ἀποκλειστικοί*· *οὔτε*, *μήτε*, *οὐδέ*, *μηδέ*.
3. Οἱ *διαζευκτικοί*· *ἤ*, *ἤτοι*, *εἴτε*.
4. Οἱ *ἐναντιωματικοί*· *μέν*, *δέ*, *ἀλλά*, *ἀτάρ*, *μέντοι*, *καίτοι*, *περ*, *ὅμως*, *αὖ*.
5. Οἱ *αἰτιολογικοί*· *ἅτε*, *ὡς*, *ὅτι*, *ἐπεί*, *ὅτε*, *ὁπότε*, *γάρ*.
6. Οἱ *τελικοί*· *ἵνα*, *ὡς*, *ὅπως*, *μή*.
7. Οἱ *ὑποθετικοί*· *εἰ*, *ἐάν*, *ἤν*, *ἄν*.
8. Οἱ *συμπερασματικοί*· *ὡς*, *ὥστε*, *ἄρα*, *δή*, *τοίνυν*, *οὖν*.
9. Οἱ *συγκριτικοὶ* καὶ *παραβολικοί*· *ἤ*, *ὥς*, *ὥσπερ*.
10. Οἱ *χρονικοί*· *ὅτε*, *ὁπότε*, *ἐπεί*, *ἐπειδή*, *ἔςτε*, *ἕως*, *ἄχρι*, *μέχρι*, *πρίν*.
11. Οἱ *εἰδικοὶ* ἢ *ἐκθετικοί*· *ὅτι*, *ὡς*.

§. 9. Ἐπειδὴ διὰ τούτων καὶ τῶν ἐκ τούτων γίνεται ἡ σύνδεσις τῶν λόγων καὶ τῶν μερῶν αὐτῶν, διὰ τοῦτο ὁ περὶ τούτων λόγος γίνεται οἰκειότερον ἐν τῷ *Περὶ Συνδέσεως Τμήματι*, εἰς τὸ ὁποῖον τώρα μεταβαίνομεν.

ΤΜΗΜΑ ΔΕΥΤΕΡΟΝ.

ΠΕΡΙ ΣΥΝΔΕΣΕΩΣ ΤΩΝ ΛΟΓΩΝ ΚΑΙ ΤΩΝ ΜΕΡΩΝ ΑΥΤΩΝ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΠΡΩΤΟΝ.

Περὶ Συνδέσεως καθόλου, περὶ Συνδέσεως τῶν Λόγων ἐν μέρει καὶ περὶ διαφόρων εἰδῶν Λόγων.

§. 1. Η *σύνδεσις* καθόλου ὑποθέτει τρία τινά· πρῶτον, πλείονα τοῦ ἑνός, δεύτερον, ἕνωσιν τῶν αὐτῶν πρὸς ἄλληλα ὥστε νὰ προκύπτῃ ἑνότης, καί, τρίτον, συναρμογὴν ὥστε ἡ ἑνότης νὰ παριστᾷ ὅλον ὀργανικὸν καὶ ἐναρμόνιον· ἄλλως, χωρὶς τούτων, ὑπάρχει σωρὸς πραγμάτων, οὐχὶ ὅμως *σύνδεσις*.

§. 2. Κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον τὰ ἐκ σαρκῶν καὶ ὀστέων συνδεόμενα μέρη, ἡ κεφαλή, τὰ ἄκρα καὶ ὁ κορμός, ἐντέχνως πρὸς ἄλληλα συνενούμενα, ἀποτελοῦσι τὸ ἀνθρώπινον σῶμα ἐπὶ τῶν φυσικῶν ὄντων· αἱ ῥίζαι, ὁ κορμὸς καὶ οἱ κλάδοι ἀποτελοῦσι τὸ δένδρον. Ἡ συναρμογὴ τῶν τροχῶν, ἐλατηρίων, κτλ, συγκροτοῦσι τὸ ὡρολόγιον ἐπὶ τῶν τεχνικῶν ὄντων· ἡ τῶν λίθων, ξύλων, σιδήρων, κτλ, τὴν οἰκίαν, καὶ οὕτω καθεξῆς.

§. 3. Ἐκ τῶν τεχνικῶν, τῶν τεχνικωτάτων μάλιστα, εἶναι καὶ ὁ *λόγος*. Ὡς δὲ οὔτε τὰ μόνα γράμματα ἤθελαν ἐξαρκέσει ἄνευ τῶν συλλαβῶν, οὔτε αἱ μόναι συλλαβαὶ ἄνευ τῶν λέξεων, οὔτε αἱ λέξεις ἄνευ τῶν προτάσεων, οὕτως οὔτε αἱ ξηραὶ ἁπλαῖ προτάσεις ἤθελαν ἐπαρκέσει εἰς τὸν ἄνθρωπον, εἰ αὗται, πολυειδῶς συνδεόμεναι πρὸς ἀλλήλας, δὲν ἀπετέλουν μείζονα ὅλα, καὶ ταῦτα πάλιν ἄλλα ἔτι πληρέστερα, ἱκανὰ νὰ ἐπαρκέσωσιν εἰς τὰς διανοητικὰς χρείας τοῦ ἀνθρώπου, τὰς ὁποίας ἀκαταπαύστως καὶ ἀενάως γεννᾷ ἡ συλλογιστικὴ αὐτοῦ δύναμις.

§. 4. Καὶ ὁ εἰς τὸ ὑποκείμενον ἢ κατηγορούμενον προστιθέμενος

προσδιορισμός, μέρος ἀποτελῶν αὐτοῦ, ὡς τὰ *λευκὰ ἴα*=τὰ λευκόϊα, καὶ ὁ κατηγορουμένου τόπον ἐπέχων, *ξυμμάχους ἕξεις τοὺς θεούς* (σ. 649. §. 219), καὶ ὁ κατὰ πολλοὺς τρόπους ἐπεξηγητικῶς ἐπιτιθέμενος, *οὗτος ὁ τρόπος ἦν τῆς τῶν παλαιῶν φιλοσοφίας, βραχυλογία τις λακωνική* (Πλ. *Πρωτ.* 343), κτλ· καὶ πᾶν ἐν γένει τὸ τῇ καθαρᾷ καὶ γυμνῇ προτάσει καθ' οἱονδήποτε λόγον προστιθέμενον ἀποτελεῖ *σύνδεσιν*, διότι πλείονα ὄντα συνενοῦνται εἰς ἕν.

§. 5. Πολλῷ μᾶλλον ἀποτελεῖ *σύνδεσιν* ἡ *σύνθετος* ἢ *σύνδετος πρότασις* ὀνομασθεῖσα (σ. 21, §. 29), διότι ἐπὶ μὲν τῶν ἄλλων ἢ ταὐτίζονται ἢ εἶναι τοσοῦτον ὁμοειδῆ τὰ συνδεόμενα ὥστε, μιγνύμενα πρὸς ἄλληλα, δεικνύονται καὶ ἐξωτερικῶς, καθάπερ καὶ ἐσωτερικῶς εἶναι, ὡς ἕν· ἐπὶ ταύτης δέ, διάφορα ὄντα τὰ συνδεόμενα, δεικνύουσι καὶ εἰς τὰ ἔξω ποῦ γίνεται ἡ *σύνδεσις*, ὡς εἶναι ἡ ῥαφὴ ἐπὶ τῶν συρραπτομένων.

§. 6. Ὡς τὰ πολύπλοκα καὶ ἔντεχνα ὑφάσματα καὶ τὰ ἄλλα τεχνήματα ὑποθέτουσι τέχνης πρόοδον, οὕτω καὶ ἡ ἔντεχνος τῶν λόγων *σύνδεσις*. Ὡς, πρὶν γένῃ τὸ *εὐδαιμονῶ*, ἔπρεπε νὰ ὑπάρξῃ τὸ *εὐδαίμων*, πρὸ τούτου δὲ τὸ *εὖ* καὶ *δαίμων*· ὡς πρὸ τοῦ *δυσμεταχειριστότατος* ἔπρεπε νὰ ὑπάρξῃ *χειριστός*, *χειρίζω*, *χείρ*, κτλ· οὕτω πρὸ τῆς συνδέσεως *καλῶς ἔχειν δοκεῖ* προϋπῆρξε βέβαια τὸ *δοκεῖ ὅτι καλῶς ἔχει*· πρὸ ταύτης δὲ τὸ *καλῶς ἔχει· δοκεῖ*· ὡσαύτως *οὕτως ἔχει· οἶδα*, καὶ *οἶδα ὅτι οὕτως ἔχει*, κτλ. Ὁμοίως πρὶν ἔλθῃ τὸ *ἐπίμειρον ἵνα τεύχεα δύω*, ὑπῆρχε τὸ *ἐπίμειρον τεύχεα δύω* (Ἰλ. Ζ, 340). Παράβαλε σελ. 355, §. 12. ά.

§. 7. Οὔτε ὁ ἀπαίδευτος ἄνθρωπος, οὔτε τὰ ἀπαίδευτα ἔθνη γνωρίζουσιν ἄλλον τρόπον συνδέσεως παρὰ τὸν παραθετικὸν ἢ παρατατικόν· συνείρουσι, παραθέτουσι καὶ τάσσουσι τὴν μίαν ἰδέαν παρὰ τῆς ἄλλην ἀδιακρίτως, ἔστω οἱαδήποτε αὐτῶν ἡ συνάφεια. Ἀφ' οὗ ὅμως ὁ νοῦς διδαχθεὶς ἀναπτυχθῇ, ἀφ' οὗ γνωρίσῃ ὅτι ὑπάρχει καὶ ἄλλη συνάφεια ἐννοιῶν, ὅτι, ἐκτὸς τοῦ ἁπλοῦ συνειρμοῦ ἢ τῆς ἀθροίσεως καὶ συμφορήσεως, αἱ ἔννοιαι εἶναι δεκτικαὶ καὶ ἄλλης στενωτέρας σχέσεως, ὅτι, ἐκτὸς τῆς παραλληλίας, ὑπάρχει καὶ ἀλληλουχία καθ' ἣν ἡ μία ἔννοια συνέχεται μετὰ τῆς ἄλλης, μᾶλλον ἢ ἔλαττον στενῶς, τότε ἀναγκάζεται νὰ μεταχειρισθῇ καὶ τρόπον ἄλλον ἐξηγοῦντα τὴν τοιαύτην σχέσιν τῶν ἐννοιῶν.

§. 8. Ἡ τοιαύτη διαφορὰ τῆς τῶν λόγων συνδέσεως θέλει σαφηνισθῆ ἐν τοῖς ἐφεξῆς. Πραγματευθέντες δὲ ἐν τοῖς ἔμπροσθεν περὶ τῶν διαφόρων προσδιορισμῶν τοῦ ὑποκειμένου, τοῦ κατηγορουμένου καὶ τῆς ὅλης προτάσεως, ἔτι δὲ καὶ περὶ τῆς συνθέτου ἢ συνδέτου προτάσεως, ὅπως ἡ σειρὰ τοῦ λόγου ἀναγκαίως ἔφερε, πρέπει τώρα νὰ διαλάβωμεν καὶ περὶ ταύτης πληρέστερον καὶ περὶ τῶν ἄλλων τρόπων ἰδιαιτέρως καθ' οὓς λόγος πρὸς λόγον συνδέεται.

§. 9. Καίτοι οἱ λόγοι εἶναι πολυειδεῖς, νομίζομεν ὅμως ὅτι, διὰ τὴν εὐκολίαν τῆς πραγματεύσεως, δυνατὸν νὰ ἀναχθῶσιν εἰς τὰς ἑξῆς τάξεις· ά. εἰς *λόγους συμπλεκτικούς*· β'. εἰς *λόγους διαζευκτικούς*· γ'. εἰς *λόγους ἀντιθετικούς*· δ'. εἰς *λόγους αἰτιολογικούς*· έ. εἰς *λόγους τελικούς*· ς'. εἰς *λόγους ὑποθετικούς*· ζ'. εἰς *λόγους συμπεραστικοὺς* ἤτοι *λόγους συνεπείας*. ή. εἰς *λόγους ἀναφορικούς*· θ'. εἰς *λόγους χρονικούς*· ί. εἰς *λόγους εἰδικοὺς* ἤτοι *ἐκθετικούς*. Καὶ τοῦτο κατὰ τὰ ἀνωτέρω εἴδη τῶν συνδέσμων, μετὰ τῶν *συμπλεκτικῶν* συμπεριλαμβανομένων καὶ τῶν *ἀποκλειστικῶν*.

§. 10. Κατὰ ταύτην τὴν τάξιν θέλομεν πραγματευθῆ περὶ αὐτῶν. Καὶ ἐν μὲν τῷ *πρώτῳ Τμήματι*, περὶ *πτώσεων*, περὶ *γενῶν* τοῦ *ῥήματος*, περὶ *ἐγκλίσεων*, περὶ *μετοχῶν*, περὶ *ἐπιῤῥημάτων*, κτλ, ὄντος τοῦ λόγου, θέλοντες νὰ ἐξηγήσωμεν ποῦ καὶ ποῦ ἁρμόζει ἡ δεῖνα ἢ δεῖνα πτῶσις, ἡ δεῖνα ἢ δεῖνα ἔγκλισις, ποῦ τὸ ἀπαρέμφατον, ποῦ ἡ μετοχή, κτλ, ἠναγκαζόμεθα νὰ μεταβαίνωμεν ἀπὸ εἴδους εἰς εἶδος λόγου, ὡς ἡ φύσις τοῦ πράγματος ἀπῄτει· ἐνταῦθα δέ, ἐπειδὴ κύριον θέμα εἶναι ἡ *φύσις τῶν λόγων*, ἀνάγκη ἐκ τούτων ὁρμώμενοι καὶ περὶ τούτους στρεφόμενοι νὰ ἐπιτρέχωμεν ζητοῦντες ἐγκλίσεις καὶ εἴ τι ἄλλο ἁρμόζει εἰς τὴν τούτων ἐξήγησιν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΔΕΥΤΕΡΟΝ.

Περὶ Λόγων Συμπλεκτικῶν.

§. 1. Ἡ συμπλοκὴ προϋποθέτει πάντοτε συμφωνίαν κατά τι· οἱ *συμπλεκτικοὶ λόγοι* λοιπὸν ὑποθέτουσι συμφωνίαν μεταξὺ τῶν διαφόρων μερῶν τοῦ λόγου· ά. *τῶν ὑποκειμένων*· *ἄρκτοι τε πολλοὺς ἤδη πλησιάσαντας διέφθειραν καὶ λέοντες καὶ κάπροι καὶ παρδάλεις· αἱ δὲ ἔλαφοι καὶ δορκάδες καὶ οἱ ἄγριοι οἶες καὶ οἱ ὄνοι οἱ*

ἄγριοι ἀσινεῖς εἰσιν (Ξ. *Π*. Α, δ', 7)· β'. τῶν *κατηγορουμένων*· *ὁ ἀνὴρ ἐστι καλὸς καὶ ἀγαθός* (Πλ.)· γ'. τῶν *ἀντικειμένων*· *οἰκίας καὶ ἀγροὺς καὶ ἀνδράποδα καὶ βοσκήματα καὶ σκεύη κτᾶσθαι πειρῶνται* (Ξ. *Ἀπ*. Β', δ', 2)· δ'. τῶν *προσδιορισμῶν*· *καὶ ἀεὶ καὶ νῦν* (Πλ.). —*ἀείποτε καὶ νῦν ἔτι* (Πλ.).—*καὶ τότε καὶ νῦν* (Πλ.).

§. 2. Ἐκ τούτων δὲ τὸ μὲν ἐν *α* δηλοῖ ὅτι πλείονα ὑποκείμενα συμφωνοῦσι κατά τινα ἰδιότητα· τὸ ἐν *β'* δηλοῖ ὅτι πλείονα κατηγορούμενα, ἁρμόζοντα εἰς τὸ αὐτὸ ὑποκείμενον, συμφωνοῦσι κατὰ τοῦτο· τὸ ἐν *γ'* δηλοῖ ὅτι πλείονα ἀντικείμενα, ἐκ τοῦ αὐτοῦ ῥήματος δεχόμενα μίαν κοινὴν ἐνέργειαν, συμφωνοῦσι κατὰ τοῦτο· τὸ ἐν *δ'* δηλοῖ ὅτι πλείονες χρονικοὶ προσδιορισμοὶ ἁρμόζουσιν εἰς τὸ αὐτὸ ὑποκείμενον. Ὡσαύτως δυνατὸν νὰ ἦναι καὶ ἀλλοῖοι προσδιορισμοὶ εἰς τὸ αὐτὸ ἁρμόζοντες· *δικαίως καὶ ὁσίως τὸν βίον διάγειν* (Πλ.).— *καὶ ἐκεῖ καὶ ἐνθάδε* (Πλ.). Ὡσαύτως καὶ εἰς δύο ὑποκείμενα δυνατὸν νὰ ἁρμόζῃ ἓν κατηγορούμενον *ἡ τύχη καὶ Φίλιππος ἦσαν τῶν ἔργων κύριοι* (Αἰσχ.), κτλ.

§. 3. Οἱ *συμπλεκτικοὶ* λόγοι ἐκφέρονται διὰ τῶν καταλλήλων μορίων. Εἶναι δὲ τοιαῦτα, πρῶτον, τὰ ἁπλᾶ συμπλεκτικὰ μόρια, καί, δεύτερον, οἱ τούτων συνδυασμοί.

§. 4. Τὰ συνήθη ἁπλᾶ συμπλεκτικὰ μόρια τῶν Ἑλλήνων εἶναι οἱ συμπλεκτικοὶ σύνδεσμοι, ὁ *τέ* καὶ ὁ *καί* (σ. 656, §. 4)· συνδυασμοὶ δὲ τούτων εἶναι· 1. *τὲ—τέ*· 2. *καὶ—καί*· 3. *τὲ—καί* 4. *καὶ—τέ*.

Τὰ ἁπλᾶ συμπλεκτικὰ μόρια.

Ὁ σύνδεσμος τέ.

§. 5. Ἂν τὸ μόριον τοῦτο παράγεται ἐκ τοῦ *τέν*, ῥίζης τοῦ *τένω* καὶ *τείνω*, ἐξ οὗ, ἑνωθέντος μετὰ τοῦ *αὖ*, προὔκυψε τὸ λατινικὸν autem, ὡς ἤθελεν ὁ Θείρσχιος, ἢ ἐκ τῆς δεικτικῆς ἀντωνυμίας *τό*, καθάπερ καὶ τὸ ἰσοδύναμον ῥωμαϊκὸν que ἐκ τοῦ qui, ὡς ὁ Ἄρτουγγ, εἰς ἄλλους ἀφίνεται ἡ περὶ τούτων καὶ τῶν ὁμοίων ἐξέτασις. Ἡμεῖς παρατρέχοντες ταῦτα ἐρχόμεθα εἰς τὸ περὶ χρήσεως αὐτοῦ.

§. 6. Ὁ σύνδεσμος *τέ*, καθ' ἑαυτόν, ἄνευ ἄλλου προηγουμένου *τὲ* ἢ *καί*, εἶναι σπάνιος παρὰ πεζοῖς, συχνότερος παρὰ τοῖς ποιηταῖς, μάλιστα δὲ τοῖς ἐπικοῖς. Τίθεται μετὰ τὸ προστιθέμενον καὶ δηλοῖ ὄχι ἀναγκαίως προσδοκωμένην ἀλλὰ τυχαίαν συμπλοκήν· *αὐτοὺς δὲ*

ἑλώρια τεῦχε κύνεσσιν οἰωνοῖσίτε πᾶσι (Ἰλ. Α, 5)· ἐνταῦθα τὸ *κύνεσσιν* εἶναι τὸ κυριώτερον μέρος, δυνάμενον νὰ σταθῇ ἐν τῷ λόγῳ καὶ ἄνευ τοῦ ἑπομένου *οἰωνοῖσι* ὅπερ τυχαίως προστίθεται. Οὕτω παρ' Ἡροδότῳ· *ἐς τὸν Μαραθῶνα τὰς νῆας ὥρμιζε οὗτος, ἐκβάντας τε ἐς γῆν τοὺς βαρβάρους διέτασσε* (ς', 107).—*Τισίαν Γοργίαν τε ἐάσομεν εὕδειν;* (Πλ.) Οὕτω παρὰ Ῥωμαίοις **Senatus populusque Romanus ita censuit,** ἔνθα τὸ **Senatus** εἶναι τὸ κυριώτερον μέρος τῆς πλοκῆς.

§. 7. Παρὰ Θουκυδίδῃ καθ' ἑαυτὸν ὁ σύνδεσμος *τέ*, μετὰ στιγμὴν τιθέμενος, συμπλέκει συχνάκις ὁλόκληρον λόγον πρὸς ἄλλον λόγον, ἐπὶ τῆς σημασίας καὶ *λοιπόν*, καὶ *οὕτως*· *Ἀγαμέμνων τέ μοι δοκεῖ . . . τὸν στόλον ἀγεῖραι* (Ά, 9).—*κτῆμά τε ἐς ἀεὶ μᾶλλον ἢ ἀγώνισμα ἐς τὸ παραυτίκα ἀκούειν ξύγκειται* (Θ. Ά, 22).

§. 8. Ἐκ τῆς ἀρχαίας τῶν ἐπικῶν γλώσσης ἔμεινε παρὰ τοῖς Ἀττικοῖς καὶ τοῖς ἀττικίζουσιν ὁ σύνδεσμος *τὲ* ὡς ἀχώριστον μόριον ἐπὶ τῶν *οἷός τε* (σ. 119, §. 80)=δυνατός, ἱκανός, *ὥστε* (σ. 441, §. 67), *ἐφ' ᾧτε* (σ. 442, §. 69. σ. 621, §. 140), *ἅτε* (σ. 469, §. 55)=ἐπειδή.

§. 9. Ἔστω δὲ ὅτι, τραπέντος τοῦ λόγου ἐκ δεικτικοῦ εἰς ἀναφορικόν, καὶ τοῦ *ὅς τε*, ὅπερ κατ' ἀρχὰς ἐσήμαινε *καὶ οὗτος* (Ἰλ.Ω,292), λαβόντος τὴν ἔννοιαν τοῦ *ὅστις* (=ὁ ὁποῖος), ἀνῃρέθη ἡ συμπλεκτικὴ δύναμις τοῦ *τέ*· ἔστω ὅτι ὁ *τὲ* ἐν τούτοις σημαίνει ἰσοσταθμίαν τῶν δύο κώλων=κατὰ τὸ ἴσον μέτρον καθ' ὅ, κτλ, ἡ συνήθης συμπλεκτικὴ δύναμις τοῦ μορίου τούτου δὲν τηρεῖται ἐπὶ τῶν προσημειωθέντων ἀττικῶν· τὸ *οἷός τε* δὲν σημαίνει *καὶ δυνατός*, ἀλλὰ *δυνατός*. Ἀλλ' οὐδὲ εἰς τὸ *ἔσθιε νῦν, ὦ ξεῖνε, τά τε δμώεσσι πάρεστι* (Ὀδ. Ξ, 81) δεικνύεται ἡ τοιαύτη δύναμις. Δυνατὸν ἡ ὁμηρικὴ ῥῆσις νὰ λάβῃ τὴν τοιαύτην ἔννοιαν· *φάγε*, *καὶ φάγε τοιαῦτα ὁποῖα οἱ δοῦλοι ἔχουσιν, εὐτελῆ δηλ· καὶ πτωχικά*, κτλ· δὲν σημαίνει ὅμως συμπλοκὴν διαφόρων φαγητῶν, οἷον *φάγε καὶ ἐξ ἄλλων καὶ ἐξ ὅσων οἱ δοῦλοι ἔχουσιν* (Ἴδε καὶ Ἰλ. Ε, 137. Η, 112. 257. Ψ, 517. Ω, 415. Αἰσχύλ. *Ἑπτ.* 734. *Χοηφ.* 605. Εὐρ. *Ἑκ.* 445, κτλ).

Ὁ σύνδεσμος καί.

§. 10. Καὶ περὶ τῆς τοῦ *καὶ* ἐτυμολογίας ἐρίζουσιν οἱ φιλόλογοι·

διότι τινὲς μέν, ὡς ὁ Θείρσχιος, παράγουσι τὸ μόριον τοῦτο ἐκ τοῦ *ἑλληνικοῦ κί*, ῥίζης τοῦ *κίω*=πορεύομαι, ἀκολουθῶ· τινὲς δέ, ὡς ὁ Ἄρτουγγ, ἐκ τοῦ σανσκριτικοῦ Κ'α, ὅπερ ἐκ τοῦ Κ'ΐ=συνάγω, ἐπισωρεύω· καὶ οὕτω συγγενεύει ὁ σύνδεσμος *οὗτος* καὶ τῇ ἑλληνικῇ προθέσει *ξὺν* ἤτοι *κσὺν* καὶ τῇ ῥωμαϊκῇ **cum**. Βεβαιότερα τούτων εἶναι τὰ περὶ χρήσεως τοῦ συνδέσμου τούτου εἰς ἃ ερχόμεθα τώρα.

§. 11. Καὶ ὁ σύνδεσμος *καὶ* συμπλέκει ἐν γένει, ὡς ὁ *τέ*, ἀλλ' ἐν ᾧ ὁ *τὲ* συνείρει παράλληλα καὶ ἰσόβαθμα, ὁ *καὶ* προσθέτει μᾶλλον καὶ ἐπισωρεύει εἰς προϋπάρχοντα. Ἐκ τούτου δὲ λαμβάνει, ἐκτὸς τῆς συμπλεκτικῆς, καὶ *ἐπιδοτικὴν* ἤτοι *ἐπαυξητικὴν* σημασίαν, ὡς τὸ λατινικὸν **etiam**, τὸ ἰταλικὸν **anche** καὶ τὸ γερμανικὸν **auch** (Ἴδε κατωτέρω).

§. 12. Ὡς συμπλεκτικὸς ὁ σύνδεσμος *καί*, καθ' ἑαυτὸν τιθέμενος, τίθεται εἰς συμπλοκὴν λέξεων πρὸς λέξεις, ὅ ἐστιν ἐννοιῶν πρὸς ἐννοίας· *ἐγὼ καὶ ὁ σὸς πατήρ* (Πλ.). — *τῇ ἀπὸ τῶν ἀνθρώπων καὶ Λακεδαιμονίων τιμωρίᾳ πιστεύοντες* (Θ. Ε, 112), ἔνθα προταχθέντος τοῦ ὅλου προστίθεται τὸ μέρος· τοὐναντίον δὲ ἐν τοῖς *Πάχητι καὶ τοῖς Ἀθηναίοις ἦλθεν ἀγγελία* (Θ. Γ', 33).— *ὦ Ζεῦ καὶ θεοί* (Ἀρφ. *Πλ.* 1). Ὡσαύτως δὲ καὶ εἰς συμπλοκὴν ὁλοκλήρων λόγων· *ἐγὼ μὲν οὖν ταῦτα τίθεμαι καὶ φημι ἀληθῆ εἶναι* (Πλ.).— *ὀρθῶς ἐπέπληξας καί μοι δοκεῖ περὶ γραμμάτων ἔχειν ᾗπερ ὁ Θηβαῖος λέγει* (Πλ. *Φαίδρ.* 275).

§. 13. Καὶ δύο μὲν ὄντων τῶν συνδεομένων τίθεται ὁ σύνδεσμος μεταξὺ αὐτῶν, ὡς ἐπὶ τῶν ἀνωτέρω παραδειγμάτων, *ἐγὼ καὶ ὁ σὸς πατήρ*, κτλ· τριῶν δὲ ὄντων, τίθεται οὐχὶ μόνον μεταξὺ τῶν δύο τελευταίων, ἀλλὰ καὶ μεταξὺ τῶν δύο πρώτων· *ἐπὶ τοῖσδε ξυνέβησαν ἐξελθεῖν αὐτοὺς καὶ παῖδας καὶ γυναῖκας καὶ τοὺς ἐπικούρους, ξὺν ἑνὶ ἱματίῳ* (Θ.Β',70). Ὡσαύτως δὲ καὶ πρὸ τοῦ πρώτου μέρους, καὶ πλειόνων ὄντων τῶν συνδεομένων (Ξ. *Π.* ϛ', β', 10. Ἴδε καὶ ἀνωτέρω §. 1).

§. 14. Ὁλόκληροι λόγοι συμπλέκονται πρὸς ἀλλήλους διὰ τοῦ *καὶ* ἐπὶ τῶν *οὐ φθάνω, ἅμα, ἤδη*, καὶ ἐπὶ *ἀποφατικῶν προσδιορισμῶν· οὐκ ἔφθησαν ὑμᾶς καταδουλωσάμενοι, καὶ πρώτου τῶν πολιτῶν αὐτοῦ φυγὴν κατέγνωσαν* (Ἰσ. *Ζεύγ.* ιέ).—*οἱ Λακεδαιμόνιοι οὐκ ἔφθασαν τὴν ἀρχὴν κατασχόντες καὶ τοῖς Θηβαίοις*

εὐθὺς ἐπεβούλευσαν (Ἰσ.) = δὲν ἐπρόλαβαν νὰ καθέξωσι τὴν ἀρχὴν καὶ . . . = μόλις . . . καί. — *ἅμα πλουτοῦσι καὶ ὑμᾶς μισοῦσι* (Λυσ.). Ὡσαύτως καὶ μόναι ἔννοιαι· *σπανιώτατον εὐπαιδίας τυχεῖν ἅμα καὶ πολυπαιδίας* (Ἰσ. *Εὐαγ.* κή)· οὕτω καὶ διὰ τοῦ ὁμοῦ· *ἐφόνευον ἄνδρας ὁμοῦ καὶ ἵππους* (Ξ.).—*ἤδη ἦν μεσημβρία καὶ ἄνθρωποι ᾐσθάνοντο* (Πλ. *Συμπ.* 220).—*ἤδη δὲ ἦν ὀψὲ καὶ οἱ Κορίνθιοι πρύμναν ἐκρούοντο* (Θ. Ά, 56)· τοῦτο δὲ καὶ διὰ τοῦ *ἤδη τε . . . καί· οὔπω τούτω δύ' ἢ τρεῖς δρόμους περιεληλυθότε ἤστην καὶ εἰσέρχεται Κλεινίας* (Πλ. *Εὐθυδ.* 273). Ὡσαύτως χρόνου προσημειωθέντος· τὸ ἐν αὐτῷ τῷ χρόνῳ γενόμενον προσάπτεται διὰ τοῦ *καί· ἐνταῦθα ἔμειναν ἡμέρας ἑπτά, καὶ ἧκε Μένων ὁ Θεσσαλός* (Ξ. *Ἀν.* Ά, Β΄, 6).

§. 15. Εἰς γενικὴν παρατήρησιν μερικὴ περίστασις, εἰς ταύτην ἀναγομένη, προσάπτεται διὰ τοῦ *καί· ἐνίοτε ἂν καὶ καταψευδομαρτυρηθείη τις ὑπὸ πολλῶν καὶ δοκούντων εἶναί τι· καὶ νῦν περὶ ὧν σὺ λέγεις ὀλίγου σοι πάντες συμφήσουσι ταῦτα Ἀθηναῖοι καὶ οἱ ξένοι* (Πλ *Γοργ.* 472)=οὕτω καὶ νῦν.—*τὸ γένος τὸ τῶν Θρᾳκῶν φονικώτατόν ἐστι· καὶ τότε ἐπιπεσόντες διδασκαλείῳ παίδων κατέκοψαν πάντας* (Θ. Ζ΄, 29) = οὕτω καὶ τότε, ὡς δηλ. εἰσὶν ἀείποτε.

§. 16. Μετὰ τῶν *ὁ αὐτός, ἴσος, ὅμοιος, παραπλήσιος* καὶ τῶν ἐπιῤῥημάτων αὐτῶν, *ὡσαύτως, ὁμοίως*, κτλ, ὁ *καὶ* παριστᾷ τὴν ἔννοιαν τοῦ *ὡς· τοῦτο γ' ἂν μάλιστα φιλοῖ τις ᾧ ξυμφέρειν ἡγοῖτο τὰ αὐτὰ καὶ ἑαυτῷ* (Πλ.). Τοῦτο δὲ κυρίως=*ᾧ καὶ ἑαυτῷ ἢ τούτῳ καὶ ἑαυτῷ ξυμφέρει τὰ αὐτά.—ὁ γνοὺς καὶ μὴ σαφῶς διδάξας ἐν ἴσῳ καὶ εἰ μὴ ἐνεθυμήθη* (Θ.Β΄,60)=τὸ μὴ σαφῶς διδάξαι γνόντα καὶ τὸ μὴ ἐνθυμηθῆναι ἐν ἴσῳ ἐστίν.—*αἱ δαπάναι οὐχ ὁμοίως καὶ πρίν, ἀλλὰ πολλῷ μείζους καθέστασαν* (Θ. Ζ΄, 28)=αἱ νῦν δαπάναι καὶ αἱ πρὶν οὐχ ὁμοίως, κτλ.—*ὡς ἔδοξεν αὐτοῖς παραπλήσια καὶ ἀντέλεγον* (Θ. Έ, 112)=παραπλήσια οἷς ἀντέλεγον· τοῦτο δὲ κυρίως=παραπλήσια ἦν τὰ δόξαντα καὶ ἃ πρότερον ἀντέλεγον. Τοιαῦτα δὲ καὶ τὰ *ἔστι γὰρ ἑτέρα ἡ χρηματιστικὴ καὶ ὁ πλοῦτος ὁ κατὰ φύσιν* (Ἀριστ.). — *τοῦτο δὲ ὅμοιον τῇ ὄψει καὶ τὸ βούκερας* (Θεόφ.).—*κατὰ ταὐτὰ οὗτος ἤχησε καὶ κιθάρα κρουσθεῖσα* (Παυσαν.) =οὗτος καὶ κιθάρα κρουσθεῖσα ἤχησε κατὰ ταὐτά.

§. 17. Ἐπὶ λόγων *δεικτικῶν καὶ ἀναφορικῶν*, ἐν οἷς περιλαμβάνονται καὶ οἱ *παραβολικοί*, ὁ σύνδεσμος *καὶ* τίθεται ἐπὶ τοῦ δευτέρου, τοῦ *ἀναφορικοῦ*, ἤ, συνηθέστερον, ἐπὶ ἀμφοτέρων τῶν κώλων· *δοκεῖ μοι τὰ τῶν ἀνδρῶν σώματα ταὐτὰ πάσχειν ἅπερ καὶ τὰ τῶν ἐν τῇ γῇ φυομένων* (Ξ. *Συμπ.* Β', 25), ἔνθα ἐπίσης ἦτον δυνατὸν νὰ τεθῇ καὶ ἐπὶ τοῦ πρώτου κώλου ὁ σύνδεσμος *καί*, ἵνα ᾖ *δοκεῖ μοι καὶ τὰ τῶν ἀνδρῶν σώματα*, κτλ. — *ὥσπερ καὶ ὑπεσχόμην ὑμῖν, οὕτω καὶ ποιήσω* (Ἀνδ.).—*καὶ ἡμῖν ταὐτὰ δοκεῖ ἅπερ καὶ βασιλεῖ* (Ξ. *'Αν.* Β', ά, 22).

§. 18. Πολλάκις παραλείπεται τὸ δεικτικὸν μόριον ἐπὶ τοῦ πρώτου κώλου, ἀναπληρούμενον ἐκ τοῦ ἀναφορικοῦ· *ἰδόντι δὲ τοῦτο Κροίσῳ, ὥσπερ καὶ ἦν, ἔδοξε τέρας εἶναι* (Ἡρ. Ά, 78)=οὕτως ἔδοξε, κτλ, ὥσπερ καὶ ἦν· ἢ καὶ ὁλόκληρον τὸ δεικτικὸν κῶλον· οὕτως, ἐρωτήσαντος τοῦ Σωκράτους *πῶς οὖν τῷ ἀῤῥύθμῳ σώματι ἁρμόττοντα τὸν θώρακα εὔρυθμον ποιεῖς;* ἀποκρίνεται Πασίας ὁ θωρακοποιός· *ὥσπερ καὶ ἁρμόττοντα, ἔφη· ὁ ἁρμόττων γάρ ἐστιν εὔρυθμος* (Ξ. *'Απ.* Γ', ί, 11)· τοῦτο δὲ=οὕτω ποιῶ καὶ εὔρυθμον, ὥσπερ καὶ ἁρμόττοντα· οὕτω παρ' Εὐριπίδῃ, εἰπούσης τῆς Μηδείας *φεῦ, φεῦ· βροτοῖς ἔρωτες ὡς κακὸν μέγα*, ἀποκρίνεται ὁ Κρέων *ὅπως ἄν, οἶμαι, καὶ παραστῶσιν τύχαι* (Εὐρ. *Μ.* 330—31)=οὕτω κακόν, ὅπως ἂν παραστῶσι καὶ τύχαι· δι' οὗ ὁ Κρέων, ἀναιρῶν τὴν ὑπὸ Μηδείας γενικὴν κατηγορίαν τοῦ Ἔρωτος, λέγει· *ὁ Ἔρως οὐκ ἀεὶ κακός, ἀλλ' ὡς ἂν ἄγηται ὑπὸ ταῖς τύχαις* (Σχολιαστής). — *τοῦτ' αὐτὸ καὶ νοσοῦμεν* (Εὐρ. *'Ανδρ.* 907)=ἀκριβῶς αὐτὸ τοῦτο ὅπερ καὶ σὺ φρονεῖς.

§. 19. Ἄλλοτε δέ, ἀντιστρόφως, παραλείπεται τὸ ἀναφορικὸν κῶλον, ἀναπληρούμενον ἐκ τοῦ δεικτικοῦ· *λαβέτω δὲ καὶ ἄλλος* (Ὀδ. Φ, 152). — *καὶ τῆσδ' ἄκουσον λοισθίου βοῆς, πάτερ* (Αἰσχ. *Χ.* 494).—*ἐγὼ γὰρ καὶ ἰάσομαι* (Πλ. *Γοργ.* 447)=ὥσπερ καὶ αἴτιός εἰμι, κατὰ τὴν παροιμίαν *ὁ τρώσας καὶ ἰάσεται.* Οὕτως ὁ Ὀρέστης φωνεῖ πρὸς τὴν μητέρα του, ἐρχομένην εἰς βοήθειαν τοῦ Αἰγίσθου, *σὲ καὶ ματεύω* (Αἰσχ. *Χ.* 880)=ὥσπερ καὶ ἥκεις.

§. 20. Ὡς δὲ ἐν τοῖς προηγουμένοις ἐννοητέον τὸ κατάλληλον δεικτικόν, οὕτως ἐν τούτοις καὶ ἐν τοῖς ὁμοίοις ὑπονοητέον πάντοτε τὸ κατάλληλον ἀναφορικὸν κῶλον, *ὥσπερ καὶ ἐγώ, ὥσπερ καὶ ἐ-*

βουλόμην, ὥσπερ καὶ λέγεις ἢ φρονεῖς, ὥσπερ καὶ ἄλλοτε, ὥσπερ καὶ πρίν, κτλ. Τὸ αὐτὸ ἰσχύει καὶ ὅταν τὸ ἓν κῶλον τρέπηται εἰς μετοχήν· *ὁ τρώσας καὶ ἰάσεται*=ἐκεῖνος καὶ ἰάσεται ὃς καὶ ἔτρωσεν.

§. 21. Διὰ τοῦ τοιούτου τὰ δύο κῶλα παρίστανται ἐν μείζονι συναφείᾳ πρὸς ἄλληλα καὶ ἑνότητι, τιθεμένου τοῦ συνδέσμου ποτὲ μὲν ἐπὶ τοῦ ἑνός, ποτὲ δὲ ἐπὶ τοῦ ἄλλου, ἐνίοτε δὲ καὶ ἐκ τοῦ ἑνὸς εἰς τὸ ἄλλο μεταφερομένου. Παρατηρεῖται δὲ τοῦτο μάλιστα ἐπὶ τῶν *χρονικῶν λόγων*, ἐν οἷς ὁ σύνδεσμος *καὶ* παριστᾷ δύο τινὰ συγχρόνως γινόμενα· *ὡς δὲ ἔδοξεν αὐτοῖς, καὶ ἐχώρουν εὐθύς* (Θ. Β', 93. Ἴδε καὶ Δ', 8. Ζ', 60. Ἡ, 1)=εὐθὺς καὶ ἐχώρουν, ὡς καὶ ἔδοξεν αὐτοῖς. Παρὰ δὲ τῷ αὐτῷ Θουκυδίδῃ τὸ αὐτὸ ἐκφέρεται διὰ τοῦ *καὶ* ἐπὶ ἀμφοτέρων τῶν κώλων· *καὶ ὁ χειμὼν ἐτελεύτα, καὶ ἔνατον ἔτος τῷ πολέμῳ ἐτελεύτα τῷδε* (Θ Δ', τέλ.), κτλ. Ἴδε §. 14.

§. 22. Καὶ ἐπὶ τῶν *χρονικῶν* καὶ ἐπὶ τῶν *ὑποθετικῶν* λόγων τίθεται συνηθέστατα ὁ σύνδεσμος *καὶ* ἐν τῇ ἀποδόσει παρ' ἐπικοῖς· *ἀλλ' ὅτε δή ῥ' ἐκ τοῖο δυωδεκάτη γένετ' ἠώς, καὶ τότ' ἄρ' ἀθανάτοισι μετηύδα Φοῖβος* (Ἰλ. Ω, 31).—*εἰ δέ τευ ἐξ ἄλλου γε θεῶν γένευ ὧδ' ἀΐδηλος, καί κεν δὴ πάλαι ἦσθα ἐνέρτερος Οὐρανιώνων* (Ἰλ Ε 897).

§ 23. Καὶ ταῦτα μὲν περὶ τῆς τοῦ συνδέσμου *καὶ συμπλεκτικῆς* σημασίας, ἀλλ' ὁ αὐτὸς ἔχει καὶ σημασίαν *ἐπιδοτικήν*, δυνάμει τῆς ὁποίας εἰς τὸ προηγούμενον προστίθεταί τι μεῖζον ἤ, καὶ ἀντιστρόφως, ἔλαττόν τι· ὥστε γίνεται κλίμαξ, τρόπον τινά, ἐννοιῶν, ἢ ἐκ τοῦ μείζονος εἰς τὸ ἔλαττον ἢ ἐκ τοῦ ἐλάττονος εἰς τὸ μεῖζον.

§. 24. Κατὰ τὸν πρῶτον τρόπον λέγεται *τάχα κεν καὶ ἀναίτιον αἰτιόῳτο* (Ἰλ. Λ, 653)=οὐ μόνον τὸν αἴτιον ἀλλὰ καὶ τὸν ἀναίτιον.—*ῥεῖα θεός γ' ἐθέλων καὶ ἀμείνονας, ἠέπερ οἵδε, ἵππους δωρήσαιτο* (Ἰλ Κ, 556).—*ὅς νῦν γε καὶ ἂν Διὶ πατρὶ μάχοιτο* (Ἰλ. Ε, 362).—*καὶ σὺ ταῦτα κελεύεις; πολλοῦ γε καὶ δέω* (Δημ. *Εἰρ*. 63) =οὐ μόνον οὐ κελεύω, ἀλλὰ καὶ πολὺ ἀπέχω τούτου. Ὡσαύτως μετὰ μετοχῆς· *ἡ δέ, καὶ θνήσκουσ', ὅμως πολλὴν πρόνοιαν εἶχεν εὐσχήμως πεσεῖν* (Εὐρ. *Ἑκ*. 567), κτλ

§. 25. Ὡσαύτως μετὰ τῶν ἀριθμητικῶν· *γενομένης καὶ δὶς ἐκκλησίας* (Θ. Α, 44)=οὐ μόνον ἅπαξ, κτλ.—*αὐξανόμενος δὲ γίνεται ἐς ἑπτακαίδεκα πήχεας* (Ἡρ.). Μετὰ τῶν ἐπιτατικῶν μορίων·

καὶ μάλα, καὶ λίαν, καὶ κάρτα, καὶ πάνυ, κτλ· *καὶ μάλ' ἄζηλος θέα* (Σ. Ἠλ. 1455). — *καὶ κάρτ' ἐπαίνου τεύξεται* (Σ. Αἰ. 527). Μετὰ τῶν χρονικῶν· *καὶ πρὶν εἰς ᾅδου μολεῖν* (Σ. Τρ. 4).

§. 26. Κατὰ τὸν δεύτερον τρόπον, ὅταν ἐκ τοῦ μείζονος γίνηται κατάβασις εἰς τὸ ἔλαττον, λέγεται *ἱέμενος καὶ καπνὸν ἀποθρώσκοντα νοῆσαι* (Ὀδ. Λ, 58)=καὶ μόνον καπνόν, οὐχί τι μεῖζον.—*γρύζειν δὲ καὶ τολμᾶτον, ὦ καθάμαρτε;* (Ἀρφ. Πολ. 454).—*τίς δὲ καὶ προσβλέψεται παίδων σε;* (Εὐρ. Ἰφ. Ἀ. 1192).—*ὀκνῶ καὶ λέγειν* (Πλ.).—*ἢ 'κλεψα τῶν σῶν ἄξιόν τι καὶ τριχός* (Ἀρφ. Β. 614).

§. 27. Γίνεται δὲ τὸ τοιοῦτον μάλιστα ἐπὶ τοῦ ἀριθμητικοῦ *εἷς*, ἐπὶ τοῦ *μόνος*, ἐπὶ τῶν ἀορίστων, ἐχόντων μάλιστα τὸ *οὖν*· *οὔπω ᾔσθου καὶ ἕνα ἄνδρα* (Ξ.).—*τοῦτον καὶ μόνον πάντων τῶν λόγων οὐκ ἔνεστ' αὐτῷ εἰπεῖν* (Δ.).—*ἔστιν ἄρα δικαίου ἀνθρώπου βλάπτειν καὶ ὁντινοῦν ἄνθρωπον;* (Πλ.) Ὡσαύτως μετὰ τῶν ἀναφορικῶν, μάλιστα ὅταν σημαίνωσι συνέπειαν ἢ σκοπόν· *μάλα ἤδη παρεφύλαττον ὅ τι καὶ μειδιάσειεν* (Λουκ.)=καὶ τὸ παραμικρὸν μειδίαμα.—*δεῦρο νῦν, ἵνα καὶ ἴδῃς ὅσα καὶ εἴδη ἔχει ἡ κακία* (Πλ.). Ὡσαύτως μετὰ τοῦ *μή*· *μὴ καὶ μάθῃ μ' ἥκοντα* (Σ. Φ. 13).

§. 28. Δυσκολωτέρα καὶ ἀμφισβητήσιμος εἶναι ἡ σημασία τοῦ *καὶ* ἐπὶ ἐρωτήσεως, ὅταν ἐπιτάσσηται τοῦ *ἐρωτηματικοῦ*, πτωτικοῦ ἢ μορίου, διαφωνούντων περὶ τούτου τῶν φιλολόγων· διότι ὁ μὲν Πόρσων θέλει ὅτι καὶ ἐνταῦθα ὁ *καὶ* σημαίνει τὸ ἐκ τοῦ ἑλληνικοῦ ἔτι γενόμενον λατινικὸν et καὶ etiam· *πῶς καὶ πέπρακται διπτύχων παίδων φόνος;* (Εὐρ. Φ. 1373)=εἰπὲ προσέτι, dic praeterea.—*ποίου χρόνου δὲ καὶ πεπόρθηται πόλις;* (Αἰσχ. Ἀγ. 263), κτλ.

§ 29. Ὁ δὲ Ἑρμᾶννος θέλει ὅτι ὁ μὲν λέγων *τί χρὴ καὶ λέγειν;* ἐρωτᾷ οὐχὶ μόνον τί τὸ λεκτέον, ἀλλὰ καὶ εἰ ὅλως λεκτέον τι· οὕτως ὁ Βρέμης θέλει ὅτι τὸ μὲν *τί χρὴ προσδοκᾶν;* λέγεται παρὰ τοῦ ἀμφιβάλλοντος μέν, ἀλλ' οὐχὶ ἀπελπιζομένου· τὸ δὲ *τί χρὴ καὶ προσδοκᾶν;* παρὰ τοῦ ὅλως ἀπεγνωσμένου καὶ οὐδεμίαν ἐλπίδα ἔχοντος. Κατὰ ταύτην τὴν ἐξήγησιν ἀνάγεται εἰς τὸ δεύτερον εἶδος τῆς ἀνωτέρω κλίμακος, τὸ κατιόν· *τί δ' οἶδ' ἐγώ; τί δ' ἄν με καὶ κρίνοις;* (Σ. Τρ. 314)=τί γνωρίζω ἐγώ; εἶναι περιττὸν καὶ νὰ μ' ἐρωτήσῃς.—*τί γὰρ ἄν τις καὶ ποιοῖ ἄλλο ἐν τῷ μέχρι ἡλίου δυσμῶν χρόνῳ;* (Πλ. Φαίδ. 61)=τί ἄλλο ἔλαττον;

§. 30. Ἐναντίον πάντων τούτων γνωμοδοτεῖ ὁ Κρύγερος ὅτι ὁ *καὶ* ἐν τούτοις ὁρίζει ἀκριβέστερον τὴν ἔννοιαν ἣν θέλομεν μάλιστα νὰ γνωρίσωμεν· *τί καὶ βούλεσθε, ὦ νεώτεροι;* (Θ Ϛ', 38).—*ἐκέλευεν εἰπεῖν ποῦ καὶ ἐπλήγη* (Ξ. *Ἀν.* Ε, ή, 2).—*πῶς καὶ διώλετο εἰπέ* (Εὐρ. *Ἱππ.* 1171), κτλ. Κατ' αὐτὴν τὴν ἐξήγησιν ἐν τῷ τελευταίῳ παραδείγματι ζητεῖται μάλιστα ὁ τρόπος τοῦ ὀλέθρου· ἐν τῷ *ποίου καὶ χρόνου πεπόρθηται πόλις* (§. 28) ζητεῖται μάλιστα ἡ ἐποχὴ τῆς πορθήσεως, κτλ· τὸ *ποίου χρόνου καὶ πεπόρθηται* ὑποθέτει γνωστὴν τὴν πόρθησιν.

§. 31. Ἀναφύεται τώρα τὸ ἐρώτημα τοῦτο· Ἀνάγονται πάντα τὰ πρὸς τοῦτο φερόμενα παραδείγματα εἰς μίαν τῶν ἀνωτέρω ἐξηγήσεων, καὶ τίς αὕτη; ἢ δυνατὸν εἰς τὰ διάφορα παραδείγματα νὰ ἁρμόζῃ ἡ μία ἢ ἡ ἄλλη ἑρμηνεία; Ταῦτα καὶ τὰ παραπλήσια ἀφείσθωσαν εἰς δευτέρας φροντίδας.

§. 32. Ἐχέτωσαν δὲ τὰ περὶ τούτου ὁπωςδήποτε, εἶναι διάφορος ἡ δύναμις τοῦ συνδέσμου *καί*, ἐν ἀρχῇ τῆς ἐρωτήσεως τιθεμένου· διότι ὁ οὕτως ἐρωτῶν, μετὰ θαυμασμοῦ ἀναλαμβάνων τὸν λόγον τοῦ ἄλλου, ἐνίσταται καὶ προσπαθεῖ νὰ ἀνατρέψῃ τὴν προεκτεθεῖσαν γνώμην· *καὶ τίς θανόντων ἦλθεν ἐξ Ἅδου πάλιν;* (Εὐρ.)—*καὶ τίς ἀνθρώπων τὸ μὴ ὂν δοξάσει;* (Πλ. *Θεαιτ.* 188).—*ἀλλ' εἴποι ἄν τις ὅτι καὶ παῖδες ὄντες ἐμάνθανον. Καὶ πότερα παῖδές εἰσι φρονιμώτεροι ὥστε μαθεῖν τὰ φραζόμενα καὶ δεικνύμενα ἢ ἄνδρες;* (Ξ. *Π.* Δ', γ', 11). Μάλιστα δὲ μετὰ τοῦ *πῶς· καὶ πῶς γένοιτ' ἂν τῶνδε δυσποτμώτερα;* (Εὐρ. *Φ.* 1367)—*καὶ πῶς ἐγώ, ἀλλαντοπώλης ὤν, ἀνὴρ γενήσομαι;* (Ἀρφ.)—*δύναιτο δ' ἄν τις μεταδιδόναι ὃ μὴ ἔχει; καὶ πῶς;* (Πλ. *Ἀλκ.* Ά, 134)=οὐδαμῶς.

§. 33. Ὡς δὲ σημαίνει θαυμασμὸν ὁ σύνδεσμος *καί*, ἐν ἀρχῇ τῆς ἐρωτήσεως τιθέμενος (§. 32), οὕτω σημαίνει ζωηρὰν καὶ περιπαθῆ πρόκλησιν καὶ προτροπὴν ἐν ἀρχῇ τῆς προστακτικῆς· *καί μοι δὸς τὴν χεῖρα* (Ἰλ. Ψ, 75).—*καί μοι χέρ', ὦ 'ναξ, δεξιάν, ὄρεξον* (Σ. *Κ.* 1130).—*καί μοι λέγε καὶ τοῦτο τὸ ψήφισμα λαβών* (Δ), ἔνθα ὁ μὲν πρῶτος *καὶ* συνδέει τὸν διὰ τῆς προστακτικῆς λόγον πρὸς τὰ ἡγούμενα, ὁ δὲ δεύτερος συνδέει τὸ ἀναγνωσθησόμενον ψήφισμα πρὸς τὰ ἤδη ἀναγνωσθέντα.

§. 34. Ἐκ τῆς ἐπιδοτικῆς προκύπτει ἡ ἐναντιωματικὴ σημασία

τοῦ συνδέσμου *καί· καὶ ἄφρονι πολλάκις δόξα ἕσπετο, καὶ τιμὴν καὶ κακὸς ὢν ἔλαχεν* (Θέογν.). Οὕτω μετὰ μετοχῆς· *Ἕκτορα καὶ μεμαῶτα μάχεσθαι σχήσεσθαι ὀΐω* (Ἰλ. Ι, 655)· οὕτω τὸ ἀνωτέρω (§. 24) *καὶ θνήσκουσ', ὅμως*, κτλ, δυνατὸν ἐπίσης νὰ ἀναφερθῇ ἐνταῦθα· διότι μόνον κατὰ βαθμὸν διαφέρουσιν ἀλλήλων αἱ τοιαῦται τοῦ συνδέσμου τούτου σημασίαι· ὥστε τεθείσης τῆς συμπλεκτικῆς=1, ἡ ἐπιδοτικὴ γίνεται=2, ἡ δὲ ἐναντιωματικὴ=3. Ἐκφέρεται δὲ αὕτη συνηθέστερον διὰ τοῦ *καίπερ*, παρὰ δὲ ποιηταῖς καὶ διὰ μόνου τοῦ *πέρ*, ὅπερ ὅμως καὶ ἄλλως ἐκλαμβάνεται.

§. 35. Ἐναντιωματικὴ ἔννοια ἐκφέρεται καὶ διὰ τοῦ *καὶ ταῦτα· σὺ δέ μοι δοκεῖς οὐ προσέχειν τὸν νοῦν τούτοις, καὶ ταῦτα σοφὸς ὢν* (Πλ. *Γοργ*. 508). Ἀλλὰ τὸ μὲν *καίπερ·* ά. τίθεται καὶ ἐν ἀρχῇ καὶ ἐν τέλει τοῦ λόγου· τὸ δὲ *καὶ ταῦτα* ἐν τέλει· β'. τὸ μὲν *καίπερ* τίθεται ἄνευ ἐλλείψεως μετὰ τῆς προσηκούσης μετοχῆς, τὸ δὲ *καὶ ταῦτα* ὑπονοουμένου τοῦ ῥήματος *ποιεῖν, πάσχειν* ἢ τοιούτου τινός· *καταφαγεῖν γὰρ οὐκ ἔχω, καὶ ταῦτα τοῦ Σωτῆρος ἱερεὺς τοῦ Διός* (Ἀρφ. *Πλ*. 1174)=καὶ ταῦτα πάσχω· γ'. τὸ *καίπερ* εἶναι ἐνδοτικόν, ἐπιφερομένου τοῦ ἐναντιωματικοῦ, *καίπερ—ὅμως*, τὸ *καὶ ταῦτα* ἐπιτείνει τὴν ἐναντίωσιν καὶ δεικνύει μᾶλλον τὸ ἀνοίκειον· *καὶ ταῦτα* =καὶ μάλιστα· δ'. τὸ *καίπερ* τίθεται ἀντὶ τοῦ *καὶ ταῦτα*, οὐχὶ δὲ καὶ ἀντιστρόφως τὸ *καὶ ταῦτα* ἀντὶ τοῦ *καίπερ*.

§. 36. Αὕτη εἶναι ἡ κυριωτέρα χρῆσις τοῦ συνδέσμου *καί*, ἐξ ἧς πᾶσα ἄλλη δυνατὸν νὰ παραχθῇ. Ἐκ τούτου δὲ γίνεται φανερὸν ὅτι ὁ λεγόμενος ἐπί τινων περιστάσεων πλεονασμὸς αὐτοῦ εἶναι μόνον φαινόμενος. Τὸ *τί χρὴ καὶ λέγειν* εἴδαμεν ἀνωτέρω· τὸ *οἶδα τοῦτο καὶ μάλα σαφῶς*=οἶδα τοῦτο καὶ οἶδα μάλα σαφῶς, κτλ. Εἰς τὸ *κακῶς ἔπραττον καὶ πένης ἦν*, εἰ μὲν δὲν προσθέτει νέαν ἔννοιαν, προσθέτει ἐπεξήγησιν καὶ διασάφησιν τῆς προηγουμένης.

§. 37. Πλεονάζων φαίνεται ὁ σύνδεσμος *καὶ* εἰς τὸ *πολλοὶ καὶ καλοί, πολλὰ καὶ ἐσθλά, πολλὰ καὶ πονηρά*, κτλ· καθότι φαίνεται ὅτι ἔπρεπε τὸ *πολὺς* νὰ συμπλέκηται πρὸς τὸ ἑπόμενον ἐπιθετικῶς, *πολλοὶ καλοί, πολλὰ ἐσθλά*, κτλ. Ἀλλὰ τὸ τοιοῦτον ἀπαντᾶται σπανίως, συνηθέστερον δὲ τὸ *πολὺς* ἐκφέρει χωριστὴν ἔννοιαν, συμπλεκομένην μετὰ τῆς ἑπομένης διὰ τοῦ *καί· πολλὰ κἀγαθὰ* (Πλ.). —*πολλὰ καὶ καλὰ εἰργάσαντο* (Πλ. *Φαῖδρ*. 244.)· ἢ διὰ τοῦ *τέ*,

ἂν καὶ σπανιώτερον· *ὦ πλεῖστ' ἔχων κάλλιστά τε* (Εὐρ. *Ἑκ.* 628)· ἢ διὰ τοῦ *τὲ—καί*.

§. 38. Ὁ σύνδεσμος *καί*, μετὰ διαφόρων ἄλλων μορίων ἑνούμενος, ἀποτελεῖ διαφόρους μοριακὰς πλοκάς, *καίτοι*, *καὶ μέν τοι*, *καὶ μήν*, *καί γε*, *καὶ εἰ*, *εἰ καί*, *καὶ γάρ*. Ἐνταῦθα θέλομεν ἐξετάσει μόνον τὰ *καὶ εἰ*, *εἰ καί*, *καὶ γάρ*.

§. 39 Τὸ *καὶ εἰ* τίθεται, κατὰ τὸν Ἑρμᾶννον, εἰς δήλωσιν ὑποθέσεως ἥτις λαμβάνεται μὲν ὡς ἀληθής, ἵνα ἐκ ταύτης ἐξαχθῇ συνέπεια, ὑποδεικνύεται ὅμως ὅτι δὲν ὑπάρχει· τοὐναντίον, τὸ *εἰ καὶ* τίθεται εἰς δήλωσιν ὑπάρχοντος ὅρου. Τὸ πρῶτον δηλοῖ *καὶ τοῦτο εἰ ὑπῆρχεν*, *ὅπερ οὐχ ὑπάρχει*· *καὶ εἰ ἀθάνατος ἦν*· τὸ δεύτερον δηλοῖ *καίτοι καὶ τοῦτο ὑπάρχει*, *μ' ὅλον ὅτι*, κτλ· *εἰ καὶ θνητός εἰμι*· Οὕτω *τοῦ δ' ἐγὼ ἀντίος εἶμι*, *καὶ εἰ πυρὶ χεῖρας ἔοικεν* (Ἰλ. Υ, 371). —*πόλιν μέν*, *εἰ καὶ μὴ βλέπεις*, *φρονεῖς δ' ὅμως οἵᾳ νόσῳ ξύνεστιν* (Σ. *Τ.* 302).

§. 40. Ἀλλὰ ἵνα ἰσχύῃ τοῦτο, ἔπρεπε τὸ *καὶ εἰ* νὰ συντάσσηται ἀείποτε μετὰ εὐκτικῆς, τὸ *εἰ καὶ* ἀείποτε μεθ' ὁριστικῆς, ὅπερ δὲν ἀληθεύει. Ἔπειτα τὸ ἀνύπαρκτον τῆς ὑποθέσεως ἐπὶ τοῦ πρώτου παραδείγματος καὶ τὸ ὑπαρκτικὸν ἐπὶ τοῦ δευτέρου κρέμαται οὐχὶ ἐκ τῆς δυνάμεως τῆς ὑποθέσεως, ἀλλ' ἐκ τῆς φύσεως τοῦ πράγματος (*ἀθάνατος ἦν*, *θνητός εἰμι*). Τοὐναντίον εἰς τὸ *ἐὰν τοῦτο ποιήσῃς ἅπαξ ἢ δίς*, *ἡ λύγξ*, *καὶ εἰ πάνυ ἰσχυρά ἐστι*, *παύσεται* (Πλ. *Συμπ.* 185), δὲν ἀναιρεῖται τὸ ὑπαρκτὸν τῆς ὑποθέσεως· εἰς τὸ *εἰ καὶ τὸν ἄλλον χρόνον ἡσυχίαν εἶχον* (Ἰσ. *Ἀντιδ.*), δὲν βεβαιοῦται ἀναγκαίως ἡ ὕπαρξις τῆς ὑποθέσεως.

§. 41. Τὸ *καὶ εἰ* διαφέρει, κατὰ τὸν Ἄρτουγγ, τοῦ *εἰ καὶ* καθότι· *ά*. τὸ *καὶ εἰ* ἔχει ἐπιδοτικὴν δύναμιν κειμένην ἐπὶ τοῦ ὑποθετικοῦ μορίου· *καὶ γὰρ εἰ πέριξ σ' ἔχει τηκτὸς μόλυβδος*, *ἐξαναστήσω σ' ἐγώ* (Εὐρ. *Ἀνδρ.* 266)=οὐχὶ μόνον εἰ ἄλλα ἐμπόδια ὑπάρχουσιν, ἀλλὰ καὶ τοῦτο προσέτι τὸ μέγιστον, *εἰ μόλυβδος*, κτλ. Τοὐναντίον τὸ *εἰ καὶ* δὲν ἔχει τὴν τοιαύτην δύναμιν· *στέγαι δὲ εἰ καὶ ἡμῖν αὐτοῖς εἰσιν*, *ἀλλὰ μὰ Δί' οὐχ ἵπποις* (Ξ. *Π.* ς', ἑ, 14), οἷον *ἐκ τοῦ ἔχειν ἡμᾶς στέγας*, *οὐχ ἕπεται ὅτι καὶ οἱ ἵπποι ἔχουσιν*· ἡ δύναμις τοῦ μορίου ἐκτείνεται εἰς ὅλον τὸ περιεχόμενον τοῦ ἐνδοτικοῦ κώλου.

§. 42. Εἰς τὸ αὐτὸ φαίνονται τείνοντα τὰ τοῦ Κρυγέρου ὅστις,

προσπαθῶν νὰ προσδιορίσῃ ἀκριβέστερον τὰ περὶ τούτου, λέγει ὅτι διὰ μὲν τοῦ *καὶ εἰ* παρίσταται ἡ κυρία πρότασις ἀπαραίτητος ἐπὶ πάσης περιστάσεως, καὶ ἐπὶ αὐτῆς τῆς διὰ τοῦ *καὶ εἰ* ἐκφερομένης· *καὶ εἰ μηδένα ἀνθρώπων ᾐσχύνου, τοὺς θεοὺς ἐχρῆν σε δεδιέναι* (Λυσ.) = ἐχρῆν σε τοὺς θεοὺς δεδιέναι ἐπὶ πάσης περιστάσεως, καὶ τούτου ἀκόμη τεθέντος, τοῦ μηδένα ἀνθρώπων αἰσχύνεσθαι, ὅπερ ἐστὶ τὸ ἄκρον. Διὰ δὲ τοῦ *εἰ καὶ* ἡ ὑπόθεσις ἥτις δυνατὸν καὶ νὰ ὑπάρξῃ θεωρεῖται, κατὰ τὸν αὐτὸν Κρύγερον, ὡς ἀδιάφορος πρὸς τὴν κυρίαν πρότασιν· *μὴ ἀτιμάσωμεν εἰπεῖν, εἰ καί τῳ σμικρότερον δοκεῖ εἶναι* (Πλ. *Λάχ.* 182)=εἴτε δοκεῖ σμικρότερον εἴτε μή, ἀδιάφορον· ἡμεῖς μὴ ἀτιμάσωμεν, κτλ.

§. 43. Βέβαιον δὲ εἶναι· ά. ὅτι τὸ *εἰ καὶ* κλίνει πολλάκις εἰς κατάφασιν τῆς ὑποθέσεως, κατὰ τὴν γνώμην τοῦ Ἑρμάννου· β΄. ὅτι πολλάκις μόνον κατὰ τὸ ἐντονώτερον διαφέρει τὸ *καὶ εἰ* τοῦ *εἰ καί*. Πολλάκις δὲ τὰ τὰ δύο μόρια δὲν ἀνήκουσιν ὁμοῦ εἰς ὅλην τὴν ἔννοιαν, ἀλλὰ ὁ *καὶ* ἀναφέρεται μόνον εἰς τὴν ἑπομένην λέξιν· *ἄκουσον, εἰ καὶ σοῖς φίλοις ἀμυνάθειν χρῄζεις, τὸ πραχθὲν* (Εὐρ. *Ἀνδρ.* 1080)=εἰ χρῄζεις ἀμυνάθειν καὶ τοῖς σοῖς φίλοις. Ἐν δὲ τῷ παρὰ Ξενοφῶντι (*Ἀπ.* Δ΄, ά, 1) *τῷ σκοπουμένῳ τοῦτο, εἰ καὶ μετρίως αἰσθανομένῳ*, ὁ μὲν Κοραῆς, διὰ τὸ ἄτοπον τῆς ἐννοίας, ἔτρεψε τὸ *εἰ* εἰς *ἤ*, ὁ δὲ Ἄρτουγγ ὅλως διαγράφει τὸ *εἰ*· διότι ἤθελεν εἶναι μοναδικὸν ἐν τούτοις παράδειγμα, μετοχὴ μετὰ τὸ *εἰ καί*, ἀντὶ ῥήματος. Παρενθετικῶς δὲ τὰ παρὰ Πλάτωνι (*Γοργ.* 509) *κατέχεται καὶ δέδεται καί, εἰ ἀγροικότερόν τι εἰπεῖν ἐστιν, σιδηροῖς καὶ ἀδαμαντίνοις λόγοις*.

§. 44. Τὰ περὶ τοῦ *καὶ εἰ* λεγόμενα ἰσχύουσι καὶ περὶ τοῦ *καὶ ἐάν*, ὡς τὰ περὶ τοῦ *εἰ καὶ* ἰσχύουσι καὶ περὶ τοῦ *ἐὰν καί*· *ἀνὴρ πονηρὸς δυστυχεῖ, κἂν εὐτυχῇ* (Μ.).—*τὰ δίκαια πάντες, ἐὰν καὶ μὴ βούλωνται, αἰσχύνονται μὴ πράττειν* (Δ. *Μεγαλοπολ.* 208).

§. 45. Δυσκολώτερον εἶναι τὸ *καὶ γάρ*· διότι· ά. ὁ *καὶ* ἀναφέρεται εἰς ὅλην τὴν πρότασιν· *ἐξέλωμεν ἀλλήλων τὴν ἀπιστίαν· καὶ γὰρ οἶδα ἀνθρώπους οἵ, φοβηθέντες ἀλλήλους, φθάσαι βουλόμενοι ἐποίησαν ἀνήκεστα κακά* (Ξ. *Ἀν.* Β΄, β΄, 5) = ἐπεὶ οἶδα καὶ ἀνθρώπους, κτλ· β΄. ἀναφέρεται εἰς μόνην τὴν μετὰ τὸ *γὰρ* ἑπομένην λέξιν· *καὶ γὰρ πρὸς τούτους αὐτῷ ἐπεποίητο συμμαχίη* (Ἡρ.)=καὶ

πρὸς τούτους γάρ, κτλ· γ'. εἰς ἄλλον ἑπόμενον *καί· οὐκ ἔστιν οἰκεῖν οἰκίαν ἄνευ κακοῦ· καὶ γὰρ τὸ γῆμαι καὶ τὸ μὴ γῆμαι κακόν* (Γν.)=ἐπεὶ καὶ τὸ γῆμαι καὶ τὸ μὴ γῆμαι κακόν.— *καὶ γὰρ συμμαχεῖν καὶ προσέχειν τὸν νοῦν τούτοις ἐθέλουσιν ἅπαντες*, κτλ (Δ. *Φ.* Ά, 42)=οὐ μόνον συμμαχεῖν ἀλλὰ καὶ προσέχειν τὸν νοῦν.

§. 46. Ἡ τοιαύτη πλοκή, ἐπὶ τῆς δευτέρας σημασίας, προῦκυψεν ἐκ τῆς φύσεως τοῦ *γὰρ* ὅςτις, μὴ δεχόμενος τὴν τρίτην θέσιν ἐν τῷ λόγῳ, παρεντίθεται μεταξὺ τοῦ *καὶ* καὶ τῆς λέξεως εἰς ἣν ἀνήκει κατὰ τὴν ἔννοιαν· *καὶ γάρ τ' ὄναρ ἐκ Διός ἐστιν* (Ἰλ. Α, 63)=ἐπεὶ καί τε ὄναρ ἐκ Διός ἐστιν. — *καὶ γάρ ῥα Κλυταιμνήστρης προβέβουλα* (Ἰλ. Α, 114)=ἐπεὶ καὶ Κλυταιμνήστρας προβέβουλα.—*καὶ γὰρ Ὅμηρος* (Πλ.).—*καὶ γὰρ αὐτός*, (Λυσ.) κτλ. Μόνον παρὰ ποιηταῖς ἐνίοτε παραβαίνεται ἡ τοιαύτη πλοκή· *κἀμοὶ γὰρ αἴσχιστον* (Σ. *Αἰ.* 1162).—*καὶ λέγεται γάρ* (Ἀρφ. *Σφ.* 776).—*κἀγὼ γάρ* (Εὐρ. *Ἑκ.* 228).—*ξένους ξένιζε, καὶ σὺ γὰρ ξένος γ' ἔσει* (Γν.), κτλ.

Συνδυασμοὶ τῶν Συμπλεκτικῶν Μορίων.

1. καὶ—καί.

§. 47. Ὡς ὁ ἁπλοῦς *καὶ* προσθέτει τυχαίως τὸ δεύτερον κῶλον εἰς τὸ ἤδη ὑπάρχον πρῶτον, οὕτως ὁ διπλοῦς *καὶ* συμπλέκει δύο κῶλα σχέσιν ἔχοντα πρὸς ἄλληλα, ἐναλλὰξ ἀνακαλούμενα καὶ ἀναδεικνύμενα· *Κῦρος, συλλέξας στράτευμα, ἐπολιόρκει Μίλητον καὶ κατὰ γῆν καὶ κατὰ θάλασσαν, καὶ ἐπειρᾶτο κατάγειν τοὺς ἐκπεπτωκότας* (Ξ. *Ἀν.* Ά, ά, 7), ἔνθα τὸ μὲν *ἐπειρᾶτο* συμπλέκεται πρὸς τὸ *ἐπολιόρκει* διὰ τοῦ ἁπλοῦ *καί*, τὰ δὲ κατὰ γῆν καὶ κατὰ θάλασσαν διὰ τοῦ διπλοῦ *καί*, ὡς ἄμεσον σχέσιν πρὸς ἄλληλα ἔχοντα, τὰ δύο εἴδη τῆς πολιορκίας ὄντα. — *κομίσας καὶ χρήματα καὶ ἄνδρας* (Ἡρ.)=τόσον χρήματα, ὅσον καὶ ἄνδρας. — *καὶ αὐτοὶ ἐμάχοντο καὶ τοῖς ἄλλοις παρεκελεύοντο* (Ξ.).

§. 48. Μάλιστα δὲ συμπλέκονται διὰ τοῦ *καὶ—καὶ* ἔννοιαι ἀντίθετοι· *καὶ ζῶσι καὶ τελευτήσασι* (Πλ. *Συμπ.* 180).—*κἀκεῖσε καὶ τὸ δεῦρο* (Εὐρ. *Φ.* 273). — *καὶ προσγιγνομένων καὶ ἀπογιγνομένων* (Πλ. *Φ.* 69). — *καὶ φημι κἀπόφημι, κοὐκ ἔχω τί φῶ* (Σ. *Κ.* 318). — *κἂν τύχω κἂν μὴ τύχω* (Εὐρ.). Λαμβάνει δὲ τὴν ἔννοιαν

τοῦ *καίπερ ἐν τῷ σὺ καὶ δέδορκας, κοὺ βλέπεις ἵν' εἶ κακοῦ* (*Σ. Τ.* 419)=καίπερ—ὅμως· παρὰ Βρυγκίῳ, *καὶ δεδορκώς*.

2. τὲ—τέ.

§. 49. Ὁ διπλοῦς *τὲ* τίθεται παρ' Ἀττικοῖς εἰς σύνδεσιν ἀναλόγων καὶ σχετικῶν κώλων, ὁμοίων ἢ ἀνομοίων, ἴσων ἢ ἀνίσων, ὥςτε, τοῦ πρώτου ἐκφωνουμένου, γεννᾶται ἡ ἔννοια τοῦ δευτέρου· *φέρειν χρὴ τά τε δαιμόνια ἀναγκαίως, τά τε ἀπὸ τῶν πολεμίων ἀνδρείως* (Θ. Β', 64).—*ἐλείποντο δὲ καὶ τῶν στρατιωτῶν οἵ τε διεφθαρμένοι ὑπὸ τῆς χιόνος τοὺς ὀφθαλμοὺς οἵ τε ὑπὸ τοῦ ψύχους τοὺς δακτύλους τῶν ποδῶν ἀποσεσηπότες* (Ξ. *Ἀν.* Δ'. ἑ, 12).—*οἵ τε ἥσσους ὑπέμενον τὴν τῶν κρεισσόνων δουλείαν, οἵ τε δυνατώτεροι προσεποιοῦντο ὑπηκόους τὰς ἐλάσσους πόλεις* (Θ. Α, 8).

§. 50. Ὡσαύτως διὰ τοῦ αὐτοῦ συνδέσμου συνδέονται ἔννοιαι τῶν ὁποίων ἡ δευτέρα ὑπάγεται ὑπὸ τὴν πρώτην ὡς ὑπὸ κυριωτέραν· *καὶ σοί τε τοὖργον τοῦτ' ἐμοί τ' ἔσται βραχύ* (Σ. *Κ.* 1798)· ἄλλως δὲ γράφεται παρὰ Βρυγκίου.—*γεγραμμένων δὲ τῶν νόμων, ὅτ' ἀσθενὴς ὁ πλούσιός τε τὴν δίκην ἴσην ἔχει* (Εὐρ. *Ἱκ.* 433).

§. 51. Ἐπειδὴ ἐκ τῆς ὁμοιότητος καὶ ἰσότητος τῶν κώλων γεννᾶται ἀδιαφορία ὡς πρὸς τὴν προτίμησιν αὐτῶν, διὰ τοῦτο τὸ *τὲ—τὲ* πολλάκις λαμβάνει τὴν ἔννοιαν τοῦ *εἴτε—εἴτε*, *ἢ—ἤ*· *ἄξιος γὰρ ὅ τε παρὼν ὅ τ' οὐ παρὼν Ἀγαμέμνονος παῖς* (Εὐρ.).—*τὸ πρᾶγμα δ' ἀπόρως εἶχε Τυνδάρεῳ πατρί, δοῦναί τε μὴ δοῦναί τε, τῆς τύχης θ' ὅπως ἅψαιτ' ἄριστα* (Εὐρ. *Ἰφ. Αὐλ.* 55).

§. 52. Ἐκ τούτου προέρχεται ὅτι πολλαχοῦ, ἐν ᾧ τὸ πρῶτον κῶλον ἔχει *τέ*, τὸ δεύτερον ἔχει *ἤ*, καί, ἀντιστρόφως, τοῦ πρώτου ἔχοντος *ἤ*, τὸ δεύτερον ἔχει *τέ*, καὶ τοῦτο παρὰ ποιηταῖς καὶ παρὰ πεζοῖς· *Διί τε μισγομέναν ἢ Διὸς παρ' ἀδελφεοῖσιν* (Πίνδ.).—*ὃς ἂν κλάῃ τ' ἐν θυσίαις καὶ ἑορταῖς . . ἢ φοβῆται* (Πλ. *Ἰ.* 535).—*ἢ πόλις βροτός θ' ὁμοίως* (Αἰσχύλ. *Εὐμ.*517). Ἐπὶ τῆς πρώτης περιστάσεως, προτάξας ὁ συγγραφεὺς τὸν *τέ*, ἀκολουθεῖ διὰ τοῦ *ἤ*, πρὸς ἀποφυγὴν ἀσαφείας, ἐπὶ τῆς δευτέρας περιστάσεως, αἰσθάνεται ὅτι τὰ κῶλα ἐπίσης δυνατὸν νὰ τεθῶσι διαζευγνυόμενα ὡς καὶ συμπλεκόμενα· ὅθεν ἀρχίζων διὰ τοῦ *ἢ* ἐπανορθοῦται μετέπειτα διὰ τοῦ *τέ*.

§. 53. Διὰ τὴν αὐτὴν ἀδιαφορίαν τῶν συμπλεκομένων κώλων, ὁ *τὲ—τὲ* τίθεται ἐνίοτε καὶ ἀντὶ τοῦ ἁπλοῦ *καί· ἵππους τε ζεύγνυντ' ἀνὰ θ' ἅρματα ποικίλ' ἔβαινον* (Ὀδ. Ο, 145). Πολὺ πλατυτέρα καὶ ποικιλωτέρα εἶναι ἡ χρῆσις καὶ τοῦ ἁπλοῦ καὶ τοῦ διπλοῦ *τὲ* παρὰ τοῖς ποιηταῖς, καὶ μάλιστα τοῖς ἐπικοῖς, διαφόρων ἄλλων μορίων μετ' αὐτοῦ ἑνουμένων. Καὶ παρὰ πεζοῖς δὲ οὐ λείπουσιν ἄλλαι πλοκαὶ τοῦ μορίου τούτου, *τὲ—δέ*, *μὲν—τέ*, κτλ.

3. τὲ—καί.

§. 54. Ἐν ᾧ διὰ τοῦ *τὲ—τὲ* παραλλήλως συμπλέκονται ὁμοειδῆ, διὰ τοῦ *τὲ—καὶ* συμπλέκονται κῶλα κατ' ἐπιδοτικὴν ἔννοιαν· *ἔργον τε ἔπος τε.—βουλήν τε νόον τε.— τοῦτό τε καὶ ἐκεῖνο*=καὶ τοῦτο, προσέτι δὲ καὶ ἐκεῖνο. — *πατρός τε καὶ γῆς προδότιν* (Εὐρ. *Μηδ*. 1332).

§. 55. Ὡσαύτως, ἐν ᾧ διὰ τῶν *καὶ—καὶ* τὰ συμπλεκόμενα, ἀμοιβαίως ἀναδεικνύμενα, παρίστανται ὡς κεχωρισμένα, διὰ τοῦ *τὲ—καί*, τοῦ δευτέρου μᾶλλον ἀναδεικνυομένου, παρίστανται ἀμφότερα ὡς ὅλον ἀχώριστον ἀποτελοῦντα· *ἐπιμὶξ ἵππων τε καὶ ἀνδρῶν* (Ἰλ. Φ, 16).—*λόγῳ τε καὶ σθένει* (Σ. *Κ*. 68).—*τά τε ἔργα ὁμοίως καὶ τοὺς λόγους* (Θ. Α,39).—*οἱ γὰρ Ἕλληνες τὸ πάλαι καὶ τῶν βαρβάρων οἵ τε ἐν τῇ ἠπείρῳ παραθαλάσσιοι καὶ ὅσοι νήσους εἶχον* (Θ. Α, 5). Ἀλλὰ ἡ μείζων ἀνάδειξις τοῦ δευτέρου κώλου δὲν εἶναι πάντοτε ἀναγκαία· *οὐκ ἀκηκόατε σύ τε καὶ Σιμμίας* (Πλ.).

§. 56. Τὸ ὁμοειδὲς τῶν διὰ τοῦ συνδυασμοῦ τούτου συμπλεκομένων (§. 54) δυνατὸν νὰ στέκῃ· α. εἰς τὴν ἐξήγησιν δύο ἐννοιῶν αἵτινες ὁμοῦ λαμβανόμεναι ἀποτελοῦσιν ὅλον ἀδιαίρετον· οὕτως, ἐκτὸς τῶν ἀνωτέρω παραδειγμάτων, *ἄνδρες τε καὶ γυναῖκες*, ἅπερ ἀποτελοῦσι τὸ ὅλον τῶν ἀνθρώπων. — *κάλλιστόν τε καὶ ἄριστον* (Ξ.).—*γιγνομένων τε καὶ φύσει ἐνόντων* (Πλ.) —ἡ (γῆ) *πάντα μὲν τὰ καλά, πάντα δὲ τἀγαθὰ φύει τε καὶ τρέφει* (Ξ. *Π*. Η, ζ', 25).—*νῦν τε καὶ πάλαι* (Ξ.)· β'. εἰς ἐξήγησιν δύο συγχρόνων· *μεσημβρίη τέ ἐστι καὶ τὸ κάρτα γίνεται ψυχρόν* (Ἡρ.Δ',181).—*καὶ σχεδόν τε ἕτοιμα ἦν, καὶ τῶν Περσῶν οἱ ὁμότιμοι παρῆσαν* (Ξ. *Π*. Β', α, 10)· γ'. εἰς ἐξήγησιν δύο τοιούτων ὧν τὸ ἑπόμενον εἶναι συνέπεια τοῦ ἡγουμένου· *νεόγαμός τε γάρ ἐστι, καὶ τοῦτό οἱ νῦν μέλει* (Ἡρ. Α,36).

§. 57. Ἐπειδὴ δὲ πολλάκις συμπίπτει λόγος χρονικὸς καὶ λόγος αἰτιολογικός (*ἐπεὶ ταῦτα ἐγένετο*), διὰ τοῦτο καὶ ἐκ τῶν συγχρόνων πολλὰ ἕλκονται εἰς ταύτην τὴν κατηγορίαν· τὸ *ἤδη δὲ ἦν ὀψέ, καὶ Κορίνθιοι πρύμναν ἐκρούοντο* (§. 14) περιέχει βέβαια καὶ αἰτίαν, διότι ἡ ἀποχώρησις τῶν Κορινθίων προήρχετο καὶ ἐκ τοῦ ὅτι *ἦτον ὀψέ.—δύσετό τ' ἠέλιος, σκιόωντό τε πᾶσαι ἀγυιαί* (Ὀδυσ. Β, 388)· οὕτω *νὺξ γέγονε καὶ ψῦχος ἐπῆλθε*, κτλ. Ὡσαύτως καὶ ἐπὶ τοῦ ἐνεστωτικοῦ τμήματος, ὡς εἶναι τὸ τοῦ τροπαρίου *ἀναστάσεως ἡμέρα καὶ λαμπρυνθῶμεν τῇ πανηγύρει*=καὶ διὰ τοῦτο λοιπόν.

§. 58. Παραμελουμένης τῆς ἀκριβοῤῥημοσύνης, ἐκφέρονται διὰ τοῦ *τέ—καὶ* ὡσαύτως καί τινα διὰ τοῦ ἁπλοῦ *καὶ* συνηθέστερον ἐκφερόμενα· *πολλά τε καὶ ὄλβια* (Ἡρ.). — *πολλά τε καὶ παντοδαπά* (Ξ. *Π.* Δ', 6', 28). — *τρεῖς τε καὶ δέκα* (Ὅμ.). Καὶ διὰ τοῦ ἁπλοῦ δὲ *καὶ* ἐκφέρονται ἐνίοτε τὰ διὰ τοῦ *τέ—καὶ* ἐκφερόμενα σύγχρονα· *ἐκταῖος ἥκων ἐτύγχανον, καὶ ἡ μήτηρ ἰδοῦσά με καὶ προσείπασα τὴν ψυχὴν ἀφῆκεν* (Δ. *Πολυκλ.* 1225).

§. 59. Μετὰ τὸν *τὲ* ἀκολουθεῖ ἐνίοτε, ἀντὶ *καί*, *δέ· ἔν τε τῇ τῶν ἐπῶν ποιήσει, πολλαχοῦ δὲ καὶ ἄλλοθι* (Πλ. *Πολ.* Γ', 394). Καὶ ἄλλαι δὲ ἀνακολουθίαι τοιαῦται συμβαίνουσιν εἰς τὴν χρῆσιν τῶν μορίων τούτων, αἵτινες κατὰ πολλοὺς καὶ διαφόρους τρόπους διαθέτουσι, μεταποιοῦσι καὶ βαθμολογοῦσι τὰς ἐννοίας, ἀλλ' ἀποβαίνουσι δυσπαρακολούθητοι.

4. καὶ—τέ.

§. 60. Ὁ συνδυασμὸς οὗτος, καίπερ ὅμοιος φαινόμενος πρὸς τὸν *τέ—καί*, δὲν ἔχει ὅμως τὴν αὐτὴν χρῆσιν, οὐ σημαίνων ἀμοιβαίαν σχέσιν τῶν δύω κώλων πρὸς ἄλληλα. Τίθεται παρ' Ἀττικοῖς συνήθως δι' ἄλλης λέξεως χωριζόμενος, καὶ ἄλλου κώλου μετὰ ἄλλου *τὲ* ἢ *καὶ* ἑπομένου· ὥστε, ὡς ὁ πρῶτος *καὶ* συνδέει τὸ ὅλον ἑπόμενον κῶλον πρὸς τὸ ἡγούμενον, οὕτως ὁ μετ' αὐτὸν *τὲ* ἐφέλκει τὴν προσοχὴν ἡμῶν πρὸς ἄλλον *τὲ* ἢ *καί*· *καὶ ἤδη τε ἦν ἀμφὶ ἀγορὰν πλήθουσαν, καὶ πλησίον ἦν ὁ σταθμός* (Ξ. Ἀ, ή, 1).

§. 61. Πολλὰ χωρία μαχόμενα φαινόμενα εἰς τὴν τοιαύτην χρῆσιν, τοῦ μὲν πρώτου *καὶ* εἰς τὸ προηγούμενον ἀναφερομένου, τοῦ δὲ *τὲ* μετὰ τοῦ ἑπομένου *καὶ* συνδεομένου, ἀνάγονται εἰς τὸν συνδυα-

σμὸν *τὲ—καί*, τὴν σημασίαν αὐτοῦ ἔχοντα· *ἐφόροι κύριοι καὶ ἄρχοντας μεταξὺ καὶ καταπαῦσαι, καὶ εἶρξαί γε καὶ περὶ τῆς ψυχῆς εἰς ἀγῶνα καταστῆσαι* (Ξ. *Λ. Πολ.* Η, 4).—*καὶ πλοῦν τ' ἔσεσθαι καὶ κατασκαφὰς Φρυγῶν* (Εὐρ. *'Ιφ. Αὐ.* 92).—*καὶ τόν τε χειμῶνα τοῦτον ᾔεσαν ἐς λόγους καὶ πρὸς τὸ ἔαρ ἤδη* (Θ. Ε, 17).

§. 62. Ἐν ἄλλοις ὁμοίοις χωρίοις εἶναι μετάθεσις τοῦ μορίου· *καὶ ἀοιδήν τε ταύτην πρώτην καὶ μούνην σφίσι γενέσθαι* (Ἡρ. Β', 7), =πρώτην τε καὶ μούνην. Ἐν ἄλλοις προβάλλουσιν οἱ κριτικοὶ τροπὴν τοῦ *τὲ* εἰς *γέ*· *ναυτικῷ τε* (Θ. Α, 9), *καὶ Κερκυραίους τε* (Θ. Α', 43). Ἐν ἄλλοις εὑρίσκουσιν ἀνακολουθίαν· *καὶ αὐτοί τε ἀντιλαμβανόμενοι . . . ἐν δὲ τούτῳ* (Πλ. *Πρωτ.* 317), ἀντὶ *καὶ αὐτοί τε καὶ ἐν τούτῳ*. Ἐν ἄλλοις, τελευταῖον, ὁ *τὲ* παριστᾷ κῶλον ἀσθενέστερον καὶ ὑπαγόμενον ὑπὸ τὸ διὰ τοῦ *καὶ* ἐκφερόμενον· *στεῖχε κἀξάγγελλ' ἰὼν καὶ πᾶσι Καδμείοισι, τοῖς σ' αὐτοῦ θ' ἅμα πιστοῖσι συμμάχοισι* (Σ. *Κ.* 1396). Ἡ χρῆσις τοῦ *καί—τέ*, ὡς καὶ ἡ τοῦ ἁπλοῦ *τέ*, εἶναι στχνοτέρα καὶ ποικιλωτέρα παρὰ ποιηταῖς, μάλιστα δὲ τοῖς ἐπικοῖς.

Κλιμακωτὴ Συμπλοκὴ ἤτοι Κλιμακωτὸς Λόγος.

§. 63. Ἐν τοῖς ἔμπροσθεν ἤδη παρετηρήσαμεν ὅτι ὁ ἁπλοῦς σύνδεσμος *καί*, κατ' ἐπιδοτικὴν σημασίαν, προσθήκην σημαίνων μείζονος εἰς ἔλαττον, ἢ, ἀντιστρόφως, ἐλάττονος εἰς μεῖζον, ἀποτελεῖ κλίμακος εἶδος· *καλόν γε καὶ γέροντα μανθάνειν σοφά* (Αἰσχ.)=οὐ μόνον τὸν νέον, ἀλλὰ καὶ τὸν γέροντα.

§. 64. Ἡ διὰ κλίμακος αὕτη συμπλοκή, ὁ *κλιμακωτὸς λόγος*, ἐκφέρεται πληρέστερον διὰ τοῦ *οὐ μόνον . . . ἀλλὰ καί· οὐχ ὅτι . . . ἀλλὰ καί· Ναυσικύδης οὐ μόνον ἑαυτόν τε καὶ τοὺς οἰκέτας τρέφει, ἀλλὰ πρὸς τούτοις καὶ ὗς πολλὰς καὶ βοῦς* (Ξ. *'Απ.* Β', ζ', 6).—*οὐχ ὅτι μόνος ὁ Κρίτων ἐν ἡσυχίᾳ ἦν, ἀλλὰ καὶ οἱ φίλοι αὐτοῦ* (Ξ. *'Απ.* Β', θ', 8). Περὶ τοῦ *οὐχ ὅπως . . . ἀλλά, οὐχ ὅπως . . . ἀλλὰ καί*, ἴδε κατωτέρω.

§. 65. Ὅταν δὲ ἡ ἄρνησις πίπτῃ εἰς ἀμφότερα τὰ κῶλα, τότε εἰς τὸ πρῶτον πρέπει νὰ ὑπονοηθῇ καὶ ἄλλη ἄρνησις, τὸ *οὐχ ὅτι* σημαίνει *οὐ μόνον οὐχί*, κτλ· *πρᾶγμα ἔπαθε τοιοῦτον, οἷον οὐχ ὅτι στρατηγὸς ἠγνόησέ τις εἶναι φάσκων, ἀλλ' οὐδ' ὁ τυχὼν ἄνθρωπος* (Δ.

Ἀριστοκρ. 671).—*τῇ τῶν Σκυθῶν βασιλείᾳ οὐχ ὅτι τὰ ἐν τῇ Εὐρώπῃ, ἀλλ' οὐδ' ἐν τῇ Ἀσίᾳ ἔθνος ἓν πρὸς ἓν οὐκ ἔστιν ὅ τι δυνατὸν Σκύθαις ὁμογνωμονοῦσι πᾶσιν ἀντιστῆναι* (Θ. Β', 98).—*οὐχ' ὅπως δῶρα δοὺς καὶ εὖ ποιήσας, ἀνθ' ὧν εὖ ἔπαθες, ἀξιοῖς ἡμᾶς ἀποπέμψασθαι, ἀλλ' ἀποπεμπομένους ἡμᾶς οὐδὲ καταυλισθῆναι, ὅσον δύνασαι, ἐπιτρέπεις* (Ξ. *Ἀν*. Ζ', 8).

§. 66. Καὶ ἀρνήσεως δὲ μὴ ὑπαρχούσης ἐν τῷ δευτέρῳ κώλῳ, ὅταν ἡ ἔννοια ἦναι ἀντίθετος τῇ προηγουμένῃ, ἐπίσης ἀποφατικῶς ἐννοεῖται τὸ πρῶτον κῶλον. Οὕτως ἐκλαμβάνεται τὸ *οὐχ ὅπως*· *οὐχ ὅπως ἀντιπράξειν καὶ διακωλύσειν* (ἡγεῖτο τοὺς Θηβαίους), *ἀλλὰ καὶ συστρατεύσειν, ἂν αὐτοὺς κελεύῃ* (Δ. *Φ*. Β', 67)=οὐ μόνον μὴ ἀντιπράξειν, ἀλλὰ καὶ συστρατεύσειν παρ' ἄλλοις, *αὐτός*.—*οὐχ ὅπως κωλυταὶ ἐχθρῶν ὄντων καὶ ἐπιόντων γενήσεσθε ἀλλὰ καὶ περιόψεσθε* (Θ. Α', 35. Ἴδε καὶ Γ', 42).—*πεπαύμεθ' ἡμεῖς, οὐχ ὅπως σε παύσομεν* (Σ. *Ἠλ*. 796)=οὐ μόνον· *οὐ παύσομέν σε, ἀλλὰ πεπαύμεθα ἡμεῖς* (Σχολ.). — *ἡ δὲ γῆ οὐχ ὅπως καρπόν τινα ἤνεγκεν, ἀλλὰ καὶ τὸ ὕδωρ ἐν ἐκείνῳ τῷ ἐνιαυτῷ ἐκ τῶν φρεάτων ἐπέλιπεν, ὥστε μηδὲ λάχανον γενέσθαι ἐν τῷ κήπῳ* (Δ. *Πολυκλ*. 1225).

§. 67. Ὡς δὲ τὸ *οὐχ ὅτι* προὔκυψεν ἐκ τοῦ *οὐ λέγω ὅτι*, οὕτω τὸ *μὴ ὅτι* ἐγεννήθη ἐκ τοῦ *ἵνα μὴ εἴπω ὅτι*, ἐπὶ τῆς αὐτῆς σημασίας· *Ἀπατούριος μὴ ὅτι δικάσασθαι, ἀλλ' οὐδ' ἐγκαλέσαι μοι ἐτόλμησεν* (Ἰσαῖος).—*μηδ' ἀναπνεῖν, μὴ ὅτι λέγειν τι δυνησόμεθα* (Ξ. *Συμπ*. Β', 26).—*μὴ ὅπως ὀρχεῖσθαι ἐν ῥυθμῷ, ἀλλ' οὐδ' ὀρθοῦσθαι ἠδύνασθε* (Ξ. *Π*. Α, γ', 10), κτλ (Ἴδε σ. 579, §. 82). Τὸ *μὴ ὅτι* ἐπὶ τῆς σημασίας τοῦ *οὐ μόνον οὐ, ἀλλὰ καί*, κτλ, εἶναι συχνότερον παρὰ τὸ *οὐχ ὅτι—ἀλλὰ καί*, κτλ.

Ἀποφατικὴ Συμπλοκή.

§. 68. Διὰ τοῦ *οὐ μόνον ἑαυτόν, ἀλλὰ καὶ ἄλλους τρέφει* (§ 64), συμπλέκονται δύο ἔννοιαι καταφατικαί· διὰ τοῦ *οὐχ ὅπως τῆς κοινῆς ἐλευθερίας μετέχομεν, ἀλλ' οὐδὲ δουλείας μετρίας ἠξιώθημεν τυχεῖν* (Ἰσ.), συμπλέκονται δύο ἀποφατικαί (§. 62). Τὸ πρῶτον τούτων λέγει *καὶ τοῦτο ποιεῖ καὶ ἐκεῖνο ποιεῖ*=τοῦτό τε κἀκεῖνο ποιεῖ· τὸ δεύτερον λέγει *καὶ τοῦτο οὐκ ἔστι καὶ ἐκεῖνο οὐκ*

ἔστι=τοῦτό τε κἀκεῖνο οὐκ ἔστιν. Ὡς λοιπὸν τὸ πρῶτον ἀνάγεται εἰς τὴν συμπλοκήν, οὕτω καὶ τὸ δεύτερον· τὸ πρῶτον ἀποτελεῖ τὴν *κλιμακωτήν*, τὸ δεύτερον τὴν *ἀποφατικὴν συμπλοκήν*.

§. 69. Ἡ *ἀποφατικὴ συμπλοκὴ* γίνεται διὰ τῶν *οὔτε—οὔτε*, ἀπ' εὐθείας ἀντικειμένων εἰς τὰ *τὲ—τέ*, ἢ *τὲ—καί*. Τὸ μὲν *ἄνδρες τε καὶ γυναῖκες* περιλαμβάνει καταφατικῶς ἀμφοτέρας τὰς κλάσεις τῶν ἀνθρώπων εἰς τὴν κρίσιν, τὸ δὲ *οὔτε ἄνδρες οὔτε γυναῖκες* ἀποκλείει ἀμφοτέρας· τὸ μὲν συμπλέκει καταφατικῶς, τὸ δὲ ἀποφατικῶς.

§. 70. Κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον λέγεται *ἔργον καλὸν οὔτε θεῖον οὔτε ἀνθρώπινον χωρὶς ἐμοῦ* (τῆς ἀρετῆς) *γίγνεται* (Ξ. *'Απ*. Β', ά, 32), ὡς λέγεται *ἅπαν ἔργον καλόν, θεῖόν τε καὶ ἀνθρώπινον*, κτλ. — *ὃς οὔτ' ἐρυθριᾶν οἶδεν οὔτε δεδιέναι τὰ πρῶτα τῆς ἀναιδείας ἔχει* (Φιλ.).—*ὁρᾶται δ'* (ὁ κεραυνὸς) *οὔτ' ἐπιὼν οὔτε κατασκήψας οὔτε ἀπιών* (Ξ.'*Απ*.Δ',γ',14).—*ὡς δὲ οὐκ ἔπειθεν οὔτε τοὺς στρατηγοὺς οὔτε τοὺς στρατιώτας* (Θ.Δ',4).—*ἧς* (τῆς τῆς ψυχῆς παιδεύσεως) *οὔτε ἀνθρώποις οὔτε θεοῖς τῇ ἀληθείᾳ τιμιώτερον οὔτε ἔστιν οὔτε ποτὲ ἔσται* (Πλ. *Φαίδρ*. 241).

§. 71. Ὡς ἐκ τοῦ *οὐ* καὶ *τὲ* προὔκυψε τὸ *οὔτε*, οὕτως ἐκ τοῦ *μὴ* καὶ *τὲ* προὔκυψε τὸ *μήτε*. Ἀμφότερα ταῦτα συμφωνοῦσι μὲν κατὰ τὴν ἀποφατικὴν συμπλοκήν, διαφέρουσιν ὅμως, καθότι τὸ μὲν *οὔτε* τίθεται ἐπὶ περιστάσεων ἐν αἷς, ἄνευ τῆς συμπλοκῆς, ἤθελε τεθῇ τὸ ἁπλοῦν *οὐ*, τὸ δὲ *μήτε* ἐπὶ περιστάσεων ἐν αἷς, ἄνευ τῆς συμπλοκῆς, ἤθελε τεθῇ *μή*. Ὡς λοιπὸν λέγεται *οὔτε γράμματα οἶδεν οὔτε νεῖν ἐπίσταται*, οὕτω καὶ *μήτε γέλωτα προπετῆ στέργε, μήτε λόγον μετὰ θράσους ἀποδέχου* (Ἰσ.).—*μήτε δεῖσθαι τῶν μετρίων, μήτε πλούτῳ ὑπερφέρειν* (Ξ. *Λ.Π.* ΙΕ', 3).—*καὶ μήτε κρούσῃς, μηθ' ὑπὸ χεῖρα βάλῃς* (Σ. *'Αποσπ*.). Ἐννοεῖται δὲ οἴκοθεν ὅτι, κατὰ τὴν διαφορὰν τῶν ἐννοιῶν, τὸ ἓν δυνατὸν νὰ τεθῇ μετὰ τὸ ἄλλο· *ἐγὼ δὲ θρασὺς μὲν καὶ βδελυρὸς καὶ ἀναιδὴς οὔτ' εἰμί, μήτε γενοίμην* (Δ. *Χεῤῥον*. 106).

§. 72. Πολλάκις δέ, παρὰ ποιηταῖς, παραλειπομένου τοῦ *τὲ* ἐπὶ τοῦ δευτέρου κώλου, γεννᾶται ὁ συνδυασμὸς *οὔτε—οὐ*· *ἀλλ' οὔτε πνεῦμα διόθεν ἦλθε πώποτε, οὐ πορθμίς* (Εὐρ. *'Ιφ. Τ*. 345).—*ὃς οὔτε βλάστας πω γενεθλίους πατρὸς οὐ μητρὸς εἶχον* (Σ. *Κ*. 972).

Καί, ἀντιστρόφως, παραλειπομένου τοῦ *τὲ* ἐπὶ τοῦ πρώτου κώλου, γεννᾶται ὁ συνδυασμὸς *οὔ—οὔτε· οὐ βοῶν πάρεστι σώματα, οὔτε χρυσός* (Βακχυλίδης).

§. 73. Τοῦτο φαίνεται ὡς ἀνάμιξις τῶν δύο τρόπων, τοῦ διὰ τῶν συμπλεκτικῶν *οὔτε—οὔτε* καὶ τοῦ ἀσυνδέτου διὰ τοῦ *οὔ—οὔ*. Ἐκ τοῦ *οὔτε—οὔτε* καὶ *οὐ—οὐ* ἐγεννήθη τὸ *οὔτε—οὐ* καὶ *οὐ—οὔτε*. Τὸ αὐτὸ ἰσχύει περὶ τοῦ *μήτε—μή* καὶ *μὴ—μήτε· ἔδοξε δ' Ἄργει τῷδε μήθ' ἡμᾶς στέγαις, μὴ πυρὶ δέχεσθαι* (Εὐρ. *Ὀρ*. 46).—*ᾧ μὴ ξένων ἔξεστι μήτ' ἀστῶν τινα δόμοις δέχεσθαι* (Σ. *Τ*. 817). Δυνατὸν δὲ νὰ προηγῶνται ἢ νὰ ἕπωνται πλείονα *οὔτε* ἢ *μήτε*.

§. 74. Καὶ ἐπὶ μὲν τῶν προηγουμένων συμπλέκεται ἀποφατικὸν μετ' ἀποφατικοῦ, δυνατὸν δὲ νὰ συμπλέκηται καὶ καταφατικὸν μετ' ἀποφατικοῦ. Τότε γεννᾶται ἐν τούτοις ὁ συνδυασμὸς *οὔτε—τέ· οὔτ' ἂν οὗτος ἔσχε ταύτην ποιήσασθαι ἐρώτησιν, ἡμεῖς τ' ἂν ἔγνωμεν* (Ἰσ. *Συμμ.ιή*.).—*οὐκέτ' ἐνταῦθα οὔτ' ἐπινεῦσαι ἠθέλησεν, ἐοίγα τε* (Πλ.). Ὡσαύτως καὶ *μήτε κινδύνευε, σωθήτω τέ μοι τέκνα* (Εὐρ. *Ἡρακλ*. 455),

§. 75. Ὡς δὲ ἐν τούτοις τηρεῖται μὲν ἡ ὁμοιότης διὰ τοῦ *τὲ—τέ*, προκύπτει δὲ ἡ διαφορὰ διὰ τοῦ *οὐ* καὶ *μή* (οὔτε, μήτε), οὕτως, ἀντιστρόφως, ἐπὶ τῶν *οὔτε* καὶ *οὐδὲ* σώζεται μὲν ἡ ὁμοιότης διὰ τῶν *οὔ—οὔ*, προκύπτει δὲ ἡ διαφορὰ διὰ τοῦ *τὲ* καὶ *δέ*.

§. 76. Τὸ *οὐδέ*, ἐκτὸς τῆς ἀντιθετικῆς σημασίας, ἐν ᾗ τίθεται προηγουμένου τοῦ *μέν*, ὡς *ἔνθ' ἄλλοις μὲν πᾶσιν ἑήνδανεν, οὐδέ ποθ' Ἥρῃ οὐδὲ Ποσειδάωνι, οὐδὲ γλαυκώπιδι κούρῃ* (Ἰλ. Ω, 25), ἔχει καὶ συμπλεκτικὴν σημασίαν, προσθέτον ἀποφατικὸν εἰς προηγούμενον ἀποφατικὸν ἢ καταφατικόν, ἄνευ προηγουμένου *μέν· ἐπεὶ οὐ παρελεύσεαι, οὐδέ με πείσεις* (Ἰλ. Α, 132).—*ἂψ δ' ἐς κουλεὸν ὦσε μέγα ξίφος, οὐδ' ἀπίθησεν* (Ἰλ. Α, 220)=ἔπραξε τὸ ἓν καὶ οὐκ ἔπραξε τὸ ἄλλο.

§. 77. Ὅταν δὲ προστίθηται μεῖζόν τι, τότε εἶναι ἐπιδοτικὴ σημασία μετ' ἀποφάσεως· *οὐδ' ἢν Ἀγαμέμνονα εἴπῃς* (Ἰλ. Α, 90).—*οὐδὲ ὅςτις ὁ μέγιστος αὐτέων ἐστὶ Ἠπιδανός, οὐδὲ οὗτος ἀντέσχε* (Ἡρ. Θ', 496)=οὐ μόνον οἱ ἄλλοι, ἀλλ' οὐδὲ οὗτος.—*οὐδεὶς οὐδ' ἂν οἰκέτης ἐπιεικὴς ἐτόλμησεν* (Ἰσ.).— *οὔ τοι σ' Ἀχαιῶν, οἶδα, μή τις*

ὑβρίσει, οὐδὲ χωρὶς ὄντ' ἐμοῦ (Σ. *Αἰ.* 560)=**quand même tu ne m'aurais plus auprès de toi.**

§. 78. Ἐκ τούτου πολλάκις τίθεται μετὰ τοῦ *οὔτε· οὐκ ἔστιν οὔτε τεῖχος οὔτε χρήματα οὐδ' ἄλλο δυσφύλακτον οὐδέν, ὡς γυνή* (Γν.). Τὸ αὐτὸ ἰσχύει περὶ τοῦ *μήτε* καὶ *μηδέ· δήμῳ γε μήτε πᾶν ἀναρτήσῃς κράτος, μήτ' αὖ κακώσῃς, πλοῦτον ἔντιμον τιθείς· μηδ' ἄνδρα δήμῳ πιστὸν ἐκβάλῃς ποτέ, μηδ' αὖξε καιροῦ μεῖζον· οὐ γὰρ ἀσφαλές* (Εὐρ. *Πλεισθ. Ἀποσπ.*). Ἀλλὰ καὶ πολλοὶ ἄλλοι συνδυασμοὶ γίνονται, δυσπαρακολούθητοι ὄντες κατ' ἀκρίβειαν καὶ λεπτολογίαν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΤΡΙΤΟΝ.

Περὶ Λόγων Διαζευκτικῶν.

§. 1. Ὡς ἡ φύσις τῆς μὲν συμπλοκῆς στέκει εἰς τὴν ἕνωσιν, τῆς δὲ διαζεύξεως εἰς τὸν χωρισμόν, οὕτως οἱ μὲν *συμπλεκτικοὶ* λόγοι ἐξηγοῦσιν ἕνωσιν ἐν γένει οἱανδήποτε, οἱ δὲ *διαζευκτικοί*, τοὐναντίον, χωρισμόν. Ὁ λέγων *τοῦτό τε κἀκεῖνο* περιλαμβάνει καταφατικῶς ἀμφότερα εἰς τὴν γινομένην κρίσιν· ὁ λέγων *οὔτε τοῦτο οὔτ' ἐκεῖνο* περιλαμβάνει ἀποφατικῶς, ὅ ἐστιν ἀποκλείει τῆς κρίσεως, ἀμφότερα· ὁ λέγων *οὐ μόνον τοῦτο, ἀλλὰ καὶ ἐκεῖνο* προσθέτει μεῖζόν τι εἰς ἔλαττον ἤ, ἀντιστρόφως, ἔλαττον εἰς μεῖζον· ὁ λέγων *ἢ τοῦτο ἢ ἐκεῖνο* τὸ ἕτερον μὲν τῶν δύο παραδέχεται, τὸ δ' ἕτερον ἀπωθεῖται καὶ ἀποκλείει· περὶ τοῦ ἑνὸς λέγει *ναί*, περὶ τοῦ ἄλλου λέγει *οὐχί*, καὶ τοῦτο εἶναι ἴδιον τῆς *διαζεύξεως*.

§. 2. Φαίνεται κατ' ἀρχὰς ἄπορον ποίαν σχέσιν ἔχει ἡ *διάζευξις* πρὸς τὴν περὶ ἧς ὁ λόγος ἐν τῷ τμήματι τούτῳ *σύνδεσιν*. Τὸ ἄπορον τοῦτο λύουσιν οἱ ἀρχαῖοι γραμματικοί. «Διαζευγνύουσι μὲν οὖν τὰς διανοίας, τὸν δὲ λόγον συνδεῖ· ἐὰν γὰρ εἴπω *ἤτοι ζῇ ἢ τέθνηκεν*, ἓν μέν τι τῶν νοημάτων τίθημι, ἓν δὲ ἀναιρῶ, καὶ οὕτω τὴν διάζευξιν ποιοῦμαι, ὁ μέντοι λόγος συνδεῖται· οὐδὲ γάρ, ἐὰν εἴπω *ἤτοι ζῇ*, τέλειόν ἐστι τὸ *ζῇ* νόημα, ἀλλὰ δεῖται τῆς ἐπαγωγῆς τοῦ *ἢ τέθνηκεν*.» (Ἐν *Ἀνεκδότοις Βεκκέρου*, σ. 961)· οὕτω καὶ Θεόδωρος ὁ Γαζῆς. Πρὸ πάντων δὲ τούτων ὁ Ἀπολλώνιος (ἐν *Βεκκέρου*

'Ανεκδότοις, σ. 481)· «Ἔχεται ἀπολογίας ἡ προκειμένη ἀπορία, ὡς καὶ ἐπὶ ἄλλων ἐστὶν ἐπινοῆσαι» κτλ.

§. 3. Ὡς ὑπάρχουσιν ἰδιαίτερα μόρια διὰ τὴν κατασκευὴν τῶν *συμπλεκτικῶν λόγων*, οὕτω καὶ διὰ τὴν τῶν *διαζευκτικῶν*. Τὰ μόρια ταῦτα κυρίως εἶναι τὸ *ἢ* καὶ *εἰ*, διαφόρως συνδυαζόμενα καὶ συντιθέμενα, *ἢ—ἤ*, *εἰ—ἤ*, *ἤτοι*, *εἴτε*, κτλ· *ἢ θεὸν ἢ ἄνθρωπον ἄλλον* (Πλ. *Συμπ.* 185). — *ἢ λέγε τι σιγῆς κρεῖττον ἢ σιγὴν ἔχε* (Εὐρ. *'Αποσπ.*).—*ἢ γάρ σε λιταὶ διακωλύσουσ' ὀρφανὸν εἶναι παιδὸς μελέας, ἢ δεῖ σ' ἐπιδεῖν τύμβου προπετῆ, φοινισσομέναν αἵματι παρθένον* (Εὐρ.'*Ἑκ.*149). Παρ' Ὁμήρῳ τὸ *ἢ* ἀπαντᾶται καὶ *ἠέ* *νὺξ δ' ἤδ' ἠὲ διαῤῥαίσει στρατόν, ἠὲ σαώσει* (Ἰλ. I, 78).

§. 4. Ὁ διαζευκτικὸς *ἤ*, προσλαμβάνων τὸ μόριον *τοί*, γίνεται *ἤτοι*, καὶ ὁ σύνθετος οὗτος διαζευκτικὸς *ἤτοι* προτάσσεται συνήθως παρ' Ἀττικοῖς ἐπὶ τῶν διαζευκτικῶν λόγων· *ὥστε ἤτοι τὸ πρότερον ἢ ὕστερον οὐκ ὀρθῶς λέγει* (Πλ. *Πρωτ.* 339). — *ἤτοι αὐτὸν λέγοντα ἢ ἄλλους προσαναγκάζοντα* (Πλ. *Φαίδρ.* 242). — *ἦλθεν ἂν ἤτοι κατηγορήσων ἢ καταμαρτυρήσων* (Ἰσ. *'Αντιδ.* ιέ.)· παρὰ Κοραῆ, *καταψευδομαρτυρήσων*.

§. 5. Τὸ πρὸς ἐνδυνάμωσιν τοῦ *ἢ* λαμβανόμενον *τοὶ* σημαίνει *ὄντως*, *βεβαίως*, καὶ χρησιμεύει εἰς ἔνδειξιν ὅτι, ἐξαιρουμένων τῶν δι' αὐτοῦ καὶ τοῦ *ἢ* ἐκτιθεμένων περιστάσεων, οὐδεμία ἄλλη εἶναι δυνατή· *ἤτοι τοῦτο ἢ ἐκεῖνο* δηλοῖ ἀναγκαίως τὸ ἓν ἐκ τῶν δύο. Διὰ τοῦτο πρὸς μείζονα τῆς ἀκριβοῦς ταύτης διαιρέσεως ἀνάδειξιν προστίθεται καὶ ὁ σύνδεσμος *γέ*· *ἤτοι κρίνομέν γε ἢ ἐνθυμούμεθα ὀρθῶς τὰ πράγματα* (Θ Β', 40). — *τοὺς δὲ δαίμονας οὐχὶ ἤτοι θεούς γε ἡγούμεθα ἢ θεῶν παῖδας;* (Πλ. *'Απολ.* 29) Φαίνεται δὲ ὅτι τὸ *τοὶ* εἶναι παλαιὰ δοτική=τῷ.

§. 6. Ἐπιτασσόμενος ὁ *ἤτοι* ἀπαντᾶται πολλὰ σπανίως, παρὰ ποιηταῖς· *ἢ μέγαν νόον ἤτοι φύσιν*, κτλ (Πίνδ. *Ν.* ϛ', 5), καὶ τὴν χρῆσιν ταύτην ἀποδοκιμάζει ὁ Ἀπολλώνιος· « οὐ γὰρ ἄν ποτε φήσαιμεν *ἢ ἡμέρα ἐστὶν ἤτοι νύξ ἐστιν*». (*'Ανέκδ. Βεκκ.* σ.486). Ὡσαύτως καὶ Θωμᾶς ὁ Μάγιστρος· « ἑτέρως δ' οὐκ ἄν ποτε εὕροις, πλὴν ἐν Πινδάρῳ ἅπαξ διὰ τὴν ἀνάγκην τοῦ μέτρου» ὁ δὲ Καυσοκαλυβίτης καὶ ἄντικρυς σολοικίσαντα καταδικάζει τὸν Μένανδρον εἰπόντα *ἡ νῦν ἡμέρα δίδωσί μοι ἢ διαβολὴν ἤτοι δόξαν* (σ. 1169),

ὅπερ τολμηρότερον τοῦ δέοντος. Σπανιώτατον ἐπίσης εἶναι καὶ τὸ *ἤτοι—ἤτοι*. Ἐκλαμβάνεται δὲ καὶ κατὰ πολλοὺς ἄλλους τρόπους τὸ *ἤτοι*, καὶ μάλιστα ἐξηγητικῶς=ἤγουν.

§. 7. Οἱ παλαιοὶ γραμματικοὶ διαςέλλουσι τὴν *κυρίως διάζευξιν* τῆς *παραδιαζεύξεως*, ἑπομένως τοὺς *κυρίως διαζευκτικοὺς λόγους* τῶν *παραδιαζευκτικῶν*, δεχόμενοι ὡς *κυρίως διάζευξιν* καὶ *κυρίως διαζευκτικοὺς λόγους*, ὅταν ἡ φύσις τῶν διαζευγνυομένων ἦναι τοιαύτη ὥστε τὸ ἓν ἀναιρεῖ τὸ ἄλλο, καὶ δὲν δύνανται νὰ συνυπάρξωσιν· *ἤτοι ἡμέρα ἢ νύξ, ἤτοι φῶς ἢ σκότος*, κτλ· *παραδιάζευξιν* δέ, ὅταν τὰ διαζευγνυόμενα δὲν ἦναι τοιαύτης φύσεως· *δός μοι ἢ χρυσὸν ἢ ἄργυρον*. — *ἢ Αἴας ἢ Ἰδομενεὺς ἢ δῖος Ὀδυσσεύς* (Ἰλ. Α, 145). Ὁ δὲ Εὐστάθιος θέτει τὴν *παραδιάζευξιν* εἰς τὴν μεσολάβησιν τοῦ *καί*· « Καὶ ἔστι (παραδιαζευκτικὸς) οὐχ ὁ θάτερον τῶν δυοῖν, ὅ τοῦ διαζευκτικοῦ ἐστιν, ἀλλά πως ὁ ἑκάτερα τιθείς, οἷον *ἀργύριόν μοι δὸς ἢ καὶ ἱμάτιον*· αἰτεῖ μὲν γὰρ τὸ ἕτερον, οὐ λυπεῖ δὲ καὶ τὰ δύω δοθέντα· δοκεῖ δὲ τῆς ἐννοίας ταύτης αἴτιος γίνεσθαι ὁ παρεμπίπτων *καί*. » Ἄλλοι δὲ *ὑποδιάζευξιν* μὲν καλοῦσι τοῦτο καὶ *ὑποδιαζευκτικοὺς τοὺς τοιούτους λόγους*, *παραδιάζευξιν* δὲ τὴν ἐν ταῖς ἐπιγραφαῖς τῶν συγγραμμάτων χρῆσιν τοῦ *ἤ*· *Φαίδων ἢ περὶ Ψυχῆς* (Πλ.).—*Τίμων ἢ Μισάνθρωπος* (Λουκ.).

§. 8. Ἐχέτωσαν δὲ τὰ περὶ ὀνόματος ὁπωσδήποτε, τὸ καθ' αὑτὸ πρᾶγμα εἶναι τοῦτο. Ἐκτὸς τῆς ἀνωτέρω ἀναγκαίας διακρίσεως, ὑπάρχουσι καὶ περιστάσεις καθ' ἃς ἐκ πολλῶν δυνατὸν νὰ ληφθῇ τὸ ἓν ἢ τὸ ἄλλο ἀδιακρίτως καὶ ἄνευ διαφορᾶς ἀποτελέσματος. Οὕτω, π. χ. ἐν μὲν τῷ ὁμηρικῷ *νὺξ ἤδ' ἠὲ διαῤῥαίσει στρατόν, ἠὲ σαώσει*, γίνεται ὄχι μόνον διάφορον, ἀλλὰ πᾶν τοὐναντίον τὸ ἀποτέλεσμα, ἐὰν τεθῇ τὸ ἓν ἢ τὸ ἄλλο· ὡσαύτως εἰς τὸ ἤτοι *λευκὸν ἢ μέλαν*. Παρίσταται δὲ ὡς ἀδιάφορον τὸ ἀποτέλεσμα ἐν τῷ *ἢ Αἴας ἢ Ἰδομενεὺς ἢ δῖος Ὀδυσσεύς*, κτλ, οἷον *ἔστω ὁ εἷς ἢ ὁ ἄλλος*, *ἀδιάφορον*. Δυνατὸν δὲ οὐκ νὰ ἦναι εἰς τρία ἡ διαίρεσις, καὶ τότε τριπλασιάζεται ὁ *ἤ*, ὡς· *ἢ φύσει ἢ τέχνῃ ἢ ἀμφοτέροις* (Πλ. *Πολ.* Β', 381).

§. 9. Εἰς ἐξήγησιν τῆς τοιαύτης ἀδιαφόρου διακρίσεως ἡ λατινικὴ γλῶσσα ἔχει τὸ μόριον **vel**, ἐκ τοῦ **velle**=θέλειν, ἐν ᾧ διὰ τὴν ἀναγκαίαν διάκρισιν ἔχει τὸ **aut—aut**. Ἡ ἑλληνικὴ γλῶσσα, οὐκ ἔχουσα

ἰδιαίτερον τοιοῦτον μόριον μεταχειρίζεται τὸ αὐτὸ ἤ, μεταχειριζομένη διὰ τὴν ἀναγκαίαν διάκρισιν τὸ ἤτοι—ἤ, ἂν καὶ δυσκόλως δυνατὸν νὰ ἐφαρμοσθῇ ἀκριβῶς τοῦτο ἁπανταχοῦ. Ἡ σημερινὴ γλῶσσα ἔχει πρὸς τοῦτο καθ' αὐτὸ ῥῆμα συνώνυμον τοῦ λατινικοῦ velle, λέγουσα *θέλεις τοῦτο, θέλεις ἐκεῖνο. — θέλεις ἔπαρέ το, θέλεις ἄφες το.—θέλει ζήσει, θέλει μή*. Τοιοῦτον καὶ τὸ τοῦ κοινοῦ τραγῳδίου *θέλεις μῆλον ἔπαρε, θέλεις κυδῶνι*, κτλ.

§. 10. Ὡς ἐπὶ τῶν συμπλεκτικῶν λόγων παραλειπόμενος ὁ εἷς καὶ ἀναπληροῦται, οὕτως ἀναπληροῦται καὶ ὁ εἷς ἤ· *πλούσιος ἢ πένης* (Πλ. *Πολιτ* 296).—*χρηστοῦ ἢ πονηροῦ αὐτοῦ γενομένου.—φύσει ἢ τύχῃ* (Πλ. *Πρωτ*. 313. 323). Ὡσαύτως παραλείπεται καὶ ὁλόκληρον τὸ πρῶτον κῶλον, ἀναπληρούμενον ἐκ τοῦ δευτέρου· *ἢ λανθάνουσί σε οἱ ἄλλων σπειράντων καὶ φυτευσάντων τόν τε σῖτον τέμνοντες καὶ δενδροκοποῦντες;* (Ξ. *Ἀπ*. Β', ά, 13) ἔνθα εὐκόλως ἀναπληροῦται· *οἶσθα τοῦτο ἢ λανθάνουσί σε;* κτλ. Γίνεται δὲ τοῦτο ἐπὶ παθητικωτέρας μάλιστα ἐκφράσεως· *ἢ οὐχ ὁρᾷς; ἢ οὐ μέμνησαι* (Πλ. *Πολ*. Δ', 505. 508). Τοιοῦτον καὶ τὸ ὁμηρικὸν (Ἰλ. Ε, 349), *ἢ οὐχ ἅλις;*=ἢ δὲν σὲ φθάνει; κτλ.

§. 11. Πολλάκις δὲ μοναδικὸς ὢν ὁ *διαζευκτικὸς ἢ* δύναται ἴσα τῷ *εἰ δὲ μή· ἣν* (ἀλήθειαν) *διώκειν αὐτὸν πάντως καὶ πάντῃ ἔδει· ἢ ἀλαζόνι ὄντι μηδαμῶς μετεῖναι φιλοσοφίας ἀληθινῆς* (Πλ.*Πολιτ*. ϛ',490)=εἰ δὲ μή.—*ἐγὼ οὐκ ἐκ τῶν τετρακοσίων ἐγενόμην· ἢ τῶν κατηγόρων ὁ βουλόμενος παρελθὼν ἐλεγξάτω* (Λυσ. *Δήμ*. *Καταλύσ*. *Ἀπολ*. §. 14).—*τὰ δὲ διάφορα δίκῃ λύεσθαι· ἢ θεοὺς τοὺς ὁρκίους μάρτυρας ποιούμενοι πειρασόμεθα ἀμύνεσθαι* (Θ. Ά, 78. Ἴδε καὶ Ά, 121. Έ, 63).

§. 12. Ὁ μακαρίτης Κοραῆς (Ἰσ. *Μ*. Β', σ. 11) θέλει ὅτι, ἀποφατικῆς μὲν προτάσεως ἐν τούτοις ἡγουμένης, ὁ *διαζευκτικὸς ἢ* ἰσοδυναμεῖ τῷ *εἰ δέ*, καταφατικῆς δὲ ἡγουμένης, τῷ *εἰ δὲ μή· τεθναίης, ὦ Προῖτε, ἢ κάκτανε Βελλεροφόντην* (Ἰλ. Ζ, 164). Ἀλλὰ εὐκολώτερον εἰπεῖν ὅτι ἁπανταχοῦ ἁρμόζει τὸ *εἰ δὲ μή*, ἀναιροῦν τὸ προηγούμενον, ἀποφατικὸν ἢ καταφατικόν, ἢ τὸ *ἢ*=*ἄλλως, ἄνευ τούτου*. Οὕτως ἐπὶ τοῦ δευτέρου τῶν ἀνωτέρω παραδειγμάτων=εἰ δὲ μή=εἰ δὲ μή τοῦτό ἐστιν ἀληθές· ἐπὶ τοῦ τρίτου=εἰ δὲ μή=εἰ δὲ τοῦτο οὐ γίνεται, ὅτι τὰ διάφορα δίκῃ λύονται, κτλ. Ταῦτα δὲ ὑπὸ τὸν καθ'

αὐτὸ διαζευκτικὸν τύπον φερόμενα γίνονται· *ἢ τοῦτό ἐστιν, ἢ ἄλλως γίνεται ἐκεῖνο*, κτλ· οὕτω καὶ *ἀλλὰ μὴν ἔργον γε οὐδαμοῦ ληπτέον, ἢ ἐλεγχθήσεται γελοῖος ὤν* (Ξ.'Απ.Α,ζ',2)=εἰ δὲ μή, ἐὰν τοῦτο μὴ γένηται, τὸ μὴ λαβεῖν ἔργον· τοῦτο δὲ=ἢ οὐ ληπτέον ἔργον ἢ ἐλεγχθήσεται,κτλ. Χωνεύονται δὲ εἰς ἓν τὰ δύο κῶλα, κοινὸν ἔχοντα τὸ ῥῆμα· *εἴποτε δή τι ἢ ἔπει ὤνησας κραδίην Διὸς ἠὲ καὶ ἔργῳ* (Ἰλ. Α, 395).—*φιλεῖ δὲ τίκτειν ὕβρις μὴ παλαιὰ νεάζουσαν ὕβριν τότ' ἢ τότ', ἔστ' ἂν ἐπὶ τὸ κύριον μόλῃ* (Αἰσχύλ. 'Αγ. 733).

§. 13. Ἐπειδὴ ἡ *διάζευξις* ὑποθέτει πάντοτε διαφοράν, διὰ τοῦτο ἐκ τῆς *διαζευκτικῆς* προῆλθεν ἡ διαφορικὴ σημασία τοῦ συνδέσμου ἢ μετὰ τοῦ *ἄλλος* καὶ τῶν ὁμοίων· *οὐκ ἄλλοτι ἢ διαλέγεσθαι* (Πλ. Θεαιτ. 189).—*οὐδὲν ἄλλ' ἢ ἐπιτάττεις* (Πλ. Μέν. 76.)· τοῦτο δὲ δυνατὸν νὰ ἀναχθῇ εἰς τὸ *ἤτοι διαλέγεται ἢ οὐδὲν ἄλλο ποιεῖ*, ἢ εἰς τὸ ἀντιθετικὸν *διαλέγεται μέν, οὐδὲν δὴ ἄλλο ποιεῖ*.—*ἀλλοῖον ἄνδρα ἢ 'Οδυσσῆα* (Ὀδ. Τ, 267).

§. 14. Ὡσαύτως μετὰ τῶν ἐπιθέτων *ἐναντίος, διπλάσιος, ἴδιος*, κτλ· μετὰ τῶν ἐπιῤῥημάτων *ὕπερθεν, πρίν*, κτλ· μετὰ τῶν ῥημάτων *διαφέρειν, φθάνειν*, κτλ· *οἷς, ἔφη, διαφέρειν τὰ τοῦ ἐρῶντος ἢ τὰ τοῦ μή* (Πλ. Φαίδρ. 228).—*ἠσκήκεις δὲ φθάνειν ἕλκων ἢ τὰ πτηνὰ φεύγειν* (Ξ Π. Α, ς', 39. Ἴδε καὶ Ἡρ. ς', 100. Ὀδ. Λ, 58. Θεόκρ. Β', 116)· παρ' ἄλλοις, *φυγεῖν*.

§. 15. Ἐν πᾶσι τούτοις περιέχεται συγκρίσεως ἔννοια· τὸ τελευταῖον χωρίον, π. χ. ἀναλυόμενον εἶναι=πρότερον ἕλκειν ἢ τὰ πτηνὰ φεύγειν. Διὰ τοῦτο ὁ ἢ τίθεται καὶ ἐπὶ τῶν καθ' αὑτὸ συγκριτικῶν· *κρεῖττον σιωπᾶν ἐστιν ἢ λαλεῖν μάτην* (Μ.).—*μανικώτεροι ἢ ἀνδρειότεροι φύονται* (Πλ. Θεαιτ. 144).—*κρείττων ἦν ὁ πατὴρ αὐτοῦ μὴ λειτουργήσας ἢ τοσαῦτα τῶν αὐτοῦ ἀναλώσας* (Λυσ.).—*μεῖζον ἢ κατ' ἄνθρωπον φρονεῖν*, κτλ (Ἴδε σ. 66, §. 72).

§. 16. Τὴν αὐτὴν δέχονται σύνταξιν καὶ τὰ ῥήματα *αἱρεῖσθαι, προαιρεῖσθαι, προτιμᾶν* καὶ τὰ ὅμοια, συγκρίσεως ἔννοιαν περιέχοντα καὶ ταῦτα· *θάνατον αἱρούμενοι ἢ βίον μετὰ δουλείας* (Λυσ.).—*δεξαίμην ἂν πάσας ἀσπίδας ἐῤῥιφέναι ἢ τοιαύτην γνώμην ἔχειν* (Λυσ. Θεομν. §. 21), κτλ (Ἴδε σ. 272, §. 43).

§ 17. Ζητεῖται δὲ παρὰ τοῖς φιλολόγοις ἄν, ὡς ἐπί τινων ἐν τούτοις πλεονάζει τὸ *μᾶλλον*, οὕτως ἐπὶ ἄλλων ἐλλεῖπον πρέπει νὰ

ἀναπληρωθῇ· ἄν, ὡς ἐν τῷ *αἱρετώτερόν ἐστι μαχομένους ἀποθανεῖν μᾶλλον ἢ φεύγοντας σώζεσθαι* (Ξ. *Π*. Γ', γ', 51), πλεονάζει, οὕτως ἐλλείπει ἐν τῷ πολυθρυλλήτῳ καὶ πολυκρότῳ *βούλομ' ἐγὼ λαὸν σόον ἔμμεναι ἢ ἀπολέσθαι* (Ἰλ. Α, 117).

§. 18. Ἀπολλώνιος ὁ Δύσκολος, ἐξηγήσας (ἐν τῷ *περὶ Συνδέσμων*) τὴν διαφορὰν τοῦ διαζευκτικοῦ καὶ παραδιαζευκτικοῦ ἤ, ὡς ἀνωτέρω, ὅτι ὁ μὲν πρῶτος ἐκ τῶν φύσει διεζευγμένων καὶ μαχομένων λαμβάνεται, ἢ *ἡμέρα ἢ νύξ*, ὁ δὲ δεύτερος ἐκ τῶν ἄλλων λόγων, οἵτινες καὶ εἰς συμπλεκτικοὺς δυνατὸν νὰ μεταβληθῶσιν, ὅπερ ἀδύνατον ἐπὶ τῶν πρώτων· ἢ *ἀλκαϊκόν μοι χρῆσαι ἢ σαπφικόν*, προσθέτει ἔπειτα. « Ἔστι καὶ τρίτη διαφορὰ τοῦ ἢ συνδέσμου ἥτις καλεῖται *διασαφητική*· τοῦ μὲν γὰρ προτέρου ὕπαρξιν διασαφεῖ, τοῦ δὲ ἐπιφερομένου ἀναίρεσιν· *βούλομαι πλουτεῖν ἢ πένεσθαι, βούλομαι φιλολογεῖν ἢ σχολάζειν*. » κτλ. Ἀποδείξας δὲ ὅτι καὶ ἡ τοιαύτη διαφορὰ τοῦ συνδέσμου ἀπὸ τῆς *διαζευκτικῆς συνδέσεως μετέβαλεν εἰς τὴν διασαφητικήν*, διότι, ὡς ἐπὶ τῆς *διαζευκτικῆς*, τεθέντος τοῦ ἑνός, ἀναιρεῖται τὸ ἄλλο, *ἐὰν τοῦτο, οὐ τοῦτο*, οὕτω καὶ ἐνταῦθα, *τέθειται γὰρ τὸ πλουτεῖν βούλομαι, ἀνῃρημένου τοῦ πένεσθαι*, ὑποσυνάπτει· « καί μοι δοκεῖ ἕνεκα τούτου σύνδεσμον ἔξωθεν μηκέτι παραδέχεσθαι ὁ τοιοῦτος λόγος, εἰς δὲ ἐπίτασιν τὸ ἐπιτατικὸν ἐπίῤῥημα, λέγω τὸ *μᾶλλον*. » Τὰ αὐτὰ ἐφαρμόζει ἔπειτα καὶ εἰς τὸν ὁμηρικὸν στίχον *βούλομ' ἐγὼ λαὸν σάον* (οὕτως) *ἔμμεναι*, κτλ (*Βεκκέρ. Ἀνέκδ*. σ. 487).

§. 19. Ταύτην τὴν γνώμην ἠκολούθησαν καὶ ἄλλοι ἐκ τῶν ἀρχαίων· ὁ δὲ Γαζῆς, διαστέλλων τὸν *διαζευκτικὸν* τοῦ *διασαφητικοῦ* ἤ, λέγει « διαζευγνύων μὲν τοίνυν ὁ ἢ ἀορίστως οὐκ ἄνευ ἑτέρου ἢ λέγεται, ἤτοι προσκειμένου ἢ νοουμένου· ὡρισμένως δέ, εἴτ' οὖν διασαφητικῶς, μόνος κεῖται· *βούλομ' ἐγὼ λαὸν σόον ἔμμεναι ἢ ἀπολέσθαι*· σημαίνει γὰρ τὸ καὶ *οὐκ ἀπολέσθαι*· ὅθεν ἴσως καὶ *ἀναιρετικὸς* ἂν οἰκείως προσαγορεύοιτο. » Οἱ δὲ ἐξηγηταὶ αὐτοῦ, Νεόφυτος ὁ Καυσοκαλυβίτης καὶ Ἀθανάσιος ὁ Πάριος, διὰ πολλῶν προσπαθοῦσι νὰ ἀποδείξωσιν ὅτι δὲν ἐννοεῖται τὸ *μᾶλλον*, ὡς ἀσυμβίβαστον πρὸς πολλὰς ἐκκλησιαστικὰς ῥήσεις.

§. 20. Ἐκ τῶν νεωτέρων ὁ μὲν Θείρσχιος ἑρμηνεύει τὸν ἐν τῷ ἀνωτέρω ὁμηρικῷ στίχῳ ἢ διὰ τοῦ *ἀντί*, ἄλλων ἐννοούντων τὸ *μᾶλ-*

λον· ὁ δὲ Ἑρμᾶννος, ὁ τοσοῦτον πολεμήσας τὰς ψευδελλείψεις καὶ τοὺς ψευδοπλεονασμούς, εὑρίσκει καὶ ἐνταῦθα ἀνεξήγητον τὸν ἤ, ἐὰν ὑπονοηθῇ τὸ *μᾶλλον*. Ἔρχεται τελευταῖος ὁ Ἄρτουγγ ὅςτις, δεχόμενος τὸ *βούλεσθαι* καὶ *ἐθέλειν*=προαιρεῖσθαι καὶ προκρίνειν, ἑρμηνεύει τὸ τοῦ ποιητοῦ διὰ τοῦ *προκρίνω τὴν σωτηρίαν τοῦ λαοῦ ἢ τὴν ἀπώλειαν διὰ τῆς μὴ ἀποδόσεως τῆς κόρης*, κτλ. Οὕτω καὶ τὸ τοῦ Λυσίου *ζητοῦσι κερδαίνειν ἢ ὑμᾶς πείθειν* (*Δήμου Καταλύσ*. Ἀπολ. 1).

§. 2. Ἂν ἐκ τῆς *διαφορικῆς* καὶ *συγκριτικῆς* προὔκυψεν ἡ *ἐρωτηματικὴ* χρῆσις τοῦ ἢ συνδέσμου, ἤ, ἀντιστρόφως, ἐκ τῆς ἐρωτηματικῆς ἡ συγκριτική (Ἑρμᾶννος ἐν τῷ *περὶ Πλεονασμοῦ*), τοῦτο εἶναι ἀδιάφορον ὡς πρὸς τὸν προκείμενον σκοπόν. Βέβαιον εἶναι ὅτι, ὡς ἐκφέρεται ἀποφαντικῶς, οὕτω καὶ ἐρωτηματικῶς ἡ *διάζευξις*. Ὡς λέγεται *τὰ ἱερὰ τελεῖται νύκτωρ ἢ μεθ' ἡμέραν*, οὕτω καὶ *τὰ δ' ἱερὰ νύκτωρ ἢ μεθ' ἡμέραν τελεῖς;* (Εὐρ. *Β*. 485)—*ξὺν πατρὶ δ' οἴκους ἢ τίνος λείπει μέτα;* (Εὐρ. *'Ανδρ*. 1061)

§. 22 Τίθεται δὲ ὁ ἢ παρ' Ἀττικοῖς ἐπὶ ἐρωτήσεως, εὐθείας ἢ πλαγίας, συνήθως μετὰ τοῦ *πότερος*, κτλ· *πότερος ἐπαΐει περὶ τῶν χρηστῶν σιτίων ὁ ἰατρὸς ἢ ὁ ὀψοποιός;* (Πλ. *Γοργ*. 464)—*πότερα φῶμεν ἢ μὴ φῶμεν;* (Πλ. *Φιλ*. 40).—*αἱ δ' οἰκήσεις αὐτῷ πότερον ἐν ὀχυροῖς χωρίοις εἰσὶν ἢ καίπου ἐν εὐεφόδοις;* (Ξ. *Π*. Β΄, δ΄, 13). —*σκοπῶ ἔτι καὶ νῦν διστάζων, πότερον ἐάσωμεν αὐτὰ ἢ ἐπισκεψώμεθα ἄλλον τρόπον ἢ ὀλίγον πρότερον* (Πλ.).

§. 23. Παρὰ τοῖς ἐπικοῖς καὶ τοῖς μιμηταῖς αὐτῶν τίθεται ἐν τούτοις ἤ—ἤ· *ἤ ῥ' οἵ γ' ὑβρισταί τε καὶ ἄγριοι οὐδὲ δίκαιοι, ἠὲ φιλόξεινοι καί σφιν νόος ἐστὶ θεουδής;* (Ὀδ. Ζ, 120)—*διάνδιχα μερμήριξεν ἢ ὅγε τοὺς μὲν ἀναστήσειεν, ὁ δ' ἀτρείδην ἐναρίζοι, ἠὲ χόλον παύσειεν* (Ἰλ. Α, 190. Ἴδε καὶ Ε, 672. Ν, 742, κτλ.).—*Σιμιχίδα, πᾷ δὴ τὺ τὸ μεσαμέριον πόδας ἕλκεις ἢ μετὰ δαῖτα κλητὸς ἐπείγεαι; ἤ τινος ἀστῶν λανὸν ἐπιθρώσκεις;* (Θεόκρ. Ζ΄, 21—25) Παρὰ τοῖς πεζογράφοις τῶν ἀττικῶν δὲν ἀπαντᾶται τὸ τοιοῦτον, μόνον παρὰ τοῖς τραγικοῖς αὐτῶν εὑρίσκονται ἴχνη σποραδικά· *εἰδῶμεν ἢ νικῶμεν ἢ νικώμεθα* (Αἰσχ. *Χ*. 878).—*ἢ δοῦλος ἢ 'κείνου τις ἐγγενὴς γεγώς;* (Σ. *Τ*. 1168. Ἴδε καὶ Εὐρ. *Μ*. 493, κτλ).

§ 24. Ὁ ἢ τίθεται καὶ ἐπὶ δευτέρας ἐρωτήσεως, ἄλλης ἐρωτή-

σεως προηγηθείσης. Καὶ διὰ μὲν τῆς πρώτης ἐκφέρει ὁ ἐρωτῶν τὴν ἀπορίαν του ἐν γένει, διὰ δὲ τῆς δευτέρας, οἷον ἐπανορθούμενος, ἐξηγεῖ περίστασιν τὴν μόνην, κατὰ τὴν εἰκασίαν του, δυνατὴν εἰς ἀπόκρισιν, καὶ οὕτως ἐκ τοῦ γενικωτέρου καὶ ἀορίστου μεταφέρει τὴν ἀπορίαν του εἰς ἕν τι ὡρισμένον· *τίπτ' αὖ τ', αἰγιόχοιο Διὸς τέκος, εἰλήλουθας; ἦ ἵνα ὕβριν ἴδῃ Ἀγαμέμνονος;* (Ἰλ. Α, 203. Ἴδε καὶ Η, 26. Ι, 339. Ρ, 445)—*τί τόδε φαίνεται; ἦ δίκτυόν γ' Ἅδου;* (Αἰσχύλ. Ἀγ. 1073. Ἴδε καὶ Σ. Φ. 559. Εὐρ. Ἑκ. 1013, κτλ). Οὕτω παρὰ Πλάτωνι, Ξενοφῶντι, Δημοσθένει, κτλ.

§. 25. Βέκκερος, Σπίτσνερος καὶ ἄλλοι νεώτεροι ἐκδόται γράφουσιν ἐν τοῖς ἀνωτέρω ὁμηρικοῖς χωρίοις, ἑπομένως καὶ ἐν τοῖς ἄλλοις, ὁμοίοις οὖσιν, ἦ, ἀντὶ ἤ. Καὶ διὰ μὲν τοῦ ἤ ἐρωτᾶται, ὡς εἴδαμεν, μερικώτερον ἐπὶ τοῦ δευτέρου κώλου, διὰ δὲ τοῦ ἦ ἐρωτᾷ ὁ ἐρωτῶν περὶ ἀληθείας τοῦ ἤδη λεχθέντος, εἰ ὀρθῶς ἐνόησε τὸ λεγόμενον. Ὅτι ἔν τισιν ἁρμόζει ἡ γραφὴ αὕτη ἦ ἀναντίῤῥητον, ἀλλὰ δὲν εἶναι διὰ τοῦτο ὀρθὸν νὰ εἰσαχθῇ ἁπανταχοῦ. Εἰς τὸ Ἰλιάδος Α, 203, κτλ, ἁρμόζει βεβαίως μᾶλλον τὸ ἤ· εἰς τοῦτο ὁδηγεῖ καὶ ἡ σημερινὴ γλῶσσα, λέγουσα, π. χ. τί μᾶς ἦλθεν ἐδῶ; ἢ ἵνα δείξῃ τὴν προκοπήν του; ἀπ' ἐναντίας εἰς τὸ *πῶς εἶπας; ἦ 'μὸς παῖς σ' ἀπαλλάξει κακῶν;* (Αἰσχ. *Πρ.* 774. Ἴδε καὶ Σ *Τ.* 943. Τρ. 978) =ὄντως; ἀληθῶς; Ἴδε Ἄρτουγγ *Περὶ Μορίων τῆς Ἑλληνικῆς γλώσσης* II. σ. 62. Τοῦτο δὲ, μετὰ μὲν τοῦ *πού* συμπλεκόμενον, γίνεται *ἦπου* (Εὐρ. *Μ.* 1308), μετὰ δὲ τοῦ *ῥά*, γίνεται παρ' ἐπικοῖς ἦ *ῥά*;=ἆρα; Ἀμφότερα δὲ τίθενται καὶ ἐπὶ τὸ εἰρωνικώτερον καὶ σαρκαστικώτερον (Ἰλ. Α, 203. Ὀδ. Ν, 417).

§. 26. Ἐπὶ τῆς ἀνωτέρω περιστάσεως (§. 24) ὀνομάζουσιν οἱ γραμματικοὶ *διαπορητικὸν* τὸν ἤ, *λυτικὸν* δὲ τὸν αὐτόν, ὅταν μετὰ τὴν διὰ τῆς ἐρωτήσεως ἀπορίαν φέρῃ καὶ τὴν λύσιν, ὡς εἶναι τὸ περιώνυμον *τί δή ποτέ τις ἀγνοεῖ τὸ τοῦ ἤ σημαινόμενον; ἢ ὅτι οὐδέποτε ἔμαθεν;* ὅπερ Θεόδωρος ὁ Γαζῆς ὀνομαστὶ πρότερον κατὰ τοῦ Τραπεζουντίου γράψας μετέβαλεν ἔπειτα οὕτως ἐπὶ τὸ εὐσχημότερον, ὡς λέγουσιν οἱ ἐξηγηταὶ αὐτοῦ.

§. 27. Ἀλλ' ἐπειδὴ μείζων εἶναι ἡ ἀπορία ἐπὶ τῆς πρώτης ἢ ἐπὶ τῆς δευτέρας ἐρωτήσεως ἥτις τείνει εἰς ἀναίρεσιν καὶ λύσιν αὐτῆς, διὰ τοῦτο ὀρθότερον ἤθελεν εἶναι ἴσως οὗτος ἢ καὶ οὗτος τοὐλάχι-

στον νὰ ὀνομασθῇ *λυτικός*. Οὕτως ἤθελεν εἶναι μετὰ πολλῶν τῶν ἀνωτέρω παραδειγμάτων καὶ τὸ τοῦ Ξενοφῶντος· *σὺ δέ, ἔφη ὁ Χαρμίδης, ὦ Συρακόσιε, ἐπὶ τῷ μέγα φρονεῖς; ἢ δῆλον ὅτι ἐπὶ τῷ παιδί;* (*Συμπ.* δ', 52) καὶ τὸ τοῦ Δημοσθένους (*Ὀνήτ.* Β', 878) *τί ἐποίησεν ἄν; ἢ δῆλον ὅτι ὤμοσεν;* Εἰς δὲ τὸ περιώνυμον παρὰ τοῖς γραμματικοῖς τῆς Ἰλιάδος (Η, 339) μᾶλλον ἐξηγεῖται ἡ ἀπορία διὰ τοῦ ἦ παρὰ διὰ τοῦ διαζευκτικοῦ ἤ, ὅςτις ὑπαινίττεται τὴν λύσιν· ὅθεν γραπτέον *τί δὲ λαὸν ἀνήγαγεν ἐνθάδ' ἀγείρας Ἀτρείδης; ἦ οὐχ Ἑλένης ἕνεκ' ἠϋκόμοιο;*

§. 28. *Διαπορητικὸς* δὲ ἤθελεν εἶναι ὁ ἦ ὅςτις μετὰ τοῦ *ῥά* γίνεται *ἦρα* (§. 25). Οὕτως Ἀπολλώνιος ὁ Δύσκολος εἰς τοὺς *διαπορητικοὺς* κατατάσσει πρῶτον τὸν *ἄρα* καὶ *ἦρα*, γινόμενον βεβαίως, ὡς εἴπαμεν, ἐκ τοῦ *ἦ* καὶ *ῥά* μᾶλλον ἢ ἐκ τοῦ *ἄρα*, κατ' ἔκτασιν. Οὐδὲ τὸν ἦ ἀποβάλλει ὁ αὐτὸς ἐκ τῶν *διαπορητικῶν*, καὶ ἐν ἀρχῇ λόγου, ὄχι ὅμως τὸν αὐτὸν τῷ *διαζευκτικῷ*, ὡς ὁ Τρύφων, ἀλλ' ὁμόφωνον.

§. 29. Ἐπειδὴ ἡ ἐρώτησις μόνον περὶ τῶν ἀπορουμένων καὶ δισταζομένων γίνεται, διὰ τοῦτο καὶ τὸ δισταχτικὸν μόριον *εἰ* λαμβάνει χώραν ἐπὶ τῆς πλαγίας, κατὰ διάζευξιν γινομένης, ἐρωτήσεως· *ἀλλ' εἴπ' εἰ σφῶϊν καταλύσομεν ὠκέας ἵππους, ἢ ἄλλον πέμπωμεν ἱκανέμεν* (Ὀδ. Δ, 28).

§. 30. Οὕτω δὲ τίθεται πολλάκις παρ' Ἀττικοῖς *εἰ*—*ἤ*, ἀντὶ τοῦ *πότερον*—*ἤ* (§. 22)· *βουλόμενος ἰδεῖν εἴ που εἴη αἱρέσιμον τὸ τεῖχος ἢ ψευδὴς φαίνοιτο Γωβρύας* (Ξ. *Π.* Ε, ϛ', 4). — *σκοπῶμεν εἰ ἡμῖν πρέπει ἢ οὔ* (Πλ. *Πολ.* Ε, 451). — *τοῦτ' αὐτό, εἰ χαίρεις ἢ μὴ χαίρεις, ἀνάγκη δή πού σε ἀγνοεῖν, κενόν γ' ὄντα πάσης φρονήσεως* (Πλ. *Φιλ.* 21).

§. 31. Ὡς ὁ *ἤ*, προσλαμβάνων τὸν *τοί*, γίνεται *ἤτοι*, οὕτως ὁ *εἰ*, προσλαμβάνων τὸν *τέ*, γίνεται *εἴτε*, καὶ κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον τίθεται ἐπὶ ἀμφοτέρων τῶν κώλων· *καὶ δείξεις τάχα εἴτ' εὐγενὴς πέφυκας εἴτ' ἐσθλῶν κακή* (Σ. *Ἀντ.* 38)· καὶ παραλειπομένου τοῦ πρώτου *τέ*· *εἰ ξὺν λοχίταις εἴτε καὶ μονοστιβῆ* (Αἰσχ. *Χ.* 755). Τίθεται δὲ καὶ *εἴτε*—*ἤ*· *γνώμεναι εἴτε ψεῦδος ὑπόσχεσις, ἦε καὶ οὐκί* (Ἰλ. Β, 349)· καὶ *ἤ* — *εἴτε* (Σ. *Τ.* 1099). Ἀλλὰ ταῦτα εἶναι μᾶλλον ποιητικώτεραι ἄδειαι. Παραλείπεται δὲ καὶ ὁλόκληρον τὸ

εἴτε ἐπὶ τοῦ πρώτου κώλου· *λόγοισιν εἴτ' ἔργοισιν* (Σ. *Τ.* 517)= εἴτε λόγοις, εἴτ' ἔργοις. Λέγεται δὲ καὶ *εἰ — εἴτ' οὖν, εἴτ' οὖν— εἴτ' οὖν*, καὶ *εἴτ' οὖν—εἴ τε.*

§. 32. Ἡ διὰ τοῦ ἤ—ἤ ἐξηγουμένη ἀδιαφορία (§. 8) ἐκφέρεται καὶ ἐπὶ ὑποθέσεως διὰ τῶν *ἐάν τε — ἐάν τε, ἤν τε—ἤν τε, ἄν τε —ἄν τε* = καὶ ἐπὶ ταύτης τῆς ὑποθέσεως, καὶ ἐπὶ ἐκείνης = εἴτε τοῦτο, εἴτε ἐκεῖνο, κτλ· *ἐάν τε βούλῃ, ἐάν τε μή* (Πλ. *Θεαιτ.* 167). —*ἤν τε πρὸς ἕω, ἤν τε πρὸς ἑσπέραν, ἤν τε πρὸς ἄρκτον, ἤν τε πρὸς μεσημβρίαν* (Ξ. *Π.* Α, α, 5)· παρ' ἄλλοις τὰ μὲν δύο πρῶτα διὰ τοῦ *ἐάν τε*, τὰ δὲ δεύτερα διὰ τοῦ *ἤν τε.—ἄν τε ἄρχων, ἄν τε ἰδιώτης ὢν τυγχάνῃ* (Πλ.*Πολιτ.*259). Ὡσαύτως διὰ τοῦ *εἴτε—εἴτε.*

§. 33. Λαμβανομένων λοιπὸν ὡς στοιχείων τῶν ἤ καὶ *εἰ* εἰς τὴν κατασκευὴν τῶν *διαζευκτικῶν* καὶ τῶν ἐκ τούτων παραγομένων λόγων, γίνονται συνθέσεις μὲν αὐτῶν *ἤτοι* καὶ *εἴτε*, συνδυασμοὶ δὲ ἀμφοτέρων· 1. *ἤ—ἤ*· 2. *ἤτοι—ἤ* (παραλειπομένων ὡς σπανιωτάτων τῶν *ἤ—ἤτοι* καὶ *ἤτοι—ἤτοι*)· 3. *εἰ—ἤ*· 4. *εἴτε—εἴτε* καὶ *εἴτ' οὖν—εἴτ' οὖν*· 5. *εἴτε—ἤ* καὶ *ἤ—εἴτε.*

§. 34. Ζητῶν δὲ τὰ διάφορα σημαινόμενα τῶν μορίων τούτων ἐν τοῖς λεξικοῖς, τοῦ *ἤτοι*=μέν, παρ' Ὁμήρῳ· τοῦ *εἰ* ὡς εὐκτικοῦ= εἴθε *(εἴ μοι γένοιτο)*, ὡς διστακτικοῦ *(οὐκ οἶδ' εἰ ἐστι)*, ὡς ἰσοδυναμοῦντος τῷ ὅτι *(θαυμάζω εἰ)*, ὡς ὑποθετικοῦ *(εἰ μέν εἰσι ναοί)*, θέλει ἔχει ὁ συντακτικὸς ὡς κύριον ἔργον του τὴν ἀκριβῆ αὐτῶν ἐπὶ πάσης περιστάσεως ἐφαρμογήν. Καὶ ἐν τούτῳ εὑρίσκει μέγα στάδιον ἀσκήσεως.

§. 35. Οὕτω, π. χ. θέλει μελετήσει ἂν ἐν τῷ τοῦ Λυσίου (*κατὰ Ἐρατ.* 3) *οὐ μέντοι ὡς οὐκ ἔχων οἰκείας ἔχθρας καὶ συμφορὰς τοὺς λόγους ποιοῦμαι, ἀλλ' ὡς ἅπασι πολλῆς ἀφθονίας οὔσης ὑπὲρ τῶν ἰδίων ἢ ὑπὲρ τῶν δημοσίων ὀργίζεσθαι*, ὁ ἢ ἐκλαμβάνεται *συγκριτικός*, κατ' ἔλλειψιν τοῦ *μᾶλλον*, ἢ εἶναι καθαρὸς *διαζευκτικός*. Ὡσαύτως ἂν ἐν τῷ παρὰ Θουκυδίδῃ (ϛ', 21) *αἰσχρὸν βιασθέντας ἀπελθεῖν, ἢ ὕστερον ἐπιμεταπέμπεσθαι* εἶναι = μᾶλλον αἰσχρὸν τοῦτο ἐκείνου· ἤ, πολλῷ μᾶλλον, κατὰ *διαζευκτικὴν* ἔννοιαν=αἰσχρὸν ἢ τὸ πρῶτον ἢ τὸ δεύτερον παθεῖν.

§. 36. Θέλει ἐπιστήσει τὴν προσοχήν του εἰς τὸ σοφόκλειον (Αἴ. 945. παρ' ἄλλοις 966) *ἐμοὶ πικρὸς τέθνηκεν ἢ κείνοις γλυκύς,*

αὐτῷ δὲ τερπνός, ἂν εἶναι κατ' ἔλλειψιν τοῦ *μᾶλλον*=μᾶλλον ἐμοὶ πικρὸς ἢ ἐκείνοις γλυκύς, ἢ εἶναι = εἴτε ἐκείνοις (Ἀτρείδαις τε καὶ Ὀδυσσεῖ) γλυκὺς γέγονεν ὁ θάνατος τοῦ Αἴαντος, ἑαυτῷ τε τερπνός, εἴτε ἄλλως, ἐμοὶ πάντως πικρός. Καὶ ὄχι ὀλίγον θέλει γυμνάσει τὸν νοῦν του ἵνα εὕρῃ πῶς ἐκλαμβάνεται ὁ ἢ ἐν τῷ Θουκυδιδείῳ (Ζ΄,49) *καὶ ἅμα ταῖς γοῦν ναυσὶν ἢ πρότερον θαρσήσει κρατηθείς*· ἂν ἐννοητέον τὸ *μᾶλλον*, κατὰ τὸν σχολιαστήν, ἂν τὸ ἢ τρεπτέον εἰς τὸ ᾗ, κατ' ἄλλους, ἂν τὸ *κρατηθεὶς* εἶναι=νικηθεὶς ἢ=κρατυνθείς, ἂν τὸ *θαρσήσει* εἶναι μέλλων τοῦ *θαρσέω* ἢ δοτικὴ τοῦ *θάρσησις*, ὡς ἤθελεν ὁ Γερμανὸς μεταφραστὴς τοῦ Θουκυδίδου Εἰλμᾶννος, καὶ εἴ τι ἕτερον.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΤΕΤΑΡΤΟΝ.

Περὶ Λόγων Ἀντιθετικῶν.

§. 1. Ὁ λέγων *καὶ τοῦτο κἀκεῖνο* συνάπτει τὰ δύο κῶλα τοῦ λόγου εἰς ἓν ὅλον. Ὁ λέγων *ἤτοι τοῦτο ἢ ἐκεῖνο χωρίζει* ἀπ' ἀλλήλων τὰ κῶλα, θέτων μὲν τὸ ἕν, ἀναιρῶν δὲ τὸ ἄλλο. Τὸ πρῶτον εἶναι ἡ *συμπλοκή*, τὸ δεύτερον ἡ *διάζευξις*. Ὁ λέγων *ἢ τοῦτο ἢ ἐκεῖνο ἢ ἄλλο*, καὶ *εἴτε τοῦτο, εἴτε ἐκεῖνο*, κτλ, ἐπίσης δέχεται μὲν τὸ ἓν καὶ ἀποβάλλει τὰ ἄλλα, ἀλλ' ἀδιακρίτως καὶ μετά τινος ἀδιαφορίας περὶ τοῦ τιθεμένου ἢ ἀναιρουμένου. Τοῦτο εἶναι ἡ *παραδιάζευξις*, τῆς ὁποίας τὰ κῶλα διαζευγνύονται μέν, ὡς τὰ τῆς *διαζεύξεως*, ἐπὶ ὡρισμένης περιστάσεως, δὲν εἶναι ἀδύνατον ὅμως καὶ νὰ συνυπάρξωσιν ἄλλοτε (σ. 680, §. 7—8).

§. 2. Οἱ τοιοῦτον χαρακτῆρα φέροντες λόγοι εἶναι οἱ *συμπλεκτικοί*, οἱ *διαζευκτικοὶ* καὶ οἱ *παραδιαζευκτικοί*, τοὺς ὁποίους ἐξηγήσαμεν μέχρι τοῦδε, κατὰ τὰς διαφόρους αὐτῶν ὄψεις. Ὁ δὲ λέγων *τοῦτο μὲν ναί, ἐκεῖνο δὲ οὐχί*, ἢ *τοῦτο μὲν οὐχί, ἐκεῖνο δὲ ναί*, ἀντιτάσσει τὸ ἓν εἰς τὸ ἕτερον. Τοῦτο εἶναι ἡ *ἀντίθεσις*, οἱ δὲ κατ' αὐτὴν ἐκφερόμενοι λόγοι εἶναι οἱ *ἀντιθετικοί*.

§. 3. Ἡ *ἀντίθεσις* ὁμοιάζει πρὸς τὴν *διάζευξιν* κατὰ τοῦτο, καθ' ὅτι ἐπὶ ἀμφοτέρων τίθεται μὲν τὸ ἕν, αἴρεται δὲ τὸ ἕτερον. Ἀλλ' ἐν ᾧ ἐπὶ τῆς *διαζεύξεως* μένει ἀπροσδιόριστον ποῖον τὸ τιθέμενον καὶ ποῖον τὸ αἰρόμενον, ἐπὶ τῆς *ἀντιθέσεως* φανερῶς προσδιορίζε-

ται ἑκάτερον. Τὸ *ἤτοι κεῖνον γε δεῖ ἀπόλλυσθαι ἢ σέ* (Ἡρ. Ἁ, 1 ἀναπτυσσόμενον, εἶναι· *τοῦ πρώτου τεθέντος, αἴρεται τὸ δεύτερο ἢ τοῦ δευτέρου τεθέντος, ἀναιρεῖται τὸ πρῶτον· ὅ ἐστιν ἐκείνο ἀπολλυμένου, σώζει σύ, ἐκείνου δὲ σωζομένου, ἀπόλλυσαι σ* Ἐν δὲ τῷ *ἐκεῖθεν, ἀλλ' οὐκ ἐνθένδε ἡρπάσθη* (Πλ. *Φαίδρ.* 229 ἑκατέρου τοῦ κώλου προσδιοριζομένου, οὐδεμία ἐπικρατεῖ τοιαύ ἀμφιβολία.

§. 4. Ἡ *ἀντίθεσις* δυνατὸν νὰ ἦναι διαφόρων βαθμῶν. Παραβάλλοντες τὴν ῥῆσιν *πότερον οὖν καὶ μεταλαμβάνουσιν οἱ ἄνθρωπ τούτων τῶν τῆς ἀρετῆς μορίων οἱ μὲν ἄλλο, οἱ δὲ ἄλλο, ἢ ἀνάγκη, ἐάν τις ἓν λάβῃ, ἅπαντα ἔχειν;* (Πλ. *Πρωτ.* 329), πρὸς τὴ ῥῆσιν *τρέχοντες μέν, ἀλλὰ μὴ βαδίζοντες* (Ξ. *Α. Πολ.* Ἡ, 2) εὑρίσκομεν ὅτι ἐπὶ μὲν τῆς πρώτης παρίσταται ἁπλῆ διαφωνία, ἐπ δὲ τῆς δευτέρας μείζων ἀντίθεσις καὶ ἐναντίωσις. Ὡσαύτως ἐν τῷ *οὐ μὲν δὴ ἔχαιρον, ἀλλὰ καὶ μάλα ἠνιῶντο* (Ξ. *Π.* ϛ', γ', 10), κτλ

§. 5. Ὁ μέγιστος βαθμὸς τῆς ἀντιθέσεως ὅστις ἀποτελεῖ τὴν ἐναντίωσιν ἀντιστοιχεῖ εἰς τὴν καθ' αὑτὸ καὶ κυρίως *διαζευξιν*. Ὡς εἶναι τὸ *ἤτοι ζῇ ἢ τέθνηκεν*, οὕτω τὸ *φίλταθ' Ἁρμόδι', οὔ τί πω τέθνηκας, νήσοις δ' ἐν μακάρων σέ φασιν εἶναι* (Σκολιόν.), κτλ. Ὡσαύτως *πρὸς τὴν τῶν προγόνων ἀρετήν, ἀλλ' οὐ πρὸς τὴν τῶν τριάκοντα πονηρίαν ἁμιλλητέον ἡμῖν ἐστιν* (Ἰσ. *Ἀρεοπ.* λά.).— *ὠφέλειαν ἰδίαν τινὰ παρέχεται, ἀλλ' οὐ κοινήν* (Πλ.).—*φανερῶς μὲν οὔ, κρύφα δέ* (Θ. Α', 67).

§. 6. Ἐκ τῶν δύο κώλων τὰ ὁποῖα συγκροτοῦσι τοὺς *ἀντιθετικοὺς λόγους* τὸ πρῶτον ἐκφέρεται διὰ τοῦ *μέν, καίπερ, καίτοι, εἰ καί*, τὸ δεύτερον διὰ τοῦ *δέ, ἀλλά, μέντοι, ὅμως, ἀλλ' ὅμως*. Ἰσχύει δὲ καὶ περὶ αὐτῶν τὸ περὶ *διαζευκτικῶν* ῥηθέν. Ὡς δηλ. τὰ διαζευγνυόμενα καθ' ἑαυτὰ μὲν λαμβάνονται χωρίς, ἀλλ' ἀμφότερα ὁμοῦ συνδέουσι τὴν φράσιν, οὕτω καὶ τὰ ἀντιτιθέμενα. Ὡς ἐπὶ τοῦ *ἤτοι ζῇ ἢ τέθνηκε* δὲν συνυπάρχουσι τὰ κῶλα, οὕτω καὶ ἐὰν τοῦ *οὐ τέθνηκεν, ἀλλ' ἐν μακάρων νήσοις ἐστίν*. Ἀλλὰ καὶ ἐπὶ τοῦ καθ' αὑτὸ συμπλεκτικοῦ *καὶ ζῶν καὶ τελευτήσας* δὲν συνυπάρχουσι τὰ δύο κῶλα, ἐκ τῆς ἑνώσεως ὅμως αὐτῶν ἀπαρτίζεται ἡ σύνδεσις τοῦ λόγου.

μὲν—δέ.

§. 7. Ὀλίγα ἴσως μόρια εἶναι τόσον ἐν τῇ ἑλληνικῇ γλώσσῃ συνή-

„ ὅσον τὰ μόρια *μέν—δέ*, διὰ πάσης βαθμῖδος ἀντιθέσεως διερ-όμενα, ἐξηγοῦντα δηλ. τὸν ἀνώτατον βαθμὸν τῆς ἀντιθέσεως, τὴν ἀντίθωσιν, καὶ τὴν ἁπλῆν διαφωνίαν. *ὁ μὲν γὰρ* (πλοῦτος) *θνητός*, *δὲ* (δόξα) *ἀθάνατος* (Ἰσ.).—*παράδοξον μέν, ἀλλ' ἀληθές* (Δ.).—*ἀ μὲν ἄλλα ἐπεικής, ἄφωνος δέ* (Ἡρ. Ἀ, 85).—*ἄκαρπον μέν, χρή-σιμον δέ.*

§. 8. Καὶ τὸ μὲν πρῶτον ἐξ αὐτῶν, τὸ *μέν*, ἐκ τοῦ *μήν*, κατὰ συστολὴν γινόμενον, εἶναι ἐνδοτικόν, δηλοῦν τὸ *ὄντως*, καὶ δει-κνύον ὅτι ἀληθῶς ὁμολογεῖται ὡς ὑπάρχον τὸ δι' αὐτοῦ συνοδευό-μενον, τὸ δὲ δεύτερον, τὸ *δέ*, ἐκ τοῦ *δίς* ἢ *δί*, κατὰ τὴν εὐφυᾶ τοῦ Ἀρτουγγ παρατήρησιν, παραγόμενον, ὡς τὸ *ὀψὲ* ἐκ τοῦ *ὀψί*, σημαί-νει τὸ *ἑτέρωθεν, ἀφ' ἑτέρου μέρους*· ὥστε, ἐν ᾧ τὸ διὰ τοῦ *μὲν* κῶ-λον παραδέχεταί τι ὡς ὑπάρχον, τὸ διὰ τοῦ *δὲ* ἀντιτάσσει τι ὡς μὴ ὑπάρχον ἢ ἄλλως ὑπάρχον παρὰ ἐκεῖνο· *λέγει μέν, πράττει δὲ οὐχί*. Ἐννοεῖται δὲ ὅτι ἀντιστρέφεται ἡ ἔννοια, ὅταν ἡ ἄρνησις τεθῇ εἰς τὸ κῶλον τὸ ἔχον τὸν *μέν*· *μὴ καινὰ μέν, πιστὰ δέ* (Ἰσ.).

§. 9. Ἡ διὰ τῶν ἀντιθετικῶν τούτων μορίων ἐξηγουμένη ἀντίθε-σις δυνατὸν νὰ ἦναι· ά. ἀντίθεσις φύσεως τῶν διαφόρων ὄντων· *τὸ μὲν ἀθάνατον, τὸ δὲ θνητόν*.—*τὰ μὲν ἀνθρώπεια παρέντες, τὰ δαιμόνια δὲ σκοποῦντες* (Ξ. Ἀπ. Ἀ, ά. 12)· ϐ'. ἰδιότητος· *τὸ μὲν ὠφέλιμον καλόν, τὸ δὲ βλαβερὸν αἰσχρόν* (Πλ. *Πολ.* Ἐ, 557)· γ'. τρόπου· *ὅτὲ μὲν γελῶντες, ἐνίοτε δὲ δακρύοντες* (Πλ. *Φαίδ.* 59)· δ'. χρόνου· *τούτω δὲ ἐν ἡμῖν τοτὲ μὲν ὁμονοεῖτον, ἔστι δ' ὅτε στασιά-ζετον, καὶ τοτὲ μὲν ἡ ἑτέρα, ἄλλοτε δὲ ἡ ἑτέρα κρατεῖ* (Πλ. *Φαῖδρ.* 237)· έ. τόπου· *οἱ ἱρέες θεῶν τῇ μὲν ἄλλῃ κομέουσι, ἐν Αἰγύπτῳ δὲ ξυρεῦνται* (Ἡρ Ε', 36).—*ἔνθα μὲν ἕνα, ἔνθα δὲ δύο*· ς'. ὑπο-θέσεως· *τοῦτο μὲν δή, εἰ νικήσεις . . . , τοῦτο δέ, ἢν νικηθῇς*, κτλ.

§. 10. Ἐν πολλοῖς τῶν προηγουμένων, ὡς ἐπὶ συγχρόνων, συνυ-παρχόντων, κτλ, ἡ ἀντίθεσις εἶναι ἐξησθενημένη, ὡς εἶναι καὶ ἡ με-τάπτωσις τοῦ μορίου ἐκ τοῦ *μὴν* εἰς *μέν*, ἔνθα μόλις σώζονται ἴχνη τῆς σημασίας τοῦ *ὄντως* καὶ *βεβαίως*. Ὡσαύτως ἐξησθενημένη εὑρί-σκεται ἡ ἀντίθεσις καὶ ἐπὶ τῶν ἐπιμερισμῶν ἤτοι λογικῶν διακρί-σεων, *ὁ μὲν—ὁ δέ. οἱ μὲν — τούτους δέ* (Ἡρ.). *οἷς μὲν — τοῖς δέ* (Εὐρ.), κτλ. Ἴδε σ. 139, §. 17—21.

§. 11. Ἐκ τούτων δὲ μεταφέρεται ἡ χρῆσις τοῦ *μὲν—δὲ* εἰς δή-

λωσιν ἐπαναλήψεως ὁμοίων ἐννοιῶν· *πάντων μὲν κρατέειν ἐθέλει, πάντεσσι δ' ἀνάσσειν* (Ἰλ. Ά, 288).—*ἐγὼ δὲ σύνειμι μὲν θεοῖς, σύνειμι δὲ ἀνθρώποις ἀγαθοῖς* (Ξ. *'Απ.* Β', ά, 32), ἔνθα ἡ ὁμοιότης τῶν ἐννοιῶν ἀπῄτει κυρίως συμπλεκτικὴν σύνδεσιν, ἀλλὰ τὸ ἀντιθετικὸν εἶδος, ἀναδεικνύον ἰδιαιτέρως τὰ κῶλα, παριστᾷ τὸν λόγον ζωηρότερον. Ὡσαύτως *πολλὴ ἀθυμία ἦν τοῖς Ἕλλησιν, ὁρῶσι μὲν τοῦ ποταμοῦ τὴν δυσπορίαν, ὁρῶσι δὲ τοὺς διαβαίνειν κωλύσοντας, ὁρῶσι δὲ τοῖς διαβαίνουσιν ἐπικεισομένους τοὺς Καρδούχους ὄπισθεν* (Ξ. *'Αν.* Δ', γ', 7).—*σὺν μὲν σοὶ πᾶσα μὲν ἡμῖν ὁδὸς εὔπορος, πᾶς δὲ ποταμὸς διαβατός, ἄνευ δὲ σοῦ πᾶσα μὲν διὰ σκότους ὁδός, πᾶς δὲ ποταμὸς δύσπορος, πᾶς δὲ ὄχλος φοβερός* (Ξ. *'Αν.* Β', έ, 9).

§. 12. Ὡσαύτως εἰς ἐξήγησιν πολλῶν προσόντων τοῦ αὐτοῦ προσώπου ἢ πράγματος· *οἱ πρόγονοι μὲν τῶν νῦν ἐν Λακεδαίμονι βασιλευόντων, ἔκγονοι δὲ Ἡρακλέους* (Ἰσ. *Πανηγ.* ιϛ').— *ἐγὼ γένος μέν εἰμι τῆς περιῤῥύτου Σκύρους, πλέω δ' ἐς οἶκον, αὐδῶμαι δὲ παῖς Ἀχιλλέως Νεοπτόλεμος* (Σ. *Φ.* 239).

§. 13. Ὡσαύτως τίθενται τὰ μόρια ταῦτα εἰς ἀπαρίθμησιν μερῶν· *ἐπιτήδειος μέν μοι τυγχάνεις ὤν, ἥκω δ' ἐς τὴν σὴν οἰκίαν, ἀδικῶ δ' οὐδέν, χρημάτων δ' ἕνεκα ἀπόλλυμαι* (Λυσ. *Κατ' Ἐρατοσθ.* 14).—*ἀνθρώπων ὀλίγον μὲν κράτος, ἄπρακτοι δὲ μεληδόνες, αἰῶνι δὲ παύρῳ πόνος ἀμφὶ πόνῳ, ὁ δ' ἄφυκτος ἐπικρέμαται θάνατος* (Σιμωνίδ. *Θρῆνοι*).

§. 14. Ἐν πᾶσι τούτοις δεικνύεται οὐχὶ τοσοῦτον ἡ διαφορά, ὅσον ἡ πληθὺς τῶν διαφόρων πραγμάτων, τὰ ὁποῖα δυνατὸν ἦτον νὰ ἐξηγηθῶσι καὶ διὰ τοῦ *τὲ—τὲ* ἢ *τὲ—καί*, ἀλλ' ὁ σκοπὸς τῆς ἀπαριθμήσεως ἐπιτυγχάνεται καλλιώτερον διὰ τοῦ ἀντιθετικοῦ εἴδους, δι' οὗ παρίστανται τὰ πράγματα οὐχὶ ἡνωμένα καὶ συσσωρευμένα, ὡς διὰ τῆς συμπλοκῆς, ἀλλὰ παρ' ἄλληλα κείμενα καὶ τεταγμένα. Τοιαῦτα εἶναι καὶ τὰ *πολλοὶ μέν, πολλοὶ δέ* (Ξ.).—*ὥπλισέ τε οὕτως ὡς ἅπαντα μὲν χαλκόν, ἅπαντα δὲ φοινικᾶ φαίνεσθαι* (Ξ. *'Αγησ.* Β', 7)· παρ' ἄλλοις, *φοίνικα.*—καὶ *φιλοτιμότατος, ὥστε πάντα μὲν πόνον ἀνατλῆναι, πάντα δὲ κίνδυνον ὑπομεῖναι ἕνεκα τοῦ ἐπαινεῖσθαι* (Ξ. *Π.* Ά, ϐ', 1).

§. 15. Ἡ τελευταία βαθμὶς τῶν μορίων τούτων εἶναι ἡ ἐξ ἐννοίας

εἰς ἔννοιαν μετάβασις· τότε ὁ *δὲ* καλεῖται μεταβατικός. « Καλεῖται δὲ καὶ μεταβατικός· ἀπὸ προσώπου γὰρ εἰς πρόσωπον ἢ ἀπὸ πράγματος εἰς πρᾶγμα μεταβαίνοντες αὐτῷ κέχρηνται πάντες » (*Ἀνέκδ. Βεκκ.* σ. 958). Μεταχειρίζονται δὲ οἱ συγγραφεῖς τὰ μόρια ταῦτα οὕτως οὐχὶ μόνον ἐπὶ μεταβάσεως ἐξ ἐννοίας εἰς ἔννοιαν, ἀλλὰ καὶ ἀπὸ κεφαλαίου εἰς κεφάλαιον, καὶ ἀπὸ βιβλίου εἰς βιβλίον, ὡς συχνότατα παρὰ Θουκυδίδῃ, Ξενοφῶντι καὶ λοιποῖς.

§. **16.** Καίτοι ἴδιον τῶν *μὲν—δὲ* εἶναι ἡ ἀντίθεσις καὶ ἡ παράταξις, ἰδιαιτέρας καὶ διαφόρου κρίσεως περὶ ἑκατέρου τοῦ κώλου ἐκφερομένης, *ὁ μὲν θεὸς προφαίνει πολλὰ καὶ ἀγαθά, ἡμεῖς δὲ ὀλίγοι ἐσμὲν ὡς ἐγκρατεῖς εἶναι αὐτῶν* (Ξ *Π.* Δ', έ, 15), κτλ· ὑπάρχουσιν ὅμως καὶ περιστάσεις καθ' ἃς ἡ κρίσις ἀναφέρεται εἰς ὅλον τὸ περιεχόμενον ἀμφοτέρων τῶν κώλων, καὶ μόνον ἐκ τῆς συνδέσεως αὐτῶν προκύπτει ἡ ἀληθὴς ἔννοια τοῦ ὅλου.

§. **17.** Γίνεται δὲ τοῦτο κατὰ τοὺς ἐφεξῆς μάλιστα τρόπους· ά. δι' ἐρωτήσεως ἧςπερ ἡ ἔννοια στρέφεται περὶ τοῦτο, ἂν εἶναι δυνατὸν ὑπάρχειν τὸ ἓν μετὰ τοῦ ἄλλου, ἄν, τοῦ ἑνὸς ὑπάρχοντος, εἶναι πιθανὸν νὰ συνυπάρχῃ καὶ τὸ ἄλλο· *τί οὖν; οἱ μὲν ἄρα νίκης ἕνεκα πάλης καὶ δρόμου ἐτόλμησαν ἀπέχεσθαι λεγομένου πράγματος ὑπὸ τῶν πολλῶν εὐδαίμονος, οἱ δὲ ἡμέτεροι παῖδες ἀδυνατήσουσι καρτερεῖν πολὺ καλλίονος ἕνεκα νίκης;* (Πλ. *Ν.* Ή, 840) ἔνθα τὸ μὲν διὰ τοῦ *δὲ* ἐκφερόμενον κῶλον εἶναι τὸ κυριώτερον, τὸ δὲ διὰ τοῦ *μὲν* προστίθεται εἰς αὐτὸ ὡς δευτερεῦον, μόνον ἵνα ἀποτελέσῃ τὴν ἀντίθεσιν=ἀδυνατήσουσιν οἱ ἡμέτεροι παῖδες . . . , ὅτε ἐκεῖνοι; κτλ· *Ὡσαύτως ἆρ' ἐξ ἴσου οἴει εἶναι σοὶ τὸ δίκαιον καὶ ἡμῖν* (τοῖς νόμοις), *καὶ ἅττ' ἂν ἡμεῖς-σε ἐπιχειρῶμεν ποιεῖν, καὶ σοὶ ταῦτα ἀντιποιεῖν οἴει δίκαιον εἶναι; ἢ πρὸς μὲν ἄρα σοι τὸν πατέρα οὐκ ἐξ ἴσου ἦν τὸ δίκαιον καὶ πρὸς τὸν δεσπότην, εἴ σοι ὢν ἐτύγχανεν, ὥστε ἅπερ πάσχεις ταῦτα καὶ ἀντιποιεῖν, πρὸς δὲ τὴν πατρίδα ἄρα καὶ τοὺς νόμους ἐξέσται σοι;* (Πλ. *Κρίτ.* 50) Ἐν τῷ πρώτῳ κώλῳ τῆς δευτέρας ἐρωτήσεως τὸ *σοί*, εἰς τὸ *ἐξ ἴσου ἦν* ἀνῆκον, ὑπερεβιβάσθη εἰς τὴν ἀρχὴν τοῦ κώλου.

§. 18. Γίνεται· 6. δι' ἀποφάσεως ἐπὶ ἀμφοτέρων τῶν κώλων πιπτούσης. Ἐπὶ τοῦ λόγου *ὁ μὲν ναί, ὁ δὲ οὐχί*, ἐξηγεῖται χωριστὴ καὶ διάφορος περὶ ἑκατέρου τοῦ κώλου κρίσις· ἐπὶ τοῦ λόγου *οὐχ ὁ*

μέν, ὁ δ' οὔ, ἀποφασκομένης τῆς τοιαύτης διαιρέσεως, ἐκφέρεται περὶ ἀμφοτέρων τῶν κώλων κοινὴ κρίσις· διότι τοῦτο ἀναπτυσσόμενον εἶναι=οὐκ ἔστιν ἀληθὲς ὅτι ὁ μὲν ναί, ὁ δ' οὔ, ἀλλ' ἅπαντες.

§. 19. Οὕτω παρὰ Δημοσθένει· *ἔδει Αἰσχίνην ἐφ' οἷς ἀδικοῦντά μ' ἑώρα τὴν πόλιν ταῖς ἐκ τῶν νόμων τιμωρίαις παρ' αὐτὰ τἀδικήματα χρῆσθαι, εἰ μὲν εἰσαγγελίας ἄξια πράττοντά μ' ἑώρα, εἰσαγγέλλοντα, εἰ δὲ γράφοντα παράνομα, παρανόμων γραφόμενον· οὐ γάρ δήπου Κτησιφῶντα μὲν δύναται διώκειν δι' ἐμέ, ἐμὲ δέ, εἴπερ ἐξελέγχειν ἐνόμιζεν, αὐτὸν οὐκ ἂν ἐγράψατο* (*Περὶ Στεφ.* 229)=οὐκ ἔστιν εἰπεῖν ὅτι Κτησιφῶντα μὲν δύναται διώκειν, ἐμὲ δὲ οὐχί, ἢ=ὅτι Κτησιφῶντα διώκων ἐμὲ οὐκ ἂν ἐγράψατο. Ὡσαύτως ἐπὶ ἀπαγορεύσεως καὶ ἀποτροπῆς· *μὴ τοίνυν, ἂν μὲν εἴπῃ τις* (=προτείνῃ) *παράνομα, οὕτως ὀργιζόμενοι φαίνεσθε, ἂν δὲ ποιῇ, μὴ λέγῃ, πράως διάκεισθε* (Δημ. *Μειδ.* 573)=μὴ ποιεῖτε οὕτως, ἀλλὰ ὀργίζεσθε ἀμφοτέροις, καὶ τοῖς λέγουσι καὶ τοῖς μὴ λέγουσι μέν, πράττουσι δέ.

§. 20. Γίνεται· γ΄. ὅταν λόγος κατ' ἀπαρεμφατικὴν σύνταξιν ἢ κατὰ παρεμφατικὴν ἔγκλισιν μετὰ τοῦ *εἰ, ὡς, ὅτι*, συνδέηται πρὸς τοιοῦτον λόγον ὥστε προκύπτει ἐκ τοῦ ὅλου ἀνοίκειόν τι καὶ ἄτοπον· *οὐ δεινόν, ἄλλοις μέν τισι θεῶν ὕμνους καὶ παιᾶνας εἶναι ὑπὸ τῶν ποιητῶν πεποιημένους, τῷ δ' Ἔρωτι, τηλικούτῳ ὄντι καὶ τοσούτῳ θεῷ, μηδὲ ἕνα πώποτε πεποιηκέναι μηδὲν ἐγκώμιον;* (Πλ. *Συμπ.* 177) ἔνθα τὸ δεινὸν καὶ ἀνοίκειον προκύπτει μόνον ἐκ τῆς συνδέσεως τῶν δύο κώλων· διότι, εἰ μὲν εἰς οὐδένα ἄλλον θεὸν ἦσαν ἐγκώμια πεποιημένα, δὲν ἤθελεν εἶναι ἄτοπον τὸ νὰ μὴ ἔχῃ καὶ ὁ Ἔρως, ἀλλὰ τὸ ἄτοπον εἶναι ὅτι, *τῶν ἄλλων ἐχόντων, οὗτος οὐκ ἔχει.*

§. 21. Τοιοῦτον καὶ τὸ *πάνυ θαυμαστὸν Κύρῳ ἐδόκει εἶναι, εἰ οἱ μὲν βάναυσοι ἴσασι τῆς ἑαυτοῦ τέχνης ἕκαστος τῶν ἐργαλείων τὸ ὄνομα, ὁ δὲ στρατηγὸς οὕτως ἠλίθιος ἔσοιτο, ὥστε οὐκ εἴσεται τῶν ὑφ' ἑαυτῷ ἡγεμόνων τὰ ὀνόματα* (Ξ. *Π.* Ε΄, γ΄, 47). Τοιοῦτον καὶ τὸ τῶν *Ἀπομνημονευμάτων* (Β΄, ά, 6) *τὸ δὲ εἶναι τὰς ἀναγκαιοτάτας πλείστας πράξεις τοῖς ἀνθρώποις ἐν ὑπαίθρῳ, οἷον τὰς πολεμικὰς καὶ τὰς γεωργικὰς καὶ τῶν ἄλλων οὐ τὰς ἐλαχίστας, τοὺς δὲ πολλοὺς ἀγυμνάστως ἔχειν πρός τε ψύχη καὶ πρὸς θάλ-*

πη, οὐ δοκεῖ σοι πολλὴ ἀμέλεια εἶναι; ἔνθα ὡσαύτως ὡς δεινὸν παρίσταται ὄχι ὅτι αἱ πλεῖσται τῶν ἀνθρώπων πράξεις εἶναι ἐν ὑπαίθρῳ, ἀλλὰ ὅτι, τούτου οὕτως ἔχοντος, οἱ πλεῖστοι εἶναι ἀγύμναστοι πρὸς ψύχη καὶ θάλπη. Τοιοῦτον καὶ τὸ τοῦ Δημοσθένους *αἰσχρόν ἐστιν εἰ ἐγὼ μὲν τοὺς πόνους ὑπέμεινα, ὑμεῖς δὲ μηδὲ τοὺς λόγους ἀνέξεσθε* (*Περὶ Στεφ.* 281).

§. 22. Ἐπίσης δὲ ἐπὶ τῷ αὐτῷ σκοπῷ συνδέεται θετικὸν μετὰ ὑποθετικοῦ, εἰς ἔνδειξιν τοῦ ἀναρμόστου· *δεινὰ ἂν εἴην εἰργασμένος, εἰ, ὅτε μέν με οἱ ἄρχοντες ἔταττον, τότε μὲν οὗ ἐκεῖνοι ἔταττον, ἔμενον, τοῦ δὲ θεοῦ τάττοντος, ἐνταῦθα δὲ φοβηθεὶς θάνατον λίποιμι τὴν τάξιν* (Πλ. *Ἀπολ.* 28)· ἔνθα διὰ μὲν τοῦ *ἔμενον* δηλοῦται γενόμενόν τι, διὰ δὲ τοῦ *λίποιμι* τὸ καθ' ὑπόθεσιν ὅπερ ἀπῄτουν παρὰ Σωκράτους οἱ φίλοι. Ἔστι δὲ τοῦτο=πῶς δύναμαι λιπεῖν τὴν τάξιν εἰς ἣν ὑπὸ τοῦ θεοῦ ἐτάχθην, μὴ λιπὼν τὴν τάξιν εἰς ἣν οἱ ἄρχοντες ἔταξάν με; Ἡ σύνδεσις τῶν δύο ἐννοιῶν ἀποτελεῖ καὶ ἐνταῦθα τὸ ἄτοπον. Πολλάκις δὲ, παραμελουμένης τῆς τοιαύτης κανονικῆς συμπλοκῆς, φυλάσσεται μὲν ἡ ἔννοια, ἀλλὰ γίνεται ἀνακολουθία τοῦ λόγου (Ἴδε Λυσ. *Κατὰ Ἐρατοσθ.* §. 36. Ξ. *Π.* Δ΄, ϛ΄, 46).

Θέσις τῶν μορίων μὲν καὶ δέ.

§. 23. Τὰ μόρια *μὲν* καὶ *δὲ* τίθενται συνήθως μετὰ τὴν λέξιν ἐν ᾗ κεῖται ἡ ἀντίθεσις· *ὀρέων μὲν οὐδέν, δοκέων δέ* (Ἀλκμάν.).—*εἶναι μὲν ὅσπερ εἰμί, φαίνεσθαι δὲ μή* (Ἀρφ. *Ἀχ.* 441). Ἀλλὰ πολλάκις, διὰ παρενθετικῶν λόγων καὶ διὰ μεγάλων ἐπεισοδίων χωριζόμενα, τίθενται μακρὰν ἀπ' ἀλλήλων. Οὕτω, π. χ. παρὰ Ξενοφῶντι (*Ἀν.* Β΄, δ΄.) τὸ πρῶτον τῆς ἀντιθέσεως κῶλον, τὸ διὰ τοῦ *μὲν* ἐκφερόμενον, εἶναι ἐν παραγράφῳ δευτέρῳ· *ὥστε καὶ τοῦτο τοῖς μὲν πολλοῖς τῶν Ἑλλήνων οὐκ ἤρεσκον*, κτλ· τὸ δεύτερον, τὸ διὰ τοῦ *δέ*, ἐν παραγράφῳ πέμπτῳ τοῦ αὐτοῦ τετάρτου κεφαλαίου· *Κλέαρχος δὲ ἀπεκρίνατο τοῖς ταῦτα λέγουσιν*, κτλ. Ὡσαύτως ἐν Κύρου Παιδείᾳ (Η, ϛ΄, 21—22).

§. 24. Οὕτω καὶ παρὰ Θουκυδίδῃ ἐν μὲν κεφαλαίῳ πρώτῳ τοῦ πέμπτου βιβλίου εἶναι τὸ πρῶτον κῶλον, τὸ διὰ τοῦ *μέν*· *αἱ μὲν ἐνιαύσιοι σπονδαὶ ἐλέλυντο*, κτλ· ἐν δὲ κεφαλαίῳ δευτέρῳ τοῦ αὐτοῦ βιβλίου τὸ δεύτερον, τὸ διὰ τοῦ *δέ*· *Κλέων δ' Ἀθηναίους πεί-*

σας ἐξέπλευσεν, κτλ. Παρὰ τῷ αὐτῷ Θουκυδίδῃ τὴν ἀπόδοσιν τοῦ ἐν κεφαλαίῳ ρκς' τοῦ πρώτου βιβλίου, *καὶ πρῶτον μὲν πρέσβεις πέμψαντες οἱ Λακεδαιμόνιοι ἐκέλευον τὸ ἄγος ἐλαύνειν τῆς θεοῦ*, δι' ἐπεισοδίων διακοπεῖσαν, εὑρίσκει ὁ Πόππος ἐν κεφαλαίῳ ρλθ' τοῦ αὐτοῦ βιβλίου, *Λακεδαιμόνιοι δ' ἐπὶ μὲν τῆς πρώτης πρεσβείας*, κτλ. Ἀλλὰ τοῦτο ἐπανάληψις μᾶλλον.

§. 25. Ἐπὶ ἐνάρθρου ὀνόματος τὰ μόρια *μὲν—δὲ* τίθενται συνήθως μετὰ τὸ ἄρθρον· *ἡ μὲν εὐταξία σώζειν δοκεῖ, ἡ δὲ ἀταξία πολλοὺς ἤδη ἀπολώλεκεν* (Ξ. *'Αν.* Γ', ά, 39). Σπανιώτερον τίθεται τὸ *δὲ* μετὰ τὸ ὄνομα· *τὰ μὲν ἀνθρώπεια παρέντες, τὰ δαιμόνια δὲ σκοποῦντες* (Ξ. *'Απ.* Ά, ά, 312).—*τὰ μὲν ἄλλα πάντα ἀπεστερήκασι, τὴν οἰκίαν δὲ καὶ ἀνδράποδα παραδεδώκασιν* (Ἀν *'Αφόβ.* Ά, 835) Οὕτω καὶ ἐπὶ ἐπιῤῥημάτων· *ἔνθα μὲν ἕνα, ἔνθα δὲ δύο* (Ξ. *'Ελλ.* Γ', γ', 15), *ἀλλὰ καὶ ὁ ἥλιος ἔνθα μὲν ἀνίσχει, δύεται δὲ ἐνταῦθα* (Ξ. *'Αν.* É, ζ', 6).

§. 26. Ἐπὶ ἐμπροθέτου ὀνόματος τὰ μόρια *μὲν—δὲ* τίθενται συνήθως μετὰ τὴν πρόθεσιν· *πρὸς μὲν μεσημβρίαν, πρὸς δὲ ἄρκτον.* Ὡσαύτως καὶ ἐνάρθρως· *πρὸς μὲν τοὺς φίλους, πρὸς δ' ἐχθρούς* (Δ.). Καὶ ἐπὶ τῶν δεικτικῶν *ὁ μὲν—ὁ δέ· ἐν μὲν τοῖς συμφωνοῦμεν, ἐν δὲ τοῖς οὔ* (Πλ. *Φαίδρ.* 263) — *ἵνα ὑπὸ μὲν τῶν ἄγωνται, ὑπὸ δὲ τῶν ὠθῶνται* (Ξ.).

§. 27. Ἀλλὰ πάντῃ ἀνεξαίρετον τοῦτο δὲν εἶναι· *ἡ φύσις εἰς τὰ μὲν οἷά τε, εἰς δὲ τὰ οὔ* (Πλ.). Ὁμοίως *κατὰ πόλις δέ* (Ἡρ.).—*πρὸς γυναικὸς δέ* (Αἰσχύλ.). Ἐνίοτε δὲ καὶ τὴν τετάρτην θέσιν κατέχει ὁ *δέ· ἐν τοῖς πρῶτοι δὲ 'Αθηναῖοι* (Θ. Ά, 6). Τοιαῦται μεταθέσεις γίνονται καὶ ἐπὶ ἀνάρθρων καὶ ἀπροθέτων· *πεζὸς ἡ ναύτης δὲ* (Αἰσχύλ. *Π.* 720). — *γυναῖκα πιστὴν δ' ἐν δόμοις εὕροι μολών* (Αἰσχ. *'Αγ.* 585).—*φόνον φόνου δὲ ῥύσιον* (Σ. *Φ.* 959).

§. 28. Ὁ Γερμανὸς Ῥώστης ἐξηγεῖ τὰς τοιαύτας μεταθέσεις δεχόμενος ὅτι ὁ σύνδεσμος *δὲ* παρακολουθεῖ πάντοτε καὶ ἁπανταχοῦ τὴν ἔννοιαν καὶ λέξιν τῆς ἀντιθέσεως, ἥτις ἀπέχει μᾶλλον ἢ ἔλαττον τῆς ἀρχῆς τοῦ κώλου, καθ' ὅσον ἡ ἀντίθεσις πρὸς τὰ ἡγούμενα εἶναι μείζων ἢ ἐλάττων. Οὕτως ἐν τῷ τοῦ Θουκυδίδου *ἐν τοῖς πρῶτοι δὲ 'Αθηναῖοι* (Θ. Ά, 6) τὸ *'Αθηναῖοι* ἀντίκειται εἰς τὸ προηγηθὲν *πᾶσα ἡ 'Ελλάς*· μακρυνθὲν δὲ τοῦτο τῆς τοῦ κώλου ἀρχῆς

παρέλαβε μεθ' ἑαυτοῦ καὶ τὸν *δέ*, τὸ σύμβολον τῆς ἀντιθέσεως. Ἐν τῷ παρ' Αἰσχύλῳ *γυναῖκα πιστὴν δ' ἐν δόμοις*, τὸ *ἐν δόμοις* ἀντιτίθεται εἰς τὸ προηγηθὲν *πόλει*. Ἐν τῷ Θουκυδιδείῳ (Ά, 70) *τοῖς μὲν σώμασιν ἀλλοτριωτάτοις χρῶνται ὑπὲρ τῆς πόλεως, τῇ γνώμῃ δὲ οἰκειοτάτῃ*, τὸ *οἰκειοτάτῃ* ἀντιτίθεται εἰς τὸ *ἀλλοτριωτάτοις*, ἤ, ὀρθότερον ἴσως, τὸ *γνώμῃ—οἰκειοτάτῃ* ἀντιτίθεται εἰς τὸ *σώμασιν—ἀλλοτριωτάτοις*. Ἀλλ' ἂν ἡ ἐξήγησις αὕτη ἁρμόζει ἁπανταχοῦ, τοῦτο εἶναι ζητήσιμον.

§. 29. Ὅταν δὲ ἡ ἀντίθεσις κῆται εἰς ὁλόκληρον τὸ κῶλον, τότε ὁ *δὲ* τίθεται μετὰ τὸν ἀρκτικὸν τοῦ κώλου σύνδεσμον ἢ ἄλλην λέξιν· *τοιαύτας μὲν αὐτοῖς εὐθυμίας παρεῖχεν* (ὁ Κῦρος) *ἐπὶ τῷ δείπνῳ, . . . ἐπεὶ δέ*, κτλ (Ξ. *Π*. Ά, γ΄, 12).—*τοὺς μὲν λόγους οὐκ ἂν ἠτησάμεθα εἰπεῖν . . . νῦν δέ*, κτλ (Θ. Γ΄, 61). Οὕτω καὶ *ὡς δέ*, κτλ. Ὡσαύτως ἐπὶ κώλου ἀναφορικοῦ· *οἷς μὲν δίδωσιν, οἷς δ' ἀφαιρεῖται Θεός* (Γν.). Τίθεται δὲ μετὰ λόγον ὁλόκληρον ἐπὶ τοῦ *ἦν δ' ἐγώ, ἦ δ' ὅς* (Πλ.)=εἶπον ἐγώ, εἶπεν οὗτος.

§. 30. Οἱ ἀντίθετοι προσδιορισμοὶ δι' ὧν αἱ κύριαι προτάσεις συνδέονται δὲν ἔχουσιν ἀναγκαίως τὸ αὐτὸ γραμματικὸν εἶδος· δυνατὸν εἰπεῖν, π. χ. *τῷ μὲν πρώτῳ ἔτει, τῷ δὲ δευτέρῳ*, καὶ *τῷ μὲν πρώτῳ ἔτει, ἐπεὶ δέ*· οὕτω καὶ *πρὶν μὲν τὴν μάχην γενέσθαι, νικήσας δέ*. Ὡσαύτως δὲ καὶ αἱ κύριαι προτάσεις· *Κῦρος μὲν οὕτως ἔλεξε, τῷ δὲ Κυαξάρῃ ἔδοξέ τε εὖ λέγειν*, κτλ (Ξ.). — *ἐρύκει με τεθμός, ἴυγγι δ' ἕλκομαι* (Πίνδ. *Ν*. Δ΄, 33).

§. 31. Οὐδὲ τίθενται πάντοτε τὰ μόρια ταῦτα ἐπὶ τοῦ δευτέρου κώλου κατὰ τὴν ἐν τῷ πρώτῳ ἀντιστοιχοῦσαν θέσιν. Οὕτω, π. χ. δυνατὸν εἰπεῖν *ἐν μὲν Σαλαμῖνι ἐνίκησε Θεμιστοκλῆς, ἐν δὲ Ἱμέρᾳ Γέλων*, καὶ *ἐν Σαλαμῖνι μὲν ὁ Θεμιστοκλῆς, ὁ δὲ Γέλων ἐν Ἱμέρᾳ ἐνίκησεν*. — *λέγεται μὰν Ἕκτορι μὲν κλέος ἀνθῆσαι Σκαμάνδρου χεύμασιν ἀγχοῦ, βαθυκρήμνοισι δ' ἀμφ' ἀκταῖς Ἑλώρου . . δέδορκεν παιδὶ τοῦτ' Ἀγησιδάμου φέγγος* (Πίνδ. *Ν*. Θ΄, 39. Ἴδε καὶ Θουκ. Ἡ, 104).

§. 32. Παρατρέχοντες μικροτέρας ἄλλας ἀνωμαλίας ὡς πρὸς τὴν θέσιν τῶν μορίων *μὲν—δέ*, οἷον *ὦ πάτερ, σὺ δ' ἐν Ἅιδᾳ δὴ κεῖσαι* (Εὐρ. *Ἠλ*. 121).—*μοῖσα, τὸ δὲ τεόν*, κτλ (Πίνδ.), σημειοῦμεν ἐνταῦθα τὴν παρ' Ὁμήρῳ καὶ Ἡροδότῳ συνήθη, καθ' ἥν, ἐπὶ δεικτικῶν

καὶ προσωπικῶν ἀντωνυμιῶν, ἀλλέως ἀρχίζοντος καὶ ἀλλέως τελευτῶντος τοῦ λόγου, τὰ δύο κῶλα τῆς ἀντιθέσεως δὲν ἀνταποκρίνονται ἀκριβῶς πρὸς ἄλληλα. Οὕτως ἐν τοῖς ἑπομένοις παραδείγμασιν ἀρχίζουσα ἡ ἀντίθεσις ἐκ τοῦ ἀντικειμένου φέρεται μετέπειτα εἰς τὸ ὑποκείμενον· *καὶ τοῦ μὲν ἀφάμαρτεν· ὁ δ' ἡνίοχον θεράποντα βάλε* (Ἰλ. Θ, 119. Ἴδε καὶ Ἰλ. Α, 191). — *Γέλων ταύτην μὲν τὴν ὁδὸν ἠμέλησε, ὁ δὲ ἄλλης εἴχετο* (Ἡρ. Ζ', 163. Ἴδε καὶ Α, 107, κτλ).

§ 33. Ἐνταῦθα ἡ ἀντίθεσις κεῖται κυρίως εἰς τὰ ἀντικείμενα· *τοῦδε μὲν ἀφάμαρτεν, ἡνίοχον δὲ βάλε.—Γέλων ταύτην μὲν τὴν ὁδὸν ἠμέλησε, ἄλλης δὲ εἴχετο*, ἡ εἰς τὰ ῥήματα καὶ ἀντικείμενα συνάμα εἰς τὸ αὐτὸ ἀναφερόμενα ὑποκείμενον· *ἀφάμαρτε μὲν τοῦδε, βάλε δὲ ἡνίοχον*, κτλ. Ἀλλὰ τὸ σημεῖον τῆς ἀντιθέσεως, εἰς τὸ ὑποκείμενον τοῦ λόγου μεταφερόμενον *(ὁ δέ)*, ἀνανεόνει καὶ ἀναδεικνύει αὐτὸ ἐπὶ μᾶλλον (Ἴδε κατωτέρω §. 34 καὶ §. 35).

§. 34. Τοιοῦτον καὶ τὸ *τὴν μὲν ἐγὼ πέμψω, ἐγὼ δέ κ' ἄγω Βρισηΐδα* (Ἰλ. Α, 183)=τὴν μὲν πέμψω, Βρισηΐδα δὲ ἄγω, κτλ. Ἂν δὲ ἡ ῥύμη τοῦ λόγου, ἡ εὐρυθμία, ἡ μείζων ἀνάδειξις τοῦ ὑποκειμένου (§. 33), ἂν ἁπλῆ τύχη ἔφερε τὴν τοιαύτην πλοκήν, ἡ σκέψις καὶ προμελέτη ὥστε νὰ συνενωθῇ κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον τὸ ἐνεργοῦν ὑποκείμενον μετὰ τοῦ ἀντικειμένου καὶ νὰ ἀναφανῇ μείζων τοῦ λόγου ἑνότης, τοῦτο εἶναι ζητήσεως ἄξιον. Εὐφυεστάτη φιλοσοφία εἶναι βέβαια ἡ παρατήρησις ὅτι ὁ Ἀγαμέμνων, ἐν τῷ προκειμένῳ χωρίῳ, θεωρεῖται ὑπὸ διπλῆν τινα σχέσιν· καὶ τὴν μὲν πρώτην, ὡς ἐκ τοῦ ἀντικειμένου προερχομένην καὶ καταναγκαστικὴν οὖσαν, ἐκφέρει κατ' αἰτιατικὴν *(τὴν μέν)*, τὴν δὲ δευτέραν, ὡς ἐξ αὐτοῦ τοῦ ὑποκειμένου πηγάζουσαν καὶ ἐλευθερωτέραν οὖσαν, κατ' ὀνομαστικὴν *(ἐγὼ δέ)*, κτλ (Σταδελμᾶννος, *Σημειώσεις εἰς τὴν Ἰλιάδα*, κτλ).

§. 35. Ἐὰν τοῦτο ἀληθεύῃ ἐνταῦθα, πρέπει νὰ εἴπωμεν ὅτι ἐπὶ τοῦ δευτέρου τῶν ἀνωτέρω παραδειγμάτων ἡ μὲν πλαγία ἐτέθη εἰς ἔνδειξιν τοῦ ἀποτυχηθέντος καὶ ἑπομένως οὐχὶ ἐκ τοῦ ὑποκειμένου ἐξαρτωμένου, ἡ δὲ ὀνομαστικὴ εἰς ἔνδειξιν τοῦ κατὰ τὴν προαίρεσιν τοῦ ὑποκειμένου γενομένου· *ταύτην μὲν τὴν ὁδὸν ἠμέλησε, ὁ δὲ ἄλλης εἴχετο* (§. 32)· ἐπὶ δὲ τοῦ πρώτου; ἐνταῦθα πρέπει ἀναγκαίως εἰπεῖν τὸ ἐναντίον, ὅτι ἡ εὐθεῖα δηλοῖ τὸ ἀκούσιον, ἡ δὲ πλαγία τὸ ἑκούσιον· *τοῦ μὲν ἀφάμαρτεν, ἡνίοχον δὲ βάλε* (§. 32)· διότι ὁ

σκοπὸς τοῦ Διομήδους ἦτον νὰ προσβάλῃ τὸν Ἕκτορα καὶ οὐχὶ τὸν ἡνίοχον Ἠνιοπέα. Ἀλλὰ πολὺς φόβος εἶναι μήπως προσπαθοῦντες νὰ ἀποδείξωμεν παραπολὺ φιλόσοφον τὸν ποιητὴν δειχθῶμεν ἡμεῖς παραφιλοσοφοῦντες.

§. 36. Τοιαύτης φύσεως εἶναι καὶ τὸ *οἱ δὲ Πάριοι ὅκως μέν τι δώσουσι Μιλτιάδῃ ἀργυρίου οὐδὲν διενοεῦντο, οἱ δὲ ὅκως διαφυλάξουσι τὴν πόλιν, τοῦτο ἐμηχανῶντο* (Ἡρ. ϛ', 133)· διότι καὶ ἐνταῦθα ἡ ἀντίθεσις δὲν ὑπάρχει μεταξὺ τῶν ὑποκειμένων (*οἱ μὲν Πάριοι—οἱ δέ*), ἀλλὰ μεταξὺ τῶν ἀντικειμένων· *δοῦναι μὲν οὐ διενοεῦντο, φυλάξαι δὲ ἐμηχανῶντο*, ἢ, ὀρθότερον, μεταξὺ τῶν ῥημάτων ἐξ ὧν ἐξαρτῶνται τὰ ἀντικείμενα· *οἱ Πάριοι οὐ διενοεῦντο μὲν .... ἐμηχανῶντο δέ*, κτλ.

§. 37. Οὕτω καὶ ἐπὶ προσωπικῶν ἀντωνυμιῶν· *φέρε μόχθον μὲν τὸν ἔχεις ζευγνὺς τὸν ποταμὸν ἄφες, σὺ δὲ διάβαινε ἐς τὴν ἡμετέρην* (Ἡρ. Ά, 206)· ἔνθα ἡ ἀντίθεσις δὲν ὑπάρχει μεταξὺ τοῦ *σὺ* καὶ ἄλλου προσωπικοῦ ὑποκειμένου (*ἐγὼ μὲν—σὺ δέ*), ἀλλὰ μεταξὺ τῶν ῥημάτων, οἷον *ἄφες μὲν τοῦτο, διάβαινε δὲ ἐς τὴν ἡμετέρην*.

§. 38. Ἐν πᾶσι τούτοις καὶ τοῖς προηγουμένοις (§. 36), τὸ ῥῆμα ἔπρεπε κυρίως νὰ προταχθῇ εἰς τὸ δεύτερον κῶλον· ἐπειδὴ δὲ αὐτὸ ἐτέθη μετέπειτα, μὴ δυναμένου τοῦ *δὲ* νὰ τεθῇ ἐν ἀρχῇ τοῦ λόγου, προςίθενται, κοινωνίας χάριν, αἱ ἀντωνυμίαι. Ἐνταῦθα δὲ περιληφθέντων καὶ τῶν ἐν §. 32 (*τοῦ μὲν ἀφάμαρτεν—ταύτην μὲν τὴν ὁδὸν ἠμέλησεν*, κτλ), οὗτος γίνεται γενικὸς τύπος τῆς τοιαύτης ἀνωμάλου θέσεως τῶν ἀντιθετικῶν μορίων *μὲν—δέ*.

Παραλείψεις τῶν μορίων μὲν καὶ δέ.

§. 39. Παραβάλλοντες πρὸς τὰς προηγουμένας ῥήσεις ἐν αἷς τὰ κῶλα τῆς ἀντιθέσεως ἐκφέρονται πλήρη, *τὸ μὲν ἔψεγε, τὸ δ' ἐπῄνει* (Πλ. *Φαίδρ.* 247), κτλ, τὸ παρὰ Θουκυδίδῃ *τὴν νῦν Βοιωτίαν, πρότερον δὲ Καδμηΐδα γῆν καλουμένην* (Θ. Α', 12), βλέπομεν ὅτι, ἐν τῷ πρώτῳ κώλῳ λείπει τὸ *μὲν*=τὴν νῦν μέν, πρότερον δέ, κτλ. Παραβάλλοντες δὲ τὴν ῥῆσιν *πρῶτα μὲν ..., εἶτα*, κτλ (Σ. *Ἠλ.* 261), βλέπομεν ὅτι ἐν τῷ δευτέρῳ κώλῳ λείπει τὸ *δέ*. Ταῦτα μετὰ πολλοτάτων ἄλλων δεικνύουσιν ὅτι πολλάκις καὶ παρὰ ποιηταῖς καὶ

παρὰ πεζογράφοις παραλείπονται οἱ ἀντιθετικοὶ οὗτοι σύνδεσμοι *μὲν—δέ*.

§. 40. Τίθεται ὁ *μὲν* ἄνευ παρακολουθοῦντος *δὲ* ἐπὶ πολλῶν περιστάσεων· ά. ὅταν, διακοπτομένου τοῦ λόγου, λείπῃ τὸ δεύτερον κῶλον ὅπερ ἔπρεπε νὰ ἔχῃ τὸν *δέ*· *ὦ θύγατερ, αἰνῶ μέν σε τῆς προθυμίας* (Εὐρ. Φ. 1677)· β΄. ὅταν ὡσαύτως λείπῃ τὸ δεύτερον κῶλον, ἀλλ' εὐκόλως ἐννοῆται ἐκ τοῦ προηγουμένου· *τούτους μὲν οὖν πάντας φιλοσόφους φήσομεν; Οὐδαμῶς, εἶπον, ἀλλ' ὁμοίους μὲν φιλοσόφοις* (Πλ. *Πολ.* Έ, 475)· τὸ δεύτερον κῶλον ἤθελεν εἶναι *φιλοσόφους δ' οὔ*. Γίνεται δὲ τοῦτο μάλιστα, ἐκφερομένου τοῦ πρώτου κώλου διὰ τῶν *ἴσως μέν, εἰκὸς μέν, οἶμαι μέν, ὡς μὲν λέγουσι, ἐγὼ μέν*, κτλ· ἔνθα τὸ δεύτερον κῶλον ἤθελε περιέχει ἔννοιαν διάφορον τῆς προεξηγηθείσης· *οὐκ οἶδα μὲν ἔγωγε* (Ξ.), ἔνθα τὸ δεύτερον κῶλον ἤθελεν εἶναι *ἄλλος δὲ ἴσως οἶδεν*.—*καὶ ταῦτα μὲν τοιαῦτα*, κτλ.

§. 41. Τίθεται· γ΄. ὁ ἀντιθετικὸς *μέν*, ἄνευ τοῦ *δέ*, ὅταν, μακροτέρου τοῦ λόγου παρεμπεσόντος, δίδηται ἄλλη μετέπειτα πλοκὴ καὶ γεννᾶται ἀνακολουθία. Οὕτω παρὰ Θουκυδίδῃ (Β΄, 74) ἀρχίζει μὲν ὁ λόγος *ἐντεῦθεν δὴ πρῶτον μέν*, κτλ· ἀλλὰ διακοπτόμενος ἐπαναλαμβάνεται κατωτέρω (αὐτόθι, 75) δι' ἄλλης τροπῆς *τοιαῦτα ἐπιθειάσας*, κτλ. Τοιαῦται ἀνακολουθίαι εἶναι συχναὶ παρὰ Θουκυδίδῃ, ἀλλὰ καὶ παρ' ἄλλοις δὲν λείπουσι (Ἴδε §. 22, ἐν τέλει)· δ΄. ὅταν, τοῦ πρώτου κώλου ἐκφερομένου διὰ τοῦ *πρῶτον μέν, τέως μέν*, τὸ δεύτερον ἐκφέρηται διὰ τῶν *ἔπειτα, εἶτα*, κτλ, ἅπερ ἀναπληροῦσι τὸν *δέ*· έ. ὅταν τὸ δεύτερον κῶλον ἐκφέρηται διὰ τῶν δυνατωτέρων ἀντιθετικῶν *μήν, γὲ μήν, μέν τοι*, κτλ (Ἴδε κατωτέρω §. 59).

§. 42. Τίθεται ὁ *δὲ* ἄνευ προηγουμένου *μέν*· ά. ἐπὶ τοιούτων ἀντιθέσεων, ἐν αἷς εὐκόλως ἐκ τοῦ δευτέρου παραλαμβάνεται· *ἀλγεῖ, τοτὲ δὲ χαίρει* (Πλ.)=τοτὲ μὲν ἀλγεῖ, τοτὲ δὲ χαίρει. Οὕτως ἐπὶ τῶν διαιρέσεων· *τῶν ἀγαθῶν . . . τῶν δὲ κακῶν* (Θέογν.).—*ἕλκη τὰ μὲν ἐγώ σ' ἰάσομαι, . . . , τἄργα δ' οὔ* (Εὐρ. *Τρ.* 1232)· β΄. ὅταν ὁλόκληρον τὸ πρῶτον κῶλον παραλαμβάνηται ἐκ τοῦ δευτέρου· *σὺ δὲ τῇ κεφαλῇ γε* (Ἀρφ. *Ὄρν.* 55), ἔνθα τὸ πρῶτον κῶλον ἤθελεν εἶναι *ἐγὼ μὲν τῷ σκέλει*· γ΄. ὅταν τὸ προηγούμενον κῶλον δὲν ἦναι κατὰ πᾶσαν τὴν ἀντιθετικὴν ἀκριβολογίαν ἐκφερόμενον· *οὐδ' αὖ*

κατὰ πενίαν, ἔχων δέ τι ἀγαθὸν δρᾶσαι τὴν πόλιν (Θ. Β', 37), ἔνθα τὸ ὅλον ἀκριβέστερον ἐκφερόμενον ἤθελεν εἶναι *πένης μὲν ὤν, ἔχων δέ τι δρᾶσαι*, κτλ· δ'. ὅταν ἡ συνάφεια μεταξὺ τοῦ πρώτου καὶ δευτέρου κώλου δὲν ἦναι πολὺ στενή· *ὣς εἰπὼν ἐν χερσὶ τίθει, ὁ δὲ δέξατο χαίρων* (Ἰλ. Α, 446), κτλ (Ἴδε καὶ κατωτέρω §. 44)· ἑ. ὅταν τὸ δεύτερον κῶλον, πολὺ ὂν βαρύτερον καὶ σημαντικώτερον τοῦ πρώτου, ἕλκῃ τὴν προσοχὴν περισσότερον, παραμελουμένης τῆς πρὸς τὸ πρῶτον συναφείας· *ὣς φάτο· Πηλείωνι δ' ἄχος γένετο* (Ἰλ. Α, 188. Ἴδε καὶ Α, 108. Η, 161, κτλ). Ὡσαύτως ἐπὶ τῶν *τεκμήριον δέ*, κτλ.

§. 43. Παρὰ ποιηταῖς παραλείπεται ὁ *μὲν* καὶ ἔνθα ἡ ἀνάδειξις τῆς ἀντιθέσεως καθίστανεν αὐτὸν ἀναγκαῖον· *γενναιότης σοι, μωρία δ' ἐνεστί τις* (Εὐρ. Φ. 1674).—*οὕτως ἐκεῖνος οὐχ ἑκών, ἑκοῦσι δὲ ξύνεστιν* (Σ. Τρ. 197). Ἀλλὰ τοῦτο γίνεται μόνον ἐπὶ ἀντιθέσεων βραχειῶν καὶ πολλάκις ἐκ μιᾶς συνισταμένων λέξεως. Ἐνίοτε δὲ παραλείπεται καὶ τὸ *ὁ μὲν* καὶ *οἱ μέν· φεύγων, ὁ δ' ὄπισθεν διώκων* (Ἰλ. Χ, 157).—*ἄφαρ βέβακε, τῷ δ' ἐπέρχεται χαίρειν τε καὶ στέρεσθαι* (Σ. Τρ. 135) —*χρυσὸν ἐπεύχονται, πεδίον δ' ἕτεροι ἀπέραντον* (Πίνδ. Ν. Η, 37). Ἐνίοτε δὲ καὶ παρὰ πεζογράφοις· *ψευδεῖς, αἱ δὲ ἀληθεῖς οὔκ εἰσιν ἡδοναί;* (Πλ. *Φιλ.* 36)=αἱ μὲν ψευδεῖς, αἱ δὲ ἀληθεῖς;

§. 44. Ἐκ τούτου γίνεται φανερὸν ὅτι μετὰ τὸν *μὲν* πρέπει νὰ ἀκολουθῇ *δέ*, λεγόμενος ἢ νοούμενος, οὐχὶ δὲ καὶ ἀντιστρόφως· διότι ὁ *δὲ* δυνατὸν νὰ τεθῇ καὶ ἄνευ προηγουμένου *μέν*. Οὕτω, π. χ. ἐν τῷ ἀνωτέρω παραδείγματι (§. 42) *ὣς εἰπὼν ἐν χερσὶ τίθει, ὁ δὲ δέξατο*· διότι ὁ λόγος ἦτον δυνατὸν νὰ παύσῃ καὶ μετὰ τὸ *τίθει*. Ὡσαύτως ὅταν ὁ *δὲ* μετὰ τὸν *καὶ* τιθέμενος σημαίνῃ τὸ *προσέτι· Δαρεῖος Κῦρον σατράπην ἐποίησε, καὶ στρατηγὸν δὲ αὐτὸν ἀπέδειξεν* (Ξ. *'Αν.* Ά, ά, 1).

§. 45. Διὰ τοῦτο ὁ *δὲ* τίθεται καὶ εἰς διήγησιν ἐξακολουθήσεως καὶ μεταβάσεως· *βῆ δὲ κατ' Οὐλύμποιο καρήνων . . . . ἔκλαγξαν δ' ἄρ' ὀϊστοὶ . . . ὁ δ' ἤϊε νυκτὶ ἐοικώς· ἕζετ' ἔπειτα . . . κλαγγὴ δὲ γένετο*, κτλ (Ἰλ. Α, 45. Ἴδε καὶ Ὀδ. Α, 102).—*νὺξ ἦν· 'Αδράστου δ' ἦλθον. ἐς παραστάδας* (Εὐρ. Φ. 418). Ὡσαύτως εἰς ἀπαρέ

θμησιν μερῶν· *κυνὸς ὄμματ' ἔχων, κραδίην δ' ἐλάφοιο* (Ἰλ. Α, 225) κτλ (§. 13).

§. 46. Μοναδικὸς ὢν ὁ *δὲ* τίθεται καὶ ἐν ταῖς ἀποδόσεσι, συχνότατα μὲν παρ' ἐπικοῖς (Ἰλ. Α, 194. Ὀδ. Κ, 126, κτλ), σπανιώτερον δὲ παρ' Ἀττικοῖς· *εἰ οὖν ἐγὼ μὴ γιγνώσκω μήτε τὰ ὅσια μήτε τὰ δίκαια, ὑμεῖς δὲ διδάξατέ με* (Ξ.).—*ἐπεὶ δὲ γῇ ἔκειτο τλήμων* (Ἰοκάστη), *δεινὰ δ' ἦν τἀνθένδ' ὁρᾶν* (Σ. *Τ.* 1267).—*ἐπεί τε ὁ πόλεμος κατέστη, ὁ δὲ φαίνεται καὶ ἐν τούτῳ προγνοὺς τὴν δύναμιν*, κτλ (Θ. Β', 65). Ὡς δὲ ἐν πολλοῖς τῶν ἀνωτέρω ὁ σύνδεσμος *μὲν* κλίνει πρὸς τὴν σημασίαν τοῦ *μήν* (§ 40, ά.), οὕτως ἐνταῦθα ὁ *δὲ* κλίνει πρὸς τὴν σημασίαν τοῦ *δή*, καὶ εἶναι ἰωνικὴ μᾶλλον ἢ ἀττικὴ ἡ τοιαύτη χρῆσις. Ἐν πολλοῖς δὲ καὶ προτιμᾶται ἡ γραφὴ *δή* (Θουκ. Γ', 98, κτλ). Ἴδε περὶ τοῦ *δὲ* καὶ κατωτέρω *ἐν τῷ* περὶ τῶν *Ὑποθετικῶν Λόγων*.

§. 47. Καὶ ἐπὶ ἐρωτήσεων τίθεται ἄνευ τοῦ *μὲν* ὁ *δέ*, σημαίνων μετάβασιν ἐννοίας καὶ ἐξακολούθησιν τοῦ λόγου, εἴτε ὁ εἷς τῶν συνδιαλεγομένων διὰ τῆς ἐρωτήσεως ἀπαιτεῖ τὴν συμπλήρωσιν τοῦ ἀρχισθέντος, εἴτε ἀκολουθεῖ κατὰ τὴν αἴτησιν του ἄλλου. Οὕτω παρὰ Ξενοφῶντι, ἀκούσας ὁ Ἡρακλῆς τὰ τῆς Κακίας, προσθέτει· *ὦ γύναι, ὄνομα δέ σοι τί ἐστιν;* (*Ἀπ.* Β', ά, 26) δι' οὗ ζητεῖ τὴν συμπλήρωσιν τοῦ λόγου αὐτῆς=καὶ ποῖον τὸ ὄνομά σου; Παρὰ Σοφοκλεῖ, εἰπόντος τοῦ ξένου *σήμαινε, κοὐκ ἄτιμος ἔκ γ' ἐμοῦ φανεῖ*, ὁ Οἰδίπους, πειθόμενος εἰς τὴν ὑπόσχεσίν αὐτοῦ, λέγει· *τίς δ' ἔσθ' ὁ χῶρος δῆτ' ἐν ᾧ βεβήκαμεν;* (Κ. 52) ὡς εἰ ἔλεγε· *πάνυ καλῶς τοῦτο, ποῖος δὲ ὁ τόπος;* κτλ.

§ 48. Τοὐναντίον ἀλλαχοῦ ἐξηγεῖται ἀντίθεσις εἰς τὰ προηγούμενα. Οὕτω π. χ. παρὰ Ξενοφῶντι, παραπονουμένου τοῦ Κρίτωνος ὅτι ἠνωχλεῖτο ὑπὸ τῶν πονηρῶν ἀνθρώπων, ὁ Σωκράτης λέγει· *εἰπέ μοι, ὦ Κρίτων, κύνας δὲ τρέφεις, ἵνα σοι τοὺς λύκους ἀπὸ τῶν προβάτων ἀπερύκωσιν;* (*Ἀπ.* Β', θ', 2) ἔνθα ἡ ἔννοια συμπληροῦται οὕτω πως· *περὶ μὲν τῶν πονηρῶν οὐκ ἔχεις φυλάξασθαι, ἀλλὰ κύνας τρέφεις περὶ τῶν προβάτων*; κτλ. Τοιοῦτον τὸ τοῦ Ἀριστοφάνους (*Ὀρν.* 178) *περίαγε τὸν τράχηλον. Νὴ Δία, ἀπολαύσομαί τι δ' εἰ διαστραφήσομαι;* Οὕτω παρὰ Ξενοφῶντι· *κελευόμε-*

τος δὲ ὁ Ἀράσπης ἐπήρετο· Ἑώρακας δ', ἔφη, τὴν γυναῖκα, ὦ Κῦρε, ἥν με κελεύεις φυλάττειν; (Π. Ε, ά. 4)

§. 49. Ἔνστασις δὲ καὶ ἀνθυποφορὰ ἐξηγεῖται ἐν τοῖς ἐπομένοις χωρίοις· *ὦ δέσποτα, ἐγὼ δὲ ταῦτα τοῦτον ἐποίησα σὺν δίκῃ* (Ἡρ. Α, 115).—*εἴη τάδ', ὦ παῖ, ξὺν δίκῃ δ' ἥκουσι γῆν* (Εὐρ. *Φ*. 156). — *πῶς δ' οὐ ταρβεῖς, τοιάδ' ἐκρίπτων ἔπη;* (Αἰσχύλ. *Πρ*. 936) Πληθὺν δὲ κώλων καὶ μερῶν δεικνύει ὁ *δέ* (§. 13) ἐπὶ ἐρωτήσεως μετ' ἄλλην ἐρώτησιν τιθεμένης, προτιθεμένου τοῦ *τίς, πῶς*, κτλ· *τίς δαίς, τίς δὲ ὅμιλος ὅδ' ἔπλετο;* (Ὀδ.Α,225)—*ἔνθα τίνα πρῶτον, τίνα δ' ὕστατον ἐξενάριξεν;* (Ἰλ. Ε, 703) κτλ. Ἀλλὰ πολλαχοῦ, καὶ ἐπὶ ἐρωτήσεως καὶ μή, ὁ φαινόμενος *δὲ* εἶναι *δή*, συγχωνευθεὶς διὰ συνιζήσεως μετὰ τῆς ἑπομένης διφθόγγου ἢ τοῦ μακροῦ φωνήεντος· *τίς δ' αὖ τοι, δολομῆτα;* (Ἰλ. Α, 540) — *μὴ δ' οὕτως* (Ἰλ. Α, 131), κτλ.

§. 50. Ὑπάρχουσι δὲ καὶ περιστάσεις καθ' ἃς περιεμένετο αἰτιολογία τοῦ προεξηγηθέντος, ἀλλ' ἀντὶ τούτου ἀπαντᾶται *δέ· ἢ ῥά τί μοί τι πίθοιο; κασίγνητος δέ τοί εἰμι* (Ἰλ. Η, 48). — *Ζεῦ σῶσον ἡμᾶς· δὸς δὲ ξύμβασιν τέκνοις· χρὴ δ', εἰ σοφὸς πέφυκας, οὐκ ἐᾶν βροτῶν τὸν αὐτὸν αἰεὶ δυστυχῆ καθεστάναι* (Εὐρ. *Φ*. 85). Ἐν τούτοις λέγεται ὅτι ὁ *δέ*=γάρ.

§. 51. Ὅτι ἐν τούτοις ἦτον δυνατὸν νὰ τεθῇ καὶ ὁ σύνδεσμος *γάρ*, αἰτιολογῶν τὸ προηγούμενον, τοῦτο εἶναι ἀναντίῤῥητον. Ἀλλ' ἐκ τούτου δὲν ἕπεται ὅτι ὁ *δέ*=γάρ· διότι ἡ αὐτὴ ἔννοια δυνατὸν νὰ ἐκφέρηται καὶ καθ' ἕνα καὶ κατ' ἄλλον τρόπον· δυνατὸν εἰπεῖν *δεῖ τιμᾶν τοὺς ἀγαθούς, καλὴ γὰρ ἡ ἀρετή*, καί, ὑπὸ τὸ ἀντιθετικὸν εἶδος, *δεῖ τιμᾶν τοὺς ἀγαθούς, καλὸν δὲ ἡ ἀρετή*. — *τούτων δὴ ἕνεκα χρὴ πάντα ποιεῖν ὥστε ἀρετῆς καὶ φρονήσεως ἐν τῷ βίῳ μετασχεῖν· καλὸν γὰρ τὸ ἆθλον* (Πλ. *Φαίδ*. 114). — *κρίνεται δ' ἀλκὰ διὰ δαίμονας ἀνδρῶν* (Πίνδ. Ἰσθμ. Δ', 11). — *αὐτὸς ἐπαγγειλάμενος σώσειν τὴν πόλιν αὐτὸς ἀπώλεσε, φάσκων πρᾶγμα εὑρηκέναι μέγα καὶ πολλοῦ ἄξιον· ὑπέσχετο δὲ εἰρήνην ποιήσειν, μήτε ὅμηρα δοὺς μήτε τὰ τείχη καθελών* (Λυσ. *Κατὰ Ἐρατοσθ.* §. 68).

Τὸ οὐδὲ καὶ μηδέ.

§. 52. Ἡ ἀντιθετικὴ δύναμις τοῦ *δὲ* μετέβη καὶ εἰς τὸ *οὐδὲ* καὶ

μηδέ· ἔνθ' ἤτοι Μενέλαος ἀνώγει πάντας Ἀχαιοὺς νόστου μιμνήσκεσθαι· οὐδ' Ἀγαμέμνονι πάμπαν ἐήνδανε (Ὀδ. Γ, 141)=τῷ δὲ Ἀγαμέμνονι οὐχ ἥνδανεν. Παρὰ Σοφοκλεῖ (Κ. 480) ἐρωτᾷ ὁ Οἰδίπους *τοῦ τόνδε* (κρατῆρα) *πλήσας θῶ; δίδασκέ με καὶ τόδε*· ὁ δὲ Χορὸς ἀποκρίνεται *ὕδατος, μελίσσης, μηδὲ προσφέρειν μέθυ*=ὕδατος μὲν καὶ μέλιτος πλῆσον, οἶνον δὲ μὴ πρόσφερε (σ. 678, §. 76).

§. 53. Ἐπειδὴ δὲ τὸ *καὶ* δὲν ἑνοῦται μετὰ τοῦ *οὐ* ἢ *οὐκ* καὶ *μή*, ἵνα γένῃ *οὐκαί*, *μηκαί*, ὡς εἶναι *οὐδὲ* καὶ *μηδέ*, διὰ τοῦτο τὸ *οὐδὲ* ἀναπληροῖ καὶ τὴν τοιαύτην χρῆσιν· ἐκλαμβάνεται δηλ. ὄχι μόνον ἐπὶ τῆς ἀνωτέρω σημασίας, ἀλλὰ προσέτι=καὶ οὐ· *οὐδ' ἄρα τώ γε ἰδὼν γήθησεν Ἀχιλλεύς* (Ἰλ. Α, 330)=καὶ οὐ γήθησεν, κτλ (σ. 678, §. 76). — *ἀλλ' ἄγε λῆγ' ἔριδος, μηδὲ ξίφος ἕλκεο χειρί* (Ἰλ. Α, 210)=καὶ μὴ ἕλκε. Ὡς δὲ ὁ *καὶ* λαμβάνει ἐπιδοτικὴν σημασίαν (σ. 665, §. 23), οὕτω καὶ τὸ *οὐδέ*, μετ' ἀποφατικῆς ἐννοίας· *οὐδέ νυ τοῦπερ φείσατ' ἐνὶ μεγάροις ὁ γέρων* (Ἰλ. Ω, 235). —*οὐδὲ Κάτωνι* (Πλούτ.). Ὡσαύτως καὶ ἐναντιωματικήν· *σὺ δὲ οὐδ' ὁρῶν γιγνώσκεις, οὐδ' ἀκούων μέμνησαι* (Ξ. Ἀν. Γ', ά, 27).

§. 54. Τίθεται δὲ τὸ *οὐδὲ* καὶ μετὰ τοῦ *οὔτε* καὶ τὸ *μηδὲ* μετὰ τοῦ *μήτε*, ὅταν εἰς ὁμοειδῆ προστίθηται ἑτεροειδές τι ἢ καὶ δυνατώτερον· *οὔτε εἶδος οὔτε θυμὸν οὐδὲ ὅπλων σχέσιν μωμητός* (Αἰσχ. Ἑπτ. 488), ἔνθα τὸ μὲν *εἶδος* καὶ ὁ *θυμὸς* εἶναι ὁμοειδῆ, ἰδιότητας παριστῶντα τοῦ ἀνθρώπου, ἡ δὲ *σχέσις* τῶν ὅπλων ἑτεροειδές τι· παρ' Ἑρμάννου ὅμως γράφεται *οὔτε*.—*οὔτε φάρμακα οὔτε καύσεις οὔτε τομαὶ οὐδ' αὖ ἐπῳδαί* (Πλ. *Πολ.* Δ', 426), ἔνθα διὰ τοῦ *αὖ* διαστέλλεται τὸ ἑτεροειδὲς *ἐπῳδαί* (ἴδε κατωτέρω §. 68). — *οἷς μήτε παιδεία ἐστὶ μήτε δικαστήρια μήτε νόμοι μηδὲ ἀνάγκη μηδεμία, διὰ παντὸς ἀναγκάζουσα ἀρετῆς ἐπιμελεῖσθαι* (Πλ. *Πρωτ.* 327).

§. 55. Ἐπαναλαμβανόμενον τὸ *οὐδὲ* δὲν ἀναφέρεται εἰς ἀντιδιαιρούμενα κῶλα, ἀλλὰ προσθέτει ἀποφατικῶς νέον τι εἰς τὸ διὰ τῆς προηγηθείσης ἀρνήσεως ἐξηγηθέν· *καί νιν οὐ θάλπος θεοῦ, οὐδ' ὄμβρος οὐδὲ πνευμάτων οὐδὲν κλονεῖ* (Σ. *Τρ.* 145). Οὕτω τὸ τῆς Ὀδυσσείας *οὐδέ κέ μ' οἴκου ἕλοι πόθος, οὐδὲ τοκήων* (Δ, 596), δὲν ἐξηγεῖ ἀντιδιαιρούμενα κῶλα ἑνός τινος ὅλου, ἀλλὰ διάφορα ὁμοῦ ἀποφασκόμενα = οὐδὲ τὸν οἶκόν μου ἤθελα ποθήσει καὶ οὐδὲ τοὺς γονεῖς μου προσέτι (ἴδε καὶ Ἰλ. Ξ, 315).

§. 56. Ὅταν δὲ τύχωσι μεταξὺ τοῦ λόγου κῶλα ἀντιδιαιρούμενα, ὅτε παρεντίθεται *οὔτε—οὔτε* ἢ *μήτε—μήτε* εἰς δήλωσιν τούτων, καὶ πάλιν ἐπανέρχεται τὸ *οὐδέ* εἰς ἐξήγησιν τῶν ἑτεροειδῶν· *οὔτε τροπεπονθυῖα οὐδὲν ἀγαθὸν οὔτε γιγνῶσκον τὸ βρέφος ὑφ' ὅτου ὗ πάσχει, οὐδὲ σημαίνειν δυνάμενον ὅτου δεῖται* (Ξ.'*Απ*.Β',6',5)· ἔνθα διὰ μὲν τοῦ *οὔτε—οὔτε* ἐξηγοῦνται τὰ δύο ἀντιδιαιρούμενα κῶλα, διὰ δὲ τοῦ *οὐδὲ* προστίθεται τρίτον τι. Ὡσαύτως *μὴ ἐξέστω αὐτῷ τῶν ἐννέα ἀρχόντων γενέσθαι, μηδ' ἱερωσύνην ἱεράσασθαι, μηδὲ συνδικησάτω τῷ δημοσίῳ, μηδὲ ἀρξάτω ἀρχὴν μηδεμίαν μηδέποτε μήτ' ἔνδημον μήτ' ὑπερόριον μήτε κληρωτὴν μήτε χειροτονητήν, μηδὲ κηρυκευσάτω, μηδὲ . . . μηδὲ . . μηδέ*, κτλ. (Αἰσχ. Τιμ. δ'.)· ἔνθα διὰ τοῦ *ἔνδημον, ὑπερόριον, κληρωτὴν* καὶ *χειροτονητὴν* διαστέλλονται, ὡς εἴδη τῆς ἀρχῆς, διὰ τοῦ *μή—μήτε*.

§. 57. Δὲν τίθεται ὅμως καὶ ἀντιστρόφως *οὐδὲ—οὔτε*, ὡς τίθεθεται *οὔτε—οὐδέ*. Ἐν τῷ παρ' Ὁμήρῳ *οὐ δέμας οὐδὲ φυήν, οὔτ' ἄρ φρένας οὔτε τι ἔργα* (Ἰλ. Α, 115), τὸ μὲν *οὐδὲ φυὴν* προστίθεται εἰς τὸ *οὐ δέμας* διὰ τῆς δυνατωτέρας ἀρνήσεως *οὐδέ*, πρὸς μείζονα ἀνάδειξιν=ὄχι εἰς τὸ σῶμα, καὶ οὐδὲ εἰς τὴν συμμετρίαν τῶν μελῶν, τὰ δὲ διὰ τοῦ *οὔτε—οὔτε* ἐκφερόμενα, *φρένας* καὶ *ἔργα*, εἶναι χωριστά, ὡς δύο ἀντιδιαιρούμενα κῶλα, παραστατικὰ τῶν δύο ἀρετῶν, τῶν τῆς ψυχῆς καὶ τῶν τοῦ σώματος.

§. 58. Ἀλλὰ πολλάκις ἡ διαφορὰ εἶναι τόσον λεπτὴ καὶ δύσκολος ὥστε διαφεύγει, καὶ οὕτως οἱ φιλόλογοι προστρέχουσιν εἰς διορθώσεις καὶ μεταβολὰς τοῦ κειμένου. Οὕτω, π. χ. τὸ παρ' Ἡροδότῳ *ἐπιστάμενον πάντως ὅτι οὐ δώσει δίκας· οὔτε γὰρ ἐκείνους διδόναι* (Ά, 3), διορθοῦσιν *οὐδὲ γάρ*· διότι τὸ *οὐδὲ γὰρ* τίθεται ἐπὶ ἀποφατικῆς ἐννοίας, ὡς ἐπὶ καταφατικῆς τὸ *καὶ γάρ* (σ. 670, §. 45)· ὅθεν τὸ ὅλον=οὐδὲ ἐκείνους γὰρ δώσειν δίκας· τὸ *οὔτε* ἤθελε παρέχει ταύτην τὴν ἔννοιαν· *οὔτε γὰρ ἐκείνους διδόναι οὔτ' αὐτὸν δώσειν*. Οὕτω καὶ τὸ τοῦ Ξενοφῶντος *οὔτε γὰρ ἔγωγε*, κτλ ('*Απ*. Ά, 6', 31) προβάλλουσι τρεπτέον εἰς τὸ *οὐδὲ γάρ*, ὡς εἶναι καὶ ἐν '*Απομνημονευμάτων* Ά, δ', 9. Ἀλλὰ περὶ τούτου ἐξέστω ἐπέχειν.

Τὰ μόρια μὲν—ἀλλά. μὲν—γὲ μήν. μὲν—μέντοι. μὲν—ὅμως.

§. 59. Μείζων ἀναδεικνύεται καὶ δυνατωτέρα ἡ ἀντίθεσις διὰ

τῶν μὲν—ἀλλά, μὲν—γὲ μήν, μὲν—μέντοι, μὲν—ὅμως, κτλ· *ἔνθ' ἄλλοι μὲν ἐπευφήμησαν 'Αχαιοί, . . . ἀλλ' οὐκ 'Ατρείδῃ 'Αγαμέμνονι ἥνδανε θυμῷ* (Ἰλ. Α, 24). — *πρόσθεν μὲν ἐκαλούμην ἐπὶ τὰ δεῖπνα . . . νῦν γε μὴν τίνος ἕνεκα καὶ καλεῖ μέ τις;* (Ξ. *Συμπ*.Ά,15)· παρ'ἄλλοις, *δέ.—προσθεῖναι ὀφθαλμοὺς μὲν ὥσθ'ὁρᾷν τὰ ὁρατά, ὦτα δὲ ὥστ' ἀκούειν τὰ ἀκουστά; ὀσμῶν γε μήν, εἰ μὴ ῥῖνες προσετέθησαν, τί ἂν ἡμῖν ὄφελος ἦν;* (Ξ. *'Απ* Ά, δ',5)—*πείθου μὲν καὶ τοῖς νόμοις τοῖς ὑπὸ τῶν βασιλέων κειμένοις, ἰσχυρότατον μέντοι νόμον ἡγοῦ τὸν ἐκείνων τρόπον* (Ἰσ. *Δημ*. δ'.).— *καὶ λέγουσι μέν τι, οὐ μέντοι γε ὅσον οἴονται* (Πλ. *Πολ*. Ά, 329). —*κἀγὼ τὰ μὲν κείνοιν ἐτερπόμην, ὅμως δ' ἔκνιζέ μ' αἰεὶ τοῦτο* (Σ. *Τ*. 785). Οὕτω καὶ *μὲν—ἀλλ' ὅμως, μέντοι—ὅμως, εἰ καί—ἀλλ' οὖν*, κτλ.

§. 60. Ὡσαύτως μείζων ἀντίθεσις ἐκφέρεται διὰ τῶν *καίτοι—μέντοι, καίπερ—ὅμως· καίτοι καλόν, πολὺ μέντοι κάλλιον* (Ξ. *'Αγ*. Ἡ, 8).—*γιγνώσκω σαφῶς, καίπερ σκοτεινὸς* (=τυφλὸς) *τήν γε σὴν αὐδὴν ὅμως* (Σ. *Τ*. 1326). Καὶ διὰ τοῦ *πέρ*, παρὰ ποιηταῖς· *φράδμων περ ἀνήρ* (Ἰλ. Π, 638). — *καὶ θεός περ* (Αἰσχύλ.). Καὶ διὰ τοῦ *καὶ* παρὰ ποιηταῖς τε καὶ πεζογράφοις· *καὶ ἀναίτιον* (Ἰλ. Λ, 654).—*καὶ μάλα φοβεροὺς ὄντας* (Ξ. *'Αν*. Έ, έ, 17), κτλ. (Ἴδε σ. 665, §. 24).

§. 61. Εἶναι δὲ σημειωτέον ἐνταῦθα· ά. ὅτι δὲν σημαίνεται πάντοτε ἀπολύτως μείζων ἀντίθεσις διὰ τῶν μορίων τούτων· β'. ὅτι, ὡς ἐπὶ τοῦ *μὲν—δέ*, οὕτω καὶ ἐνταῦθα γίνονται παραλείψεις, παραλειπομένων τῶν προπαρασκευαστικῶν ἢ ἀνταποδοτικῶν μορίων· *ἀνέγγως, ἀλλ' οὐκ ἔγγως.—ἐπεὶ δὲ εἶδον αὐτὸν οἵπερ καὶ πρόσθεν προσεκύνουν καὶ τότε προσεκύνησαν, καίπερ εἰδότες ὅτι ἐπὶ θανάτῳ ἄγοιτο* (Ξ. *'Αν*. Ά, ς', 10), κτλ.

§. 62. Σημειωτέον· γ'. ὅτι πάντα τὰ προηγούμενα μόρια ἐκλαμβάνονται καὶ κατὰ πολλοὺς ἄλλους τρόπους. Τὸ *καίτοι*, π. χ. ἐκτὸς τῆς ἐνδοτικῆς σημασίας (=καίτοι τοῦτο οὕτως ἔχει), καθ' ἣν ἕπεται τὸ ἐναντιωματικὸν κῶλον, ἔχει καὶ ἐναντιωματικήν, ἀναφερομένην εἰς ὁλόκληρον προηγούμενον καὶ ἤδη ἀπηρτισμένον λόγον· *ὅ τι μὲν γὰρ ὠφελοίη ταῦτα οὐκ ἔφη ὁρᾷν· καίτοι οὐκ ἄπειρός γε αὐτῶν ἦν* (Ξ. *'Απ*. Δ', ζ', 3). Οὕτω παρὰ Θουκυδίδῃ, ἀπαριθμήσας

ὁ Περικλῆς τὰ καλὰ τῶν Ἀθηνῶν προσθέτει· *καίτοι ταῦτα ὁ μὲν ἀπράγμων μέμψαιτ' ἄν, ὁ δὲ δρᾶν τι βουλόμενος καὶ αὐτὸς ζηλώσει* (Β', 64) = καὶ ὅμως. Παρ' Αἰσχύλῳ, ἀφ' οὗ ὁ Προμηθεὺς ἔκλαυσε τὰς δυστυχίας του, οἷον ἐπανορθούμενος, προσθέτει *καίτοι τί φημι;* (*Πρ.* 101)=ἀλλὰ τί λέγω.

§. 63. Οὐδὲ τὸ *πὲρ* τίθεται πάντοτε κατ'ἐναντιωματικὴν ἔννοιαν· οὕτω, π. χ. εἰς τὸ ὁμηρικὸν *μὴ δ' οὕτως* (= μὴ δή), *ἀγαθός περ ἐών, Ἀχιλλεῦ, κλέπτε νόῳ* (Ἰλ Α, 131), δυσκόλως δύναται νὰ ἁρμόσῃ τοιαύτη ἔννοια· *καίπερ ἀγαθὸς ὢν μὴ ζήτει ἀπατᾶν*, ἀλλά, πολλῷ μᾶλλον, ἡ ἔννοια *ὡς εἶσαι περισσῶς ἀγαθός, οὕτω*, κτλ. Οὕτως ἐκλαμβάνεται τὸ *πὲρ* καὶ Ἰλ. Α, 587. Ὀδ. Α, 315. Περὶ τοῦ *καίπερ* προσσημειωτέον ὅτι παρὰ μὲν Ἀττικοῖς τὰ δύο ταῦτα μόρια τίθενται ἡνωμένα, παρὰ δὲ Ὁμήρῳ τίθενται δι' ἄλλων χωριζόμενα· *καὶ μάλα περ* (Ἰλ. Α, 217).—*καὶ ἀχνύμενοί περ* (Ἰλ. Β, 270, κτλ), ἐν ᾧ εὕρισκε ὁ Κερκυραῖος Δουκᾶς τὸ παρ' ἡμῖν *ἀχνισμένοι*, ἐκτὸς τοῦ *καίπερ πολλὰ παθόντα* (Ὀδ. Η, 224). Περὶ δὲ τοῦ *ὅμως* ἴδε σ. 470, §. 60.

§. 64. Ὡσαύτως τὸ *μέντοι* ἐπὶ μὲν ἀντιθέσεως=ὅμως, ἐπὶ δὲ καταφατικῶν ἀποκρίσεων=ὄντως, βεβαίως· *οἶσθα γάρ που τῶν γενναίων κυνῶν ὅτι τοῦτο φύσει αὐτῶν τὸ ἦθος... Οἶδα μέντοι* (Πλ. *Πολ.* Β', 375)=γνωρίζω μάλιστα.—*χαλεπὴν προβέβληκας αἵρεσιν· Ἀληθέστατα μέντοι λέγεις* (Πλ. *Σοφ.*245)· ἐπὶ δὲ ἐρωτήσεων = οὐκ ἀληθῶς; *οὐ σὺ μέντοι Ὁμήρου ἐπαινέτης εἶ;* (Πλ. *Πρωτ.* 309. Ἴδε καὶ Πολ. Ζ', 521. Ξ. *Π.* Ἑ, γ', 8)· καὶ μετὰ τοῦ *καί· καὶ μέντοι* (Πλ. *Θεαιτ.* 143) — *καὶ μέντοι καὶ τοὺς δυναμένους* (Πλ. *Φαῖδρ.* 266)=οὐ μὴν ἀλλὰ=οὐδὲν ἧττον· παρὰ Ξενοφῶντι (Π. Ἁ. γ', 2) *μὲν—μέντοι* καὶ *μέντοι—μέντοι* (Π. Ἁ, γ', 2)=*μὲν—δέ*.

§. 65. Ὁ *ἀλλὰ* τίθεται ἐπὶ ἀντιθέσεων, ὡς εἴδαμεν ἀνωτέρω (§. 59). Τίθεται δὲ προσέτι καὶ ὅταν, παραταθέντος πολὺ τοῦ πρώτου κώλου, γίνηται ἀσθενὲς τὸ δεύτερον διὰ μόνου τοῦ *δέ*. Ὡσαύτως ὅταν μετ' ἀπαρίθμησιν ἄλλων ὁμοειδῶν ἔρχηται ὁ συγγραφεὺς εἰς τὸ κυριώτερον, ὡς ὑπερέχον ἀναδεικνυόμενον διὰ τοῦ *ἀλλά· ἐν μὲν Αἰτωλῶν θυσίαισι φαενναῖς Οἰνεΐδαι κρατεροί, ἐν δὲ Θήβαις ἱπποσόας Ἰόλαος γέρας ἔχει, Περσεὺς δ' ἐν Ἄργει, Κάστορος δ' αἰχμὰ*

Πολυδεύκευς τ' ἐπ' Εὐρώτα ῥεέθροις, ἀλλ' ἐν Οἰνώνῃ μεγαλήτορες ὀργαὶ Αἰακοῦ παίδων τε (Πίνδ. *Ἰσθμ.* Δ', 30).

§. 66. Τίθεται προσέτι ὁ σύνδεσμος οὗτος καὶ ἐπὶ προτροπῶν *ἀλλ' ἄγε* (Σ. *Αἴ.* 194). — *ἀλλ' ἀνατόλμα* (Εὐρ. *Ἀλκ.* 277). — *ἀλλ' εἶα* (Εὐρ. *Ἑλ.* 1445).—*ἀλλ' εὖ νιν ἀσπάσασθε* (Αἰσχύλ. *Ἀγ* 502)· ἐπὶ ἐνστάσεων· *ἐκκάλεσον αὐτόν· ἀλλ' ἀδύνατον* (Ἀρφ. *Ἀχ* 401). Συνηθέστατα δὲ ἐπὶ μεταβάσεως ἐννοίας· *ἀλλ' οἵδε παῖδες ἐκ τρόχων πεπαυμένοι στείχουσιν* (Εὐρ. *Μηδ.* 47)· καὶ τοῦτο συμφωνότατα πρὸς τὴν ἰδίαν αὐτοῦ ἀρχήν· διότι ὁ *ἀλλὰ* ἐκ τοῦ *ἄλλος ἄλλα.*

§. 67. Παρὰ τὰς ἀνωτέρω ὑπάρχουσι καὶ ἄλλαι πλοκαὶ τῶν ἀντιθετικῶν τούτων μορίων· *μέν—καί* (Ἰλ. Α, 267), *μέν—τέ* (Σ. *Τρ.* 1012), *μὲν—αὐτάρ* (Ἰλ. Α, 50), *μὲν—ἀτάρ* (Ἰλ. Α, 165), *μὲν δ' αὖ* (Σ. *Τρ.* 545), *μέν τε—δέ* (Εὐρ. *Φ.* 10), *μέν τε—ἔπειτα δέ* (Ἰλ. Ε, 139), *μέν τε—οὐδέ* (Ἰλ. Ε, 138). Ὡσαύτως *μέν γε, ἀλλά γε, ἀλλά τοι,* κτλ. Ταῦτα πάντα δίδουσι βέβαια τοιαύτην ἢ τοιαύτην δύναμιν καὶ βαφὴν εἰς τὸν λόγον, ἀλλ' ἡ ἐξακρίβωσις αὐτῶν, ὡς καὶ τῶν προηγουμένων, ἀνήκει εἰς τοὺς λεξικογράφους καὶ μοριολόγους.

Τὸ μόριον αὖ.

§. 68. Εἰς τὰ ἀντιθετικὰ μόρια ἀνάγεται καὶ τὸ *αὖ* ἐξ οὗ παράγεται καὶ τὸ *αὖτις, αὖτε, αὖτε ἄρ, αὐτὰρ* καὶ *ἀτάρ, αὐτίκα,* κτλ. Σημαίνει δὲ τοῦτο· ά. πάλιν· β'. ἀφ' ἑτέρου μέρους, ὡς ἐντεῦθεν οὕτω καὶ ἐκεῖθεν· *τῇ Ὁμήρου αὖ ποιήσει εἴ τι χρὴ κἀνταῦθα πιστεύειν* (Θ. Α', 10), καθάπερ δηλ· ἀνωτέρω (Θ. Α,9· *ὡς Ὅμηρος τοῦτο δεδήλωκεν,* κτλ) —*καὶ ὁ μὲν δὴ κατὰ γῆν πόλεμος οὕτως ἐπολεμεῖτο· ἐν ᾧ δὲ πάντα ταῦτα ἐπράττετο, καὶ κατὰ θάλατταν αὖ καὶ τὰς πρὸς θαλάττῃ πόλεις γενόμενα διηγήσομαι* (Ξ. *Ἑλλ.* Δ', ή, 1). —*ἔχον αὖ κἀκεῖνο ἐπιστήμην ἐν αὐτῷ* (Πλ.)=ὡς τὰ ἄλλα ἀφ' ἑνός, οὕτω καὶ ἐκεῖνο ἀφ' ἑτέρου μέρους.

§. 69. Ἐν τοῖς προηγουμένοις εἴδαμεν ὅτι τὸ *αὖ* τίθεται πρὸς σαφεστέραν καὶ τρανοτέραν διάκρισιν τοῦ ἑτεροειδοῦς ἐκ τῶν ὁμοειδῶν (§. 54). Τοιαῦτα εἶναι πολλὰ πλατωνικὰ χωρία· *ἐπιστῆμαι γεωμετρία τε καὶ ἃς νῦν δὴ σὺ διῆλθες, καὶ αὖ σκυτοτομική τε καὶ αἱ τῶν ἄλλων δημιουργῶν τέχναι* (*Θεαιτ.* 146)· ἔνθα, χωρὶς τοῦ αὖ,

ἡ σκυτοτομικὴ καὶ αἱ δημιουργικαὶ τέχναι ἤθελαν κατατάσσεσθαι εἰς τὴν αὐτὴν τάξιν τῇ *γεωμετρίᾳ*. Ὡσαύτως καὶ ἄλλα τοιαύτης φύσεως μόρια· *ὄψεις τε καὶ ἀκοαὶ καὶ ὀσφρήσεις καὶ ψύξεις τε καὶ καύσεις, καὶ ἡδοναί γε δὴ καὶ λῦπαι καὶ ἐπιθυμίαι καὶ φόβοι κεκλημέναι καὶ ἄλλαι*, κτλ (Πλ. *Θεαιτ.* 156)· ἔνθα ἡ μὲν πρώτη σειρὰ περιλαμβάνει τὰς ἐσωτερικάς, ἡ δὲ δευτέρα, ἐκ τοῦ *ἡδοναί γε δή*, κτλ, τὰς ἐσωτερικὰς αἰσθήσεις· οὕτω καὶ διὰ τοῦ *τὲ αὖ*, *καί γε*, *ἔτι δέ*, κτλ.

Τὸ μόριον πλήν.

§. 70. Καὶ τὸ μόριον *πλὴν* εἰς τὰ ἀντιθετικὰ μόρια καταtακτέον, διότι δηλοῖ ὅτι τὸ δι' αὐτοῦ ἐκφερόμενον κῶλον εἶναί τι διάφορον τῶν ἄλλων· *πάντες τὴν πόλιν ἐξέλιπον οἱ ἐνοικοῦντες, πλὴν οἱ τὰ καπηλεῖα ἔχοντες* (Ξ. *'Αν.* Δ', γ', 21)=οἱ μὲν ἄλλοι κατέλιπον, οὗτοι δὲ οὔ.—*σκυλεύειν τοὺς τελευτήσαντας, πλὴν ὅπλων* (Πλ. *Πολ.* Ε', 469).—*ἴσως παντὶ δῆλον, πλὴν ἐμοί* (Πλ. *Πολ.* Ζ', 529).—*ἄν ποτέ τις αὐτὸ ἄλλο πλὴν ψυχὴν εἴπῃ* (Πλ. *Τιμ.* 37). Ὡσαύτως ἐπὶ ὁλοκλήρου προτάσεως, *πλὴν εἰ, πλὴν ὅτι, πλὴν ὅσον*, κτλ· *πλὴν εἴ τις τὸ ὄνομα λέγοι* (Πλ. *Θεαιτ.* 177).—*πλήν γε . . . ὅτι οὕτω τε εἶπον καὶ οὐχ οὕτω* (Πλ. *Θεαιτ.* 183).—*πλὴν ὅσον ὑπὸ ὄρχησίν τε καὶ ᾠδήν* (Πλ. *Ν.* Β', 670), κτλ.

Τὰ μόρια δίχα, ἐκτός, χωρίς, κτλ.

§. 71. Ὡσαύτως ἀντιθετικὴν ἔννοιαν ἐκφέρουσι καὶ τὰ *δίχα, ἐκτός, χωρίς*, καὶ ἄλλα τοιαῦτα μόρια, ἐξαίρεσιν καὶ ἑπομένως χωρισμὸν δηλοῦντα· *ὅσον τό τ' ἄρχειν καὶ τὸ δουλεύειν δίχα* (Αἰσχύλ. *Πρ.* 931)=τὸ ἄρχειν ἐστὶ κεχωρισμένον καὶ διάφορον τοῦ δουλεύειν· τοῦτο δὲ πάλιν=τὸ μὲν ἄρχειν ἐστὶ τοιοῦτον, τὸ δὲ δουλεύειν ἀλλοῖον.—*τὸ γὰρ τοπάζειν τοῦ σάφ' εἰδέναι δίχα* (Αἰσχύλ. *'Αγ.* 1329)—*μηδὲν εἶναι, ἐκτὸς τοῦ ἑνός τε καὶ τῶν ἄλλων* (Πλ. *Παρμεν.* 151).—*ἑνὸς ἑκάστου κειμένου χωρίς* (Πλ. *Σοφ.* 245).—*χωρίς τό τ' εἰπεῖν πολλὰ καὶ τὸ τὰ καίρια* (Σ. *Κ.* 808). Ὅτι δὲ καὶ τὸ *πλὴν* καὶ τὸ *χωρὶς* καὶ τὰ ὅμοια, μετὰ πτώσεως συντασσόμενα, λαμβάνουσι προθετικὸν χαρακτῆρα, ἐσημειώσαμεν ἐν τοῖς ἔμπροσθεν (σ. 654, §. 246. Ἔστι δὲ τὸ *χωρὶς* κυρίως ὑποκοριστικὸν τοῦ *χώρα*, ὥσπερ τὸ *χάρις* τοῦ *χαρά*, καὶ τὸ *μερὶς* τοῦ *μέρος*.

§. 72. Ταῦτα δέ, τινὰ τοὐλάχιστον τούτων, σημαίνουσι ὄχι μόνον ἐξαίρεσιν ἔλλειψιν δηλοῦσαν, ἀλλὰ καὶ ἐξαίρεσιν σημαίνουσαν πλεονασμόν. Ἐπὶ τῆς πρώτης περιστάσεως ἰσοδυναμοῦσι τῷ ταῦτά ἐστι, *ἐλλειπόντων ἐκείνων (τεσσαράκοντα παρὰ μίαν)*· ἐπὶ τῆς δευτέρας σημαίνουσι τὸ *ἐκτὸς τούτων, ἅπερ παρατρέχονται ὡς ἐκ περισσοῦ ὑπάρχοντα, ὑπάρχουσι καὶ ἕτερα (παρὰ ταῦτα καὶ ἕτερα)*. Τότε ἀνάγονται εἰς τὴν κλιμακωτὴν συμπλοκήν (σ. 675, §. 63), σημαίνοντα *οὐχὶ μόνον τοῦτο, ἀλλὰ καὶ ἐκεῖνο*=καὶ τοῦτο καὶ ἐκεῖνο.—*ὡς ἐμοί, ἐὰν σὺ ἀποθάνῃς, οὐ μία ξυμφορά ἐστιν, ἀλλά, χωρὶς μὲν τοῦ ἐστερῆσθαι τοιούτου ἐπιτηδείου, ἔτι δὲ καὶ πολλοῖς δόξω ὡς οἷός τε ὢν σε σώζειν ἀμελῆσαιμι* (Πλ. *Κρίτ*. 44)=ἐκτὸς ὅτι, κτλ.—*ὁ τότε ἐνστὰς πόλεμος, ἄνευ τοῦ καλὴν* δόξαν *ἐνεγκεῖν, ἐν πᾶσι τοῖς κατὰ τὸν βίον ἀφθονωτέροις καὶ εὐωνοτέροις διήγαγεν ὑμᾶς τῆς νῦν εἰρήνης* (Δ. *Περὶ Στεφ*. 255)=ἐκτὸς τοῦ ἑνὸς καὶ τὸ ἄλλο=καὶ τὸ ἓν καὶ τὸ ἕτερον.—*ἔχεις τι ἐκτὸς τούτων λέγειν περὶ σώματος κάλλους ;* (Πλ. *Γοργ*. 474), κτλ (Ἴδε *Εἰσαγωγὴν εἰς τὴν Ἑλληνικὴν Σύνταξιν*, σ. 742—743).

§.73. Δημήτριος ὁ συγγραφεὺς τοῦ *περὶ Ἑρμηνείας* φιλοπονήματος περιέχει καλὰς παρατηρήσεις *περὶ ἀντιθέσεως* ἐν τῷ ῥητορικῷ λόγῳ· ἀλλὰ καὶ εἰς τὸ ἡμέτερον προκείμενον ἀναφέρονται τινά οὕτω, π. χ. περὶ τοῦ συνδέσμου *δὲ* λέγει. (§. LIII). « Χρὴ δὲ καὶ τοὺς συνδέσμους μὴ μάλα ἀνταποδίδεσθαι ἀκριβῶς· οἷον τῷ *μὲν* συνδέσμῳ τὸν *δέ*· μικροπρεπὲς γὰρ ἡ ἀκρίβεια· ἀλλὰ καὶ ἀτακτοτέρως πως χρῆσθαι· καθάπερ που ὁ Ἀντιφῶν λέγει· *ἡ γὰρ νῆσος ἣν ἐχομένη, δήλη μὲν καὶ πόῤῥωθέν ἐστιν ὑψηλὴ καὶ τραχεῖα· καὶ τὰ μὲν χρήσιμα καὶ ἐργάσιμα μικρὰ αὐτῆς ἐστι· τὰ δ' ἀργὰ πολλά, σμικρᾶς αὐτῆς οὔσης*· τρισὶ γὰρ τοῖς μὲν συνδέσμοις εἷς ὁ *δὲ* ἀνταποδίδοται. »

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΠΕΜΠΤΟΝ.

Περὶ Λόγων Αἰτιολογικῶν.

§. 1. Διὰ τῶν *αἰτιολογικῶν λόγων* ἐξηγεῖται ἡ σχέσις τοῦ *παράγοντος* καὶ τοῦ *παραγομένου*, τοῦ *αἰτίου* καὶ *αἰτιατοῦ*. Ὡς τὸ *τυφλός τε καὶ κωφὸς* σημαίνει συμπλοκήν, τὸ *ἢ τυφλὸς ἢ κωφὸς* ση-

μαίνει διάζευξιν ἢ παραδιάζευξιν, τὸ *τυφλὸς μέν, οὐχὶ δὲ κωφός*, ἀντίθεσιν, οὕτω τὸ *ὁ ἀνὴρ οὐχ ὁρᾷ, ὅτι τυφλός ἐστι*, σημαίνει αἰτιολογίαν, δηλοῦν ὅτι αἴτιον τῆς μὴ ὁράσεως εἶναι ἡ τύφλωσις.

§. 2. Κατὰ δύο τρόπους ἐκφέρονται οἱ *αἰτιολογικοὶ λόγοι*· ἤτοι προτασσομένου τοῦ αἰτιολογοῦντος κώλου ἐπιφέρεται τὸ αἰτιολογούμενον, ἢ, ἀντιστρόφως, προτασσομένου τοῦ αἰτιολογουμένου ἐπιτάσσεται τὸ αἰτιολογοῦν· *ἐπειδὴ τυφλός ἐςιν, οὐχ ὁρᾷ.—οὐχ ὁρᾷ, ἐπειδὴ τυφλός ἐστιν.* Τὸ πρῶτον ὁμοιάζει ὡς εἴ τις ἐκ τῆς ῥίζης τοῦ δένδρου ὑπάγει εἰς τοὺς κλάδους, τὸ δεύτερον ὡς εἴ τις ἐκ τῶν κλάδων καταβαίνει εἰς τὴν ῥίζαν.

§. 3. Μόρια αἰτιολογικὰ εἶναι τὰ *ἐπεί, ἐπειδή, ἐπείπερ, ἐπειδήπερ*, τὰ *ὅτε* καὶ *ὁπότε*, τὰ *ὅτι, διότι* καὶ *ὡς*, ἅπερ προτάσσονται ἢ ἐπιτάσσονται· ἐκτὸς δὲ τούτων εἶναι τὸ *γάρ*, συνήθως ἐπιτασσόμενον· παρὰ δὲ ποιηταῖς καὶ τὸ *οὕνεκα* καὶ *ὁθούνεκα*.

Τὰ μόρια ἐπεί, ἐπειδή, ἐπείπερ, ἐπειδήπερ.

§. 4. Οἱ διὰ τῶν μορίων τούτων ἐκφερόμενοι αἰτιολογικοὶ λόγοι εἶναι συχνότατοι· *οὐ δοκεῖ σοι καὶ τόδε προνοίας ἔργῳ ἐοικέναι, τό, ἐπεὶ ἀσθενὴς ἐστιν ἡ ὄψις, βλεφάροις αὐτὴν θυρῶσαι*; (Ξ.'Απ. Α, δ', 6).—*τούτῳ γε οὔτε τῆς Βοιωτίας προσήκει οὐδέν, οὔτε τῆς Ἑλλάδος· ἐπεὶ ἐγὼ αὐτὸν εἶδον ἀμφότερα τὰ ὦτα τετρυπημένον* (Ξ.'Αν.Γ',ά,31).—*ἐπειδὴ δ' οὐ νόμιμον οὐδ' εἰθισμένον ἐστίν, ἀλλ' ἀναγκαῖον ὑμᾶς ὑπὲρ ἐκείνων δικάζειν* (Λυκοῦργος, XXXVI). —*τούτων πέρι ὁ ἀδελφὸς ὑμῖν αὐτοῦ μαρτυρήσει, ἐπειδὴ ἐκεῖνος τετελεύτηκεν* (Πλ. 'Απολ. 21). Τὸ δὲ παρ' Ὁμήρῳ (Ἰλ. Α, 156. 169, κτλ) *ἐπειὴ* γράφουσι τὰ νῦν, ὡς ἀκριβέστερον, *ἐπεὶ ἤ*, στηριζόμενοι εἰς τὸ παράγγελμα τῶν ἀρχαίων γραμματικῶν· « καθόλου ὁ ἢ βεβαιωτικὸς περισπᾶται· *ἐπεὶ ἦ φάτε*. »

§. 5. Ὡσαύτως λέγεται *νίκη δ', ἐπείπερ ἕσπετ', ἐμπέδως μένοι* (Αἰσχύλ. 'Αγ. 821).—*ἀλλ' ἐγὼ δηλώσω, ἐπείπερ ἠρξάμην* (Πλ. Συμπ. 216)· καὶ ἐν μέσῳ τιθεμένου τοῦ συνδέσμου· *ὅσῳ δὲ πλέονες ἄνθρωποι ἐν τῇ πόλει εἰσίν, ἐπείπερ οὐ μάχονται ἐξιόντες, τοσούτῳ ἂν θᾶττον λιμῷ αὐτοὺς ἡγοῦμαι ἁλῶναι* (Ξ. Π. Ζ', έ, 7). Ὁ *πέρ* δηλοῖ τὴν ἐπὶ ἑκατέρου τοῦ κώλου συμμετρίαν καὶ ὁμοιότητα, ὡς ἐκ τοῦ ἑνός, οὕτως ἀπαραλλάκτως καὶ ἐκ τοῦ ἄλλου μέ-

ρους; (Ἴδε σ. 123, §. 91).—*ἀλλὰ χρή, ὦ Σώκρατες, ἐπειδήπερ ὑμεῖς κελεύετε* (Πλ. *Θεαιτ.* 146).

Τὰ μόρια ὅτε καὶ ὁπότε.

§. 6. Τὰ ἀνωτέρω μόρια ἐκλαμβάνονται καὶ χρονικῶς, μάλιστα τὸ *ἐπεὶ* καὶ *ἐπειδή* (Ἴδε κατωτέρω *Περὶ Λόγων Χρονικῶν*). Καὶ ἀντιστρόφως δὲ ἐκλαμβάνονται αἰτιολογικῶς τὰ καθ' αὑτὸ χρονικὰ *ὅτε, ὁπότε· ὅτε τοίνυν ταῦθ' οὕτως ἔχει, προσήκει προθύμως ἐθέλειν ἀκούειν* (Δ. *'Ολ.* Ά, 9).—*ὅτε δὴ τοῦτο ὁ ἔρως ἐστίν, τῶν τίνα τρόπον διωκόντων αὐτὸ καὶ ἐν τίνι πράξει ἡ σπουδὴ καὶ ἡ σύστασις ἔρως ἂν καλοῖτο;* (Πλ. *Συμπ.* 206)· *παρ' ἄλλοις, τούτου ὁ ἔρως ἐστὶν ἀεί.*—*χαλεπὰ τὰ παρόντα, ὁπότε ἀνδρῶν στρατηγῶν τοιούτων στερόμεθα* (Ξ. *'Αν.* Γ', Β', 2). Παρὰ δὲ Ὁμήρῳ, κατὰ τὴν παρατήρησιν Θειρσχίου, σπανίως μὲν τὸ *ὅτε* ἐκλαμβάνεται αἰτιολογικῶς, οὐδέποτε δὲ τὸ *ὁπότε*, τὸ δὲ *ἐπεὶ* ἐπίσης χρονικῶς (Ἰλ. Α, 57. 458. 464, κτλ) καὶ αἰτιολογικῶς (Ἰλ. Α, 112. 119. 132, κτλ).

Τὰ μόρια ὅτι, διότι καὶ ὡς.

§. 7. Αἰτιολογικὰ μόρια εἶναι προσέτι ὡς παρετηρήσαμεν, καὶ τὰ *ὅτι, διότι* καὶ *ὡς· καὶ τὴν περὶ τὴν ἐν τῇ ᾠδῇ ἁρμονίαν, ἣ δὴ συμφωνία καλεῖται, ὅτι ταῦτα πάντα ἁρμονίᾳ τινὶ πολεῖ ἅμα πάντα* (Πλ. *Κρατ.* 405). — *ἆρα τὸ ὅσιον, ὅτι ὅσιόν ἐστι φιλεῖται ὑπὸ τῶν θεῶν, ἢ ὅτι φιλεῖται ὅσιόν ἐστιν;* (Πλ. *Εὐθυδ.* 10).—*ἢ καὶ βασιλεύειν ἐπίστασαι, ὅτι οἶσθα ἐπαινέσαντα Ὅμηρον τὸν Ἀγαμέμνονα ὡς βασιλεύς τε εἴη ἀγαθὸς κρατερός τ' αἰχμητής;* (Ξ. *Συμπ.* Δ', 6) — *τὸ σίαλον ἐκ τοῦ στόματος ἀποπτύουσι, διότι ὠφελεῖ μὲν οὐδὲν αὐτοὺς ἐνόν, βλάπτει δὲ πολὺ μᾶλλον* (Ξ. *'Απ.* Ά, Β', 54). — *τριήρης ἡ σεσαγμένη ἀνθρώπων διὰ τί ἄλλο φοβερόν ἐστι πολεμίοις ἢ φίλοις ἀξιοθέατον ἢ ὅτι ταχὺ πλεῖ; διὰ τί δὲ ἄλυποι ἀλλήλοις εἰσὶν οἱ ἐμπλέοντες ἢ διότι ἐν τάξει κάθηνται;* (Ξ. *Οἰκ.* Ἰ, 8) Καὶ περὶ μὲν τοῦ ἢ ἐν τούτοις ἴδε ἀνωτέρω σ. 666, §. 27, περὶ δὲ τῆς γενικῆς *ἀνθρώπων* εἰς τὸ *σεσαγμένη* ἴδε σ. 243, §. 22.

§. 8. Ὡσαύτως καὶ τὸ *ὡς· πρὸς ταῦτα κρύπτε μηδέν, ὡς ὁ πάνθ' ὁρῶν καὶ πάντ' ἀκούων πάντ' ἀναπτύσσει χρόνος* (Σ. *'Ιππον.* Ἀ-

προσπ.). — *δεῖ μὴ μόνον κεκτῆσθαι τὰ ἀγαθά, ἀλλὰ καὶ χρῆσθαι αὐτοῖς, ὡς οὐδὲν ὄφελος τῆς κτήσεως γίγνεται* (Πλ.). Θέλουσι δὲ ὅτι, ἐν ᾧ τὸ *ὅτι* σημαίνει πραγματικὸν αἴτιον, τὸ *ὡς* ἐμφαίνει μᾶλλον αἴτιον ἐν τῷ λογισμῷ τοῦ λέγοντος· *οὐκ ἠβούλοντο τοῖς μετὰ Θρασύλου συντάττεσθαι, ὡς αὐτοὶ μὲν ὄντες ἀήττητοι, ἐκεῖνοι δὲ ἡττημένοι ἥκοιεν* (Ξ. *Ἑλλ.* Α, Β, 15)=οὕτω φρονοῦντες ὡς, κτλ.

§. 9. Ἡ περὶ τῶν ἀντιθετικῶν καὶ χρονικῶν μορίων ἀνωτέρω γενομένη παρατήρησις, ὅτι ἐκλαμβάνονται καὶ ἀλλαχῶς (σ. 706, §. 62. σ. 712, §. 6) ἰσχύει καὶ περὶ τούτων. Οὕτω, π. χ. τὸ *ὅτι*, ἐκτὸς τῆς αἰτιολογικῆς, ἔχει καὶ ἐκθετικὴν ἤτοι διηγηματικὴν σημασίαν, ἐξηγοῦν τὸ ἀντικείμενον τοῦ προηγουμένου ῥήματος, καὶ αὕτη εἶναι ἡ συνηθεστέρα· *μανθάνω ὅτι.* — *εὖ ἴσθι τοῦτο ὅτι οὐχ ἑκὼν ἐξαμαρτάνω* (Πλ. *Γοργ.* 488), κτλ. Εἶναι δὲ κυρίως τὸ *ὅτι* οὐδέτερον τῆς ἀντωνυμίας *ὅστις ἥτις*· ὅθεν καὶ ἐνίοτε, σῶζον λείψανα τῆς ἰδίας αὐτοῦ ἀρχῆς, σημαίνει τὸ *ὅτι ἀφορᾷ· τὰ μὲν ἄλλα ὀρθῶς ἤκουσας, ὅτι δὲ καὶ ἐμὲ οἴει εἰπεῖν τοῦτο παρήκουσας* (Πλ. *Πρωτ.* 330). Οὐκ ἀπέχει δὲ τούτου καὶ τὸ τοῦ Σοφοκλέους (Φ. 1021) *ἐγὼ δ' ἀλγύνομαι τοῦτ' αὖθ', ὅτι ζῶ σὺν κακοῖς πολλοῖς τάλας*=κατὰ τοῦτο καθ' ὅ. Ἐκ τούτου δὲ *ὅτι* = διότι. Τῆς αὐτῆς ἀρχῆς εἶναι καὶ ἡ ἐπὶ τῶν ὑπερθετικῶν ἐπιτατικὴ αὐτοῦ σημασία· *ὅτι ὁμοιότατον*=ὅ τι ἐστὶ τὸ ὁμοιότατον.—*ὅτι μάλιστα*, κτλ.

§. 10. Οὕτω δὲ καὶ τὸ *ὡς· λέγει ὡς οὐδέν ἐστιν ἀδικώτερον φήμης* (Αἰσχ.). — *τοιοῦτόν σοι λόγον εἴρηκα, ὡς διδακτὸν ἀρετή* (Πλ. *Πρωτ.* 328).— *ἐγὼ ὑπέλαβον ὡς οὐδέποτ' ἂν εἴη ἡ ῥητορικὴ ἄδικον πρᾶγμα* (Πλ.). Ἀλλὰ τὸ *ὡς* εἶναι ἐκ τῶν πολυσημοτάτων μορίων (Ἴδε *Εἰσαγωγὴν εἰς τὴν Ἑλληνικὴν Σύνταξιν*, σ. 745, καὶ σ. 827).

§. 11. Ἐπειδὴ δὲ εἰς τὸ *ὅτι* δὲν ἐκθλίβεται τὸ ἰῶτα, διὰ τοῦτο ὅπου ἀπαντᾶται *ὅτ'*, ἐκεῖ εἶναι=ὅτε, εἴτε ἐπὶ χρονικῆς εἴτε ἐπὶ αἰτιολογικῆς σημασίας· *ὅτ' ἐς πεδίον τὸ τρωϊκὸν ἀθροίσειεν* (Ἰλ. Κ, 11). —*ὅτ' ἄριστον Ἀχαιῶν οὐδὲν ἔτισας* (Ἰλ. Α, 244. Ἴδε καὶ Ἰλ. Α, 412). Τοιαῦτα φαίνονται καὶ τὰ παρ' ἡμῖν *ὅτ' ἦλθεν, ὅτ' ἔφθασα*, κτλ=νῦν ἐστιν ὅτε ἦλθεν, αὕτη ἐστὶν ἡ στιγμὴ καθ' ἣν ἔφθασα, κτλ.

Τὸ μόριον γάρ.

§. 12. Καίπερ τὸ μόριον *γὰρ* ἐκλαμβάνεται συνήθως μόνον ὡς

αἰτιολογικόν, εἶναι ὅμως *αἰτιολογικόν*=διότι, ἢ *διασαφητικόν*=δηλαδή, καθ' ὅσον ἐπικρατεῖ ἐν αὐτῷ ἡ δύναμις τοῦ ἑνὸς ἢ τοῦ ἑτέρου τῶν δύο στοιχείων ἐξ ὧν συνίσταται. Ἐπειδὴ δηλ. τὸ μόριον τοῦτο, τὸ *γάρ*, γίνεται ἐκ τοῦ *γὲ* καὶ *ἄρ* ἤτοι *ἄρα*, διὰ τοῦτο ποῦ μὲν ἐπικρατεῖ ἐν αὐτῷ ἡ τοῦ *γέ*, ποῦ δὲ ἡ τοῦ *ἄρα* σημασία.

§. 13. Τὸ δύσκολον καὶ διαφεῦγον τὴν παρατήρησιν διὰ τὴν σμικρότητα καὶ διὰ τὴν ἔλλειψιν ἄλλων συγγενῶν λέξεων μόριον *γέ*, πολύσημον ἄλλως ὄν, σημαίνει κυρίως ἔμφασιν, ἀνάδειξιν δηλ. καὶ ἀκριβέστερον προσδιορισμὸν τοῦ μεθ' οὗ συμπλέκεται, διαφέρον τοῦ *πέρ*, καθ'ὅσον τοῦτο μὲν ἐκλαμβάνεται κατ'ἔκτασιν, ἐκεῖνο δὲ κατ' ἔντασιν· *ὅςπερ*=πάντῃ πάντως ὃς ἂν εἴη· *ὅςγε*=οὗτος αὐτὸς ὁ περὶ οὗ ὁ λόγος, οὐδεὶς ἕτερος. Κατὰ ταῦτα λοιπὸν τὸ *οὗτός γε* ὀλίγον διαφέρει τοῦ παρ' ἡμῖν *τοῦτός γεα*. — *νῦν γε*=τώρα γεα.. κτλ=γά, ὅπερ δωρικῶς=γέ.—*νόμους πῶς ἄν τις ἡγήσαιτο σπουδαῖον πρᾶγμα εἶναι ἢ τὸ πείθεσθαι αὐτοῖς, οὕς γε πολλάκις αὐτοὶ οἱ τιθέμενοι ἀποδοκιμάσαντες μετατίθενται*; (Ξ. *Ἀπ.* Δ', δ',14)=τοὺς ὁποίους ἴσα ἴσα,κτλ.—*φίλους ἐτίθεσαν τούς γε πολεμιωτάτους* (Εὐρ. *Ἑκ.* 848).

§. 14. Ἐκ τούτου προκύπτει ἡ ἐπιτατικὴ αὐτοῦ σημασία· *πάνυ γε, λίαν γε, σφόδρα γε, δικαίως γε*, καὶ *πολλοί γε* = καὶ πολλοὶ μάλιστα. Ὡσαύτως καὶ ἡ *διασαφητική*, διότι καὶ ἡ διασάφησις εἰς προσδιορισμὸν χρησιμεύει· *καίτοι τόδ' αἰσχρόν, προστατεῖν γε δωμάτων γυναῖκα* (Εὐρ. *Ἠλ.* 932)=τὸ προστατεῖν δηλ. — *εἷς γ' ἀνὴρ κρείσσων γυναικῶν μυρίων ὁρᾶν φάος* (Εὐρ. *Ἰφ. Αὐ.* 1394) =ἡ ζωὴ ἑνὸς ἀνδρὸς ἀξίζει βέβαια περισσότερον, κτλ. —*καὶ τοὺς Ἀτρείδας εἰσορῶν φυλάξομαι· ὅπου γ' ὁ χείρων τἀγαθοῦ μεῖζον σθένει, κἀποφθίνει τὰ χρηστά, χὼ δειλὸς κρατεῖ, τούτους ἐγὼ τοὺς ἄνδρας οὐ στέρξω ποτέ* (Σ. *Φ.* 456)=γάρ.

§. 15. Καὶ αὐτὴ ἡ *μειωτικὴ* σημασία τοῦ μορίου τούτου ἐντεῦθεν πηγάζει· διότι καὶ ἡ *μείωσις*, τὴν πληθὺν καὶ τὴν ἔκτασιν περιορίζουσα, τείνει εἰς προσδιορισμόν· *τά γ' ἀρκοῦντα ἱκανὰ τοῖς γε σώφροσιν* (Εὐρ. *Φ.* 557)=τοῖς σώφροσι τοὐλάχιστον.—*τί φεύγεις; δεξιάν γ' ἐμῇ χερὶ σύναψον* (Εὐρ. *Ἰφ. Αὐ.* 831). — *πολὺ δ' ἔτι τούτων* (Ὁμήρου καὶ τῶν ἄλλων ποιητῶν) *μᾶλλον δεησόμεθα μή τοι θεούς γε ποιεῖν ὀδυρομένους . . εἰ δ' οὖν θεούς, μή τοι τόν*

γε μέγιστον τῶν θεῶν τολμῆσαι οὕτως ἀνομοίως μιμήσασθαι (Πλ. *Πολ.* Γ΄, 388).

§. 16. Τὸ μόριον *γὲ* τίθεται συνήθως μετὰ τὴν ἔννοιαν εἰς ἣν ἀνήκει· δυνατὸν ὅμως νὰ τεθῇ καὶ μεταξὺ τοῦ ἄρθρου καὶ τοῦ ὀνόματος· *οἵ γε ἀγαθοί*. Ὡσαύτως μεταξὺ τῆς προθέσεως καὶ τοῦ ὀνόματος· *σύν γε τοῖς ἀγαθοῖς*. Καὶ διὰ τοῦ *μὲν* ἢ *δὲ* χωρίζεται τῆς λέξεως εἰς ἣν ἀνήκει· *οὗτοι μὲν ἔφυγον δι' ἐμέ· ἐσώθη δέ γε ὁ πατήρ* (Ἀνδ.).

§. 17. Μετὰ τοῦ *καὶ* τιθέμενος ὁ *γὲ* εὑρίσκεται χωριζόμενος διά τινος λέξεως ἥτινος ἀναδεικνύει τὴν ἔννοιαν· *καὶ δῆλόν γε δή* (Πλ. *Συμπ.* 173). —*καὶ σέ γε ἐζήτουν κατ' ἀγοράν* (Πλ.*Θεαιτ.*142).— *τοῖς γὰρ βαρβάροις διὰ τὰς τυραννίδας αἰσχρὸν τοῦτό γε, καὶ ἥ γε φιλολογία καὶ ἡ φιλογυμναστία* (Πλ.*Συμπ.*182), κτλ. Ὡσαύτως μετὰ τοῦ *μὴν*· *ἀλλὰ μὴν φαίνεταί γε* (Πλ.).—*ἀλλὰ μὴν ἀγαθοί γ' ἐσμεν καὶ ἡμεῖς*(Πλ.*Γοργ.*506)· μετὰ τοῦ *μέντοι*· *ἀλλὰ μέντοι σοῦ γε οὕτω παρακελευομένου* (Πλ. *Θεαιτ.* 151)· μετὰ τοῦ *καίτοι*· *καίτοι δίκαιοί γ' ἐστέ* (Θ. Α΄, 40). Οὕτω δὲ τίθεται τὸ μόριον τοῦτο συνήθως παρὰ τοῖς δραματικοῖς καὶ ἀείποτε, κατὰ Κρύγερον, παρὰ Θουκυδίδῃ· τὸ δὲ *καίτοι γε*, ἄνευ παρεντιθεμένης λέξεως, ἀναφέρεται εἰς ὅλον τὸν λόγον· *καίτοι γ' ἐγγὺς ἕστηκας φόνου* (Πλ.). Οὕτω καὶ τὸ *μέντοι γε*, *εἴγε*, κτλ. Ὡσαύτως τίθεται ὁ *γὲ* καὶ μετὰ τοῦ *ἤ*, τιθεμένου εἰς τὸ ἀναγκαίως προκύπτον ἢ εἰς τὸ ἐπικρατέστερον τῶν δύο διαζευγνυομένων κώλων· *τίς σε, τέκνον, τίς σ' ἔτικτε τῶν μακραιώνων; ἆρα Πανὸς ὀρεσιβάτα που προσπελασθεῖσ' ἢ σέ γέ τις θυγάτηρ Λοξίου;* (Σ. *Τ.* 1098)=ἢ πολλῷ μᾶλλον; κτλ.

§. 18. Τὸ *ἄρα* εἴτε ἐκ τοῦ *ἄρω*=ἁρμόζω, ὡς ἡ κοινοτέρα γνώμη, εἴτε ἄλλοθεν παραγόμενον, συνώνυμον ὄν, κατὰ τὸν Ἄρτουγγ, τῷ *ἄφαρ*, *εἶθαρ*, *αἶψα*, κτλ, παρ' Ὁμήρῳ μὲν σημαίνει αἰφνίδιόν τι καὶ γοργόν· *ὡς φάτο· βῆ δ' ἄρ' ὄνειρος*. Τίθεται δὲ παρ' αὐτῷ εἰς δήλωσιν μεγάλων καὶ δυνατῶν φαινομένων, ἱκανῶν νὰ φέρωσι ψυχικὴν ἀνακίνησιν· *κινήθη δ' ἄρα γαῖα φερέσβιος* (Ὁμ. *Ὕμν. Ἀπόλ.*). —*Ἀχιλλεὺς δ' ἄρ' ἐπιῤῥήσσεσκε καὶ οἶος* (Ἰλ. Ω, 456), καὶ τῶν τοιούτων (Ἴδε διάφορα παραδείγματα παρὰ Ἄρτουγγ).

§. 19. Ἐκ ταύτης δὲ προὔκυψεν ἡ παρ' Ἡροδότῳ καὶ παρ' Ἀττικοῖς ἐπικρατοῦσα σημασία τούτου, καθ' ἣν δηλοῦται ὅτι γνωρίζεται πλέον

ἡ πρώην ἐσφαλμένη κρίσις· *πάλαι, ὦ μακάριε, φαίνεται πρὸ ποδῶν ἡμῖν ἐξ ἀρχῆς κυλινδεῖσθαι, καὶ οὐχ ἑωρῶμεν ἄρ' αὐτό* (Πλ. *Πολ.* Δ', 432).—*καὶ εἰκότως ἄρα* (τὰ ἱερὰ) *οὐκ ἐγίγνετο* (Ξ. *'Αν.* Β', ϛ', 3), κτλ (σ. 496, §. 21). Ἐν τούτοις δηλοῦται τὸ *προφανῶς, ὀφθαλμοφανῶς*.

§. 20. Ἐκ τούτου ἡ διασαφητικὴ τοῦ μορίου σημασία=δηλαδή· μετὰ τῶν μορίων *ὡς, εἰ, ἐάν*· ὅθεν γίνονται *ὡς ἄρα* (οὐχὶ δὲ ὅτι ἄρα), *εἰ ἄρα, ἐὰν ἄρα· τοιαῦτα λέγουσι παραδείγματα, ὡς ἄρ' οἱ πρόγονοι μεγάλα εὖ παθόντες οὐδέν' ἐτίμησαν* (Δ.).—*ὁ νομοθέτης διδάσκει τιμᾶν τὸ γῆρας, εἰς ὃ πάντες ἀφιξόμεθα, ἐὰν ἄρα διαγιγνώμεθα* (Αἰσχ.)=ἐὰν δηλαδή.

§. 21. Κατήντησε δὲ τὸ ἄρα καὶ εἰς τὴν συλλογιστικὴν σημασίαν =λοιπόν· *τί περὶ ψυχῆς ἐλέγομεν; ὁρατὸν εἶναι ἢ οὐχ ὁρατόν; Οὐχ ὁρατόν. 'Αειδὲς ἄρα. Ναί. 'Ομοιότερον ἄρα ψυχὴ σώματός ἐστι τῷ ἀειδεῖ, τὸ δὲ τῷ ὁρατῷ* (Πλ. *Φαίδρ.* 79) —*οὕτω κοινόν τι ἄρα χαρᾷ καὶ λύπῃ δάκρυά ἐστιν* (Ξ. *'Ελλ.* Ζ', ά, 32). Ἐνταῦθα ἀνάγεται καὶ ἡ ἁπλῶς εἰκαστικὴ σημασία· *εἰ μὴ ἀπὸ τῆς τυρίης φήσομεν Εὐρώπης λαβεῖν τὸ οὔνομα τὴν χώρην, πρότερον δὲ ἦν ἄρα ἀνώνυμος* (Ἡρ. Δ', 45)=ὡς ἔοικεν, ὡς φαίνεται.

§. 22. Οὕτω λοιπὸν καὶ τὸ ἐκ τοῦ γὲ καὶ ἄρα γινόμενον γὰρ μετέχει τοῦ σημαινομένου ἀμφοτέρων, ποῦ μὲν αἰτιολογικὸν ποῦ δὲ διασαφητικὸν ἐκλαμβανόμενον, καὶ εἴ τι ἕτερον· *πολλὰς ἂν εὕροις μηχανάς· γυνὴ γάρ εἰ* (Εὐρ. *'Ανδρ.*85)=διότι.—*ἓν δρᾷ μόνον δίκαιον ὧν ποιεῖ φθόνος· λυπεῖ γὰρ αὐτὸ κτῆμα τοὺς κεκτημένους* (Γν.)=δηλαδή.

Τὸ μόριον γάρ ὡς αἰτιολογικόν.

§. 23. Ὡς αἰτιολογικὸν παρίσταται τὸ μόριον γάρ, ὅταν ἀποδίδῃ τὸν λόγον τοῦ συνήθως προτασσομένου κώλου. Οὕτω παρὰ Πλάτωνι, εἰπὼν πρὸς τὸν Φαῖδρον ὁ Σωκράτης *νὴ τὴν Ἥραν καλή γε ἡ καταγωγή*, κατασκευάζει ἔπειτα τὴν πρότασιν λέγων *ἥ τε γὰρ πλάτανος ἀμφιλαφής τε καὶ ὑψηλή*, κτλ (*Φαίδρ.* 231). Οὕτω παρὰ Λουκιανῷ ἐξαιτούμενος συγγνώμην ὁ Ἔρως παρὰ τοῦ Διὸς ἐπιφέρει λόγον διὰ τοῦ γάρ· *ἀλλ' εἰ καί τι ἥμαρτον, ὦ Ζεῦ, σύγγνωθί μοι· παιδίον γάρ εἰμι καὶ ἔτι ἄφρων* (ἐν *Διαλόγῳ Ἔρωτος καὶ Διός*).—τοῖς δὲ

δοκεῖ) *παρὰ φύσιν τὸ δεσπόζειν· νόμῳ γὰρ τὸν μὲν δοῦλον εἶναι, τὸν δὲ ἐλεύθερον· φύσει δὲ οὐδὲν διαφέρειν· διόπερ οὐδὲ δίκαιον· βίαιον γάρ* (Ἀριστοτέλ.).

§. 24. Ὡς αἰτιολογικὸν τίθεται τὸ *γὰρ* καὶ ἐπὶ ἄλλων μὲν περιστάσεων αἵτινες οὐδεμίαν φέρουσι δυσκολίαν· ἐπὶ ὁριστικῆς· *τῇ μὲν βίᾳ πρόσεισιν ἔχθραι καὶ κίνδυνοι, διὰ δὲ τοῦ πείθειν ἀκινδύνως τε καὶ μετὰ φιλίας τὰ αὐτὰ γίγνεται· οἱ μὲν γὰρ βιασθέντες, ὡς ἀφαιρεθέντες μισοῦσιν*, κτλ (Ξ. *Ἀπ.* Α΄, β΄, 10. Ἴδε καὶ Π. Α΄, α΄, 2)· ἐπὶ δυνητικοῦ λόγου κατ' εὐκτικήν· *ὃ νῦν ὑμεῖς μὴ πειθόμενοι ἡμῖν πάθοιτ' ἄν· οὐ γὰρ τοῖςδε μόνον ἐπίκουροι ἂν γένοισθε*, κτλ (Θ. Α΄, 40). Ἐνταῦθα περιέχεται ἡ ὑπόθεσις εἰς τὴν μετοχήν, *μὴ πειθόμενοι*, ἀλλαχοῦ δὲ παραλείπεται (Ἴδε κατωτέρω §. 50).

§. 25. Τίθεται δὲ μάλιστα τὸ *γὰρ* ὡς αἰτιολογικὸν ἐπὶ τῶν διὰ τοῦ *ὅτι* καὶ ὡς ἐκφερομένων ἐκθετικῶν λόγων, ὅταν, κατ' εὐκτικὴν ἢ ὁριστικὴν ἔγκλισιν προταχθέντος τοῦ πρώτου κώλου, ἀκολουθῇ τὸ δεύτερον κατὰ τὴν αὐτὴν ἔγκλισιν, ἄνευ τοῦ *ὅτι* ἢ ὡς· *Λυκομήδης ἔλεγεν ὡς μόνοις τοῖς Ἀρκάσι Πελοπόννησος πατρὶς εἴη· μόνοι γὰρ αὐτόχθονες ἐν αὐτῇ οἰκοῖεν* (Ξ. *Ἑλλ.* Ζ΄, α΄, 23).—*ἤκουον Γοργίου ὡς ἡ τοῦ πείθειν* (τέχνη) *πολὺ διαφέροι πασῶν τεχνῶν· πάντα γὰρ ὑφ' αὐτῇ δοῦλα δι' ἑκόντων, ἀλλ' οὐ διὰ βίας ποιοῖτο* (Πλ. *Φιλ.* 58).—*οἴομαι αὐτὸν κἀκεῖνον ἐρεῖν τὸν λόγον, ὡς ἄκυρόν ἐστι τὸ ψήφισμα· προβούλευμα γάρ ἐστιν* (Δ. *Ἀριστοκρ.* 651).—*ἔτι αὐτοῖς τοιαύτη δόξα παρειστήκει ὡς καὶ Ἀθηναίοις πολεμήσουσι· προθύμως γὰρ τοῖς ἀδικουμένοις ἥξουσι βοηθήσοντες* (Λυσ.). Ὡσαύτως καὶ κατ' ἀπαρεμφατικὴν σύνταξιν· *ταύτην γὰρ τὴν ἕξιν ὑγιεινήν τε ἱκανῶς εἶναι*, κτλ. (Ξ. *Ἀπ.* Α΄, β΄, 4). Οἱ αὐτοὶ δὲ λόγοι ἐκφέρονται καὶ διὰ τοῦ *δέ* (Ἴδε σ. 703, §. 51).

§. 26. Πολλάκις ἀπαντῶνται δύο *γὰρ* κατὰ συνέχειαν ἐπὶ τῆς αὐτῆς σειρᾶς, ἐξ ὧν ὁ δεύτερος ἐπιφέρει τὸν λόγον τοῦ προηγηθέντος λόγου, αἰτιολογῶν τὴν αἰτιολογίαν ἤ, γαλλικώτερον εἰπεῖν, ἐκφέρων le pourquoi du pourquoi. Οὕτω παρὰ Σοφοκλεῖ ὁ Φιλοκτήτης, προσκαλῶν τὰ πτηνὰ καὶ τὰ θηρία νὰ χορτασθῶσι τῆς σαρκὸς αὐτοῦ, κινδυνεύοντος νὰ ἀποθάνῃ, λέγει *ἀπὸ γὰρ βίον αὐτίκα λείψω· πόθεν γὰρ ἔσται βιοτά;* (Σ. *Φ.* 1158—59) ἔνθα διὰ μὲν τοῦ πρώτου *γὰρ* αἰτιολογεῖ τὴν προηγηθεῖσαν πρόσκλησιν· διότι, ἀφαιρεθέν-

των αὐτοῦ τῶν τόξων, ἔμελλε βέβαια νὰ ἀποθάνῃ· διὰ δὲ τοῦ δευτέρου αἰτιολογεῖ τὸ διατί θέλει ἀποθάνει· τὸ ὅλον=*ἔλθετε χορτασθῆτε τῆς σαρκός μου· διότι θέλω ἀποθάνει* (καὶ θέλω ἀποθάνει) *διότι πῶς θέλω τραφῇ;*

§. 27. Οὕτω παρὰ τῷ αὐτῷ Σοφοκλεῖ ἡ Τέκμησσα, παριστάνουσα εἰς τὸν Αἴαντα πόσον κακὸν θέλει τῇ προξενήσει ὁ θάνατος αὐτοῦ, λέγει· *ἐμοὶ γὰρ οὐκ ἔτ' ἐστὶν εἰς ὅ τι βλέπω, πλὴν σοῦ· σὺ γάρ μοι πατρίδ' ἤστωσας δορὶ καὶ μητέρα* (Σ. *Αἴ.* 514—15). Ὁ Ἀγαμέμνων, εἰπὼν εἰς τὸν Τεῦκρον νὰ φέρῃ ἄλλον ἀντ' αὐτοῦ ὁμιλήσοντα, προσθέτει· *σοῦ γὰρ λέγοντος οὐκ ἂν μάθοιμ' ἐγώ· τὴν βάρβαρον γὰρ γλῶσσαν οὐκ ἐπαΐω* (Σ. *Αἴ.* 1263—1632).

§. 38. Ἄλλοτε οἱ δύο ἐπακόλουθοι *γὰρ* ἐπιφέρουσι δύο διαφόρους λόγους εἰς τὸ αὐτὸ προηγηθὲν κῶλον. Οὕτω παρὰ Θουκυδίδῃ, εἰπόντες οἱ Κορίνθιοι πρὸς τοὺς Ἀθηναίους ὅτι δὲν πρέπει νὰ θέσωσι τὸν νόμον ἵνα γίνωνται δεκτοὶ οἱ ἀπ' ἄλλων ἀποστατοῦντες ἐπιφέρουσι δύο λόγους διὰ τοῦ *γάρ*· ά. ὅτι οὐδὲ αὐτοὶ ἐπὶ ἄλλης ὁμοίας περιστάσεως ἔπραξαν τοῦτο· β΄. ὅτι τούτου γενομένου θέλουσι πάθει καὶ αὐτοὶ τὸ αὐτό· καὶ τὸν νόμον μὴ καθιστάναι ὥστε τοὺς *ἑτέρων ἀφισταμένους δέχεσθαι, οὐδὲ γὰρ ὑμεῖς ψῆφον προσεθέμεθα ἐναντίον ὑμῶν . . . εἰ γὰρ τοὺς κακόν τι δρῶντας δεχόμενοι τιμωρήσετε*, κτλ. (Θ. Α΄, 40). Οὕτω δὲ καὶ ἐν ἄλλοις πολλοῖς παραδείγμασιν.

§. 29. Ὡσαύτως παρὰ τῷ αὐτῷ Θουκυδίδῃ, ἀφ' οὗ οἱ Λακεδαιμόνιοι ἀπέστειλαν, κατὰ τὸν λόγον τοῦ Θεμιστοκλέους, ἄνδρας ἐρευνήσοντας τὰ περὶ τειχῶν τῶν Ἀθηνῶν λέγεται· α καὶ περὶ αὐτῶν ὁ Θεμιστοκλῆς τοῖς Ἀθηναίοις κρύφα πέμπει κελεύων ὡς ἥκιστα ἐπιφανῶς κατασχεῖν καὶ μὴ ἀφεῖναι, πρὶν ἂν αὐτοὶ πάλιν κομισθῶσιν· *ἤδη γὰρ καὶ ἧκον αὐτῷ οἱ ξυμπρέσβεις . . . ἐφοβεῖτο γὰρ μὴ οἱ Λακεδαιμόνιοι σφᾶς οὐκέτι ἀφῶσιν* (Θ. Α΄, 91)· ἔνθα ἀμφότερα τὰ μόρια ταῦτα ἀναφέρονται εἰς τὴν αὐτὴν κυρίαν πρότασιν, τὴν ἐν ἀρχῇ τοῦ λόγου, *καὶ περὶ αὐτῶν ὁ Θεμιστοκλῆς τοῖς Ἀθηναίοις κρύφα πέμπει*, κτλ· ἀκριβέστερον δὲ ἴσως τὸ μὲν πρῶτον *γὰρ* αἰτιολογεῖ τὸ προηγηθὲν *αὐτοί· πρὶν ἂν αὐτοὶ πάλιν κομισθῶσιν· ἤδη γὰρ καὶ ἧκον*, κτλ· τὸ δὲ δεύτερον αἰτιολογεῖ τὸν ὅλον λόγον· *πέμ-*

πει κελεύων καταοχεῖν· ἐφοβεῖτο γάρ, κτλ· τὸ *ἤδη γὰρ καὶ ἦκον*, ἐν παρενθέσει γραφόμενον, γίνεται σαφέστερον.

§. 30. Ὑπάρχουσι δὲ καὶ χωρία ἐν οἷς, ταλαντευόμενος κατ' ἀρχὰς ὁ ἀναγνώστης ἂν πρέπει νὰ τὰ ἀναφέρῃ εἰς τὴν πρώτην περίστασιν (§. 26—27) ἢ εἰς τὴν δευτέραν (§. 28—29) θέλει ἀποφασίσει μετ' ἀκριβῆ παρατήρησιν, ἐὰν δὲν τὰ ἀφήσῃ καὶ ὅλως ἀναποφάσιστα. Οὕτω, π.χ. ἀναγινώσκεται παρ' Αἰσχύλῳ· *δίχα δ' ἄλλων μονόφρων εἰμί· τὸ γὰρ δυσσεβὲς ἔργον μετὰ μὲν πλείονα τίκτει, σφετέρᾳ δ' εἰκότα γέννᾳ· οἴκων γὰρ εὐθυδίκων καλλίπαις πότμος αἰεί* (Ἀγ. 727). Αὐτόθι θέλει παρατηρήσει ὅτι ὁ δεύτερος λόγος ἐπιβεβαιοῖ καὶ αἰτιολογεῖ τὸν πρῶτον· τὸ ὅλον εἶναι· *διαφωνῶ ἐκ τῶν ἄλλων· διότι ἡ ἀσέβεια γεννᾷ ἄλλα δυσσεβῆ· (λέγω ἡ ἀσέβεια) διότι ἡ δικαιοσύνη φέρει ἀείποτε καλοὺς καρπούς.* Ὅτι ἐνταῦθα ἦτον δυνατὸν νὰ τεθῇ καὶ *δὲ* εἶναι φανερόν, ἀλλὰ τότε γεννᾶται ἔννοια ἀντιθετική· *ἡ μὲν ἀσέβεια . . . ἡ δὲ δικαιοσύνη.* Ὡς λοιπὸν ἔνθα φαίνεται ὁ *δὲ* ἀντὶ τοῦ *γὰρ* εἶναι *δέ*, καὶ οὐχὶ *γάρ*, (σ. 703, §. 51), οὕτω καὶ ὅπου ὁ *γὰρ* φαίνεται ἀντὶ τοῦ *δὲ* εἶναι *γὰρ* καὶ οὐχὶ *δέ* (Ἑρμᾶννος εἰς Βίγερον, σ. 846).

§. 31. Παρὰ δὲ Ὁμήρῳ ζητήσας ὁ Κάλχας τὴν βοήθειαν τοῦ Ἀχιλλέως λέγει *ἦ γὰρ ὀίομαι ἄνδρα χολωσέμεν, ὃς μέγα πάντων Ἀργείων κρατέει . . . κρείσσων γὰρ βασιλεύς, ὅτε χώσεται ἀνδρὶ χέρηϊ· εἴπερ γάρ τε χόλον γε αὐτῆμαρ καταπέψῃ*, κτλ. (Ἰλ. Α, 78—80). Ἐνταῦθα τὸ μετὰ τὸ *κρείσσων γὰρ* (*εἴπέρ γὰρ*) ἀναφέρεται, ὡς καὶ τὸ πρὸ τοῦ *ὀΐομαι*, εἰς τὴν ἐν ἀρχῇ τοῦ λόγου θέσιν· *σὺ δὲ σύνθεο καί μοι ὄμοσον.* Ἡ συνάφεια τοῦ ὅλου εἶναι· *ἵνα ἐξηγήσω τὴν μῆνιν τοῦ Ἀπόλλωνος ἐξαιτοῦμαι τὴν σὴν βοήθειαν· διότι θέλω παροργίσει τὸν βασιλεύτατον, καὶ ζητῶ τὴν βοήθειάν σου, διότι ὁ βασιλεὺς εἶναι κρείσσων·* τὸ δὲ ἐν τῷ ἑπομένῳ (81) στίχῳ, *εἴπερ γάρ*, ἐπεξηγεῖ μᾶλλον ἢ αἰτιολογεῖ τὸ προηγούμενον· δὲν εἶναι κρείσσων διὰ τοῦτο, διότι παύσας αὐθημερὸν τὴν ὀργὴν ἐκτελεῖ αὐτὴν μετέπειτα, ἀλλά, τοὐναντίον, μείζονα δύναμιν ἔχων, (κρείσσων ὢν) ἐκτελεῖ μετέπειτα τὸ μὴ ἐπὶ τῆς στιγμῆς πληρωθέν (Ἴδε κατωτέρω §. 37 καὶ 38).

Τὸ μόριον γάρ ὡς διασαφητικόν.

§. 32. Ὡς διασαφητικὸν τὸ μόριον *γὰρ* τίθεται μὲν καὶ ἐπὶ ἄλ-

λων περιστάσεων αἵτινες δὲν φέρουσι δυσκολίαν· *φράσω δὲ καὶ τὸ πλῆθος ἑκατέρων· ξυνελέγησαν γὰρ οἱ ὁπλῖται Λακεδαιμονίων μὲν ἐς ἑξακισχιλίους* (Ξ. Ἑλλ. Δ', ϐ', 16). — *μάθε δέ μου καὶ τάδε, ὦ παῖ, τὰ μέγιστα· παρὰ γὰρ ἱερὰ καὶ οἰωνοὺς μήτ' ἐν ἑαυτῷ μηδέποτε μήτ' ἐν τῇ στρατιᾷ κινδυνεύσῃς* (Ξ. Π. Ά, ϛ', 44). — *λοιπόν μοι εἰπεῖν, ὅπερ καὶ μέγιστον νομίζω εἶναι· ὁρᾶτε γάρ* . . . (Ξ. Ἀν. Γ', ϐ', 29), κτλ· μάλιστα δὲ ἐπὶ τῶν ἑξῆς· ά. μετὰ τῶν δεικτικῶν ἀντωνυμιῶν· *ἀλλὰ τόδ' αἰνὸν ἄχος κραδίην καὶ θυμὸν ἱκάνει· Ἕκτωρ γάρ ποτε φήσει* (Ἰλ. Θ, 152). — *πρίν μοι τύχη τοιάδ' ἐπέστη· ἀνὴρ γάρ*, κτλ (Σ. Τ. 772)· ἔνθα ἐπὶ τοῦ πρώτου παραδείγματος διὰ τοῦ *γὰρ* ἐξηγεῖται τὸ διὰ τῆς ἀντωνυμίας προαναφωνούμενον· *τοῦτό ἐστι τὸ δεινὸν ἄχος ὅτι ὁ Ἕκτωρ φήσει ποτέ*, κτλ = ὁ τοῦ Ἕκτορος λόγος. Ὡσαύτως ἡ τῷ Οἰδίποδι ἐπιστᾶσα τύχη ἦτον ὅτι ὁ ἀνὴρ ὠνόμασεν αὐτὸν ἐν δείπνῳ νόθον. —*ἀλλὰ μὴν ἐποίει* (Σωκράτης) *καὶ τάδε πρὸς τοὺς ἐπιτηδείους· τὰ μὲν γὰρ ἀναγκαῖα*, κτλ (Ξ. Ἀπ. Ά, έ, 6).—*εἰς τοσαύτην αἰσχροκέρδειαν ἀφίκοντο· τῆς γὰρ Πολεμάρχου γυναικός*, κτλ (Λυσ.).

§. 33. Τίθεται· ϐ'. μετὰ τῶν ὑπερθετικῶν· *ὃ δὲ δεινότατόν γ' ἐστὶν ἁπάντων· Ζεὺς γάρ*, κτλ (Ἀρφ. Ὄρν. 514).—*τὸ δὲ πάντων σχετλιώτατον· οὓς γάρ*, κτλ (Ἰσ.). Τίθεται· γ'. συνηθέστατα μετὰ τῶν *δῆλον δέ, τεκμήριον δέ, σημεῖον δέ, μαρτύριον δέ, κεφάλαιον δέ*, κτλ· *δῆλον δέ· τὸ γὰρ ἔρυμα τῷ στρατοπέδῳ οὐκ ἂν ἐτειχίσαντο* (Θ. Ά, 11). — *Ἀθηναῖοι περὶ χρηστῆς δόξης μᾶλλον ἐσπούδαζον ἢ περὶ χρημάτων· τεκμήριον δέ· χρήματα γὰρ πλεῖστα ὑπὲρ φιλοτιμίας ἀνήλωσαν* (Δ.). — *οὐδὲν ἐπίστευον ἐκεῖνοι· σημεῖον δέ· οὐ γὰρ ἂν δεῦρ' ἧκον ὡς ἡμᾶς* (Δ.), κτλ.

§. 34. Ἀναπληρούμεναι αἱ παραλειπτικαὶ αὗται φράσεις γίνονται οὕτως· *ὃ δὲ δεινότατόν ἐστιν ἐστι τοῦτο, τὸ δὲ σχετλιώτατόν ἐστι τοῦτο· τεκμήριόν δέ ἐστι τοῦτο·* κτλ· ἔπειτα ἔρχεται ἡ διασάφησις διὰ τοῦ *γάρ*. Ἀνάγονται λοιπὸν καὶ ταῦτα εἰς τὴν ἀνωτέρω τάξιν (§. 33. ά). Τὰ αὐτὰ δὲ τίθενται καὶ κατ' ἄλλην πλοκήν· *τεκμήριον μέγιστον, τεκμήριον τούτου, τεκμήριον ὡς*, κτλ· καὶ ἄνευ ἑπομένου *γάρ· τεκμήριον δέ· τῶν μὲν τοιούτων ὀρνίθων ἐπιλειψις* (Θ. Β', 50. Ἴδε καὶ Ξ. Ἀν. Ά, θ', 29. Πλ. Ν. 821, κτλ). Ἐκ πάντων

τούτων συνάγεται ὅτι ἡ πληρεστέρα πλοκὴ ἤθελεν ἰσοδυναμεῖ τῇ ἑξῆς· *τεκμήριον δὲ τούτου ἐστὶ τὸ ὅτι*, κτλ.

§. 35. Ἐπειδὴ δὲ τὸ *δῆλόν ἐστι* καὶ τὸ *ἐδήλωσεν* ἰσοδυναμοῦσι, διὰ τοῦτο τίθενται ἀμφότερα κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον· *ἐδήλωσε δέ· ἐπεὶ γὰρ οἱ Τριάκοντα*, κτλ (Ξ. *Ἀπ* Α΄, Β΄, 32). Ὡσαύτως τὸ *σκέψασθε δέ· εἰ γὰρ ἦμεν νησιῶται, τίνες ἂν ἀληπτότεροι ἦσαν* (Θ. Α΄, 143), τὸ *δείκνυμι δέ*, κτλ.

§. 36. Ἀπαντῶνται δὲ καὶ χωρία περὶ ὧν ἀμφισβητῆσαι δυνατὸν εἰ ἔχουσιν αἰτιολογικὸν ἢ διασαφητικὸν τὸν *γάρ*. Οὕτω, π. χ. ὁ Θουκυδίδης, εἰπὼν ὅτι οἱ Μιτυληναῖοι ἠναγκάσθησαν *καὶ ταύτην τὴν ἀπόστασιν πρότερον ἢ διενοοῦντο ποιήσασθαι*, προσθέτει· *τῶν τε γὰρ λιμένων τὴν χῶσιν, καὶ νεῶν ποίησιν ἐπέμενον τελεσθῆναι . . . Τενέδιοι γάρ, ὄντες αὐτοῖς διάφοροι*, κτλ (Θ. Γ΄, 2)· ἔνθα τὸ πρῶτον *γὰρ* δυνατὸν νὰ ἐξηγηθῇ διὰ τοῦ *δηλαδή*, ὡς παρὰ πολλῶν ἐξηγήθη = ἤθελαν δηλαδὴ πρότερον νὰ χώσωσι τοὺς λιμένας, καὶ ἔπειτα νὰ ἀποστατήσωσιν. Ἀλλ' ἐπίσης ὀρθῶς ἐκλαμβάνονται ἀμφότερα αἰτιολογικῶς. Ὁ συγγραφεὺς ἐπιφέρει λόγους· *α*. διὰ τί ἤθελαν νὰ ἀναβάλωσι τὴν ἀπόστασιν ἐπὶ πλέον· Β΄. διὰ τί ἠναγκάσθησαν νὰ ἐπισπεύσωσιν αὐτήν. Τὸ πρῶτον ἐξηγεῖ διὰ τοῦ *τῶν τε γὰρ λιμένων*, κτλ· τὸ δεύτερον διὰ τοῦ *Τενέδιοι γάρ*, κτλ (Ἴδε αὐτόθι τὸν ἐκδότην τοῦ Θουκυδίδου Πόππον, ἐν τῇ προτέρᾳ ἐκδόσει).

§. 37. Εἰς τὴν σκέψιν καὶ κρίσιν τοῦ σπουδαστοῦ ἀφίνονται ἄλλα παρόμοια χωρία· τοιοῦτον τὸ τοῦ Αἰσχύλου (*Ἀγ*. 536) *τὰ δ' αὖτε χέρσῳ καὶ προσῆν πλέον στύγος· εὐναὶ γὰρ ἦσαν δηΐων πρὸς τείχεσιν· ἐξ οὐρανοῦ γὰρ κἀπὸ γῆς λειμωνίας δρόσοι κατεψέκαζον, ἔμπεδον σίνος ἐσθημάτων τιθέντες ἔνθηρον τρίχα*· τὰ τοῦ Σοφοκλέους (*Αἰ*.214) *πῶς δῆτα λέγω λόγον ἄρρητον; θανάτῳ γὰρ ἴσον πάθος ἐκπεύσει· μανίᾳ γὰρ ἁλοὺς ἡμὶν ὁ κλεινὸς νύκτερος Αἴας ἀπελωβήθη. — δειναὶ δ' ἅμ' ἕπονται κῆρες ἀπλάκητοι· ἔλαμψε γὰρ τοῦ νιφόεντος ἀρτίως φανεῖσα φάμα Παρνασοῦ, τὸν ἄδηλον ἄνδρα πάντ' ἰχνεύειν· φοιτᾷ γὰρ ὑπαὶ τ' ἀγρίαν ὕλαν* (Σ. *Τ*. 471). —*οἵους* (γάμους) *ἐρῶ τάχ'· οὐ γὰρ οὖν σιγήσομαι, σοῦ γ' εἰς τόδ' ἐξελθόντος ἀνόσιον στόμα· ἔτικτε γάρ μ', ἔτικτεν, ὤ μοί μοι κακῶν, οὐκ εἰδότ' οὐκ εἰδυῖα* (Σ. *Κ*. 980). — *πρὸς ταῦτα ἐφυμνείτω Δία ξύναιμον· εἰ γὰρ δῆτα τἀγγενῆ φύσει ἄκοσμα θρέψω, κάρτα τοὺς*

ἔξω γένους· ἐν τοῖς γὰρ οἰκείοισιν ὅςις ἔστ' ἀνὴρ χρηστός φανεῖται κἂν πόλει δίκαιος ὢν (*'Αντ.* 658).

§. 38. Ἐν πᾶσι τούτοις καὶ τοῖς ὁμοίοις δύναται ὁ σπουδαστὴς νὰ γυμνάσῃ τὴν προσοχήν του, προσπαθῶν νὰ διακρίνῃ ἂν ὁ *γὰρ* ἐκλαμβάνεται *διασαφητικὸς* ἢ *αἰτιολογικός*, καὶ ἂν αἰτιολογικῶν ἀμφοτέρων ὄντων ἀναφέρεται ὁ ἑπόμενος εἰς τὸν προηγούμενον ἢ ἀμφότεροι συνάμα εἰς τὴν ἐν ἀρχῇ πρότασιν. Οὐδὲ κωλύεται, ὑπὸ αὐστηροτέραν κρίσιν ὑποβάλλων τὰ ἀνωτέρω δύο χωρία τοῦ Αἰσχύλου καὶ Ὁμήρου (§. 30 — 31), νὰ ἀμφισβητήσῃ εἰ οὐκ ὀρθότερον νὰ δοθῇ εἰς ταῦτα ἄλλη συνάφεια· εἰς μὲν τὸ πρῶτον· *ἐγὼ δὲ διαφωνῶ τῶν ἄλλων· φρονῶ* δηλ. ὅτι, κτλ. *ἡ γὰρ δικαιοσύνη*· εἰς δὲ τὸ δεύτερον· *ἐξαιτοῦμαι τὴν συνδρομήν σου· διότι θέλω παροργίσει τὸν κραταιότατον· καὶ ἡ ὀργὴ αὐτοῦ ὀλεθρία· διότι ὁ βασιλεὺς ἰσχυρότερος ὢν δύναται ἐκτελέσαι καὶ μετέπειτα τὸν χόλον*.

Θέσις τοῦ μορίου γάρ.

§. 39. Ἐν ἀρχῇ τοῦ λόγου δὲν τίθεται οὐδέποτε τὸ μόριον *γάρ*, ἀλλ' ἢ μετὰ μίαν ἢ μετὰ δύο λέξεις (σ. 671, §. 46)· *αἰσχρὸν γάρ*, —*θαυμαστὸν γάρ* (Ξ. *'Απ.* Δ', 6', 6).—*ἀλλ' ἴσως. γάρ*·—*ἡ ναῦς γὰρ ἄξει* (Σ. *Φ.*527)· ἐνίοτε δὲ καὶ μετὰ πλειόνας· *ἀλλ' ἡ βία γὰρ* (Σ. *'Ηλ.* 256).—*διὰ τἀργύριον πολεμοῦμεν γάρ;* (Ἀρφ. *Λυσ.* 489)

§. 40. Τὸ διὰ τοῦ *γὰρ* αἰτιολογοῦν κῶλον ἐπιφέρεται συνήθως μετὰ τὸ αἰτιολογούμενον, ὡς τὰ προηγούμενα παραδείγματα μετὰ πολλοτάτων ἄλλων δεικνύουσιν. Ἀλλὰ καὶ προτάσσεται ἐνίοτε· *φέρε δή, ῥητορικῆς γὰρ φῂς ἐπιστήμων τέχνης εἶναι, ἡ ῥητορικὴ περὶ τί τῶν ὄντων τυγχάνει οὖσα, ὥσπερ ἡ ὑφαντικὴ περὶ τὴν τῶν ἱματίων ἐργασίαν* (Πλ. *Γοργ.* 449) — *νῦν δέ, σφόδρα γὰρ καὶ περὶ τῶν μεγίστων ψευδόμενος δοκεῖς ἀληθῆ λέγειν, διὰ ταῦτά σε ἐγὼ ψέγω* (Πλ. *Πρωτ.* 347).

§. 41. Καὶ ἐνταῦθα μὲν δυνατὸν εἰπεῖν ὅτι εἶναι μετάθεσις τῶν κώλων, καὶ οὐδεμία γίνεται βία, μεταφερομένων αὐτῶν εἰς τὸν οἰκεῖον τόπον. Τοιοῦτον καὶ τὸ τοῦ Ἡροδότου· *Γύγη, οὐ γάρ σε δοκέω πείθεσθαί μοι λέγοντι περὶ τοῦ εἴδεος τῆς γυναικός, . . . ποίεε ὅκως ἐκείνην θεήσεαι γυμνήν* (Ἡρ. Α, 8) = ὦ Γύγη, ποίεε ὅκως ἐκείνην θεήσεαι γυμνήν· οὐ γάρ σε δοκέω πείθεσθαί μοι λέ-

γοντι, κτλ. Καὶ τὸ τοῦ Θουκυδίδου· *ὁ δέ, κρίνουσι γὰρ βοῇ καὶ οὐ ψήφῳ, οὐκ ἔφη διαγιγνώσκειν τὴν βοήν* (Θ. Α, 87). Φέρονται ὅμως καὶ χωρία ἐν οἷς ἡ τοιαύτη ἁπλῆ τῶν κώλων μετάθεσις δυσκόλως φαίνεται ἐφαρμόσιμος.

§. 42. Ὡς τοιαῦτα κρίνονται ἐκεῖνα τὰ χωρία ἐν οἷς τὸ δεύτερον κῶλον ἔχει τι ὅπερ προϋποθέτει ἀναγκαίως ὅτι προὐτάχθη ἤδη τὸ αἰτιολογοῦν κῶλον, καὶ ἑπομένως δὲν δύναται νὰ μεταφερθῇ. Τοιοῦτον εἶναι τὸ τοῦ Ἡροδότου· *ξεῖνε Ἀθηναῖε, παρ' ἡμέας γὰρ περὶ σέο λόγος ἀπῖκται πολλός, . . νῦν ὦν ἵμερος ἐπείρεσθαί μοι ἐπῆλθε* (Ἡρ. Α', 30)· ἔνθα τὸ *ὦν*=οὖν ὑποθέτει προγενομένην ἤδη τὴν αἰτιολογίαν ἐν τῷ πρώτῳ κώλῳ. Τοιοῦτον τὸ τοῦ Ὁμήρου· *ὑμῖν μὲν γὰρ ἔασιν ἀριστῆες Παναχαιῶν· τῶν νῦν ὅν τινα θυμὸς ἐμοὶ μαχέσασθαι ἀνώγει, δεῦρ' ἴτω ἐκ πάντων πρόμος ἔμμεναι*, κτλ (Ἰλ. Η, 73. Ἴδε καὶ Ὀδ. *Κ*. 175).

§. 43. Ἐν τούτοις καὶ τοῖς ὁμοίοις τὸ *γὰρ* τοῦ πρώτου κώλου κατὰ μὲν ἔννοιαν ἰσοδυναμεῖ τῷ *ἐπεί*, κατ' ἀκριβῆ δὲ σημασίαν τῆς λέξεως ῥητέον ὅτι ἔχει τὴν σημασίαν τοῦ *γέ*=ὄντως, χρησιμεύοντος εἰς μείζονα τοῦ κώλου ἀνάδειξιν. Κατὰ ταῦτα λοιπὸν ὁ μὲν λόγος τοῦ Κροίσου πρὸς τὸν Σόλωνα ἰσοδυναμεῖ τῷ *ξένε Ἀθηναῖε, ἀφίκετο δή*=ἔφθασεν ἀληθῶς,κτλ· ὁ δὲ τοῦ Ἕκτορος τῷ *ὑμεῖς μὲν ἔχετε βεβαίως ἀριστῆας τῶν Παναχαιῶν· ἐκ τούτων*,κτλ. Γραφομένου δέ, κατὰ τὸν Ἄρτουγγ, *τῷ*, ἀντὶ *τῶν*, γίνεται, ὡς τὸ ἀνωτέρω τοῦ Ἡροδότου=*διὰ τοῦτο, λοιπόν*, κτλ (Ἴδε καὶ Ὀδ.Α,337).

§. 44. Οὕτως ἐξηγοῦσι τὰ τοιαῦτα χωρία. Ἀλλὰ τί τὸ κωλῦον νὰ δεχθῶμεν ὅτι καὶ ἐν τούτοις ἐνυπολανθάνει αἰτιολογία, προστιθεμένη, κατὰ δευτέραν ἀνωμαλίαν, μετὰ τὴν μετάθεσιν τῶν κώλων; διότι καὶ ταῦτα ὀλίγον διαφέρουσι τῶν ἀνωτέρω παραδειγμάτων· τὸ *διὰ ταῦτά σε ἐγὼ ψέγω* προϋποθέτει τὸ *ψευδόμενος δοκεῖς ἀληθῆ λέγειν*, κτλ (§. 39). Γίνεται δὲ τοῦτο ἐπὶ κλητικῆς μάλιστα ἥτις ὑποθέτει τι προσφωνούμενον μεθ' ὃ ἕπεται ἡ αἰτιολογία· *ὦ παῖ Καμβύσεω, σὲ γὰρ θεοὶ ἐπορέωσι* (Ἡρ. Α', 124)=ὦ παῖ Καμβύσου, πρὸς σὲ ἀποτείνομαι· σὲ γάρ, κτλ. Συνηθέστατον τοῦτο παρ' Ἡροδότῳ ἐπὶ κλητικῆς τε καὶ μή. Παράβαλε δὲ καὶ τὰ κατωτέρω §. 63.

§. 45. Ἐν δὲ τῷ (Ἰλ. Β, 119) *αἰσχρὸν γὰρ τόδε γ' ἐστί*, κτλ, ὁ

μὲν Οὔόλφιος σημειοῖ· « τὸ γὰρ οὐκ ἔχει ἐνταῦθα τὴν συνήθη σημασίαν· ἐπιτείνει μὲν τὸ προηγούμενον, ἀλλὰ παρ' ἡμῖν (τοῖς Γερμανοῖς) οὐ μεθερμηνεύεται καλῶς, ἀλλὰ καὶ δυσκόλως γίνεται αἰσθητόν. » Ὁ δὲ ἐν δύο τομιδίοις τὰ περὶ τῶν τεσσάρων πρώτων βιβλίων τῆς Ἰλιάδος μαθήματα τοῦ Οὐολφίου ἐκδώσας Λεονάρδος Οὔστερος (ἐν Βέρνῃ, 1830—31) ἐπισημειοῖ· « διασαφεῖ καὶ αἰτιολογεῖ τὴν προεξηγηθεῖσαν κυρίαν ἔννοιαν, *τὴν κακὴν ἀπάτην* καὶ τὸ *δυσκλέα.* » Πλατύτερον δὲ καὶ ὁριστικώτερον ὁ Ναιγελσβάχιος ἐξηγούμενος λέγει ὅτι τὸ *αἰσχρὸν γάρ*, κλπ, δὲν εἶναι αἰτιολογία τοῦ ἑπομένου *μάψ οὕτω τοσόνδε λαόν*, κτλ, ἀλλὰ τοῦ προηγουμένου (στ. 115) *δυσκλέα Ἄργος ἱκέσθαι* = ὁ Ζεὺς κελεύει μ' δυσκλεᾶ Ἄργος ἱκέσθαι· (καὶ εἶμὶ δὲ νῦν δυσκλεής)· *αἰσχρὸν γὰρ μάψ οὕτω τοσόνδε λαὸν Ἀχαιῶν ἄπρηκτον πολεμίζειν ἠδὲ μάχεσθαι.* Εἰ, κατὰ τὸν αὐτὸν Ναιγελσβάχιον, ἐννόει ὁ Ἀγαμέμνων τὴν δύσκλειαν οὐχὶ ἐν τῷ περὶ τὴν Ἴλιον στρατοπέδῳ, ἀλλ' ἐν Ἄργει, μετὰ τὴν ἐπιστροφήν, ἤθελε μεταχειρισθῇ οὐχὶ ἐνεστῶτας, ἀλλὰ παρῳχημένους, *πολεμῆσαι ἠδὲ μαχήσασθαι.* Ἄλλως δὲ ὁ Σταδελμᾶννος.

§. 46. Δυσκολωτέρα εἶναι ἡ φράσις ἐν τούτοις ὅταν, δυνάμει τῆς συντακτικῆς ἐφέλξεως, τὸ ὄνομα, ὅπερ, κανονικωτέρας οὔσης τῆς τοῦ λόγου πλοκῆς, ἔπρεπε νὰ ἦναι κατ' ὀνομαστικὴν ὑποκείμενον τοῦ δευτέρου κώλου, ἀποσπώμενον ἐντεῦθεν προσκολλᾶται εἰς τὸ πρῶτον ὡς ἐξ αὐτοῦ ἐξαρτώμενον· *τῶν δὲ Σαμίων ἦσαν γάρ τινες οἳ οὐχ ὑπέμενον ἀλλ' ἔφυγον ἐς τὴν ἤπειρον, ξυνθέμενοι ξυμμαχίαν τῶν ἐν τῇ πόλει τοῖς δυνατωτάτοις* (Θ. Α', 115)· ἔνθα τὸ *Σαμίων* κρέμαται ἐκ τοῦ *τινές*=οἱ δὲ Σάμιοι, ἦσαν γάρ τινες τῶν Σαμίων οἵτινες οὐχ ὑπέμενον, ἀλλ' ἔφυγον κτλ. Ἡ πλοκὴ αὕτη εἶναι ἰωνικὴ μᾶλλον ἢ ἀττική, ἐν ὀλίγοις μόνον χωρίοις τοῦ Θουκυδίδου ἀπαντωμένη. Τοιοῦτον καὶ τὸ *τῶν δὲ Ἀθηναίων ἔτυχε γὰρ πρεσβεία*, κτλ (Α', 72)· ἔνθα ἢ πρέπει νὰ διαγραφῇ ὁ ἑπόμενος *καὶ* (καὶ ὡς ᾔσθοντο), ὅπερ πείθει ἡ παράθεσις ἄλλων ὁμοίων χωρίων, ἢ πρέπει νὰ ἀναχθῇ τὸ χωρίον εἰς τὰ ἀνακόλουθα. Ἴδε καὶ Θ. Η, 30.

Παραλείψεις ἐπὶ τοῦ γάρ.

§. 47. Τὴν ἐν τοῖς προηγουμένοις μετάθεσιν τῶν κώλων καὶ μεταβολὴν τῆς συντάξεως ἐπιφέρει βέβαια ἡ περὶ τοὺς λόγους ταχύτης καὶ

γοργότης, ἥτις ὑπερπηδῶσα τὰ μεταξὺ τείνει εἰς τὸ κυριώτερον, καὶ οὕτω διακόπτουσα τὴν πρώην παρεμβάλλει νέαν ἄλλην σειράν. Τὸ αὐτὸ αἴτιον φέρει καὶ ἄλλο ἀποτέλεσμα. Πολλάκις δηλ' παραλείπεται τὸ αἰτιολογούμενον κῶλον εἰς ὅπερ κυρίως ἀνήκει τὸ *γάρ*, καὶ τότε ἡ δι' αὐτοῦ ἐκφερομένη πρότασις, πρὸς τὴν προηγουμένην ἀναφερομένη, φαίνεται ἀσυνάρτητος καὶ τὸ μόριον περιττόν. Ἐν τοῖς χωρίοις τούτοις ὑπονοητέον τὸ *ναί*, ἢ *οὔ*· καὶ πρὸς ταῦτα συνδετέον τὸ *γάρ*.

§. 48. Οὕτω παρὰ Ξενοφῶντι ἀποκρινόμενος ὁ Κυαξάρης πρὸς τὸν Κῦρον περὶ τῶν κατὰ Ἀρμενίου κατηγοριῶν λέγει· *ποιεῖ γὰρ ταῦτα, ὦ Κῦρε, ἐκεῖνος* (Π. Β΄, δ΄, 12)· τοῦτο δὲ = ναί, ἀληθῆ ταῦτα φῄς· ποιεῖ γὰρ ταῦτα. Παρὰ Πλάτωνι, εἰπόντος τοῦ Ἐρυξιμάχου *νῦν δὲ ὅμως θαῤῥῶ*, ὁ Σωκράτης ἀποκρίνεται· *καλῶς γὰρ αὐτὸς ἠγώνισαι* (*Συμπ.* 194) = δύνασαι θαῤῥεῖν· καλῶς γὰρ ἠγώνισαι. Παρὰ Θουκυδίδῃ (Ε΄, 95) οἱ Μήλιοι ἐρωτῶσι τοὺς Ἀθηναίους εἰ δέχονται νὰ ἦναι φίλοι, ἀντὶ πολεμίων, ἀλλὰ μηδετέρων σύμμαχοι, οἱ δὲ Ἀθηναῖοι ἀποκρίνονται *οὐ γὰρ τοσοῦτον ἡμᾶς βλάπτει ἡ ἔχθρα ὑμῶν, ὅσον ἡ φιλία . .* = οὐχί· οὐ γάρ.

§. 49. Ὁμοίως καὶ ἐπὶ ἀποφατικῆς ἐννοίας· οὕτως, εἰπόντος τοῦ Ἀριστοδήμου *οὐ γὰρ ὁρῶ τοὺς κυρίους*, κτλ, ὁ Σωκράτης ἀποκρίνεται *οὐδὲ γὰρ τὴν ἑαυτοῦ σύ γε ψυχὴν ὁρᾷς*, κτλ (Ξ. *Ἀπ.* Α΄, δ΄, 9)· ἔνθα τὸ ὅλον = οὐκ ὀρθῶς λέγεις, οὐδὲ γάρ, κτλ. Ὁμοίως δὲ καὶ δι' ἀποφατικοῦ κώλου βεβαιοῦται τὸ προηγούμενον, εἴτε καταφατικὸν εἴτε ἀποφατικόν (Ἴδε Ξ. *Π.* Α΄, ϛ΄, 29. Εὐρ. *Ὀρ.* 752. Ἀρφ. *Πλ.* 245, κτλ).

§. 50. Οὕτω παραλείπεται τὸ αἰτιολογούμενον κῶλον πρὸ τῶν *γὰρ ἄν· οὔτε ἐσθίουσι πλείω ἢ δύνανται φέρειν, διαῤῥαγεῖεν γὰρ ἄν, οὔτ' ἀμφιέννυνται πλείω ἢ δύνανται φέρειν, ἀποπνιγεῖεν γὰρ ἄν* (Ξ. *Π.* Η΄, Ϛ΄, 21)· ἔνθα ὑπονοητέον τὸ *εἰ οὕτω ποιοῖεν.*—*οἱ λίθοι γὰρ ἂν οὕτω γε καὶ οἱ νεκροὶ εὐδαιμονέστατοι εἶεν* (Πλ. *Γοργ.* 492)· ἔνθα τὸ πρῶτον κῶλον ἤθελεν εἶναι *εἰ τοῦτο ἦν.*—*ἢ γὰρ ἄν, Ἀτρείδη, νῦν ὕστατα λωβήσαιο* (Ἰλ. Α, 232)· ἔνθα τὸ πλῆρες ἤθελεν εἶναι *εἰ μὴ οὐτιδανοὶ ἦσαν οἷς ἀνάσσεις* (Εὐστάθιος).

§. 51. Τὸ αὐτὸ γίνεται καὶ ὅταν τὸ πρῶτον κῶλον ἐκφέρηται ἐρωτηματικῶς· *τό γε φιλομαθὲς καὶ φιλόσοφον ταὐτόν; ταὐτὸν*

γάρ, *ἔφη* (Πλ. *Πολ.* Β', 376).—Ἡρακλῆς· *τί δ'; οὐκ Ἰοφῶν ζῇ;* Διόνυσος· *τοῦτο γάρ τοι καὶ μόνον ἔτ' ἐστὶ λοιπὸν ἀγαθόν* (Ἀρφ. *Β.* 73). —*σὺ δὲ ᾤου οἷόν τ' εἶναι πονηρὸν ὄντα χρηστοὺς φίλους κτήσασθαι; Ἑώρων γὰρ ῥήτοράς τε φαύλους ἀγαθοῖς δημηγόροις φίλους ὄντας* (Ξ. *Ἀπ.* Β', ς', 14. 15).

§. 52. Εἰ δὲ καὶ ὅταν αὐτὴ ἡ ἐρώτησις ἔχῃ τὸ *γὰρ* ἀναφέρεται εἰς τὴν αὐτὴν περίστασιν, τὴν ἀνωτέρω, περὶ τούτου ἐρίζουσιν οἱ φιλόλογοι. Οὕτω π. χ. τὸ *ὄλωλε γάρ;* εἶναι, κατὰ Ῥεϊσίγιον,=ὄλωλεν; οὕτω γὰρ λέγεις (*Ἑρμην.* εἰς Σοφ. *Τ. Κ.* 1575).—*ἦ γὰρ ζῇ κεῖνος;* (Σ. *Ἠλ.* 1222) Ἄλλως δὲ ὁ Ἑρμᾶννος ὅςτις δοξάζει ὅτι, καὶ χωρὶς ἐκ τῶν προηγουμένων ἢ ἐκ τῶν ἑπομένων νὰ παραλαμβάνηται ἡ διὰ τοῦ *γὰρ* ἐξηγουμένη αἰτιολογία, ἡ φύσις τῆς ἐρωτήσεως εἶναι τοιαύτη ὥστε καταλληλότατα δέχεται τὸ *γάρ*.

§. 53. Ἡ ἐρώτησις, κατὰ τὸν Ἑρμᾶννον, περιέχει ἐν ἑαυτῇ τὴν ἔννοιαν *ἀμφιβάλλω*, *θαυμάζω*, *εἰπέ μοι*, κτλ· ὅθεν διὰ τοῦ ἐν αὐτῇ *γὰρ* ἐξηγεῖται ἡ αἰτιολογία τῆς ἐρωτήσεως· *εἰπέ μοι*, *ἀμφιβάλλω γάρ*. Κατὰ ταῦτα λοιπὸν λέγεται· *Ἶρι θεά, τίς γάρ σε θεῶν ἐμοὶ ἄγγελον ἧκε;* (Ἰλ. Σ, 182)—*τί γὰρ οἴδε δρῶσιν οἱ σφόδρ' ἐγκεκυφότες;* (Ἀρφ. *Ν.* 192) ὅπου ὁ Βρύγκιος ἔγραφε *τί δ' ἄρ' οἴδε δρῶσιν;—πρὸς τῶν θεῶν, τί γὰρ τάδ' ἐστίν; εἰπέ μοι* (Ἀρφ. *Ν.* 201).

§. 54. Φυλάττων λοιπὸν ὁ σύνδεσμος *γὰρ* καὶ ἐνταῦθα τὴν αἰτιολογικὴν σημασίαν, φανερὰν ἢ κεκρυμμένην, δὲν εἶναι ἀνάγκη νὰ ἐκληφθῇ ἐν ταῖς ἐρωτήσεσιν ἀντὶ τοῦ *λοιπόν*, ὡς εἶναι περιττὸν εἰπεῖν ὅτι ἐν ταῖς ἀποκρίσεσιν ἐκλαμβάνεται ἀντὶ τοῦ *ὄντως*. Οὕτω παρὰ Πλάτωνι, εἰπόντος τοῦ Φαίδρου *καὶ μάλα ἐῤῥωμένην* (ἔχει δύναμιν) *ἔν γε δὴ πλήθους συνόδοις*, ἀποκρίνεται ὁ Σωκράτης *ἔχει γάρ* (*Φαίδρ.* 268). Ὅτι μὲν ἐνταῦθα ἦτον δυνατὸν νὰ τεθῇ καὶ βεβαιωτικὸν μόριον, σημαῖνον τὸ *βεβαίως*, *μάλιστα*, κτλ, ἐπὶ δὲ ἐρωτήσεων τὸ *οὖν*, ἤ τι τοιοῦτον, ἀναντίῤῥητον, ἀλλ', ὡς εἶναι τώρα, ὁ *γὰρ* εἶναι *γάρ*, ἐξηγῶν θαυμασμὸν καὶ ἀπορίαν, φέρων προσέτι καὶ συντομίαν λόγου διὰ τοῦ ὑπερπηδωμένου κώλου.

§. 55. Ἐκ τούτου ἐγεννήθησαν τὰ *ἦ γάρ;* μετ' ἄλλων ὁμοίων· *τί γάρ; οὐ γάρ;* κτλ· *φιλοσοφητέον ὡμολογήσαμεν τελευτῶντες· ἦ γάρ;* (Πλ. *Εὐθυδ.* 288)=οὐκ ἀληθῶς;—*οὐκ αἰσχρὸν αὐτό γε τὸ γράφειν λόγους· τί γάρ;* (Πλ. *Φαίδρ.* 258)=διὰ τί;—*δεῖ ἐκ τῶν*

ὡμολογημένων αὐτὸν ἑαυτὸν μάλιστα φυλάττειν ὅπως μὴ ἀδική-σει· οὐ γάρ; (Πλ. *Γοργ.* 480)=*οὐκ ἔχει οὕτως;*

§. 56. Ὡς δὲ τὸ οὔ, οὕτω καὶ τὸ *μὴ* συνάπτεται μετὰ τοῦ *γάρ*, ἐπαναλαμβανομένης καὶ ἐξακολουθουμένης τῆς προηγουμένης ἐννοίας. Ὡς λέγεται *οὐ γὰρ οὖν ἐλήλυθα* (Ξ. *Ἀπ.* Γ', ϛ', 12)=ναί, ἀληθῆ λέγεις· οὐ γὰρ ἐλήλυθα (ἴδε §. 47—48), οὕτω κατὰ τὴν αὐτὴν ἀναλογίαν λέγεται καὶ διὰ τοῦ *μὴ* ἀπαγορευτικῶς· *μηδ' αὖ αἱ μητέρες τὰ παιδία ἐκδειματούντων .... μὴ γάρ, ἔφη* (Πλ. *Πολ.* Β', 381)=ναὶ ὀρθῶς λέγεις· μὴ γὰρ ἐκδειματούντων, μηδαμῶς. Ὡσαύτως καὶ ἐπὶ φράσεων παραλειπτικῶν, ἀναλόγων τῶν ἀλλαχοῦ ἐξηγημένων (σ. 579, §. 81—82)· *εἰ γὰρ ταῦτα προεῖτο ἀκοντί, τίς ἂν οὐχὶ κατέπτυσε σοῦ; μὴ γὰρ δὴ τῆς πόλεώς γε, μηδ' ἐμοῦ* (Στεφ. 295)· ἔνθα τὸ *μὴ* εἶναι ἀπευκτικόν = μὴ γένοιτο. — *μὴ γὰρ οὖν ζώην ἔτι* (Εὐρ. *Ὀρ.* 1147)=ἄπαγε, μή, κτλ· καὶ ἁπλῶς *μὴ γάρ, μὴ γάρ γε, μὴ γὰρ δή*, ἄνευ ῥήματος.

§. 57. Τίθεται δὲ καὶ ἐπὶ ἐρωτήσεων τὸ *μὴ γάρ*, παρὰ τοῖς μετέπειτα· *μὴ γὰρ ἐκ τῆς Γαλιλαίας ὁ Χριστὸς ἔρχεται;* (*Εὐαγγέλ. Ἰωάν.* Ζ', 42) Οὕτω καὶ παρ' ἡμῖν· *μὴ γὰρ τὸν ἐγέννησα;* κτλ· οὕτως ἐν τῷ κοινῷ τραγῳδίῳ·

μὴ γὰρ κ' ἐγὼ γεννήθηκα χορτάρι νὰ πατοῦμαι;
κ' ἐμένα μάννα μ' ἔκαμε, διατί νὰ τυραννοῦμαι;

Λέγεται δὲ παρ' ἡμῖν καὶ *μηγαρί*, κατ' ἀναλογίαν ἴσως τοῦ *νυνγαρί* =νυνὶ γάρ.

Πλοκὴ τοῦ γάρ μετ' ἄλλων μορίων.

§. 58. Ὡς τὸ *γέ*, οὕτω καὶ τὸ *γὰρ* συνάπτεται μετὰ πολλῶν ἄλλων μορίων. Τοιοῦτον, π.χ. εἶναι τὸ *δή*, μείζονα βεβαίωσιν ἐμποιοῦν· *εἰμὶ γὰρ δὴ ὕστερον, ὃ πρότερον οὐκ ἦ* (Πλ. *Θεαιτ.* 155)· τὸ *οὖν*· *λέγει γὰρ οὖν οὕτως* (Πλ. *Θεαιτ.* 152).—*καὶ γὰρ οὖν καὶ τοῦτο ἐν τοῖς πρώτοις παρέλιπον* (Πλ. *Συμπ.* 221).—*οἱ δέ γ' ἄλλοι οὐ ξυγχωροῦσιν ἑαυτοὺς ψεύδεσθαι; οὐ γὰρ οὖν* (Πλ. *Θεαιτ.* 171). Ἔτι δὲ δυνατωτέραν ἐπιβεβαίωσιν ἐμποιεῖ τὸ *τοί· ὁ γάρ τοι λόγος ἦν ἐρωτικός* (Πλ. *Φαίδρ.* 227). Περὶ τοῦ *καὶ γὰρ* καὶ *οὐδὲ γὰρ* ὡμιλήσαμεν ἐν τοῖς ἔμπροσθεν (σ. 670, §. 45. σ. 705, §. 58.).

§. 59. Δυσκολωτέρα δὲ πασῶν τῶν ἄλλων εἶναι ἡ μετὰ τοῦ *ἀλλά*

πλοκή, *ἀλλὰ γάρ*. Ἡ δι' αὐτοῦ φράσις ἐκλαμβάνεται· ά. κατὰ μετάθεσιν τῶν κώλων, ὡς ἐν τοῖς προηγουμένοις· *ἀλλ' ἡδὺ γάρ τοι κτῆμα τῆς νίκης λαβεῖν, τόλμα* (Σ. Φ. 81). Ὡσαύτως καὶ οὐδεμιᾶς λέξεως παρεντιθεμένης μεταξὺ τοῦ *ἀλλὰ καὶ γάρ· ἀλλὰ γὰρ Κρέοντα λεύσσω τόνδε δεῦρο συννεφῆ πρὸς δόμους στείχοντα, παύσω τοὺς παρεστῶτας γόους* (Εὐρ. Φ. 1318)· β'. ἀναφερομένη εἰς ἔννοιαν παραλειφθεῖσαν μὲν ἀλλ' ὑπονοουμένην· *ξύνισμέν γε ἡμῖν αὐτοῖς κηλουμένοις ὑπ' αὐτῆς* (ποιητικῆς)· *ἀλλὰ γὰρ τὸ δοκοῦν ἀληθὲς οὐχ ὅσιον προδιδόναι* (Πλ. *Πολ.* Ι, 607).—*ἐγὼ γοῦν καὶ αὐτὸς ἐκαλλυνόμην τε καὶ ἡβρυνόμην ἄν, εἰ ἠπιστάμην ταῦτα· ἀλλ' οὐ γὰρ ἐπίσταμαι* (Πλ. *Ἀπολ.* σ. 20. Ἴδε αὐτόθι καὶ σ 19)· ἔνθα συμπτύσσεται ἡ διὰ τοῦ *ἀλλὰ* ἐκφερομένη *ἐναντιωματικὴ* καὶ ἡ διὰ τοῦ *γὰρ αἰτιολογικὴ* ἔννοια=ἀλλ' οὐκ ἔστι τοῦτο· οὐ γὰρ ἐπίσταμαι.

§. 60. Οὕτως ἐξηγοῦσιν οἱ πλεῖστοι τὰ διάφορα χωρία τῶν συγγραφέων ἐν οἷς ἀπαντᾶται τὸ *ἀλλὰ γάρ*. Ὁ δὲ Ἄρτουγγ διὰ πολλῶν ἐπροσπάθησε νὰ ἀποδείξῃ ἀτόπους τὰς τοιαύτας ἀναπληρώσεις καὶ συμπτύξεις τῶν δύο ἐννοιῶν, καὶ ὅτι τὸ *γὰρ* μετὰ τοῦ *ἀλλὰ* σημαίνει πάντοτε *ὄντως, δή*, καὶ τότε μένει ἡ φράσις μία καὶ ἀδιαίρετος. Οὕτω π. χ. *ἀλλ' Ἡρακλῆος γὰρ ἀνικήτου γένος ἐστέ, θαρσεῖτε* (Τυρταῖος)=ἀλλά γε, ἀλλ' ἀληθῶς, κτλ.— *οὔ τοι γὰρ οὐ τὸ τετυγμένον ἐσθίει, ἀλλὰ τὰ κοινὰ γάρ, ὥσπερ ὁ δᾶμος, ζατεύει* (Ἀλκμάν.), παρ' ἄλλοις, *οὔτι γὰρ ἠὺ τετυγμένον ἔσθει*.

§ 61. Κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον καὶ εἰς τὸ *ἀλλ' ἡδὺ γάρ τοι κτῆμα*, κτλ (§. 57) εἶναι περιττὴ πᾶσα μετάθεσις· διότι ἡ φράσις γίνεται =ὄντως ἡδύ, κτλ. Ὡσαύτως καὶ ἔνθα εἶναι ὁ *γὰρ* ἄνευ τοῦ *ἀλλά* οὕτω, π. χ. εἰς τὸ *Ἀτρείδη, νῦν γάρ σε, ἄναξ, ἐθέλουσιν Ἀχαιοὶ ἐλέγχιστον θέμεναι μερόπεσσι βροτοῖσιν, οὐδέ τοι ἐκτελέουσιν ὑπόσχεσιν* (Ἰλ. Β, 284), ὁ μὲν Ἀπολλώνιος δέχεται ὑπερβιβασμὸν «ὑπερβίβασται ἡ φράσις· δέον γὰρ οὕτως ἐκδέξασθαι· οἱ Ἕλληνες οὐκ ἐκτελέσουσί σοι τὰ τῆς ὑποσχέσεως· θέλουσι γὰρ ἐλέγχιστόν σε ποιῆσαι.» Ἀλλὰ γίνεται περιττὸς ὁ τοιοῦτος ὑπερβιβασμός, ὅταν δεχθῶμεν ὅτι τὸ *νῦν γάρ*=νῦν δή, ὡς καὶ γράφεται παρ' ἄλλων, ὡς καὶ Ἰλ. Ν, 98. Χ, 216. Ω, 641. Ὀδ. Ρ, 440=τώρα τέλος πάντων.

§. 62. Οὕτω δὲ καὶ ὁ τὸ *Πλατωνικὸν Λεξικὸν* ἐκδοὺς Ἄστης (ἐν Λειψίᾳ, 1835—1838) ὡς πρώτην σημασίαν τοῦ μορίου *γὰρ* ἔχει

τὴν βεβαιωτικὴν καὶ ἐπιτατικὴν=ναί, ὄντως, ἀληθῶς, ἀληθέστατα, οἷον ἰσοδύναμον τῷ γερμανικῷ *gar* αὐτὸ δεχόμενος· *καλῶς γὰρ οἴει· γνώσει δ' ἐνθένδε* (Πλάτ. *Γοργ.* 454)=ναί, καλῶς νομίζεις. —*Λέγεται γάρ* (Πλάτ. *Φαίδρ.* 229)=ναί, οὕτω λέγεται.—*ἐγὼ γὰρ τοῦτο οὐκ ᾤμην διδακτόν* (Πλ. *Πρωτ.* 318)=ὄντως.—*φαίνεται γάρ ἔμοιγε τοιοῦτός τις* (Πλ. *Πρωτ.* 313)=ἀληθῶς.—*βδελυρὸς γὰρ εἶ, ὦ Σώκρατες* (Πλ. *Πολιτ.* Α', 338)=πάντῃ βδελυρός.— *οὐ γὰρ κακῶς δοξάζεις* (Πλ. *Πολ.* Α', 327)=οὐδαμῶς κακῶς= **gar nicht unrichtig=ganz richtig.** Ταῦτα μὲν ὁ Ἄστης, ποῦ δὲ στηρίζεται, καὶ πῶς αἰτιολογεῖται πᾶσα μία τῶν ἀνωτέρω βαθμολογιῶν τοῦ μορίου *γὰρ* δὲν ἐξήγησεν.

§. 63. Ὁ δὲ Θείρσχιος ἐξηγεῖ τοῦτο δυνάμει τῆς κλητικῆς μεθ' ἣν ἐννοεῖται ὁ λόγος τῆς προσφωνήσεως· οἷον *ὦ Ἀτρείδη, ἄκουσον· φυγὴν διανοοῦνται οἱ Ἀχαιοί*, κτλ· οὕτω καὶ ἐν Ὀδυσσείᾳ (Κ, 501), παρὰ Πινδάρῳ (*Ὀλυμπ.* Δ', ἀρχ.), *ἐλατὴρ ὑπέρτατε*, κτλ. Οὕτω καὶ παρ' Ἀττικοῖς· *ἄναξ· θεοὺς γὰρ δεσπότας καλεῖν χρεών* (Εὐρ. *Ἱππ.* 88)=ὦ ἄναξ· καλῶ δέ σε ἄνακτα καὶ οὐχὶ δεσπότην· τοὺς θεοὺς γὰρ δεσπότας καλεῖν χρεών· οὕτω καὶ μετὰ τοῦ *ἀλλά* (Ἀρφ. *Πλ.* 20).

§. 64. Ἔστω δὲ δυνάμει παραλείψεως καὶ συμπτύξεως τῶν ἐννοιῶν, ἔστω δυνάμει τῶν μορίων, τοῦτο εἶναι τῆς θεωρίας, ὡς πρὸς τὴν χρῆσιν (σ. 55, §. 52), αἱ τοιαῦται φράσεις αἱ διὰ τοῦ *γὰρ* ἐκφερόμεναι ἰσοδυναμοῦσι ταῖς διὰ τοῦ *δή· ἀλλὰ γὰρ Κρέοντα λεύσσω*, κτλ (§. 59)=ἀλλὰ δή. Οὕτω καὶ μετὰ τὸ *νῦν δέ· νῦν δ', ἔμπης γὰρ Κῆρες ἐφεστᾶσι θανάτοιο μυρίαι..., ἴομεν* (Ἰλ, Μ, 316). —*εἰ μὲν γὰρ εἷς ἦν ὁ Ἔρως καλῶς ἂν εἶχε .... νῦν δέ· οὐ γάρ ἐστιν εἷς* (Πλ. *Συμπ.* 180)· ἔνθα ἡ ἔννοια καταντᾷ εἰς τὸ αὐτό, εἴτε ἡ φράσις ἐκληφθῇ=νῦν δὲ οὐκ ἔχει καλῶς=οὐ γάρ ἐστιν εἷς· εἴτε= *νῦν δὲ οὐκ ἔστιν εἷς*=ἑπομένως οὐκ ἔχει καλῶς.

§. 65. Καὶ ἐκ πολλῶν τῶν προηγουμένων καὶ ἐξ ἄλλων οὐκ ὀλίγων παραδειγμάτων, ἀλλὰ καὶ ἐξ αὐτῆς τῆς τοῦ πράγματος φύσεως φανερὸν ὅτι τὸ παρακτικὸν αἴτιον διάφορον τοῦ γνωστικοῦ, ἤτοι ἀποδεικτικοῦ αἰτίου· διότι διὰ μὲν τοῦ πρώτου ἐκφέρεται ἡ σχέσις τοῦ παράγοντος καὶ τοῦ παραγομένου, διὰ δὲ τοῦ δευτέρου ἐξηγεῖται ὁ λόγος καὶ ἡ ἀπόδειξις ὅτι ὑπάρχει τὸ προηγούμενον, καὶ ὑπάρχει οὕτω καὶ οὐχὶ ἄλλως. Οὕτω π. χ. ἐν τῷ *οὐχ ὁρᾷ, ἐπεὶ*

πλοκή, *ἀλλὰ γάρ*. Ἡ δι' αὐτοῦ φράσις ἐκλαμβάνεται· α'. κατὰ μετάθεσιν τῶν κώλων, ὡς ἐν τοῖς προηγουμένοις· *ἀλλ' ἡδὺ γάρ τοι κτῆμα τῆς νίκης λαβεῖν, τόλμα* (Σ. Φ. 81). Ὡσαύτως καὶ οὐδεμιᾶς λέξεως παρεντιθεμένης μεταξὺ τοῦ *ἀλλὰ καὶ γάρ*· *ἀλλὰ γὰρ Κρέοντα λεύσσω τόνδε δεῦρο συννεφῆ πρὸς δόμους στείχοντα, παύσω τοὺς παρεστῶτας γόους* (Εὐρ. Φ. 1318)· β'. ἀναφερομένη εἰς ἔννοιαν παραλειφθεῖσαν μὲν ἀλλ' ὑπονοουμένην· *ξύνισμέν γε ἡμῖν αὐτοῖς κηλουμένοις ὑπ' αὐτῆς* (ποιητικῆς)· *ἀλλὰ γὰρ τὸ δοκοῦν ἀληθὲς οὐχ ὅσιον προδιδόναι* (Πλ. *Πολ.* Ι, 607).—*ἐγὼ γοῦν καὶ αὐτὸς ἐκαλλυνόμην τε καὶ ἡβρυνόμην ἄν, εἰ ἠπιστάμην ταῦτα· ἀλλ' οὐ γὰρ ἐπίσταμαι* (Πλ. *Ἀπολ.* σ. 20. Ἴδε αὐτόθι καὶ σ 19)· ἔνθα συμπτύσσεται ἡ διὰ τοῦ *ἀλλὰ* ἐκφερομένη *ἐναντιωματικὴ* καὶ ἡ διὰ τοῦ *γὰρ αἰτιολογικὴ* ἔννοια=ἀλλ' οὐκ ἔστι τοῦτο· οὐ γὰρ ἐπίσταμαι.

§. 60. Οὕτως ἐξηγοῦσιν οἱ πλεῖστοι τὰ διάφορα χωρία τῶν συγγραφέων ἐν οἷς ἀπαντᾶται τὸ *ἀλλὰ γάρ*. Ὁ δὲ Ἄρτουγγ διὰ πολλῶν ἐπροσπάθησε νὰ ἀποδείξῃ ἀτόπους τὰς τοιαύτας ἀναπληρώσεις καὶ συμπτύξεις τῶν δύο ἐννοιῶν, καὶ ὅτι τὸ *γὰρ* μετὰ τοῦ *ἀλλὰ* σημαίνει πάντοτε *ὄντως, δή*, καὶ τότε μένει ἡ φράσις μία καὶ ἀδιαίρετος. Οὕτω π. χ. *ἀλλ' Ἡρακλῆος γὰρ ἀνικήτου γένος ἐστέ, θαρσεῖτε* (Τυρταῖος)=ἀλλά γε, ἀλλ' ἀληθῶς, κτλ.— *οὔ τοι γὰρ οὐ τὸ τετυγμένον ἐσθίει, ἀλλὰ τὰ κοινὰ γάρ, ὥσπερ ὁ δᾶμος, ζατεύει* (Ἀλκμάν.), παρ' ἄλλοις, *οὔτι γὰρ ἠῦ τετυγμένον ἔσθει*.

§ 61. Κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον καὶ εἰς τὸ *ἀλλ' ἡδὺ γάρ τοι κτῆμα*, κτλ (§. 57) εἶναι περιττὴ πᾶσα μετάθεσις· διότι ἡ φράσις γίνεται =ὄντως ἡδύ, κτλ. Ὡσαύτως καὶ ἔνθα εἶναι ὁ *γὰρ* ἄνευ τοῦ *ἀλλά*· οὕτω, π. χ. εἰς τὸ *Ἀτρείδη, νῦν γάρ σε, ἄναξ, ἐθέλουσιν Ἀχαιοὶ ἐλέγχιστον θέμεναι μερόπεσσι βροτοῖσιν, οὐδέ τοι ἐκτελέουσιν ὑπόσχεσιν* (Ἰλ. Β, 284), ὁ μὲν Ἀπολλώνιος δέχεται ὑπερβιβασμόν· «ὑπερβέβασται ἡ φράσις· δέον γὰρ οὕτως ἐκδέξασθαι· οἱ Ἕλληνες οὐκ ἐκτελέσουσί σοι τὰ τῆς ὑποσχέσεως· θέλουσι γὰρ ἐλέγχιστόν σε ποιῆσαι.» Ἀλλὰ γίνεται περιττὸς ὁ τοιοῦτος ὑπερβιβασμός, ὅταν δεχθῶμεν ὅτι τὸ *νῦν γάρ*=νῦν δή, ὡς καὶ γράφεται παρ' ἄλλων, ὡς καὶ Ἰλ. Ν, 98. Χ, 216. Ω, 641. Ὀδ. Ρ, 440=τώρα τέλος πάντων.

§. 62. Οὕτω δὲ καὶ ὁ τὸ *Πλατωνικὸν Λεξικὸν* ἐκδοὺς Ἄστης (ἐν Λειψίᾳ, 1835—1838) ὡς πρώτην σημασίαν τοῦ μορίου *γὰρ* ἔχει

τὴν βεβαιωτικὴν καὶ ἐπιτατικὴν=ναί, ὄντως, ἀληθῶς, ἀληθέστατα, οἷον ἰσοδύναμον τῷ γερμανικῷ gar αὐτὸ δεχόμενος· *καλῶς γὰρ οἴει· γνώσει δ' ἐνθένδε* (Πλάτ. *Γοργ.* 454)=ναί, καλῶς νομίζεις. —*λέγεται γάρ* (Πλάτ. *Φαίδρ.* 229)=ναί, οὕτω λέγεται.—*ἐγὼ γὰρ τοῦτο οὐκ ᾤμην διδακτόν* (Πλ. *Πρωτ.* 318)=ὄντως.—*φαίνεται γὰρ ἔμοιγε τοιοῦτός τις* (Πλ. *Πρωτ.* 313)=ἀληθῶς.—*βδελυρὸς γὰρ εἶ, ὦ Σώκρατες* (Πλ. *Πολιτ.* Α', 338)=πάντῃ βδελυρός.— *οὐ γὰρ κακῶς δοξάζεις* (Πλ. *Πολ.* Α', 327)=οὐδαμῶς κακῶς= **gar nicht unrichtig=ganz richtig.** Ταῦτα μὲν ὁ Ἄστης, ποῦ δὲ στηρίζεται, καὶ πῶς αἰτιολογεῖται πᾶσα μία τῶν ἀνωτέρω βαθμολογιῶν τοῦ μορίου *γὰρ* δὲν ἐξήγησεν.

§. 63. Ὁ δὲ Θείρσχιος ἐξηγεῖ τοῦτο δυνάμει τῆς κλητικῆς μεθ' ἣν ἐννοεῖται ὁ λόγος τῆς προσφωνήσεως· οἷον *ὦ Ἀτρείδη, ἄκουσον· φυγὴν διανοοῦνται οἱ Ἀχαιοί,* κτλ· οὕτω καὶ ἐν Ὀδυσσείᾳ (Κ, 501), παρὰ Πινδάρῳ (*Ὀλυμπ.* Δ', ἀρχ.), *ἐλατὴρ ὑπέρτατε,* κτλ. Οὕτω καὶ παρ' Ἀττικοῖς· *ἄναξ· θεοὺς γὰρ δεσπότας καλεῖν χρεών* (Εὐρ. *Ἱππ.* 88)=ὦ ἄναξ· καλῶ δέ σε ἄνακτα καὶ οὐχὶ δεσπότην· τοὺς θεοὺς γὰρ δεσπότας καλεῖν χρεών· οὕτω καὶ μετὰ τοῦ *ἀλλά* (Ἀρφ. *Πλ.* 20).

§. 64. Ἔστω δὲ δυνάμει παραλείψεως καὶ συμπτύξεως τῶν ἐννοιῶν, ἔστω δυνάμει τῶν μορίων, τοῦτο εἶναι τῆς θεωρίας, ὡς πρὸς τὴν χρῆσιν (σ. 55, §. 52), αἱ τοιαῦται φράσεις αἱ διὰ τοῦ *γὰρ* ἐκφερόμεναι ἰσοδυναμοῦσι ταῖς διὰ τοῦ *δή· ἀλλὰ γὰρ Κρέοντα λεύσσω,* κτλ (§. 59)=ἀλλὰ δή. Οὕτω καὶ μετὰ τὸ *νῦν δέ· νῦν δ', ἔμπης γὰρ Κῆρες ἐφεστᾶσι θανάτοιο μυρίαι..., ἴομεν* (Ἰλ, Μ, 316). —*εἰ μὲν γὰρ εἷς ἦν ὁ Ἔρως καλῶς ἂν εἶχε.... νῦν δέ· οὐ γάρ ἐστιν εἷς* (Πλ. *Συμπ.* 180)· ἔνθα ἡ ἔννοια καταντᾷ εἰς τὸ αὐτό, εἴτε ἡ φράσις ἐκληφθῇ=νῦν δὲ οὐκ ἔχει καλῶς=οὐ γάρ ἐστιν εἷς· εἴτε= *νῦν δὲ οὐκ ἔστιν εἷς*=ἑπομένως οὐκ ἔχει καλῶς.

§. 65. Καὶ ἐκ πολλῶν τῶν προηγουμένων καὶ ἐξ ἄλλων οὐκ ὀλίγων παραδειγμάτων, ἀλλὰ καὶ ἐξ αὐτῆς τῆς τοῦ πράγματος φύσεως φανερὸν ὅτι τὸ παρακτικὸν αἴτιον διάφορον τοῦ γνωστικοῦ, ἤτοι ἀποδεικτικοῦ αἰτίου· διότι διὰ μὲν τοῦ πρώτου ἐκφέρεται ἡ σχέσις τοῦ παράγοντος καὶ τοῦ παραγομένου, διὰ δὲ τοῦ δευτέρου ἐξηγεῖται ὁ λόγος καὶ ἡ ἀπόδειξις ὅτι ὑπάρχει τὸ προηγούμενον, καὶ ὑπάρχει οὕτω καὶ οὐχὶ ἄλλως. Οὕτω π. χ. ἐν τῷ *οὐχ ὁρᾷ, ἐπεὶ*

τυφλός, αἴτιον παράγον τὴν μὴ ὅρασιν εἶναι ἡ τύφλωσις· ἀλλὰ ἐν τῷ (Θουκυδ. Β', 50), *καὶ ἐν τῷδε ἐδήλωσε μάλιστα ἄλλο τι ὂν ἢ τῶν ξυντρόφων τι· τὰ γὰρ ὄρνεα καὶ τετράποδα ὅσα ἀνθρώπων ἅπτεται, πολλῶν ἀτάφων γιγνομένων ἢ οὐ προσῄει, ἢ γευσάμενα διεφθείρετο*, τὸ διὰ τοῦ *γὰρ* ἐκφερόμενον κῶλον εἶναι ἀπόδειξις τοῦ ἐν τῷ προηγουμένῳ κώλῳ.

§. 66. Τοιοῦτον τὸ τοῦ Ἡροδότου (Α', 82) *Λακεδαιμόνιοι δὲ τὰ ἐναντία τούτων ἔθεντο νόμον, οὐ γὰρ κομῶντες πρὸ τούτου, ἀπὸ τούτου κομᾷν*. Τοιοῦτον δὲ τὸ τοῦ Σοφοκλέους (Κ, 142) *οὐ πάνυ μοίρας εὐδαιμονίσαι* (εὐδαιμονῆσαι παρὰ Σουΐδᾳ) *πρώτης, ὦ τῆσδ' ἔφοροι χώρας· δηλῶ δέ· οὐ γὰρ ἂν ὧδε ἀλλοτρίοις ὄμμασιν εἷρπον, κἀπὶ σμικροῖς μέγας ὥρμουν*. Συνηθέστατον δὲ τοῦτο ἐν τῇ φιλοσοφικῇ καὶ ἐπιστημονικῇ γλώσσῃ ἐκφέρον τὴν εἰς ἄτοπον ἢ εἰς ἀδύνατον ἀπαγωγήν.

Τὰ μόρια οὕνεκα καὶ ὁθούνεκα.

§. 67. Αἰτιολογικὰ μόρια παρὰ ποιηταῖς εἶναι καὶ τὰ *οὕνεκα* καὶ *ὁθούνεκα*· *οὕνεκα τὸν Χρύσην ἠτίμησ' ἀρητῆρα* (Ἰλ. Α, 11)=διότι.— *οὗτος δέ μοι φίλος μέγιστος, οὕνεκ' Ἀτρείδας στυγεῖ* (Σ. *Φ.* 586).—*ἐποικτείρω δέ νιν, ὁθούνεκ' ἄτῃ ξυγκατέζευκται κακῇ* (Σ. *Αἰ.* 123).—*ζηλῶ σ' ὁθούνεκ' ἐκτὸς αἰτίας κυρεῖς* (Αἰσχ. *Πρ.* 332).

§. 68. Ὡς δὲ τὸ αἰτιολογικὸν *διότι* ἐκλαμβάνεται καὶ ἀντὶ τοῦ ἐκθετικοῦ *ὅτι* (Ἡρ. Β', 50. Δημ. *Περὶ Στεφ.* 284. Ξ. *Ἀπ.* Δ', ά, 1, ἔνθα ἴδε Κοραῆν· συχνότατον δὲ τοῦτο παρὰ Πολυβίῳ), οὕτω καὶ τὸ *οὕνεκα*· *ἀλλ' ὦ ξέν', ἴσθι τοῦτο πρῶτον οὕνεκα Ἕλληνές ἐσμεν* (Σ. *Φ.* 232). Ὡσαύτως καὶ τὸ *ὁθούνεκα* ἐνίοτε· *ἄγγελλε δ' ὅρκῳ προστιθεὶς ὁθούνεκα τέθνηκ' Ὀρέστης* (Σ. *Ἠλ.* 47).—*μανθάνω δ' ὁθούνεκα ἔξωρα πράσσω* (Σ. *Ἠλ.* 617). Τὸ δὲ *οὕνεκα* καὶ κατ' ἀναφορικὴν σημασίαν=οὗπερ ἕνεκα· *δὸς πρήξαντα νέεσθαι οὕνεκα δεῦρ' ἱκόμεσθα* (Ὀδ. Γ, 61).

§. 69. Καὶ τὸ μὲν *οὕνεκα* γίνεται ἐκ τοῦ *οὗ ἕνεκα*, ὅπου κυρίως ἐπικρατεῖ ἡ ἀναφορικὴ σημασία=διὸ ἢ *δι' ὅ*. Ὡς δὲ τὸ *ἀνθ' οὗ* καὶ *ἀνθ' ὧν* κατήντησεν=ὅτι=διότι (σ. 586, §. 10), οὕτω καὶ τὸ *οὗ ἕνεκα*=τούτου ἕνεκα οὗ=*ὅ*=ὅτι=διότι. Τὸ δὲ *ὁθούνεκα* οἱ μὲν παράγουσιν ἐκ τοῦ *ὅτι οὕνεκα*, οἷον ἐκ παραλλήλου κειμένων τῶν

δύο μορίων, ἐν ᾧ τὸ ἰῶτα εἰς τὸ ὅτι δὲν ἐκθλίβεται· οἱ δέ, ὡς ὁ Ῥείμερος, ἐκ τοῦ *ὅθι οὕνεκα*· ἄλλοι δέ, τελευταῖον, παράγουσι τὴν λέξιν, ὀρθότερον βέβαια, ἐκ τοῦ *ὅτου ἕνεκα*, κατὰ τὴν αὐτὴν ἀναλογίαν καθ' ἣν καὶ τὸ *οὕνεκα* ἐκ τοῦ *οὗ ἕνεκα*, καὶ καθ' ἣν ὁ Εὐριπίδης μεταχειρίζεται τὸ *ἀνθ' ὅτου* (*Ἑκ.* 1131), ὅπου ὁ Σοφοκλῆς τὸ *ἀνθ' οὗ* (*Ἀντ.* 237). Κατὰ ταῦτα λοιπὸν καὶ ἡ γραφὴ *ὁθούνεκα* εἶναι ἀκριβεστέρα τῆς ἀρχαιοτέρας *ὁθ' οὕνεκα* ἤ, μετὰ τῆς κορωνίδος, *ὁθοὕνεκα*.

§. 70. Περὶ μετοχῆς ἐν τοῖς ἔμπροσθεν ὁμιλοῦντες εἴδαμεν ὅτι καὶ αἴτιον δι' αὐτῆς ἐκφέρεται (σ. 469, §. 54—56). Τοῦτο δὲ ἀναφαίνεται μάλιστα ἐπὶ τῶν ἀπολύτων, καὶ μάλιστα ἐπὶ τῆς γενικῆς, ἔνθα τὰ δύο κῶλα παρίστανται κεχωρισμένα· *τούτων οὕτως ἐχόντων, ὁμολογητέον*, κτλ (Πλ.)=ὅτε ταῦτα οὕτως ἔχει=ἐπεὶ ταῦτα οὕτως ἔχει, κτλ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΕΚΤΟΝ.

Περὶ Λόγων Τελικῶν.

§. 1. Διὰ τῶν *τελικῶν λόγων* ἐξηγεῖται ἡ σχέσις τοῦ *ἐνεργοῦντος* καὶ τοῦ *σκοπουμένου*, ἐκφέρεται δηλ. πρᾶξις οἱαδήποτε πρός τινα σκοπὸν τελουμένη, ἵνα γένῃ ἢ ἵνα μὴ γένῃ τι· *ταῦτα πράττεται, ἵνα δὴ ὅλη ἡ πόλις εὐδαιμονῇ.* — *οὕτω ποιητέον, ἵνα μὴ δὴ μακρολογία πολλή τις γίγνηται.* — *κεἴτις δορυξὸς ἢ κάπηλος ἀσπίδων, ἵν' ἐμπολῇ βέλτιον, ἐπιθυμεῖ μαχῶν* (Ἀρφ. *Εἰρ.* 439). — *ὁρᾷς ὅσους ἄνωθεν ἐπεφόρησε τῶν λίθων, ἵνα μὴ λάβητε μηδέποτ' αὐτήν* (Ἀρφ. *Εἰρ.* 225).

§. 2. Εἰς ἐξήγησιν τοῦ τέλους τίθεται ἡ ὑποτακτικὴ καὶ ἡ εὐκτικὴ ἔγκλισις, μόρια δὲ τελικὰ εἶναι τὰ *ἵνα, ὅπως, ὡς*, καί, παρὰ ποιηταῖς, *ὄφρα*, ἐπὶ δὲ ἀποφατικῆς ἐννοίας τὰ *ἵνα μή, ὅπως μή, ὡς μή, ὄφρα μή*, καί, ἁπλῶς, *μή*.

§. 3. Ἡ ὑποτακτικὴ τίθεται ὅταν ἐν τῷ κυρίῳ κώλῳ δι' οὗ ἐκφέρεται ἡ πρὸς ἐπιτυχίαν τοῦ τέλους γινομένη πρᾶξις προηγῆται ἐνεστὼς ἢ μέλλων· *ἔρχομαι ἵνα ἴδω, ἐλεύσομαι ἵνα ἴδω.* — *βασιλεὺς αἱρεῖται, οὐχ ἵνα ἑαυτοῦ καλῶς ἐπιμελῆται, ἀλλ' ἵνα καὶ οἱ ἑλόμενοι δι' αὐτὸν εὖ πράττωσιν* (Ξ. *Ἀπ.* Γʹ, Ϛʹ, 3). — *εἰς καιρὸν*

ἥκεις, ὅπως τῆς δίκης ἀκούσῃς παρὼν τῆς ἀμφὶ τοῦ πατρός (Ξ. Π. Γ', ά, 8). — *Τισσαφέρνης διανοεῖται τὴν γέφυραν λῦσαι τῆς νυκτός, ὡς μὴ διαβῆτε, ἀλλ' ἐν μέσῳ ἀποληφθῆτε τοῦ ποταμοῦ καὶ τῆς διώρυχος* (Ξ. 'Αν. Β', δ', 17). — *τοὺς θεοὺς παραιτήσει συγγνώμονάς σοι εἶναι, μή σε καὶ οὗτοι νομίσαντες ἀχάριστον εἶναι οὐκ ἐθέλωσιν εὖ ποιεῖν* (Ξ. 'Απ. Β', ϐ', 14).

§. 4. Εἰς τὸ ὡς καὶ ὅπως προστίθεται καὶ ὁ ἂν ἐνίοτε, ἐπὶ μᾶλλον δεικνύων τὸ ἀϐέϐαιον ἢ ἀμφίϐολον τῆς ἐπιτυχίας ἢ ἀποτυχίας τοῦ σκοπουμένου τέλους· *τουτὶ λαβών μου τὸ σκιάδειον ὑπέρεχε ἄνωθεν, ὡς ἂν μή μ' ὁρῶσιν οἱ θεοί* (Ἀρφ. Ὄρν. 1509).— *ὅπως ἂν τούτους μετὰ προφάσεως ἀπολλύῃ, ἐνδοὺς τοῖς πολεμίοις* (Πλ. Πολ. Η, 567). Εἰς τὸ ἵνα ὁ ἂν δὲν προστίθεται· ὅπου δ' ἀπαντᾶται ἵνα ἄν, τὸ ἵνα εἶναι τοπικόν=ὅπου.

§. 5. Ἐπὶ τῷ αὐτῷ σκοπῷ τίθεται μετὰ τοῦ ὡς καὶ ὅπως, ἄνευ τοῦ ἄν, καὶ μέλλων τῆς ὁριστικῆς, ἀντὶ ἀορίστου τῆς ὑποτακτικῆς πρὸς ὃν ὁμοιάζει κατὰ τὴν ἔννοιαν (ὁ πρῶτος μάλιστα ἀόριστος καὶ κατὰ τὸν τύπον, πράξω, πράξω, πράξει, πράξῃ, καὶ παρὰ Ῥωμαίοις legam καὶ legam)· *οἱ σύμμαχοι οὐδὲ δι' ἐν ἄλλο τρέφονται ἢ ὅπως μαχοῦνται ὑπὲρ τῶν τρεφόντων* (Ξ. Π. Β', ά, 21).—*χρὴ ἀναϐιϐάζειν ἐπὶ τὸν τροχὸν τοὺς ἀναγραφέντας, ὅπως μὴ πρότερον νὺξ ἔσται πρὶν πυθέσθαι τοὺς ἄνδρας ἅπαντας* (Ἀνδ. Μυστηρ. ϐ'). Διὰ τοῦ μέλλοντος τὸ σκοπούμενον ἀποσπᾶται περισσότερον ἐκ τῆς ἐν τῇ ὑποτακτικῇ ἐνυπαρχούσης ἀϐεϐαιότητος, παριστάμενον ὡς γενησόμενον. Οὕτω λοιπὸν δυνατὸν νὰ ὁρισθῶσι τρεῖς βαθμοὶ πιθανότητος ἐπὶ τῶν τελικῶν λόγων· 1. *ὅπως ἂν γένηται*· 2. *ὅπως γένηται*· 3. *ὅπως γενήσεται*. Ὁ πρῶτος αὐτῶν εἶναι ὁ κατώτερος, ὁ τρίτος ὁ ἀνώτερος.

§. 6. Εὐκτικὴ τίθεται ὅταν ἐν τῇ κυρίᾳ προτάσει προηγῆται χρόνος παρῳχημένος· *Κῦρος φίλων ᾤετο δεῖσθαι, ὡς συνεργοὺς ἔχοι* (Ξ. 'Αν. Α', θ', 21).—*Μένων ὁ Θεσσαλὸς δῆλος ἦν ἐπιθυμῶν ἄρχειν, ὅπως πλείω λαμϐάνοι, ἐπιθυμῶν δὲ τιμᾶσθαι, ἵνα πλείω κερδαίνοι* (Ξ. 'Αν. Β', ϛ', 21). Εἰς τοὺς παρῳχημένους χρόνους ἀνάγεται ὡς πρὸς τοῦτο καὶ ὁ *ἱστορικὸς ἐνεστὼς* λεγόμενος· *οἱ Ἕλληνες ἐφοϐήθησαν μὴ καὶ ἐπὶ σφᾶς ὁ στρατὸς χωρήσῃ* (Θ. Β', 101).

—*μόνον δὲ σὺν τέκνοισί μ' εἰσάγει δόμους, ἵν' ἄλλος μή τις εἰ-δείη τάδε* (Εὐρ. *Ἑκ.* 1149).

§. 7. Ὁ γενικὸς οὗτος κανὼν ἑκατέρωθεν ἔχει ἐξαιρέσεις· τίθεται δηλ. εὐκτικὴ καὶ ἀρκτικοῦ χρόνου ἡγουμένου· *καθιστᾶσιν ἵνα θεραπεύοιντο* (Πλ. *Πολ.* Γ', 410). — *στῆσόν με κἀξίδρυσον, ὡς πυθοίμεθα* (Σ. *Κ.* 11)· καὶ πολλῷ μᾶλλον ὑποτακτική, παρῳχημένου χρόνου ἡγουμένου, ὅταν τὸ δεύτερον κῶλον, παραμελουμένης τῆς πρὸς τὸ παρελθὸν σχέσεως αὐτοῦ, θεωρῆται κατὰ ζωηροτέραν φαντασίαν οἷον αὐθυπόστατον· *Ἀριστεὺς ξυνεβούλευε πλὴν πεντακοσίων τοῖς ἄλλοις ἐκπλεῦσαι, ὅπως ἐπὶ πλέον ὁ σῖτος ἀντίσχῃ* (Θ. Α', 55).— *ἃ* (πλοῖα) *τότε Ἀβροκόμας κατέκαυσεν, ἵνα μὴ Κῦρος διαβῇ* (Ξ. *Ἀν.* Α', δ', 18). Ἐνίοτε δὲ ἐκ τοῦ αὐτοῦ παρῳχημένου χρόνου ἐξαρτῶνται ὑποτακτικὴ ἐν ταὐτῷ καὶ εὐκτική (Ἡρ. Θ', 51. Θ. Γ', 22. Ϛ', 96). Ἡ ὑποτακτικὴ μάλιστα ἐν τούτοις εἶναι συνηθεστέρα παρὰ Θουκυδίδῃ.

§. 8. Δυνατὸν δὲ νὰ γένῃ τελικὸς λόγος καὶ περὶ παρελθόντων πραγμάτων ἅτινα δὲν ἐτελέσθησαν μέν, ἤθελαν τελεσθῆ δέ, εἰ ἐγίνετό τι ὅπερ ὅμως παρημελήθη· *ἐχρῆν αὐτοὺς ζητεῖν*, κτλ., *ἵν' ἀπηλλάγμεθα τούτου τοῦ δημαγωγοῦ* (Δείν.).—*τί μ' οὐ λαβὼν ἔκτεινας εὐθύς, ὡς ἔδειξα μήποτε ἐμαυτὸν ἀνθρώποισιν, ἔνθεν ἦν γεγώς;* (Σ. *Τ.* 1391)

§. 9. Οὕτω λοιπὸν ἔχομεν τρία εἴδη τελικῶν λόγων· α'. τὸ δι' ὑποτακτικῆς ἐκφερόμενον, οὗ τινος ἡ ἐπιτυχία, ἐκτελέσιμος ἔτι οὖσα, ἀναφέρεται εἰς τὸ ὀλίγον ἢ πολὺ τοῦ ἐνεστῶτος ἀπέχον μέλλον· *πράττομεν ταῦτα, ἵνα ἀπαλλαγῶμεν*· β'. τὸ δι' εὐκτικῆς ἐκφερόμενον, ὅπερ, ὡς ἐνέργεια ἢ ἰδέα εἰς τὸ παρελθὸν ἀναφερόμενον, νῦν μὲν εἶναι ἀδύνατον νὰ τελεσθῇ, τότε δὲ ἄδηλον εἰ ἐτελέσθη ἢ οὐχί· *ἐπράττομεν ταῦτα, ἵνα ἀπαλλαγείημεν*· γ'. τὸ διὰ παρῳχημένου τῆς ὁριστικῆς ἐκφερόμενον, εἰς τὸ παρελθὸν μὲν καὶ αὐτὸ ἀναφερόμενον, ἀλλὰ προφανῶς ἀποτυχηθέν, διότι δὲν ἐτελέσθησαν τὰ πρὸς τοῦτο ἀναγκαῖα· *ἔδει ταῦτα ποιεῖν, ἵνα ἀπηλλάγημεν.*

§. 10. Τὸ τελευταῖον ἀναφέρεται ἰδιαιτέρως παρὰ τῶν ἀρχαίων γραμματικῶν· « Ἵνα· μετὰ παρατατικοῦ ἐκ τοῦ κατ' Ἀνδροτίωνος· *ἵν' ἐκεῖ περὶ χιλίων ἐκινδυνεύομεν, εἰ καταψευδόμενοι ταῦτα ἐφαινόμεθα.* » (*Βεκκ.* *Ἀνέκδ.* σ. 149). Ἀλλ' ἐκτὸς τοῦ παρατατικοῦ

καὶ ἄλλοι παρῳχημένοι χρόνοι ἐν τοῖς τοιούτοις τίθενται (σ. 408, §. 192, κλ.). Ὁ δὲ Θείρσχιος προσπαθεῖ νὰ ἀναγάγῃ τὴν πλοκὴν ταύτην εἰς τὴν ἀναφορικὴν σύνταξιν=ὅπου=ἐπεὶ τότε, ὡς τὸ οἷος =ἐπεὶ τοῖος, κτλ (*Γραμμ. Ἑλλ.* σ. 663, ἔνθα ἔχει τὸ ἱστορικὸν τῆς ἑρμηνείας τῆς συντάξεως ταύτης).

§. 11. Περὶ πάντων τούτων κατὰ πλάτος πραγματευθέντες ἐν τῷ *περὶ Ἐγκλίσεων* παραπέμπομεν εἰς τὰ ἐκεῖ ῥηθέντα, πρὸς ἀποφυγὴν παλιλλογίας. Ὡσαύτως ὡμιλήσαμεν αὐτόθι περὶ τῆς συντάξεως τῶν ῥημάτων *ἐπιμελεῖσθαι, σπουδάζειν, παρασκευάζειν*, κτλ· *σκοπεῖν, βουλεύεσθαι, σκέπτεσθαι*, κτλ· καὶ περὶ τῶν *ὑποψίας* καὶ *φόβου* σημαντικῶν, *φοβεῖσθαι, δεδοικέναι*, κτλ (σ. 397—σ. 410).

§. 12. Καίτοι δὲ καὶ ἡ σύνταξις αὐτῶν ὁμοιάζει πρὸς τὴν τῶν *τελικῶν λόγων*, ἡ ἔννοια ὅμως, ἀκριβῶς εἰπεῖν, εἶναι διάφορος. Ὁ δι' αὐτῶν ἐκφερόμενος λόγος δὲν ἐξηγεῖ τέλος προηγουμένως δηλωθείσης πράξεως, ἀλλ' αὐτὸ τὸ συμπληρωτικὸν ἀντικείμενον τῆς ἐνεργείας των. Λέγοντες *ταῦτα γίγνεται* ἐκφέρομεν λόγον πλήρη καὶ ἀπηρτισμένον, δυνάμενοι, ἐὰν ἦναι χρεία, νὰ προσθέσωμεν καὶ τὸν σκοπόν, *ὅπως ἐπαινῶσι*, κτλ, καὶ δυνάμενοι, ἐὰν θέλωμεν, νὰ παύσωμεν αὐτόθι. Ἀλλὰ λέγοντες *ἐπιμελοῦμαι* λέγομεν ἀτελές τι, ὡς εἶναι ἡ φύσις τῶν μεταβατικῶν ἐν γένει ῥημάτων, καὶ ὁ λόγος συμπληροῦται διὰ τῆς προσθήκης τοῦ ἀντικειμένου (σ. 226).

§. 13. Οὕτω λοιπὸν τὸ *οὐκ οἴει σοι ἄξιον εἶναι ἐπιμεληθῆναι ὅπως διασωθῇ;* (Ξ. *Ἀπ.* Β', ι, 2)=τῆς τούτου σωτηρίας.—*ὥσπερ τὸν ποιμένα δεῖ ἐπιμελεῖσθαι ὅπως σῷαί τε ἔσονται αἱ ὄϊες καὶ τὰ ἐπιτήδεια ἕξουσιν, οὕτω καὶ τὸν στρατηγὸν ἐπιμελεῖσθαι δεῖ ὅπως σῷοί τε οἱ στρατιῶται ἔσονται καὶ τὰ ἐπιτήδεια ἕξουσιν* (Ξ. *Ἀπ.* Γ', β', 1).—*Σεύθης κελεύει Ξενοφῶντα συμπροθυμεῖσθαι ὅπως διαβῇ τὸ στράτευμα* (Ξ. *Ἀν.* Ζ', ά, 5). — *Φίλιππος ὠνεῖται παρὰ τῶν πρέσβεων ὅπως μὴ ἀπίωμεν ἐκ Μακεδονίας* (Δ.). Ἐκφέρονται δὲ ταῦτα κυρίως διὰ τῶν *ὅπως* ἢ *ὅπως μή*. Τοιαῦτα δὲ εἶναι καὶ τὰ *ὑποψίας* καὶ *φόβου* σημαντικά· *δέδοικα μὴ ἐπιλαθώμεθα τῆς οἴκαδε ὁδοῦ* (Ξ. *Ἀν.* Γ', β', 25), κτλ.

§. 14. Καὶ ταῦτα μὲν περὶ τοῦ *ὅπως, ἀποτελεσματικῶς* καὶ *συμπληρωτικῶς* ἤτοι πρὸς *δήλωσιν* τοῦ *ἀντικειμένου* λαμβανομένου, ἀλλὰ τὸ αὐτὸ ἐκλαμβάνεται καὶ ὡς *τροπικὸν* ἐπίῤῥημα, μετὰ τῶν

ῥημάτων τιθέμενον *σκοπεῖν*, *βουλεύεσθαι*, *σκέπτεσθαι*, κτλ· *ἀνάγκη σκοπεῖν ὅπως τὰ πράγματα σωθήσεται* (Δ.) = τίνι τρόπῳ. — *Τιμοκράτης τοῖς πονηροῖς, ὅπως μὴ δώσουσι δίκην, ὁδὸν δεικνυσιν* (Δ.).

§. 15. Σπανίως δὲ δέχεται τὴν σύνταξιν τῶν ἀναφορικῶν, ὁποῖον καὶ αὐτὸ κατ' ἀρχὰς ἦτον, μετὰ τοῦ *οὕτω*, λεγομένου ἢ νοουμένου, ἢ ἄλλου συνωνύμου τιθέμενον· *χρὴ τοὐμὸν σῶμα θάπτειν οὕτως ὅπως ἄν σοὶ φίλον ᾖ καὶ μάλιστα ἡγῇ νόμιμον εἶναι* (Πλ. *Φαίδ*. 115). — *ὅπως ἕκαστος ὑμῶν χαίρει καὶ βούλεται, τοῦτον τὸν τρόπον φερέτω τὴν ψῆφον* (Ἰσ.).—*ποίει ὅπως ἄριστόν σοι δοκεῖ εἶναι*(Ξ.). Ἔτι δὲ σπανιώτερον τὴν τοῦ *οὐ μόνον*, ἐν τῷ *οὐχ ὅπως*·*πάντες γὰρ αὐθημερὸν ἀξιοῦσιν οὐχ ὅπως ἴσοι, ἀλλὰ καὶ πολὺ πρῶτος αὐτὸς ἕκαστος εἶναι* (Θ. Η,89)· καὶ σπανιώτατα ἀντὶ τοῦ *ὅτι*.

§. 16. Περιλαμβανομένων λοιπὸν πάντων ὁμοῦ τῶν περὶ τοῦ *ὅπως* ῥηθέντων, εὑρίσκεται· ά. ὅτι τὸ μόριον τοῦτο σπανίως δέχεται τὴν σύνταξιν τῶν ἄλλων ἀναφορικῶν εἰς ἅπερ κατ' ἀρχὰς ἀνῆκε, καὶ ἔτι σπανιώτερον τὴν τοῦ *οὐ μόνον* καὶ *ὅτι*· 6ʹ. ὅτι ἐκλαμβάνεται ὡς *τροπικὸν* ἐπίῤῥημα=τίνι τρόπῳ· ἐπὶ ταύτης δὲ τῆς σημασίας φέρεται πρὸς μέλλοντα τῆς ὁριστικῆς (§. 14)· γʹ. ὅτι ἐκφέρει δι' ὁλοκλήρου λόγου τὸ ἀντικείμενον τοῦ ῥήματος (§. 12—13)· ἐπὶ ταύτης τῆς περιστάσεως φέρεται πρὸς ὑποτακτικὴν ἢ μέλλοντα τῆς ὁριστικῆς· δʹ. ὅτι, ἐκτὸς τοῦ *σκοπεῖν* καὶ τῶν ὁμοίων, τίθεται καὶ μετὰ πολλῶν ἄλλων ῥημάτων σπουδὴν καὶ προσπάθειαν πρός τι δηλούντων· καὶ τότε φέρεται πρὸς μέλλοντα τῆς ὁριστικῆς, πρὸς ἐνεστῶτα τῆς ὑποτακτικῆς ἢ ἀόριστον δεύτερον, καὶ σπανίως πρῶτον· έ. ὅτι τίθεται εἰς δήλωσιν τέλους λόγου ἀπηρτισμένου· ἐπὶ ταύτης δὲ τῆς περιστάσεως ἐπικρατεῖ ἡ καθ' ὑποτακτικὴν σύνταξις, ἐνίοτε δὲ καὶ ἡ κατὰ μέλλοντα τῆς ὁριστικῆς.

§. 17. Εὐκόλως δὲ εὑρίσκεται ἡ διαφορὰ τούτων. Ἐπὶ τῆς περιστάσεως ά (§. 16) σημαίνει *τρόπον* ἀναφερόμενον εἰς τὰ προηγούμενα· *οὕτως*—*ὅπως*=κατ' ἐκεῖνον τὸν τρόπον καθ' ὅν. Ἐπὶ τῆς περιστάσεως 6ʹ σημαίνει τὸ *τίνι τρόπῳ νὰ γένῃ τι*. Ἐπὶ τῆς περιστάσεως γʹ *φροντίδα καὶ προσπάθειαν ἵνα γένῃ τι*· ὥστε ἐν ᾧ ἐπὶ τῆς περιστάσεως 6ʹ τὸ κυριώτερον τῆς ἐννοίας εἶναι τὸ *τίνι τρόπῳ δεῖ γενέσθαι*, ἐπὶ τῆς περιστάσεως γʹ μόνον αὐτὸ τὸ *γενέσθαι* ἀποβλέ-

πεται, περὶ δὲ τοῦ τρόπου οὐδεὶς λόγος. Ἐπὶ τῆς περιστάσεως ἐ, τελευταῖον, οὔτε ὁ τρόπος οὔτε τὸ γενέσθαι ἀποβλέπεται, ἀλλὰ τὸ διὰ τῆς πράξεως σκοπούμενον τέλος. Ἡ μετὰ ἀπαρεμφάτου σύνταξις τοῦ *ὅπως* ἀνάγεται εἰς τὰ ἀνακόλουθα· κατὰ δὲ ὁριστικὴν μετὰ τῶν *λεκτικῶν* καὶ *δοξαστικῶν* ῥημάτων ἰσοδυναμεῖ τῷ *ὅτι*.

§. 18. Ὁ τὸ τέλος ἐκφέρων σύνδεσμος πολλάκις, ἐν μέσῳ τοῦ λόγου τιθέμενος, εὑρίσκεται ἄνευ τῆς προτάσεως ἥςπερ τὸ τέλος ἐξηγεῖ· *ἔτι δὲ τοίνυν ὁ Κῦρος, ἵνα μνησθῶμεν καὶ τῶν βαρβάρων, ἐκτεθεὶς μὲν ὑπὸ τῆς μητρός*, κτλ (Ἰσ. *πρὸς Φίλιππον*, κζ'.). Ὁ παραλειπτικὸς οὗτος τρόπος ἀναπληρούμενος γίνεται *καὶ ταῦτά φημι, ἵνα μνησθῶμεν καὶ τῶν βαρβάρων, οὐχὶ μόνον τῶν Ἑλλήνων*. Τοιαῦτα καὶ τὰ *ἵνα μὴ διατρίβω λέγων, ἵνα καθ' Ὅμηρον εἴπω*, κτλ. Ἔστι δὲ τὸ τελικὸν τοῦτο ὅμοιον τῷ αἰτιολογικῷ· *Διονύσιος τοίνυν, βούλομαι γὰρ ἐκ πολλῶν σε πεισθῆναι, . . . πολλοστὸς ὢν Συρακουσίων, τηλικαύτην δύναμιν περιεβάλετο* (αὐτόθι, κϛ').

§. 19. Παραβάλλοντες τὴν φράσιν *ταῦτα πεποίηκεν, ἵνα γέλωτα παράσχῃ*, πρὸς τὴν χρῆσιν *ἵνα δὴ γέλωτα παράσχῃ, αὐτὸς πολὺν χρόνον ἔκλαυσεν* (Πλούτ. *Παίδ*. *Ἀγ*.), εὑρίσκομεν τὴν αὐτὴν μὲν φαινομένην πλοκήν, ἀλλὰ πάντῃ διάφορον ἔννοιαν· διότι ὁ μὲν σκοπὸς τοῦ γελωτοποιοῦ ἦτον βεβαίως ἵνα κινήσῃ τὸν γέλωτα, ὁ δὲ τοῦ Σωτάδου κλαυθμὸς ἀπ' ἐναντίας ὄχι μόνον δὲν ἔφερε τὸν γέλωτα ἀλλὰ προυξενέθη ὑπ' αὐτοῦ· ἡ αἰσχρολογία δηλ· τοῦ ποιητοῦ εἶχε σκοπὸν ἵνα κινήσῃ τὸν γέλωτα, ὁ δέ, ἀντὶ τούτου ἔκλαυσε. Δύναται λοιπὸν ὁ λόγος ἐνταῦθα· *θέλων νὰ κινήσῃ τὸν γέλωτα ἔκλαυσεν*· διότι σκοπὸς μὲν ἦτον ὁ γέλως, ἀλλ' ὁ γέλως ἔφερε τὸν κλαυθμόν. Τοιαύτη αἰτιολογικὴ χρῆσις τοῦ *ἵνα*, ὅταν τὸ ἀποτέλεσμα ἀποβαίνῃ διάφορον τοῦ σκοπουμένου, ἀναφέρεται ἐκ πολλῶν ἐκκλησιαστικῶν· *ἦλθεν ὁ νόμος ἵνα πλεονάσῃ ἡ ἁμαρτία*. Καὶ παρ' ἡμῖν δὲ τὸ τοιοῦτον· οὕτω λέγεται· *διὰ νὰ σὲ ἀκούσω, ἠφανίσθην*=θέλων νὰ σὲ ἀκούσω, ἢ διότι σὲ ἤκουσα ἠφανίσθην.

§. 20. Τὸ τέλος ἐκφέρεται προσέτι καὶ διὰ τοῦ *τελικοῦ* ἀπαρεμφάτου λεγομένου. Ἀνάγκη δὲ καὶ ἐνταῦθα νὰ διακρίνωμεν τὸ κυρίως *τελικὸν ἀπαρέμφατον* τοῦ καταχρηστικώτερον οὕτω καλουμένου. Ἔστι δὲ τοιοῦτον τὸ ἐξηγοῦν τὸ τέλος τῆς ἐν τῇ κυρίᾳ προτάσει πράξεως ἀπηρτισμένον λόγον ἀποτελούσῃ, καταχρηστικώτερον δὲ

καλοῦνται οὕτω καὶ τὰ ἐξηγοῦντα τὸ ἀντικείμενον τὸ συμπληροῦν τὴν ἔννοιαν τοῦ μεταβατικοῦ ῥήματος, ὡς εἶναι τὰ *προαιρετικὰ* καὶ πάντα ἐν γένει τὰ ἐν τῇ σημερινῇ γλώσσῃ διὰ τῆς ὑποτακτικῆς καὶ τοῦ μορίου *νὰ* μεθερμηνευόμενα (Ἴδε σ. 433, §. 38 καὶ σ. 434, §. 40· ἔτι δὲ πλατύτερον *Εἰσαγ. Ἑλλην. Συντάξ.* σ. 453).

§. 21. Οὕτω λοιπὸν εἰς τὸ *Ἀγαμέμνονι λεῖπε* (τὸ σκῆπτρον) *φορῆναι* (Ἰλ. Β', 107), τὸ *φορῆναι* εἶναι καθ' αὑτὸ *τελικὸν* ἀπαρέμφατον, ἐξηγοῦν τὸ τέλος δι' ὃ ἀφῆκεν ὁ Θυέστης εἰς τὸν Ἀγαμέμνονα τὸ σκῆπτρον. Τοιαῦτα καὶ τὰ *τοκεῦσιν ἅμ' ἕσπετο μῆλα ἰδέσθαι* (Ἰλ. Δ, 476).—*γοῦνατ' ἐνώμα φευγέμεναι* (Ἰλ. Κ, 358).—*τοὺς δ' ἄγαγον ζωοὺς σφίσιν ἐργάζεσθαι* (Ὀδ. Ξ, 272).—*καὶ τοῖς ἰατροῖς παρέχουσι καὶ ἀποτέμνειν καὶ ἀποκάειν* (Ξ. *Ἀπ.* Ά, 6', 54). —*κώθωνα* (φέρονται) *ὡς ἀπὸ τοῦ ποταμοῦ ἀρύσασθαι* (Ξ. *Π.* Α', 6', 8), κτλ. Τοὐναντίον εἰς τὰ *βούλομαι λέγειν.*—*σὺ μὲν εἵλου ζῆν, ἐγὼ δὲ κατθανεῖν* (Σ. *Ἀντ.* 555), κτλ, τὸ ἀπαρέμφατον ἐξηγεῖ τὸ ἀντικείμενον τοῦ ῥήματος· ὥστε ἐφαρμόζονται καὶ ἐνταῦθα τὰ ἀνωτέρω ῥηθέντα (§. 3. §. 13, κτλ) περὶ τοῦ *αἱρεῖται ἵνα ἐπιμελῆται*, καὶ *ἐπιμελεῖσθαι δεῖ ὅπως σῶοι οἱ στρατιῶται ἔσονται* — *παρασκευάζειν ὅπως ὡς βέλτισται ἔσονται τῶν πολιτῶν αἱ ψυχαί* (Πλ. *Γοργ.* 503), κτλ.

§. 22. Ὡσαύτως καὶ διὰ μετοχῆς, τῆς *τελικῆς* λεγομένης, μετὰ τῶν *κινήσεως* σημαντικῶν ῥημάτων· *προσευξόμενος ἥκω* (Ἀρφ. *Πλ.* 841).—*καὶ τοῦτ' ἀναθήσων ἔρχομαι πρὸς τὸν θεόν* (Ἀρφ. *Πλ.* 844). —*ἀνίσταθ' ὡς ἁρπασόμενος τὰς ἰσχάδας* (Ἀρφ. *Πλ.* 801).—*οἱ Ἀθηναῖοι παρασκευάζοντο ὡς πολεμήσοντες* (Θ. Β', 7)=εἰς τὸ πολεμῆσαι, κυρίως δὲ = ὡς παρασκευάζονται οἱ μέλλοντες πολεμῆσαι. —*ὡς μαχούμενοι* (Σ. *Ἠλ.* 1371).—*ἀνήγετο ὡς ἐρωτήσων* (Πλ. *Χαρμ.* 155), κτλ. Ἀλλὰ καὶ κατ' ἐνεστῶτα, *ἧκεν ἀγγέλλων*, ἔνθα παρίσταται ὁ ἐλθὼν ὡς ἔχων μεθ' ἑαυτοῦ τὴν ἀγγελίαν, καθάπερ ὁ γραμματοκομιστὴς τὰ γράμματα· *ὁ Μαρδόνιος πέμπει ἐς Σαλαμῖνα Μουρυχίδην φέροντα τοὺς αὐτοὺς λόγους, τοὺς καὶ Ἀλέξανδρος ὁ Μακεδὼν τοῖσι Ἀθηναίοισι διεπόρθμευσε* (Ἡρ. Θ', 4). Ἴδε πλείονα τούτων ἐν *Εἰσαγ. Ἑλλην. Συντάξ.* σ. 614.

§. 23. Εἶναι φανερὸν ὅτι, ἀρκτικοῦ χρόνου ἡγουμένου, ἡ τελικὴ μετοχὴ ἰσοδυναμεῖ ὑποτακτικῇ, παρῳχημένου δὲ ἡγουμένου, εὐκτι-

κῇ. Τίθεται δὲ ἐνίοτε καὶ ἡ κατὰ μετοχὴν καὶ ἡ καθ' ὑποτακτικὴν σύνταξις ἐν τῷ αὐτῷ λόγῳ· *παρήλθομεν οὐκ ἀντεροῦντες, ἀλλ' ὅπως μὴ ῥᾳδίως περὶ μεγάλων πραγμάτων βουλεύσησθε* (Θ. Α',73). Ἄλλοτε δὲ ἀντιθέτως προηγεῖται ἡ καθ' ὑποτακτικὴν τῆς κατὰ μετοχὴν συντάξεως (Θ. Δ', 86).

§. 24. Καὶ ἀπαρέμφατον τίθεται παρ' Ὁμήρῳ ἐνίοτε μετὰ τῶν τοιούτων ῥημάτων ἐπὶ τῷ αὐτῷ σκοπῷ· *τὼ μὲν ἐεισάσθην τεύχεα συλήσειν* (Ἰλ.Ο,544)=ἐπῆλθον,ὥρμησαν.—*ἐπιπροέηκα ἐλθεῖν*(Ἰλ Ρ, 709).—*ἵκανον ἀήμεναι* (Ἰλ.Ψ,214. Ἴδε καὶ Ὀδυσ Ι,88). Σπανιώτερον δὲ τοῦτο παρ' Ἀττικοῖς· *πιστοὺς πέμπει ἐπισκοπεῖν*(Ξ.*Οἰκ*.Δ',6).

§. 25. Ἐνίοτε δὲ καὶ ἁπλῇ αἰτιατικῇ, ἀπαρεμφάτῳ ἰσοδυναμοῦσα (σ. 89, §. 126), *ἀγγελίην ἐλθόντα* (Ἰλ. Λ,140), ὅπερ ἀρχαῖοί τινες αἰτιατικὴν ἐξελάμβανον τοῦ ὁ *ἀγγελίης*. Ἴδε **Osservazioni sopra alcune lezioni della Iliade di Omero del Cav. L. Lamberti. Milano, 1813.p.27**).—*ἐξεσίην ἐλθόντι* (Ἰλ.Ω,235)=εἰς πρεσβείαν.—*ὅσοι κεκλήατο βουλὴν* (Ἰλ. Κ, 195). Ἐνταῦθα ἀνάγονται καὶ τὰ *τοῦτ' ἀφικόμην, ὅπως εὖ πράξαιμί τι* (Σ. *Τ*. 1005).—*ἀλλ' αὐτὰ ταῦτα καὶ νῦν ἥκω παρὰ σέ* (Πλ. *Πρωτ*. 310).—*τί οὖν ταῦτα λέγεις;* (Δ.)=πρὸς τί τέλος; Καὶ μετὰ τοῦ χρῆσθαι· *οὐκ ἔχω ὅ τι χρήσωμαι αὐτῷ* = πρὸς τί = τί νὰ τὸν μεταχειρισθῶ, τί νὰ τὸν κάμω.

§. 26. Ἐκ τούτων παρήχθησαν φράσεις τινὲς ὡς ἐπιῤῥηματικαὶ λαμβανόμεναι, *χάριν*, *προῖκα* καὶ τὰ ὅμοια, καὶ *χρέος* παρὰ ποιηταῖς· *καλεῖ σ' Ἑκάβη, σὸν οὐκ ἔλασσον ἢ κείνης χρέος* (Εὐρ. *Ἑκ*. 892)· οὕτω καὶ *δωτίνην οὐκ ἐξῆν* (νέας) *δοῦναι* (Ἡρ. ς', 89)= δωρεάν, **gratis**.

§. 27. Συνηθέστατα δὲ ἐκφέρεται τὸ τέλος προθετοπτώτως· *τοῦ καρποῦ ἕνεκα* (Ξ.).—*ἐπ' ἐλευθερώσει τῶν Ἑλλήνων παρελήλυθα* (Θ. Δ', 86).—*ἐς κέρδος τι δρᾶν* (Σ. *Φ*. 111).—*ἐπὶ θήρην ἰέναι* (Ἡρ Α', 37. Ἴδε καὶ Γ', 14. Ε', 12).—*πλάζεσθαι κατὰ ληΐδα* (Ὀδ. Γ, 102. Ἴδε καὶ Γ, 72).—*πλεῖν μετὰ χαλκὸν* (Ὀδ. Α, 184).—*ἔστι τοίνυν παντοδαπὰ εὑρημένα ταῖς πόλεσι πρὸς φυλακὴν καὶ σωτηρίαν* (*Δημ*. Φ. Β', 71), ὡς ἐν τῷ περὶ *Προθέσεων* ἐξηγήσαμεν. Οὕτω δὲ καὶ *αἰσχρὸν τοὺς μὲν ἐμπόρους τηλικαῦτα πελάγη διαπερᾶν, ἕνεκα τοῦ πλείω ποιῆσαι τὴν ὑπάρχουσαν οὐσίαν, τοὺς δὲ νεωτέ-*

ρους μηδὲ τὰς κατὰ γῆν πορείας ὑπομένειν, ἐπὶ τῷ βελτίω καταστῆσαι τὴν ἑαυτῶν διάνοιαν (Ἰσ. *Δημ.* δ',).

§. 28. Εἰ δὲ καὶ τὰ προηγούμενα (§. 25—26) προῆλθον κατὰ παράλειψιν τῆς προθέσεως ἢ ὄχι, τοῦτο ἀφίνεται εἰς τὴν θεωρίαν νὰ τὸ ἐξακριβώσῃ, περὶ χρήσεως ἐνταῦθα ὄντος τοῦ λόγου. Εἶναι δὲ πιθανὸν ὅτι ἐν πολλοῖς τοὐλάχιστον προῆλθε τοῦτο κατὰ παράλειψιν μετοχῆς· *καλεῖ σ' Ἑκάβη, σὸν ἢ κείνου χρέος ἐπισπεύδουςα.*—*χάριν τινὸς ποιῶ τι*=ποιῶ τι γιγνώσκων χάριν τινός (Ἴδε Ἰλ. Λ, 243)· ἐν ἄλλοις δὲ κατ' ἄλλον τρόπον· *δωτίνην οὐ δοῦναι νέας*=αἱ νῆες οὐκ ἔμελλον εἶναι δωτίνη, ὡς *ψευδεῖς τοὺς λόγους λέγεις*=οἱ λόγοι οὓς λέγεις εἰσὶ ψευδεῖς, κτλ (Ἴδε σ. 91, §. 133, καὶ *Κορ. Πρόδρομ. Ἑλλην. Βιβλ.* σ. μή)· ἐν ἄλλοις δ' ἄλλως (σ. 210, §. 19).

§. 29. Μετὰ τῶν ῥημάτων *προκαλεῖσθαι, ἀναγκάζειν* καὶ τῶν ὁμοίων ἐκφέρεται τὸ τέλος ἀπροθέτως μὲν ὅταν ἡ τοῦτο ἐξηγοῦσα αἰτιατικὴ ἦναι ἀντωνυμία, ἄλλως δὲ ἐμπροθέτως· *ταῦτα προὐκαλεῖτο τοὺς συνόντας* (Ξ. *Π.* Ά, δ', 4).—*τοῦτο μὲν δὴ μὴ ἀνάγκαζέ με* (Πλ. *Πολ.* Έ, 473).—*Λακεδαιμόνιοι δὲ ὑμᾶς προκαλοῦνται ἐς σπονδάς* (Θ. Δ', 19. Ἴδε καὶ Έ, 43).—*προκαλεῖσθαι εἰς τὸν ἀγῶνα* (Ξ. *Ἀπ.* Β', γ', 17), κτλ.

§. 30. Ταῦτα δὲ κατ' ἄλλην ἔννοιαν δέχονται καὶ ἄλλην σύνταξιν· *διὰ ταῦθ' ὑμᾶς Λακεδαιμόνιοι τὴν εἰρήνην προκαλοῦνται* (Ἀρφ. *Ἀχ.* 6 7).—*αἱ* (πρεσβεῖαι) *τὰς σπονδὰς προκαλοῦνται* (Ἀρφ. *Ἱππ.* 793).—*τὰ εἰρημένα προκαλούμενοι* (Θ. Έ, 37), κτλ· ἔνθα ἡ αἰτιατικὴ ἐκφέρει τὸ ἀντικείμενον τοῦ ῥήματος, οἷον *προβάλλονται καὶ αἰτοῦνται τὴν εἰρήνην, ἀνακαλοῦντες τὰ εἰρημένα*, κτλ· οὕτω καὶ *δίκην προκαλεῖσθαι* (Λυσ. *Ἀπολογ. Δωροδοκίας*, 19). Τὸ *προκαλεῖσθαι χάρμῃ* (Ἰλ. Η, 218)=εἰς χάρμην. Ἄλλως δὲ τὸ *νῶϊν ἐποτρύνει πόλεμον* (Ὀδ. Χ, 152)—κινεῖ καθ' ἡμῶν πόλεμον.

§. 31. Ἐπειδὴ ἐν τοῖς τελευταίοις τούτοις καὶ ἐν πολλοῖς τῶν προηγουμένων (§. 21—27) τὸ κῶλον ὅπερ ἐξηγεῖ τὸ τέλος, ὡς μέρος ὁλοκληρωτικὸν τοῦ προηγουμένου κώλου ἐκφερόμενον, δὲν παρίσταται ἰδιαίτερον, διὰ τοῦτο δὲν ἀναφαίνονται καθαρῶς οὔτε τὰ δύο κῶλα τῶν τελικῶν λόγων, οὔτε ἡ ἐν τούτοις σύνδεσις, ὡς *ἐν τοῖς πράττω ταῦτα, ἵνα πλούσιος γένωμαι*, κτλ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΕΒΔΟΜΟΝ.

Περὶ Λόγων Ὑποθετικῶν.

§. 1. Καίτοι ἡ λέξις *θέσις*, ἐπὶ ἀμφισβητησίμου μελέτης πολλάκις λαμβανομένη, ὅθεν καὶ τὸ γαλλικὸν thèse παράγεται καὶ τὰ εἰς *τέον* ῥηματικὰ *ἐπιῤῥήματα θετικὰ* ὠνόμασαν, κατά τινας, οἱ ἀρχαῖοι γραμματικοί, πλησιάζει ἐπὶ ταύτης τῆς σημασίας εἰς τὴν ἔννοιαν ἥνπερ ἐξηγεῖ καὶ ἡ λέξις *ὑπόθεσις*, συνήθως ὅμως ἀντίκειται ἡ μία εἰς τὴν ἄλλην.

§. 2. Κατὰ τοῦτο λοιπὸν καὶ οἱ *θέσιν* ἐξηγοῦντες *θετικοὶ λόγοι* ἀπ' εὐθείας ἀντίκεινται εἰς τοὺς *ὑπόθεσιν* ἐξηγοῦντας *ὑποθετικούς*. *Λόγοι θετικοὶ* καλοῦνται οἱ ἐννοίας ἐξηγοῦντες ὁμολογουμένως δεκτὰς καὶ εἰς οὐδεμίαν ὑποκειμένας ἀμφιβολίαν, κατὰ τὴν κρίσιν τοῦ λέγοντος. *Λόγοι* δὲ *ὑποθετικοί*, τοὐναντίον, οἱ ἐξηγοῦντες ἐννοίας ἤτοι ἀμφιβαλλομένας ἢ προφανῶς μὴ ὑπαρχούσας, ἀλλὰ μόνον ὡς τοιαύτας παραλαμβανομένας ἵνα δειχθῇ ἡ ἐκ τούτων συνέπεια. Τὸ *εἰσὶ θεοὶ* εἶναι λόγος θετικός, τὸ *εἰ μέν εἰσι θεοὶ* καὶ τὸ *εἰ θεοὶ ἦσαν* εἶναι λόγοι ὑποθετικοί, ἐξ ὧν ὁ μὲν πρῶτος μόνον ἀμφιβολίαν κινεῖ περὶ τῆς τῶν θεῶν ὑπάρξεως, ὁ δὲ δεύτερος προφανῶς παριστᾷ τοὺς θεοὺς μὴ ὑπάρχοντας, ἀλλὰ ζητεῖ τίς ἤθελεν εἶναι ἡ συνέπεια, εἰ τοῦτο ὑπῆρχεν, ὅπερ ὅμως οὐχ ὑπάρχει.

§. 3. Ἐπὶ τῶν *ὑποθετικῶν λόγων* πρόκεινται εἰς ἐξέτασιν τὰ ἑξῆς τρία· ά. *ἡ φύσις τῆς ὑποθέσεως*· β΄. *ἡ σχέσις τῆς συνεπείας πρὸς τὴν ὑπόθεσιν*· γ΄. *οἱ διάφοροι χρόνοι καθ' οὓς ἐκφέρονται ὑπόθεσις καὶ συνέπεια.*

Α΄. Ἡ Φύσις τῆς Ὑποθέσεως ἐπὶ τῶν Ὑποθετικῶν Λόγων.

§. 4. Ἡ ὑπόθεσις ἐκφράζεται κατὰ τέσσαρας τρόπους· ά. ὡς ἀμφιβαλλομένη μόνον· β΄. ὡς προφανῶς μὲν μὴ ὑπάρχουσα, ἀλλὰ δυνατή, πιθανὴ ἢ καὶ προσδοκωμένη, ἐκ τῶν περιστάσεων κρεμαμένη ἵνα τελεσθῇ ἢ μή· γ΄. ὡσαύτως ὡς μὴ ὑπάρχουσα ἀλλὰ μόνον δυνατή, ἐν τῷ λογισμῷ τοῦ λέγοντος ὑφισταμένη καὶ οὐδὲν πλέον· δ΄. ὡς προφανῶς ἀνύπαρκτος καὶ ἢ ἀδύνατος ἢ ἀπίστευτος, κατὰ τὴν κρίσιν τοῦ λέγοντος.

§. 5. Τὸ πρῶτον ἐκφέρεται διὰ τῆς ὁριστικῆς, κατ' ἐνεστῶτα ἢ

μέλλοντα, ἐνίοτε δὲ καὶ διὰ παρῳχημένου, μετὰ τοῦ ὑποθετικοῦ μορίου εἴ· *εἰ μέν ἐστι τοῦτο.—εἰ μέν εἰσι θεοί.—εἰ τοῦτο γίγνεται.—εἰ τοῦτο ἔσται, εἰ τοῦτο πεποίηκα*, κτλ (σ. 372, §. 74). Τὸ δεύτερον ἐκφέρεται διὰ τῆς ὑποτακτικῆς μετὰ τῶν ὑποθετικῶν μορίων *ἐάν, ἤν, ἄν· ἐὰν τοῦτο ᾖ.—ἐὰν ἀληθεύσῃς.—ἤν με πείσῃς.—ἂν ἴδωμεν*, κτλ (σ. 381, §. 106). Τὸ τρίτον ἐκφέρεται διὰ τῆς εὐκτικῆς καὶ τοῦ ὑποθετικοῦ μορίου εἴ· *εἰ τοῦτο εἴη.—εἰ τοῦτο γένοιτο.—εἰ βούλοιτο*, κτλ (σ. 382, §. 108). Τὸ τέταρτον δι' ὁριστικῆς κατὰ χρόνον παρῳχημένον μετὰ τοῦ ὑποθετικοῦ μορίου εἴ· *εἰ τοῦτο ἦν.—εἰ τοῦτο ἐγίγνετο.—εἰ κλυστῆρσιν ἐχρῆτο.—εἰ τοῦτο ἐγένετο*, κτλ (σ. 373, §. 77).

§. 6. Εἰ καὶ ἐπὶ τῶν τεσσάρων περιστάσεων ἐκφέρεταί τι μὴ θετικόν, ὡς εἶναι ἡ φύσις τοῦ ὑποθετικοῦ λόγου (§. 2), ὁ τρόπος ὅμως τούτων εἶναι διάφορος. Ἐπὶ τῆς πρώτης περιστάσεως ἐμφαίνονται τὰ χαρακτηριστικὰ τοῦ πραγματικῶς ὑπάρχοντος, μόνον διὰ τοῦ ὑποθετικοῦ μορίου ἀναιρούμενα· τούτου δὲ ἀφαιρεθέντος, ἡ ἔννοια ἀποκαθίσταται θετικὴ καὶ ὑπάρχουσα· *εἰ μέν εἰσι θεοί.—εἰσὶ θεοί* (σ. 352, §. 5). Ὁ λέγων λοιπὸν *εἰ μέν εἰσι θεοὶ* οὔτε καταφάσκει οὔτε ἀποφάσκει τὴν ὕπαρξιν αὐτῶν, ὑποθέτει ὅμως τὸ τοιοῦτον πρὸς περαιτέρω σκέψιν. Ἐπὶ τῆς δευτέρας περιστάσεως λείπουσι τὰ χαρακτηριστικὰ τοῦ πραγματικῶς ὑπάρχοντος, ἡ δὲ ἔννοια παρίσταται ὡς μὴ ὑπάρχουσα. Καὶ τοῦ ὑποθετικοῦ δὲ μορίου ἀφαιρουμένου, ἡ ἔννοια γίνεται θετικὴ μὲν ἀλλ' οὐχὶ καὶ ὑπάρχουσα, ὡς ἐπὶ τῆς πρώτης περιστάσεως· *ἐὰν ἴδωμεν.—ἴδωμεν.* Ὁ λέγων λοιπὸν *ἐὰν ἀληθεύσῃς*, κτλ, παραπέμπει τὸ πρᾶγμα εἰς τὴν ἑξῆς πεῖραν, ἥτις θέλει ἀποφασίσει τὴν ἐπαλήθευσιν ἢ μή (σ. 355, §. 11—12).

§. 7. Ἐπὶ τῆς τρίτης περιστάσεως ἡ ἔννοια παρίσταται ὡσαύτως ὡς μὴ ὑπάρχουσα, οὔτε ὅμως ὡς πιθανὴ οὔτε ὡς προσδοκωμένη καὶ κρεμαμένη ἐκ τῶν περιστάσεων, ἀλλὰ μόνον ὡς δυνατὴ καὶ μὴ μαχομένη εἰς τοὺς νόμους τοῦ νοεῖν· *εἰ εἴη.* Ἀφαιρουμένου τοῦ ὑποθετικοῦ μορίου, μένει ἐν τῷ λογισμῷ τοῦ λέγοντος ὡς ἁπλῆ ἰδέα, *εἴη ἄν*, ἢ ὡς εὐχή, *εἴη, γένοιτο*, κτλ. Ὁ λέγων *εἰ τοῦτο εἴη* δὲν παραπέμπει εἰς τὴν πεῖραν περὶ ἐπαληθεύσεως ἢ μή, ὡς συμβαίνει ἐπὶ τῆς τρίτης περιστάσεως (σ. 320, §. 20). Ἐπὶ τῆς τετάρτης περιστάσεως ἡ ἔννοια, παραπεμπομένη εἰς τὰ ἀμετάτρεπτα παρελθόντα,

παρίσταται ὡς μὴ ὑπάρχουσα, ὡς ἀδύνατος ἢ ἀπίστευτος. Ὁ λέγων *εἰ ταῦτα ἦν, εἰ ταῦτα ἐγένετο*, ἐξηγεῖ ἔννοιαν οὔτε ὑπάρχουσαν οὔτε δυνατὴν πλέον οὔτε πιστευτήν, ἔννοιαν ἀπ' εὐθείας ἀντίθετον εἰς τὴν ἄνευ τοῦ ὑποθετικοῦ μορίου ἐξηγουμένην, *εἰ ταῦτα ἐγένετο*. —*οὐκ ἐγένετο ταῦτα*, κτλ (σ. 373, §. 77. σ. 374. §. 78).

Β'. Ἡ Σχέσις τῆς Συνεπείας πρὸς τὴν Ὑπόθεσιν ἐπὶ τῶν Ὑποθετικῶν Λόγων.

§. 8. Ἡ σχέσις τῆς συνεπείας πρὸς τὴν ὑπόθεσιν δυνατὸν νὰ ἀναχθῇ εἰς τὰ δύο ταῦτα, ἂν ἡ συνέπεια παρίσταται ὡς βεβαίως καὶ ἀδιστάκτως ἐκ τῆς ὑποθέσεως προκύπτουσα, ἢ ἐνδοιαστῶς. Τὸ πρῶτον ἐκφέρεται καθ' ὁριστικὴν ἄνευ τοῦ *ἄν*, τὸ δεύτερον καθ' ὁριστικὴν μετὰ τοῦ *ἄν*, ἢ κατ' εὐκτικὴν ὡσαύτως μετὰ τοῦ *ἄν*· *ἐγὼ μὲν πολλάκις ἐθέλω τεθνάναι, εἰ ταῦτά ἐστιν ἀληθῆ* (Πλ. *Ἀπολ.* 32). —*εἰ ἦσαν ἄνδρες ἀγαθοί, ἐξῆν αὐτοῖς δεικνύναι τὴν ἀρετήν* (Θ. Α, 37).—*εἰ ἦσαν ἄνδρες ἀγαθοί, οὐκ ἄν ποτε ταῦτα ἔπασχον* (Πλ. *Γοργ.* 516).—*εἰ ἐμέ τις ἐξελέγχοι, αἰσχυνοίμην ἄν* (Πλ. *Γοργ.* 522).

Γ'. Οἱ Χρόνοι ἐπὶ τῶν Ὑποθετικῶν Λόγων.

§. 9. Οἱ γραμματικοὶ χρόνοι ἐπὶ τῶν *ὑποθετικῶν λόγων* τίθενται κατὰ τὸ χρονικὸν σημεῖον εἰς ὃ ὑποτίθεται ἡ *πρότασις* καὶ ἡ *ἀπόδοσις*· *εἰ θεός ἐστι, σοφός ἐστι* (Πλ.).— *ἦ καλὸν τέχνημα ἄρα κέκτησαι, εἴπερ κέκτησαι* (Πλ. *Πρωτ.* 319).—*εἰ μὴ καθέξεις γλῶσσαν, ἔσται σοι κακά* (Εὐρ. *Αἰγέως Ἀποσπ.*).— *εἰ πάντες ἐβοηθοῦμεν ἀλλήλοις ἀεί, οὐδεὶς ἂν ὢν ἄνθρωπος ἐδεήθη τύχης* (Μέν.).

§. 10. Καὶ ἐν τούτοις μὲν ἐκ συγχρόνου συνάγεται σύγχρονον, ἐξ ἐνεστωτικοῦ ἐνεστωτικόν, ἐκ μελλοντικοῦ μελλοντικόν, κτλ. Δυνατὸν δὲ καὶ νὰ ἦναι ὁ λόγος τοιοῦτος ὥστε ἐκ προτάσεως εἰς ἓν τμῆμα ἀναφερομένης νὰ συνάγωμεν ἀπόδοσιν εἰς ἄλλο τμῆμα ἀνήκουσαν, δ.ἐστιν ἐξ ἑτεροχρόνου ἑτερόχρονον· *εἴπερ ἀληθεῖς ἦσαν αἱ κατηγορίαι, οὐκ ἔνι τῇ πόλει δίκην ἀξίαν λαβεῖν οὐδ' ἐγγύς* (Δ. *περὶ Στεφ.* 229).—*εἴ τι εἶχεν, ἐδίδου ἄν*.—*εἰ ἐπείσθην, οὐκ ἂν ἠῤῥώστουν*=εἰ τότε ἐπείσθην, οὐκ ἂν νῦν ἠῤῥώστουν.— *εἰ Φίλιππος τέθνηκε, καὶ αὔριον ἔσται τεθνεώς*.—*ἀδικοίημεν ἄν, εἰ μὴ ἀποδώσω* (Εὐρ. *Ἑλ.* 1016), κτλ (Ἴδε σ. 375, §. 82—83).

§. 11. Ἐκ τούτου δὲ καὶ ἐκ τῆς σχέσεως τῆς συνεπείας πρὸς τὴν ὑπόθεσιν προκύπτουσι τοσοῦτοι συνδυασμοὶ τῶν *ὑποθετικῶν λόγων*, μᾶλλον ἢ ἔλαττον εὔχρηστοι, ἀναμφισβήτητοι καὶ ἀμφισβητήσιμοι, ὥστε ἀποβαίνουσι δυσπροσδιόριστοι, μόλις ἐν ἰδιαιτέρᾳ πραγματείᾳ ἐξακριβούμενοι, ὁποίας πολλοὶ ὥρμησαν γράψαι.

§. 12. Λαμβάνοντες ὡς γένη τοὺς ἀνωτέρω ἐκτεθέντας τρόπους τῆς *προτάσεως* (§. 4—5) ἔχομεν τέσσαρα τοιαῦτα γένη· πρῶτον τὸ δι' ὁριστικῆς κατ' ἐνεστῶτα μάλιστα καὶ μέλλοντα μετὰ τοῦ ὑποθετικοῦ μορίου *εἰ* ἐκφερόμενον· δεύτερον τὸ δι' ὑποτακτικῆς μετὰ τῶν ὑποθετικῶν μορίων *ἐάν*, *ἤν*, *ἄν*· τρίτον τὸ δι' εὐκτικῆς μετὰ τοῦ μορίου *εἰ*· τέταρτον τὸ δι' ὁριστικῆς κατὰ παρῳχημένον χρόνον, *παρατατικόν*, *ἀόριστον* καὶ *ὑπερσυντελικόν*, ὡσαύτως μετὰ τοῦ *εἰ*.

§. 13. Λαμβάνοντες δὲ ὡς εἴδη τοὺς τρόπους καθ' οὓς ἡ ἐν τῇ *ἀποδόσει* συνέπεια ἐκφέρεται, καὶ δεχόμενοι ὅτι ὁ δυνητικὸς *ἂν* συγχωρεῖται καὶ ἐπὶ ἐνεστῶτος καὶ ἐπὶ μέλλοντος, ὅπερ ὅμως ἀμφισβητήσιμον, ἔχομεν τρία τοιαῦτα εἴδη εἰς ἕκαστον τῶν προηγουμένων γενῶν. Παρατηρουμένης δὲ καὶ τῆς τῶν χρόνων διαφορᾶς, οἱ συνδυασμοὶ τῶν *ὑποθετικῶν λόγων* γίνονται, ὡς εἴπαμεν, δυσπερίληπτοι.

Πρῶτον Γένος τῶν Ὑποθετικῶν Λόγων.

Ὁριστικὴ μετὰ τοῦ ὑποθετικοῦ μορίου εἴ ἐν τῇ προτάσει.

Τύπος τοῦ γένους τούτου.

εἰ ἔστιν Ἄλφα.

α' Εἶδος τοῦ πρώτου γένους τῶν Ὑποθετικῶν Λόγων.

Ὁριστικὴ ἐν τῇ ἀποδόσει ἄνευ τοῦ μορίου ἄν.

Τύπος τοῦ πρώτου εἴδους.

(εἰ ἔστιν Ἄλφα), ἔστι Βῆτα.

εἰ θεοί τι δρῶσιν αἰσχρόν, οὐκ εἰσὶ θεοί (Μ.).—*εἰ ὁ ἄδικος δόξει δίκαιος εἶναι, ἔσονται αὐτῷ τιμαὶ καὶ δωρεαί* (Πλ. *Πολ.* Β', 361). —*ἦ καλὸν τέχνημα ἄρα κέκτησαι, εἴπερ κέκτησαι* (Πλ. *Πρ.* 319). —*εἰ ἄρα τὸ ἓν μηδαμῇ μηδενὸς μετέχει χρόνου, οὔτε ποτὲ γέγονεν οὔτ' ἐγίγνετο οὔτ' ἦν ποτε οὔτε νῦν γέγονεν οὔτε γίγνεται,*

οὔτ' ἔστιν οὔτ' ἔπειτα γενήσεται οὔτε γενηθήσεται οὔτ' ἔσται (Πλ. *Παρμ.* 141).

β' Εἶδος τοῦ πρώτου γένους τῶν Ὑποθετικῶν Λόγων.
Ὁριστικὴ ἐν τῇ ἀποδόσει μετὰ τοῦ μορίου ἄν.
Τύπος τοῦ δευτέρου εἴδους.

(εἰ ἔστιν Ἄλφα), ἔστιν ἄν, ἔσται ἂν Βῆτα.

ἢν δ' ἀπιστήσαντες ἄλλοις ὑπακούσωμεν, . . . φίλοι μὲν ἂν τοῖς ἐχθίστοις, διάφοροι δὲ οἷς οὐ χρὴ κατ' ἀνάγκην γιγνόμεθα (Θ. Δ', 63). — *ἀπισχυρισάμενοι δὲ σαφὲς ἂν καταστήσετε* (Θ. Α', 140). Καὶ ἐν τῷ *ῥᾳδίως ἂν σχόντες κρατήσουσιν* (Θ. Β', 180, ὁ ἂν ἀνήκει μᾶλλον εἰς τὸ *κρατήσουσιν* ἢ εἰς τὸ *σχόντες*.

§. 14. Ἀλλὰ περὶ τοῦ *ἂν* μετὰ ἐνεστῶτος καὶ μέλλοντος, ἐπὶ *ὑποθετικῶν* τε καὶ μὴ *ὑποθετικῶν* λόγων, ἐρίζουσιν οἱ φιλόλογοι, τινὲς μὲν δεχόμενοι ὡς ὀρθὴν τὴν χρῆσιν, ἂν καὶ σπανίαν, τινὲς δὲ ἀρνούμενοι αὐτὴν ἐν τῷ πεζῷ λόγῳ, καὶ παντοίῳ τρόπῳ διορθοῦντες τὰ διάφορα χωρία, καὶ μάλιστα τὰ ἐνεστῶτα ἔχοντα. Ἴδε Κοραῆν Ἰσ. Β', σ. 76 καὶ σ. 155, Λοβέκκιον εἰς Φρύνιχον, σ. 733· μάλιστα δὲ Ἑρμᾶννον ἐν τῷ *Περὶ τοῦ Μορίου Ἄν.*

γ' Εἶδος τοῦ πρώτου γένους τῶν Ὑποθετικῶν Λόγων.
Εὐκτικὴ ἐν τῇ ἀποδόσει μετὰ τοῦ μορίου ἄν.
Τύπος τοῦ τρίτου εἴδους.

(εἰ ἔστιν Ἄλφα), εἴη ἂν Βῆτα.

εἰ δ' ἔστιν, ὥσπερ οὖν ἔστι, θεὸς ἤ τι θεῖον ὁ Ἔρως, οὐδὲν ἂν κακὸν εἴη (Πλ. *Φαίδρ.* 242).—*οὐκοῦν ἀποστείχοιμ' ἄν, εἰ τάδ' εὖ κυρεῖ* (Σ. *Ἠλ.* 799) — *οὐ δεινὰ ἂν ἐγὼ πάθοιμι, εἰ μὴ ἐξέσται μοι ἀπιέναι καὶ μὴ ἀκούειν σου;* (Πλ. *Γοργ.* 461)

Δεύτερον Γένος τῶν Ὑποθετικῶν Λόγων.
Ὑποτακτικὴ μετὰ τῶν ὑποθετικῶν μορίων ἐάν, ἤν, ἄν, ἐν τῇ προτάσει.
Τύπος τοῦ δευτέρου γένους.

ἐάν, ἤν, ἂν ᾖ Ἄλφα.

α΄ Εἶδος τοῦ δευτέρου γένους τῶν Ὑποθετικῶν Λόγων.
Ὁριστικὴ ἐν τῇ ἀποδόσει ἄνευ τοῦ μορίου ἄν.
Τύπος τοῦ πρώτου εἴδους.

(ἐάν, ἤν, ἄν ᾖ Ἄλφα), ἔστιν, ἔσται, Βῆτα.

πάντ' ἔστιν ἐξευρεῖν, ἐὰν μὴ τὸν πόνον φεύγῃ τις ὃς πρόσεστι τοῖς ζητουμένοις (Φιλ.).—*ἐὰν ἔχωμεν χρήμαθ', ἕξομεν φίλους* (Μέν.).—*ἢν σφαλῶμεν, τὰ τῶν συμμάχων, ὅθεν ἰσχύομεν, προσαπόλλυται* (Θ. Α΄, 143).—*ἂν ἐγγὺς ἔλθῃ θάνατος, οὐδεὶς βούλεται θνήσκειν* (Εὐρ. *Ἄλκ.* 674).

β΄ Εἶδος τοῦ δευτέρου γένους τῶν Ὑποθετικῶν Λόγων.
Ὁριστικὴ ἐν τῇ ἀποδόσει μετὰ τοῦ μορίου ἄν.
Τύπος τοῦ δευτέρου εἴδους.

(ἐάν, ἤν, ἄν ᾖ Ἄλφα), ἔστιν, ἔσται ἂν Βῆτα.

ὅταν καὶ αἴσθωνται ἡμᾶς ἔνδον ὄντας, πολὺ ἂν ἔτι μᾶλλον ἢ νῦν ἀχρεῖοι ἔσονται ὑπὸ τοῦ ἐκπεπλῆχθαι (Ξ. *Π.* Ζ΄, 5. 21). Περὶ τοῦ *ἂν* ἐπὶ ἐνεστῶτος καὶ μέλλοντος τῆς Ὁριστικῆς ἴδε ἀνωτέρω, §. 14.

γ΄ Εἶδος τοῦ δευτέρου γένους τῶν Ὑποθετικῶν Λόγων.
Εὐκτικὴ ἐν τῇ ἀποδόσει μετὰ τοῦ μορίου ἄν.
Τύπος τοῦ τρίτου εἴδους.

(ἐάν, ἤν, ἄν ᾖ Ἄλφα), εἴη ἂν Βῆτα.

ἐὰν οὖν κατὰ μέρος μερισθέντες φυλάττωμεν καὶ σκοπῶμεν, ἧττον δύναιντ' ἂν ἡμᾶς θηρᾶν οἱ πολέμιοι (Ξ. *Ἀν.* Ε΄, α΄, 9).

Τρίτον Γένος τῶν Ὑποθετικῶν Λόγων·
Εὐκτικὴ ἐν τῇ προτάσει μετὰ τοῦ ὑποθετικοῦ μορίου εἰ.
Τύπος τοῦ γένους τούτου.

εἰ εἴη Ἄλφα.

α΄ Εἶδος τοῦ τρίτου γένους τῶν Ὑποθετικῶν Λόγων.
Ὁριστικὴ ἐν τῇ ἀποδόσει ἄνευ τοῦ μορίου ἄν.
Τύπος τοῦ πρώτου εἴδους.

(εἰ εἴη Ἄλφα), ἔστιν, ἔσται, ἦν Βῆτα.

δεύτερ' ἡγεῖται τὰ τῆς οἴκοι διαίτης, εἰ πατὴρ τροφὴν ἔχοι (Σ. Κ. 351).—*οὐκ εὐπρόσωπος; ὑπερφυῶς, ἦν δ' ἐγώ· Οὗτος μέντοι, εἰ ἐθέλοι ἀποδῦναι, δόξει σοι ἀπρόσωπος εἶναι* (Πλ. *Χαρμ.* 154). Τοιοῦτον καὶ τὸ *εἰ ἐθέλοιμεν κινδυνεύειν, περιγίγνεται ἡμῖν*, κτλ (Θ. Β', 39), ὅπερ ὅμως τρέπουσιν εἰς τὸ *ἐθέλομεν—εἰ δ' ἀντίσχοιεν, μελετήσομεν καὶ ἡμεῖς* (Θ. Α', 121). — *εἰ νικῷτο, οὐκ ἀπάλλαξις ἦν* (Ηρ Θ', 13).

β' Εἶδος τοῦ τρίτου γένους τῶν Ὑποθετικῶν Λόγων.
Ὁριστικὴ ἐν τῇ ἀποδόσει μετὰ τοῦ μορίου ἄν.
Τύπος τοῦ δευτέρου εἴδους.

(εἰ εἴη Ἄλφα), ἔστιν, ἔσται, ἦν ἂν Βῆτα.

εἰ εἰδεῖεν, ἵεντο ἂν ἐπὶ τοὺς πόνους (Ξ. *Κυνηγ.* ΙΒ', 22). Περὶ τῶν ἄλλων ἴδε ἀνωτέρω §. 14.

γ' Εἶδος τοῦ τρίτου γένους τῶν Ὑποθετικῶν Λόγων.
Εὐκτικὴ ἐν τῇ ἀποδόσει μετὰ τοῦ μορίου ἄν.
Τύπος τοῦ τρίτου εἴδους.

(εἰ εἴη Ἄλφα) εἴη ἂν Βῆτα.

εἰ καταστταίην εἰς ἔλεγχον καὶ λόγον, δυνηθείην ἂν ἐπιδεῖξαι, κτλ (Ἰσ. *Παναθ.* ζ').— *εἴ τις τοὺς κρατοῦντας τοῦ πλήθους ἐπ' ἀρετὴν προτρέψειεν, ἀμφοτέρους ἂν ὀνήσειεν* (Ἰσ. *πρὸς Νικοκλ.* β')· ὠφελήσειεν, παρὰ Κοραῇ. Ἔστι δὲ τοῦτο συνηθέστατον.

Τέταρτον Γένος τῶν Ὑποθετικῶν Λόγων.
Ὁριστικὴ ἐν τῇ προτάσει κατὰ παρῳχημένον χρόνον μετὰ τοῦ ὑποθετικοῦ μορίου εἰ.
Τύπος τοῦ γένους τούτου.

εἰ ἦν Ἄλφα.

α' Εἶδος τοῦ τετάρτου γένους τῶν Ὑποθετικῶν Λόγων.
Τύπος τοῦ πρώτου εἴδους.

εἰ ἅπαντες ὡμολογοῦμεν Φίλιππον τὴν εἰρήνην παραβαίνειν, οὐδὲν ἄλλο ἔδει τὸν παριόντα λέγειν, κτλ (Δημ.) —*εἰ δ' ἦν ἀναγκαῖον ῥηθῆναι, οὐ Δημοσθένους ἦν ὁ λόγος* (Αἰσχ.).

β' Εἶδος τοῦ τετάρτου γένους τῶν Ὑποθετικῶν Λόγων.
Ὁριστικὴ ἐν τῇ ἀποδόσει μετὰ τοῦ μορίου ἄν.
Τύπος τοῦ δευτέρου εἴδους.

(εἰ ἦν Ἄλφα), ἦν ἂν Βῆτα.

εἰ ἐκέλευον ξυμπλεῖν, ἐλύοντο ἂν αἱ σπονδαί (Θ.).—*εἰ ἦσαν ἄνδρες ἀγαθοί, οὐκ ἂν ταῦτα ἔπασχον* (Πλ.).

γ' Εἶδος τοῦ τετάρτου Γένους τῶν Ὑποθετικῶν Λόγων.
Εὐκτικὴ ἐν τῇ ἀποδόσει μετὰ τοῦ μορίου ἄν.
Τύπος τοῦ τρίτου εἴδους.

(εἰ ἦν Ἄλφα), εἴη ἂν Βῆτα.

εἰ μετὰ τέχνης ἐχρῆτο, οὕτως ἂν ἡγήσαιτο (Ἡρ.).—*εἴ μοι πολεμεῖν ἐπείσθητε, οὐκ ἂν εἰκότως νῦν γε τοῦ ἀδικεῖν αἰτίαν φεροίμην* (Θ. Β', 60).

§. 15. Καὶ περὶ φύσεως τῆς ὑποθέσεως, καὶ περὶ σχέσεως τῆς συνεπείας πρὸς τὴν ὑπόθεσιν, καὶ περὶ τῶν χρόνων ἐν τούτοις, καὶ περὶ μετατροπῆς τῶν *ὑποθετικῶν λόγων* εἰς *θετικοὺς* ὡμιλήσαμεν καὶ ἐν τοῖς ἔμπροσθεν (σ. 372—377. σ. 381—386. Ἴδε καὶ *Εἰσαγ. Ἑλλην. Συντάξ.* σ. 342—359). Ἐνταῦθα δὲ θέλομεν προσθέσει ἄλλα τινὰ διαφόρους ποικιλίας τῶν αὐτῶν *ὑποθετικῶν λόγων* ἀποβλέποντα.

§. 16. Καὶ πρῶτον μὲν τὰ ὑποθετικὰ μόρια *εἰ, ἐάν, ἤν, ἄν*, μετ' ἄλλων μορίων συμπλεκόμενα, τρέπουσιν ἐπὶ τὸ μᾶλλον ἢ ἔλαττον τὴν δύναμιν τῆς ὑποθέσεως· *εἴγε δρᾷς ταῦθ', ὥσπερ αὐδᾷς* (Σ. Φ. 1409)=εἰ ὄντως.—*οὐκ ἄν, μὰ τὸν Δί', εἰ κρέμοισθέ γ' ὑμεῖς* (Ἀρφ. Σφ. 298)=οὐκ ὠνήσομαι ἰσχάδας, εἰ καὶ κρεμασθέντες ἀπάγξοισθε =μακάρι νὰ κρεμασθῆτε, tu n'en auras pas, devrais-tu en mourir.—*ὥστ', ἐάν γέ τις πλέκῃ γυνὴ στέφανον, ἐρᾶν δοκεῖ* (Ἀρφ. Θ. 400)=φθάνει νὰ πλέκῃ καὶ εὐθὺς διὰ τοῦτο, κτλ.

§. 17. Μετὰ τοῦ *πέρ* ἑνούμενον τὸ *εἰ* ἐπὶ μὲν ὁμοφώνων κώλων ἐξηγεῖ τὴν καὶ ἀλλαχοῦ σημειωθεῖσαν ὁμοιότητα καὶ ἁρμονίαν αὐτῶν πρὸς ἄλληλα (σ, 711, §. 5). Ἠλέκτρα· *ἀλλ' ἐν κακοῖσι τοῖς ἐμοῖς γελᾶν θέλεις.* Ὀρέστης. *κἂν τοῖς ἐμοῖς ἄρ, εἴπερ ἔν γε τοῖσι σοῖς* (Αἰσχ. Χ. 218). Ἐκ τούτου δὲ σημαίνει καὶ τὸ *ὄντως· εἴπερ*

ἦν ἀγαθός, ἐχρῆν ἂν μὴ παρανόμως ἄρχειν (Λυσ.).—δεῖται γὰρ ὁ θεός, εἴπερ ἔστ' ὄντως θεός, οὐδενός (Εὐρ. Ἡρ. Μ. 1345). Ἐπὶ δὲ κώλων διαφωνούντων σημαίνει τὸ οὐδαμῶς, ἔστω οἱαδήποτε περίστασις· οὐδ' εἴπερ τε σιδήρεα δέσματ' ἔχῃσι (Ὀδ. Α, 204)=οὐδὲ καὶ ἐὰν τὸν ἔχωσιν εἰς τὰ δεσμά. Ἀλλὰ ἐν τῷ οὐ πάντες ἐρᾶν φαμεν, εἴπερ γε πάντες τῶν αὐτῶν ἐρῶσι καὶ ἀεί; (Πλ.)=ἀφ' οὗ, κτλ.

§. 18. Μετὰ τοῦ τὲ ἑνούμενα τὸ ἂν καὶ ἐὰν σημαίνουσιν ἀδιαφορίαν ὡς πρὸς τὴν ἐκλογὴν τῶν δύο κώλων (σ. 688, §. 32), καὶ ἔτι μᾶλλον διὰ τῆς προσθήκης τοῦ καί· εἴτε καλὸς εἴτε πλούσιος εἴτε καὶ γενναῖός ἐστιν εἴτε καὶ τἀναντία τούτων (Πλ. Μέν. 71).—ἐάν τε καὶ ἀντιφιλῆται, ἐάν τε καὶ μισῆται (Πλ. Λύσ. 212).

§. 19. Ἡ τὴν ὑπόθεσιν περιέχουσα πρότασις ἐκφέρεται καὶ διὰ μετοχῆς (σ. 469, §. 58).—ταῦτ' ἔχων, ἅπαντ' ἔχω (Σ.).—οὔτε γὰρ βοὸς ἂν ἔχων σῶμα, ἀνθρώπου δὲ γνώμην, ἠδύνατ' ἂν πράττειν ἃ ἐβούλετο (Ξ. Ἀπ. Α, δ', 14).—θεοῦ θέλοντος, κἂν ἐπὶ ῥιπὸς πλέοις (Γν.).—καί κεν τοῦτ' ἐθέλοιμι, Διός γε διδόντος, ἀρέσθαι (Ὀδ. Α, 390)=εἰ δηλ' Ζεὺς διδοίη.

§. 20. Ἡ πρότασις πολλάκις δὲν ἐκφέρεται πλήρης, ἀλλ' ὑποδεικνύεται. Γίνεται δὲ τοῦτο, ὅταν μετὰ προηγούμενον ὑποθετικὸν λόγον ἕπηται ἄλλος δεύτερος διὰ τοῦ εἰ δὲ μή, ὑπονοουμένου ὅλου τοῦ πρώτου κώλου τοῦ προηγουμένου λόγου, κατ' ἀντίθετον ἔννοιαν· ἴσως οὐδεὶς οὐδέν σε κακὸν ἐρεῖ, ἂν μή τινα λυπῇς· εἰ δὲ μή, ἀκούσει πολλὰ καὶ ἀνάξια σαυτοῦ (Πλ. Κρίτ. 53) = ἂν μὴ οὕτω ποιῇς=ἂν δέ τινα λυπῇς.—μὴ οὕτω λέγε· εἰ δὲ μή, οὐ θαῤῥοῦντά με ἕξεις (Ξ. Π. Γ', ά, 35). Ἐπὶ ταύτης τῆς σημασίας τίθεται πολλάκις καὶ τὸ ἤ (σ. 682, §. 11) Ἐνίοτε δὲ διὰ τοῦ εἰ δὲ μὴ δὲν ἐπαναλαμβάνεται τὸ ἡγούμενον κῶλον, ἀλλ' ἄλλο ἀνάλογον· ἀπῄτει τὰ χρήματα· εἰ δὲ μή (λάβοι), πολεμήσειν ἔφη αὐτοῖς (Ξ. Ἑλλ. Α', γ', 3).

§. 21. Τίθεται δὲ καὶ τὸ εἰ δὲ εἰς τόπον τοῦ εἰ δὲ μή, μάλιστα ὅταν ἐπὶ τοῦ πρώτου κώλου τοῦ προηγουμένου λόγου ὑπάρχῃ τὸ εἰ μὲν βούλει, ἢ εἰ μὲν βούλεσθε· λέγω πάλιν ἅπερ τότε, εἰ μὲν βούλεσθε, ὡς παίζων, εἰ δ', ὡς σπουδάζων (Πλ. Ν. Γ', 688). Τοιαύτης ἀρχῆς φαίνεται καὶ τὸ ὁμηρικὸν εἰ δὲ καὶ αὐτοί, φευγόντων (Ἰλ. Ι, 47). Τοῦτο δέ, κατὰ μὲν τὴν ἀνωτέρω στίξιν=εἰ δὲ καὶ αὐ-

τοὶ βούλονται, φευγέτωσαν, κατὰ δὲ τὴν στίξιν *εἰ δέ, καὶ αὐτοὶ φευγόντων* = εἰ δὲ βούλονται, καὶ αὐτοὶ φευγέτωσαν. Τὸ πρῶτον δέχονται οἱ πλεῖστοι· εἰσὶ δὲ καὶ οἱ δεχόμενοι μὲν τὴν δευτέραν στίξιν, ἀλλὰ κατ' ἄλλην ἑρμηνείαν=ἄγε δὴ καὶ αὐτοὶ φευγέτωσαν, οὗ τινος ὅμως προτιμότερα τὰ δύο πρῶτα. Ἀμφισβητήσιμον δὲ τὸ *εἰ δ' ἄγε μὴν πείρησαι* (Ἰλ. Α, 302), ἂν εἶναι=εἰ δὲ βούλει (Ἰλ. Ι, 262, κτλ) ἢ=εἶα ἄγε (Ὀδ. Δ, 832) = eja age (Ἴδε περὶ τούτου καὶ περὶ τοῦ *εἶα μάλα Εἰσαγ. Ἑλλην. Συντάξεως* σ. 436).

§. 22. Ἄλλοτε ὑποδεικνύεται διά τινος καταλλήλου λέξεως· οὕτω, π. χ. ὅταν τὸ κῶλον ὅπερ ἔπρεπε νὰ ἀποτελῇ κυρίως τὴν *πρότασιν* τρέπηται εἰς εὐχὴν ἢ ἐπιφώνημα, τότε πρὸς συνάφειαν μετὰ τοῦ τῆς *ἀποδόσεως* τίθεται *τῷ* ἢ ἄλλο τοιοῦτον παριστῶν τὴν *πρότασιν· ὡς ὄφελεν θανέειν ἐν χερσὶν ἐμῇσιν· τῷ κε κορεσσάμεθα κλαίοντε μυρομένω τε* (Ἰλ. Χ, 426)=ἐπὶ ταύτης τῆς περιστάσεως, εἰ οὕτως ἔθανεν (Ἴδε καὶ Ἰλ. Η, 158. Ὀδ. Α, 379, κτλ). Καὶ ἄλλως δὲ παρὰ Θουκυδίδῃ ὑποδεικνύεται διὰ τοῦ *οὕτω* (Β', 11). Ὡσαύτως *οὕτω δὲ κωλύειν κατὰ δύναμιν* (Θ. Ά, 45) = ἢν δὲ οὕτω ποιῶσιν.

§. 23. Ἄλλοτε δὲ, καὶ χωρὶς τοῦ τοιούτου βοηθήματος, εὐκόλως παραλαμβάνεται ἐκ τοῦ ἑπομένου κώλου· *οὐκ ἂν δὴ μείνειας Μενέλαον; γνοίης χ' οἵου φωτὸς ἔχεις παράκοιτιν* (Ἰλ. Γ, 52)=τότε, εἰ μείνειας. Παρὰ Πλάτωνι εἰς τὴν ἐρώτησιν τοῦ Σωκράτους *Μή τι νεώτερον ἀγγέλλεις;* Ἱπποκράτης ὁ Ἀπολλοδώρου υἱὸς ἀποκρίνεται *Οὐδέν γ' εἰ μὴ ἀγαθά γε.* Τότε ὁ Σωκράτης ὑποσυνάπτει *Εὖ ἂν λέγοις* (Πλ. *Πρωτ.* 310). Τοῦτο δὲ=εἰ οὕτω (ἀγαθὰ) λέγοις, εὖ ἂν λέγοις.

§. 24. Ἐκφέρεται δὲ καὶ ὑπὸ ἄλλο εἶδος τὸ τῆς *προτάσεως* κῶλον· *παρὰ πᾶσιν ἀνθρώποις ὁρῶ διωρισμένα καὶ τεταγμένα πως τὰ τοιαῦτα· ἀδικεῖ τις ἑκών; ὀργὴ καὶ τιμωρία κατὰ τούτου· ἐξαμαρτάνει τις ἄκων; συγγνώμη ἀντὶ τῆς τιμωρίας τούτῳ*, κτλ (Δ. *Περὶ Στεφ.* 317), κτλ (σ. 354. έ). Ὡσαύτως καὶ ὑπὸ τὸ ἀντιθετικὸν εἶδος· *οὐδὲ γὰρ οὐδέ κεν αὐτὸς ὑπέκφυγε κῆρα μέλαιναν, ἀλλ' Ἥφαιστος ἔρυτο* (Ἰλ. Ε, 23)=εἰ μὴ Ἥφαιστος ἔρυτο.

§. 25. Ἐνίοτε παραλείπεται τὸ ῥῆμα ἐπὶ τοῦ τῆς *προτάσεως* κώλου· οὕτω, π. χ. τὸ *ἐστὶ* μετὰ τὸ *εἴ· αἱρήσει Θεαίτητον ἢ τῶν ἄλ-*

λων εἴ τις σοι κατὰ νοῦν (Πλ. *Θεαιτ*. 217).—*οὐ διὰ τοῦτο καὶ ἀποκτεῖναι κελεύσω, εἰ μὴ ξυμφέρον* (Θ. Γ', 44). Μετὰ τὸ εἴπερ, καὶ *εἴπερ ποτέ*, ἀναπληρωτέον τὸ ῥῆμα ἐκ τοῦ προηγουμένου κώλου· *οὐ τὸ μὴ βούλεσθαι, ἀλλ', εἴπερ, τὸ μὴ δύνασθαι διακωλύσει* (Πλ. *Πολ*. ϛ', 497)=οὐ διακωλύσει τὸ μὴ βούλεσθαι, ἀλλ', εἴπερ τι διακωλύσει, διακωλύσει τὸ μὴ δύνασθαι.—*φημὶ δεῖν ἐθελῆσαι, εἴπερ ποτέ, καὶ νῦν* (Δ.)=εἴπερ ποτὲ ἠθελήσατε=μᾶλλον ἢ ποτέ.—*εἴπερ τις καὶ ἄλλος*=εἴπερ καί τις ἄλλος.

§. 26. Ἐκ τούτου προῦκυψαν τὰ *εἰ μὴ διά*=εἰ μὴ διά τι ἐκωλύετο, κτλ· *εἰ μὴ διὰ τὴν ἐκείνου μέλλησιν* (Θ. Β', 18)=εἰ μὴ ἐκωλύοντο, εἰ μὴ ἡ ἐκείνου μέλλησις ἐκώλυεν. Ὡσαύτως τὸ *εἰ μὴ*=πλήν, ἐκτός· *ἡμῖν οὐδέν ἐστιν ἀγαθὸν ἄλλο εἰ μὴ ὅπλα καὶ ἀρετή* (Ξ. *Ἀν*. Β', ά, 12). Σπανιώτερον ἐν τούτοις τὸ *ὅτι μή*· *οὔτ' ἐπὶ θεωρίαν πώποτ' ἐκ τῆς πόλεως ἐξῆλθες* (ὦ Σώκρατες) *ὅτι μὴ ἅπαξ εἰς Ἰσθμόν, οὔτε ἄλλοσε οὐδαμόσε, εἰ μή ποι στρατευσόμενος* (Πλ. *Κρίτ*. 52).

§. 27. Παραλείπεται δὲ τὸ ῥῆμα ἐν τῷ τῆς προτάσεως κώλῳ, καὶ καθ' ὑποτακτικὴν ἔγκλισιν ἀπαιτούμενον· *ὅσοι δὲ σὺν νῷ χρηστὰ βουλεύουσ' ἀεί, κἂν μὴ παραυτίκα* (ὦσιν), *αὖθις εἰσι χρήσιμοι πόλει* (Εὐρ. *Ὀρ*. 907). Τοιαύτης ἀρχῆς εἶναι τὸ *κἂν*=τοὐλάχιστον· *ἀλλ' ἐμοὶ πάρες κἂν σμικρὸν εἰπεῖν* (Σ. *Ἠλ*. 1482)=καὶ ἐάν=καὶ ἐὰν ᾖ σμικρόν.

§. 28. Καὶ ὁλόκληρον τὸ κῶλον τῆς *προτάσεως* παραλείπεται ἐπὶ περιστάσεων ἐν αἷς εὐκόλως παραλαμβάνεται αὕτη ἢ ἐκείνη ἡ ὑπόθεσις, ἄνευ βλάβης τῆς ἐν τῷ δευτέρῳ κώλῳ ἐννοίας· *ἡδέως ἂν ἐροίμην Λεπτίνην* (Δ.).—*βουλοίμην ἄν*, κτλ. Καὶ οὗτος εἶναι *ὁ δυνητικὸς λόγος*, ἀπόδοσις ὢν ὑποθετικοῦ οὗτινος παραλείπεται ἡ πρότασις (σ. 359, §. 28). Ὡσαύτως παραλείπεται, ἐκ τῶν προηγουμένων παραλαμβανόμενον, ὡς πρὸ τοῦ *γὰρ ἄν* (σ. 691, §. 48)· οὕτω καὶ *δρῶμεν δ' ἂν ἄδικον οὐδέν* (Θ. Ά, 71)=εἰ οὕτω ποιοῖμεν, κτλ.

§. 29. Ἐπίσης δὲ καὶ τὸ τῆς *ἀποδόσεως* κῶλον λαμβάνει κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἔλαττον διαφόρους τροπάς· οὕτω, π. χ. ἐκφέρεται κατ' ἀπαρέμφατον· *εἴ τι ἐμοὶ κακὸν βουλεύοις, ἅμα ἄν μοι δοκεῖς καὶ σαυτῷ κακόνους εἶναι* (Ξ. *Ἀν*. Β', έ, 16)=δοκεῖς μοι κακόνους ἂν

εἶναι=ὅτι εἴης ἄν. Ὁμοίως καὶ μετοχῆς οὔσης ἐν τῇ προτάσει· *ὄμνυμί σοι μηδ' ἀποδιδόντος δέξασθαι ἄν* (Ξ.)=μὴ ἂν ἀποδέξασθαι καὶ εἰ ἀπεδίδους.—*ἐδόκουν ἐπελθόντες ἂν διὰ τάχους πάντα ἔτι ἔξω καταλαβεῖν* (Θ. Β', 18)=εἰ ἐπῆλθον, κατέλαβον ἄν.

§. 30. Ὡσαύτως ἐκφέρεται κατὰ μετοχήν, ἀποδιδομένην ἔπειτα εἰς ἑπόμενον ῥῆμα· *Σωκράτης ῥᾳδίως ἂν ἀφεθεὶς ὑπὸ τῶν δικαστῶν, εἰ καὶ μετρίως τι τούτων ἐποίησεν, προείλετο μᾶλλον τοῖς νόμοις ἐμμένων ἀποθανεῖν ἢ παρανομῶν ζῆν* (Ξ. Δ', δ', 4)=εἴ τι τούτων ἐποίησε Σωκράτης, ἀφείθη ἄν, καὶ ὅμως προείλετο, κτλ.

§. 31. Τὸ κῶλον τῆς *ἀποδόσεως* ἐκφέρεται καὶ καθ' ὑποτακτικήν· *εἰ δοκεῖ, στείχωμεν* (Σ. *Φ.* 1402), καὶ κατὰ προστακτικήν, ὅταν ἐξηγῆται *παραίνεσις, προτροπὴ* ἤ τι τοιοῦτον· *δίδασκε, εἴ τι ἔχεις σοφόν* (Ξ.).—*εἴ τι ἔχεις ἀντιλέγειν, ἀντίλεγε, καί σοι πείσομαι· εἰ δὲ μή, παῦσαι ἤδη* (Πλ. *Κρίτ.* 48). Ὡσαύτως καὶ μετοχῆς ἑπομένης ἥτις ἀποτελεῖ μὲν κυρίως τὴν ἀπόδοσιν, ἐξαρτᾶται ὅμως ἐκ τῆς προστακτικῆς· *εὖ ἴσθι μηδὲν ἂν τούτων ἐπιχειρήσαντά με πείθειν σε, εἰ δυναστείαν μόνον καὶ πλοῦτον ἑώρων ἐξ αὐτῶν γενησόμενον* (Ἰσ.).—*πάντ' ἂν φοβηθεὶς ἴσθι δειμαίνων τόδε* (Εὐρ. *Ῥ.* 80)=ἴσθι ὅτι ἐφοβήθης ἄν.

§. 32. Λαμβάνει προσέτι καὶ τὸ ἐρωτηματικὸν εἶδος· *εἰ μὲν δὴ ἕταρόν γε κελεύετέ μ' αὐτὸν ἑλέσθαι, πῶς ἂν ἔπειτ' Ὀδυσῆος ἐγὼ λαθοίμην;* (Ἰλ. Κ, 243)—*εἰπέ μοι, εἰ δεοίμεθα φίλου ἀγαθοῦ, πῶς ἂν ἐπιχειροίημεν σκοπεῖν;* (Ξ. *Ἀπ.* Β', ϛ', 1. Ἴδε καὶ Πλ. *Θεαιτ.* 144, ἔνθα ἐν τέλει προστίθεται καὶ ἄλλη ἐρώτησις)

§. 33. Ὡς παραλείπεται τὸ τῆς *προτάσεως* κῶλον, οὕτω καὶ τὸ τῆς *ἀποδόσεως*. Γίνεται δὲ τοῦτο μάλιστα διὰ τῆς *ἀποσιωπήσεως*, ὅταν ὁ νοῦς, παρατρέχων τὸ μικρότερον, εὐκόλως μάλιστα νοούμενον, τείνῃ πρὸς τὸ σπουδαιότερον καὶ κυριώτερον· *ἀλλ' εἰ μὲν δώσουσι γέρας μεγάθυμοι Ἀχαιοί· εἰ δέ κε μὴ δώωσιν*, κτλ (Ἰλ. Α, 135)· ἔνθα Γρηγόριος ὁ Κορίνθου σημειόνει « λείπει *παύσομαι* ἢ *ἡσυχάσω*. » Παρατηρεῖται δὲ προφανῶς ἐν τούτοις ἡ δύναμις τοῦ *εἰ δέ*, ἀντιθετικοῦ ὄντος πρὸς τὸ *εἰ μέν* (Ἴδε καὶ Ἰλ. Δ, 261. Μ. 244, κτλ. Παράβαλε καὶ τὰ ἀνωτέρω σ. 702, §. 46). Τοιοῦτον καὶ τὸ *εἴπερ γάρ κ' ἐθέλῃσιν Ὀλύμπιος ἐξ ἑδέων στυφελίξαι· ὁ γὰρ πολὺ φέρτατός ἐστιν* (Ἰλ. Α, 581)· ἔνθα ἡ ἀπόδοσις, *δύναται ποιῆ*-

σαι τοῦτο, ἀποσιωπᾶται διὰ τὸ τρομερὸν τοῦ πράγματος· ἄλλοι δὲ θέτουσι τὴν ἀπόδοσιν εἰς τὸ *στυφελίξαι*, εὐκτικὴν αὐτὸ δεχόμενοι καὶ ἄλλως οἱ σχολιασταί. Ἀλλοία δὲ παράλειψις εἶναι ἐν τῷ *εἰ τὴν εἰρήνην ψέγεις, σὺ καὶ τὴν ξυμμαχίαν ἔγραψας* (Αἰσχ.)=εἰ ψέγεις, γίγνωσκε ἢ μέμνησο ὅτι, κτλ.

§. 34. Τοιαῦται παραλείψεις εἶναι καὶ παρ' Ἀττικοῖς· *εἰ μὲν τοίνυν, ἔφη ὁ Σωκράτης, καὶ διαγιγνώσκειν σε τοὺς ἀγαθοὺς καὶ τοὺς κακοὺς ἐδίδαξεν· εἰ δὲ μή, τί σοι ὄφελος ὧν ἔμαθες;* (Ξ. Ἀπ. Γ', ά, 9)—*εἰ μέν τι σὺ ἔχεις, ὦ Μηδόσαδες, πρὸς ἡμᾶς λέγειν· εἰ δὲ μή, ἡμεῖς πρός σε ἔχομεν* (Ξ. Ἀν. Ζ', ζ', 15).

§. 35. Παρατρέχοντες ἄλλας ποικιλίας τῶν *ὑποθετικῶν λόγων* σημειοῦμεν ἐν τέλει ὅτι ἐνίοτε εἰς τὴν πρώτην ὑπόθεσιν τοῦ τῆς *προτάσεως* κώλου προστίθεται καὶ ἄλλη ὑπόθεσις εἰδικωτέρα· *εἰ ἐτύγχανόν σε ἐρωτῶν τίς ἐστι τῶν ζωγράφων Ζεῦξις, εἴ μοι εἶπες ὅτι ὁ τὰ ζῶα γράφων, ἆρ' οὐκ ἂν δικαίως σε ἠρόμην ὁ τὰ ποῖα τῶν ζώων γράφων καὶ ποῦ;* (Πλ. *Γοργ.* 453) ἔνθα μετὰ τὴν ὑπόθεσιν τὴν εἰς τὴν γενικωτέραν ἐρώτησιν ἀναφερομένην προστίθεται καὶ δευτέρα τὴν ἐνδεχομένην ἀπόκρισιν ἀφορῶσα· τοῦτο δὲ εἶναι ὡς εἰ ἔλεγεν· *εἴ μοι ἐρωτῶντι εἶπες*, κτλ, ἢ *εἰ μὲν ἐγὼ ἠρώτων σε, καὶ εἰ μὲν σὺ ἔλεγες*.

§. 36. Καὶ ἐν τῷ τῆς *ἀποδόσεως* κώλῳ τίθεται πολλάκις νέα ὑπόθεσις, εἴτε ὡς ἀναγκαία περίστασις εἰς τὴν ἐπαλήθευσιν αὐτῆς εἴτε ὡς ἐπεξήγησις· *εἰ μὲν ἔθανες πρὸ πόλεως, . . . μακάριος ἦσθ' ἄν, εἴ τι τῶνδε μακάριον* (Εὐριπ. *Τρ.* 1168), ἔνθα τὸ *μακάριος ἦσθ' ἂν* κρέμαται ἐκ νέας ὑποθέσεως, *εἴ τι τῶνδε μακάριον*, ἧς περ ἀφαιρεθείσης, πίπτει καὶ ἡ συνέπεια.—*κἂν δοῦλος ᾖ τις, οὐδὲν ἧττον, δέσποτα, ἄνθρωπος οὗτός ἐστιν, ἂν ἄνθρωπος ᾖ* (Φιλ.).

§. 37. Καὶ πλείονες δὲ ἐν ταὐτῷ ὑποθέσεις προστίθενται πολλάκις καὶ εἰς τὸ τῆς *προτάσεως* καὶ εἰς τὸ τῆς *ἀποδόσεως* κῶλον. Ἀλλὰ ἐνταῦθα ῥητέον ὅτι ἐν τοῖς ἔμπροσθεν περὶ τοῦ *γὰρ* (σ. 717—σ. 719) εἴπαμεν. Τῶν δύο δηλ. ἢ πλειόνων ὑποθέσεων, τῆς *προτάσεως* ἢ *ἀποδόσεως*, δυνατὸν νὰ ἦναι ὁ τρόπος διάφορος· εἴτε ἅπασαι ἀναφέρονται εἰς ὅλον τὸν ὑποθετικὸν λόγον, εἴτε εἰς τὸ ἓν κῶλον κατὰ διάφορον σχέσιν, εἴτε ἡ μία συναπαρτίζει τὴν ἄλλην. Πολλάκις δὲ ἀμφότερα τὰ κῶλα τοῦ ὑποθετικοῦ λόγου, ἐκ διαφόρων

προτάσεων καὶ ἀποδόσεων συγκείμενα, γίνονται τοσοῦτον περιπεπλεγμένα ὥστε δυσκόλως διακρίνονται καὶ τὰ κύρια κῶλα καὶ τὰ μέρη αὐτῶν. Τοιαῦτα, π. χ. τὰ τοῦ Εὐριπίδου· *οἶμαι δὲ πατέρα τὸν ἐμόν, εἰ κατ' ὄμματα ἐξιστόρουν νιν μητέρα εἰ κτεῖναί με χρή, πολλὰς γενείου τοῦδ' ἂν ἐκτεῖναι λιτὰς μήποτε τεκούσης εἰς σφαγὰς ὦσαι ξίφος, εἰ μήτε ἐκεῖνος* .... (*Ὀρ.* 288). Ἴδε καὶ Ἱκέτ. 1084, καὶ Πλ. *Μέν.* 74, μετὰ πολλῶν ἄλλων.

§. 38. Διὰ τῆς μετοχῆς ἐκφερομένης τῆς *μιᾶς ὑποθέσεως*, γίνεται ὁ λόγος σαφέστερος· *εἰ δ' εὐσεβὴς ὢν τοῖσι δυσσεβεστάτοις εἰς ταὔτ' ἔπραττον, πῶς τάδ' ἂν καλῶς ἔχοι;* (Εὐρ. *Φρίξ. Ἀποσπ.*) = εἰ ἦν εὐσεβὴς καὶ εἴπερ ταὐτὰ τοῖς δυσσεβεστάτοις ἔπραττον. Οὕτω παρὰ Δημοσθένει, ἐν ἀρχῇ τοῦ πρώτου Φιλιππικοῦ, μετὰ τὴν *πρότασιν* ἀρχομένη ἡ *ἀπόδοσις* διὰ μετοχῆς (ἐπισχὼν ἂν) ὑποδιαιρεῖται ἔπειτα εἰς μέρη· *καὶ εἰ μὲν ἤρεσκέ τί μοι* . . ., *εἰ δὲ μή*, κτλ = ἐπέσχον ἄν, καὶ εἰ μέν, κτλ. Τοῦτο καλεῖται *ὑπομερισμός*.

§. 39. Διὰ ῥημάτων ἐκφέρεται ἡ τοιαύτη διαίρεσις παρὰ Πλάτωνι ὅστις, ζυγίσας προηγουμένως ἐν δύο ἁπλοῖς ὑποθετικοῖς λόγοις *ἡδέα* πρὸς *ἡδέα* καὶ *λυπηρὰ* πρὸς *λυπηρά*, ἐρχόμενος εἰς τὴν τρίτην ζύγισιν, τὴν τῶν *ἡδέων* πρὸς τὰ *λυπηρά*, λέγει· *ἐὰν δὲ ἡδέα πρὸς λυπηρά* (ἱστῇς), *ἐὰν μὲν τὰ ἀνιαρὰ ὑπερβάλληται ὑπὸ τῶν ἡδέων, ἐάν τε τὰ ἐγγὺς ὑπὸ τῶν πόῤῥω ἐάν τε τὰ πόῤῥω ὑπὸ τῶν ἐγγύς, ταύτην τὴν πρᾶξιν πρακτέον ἐν ᾗ ἂν ταῦτ' ἐνῇ· ἐὰν δὲ τὰ ἡδέα ὑπὸ τῶν ἀνιαρῶν, οὐ πρακτέα* (Πλ. *Πρωτ.* 356)· ἔνθα ἡ ἀπόδοσις δὲν εἶναι ἁπλῆ, ὡς ἡ πρότασις, ἀλλὰ σχίζεται εἰς δύο περιστάσεις (ἐὰν μὲν τὰ ἀνιαρά, ἐὰν δὲ τὰ ἡδέα, κτλ), καὶ κατὰ ταύτας ὁρίζεται ἡ πρᾶξις. Τὸ δὲ *ἐάν τε, ἐάν τε*, δηλοῖ ὅτι ἡ πρώτη ὑπόθεσις κατ' οὐδεμίαν περίστασιν δὲν ἐπιδέχεται ἐξαίρεσιν.

§. 40. Οἱ τοιοῦτοι λόγοι ἀπαιτοῦσι βεβαίως ἀνάπτυξιν μείζονα καὶ λεπτομερεστέραν ἀνάλυσιν, καὶ εἰς ταύτην ἐσκόπουν νὰ ἔλθω, ἀλλ' ἐνθυμούμενος, ἴσως καὶ πάνυ βραδέως, τὸ *μηδὲν ἄγαν*, παρέλειψα ἐπὶ τοῦ παρόντος τὸ τοιοῦτον, ἀναγκαζόμενος μάλιστα νὰ συντέμω καὶ τὰ ἑξῆς.

§. 41. Ἀμφισβητήσιμον εἶναι τὸ τοῦ Ὁμήρου *εἴποτε δ' αὖτε χρειὼ ἐμεῖο γένηται* (Ἰλ. Α, 340), ἂν εἶναι *πρότασις* τοῦ προταχθέντος κώλου τῆς ἀποδόσεως *τὼ δ' αὐτὼ μάρτυροι ἔστων* (στίχ. 338), κατὰ

Οὐόλφιον καὶ Σπίτνερον, ἢ κῶλον *προτάσεως* ἧς τινος ἡ *ἀπόδοσις* παρελείφθη κατ' ἀποσιώπησιν, ὅπερ φαίνεται πιθανώτερον, κατὰ Οὐόσσιον, παραθέσεως γινομένης πρὸς τὸ ἀνωτέρω χωρίον τοῦ Ὁμήρου (Ἴδε §. 33, ἐν τέλει). Οὕτω καὶ Σταδελμάννος.

§.42. Περίεργα δὲ τὰ τοῦ αὐτοῦ Ὁμήρου *κλῦθί μευ, Ἀργυρότοξε*, κτλ (Ἰλ.Α,37=42). Ἐν τούτοις ζητεῖται ἂν τὸ *εἴποτέ τοι ἔρεψα* .... *καὶ εἰ δή ποτέ τι ἔκηα*, εἶναι κῶλα *προτάσεως*, ἐχούσης *ἀπόδοσιν* τὸ ἑπόμενον *κρήηνον*, ὡς καὶ ἐν τῷ *Ζεῦ πάτερ*, . . . *εἴ ποτε δή σε ὄνησα*, . . . *τόδε μοι κρήηνον ἐέλδωρ* (Ἰλ. Α, 504), ἢ ἐπιφερομένη *πρότασις* τοῦ προταχθέντος *κλῦθι*. Εἰς ἀμφότερα ἕλκεται ὁ νοῦς, καὶ εἰς τοῦτο δὲν ἀπατᾶται· διότι πολλότατα χωρία τοῦ Ὁμήρου δεικνύουσιν ὅτι τὸ *εἴποτε*, γενόμενον *πρότασις* προτεταγμένης ἤδη *ἀποδόσεως*, πάλιν ἐκ νέας ἀρχῆς γίνεται ἄλλης ἐπιτασσομένης *ἀποδόσεως* πρότασις, καὶ οὕτως, ἐν μέσῳ τιθέμενον, χρησιμεύει ὡς πρότασις δύο *ἀποδόσεων*, μιᾶς μὲν προτασσομένης ἄλλης δὲ ἐπιτασσομένης. Ἐκ τούτων δὲ πολλάκις ἡ δευτέρα ἐπεξηγεῖ τὴν πρώτην (Ἰλ. Ε, 115. Χ, 82. Ὀδ. Δ, 762. Ω, 433). Τοιαῦτα, ὡς εἴδαμεν, ἀπαντῶνται καὶ ἐν τῷ παρ' Ἀττικοῖς πεζῷ λόγῳ (§. 35—39).

§. 43. Παρὰ τὰς ἐν τοῖς ἔμπροσθεν σημειωθείσας σπανιωτέρας συντάξεις τῶν ὑποθετικῶν λόγων, *εἰ γένηται*, *εἰ ξυστῶσιν αἱ πόλεις*, *ἐὰν σωθησόμεθα*, κτλ (σ. 384—386), σημειοῦμεν ἐν τέλει τὴν μετ' ἀπαρεμφάτου σύνταξιν τοῦ ὑποθετικοῦ μορίου *εἰ· καὶ αὐτοὶ εἰ μὲν ἐπὶ πλέον δυνηθῆναι τῆς ἐκείνων κρατῆσαι, τοῦτ' ἂν ἔχειν* (Θ. Δ', 98)· ἔστι δὲ τὸ *δυνηθῆναι* ἐκ καλῶν ἀντιγράφων, ἀντὶ *δυνηθεῖεν*. Ἀλλὰ καὶ τοῦτο ἰωνικώτερον μᾶλλον ἢ ἀττικώτερον (Ἡρ. Β', 64. 172· ἐκ διορθώσεως κατὰ τὰ καλλιώτερα ἀντίγραφα). Ἐξαιρουμένου δὲ τοῦ ἀνωτέρω χωρίου τοῦ Θουκυδίδου ὅςτις ἀσμένως ἀνατρέχει εἰς τὰ ἀρχαῖα, τοιαύτη σύνταξις δὲν φαίνεται ἀλλαχοῦ ἀπαντωμένη παρ' Ἀττικοῖς.

§. 44. Τὸ δὲ παρ' Ἀριστοφάνει *εἰ μὴ βαδίζειν ὥσπερ αἱ χελιδόνες* (Ὄρν. 1679) διορθοῦται διττῶς, κατ' ἔγκλισιν καὶ κατὰ γραφήν, *βατίζει*. Καὶ τὸ μὲν *βατίζει*=βαβάζει, τὸ δὲ *εἰ μὴ*=ἀλλά, πλήν (§. 26). Ὅλως δὲ ἀνάρμοστα τὰ τοῦ Διδύμου· *θέλει δὲ λέγειν εἰ μὴ βαδίζει πρὸς τὰς χελιδόνας*. Συνετώτερος ὁ Σύμμαχος· *οὐκ ἔστιν ὁ τούτου νοῦς φανερός· οὐδέν τι δύναται ἴδιον τῶν χελιδό-*

των ἡ βάδισις, αἵ γε μηδὲ πορείᾳ χρῶνται ὡς τὰ ἄλλα τῶν ὀρνέων, καὶ μάλιστα τὰ πτητικά (Σχολιαστής).

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΟΓΔΟΟΝ.

Περὶ Λόγων Συμπερασματικῶν ἤτοι Λόγων Συνεπείας.

§. 1. Καλοῦμεν *λόγους συμπερασματικοὺς* ἤτοι *λόγους συνεπείας* ἐκείνους τοὺς λόγους ὧν τὸ δεύτερον κῶλον περιέχει συνέπειαν τοῦ πρώτου· *τὰ πολλὰ Πρωταγόρας ἔνδον διατρίβει· ὥστε, θάῤῥει, καταληψόμεθα αὐτόν, ὡς τὸ εἰκός, ἔνδον* (Πλ. *Πρωτ.* 311)· ἔνθα τὸ *καταληψόμεθα αὐτὸν* ἐπιφέρεται ὡς συνέπεια πιθανὴ (ὡς τὸ εἰκός) τοῦ *τὰ πολλὰ ἔνδον διατρίβει.*

§. 2. Οἱ *ὑποθετικοὶ λογοι*, ἐξηγοῦντες τὴν σχέσιν τοῦ *παράγοντος καὶ παραγομένου*, συγγενεύουσι τοῖς *αἰτιολογικοῖς*. Ἀλλ' οἱ μὲν *αἰτιολογικοὶ* ἐξηγοῦσι τοῦτο πραγματικῶς καὶ τελεσιουργικῶς κατὰ τοῦτον τὸν τύπον· *ἐπεὶ ἦν, ἔστιν, ἔσται Ἄλφα, ἦν, ἔστιν, ἔσται Βῆτα,* ἢ *ἔστι Βῆτα,* κτλ. *ἐπεὶ ἐστιν Ἄλφα,* κτλ· οἱ δὲ *ὑποθετικοὶ* ὑποθετικῶς κατὰ τοῦτον τὸν τύπον· *τοῦ δεῖνος τεθέντος, τὸ δεῖνα προκύπτει* ἢ *οὐ προκύπτει,* ἢ *τοῦ δεῖνος μὴ τεθέντος, τὸ δεῖνα οὐ προκύπτει* ἢ *προκύπτει.* Οἱ *τελικοὶ λόγοι* ἐξηγοῦσι τὴν σχέσιν τοῦ *ἐνεργοῦντος* πρὸς τὸ *σκοπούμενον,* ὑπὸ τοῦτον τὸν τύπον· *πράττεταί τι ἵνα προκύψῃ* ἢ *ἵνα μὴ προκύψῃ τι.* Οἱ *συμπερασματικοὶ λόγοι* ἐξηγοῦσι τὴν σχέσιν τῆς *συνεπείας* πρὸς τὸ *προγενόμενον,* ὑπὸ τοῦτον τὸν τύπον· *τοιαύτη ἦν ἡ πρᾶξις, ὥστε πάντες ἐθαύμαζον.*

§. 3. Ἐκ τούτων ἐννοεῖται εὐκόλως ὅτι, ἐν ᾧ ἐπὶ τῶν *τελικῶν λόγων* τὰ πάντα μὲν γίνονται ἐπὶ ῥητῷ σκοπῷ ἵνα προκύψῃ τὸ ἀποτέλεσμα, ἄδηλον δὲ τὸ ἀποϐησόμενον, ἐπὶ τῶν *συμπερασματικῶν* τὸ ἀποτέλεσμα εἶναι δῆλον, ἄδηλος δὲ ὁ σκοπός. Εἰς τὸ *ταῦτα ἐποίει ἵνα θαυμάζηται ὁ* σκοπούμενος θαυμασμὸς ἄδηλον εἰ προὔκυψε, καὶ μόνον τὸ *ταῦτα ἐποίει* βέϐαιον. Εἰς τὸ *ταῦτα ἐποίει, ὥστε ἐθαυμάζετο,* μόνον τὸ ἀποτέλεσμα *ἐθαυμάζετο* εἶναι προφανές, ἄδηλος δὲ ὁ σκοπὸς ἐφ' ᾧ *ὁ ποιῶν ἐποίει ταῦτα.*

§. 4. Οἱ *συμπερασματικοὶ λόγοι* ἐκφέρουσι τὸ δεύτερον κῶλον διὰ τῆς *ὁριστικῆς* καὶ τοῦ *ὥστε,* ὅταν ἡ συνέπεια παρίσταται ὡς *θετικὸν γενόμενον ἀλλ' ὄχι ἀναγκαῖον· τὰ ἐν τῷ βίῳ οὕτως ἡμῖν*

δοκεῖ παντὸς ἄξια ὥστε πάντες τὸ καταλιπεῖν αὐτὰ πάντων μάλιστα φεύγομεν (Ξ. *Ἀπ.* Β', 6', 3).—*ὁρῶ πολλοὺς ἰδιώτας οἵ, πάνυ πολλὰ ἔχοντες χρήματα, οὕτω πένεσθαι ἡγοῦνται ὥστε πάντα κίνδυνον ὑποδύονται ἐφ' ᾧ πλείονα κτήσονται* (Ξ. *Συμπ.* Δ', 35).—*ταχὺ δὲ τὰ ἐν τῷ παραδείσῳ θηρία ὁ Κῦρος ἀνηλώκει, ὥστε ὁ Ἀστυάγης οὐκέτ' εἶχεν αὐτῷ συλλέγειν θηρία* (Ξ. *Π.* Α, δ', 5).

§. 5. Οὕτως ἡ Ἠλέκτρα, καταδικάζουσα τὴν ἑαυτῆς μητέρα Κλυταιμνήστραν ὡς τῷ Αἰγίσθῳ συζῶσαν, λέγει *ἡ δ' ὧδε τλήμων ὥστε τῷ μιάστορι ξύνεστ', Ἐριννὺν οὔτιν' ἐκφοβουμένη* (Σ. *Ἠλ.* 275)· ἔνθα ὁ σχολιαστὴς σημειόνει· « συνυπακούεται ὁ *καὶ* σύνδεσμος· τὸ γὰρ *ὥστε* μόνον μετὰ ἀπαρεμφάτου ζητεῖ τάττεσθαι. » Ὀλιγώτερον ἄτοπον ἴσως ἤθελεν εἶναι, εἰ ἔλεγεν ὅτι τὸ *ὥστε* κεῖται ἀντὶ τοῦ *καί*· διότι τὸ *συνυπακούεται* δηλοῖ ὅτι πρέπει νὰ συνυπάρχῃ ὁ *καὶ* μετὰ τοῦ *ὥστε*, καὶ τότε δὲν ἀπαλλάσσεται τὸ *ὥστε* τῆς πρὸς ὁριστικὴν συντάξεως, ὡς θέλει ὁ σχολιαστής (Ἴδε κατωτέρω §. 16).

§. 6. Ἔπειτα, εἰ τοῦτο ἦτον ἀληθινόν, ἔπρεπε νὰ καταδικασθῶσι πολλότατα ἐνδόξων συγγραφέων και ποιητῶν χωρία, διὰ τοῦ *ὥστε* κατὰ πάντα χρόνον τῆς ὁριστικῆς ἐκφερόμενα· *οὗτοι τοίνυν οἱ πάντα μὲν εἰδότες, πάντα δὲ δυνάμενοι θεοί, οὕτω μοι φίλοι εἰσὶν ὥστε διὰ τὸ ἐπιμελεῖσθαί μου οὔποτε λήθω αὐτοὺς οὔτε νυκτὸς οὐθ' ἡμέρας, οὐθ' ὅποι ὁρμῶμαι, οὐθ' ὅ τι ἂν μέλλω πράττειν* (Ξ. *Συμπ.* Δ', 48). — *οὐ πάνυ εἰμὶ μνήμων ὥστε οὐκ ἔχω εἰπεῖν* (Πλ. *Μέν.* 71).—*σὺ δ' εἰς τοσοῦτο τῶν μανιῶν ἐλήλυθας ὥστ' ἀνδράσιν πείθει χολῶσιν;* (Ἀρφ. *Ν.* 823)—*ἐγένετο σπουδὴ πλοῦ τοιαύτη ὥστε ἤσθιόν τε ἅμα ἐλαύνοντες* (Θ. Γ', 49). — *ἦν δὲ χιὼν πολλὴ καὶ ψῦχος οὕτως ὥστε τὸ ὕδωρ ἐπήγνυτο* (Ξ *Ἀν.* Ζ', δ', 3).—*εἰς τοῦθ' ὑπηγμένα πάντα τὰ πράγματα ὁρῶ ὥστε δέδοικα μή* . . . (Δ. Φ. Γ', ἀρχ.).—*καὶ ὁσάκις Ἀθήναζε ἀφικοίμην ἐπανηρώτων τὸν Σωκράτη ἃ μὴ ἐμεμνήμην, καὶ δεῦρο ἐλθὼν ἐπηνωρθούμην· ὥστε μοι σχεδόν τι πᾶς ὁ λόγος γέγραπται* (Πλ. *Θεαιτ.* 143).—*δύο γὰρ ἔτεκεν ἡ Ἀλκμήνη κατὰ τὸ αὐτὸ Ἡρακλέας· ὥστε ἐλελήθειτε δίδυμοι ὄντες ὁμομήτριαι* (Λουκιαν. *Διάλ. Διογ.* καὶ *Ἡρακλέους*).—*ἐς δὲ τὴν Ἀθηναίων πόλιν ἐξαπιναίως ἐνέπεσε* (ἡ νόσος) *καὶ τὸ πρῶτον ἐν τῷ Πειραιεῖ ἥψατο τῶν ἀνθρώπων, ὥστε καὶ ἐλέχθη ὑπ' αὐτῶν ὡς οἱ Πελοποννήσιοι φάρμακα ἐσβεβλήκοιεν ἐς τὰ φρέατα* (Θ. Β', 48).—*ἀπέ-*

χει δὲ ἡ Ῥήνεια τῆς Δήλου οὕτως ὀλίγον ὥστε Πολυκράτης ἀνέθηκε τῷ Ἀπόλλωνι τῷ Δηλίῳ ἀλύσει δήσας πρὸς τὴν Δῆλον (Θ.Γ΄,104).—*τοσόνδε ἔχεις τόλμης πρόσωπον ὥστε τὰς ἐμὰς στέγας ἵκου;* (Σ. *Τ.* 532) —*νῦν δὲ πρὸς ξύμπαντας ἡμᾶς Ἀθηναῖοι ἱκανοί, ὥστε ἀπόνως χειρώσονται* (Θ. Ά, 122).—*ἐπιθυμητής εἰμι τῆς σῆς σοφίας καὶ προσέχω τὸν νοῦν αὐτῇ, ὥστε οὐ χαμαὶ πεσεῖται ὅ τι ἂν εἴπῃς* (Πλ. *Εὐθύφρ.* 14), κτλ, κτλ.

§. 7. Ἐκφέρεται κατ' *ἀπαρέμφατον* μετὰ τοῦ *ὥστε* τὸ δεύτερον κῶλον τῶν *συμπερασματικῶν λόγων*, ὅταν ἡ συνέπεια παρίσταται ὡς *ἀποτέλεσμα σύμφωνον καὶ σύμμετρον τῇ ἐν τῇ κυρίᾳ προτάσει ἰδιότητι*, ὅταν δηλ. τὸ ἐν τῇ κυρίᾳ προτάσει παρίσταται ὡς ἱκανὸν νὰ παραγάγῃ τὸ διὰ τοῦ ἀπαρεμφάτου μετὰ τοῦ *ὥστε* ἐκφερόμενον· *τοιοῦτοι ἦσαν ὥστε τοὺς ἡμαρτηκότας ἀργύριον λαμβάνοντες ἀφιέναι* (Λυσ.).—*Κλέαρχος ἤλαυνεν ἐπὶ τοὺς Μένωνος, ὥστε ἐκείνους ἐκπεπλῆχθαι καὶ αὐτὸν Μένωνα, καὶ τρέχειν ἐπὶ τὰ ὅπλα* (Ξ.*Ἀν.* Ά, έ, 13). — *καὶ κραυγὴν πολλὴν ἐποίουν, ὥστε καὶ τοὺς πολεμίους ἀκούειν* (Ξ. *Ἀν.* Β΄, ϐ΄, 17).—*διὰ παντὸς τοῦ χρόνου τὴν ἀλήθειαν οὕτω φαίνου προτιμῶν ὥστε πιστοτέρους εἶναι τοὺς σοὺς λόγους ἢ τοὺς τῶν ἄλλων ὅρκους* (Ἰσ. *πρὸς Νικοκλ.* ζ΄.).—*τὰ παραδείγματα τὰ γεγενημένα τῶν ἁμαρτημάτων ἱκανὰ τοῖς σώφροσι τῶν ἀνθρώπων ὥστε μηκέτι ἁμαρτάνειν* (Ἀνδ.).

§. 8. Κατὰ τὰ ἀνωτέρω τίθεται ἐν γένει ὁριστικὴ μετὰ τοῦ *ὥστε* ὅπου ἁρμόζει τὸ παρ' ἡμῖν *λοιπόν, ἐπομένως*, ἢ τὸ *διὰ τοῦτο*· *καὶ τὸ χαλεπὸν* (τοῦ Κλεάρχου) *ἐῤῥωμένον πρὸς τοὺς πολεμίους ἐδόκει εἶναι· ὥστε σωτήριον καὶ οὐκέτι χαλεπὸν ἐφαίνετο* (Ξ.*Ἀν.* Β΄, ϛ΄, 11). Τίθεται ἀπαρέμφατον μετὰ τοῦ αὐτοῦ *ὥστε*, ὅταν δεικνύηται ὁ *τρόπος*, τὸ *μέτρον* καὶ ὁ *βαθμὸς* καθ' ἃ γίνεται τὸ ἐν τῇ κυρίᾳ προτάσει· *καλὸς γὰρ οὑμὸς βίοτος ὥστε θαυμάσαι* (Σ. *Ἠλ.* 393). Τὰ ἐν τῇ κυρίᾳ προτάσει προστιθέμενα *οὕτως, τοσοῦτον, τοσόνδε, εἰς τοῦτο*, κτλ, χρησιμεύουσιν εἰς ἔνδειξιν τῆς ἀμοιβαίας καὶ συμμέτρου σχέσεως ἀμφοτέρων τῶν κώλων· *ἔτι δὲ πρὸς τὸ μετρίως δεῖσθαι πεπαιδευμένος* (ὁ Σωκράτης) *οὕτως ὥστε πάνυ μικρὰ κεκτημένος πάνυ ῥαδίως ἔχειν ἀρκοῦντα* (Ξ. *Ἀπ.* Ά, ϐ΄, 1).

§. 9. Ἡ ἐν τούτοις σημασία τοῦ ἀπαρεμφάτου μετὰ τοῦ *ὥστε* ἐννοεῖται εὐκολώτερον, ἀντικαθισταμένου τοῦ ἰσοδυνάμου *τοιοῦτος*

οἷος εἰς τὸ *τοιοῦτος ὥστε*· οὕτω, π. χ. τὸ *τοιοῦτος οἷος λυσιτελεῖν* (Ξ.) = τοιοῦτος ὥστε λυσιτελεῖν. Ὡς δὲ παραλείπεται τὸ *τοιοῦτος* πρὸ τοῦ *οἷος*, ἐξ οὗ προὔκυψεν ἡ συνήθης σύνταξις τοῦ *οἷος* ἢ *οἷός τε* καὶ *οἷον* ἢ *οἷόν τε* μετὰ ἀπαρεμφάτου (σ. 118—119), οὕτω παραλείπεται καὶ ἐν τῷ πρὸ τοῦ ἀπαρεμφάτου κώλῳ τὸ *τοιοῦτος* καὶ *οὕτω*· *καλὸς ὥστε θαυμάσαι*=οὕτω καλὸς ὥστε θαυμάσαι.

§. 10. Ἡ συνέπεια τῆς προηγουμένης πράξεως δυνατὸν νὰ ἦναι καὶ *συμφωνία*· *ξυνέβησαν ὥστε ξύμμαχοί τε εἶναι καὶ ὁμήρους δοῦναι* (Θ. Ε, 61)· ἡ συνέπεια τῆς ξυμβάσεως ἦτον τὸ *ξύμμαχοι εἶναι καὶ ὁμήρους δοῦναι*. Ἐκ τούτου δὲ τὸ ἀπαρέμφατον μετὰ τοῦ *ὥστε* λαμβάνει καὶ τὴν σημασίαν τοῦ *ἐπὶ συμφωνίᾳ, ἐπὶ συνθήκῃ*· *ἐξὸν αὐτοῖς* (τοῖς προγόνοις) *τῶν λοιπῶν ἄρχειν Ἑλλήνων ὥστ' αὐτοὺς ὑπακούειν βασιλεῖ* (Δ. Φιλ. Β', 68). — *οὐ δέομαί γε τούτων οὐδενὸς ὥστε σε κινδυνεύειν* (Ξ. Π. Α, δ', 10. Ἴδε καὶ Θ. Γ', 28, 34, 114).

§. 11. Ἡ συνέπεια τῆς προηγουμένης πράξεως ἐκφέρεται καὶ ὡς τάσις πρὸς ἐπιτυχίαν τινός· *χρὴ πάντα ποιεῖν ὥστε ἀρετῆς καὶ φρονήσεως ἐν τῷ βίῳ μετασχεῖν* (Πλ. Φαίδ. 114). — *οἱ πρόγονοι ὑμῶν ἀποθνήσκειν ἐτόλμων ὥστε μὴ τὴν πόλιν ἀδοξεῖν* (Λυκοῦργος. ΧΙΧ). Οἱ τοιοῦτοι λόγοι προσεγγίζουσιν εἰς τοὺς τελικοὺς πρὸς οὓς τοσοῦτον ἐνίοτε ἀπονεύουσιν ὥστε δυσκόλως διακρίνονται· *ἀλλὰ ταῦτα μὲν θεῶν τις ἐξέπραξεν ὥσθ' οὕτως ἔχειν* (Εὐρ. Ἀλκ. 298). — *οἱ τριάκοντα ἐβουλήθησαν Ἐλευσῖνα ἐξιδιώσασθαι ὥστε εἶναι σφίσι καταφυγήν, εἰ δεήσειε* (Ξ. Ἑλλ. Β', δ', 8). — *σκοποῦντες καιρὸν εἴ τις παραπέσοι ὥστε σῶσαι τοὺς ἄνδρας* (Θ. Δ', 23).

§. 12. Ἐν τούτοις κυρίως δηλοῦται ὁ τρόπος τῆς πράξεως· τὸ *ὥσθ' οὕτως ἔχειν* = τρόπῳ τοιούτῳ οἷος ἦν ἱκανὸς ποιῆσαι ταῦτα οὕτως ἔχειν· *τοὺς Ἕλληνας ἡ πόλις βοηθήσασα ἀπελύσατο δουλείας ὥστε ἐλευθέρους εἶναι* (Πλ. Μενεξ. 245)=εἰς τοιοῦτον τρόπον καὶ τηλικοῦτον βαθμόν, κτλ· οὕτω τὸ *ἡ πόλις σφῶν τετείχισται ἤδη ὥστε ἱκανὴ εἶναι σώζειν τοὺς ἐνοικοῦντας* (Θ. Α, 91) δὲν σημαίνει τὸ *ἵνα ᾖ ἱκανή*, ἀλλὰ τὸ *τετείχισται τοιούτῳ τρόπῳ οἷος σώζειν*=τρόπῳ ἱκανῷ σώζειν, κτλ. — *τοιούτῳ τρόπῳ προσηγάγετο τοὺς Αἰγυπτίους ὥστε δικαιοῦν δουλεύειν* (Ἡρ. Β', 172).

§. 13. Ἀκριβῶς λοιπὸν εἰπεῖν τὰ τοιαῦτα ὁμοιάζουσι τοῖς διὰ

τοῦ ὅπως=τίνι τρόπῳ ἐκφερομένοις (σ. 734, §. 14). Ἀλλὰ διὰ τὴν συγγένειαν τῶν ἐννοιῶν καὶ ἀντὶ τελικῶν ἐκληφθέντα μικρὰν τὴν διαφορὰν φέρουσιν, εἰ ὅλως φέρουσιν (§. 11. Ἴδε καὶ σ. 406, §. 185)· *τὸ καταφυγὴν εἶναι* (§. 11), εἴτε ἐξηγηθῇ διὰ τοῦ *τρόπῳ ἱκανῷ καταστῆσαι τὴν Ἐλευσῖνα καταφυγήν*, εἴτε διὰ τοῦ *ἵνα ᾖ καταφυγή, φέρουσιν εἰς τὸ αὐτό.* Τῆς αὐτῆς ἀρχῆς φαίνεται καὶ ἡ μετὰ συγκριτικῶν σύνταξις τοῦ ἀπαρεμφάτου· *γέρων μὲν ἐκεῖνος ὥστε ἐμοὶ βοηθεῖν, νεώτερος δ' ἐγὼ πολλῷ ἢ ὥστε δύνασθαι ἐμαυτῷ τιμωρεῖν ἱκανῶς* (Ἀντιφ.). Ὡς εἶναι τὸ *οἷος βοηθεῖν*=ἱκανὸς βοηθεῖν, οὕτω καὶ τὸ *οὐχ οἷος βοηθεῖν*=οὐχ ἱκανὸς βοηθεῖν· τοῦτο δὲ ἐξηγεῖ τὴν αὐτὴν ἔννοιαν τῷ *νεώτερος ἢ ὥστε βοηθεῖν*, κτλ.

§. 14. Καὶ εἰς τὴν ὁριστικὴν ἐπὶ τῶν ἱστορικῶν χρόνων καὶ εἰς τὴν ἀπαρέμφατον προστίθεται ὁ δυνητικὸς σύνδεσμος *ἄν*, ὅταν δηλοῦται ὅτι ἡ συνέπεια ἤθελε προκύψει, εἰ ἐξεπληροῦτο ἡ ἐν τῇ κυρίᾳ προτάσει ὑπόθεσις· *ὥστ', εἰ φρονῶν ἔπρασσον, οὐδ' ἂν ὧδ' ἐγιγνόμην κακός;* (Σ. *Κ.* 272) — *Σωκράτης οὕτως ἤδη τότε πόῤῥω τῆς ἡλικίας ἦν ὥστε, εἰ καὶ μὴ τότε* (ἐτελεύτησεν), *οὐκ ἂν πολλῷ ὕστερον τελευτῆσαι τὸν βίον* (Ξ. *Ἀπ.* Δ', ή, 1)=ὥστε οὐκ ἂν πολλῷ ὕστερον ἐτελεύτησε. Περὶ τοῦ ἐν τοῖς ὁμοίοις χωρίοις παραπληρωματικοῦ ὑπὸ τῶν γραμματικῶν καλουμένου *ἂν* ἴδε Κοραῆν ἐν *Προδρόμῳ* σ. νδ'—νζ'.

§. 15. Ἀποβλέπων τις εἰς παραδείγματα, οἷα εἶναι μετ' ἄλλων ὁμοίων τὸ *ἀπέχει ἡ Ῥήνεια οὕτως ὀλίγον ὥστε Πολυκράτης ἀνέθηκε τῷ Ἀπόλλωνι τῷ Δηλίῳ ἁλύσει δήσας πρὸς τὴν Δῆλον* (Θ. Γ', 104), ἤθελεν ἴσως εἰκάσει ὅτι ἐκ τοιούτων περιστάσεων ἐν αἷς δηλοῦται *ἀπόστασις* ὠνομάσθη ἐπὶ τῆς ἀνωτέρω σημασίας *ἀποστατικὸν* τὸ *ὥστε*. Οἱ γραμματικοὶ ὅμως ἀναλαμβάνουσι τὴν προσηγορίαν ἐξ ἀρχῆς ὑψηλοτέρας, ἐκ τοῦ ῥητορικοῦ σχήματος ὅπερ καλεῖται *ἀπόστασις* (Ἑρμογένης ἐν τοῖς *Ἕλλησι Ῥητορογράφοις* παρὰ Οὐαλζίῳ Τ. Γ', 108. Η, 638).

§. 16. Ἀνανίας δὲ ὁ μοριογράφος καίτοι, Θεοδώρῳ καὶ Κωνσταντίνῳ ἑπόμενος, δέχεται ἐν τέλει τὴν ὀνομασίαν ταύτην, προτιμᾷ ὅμως τὴν προσηγορίαν *ὑποστατικόν*, ὡς ὑφιστῶν καὶ, κοινότερον εἰπεῖν, σταματῶν τὴν ἐν τῷ προηγουμένῳ κώλῳ διὰ τῶν ἐπιτατικῶν οὕτω, *τοσοῦτον*, κτλ, ἐμφαινομένην ὁρμήν· « *ἀποστατικὸν* τοί-

νυν ὑπάρχον ἐκ τῆς ἡγουμένης γιγνώσκεται μάλιστα οἱασοῦν ἐπιτάσεως, ἥςπερ ὁ ὅρος, ὥσπερ ὁρμῆς, ἤτε ἐπίσχεσις καὶ στάσις διὰ τοῦ ὡς ἢ *ὥστε* οἷον ἀπολήγει καὶ ἀποτερματίζεται, ἐς ὅσον ἀποτείνειν πως δέον ἡμῖν ἐμφαίνοντος τὴν ἐπίτασιν » (σελ. 107). Ἄλλως δέ, ἄνευ τῶν τοιούτων, ὀνομάζει αὐτὸ *συμπερασματικόν*, *τελικόν*, κτλ, πικρῶς διαχλευασθεὶς ὑπὸ τοῦ Καυσοκαλυβίτου διὰ τὴν κακὴν ἐφαρμογὴν τῶν τοιούτων σημαινομένων εἰς ἐκκλησιαστικὰς ῥήσεις (σ. 1287), αὐτοῦ δεχομένου τὸ *ὥστε*=καί.

§. 17. Ἐπὶ τῶν αὐτῶν περιστάσεων, ἂν καὶ σπανιώτερον, τίθεται καὶ τὸ ὡς μετὰ τοῦ ἀπαρεμφάτου· *ἐδόξατέ μοι φάναι τῆς ἀρετῆς μόρια εἶναι οὕτως ἔχοντα πρὸς ἄλληλα ὡς οὐκ εἶναι τὸ ἕτερον αὐτῶν οἷον τὸ ἕτερον* (Πλ. *Πρωτ.* 330).—*περὶ δὲ τῶν μισθοφόρων ἔχεις τι εἰπεῖν ὡς μὴ μισεῖσθαι δι' αὐτούς;* (Ξ. *Ἱέρ.* Ι, 1) — οὓς (πολεμίους) *ἐγὼ σαφῶς ἐπίσταμαι ἰδιώτας ὄντας ὡς πρὸς ἡμᾶς ἀγωνίζεσθαι* (Ξ. *Π.* Α, ἑ, 7). Οὕτω δὲ καὶ ἐπὶ τελικῆς ἐννοίας ἥτις ὅμως περιέχεται μᾶλλον εἰς τὸ ἀπαρέμφατον ἢ εἰς τὸ μόριον· *ὡς ἀπὸ τοῦ ποταμοῦ ἀρύσασθαι* (Ξ. *Π.* Α, β', 8). Ὡσαύτως μετὰ τοῦ *ἄν· ἐν τῷ ἀσφαλεῖ ἤδη ἔσομαι ὡς μηδὲν ἂν ἔτι κακὸν παθεῖν* (Ξ. *Π.* Η, ζ', 27)· καὶ μετὰ ὁριστικῆς· *οὕτω πολλὰ ἔχω ὡς μόλις αὐτὰ καὶ ἐγὼ αὐτὸς εὑρίσκω* (Ξ.)· καὶ μετὰ τοῦ *ἂν* ἐπὶ τῶν ἱστορικῶν χρόνων· *εὐθὺς μὲν γὰρ ἡ Ἀριάδνη ἀκούσασα τοιοῦτό τε ἐποίησεν ὡς πᾶς ἂν ἔγνω ὅτι ἀσμένη ἤκουσεν* (Ξ. *Συμπ.* Θ', 3) κτλ. (Ἴδε σ. 440—443).

§. 18. Σπανίως τίθεται εἰς ἔνδειξιν τῆς συνεπείας ἡ εὐκτικὴ μόνη· *εἴ τις χρῷτο τῷ ἀργυρίῳ ὥστε πριάμενός τι διὰ τοῦτο κάκιον μὲν τὸ σῶμα ἔχοι, κάκιον δὲ τὴν ψυχήν*, κτλ (Ξ. *Οἰκ.* Α, 13). Πολὺ συχνότερον μετὰ τοῦ *ἄν· ἀλγῶ ἐπὶ τοῖς παροῦσιν ὥστ' ἄν, εἰ σθένος λάβοιμι, δηλώσαιμ' ἂν οἷ' αὐτοῖς φρονῶ* (Σ. *Ἠλ.* 333).—*ἐπίστασθε, ὥστε κἂν ἄλλους ἂν διδάσκοιτε* (Ξ.), εἰ βούλοισθε, κτλ.

§. 19. Ἡ συνέπεια ἐκφέρεται καὶ ὡς *προτροπή*, ὡς *προσταγή*, *παραίνεσις*, κτλ. Ὡς λοιπὸν ἐπὶ τῶν *ὑποθετικῶν λόγων* λέγεται *εἰ δοκεῖ, στείχωμεν* (Σ. *Φ.* 1402).—*εἰ δοκεῖ σοι, στεῖχε* (Σ. *Ἀντ.* 98), κτλ (σ. 751, §. 31), οὕτω καὶ ἐπὶ τῶν *συμπερασματικῶν* δυνατὸν εἰπεῖν· *ἔδοξεν, ὥστε ἴωμεν*. Ἐπὶ τούτου παρίσταται ἡ ὑπόθεσις ὡς ἐκπεπληρωμένη, ἡ προτροπὴ λοιπὸν εἶναι θετική· ἐπὶ τοῦ

πρώτου ἡ προτροπὴ ἰσχύει, ἐὰν ἐκπληρωθῇ ἡ ὑπόθεσις. Ὡσαύτως καὶ *ὥστε θάῤῥει* (Πλ.).—*ὥστε μηκέτι ἀπόρει* (Ξ.), κτλ.

§. 20. Ἐπειδὴ τὸ ἐν τούτοις διὰ τοῦ *ὥστε* ἐκφερόμενον εἶναι συνέπεια τοῦ ἐν τῷ προηγουμένῳ κώλῳ, διὰ τοῦτο ἡ πρὸ αὐτοῦ τιθεμένη ὑποστιγμὴ γίνεται περιττή, τοὐλάχιστον ἀδιάφορος. Ἀλλ' ὑπάρχουσι καὶ περιστάσεις καθ' ἃς ἡ σαφήνεια τοὐλάχιστον ἀπαιτεῖ ὄχι μόνον τοῦτο, ἀλλὰ καὶ τὴν μεσοστιγμήν.

§. 21. Δυνατὸν δὲ ἴσως αἱ περιστάσεις αὗται νὰ ἀναχθῶσιν εἰς τὰς ἑξῆς· ά. ὅταν, μακροτέρου ὄντος τοῦ πρώτου κώλου, ἕπηται μετὰ πολλὰ τὸ δεύτερον· *καὶ μὴν εἰ καὶ σφόδρα ἐναντίον ἐστὶν . . . ὥστε πῶς οὐ βοηθήσουσιν ἡμῖν ἐπ' Ὠρωπόν;* (Δ. *Μεγαλοπ.* 205) ϐ'. ὅταν, πολλῶν τασσομένων ἐν τῷ πρώτῳ κώλῳ, τὸ *ὥστε* δὲν ἀναφέρηται εἰς τὸ ἀμέσως προηγούμενον ἀλλ' εἰς ὅλον ὁμοῦ τὸν λόγον· *οἱ δὲ Λακεδαιμόνιοι ἰδόντες . . . ὥστε παρὰ τὸ εἰωθὸς ἱππέας τετρακοσίους κατεστήσαντο καὶ τοξότας* (Θ.Δ',55. Ἴδε καὶ Ἐ, 14, ἐν τέλει· γ'. ὅταν τὸ διὰ τοῦ *ὥστε* ἐκφερόμενον ἦναι συναγόμενον οὐχὶ ἐκ γενομένου τινός, ἀλλὰ ἐξ οὐ γενομένου· *ἀλλά, μὰ Δί', οὐκ ἐδίδαξεν· ὥστε αὐτοὺς ἂν ἡμᾶς δέοι τούς τε ἀγαθοὺς καὶ τοὺς κακοὺς κρίνειν* (Ξ. *'Απ.* Γ', ά, 9)· ἔνθα εἰ προηγεῖτο *ἐδίδαξε*, καταφατικῶς, ἡ συνέπεια ἤθελεν εἶναι ἀποφατική· *ὥστε οὐκ ἂν δέοι*, κτλ.

§. 22. Ἀλλὰ τὸ περὶ στίξεως ἐν γένει οὔτε τοσοῦτον εὔκολον, οὔτε παρ' ἅπασιν ὁμοιόμορφον· διότι καὶ ἐν τοῖς τῶν ἀρχαίων συγγράμμασιν ἡ αὐτὴ ῥῆσις παρὰ διαφόρων ἐκδοτῶν πολλάκις στίζεται διαφόρως, καὶ τὴν αὐτὴν πλοκὴν τοῦ λόγον ἄλλως ἄλλη γλῶσσα διαστίζει. Ἡ τοῦ Θουκυδίδου ῥῆσις (Ἀ, 40), *ὡς μὲν οὖν . . . . δεδήλωται*, ἐν ταῖς ἀρχαίαις ἐκδόσεσιν ἔχει στίξεις μικρὰς καὶ μεγάλας τρεῖς, ἐν τῇ τοῦ Κρυγέρου μόνον μίαν· ἡ τοῦ αὐτοῦ Θουκυδίδου (Ἀ, 13) *οἱ δὲ Λακεδαιμόνιοι . . . μὴ λείπεσθαι*, ἐν ταῖς ἀρχαιοτέραις ἐκδόσεσιν ἔχει δεκατέσσαρας, ἐν δὲ τῇ τοῦ Κρυγέρου μόνον τέσσαρας. Ὁ Ἡρόδοτος ἔγραψε τὴν ἀρχὴν τῆς ἱστορίας του ἄνευ στίξεων, οἱ Ἀλεξανδρινοὶ ἔγραψαν· *Περσέων μέν νυν οἱ λόγιοι Φοίνικας αἰτίους φασὶ γενέσθαι τῆς διαφορῆς*· ὁ Γάλλος μεταφράζων τὴν αὐτὴν γράφει « **Les Perses les plus savans dans l'Histoire de leur pays,attribuent aux Phéniciens la cause de cette inimitié.** »

§. 23. Παραλείποντες ἐπὶ τοῦ παρόντος τὰ τοῦ Θουκυδίδου, καὶ

μόνον τὰ ἠροδότεια ψαύοντες παρατηροῦμεν ὅτι, κατὰ τὴν γαλλικὴν στίξιν, ἄνευ ἀνάγκης χωρίζεται τὸ ὑποκείμενον τοῦ ἰδίου ῥήματος, ὡς ἀλόγως παρ' ἡμῶν χωρίζεται τὸ ἀντικείμενον τοῦ ἰδίου ῥήματος ἐν τοῖς *γνωρίζω, ὅτι.*—*λέγουσιν, ὅτι ἔγινε σεισμός*, ὅπερ οὐδὲν ἕτερον ἢ *λέγουσι τὸ σεισμὸν γεγονέναι*. Ἡ λογικὴ τῶν μερῶν διάκρισις καὶ ἡ σαφήνεια πρέπει νὰ ἦναι οἱ μόνοι ὁδηγοὶ πρὸς την χρῆσιν τῶν τοιούτων φραγμῶν εἰς τὴν ῥύμην τοῦ λόγου, ἀναγκαίων καὶ πρὸς διανάπαυσιν τοῦ λέγοντος καὶ πρὸς εὔρυθμον καὶ ἁρμονικὴν σειρὰν τῶν λεγομένων, ἥτις ὑποθέτει πάντοτε τακτικὴν τῶν νοουμένων διάταξιν. Ἀλλὰ τοῦτο ἀπαιτεῖ ἐν ἰδιαιτέρᾳ πραγματείᾳ ἐξέτασιν. Τὸ ἐν τῷ τετάρτῳ τῆς Θ. Γαζῆ γραμματικῆς *περὶ τῆς τοῦ ἀπαγγέλλειν διαστολῆς*, συντομώτατον ὂν καὶ μόνον γενικωτάτους δίδον κανόνας, εἶναι ἀνεπαρκές. Ἓν γαλλικὸν τοῦ Δεκκιήνου καὶ ἓν γερμανικόν, ἐκ προθέσεως περὶ τούτου πραγματευόμενα, δὲν δύναμαι νὰ ἐρευνήσω ἐπὶ τοῦ παρόντος· μόνον διὰ τὴν συνέχειαν τοῦ Ὀρθογραφικοῦ ἔχω ἰδιαίτερον περὶ τούτου κεφάλαιον, ἐκδοθησόμενόν ποτε, εἰ θεὸς θέλει.

§. 24. Ἐπειδὴ δὲ τὸ *ὥστε* τίθεται μετὰ τοῦ ἀπαρεμφάτου καὶ ἐπὶ περιστάσεων ἐν αἷς καὶ τὸ ἀπαρέμφατον αὐτὸ καθ' ἑαυτὸ τίθεται, τοῦ κόπου ἀντάξιον ἤθελεν εἶναι ἴσως ἡ προσπάθεια τοῦ ἐρευνῆσαι τίς ἡ διαφορὰ τούτων· τί διαφέρει, π. χ. τὸ *ξυνέβη γενέσθαι* καὶ *ξυνέβη ὥστε γενέσθαι* (Θ. Ε, 14, ἀρχ.).—*πολλάκις γέγονεν ὥστε καὶ τοὺς μείζω δύναμιν ἔχοντας ὑπὸ τῶν ἀσθενεστέρων κρατηθῆναι* (Ἰσ. *Ἀρχιδ.* ιέ,).—*ἀδύνατον ὑμῖν ὥστε Πρωταγόρου σοφώτερον ἑλέσθαι* (Πλ. *Πρωτ.* 338).—*οὐκ ἔπειθε δοῦναι, καὶ οὐκ ἔπειθε τοὺς Χίους ὥστε ἑαυτῷ δοῦναι νέας* (Ἡρ. ς', 5).

§. 35. Ὡσαύτως τὰ περὶ τοῦ *μή, οὐ, μὴ οὐ· οἶμαι ἀρκεῖν σοί γε καὶ τὰ σὰ ἀλγήματα ὥστε μὴ τὰ τῶν πέλας στένειν* (Σ. Φ. 339). —*δεῖν' ἐπηπείλει τελεῖν· ὥστ' οὔτε νυκτὸς ὕπνον οὔτ' ἐξ ἡμέρας ἐμὲ στεγάζειν ἡδύν* (Σ. *Ἠλ.* 779).—*τοὺς γὰρ Βοιωτοὺς ᾤοντο πεπεῖσθαι· . . . ὥστε οὐδὲ πρὸς Ἀθηναίους ἔτι σφίσιν εἶναι συμμαχίαν ποιήσασθαι* (Θ. Ε, 40).—*πείσομαι γὰρ οὐ τοσοῦτον ὥστε μὴ οὐ καλῶς θανεῖν* (Σ. *Ἀντ.* 97).—*οὐδὲν ἐλύπησεν ὥστε μὴ οὐχὶ τὴν ἐκείνου τοῦ στοιχείου φύσιν δηλῶσαι* (Πλ. *Κρατ.* 393). Ἀλλὰ παρατρέχονται καὶ ταῦτα διὰ τὸ σύντομον (σ. 753, §. 40).

§. 26. Ἐνταῦθα ἀνάγονται οἱ *συλλογιστικοὶ σύνδεσμοι* λεγόμενοι, συνέπειαν καὶ αὐτοὶ προηγουμένων σημαίνοντες, κατὰ διάφορον ὅμως τρόπον καὶ κατὰ διάφορον ἐν τῷ λόγῳ θέσιν, ἀλλὰ καὶ πολυειδῶς προσέτι ἐκλαμβανόμενοι. Τοιοῦτοι εἶναι ὁ *ἄρα*, ὁ *τοίνυν*, ὁ *τοίγαρ* ἢ *τοιγάρ*, *τοιγάρτοι*, *τοιγαροῦν*, ὁ *γοῦν*, ὁ *οὐκοῦν*, κτλ.

§. 29. Περὶ τοῦ *ἄρα* ὡμιλήσαμεν ἐν τοῖς ἔμπροσθεν (σ 715, §. 18). Ὁ *τοίνυν* εἶναι *τοὶ νῦν*=τῷ νυν=διὰ τοῦτο τώρα=λοιπόν· *πάσας τοίνυν τὰς ἀγέλας ταύτας*, κτλ (Ξ. *Π.* Α, ά, 2).—*καὶ τοίνυν* (Ξ. *Π.* Α, γ', 16)=καὶ διὰ τοῦτο λοιπόν. Ὁ *τοίγαρ* ἢ *τοιγάρ* =τῷ γάρ=διὰ τοῦτο· *τοιγὰρ ἐρέω* (Ἰλ. Α, 76). Ὁ *τοιγάρτοι*=ὄντως διὰ τοῦτο=διὰ αὐτὸ τοῦτο καὶ οὐχὶ δι' ἄλλο· *τοιγάρτοι νῦν, ἅτε μέγιστα ἠδικηκὼς τῶν ἐν Μακεδονίᾳ, ἀθλιώτατός ἐστι πάντων Μακεδόνων* (Πλ. *Γοργ.* 471). Ὁ *τοιγαροῦν* (τοὶ γὲ ἄρ οὖν)= διὰ τοῦτο λοιπόν· *τοιαύταις χρώμενοι γνώμαις ἐννενήκοντα μὲν ἔτη τῶν Ἑλλήνων ἦρξαν* (Λυκοῦργος). Ὁ *τοίνυν* δὲν τίθεται ἐν ἀρχῇ τοῦ λόγου, ὡς οἱ ἄλλοι τρεῖς.

§. 28. Πάντα ταῦτα, ὡς συλλογιστικὰ μόρια, ἀναφέρουσι κατὰ στενὴν συνάφειαν τὸ ἑπόμενον ὡς συνέπειαν εἰς τὸ ἡγούμενον ὡς αἴτιον. Ἀλλ' ἐκλαμβάνονται, ὡς εἴπαμεν, καὶ κατ' ἄλλην σημασίαν. Δυσκολώτερον δὲ τῶν ἄλλων φαίνεται τὸ *οὖν* ἰωνικῶς *ὦν*. Ἐκλαμβάνεται κατὰ συλλογιστικὴν σημασίαν· *λαβόντες δὲ τοὺς ἄρχοντας ἀναρχίᾳ ἂν καὶ ἀταξίᾳ ἐνόμιζον ἡμᾶς ἀπολέσθαι· δεῖ οὖν πολὺ τοὺς ἄρχοντας ἐπιμελεστέρους εἶναι τοὺς νῦν τῶν πρόσθεν* (Ξ. *Ἀν.* Γ', 6', 26). Ἀλλ' ἡ σημασία αὕτη δὲν εἶναι ἡ πρώτη τοῦ μορίου τούτου, κυρίως σημαίνοντος τὸ *ὄντως*, *βεβαίως*, κτλ· *μὲν οὖν*. Ἐκ τούτου γίνεται τὸ *γοῦν* (γὲ οὖν), τὸ *οὐκοῦν* ἢ *οὐκ οὖν* καὶ *οὔκουν*, ἅπερ ὡσαύτως ἐκλαμβάνονται πολυειδῶς.

§. 29. Περὶ πάντων τούτων, ὡς καὶ περὶ τῶν προηγουμένων, παραπέμπονται οἱ ἀναγνῶσται εἰς τὰ ἀκριβῆ λεξικὰ καὶ εἰς τοὺς μοριογράφους, μάλιστα δὲ εἰς τὸν Γερμανὸν Ἄρτουγγ ὅςτις, διὰ παραθέσεως πρὸς ἄλλας συγγενεῖς γλώσσας, ἰνδικήν, γερμανικὴν καὶ λατινικήν, ἀνευρίσκων τὴν ἀρχὴν καὶ τὴν πρώτην σημασίαν τῶν ἑλληνικῶν μορίων,παρακολουθεῖ αὐτὴν ἔπειτα κατὰ πάσας τὰς διαφόρους αὐτῶν φάσεις· οὕτω, π. χ. ἀποδεικνύει, προσπαθεῖ τοὐλάχιστον νὰ ἀποδείξῃ, τὸ *οὖν* ἢ *ὦν* ὡς αἰτιατικὴν τοῦ *αὐς*, ἐξ οὗ καὶ

τὸ *αὐτός*, κατὰ τὴν ἀναλογίαν τοῦ οὖς, ὧς καὶ auris (πρόσθες καὶ τοῦ παρ' ἡμῖν *αὐτίον*)· ὅθεν *ὥσπερουν*=ὡς αὔτως, ἤτοι ὡσαύτως· *δόλοις ὀλούμεθ', ὥσπερουν ἐκτείναμεν* (Αἰσχ.*Χ*.876), κτλ. κτλ. κτλ.

§. 30. Ἀλλὰ σεβόμενοι τὴν ἀλήθειαν πρέπει νὰ ὁμολογήσωμεν περὶ τοῦ ἄλλως πολυμαθεστάτου τούτου συγγράμματος ὅτι ἐν πολλοῖς αὐτοῦ μέρεσιν ὑπάρχει παραπολλὴ φιλοσοφία, ἔν τισι δὲ βεβιασμένη καὶ οὐ πάνυ σαφής, τῶν σανσκριτικῶν ὑπερμέτρως παραμιγνυομένων. Τοὺς περὶ τοῦ *οὐ* καὶ *μὴ* πραγματευθέντας ἀναφέρων ὁ Ἔλλενδος (**Ellendt Lexicon Sophocleum· Regimonti Prussorum, 1835. vol. II. p. 92**) λέγει περὶ τοῦ ἀρτουγγείου συγγράμματος ὅτι « πρὶν ἔτι ἐκδοθῇ ἀνῃρέθη ὑπὸ τοῦ Φραγκίου, συγγράψαντος τὸ *περὶ Ἀποφατικῶν Μορίων τῆς Ἑλληνικῆς Γλώσσης*, καὶ ὅτι ὁ Ἄρτουγγ τῇ συνήθει αὐτοῦ πεποιθήσει, προσβάλλων τὸν Ἑρμάννον, ἐπαινῶν τὸν Θείρσχιον, καταντᾷ εἰς γνώμην θαυμαστὸν ὅσον τῇ τοῦ Ἑρμάννου συμφωνοῦσαν, καὶ ὅτι ἐν τοῖς ἑλληνικοῖς γράμμασιν οὐδεμία προκοπή, ἐὰν μὴ ἐξακριβωθῶσι πάντα τὰ χωρία τῶν συγγραφέων. Τοῦτο δὲ οὐκ ἔστιν ἔργον **sanscritice balbutientium** ». Ἡ εἰς ταῦτα ἀπάντησις ἀνήκει εἰς τὸν Ἄρτουγγ, τὴν ὁποίαν ἴσως καὶ δὲν παρημέλησεν, ἀλλ' ἐγὼ δὲν τὴν εἶδα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΕΝΝΑΤΟΝ.

Περὶ Λόγων Ἀναφορικῶν.

§. 1. Ὡς οἱ *ὑποθετικοὶ λόγοι* ἐξηγοῦσιν ὑποθετικῶς τὴν σχέσιν τοῦ *παράγοντος* καὶ *παραγομένου*, οὕτως οἱ *ἀναφορικοὶ* ἐξηγοῦσι τὴν σχέσιν τοῦ *ἀναφέροντος* καὶ *ἀναφερομένου*. Ἡ σχέσις τῶν τοῦ λόγου κώλων καθ' ἣν τὸ ἑπόμενον ἀναμιμνήσκει πάντοτε ἡγούμενόν τι, καθ' ἣν πρόσωπον ἀναμιμνήσκει ἄλλο σχετικὸν πρόσωπον, *πρᾶγμα* ἀναμιμνήσκει ἄλλο σχετικὸν *πρᾶγμα*, καὶ *τόπου*, *χρόνου* ἢ *τρόπου περίστασις* ἀναμιμνήσκει ἄλλην ὁμοίαν *περίστασιν*, καλεῖται *ἀναφορά*. Ὡς δὲ ἐκ τῆς *ὑποθέσεως* ὠνομάσθησαν οἱ *ὑποθετικοί*, οὕτως ἐκ τῆς *ἀναφορᾶς* οἱ *ἀναφορικοὶ λόγοι*.

§. 2. Ἐκ τῶν δύο κώλων τῶν *ἀναφορικῶν λόγων* τὸ μὲν τοῦ *ἀναφερομένου* ἐξηγεῖται διὰ τῶν οὐσιαστικῶν ἢ διὰ τῶν δεικτικῶν

ἀντωνυμιῶν καὶ δεικτικῶν μορίων, τὸ δὲ τοῦ *ἀναφέροντος* διὰ τῶν ἀναφορικῶν ἀντωνυμιῶν καὶ τῶν ἀναφορικῶν μορίων, ἀναφερόντων καὶ ἀναπολούντων τὰ δεικτικά. Τὸ *ὅς* ἀναπολεῖ τὸ *ἀνὴρ* ἢ τὸ *οὗτος* ἢ *ἐκεῖνος*, τὸ *ἥ* ἀναπολεῖ τὸ *ἡ γυνὴ* ἢ τὸ *αὕτη* ἢ *ἐκείνη*, τὸ *ὅ* ἀναπολεῖ τὸ *πρᾶγμα* ἢ τὸ *τοῦτο* ἢ *ἐκεῖνο*. Ὡσαύτως τὸ *ὅπου* ἀναπολεῖ τὸ *ἐκεῖ*, τὸ *ὅτε* τὸ *τότε*, τὸ *ὅπως* τὸ *οὕτως*, κτλ.

§. 3. Ὡς πρὸς τὴν σύνταξιν δυνατὸν νὰ θεωρηθῶσιν οἱ ἀναφορικοὶ λόγοι· ά. ὡς *ἰσοδυναμοῦντες τῇ δεικτικῇ ἀντωνυμίᾳ καὶ τῷ συμπλεκτικῷ συνδέσμῳ καί*· ὅς=καὶ οὗτος· ϐ'. ὡς *ἐξηγοῦντες χαρακτηριστικόν τι κατηγόρημα καὶ προσδιορισμὸν μέρους τῆς κυρίας προτάσεως*· τοιοῦτος οἷος, ἐκεῖνος ὅς, κτλ· τοὺς πρώτους καλοῦμεν, συντομίας χάριν, *προσθετικούς*, τοὺς δευτέρους *προσδιοριστικούς*.

§. 4. Οἱ *προσθετικοὶ ἀναφορικοὶ λόγοι* δέχονται συνήθως τὴν σύνταξιν τῶν ἀπολύτων λόγων, τιθέμενοι καθ' *ὁριστικήν*, ἄνευ τοῦ *ἂν* τὰ πολλά, ἢ κατ' *εὐκτικὴν* μετὰ τοῦ *ἄν*, ὡς ἤθελε τεθῆ καὶ ὁ διὰ τοῦ *καὶ οὗτος* ἰσοδύναμος λόγος· *παρῆν δὲ καὶ Μηδοσάδης τῷ Σεύθῃ ὅςπερ ἐπρέσϐευεν αὐτῷ πάντοσε* (Ξ. *'Αν*. Ζ', ϐ', 23)=οὗτος δὲ ἐπρέσϐευε, κτλ. — *φίλον, ὃ μέγιστον ἀγαθὸν εἶναί φασιν, ὁρᾶν ἔφη*, κτλ (Ξ. *'Απ*. Β', δ', 2)=καὶ τοῦτο μέγιστον ἀγαθόν.— *ἀποτμηθέντες τὰς κεφαλάς, ὅςπερ κάλλιστος θανάτων* (Ξ. *'Αν*. Β', ϛ', 29) = καὶ οὗτος κάλλιστος θανάτων. — *ὑπέσχετο δ' αὐτῷ φίλον Κύρῳ ποιήσειν, ὃν αὐτὸς ἔφη κρείττω ἑαυτῷ νομίζειν τῆς πατρίδος* (Ξ. *'Αν*. Γ', ά, 4).—*ἀγωνοθέται δ' οἱ θεοί εἰσιν, οἳ σὺν ἡμῖν, ὡς τὸ εἰκός, ἔσονται* (Ξ. *'Αν*. Γ', ά, 21).— *ἐάν ποτε συμβῇ τι πταῖσμα ἃ πολλὰ γένοιτ' ἂν ἀνθρώποις* (Δ.)=ταῦτα δὲ ἢ τοιαῦτα δὲ πταίσματα γένοιτ' ἂν πολλά, κτλ.

§. 5. Ὡσαύτως ἐκφέρονται οἱ τοιοῦτοι λόγοι δι' εὐκτικῆς ἐγκλίσεως· ά. ἐπὶ *εὐκτικῆς ἐννοίας*, ἄνευ τοῦ *ἄν*· *ἀνάγκη δούλῳ πληγαὶ καὶ ὁ τοῦ σώματος αἰκισμός, ὃ μήτε γένοιτ' οὔτε λέγειν ἄξιον* (Δημ. *Περὶ τῶν Χεῤῥονησ*. 102) = ταῦτα δέ, κτλ· ἔνθα ἐπὶ μὲν τῆς εὐχῆς ἐτέθη τὸ *μή*, ἐπὶ δὲ τοῦ ἀποφαντικοῦ λόγου τὸ *οὐ*· ϐ'. ἐπὶ *εἰκαστικῆς ἐννοίας* διὰ τοῦ *δυνητικοῦ λόγου*· *πᾶν ἐξαιρεῖ λόγος, ὃ καὶ σίδηρος πολεμίων δράσειεν ἄν* (Εὐρ.). Δι' ὑποτακτικῆς· *εἰς καλὸν ἡμῖν Ἄνυτος ὧδε παρεκαθέζετο ᾧ μεταδῶμεν τῆς ζητήσεως* (Πλ. *Μέν*. 89)=καὶ τούτῳ μεταδῶμεν (σ. 355, §. 12). Διὰ

προστακτικῆς· *οὐκ ἄξιον τοῖς λόγοις πιστεῦσαι μᾶλλον ἢ τοῖς ἔργοις, ὃν ὑμεῖς σαφέστατον ἔλεγχον τοῦ ἀληθοῦς νομίσατε* (Λυσ.). Ὡσαύτως δι' ὁριστικῆς μετὰ τοῦ *ἂν* ἐπὶ τῶν *ἱστορικῶν χρόνων*. Ἐν δὲ τῷ πλαγίῳ λόγῳ καὶ δι' ἀπαρεμφάτου (Ἴδε σ. 444, §. 75—76).

§. 6. Ἐπίσης δὲ καὶ οἱ *προσδιοριστικοὶ ἀναφορικοὶ λόγοι* δέχονται ἐν γένει τὴν σύνταξιν τῶν ἀπολύτων λόγων. Τίθενται καθ' ὁριστικήν· ά. ἄνευ τοῦ *ἂν*· *οὓς ἠδυνήθησαν συνειλήφασιν* (Ξ. *'Αν*. Γ', ά, 335).— *ἃ μὴ προσήκει μήτ' ἄκουε μήθ' ὅρα* (Γν.)· 6'. καθ' ὁριστικὴν μετὰ τοῦ *ἂν* ἐπὶ τῶν *ἱστορικῶν χρόνων*· *ἠξίου τὴν αὐτὴν Πασίωνι ψευδομένῳ γίγνεσθαι ζημίαν ἥσπερ ἂν αὐτὸς ἐτύγχανεν, εἴ τι τούτων ἐφαίνετο ποιήσας* (Ἰσ. *Τραπεζιτ*. ιά.)· παρὰ Κοραῆ, *ἔτυχεν*. — *οὐδὲν τοιοῦτον ἐξεῦρον ὁπόθεν ἂν εἰκότως ὑπερείδετε τὴν ἐμὴν ὁμιλίαν* (Λυσ.).

§. 7. Τίθενται προσέτι κατ' εὐκτικὴν ἔγκλισιν: ά. *ἐπὶ εὐκτικῆς ἐννοίας*· *οἶμαι ἂν ἡμᾶς τοιαῦτα παθεῖν οἷα τοὺς ἐχθροὺς οἱ θεοὶ ποιήσειαν* (Ξ. *'Αν*. Γ', 6', 3)· 6'. *ἐπὶ εἰκαστικῆς ἐννοίας διὰ τοῦ δυνητικοῦ λόγου*· *οὐ πάνυ γε ῥᾴδιόν ἐστιν εὑρεῖν ἔργον ἐφ' ᾧ οὐκ ἄν τις αἰτίαν ἔχοι* (Ξ. *'Απ*. Β', ή, 5)· γ'. ἐν τῷ πλαγίῳ λόγῳ· *εἶπε τῷ εἱργμοφύλακι ὅτι ἄνδρα ἄγοι παρὰ τῶν πολεμάρχων ὃν εἶρξαι δέοι* (Ξ. *'Ελλ*. Ἐ, δ', 8).—*Σωκράτης ἐτεκμαίρετο τὰς ἀγαθὰς φύσεις ἐκ τοῦ ταχὺ μανθάνειν οἷς προσέχοιεν καὶ μνημονεύειν ἃ ἂν μάθοιεν* (Ξ.*'Απ*.Δ',ά,2). Ἐν δὲ τῷ πλαγίῳ λόγῳ καὶ δι' ἀπαρεμφάτου.

§. 8. Οὕτω λοιπὸν οἱ τοιοῦτοι λόγοι λαμβάνουσι πᾶν εἶδος συντάξεως τῶν ἀπολύτων ἤτοι ἀσυνδέτων λόγων. Εἶναι δὲ φανερὸν ὅτι ἐπὶ μὲν τῶν *προσθετικῶν ἀναφορικῶν λόγων* τὸ ἐν τῷ δευτέρῳ κώλῳ διὰ τοῦ ἀναφορικοῦ ἐκφερόμενον δὲν εἶναι ἀναγκαῖον εἰς προσδιορισμὸν τοῦ ἐν τῷ πρώτῳ κώλῳ, οἴκοθεν ὄντος προσδιωρισμένου. Τὸ *ὃς ἐπρέσβευεν* ἐν τῷ πρώτῳ παραδείγματι (§. 4) δὲν τίθενται ἐπὶ σκοπῷ τοῦ διαστεῖλαι Σεύθην πρεσβεύοντα ἄλλου Σεύθου, ἀλλ' ὡς ἐν παραρτήματι προσθέτει αὐτῷ καὶ τοῦτο τὸ προσόν. Οὔτε τὸ *ὃ ἀγαθὸν* ἐν τῷ δευτέρῳ παραδείγματι (§. 4) προσδιορίζει τοιοῦτον ἢ τοιοῦτον εἶδος φίλου. Οὔτε τὸ *ὃς κάλλιστος θανάτων* ἐν τῷ τρίτῳ παραδείγματι (§. 4) προσδιορίζει τοιοῦτον ἢ τοιοῦτον εἶδος ἀποτομῆς κεφαλῶν, κτλ· οὕτω καὶ περὶ τῶν ἄλλων.

§. 9. Οὐδὲ τὸ *ὃς ᾔδη τά τ' ἐόντα τά τ' ἐσσόμενα πρό τ' ἐόντα*

(Ἰλ. Α, 70) διαστέλλει τὸν Κάλχαντα ἄλλου Κάλχαντος, ἀλλὰ=καὶ οὗτος, κτλ. Ἀλλ' οὐδὲ τὸ περιώνυμον τοῦ *καὶ ἀπὸ γλώσσης μέλιτος γλυκίων ῥέεν αὐδή* (Ἰλ. Α, 249) διαστέλλει τὸν γνωστότατον Νέστορα ἄλλου Νέστορος, ἀλλὰ=Νέστωρ ἡδυεπὴς καὶ ἀφ' οὗ γλώσσης, κτλ. Δυνατὸν μάλιστα τὸ *τοῦ* νὰ ἐκληφθῇ καθ' αὑτὸ=τούτου=καὶ τούτου ἀπὸ γλώσσης, κτλ· διότι μετὰ λόγον ἀναφορικὸν παρ' Ὁμήρῳ ἀκολουθεῖ δεικτικός, ἀντὶ ἄλλου ἀναφορικοῦ (Ἴδε Ἰλ. Α, 79).

§. 10. Τοὐναντίον δὲ εἰς τὸ *ἣν ἄν τις ἐλευθέρων ἀνθρώπων ἀνάγκην εἴποι ἤδη πάρεστιν* (Δ. *Χεῤῥον.* 102), τὸ ἐν τῷ ἀναφορικῷ κώλῳ προσδιορίζει τὸ ἕτερον· διότι δὲν πρόκειται περὶ πάσης ἐν γένει ἀνάγκης, ἀλλὰ μόνον περὶ ἀνάγκης ἐλευθέρων ἀνθρώπων, οὐχὶ δούλων. Ὡσαύτως εἰς τὸ *οἱ ποιηταὶ τοιούτους λόγους περὶ τῶν θεῶν εἰρήκασιν, οἵους οὐδεὶς ἂν περὶ τῶν ἐχθρῶν εἰπεῖν τολμήσειεν* (Ἰσ.). Καὶ ἐπὶ τῶν δύο παραδειγμάτων ἄνευ τοῦ ἀναφορικοῦ κώλου ὁ λόγος ἤθελεν εἶναι ἀτελής. Οὕτως εἰς τὰ *ἐκεῖνα—ἅ, οὕτως—ὥσπερ*, κτλ. Οὕτως ἐπὶ τοῦ *ἃ μὴ προσήκει* = ἐκεῖνα ἅπερ μὴ προσήκει=τὰ μὴ προσήκοντα. — *οὓς ἠδυνήθησαν συνειλήφασι*=συνειλήφασι τοὺς ἄνδρας οὓς ἠδυνήθησαν, κτλ.

§. 11. Ὅταν δὲ οἱ *προσδιοριστικοὶ ἀναφορικοὶ λόγοι* ἐκφέρωσιν ὑποθετικόν τι, τότε ἀνάγονται εἰς τὸν ἀλλαχοῦ ἐξηγηθέντα κανόνα. Τίθεται ἐν αὐτοῖς *ὑποτακτικὴ* μὲν ἐνεστῶτος ἢ μέλλοντος ἡγουμένου, *εὐκτικὴ* δὲ ἱστορικοῦ χρόνου ἡγουμένου· *οἱ ἄνθρωποι τούτοις μάλιστα ἐθέλουσι πείθεσθαι, οὓς ἂν ἡγῶνται βελτίστους εἶναι* (Ξ. Ἀπ. Γ', γ', 9). — *πειράσομαι καθ' ὅσον ἂν δύνωμαι* (Πλ. *Θεαιτ.* 169). — *ὃν ἕλοιεν τῶν ταύρων ἔσφαττον* (Πλ. *Κριτίᾳ*, 119) κτλ (Ἴδε σ. 387—393).

§. 12. Ἡ ὑποτακτικὴ καὶ εὐκτικὴ ἐν τοῖς προηγουμένοις (§. 5—7) τίθεται ἤτοι κατὰ τὰ ἐν σελίδι 355, §. 12 καὶ σελίδι 359, §. 27, ἢ κατὰ τὰ ἐν σελίδι 383 καὶ 389 ἐξηγηθέντα· ἐν δὲ τοῖς τελευταίοις (§. 10) τίθεται δυνάμει τῶν ὑποθετικῶν λόγων· διότι τὸ μὲν *ὃς ἂν ἡγῆται*=ἐάν τις ἡγῆται, τὸ δὲ *ὃς ἡγοῖτο*=εἴτις ἡγοῖτο· τὸ *ὃς ἂν τυγχάνῃ*=ἄν τις τυγχάνῃ, τὸ *ὃς τυγχάνοι* = εἴ τις τυγχάνοι· τὸ *ὃς ἂν γένηται*=ἤν τις γένηται· τὸ *ὃς γένοιτο*=εἴ τις γένοιτο, κτλ (Ἴδε σ. 741).

§. 13. Ὡς δὲ τὸ *ὃς ἂν γένηται* ἰσοδυναμεῖ τῷ *ἤν τις γένηται*, οὕτω τὸ *εἴ τις γένηται*, εἰ μὲν δὲν ἰσοδυναμεῖ, πλησιάζει ὅμως πρὸς τὸ *εἰ γενήσεται*. Ἀμφότερα βέβαια δὲν ὑπάρχουσιν, ἀλλὰ τὸ μὲν διὰ τοῦ μέλλοντος δὲν ὑπάρχει καθ' ὃ μέλλον, ἄλλως ἔχει τὴν ἔγκλισιν καὶ τὸν τύπον τῶν ὑπαρκτῶν, περιμενόμενον ἄνευ κωλυμάτων, τὸ δὲ διὰ τῆς ὑποτακτικῆς εἶναι μὲν καὶ αὐτὸ εἰς τὸν δρόμον τοῦ ὑπάρξαι καὶ περιμένεται μετ' ὀλίγον ἢ μετὰ πολύ, ἀλλὰ μετὰ περιστάσεων καὶ κωλυμάτων νικηθησομένων (Ἴδε σ. 383, §. 111).

§. 14. Διὰ τὴν συγγένειαν ταύτην ἐν ταῖς ὁμηρικαῖς παραβολαῖς τίθεται καὶ ὑποτακτικῆς ἀόριστος (Ἰλ. Ε', 161, κτλ), καὶ μέλλων τῆς ὁριστικῆς (Ἰλ. Κ, 183, κτλ) Περὶ πολλῶν δὲ καὶ ἐρίζουσιν οἱ φιλόλογοι ἂν εἶναι ὁριστικῆς μέλλων ἢ ἀόριστος ὑποτακτικῆς μετὰ συνεσταλμένου φωνήεντος (Ἰλ. Α, 81, κτλ), ὡς περὶ ἄλλων ἐρίζουσιν ἂν εἶναι ὑποτακτικῆς ἢ ὁριστικῆς ἐνεστώς (Ἰλ. Ν, 704. Ρ, 755, κτλ). Ἴδε περὶ τούτου ἐν τέλει τοῦ ἐπομένου κεφαλαίου.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΔΕΚΑΤΟΝ.

Περὶ Λόγων Χρονικῶν.

§. 1. Οἱ *χρονικοὶ λόγοι* ἐξηγοῦσι τὴν χρονικὴν σχέσιν δύο κώλων, συγχρόνων ἢ ἑτεροχρόνων. Ὡς πρὸς τὴν ἐν συντάξει σύνδεσιν οἱ *χρονικοὶ λόγοι* ὁμοιάζουσι τοὺς *ἀναφορικούς*· διότι τὰ χρονικὰ μόρια δι' ὧν ἐκφέρονται ἀποτελοῦσι μέρος τῶν ἀναφορικῶν ἐν γένει μορίων (σ. 764, §. 1). Ὡς τὸ *ὅπου* εἶναι μόριον ἀναφορικὸν εἰς τόπον ἀναφερόμενον ἤτοι *τοπικόν*, τὸ *ὅπως* εἶναι μόριον ἀναφορικὸν εἰς τρόπον ἀναφερόμενον ἤτοι *τροπικόν*, οὕτω τὸ *ὅτε* εἶναι μόριον ἀναφορικὸν εἰς χρόνον ἀναφερόμενον ἤτοι *χρονικόν*. Τὸ περὶ τοῦ *ὅπου*, *ὅπως* καὶ *ὅτε* λεγόμενον ἰσχύει καὶ περὶ πάντων τῶν ὁμοίων.

§. 2. Διὰ τοῦτο δυνατὸν νὰ διαιρέσωμεν τοὺς *χρονικοὺς λόγους*, ὡς τοὺς ἀναφορικούς, εἰς *προσθετικοὺς* καὶ *προσδιοριστικούς*. Ἐπὶ τῶν πρώτων τὸ ἑπόμενον κῶλον δὲν προσδιορίζει ἀναγκαίως τὸ προηγούμενον, ἀλλὰ προσθέτει εἰς αὐτό, οἴκοθεν ὡρισμένον ὄν, νέον τι προσόν. Ἐπὶ τῶν δευτέρων, ἀπ' ἐναντίας, τὸ δεύτερον προσδιορίζει τὸ πρῶτον κῶλον ὅπερ χωρὶς τούτου ἤθελεν εἶναι ἀτελὲς καὶ οὐχὶ ὡρισμένον.

§. 3. Οἱ *προσθετικοὶ χρονικοὶ λόγοι* δέχονται, ὡς καὶ οἱ ἀναφορικοί, τὴν σύνταξιν τῶς ἀπολύτων ἤτοι ἀσυνδέτων λόγων, καθ' ὁριστικὴν ἢ εὐκτικὴν τιθέμενοι, ὡς ἡ περίστασις φέρει· *ὀλίγον πρόσθεν, ὅτε ἐγὼ ἔφην πλουτεῖν, ἐγέλασας ἐπ' ἐμοὶ ὡς μὴ εἰδότι ὅ τι εἴη πλοῦτος* (Ξ. *Οἰκ.* Β', 9)· ἔνθα τὸ *ὅτε ἐγὼ ἔφην πλουτεῖν* δὲν προσδιορίζει τὸ *ὀλίγον πρόσθεν*, ἀλλὰ πολλῷ μᾶλλον αἰτιολογεῖ τὸ ἑπόμενον *ἐγέλασας*· τὸ *ὀλίγον πρόσθεν* ἀναφέρεται πρὸς τὸ σημεῖον καθ' ὃ ταῦτα ἐκφωνοῦνται.—*Φίλιππος φυλάξας τοὺς ἐτησίας ἢ τὸν χειμῶνα ἐπιχειρεῖ, ἡνίκ' ἂν ἡμεῖς μὴ* (? *οὐ*) *δυναίμεθα ἀφικέσθαι* (Δ. *Φ.* Α, 48)=καὶ τότε ἡμεῖς οὐκ ἂν δυναίμεθα ἀφικέσθαι.

§. 4. Ἡ τοιαύτη ἀκριβὴς διαίρεσις τῶν *χρονικῶν λόγων* στηρίζεται εἰς αὐτὴν τὴν φύσιν τοῦ πράγματος· διότι ἄλλο εἶναι βεβαίως τὸ *ἐτησίας καὶ χειμῶνα*, ὅτε, κτλ, καὶ ἄλλο τὸ *ἐκείνους τοὺς ἐτησίας καὶ ἐκεῖνον τὸν χειμῶνα*, ὅτε, κτλ. Ἀλλὰ δυσκόλως ἀπαντῶνται πολλὰ τοιαῦτα χωρία ἐν οἷς τὸ δεύτερον κῶλον προσθέτει μόνον εἰς τὸ προηγούμενον νέαν ἰδέαν, χωρὶς νὰ τὸ προσδιορίζῃ. Καὶ εἰς τὸ τελευταῖον παράδειγμα, ἵνα τοῦτο ἁρμόσῃ, πρέπει νὰ γραφῇ οὐ· διότι τὸ *μὴ* παριστᾷ τὸν λόγον ἐξαρτώμενον ἐκ τοῦ προηγουμένου, καὶ τότε προκύπτει ἔννοια *τοιοῦτον χειμῶνα, καθ' ὃν μὴ δυναίμεθα*, κτλ. Πολὺ συχνότεροι εἶναι οἱ δεύτεροι, οἱ *προσδιοριστικοί*.

§. 5. Οἱ *προσδιοριστικοὶ χρονικοὶ λόγοι* δέχονται τὴν *ὁριστικήν*, ὅταν ἐξηγῶσι μερικὸν γενόμενον, εἰς ὡρισμένον χρόνου σημεῖον ἀναφερόμενον· *νῦν τ' αὖθις ἡνίκ' εἰσορᾷς πόλιν ἐμοὶ ξυνοῦσαν εὔνουν τήνδε καὶ γένος τὸ πᾶν* (Σ. *Κ.* 772).—*νῦν δ' ἡνίκ' οὐκ ἔτ' ἐστὶν* (ὁ κασίγνητος Ὀρέστης), *εἰς σὲ δὴ βλέπω* (Σ. *'Ηλ.* 954).—*ὅτε πλούσιος ἦν, ἐφοβούμην* (Ξ.).—*ὡς τάχιστα ἕως ὑπέφαινεν, ἐθύοντο πάντες οἱ στρατηγοί* (Ξ. *'Ακ.* Δ', γ', 9).—*οἱ Τριάκοντα ᾑρέθησαν, ἐπεὶ τάχιστα τὰ μακρὰ τείχη καὶ τὰ περὶ τὸν Πειραιᾶ καθῃρέθη* (Ξ. *'Ελλ.* Β', γ', 8)=εὐθὺς ἀφ' οὗ.

§. 6. Τίθενται καθ' *ὑποτακτικὴν* μετὰ τοῦ μορίου *ἄν*, ἀρκτικοῦ χρόνου ἡγουμένου, ὅταν ἐκφέρωσιν ἀόριστόν τι ἤτοι ὡς ἅπαξ γινόμενον ἢ ἐπαναλαμβανόμενον· *ἡνίκ' ἂν μνησθῶ* (Σ. *Φ.* 310).—*ὅταν σπεύδῃ τις αὐτός, χὠ θεὸς* (=καὶ ὁ θεὸς) *συνάπτεται* (Αἰσχ. *Πέρσ.* 743).—*ὅταν δόμους ἔλθωσιν αὖθις* (Σ. *'Ηλ.* 64).—*ἐπειδὰν ἅπαντα ἀκούσητε, κρίνατε* (Δ *Φ.* Α, 44).—*φεύγουσι γάρ τοι χ' οἱ θρα-*

σεῖς, ὅταν πέλας τὸν Ἅδην εἰσορῶσι τοῦ βίου (Σ. *Ἀντ*. 581).

§. 7. Τίθενται κατ' εὐκτικὴν ἄνευ τοῦ *ἄν*, ἱστορικοῦ χρόνου ἡγουμένου· *ἐπειδὴ προσβάλοιεν ἀλλήλοις, οὐ ῥᾳδίως ἀπελύοντο* (Θ. Α', 49. Ἴδε καὶ Ζ',70). Ὡσαύτως ἐπὶ ἐξαρτωμένου λόγου· *Σωκράτης γεωμετρίαν μέχρι τούτου ἔφη δεῖν μανθάνειν, ἕως ἱκανὸς γένοιτο γῆν μέτρῳ ὀρθῶς διανεῖμαι*, κτλ (Ξ. *Ἀπ*. Δ', ζ', 2). Οὕτω καὶ *πορεύεσθαι ἐκέλευσεν ἡσύχως, ἕως ἄγγελος ἔλθοι* (Ξ. *Π*. Ε, γ', 55). Ἀλλὰ καὶ μετὰ τοῦ *ἄν*· *ἐκέλευε καταλαβεῖν τὸ ἄκρον, ἕως ἂν αὐτὸς ἔλθοι* (Ξ.). Τοῦτο δὲ κατὰ τὰ ἀλλαχοῦ ῥηθέντα (σ. 385, §. 117. Ἴδε καὶ σ. 389, §. 134)

§. 8. Τὰ αὐτὰ ἰσχύουσι καὶ περὶ τῶν *προσδιοριστικῶν χρονικῶν λόγων*, ὅταν ἐξηγῶσιν ὑποθετικὴν ἔννοιαν. Ἐκφέρονται καθ' *ὑποτακτικὴν* μὲν μετὰ τοῦ *ἄν*, ἀρκτικοῦ χρόνου ἡγουμένου, κατ' *εὐκτικὴν* δὲ ἄνευ τοῦ *ἄν*, ἱστορικοῦ χρόνου ἡγουμένου· *δεῖ τοὺς γενομένους μέχρι ἂν ζῶσιν πονεῖν* (Μέν.).—*ὁπότε τις εἴποι, τὸ μὴ ὂν ἀκριβῶς ῴμην ξυνιέναι* (Πλ. *Σοφ*. 243). Οὕτω λοιπὸν τὸ μὲν *ὅταν* ἀντιστοιχεῖ εἰς τὸ *ἐάν*, τὸ δὲ *ὅτε* εἰς τὸ *εἰ*, ἐκφέρον ἐνέργειαν πολλάκις ἐπαναληφθεῖσαν ἐπὶ τοῦ παρελθόντος· ἐνίοτε δὲ καὶ ἅπαξ γενομένην, ὡς ἰδέαν τοῦ ὑποκειμένου τῆς κυρίας προτάσεως· *σπονδὰς ἐποιήσαντο, ἕως ἀγγελθείη τὰ λεχθέντα* (Ξ.).

§. 9. Ἐν πᾶσι τούτοις τὸ κῶλον τὸ ἔχον τὸ χρονικὸν μόριον προσδιορίζει τὸ ἄλλο κῶλον τὸ κύριον, ἤτοι καθ' ὡρισμένον χρόνου σημεῖον, *ὅτε τοῦτο γέγονε, γέγονε καὶ τὸ ἄλλο*, ἢ κατὰ διάρκειαν, *ἐν ᾧ ἐγίνετο τοῦτο, ἐγίνετο τὸ ἄλλο, μέχρι οὗ ἐπικρατεῖ τοῦτο, μέχρι οὗ γένηται τοῦτο*, κτλ.

§. 10. Παραπέμπων εἰς τὰ ἀλλαχοῦ περὶ τούτων ῥηθέντα (σελ. 393—397) ὑποσυνάπτω ἐνταῦθα, ὡς ἐν ἀνακεφαλαιώσει, ὅτι ὁ ἐν τῷ χρονικῷ κώλῳ προσδιορισμὸς δυνατὸν νὰ ἦναι πρὸς τὸ ἐν τῷ κυρίῳ κώλῳ· I. *σύγχρονος*· II. *προτερόχρονος*· III. *ὑστερόχρονος*.

§. 11. Τὸ *σύγχρονον* ἐκφέρεται μάλιστα διὰ τῶν μορίων *ὅτε* (*εὖτε* παρ' ἐπικοῖς), *ὁπότε, ὡς* (*ὥσπερ* παρ' Ἡροδότῳ), *ὅπως*, ἅπερ σημαίνουσιν ὡρισμένον χρονικὸν σημεῖον, διὰ τῶν *ἐν ᾧ, ἕως*, καὶ, παρὰ ποιηταῖς, *ὄφρα*, ἅπερ σημαίνουσι χρονικὸν διάστημα. Τὸ *προτερόχρονον* ἐκφέρεται διὰ τῶν μορίων μάλιστα *ὅτε, ἐπεί, ἐπειδή, ἐπεὶ οὖν, ἐπεί τε* (παρ' Ἡροδότῳ), *ὡς, ἐξ οὗ, ἐξ ὅτου, ἐξ ὧν, ἀφ' οὗ*.

Τὸ *ὑστερόχρονον* ἐκφέρεται διὰ τῶν μορίων μάλιστα *πρίν*, *πρὶν ἤ*, *ἕως*, *ἕως οὗ*, *τέως*, *εἰς ὅ*, *ἔστε*, *μέχρι οὗ*, *μέχρι ὅτου*, καί, παρὰ ποιηταῖς, *ἄχρι* καὶ *ὄφρα*.

§. 12. Ταύτης τῆς χρονικῆς σχέσεως ἀποβλεπομένης, γεννῶνται, ὡς ἐκ τῶν προτέρων καὶ ὡς ἐν τύπῳ, τὰ ἑπόμενα μάλιστα εἴδη τῶν χρονικῶν λόγων.

I. Προσδιορισμὸς Σύγχρονος.

ά. εἰς τὸ ἐνεστώς.

ἐν ᾧ γίγνεται τοῦτο, γίγνεται, γιγνέσθω κἀκεῖνο.

ἐν ᾧ γιγνώσκεις ἀσθενεστάτους γιγνομένους, ἐν τούτῳ φυλάττεσθαι· ἐν ᾧ δ᾽ ἂν αἰσθάνῃ τοὺς πολεμίους εὐχειρωτοτάτους γιγνομένους, ἐν τούτῳ μάλιστα ἐπιτίθεσθαι (Ξ. *Π.* Ά, ϛ', 37).

β'. εἰς τὸ παρῳχημένον.

ἐν ᾧ ἐγίγνετο τοῦτο, ἐγίγνετο κἀκεῖνο.

ἐν ᾧ δὲ ἐποίεε τὰ καταλεχθέντα καὶ ἔλεγε ταῦτα, ἐν τούτῳ κατάγαιον οἴκημα ἐποιέετο (Ἡρ. Δ', 95. Ἴδε καὶ Ξ. *Ἑλλ.* Ε', β', 29).

γ'. εἰς τὸ μέλλον.

ἐν ᾧ ἔσται τοῦτο, ἔσται κἀκεῖνο.

νὺξ δ᾽ ἔσται, ὅτε δὴ στυγερὸς γάμος ἀντιβολήσει οὐλομένης ἐμέθεν (Ὀδ. Σ. 272).—*καὶ ἐν ᾧ μέλλει ἐκεῖνος Ὄλυνθον καταστρέφεσθαι, σὺ κατεστραμμένος ἔσει Θήβας, πολὺ μείζω πόλιν Ὀλύνθου* (Ξ. *Ἑλλ.* Έ, β', 27).

II. Προσδιορισμὸς Προτερόχρονος.

ά. εἰς τὸ ἐνεστώς.

ὅταν γίγνηται τοῦτο, γίγνεται κἀκεῖνο.

θεοὶ φαίνονται ἐναργεῖς ἡμῖν, εὖτ᾽ ἔρδωμεν ἀγακλειτὰς ἑκατόμβας (Ὀδ. Ζ, 201)· πρῶτον γίγνονται αἱ ἑκατόμβαι, καὶ ἔπειτα φαίνονται οἱ θεοὶ ἐναργεῖς.

β'. εἰς τὸ παρῳχημένον.

ἐπεὶ τοῦτο ἐγένετο, ἐγένετο κἀκεῖνο.

ἐπεὶ τὰ σημεῖα ἑκατέροις ἤρθη, ἐναυμάχουν (Θ. Ά, 49)· πρῶτον ἤρθησαν τὰ σημεῖα, καὶ ἔπειτα ἤρξαντο τῆς ναυμαχίας.

γ'. εἰς τὸ μέλλον.

ὅταν γένηται τοῦτο, γενήσεται κἀκεῖνο.

ἐπεὰν ἐγὼ γένωμαι ἀνήρ, Αἰγύπτου τὰ ἄνω κάτω θήσω, τὰ δὲ κάτω ἄνω (Ἡρ. Γ', 3)· πρῶτον γενήσεται ἀνὴρ ὁ Καμβύσης, καὶ ἔπειτα θήσει τὰ ἄνω κάτω καὶ τὰ κάτω ἄνω.

III. Προσδιορισμὸς Ὑστερόχρονος.

ά. εἰς τὸ ἐνεστώς.

τοῦτο γίνεται, πρὶν ἐκεῖνο γενέσθαι.

πρὶν εἰδέναι τὸ προσταττόμενον πρότερον πείθονται (Ξ. *Π*. Β', Ϭ', 10)· πρῶτον πείθονται, καὶ ἔπειτα μανθάνουσι τὸ προσταττόμενον, οἴδασι μετὰ τὸ πείθεσθαι.

Ϭ'. εἰς τὸ παρῳχημένον.

τοῦτο ἐγένετο, πρὶν ἐκεῖνο ἐγένετο, πρὶν ἐκεῖνο γενέσθαι.

ὣς τῶν ἐπὶ ἶσα μάχη τέτατο, πρίν γ' ὅτε δὴ Ζεὺς κῦδος ὑπέρτερον Ἕκτορι δῶκεν (Ἰλ. Μ, 437)· πρῶτον ἡ μάχη ἦν ἀμφιῤῥεπής, καὶ εἶτα ἔδωκεν ὁ Ζεὺς Ἕκτορι κῦδος. — *ἦν ἡμὶν Λάϊός ποθ' ἡγεμὼν γῆς τῆςδε, πρὶν σε τήνδ' ἀπευθύνειν πόλιν* (Σ. *Τ*. 104)· πρῶτον ἡγεμόνευεν ὁ Λάϊος, ἔπειτα σύ· σὺ ἡγεμονεύεις μετὰ τὸν Λάϊον.

γ'. εἰς τὸ μέλλον.

τοῦτο γενήσεται πρὶν ἢ ἐκεῖνο γένηται, πρὶν ἐκεῖνο γενέσθαι.

οὐκ ἔφη χρήσειν, πρὶν ἢ τὸν νηὸν τῆς Ἀθηναίης ἀνορθώσωσι (Ἡρ. Ά, 19)· πρῶτον ἀνορθώσουσι τὸν ναὸν τῆς Ἀθηνᾶς, καὶ ἔπειτα χρήσει.—*ἐμοὶ δοκεῖ πλεῖν ἡμᾶς, πρὶν ἐκπύστους γενέσθαι* (Θ.Γ',30)· πρῶτον πλεῦσαι, καὶ εἶτα ἐκπύστους γενέσθαι.

§. 13. Πληθύνονται δὲ ἐπὶ πλέον οἱ τύποι οὗτοι, συμπλεκομένων τῶν συνδυασμῶν, τοῦ κατὰ *διάρκειαν* καὶ τοῦ καθ' *ὡρισμένον χρόνου σημεῖον· οἱ γὰρ ἐκ τῶν νήσων κακοῦργοι ἀνέστησαν ὑπ' αὐτοῦ, ὅτε περ τὰς πολλὰς αὐτῶν κατῴκιζεν* (Θ. Ά, 8) = καθ' αὐτὸ τότε ὅτε = ἶσα ἶσα τότε, ὅτε· ὅτε ἐγίνετο τοῦτο, ἐγένετο κἀκεῖνο. —*ἐν ᾧ Κορινθίων ἐδέοντο χρῆσθαί σφι νέας, ἐν τούτῳ διεφθάρη τὰ πρήγματα* (Ἡρ. ς', 89).

§. 14. Ὡσαύτως καὶ τῆς διαρκείας πολλαχῶς ὁριζομένης· *ἐμάχοντο μέχρι οἱ Ἀθηναῖοι ἀπέπλευσαν* (Ξ. Ἑλλ. Α, ά, 3).— *ὁ δὲ ὄχλος πλείων καὶ πλείων ἐπέῤῥει, ἕως περ ἔφθασεν ἑσπέρα γενομένη, πρὶν τοῖς φίλοις αὐτὸν σχολάσαι καὶ συγγενέσθαι* (Ξ. Π. Ζ', έ, 39). — *ἕως ἂν ἢ ἔς τ' ἂν ἄρχωσι*= ἕως οὗ ἔχωσι τὴν ἐξουσίαν. —*ἕως ἂν ἢ ἔς τ' ἂν ἄρξωσι*=ἕως οὗ λάβωσι τὴν ἐξουσίαν.—*αἱ δὲ τοιαῦται δέσποιναι* (αἱ ἐπιθυμίαι), *αἰκιζόμεναι τὰ σώματα τῶν ἀνθρώπων καὶ τὰς ψυχὰς καὶ τοὺς οἴκους οὐ λήγουσιν, ἔς τ' ἂν ἄρχωσιν* (Ξ. Οἰκ. Α, 1) = ἐπειδὰν ἄρξωσιν, οὐ λήγουσιν αἰκιζόμεναι ἔς τ' ἂν ἄρχωσιν.

§. 15. Ὡσαύτως καὶ τῶν ἐγκλίσεων πολλαχῶς τιθεμένων· *ὄφρα δέ μοι ζώει καὶ ὁρᾷ φάος Ἠελίοιο* (Ἰλ. Σ, 61).— *ὄφρα ζωοῖσι μετείω* (Ἰλ. Ψ, 47).—*ἕως διεδίδου πάντα* (Ξ. Π. Α, γ', 7).—*ἕως τὸ χαίρειν καὶ τὸ λυπεῖσθαι μάθῃς* (Σ. Αἴ. 555). Μάλιστα δὲ ἐπὶ τοῦ πρίν· ά. *οὐ γάρ πω καταδυσόμεθα εἰς Ἀΐδαο δόμους, πρὶν μόρσιμον ἦμαρ ἐπέλθῃ* (Ὀδ. Κ, 175)· 6'. *οὐ πρότερον παύσομαι, πρὶν ἢ ἕλω τε καὶ πυρώσω τὰς Ἀθήνας* (Ἡρ. Ζ', 8, 2)· γ'. *πρὶν ἂν μάθω* (Σ. Φ. 332)· δ'. *πρὶν ἴδοιμι* (Σ. Τ. 505)· έ. *πρὶν ἂν ἐς τὸ ὑπ' ὀλίγων τυραννεῖσθαι τὴν πόλιν καταστήσειαν* (Ξ. Ἑλλ. Β', γ', 48)· ς' *πρὶν ἀκοῦσαι* (Θ. Β', 42)· ζ'. *ἡγόμην ἀνὴρ μέγιστος, πρίν μοι τύχη τοιαύτη ἐπέστη* (Σ. Τ. 776). — *πρίν γε δὴ αὐτοῖς Ἀργίλιος μηνυτὴς γίγνεται* (Θ. Α, 132)=οὐ πρὸ τούτου=ἕως οὗ, κτλ (Ἴδε σ. 394, §. 151, κτλ).

§. 16. Ὡς τὰ ἄλλα ἀναφορικὰ ἔχουσι τὰ ἀντισχετικά των δεικτικά, *ἐκεῖ—ὅπου*, κτλ, οὕτω καὶ τὰ χρονικά. Εἶναι δὲ τοιαῦτα μάλιστα τὰ *τότε —ὅτε· τέως—ἕως·—τῆμος—ἦμος* (ἐκ τοῦ *τῆμος* τὸ παρ' ἡμῖν *τόμος· τόμος ἦλθεν*)· *τόφρα—ὄφρα· τηνίκα—ἡνίκα·* Ἀλλὰ τὰ δεικτικὰ συνήθως παραλείπονται, τὰ δὲ συχνότερον ἀπαντώμενα εἶναι τὰ *πρότερον—πρὶν πρόσθεν—πρίν· τότε—ὅτε ἢ ὅταν*. Ἀλλὰ καὶ *πρὶν—πρὶν*=πρότερον πρίν (Ἰλ, Η, 481).

§. 17. Τὰ ἀνωτέρω παραδείγματα μετὰ πολλῶν ἄλλων δεικνύουσιν ἀποχρώντως πόσον προσεκτικὸς πρέπει νὰ ἦναί τις εἰς τὴν ἐξήγησιν τῶν μορίων. Οὕτω, π. χ. τὸ *ὄφρα* ὅπερ ἀπηντήσαμεν ὡς *τελικὸν*=ἵνα (σ. 731, §. 2) ἐνταῦθα εὑρίσκομεν ὡς *χρονικὸν*= ἕως. « Πάλιν τὸ προκείμενον μόριον (ὄφρα), σύνδεσμος καθεστηκός,

ἰσοδυναμεῖ τὸ *ἵνα* καὶ *ὅπως*, οὐκέτι μέντοι ἐπίῤῥημα ὄν, ὅμοιον χρονικῷ τῷ *ἕως* παραλαμβανόμενον· *ὄφρα μὲν ἠὼς ἦν*, ἐν ἴσῳ γάρ ἐστι τὸ *ἕως* » (Ἀπολλώνιος ἐν *Βεκκέρου Ἀνεκδότοις*, σ. 511).

§. 18. Ὡσαύτως τὸ *ὅπως* ἀνωτέρω μὲν ἀπηντήσαμεν ὡς *τελικὸν* καὶ ὡς *τροπικόν*. « Καὶ τόδε τὸ μόριον (τὸ *ὅπως*) σύνδεσμος καθέστηκε, ταὐτὰ δηλῶν τῷ *ἵνα*· πάλιν γὰρ τὸ *ἵνα ὑγιάνῃ* ἐν ἴσῳ ἐστὶ τῷ *ὅπως ὑγιάνῃ*· *ἵν' ἀθανάτοισι φαείνοι*· οὐκέτι μέν τοι, ἐπίῤῥημα ὄν, τὸ αὐτὸ δηλοῖ· τὸ μὲν γὰρ *ἵνα τοπικόν*, τὸ δὲ *ὅπως* ἐν ἀναφορᾷ τοῦ *πῶς* » (Ἀπολλώνιος ἐν *Βεκκέρου Ἀνεκδότοις*, σ. 510). Τὸ αὐτὸ δὲ εὑρίσκομεν καὶ *χρονικόν*· *ἠχῆς δ' ὅπως ἤκουσαν, ἀργὸς οὔ τις ἦν* (Εὐρ. *Φ*. 1155). Οὕτω καὶ τὸ *ὡς*· *ὡς δὲ ἡμέρη τάχιστα ἐγεγόνεε, ἐκάλεε τὸν Γύγεα* (Ἡρ. Α', 11). Σώζεται δὲ ἐν τούτοις ἡ ἀναφορικὴ σημασία, ἔτι ἐναργέστερον ἀναδεικνυομένη εἰς τὸ *ὥσπερ*· καὶ *ὥσπερ ὡρμήθη ἐκ Καρδίης πόλιος,ἔπλεε διὰ τοῦ Μέλανος κόλπου* (Ἡρ. Ϛ', 41)=ἐπεί, ἀφ' οὗ, κυρίως δὲ=καθ' ὃν τρόπον ὡρμήθη, κατὰ τὸν αὐτὸν ἀπαραλλάκτως, ἄνευ μεταβολῆς, ἔπλεε, κτλ.

§. 19. Τὸ σύγχρονον ἐκφέρεται καὶ διὰ τοῦ *τὲ—καί*· *ἠώς τε δὴ διέφαινε, καὶ ἐγένοντο ἐπ' ἀκρωτηρίῳ τοῦ οὔρεος* (Ἡρ. Ζ', 217)· τοῦτο δὲ ἰσοδυναμεῖ τῷ *ὅτε ἠὼς διέφαινε*, κτλ, καὶ τῷ *ἡμέρας ἄρτι διαγελώσης* (Ἡλιόδ. *Αἰθιοπ*. ἐν ἀρχ.), κτλ (Ἴδε σ. 662, §. 14). Ἔστι δὲ τοῦτο συνηθέστατον Ἡροδότῳ (Γ', 76. Δ', 199). Ὡσαύτως διὰ τοῦ *δέ*· *φύλλα τὰ μέν τ' ἄνεμος χαμάδις χέει, ἄλλα δέ θ' ὕλη τηλεθόωσα φύει· ἔαρος δ' ἐπιγίγνεται ὥρη* (Ἰλ. Ζ, 147)=ὅτε ἐπιγίγνεται ὥρη. Φαίνεται δὲ ὅτι κατὰ τὸ ὁμηρικὸν τοῦτο *χέει φύλλα* ἀνεπτύχθη τὸ παρ' ἡμῖν *χυνόπωρον*, ἀντὶ *φθινόπωρον*, ὥρα δηλ. τοῦ ἔτους καθ' ἣν χύνονται τὰ ὀπωρικά. Τοῦτο δὲ γραφόμενον *γινόπωρον*, καὶ τὸ *χούφτα*=φούχτα.—*χώβολη*=φώβολη, κτλ., δικαιολογοῦσι τὰ τοῦ λεξικογράφου Ῥειμέρου, παράγοντος τὸ *Ἔφυρα* ἐκ τοῦ *ἐχυρά*, ἐπιφέροντος καὶ τὸ *ὄφις* καὶ *ἔχις*, ἔτι δὲ καὶ τὸ *γέφυρα*.

§. 20. Πρὸς ἀκριβεστέραν καὶ ἐμφατικωτέραν τοῦ συγχρονισμοῦ ἐξήγησιν ἐπὶ ἀμφοτέρων προστίθεται καὶ τὸ *ἅμα*· *ἅμα τ' ἔπος τε* (ἔφατο) *καὶ ἔργον ἐποίεε* (Ἡρ. Γ', 135. Ἴδε καὶ Δημ. *Φ*. Α', 50).—*αὐτίκ' ἔπειθ' ἅμα μῦθος ἔην, τετέλεστο δὲ ἔργον* (Ἰλ. Τ, 242). Τίθεται δὲ καὶ μόνον ὁ *καὶ* μετὰ τοῦ *ἅμα*· *ἅμα δὲ ταῦτα ἔλεγε ὁ βουκόλος καὶ ἐκκαλύψας ἀπεδείκνυε* (Ἡρ. Α, 112 Ἴδε καὶ Ἰσ. *Πα-*

νηγ. μβ'.). Ἐκ τούτου δὲ τὸ παροιμιῶδες *ἅμ' ἔπος καὶ ἅμ' ἔργον*, ἢ *ἅμ' ἔπος τε καὶ ἔργον*, dictum, factum.

§. 21. Ὡς δὲ τὸ *κατῆλθον μὲν εἰς Πελοπόννησον, κατέσχον δ' Ἄργος, οἰκισταὶ δὲ Σπάρτης ἐγένοντο* (Ἰσ. *Πανηγ*. ιϛ'.), σημαίνει συμπλοκὴν πράξεων, ὑπὸ τὸ ἀντιθετικὸν εἶδος ἐπὶ τὸ ζωηρότερον ἐμφαινομένην (σ. 691, §. 11—14), οὕτω καὶ τὸ *χθονὸς μὲν εἰς τηλουρὸν ἥκομεν πέδον . . . . Ἥφαιστε, σοὶ δὲ χρὴ μέλειν* (Αἰσχύλ. *Πρ*. 1—3), δὲν σημαίνει ἀντίθεσιν=ἡμεῖς μὲν ἀφίγμεθα, σοὶ δὲ, Ἥφαιστε, χρὴ μέλειν, ἀλλὰ συμπλοκὴν χρονικήν, εἰ μὲν ὄχι σύγχρονον, τοὐλάχιστον προτερόχρονον=νῦν μὲν ἀφίγμεθα, σοὶ δὲ χρὴ μέλειν=ἐπεὶ νῦν ἀφίγμεθα, χρή σοι μέλειν, κτλ.

§. 22. Ἐν τοῖς ἔμπροσθεν εἴδαμεν ὅτι τὰ χρονικὰ μόρια ὡς, *ὅτε, ἐπεί, ἐπειδή*, συντάσσονται καὶ μετ' ἀπαρεμφάτου (σ. 443, §. 74). Ὡσαύτως εἴδαμεν ὅτι καὶ τὸ τροπικὸν *ὅπως*, καὶ τὸ ὑποθετικὸν *εἰ* δέχονται τὴν αὐτὴν σύνταξιν (σ. 735, §. 17. σ. 754, §. 43). Ταύτης τῆς χρήσεως τῶν μορίων γνωρισθείσης, δὲν εἶναι ἀνάγκη νὰ προστρέχωμεν εἰς διορθώσεις (*ἐγένετο*) ἢ εἰς ἐλλείψεις (*συνέβη*), κτλ. Καὶ τὸ ἀνακόλουθον ὅπερ ἐδέχθημεν ἀνωτέρω (σ. 735, §. 17) πρὸς ἐξήγησιν τῆς κατ' ἀπαρέμφατον συντάξεως τοῦ *ὅπως* γίνεται ἴσως περιττόν· διότι ὀρθότερον φαίνεται οὕτω συντασσόμενον κατ' ἀναλογίαν τοῦ *ὡς* καὶ *ὥστε*· *οὐ γὰρ γένοιτ' ἂν ταῦθ' ὅπως οὐχ ὧδ' ἔχειν* (Σ. *Αἰ*. 376)=ὥστ' ἔχειν (σ. 442, §. 70).

§. 23. Καὶ οἱ ἀναφορικοὶ λόγοι καὶ οἱ χρονικοὶ ἐκφέρονται διὰ μετοχῆς (σ. 468, §. 51. §. 54). Ἡ δὲ *ὑστερόχρονος* παρὰ τῶν γραμματικῶν καλουμένη μετοχὴ καλεῖται μὲν οὕτω, διότι μεταφράζεται ἢ μετεφράζετο διὰ τοῦ *ὕστερον ἀφ' οὗ*, κυρίως ὅμως ἀνήκει εἰς τὴν *προτερόχρονον σχέσιν· ἀριθμήσαντες δὲ κατὰ ἔθνεα διέτασσον* (Ἡρ. Ζ', 60)· πρῶτον ἠρίθμησαν καὶ ἔπειτα διέτασσον.

§. 24. Διὰ τῶν *ἀναφορικῶν λόγων* ἐκφέρεται ἐνίοτε καὶ *αἴτιον· θαυμαστὸν ποιεῖς ὃς ἡμῖν οὐδὲν δίδως* (Ξ. *Ἀπ*. Β', ζ', 13). Πολὺ δὲ συχνότερον διὰ τῶν *χρονικῶν*. Ἐν τοῖς ἔμπροσθεν ἤδη παρετηρήσαμεν ὅτι τὰ *ὅτε, ὁπότε, ἐπεί*, κτλ, ἐκλαμβάνονται *χρονικῶς* τε καὶ *αἰτιολογικῶς* (σ. 712, §. 6). Ἐπειδὴ δὲ τὰ πάντα γίνονται ἐν χρόνῳ, διὰ τοῦτο καὶ ὅπου ὑπάρχει αἴτιον, συνυπάρχει καὶ χρόνος, οὐχὶ ὅμως καὶ ἀντιστρόφως· τὸ *ἐπεὶ ταῦτα ἐγένετο*, καὶ αἰτιολογι-

κῶς ἐκλαμβανόμενον, περιέχει καὶ χρονικὴν ἔννοιαν· τὸ *ἐπειδὴ ἔγιναν ταῦτα* περιέχει καὶ τὸ *ἀφ' οὗ ἔγιναν ταῦτα*· ἀλλὰ τὸ *ἀφ' οὗ ἔγιναν* δὲν περιέχει τὸ *ἐπειδὴ ἔγιναν*.

§. 25. Ἐπειδὴ λοιπὸν συμπίπτει πολλάκις χρόνος καὶ αἴτιον, διὰ τοῦτο ἐπὶ πάσης περιστάσεως πρέπει νὰ προσδιορίζηται ἂν εἶναι καὶ αἴτιον ἢ μόνον χρονικὴ περίστασις κατὰ τύχην ἐπελθοῦσα· *ἐπεὶ ὑμεῖς οὐ βούλεσθε συμπορεύεσθαι, ἀνάγκη μοι, ἢ ὑμᾶς προδόντα τῇ Κύρου φιλίᾳ χρῆσθαι, ἢ πρὸς ἐκεῖνον ψευσάμενος μεθ' ὑμῶν εἶναι* (Ξ. Ἀν. Ά, γ', 5)· παρὰ Σνεϊδέρῳ, *ἰέναι*· τὸ *ἐπεὶ*=ἐπειδή.— *ἐπεὶ εἰς τὴν ἑαυτῶν κατῆλθον* (Πλ. Ἀλκ. Β', 142)=ἀφ' οὗ. Πολλάκις ὅμως ἡ ἀκριβὴς διάκρισις γίνεται δύσκολος.

§. 26. Διὰ τὴν τοιαύτην συχνὴν σύμπτωσιν τοῦ χρόνου καὶ τοῦ αἰτίου ἐν πολλαῖς γλώσσαις πολλὰ μόρια εἶναι χρονικὰ ἐν ταὐτῷ καὶ αἰτιολογικά· *ὅτε, ὁπότε, ἐπεί, ἐπειδή*, κτλ· cum, quum, poiché, *ἀφ' οὗ*, κτλ· *ἀφ' οὗ ἦλθεν*, καὶ *ἀφ' οὗ τὸ λέγεις σύ, πρέπει νὰ τὸ πιστεύσω*. Εἰς ταύτην δὲ τὴν σύμπτωσιν στηρίζεται καὶ τὸ γνωστὸν σόφισμα ἢ ὁ παραλογισμὸς *μετὰ τοῦτο, ἄρα διὰ τοῦτο*.

§. 27. Εἰς τοὺς ἀναφορικοὺς λόγους ἀνάγονται καὶ οἱ *παραβολικοί*, ἀμοιβαίαν σχέσιν τῶν κώλων πρὸς ἄλληλα δηλοῦντες· *ὡς γίγνεται τοῦτο, οὕτω γίγνεται κἀκεῖνο*. «Λέγεται δὲ παραβολή, διότι τοῖς λεγομένοις παραβάλλει, τουτέστι συγκρίνει καὶ παρατίθησι, πρᾶγμά τι γνώριμον, εἰωθὸς ἀεὶ γίγνεσθαι, ὅπερ ὀφείλει πάντως γνωριμώτερον εἶναι τοῦ δι' ὃ παρείληπται.» (Εὐστάθιος).

§. 28. Ἡ πλήρης παραβολὴ γίνεται, ἐκφερομένου τοῦ μὲν πρώτου κώλου, τοῦ *παραβάλλοντος* ἤτοι *παραδειγματίζοντος*, διὰ τῶν μορίων *ὡς, ὥστε, ἠΰτε*, παρ' Ὁμήρῳ, *οἷον*, κτλ· τοῦ δὲ δευτέρου, τοῦ *παραβαλλομένου* ἤτοι *παραδειγματιζομένου*, διὰ τῶν *ὥς, οὕτως, αὔτως, ὡσαύτως, τοῖον*, κτλ.

§. 29. Ἐκφέρεται δι' *ὁριστικῆς* τὸ πρῶτον κῶλον τῶν *παραβολικῶν λόγων* κατ' ἐνεστῶτα μέν, ὅταν ἐξηγῆται σταθερὰ ἰδιότης ἐνυπάρχουσα ἔν τινι ὑποκειμένῳ, κατ' ἀόριστον δέ, ὅταν λαμβάνηται τὸ ἅπαξ γενόμενον ὡς τύπος τοῦ πολλάκις καὶ συνήθως γινομένου, καὶ τοῦτο κατὰ τὴν φύσιν τοῦ ἀορίστου (σ. 511—512)· *ὡς δὲ λέβης ζεῖ . . . ὣς τοῦ καλὰ ῥέεθρα φλέγετο* (Ἰλ. Φ, 362. Ἴδε καὶ Ἰλ. Χ, 199. Β, 455. 459, κτλ). — *ὡς δὲ θεὸς ναύτῃσιν ἔδω-*

κεν οὖρον . . ὥς ἄρα τὼ Τρώεσσι φανήτην (Ἰλ. Η, 4. Ἴδε καὶ Ἰλ. Γ, 33. Δ. 275. Ε, 903).

§. 30. Ἐκφέρεται δι' *ὑποτακτικῆς*, κατ' ἐνεστῶτα ἢ ἀόριστον, τὸ πρῶτον κῶλον τῶν *παραβολικῶν λόγων*, ὅταν λαμβάνηται καθ' ὑπόθεσιν περίστασις δυνατὴ νὰ συμβῇ· *ὡς δ' ὄρνις ἀπτῆσι νεοσσοῖσι προφέρῃσιν μάστακα . . . ὣς καὶ ἐγώ*, κτλ (Ἰλ. Ι, 323). — *ὡς δὲ λέων μήλοισιν ἐνορούσῃ, ὣς ἐπῴχετο Τυδέος υἱός* (Ἰλ. Κ, 485. Ἴδε καὶ Ἰλ. Α, 67. Μ, 167. Ν, 198, κτλ). Διὰ τῆς *ὁριστικῆς* δηλοῦταί τι *ἐνυπάρχον εἰς τὴν φύσιν* τοῦ πράγματος, διὰ τῆς *ὑποτακτικῆς* δηλοῦταί τι *δυνατὸν νὰ συμβῇ*.

§. 31. Τὸ αὐτὸ δὲ ἰσχύει καὶ ὅταν μεταξὺ τῶν δύο κώλων, ὡς— ὥς, κτλ, παρεντίθεται λόγος ἀναφορικὸς πρὸς διασάφησιν χρησιμεύων· *ὡς δ' ὅτ' ἀοιδὸν ἀνὴρ ποτιδέρκεται ὅς τε θεῶν ἐξ ἀείδει δεδαὼς . . . ὥς*, κτλ (Ὀδ. Ρ, 518). Ὡσαύτως καὶ συνεπτυγμένως· *Πάτροκλος παρίστατο δάκρυα χέων, ὥστε κρήνη μελάνυδρος, ἥτε κατ' αἰγίλιπος πέτρης δνοφερὸν χέει ὕδωρ* (Ἰλ. Π, 4).— *ἕστασαν, ὡς ὅτε δρύες, αἵ τ' ἄνεμον μίμνουσι* (Ἰλ. Μ, 133). Ὡσαύτως *ὥςτ' ἀμφ' οὔροισι δὐ' ἀνέρε δηριάασθον . . . ὥτ' ὀλίγῳ ἐνὶ χώρῳ ἐρίζητον* (= νὰ ἐρίζωσιν), *ὣς ἄρα*, κτλ (Ἰλ. Μ, 421. Ἴδε καὶ Ἰλ. Π, 384).

§. 32. Ἐκ τούτου λοιπὸν ἐν τῷ αὐτῷ λόγῳ τίθεται *ὁριστική*, ἐξηγοῦσα σταθερὰν ἰδιότητα καὶ *ὑποτακτικὴ* ἐξηγοῦσα περίστασιν· *αἰεί τοι κραδίη πέλεκυς ὥς ἐστιν ἀτειρής, ὅςτ' εἶσιν διὰ δουρὸς ὑπ' ἀνέρος, ὅς ῥά τε τέχνῃ νήϊον ἐκτάμνῃσιν, ὀφέλλει δ' ἀνδρὸς ἐρωήν* (Ἰλ. Γ, 62)· ἔνθα διὰ μὲν τοῦ *εἶσι* καὶ *ὀφέλλει* ἐξηγεῖται ἡ φυσικὴ ἰδιότης τοῦ πελέκεως, *τὸ διασχίζειν τὸ ξύλον* καὶ *τὸ αὐξάνειν τὴν δύναμιν τοῦ ἀνδρός*· ἀμφότερα δὲ ταῦτα γίνονται ὅταν ὁ ἀνὴρ *ἐκτάμνῃσι*, κτλ· ὅθεν *ὑποτακτικὴ* ἐν τούτῳ. Ὡσαύτως ἐν Ὀδυσσείᾳ (Τ, 518) διὰ μὲν τοῦ *χέει φωνὴν* δηλοῦται ἡ ἰδιότης τῆς ἀηδόνος, διὰ δὲ τοῦ *ὅτε ἀείδῃσιν* ἡ περίστασις τῆς ἐφαρμογῆς·

§. 33. Ἀλλ' ἐπειδὴ δυνατὸν εἶναι ὥστε πολλὰ νὰ θεωρηθῶσιν ὡς ἰδιότης ἢ ὡς περίστασις, διὰ τοῦτο ἀναφύονται ἔριδες παρὰ φιλολόγοις περὶ πολλῶν ἂν πρέπει νὰ ἐκληφθῶσιν *ὁριστικὴ* ἢ *ὑποτακτική* (σ. 768, §. 14). Περί τινων ἄλλων ἡ προτίμησις τῆς *ὁριστικῆς* ἢ *ὑποτακτικῆς* κρέμαται ἐκ τῆς λύσεως τοῦ ζητήματος ἂν ῥημάτων εἰς ω ὑπάρχει καὶ τύπος ὁριστικῆς εἰς *ησι* (Ἰλ. Ε, 6) ἢ μόνον ὑπο-

τακτικῆς ησι. Μόνον *ὑποτακτικὴν* ἐδέχετο ὁ Βουττμᾶννος, *ὑποτακτικὴν* δὲ καὶ *ὁριστικὴν* ὁ Ναιγελσβάχιος (Excursus in Iliadem, κτλ, IX,). Ἀλλὰ ἡ ἐξακρίβωσις τούτου ἐκτὸς τοῦ προκειμένου.

§. 34. Πολὺ συχνότερον γίνονται αἱ ὁμηρικαὶ παραβολαὶ διὰ τῶν *ἀναφορικῶν* ἐν ταὐτῷ καὶ *χρονικῶν* μορίων, *ὡς ὅτε*, *ὡς ὁπότε*, *ὡς ὅταν*, κτλ (Ἰλ. Α, 155. 325. 415. Ὀδ. Ε, 328. Τ, 518. Υ, 25. Ἴδε καὶ Ἰλ. Β, 209. Ὀδ. Ρ, 520, κτλ). Ἐν τούτοις δυνατόν, ἀλλ' ὄχι ἀναγκαῖον, παραλαβεῖν κατ' ἀναλογίαν ῥῆμα· *ὡς γίγνεται ὅτε*, κτλ. Ἀλλὰ ἡ ἐξακρίβωσις τούτων ἀπαιτεῖ, ὡς εἴπαμεν, ἰδιαιτέραν πραγματείαν, ὁποῖαι ὑπάρχουσιν οὐκ ὀλίγαι. Ἴδε ἐν τούτοις περὶ τῶν *Παραβολικῶν Λόγων* καὶ *Εἰσαγωγὴν Ἑλληνικῆς Συντάξεως*, σ. 383—386.

§. 35. Παρ' Ἀττικοῖς τὰ μόρια *εὖτε*, *ἠΰτε*, *ὥςτε*, δὲν τίθενται ἐν ταῖς παραβολαῖς, ἀλλὰ τὸ ὡς· καθ' *ὁριστικήν*· *ὥς τις ἀκτὰ κλονεῖται, ὥς*, κτλ (Σ. *Κ*. 1240. Ἴδε καὶ Τρ. 1162)· καθ' *ὑποτακτικὴν* μετὰ τοῦ *ἄν*· *ὡς ὅταν βλέψῃ* (Σ· *Ἀντ*. 424). Ὡσαύτως διὰ τῶν *ὥσπερ εἰ* μετ' *εὐκτικῆς*· *ὥσπερ εἰ ἐθέλει τις* (Πλ. *Λύσ*, 217). — *ὥσπερ ἂν εἰ ζητοῖς* (Πλ. *Πρωτ*. 327).— *οἷον εἴ τις ἀπαντήσας σοι ἐπὶ ξενίας λαβόμενος τῆς χειρὸς εἴποι, χαῖρε* (Πλ.*Κρατ*.429)· οὕτω καὶ *ὡς οὖν εἰ τῷ ὄντι ξένος ἐτύγχανον ὤν*, κτλ(Πλ *Ἀπολ*.17).

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΕΝΔΕΚΑΤΟΝ.

Περὶ Λόγων Εἰδικῶν ἤτοι Ἐκθετικῶν.

§. 1. *Λόγους εἰδικοὺς* ἤτοι *ἐκθετικοὺς* καλοῦμεν ἐκείνους ὧν τὰ κῶλα τοιαύτην ἔχουσι σχέσιν πρὸς ἄλληλα, καθ' ἣν τὸ δεύτερον, εἰδικεῦον τὸ διὰ τοῦ πρώτου γενικώτερον ἐξηγούμενον, ἐκθέτει καὶ ἑρμηνεύει τὸ ὅλον. Γίνεται δὲ τοῦτο μάλιστα μετὰ τῶν *γνωστικῶν*, *λεκτικῶν*, *ἀγγελτικῶν*, *διηγηματικῶν*, *δοξαστικῶν* καὶ τῶν τοιούτων ῥημάτων· *εὖ γὰρ οἶδ' ὅτι νοσεῖτε πάντες* (Σ. *Τ*. 59).—*ἐννέπω γε τοῖν παρεστώτοιν ὅτι νῦν καιρὸς* (ἐστὶν) *ἔρδειν* (Σ. *Ἠλ*. 1367). —*λόγῳ δὲ χρῶ τοιῷδ' ὅτι ξένος μὲν εἶ Φωκεύς* (Σ. *Ἠλ*. 44).— *ἀγγέλλειν ὅτι καὶ ζῶν κακούς γε καὶ θανὼν ἐτισάμην* (Σ. *Τρ*. 1110).—*ἐγὼ γὰρ οἶδα σαφῶς ὅτι προσποριεῖται τὰ λοιπά* (Δ *Φ*.

Α, 48).—*οἶμαι ἡμᾶς ἐρεῖν ὡς ἄρα καὶ ποιηταὶ καὶ λογοποιοὶ κακῶς λέγουσι περὶ τῶν ἀνθρώπων τὰ μέγιστα, ὅτι εἰσὶν ἄδικοι μὲν εὐδαίμονες δὲ πολλοί, δίκαιοι δ' ἄθλιοι, καὶ ὡς λυσιτελεῖ τὸ ἀδικεῖν, ἐὰν λανθάνῃ* (Πλ. *Πολ.* Γ', 392) —Οὕτω *γιγνώσκειν, ἀκούειν, μανθάνειν, σημαίνειν, φρονεῖν, ἐννοεῖν ὅτι*, κτλ.

§. 2. Τὸ δεύτερον κῶλον τῶν *εἰδικῶν* ἤτοι *ἐκθετικῶν λόγων* ἐκφέρεται κατὰ τοὺς ἑξῆς τέσσαρας τρόπους· ά· δι' *ὁριστικῆς*, κατ' ἐνεστῶτα, παρῳχημένον ἢ μέλλοντα χρόνον, ὁποῖα τὰ ἀνωτέρω παραδείγματα· 6'. δι' *εὐκτικῆς· ὁ μάντις ἔλεγεν ὅτι μέγας οἰωνὸς εἴη* (Ξ. *'Αν.* Έ, ά, 23)· γ'. δι' *ἀπαρεμφάτου* τοῦ *εἰδικοῦ* λεγομένου· *τὸν καλὸν κἀγαθὸν ἄνδρα εὐδαίμονα εἶναί φημι* (Πλ. *Γοργ.* 470)· δ'. διὰ τῆς *εἰδικῆς* λεγομένης *μετοχῆς· οἱ Ἕλληνες οὐκ ᾔδεσαν Κῦρον τεθνηκότα* (Ξ. *'Αν.* Ά, ί, 16).

§. 3. Πρόκεινται λοιπὸν εἰς ἐξέτασιν ἐπὶ τῶν *εἰδικῶν λόγων* τὰ ἑξῆς τέσσαρα· ά. *ἡ χρῆσις τῶν ἐγκλίσεων*· 6'. *ἡ χρῆσις τῶν χρόνων*· γ'. *ἡ σχέσις τῶν δι' ὁριστικῆς* μετὰ *τοῦ ὅτι καὶ ὡς* πρὸς τοὺς δι' *ἀπαρεμφάτου καὶ μετοχῆς ἐκφερομένους λόγους*· δ'. *ἡ πρὸς ἀλλήλους σχέσεις τῶν καθ' ὁριστικὴν μετὰ τοῦ ὅτι ἢ ὡς ἐκφερομένων λόγων.*

Α'. Ἡ χρῆσις τῶν Ἐγκλίσεων ἐπὶ τῶν Εἰδικῶν Λόγων.

§. 4. Ὡς πρὸς τὴν χρῆσιν τῶν ἐγκλίσεων ἐν τοῖς ἔμπροσθεν ἤδη παρετηρήσαμεν ὅτι ὡς γενικὸς κανὼν ὁρίζεται ὁ ἑξῆς· *Ἐνεστῶτος ἢ μέλλοντος ἐν τῇ κυρίᾳ προτάσει ἡγουμένου, ἕπεται ὁριστική· ἱστορικοῦ δὲ χρόνου ἡγουμένου, ἕπεται εὐκτικὴ ἄνευ τοῦ ἄν· ἐπίστασθε ὅτι ὁ Βορέας εἰς τὴν Ἑλλάδα φέρει* (Ξ. *'Αν.* Έ, ζ', 7). —*εὖ ἴσθι ὅτι ταῦτα ἀκούων χαίρω* (Πλ. *Λάχ.* 181).—*λέξω δέ σοι ὡς οὐ δίκῃ γ'* (Ἀγαμέμνονα) *ἔκτεινας* (Σ. *'Ηλ.* 560).—*Περικλῆς προηγόρευε τοῖς 'Αθηναίοις ὅτι 'Αρχίδαμος μὲν οἱ ξένος εἴη, οὐ μέν τοι ἐπὶ κακῷ γε τῆς πόλεως γένοιτο* (Θ. Β', 13).—*ἔλεξε δὲ ὅτι ἐν τοῖς ἱεροῖς φαίνοιτό τις δόλος καὶ ἐπιβουλὴ ἐμοί* (Ξ. *'Αν.* Ε', ς', 29), κτλ (Ἴδε σ. 369—372, καὶ σ. 416—421).

§. 5. Ὡς ὁ ἐνεστωτικὴν σημασίαν ἔχων *παρακείμενος* ἴσα δύναται ἐνεστῶτι, ὡς πρὸς τοῦτο, οὕτως ὁ *ἱστορικὸς ἐνεστὼς* ἴσα παρῳχημένῳ. Ἕπεται λοιπὸν *ὁριστικὴ* μετὰ τὸν πρῶτον καὶ *εὐκτικὴ* μετὰ

τὸν δεύτερον· *οἶδα κἀμαυτὴν ὅτι ἀλγῶ 'πὶ τοῖς παροῦσιν* (Σ. *Ἠλ.* 332).—*Τισσαφέρνης διαβάλλει τὸν Κῦρον πρὸς τὸν ἀδελφὸν ὡς ἐπιβουλεύοι* (Ξ. *Ἀν.* Α, α, 3)=διέβαλεν ὡς ἐπεβούλευεν αὐτῷ (σ. 370, §. 65).—*Ἀρισταγόρης λέγει πρὸς τὸν Ἀρταφέρνεα ὡς Νάξος εἴη νῆσος οὐ μεγάλη*, κτλ (Ἡρ. Ε', 31).

§. 6. Τίθεται δὲ οὐδὲν ἧττον καὶ *ὁριστικὴ* μετὰ χρόνους ἱστορικούς· *οἱ στρατιῶται ἐπείθοντο τῷ Κλεάρχῳ ὁρῶντες ὅτι μόνος ἐφρόνει οἷα δεῖ τὸν ἄρχοντα, οἱ δὲ ἄλλοι ἄπειροι ἦσαν* (Ξ. *Ἀν.* Β', ϛ', 3).—*ἐπελέληςθε παντάπασι σύ τε ὅτι βασιλεὺς ἦσθα, οἵτε ἄλλοι ὅτι σὺ ἄρχων* (Ξ. *Π.* Α', γ', 10), κτλ (σ. 370, §. 67).

§. 7. Διὰ τῆς *ὁριστικῆς* ἐκφέρεται τὸ πρᾶγμα ὡς θετικόν, ὅπερ χαρακτὴρ τῆς ἐγκλίσεως ταύτης· *πάντες νοσεῖτε, οἶδα τοῦτο.—ὁ Κλέαρχος ἐφρόνει τὰ τοῦ ἄρχοντος· τοῦτο ὁρῶντες οἱ στρατιῶται ἐπείθοντο αὐτῷ*. Διὰ τῆς *εὐκτικῆς* παρίσταται τὸ πρᾶγμα· ά εἰς τὸ παρελθὸν ἀναφερόμενον· *ὡς ἤκουσα τοὺς ναύτας ὅτι σοὶ πάντες εἶεν οἱ νεναυστοληκότες, ἔδοξέ μοι μὴ σῖγα τὸν πλοῦν ποιεῖσθαι* (Σ. *Φ.* 549)· β'. ὡς ἰδέα τοῦ ἐν τῇ κυρίᾳ προτάσει ὑποκειμένου· *ὁ Κλεινίας τῷ Εὐθυδήμῳ ἀπεκρίνατο ὅτι μανθάνοιεν οἱ μανθάνοντες ἃ οὐκ ἐπίσταιντο* (Πλ. *Εὐθυδ.* 276).

§. 8. Ἰσχύει δὲ τοῦτο μάλιστα περὶ τοῦ *πλαγίου λόγου* λεγομένου. Λέγεται δὲ *λόγος πλάγιος* ὅταν ἀναφέρηται ἄλλου *λόγος, κρίσις, γνώμη*, κτλ, ὄχι ὅμως αὐταῖς λέξεσιν, ἀλλὰ μόνον κατὰ τὰ περιεχόμενα καὶ κατὰ τὴν ἔννοιαν, λαμβάνοντα ὑπὸ τοῦ συγγραφέως τὸν τύπον τῆς διηγήσεως. Τὸ *Περικλῆς προηγόρευεν ὅτι Ἀρχίδαμος ξένος μὲν οἱ εἴη*, κτλ, ἀναφέρεται ὑπὸ τοῦ Θουκυδίδου εἰς τὸ πρόσωπον τοῦ Περικλέους ὡς ἐν διηγήσει. Τοῦτο δὲ ἐκ μέρους αὐτοῦ τοῦ Περικλέους ἤθελεν εἶναι *ὁ Ἀρχίδαμος ξένος μέν μοί ἐστι*, καί, ἐν συνδέσει, *προαγορεύω ὅτι Ἀρχίδαμος ξένος μέν μοί ἐστιν*, κτλ.

§. 9. Τὸ δεύτερον κῶλον ἐν τούτοις ἐξήρτηται ὅλως διόλου ἐκ τοῦ πρώτου. Πολλάκις ὅμως, παραμελουμένης ὑπὸ τοῦ νοὸς τῆς τοιαύτης ἐξαρτήσεως, τὸ αὐτὸ δεύτερον κῶλον θεωρεῖται οἷον αὐθυπόστατον, καὶ τότε τίθεται καθ' *ὁριστικήν*, καίπερ χρόνου *ἱστορικοῦ* ἡγουμένου· *ἧκεν ἀγγέλλων τις πρὸς τοὺς πρυτάνεις ὡς Ἐλάτεια κατείληπται* (Δ. *Περὶ Στεφ.* 284).—*ᾐτιάσατό με Ἀνδροτίων τὸν πατέρα ὡς ἀπέκτονα ἐγὼ τὸν ἐμαυτοῦ* (Δ. *Κατὰ Ἀνδροτ.* 593).

§. 10. Ἐν ᾧ δὲ διὰ τοῦ *ἧκεν ἄγγελος λέγων ὅτι λελοιπὼς εἴη Συέννεσις τὰ ἄκρα* (Ξ. *Ἀν.* Α΄, β΄, 21), ἐκφέρεται ὑπὸ τοῦ συγγραφέως ἡ γνώμη τοῦ ἀγγέλου=λέγει ὅτι νὰ ἀφῆκε τὰ ἄκρα, ἐπὶ τὸ χυδαϊκώτερον, διὰ τοῦ *ἦλθον ἄγγελοι ὅτι* (Ἐπιδάμνιοι) *πολιορκοῦνται* (Θ. Α΄, 27), φέρονται οἱ ἄγγελοι εἰς τὸ μέσον λαλοῦντες· οἱ λόγοι τῶν ἀγγέλων ἦσαν· *οἱ Ἐπιδάμνιοι πολιορκοῦνται*.

§. 11. Οὕτω λοιπὸν συμβαίνει καὶ ἐνταῦθα ἀνάλογόν τι τῆς ἐπὶ τῶν *τελικῶν λόγων* σημειωθείσης ἐξαιρέσεως, ὅτι καὶ παρῳχημένου χρόνου ἡγουμένου ἕπεται πολλάκις *ὑποτακτική* (σ. 773, §. 7). Ὡς δὲ ἐπὶ τῶν αὐτῶν *τελικῶν λόγων* ἐκ τοῦ αὐτοῦ ἱστορικοῦ χρόνου κρέμαται πολλάκις *ὑποτακτικὴ* καὶ *εὐκτική*, (σ. 402, §. 174), οὕτως ἐπὶ τῶν διηγηματικῶν *εὐκτικὴ* καὶ *ὁριστική*· *ἐπεὶ ᾔσθετο ὅτι ἐν Κιλικίᾳ εἴη καὶ ὅτι ἤκουεν* (Ξ. *Ἀν.* Α΄, β΄, 22)· ἡ *ὁριστικὴ* καὶ *εὐκτική*· *Ἀρισταγόρης ἔλεγε ὡς οὔτε δόρυ νομίζουσι* (Πέρσαι), *εὐπετέως τε χειρωθῆναι εἴησαν ... καὶ πρὸς τοῖσι τάδε ὡς οἱ Μιλήσιοι τῶν Ἀθηναίων εἰσὶ ἄποικοι καὶ οἰκὸς σφέας εἴη ῥύεσθαι δυναμένους μέγα* (Ἡρ. Ε΄, 97. Ἴδε καὶ Ξ. *Ἀν.* Β΄, ι, 3).

§. 12. Εἰ δὲ ἁπανταχοῦ τηρεῖται ἀκριβῶς ἡ ἀνωτέρω τεθεῖσα διαφορὰ τῆς ἐννοίας, πάντῃ πάντως βεβαιότητα σημαινούσης τῆς *ὁριστικῆς* καὶ ἀβεβαιότητα τῆς *εὐκτικῆς*, τοῦτο εἶναι ζητήσιμον. Ἂν τὸ *ἔγνωσαν οἱ στρατιῶται ὅτι κενὸς ὁ φόβος εἴη* (Ξ. *Ἀν.* Β΄, β΄, 21) ἀφίνει ἀμφιβολίας ἴχνος, ἢ τίθεται καὶ ἐνταῦθα εὐκτικὴ διότι καὶ εἰς ἄλλας ὁμοίας περιστάσεις, ἢ, τελευταῖον, διότι καὶ ἐνταῦθα ἡ ἀλλαγὴ τῆς γνώμης τῶν στρατιωτῶν εἶναι ὡς ξένη γνώμη (σ. 419, §. 230), τῆς περὶ πάντων τούτων κρίσεως ἀπέχομεν ἐπὶ τοῦ παρόντος.

§. 13. Ἄλλο ζήτημα ἐν τούτοις εἶναι εἰ, ὡς ἐκ παρῳχημένου χρόνου κρέμαται *ὁριστική*, οὕτως ἀπαντᾶται καὶ τὸ ἐναντίον, *εὐκτικὴ* ἐξ ἐνεστῶτος ἐξαρτωμένη, ὡς ἐπὶ τῶν τελικῶν λόγων (σ. 402, §. 176). Ὑπάρχουσι χωρία ἅτινα φαίνονται τείνοντα εἰς βεβαίωσιν τούτου· *καὶ ἄρτι ἀναμιμνήσκομαι ὅτι ὅμοιον ὁμοίῳ πολεμιώτατον εἴη* (Πλ. *Λύσ.* 215. Ἴδε καὶ Πολ. Ϛ΄, 490 καὶ *Ἱππ.* Ἐλ. 365).— *οἱ Κερκυραῖοι ἄποικοι ὄντες ἀφεστᾶσί τε διὰ παντὸς καὶ νῦν πολεμοῦσι, λέγοντες ὡς οὐκ ἐπὶ τῷ κακῶς πάσχειν ἐκπεμφθείησαν* (Θ. Α΄, 38).

§. 14. Καὶ ταῦτα μὲν τὰ χωρία δυνατὸν ἴσως νὰ ἐξηγηθῶσι καὶ ἄλλως· διότι τὸ μὲν πρῶτον χωρίον, τὸ τοῦ Πλάτωνος, εἶναι=καὶ ἀναμιμνήσκομαι ὅτε ἔλεγεν ἐκεῖνος (Ἴδε κατωτέρω §. 28)· τὸ δὲ τοῦ Θουκυδίδου=ἤραντο πόλεμον λέγοντες. Οὕτω καὶ τὸ δεύτερον τοῦ Πλάτωνος = ἀπολογησόμεθα τοῦτο ὃ πρόσθεν ἐλέγομεν, κτλ. Ὡσαύτως καὶ τὸ τρίτον. Ἀλλὰ ὑπάρχουσι καὶ χωρία ἐν οἷς ἐκ τοῦ αὐτοῦ ἐνεστῶτος ἐξήρτηται ὁριστικὴ καὶ εὐκτικὴ (Πλ. *Χαρμ.* 156).

Θέσις ἐν τοῖς ῥήμασι τούτοις τῶν μορίων ὅτι καὶ ὡς.

§. 15. Τὰ μόρια ταῦτα τίθενται· ά. ἐν ἀρχῇ τοῦ δευτέρου κώλου, τοῦ εἰδικευομένου, ἐπιτασσομένου συνήθως· *οἶδα, ὅτι, οἶσθα ὡς*,κτλ, καθάπερ ἐν τοῖς ἡγουμένοις παραδείγμασιν, ἐνίοτε δὲ καὶ προτασσομένου· *ὅτι δ' οὕτω ταῦτα ὥρισται ἐγὼ ῥᾳδίως πολλαχόθεν δείξω* (Δημ. *περὶ Στεφ.* 264)· 6'. ἐν τέλει τοῦ πρώτου κώλου ἐπιτασσομένου· *πάρειμι δ' ἄκων οὐχ ἑκοῦσιν οἶδ' ὅτι* (Σ. *Ἀντ.* 276)· γ'. ἐν μέσῳ τῶν δύο κώλων, παρενθετικῶς, ἔνθα δυνατὸν νὰ ἐκληφθῇ σχετικῶς ἢ ἀσχέτως, καὶ ἄνευ ῥοπῆς πρὸς τὸ ἑπόμενον κῶλον ὡς πρὸς τὴν ἐξάρτησιν· *ταῦτα γὰρ ἅπαντα ἐπὶ τοῦ βήματος ἐνταυθὶ μνημονεύετ' οἶδ' ὅτι ῥηθέντα* (Δημ.*Φ*.Β',73)· ἢ προφανῶς ἀσχέτως· *πάντων, εὖ οἶδ' ὅτι, φησάντων γ' ἄν*, κτλ (Λυσ.)· ἔνθα τὸ κόμμα δυνατὸν καὶ νὰ λείψῃ, ὡς μιᾶς λέξεως ἐπιῤῥηματικῶς ἐκλαμβανομένης ὅλης τῆς παρενθέσεως· δ'. ἀπολύτως ἐννοουμένου τοῦ προηγουμένου λόγου· *ἀλλ' εὖ οἶσθ' ὅτι* (Πλ. *Θεαιτ.* 149)· ἔνθα ἐπαναληπτέα τὰ τοῦ προηγουμένου λόγου *ὅτι ἐπιτηδεύω τὴν αὐτὴν τέχνην*.

Παράλειψις τῶν μορίων ὅτι καὶ ὡς.

§. 16. Καὶ παραλείπονται πολλάκις τὸ *ὅτι* καὶ *ὡς*, μάλιστα μετὰ τὸ *εὖ οἶδα* καὶ *εὖ ἴσθι*· τότε, τοῦ *οἶδα* καὶ *ἴσθι* καθ' ἑαυτὰ ὡς ἐν παρενθέσει τιθεμένων, δὲν κρέμαται ἀπ' αὐτῶν τὸ ἑπόμενον κῶλον· *ἔστι τοῦτο, εὖ οἶδα.—ἀλλ' εὖ ἴσθι, ὦ Σώκρατες, πολλάκις δὴ αὐτὸ ἐπεχείρησα σκέψασθαι* (Πλ. *Θεαιτ.* 148).— *καλὴ καὶ θεία, εὖ ἴσθι, ἡ ὁρμὴ* (Πλ. *Παρμ.* 135)=ἔσο βέβαιος (σ. 367, §. 64). Οὕτω καὶ *τί ἀπολογησόμεθα φής;* (Πλ. *Πολ.* Δ', 420)

§. 17. Τὸ αὐτὸ γίνεται καὶ μετὰ τοῦ *οἶμαι*. Καὶ τοῦτο τίθεται· ά. σχετικῶς πρὸς τὸ ἑπόμενον κῶλον, ἐξαρτώμενον ἀπ' αὐτοῦ κατ' ἀπαρέμφατον· *οἴονται τοὺς ἀχαρίστους καὶ περὶ θεοὺς ἂν μάλιστα*

ἀμελῶς ἔχειν (Ξ. *Π.* Α', Ϭ', 7)· Ϭ'. ἐν παρενθέσει καὶ ἀσχέτως πρὸς τὸ ἑπόμενον κῶλον ὡς πρὸς τὴν σύνταξιν, διὰ τοῦ ὅτι μὲν ἐξηγούμενον ἀλλ' οὐχὶ ἀπ' αὐτοῦ ἐξαρτώμενον· *ταῦτα μὲν γὰρ ἴσασιν, οἶμαι, ὅτι* (Πλάτ. *Πρωτ.* 323)· γ'. ἐν ἀρχῇ τοῦ λόγου, ὁριστικῆς ἢ εὐκτικῆς ἑπομένης, ἄνευ τοῦ ὅτι, καὶ ὡσαύτως ἀσχέτως πρὸς τὸ ἑπόμενον κῶλον· *οἶμαι οὐδὲ ἄλλως ἀτιμάσει* (Πλ. *Πολ.* Ε, 465).— *οἶμαι δὲ καὶ λόγων καὶ βουλευμάτων κοινωνὸν ἂν ποιοῖντο* (Ξ. *Π.* ϛ',ά,40)· δ'. ἐν παρενθέσει ὡσαύτως ἄνευ μορίου καὶ ἀσχέτως· *ἀλλ', οἶμαι, οἱ τιθέμενοι τοὺς νόμους οἱ ἀσθενεῖς ἄνθρωποί εἰσι καὶ οἱ πολλοί* (Πλ. *Γοργ.* 483).—*ἀγαπῶσι γάρ, οἶμαι, αὐτοὶ φαυλότεροι ὄντες* (αὐτόθι), κτλ (Ἴδε σ. 645. §. 218).

§. 18. Τὸ ἐναντίον τῆς τετάρτης περιστάσεως εἶναι ὅταν ἐν παρενθέσει μὲν κῆται τὸ *οἶμαι*, καὶ ὅμως τὸ ἑπόμενον κῶλον ἐξήρτηται ἐξ αὐτοῦ, ὡς εἰ ἦτον τὸ κύριον ῥῆμα· *τόδε, ὡς οἶμαι, ἀναγκαιότατον εἶναι λέγειν* (Πλ. *Φιλ.* 63), ἀντὶ *τόδε οἶμαι ἀναγκαιότατον εἶναι λέγειν*, ἢ *τόδε, ὡς οἶμαι, ἀναγκαιότατόν ἐστι λέγειν*. Τοιοῦτον καὶ τὸ *παντάπασιν, ὃ καὶ κατ' ἀρχὰς εἴπομεν τοῦδε τοῦ λόγου ὅτι οὐδὲν ἀληθείας μετέχειν δέοι τὸν μέλλοντα ἱκανῶς ῥητορικὸν ἔσεσθαι* (Πλ. *Φαίδρ.* 272)· ἔνθα τὸ *ὅτι δέοι* ἐξαρτᾶται ἐκ τοῦ *εἴπομεν*, καὶ οὐχὶ ἐκ τοῦ προηγηθέντος *φασί*, κατὰ παρένθεσιν λαμβανομένου ὡς πρὸς τὴν ἔννοιαν τοῦ *ὃ καὶ κατ' ἀρχὰς εἴπομεν*, ὡς ἤθελεν ὁ Στέφανος. Ἴδε αὐτόθι Εἰνδόρφιον παραβάλλοντα παρόμοιον χωρίον τοῦ Κικέρωνος.

§. 19. Τὰς αὐτὰς ποικιλίας δέχεται καὶ τὸ *δοκεῖν*. Τίθεται· ά. σχετικῶς, τοῦ ἑπομένου κώλου ἐξαρτωμένου ἀπ' αὐτοῦ· *οὐδεὶς ἐσθ' ὅστις ποτὲ δοκεῖ μὲν χαίρειν, χαίρει δὲ οὐδαμῶς* (Πλ. *Φιλ.* 36)· Ϭ'. ἀσχέτως, τιθεμένου τοῦ ἑπομένου κώλου αὐθυπάρκτως, ὡς εἰ μὴ ὑπῆρχε τὸ *δοκεῖ*· *ὅτε μοι δοκεῖ συνετίθη τὸν ἐπιτάφιον λόγον* (Πλ. *Μενεξ.* 236).—*ταύτην πίνειν ἠνάγκαζον οὗτοί μοι δοκεῖ* (Δ.).— *Κύπρις τοῦτον λαβοῦσα πῶς δοκεῖς καθύβρισεν;* (Εὐρ. *Ἱππολ.* 446) Κατὰ ταῦτα ἀπεξέσθησαν καὶ τὰ τοῦ Συνεσίου (*Ἐπιστολ.* Ζ'). Ἴδε καὶ κατωτέρω §. 25—26.

§. 20. Διὰ παρεμπίπτοντος λόγου, ἀναφορικοῦ ἢ ὑποθετικοῦ, χωρίζεται ἐνίοτε τὸ διὰ τοῦ *ὅτι* ἢ *ὡς* ἐκφερόμενον κῶλον ἐκ τοῦ ἄλλου κώλου εἰς ὃ ἀνήκει· *ἐκέλευσε προσανειπεῖν, ὃς ἂν μὴ παρῇ,*

ὅτι αὐτὸς αὐτὸν αἰτιάσεται (Ξ. *'Αν.* Ζ', ά, 11). — *οἱ δὲ στρατιῶται οὐκ ἠνείχοντο, ἀλλ' ἠπείλουν αὐτῷ, εἰ λήψονται ἀποδιδράσκοντα, ὅτι τὴν δίκην ἐπιθήσοιεν* (Ξ. *'Αν.* Έ, ς', 34).

Ἐπανάληψις τῶν μορίων τούτων.

§. 21. Πολλάκις δὲ καὶ ἐπαναλαμβάνεται ἐν τούτοις τὸ *ὅτι· λέγουσιν ὅτι, εἰμὴ ἐκποριοῦσι τῇ στρατιᾷ μισθὸν ὥστε ἔχειν τὰ ἐπιτήδεια πλέοντας, ὅτι κινδυνεύσει μεῖναι τοσαύτη δύναμις ἐν τῷ Πόντῳ* (Ξ. *'Αν.* Έ, ς',19)· κακῶς παρὰ Στεφάνῳ, *ἐξευποριοῦσι.* —*ἔλεγεν* (Σεύθης) *ὅτι εἰμὴ καταβήσονται καὶ πείσονται, ὅτι κατακαύσει καὶ τούτων τὰς κώμας καὶ τὸν σῖτον* (Ξ. *'Αν.* Ζ', δ', 5). Ἄλλοτε δὲ τίθεται ὡς μετὰ τὸ *ὅτι· ποιέωμεν σήμερον ἢ ἴστε, ὑμῖν ὅτι ἢν ὑπερπέσῃ ἡ νῦν ἡμέρη, ὡς οὐκ ἄλλος φθὰς ἐμεῦ κατήγορος ἔσται* (Ἡρ. Γ', 71. Ἴδε καὶ Πλάτ. *Πολ.* Έ, 407)· ἢ καί, ἀντιστρόφως, τίθεται *ὅτι* μετὰ τὸ *ὡς· ἴσως κἀκεῖνο ἐννοεῖται ὡς, εἰ . . . . ὑφ' ἡμῶν ἀπολοῦνται, ὅτι τάχα οὐδένα εἰκὸς σὺν αὐτῷ βουλήσεσθαι εἶναι* (Ξ. *Π.*Ε',γ',30).—*σαφὲς δοκεῖ εἶναι ὡς, εἰ μέλλουσι πᾶσαι αἱ πρόσοδοι ἐκ πόλεως προσιέναι, ὅτι εἰρήνην δεῖ ὑπάρχειν* (Ξ. *περὶ Προσόδων* Έ, 1).—*ἔγνωσαν οἱ Μαντινῆς ὡς, εἰ μὴ ἀποκρούσονται αὐτούς* (τοὺς μισθοφόρους), *ὅτι πολλοὶ σφῶν καταποντισθήσονται* (Ξ. *'Ελλ.* ς', ί, 13). Καὶ πολλὰ τοιαῦτα παρὰ Ξενοφῶντι, ἐν οἷς ἢ τὸ ἕτερον τῶν μορίων πλεονάζει, ἢ μετὰ τὸ *ὅτι* ὑπονοεῖται τὸ *δῆλον* (Ἴδε Ἑρμᾶννον εἰς Βίγερον σ. 551). Παρὰ τῷ αὐτῷ δὲ Ξενοφῶντι (*'Ελλ.* Γ', 6', 13) φέρεται καὶ *ὡς ὅτι*. Διάφορον δὲ τὸ (Ξ. *Π.* ς', γ', 10) *οἱ δ' ἔλεγον ὅτι ὡς δύο παρασάγγας.*

§. 22. Τὸ δεύτερον κῶλον τῶν *εἰδικῶν λόγων* συνίσταται ἐνίοτε ἐκ δύο μερῶν, ἐξ ὧν τὸ μὲν ἐκφέρεται διὰ τοῦ *ὅτι* ἢ *ὡς* καὶ παρεμφατικῆς ἐγκλίσεως, τὸ δὲ δι' ἀπαρεμφάτου· *οἱ Λακεδαιμόνιοι εἶπον ὅτι σφίσι μὲν δοκοῖεν ἀδικεῖν οἱ 'Αθηναῖοι, βούλεσθαι δὲ καὶ τοὺς πάντας ξυμμάχους παρακαλέσαντες ψῆφον ἐπαγαγεῖν* (Θ. Ά, 87). Ἄλλοτε δὲ καὶ τὸ ἐναντίον, τὸ μὲν πρῶτον ἐκφέρεται δι' ἀπαρεμφάτου, τὸ δὲ δεύτερον διὰ παρεμφατικῆς ἐγκλίσεως μετὰ τοῦ *ὅτι* ἢ *ὡς· ἔλεγε τὸν μὲν Κύρου Σμέρδιν ὡς αὐτὸς ὑπὸ Καμβύσεω ἀναγκαζόμενος ἀποκτείνειε, τοὺς μάγους δὲ βασιλεύειν* (Ἡρ. Γ', 75. Ἴδε καὶ Ή, 118. Θουκ. Γ', 3. 25. Ξ. *Π.* Ά, γ', 13. Εὐριπ. *Μ.* 777).

§. 23. Ἐνίοτε γίνεται καὶ τῶν δύο συντάξεων σύγχυσις· *νομίζω ὅτι ὅςτις ἐν πολέμῳ ὢν στασιάζει πρὸς ἄρχοντα, τοῦτον πρὸς τὴν ἑαυτοῦ σωτηρίαν στασιάζειν* (Ξ. Ἀν. Έ, θ', 29).—*ἐλπίζειν δὲ χρὴ ὡς ἄνδρας ἀγαθοὺς μᾶλλον ἢ κακοὺς αὐτοὺς γενήσεσθαι* (Ξ. Ἑλλ. ς', έ, 42). Γίνεται δὲ τοῦτο συνήθως παρενθετικῆς προτάσεως παρεμβαλλομένης, ὡς μετὰ τῶν ἀνωτέρω καὶ τὸ ἑπόμενον δεικνύει παράδειγμα· *λέγεις σύ, ὦ πάτερ, ὡς ἐμοὶ δοκεῖς, ὅτι, ὥσπερ οὐδὲ γεωργοῦ ἀργοῦ οὐδὲν ὄφελος, οὕτως οὐδὲ στρατηγοῦ ἀργοῦ οὐδὲν ὄφελος εἶναι* (Ξ. Π. Ά, ς', 18)· τὸ ὅτι ἢ ὡς ἐν τῇ τοιαύτῃ πλοκῇ τοῦ λόγου εἶναι ὡς εἰ μὴ ὑπῆρχεν ὡς πρὸς τὴν σύνταξιν.

§. 24. Τὸ ἀντίθετον τούτου εἶναι ὅταν τὸ αὐτὸ κῶλον, ἀρχίζον ὡς δι' ἀπαρεμφατικῆς συντάξεως, τελευτᾷ εἰς σύνταξιν διὰ παρεμφατικῆς ἐγκλίσεως· *τοὺς μέντοι Ἕλληνας τοὺς ἐν τῇ Ἀσίᾳ οἰκοῦντας οὐδέν πω σαφὲς λέγεται εἰ ἕπονται* (Ξ. Π. Β', ά, 5)=εἰ ἕπονται οἱ ἐν Ἀσίᾳ οἰκοῦντες Ἕλληνες. Τοῦτο δὲ ἀντιστοιχεῖ εἰς τὰ τῶν νεωτέρων γλωσσῶν *ὅσον δὲ ἀποβλέπει τοὺς Ἕλληνας*, κτλ. Καὶ διὰ μετοχῆς τελευτᾷ τὸ κῶλον, ἀρχίσαν διὰ τοῦ *ὅτι* ἢ *ὡς* (Θ. Δ', 37. Πλ. *Γοργ*. 481).

§. 25. Κατὰ τὰ ἀνωτέρω, §. 22, εἶναι καὶ τὰ τοῦ Θουκυδίδου· *δοκεῖ δέ μοι, οὐδὲ τοὔνομα ξύμπασά πω* (ἡ Ἑλλάς) *εἶχεν, ἀλλὰ πρὸ Ἕλληνος οὐδὲ εἶναι ἡ ἐπίκλησις αὕτη* (Θ. Α', 3)· ἔνθα τὸ μὲν πρῶτον κῶλον δυνατὸν νὰ ἐννοηθῇ, εὐκολίας χάριν, καὶ κατ' ἔλλειψιν τοῦ *ὅτι*, δυνατὸν ὅμως καὶ παρενθετικῶς ἐκλαμβανομένου τοῦ *δοκεῖ*, καθάπερ ἐπὶ τῶν προηγουμένων *οἶδα, οἶμαι, φής*, κτλ· τὸ δὲ δεύτερον ἐξαρτώμενον ἀπὸ τοῦ αὐτοῦ δοκεῖ ἐπαναλαμβανομένου. Ἔστι δὲ τὸ ὅλον· *ἡ Ἑλλὰς οὔπω εἶχε, δοκεῖ μοι, τοὔνομα· δοκεῖ δέ μοι οὐδὲ εἶναι*, κτλ· « je crois aussi qu' elle n' avait pas encore tout entiere ce nom, mais que cette dénomination n' existait même point avant Hellen » (σ. 782, §. 16).

§. 26. Οὕτω καὶ ἀλλαχοῦ ὁ αὐτὸς Θουκυδίδης· *ἢ δοκεῖτε, εἴ τῳ τι ἔστιν ἀγαθὸν ἢ εἴπῳ τὰ ἐναντία, οὐχ' ἡσυχία μᾶλλον ἢ πόλεμος τὸ μὲν παῦσαι ἂν ἑκατέρῳ τὸ δὲ ξυνδιασῶσαι, καὶ τὰς τιμὰς καὶ λαμπρότητας ἀκινδυνοτέρας ἔχειν τὴν εἰρήνην;* (Θ. Δ', 63) ἔνθα τρέπεται ὁ λόγος ἐκ τῆς εὐκτικῆς εἰς τὴν ἀπαρέμφατον, ὡς ἐν τῷ προηγουμένῳ παραδείγματι ἐκ τῆς ὁριστικῆς εἰς τὴν ἀπαρέμφα-

τον. Τίθεται δέ, κατὰ τὸν Πόππον, ἐνταῦθα τὸ οὔ, ἐν ᾧ περιεμένετο τὸ *μή*, διότι δὲν ἀναφέρεται εἰς τὸ *μᾶλλον* ἀλλὰ εἰς τὸ *δοκεῖτε*=ἢ οὐ δοκεῖτε (σ. 569, §. 48). Ἔστι δὲ τὸ ὅλον «ἤ, εἰ μέν τις ἔχει τι ἀγαθὸν ἄλλος δὲ τὸ ἐναντίον (κακόν), δὲν νομίζετε ὅτι ἡ ἡσυχία μᾶλλον ἢ ὁ πόλεμος εἶναι ἱκανὴ εἰς τὸν ἕνα νὰ παύσῃ τὸ ἓν (τὸ κακὸν) καὶ εἰς τὸν ἄλλον νὰ διασώσῃ τὸ ἄλλο (τὸ ἀγαθόν), καὶ ὅτι ἡ εἰρήνη ἔχει τὰς τιμὰς καὶ τὰς λαμπρότητας μετὰ ἐλάττονος κινδύνου;» ἔνθα τὸ ἐν τῷ κειμένῳ *τὸ μὲν* ἀναφέρεται εἰς τὸ προσεχὲς *τὰ ἐναντία*=κακά, οὐχὶ εἰς τὸ ἀπωτέρω *ἀγαθόν* (σ. 114, §. 62).

§. 27. Ὁ δὲ Γάλλος ἐκδότης καὶ μεταφραστὴς Φιρμῖνος Διδῶτος (κατὰ τὸ *Ὦτος*, Ἰλ. Ε, 285, ἄλλως ἀναλογώτερον ἂν εἴη *Δίδοτος*, κατὰ τὸ *Διόδοτος*, Θ. Γ', 41), καταδικάζων τοὺς Γερμανοὺς ἐκδότας διὰ τὴν γραφὴν *παύσαι* καὶ *ξυνδιασώσαι*, τρέπει τὰς δύο εὐκτικὰς εἰς ἀπαρέμφατα, *παῦσαι* καὶ *ξυνδιασῶσαι*. Ἵνα δικαιολογήσῃ δὲ τὰς ὀνομαστικὰς *ἡσυχία* καὶ *πόλεμος* ἐπὶ τοῦ ἀπαρεμφάτου, λέγει ὅτι οἱ Ἀττικισταί, οἱ Ἀττικοὶ δηλ. μεταχειρίζονται πολλάκις ὀνομαστικὴν ἀντὶ αἰτιατικῆς, φέρων παράδειγμα τὸ ἀνωτέρω χωρίον *δοκεῖ δέ μοι οὐδὲ εἶναι*. Ἀλλὰ *τὸ δοκεῖ* εἶναι ἐκ τῶν προσωπικῶν καὶ ἀπροσώπως μετ' ἀπαρεμφάτου συντασσομένων (σ. 450, §. 101)· καὶ σπανίως μὲν ἀπροσώπως καὶ ἑπομένως κατ' αἰτιατικήν· *ἐδόκει οἱ τὸν πατέρα ἐν τῷ ἠέρι μετέωρον ἐόντα λοῦσθαι μὲν ὑπὸ τοῦ Διός, χρίεσθαι δὲ ὑπὸ τοῦ ἡλίου* (Ἡρ. Γ', 124. Ἴδε καὶ Θ. Δ', 3), συνήθως δὲ προσωπικῶς καὶ κατ' ὀνομαστικήν, ὡς ἐκ μυρίων παραδειγμάτων δεικνύεται· *καλὴ μὲν οὖν καὶ ἡ τῶν ἐπιχωρίων πομπὴ ἔδοξεν εἶναι* (Πλ. *Πολ.* Α', 327).—*οὕτω γάρ μοι δοκεῖ ἥτε ὑγίεια μᾶλλον παραμένειν, καὶ ἰσχὺς προσγίγνεσθαι* (Ξ. *Κ.* Α', ϛ', 17), καὶ ἐκ τοῦ λουκιανείου· *τοῖς πλείστοις οὖν ἔδοξε παιδεία καὶ πόνου δεῖσθαι*, κτλ (*Ἐνύπν.* ἀρχ.)· ὅθεν οὔτε ὀνομαστικὴ εἶναι ἀντὶ αἰτιατικῆς, οὔτε αἰτιατικὴ ἀντὶ ὀνομαστικῆς (σ. 509, §. 67). Ἀδίκως δὲ κατακρίνει ὡς ἀκατάλληλα καὶ τὰ ὑπὸ Ματθίου πρὸς τοῦτο φερόμενα παρόμοια χωρία. Παράλληλον τοιαύτης ἐναλλαγῆς συντάξεως παράδειγμα, ἐξ εὐκτικῆς εἰς ἀπαρέμφατον, εἶναι καὶ τὸ τοῦ Πλάτωνος (*Λάχ.* 181)· *καὶ γὰρ οὖν μοὶ δοκεῖ, εἰ μὲν δειλός τις ὢν οἴοιτο δεῖν αὐτὸ ἐπίστασθαι, θρασύτερος ἂν δι' αὐτὸ γενόμενος, ἐπιφανέστερος γένοιτο ἢ οἷος ἦν· εἰ δὲ ἀνδρεῖος, φυλαττόμενος ἂν*

ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων, εἰ καὶ σμικρὸν ἐξαμάρτοι, μεγάλας ἂν διαβολὰς ἴσχειν.

§. 28. Μετὰ τῶν ῥημάτων *μέμνημαι, οἶδα, ἀκούω* καὶ τῶν ὁμοίων τίθεται *ὅτε* ἀντὶ *ὅτι· μέμνησαι ὅτ' ἐγώ σοι ἄρτι ἀπεκρινάμην* (Πλ. *Μέν*. 79)·—*ἦ οὐ μέμνῃ ὅτε τ' ἐκρέμω ὑψόθεν;* (Ἰλ. Ο, 18) κτλ· τοῦτο δὲ=μέμνημαι τοῦ χρόνου ὅτε, ὡς εὑρίσκεται κατὰ πλήρη ἔκφρασιν παρὰ Λυσίᾳ· *ἐκείνου τοῦ χρόνου μνησθέντας, ὅτ' ἐκ τῆς πατρίδος ἐκπεπτωκότες,* κτλ (Λυσ. *κατὰ Πολιούχου ἢ περὶ Δημεύσεως τοῦ Νικίου ἀδελφοῦ. Ἐπίλογος* §. 26. Φρ.). Κατὰ ταῦτα εἶναι καὶ τὸ τοῦ Θουκυδίδου *μεμνημένοι καὶ Πλειστοάνακτα τὸν βασιλέα ὅτε ἐσβαλὼν τῆς Ἀττικῆς ἐς Ἐλευσῖνα καὶ Θριῶζε στρατῷ Πελοποννησίων ..... ἀνεχώρησε πάλιν εἰς τὸ πλέον οὐκέτι προελθὼν* (Θουκυδ. Β', 21). Οὕτω καὶ παρὰ Ξενοφῶντι (*Οἰκ*. Β', 11)· *οὔκουν μέμνησαι ἀρτίως ἐν τῷ λόγῳ, ὅτε οὐδ' ἀναγρύζειν μοι ἐξουσίαν ἐποίησας*· καὶ μετὰ τοῦ *οἶδα* παρ' Εὐριπίδῃ (Τρ. 70)· *οἶδ' ἡνίκ' Αἴας εἷλκε Κασάνδραν βίᾳ.*

§. 29. Ἐρίζουσι δὲ οἱ φιλόλογοι περὶ τοῦ (Εὐριπ. *Ἑκάβ*. 112), οἱ μὲν παρακολουθοῦντες τὴν τοῦ Καντέρου διόρθωσιν *οἶσθ' ὅτι*, οἱ δὲ τὴν ἀρχαίαν γραφὴν *οἶσθ' ὅτε*. Περὶ τούτου ἐπραγματεύθησαν ὁ Βυττεμβάχιος, ἐν ταῖς *Ἱστορικαῖς Ἐκλογαῖς*, ὁ Πόρσων, ἐν σημειώσει τοῦ παρόντος χωρίου τῆς τοῦ Εὐριπίδου Ἑκάβης, ἐκδοθείσης μετ' ἄλλων τινῶν τοῦ Εὐριπίδου ὑπ' αὐτοῦ, καὶ ἄλλοι, τὴν ἀρχαίαν τηροῦντες γραφήν. Ὁ Πφλούκιος ἐν τῷ παρόντι χωρίῳ τῆς Ἑκάβης γράφων *οἶσθ' ὅτε* σημειοῖ ὅτι οὐδεμία διαφορὰ εἶναι ὡς πρὸς τὴν ἔννοιαν, εἴτε γραφῇ *ὅτι* εἴτε *ὅτε*, ἐπιφέρων καὶ τὸ ἑξῆς ἐκ Ξενοφῶντος παράδειγμα (Π. Α'. Ϛ', 8), ἐν ᾧ κατ' αὐτὸν περιέχονται τρόπον τινὰ ἀμφότερα, *μέμνημαι καὶ τοῦτο ὅτε σοῦ λέγοντος συνεδόκει καὶ ἐμοί.*

§. 30. Ἀλλὰ πρῶτον μὲν καὶ ἡ γραφὴ αὕτη οὐ δοκιμάζεται παρὰ πάντων (ὁ Βορνεμάννος γράφει *ὦ πάτερ, μέμνημαι καὶ τοῦτό σου λέγοντος· συνεδόκει οὖν καὶ ἐμοί*)· εἶτα δέ, ἀκριβῶς εἰπεῖν, ἕτερον ἑκάτερον· διότι τὸ μὲν διὰ τοῦ *ὅτι* ἐξηγεῖ μόνον τὸ πρᾶγμα, τὸ δὲ διὰ τοῦ *ὅτε* καὶ τὸν χρόνον ἐν ταὐτῷ, ἐν προγενεστέρᾳ περιστάσει, ὡς ἂν εἴη *οἶσθ', ὅτ' ἐφάνη Ἀχιλλεύς, τί συνέβη*, ὅπερ οὐχ ἁρμόζει ἐνταῦθα. Καὶ ὁ Ἑρμάννος δὲ τὸ *ὅτι* προὐτίμα, ἐν τῇ πρώτῃ τοὐλάχιστον ἐκδόσει τῆς Ἑκάβης, διὰ πολλῶν ὑπερασπίζων αὐτὴν κατὰ

Πόρσωνος, ἀπρὶξ ἐχομένου τῆς ἀρχαίας γραφῆς *οἶσθ' ὅτι*, καὶ διὰ πολλῶν αὐτὴν προσπαθοῦντος νὰ διαφυλάξῃ. Προσσημειωτέον δ' ἐν παρόδῳ ὅτι καὶ τὸ ὑπὸ τοῦ αὐτοῦ Καντέρου προτεινόμενον *ἴσθι, ἵνα ᾖ ἴσθ' ὅτι* ἀπαράδεκτον, διότι καὶ ἐγνώριζεν ἡ Ἑκάβη τὰ τοῦ φάσματος, ἀλλά, καὶ εἰ ἠγνόει, προσφυέστερον εἶναι νὰ ὑποτεθῇ γνωρίζουσα, διότι οὕτως ἡ λύπη τοῦ ἀκούοντος ὁπωσοῦν μετριάζεται· οὕτω καὶ κατωτέρω, στ. 218 ὁ Ὀδυσσεὺς λέγει αὐτῇ *δοκῶ μέν σ' εἰδέναι γνώμην ϛρατοῦ.*

§. 31. Μετὰ τῶν ῥημάτων *θαυμάζω, ἄχθομαι, αἰσχύνομαι*, καὶ τῶν ὁμοίων, ἀντὶ *ὅτι* ἢ *ὡς*, τίθεται *εἰ· τόδε ἐθαύμασα, εἰ ἐν ἀρετῆς καὶ σοφίας τίθης μέρει τὴν ἀδικίαν, τὴν δὲ δικαιοσύνην ἐν τοῖς ἐναντίοις* (Πλ. *Πολ.* Α, 348).—*ἀγανακτῶ εἰ οὑτωσὶ ὃ νοῶ μὴ οἷός τ' εἰμὶ εἰπεῖν* (Πλ. *Λάχ.* 194).—*τηλικούτων κακῶν αἴτιος γεγενημένος Δημοσθένης οὐκ ἀγαπᾷ εἰ μὴ δίκην δέδωκεν, ἀλλ' εἰ μὴ καὶ χρυσῷ στεφάνῳ στεφανωθήσεται ἀγανακτεῖ* (Αἰσχ. *Κτησ.* μϛ'). Διὰ τούτου ἀπέφευγαν οἱ Ἀθηναῖοι τὸ ἀπότομον τῆς ὁριστικῆς, προσβάλλον τὴν δημοκρατικὴν ἰσότητα καὶ ἰσηγορίαν· ἐκ τούτου δὲ πολλάκις καὶ αὐτὰ τὰ βεβαιότατα ἐνδοιαστῶς διὰ τοῦ *οἶμαι* καὶ τῶν τοιούτων ἐκφέρουσιν. Ἀλλὰ τοῦτο ἰδιαιτέρας σκέψεως καὶ μελέτης θέμα. Περὶ τοῦ *ὅτι* ἴσα πολλάκις δυναμένου τῷ παρ' ἀλλογενέσι κώλῳ (:) (ἴδε σ. 421, §. 237).

Β'. Ἡ Χρῆσις τῶν Χρόνων ἐπὶ τῶν Εἰδικῶν Λόγων.

§. 32. Οἱ γραμματικοὶ χρόνοι ῥυθμίζονται κατὰ τὴν σχέσιν τοῦ δευτέρου κώλου πρὸς τὸ πρῶτον. Εἰ μὲν ἀμφότερα τὰ κῶλα ἀναφέρονται εἰς τὸ αὐτὸ χρονικὸν τμῆμα, τίθενται καὶ οἱ χρόνοι ἐκ τοῦ αὐτοῦ· εἰ δὲ εἰς διάφορον, τίθενται καὶ οἱ χρόνοι ἐκ διαφόρου, κατὰ τὴν περίστασιν καὶ τὴν σχέσιν τῶν κώλων, φυλαττομένης τῆς ἐξηγηθείσης διαφορᾶς τῶν ἐγκλίσεων.

Ἐκ τοῦ αὐτοῦ χρονικοῦ τμήματος.

λέγουσιν ὅτι ἐπὶ τοῦτο ἔρχονται (Ξ. *Π.* Α, 6', 6).—*ἐπεὶ γίγνωσκον ὃ δὴ κακὰ μήδετο δαίμων* (Ὀδ. Γ, 166).—*προηγόρευεν ὅτι εἴη*, κτλ (Θ. Β, 13).—*ἐρεῖ ὅτι ποιήσει*, κτλ.

§. 33. Καὶ τὰ τέσσαρα παραδείγματα ἀναφέρουσι τὰ δύο κῶλα

εἰς σύγχρονον χρονικὸν τμῆμα, δηλοῦσι δηλ· πράγματα συνυπάρχοντα ἐπὶ τοῦ ἐνεστωτικοῦ, συνυπάρξαντα ἐπὶ τοῦ παρῳχημένου καὶ συνυπάρξοντα ἐπὶ τοῦ μελλοντικοῦ τμήματος. Ἐκ τῶν δύο τοῦ παρῳχημένου κώλων τὸ μὲν καθ' *ὁριστικὴν* ἐκφερόμενον παρίσταται ὡς αὐθυπόστατον, τὸ δὲ κατ' *εὐκτικὴν* ὡς ἐξαρτώμενον (§. 7).

Ἐκ διαφόρου χρονικοῦ τμήματος.

ὁ Κῦρος ἔλεγεν ὅτι ἡ ὁδὸς ἔσοιτο πρὸς βασιλέα μέγαν εἰς Βαβυλῶνα (Ξ. *Ἀν*. Α΄, δ΄, 11).—*ἔγνω Ἀρχίδαμος ὅτι οἱ Ἀθηναῖοι οὐδὲν πω ἐνδώσουσιν* (Θ. Β΄, 12).—*τότε δῆλον ἐγένετο οὗ ἕνεκα οἱ Θρᾷκες τὰς ἀλωπεκίδας ἐπὶ ταῖς κεφαλαῖς φοροῦσι καὶ τοῖς ὠσὶν* (Ξ. *Ἀν*. Ζ΄, δ΄, 4).

§. 34. Καὶ τούτων ἡ ἔννοια σαφής· τὸ πρῶτον μεταφέρει τὸν λόγον ἐκ τοῦ παρῳχημένου εἰς τὸ μέλλον ὡς πρὸς τὸ παρελθόν=ἔμελλεν εἶναι· τὸ δεύτερον ἐκ τοῦ παρῳχημένου εἰς τὸ μέλλον ὡς πρὸς τὸ ἐνεστώς=ἔσται τοῦτο· τὸ τρίτον ἐκ τοῦ παρῳχημένου εἰς τὸ καθ' αὑτὸ ἐνεστώς, σημαίνει δηλ· ὅτι ἐγνωρίσθη *(δῆλον ἐγένετο)* πρᾶγμα ἐπικρατοῦν καὶ ἐπὶ τῆς νῦν στιγμῆς *(φοροῦσιν)*. Διαδέχεται δὲ ἡ *ὁριστικὴ* τὴν *εὐκτικὴν* ἐν τῷ ἑπομένῳ χωρίῳ· *ἔγνω Φρύνιχος ὅτι ἔσοιτο περὶ τῆς τοῦ Ἀλκιβιάδου καθόδου λόγος καὶ ὅτι Ἀθηναῖοι ἐνδέξονται αὐτὴν* (Θ. Η΄, 50).

Ὡσαύτως ἐκ διαφόρου χρονικοῦ τμήματος.

οὐκ ἴσασιν ὅτι Ἱππίας πρεσβύτατος ὢν ἦρχε τῶν Πεισιστράτου υἱέων (Θ. Α΄, 20).—*καὶ νῦν οἶδ' ὁθούνεχ' ἵξεται* (Σ. *Φ*.634).—*χρόνῳ, οἶδ' ἐγώ, γνώσει τάδε, ὁθούνεκ' αὐτὸς αὑτὸν οὔτε νῦν καλὰ δρᾷς οὔτε πρόσθεν εἰργάσω* (Σ. *Κ*. 852).

§. 35. Καὶ τούτων ἡ ἔννοια δὲν εἶναι ἀσαφής. Τὸ πρῶτον μεταφέρει τὸν λόγον ἐκ τοῦ ἐνεστῶτος εἰς τὸ παρῳχημένον. Ὡς ἐν τῷ *δῆλον ἐγένετο ὅτι φοροῦσιν*, κτλ (§. 30), διὰ τοῦ παρῳχημένου ἐξηγεῖταί τι καὶ ἐν τῷ ἐνεστῶτι ὑπάρχον, οὕτως ἐν τούτῳ διὰ τοῦ ἐνεστῶτος ἐξηγεῖταί τι ὑπάρξαν ἐν τῷ παρελθόντι. Τὸ δεύτερον παράδειγμα μεταφέρει τὸν λόγον ἐκ τοῦ ἐνεστῶτος εἰς τὸ μέλλον, τὸ τρίτον ἐκ τοῦ μέλλοντος εἰς τὸ ἐνεστὼς καὶ παρῳχημένον.

§. 36. Κατὰ ταῦτα ἐξηγοῦνται καὶ διάφοροι ἄλλοι σύνδεσμοί·

ἄγγελλ' ὁθούνεκα τέθνηκ' Ὀρέστης (Σ. Ἠλ. 47).—*ὅπως δὲ γνωσθῇ ὅτι ἀληθὲς τοῦτο λέγω* (Ξ. Πόρ. Α', 2). Τὸ αὐτὸ ἰσχύει καὶ περὶ ἀπαρεμφάτου· *οἶμαι αὐτὸν ἐρεῖν*, κτλ.—*εἴ τις ὑμῶν ἢ αὐτὸς ἐξαπατηθῆναι ἂν οἴεται ταῦτα ἢ ἄλλον ἐξαπατῆσαι ταῦτα, λέγων διδασκέτω* (Ξ. Ἀν. Ε', ζ', 11)· *καὶ περὶ μετοχῆς· τοὺς Πέρσας γιγνώσκων ὅτι οὕτως ὡπλισμένοι εἰσίν· ὡς ὅτι προσωτάτω σταθέντες μάχεσθαι* (Ξ. Π. Β', ά, 11)· παρ' ἄλλοις, ταχθέντες οὕτω καὶ *τοὺς γνωσθέντας ὡς φιλοῦσι καὶ εὐνοοῦσιν οὐκ ἂν δύνασθαι μισεῖσθαι ὑπὸ τῶν φιλεῖσθαι ἡγουμένων* (Ξ. Π. Η, ϐ', 1).

Γ'. Ἡ σχέσις τῶν δι' Ὁριστικῆς μετὰ τοῦ ὅ τ ι καὶ ὡ ς πρὸς τοὺς δι' Ἀπαρεμφάτου καὶ Μετοχῆς ἐκφερομένους Εἰδικοὺς Λόγους.

§. 37. Εἰ καὶ ἡ δι' *ὁριστικῆς* μετὰ τοῦ *ὅτι* καὶ *ὡς* πλοκὴ τοῦ λόγου ἴσα δύναται ἐν γένει τῇ δι' ἀπαρεμφάτου τοῦ *εἰδικοῦ* λεγομένου, καὶ κρέμαται ἡ ἐκλογὴ πολλάκις ἐκ τοῦ συγγραφέως, σαφήνειαν, συμμετρίαν, χάριν, κτλ, ἐπιδιώκοντος, κατ' ἀκριϐολογίαν ὅμως ὑπάρχει ἐνίοτε καὶ διαφορὰ ἥτις, καίπερ οὐκ ἀείποτε ἀκριϐῶς τηρουμένη, οὐδὲν ἧττον εἶναι διαφορά.

§. 38. Ὁμοιάζουσι μὲν πρὸς ἀλλήλους οἱ τρόποι οὗτοι τοῦ λέγειν καθ' ὅτι ἀμφότεροι ἐξηγοῦσί τι *γινόμενον* ἢ *γενόμενον, ὑπάρχον, ὑπάρξαν* ἢ *ὑπάρξον· λέγουσιν ὅτι ἔρχονται* καὶ *λέγουσιν ἔρχεσθαι* ἀμφότερα ἐξηγοῦσιν ἔλευσιν γινομένην· *λέγουσιν ὅτι κινεῖται ἡ γῆ* καὶ *φασὶ κινεῖσθαι τὴν γῆν* ἐκφέρουσι τὴν κίνησιν τῆς γῆς.—*ὡμολόγησας τῶν μεγίστων ἀγαθῶν εἶναι τὴν δικαιοσύνην* (Πλ. Πολιτ. Β', 367).—*εὖ πεπονθέναι πολλοὶ πολλὰ ὡμολόγουν* (Ξ. Ἀγ. Δ', 1).—*καὶ ὁ πατὴρ ἀεὶ λέγει καὶ σὺ φὴς καὶ οἱ ἄλλοι δὲ πάντες ὁμολογοῦσιν ὡς αἱ μάχαι κρίνονται μᾶλλον ταῖς ψυχαῖς ἢ ταῖς τῶν σωμάτων ῥώμαις*, κτλ (Ξ. Π. Γ', γ', 9).—*ἐγὼ γὰρ τοῦθ' ὡμολόγηκα ὡς οἱ τὰ τῶν ἄλλων πράττοντες σωφρονοῦσιν* (Πλ. Χαρμ. 163), κτλ. (Ἴδε σ. 428, §. 21. σ. 432, §. 33. σ. 749, §. 1).

§. 39. Διαφέρουσι δὲ καθ' ὅτι τὸ μὲν δι' ὁριστικῆς ἐκφερόμενον παριστᾷ τὴν ἔννοιαν ὡς πραγματικὸν γενόμενον, ἐσωτερικῶς ἀνεξάρτητον ἐκ τοῦ ῥήματος τῆς κυρίας προτάσεως, τὸ δὲ δι' ἀπαρεμφάτου παριστᾷ τὴν ἔννοιαν ὅλως ἐξαρτωμένην ἐκ τοῦ ῥήματος τῆς

κυρίας προτάσεως, ὅ ἐστιν ὡς γνώμην τοῦ λέγοντος. Τὸ *ἔλεγον ὅτι Κῦρος τέθνηκεν*, κτλ (Ξ.) = τέθνηκε Κῦρος, καὶ τοῦτο ἔλεγον (σ. 368, §. 60)· τὸ *φημὶ τὸν δίκαιον εὐδαίμονα εἶναι* (Πλ.)=κατ' ἐμὴν γνώμην ὁ δίκαιός ἐστιν εὐδαίμων, κτλ. Τὸ δὲ διὰ μετοχῆς ἐν τούτοις ἐκφερόμενον παριστᾷ τὴν ἔννοιαν ὑπάρχουσαν ὡς προσὸν εἰς τὸ ὑποκείμενον ἢ ἀντικείμενον· *ὁ Θεὸς τὰ μέγιστα πράττων ὁρᾶται* (Ξ.).—*λελέξεται μίασμα ἔχων* (Εὐρ. *Ἰφ. Τ.* 1047).—*οἶδα Σωκράτην ἀγαθὸν ὄντα*, κτλ (σ. 459—466).

§. 40. Διὰ τοῦτο ἐπὶ ἀποφατικῆς ἐννοίας, ἐν ᾧ ἡ παρεμφατικὴ ἔγκλισις μετὰ τοῦ ὅτι ἢ ὡς δέχεται τὸ οὔ, τὸ *ἀπαρέμφατον* δέχεται συνήθως *μή*· *λέγει ὡς οὐδὲν ἀδικώτερον φήμης* (Αἰσχ.).—*τολμῶσί τινες λέγειν ὡς οὐδεὶς ἔνοχός ἐστι δειλίας* (Λυσ.).—*λέγοντες ὡς οὐ καλῶς δράσειεν* (Θ. Β', 5).—*οἱ μάντεις λέγονται ἑαυτοῖς μὴ προορᾶν τὸ ἐπιόν* (Ξ.).—*εἰπόντος δὲ τοῦ διδασκάλου μηδὲν ἔχειν Ὁμήρου* (Πλούτ. Θησ. 27). Καὶ ἡ μετοχὴ ἐπίσης δέχεται οὐ ἐν τούτοις· *εἰδὼς οὐκ ἐς χάριν ἀλλ' ἐς ὀφείλημα τὴν ἀρετὴν ἀποδώσων* (Θ. Β', 140). — *ὁρῶ οὐ δυναμένους* (Ξ.), κτλ (σ. 572, §. 56).

§. 41. Ἐκ τούτου ὡσαύτως προέρχεται ὅτι τὰ *γνωστικά, δεικτικά, δηλωτικά*, κτλ, ῥήματα, ὡς ἀπολύτως ὑπάρχον τὸ πρᾶγμα παριστῶντα, ἅπερ ἄλλως μετοχῇ συντάσσονται, ἀναλελυμένως τιθέμενα, ἐκφέρονται δι' ὁριστικῆς καὶ τοῦ ὅτι· *εὖ δὲ χρὴ καὶ τοῦτο εἰδέναι ὅτι* (Ξ. *Π.* Α', ς', 42).—*δείξωμεν τοῖς βαρβάροις ὅτι δυνάμεθα τοὺς ἐχθροὺς τιμωρεῖσθαι* (Ξ. *Ἑλλ.* Α', ς', 11). — *δηλοῖ δὲ ταῦτα πολλαχοῦ ὅτι οὕτως ἔχει* (Πλ. *Γοργ.* 483)· διὰ τοῦ ὡς δὲ ἐν τῷ *καὶ ἄλλοθι δῆλον ὡς οὐκ ἔστιν ἰσχυροτέρα φάλαγξ ἢ ὅταν . . . καὶ ἐν τούτῳ δὲ ἐδήλωσε* (Ξ. *Π.* Ζ', ά, 30).

§. 42. Ἀπ' ἐναντίας δὲ μετὰ τῶν *δοξαστικῶν οἴεσθαι, ἡγεῖσθαι, δοκεῖν, ἐλπίζειν*, γνώμην τοῦ λέγοντος ἐξηγούντων, τίθεται *ἀπαρέμφατον* καί, παρ' ὀλίγας σπανίας ἐξαιρέσεις, οὐδέποτε ὁριστικὴ μετὰ τοῦ ὅτι ἢ ὡς· *οἶμαι γάρ σε ἀκηκοέναι* (Πλ *Γοργ.* 451).—*ἡγοῦνται τὸν τοιοῦτον καὶ πανοῦργον εἶναι* (Πλ. *Πρωτ.* 317). — *δοκῶ μανθάνειν* (Πλ. *Φαίδρ.* 263). — *ἐλπίζεις τεύξεσθαι* (Ξ. *Π.* Ά, ς', 4). Οὕτω δὲ καὶ τὸ *φάναι*, δοξασίαν καὶ τοῦτο ἐμφαῖνον, καὶ οὐδὲν ἕτερον τοῦ *οἴεσθαι* διαφέρον εἰ μὴ ὅτι τοῦτο μέν, τὸ *οἴε-*

σθαι,=ἔχειν τὴν ἑαυτοῦ γνώμην, ἐκεῖνο δὲ, τὸ *φάναι*,=ἐκφέρειν τὴν ἑαυτοῦ γνώμην· *οἴομαι ὑμᾶς ἀληθῆ οἴεσθαι* (Πλ. *Συμπ.* 173). —*οἶμαί σε . . . οἴεσθαι* (Πλ. *Παρμ.* 131). — *φημὶ γὰρ ἐγὼ εἶναι τὸ δίκαιον οὐκ ἄλλο τι ἤ*, κτλ (Πλ. *Πολ.* Ά, 338).—*τοῖς γὰρ πλουσίοις πολλὰ παραμύθιά φασιν εἶναι* (Πλ. *Πολ.* Α', 329).

§. 43. Μετ' *ἀπαρεμφάτου* δὲ, ἀλλ' οὐχὶ σπανίως καὶ καθ' *ὁριστικὴν* μετὰ τοῦ *ὅτι*, συντάσσονται τὰ ὡς συνώνυμα μὲν ἄλλως τοῦ *φάναι*, ἀλλ' οἷον ἐπὶ τὸ δογματικώτερον ἐκφέροντα τὴν ἔννοιαν, *λέγειν*, *εἰπεῖν*, *ὁμολογεῖν* καὶ τὰ ὅμοια· *σὺ δὲ πολεμίους λέγεις ἱππέας εἰς ἑξακισμυρίους εἶναι* (Ξ. *Π.* Β', ά, 6).— *ἀληθῆ ἄρα ἔλεγον λέγων ὅτι ἔστιν ἄνθρωπον, ποιοῦντα ἐν πόλει ἃ δοκεῖ αὐτῷ, μὴ μέγα δύνασθαι μηδὲ ποιεῖν ἃ βούλεται* (Πλ. *Γοργ.* 468). — *εἶπεν εἰδέναι* (Ξ. *'Αν.* Ζ', Ϭ', 17).—*εἶπεν ὅτι ἡ πόλις τετείχισται* (Θ. Α', 91).

§. 44. Ὡς μοναδικὰ δὲ σημειοῦνται τὰ *φῂς ὅτι* (Πλ. *Γοργ.* 487)· *φασὶν ὡς* (Δ. *Φ.* Α', 54)· *φατὲ ὡς* (Ξ. *'Ελλ.* ς', γ', 7)· *οἴει ὡς* (Ξ. *'Απ.* Γ', γ', 14). Παρὰ δὲ τοῖς μετέπειτα καὶ *δοκεῖν ὅτι* (Πολύϐ. ΚΉ, θ', 4)· *ἐλπίζειν ὅτι* (Ἀῤῥ. *'Αν.* Α', δ', 7, κτλ). Περὶ τῆς συντάξεως τοῦ *ἐλπίζειν*, *νομίζειν* καὶ τῶν ὁμοίων ἴδε *Εἰσαγωγὴν 'Ελληνικῆς Συντάξεως*, σ. 547· ἀπαντᾶται δὲ καὶ *νομίζειν ὡς*. Ἴδε κατωτέρω § 51.

§. 45. Καίτοι δὲ καὶ τὰ ῥήματα *λέγειν*, *εἰπεῖν*, *φάναι*, *φάσκειν*, κτλ, ὁμοιάζουσι πρὸς ἄλληλα, σημαίνοντα ἐν γένει τὸ *διὰ λόγου ἐκφέρειν τι*, καὶ ἐν πολλοῖς ταὐτίζονται εἰς τὴν χρῆσιν, κατ' ἀκριϐοῤῥημοσύνην ὅμως καὶ διαφέρουσι. Τὸ μὲν *λέγειν* ἀποϐλέπει τὰ περιεχόμενα, τὰς ἐννοίας, τὸ δὲ *εἰπεῖν* τὴν φράσιν. Ὁ παρ' Αὔλῳ Γελλίῳ (Α', 15) στίχος τοῦ κωμικοῦ Εὐπόλιδος *λαλεῖν ἄριστος, ἀδυνατώτατος λέγειν*, ἀποϐλέπει βεβαίως τὸν, τέττιγος δίκην, λαλοῦντα μὲν ἀλλ' οὐδὲν λέγοντα, ἐκφωνοῦντα δηλ. λέξεις ἄνευ ἐννοίας. Ὡσαύτως ὁ τοῦ Ἐπιχάρμου *δεινὸς λέγειν οὐκ, ἀλλὰ σιγᾶν ἀδύνατος* (παρὰ τῷ αὐτῷ), χαρακτηρίζει ἄνθρωπον ἀκρίτως ἐκφωνοῦντα *ὅ τι κεν ἐπ' ἀκαιρίμαν γλῶσσαν ἔπος ἔλθῃ*, κατὰ τὸν ἀμετροεπῆ Θερσίτην *ὃς ἐκολῴα*, κτλ (Ἰλ. Β', 212)· τὸ *δεινὸς εἰπεῖν*, *δυνατὸς εἰπεῖν* (Αἰσχ. *Κτησ.* σγ')=ῥήτωρ. — *λόγῳ εἶπον* (Θ. Α', 22) = εἶπαν διὰ λόγου ῥητορικοῦ, ὡς ῥήτορες· ὅθεν πρόσκειται καὶ

ἡ ἔννοια τοῦ *προτείνειν ἐπὶ τῷ πεῖσαι· φυλακὴν εἰπεῖν δι' ἧς σωθήσεται* (Δ. *Χεῤῥονησ.* 103).

§. 46. Τὸ δὲ *φημὶ* σημαίνει· ά. *λέγω*, ἐν γένει· β΄. μερικώτερον, *βεβαιῶ, ὁμολογῶ, ἰσχυρίζομαι* (§. 49), *προφασίζομαι*· τὸ μὲν πρῶτον ἐπὶ ἐνεστῶτος μάλιστα καὶ παρατατικοῦ, τῶν ἄλλων χρόνων διὰ τοῦ *εἰπεῖν* ἀναπληρουμένων, τὸ δὲ δεύτερον ἐπὶ μέλλοντος μάλιστα καὶ ἀορίστου· *πολλὰ τῶν δικαίων ἐν τῷ φῆσαι Λυκοῦργον ἐκρίνετε* (Δ. *Ἐπιστ.* Γ΄, 1474). Τοιοῦτον καὶ τὸ τῶν Πυθαγορείων *αὐτὸς ἔφα*=ἐγνωμοδότησεν. Ἐπειδὴ δὲ ὁ παρατατικὸς *ἔφην* κατήντησεν ἰσοδύναμος τῷ *εἶπεν*, διὰ τοῦτο, πρὸς ἀποφυγὴν ἀμφιβολίας, ἐπὶ τῆς σημασίας τοῦ *προφασίζεσθαι*, τίθεται ὁ παρατατικὸς τοῦ *φάσκειν*· *ἔφη σπουδάζειν* = εἶπεν ὅτι εἶχε βίαν· *ἔφασκε σπουδάζειν*=προυφασίζετο, κτλ.

§. 47. Ἐν δὲ τοῖς *εἰπέ μοι, ἔφη*, κτλ· τὸ μὲν *εἰπεῖν* ἀναφέρεται εἰς τὸ λεγόμενον, τὸ δὲ *ἔφη* εἰς τὸν λέγοντα ἤτοι διηγούμενον. *ἔφη λέγειν—ἔφη εἰπεῖν—ἔφη φάναι* = εἶπεν ὅτι ἔλεγεν, διηγήθη ὅτι *εἶπε*, κτλ, περὶ τοῦ αὐτοῦ ἢ διαφόρου προσώπου· *ἔφη λέγων* (Ἡρ. Γ΄, 156)=εἶπεν ἐν τῷ λόγῳ.—*ἔφασαν λέγοντες* (Ἡρ. Θ΄, 2) =dicere perrexere (Schw.), ajoutoient—ils (L.). Ἀλλὰ καὶ οὕτως ἀπέχουσι πολὺ τῆς ἀκριβοῦς διακρίσεως ἥτις γίνεται δυσκολωτέρα, παραλαμβανομένων εἰς παράθεσιν καὶ τῶν *ἀγορεύειν, εἴρηκα*, κτλ. Ἴδε ἐν τούτοις Βουττμάννου Διεξοδικὴν Γραμματικήν (σ. 563—565) ὅστις, δεχόμενος τὸ *ἔφη*=εἶπε καὶ τὸ *φάναι*=εἰπεῖν, ἀναγνωρίζει ὅμως τὸ αὐτὸ *φάναι* ὡς καθαρὸν ἐνεστῶτα ἐν τῷ τοῦ Πλάτωνος (*Ἱππ. Μ.* 289) *τί μοι συμβουλεύεις, ὦ φίλε, φάναι;* χωρὶς νὰ ἐξηγήσῃ τοὺς περὶ τούτου λόγους.

Δ΄. Ἡ πρὸς ἀλλήλους σχέσις τῶν καθ' Ὁριστικὴν μετὰ τοῦ ὅ τ ι ἢ ὡ ς ἐκφερομένων Εἰδικῶν Λόγων.

§. 48. Ὡς ἡ κατ' *ἀπαρεμφατικὴν σύνταξιν* πλοκὴ τοῦ λόγου, ὁμοιάζουσα ἐν γένει τῇ καθ' *ὁριστικὴν* μετὰ τοῦ *ὅτι*, ἔχει καὶ διαφοράς, οὕτω καὶ ὁ καθ' ὁριστικὴν μετὰ τοῦ *ὅτι* ἐκφερόμενος λόγος, ὁμοιάζων ἐν γένει τῷ καθ' ὁριστικὴν μετὰ τοῦ *ὡς* ἐκφερομένῳ, ἔχει ἐπίσης καὶ διαφοράς.

§. 49. Ὁμοιάζουσιν αἱ δύο αὗται πλοκαὶ τοῦ λόγου καθ' ὅτι ἀμ-

φότεραι ἐκφέρουσί τι ὡς θετικόν, καθάπερ εἶναι ἡ φύσις τῆς ἐγκλίσεως ταύτης· διαφέρουσι δὲ καθ᾽ ὅτι τὸ μὲν πρῶτον, τὸ *ὅτι*, ἐκφέρον τὴν ἔννοιαν ὡς πραγματικὸν γενόμενον, τίθεται μετὰ τῶν *λεκτικῶν*, *γνωστικῶν* καὶ τῶν ὁμοίων ῥημάτων, καταφατικῶς μάλιστα ἐξηγουμένων, καὶ ἰσοδυναμεῖ τῇ *ειδικῇ* μετοχῇ· *γνώσονται ὅτι κερδαλέον ἐστί* (Ξ. *Ἑλλ.* Ε, ς', 19).—*ἱκανῶς δ' ἔγνωκεν ὅτι ἄριστον δικαιοσύνη* (Πλ. *Πολ.* Β', 366).—*ἐγνώκασιν ὃν χρήσιμον* (Πλ.*Ν.* Ζ', 790), κτλ.

§. 40. Τὸ δὲ ὡς τίθεται μετὰ τῶν αὐτῶν ῥημάτων ἐκφέρον τὴν ἔννοιαν οἷον *γνώμην* ὑπὸ *κρίσιν* καὶ *σκέψιν καθυποβαλλομένην*, ἢ ὡς *ἀβέβαιον*, ὡς *πρόφασιν* καὶ ὡς *ἐκφυγήν· παρέξονται νόμον οὐδὲν προσήκοντα τῇδε τῇ γραφῇ, καὶ λέξουσιν ὡς εἰσὶ τῇ πόλει δύο νόμοι κείμενοι περὶ τῶν κηρυγμάτων* (Αἰσχ. *Κτησ.* νή). Συχνότατον τὸ *τοῦτο ἐρεῖ ὡς*, *ἐκεῖνον ἐρεῖ τὸν λόγον ὡς*, κτλ.—*Τισσαφέρνης διαβάλλει τὸν Κῦρον πρὸς τὸν ἀδελφὸν ὡς ἐπιβουλεύοι αὐτῷ* (Ξ. *Ἀν.* Α', ά, 3).

§. 51. Τίθεται συχνάκις μετὰ ῥήματα ἀποφατικῶς ἐκφερόμενα· *οὐ τοῦτο λέγω ὡς οὐ δεῖ ἰέναι ἐπὶ τοὺς πολεμίους* (Ξ. *Π.* Ε, δ', 20). Ὡσαύτως καὶ ὅταν αὐτὸ τὸ λεγόμενον ἀποφάσκηται· *ἔχομέν τι παρὰ ταῦτα λέγειν ὡς οὐχ οὕτως ἔχει;* (Πλ. *Φαίδ.* 80) Πολλάκις δὲ παρεμφαίνει καὶ τὴν ἔννοιαν ψευδοῦς γνώμης· *νομίζουσιν οἱ ἐκείνῃ ἄνθρωποι ὡς Ἥφαιστος χαλκεύει* (Θ. Γ', 88).—*οἱ σοφισταὶ πειρῶνται πείθειν τοὺς νεωτέρους ὡς, ἢν αὐτοῖς πλησιάσωσιν, ἃ πρακτέον ἐστὶν εἴσονται* (Ἰσ. *Σοφιστ.* γ').

§. 52. Μετ᾽ ἀποφατικὸν ῥῆμα τίθεται ἐνίοτε τὸ *ὅπως* ἀντὶ τοῦ *ὡς· οὐδέ γε ὅπως ἄφρων ἔσται ἡ ψυχή, ἐπειδὰν τοῦ ἄφρονος σώματος δίχα γένηται, οὐδὲ τοῦτο πέπεισμαι* (Ξ. *Π.* Η, ζ', 20).—*ὅπως οὐ πάντων τούτων ἐπιμελητέον, ὦ Ἱέρων, οὐ λέγω* (Ξ. *Ἱέρ.* Θ', 1).—*οὐδεμίην ἔφασαν εἶναι μηχανήν, ὅκως οὐ τῷ ἀστῷ προσθήσονται ἀδικέοντες τὸν ξεῖνον* (Ἡρ. Β', 160). Τοῦτο δὲ καὶ παρ᾽ ἡμῖν μετ᾽ ἀποφατικὰ καὶ καταφατικά. Ἴδε *Προσθήκας* εἰς τὴν *Γραμματικὴν Βουττμάννου*, ἐκδόσ. Κερκύρας 1829, σ. 479. Περὶ τοῦ *διότι*, *οὕνεκα* καὶ *ὁθούνεκα*=ὅτι ἴδε σ. 696.

§. 53. Οὕτω λοιπὸν τὸ μὲν διὰ τῆς *ὁριστικῆς* καὶ τοῦ *ὅτι*, ἐκφέρον τὴν ἔννοιαν ὡς πραγματικῶς ὑπάρχουσαν, ὁμοιάζει τῷ διὰ

τῆς *εἰδικῆς μετοχῆς* ἐκφερομένῳ, ἐπὶ τῶν μετοχὴν ἀπαιτούντων ῥημάτων· *οἶδα ὅτι ταῦτα οὕτως.* — *οἶδα ταῦτα οὕτως ἔχοντα.* Τὸ δὲ διὰ τοῦ *εἰδικοῦ ἀπαρεμφάτου* ἐκφερόμενον παριστᾷ τὴν ἔννοιαν ὡς ἐκ τοῦ ῥήματος τῆς κυρίας προτάσεως ἐξαρτωμένην, ὅ ἐστιν ὡς γνώμην τοῦ λέγοντος, καὶ τοῦτο κλίνει μᾶλλον πρὸς τὸ καθ' *ὁριστικὴν* μετὰ τοῦ ὡς ἐκφερόμενον· *φημὶ ταῦτα οὕτως ἔχειν.* — *ἐρεῖ ὡς ταῦτα οὕτως ἔχει.*

§. 54. Καὶ ταῦτα μὲν κατ' ἀκριβολογίαν ἥτις ὅμως καὶ ἐν ἄλλοις μὲν δυσκόλως, πολὺ δ' ἔτι μᾶλλον δυσκολώτερον τηρεῖται εἰς τὴν γλῶσσαν, εὐκίνητον καὶ εὐτρόχαλον οὖσαν. Ὡς πολλὰ χωρία δεικνύουσιν ἀναντίῤῥητον διαφορὰν εἰς τὸ *λέγουσιν ὅτι ἐστίν*, ἔνθα ἐπικρατέστερον τὸ *ἐστίν*, καὶ εἰς τὸ *λέγουσιν ἢ λέγεται εἶναι*, ἔνθα ἐπικρατέστερον τὸ *λέγουσιν ἢ λέγεται*, οὕτως ἀπ' ἐναντίας ἄλλα δὲν φαίνονται βεβαιοῦντα τὴν διαφορὰν ταύτην· τοὐλάχιστον εἶναι δύσκολον νὰ ἀποφασισθῇ.

§. 55. Ὡσαύτως δέ, ὡς πολλὰ χωρία κατ' ἀκριβοῤῥημοσύνην ἐκφρασθέντα δεικνύουσιν διαφορὰν εἰς τὸ *λέγουσιν* ὅτι, παριστῶν τὸ πρᾶγμα ὡς ἐξωτερικῶς ὑπάρχον, καὶ εἰς τὸ λέγουσιν ὡς, παριστῶν τὸ πρᾶγμα μόνον ὡς ἐν τῷ λογισμῷ καὶ ἐν τῇ ἰδέᾳ τοῦ λέγοντος ὑπάρχον, οὕτως ἄλλα χωρία ὄχι ὀλίγα δεικνύουσιν ὅτι ἐπὶ τὸ γενικώτερον ἐκφερομένης τῆς ἐνοίας, καὶ μηδενὸς λόγου προκειμένου ἵνα προσυποδειχθῇ καὶ νύξις τοῦ λέγοντος ὡς πεποιθότος ἢ διστάζοντος περὶ τῶν λεγομένων, τὰ αὐτὰ τίθενται ἀδιαφόρως· *ὅτι ἀληθῆ λέγομεν γνώσεσθε*, καὶ *ὡς ἀληθῆ λέγομεν γνώσεσθε* (Ξ. *Ἑλλ.* Γ', ἑ, 11).—*ὁμολογεῖν ὅτι* καὶ *ὁμολογεῖν ὡς* (§. 37).—*ἐξαγγέλλει ὅτι* καὶ *ἐξαγγέλλει ὥς οἱ παῖς* γέγονε (Ἡρ. Ϛ', 63). Ἀλλὰ καὶ *ὅτε οἱ ἐξήγγειλε ὁ οἰκέτης παῖδα γεγονέναι* (Ἡρ. Ϛ', 65).—*ὅτε αὐτῷ οἱ ἠγγέλθης γεγεννημένος* (Ἡρ. Ϛ', 69).

§. 56. Ἐναργέστερον δεικνύεται ἡ διαφορὰ πολλῶν ῥημάτων μετὰ ἀπαρεμφάτου καὶ μετοχῆς συντασσομένων· *πλῆρές πως, ὦ δαιμόνιε, τὸ στῆθος ἔχων αἰσθάνομαι* (Πλ. *Φαίδρ.* 235) —*αἰσθανόμενος αὐτοὺς μέγα παρὰ βασιλεῖ Δαρείῳ δύνασθαι* (Θ. Ϛ', 59).—*ἀκούω καὶ ἄλλα ἔθνη πολλὰ τοιαῦτα εἶναι* (Ξ. *Ἀν.* Β', ἑ, 13).—*Θεμιστοκλέα οὐκ ἀκούεις ἄνδρα ἀγαθὸν γεγονότα;* (Πλ. *Γοργ.* 503. Ἴδε καὶ Κοραῆν Ξ. *Ἀπ.* Γ', ά, 1), κτλ. Ἄλλη δὲ διαφορὰ εἶναι εἰ-

δικοῦ ἢ τελικοῦ λαμβανομένου τοῦ ἀπαρεμφάτου τοῦ αὐτοῦ ῥήματος· *λέγεις στρατηγοῦ ἀργοῦ οὐδὲν ὄφελος εἶναι* (Ξ. *Π*. Α', ς', 118).—*σοὶ δ' εἶπον, ὦ παῖ, τὰς τύχας ἐκ τῶν πόνων θηρᾶν* (Γν.). —*οἱ ἔλεγον νῦν μὲν πλεῖν αὐτόν* (Θ. ς', 29)=ἔπειθον, προὔτρεπον.

§. 57. Καὶ περὶ τῶν πρώτων καὶ περὶ τῶν δευτέρων, καὶ περὶ τῆς διαφορᾶς δηλ· τῶν κατὰ μετοχὴν ἢ ἀπαρέμφατον φερομένων, καὶ περὶ τῆς διαφορᾶς τῆς ἐννοίας, εἰδικοῦ ἢ τελικοῦ τοῦ ἀπαρεμφάτου τοῦ αὐτοῦ ῥήματος ἐκλαμβανομένου, ἐπραγματεύθην ἀλλαχοῦ (σ. 433, §. 39. σ. 464, §. 41. καὶ ἔτι πλατύτερον *Εἰσαγωγ. Ἑλλην. Συντάξεως*, σ. 446—447. σ. 603—614). Ἤθελε δὲ εἶναι τοῦ κόπου ἀντάξιον καὶ ἡ ἔρευνα περὶ τῶν ἀνωτέρω (§. 37—38 καὶ 48—49), ἂν εἶναι δηλ· δυνατὸν νὰ προσδιορισθῇ μέχρι τίνος ἐκτείνεται ἡ διαφορὰ τῶν *λέγουσιν ὅτι ἐστὶ* καὶ *λέγουσιν* ἢ *λέγεται εἶναι*.—*λέγουσιν ὅτι ἐστὶ καὶ λέγουσιν ὡς ἐστίν*, κτλ.

§. 58. Ὑπάρχουσι βέβαια χωρία ἐφ' ὧν δὲν διαφεύγει εὐκόλως, καὶ χωρία ἐν οἷς δυσκόλως παρεισβιάζεται ἡ διαφορά. Ὁρμώμενος ἐκ χωρίων ἐν οἷς παρατηρεῖται τὸ πρῶτον ὡς ἐγὼ τοὐλάχιστον ὑπολαμβάνω, ἔφθασα καὶ εἰς χωρία ἅπερ νομίζω ἰσοδύναμα. Ἀλλ' ἔκρινα φρονιμώτερον νὰ ἀναβάλω εἰς δευτέρας φροντίδας τὰ πρὸς τοῦτο ἐπίτηδες συνηγμένα παραδείγματα. *ἀκηκόαμεν ὅτι Νικίας ἐκτήσατο ἐν τοῖς ἀργυρίοις χιλίους ἀνθρώπους* (Ξ. *Πόρ*. Δ', 14).—*ἠκηκόει ὅτι προσπλέοι Πολύξενος* (Ξ. *Ἑλλ*. Ε', ι, 26). — *ἠκούομεν δὲ ὡς καὶ αὐτοῖς Ὀλυνθίοις ἐψηφισμένον εἴη* (Ξ. *Ἑλλ*. Ε', β', 12).

§. 59. Σημειωτέον ἐν τέλει ὅτι πολλάκις διὰ τοῦ ὡς ἐκφέρεται ἔννοια ἥτις πληρέστερον ἤθελεν ἐκφέρεσθαι διὰ τοῦ *ὅτι οὕτως*· *θαυμάζω αἰσθανόμενος ὡς ἡδέως καθεύδεις* (Πλ. *Κρίτ*. 43).—*εὐδαίμων μοι ὁ ἀνὴρ ἐφαίνετο ὡς ἀδεῶς καὶ γενναίως ἐτελεύτα* (Πλ. *Φαίδ*. 58). Ὡσαύτως διὰ τοῦ *τοσοῦτος* καὶ *οἷος*=ὅτι τοιοῦτος καὶ τοσοῦτος· *Ζεῦ πάτερ, οὐ νεμεσίζει Ἄρει τάδε καρτερὰ ἔργα, ὁσσάτιόν τε καὶ οἷον ἀπώλεσε λαὸν Ἀχαιῶν;* (Ἰλ. Ε, 757) κτλ (σ. 128, §. 78). Γίνεται δὲ τοῦτο μάλιστα ἐπὶ ἐπαίνου, θαυμασμοῦ ἢ μομφῆς περί τινος· *ἐθαύμασα ὡς ἡδέως τὸν λόγον ἀπεδέξατο* (Πλ. *Φαίδ*. 89)—*ἰδὼν ἥσθην ὡς καλῶς εὐλαβοῦντο* (Πλ. *Πρωτ*. 315)—*ἀνεθορύβησεν ὡς εὖ λέγοι* (Πλ. *Πρωτ*. 350).

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΔΩΔΕΚΑΤΟΝ.

Περὶ Λόγων Ἐρωτηματικῶν.

§. 1. Μεταξὺ τῶν καταφατικῶν καὶ ἀποφατικῶν λόγων κεῖνται οἱ δι' *ἐρωτήσεως* γινόμενοι *ἐρωτηματικοὶ λόγοι*, ὑποβαλλόμενοι ὑπὸ τὴν κρίσιν τοῦ πρὸς ὃν ἡ ἐρώτησις ἀποτείνεται, ἵνα ἀποφασίσῃ διὰ τῆς ἀποκρίσεως τὸ *καταφατικὸν* ἢ *ἀποφατικὸν* αὐτῶν· *ἐγρήγορας;* ναί.—*εὕδεις;* οὐχί.

§. 2. Ὑπὸ τρεῖς ἐπόψεις δυνατὸν νὰ θεωρηθῇ ἡ ἐρώτησις περὶ ἣν οἱ ἐρωτηματικοὶ λόγοι στρέφονται· I. ὡς πρὸς τὸ εἶδος τοῦ ἐρωτήματος· II. ὡς πρὸς τὸ ἁπλοῦν ἢ πολλαπλοῦν τοῦ αὐτοῦ· III. ὡς πρὸς τὴν πλοκὴν καὶ σειρὰν τοῦ λόγου ἐν ᾧ ἐκφέρεται.

1. Ἡ ἐρώτησις ὡς πρὸς τὸ εἶδος τοῦ ἐρωτήματος.

§. 3. Ὡς πρὸς τὸ εἶδος τοῦ ἐρωτήματος ἡ ἐρώτησις εἶναι τριπλῆ. ά. ἐρωτᾶται περὶ ἀγνοουμένου προσώπου ἢ πράγματος· *τίς οὗτός ἐστ' ἀδελφέ;—τίς ἦν;* κτλ· β'. περὶ προσόντος προσώπου ἢ πράγματος· *οὐκ εἶ κακὸς σύ;—ἆρ' οὐχὶ μῶρόν ἐστι τοὐγχείρημά σου;* (Σ. *Τ*. 540)—*ἆρ' ἔφυν κακός; ἆρ' οὐχὶ πᾶς ἄναγνος;* (Σ. *Τ*. 822) κτλ· γ'. περὶ ἀμφοτέρων· *καταμεμάθηκας τοὺς τί ποιοῦντας τὸ ὄνομα τοῦτο* (ἀχαρίστους) *ἀποκαλοῦσιν;* (Ξ. *Ἀπ*. Β', β', 1)

§. 4. Ἐπὶ τῆς πρώτης περιστάσεως ἀγνοεῖται τὸ πρόσωπον ἢ πρᾶγμα καὶ ἐρωτᾶται περὶ αὐτοῦ τούτου, *τίς* καὶ *τί ἐστι*. Περὶ διαφορᾶς τοῦ *τίς* καὶ *τί* ὁ Φαβωρῖνος λέγει· « *τί*, ζητεῖ οὐσίαν πράγματος, οἷον *τί τόδε ἐστί;* ἄνθρωπος τυχὸν ἢ ἵππος; τὸ *τίς* δὲ ὑπόστασιν καὶ πρόσωπον, οἷον *τίς δδ' ἐστίν;* Σωκράτης τυχὸν ἢ Πλάτων· ἐν τούτῳ γὰρ ὁ ἐρωτῶν οἶδεν ὅτι ἀνὴρ κατὰ τὴν ἐρώτησιν, ζητεῖ δὲ τοὔνομα, ᾧ ἂν οὗτος τῶν ἄλλων ἀνδρῶν χωρίζοιτο. »

§. 5. Ἐπὶ τῆς δευτέρας περιστάσεως ἀγνοεῖται ἡ ἰδιότης καὶ τὸ προσὸν τοῦ προσώπου ἢ πράγματος καὶ περὶ τούτου ἡ ἐρώτησις· ἐρωτᾶται ἂν εἰς τὸ γνωστὸν πρόσωπον ἢ πρᾶγμα ἁρμόζει τοῦτο ἢ ἐκεῖνο τὸ προσόν· *ἀγαθὸς ἢ κακός;—σωφρονεῖ ὁ ἀνὴρ ἢ παραπαίει;—πάρεστιν ἢ ἀπῆλθεν;* ἢ καὶ περὶ παρόντος προσώπου· *ὁρᾷς;—ἀκούεις;* κτλ.

§. 6. Εἰς τὴν κατηγορίαν τῶν προσόντων ὑπάγονται καὶ τὰ διά-

φορα περιστατικά· τοπικά· ποῦ κεῖται; ποῦ 'στόν; (Σ. *Κ*. 11ι. πόσε φεύγετε; (Ἰλ. Π, 422)—ποῖ πορεύει;—ποῖ ἐμπορεύει; (Σ. *Ἠλ*. 405)—χρονικά· πότε κέν τις ἀναπνεύσειε πόνοιο; (Ἰλ. Τ, 227)—πότ' οὖν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, πότε ἃ χρὴ πράξετε; ἐπειδὰν τί γένηται; (Δ. *Φ*. Α', 43) — μέχρι τοῦ προβήσεται τὰ πράγματα; (Δημ. *Δημηγορ*. *Προοίμ*. 1434)—τροπικά· πῶς εἰκός ἐν τοιοῦτον πρᾶγμα προίεσθαι; (Πλ. *Φαίδρ*. 231)—αἰτιολογικά· τί οὐκ ἀποκρίνει; (Πλ. *Γοργ*. 468)—τί μένομεν; (Ξ. *Ἀν*. Β', δ', 3)—διὰ τί οἴει ἀπολείπεσθαι; διὰ τί καὶ παραγίγνεσθαι; (Ξ. *Ἀπ*. Γ', ιά, 37)—ἰτιὴ τί; (Ἀρφ. *Ν*. 774)—ὅτι τί δή; (Ἀρφ. *Πλ*. 136)—τελικά· πρὸς τί τοῦτο; (Ξ. *Π*· ϛ', γ', 20)—ἵνα τί ταῦτα λέγεις; (Πλ. *Ἀπολ*. 26)=ἵνα τί γένηται;—ὡς τί δὴ τόδε; (Εὐρ. *Ὀρ*. 794) ὅτι δή τί γε; (Πλάτ. *Χαρμ*. 161) κτλ. Ἴδε σ. 208—221). Καὶ ἐπιτάσσονται δὲ τὰ ἐρωτηματικὰ μόρια· οἷόν τε πῶς; (Αἰσχ. *Πρ*. 41) —ἦρξω δὲ λύσσης πότε; (Εὐρ. *Ὀρ*. 401) Οὕτω καὶ φαντασμάτων δὲ τάδε νοσεῖς ποίων ὕπο; (αὐτόθι, 407)

§. 7. Ἐπὶ τῆς τρίτης περιστάσεως (§. 3), τοῦ πράγματος καὶ τοῦ προσώπου ἀγνοουμένου, ἐρωτᾶται περὶ ἀμφοτέρων· καταμεμάθηκας οὖν τοὺς τί ποιοῦντας τὸ ὄνομα τοῦτο ἀποκαλοῦσιν; (Ξ. *Ἀπ*. Β', ϐ', 1) Ἐνταῦθα ἐρωτᾶται τί ποιοῦσιν οἱ τοῦτο τὸ ὄνομα (ἀχάριστοι) καλούμενοι, καὶ εἰ Λαμπροκλῆς ὁ Σωκράτους τοῦτο κατέμαθεν. — ἡ τίσι τί ἀποδιδοῦσα ὀφειλόμενον καὶ προσῆκον τέχνη ἰατρικὴ καλεῖται; (Πλ. *Πολ*. Α', 332)=τίσι καὶ τί ἀποδίδωσιν ἡ ἰατρικὴ καλουμένη τέχνη;

§. 8. Τὸ ἐρωτηματικὸν τίς παρ' Ὁμήρῳ πολλάκις συμπλέκεται μετὰ διαφόρων μορίων· τίς δέ; (Ἰλ. Κ, 82)—τίς δ' αὖ; (Ἰλ. Α, 540) —τίς νυ; (Ἰλ. Φ, 509)—τίς τ' ἄρ; (Ἰλ. Α, 8) Ὡσαύτως δὲ καὶ παρ' Ἀττικοῖς· τίς ἄρα; τίς ποτε; τί ποτε; (τίπτε παρ' Ὁμήρῳ) κτλ. Ὡσαύτως τί δέ; ὅταν ἐπὶ ἀντιθέσεως ἢ μεταβάσεως ἐννοίας ἐξαίρηται τὸ ἐρωτώμενον· τί δὲ ὁ δίκαιος; (Πλ. *Πολ*. Α', 332) —τί δὲ κυβερνήτης; (αὐτόθι, 341) τί δή; ἐπὶ ἀνυπομονησίας, δυσαρεσκείας καὶ θαυμασμοῦ· τί δὴ κατηφεῖς ὄμμα καὶ δακρυῤῥοεῖς; (Εὐρ. *Μ*. 1012) =τί δά; Ὡσαύτως τί δαί; ἐπὶ θαυμασμοῦ πρὸς ἀντιλέγοντα· ἀλλ' οὐκ ἐσμὲν ἀνθρώπω· Τί δαί; (Ἀρφ. *Ὀρν*. 64)=καὶ τί λοιπὸν εἶσθε, ὅταν τοῦτο δὲν ἦναι; Ἔχει δὲ τὸ δαί πρὸς τὸ δή ὡς τὸ ναί

ὡς τὸ *νή*. Κατὰ δὲ τὴν δύναμιν ἑκάστου τούτων λαμβάνει μείζονα ἢ ἐλάττονα τροπὴν ἢ τροπολογίαν ἢ ἔννοια.

§. 9. Τὸ *τίς* τίθεται καὶ μετὰ τὴν ἀρχὴν τοῦ λόγου· *οἴεσθε δ' εἶναι τινά με;* (Ἀρφ. *Πλ.* 426)—*λέγει δὲ τί τῶν ἐκεῖ νεώτερον;* (Εὐρ. *Φ.* 716) — *ἔστι δὲ τί καὶ τοῦ ἕνεκα τηνικάδε ἀφίκου;* (Πλ. Πρωτ. 310) Τὸ δὲ *τίν' εἶπας τόνδε μῦθον, ὦ γέρον;* (Εὐρ. *Φ.* 922) =τίς ὁ μῦθος ὃν εἶπας; οὕτω καὶ *ποῖον τὸν μῦθον ἔειπας;* (Ἰλ. Α, 552, κτλ) ἀείποτε περὶ προπετοῦς καὶ ἀπερισκέπτου λόγου λεγόμενον. Καὶ ἀγνώστου δὲ ὄντος τοῦ προσφωνουμένου τίθεται τὸ ῥῆμα κατὰ δεύτερον πρόσωπον· *τίς δ' οὗτος κατὰ νῆας ἀνὰ στρατὸν ἔρχεαι οἶος;* (Ἰλ. Κ, 82)—*ἔα· τίς οὗτος σῶμα τοὐμὸν οὐκ ἐᾷς κεῖσθαι; τί κινεῖς μ', ὅςτις εἶ, λυπουμένην;* (Εὐρ. *Ἑκ.* 501)

§. 10. Εἰς τὰς περὶ προσόντος ἐρωτήσεις πολλάκις προτάσσονται διάφορα μόρια, διαφόρως βαθμολογοῦντα, τρέποντα καὶ διαθέτοντα τὴν δύναμιν τῆς ἐρωτήσεως. Τοιαῦτα εἶναι μάλιστα τὰ *ἦ, ἦ γάρ, ἦ δή, ἦ δῆτα, ἦ που, ἀλλά, ἀλλ' ἦ, εἶτα* καὶ *ἔπειτα, ἆρα* καὶ *ἆρά γε, οὖν, μή, οὐ, μῶν, οὔκουν, οὐκοῦν, ἄλλο τι*, κτλ.

Τὸ ἦ ἐπὶ ἐρωτήσεως.

§. 11. Τὸ *ἦ* ὑπεμφαίνει βεβαιότητα ἢ πιθανότητα περὶ τοῦ ἐρωτωμένου, καὶ ἐρωτᾶται δι' αὐτοῦ πρὸς μείζονα πεποίθησιν. Οὕτως ὁ τυφλὸς Οἰδίπους, ἀκούσας τὴν φωνὴν τῆς θυγατρός του Ἀντιγόνης, λέγει *ὦ τέκνον, ἦ πάρεστον;* (Σ. *Κ.* 1102)=ἀληθῶς; Ὡσαύτως εἰπόντος τοῦ Νεοπτολέμου *θάρσει· μενοῦμεν*, ἐρωτᾷ ὁ Φιλοκτήτης *ἦ μενεῖς;* (Σ. *Φ.* 810)—*ἦ κῆνος . . . ἔμ' ἐς Ἀχαιοὺς ὤμοσε πείσας στελεῖν;* (Σ. *Φ.* 662)—*ἦ ῥητόν;* (Σ. *Φ.* 993) — *ἦ παρ' ἐκείνου φαίνει;* (Πλ. *Πρωτ.* 309) Τίθεται λοιπὸν τὸ *ἦ* πρὸς ἀναίρεσιν πάσης ἐνδεχομένης ἀμφιβολίας.

§. 12. Ἐντονώτερον ἐκφέρεται ἡ ἐρώτησις διὰ τῶν *ἦ γάρ, ἦ δή, ἦ δῆτα, ἦ που*. Οὕτω, π. χ. *ἦ γάρ, ὦ φίλε, οὐ κηλεῖ ὑπ' αὐτῆς* (ποιητικῆς) *καὶ σύ;* (Πλ. *Πολ.* Ι, 607)— *ἦ σὺ γὰρ ψαύσεις ἐμοῦ;* (Σ. *Κ.* 863, καὶ πολλαχοῦ) Ὡσαύτως καὶ ἁπλῶς *ἦ γάρ* (Πλ. *Πρωτ.* 302)=οὐκ ἔχει οὕτως; (Ἴδε ἀνωτ. σ. 722). — *ἦ ταῦτα δή με καὶ βεβούλευνται ποιεῖν;* (Σ. *Ἠλ.* 377)=ἀληθῶς λοιπόν; — *ἦ ταῦτα δῆτ' ἀνεκτὰ πρὸς τούτου κλύειν;* (Σ. *Τ.* 426) Οὕτω καὶ διὰ τοῦ *ἦ μήν*. Ἔρις δὲ μεγάλη γίνεται περὶ τοῦ *ἦ που*, εἰ ἐπὶ ἐρωτήσεως

τίθεται. Ὁ Βρεταννὸς Ἔλμσλυς, ἀλλαχοῦ τε καὶ ἐν σημειώσεσιν εἰς Μήδειαν Εὐριπίδου (στ. 1275), ἀρνούμενος ὅλως διόλου τὴν ἐπὶ ἐρωτήσεως χρῆσιν τοῦ *ἤ που* ἐξηγεῖ αὐτὸ I suppose=ὑποτίθημι, δοκῶ), καὶ ὅτι τοσοῦτον αὐτὸ χρησιμεύει εἰς τὴν ἐρώτησιν, ὅσον τὰ *ἴσως*, *οἶμαι*, *ὡς ἔοικεν*, πολλὰ φέρων παραδείγματα πρὸς ἀπόδειξιν τούτου.

§. 13. Ἀπ' ἐναντίας δὲ ὁ Ματθίας λέγει (ἐν ταῖς εἰς τὰς Φοινίσσας τοῦ Εὐριπίδου σημειώσεσιν, στίχ. 378) ὅτι, ἀφ' οὗ τὸ *ἦ* τίθεται ἐπὶ ἐρωτήσεως, διὰ τί οὐχὶ καὶ τὸ *ἦ που;* Ὁ δὲ Ἑρμᾶννος (Opusc. III, p. 161) καὶ δι' ἄλλων οὐκ ὀλίγων παραδειγμάτων προσπαθεῖ νὰ ἀνασκευάσῃ τὰ τοῦ Ἔλσμλυ, καὶ διὰ τῆς τοῦ Ἡσυχίου μαρτυρίας, φέροντος *ἦ που*, *ὄντως που*. Ἡ ἀλήθεια φαίνεται καὶ εἰς ταῦτα ἐν τῷ μέσῳ κειμένη, διότι ἐπί τινων μὲν τὸ *ἦ που* τίθεται προφανῶς ἐπὶ ἐρωτήσεως, ἐπί τινων δὲ οὐχί. Τὰ (Ἀρφ. *Πλ.* 970) *ἦπου καὶ σὺ συκοφάντρια ἐν ταῖς γυναιξὶν ἦσθ;* (Ἀρφ. *Λυσ.* 1091)—*ἦ που πρὸς ὄρθρον σπασμὸς ὑμᾶς λαμβάνει;* εἶναι ἀναντιῤῥήτως ἐρωτηματικά· ἀπ' ἐναντίας τὰ (Ἀρφ. *Πλ.* 200) *ἦπού σε . . . ἐβδελύττετο* (Ἀρφ. *Β.* 814)· *ἦ που δεινὸν—ἦνἰκ* (Ἀρφ. *Σφ.* 824)· *ἦ που σοφὸς ἦν ὅςις ἔφασκεν.* Ὡσαύτως καὶ τὸ τοῦ Εὐριπίδου (*Αἰγέως Ἀποσπ.*) *ἦ που κρείσσων τῆς εὐγενίας τὸ καλῶς πράσσειν·* πλείονα δ' ἀπαντῶνται ἄνευ ἐρωτήσεως παραδείγματα.

§. 14. Ὅτι δὲ ἐν ταῖς διενέξεσι ταύταις ἡ ἐθνικὴ τῶν ἐκδοτῶν (Βρεταννοῦ καὶ Γερμανοῦ) φιλοτιμία δὲν εἶναι πάντῃ πάντως ἀμέτοχος, ἔμοιγε τοὐλάχιστον δὲν φαίνεται ἀπίθανον. Τοῦτο πιθανολογεῖται καὶ ἐξ αὐτοῦ τούτου ὅτι τὸ αὐτὸ παράδειγμα, ὅπερ ἐν τοῖς Πονηματίοις, οἷον κατὰ Ἔλμσλυ, φέρει ὁ Ἑρμᾶννος μετ' ἐρωτήσεως, ἐν τῇ ὑπ' αὐτοῦ ἐκδόσει τοῦ Αἰσχύλου φέρει ἄνευ. Ἔστι δὲ τοῦτο τὸ (Αἰσχ. *Πρ.* 523) *ἦ που τι σεμνόν ἐστιν ὃ ξυναμπέχεις.* Ἀλλ' οὐδὲ τοῦ αὐτοῦ ἔθνους σχολῆς πρὸς σχολὴν ἀντιφιλοτιμία ἐν τοῖς τοιούτοις εἶναι ἀδιάφορος. Τοιαύτη ἦτον, π. χ. ἡ σχέσις τῆς ἑρμαννείου πρὸς τὴν βοικκιανήν, ἐξ αὐτοῦ τοῦ Βοικκίου, Δισσενίου, Μυλλέρου καὶ ἄλλων συγκειμένην. Ὁ ἀρχηγὸς τῆς πρώτης τῶν σχολῶν τούτων Ἑρμᾶννος, ὑπὸ φιλαληθείας βεβαίως κινούμενος, ἀλλὰ καὶ σχολῆς πνεῦμα ἐν τούτοις, ὡς φαίνεται, παραμιγνύων καὶ τὰς ὑπὸ Βοικκίου ἐκδοθείσας *Ἑλληνικὰς Ἐπιγραφὰς* καὶ τὸν ὑπὸ Δισσενίου *Πίνδαρον* καὶ τὰς ὑπὸ Μυλλέρου *Εὐμενίδας* τοῦ Αἰσχύλου δὲν ἀφῆκεν ἀ-

ψεκτα. Δι' ἄλλους δὲ λόγους ἀναμφιβόλως ὁ Ἑρμᾶννος ἐν τῷ (Σ. *Αἰ.* 977. Ἑρμ. 1008. Βρυγκ.) *ἤ που Τελαμὼν*, κτλ, μετέτρεψε τὸ ἐρωτηματικὸν σημεῖον εἰς ἁπλῆν ὑποστιγμήν, ἐπαινῶν καὶ τὸν Τρικλίνιον, εἰρωνικῶς ἐκδεχόμενον τὸ *ἤ που*=ὄντως· τὸ δὲ (Σ. *Φ.* 204) *ἤ που τῇδε ἢ τῇδε τόπων* ἔγραψεν ὁ αὐτὸς Ἑρμᾶννος ἤ που, πρῶτον μὲν μετά, εἶτα δὲ ἄνευ ἐρωτήσεως. Ἴδε Ἐλλένδου *Σοφόκλειον Λεξικόν*, Τόμ. Α'. σελ. 750. Εἶναι δὲ οἱ ἐν Γερμανίᾳ ἐπίσημοι οὗτοι σχολάρχαι ὡς παρὰ τοῖς ἀρχαίοις οἱ Κρατήτειοι καὶ Ἀριστάρχειοι.

Τὸ ἀλλὰ καὶ ἀλλ' ἦ ἐπὶ ἐρωτήσεως.

§. 15. Τὸ δὲ *ἀλλὰ* τίθεται ἐπὶ ἐρωτήσεως εἰς ἐνστάσεως μάλιστα δήλωσιν· *ἀλλ' ἐν κακοῖσι τοῖς ἐμοῖς γελᾶν θέλεις;* (Αἰσχ. *Χ.* 218)—*ἀλλ' ἐξελᾷς με κοὐδὲν αἰδέσει λιτάς;* (Εὐρ. *Μ.* 326) Συχνότατα ἐπὶ τῆς αὐτῆς ἐννοίας τίθεται μετὰ τοῦ ἦ· *ἀλλ' ἦ δόλον τιν', ὦ ξέν', ἀμφί μοι πλέκεις;* (Αἰσχ *Χοηφ* 216)—*ἀλλ' ἦ φρονεῖς εὖ τοῖσι νῦν ἠγγελμένοις;* (αὐτόθι, 761) — *ἀλλ' ἦ μέμηνας;* (Σ. *'Ηλ.* 879)—*ἀλλ' ἦ ὀδύνη σε εἴληφεν;* (Σ. *Συμπ.* Ά, 15)

Τὸ εἶτα καὶ ἔπειτα ἐπὶ ἐρωτήσεως.

§. 16. Τὸ *εἶτα* καὶ *ἔπειτα* τίθενται ἐπὶ ἐρωτήσεως εἰς δήλωσιν ἀγανακτήσεως, εἰρωνείας καὶ θαυμασμοῦ, ὑποδεικνυομένου ὅτι ἀπροσδόκητος καὶ οὐχὶ ὀρθὴ συνέπεια συνάγεται ἐκ τῶν προηγουμένων· *εἶτα πῶς οὐκ εὐθὺς ἐπήγειράς με;* (Πλ. *Κρίτ.* 43) — *εἶτ' οὐκ αἰσχύνει, ὦ Σώκρατες, τοιοῦτον ἐπιτήδευμα ἐπιτηδεύσας, ἐξ οὗ κινδυνεύεις νυνὶ ἀποθανεῖν;* (Πλ. *'Απολ.* 28) — *ἔπειτ' οὐκ οἴει* (θεοὺς ἀνθρώπων) *φροντίζειν;* (Ξ. *'Απ.* Ά, δ', 11)

Τὸ ἆρα καὶ ἆρά γε ἐπὶ ἐρωτήσεως.

§. 17. Ἀμφιβολίαν δέ, ἀπορίαν καὶ ἀβεβαιότητα ἐξηγεῖ τὸ ἆρα· *ἆρ' ἔχει καλῶς;* (Σ. *'Ηλ.* 790)—*'Ορέστης ἆρά που βλέπει φάος;* (Αἰσχ. *'Αγαμ.* 1616) — *ἆρ' ἔστιν; ἆρ' οὐκ ἔστιν; ἢ γνώμη πλανᾷ;* (Σ. *Κ.* 316) Τίθεται λοιπὸν τὸ *ἆρα* ἐν ἀρχῇ κατὰ τὴν αὐτὴν ἔννοιαν καθ' ἣν τὸ *ἄρα* μετὰ τὸ *τίς· τίς ἄρα ῥύσεται; τίς ἆρ' ἐπαρκέσει θεῶν ἢ θεᾶν;* (Αἰσχ. *'Επτ.* 91) Ἂν δὲ τὸ *ἆρα* ἔγινεν ἐκ τοῦ ἄρα ἢ ἐκ τοῦ *ἦ ῥά*, περὶ τούτου διαφωνοῦσιν οἱ φιλόλογοι (Ἴδε σ. 687, §. 28).

[illegible] — [illegible]

Τὸ οὖν ἐπὶ ἐρωτήσεως.

§ 19. [illegible] ἐπερωτήσεως [illegible] εἶπον, ὅπως ἂν ἐν ἐρωτήσει φυλάττῃ τὴν αὐτὴν συμφωνίαν· εἰ οὖν; τούτων οὕτως ἐχόντων, ἆρα; κτλ. (Πλ. Φαιδ. 80) Ὡς ἔοικεν πολλῶν δὴ οὖν οὕνεκεν λεκτέον τι καὶ οὐ καθευδητέον ἐν τῇ μεσημβρίᾳ (Πλ. Φαιδρ. 259), οὕτω καὶ ἐννοεῖς οὖν ὅτι . . .; (Πλ. Φαιδ. 80. Ἀλκ. Α, 117)—ἤδη οὖν οἰόμεθα ἱκανῶς ὡμολογῆσθαι ὅτι . . . ; (Πλ. Θεαιτ. 195) κτλ. οὕτω καὶ ἢ οὖν;

Τὸ μὴ καὶ οὐ ἐπὶ ἐρωτήσεως.

§. 20. Διὰ τοῦ *μὴ* ἐπὶ ἐρωτήσεως ἐκφέρεται φόβος μήπως εἶναί τι δυσάρεστον καὶ ἐπιθυμία εἰς ἀποτροπὴν τούτου, ἐπομένως περιμένεται ἀπόκρισις ἀποφατική. Διὰ τοῦ *οὐ* ἐπὶ ἐρωτήσεως ἐξηγεῖται πεποίθησις ὅτι ὑπάρχει τι ὅπερ ἐπιθυμεῖται, οὗτινος τὸ ἐναντίον πρ[illegible]νεται διὰ τῆς ἀποφάσεως, καὶ ἐπομένως περιμένεται ἀπόκρισις καταφατική· *μὴ ἔστι τοῦτο; οὐκ ἔστι τοῦτο;* κτλ (σ. 558, §. 7· 9).

§ 21. Οὕτως εἰς τὸ ἐρώτημα τοῦ Σωκράτους *μή τι νεώτερον ἀγγέλλεις;* ἀποκρίνεται ὁ Ἱπποκράτης *οὐδέν γ', εἰ μὴ ἀγαθά γε* (Πλ. Πρωτ. 310) Ἐν τῇ συνηθείᾳ τὸν τύπον τοῦ *εἰ* ἐν πολλοῖς κατέλαβε τὸ ἂν· ὅθεν, ὡς καὶ τὸ παρὰ τοῖς ἀρχαίοις *εἴ ποτε* ἔγινε παρ' ἡμῖν ἂν ποτε καὶ ἄμποτε, οὕτω καὶ τὸ ἂν μὴ ἔγινεν *ἀμμή*· ὅθεν τὸ *οὐδὲν εἰ μὴ* καλὸ ἔγινε τίποτε *ἀμμὴ κακό*. Εἰς τὸ ἐρώτημα τοῦ αὐτοῦ

Σωκράτους *ἀλλὰ μὴ ἀρχιτέκτων βούλει γενέσθαι;* ἀποκρίνεται ὁ Εὐθύδημος *οὔκουν ἔγωγε* (Ξ. *Ἀπομν.* Δ', Ϛ', 10). Ὡσαύτως *ἆρα μὴ ἄλλο τι ᾖ ὁ θάνατος ἢ τοῦτο; Οὔκ, ἀλλὰ τοῦτο* (Πλ. *Φαιδ.* 64). Οὕτω καὶ *μὴ τὸν Ἀχιλλέα οἴει φροντίσαι θανάτου καὶ κινδύνου;* (Πλ. *Ἀπολ.* 28) ἔνθα προϋποτίθεται ὡσαύτως ἀποφατικὴ ἀπόκρισις. Οὕτω καὶ *μὴ καὶ ἡμῖν ἐναντιώσεται περὶ τῆς ἀπαγωγῆς;* (Ξ. *Ἀν.* Ζ', ϛ', 5) ἔνθα τὸ ἀποφατικὸν τῆς ἀποκρίσεως ἀναπληροῦται δι' ἄλλης ἐρωτήσεως.

§. 22. Ἀπ' ἐναντίας δὲ εἰς τὸ ἐρώτημα τοῦ Φαίδρου *οὐκ ἐνθένδε μέντοι ποθὲν ἀπὸ τοῦ Ἰλισσοῦ λέγεται ὁ Βορέας τὴν Ὠρείθυιαν ἁρπάσαι;* ἀποκρίνεται ὁ Σωκράτης *λέγεται γάρ* (Πλ. *Φαίδρ.* 229). Ὡσαύτως ἐρωτήσαντος τοῦ Κύρου *οἱ δὲ πολέμιοι οὐκ ἔρχονται;* ὁ Κυαξάρης ἀποκρίνεται *ναὶ μὰ Δία καὶ πολλοί γε* (Ξ. *Π.* Β', ά, 4). Οὕτω καὶ *τί οὖν; ἐν ταῖς ὀλιγαρχουμέναις πόλεσι πτωχοὺς οὐχ ὁρᾷς ἐνόντας; ὀλίγου γ', ἔφη, πάντας τοὺς ἐκτὸς τῶν ἀρχόντων* (Πλ. *Πολ.* Η, 552). Ὡσαύτως *τὴν δὲ μητέρα οὐκ οἴει δεῖν θεραπεύειν; οὐκ οἶσθα ὅτι; κτλ* (Ξ. *Ἀπ.* Β', Ϛ', 13) ἔνθα προϋποτίθεται ἀπόκρισις καταφατική.

§. 23. Τοῦτο ὅμως δὲν ἐμποδίζει ὥστε παρὰ προσδοκίαν τοῦ ἐρωτῶντος ἐπὶ ἐρωτήσεως διὰ τοῦ *μὴ* νὰ ἕπηται ἀπόκρισις καταφατική. Οὕτως, ἐρωτήσαντος τοῦ βασιλέως *μὴ καὶ λόγος τις Ζῆνα μιχθῆναι βροτῷ;* ἀποκρίνεται ὁ χορὸς *κρυπτά γ' Ἥρας ταῦτα παλλαγμάτων* (Αἰσχύλ. *Ἱκέτ.* 282). Οὕτω, μετὰ πολλὰς ἄλλας διορθώσεις, ἐγράφετο μέχρι χθὲς καὶ πρώην ὁ δεύτερος στίχος· ὁ δὲ Ἕρμαννος καὶ ταῦτα μεταβαλὼν ἔγραψε *κἀκρυπτά γ' Ἥρας ταῦτα τἀμπαλάγματα,* ὅπερ πρέπει νὰ περιέχῃ βέβαια τὴν ἑξῆς ἔννοιαν, οὐκ ἦσαν τὰ ἐμπαλάγματα ταῦτα κρυπτὰ καὶ ἄγνωστα τῇ Ἥρᾳ· ὡδηγήθη δέ, ὡς λέγει, εἰς τοῦτο ἐκ τοῦ σχολιαστοῦ ἑρμηνεύοντος τὴν λέξιν ἐμπαλάγματα διὰ τοῦ *περιπλοκάς,* ἐναγκαλίσματα δηλ· καὶ ἐκ τοῦ παρ' Ἡσυχίῳ *ἐμπαλούγματα,* αἱ *ἐμπλοκαί·* ὅτι δὲ τὸ *ἐμπαλάσσεσθαι* = ἐμπλέκεσθαι φέρει μαρτυρίαν ἐκ τοῦ Ἡροδότου (Ζ', 85) καὶ ἐκ τοῦ Θουκυδίδου (Ζ', 84) Τὸ δὲ *ἄκρυπτα* εὑρίσκεται παρ' Εὐριπίδῃ (*Ἀνδρ.* 386). Τὸ τοῦ Ἡσυχίου *ἐμπαλούγματα,* ὅπερ ἐφθαρμένον νομίζει ὁ Ἕρμαννος, ὁμοιάζει πρὸς τὸ τῆς συνηθείας *παλούκωμα,* ὥστε ζητήσεως ἄξιον εἰ ἔχει τι κοινόν· διότι ἐκ

τοῦ λατινικοῦ *palus*, πάλος, νὰ παραταχθῇ, ὡς θέλει ὁ Γ. Κρομμύδης, (*Διατριβὴ ἐπὶ τῆς καταστάσεως τῆς ἐνεστώσης κοινῆς ἡμῶν γλώσσης Γ Κ. ἐν Μόσχᾳ*, 1808), εἶναι δύσκολον, ἐκτὸς ἐὰν ὑποτεθῇ *πάλοξ, πάλουξ, πάλουκος*.

§. 24. Οὕτω παρὰ Πλάτωνι (*Πρωτ.* 351) ὁ μὲν Σωκράτης ἐρωτᾷ τὸν Πρωταγόραν *μὴ καὶ σύ, ὥσπερ οἱ πολλοί, ἡδέα ἄττα καλεῖς κακὰ καὶ ἀνιαρὰ ἀγαθά;* ὁ δὲ Πρωταγόρας ἀποκρίνεται *ἔγωγε*. Ἀλλαχοῦ δὲ (*Γοργ.* 488) πάλιν ὁ Σωκράτης ἐρωτᾷ τὸν Καλλικλῆ *μήτι ἄλλο λέγεις τὸ δίκαιον εἶναι, ἢ ὀρθῶς μέμνημαι;* ὁ δὲ Καλλικλῆς ἀποκρίνεται· *ἀλλὰ ταῦτα ἔλεγον καὶ τότε καὶ νῦν λέγω*. Ὡσαύτως καὶ (*Πολιτ.* Η, 552) *μὴ οὖν οἰόμεθα καὶ κακούργους πολλοὺς ἐν αὐταῖς εἶναι κέντρα ἔχοντας, οὓς ἐπιμελείᾳ καὶ βίᾳ κατέχουσιν αἱ ἀρχαί; Οἰόμεθα μὲν οὖν, ἔφη*. Ὡσαύτως καὶ μετὰ τοῦ *ἆρά γε μή*. Οὕτως εἰπόντος τοῦ Κρίτωνος *ἆρά γε μὴ ἐμοῦ προμηθεῖ καὶ τῶν ἄλλων ἐπιτηδείων μή, ἐὰν σὺ ἐνθένδε ἐξέλθῃς, οἱ συκοφάνται ἡμῖν πράγματα παρέχωσιν ὥς σε ἐνθένδε ἐκκλέψασιν;* ὁ Σωκράτης ἀποκρίνεται *καὶ ταῦτα προμηθοῦμαι, ὦ Κρίτων, καὶ ἄλλα πολλά* (Πλ. *Κρίτ.* 44 καὶ 45). Καὶ ἀπ' ἐναντίας δὲ δυνατὸν εἰς ἐρώτησιν διὰ τοῦ *οὐ* νὰ ἕπηται ἀπόκρισις ἀποφατική. Οὕτω, π. χ. ὁ μὲν Νεοπτόλεμος ἐρωτᾷ· *οὐκ ἄρα ἐκείνῳ γ' οὐδὲ προσμῖξαι θρασύ;* ὁ δὲ Ὀδυσσεὺς ἀποκρίνεται *οὔ* (Σ. Φ. 106, 107). Ὡσαύτως καὶ κατωτέρω ὁ μὲν Νεοπτόλεμος ἐρωτᾷ *οὐκ αἰσχρὸν ἡγεῖ δῆτα τὰ ψευδῆ λέγειν;* ὁ δὲ Ὀδυσσεὺς ἀποκρίνεται ὡσαύτως *οὐκ*. (Αὐτόθι 108—109). Καὶ πάλιν κατωτέρω ὁ μὲν Νεοπτόλεμος ἐρωτᾷ *οὐκ ἄρ' ὁ πέρσων γ', ὡς ἐφάσκετ', εἴμ' ἐγώ;* ὁ δὲ Ὀδυσσεὺς ἀποκρίνεται *οὔτ' ἂν σὺ κείνων χωρίς, οὔτ' ἐκεῖνα σοῦ* (αὐτόθι 114—115).

§. 25. Καὶ ἐκ τῶν προηγουμένων χωρίων τινά, καὶ ἄλλα προσέτι διάφορα δεικνύουσιν ὅτι πολλὰ τῶν ἀνωτέρω ἐρωτηματικῶν μορίων, ἐν τῷ αὐτῷ λόγῳ συμπλεκόμενα, διαθέτουσι τὴν ἐρώτησιν οὕτως ἢ ἄλλως· *ἆρ' οὐκ Ἐριννὺς τοῦτ' ἐχάλκευσε ξίφος;* (Σ. Αἴ. 1034)— *ἆρα μὴ αἰσχυνθῶμεν τὸν Περσῶν βασιλέα μιμήσασθαι;* (Ξ. *Οἰκ.* Δ'. 4) Οὕτω καὶ *ἆρ' οὖν;* (Πλ. *Γοργ.* 449) — *ἆρα οὖν οὔ;* (Πλ. *Φαίδρ.* 259) κτλ.

Τὸ μῶν ἐπὶ ἐρωτήσεως.

§. 26. Ὡς ἐκ τοῦ ἦ ῥὰ ἔγινε, πιθανῶς, τὸ ἄρα (σ. 680, §. 28), οὕτως ἔγινε βεβαίως ἐκ τοῦ *μὴ οὖν* τὸ *μῶν*, λατινιστὶ num· *μῶν ηὐξάμην;* (Σ. *Αἰ.* 1158) — *ἀλλὰ μῶν καὶ διδάσκαλοι ἀγαθοὶ γεγόνασι τῆς ἑαυτῶν ἀρετῆς;* (Πλ. *Μ.* 93) Καὶ διὰ τοῦ *μῶν* περιμένεται ἀπόκρισις· ἀποφατική· *τί χρῆμα μαστεύουσα; μῶν ἐλεύθερον αἰῶνα θέσθαι; Οὐ δῆτα* (Εὐρ. *Ἑκ.* 754). Καὶ μετὰ τοῦτο ὅμως ἐνίοτε παρὰ προσδοκίαν ἕπεται ἀπόκρισις καταφατική· *ἀλλὰ μῶν καὶ πρὸς ἡμᾶς τοῦτο τείνει ἐν τῷ παρόντι; Παντάπασι μὲν οὖν, ἦν δ' ἐγώ* (Πλ. *Πολ.* Ε, 454. Ἴδε καὶ τὸν ἑπόμενον παράγραφον). Ἐνίοτε δὲ ἡ ἀπόκρισις γίνεται καταφατικὴ ἐπὶ τὸ ἀστειότερον. Οὕτω παρὰ Πλάτωνι· Σωκράτης. *μῶν τί σε ἀδικεῖ Πρωταγόρας; καὶ ὃς γελάσας, νὴ τοὺς θεούς, ἔφη, ὦ Σώκρατες, ὅτι μόνος ἐστὶ σοφός, ἐμὲ δὲ οὐ ποιεῖ* (Πλ. *Πρωτ.* 310).

§. 27. Ὡς δὲ πολλάκις ἐν τῇ συνθέσει ἐλαττοῦται ἡ δύναμις τῶν συστατικῶν στοιχείων, κατὰ μέρος λαμβανομένων, οὕτω συμβαίνει καὶ ἐνταῦθα. Ὡς τὸ *ἄρα* εἶναι ἀσθενέστερον τοῦ *ἦ ῥά*, οὕτω τοῦ *μὴ οὖν* τὸ *μῶν*, καταντῆσαν=ἄρα. Ἐκ τούτου λοιπὸν ἐκ νέου προσλαμβάνον τὸ *μὴ* ἢ *οὖν*, κτλ, γίνεται *μῶν μή*, *μῶν οὖν*, κτλ· *μῶν μὴ καὶ οὗτοί σου ἄρχουσιν οἱ διδάσκαλοι; Πάντως δήπου* (Πλ. *Λύσ.* 218) —*μῶν οὖν οἴει τι βλαβήσεσθαι ἐπιμεληθεὶς σαυτοῦ; Οὐδαμῶς* (Πλ. *Ἀλκ.* Α', 120). Ὡσαύτως δὲ τίθεται καὶ μετὰ τοῦ *οὐ*, καίτοι περιέχον ἐν ἑαυτῷ τὸ *μή*· *μῶν οὐχ ὁρᾷς;* (Σ. *Κ.* 1727) =*μῶν οὐ κέκλοφας, ἀλλ' ἥρπακας;* (Ἀρφ. *Πλ.* 372)

Τὸ οὔκουν καὶ οὐκοῦν ἐπὶ ἐρωτήσεως.

§. 28. Ὡς ἐκ τοῦ *μὴ οὖν* ἔγινε *μῶν*, οἷον *μοῦν*, καθάπερ *ὦν*=*οὖν*, οὕτως ἐκ τοῦ *οὔ* ἢ *οὔκ* καὶ *οὖν* προὔκυψεν *οὔκουν* καὶ *οὐκοῦν*, ἅπερ ἔγιναν πέτρα σκανδάλου παρὰ τοῖς ἀρχαίοις γραμματικοῖς καὶ παρὰ τοῖς νεωτέροις φιλολόγοις, καὶ περὶ γραφῆς, καὶ περὶ σημασίας καὶ περὶ χρήσεως ἐπὶ ἐρωτήσεως καὶ μὴ ἐρωτήσεως.

§. 29. Καίπερ δὲ ἄλλων ἄλλως φρονούντων καὶ γραφόντων περὶ τούτου, βεβαιότερα φαίνονται τὰ ἑξῆς. Τὸ *οὔκουν* ἐπὶ ἐρωτήσεως σημαίνει *ὄχι λοιπόν;* Ὁ Κρέων βλέπων τὸν φύλακα βραδύνοντα νὰ

ἔλθη εἰς τὸ προκείμενον λέγει αὐτῷ· *οὔκουν ἐρεῖς ποτ', εἶτ' ἀπαλλαχθεὶς ἄπει;* (Σ. *Ἀντ.* 244)=δὲν θὰ τελειώσεις λοιπὸν ἵνα ὑπάγης εἰς τὸ καλόν=allons, mettez fin à ces longs discours, etc. ὅτε ὁ Οἰδίπους ἐδείκνυεν ἀπιστίαν εἰς τὰ τῶν χρησμῶν, ἡ Ἰοκάστη, ἐπιβεβαιοῦσα αὐτὸν εἰς τὸ φρόνημά του, λέγει· *οὔκουν ἐγώ σοι ταῦτα προὔλεγον πάλαι;* (Σ *Τ.* 973) Ὡσαύτως *οὔκουν ἂν εἴποις;* (Σ. *Αἴ.* 1051) — *οὔκουν ἐάσεις;* (Σ. Ἠλ. 630) — *οὔκουν δικαίως ὅςτις οὐ στρατεύεται;* (Ἀρφ. Ν. 692)=οὐ δικαίως καλῶ γυναῖκα;—*οὔκουν καλῶς ὡμολογήσαμεν;* (Πλ. *Χαρμ.* 172), κτλ.

§. 30. Τὸ *οὐκοῦν* ἐπὶ ἐρωτήσεως σημαίνει *καὶ λοιπόν; οὐκοῦν ὁρᾷς καὶ οὐχ ὁρᾷς ἅμα ταὐτόν;* (Πλ. *Θεαιτ.* 165)=λοιπὸν βλέπεις καὶ δὲν βλέπεις; δὲν εἶναι ἀληθές; ἔνθα ὁ Θεαίτητος ἀποκρίνεται *οὕτω γέ πως.* — *οὐκοῦν, ἐὰν μὲν οὗτος* (ὁ λόγος) *ἐμμένη, γεγηθὼς ἀπέρχεται ἐκ τοῦ θεάτρου ὁ ποιητής· ἐὰν δὲ ἐξαλειφθῇ, πενθεῖ αὐτός τε καὶ οἱ ἑταῖροι;* (Πλ. *Φαίδρ.* 258) ἔνθα ὁ Φαῖδρος ἀποκρίνεται *καὶ μάλα.*—*οὐκοῦν, εἴπερ καλὸν καὶ ἀγαθόν;* (Πλ. *Πρωτ.* 3:0) ἔνθα ὁ Πρωταγόρας ἀποκρίνεται *ὡμολόγηται γοῦν.*

§. 31. Ἐπειδὴ δὲ τὸ *οὖν* σημαίνει ὄχι μόνον *λοιπόν*, ἀλλὰ καὶ *βεβαίως*, διὰ τοῦτο τὸ *οὔκουν* ἐκλαμβάνεται καὶ ἀντὶ τοῦ *ὄντως, βεβαίως οὐχί;* Τοῦτο ἁρμόζει βέβαια εἰς πολλὰ χωρία εἰς ἅπερ δυσκόλως ἐφέλκεται ἡ συλλογιστικὴ δύναμις τοῦ *οὖν· οὔκουν γέλως ἥδιστος εἰς ἐχθροὺς γελᾶν;* (Σ. *Αἴ.* 79)

§. 32. Τὰ αὐτὰ δὲ μόρια μετεφέρθησαν καὶ εἰς τὸν μὴ ἐρωτηματικὸν λόγον, ἔνθα τὸ μὲν *οὔκουν* ἐκλαμβάνεται· ά=ὄχι λοιπόν· β'. =ὄχι βεβαίως· γ'. ἁπλῶς=ὄχι, ἐν ταῖς ἀποκρίσεσιν· ὡς, ά. *ἐστὲ γὰρ ὑμεῖς..., οὔκουν βούλεται τοῖς ἑαυτοῦ καιροῖς τὴν παρ' ὑμῶν ἐλευθερίαν ἐφεδρεύειν* (Δ. *Χεῤῥον.* 100)=τοιούτων ἡμῶν ὄντων, ἕπεται λοιπὸν ὅτι δὲν θέλει ὁ Φίλιππος, κτλ· β'. *σὺ δ' οὐδέπω ταπεινός, οὐδ' εἴκεις κακοῖς· πρὸς τοῖς παροῦσι δ' ἄλλα προσλαβεῖν θέλεις· οὔκουν ἔμοιγε χρώμενος διδασκάλῳ πρὸς κέντρα κῶλον ἐκτενεῖς* (Αἰσχ. *Πρ.* 322) = βεβαίως, ἐὰν ἀκούσῃς ἐμέ, δὲν θέλεις, κτλ.—*οἴει τινὰ οὖν Λυσίᾳ ὀνειδίζειν αὐτὸ τοῦτο ὅτι συγγράφει; οὔκουν εἰκός γε, ἐξ ὧν σὺ λέγεις* (Πλ. *Φαίδρ.* 258)=ὄχι βεβαίως, τοὐλάχιστον ἐκ τῶν λόγων σου· γ'. *ἀλλ', ὦ Χειρίσοφε, ἔφη ὁ Ξενοφῶν, δοκεῖ μοι βοηθεῖν ἐπὶ τοὺς καίοντας τὴν γῆν ὡς ὑπὲρ τῆς

ἡμετέρας· ὁ δὲ Χειρίσοφος εἶπεν· *οὔκουν ἔμοι γε δοκεῖ, ἀλλὰ καὶ ἡμεῖς, ἔφη, καίωμεν, καὶ οὕτω θᾶττον παύσονται* (Ξ. *Ἀν.* Γ', έ, 6) =οὐχί, δὲν μοὶ φαίνεται.

§. 33. Τὸ δὲ *οὐκοῦν* ἐκτὸς ἐρωτήσεως σημαίνει· ά. *λοιπόν*· *ἀλλ' οὐκ ἔχει δᾷδας· οὐκοῦν κλαύσεται* (Ἀρφ. *Πλ*, 425(.—*τί φήσομεν; . . . ἢ τοὺς ἀμύνεσθαι κελεύοντας πόλεμον ποιεῖν φήσομεν; οὐκοῦν ὑπόλοιπον δουλεύειν* (Δ. *Χεῤῥον.* 104)· ἔνθα τὸ συμπέρασμα ἐπὶ τὸ εἰρωνικώτερον=τότε λοιπὸν μένει τὸ δουλεύειν· ϐ'=μάλιστα· *ἀλλὰ πρός τῷ μαθεῖν καὶ ἀπότισον ἀργύριον· οὐκοῦν ἐπειδάν μοι γένηται εἶπον* (Πλ. *Πολ.* Α', 33)=μάλιστα. ὅταν ἀποκτήσω. Οὕτω καὶ τὸ *οὐκοῦν χρή* (Πλ. *Πολ.* Ή, 559) διὰ τοῦ *ὄντως* ἑρμηνεύει ὁ Ἄστης. Ἴδε τὸ *οὐκοῦν* πολλάκις ἐπαναλαμϐανόμενον ἐν Πλάτωνος Μένωνι (82) καὶ ἐν Ξενοφῶντος Ἀπομνημονεύμασιν (Δ', έ, 2, κτλ).

§. 34. Τὴν διαφορὰν ταύτην ὅτι τὸ *οὔκουν* εἶναι ἀποφατικὸν καὶ καταφατικὸν τὸ *οὐκοῦν* ἐγνώρισαν καὶ οἱ ἀρχαῖοι γραμματικοί (Ἴδε Ἀμμώνιον, Σουΐδαν, κτλ). Κατηγοροῦνται ὅμως ὅτι δὲν ἐξήγησαν τίνι τρόπῳ, ἐν ᾧ εἰς τὸ *οὔκουν* ἐξαίρεται ἡ δύναμις τοῦ ἀποφατικοῦ *οὐκ* καὶ παρέλκεται ἡ συλλογιστικὴ τοῦ *οὖν*, εἰς τὸ *οὐκοῦν*, ἀπ' ἐναντίας, μόνον ἡ δύναμις τοῦ *οὖν* ἀναφαίνεται, ἐξαφανιζομένης τῆς τοῦ ἀποφατικοῦ μορίου *οὐκ* (Ἴδε Ἄρτουγγ, *Περὶ Μορίων*, κτλ, Τ.Β', 20). Οὕτως ὁ Ἀπολλώνιος, προειπὼν περὶ γραφῆς *οὔκουν* καὶ *οὐκοῦν*, ὑποσυνάπτει· « δισσὸς οὖν ἐστιν ὁ *οὖν*, περισπώμενος μὲν ἐν συλλογιστικῇ ἐκφορᾷ, ὀξυνόμενος δὲ ὅτε ἐστὶ *παραπληρωματικός* » (ἐν *Βεκκέρου Ἀνεκδότοις*, σ. 526).

§. 35. Παρατηροῦσιν οἱ νεώτεροι ὅτι ἡ ἐπισκίασις τῆς τοῦ ἀποφατικοῦ μορίου δυνάμεως ἐπὶ τοῦ καταφατικοῦ *οὐκοῦν* προῆλθεν ἐκ τῆς μετατροπῆς τοῦ ἐρωτηματικοῦ λόγου εἰς ἀποφαντικόν· διότι τὸ *οὐκοῦν τὸ μὲν τέχνης τε καὶ ἀτεχνίας λόγων πέρι ἱκανῶς ἐχέτω* (Πλ. *Φαίδρ.* 274)=ἱκανῶς ἐχέτω· οὐκ ἔστιν οὕτως;=δὲν εἶναι ἀλήθεια; κτλ (Ἑρμ. *Εἰς Βίγερον* σ. 795). Οὕτω τὸ *οὐκ ἂν φθάνοις λέγων*; ἐξ ἐρωτηματικοῦ κατήντησεν ἀποφαντικόν· ἐκ τοῦ *δὲν ἔρχεσαι νὰ τὸ εἴπῃς μίαν ὥραν ἀρχήτερα;* ἔγινε *λέγε μίαν ὥραν ἀρχήτερα*=λέγε τάχιστα, κτλ.

§. 36 Τοῦτο δὲ καὶ ἐξ αὐτῆς τῆς φύσεως τῆς ἐρωτήσεως· διότι ὁ ἐρωτῶν *οὐκοῦν ταῦτα οὕτως ἔχει;* ἐξηγεῖ προφανῶς τὴν πεποίθη-

σίν του ὅτι ταῦτα ἔχει οὕτως· ὅθεν εὐκόλως τὸ *οὐκοῦν* ἤτοι *οὐκ οὖν* ἐκ τῆς σημασίας τοῦ *ὄχι λοιπόν;* μετέπεσεν εἰς τὴν σημασίαν τοῦ *λοιπόν*· τὸ *οὐκοῦν, εἴπερ καλὸν καὶ ἀγαθόν* (§ 30); τρέπεται εἰς τὸ *εἴπερ οὖν καλόν, καὶ ἀγαθόν*. Ἡ διαφορὰ τῆς σημασίας ἐπήνεγκε καὶ τὴν διαφορὰν τοῦ τονισμοῦ, *οὔκουν* καὶ *οὐκοῦν*. Ὀρθῶς δὲ εἰκάζει ὁ Ἑρμᾶννος ὅτι δὲν εἰσήγαγον οἱ γραμματικοὶ τὴν χρῆσιν ταύτην, ἀλλ' εὑρόντες αὐτὴν συνήθη τὴν ἐσημείωσαν.

§. 37. Ἐπειδὴ δὲ πολλάκις φθάνομεν εἰς τὸ αὐτὸ συμπέρασμα εἴτε διὰ τῆς μετὰ τοῦ *οὔκουν* εἴτε διὰ τῆς μετὰ τοῦ *οὐκοῦν* ἐρωτήσεως, δι' ἀμφοτέρων καταφατικὴν ἀπόκρισιν θηρεύοντες, διότι τὸ *οὖν*, ἔχον τὸ *οὐκ*, δὲν ἀλλάσσει τὴν φύσιν τῆς ἐρωτήσεως γινομένης διὰ τοῦ ἁπλοῦ *οὐκ* (§. 20), διὰ τοῦτο διαφωνοῦσιν ἐν πολλοῖς καὶ ἀντίγραφα καὶ φιλόλογοι καὶ ἐκδόται περὶ τούτου, γράφοντες *οὐκοῦν* τὸ παρ' ἄλλων *οὐκοῦν*. Οὕτω, π. χ. τὸ ἐν Ξενοφῶντος Ἀπομνημονεύμασιν (Ά, δ', 5) θέλουσι γραπτέον *οὔκουν*, καὶ ὅμως ὁ ἡμέτερος Κοραῆς γράφει *οὐκοῦν*· τὸ ἐν Πλάτωνος Πρωταγόρᾳ (360) *οὐκοῦν . . . οὐκ αἰσχροὺς φόβους φοβοῦνται*, ἄλλοι γράφουσιν *οὔκουν*· τὸ *οὔκουν καὶ λῦπαι ὡσαύτως αἱ μὲν χρησταί εἰσιν, αἱ δὲ πονηραί; Πῶς γὰρ οὔ;* (Πλ. *Γοργ.* 449) γράφουσιν *οὐκοῦν*· τὸ παρ' Εὐριπίδῃ *οὐκοῦν ὀνείδη τάδε κλύων ῥύσει τέκνα* (*Ὀρ.* 1238), αἱ νεώτεραι ἐκδόσεις γράφουσιν *οὔκουν*. καὶ πολλότατα ἄλλα.

§. 38. Πρὸς ἀποφυγὴν τῆς τοιαύτης συγχύσεως εἰσὶν οἱ συμβουλεύοντες ὅτι ἐπὶ μὲν ἀποφατικῆς ἐννοίας γραπτέον *οὐκ οὖν*, ἐπὶ δὲ καταφατικῆς *οὐκοῦν*· ἀλλ' οἱ ἐκδόται δὲν συμφωνοῦσιν. Ἡ τοιαύτη γραφὴ γίνεται ἀναγκαία, ὅταν διὰ μεσολαβούσης ἄλλης λέξεως χωρίζωνται τὰ δύο ταῦτα μόρια· *οὐκ αἰσχρὸν οὖν εἰ μηδ' ἐπιχειρήσομεν ὠφελεῖν τι ἀλλήλους;* (Ξ. *Συμπ.* Δ', 2) — *οὐ δεινὸν οὖν δῆτα . . . ;* (Ἀρφ. *Ἱπ.* 872). Ὡσαύτως καὶ *οὐ γὰρ οὖν σιγήσομαι* (Σ. *Κ.* 980).

Τὸ ἄλλο τι ἐπὶ ἐρωτήσεως.

§. 39. Τὸ *ἄλλο τι* κυρίως εἶναι *ἔστιν ἄλλο τι ἤ;* οὕτω πλῆρες ἀπαντώμενον πολλαχοῦ· παραμεληθέντος δὲ τοῦ *ἤ*, διὰ τὴν συχνὴν χρῆσιν, ἐνίοτε δὲ ἴσως καὶ διὰ τὴν ἀβλεψίαν τῶν ἀντιγραφέων, κατήντησε τὸ *ἄλλο τι* ὡς ἐρωτηματικὸν μόριον = ἆρά γε· *ἄλλο τι ἤ*

ὁμολογοῦμεν; (Πλ. *Γοργ.* 470) — *ἄλλο τι ἢ φαίης ἂν ἀναγκαῖον εἶναι φιλοσοφεῖν καὶ αὐτὸς ἐν τῷ ἔχεις αὐτὸ ποιεῖν;* (Πλ. *Εὐθυδ.* 282) — *ἄλλο τι οὖν δύο ταῦτα ἔλεγες;* (Πλ. *Γοργ.* 495) — *φέρε γάρ, ὁ ἀγαθὸς ἀνὴρ καὶ ἐπὶ τὸ βέλτιστον λέγων ἃ ἂν λέγῃ ἄλλο τι οὐκ εἰκῇ ἐρεῖ, ἀλλ' ἀποβλέπων πρός τι;* (Πλ. *Γοργ.* 503) κτλ.

Ἡ μετοχὴ ἐπὶ ἐρωτήσεως.

§. 40. Καὶ διὰ μετοχῆς ἀντικείμενον προσλαμβανούσης τὰς πλαγίας τῆς ἐρωτηματικῆς ἀντωνυμίας τίς ἐρωτᾶται περὶ συμβεβηκότος ἢ περιστατικοῦ· *τί δὲ ποιῶν οὗτος ὁ παιδαγωγός σου ἄρχει;* (Πλ. *Λύσ.* 208)=τίνι τρόπῳ; — *τί δεδιότες σφόδρα οὕτως ἐπείγεσθε;* (Ξ. *Ἑλλ.* Ά, θʹ, 26)=διὰ τίνα φόβον; — *τί ἂν εἰπών σέ τις ὀρθῶς προσείποι;* (Δημ. *Περὶ Στεφ.* 232)=τίνι ὀνόματι; — *τί λαβὼν ἀδικοῦντα;* (Ξ. *Π.* Γʹ, ά, 38) = ἐπὶ τίνι ἀδικήματι; — *τί ποτε βουληθέντες εἰς ταῦτ' ἀφικόμεθα;* (Πλ. *Φιλ.* 27)=τίνι σκοπῷ; Ὡσαύτως καὶ *μέλλεις τελεῖν Ἱπποκράτει μισθὸν ὡς τίνι ὄντι;* . . *Ὡς ἰατρῷ· Ὡς τίς γενησόμενος; Ὡς ἰατρός* (Πλ. *Πρωτ.* 311).

§. 41. Περίφημα δὲ ἐν τούτοις εἶναι τὰ *τί ἔχων; τί παθών; τί μαθών;* σημαίνοντα ὡς ἔγγιστα τὸ αὐτό, καὶ κατὰ προσέγγισιν διασωθέντα εἰς τὴν σημερινὴν γλῶσσαν· *τί δῆτα ἔχων στρέφει;* (Πλ. *Φαίδρ.* 236)=τί ἔχεις καὶ στρειφογυρίζεις;=τί ἐνδιατρίβεις; Οὕτως ἀπαντᾶται παρ' Ἀριστοφάνει ἄνευ τοῦ *ἔχων· τί ταῦτα στρέφει, τεχνάζεις τε καὶ πορίζεις τριβάς;* (Ἀχ. 385)· μετὰ τοῦ *ἔχων* δὲ ἀλλαχοῦ Ν. 131. *Ἐκκλ* 1143) — *τί παθών;* (Ἀρφ. *Εἰρ.* 701) =comment cela? ὀρθότερον δὲ=τίνι παθήματι; — *τί παθοῦσαι, εἴπερ νεφέλαι γ' εἰσὶν ἀληθῶς, θνηταῖς εἴξασι* (=ἐοίκασι) *γυναιξίν;* (Ἀρφ. *Ν.* 341)=comment se fait—il qu' elles ressemblent à des femmes? ὅτι δὲ ὁ ἀνώμαλος σχηματισμὸς *εἴξασι*=ἐοίκασι διὰ πολλῶν παραδειγμάτων ἀπέδειξεν ὁ Ρυγκένιος ἐν τῇ ἐκδόσει τοῦ λεξικοῦ τοῦ *Τιμαίου*, σ. 98· παρ' ἡμῖν δ' ἂν εἴη· *τί ἔπαθαν καὶ φαίνονται ὡς γυναῖκες;* — *τί παθὼν σαυτὸν εἰς τοὺς κρατῆρας ἐνέβαλες;* (Λουκ. *Νεκρ. Διαλ.*) — *τί οὖν μαθόντες τοῦτο ὀνειδίζομεν ἀλλήλοις;* (Δ. *Φ.* Δʹ, 141. Ἴδε καὶ *Πρὸς Λεπτίνην*, 495). Τὸ παρ' Ἡροδότῳ *τίνα γνώμην ἔχουσα τὸν ἀδελφὸν εἵλευ;* (Γʹ, 119) εἶναι, κατὰ Βουττμᾶννον=*τί μαθοῦσα;* παρὰ δὲ Λαρχήρῳ quel motif vous fait preférer? etc.

§. 42. Περὶ τοῦ *τί παθών*; καὶ *τί μαθών*; πολὺς παρὰ τοῖς φιλολόγοις γίνεται λόγος· διότι τινὲς μὲν αὐτῶν, μόνον τὸ πρῶτον δεχόμενοι, τρέπουσι τὸ δεύτερον εἰς τοῦτο, ὡς ὁ Βρύγκιος παρ' Ἀριστοφάνει, τινὲς δὲ κρίνουσιν ἀδιάφορον ἀμφοτέρων τὴν χρῆσιν καὶ τινές, τελευταῖον, προτιμῶσιν ὡς ἀττικώτερον τὸ *τί μαθὼν* τοῦ *τί παθών*, ὡς ὁ Ῥείσκιος. Οὐόλφιος δὲ ὁ περιώνυμος, ἀμφότερα δεχόμενος ἀττικὰ μετ' ἀκριβῆ τῶν ἀντιγράφων ἐξέτασιν, μικρὰν μέν, εὑρίσκει δὲ τὴν ἑξῆς διαφοράν· *τὸ μὲν τί παθών*;=τίνι πάθει; τίνι ψυχικῇ ταραχῇ παρασυρείς; τὸ δὲ *τί μαθών*; = τίνι λόγῳ; τίνι λογισμῷ χρώμενος; τιθέμενον πρὸς ἐξονείδισιν ἀπερισκεψίας, ἐν εἴδει εὐφημισμοῦ, ἀντὶ τοῦ *εἰπεῖν· ποῖόν τι μωρὸν εἶπας ἢ ἔπραξας*; Οὕτω παρ' Ἀριστοφάνει λέγεται: *τί δὴ μαθὼν τῷ δακτύλῳ τὴν θρυαλλίδ' ὠθεῖς, καὶ ταῦτα τοὐλαίου σπανίζοντος, ὦ 'νόητε*; (*Σφ.* 252) ὅπερ ἂν εἴη παρ' ἡμῖν χυδαϊκώτερον *μὲ ποίαν γνῶσιν*;

§. 43. Φαίνεται δὲ ὅτι εἰς μὲν τὸ *τί παθὼν* προσεγγίζει τὸ παρ' ἡμῖν *τί ἔπαθε*; λεγόμενον ἐπὶ παραδόξων· *τί ἔπαθε καὶ δὲν φαίνεται*; ὡσαύτως περὶ ἀσυνειθίστων, ὡς περὶ φιλαργύρου ἐλεοῦντος· *πῶς τὸ ἔπαθεν*; Εἰς δὲ τὸ *τί μαθών*; τὸ παρ' ἡμῖν *τί τοῦ ἦλθεν*; ἐνίοτε δὲ ἴσως καὶ τὸ *ποῦ ἔμαθεν*; ἢ *τίς τὸν ἔμαθεν*; (= ἐδίδαξεν)

§. 44. Δυσκολώτερον φαίνεται τὸ *ὅτι μαθὼν* ἢ *ὅ τι μαθὼν* ἐπὶ ἐξαρτωμένης ἐρωτήσεως· *τί ἄξιός εἰμι παθεῖν ἢ ἀποτῖσαι, ὅτι μαθὼν ἐν τῷ βίῳ οὐχ ἡσυχίαν ἦγον*; (Πλ. *Ἀπολ* 36) ὅπερ ὁ μὲν Βουττμᾶννος, εἰς μόνην τὴν μετοχὴν *μαθὼν* θέτων τὴν δύναμιν τοῦ λόγου καὶ τὸ ὅλον ἰσοδύναμον ἐκλαμβάνων τῷ *ὅτι, μαθὼν οὐκ οἶδ' ὅ τι, ἡσυχίαν οὐκ εἶχον*, ἑρμηνεύει *ὅτι οὕτως ἐσκεμμένως οὐκ εἶχον ἡσυχίαν*· ὁ δὲ Ἑϊνδόρφιος *ὅτι οὕτω μωρῶς καὶ ἀνοήτως οὐκ εἶχον ἡσυχίαν*· ὁ φίλος τοῦ μακαρίτου Κοραῆ, μακαρίτης καὶ αὐτὸς, Θυρῶτος μεταφράζει μὲν a quelle peine afflictive ou a quelle amende ai— je donc mérité suivant ma conscience, d' etre condamné? σημειόνει δὲ ὅτι τὸ *τί μαθών, τί διανοηθείς, τί βουλόμενος*, ὡς καὶ τὸ *τί παθών*, τίθενται πολλάκις ἀντὶ τοῦ *τί* ἢ *διὰ τί*; Ὁ Δανὸς Μάδβιγ ἑρμηνεύει τὸ *τί μαθὼν* διὰ τοῦ *ὁ Θεὸς γιγνώσκει διὰ τί* Εἰς ἐμὲ δὲ φαίνεται ὅτι τοῦτο οὐδὲν ἕτερον ἢ τὸ παρ' ἡμῖν *ὅτι ἔμαθα νὰ μὴ στέκω ἥσυχος*, ἢ *ποῦ ἔμαθα* (ὅ τι) *νὰ μὴ στέκω ἥσυχος*. Τί-

θεται δὲ ἐν τούτοις τὸ *ἔμαθα* ἐπὶ κακῆς ἕξεως, ἥτις, μὴ οὖσα ἐκ τῶν διδακτέων καὶ μαθητέων, φέρει ἀπορίαν καὶ μομφήν.

§. 45. Τοιοῦτον καὶ τὸ *εἶπον ἄν, σοὶ εἰς κεφαλήν, ὅ τι μαθὼν ἐμοῦ καὶ τῶν ἄλλων καταψεύδει τοιοῦτο πρᾶγμα* (Πλ.*Εὐθυδ.*283) =ὅτι ἔμαθες καὶ καταψεύδεσαι, ἢ ποῦ ἔμαθες, κτλ. Καὶ ἴσως ἀδίκως καταδικάζει ὁ Εὐνδόρφιος τὸν Στέφανον παραβάλλοντα πρὸς τὰ ἑλληνικὰ *τί μαθών*; τὰ γαλλικὰ qui vous a appris à faire cela? διότι, εἰ μὲν ὄχι ἁπανταχοῦ, ἁρμόζουσι βέβαια πολλαχοῦ. Οὕτω καὶ τὰ παρ' ἡμῖν, εἰ μὲν δὲν ἀνταποκρίνονται καθ' ὅλην τὴν ἔκτασιν εἰς τὰ ἑλληνικά, ἀδύνατον ὅμως νὰ ἔχωσιν ἄλλην ἀρχὴν καὶ ἔννοιαν ἐν πολλοῖς. Οὕτω βέβαια καὶ ἐπὶ καλῆς ἕξεως· τὸ *ἔμαθα νὰ ἦμαι γενναῖος* οὐδὲν ἕτερον ἢ τὸ *μάθον ἔμμεναι ἐσθλός* (Ἰλ. Ε, 484). Περὶ τοῦ *καὶ καὶ γὰρ* ἐπὶ ἐρωτήσεως ἴδε ἐν τοῖς ἔμπροσθεν (σ. 666, §. 28—σ. 667, §. 32, καὶ σ. 725, §. 51—726, §. 57).

II. Ἡ ἐρώτησις ὡς πρὸς τὸ ἁπλοῦν ἢ πολλαπλοῦν τοῦ ἐρωτήματος.

§. 46. Εἶναι ἁπλοῦν τὸ ἐρώτημα ὅταν δι' αὐτοῦ ἐρωτᾶται περὶ ἑνὸς μόνου, προσώπου, πράγματος, προσόντος, συμβεβηκότος ἢ περιστατικοῦ· *τίς σ' ἀπέστειλε βροτῶν*; (Σ. *Ἠλ.* 558)—*τί γὰρ κακὸν ἄπεστιν*; (Σ. *Τ.* 1496)—*τί τόδ' ἀγγέλλεις*; (Εὐρ. *Ἑκ.* 188) =τί ἐστι τόδε ὃ ἀγγέλλεις; — *ἔστι δὲ ποῖον τοὔπος*; (Σ. *Τ.* 89) —*εὕδεις Ἀτρέως υἱέ*; (Ἰλ. Β, 23)—*οὕτω δὴ οἶκόνδε νῦν ἐθέλεις ἰέναι*; (*Ὀδ.* Ε, 204). Αὕτη καλεῖται *ἁπλῆ ἐρώτησις*. Ἐπὶ ἀποφατικῆς δὲ ἐρωτήσεως προτάσσεται ἡ ἀπόφασις· *οὐ γὰρ δὴ τοῦτον μὲν ἐβούλευσας νόον αὐτή*; (*Ὀδ.* Ε, 23)

§. 47. Εἶναι πολλαπλοῦν τὸ ἐρώτημα ὅταν δι' αὐτοῦ ἐρωτᾶται περὶ πλειόνων· *δοξάζεις καὶ πλανᾷ ἢ τῷ ἐπισταμένῳ ἐπιτρέπεις*; (Πλ *Ἀλκ.* Α, 117)—*ἄρτι, ὦ Τερψίων, ἢ πάλαι ἐξ ἀγροῦ*; (Πλ. *Θεαιτ.* 142)—*οὐδενὶ τρόπῳ φαμὲν ἑκόντας ἀδικητέον εἶναι ἢ τινὶ μὲν ἀδικητέον τρόπῳ, τινὶ δὲ οὔ*; (Πλ. *Κρίτ.* 49). Αὕτη καλεῖται *σύνθετος ἐρώτησις*.

§. 48. Ἡ σύνθετος ἐρώτησις ἐκφέρεται παρ' Ἀττικοῖς συνήθως διὰ τῶν *πότερον ἤ, πότερα —ἤ· ἢν ἄρχων τις τύχῃ σοι καὶ ἁμάρτῃ, πότερον ἐᾷς ἄρχειν ἢ ἄλλον καθίστης ἀντ' αὐτοῦ*; (Ξ. *Π.*

Γ', ά, 12)—*πότερά σοι δοκοῦσιν οἱ ἀπεργαζόμενοι εἴδωλα ἄφρονά τε καὶ ἀκίνητα ἀξιοθαυμαστότεροι εἶναι ἢ οἱ ζῶα ἔμφρονά τε καὶ ἐνεργά*; (Ξ. *'Απ.* Ά, δ', 4)

§. 49. Εἰ μὲν τὸ δεύτερον κῶλον τῆς ἐρωτήσεως εἶναι ἀποφατικόν, τότε τίθεται *ἢ οὔ*, ἢ *οὐ μή*, κατὰ τὴν φύσιν τῆς ἀποφάσεως· *ἀλλὰ σὺ πότερον ὁμολογεῖς οὕτως ἢ οὔ*; (Πλ.*Πολ.*Έ.473)=ἢ οὐχ ὁμολογεῖς;—*τὸν ἔρωτα πότερον φῶμεν τῶν ἀμφισβητησίμων ἢ τῶν μή*; (Πλ. *Φαίδρ.* 263)=τῶν μὴ ἀμφισβητησίμων;—*ταῦτα ποιῶν πότερον ἠδίκει ἢ οὔ*; *καὶ πότερον φανῆναί τινα τὸν ταῦτα κωλύσοντα ποιεῖν αὐτὸν ἐχρῆν ἢ μή*; (Δημ. *Περὶ Στεφ.* 248)

§. 50. Ἐνίοτε ἀρχίζουσα ἡ σύνθετος ἐρώτησις διὰ τοῦ *πότερον* δὲν ἔχει τὸ δεύτερον κῶλον διὰ τοῦ *ἤ*, ἐπὶ δὲ ἀποφατικῆς ἐννοίας, διὰ τοῦ *ἢ οὔ*· *πότερον οὕτω καὶ νῦν προσαναγκαστέον γίγνεσθαι*; (Πλ.*Πολιτ.*284)—*πότερον ἐκείνῳ παῖδες οὐκ ἦσαν διπλοῖ*; (Σ.*'Ηλ.* 539) ἢ διακόπτεται ὑπὸ ἀπαντήσεως εἰς τὸ πρῶτον κῶλον· *πότερον 'Αργείων ἐρεῖς; ἀλλ' οὐ μετῆν αὐτοῖσι τήν γ' ἐμὴν κτανεῖν* (Σ. *'Ηλ.* 535. Ἴδε καὶ Ἀρφ *Ν.* 203). Ἄλλοτε τὸ δεύτερον κῶλον μετὰ τὸ *πότερον* ἕπεται ἀποφαντικῶς (Πλ. *Μέν.* 92. τέλ.), καὶ ἄλλοτε ἕπεται δεύτερον κῶλον ἐρωτηματικὸν μετὰ τὸ πρῶτον ἐρωτηματικόν (Πλ. αὐτόθι), κτλ.

§. 51. Κυρίως εἰς τὴν σύνθετον ἐρώτησιν ἀνάγεται ἡ διὰ τοῦ *ἄλλο τι* ἢ *τί ἄλλο*, ὅταν ἐκφέρηται κατὰ πλήρη ἔκφρασιν μετὰ τοῦ *ἤ*· *ἢ οὖν ἄλλο τι χρῆται τῷ σώματι ἢ ἡ ψυχή*; (Πλ.*'Αλκ.* Ά, 130) —*κἂν τούτῳ τί ἄλλο ἢ τοὺς μὲν ὑπάρχοντας μεγαλύνετε, τοὺς δὲ μηδὲ μελλήσοντας γενέσθαι ἄκοντας ἐπάγεσθε*; (Θ. Έ, 98)

§. 52. Παρὰ δὲ Ὁμήρῳ ἡ σύνθετος ἐρώτησις ἐκφέρεται διὰ τοῦ ἢ—ἠὲ=ἢ—ἤ· *ἢ ῥ' οἵ γε ὑβρισταί τε καὶ ἄγριοι οὐδὲ δίκαιοι, ἠὲ φιλόξενοι καί σφιν νόος ἐστὶ θεουδής*; (Ὀδ. Ζ, 120) Ὡσαύτως καὶ παραλειπομένου τοῦ πρώτου *ἤ*· *αὖθι μένω . . . εἰσόκεν ἔλθῃς, ἠὲ θέω μετά σ' αὖτις*; (Ἰλ. Κ, 62) Ὅτι δὲ πολλοὶ ἐκδόται τοῦ Ὁμήρου τρέπουσιν ἐν πολλοῖς τὸ δεύτερον *ἢ* εἰς *ἤ* τοῦτο εἴδομεν προηγουμένως (σ. 686, §. 25).

§. 53. Διάφορον τὸ πρᾶγμα εἶναι ὅταν εἰς τὸ αὐτὸ σωρεύωνται πολλαὶ ἐρωτήσεις ἀνεξάρτητοι ἀπ' ἀλλήλων· *τίς τε καὶ πόθεν πάρει*; (Σ. *Φ.* 56) Οὕτω καὶ *τίς; πόθεν εἷς ἀνδρῶν*; . . . (Ὀδ. Ά,

70) ἔνθα ὁ Ἑρμᾶννος γράφει, ἄνευ στίξεως ἀναφέρων τὸ *ἀνδρῶν* εἰς τὸ *τίς· ἀλλὰ διὰ τί ὄχι πόθεν ἀνδρῶν*;=unde gentium? —*τίς; πόθεν μολὼν σοὶ μαρτυρήσει ταῦτα*...; (Σ. Τρ. 421) ἔνθα ὁ Σχαίφερος, περιεργότερον ἴσως τοῦ δέοντος, παραινεῖ νὰ μὴ ἀναφερθῇ τὸ *μολὼν* εἰς τὸ *πόθεν* (unde profectus) ὡς πλεοναστικῶς προστεθέν.—*αὗται ποῦ ποτ' εἰσὶ καὶ τίνες*; (Σ. Τρ. 242)— *πῶς καὶ πρὸς τί τοῦτο εἴρηκας*; (Πλ. Σοφιστ. 236)—*λέγε ἐξ ἀρχῆς τί τε καὶ πῶς καὶ παρὰ τίνων διακηκοὼς ἔλεγεν ὁ Σόλων*; (Σ. Τιμ. 21)

§. 54. Ἐν πᾶσι τούτοις καὶ τοῖς ὁμοίοις ἡ μία ἐρώτησις δὲν κρέμαται ἐκ τῆς ἄλλης, καὶ δυνατὸν εἰς πᾶσαν μίαν νὰ δοθῇ χωριστὴ ἀπόκρισις, καταφατικὴ ἢ ἀποφατικὴ (Ἴδε ἐν τῷ τῆς Ὀδυσσείας χωρίῳ, Α, 170). Ἐν δὲ τῇ κυρίως *συνθέτῳ ἐρωτήσει* ἐπικρατεῖ ἡ ἔννοια τῆς *διαζεύξεως* ἔνθα, εἰς τὸ ἓν κῶλον καταφατικῆς ἀποκρίσεως δοθείσης, τὸ ἄλλο μένει ἀποφατικόν, καὶ ἀντιστρόφως· *ἐγρήγορας ἢ εὕδεις*; Ὡσαύτως ὅταν ἕπηται καὶ ἄλλο κῶλον πάλιν διὰ τοῦ ἤ, ἔνθα εἶναι ἡ προεξηγηθεῖσα *παραδιάζευξις*.

§. 55. Πολλάκις δὲ δύο ἢ καὶ πλείονες ἐρωτήσεις συμπλέκονται τοιουτοτρόπως πρὸς ἀλλήλας ὥστε ἀποτελοῦσιν ἓν ὅλον· *τίνας ὑπὸ τίνων εὕροιμεν ἂν μείζω εὐεργετημένους ἢ παῖδας ὑπὸ γονέων*; (Ξ. Ἀπ. Β', 6', 3)=τίνες οἱ μείζω εὐεργετηκότες ἢ οἱ γονεῖς καὶ τίνες οἱ μείζω εὐεργετημένοι ἢ οἱ παῖδες;—*ἀντὶ ποίων ποῖα μετατεθέντα εὐδαίμονα πάλιν ἀπεργάζοιτ' ἄν*; (Πλ. Ν. Η, 683)—*ἐπειδὰν τίς τινα φιλῇ, πότερος ποτέρου φίλος γίγνεται, ὁ φιλῶν τοῦ φιλουμένου ἢ ὁ φιλούμενος τοῦ φιλοῦντος* (Πλ. *Λύσ.* 212) ὅπερ ὁ Ἐϊνδόρφιος, διὰ τὸ εὐκολώτερον ἴσως, διὰ τῆς ἀορίστου ἀντωνυμίας ἔγραψεν· *ἐπειδάν τις τινα*.

III. Ἡ ἐρώτησις ὡς πρὸς τὴν πλοκὴν καὶ σειρὰν τοῦ λόγου ἐν ᾧ ἐκφέρεται.

§. 56. Εἴτε ἁπλῆ, εἴτε πολλαπλῆ καὶ πολυμερής, εἴτε κυρίως σύνθετος καὶ διαζευκτικὴ εἶναι ἡ ἐρώτησις, λέγεται *ἀπόλυτος* καὶ *εὐθεῖα*, ὅταν ἐκφωνῆται κατ' εὐθεῖαν ὑπὸ αὐτοῦ τοῦ ἐρωτῶντος πρὸς ὃν ἀποτείνεται, μὴ συνδεομένη συντακτικῶς πρὸς ἄλλον προηγούμενον λόγον· *ὁρᾷς τὸν ἄνδρα*;—*πότερον οὖν αὐτὸς περὶ ταῦτα δοξάζεις καὶ πλανᾷ ἢ τῷ ἐπισταμένῳ ἐπιτρέπεις*; (Πλ. Ἀλκ. Α, 117)

§. 57. Λέγεται *ἐξαρτωμένη* καὶ *πλαγία* ἡ ἐρώτησις, ὅταν τίθηται εἰς τὸν λόγον ὡς ἐξάρτημα προηγουμένης ἄλλης προτάσεως ἐξ ἧς κρέμαται, εἴτε ὡς νῦν γινόμενον ἐρώτημα ὑποβάλλουσα, εἴτε ὡς ἐν διηγήσει παρελθὸν ἀναφέρουσα· *εἶτά μ' ἐρωτᾷς, ἀντι ποιας ἀρετῆς ἀξιῶ τιμᾶσθαι*; (Δ. *Περὶ Στεφ.* 325)—*ἐπεὶ δὲ ἦν πρὸς τοῖς ἀγγέλοις, ἀνηρώτα τί βούλοιντο*· (Ξ. *'Αν.* Β', γ', 4) Ἐπειδὴ δὲ ὡς ἐξαρτωμένη ἀποβάλλει τὸ αὐθύπαρκτον, διὰ τοῦτο ἐκφέρεται συνήθως χωρὶς ἐρωτηματικοῦ σημείου ἡ τοιαύτη ἐρώτησις.

Ἡ Ἀπόλυτος Ἐρώτησις.

§. 58. Ἡ ἀπόλυτος ἐρώτησις, ἁπλῆ, πολλαπλῆ ἢ κυρίως σύνθετος οὖσα, ἐκφέρεται δι' *ὁριστικῆς*, δι' *ὑποτακτικῆς*, δι' *εὐκτικῆς*, ἐγκλίσεως, κατὰ τὴν φύσιν τοῦ ἐρωτήματος.

§. 59. Διὰ τῆς *ὁριστικῆς* ἐρωτᾶται περὶ *ὄντος, γενομένου* ἢ *ἐσομένου*, καταφατικῶς ἢ ἀποφατικῶς· *τίς οὗτος ἔστ' ἀδελφέ*; (Σ *'Ηλ.* 1346)—*τίνα γραφήν σε γέγραπται*; (Πλ. *Εὐθύφρ.* 2)—*πότερον εὐτυχῆ λέγω, ἢ δεινὰ μέν, κέρδη δέ*; (Σ. *'Ηλ.* 766)—*ψεύσομαι ἢ ἔτυμον ἐρέω;* (Ἰλ. Κ, 734) Ὡσαύτως *τίς οὐ βούλεται ἀνθρώπων εὖ πράττειν*; (Πλ. *Εὐθυδ.* 278)—*ἆρ' οὐκ ἄμεινον ἢ σὺ τὰν Θήβαις φρονῶ*; (Σ. *Κ.* 791) κτλ (σ. 353. γ'—354. ἑ. σ. 658—659).

§. 60. Διὰ τῆς *ὑποτακτικῆς* ἐρωτᾶται περὶ τοῦ δέοντος γενέσθαι· *εἴπω τι τῶν εἰωθότων, ὦ δέσποτα*; (Ἀρφ. *Β.* 1)—*πῶς μάχωμαι θνητὸς ὢν θείᾳ τύχῃ*; (Σ. *'Εριφ. 'Αποσπ.*)—*πότερον σέ τις, Αἰσχίνη, τῆς πόλεως ἐχθρὸν ἢ ἐμὸν εἶναι φῇ*; (Δ. *Περὶ Στεφ.* 269)—*φῶμεν οὕτως ἢ μὴ φῶμεν*; (Πλ. *Φιλ.* 35), κτλ (σ. 356, §. 15).

§. 61. Διὰ τῆς *εὐκτικῆς* ἐρωτᾶται περὶ τοῦ δυνατοῦ γενέσθαι· *πῶς ἂν εἰδείην σαφῶς*; (Σ. *'Ηλ.* 660)—*μῶν ἀκόλαστοι ὄντες καὶ ἄδικοι ἀγαθοὶ ἂν γένοιντο;* (Πλ. *Μέν.* 73) κτλ (σ. 363, §. 41). Ἐνίοτε δὲ καὶ κατὰ τὴν διάφορον φύσιν τῆς ἐννοίας ἡ εὐκτικὴ διαδέχεται τὴν ὑποτακτικήν (Ἰλ. Ε, 32).

§. 62. Καὶ τὸ μὲν δι' *εὐκτικῆς* ἀναφέρεται εἰς τὸ δυνατὸν ἔτι γενέσθαι, ἐκπληρωθείσης τῆς δεῖνος ἢ δεῖνος ὑποθέσεως, τὸ δὲ διὰ τῶν παρῳχημένων τῆς ὁριστικῆς μετὰ τοῦ *ἂν* ἀναφέρεται εἰς τὸ παρελθόν, ἀμετάτρεπτον ἤδη ὂν καὶ ἀδύνατον πλέον νὰ γένῃ· τὸ μὲν *τί ἂν γένοιτο*;=τί δυνατὸν γενέσθαι; εἰ τοῦτο εἴη ὅπερ οὐκ ἀδύ-

ιατον· τὸ δὲ *τί ἂν ἐγένετο*;=τί ἔμελλε γενέσθαι; εἰ τοῦτο ἦν, ὅπερ οὐκ ἔστι· *τίς γὰρ ἂν ᾠήθη ταῦτα γενέσθαι*; (Δ. *Φ*. Γ', 128)

§. 63. Διὰ τῆς αὐτῆς ἐγκλίσεως ἐκφέρονται οἱ τοιαύτης φύσεως λόγοι καὶ ἄνευ ἐρωτήσεως ὄντες, καταφατικῶς ἢ ἀποφατικῶς, κατὰ τὰ περὶ τούτου ἐν τοῖς ἔμπροσθεν ἐξηγηθέντα (σ. 802, §. 20). Οὕτω, π. χ. τὸ ἀνωτέρω (§. 59) κατ' ἐρώτησιν ἐκφερόμενον *τίς οὗτός ἐστιν*; ἤθελεν εἶναι *οὗτός ἐστι*· τὸ *τίνα γραφὴν γέγραπται*; ἤθελεν εἶναι *γέγραπται γραφήν*· τὸ *οὕτω δὴ μεθήσομεν*; (Ἰλ. Ο, 553)= οὐ μεθήσομεν.

§. 64. Ὡσαύτως τὸ *εἴπω τι*; ἤθελεν εἶναι *εἴπω τι*· τὸ πρῶτον σημαίνει *νὰ εἴπω*; τὸ δεύτερον *ἂς εἴπω*· οὕτω καὶ τὸ *πῶς μάχωμαι*; *μὴ μάχωμαι*. Ταῦτα εἶναι τὰ λεγόμενα *αὐθυπότακτα*· *στείχωμεν* (Αἰσχ. *Πρ*. 81)=ἂς ὑπάγωμεν (σ. 355, §. 12). Οὕτω καὶ *εἰδείην ἄν*.—*οὐκ ἂν γένοιτο*, κτλ.

Ἡ Ἐξαρτωμένη Ἐρώτησις.

§. 65. Ἡ *ἐξαρτωμένη* καὶ *πλαγία* ἐρώτησις τίθεται μετὰ τὰ ῥήματα *ἐρωτᾶν*, *πυνθάνεσθαι*, καὶ τὰ περιέχοντα ἐν ἑαυτοῖς τὴν ἔννοιαν τῆς ἐρωτήσεως καὶ ἀπορίας, *σκοπεῖν*, *ἀπορεῖν*, *οὐκ εἰδέναι*, κτλ (σ. 380, §. 101).

§. 66. Ἀρκτικοῦ χρόνου ἡγουμένου, ἡ ἐρώτησις αὕτη θεωρεῖται ὡς ἀπόλυτος, τιθεμένη κατὰ τὴν αὐτὴν ἔγκλισιν καθ' ἣν ἤθελε τεθῆ καὶ ἄνευ ἐρωτήσεως· *εἴρεαι ὁππόθεν εἰμέν* (*Ὀδ*. Γ, 80) – *οὐκ ἔχω ὅ τι ἀποκρίνωμαί σοι* (Πλ *Μέν*. 80). *βουλεύομαι πῶς σε ἀποδρῶ* (Ξ. *Π* Α', δ', 13).—*οὐδ' ἔχω τίς ἂν γενοίμαν* (Αἰσχύλ *Πρ*. 908), κτλ σ 411, §. 202).

§. 67. Παρῳχημένου δὲ χρόνου ἡγουμένου, ἡ ἐρώτησις ἐκφέρεται κατ' εὐκτικήν· *εἰρώτα δὴ ἔπειτα τίς εἴη καὶ πόθεν ἔλθοι* (*Ὀδ*. Ο, 422).—*ἐβόησε τὸν δυσδαίμονα Λίχαν . . . ποίαις ἐνέγκαι τόνδε μηχαναῖς πέπλον* (Σ. *Τρ*. 772).—*ἄρτι ἠπόρουν τίνι τρόπῳ σοι ἐνδειξαίμην τὴν δύναμιν αὐτῆς* (Πλ. *Χαρμ*. 156), κτλ.

§. 68. Ὡς δὲ ἐπὶ τῶν διηγηματικῶν λόγων πολλάκις, παραμελουμένης τῆς τοιαύτης ἐξαρτήσεως, καὶ παρῳχημένου χρόνου ἡγουμένου, ἕπεται ὁριστική, ὡς εἰ προηγεῖτο χρόνος ἀρκτικός, καὶ οὕτω μεταφέρεται τὸ πρᾶγμα ἐκ τοῦ παρελθόντος εἰς τὸ ἐνεστὼς ἐπὶ τὸ

ζωηρότερον (σ. 780, §. 9), οὕτω καὶ ἐνταῦθα· *κἀνήρετ' ἐν τῷ πράγματος κυρεῖ ποτε* (Σ. *Αἴ.* 314)· ἢ ἀμφότεραι· *καί τις αὐτὸν ἤρετο ὅ τι θαυμάζοι καὶ ὁπόσοι αὐτῶν τεθνᾶσιν* (Θ. Γ', 113)· ἢ καὶ ὑποτακτική· *Πρόδικός φησιν Ἡρακλέα ἐξελθόντα εἰς ἡσυχίαν καθῆσθαι, ἀποροῦντα ὁποτέραν τράπηται* (Ξ. *Ἀπ.* Β', ά, 21).

§. 69. Ὁ αὐτὸς λόγος δι' ὃν τίθεται ὁριστικὴ ἀντὶ εὐκτικῆς ἐπενεργεῖ καὶ εἰς τὴν χρῆσιν τῶν ἀντωνυμιῶν. Ἐπὶ τῆς *ἐξαρτωμένης* δηλ· καὶ *πλαγίας* ἐρωτήσεως τίθενται αἱ ἀντωνυμίαι *ὅστις, ὁπότερος, ὁποῖος, ὁπόσος*, κτλ. Ἀλλ' οὐδὲν ἧττον τίθενται καὶ αἱ ἁπλούστεραι *ὅς, πότερος, ποῖος, ὅσος*. Ἐνίοτε δὲ ἐν τῷ αὐτῷ λόγῳ καὶ ἀμφότεραι.

§. 70. Οὕτω λέγεται κατὰ τὸν πρῶτον, τὸν κανονικώτερον, τρόπον· *καὶ σοῦ ἡδέως ἂν πυθοίμην ὅ τι σοι φαίνεται τοῦτο*, κτλ (Πλ. *Πολ.* Α', 328).—*οὐκ ἔχω ὅ τι ἀποκρίνωμαι* (Πλ. *Μέν.* 80).—*ἐξ ἀρχῆς σε ἠρόμην ὁπότερος τούτοιν τοῖν ἀνδροῖν ἀμείνων πεποίηται τῷ Ὁμήρῳ* (Πλ. *Ἱππ. Ἐλ.* 370).—*ὁπότε κρῖναι δέοι ὁποτέρου ὁ χιτὼν εἴη* (Ξ. *Π.* Α', γ', 17).—*σκεψάμενος ἐν ὁποίῳ χρόνῳ ἐτρώθησαν* (Ξ. *Π.* Δ', ά, 4).

§. 71. Οὕτω λέγεται, κατὰ τὸν δεύτερον τρόπον· *ὅρα τί ποιεῖς, παῖ* (Σ. *Φ.* 589).—*ἱστόρει τί σοι φίλον* (Σ. *Ἠλ.* 316).—*οὐκ ἔχω τί φῶ* (Σ. *Κ.* 317). Καὶ ἐν τούτοις μὲν δυνατόν, ἀποχωριζομένου τοῦ πρώτου κώλου, νὰ ἐκληφθῇ ὡς ἀπόλυτος ἡ ἐν τῷ δευτέρῳ κώλῳ ἐρώτησις (Ἴδε κατωτέρω §. 77)· οὕτως ἴσως καὶ τὸ *μή μ' ἀνέρῃ τίς εἰμι* (Σ. *Κ.* 209). Ἀλλὰ καὶ ἐπὶ εὐκτικῆς ἐγκλίσεως ἐκ παρῳχημένου χρόνου ἐξαρτωμένης· *αἱ γυναῖκες ἠρώτων αὐτοὺς τίνες εἶεν* (Ξ. *Ἀν.* Δ', έ, 10).—*ἠρώτα τί πάθοιεν* (Ξ. *Π.* Β', γ', 19).

§. 72. Ὡσαύτως λέγεται, κατ' ἀμφοτέρους τοὺς τρόπους· *οὐ πάνυ ἡμῖν φροντιστέον τί ἐροῦσιν οἱ πολλοὶ ἡμᾶς, ἀλλ' ὅ τι ὁ ἐπαΐων περὶ τῶν δικαίων καὶ ἀδίκων* (Πλ. *Κρίτ.* 48). — *οὐκ οἶδα ὁποίᾳ τόλμῃ ἢ ποίοις λόγοις χρώμενος ἐρῶ* (Πλ. *Πολ.* Γ', 414).—*οὐδεὶς ἐρωτᾷ ποία τις εἴη ἡ Γοργίου τέχνη, ἀλλὰ τίς καὶ ὅντινα δέοι καλεῖν τὸν Γοργίαν* (Πλ. *Γοργ.* 448).

§. 73. Τὸ περὶ ἀναφορικῶν ἀντωνυμιῶν λεγόμενον ἰσχύει καὶ περὶ τῶν ἀναφορικῶν μορίων *ποῦ καὶ ὅπου, πόθεν καὶ ὁπόθεν, πότε καὶ ὁπότε, πῶς καὶ ὅπως*, κτλ· *οὐδ' ὁπόθεν ἐπιπληρωσόμεθα τὰς ναῦς ἔχομεν* (Θ. Ζ', 14).— *οὔτε γένος ἔχω εἰπεῖν οὔτε ὁπόθεν ἐσ-*

ἦλθον ἢ ὅποι ἀνεχώρησαν (Θ. Ϛ΄, 2), κτλ. Ἀλλὰ καὶ *ἄγγειλον ἡμῖν πῶς τὸ πρᾶγμ' ἠγωνίσω* (Ἀρφ. *Ἱππ.* 611).—*πολλὰ μὲν αὐτὸς ἀεὶ τοὺς παρόντας ἀνηρώτα πῶς ἔχοντα τυγχάνοι* (Ξ. *Π.* Ἀ, δ΄, 3). Οὕτω καὶ *ὥστε ὥρα λέγειν ὑμῖν οἵτινες ἢ πόθεν ἐστέ* (Ἡλιοδ. *Αἰθ.* Δ΄, 16), ὅπερ ὁ Κοραῆς ἔτρεψεν εἰς τὸ *ὁπόθεν*. Ἀλλὰ τοιαῦτα παραδείγματα ὑπάρχουσι καὶ ἄλλα παρὰ τῷ αὐτῷ Ἡλιοδώρῳ (Ζ΄, 12. Ζ΄, 16. Ἡ, 14), κτλ (Ἴδε Λοβέκκιον εἰς Φρύνιχον, σ. 57).

§. 74. Ζητεῖται δὲ παρὰ τοῖς φιλολόγοις εἰ γίνεται καὶ τὸ ἐναντίον, εἰ δηλ. ἐπὶ ἀπολύτου καὶ εὐθείας ἐρωτήσεως τίθενται αἱ ἀντωνυμίαι *ὅςτις*, *ὁποῖος*, *ὁπόσος*, κτλ, καὶ τὰ μόρια *ὅπου*, *ὁπόθεν*, *ὅπως*, κτλ. Μόνον ὀλίγων δεχομένων τοῦτο, οἱ πλεῖστοι ἀρνοῦνται αὐτό, ὕποπτα κρίνοντες καὶ πολυειδῶς διορθοῦντες τὰ ὡς ἀντιβαίνοντα φαινόμενα χωρία. Οὕτως ὁ Πόρσων τὸ παρ' Εὐριπίδῃ πρότερον *ὁποῖα* (Φ. 885) ἀναγινωσκόμενον διορθόνει ἐξ ἀντιγράφων *ποῖα*· τὸ *ὁποῖος* (Εὐρ. *Φ.* 1698) γράφει *ὁ ποῖος* (Ἴδε κατωτέρω §. 76)· οὕτω τὸ παρ' Ἀριστοφάνει (*Ἀχαρν.* 963) καὶ πολλαχοῦ.

§. 75. Διάφορον δὲ εἶναι τὸ πρᾶγμα, ὅταν ὁ ἐρωτώμενος, πρὶν δώσῃ τὴν ἀπαιτουμένην ἀπόκρισιν, μετὰ θαυμασμοῦ ἢ ἀγανακτήσεως ἐπαναλαμβάνων τὴν ἐρώτησιν ἐκφέρῃ αὐτὴν διὰ τῶν *ὅςτις*, κτλ· *σὺ δ' εἶ τίς ἀνδρῶν*; Ὅστις εἰμ' ἐγώ; *Μέτων* (Ἀρφ. *Ὀρν.* 997). —*ἐγὼ γάρ εἰμι πτωχός*; *Ἀλλὰ τίς γὰρ εἶ*; *Ὅςτις*; *πολίτης χρηστός οὐ σπουδαρχίδης* (Ἀρφ. *Ἀχ.* 594). — *τίνα γραφήν σε γέγραπται*; *Ἥντινα*; *οὐκ ἀγεννῆ*· (Πλ. *Εὐθύφρ.* 2. Ἴδε καὶ *Λάχ.* 195). *Τί δαὶ λέγει*; *Ὅ τι*; (Ἀρφ. *Ἀχ.* 105) Ὡσαύτως· *ἀλλ' ἡ Λακεδαίμων ποῦ 'στιν*; *Ὅπου 'στίν*; (Ἀρφ. *Ν.* 214)—*καὶ πῶς*; *Ὅπως*; (Ἀρφ. *Ἱππ.* 128) Ἐν πᾶσι τούτοις ἡ ἐρώτησις ἐκληπτέα ὡς ἐξαρτωμένη, διότι τὸ πλῆρες ἤθελεν εἶναι· *ἐρωτᾷς ὅςτις εἰμί*; κτλ.

§. 76. Ἐπὶ ἐρωτήσεως περὶ προσώπου ἢ πράγματος ἤδη προσημανθέντος αἱ ἀντωνυμίαι *ποῖος* καὶ *τίς* ἐκφέρονται παρ' Ἀττικοῖς ἐνάρθρως· *ἀπάταισιν καὶ δόλοις αἰσχραῖς ἄνδρ' ἑλών*· *Τὸν ποῖον*; (Σ. *Φ.* 1228)— *πέπονθα δεινὰ τοὐδ' ὑπ' ἀνδρὸς ἀρτίως*· *Τὰ ποῖα ταῦτα*; (Σ. *Κ.* 892)—*ἄγε δὴ ταχέως τουτὶ ξυνάρπασον*· *Τὸ τί* (Ἀρφ. *Ν.* 775), κτλ (Ἴδε σ. 180, §. 157).

§. 77. Πολλάκις ἡ ἐρώτησις ἀναφέρεται κατὰ τὸ πρωτότυπον αὐτῆς εἶδος ἄνευ συντακτικῆς ἐξαρτήσεως, μάλιςα διὰ τῶν *εἰπέ*, *λέγε*,

φράσον, κτλ, καὶ τῶν ῥημάτων *ἐρωτᾶν*, *ἐρέσθαι*, κτλ. Ἐνταῦθα φανερὸν ὅτι ἡ ἐρώτησις θεωρεῖται ὡς ἀπόλυτος, ἡ δὲ σύνδεσις οὐδεμίαν ἰσχὺν ἔχει πρὸς τὴν χρῆσιν τῶν ἐγκλίσεων· *νημερτές μοι ἔνισπε, πότ' ᾤχετο καὶ τίνες αὐτῷ κοῦροι ἕποντο*; (*Ὀδ*. Δ, 642)— *ὦ τλάμων, ὅτε νῦν χαλᾷς, αὔδασον· τίς σ' ἔφυσε βροτῶν; τίς ὢν πολύπονος ἄγει; τίν' ἂν σου πατρίδ' ἐκπυθοίμαν*; (Σ. *Κ*. 204)— *εἴ τις με ἔροιτο· ὦ Σώκρατες, τί τοῦτο λέγεις*; (Πλ. *Λάχ*. 192. Ὡσαύτως *σὺ δὲ ἐπηρώτας ὧδέ πως· ἆρα τί σοι ἐπεμνήσθη ὁ ἀνήρ*; (Ξ. *Π*. Ά, ϛ', 12)—*ἀλλὰ πρὸς θεῶν εἰπέ· ἢ οὐχ οὕτως ἔχει*; (Πλ. *Θεαιτ*. 161)

§. 78. Συχνότατα ἐκφέρεται ἡ πλαγία ἐρώτησις διὰ τοῦ ἀπορητικοῦ καὶ διστακτικοῦ *εἴ*· *ἐρήσονται εἰ οὐκ ἐναντιώτατον ἔχθρα φιλία* (Πλ. *Λύσ*. 216). — *σκεψάμενοι δοκιμαζόντων εἰ ἱκανὸς ἦν βελτίους ποιεῖν τοὺς συνόντας* (Ξ. *'Απ*. Ά, δ', 1).— *ἀλλ' ἄγε μοι τόδε εἰπέ . . . εἰ καὶ Λαέρτῃ αὐτὴν ὁδὸν ἄγγελος ἔλθω* (*Ὀδ*. Π, 137). — *ἐρωτᾷς, ὦ παῖ, εἴπου ἂν ἀπὸ σοῦ πόρος προσγένοιτο* (Ξ *Π*. Ά, ϛ', 10). Καὶ διὰ τοῦ *ἐάν*· *τόδε σκόπει, ἐὰν ἄρα καὶ σοὶ ἀρέσκῃ* (Πλ. *Κρατ*. 400).

§. 79. Ὡσαύτως καὶ ὅταν προηγῆται χρόνος παρῳχημένος, περὶ οὗ ἰσχύουσιν ὡς πρὸς τὴν χρῆσιν τῶν ἐγκλίσεων τὰ ἀνωτέρω ῥηθέντα (§. 67—68)· *ἐπεχείρησα σκοπεῖν εἴπῃ δύναιντ' ἂν οἱ πολῖται διατρέφεσθαι ἐκ τῆς ἑαυτῶν* (Ξ. *Προσόδ*. Ά, 1). — *ἐπήρετο αὐτὸν εἰ ὁπλιτεύοι* (Ξ. *'Αν*. Έ, ἑ, 5). Ὡσαύτως *ἀνέκρινας αὖ σὺ καὶ τόδε εἴ τι μ' ἐπαίδευσεν*, κτλ (Ξ. *Π*. Ά, ϛ', 13).—*ἠρώτων τοὺς Πλαταιέας εἰ τοὺς Λακεδαιμονίους ἀγαθόν τι ἐξειργασμένοι εἰσὶν* (Θ. Γ', 52).

§. 80. Ἰσοδύναμον ἔννοιαν τῷ *σκοπεῖν* καὶ τοῖς ὁμοίοις ἔχοντα καὶ τὰ *πεῖραν*, *πρόπειραν ποιεῖσθαι*, κτλ, τὴν αὐτὴν δέχονται σύνταξιν· *πεῖραν ἐποιεῖτο πέρι τὰς 'Αχαρνὰς καθήμενος εἰ ἐπεξίασιν* (Θ. Β', 20).—*πρόπειραν ἐποιοῦντο εἰ σφίσι δυνατὰ εἴη τὰ ἐν τῇ Σικελίᾳ πράγματα ὑποχείρια γενέσθαι* (Θ. Γ', 86).—*πεζοὶ δὲ μενοίνεον εἰ τελέουσι* (Ἰλ. Μ, 59).—*ὁσσάκι δ' ὁρμήσειε δῖος 'Αχιλλεὺς στῆναι ἐναντίβιον καὶ γνώμεναι εἴ μιν ἅπαντες ἀθάνατοι φοβέουσιν* (Ἰλ. Φ, 266). Ὡσαύτως καὶ τὸ *φράσον εἴ με σαώσεις* (Ἰλ. Α, 83), ὅπερ ἐν ἀπολύτῳ ἐρωτήσει ἂν εἴη *σαώσεις με*;

§. 81. Πολυμερὴς δὲ οὖσα ἡ πλαγία ἐρώτησις ἐκφέρεται διὰ τῶν *εἰ—ἤ, πότερον—ἤ, εἴ—εἴτε (καὶ εἰ—εἴτε, εἴτε—ἤ), ἆρα—ἤ, μῶν—ἤ, ἤ—ἤ*, κτλ· *εἰπ' ἄγε μοι εἴπου ἔτι ζώουσιν ἢ ἤδη τεθνᾶσιν* (*Ὀδ.* Ο, 347).—*ἐπήρου με πάλιν εἴ τι μοι περὶ ὑγιείας ἔλεξεν ἢ ῥώμης* (Ξ. *Π.* Α, ς', 12)— *αὐτός μοι εἰπὲ πότερον φὴς ἱκανῶς ἤδη μετέχειν ἢ ἐνδεὴς εἶναι*; (Πλ. *Χαρμ.* 158)—*περὶ ἀρετῆς σκοπῶμεν εἴτε διδακτόν ἐστιν εἴτε οὐ διδακτόν* (Πλ. *Μέν.* 87).—*τάδε δὲ ἐπισκεψώμεθα εἰ ἡμῖν καὶ τῇδε ὁμολογεῖς εἴτε καὶ οὔ* (Πλ. *Κρατ.* 437). — *διχθὰ δέ μοι κραδίη μέμονε φρεσὶν ὁρμαίνοντι ἤ μιν ζωὸν ἐόντα μάχης ἄπο θείω, ἢ ἤδη ὑπὸ χερσὶ Μενοιτιάδαο δαμάσσω* (*Ἰλ.* Π, 435), κτλ.

Περὶ Ἀποκρίσεως.

§. 82. Ἡ ἀπόκρισις γίνεται κατὰ τὴν φύσιν τῆς ἐρωτήσεως. Εἰς ἐρώτησιν περὶ τοῦ *τίς* γίνεται ἡ ἀπόκρισις διὰ τῶν καταλλήλων ὀνομάτων ἢ ἀντωνυμιῶν· *τίς νύ σε τοιάδ' ἔρεξε, φίλον τέκος; Οὖτά με Τυδέος υἱός, ὑπέρθυμος Διομήδης* (Ἰλ. Ε, 373).—*τίς τ' ἄρ' ὅδ' ἄλλος Ἀχαιὸς ἀνήρ; Οὗτος δ' Αἴας ἐστὶ πελώριος* (Ἰλ. Γ, 226). —*γυνὴ τίς ἥδε; κυκλὰς Ἀρκάδος κυνῆς* (Σ. *Ἰνάχου Ἀποσπ.*), ὅπερ ἢ=κυκλὰς κυνῆς μορφή=κυνῆ κυκλοειδής, ἢ=κυκλὰς γυνὴ = κυκλουμένη=καλυπτομένη.

§. 83. Ὡσαύτως *τοῦτο δὲ τί ἐστι; Τοῦτό ἐστι τὸ πλοῖον*, κτλ (Πλ. *Φαίδ.* 58).—*τί δ' ἔστι τοῦτο; Ξυμφορᾶς ξύνθημ' ἐμῆς* (Σ. *Κ.* 46). — *τί δ' ἐστιν, ὦ παῖ, καινόν; Ἄσσον ἔρχεται Κρέων* (Σ. *Κ.* 722). — *τί δὲ δὴ τὰ περὶ αὐτὸν τὸν θάνατον, ὦ Φαίδων; τί ἦν τὰ λεχθέντα καὶ πραχθέντα*; κτλ (Πλ.*Φαίδ.*58)· ὁ δὲ Φαίδων ἀρχίζει ἔπειτα τὴν ἀπόκρισιν διὰ τῆς διηγήσεως. Ἐννοεῖται δὲ ὅτι, ἀγνοουμένου τοῦ ἐρωτωμένου, γίνεται ἡ ἐρώτησις διὰ τοῦ *οὐκ οἶδα* ἢ ἄλλου ὁμοίου. Οὕτως εἰς πολλὰς ἐρωτήσεις τῆς Δηϊανείρας ἀποκρίνεται ὁ Λίχας *τί δ' οἶδ' ἐγώ*; (Σ, *Τρ.* 314)

§. 84. Εἰς ἐρώτησιν περὶ προσόντος γίνεται ἡ ἀπόκρισις διὰ τῶν καταλλήλων ἐπιθέτων ἢ ῥημάτων· *ποῖόν τι νομίζεις εὐσέβειαν εἶναι; Κάλλιστον ἔφη* (Ξ. *Ἀπ.* Δ', ς', 2) —*τί σοι δοκεῖ ὁ τοιοῦτος; Δῆλος ὅτι ἃ ᾤετο εἰδέναι οὐκ οἶδεν*, κτλ (Ξ. *Ἀπ.* Δ', Ϛ', 21). — *εἰ δὲ βούλοιο ξένον ποιῆσαι ὑποδέχεσθαι σεαυτόν, ὁπότε ἔλθοις*

εἰς τὴν ἐκείνου, τί ἂν ποιοίης; Δῆλον ὅτι καὶ τοῦτον πρότερος ὑποδεχοίμην ἄν, ὁπότε ἔλθοι Ἀθήναζε (Ξ. Ἀπ. Β', γ', 13).

§. 85. Εἰς ἐρώτησιν περὶ συμβεβηκότος ἢ περιστατικοῦ γίνεται ἡ ἀπόκρισις διὰ τῶν ἀλλαχοῦ ἐξηγηθέντων ἐπιῤῥημάτων καὶ καταλλήλων τρόπων· *ποῦ δὴ βούλει καθεζόμενοι ἀναγνῶμεν; Δεῦρ' ἐκτραπόμενοι κατὰ τὸν Ἰλισσόν* (Πλ. *Φαίδρ.* 228).— *ὦ φίλε Φαῖδρε, ποῖ δὲ καὶ πόθεν; Παρὰ Λυσίου, ὦ Σώκρατες· πορεύομαι δὲ πρὸς περίπατον ἔξω τείχους* (Πλ.*Φαίδρ.ἀρχ.*), κτλ (σ. 208—222).

§. 86. Εἶναι δὲ καθ' ὑπερβολὴν πλουσία ἡ ἑλληνικὴ γλῶσσα εἰς τοὺς τρόπους καθ' οὓς ἐκφέρει τὴν ἁπλῶς καταφατικὴν ἢ ἀποφατικὴν ἀπόκρισιν. Εἰς δήλωσιν καταφατικῆς ἀποκρίσεως μεταχειρίζεται τὰ ἐπιῤῥήματα *ναί, πάνυ γε, πάνυ μὲν οὖν, πάντως, πάντως που, πάντως δή, πάντως δή που, σφόδρα γε, καὶ μάλα, μάλιστά γε, παντάπασί γε, παντάπασι μὲν οὖν*, κτλ.

§. 87. Οὕτω λέγεται· *ὤτων ἦν τι ἔργον; Ναί* (Πλ.*Πολ.*Ά,353). —*εὐδαίμονας δὲ δὴ λέγεις οὐ τοὺς ἀγαθὰ καὶ τὰ καλὰ κεκτημένους; Πάνυ γε* (Πλ. *Συμπ.* 202)=μάλιστα. — *ἀνθρώπους δὲ μὴ οὕτω φῶμεν βλαπτομένους εἰς τὴν ἀνθρωπείαν ἀρετὴν χείρους γίγνεσθαι; Πάνυ μὲν οὖν* (Πλ. *Πολ.* Ά, 335)=βεβαιότατα.—*ἆρα οὐ τὸ μὲν πρῶτον ἐπιχειροίη ἂν βλάπτειν καὶ ἀπατᾶν τοὺς γονέας; Πάντως* (Πλ. *Πολ.* Θ', 574).—*ἆρ' οὐκ ἐκεῖνο τὸ τὰ ὀνόματα θέμενον; Πάντως που* (Πλ. *Κρατ.* 416).—*οὐκοῦν καὶ ὁ τὰ δίκαια μεμαθηκὼς δίκαιος; Πάντως δήπου* (Πλ. *Γοργ.* 460).—*ἡ περὶ τὸν πόλεμον ἀγωνία οὐ τεχνικὴ δοκεῖ εἶναι; Καὶ μάλα* (Πλ. *Πολ.* Β', 374).—*τί τὸ ζῆν; ψυχῆς φήσομεν ἔργον εἶναι; Μάλιστά γε* (Πλ. *Πολ.* Α', 357). Οὕτω καὶ *πάντων μάλιστα* (Πλ. *Πολ.* Γ', 403). —*παντάπασί γε* (Πλ. *Φαίδ.* 67).—*παντάπασι μὲν οὖν* (Πλ. *Πολ.* Β', 376).—*κομιδῇ γε* (Πλ *Πολ.* Δ', 442).—*κομιδῇ μὲν οὖν* (Πλ. *Θεαιτ.* 155). — *καὶ κάρτα γε*=καὶ πολὺ μάλιστα. — *ὡς σοφιστῇ ἄρα ἐρχόμεθα τελοῦντες τὰ χρήματα; Μάλιστα* (Πλ. *Πρωτ.* 311).

§. 88. Ἡ καταφατικὴ ἀπόκρισις γίνεται προσέτι διὰ τοῦ ῥήματος *φημί· τοῦ μέρους ἔχων τὸ πλεῖστον; Φημί* (Εὐρ. *Φ.* 606).—*ὁ ἐπιστήμων σοφός; Φημί* (Πλ)· καὶ ἔτι ἐντονώτερον μετὰ τοῦ *ἐγώ· φεύγοις ἂν ἤδη τοὺς πονηρούς; Φήμ' ἐγώ* (Ἀρφ. *Πλ.* 96. Ἴδε καὶ 143 καὶ 214). Κατὰ τὴν παρατήρησιν τοῦ Θειρσχίου ἡ προσθήκη

τοῦ ἐγὼ ἐν τοῖς τοιούτοις ἦτον τοῦ κοινοῦ βίου ἰδία, ὅθεν φαίνεται ξένη τῆς τραγῳδίας. Ὡσαύτως διὰ τοῦ *ἔστι ταῦτα οὐ φρονίμους τοὺς φύλακας δεῖ ὑπάρχειν καὶ δυνατοὺς τοὺς κηδεμόνας τῆς πόλεως; Ἔστι ταῦτα* (Πλ. *Πολ.*Γ',412)· διὰ τοῦ *ἔστιν οὕτως· οὐκοῦν, κἂν ἔλαττον γίγνηται, ἐκ μείζονος ὄντος πρότερον ὕστερον ἔλαττον γενήσεται; Ἔστιν οὕτως* (Πλ.*Φαίδ.*71). Οὕτω καὶ *οὐ τήν γε ὠφέλειαν ἑκάστης τέχνης ἰδίαν ὡμολογήσαμεν εἶναι; Ἔστω* (Πλ.). Ὡσαύτως διὰ τῶν *ἀληθῆ λέγεις* (Πλ *Συμπ.* 205)· *ἀληθὲς τοῦτο λέγεις* (Θλ. *Πολ.* Α', 353) — *ἀληθέστατα λέγεις* (Πλ. *Συμπ.* 206), καὶ ἁπλῶς *ἀληθῆ* (Πλ. *Πολ.* Α', 353).

§. 89. Ἐπίσης γίνεται ἡ καταφατικὴ ἀπόκρισις, καταφατικῶς ἐπαναλαμβανομένης τῆς αὐτῆς λέξεως δι' ἧς ἡ ἐρώτησις γίνεται· *καὶ ἀρετὴν φαμέν τινα ψυχῆς εἶναι; Φαμέν* (Πλ. *Πολ.* Α', 353).—*ὀφθαλμῶν ἔστι τι ἔργον; Ἔστιν* (αὐτόθι).—*ἆρα καὶ ἀρετὴ ὀφθαλμῶν ἔστι; Καὶ ἀρετή* (αὐτόθι).—*ξυμβόλαια λέγεις κοινωνήματα ἤ τι ἄλλο; Κοινωνήματα δῆτα* (Πλ. *Πολ.* Α',333).—*ἆρ' οὐκ ἀλόγιστον φήσομεν εἶναι; Φήσομεν μὲν οὖν* (Πλ.*Πολ.*Ι,604). —*ἆρ' οὖν οὐ τοῦτο τούτου ἔργον θήσομεν; Θήσομεν μὲν οὖν* (Πλ. *Πολ.* Α', 353)· καὶ ἀλλάσσοντος τοῦ προσώπου, κατὰ τὸ οἰκεῖον· *οἶσθά που τῶν γενναίων κυνῶν ὅτι τοῦτο φύσει αὐτῶν τὸ ἦθος; Οἶδα μέντοι* (Πλ. Β', 375).—*οὐκ ἐννενόηκας ὡς ἄμαχόν τι καὶ ἀνίκητον θυμός; Ἐννενόηκα* (Πλ. αὐτόθι)· ἢ τιθεμένης τῆς ἀντωνυμίας καὶ παραλειπομένου τοῦ ῥήματος· *σὺ καὶ πείθεσθαι τοῖς ἄρχουσι φὴς δίκαιον εἶναι; Ἔγωγε* (Πλ.).—*δοκεῖ τί σοι εἶναι ἵππου ἔργον; Ἔμοιγε* (Πλ.), κτλ (σ. 98—99, §. 4 — 6). Οὕτω δὲ καὶ *Πρωταγόρας ἐπιδεδήμηκε; Τρίτην γε ταύτην ἡμέραν* (Πλ. *Πρωτ.* 309).

§. 90. Ἡ καταφατικὴ ἀπόκρισις γίνεται ἐν τέλει καὶ δι' ἄλλης ἐρωτήσεως· *ὁ Θεός τε καὶ τὰ τοῦ Θεοῦ πάντῃ ἄριστα ἔχει; Πῶς δ' οὔ;* (Πλ. *Πολ.* Β', 381)—*ἔστιν ὅπως οὐ πάμπολυ διαφέρει γυνὴ ἀνδρὸς τὴν φύσιν; Πῶς δ' οὐ διαφέρει;* (Πλ.)—*ὁρᾷς οὖν ἡμᾶς ὅσοι ἐσμέν; Πῶς γὰρ οὔ;* (Πλ. *Πολ.* Α', 327) Ὡσαύτως *ἀλλὰ μὴν ἥγε κόσμον ἔχουσα κοσμία; Πῶς γὰρ οὐ μέλλει;* (Πλ. *Γοργ.* 506)= πῶς οὐ μέλλει εἶναι;=πάντως ἐστίν.—*τί δ' οὐ μέλλει;* (Πλ. *Θεαιτ.* 159)—*ἀλλὰ τί μέλλει;* (Πλ. *Πολ.* Α', 349)=διὰ τί οὐ μέλλει εἶναι; διὰ τί οὐκ ἔστι; κτλ

§. 91. Ὡσαύτως διὰ τοῦ *τί μήν; τούτοις ξυνέπεται τὸ πρεσβυτέρους μὲν ἄρχειν δεῖν, νεωτέρους δὲ ἄρχεσθαι· Τί μήν;* (Πλ. Ν.Γ΄, 960)=καὶ τί ἄλλο εἰ μὴ τοῦτό ἐστιν;—*βούλει ἐγώ τιν' εἴπω λόγον ὃν τῶν περὶ ταῦτά τινων ἀκήκοα; Τί μήν;* (Πλ. *Φαίδρ.* 272)=τῶν ὄντων τι=ἀξίων λόγου.—*δοκεῖς γάρ ; Τί μὴν οὔ;* (Εὐρ. Ρ. 705)· οἱ Δωριεῖς, ἀντὶ *τί μήν ;* ἔλεγαν *σὰ μάν;* (Ἀρφ. *'Αχ.* 757)

§. 92. Ἡ ἀποφατικὴ ἀπόκρισις γίνεται διὰ τῶν *οὐχ, οὐ δῆτα* καὶ τῶν ὁμοίων ἐπιῤῥημάτων· *τὸν ἐρωτᾶν καὶ ἀποκρίνεσθαι ἐπιστάμενον ἄλλο τι σὺ καλεῖς ἢ διαλεκτικόν; Οὔκ, ἀλλὰ τοῦτο* (Πλ. *Κρατ.* 390)—*ἔσθ' ὅτῳ ἂν ἄλλῳ ἴδοις ἢ ὀφθαλμοῖς; Οὐ δῆτα* (Πλ. *Πολ.* Α, 352) —*τί δέ; ἀκούσαιο ἂν ἄλλῳ ἢ ὠσίν; Οὐδαμῶς* (Πλ. αὐτόθι).—*οὕτω σε φῶμεν λέγειν; Ἥκιστά γε* (Πλ.).—*νοσεῖ που ἄνθρωπος ὀφθαλμούς, ᾧ ὄνομα ὀφθαλμία ; Πῶς γὰρ οὔ ; Οὐ δήπου καὶ ὑγιαίνει γε ἅμα τοὺς αὐτούς; Οὐδ' ὁπωστιοῦν* (Πλ. *Γοργ.* 496).

§. 93. Ὡσαύτως· *ἔστι τι ἀγαθόν; Ἔστι· τούτῳ ἐστί τι ἐναντίον πλὴν τὸ κακόν; Οὐκ ἔστιν* Πλ.).—*ἥκιστα ἂν πολλὰς μορφὰς ἴσχοι ὁ Θεός; Ἥκιστα δῆτα* (Πλ. *Πολ.* Β΄, 381)—*μείζονά τινα καὶ ὀξυτέραν ἔχεις εἰπεῖν ἡδονὴν τῆς περὶ τὰ ἀφροδίσια; Οὐκ ἔχω, ἦ δ' ὅς* (Πλ. *Πολ.* Γ΄, 403).—*ἡγεῖ τινα ποτ' ἂν γενέσθαι ἀνδρεῖον τὸν θάνατον δεδιότα; Μὰ Δία, οὐκ ἔγωγε* (Πλ).

§. 94. Ἐπὶ τῷ αὐτῷ σκοπῷ τίθεται καὶ ἄλλη ἐρώτησις· *ὅ δέ γε μηδὲν κακὸν ποιεῖ οὐδ' ἄν τινος εἴη κακοῦ αἴτιον; Πῶς γάρ;* (Πλ. *Πολ.* Β΄, 379)=πῶς τοῦτο δυνατόν;=οὐκ ἔστι δυνατόν.—*πῶς δή;* (Πλ. *Παρμ.* 162)—*πῶς γὰρ ἄν;* (Πλ. *Παρμ.* 149)—*καὶ πῶς;* (Πλ. *Θεαιτ.* 163)—*πόθεν ἔχω;* (Πλ. *Κρατ.* 398). Παρ' ἡμῖν πόθεν νὰ τὸ ἔχω; καὶ ποῦ τὸ εὕρηκα;=δὲν ἔχω.

§. 95. Ἐπὶ τῆς διὰ τοῦ *γὰρ* γινομένης ἀποκρίσεως ὑπονοεῖται ἡ κατάφασις καὶ ἐπιφέρεται μόνον ἡ αἰτιολογία· *κᾆτα σὺν πολλοῖσιν ἦλθες πρὸς τὸν οὐδὲν εἰς μάχην; Ἀσφαλὴς γάρ ἐστ' ἀμείνων ἢ θρασὺς στρατηλάτης.* (Πλ. *Φ.* 601) Ἐπίσης ὑπονοεῖται καὶ ἡ ἀπόφασις· *ὁ δ' εἰς πρόσωπον οὐ τεκμαίρεται βλέπων; Ἔκδημος ὢν γὰρ τῆσδε τυγχάνει χθονός·* (Εὐρ. Ἱππ. 280)· ἔνθα ὁ μὲν χορὸς ἐρωτᾷ εἰ ὁ Θησεὺς δὲν ἐννοεῖ ἐκ τοῦ προσώπου τῆς Φαίδρας τὸ νόσημα αὐτῆς, ἡ δὲ τροφὸς ἀποκρίνεται *οὐχί· τοῦτο οὐκ ἔστι δυνατόν· οὗτος γὰρ ἀποδημεῖ* (Ἴδε *Γραμματικὴν Θειρσχίου* σ. 701). Παραλαμβά-

νεται δὲ ἐκ τοῦ προηγουμένου ἡ ὑπόθεσις ἐπὶ τοῦ ἑξῆς· *τί τοῦτο τυγχάνει ὂν τὸ ἔργον, ἔχεις εἰπεῖν; Οὐ μὲν τ' ἂν σὲ ἐγώ, ὦ Διοτίμα, ἐθαύμαζον ἐπὶ σοφίᾳ*, κτλ (Πλ. *Συμπ.* 206)=εἰ εἶχον εἰπεῖν, οὐκ ἂν ἐθαύμαζον, κτλ.

§. 96. Συνθέτου δὲ οὔσης τῆς ἐρωτήσεως ἡ ἐν τῇ ἀποκρίσει ἀπόφασις ἀναφέρεται εἰς τὸ πρῶτον ἢ εἰς τὸ δεύτερον κῶλον· *πότερον δὲ περὶ μὲν μίαν ψυχὴν ἐστι τοῦτο, περὶ δὲ δύο καὶ πολλὰς οὐκ ἔστι; Οὔκ, ἀλλὰ καὶ περὶ δύο καὶ πολλάς* (Πλ. *Γοργ.* 501)· ἐνταῦθα ἀποφάσκεται τὸ δεύτερον κῶλον μετ' αὐτῆς τῆς ἀποφάσεως =οὐκ ἔστι τοῦτο ὅτι οὐ πείθει (Ἴδε *Γραμμ. Θειρσχ.* σ. 699).

ΤΜΗΜΑ ΤΡΙΤΟΝ.

ΠΕΡΙ ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΩΝ ΣΧΗΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΙΔΙΩΜΑΤΩΝ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΠΡΩΤΟΝ.

Περὶ Σχημάτων.

§. 1. Σχῆμα ἐν τῇ συντάξει καλεῖται πᾶσα πλοκὴ λόγου ἐκτρεπομένη τοῦ κανονικωτέρου καὶ φυσικωτέρου τύπου κατὰ συγχωρητὴν παράβασιν. Ἡ κανονικωτέρα, π.χ. καὶ τυπικωτέρα πλοκὴ εἶναι τὸ συμπλέκειν ἑνικὸν ῥῆμα μετὰ ἑνικοῦ ὑποκειμένου, πληθυντικὸν μετὰ πληθυντικοῦ, καὶ ὅμως ὄχι μόνον συγχωροῦνται τὰ *ὁ δῆμος ἐψηφίσαντο*, *τὰ ζῶα τρέχει*, κτλ, ἀλλὰ καὶ ἐξ ἀνεκτῶν κατήντησαν πολλαχοῦ τὰ ἐπικρατέστερα.

§. 2. Καθ' ὃ *παράβασις* διαφέρουσι τῆς κυρίως λεγομένης *συντάξεως* τὰ *σχήματα*, καθ' ὃ δὲ *συγχωρητὴ παράβασις*, εἰς τὴν χρῆσιν τῶν ἐνδόξων ποιητῶν καὶ συγγραφέων στηριζομένη, διαφέρουσι τοῦ *σολοικισμοῦ* ὅςτις εἶναι παράβασις καὶ κακία λόγου ἀσυγχώρητος. «Διαφέρει δὲ *σχῆμα σολοικισμοῦ*· ἐπειδὴ *σχῆμά* μέν ἐστι ποιητοῦ ἢ συγγραφέως ἁμάρτημα ἑκούσιον διὰ τέχνην ἢ καλλωπισμόν· *σολοικισμὸς* δὲ ἁμάρτημα ἀκούσιον, οὐ διὰ τέχνην, ἀλλὰ δι' ἀμάθιαν γινόμενον» (Τρύφων).

§. 3. Καίπερ δὲ τῆς τοιαύτης διακρίσεως ἀκριβῶς ὡρισμένης, εἰσὶν οἵ, ἀνακριβείᾳ φράσεως χρώμενοι, καλοῦσι *σολοικισμὸν* τὸ ἐν γνώσει ἁμάρτημα, ὅ ἐστι τὸ *σχῆμα*. Οὕτω παρὰ τῷ Ῥωμαίῳ Σενέκᾳ (Ἐπιστολ. ϛέ)· *ὁ γραμματικὸς οὐκ αἰσχύνεται σολοικίζων, εἴπερ ἐν γνώσει τοῦτο ποιεῖ, ἐρυθριάσει δέ, εἰ ἐν γνώσει.* Ὡσαύτως καὶ ὁ Ῥωμαῖος γραμματικὸς Διομήδης· *Ἡ Ἀτθίς, τῇ βραχυλογίᾳ χαίρουσα, φιλεῖ τοὺς σολοικισμούς, σχήματα καλουμένους, ὅταν ὑπὸ*

τῶν λογίων γίνωνται (Ἴδε Κοραῆν ἐν *Προδρ.* ξδ'). Ὁ δὲ Κυντιλιανὸς (I, ἑ), λέγει « ὅτι καὶ οἱ βαρβαρισμοὶ καὶ οἱ σολοικισμοὶ δυσκόλως ἐνίοτε διακρίνονται. »

§. 4. Ἄλλοι δὲ ἀπερικαλύπτως κατεδίκασαν ὡς σολοικισμοὺς πολλοτάτας λόγου πλοκάς, συχνάκις εὑρισκομένας παρὰ τοῖς ἐνδόξοις ποιηταῖς καὶ συγγραφεῦσι, καὶ ἄλλοι, μετριώτερον δῆθεν, καλοῦσι τὰ τοιαῦτα *σολοικοφανῆ* Τὸ περὶ *Σολοικίας* πονημάτιον ἀγνώστου γραμματικοῦ, μετὰ Ἀμμωνίου ὑπὸ Οὐαλκεναίρου ἐκδοθὲν ἐν Λειψίᾳ κατὰ τὸ 1822, ἀνάγον εἰς δεκαπέντε τὴν *παρὰ τὴν τῶν ἑλληνιζόντων συνήθειαν ἀκατάλληλον πλοκὴν τῶν τοῦ λόγου μερῶν*, ὡς πρῶτον παράδειγμα φέρει τὸ *τέκνον φίλε* (*Ὀδ.* Ο, 125), ἔπειτα τὸ *οἰκοδομοῦμαι πύργον* ἀντὶ *οἰκοδομῶ* καὶ ἄλλα τοιαῦτα· ὥστε, κατὰ τὴν ἀρχὴν ταύτην, ἀπὸ τοῦ Ὁμήρου ἀρχῆς γινομένης, οὐδεὶς ποιητὴς ἢ συγγραφεὺς Ἕλλην ἀπαλλάσσεται τῆς τοιαύτης κατηγορίας. Περὶ τούτου θαυμασίως ἐφιλοσόφησεν ὁ Κοραῆς ἐν Προδρόμῳ (σ. ξδ'—οδ'), καὶ ἐκεῖ παραπέμπονται οἱ ἀναγνῶσται.

§. 5. Ὁ δὲ συγγράψας τὸν *Ὁμήρου τοῦ Ποιητοῦ Βίον*, ὃν οἱ μὲν εἰς Διονύσιον τὸν Ἁλικαρνασσέα, οἱ δὲ εἰς ἄλλον ἀναφέρουσι, λέγει· « Ἔστιν ἐν τοῖς *σχήμασι* καὶ τὸ καλούμενον *ἀσύντακτον* ὃ καὶ *ἀλλοίωσις* καλεῖται, ἐπειδὰν ἡ συνήθης τάξις ἀλλοία γένηται· καὶ ἔστι ποικίλη ἕνεκα τοῦ κόσμου ἢ χάριν ἐμποιεῖν τοῖς λόγοις, τῆς μὲν συνήθους τάξεως οὐ δοκούσης ἀκολουθεῖν, ἐπί τι δὲ ἴδιον ἀναφορᾶς ἐχούσης ἀκολουθίαν. »

§. 6. Ὡς δὲ διαστέλλεται τοῦ *σχήματος*, οὕτω διαστέλλεται καὶ τοῦ *βαρβαρισμοῦ* ὁ *σολοικισμός*. Ὅτι ὁ μὲν βαρβαρισμὸς γίνεται περὶ μίαν λέξιν, ὁ δὲ σολοικισμὸς περὶ πλοκὴν λέξεων ἤτοι περὶ λόγον, ἦτον τοσοῦτον κοινὴ παρὰ τοῖς γραμματικοῖς γνώμη ὥστε Ἀπολλώνιος ὁ Δύσκολος μέμφεται τοὺς γραμματικοὺς οἵτινες *ἐπετάραξαν τὴν παρὰ πᾶσι συμφώνως πιστευθεῖσαν δόξαν, ὡς μιᾶς λέξεως κακία ἐστὶν ὁ βαρβαρισμός, ἐπιπλοκῆς δὲ λέξεων ἀκαταλλήλων ὁ σολοικισμός*, κτλ (*Περὶ Συντάξεως* Γ', 4). Ἀλλαχοῦ δὲ λέγει ὁ αὐτὸς « ἐπειδὰν τὰ μὴ δέοντα τῶν λέξεων συναφθῇ, τὸ τοιοῦτον καλοῦμεν *σολοικισμόν* (*Περὶ Συντάξεως* Α, 2).

§. 7. Καὶ ὅμως Σέξτος ὁ Ἐμπειρικός, οὐδὲ ταῦτα σεβόμενος, καὶ διὰ πολλῶν παραδειγμάτων προσπαθήσας νὰ ἀναιρέσῃ τὴν γνώμην

ταύτην; λέγει· *οὐκ ἄρα ψιλῇ τῇ ἀκολουθίᾳ κριτέον τὸν σολοικισμόν, ἀλλὰ τῇ συνηθείᾳ.* Συγχωρεῖ δὲ ἐν τέλει, ἵνα μὴ φαίνηται, λέγει, κατὰ πάντα ἀπορητικός, «ὅτι *βαρβαρισμὸς μὲν παράπτωσίς ἐστι παρὰ τὴν κοινὴν συνήθειαν ἐν μιᾷ λέξει θεωρούμενος. Ὡσαύτως δὲ καὶ ὁ σολοικισμὸς ἐν πολλαῖς λέξεσι τὴν ὑπόστασιν λαμβάνων*· καὶ ἔστι βάρβαρον μὲν τὸ *τράπεσα*, διὰ τὸ μὴ σύνηθες εἶναι τὸ ῥῆμα, σόλοικον δὲ τὸ *πολλὰ περιπατήσας κοπιᾷ μου τὰ σκέλη*, διὰ τὸ μὴ λέγεσθαι τῇ κοινῇ συνηθείᾳ.» Ἴδε καὶ Κυντιλιανὸν (Α', ε').

§. 8. Καίπερ δὲ τῆς διαφορᾶς ταύτης τιθεμένης, γενικώτερον ἐκλαμβάνονται ἀμφότερα ἐπὶ πάσης παραβάσεως τοῦ συνήθους· *πᾶν τὸ ἐκ τῆς συνηθισμένης λέξεως μετενηνεγμένον βάρβαρον καὶ βαρβαρισμός, σόλοικον καὶ σολοικισμός*· ὅθεν παρὰ μὲν τῷ Ἐτυμολόγῳ· «Ἑλληνισμός ἐστι τὸ καθ' Ἕλληνας διαλέγεσθαι, τουτέστι τὸ ἀσολοικίστως καὶ ἀβαρβαρίστως διαλέγεσθαι.» Παρὰ δὲ Εὐσταθίῳ· «ὅμως ἄλλως ταὐτίζοντες ἀμφότερά τινες τοὺς βαρβάρους *σολοίκους* ἔλεγον» (Εἰς Ἰλ. Βῆτα, σ. 326). Οὕτως ὁ συγγραφεὺς τοῦ περὶ *Σολοικίας*· «ἢ ὅτι οἱ παλαιοὶ *σολοίκους* ἐκάλουν τοὺς βαρβάρους, καθά φησιν Ἱππῶναξ· *καὶ τοὺς σολοίκους, ἢν λάβωσι, περνᾶσιν*· ὥστε τῷ γένει *σολοικίαν* εἶναι τὸν *βαρβαρισμόν*.»

§. 9. Παρὰ δὲ Δημοσθένει «ὑμεῖς δὲ ἴσως αὐτὸν ὑπειλήφατε, ὅτι *σολοικίζει* τῇ φωνῇ, *βάρβαρον* καὶ εὐκαταφρόνητον εἶναι· ἔστι δὲ *βάρβαρος* οὗτος τῷ μισεῖν οὓς αὐτῷ προσῆκε τιμᾶν» (*κατὰ Στεφάνου* Α, 1110). Παρ' Ἡροδότῳ· «φωνῇ δὲ οἱ Σαυρομάται νομίζουσι σκυθικῇ, *σολοικίζοντες* αὐτῇ ἀπὸ τοῦ ἀρχαίου, ἐπεὶ οὐ χρηστῶς ἐξέμαθον αὐτὴν αἱ Ἀμαζόνες» (Δ', 117). Ἐκ δὲ τῆς φωνῆς μετεφέρθη ἡ λέξις εἰς τὸ ἦθος· *Δαϊφέρνης δέ τις ἦν, σολοικότερος ἄνθρωπος τῷ τρόπῳ* (Ξ. *Π.* Η, γ', 21)=σκαιότερος καὶ ἀγροικότερος.

§. 10. Τὴν γενικωτέραν χρῆσιν τῆς λέξεως ἐξηγῶν ὁ Κύριλλος λέγει· «*Σολοικίζειν*, οὐ μόνον τὸ κατὰ λέξιν καὶ φωνὴν ἰδιωτεύειν, ἀλλὰ καὶ ἐπὶ φορευμάτων, ὅταν τις χωρικῶς ἐνδύεται ἢ ἀτάκτως ἐσθίει ἢ ἀκόσμως περιπατεῖ.» Οὕτω παρὰ Λουκιανῷ ἐν τῷ *περὶ Ὀρχήσεως* λέγεται· *πολλοὶ καὶ σολοικίας δεινὰς ἐν τῇ ὀρχήσει ἐπιδείκνυνται.* Ἰδιαιτέρα πραγματεία περὶ τῆς λέξεως *σολοικισμοῦ ἢ σολοικία*, μετὰ τὴν προμνημονευθεῖσαν τοῦ ἀρχαίου γραμματικοῦ, καὶ ἄλλην ἑτέραν ἔτι μικροτέραν, ἄλλου ἐπίσης ἀ-

γνώστου, ἀναφέρεται τοῦ Ἰησουΐτου Λοδοβίκου Κρεσολίου, ἐν ταῖς *Φθινοπωριναῖς Σχολαῖς* (Vacationes Autumnales), τὴν ὁποίαν δὲν ἔτυχε νὰ ἴδω. Ἐὰν συμπεράνωμεν ἐκ τοῦ ἄλλου συγγράμματος τοῦ αὐτοῦ, Theatrum Veterum Rhetorum, ἐν τόμῳ δεκάτῳ τῆς τοῦ *Γρονοβίου Συλλογῆς*, πρέπει νὰ ἦναι καὶ τὸ περὶ *Σολοικισμοῦ* πολυμαθέστατον, ἴσως δὲ καὶ κριτικώτερον.

§. 11. Δὲν γνωρίζω εἰ ὁ Κρεσόλιος περιλαμβάνει καὶ τὸν ἰδιαιτέρως παρὰ τῶν ἀρχαίων *ἀλαβανδιακὸν σολοικισμὸν* καλούμενον. Παρὰ Στεφάνῳ δηλ. τῷ Βυζαντίῳ (ἐν λέξει *Ἀλάβανδα*) ἀναγινώσκεται « Λέγεται δὲ καὶ κτητικὸν *ἀλαβανδιακός*, καὶ *ἀλαβανδιακὸν σύγγραμμα*, ἐξ οὗ καὶ *ἀλαβανδιακὸς σολοικισμός*, ὡς Φιλόξενος τὴν Ὀδύσσειαν ἐξηγούμενος, ὅταν ἡ *μὴ* ἀπαγόρευσις ἀντὶ τῆς *οὐ* κεῖται (οὕτω), *ὡς μὴ δι' ἐμὴν ἰότητα Ποσειδάων ἐνοσίχθων* (Ἰλ. Ο, 41), μεθ' ὃ ἕπεται *πημαίνει Τρῶάς τε καὶ Ἕκτορα, τοῖσι δ' ἀρήγει*. Ἀλλὰ μετὰ ὅρκον τίθεται *μή* (Ἰλ. Κ, 330), ὅπερ διὰ πολλῶν ἄλλων παραδειγμάτων δικαιολογεῖ ὁ Ἄρτουγγ, (*Περὶ Μορίων τῆς Ἑλληνικῆς Γλώσσης*, Τ. Β', σ. 136), ἐπὶ λόγῳ δηλ. ὅτι τὰ κῶλα ταῦτα ἔχουσιν ἀμοιβαίαν σχέσιν πρὸς ἄλληλα, καὶ ἐξάρτησιν ἐν τῷ νῷ. Προσπαθεῖ δὲ νὰ ἀναιρέσῃ Ἑρμᾶννόν τε καὶ πάντας τοὺς ἄλλως φρονοῦντας. Ὁ Ἑρμᾶννος δηλ. (*εἰς Βίγερον* σελ. 805, δ' ἐκδόσεως) δέχεται ἀνακόλουθον εἰς τὸ ἀνωτέρω παράδειγμα τοῦ Ὁμήρου (*μὴ πημαίνει*), ἢ ὅτι τὸ *μὴ* ἐτέθη πρὸς ἔνδειξιν ὅτι μετὰ δισταγμοῦ ὀμνύει ἡ Ἥρα. Ἀλλ' εἴτε τὰ τοῦ Ἄρτουγγ, εἴτε τὰ τοῦ Ἑρμάννου ἀποδεχθῶμεν, εἴτε καὶ τὰ τοῦ Βοθίου, ἐξυπονοοῦντος τὸ *δέδοικα*, εἶναι τοῦτο τοσοῦτον σόλοικον, ὅσον καὶ τὰ ἄλλα, περὶ ὧν ὁ Κοραῆς ἐν τῷ Προδρόμῳ ὡμίλησεν.

§. 12. Εἶναι δὲ ἀρχὴ τοῦ μὲν *σολοικισμὸς* καὶ *σολοικίζω* τὸ *σόλοικος*, τοῦ δὲ *βαρβαρισμὸς* καὶ *βαρβαρίζω* τὸ *βάρβαρος*. Ὡς δὲ τὸ *σόλοικον* ἐκ τῆς γλώσσης μετηνέχθη εἰς πᾶν ἐν γένει ἡμαρτημένον καὶ παρατράγῳδον, οὕτω τὸ *βάρβαρον* εἰς πᾶν ἀκατάλληλον καὶ ἀτάσθαλον· οὕτως ὁ Ξέρξης προστάξας νὰ μαστίξωσι τὸν Ἑλλήσποντον « ἐνετέλλετο δὴ ὧν ῥαπίζοντας λέγειν **βάρβαρά τε** καὶ ἀτάσθαλα » (Ἡρόδ. Ζ', 35). Καὶ τὸ μὲν πρῶτον παράγουσιν ἐκ *Σολοίκων*, ἤτοι κατοίκων τῶν Σόλων, πόλεως τῆς Κιλικίας, Πομπηϊουπόλεως μετέπειτα ὑπὸ Πομπηΐου κληθείσης (Στράβ. ΙΔ', 665),

παραφθειράντων τὴν γλῶσσαν τῆς μητροπόλεως, τῶν Ἀθηνῶν, ἢ ἄλλης ὁμωνύμου πόλεως τῆς Κύπρου· τὸ δὲ *βάρβαρος* οἱ μὲν παράγουσιν ἐκ τῶν *Βερβέρων*, ἀρχαίων κατοίκων τῶν ἀρκτικῶν παραλίων τῆς Ἀφρικῆς, οἱ δὲ ἐκ τοῦ συρικοῦ *βάρ*, ὅπερ διπλασιαζόμενον, *βάρ βάρ*, δηλοῖ ἀλλοδαπόν, ἢ ἐκ τοῦ *βάρ—βαρά* = υἱὸς ξένου ἢ τῆς ἐρήμου. Ὁ δὲ Στράβων « κατ᾽ ὀνοματοποιΐαν λέγει (Δ', 662) ὅτι ἐξεφωνήθη κατ᾽ ἀρχὰς ἡ λέξις ἐπὶ τῶν *δυσεκφόρως καὶ σκληρῶς καὶ τραχέως λαλούντων*, ὡς τὸ *βατταρίζειν καὶ τραυλίζειν καὶ ψελλίζειν*· εὐφυέστατοι γάρ ἐσμεν τὰς φωνὰς ταῖς ὁμοίαις φωναῖς κατονομάζειν διὰ τὸ ὁμογενές.» Οὕτω δὲ καὶ ὁ Ἐτυμολόγος.

§. 13. Καὶ τοῦτο φαίνεται πιθανώτερον· διότι καὶ οἱ ὄρνιθες καλοῦνται *βάρβαροι* παρ᾽ Ἀριστοφάνους (*Ὄρν*. 199), καὶ τὸ *βάρβαρον* μετὰ τοῦ *ὄρνιθος δίκην φθέγγεσθαι* ταυτίζεται παρ᾽ Ἡροδότου (Β', 57), καὶ *χελιδόνος δίκην ἀγνῶτα φωνὴν βάρβαρον* λέγει ὁ Αἰσχύλος (*Ἀγ*. 1009), ἐξ ὧν ἁπάντων ἐξάγεται ὅτι ἡ βάρβαρος γλῶσσα οἷον τῆς τῶν πτηνῶν ἀπομίμησις ἐφαίνετο τοῖς Ἕλλησιν. Ὅθεν τὸ *βάρβαρος* κατήντησεν=ἀκατάληπτος. Οὕτως ὁ Ἀγαμέμνων λέγει πρὸς τὸν Τεῦκρον (Σ. *Αἴ*. 1263) νὰ φέρῃ ἄλλον ὑπὲρ αὐτοῦ λαλήσοντα, *τὴν βάρβαρον γὰρ γλῶσσαν οὐκ ἐπαΐω*· ἔνθα ὁ σχολιαστὴς *σκώπτει αὐτὸν εἰς τὴν μητέρα*, βάρβαρον δηλ οὖσαν· οὕτω καὶ ὁ Ὀβίδιος (Trist. V, X, 37) « Barbarus hic ego sum, quia non intelligor ulli.» Οὕτως ὁ Ἀπόστολος Παῦλος (*πρὸς Κορινθίους* Α, ιγ', 11) « ἐὰν οὖν μὴ εἰδῶ τὴν δύναμιν τῆς φωνῆς, ἔσομαι τῷ λαλοῦντι βάρβαρος, καὶ ὁ λαλῶν (ἐν) ἐμοὶ βάρβαρος· » καὶ ἐν τῇ συνηθείᾳ δὲ *μπαραμπάραν* καλοῦμεν τὴν συγκεχυμένην καὶ δύσληπτον λαλιάν· ὅθεν λέγεται καὶ *μὲ τὸ στόμα μπαραμπάρα, μὲ τὰ χέρια κρατημάρα*· καὶ τὸ γερμανικὸν *Wirwar* οὐ πάνυ γε τούτου ἀπέχει, ἄτακτον καὶ συγκεχυμένην ἀνάμιξιν δηλοῦν, ὅπερ ὁπωσοῦν εὐγενικώτερον Mischmasch λέγεται.

§. 14. Καίτοι δὲ ἡ λέξις καταφρονητική, ἔλαβεν ἐκτεταμένην καὶ μεγίστην χρῆσιν, εὑρισκομένη ἐν φυτοῖς, ὡς barbarea, εἶδος φυτοῦ, *ρέουμ βάρβαρον* παρὰ Ν. Μυρεψῷ, *ρὰ βάρβαρον* καὶ *ραβάρβαρον*· ἐν ἐμπλάστροις, *barbarum*, genus emplastri· ἐν πτηνοῖς, Barberfalk παρὰ Γερμανοῖς, ἱέραξ ἐκ Τύνιδος τῆς Βαρβαρίας, le barbe, παρὰ Γάλλοις, ἵππος Βαρβαρίας· ἐν θαλάσσαις, mare

barbarum (Horat. Od. II, 19, 17)=πέλαγος ἰνδικόν· ἐν ἠπείροις ὡρισμένως τε, ὡς *Βαρβαρία τῆς Σκυθίας* (παρ' Ἐπιφανίῳ), *μέχρι τῆς ἄλλης Βαρβαρίας* (*Ἀῤῥ. Περίπλ. Ἐρυθρ. Θαλάσσης*), καὶ ἀορίστως ὡς παρὰ Ῥωμαίοις Barbaria, ἐκτὸς τῆς Ἑλλάδος, πᾶς τόπος, οὐδὲ τῆς Ἰταλίας ἐξαιρουμένης (Ἴδε κατωτέρω)· ἐν ὀνόμασιν ἀνδρῶν τε καὶ γυναικῶν, Βάρβαρος καὶ Βαρβάρα. Οὕτω τὸ ἔνδοξον γένος τῶν Βαρβάρων, ἐκ Τεργέστης εἰς Βενετίαν κατὰ τὸν ιέ καὶ ιϛ' αἰῶνα μεταβάν, καὶ πολλοὺς λογίους, πολιτικοὺς καὶ στρατιωτικοὺς ἐκθρέψαν. Ἐκ τούτου ὁ Φραγκίσκος Βάρβαρος, ὁ μετὰ Λεονάρδου Ἰουστινιάνη ἑλληνιστὶ προσφωνήσας τὸν αὐτοκράτορα Ἰωάννην Παλαιολόγον, εἰς Ἰταλίαν ἀποδημήσαντα κατὰ τὸ 1423, καὶ τοσοῦτον γλαφυρῶς, ὡς εἰ ἦσαν γνήσιοι Ἕλληνες (G. Andres Dell' Origine, Progressi e Stato Attuale di Ogni Letteratura, Roma, 1808, Tomo Primo, σ. 326)· ἐν ὀνόμασιν ἁγίων, ὡς ὁ ἅγιος *Βάρβαρος* καὶ ἡ ἁγία *Βαρβάρα*, ἥτις προστάτις τῆς πυρίτιδος γενομένη μετέδωκε τὸ ἑαυτῆς ὄνομα καὶ εἰς τὴν ἐν τοῖς πολεμικοῖς πλοίοις πυριταποθήκην (sainte-barbe.—santa barbara).

§. 15. Γνωστὸν μὲν ὅτι καὶ ἄλλαι οὐκ ὀλίγαι λέξεις ἔχουσιν ἱστορίαν (Ἴδε *Εἰσαγ. εἰς Πίνδ.* σ. 22)· ἀλλὰ ἡ λέξις *βάρβαρος* εἴπέρ τις ἄλλη ποτὲ ἠξιώθη τῆς τιμῆς ταύτης. Ὁ περιώνυμος Ἐδουάρδος Γίββων ἐν τῇ αὐτοῦ γνωστῇ *Ἱστορίᾳ τῆς Παρακμῆς καὶ Πτώσεως τῆς Ῥωμαϊκῆς Αὐτοκρατορίας* (Κεφ. νά.) διακρίνει τέσσαρας αὐτῆς περιόδους· ά, ἐπὶ Ὁμήρου, οὐκ ἔχοντος μὲν τὴν λέξιν ταύτην, καλοῦντος δὲ τοὺς Κᾶρας *βαρβαροφώνους* (Ἰλ. Β, 867)· β', ἐπὶ Ἡροδότου, ὅτε ἡ λέξις ἐπεξετάθη εἰς ὅλα τὰ ἔθνη τὰ ἀμέτοχα ἑλληνικῆς γλώσσης καὶ παιδείας (Ἴδε Στράβωνα, ἔνθα ἀνωτέρω)· γ', ἐπὶ Ῥωμαίων κατὰ τὴν ἐποχὴν τοῦ ποιητοῦ Πλαύτου (ἀκμάσαντος κατὰ τὸν β' καρχηδονικὸν πόλεμον, Πρ.Χ. 218—201. Ἴδε κατωτέρω)· δ', κατὰ πάντα δὲ λόγον ἥρμοζε, λέγει, ἡ ὀνομασία αὕτη εἰς τοὺς Μαυρουσίους ἢ Μαύρους (Παυσ.Ή,689). Καὶ ταῦτα μὲν ὀρθῶς. Ὅτι δὲ οἱ δορικτήτορες Ἄραβες, παρὰ Ῥωμαίων λαβόντες τὸ ὄνομα, ἐφήρμοσαν αὐτὸ εἰς τὰ ἀρκτικὰ παράλια τῆς Ἀφρικῆς, οὐκ ἔχεται ἀληθείας, διότι ἡ Βαρβαρία ὠνομάσθη ἐκ τῶν ἀρχαίων Βερβέρων. Καὶ ταῦτα μὲν περὶ Γίββωνος· ὁ δὲ Γερμανὸς Ῥόθιος ὁλόκληρον πονημάτιον συνέγραψε περὶ τῆς λέξεως *βάρβαρος* (Bemerkungen über den Sinn

und Gebrauch des Wortes Barbar, von Friedrich Roth. Nürnberg, 1814). Ἐν αὐτῷ δὲ ἀναφέρει ὁ συγγραφεὺς καὶ ἄλλην προγενεστέραν περὶ τούτου πραγματείαν τοῦ Εὐμάννου (Heumann), τὴν ὁποίαν ἐγὼ δὲν ἐγνώρισα.

§. 16. Ἀλλὰ παραιτοῦντες ταῦτα ὡς ἰδιαιτέρου λόγου ἄξιον θέμα, ἔνθα ἐξαιρέτως ἐξεταστέον εἰ πάντα ταῦτα ἐκ μιᾶς ἀρχῆς ἢ ἐκ διαφόρων ὁρμώμενα κατὰ τύχην συνέπεσαν ὁμοφωνοῦντα, καὶ εἰς τὸν προκείμενον σκοπὸν ἐπανερχόμενοι, σημειοῦμεν ἐνταῦθα ὅτι, «ὡς οἱ Αἰγύπτιοι βαρβάρους ἐκάλουν τοὺς μή σφι ὁμογλώσσους» (Ἡρόδ. Β', 158), ὡς οἱ Ἑβραῖοι ἐκάλουν πάντας τοὺς μὴ Ἑβραίους *gotjm*= ἔθνη, οὕτως οἱ Ἕλληνες πάντα τὰ ἔθνη τὰ μήτε γλῶσσαν μήτε ἤθη ἔχοντα ἑλληνικὰ ἀπεκάλουν *βαρβάρους*(Ἴδε Στράβωνα,ἔνθα ἀνωτέρω)· ὅθεν ἡ πᾶσα γῆ παρ'αὐτοῖς ἦτον *Ἑλλὰς* ἢ *βάρβαρος* (Δημ.*Φ*.γ',114), καὶ πάντες οἱ ἄνθρωποι Ἕλληνες ἢ Βάρβαροι (Πλ.*Λύσ.*210, καὶ πολλαχοῦ),ὅθεν καὶ παρὰ τῷ Ἀποςόλῳ (*πρὸς Ῥωμαίους*,Κεφ.Α',14) «... καθὼς καὶ ἐν τοῖς λοιποῖς ἔθνεσιν, Ἕλλησί τε καὶ βαρβάροις, σοφοῖς τε καὶ ἀνοήτοις ὀφειλέτης εἰμί.» Οὔτε τοὺς Ῥωμαίους δὲ ἀκριβῶς ἀπεχώριζον τῶν βαρβάρων οἱ Ἕλληνες· διότι ὁ Κάτων (παρὰ Πλινίῳ, XXIX, 7), ἀποτρέπων τὸν υἱόν του Μάρκον τοῦ ἐκμαθεῖν τὰ ἑλληνικὰ γράμματα (inspicere non perdiscere), καὶ εἰπὼν ὅτι τὸ γένος τοῦτο, τῶν Ἑλλήνων, μεταδίδον τὰ ἑαυτοῦ γράμματα θέλει διαφθείρει τὰ πάντα, μάλιστα δὲ ἐὰν ἐνταῦθα (εἰς Ῥώμην) πέμψῃ τοὺς ἰατρούς του, προσθέτει «jurarunt inter se barbaros necare omnes medicina. Et hoc ipsum mercede faciunt, ut fides iis sit, et facile disperdant. Nos quoque dictitant barbaros, et spurcius nos quam alios opicos appellatione foedant.» ἔστι δὲ τὸ opicos = rudes, impolitos, ἐκ τοῦ ἔθνους τῶν Ὀπίκων.

§. 17. Φαίνεται δὲ παράδοξον ὅτι οὐδ' αὐτοὶ οἱ Ῥωμαῖοι ἐντρέποντο μέχρι τινὸς τὸ ὄνομα τοῦτο· διότι οὐχὶ μόνον λέγοντες Barbariam περιελάμβανον, ἐκτὸς τῆς Ἑλλάδος, πάντα τόπον, οὐδ' αὐτῆς τῆς Ἰταλίας ἐξαιρουμένης, ὡς ἐκ πολλῶν χωρίων ποιητῶν τε καὶ συγγραφέων ἐξάγεται, ἀλλὰ καὶ ὁ κωμικὸς Πλαῦτος ἐν πολλοῖς τῶν ἑαυτοῦ δραμάτων προστρίβει τὸ βάρβαρον εἰς ἦθος, νόμον, γλῶσσαν ῥωμαϊκὴν καὶ εἴτι ἕτερον. Ὡσαύτως δὲ καὶ εἰς τὸν προγενέστερον ποιητὴν Ναίβιον, ὡς οἱ ἐξηγηταὶ αὐτοῦ σημειοῦσι. Καὶ τοῦτο μὲν ἴσως

ἤθελεν εἰκάσει τις ὅτι, τοῦ Ναιβίου ἐκ τοῦ μεσημβρινοῦ μέρους τῆς Ἰταλίας ὄντος καὶ τῆς παριςανομένης τοῦ δράματος ὑποθέσεως ἐν Ἑλλάδι ὑποκειμένης, ἦτον ὡς ἐκ τῶν Ἑλλήνων, ἀλλὰ τὸ ἀληθὲς εἶναι ἐπειδὴ ἔγραψε λατινιστί, διότι καὶ περὶ αὐτοῦ λαλῶν ἐκρωμαΐσαντος τὴν ἑλληνικὴν κωμῳδίαν *Ὀνηγὸν* λέγει (Asinar. Prolog. στ. 11). **Demophibus scripsit, Marcus vortit barbare,** ἤτοι Δημόφιλος ἔγραψε, Μάρκος ἐξεβαρβάρωσεν. Ὡσαύτως (Trin. Prolog. στίχ. 19). **Philemon scripsit, Plautus vertit barbare.** Ἐν τέλει δὲ ἀπέπτυσαν καὶ οἱ Ῥωμαῖοι τὴν ἀτιμωτικὴν ταύτην προσηγορίαν, καὶ χωρίσαντες ἑαυτούς, τὴν Ἰταλίαν καὶ τὰς ὑποταχθείσας ἐπαρχίας, ἀπεκάλουν *βαρβάρους* τὰ ἐκτὸς μόνον τοῦ Ῥωμαϊκοῦ Κράτους ἔθνη. Ὅθεν τὸ πρώην *πᾶς μὴ Ἕλλην βάρβαρος* (Σέρβιος εἰς Αἰνειάδος Β',504) ἔγινε *πᾶς μὴ Ἕλλην καὶ Ῥωμαῖος βάρβαρος.*

§. 18. Διὰ τῶν Ῥωμαίων ἐπέρασεν ἡ λέξις βάρβαρος καὶ εἰς τὰ νεώτερα τῆς Εὐρώπης ἔθνη. Ὁ συγγράψας τὸ προμνημονευθὲν περὶ τῆς λέξεως ταύτης πόνημα Ῥόθιος, ἀρχόμενος αὐτοῦ, οὕτω προοιμιάζεται «ὅτι ἡ παιδεία τῶν νεωτέρων ἐξήρτηται ἐκ τῆς ἀρχαίας Ἑλλάδος οὐχὶ μικρὰν ἀπόδειξιν παρέχουσι πολλαὶ λέξεις, τὰς ὁποίας ἡμεῖς ἀναγκαζόμεθα νὰ μεταχειριζώμεθα, ὡς καὶ οἱ Ῥωμαῖοι, οὐκ ἔχοντες ἄλλας ἵνα τὰς ἀντικαταστήσωμεν. Τοιαύτη δὲ εἶναι καὶ ἡ λέξις *βάρβαρος.*» Οὕτω παρ' Ἰταλοῖς **bárbaro**, παρὰ Γάλλοις **barbáre**, παρὰ Γερμανοῖς **Barbàr**, κατὰ τὸν γαλλικὸν τρόπον τονίζουσι τὴν λήγουσαν, διότι τὸ **Bárbar** σημαίνει ἵππον τῆς Βαρβαρίας· ἀλλὰ καλοῦσιν οὕτως οἱ νεώτεροι οὐχὶ τὰ μὴ λαλοῦντα τὴν ἑαυτῶν γλῶσσαν, τὰ μὴ γαλλίζοντα, π. χ. ἢ μὴ γερμανίζοντα, ἀλλὰ τὰ ἀπαίδευτα καὶ ἀπολίτευτα ἔθνη, πολλάκις προσάπτοντες καὶ τὴν ἔννοιαν τῆς χαρακτηριζούσης τοὺς βαρβάρους σκαιότητος καὶ σκληρότητος, ὡς καὶ οἱ Ῥωμαῖοι καὶ οἱ μεταγενέστεροι παρ' Ἕλλησιν (*ὠμὸν τε καὶ βάρβαρον τὸ πεπραγμένον.* Διόδ. ΙΓ', 30). Ὡσαύτως δὲ διὰ τῶν αὐτῶν Ῥωμαίων διέβησαν εἰς τοὺς νεωτέρους, ἐπὶ τῆς πρώτης μάλιστα σημασίας, ὡς πρὸς τὴν γλῶσσαν, καὶ αἱ λέξεις *βαρβαρισμὸς* καὶ *σολοικισμός.*

§. 19. Προσθήσομεν δὲ τούτοις ἐν παρόδῳ ὅτι, καὶ τὸ περὶ τόνους ἁμάρτημα ἐντὸς τοῦ βαρβαρισμοῦ παραδεχόμενοι, πρέπει νὰ ὁμολογήσωμεν ὅτι βαρβαρίζουσι πάντα τὰ νεώτερα ἔθνη· διότι ὁ περὶ βαρ-

βαρισμοῦ γράψας λέγει «κατὰ δὲ τόνον βαρβαρίζουσιν οἱ λέγοντες ἐὰν *βουλῶμαι*, καὶ ἐὰν *ἀρχῶμαι*· δεῖ γὰρ λέγειν, ἐὰν *βούλωμαι*, καὶ ἐὰν *ἄρχωμαι*· ὁμοίως καὶ περὶ τοὺς τόνους βαρβαρίζουσιν οἱ λέγοντες *ἀκρᾶτον* προπερισπωμένως· δεῖ γὰρ λέγειν *ἄκρατον* προπαροξυτόνως. Ἐὰν δὲ εἰς τοὺς βαρβαρισμοὺς δεχθῶμεν καὶ τὸ περὶ τὴν ὀρθοέπειαν, ἤτοι ὀρθὴν προφορὰν ἁμάρτημα (Ἴδε Κυντιλιανὸν I, 5), ἀνάγκη πᾶσα νὰ ὁμολογήσωμεν ὡσαύτως ὅτι πάντα τὰ νεώτερα ἔθνη βαρβαρίζουσιν ἐν τῇ προφορᾷ τῆς ἀρχαίας ἑλληνικῆς καὶ ῥωμαϊκῆς γλώσσης, ἀναμιγνύοντα τὰ τῆς ἰδίας αὐτῶν γλώσσης ἕκαστον.

§. 20. Οὐδέποτε θέλω διϊσχυρισθῆ βέβαια ὅτι μέχρι τῆς σήμερον διεφυλάξαμεν ἀκραιφνῆ τὴν ἐπὶ Ὁμήρου καὶ Πλάτωνος προφοράν, ἀλλ' οὐδὲ νὰ πεισθῶ δύναμαι ὅτι οἱ ἀρχαῖοι Ἕλληνες προῦφερον τὴν *ἰδέαν ἀϊδίαν*, τὴν *Εὐφροσύνην Γιουφρόζινε*, οὔτε τὸν *Εὐριπίδην Ἀϊρίπιντες*, καὶ *μπούρσουΐς* τὸ *πυρσοῖς*, καὶ τὸ in séculis seculórum, in secülis secülorúm, οὔτε ὅτι τὸ *αἱ αἰτίαι αὗται* ἀνεγίνωσκον *αΐ ἀΐτιάΐ* καὶ ὅτι οἱ Ῥωμαῖοι ἔλεγον *ήσιαμ* τὸ etiam, ὡς οὐδὲ οἱ Γερμανοὶ λέγουσι Bíwigung τὸ Bewégung. Ἀλλὰ καὶ τοῦτο εἶναι ἰδιαιτέρας σπουδῆς καὶ μελέτης θέμα. Ἐν τούτοις οὐδ' ἡμεῖς αὐτοὶ ἐξαιρούμεθα τοῦ τοιούτου βαρβαρισμοῦ, καὶ ἐν ἄλλοις μὲν ἴσως, βεβαίως δὲ ἐν τῇ ἐκφωνήσει τῶν μακρῶν καὶ ἐν τῇ ἀναγνώσει τῶν ποιημάτων· διότι νὰ ὑποθέσωμεν ὅτι κατέβαλλον τοσούτους κόπους πρὸς σύνθεσιν τῶν διαφόρων καὶ ποικιλωτάτων μέτρων, ἅτινα πολλάκις μέχρι μαθηματικῆς ἀκριβείας βαίνουσι, μόνον καὶ μόνον διὰ τὰ ὄμματα, εἶναι ἄτοπον. Ἐὰν δὲ ἡ ἐντελὴς τούτων γνῶσις λανθάνῃ ἡμᾶς, ἄλλος ὁ λόγος.

§. 21. Ἐπὶ Κυντιλιανοῦ διεφιλονεικεῖτο παρὰ Ῥωμαίοις εἰ ἐγίνετο σολοικισμὸς καὶ ἐπὶ μιᾶς μόνης λέξεως· εἴ τις, π. χ. ἕνα πρὸς ἑαυτὸν καλῶν ἤθελε μεταχειρισθῆ πληθυντικὸν ἀριθμόν, *ἔλθετε*, ἢ ἑνικὸν ἐπὶ πολλῶν (Κυντιλ. I, ε). Παραλειπομένου τοῦ δευτέρου, ἐννοουμένου ἐπί τινων περιστάσεων, κατὰ τὰ ἀλλαχοῦ ἐξηγηθέντα (σ. 365. §. 50), ἐὰν ἀποδεχθῶμεν τὸ πρῶτον ὡς σολοικισμόν, τότε ὅλη ἡ γαλλικὴ εὐγένεια, καθ' ἣν καὶ ἕνα μόνον ἐρωτῶντες λέγομεν *πῶς ἔχετε;* ἢ προσφωνοῦμεν *ὁρίσατε*, καταντᾷ γραμματικὸν ἁμάρτημα. Ἀλλ', ὡς ἐν πολλοῖς τὸ ἔθος γίνεται ἐπικρατέστερον τοῦ νό-

του, οὕτως ἐνταῦθα ἡ χρῆσις γίνεται κυριωτέρα τῶν γραμματικῶν καὶ λογικῶν κανόνων. Ἐξηγεῖται δὲ ἴσως καὶ ἡ ἀνωμαλία αὕτη ἐκ τούτου ὅτι, ὡς οἱ πολλοὶ κρείττονες τοῦ ἑνός, οὕτως ὁ εἷς, πληθυντικὸς προσφωνούμενος, ἴσος κρίνεται πολλοῖς. Περὶ τούτου εἶπον ὀλίγα τινὰ ἐν τῇ πρώτῃ ἐκδόσει τοῦ μικροῦ μου Συντακτικοῦ, ἐν Κερκύρᾳ γενομένῃ τὸ αωμά.

§. 22. Καὶ ταῦτα μὲν περὶ τούτου, παρεκβατικώτερον μέν, οὐχὶ δὲ ἴσως καὶ πάντῃ ἀλυσιτελῶς· τὰ δὲ συντακτικὰ σχήματα, περὶ ὧν ἐνταῦθα ὁ λόγος, εἶναι πάντῃ διάφορα τῶν ῥητορικῶν σχημάτων, καθ' ἃ ὁ λόγος λέγεται *ἐσχηματισμένος* καὶ *ἀσχημάτιστος*. Δυνατὸν ὅμως καὶ περὶ τῶν πρώτων, τῶν συντακτικῶν, εἰπεῖν ὅ τι ὁ Κυντιλιανὸς περὶ τῶν δευτέρων, τῶν ῥητορικῶν, λέγει (L.IX.C.1). « Sed antequam quae cuique rei figura conveniat ostendam, dicendum est nequaquam esse tam multas, quam sunt a quibusdam constitutae. Neque enim me movent nomina illa, quae fingere utique Graecis promptissimum est. »

§. 23. Εἰς τὰ εἰκοσιδύο σχήματα τὰ παρὰ Λεσβώνακτι ἐν τῷ περὶ τούτου πονηματίῳ αὐτοῦ περιλαμβάνονται καὶ κανονικώταται πλοκαὶ λέξεων αἵτινες κατ' οὐδένα λόγον δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ ἀναχθῶσιν εἰς τὰ *σχήματα*, ὡς τὸ *Σωκράτης ἀπολογούμενός ἐστιν* ἀντὶ τοῦ *ἀπολογεῖται*, τὸ *πλούσιος ἦν χρυσοῦ* ἀντὶ τοῦ *ἕνεκα χρυσοῦ*, καὶ ἄλλα ἔτι ἀτοπώτερα, ὡς τὸ *μετ' ἀμύμονας Αἰθιοπῆας ἔβη* (*Ἰλ.* Α, 423), ἀντὶ *ἐν τοῖς ἀμύμοσιν Αἰθίοψιν*, κτλ.

§. 24. Καὶ ἐν ᾧ δὲν συμφωνοῦσιν εἰς τὸν ἀριθμόν, οὐδὲ εἰς τὰ ὀνόματα τῶν *σχημάτων* εἶναι πολὺ ἐπιτυχεῖς οἱ γραμματικοί, ἀνάρμοστα ὄντα τὰ πλεῖστα. Οὕτω, π. χ. καλοῦσι *χαλκιδιακὸν* τὸ ἀνωτέρω *Σωκράτης ἀπολογούμενός ἐστιν*, ἐν ᾧ καὶ παρ' Ὁμήρῳ ἀπαντᾶται (*Ἰλ.* Ε, 873) καὶ παρ' Ἀττικοῖς εἶναι συχνόν, διαφέρον, κατ' ἀκριβολογημοσύνην, τοῦ *ἐνεστῶτος* τῆς *ὁριστικῆς* (Ἴδε *Εἰσαγωγὴν Ἑλληνικῆς Συντάξεως*, σ. 23, §. 22). Τὸ *ὅπως ἔσται τάδε ἔργα* (*Ἰλ.* Β, 252) καλοῦσι *κορίνθιον*, ὡς καὶ τὸ *ἵνα εἴδομεν ἄμφω* (*Ἰλ.* Α, 363), *ὁριστικὰ* δῆθεν ἀντὶ *ὑποτακτικῶν*, ἐν ᾧ τὸ μὲν πρῶτον εἶναι κανονικώτατον, ἐν δὲ τῷ δευτέρῳ τὸ *εἴδομεν* εἶναι *ὑποτακτικὴ* συνεσταλμένον ἔχουσα τὸ φωνῆεν. Ἐκτὸς δὲ τούτων ἀναφέρουσι καὶ ἄλλα, *ἰωνικά*, *δώρια*, *ῥόδια*, *σικελικά*, κτλ, ἅτινα, καὶ

παρ' Ὁμήρῳ εὑρισκόμενα, ἐνθυμίζουσιν ἡμᾶς τὸ περιώνυμον τῶν γραμματικῶν *Ὅμηρος πάσαις ταῖς διαλέκτοις ἐχρήσατο.*

§. 25. Ἐκ τῶν *συντακτικῶν* τούτων *σχημάτων* θέλομεν πραγματευθῇ ἐνταῦθα τὰ ἔχοντα ἀληθινὸν χαρακτῆρα *σχήματος*, κατὰ τὸν ἀνωτέρω δοθέντα ὁρισμόν, κρατοῦντες τὴν καταλληλοτέραν προσηγορίαν, ἐξηγοῦσαν ὁπωσοῦν τὴν φύσιν τοῦ πράγματος.

Α'. Σχῆμα κατὰ Σύνεσιν.

§. 26. *Σχῆμα κατὰ σύνεσιν* καλεῖται ἐκείνη τοῦ λόγου ἡ πλοκὴ καθ' ἣν ἀποβλέπεται μᾶλλον ἡ περιεχομένη ἔννοια ἢ ἡ περιέχουσα λέξις. Τὰ ἐπίθετα, π.χ., εἴτε ὡς προσδιορισμοὶ εἴτε ὡς κατηγορούμενα, δὲν συμφωνοῦσι μετὰ τῶν ἰδίων οὐσιαστικῶν, ἤτοι κατὰ γένος, ἢ κατ' ἀριθμὸν ἢ καὶ κατ' ἀμφότερα· τὸ ῥῆμα δὲν συμφωνεῖ πρὸς τὸ ὑποκείμενον, κτλ.

§. 27. Οὕτω λοιπόν, ἐν ᾧ κατὰ τὸν κοινότερον καὶ κανονικώτερον τρόπον λέγεται *μειράκιον καλόν*, κατὰ τὸ σχῆμα τοῦτο λέγεται *μειράκιον καλός*. Ὡσαύτως *τέκνον φίλε* (*Ὀδ.* Ο, 125).— *φίλτατ' Αἰγίσθου βία* (Αἰσχ. *Χοηφ.* 881).— *ἰὼ λαῖειε τέκνον* (Σ. *Τ.* 1216).—*κολλικοφάγε Βοιωτίδιον* (Ἀρφ. *Ἀχ.* 872). Ὁμοίως καὶ τὸ *μειράκιον ἐγένετο καλός*.—*τὰ μοχθηρὰ ἀνθρώπια πασῶν τῶν ἐπιθυμιῶν ἀκρατεῖς εἰσιν* (Ξ. *Π.* Ἐ, ά, 14), κτλ. Περὶ τῆς γραφῆς *ἀκρατεῖς* ἴδε κατωτέρω, §. 55.

§. 28. Εἰς τὴν αὐτὴν τάξιν ἀνάγονται καὶ αἱ μετοχαί, ἐπιθετικῆς φύσεως καὶ αὐταὶ οὖσαι· *ἐλθὼν γὰρ ῥ' ἐκάκωσε βίη ἡρακληείη* (*Ἰλ.* Λ, 690. Ἴδε καὶ *Ὀδ.* Λ, 90). — *ὦ ἀγαθὴ καὶ πιστὴ ψυχή, οἴχει δὴ ἀπολιπὼν ἡμᾶς;* (Ξ. *Π.* Ζ', γ', 8)—*ταῦτ' ἔλεγεν ἡ μιαρὰ καὶ ἀναιδὴς αὕτη κεφαλή, ἐξεληλυθὼς τῇ προτεραίᾳ παρ' Ἀριστάρχου καὶ χρώμενος αὐτῷ*, κτλ (Δ. *Μειδ.* 552).—*ἔρνος κατθανόνθ' ὁρῶ* (Εὐρ. *Βάκχ.* 1305).—*τοιόνδε θάλος εἰσοιχνεῦσαν* (*Ὀδ.* Ζ, 157). — *ὦ περισσὰ τιμηθεὶς τέκνον* (Εὐρ. *Τρ.* 735). Ὡσαύτως καὶ κατ' ἀριθμόν· *ὄρνις βεβρῶτες αἵματος λίπος* (Σ. *Ἀντ.* 1021). —*φθόγγον ὀρνίθων κλάζοντας* (Σ. *Ἀντ.* 1002)· καὶ κατ' ἀμφότερα· *ἐπὶ τὴν πόλιν οὐδὲν μᾶλλον ἐπέπλεον, καίπερ ἐν πολλῇ ταραχῇ καὶ φόβῳ ὄντας* (Θ. Γ', 79).—*ἀφίκοντο εἰς Κοτύωρα, πόλιν ἑλληνίδα, Σινωπέων ἀποίκους, οἰκοῦντας ἐν τῇ Τιβαρηνῶν χώρᾳ* (Ξ. *Ἀν.* Ἐ, ἑ, 3).

§. 29. Ἀκριβῶς παρατηροῦντες εὑρίσκομεν ὅτι ἐν πᾶσι τοῖς χωρίοις τούτοις ὁ νοῦς, παρατρέχων τὴν νεκρὰν λέξιν, ἀποβλέπει τὴν ὑπὸ ταύτῃ ἐνυπάρχουσαν καὶ ζῶσαν ἔννοιαν, καὶ κατὰ ταύτην συντάσσει. Τὸ *φίλε τέκνον*=φίλε παῖ· τὸ *ἀνθρώπια ἀκρατεῖς*=οἱ εὐτελεῖς ἄνθρωποί εἰσιν ἀκρατεῖς· τὸ *ἐλθὼν βίη ἡρακληείη*=ἐλθὼν ὁ κρατερὸς Ἡρακλῆς· τὸ *φθόγγον ὀρνίθων κλάζοντας*=ὄρνιθας κλάζοντας· τὸ *ὄρνις βεβρῶτες* = τὸ πλῆθος τῶν ὀρνίθων = οἱ ὄρνιθες βεβρῶτες· τὸ *ἐπὶ τὴν πόλιν ὄντας*=ἐπὶ τοὺς πολίτας ὄντας, κτλ (Ἴδε *Εἰσαγωγὴν εἰς τὴν Ἑλληνικὴν Σύνταξιν*, σ. 58—62).

§. 30. Τοῦτο μαρτυρεῖ τὸ γοργὸν καὶ ζωηρὸν τῆς ἑλληνικῆς ἀντιλήψεως ἥτις, τὸ ἐξωτερικὸν καὶ ἐπουσιῶδες ὀξέως πάνυ διερχομένη, εἰσχωρεῖ εἰς τὸ ἐσωτερικὸν καὶ κύριον, τὸ τῆς ἐννοίας. Ἐκ τῶν ποιητῶν δὲ μάλιστα τοῦτο προελθὸν δεικνύει πόσον οἱ δεξιοὶ ποιηταὶ ἰσχύουσιν εἰς τὴν πλάσιν καὶ μόρφωσιν τῆς γλώσσης.

§. 31. Καὶ ἡ τῶν *περιληπτικῶν* σύνταξις ἐνταῦθα ἀνάγεται, ὄχι μόνον διὰ τῶν *ὁ ὄχλος ἠθροίσθη θαυμάζοντες καὶ ἰδεῖν βουλόμενοι* (Ξ. Ἑλλ. Ἀ, δ', 13). — *στρατιὰ Λακεδαιμονίων οὐ πολλὴ ἔτυχε παρελθοῦσα πρὸς Βοιωτούς τι πράσσοντες* (Θ. ς', 61).—*τὸ στράτευμα ἐπορίζετο σῖτον κόπτοντες τοὺς βοῦς καὶ ὄνους* (Ξ. Ἀν. Β', ά, 6), ἅπερ ὁμοιάζουσι τῷ ἀνωτέρω *ἐπὶ τὴν πόλιν ὄντας*, ἀλλὰ καὶ διὰ τῆς πασιγνώστου πλοκῆς ἑνικοῦ ὑποκειμένου μετὰ πληθυντικοῦ ῥήματος· *λαὸς Ἀχαιῶν πείσονται* (Ἰλ. Ψ, 157).—*τὸ πλῆθος ἐπεβοήθησαν* (Ἡρ. Θ', 23).—*Ἀθηναίων τὸ πλῆθος οἴονται* (Θ. Ἀ, 20).—*ὁ ἄλλος στρατὸς ἀπέβαινον* (Θ. Δ', 32), κτλ· διότι καὶ ἐνταῦθα ἐπικρατεῖ ἡ κατὰ τὴν ἔννοιαν σύνταξις· τὸ *λαὸς Ἀχαιῶν πείσονται*=οἱ Ἀχαιοὶ πείσονται· τὸ *πλῆθος οἴονται*=οἱ πολλοὶ οἴονται· *ὁ ἄλλος στρατὸς ἀπέβαινον*=οἱ ἄλλοι στρατιῶται. Οὕτω δὲ καὶ *Τροίην ἑλόντες Ἀργείων στόλος θεοῖς λάφυρα ταῦτα ἐπασσάλευσαν* (Αἰσχ. Ἀγ. 555).—*παντὸς δὲ τοῦ στόλου πλεόντων* (Δ. Μειδ. 569).

§. 32. Τὸ αὐτὸ ἰσχύει καὶ περὶ τῆς ἀναφορικῆς συνδέσεως, ὅταν ἡ ἑπομένη ἀντωνυμία συμφωνῇ πρὸς τὸ ἀναφερόμενον κατὰ τὸ νοούμενον· *μελέτω σοι περὶ τοῦ πλήθους, καὶ περὶ παντὸς ποιοῦ κεχαρισμένως αὐτοῖς ἄρχειν* (Ἰσ. *Πρὸς Νικοκλ.* έ.) = τοῖς πολλοῖς. —*σὲ δὲ τίς αἰτιᾶται πόλις νομοθέτην ἀγαθὸν γεγονέναι καὶ σφᾶς*

ὠφεληκέναι; (Πλ. *Πολ.* Ι, 599)=τοὺς πολίτας.— *τίς ἂν εὖ φρονῶν τοῦ σοῦ* (=τῆς Κακίας) *θιάσου τολμήσειεν εἶναι; οἱ νέοι μὲν ὄντες τοῖς σώμασιν ἀδύνατοί εἰσιν*, κτλ (Ξ. *Ἀπ.* Β΄, ά, 31).

§. 33. Ὡσαύτως καὶ ὅταν, προταχθέντος πόλεως ἢ τόπου ὀνόματος, ἐπιφέρηται ἀντωνυμία ἢ ἐπίθετον εἰς τοὺς κατοίκους αὐτῶν ἀναφερόμενα· *πυρώσω τὰς Ἀθήνας, οἵ γε ἐμὲ ἐπῆρξαν ἄδικα ποιοῦντες* (Ἡρ. Ζ΄, ή, 2).—*τῶν ἐπὶ Θράκης μεγίστη πόλις Ὄλυνθος· οὗτοι τῶν πόλεων προσηγάγοντο ἔστιν ἃς* (Ξ. *Ἑλλ.* Ἑ, β΄, 12).— *Θεμιστοκλῆς φεύγει ἐς Κέρκυραν, ὢν αὐτῶν εὐεργέτης* (Θ. Ά, 136) =Κερκυραίων. — *Γοργίας ὁ Λεοντῖνος διέτριψε περὶ Θετταλίαν, ὅτ' εὐδαιμονέστατοι τῶν Ἑλλήνων ἦσαν* (Ισ. *Ἀντιδ.*)=οἱ Θετταλοί, κτλ.

§. 34. Τῇ αὐτῇ ἰσοδυναμίᾳ τῆς φράσεως ἐξηγοῦνται καὶ ἄλλαι παρόμοιαι φαινόμεναι ἀνωμαλίαι. Οὕτω, π. χ. *τἀμὰ σπαθῶσι τοῦ κακοδαίμονος*=τὰ ἐμοῦ τοῦ κακοδαίμονος (σ. 111, §. 50). Ὡσαύτως καὶ *ἐμοῖσιν ὄσσοις ὀμίχλα προσῆξε πλήρης δακρύων, σὸν δέμας εἰσιδούσᾳ* (Αἰσχ. *Πρ.* 144)=ἐμοὶ εἰσιδούσᾳ ἢ εἰσιδούσῃ. Ἔστι δὲ ἡ γραφὴ αὕτη, κατὰ τὸν γενικὸν κανόνα τῶν κριτικῶν, προτιμοτέρα τῆς γραφῆς *εἰσιδοῦσι*, ὡς δυσκολωτέρα· διότι οὐδεὶς ἤθελεν ἀντικαταστήσει εἰς τὸ εὐληπτότερον καὶ ὁμαλώτερον *εἰσιδοῦσι* τὸ *εἰσιδούσῃ*, ὅπερ, ἀνωμαλώτερον φαινόμενον, πολλοὶ διὰ τὴν εὐκολίαν ἀντικαθίστων διὰ τοῦ *εἰσιδοῦσι*, ἐκ τοῦ περιθωρίου ἔπειτα μεταφερθέντος εἰς τὸ κείμενον. «Καὶ *εἰσιδούσῃ* τὸ σῃ ῃ, καὶ *εἰσιδοῦσι* τὸ σι ῑ· καὶ τὸ ῑ μὲν πρὸς τὸ *ὀφθαλμοῖς*· τὸ δὲ ῃ πρὸς τὸ σημαινόμενον· τὸ γὰρ *προσῆλθε τοῖς ἐμοῖς ὄσσοις* οὐκ ἔστιν ἕτερον ἢ *ἐμοί* (Σχολιαστής).

§. 35. Ἐνταῦθα πρέπει νὰ καταταχθῶσι καὶ ἄλλαι τινὲς ἀνωμαλίαι, εἰ μὲν οὐχὶ πάντῃ πάντως αἱ αὐταί, προσόμοιαι τοὐλάχιστον τοιαῦται, π. χ. εἶναι τὰ *εἰ δέ με δεῖ καὶ γυναικείας τι ἀρετῆς, ὅσαι νῦν ἐν χηρείᾳ ἔσονται, μνησθεῖναι, βραχείᾳ παραινέσει σημανῶ* (Θουκ. Ά, 45), ἔνθα τὸ *ὅσαι* ἀναφέρεται εἰς τὸ *γυναῖκες*, περιεχόμενον εἰς τὸ *γυναικείας*.—*ἐπεὶ δὲ Τροία θ' Ἕκτορός τ' ἀπόλλυται ψυχή, πατρῴα θ' ἑστία κατεσκάφη, αὐτὸς δὲ πίτνει* (Εὐρ. *Ἑκ.* 21), ἔνθα εἰς τὸ *αὐτὸς* ὑπονοεῖται τὸ *πατήρ*, παραλαμβανόμενον ἐκ τοῦ προηγουμένου *πατρῴα*.—*καὶ οἰκία γε πολὺ μείζων ἡ ὑ-*

μετέρα τῆς ἐμῆς, οἵγε οἰκίᾳ μὲν χρῆσθε γῇ τε καὶ καὶ οὐρανῷ (Ξ. Π. Ε', 6', 15). Τὸ κατὰ *σύνεσιν σχῆμα* καλεῖται καὶ *σχῆμα κατ' ἔννοιαν* καὶ *σχῆμα κατὰ τὸ νοούμενον*, τὸ αὐτὸ σχεδὸν σημαινουσῶν καὶ τῶν τριῶν λέξεων· ὡσαύτως δὲ καὶ *σχῆμα κατὰ τὸ σημαινόμενον* κατὰ τοὺς ἀρχαιοτέρους.

Β'. Σχῆμα κατὰ τὸ Συνώνυμον.

§. 36. Ὅμοιον τῷ προηγουμένῳ εἶναι καὶ τὸ κατὰ τὸ *συνώνυμον σχῆμα*. Καλεῖται δὲ οὕτως ἰδιαιτέρως ἐκείνη τοῦ λόγου ἡ πλοκὴ καθ' ἣν, ἐπὶ τῶν ἀναφορικῶν μάλιστα λόγων, τὸ ἑπόμενον κῶλον ἐκφέρεται δι' ἑτερογενοῦς, πολλάκις δὲ καὶ ἑτεραρίθμου παρὰ τὴν τοῦ ἡγουμένου, ἄλλως δὲ συνωνύμου λέξεως. Τοῦ τοιούτου σχήματος ὡς τυπικὸν παράδειγμα ἀναφέρεται τὸ *νεφέλη δέ μιν ἀμφιβέβηκεν κυανέη, τὸ μὲν οὔποτ' ἐρωεῖ* (Ὀδ Μ, 75) ἔνθα ὑπονοοῦσι τὸ τῇ *νεφέλῃ* συνώνυμον *νέφος* (Ἴδε κατωτέρω §. 37 καὶ ἐφεξῆς).

§. 37. Εἰς τὸ *κατὰ τὸ συνώνυμον σχῆμα* ἀνάγουσιν οἱ ἀρχαιότεροι ἑρμηνευταὶ καὶ τὸ *ἡ νόσος ἤρξατο γενέσθαι τοῖς Ἀθηναίοις, λεγόμενον μὲν καὶ πρότερον πολλαχόσε ἐγκατασκῆψαι* (Θ. Β', 47), ἐξυπονοοῦντες τὸ *νόσημα* ὡς συνώνυμον τοῦ *νόσος*· ὀρθότερον δὲ οἱ νεώτεροι ἐκλαμβάνουσιν αὐτὸ ὡς ἀπόλυτον μετοχήν. Ὀνομαστικὴν ἀπόλυτον τὸ ἐκλαμβάνει ὁ Ἑρμᾶννος, ὑπονοῶν τὸ *αὐτήν*. Ἤθελεν εἶναι ἀκριβέςερον, κατ' αὐτόν, ἐκφερόμενον οὕτω· *λεγόμενον μέν, καὶ πρότερον ἐγκατασκήψασα* (ἡ νόσος)=ἐγκατασκήψασα, ὡς λέγεται· νῦν δὲ τὸ ἀπαρέμφατον ἐξαρτᾶται ἐκ τοῦ *λεγόμενον*. Ἀλλὰ καταλληλότερον ἐκληπτέον τὸ *λεγόμενον* ὡς αἰτιατικὴν ἀπόλυτον ἐκ τοῦ ἀπροσώπου *λέγεται* (σ. 478, §. 88) τοῦτο δὲ οὐχὶ=ὡς λέγεται· ἀλλὰ=λεγομένου=ἐν ᾧ ἢ καίτοι ἐλέγετο, ὡς καὶ *εἰρημένον* (Θ. Ά, 140. Έ, 30).

§. 38. Ἀλλὰ καὶ τὸ ἀνωτέρω τῆς Ὀδυσσείας (§. 36), ὅπερ καὶ Θείρσχιος καὶ οἱ πλεῖστοι τῶν νεωτέρων καὶ Ἀπολλώνιος καὶ Διονύσιος ὁ Ἁλικαρνασσεὺς καὶ ὁ Πορφύριος καὶ ὁ σχολιαστὴς ἐκ τῶν ἀρχαίων εἰς τὸ *κατὰ τὸ συνώνυμον σχῆμα* ἀνάγουσιν, εἰσὶν οἱ ἄλλως ἐξηγοῦντες, ἀναφέροντες τὸ *τό* εἰς ὅλον τὸν λόγον, καὶ τοῦτο κατὰ τὸν Ἀρίσταρχον· « Ἀρίσταρχος οὐ λέγει πρὸς τὸ *νέφος* τὴν ἀπότασιν εἶναι, ἀλλά, *τοῦτο οὐδέποτε λήγει, τὸ κεκαλύφθαι τὸν σκόπελον τῷ νέφει.* » (Σχολ.).

§. 39. Τῷ Ἀριστάρχῳ ἐκ τῶν ἀρχαίων καὶ τῷ Κλαρκίῳ ἐκ τῶ νεωτέρων ἑπόμενος καὶ ὁ ὑπομνηματίσας τὴν Ὀδύσσειαν Γρηγόριο Νίτσης ἀναπτύσσει τὸ πρᾶγμα δυνάμει τῆς τοῦ οὐδετέρου φύσεως. Τ οὐδέτερον δηλ· τῆς ἀντωνυμίας, *τό*, *τόδε*, *τάδε*, δεικτικῶς ἢ ἀνα φορικῶς ἐκλαμβανόμενον, ἐκφέρει γενικώτερόν τι, εἴτε εἰς ἀτομική ἔννοιαν εἴτε εἰς ὅλον τὸν λόγον ἀναφερόμενον.

§. 40. Κατὰ τὸν πρῶτον τρόπον ἀπαντᾶται ἐν Ὀδυσσείᾳ (Ι, 559 ἔνθα, ἐν ᾧ προηγήθη τὸ *οἶνος* ἕπεται *τόδε*=τοῦτο τὸ πρᾶγμα· ἀλ λαχοῦ δὲ τίθεται, κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον, τὸ πληθυντνκὸν *τάδε* (*Ὀ*. Α, 226. Ἴδε καὶ Εὐριπ. *Ἀνδρ* 168). Κατὰ τὸν δεύτερον τρόπον ἐκ λαμβάνεται παρ' Εὐριπίδῃ (*Ἱκέτ*. 441). ἔνθα τὸ *τόδε* ἀναφέρεται εἰς ὅλον τὸν προηγηθέντα λόγον· *ὅπου γε δῆμος αὐθέντης χθονός*.

§. 41. Τοιοῦτον καὶ τὸ τῆς Ἰλιάδος (Η, 239) ἔνθα, προηγηθέντος *οἶδ' ἐπὶ δεξιά, οἶδ' ἐπ' ἀριστερὰ νωμῆσαι βῶν*, ἕπεται *τό μοί ἐστι ταλαύρινον πολεμίζειν*. Τοῦτο δὲ τὸ *τό* ὁ μὲν εἷς τῶν σχολιαστῶν ἑρμηνεύει *δι' ὅ*, ὄχι βέβαια ἐπιτυχῶς, καίτοι ἐπιδοκιμασθὲν καὶ ὑπὸ Θειρσχίου, ὁ ἕτερος δὲ ἀνάγει εἰς τὸ *πρὸς τὸ σημαινόμενον σχῆμα*, ταὐτιζόμενον τῷ *πρὸς τὸ συνώνυμον*· δ=ἡ=βοῦς=ἀσπίς. Ὀρθότερον δὲ=καὶ τοῦτο τὸ πρᾶγμα, ἢ=ὅπερ πρᾶγμα (Ἴδε κατωτέρω, §. 43).

§. 42. Τούτων ἐφαρμοζομένων καὶ εἰς τὸ χωρίον τῆς Ὀδυσσείας ἐξάγεται, κατὰ τὸν Νίτσην, ἡ ἑξῆς ἔννοια· *ἥτις κάλυψις τοῦ νέφους ἤτοι νεφέλωσις οὐδέποτε ἀπολείπει, οὐδέποτε ἐξαφανίζεται*. Τὴν ἀντίθετον σημασίαν τοῦ *ἐρωεῖν*=ὁρμᾶν καὶ=παύειν ἡρμήνευσεν ὁ Βουττμάννος ἐν Λεξιλόγῳ (Ι, 69). Καὶ ὅτι μὲν τὸ τοῦ Ἀριστάρχου *λήγει* (§. 38, ἐν τέλει), κακῶς ἀναγινωσκόμενον καὶ παρὰ Γρηγορίῳ τῷ Κορίνθου (σ. 93, Σχαιφ.), δὲν ἑρμηνεύει ἐντελῶς τὸ τοῦ ποιητοῦ *ἐρωεῖ*, δεδόσθω Νίτσῃ· ὅτι δὲ τὸ προαναφερθὲν τῆς Ἰλιάδος (Η, 239) *τό μοι* πρέπει τὰ τραπῇ εἰς τὸ *μέν*, διότι οὕτω μετὰ τοῦ *μὲν* ἀπαντᾶται τὸ ἀναφορικὸν *τὸ* καὶ ἀλλαχοῦ (Ἰλ. Κ, 440. Ὀδ. Ι, 320. Ρ, 533), περὶ τούτου ἐξέστω ἐπέχειν πολλῶν ἕνεκα.

§. 43. Διὰ τοῦ *μὲν* προκύπτει ἡ ἔννοια· *ὅπερ πρᾶγμά ἐστι βεβαίως τὸ εὐτόλμως πολεμεῖν*· διὰ τοῦ *μοὶ* ἡ ἔννοια· *ὅπερ βοηθεῖ μοι εὐτόλμως* ἤ, κατὰ τὸν ἕτερον τῶν σχολιαστῶν, *πληκτικῶς καὶ ὑπομονητικῶς πολεμεῖν*. Παρὰ τοῦ λεξικογράφου Ῥειμέρου ἑρμηνεύε-

ται· *ὅπερ μοί ἐστιν ὅπλον ταλαύρινον, ὥστε πολεμίζειν*· Κατὰ πάντα δὲ τρόπον τὸ *μοὶ* ἁρμόζει μᾶλλον ἢ τὸ *μέν*· διότι δι' αὐτοῦ γίνεται κατάλληλος ἀπάντησις πρὸς τὰ τοῦ Αἴαντος, καὶ εἶναι συμφωνότερα ταῦτα πρὸς τοὺς προηγουμένους λόγους αὐτοῦ τοῦ Ἕκτορος· *μή τί μευ ἠΰτε παιδὸς ἀφαυροῦ πειρήτιζε*, κτλ.

§. 44. Οὕτω λοιπόν, ἐξώσας ὁ Γερμανὸς φιλόλογος τὸ προκείμενον χωρίον τῆς Ὀδυσσείας ἐκ τῆς τάξεως ἣν ἀπ' αἰώνων κατεῖχε, προσπαθεῖ νὰ στήσῃ ἀκριβέστερα ὅρια μεταξὺ τοῦ *κατὰ τὸ σημαινόμενον* καὶ τοῦ *κατὰ τὸ συνώνυμον σχήματος*. Δεχόμενος δὲ τὸ πρῶτον ἔνθα τὸ κατὰ τύχην καὶ δι' ἐξωτερικοὺς λόγους δοθὲν γραμματικὸν γένος ὑποχωρεῖ εἰς τὸ φυσικὸν γένος, τὸ *τέκνον* εἰς τὸ *παῖς*, τὸ *θάλος* εἰς τὸ *θυγάτηρ*, τὸ *γέννα* εἰς τὸ *λαός* (*γέννα δώσων*. Εὐρ. *Τρ*. 531· διότι ὁ ἄῤῥην λαὸς ἐξαιρέτως ἐνταῦθα ἐννοεῖται), ὁρίζει τὸ δεύτερον, τὸ *κατὰ τὸ συνώνυμον*, εἰς ἐκείνας τοῦ λόγου τὰς πλοκὰς ἐν αἷς γίνεται ἁπλῶς μεταλλαγὴ τοῦ γραμματικοῦ γένους δι' ἄλλους μὲν λόγους, οὐχὶ δὲ διὰ τὸν ἀνωτέρω, τὸν ἐν τῷ κατὰ τὸ *σημαινόμενον σχήματι* ἰσχύοντα.

§. 45. Ὡς τυπικὸν παράδειγμα τοῦ *κατὰ τὸ συνώνυμον σχήματος* φέρει ὁ Νίτσης τὸ τοῦ Ὁμήρου (Ἰλ. Φ, 167) ἔνθα, προηγηθέντος *δουρί* (164), ἕπεται *ἡ δὲ γαίῃ ἐνεστήρικτο λιλαιομένη*, κτλ, διὰ τὸν λόγον ὅτι τοῦτο ἀναφέρεται οὐχὶ εἰς ὅλον τὸ δόρυ, ἀλλὰ εἰς μόνην τὴν αἰχμήν. Ἀλλαχοῦ δὲ (*Ἰλ*. Λ, 238, ἐν ᾧ προηγήθη *αἰχμή*, λέγεται *τό γε χειρὶ λαβών*, ἀναφερόμενον εἰς τὸ *ἔγχος*· διότι ὁ Ἀγαμέμνων ὁλόκληρον τὸ *ἔγχος* καὶ οὐχὶ τὴν μόνην *αἰχμὴν* ἔλαβε χειρί.

§. 46. Οὕτω παρὰ Σοφοκλεῖ (Φιλ. 758) ἕπεται *αὕτη*, *ἡ νόσος* δηλ· ἐν ᾧ προηγήθη *τοὔπισαγμα τοῦ νοσήματος*· καὶ τοῦτο, διότι εἰς τὸ *ἥκει* ἁρμόζει μᾶλλον τὸ θηλυκὸν *νόσος*, παριστῶν δύναμιν ἐξωτερικῶς ὑπάρχουσαν, ἢ τὸ *νόσημα* ὅπερ παριστᾷ κατάστασιν καὶ διάθεσιν νοσηρὰν τοῦ σώματος. Παρ' Ἡλιοδώρῳ (*Αἰθιοπ*. Α, λγ΄, Κ)· *οἱ δὲ ὑπόλοιποι πρὸς τὸ νησίον ἐτράπησαν . . . ὡς δὲ πᾶσαν ἐπιδραμόντες*, κτλ· ἔνθα ὁ Κοραῆς σημειόνει· « ἀλλ' ὅμως τὰ τοιαῦτα ἔξεστι παραμυθεῖσθαι καὶ τῷ *πρὸς τὸ σημαινόμενον* λεγομένῳ *σχήματι*. » Παρὰ Λουκιανῷ (*Νεκρ. Διαλ*. ιέ)· *τὸ δύστηνον ἐκεῖνο δεξάριον προτιμῶν τοῦ βίου· νῦν δὲ συνίημι ἤδη ὡς ἐκείνη μὲν*

ἀνωφελής . . . μετὰ νεκρῶν δὲ ὁμοτιμία· διότι τοιοῦτον κατηγορούμενον καὶ τοιαύτη κρίσις, κατὰ λογικὴν ἀκρίβειαν, ἁρμόζει εἰς ὑποκείμενον διὰ τοῦ ἰδίου καὶ προσήκοντος ὀνόματος χαρακτηριζόμενον *(δόξα)*, ἔστω ὅτι καὶ πρότερον καταφρονητικώτερον ἐξέφρασεν αὐτὸ ὁ συγγραφεὺς διὰ τοῦ ὑποκοριστικοῦ *(δοξάριον)*.

§. 47. Τοιαῦτα μὲν τὰ κατὰ Νίτσην. Καὶ τεθέντος δὲ ὅτι ἔστιν ἀντειπεῖν εἰς τὰ τῆς τοιαύτης λεπτῆς καὶ παραπολὺ λεπτῆς ἴσως ἀκριβολογίας, ὁμολογητέον ὅμως ὅτι ἡ τάσις πρὸς τὴν τοιαύτην ἀκριβῆ καὶ λογικὴν ἐξέτασιν τῶν ἐννοιῶν εἶναι παντὸς ἐπαίνου καὶ πάσης συστάσεως ἀξία, ὡς δίδουσα αἴτιαν εἰς εὕρεσιν τῆς ἀληθείας. Ἐνταῦθα ἁρμόζει βέβαια τὸ *δίδου σοφῷ ἀφορμὴν καὶ σοφώτερος ἔσται*.

Γ'. Σχῆμα Ἀττικὸν ἢ Ἀττικὴ Σύνταξις.

§. 48. *Σχῆμα ἀττικὸν ἢ ἀττικὴ σύνταξις* καλεῖται ἡ πασίγνωστος τοῦ λόγου πλοκὴ καθ' ἣν οὐδέτερον πληθυντικὸν ὑποκείμενον συντάσσεται ἑνικῷ ῥήματι· *κακοῦ γὰρ ἀνδρὸς δῶρ' ὄνησιν οὐκ ἔχει* (Εὐρ. *Μ*. 618). — *τά τοι καλῶς εὑρημέν' ἔργα τῷ λόγῳ μηνύεται* (Σ. *Κ*. 1188). Τοιοῦτον καὶ τὸ τοῦ οὐχὶ πολὺ εὐγενικοῦ ἀρχαίου κωμικοῦ *διὰ τὰς γυναῖκας πάντα τὰ κακὰ γίγνεται* (Μέν.).

§. 49. Ἡ ἀρχὴ τῆς τοιαύτης συντάξεως εὑρίσκεται παρ' Ὁμήρῳ· *ᾤχετο κῆλα θεοῖο* (Ἰλ. Α, 53).—*αἰεί τοι τὰ κάκ' ἐστὶ φίλα μαντεύεσθαι* (*Ἰλ*. Α, 107. Ἴδε καὶ Α, 125. 213. 464. 573. Β, 32). —*νομόνδ' ἐξέσσυτο ἄρσενα μῆλα* (*Ὀδ*. Ι, 438). Ἀλλὰ καὶ παρ' Ὁμήρῳ καὶ παρ' Ἴωσιν ἐν γένει δὲν ἦτον σταθερὸν τοῦτο ἔθος, τοὐναντίον ἀπαντᾶται πολλαχοῦ πληθυντικὸν ῥῆμα· *ἀμήχανα ἔργα γένοντο* (Ἰλ. Δ, 310).—*ἔθνεα ἐστιχόωντο* (Ἰλ. Β, 92). Πολλάκις καὶ ἀμφότεραι αὗται αἱ συντάξεις· *καὶ δὴ δοῦρα σέσηπε νεῶν καὶ σπάρτα λέλυνται* (Ἰλ. Β, 135).—*ἔθνεα εἰσι . . βοτρυδὸν δὲ πέτονται* (Ἰλ. Β, 87—89). Οὕτω καὶ παρ' Ἱπποκράτει σαλεύει ἡ χρῆσις τοῦ ἑνικοῦ καὶ πληθυντικοῦ ἀριθμοῦ. Παρὰ δὲ τοῖς Ἀττικοῖς, ὡς κανονικοῦ γενομένου τούτου, ἀνάγονται εἰς τὰς ἐξαιρέσεις τὰ ἐναντία, ἅτινα ὅμως δὲν εἶναι πολλά. Εἰς τούτους δὲ κλίνει καὶ ὁ Ἡρόδοτος.

§. 50. Σπανιώτεραι, ἐν μέρει δὲ καὶ ἀμφίβολοι, ὑπάρχουσι τοιαῦται ἐξαιρέσεις παρὰ Πλάτωνι, καὶ παρὰ τοῖς δραματικοῖς. Ῥικάρδυς Πόρσων, ὁ περικλεὴς κριτικός, πρεσβεύων ὡς ἀρχὴν ὅτι μό-

νον ἐπὶ ἐμψύχων γίνεται ἡ τοιαύτη ἄδεια, παρὰ τοῖς ἀρχαίοις *Ἀττικοῖς*, τοῦ συμπλέκειν οὐδέτερον πληθυντικὸν ὑποκείμενον μετὰ πληθυντικοῦ ῥήματος, ἀναφέρει ἓν χωρίον τοῦ Πλάτωνος καὶ ὀλίγα τῶν δραματικῶν, τινὰ μὲν ὡς ὀρθά, τινὰ δὲ ὡς διορθωθέντα ἢ διορθώσεως χρήζοντα.

§. 51. Τὸ χωρίον τοῦ Πλάτωνος εἶναι· *ὅπως* (τὰ ἔρια) *δέξωνται ὅτι μάλιστα τὸ ἄνθος* (*Πολ.* Δ', 429), ὅπερ ὀρθότερον ἐξ ἀντιγράφων καὶ ἐκ Στοβαίου γράφεται *δέξηται*, καὶ ὀρθότατα φέρεται ἐν ἀρχαιοτέραις ἐκδόσεσι *δέξεται*. Τῶν δραματικῶν χωρία, τῇ παραδεδεγμένῃ ἀρχῇ σύμφωνα, ὅτι μόνον ἐπὶ ἐμψύχων συγχωρεῖται πληθυντικὸν ῥῆμα, φέρονται τὸ τοῦ Εὐριπίδου· *τέκνα θάνωσι* (*Ἡρ.* Μ. 47)· τὸ τοῦ Ἀριστοφάνους· *ἆρα τρώξονται* (τὰ χοιρίδια); *βαβαί, οἷον ῥοθιάζουσι! . . . ἀλλ' οὐχὶ πάσας κατέτραγον τὰς ἰσχάδας;* (*Ἀχ.* 806) ἔνθα *τρώξεται* καὶ *κατέτραγεν* ἦτον δυνατὸν νὰ γραφῇ, οὐχὶ δὲ καὶ *ῥοθιάζει*, ἀντιβαίνοντος τοῦ μέτρου· τὸ τοῦ Ἀριστοφάνους *κεῖνοι* (τὰ μοχθηρὰ ἀνδράρια) *σίκυον εἶδεν ἢ λαγώδιον* (*Ἀχ.* 520), πρὸ πολλοῦ διορθωθὲν *ἴδοιεν*· τὸ τοῦ Εὐπόλιδος· *καὶ λέγουσί γε τὰ μειράκια προϊστάμενα* (Ἡρωδ. ἐν *Ἀνεκδότοις Βιλλοισῶνος*, Β', σ. 88).

§. 52. Ὡς διορθωτέα προβάλλει τὰ *ὥστε σὲ τά τ' ἀμπέλια καὶ τὰ νέα συκίδια προσγελάσονται* (Ἀρφ.*Εἰρ* 600), ἔνθα γραπτέον *προσγελάσεται*, ἐκ παιόνων καὶ κρητικῶν συνισταμένων τῶν στίχων. Ὡσαύτως καὶ τὸ *φρύγονται τραγήματα* (Ἀρφ. *Ἐκκλ.* 839) τρεπτέον εἰς τὸ *φρύγεται τραγήματα*· καὶ τὸ ἐν τῷ τοῦ Ἀλέξιδος παρ' Ἀθηναίῳ (Ι, 422) *γίγνονται* εἰς τὸ *γίγνεται*, δι' οὗ ἀποτελεῖται κάλλιστος τροχαϊκός· *νῦν δὲ διὰ ταύτην ἅπαντα γίγνεται τὰ δυσχερῆ*· οὕτω καὶ τὸ *ἐπέλιπον τὰ χρήματα* (Ἀρφ. *Πλ.* 833) εἰς τὸ *ἐπέλιπεν*, καίπερ ἀμφοτέρων οὐκ ἀντιβαινόντων τῷ μέτρῳ.

§. 53. Εἰ μὲν λοιπὸν ἔνθα τὸ μέτρον προφανῶς ἀντέβαινεν παρεισέφρησαν τηλικαῦτα λάθη, τί ἔγινε παρὰ τοῖς πεζοῖς ἔνθα τὸ τοιοῦτον παρεμπόδισμα λείπει; καὶ τί ἤθελε γένῃ ἔτι μᾶλλον, εἴ γε ἦτον ἡ πεποίθησις ὅτι ἁπανταχοῦ ἦτον συγχωρημένη ἡ πλοκὴ πληθυντικοῦ ῥήματος μετὰ οὐδετέρου πληθυντικοῦ ὑποκειμένου; Οὕτω συλλογιζόμενος περὶ τούτου ὁ Πόρσων (Εἰς *Ἑκάβην Εὐριπίδου*) φαί-

νεται ὅτι πάντα τὰ ἀντιβαίνοντα χωρία νομίζει ἐσφαλμένα (Ἴδε κατωτέρω, §. 59—60).

§. 54. Συχναὶ εἶναι αἱ τοιαῦται ἐξαιρέσεις παρὰ Θουκυδίδῃ, καὶ ἔτι συχνότεραι παρὰ Ξενοφῶντι. Ταύτας δὲ καὶ τὰς παρ' ἄλλοις ἀπαντωμένας προσπαθοῦσι διάφοροι φιλόλογοι νὰ ἀναγάγωσιν εἰς τὰς ἑξῆς μάλιστα τάξεις· ά. ὅταν τὸ ὑποκείμενον ἦναι ἔμψυχον, ὡς καὶ ἀνωτέρω παρὰ Πόρσωνι· *τὰ δὲ μέσα τῶν πολιτῶν ὑπ' ἀμφοτέρων, ἢ ὅτι οὐ ξυνηγωνίζοντο ἢ φθόνῳ τοῦ περιεῖναι, διεφθείροντο* (Θ. Γ', 82).—*τὰ τέλη ὀμόσαντα ἐξέπεμψαν* (Θ. Δ', 88).—*τοσάδε μὲν μετὰ Ἀθηναίων ἔθνη ἐστράτευον* (Θ. Ζ', 58). — *τὰ μειράκια παραγεγενημένα κατεφρόνησαν οὐκ ὀρθῶς γιγνώσκοντες*, κτλ (Ἰσ. *Παναθ.* ϡ',). — *τὰ μειράκια διαλεγόμενοι ἐπιμέμνηνται καὶ ἐπαινοῦσιν* (Πλ. *Λάχ.* 180)· ἔνθα καὶ ἡ προταχθεῖσα μετοχὴ ἀναγκαίως ἐφέλκει τὸν πληθυντικὸν ἀριθμόν.

§. 55. Ἀνάγουσι· β'. ἐνταῦθα τὰς περιστάσεις ἐν αἷς ἐξαίρονται τὰ καθ' ἕκαστα· *φανερὰ ἦσαν καὶ ἵππων καὶ ἀνθρώπων ἴχνη πολλά* (Ξ. *Ἀν.* Ά, ζ', 17). Ἐνταῦθα ἀνάγουσί τινες καὶ τὸ ἀνωτέρω (§. 27) χωρίον, γράφοντες *τὰ μοχθηρὰ ἀνθρώπια πασῶν, οἶμαι, τῶν ἐπιθυμιῶν ἀκρατῆ ἐστι, κἄπειτα τὸν Ἔρωτα αἰτιῶνται* (Ξ. *Π.* Έ, ἑ, 14)· ἔνθα διὰ μὲν τοῦ *ἐστὶν* ἐξηγεῖται, ὡς θέλουσι, τὸ ὅλον πλῆθος τῶν μοχθηρῶν ἀνθρωπίων, ἄνευ διακρίσεως καιροῦ καὶ τόπου, διὰ δὲ τοῦ *αἰτιῶνται* ἕκαστον αὐτῶν ἄτομον, κατὰ διαφόρους καιροὺς καὶ τόπους.

§. 56. Ἀνάγουσι· γ'. ἐνταῦθα τὰς περιστάσεις καθ' ἃς ἐξαίρεται ἡ πληθὺς τῶν ἐκ πολλῶν μερῶν συνισταμένων· *ἐπειδὴ ἐπῆλθον Ὀλύμπια* (Θ. Ά, 126). — *Κάρνεια γὰρ αὐτοῖς ἐτύγχανον ὄντα* (Θ. Έ, 75). — *ἐνταῦθα ἦσαν τὰ Συεννέσιος βασίλεια* (Ξ. *Ἀν.* Ά, β', 23. Ἴδε καὶ Ά, δ', 10)· δ'. ὅταν τὸ πληθυντικὸν οὐδέτερον προσδιορίζηται δι' ἀριθμῶν· *καὶ ἐγένοντο ἐξ αὐτῶν εἴκοσι καὶ ἑκατὸν τάλαντα* (Θ. ϛ', 62).— *ἦσαν δὲ ταῦτα δύο τείχη* (Ξ. *Ἀν.* Ά, δ', 4). Τοιοῦτον καὶ τὸ *ἀμφοτέροις δὲ ἁμαρτήματα ἐγένοντο* (Θ. Έ, 26) =ἑκατέρῳ ἐγένοντο=ἐγένοντο δύο.

§. 57. Ἐὰν δεχθῶμεν ὡς ἀληθινὴν τὴν γνώμην ὅτι οἱ Ἀττικοὶ μετεχειρίζοντο τὴν περὶ ἧς ὁ λόγος σύνταξιν, θεωροῦντες τὸ ὑπὸ τοῦ ὑποκειμένου σημαινόμενον, ἄψυχον ὄν, ὡς σωρὸν πραγμάτων,

τότε δυνατὸν εἰπεῖν ὅτι καὶ ἡ πλοκὴ αὕτη ὑπάγεται εἰς τὸ προεξηγηθὲν *κατὰ τὸ σημαινόμενον σχῆμα*· διότι τὸ ὁμηρικὸν, π. χ. *ὅσσα τε φύλλα καὶ ἄνθεα γίγνεται ὥρῃ* (Ἰλ. Β, 468) παριστᾷ πλῆθος ἄπειρον φύλλων καὶ ἀνθέων, ἐπισκιαζομένης καὶ συγκρυπτομένης τῆς ἀτομικῆς ὑπάρξεως τῶν καθ' ἕκαστα, τοὐναντίον ἢ εἰς τὸ *ἦσαν ἴχνη*, κτλ (§. 55).

§. 58. Ἡ τοιαύτη ἀνάδειξις τῆς προσωπικῆς ὑπάρξεως φαίνεται ὅτι ἐπενήργησε καὶ εἰς τὴν ἐξαίρεσιν τοῦ κανόνος τούτου· ὅθεν καὶ ὑπὸ τὸ *τέλη* ὑποκρύπτεται τὸ *ἄρχοντες*, ὑπὸ τὸ *μειράκια* τὸ *παῖδες*, κτλ. Διὰ τοῦτο εἰς τὸ *πρὸς τὸ σημαινόμενον σχῆμα* ἀνάγει ὁ Πόρσων καὶ τὸ τοῦ Εὐριπίδου *νεόγονα βλαστήματα τρέχουσι* (Εὐρ. *Κύκλ.* 205)· διότι ὑπὸ τὸ *βλαστήματα* ὑποκρύπτονται *ἄρνες* καὶ *ἔριφοι*. Εἰς τὸ αὐτὸ σχῆμα ἤ, κατὰ τὴν ἀνωτέρω ἀκριβεστέραν διάκρισιν, εἰς τὸ *πρὸς τὸ συνώνυμον*, ἀνάγουσι καὶ τὸ τοῦ Πλάτωνος· *ἄρ' ἄν ποτε ὄμματα τὸ αὐτῶν ἔργον καλῶς ἀπεργάσαιντο μὴ ἔχοντα τὴν αὐτῶν ἀρετήν;* (*Πολ.* Α, 353) ἔνθα τὸ ῥῆμα τίθεται ὡς εἰ ὑπῆρχεν *ὀφθαλμοί*, καίτοι ὀλίγον τι κατωτέρω ἕπεται ἑνικόν, *ἐργάσεται*, ἐὰν δὲν ἦναι λανθασμένη ἡ ἐν τῷ πληθυντικῷ γραφή, ἢ ἐξαίρεσις τῆς ἐξαιρέσεως (Ἴδε τὸν ἑπόμενον παράγραφον).

§. 59. Ἀλλὰ καὶ μετὰ πάντα ταῦτα οὐδὲν ἧττον ἀπαντῶνται χωρία παρὰ τοῖς συγγραφεῦσιν ἅτινα, καὶ εἰς τοὺς ἀνωτέρω κανόνας μὴ εἰσβιαζόμενα καὶ διὰ τὸ σύμφωνον τῶν ἀντιγράφων οὐδεμίαν νοθείας ὑποψίαν παρέχοντα, πρέπει νὰ μείνωσιν ἀνέπαφα, ὡς ἐξαιρέσεις τῆς ἐξαιρέσεως καὶ ὡς ἐξαιρέσεις τοῦ κανόνος· ἀπαντᾶται δηλ. καὶ ἑνικὸν ῥῆμα ἐπὶ ἐμψύχων ἢ ἄλλως ἐξαιρουμένων (§. 54—56) καὶ πληθυντικὸν ἐπὶ ἀψύχων. Τοῦ πρώτου εἴδους εἶναι τὸ τοῦ Θουκυδίδου· *τὰ τέλη τῶν Λακεδαιμονίων ὑπέσχετο αὐτοῖς* (Θ. Α, 58), οὕτω φερόντων τῶν καλλιωτέρων ἀντιγράφων· *πολλὰ τῶν ὑποζυγίων ἀπώλετο ὑπὸ τοῦ λιμοῦ* (Ξ. *'Αν.* Α', ἑ, 5). Ὡσαύτως *τὰ Ἴσθμια ἐγίγνετο* (Θ. Η, 10. Ἴδε καὶ Α', 58).

§. 60. Τοῦ δευτέρου εἴδους, πληθυντικὸν ἐπὶ ἀψύχων, οὐχὶ ὀλίγα ἀπαντῶνται παρὰ Ξενοφῶντι· *ἅπαντα ἦσαν εὐώδη ὥσπερ ἀρώματα* (Ξ. *'Αν.* Α, ἑ, 1).—*εἶχον* (τὰ δρεπανηφόρα ἅρματα) *τὰ δρέπανα ἐκ τῶν ἀξόνων* (Ξ. *'Αν.* Α, ή, 10).—*γράμματα πεμφθέντα ἑάλωσαν* (Ξ. *'Ελλ.* Α, ά, 23). Τοιοῦτον καὶ τὸ *ὅσα ἐντὸς αὐτῶν*-

καὶ χρήματα καὶ ἄνθρωποι ἐγένοντο (Ξ. *Ἀν.* Ἁ, ί, 3), ἀλλὰ τὸ *ἐγένοντο* δυνατὸν νὰ ἀποδοθῇ καὶ εἰς τὸ *ἄνθρωποι* (Ἴδε Βορνεμᾶννον εἰς Ξεν. *Ἀνάβ.* Ἁ, γ΄, 7). Τὸ ἄλλο χωρίον τοῦ Ξενοφῶντος *τὰ δὲ πάντα ἆθλα οὐκ ἔλαττον ἐγένοντο ἢ ἀπὸ τεσσάρων ταλάντων* (Ξ. *Ἑλλ.* Δ΄, Ϛ΄, 7) δυνατὸν νὰ ἀναχθῇ εἰς τὴν ἀνωτέρω δ΄ ἐξαίρεσιν (§. 56). Παραδοξότερον φαίνεται τὸ ἃ *οὕτω χαλεπῶς ἄρχει τῶν ἀνθρώπων ὧν ἂν ἐπικρατήσωσι*, κτλ (Ξ. *Οἰκ.* Ἁ, 22. Ἴδε καὶ Πλ. *Ἐρυξ.* σ. 398), κατὰ τὸ ὁμηρικὸν (*Ὀδ.* Μ, 43). Καὶ παρὰ τοῖς ῥήτορσι δὲν λείπουσι τὰ τοιαῦτα· *ἅπαντα γένοιντο* (Ἰσαῖος περὶ τοῦ *Ἀστυφίλου Κλήρου*· σ. 75. Στεφ.).—*σημεῖα φαίνονται*, (Λυκοῦργος, XXII), κτλ· παρὰ Κοραῇ, *φαίνεται* (Ἴδε Βερνάρδυος *Ἐπιστημονικὴν Σύνταξιν τῆς Ἑλληνικῆς Γλώσσης*, σ. 418).

Δ΄. Σχῆμα Πινδαρικὸν ἤτοι Βοιώτιον.

§. 61. *Πινδαρικὸν* ἤτοι *βοιώτιον σχῆμα* καλεῖται ἐκείνη ἡ πλοκὴ τοῦ λόγου καθ᾽ ἥν, ἐναντίον τῆς παρ᾽ Ἕλλησι κοινῆς συνηθείας, ὑποκείμενον πληθυντικόν, ἀρσενικὸν ἢ θηλυκόν, συντάσσεται μετὰ ῥήματος ἑνικοῦ· *μεγαλιγάρυες ὕμνοι ὑστέρων ἀρχαὶ λόγων τέλλεται, καὶ πιστὸν ὅρκιον μεγάλαις ἀρεταῖς* (Πίνδ. *Ὀλυμ.* Ἱ, 4.Β.).—*ἐν δ᾽ ἀγαθοῖσι κεῖται πατρῶϊαι κεδναὶ πολίων κυβερνάσιες* (Πίνδ. *Πυθ.* Ϛ΄, τέλ.).—*ἀχεῖται τ᾽ ὀμφαὶ μελέων σὺν αὐλοῖς, ἀχεῖται Σεμέλαν ἑλικάμπυκα χοροί* (Πίνδ. *Διθυρ.* Γ΄, 17).

§. 62. Καὶ οἱ σχολιασταὶ καὶ ὁ Λεσβῶναξ καὶ ὁ Ἀπολλώνιος καὶ ὁ Εὐστάθιος καὶ οἱ πλεῖστοι τῶν ἀρχαίων γραμματικῶν οὕτω χαρακτηρίζουσι τὸ *πινδαρικὸν σχῆμα*. Ἔϋνιος δὲ ἐκ τῶν νεωτέρων καὶ ἄλλοι, ἀνάρμοστον εὑρίσκοντες τὸ τοιοῦτον, στίζουσιν, ἐπὶ τοῦ πρώτου τῶν ἀνωτέρω χωρίων, ὅπερ φέρεται ὡς τυπικὸν τοῦ *σχήματος* τούτου παράδειγμα, μετὰ τὸ *λόγων*, καὶ συνδέουσι τὸ *τέλλεται* μετὰ τῶν ἑπομένων· *μεγαλιγάρυες ὕμνοι ὑστέρων ἀρχαὶ λόγων* (εἰσὶν ἢ γίγνονται), *καὶ πιστὸν ὅρκιον τέλλεται*, κτλ.

§. 63. Φέρουσιν εἰς ἐμπέδωσιν τούτου καὶ τὸν ἕνα τῶν σχολιαστῶν, ἐν ᾧ ἐκ τῶν λόγων αὐτοῦ ἐξάγεται τὸ ἐναντίον· « Σημείωσαι ἐνταῦθα τὸ *τέλλεται*· οὐδεὶς γὰρ οὔτε τῶν προγενεστέρων οὔτε τῶν ἔπειτα ἐν τοῖς ἀρσενικοῖς καὶ θηλυκοῖς ὀνόμασι τῷ ἑνικῷ ἀντὶ πληθυντικοῦ ἐχρήσατο, ὥσπερ οὗτος· ἡμεῖς δέ, εἰ καὶ μὴ (? εἰ μὴ καὶ)

ἐν ἄλλοις ταυτηνὶ τὴν παρανομίαν οὗτος ἐποίει, εἴποιμεν ἂν πρὸς τὸ *πιστὸν ὅρκιον* ἀποδεδόσθαι τὸ *τέλεται*, οὕτως· *οἱ μεγαλιγάρυες ὕμνοι αρχαὶ καὶ προφάσεις τῶν ὑστέρων ὑπὲρ αὐτοῦ λόγων* (εἰσὶν ἢ γίγνονται), *καὶ πιστὸν ὅρκιον τέλλεται ταῖς μεγάλαις αὐτοῦ ἀρεταῖς*. »

§. 64. Ἑρμᾶννος δὲ ὃν ἀκολουθήσας ὁ Βοίκκιος ἔγραψεν *ὕμνοι τέλλεται*, μετὰ δευτέρας, ὡς φαίνεται, φροντίδας, ἑρμηνεύων τοῦ Σοφοκλέους χωρίον (*Τρ*. 518) παραδέχεται τὴν στίξιν τοῦ Εὐνίου, *τέλλεται πιστὸν ὅρκιον*, ῥυθμίζων καὶ τοῦτο κατὰ τὰ παρ' Ἀττικοῖς ἀπαντώμενα (ἴδε κατωτέρω §. 67)· τοὐναντίον δὲ ἐγκρίνει τὸ παρὰ Βοικκίου *ἄνεται λιταῖς* (Πίνδ. '*Ολ*. Η, 8), ὅπερ πρότερον ἀνῆγεν εἰς τὸ πινδαρικὸν σχῆμα, γράφων *ἄνεται λιταί*.

§. 65. Τὸ *πινδαρικὸν* ἤτοι *βοιώτιον σχῆμα* διαφέρει τῆς *ἀττικῆς συντάξεως* μόνον καθ' ὅτι ἐν ταύτῃ μὲν εἶναι οὐδέτερον, ἐν ἐκείνῳ δὲ ἀρσενικὸν ἢ θηλυκὸν τὸ ὑποκείμενον, ἀμφότερα δὲ εἶναι τὸ ἀντίθετον τῆς τῶν περιληπτικῶν συντάξεως, ἐν οἷς ἑνικὸν ὑποκείμενον φέρεται πρὸς πληθυντικὸν ῥῆμα· *τὰ πράγματα γίγνεται.— ὕμνοι τέλλεται.—ὁ στρατὸς ἀνεχώρουν*.

§. 66. Τὸ σχῆμα τοῦτο φαίνεται ὅτι ἦτον ἴδιον τῆς δωρικῆς, μάλιστα δὲ τῆς αἰολικῆς διαλέκτου, εἰς ἣν καὶ ἡ βοιωτικὴ ὑπάγεται, τοὐλάχιστον συνηθέστερον εἰς αὐτάς. Ἀπαντᾶται ὅμως καὶ παρ' ἄλλοις· παρ' Ὁμήρῳ· *ξανθαὶ δὲ κόμαι κατενήνοθεν* ("*Υμν. Δήμ*. 279)· παρ' Ἡσιόδῳ· *τῆς δ' ἦν τρεῖς κεφαλαί* (*Θεογ*. 321. Ἴδε καὶ 825), ἔνθα τὸ *ἦν* δὲν εἶναι πληθυντικὸν=ἦσαν, ἀλλ' ἑνικόν (Βουττμ. *Διεξοδ. Γραμματ*. σ. 552)· παρ' Ἡροδότῳ· *ἔστι δὲ ἑπτὰ στάδιοι ἐξ Ἀβύδου ἐς τὴν ἀπαντίον* (Ζ', 34. Ἴδε καὶ Α, 36)· παρὰ τῷ ἰαμβογράφῳ Ἱππώνακτι· *δύο ἡμέραι γυναικός ἐστιν ἥδισται*· ἔνθα ὅμως ὁ Γαισφόρδος γράφει *εἰσίν*.

§. 67. Κατὰ τὰ ἀνωτέρω τοῦ Ἡσιόδου καὶ Ἡροδότου εἶναι καὶ τὰ παρ' Ἀττικοῖς. Παρὰ τούτοις δηλ. γίνεται ἡ τοιαύτη πλοκὴ ἐπὶ τοῦ *ἐστιν*, *ἦν* καὶ *γίγνεται*, προτασσομένων· *ἦν γὰρ τὤνδρες οὐκ ἐλάσσως τᾶς ψάμμας, τοὶ Πέρσαι* (Ἀρφ. *Λυσ*. 1260).—*ἦν δ' ἀμφίπλεκτοι κλίμακες* (Σ. *Τρ*. 520). Καὶ ταῦτα μὲν ἐν μέρεσι τοῦ δράματος ἐν οἷς συγχωρεῖται καί τι δωρισμοῦ· ἀπαντᾶται ὅμως καὶ ἐν τῷ διαλογικῷ μέρει τοῦ δράματος· *ἐνῆν δ' ὑφανταὶ γράμμασι τοιαίδ'*

ὑφαί (Εὐρ' *Ἴωνι*, 1146). Ἀλλὰ καὶ παρὰ τοῖς πεζοῖς· *ἔστι γὰρ ἔμοιγε καὶ βωμοὶ καὶ ἱερὰ οἰκεῖα καὶ πατρῷα* (Πλ. *Εὐθυδ.* 302).—*ἵνα δοκοῦντι δικαίῳ εἶναι γίγνηται ἀπὸ τῆς δόξης ἀρχαί τε καὶ γάμοι καὶ ὅσα περ Γλαύκων διῆλθεν ἄρτι* (Πλ. *Πολ.* Β', 363).—*ἔστι μὲν που καὶ ἐν ταῖς ἄλλαις πόλεσιν ἄρχοντές τε καὶ δῆμος, ἔστι δὲ καὶ ἐν αὐτῇ* (Πλ. *Πολ* Ε', 462). Ἐκ τούτου ἔχει τὰς ἀρχὰς καὶ τὸ *ἔστιν οἵ*=ἔνιοι (σ.203, §.37), ὅπερ εἶναι συνηθέστερον τοῦ *εἰσὶν οἵ*. Κακὴ δὲ τούτων μίμησις εἶναι τὰ *ἔριδες ἦν* (Ἀππιαν. ἐν *Ἀνεκδ. Βεκκέρου*, σ. 148).—*χιλοὶ ἀπεχεύατο ποίην* (Νίκ. *Θηρ.* 569).

§. 68. Πληθυντικοῦ ὑποκειμένου προτασσομένου, δὲν ἤθελεν ἁρμόσει ἐν τούτοις ἑνικὸν ῥῆμα (*κλίμακες ἐνῆν*), ἀλλὰ ἑνικὸν ῥῆμα ἐν ἀρχῇ τοῦ λόγου τιθέμενον καὶ πολλὰ ὁμοῦ περιλαμβάνον ἅπερ ἐφεξῆς σαφέστερον ἐξηγοῦνται καὶ διὰ πληθυντικοῦ ὑποκειμένου οὐδὲν ἔχει τὸ ἀντιπίπτον. Οὕτω προσπαθεῖ νὰ ἐξηγήσῃ τὸ τοιοῦτον εἶδος τῆς συντάξεως ὁ Ἑρμᾶννος, κατὰ ταῦτα ῥυθμίζων ἐν γένει τὴν φύσιν τοῦ *πινδαρικοῦ σχήματος*, ἐπεκτεινομένου, κατ' αὐτόν, ἐκτὸς τοῦ *εἶναι* καὶ *γίγνεσθαι*, εἰς παντοῖα ἄλλα ῥήματα, πάντοτε προτασσόμενα τῶν ὑποκειμένων.

§. 69. Τούτου τεθέντος, εὐκόλως παραλαμβάνεται εἰς τὸ σχῆμα τοῦτο καὶ τὸ *αἶ αἶ· δέδοκται, πρέσβυ, τλήμονες φυγαί* (Εὐρ. *Βάκχ.* 1348), ἐν ᾧ ἄλλοι, μετὰ τοῦ ἀρχαιοτέρου Βαρνεσίου, ὀρθότερον ἴσως, χωρίζουσι τὸ *δέδοκται*, ἐννοοῦντες τὸ ἑπόμενον ὡς ἀκριβέστερον προσδιορισμόν=δεδογμένον ἐστὶ τοῦτο, τλήμονες δηλ' φυγαί. Ὡσαύτως τὸ *κέκρανται συμφοραὶ* (Εὐρ *Ἱκέτ.* 1255), ὡς καὶ τὸ *κεχείμανται φρένες* (Πίνδ. *Πυθ.* Θ', 32), ἅπερ τινὲς μέν, ἑνικόν ἐκλαμβάνοντες τὸ ῥῆμα, κατὰ τὸ *λελάμπρυνται* (Ἀρφ. *Πλ.* 635), ἀνάγουσιν εἰς τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος σχῆμα, τινὲς δὲ καὶ τὸ *κέκρανται* καὶ τὸ *κεχείμανται* πληθυντικὰ ἐκλαμβάνουσιν, ὁ δὲ Σχαίφερος τὸ δεύτερον τῶν εὐριπιδείων εἰς τὸ *κέκρανται συμφορὰ* προτείνει τρεπτέον (Εἰς Σχόλ. *Ἀπολλων.* *Ῥοδ.* Β', σ. 208), κατὰ τὸ *κέκρανται ψῆφος* (Εὐρ. *Ἀνδρ.* 1273. καὶ Αἰσχ. *Ἱκέτ.* 906), καὶ κατὰ τὸ *κέκρανται δίπτυχον δῶρον θεᾶς* (Εὐρ. *Ἴωνι*, 1010). Ὁμοίως ἤθελεν ἀναχθῆ εἰς τὸ *πινδαρικὸν σχῆμα*, κατὰ τὴν ἀρχὴν τοῦ Ἑρμάννου, τὸ *προσξυνελάβετο αἱ Πελοποννησίων νῆες* (Θ. Γ', 36), ὅπερ ἔχουσι τὰ καλλιώτερα ἀντίγραφα.

§. 70. Ἀλλ᾽ ἐκτὸς τούτου, πρέπει, ἄνευ ἀνάγκης, νὰ δεχθῶμεν τὴν βεβιασμένην στίξιν *τέλλεται καὶ ὅρκιον* (§. 62)· πρέπει δεύτερον, ἄνευ ἀποχρῶντος λόγου, νὰ δεχθῶμεν εἰς τὸ ἀνωτέρω τοῦ ποιητοῦ χωρίον (§. 66) τὴν διόρθωσιν τοῦ Ῥυγκενίου· *ξανθὴ δὲ κόμη κατενήνοθεν ὤμους*, κατὰ τὸ *πολλὴ δὲ κόνις κατενήνοθεν ὤμους* (Ἡσ. *Ἀσπ.* 269)· πρέπει, τρίτον, νὰ διορθωθῶσιν ἢ νὰ μείνωσιν ὡς ἐξαιρέσεις τὸ *πάχναι καὶ χάλαζαι καὶ ἐρυσίβαι γίγνεται* (Πλ. *Συμπ.* 198).—*σκέλη χεῖρές τε ταύτῃ καὶ διὰ ταῦτα πᾶσι προσέφυ* (Πλ. *Τιμ.* 45), ἐν οἷς δὲν προηγεῖται τὸ ῥῆμα, κατὰ τὴν ἀρχὴν τοῦ Ἑρμάννου. Καὶ τότε ἡ θεραπεία εἶναι χείρων τοῦ κακοῦ.

§. 71. Μενούσης λοιπὸν τῆς τοιαύτης ἀνωμάλου συντάξεως, ὡς οἱ ἀρχαῖοι γραμματικοὶ παρέδωκαν, διεσταλτέαι ἀπ᾽ αὐτῆς αἱ ἑπόμεναι μάλιστα περιστάσεις· ά. ὅταν μεταξὺ τῶν ὑποκειμένων ὑπάρχῃ καὶ οὐδέτερον πληθυντικόν, προσεχέστερον μὲν εἰς τὸ ῥῆμα, ἀλλὰ καὶ ἀπωτέρω ἐνίοτε· *αἱ τιμαὶ γὰρ αὐτοῖς καὶ τὰ ἱερὰ τὰ παρὰ τῶν ἀνθρώπων ἠφανίζετο* (Πλ *Συμπ.* 190).—*οὐ τριήρεις τριακόσιαι καὶ σκεύη ταύταις καὶ κτήμαθ᾽ ὑμῖν περίεστι καὶ περιέσται διὰ τὴν εἰρήνην;* (Δημ. *Παραπρ.* 369. Ἴδε καὶ Ἰλ. Β, 339. Ὀδ. Ξ, 291. Τ, 337). Ἐν πᾶσι τούτοις τὸ πληθυντικὸν οὐδέτερον, τῷ ῥήματι παρακείμενον, ἐπενεργεῖ ὡς ἐπὶ τῆς *ἀττικῆς συντάξεως* Παράδειγμα δὲ ἐν ᾧ τὸ πληθυντικὸν οὐδέτερον κεῖται ἀπωτέρω τοῦ ῥήματος παρὰ τὰ λοιπὰ ὑποκείμενα εἶναι τὸ *γούνατά τε κνῆμαί τε, πόδες θ᾽ ὑπένερθεν ἑκάστου, χεῖρές τ᾽ ὀφθαλμοί τε παλάσσετο* (Ἰλ. Ρ, 386). Ἀλλὰ καὶ ἐν τούτῳ οὐδὲν ἧττον ἐπενεργεῖ τὸ οὐδέτερον.

§. 72. Διασταλτέα· β΄, ἡ περίστασις ὅταν, προτασσομένου ἑνικοῦ ῥήματος, ἕπηται ὑποκείμενον ἑνικόν, μετ᾽ αὐτὸ δὲ καὶ ἄλλα, ἑνικὰ ἢ πληθυντικά· *ἐστρατήγει δὲ αὐτῶν Λακεδαιμόνιός τε ὁ Κίμωνος καὶ Διότιμος ὁ Στρομβίχου καὶ Πρωτέας ὁ Ἐπικλέους* (Θ. Α, 45).—*ἠνώγει Πρίαμός τε καὶ ἄλλοι Τρῶες ἀγαυοί* (*Ἰλ.* Η, 386)· γ΄. ὅταν καὶ ἐπιτασσομένου τοῦ ῥήματος ἐκ πολλῶν ὑποκειμένων τὸ ἑνικὸν ἦναι προσεχέστερον εἰς αὐτό· *αἱ νομοθεσίαι καὶ τὸ ὠφέλιμον πρὸς τὸ μέλλον ἐστί* (Πλ. *Θεαιτ.* 179).—*καὶ ταῦθ᾽ ἡμᾶς καὶ ἡ συγγένεια καὶ οἱ νόμοι καὶ ἡ παρ᾽ ὑμῶν αἰσχύνη ποιεῖν ἠνάγκαζεν ἄν* (Ἰσαῖος περὶ τοῦ *Κλεωνύμου Κλήρου*, ί).

§. 73. Ἐν τούτοις τὸ ῥῆμα, κατὰ τὸ ἐπικρατέστερον ἢ προσεχέ-

στερον τιθέμενον, ἀναλόγως ἀπὸ κοινοῦ ἀποδίδεται καὶ εἰς τὰ ἄλλα. Ἐνταῦθα ἀνάγονται καὶ τὰ παρὰ Δορβιλλίου εἰς Χαρίτωνα ὡς εἰς τὸ αὐτὸ ἑτεροειδῆ συμφορήσαντος ἐκ μεταγενεστέρων τε καὶ ἀρχαίων· *βρονταὶ καὶ ἀστραπαὶ καὶ νὺξ μακρὰ κατελάμβανε* (Χαρίτ. Γ', γ', σ. 46. Δορβ.).—*καὶ οἱ πένητες καὶ ὁ δῆμος πλέον ἔχει* (Ξ. *Πολιτ.* Ἀθ. Ἀ, 2).—*εἰ μὴ Θεσπιαὶ καὶ Πλαταιαὶ καὶ τὸ Θηβαίους αὐτίκα δὴ μάλα δώσειν δίκην ἀφείλετο τὴν ἀλήθειαν* (Δημ. *Παραπρ.* 354). —*εἵπετο δή σφι καὶ ὀχήματα καὶ θεράποντες καὶ ἡ πᾶσα πολλὴ παρασκευή* (Ἡρ. Ἑ, 21).—*ὑπέκκειται τέκνα τε καὶ γυναῖκες* (Ἡρ. Ἡ, 60). Περὶ τούτων ἱκανῶς ὡμιλήσαμεν καὶ ἐν τῷ πρώτῳ τμήματι.

§. 74. Ἡ πρὸς ἄλλα παρόμοια παράθεσίς τινων ἐκ τῶν προηγουμένων χωρίων δυνατὸν ἴσως νὰ εὐκολύνῃ καὶ τὴν ἐπίλυσιν τοῦ παρ' Αἰσχύλῳ γνωστοῦ ζητήματος. Ἐν Προμηθεῖ Δεσμώτῃ τοῦ τραγικοῦ τούτου λέγεται· *ἐμοὶ δὲ μήτηρ οὐχ ἅπαξ μόνον Θέμις, καὶ Γαῖα, πολλῶν ὀνομάτων μορφὴ μία, τὸ μέλλον ᾗ κραίνοιτο προὐτεθεσπίκει* (Πρ. *Δ.* 211). Ζητεῖται δὲ ἐν τούτῳ εἰ *Θέμις* καὶ *Γαῖα* εἶναι τὸ αὐτὸ πρόσωπον ὑπὸ ἄλλο ὄνομα ἢ δύο διάφορα ὄντα. Τὸ πρῶτον δέχεται ὁ σχολιαστὴς καὶ ὁ Τσέτσης ἐκ τῶν ἀρχαίων καὶ οἱ πλεῖστοι τῶν νεωτέρων ἑρμηνευτῶν· πολὺ ὀλιγώτεροι τὸ δεύτερον· ἴδωμεν τώρα τί δύνανται οἱ γραμματικοὶ λόγοι ὡς πρὸς τοῦτο.

§. 75. Ὡς πρῶτος λόγος ὑπὲρ τῆς τῶν προσώπων ταὐτότητος εἶναι βέβαια ὅτι, δύο ὑποκειμένων προταχθέντων (*Θέμις καὶ Γαῖα*), ἕπεται ῥῆμα ἑνικόν (*προὐτεθεσπίκει*), ὅπερ ὑποθέτει τὰ δύο ὑποκείμενα ὡς ἕν. Ἀλλ' ὅτι τοῦτο δὲν εἶναι ἀχίλλειον ἐπιχείρημα κατάδηλον ἐκ πολλῶν προηγουμένων χωρίων ἐν οἷς, πλειόνων, διαφόρων, ὑποκειμένων ἡγουμένων, ἕπεται ῥῆμα ἑνικόν (§. 72)· καὶ ὄχι μόνον ἔνθα ἡ ἐνέργεια δυνατὸν νὰ θεωρηθῇ κοινὴ εἰς ὅλην τὴν σειρὰν τῶν ὑποκειμένων, οἷον ἑνότητα ἀποτελούντων (Ἴδε κατωτέρω, §. 83—84), ἀλλὰ καὶ ὅπου ἡ ἐνέργεια προφανῶς ἐννοεῖται χωριστὴ περὶ ἑνὸς ἑκάστου τῶν ὑποκειμένων. Τοιοῦτον βέβαια τὸ *καὶ Μᾶγος Ἄραβος, Ἀρτάμης τε Βάκτριος ἐκεῖ κατέφθιτο* (Αἰσχ. *Πέρσ.* 313. Ἴδε καὶ *Εὐμ.* 905). Μόνον λοιπὸν ἐκ τοῦ ἑνικοῦ ῥήματος δὲν ἐξάγεται ἡ ταὐτότης τῶν προσώπων τῆς *Θέμιδος* καὶ *Γαίας*.

§. 76. Ὡς δεύτερος λόγος ὑπὲρ τῆς ταὐτότητος τῶν δύο ὑποκειμένων ἐν τῷ ἀνωτέρω χωρίῳ τοῦ Αἰσχύλου εἶναι, κατὰ τὸν Ῥεισί-

ριον, ὅτι εἰς τὴν συμπλοκὴν αὐτῶν ἐτέθη ὁ ταὐτότητα δηλῶν καί, οὐχὶ ὁ ἑτερότητα ὑπεμφαίνων τέ. Ἀλλὰ καὶ ἐπὶ ὑποθέσει ὅτι ἦτον ἀναγκαῖος ὁ σύνδεσμος τὲ πρὸς δεῖξιν τῆς ἑτερότητος, δὲν ἠδύνατο νὰ τεθῇ, διότι τὸ *Γαῖα* ἤθελεν ἀποτελέσει τροχαῖον, ἐν ᾧ ἀπαιτεῖται ἴαμβος. Ἔπειτα τηρεῖται τοῦτο ἁπανταχοῦ; Εἰς τὰ *ἀνδρῶν τε θεῶν τε* (Ἰλ. Α, 544, καὶ πολλαχοῦ) — *δαίμονές τε καὶ βροτοί* (Αἰσχ. *Εὐμεν.* 998).—*τὰν* (πόλιν Ἀθηνῶν) *καὶ Ζεὺς ὁ παγκρατὴς Ἄρης τε φρούριον θεῶν νέμει* (Αἰσχ. *Εὐμεν.* 905), δυνατὸν εἰπεῖν ὅτι δεικνύεται ἡ ἑτερότης διὰ τοῦ τέ. Ἀλλὰ ὑπάρχουσι καὶ ἄλλα χωρία εἰς τὰ ὁποῖα δυσκόλως ἐφαρμόζεται τοῦτο. Τοιαῦτα, π. χ. τὰ (Αἰσχ. *Ἱκ.* 23) *ὦ πόλις, ὦ γῆ καὶ λευκὸν ὕδωρ, ὕπατοί τε θεοὶ καὶ βαθύτιμοι χθόνιοι θήκας κατέχοντες, καὶ Ζεὺς σωτὴρ τρίτος, δέξασθ' ἱκέτην*, ἔνθα τὸ *δέξασθε* εἶναι ἐκ διορθώσεως Ἑρμάννου, ἀντὶ *δέξαιτο*. Ὡσαύτως (Αἰσχ. *Χοηφ.* 284) *καὶ λύσσα, καὶ μάταιος ἐκ νυκτῶν φόβος κινεῖ, ταράσσει*, καὶ (Αἰσχ. *Χοηφ.* 708) *ὦ πότνια χθὼν καὶ πότνι' ἀκτὴ χώματος, νῦν ἐπάκουσον.*

§. 77. Ὡς ἐκ τῶν γραμματικῶν λοιπὸν λόγων ἡ ταὐτότης τῆς *Θέμιδος* καὶ *Γαίας* δὲν ἀποδεικνύεται. Ἀλλὰ καὶ δι' ἄλλων λόγων, εἰς τὸ πραγματικὸν ἀναφερομένων, ἀπεδείχθη ἀρκούντως, νομίζω, ἐν τῇ ἑρμηνείᾳ τοῦ δράματος, ὅτι ἦτον ἀδύνατον νὰ ἀντιφάσκῃ ὁ ποιητὴς αὐτὸς ἑαυτῷ, ταὐτίζων ἐνταῦθα *Θέμιν* καὶ *Γαῖαν*, ἐν ᾧ ἀλλαχοῦ ἀποκαλεῖ τὴν *Θέμιν* θυγατέρα τῆς *Γαίας* (Εὐμ. 2—3), καὶ *τιτανίδα*, θυγατέρα δηλ. τοῦ *Οὐρανοῦ* καὶ τῆς *Χθονὸς* ἤτοι *Γαίας* (*Πρ.* 207. 877)· καὶ ὅτι δυνατώτατον, ἀπ' ἐναντίας, καὶ εὐκολώτατον, ἀποβαλλομένης πάσης ὑποψίας περὶ νοθείας τοῦ στίχου, νὰ ἐννοῆται τὸ *πολλῶν ὀνομάτων μορφὴ μία* μόνον περὶ τῆς Γαίας, τὸ δὲ ὅλον νὰ ἦναι· *ἡ μήτηρ Θέμις καὶ ἡ* (προμήτωρ) *Γαῖα, πολλῶν ὀνομάτων μορφὴ μία, προὐτεθεσπίκει* Διάφορα δέχεται τὰ δύο ταυτα ὄντα καὶ ὁ Σχοιμᾶννος, διάφορα καὶ ὁ Ἑρμᾶννος, ἀλλὰ ὑπὸ τὸ αὐτό, διά τινα προσόντων ὁμοιότητα, ἡνωμένα.

§. 78. Ὡς δὲ τίθεται ῥῆμα ἑνικὸν ἐν ἀρχῇ ἢ ἐν τέλει τοῦ λόγου, ἐπὶ πλειόνων ὑποκειμένων, οὕτω καὶ ἐν μέσῳ· *Τυδεὺς μάχην ξυνῆψε Πολυνείκης θ' ἅμα* (Εὐρ. *Ἱκ.* 144). — *Λᾶσος ποτ' ἀντεδίδασκε καὶ Σιμωνίδης* (Ἀρφ. *Σφ.* 1401). Περὶ τῶν διαφόρων δὲ τούτων πλοκῶν λέγει Θεόδωρος ὁ Γαζῆς ὅτι « φύσει μὲν γίνεται ἡ

συμπλοκή, ἐὰν τὸ ῥῆμα προτάττηται ἢ μεσολαβῇ ἑνικῶς, οἷον *φιλοσοφεῖ Σωκράτης καὶ Πλάτων.—Σωκράτης φιλοσοφεῖ καὶ Πλάτων*· ἢ ἐὰν ἐπιτάττηται πληθυντικῶς· *Σωκράτης καὶ Πλάτων φιλοσοφοῦσι*· σχήματι δὲ *προεπιζευκτικῷ*, ἐὰν πληθυντικῶς τὸ ῥῆμα προτάττηται ἢ μεσολαβῇ· *φιλοσοφοῦσι Σωκράτης καὶ Πλάτων.— Σωκράτης φιλοσοφοῦσι καὶ Πλάτων*· σχήματι δὲ *ἐπιζευκτικῷ*, ἐὰν ἑνικῶς τὸ ῥῆμα ἐπιτάττηται· *Σωκράτης καὶ Πλάτων φιλοσοφεῖ.* »

§. 79. Δυνατὸν δὲ νὰ τεθῇ ἑνικὸν ῥῆμα καὶ μετὰ ἑνικὸν καὶ πληθυντικὸν ὑποκείμενον· *ὁ βασιλεὺς καὶ οἱ σὺν αὐτῷ διώκων εἰσπίπτει εἰς τὸ στρατόπεδον* (Ξ. Ἀν. Α', ί, 1).—*Βρασίδας καὶ τὸ πλῆθος ἐτράπετο, βουλόμενος* (Θ. Δ', 112). Ἐνταῦθα τίθεται τὸ ῥῆμα, ὡς καὶ ὁ μετοχικὸς προσδιορισμός, κατὰ τὸ πρῶτον ὑποκείμενον, ὑπὲρ τὰ ἑπόμενα ἐξαιρόμενον. Ἀντιθέτως δέ, εἰ καὶ σπανιώτερον, τίθεται ῥῆμα πληθυντικόν, ὅταν μετὰ ὑποκείμενον ἑνικὸν ἕπηται πλαγία ἐμπρόθετος, ἄλλου ὑποκειμένου τόπον ἐπέχουσα· *Δημοσθένης μετὰ τῶν ξυστρατήγων σπένδονται Μαντινεῦσιν* (Θ. Γ', 109) =ὁ Δημοσθένης καὶ οἱ ξυστράτηγοι. — *Ἀλκιβιάδης μετὰ Μαντιθέου ἵππων εὐπορήσαντες ἀπέδρασαν* (Ξ. Ἑλλ. Α', ά, 10).

§. 80. Διάφορον δὲ εἶναι τὸ πρᾶγμα, ὅταν ἐπὶ πλειόνων ὑποκειμένων τὸ ῥῆμα, ὑπὸ τοῦ κατηγορουμένου ἑλκόμενον, τίθηται ἑνικόν, κατὰ τὸν ἀριθμὸν αὐτοῦ· *ἔστι δὴ φύσει ἀνθρώπειον μάλιστα ἡδοναὶ καὶ λῦπαι καὶ ἐπιθυμίαι* (Πλ. Ν. Ε, 732).—*πότερον οὖν σπουδαιότερόν ἐςι ταῖς πόλεσιν ἵπποι καὶ κύνες ἀγαθοὶ καὶ τἄλλα τὰ τοιαῦτα ἢ ἄνδρες ἀγαθοί;* (Ψευδοπλ *Περὶ Ἀρετῆς*, 378). — *ἔστι γὰρ ἀρχικώτατα μὲν τῶν ἐθνῶν καὶ μεγίστας δυναστείας ἔχοντα Σκύθαι καὶ Θρᾷκες καὶ Πέρσαι* (Ἰσ. *Πανηγ*. ιή.). Καὶ ταῦτα πάντα μετὰ τῶν προηγουμένων διασταλτέα βέβαια τοῦ *πινδαρικοῦ σχήματος* (§. 48).

§. 81. Ἐκ τῶν εἰς τὴν *ἀττικὴν σύνταξιν* διδομένων ἐξηγήσεων ἡ παρὰ τῶν πλείστων ἀρχαίων γραμματικῶν, ὅτι τὰ ὑποκείμενα, ἄψυχα ὄντα, θεωροῦνται συλληπτικῶς ὡς σωρὸς πραγμάτων (§.57) εἶναι ἴσως ἡ ὑπὲρ τὰς ἄλλας πιθανή, οὐδὲ τῆς τοῦ Ἀπολλωνίου ἐξαιρουμένης· « αἴτιον μέντοι ὑπολαμβάνω τοῦ παραδέξασθαι τὴν ἑνικὴν σύνταξιν τὰ ῥήματα οὐκ ἄλλο τι ἢ τὴν ὁμοφωνίαν τῆς εὐθείας

ὡς πρὸς τὴν αἰτιατικήν, ὅπερ οὐ παρείπετο τοῖς τε ἀρσενικοῖς καὶ θηλυκοῖς» (*Περὶ Συντάξεως*, Γ', 11).

§. 82. Καὶ εἰς τὸ *πινδαρικὸν* ἤτοι *βοιώτιον σχῆμα* ἐδόθησαν διάφοροι ἐξηγήσεις, ἀλλ' οὐδεμία παμψηφεὶ ἐπιδοκιμασθεῖσα. Ἡ καθ' Ἑρμᾶννον δὲν εἶναι βεβαίως ἀποχρῶσα (§. 68—70)· οὐδὲ ἐπιλύει τὸ ζήτημα ἡ γνώμη ὅτι προτάσσεται ῥῆμα ἑνικόν, οἷον ἓν μόνον ἑνικὸν ὑποκείμενον προαγγέλλον ἢ περιλαμβάνον, ἀκολουθείτωσαν ἔπειτα καὶ πληθυντικά (Κρυγέρου *Γραμμ. Ἑλλην.* σ. 247)· ά. διότι τὸ ῥῆμα καὶ ἐπιτάσσεται· β'. διότι δυνατὸν νὰ ἦναι καὶ ἓν μόνον ὑποκείμενον, καὶ τοῦτο πληθυντικὸν (*ὕμνοι τέλλεται*). Ἀλλ' οὐδὲ ἀποδεκτέον εὐκόλως ὅτι τὸ *ἔστιν ἄρχοντες καὶ δῆμος* (§. 67) προῆλθε, κατὰ μετάθεσιν, ἐκ τοῦ *ἔστι δῆμος καὶ ἄρχοντες*.

§. 83. Φριδερίκος δὲ Ἄστης, εἰς τὸ αὐτὸ περιλαμβάνων καὶ *ἀττικὴν σύνταξιν* καὶ *πινδαρικὸν σχῆμα* καὶ πᾶσαν λόγου πλοκὴν ἐν ᾗ ἐπὶ πολλῶν ὑποκειμένων τίθεται ῥῆμα ἑνικόν, προσπαθεῖ νὰ ἐξηγήσῃ τὸ πρᾶγμα διὰ τῆς συλληπτικῆς ἐννοίας τῶν ὑποκειμένων ἅπερ, καὶ πληθυντικῶς ἐκφερόμενα, ὑπὸ μίαν ἔννοιαν περιλαμβάνονται· τὸ *ὕμνοι τέλλεται*=τὸ τῶν ὕμνων, τὸ ᾆσμα, τὸ τραγῴδιον· τὸ *κόμαι κατενήνοθεν*=τὸ τῆς κόμης, τὸ τρίχωμα· τὸ *ἔστιν ἄρχοντες καὶ δῆμος*=ἔστιν ἑκάτερον, ὅπερ ἀχώριστον, ἄρχον καὶ ἀρχόμενον (Εἰς Πλάτ. Φαῖδρον, σ. 370).

§. 84. Ἐκ τούτου ἐξηγεῖται, κατ' αὐτόν, καὶ τὸ *συνερεῖ τῇ βουλῇ Φίλιππος καὶ Ἀντιγένης καὶ ὁ ἀντιγραφεὺς καί τινες ἄλλοι* (Δημ. *Ἀνδροτ.* 605)· διότι πολλοὶ ὁμοῦ συλλήβδην καὶ οὐχὶ ἐν ἰδιαιτέρως ὡρισμένῳ ἀριθμῷ λέγουσί τι. Ὡσαύτως καὶ τὸ *ἠνώγει Πρίαμός τε καὶ ἄλλοι Τρῶες ἀγαυοί* (Ἰλ. Η, 386)· διότι παρεισάγονται πολλοὶ κοινῶς τι καὶ οὐχὶ καθ' ἑκάστους λέγοντες. Οὕτω καὶ τὸ *εἰπέ μοι, ὦ Σώκρατές τε καὶ Ἱππόκρατες* (Πλ. *Πρωτ.* 311)= ἄμφω ὑμᾶς ὡς ἕνα προσαγορεύω, ἀδιαφορῶν τίς ὁ ἀποκρινούμενος. Ἐπειδὴ δὲ τὸ οὐδέτερον γένος εἶναι καθ' ἑαυτὸ ἀόριστον, οὐχὶ διακεκριμένως ἀλλὰ συλλήβδην παριστῶν τὸ δι' αὐτοῦ ἐκφερόμενον, διὰ τοῦτο τὰ οὐδέτερα, πληθυντικὰ ὄντα, ἑνικῷ ῥήματι συνήθως συντάσσονται. Μόνον τὴν περίστασιν ἐκείνην διαστέλλει τῆς γενικῆς ταύτης θεωρίας ὁ Ἄστης (Εἰς *Πλάτ.Πολιτ.* σ.400), καθ' ἣν τὸ ῥῆμα, ὑπὸ τοῦ κατηγορουμένου ἐφελκόμενον, συμμορφοῦται αὐτῷ (§. 80).

§. 85. Τὴν αὐτὴν γένεσιν τοῦ *πινδαρικοῦ σχήματος* καὶ τῆς *ἀττικῆς συντάξεως* δεχόμενος καὶ ὁ περιώνυμος Οὐόλφιος (Εἰς *Ἡσιόδου Θεογονίαν*, 321) ἀποδίδει αὐτὴν εἰς τὸ ἀκατέργαστον ἔτι τῆς ἀρχαίας γλώσσης, ὅπερ καὶ παρ' Ὁμήρῳ παρατηρεῖται. Καὶ παρὰ τοῖς ἀρχαίοις δὲ γραμματικοῖς εὑρίσκονται ἴχνη τοιαύτης γνώμης περὶ ταὐτότητος τῶν δύο συντάξεων. (Ἴδε τὸ τοῦ Ἡρωδιανοῦ περὶ *Σχημάτων* ἐν Ἀνεκδότοις Βιλλοισῶνος Β', 95, καὶ ἰδιαιτέρως ἐκδοθὲν μετὰ τῶν *Τονικῶν Παραγγελμάτων* Ἰωάννου τοῦ Ἀλεξανδρέως ἐν Λειψίᾳ, 1825).

§. 86. Καὶ ὁ Εὐστάθιος ἀδιαφόρως ἀνάγει εἰς τὸ *πινδαρικὸν σχῆμα* τὰς τοιαύτας πλοκὰς τοῦ λόγου· οὕτω, π. χ. τὸ ἀνωτέρω τῆς Ἰλιάδος (Ρ, 386) ὀνομάζει *σχῆμα πινδαρικόν*. Περὶ τοῦ τῆς Ὀδυσσείας (Τ, 337) λέγει «τὸ *χλαῖναι* καὶ *ῥήγεα ἤχθετο* αἰολικὸν σχῆμα καὶ δωρικόν, καὶ εἰσὶ παρὰ Πινδάρῳ τοιαῦτα πολλά. Ἀττικὸς δὲ ἀνὴρ οὐκ ἂν οὕτω φράσοι, ἀλλὰ διὰ τὰς *χλαίνας* ἐρεῖ ἂν *ἤχθοντο* πληθυντικῶς.» Ἀλλὰ καὶ ἐν τούτῳ καὶ ἐν τῷ ἄλλῳ τῆς Ὀδυσσείας (Ξ, 291) καὶ ἐν τοῖς ὁμοίοις ἐπενεργεῖ τὸ πληθυντικὸν οὐδέτερον, προσεχέστερον ἢ καὶ ἀπωτέρω τοῦ ῥήματος κείμενον (§. 71). Καὶ περὶ τοῦ *γλῶσσ' ἐμέμικτο* (Ἰλ. Δ, 438) λέγει ὁ Εὐστάθιος· «τὸ δὲ *γλῶσσ' ἐμέμικτο* ἢ πληθυντικῶς νοητέον, ἀντὶ τοῦ *γλῶσσαι πολλαὶ μεμιγμέναι ἦσαν*, ὡς τῆς αι διφθόγγου ἐκθλιβείσης, ἵνα ᾖ τὸ πλῆρες *ὅτι γλῶσσαι ἐμέμικτο*, ὁποῖον ἀλλαχοῦ (Ἰλ. Ρ, 386) τὸ *κνῆμαι παλάσσετο*, ἑνικοῦ ῥήματος ἐπαγομένου πληθυντικῷ ὀνόματι, ᾧ δὴ σχήματι πλεονάζει μάλιστα ὁ Πίνδαρος· ἢ καὶ ἄλλως λόγῳ προσηγορίας ἑνικῶς ῥητέον *γλῶσσα ἐμέμικτο*.» Τὸ τελευταῖον εἶναι ὀρθότερον· ἄλλως τὸ παράδειγμα τοῦτο ἤθελεν εἶναι καθ' αὐτὸ *πινδαρικὸν σχῆμα*, οὐχὶ δὲ τὰ ἄλλα ἐν οἷς συνυπάρχει καὶ οὐδέτερον πληθυντικὸν ὑποκείμενον.

§. 87. Τὸ ἀκατέργαστον τῆς ἀρχαιοτάτης γλώσσης συνίστατο ἴσως καὶ εἰς τοῦτο ὅτι ἐν πολλοῖς εἶχε τὸν αὐτὸν τύπον ἐπὶ τοῦ ἐνεργητικοῦ καὶ πληθυντικοῦ ἀριθμοῦ. Μετέπειτα δέ, ἐπὶ τὸ τελειότερον ἀναπτυχθείσης τῆς γλώσσης, ἡ περὶ τὴν σύνταξιν αὕτη ἀνωμαλία ἔμεινεν ἐντὸς ὁρίων στενωτέρων, ἐπὶ τῆς δεῖνος ἢ δεῖνος περιστάσεως. Βέβαιον δὲ εἶναι ὅτι οἱ Ἀττικοί, συνειθισμένοι ὄντες εἰς τὴν *ἀττικὴν σύνταξιν*, εὐκόλως παρεδέχθησαν ἐν μέρει καὶ τὸ *πιν-*

δαρικὸν σχῆμα, ὅπερ ὅμως εἶναι πολὺ σπανιώτερον παρὰ τὴν *ἀττικὴν σύνταξιν*.

§. 88. Τὸ ὁμόφωνον τοῦ ἑνικοῦ καὶ πληθυντικοῦ ἀριθμοῦ, μεῖναν καὶ μετέπειτα ἐπί τινων, κατὰ σύμπτωσιν τοῦ *νῦ* πρὸς τὸ *ταῦ*, ἐγέννησεν ἀμφιβολίας καὶ διαφωνίας παρὰ τοῖς λογίοις. Ὁ σχολιαστής, ἑρμηνεύων τὸ ἀνωτέρω τοῦ Ἀριστοφάνους (Πλ. 635) *λελάμπρυνται*, λέγει· « ἔχει δὲ τὸ *λελάμπρυνται* τρίτον πρόσωπον τῶν ἑνικῶν ὁμόφωνον τῷ τρίτῳ τῶν πληθυντικῶν, ὡς τὸ *ἐξήρανται* καὶ *κατήσχυνται* καὶ ὅσα τοιαῦτα. » Ὁ σχολιαστὴς τοῦ Σοφοκλέους ἑρμηνεύει ὀρθῶς τό, ἐκ τοῦ *περαίνειν*, *πεπείρανται* (*Τρ*. 581) διὰ τοῦ *κατείργασται*, *τετελείωται* καὶ *ἤνυσται*, ὅπερ ὁ Φίσχερος ὡς τρίτον πληθυντικὸν ἐξέλαβεν. Κλαύδιος Σαρραῦϊος (Sarrau), γράφων πρὸς Σαλμάσιον, λέγει· « Quant à *ἐξήρανται*, je le croiois seulement plurier, et il est aussi singulier. La difficulté en a été meuë par les anciens grammairiens grecs, qui la résolvent par là que *ἐξήρανται*, *πέφανται*, etc, sont de la 3 personne du singulier et du plurier. » Μόνον ἑνικὰ δέχεται πάντα ταῦτα ὁ Σχαίφερος, ὡς καὶ τὸ *κέκρανται* καὶ *κεχείμανται*, ἅπερ πληθυντικὰ ὁ Βουττμᾶννος (§. 69). Κατὰ ταῦτα δὲ καὶ ὁ Κοραῆς παρέλαβεν ἐν ταῖς σημειώσεσι τὴν ὀρθὴν γραφὴν *βεβάθυνται*, ἀντὶ τοῦ βαρβάρου *βεβάθυται* (Στράβ. 629).

§. 89. Εὑρίσκονται δὲ σποραδικῶς καὶ παρημελημέναι λόγου πλοκαί, δυσκόλως ἴσως ἀθωώσιμοι· *Σκεδάσῳ θυγατέρες Μολπία γίνεται καὶ Ἱππώ* (Παυσ. Θ', ιγ', 3). Τοιαῦται παράδοξοι πλοκαὶ ἀπαντῶνται πολλαὶ παρὰ Παυσανίᾳ, περὶ ὧν ἐσημείωσεν ὁ Σείβελις (Παυσ. Ἔ, κβ', 2). Ἀλλὰ καὶ παρὰ τοῖς ἐνδόξοις δὲν λείπουσι τοιαῦτα· *τίνα θέμενοι ϛρατηγοὶ σκοπὸν καὶ ἰατρικὴ ὑπηρεσία στοχάζοιτ' ἂν τῆς σωτηρίας* (Πλ. *Ν*. ΙΒ', 961), κτλ. Ἴδε Βερνάρδυν κατὰ πλάτος πραγματευόμενον περὶ τῶν τοιούτων (*Ἐπιστημ. Σύνταξις*, κτλ, σ. 416—425).

§. 90. Καὶ εἰς τὴν χρῆσιν τοῦ δυϊκοῦ ἀριθμοῦ ἀπαντῶνται ἀνωμαλίαι· ά. καὶ δύο ὑποκειμένων ὄντων δυνατὸν νὰ τεθῇ πληθυντικὸν ῥῆμα· *τὴν μαιείαν ταύτην ἐγώ τε καὶ ἡ μήτηρ ἐλάχομεν* (Πλ. *Θεαιτ*.210).—*οὔ τοι ταῦτα* (ἐγὼ καὶ ὁ ἀδελφὸς) *σπουδάζομεν* (Πλ. *Εὐθυδ*. 273).—*Θερσαγόρας καὶ Ἐξήκεστος ᾤκουν ἐν Λέσβῳ* (Δ.

Ἀριστοκρ. 667)· β'. καὶ δυϊκὸν τύπον ἔχοντος τοῦ ὑποκειμένου, ἐπίσης δυνατὸν νὰ τεθῇ ῥῆμα πληθυντικόν· *δύο ἀνέρε θωρήσσοντο* (Ἰλ. Π, 218)· ἢ καὶ ὁ εἷς ἀριθμὸς διαδέχεται τὸν ἄλλον· *ὡς εἰδέτην ἀλλήλοιν ἡ γυνὴ καὶ ὁ Ἀβραδάτας, ἠσπάσαντο ἀλλήλους* (Ξ. *Π.* ς', ά, 47).—*εἰσέλθετ' εἰς νεοττιάν γε τὴν ἐμὴν καὶ τοὔνομ' ἡμῖν φράσατον* (Ἀρφ. *Ὀρν.* 642).

§. 91. Τίθεται· γ'. ἐπὶ πληθυντικοῦ ὑποκειμένου δυϊκὸν ῥῆμα· ἀλλὰ τοῦτο σπανιώτερον, γινόμενον· 1. ὅταν ἐννοῶνται δύο ὑποκείμενα· *ὅτε χείμαῤῥοι ποταμοὶ συμβάλλετον ὕδωρ* (Ἰλ. Δ, 452)· ἔνθα παραβάλλονται οἱ δύο ἐχθρικοὶ στρατοὶ πρὸς δύο ποταμοὺς ἀπ' ἀντιθέτων μερῶν μισγομένους· οὕτως ἐν τῷ παρὰ Πινδάρῳ *μαθόντες γαρύετον* (Ὀλ. Β', 86. Β.) ἐννοοῦνται, κατὰ τὸν σχολιαστήν, ὁ Σιμωνίδης καὶ ὁ Βακχυλίδης, οἱ ἀντίζηλοι τοῦ Πινδάρου. Ὡσαύτως καὶ ὅταν τὰ ὑποκείμενα, πολλὰ ὄντα, ἐννοῶνται κατὰ ζεύγη· Οὕτως ἐν Ἰλιάδι (Θ, 185) οἱ τέσσαρες ἵπποι τοῦ Ἀχιλλέως ἐννοοῦνται κατὰ ζεύγη· ἐν ὕμνῳ Ἀπόλλωνος (456. 501) ἐννοοῦνται αἱ δύο τάξεις τῶν ναυτῶν, δεξιόθεν καὶ ἀριστερόθεν τῆς νηὸς καθημένων· παρὰ Πλάτωνι (*Θεαιτ.* 152) ἐννοοῦνται δύο ἀνθρώπων τάξεις, φιλόσοφοι καὶ ποιηταί. Ἡ ἀδιάφορος χρῆσις τοῦ δυϊκοῦ ἀντὶ πληθυντικοῦ φαίνεται ὅτι ἀρχίζει ἐπὶ Ἀλεξανδρέων· 2. ἐπὶ τοῦ *ἀμφότεροι* ὅπερ, πληθυντικὸν ἔχον τύπον, ἔχει δυϊκὴν ἔννοιαν· *δυνάμεις δὲ ἀμφότεραί ἐστον, δόξα τε καὶ ἐπιστήμη* (Πλ. *Πολ.* Ε, 478). Ὡσαύτως μετὰ τῶν *δύω* καὶ *δύο*· *δύω δὲ οἱ υἱέες ἤστην* (Ἰλ. Ε, 10). —*ἄνεμοι δύο πόντον ὀρίνετον* (Ἰλ. Ι, 4).—*δύο τμήματά ἐστον* (Πλ. *Πολιτικ.* 282). Περὶ τοῦ δύω καὶ δύο ἴδε σ. 94.

§. 92. Ὡσαύτως καὶ ἐπὶ τῶν ἐπιθετικῶν προσδιορισμῶν· ά. τίθεται πληθυντικὸς προσδιορισμὸς ἐπὶ δυϊκοῦ οὐσιαστικοῦ· *ὄσσε φαεινά* (Ἰλ. Ν, 435. Ἴδε καὶ 617).— *ἄλκιμα δοῦρε* (Ἰλ. Π, 139) —*φίλας περὶ χεῖρε βαλόντε* (Ὀδ. Λ, 210)· β'. τίθεται δυϊκὸς προσδιορισμὸς ἐπὶ πληθυντικοῦ οὐσιαστικοῦ· *δύο χάσματα ἐχομένω ἀλλήλοιν* (Πλ. *Πολ.* Ι, 614).—*οἱ δὲ δὲ δύω σκόπελοι* (Ὀδ. Μ, 73). —*κρᾶναι δύω* (Θεοκρ. Ε, 47).—*δύο κακῶς πεπραγότας* (Εὐρ. *Ἀλκ.* 246).—*δυοῖν οἰμώγμασιν* (Αἰσχ. *Ἀγ.* 1845).—*δυοῖν μιασμάτοιν* (Αἰσχ. *Εὐμ.* 600. Ἴδε σ. 95). Συχνότερον δὲ καὶ ποικιλώτερον ἐπὶ μετοχῶν· *ἐγελασάτην ἄμφω βλέψαντες εἰς ἀλλήλω* (Πλ. *Εὐθυδ.*

273).—*ποῦ ποτ' ὄνθ' εὑρήμεθα*; (Εὐρ. *Ἰφ. Τ.* 777) — *μήπως, ὡς ἀψῖσι λίνου ἀλόντε πανάγρου, ἀνδράσι δυσμενέεσσιν ἕλωρ καὶ κύρμα γένησθε* (Ἰλ. Ε, 487)=ὑμεῖς καὶ αἱ γυναῖκες, κατὰ τὸν σχολιαστήν=σὺ καὶ οἱ ἄλλοι, κατὰ τοὺς νεωτέρους.

§. 93. Ἐρίζουσι δὲ ἀρχαῖοι καὶ νεώτεροι περὶ τοῦ *ἆσσον ἰόνθ'* (Ἰλ. Α, 567). Ὁ Ζηνόδοτος ἐξελέμβανε τὴν μετοχὴν ὡς αἰτιατικήν, *ἰόντα*, ἀναφερομένην πρὸς τὸν *Δία* (ἐμὲ ἰόντα)· ὁ σχολιαστὴς δοτικὴν ἴσα γενικῇ δυναμένην=ἐμοῦ ἰόντος. Ἐκ τῶν νεωτέρων ὁ Βουττμᾶννος ἐν μὲν Λεξιλόγῳ (Α, σ. 3) ἐκλαμβάνει τὴν μετοχὴν δυϊκῶς, *ἰόντε* =ἰόντες, ἀναφερομένην εἰς τοὺς θεούς, κατὰ τὸ ἀνωτέρω (Ἰλ. Ε, 487)· ἐν δὲ τῇ *Διεξοδικῇ Γραμματικῇ* (Α,136) ὡς *ἰόντα*, πρὸς τὸν *Δία*, καθάπερ καὶ ὁ Οὐόλφιος ἐξελάμβανεν, οὕςπερ ἀκολουθεῖ καὶ Σπίτσνερος καὶ Σταδελμᾶννος· τοὐναντίον ὁ Ναιγελσβάχιος δέχεται, κατὰ τὴν πρώτην γνώμην τοῦ Βουττμάννου, *ἰόντε*. Εἰς τοῦτο φαίνεται κλίνων καὶ ὁ Εὐστάθιος. « Τὸ δὲ *ἆσσον ἰόντε*, κατὰ τὴν συνήθη ἐν τοῖς τοιούτοις ἀδιαφορίαν, δυϊκῶς ἐκφωνηθέν, ὅμως ὡς πληθυντικὸν κεῖται· δύναται δὲ καὶ κυρίως εἶναι δυϊκόν, διὰ τὸ διγενὲς τῶν θεαινῶν καὶ τῶν ἐν αὐταῖς ἀῤῥένων. » Καὶ τοῦτο εἶναι τὸ πιθανώτερον.

§. 94. Καὶ ταῦτα μὲν μετὰ τῶν προηγουμένων ἢ διὰ τὴν ὀλίγην εὐχρηστίαν ἐν πολλοῖς τοῦ δυϊκοῦ ἀριθμοῦ, ἢ δύο ὄντων ἢ κατὰ ζεύγη ἐννοουμένων τῶν ὑποκειμένων, ἐξηγοῦνται (σ. 20, §. 27). Ὑπάρχουσιν ὅμως καὶ πλοκαὶ οὐχὶ τοσοῦτον εὐεξήγητοι, ὡς εἶναι ἡ δυϊκοῦ ὑποκειμένου συμπλοκὴ μετὰ ἑνικοῦ ῥήματος· *ἡμῖν γὰρ οὐκ ἔστ' οὔτε κάρυ' ἐκ φορμίδος δούλω διαῤῥιπτοῦντε τοῖς θεωμένοις, οὔθ' Ἡρακλῆς τὸ δεῖπνον ἐξαπαπώμενος*, κτλ (Ἀρφ. *Σφ.* 58).—*εἰ ἔστι τούτω διττὼ τὼ βίω* (Πλ. *Γοργ.* 500).

§. 95. Πρὸς ἀναίρεσιν τῆς ἀτόπου ταύτης πλοκῆς τὸ μὲν πρῶτον τῶν ἀνωτέρω χωρίων προσπαθεῖ νὰ θεραπεύσῃ ὁ Βερνάρδυς δι' ὀρθοτέρας ἄλλης στίξεως, ὁποίαν ὅμως δὲν δεικνύει. Ἴσως, στίξεως τιθεμένης μετὰ τὸ *ἔστι*, παραλαμβάνει τὸ ὑποκείμενον τοῦ λόγου ἐκ τοῦ προηγουμένου κώλου. Καὶ τότε τὸ ὅλον γίνεται· *μηδὲν προσδοκῶν λίαν μέγα· ἡμῖν γὰρ οὐκ ἔστι τοιοῦτον, οὔτε δούλω ἐστόν, οὔθ' Ἡρακλῆς ἐστι*, κτλ. Ἐν δὲ τῷ δευτέρῳ ἡ ἔννοια, λέγει, ἀπαιτεῖ ἑνικὸν ῥῆμα κατὰ τὸ γερμανικὸν es gibt ὅπερ ἐστὶ τὸ γαλλικὸν il y a.

§. 96. Ἀλλὰ παρὰ ταῦτα ὀρθότερον ἴσως εἶναι νὰ ἀναχθῶσι καὶ τὰ ἀνωτέρω εἰς τὸ *πινδαρικὸν σχῆμα* (Ἴδε Κρυγέρου *Ἑλλ. Γραμματ*, σ. 247). Ὡς δηλ' λέγεται *ἔστι βωμοί*, κτλ (§. 67), οὕτω καὶ *ἔστι δούλω* καὶ *ἔστι βίω*, ἴσα δυναμένου τοῦ δυϊκοῦ τῷ πληθυντικῷ. Οὕτως ἐξηγεῖται εὐκολώτερον καὶ τὸ *ὄσσε δαίεται* (Ὀδ. Ζ, 131), τοῦ οὐδετέρου δυϊκοῦ ἴσου ἐκλαμβανομένου τῷ οὐδετέρῳ πληθυντικῷ, ὡς καὶ τὸ *ὄσσε φαεινὰ* μετὰ τῶν ὁμοίων. Εἰ μὲν τοῦτο δὲν συγχωρεῖται, πρέπει ἡ τοιαύτη πλοκὴ νὰ ἐκληφθῇ ὡς ἀνάλογόν τι ἀνωμαλίας εἶδος. Ἐν δὲ τῷ *πνοιῇ δ' Εὐμήλοιο μετάφρενον εὐρέε τ' ὤμω θέρμετο* (Ἰλ. Ψ, 380) τὸ ῥῆμα τίθεται κατὰ τὸ ἐπικρατέστερον, ὡς ἐπὶ ἑνικοῦ καὶ πληθυντικοῦ (§. 79).

§. 97. Ὅτι ὁ δυϊκὸς ἀριθμός, ἐκ τοῦ πληθυντικοῦ κατ' ἐπιτομὴν προελθών, ἐτάχθη μετέπειτα εἰς δήλωσιν τῶν δύο, ἐπροσπάθησε νὰ ἀποδείξῃ ὁ Βουττμάννος διὰ πολλῶν μὲν ἀλλ' ὄχι καὶ ἰσχυρῶν λόγων. Ὅτι, ἀπ' ἐναντίας, ἀνέκαθεν ὑπάρχων ἐν τῇ ἑλληνικῇ, ὡς ἐν ταῖς συγγενέσι γλώσσαις σανσκρίτῃ περσικῇ, λιθουανικῇ καὶ γοτθικῇ, ἀκριβεστέραν δὲ καὶ μᾶλλον ὡρισμένην χρῆσιν ἔχων πρότερον, ἐπὶ Ὁμήρου ἤδη ἀρχίζει νὰ παραγκωνίζηται ὑπὸ τοῦ πληθυντικοῦ, νὰ ἐκλείπῃ παρ' Ἀλεξανδρεῦσιν, ἐξαιρουμένων τῶν λογίων, καὶ νὰ ἐξαφανισθῇ παντελῶς παρ' ἡμῖν, τοῦτο εἶναι πολὺ πιθανώτερον. Ἐναντίον τῆς γνώμης ταύτης ἤθελεν ἴσως ἐπιφέρει τις ὅτι ἡ ῥωμαϊκὴ γλῶσσα ἥτις διέσωσε πολλὰ ἀρχαιότροπα δὲν ἔχει δυϊκὸν ἀριθμόν, ἑπομένως οὐδὲ ἡ ἑλληνικὴ εἶχεν αὐτὸν ἐν ἀρχῇ, κατὰ τὴν γνώμην τοῦ Βουττμάννου. Ἀλλὰ τοῦτο ἐξηγεῖται εὐκολώτερον διὰ τὴν συγγένειαν τῆς ῥωμαϊκῆς γλώσσης πρὸς τὴν αἰολικὴν διάλεκτον· « τοῖς δυϊκοῖς ἀριθμοῖς οὗτοι (*οἱ Αἰολεῖς*) οὐ κέχρηνται, καθὰ δὴ καὶ οἱ Ῥωμαῖοι, τούτων ὄντες ἄποικοι » (Γρηγόρ. Κορίνθου, σ. 606. Σχαιφ. Τὸ περὶ δυϊκοῦ ἀριθμοῦ πόνημα τοῦ Οὐϊλλέλμου Οὐμβόλδου κατὰ δυστυχίαν ἔμεινεν ἀτελές, τοὐλάχιστον ὡς ἐγὼ τὸ γνωρίζω. Ἴσως ἐν τῇ ὁλικῇ ἐκδόσει τῶν ἁπάντων συγγραμάτων τοῦ ἀνδρός, γινομένῃ ἐν Βερολίνῳ μετὰ θάνατον αὐτοῦ, ἐκδοθῇ τέλειον.

Ε΄. Σχῆμα καθ' ὅλον καὶ μέρος.

§. 98. *Σχῆμα καθ' ὅλον καὶ μέρος* ὅπερ, συντομίας χάριν, καὶ *ὁμοιόπτωτον* δυνατὸν ὀνομάσαι καλεῖται πλοκὴ λόγου καθ' ἥν, τι-

θεμένου πρῶτον κατά τινα πτῶσιν τοῦ ὅλου, ὁμοιοπτώτως ἔπειτα προστίθεται καὶ τὸ μέρος ἐφ' οὗ καθ' αὐτὸ ἡ ἐνέργεια πίπτει· *Ἕκτορα δ' αἰνὸν ἄχος πύκασε φρένας ἀμφιμελαίνας* (Ἰλ. Ρ, 83).

§. 99. Ἦτον βέβαια ὁμαλώτερον καὶ εὐσυντακτότερον εἰπεῖν *Ἕκτορος αἰνὸν ἄχος πύκασε φρένας ἀμφιμελαίνας*, ὁ νοῦς ὅμως εὑρίσκει εὐκολώτερον νὰ συνδέσῃ ὅμοιον πρὸς ὅμοιον, κατὰ τὴν ἐξωτερικὴν μᾶλλον σχέσιν ἢ κατὰ τὴν ἐσωτερικὴν συνάφειαν. Κατὰ τὸν πρῶτον τρόπον ἤθελεν εἶναι. *αἰνὸν ἄχος πύκασε τὰς φρένας τοῦ Ἕκτορος*, κατὰ τὸν νῦν τρόπον εἶναι· *αἰνὸν ἄχος πύκασεν Ἕκτορα, τὰς φρένας* δηλ· *αὐτοῦ* Ἐνταῦθα γίνεται τὸ ἐναντίον ἢ ἐν τῷ *κατὰ σύνεσιν σχήματι*· διότι ἐκεῖ μὲν ὁ νοῦς, διατρέχων τὸ ἐξωτερικόν, εἰσδύει εἰς τὸ ἐσωτερικόν, ἐνταῦθα δὲ τέρπεται εἰς τὸ ἐξωτερικὸν ἐπικαταμένων. Ἐκεῖ διασχίζων, οὕτως εἰπεῖν, τὴν σάρκα εἰσδύει εἰς τὸν μυελόν, ἐνταῦθα θέτει ἀμφότερα εἰς τὴν αὐτὴν ἐπιφάνειαν.

§. 100. Ἡ τοιαύτη πλοκὴ τοῦ λόγου ἰδιάζει μάλιστα τοῖς ἐπικοῖς· *μή με, γύναι, χαλεποῖσιν ὀνείδεσι θυμὸν ἔνιπτε* (Ἰλ. Γ, 438).— *ἐπεί σε μάλιστα πόνος φρένας ἀμφιβέβηκεν* (Ἰλ. Ζ, 355).—*τὸν δ' ἄορι πλῆξ' αὐχένα* (Ἰλ. Λ, 240).—*ὁ δὲ Πήδασον οὔτασεν ἵππον ἔγχει δεξιὸν ὦμον* (Ἰλ. Π,468).—*ποῖόν σε ἔπος φύγεν ἕρκος ὀδόντων;* (Ὀδ. Α, 64) Τοιοῦτον καὶ τὸ τοῦ Σοφοκλέους· *καὶ σύ μ' ἐξ ὁδοῦ πόδα κρύψον κατ' ἄλσος* (Κ. 114). Πρὸς τὰ ἀνωτέρω δύο ἑλληνικὰ εὑρίσκει ὅμοιον ὁ Ῥεϊσίγιος τὸ γερμανικὸν **es zerreisst mich das Herz**, δι' ὅπερ τοὺς μεταχειριζομένους αὐτὸ κατοίκους τοῦ Βερολίνου ἀποκαλεῖ ἑλληνίζοντας. Τοιοῦτον ἤθελεν εἶναι παρ' ἡμῖν *μὲ σπαράττεις τὴν καρδίαν*=μοῦ σπαράττεις τὴν καρδίαν. Ἐνίοτε προστίθεται πρόθεσις ἐπὶ τῆς τὸ μέρος δηλούσης αἰτιατικῆς (Ἰλ. Π, 464)· ἄλλοτε δὲ ἐκφέρεται τὸ ὅλον κατὰ δοτικήν (Ἰλ. Ε, 493. Ὀδ. Σ, 87).

§. 101. Εἰς τοῦτο τὸ σχῆμα ἀνάγουσι καὶ ἐκείνην τῶν ἐπιμερισμῶν τὴν περίστασιν καθ' ἣν τὸ ὅλον τίθεται ὁμοιοπτώτως τοῖς μέρεσιν, ἐν ᾧ, κατὰ φυσικωτέραν πλοκήν, ἔπρεπε νὰ τεθῇ κατὰ γενικήν· *οἱ ἄνθρωποι οἱ μὲν εἰσιν ἀγαθοί, οἱ δὲ κακοί*, ἀντὶ *τῶν ἀνθρώπων*.—*οἱ γὰρ ψιλοὶ οἱ μὲν ἀπώλλυντο, οἱ δ' ἐσώθησαν* (Θ. Ζ', 45), ἀντὶ *τῶν ψιλῶν*.

§. 102. Ὁρίζουσι δὲ τὰ περὶ τούτου ὡς ἐφεξῆς. *Ἐπιμερισμός*

ἐστιν ἡ λογικὴ διαίρεσις ἑνός τινος ὅλου εἰς τὰ οἰκεῖα μέρη. Καὶ ὅταν μὲν τὸ εἰς τὸ ὅλον ἀπονεμόμενον ῥῆμα ἀπονέμηται καὶ εἰς τὰ μέρη, ἐξ ἀναλόγου, κατὰ τὴν περίστασιν, παραλαμβανόμενον, τότε τὸ ὅλον τίθεται καθ' οἱανδήποτε πτῶσιν καὶ τὰ μέρη· *καὶ τροπαῖον στήσαντες ἀνεχώρησαν, οἱ μὲν* (ἀνεχώρησαν) *ἐς τὴν πόλιν, οἱ δὲ* (ἀνεχώρησαν) *ἐπὶ τὰς ναῦς* (Θ. Γ',91).—*ἀπέκτειναν τοὺς πολεμίους, τοὺς μὲν* (ἀπέκτειναν) *δόλῳ, τοὺς δὲ* (ἀπέκτειναν) *βίᾳ*, κτλ. Ὅταν δὲ μηδὲν κοινὸν ῥῆμα ἁρμόζῃ εἰς τὸ ὅλον, ἑκάστου τῶν ἀντιδιαιρουμένων μερῶν ἰδιαίτερον ἔχοντος ῥῆμα, τότε τὸ ὅλον τίθεται κατὰ γενικήν, τὰ δὲ μέρη καθ' ἣν πτῶσιν ἀπαιτεῖ τὸ ῥῆμα τῆς οἰκείας προτάσεως· *τῶν πόλεων αἱ μὲν τυραννοῦνται, αἱ δὲ δημοκρατοῦνται, αἱ δὲ ἀριστοκρατοῦνται* (Πλ. *Πολ.* Α', 338).—*τῶν δὲ ἐν Κιλικίᾳ πόλεων τὰς μὲν πλείστας οἱ μεθ' ἡμῶν ὄντες ἔχουσι, τὰς δὲ οὐ χαλεπόν ἐστι κτήσασθαι* (Ἰσ. *Πανηγ.* μγ'). — *τοὺς μὲν δὴ ὥρα γυμναζομένους τῶν ἀνδρῶν, τοὺς δὲ κτενιζομένας τὰς κόμας* (Ἡρ. Ζ', 208).—*τῶν μαινομένων τοὺς μὲν οὐδὲ τὰ δεινὰ δεδιέναι, τοὺς δὲ καὶ τὰ μὴ φοβερὰ φοβεῖσθαι· καὶ τοῖς μέν—τοῖς δέ*, κτλ (Ξ. *Ἀπ.* Α', ά, 14).

§. 103. Κατὰ τὰ πρῶτα δυνατὸν ἐκλαβεῖν καὶ τὸ τοῦ Θουκυδίδου· *αἱ δὲ τῶν Μεγαρέων στάσεις, φοβούμεναι οἱ μὲν μὴ τοὺς φεύγοντας σφίσιν ἐσαγαγὼν αὐτοὺς ἐκβάλῃ, οἱ δὲ μὴ αὐτὸ τοῦτο ὁ δῆμος δείσας ἐπιθῆται σφίσιν ... οὐκ ἐδέξαντο* (Θ. Δ', 71)· ἔνθα τὸ μὲν ῥῆμα εἶναι κοινὸν εἰς τὸ ὅλον καὶ εἰς τὰ μέρη· *αἱ στάσεις ἐφοβοῦντο, αἱ μὲν* (ἐφοβοῦντο) *τὸ... αἱ δὲ* (ἐφοβοῦντο) *τὸ ..., καὶ διὰ τοῦτο οὐκ ἐδέξαντο*, τὸ δὲ *οἱ μὲν* ἀναφέρεται εἰς τὸ *στασιῶται*, περιεχόμενον, *κατὰ σύνεσιν* εἰς τὸ *στάσεις* (§. 29—32). Οὕτω καὶ *αἵτε ἀττικαὶ τριάκοντα νῆες καὶ τῶν Κερκυραίων ὅσαι πλώϊμοι ἦσαν ἐπέπλευσαν, βουλόμενοι εἰδέναι εἰ ναυμαχήσουσιν* (Θ. Α', 52).—*πεντήκοντα τριήρεις διάδοχοι πλέουσαι ἐς Αἴγυπτον ἔσχον κατὰ τὸ Μενδήσιον κέρας, οὐκ εἰδότες* (Θ. Α', 110), ἀναφερόμενον εἰς τὸ *ναῦται*.—*καὶ φθάνουσαι* (αἱ νῆες) *ἀντίπρωροι παρασκευάζονται ἀμυνούμενοι* (Θ. Β', 91). Ἄλλου δὲ ὑποκειμένου κατ' ὀνομαστικὴν προστιθεμένου, γίνεται ὀνομαστικὴ ἀπόλυτος· *αἱ ἀττικαὶ νῆες φόβον μὲν παρεῖχον τοῖς ἐναντίοις, μάχης δὲ οὐκ ἦρχον, δεδιότες οἱ στρατηγοὶ τὴν πρόῤῥησιν τῶν Ἀθηναίων* (Θ. Α', 49).

§. 104. Ἐκ τούτων γίνεται δῆλον ὅτι, εἰ καὶ ἡ ἀνωτέρω πλοκὴ (§. 101) ὡς πρὸς τὴν χρῆσιν τῶν πτώσεων κρίνεται ἡ κανονικωτέρα καὶ τυπικωτέρα ἐν τοῖς ἐπιμερισμοῖς, ἀλλ' οὐδὲν ἧττον, δυνάμει τοῦ περὶ οὗ ὁ λόγος σχήματος, καὶ ἐπὶ τῆς δευτέρας ταύτης περιστάσεως, καθ' ἣν τὸ ὅλον ἔπρεπε, κατὰ τὴν ἀρχὴν ταύτην, νὰ τεθῇ κατὰ γενικήν (§. 101), τίθεται ὁμοιοπτώτως τοῖς μέρεσιν, ὡς ἐν §. 89. Ὡσαύτως *οἰκίαι αἱ μὲν πολλαὶ πεπτώκεσαν, ὀλίγαι δὲ περιῆσαν* (Θ. Α, 100).—*ὅσοι τυραννεῖν ἐπιχειρήσαντες, οἱ μὲν αὐτῶν καὶ ταχὺ πάμπαν κατελύθησαν οἱ δέ, . . θαυμάζονται* (Ξ. *Π*. Α,ά, 1)· ἔνθα κανονικώτερον ἦτον βέβαια, κατὰ τὰ ἄνω, *τῶν τυραννεῖν ἐπιχειρησάντων*, κτλ (Ἴδε κατωτέρω §. 111).

§. 105. Τοιοῦτον καὶ τὸ τοῦ Ἀππιανοῦ· *ἡ δὲ πόλις οἱ μὲν ἐν ταῖς ὁδοῖς ἐθρήνουν τοὺς οἰκείους καὶ σφᾶς ὠλοφύροντο, αἱ δὲ γυναῖκες ἱκέτευον, οἱ δὲ ἄρχοντες θυσίαις τε καὶ εὐχαῖς ἱλάσκοντο τοὺς θεούς, ἡ δὲ βουλὴ Κόϊντον Φάβιον εἰς Δελφοὺς ἔπεμπεν* (*Ἀννιβ*. 27)· ἔνθα τὸ μὲν *πόλις*=πολῖται (§. 29—32), τὸ δὲ ὅλον= τῶν πολιτῶν οἱ μὲν ἄνδρες ἐθρήνουν, αἱ δὲ γυναῖκες ἱκέτευον, κτλ.

§. 106. Ἐνταῦθα ἀνάγονται καὶ ἐκεῖναι τοῦ λόγου αἱ πλοκαί, ἐν αἷς πληθυντικῶς προτασσομένου τοῦ ὅλου, δὲν ἐπιφέρεται ῥῆμα ἀνάλογον, ἀλλ', ὡς ἀπολύτου μένοντος τοῦ πρώτου ὑποκειμένου, τὰ ῥήματα τίθενται μόνον εἰς τὰ μέρη· *οἱ δὲ δύο σκόπελοι, ὁ μὲν οὐρανὸν εὐρὺν ἱκάνει . . . τὸν δ' ἕτερον σκόπελον χθαμαλώτερον ὄψει* (Ἰλ. Μ, 73).—*αὐτὰρ κοῦραι Ἀλίοιο γέροντος ἤτοι μὲν Φῶκον Ψαμάθη τέκε θεάων· Πηλεῖ δὲ δμηθεῖσα θεὰ Θέτις ἀργυρόπεζα γεῖνατ' Ἀχιλλῆα* (Ἡσίοδ. *Θεογ*. 1007). — *αἱ δὲ ἄλλαι ψυχαί, ἡ μὲν ἄριστα θεῷ ἑπομένη ὑπερῆρεν, ἡ δὲ τοτὲ μὲν ἦρε, τοτὲ δὲ ἔδυ* κτλ (Πλ. *Φαίδρ*. 248 καὶ πολλαχοῦ). Παρὰ δὲ Θουκυδίδῃ καὶ ὑπομερίζεται πάλιν τὸ δεύτερον κῶλον (Ζ', 13).

§. 107. Καὶ οἱ ἀριστάρχειοι (εἰς Ἰλ. Γ, 211) καὶ ὁ Ἀπολλώνιος (*Περὶ Συντάξ*. Α', 10) καὶ πάντες σχεδὸν οἱ ἀρχαῖοι γραμματικοὶ θέλουσιν ἐνταῦθα τὴν ὀνομαστικὴν ἀντὶ γενικῆς τιθεμένην. Τινὲς δὲ τούτων καὶ διπλοῦν σολοικισμὸν ἐνόμισαν ὅτι εὑρίσκουσιν ἐν τῷ *δίδυμα τέκνα, πότερος ἄρα πότερον αἱμάξει;* (Εὐρ. *Φ*. 1295) εἰς τὴν χρῆσιν τῆς ὀνομαστικῆς ἀντὶ γενικῆς (*διδύμων τέκνων*), καὶ εἰς τὴν χρῆσιν τοῦ *πότερος* ἀντὶ *πότερον*.

§. 108. Καὶ περὶ μὲν τοῦ *πότερος* (παῖς) ἀντὶ τοῦ *πότερον* ἐλαλήσαμεν ἐν τοῖς ἔμπροσθεν (§. 28—29)· ἐὰν δὲ δεχθῶμεν ὡς σολοικισμὸν τὴν ἐν τοῖς ἐπιμερισμοῖς χρῆσιν τῆς ὀνομαστικῆς ἀντὶ τῆς γενικῆς, πρέπει νὰ καταδικασθῶσι πολλότατα χωρία ποιητῶν ἐνδόξων καὶ συγγραφέων· διότι, εἰ καὶ ὑπὸ τῶν γραμματικῶν τίθεται ὡς κανονικὴ ἐν τούτοις ἡ χρῆσις τῆς γενικῆς, ἡ ὀνομαστικὴ ἀπαντᾶται τοσοῦτον συχνότερον, οὐχὶ μόνον παρ' Ὁμήρῳ, ἀλλὰ καὶ παρ' Ἀττικοῖς, ὥστε δὲν ἐδίστασεν ὁ Λεσβῶναξ νὰ ὀνομάσῃ τὸ τοιοῦτον *σχῆμα ἀττικόν*.

§. 109. Οἱ νεώτεροι παρατηροῦσιν ὅτι ἡ ὀνομαστικὴ ἐν τοῖς τοιούτοις ἐπιμερισμοῖς τίθεται συνήθως πρὸς διάκρισιν νέου τινὸς προστιθεμένου εἰς ἄλλα προειρημένα· ὁ δὲ Εὐστάθιος «τὸ δὲ *οἱ δύο σκόπελοι*, κτλ, καινοπρεπῶς πέφρασται· ὤφειλε γὰρ εἰπεῖν *τῶν δύο σκοπέλων ὁ μὲν, ὁ δέ*· οὐ ποιεῖ δὲ οὕτως ἢ ὁρίσας πρᾶγμα *καινὸν* τὸ *κατὰ τοὺς δεινοὺς σκοπέλους* καινῶς φράσαι, ἢ καὶ ὅτι οὐκ ἔχει ἂν ῥῆμα κοινὸν ἐπαγαγεῖν ὑπάρχον τοῖς δυσὶ σκοπέλοις.»

§. 110. Οἱ ἀρχαῖοι γραμματικοὶ οὕςπερ ἀκολουθεῖ καὶ ὁ Εὐστάθιος, δεχόμενοι ἐν τῷ ἀνωτέρω χωρίῳ τῆς Ὀδυσσείας τὴν ὀνομαστικὴν ἀντὶ γενικῆς, συγχέουσι τὰς *Πλαγκτὰς Πέτρας* (Ὀδ. Μ, 59) τοῖς *δύο σκοπέλοις Σκύλλῃ καὶ Χαρύβδει* (Ὀδ. Μ, 79), ἐν ᾧ προφανῶς, τελειωθείσης ἤδη τῆς τῶν πρώην περιγραφῆς, ἄρχεται νέον τι ἀντιθετικῶς πρὸς ταῦτα, ὡς ἐξάγεται ἐκ τῆς ὅλης διηγήσεως τῆς Κίρκης ἥτις δεικνύει τῷ Ὀδυσσεῖ δύο δρόμους, τὸν μὲν πρὸς τὰς *Πλαγκτὰς Πέτρας*, τοῖς πᾶσιν ἀδιάβατον, ἐξαιρουμένης τῆς Ἀργοῦς (στίχ. 59—72), τὸν δὲ τῶν δύο σκοπέλων (στίχ. 73—110).

§. 111. Ὁ συγγράψας τὸν *τοῦ Ὁμήρου τοῦ Ποιητοῦ Βίον* λέγει περὶ τῆς τοιαύτης χρήσεως «οὐκ ἄτοπον τὸν μέλλοντα περὶ δυοῖν τινων λέγειν προτάξαι τὴν εὐθεῖαν πτῶσιν καὶ τὸ κοινὸν αὐτῶν ἑκατέρῳ φυλάξαντα ἐπεργάζεσθαι κοινὸν τοῦ λόγου.» Καὶ «ὅτι δὲ τὸ κοινὸν τοῦ λόγου χάριν πολλὴν ἐπιφαίνει πρόδηλον.»

§. 112. Ἐκ πάντων τούτων φαίνεται ὅτι παρὰ τὸν ἀνωτέρω κανόνα (§. 101) ὀρθότερον εἶναι εἰπεῖν ὅτι ἐπὶ τῶν *ἐπιμερισμῶν* ὅπου μὲν ἐξαίρεται τὸ μέρος, τὸ ὅλον τίθεται κατὰ γενικήν· *ἐμὸν ἔργον ἐστὶ προαιρεῖσθαι τῶν λόγων μὴ τοὺς ἡδίστους, ἀλλὰ τοὺς χρησιμωτάτους* (Ἰσ.)· ὅπου δὲ *τὸ ὅλον*, ἐκφέρεται καὶ τοῦτο ὁμοιοπτώ-

τως τοῖς μέρεσι· ἀμελεῖσθαι δοκοῦντες στρατιῶται οἱ μὲν ἀγαθοὶ πολὺ ἀθυμότεροι γίγνονται, οἱ δὲ πονηροὶ πολὺ ὑβριστότεροι (Ξ. *Π.* Έ, έ, 41).

§. 113. Καὶ κατ' αἰτιατικὴν δὲ τιθεμένου τοῦ ὅλου, δυνατὸν νὰ τεθῶσι καὶ τὰ μέρη ὡσαύτως ὁμοιοπτώτως, ὡς καὶ ἐπὶ ὀνομαστικῆς· *ἄνδρας τε τοὺς μὲν ἀπέκτειναν, τινὰς δὲ καὶ ἐζώγρησαν* (Θ. Β', 92).—*δύο ὑποσχέσεις τὴν μὲν βουλόμενος ἀναπρᾶξαι, τὴν δὲ αὐτὸς ἀποδοῦναι* (Θ. Β', 95). Ἐνίοτε δέ, κατ' αἰτιατικὴν ἐκφερομένου τοῦ ὅλου, ἕπονται τὰ μέρη κατ' ὀνομαστικήν· *ἄνδρ' ὁρόω κρατερὼ ἐπὶ σοὶ μεμαῶτε μάχεσθαι, ἶν' ἀπέλεθρον ἔχοντας· ὁ μὲν τόξων εὖ εἰδώς, Πάνδαρος . . . Αἰνείας δ' υἱὸς Ἀγχίσαο* (Ἰλ. Ε, 244).—*δοιοὺς δ' ἄρ' ὑπήλυθε θάμνους, ἐξ ὁμόθεν πεφυῶτας· ὁ μὲν φυλίης, ὁ δ' ἐλαίης* (Ὀδ. Ε, 476).

§. 114. Περὶ τοῦ δευτέρου λέγει ὁ σχολιαστής· « τὸ δὲ σχῆμα *ἀντίπτωσις*· ἵν' ᾖ *τὸν μὲν φυλίης, τὸν δ' ἐλαίης*· ἢ στικτέον μετὰ τὸ *πεφυῶτας*, ἵνα ἐν τοῖς ἑξῆς λείπῃ τὸ *ἦν* ῥῆμα· *ὁ μὲν φυλίης ἦν, ὁ δὲ ἐλαίης.* » Τὸν δεύτερον τοῦτον τρόπον ὀνομάζουσι *σχῆμα κατ' ἀπόστασιν*, ἀποστατικῶς δηλ. ἤτοι κεχωρισμένως καὶ ἀπ' ἄλλης ἀρχῆς ἐννοοῦντες τὸ δεύτερον μέρος τοῦ λόγου. Ἀλλὰ ἤτοι ἐννοηθῇ τὸ ῥῆμα, ὡς ὁ σχολιαστὴς λέγει, ἤ, πολλῷ μᾶλλον, κατ' ἀνακολουθίαν φράσεως ἐκληφθῇ ἡ ἐναλλαγὴ αὕτη, ἡ ὀνομαστικὴ ἐν τούτοις καὶ ἐν τοῖς ὁμοίοις καθιστᾷ τὸν λόγον ζωηρότερον καὶ ὡς αὐθυπόστατον, ἀποβάλλοντα διὰ τῆς πλαγίας ἀμφότερα ταῦτα (Ἴδε Ὀδ. Α, 275). Ἡ ἐν τῷ ἀνωτέρω χωρίῳ ἄλλη γραφὴ *πεφυῶτε· ὁ μέν*, κτλ, καίτοι χασμωδίας γινομένης, δὲν εἶναι ἄτοπος.

§. 115. Τὸ αὐτὸ ἰσχύει καὶ μετοχῆς ἐν τοῖς τοιούτοις λόγοις οὔσης, δι' οὗ γίνεται ἡ *ἀπόλυτος ὀνομαστικὴ* λεγομένη· *τὼ δὲ διακρινθέντε, ὁ μὲν μετὰ λαὸν Ἀχαιῶν ἤϊ', ὁ δ' ἐς Τρώων ὅμαδον κίε* (Ἰλ. Η, 306).—*δὴ τότ' ἀνασχομένω, ὁ μὲν ἤλασε δεξιὸν ὦμον, ὁ δ' αὐχέν' ἔλασσεν*, κτλ (Ὀδ. Σ, 95. Ἴδε καὶ Ω, 483. Ἡρόδ. Β', 9. Ξ. *Ἀν.* Δ', 6', 2).—*ἔπειτα ἰόντε ὁ μὲν παρὰ τὸ μειράκιον ἐκαθέζετο, ὁ Εὐθύδημος, ὁ δὲ παρ' αὐτόν με ἐξ ἀριστερᾶς* (Πλ. *Εὐθυδ.* 273). Τοιοῦτον δὲ καὶ τὸ *ἄμφω δ' ἑζομένω γεραρώτερος ἦεν Ὀδυσσεύς* (Ἰλ. Γ, 211), εἰ καὶ ἐν τούτῳ δὲν εἶναι κυρίως ἐπιμερισμός. Ὡσαύτως καὶ *ἐλθόντες δὲ . . . πρῶτος λυόμην, ὑπέλυσα*

δ' ἑταίρους (Ὀδ. Ι, 462)· ἔνθα τὸ ῥῆμα τίθεται κατὰ τὸ πρόσωπον τοῦ μόνου ἐνεργοῦντος Ὀδυσσέως.

§. 116. *Ἐπιμερισμοῦ* ἔννοιαν ἔχουσι καὶ τὰ *ἄλλος, ἄλλος ἄλλοθεν, ἕκαστος, ἑκάτερος*, κτλ. Διὰ τοῦτο καὶ ἐπὶ τούτων, τιθεμένου τοῦ ῥήματος πληθυντικῶς, κατὰ τὸ ὑποκείμενον τὸ παριστάνον τὸ ὅλον, ἐπιφέρονται τὰ μέρη ὡς ἀκριβέστερος προσδιορισμός, χωρὶς ἰδιαιτέρου ῥήματος· *καί με ὡς εἶδον εἰσιόντα, εὐθὺς πόῤῥωθεν ἠσπάζοντο ἄλλος ἄλλοθεν* (Πλ. *Χαρμ.* 153)=ἠσπάζοντο οἱ ἰδόντες, ὁ εἷς ἠσπάζετο ἐξ ἑνὸς καὶ ὁ ἄλλος ἐξ ἄλλου μέρους. — *οἱ δὲ κλῆρον ἐσημήναντο ἕκαστος* (Ἰλ. Η, 175).—*ἐγώ τε καὶ σὺ μακρὸν λόγον ἑκάτερος ἀπετείναμεν* (Πλ. *Πρωτ.* 361).

§. 117. Ἐνίοτε τίθεται τὸ ῥῆμα ἐν τούτοις κατὰ τὸ ὑποκείμενον τοῦ προσδιορισμοῦ, ἀλλὰ προτασσομένου· *πάντες τε* (οἱ Πελοποννήσιοι) *ἰσόψηφοι ὄντες καὶ οὐχ ὁμόφυλοι τὸ ἐφ' ἑαυτὸν ἕκαστος σπεύδει* (Θ. Α, 141).—*οὗτοι ἄλλος ἄλλα λέγει* (Ξ. *Ἀν.* Β', ά, 15). Ὡς τὸ *οἱ δὲ κλῆρον ἐσημήναντο ἕκαστος*=οἱ δὲ ἐσημήναντο κλῆρον, ἕκαστος δηλ. ἐσημήνατο, οὕτω τὸ *οἱ Πελοποννήσιοι τὸ ἐφ' ἑαυτὸν ἕκαστος σπεύδει*=ἕκαστος σπεύδει τὸ ἐφ' ἑαυτόν, οἱ Πελοποννήσιοι δηλ. σπεύδουσι τὸ ἐφ' ἑαυτούς. Δυνάμει δὲ τῆς ἐν τούτοις περιληπτικῆς ἐννοίας λέγεται καὶ *ἕτερος ἀφ' ἑτέρου θεραπείας ἀναπιμπλάμενοι, ὥσπερ τὰ πρόβατα, ἔθνησκον* (Θ. Β', 51), κτλ (Ἴδε περὶ τῶν *Ἐπιμεριστικῶν Ἀντωνυμιῶν*, σ. 129).

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΔΕΥΤΕΡΟΝ.

Περὶ Ἰδιωμάτων.

§. 1. Κατὰ τὸ 1622 ἔτος ἐκδώσας ὁ Ἰησουΐτης Φραγκίσκος Βίγερος ἢ Βιγέριος (Viger) τὸ *Περὶ τῶν Κυριωτέρων Ἰδιωτισμῶν τῆς Ἑλληνικῆς Γλώσσης* μικρὸν πόνημα εὕρηκεν ἀλλεπαλλήλους ὑπομνηματιστὰς οἵτινες, θέλοντες δῆθεν νὰ ἐπαυξήσωσι τὸν ἐν αὐτῷ πλοῦτον, δὲν ἐβράδυναν νὰ συγκρύψωσι τὸ κείμενον ὑπὸ τὰς πολυπληθεῖς καὶ παντοίας αὐτῶν σημειώσεις, ὀρθά τε καὶ μὴ συμφοροῦντες καὶ ἐξαφανίζοντες οὕτως εἴ τι ἐν τῷ πρωτοτύπῳ ἦν χρήσιμον, ἕως οὗ τελευταῖον ὁ περιώνυμος Γ. Ἕρμαννος διὰ τῶν σοφῶν

αὐτοῦ καὶ τοῦ Ῥεϊζίου σημειώσεων, ἐλέγξας τὰ λάθη καὶ τὰς ἀκρισίας τοῦ Ὀογεβενίου καὶ Ζευνίου, ναὶ μὴν καὶ τὰ τοῦ πρώτου συντάκτου Βιγέρου ἢ Βιγερίου, κατέστησε τὸ σύνταγμα τοῦτο χρησιμώτατον εἰς τὴν φιλομαθῆ νεότητα, τὸ τέταρτον ἐκδώσας αὐτὸ ἐν Λειψίᾳ κατὰ τὸ 1834.

§. 2. Ἐπίμετρον τῶν εἰς Βίγερον σημειώσεων ἐπρόσθεσεν ὁ Ἑρμᾶννος *Περὶ Ἰδιωμάτων ἐν γένει*. Τὴν λέξιν *ἰδίωμα* ἔκρινε καταλληλοτέραν πρὸς τοῦτο παρὰ τὴν λέξιν *ἰδιωματισμός*, σημαίνουσαν τὴν ἰδιότητα τοῦ *ἰδιώτου*. Σημαίνει δὲ τὸ *ἰδιώτης* α'. τὸν κατὰ μέρος ἄνθρωπον, ἀντιθέτως πρὸς τὴν ὅλην πόλιν· *καὶ ἂν ἰδιώτης καλῇ καὶ ἐὰν πόλις* (Πλ. *Κρατ.* 385. Ἴδε καὶ *Θεαιτ.* 172. Ν. Θ', 864)· β'. τὸν οὐδεμίαν ἀρχὴν ἔχοντα, ἀντιθέτως πρὸς τὸν ἄρχοντα· *ἄν τε ἄρχων ἄν τ' ἰδιώτης ὢν τυγχάνῃ* (Πλ. *Πολιτικ.* 259)· γ'. τὸν ἀδαῆ καὶ ἄπειρον, ἀντιθέτως πρὸς τὸν εἰδήμονα καὶ ἔμπειρον· *πότερον ἰδιώτην ἤ τινα τέχνην ἔχοντα θετέον εἶναι τὸν ἀσπαλιευτήν;* (Πλ. *Σοφιστ.* 221. Ἴδε καὶ *Θουκ.* Β', 48)· δ'. τὸν πεζογράφον, ἀντιθέτως πρὸς τὸν ποιητήν· *ἐν μέτρῳ ὡς ποιητής, ἢ ἄνευ μέτρου ὡς ἰδιώτης;* (Πλ. *Φαίδρ.* 250)

§. 3. Ὡς δὲ ὅλη ἑνός τινος ἔθνους ἡ γλῶσσα δυνατὸν νὰ ὀνομασθῇ *ἰδίωμα* (**idiome français**, κτλ), ἰδιαίτερον ἔχουσα παρὰ τὰς ἄλλας τύπον καὶ χαρακτῆρα, οὕτως *ἰδιώματα* τῆς δεῖνος ἢ δεῖνος γλώσσης, ἵνα ἔχωσιν ἔννοιαν ὡρισμένην καὶ ἀκριβῆ, δὲν δύναται νὰ ἦναι ἄλλα εἰ μὴ τὰ ἰδιαιτέραν παρὰ τὴν κοινὴν καὶ συνήθη πλοκὴν δεχόμενα, ἥνπερ *κυρίως σύνταξιν* ὀνομάσαντες ἐπραγματεύθημεν ἐν τῷ πρώτῳ καὶ δευτέρῳ τμήματι τοῦ παρόντος πονήματος·

§. 4. Φιλοσοφῶν δὲ καὶ ἐνταῦθα, ὡς καὶ ἐν τῇ Μετρικῇ, ἐπὶ τὸ γερμανικώτερον ὁ Ἑρμᾶννος εὑρίσκει ὅτι πᾶν *ἰδίωμα*, κατὰ τὴν ἀνωτέρω ὁρισθεῖσαν ἔννοιαν, ἤτοι περιέχει ἔλαττον ἢ πλέον τοῦ δέοντος, ἢ σημαίνει ἄλλο τι ἢ κατ' ἄλλην πλοκὴν ἢ κατ' ἄλλον τρόπον.

§. 5. Ἐκ τούτου προκύπτουσι τέσσαρες ἰδιωμάτων τρόποι, ἐξ ὧν ὁ πρῶτος περιλαμβάνει τὴν *Ἔλλειψιν* καὶ τὸν *Πλεονασμόν*, ὁ δεύτερος περιλαμβάνει τὰς πλοκὰς τοῦ λόγου ἐν αἷς δηλοῦται ἄλλο τι παρὰ τὸ νοούμενον, ὁ τρίτος τὴν *Ἔφελξιν* δι' ἧς ἑνοῦνται τὰ διεστῶτα καὶ τὸ *Ἀνακόλουθον* δι' οὗ χωρίζονται τὰ συνεστῶτα, ὁ τέταρτος, τελευταῖον, περιέχει τὰς πλοκὰς αἵτινες ἔχουσι μὲν ὀρ-

θῶς ὡς πρὸς τὸν περὶ οὗ ὁ λόγος, οὐχὶ δὲ καὶ ὡς πρὸς τὸν λαλοῦντα.

§. 6. Ἀπέχοντες ἐπὶ τοῦ παρόντος τοῦ ἐξετάσαι τίνα τὰ κατὰ καὶ τίνα τὰ ὑπὲρ τῆς ἑρμαννείου ταύτης τῶν *ἰδιωμάτων* διαιρέσεως καὶ ἐφαρμογῆς, θέλομεν πραγματευθῇ ἐνταῦθα ἐκ τούτων τὰ κυριώτερα, ἐπιτέμνοντες, ἀναπληροῦντες, ἀλλάσσοντες καὶ ἀναπτύσσοντες κατὰ τὴν χρείαν. Ἐπειδὴ δὲ ὑπὸ ταῦτα περιέχεται πᾶν ὅ τι ἐκτρέπεται τῆς τυπικωτέρας καὶ κανονικωτέρας πλοκῆς, διὰ τοῦτο δυνατόν, ὡς γενῶν ἐκλαμβανομένων τῶν *ἰδιωμάτων*, νὰ ἐκληφθῶσιν ὡς *εἴδη* τὰ ἐξηγηθέντα καὶ ἄλλα ἐξηγηθησόμενα *σχήματα*.

Α΄. Ἔλλειψις.

§. 7. Τὸ ὄνομα δεικνύει ἀρκούντως τὴν φύσιν τούτου τοῦ *ἰδιώματος*. Πολλάκις δηλ· ὁμιλοῦντες ἢ γράφοντες παραλείπομεν λέξιν ἢ λέξεις αἵτινες διὰ τὴν ἀκρίβειαν ἔπρεπε νὰ τεθῶσιν, ἀλλ' ὅμως, καίπερ παραλειπόμεναι, ἢ διὰ τὴν συνάφειαν εὐκόλως ἐννοοῦνται ἢ διὰ τὴν συχνὴν χρῆσιν κατήντησαν τοσοῦτον γνωσταί, εἰς τὴν δεῖνα ἢ δεῖνα περίστασιν, ἐπὶ ταύτης ἢ ἐκείνης τῆς σημασίας τιθέμεναι, ὥστε οὐδεμίαν φέρουσιν ἀσάφειαν εἰς τὴν κατάληψιν τῆς ἐννοίας. Τοῦτο καλεῖται *Ἔλλειψις*.

§. 8. Οὕτω παρετηρήσαμεν ἐν τοῖς ἔμπροσθεν ὅτι παραλείπεται τὸ συνδετικὸν ἐκ τῶν μερῶν τῆς ἁπλῆς προτάσεως. Εἰς τὸ *οὐκ ἀγαθὸν πολυκοιρανίη*, *εἰς τὸ ἄριστον μὲν ὕδωρ*, κτλ, παραλείπεται τὸ *ἐστίν*. Ἀλλὰ καὶ ἡ θέσις τῶν μερῶν εἶναι τοιαύτη, καὶ τοιαύτη ἡ σχέσις τῶν ἐννοιῶν πρὸς ἀλλήλας ὥστε οὐδεμίαν δυσκολίαν ἀπαντᾷ ὁ νοῦς ἵνα ἐννοήσῃ ὅτι τὸ ἓν εἶναι κατηγορούμενον τοῦ ἄλλου, καὶ ὅτι τὸ μὲν πρῶτον εἶναι=οὐκ ἀγαθόν ἐστιν ἡ πολυκοιρανίη, τὸ δὲ δεύτερον=τὸ ὕδωρ ἐστὶν ἄριστον, κτλ (σ. 8, §. 11).

§. 9. Ἐπίσης παρετηρήσαμεν ὅτι, ἐπὶ ὡρισμένων περιστάσεων, καὶ τὸ *ὑποκείμενον* καὶ τὸ *κατηγορούμενον* καὶ τὸ *ἀντικείμενον* δυνατὸν νὰ παραλειφθῇ. Ὡσαύτως καὶ ὁλόκληρος πρότασις· *εἰς κόρακας* (ἔῤῥε), *πρός σε γονάταν* (ἱκετεύω), κτλ (σ. 8, §. 12—σ. 10, §. 17). Οὕτως. *ὅπως ἀνὴρ ἔσει* =ὅρα τίνι τρόπῳ ἔσει ἀνήρ (σ. 407, §. 190). *οὐχ' ὅτι*=οὐκ ἐρῶ ὅτι.—*οὐχ ὅπως*=οὐκ ἐρῶ ὅπως (σ. 579, §. 82).

§. 10. Ἡ ἐλλειπτικῶς ἐκφερομένη ἔννοια εἶναι πλοκὴ λόγου συνεπτυγμένη, οὐκ ἔχουσα μὲν πάντα ὅσων εἶναι δεκτική, ἀλλ' οὐδὲν

ἧττον πλῆρές τι ἐξηγοῦσα. Διὰ τοῦτο ὑπὸ Θειρσχίου παρομοιάζεται σκιαγραφίᾳ καὶ ἄλλας μὲν προσέτι γραμμὰς δεχομένῃ αἵτινες ὅμως δὲν χαρακτηρίζουσιν, ἀλλ' οὐδὲν ἧττον ποιοῦσιν αὐτὴν πληρεστέραν.

§. 11. Ἐκ τῆς συχνῆς δὲ καὶ ὡρισμένης χρήσεως πολλὰ ἐπίθετα, καὶ ἄνευ οὐσιαστικῶν τιθέμενα, κατήντησαν ὄχι μόνον εὔληπτα, ἀλλὰ κατέλαβον σχεδὸν τὸν τόπον αὐτῶν· οὕτω λέγομεν *ὑστεραία, τρίτη, πολεμία, τραχεῖα, εὐθεῖα, εἰκοστή, εἱμαρμένη, πεπρωμένη, δεξιά, μουσική, ἐρήμη, ἐναντία, διάμετρος*, κτλ, μόλις ἔχοντες χρείαν νὰ ἐνθυμίσωμεν ὅτι τὸ πλῆρες ἤθελεν εἶναι *ἡμέρα, γῆ, ὁδός, μερίς, μοῖρα, χείρ, τέχνη, δίκη, ψῆφος, γραμμή*, κτλ. Τὰ τοιαῦτα κατήντησαν οἷον *τεχνικοὶ ὅροι* (Ἴδε περὶ Ὅρων Τεχνικῶν *Πινδάρου Εἰσαγωγήν*, §. 99 καὶ ἐφεξῆς).

§. 12. Κατὰ ταῦτα δὲ λέγεται προσέτι *κόπτων ἀμφοτέρῃσι* (*Ὀδ.* Σ, 28), πλῆρες δὲ ἐν τῷ *ἀμφοτέρῃσι χερσὶν ἑλών* (Ἰλ.Σ,23 καὶ πολλαχοῦ). — *τυπτόμενος ταῖσι πλατείαις ἔφευγεν* (Ἀρφ. *Β.* 1096), χερσίν.—*ὀρθὴ ἡ παροιμία τὸ τὰς ἁπάσας μὴ ῥᾴδιον εἶναι διαφεύγειν* (Πλ. *Σοφιστ.* 231)=λαβάς, ὅπερ πληρέστερον ἐκφέρει ἀλλαχοῦ ὁ αὐτὸς Πλάτων· *εἰς τὰς ὁμοίας λαβὰς ἐλήλυθας* (*Φαίδρ.* 236).— *οὐ μὴν ἴσην γ' ἔτισεν* (*Σ. Τ.* 810)=δίκην.—*ἡ ἐμὴ νικᾷ* (Πλ. *Πολ.* Γ', 397)=γνώμη—*ἀνεβάλλοντο εἰς τὴν αὔριον* (Πλ. *Μενεξ.* 234) =ἡμέραν.—*ξυνέβη μοι φεύγειν τὴν ἐμαυτοῦ* (Θ. Ε', 26)=γῆν.— *τρία τάλαντα καὶ χιλίας εἴληφε* (Δημ.)=δραχμάς.—*ἵν' ἐκεῖ περὶ χιλίων ἐκινδυνεύομεν* (Δ. *Ἀνδροτ.* 599).—*ἐν χιλίαις δ' ὁ κίνδυνος* (Δ. *Ἀνδροτ.* 601), κτλ.

§. 13. *Ἐλλείψεως* εἶδος εἶναι καὶ ἡ *ἀποσιώπησις*, ἐν ᾗ ὁ ἠρχισμένος λόγος, διὰ διαφόρους αἰτίας, καὶ πάντοτε ἐπὶ ῥητορικῷ σκοπῷ, διακόπτεται· *ἀλλ' ἐμοὶ μὲν· οὐ βούλομαι δὲ δυσχερὲς εἰπεῖν οὐδὲν ἀρχόμενος τοῦ λόγου* (Δ. *περὶ Στεφ.* 226)· ἔνθα πρὸς συμπλήρωσιν τοῦ λόγου ἔπρεπε νὰ ἀκολουθήσῃ *μέγιστον τοῦτο κακὸν* ἢ τοιοῦτόν τι=περὶ τῶν ἐσχάτων κινδυνεύω (Σουΐδας), ὅπερ ἀποφεύγει ὁ ῥήτωρ ὡς κακὸν οἰωνόν. « Ἀποσιώπησις δὲ ὁπόταν ἀτοπωτέρᾳ τις μέλλων ἐπιφορᾷ χρῆσθαι σιγήσῃ τὸ συμπέρασμα τῆς διανοίας· *ἀλλ' ἐμοὶ μέν*, κτλ » (Ἡρωδιανός).—*εἰ μὲν δώσουσι γέρας Ἀχαιοὶ* (Ἰλ. Α, 135)· ἔνθα ἔπρεπε νὰ ἀκολουθήσῃ *καλῶς, παύσομαι* ἤ τι τοιοῦτον, ἀλλ' ὁ νοῦς, σπεύδων εἰς τὸ ἐν τῷ δευτέρῳ κώλῳ σπου-

δαιότερον, παραλείπει τὴν ἀπόδοσιν τοῦ πρώτου.—*τότε δὲ... οὐκ ἄξιον εἰπεῖν* (Δ. *περὶ Στεφ.* 29.).—*ἐπειδὴ τοίνυν ἡ μὲν εὐσεβὴς καὶ δικαία ψῆφος ἅπασι δέδεικται...* κτλ. (Δημ. *περὶ Στεφ.* 269).

§. 24. Τὸ ἀντίθετον τούτου εἶναι ὁ *δυνητικὸς λόγος*, ἀπόδοσις ὢν τοῦ *ὑποθετικοῦ λόγου*, κατὰ παράλειψιν τῆς εὐκόλως ἐννουμένης προτάσεως· *βουλοίμην ἂν*=βουλοίμην ἄν, εἰ δυναίμην.—*ἡδέως ἂν ἤκουσα*=ἡδέως ἂν ἤκουσα, εἰ ἐξῆν, εἰ ἐλέγετο.—*οὐδ' ἂν εἷς ἀντείποι* (Δ.). — *ἡδέως ἂν ἔγωγ' ἐροίμην* (Δ.), κτλ (σ. 751, §. 33—34).

§. 15. Ὡς δὲ διαφέρει τῆς *ἀποσιωπήσεως* ἡ *ἔλλειψις* καθ' ὅ τι ἡ μὲν πρώτη γίνεται διὰ ῥητορικόν, ἡ δὲ δευτέρα διὰ γραμματικὸν σκοπόν, τὴν συντομίαν, οὕτω διαφέρει κατ' ἄλλον λόγον καὶ τῆς *βραχυλογίας*· καὶ ἡ μὲν ἔλλειψις, ὑπάρχουσά τε καὶ μή, φέρει τὸ αὐτὸ ἀποτέλεσμα, ἡ δὲ ἀποσιώπησις, τοὐναντίον, ἐν δέοντι γινομένη, ἐπενεργεῖ περισσότερον παρὰ διὰ τοῦ λόγου ἀναπληρουμένης, ἀφίνουσα ἐλευθέραν τὴν φαντασίαν.

§. 16. *Βραχυλογία*, κατὰ τὴν παρ' Ἕλλησι γενικὴν ἔννοιαν, εἶναι ἡ διὰ βραχέων ἔκφρασις, τὸ ἐναντίον τῆς *μακρολογίας* καὶ *μακρηγορίας*· *καὶ ἐν μακρολογίᾳ καὶ ἐν βραχυλογίᾳ οἷός τ' εἶ συνουσίας ποιεῖσθαι* (Πλ. *Πρωτ.* 335). Ὡς δὲ οἱ Σπαρτιᾶται ὑπερηγάπων τὴν *βραχυλογίαν*, οὕτως οἱ σοφισταὶ τὴν *μακρηγορίαν* ἥνπερ πολλαχοῦ ἐλέγχει ὁ Πλάτων· *ἆρ' οὖν ἐθελήσαις ἂν τὸ μῆκος τῶν λόγων τοῦτο εἰσαῦθις ἀποθέσθαι;* (Πλ. *Γοργ.* 449)— *καί μοι ἐπίδειξιν τούτου ποίησαι, τῆς βραχυλογίας, μακρολογίας δὲ εἰσαῦθις* (αὐτόθι).—*τὴν μακρολογίαν ἣν καθείρξῃς* (Πλ. *Γοργ.* 461).—*ἐπίσταται περὶ σμικροῦ πράγματος ῥήσεις παμμήκεις εἰπεῖν* (Πλ. *Φαίδρ.* 268).

§ 17. Κατὰ τὴν ἔννοιαν ταύτην *βραχυλογία* εἶναι καὶ τὸ εἰπεῖν ἁπλῶς *τὰ πρὸς πόλεμον*, ἀντὶ *τὰ πρὸς πόλεμον συντελοῦντα*, (σ. 636,§.190) —*ἐξέρχεσθαι στρατιάν* (Αἰσχίν *Παραπρ.* νγ',)=στρατείαν.—*ἐξιέναι στρατείας* (Θ. Α', 15)=ἐξιόντας ποιεῖσθαι, ὅπερ ἀνεπτυγμένως ἐκφέρει ἀλλαχοῦ ὁ αὐτὸς Θουκυδίδης· *δοκεῖ τὴν στρατιὰν ξυναγαγὼν ποιήσασθαι* (Θ. Α', 15). Σημαίνει δὲ ἡ λέξις *στρατιά*, ὡς καὶ ἡ λέξις *στόλος*, *στρατὸν* καὶ *στρατείαν*, ἡ δὲ παρὰ τῶν γραμματικῶν διαφορὰ δὲν τηρεῖται ἀκριβῶς. Παρ' Ἀριστοφάνει φέ-

ρεται μόνον *στρατιὰ* καὶ ἐπὶ στρατείας (*Ἱππ.* 587. *Σφ.* 354. 557. *Λυσ.* 597). Οὕτω δὲ καὶ *ἀγῶνας ἐξιὼν* (Σ. *Τρ.* 158).

§. 18. Εἰ δὲ τῇ αὐτῇ ἀναλογίᾳ ἐξηγητέον καὶ τὸ *τὴν στρατιὰν ξυνῆλθον* (Θ. Α, 3), κατὰ τὸ *συνιέναι συνόδους* (Πλ. *Συμπ.* 197), ἢ γραπτέον, κατά τι ἀντίγραφον, *ἐξῆλθον*, ἢ προτιμητέα ἡ τοῦ Κρυγέρου εἰκασία, ὅτι ἐκληπτέον χρονικῶς τὴν αἰτιατικήν, ὡς καὶ ἐν τῷ ἡροδοτείῳ *τὸν χρόνον τοῦτον ἐπὶ Κρότωνα μέλλειν στρατεύεσθαι* (Ἡρ. Ε, 44), περὶ τούτου ἔστιν ἀμφισβητῆσαι.

§. 19. Τοιοῦτον καὶ τὸ *λέχος γὰρ Ἡρακλεῖ κριτὸν ξυστᾶσ', ἀεί τιν' ἐκ φόβου φόβον τρέφω* (Σ. *Τρ.* 28). Τοῦτο δὲ ὁ μὲν σχολιαστὴς διὰ τοῦ *συνελθοῦσα* ἑρμηνεύει, ὁ δὲ Ἑρμᾶννος, ἐπιδοκιμάζων τὴν γνώμην τοῦ σχολιαστοῦ, καταδικάζει τὸν Οὐακεφείλδιον ὀνομαστικὴν δεχόμενον τὸ *λέχος κριτόν*, ὅπερ αὐτὸς θέλει αἰτιατικήν=λέχος ξανάψασα, κατὰ τὸ ὁμηρικὸν *ἐμὸν λέχος ἀντιόωσαν* (Ἰλ. Α, 31). Συμφωνότερα τούτῳ ἤθελαν εἶναι βέβαια τὰ *συνάπτειν λέκτρα καὶ ἁρμόσαι γάμους* (Εὐρ. *Φ.* 49. 414). Ἀλλὰ δὲν εἶναι ἴσως ἀδύνατον, καὶ κατ' ὀνομαστικὴν ἐκλαμβανομένου τοῦ *λέχος κριτόν*, νὰ δοθῇ ἡ ἑξῆς ἔννοια· *διὰ συνάψεως γενομένη ἐκλεκτὸν Ἡρακλεῖ λέχος*. Εἴη δ' ἂν ἐνταῦθα τὸ *λέχος* ὡς τὸ παρ' ἡμῖν *στεφάνι*, μεταληπτικῶς ἀντὶ τῆς *συζύγου*· *τὸ στεφάνι μου*=ἡ ςεφανωμένη σύζυγος ἢ συμβία μου.

§. 20. Βραχυλογικαὶ οὐχ ἧττον καὶ συνεπτυγμέναι φράσεις εἶναι καὶ πολλὰ ἄλλα τοῖς προηγουμένοις προσόμοια· *οὐ γὰρ ἐσθ' Ἕκτωρ ταδε* (Εὐρ. *Ἀνδρ.* 168)=τάδε οὐ τὰ ἀμφὶ Ἕκτορα πράγματά ἐστιν. Οὕτω καὶ *οὐκέτι Τροία τάδε* (Εὐρ. *Τρ.* 99).—*οὐ τάδε Βρόμιος, οὐ τάδε χοροί, Βάκχαι τε θυρσοφόροι* (Εὐρ. *Κύκλ.* 63).—*Ἀπόλλων τάδ' ἦν, Ἀπόλλων* (Σ. *Τρ.* 1329). Οὕτως ὁ Ἑρμοκράτης μετὰ δωρικῆς ὑψηλοφροσύνης λέγει πρὸς τοὺς Καμαριναίους· *οὐ ξυστραφέντες βουλόμεθα προθυμότερον δεῖξαι αὐτοῖς* (Ἀθηναίοις) *ὅτι οὐκ Ἴωνες τάδε εἰσὶν οὐδ' Ἑλλησπόντιοι καὶ νησιῶται, οἳ δεσπότην ἢ Μῆδον ἢ ἕνα γέ τινα ἀεὶ μεταβάλλοντες δουλοῦνται, ἀλλὰ Δωριῆς ἐλεύθεροι ἀπ' αὐτονόμου τῆς Πελοποννήσου τὴν Σικελίαν οἰκοῦντες;* (Θ. ς', 77) Δὲν διαφέρουσι βεβαίως παραπολὺ τούτων τὰ καθ' ἡμᾶς· *δὲν εἶναι 'δῶ τὸ Χόρμοβον, δὲν εἶν' τὸ Τεπελένι· ἐδῶ 'ναι τὸ Σοῦλι τὸ κακόν, ἐδῶ 'ναι τὸ Κακοσοῦλι, ποῦ πολεμοῦν μικρὰ παιδιά, γυναῖκες σὰν τοὺς ἄνδρας*, κτλ.

§. 21. *Βραχυλογία* ἰδιαιτέρως παρὰ τῶν νεωτέρων φιλολόγων ὀνομάζεται ὡρισμένον εἶδος φράσεως ἐν ᾧ φαίνεται μὲν ὅτι λείπει τι, ὡς ἐν τῇ *κυρίᾳ ἐλλείψει*, ὅπερ ἔπρεπε κατ' ἀκριβολογίαν καὶ πρὸς ὁλοκληρίαν τοῦ λόγου νὰ τεθῇ, ἀλλὰ κυρίως λανθάνει ἐν τοῖς ἡγουμένοις ἢ ἑπομένοις, ἤτοι αὐτὸ τοῦτο ἢ σύστοιχον τῇ ῥίζῃ τῆς λέξεως, ἢ τοὐλάχιστον κατὰ τὴν ἔννοιαν συγγενές, ἑπομένως αὐτόθεν κατ' ἀναλογίαν παραλαμβανόμενον.

§. 22. Κατὰ τὸν πρῶτον τρόπον τῆς τοιαύτης *βραχυλογίας* ἡ αὐτὴ λέξις ἅπαξ τεθεῖσα πρέπει νὰ ἐννοῆται δίς· *ἅπαν θεοῦ μοι δῶμ', ἵν' ἂν λάβῃ μ' ὕπνος* (Εὐρ. *Ἴωνι*, 315)=ἅπαν θεοῦ δῶμ' ἐστί μοι δῶμα.—*φιλόψογον δὲ χρῆμα θηλειῶν ἔφυ* (Εὐρ.*Φ*.206)= τὸ χρῆμα τῶν θηλειῶν ἔφυ φιλόψογον χρῆμα.—*τὰ δὲ τοῖς δυνατοῖς οὐκ ἐριστὰ πλάθειν* (Σ. *Ἠλ.* 219)=τὰ τοῖς δυνατοῖς ἐριστὰ ἢ ἐριζόμενα οὐκ ἐριστά ἐστιν ὥστε πλάθειν αὐτοῖς = τὸ τοῖς δυνατοῖς ἐρίζειν ὥστε πλάθειν (=πελάζειν) αὐτοῖς οὐκ ἀγαθὴ ἔρις ἐστίν·=*τὴν περὶ τούτων φιλονεικίαν πρὸς τοὺς κρατοῦντας ποιεῖσθαι ἀσύμφορον* (Σχολ.).—*ἀλλ' ἡδὺ γάρ τοι κτῆμα τῆς νίκης λαβεῖν* (Σ. *Φ*. 81)=ἡδὺ γὰρ κτῆμα τὸ τῆς νίκης κτῆμα λαβεῖν. Οὕτως ὁ Ἑρμᾶννος, καὶ Δοιδερλείνου συμφωνοῦντος.

§. 23. Καὶ ἐν τούτοις μὲν τὸ ὑποκείμενον παραλαμβάνεται ἐκ τοῦ κατηγορουμένου, ἐν ἄλλοις δὲ παραλαμβάνεται τὸ κατηγορούμενον ἐκ τοῦ ὑποκειμένου· *ἴσθι γὰρ ἐξ ἐμέο τὰ ποιεύμενα ὑπὸ Μήδων* (Ἡρ. Η, 80)=ἴσθι γὰρ ἐξ ἐμέο ποιεύμενα τὰ ὑπὸ Μήδων ποιεύμενα=ἴσθι ὅτι αἱ τῶν Μήδων πράξεις εἰσὶν ἐμαὶ πράξεις, κτλ.

§. 24. Ὡσαύτως τὸ αὐτὸ ῥῆμα, εἰς ἓν κῶλον τιθέμενον, ἐννοεῖται καὶ εἰς τὸ ἄλλο· *ὁ δὲ ἀπεκρίνατό μοι ὅτι ὁ μὲν πεπραμένος εἴη τοῦ σίτου, ὁ δὲ ἔνδον ἀποκείμενος* (Δημ. πρὸς *Φαίνιππον*, 1040). —*κατὰ μὲν ἔλευσαν αὐτοῦ τὴν γυναῖκα, κατὰ δὲ* (ἔλευσαν) *τὰ τέκνα* (Ἡρ. Θ', 5), κτλ. Ἴδε Κοραῆν εἰς *Ἰσοκρ*. Β', σ. 36, δικαιολογοῦντα τὴν ὑπ' αὐτοῦ προτιμηθεῖσαν γραφὴν παρὰ τὴν ἄλλην δι' ἧς γίνεται ἡ περὶ ἧς ὁ λόγος *βραχυλογία*.

§. 25. Καὶ ἀντικείμενον παραλαμβάνεται ἐκ κώλου εἰς κῶλον· *καὶ τῇ πάσῃ Σικελίᾳ καρπουμένῃ καὶ πρὶν ἐλευθερίαν βεβαιοτέραν παραδοῦναι καλὸς ὁ ἀγών* (Θ. Ζ', 68) = Σικελίᾳ καρπουμένῃ καὶ πρὶν ἐλευθερίαν βεβαιοτέραν ἐλευθερίαν παραδοῦναι. Οὕτω καὶ

οἱ δὲ δὴ ἂν δόξωσι διαφερόντως πρὸς τὸ ὁσίως βιῶναι προκεκρίσθαι (Πλ. *Φαίδ.* 114) = οἱ ἂν δόξωσι διαφερόντως βιῶναι πρὸς τὸ ὁσίως βιῶναι.

§, 26. Καὶ πρόθεσις παραλαμβάνεται ἐκ κώλου εἰς κῶλον· *ἢ ἁλὸς ἢ ἐπὶ γῆς* (*Ὀδ.* Μ, 27). Εἰ δὲ καὶ τὸ *νηΐ τε καὶ ἑτάροισι* (*Ὀδ.* Λ, 161) τρεπτέον εἰς τὸ *νηΐ τε σὺν θ' ἑτάροισι*, ὡς ὁ Δοιδερλεῖνος θέλει, περὶ τούτου ὑπάρχουσι καὶ λόγοι ὑπὲρ καὶ λόγοι κατά. Ὑπὲρ τῆς διορθώσεως εἶναι ὅτι ἁπανταχοῦ ὅπου εἰς τὸ *νηΐ* ἢ *νηυσὶ* προστίθεται τὸ *ἑταῖροι* ὁ ποιητὴς ἔχει τὴν πρόθεσιν *σὺν* (*Ἰλ.* Α, 179. 183. *Ὀδ.* Α, 183. Γ, 323. Ι, 173). Κατὰ τῆς διορθώσεως δυνατὸν νὰ ἦναι ἄλλα χωρία ἐν οἷς ἡ ἀπενεκτικὴ δηλοῖ τὸν τρόπον καὶ τὸ μέσον τοῦ ἔρχεσθαι (*Ὀδ.* Δ, 8. Κ, 502), καὶ ἄλλαι τινές, ἐκτὸς τῶν χωρίων, σχέσεις. Ἴδε Νίτσην ἐν τῷ ἀνωτέρω χωρίῳ τῆς Ὀδυσσείας ὅςτις, σταθμήσας τοὺς ὑπὲρ καὶ κατὰ λόγους, ἀποδέχεται ὡς πιθανὴν τὴν διόρθωσιν τοῦ Δοιδερλείνου.

§. 27. Ὡσαύτως δὲ καὶ σύνδεσμος· *ζώει ὅ γ' ἢ τέθνηκεν* (*Ὀδ.* Β, 132).—*ἑκόντα μήτ' ἄκοντα* (Σ. *Φ.* 771)=μήθ' ἑκόντα μήτ' ἄκοντα.—*γῆ δ' οὐδ' ἀὴρ οὐδ' οὐρανὸς ἦν* (Ἀρφ. *Ὀρν.* 694)—*ἡμίονοι δὲ οὐδὲ ὄνοι ἀνέχονται τὴν ἀρχὴν* (Ἡρ. Δ', 28). Οὕτω καὶ ἐν τοῖς λεγομένοις *Χρυσοῖς Ἔπεσι* τοῦ Πυθαγόρου· *πρῆξαι μήτ' εἰπεῖν ὅ τι τοι μὴ βέλτερόν ἐστιν* (26).

§. 28. Ὁ τοιοῦτος τρόπος καλεῖται *σχῆμα ἀπὸ κοινοῦ*, διότι ἡ αὐτὴ λέξις ἅπαξ τεθεῖσα ἐννοεῖται ὡς ἀπὸ κοινῆς ἀρχῆς εἰς ἀμφότερα τὰ κῶλα ἢ καὶ εἰς πλείονα, ἐὰν τύχωσιν, ἐκ τοῦ προηγουμένου εἰς τὸ ἑπόμενον ἢ καὶ ἀντιστρόφως, κατ' ἐπάνοδον, ἐκ τοῦ ἑπομένου εἰς τὸ ἡγούμενον. « *Ἀπὸ κοινοῦ* μέν ἐστι λόγων συνέχεια ἐν διανοίᾳ κοινωνοῦσα ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἑνὸς ῥήματος εἰς συντέλειαν, οἷον *καὶ ἐλίσσετο πάντας Ἀχαιούς, Ἀτρείδα δὲ μάλιστα δύω κοσμήτορε λαῶν* » (Ἡρωδιανός).

§. 29. Καὶ λόγος ὁλόκληρος ἀναπληροῦται κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον. Οὕτως, εἰπόντος τοῦ Σωκράτους *οὐκοῦν κακῷ ὑπερβάλλον τὸ ἀδικεῖν κάκιον ἂν εἴη τοῦ ἀδικεῖσθαι*; ἀποκρίνεται ὁ Πῶλος *δῆλον δὴ ὅτι* (Πλ. *Γοργ.* 475)=δῆλον δὴ ὅτι κάκιον ἂν εἴη.— *ἐγὼ νομίζω τὸν μὲν πόλεμον τὸν πρὸς βασιλέα χαλεπὸν τῇ πόλει, τὸν δ' ἀγῶνα ῥᾴδιον ἂν συμβάντα* (Δ. *Συμμορ.* 180). Οὕτως ἐπὶ τῶν

ὑποθετικῶν λόγων διὰ τοῦ *εἰ δὲ μὴ* ἐπαναλαμβάνεται ὅλος ὁ προηγούμενος λόγος (σ. 748, §. 20).

§. 30. Καὶ ταῦτα πάντα μετὰ τῶν ὁμοίων εἰς τὸ *ἀπὸ κοινοῦ σχῆμα* ἀνακτέα. « *Ἀπὸ κοινοῦ* δ' εἴρηται καθ' ὅ τι τὸν ἅπαξ ῥηθέντα λόγον (=λέξιν) καὶ ὅλως τὰ προειρημένα κοινοποιεῖ καὶ τοῖς ἐφεξῆς τὸ ταὐτὸν τῆς τοῦ λόγου συντάξεως· ἕκαστον γὰρ τῶν εἰρημένων τὴν εἰς τὸ κοινὸν ἐπάνοδον ἀναλαμβάνει· κρεῖττον γοῦν τὸ *ἀπὸ κοινοῦ*, ὅταν λείπῃ μὲν μὴ λεγόμενον, φαίνηται δ' ὡς λεγόμενον τῷ συνυπακούεσθαι » (Ν. Καυσοκαλυβίτης σ. 88).

§. 31. Πολὺ συχνότερος εἶναι ὁ δεύτερος τρόπος τῆς τοιαύτης *βραχυλογίας* καθ' ὅν, τεθείσης μιᾶς τινος λέξεως, ἐκ ταύτης, πρὸς συμπλήρωσιν τῆς ἐννοίας, παραλαμβάνεται λέξις σύστοιχος μὲν ἀλλὰ κατ' ἄλλον τύπον καὶ σχηματισμόν, ὥστε ἀναπληρωτέα πτῶσις ἐκ πτώσεως, ῥῆμα ἐκ ῥήματος, βαθμὸς ἐκ βαθμοῦ, ὄνομα ἐκ ῥήματος καὶ ἀντιστρόφως, κτλ.

§. 32. Συχνότατα γίνεται τοῦτο ἐπὶ τῆς ἀντωνυμίας *αὐτός*. Παρ' Ὁμήρῳ λέγεται· *ἑλὼν γὰρ ἔχει γέρας, αὐτὸς ἀπούρας* (Ἰλ. Α, 356) =αὐτὸς ἑαυτῷ· ἄλλως ἢ ἤθελε περιττεύει ἢ μάχεται τοῖς προηγουμένοις τὸ *αὐτός*· διότι διὰ τῶν κηρύκων ἀφαιρέσας τὴν Βρισηΐδα ὁ Ἀγαμέμνων δὲν τὴν ἀφήρεσεν *αὐτός*=ἰδίαις χερσίν. Ὅτι δὲ τὸ *αὐτὸς* συμπλεκτέον μετὰ τοῦ *ἀπούρας*, οὐχὶ ἀμέσως μετὰ τοῦ *ἔχει* (*ἔχει γέρας αὐτός, ἀπούρας*) δῆλον ἐκ τοῦ *ὅτ' Ἀχιλλῆος γέρας αὐτὸς ἀπηύρων* (Ἰλ. Τ, 89). Οὕτω παρὰ Σοφοκλεῖ· *ἵν' αὐτὸς ἦν πρόσουρος* (Φ. 691) = αὐτὸς αὑτῷ. Οὕτω παρὰ τῷ αὐτῷ Σοφοκλεῖ· *ἀλλ' αὐτὸς ἄρχων Αἴας ἔπλει* (Αἴ. 1234) = αὐτὸς αὑτοῦ ἄρχων, ὡς πληρέστερον λέγεται ὑπὸ Τεύκρου· *οὐκ αὐτὸς ἐξέπλευσεν, ὡς αὑτοῦ κρατῶν;* (Σ. *Αἴ.* 1099), κτλ. Κατὰ τὰ προηγούμενα δὲ ἐξηγοῦσι καὶ τὸ *ἐκάθισέ τε ἐφ' ἕνα ἕκαστον αὐτῶν* (*Πρ. Ἀποστόλων*, Β', 3)=μία ἐκάθισέ τε ἐφ' ἕνα ἕκαστον, κτλ.

§. 33. Οὕτω δὲ καὶ ῥῆμα ἐκ ῥήματος ἀναπληροῦται κατ' ἀναλογίαν· *σύ τε Ἕλλην εἶ, καὶ ἡμεῖς* (Ξ. *Ἀν.* Β', α', 16), ἐσμέν.— *οὕνεκ' ἐγὼ Δαναοῖσι* (ἀρήγω), *σὺ δὲ Τρώεσσιν ἀρήγεις;* (Ἰλ. Ξ, 192) —*ὦ μῆτερ, ὡς πράσσεις κακῶς, ὅσον περ εὖ ποτε* (Εὐρ. *Ἑκ.* 55—57), ἔπρασσες.—*καὶ τοῖς γε Ἀθηναίοις* (συμμαχίαν ἐποιήσασθε) *βοηθεῖν, ὅταν ὑπ' ἄλλων καὶ μὴ αὐτοὶ ὥςπερ νῦν τοὺς πέ-*

λας ἀδικῶσιν (Θ. ϛ', 79)· ἔνθα ἀναπληρωτέον τὸ παθητικὸν ἐκ τοῦ ἐνεργητικοῦ, καίτοι ἄλλως τραχύ=ὅταν ὑπ' ἄλλων ἐπιόντων ἀδικῶνται.

§. 34. Ἐξηγοῦσα ἡ Κλυταιμνήστρα τὴν πρὸς τὸν Ἀγαμέμνονα δῆθεν ἀγάπην της, καὶ περιγράφουσα τὴν δεινὴν κατάστασιν τῆς, *ἄρσενος δίχα, ἐν δόμοις ἐρήμου γυναικός*, ἀναγκαζομένης νὰ ἀκούῃ πολλὰς μισητὰς φήμας, λέγει πρὸς τοῖς ἄλλοις *καὶ τὸν μὲν ἥκειν, τὸν δ' ἐπεισφέρειν κακοῦ κάκιον ἄλλο πῆμα* (Αἰσχ. Ἀγ. 831). Ἐνταῦθα ἐξάγεται τὸ θετικὸν ἐκ τοῦ συγκριτικοῦ τὸν μὲν ἥκειν πῆμα φέροντα, τὸν δ' ἐπεισφέρειν, κτλ. Τὸ *τοῦτό μοι ἐν τοῖς θειότατον φαίνεται γενέσθαι* (Ἡρ. Ζ', 1 7) = ἐν τοῖς θείοις θειότατον. Ἐνταῦθα ἐξάγεται τὸ θετικὸν ἐκ τοῦ ὑπερθετικοῦ (Ἴδε καὶ Πλ. *Συμπ.* 178). Ἐκ τοιαύτης δὲ ὁρμωμένη ἀρχῆς ἡ φράσις αὕτη (*ἐν τοῖς πρῶτοι*, κτλ, Θ. Ά, 6, διάφορον τοῦ *ἐν τοῖς πρώτοις*) κατήντησεν ἔπειτα οἷον ἐπιῤῥηματική, τιθεμένη καὶ ἐπὶ θηλυκῶν (Θ. Γ', 17. 81). Ἄλλοι δὲ ἄλλως περὶ τούτου.

§. 35. Εἰς τὸ *παῖδες δραγμεύοντες πάρεχον* (Ἰλ. Σ, 555) ἀναπληροῦται ἐκ τῆς μετοχῆς τὸ δηλωτικὸν τοῦ ἀντικειμένου ὄνομα= πάρεχον τὰ δράγματα (σ. 246, §. 36). Εἰς τὸ *εἷς* (ἔστω) *βασιλεύς, ᾧ ἔδωκε Κρόνου παῖς* (Ἰλ. Β, 205), παραλαμβάνεται, ἀντιστρόφως, τὸ ῥῆμα ἐκ τοῦ ὀνόματος=ἔδωκε βασιλεύειν.

§. 36. Ὅμοια τοῖς προηγουμένοις εἶναι καὶ ἄλλα πολλότατα· *φαίνεται γὰρ ἡ νῦν Ἑλλὰς καλουμένη οὐ πάλαι βεβαίως οἰκουμένη, ἀλλὰ μεταναστάσεις τε οὖσαι τὰ πρότερα καὶ ῥᾳδίως ἕκαστοι τὰς ἑαυτῶν ἀπολείποντες* (Θ. Α', 2)· ἔνθα ἐκ τοῦ *φαίνεται* ἀναπληρωτέον *φαίνονται μεταναστάσεις τε οὖσαι καὶ ἀπολείποντες*.—*τῷ τεκόντι πᾶν* (τεχθὲν ἢ τέκος) *φίλον* (Σ. *Κ.* 1108).—*τὴν τῶν πέλας δῃοῦν μᾶλλον ἢ τὴν ἑαυτῶν ὁρᾶν* (Θ. Β', 11. Ἴδε καὶ Α', 78. 80. Β', 86. Γ', 16. Ί, 105), δῃουμένην.—*ἀπωλόμην, φίλοι, ὡς Ἑλένην ἴδοιμι* (Εὐρ. *Ἑκ.* 440—444), ἀπολλυμένην ἢ ἀπολομένην.—*τὸ δὲ καὶ διανοούμενον* (Θ.Ά,1), ξυνίστασθαι.—*ὥστε τῶν μὲν ἄρχειν τῶν δὲ διανοεῖσθαι* (Θ. Α', 124. Ἴδε καὶ Έ, 80) =ἄρξαι.

§. 37. Δυσκολώτερος εἶναι ὁ τρίτος τρόπος τῆς συντακτικῆς *βραχυλογίας* καθ' ὃν οὔτε ἡ αὐτὴ οὔτε σύστοιχος λέξις ἐπαναληπτέα ἐκ

τοῦ ἑνὸς εἰς τὸ ἄλλο κῶλον, ἀλλὰ μόνον κατὰ τὴν ἔννοιαν ἀναπληρωτέον λέξιν ἢ κῶλον ὁλόκληρον. Εἰς εὕρεσιν δὲ τούτου πρέπει πολλάκις νὰ γένῃ ἀρκετὴ σκέψις, ἐν ᾧ ἄλλοτε μικρὰ προσοχὴ ἐξαρκεῖ.

§. 38. Οὕτω τὸ *ὡς ἑκάστῳ ἔργον προστάσσων* (Ἡρ. Α, 114)=ὡς ἑκάστῳ ἥρμοζεν ἢ ὡς ἑκάστῳ ἔκρινεν ἁρμόζον.— *ὅσας δὴ* (γυναῖκας) *ἑκάστοισι ἐπιτάσσων* (Ἡρ. Γ', 159). — *κατ' ἀλλήλους δὲ μᾶλλον ὡς ἕκαστοι οἱ ἀστυγείτονες ἐπολέμουν* (Θ. Α', 15) = ὡς ἐτύγχανον ἀστυγείτονες ὄντες, οὕτως ἐπολέμουν ἀλλήλοις καθ' ἑκάστους, ἄνευ συμμαχίας.— *ἀπέπλευσαν ὡς ἕκαστοι κατὰ πόλεις* (Θ. Α, 89)=ὡς ἕκαστοι εἶχον πατρίδος, οὕτως ἕκαστοι ἀπέπλευσαν εἰς τὰς ἑαυτῶν πατρίδας.

§. 39. Ταῦτα μὲν ὁ περίφημος Δανιὴλ Βυττεμβάχιος (εἰς *Πλάτωνος Φαίδωνα*, σ. 215, καὶ ἐν ταῖς *Ἱστορικαῖς Ἐκλογαῖς*, σ. 346)· ὁ δὲ Κρύγερος καὶ τὰ ἀνωτέρω τοῦ Ἡροδότου καὶ πάντα τὰ τοῦ Θουκυδίδου ἀναπληροῖ ἐκ τοῦ ῥήματος τῆς κυρίας προτάσεως. Οὕτω, π. χ. εἰς τὸ *οἱ δ' οὖν ὡς ἕκαστοι Ἕλληνες κατὰ πόλεις τε καὶ ξύμπαντες ὕστερον κληθέντες*, κτλ (Θ. Α', 3), παραλαμβάνει τὸ *ἐκλήθησαν* ἐκ τοῦ ἑπομένου *κληθέντες*, εἰς ὅπερ ἀναφέρεται τὸ ἐν ἀρχῇ τοῦ λόγου ἄρθρον *οἱ*. Ἔστι δὲ τὸ ὅλον κατ' αὐτόν· *οὗτοι λοιπὸν οἵτινες πρῶτον μὲν κατὰ μέρος, ὡς ἐκλήθησαν ἕκαστοι, καὶ κατὰ πόλεις, ἔπειτα δὲ καὶ σύμπαντες ὠνομάσθησαν Ἕλληνες*, κτλ.

§. 40. Ἀλλὰ καὶ ἡ τοιαύτη συμπλήρωσις, συνεπτυγμένη ὁπωσοῦν οὖσα, τὴν ἀνωτέρω παρὰ Βυττεμβαχίου ἑρμηνείαν περιέχει. Οὕτω, π. χ. τὸ ἀνωτέρω τοῦ Θουκυδίδου *ὡς ἐκλήθησαν*=ὡς ἔτυχεν ἑκάστους κληθῆναι· τὸ *ἀπικνέονται ἐς Σάρδις οἱ πάντες ἐκ τῆς Ἑλλάδος σοφισταί, ὡς ἕκαστος αὐτῶν ἀπικνέοιτο* (Ἡρ. Α', 29), καὶ ὡς εἶναι τώρα, καὶ εἴγε ἦτον μόνον τὸ *ὡς ἕκαστος*, εἶναι = ὡς ἑκάστῳ συνέβαινεν ἀφικέσθαι, ἀλλαχόθεν ἄλλοτε καὶ ἄλλως ἄλλῳ. Τὸ *ὡς ἑκάστη* (δουλωθῆναι) *συνέβη* (Θ. Α', 98) χρησιμεύει εἰς ἀνάλυσιν καὶ τῶν λοιπῶν χωρίων (Ἴδε Θ. Α', 67. Ϛ', 77. Ζ', 74, κτλ).

§. 41. Παρὰ Δημοσθένει ἀναγινώσκεται· *δικαίως γὰρ ὁ νομοθέτης, οἶμαι, ὥσπερ καὶ τὰς ἀτυχίας τῶν οἰκείων καὶ τὰς ἐκδόσεις τῶν γυναικῶν τοῖς ἐγγύτατα γένους προσέταττε ποιεῖσθαι, οὕτω καὶ τὰς κληρονομίας καὶ τὴν τῶν ἀγαθῶν μετουσίαν τοῖς αὐτοῖς*

ἀπέδωκεν (πρὸς *Λεωχάρην*, 1100). Εἰ μὲν ἐνταῦθα τὸ *ποιεῖσθαι* δεν εἶναι ξένης χειρὸς προσθήκη, ὡς ἐκ τῆς λατινικῆς μεταφράσεως ἔστιν εἰκάσαι (mandavit=προσέταξεν=ἐπέτρεψεν), πρέπει τὸ χωρίον νὰ ἐξηγηθῇ βραχυλογικῶς=ὥσπερ τὰς ἀτυχίας ἀκεῖσθαι, καὶ τὰς ἐκδόσεις ποιεῖσθαι, οὕτω, κτλ· διότι τὸ *ἀτυχίας* εἰς τὸ *ποιεῖσθαι* δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ ἀποδοθῇ. Τοῦτο ἀνάγεται παρά τινων εἰς τὴν *Σύνεσιν*, ἀλλὰ τότε *σύνεσις*=σύμπτυξις ἤτοι βραχυλογία· διότι ἡ φύσις τῆς λέξεως ἐπιδέχεται ἀμφότερα ταῦτα τὰ σημαινόμενα (*'Οδ*. Κ, 515. Εὐρ. *'Ικ*. 203).

§. 42. Γίνεται δὲ ὁ τρόπος οὗτος τῆς *βραχυλογίας* ἐπὶ ἀντιθέσεων μάλιστα, ἐν αἷς ἐκ τῆς λεγομένης ἀναπληρωτέα καταλλήλως ἡ νοουμένη ἀντίθετος ἔννοια· *νυκτὶ δ' ὁμῶς πλεῖειν* (*'Οδ*. Ο, 34)= νυκτί τε καὶ ἤματι.—*ἐμοὶ δὲ μήτηρ οὐχ ἅπαξ μόνον προὐτεθεσπίκει* (Αἰσχ. *Πρ*. 211)=οὐχ ἅπαξ μόνον ἀλλὰ πολλάκις.—*εἴρηται καὶ ἐμοί* (Θ. Β', 46) = καὶ ἐμοί, ὡς καὶ τοῖς ἄλλοις.—*ἐὰν οὖν, ἀλλὰ νῦν γε* (Δ. *'Ολ*. Γ', 37) = εἰ μὴ πρότερον, ἀλλὰ νῦν γε, ἐὰν θελήσητε, κτλ, ὡς καὶ ἐν τῷ *περὶ Στεφάνου*· *ἐπειδὴ δὲ οὐ τότε, ἀλλὰ νῦν δεῖξον* (292), κτλ. (Ἴδε σ. 664—665).

§. 43. Καὶ τὸ *ἐπράξαμεν ἡμεῖς καὶ ἐκεῖνοι πρὸς ἡμᾶς εἰρήνην* (Δ. *'Ολ*. Γ', 30), ὅπερ ὁ Σχαίφερος διὰ τοῦ *πρὸς ἀλλήλους* ἡρμήνευεν, ὁ Δοιδερλεῖνος εἰς τὴν βραχυλογίαν ἀνάγει=ἐπράξαμεν ἡμεῖς (πρὸς ἐκείνους), καὶ ἐκεῖνοι πρὸς ἡμᾶς εἰρήνην. Ὁμοίως δὲ καὶ τὸ *οὐκ ἔστ' ἐμὲ καὶ σὲ φιλήμεναι* (Ἰλ. Χ, 265), ὅπερ ὁ σχολιαστὴς ἀντὶ τοῦ *φιλῆσαι ἀλλήλους* ἐκλαμβάνει, ὁ Δοιδερλεῖνος εἰς τοῦτο τὸ εἶδος τῆς βραχυλογίας ἀνάγει=ἐμὲ σὲ καὶ σὲ ἐμὲ φιλῆσαι.

§. 44. Καὶ τὸ ἄλλο δὲ ὁμηρικὸν χωρίον· *ἄλλοτε μὲν σπεύδοντι παρέμμεναι, ἄλλοτε δ' αὖτε* (*'Ιλ*. Σ, 472), ὅπερ ὁ μὲν σχολιαστὴς ἀναπληροῖ διὰ τοῦ *μὴ σπεύδοντι*, ὁ δὲ Εὔνιος συνδέει πρὸς τὸ ἑπόμενον, *ἄλλοτε δ' αὖτε παρέμμεναι αὐτῷ οὕτως ὅπως Ἥφαιστος ἐθέλοι*, ὁ Δοιδερλεῖνος θέλει ἀναπληρωτέον ἢ προστιθεμένου τοῦ *μὴ παρέμμεναι* εἰς τὸ τοῦ σχολιαστοῦ *μὴ σπεύδοντι* ἤ, ὀρθότερον, διὰ τοῦ *ἄλλοτε δ' αὖτε παυσαμένῳ παύεσθαι*.—*εὖ πρᾶσσε· τὰ φίλων δ' οὐδέν, ἤν τις δυστυχῇ* (Εὐρ. *Φ*. 441)=εὖ πρᾶσσε καὶ τὰ φίλων ἔσται τι, κτλ.

§. 45. *Βραχυλογικῶς* ἐπίσης καὶ οὐχὶ κατὰ *λιτότητα* ἐκλαμβά-

νει ὁ Δοιδερλεῖνος καὶ τὸ *οὐχ ἥκιστα*. Λέγεται δὲ *λιτότης* ὅταν ἡ λέξις ἐξηγῇ μετριώτερόν τι παρ' ὅ τι ἡ ἔννοια εἶναι, τὸ ἀντίθετον τῆς *εἰρωνείας*, μεγαλειότερον τοῦ ὄντος ἐξηγούσης. Οὕτω, π. χ. ὁ Ἥφαιστος λέγει τῷ Προμηθεῖ· *ἀτερπῆ τήνδε φρουρήσεις πέτραν* (Αἰσχ. *Πρ.* 31), ἐν ᾧ ἡ πέτρα ἐν ᾗ ἐδεσμεύθη ὁ Προμηθεὺς ἦτον πολύ τι πλέον ἢ ἀτερπής (Ἴδε καὶ κατωτέρω, §. 59). Πολλάκις δὲ διὰ τῆς ἐν τῇ φράσει ταύτης *λιτότητος* σημαίνεται καὶ τὸ ἐκ διαμέτρου ἐναντίον· *οὐκ ἐλάχιστον* (Θ. Ἀ, 2)=μέγιστον.—*οὐκ ἀξύνετος*=ξυνετώτατος ἢ πονηρός (Θ. Β', 34. ϛ', 77).—*ἀξύμφορον*=ἐπιβλαβές (Θ. Β', 91). Οὕτω λοιπὸν καὶ τὸ *οὐχ ἥκιστα* ὅπερ, συνήθως παρ' ἄλλων *κατὰ λιτότητα* λαμβανόμενον, ἐννοεῖται=μάλιστα, ὁ Δοιδερλεῖνος ἐκλαμβάνει μὲν ὡσαύτως=μάλιστα, ἀλλ' ἀναπληρούμενον κατὰ βραχυλογίαν, πλῆρες ἐκφερόμενον παρ' Ἡροδότῳ· *οὐχ ἥκιστα ἀλλὰ μάλιστα* (Β', 117. Δ', 170). Οὕτω καὶ τῶν ἀδυνατωτάτων (Θ. Ἀ, 5)=δυνατωτάτων.

§. 46. Δυνάμει τῆς αὐτῆς βραχυλογίας ἑρμηνεύει ὁ αὐτὸς φιλόλογος καὶ τὸ πολύκροτον τοῦ Θουκυδίδου χωρίον· *καὶ παράδειγμα τόδε τοῦ λόγου οὐκ ἐλάχιστόν ἐστι διὰ τὰς μετοικίας* (τὴν Ἀττικὴν) *ἐς τὰ ἄλλα μὴ ὁμοίως* (ἀλλὰ μᾶλλον) *αὐξηθῆναι* (Θ. Ἀ, 2). Ἀλλὰ τὸ χωρίον τοῦτο ἔλαβε τόσας ἐξηγήσεις ὥστε βιβλιάριον δυνατὸν ἐκ τούτων νὰ συμπληρωθῇ, καὶ εἶναι τοῦ κόπου καὶ τῆς περιεργίας ἄξιον νὰ τυπωθῶσιν ὅλαι ὁμοῦ συνηγμέναι, διότι δὲν ὑπάρχει ἐπίσημος φιλόλογος ὅςτις δὲν ἐπροσπάθησε, μετὰ μείζονος ἢ ἐλάττονος ἐπιτυχίας, τὴν λύσιν τῶν ἐν τούτῳ δυσκολιῶν, Βυττεμβάχιος, Οὐόλφιος, Ἑρμᾶννος, Κοραῆς, μετὰ πολλοτάτων ἄλλων, ὀλιγώτερον γνωστῶν.

§. 47. Ζητεῖται δὲ ἐν τῷ περιωνύμῳ τούτῳ χωρίῳ· ά. εἰ τὸ *τόδε* ἀναφέρεται, ὡς συνήθως, εἰς τὰ ἑπόμενα (=τὸ διὰ τὰς μετοικίας αὐξηθῆναι μὴ ὁμοίως ἢ μὴ αὐξηθῆναι ὁμοίως. ἤ, πολλῷ μᾶλλον (ὡς ἐν Ἀ, 71. 143. Β', 60), εἰς τὰ ἡγούμενα (*τόδε τὸ ἀμετάβλητον τῶν τῆς Ἀττικῆς οἰκητόρων*)· β'. εἰ διὰ τοῦ *λόγου* ἐννοεῖται τὸ *τὴν Ἀττικὴν ᾤκουν οἱ αὐτοὶ ἀεί*, ἢ τὸ *διὰ τὰς μετοικίας μὴ αὐξηθῆναι*· γ'. εἰ τὸ *αὐξηθῆναι* ἐκλαμβάνεται ἀπροσώπως ἤ, πολλῷ μᾶλλον (ὡς ἐν Α', 12. 16. 89. ϛ', 12. 33, καὶ παρ' Ἡροδ. Α', 58), προσωπικῶς· δ'. εἰ, προσωπικῶς ἐκλαμβανόμενον, ἔχει ὑποκείμενον τὸ *Ἀττικήν*,

ἤ, πολλῷ μᾶλλον, τὸ *Ἑλλάδα*, περὶ ὃ στρέφεται ὅλος ὁ λόγος· ε'. εἰ τὸ *μετοικίας* δηλοῖ μετοικήσεις ἐκ τῶν ἄλλων μερῶν εἰς τὴν Ἀττικὴν γενομένας (*ηὐξήσεν ἡ Ἀττική, διὰ τὰς ἀλλαχόθεν εἰς αὐτὴν μετοικίας*) ἢ μετοικήσεις οὐ γενομένας ἐξ Ἀττικῆς εἰς τὰ ἄλλα μέρη (*διὰ τὸ τοὺς οἰκοῦντας αὐτὴν* (τὴν Ἀττικὴν) *μὴ ὁμοίως, ὥσπερ οἱ ἄλλοι, μετοικῆσαι εἰς τὰ ἄλλα χωρία τῆς Ἑλλάδος*· Κοραῆς)· ἢ διὰ τὰς μετοικήσεις αἵτινες ἐν ἄλλοις χωρίοις τῆς Ἑλλάδος ἐγένοντο· ς'. εἰ τὸ *μὴ ὁμοίως ἐς τὰ ἄλλα* εἶναι δυνατὸν νὰ ἐκληφθῇ=ἀνομοίως τοῖς ἄλλοις, κτλ.

§. 48. Μετ' ἀκριβῆ ἐξέτασιν τῶν διαφόρων τούτων ἐξηγήσεων, ἀναγκαζόμενος ὁ ἑρμηνευτὴς νὰ ἔλθῃ εἰς ὁριστικὸν συμπέρασμα, δυσκόλως θέλει εὑρεῖ μίαν τινὰ πάσαις νικῶσαν ταῖς ψήφοις καὶ παρὰ πᾶσιν ἀδιστάκτως δεκτήν· Καὶ πρῶτον μέν, διαγραφομένης τῆς προθέσεως ἐς, γεννηθείσης τυχόν, ἀβλεψίᾳ τοῦ ἀντιγραφέως, ἐκ τοῦ προηγηθέντος ας (ἐν τῷ *μετοικίας*) ἤθελεν εἶναι ὑποκείμενον τοῦ λόγου τὸ *ἄλλα*. Ἐπειδὴ δὲ οὐδένα πρὸς τοῦτο ἔχομεν λόγον, ἡ πιθανωτέρα τῶν ἄλλων φαίνεται ἡ ἑξῆς· *τόδε* (τὸ ἀμετάβλητον τῶν τῆς Ἀττικῆς οἰκητόρων) *μεγίστη ἀπόδειξις τοῦ λόγου μου, ὅτι ἡ Ἑλλὰς οὐκ ηὐξήθη εἰς τὰ ἄλλα μέρη ὁμοίως τῇ Ἀττικῇ*· ὁ δὲ συλλογισμὸς βαίνει οὕτως· *ἐπειδὴ ἡ Ἀττική, οὐ μεταβάλλουσα κατοίκους, ηὐξήθη, ἕπεται ὅτι ἡ Ἑλλὰς εἰς τὰ ἄλλα μέρη, λαμβάνοντα μεταναστάσεις, οὐκ ηὐξήθη*.

§. 49. Ὁμολογητέον δὲ ὅτι καὶ ἡ ἐξήγησις αὕτη δὲν εἶναι πάντῃ πάντως πάσης δυσκολίας ἀπηλλαγμένη· διότι ἐν αὐτῇ ἐκλαμβάνεται τὸ *μετοικία*=μετανάστασις, ἐν ᾧ ὁπουδήποτε ἀλλαχοῦ ἀπαντᾶται σημαίνει *οἰκήσεως συμμέθεξιν* (Αἰσχ. *Εὐμ.* 1018. Σ. *Ἀντ.* 890. Πλ. *Ν.* Η, 850. Ξ. *Προσ.* Β', 7). Ἀλλ' ἔμοιγε φαίνεται ὅτι, καὶ τούτου οὕτως ἔχοντος, παρὰ πᾶσαν ἄλλην δυσκολίαν αὐτὴ εἶναι ἡ ἐλαχίστη. Καὶ τοσούτῳ μᾶλλον, ὅσῳ ἡ *μετοικία*, ἡ ἰδιότης τοῦ μετοίκου, προϋποθέτει τὴν μετοίκησιν. Ἀλλ' ἴσως καὶ αὐτὸ τὸ *μετοικία* ἐκλαμβάνεται ἀντὶ τοῦ *μετοίκησις*=μεταβολὴ κατοικίας (Πλ. *Ἀπολ.* 40). Καὶ ὁ Οὔλφιος οὕτως ἐξελάμβανε τὸ *μετοικίας*=μεταναστάσεις, οἰκητόρων μεταβολάς, καὶ ὁ Κρύγερος οὕτως ἑρμηνεύει τὸ χωρίον, ὡς ἀνωτέρω (§.48). Ἄλλως δὲ Οὐλρίχος Κράφτης (**Kraft**) ὅς, (**Zur Erklärung des Thukydides, ἐν Ἀμβούργῳ, 1845—1846**),

καὶ ἄλλα τινὰ ἐξετάσας τοῦ ἱστορικοῦ, τὸ πραγματικὸν ἀφορῶντα, ἐν ἐκτάσει ἐπραγματεύθη καὶ τὸ προκείμενον χωρίον. Ἀφαιρῶν δὲ τὴν πρόθεσιν *ἐς* (§. 48), εἰς τὸ ἑπόμενον ἕλκων τὸ *τόδε*, καὶ ὑποκείμενον τοῦ ὅλου λόγου τὸ *ἄλλα* δεχόμενος (§. 48), ταύτην τὴν ἔννοιαν ἐξάγει· *καὶ ἀπόδειξις οὐκ ἐλαχίστη τοῦ λόγου, ὅτι διὰ τὰς μετοικίας ἤτοι μεταναστάσεις οὐκ ηὐξήθησαν τὰ ἄλλα τῆς Ἑλλάδος πλὴν Ἀττικῆς* (ἐστι τὸ ἑξῆς)· *ἐκ γὰρ τῆς ἄλλης Ἑλλάδος*, κτλ. Ἔστι δὲ τοῦτο, κατ' αὐτὸν ἐπανάληψις, τῆς καὶ πρότερον ἐξηγηθείσης ἰδέας (Ά, 2) καὶ *δι' αὐτὸ οὔτε μεγέθους πόλεων ἴσχυσιν, οὔτε τῇ ἄλλῃ παρασκευῇ*, καὶ ἀλλαχοῦ ἐπαναλαμβανομένας (Ά, 16. 26. 27). Καὶ τὴν μὲν πλοκὴν ταύτην παραβάλλει πρὸς τὴν τοῦ Πλάτωνος (*Μενεξ.* 237) *μέγα δὲ τεκμήριον τούτῳ τῷ λόγῳ, ὅτι ἥδε ἔτεκεν ἡ γῆ τοὺς τῶνδέ τε καὶ ἡμετέρους προγόνους· καὶ γὰρ τὸ τεκόν*, κτλ· τὸ ἐνταῦθα διὰ τοῦ *ὅτι* καὶ τῆς ὁριστικῆς ἐκφέρεται παρὰ Θουκυδίδῃ κατ' ἀπαρέμφατον. Ἵνα ἄρῃ δὲ καὶ τὸ κώλυμα ὅτι τὸ *μετοικίας*=μεταναστάσεις, ὅπερ ἀλλαχοῦ οὐκ ἀπαντᾶται, ὑποθέτει ὅτι τὸ ὀρθὸν ΜΕΤΟΙΚΗΣΕΙΣ παρηγκωνίσθη ὑπὸ τοῦ ἀχρήστου ΜΕΤΟΙΚΙΑΣΕΣ (μετοικίας ἐς).

§. 50. Εἰς τὴν *βραχυλογίαν* ἀνάγεται καὶ τὸ *συντακτικὸν σχῆμα* τὸ καλούμενον *Ζεῦγμα*. Καλεῖται δὲ *ζεῦγμα* ἐκείνη τοῦ λόγου ἡ πλοκὴ καθ' ἣν εἰς πλείονα κῶλα ἐννοεῖται ἓν κοινὸν ῥῆμα, ἀλλ' ἐπὶ ἄλλης σημασίας τὴν ὁποίαν ἢ αὐτὸ ἔχει ἢ δυνατὸν ἐξαγαγεῖν δυνάμει τῆς τῶν ἐννοιῶν συγγενείας· *ἕλεν δ' Οἰνομάου βίαν παρθένον τε σύνευνον* (Πίνδ. *Ὀλ.* Α', 88. Ἴδε καὶ Σ. *Τρ.* 353), ἔνθα τὸ *ἕλεν* ἐπὶ μὲν τοῦ πρώτου κώλου σημαίνει τὸ *ἐνίκησεν* ἢ *ἐφόνευσεν*, ἐν δὲ τῷ δευτέρῳ τὸ *ἔλαβεν*.—*ἡ μὲν* (Θέτις) *εἰς ἅλα ἆλτο, Ζεὺς δ' ἑὸν πρὸς δῶμα*, ἔνθα παραληπτέον *ἔβη* ἢ ἄλλο τι τοιοῦτον ἀνάλογον· ὅθεν καὶ *ἐξ ἀναλόγου ἐννοεῖσθαι* λέγεται περὶ τῶν τοιούτων.

§.. 51 Κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον εὐκολώτατα συνεννοοῦνται αἱ ἔννοιαι τοῦ *ὁρᾶν* καὶ *ἀκούειν*. Οὕτω παρ' Αἰσχύλῳ εἰπὼν ὁ Ἥφαιστος πρὸς τὸν Προμηθέα *προσπασσαλεύσω* (σε) *τῷδ' ἀπανθρώπῳ πάγῳ* ὑποσυνάπτει *ἵν' οὔτε φωνὴν οὔτε του μορφὴν βροτῶν ὄψει* (Αἰσχ. *Πρ.* 20)· ἔνθα ὁ ὑποσυναπτόμενος στίχος ἐπεξηγεῖ καὶ χαρακτηρίζει τὸ *ἀπανθρώπῳ πάγῳ*, ὅπερ ἀνωτέρω μὲν ἐν ἀρχῇ ὠνόμασεν ὁ ποιητὴς *ἄβατον ἐρημίαν*, κατωτέρω δὲ (272) *ἀγείτονα πάγον*. Ἐ-

πειδὴ δὲ τὸ *ὄψει μόνον* εἰς τὸ *μορφὴν* ἁρμόζει, οὐχὶ δὲ καὶ εἰς τὸ *φωνὴν* ἥτις ἀκούεται καὶ οὐχὶ βλέπεται, διὰ τοῦτο ἐξ ἀναλόγου ἐννοοῦσι ῥῆμα κατάλληλον, *ἀκούσει*=οὔτε φωνὴν ἀκούσει οὔτε μορφὴν ὄψει.

§. 52. Οὕτω καὶ *Κυκλώπων δ' ἐς γαῖαν ἐλεύσσομεν, ἐγγὺς ἐόντων, καπνόν τ', αὐτῶν τε φθογγήν, οἴων τε καὶ αἰγῶν* (*'Οδ.* Ι, 166). —*ὄψει φῶς κάλλιστον καὶ κρότον χειρῶν πολύν* (Ἀρφ. Β. 155). —*ἐκ δ' ἄρα δεσποίνης οὐ μείλιχον ἔστιν ἀκοῦσαι οὔτ' ἔπος, οὔτε τι ἔργον* (*'Οδ.* Ο, 374)· «οὔτε ἔπος ἔστιν ἀκοῦσαι μείλιχον, οὔτε τι ἔργον ἰδεῖν ἢ μαθεῖν ἢ γνῶναι μείλιχον» (Εὐστάθ.).—*νηχόμενόν τε Λέανδρον ὁμοῦ καὶ λύχνον ἀκούω* (Μουσαῖος, ἐ).

§. 53. Ὡσαύτως γίνεται *ζεῦγμα* διὰ τῶν ἐννοιῶν *ἐσθίειν* καὶ *πίνειν*, εὐκόλως συνεφελκομένων· *οἶνοιό τε πινομένοιο καὶ σίτου* (*'Οδ.* Υ, 312. Ἴδε καὶ Ἰλ. Θ, 506). Κατὰ λάθος δὲ ἀναφέρεται ἐνταῦθα καὶ ἄλλος παρόμοιος ὁμηρικὸς στίχος· *οἶνον πίνοντες καὶ σῖτον*, ἀντὶ *οἶνον πίνοντες καὶ σῖτον ἔδοντες*· διότι ὁ ὁμηρικὸς στίχος εἶναι *καὶ οἶνον διαφυσσόμενον καὶ σῖτον ἔδοντες* (*'Οδ.* Π, 110), ἅπερ ἐξαρτῶνται ἐκ τοῦ προηγηθέντος *δράασθαι*. Λέγεται δὲ παρ' ἡμῖν *τρώγει ψωμὶ καὶ νερόν*=τρώγει ψωμὶ καὶ πίνει νερόν, ἀλλὰ καὶ *τρώγει ψωμὶ καὶ ξύδι*, ὅπερ ἐννοεῖται ὡς προσφάγιον· οὕτω τὸ κοινὸν τραγῴδιον.

ἡ ἀσχημούλα ἡ πτωχὴ τρώγει ψωμὶ καὶ ξύδι,
διὰ ν' ἀψηχήσῃ τὸν παρᾶν, νὰ βάλῃ τὸ φυκιασίδι.

§. 54· Ἐν πᾶσι τούτοις διὰ τῆς συγγενοῦς καὶ προσεχοῦς ἐννοίας εὐκολώτατα, ὡς διὰ ζεύγματος καὶ γεφύρας, διαβαίνομεν εἰς τὴν ἄλλην συγγενῆ καὶ προσεχῆ· διὰ τῆς τοῦ *ἄλλεσθαι* εἰς τὴν τοῦ *ἰέναι* (§. 50)· διὰ τῆς τοῦ *ὁρᾶν* εἰς τὴν τοῦ *ἀκούειν* καὶ ἀντιστρόφως (§. 51)· διὰ τῆς τοῦ *ἐσθίειν* εἰς τὴν τοῦ *πίνειν* καὶ ἀντιστρόφως (§. 53)· οὕτω διὰ τῆς τοῦ *κεῖσθαι* εἰς τὴν τοῦ *ἵστασθαι* (Ἰλ. Γ, 327), διὰ τῆς τοῦ *ἕσσασθαι* (=ἐνδύσασθαι) εἰς τὴν τοῦ *περιθέσθαι* (Ἰλ. Κ, 334).

§. 55. Εἰσὶ δὲ καὶ οἱ οὐδεμίαν τοιαύτην ἔλλειψιν ἢ βραχυλογικὸν *ζεῦγμα* ἐν πολλοῖς τῶν προηγουμένων δεχόμενοι, ἀναφέροντες τὰ τῆς ἀκοῆς εἰς τὴν ὅρασιν ὡς ἐπικρατεστέραν αἴσθησιν. Οὕτω

παρ' Αἰσχύλῳ λέγεται *κτύπον δέδορκα* (*Επτ.* 99). — *ἀλλ' ὅταν ἡ δοῦπον νέον οὔασιν ἠέ τιν' αὐδὴν ἀθρήσῃ* (Νίκ. *Θηρ.* 164).—*ὄψει τὸ πήδημα* (Ἀρισταίνετος, Β',7). — *καὶ ἐπέστρεψα βλέπειν τὴν φωνὴν ἥτις ἐλάλησε μετ' ἐμοῦ* (*Αποκάλ.* Α',12). κτλ. Ὄχι δὲ διαφόρως καὶ παρ' ἡμῖν· *εἶδα ἕνα θόρυβον.*—*εἶδα ἕνα κτύπον*, κτλ.

§. 56. Ἀλλὰ πολὺ εὐκολώτερον εἶναι νὰ ἐκληφθῶσι τὰ ὁράσεως σημαντικὰ ῥήματα ἐπὶ τῆς γενικωτέρας σημασίας τοῦ *αἰσθάνεσθαι* καὶ *ἐννοεῖν*. Οὕτως ὁ Ῥεϊσίγιος ἑρμηνεύει τὸ *φωνῇ γὰρ ὁρῶ τὸ φατιζόμενον* (Σ. *Κ.* 138), κατὰ τὸ *αὐδῇ δ' αὐτίκ' ἔξεστιν μαθεῖν* (Σ. *Κ.* 323). Οὕτω δυνατὸν ἐκλαβεῖν καὶ τὸ *τἀῤῥηθ' ὁρᾶν* (Εὐρ. *Ἰφ. Τ.* 1188). — *θᾶσαι, φίλος, ὡς καλὸν ὄσδει* (Θεόκρ. Α', 149).— *ὀσμὴ καλὸν θέαμα* (Ἀρφ. *Ὄρν.* 1715 - 1716), μετ' ἄλλων οὐκ ὀλίγων. Καὶ περὶ τοῦ ἀνωτέρω τοῦ Αἰσχύλου *κτύπον δέδορκα* (§. 55), περὶ οὗ ὁ εἷς τῶν σχολιαστῶν λέγει « μετήγαγε τὰς αἰσθήσεις πρὸς τὸ ἐναργέστερον, ὡς *ἤκουσας ὁ κόραξ οἷος ἦλθ' ἐξ ὀρέου*· » ὁ δεύτερος λέγει « *κατανοῶ*· ὃ γὰρ κατανοῶ τοῦτο δέδορκα τοῖς τοῦ νοῦ ὀφθαλμοῖς. »

§. 57. Κατὰ ταῦτα δὲ οὐδεμία ἀνάγκη τὸ ἐν Ὀδυσσείᾳ (Γ, 97) *ὀπωπῆς* νὰ ἐκληφθῇ, κατὰ τὸν σχολιαστήν,=ὀπός, ἀκοῆς, ἀναφερόμενον δῆθεν εἰς τὸ προηγηθὲν (στίχ. 94) *ἄλλου μῦθον ἤκουσας*· διότι τὸ μὲν *ὀπωπῆς* εἶναι (ὡς Ὀδ. Ι, 512)=ὄψεως, τὸ δὲ ὅλον= ὡς ἑώρακας=ὡς ἔμαθες=οἶδας. Ἐν δὲ τῷ τοῦ Ἀλέξιδος *ἅπαντες ὀρχοῦντ' εὐθύς, ἂν οἴνου μόνον ὀσμὴν ἴδωσιν* (παρ' Ἀθηναίῳ, Δ', 134) εὑρίσκουσιν οἷον κλίμακα ἐννοιῶν, ἐπὶ τὸ κωμικώτερον καταβαίνουσαν ἐκ τῆς γεύσεως εἰς τὴν ὀσμήν, ἐκ δὲ τῆς ὀσμῆς εἰς τὴν ὅρασιν.

§. 58. Ὡς δὲ τὰ τῆς *ὁράσεως*, οὕτω καὶ τὰ τῆς *ἀκοῆς* ῥήματα, ἐπὶ τὸ γενικώτερον ἐκλαμβανόμενα, δὲν ἐξηγοῦσι πολλαχοῦ ἀκριβῶς καὶ ὡρισμένως τὴν δι' αὐτῆς αἴσθησιν. Τοιοῦτον τὸ ἀνωτέρω *ἤκουσας ὡς κόραξ* ἦλθε, κτλ (§. 56). Ὡσαύτως *οὐκ ἀΐεις ὅτι δή μοι ἐπιλλίζουσιν* ἅπαντες; (Ὀδ. Σ, 11) = οὐκ αἰσθάνει ὅτι διανεύουσι τοῖς ὀφθαλμοῖς;—*κεῖνου καὶ κατιόντος ἀκούομεν* (Ἄρατος, *Φαιν* 336).

§. 59. Τοιοῦτον καὶ τὸ τοῦ Πινδάρου *ἐν Τρωΐᾳ μὲν Ἕκτωρ Αἴαντος ἄκουσεν* (Νεμ. Β', 14), μετὰ *λιτότητος* (§. 45) βέβαια λεγόμενον, ἀντὶ *ἐπήσθετο*. Πρὸς τοῦτο τοῦ Πινδάρου τὸ χωρίον παρα-

βάλλει ὁ σχολιαστὴς αὐτοῦ τὸ *πληγῆς ἐπαΐοντες* (Ἰλ. Λ, 532), ὅπερ ὁ ὁμηρικὸς σχολιαστὴς διὰ τοῦ *ἐπαισθόμενοι τῆς πληγῆς* ἑρμηνεύων δὲν ὁρίζει σαφῶς πῶς ἐννοεῖ τοῦτο. Ἄτοπον φαίνεται βέβαια καὶ πάντη τοῖς τοῦ Ἕκτορος ἵπποις ἀνάρμοστον νὰ ἐννοηθῇ ὅτι οὗτοι *αἰσθανθέντες πρῶτον τὸν ἐκ τῆς μάστιγος πόνον ἔπειτα ἐκινήθησαν*· πολὺ καταλληλότερον εἶναι ὅτι *ἐννοήσαντες καὶ παρατηρήσαντες τὴν μόνην κίνησιν τῆς μάστιγος, πρὶν ἐπιπέσῃ, ἦσαν ἤδη ἐν τῷ τρέχειν.*

§. 60. Δυσκολώτερον εἶναι τὸ *μάλιστα δέ τ' ἔκλυον αὐτοί* (Ὀδ. Ζ, 185), ὅπερ ὁ Μοντεβέλος ἐκγαλλίζει **ils deviennent célèbres**, μεταφράζων τὸ τοῦ Εὐσταθίου *ἐξάκουστοι ἐγένοντο*· ἄλλοι δὲ ἄλλως διορθοῦσι καὶ ἑρμηνεύουσιν. Ὀρθότερον βέβαια ὁ σχολιαστής· *αἰσθάνονται καὶ αὐτοὶ καὶ ἀπολαύουσι*, τῆς πρὸς ἀλλήλους εὐνοίας δηλ. Τοῦτο κατὰ γράμμα μετέφρασεν ὁ Οὐόσσιος· **mehr geniessen sie selber**, ὡς ἔγγιστα δὲ ὁ Νίτσης, ἐπὶ ἠθικωτέρας ἐννοίας ἐκλαμβάνων τὸ *κλύειν*=*αὐτοῖς δὲ τούτοις παραγίγνεται τὰ πλεῖστα.* Εἴη δ' ἂν τοῦτο τὸ παρ' ἡμῖν *δοκιμάζειν.* Ὡς πρὸς τὴν ἔννοιαν ὁμοιάζει τὸ *μάλιστα δὲ κ' αὐτὸς ἀνέγνω* (Ἰλ. Ν, 734)=ᾔσθετο ἐπαυρίσκων, δηλ. τοῦ καλοῦ (Σχολ.). Εἰ δὲ τὸ *κ'* εἶναι *κέ* ἢ *καί*, ἢ γραπτέον *δέ τε*, περὶ τούτου διαφωνοῦσιν οἱ φιλόλογοι.

§. 61. Σημειωτέον δέ· ά. ὅτι ὁ παρατατικὸς *ἔκλυον* ἐκλαμβάνεται ἀοριστικῶς, καὶ τοῦτο κατὰ τὴν ἔννοιαν τοῦ συνήθως γινομένου (σ. 512, §. 73)· β'. ὅτι αἱ τοιαῦται ἐναλλαγαὶ τῶν προσεχῶν ἐννοιῶν πρὸς ἀλλήλας εἶναι εἰς ὅλας τὰς γλώσσας, κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἧττον, κοιναί. Ὡς τὸ *ὁρᾶν* παρ' Ἕλλησιν=ἐννοεῖν, οὕτω παρὰ Γάλλοις τὸ **voir**, παρ' Ἰταλοῖς τὸ **vedere**, κτλ. Ὡς τὸ *ἀκούειν* παρ' Ἕλλησιν=αἰσθάνεσθαι, οὕτως, ἀντιστρόφως, παρ' Ἰταλοῖς τὸ **sentire** (=αἰσθάνεσθαι)=ἀκούειν· γ'. ὅτι αἱ νεώτεραι γλῶσσαι ὑπερτεροῦσι τῶν ἀρχαίων εἰς τὴν ἐξήγησιν τῆς πρὸς τὰ προηγούμενα ἀναφορᾶς διὰ τῶν προθέσεων **en, ne, davon.** Οὕτω τὸ ἀνωτέρω (§. 60) *ἔκλυον* ἤθελεν εἶναι πολὺ σαφέστερον, εἴ γε ὑπῆρχε τοιαύτη πρόθεσις, **ce sont eux encore qui en éprouvent le plus.** Σημειωτέον ἐν τέλει ὅτι οἱ Ἕλληνες συνεμέτρουν τὴν εὐδαιμονίαν καὶ τῇ παρὰ τοῖς ἄλλοις ἀνθρώποις κρίσει· οὐδεμίαν δηλ. ἀρετήν, οὐδεμίαν δύναμιν, οὐδεμίαν ἐπιτυχίαν ἐνόμιζαν πλήρη, εἰ ἔλειπεν ἡ

παρ' ἄλλοις φήμη καὶ τὸ κλέος (ἴδε Νίτσην εἰς *Ὀδυσσείας* Γ, 57, εὐφυέστατα περὶ τούτου φιλοσοφοῦντα). Τὸ φιλότιμον τοῦτο καὶ φιλόφημον, οὕτως εἰπεῖν, αἴσθημα εἶναι χαρακτηριστικώτατον τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων, ὡς κληρονομία προγονικὴ ἀκήρατος περιελθὸν καὶ εἰς τοὺς ἀπογόνους.

§. 62. Εἰς τὸ *ζεῦγμα* ἀνάγεται καὶ ἡ πλοκὴ τοῦ λόγου καθ' ἣν τὸ ῥῆμα τοῦ προηγουμένου κώλου, συνεπτυγμένην ἔννοιαν ἔχον, συνάπτει δύο ἐννοίας εἰς μίαν· *ἀνίστατο εἰς οἴκημά τι* (Πλ. *Φαίδ.* 116) =ἀνίστατο ἵνα πορευθῇ, κτλ.—*βοᾷ πῦρ καὶ δικέλλας, ὡς κατασκάψων πόλιν* (Εὐρ. *Φ.* 1162)=βοῶν αἰτεῖ. Οὕτω παρ' ἡμῖν *λείπει εἰς τὴν ξενιτείαν.*

§. 63. *Ζεύγματος* εἶδος εἶναι καὶ ἐκείνει ἡ πλοκὴ τοῦ λόγου καθ' ἣν δύο ἑνικὰ ὑποκείμενα ἔχουσι κοινὸν ῥῆμα, κατὰ πληθυντικὸν ἀριθμὸν μεσολαβοῦν· *Πυριφλεγέθων τε ῥέουσι Κωκυτός θ'*, κτλ (*Ὀδ.* Κ, 514). Ὡσαύτως ἡ κατὰ πτωτικὴν σύνταξιν μεσολάβησις πληθυντικοῦ ἐπιθέτου εἰς δύο ἑνικὰ οὐσιαστικὰ ἀναφερομένου· *Κάστωρ τε πώλων ὠκέων σημάντορες ἱππόται σοφοὶ καὶ Πολυδεύκης κυδρός* (παρ' Ἡρωδιανῷ).—*τὸν μὲν Ἐχίονα, κεχλάδοντας ἥβᾳ, τὸν δ' Εὔρυτον* (Πίνδ. *Πυθ.* Δ', 179). Τοῦτο καλεῖται ἰδιαιτέρως *Ἀλκμανικὸν Σχῆμα καὶ Προεπιζευκτικὸν* ἢ *Προεπίζευξις* (σ. 849, §. 78).

§. 64. Ἐλλειπτικὸς ἐν γένει τρόπος εἶναι καὶ τὸ *Ἀσύνδετον Σχῆμα*, διότι καὶ ἐν τούτῳ παραλείπεταί τι. Λέγεται δὲ *ἀσύνδετον σχῆμα* ἡ ἄνευ συμπλεκτικῶν μορίων ἀκολουθία πλειόνων προτάσεων ἢ μερῶν προτάσεων· « Κατὰ τοῦτο τὸ σχῆμα τοὺς συνδέσμους αἴροντες τοὺς ὀφείλοντας τὰ κῶλα συνάπτειν οὕτω φαμὲν τὸν λόγον, ὡς ἔχει τὰ τοιαῦτα· *εἰ δ' ὁμοίως ἁπάντων τὸ ἀξίωμα, τὴν ἡγεμονίαν, τὴν ἐλευθερίαν περιείλετο* (Δημ. *περὶ Στεφ.* 246)· καὶ πάλιν *Ἀμφίπολιν, Πύδναν, Ποτίδαιαν, Ἁλόννησον* (ἀφείς), *οὐδενὸς τούτων μέμνημαι* (Δ. *περὶ Στεφ.* 248). » Ταῦτα λέγει ὁ Ἀλέξανδρος ἐν τῷ *Περὶ Σχημάτων.*

§. 65. Εἰς τὸ αὐτὸ φέρουσι καὶ ὁ παρ' Ἡρωδιανοῦ καὶ παρ' ἄλλων γραμματικῶν ὁρισμὸς τοῦ *ἀσυνδέτου*, καὶ ταῦτα ἐξαρκοῦσι πρὸς τὸν περὶ οὗ ὁ λόγος συντακτικὸν σκοπόν· τὴν δὲ ῥητορικὴν αὐτοῦ δύναμιν ἐξηγοῦσιν οἱ τεχνογράφοι. Ὁ Ἑρμογένης (*Περὶ Μεθόδου Δεινότητος*, Κεφ. ΙΑ'), παραβάλλων τὸ *ἀσύνδετον* καὶ τὸ

μετὰ συνδέσμων λέγει· «ταὐτὸ δὲ ἀμφότερα δηλοῖ, καὶ ἐργάζεται καὶ μέγεθος ὁμοίως καὶ πλῆθος, ὅταν ἑκατέρου καιρὸς ᾖ· ταὐτὸν δὲ ἐργαζόμενα οὐχ ὁμοίως ἐργάζεται, ἀλλὰ τὸ μὲν *μετὰ συνδέσμων* πραγματικὸν πλῆθος ἢ μέγεθος, οἷον *Ὄλυνθον μὲν δὴ καὶ Μεθώνην καὶ Ἀπολλωνίαν καὶ δύο καὶ τριάκοντα πόλεις ἐπὶ Θρᾴκης ἐῶ* (Δ. Φ. Γ', 117)· τὸ δὲ *ἄνευ συνδέσμων* λεγόμενον ἠθικόν ἐστι· *καὶ πάλιν ἡνίκα Πύδνα, Ποτίδαια, Μεθώνη, Παγασαί, τἄλλα, ἵνα μὴ καθ' ἕκαστον λέγων διατρίβω, πολιορκούμενα ἀπηγγέλλετο* (Δ. Ὀλ. Ά, 11).» Ἀλλὰ οὔτε αὐτὸς ἐξηγεῖ πότε εἶναι *καιρὸς* ἑκατέρου οὔτε ὁ σχολιαστὴς αὐτοῦ Γρηγόριος ὁ Κορίνθου (παρὰ Οὐαλζίῳ, **Rhetores Græci**, Τ. Γ'. Τ. Ή).

§. 66. Φιλοσοφικώτερον ὁ Λογγῖνος, ὅτι διὰ τῶν *ἀσυνδέτων ἄπλοκα ἐκπίπτει καὶ οἱονεὶ προχεῖται τὰ λεγόμενα, ὀλίγου δεῖν φθάνοντα καὶ αὐτὸν τὸν λέγοντα* (Τμ. ΙΘ'), ἅπερ οὐχὶ ἀτυχῶς ἀναπτύσσει ὁ Καυσοκαλυβίτης· «ὁ δὲ *ἀσύνδετος λόγος* σχῆμά ἐστι γοργότητος καὶ θυμῷ καὶ ἀγωνίᾳ πρέπον, καὶ ἤθους ἀρχοντικοῦ· φορὰν γὰρ καὶ συγκίνησιν ἐμφαίνει ψυχῆς, κατὰ τὸν Λογγῖνον Διονύσιον, ἥτις, ἐὰν τοῖς συνδέσμοις ἡ φράσις ἐξομαλισθῇ, εἰς λειότητά τε ἐκπίπτει καὶ εὐθὺς ἔσβεσται· ὥσπερ γὰρ εἴ τις συνδήσειε τῶν θεόντων τὰ σώματα, τὴν φορὰν αὐτῶν ἀφῄρηται, οὕτω καὶ τὸ πάθος ὑπὸ τῶν συνδέσμων καὶ τῶν ἄλλων προσθηκῶν ἐμποδιζόμενον ἀγανακτεῖ· τὴν γὰρ ἐλευθερίαν ἀπόλλυσι τοῦ δρόμου» (σ. 99—100).

§. 67. Ἡ ὀρθότης τῆς γνώμης ταύτης δεικνύεται καὶ ἐκ τῆς ἑξῆς παρατηρήσεως. Εἰ μὲν ἡ σύνδεσις τῶν λόγων τοσοῦτον γίνεται τεχνικωτέρα, ὅσον τὰ συνδέοντα ὄργανα εἶναι λεπτότερα, ὡς ἐπὶ τῆς ῥαφῆς τῶν φορεμάτων (*Εἰσαγωγὴ Ἑλλην. Συντάξ.* σ. 822), ἕπεται βέβαια ὅτι ἔτι τεχνικωτέρα γίνεται ἡ πλοκὴ διὰ τοῦ *ἀσυνδέτου*, ἐπιτυχοῦς ὄντος· διότι τοῦτο ὑποθέτει ὅτι αἱ ἔννοιαι ἐπὶ τῆς τοιαύτης θέσεως ἔχουσι τοσαύτην ἐνδόμυχον πρὸς ἀλλήλας συνάφειαν, οἴκοθεν καὶ αὐτοφυῶς, οὕτως εἰπεῖν, οὖσαι συνηρμοσμέναι, ὥστε οὐδενὸς ἐξωτερικοῦ συναπτικοῦ σημείου χρήζουσιν.

§. 68. Καταλληλότατον τούτου παράδειγμα εἶναι τὸ τοῦ Καίσαρος *ἦλθον, εἶδον, ἐνίκησα*· διότι αἱ τρεῖς πράξεις τοῦ ἀνδρὸς ἐκφέρονται οὕτως ἀπαρεμποδίστως καὶ μετὰ τοσαύτης γοργότητος ὥστε φαίνονται ὡς συγχρόνως γενόμεναι, ἐν ᾧ μεσολαβοῦντα μόρια ἠθε-

λαν ὑπεμφαίνει καὶ χρόνου μεσολάβησιν μεταξὺ τῆς μιᾶς καὶ ἄλλης «ῥωμαϊστὶ δὲ αἱ λέξεις, εἰς ὅμοιον ἀπολήγουσαι, σχῆμα ῥήματο (veni, vidi, vici), οὐκ ἀπίθανον τὴν βραχυλογίαν ἔχουσιν (Πλούτ. *Καίσ.* Ν').» Τῆς αὐτῆς φύσεως εἶναι μετὰ πολλῶν ἄλλων τὸ *στέλλου, κομίζου, σῶζε τὸν παρόντα νοῦν* (Αἰσχ. *Πρ.* 394).

§. 69. *Ἀσυνδέτου* παραδείγματα, ἐκτὸς τῶν ἀνωτέρω, εἶναι· *φίλον, εὐεργέτην, σωτῆρα τὸν Φίλιππον ἡγοῦντο· πάντ' ἐκεῖνος ἦν αὐτοῖς* (Δ. *περὶ Στεφ.* 240).—*ἐπειδὰν ἀκούσητε, κρίνατε· μὴ πρότερον προλαμβάνετε* (Δ. *Φ.* Α, 44).—*συμβαλόντες τὰς ἀσπίδας ἐωθοῦντο, ἐμάχοντο, ἀπέκτεινον, ἀπέθνησκον* (Ξ. *Ἑλλ.* Δ', γ', 19). Οὕτως ἀσυνδέτως ἐκφέρεται τὸ συνηθέστερον λεγόμενον *ἄνω τε καὶ κάτω ἐν τῷ ἀνάτρεψον ἔμπαλιν, ἄνω κάτω τὰ πάντα συγχέας ὁμοῦ* (Εὐρ. *Βάκχ.* 348). Ἀπαραλλάκτως δὲ καὶ παρ' ἡμῖν *ἔκαμε τὸν κόσμον ἄνω κάτω*. Ἀλλά, περὶ ποσοῦ μάλιστα ὄντος τοῦ λόγου, τὸ *ἐπάνω κάτω* δηλοῖ *πλέον ἢ ἔλαττον*, ὡς παρὰ Ῥωμαίοις susque deqve (Pauli Diacon. Excerpta).

§. 70. Τοιοῦτον ἀσύνδετον εἶναι καὶ τὸ θουκυδίδειον· *ἦν τε ἐν τῷ αὐτῷ στρατεύματι τῶν Ἀθηναίων, ἕως ἀγχώμαλα ἐμάχοντο, πάντα ὁμοῦ ἀκοῦσαι, ὀλοφυρμός, βοή, νικῶντες, κρατούμενοι, ἄλλα ὅσα ἐν μεγάλῳ κινδύνῳ μέγα στρατόπεδον πολυειδῆ ἀναγκάζοιτο φθέγγεσθαι* (Θ. Ζ', 71)· ἔνθα τὸ *ὀλοφυρμός*, κτλ, ὅπερ ἔπρεπε κυρίως νὰ ἦναι ἀντικείμενον τοῦ ἀπαρεμφάτου *ἀκοῦσαι*, ἔγινε, *καθ' ἕλξιν* ἢ *πρόληψιν*, ὑποκείμενον τοῦ προταχθέντος ῥήματος τῆς κυρίας προτάσεως *ἦν*. Οὕτω καὶ *θάλασσα δ' οὐκέτ' ἦν ἰδεῖν, ναυαγίων πλήθουσα καὶ φόνου βροτῶν* (Αἰσχ. *Πέρσ.* 414). Κατὰ τὸν συνηθέστερον δὲ τρόπον εἶναι τὸ *πολλάκις ἦν ἰδεῖν καὶ ποδῶν καὶ χειρῶν καὶ ὀφθαλμῶν στερουμένους ἀνθρώπους* (Ξ. *Ἀν.* Α, θ', 13).—*νὺξ ἐν μέσῳ, καὶ παρῆμεν τῇ ὑστεραίᾳ εἰς τὴν ἐκκλησίαν* (Αἰσχ. *Κτησ.* κς',).

§. 71. Περὶ τοῦ παρ' Ὁμήρῳ *ἀσυνδέτου* ἰδιαιτέρως ἐπραγματεύθη ἐκ τῶν νεωτέρων ὁ Ναιγελσβάχιος, πάνυ εὐφυῶς καὶ μέχρι λεπτολογίας φιλοσοφήσας. Διαστείλας δὲ *κύριον* καὶ *καταχρηστικὸν ἀσύνδετον* τὸ μὲν πρῶτον θέτει εἰς ἐκείνους τοὺς λόγους οἵτινες, δι' οὐδενὸς σημείου συνδεόμενοι, κεῖνται κατὰ παράταξιν καὶ παραλληλίαν, οὐχὶ κατ' ἀλληλουχίαν, ὅ ἐστιν ὁ εἷς δὲν περιέχεται εἰς τὸν ἄλλον. Τοιαῦτα παρ' Ὁμήρῳ εἶναι πρὸ τοῦ *αὐτίκα* (*Ὀδ.* Ζ, 145—

47. Ι, 154—156, κτλ)· πρὸ τοῦ *εὑρεῖν* (*Ἰλ.* Ε, 167—169. Λ, 96—197. Ο, 237—239. *Ὀδ.* Κ, 251—252)· τὸ δὲ καταχρηστικὸν θέτει ὁ Ναιγελσβάχιος εἰς ἐκείνας τῶν λόγων τὰς πλοκὰς ἐν ἱς τὸ δεύτερον κῶλον, ἤτοι ὡς ἀνακεφαλαιοῦν τὰ προειρημένα ἢ κατ' ἄλλον λόγον, περιέχεται, τρόπον τινά, εἰς τὸ πρῶτον· *δέξατό οἱ σκῆπτρον* . . . *σὺν τῷ ἔβη* (*Ἰλ.* Β', 186)=δεξάμενος ἔβη· οὕτως ἐν τοῖς *δή ῥα τότε* (*Ὀδ.* Ζ, 217), καὶ ἐν ἄλλοις πολλοῖς ἅπερ ζητητέα παρὰ τῷ εἰρημένῳ φιλολόγῳ.

§. 72 Κατὰ τοῦτο λοιπὸν τὸ μὲν *κύριον ἀσύνδετον* ἀνακτέον εἰς τὴν *κυρίως ἔλλειψιν*, τὸ δὲ *καταχρηστικὸν* εἰς τὴν *βραχυλογίαν*. Ἐπειδὴ δὲ ἡ μετοχὴ ἀναφέρεται καθ' ἕνα ἢ ἄλλον τρόπον εἰς τὸ ῥῆμα τῆς κυρίας προτάσεως, διὰ τοῦτο σπανίως ἐπ' αὐτῆς γίνεται *κύριον ἀσύνδετον*· *τὰ δέκα τάλαντα δρώντων, φρονούντων, βλεπόντων, ἔλαθον ὑμῶν ὑφελόμενοι* (Αἰσχ. *Κτ.* λδ'). Ἀλλ' ἐν πᾶσι τούτοις ἡ διάκρισις ἀποβαίνει πολλάκις τοσοῦτον δύσκολος ὥστε ἀμφιβάλλω εἰ ἤθελε δυνηθῆ αὐτὸς ὁ ἐπινοήσας νὰ τὴν ἐφαρμόσῃ ἁπανταχοῦ ἐπ' ἀκριβές. Οὐδὲν ἧττον ἐπαναληπτέον καὶ ἐνταῦθα τὸ ἀλλαχοῦ ῥηθὲν τοῦ Σολομῶντος (σ. 840, §. 47).

§. 73. Περὶ τοῦ παρὰ Πινδάρῳ *ἀσυνδέτου*, συχνοτάτου παρ' αὐτῷ, ὡς καὶ παρ' ἅπασι τοῖς λυρικοῖς, ἰδιαιτέρως ἐπραγματεύθη ὁ Δισσένιος, εἰς διάφορα γένη ἀνάγων αὐτό· Ἀλλὰ καὶ περὶ τούτου διαφωνοῦσιν ἐν πολλοῖς Ἑρμᾶννος καὶ Βοίκκιος. Ἐν γένει δὲ ὁμολογητέον ὅτι λεπτὸν αἴσθημα καὶ πρακτικὴ λογικὴ ὡδήγει τοὺς ἐνδόξους ποιητὰς καὶ συγγραφεῖς καὶ εἰς τούτου τὴν χρῆσιν, ἥνπερ δυσκόλως δυνάμενοι ἐκ τῶν προτέρων νὰ προσδιορίσωσιν οἱ ἑρμηνευταὶ ποῦ μὲν ἀθωοῦσι (Θ. Γ', 63. *ἐγένεσθε*, κτλ.—Θ. Ζ', 76. *ἤδη τινές*, κτλ)· ποῦ δὲ καταδικάζουσι (Θ. Α', 81· *τάχ' ἄν τις*, κτλ). Ἀλλ' ἡ ἐξακρίβωσις τούτου πίπτει ἐκτὸς τοῦ προκειμένου.

§. 74. Περὶ *Βραχυλογίας* ἐν ἰδιαιτέρᾳ διατριβῇ ἐπραγματεύθη ὁ πολλάκις ἀναφερθεὶς Δοιδερλεῖνος, (Commentatio de Brachylogia Sermonis Graeci et Latini. Autore L. Doederlein. Erlangae, 1831). Ἐν τῷ πονηματίῳ τούτῳ, ἐξ οὗ παρελήφθησαν τὰ πλεῖστα τῶν ἐνταῦθα παραδειγμάτων, περιέχονται βέβαια πολλὰ εὐφυέστατα καὶ ἐπιτυχεῖς ἐξηγήσεις χωρίων Ἑλλήνων τε καὶ Ῥωμαίων οὐκ ὀλί-

γαι. Ἀλλὰ καί τινα, κατά γε τὴν ἐμὴν γνώμην, εἰ τοῦτο συγχωρητόν, βεβιασμένα.

§. 75. Παρατρέχων τὸ ἀνωτέρω τοῦ Θουκυδίδου (§· 46), ὡς τοιοῦτον ἤθελα τάξει τὸ ἄλλο τοῦ αὐτοῦ Θουκυδίδου χωρίον· *ὥστε ἥδιστά τε ἂν ἐς ὕδωρ ψυχρὸν σφᾶς αὐτοὺς ῥίπτειν· καὶ πολλοὶ τοῦτο καὶ ἔδρασαν ἐς φρέατα· ἀπαύστῳ τῇ δίψῃ ξυνεχόμενοι* (Θ. Β', 49)· ὅπερ ὁ ῥηθεὶς φιλόλογος οὕτως ἀναπληροῖ· *καὶ πολλοὶ τοῦτο καὶ ἔδρασαν* (=ἔπραξαν)· *ἔδρασαν* (=ἔδραμον) *ἐς τὰ φρέατα*, ὡς εἶναι ἀνωτέρω τὸ *ἔλεν* (§. 50), ἐν ᾧ εὐκολώτερον δυνατὸν εἰπεῖν, κατὰ Κρύγερον, ὅτι τὸ *τοῦτο ἔδρασαν* ἐπέχει τόπον τοῦ *ἔῤῥιψαν*.

§. 76. Καὶ παρὰ Πινδάρῳ δὲ (*Πυθ*. ΙΒ', 29. Β.) γράφει· *ἐκ δὲ τελευτάσει νιν ἤτοι σάμερον δαίμων*=ἤτοι σήμερον ἢ αὔριον, κατὰ τὸν σχολιαστήν, ἐν ᾧ ἀποφεύγεται τοῦτο, γραφομένου *ἦτοι*· « **numine favente certissime perficitur prosperitas, mora non longa, sed brevissima·** » Οὕτως ὁ Βοίκχιος, ὡς καὶ ὁ Δισσένιος καὶ ὁ Ταφέλιος Καὶ ἐν τῷ τοῦ Θουκυδίδου· ᾧ (Χαρικλεῖ) *εἴρητο καὶ ἐς Ἄργος ἀφικομένῳ κατὰ τὸ ξυμμαχικὸν παρακαλεῖν Ἀργείων τε ὁπλίτας ἐπὶ τὰς ναῦς* (Ζ', 20), εὑρίσκει εἴ περ τι ἄλλο πιθανὸν τὸ *Ἀργείων τ'* (=τριακοσίους) *ὁπλίτας*, ἐν ᾧ ἡ ἐξαληπτέος ὁ τὲ ἢ= καὶ Ἀργείων ὁπλίτας, ἐκτὸς ὧν αὐτὸς οἴκοθεν εἶχεν.

§. 77. Πλέον δυσαποφάσιστα εἶναι τὰ περὶ τοῦ *δωτῆρες ἑάων* (*Ὀδ*. Θ, 325)=δοτῆρες ἀγαθῶν. Οὕτως ὀνομάζονται οἱ θεοὶ παρ' Ὁμήρου, ὡς καὶ παρ' Ἡσιόδου (*Θεογ*. 46. 664). Ζητεῖται δὲ τί ἐστι τὸ *ἑάων*. Ὁ Βουττμᾶννος (*Λεξιλ*. Ἁ, 87. *Διεξ. Γραμματ* Ἁ, 153), ὑποθέτων ὅτι τὸ *ἐΰς*=ἀγαθὸς εἶχε καὶ ἄλλον σχηματισμὸν *ἐός*, (ὡς τὸ παρ' ἡμῖν *γλυκός*), δέχεται ὅτι τὸ *ἑάων* εἶναι γενικὴ πληθυντικὴ τοῦ *ἐόν* (οἷον *ἀγαθάων*). Οὕτω καὶ τὸ *βλεφάρων κυανεάων* (Ἡσίοδ. *Ἀσπ*. 7). Ὁ Ἑρμᾶννος, θέλων ὅτι ὁ τοιοῦτος σχηματισμὸς μόνον εἰς τὰ τῆς πρώτης κλίσεως γίνεται, οὐχὶ καὶ εἰς τὰ τῆς δευτέρας (ἐξαιρουμένων βέβαια ὀλίγων ἀρσενικῶν, *πεσσέων*, *πυρέων*, παρ' Ἡροδότῳ, ὀλίγων θηλυκῶν, *νησάων*, *ψηφάων*, παρὰ Καλλιμάχῳ, καὶ τοῦ οὐδετέρου *μοτάων*, παρὰ Κοΐντῳ), κλίνει πρὸς τὴν γνώμην ὅτι τὸ *ἑάων* χρεωστεῖται εἰς τοὺς γραμματικούς· διότι, κατ' ἀναλογίαν τῆς λατινικῆς γλώσσης, ἔπρεπε νὰ ἦναι *ἑώρων* (κατὰ τὸ bono-

rum) καὶ *ἑάων*, ὡς τὸ *αὐράων* κατὰ τὸ aurarum (Ἑρμᾶννος ἐν τῷ περὶ *Διαλέκτων τῆς Ἑλλην. Γλώσσης*)· ἄλλοι δὲ ἄλλως.

§. 78. Ὁ δὲ Δοιδερλεῖνος, ἀνάγων καὶ τοῦτο εἰς τὴν βραχυλογίαν, ἀποδοκιμάζει τὰ τοῦ Γοιττλιγγίου, θέλοντος νὰ τρέψῃ τὸ *βλεφάρων* τοῦ Ἡσιόδου εἰς τὸ *βλεφαρῶν*, ὡς ἐκ τοῦ *βλεφάρα* ἢ *βλεφάρη*, ἐν ᾧ, κατ' αὐτόν, εὐκολώτερον, ἄνευ μεταβολῆς τοῦ τόνου, δυνατὸν νὰ παραχθῇ ἐκ τοῦ *ἡ βλέφαρος*. Κατὰ τοῦτον λοιπὸν καὶ τὸ ὁμηρικὸν *δώρων οἷα δίδωσι κακῶν, ἕτερος δὲ ἑάων* (Ἰλ. Ω, 528) εἶναι=δώρων οἷα δίδωσιν ὁ μὲν ἕτερος κακῶν, ὁ δ' ἕτερος ἑάων *δόσεων*, ὅπερ ἐξάγεται ἐκ τοῦ *δίδωσιν* (§. 35).

§. 79. Ἀφαιρουμένης δὲ τῆς *βραχυλογίας*, οἷον ἡμιελλείψεως οὔσης, ἡ καθ' αὑτὸ ἔλλειψις μένει ἐν τῇ παραλείψει τοῦ *συνδετικοῦ*, τοῦ *τὶς* καὶ εἴ τι ἕτερον. Ἐὰν δὲ συγχωρηθῇ νὰ παρομοιάσωμεν τὸν ἐλλειπτικῶς ἐκφερόμενον λόγον οὐχὶ πρὸς τὴν σκιαγραφίαν (§. 10), ἀλλὰ πρὸς τὴν κεκλεισμένην χεῖρα ἥτις ἀνοιγομένη παριστᾷ τὴν ἀνελλιπῆ φράσιν, τότε ἡ ἐν τῷ λόγῳ ἄλλη *ἔλλειψις* πρέπει νὰ ζητηθῇ εἰς τὸν φοβούμενον, συστελλόμενον ἢ ἄλλως μὴ δυνάμενον νὰ ἐξηγήσῃ τὰς ἰδέας του (Θειρσχ. *Γραμμ* §. 313). Ἀλλ' ἅλις ἤδη καὶ ἴσως πλεοναστικώτερον τοῦ δέοντος περὶ *Ἐλλείψεως*.

Β'. Πλεονασμός.

§. 80. Ὁ *πλεονασμὸς* εἶναι τὸ ἀντίθετον τῆς *ἐλλείψεως*. Διὰ τῆς *ἐλλείψεως* παραλείπεταί τι ὅπερ ἔπρεπε μὲν κατ' ἀκρίβειαν νὰ τεθῇ ἀλλὰ δὲν τίθεται, εἴτε διὰ τῆς θέσεως καὶ τῆς συναφείας τῶν ἐννοιῶν εὐκόλως ἐννοούμενον, εἴτε διὰ τῆς συχνῆς χρήσεως ὡρισμένην καὶ σταθερὰν λαβὸν ἔννοιαν, ἐπὶ τῆς δεῖνος καὶ δεῖνος περιστάσεως κυριολεκτούμενον. Διὰ τοῦ *πλεονασμοῦ* προστίθεται εἰς τὸν λόγον πλέον τι τοῦ δέοντος, ὅ ἐστι περιττόν, ὡς ἐμπεριεχόμενον ἐν τοῖς ἤδη λεχθεῖσιν.

§. 81. Κατ' ἔλλειψιν λέγεται *ὅ τε γὰρ γνοὺς καὶ μὴ σαφῶς διδάξας ἐν ἴσῳ καὶ εἰ μὴ ἐνεθυμήθη* (Θ Β', 60)· ἔνθα ὑπονοεῖται τὸ *ἐστίν*. — *τὸν μὲν* (λόγον) *καθ' ὅ τι εἰ βούλονται πολεμεῖν, τὸν δ' ὡς εἰ εἰρήνην ἄγειν* (Θ. Ε', 76) = καθ' ὅ τι ἔσται καὶ=ὡς ἔσται. —*οὐ περὶ τοῦ τιμωρήσασθαί τινα* (Θ. Δ', 63), ὅπερ διὰ τοῦ *οὐκ ἔσται ὁ ἀγὼν* ἀναπληροῖ ὁ σχολιαστής, ὀρθότερον δ' ἴσως διὰ τοῦ *οὐ*

λόγος ἔσται.—*ἡ διὰ κενῆς* (πράξεως) *ἐπανάσεισις τῶν ὅπλων* (Θ. Δ', 126). Ὡσαύτως ἐπὶ τῶν παροιμιῶν· *γλαῦκας εἰς Ἀθήνας* (πέμπειν)—*ἔξω βούλιμον, ἔσω δὲ πλοῦτον καὶ ὑγίειαν* (Πλούτ. *Συμπ. Προβλ.* ϛ', 8), καθ' ὃ καὶ τὸ *ἔξω ἔξω τὰ βιβλία*, κτλ.

§. 82. Κατὰ πλεονασμὸν λέγεται· *ἀγορὰς ἀγορεύειν* (*Ἰλ.* Β, 788).—*γεωργίας γεωργεῖν* (Ξ. *Οἰκ.* Γ', 5).—*τοὺς ἐπαίνους ἐπαινεῖν, τοὺς ψόγους ψέγειν* (Πλ. *Γοργ.* 483).— *ζωᾶς βιοτάν* (Εὐρ. *Ἡρ. Μ.* 664).—*τοῦ βίου ζωήν* (Πλ. *Τιμ.* 44).—*τὴν τούτου ταυτηνὶ τὴν θαυμαστὴν κεφαλήν* (Πλ. *Συμπ.* 213).—*τοὺς φάσκοντας τῷ λόγῳ φιλεῖν ὑμᾶς ἐάσατε* (Δημ. *Ἀριστογ.* Β', 807).

§. 83. Ἐπειδὴ δὲ τὸ πλέον ἢ ἔλαττον, ὡς τὸ πολὺ καὶ τὸ ὀλίγον, εἶναι πάντοτε σχετικόν· καὶ ἐπειδὴ ἐν τῷ λόγῳ, ὡς καὶ ἐν πολλοῖς ἄλλοις, δυνατὸν τὰ παρά τινος νομιζόμενα πλείονα τοῦ δέοντος παρ' ἄλλου νὰ νομίζωνται ἀναγκαῖα, ὡς εἶναι δυνατὸν ὁ ἀνυπόδητος Μελιταῖος νὰ νομίζῃ περιττὴν πολυτέλειαν τὴν χρῆσιν τῶν σανδαλίων ἥνπερ οἱ ἄλλοι κρίνουσιν ἀναγκαίαν, διὰ τοῦτο δὲν εἶναι τόσον εὔκολον νὰ προσδιορισθῇ πολλάκις ἀκριβῶς ὁ *πλεονασμός*· διότι, εἰ ὁ *πλεονασμὸς* ἐμφαίνει τι περιττόν, πάνθ' ὅσα, εἰς τὸν λόγον τιθέμενα, δὲν προσθέτουσι μὲν νέαν ἔννοιαν ἀλλ' ἐμποιοῦσι *δύναμιν, χάριν, διάκρισιν, σαφήνειαν, περιγραφήν, ἔμφασιν* καὶ *πληρεστέραν ἔκφρασιν*, ἢ δὲν πρέπει νὰ ἀναχθῶσιν εἰς τοὺς πλεονασμούς, διότι δὲν εἶναι πάντῃ πάντως περιττά, ἢ πρέπει νὰ ἀλλαχθῇ ὁ ὁρισμὸς τοῦ *πλεονασμοῦ*.

§. 84. Ὡσαύτως δέ, εἰ ἐπὶ τῆς ἡσύχου καταστάσεως τῆς ψυχῆς ἀρκεῖ μόνον τὸ *ἀπέθανεν* ἢ *ἀπεβίωσε*, κτλ, ἐπὶ τῆς ἐμπαθοῦς καὶ ταραχώδους γίνεται ἀναγκαῖον τὸ *ἀπέθανεν, ἀπέθανε* βέβαια, κτλ (Ἴδε Κοραῆν ἐν *Προδρόμῳ*, νϛ'). Ἐπὶ τῆς ψυχικῆς καταστάσεως τοῦ Ἕκτορος ὄχι μόνον δὲν εἶναι περιττὴ ἡ ἐπανάληψις τοῦ *εἰ πυρὶ χεῖρας ἔοικεν* (Ἰλ. Υ, 372), ἀλλ' ἤθελεν εἶναι ἴσως ἐπιλήψιμος ἡ μὴ προσθήκη αὐτῆς. Εἰς τὸ *θεοῖς τέθνηκεν οὗτος, οὐ κείνοισιν, οὔ* (Σ. *Αἴ.* 970)·—εἰς τὸ *οὐκ ἔστι ταῦτα, οὐκ ἔστι* (Δ. *περὶ Στεφ.* 241), ἔχει τὴν αὐτὴν δύναμιν τὸ ἐπαναλαμβανόμενον *οὔ* (σ. 575. §. 67), οἷαν καὶ παρ' ἡμῖν τὸ *ὄχι, ὄχι, τοῦτο δὲν εἶναι*, κτλ.

§. 85. Ἐν ἐμπαθεῖ ψυχῆς καταστάσει εὑρισκόμενος ὁ ἄνθρωπος ἢ ἀποβάλλει λαλιὰν καὶ συλλογισμόν, ὡς ὁ κεραυνόβλητος, ἢ *ποταμῷ*

πλήθοντι ἐοικὼς χειμάῤῥῳ, ὅςτ' ὦκα ῥέων ἐκέδασσε γεφύρας (Ἰλ. Ε, 87), δὲν εὑρίσκει λέξεις ἱκανὰς ἵνα, ἐκδηλῶν τὸ πάθος, ἀνακουφίσῃ τὴν πιεζομένην ψυχήν του· ὅθεν, ἐν ᾧ ἐπὶ τῆς ἀταράχου διηγήσεως ἤθελεν ἐξαρκέσει τὸ *ἀπῆλθεν*, ἐπὶ τῆς ἐμπαθοῦς ἀγορεύσεως πίπτουσιν ἐκ τοῦ στόματος τοῦ ῥήματος, ὡς αἱ *ὑπὸ ῥιπῆς Βορέαο ταρφειαὶ νιφάδες* (Ἰλ. Τ, 358), οὕτω τὰ **abiit, excessit, evasit, erupit** (**Cicero, Catilin. II**), ἅπερ καὶ ταὐτόσημα εἴ γε ἦσαν ἤθελαν δείξει πάντοτε τὸν ἀγῶνα τῆς ἐν συγκινήσει ψυχῆς. Ἀσυνδέτως δὲ ταῦτα ἐκφερόμενα ἐξηγοῦσιν ἐν ταὐτῷ καὶ τὴν ταχεῖαν φυγὴν τοῦ προδοτικοῦ Κατιλίνα καὶ τὸν θρίαμβον τοῦ ὑπάτου τῆς Ῥώμης.

§. 86. Ἐκ τούτου ὁρμώμενοι οἱ νεώτεροι φιλόλογοι ἐπροσπάθησαν νὰ προσδιορίσωσι, κατὰ τὸ δυνατόν, ἀκριβέστερον τοὺς ἀληθινοὺς *πλεονασμούς*, χωρίζοντες ἀπ' αὐτῶν τοὺς φαινομένους, ὡς ἔπραξαν καὶ ἐπὶ τῶν *ἐλλείψεων*, χωρίσαντες ἀπ' αὐτῶν τὰς καταχρηστικώτερον οὕτω λεγομένας.

§. 87. Τῶν καθαρῶν πλεονασμῶν χωρίζουσι· ά. τὴν χρῆσιν πολλῶν ὁμοειδῶν καὶ συνωνύμων ἴσως λέξεων, πρὸς μείζονα τῆς ἐννοίας ἀνάδειξιν· *οὐκ ἀλεγίζω, οὐδ' ὄθομαι κοτέοντος* (*Ἰλ.* Α, 180).— *ἡγήτορες ἠδὲ μέδοντες* (*Ἰλ.* Β, 79). — *πολεμίζειν ἠδὲ μάχεσθαι* (*Ἰλ.* Β, 452).—*θάνατόν τε μόρον τε* (*Ὀδ.* Ι, 61), κτλ.

§. 88. Ἴσως αἱ λέξεις αὗται, διάφοροι ἀνέκαθεν ἢ κατὰ σημασίαν ἢ κατὰ διάλεκτον οὖσαι, ἐτίθεντο ἐπὶ σκοπῷ τοῦ διὰ πλειόνων ἐπὶ τὸ ἐμφατικώτερον ἐξηγῆσαι τὴν αὐτὴν ἔννοιαν· ἔπειτα δὲ ἔμεινε μὲν ὁ σκοπός, ἀλλ' ἡ διάκρισις ἐπισκιασθεῖσα κατὰ μικρὸν ἐξέλιπεν, ὥστε ὀλίγον αὐτῇ προσεῖχον οἱ γράφοντες, ὡς ἡμεῖς ἐν τῷ *ὅσον εὐπορῶ καὶ δύναμαι* καὶ τοῖς ὁμοίοις (Ἴδε *Πινδάρου Εἰσαγωγήν*, σ. 24).

§. 89. Ἐκ τούτου ἐγεννήθησαν καὶ ἄλλα παρόμοια· *πόλεμον πολεμίζειν* (*Ἰλ.* Β, 121), *μάχην μάχεσθαι* (*Ἰλ.* Ο, 414), *βουλὴν βουλεύειν* (*Ἰλ.* Ι, 75), *ἀπειλὰς ἀπειλεῖν* (*Ἰλ.* Ν, 219), *ἀπόλλυσθαι ὄλεθρον* (*Ὀδ.* Ι, 303), *ἀρὰς ἀρᾶσθαι* (Εὐρ. *Μ.* 607), *προσγελᾶν γέλων* (Εὐρ. *Μ.* 1040), κτλ (σ. 235, §. 35), ἅπερ εἶναι βέβαια χαριέστερα τῶν παρ' ἡμῖν μέχρι ἀηδίας μονοτονωτάτων *ἔκαμε χωράφιον* (εἰργάσθη), *ἔκαμε νερόν* (ἤντλησεν), *ἔκαμεν υἱόν* (ἐγέννησε), *ἔκαμε φιλίαν* (συνῆψε), *ἔκαμεν εἰρήνην* (ἐποίησε), κτλ. Τοι-

οὗτον καὶ τὸ *ἔκαμε χρήματα* (ἀπέκτησε), ἔχον τοὐλάχιστον ποῦ νὰ ἐπιστηριχθῇ· *ἀργύριον εἴργασμαι* (Πλ. *Ἱππ. Μ.* 282).

§. 90. Ἐν δὲ τῷ *ἤγερθεν ὁμηγερέες τ' ἐγένοντο* (*Ἰλ.* Α, 57), ὅπερ ὁ Εὔνιος καθαρὸν πλεονασμὸν καὶ ταυτολογίαν ἐνόμιζεν, οἱ πικροὶ ἐπικριταί του ἀνακαλύπτουσι σαφῆ διαφοράν. Τὰ δύο ταῦτα ἡμιστίχια, ὁμοῦ λαμβανόμενα, δηλοῦσι τὴν ἀρχὴν καὶ τὴν τελείωσιν τοῦ πράγματος. Ἐν τῷ πρώτῳ ἡμιστιχίῳ (*ἐπεὶ οὖν ἤγερθεν*) παρίστανται οἱ Ἀχαιοὶ μετὰ θορύβου καὶ ταραχῆς ἀγειρόμενοι (Ἴδε Ἰλ.Β,91—98)· ἐν τῷ δευτέρῳ (*ὁμηγερέες τ' ἐγένοντο*) παρίστανται ἤδη ἐν ἡσυχίᾳ καθήμενοι καὶ περιμένοντες τὸν δημηγόρον(*Ἰλ.*Β,99).

§. 91. Τοιαύτης ἀρχῆς καὶ τελειώσεως τοῦ ἔργου παραδείγματα ἀπαντῶνται καὶ ἀλλαχοῦ παρ' Ὁμήρῳ· *κοιμήσαντο καὶ ὕπνου δῶρον ἕλοντο* (Ἰλ. Η, 482).— *ἐπεὶ κατὰ πῦρ ἐκάη καὶ φλὸξ ἐμαράνθη* (Ἰλ. Ι, 212). — *ἐπεὶ δ' ὄμοσέν τε, τελεύτησέν τε τὸν ὅρκον* (Ὀδ. Β, 378), κτλ. Ἴδε περὶ τούτου τὴν περιώνυμον καὶ ὑπέρπικρον ἐπίκρισιν τῆς ὑπὸ Εὐνίου Ἰλιάδος, Allgemeine Literatur-Zeitung. 1803. I. Band. N. 120. σ. 310.

§. 92. Χωρίζουσι· β'. τῶν καθαρῶν πλεονασμῶν τὰς εἰς προηγούμενον ὅρον διὰ τὸ σαφέστερον γινομένας ἐξηγήσεις· *ἵππους ἀθλοφόρους οἳ ἀέθλια ποσσὶν ἄροντο* (Ἰλ. Ι, 124). — *κύνας κηρεσσιφορήτους οὓς κῆρες φορέουσι* (Ἰλ. Θ, 527), ἐὰν ὁ ὑποσυναπτόμενος ἐπεξηγητικὸς στίχος δὲν ἦναι νόθος. Εἰς τὴν αὐτὴν τάξιν ἀνάγονται τὰ *οὐλομένην ἣ μυρί' Ἀχαιοῖς ἄλγε' ἔθηκεν* (Ἰλ. Α, 2).— *πολύτροπον ὃς μάλα πολλὰ πλάγχθη* (Ὀδ. Α, 1— 2).

§. 93. Καὶ οἱ λεξικογράφοι καὶ ὁ Εὐστάθιος ἐνεργητικὴν πάντοτε σημασίαν ἀπονέμουσιν εἰς τὸ *οὐλόμενος* παρ' Ὁμήρῳ, = ὀλέθριος (Ἰλ. Ε, 876. Ὀδ. Δ, 92. Σ, 273). Ἐκ τούτου γεννᾶται ὁ ἐπεξηγητικὸς πλεονασμός· *ὀλεθρίαν ἢ ἄπειρα κακὰ τοῖς Ἀχαιοῖς ἐπήνεγκεν.* Ἀλλ' ἡ λέξις ἐκλαμβάνεται καὶ ἐπὶ τοῦ *δυστυχής, ἄθλιος.* Οὕτω βέβαια παρ' Αἰσχύλῳ· *τᾶς οὐλομένας τύχας* (*Πρ.* 399). Ταύτην τὴν σημασίαν δίδει ὁ Εὔνιος καὶ εἰς τὸ ὁμηρικὸν *οὐλόμενε* (Ἰλ. Ξ, 84). Εἰ λοιπὸν ἦτον δυνατὸν νὰ δοθῇ αὕτη καὶ εἰς τὸ ἀνωτέρω (Ἰλ. Α, 2), ἀπεφεύγετο ὁ πλεονασμός. Ἀλλ' οὐδεμία τοιαύτη ἀνάγκη· διότι παρόμοιοι πλεονασμοὶ δὲν εἶναι ἀσυνείθιστοι παρ' Ὁμήρῳ.

§. 94. Καὶ τὸ *πολύτροπον* τῆς Ὀδυσσείας διὰ τοῦ *πολλῶν τρόπων ἔμπειρον* ἢ *ἐπὶ πολλὰ τρέποντα τὴν διάνοιαν* ἑρμηνεύει ὁ σχολιαστής, ἄλλοι δὲ διὰ τοῦ *πολύπειρον*, *τὸν διὰ πολλὴν ἐμπειρίαν* πολύφρονα· καὶ ὁ Οὐόλφιος διὰ τοῦ *πολυμήχανον*, ὡς τῷ ὄντι πολλαχοῦ χαρακτηρίζεται ὁ Ὀδυσσεύς. (Ἰλ. Γ, 216. Δ, 339. Λ, 430. Ὀδ. Γ, 120. Ν, 291). Πολλὰ δὲ περὶ τοῦ τοιούτου χαρακτῆρος τοῦ Ὀδυσσέως καὶ παρὰ τοῖς κυκλικοῖς καὶ παρὰ τοῖς τραγικοῖς καὶ παρὰ τοῖς σοφισταῖς, καὶ διὰ τούτου ἀποφεύγεται βέβαια ὁ πλεονασμός. Ἀλλὰ ὁ Γρ. Νίτσης καὶ ἐν ταῖς εἰς τὸ χωρίον τοῦτο σημειώσεσι καὶ δι' ἰδιαιτέρου πονηματίου ἀπέδειξεν ὅτι τὸ *πολύτροπος* = πολύπλαγκτος, ἐπεξηγούμενον ἔπειτα διὰ τοῦ *ὅς μάλα πολλὰ πλάγχθη* καὶ ἑπομένων. Ἤθελεν εἶναι, κατ' αὐτόν, ὄντως παράδοξον, ὑποσχεθεὶς ὁ ποιητὴς τὸν *πολυμήχανον*, νὰ ψάλλῃ μετέπειτα τὸν *πολύπλαγκτον*, περὶ ὃ στρέφεται τὸ ὅλον ποίημα.

§. 95. Χωρίζουσι· γ'. τῶν καθαρῶν πλεονασμῶν τὰ περιγραφικωτέρας καὶ πληρεστέρας ἑρμηνείας χάριν προστιθέμενα εἰς τὸν λόγον· *γόων σῶν καὶ μακρῶν ὀδυρμάτων κλύουσα θρήνους* (Εὐρ. Ἑκ. 297).—*θρήνων ὀδυρμοί* (Εὐρ. *Τρ.* 605). — *κοίτας λέκτρον* (Εὐρ. *Μηδ.* 437).—*λέκτρων κοίτας ἐς ἐρήμους* (Εὐρ. Ἀλκ. 928).—*κρυπτᾷ κοίτᾳ τῶν σῶν λεχέων* (Εὐρ. Ἱππολ. 154).—*ἐν λέκτροις εὐνᾶς* (Πίνδ. *Νεμ.* Ε', 30), καὶ ἄλλα τοιαῦτα, τοῖς ποιηταῖς μάλιστα συνήθη. Καινοφανέστερον δὲ τὸ *κενῆς εὐνῆς νεοσσῶν ὀρφανὸν λέχος* (Σ. Ἀντ. 424). Τοιαύτης ἀφθονίας φράσεως θαυμάσιον παράδειγμα εἶναι τὸ πρῶτον στάσιμον τοῦ αἰσχυλείου *Προμηθέως* (στ. 399—), ἐπὶ τὸ πομπωδέστερον καὶ μεγαλοφωνότερον ἐκπεφρασμένον.

§. 96. Χωρίζουσι· δ'. τὴν φαινομένην περιττολογίαν, τὴν προκύπτουσαν ἐκ τῆς συγχωνεύσεως δύο τρόπων τοῦ λέγειν εἰς ἕνα· *τρέμω δ' αἱματηφόρους μόρους ὑπὲρ φίλων ὀλομένων ἰδέσθαι* (Αἰσχ. Ἑπτ. 400)· ἔνθα ὁ λόγος εἶναι σύνθετος ἐκ δύο· 1. *τρέμω ὑπὲρ φίλων*· 1. *τρέμω ἰδέσθαι μόρους φίλων ὀλομένων*· ε'. Τὴν προσθήκην τινῶν μορίων, *ῥά*, *τέ*, *γέ*, κτλ· τῶν ὁποίων τὴν χρῆσιν καὶ δύναμιν ἀγνοήσαντες δὲν ὤκνησαν νὰ καλέσωσι *πλεοναστικά*, ναὶ μὴν καὶ *παραπληρωματικά*. Οὕτω καὶ τὰ *οὐ μὴ* καὶ *μὴ οὐ* (σ. 580—583). Δι' ὁμοίαν ἄγνοιαν παρεισήγαγον εἰς τοὺς πλεονασμοὺς τὰ *ἑκὼν εἶναι*,

καὶ τὸ *τήμερον εἶναι* (Ἴδε σ. 203, §. 38). Μόνον παρ' Ἡροδότῳ (Ζ', 104) δέχεται ἀληθινὸν πλεονασμὸν τοῦ *εἶναι* ὁ Ἑρμᾶννος.

§. 97. Τοσαῦτα μὲν καθ' Ἑρμᾶννον, ἀλλ', ἐκτὸς τούτων, ἀφαιρετέα φαίνεται τῶν καθαρῶν πλεονασμῶν καὶ ἐκείνη τοῦ λόγου ἡ πλοκή, καθ' ἣν ἡ αὐτὴ ἔννοια ἐκφέρεται καταφατικῶς τε καὶ ἀποφατικῶν· *μίνυνθά περ, οὔ τι μάλα δήν* (*Ἰλ.* Α, 416).—*ἄκοσμά τε πολλὰ ᾔδη μάψ, ἀτὰρ οὐ κατὰ κόσμον* (*Ἰλ.* Β', 213).—*κατ' αἶσαν, οὐδ' ὑπὲρ αἶσαν* (*Ἰλ.* Γ, 59. Ζ, 333).—*τῶν γὰρ νῆες ἔασιν ἐκαστάτω, οὐδὲ μάλ' ἐγγύς* (*Ἰλ.* Κ, 113).—*οὐ γάρ μοι δοκέεις ὁ κάκιστος Ἀχαιῶν ἔμμεναι, ἀλλ' ὥριστος* (*Ὀδ.* Ρ, 415).

§. 98. Ἔστι δὲ τοῦτο τοῖς Ἴωσι μάλιστα σύνηθες, καὶ φύσει λαλιστέροις οὖσι καὶ ἄλλως προσπαθοῦσι νὰ ἀφαιρέσωσι πᾶσαν ἀμφιβολίαν περὶ τοῦ πράγματος, πανταχόθεν θεωρουμένου. Ἀλλὰ καὶ παρ' Ἀττικοῖς ἀπαντῶνται τοιαῦτα· *ἑκόντες, οὐκ ἄκοντες* (Εὐρ. *Ἀνδρ.* 357).—*ἑκοῦσαν, οὐκ ἄκουσαν ἐπισείσω πόλιν* (Εὐρ. *Ὀρ.* 612).—*ἄκλητος, οὐθ' ὑπ' ἀγγέλων κληθείς* (Σ. *Αἴ.* 289).=*γνωστά, κοὐκ ἄγνωστά μοι* (Σ. *Τ.* 58. Ἴδε Εὐστάθιον ἐν τῷ ἀνωτέρω χωρίῳ τοῦ Ὁμήρου, Ἰλ. Ζ, 333). Τοιαῦτα δὲ καὶ τὰ *οὐκ ἄκλητοι, παρακληθέντες γὲ ἥκειν* (Θ, ϛ', 87).—*μέγιστον δὲ καὶ οὐχ ἥκιστα ἔβλαψεν ὁ παιωνισμός* (Θ. Ζ', 44).—*λέξω δὲ καὶ πρὸς ὑμᾶς καὶ οὐκ ἀποκρύψομαι* (Δ. *Χεῤῥον.* 108). Εἶναι δὲ τοῦτο τῶν *ἐκ παραλλήλου*. «*Ἐκ παραλλήλου* δὲ ὅταν δύο λέξεις ἐπάλληλοι τεθῶσι τὸ αὐτὸ σημαίνουσαι, ὡς *δηθά τε καὶ δολιχὸν τὸ αὐτὸ σημαίνουσι*» κτλ (Ἡρωδιανός).

§. 99. Εἰς τοὺς καταχρηστικοὺς πλεονασμοὺς φαίνεται κατατακτέον καὶ τὸ ὑπὸ τῶν γραμματικῶν *ἓν διὰ δυοῖν* καλούμενον σχῆμα· διότι διὰ δύο ὁμοιοπτώτων οὐσιαστικῶν ἐκφέρει ὄχι μίαν μόνην ἔννοιαν, ἀλλ' ἔννοιαν οὐσιαστικοῦ καὶ ἐπιθέτου· *χρυσὸν καὶ φιάλας* =χρυσᾶς φιάλας· ἢ ἔννοιαν οὐσιαστικοῦ καὶ κτητικῆς γενικῆς· *φύλλα καὶ δένδρα*=φύλλα δένδρων, κτλ. Τοιοῦτον τὸ τοῦ Σοφοκλέους *οὐ ζήλῳ πολιτῶν καὶ τύχαις ἐπιβλέπων* (Τ. 1526)=ζηλωταῖς τύχαις. Οὕτως ὀρθότατα ἡρμήνευσε τὸ χωρίον ὁ Κοραῆς (*εἰς Θεόφραστον*, σ. 261), ἐξηγήσας καὶ τὸ *ἐπιβλέπων* διὰ τοῦ *φθονῶν*, κατὰ τὸ ῥωμαϊκὸν invidens. Δικαίῳ δὲ τῷ λόγῳ ἐπιδοκιμάζονται πάντα ταῦτα καὶ ὑπὸ Ἑρμάννου (εἰς Σοφ. ἔνθα ἀνωτέρω).

§. 100. Εἰς τὸ αὐτὸ *σχῆμα* ἀνάγουσι καὶ τὰ *Κῦρος καὶ ἡ περσικὴ βασιλεία* (Θ. Ά, 16).—*ἐπὶ Καύνου καὶ Καρίης* (Θ. Ά, 116). —*ἀπὸ τοῦ Βουδόρου καὶ τῆς Σαλαμῖνος* (Θ. Γ', 51).—*οὐ Δαρεῖον οὐδὲ Πέρσας ἐπισείων* (Πλουτ. *Θεμ.* Δ') —*τὰ Φιλίππου καὶ Μακεδόνων καθεῖλον* (Παυσ. Ά, λς', 4). Ταῦτα δὲ δὲν διαφέρουσι τῶν ἀλλαχοῦ σημειωθέντων (σ. 663, §. 12). Οἱ Ῥωμαῖοι παρεμόρφωσαν τὸ *ἓν διὰ δυοῖν* εἰς hendiadys καὶ endiadys, ἀνάγοντες αὐτὸ εἰς τὸν καθαρὸν πλεονασμόν. Οὕτω τὸ cum ferro crebrisque bipennibus (Virgil. Aen. II, 627· πυκνοῖσι σιδηρείοις πελέκεσσι Εὐγένιος.—*χαλκῷ . . . ἰδ' ἀσσυτέροις πελέκεσσι.*—Φιλητᾶς) ὀνομάζει ὁ Σέρβιος *ἓν διὰ δυοῖν* ἢ *ταυτολογίαν*.

§. 101. Καὶ τὸ *βίη Ἡρακλῆος* μετὰ τῶν ὁμοίων δυσκόλως ἤθελεν ἀναχθῇ εἰς τὸν καθαρὸν πλεονασμόν· διότι δὲν ἐννοεῖται δι' αὐτοῦ ἁπλῶς ὁ Ἡρακλῆς, ἀλλ' ὁ δυνατὸς Ἡρακλῆς ἤ, ὡς ἠθέλαμεν εἰπεῖ τώρα, ἡ *αὐτοῦ γενναιότης*. Οὐδὲ τὸ οἱ *ἀμφὶ Σωκράτη*· διότι τοῦτο μόνον παρὰ τοῖς μετέπειτα ἐκλαμβάνεται ἐπὶ τῆς σημασίας τοῦ μόνου Σωκράτους (σ. 150, §. 55). Καὶ ἐν τοῖς *Τρῶές τε καὶ Ἕκτωρ.*—*οἱ ποιηταὶ καὶ ὁ Σοφοκλῆς.*—Pindarus novemque lyrici (Petron.), κτλ, ἐξαίρεται τὸ ἄτομον, καίπερ περιλαμβανόμενον ἐν τῷ εἴδει. «*Κατ' ἐξοχὴν* δὲ γίνεται ὅταν τῶν ἐν τῷ κοινῷ ῥηθέντων ἰδίᾳ καθ' ὑπεροχὴν μνησθῶμέν τινων· *Ζεὺς δ' ἐπεὶ οὖν Τρῶάς τε καὶ Ἕκτορα νηυσὶ πέλασσεν* (Ἰλ. Ν, 1)· εἷς γὰρ ἦν τῶν Τρώων καὶ ὁ Ἕκτωρ, ἰδίᾳ δὲ εἴρηται, ὅτι ἄριστος» (Ἡρωδιανός). Τοιοῦτον καὶ τὸ *οἱ ἐν τῇ Μιλήτῳ καὶ ὁ Ἀστύοχος* (Θ. Ή, 63)· ἔνθα τὸ ῥῆμα καὶ ὁ μετοχικὸς προσδιορισμὸς ἕπονται ἑνικῶς, κατὰ τὸ προσεχέστερον καὶ ἐπικρατέστερον (σ. 820, §. 60. Ἴδε καὶ κατωτέρω, §. 132). Ἐπὶ τὸ ῥητορικώτερον δὲ τὰ *Λητοῦς υἱέ, Διὸς τέκνον* (Θεογν. 1) —*Ἀγαμέμνονος παῖ καὶ Κλυταιμνήστρας τέκνον* (Εὐρ. *Ἰφ. Τ.* 238).

§. 102. Ἀφαιρουμένων λοιπὸν τῶν φαινομένων καὶ καταχρηστικῶς λεγομένων, ὀλίγοι μένουσιν οἱ ἀληθινοὶ *πλεονασμοί*, πίπτοντες μάλιστα ἐπὶ τῶν παντοίων προσδιορισμῶν· *γρηῦς παλαιή* (*Ὀδ.* Τ, 346), *γεραιὲ παλαιγενές* (Ἰλ. Ρ, 561), *γέροντος παλαιοῦ* (Παυσ. Ἡ. ιά, 2), ἐὰν καὶ ταῦτα δὲν χρησιμεύωσιν εἰς ἔνδειξιν μείζονος σεβασμοῦ, οἷον *παλαιὸς* τῶν ἡμερῶν, ὡς ἐκλαμβάνεται συνήθως τὸ *πα-*

λαιός, κατὰ τὸ παρὰ Ῥωμαίοις antiquus, ἐν ᾧ τὸ *ἀρχαῖος* ἐκλαμβάνεται καὶ ἐπὶ τοῦ *χρόνιος*, *χρονόληρος* (Αἰσχ. *Πρ.* 319)· τὸ ἐναντίον δὲ παρ' ἡμῖν ἐπὶ καταφρονήσεως, *παλαιόγραια*, *παλαιόγερος*, κτλ. Εἶναι δὲ σημειωτέα παρ' ἡμῖν ἡ διαφορὰ τῶν ἐπὶ σεβασμῷ λεγομένων, *παλαιὸς ἄνθρωπος*, *παλαιὰ γυναῖκα*, *παλαιὸν δένδρον*, καὶ τῶν ἐπὶ καταφρονήσει, *παλαιάνθρωπος*, *παλαιογύναικα*, *παλαιόδενδρον*, κτλ. Τοιαύτας διαφορὰς παρατηρεῖ ὁ Εὐστάθιος εἰς τὰ *οἰκωφελίη καὶ οἶκον ὀφέλλεσθαι*.—*χειροδίκης καὶ ᾧ δίκη ἐν χερσίν*·—*ὑπὸ σκιᾷ μάχεσθαι καὶ σκιαμαχεῖν*.—*ὠμογέρων καὶ ὠμῶς γηράσαι* (σ. 1762).

§. 103. Πλεοναστικὰ φαίνονται καὶ τὰ *μανίη νοῦσος* (Ἡρ. Ϛ', 75) καὶ *νόσον λύσσαν*, κατὰ μίμησιν, παρὰ Παυσανίᾳ (Θ', Ϲ', 3), *ἀξίνας σαγάρις* (Ἡρ. Ζ', 64) καὶ κωμικώτερον, *σκάφος ὁλκάς* (Εὐρ. *Κύκλ.* 503). Ἐξ ἐπιθέτου δὲ τὸ *νηνεμίη* (*γαλήνη* νηνεμίη, Ὀδ. Ε, 391) ἔγινεν οὐσιαστικὸν (Ἰλ. Ε, 523). Παρὰ δὲ Θουκυδίδῃ (Ϛ', 72) γραπτέον *ἰδιώτας χειροτέχναις ἀνταγωνισαμένους*, ἀντὶ *χειροτέχνας*. Ὡσαύτως πλεοναστικὰ εἶναι καὶ τὰ *μεγάθεϊ μεγάλοι* (Ἡρ. Α', 51).—*μεγάθεϊ μικροί* (Ἡρ. Β', 74).—*μεγάθεϊ περιμήκεες* (Ἡρ. Β', 108).—*γένει γενναία* (Πλ. *Σοφιστ.* 231). Ἴσως δὲ καὶ ἐν τούτοις εὑρίσκεταί τι ἀπαλλάττον τοῦ καθαροῦ πλεονασμοῦ (Ἴδε Ἐνδόρφιον ἐν τῷ ἀνωτέρω χωρίῳ τοῦ Πλάτωνος, *Σοφ.* 231, πολλὰ τοιαῦτα ἔχοντα συνηγμένα).

§. 104. Πλεοναστικὰ δὲ καὶ πλεοναστικώτατα εἶναι βέβαια καὶ τὰ *θυρῶσαι χρυσαῖσι θύραις* (Ἀρφ. *Ὄρν.* 614), *πεπύλωται πύλαις* (αὐτόθι, 1158), κτλ, ὁρμηθέντα ἴσως ἐκ τῶν *μάχεσθαι μάχην*, κτλ (§. 87)· τὸ δὲ *θύραις* ἐπὶ τοῦ πρώτου παραδείγματος καὶ ἵνα ἐπιτεθῇ τὸ ἐπίθετον. Ὡσαύτως καὶ τὰ τῶν συνθέσεων ἐν αἷς τὸ πρῶτον μέρος, ἀποβαλὸν τὴν μερικήν, ἐφύλαξε μόνον τὴν γενικωτέραν σημασίαν· *οἰκοφύλαξ δόμων*.—*βοῶν ἐπιβουκόλος* (Ὀδ. Γ, 422).—*αἰπόλος αἰγῶν* (Ὀδ. Ρ, 247)—*συῶν συβόσια*, *αἰπόλια αἰγῶν* (Ὀδ. Ξ, 101), κτλ· ἐν οἷς τὸ *οἰκοφύλαξ*=φύλαξ, τὸ *βουκόλος*=νομεύς, κτλ, καθ' ἃ καὶ παρ' ἡμῖν *οἰκοκύριος τοῦ ἐργαστηρίου*=κύριος. Ζητητέον δὲ περὶ τῆς *ἐπὶ* ἐν τῷ *ἐπιβουκόλος*· διότι, κατὰ μὲν Εὐστάθιον πλεονάζει, κατὰ δὲ Νίτσην=ὁ ἐπὶ τῶν βουκόλων, ὡς *ἐπιβώτωρ* (Ὀδ. Ν, 222. Ἴδε καὶ Ξ, 102). Ἀλλὰ τὸ *ἐπιποιμένες* (Ὀδ. Μ, 131)

μετ' ἄλλων ὁμοίων εἶναι ὑπὲρ τοῦ Εὐσταθίου. Τοιαῦτα καὶ τὰ *παίδων ἄπαιδας* (Εὐρ. *Ἀνδρ.* 613)=*ἄνευ παίδων.—ἄπαιδας τέκνων* (αὐτόθι, 715, ἴδε καὶ *Ἱκέτ.* 35. 810).—*ἄπαις ἀῤῥένων τέκνων* (Ἰσοκρ. *Παραθ.μή*).—*ἄπαις ἀῤῥένων τε καὶ θηλειῶν* (Πλ. *Ν.*ΙΑ,925), κτλ. Ὡσαύτως *οἶνον ἐνοινοχοεῦντες* (*Ὀδ.* Γ, 472).—*δίφρον διφροφόρει* (Ἀρφ. *Ὀρν.* 1552), κτλ (σ. 253—254).

§. 105. Ἐναργέστερον ἀναφαίνονται οἱ καθαροὶ πλεονασμοὶ ἐπὶ τῶν μορίων· *τῇ ἀληθείᾳ ὡς ἀληθῶς* (Πλ. *Λάχ.* 183).—*ὡς ἀληθῶς τῷ ὄντι* (Πλ. *Φαίδ.* 66).—*εὐθὺς παραχρῆμα* (Δ.).—*ἔπειτα μετὰ ταῦτα*, ὡς καὶ παρ' ἡμῖν *ὕστερον κατόπιν.—πάλιν αὖθις*, ὡς καὶ παρ' ἡμῖν *παλινμέτα*, καὶ *μεταπάλιν*.

§. 106. Ὁμοίως *ἀμφὶ περὶ κρήνην* (*Ἰλ.* Β, 305).—*πολλὰ περὶ ῥόπαλ' ἀμφὶς ἐάγη* (*Ἰλ.* Λ, 559).—*νόσφιν ἄτερθε κακῶν* (Ἡσ. *Ἔργ.* 91. Ἴδε καὶ 113)—*νόσφιν ἄτερ φιλότητος* (Ἡσ. *Ἀσπ.* 15), ὅπερ παρ' Ὁμήρῳ οὐχ εὕρηται. Οὕτω καὶ ἐν συνθέσει· *ἀμφιπεριστρώφα* (Ἰλ. Θ, 348), κτλ (Ἴδε Γύνθερον *Περὶ χρήσεως τῶν Προθέσεων παρ' Ὁμήρῳ*). Ὅτι δὲ ἐν τοῖς τοιούτοις πάντοτε ἡ μία τῶν προθέσεων πρέπει ἀναγκαίως νὰ ἐκλαμβάνηται ἐπιῤῥηματικῶς, ὡς δοξάζει ὁ Βοίκχιος (in Platonis Minoem, etc, p. 197), διὰ πολλῶν παραδειγμάτων (Σ. *Τρ.* 1160. *Φ.* 554) ἐφιλοτιμήθη ὁ Ἑρμᾶννος νὰ τὸ ἀναιρέσῃ. Στερητικὴ δὲ πρόθεσις μετὰ στερητικοῦ ἐπιθέτου ἑνοῦται ἐν τῷ *γυμνὸν φανέντα τῶν ἀριστείων ἄτερ* (Σ. *Αἴ.* 464).

§. 107. Εἰ δὲ καὶ διὰ τῶν τοιούτων μορίων δυσκόλως εὑρίσκεταί τι προστιθέμενον νέον, οὐδὲν ἧττον ὅμως καὶ δι' αὐτῶν τούτων ἐνίοτε παρίσταται ἡ ἔννοια ἐμφατικώτερον, καὶ μάλιστα ὁπόταν εἰς ἐπίθετον προστίθηται σύστοιχον ἐπίῤῥημα· *οἰόθεν οἶος* (Ἰλ. Η, 39)= καταμόναχος.—*αἰνόθεν αἰνῶς* (αὐτόθι, 97)=κάκιστα.—*κακὰ κακῶς* (Ἀρφ. *Ἱππ.* 189. 190)=κακὴν κακῶς—*νέον νεόθεν* (Σ. *Κ.* 1447. Ἴδε καὶ *Τρ.* 613). Οὕτω βέβαια καὶ τὸ *μέγας μεγαλωστὶ* (*Ἰλ.* Σ, 26. *Ὀδ.* Ω, 40)=μέγας καὶ μακρὺς ἢ μακρὺς πλατύς, κτλ.

§. 108. Διὰ τοιαύτης μικρᾶς μεταβολῆς τῆς λέξεως γεννᾶται καὶ ἡ λεγομένη *παρονομασία*. « *Παρονομασία* δέ ἐστιν ὅταν ἔκ τινος τῶν ληφθέντων εἰς διάνοιαν ὀνομάτων ἢ ῥημάτων βραχὺ μεταποιήσαντες ἑτέραν κινήσωμεν διάνοιαν, οἷον *τῶν μὲν Πρόθοος θοὸς ἡγεμόνευε* (Ἰλ. Β, 758)· συνώνυμον γὰρ ὄνομα λαβὼν ἐτήρησε τὴν

λαιός, κατὰ τὸ παρὰ Ῥωμαίοις antiquus, ἐν ᾧ τὸ *ἀρχαῖος* ἐκλαμβάνεται καὶ ἐπὶ τοῦ *χρόνιος*, *χρονόληρος* (Αἰσχ. *Πρ.* 319)· τὸ ἐναντίον δὲ παρ' ἡμῖν ἐπὶ καταφρονήσεως, *παλαιόγραια*, *παλαιόγερος*, κτλ. Εἶναι δὲ σημειωτέα παρ' ἡμῖν ἡ διαφορὰ τῶν ἐπὶ σεβασμῷ λεγομένων, *παλαιὸς ἄνθρωπος*, *παλαιὰ γυναῖκα*, *παλαιὸν δένδρον*, καὶ τῶν ἐπὶ καταφρονήσει, *παλαιάνθρωπος*, *παλαιογύναικα*, *παλαιόδενδρον*, κτλ. Τοιαύτας διαφορὰς παρατηρεῖ ὁ Εὐστάθιος εἰς τὰ *οἰκωφελίῃ καὶ οἶκον ὀφέλλεσθαι*.—*χειροδίκης καὶ ᾧ δίκη ἐν χερσίν*·—*ὑπὸ σκιᾷ μάχεσθαι καὶ σκιαμαχεῖν*.—*ὠμογέρων καὶ ὠμῶς γηράσαι* (σ. 1762).

§. 103. Πλεοναστικὰ φαίνονται καὶ τὰ *μανίῃ νοῦσος* (Ἡρ. ϛ', 75) καὶ *νόσον λύσσαν*, κατὰ μίμησιν, παρὰ Παυσανίᾳ (Θ', Ϛ', 3), *ἀξίνας σαγάρις* (Ἡρ. Ζ', 64) καὶ κωμικώτερον, *σκάφος ὁλκάς* (Εὐρ. *Κύκλ.* 503). Ἐξ ἐπιθέτου δὲ τὸ *νηνεμίη* (*γαλήνη* νηνεμίη, 'Οδ. Ε, 391) ἔγινεν οὐσιαστικόν (Ἰλ. Ε, 523). Παρὰ δὲ Θουκυδίδῃ (ϛ', 72) γραπτέον *ἰδιώτας χειροτέχναις ἀνταγωνισαμένους*, ἀντὶ *χειροτέχνας*. Ὡσαύτως πλεοναστικὰ εἶναι καὶ τὰ *μεγάθεϊ μεγάλοι* (Ἡρ. Α, 51).—*μεγάθεϊ μικροί* (Ἡρ. Β', 74).—*μεγάθεϊ περιμήκεες* (Ἡρ. Β', 108).—*γένει γενναία* (Πλ. *Σοφιστ.* 231). Ἴσως δὲ καὶ ἐν τούτοις εὑρίσκεταί τι ἀπαλλάττον τοῦ καθαροῦ πλεονασμοῦ (Ἴδε Εὐνδόρφιον ἐν τῷ ἀνωτέρω χωρίῳ τοῦ Πλάτωνος, *Σοφ.* 231, πολλὰ τοιαῦτα ἔχοντα συνηγμένα).

§. 104. Πλεοναστικὰ δὲ καὶ πλεοναστικώτατα εἶναι βέβαια καὶ τὰ *θυρῶσαι χρυσαῖσι θύραις* (Ἀρφ. *Ὄρν.* 614), *πεπύλωται πύλαις* (αὐτόθι, 1158), κτλ, ὁρμηθέντα ἴσως ἐκ τῶν *μάχεσθαι μάχην*, κτλ (§. 87)· τὸ δὲ *θύραις* ἐπὶ τοῦ πρώτου παραδείγματος καὶ ἵνα ἐπιτεθῇ τὸ ἐπίθετον. Ὡσαύτως καὶ τὰ τῶν συνθέσεων ἐν αἷς τὸ πρῶτον μέρος, ἀποβαλὸν τὴν μερικήν, ἐφύλαξε μόνον τὴν γενικωτέραν σημασίαν· *οἰκοφύλαξ δόμων*.—*βοῶν ἐπιβουκόλος* ('Οδ. Γ, 422).—*αἰπόλος αἰγῶν* ('Οδ. Ρ, 247)—*συῶν συβόσια*, *αἰπόλια αἰγῶν* ('Οδ. Ξ, 101), κτλ· ἐν οἷς τὸ *οἰκοφύλαξ*=φύλαξ, τὸ *βουκόλος*=νομεύς, κτλ, καθ' ἃ καὶ παρ' ἡμῖν *οἰκοκύριος τοῦ ἐργαστηρίου*=κύριος. Ζητητέον δὲ περὶ τῆς *ἐπὶ* ἐν τῷ *ἐπιβουκόλος*· διότι, κατὰ μὲν Εὐστάθιον πλεονάζει, κατὰ δὲ Νίτσην=ὁ ἐπὶ τῶν βουκόλων, ὡς *ἐπιβώτωρ* ('Οδ. Ν, 222. Ἴδε καὶ Ξ, 102). Ἀλλὰ τὸ *ἐπιποιμένες* ('Οδ. Μ, 131)

μετ' ἄλλων ὁμοίων εἶναι ὑπὲρ τοῦ Εὐσταθίου. Τοιαῦτα καὶ τὰ *παίδων ἄπαιδας* (Εὐρ. *'Ανδρ*. 613)=*ἄνευ παίδων*.—*ἄπαιδας τέκνων* (αὐτόθι, 715, ἴδε καὶ *'Ικέτ*. 35. 810).—*ἄπαις ἀῤῥένων τέκνων* (Ἰσοκρ. *Παναθ*. μή).—*ἄπαις ἀῤῥένων τε καὶ θηλειῶν* (Πλ. *Ν*. ΙΑ, 925), κτλ. Ὡσαύτως *οἶνον ἐνοινοχοεῦντες* (*'Οδ*. Γ, 472).—*δίφρον διφροφόρει* (Ἀρφ. *'Ορν*. 1552), κτλ (σ. 253—254).

§. 105. Ἐναργέστερον ἀναφαίνονται οἱ καθαροὶ πλεονασμοὶ ἐπὶ τῶν μορίων· *τῇ ἀληθείᾳ ὡς ἀληθῶς* (Πλ. *Λάχ*. 183).—*ὡς ἀληθῶς τῷ ὄντι* (Πλ. *Φαίδ*. 66).—*εὐθὺς παραχρῆμα* (Δ.).—*ἔπειτα μετὰ ταῦτα*, ὡς καὶ παρ' ἡμῖν *ὕστερον κατόπιν*.—*πάλιν αὖθις*, ὡς καὶ παρ' ἡμῖν *παλινμέτα*, *καὶ μεταπάλιν*.

§. 106. Ὁμοίως *ἀμφὶ περὶ κρήνην* (*'Ιλ*. Β, 305).—*πολλὰ περὶ ῥόπαλ' ἀμφὶς ἐάγη* (*'Ιλ*. Λ, 559).—*νόσφιν ἄτερθε κακῶν* (Ἡσ. *'Εργ*. 91. Ἴδε καὶ 113) —*νόσφιν ἄτερ φιλότητος* (Ἡσ. *'Ασπ*. 15), ὅπερ παρ' Ὁμήρῳ οὐχ εὕρηται. Οὕτω καὶ ἐν συνθέσει· *ἀμφιπεριστρώφα* (Ἰλ. Θ, 348), κτλ (Ἴδε Γύνθερον *Περὶ χρήσεως τῶν Προθέσεων παρ' Ὁμήρῳ*). Ὅτι δὲ ἐν τοῖς τοιούτοις πάντοτε ἡ μία τῶν προθέσεων πρέπει ἀναγκαίως νὰ ἐκλαμβάνηται ἐπιῤῥηματικῶς, ὡς δοξάζει ὁ Βοίκχιος (in Platonis Minoem, etc, p. 197), διὰ πολλῶν παραδειγμάτων (Σ. *Τρ*. 1160. *Φ*. 554) ἐφιλοτιμήθη ὁ Ἑρμᾶννος νὰ τὸ ἀναιρέσῃ. Στερητικὴ δὲ πρόθεσις μετὰ στερητικοῦ ἐπιθέτου ἑνοῦται ἐν τῷ *γυμνὸν φανέντα τῶν ἀριστείων ἄτερ* (Σ. *Αἴ*. 464).

§. 107. Εἰ δὲ καὶ διὰ τῶν τοιούτων μορίων δυσκόλως εὑρίσκεταί τι προστιθέμενον νέον, οὐδὲν ἧττον ὅμως καὶ δι' αὐτῶν τούτων ἐνίοτε παρίσταται ἡ ἔννοια ἐμφατικώτερον, καὶ μάλιστα ὁπόταν εἰς ἐπίθετον προστίθηται σύστοιχον ἐπίῤῥημα· *οἰόθεν οἶος* (Ἰλ. Η, 39)= καταμόναχος.— *αἰνόθεν αἰνῶς* (αὐτόθι, 97)=κάκιστα.—*κακὰ κακῶς* (Ἀρφ. *'Ιππ*. 189. 190)=κακὴν κακῶς —*νέον νεόθεν* (Σ. *Κ*. 1447. Ἴδε καὶ *Τρ*. 613). Οὕτω βέβαια καὶ τὸ *μέγας μεγαλωστὶ* (*'Ιλ*. Σ, 26. *'Οδ*. Ω, 40)=μέγας καὶ μακρὺς ἢ μακρὺς πλατύς, κτλ.

§. 108. Διὰ τοιαύτης μικρᾶς μεταβολῆς τῆς λέξεως γεννᾶται καὶ ἡ λεγομένη *παρονομασία*. « *Παρονομασία* δέ ἐστιν ὅταν ἔκ τινος τῶν ληφθέντων εἰς διάνοιαν ὀνομάτων ἢ ῥημάτων βραχὺ μεταποιήσαντες ἑτέραν κινήσωμεν διάνοιαν, οἷον *τῶν μὲν Πρόθοος θοὸς ἡγεμόνευε* (Ἰλ. Β, 758)· συνώνυμον γὰρ ὄνομα λαβὼν ἐτήρησε τὴν

ἀρχὴν, δυνάμενος εἰπεῖν *Πρόθοος ταχύς* » (Ἡρωδιανός). Ἡ τοιαύτη πλοκὴ τῶν λέξεων δὲν εἶναι τῇ ἀκοῇ δυσάρεστος, πολλάκις μὲν οἴκοθεν καὶ ἀζήτητος ἐρχομένη, πολλάκις δὲ καὶ μέχρι παιδιᾶς καταντῶσα· ὁ *Πειθίας πείθει* (Θ. Γ', 70).—*Ἀρίστων ἄριστος ὢν* (Θ. Ζ', 39). Εἰς ταῦτα πλησιάζει καὶ τὸ *Σαμίαν μίαν* (Θ. Ἡ, 16). Καίτοι δὲ πικρῶς ἕνεκα τούτων καταδικάζεται ὁ Θουκυδίδης ὑπὸ Διονυσίου, ἀπαντῶνται ὅμως καὶ παρ' ἅπασι τοῖς ἐνδόξοις. Τοιαῦτα παρὰ Πλάτωνι· *Παυσανίου παυσαμένου* (Πλ. *Συμπ.* 185). — *οὐ μέντοι Ἀλκίνου γε ἀπόλογον ἐρῶ, ἀλλ' ἀλκίμου μὲν ἀνδρός* (Πλ. *Πολ.* Ι, 614).

§. 109. Ὑπάρχουσι δὲ καὶ μόρια καθ' Ἑρμᾶννον ἅτινα ποτὲ μὲν ἄνευ, ποτὲ δὲ μετὰ πλεονασμοῦ τίθενται εἰς τὸν λόγον. Οὕτω, π. χ. τὸ *μᾶλλον* ἐπὶ τῆς φράσεως *κηρόθι μᾶλλον* τίθεται ἄνευ πλεονασμοῦ μὲν ἐν Ὀδυσσείας Ι, 481. Λ, 207. Ρ, 458. *Ὑμν. Ἀπόλ.* 138· μετὰ πλεονασμοῦ δὲ ἐν Ἰλιάδος Ι, 300. Φ, 136. Ὀδ. Ε, 284. Ο, 369. Σ, 386. Χ, 224. Ἴδε Ἑρμᾶννον εἰς *Ὕμνον Δήμητρος*, 362, ἔνθα θέλει νὰ δείξῃ ὅτι καὶ ἐν τῷ *περιώσιον ἄλλων* ἐνίοτε μὲν τὸ *ἄλλων* σώζει τὴν οἰκείαν σημασίαν (Ἀπολλ. *Ῥόδ.* Α, 466. Πίνδ. *Ἰσθμ.* Δ', 3. Β.)· ἐνίοτε δὲ πλεονάζει, ὡς καὶ ἐν τῷ *ἔξοχον ἄλλων*, τιθέμενον διὰ τὸ *κεχηνὸς* τοῦ ῥυθμοῦ (Ἰλ. Ζ, 194. Ὀδ. Τ, 247,κτλ).

§. 110. Ἀλλ' ἐναντίον τῆς γνώμης ταύτης παρατηρεῖ ὁ Νίτσης ὅτι ἁπανταχοῦ ἁρμόζει ἡ ἔννοια τοῦ *μᾶλλον*. Ὡς ἐν Ὀδυσσείας Ε, 284 ἁρμόζει ἡ ἔννοια ὅτι ὁ ἀείποτε τῷ Ὀδυσσεῖ χαλεπαίνων Ποσειδῶν (Ὀδ. Α, 20. 69), *τότε χώσατο μᾶλλον, ὁρῶν αὐτὸν ἐπιπλέοντα*, οὕτω καὶ ἐν Ὀδυσσείας Σ, 387 ὁ Εὐρύμαχος εἶχεν αἰτίαν νὰ ὀργισθῇ ἐπὶ μᾶλλον κατὰ τοῦ Τηλεμάχου διὰ τὴν ἀπόκρισιν αὐτοῦ. Οὕτω καὶ ὁ Ἀχιλλεὺς (Ἰλ. Ι, 300) καὶ ὁ Σκάμανδρος (Ἰλ. Φ, 136) καὶ ἡ Ἀθηνᾶ (Ὀδ. Χ, 224) εἶχαν αἰτίαν εἰς μείζονα ὀργὴν, καὶ ἁπανταχοῦ ἁρμόζει ὁ μείζων παρὰ τὸ πρότερον χόλος.

§. 111. Τίθεται ὡσαύτως καθ' Ἑρμᾶννον καὶ ἡ πρόθεσις *πρὸ* ἐπὶ τῆς φράσεως *ἠῶθι πρὸ* ἄνευ πλεονασμοῦ ἐν Ἰλιάδος Λ, 50 καὶ Ὀδ. Ε, 469, πλεοναστικῶς δὲ ἐν Ὀδυσσείας Ζ, 36. Ἀλλὰ καὶ ἐν τούτοις παρατηρεῖ ὁ Νίτσης ὅτι ἡ πρόθεσις τηρεῖ τὴν ἑαυτῆς σημασίαν, ἁπανταχοῦ ἁρμοζούσης τῆς σημασίας τοῦ *πρότερον*. Καὶ περὶ μὲν τοῦ τῆς Ὀδυσσείας (Ε, 469) παρατηρεῖ ὅτι ἡ πάχνη λυομένη, ἐγγι-

ζούσης τῆς ἠοῦς, φέρει ψύχραν. Περὶ τῶν ἄλλων δύο οὐδὲν λέγει ἀκριβές· φαίνεται ὅμως ὅτι περὶ τοῦ τῆς Ὀδυσσείας (Ζ, 36) ῥητέον ὅτι *πρὸ τῆς ἠοῦς* ὑπήγαιναν αἱ γυναῖκες εἰς τὸ πλῦμα, ὡς καὶ τὴν σήμερον· περὶ δὲ τοῦ τῆς Ἰλιάδος (Λ, 30) ἢ ῥητέον ὅτι ἐξ ἀναλογίας ἢ ἐκ τοῦ πρώτου στίχου τῆς ῥαψῳδίας ταύτης ἐξάγεται ἡ τοιαύτη σημασία, κτλ· ὅθεν ἁπανταχοῦ=πρὸ τῆς ἠοῦς· οὕτως *Ἰλιόθι πρό* (Ὀδ. Θ, 581)=πρὸ τῆς Ἰλίου, κτλ.

§. 112. Ἔστι δὲ τὸ *θι* ἐν τούτοις οὐδὲν ἕτερον ἢ αὐτὸ τὸ *φι*, ἀλλασσομένου τοῦ δασέος κατ' ἄλλην προφοράν, ἐκλαμβανόμενον καὶ ἐπὶ γενικῆς καὶ ἐπὶ δοτικῆς (Ὀδ. Β, 2. Γ, 405. Ἰλ. Β, 480. Π, 487. Ἴδε Θειρσχίου *Γραμματ.* σ. 273 καὶ ἐφεξῆς). Ὅτι δὲ καὶ τὸ *ὅθι* (Ὀδ. Ε, 280), ὅπερ ὁ μὲν εἷς τῶν σχολιαστῶν διὰ τοῦ *ὅτε*, ὁ δὲ ἕτερος διὰ τοῦ *ἐπειδὴ* ἑρμηνεύει, ἀμφότεροι, ὡς φαίνεται, ἔχοντες πρὸ ὀφθαλμῶν τὴν γραφὴν *ὅτε*, ὁ δὲ Βόθης ἢ Βόθιος γράφει *ὅτι*, εἶναι= ὅθεν, γενικῆς τόπον ἐπέχον, ὡς θέλει ὁ Νίτσης, περὶ τούτου ἔςιν ἀμφισβητῆσαι.

§. 113. Καὶ οἱ φαινόμενοι καὶ οἱ ἀληθεῖς πλεονασμοὶ ἀπαντῶνται μάλιστα παρὰ ποιηταῖς, λυρικοῖς, τραγικοῖς καὶ ἐπικοῖς. Ἀλλὰ καὶ παρὰ τοῖς πεζοῖς δὲν λείπουσιν, ὡς μετὰ πολλῶν προηγουμένων καὶ τὰ ἑπόμενα δεικνύουσι· *φύσει πεφυκώς* (Ξ. *Ἱέρ.* Γ', 9). — *ἐλθόντες οἴκαδε ὡς ἐμέ* (Λυσ. *Ἐρατ. Φόνου Ἀπολ.* 22).—*ψεύδεται καὶ οὐκ ἀληθῆ λέγει* (Λυσίας *Τραύμ. ἐκ προνοίας*, 12). —*ἄκοντα καὶ μὴ ἑκόντα μηνύειν* (Λυσ. *Ἀγορ.* 19), κτλ (Ἴδε §. 97).

§. 114. Καὶ παρὰ Θουκυδίδῃ δὲ παρ' ᾧ ἐλλείψεις μᾶλλον καὶ βραχυλογίας ἔπρεπε νὰ ἐλπίζῃ τις παρατηροῦσι πλεονασμούς· *προὔγραψα πρῶτον* (Θ. Α, 23). —*προκατηγορίας οὐ προγεγενημένης* (Θ. Γ', 53). — *ἐβούλοντο πρότερον προτιμωρήσεσθαι* (Θ. Ϛ', 57). Καὶ εἰς τὸ *τότε κατὰ τὸν καιρὸν τοῦτον* (Θ.Α,58) εὑρίσκουσι πλεονασμόν, καὶ τὸ *μακροτέρους* εὑρίσκει περιττεῦον ὁ σχολιαστὴς ἐν τῷ *τοὺς λόγους μακροτέρους οὐ μηκυνοῦμεν* (Θ. Δ', 17).

§. 115. Ἀλλὰ οὔτε τὸ *μακροτέρους* γίνεται περιττὸν διὰ τὸ *μηκυνοῦμεν*, οὔτε τὸ *κατὰ τὸν καιρὸν τοῦτον* διὰ τὸ *τότε*, ὅπερ γενικώτερον ὂν προσδιορίζει,=τότε κατὰ τὴν ἁρμοδίαν ταύτην περίστασιν, ὡς καὶ παρὰ Δημοσθένει (*περὶ Στεφ.* 288). Ἴσως δὲ καὶ εἰς τὸ *προὔγραψα πρῶτον* χρησιμεύει τὸ *πρῶτον* ὡς ἀκριβέςερος προσ-

διορισμός, διότι οὐχ ἱκανῶς ἐξαίρεται ἡ ἔννοια διὰ μόνης τῆς ἐν τῷ ῥήματι προθέσεως.

§. 116. Οὐδεὶς δὲ πλεονασμὸς ἐν τῷ *προπέμψαντες κήρυκα πρότερον* (Θ. Α, 29)· διότι κατὰ τὴν παρατήρησιν τοῦ Κρυγέρου, ἡ πρόθεσις *πρὸ* ἐν τοῖς ῥήμασι *προπέμπειν*, *προϊέναι*, *προέρχεσθαι*, ἔχει πάντοτε σημασίαν τοπικήν=εἰς τὰ πρόσω, ἐμπρός, ὡς ἐν τοῖς παρ' ἡμῖν *πρόβαλε εἰς τὸ παράθυρον*, *προβοδῶ* (ὤδωσα. Αἰσχ. *Πρ.* 500)=προϜοδῶ=προπέμπω, κτλ (Ἴδε *Εἰσαγωγὴν Ἑλληνικῆς Συντάξεως*, σ. 653). Οὕτω καὶ *κήρυκα προὔπεμψαν* (Θ. ἔνθα ἀνωτέρω. Ἴδε καὶ Θ. Γ', 100. Δ', 30. 78. 111). Κατὰ ταῦτα δὲ καὶ τὸ ὁμηρικὸν *προΐαψεν* (Ἰλ. Α, 3. Ε, 190). Τοῦτο διὰ τοῦ **demittere** μετέφρασεν ὁ Βιργίλιος (**multos Danaum demittimus Orco. Aen. II**, 398· *πολλούς δὴ Δαναῶν Ἄϊδι προϊάψαμεν εἴσω*. Εὐγένιος.—*πολλοὺς Δαναοὺς προϊάψαμεν Ἅδη*.—Φιλητᾶς). Καὶ ἐν μὲν τῷ *προϊάπτειν* ἀναφαίνεται ἡ ἔννοια τοῦ *εἰς τὰ πρόσω* καὶ *κάτω*, ὑπονοουμένης τῆς ἐννοίας τοῦ *ἄνωθεν*, ἐν δὲ τῷ **demittere** ἀναφαίνεται, ἀπ' ἐναντίας, ἡ ἔννοια τοῦ *ἄνωθεν*, ὑπονοουμένης τῆς *εἰς τὰ κάτω*. Οὕτω *προλιπεῖν*=πορεύεσθαι εἰς τὰ πρόσω καὶ λείπειν τι ἐξοπίσω, *ἀπολιπεῖν*=λείπειν τι ἐξοπίσω καὶ πορεύεσθαι εἰς τὰ πρόσω.

§. 117. Τὸ *ἔργα τῶν πραχθέντων* (Θ. Α, 22) ἄλλοι ἄλλως ἡρμήνευσαν, ἀνάγοντες ἢ μὴ εἰς τὸν πλεονασμόν· οἱ πλεῖστοι ἐξέλαβον αὐτὸ σημαῖνον *τὸ ἀληθὲς τῶν γενομένων* (Ῥεϊσίγιος εἰς *Σοφοκλ. Οἰδ. Κ.* CXCIII. Ἑρμᾶννος εἰς Σοφ. *Τρ.* 229. Ἴδε καὶ Δισσένιον εἰς Δημ. *περὶ Στεφάνου* §. 160)· ὁ δὲ Κρύγερος, ἀφαιρῶν αὐτὸ τῶν πλεονασμῶν, ἑρμηνεύει διαστέλλων *πραχθέντα* καὶ *ἔργα*. Καὶ διὰ μὲν τοῦ γενικωτέρου *πραχθέντα* ἐννοεῖ πάντα τὰ ἐν τῷ πολέμῳ γενόμενα, πολεμικὰς πράξεις, διαπραγματεύσεις, πρεσβείας, δημηγορίας, κτλ· διὰ δὲ τοῦ *ἔργα* μέρος τῶν πραχθέντων, τὰς καθ' αὑτὸ καθαρὰς πολεμικὰς πράξεις. Γίνεται λοιπὸν τὸ ὅλον· *ἐκ τῶν ἐν πολέμῳ πραχθέντων ἢ γενομένων τὰ καθ' αὑτὸ καὶ κύρια πολεμικὰ ἔργα*=τὰ ἔργῳ πραχθέντα, ἀντιθέτως πρὸς τὰ λόγῳ ῥηθέντα (Ἴδε Κρύγερον εἰς Θ. ἔνθα ἀνωτέρω καὶ εἰς Διονύσιον τὸν Ἁλικαρνασσέα, σ. 121). Τοῦτο φαίνεται ἀκριβέστερον, καί περ ἀρνουμένου τοῦ Πόππου, ἐκδεχομένου τὴν πλοκὴν ταύτην ὡς καθαρὸν πλεονασμόν, καθάπερ καὶ τὸ *λέκτρον εὐνῆς* (§. 95. Ἴδε καὶ κατωτέρω §. 120).

§. 118. Τὸ δὲ *ὅσον καὶ ἀπὸ βοῆς ἕνεκα* (Θ. Ἡ, 92) εἶναι δύο λόγου πλοκῶν εἰς ἓν συγχώνευσις· 1. *ὅσον ἀπὸ βοῆς*· 1. *ὅσον βοῆς ἕνεκα* (Βυττεμβάχιος, *Ἐκλογ. Ἱστορ.* σ. 414). Δύναται δὲ τοῦτο =ὅσον διὰ βοῆς ἐξῆν καὶ μόνον διὰ βοῆς, ἀντιθέτως πρὸς τὸ ἑπόμενον *τῷ ἀληθεῖ*. Ἔστι δὲ τὸ ὅλον=*ὁ μὲν Θηραμένης μόνον διὰ βοῆς ὠργίζετο, ὁ δ' Ἀρίσταρχος καὶ οἱ ἐναντίοι ἀληθῶς ἐχαλέπαινον*. Τὸ αὐτὸ ἀπαντᾶται καὶ παρὰ Ξενοφῶντι (Ξ. *Ἑλλην.* Β', δ', 31). Εἰς τὰς φράσεις *ὅσον διὰ τὸν τύπον, ὅσον διὰ τὰ μάτια*, κτλ, ἐσώθη καὶ παρ' ἡμῖν ἀπαράλλακτος σχεδὸν ἡ ἀρχαία φράσις. Οὕτω καὶ *ὁσίας ἕνεκα*=ὅσον νὰ λογᾶται (Κοραῆς).

§. 119. Ἐξαιρουμένων λοιπὸν τῶν ὀλίγων τούτων, ὑπὸ τῆς συνηθείας καθιερωθέντων καθαρῶν πλεονασμῶν, ἐν οἷς ἡ ἐκ περισσοῦ προστιθεμένη λέξις, διὰ τῆς συχνῆς χρήσεως καὶ τριβῆς, ἀπέβαλε καθ' ὅλου ἢ ἐν μέρει ἣν ἀπ' ἀρχῆς εἶχε σημασίαν, ὡς ἡ *ἔλλειψις* συμβαίνει εἰς τὸν φοβούμενον νὰ ἐξηγήσῃ τὰς ἰδέας του (§. 79), οὕτως ὁ *πλεονασμὸς* ἐν ἀφθονίᾳ πρέπει νὰ ζητηθῇ εἰς τὸν ἀκριτόμυθον ὅςτις, οὔτε φόβῳ οὔτε συστολῇ οὔτε σκέψει χαλιναγωγούμενος, ῥίπτει τὰς ταὐτολογίας ἐκ τοῦ στόματός του, ὡς οἱ ἄφρονες τῶν τρελοκομείων ἐκσφενδονίζουσιν *ὅ τι κεν ἐπ' ἀκαιρίμαν γλῶσσαν ἔπος ἔλθῃ*.

§. 120. Καίτοι δὲ πολυειδῶς ἐπροσπάθησαν οἱ φιλόλογοι νὰ διαστείλωσιν ἀκριβῶς τὰ τῆς κυρίας *ἐλλείψεως* καὶ τὰ τῆς *βραχυλογίας* ἤτοι *ἡμιελλείψεως*, τὰ τοῦ ἀληθινοῦ *πλεονασμοῦ* καὶ τοῦ καταχρηστικῶς οὕτω λεγομένου, μένουσιν ὅμως πολλὰ ἀμφιβαλλόμενα, καὶ πολλὰ περὶ ὧν καὶ οἱ περὶ τὰ τοιαῦτα δεινοὶ διαφωνοῦσιν εἰ πρέπει νὰ ἀναχθῶσιν εἰς τὸ ἓν ἢ εἰς τὸ ἄλλο εἶδος. Οὕτω, π. χ. εἰς τὸ *τοῦτον ὀλίγας παίσειεν* (Ξ. *Ἀν.* Ἐ, ή, 12) διαφωνοῦσιν εἰ παραλείπεται τὸ *πληγάς*, διότι περιέχεται εἰς τὸ *παίσειεν*, καὶ ἑπομένως ἀνάγεται εἰς τὴν *βραχυλογίαν*, ἢ διότι ἡ χρῆσις τὸ κατέστησεν εὔληπτον (§. 11). Ὡσαύτως ἀπορεῖ ὁ Ἑρμᾶννος πῶς ὁ Πόρσων ἐκλαμβάνει καθαροὺς πλεονασμοὺς τὰ *ὀδυρμάτων θρῆνοι, θρήνων ὀδυρμοὶ* μετὰ τῶν ὁμοίων· « tales pleonasmi apud Tragicos abundant, et interdum reciprocantur » (εἰς *Εὐριπ. Ἑκάβ.* 302). Ἡ ἀκριβολογία εἶναι βέβαια καλή, ἀλλὰ νομίζω ὅτι, ὅταν δὲν ἦναι δυνατὸν νὰ ἐξονυχίσῃ τις τὰ τοιαῦτα, ἀρκεῖ καὶ ἡ γενικω-

τέρα ἐξέτασις εἰ ἐν γένει ἀνάγονται εἰς τὸ πλέον ἢ εἰς τὸ ἔλαττον. Ἐκτὸς τοῦ *περὶ πλεονασμῶν ἐν τῇ ἑλληνικῇ γλώσσῃ*, τὸ ὁποῖον ὁ Ἑρμᾶννος ἀποκαλεῖ *Ἔλλειψιν*, ὡς τὸ *περὶ Ἐλλείψεων* τοῦ Βυσίου (γνωστὸν παρ' ἡμῖν διὰ τῆς ὑπὸ τοῦ Κ. Παλανίδου μεταφράσεως, ἐν Βενετίᾳ 1803) ὅπερ ἀποκαλεῖ *Πλεονασμὸν*, ὑπάρχει καὶ **De pleonasmo praepositionum Craecarum in compositione**, ὑπὸ **Kissner**, κτλ.

Γ' Ἕλξις ἢ Ἔφελξις.

§. 121. *Ἕλξις*, *Ἔφελξις* ἤ, κατὰ τὸν μακαρίτην Κοῦμαν. *ἐφέλκυσις* ἐν τῇ συντάξει καλεῖται ἐκείνη τοῦ λόγου ἡ πλοκὴ καθ' ἣν δύο συνδεδεμένα κῶλα οὕτως ἐπενεργοῦσι πρὸς ἄλληλα ὥστε ἢ τὸ ἑπόμενον ἐφέλκει πρὸς ἑαυτὸ καὶ ἀφομοιοῖ τὸ ἡγούμενον ἤ, ἀντιστρόφως, τὸ ἡγούμενον συμμορφόνει πρὸς ἑαυτὸ τὸ ἑπόμενον. Τὸ *οὗτός ἐστιν ὁ ἀνὴρ ὃν εἶδες* γίνεται, δυνάμει τῆς *ἕλξεως*, *οὗτός ἐστιν ὃν εἶδες ἄνδρα*· τὸ *χρῶμαι τοῖς ἀγαθοῖς ἃ ἔχω* γίνεται *χρῶμαι οἷς ἔχω ἀγαθοῖς*, κτλ.

§. 122. Ταῦτα μὲν καθ' Ἑρμᾶννον, ἀληθέστατα βέβαια ὡς πρὸς τὴν φύσιν τοῦ πράγματος· εἰς ἐμὲ ὅμως φαίνεται ὅτι τὸ ἰδίωμα τοῦτο εἶναι γενικώτερον, ἐπενεργοῦν οὐχὶ μόνον εἰς δύο κῶλα, ἀλλὰ καὶ εἰς τὰ μέρη τοῦ αὐτοῦ κώλου, εἰς τὰ μέρη τῆς *ἁπλῆς προτάσεως*.

§. 123. Καὶ κατὰ τὸν ἕνα δὲ καὶ κατὰ τὸν ἄλλον τρόπον οὔτε κοινότερον οὔτε ποικιλώτερον *ἰδίωμα* ἢ *σχῆμα* ὑπάρχει ἴσως ἐν τῇ ἑλληνικῇ συντάξει παρὰ τὴν *ἔφελξιν* ἥτις, εἴτε τὰς δύο κεχωρισμένας ἐννοίας ἑνόνουσα καὶ συμπτύσσουσα, εἴτε ἄλλως ἐπενεργοῦσα, οὕτω μεταβάλλει καὶ μεταλλάσσει τὰ κῶλα τοῦ λόγου ὥστε πολλάκις γίνονται δυσδιάκριτα.

§. 124. *Ἔφελξις* ἐπενεργεῖ ἐν τῇ ἁπλῇ προτάσει, ὁπόταν τὸ ῥῆμα τίθηται οὐχὶ κατὰ τὸ ὑποκείμενον ἀλλὰ κατὰ τὸ κατηγορούμενον, ὑπ' αὐτοῦ ἐφελκόμενον· *αἱ Θῆβαι Αἴγυπτος ἐκαλέετο* (Ἡρ. Β', 15), κτλ (σ. 851, §. 84). Ὁμοίως καὶ ὅταν τὸ ῥῆμα τίθηται κατὰ τὸν ἐπεξηγητικὸν προσδιορισμόν. *Θῆβαι δέ, Θῆβαι, πόλις ἀστυγείτων μεθ' ἡμέραν μίαν ἐκ μέσης τῆς Ἑλλάδος ἀνήρπασται* (Αἰσχ. *Κτησ.* μγ'). Οὕτω καὶ *αἱ ἄλλαι πᾶσαι* (τέχναι) *τὸ ἑαυτῆς ἑκάστη ἔργον ἐργάζεται* (Πλ. *Πολ.* Ἀ, 346), κτλ (σ. 862, §. 117)· ἀντιθέτως δὲ

ἐν τῷ *ἑκάστῃ αὐτῶν πόλεις εἰσὶ πάμπολλαι, ἀλλ' οὐ πόλις* (Πλ. *Πολ.* Δ', 422).

§. 125. Ἐπί τινων δὲ περιστάσεων τὸ ὑποκείμενον τῆς ἁπλῆς προτάσεως, ὑπὸ τῆς προθέσεως ἑλκόμενον καὶ κατ' αὐτὴν τιθέμενον, ἐξαφανίζεται, καὶ οὕτως ἡ πρότασις παρίσταται ἄνευ φαινομένου ὑποκειμένου· *ἀπέθανον αὐτῶν περὶ τριακοσίους* (Ξ.)=ἀπέθανον αὐτῶν ὡς τριακόσιοι.—*ἔστασαν δὲ πρῶτον μὲν τῶν δορυφόρων εἰς τετρακισχιλίους, ἔμπροσθεν δὲ τῶν πυλῶν εἰς τέσσαρας* (Ξ. *Π.* Η, γ', 9).

§. 126. Καὶ ἐν τούτοις μὲν δυνατὸν ἴσως εἰπεῖν ὅτι, τῆς ὀνομαστικῆς ὑπονοουμένης, γίνεται τὸ ὅλον· *ἀπέθανον αὐτῶν τινες, εἰς τριακοσίους* ἢ *ἀπέθανον αὐτῶν στρατιῶται εἰς τριακοσίους*, ὡς ἐν τῷ *ξυνελέγησαν ὁπλῖται τῶν Λακεδαιμονίων ἐς ἑξακισχιλίους* (Ξ. *Ἑλλ.* Δ', ϐ', 16)· οὐδεμία ὅμως ἐκφυγὴ τῆς ἐφέλξεως ἐν τῷ *ἐς δὲ ἄνδρας διακοσίους καὶ εἴκοσι μάλιστα ἐνέμειναν τῇ ἐξόδῳ ἐθελονταί*, καὶ ἐν τῷ *ξυνεβοήθησαν ἐς εἴκοσι μάλιστα ἱππέας καὶ ὁπλίτας* (Θ. Γ', 20. Ζ', 30). Ἐπὶ ἀμφοτέρων δὲ τῶν περιστάσεων ὀρθότερον εἰπεῖν ὅτι ἐκ τοῦ σκοποῦ τοῦ μὴ ἐξηγῆσαι ὡρισμένον καὶ ἀκριϐῆ ἀριθμὸν προῆλθε καὶ ἡ τοῦ *ἔγγιστα* ἢ τοῦ *περίπου* δηλωτικὴ φράσις (σ. 602, §. 70. σ. 615, §. 121), καὶ οὕτω συμφωνεῖ ἑρμηνεία καὶ ἔννοια, λεκτικὸν καὶ πραγματικόν.

§. 127. Ἐπιμεριστικὴ δὲ ἤτοι διανεμητικὴ ἔννοια ἐκφέρεται, κατὰ τὸν ἀνωτέρω τρόπον, διὰ τῆς προθέσεως *κατά*. Οὕτω, π. χ. εἰ καὶ τὸ *κατὰ ἔθνη* (Θ. Α, 3) δυνατὸν νὰ ἐκληφθῇ κατ' ἐπιῤῥηματικὴν ἔννοιαν=ἐθνηδόν, ἐπίσης ὅμως δυνατὸν νὰ ἐκληφθῇ καὶ ὡς πτῶσις ἀπαρεμφατικοῦ ὑποκειμένου τόπον ἐπέχουσα. Κατὰ τὸν πρῶτον τρόπον γίνεται τὸ ὅλον· *ἐθνηδὸν καὶ ἄλλα τε γένη καὶ τὸ πελασγικὸν ἀφ' ἑαυτῶν τὴν ἐπωνυμίαν παρέχεσθαι δοκεῖ*. Κατὰ τὸν δεύτερον τρόπον γίνεται· *κατὰ ἔθνη* (=ἕκαστα ἔθνη) *ἄλλα τε καὶ τὸ πελασγικόν*, κτλ. Ὡσαύτως καὶ τὸ *καθ' ἑκάστους* (Θ. ἔνθα ἀνωτέρω) δυνατὸν νὰ ἐκληφθῇ· ά. τοὺς *καθ' ἑκάστους* (=ἑκάστους τοὺς λαοὺς) *καλεῖσθαι Ἕλληνας δοκεῖ*. ϐ'. *δοκεῖ καλεῖσθαι αὐτοὺς Ἕλληνας καθ' ἑκάστους καὶ οὔπω σύμπαντας*.

§. 128. Σημειωτέον δὲ ἐνταῦθα ὅτι τριχῶς ἐποίκιλεν ὁ συγγραφεὺς τὴν σύνταξιν τοῦ *δοκεῖν*. ά. καθ' ὁριστικήν (*δοκεῖ δέ μοι οὔπω εἶχε*, κτλ)· ϐ'. κατ' ἀπαρέμφατον μετ' ὀνομαστικῆς (*οὐδὲ εἶναι ἡ*

ἐπίκλησις αὕτη δοκεῖ)· γ΄. κατ' ἀπαρέμφατον μετ' αἰτιατικῆς (*καθ' ἑκάστους καλεῖσθαι Ἕλληνας δοκεῖ)*, κτλ (σ. 786, §. 27)· τὸ δὲ *ἄλλα τε καὶ τὸ πελασγικόν*, ἐπιῤῥηματικῶς μὲν ἐκλαμβανομένου τοῦ *κατὰ ἔθνη* (§. 127), δυνατὸν νὰ ἐκληφθῇ καὶ ὡς ὀνομαστικὴ καὶ ὡς αἰτιατική, ὑποκειμένου δὲ τιθεμένου αὐτοῦ μόνον ὡς αἰτιατική.

§. 129. Ὡς διὰ τῶν προθέσεων *εἰς* καὶ *περὶ* ἐξηγεῖται ἡ ἔννοια τοῦ *περίπου*, διὰ τῆς *κατὰ* ἡ ἔννοια τοῦ *ἐπιμερισμοῦ* καὶ τῆς *διανεμήσεως*, οὕτω διὰ τῆς προθέσεως *ἐπὶ* ἐκφέρεται, κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον, ἡ ἔννοια μέχρι τινὸς ἐκτάσεως. Γίνεται δὲ τοῦτο μάλιστα εἰς τὸ *ἐπὶ δέκα σταδίους*· οὕτω λέγεται παρὰ Λυσίᾳ· *εἰ κατασκαφείη τῶν τειχῶν τῶν μακρῶν ἐπὶ δέκα σταδίους* (Λυσ. *Ἀγορ.* 8). Κατὰ τὸ ἀνωτέρω εἶναι καὶ τὸ *ἐπὶ πολὺ* καὶ *ἐπὶ μέγα*, μάλιστα παρὰ Θουκυδίδῃ· *ἐσεσιδήρωτο ἐπὶ μέγα τοῦ ξύλου* (Θ. Δ΄, 100).

§. 130. Κατ' ἀπόλυτον ὑποτεθεῖσαν ἀνάγκην νὰ φερθῶσι καὶ ταῦτα ὑπὸ τὸν γενικὸν τύπον δυνατὸν νὰ ὑπονοηθῇ τὸ *τί· τῶν τειχῶν τι μέρους ἐπὶ δέκα σταδίους*, ἢ τὸ *ἐπὶ δέκα σταδίους μέρος τῶν τειχῶν*. Ὡσαύτως *ἐσεσιδήρωτο μέρος τοῦ ξύλου τι, ἐπὶ πολύ*, ἢ τὸ *ἐπὶ πολὺ τοῦ ξύλου ἐσεσιδήρωτο*. Ἀλλὰ καὶ ἐνταῦθα ἐπαναληπτέον τὸ ἀνωτέρω ῥηθέν (§. 126).

§. 131. Οὐχὶ δὲ μόνον ὀνομαστική, ἀλλὰ καὶ πλαγία πτῶσις ἐκφέρεται κατὰ τὸν ἀνωτέρω τρόπον· *διέφθειραν ἐς ὀκτακοσίους* (Θ. Ζ΄, 32).—*ἔπεμψαν οἱ Γελῷοι ναυτικὸν ἐς πέντε ναῦς* (Θ. Ζ΄, 33), ἤγουν λαὸν πέντε νεῶν (Σχολ.).—*περιτυγχάνουσι τοῖς λελυμένοις, ὡς περὶ ἑκατὸν οὖσιν* (Ξ.).—*ἀντὶ τοῦ ἐπὶ δέκα στάδια τῶν μακρῶν τειχῶν διελεῖν, ὅλα τὰ μακρὰ τείχη διασκάψαι* (Λυσίας *Ἀγορ.* 14). —*προὐκαλοῦντο τῶν μακρῶν τειχῶν ἐπὶ δέκα σταδίους καθελεῖν ἑκατέρου* (Ξ. *Ἑλλην.* Β΄, Ϭ΄, 15). Οὕτω καὶ *ἀπέφαινεν καρτερὸν ὂν καὶ ἐρῆμον αὐτό τε* (τὸ χωρίον) *καὶ ἐπὶ πολὺ τῆς χώρας* (Θ. Δ΄, 3. Ἴδε καὶ Ζ΄, 65). Περὶ τοῦ *καθ' ἑκάστους* ἴδε ἀνωτέρω (§. 127). Τοιαῦτα δὲ καὶ τὰ *ἐνθυμεῖσθαι καθ' ἑκάστους τε καὶ ξύμπαντες* (Θ. Ζ΄, 64).—*βραχυτάτῳ δ' ἂν κεφαλαίῳ τοῖς τε ξύμπασι καὶ καθ' ἕκαστον τῷδε ἂν μὴ προέσθαι ἡμᾶς μάθοιτε* (Θ. Α΄, 36).

§. 132. Εἰ μὲν οὐχὶ γραμματική, λογικὴ *ἔφελξις* ἐπενεργεῖ βέβαια εἰς τὸ *κατὰ σύνεσιν σχῆμα*· διότι ἐν τῷ *τέκνον φίλε* τὸ ἐπίθετον ἐφέλκεται ὑπὸ τοῦ ἐν τῷ *τέκνον* κρυπτομένου *παῖ* (σ. 834, §.

27). Οὕτω καὶ ἐν τῷ *ὁ ἄλλος στρατὸς ἀπέβαινον*, κτλ (σ. 835, §. 31). Ὡσαύτως καὶ εἰς τὸ κατὰ τὸ συνώνυμον *σχῆμα*· διότι ἐν τῷ *τόγε χειρὶ λαβὼν τὸ τόγε* ἕλκεται ὑπὸ τοῦ ἐννοουμένου *ἔγχους* (σ. 837—839). Τὸ αὐτὸ ἐννοητέον καὶ περὶ *ἀττικῆς συντάξεως* (σ. 842, §. 57), κατὰ δὲ τὸν Ἄστην καὶ περὶ τοῦ *πινδαρικοῦ σχήματος* (σ. 851, §. 82—84).

§. 133. Σπανιωτέρα καὶ παραδοξοτέρα εἶναι ἡ *ἔφελξις* ἐπὶ τῆς κλητικῆς· *ἰὼ δύστηνε σύ, δύστηνε δῆτα διὰ πόνων πάντων φανείς* (Σ. *Φ*. 761)=ὦ σύ, ὃς ἐφάνης δύστηνος, κτλ. Τοιοῦτον φαίνεται καὶ τὸ τοῦ Αἰσχύλου· *ὦ πολύκλαυτε φίλοισι θανὼν* (Αἰσχ. *Πέρσ*. 675).—*σύ τ' ὦ ποτ' οὖσα καλλίνικε μυρίων μῆτερ τροπαίων* (Εὐρ. *Τρ*. 1221).—*ὦ φίλτατ' ἐμοὶ πολὺ πρεσβυτῶν ἐξ ἐχθίστου μεταπίπτων* (Ἀρφ. *Ὄρν*. 627). Τοιαῦτα καὶ τὰ *ὄλβιε κῶρε γένοιο* (Θεόκρ. ΙΖ', 66), ὅπερ ὁ Βερνάρδυς οὕτως ἀναλύει· *ὄλβιε παῖ· γένοιο τοιοῦτος*. —*ἀντὶ γὰρ ἐκλήθης Ἴμβρασε Παρθενίου* (Καλλίμ. *Ἀποσπ*. 213) =Ἴμβρασε· οὕτω γὰρ ἐκλήθης, κτλ.

§. 134. *Ἔφελξις* ἀναντιῤῥήτως ἀναφαίνεται καὶ ἐπὶ τῆς συνθέτου προτάσεως, ὅταν ἐπὶ πολλῶν ὑποκειμένων τὸ ῥῆμα τίθηται κατὰ τὸ ἐπικρατέστερον ἢ προσεχέστερον (σ. 847, §. 72 καὶ ἐφεξῆς). Ὡσαύτως καὶ ὅταν τὸ ῥῆμα τίθηται κατὰ τὸ μᾶλλον ἐξαιρόμενον· *ὁ βασιλεὺς καὶ οἱ σὺν αὐτῷ εἰσπίπτει*, ἢ κατὰ τὴν διὰ τοῦ νοὸς γινομένην σύλληψιν τῶν ὑποκειμένων· *Δημοσθένης μετὰ τῶν ξυστρατήδως σπένδονται Μαντινεῦσι*, κτλ (σ. 850, §. 79). Τὸ αὐτὸ ἰσχύει καὶ περὶ τοῦ *ἐλθόντες πρῶτος λυόμην* (σ. 861, §. 115), καὶ περὶ τοῦ *ὧν ἐνθυμηθέντες καὶ νεώτερός τις παρὰ πρεσβυτέρου αὐτὰ μαθὼν ἀξιούτω τοῖς ὁμοίαις ἡμᾶς ἀμύνεσθαι* (Θ. Α, 42)· ἔνθα τὸ ῥῆμα ἐτέθη κατὰ τὸ προσεχέστερον *τίς*, καὶ οὐχὶ κατὰ τὸ ἀπωτέρω *ἐνθυμηθέντες*, κτλ.

§. 135. Παρατηρεῖται δὲ μάλιστα ἡ ἔφελξις ἐπὶ τῶν ἀναφορικῶν λόγων, μετασχηματίζουσα, ὡς εἴπαμεν, ἤτοι τὸ ἡγούμενον κατὰ τὸ ἑπόμενον ἤ, ἀντιστρόφως, τὸ ἑπόμενον κατὰ τὸ ἡγούμενον, ἅπερ εἶναι τὰ δύο κυριώτερα εἴδη τοῦ περὶ οὗ ὁ λόγος τούτου *ἰδιώματος* ἢ *σχήματος*.

§. 136. Οἱ ἀναφορικοὶ λόγοι σύγκεινται ἐκ δύο κώλων, ἐκ τοῦ κυρίως *ἀναφορικοῦ* καὶ τοῦ *ἀναφερομένου* (σ. 764, §. 2). Τὸ ἀνα-

φερόμενον κῶλον ἐκφέρεται δι' οὐσιαστικοῦ ἢ διὰ ἐκπληρούσης αὐτὸ ἀντωνυμίας. Τὸ ἀναφορικὸν ἐκφέρεται ἢ διὰ τῶν ἀναφορικῶν ἀντωνυμιῶν ἢ διὰ τῶν ἀναφορικῶν μορίων. Ἐπὶ ἀμφοτέρων δὲ τῶν περιστάσεων ἤτοι ἔχει τὸ αὐτὸ ὑποκείμενον τῷ ἀναφερομένῳ ἢ ἰδιαίτερον· *Κάλχας ὃς ἤδη*, κτλ (*Ἰλ.* Ά, 69).—*ἣν διὰ μαντοσύνην, τήν οἱ πόρε Φοῖβος* Ἀπόλλων (*Ἰλ.* Ά, 72). Ὡσαύτως καὶ *ὅτ' οὐκ ἔτ' εἰμί, τηνικαῦτ' ἄρ' εἴμ' ἀνὴρ* (Σ. *Κ.* 393).—*ἵκου τὸν Κολωνόν, ἔνθα λίγεια μινύρεται μάλιστ' ἀηδών* (Σ. *Κ.* 669).

§. 137. Ὅταν τὸ ἀναφορικὸν ἦναι πτωτικόν, συμφωνεῖ, κατὰ τὴν φυσικωτέραν πλοκήν, κατὰ γένος καὶ ἀριθμὸν πρὸς τὸ ἀναφερόμενον, τὴν βάσιν τῆς ἀναφορᾶς, ἡ δὲ πτῶσις τίθεται ὡς ἀπαιτεῖ τὸ ῥῆμα ἑκατέρου τοῦ κώλου· *ἔστι δίκης ὀφθαλμός, ὃς τὰ πάνθ' ὁρᾷ* (Γν.).—*Νέστωρ, οὗ καὶ πρόσθεν ἀρίστη φαίνετο βουλή* (*Ἰλ.*Η,325).—*Πολύφημον, ὅου κράτος ἐστὶ μέγιστον* (*Ὀδ.* Α, 70).—*ἠναντιώθη* (Σωκράτης) *τοσαύτῃ ὁρμῇ τοῦ δήμου, ἣν οὐκ ἂν οἶμαι ἄλλον οὐδένα ἀνθρώπων ὑπομεῖναι* (Ξ. *Ἀπ.* Δ', δ', 2).—*κατὰ τὸν λόγον, ὃν σὺ λέγεις δήπου* (Ἀρφ. *Πλ.* 523), κτλ.

§. 138. Καὶ ταῦτα μὲν κατὰ τὴν φυσικωτέραν πλοκήν, δυνάμει δὲ τῆς ἐφέλξεως γίνονται ἐναλλαγαὶ καὶ κατὰ γένος καὶ κατ' ἀριθμὸν καὶ κατὰ πτῶσιν. Ἡ κατὰ γένος ἐναλλαγὴ γίνεται μάλιστα ὅταν τὸ ἀναφορικὸν κῶλον, μετὰ τῶν ῥημάτων ἐξαιρέτως *εἶναι* καὶ *καλεῖσθαι*, προσλαμβάνῃ καὶ ἄλλο ὁμοιόπτωτον ὄνομα· τότε, ἀντὶ τὸ γένος τοῦ ἀναφορικοῦ νὰ ῥυθμισθῇ κατὰ τὸ τοῦ ἀναφερομένου, ἀπ' ἐναντίας, συμμορφοῦται κατὰ τὸ γένος τούτου τοῦ προσλαμβανομένου· *φίλον, ὃ μέγιστον ἀγαθὸν εἶναί φασιν* (Ξ. *Ἀπ.* Β', δ', 2), ἀντὶ *φίλον ὄν*, κτλ. — *οὐδὲν ἄδικον διαγεγένημαι ποιῶν, ἥνπερ νομίζω μελέτην εἶναι καλλίστην ἀπολογίας* (Ξ. *Ἀπολ.* Σ. 3).—*ἡ μὲν* (ὁδὸς) *πρὸς ἠῶ τρέπεται, τὸ καλέεται Πηλούσιον στόμα* (Ἡρ. Β', 17).—*περσικὸν ξίφος, τὸν ἀκινάκην καλέουσι* (Ἡρ. Ζ', 54).—*ἡ τοῦ ῥεύματος ἐκείνου πηγή, ὃν ἵμερον Ζεὺς Γανυμήδους ἐρῶν ὠνόμασε* (Πλ. *Φαίδρ.* 255). — *λόγοι μήν εἰσιν ἐν ἑκάστοις ἡμῶν, ἃς ἐλπίδας ὀνομάζομεν* (Πλ. *Φιλ.* 40).—*πρὸς πόλεμον, ἣ δὴ καλεῖται στάσις* (Πλ. *Ν.* Ά, 638).—*ὁ φόβος, ἣν αἰδῶ εἴπομεν* (Πλ. *Ν.* Γ', 699).

§. 139. Ἡ κατὰ γένος ἐναλλαγὴ ἐπὶ τῶν *ἀναφορικῶν λόγων*

γίνεται καὶ ὅταν ὡς ἀναφερόμενον ἐννοῆται ὅλον τὸ προηγούμενον κῶλον· τότε ἡ ἀναφορικὴ ἀντωνυμία τίθεται κατ' οὐδέτερον γένος· *οἱ αὐτοὶ πολέμιοι ἡμῖν ἦσαν, ὅπερ σαφεστάτη πίστις* (Θ. Α', 35)· ἔνθα τὸ *ὅπερ*=τὸ τοὺς αὐτοὺς πολεμίους εἶναι.—*τρέπονται ἐπὶ τὴν Μακεδονίαν, ἐφ' ὅπερ καὶ τὸ πρότερον ἐπέμποντο* (Θ. Α', 59. Ἴδε καὶ Ϛ', 47)=ἐπὶ τὸ ἐπὶ τὴν Μακεδονίαν τραπέσθαι.— *ἢ ἀπίωμεν ἀναδήσαντες μόνον Ἀγάθωνα, ἐφ' ὅπερ μόνον ἤλθομεν*; (Πλ. *Συμπ*. 212)=ἐπὶ τὸ ἀναδῆσαι Ἀγάθωνα.—*τὸ μὲν σῶμα οὐκ ἄμορφος εἶ, ξένε, ὡς εἰς γυναῖκας, ἐφ' ὅπερ εἰς Θήβας πάρει* (Εὐρ. *Βάκχ*. 453).

§. 140. Ἐνταῦθα ἀνάγουσί τινες καὶ τὸ *τυραννίδα θηρᾶν, ὃ πλήθει χρήμασίν θ' ἁλίσκεται* (Σ. *Τ*. 541), ἐκλαμβάνοντες τὸ *ὃ*=θηρᾶν τυραννίδα· ἀλλ' εὐκολώτερον καὶ ὀρθότερον ἀναφέρεται τὸ ὃ εἰς μόνον τὸ *τυραννίδα*, ὡς καὶ ἐν τῷ ὑπὸ Ἑρμάννου παραβληθέντι χωρίῳ τοῦ Εὐριπίδου· *Ἑλένης οὕνεκ' εὐγενεστάτης γνώμης· ὃ πολλαῖς ἐν γυναιξὶν οὐκ ἔνι* (Εὐρ. *Ἑλ*. 1702). Βεβιασμένως δὲ ἕλκουσιν ἐνταῦθα καὶ τὸ *ἐν ᾧ καὶ αὐτοὶ τριήρων παρασκευῇ οὐκ ἄφρακτοι ἦσαν πρὸς αὐτούς* (Θ. Γ', 39), ἀναφέροντες δῆθεν τὸ *ἐν ᾧ* εἰς τὸ *φοβούμενοι μὴ ἐπέλθωσιν*, ὅπερ εὐκολώτερον ἐκλαμβάνεται =ἐν ᾗ περιστάσει, ὡς καὶ ἀλλαχοῦ (Θ. Α', 122. Ϛ', 18)· « qui ne peuvent craindre nos ennemis que par mer, où même ils pouvaint leur opposer des trirèmes dont ils n' étaient pas dépourvus » (Didot).

§. 141. Καὶ τὸ τοῦ Εὐριπίδου *νεώτατος δ' ἦν Πριαμιδῶν· ὃ καί με γῆς ὑπεξέπεμψεν* (Εὐρ. *Ἑκ*. 13), οὕτως ἑρμηνεύει εἷς τῶν σχολιαστῶν· « ὅπερ, τὸ εἶναί με νεώτατον τῶν ἀδελφῶν, ὑπεξέπεμψε τῆς γῆς, ἀντὶ τοῦ τοῦτο γέγονεν αἴτιον τοῦ ἐκπεμφθῆναί με. » Τὸν σχολιαστὴν τοῦτον ἀκολουθεῖ καὶ ὁ Πόρσων, παραβάλλων τὸ *εὐψυχίαν ἔσπευσας ἀντ' εὐβουλίας· ὃ δῆτα πολλοὺς ὤλεσε στρατηλάτας* (Εὐρ. *Ἱκ*. 161—162)· ἔνθα τὸ *ὃ*=τὸ σπεύδειν εὐψυχίαν ἀντ' εὐβουλίας. Οὕτω καὶ ἐν τῷ *τὸν Ἑλένης γάμον γήμας ὁ Πριάμου Πάρις, ὅς μ' εἴργασται τάδε* (Εὐρ. *Ἰφ. Αὐ*. 467), ἐγκρίνει τὴν τοῦ Μαρκλάνδου διόρθωσιν· *ὃ*=τὸ γῆμαι Πάριν. Ἐναντίον δὲ τοῦ Πόρσωνος φέρονται Ἰακώβσιος, Θείρσχιος, Ῥεϊσίγιος καὶ ἄλλοι, ἑρμηνεύοντες αὐτὸ *δι' ὅ*, κατὰ πολλὰ ἄλλα ὅμοια (Ἰλ. Γ, 176. Τ, 213.

Πίνδ. *Ὀλ.* ϛ', 56. Πυθ. Ἑ, 37. Σ. *Φιλ.* 142, κτλ). Ὑπὲρ τῆς ἐξηγήσεως ταύτης εἶναι βέβαια ἡ ἐν τοῖς προηγουμένοις συνέχεια τοῦ προσώπου τοῦ Πριάμου, *ὅς, δείσας, πατήρ*, κτλ.

§. 142. Δυσκολώτερον φαίνεται τὸ *καίτοι ἐλέγεσθε ἀσφαλεῖς εἶναι, ὧν ἄρα ὁ λόγος τοῦ ἔργου ἐπεκράτει* (Θ. Ἁ, 69), διαφωνούντων τῶν φιλολόγων· ά. *ὧν*=οὗ, τοῦ ἀσφαλεῖς εἶναι (Ματθίας)· β'. *ὧν*=Λακεδαιμονίων (Γοίλλερος)· τότε γίνεται ἡ πλοκή· ὧν, ὑμῶν τῶν Λακεδαιμονίων, ὁ λόγος ἐπεκράτει τοῦ ἔργου, κατὰ τὸ *οὐκ ἂν πολλοῖς τῶν Ἑλλήνων ἰσόῤῥοπος, ὥσπερ τῶνδε, ὁ λόγος τῶν ἔργων φανείη* (Θ. Β', 42)· γ'. *ὧν*=περὶ ὧν (ὑμῶν, τῶν Λακεδαιμονίων). Ὁ δὲ Κρύγερος εὑρίσκει φυσικώτερον νὰ ἀναφερθῇ τὸ *ὧν* εἰς τὸ ἐκ τοῦ *ἐλέγεσθε* παραλαμβανόμενον ὑποκείμενον *ἄνθρωποι*· τότε τὸ ὅλον· *ὧν* (=ἀνθρώπων, λεγόντων ἀσφαλεῖς ὑμᾶς εἶναι) *ὁ λόγος μείζων ἐφάνη τοῦ ἔργου*· « ces paroles étaient au dessus de la réalité » (Didot). Ἔστι δὲ τοῦτο ἑτέροις ῥήμασιν· *ὑμεῖς διὰ τῶν ἰδίων ἔργων ἠλέγξατε ψευδῆ τὴν τοιαύτην φήμην*. Παρὰ τὰς ἄλλας ἐξηγήσεις ἡ τοῦ Γοιλλέρου φαίνεται ἧττον βεβιασμένη, ἁπασῶν δὲ ἴσως ὀρθοτέρα ἡ τοῦ Κρυγέρου, τοὐλάχιστον μία τούτων προτιμητέα. Ὁ δὲ παρατατικὸς (*ἐπεκράτει*) τίθεται ἐνταῦθα, ὡς ἐν τῷ *ἦν δ' ἄρα* καὶ τοῖς ὁμοίοις, εἰς δήλωσιν ὅτι ἀγνοηθεῖσα τέως ἡ ἀλήθεια τοῦ περὶ οὗ ὁ λόγος νῦν τελευταῖον γνωρίζεται (σ. 497, §. 21).

§. 143. Ἐπὶ τῶν ἀνωτέρω περιστάσεων (§. 138) γίνεται καὶ ἡ κατ' ἀριθμὸν ἐναλλαγὴ ἐπὶ τῶν ἀναφορικῶν λόγων· *τὴν ἄκρην, αἳ καλεῦνται Κληΐδες τῆς Κύπρου* (Ἡρ. Ἑ, 108).—*τὸν οὐρανόν, οὓς δὴ πόλους καλοῦσιν* (Πλ. *Κρατ.* 405). Οὕτω καὶ *ὀγδοήκοντα μνᾶς, ἣν ἔλαβε* (Ἄφοβος) *προῖκα τῆς μητρός* (Δημ. *πρὸς Ἄφοβον*, 853).

§. 144. Ἡ κατ' ἀριθμὸν ἐναλλαγὴ ἐπὶ τῶν ἀναφορικῶν λόγων γίνεται, καὶ ὅταν ἡ ἀναφορὰ δὲν ἐννοῆται περὶ ὡρισμένου ἀτόμου ἀλλὰ περὶ ὅλου τοῦ εἴδους· τότε, ἑνικοῦ ὄντος τοῦ ἀναφερομένου, ἕπεται πληθυντικὸν ἀναφορικόν· *κῆτος, ἃ μυρία βόσκει ἀγάστονος Ἀμφιτρίτη* (Ὀδ *Μ.* 97).—*χερμαδίῳ, τά ῥα πολλὰ πὰρ ποσὶ μαρναμένων ἐκυλίνδετο* (Ἰλ. Ξ, 410). — *αὐτουργός, οἵπερ καὶ μόνοι σώζουσι γῆν* (Εὐρ. *Ὀρ.* 910). — *σάκιον, ἐν οἷςπερ τἀργύριον ταμιεύεται* (Ἀρφ. *Ἀποσπ.*).

§. 145. Καὶ ἀντιστρόφως, τοῦ ἀναφερομένου πληθυντικοῦ ὄντος, τίθεται τὸ ἀναφορικὸν καθ' ἑνικὸν ἀριθμόν, περιληπτικὴν ἔχον ἔννοιαν, ὡς εἶναι τὸ *ὅς ἄν*, *ὅςτις*, *εἴτις*, κτλ· *νῦν αὖ τοὺς ἄλλους ἐπιείσομαι, ὅν κε κιχείω* (Ἰλ. Λ, 367).—*Ἐριννύες, αἵθ' ὑπὸ γαῖαν ἀνθρώπους τίνυνται, ὅςτις κ' ἐπίορκον ὀμόσσῃ* (Ἰλ. Τ, 260). — *αἱ γυναῖκες ἱκέτευον πάντας, ὅτῳ ἐντυγχάνοιεν, μὴ φεύγειν καταλιπόντας αὐτάς* (Ξ. *Π.* Γ', γ', 67). — *ὅ τι ἕκαστος πείθειν οἴεται, ταῦτα ἑτοιμάζεται* (Θ. ϛ', 17).

§. 146. Ἀνάγονται δὲ εἰς τὸ *κατὰ σύνεσιν σχῆμα* τὰ *Διὸς τέκος, ἧτε μοι αἰεὶ παρίστασαι* (Ἰλ. Κ, 278). — *φίλον θάλος, ὃν τέκον αὐτή* (Ἰλ. Χ, 87). — *ὦ μελέα ψυχά, ὅς* (Σ. *Φ.* 713).—*θανόντων ἑπτὰ γενναίων τέκνων, οὓς ποτ' Ἀργείων ἄναξ Ἄδραστος ἤγαγεν* (Εὐρ. *Ἱκ.* 12). Ἐν πᾶσι τούτοις τὸ γραμματικὸν γένος ὑποχωρεῖ εἰς τὸ φυσικόν· *ἥ τε*=ἡ θυγάτηρ. — *ὅν*=ὃν παῖδα, κτλ (σ. 834, §. 27. σ. 839, §. 43).

§. 147. Ὡσαύτως καὶ τὰ *λαὸν τρωϊκόν, οὓς ἀέκοντας ὀρυκτὴ τάφρος ἔρυκεν* (Ἰλ. Π, 368).—*περιέδραμε ὅμιλος, οἳ αὐτίκα τὸ τόξευμα λαβόντες ἔφερον ἐπὶ τοὺς στρατηγούς* (Ἡρ. Ἡ, 128). — *τὸ τῶν Ἀθηναίων ναυτικόν, οἳ ὥρμουν ἐν τῇ Μαλέᾳ* (Θ. Γ', 4).—*πλήθει, οἵπερ δικάσουσιν* (Πλ. *Φαίδρ.* 260)· διότι καὶ ἐν τούτοις ὑπὸ τὸ *ὅμιλος* καὶ *πλῆθος* ὑποκρύπτεται τὸ *οἱ λαοί, οἱ πολλοί*, κτλ (σ. 835, §. 31).

§. 118. Ἐνταῦθα ἀνάγονται καὶ τὰ *νῦν δ' ὑπὲρ ἁπάσης Ἑλλάδος δώσει δίκην, ὧν πατέρας ἔκτειν', ὧν τ' ἀπώλεσεν τέκνα* (Εὐρ. *Ὀρ.* 1134)· ἔνθα τὸ *ὧν*=Ἑλλήνων.—*καὶ οἰκία γε πολὺ μείζων ἡ ὑμετέρα τῆς ἐμῆς, οἵ γε οἰκίᾳ χρῆσθε γῇ τε καὶ οὐρανῷ* (Ξ. *Π.* Ε, ϐ', 15), κτλ (σ. 836, §. 33). Ἐνταῦθα ἴσως καταλληλότερον ἀνάγονται καὶ τὰ ἐν τοῖς ἔμπροσθεν (σ. 836 §. 35) μνημονευθέντα —*εἰ δέ με δεῖ καὶ γυναικείας τι ἀρετῆς, ὅσαι νῦν ἐν χηρείᾳ ἔσονται, μνησθῆναι* (Θ. Β', 45)=ὅσαι γυναῖκες. Τοιοῦτον καὶ τὸ *ἔρχεται πόλιν τὴν Εὐρυτείαν· τόνδε γὰρ* (Εὔρυτον) *μεταίτιον μόνον ἔφασκε τοῦδ' εἶναι πάθους* (Σ. *Τρ.* 260).

§. 149. Συνηθεστάτη δὲ εἶναι ἐπὶ τῶν ἀναφορικῶν λόγων ἡ διὰ τῆς *ἐφέλξεως* ἐναλλαγὴ τῆς πτώσεως. Γίνεται δὲ τοῦτο ἢ τοῦ *ἀναφερομένου* ἑλκομένου ὑπὸ τοῦ *ἀναφορικοῦ* ἤ, ἀντιστρόφως, τοῦ ἀ-

ναφορικοῦ ὑπὸ τοῦ *ἀναφερομένου*. Κατὰ τὸν πρῶτον τρόπον τὸ *οὗτός ἐστιν ὁ ἀνὴρ ὃν εἶδες* γίνεται *οὗτός ἐστιν ὃν εἶδες ἄνδρα* (§. 121). — *τὴν οὐσίαν ἣν κατέλιπεν οὐ πλείονος ἀξία ἐστίν* (Λυσ. *Ἀριστοφ. Χρημ.* 47)=ἡ οὐσία ἣν κατέλιπεν οὐ πλείονος ἀξία ἐςίν. —*Μελέαγρος τὰς τιμὰς ἃς ἔλαβε φανεραί* (Ξ. *Κυνηγ*. Ἀ, 10)=αἱ τιμαὶ ἃς ἔλαβεν ὁ Μελέαγρος φανεραί εἰσιν.

§. 150. Εἶναι δὲ περὶ τούτων σημειωτέον· ά. ὅτι τὸ οὐσιαστικὸν ἀποβάλλει συνήθως τὸ ἄρθρον· *ὃν εἶδες ἄνδρα*, κτλ. Σπανίως τὸ ἄρθρον τίθεται, οἷον ἐπεξηγητικῶς· *φοβούμεθα δόξαν, ὃν δὴ καὶ καλοῦμεν τὸν φόβον* (Πλ. *Ν*. Ἀ, 647). — *ταύτην γ' ἰδὼν θάπτουσαν ὃν σὺ τὸν νεκρὸν ἀπεῖπας* (Σ. *Ἀντ*. 404)=αὐτὸν τοῦτον τὸν νεκρόν, ὅν, κτλ· β'. ὅτι τὸ οὐσιαστικὸν δὲν τίθεται ἀμέσως μετὰ τὸ ἀναφορικόν· *ὃν εἶδες ἄνδρα* (οὐχὶ ὃν ἄνδρα εἶδες)· γ'. ὅτι ἐμφάσεως καὶ μείζονος ἀναδείξεως χάριν καὶ προτάσσεται οὕτως ἐνηλλαγμένον τὸ ἀναφορικὸν κῶλον· *ὃν εἶδες ἄνδρα οὗτός ἐςιν*.—*ἔςιν ἣν σὺ πρότερον ἔλεγες ἀρετὴν ἀληθής* (Πλ.)= ἡ ἀρετὴ ἣν σὺ ἔλεγες, κτλ.—*οὐδ' ἃς προσεδόκων πρώτας παρέσεσθαι δεῦρο τὰς Ἀχαρνέων γυναῖκας, οὐχ ἥκουσιν* (Ἀρφ. *Λυσ*. 61). Τοιοῦτόν τι καὶ τὸ *τὸν ἄνδρα τοῦτον ὃν πάλαι ζητεῖς, οὗτός ἐστιν ἐνθάδε* (Σ. *Τ*. 450).

§. 151. Κατὰ τὸν πρῶτον τρόπον τῆς *ἐφέλξεως* ἐκφέρονται συνήθως τὰ *οὐδεὶς ὃς οὗ* = οὐδείς ἐστιν ὃς οὔ, *οὐδὲν ὅ τι οὔ*, κτλ.— *Ἀπολλόδωρος κλαίων καὶ ἀγανακτῶν οὐδένα ὅντινα οὐ κατέκλασε τῶν παρόντων* (Πλ. *Φαίδ*. 117)=οὐδεὶς ἦν ὅντινα οὐ κατέκλασε=πάντας κατέκλασεν. — *οὐδενὸς ὅτου οὐ πάντων ἂν ὑμῶν καθ' ἡλικίαν πατὴρ εἴην* (Πλ. *Πρωτ*. 317) = οὐδείς ἐστιν πάντων ὑμῶν ὅτου οὐκ ἂν εἴην πατήρ.—*παρέχων αὑτὸν ἐρωτᾶν τῶν Ἑλλήνων τῷ βουλομένῳ ὅ τι ἄν τις βούληται καὶ οὐδενὶ ὅτῳ οὐκ ἀποκρινόμενος* (Πλ. *Μέν*. 70)=καὶ οὐδείς ἐστιν ὅτῳ οὐκ ἀποκρίνεται.

§. 152. Κατὰ τὸν δεύτερον τρόπον τῆς περὶ ἧς ὁ λόγος ἐνταῦθα *ἐφέλξεως* ἡ πτῶσις τοῦ *ἀναφορικοῦ* ἀφομοιοῦται κατὰ τὴν τοῦ *ἀναφερομένου*. Γίνεται δὲ τοῦτο ὅταν τὸ μὲν ῥῆμα τοῦ *ἀναφορικοῦ* κώλου ἀπαιτῇ αἰτιατικήν, τὸ δὲ *ἀναφερόμενον* οὐσιαστικὸν ἦναι κατὰ γενικὴν ἢ δοτικήν· *τίς ἡ ὠφέλεια τοῖς θεοῖς τυγχάνει οὖσα ἀπὸ τῶν δώρων ὧν παρ' ἡμῶν λαμβάνουσιν;* (Πλ. *Εὐθύφρ*. 14)=ἃ

λαμβάνουσιν. — *εἰ μὲν τινος ἄλλου δεῖ πρὸς τούτοις οἷς εἶπε Ξενοφῶν* (Ξ. *'Αν.* Γ', ϐ', 33)=ἃ εἶπεν. Οὕτω καὶ *δι' ἐκείνων ὧν ἂν προσομολογῇ εἰδέναι ὁ ἐρωτώμενος* (Πλ. *Μέν.* 75).—*τούτῳ ᾧ οὐκ ἔχουσιν* (Πλ.). —*χρὴ τὰς πόλεις διοικεῖν τοιούτοις ἤθεσιν οἷοις Εὐαγόρας εἶχεν* (Ἰσ. *Εὐαγ.* κ'.).

§. 153. Εἰ δὲ καὶ τὸ δύσκολον χωρίον τοῦ Θουκυδίδου *ἐκ δὲ τεκμηρίων ὧν ἐπὶ μακρότατον σκοποῦντί μοι πιστεῦσαι ξυμβαίνει* (Θ. Α', 1) εἶναι δυνατόν, ἐνταῦθα ἀναγόμενον, νὰ ἐκληφθῇ ὡς οἷς *πιστεῦσαί μοι ξυμβαίνει*, ἢ προτιμητέα ἄλλη τις τῶν πολλῶν καὶ διαφόρων ὑπὸ τῶν φιλολόγων εἰς αὐτὸ δεδομένων ἐξηγήσεων, τοῦτο εἶναι ζητήσιμον. Τὸ παρὰ τῷ αὐτῷ Θουκυδίδῃ *ἣν* (δόξαν) *πιςεύετε* (Θ. Ε', 105), ἔνθα τὸ *πιστεύειν*, πρὸς αἰτιατικὴν φερόμενον, ἤθελε δικαιολογήσει τὴν τοιαύτην ἑρμηνείαν δὲν φαίνεται ἱκανὸν ὡς πρὸς τοῦτο· διότι ὀνόματος αἰτιατικὴ σύστοιχος τίθεται παρ' Ἕλλησιν εἰς παντοῖα ῥήματα, καὶ διάφορον πτῶσιν ἄλλως δεχόμενα (σ. 235, §. 35). Οὕτω λέγεται οὐχὶ μόνον *ἐρωτᾶν ἐρώτημα* (Αἰσχ. *Κτησ.* κϛ'), *ἐρωτᾶν πύστεις* (Θ. Α', 5), οἷον *πυνθάνεσθαι πύστεις*, ἀλλὰ καὶ *ἄρχειν ἀρχάς* (Ξ. *'Αθ. Πολ.* Α', 3), *δουλεύειν δουλείας* (Ξ. *'Απ.* Α', ε, 6), *μάχεσθαι μάχην*, κτλ· ἐν ᾧ ἄλλως λέγεται *ἄρχειν τινός*, *δουλεύειν τινί*, *μάχεσθαί τινι*, κτλ.

§. 154. Ὑπὲρ τῆς ἀνωτέρω ἐξηγήσεως ἤθελαν εἶναι τὰ *τοῦτο πιστεύω* (Πλ. *Φαίδρ.* 243).—*ταῦτα ἄν τις πιστεύσειεν* (Ἰσ. *Νικοκλ.* ϛ'.), κτλ· ἔνθα τὸ *πιστεύειν* συντάσσεται μετὰ πραγματικῆς αἰτιατικῆς. Οἱ φιλόλογοι ὅμως, καὶ ταῦτα ἀνάρμοςα κρίνοντες, καὶ οἷον τὴν ἑαυτῶν εὐφυΐαν ἐπιδεικνύμενοι, ἄλλοι ἄλλως ἐπροσπάθησαν τὴν ἐξήγησιν τοῦ χωρίου τούτου. Ὁ Σχαίφερος (εἰς *Διονύσ.* σ. 325), παραλαμβάνων ἐκ τοῦ προηγουμένου κώλου τὴν πρόθεσιν, ἀναπληροῖ *ἐξ ὧν*· ὅθεν γίνεται *ἐξ ὧν πιστεῦσαί μοι ξυμβαίνει*· καὶ τοῦτο ἤθελεν εἶναι κατὰ τὸ *παρὰ πόλεσιν αἷς ἂν ἀμφότεροι ξυμβῶσιν* (Θ. Α', 28)=παρ' αἷς. Ὁ Σχοιμᾶννος (*εἰς 'Ισαῖον*, σ 426)· *ἐξ ὧν σκοποῦντί μοι πιστεῦσαι ξυμβαίνει*, κατὰ τὸ (Θ. Ϛ', 36) *οὐκ ἐξ ὧν αὐτὰ ἀγγέλλουσι σκοποῦντες λογιεῖσθε τὰ εἰκότα*· ὁ δὲ Κρύγερος δέχεται τὴν *ἕφελξιν* εἰς τὸ *σκοποῦντι*· *ὧν σκοποῦντί μοι*=*ἃ σκοποῦντί μοι*, διὰ τὸν λόγον ὅτι, ὁσάκις συνάπτεται μετοχὴ μετὰ ῥήματος ἑτεροσυντάκτου, ἡ πτῶσις ἐφέλκεται ὑπὸ τῆς

μετοχῆς· *ἀνόητον δ' ἐπὶ τοιούτους ἰέναι ὧν κρατήσας μὴ κατασχήσει τις* (Θ. ϛ', 11). —*τοῖς ἄλλοις ξυμβαλόντες ἐκράτησαν* (Θ. Α', 106).—*ὅ ποτε Ἀκαρνᾶνες τειχισάμενοι κοινῷ ἐχρῶντο δικαστηρίῳ* (Θ. Γ', 105), κτλ (εἰ; *Διονύσ.* σ. 119. Ἴδε ἐν τούτοις καὶ κατωτέρω §. 164).

§. 155. Τὸ δὲ *ἐπὶ μακρότατον* ἐν τῷ αὐτῷ χωρίῳ τοῦ Θουκυδίδου, ὅπερ ὁ σχολιαστὴς διὰ τοῦ *ἐπὶ πολὺ* καὶ *συνεχῶς* καὶ *ἐπιμελῶς* ἑρμηνεύει, ὡς πρὸς τὸν χρόνον τῆς τῶν τεκμηρίων ἐξετάσεως, ἀναφέρει ὁ Κρύγερος εἰς τὴν χρονικὴν ἀπόστασιν τῶν προγεγενημένων=ὅσον δυνατὸν εἰς τὰ ἀπωτάτω ἀνασκοπῶν· ά. διότι ἡ παρὰ τῷ σχολιαστῇ σημασία δυσκόλως ἀποδεικνύεται ἐξ ἀττικῶν συγγραφέων· β'. διότι οὕτως ἐκλαμβάνεται συχνάκις καὶ παρ' Ἡροδότῳ (Β', 29. 34)· γ'. διότι περὶ τὸν πελοποννησιακὸν πόλεμον ἐξαιρέτως ἀσχολούμενος ὁ Θουκυδίδης δὲν εἶχε πολὺν καιρὸν νὰ δαπανήσῃ εἰς τὰ ἀρχαῖα. Δυνατὸν δὲ ἴσως νὰ προστεθῇ καὶ τέταρτος λόγος ὅτι, σκοπῶν ὁ Θουκυδίδης νὰ παραστήσῃ τὸν πελοποννησιακὸν πόλεμον πάντων *ἀξιολογώτατον* τῶν *προγεγενημένων*, καὶ αὐτοῦ συμπεριλαμβανομένου (*ὡς καὶ τὴν στρατιὰν ἐκείνην μεγίστην γενέσθαι τῶν πρὸ αὐτῆς*, Θ. Ά, 10,=μεγίστην πασῶν τῶν μέχρι ἐκείνου τοῦ χρόνου καὶ μείζονα τῶν πρὸ αὐτῆς. Κρύγερος. Μάδβιγ.), ἔπρεπε νὰ παραλάβῃ καὶ τοὺς ἀπωτάτω, πρὸς ἀποφυγὴν πάσης ὑπονοίας ὅτι μόνον τὰ προσεχέστερα ἐξετάσας παρέλιπε τὰ πολὺ ἀξιολογώτερα τυχὸν ἀπωτάτω.

§ 157. Γίνεται δὲ καὶ ἐνταῦθα ἐναλλαγὴ τῆς τῶν κώλων θέσεως, ὡς καὶ ἐν τοῖς προηγουμένοις (§. 150)· *Συρακόσιοι μὲν τῆς ναυμαχίας τροπαῖον ἔστησαν, Ἀθηναῖοι δὲ ἧς οἱ Τυρσηνοὶ τροπῆς ἐποιήσαντο τῶν πεζῶν ἐς τὴν λίμνην* (Θ. Ζ', 54)=τῆς τροπῆς ἧς =τῆς τροπῆς ἥν.—*Καλλικρατίδας πρὸς αἷς παρὰ Λυσάνδρου ἔλαβε ναυσὶ προσεπλήρωσεν ἐκ Χίου καὶ Ῥόδου πεντήκοντα ναῦς* (Ξ. *Ἑλλ.* Ά, ϛ', 3)=πρὸς ταῖς ναυσὶν αἷς ἔλαβε=πρὸς ταῖς ναυσὶν ἃς ἔλαβεν. Ἡ τοιαύτη πρόταξις τοῦ ἀναφορικοῦ κώλου γίνεται καὶ ἐπὶ τῆς κανονικωτέρας πλοκῆς· *οἶδα ἣν ἔθρεψεν Ἑρμιόνην μήτηρ ἐμή* (Εὐρ. *Ὀρ.* 1174)=οἶδα Ἑρμιόνην ἥν, κτλ.

§. 157. Ὁμοίως καὶ πάντῃ πάντως παραλειπομένου τοῦ οὐσιαστικοῦ εἰς ὃ τὸ ἀναφορικὸν κυρίως ἀναφέρεται· *ἡ πόλις ὧν ἔλαβεν*

ἅπασι μετέδωκε (Ἰσ. *Πανηγ.* ς',)=τῶν ἀγαθῶν ἃ ἔλαβε πᾶσι μετέδωκεν.—*δίκην ὧν ἂν ἀδικηθῇ τις λαμβάνειν* (Δ. *Μειδ.* 555).—*τοῦτον τὸν οἶνον Κῦρος δεῖταί σου ἐκπιεῖν τήμερον σὺν οἷς μάλιστα φιλεῖς* (Σ. *'Αν.* Α,θ', 25)=σὺν τοῖς φίλοις οὓς μάλιστα φιλεῖς.—*οἱ Θηβαῖοι οἷς εὐτυχήκεσαν ἐν Λεύκτροις οὐ μετρίως ἐκέχρηντο* (Δημ. *περὶ Στεφ.* 231)=τοῖς εὐτυχήμασιν ἃ ἐν Λεύκτροις εὐτυχήκεσαν, κτλ.

§. 158. Εἶναι δὲ περὶ τούτων σημειωτέον ὅτι ἡ ἐξηγηθεῖσα *ἕφελξις* γίνεται, ὅταν τὸ ἀναφορικὸν κῶλον ἦναι καθ' αὑτὸ προσδιοριστικόν, οἷον ἐπιθέτου δίκην ἐπέχον, τοῦ προηγουμένου, οὐχὶ δὲ ὅταν αὐτό, τῇ δεικτικῇ ἀντωνυμίᾳ καὶ τῷ συμπλεκτικῷ συνδέσμῳ καὶ ἰσοδυναμοῦν, ἐκφέρῃ ἄλλλου λόγου ἀκολουθίαν (σ. 765, §. 3 καὶ ἐφεξῆς)· διότι τότε παραλείπεται· *ἐπηνέθη παρὰ πάντων τῶν πολιτῶν, οὓς μεγάλα ὠφέλησεν.*—*πάντων ὧν εἶχον ἀγαθῶν σοι μετέδωκα, ἃ σὺ τότε μὲν ἐπῄνεις, νῦν δὲ φαυλίζεις*, κτλ.

§. 159. Παραλείπεται δὲ καὶ ἄνευ τούτου ἡ *ἕφελξις*, εὐφωνίας μάλιστα καὶ σαφηνείας χάριν· *οἱ Κορίνθιοι τὰ σκάφη μὲν οὐχ εἷλκον ἀναδούμενοι τῶν νεῶν ἃς καταδύσειαν, πρὸς δὲ τοὺς ἀνθρώπους ἐτράποντο* (Θ. Α, 50).—*τῶν ἄλλων κακῶν ἃ πεπόνθατε ὑπ' αὐτῶν* (Λυσ. *κατὰ 'Ερατ.* 96).—*μέμνησθε τοῦ νόμου καὶ τοῦ ὅρκου ὃν ὀμωμόκατε* (Ἰσαῖος, *Μενεκλ. Κλήρ.* ἐν τέλει)· ἀλλὰ καὶ *βοηθήσατε τοῖς νόμοις τοῖς κειμένοις καὶ τοῖς ὅρκοις οἷς ὀμωμόκατε* (Λυσ. *κατὰ Θεογν.* Β', 31).

§. 160. Ἐπειδὴ σκοπὸς τῆς *ἑφέλξεως* ἐν τούτοις εἶναι, μεταλλάσσουσα τὴν πτῶσιν τοῦ *ἀναφορικοῦ* κατὰ τὴν τοῦ *ἀναφερομένου*, νὰ δώσῃ ἑνότητα εἰς τὰ δύο κῶλα, παριστῶσα τὸ *ἀναφορικὸν* ὡς ἐπίθετον τοῦ *ἀναφερομένου*, διὰ τοῦτο εὐκολώτερον γίνεται, ὅταν λείπῃ ἐκ τοῦ *ἀναφερομένου* ἡ δεικτικὴ ἀντωνυμία, ἥτις ὑπάρχουσα παριστᾷ τὰ δύο κῶλα ὡς ἰδιαιτέρως αὐθύπαρκτα, καὶ δυσκόλως, κατὰ τὸν ἑφελκτικὸν τρόπον, συγχωνευόμενα· ὅθεν καὶ κατὰ Βουττμᾶννον καὶ καθ' Ἑρμᾶννον καὶ ἄλλους φιλολόγους οὐχὶ μόνον δὲν ὑπονοεῖται δεικτικὴ ἀντωνυμία ἐν τούτοις, ἀλλὰ πολλῷ μᾶλλλον ἡ παράλειψις αὐτῆς ἐγέννησε τὴν *ἕφελξιν*. Οὕτω λοιπὸν κανονικώτερα ἤθελαν εἶναι τὰ *ἀπὸ τούτων ἃ παρ' ἡμῶν λαμβάνουσιν* (Πλ.).—*μέμφεσθαι τούτῳ τῷ πράγματι, ὃ αὐτοὶ παιδεύουσι* (Πλ. *Γοργ.* 520),

καὶ οὐδὲν γὰρ ἂν πράξαιμ' ἂν ὧν οὔ σοι φίλον (Σ. *Τ.* 862).—*σὺν τοῖς θησαυροῖς οἷς ὁ πατὴρ κατέλιπεν* (Ξ. *Π.* Γ', ά, 33).—*ἦλθον ξὺν ᾧπερ εἶχον οἰκετῶν πιστῷ μόνῳ* (Σ. *Κ.* 334).

§. 161. Οὐδὲν ἧττον ὅμως ἀπαντᾶται ἡ *ἔφελξις* καὶ ὑπαρχούσης τῆς δεικτικῆς ἀντωνυμίας· *οἱ δημιουργοὶ τούτων, ὧν ἐπῄνεσεν ὁ τὸ σκολιὸν ποιήσας* (Πλ. *Γοργ.* 452).—*ὑπό γε τούτων, ὧν σὺ δεσποινῶν καλεῖς, οὐ κωλύομαι* (Ξ. *Οἰκ.* Β', ή, 1).—*ἐπὶ ταῖς καλαῖς καὶ μεγάλαις ἐλπίσι ταύταις, αἷς Αἰσχίνης ὑπέσχητο* (Δημ.), καὶ, ἀντιστρόφως, παραλείπεται ἡ *ἔφελξις* καὶ λειπούσης τῆς δεικτικῆς ἀντωνυμίας ἐν τῷ *ἀναφερομένῳ* κώλῳ· *ὄμνυμι ἐμμενεῖν* (ἢ ἐμμένειν) *ἅ σου κλύω* (Εὐρ. *Μηδ.* 753)=οἷς σου κλύω=ἐκείνοις ἅ, κτλ. —*τυχοῦσ' ἃ βούλομαι* (Εὐρ. *Μ.* 758)=ὧν βούλομαι=ἐκείνων ἃ βούλομαι.

§. 162. Ἐνίοτε δέ, καὶ προτασσομένου τοῦ *ἀναφορικοῦ* κώλου, ἕπεται οὐδὲν ἧττον καὶ ἡ δεικτικὴ ἀντωνυμία· *πολλάκις ὧν τοῖς λόγοις ἐλύπησαν, τούτων τοῖς ἔργοις τὴν τιμωρίαν ἔδοσαν* (Ἰσ. *Δημ.* Δ', ὅπερ παρὰ Κοραῇ *ὃν τοῖς λόγοις ἐλύπησαν, τούτῳ τοῖς ἔργοις τὴν τιμωρίαν ἔδοσαν*)·—*ἀφ' ὧν ἀγείρει καὶ προσαιτεῖ καὶ δανείζεται, ἀπὸ τούτων διάγει* (Δ. *Χεῤῥον.* 96).—*οἷς οὗτος ἀπήγγελλε πρὸς ὑμᾶς, τούτοις τἀναντία ἐποίησεν ἐκεῖνος* (Δ.). Ἐν τούτοις ἡ δεικτικὴ ἀντωνυμία τίθεται ἐπαναληπτικῶς καὶ ἐπὶ τὸ ἐμφατικώτερον, ὡς καὶ ἐν τῷ *πειράσομαι τῷ πάππῳ, ἀγαθῶν ἱππέων κράτιστος ὢν ἱππεύς, συμμαχεῖν αὐτῷ* (Ξ. *Π.* Ά, γ', 15), κτλ (σ. 113, §. 58).

§. 163. Κατὰ τὰ ἀνωτέρω ἐξηγεῖται καὶ πᾶν ἄλλο κατ' *ἔφελξιν* ἐπὶ τῶν *ἀναφορικῶν* λόγων ἐκφερόμενον, σπανιώτερον ὁπωσοῦν ὄν· *τὸν ἀντειπόντα οἷς ἐκεῖνοι ἐβούλοντο πραχθῆναι* (Λυσ. *κατ' Ἐρατ.* 27)—ἐκείνοις ἅ.—*τῶν γε μὴν ἵππων ὑπαρχόντων οἵων δεῖ* (Ξ. *Ἱππαρχ.* Ά, 5).—*μὴ ὄντων δι' ὧν αἱ μέγισται καὶ πλεῖσται πράξεις ἔμελλον εἶναι οἵων δεῖ* (Ξ. *Π.* Ή, ά, 12)=τοιούτων οἵους δεῖ εἶναι.—*οὐδεμία πάρεστιν, ἃς ἥκειν ἐχρῆν* (Ἀρφ. *Ἐκκλ* 19)=ἐκείνων ἅς.

§. 164. Καὶ ἐν μὲν τοῖς προηγουμένοις ἡ πτῶσις τοῦ ἀναφορικοῦ, κατὰ τὴν κανονικωτέραν πλοκήν, ἔπρεπε νὰ ἦναι αἰτιατική, εἴτε ὡς ἀντικείμενον τοῦ οἰκείου ῥήματος (*τῶν δώρων ὧν λαμβάνουσιν*=ἅ.

§. 163), ἡ ὡς ἀπαρεμφατικὸν ὑποκείμενον (*οἷς ἐκεῖνοι ἐβούλοντο πραχθῆναι*=ἐκείνοις ἅ· §. 163), ἡ ἀπαρεμφατικὸν κατηγορούμενον (*οἵων δὴ εἶναι*=οἵους δεῖ εἶναι τοὺς ἵππους, §. 163, κτλ. Ἴδε σ. 438, §. 55, κτλ). Σπανιώτερον δὲ συμβαίνει ἡ *ἕφελξις*, ὅταν ἡ πτῶσις τοῦ ἀναφορικοῦ ἔπρεπε νὰ ἦναι δοτική· *ἥγετο δὲ καὶ τῶν ἑαυτοῦ τῶν τε πιστῶν οἷς ἥδετο καὶ ὧν ἠπίστει πολλούς* (Ξ. *Π*. Ἑ, δ', 39)=καὶ ἐκείνων οἷς ἠπίστει..—*ὧν ἐντυγχάνω μάλιστα ἄγαμαι σέ* (Πλ. *Πρωταγ*. 361)=μάλιστα πάντων ἐκείνων οἷς ἐντυγχάνω (ἡ καὶ=ὧν ἐντυγχάνω, σ. 238, §. 6). Οὕτω καὶ *παρ' ὧν βοηθεῖς οὐκ ἀπολήψει χάριν* (Αἰσχ.)=παρὰ τούτων οἷς βοηθεῖς=παρὰ τῶν ὑπὸ σοῦ βοηθουμένων. Τοιοῦτον φαίνεται καὶ τὸ *τιμῆς ἀπονήμενος ἧςπερ ἄνασσες* (*Ὀδ*. Ω, 30)=ἧπερ.

§. 165. Δικαιολογοῦνται δὲ τὰ *τιμῆς ἧς τε μ' ἔοικε τετιμῆσθαι* (Ἰλ. Ψ, 649)· ἔνθα ὁ Εὐστάθιος ὑπονοεῖ τὴν *διά*.—*τῆς ὕβρεος ἧς ὑβρίζομαι* (Ἀρφ. *Πλ*. 1044), κατὰ τὰ *τιμὴν τιμᾶσθαι, ὕβριν ὑβρίζεσθαι*, κτλ. Ἐνταῦθα ἀνάγουσι καὶ τὸ *πᾶς τέ τις ἐν ᾧ προσετέτακτο, αὐτὸς ἕκαστος ἠπείγετο πρῶτος φαίνεσθαι* (Θ. Ζ', 70), κατὰ τὸ *προστάττομαί τι*.

§. 166. Ἐπίσης σημειώσιμοι περὶ τῆς ἐπὶ τῶν ἀναφορικῶν ἐφέλξεως εἶναι καὶ αἱ ἑξῆς περιστάσεις· *ά. δεῖ τοὺς μέλλοντας διοίσειν περί τι πρῶτον πρὸς τοῦτο πεφυκέναι καλῶς, πρὸς ὃ ἂν προῃρημένοι τυγχάνωσι* (Ἰσ. *Ἀντιδ*.)· ἔνθα ἡ πρόθεσις τῆς δεικτικῆς ἀντωνυμίας ἐπαναλαμβάνεται καὶ εἰς τὴν ἀναφορικήν, οὐδὲν δέον· διότι τοῦτο=ὃ ἂν προῃρημένοι τυγχάνωσιν· *β'. ἀφ' ἧς ὠμόσατε ἡμέρας* (Δημ.)· ἔνθα τὸ ἀναφορικὸν ἕλκεται ὑπὸ τῆς τοῦ παραλειπομένου δεικτικοῦ, ἡ οὐσιαστικοῦ προθέσεως, μεθ' ἧς δὲν ἤθελε συνταχθῇ κατὰ φυσικωτέραν πλοκήν· διότι τὸ ὅλον=ἀπὸ τῆς ἡμέρας ἐν ᾗ ὠμόσατε· οὕτω καὶ *ἀφ' ἧς ἂν ἡμέρας τις αὐτῶν νυμφίος γένηται* (Πλ. *Πολ*. Ἐ, 461)· *γ'. ἡ Μιλησία ἐκφεύγει πρὸς τῶν Ἑλλήνων οἳ ἔτυχον ἐν τοῖς σκευοφόροις ὅπλα ἔχοντες* (Ξ. *Ἀν*. Ἀ, ι, 3)· ἔνθα πρὸ τῆς διαιρετικῆς γενικῆς μετὰ πρόθεσιν παραλείπεται ἡ δεικτικὴ ἀντωνυμία, ἀναφορικῆς ἑπομένης κατ' ὀνομαστικὴν=πρὸς ἐκείνους τῶν Ἑλλήνων οἵ, κτλ.

§. 167. Διὰ τὸ ἐν τοῖς οὐδετέροις ὁμόφωνον τῆς αἰτιατικῆς πρὸς τὴν ὀνομαστικήν, μετεφέρθη ἡ τοιαύτη ἕφελξις καὶ ἐπὶ περιστάσεων

διαφόρων παρὰ τὰς προηγουμένας. Τίθεται δηλαδὴ τὸ ἀναφορικὸν, ἐπὶ πράγματος, κατὰ γενικὴν ἢ δοτικήν, ὑπὸ τοῦ ἀναφερομένου ἐφελκόμενον, ἐν ᾧ ἔπρεπε νὰ ἦναι κατ' ὀνομαστικήν· *ῥᾳσται* (αἱ τῶν πολεμίων νῆες) *βλάπτεσθαι ἀφ' ὧν ἡμῖν παρασκεύασται* (Θ. Ζ', 67)—ἀπὸ τούτων ἃ ἡμῖν (=ὑφ' ἡμῶν παρεσκεύασται=« **et très-facilement seront endommagés à l' aide des nos apprêts »** (Didot).—*οὐδὲν πω εἰδότες τῶν ἦν περὶ Σάρδις* (Ἡρ. Α, 68)=ἐκείνων ἃ ἦν.—*τοῦτο δ' ὅμοιόν ἐστιν ᾧ νῦν δὴ ἐλέγετο* (Πλ. *Φαίδ.* 69)=τούτῳ ὅ. Τοιοῦτον καὶ τὸ *ἀναλίσκουσιν οὐκ εἰς ἃ δεῖ μόνον, ἀλλὰ καὶ ἃ βλάβην φέρει* (Ξ. *Οἰκ.* Γ', 5)=καὶ εἰς ταῦτα ἃ βλάβην φέρει, ὡς ἂν εἴη καὶ εἰς τὰ *φέροντα*.

§. 168. Ἐκτὸς δὲ τούτου ἡ τῆς ὀνομαστικῆς ἔφελξις γίνεται μάλιστα ἐπὶ τοῦ *οἷος*, *ἡλίκος* καὶ *ὅσος* μετὰ τοῦ ῥήματος *εἶναι*. Οὕτω, π. χ. *ἡδέως χαρίζονται οἵῳ σοὶ ἀνδρί* (Ξ. *Ἀπ.* Β', θ', 2)· τοῦτο κυρίως ἔπρεπε νὰ ἦναι *ἀνδρὶ τοιούτῳ, οἷος σὺ εἶ*, διὰ δὲ τῆς *ἐφέλξεως*, παραλειπομένου τοῦ ῥήματος *εἶναι*, γίνεται *ἀνδρὶ τοιούτῳ οἵῳ σοί*, ὅπερ κατὰ μετάθεσιν γίνεται *τοιούτῳ οἵῳ σοὶ ἀνδρί*, καὶ, τελευταῖον, κατὰ παράλειψιν τῆς δεικτικῆς ἀντωνυμίας, *ἡδέως χαρίζονται οἵῳ σοὶ ἀνδρί*. Παραλείπεται δὲ καὶ τὸ οὐσιαστικόν· ὡς *χαλεπὸν ἦρου καὶ οἵῳ γε ἐμοὶ παντάπασιν ἄπορον* (Πλ. *Σοφ.* 237). Ἐκ τούτου δὲ ἔμεινε καὶ μόνον τὸ *ὡς ἐμοί*,, παρενθετικῶς τιθέμενον (Σ. *Ἀντ.* 1161. *Αἴ.* 395. Ἴδε καὶ Σ. *Κ.* 20. 76).

§. 169. Τοιαῦτα καὶ τὰ *πρὸς ἄνδρας τολμηροὺς οἵους καὶ Ἀθηναίους* (Θ. Ζ', 21)=οἷοι Ἀθηναῖοί εἰσιν.—*καί ποτε ὄντος τοῦ πάγου οἵου δεινοτάτου* (Πλ. *Συμπ.* 220)=τοιούτου οἷός ἐστιν ὁ δεινότατος.—*ἐκεῖνο δεινὸν τοῖςιν ἡλίκοισι νῷν* (Ἀρφ. *Ἐκκλ.* 465)= τοῖς τηλικούτοις ἡλίκοι νὼ ἐσμεν.—*εἰκὸς ἄνδρα κυφὸν ἡλίκον Θουκυδίδην ἐξολέσθαι* (Ἀρφ. *Ἀχ.* 668)=ἡλίκος ὁ Θουκυδίδης.—*τὴν γυναῖκα εὗρον ὅσην τ' ὄρεος κορυφήν* (*Ὀδ.* Κ, 113)=ὅση ἐστὶν ὄρεος κορυφή. Ἀντίθετα δὲ τούτων φαίνονται τὰ οἷα *τούτων ὃς βούλει εἴργασται* (Πλ. *Γοργ.* 517)=ἕκαστος τούτων ὃν βούλει.—*ὅςτις βούλει* (Πλ. *Κρατ.* 432). Ἡ ἀνωτέρω ἕλξις ἐπικρατεῖ εἰς τὸ *οἷος*, καὶ ὅταν τὸ ὑποκείμενον εἰς ὃ ἀναφέρεται τίθηται κατ' ὀνομαστικήν· *ὁρῶ νεανίας οἵους σὺ διαδεδρακότας* (Ἀρφ. *Ἀχ.* 601), καὶ κατὰ μετάθεσιν τῶν κώλων· *τοὺς οἵους ὑμεῖς μισεῖ συκοφάντας* (Ἀντιφ.).—

οὐκ ἔφασαν τὸν οἷόν περ αὐτὸς ὄντα καινῶν δεῖσθαι πραγμάτων (Ξ. *Ἑλλ.* Ἀ, δ΄, 16). Ἐκφέρεται δὲ καὶ κατὰ φυσικωτέραν πλοκὴν, χωρὶς ἐφέλξεως τὸ *Σόλων ἐμίσει τοὺς οἷος οὗτος ἀνθρώπους* (Δημ.). Ὡσαύτως *τοσαύτης οὐσίας καταλειφθείσης, ὅσην ἐξ ἀρχῆς ἠκούσατε* (Δ. Ἴδε καὶ ἀνωτέρω §. 137, ἐν τέλει).

§. 170. Εἶναι δὲ περὶ τῶν *ἀναφορικῶν λόγων* σημειωτέον προσέτι ὅτι ἐνίοτε, κατὰ χαλαρωτέραν σύνδεσιν, ἐκ τοῦ πραγματικοῦ τρέπεται ὁ λόγος εἰς χρονικόν· ἀντὶ τοῦ *οὐδὲν ἄλλο, πλὴν ὅπερ ἂν ἐκείνῳ δοκῇ*, λέγεται *οὐκ ἄλλο γε οὐδὲν, πλὴν ὅταν κείνῳ δοκῇ* (Αἰσχ. *Προμ.* 260).

§. 171. Πολὺ δὲ συχνότερον ἀρχίζων ὁ λόγος ἐκ τοῦ πραγματικοῦ τρέπεται εἰς προσωπικόν· ἀντὶ *εὔηθες τὸ οἴεσθαι*, κτλ, λέγεται *εὔηθες ὅςτις οἴεται.*—*συμφορὰ ὃς ἂν τύχῃ κακῆς γυναικός* (Γν.).—*τὰ τῶν φίλων αἴσχιστον ὅςτις καταβαλὼν εἰς ξυμφορὰς αὐτὸς σέσωσται* (Εὐρ. *Ἰφ. Τ.* 605).—*ἥδιστον ὅτῳ πάρεστι λῆψις ὧν ἐρᾷ καθ' ἡμέραν* (Σ. *Κρεούσ.* *Ἀποσπ.* Ἐ).

§. 172. Ἐνταῦθα ἀνάγουσι καὶ τὸ *εὐτυχὲς οἳ ἂν τῆς εὐπρεπεστάτης λάχωσιν, ὥσπερ οἵδε μὲν νῦν, τελευτῆς, ὑμεῖς δὲ λύπης* (Θ. Β. 44)=εὐτυχὲς τὸ τυχεῖν εὐπρεπεστάτης μὲν τελευτῆς, ὥσπερ οἷδε οἱ θανόντες, καὶ εὐπρεπεστάτης λύπης, ὥσπερ ὑμεῖς οἱ συγγενεῖς τῶν θανόντων.

§. 173. Πολὺ δυσκολώτερον εἶναι τὸ ἑπόμενον εἰς τὸ ἀνωτέρω χωρίον τοῦ Θουκυδίδου κῶλον· *καὶ οἷς ἐνευδαιμονῆσαί τε ὁ βίος ὁμοίως καὶ ἐντελευτῆσαι ξυνεμετρήθη*, ὅπερ οὐκ ὀλίγον ἀπησχόλησε τοὺς φιλολόγους, ἐξετάζοντας· ά. εἰ τὸ *ξυνεμετρήθη*=ἰσομετρήθη = διεγένετο ἢ = ἐπεμετρήθη=ἐπεδόθη=συνεχωρήθη· β΄. εἰ τὸ *ὁμοίως*=ὁμοῦ· γ΄. τίς ἡ σύνδεσις αὐτοῦ πρὸς τὰ ἡγούμενα· δ΄. διὰ τίνος ἐξηγήσεως ἀποφεύγεται ἡ ταὐτολογία πρὸς τὰ προηγούμενα, κτλ. Περὶ τούτου ἄλλοτε ἄλλα φρονῶν ὁ φιλολογώτατος Ἑρμᾶννος καὶ ἐφθαρμένον νομίζων τὸ χωρίον, ἐν τέλει, ἀποδοκιμάζων ὡς μὴ ἀκριβῆ τὴν τοῦ Γαιλίου (Gail) μετάφρασιν ἡρμήνευσεν αὐτὸ *καὶ οἷς ὁ βίος οὕτω βεβίωται ὥστε τὴν ὁμοίαν ἔχειν εὐδαιμονίαν καὶ τελευτὴν* (Ἴδε τὰς Σημειώσεις αὐτοῦ εἰς Βίγερον, ἐκδόσεως 1821 καὶ ἐκδόσεως 1834), οὐ πολύ, ὡς φαίνεται, ἀφεστὼς τοῦ καταδικαζομένου, **heureux ceux pour qui la main des dieux plaça**

la prospérité aux bornes de la vie. Ἡ ἔννοια εἶναι βέβαια· *οἷς συνεχωρήθη ὁ βίος ὥστε ὁμοίως εὐδαιμονῆσαι καὶ τελευτῆσαι ἐν αὐτῷ*· ἢ καὶ=*οἷς ἴσῳ μέτρῳ ἐμετρήθη ὁ βίος καὶ κατὰ τὸ εὐδαιμονῆσαι καὶ κατὰ τὸ τελευτῆσαι, ὡς συνέβη τούτοις εὖ τελευτήσασι τὸν βίον.*

§. 174. Ἐν τούτῳ εὑρίσκει ὁ Γοΐλλερος τὸ γνωμικὸν τοῦ Σόλωνος ὅτι *σκοπέειν δὲ χρὴ παντὸς χρήματος τὴν τελευτὴν κῇ ἀποβήσεται* (Ἡρ. Α΄, 32), ἐξηγούμενον καὶ παρὰ Σοφοκλέους (Οἰδ. *Κ.* 1225 καὶ ἐφεξῆς). Εἶναι δὲ περὶ τοῦ χωρίου τούτου σημειωτέα· ά. ὅτι τὸ *λαγχάνειν*, αἰτιατικῇ ἄλλως συντασσόμενον (Αἰσχ. *Πρ.* 48, καὶ ἀλλαχοῦ), ἐνταῦθα συντάσσεται γενικῇ, δυνάμει τῆς ἐννοίας τοῦ *τυγχάνειν*, ὡς καὶ ἀλλαχοῦ (Σ. *Κ.* 450, κτλ. Ἴδε σ. 239, §. 9)· β΄. ὅτι ὁ λόγος μετατρέπεται ἐκ τῆς ὑποτακτικῆς εἰς τὴν ὁριστικήν, ὡς καὶ ἀλλαχοῦ (Θ. Δ΄, 92), ἐξ ὧν τὸ μὲν πρῶτον γενικώτερον, τὸ δὲ δεύτερον ἀναφέρεται ὡρισμένως εἰς τοὺς προκειμένους. Ἀλλὰ καὶ περὶ τούτου καὶ περὶ ἄλλων ὁμοίων χωρίων ὡς πρὸς τὴν ἀνωτέρω (§. 171) χρῆσιν τῶν *ἀναφορικῶν λόγων*, εἶναι καὶ ἄλλα παρατηρητέα ἅτινα παρατρέχονται ἐπὶ τοῦ παρόντος. Τοιοῦτον εἶναι καὶ τὸ παρὰ Θουκυδίδῃ (Ζ΄, 68) *καὶ νομίσωμεν ἅμα μὲν νομιμώτατον εἶναι πρὸς τοὺς ἐναντίους, οἳ ἂν ἐπὶ τιμωρίᾳ τοῦ προσπεσόντος δικαιώσωσιν ἀποπλῆσαι τῆς γνώμης τὸ θυμούμενον*, κτλ, ἔνθα τὸ μὲν *ἐναντίους* ἀνήκει εἰς τὸ *ἀποπλῆσαι*, τὸ δὲ *οἳ ἂν* ἀναφέρεται εἰς τὸ *νομιμώτατον*.

§. 175. Ἡ *ἔφελξις* ἐπικρατεῖ καὶ ἐπὶ τῶν δι' *ἀναφορικῶν μορίων* γινομένων *ἀναφορικῶν λόγων* (§. 136)· *ὁ θεὸς ἔχρησε τοῖς Λακεδαιμονίοις μετενεγκεῖν* (τὸν Παυσανίαν) *οὗπερ ἀπέθανεν* (Θ. Α΄, 134) = ἐκεῖσε οὗπερ ἀπέθανεν. — *ἄξω ὑμᾶς ἔνθα τὸ πρᾶγμα ἐγένετο* (Ξ. *Π.* Ε΄, δ΄, 21)=ἐκεῖσε ἔνθα. — *πολλαχοῦ μὲν καὶ ἄλλοσε, ὅποι ἂν ἀφίκῃ ἀγαπήσουσί σε* (Πλ. *Κρίτ.* 45)· ἔνθα τὸ ῥῆμα *ἀγαπήσουσιν* ἀπῄτει *ἀλλαχοῦ*, ἀλλὰ διὰ τὸ προηγηθὲν *ὅποι* ἐτέθη *ἄλλοσε*. — *τὸ κοινὸν τῶν Ἀθηναίων διεκομίζοντο εὐθὺς ὅθεν ὑπεξέθεντο παῖδας καὶ γυναῖκας* (Θ. Α΄, 89)=ἐκεῖθεν ὅπη. — *ὅθεν ἀπελίπομεν ἐπανέλθωμεν* (Πλ. *Φαίδ.* 78) = ἐκεῖσε ὅθεν· οὕτω καὶ παρ' ἡμῖν *ἂς ὑπάγωμεν ὅθεν ἤλθαμεν* (σ. 536—537).

§. 176. Παρὰ δὲ Σοφοκλεῖ ἀναγινώσκεται *βῆναι κεῖθεν, ὅθεν*

περ ἥκει πολὺ δεύτερον (Οἰδ. *Κ*. 1227). Καὶ ὁ Λοβέκκιος (εἰς *Φρύνιχον*, σ. 44) καὶ ὁ Ἐρφούρδιος (εἰς *Σοφοκλέους Ἀντιγ*. 517) καὶ ὁ Ἐϊνδόρφιος (εἰς *Πλάτωνος Γοργ*. 472) ἐκλαμβάνουσι τὸ *κεῖθεν*, δυνάμει τῆς ἐφέλξεως,=*ἐκεῖσε*, πολλὰ ἄλλα παράλληλα χωρία παραβάλλοντες (*κάτωθεν*. *Ἀντ*. 517=*κάτω*.— *ἄνωθεν*. Σ. *Ἠλ*. 1058 =*ἄνω*.— *ἐνθένδε*. Πλάτ. *Γοργ*. ἔνθα ἀνωτ.=ἐνθάδε, κτλ). Ὁ δὲ Ῥεϊσίγιος, ἀνίσχυρα πάντα ταῦτα κρίνων, ἀποφαίνεται ὅτι ἢ τὸ χωρίον εἶναι ἐσφαλμένον ἢ τὸ *κεῖθεν* κακῶς μετὰ τοῦ *βῆναι* συνάπτεται καὶ ὅτι τὸ *κεῖθεν* οὐκ ἔστιν=κεῖσε, ὡς ἡ *ἐκ* οὐκ ἔστιν=εἰς.

§. 177. Παραβάλλων δὲ πρὸς τὸ τοῦ Σοφοκλέους τὸ τοῦ Αἰλιανοῦ *ἐπανῆλθον ἐκεῖθεν ὅθεν ἐπράθην* (Π. *Ἱστ*. ΙΔ', 33. *ἐκεῖσε*, παρὰ Κοραῇ) εὑρίσκει ὅτι, ὡς ἐν τούτῳ τῷ χωρίῳ τὸ *ἐκεῖθεν* ἀναφέρεται εἰς τὴν πρόθεσιν *ἀνά*, οὕτως ἐν τῷ σοφοκλείῳ τὸ *κεῖθεν* εἰς τὸ *δεύτερον*· τὸ *δεύτερον* ὅμως ἐνταῦθα δὲν συνάπτεται μετὰ τοῦ *βῆναι* ἀλλὰ ἐξηγεῖ τὸν δεύτερον βαθμὸν τῆς εὐτυχίας, πρώτου ὄντος τοῦ *μὴ φῦναι*. Κατὰ ταῦτα δὲ διορθόνει καὶ τὸ τοῦ Σέξτου τοῦ Ἐμπειρικοῦ *ἐκ τοῦ ὅθεν ἦλθεν τόπου ἀποκρουσθήσεται*. Καθ' *ἔλξιν* εἶναι βέβαια καὶ τὸ *οὐδαμῶς ὅπως οὖ* (Πλ. *Πολ*. Β', 376), ὅπερ ἄνευ ἐφέλξεως ἤθελεν εἶναι· *οὐδαμὸν* ἤτοι *ἀδύνατόν ἐστιν ὅπως οὐ φῶ*, καί, ἔτι συνηθέστερον, *οὐκ ἔστιν ὅπως οὐ φῶ*=ἀρνηθῶ, κτλ.

§. 178. Καὶ ἐπὶ τῶν *παραβολικῶν λόγων* οἵτινες ὁμοιάζουσι τοὺς *ἀναφορικοὺς* ἐπικρατεῖ πολλάκις ἡ *ἔφελξις*, δυνάμει τῆς ὁποίας τὸ ῥῆμα, ἀντὶ νὰ τεθῇ κατὰ τὸ ὑποκείμενον τῆς κυρίας προτάσεως, τίθεται κατὰ τὸ τῆς *παραβολικῆς*· *ἀνεπίφθονον, ὅσοι ὥσπερ καὶ ἡμεῖς ὑπ' Ἀθηναίων ἐπιβουλευόμεθα, καὶ βαρβάρους προσλαβόντας διασωθῆναι* (Θ. Α', 82). — *ἀλλ' ἦν οἱ ἡγεμόνες, ὥσπερ νῦν ὑμεῖς διαγνώμας ποιήσησθε* (Θ. Γ', 67). Οὕτω καὶ ἐπὶ τῶν μορίων· *Ἀστυάγης τῷ Κύρῳ ἥδετο οὐ δυναμένῳ σιγᾶν ὑπὸ τῆς ἡδονῆς, ἀλλ' ὥσπερ σκύλακι γενναίῳ ἀνακλάζοντι* (Ξ. *Π*. Α', δ', 15), ἐν ᾧ τὸ *ὥσπερ*, νέου ῥήματος λεγομένου ἢ νοουμένου, ἀπῄτει ὀνομαστικήν· *ὥσπερ σκύλαξ ἀνακλάζει*. — *οὐχ ἑκὰς ὥσπερ ἐκεῖνον* (Θ. Α', 69).—*οὐκ ἀπολέκτους ὥσπερ καὶ ἡμᾶς* (Θ. ς', 68). Οὕτω καὶ παρ' ἡμῖν *ἔκαμε καὶ αὐτὸς ὡς τοὺς ἄλλους*· « ἃς (ἀσυνταξίας) εἰς τὸ καταλληλότερον ἐπανάγειν οὐδὲν κωλύει. » Ταῦτα λέγει ὁ Κοραῆς (Πλουτ. Β', 452)· ἀλλ' οὐδὲ κατὰ χώραν μένουσαι βλάπτουσιν.

Ὡσαύτως δὲ καὶ ἐπὶ τῶν συγκριτικῶν· *ἡ τύχη ἀεὶ βέλτιον ἢ ἡμεῖς ἡμῶν αὐτῶν ἐπιμελούμεθα* (Θ. Φ. Α', 43). — *πλουσιωτέρῳ ἂν ἢ ἐμοὶ τὸν ἵππον ἐδίδους* (Ξ. *Π*. Ἡ, γ', 33)=ἢ ἐγὼ εἰμί.—*ἤδη τινὲς καὶ ἐκ δεινοτέρων ἢ τοιῶνδε ἐσώθησαν* (Θ. Ζ', 77)=ἢ τοιάδε.

§. 179. Ἄλλο εἶδος *ἐφέλξεως*, ἐκτὸς τοῦ ἐπὶ τῶν *ἀναφορικῶν*, γίνεται ἐπὶ τῶν προεξηγηθέντων *εἰδικῶν λόγων*, ὅταν τὰ δύο κῶλα δὲν ἦναι μὲν εἰς ἓν συγχωνευμένα, ὡς ἐν τοῖς προηγουμένοις, ἀλλὰ ἡ πτῶσις ἥτις ἔπρεπε νὰ ἦναι ὑποκείμενον τοῦ διὰ τῆς *ὁριστικῆς* καὶ τοῦ *ὅτι* ἢ ὡς ἐκφερομένου κώλου μεταφέρηται εἰς τὸ πρῶτον κῶλον ὡς ἀντικείμενον τοῦ ἐν αὐτῷ ῥήματος· *ἔγνων δημοκρατίαν ὅτι ἀδύνατός ἐστιν ἑτέρων ἄρχειν* (Θ. Γ', 37). —*λέγουσι δ' ἡμᾶς ὡς ἀκίνδυνον βίον ζῶμεν* (Εὐρ. *Μ*. 248)=λέγουσιν ὡς ἡμεῖς ἀκίνδυνον βίον ζῶμεν. Οὕτω *σεαυτὸν οὐκ ἔχεις εὑρεῖν ὁποίοις φαρμάκοις ἰάσιμος* (Αἰσχ. *Πρ*. 474). Ἐνταῦθα ἀνάγονται καὶ τὰ *οἶδα γῆν ὁπόση ἐστί*. —*τοῦτον οὐδ' εἰ γέγονεν ᾔδειν* (Δ.).—*δείξατε τὴν οὐσίαν τίς ἦν* (Δ. *Ἀφόβ*. Β', 838)=τίς ἦν ἡ οὐσία, κτλ. Ἔστι δὲ δύω φράσεων εἰς μίαν συγχώνευσις τὸ *ἀνὴρ ὅδ' ὡς ἔοικεν οὐ νέμειν ἐμοὶ φθίνοντι μοῖραν* (Σ. *Τρ*. 1238)· 1. *ὁ ἀνὴρ ὅδε οὐ νέμει ὡς ἔοικεν*· 1. *ἔοικε τὸν ἄνδρα τόνδε οὐ νέμειν*· ἔνθα τὸ *νέμει* ὅπερ ἔπρεπε νὰ ἀποδοθῇ εἰς τὸ *ἀνὴρ* ἔγινε *νέμειν*, ὑπὸ τοῦ *ἔοικεν* ἑλκόμενον.

§. 180. Ὡς δὲ τὸ τελευταῖον (§. 179) εἶναι διάφορον τῶν δύο προεκτεθέντων εἰδῶν τῆς *ἐφέλξεως*, οὕτω πάλιν διάφορον τούτου εἶδος εἶναι ὅταν ἡ ἀπρόσωπος σύνταξις τῶν ἀπαρεμφάτων τρέπηται εἰς προσωπικήν· *πρέπων ἔφυς πρὸ τῶνδε φωνεῖν* (Σ. *Τ*. 9)=πρέπει σε πρὸ τῶνδε φωνεῖν.—*οὐ προσήκομεν κολάζειν τοῖσδε, ἀλλὰ Φωκέων γῇ* (Εὐρ. *Ὀρ*. 769)=οὐ προσήκει τούτοις κολάζειν ἡμᾶς, ἀλλὰ τῇ Φωκέων γῇ.

§. 181. Ὡσαύτως *ἐγὼ δίκαιός εἰμι τῶνδ' ἀπηλλάχθαι κακῶν* (Σ. *Ἀντ*. 399)=δίκαιόν ἐστιν ἐμὲ ἀπηλλάχθαι, κτλ. Οὕτω καὶ ἐπὶ τῶν *ἄξιος, ἀναγκαῖος, δῆλος, ἄδηλος* καὶ τῶν τοιούτων, καὶ διὰ τὴν συγγένειαν αὐτῶν πρὸς τὰ ἀπρόσωπα (σ. 447, §. 91), καὶ διὰ τὴν κλίσιν ἴσως τῶν Ἑλλήνων τοῦ προτιμᾶν, ὅπου ἔνεστιν, ἔμψυχον ὑποκείμενον. Κατὰ μίμησιν δὲ καὶ τὸ *γέλως ἥδιστος εἰς ἐχθροὺς γελᾶν* (Σ. *Αἴ*. 79)=ἥδιστόν ἐστιν εἰς ἐχθροὺς γελᾶν.

§. 182. *Ἔφελξις* ἐπικρατεῖ καὶ εἰς τὴν ἐπὶ ταὐτοπροσωπίας σύν-

ταξιν τοῦ ἀπαρεμφάτου· *Ἀλέξανδρος ἔφασκεν εἶναι Διὸς υἱός.* Ὡσαύτως ἐπὶ τῶν *ἐδέοντο αὐτοῦ εἶναι προθύμου.—ἔξεστί μοι γενέσθαι εὐδαίμονι.—Δημοσθένης σεμνύνεται τῷ γραφεὶς ἀποφυγεῖν*, κτλ· διότι τὸ προτασσόμενον ὑποκείμενον ἢ ἀντικείμενον ἐφέλκει καὶ σχηματίζει πρὸς ἑαυτὸ τὸ ἑπόμενον. Ὡσαύτως καὶ ἐπὶ μετοχῆς· *θανὼν γοῦν ὧδε κάλλιον θανεῖ* (Εὐρ. *Ὀρ.* 279)=κάλλιον τὸ θανεῖν σε ὧδε. *Ἔφελξις*, ἡ *πρόληψις καὶ ἀφομοίωσις* κατὰ Κρύγερον, εἶναι καὶ ἐν τῷ *θάλασσα δ' οὐκέτ' ἦν ἰδεῖν*, καὶ τοῖς ὁμοίοις (§. 70).

Δ'. Ἀνακόλουθον.

§. 183. *Ἀνακόλουθον* καλεῖται ἐκείνη τοῦ λόγου ἡ πλοκὴ ἥτις, ἐκτρεπομένη τοῦ κατὰ φύσιν καὶ ἀκριβοῦς εἱρμοῦ τῆς ἀρχισθείσης σειρᾶς, ἐκφέρει τὸ τέλος, δι' ἕνα ἢ ἄλλον λόγον, διάφορον παρὰ τὴν ἀρχήν. *Ἀνακόλουθον* εἶναι παρ' ἡμῖν, μεταξὺ ἄλλων, τὸ *ἐγὼ διὰ ταῦτα δὲν μέλει*· διότι ἀρχίσας ὁ λόγος διὰ τοῦ *ἐγώ*, ὡς ἐπὶ σκοπῷ νὰ ἀκολουθήσῃ διὰ καταλλήλου ῥήματος, *δὲν φροντίζω* ἢ τοιούτου τινός μεταβάλλεται ἀκολούθως ὡς εἰ, ἀντὶ τοῦ *ἐγώ*, ὑπῆρχεν ἐν ἀρχῇ *ἐμέ*.

§. 184. Τὸ *ἀνακόλουθον* εἶναι, καθ' Ἑρμᾶννον, τὸ ἀντίστροφον τῆς *ἐφέλξεως*· διότι, ἐν ᾧ αὕτη τείνει νὰ συγχωνεύσῃ τὰ δύο εἰς ἕν, τρέπουσα, π. χ. τὸ *ὀργὰς ἄφες, ἃς ἔχεις*. εἰς τὸ *ἄφες ἃς ἔχεις ὀργάς*, τὸ *ἄνδρα ὃν εἶδες* εἰς τὸ *ὃν εἶδες ἄνδρα*, κτλ (§. 121), ἐκεῖνο χωρίζει τὸ ἓν εἰς δύο. Οὕτως εἰς τὸ τοῦ Πλάτωνος *ἀποβλέψας πρὸς τοῦτον τὸν στόλον ἔδοξέ μοι πάγκαλος εἶναι* (Πλ. *Ν.* Γ', 686), ἡ μία ἔννοια ἣν ἔπρεπε νὰ ἐκφέρῃ ὁ λόγος κατὰ σειρὰν ὁμαλήν, *ἀποβλέψας ἡγησάμην* ἢ *ἀποβλέψαντί μοι ἔδοξε*, κτλ, χωρίζεται διὰ τοῦ *ἀνακολούθου* εἰς δύο· 1. *ἀποβλέψας*, κτλ· 2. *ἔδοξέ μοι*, κτλ. Καὶ ἐν ᾧ τὸ *ἀποβλέψας* ἕλκει πρὸς τὸ *ἡγησάμην* ἤ τι τοιοῦτον, τὸ *ἔδοξε* φέρει εἰς τὸ *ἀποβλέψαντι*.

§. 185. Οὔτε καθ' ἕνα μόνον τρόπον καὶ δι' ἕνα λόγον γίνεται ἁπανταχοῦ τὸ *ἀνακόλουθον*, οὔτε παρ' ἅπασι τοῖς συγγραφεῦσιν εἶναι ἡ αὐτὴ αὐτοῦ χρῆσις, ἀλλὰ ποῦ μὲν γίνεται ἀφελείᾳ καὶ οἷον παραμελήσει φράσεως, ὡς παρ' Ἡροδότῳ καὶ τοῖς πρὸ αὐτοῦ λογογράφοις, ποῦ δὲ βραχύτητος καὶ δυνάμεως χάριν, ὡς παρὰ Θουκυ-

δίδῃ, ποῦ δὲ σαφηνείας, ζωηρότητος καὶ συμμετρίας τῆς φράσεως χάριν, ὡς παρὰ Πλάτωνι ὅστις, δραματικὸν χαρακτῆρα δίδων εἰς τὸν διάλογον, παριστᾷ ὡς ἐν θεάτρῳ ἐλευθερώτερον καὶ παθητικώτερον κινουμένους καὶ λαλοῦντας τοὺς συνδιαλεγομένους, καὶ οὕτω διεξάγει τὸν λόγον ἐπὶ τὸ ζωηρότερον, πολλάκις δὲ προσεγγίζει αὐτὸν εἰς τὴν τοῦ κοινοῦ βίου ὁμιλίαν καί, εἰ δυνατὸν οὕτως εἰπεῖν, τὸν φέρει μέχρι τεχνικῆς ἀτεχνίας. Ἐκτὸς δὲ τούτου ἐκ τῶν *ἀνακολούθων* τινὰ μὲν εἶναι γραμματικά, τινὰ δὲ ῥητορικά.

§. 186. Εἰς ἰδιαίτερα καὶ ἐκ προθέσεως περὶ τούτου πραγματευόμενα πονήματα, ὁποῖον ἀναφέρεται τὸ τοῦ Ῥιχτέρου (*Περὶ Ἀνακολούθων Ἑλλην.* κτλ), παραπέμποντες τὴν τούτων ἐξακρίβωσιν, θέλομεν διαλάβει ἐνταῦθα μόνον τὰ κυριώτερα, ἐπισημειοῦντες· ά. ὅτι ἡ χρῆσις τοῦ ἰδιώματος τούτου ἐν τῇ ἑλληνικῇ συντάξει εἶναι ἐπίσης ἐκτεταμένη καὶ ποικίλη, ὡς ἡ τῆς *ἐφέλξεως*· β΄. ὅτι τὸ *ἀνακόλουθον* γίνεται, ὡς καὶ ἡ *ἔφελξις* (§. 122—123), οὐχὶ μόνον εἰς κῶλα διάφορα ἀλλὰ καὶ εἰς μέρη τοῦ αὐτοῦ κώλου.

§. 187. Καὶ πρῶτον μὲν γίνεται τὸ *ἀνακόλουθον* ὅταν ὁ λόγος, ἀρχίσας διὰ πλαγίας πτώσεως ἐπὶ σκοπῷ νὰ ἀποδοθῇ αὕτη μετέπειτα ὡς ἀντικείμενον εἰς ῥῆμα κατάλληλον, διακόπτηται καί, κατ' ἄλλην σειρὰν τρεπόμενος, ἀφίνῃ τὴν πτῶσιν ταύτην ἀνανταπόδοτον· *μητέρα δ', εἴ οἱ θυμὸς ἐφορμᾶται, ἂψ ἴτω* (Ὀδ. Α, 275)· ἔνθα ὁμαλώτερον ἦτον βέβαια τὸ *μητέρα δ' ἰέναι κέλευσον, ἀπόπεμψον*, κτλ. Ἀλλὰ τότε ὁ λόγος ἤθελεν εἶναι πολὺ τραχύς, ὡς εἶναι ὁ τῶν θρασυτάτων μνηστήρων Ἀντινόου καὶ Εὐρυμάχου· *ἀπόπεμψον.—ἀνωγέτω ἀπονέεσθαι* (Ὀδ. Β, 113. 195), ἐν ᾧ τώρα, οἷον μεταμεληθεὶς ὁ λαλῶν τρέπει τὸν λόγον ἐπὶ τὸ ἠπιώτερον· *μητέρα δ'* . . . *ἂψ ἴτω*.

§. 188. Προσόμοιον τούτῳ εἶναι καὶ τὸ *νῦν αὖ τοὺς ὅσσοι τὸ Πελασγικὸν Ἄργος ἔναιον* . . . . . *τῶν αὖ ἦν ἀρχὸς Ἀχιλλεύς* (Ἰλ. Β, 681=685)· ὅπερ ὁ Ζηνόδοτος ἔγραφεν *οἱ δ' Ἄργος τ' εἶχον τὸ Πελασγικόν*, κτλ. Εἶναι δὲ τόσον ὀλίγον ὁμηρικὸν τὸ τοῦ σχολιαστοῦ περὶ τοῦ χωρίου τούτου *μακρόθεν ὑπακούεται τὸ ἔσπετε ἢ τὸ ἐρέω*, ὅσον καὶ τὸ τοῦ ἄλλου σχολιαστοῦ περὶ τοῦ ἀνωτέρω χωρίου τῆς Ὀδυσσείας ὅτι « τῇ ἀρχαίᾳ συνηθείᾳ ἐγέγραπτο *μῆρ*'· τοῦτο

ἀγνοήσας τις προσέθηκε τὸ α̅.» Ἐκ τούτου φαίνεται ὅτι ὁ σχολιαστὴς ἔγραφε ΜΗΤΕΡ καὶ ἐνόει ΜΗΤΗΡ.

§. 189. Ὁμοίαν ἀνακολουθίαν παρετηρήσαμεν ἐν τοῖς ἔμπροσθεν, ἔνθα ὁ λόγος ἀπὸ αἰτιατικῆς τρέπεται εἰς ὀνομαστικὴν (σ. 861, §. 113). Τοιοῦτον καὶ τὸ τοῦ *δὴ καλλίστους ἵππους ἴδον ἠδὲ μεγίστους· λευκότεροι χιόνος, θείειν δ' ἀνέμοισιν ὁμοῖοι* (*Ἰλ.* Κ, 436—437). Οὕτω καὶ *μετὰ δὲ τοῦτο ἄλλο τρίτον ἅρμα ἐξήγετο, φοινικίοι καταπεπταμένοι οἱ ἵπποι* (Ξ. *Π.* Ἡ, γ', 12).

§. 190. Ὡσαύτως καὶ ἀπὸ δοτικῆς εἰς ὀνομαστικήν· *στάσις τ' ἐν ἀλλήλοισιν ὠροθύνετο, οἱ μὲν θέλοντες ἐκβαλεῖν ἕδρας Κρόνον, οἱ δὲ τοὔμπαλιν σπεύδοντες* (Αἰσχ. *Πρ.* 202).—*λόγοι δ' ἐν ἀλλήλοισιν ἐῤῥόθουν κακοί, φύλαξ ἐλέγχων φύλακα* (Σ. *Ἀντιγ.* 259).—*ἔδοξεν αὐτοῖς οὐ τοὺς παρόντας μόνον ἀποκτεῖναι, ἀλλὰ καὶ τοὺς ἅπαντας Μιτυληναίους ὅσοι ἡβῶσιν, ἐπικαλοῦντες*, κτλ (Θ. Γ', 36).—*καὶ γὰρ καὶ ἄδεια ἐφαίνετο αὐτοῖς ..... τὸ δὲ πλέον βουλήσει κρίνοντες*, κτλ (Θ. Δ', 108).—*καὶ ἔρως ἐνέπεσε τοῖς πᾶσιν ὁμοίως ἐκπλεῦσαι· τοῖς μὲν πρεσβυτέροις ὡς καταστρεψομένοις ἐφ' ἃ ἔπλεον, τοῖς δ' ἐν τῇ ἡλικίᾳ εὐέλπιδες ὄντες σωθήσεσθαι* (Θ. ϛ', 24. Ἴδε καὶ Θ. Γ', 36).—*τοῖς μὲν Συρακουσίοις καὶ ξυμμάχοις κατάπληξις ἐν τῷ αὐτίκα οὐκ ὀλίγη ἐγένετο, ὁρῶντες* (Θ. Ζ', 42).—*ἦν δὲ αὐτοῖς νόμιμον μηδὲ προχοΐδας εἰσφέρεσθαι εἰς τὰ συμπόσια, δηλονότι νομίζοντες*, κτλ (Ξ. *Π.* Ἡ, ή, 10).

§. 191. Καὶ ἀντιστρόφως δὲ ἀρχίζων ὁ λόγος ἀπ' ὀνομαστικῆς τρέπεται ἀκολούθως εἰς πλαγίαν· *ὁ δ' ἀγλαΐηφι πεποιθώς, ῥίμφα ἑ γοῦνα φέρει* (Ἰλ. Ζ, 510).—*κακῶν γὰρ ἄρτι κῦμ' ὑπεξαντλῶν φρενί, πρύμνηθεν αἴρει μ' ἄλλο σῶν λόγων ὕπο* (Εὐρ. *Ἴωνι*, 927).—*πάλαι προκύψασ', οὐ πόνου πολλοῦ με δεῖ* (Εὐρ. *Ἱππ.* 23).—*καὶ πῦρ ἀναίθων, χιόνος οὐδέν μοι μέλει* (Εὐρ. *Κύκλ.* 330). Οὕτω καὶ *ὥσπερ οἱ ἀθληταί, οὐχ ὅταν ἰδιωτῶν γένωνται κρείττονες τοῦτο αὐτοὺς εὐφραίνει, ἀλλ' ὅταν τῶν ἀνταγωνιστῶν ἥττους τοῦτ' αὐτοὺς ἀνιᾷ* (Ξ. *Ἱέρ.* Δ', 6).—*θνητὸς δὲ ὤν, . . . σμικρόν τινα χρόνον πόνος αὐτῷ παραμενεῖ* (Πλ. *Ν.* ϛ', 769).—*βουλόμενος δὲ Κῦρος κατάσκοπόν τινα πέμψαι ἐπὶ Λυδίας καὶ μαθεῖν ὅ τι πράττοι ὁ Ἀσσύριος ἔδοξεν αὐτῷ* (Ξ. *Π.* ϛ', ά, 31).

§. 192. Γραμματικῶς θεωρούμενοι οἱ τοιοῦτοι λόγοι ἔχουσι βε-

βαίως ἀκαταλληλίαν, διότι ἄλλως ἀρχίζοντες ἄλλως τελευτῶσι· διὰ τοῦτο δὲν ὤκνησαν οἱ γραμματικοὶ νὰ ὀνομάσωσι τὰ τοιαῦτα *σόλοικα*, *σολοικοφανῆ*, *καινοπρεπῆ*, κτλ. Ἀλλὰ καὶ ἐνταῦθα ὑπάρχει ἡ ἐν τοῖς ἔμπροσθεν σημειωθεῖσα ἀκαταλληλία, ἡ ἐκ τοῦ *κατὰ τὸ σημαινόμενον*, ὡς οἱ παλαιοὶ λέγουσιν, ἢ *κατὰ σύνεσιν*, ὡς οἱ νεώτεροι, *συντακτικοῦ σχήματος*. Ἐν τῷ *στάσις ὠροθύνετο* (§. 190) περιέχεται βέβαια ἡ ἔννοια τοῦ *ἐστασίαζον*, καὶ κατὰ τοῦτο ἡ ἑπομένη σειρὰ τοῦ λόγου· ἐν τῷ *ἔδοξεν αὐτοῖς* (§. 190) περιέχεται ἡ ἔννοια τοῦ *ἐβουλήθησαν*· ἐν τῷ *ἔρως ἐνέπεσεν* (§. 191) ἡ τοῦ ἐπεθύμησαν.—*τὸ πῦρ αναίθων δέν μοι μέλει* (§. 191)=πῦρ ἀναίθων οὐ φροντίζω· τὸ *οἱ ἀθληταὶ .... αὐτοὺς εὐφραίνει* (§. 191)=οἱ ἀθληταὶ εὐφραίνονται, κτλ.

§. 193. Ὡσαύτως *ἀνακόλουθον* γίνεται καὶ ὅταν ἐπὶ μετοχῶν, πάντη ἀσχέτου ὡς πρὸς τὴν σύνταξιν ὄντος τοῦ ἑπομένου κώλου, ἔπρεπε, κατὰ τὰ ἀλλαχοῦ ἐξηγηθέντα, τὸ ἡγούμενον νὰ τεθῇ κατὰ γενικήν, ἀλλὰ κατ' ὀνομαστικὴν ἀνανταπόδοτον ἐκφερόμενον γεννᾷ ὀνομαστικὴν ἀπόλυτον, ἀντὶ γενικῆς ἀπολύτου· *καὶ γλῶσσα τοξεύσασα μὴ τὰ καίρια, γένοιτο μύθου μῦθος ἂν θελκτήριος* (Αἰσχ. *Ἱκ.* 429).—*τέκν' εἰ φανέντ' ἄελπτα, μηκύνω λόγον* (Σ. *Κ.* 1120)· ἔνθα ὁ σχολιαστὴς σημειόνει· «τὸ δὲ ἐχόμενον οὐ καταλλήλως εἶπεν· οὐ γάρ φησιν *ἀέλπτως φανέντων ἐμοὶ τῶν τέκνων, μηκύνω τὸν λόγον*· ἀλλά, *τὰ τέκνα φανέντα*, εἶτα, *μηκύνω τὸν λόγον*.»— *μέλλων δὲ πέμπειν μ' Οἰδίπου κλεινὸς γόνος, ἐν τῷδ' ἐπεστράτευσαν Ἀργεῖοι* (Εὐρ. *Φ.* 290).—*σωθεὶς δέ, ... ὄνομά τ' ἐμοῦ γένοιτο*, κτλ (Εὐρ. *Ἰφ. Τ.* 695).

§. 194. Ἦτον βέβαια παρεπόμενον καὶ ταῦτα νὰ ὀνομασθῶσιν ὑπὸ τῶν γραμματικῶν *σόλοικα* καὶ *σολοικοφανῆ*. Οὕτως ὁ Εὐστάθιος, ἀναφέρων τὸ τοῦ Εὐριπίδου *Αἴας* (ἢ Αἶαν) *πάλαι δή σ' ἐξερωτῆσαι θέλων, σχολή μ' ἀπεῖργε* (*Παλαμ.* *Ἀποσπ.* Ἡ), εἰς τὰ *σολοικοφανῆ*, καὶ *καινοπρεπῆ*, λέγει· *τοῦτο δὲ παντελῶς ἀθεράπευτα σολοικίζει* (εἰς *Ἰλ.* Β, στ. 179). Ἀλλά, ταύτης τῆς ἀρχῆς τεθείσης, οὐδεὶς τῶν ἐνδόξων ποιητῶν καὶ συγγραφέων μένει ἀσόλοικος, ὡς καὶ ἐν τοῖς ἔμπροσθεν εἴπομεν.

§. 195. Εἰς τὴν ἐκ τοῦ *ἀνακολούθου* ἀπόλυτον ὀνομαστικὴν ἀνάγουσι καὶ τὸ *οὐδέ σ' οἴω ἐνθάδ', ἄτιμος ἐών, ἄφενος καὶ πλοῦτον*

ῥξειν (Ἰλ. Α, 170)· « ἐνταῦθα ἀτιμαζόμενος· ἐνήλλακται δὲ ἡ πτῶσις· ἀντὶ γὰρ γενικῆς κέχρηται ὀνομαστικῇ· τὸ δὲ ὅλον, Οὐχ ὑπολαμβάνω δέ σε, φησίν, ἐμοῦ ἀπόντος, καταστρέψαι τὴν Ἴλιον καὶ πολὺν πλοῦτον λαβεῖν » (Ψευδοδίδυμος). Ἐκ δὲ τῶν νεωτέρων οἱ μὲν δέχονται τὴν ὀνομαστικὴν ἀντὶ αἰτιατικῆς, ἀναφέροντες τὸ ἄτιμος ἐὼν εἰς τὸν Ἀγαμέμνονα· *οὐκ ὀΐω σὲ ἄτιμον ἐνθάδ' ἐόντα πλοῦτον ἀφύξειν*· καὶ τὴν μὲν τοιαύτην ἀντίπτωσιν βεβαιοῦσι διὰ τοῦ *φημὶ κατανεῦσαι Κρονίωνα .... ἀστράπτων ἐπιδέξια* (Ἰλ. Β, 350), τὴν δὲ ἔννοιαν διὰ τῆς ἑπομένης ἀπαντήσεως τοῦ Ἀγαμέμνονος (Ἰλ. Ι, 174). *ἀτὰρ παρ' ἔμοι γε καὶ ἄλλοι, οἵκέ με τιμήσουσι, μάλιστα δὲ μητίετα Ζεύς*. Ταύτην τὴν ἐξήγησιν φαίνεται ὅτι προτιμᾷ καὶ ὁ ἐκδότης τῆς *βολισσίας ἐκδόσεως*. Ἄλλοι δέ, δεχόμενοι τὸ *σ'* =σοί, συνάπτουσιν· *οὐ νοῶ πλοῦτον ἀφύξειν σοι, ἄτιμος ἐνθάδ' ἐών*.

§. 196. Ἡ ὑπόθεσις ὅτι ἡ ὀνομαστικὴ ἀντὶ αἰτιατικῆς τέθειται ὑπὸ τοῦ ποιητοῦ εἶναι ὅλως ἀνυπόστατος· διότι πάντῃ διάφορον τὸ ἐκ τῆς Βῆτα τῆς Ἰλιάδος φερόμενον. Τοὐναντίον καὶ ἡ σύνταξις ἀπαραβίαστος καὶ ἡ ἔννοια καταλληλοτέρα γίνεται κατὰ τὴν ἄλλην ὑπόθεσιν (σ'=σοί)· *ὑπάγω εἰς τὴν Φθίαν, καὶ δὲν ἔχω σκοπόν, ἄτιμος ἐνταῦθα ὤν, νὰ συνάγω πλοῦτον διὰ σέ*. Ἀλλ' ἡ δίφθογγος οι, ἐν ᾧ ἐκθλίβεται παρ' Ὁμήρῳ εἰς τὸ *μέν τ'*=μέντοι (Ἰλ. Δ, 341), εἰς τὸ *μ'*=μοί (Ἰλ. Ι, 673. Κ, 544. Ν, 481. Ὀδ. Δ, 367), δὲν ἐκθλίβεται οὐδέποτε εἰς τὸ *σοί*. Τούτου ἕνεκα εἰσὶν οἱ ἀποδεχόμενοι τὴν γνώμην τοῦ Βεντλεΐου ὅτι γραπτέον *σοὶ οἴω*.

§. 197. Καίτοι δὲ καὶ ἡ πλοκὴ αὕτη εἶναι ἀπαραβίαστος καὶ ἡ ἐκ ταύτης ἔννοια καταλλήλως συνδέεται πρὸς τὰ προηγούμενα· *εἶμι Φθίηνδε, οὐδὲ οἴω σοί*, κτλ, οὐδὲν ἧττον ὅμως δυνατὸν νὰ ἐξαχθῇ ἡ αὐτὴ ἔννοια, καὶ ἐντονώτερον μάλιστα, ἄνευ οὐδεμιᾶς μεταβολῆς· *εἶμι Φθίηνδε, οὐκ ὀΐω δέ, ἐνθάδ' ἄτιμος ἐών, σὲ πλοῦτον ἀφύξειν* =οὐ νομίζω ἐγώ, ἀτιμαζόμενος ἐνταῦθα (καὶ ἀναχωρῶν διὰ τοῦτο), ὅτι σὺ θέλεις θησαυρίσει. Οἱ δεχόμενοι τὴν τοιαύτην πλοκὴν καὶ ἑρμηνείαν ἀκολουθοῦσιν ἀρχαίους γραμματικούς· « ὑπερβατόν· νῦν δ' εἶμι Φθίηνδε, ἐνθάδ' ἄτιμος ἐών, ἐπειδὴ πολὺ φέρτερόν ἐστιν. » —« Οὕτω συντακτέον· νῦν δ' εἶμι Φθίηνδε, ἐνθάδ' ἄτιμος ἐών. »

§. 198. Κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον ἀπαλλάσσεται ὁ ποιητὴς τῆς ἄλλως αὐτῷ ἀσυνειθίστου ἀσαφείας, εἰς ἣν ἤθελεν ὑποπέσει γράφων

σ' ὀΐω=σοὶ οἴω, μετὰ κινδύνου νὰ συγχυσθῇ τὸ *σοὶ* πρὸς τὸ ἐν ᾧ ἠδύνατο ἀπ' εὐθείας νὰ μεταχειρισθῇ αὐτὸ τοῦτο τὸ *σοὶ* Ἀλλὰ καὶ τὸ *οἴω*, οὕτως ἀδιαίρετον καὶ οὐχὶ *ὀΐω*, ἤθελεν εἶναι μόνον παράδειγμα φωνήεντος ἡγουμένου, ἐν ᾧ ἀείποτε ἀπαντᾷ μετὰ σύμφωνον (Ἰλ. Ε, 252. Κ, 105. Φ, 533, κτλ). Ἐπὶ τῆς σημασίας δὲ τοῦ *νομίζειν* καὶ *εἰκάζειν* ἐκλαμβανομένου τοῦ ῥήματος τούτου, εὐοδοῦται μᾶλλον ἡ πρὸς μέλλοντα σύνταξις. Διὰ τῆς αὐτῆς δὲ σημασίας μετὰ πικροτέρας τῆς εἰρωνείας ἐλέγχεται ἡ ἄπληστος πλεονεξία τοῦ Ἀγαμέμνονος καὶ διαδηλοῦται ἡ πεποίθησις τοῦ ἥρωος ὅτι ἄνευ αὐτοῦ οὐδέν ἐστι γενέσθαι. Ὡς δὲ ἐνταῦθα χαρακτηρίζεται φιλοτιμότατος μὲν ὁ Ἀχιλλεύς, μὴ ὑποφέρων τὴν ὕβριν, φιλοκτεανώτατος δὲ ὁ Ἀγαμέμνων, οὕτω καὶ ἀλλαχοῦ (Ἰλ. Ι, 323–334), κτλ. Ἴδε τὴν προμνημονευθεῖσαν *Ἐπίκρισιν τῆς ὑπὸ Εὐνίου Ἰλιάδος* Ἀρ. 133. σ. 323, καὶ Σταδελμάννου *Σημειώσεις εἰς τὴν Ὁμήρου Ἰλιάδα*, ἐν τῷ προκειμένῳ χωρίῳ.

§. 199. Ὡς λοιπὸν ἡ *ἔφελξις*, οὕτω καὶ τὸ *ἀνακόλουθον* γίνεται κατὰ διαφόρους τρόπους. Θελήσας δέ τις νὰ ἀναγάγῃ αὐτοὺς συστηματικῶς εἰς εἴδη θέλει ἀναλάβει ἔργον οὐχὶ τοσοῦτον εὔκολον. Ἡ γενικωτέρα διαίρεσις τούτων εἶναι βέβαια ἡ ἑξῆς· ά. τὸ *ἀνακόλουθον* γίνεται, διακοπτομένης τῆς ἐν ἀρχῇ τεθείσης σειρᾶς τοῦ λόγου καὶ ἄλλης ἀκολούθως λαμβανομένης, διαφερούσης μὲν γραμματικῶς, ἰσοδυναμούσης δὲ λογικῶς καὶ κατ' ἔννοιαν· *βουλόμενος Κῦρος κατάσκοπον πέμψαι, ἔδοξεν αὐτῷ* (§. 191)· ἢ καὶ πάντῃ ἀσχέτου, ὡς ἐπὶ τῶν ἀπολύτων μετοχῶν· *μέλλων πέμπειν μ' Οἰδίπου γόνος, ἐπεστράτευσαν Ἀχαιοί* (§. 193)· β'. τῆς πρώτης σειρᾶς ταραττομένης διὰ πολλῶν παρενθετικῶν ἐννοιῶν, μακροτέρων μάλιστα καὶ σχοινοτενῶν γενομένων, καὶ ἀσαφοῦς διὰ τοῦτο καθισταμένης, ἄρχεται νέα ἐπὶ τὸ σαφέστερον φέρουσα τὸν λόγον.

§. 200. Εἰς τὸν δεύτερον τοῦτον τρόπον ἤτοι ἡ νέα σειρὰ εἶναι ἀκολουθία τῆς προηγουμένης, διά τινος μορίου *οὖν*, *δή*, *δέ*, ἀνακεφαλαιουμένης, διότι ὡς ἀπωτέρω γενομένη συγκρύπτεται, τρόπον τινά, ὑπὸ ἄλλων ἐπιπροσθούντων, ἢ μεταβάλλει κατὰ πάντα τὸν πρώην τοῦ λόγου εἱρμόν· *τὰ δ' αὖ τῶν στρατιωτῶν ὁπότε ἐνθυμοίμην*, ...—*ταῦτ' οὖν λογιζόμενος* (Ξ. Ἀν. Γ', ά, 20). — *ἐπεὶ δὲ θορύβου τε ᾔσθετο Ξενοφῶν, καὶ* . . . — *ἐπεὶ δ' ᾔσθετο* (Ξ.

Ἀν. Ζ', 6', 18).—*ταὐτά τε εὖ λέγεις καὶ τὰς ὑποθέσεις τὰς πρώτας, καὶ εἰ πισταὶ ὑμῖν εἰσιν ὅμως ἐπισκεπτέαι σαφέστερον* (Πλ. *Φαίδ*. 107)· ἔνθα ὁ Πλάτων, ἀρχίσας τὸν λόγον ὡς ἐπὶ σκοπῷ νὰ ἐπιφέρῃ *ἐπισκεπτέον*, ἔτρεψεν αὐτὸ εἰς τὸ *ἐπισκεπτέαι*, διὰ τὸ προηγηθὲν *εἰ πισταί εἰσιν*.

§. 201. Διὰ τῶν μορίων *τὲ—καί, οὔτε—οὔτε, μὲν—δέ*, γίνονται ὡσαύτως ἀνακόλουθα, οὐχὶ μόνον ὅταν ὁ λόγος μεταβαίνῃ ἐκ τοῦ *συμπλεκτικοῦ* εἰς τὸν *ἀντιθετικόν· ἔν τε τῇ τῶν ἐπῶν ποιήσει, πολλαχοῦ δὲ καὶ ἄλλοθι* (Πλ. *Πολ*. Γ', 394)· οὐχὶ μόνον ἔνθα τοῦ πρώτου κώλου διὰ τοῦ *οὔτε* ἀρχομένου, τὸ δεύτερον ἐκφέρεται διὰ τοῦ *τὲ—οὔ· ὡς οὔτε ὧν πυνθάνονται ἀπαξιούντων τὸ ἔργον, οἷς τ' ἐπιμελὲς εἴη εἰδέναι οὐκ ὀνειδιζόντων* (Θ. Α', 5)=οὔτε τῶν ἐρωτωμένων ἀπαξιούντων τὸ ἔργον, οὔτε τῶν ἐρωτώντων ὀνειδιζόντων, καὶ ὅσα ἄλλα ἀνεφέραμεν περὶ τῶν μορίων τούτων πραγματευόμενοι, ἀλλὰ καὶ ὅταν εἰς τὸ πρῶτον κῶλον παρακολουθῶσι τοσαῦτα παρενθετικὰ ὥστε, λησμονουμένης πλέον τῆς πρώτης σειρᾶς, τὸ δεύτερον κῶλον ἐκφέρηται κατ' ἄλλον τρόπον· *οὔτε τοὺς πονηροὺς ὁρῶ φίλους ἀλλήλοις δυναμένους εἶναι .... ἀλλὰ μήν, οὐδ' ἂν τοῖς χρηστοῖς οἱ πονηροί ποτε συναρμόσειαν εἰς φιλίαν* (Ξ. *Ἀπ*. Β', ς', 19—20).

§. 202. Ὡσαύτως καὶ ὅταν ἐκ δύο κώλων ἅτινα ἔπρεπε νὰ ἦναι ὁμοιόμορφοι προσδιορισμοὶ προηγουμένης κυρίας προτάσεως τὸ δεύτερον ἐκφέρηται ὡς κῶλον κύριον· *γενομένης ἐκκλησίας ἐλέχθησαν τοιοίδε λόγοι ἀπό τε ἄλλων, . . . καὶ Ἑρμοκράτης παρελθὼν παρῄνει* (Θ. Ϛ', 32)· ἔνθα τὸ ὁμαλώτερον ἦτον βέβαια *ἀπό τε ἄλλων καὶ ἀφ' Ἑρμοκράτους*· ἀλλὰ ὁ συγγραφεὺς διὰ τῆς ἐναλλαγῆς παρέστησε τὰ τοῦ Ἑρμοκράτους ὡς σπουδαιότερα καὶ ἀξιολογώτερα. Οὕτω καὶ ὅταν ἀπὸ μετοχῆς τρέπηται ὁ λόγος εἰς παρεμφατικὴν ἔγκλισιν· *παρῆν ὁ Γαδάτας ἄλλα τε δῶρα πολλὰ καὶ παντοῖα φέρων καὶ ἄγων, καὶ ἵππους δ' ἦγε πολλούς* (Ξ. *Π*. Ε', δ', 29).—*οἱ Ἀθηναῖοι νόσῳ τε ἐπιέζοντο κατ' ἀμφότερα, τῆς τε ὥρας τοῦ ἐνιαυτοῦ τοιαύτης οὔσης ἐν ᾗ ἀσθενοῦσιν ἄνθρωποι μάλιστα, καὶ τὸ χωρίον ἅμα ὑλῶδες καὶ χαλεπὸν ἦν* (Θ. Ζ', 47)=καὶ τοῦ χωρίου ἑλώδους ὄντος. Οὕτω καὶ ἐξ ἀπαρεμφατικῆς εἰς παρεμφατικὴν σύνταξιν μεταβαίνοντος τοῦ λόγου· *ἐν δὲ τῇ ὑστεραίᾳ μετέγνωσαν*

(Ἀθηναῖοι) *Κερκυραίοις ξυμμαχίαν μὲν μὴ ποιήσασθαι .... ἐπιμαχίαν δ' ἐποιήσαντο τῇ ἀλλήλων βοηθεῖν* (Θ. Α', 44).

§. 203. Ἀνακολουθία φράσεως εἶναι καὶ ἐν τῷ *ὡς ἐγὼ ἀπὸ τοῦ αὐτομάτου χθὲς ἥκοντος πλοίου ἤκουσά τινος ὅτι Κλέανδρος ὁ ἐκ Βυζαντίου ἁρμοστὴς μέλλει ἥξειν πλοῖα ἔχων καὶ τριήρεις* (Ξ. *Ἀν.* ϛ', β', 18)· διότι ἀρχίσας ὁ λόγος διὰ τοῦ *ὡς ἐγὼ ἤκουσα*, ὡς ἐπὶ σκοπῷ ἵνα ἀκολουθήσῃ *Κλέανδρος μέλλει ἥξειν*, ἐτράπη ὡς εἰ ἦτον *ἤκουσά τινος ὡς*, κτλ. Ὡσαύτως ἐπὶ ἄλλων ὁμοίων, ἐν οἷς ἡ διὰ τοῦ *ὡς*, *ὅταν*, κτλ, παρενθετικὴ πρότασις γίνεται ὡς λόγος κύριος ἐξ οὗ ἐξαρτᾶται ὁ ἑπόμενος· *μόνος δ' ἐλείφθη στῦλος, ὡς ἔδοξέ μοι, δόμων πατρῴων· ἐκ δ' ἐπικράνων κόμας ξανθὰς καθεῖναι, φθέγμα δ' ἀνθρώπου λαβεῖν* (Εὐρ. *Ἰφ. Τ.* 50). — *ἐμοῦ γὰρ καὶ σοῦ, ὅταν τεκμήρια λέγωμεν, ὡς εἰσὶ θεοὶ ταῦτα αὐτὰ προσφέροντες* (Πλ. *Ν.* Ι, 886), κτλ· ἔνθα ὁ λόγος ἀπῄτει γενικήν, *προσφερόντων*, διὰ τὸ προηγηθὲν *ἐμοῦ καὶ σοῦ*· ἀλλὰ τὸ *ὅταν λέγωμεν*, καίτοι παρενθετικόν, ἐφείλκυσε τὴν πτῶσιν τῆς μετοχῆς.

§. 204. Ἐξ αὐτοῦ τοῦ Ὁμήρου, καὶ ἐκ Πινδάρου, καὶ ἐκ τῶν τραγικῶν, καὶ ἐκ τῶν ἱστορικῶν, καὶ ἐκ τῶν φιλοσόφων, καὶ ἐκ τῶν ῥητόρων εὔκολον ἦτον νὰ φέρωμεν πολλότατα τοιαῦτα παραδείγματα. Ἀλλὰ καὶ περὶ ἀναπληρώσεως τῶν ἐνταῦθα παραλειφθέντων, καὶ περὶ ὀρθοτέρας ἑρμηνείας τῶν ἤδη ἐξηγηθέντων, καὶ περὶ ἀναγωγῆς τῶν τοῦ *ἀνακολούθου* καὶ τῆς *ἕλξεως εἰδῶν*, κτλ, καὶ περὶ σχέσεως αὐτῶν πρὸς ἄλληλα, καὶ περὶ κρίσεως τῆς περὶ τούτων γνώμης τοῦ Ἑρμάννου, καὶ περὶ πάντων τῶν τοιούτων παραπέμπονται οἱ ἀναγνῶσται εἰς συγγράμματα πληρέστερα καὶ τελειότερα τοῦ ἀνὰ χεῖρας, πολλῷ δὲ μᾶλλον εἰς τὴν ἰδιαιτέραν σπουδὴν καὶ μελέτην.

§. 205. Μόνον δι' αὐτῆς θέλουσιν εὑρίσκει τὴν λύσιν ἀπορηματίων καὶ ἀπορημάτων οἴκοθεν ἀναφυομένων ἐνταῦθα. Οὕτω, π. χ. εἰ *τῷ ἑτέρῳ δ' ὅτῳ κακόν τι δώσομεν ζητεῖν* (Δ. *περὶ Στεφ.* 230) ἀνακτέον εἰς τὰ ἀνωτέρω (§. 151)=ἕτερον ζητεῖν ᾧπερ, κτλ, ἢ θεραπευτέον διὰ μικρᾶς μεταθέσεως· *ζητεῖν* (τὸ) *ὅτῳ ἑτέρῳ κακόν τι δώσομεν*· εἰ τὸ *καὶ ἄλλοσε ὅποι* (§. 175) δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ ἐκληφθῇ ὡς εἰ ἦν *ὅποι ἄλλοσε*, κτλ. Ὡσαύτως εἰ ἐν τῷ *ὥσπερ γὰρ οἱ τὰ πεινῶντα θρέμματα θαλλὸν ἢ τινα καρπὸν προσείοντες ἄ-*

γουσι, σὺ ἐμοὶ λόγους οὕτω προτείνων ἐν βιβλίοις τὴν Ἀττικὴν φαίνει περιάξειν ἅπασαν (Πλ. *Φαῖδρ.* 230), εἶναι ἁπλῆ μετάθεσις, ὡς ὁ Βουττμᾶννος ἤθελεν=*ἄγουσι τὰ θρέμματα οἱ προσείοντες θαλλόν*, κτλ, ἢ, πολλῷ μᾶλλον, ἀνακολουθία λόγου, καθ' Ἑρμᾶννον= *ὥσπερ οἱ τὰ πεινῶντα θρέμματα ἄγοντες, θαλλὸν ἤ τινα καρπὸν προσείοντες, ἄγουσιν.*

§. 206. Ἐκ τούτου θέλουσι λάβει ἀφορμὴν νὰ ἐξετάσωσιν ἀκριβέστερον εἰ δικαίως καταδικάζει τὸν Βουττμᾶννον, ὡς ἰδιαίτερον ἰδίωμα πραγματευθέντα τὴν μετάθεσιν ἐν γένει, ὁ Ἑρμᾶννος, ἀνάγων τὰ παρ' ἐκείνῳ παραδείγματα εἰς τὴν *ἔφελξιν*, καὶ εἰς ῥητορικὰς πλοκὰς αἵτινες δὲν εἶναι ἰδιώματα. Ἔστι δὲ μετάθεσις ἡ ἐκ τῆς οἰκείας εἰς ἄλλην θέσιν μετατόπισις· *ἐν ἄλλοτε ἄλλῳ.*—*παρ' οὐκ ἐθέλων ἐθελούσῃ* (Ὀδ. Ε, 157).—*ταῦτά τοι πλανωμένη πρὸς ἄλλοτ' ἄλλον πημονὴ προσιζάνει* (Αἰσχ. *Πρ.* 276).—*τοιᾷδ' ἐν τάξει*, κτλ.

§. 207. Εἰς τὴν μετάθεσιν ἀνάγεται καὶ ἡ ἀναστροφὴ τῶν προθέσεων· *ἐμοῦ πάρα* (Αἰσχ. *Πρ.* 700).—*ὧν ἐγὼ οὐδὲν οὔτε μέγα οὔτε σμικρὸν πέρι ἐπαΐω* (Πλ. *Ἀπολ.* 19).—*ὧν ἄνευ*, κτλ. Ὡσαύτως καὶ τὸ *ὑπερβατόν*, δι' οὗ κατά τινα εἰκότα λόγον δὲν φυλάσσεται ἡ φυσικωτέρα τάξις τῶν λέξεων· *πρὸς ἀρίστοισιν ὧν ἔχει πόλις τάσσει, πρὸς οὐδὲν ἐν μέρει τεκμήριον* (Αἰσχ. *Ἀγ.* 317).—*μίμνει δὲ μίμνοντος ἐν χρόνῳ Διὸς παθεῖν τὸν ἔρξαντα* (Αἰσχ. *Ἀγ.* 1530)=μίμνει παθεῖν ἐν χρόνῳ.—*οἰκτρός, ἀπὸ μνηστῆς ἀλόχου, ἀστοῖσιν ἀρήγων, κουριδίης* (*Ἰλ.* Λ, 242).—*δόλῳ μέτειμι τόνδε καὶ σιγῇ φόνον* (Εὐρ. *Μηδ.* 391).—*τὸ γὰρ τῶν νομίμων τοῖς ἠδικηκόσι τυχεῖν τιμωρία ἐστὶν* (Λυκοῦργ. XXII. Κορ.). Ἐκ τούτων ὁρμώμενοι θέλουσιν ἐξετάσει τὰς περὶ ῥητορικῆς χρήσεως τοῦ *ὑπερβατοῦ* γνώμας τοῦ Ἀπολλωνίου, τοῦ Ἑρμογένους, τοῦ Κυντιλιανοῦ, κτλ, καὶ τὴν διαφορὰν ἐκ τῆς γραμματικῆς (Ἴδε Βερνάρδυν, *Ἐπιστημ. Σύντ.* κτλ. σ. 459 καὶ ἐφεξῆς).

§. 208. Ἀναγινώσκοντες παρ' Ὁμήρῳ *ἄλλου δ' οὔ τευ οἶδα, τεῦ ἂν κλυτὰ τεύχεα δύω* (*Ἰλ.* Σ, 192) θέλουσι κρίνει εἰ τὸ *ἄλλου*= ἄλλον, κατὰ τὰ προηγούμενα (§. 151)=οὐδένα ἄλλον οὗτινος, κτλ, ἢ τὸ *ἄλλου* τίθεται εἰς τὸ *εἰδέναι*, ὡς καὶ ἐν τῷ *εἰδέναι σοφίης* (*Ἰλ.* Ο, 412)=γνῶσιν ἔχειν τινός, κτλ (σ. 458, §. 16). Τὸ δὲ τεῦ,

ἴσα δυνάμενον τῷ *τεῦ* ὅ ἐστι *τέο*, ὡς *ἐὺ* *εὖ*, *ὄνομα* καὶ *ὄνυμα*, ἐκλαμβάνεται=τίνος (*Ὀδ.* Ο, 509. Ω, 257), καὶ=οὔτινος, ὡς ἐνταῦθα καὶ ἀλλαχοῦ.

§. 209. Ἀναγινώσκοντες παρὰ τῷ αὐτῷ Ὁμήρῳ *μάντι κακῶν*, κτλ (*Ἰλ.* Α, 107. Ἴδε καὶ 117. 178. 179. Τ, 59. *Ὀδ.* Κ, 320), θέλουσιν ἐννοήσει ὅτι ὁ θυμὸς τῶν ὁμιλούντων γεννᾷ τὴν ἀσύνδετον πλοκήν (§. 66). Ἀναγινώσκοντες παρὰ τῷ αὐτῷ *πάντας ἔπεφνε*, κτλ (*Ἰλ.* Δ, 397) θέλουσιν ἐννοήσει ὅτι ὁ στίχος οὗτος εἶναι σαφεστέρα ἐξήγησις τοῦ προαγγελθέντος, καὶ οὕτω, περιεχομένων τῶν ἑπομένων εἰς τὰ ἡγούμενα, εἶναι περιττὰ τὰ συμπλεκτικὰ μόρια (§. 71). Οὕτω καὶ παρ' Αἰσχύλῳ εἰπὼν ὁ χορὸς εἰς τὸν Προμηθέα *μήπω γε* (λέγε)· *μοῖραν δ' ἡδονῆς κἀμοὶ πόρε*, ἐξακολουθεῖ ἀσυνδέτως· *τὴν τῆςδε πρῶτον ἱστορήσωμεν νόσον* (*Πρ.* 633). Κατὰ ταῦτα θέλουσιν εὑρεῖ τὸν λόγον καὶ εἰς ἄλλα. Οὕτω, π. χ. μετὰ τοσοῦτον σπουδαῖον καὶ σοβαρὸν τέλος τοῦ προηγουμένου λόγου (*Ἰλ.* Α, 531) δὲν ἥρμοζεν ἡ διὰ μορίου προσάρτησις τοῦ ἑπομένου, καταλληλότερον ἀρχομένου διὰ νέας σειρᾶς. Ὡς δὲ ἐπὶ τέλους, οὕτω καὶ ἐπὶ ἀρχῆς σπουδαίας διηγήσεως (*Ὀδ.* Ι, 19. 39). Ἴδε Ἑρμᾶννον εἰς *Ὕμνον Ἀφροδίτης*, στίχ. 177.

§. 210. Ἐκ τούτων δὲ τῶν εὐκολωτέρων, κατὰ μικρὸν ἐγγυμνασθέντες, θέλουσι χωρήσει θαῤῥαλεώτερον εἰς τὰς στρυφνὰς καὶ πλήρεις ἀνωμαλιῶν πλοκὰς τοῦ Θουκυδίδου (Ά, 72. 115. Γ', 34. Δ', 62. Η', 15, ἔνθα ἴδε τὴν σημείωσιν τοῦ Ν. Δούκα· *συγκέχυται οὐκ οἶδ' ὅπως τὸ κείμενον*, κτλ). Ἀναγινώσκοντες παρ' αὐτῷ *τάς τε ξυμμαχίδας πόλεις*, κτλ (Θ. Ή, 48) θέλουσι παρατηρήσει τὴν προεξηγηθεῖσαν δύναμιν τῆς ἐφέλξεως· τὸ *ἔφη εἰδέναι τὰς ξυμμαχίδας πόλεις ὅτι οὔ*=ἔφη εἰδέναι ὅτι αἱ ξυμμαχίδες πόλεις οὔ, κτλ (§. 179). Προστίθεται δὲ νέον ὑποκείμενον διὰ τὴν ἑπομένην διαίρεσιν· τὸ ὅλον· *αἱ ξυμμαχίδες πόλεις οὔτε αἱ ἀφεστηκυῖαι προσχωρήσονται, οὔθ' αἱ ὑπάρχουσαι βεβαιότεραι ἔσονται*=τῶν ξυμμαχίδων πόλεων οὔτε—οὔτε.

§. 211. Μεταβαίνοντες ἐκ τοῦ μεγάλου ἱστορικοῦ εἰς τὸν μέγαν φιλόσοφον, τὸν θεῖον Πλάτωνα, θέλουσι παρατηρήσει ὅτι ὁ ἀμίμητος οὗτος διδάσκαλος τῆς τέχνης τῶν λόγων, μίξας τὸ κανονικώτατον τοῦ Ἰσοκράτους πρὸς τὸ στρυφνὸν καὶ ἔντονον τοῦ Θουκυδίδου, ἀπε-

τέλεσεν ἰδιαιτέραν τινά, ὑπερέντεχνον, φράσιν, τύπος γενόμενος καὶ κατὰ τοῦτο τοῦ χαρακτῆρος τῶν Ἀττικῶν οἵτινες, καὶ κατὰ ἄλλα ὄντες τῶν παρ' ἄλλων τελειωταί, καὶ ἐν τούτῳ παραλαβόντες τὰ καλὰ τῶν Ἰώνων καὶ Δωριέων συνεκρότησαν τὴν ἀμίμητον ἀττικὴν διάλεκτον.

§. 212. Ἀναγινώσκοντες παρ' αὐτῷ *ἐγὼ γὰρ εὖ ἴσθ' ὅτι.....*, *καὶ ἐμὲ εἶναι τούτων ἕνα* (Πλ. *Γοργ*. 453), θέλουσιν ἐνθυμηθῆ τὰ ἐν τοῖς προηγουμένοις σημειωθέντα (§.203). Ἀναγινώσκοντες προσέτι *ὅμως δέ, δεῖ γὰρ χωρίζεσθαι, ἐπειδὴ καὶ ὁ Ζήνων λέγει, αὐτοὶ γάρ ἐσμεν* (Πλ. *Παρμ*. 137), θέλουσι παρατηρήσει τὸ ἀνανταπόδοτον τοῦ λόγου. Ἐμπεσόντες δὲ εἰς τὴν κολοσσαίαν καὶ ἀδιέξοδον, οὕτως εἰπεῖν, πλοκήν· *ἀνάγκη γὰρ δή*, κτλ (Πλ. *Ν*. ί, 887), θέλουσιν ἰδεῖ ὅτι πρὸς τὰ τοιαῦτα μόνον αἱ τοῖς μεγάλοις ἀρχιτεκτονήμασιν ἐμφερεῖς στροφαὶ τοῦ Πινδάρου δυνατὸν νὰ παραβληθῶσιν.

§. 213. Οὕτω λοιπόν, ἀρχίσαντες οἱ νέοι ἐκ τοῦ ἁπλουστάτου στοιχείου τῶν λόγων, ἐκ τῆς ἁπλῆς προτάσεως ἥτις εἶναι *ἡ πρώτη συμπλοκή, σχεδὸν τῶν λόγων ὁ πρῶτος καὶ σμικρότατος* (Πλ.), καὶ μετὰ πόνου διελθόντες τὰς διαφόρους αὐτῶν διεξόδους, θέλουσι φθάσει ἐν τέλει καὶ εἰς τὸ κορυφαῖον αὐτῶν σημεῖον, ὅθεν ἐπισκοποῦντες τὰ ὑπ' αὐτὸ πλανώμενα θέλουσι διακρίνει μετ' εὐκρινείας καὶ ἄνευ συγχύσεως τὸν ἑκάστῳ προσήκοντα τόπον.

§. 214. Πεπεισμένοι δὲ ὄντες ὅτι ὁ προφορικὸς λόγος εἶναι ἀντανάκλασις τοῦ ἐνδιαθέτου καὶ ὅτι τὰ γραμματικῶς ἀκατάλληλα φαινόμενα ἔχουσι καταλληλίαν λογικήν· γνωρίζοντες πῶς ἐπενεργεῖ τὸ *ἀνακόλουθον*, πῶς ἡ *ἔφελξις* καὶ πῶς ἡ μία εἰς τὸ ἄλλο, καὶ καθεξῆς, δὲν θέλουσι πιστεύσει τοὺς γραμματικοὺς ὅτι σολοικίζουσιν οἱ ἔνδοξοι ποιηταὶ καὶ συγγραφεῖς. Τοὐναντίον θέλουσι πληροφορηθῆ· ά. ὅτι μόνον τὰ παρ' αὐτοῖς εἶναι τὰ ὀρθῶς συντεταγμένα· β΄. ὅτι μόνον τὰ συντεταγμένα εἶναι τὰ τακτικά, τὰ ὀρθά, τὰ ἐμμελῆ καὶ τὰ καλά· « *ἃ δ' ἀσύντακτα ᾖ, ἀνάγκη ταῦτα ἀεὶ πράγματα παρέχειν, ἕως ἂν χώραν λάβῃ* » (Ξεν. *Π*. Δ', έ, 37).

ΤΕΛΟΣ.

Ι. ΠΙΝΑΞ

ΚΕΦΑΛΑΙΩΔΗΣ.

ΤΜΗΜΑ ΔΕΥΤΕΡΟΝ.

ΠΕΡΙ ΣΥΝΔΕΣΕΩΣ ΤΩΝ ΛΟΓΩΝ ΚΑΙ ΤΩΝ ΜΕΡΩΝ ΑΥΤΩΝ.

ΤΜΗΜΑ ΤΡΙΤΟΝ.

ΠΕΡΙ ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΩΝ ΣΧΗΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΙΔΙΩΜΑΤΩΝ.

ΠΙΝΑΞ
ΑΝΑΛΥΤΙΚΟΣ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Δ΄.

Σελ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ε΄.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ϛʹ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ζʹ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ηʹ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Θʹ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ιʹ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΑʹ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΕ'.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙϚ'.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΖ'.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΗ'.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΘ'.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Κ'.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΚΆ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ή.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Θ′.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ί·

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΆ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΒ΄.

Σελ.

ΤΜΗΜΑ ΤΡΙΤΟΝ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α΄.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β΄.

ΠΡΟΣΘΕΤΕΑ ΚΑΙ ΔΙΟΡΘΩΤΕΑ.

Σ. 68. στ. 4 γραπτέον· *καὶ πῶς ἄν τις κάλλιον ἢ οὕτως ἀποθάνοι; ἢ ποῖος ἂν εἴη θάνατος καλλίων ἢ ὃν κάλλιστά τις ἀποθάνοι; ἢ ποῖος δ' ἂν γένοιτο θάνατος εὐδαιμονέστερος τοῦ καλλίστου; ἢ ποῖος θεοφιλέστερος τοῦ εὐδαιμονεστάτου;* (Ξ. *'Απ.* Δ', ή, 3).

Σ. 101. §. 14. στ. 2 γραπτέον· *φιλεῖ ἕ.*

Σ. 239 ἐν κεφαλίδι τῆς σελίδος ἐπιγραπτέον· *Συντακτικαὶ Ποικιλίαι,* ἀντὶ *Σύνταξις τῶν Μεταβατικῶν 'Ενεργητικῶν.*

Σ. 256 ἐν τῇ ἐπιγραφῇ *Δίπτωτα,* κτλ. γραπτέον· συντασσόμενα.

Σ. 268. στ. 5 ἀπὸ τέλους γραπτέον· *Σκίτωνι* ἢ *Σκίρτωνι* (Δ. *Μειδ.* 573).

Σ. 379 πρὸ τῆς ἐπιγραφῆς *'Η 'Οριστική,* κτλ. καὶ σ. 397 πρὸ τῆς ἐπιγραφῆς *'Η 'Υποτακτική,* κτλ. γραπτέον· 4.

Σ. 453. §. 116. στ. 4· γραπτέον· (Ἡρ. Ζ', 6).

Σ. 454 καὶ σ. 485 ἐν ταῖς ἐπιγραφαῖς γραπτέον· ῥηματικῶν.

Σ. 746 μετὰ τὴν ἐπιγραφὴν ά. Εἶδος, κτλ. γραπτέον· Ὁριστικὴ ἐν τῇ ἀποδόσει ἄνευ τοῦ μορίου *ἄν.*

Σ. 883. στ. 3· γραπτέον· πληθυντικῶς.

Ἄλλα μικρότερα ἢ μεγαλήτερα σφάλματα ἀφίνονται εἰς τὴν ἐπιείκειαν τοῦ ἀναγνώστου.

